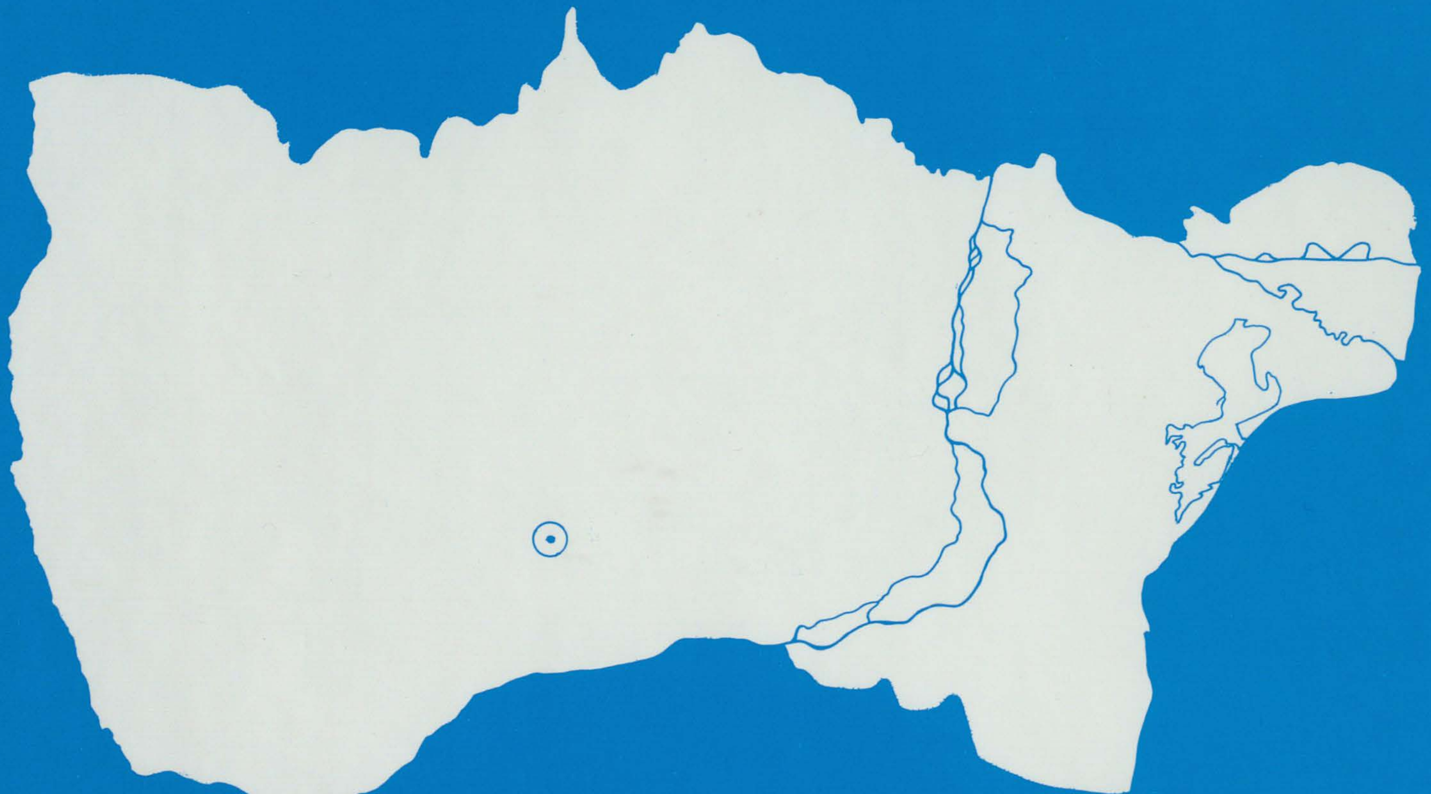
ACADEMIA ROMÂNĂ

INSTITUTUL DE FONETICĂ ŞI DIALECTOLOGIE „AL. ROSETTI“

ATLASUL LINGVISTIC ROMÂN PE REGIUNI

MUNTENIA ŞI DOBROGEA

I

EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL DE FONETICĂ ȘI DIALECTOLOGIE
„AL. ROSETTI"

ATLASUL LINGVISTIC ROMÂN PE REGIUNI MUNTENIA ȘI DOBROGEA

I

de

TEOFIL TEAHA, MIHAI CONȚIU, ION IONICĂ,
PAUL LĂZĂRESCU, BOGDAN MARINESCU, VALERIU RUSU,
NICOLAE SARAMANDU, MAGDALENA VULPE

EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE
BUCUREȘTI
1996

Cartografi: *Emilian Georgescu*
Constanța Mateescu
Jenica Șerbănescu

Volumul de față apare sub îngrijirea lui *Teofil Teaha*

ISBN 973-27-0557-4 / 973-27-0556-6

Tiparul executat la
S.C. „UNIVERSUL" S.A.
București

CUPRINS

SOMMAIRE

CUPRINSUL HĂRȚILOR LINGVISTICE

1. CORPUL OMENESC

(părți componente, funcțiuni, însușiri fizice și morale, maladii etc.)

PREFAȚĂ

Cu acest prim volum din atlasul lingvistic al Munteniei și Dobrogei, Institutul de Fonetică și Dialectologie „Al. Rosetti" din București continuă publicarea atlaselor lingvistice regionale consacrate graiurilor actuale din sudul țării.

Inițiativa realizării unor atlase lingvistice regionale aparține lui Emil Petrovici, unul din autorii celei mai importante și mai reprezentative lucrări din istoria dialectologiei românești: *Atlasul lingvistic român* (ALR) și totodată cel mai îndreptățit dialectolog român în a lansa un asemenea proiect. Învățatul clujean a propus această nouă temă de cercetare la sesiunea anuală a Academiei din ianuarie 1957[1], iar în toamna aceluiași an a prezentat, în cadrul secției de fonetică și dialectologie a Institutului de Lingvistică din București, într-o comunicare intitulată: *Sarcinile actuale ale dialectologilor din RPR*[2], concepția de ansamblu a viitoarelor atlase și a schițat totodată principiile metodologice generale care au stat la baza elaborării acestora. Un an mai târziu, în aprilie 1958, a urmat o conferință a dialectologilor români, ținută la București, sub egida Academiei, în cadrul căreia s-a dezbătut și aprobat proiectul *Noului atlas lingvistic român, pe regiuni* (NALR).

Concomitent, Al. Rosetti luase inițiativa realizării, sub denumirea *Arhiva fonogramică a limbii române* (AFLR)[3], a unui a t l a s s o n o r al graiurilor românești actuale, prin înregistrarea pe bandă magnetică a unor texte dialectale din 1000 de localități de pe întreg teritoriul țării. Acest proiect, lansat în 1956, este astăzi, în mare parte, realizat prin efortul deosebit și constant al echipelor de dialectologi din Institutul de Fonetică și Dialectologie „Al. Rosetti" din București.

Cele două proiecte, AFLR și NALR, s-au bucurat, de la bun început, de sprijinul stăruitor al profesorului Al. Rosetti, căruia i se alătură ceva mai târziu B. Cazacu. În vederea realizării acestor noi teme de cercetare au fost inițiate o serie de anchete dialectale, la care au participat numeroși tineri cercetători, aflați, la acea dată, în plin proces de maturizare științifică și, implicit, de specializare în domeniul dialectologiei[4]. Din această întreagă pleiadă de tineri entuziaști, menționăm, în primul rând, pe Andrei Avram, Galina Ghiculete, pe regretatul Constantin Otobâcu, pe Marius Sala, Valeriu Șuteu, precum și pe semnatarul acestor rânduri, cărora li s-au alăturat, mai târziu, Ion Ionică și Valeriu Rusu, urmați, la scurt timp, de Magdalena Vulpe, Paul Lăzărescu, Nicolae Saramandu, Bogdan Marinescu și alții.

Dialectologia românească a cunoscut în această perioadă (1956–1968) o fructuoasă și exemplară conlucrare științifică între secția de fonetică și dialectologie a Institutului de Lingvistică din București, condusă de Al. Rosetti (și devenită la 1 martie 1961 autonomă, sub denumirea de Centrul de Cercetări Fonetice și Dialectale al Academiei), și Institutul de Lingvistică din Cluj, condus de Emil Petrovici până la tragica sa dispariție, în octombrie 1968.

Realizarea obiectivelor imediate rezultate din proiectul NALR a reclamat formarea la București și la Cluj-Napoca a unor echipe de anchetatori ai NALR, în vederea redactării chestionarului lingvistic, instrument de lucru indispensabil în anchetele pe teren. Aceste echipe au efectuat în comun, în cursul anilor 1960–1962, mai multe anchete dialectale, în diferite zone ale țării, în urma cărora *Chestionarul Noului atlas lingvistic român* a căpătat formă definitivă, fiind publicat, în 1963, în „Fonetică și dialectologie"[5]. Prin aceste cercetări preliminare, pe care dialectologii bucureșteni le-au continuat în Lunca Dunării, precum și de-a lungul versantului sudic al Carpaților, s-a urmărit cunoașterea cât mai exactă, prin contact direct, a graiurilor românești actuale, a trăsăturilor lor specifice, perceperea și notarea în transcriere fonetică a răspunsurilor obținute la întrebările din chestionar, realizarea unui schimb fructuos de opinii relativ la faptele de limbă înregistrate pe teren etc.[6].

La conferința mai sus amintită s-a stabilit ca dialectologii din București să elaboreze atlasul Olteniei, într-o primă etapă, și, ulterior, atlasul Munteniei și Dobrogei. În acest scop, celor trei cercetători de la Centrul de Cercetări Fonetice și Dialectale din București – Ion Ionică, Valeriu Rusu, precum și semnatarul acestor rânduri – le-a revenit obligația de a efectua anchete dialectale într-un număr de 330 de localități din sudul țării, care reprezintă o treime din întreaga rețea NALR, de 1000 de puncte cartografice stabilite pentru întreg teritoriul țării.

---

[1] Vezi E. Petrovici, *Cuvânt înainte*, în *ALRR–Maramureș*, vol. I, 1969, p. VII.

[2] Această comunicare-program a apărut în FD I, 1958, p. 207–210.

[3] Vezi V. Șuteu, *Arhiva fonogramică a limbii române*, în FD I, 1958, p. 211–219.

[4] Vezi G. Ghițu, *Din activitatea secției de fonetică și dialectologie în anul 1959*, în FD II, 1960 p. 239.

[5] Vezi *Chestionarul Noului atlas lingvistic român*, întocmit, sub conducerea acad. E. Petrovici și a prof. B. Cazacu, de: T. Teaha, I. Ionică, V. Rusu, P. Neiescu, Gr Rusu și I. Stan, în FD V, 1963, p. 157–271 (și extras).

[6] Vezi I. Ionică, *Din activitatea Centrului de Cercetări Fonetice și Dialectale*, în FD IV, 1962, p. 306–307.

PRÉFACE

Par ce premier volume de l'atlas linguistique de la Munténie et de la Dobroudja, l'Institut de Phonétique et Dialectologie «Al. Rosetti» de Bucarest continue la série des atlas linguistiques régionaux consacrés aux parlers actuels du sud du pays.

L'initiative de la réalisation des atlas linguistiques régionaux appartient à Emil Petrovici, l'un des auteurs de l'ouvrage le plus important et le plus représentatif de l'histoire de la dialectologie roumaine, *Atlasul lingvistic român (ALR)*, celui qui, parmi les dialectologues roumains, était sans doute le plus autorisé à lancer un projet pareil. Il avait proposé ce nouveau thème de recherche lors de la session annuelle de l'Académie de janvier 1957[1] et, l'automne de la même année, il présentait dans la section de phonétique et de dialectologie de l'Institut de Linguistique de Bucarest une communication intitulée *Les tâches actuelles des dialectologues de la R. P. Roumaine*[2], où il traçait la conception d'ensemble des futurs atlas, en esquissant à la fois les principes méthodologiques généraux d'élaboration de ces ouvrages. Une année plus tard, en avril 1958, a eu lieu à Bucarest, sous l'égide de l'Académie, une conférence des dialectologues roumains, lors de laquelle a été discuté et aprouvé le projet du nouvel atlas linguistique roumain, par régions: *Noul atlas lingvistic român, pe regiuni* (NALR).

Parallèlement, Al. Rosetti avait pris l'initiative de réaliser ce qu'on a appelé *Arhiva fonogramică a limbii române* (AFLR[3] = Les archives phonogrammiques de la langue roumaine), à savoir un a t l a s s o n o r e des parlers roumains actuels, par l'enregistrement sur bande magnétique des textes dialectaux de 1 000 localités appartenant au territoire tout entier du pays. Ce projet, lancé en 1956, est aujourd'hui réalisé pour la plupart, grâce aux efforts particuliers et constants des équipes de dialectologues de l'Institut de Phonétique et Dialectologie «Al. Rosetti» de Bucarest.

Ces deux projets, AFLR et NALR, ont été dès le début soutenus et encouragés fermement par Al. Rosetti à qui vient à s'attacher peu après et B. Cazacu. Dans ce but, a été organisé une série d'enquêtes dialectales, auxquelles ont pris part nombre de jeunes chercheurs enthousiastes, dont il faut mentionner tout d'abord: Andrei Avram, Galina Ghiculete, le regrété Constantin Otobâcu, Marius Sala, Valeriu Șuteu aussi bien que l'auteur de ces lignes, auxquels vinrent se joindre ensuite Ion Ionică, Valeriu Rusu et, peu de temps après, Magdalena Vulpe, Paul Lăzărescu, Nicolae Saramandu, Bogdan Marinescu et d'autres[4].

La dialectologie roumaine a connu à cette époque (1956–1968) une exemplaire collaboration scientifique entre la section de phonétique et de dialectologie de l'Institut de Linguistique de Bucarest, dirigée par Al. Rosetti (section devenue autonome au 1er mars 1961, sous le nom du Centre de Recherches Phonétiques et Dialectales de l'Académie Roumaine) et l'Institut de Linguistique de Cluj, dirigé par Emil Petrovici jusqu'au moment de sa tragique disparition, en octobre 1968.

La réalisation des objectifs immédiats résultés du projet NALR exigeait la formation, à Bucarest et à Cluj, des équipes de futurs enquêteurs du NALR, afin de rédiger le questionnaire linguistique, instrument de travail indispensable aux enquêtes sur le terrain. De concert, ces équipes ont effectué, au cours des années 1960–1962, maintes enquêtes dialectales dans différentes régions du pays, suite auxquelles le *Questionnaire du Nouvel atlas linguistique roumain* est arrivé à une forme définitive et parut, en 1963[5]. Ces recherches préliminaires, que les dialectologues bucarestois ont poursuivies dans la Vallée du Danube et le long du versant sud des Carpates, visaient la connaissance si exacte que possible, par un contact direct, des parlers roumains a c t u e l s, de leurs traits spécifiques, ainsi que la perception et la notation en transcription phonétique des réponses obtenues aux questions, enfin, la réalisation d'un échange d'opinions concernant les faits linguistiques enregistrés sur le terrain, etc.[6]

Lors de la conférence susmentionnée on a décidé que les dialectologues de Bucarest devaient élaborer, dans une première étape, l'atlas de l'Olténie et, ultérieurement, l'atlas de la Munténie et de la Dobroudja. Pour y parvenir, trois chercheurs du Centre de Recherches. Phonétiques et Dialectales de Bucarest, à savoir, Ion Ionică, Valeriu Rusu, aussi bien que l'auteur de ces lignes, avaient l'obligation d'effectuer des enquêtes dialectales dans 330 localités typiques pour les parlers du sud du pays, ce qui représentait le tiers de l'ensemble de 1 000 points cartographiques englobés dans le réseau du NALR, sur tout le territoire du pays.

---

[1] Voir E. Petrovici, *Cuvânt înainte*, dans *ALRR – Maramureș*, Ier volume, 1969, p. VII.

[2] Communication-programme parue dans FD I, 1958, p. 207–210.

[3] Voir V. Șuteu, *Arhiva fonogramică a limbii române*, dans FD I, 1958, p. 211–219.

[4] Voir G. Ghițu, *Din activitatea secției de fonetică și dialectologie în anul 1959*, dans FD II, 1960, p. 239.

[5] Voir *Chestionarul Noului atlas lingvistic român*, publié sous la direction de E. Petrovici et de B. Cazacu, par T. Teaha, I. Ionică, V. Rusu, P. Neiescu, Gr. Rusu et I. Stan, dans FD V, 1963, p. 157–271 (Voir aussi le tiré à part).

[6] Voir I. Ionică, *Din activitatea Centrului de Cercetări Fonetice și Dialectale*, dans FD IV, 1962, p. 306–307.

După cum se ştie, anchetele în Oltenia au fost realizate în mai puţin de doi ani (1963–1964), fapt ce a determinat apariţia celor cinci volume ale *NALR–Oltenia* într-un timp relativ scurt: vol. I: 1967; vol. II: 1970; vol. III: 1974; vol. IV: 1980; vol. V: 1984.

Metodologia desfăşurării anchetelor pe teren, alegerea şi fixarea reţelei de puncte cartografice, problemele referitoare la chestionar, anchetatori, transcrierea fonetică, informatori etc. au fost prezentate în mod detaliat în diverse studii şi articole, încă din faza de pregătire a elaborării atlaselor regionale şi deci înainte de publicarea, în 1967, a primului volum din atlasul Olteniei [7].

Atlasul Munteniei şi Dobrogei urmează îndeaproape concepţia, metodologia, tehnica redacţională şi soluţiile aplicate în elaborarea atlasului Olteniei, expuse o dată cu apariţia, treptată, a celor cinci volume ale acestui atlas. Repetarea lor în acest loc devine, astfel, superfluă [8].

Anchetele pe teren pentru atlasul Munteniei şi Dobrogei au durat opt ani (1966–1973). Pentru realizarea lor au fost cooptaţi cinci anchetatori noi: Mihai Conţiu, Paul Lăzărescu, Bogdan Marinescu, Nicolae Saramandu şi Magdalena Vulpe. Necesitatea familiarizării acestora cu realităţile satului românesc contemporan, cu mentalitatea omului din mediul rural a determinat o eşalonare în timp a investigaţiilor de teren [9].

Ca şi la atlasul Olteniei, pentru atlasul Munteniei şi Dobrogei a existat o etapă premergătoare efectuării anchetelor propriu-zise. Astfel, în vederea acomodării tinerilor anchetatori cu tehnica desfăşurării unei cercetări pe teren, precum şi cu perceperea şi notarea în transcriere fonetică a faptelor dialectale, între anii 1965 şi 1968 s-au efectuat anchete în comun atât pentru AFLR, cât şi în cadrul cercetărilor complexe din microzona Porţile de Fier [10].

Mărirea numărului de anchetatori la atlasul Munteniei şi Dobrogei a fost determinată şi de respectarea principiului simultaneităţii, conform căruia înregistrarea pe teren a faptelor de limbă trebuie efectuată, pe cât posibil, de către toţi anchetatorii în aceeaşi perioadă de timp, pentru a putea oferi material comparabil pe plan sincronic.

Desigur că, într-o formulă de echipă destul de cuprinzătoare, cum este aceasta a atlasului Munteniei şi Dobrogei, materialul înregistrat în anchetele pe teren se caracterizează şi prin unele diferenţe de notare (dar nu semnificative) în transcrierea fonetică a faptelor de limbă. Aceste diferenţe sunt inevitabile în condiţiile existenţei mai multor anchetatori. Sperăm însă că unitatea lucrării nu va avea de suferit din această cauză, cu toate că fiecare hartă a atlasului va păstra, într-o oarecare măsură, amprenta personală a anchetatorului, cu toate calităţile şi, eventual, cu defectele acestuia. Se ştie că nivelul cunoştinţelor de specialitate ale anchetatorului determină valoarea conţinutului unei hărţi lingvistive existente în atlas.

Fragmentarea reţelei unui atlas între mai mulţi anchetatori nu este proprie dialectologilor români. Ea a fost aplicată cu succes, ceva mai înainte, de către dialectologii francezi, care, de exemplu, la atlasul lionez [11] au avut 6 anchetatori, iar la atlasul gascon [12] numărul acestora a ajuns la 17. La fel au procedat şi dialectologii italieni, apelând la 5 anchetatori pentru atlasul friulan [13].

Reţeaua atlasului Munteniei şi Dobrogei, care se identifică cu limitele naturale, geografice şi istorice ale teritoriului cuprins între Carpaţii Meridionali, Dunăre, Olt

[7] Vezi în ordine cronologică: 7.1. E. Petrovici, *Sarcinile actuale ale dialectologilor din RPR*, în FD I, 1958, p. 207–210; 7.2. M. Sala, *Discutarea proiectului Noului atlas lingvistic român, pe regiuni (NALR)*, în LR VII, 1958, nr. 3, p. 92–96; 7.3. R. Flora, *Contribuţii la problema atlaselor lingvistice regionale*, în „Cercetări de lingvistică", Cluj, III, 1958, Supliment, p. 165-175; 7.4. R. Udler, *Principiile elaborării atlasului lingvistic moldovenesc şi importanţa lui*, în „Limba şi literatura moldovenească", Chişinău, I, 1958, nr. 1, p. 35–41; 7.5. E. Petrovici, *Les nouveaux atlas linguistiques de la Romania orientale*, în „Actes du colloque international de civilisations, littératures et langues romanes", Bucureşti, 1959, p. 183–190; 7.6. Al. Rosetti, *Le Nouvel atlas linguistique roumain et le Traité d'histoire de la langue roumaine*, în „Actes du Xe Congrès international de linguistique et philologie romanes, Strasbourg, 23–28 avril 1962", t. II, 1965, p. 853–858; 7.7. T. Teaha, *Despre Chestionarul Noului atlas lingvistic român (NALR)*, în FD V, 1963, 109–122; 7.8. E. Petrovici şi B. Cazacu, *Precizări preliminare* [la Chestionarul NALR], în FD V, 1963, p. 159–162; 7.9. E. Petrovici, *Probleme de dialectologie românească* [Referat prezentat la Conferinţa naţională de lingvistică românească, Bucureşti, 7-13 octombrie 1964], în „Cercetări de lingvistică", Cluj, X, 1965, nr. I, p. 3-11; 7.10. D. Macrea, *Les atlas linguistiques régionaux roumains*, în „Revue roumaine de linguistique", Bucarest, X, 1965, nr. 1–3, p. 205–211; 7.11. T. Teaha, *Despre atlasul lingvistic al Olteniei (I, II)*, în LR XIV, 1965, nr. 3, p. 351–369; *ibidem*, nr. 5, 609–615; 7.12. V. Rusu, *Noul atlas lingvistic român*, în „Lumina", Pancevo, XX, 1965, nr. 6, p. 374-378; 7.13. B. Cazacu, *Le Nouvel atlas linguistique roumain. I. L'Olténie (Principes de l'élaboration: interprétation de quelques cartes)*, în „Revue roumaine de linguistique", Bucarest, XI, 1966, nr. I, p. 3–14; 7.14. R. Udler, *Les tâches et les particularités de l'atlas linguistique moldave régional*, în „Revue de linguistique romane", XXX, 1966, nr. 117-118, p. 134–143. În subsidiar precizăm că cititorul care nu are la dispoziţie lucrările menţionate aici, poate consulta şi *Prefaţa* la vol. I al *NALR – Oltenia* (1967), care reproduce în mare parte textul studiilor citate la poziţiile 7.7. şi 7.11. din prezenta notă.

[8] A se vedea *Prefaţa* fiecărui volum în parte; vezi în continuare, în ordine cronologică şi următoarele contribuţii: P. Neiescu, *L'atlas linguistique roumain régional. Préliminaires de l'atlas linguistique du Banat*, în „Actes du Xe Congrès international des linguistes, Bucarest, 28 août–2 septembre 1967", Bucarest, t. II, 1970, p.31–34; Al. Rosetti, *La contribution des linguistes roumains à la géographie linguistique*, în „Atti del Convegno internazionale sul tema: Gli Atlanti linguistici. Problemi e risultati (Roma 20–24 ottobre 1967)", Roma, Academia Nazionale dei Lincei, 1969, p. 93 97; B. Cazacu, *Sur la technique de l'élaboration du Nouvel atlas linguistique roumain (NALR). Olténie*, în „Atti del Convegno...", p. 171–181; V. Arvinte, *Atlasul lingvistic al Moldovei şi Bucovinei* (ALMB), în „Anuar de lingvistică şi istoric literară", Iaşi, XXI, 1970, p. 5–13; B. Cazacu, *Noul atlas lingvistic român. Importanţa lui pentru cunoaşterea graiurilor româneşti*, în „Metode noi şi probleme de perspectivă ale cercetării ştiinţifice", Bucureşti, 1971, p. 623–628; St. Dumistrăcel, *Noul atlas lingvistic român, pe regiuni - Moldova şi Bucovina. Probleme ale elaborării (I)*, în LR XXV, 1976, nr. 5, p. 547 558; *(II)*, în „Anuar de lingvistică şi istorie literară", Iaşi, XXV, 1976, p. 55–64.

[9] Vezi T. Teaha, *Despre atlasul lingvistic al Olteniei (II)*, în LR XIV, 1965, nr. 5, p. 609–615; V. Rusu, *Introducere în studiul graiurilor româneşti*, Bucureşti, 1977, p. 33–38.

[10] Vezi Cornelia Cohuţ şi Magdalena Vulpe, *Graiul din zona „Porţile de Fier"*, I, *Texte, Sintaxă*, Bucureşti, 1973, p. XII; vezi şi *Nota* din subsol.

[11] Vezi *Atlas linguistique et ethnographique du Lyonnais*, I, Lyon, 1950.

[12] Vezi *Atlas linguistique et ethnographique de la Gascogne*, I, Toulouse, 1954.

[13] Vezi *Atlante storico-linguistico-etnografico friulano*, I, Padova, 1972.

En Olténie, on le sait déjà, les enquêtes ont été réalisées en moins de deux années (1963–1964), ce qui a assuré la parution des cinq volumes du *NALR–Olténie* à des intervalles relativement rapprochés: 1967 – Ier tome; 1970–IIe tome; 1974–IIIe tome; 1980–IVe tome; 1984–V^e tome.

La méthodologie du déroulement des enquêtes sur le terrain, le choix et la détermination exacte du réseau de points cartographiques, les problèmes concernant le questionnaire, les enquêteurs, la transcription phonétique, les informateurs, etc. ont été déjà présentés, en détail, dans des études et des articles divers, dans une étape préliminaire à l'élaboration des atlas régionaux, donc avant la parution, en 1967, du premier volume de l'atlas de l'Olténie [7].

L'atlas de la Munténie et de la Dobroudja suit de près la conception, la méthodologie, la technique de rédaction et les solutions adoptées dans l'élaboration de l'atlas de l'Olténie, exposées successivement, à mesure que les cinq volumes de cet atlas sont parus. Il serait donc superflu de les répéter ici [8].

Pour les enquêtes sur le terrain de l'atlas de la Munténie et de la Dobroudja ont été nécessaires huit ans (1966–1973). À la réalisation de ces travaux ont été cooptés cinq nouveaux enquêteurs: Mihai Conţiu, Paul Lăzărescu, Bogdan Marinescu, Nicolae Saramandu et Magdalena Vulpe. Les investigations sur le terrain ont dû être échelonnées de sorte qu'ils s'accoutument aux réalités du village roumain contemporain, à la mentalité de l'homme du milieu rural [9].

De même que pour l'atlas de l'Olténie, pour l'atlas de la Munténie et de la Dobroudja il a fallu une étape préliminaire à l'effiectuation proprement-dite des enquêtes. Cela étant, pour l'accommodation des jeunes enquêteurs à la technique du déroulement d'une enquête sur le terrain, ainsi qu'à la perception et à la notation en transcription phonétique des faits dialectaux, ont été entreprises, entre 1965–1968, des recherches en groupe pour les AFLR autant que dans le cadre des recherches complexes effectuées dans la microzone de Porţile de Fier [10].

L'augmentation du nombre des enquêteurs pour l'atlas de la Munténie et de la Dobroudja a été déterminée à la fois par l'observation du principe de la simultanéité, conformément auquel l'enregistrement sur le terrain des faits linguistiques devait se réaliser, si possible, par tous les enquêteurs pendant le même temps, afin d'offrir des matériaux comparables sur le plan synchronique.

Mais le matériel enregistré lors des enquêtes sur le terrain effectuées par une équipe tellement nombreuse que celle de l'atlas de la Munténie et de la Dobroudja montre, sans doute, certaines différences de notation (mais pas significatives) concernant la transcription phonétique des faits linguistiques. Ce sont des différences inévitables lorsqu'il s'agit de plusieurs enquêteurs. Nous espérons pourtant que l'unité de l'ouvrage ne s'en ressentira pas, bien que chaque carte de l'atlas portera dans une certaine mesure l'empreinte personnelle de l'enquêteur, c'est-à-dire de toutes ses qualités, aussi bien que de ses défauts éventuels. Car le niveau des connaissances de l'enquêteur en la matière détermine, on le sait trop bien, la valeur de toute carte de l'atlas.

La répartition des points cartographiques du réseau d'un atlas entre plusieurs enquêteurs n'est pas une innovation roumaine. La méthode avait été déjà appliquée avec succès par les dialectologues français qui avaient employé, par exemple, 6 enquêteurs pour l'atlas lyonais [11], leur nombre augmentant à 17 pour l'atlas gascon [12]. Les dialectologues italiens eux aussi ont procédé pareillement pour l'atlas frioulan, réalisé par 5 enquêteurs [13].

[7] Voir, en ordre chronologique: 7.1. E. Petrovici, *Sarcinile actuale ale dialectologilor din RPR*, dans FD I, 1958, p. 207–210; 7.2. M. Sala, *Discutarea proiectului Noului atlas lingvistic român pe regiuni (NALR)*, dans LR VII, 1958, n° 3, p. 92–96; 7.3. R. Flora, *Contribuţii la problema atlaselor lingvistice regionale*, dans «Cercetări de lingvistică», Cluj, III, 1958, Supplément, p. 165–175; 7.4. R. Udler, *Principiile elaborării atlasului lingvistic moldovenesc şi importanţa lui*, dans «Limba şi literatura moldovenească», Chişinău I, 1958, n° 1, p. 35–41; 7.5. E. Petrovici, *Les nouveaux atlas linguistiques de la Romania orientale*, dans «Actes du colloque international de civilisations, littératures et langues romanes», Bucarest, 1959, p. 183–190; 7.6. Al. Rosetti, *Le Nouvel atlas linguistique roumain et le Traité d'histoire de la langue roumaine*, dans «Actes du Xe Congrès international de linguistique et philologie romanes, Strasbourg, 23–28 avril 1962», t. II, 1965, p. 853–858; 7.7. T. Teaha, *Despre Chestionarul Noului atlas lingvistic român (NALR)*, dans FD V, 1963, p. 103–122; 7.8. Petrovici et B. Cazacu, *Precizări preliminare* [la Chestionarul NALR], dans FD V, 1963, p. 159–162; 7.9. E. Petrovici, *Problema de dialectologie românească* [Rapport présenté à la Conférence nationale de linguistique roumaine, Bucarest, 7–13 octobre 1964], dans «Cercetări de lingvistică», Cluj, X, 1965, n° 1, p. 3–17; 7.10. D: Macrea, *Les atlas linguistiques régionaux roumains*, dans «Revue roumaine de linguistique», Bucarest, X, 1965, n° 1–3, p. 205–211; 7.11. T. Teaha, *Despre atlasul lingvistic al Olteniei (I, II)*, dans LR XIV, 1965, n° 3, p. 351–369; *ibidem*, n° 5, p. 609–615; 7.12. V. Rusu, *Noul atlas lingvistic român*, dans „Lumina», XX, 1965, n° 6, p. 374–378; 7.13. B. Cazacu, *Le Nouvel atlas linguistique roumain. I. Olténie (Principes de l'élaboration: interprétation de quelques cartes)*, dans «Revue roumaine de linguistique», Bucarest, XI, 1966, n° 1, p. 3–14; 7.14. R. Udler, *Les tâches et les particularités de l'atlas linguistique moldave régional*, dans «Revue de linguistique romane», XXX, 1966, n° 117–118, p. 134–143. Voir également la *Préface* du Ier tome du *NALR – Olténie* (1967), où l'on reproduit dans une large mesure le texte des études citées sous 7.7. et 7.11. dans la présente note.

[8] Voir la *Préface* de chaque volume à part; voir aussi, en ordre chronologique, les contributions suivantes: P. Neiescu, *L'atlas linguistique roumain régional. Préliminaires de l'atlas linguistique du Banat*, dans «Actes du Xe Congrès international des linguistes, Bucarest, 28 août–2 septembre 1967», Bucarest, t. II, 1970, p. 31–34; Al. Rosetti, *La contribution des linguistes roumains à la géographie linguistique*, dans «Atti del Convegno internazionale sul tema: Gli Atlanti linguistici. Problemi e risultati (Roma 20–24 ottobre 1967)», Roma, Academia Nazionale dei Lincei, 1969, p. 93–97; B. Cazacu, *Sur la technique de l'élaboration du Nouvel atlas linguistique roumain (NALR). Olténie*, dans «Atti del Convegno...», p. 171–181; V. Arvinte, *Atlasul lingvistic al Moldovei şi Bucovinei* (ALMB), dans «Anuar de lingvistică şi istorie literară», Iaşi, XXI,1970, p. 5–13; B. Cazacu, *Noul atlas lingvistic român. Importanţa lui pentru cunoaşterea graiurilor româneşti*, dans «Metode noi şi probleme de perspectivă ale cercetării ştiinţifice», Bucureşti, 1971, p. 623–628; St. Dumistrăcel, *Noul atlas lingvistic român, pe regiuni – Moldova şi Bucovina. Probleme ale elaborării (I)*, dans LR XXV, 1976, n° 5, p. 547–558; *(II)*, dans «Anuar de lingvistică şi istorie literară», Iaşi, XXV, 1976, p. 55–64.

[9] T. Teaha, *Despre atlasul lingvistic al Olteniei (II)*; dans LR XIV, 1965, n° 5, p. 609–615; V. Rusu, *Introducere în studiul graiurilor româneşti*, Bucureşti, 1977, p. 33–38.

[10] Cornelia Cohuţ et Magdalena Vulpe, *Graiul din zona „Porţile de Fier", I, Texte, Sintaxă*, Bucureşti, 1973, p. XII et *Note*, en bas de page.

[11] *Atlas linguistique et ethnographique du Lyonnais*, tome Ier, Lyon, 1950.

[12] *Atlas linguistique et ethnographique de la Gascogne*, tome Ier, Toulouse, 1954.

[13] *Atlante storico-linguistico-etnografico friulano*, I, Padova, 1972.

şi Marea Neagră, a fost fragmentată, în conformitate cu împărţirea administrativă existentă la acea dată, în o p t z o n e, delimitate după cum urmează:

zona I (punctele cartografice 671–690), anchetată de Teofil Teaha, cuprinde 20 de localităţi din judeţele Vâlcea şi Argeş;

zona II (pct. 691–720), anchetată de Valeriu Rusu, cuprinde 30 de localităţi din judeţele Dâmboviţa şi Prahova;

zona III (pct. 721–755), anchetată de Paul Lăzărescu, cuprinde 35 de localităţi din judeţele Buzău, Brăila şi, parţial, Vrancea;

zona IV (pct. 756–785), anchetată de Ion Ionică, cuprinde 30 de localităţi din judeţele Olt, Vâlcea, Argeş şi Teleorman;

zona V (pct. 786–810), anchetată de Mihai Conţiu, cuprinde 25 de localităţi din judeţele Argeş şi Teleorman;

zona VI (pct. 811–835), anchetată de Magdalena Vulpe, cuprinde 25 de localităţi din judeţele Dâmboviţa şi Sectorul Agricol Ilfov;

zona VII (pct. 836–870), anchetată de Bogdan Marinescu, cuprinde 35 de localităţi din Sectorul Agricol Ilfov şi din judeţele Călăraşi şi Ialomiţa;

zona VIII (pct. 871–900), anchetată de Nicolae Saramandu, cuprinde 30 de localităţi din judeţele Constanţa şi Tulcea*.

După încheierea anchetelor pe teren, echipa atlasului s-a redus numeric, atât prin plecarea din institutul nostru a trei dintre cercetători (Mihai Conţiu în 1980, Paul Lăzărescu în 1983 şi Valeriu Rusu 1987), cât şi prin retragerea din activitate, în urma pensionării, a celor doi cartografi (Emilian Georgescu în 1982 şi Constanţa Mateescu în 1983). Începând cu 1983 transcrierea materialului dialectal pe hărţi a fost asigurată de un singur cartograf: Jenica Şerbănescu. În acest fel, operaţiile de definitivare, corecturile şi pregătirea pentru tipar au revenit unui grup restrâns de cercetători: Magdalena Vulpe, Ion Ionică, Bogdan Marinescu, precum şi semnatarul acestor rânduri. Acestuia din urmă i-a revenit şi îngrijirea întregului volum:

– s-a ocupat de realizarea bazelor topografice pe film, a hărţilor-etalon pentru redactarea în manuscris a materialului lingvistic, a celor trei hărţi introductive;

– a stabilit modalitatea de prezentare a materialului dialectal: redarea sub formă de hartă sau sub formă de listă cu material necartografiat (MN); ulterior forma definitivă de prezentare a fost stabilită de comun acord cu echipa atlasului;

– a revăzut hărţile redactate în manuscris înainte de a fi predate spre cartografiere şi a conturat ariile zonale;

– a executat revizia finală a materialului cartografic, înaintea predării volumului la tipar.

Cartografierea materialului a fost executată după cum urmează:

– hărţile nr. 1–52, între anii 1980 şi 1982, de către Emilian Georgescu şi Constanţa Mateescu;

– hărţile nr. 53–62, în anul 1983, de către Constanţa Mateescu;

– hărţile nr. 63–116, între anii 1983 şi 1986, de către Jenica Şerbănescu.

Atlasul Munteniei şi Dobrogei, vol. I, cuprinde 116 hărţi lingvistice [14], care înfăţişează răspunsurile înregistrate în anchete la întrebările (nr. 58–463) din primul capitol al Chestionarului: *Corpul omenesc (părţi componente, funcţiuni, însuşiri fizice şi morale, maladii* etc.). Rămân nepublicate doar răspunsurile la întrebările referitoare la flexiunea verbală, care vor forma un volum aparte, întocmai ca la atlasul Olteniei. În mare, structura volumului urmează îndeaproape succesiunea întrebărilor din *Chestionarul NALR*.

Un capitol important din cuprinsul atlasului îl reprezintă partea introductivă: *Date despre localităţi şi informatori,* care facilitează o interpretare cât mai exactă a faptelor de limbă reprezentate pe hărţi. Am considerat că este recomandabil ca aceste date să fie puse la dispoziţia cercetătorului încă de la apariţia primului volum, aşa cum, de altfel, se procedează şi la celelalte atlase regionale româneşti, apărute sau în curs de apariţie. Atlasul Olteniei face excepţie de la această regulă, datele despre localităţi şi informatori apărând în ultimul volum [15].

Atlasul Munteniei şi Dobrogei este, în primul rând, un atlas l e x i c a l, dar, în acelaşi timp, şi unul f o n e t i c şi m o r f o l o g i c, ca şi toate celelalte atlase regionale româneşti. Atlasul respectă principiul publicării e x h a u s t i v e a materialului dialectal, notat în transcriere fonetică impresionistă şi în ordinea în care a fost obţinut de la informator.

Publicarea i n t e g r a l ă a materialului înregistrat pe teren vine în întâmpinarea celor interesaţi să urmărească existenţa unui fenomen oarecare pe toată reţeaua NALR şi ne scuteşte de o serie de inconveniente pe care o selecţie le-ar fi putut provoca în elaborarea atlasului.

În general, experienţa acumulată în redactarea hărţilor atlasului Olteniei s-a soldat cu un profit tehnico-redacţional important, fapt reflectat, de altfel, cu bune rezultate în activitatea echipei atlasului. Suntem conştienţi de faptul că unele scăpări sau chiar inadvertenţe în redactare, de altfel inerente unei lucrări de o asemenea amploare şi meticulozitate, s-ar putea să mai apară, din când în când, în paginile volumului.

În principiu, titlul hărţii este identic cu titlul întrebării corespunzătoare din *Chestionarul NALR*. Cititorul nu trebuie să fie însă surprins că pe hărţi apar şi

* Punctele cartografice 877, 885 şi 886 au fost anchetate de Paul Lăzărescu.

[14] După unii dialectologi francezi: „cartes ponctuelles", adică „point par point"; vezi şi Matilda Caragiu-Marioţeanu, *Compendiu de dialectologie română,* Bucureşti, 1975, p. 62: „hărţi punctuale"; I. Pătruţ în recenzia la *NALR – Banat, I,* în „Cercetări de lingvistică", Cluj-Napoca, XXVI, 1981, nr. 2, p. 217–219, le numeşte „hărţi textuale".

[15] După cum se ştie, primul volum al *NALR – Oltenia* a apărut în întâmpinarea celui de-al X-lea Congres internaţional al lingviştilor, organizat la Bucureşti în august 1967. Timpul avut la dispoziţie nu ne-a permis să includem în volum şi acest capitol introductiv. Cine consultă caseta tehnică a primului volum constată că între „dat la cules" şi „bun de tipar" există un interval de timp prea scurt pentru a fi putut introduce în volum şi acest capitol.

Le réseau cartographique de l'atlas de la Munténie et de la Dobroudja, qui observe fidèlement les limites naturelles – géographiques et historiques – du territoire situé entre les Carpates Méridionales, le Danube, l'Olt et la Mer Noire, a été fragmenté conformément à la division administrative valable à cette date en h u i t z o n e s délimitées de la sorte:

Ier zone (du point cartographique n° 671 au n° 690), enquêtée par Teofil Teaha, compte 20 localités des départements de Vâlcea et d'Argeş;

IIe zone (du n° 691 au n° 720), enquêtée par Valeriu Rusu, compte 30 localités des départements de Dâmboviţa et de Prahova;

IIIe zone (du n° 721 au n° 755), enquête par Paul Lăzărescu, compte 35 localités des départements de Buzău, de Brăila et de Vrancea, partiellement;

IVe zone (du n° 756 au n° 785), enquêtée par Ion Ionică, compte 30 localités des départements d'Olt, de Vâlcea, d'Argeş et de Teleorman;

V^e zone (du n° 786 au n° 810), enquêtée par Mihai Conţiu, compte 25 localités des départements d'Argeş et de Teleorman;

VIe zone (du n° 811 au n° 835), enquêtée par Magdalena Vulpe, compte 25 localités des départements de Dâmboviţa, de Giurgiu et d'Ilfov;

VIIe zone (du n° 836 au n° 870), enquêtée par Bogdan Marinescu, compte 35 localités des départements d'Ilfov, de Călăraşi et de Ialomiţa;

VIIIe zone (du n° 871 au n° 900), enquêtée par Nicolae Saramandu, compte 30 localités des départements de Constanţa et de Tulcea*.

Après l'achèvement des enquêtes sur le terrain, les forces de l'équipe de l'atlas ont diminué numériquement – trois enquêteurs (Mihai Conţiu en 1980, Paul Lăzărescu en 1983 et Valeriu Rusu en 1987) ont quitté notre institut et deux cartographes sont passés de l'activité à la retraite (Emilian Georgescu en 1982 et Constanţa Mateescu en 1983). A partir de 1983, la transcription du matériel dialectal sur carte a été assurée par un seul cartographe: Jenica Şerbănescu. Par conséquent, les opérations finales de rédaction et de correction ont été effectuées par un groupe réduit de chercheurs: Magdalena Vulpe, Ion Ionică, Bogdan Marinescu et Teofil Teaha. D'ailleurs le volume paraît par les soins de ce-dernier, à qui sont dûs:

– la réalisation des bases topographiques sur film, des cartes-étalon pour la rédaction du matériel linguistique, des trois cartes introductives;

– le choix de la modalité de présentation du matériel dialectal (carte ou liste de matériel non-cartographié – MN); pour ce qui est de la forme définitive, elle a été établie par le commun accord de l'équipe de l'atlas;

– la révision des cartes en manuscrit avant qu'elles soient confiées au cartographe et le traçage du contour des aires zonales;

– la révision finale du matériel cartographié, avant que le manuscrit soit envoyé à l'imprimerie.

Les cartes ont été réalisées de la sorte:

– du n° 1 au n° 52, entre 1980–1982, par Emilian Georgescu et par Constanţa Mateescu;

– du n° 53 au n° 62, en 1983, par Constanţa Mateescu;

– du n° 63 au n° 116, entre 1983–1986, par Jenica Şerbănescu.

L'atlas de la Munténie et de la Dobroudja, Ier volume, contient 116 cartes linguistiques [14] présentant les réponses enregistrées lors des enquêtes aux questions (du n° 58 au n° 463) du premier chapitre du Questionnaire: *Le corps humain (parties constituantes, fonctions, traits physiques et moraux, maladies, etc.).* Manquent seulement les réponses aux questions concernant la flexion verbale, qui vont paraître, tout comme dans le cas de l'atlas de l'Olténie, dans un volume à part. En général, la structure du volume suit de près la succession des questions du *Questionnaire du Nouvel atlas linguistique roumain.*

Un chapitre important du présent atlas est, sans doute, l'introduction intitulée: *Données sur les localités et les informateurs,* aidant à une interprétation ethnolinguistique si exacte que possible des faits linguistiques représentés sur les cartes. Nous avons jugé nécessaire de mettre ces données à la disposition des chercheurs dès le premier volume, selon la méthodologie des autres atlas régionaux roumains, parus ou en cours de parution. Seul l'atlas de l'Olténie fait exception à la règle, en publiant les données sur les localités et les informateurs dans le dernier volume [15].

L'atlas de la Munténie et de la Dobroudja est, en premier lieu, un atlas l e x i c a l, mais il est à la fois un atlas p h o n é t i q u e et m o r p h o l o g i q u e, de même que tous les autres atlas régionaux roumains. L'atlas observe le principe de la présentation e x h a u s t i v e du matériel dialectal, noté en transcription phonétique impressionniste et tout en respectant l'ordre de l'informateur.

La publication i n t é g r a l e du matériel enregistré sur le terrain vient satisfaire ceux qui sont intéressés d'apprendre si quelque phénomène existe ou non dans le réseau tout entier du NALR, nous épargnant en même temps une série d'inconvénients qui, par sélection, sauraient intervenir au cours de l'élaboration de l'atlas.

En somme, l'expérience accumulée lors de l'élaboration de l'atlas de l'Olténie s'est avérée très profitable du point de vue technique et rédactionnel pour l'équipe du présent atlas, dont les résultats sont à notre avis satisfaisants. On est pourtant conscient du fait que certaines omissions ou même innadvertances de rédaction – inhérentes d'ailleurs à un ouvrage de pareille ampleur, qui exige une méticulosité toute particulière – pourraient se montrer par endroits dans les pages du volume.

* Les points cartographiques 877, 885 et 886 ont été enquêtés par Paul Lăzărescu.

[14] Selon certains dialectologues français, des «cartes ponctuelles», c'est-à-dire «point par point»; voir aussi Matilda Caragiu-Marioţeanu, *Compendiu de dialectologie română,* Bucureşti, 1975, p. 62; I. Pătruţ dans le compte-rendu du *NALR – Banat, I,* dans «Cercetări de lingvistică», Cluj-Napoca, XXVI, 1981, n° 2, p. 217–219, leur donne le nom de «cartes textuelles».

[15] Comme on le sait, le premier tome du *NALR – Oltenia* est paru en l'honneur du Xe Congrès international des linguistes, organisé à Bucarest au mois d'août 1967. Faute de temps, les auteurs n'ont pas eu la possibilité d'insérer dans le volume en question le chapitre introductif

răspunsuri care nu concordă, ca parte de vorbire, cu titlul hărţii. Astfel, în timp ce cuvântul-titlu al întrebării şi, implicit, al hărţii respective este, de exemplu, un substantiv, răspunsul notat pe hartă poate fi reprezentat printr-un adjectiv, verb etc. De fapt se respectă principiul consemnării exacte a răspunsului, în ordinea strictă în care acesta a fost obţinut, spontan, de la informator. Răspunsul este reprezentat printr-un termen simplu, prin mai multe sinonime, concurente între ele, sau printr-o sintagmă mai lungă, însoţită, eventual, de un comentariu. Aceste probleme, de natură metalingvistică, ţin de reacţia subiectului faţă de actul vorbirii. Ele sunt instructive şi prin aspectele sociolingvistice şi psiholingvistice pe care le ridică.

Din dorinţa de a realiza o economie de spaţiu tipografic s-a convenit ca fiecare hartă să aibă cât mai puţine „spaţii albe". În acest scop, l i s t e l e d e r ă s p u n s u r i care cuprind m a t e r i a l n e c a r t o g r a f i a t (MN) sunt amplasate în coloanele laterale ale paginii, în afara conturului hărţii, în spaţiul rămas disponibil. Această soluţie a fost aplicată numai în cazurile în care acest spaţiu nu este completat cu *Note la hartă,* care ţin de „legenda" hărţii respective şi, deci, fac corp comun cu aceasta. Aceste note, care conţin fie răspunsuri suplimentare ale informatorului, sensuri noi, comentarii, ezitări, reveniri, corectări etc., fie unele precizări ale anchetatorului, sunt de natură să faciliteze interpretarea faptelor înregistrate pe hărţi.

De multe ori datele furnizate de informator sunt reprezentate printr-o sintagmă mai lungă. În astfel de cazuri, când, din motive de spaţiu grafic, ele nu încap pe hartă în dreptul punctului cartografic respectiv, soluţia aleasă a fost redarea lor în *Note la hartă.* Există şi câteva situaţii în care coloanele paginii au fost utilizate în întregime, iar cartograful a fost obligat să continue transcrierea datelor pe o altă pagină, unde a existat spaţiu disponibil. Această soluţie nu dă naştere la nici un fel de confuzii, întrucât, după ultimul rând scris, se trimite printr-o precizare la pagina respectivă. În felul acesta s-a renunţat la existenţa unei secţiuni aparte în volum, ca în atlasul Olteniei, de planşe cu m a t e r i a l n e c a r t o g r a f i a t (MN). S-a economisit astfel un spaţiu tipografic apreciabil.

Pe parcursul publicării primelor patru volume din atlasul Olteniei s-a putut constata că hărţile interpretative, grupate în partea a treia, finală, a fiecărui volum în parte, sunt extrem de puţin utilizate ca sursă de informaţie. Numeroasele studii şi articole apărute în ultimele două decenii nu fac decât foarte rar sau aproape deloc referiri la acest capitol din atlas. Cei care consultă atlasele apelează, de regulă, la hărţile de bază, care redau i n t e g r a l faptele de limbă. Pornind de la această constatare, în volumul al cincilea şi ultimul din atlasul Olteniei s-a renunţat la aceste hărţi interpretative şi s-a recurs la o altă formulă de prezentare a datelor, anume la conturarea lor prin linii de demarcaţie. Aceste linii trasate pe hartă nu delimitează arii dialectale propriu-zise şi nu reprezintă graniţe lingvistice fixe. Ele au un caracter orientativ.

În situaţiile în care aceeaşi formă dialectală este identică în mai multe puncte cartografice, reprezentarea ei pe hartă de zece, douăzeci sau chiar de mult mai multe ori devine fastidioasă. Procedeul cel mai indicat pentru a face hărţile cât mai uşor lizibile este acela de a evita repetarea identicului contiguu [16]. Această modalitate de reprezentare constă în aceea că forma care „domină" într-o zonă este cartografiată cu litere de dimensiuni mai mari, cu caractere mai groase şi este circumscrisă. În interiorul unei astfel de zone există şi situaţii în care în dreptul unor puncte cartografice sunt redate, în caractere normale, răspunsurile date de informatorul local. Cititorul va înţelege şi va reţine că zona conturată nu este de fapt o „arie dialectală" distinctă, ci numai un ansamblu de puncte cartografice. Forma „dominantă" nu reprezintă o sinteză a răspunsurilor, ci doar o notaţie generală a unei forme locale, regionale care se repetă de multe ori şi care este percepută de anchetator ca fiind identică în mai multe localităţi anchetate. Această soluţie adoptată în tehnica cartografierii materialului este, în realitate, un „început de interpretare" a faptelor de limbă înfăţişate pe hartă.

În perspectivă, ar urma ca pe baza atlaselor regionale publicate să se elaboreze şi un a t l a s l i n g v i s t i c g e n e r a l ş i i n t e r p r e t a t i v, lucrare de *sinteză* [17], realizată la nivelul întregului teritoriu lingvistic dacoromân.

Reproducerea sub formă de hărţi a faptelor de limbă care redau anumite caracteristici de bază, fundamentale pentru graiurile munteneşti se justifică pe deplin. Este de la sine înţeles că, din motive tehnico-redacţionale, unele răspunsuri a căror formă se confundă cu aspectul literar al vorbirii nu au format obiectul unor hărţi, ci au fost redate în întregime, în transcriere fonetică, sub formă de l i s t ă d e r ă s p u n s u r i, unde fiecare cuvânt-titlu corespunzător unei întrebări din chestionar este urmat de acelaşi „protocol introductiv", adică traducerea în limba franceză, formularea întrebării, trimiteri prin sigle la alte atlase româneşti şi romanice. Plasarea lor în pagină se face în ordinea crescândă a întrebărilor din *Chestionarul NALR* şi cât mai aproape de harta cu care se aseamănă din punct de vedere tematic.

Faptul că între hărţile atlasului Olteniei şi cel al Munteniei şi Dobrogei nu există un perfect paralelism în ce priveşte numerotarea hărţilor sau că în acest din urmă atlas există, de exemplu, hărţi care nu se regăsesc în atlasul Olteniei nu constituie un inconvenient. Listele cu m a t e r i a l l i n g v i s t i c n e c a r t o g r a f i a t (MN) din atlasul Munteniei şi Dobrogei corespund fie unei hărţi din atlasul Olteniei, fie unui cuvânt-titlu existent în planşele cu MN ale acestuia din urmă. Absenţa unei concordanţe depline între cele două atlase sub aspectul reprezentării materialului când sub formă de hartă, când sub formă de MN nu reprezintă, aşadar, un impediment din moment ce materialul dialectal înregistrat pe teren se publică integral.

[16] Vezi Xavier Ravier, *Atlas linguistique et ethnographique du Languedoc occidental,* I, Toulouse, 1978, p. VI.

[17] Vezi Nicolae Saramandu, *Pentru un atlas al atlaselor lingvistice regionale,* în *Lucrările celui de-al V-lea Simpozion naţional de dialectologie (Craiova 27-28 mai 1988), partea a II-a,* [Craiova], 1990, p. 459-464; vezi şi LR, XXXIX, 1990, nr. 1, p. 57-67.

En principe, le titre de la carte répète la question correspondante du *Questionnaire NALR.* Mais le lecteur ne doit pas être surpris s'il trouvera sur les cartes des réponses qui ne concordent pas, en tant que partie du discours, avec le titre de la carte. Par exemple, tandis que le mot-titre de la question et, implicitement, de la carte correspondante est un nom, la réponse notée sur la carte peut être représentée par un adjectif, par un verbe, etc. C'est la conséquence du fait qu'on observe strictement le principe de noter la réponse en reproduisant exactement l'ordre des mots indiqués par l'informateur, qu'il s'agisse d'un seul mot, de maints synonymes concurrents ou bien d'un syntagme, accompagné éventuellement d'un commentaire. Ce sont des faits métalinguistiques mettant en lumière la rédaction du sujet parlant vis-à-vis de l'acte de la parole, qui savent également intéresser par leurs implications sociolinguistiques et psycholinguistiques.

Pour réaliser une économie d'espace typographique, on est tombé d'accord de faire de sorte que chaque carte contienne le moins d' «espace blanc». Dans ce but, les l i s t e s d e s r é p o n s e s contenant du m a t é r i e l n o n - c a r t o g r a p h i é (MN) ont été placées en marge de la page, en dehors du contour de la carte, dans l'espace demeuré libre. Cette solution a été adoptée uniquement dans les cas où cet espace n'était pas destiné aux *Notes à la carte,* qui sont étroitement liées à la «légende» de la carte en question. Ces notes, contenant soit des réponses supplémentaires de l'informateur – des sens nouveaux, des hésitations, des adjonctions, des corrections, etc. –, soit des précisions venues de la part de l'enquêteur, sont à même de faciliter l'interprétation des faits enregistrés sur les cartes.

Des fois, les données fournies par l'informateur représentent un syntagme plus ample. Dans tel cas, lorsqu'il n'est pas possible d'écrire toute la réponse en face du point cartographique correspondant, faute d'espace graphique, on a eu recours à la solution de la présenter dans les *Notes à la carte.* Quelquefois, quand les données qu'il fallait transcrire dépassaient l'espace libre d'une page, le cartographe a dû les continuer sur une autre page, où il y avait de l'espace. Ce procédé technique n'entraîne aucune confusion, vu qu'après la dernière ligne écrite sur une page pareille on indique l'autre page où il faut continuer la lecture. On a renoncé, de la sorte, à cette section à part du volume – figurant dans l'atlas de l'Olténie – destinée aux planches avec du matériel non cartographié (MN), tout en réalisant une substancielle économie d'espace typographique.

À mesure que les quatre premiers volumes de l'atlas de l'Olténie venaient de paraître, on a pu constater que les cartes interprétatives, groupées dans la troisième partie – à savoir la partie finale de chaque volume – étaient extrêmement peu utilisées comme source d'information. Les nombreuses études et articles parus les deux dernières décennies ne font allusion que très rarement, sinon presque jamais, à ce chapitre de l'atlas. Ceux qui consultent les atlas mentionnent toujours les cartes de base, qui reproduisent «intégralement» les faits linguistiques. À partir de cette constatation, dans le cinquième volume, qui est le dernier de l'atlas de l'Olténie, on a renoncé à ces cartes interprétatives, en faveur d'une autre formule de présentation des données: elles ont été délimitées par des lignes de démarcation. Ces lignes tracées sur la carte ont uniquement le rôle de marquer une aire dialectale et ne représentent pas des limites linguistiques fixes. Elles ont un caractère conventionnel, d'orientation.

Lorsqu'une même forme dialectale est identique en maints points cartographiques, sa représentation sur la carte dix, vingt ou même plusieurs fois serait fastidieuse. Le procédé indiqué afin de rendre les cartes mieux lisibles est d'éviter l'identité contiguë [16]. La modalité de représentation d'une telle forme «dominante» dans une zone est de l'écrire en lettres de dimensions supérieures, en caractères gras et de la circonscrire. Parfois à l'intérieur d'une zone pareille il y a certains points cartographiques en face desquels sont notées, en caractères maigres, les réponses données par l'informateur local. Le lecteur devra comprendre et retenir que la zone délimitée n'est pas, en fait, une «aire dialectale» distincte, mais un ensemble de points cartographiques seulement. La forme «dominante» ne représente pas la synthèse des réponses, mais la notation générale d'une forme locale, régionale, qui se répète plusieurs fois et qui a été perçue par l'enquêteur comme identique en plusieurs localités enquêtées. Cette solution représente, en réalité, le «début de l'interprétation» des faits linguistiques présentés sur la carte.

A partir des atlas régionaux publiés, on envisage d'élaborer à l'avenir un a t l a s l i n g u i s t i q u e g é n é r a l e t i n t e r p r é t a t i f, œuvre de *synthèse* [17] réalisée au niveau du territoire linguistique dacoroumain tout entier.

La réproduction cartographique des faits linguistiques, révélant certains traits caractéristiques, fondamentaux des parlers de Munténie, est fort justifiable. Il est évident qu'en raison des normes techniques-rédactionnelles, certaines réponses dont la forme se confond avec l'aspect littéraire de la parole n'ont pas formé l'objet des cartes spéciales, mais elles ont été reproduites intégralement en transcription phonétique, sous forme de l i s t e d e s r é p o n s e s, où chaque mot-titre correspondant à une question est suivi du même «protocole d'introduction», à savoir: traduction française, réproduction de la question, envoi par de sigles à d'autres atlas roumains ou romans. La mise en page se réalise par ordre croissant des questions du *Questionnaire NALR,* tout près de la carte ressemblant du point de vue thématique.

Le fait qu'entre les cartes de l'atlas de la Munténie et de la Dobroudja et celles de l'atlas de l'Olténie il n'y a pas un parfait parallélisme en ce qui concerne la numérotation des cartes, ou bien que dans ce-dernier atlas il y aurait, par exemple, une carte dont on ne trouvera pas la correspondante dans l'atlas de l'Olténie ne présente aucun inconvénient. Les mots figurant sur les listes de matériel linguistique non cartographié (MN) de l'atlas de la Munténie et de la Dobroudja correspondent dans l'atlas de l'Olténie soit à une carte, soit à un mot-titre existant sur une

[16] Voir Xavier Ravier, *Atlas linguistique et ethnographique du Languedoc occidental,* tome Ier, Paris, 1978, p. VI.

[17] Nicolae Saramandu, *Pentru un atlas al atlaselor lingvistice regionale,* dans LR XXXIX, 1990, n° 1, p. 57-67.

Pentru consultarea simultană a atlaselor regionale nu este atât de important ca toate hărţile să poarte acelaşi număr de ordine cât este ,important ca cercetătorul interesat de un anumit fapt de limbă *să-l poată avea la dispoziţie fie pe hartă, fie în listele cu MN.* În felul acesta el are posibilitatea să-şi schiţeze, fără dificultate, o hartă proprie făcând apel la o „hartă de lucru", pe care este indicată reţeaua de puncte cartografice a atlasului.

De altfel, confruntarea între atlasele regionale este mult facilitată de indicarea sub fiecare cuvânt-titlu a corespondenţelor cu alte atlase.

Referitor la plasarea într-un spaţiu cam îngust a acestor corespondenţe se pot constata unele „aglomerări" de sigle care diferă de la un cuvânt-titlu la altul. Situaţia se explică prin aceea că abia mult mai târziu, după încheierea cartografierii materialului, mai exact în nov.–dec. 1990, când, invitat fiind la Institutul „Deutscher Sprachatlas" de pe lângă Universitatea din Marburg, am avut posibilitatea de a obţine prin fotocopiere date despre conţinutul noilor atlase regionale romanice apărute în ultimele două decenii.

Cu toată această inestetică reprezentare, nutrim speranţa că cercetătorul avizat va aprecia că este mai important ca această „aducere la zi" a corespondenţelor cu alte atlase romanice să nu lipsească, chiar dacă nu este întru totul respectată ordinea alfabetică sau cronologică a siglelor.

Pentru atlasul Munteniei şi Dobrogei nu s-a redactat un indice al volumului. Acesta urmează a se realiza în viitor şi considerăm, încă de pe acum, că un *indice general,* al tuturor volumelor, comun pentru *NALR–Oltenia* şi *NALR–Muntenia şi Dobrogea,* în genul celor alcătuite pentru atlasul Italiei şi al Elveţiei meridionale (AIS) sau pentru atlasul lionez (ALLY, vol. V) este mai indicat decât indicii separaţi, pentru fiecare volum în parte [18].

De altfel, între timp, materialul dialectal existent în cele cinci volume ale atlasului Olteniei, precum şi în volumele atlasului Munteniei şi Dobrogei, redactate deja în manuscris, a fost excerptat şi clasat în ordine alfabetică, fiind destinat a fi inclus în *Dicţionarul graiurilor munteneşti,* aflat în curs de realizare la Institutul de Fonetică şi Dialectologie „Al. Rosetti" începând cu anul 1982.

Imaginea actuală a graiurilor munteneşti este întregită, în paralel, de volumele de *Texte dialectale Muntenia* şi *Texte dialectale şi glosar – Dobrogea* [19].

Alături de aceste texte, dialectologii din institutul nostru au redactat în manuscris şi un *Glosar al graiurilor munteneşti,* întocmit pe baza materialului dialectal înregistrat pe benzi magnetice pentru AFLR [20].

Toate aceste trei forme de prezentare a faptelor de limbă: a t l a s, t e x t e, g l o s a r, converg spre un scop comun, elaborarea în perspectivă a *monografiei graiurilor munteneşti*, fapt care se şi conturează, într-o formă incipientă, încă de pe acum, o dată cu elaborarea unor studii şi articole consacrate descrierii graiurilor actuale din sudul ţării.

Atlasul Munteniei şi Dobrogei apare în condiţii grafice similare celor de la atlasul Olteniei. Întrucât însă, faţă de cele 98 de localităţi în atlasul Olteniei, la atlasul Munteniei şi Dobrogei reţeaua de puncte cartografice este mult mai mare (230 de localităţi), fiecare hartă a acestuia din urmă este tipărită fragmentat pe două pagini, situate faţă în faţă: pe pagina din stânga sunt reprezentate graiurile din jumătatea vestică a Munteniei, începând de la râul Olt, iar pe pagina din dreapta cele din partea de est a Munteniei, precum şi din Dobrogea.

Bazele topografice ale hărţilor atlasului au fost imprimate în 1974, pentru întregul tiraj, cu titlul: *Noul atlas lingvistic român pe regiuni. Muntenia şi Dobrogea.* Aşa se explică neconcordanţa cu titlul actual: *Atlasul lingvistic român pe regiuni. Muntenia şi Dobrogea.*

O dată cu execuţia în 1974 a bazelor topografice pe film pentru atlasul Munteniei şi Dobrogei, s-au realizat şi hărţile introductive*: 1) Hartă fizică şi administrativă (în culori) [21]; 2) *Hartă cu numirile oficiale ale localităţilor anchetate,* pe care sunt conturate, în culori, cele opt zone fragmentate ale reţelei atlasului; 3) *Hartă cu numirile localităţilor în graiul local.*

Atlasul Munteniei şi Dobrogei pune la îndemâna cercetătorului fapte de limbă autentice, cu valoare de document lingvistic de o deosebită importanţă pentru cunoaşterea graiurilor actuale din sudul ţării. Hărţile acestui atlas oferă specialiştilor interesaţi de problemele istoriei limbii române şi a dialectelor ei posibilitatea cunoaşterii dinamicii actuale a acestor graiuri. Ele înfăţişează, în ultimă analiză, graiul viu, cotidian, al satului românesc contemporan, aflat într-o continuă înnoire, în condiţiile unei schimbări rapide şi extrem de importante a societăţii româneşti actuale. Hărţile atlasului surprind nu numai tendinţele inovatoare ale graiurilor din sudul ţării, procesul complex de impunere şi generalizare a limbii literare, ci şi conservarea unor particularităţi care le conferă un loc aparte şi le individualizează în ansamblul structurii dialectale dacoromâne.

[18] Vezi K. Jaberg und J. Jud, *Index zum Sprach- und Sachatlas Italiens und der Südschweiz,* Bern, 1960; Pierre Gardette et Paulette Durdilly, *Atlas linguistique et ethnographique du Lyonnais,* V, *Commentaires et Index,* Paris, 1976.

[19] *Texte dialectale. Muntenia* I, sub conducerea lui Boris Cazacu, de Galina Ghiculete, Paul Lăzărescu, Maria Marin, Bogdan Marinescu, Ruxandra Pană, Magdalena Vulpe, [Bucureşti], 1973; *Texte dialectale. Muntenia* II, publicate, sub redacţia lui B. Cazacu, de Paul Lăzărescu, Maria Marin, Bogdan Marinescu, Victorela Neagoe, Ruxandra Pană, Magdalena Vulpe, Bucureşti, 1975; *Texte dialectale. Muntenia* III, de Costin Bratu, Galina Ghiculete, Maria Marin, Bogdan Marinescu, Victorela Neagoe, Ruxandra Pană, Marilena Tiugan, Magdalena Vulpe [Bucureşti], 1976/1987; *Texte dialectale şi glosar. Dobrogea,* publicate de Paul Lăzărescu, Victorela Neagoe, Ruxandra Pană, Nicolae Saramandu [Bucureşti], 1977/1987.

[20] Maria Marin şi Iulia Mărgărit, *Glosar dialectal Muntenia (A–C),* în FD XIII, 1994, p. 123–235.

* Fapt care explică apariţia unor corecturi pe hărţile deja tipărite.

[21] Harta reproduce împărţirea pe judeţe, cu limitele acestora, la data când s-au efectuat anchetele pe teren. Pe hartă nu sunt menţionate statele învecinate: Bulgaria şi Ucraina.

planche de MN. L'absence d'une concordance parfaite entre les deux atlas relativement à la présentation du matériel – tantôt sous forme de carte, tantôt sous forme de liste de MN – ne constitue pas un impédiment, du moment où le matériel dialectal enregistré sur le terrain est intégralement public.

L'important pour le chercheur intéressé par un fait linguistique et obligé de consulter simultanément les atlas régionaux n'est pas tellement le numéro, identique ou non, que les cartes portent dans les deux atlas, mais de *trouver le mot en question présenté intégralement soir sur une carte, soit sur la liste des réponses.* Il aura, de la sorte, la possibilité de rédiger personnellement, sans difficulté, une carte à lui, en s'adressant à ce qu'on appelle la «carte de travail», où l'on indique le réseau des points cartographiques de l'atlas.

D'ailleurs, la confrontation entre les atlas régionaux est substantiellement facilitée par cette indication, figurant à chaque mot-titre, des correspondances entre les atlas. C'est ainsi qu'on peut facilement établir «l'identité» de certaines cartes.

Relativement au placement de ces correspondances dans un espace assez étroit, on peut constater certaines «agglomérations» des sigles qui diffèrent d'un mot-titre à l'autre. La situation s'explique par le fait qu'à peine très tard, après l'achèvement de la cartographie des cartes, plus exactement en novembre-décembre 1990, quand, étant à Marburg, invité par l'Institut «Deutscher Sprachatlas», j'ai eu la possibilité d'obtenir, par la photocopie, les données exactes sur le contenu des nouveaux atlas régionaux romans qui viennent de paraître ces deux dernières décennies.

Malgré cette représentation inesthétique, nous espérons que le chercheur avisé appréciera qu'il est plus important de le mettre au courant avec les correspondances des autres atlas romans que de le priver de ce qui lui est indispensable, même si la succession des sigles, alphabétique ou chronologique, n'est pas tout à fait respectée.

Pour l'atlas de la Munténie et de la Dobroudja on n'a pas rédigé un *index* du volume. Il sera réalisé à l'avenir, mais nous considérons déjà qu'un *index général* du *NALR – Olténie* et du *NALR – Munténie* et *Dobroudja,* tel celui rédigé pour l'atlas de l'Italie et de la Suisse méridionale (AIS) ou celui de l'atlas lyonnais (ALLY, vol. V), sera plus convenable qu'un index pour chaque volume [18].

D'ailleurs, entre temps le matériel dialectal des cinq volumes de l'atlas de l'Olténie et des volumes de l'atlas de la Munténie et de la Dobroudja, déjà rédigés en manuscrit, a été excerpté et classé par ordre alphabétique, afin d'être utilisé au *Dicţionarul graiurilor munteneşti,* thème en étude à l'Institut de Phonétique et Dialectologie «Al. Rosetti», à partir de 1982.

L'image actuelle des parlers de Munténie a été parallèlement complétée par les volumes de *Texte dialectale Muntenia,* ainsi que par les *Texte dialectale şi glosar – Dobrogea* [19].

A part ces textes, les dialectologues de notre institut ont également rédigé, en manuscrit, un *Glosar al graiurilor munteneşti,* réalisé à partir du matériel dialectal enregistré sur bande magnétique pour les AFLR [20].

Ces trois modalités de présentation des faits linguistiques – *atlas, textes, glossaire* – convergent vers le même but: l'élaboration en perspective d'une *monographie des parlers de Munténie,* dont les travaux préliminaires se sont déjà concrétisés en études et articles consacrés à la description des parlers *actuels* du sud du pays.

L'atlas de la Munténie et de la Dobroudja paraît en des conditions graphiques similaires à celles de l'atlas de l'Olténie. Mais, vu que le réseau des points cartographiques de l'atlas de la Munténie et de la Dobroudja est sensiblement plus grand (230 localités, par rapport à 98 seulement pour l'atlas de l'Olténie), on a décidé d'imprimer chaque carte sur deux pages situées face-à-face, sur la fausse page étant représentés les parlers de la moitié occidentale de la Munténie, depuis l'Olt, tandis que sur la belle page les parlers de la moitié orientale de la Munténie, ainsi que ceux de la Dobroudja.

Lorsque plusieurs années auparavant, en 1974, ont été exécutées sur le film, les bases topographiques pour l'atlas de la Munténie et de la Dobroudja, ont été réalisées aussi quelques cartes introductives représentant*: 1) une *Carte physique et administrative* (en couleurs) [21]; 2) une *Carte des noms officiels des localités enquêtées,* où l'on voyait délimitées, en couleurs différentes, les huit zones du réseau de l'atlas; 3) une *Carte des noms des localités dans le parler local.*

L'atlas de la Munténie et de la Dobroudja met à la disposition des chercheurs des faits linguistiques authentiques, ayant la valeur d'un document linguistique particulièrement important pour la connaissance des parlers actuels du sud du pays. Les cartes de cet atlas offrent aux spécialistes intéressés aux problèmes de l'histoire de la langue roumaine et de ses dialectes la possibilité de connaître la dynamique actuelle de ces parlers, ainsi que la fréquence de certaines particularités dialectales régionales ou locales. Elles reflètent finalement le parler vivant, quotidien, du village roumain contemporain, toujours renouvelé grâce à cette évolution rapide et extrêmement importante de la société roumaine actuelle. Les cartes de l'atlas surprennent les tendances novatrices des parlers du sud du pays, le complexe procès d'affirmation et de généralisation de la langue littéraire, de même que la conservation de certains traits distinctifs leur assignant une place à part, une individualité dans l'ensemble de la structure dialectale dacoroumaine.

[18] K. Jaberg und J. Jud, *Index zum Sprach- und Sachatlas Italiens und der Südschweiz,* Bern, 1960; Pierre Gardette et Paulette Durdilly, *Atlas linguistique et ethnographique du Lyonnais,* V, *Commentaires et Index,* Paris, 1976.

[19] *Texte dialectale. Muntenia* I, sub conducerea lui Boris Cazacu, de Galina Ghiculete, Paul Lăzărescu, Maria Marin, Bogdan Marinescu, Ruxandra Pană, Magdalena Vulpe, [Bucureşti], 1973; *Texte dialectale. Muntenia* II, publicate, sub redacţia lui B. Cazacu, de Paul Lăzărescu, Maria Marin, Bogdan Marinescu, Victorela Neagoe, Ruxandra Pană, Magdalena Vulpe, Bucureşti, 1975; *Texte dialectale. Muntenia* III, de Costin Bratu, Galina Ghiculete, Maria Marin, Bogdan Marinescu, Victorela Neagoe, Ruxandra Pană, Marilena Tiugan, Magdalena Vulpe [Bucureşti], 1976/1987; *Texte dialectale şi glosar. Dobrogea,* publicate de Paul Lăzărescu, Victorela Neagoe, Ruxandra Pană, Nicolae Saramandu [Bucureşti], 1977/1987.

[20] Maria Marin şi Iulia Mărgărit, *Glosar dialectal Muntenia (A–C),* în FD XIII, 1994, p. 123–235.

* Ce qui explique l'apparition de certaines corrections sur les cartes déjà imprimées.

[21] La carte présente les limites départementales au moment de l'effectuation des enquêtes sur le terrain. Sur la carte ne sont pas mentionnés les états voisins: la Bulgarie et l'Ukraine.

Publicarea unor lucrări de acest gen, care aduc în câmpul investigației științifice și în același timp transmit pentru cercetătorii care vin după noi stadiul actual al graiurilor românești, reprezintă un deziderat științific de stringentă actualitate.

Elaborarea și publicarea atlasului lingvistic al Munteniei și Dobrogei au beneficiat de sprijinul moral și material al conducerii Academiei Române, iar tipografia S.C. „Universul" S.A. a asigurat bune condiții de apariție.

Cartografii Emilian Georgescu, Constanța Mateescu și Jenica Șerbănescu au executat cartografierea ireproșabilă a materialului printr-o activitate exemplară, dublată de un efort susținut și permanent.

Echipa de anchetatori, și în același timp autori ai atlasului, în sânul căreia s-a statornicit de-a lungul anilor o atmosferă de colegialitate și de fructuoasă colaborare, a lucrat cu abnegație și cu competență, necruțând nici timp, nici efort, din faza cercetărilor pe teren până la încheierea redactării în manuscris a atlasului.

Colaborarea noastră cu oamenii satului, reprezentanți autentici ai graiului cercetat, s-a încheiat cu rezultate deosebite, a căror valoare documentară este de nepreţuit. Prin interesul manifestat față de cercetările noastre, toți informatorii atlasului, alături de profesori, preoți, primari locali etc., au contribuit la reușita deplină a acestora.

Făcând bilanțul activității desfășurate, timp de peste trei decenii, pe acest șantier comun numit NALR, nu putem încheia fără a evoca personalitatea regretatului profesor Al. Rosetti († 1990), care, cu competența și cu discreția ce-l caracterizau, a îndrumat, a susținut și a încurajat în permanență efortul colaboratorilor săi apropiați în vederea realizării celor două mari proiecte, NALR și AFLR.

Este pentru noi o plăcută datorie să le exprimăm tuturor celor care, într-un fel sau altul, au contribuit la realizarea acestei mari lucrări de interes național, cu ecouri din cele mai favorabile pe plan internațional, întreaga noastră gratitudine.

București, martie 1995 TEOFIL TEAHA

La publication d'un pareil ouvrage, qui apporte dans le champ de la recherche scientifique contemporaine et de l'avenir l'état actuel des parlers roumains, répresente un objectif scientifique impérieusement actuel.

L'élaboration et la publication de l'atlas linguistique de la Munténie et de la Dobroudja ont bénéficié de l'appui moral et matériel de l'Académie Roumaine, tandis que l'imprimerie S.C. „Universul" S.A. a assuré les meilleures conditions d'impression.

Les cartographes Emilian Georgescu, Constanța Mateescu et Jenica Șerbănescu ont réalisé des cartes impeccables par un travail exemplaire, doublé d'un grand effort permanent.

L'équipe des enquêteurs, en même temps les auteurs de l'atlas, a travaillé avec dévouement et compétence, sans épargner temps ou efforts, depuis le début des recherches sur le terrain jusqu'à l'achèvement de la rédaction du manuscrit.

Notre collaboration avec les gens du village, tous des représentants authentiques du patois étudié, s'est soldé par de beaux résultats d'une inestimable valeur documentaire. Par l'intérêt toujours accru qu'ils ont porté à nos enquêtes, les informateurs de notre atlas, à côté de professeurs, prêtres et maires locaux, ont contribué à la réussite de notre entreprise.

En dressant le bilan de l'activité déployée pendant plus de trois décennies sur ce chantier commun appelé le NALR, nous ne pouvons pas finir sans évoquer la personnalité du regretté professeur Al. Rosetti († 1990) qui a constamment dirigé, soutenu et encouragé, avec la compétence et la discrétion qui lui étaient propres, les efforts de ses proches collaborateurs engagés dans la réalisation de ces deux projets, NALR et AFLR.

Nous nous faisons ici l'agréable devoir de témoigner notre gratitude à tous ceux qui nous ont aidés à la réalisation de ce grand ouvrage d'intérêt national, dont les échos internationaux sont parmi les plus favorables.

Bucarest, mars 1995 TEOFIL TEAHA

LISTA
localităţilor anchetate
(cu corespondenţele dintre NALR – Munt. Dobr., ALR I, II şi WLAD)

Nr. crt.	Comuna, satul	Judeţul	Nr. cartografic din		
			NALR–Munt. Dobr.	ALR	WLAD
1.	Boişoara	Vâlcea	671	I, 795	
2.	Perişani, Băiaş	Vâlcea	672		326
3.	Arefu	Argeş	673	I, 782	
4.	Nucşoara	Argeş	674	II, 784	
5.	Albeştii de Muscel	Argeş	675	I, 770	
6.	Lereşti	Argeş	676		
7.	Rucăr	Argeş	677		
8.	Berislăveşti, Dângeşti	Vâlcea	678		
9.	Cepari	Argeş	679		
10.	Muşăteşti	Argeş	680		
11.	Boteni	Argeş	681		
12.	Cetăţeni, Cetăţeni-Vale	Argeş	682		
13.	Budeşti, Bercioiu	Vâlcea	683	I, 803	
14.	Băiculeşti, Tutana	Argeş	684	I, 780	
15.	Mălureni	Argeş	685		
16.	Stâlpeni, Piţigaia	Argeş	686	I, 776	
17.	Cotmeana	Argeş	687		
18.	Colibaşi, Racoviţa	Argeş	688		
19.	Poiana Lacului, Păduroiu din Deal	Argeş	689	I, 792	
20.	Oarja	Argeş	690		
21.	Dragodana, Picior de Munte	Dâmboviţa	691		
22.	Hulubeşti	Dâmboviţa	692		
23.	Ludeşti, Scheiu de Sus	Dâmboviţa	693		
24.	Tătărani, Gheboieni	Dâmboviţa	694		
25.	Brăneşti	Dâmboviţa	695		
26.	Voineşti, Gemenea-Brătuleşti	Dâmboviţa	696		
27.	Runcu, Siliştea	Dâmboviţa	697	I, 768	
28.	Valea Lungă, Valea Lungă-Cricov	Dâmboviţa	698	II, 762	
29.	I. L. Caragiale, Ghirdoveni	Dâmboviţa	699		
30.	Comişani, Lazuri	Dâmboviţa	700	I, 760	
31.	Şirna, Varniţa	Prahova	701		
32.	Māneşti, Coada Izvorului	Prahova	702		
33.	Filipeştii de Pădure, Diţeşti	Prahova	703		
34.	Păuleşti	Prahova	704	I, 748	
35.	Băneşti	Prahova	705		
36.	Talea	Prahova	706		
37.	Şotrile	Prahova	707		
38.	Valea Doftanei, Trăisteni	Prahova	708	I, 764	
39.	Măneciu, Măneciu-Pământeni	Prahova	709		
40.	Bertea	Prahova	710		
41.	Ceraşu, Slon	Prahova	711		
42.	Starchiojd, Bătrâni	Prahova	712	I, 740	
43.	Predeal-Sărari, Tulburea	Prahova	713		
44.	Chiojdeanca, Nucet	Prahova	714		
45.	Plopu	Prahova	715		
46.	Fântânele	Prahova	716	I, 744	
47.	Albeşti-Paleologu, Cioceni	Prahova	717		
48.	Balta Doamnei	Prahova	718	I, 746	
49.	Ciorani	Prahova	719		
50.	Boldeşti-Grădiştea, Grădiştea	Prahova	720		
51.	Andreiaşu de Jos	Vrancea	721		
52.	Vârteşcoiu, Beciu	Vrancea	722		
53.	Poiana Cristei, Podu-Lacului	Vrancea	723		
54.	Jitia	Vrancea	724	I, 595	
55.	Urecheşti	Vrancea	725		
56.	Milcovul, Gologanu	Vrancea	726		
57.	Tătăranu, Bordeasca Veche	Vrancea	727		
58.	Măicăneşti, Râmniceni	Vrancea	728		574
59.	Nămoloasa, Nămoloasa-Sat	Galaţi	729		
60.	Siriu	Buzău	730		
61.	Gura Teghii	Buzău	731	I, 735	
62.	Lopătari, Luncile	Buzău	732		
63.	Ciorăşti, Mihălceni	Vrancea	733		
64.	Nehoiu, Nehoiaşu	Buzău	734		
65.	Odăile	Buzău	735		
66.	Murgeşti	Buzău	736		571
67.	Salcia Tudor, Ariciu	Brăila	737		
68.	Siliştea, Cotu Lung	Brăila	738		613
69.	Zărneşti, Vadu Soreşti	Buzău	739		
70.	Boldu	Buzău	740	I, 708	
71.	Gemenele	Brăila	741		
72.	Vădeni, Baldovineşti	Brăila	742		
73.	Pătârlagele, Muşcel	Buzău	743		
74.	Măgura	Buzău	744		
75.	Galbenu	Brăila	745		
76.	Mircea Vodă, Deduleşti	Brăila	746		
77.	Merei, Gura Sărăţii	Buzău	747	II, 728	
78.	Săgeata	Buzău	748	I, 710	
79.	Gropeni	Brăila	749		597
80.	C. A. Rosetti, Bălteni	Buzău	750		
81.	Viziru	Brăila	751	I, 700	
82.	Movila Banului, Limpeziş	Buzău	752		
83.	Zăvoaia	Brăila	753		608
84.	Stăncuţa, Stanca	Brăila	754		598
85.	Padina	Buzău	755		
86.	Dănicei, Dealu Lăunele	Vâlcea	756		
87.	Olanu	Vâlcea	757		
88.	Topana	Olt	758		
89.	Vultureşti, Dienci	Olt	759		
90.	Spineni, Alunişu	Olt	760		
91.	Poboru	Olt	761		
92.	Verguleasa, Dumitreşti	Olt	762	I, 805	
93.	Lunca Corbului, Pădureţi	Argeş	763		
94.	Scorniceşti, Negreni	Olt	764	II, 791	
95.	Teslui, Comăniţa	Olt	765		
96.	Hârseşti	Argeş	766		
97.	Valea Mare, Bărca	Olt	767		
98.	Bârla, Mozăceni-Vale	Argeş	768		
99.	Movileni	Olt	769	I, 890	
100.	Milcov, Ulmi	Olt	770		
101.	Balaci	Teleorman	771		
102.	Izvoarele	Olt	772		
103.	Nicolae Titulescu	Olt	773		
104.	Stoicăneşti	Olt	774		
105.	Mihăieşti	Olt	775		
106.	Radomireşti, Călineşti	Olt	776		
107.	Plosca	Teleorman	777		
108.	Plopii-Slăviteşti	Teleorman	778		
109.	Salcia	Teleorman	779		
110.	Lunca, Saelele	Teleorman	780		
111.	Furculeşti	Teleorman	781		
112.	Crângu, Dracea	Teleorman	782		
113.	Ciuperceni, Poiana	Teleorman	783	I, 898	
114.	Piatra	Teleorman	784		
115.	Suhaia	Teleorman	785		
116.	Leordeni, Budişteni	Argeş	786	I, 786	
117.	Răteşti, Tigveni	Argeş	787		
118.	Rociu, Gliganu de Sus	Argeş	788		
119.	Vişina, Răscăeţi	Dâmboviţa	789		
120.	Recea, Recea de Sus	Argeş	790	I, 790	
121.	Şelaru, Fierbinţi	Dâmboviţa	791		
122.	Poeni, Cătunu	Teleorman	792		
123.	Gratia	Teleorman	793		
124.	Tătăraştii de Sus	Teleorman	794		
125.	Blejeşti, Baciu	Teleorman	795		
126.	Zâmbreasca	Teleorman	796		
127.	Talpa, Talpa-Bâscoveni	Teleorman	797		
128.	Mereni, Merenii de Jos	Teleorman	798		
129.	Drăcşenci	Teleorman	799		
130.	Moşteni	Teleorman	800		
131.	Vârtoape, Vârtoapele de Sus	Teleorman	801		
132.	Drăgăneştii de Vede	Teleorman	802	I, 896	
133.	Orbeasca, Lăceni	Teleorman	803		
134.	Mavrodin	Teleorman	804		
135.	Toporu	Teleorman	805		
136.	Mârzăneşti, Teleormanu	Teleorman	806		
137.	Ţigăneşti	Teleorman	807	I, 900	
138.	Cervenia	Teleorman	808		
139.	Pietroşani	Teleorman	809	I, 922	
140.	Zimnicea	Teleorman	810	II, 899	

Nr. crt.	Comuna, satul	Județul	Nr. cartografic din		
			NALR–Munt. Dobr.	ALR	WLAD
141.	Nucet	Dâmbovița	811		
142.	Finta, Gheboaia	Dâmbovița	812		
143.	Cornățel, Bolovani	Dâmbovița	813		
144.	Mătăsari, Tețcoiu	Dâmbovița	814		
145.	Butimanu, Sterianu de Sus	Dâmbovița	815		
146.	Conțești, Mereni	Dâmbovița	816		
147.	Uliești	Dâmbovița	817		
148.	Odobești, Zidurile	Dâmbovița	818		
149.	Brezoaele, Brezoaia	Dâmbovița	819		
150.	Crevedia	Dâmbovița	820		
151.	Crevedia Mare	Giurgiu	821		
152.	Militari	Municipiul București	822	I, 934	
153.	Bucșani, Uiești	Giurgiu	823		
154.	Mihăilești	Giurgiu	824	I, 932	
155.	Comana	Giurgiu	825		
156.	Ghimpați, Sălcioara	Giurgiu	826	II, 928	
157.	Stoenești	Giurgiu	827		
158.	Radovanu	Călărași	828	I, 954	
159.	Drăgănești-Vlașca	Teleorman	829	I, 926	
160.	Băneasa	Giurgiu	830		
161.	Greaca	Călărași	831		
162.	Chirnogi	Giurgiu	832		
163.	Frătești	Giurgiu	833	I, 940	
164.	Putineiu	Giurgiu	834		
165.	Vedea, Malu	Giurgiu	835		
166.	Ciocârlia	Ialomița	836		
167.	Grindu	Ialomița	837	I, 725	
168.	Miloșești	Ialomița	838		
169.	Valea Ciorii	Ialomița	839		
170.	Ciolpani	Ilfov	840		
171.	Dridu	Ialomița	841		
172.	Giurgeni, Piua Petri	Ialomița	842	II, 705	
173.	Grădiștea	Ialomița	843		
174.	Bărcănești	Ialomița	844		
175.	Sfântu Gheorghe, Butoiu	Ialomița	845		
176.	Căzănești	Ialomița	846	II, 723	
177.	Amara	Ialomița	847		
178.	Săveni, Frățilești	Ialomița	848		
179.	Balotești	Ilfov	849		
180.	Bucu	Ialomița	850		
181.	Făcăeni	Ialomița	851	I, 695	
182.	Drăgoești	Ialomița	852		
183.	Ciulnița, Poiana	Ialomița	853	I, 720	
184.	Ștefăneștii de Jos	Ilfov	854	II, 769	
185.	Albești	Ialomița	855		

Nr. crt.	Comuna, satul	Județul	Nr. cartografic din		
			NALR–Munt. Dobr.	ALR	WLAD
186.	Tămădău Mare	Călărași	856	I, 727	
187.	Dor Mărunt	Călărași	857		
188.	Stelnica	Ialomița	858		
189.	Perișoru	Călărași	859		
190.	Gurbănești	Călărași	860		
191.	Vâlcelele	Călărași	861		
192.	Plătărești, Podu Pitarului	Călărași	862		
193.	Borcea	Călărași	863		
194.	Sohatu	Călărași	864		
195.	Ulmu	Călărași	865	I, 960	
196.	Unirea, Șocariciu	Călărași	866	I, 980	604
197.	Mânăstirea	Călărași	867		
198.	Grădiștea	Călărași	868		
199.	Roseți	Călărași	869		605
200.	Ulmeni	Călărași	870		
201.	I. C. Brătianu	Tulcea	871		
202.	C. A. Rosetti	Tulcea	872	I, 675	
203.	Luncavița	Tulcea	873		581
204.	Somova	Tulcea	874	II, 682	583
205.	Niculițel	Tulcea	875	I, 684	582
206.	Turcoaia	Tulcea	876		595
207.	Frecăței, Cataloi	Tulcea	877		584
208.	Mahmudia, Beștepe	Tulcea	878	I, 677	
209.	Crișan	Tulcea	879		
210.	Valea Nucarilor, Agighiol	Tulcea	880		
211.	Dăeni	Tulcea	881	I, 690	
212.	Topologu	Tulcea	882		
213.	Sarichioi, Enisala	Tulcea	883	I, 679	
214.	Ceamurlia de Jos, Lunca	Tulcea	884		
215.	Ciobanu	Constanța	885		591
216.	Saraiu, Dulgheru	Constanța	886		
217.	Cogealac, Râmnicu de Jos	Constanța	887		
218.	Crucea, Băltăgești	Constanța	888		
219.	Târgușor	Constanța	889		
220.	Seimenii Mari	Constanța	890		588
221.	Mihail Kogălniceanu, Sibioara	Constanța	891	I, 988	
222.	Rasova, Cochirleni	Constanța	892	I, 986	586
223.	Aliman, Dunăreni	Constanța	893		
224.	Peștera	Constanța	894		
225.	Ostrov	Constanța	895		593
226.	Băneasa	Constanța	896	I, 984	589
227.	Adamclisi	Constanța	897		
228.	Topraisar	Constanța	898	II, 987	
229.	Chirnogeni	Constanța	899		
230.	Limanu	Constanța	900	I, 990	

INDICE ALFABETIC AL CUVINTELOR-TITLU

TRANSCRIEREA FONETICĂ

Dăm tabloul semnelor fonetice întrebuințate în transcriere. Semnele le-am grupat în ordine alfabetică și le-am exemplificat cu câte un cuvânt. După semnul egalității arătăm corespondentul cel mai apropiat al semnelor noastre în sistemul de transcriere al Asociației Fonetice Internaționale (Association Phonétique Internationale), publicat de D. Jones în *Lautzeichen und ihre Anwendung in verschiedenen Sprachgebieten* (Berlin, 1928, p. 18–27).

a (*a* mijlociu) în munt. *cap* = între a și ɑ.

å (cea mai deschisă vocală din seria posterioară: *u, o, ǫ, å*) în istrorom. *cåp* = ɒ.

ą̊ (*a* posterior) în băn. *cą̊p* = ɑ.

ä (cea mai deschisă vocală din seria anterioară: *i, e, ę, ä*) în bucov. *päle* 'piele' = æ.

ą (*a* anterior) în munt. *steą* 'stea' = ɑ.

ạ (*a* închis) în olt. *mại* (adv.).

ă (vocala cu deschidere mijlocie din seria centrală: *î, â, ă*) în munt. *păr* = ə.

ą̆ (vocala cea mai deschisă din seria centrală: *î, â, ă, ą̆*) în mold. *bą̆rbát* = ɐ.

ặ (*ă* închis) în olt. *pặnă* = între ə și ɨ, dar mai aproape de ə.

â (vocală cu deschidere mai mică din seria centrală) în mold. *câsâ* = între ə și ɨ.

b (oclusivă bilabială sonoră) în munt. *bun* = b.

c (oclusivă velară surdă) în munt. *corb*, semn întrebuințat înaintea vocalelor *a, ă, â, î, o, ö, u, ü*, înaintea consoanelor sau la sfârșitul cuvintelor = k.

ĉ (africată alveolo-palatală surdă, al cărei element fricativ este un *ŝ*) în munt. *ĉâră* 'ceară' = între tɕ și tʃ.

ĉ̶ (africată alveolo-palatală, cu nuanță mai palatală) în trans. *ĉ̶ur* 'ciur' = între tɕ și tʃ, dar mai aproape de tɕ.

ć (africată alveolo-palatală surdă, al cărei element fricativ este un *ś*) în băn. *fráće* 'frate' = tɕ.

č (africată palato-alveolară surdă, al cărei element fricativ este un *ş*) în maram. *čăr* 'cer' = tʃ.

d (oclusivă dentală sonoră) în munt. *dar* = d.

d' (oclusivă dentală sonoră mai puțin palatalizată) în mold. *únd'e* 'unde' = între d și d̡.

d́ (oclusivă alveolo-palatală sonoră) în mold. *d́in* 'din' = între d̡ și ɟ [cf. t́].

d'' (oclusivă palatală sonoră) în trans. *d''in* 'din' = ɟ.

ḍ (oclusivă cacuminală sonoră) în trans. *crúḍă* = ḍ.

ḑ (africată dentală sonoră) în mold. *ḑic* 'zic' = dz.

đ (africată alveolo-palatală sonoră, al cărei element fricativ este un *ź*, corespunzând surdei *ć*) în băn. *đes* 'des' = dʑ.

δ (fricativă interdentală sonoră) în arom. *δálă* 'zară' = ð.

e (vocală anterioară cu deschidere mijlocie, de nuanță închisă) în munt. *vezį* = e.

ę̣ (*e* semideschis) în olt. *vę̣de* = între e și ɛ.

ę (*e* deschis) în trans. *vęde* = ɛ.

ę̨ (*e* și mai deschis) în bucov. *vę̨de* 'vede' = între ɛ și æ.

ẹ (*e* mai închis) în mold. *védẹ* = e (mai închis).

ẹ̣ (*e* și mai închis) în mold. *védẹ̣* = între e și i.

ĕ (vocală centrală cu nuanță anterioară, între *ă* și *e*) în băn. *fáśĕ* 'face' = între e și ə.

ę̆ (*e* deschis, între *ą̆* și *ę*) în trans. *aşę̆́* 'așa' = între ɛ și ɐ.

f (fricativă labiodentală surdă) în munt. *fin* = f.

g (oclusivă velară sonoră) în munt. *gol* = g.

ĝ (africată alveolo-palatală sonoră, al cărei element fricativ este un *ẑ*) în munt. *ĝer* 'ger' = între dʑ și dʒ.

ğ (africată palato-alveolară, al cărei element fricativ este un *j*, corespunzând surdei *č*) în maram. *ğăr* 'ger' = dʒ.

ǵ (oclusivă velară sonoră palatalizată) în munt. *ǵem* 'ghem' = g̡.

g' (oclusivă velară sonoră, puțin palatalizată) în munt. *g'įemuįit* 'ghemuit' = între g și g̡.

γ (fricativă velară sonoră) în istrorom. *γúră* = g.

h (fricativă laringală surdă) în trans. *háină* 'haină' = h.

ђ (fricativă laringală sonoră) în trans. *hóђot* 'hohot' = ɦ.

h́ (fricativă palatală surdă) în munt. *h́ir* 'fir' = ç.

χ (fricativă velară surdă, corespunzând sonorei *γ*) în munt. *χáină* 'haină' = x.

i (vocală cu deschidere minimă din seria anterioară) în munt. *fir* = i.

į (*i* deschis) în mold. *márį* 'mare' = į.

î (vocala cea mai închisă din seria centrală: *î, â, ă, ą̆*) în munt. *cînd* = ɨ.

ȋ (vocală centrală închisă cu nuanță anterioară între *i* și *î*) în trans. *rȋu* 'râu' = ɩ.

j (fricativă palato-alveolară sonoră) în trans. *jar* 'jar' = ʒ.

j' (j puțin muiat) în munt. *j'uŋǵ* 'junghi' = între ʒ și ʑ.

j́ (*j* muiat) în munt. *j́ug* 'jug' = între ʒ și ʑ.

k (oclusiva velară surdă, identică cu *c*. Semnul se întrebuințează numai înaintea lui *e* și *i*) în băn. *kip* 'chip' = k.

k' (oclusivă velară surdă puțin palatalizată) în munt. *k'ip* 'chip' = între k și k̡.

ḱ (oclusivă velară surdă palatalizată, corespunzând sonorei *ǵ*) în mold. *ḱiśór* 'picior' = k̡.

l (laterală alveolară) în munt. *pălăríįe* 'pălărie' = l.

l' (*l* puțin palatalizat) în trans. *įę́l'ĕ* 'ele' = l̡.

ĺ (lateral palatală) în arom. *h́íĺu* 'fiu' = ʎ.

ƚ (lateral velară) în maram. *caƚ* 'cal' = ɫ.

m (nazală bilabială) în munt. *másă* = *m*.

m̦ (nazală labiodentală, urmată de *f, v*) în munt. *îm̦văț* 'învăț' = ɱ.

n (nazală dentală) în munt. *mínă* = n.

ň (nazală dentală puțin palatalizată) în mold. *píňį* 'pâine' = n̡.

ń (nazală palatală) în mold. *ńel* 'miel' = ɲ.

n̦ (nazală cu ocluziune incompletă, urmată de constrictive și lichide) în munt. *în̦şír* 'înșir'.

ṇ (nazală slăbită, urmată de consoană) în trans. *mŭṇte* 'munte'.

ŋ (nazală velară, umată de c (k), g) în munt. *íŋcă* = ŋ.

ṅ sau *n̈* (nazală dentală, de durată mai scurtă, vălul palatului necoborând îndeajuns, mai ales pentru *n̈*), în pronunțarea lui *n* intervocalic la moți: *cíṅi, cín̈i* 'cîine'.

o (vocală posterioară cu deschidere mijlocie și cu nuanță mai închisă) în munt. *pot* = o.

ǫ̣ (*o* semideschis) în olt. *dǫ̣rm*.

ǫ (*o* deschis) în trans. *pǫ́t''e* 'poate' = ɔ.

ǫ̨ (*o* și mai deschis) în olt. *dǫ̨́ųo* 'două'.

ọ (vocală închisă din seria posterioară, rotunjită, cu închidere spre *u*) în mold. *dihọ́r* 'dihor'.

ŏ (vocală închisă din seria posteriară, cu deschidere între *o* și *ă*) în *plŏmín* 'plămân'.

ö vocală anterioară labială, cu deschidere mijlocie, cu nuanță închisă) în ung. *cör* 'cerc' = ø.

p (oclusivă bilabială surdă) în munt. *par* = p.

r (vibrantă apicală alveolară) în munt. *rar* = r.

r̄ (*r* cu mai multe și mai puternice vibrații) în trans. *r̄îų* 'râu'.

r̿ (*r* cu și mai multe vibrații) în trans. *r̿ăų* 'rău'.

ρ (*r* uvular) în arom. (la fărșeroți) *gúρă* 'gură' = ʀ.

ρ̄ (*r* uvular cu mai multe vibrații) în arom. (la fărșeroți) *vę́ρ̄ă* 'vară'.

ṙ (*r* apical cu o singură vibrație, foarte slabă) la moți, în *cíṙį* 'câine' = ɾ.

r' (*r* puțin muiat) în olt. *tr'eĉe* 'trece'.

ŕ (*r* muiat) în trans. *învățătóŕ* 'învățător' = r̡.

r (*r* bilabial) în interjecția munt. *tṗ* cu care se opresc caii.

s	(fricativă dentală surdă) în munt. *sóră* = s.
ś	(fricativă alveolo-palatală surdă) în băn. *fáśĕ* 'face' = ç.
ŝ	(fricativă alveolo-palatală surdă, aproape identică cu *ś*, dar cu o articulație puțin posterioară) în mold. *fáŝi* 'face' = ɕ.
ș	(fricativă palato-alveolară surdă, corespunzând sonorei *j*) în mold. *șî* 'și' = ʃ.
ș̄	(*ș* pronunțat mai puternic, dând impresia unui *ș* mai lung) în mold. *ș̄î* 'și'.
ș'	(*ș* puțin muiat, corespunzând sonorei *j'*) în olt. *aș'ẹáză* 'așază'.
ș'	(*ș* cu nuanță palatală, muiată, corespunzând sonorei *j'*) în munt. *aș'á* 'așa' = între ʃ și ɕ.
t	(oclusivă dentală surdă) în munt. *tátă* = t.
t'	(oclusivă dentală surdă puțin palatalizată) în mold. *múnt'e* = ţ.
t'	(oclusivă palatală surdă) în mold. *frát'e* = între ţ și c (cf. d').
t''	(oclusivă palatală surdă) în trans. *frát''e* = c.
ț	(oclusivă cacuminală surdă, corespunzând sonorei *ḍ*) în trans *clópoț* = ʈ.
ϑ	(fricativă interdentală surdă, corespunzând sonorei *δ*) în arom. *năϑẹámă* 'puțin' = θ.
ț	(africată dentală surdă) în munt. *țin* = ts.
u	(vocala cea închisă din seria posterioară) în munt. *bun* = u.
ụ	(*u* deschis) în olt. *p-ụrmă* 'pe urmă'.
û	(vocală centrală cu nuanță posterioară, între *u* și *î* în olt. *dûpă* = ɨ și u.
ü	(vocala cea mai închisă din seria anterioară, labială) în ung. *fül* 'ureche' = y.
v	(fricativă labiodentală sonoră) în munt. *váră* = v.
w	(fricativă bilabială sonoră) în ucrain. (la huțuli) *wodá* 'apă' = w.
z	(fricativă dentală sonoră) în munt. *zac* = z.
ź	(fricativă alveolo-palatală muiată, corespondenta sonoră a lui *ś*) în băn. *źánă* 'geană' = ʑ.
ẑ	(fricativă alveolo-palatală, corespondenta sonoră a lui *ŝ*) în mold. *ẑánă* 'geană' = ʑ.
y	(fricativă palatală sonoră, corespunzând surdei *ḣ*) în trans. *yérme* 'vierme' = (j fricativ).

SEMNE DIACRITICE

~	(deasupra vocalelor) nazalitate: *õ* = õ
˜	(deasupra vocalelor) seminazalitate: *ő*.
	(sub vocale sau consoane sonore) asurzire: i̥, r̥ = i̥, r̥.
	(sub vocale sau consoane sonore) sonoritate redusă: ạ.
	(sub vocale) închidere: ẹ.
	(sub vocale) închidere mai mare: ẹ̣.
	(sub vocale) deschidere: ę.
	(sub vocale) deschidere mai mare: ǫ.
ʼ	(înaintea vocalelor) oclusivă glotală (coup de glotte): *ʼe* = ʼe.
ʻ	după oclusive, arată o explozie mai puternică, în olt. *patʻ* 'pat'.
̥	(sub consoane) consoană silabică: n̥ = n̩.
̯	(sub vocale) arată că vocala constituie elementul consonantic al unui diftong: u̯ 'în *dau̯*' = ŭ.
͡	(deasupra vocalelor) arată că două vocale formează un diftong cu elemente egale, în trans. *tóa͡te*.
´	(deasupra unei vocale sau a unui diftong) accent principal: *véde, tu̯áte* = 'vede, 'tŭɒte.
	(deasupra unei vocale) accent dinamic mai puternic, mai ales în fraze: *nű vrẹau̯*.
	(deasupra unei vocale) accent secundar: *sȁnătáte* = 'sənə'tate.
¯	(deasupra unei vocale, lichide sau fricative) lungime: *ō, r̄, s̄*.
˘	(deasupra unei vocale) scurtime: *ŭ*.
+	(sub o nazală) arată că articulația nazalei nu e completă, ci analogă constrictivei următoare: *îm̟văț* = ɨɱ'vəts.
	ę, ā, ā etc. arată nuanțe vocalitice intermediare.
	s, t, z etc. arată nuanțe consonantice intermediare.
	i, u, ä, h etc. (la umărul literei precedente) arată sunete slab perceptibile.
	(i), (u), (ă) etc. arată sunete și mai slab perceptibile.
	(i), (u), (ă) etc. arată sunete extrem de de slab perceptibile.

ALTE SEMNE

-	se întrebuințează ca în ortografia oficială: *dă-t''ĕ la drẹ́apta, n-a văzút.*
–	înlocuiește silabele dinaintea accentului cuvântului, reproduse în forma anterioară: *tîrnăcóp; – cọápe.*
–	sub litere sau sub cuvinte, arată că anchetatorul a auzit bine sunetele sau cuvintele subliniate, deși acestea par neobișnuite. Cuvintele subliniate în NOTE sunt reproduse în transcriere fonetică.
–	pusă în locul unui răspuns, arată că în punctul respectiv n-a fost pusă întrebarea.
‿	leagă două sau mai multe cuvinte care formează un singur grup fonetic: *sai̯‿î‿sus* 'sai în sus'.
___	arată că anchetatorul n-a auzit clar sunetele astfel subliniate.
~	înlocuiește forma precedentă.
	puse în urma sau înaintea unui răspuns, arată că el nu este complet. Completarea este, de obicei, dată în NOTE.
+	pusă după un răspuns, trimite la NOTE, de obicei sub II și numai în cazuri rare sub III.
?	pus în locul unui răspuns, arată că informatorul n-a știut să răspundă; dacă urmează totuși un răspuns, acesta a fost dat după ezitare.
#	pus în locul unui răspuns, arată că informatorul a declarat că nu există termenul întrebat.
∞	pus în locul sau înaintea unui răspuns, arată că obiectul sau obiceiul întrebat nu există în localitate.
,	separă variante lexicale.
;	separă forme gramaticale diferite ale aceluiași cuvânt: singularul de plural, forma articulată de cea nearticulată, persoana I de a II-a.
„ "	între aceste ghilimele sunt reproduse explicațiile sau completările date de informatori, de obicei netranscrise fonetic și literalizate.
‹ ›	între aceste ghilimele se dă traducerea literară a răspunsurilor românești sau traducerea românească a răspunsurilor din limbile minorităților naționale.
( )	între aceste paranteze sunt reproduse, pe hartă sau în NOTE, explicații sau completări, transcrise fonetic, date de informatori.
[ ]	între aceste paranteze se dau completările sau observațiile anchetatorilor sau ale redactorilor; sub titlul hărții, cifrele puse între aceste paranteze reprezintă numărul întrebării din chestionar.
[k]	pus înaintea unui răspuns, arată că informatorul s-a corectat.
[σ]	pus înaintea unui răspuns, arată că termenul a fost sugerat de anchetator.
[ε]	arată că informatorul a ezitat înainte de a da răspunsul.
[?]	pus după un răspuns, arată că anchetatorul se îndoiește de exactitatea răspunsului înregistrat.
[!]	pus după răspuns, arată că întrebarea sau răspunsul l-a făcut pe informator sau pe cei de față să râdă.
[*]	pus înaintea unui răspuns, arată că răspunsul a fost dat de un informator ocazional, căruia anchetatorul nu i-a notat numele.
[**]	arată un al doilea informator ocazional.
[I], [II], etc.	arată numărul informatorului din localitatea respectivă.

În NOTE:

sub I se arată cum a fost pusă întrebarea;

sub II sunt date explicațiile sau completările primite de la informatori în legătură cu răspunsurile de pe hartă;

sub III sunt date observațiile sau completările anchetatorilor sau ale redactorilor.

[a.], [art.] formă articulată
[acuz.] acuzativ
[adj.] adjectiv
[adv.] adverb
[AL] formă rostită repede (allegro)
[B] aşa zic bătrânii
[col.] colectiv
[cond.] condițional
[conj.] conjunctiv
[D] întrebare directă
[f.] feminin
[F] aşa zic femeile
[gen.] genitiv
[ger.] gerunziu
(GEST) întrebare însoțită de gest
[h.] harta
(IMIT.) întrebare însoțită de imitarea acțiunii
[imper.] imperativ
[imperf.] imperfect
[imper. neg.] imperfect negativ
(INDIC) întrebare completată prin indicarea obiectului
[ind. prez.] indicativ prezent
[inf.] infinitiv
[L] formă rostită rar
[m] masculin
[m.m.c. perf.] mai mult ca perfect
MN material necartografiat
[n.] neutru
[part.] participiu
[perf. c.] perfect compus
[perf. s.] perfect simplu
[pl.] plural
[pl. a.] plural articulat
[pl. f.] plural feminin
[pl. m.] plural masculin
[pl. na.] plural nearticulat
[pl. tant.] plurale tantum
[plş.] planşa (cu MN)
[R] formă recentă
[s.] substantiv
[sg.] singular
[sg. a.] singular articulat
[sg. f.] singular feminin
[sg. m.] singular masculin
[sg. na.] singular nearticulat
[sg. tant.] singulare tantum
[T] aşa zic tinerii
[V] formă veche
[viit.] viitor
[voc.] vocativ
[1], [2], [3] arată persoana I, a II-a, a III-a singular
[4], [5], [6] arată persoana I, a II-a, a III-a plural

ATLASE LINGVISTICE ROMÂNEŞTI ŞI ROMANICE

ABREVIERI

AIS = K. Jaberg und J. Jud, *Sprach- und Sachatlas Italiens und der Südschweiz,* I–VIII, Zofingen, 1928–1940; *Index,* Bern, 1960.

ALA = A. Griera, *Atlas lingüistic d'Andorra,* Andorra, 1960.

ALAL = J.C. Potte, *Atlas linguistique et ethnographique de l'Auvergne et du Limousin,* I–III, Paris, CNRS, 1975.

ALAran = A. Griera, *Atlas lingüístic de la Vall d'Aran,* Barcelona, 1973.

ALB = G. Taverdet, *Atlas linguistique et ethnographique de Bourgogne,* I–III, Paris, CNRS, 1975–1980.

ALBRAM = G. Guillaume et J.P. Chauveau, *Atlas linguistique et ethnographique de la Bretagne romane, de l'Anjou et du Maine (atlas linguistique armoricain roman),* I–II, Paris, CNRS, 1975–1983.

ALC = A. Griera, *Atlas lingüistic de Catalunya,* I–V (1923–1939), VI–X (1962–1964), Barcelona.

ALCB = H. Bourcelot, *Atlas linguistique et ethnographique de la Champagne et de la Brie,* I–III, Paris, CNRS, 1966–1978.

ALCc = P. Dubuisson, *Atlas linguistique et ethnographique du Centre,* I–III, Paris, CNRS, 1971–1982.

ALCo = J. Gilliéron et E. Edmont, *Atlas linguistique de la Corse,* 4 fasc., Paris, 1914–1915.

ALEA = M. Alvar, A. Llorente y G. Salvador, *Atlas lingüistico y etnográfico de Andalucía,* I–VI, Granada, 1961–1973.

ALEANAR = M. Alvar, A. Llorente, T. Buesa y E. Alvar, *Atlas lingüístico y etnográfico de Aragon, Navarra y Rioja,* I–IX, Madrid, 1979–1982.

ALED = A.M. Melillo, *Atlante linguistico etnografico della Daunia,* I, Manfredonia, 1979.

ALEIC = G. Bottiglioni, *Atlante linguistico etnografico italiano della Corsica,* I–X, Pisa, 1933–1940.

ALF = J. Gilliéron et E. Edmont, *Atlas linguistique de la France,* fasc. 1–35, Paris, 1902–1910.

ALFC = C. Dondaine, *Atlas linguistique et ethnographique de la Franche-Comté,* I–III, Paris, CNRS, 1972–1984.

ALG = J. Séguy et collab., *Atlas linguistique et ethnographique de la Gascogne,* I–VI, CNRS, Toulouse, 1954–1972.

ALIFO = M.R. Simoni-Aurembou, *Atlas linguistique et ethnographique de l'Ile-de-France et de l'Orléanais,* I–II, Paris, CNRS, 1974–1978.

ALJA = J.B. Martin et G. Tuaillon, *Atlas linguistique et ethnographique du Jura et des Alpes du Nord,* I–III, Paris, CNRS, 1971–1978.

ALLOc. = X. Ravier, *Atlas linguistique et ethnographique du Languedoc occidental,* I–III, Paris, CNRS, 1978–1986.

ALLOr. = J. Boisgontier, *Atlas linguistique et ethnographique du Languedoc oriental,* I–II, Paris, CNRS, 1981–1984.

ALLR = J. Lanher, A. Litaize et J. Richard, *Atlas linguistique et ethnographique de la Lorraine romane,* I–IV, Paris, CNRS, 1979–1988.

ALLy = P. Gardette et collab., *Atlas linguistique et ethnographique du Lyonnais,* I–V, Lyon, CNRS, 1950–1976.

ALM = *Atlasul ligvistic moldovenesc,* vol. I, partea I, *Fonetica,* de Rubin Udler; partea a II-a, *Fonetica,* de Rubin Udler; *Morfologia,* de Vasile Melnic, Chişinău, 1968; vol. II, partea I, *Lexicul,* de Victor Comarniţchi, Chişinău, 1971; partea a II-a, *Lexicul,* de Vasile Melnic şi Vasile Pavel, Chişinău, 1973.

ALMC = P. Nauton, *Atlas linguistique et ethnographique du Massif Central,* I–III, Paris, CNRS, 1957–1961.

ALN = P. Brasseur, *Atlas linguistique et ethnographique normand,* I–II, Paris, CNRS, 1980–1983.

ALO = G. Massignon et B. Horiot, *Atlas linguistique et ethnographique de l'Ouest (Poitou, Aunis, Saintonge, Angoumois),* I–III, Paris, CNRS, 1971–1983.

ALP = J.C. Bouvier et C. Martel, *Atlas linguistique et ethnographique de la Provence,* I–III, Paris, CNRS, 1975–1986.

ALPI = *Atlas lingüistico de la Peninsula Ibérica,* I, *Fonetica,* Madrid, 1962.

ALPO = H. Guiter, *Atlas linguistique des Pyrénées Orientales,* I, Paris, CNRS, 1965.

ALR I = S. Pop, *Atlasul lingvistic român, partea I-a,* vol. I, Cluj, 1938; vol. II, Sibiu – Leipzig, 1940.

ALR II = E. Petrovici, *Atlasul lingvistic român, partea a II-a,* vol. I, Sibiu – Leipzig, 1940.

ALR II s.n. = E. Petrovici, *Atlasul lingvistic român, partea a II-a, serie nouă,* redactor principal I. Pătruţ, vol. I–VII, [Bucureşti], 1956–1972.

ALRM I = S. Pop, *Micul atlas lingvistic român, partea I-a,* vol. I, Cluj, 1938; vol. II, Sibiu – Leipzig, 1942.

ALRM II = E. Petrovici, *Micul atlas lingvistic român, partea a II-a,* vol. I, Sibiu – Leipzig, 1940.

ALRM II s.n. = E. Petrovici, *Micul atlas lingvistic român, partea a II-a, serie nouă,* redactor principal I. Pătruţ, vol. I–IV, [Bucureşti], 1956–1981.

ALRR-Mar. = *Atlasul lingvistic român pe regiuni – Maramureş,* de Petru Neiescu, Grigore Rusu, Ionel Stan, I–III, [Bucureşti], 1969–1973.

ALRR-Trans. = *Atlasul lingvistic român pe regiuni. Transilvania,* de Grigore Rusu, Viorel Bidian, Dumitru Loşonţi, I, Bucureşti, 1992.

ALS = B. Terracini e T. Franceschi, *Saggio di un Atlante linguistico della Sardegna,* Torino, 1964.

ALW = J. Haust et collab., *Atlas linguistique de la Wallonie,* I–IV, Liège, 1953–1976.

ASLEF = G.B. Pellegrini et collab., *Atlante storico-linguistico-etnografico friulano,* I–VI, Padova – Udine, 1972–1986.

NALR-Ban. = *Noul Alas lingvistic român, pe regiuni – Banat,* sub conducerea lui Petru Neiescu, de Eugen Beltechi, Ioan Faiciuc, Nicolae Mocanu, I, Bucureşti, 1980.

NALR-Mold.Buc. = *Noul Atlas lingvistic al României – Moldova şi Bucovina,* de Vasile Arvinte, Stelian Dumistrăcel, Ion A. Florea, Ion Nuţă, Adrian Turculeţ, I, Bucureşti, 1987.

NALR-Munt.Dobr. = *Noul Atlas lingvistic român, pe regiuni – Muntenia şi Dobrogea,* de Teofil Teaha (coordonator), Ion Ionică, Paul Lăzărescu, Bogdan Marinescu, Valeriu Rusu, Nicolae Saramandu, Magdalena Vulpe, I–II, Bucureşti, 1996.

NALR-Olt. = *Noul Atlas lingvistic român, pe regiuni – Oltenia,* întocmit sub conducerea lui Boris Cazacu, de Teofil Teaha, Ion Ionică, Valeriu Rusu, I–V, Bucureşti, 1967–1984.

WLAD = G. Weigand, *Linguistischer Atlas des dakorumänischen Sprachgebietes,* Leipzig, 1909.

N. A. L. R.
MUNTENIA ȘI DOBROGEA
HARTĂ FIZICĂ ȘI ADMINISTRATIVĂ
0 10 20 30 40 50 Km.
Peste 2500
2500
2250
2000
1750
1500
1250
1000
750
500
300
200
100
0
Ape
VÎLCEA
ARGEȘ
DÎMBOVIȚA
PRAHOVA
BUZĂU
VRANCEA
BRĂILA
IALOMIȚA
ILFOV
TELEORMAN
OLT
BULGARIA
RÎMNICU VÎLCEA
CÎMPULUNG
PITEȘTI
TÎRGOVIȘTE
CÎMPINA
PLOIEȘTI
VĂLENII DE MUNTE
BUZĂU
FOCȘANI
RÎMNICU-SĂRAT
BRĂILA
MIZIL
URZICENI
SLOBOZIA
FETEȘTI
CĂLĂRAȘI
OLTENIȚA
BUCUREȘTI
GIURGIU
VIDELE
ROȘIORII DE VEDE
ALEXANDRIA
TURNU MĂGURELE
ZIMNICEA
SLATINA
GĂEȘTI
TITU
SINAIA
CURTEA DE ARGEȘ
DUNĂREA

LEGENDA
Peste 2500 m.
2500
2250
2000
1750
1500
1250
1000
750
500
300
200
100
0
Ape
Coaste și povîrnișuri în cîmpie
Mlaștine și stufăriș
Șosele
Autostrăzi
Căi ferate
Frontieră de stat
Limită de județ
M. = Munte
C. = Culme
L. = Lac
BUCUREȘTI Capitala țării
PLOIEȘTI Orașe între 100.000 – 250.000 loc.
BUZĂU " " 30.000 – 100.000 "
MIZIL " " 10.000 – 30.000 "
Măcin " sub 10.000 loc.
Boișoara Comune cercetate
Dîngești Sate cercetate
GIURGIU Orașe municipii
SLATINA Orașe reședință de județ
VRANCEA
BUZĂU
BRĂILA
IALOMIȚA
TULCEA
CONSTANȚA
FOCȘANI
RÎMNICU-SĂRAT
BRĂILA
TULCEA
SLOBOZIA
CĂLĂRAȘI
FETEȘTI
MEDGIDIA
CONSTANȚA
MANGALIA
OLTENIȚA
Hîrșova
Măcin
Sulina
Mamaia
Eforie-Nord
Eforie-Sud
Babadag
Isaccea
Făurei
23 August
Cîmpia Bărăganului
Podișul Babadagului
Podișul Casimcei
Podișu Dorobanțului
Podișu Negru-Vodă
M. Măcinului
Dunărea Veche
Brațu Borcea
Brațu Chilia
Brațu Sulina
Brațu Sfîntu Gheorghe
L. Razelm
L. Sinoe
L. Golovița
L. Smeica
L. Techirghiol
L. Siutghiol
L. Mangalia
Insula Sacalin
Sfîntu Gheorghe
MAREA NEAGRĂ
BULGARIA
27°
28°
29°
44°
45°

N. A. L. R.
MUNTENIA ȘI DOBROGEA
HARTĂ CU NUMIRILE OFICIALE
ALE LOCALITĂȚILOR ANCHETATE
0 10 20 30 40 50 Km.
671 Boișoara
672 Perișani
673 Arefu
674 Nucșoara
675 Albeștii de Muscel
676 Lerești
677 Rucăr
678 Dîngești (com. Berislăvești)
679 Cepari
680 Mușătești
681 Boteni
682 Cetățeni
683 Bercioiu (com. Budești)
684 Tutana (com. Băiculești)
685 Mălureni
686 Pitigaia (com. Stîlpeni)
687 Cotmeana
688 Racovița (com. Colibași)
689 Păduroiu din Deal (com. Poiana Lacului)
690 Oarja
691 Picior de Munte
692 Hulubești
693 Scheiu de Sus (com. Ludești)
694 Gheboieni (com. Tătărani)
695 Brănești
696 Gemenea-Brătulești (com. Voinești)
697 Siliștea (com. Runcu)
698 Valea Lungă-Cricov
699 Ghirdoveni (com. I.L. Caragiale)
700 Lazuri (com. Comișani)
701 Varnița (com. Șirna)
702 Coada Izvorului (com. Mănești)
703 Ditești (com. Filipeștii de Pădure)
704 Păulești
705 Bănești
706 Talea
707 Șotrile
708 Trăisteni (com. Valea Doftanei)
709 Măneciu-Pămînteni
710 Bertea
711 Slon (com. Cerașu)
712 Bătrîni (com. Starchiojd)
713 Tulburea (com. Predeal-Sărari)
714 Nucet (com. Chiojdeanca)
715 Plopu
716 Fîntînele
717 Cioceni (com. Albești-Paleologu)
718 Balta Doamnei
719 Ciorani
720 Gradiștea (com. Boldești-Gradiștea)
721 Andreiașu de Jos
722 Beciu (com. Vîrteșcoiu)
723 Podu Lacului (com. Poiana Cristei)
724 Jitia
725 Urechești
726 Gologanu (com. Milcovul)
727 Bordeasca Veche (com. Tătaranu)
728 Rîmniceni (com. Măicănești)
729 Nămoloasa-sat (com. Nămoloasa)
730 Siriu-băi (com. Siriu)
731 Gura Teghii
732 Luncile (com. Lopătari)
733 Mihălceni (com. Ciorăști)
734 Nehoiașu (com. Nehoiu)
735 Odăile
736 Murgești
737 Ariciu (com. Salcia Tudor)
738 Cotu Lung (com. Siliștea)
739 Vadu-Sorești (com. Zărnești)
740 Boldu
741 Gemenele
742 Baldovinești (com. Vădeni)
743 Muscel (com. Pătîrlagele)
744 Măgura
745 Galbenu
746 Dedulești (com. Mircea Vodă)
747 Gura-Sărății (com. Merei)
748 Săgeata
749 Gropeni
750 Bălteni (com. C.A. Rosetti)
751 Viziru
752 Limpeziș (com. Movila Banului)
753 Zăvoaia
754 Stanca (com. Stăncuța)
755 Padina
756 Dealu Lăunele (com. Dănicei)
757 Olanu
758 Topana
759 Dienci (com. Vulturești)
760 Aluniș (com. Spineni)
761 Poboru
762 Dumitrești (com. Verguleasa)
763 Pădureți (com. Lunca Corbului)
764 Negreni (com. Scornicești)
765 Comănița (com. Teslui)
766 Hîrsești
767 Valea Mare
768 Mozăceni-Vale (com. Bîrla)
769 Movileni
770 Ulmi (com. Milcov)
771 Balaci
772 Izvoarele
773 Nicolae Titulescu
774 Stoicănești
775 Mihăești
776 Călinești (com. Radomirești)
777 Plosca
778 Plopii-Slăvitești
779 Salcia
780 Saelele (com. Lunca)
781 Furculești
782 Dracea (com. Cringu)
783 Poiana (com. Ciuperceni)
784 Piatra
785 Suhaia
786 Budișteni (com. Leordeni)
787 Rătești
788 Gliganu de Sus (com. Rociu)
789 Răscăeți (com. Vișina)
790 Recea
791 Fierbinți (com. Șelaru)
792 Cătunu (com. Poeni)
793 Gratia
794 Tătărăștii de Sus
795 Baciu (com. Blejești)
796 Zîmbreasca
797 Talpa-Bîscoveni (com. Talpa)
798 Merenii de Jos (com. Mereni)
799 Drăcșenei
800 Moșteni
801 Vîrtoapele de Sus (com. Vîrtoape)
802 Drăgănești de Vede
803 Läceni (com. Orbeasca)
804 Mavrodin
805 Toporu
806 Teleormanu (com. Mirzănești)
807 Țigănești
808 Cervenia
809 Pietroșani
810 Zimnicea
811 Nucet
812 Gheboaia (com. Finta)
813 Bolovani (com. Cornățel)
814 Tetcoiu (com. Mătăsaru)
815 Butimanu
816 Călugăreni (com. Conțești)
817 Uliești
818 Zidurile (com. Odobești)
819 Brezoaia (com. Brezoaele)
820 Crevedia
821 Crevedia Mare
822 Militari
BUCUREȘTI
823 Uiești (com. Bucșani)
824 Mihăilești
825 Comana
826 Ghimpați
827 Stoenești
828 Radovanu
829 Drăgănești-Vlașca
830 Băneasa
831 Greaca
832 Chirnogi
833 Frătești
834 Putineiu
835 Malu (com. Vedea)
836 Ciocîrlia
837 Grindu
838 Miloșești
839 Valea Ciorii
840 Ciolpani
841 Dridu
842 Giurgeni
843 Grădiștea
844 Bărcănești
845 Butoiu (com. Sfîntu Gheorghe)
846 Căzănești
847 Amare
848 Bucu
849 Balotești
850 Frătilești (com. Săveni)
851 Făcăeni
852 Drăgoești
853 Poiana (com. Ciulnița)
854 Ștefăneștii de Jos
855 Albești
856 Tămădău Mare
857 Dor Mărunt
858 Stelnica
859 Perișoru
860 Gurbănești
861 Vîlcelele
862 Podu Pitarului (com. Plătărești)
863 Borcea
864 Sohatu
865 Ulmu
866 Unirea
867 Mînăstirea
868 Grădiștea
869 Roseți
870 Ulmeni
871
885 Ciobanu
890
892 Cochir... (com. R...)
893 Dunăreni (com. Aliman)
895 Ostrov
896 Băneasa
897 Adamclisi
Olt
Vedea
Argeș
Dîmbovița
Ialomița
Buzău
Milcov
Putna
SIRET
DUNĂREA

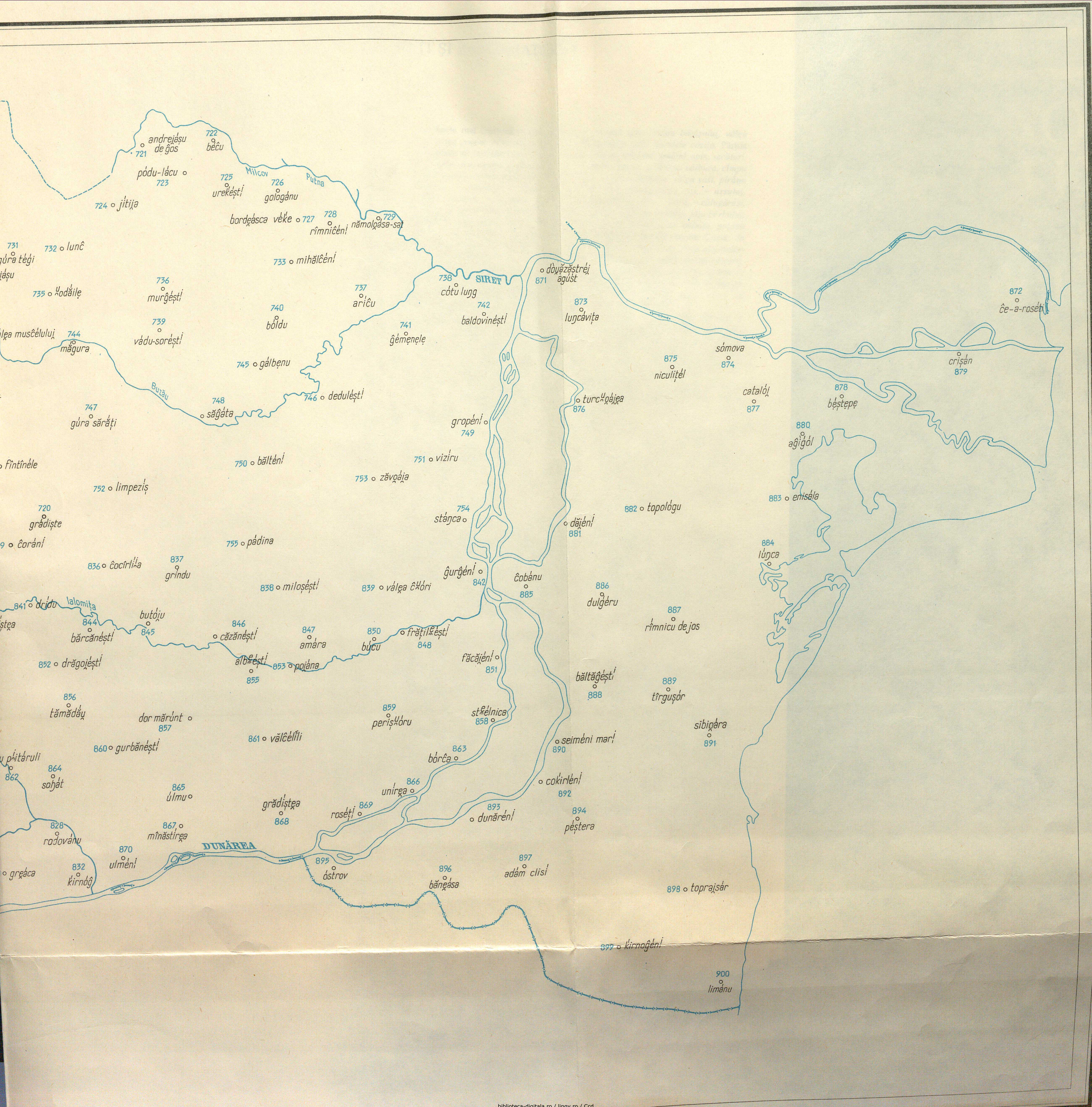

LEGENDA
Zonă anchetată de TEOFIL TEAHA pct. 671-690
~"~ VALERIU RUSU " 691-720
~"~ PAUL LĂZĂRESCU " 721-755
~"~ ION IONICĂ " 756-785
~"~ MIHAI CONȚIU " 786-810
~"~ MAGDALENA VULPE " 811-835
~"~ BOGDAN MARINESCU " 836-870
~"~ NICOLAE SARAMANDU " 871-900
721 Andreiașu de jos
722 Beciu (com. Vîrteșcoiu)
723 Podu Lacului (com. Poiana Cristei)
724 Jitia
725 Urechești
726 Gologanu (com. Milcovul)
727 Bordeasca Veche (com. Tătăranu)
728 Rîmniceni (com. Măicănești)
729 Nămoloasa-sat (com. Nămoloasa)
732 Luncile (com. Lopătari)
733 Mihălceni (com. Ciorăști)
735 Odăile
736 Murgești
737 Ariciu (com. Salcia Tudor)
738 Cotu Lung (com. Siliștea)
739 Vadu-Sorești (com. Zărnești)
740 Boldu
741 Gemenele
742 Baldovinești (com. Vădeni)
744 Măgura
745 Galbenu
746 Dedulești (com. Mircea Vodă)
747 Gura-Sărății (com. Merei)
748 Săgeata
749 Gropeni
750 Bălteni (com. C.A. Rosetti)
751 Viziru
752 Limpeziș (com. Movila Banului)
753 Zăvoaia
754 Stanca (com. Stăncuța)
755 Padina
720 Gradiștea (com. Boldești-Gradiștea)
Ciorani
Milcov
Putna
SIRET
Buzău
Ialomița
DUNĂREA
836 Ciocîrlia
837 Grindu
838 Miloșești
839 Valea Ciorii
841 Orjdu
842 Giurgeni
844 Bărcănești
845 Butoiu (com. Sfîntu Gheorghe)
846 Căzănești
847 Amara
848 Frătilești (com. Săveni)
850 Bucu
851 Făcăeni
852 Drăgoești
853 Poiana (com. Ciulnița)
855 Albești
856 Tămădău Mare
857 Dor Mărunt
858 Stelnica
859 Perișoru
860 Gurbănești
861 Vîlcelele
863 Borcea
864 Sohatu
865 Ulmu
866 Unirea
867 Mînăstirea
868 Grădiștea
869 Roseți
870 Ulmeni
828 Radovanu
832 Chirnogi
Greaca
871 23 August
872 C.A. Rosetti
873 Luncavița
874 Somova
875 Niculițel
876 Turcoaia
877 Cataloi (com. Frecăței)
878 Beștepe (com. Mahmudia)
879 Crișan
880 Agighiol (com. Valea Nucarilor)
881 Dăeni
882 Topolog
883 Enisala (com. Sarichioi)
884 Lunca (com. Ceamurlia de Jos)
885 Ciobanu
886 Dulgheru (com. Saraiu)
887 Rîmnicu de Jos (com. Cogealac)
888 Băltăgești (com. Crucea)
889 Tîrgușor
890 Seimeni
891 Sibioara (com. M. Kogălniceanu)
892 Cochirleni (com. Rasova)
893 Dunăreni (com. Aliman)
894 Peștera
895 Ostrov
896 Băneasa
897 Adamclisi
898 Topraisar
899 Chirnogeni
900 Limanu

N. A. L. R.

MUNTENIA ȘI DOBROGEA

HARTĂ CU NUMIRILE LOCALITĂȚILOR ÎN GRAIUL LOCAL

721 andrejașu de gos
722 bêcu
723 podu-lâcu
724 jitija
725 urekești
726 gologânu
727 bordeasca veke
728 rîmnicêni
729 nămolgasa-sat
Milcov
Putna
731 gura tegi
732 lunĉ
733 mihălĉêni
735 codăile
736 murĝești
737 ariĉu
738 cotu lung
SIRET
739 vadu-sorești
740 boldu
741 ĝemenele
742 baldovinești
744 măgura
745 galbenu
746 dedulești
747 gura sărăți
748 săĝata
Buzău
749 gropêni
750 bălțêni
751 viziru
752 limpeziș
753 zăvoaja
754 stanca
755 padina
720 grădiște
fîntînele
ĉorani
836 ĉocîrlija
837 grindu
838 milosești
839 valea ĉiori
841 dridu
Ialomița
842 ĝurĝêni
844 bărcănești
845 butoju
846 căzănești
847 amara
848 frățilești
850 bucu
851 făcăjêni
852 drăgoiești
853 polana
855 albești
856 tămădău
857 dor mărunt
858 stelnica
859 perișoru
860 gurbănești
861 vălĉelili
862 pitaruli
863 borĉa
864 sohat
865 ulmu
866 unirea
867 mînăstirea
868 grădiștea
869 roseți
870 ulmêni
828 rodovanu
832 kirnoĝi
greaca
DUNĂREA
871 douăzăștrej agust
872 ĉe-a-roseți
873 luncavița
874 somova
875 niculițel
876 turcoaja
877 cataloi
878 beștepe
879 crișan
880 aĝigol
881 dăjêni
882 topologu
883 enisala
884 lunca
885 ĉobanu
886 dulgeru
887 rîmnicu de jos
888 băltăgești
889 tîrgușor
890 seimêni mari
891 sibioara
892 cokirlêni
893 dunărêni
894 peștera
895 ostrov
896 băneasa
897 adam clisi
898 toprajsar
899 kirnoĝêni
900 limanu

DATE DESPRE LOCALITĂŢI ŞI INFORMATORI *

671. BOIŞOARA, jud. Vâlcea

A. Date despre localitate

Boişoara – reşedinţă de comună – este situată la 12 km spre est de Câineni, deasupra părţii stângi a văii Oltului. Localitatea a fost anchetată şi pentru ALR I, pct. cartografic 795. Localnicii îşi zic între ei *vîlĉénⁱ*: „dintâi ne-au zis *argĝeşénⁱ*, acuma mai nou ne zice *vîlĉénⁱ*". Numele colectiv cu care sunt denumiţi localnicii: *boi̯işorénⁱ*.

Apele mai importante care curg prin comună sunt: *vále̯a boi̯işóri* şi *vále̯a găᵘujánilor*, aceasta din urmă cu afluentul *vále̯a ĉérbului̯*. Munţii cei mai apropiaţi sunt: *zăno̯ága* şi *clăbuĉét*, iar ceva mai îndepărtaţi: *posáda, strîmbu, dragobrátu, leu̯úrda, grúi̯u cálului̯*. Nume de dealuri cu terenuri arabile, livezi, fâneţe şi izlazuri: *şésurⁱ, vîrfu frúnţî, gúra plái̯ului̯, sub trîndurⁱ zmeᵘurét, vále̯a mícă, dúpă ĉetăţe̯á, purcărét, su fáţa plái̯ului̯, de̯álu boi̯işóri, tîrse, co̯ásta plái̯ului̯, vîrvu di̯álului̯, fáţa lu fui̯ór, ruuşo̯áre, frúnte̯a úrsului̯, co̯ásta máre, vîrvu ĉetăţéli, spre ḱícă, ápa cumpănítă, în plai̯, mormînt, groşáte, grúi̯u lu sămárⁱ, dóştine, zăpódi̯a bilĉérului̯, grúi̯u bun, bilĉéru, grúi̯u bilĉérului̯, ~ míli, ~ tísi, ~ adîncắţî, ~ pópi, coştoro̯ábe, şésu di̯álului̯, bobóţe̯a, ple̯áşa, găᵘujánⁱ, su gúra brátului̯, în ĉerne̯álă, dúpă di̯al, vále̯a boi̯işóri, doşĉio̯áre, şésu bắi̯i, pájişte, vále̯a máre, dúpă grui̯işór, i̯ézĕre, dóle̯a trắi̯sti, gro̯ápa máre, vîrfu tătárului̯, sumlácă, rîpa álbă, dúpă grui̯, pîrắu̯u lu negrílă, córnu mắguri, gro̯ápa lu fo̯ámete, năvráp, ştubéi̯, albⁱ, mắgura, la meste̯ácăn, vălĉéle, glod, frúnte̯a ḱíĉeri, între grúi̯urⁱ, ḱetríş, picuri̯éţ, în lunĉⁱ, în poi̯énⁱ, di̯álu po̯árci, în gîrlíĝⁱ, pt'étrile móri, ĉe̯ai̯ír*. Părţile constitutive ale localităţii poartă denumirile: *gău̯ujánⁱ, bumbui̯éştⁱ, boi̯işo̯ára*. Ea are în componenţa sa peste 900 de numere de case, cu un total de peste 4000 de locuitori. Localităţi învecinate: *titéştⁱ, brătuvéştⁱ* – la sud – şi *grebléştⁱ, grúi̯u lúpului̯, rácoviţa* – la vest. Subiectul face precizarea că „sânt toate sate *vei̯ḱ* cu graiu tot la fel".

Instituţii în localitate: primărie, trei şcoli de 8 ani, dispensar, magazin alimentar, miliţie, poştă, bibliotecă, cămin cultural, trei biserici. Ocupaţiile de bază ale localnicilor: creşterea vitelor, pomicultura şi mai puţin agricultura. În afară de aceasta, ei lucrează ca muncitori pe diferite şantiere de construcţii, la căile ferate sau ca ciobani la diferite ferme agricole.

Subiectul precizează că, după tradiţie, Boişoara „e comună *véi̯ḱe*, de pe vremea lui Vladislav Voievod, care a împroprietărit aici pe şapte bărbaţi". În localitate se ţine târg de vite anual, la Sf. Dumitru. Pentru a vinde sau cumpăra diferite produse localnicii se deplasează la Sibiu şi mai puţin la Râmnicu-Vâlcea. Spre aceleaşi centre urbane sunt îndreptaţi şi copiii care vor să urmeze diferite şcoli de specializare.

Nume mai frecvente în localitate: *mánde̯a, popéscu, bălte̯ánu, peperiĝe̯án, dorobánţu, bradósu, murári̯u, pilói̯, mohánu, báĉi̯u, popélca, ştefănéscu*. Prenume mai frecvente: la bărbaţi: *ǵe̯órǵe, i̯iu̯ón, niculái̯e, vasîle* – mai vechi – şi: *au̯urél, florín, vírĝil, víctor* – mai noi; la femei: *maríi̯a, flo̯áre̯a, elisavéta, stána, cristína* – mai vechi – şi: *viu̯oríca* – mai nou. În localitate „nu se obişnuieşte să se dea porecle".

Alte date asupra localităţii: „la Sf. Gheorghe se aduc crăci verzi, dar numai de fag, care se pun la poartă sau la colţu căsî".

B. Date despre informator

Mandea P. Gheorghe (*mánde̯a pe ǵe̯órǵe, măndícă*), născut în Boişoara, 66 de ani, agricultor, 5 clase primare. Serviciul militar l-a efectuat la Turnu-Măgurele. Se deplasează ocazional la Sibiu şi Râmnicu-Vâlcea. Citeşte ziare rar, în timpul liber. Este căsătorit. Părinţii sunt născuţi tot în Boişoara şi sunt tot agricultori. Soţia este născută în Boişoara şi are 3 clase primare absolvite. Subiectul are şapte copii, dintre care doi sunt ingineri, unul felcer, o fată învăţătoare. Are dantura intactă, auz bun, rostire clară. Excelent subiect pentru anchetă. Ancheta a fost efectuată în perioada 27–29 august 1970. Toate răspunsurile la chestionarul general şi la chestionarele speciale au fost obţinute de la acest unic informator.

672. PERIŞANI, jud. Vâlcea

A. Date despre localitate

Localitatea *perişánⁱ* – reşedinţă de comună – este situată la 12 km spre est de şoseaua naţională, pornind din Cornet, de pe Valea Oltului. Numele oficial şi popular al localităţii este acelaşi: Perişani. Localnicii îşi zic între ei *lovişténⁱ*.

Apele mai importante care curg prin comună sunt: *vále̯a bă̆i̯áşului̯, vále̯a móri, vále̯a poi̯éni*. Masivul muntos cel mai apropiat este: *múntele cózii̯a*. Părţile componente ale localităţii poartă denumirile: *perişánⁱ, mlăĉénⁱ, podénⁱ, spin, secătúrⁱ, băi̯áş, pripo̯ára, surdói̯, poi̯ána*. Nume de locuri cu păşuni şi fâneţe: *vólbura, cîmpu spînului̯, fáţa, ştejárⁱ, postắvile, călugăre̯ása, curătúrⁱ, urlo̯ái̯a, vále̯a şási, pîrắu̯u cîmpului̯, ~ ĉei̯írului̯, ~ postắvilor, ~ cóĉini, ~ pínului̯, vále̯a víi̯i, ~ úrsului̯, ~ stáni, ~ spínului̯, ~ stógului̯, ~ róşii̯e, ~ simniĉánului̯, ~ şási, ~ urlói̯, ~ călugărési, ~ u̯ói̯i, pribui̯ása, róşii̯a, curătúrⁱ, în laz, cárpenⁱ, pi̯etrósu, erosláví, fáţu ĉérbului̯, ~ brádului̯, lácu négru, rătúnda, rúda*. Nume de vârfuri de deal: *mániţa, poi̯ána lúngă, mắgura, fîntîna stógului̯*. Nume de vârfuri pe masivul muntos Cozia: *în mlăĉⁱ, poi̯ána mávri, ~ cózii̯i, pi̯átra hóţului̯, ~ goláşe, vátra ri̯a, tîrla mio̯árelor, clái̯a de brajⁱ, stîna mărîi̯i, róşii̯a, sîmniĉánu, lázu, ápa cumpenítă, to̯áca, cárpenⁱ, vîrfu clocotíĉului̯, băjắne̯a, poi̯ána spínului̯, vále̯a lárgă, vîrfu stúrului̯, co̯ásta lu arséne, vîrfu pripóri, co̯ásta brátii̯i, în dóle*. În Perişani există circa 800 de familii cu un efectiv de 3000–4000 de locuitori. Localităţile învecinate sunt: *titéştⁱ* (la nord), *berislăvéştⁱ* (la sud), *sălătrúc* (la est) şi *rácoviţa* (la vest).

După părerea informatorului, nu există deosebiri de grai între Perişani şi localităţile învecinate. În localitate există următoarele instituţii comunale: primărie, două şcoli de 8 ani, şase şcoli de 4 ani, dispensar, magazin alimentar, cooperativă, miliţie, cămin cultural, bibliotecă. Localnicii sunt lucrători forestieri. Se ocupă şi cu creşterea vitelor şi mai puţin cu pomicultura. În localitate a existat târg săptămânal în trecut, înainte de primul război mondial, dar în prezent nu mai există.

Subiectul precizează că denumirea localităţii vine de la existenţa unui mare număr de peri sălbatici: „s-a zis întâi: *în perⁱ* şi pe urmă: *perişánⁱ*". Pentru a vinde sau a cumpăra diferite produse localnicii se duc la Râmnicu-Vâlcea, dar mai ales la Sibiu. Spre aceleaşi centre se îndreaptă şi elevii.

Nume mai frecvente în localitate: *mateéscu, popéscu, constantinéscu, pópa, potcovél, brăde̯ánu, frunzắscu, feţe̯ánu, ḱírca, dobrín*. Prenume mai frecvente: la bărbaţi: *i̯on, ǵe̯órǵe, niculái̯e, dumítru, costandín, mihái*; la femei: *marii̯a, flo̯ári̯a, eléna, elisavéta, ána, lína, stána*. Porecle la bărbaţi: *bulgáru, ĉóne̯a, zgrîbĉe̯a, go̯ángă*.

Localitatea este situată în zonă de munte, necooperativizată. Înainte în sat exista obiceiul *paparúda*.

B. Date despre informator

Mateiescu I. Ion (*matei̯éscu i. i̯on*), născut în comuna Perişani, satul Băiaş, 63 de ani, 4 clase primare, cioban şi agricultor. Stagiul militar l-a efectuat în 1929 la Tighina. Citeşte curent ziare şi cărţi. Este căsătorit. Părinţii sunt născuţi tot în Perişani şi sunt tot ciobani. Soţia e născută în Perişani. A absolvit două clase. Informatorul are 5 copii, dintre care unul inginer, unul mecanic, unul electrician. Are dantură bună şi rostire clară. Ancheta a fost efectuată în perioada 29–31 august 1970, în satul Băiaş, la locuinţa informatorului, cu care s-a parcurs întregul chestionar.

673. AREF, jud. Argeş

A. Date despre localitate

Comuna *áref* este situată la o distanţă de 26 de km nord-vest de Curtea de Argeş. Ea a fost anchetată şi pentru ALR I, pct. cartografic 782. Localnicii îşi zic între ei *arĝeşénⁱ*.

Apele mai importante care curg prin comună sunt: *árĝeşu, vále̯a áref, sălătrúcu* şi au ca afluenţi: *vále̯a herişélului̯, ~ poi̯eníţi, pắrắu̯u boşeni̯ása, ~ lácului̯, ~ şípotului̯, ~ surpátului̯, ~ nebúnului̯*. Munţii cei mai apropiaţi poartă denumirile: *flóca, măguri̯áu̯a, muntişóru, grúi̯u, căpăţîni*. Nume de dealuri şi izlazuri: *caloi̯éne, măguréle, scórbura, grúi̯u, flu̯ári, măluşél, plăi̯işór, tísa, motrónu, fúlfe̯a, gréer*. Numele diverselor părţi ale localităţii: *mohór, di̯al, vále*. Comuna are circa 600 de case şi numără peste 2000 de locuitori. Localităţi învecinate sunt: *sălătrúc* (la apus), *ĉicănéştⁱ* (la sud), *căpăţinénⁱ* (la est).

„La Căpăţineni şi Albeşti – spune informatorul – sunt veniţi mulţi ungureni şi vorbesc deosebit". În împrejurimi există puncte turistice la Corbeni şi la Vidraru, la hidrocentrală. În localitate există 4 familii de ţigani fierari. Ocupaţiile de bază ale localnicilor: muncitori forestieri şi crescători de vite. Unii dintre ei lucrează pe diferite şantiere, ca angajaţi permanenţi. Subiectul precizează că numele *áref* al localităţii „vine de la *areşu̯ái̯ca*, o proprietăreasă a locului".

Pentru a vinde sau a cumpăra diferite produse, localnicii se duc la Curtea de Argeş, iar copiii pentru a urma cursurile unor şcoli se îndreaptă spre Curtea de Argeş şi Piteşti.

---

* Datele despre localităţi şi informatori sunt cele furnizate de subiecţii anchetaţi.

Nume mai frecvente în localitate: *bănică, diaconéscu, cojocáru, dinét, ienáke, nicu, bótă, čezári, sinca, kélu, andréi, román, čiúlbia*. Prenume mai frecvente: la bărbați: *iiuón, giórge, costandin, niculáie, andrei, ilíie, flória, pétru, dumítru;* la femei: *fluárea, giorgíța, lisavéta, ieléna, maríia, anișuára, ána, tudbríța, stána, tinca*. Porecle la bărbați: *murărúș, réngia, barodél*.

Informatorul susține că *áreful* este foarte vechi: „ie mai vechi ca București".

B. **Date despre informator**

Bănică A. Ion (*bănícă a. iiuón*), născut în Aref, 72 de ani, muncitor forestier. Fără școală. A fost alfabetizat. A făcut armata la Pitești. Este căsătorit. Are șase copii, toți căsătoriți, dintre care patru sunt în sat. Soția este născută în Aref și are 5 clase primare. Dantura subiectului este intactă, are auz bun și rostire clară. Ancheta a fost efectuată în întregime cu acest unic informator, în perioada 18–20 nov. 1972.

674. NUCȘOARA, jud. Argeș

A. **Date despre localitate**

Comuna *nucșoára* este situată pe Râul Doamnei, la 20 de km nord de Domnești. A fost anchetată și pentru ALR II, pct. cartografic 784. Localnicii își zic între ei *nucșoréni*, iar ca nume colectiv al locuitorilor din zonă îl au pe cel de *mușčeléni*.

Prin comună curge *ríiu doámnei*, care spre izvor este format din trei pâraie: *válea zírnei*, ~ *rea*, ~ *černátu*. Râul Doamnei are următorii afluenți: *izvóru báčiu*, ~ *drăgíni*, ~ *brébăn*, ~ *miuoráru*. Munții cei mai apropiați poartă denumirile: *múntele șétu, plăiișóru, clăbucétu, păpáuu, drăgína, léspezile, groápili, brătíla, róșu, spinárea, fîrfiiéscu, pojárna*. Nume topice din hotarul satului: *vírfu strúngi, grúiu négru, băsácănu, úlmu, știéuuru, la fágu iórgi, válea búnă*, ~ *máre*, ~ *căpriuóri*, ~ *móri*, ~ *țigánului*, ~ *brádului, poiána pripórului*, ~ *beríli*, ~ *tînărógului*, ~ *stîlpului*, ~ *rogózilor*, ~ *rúsului, grădína lu marín, scăuunáta, stoiánu*.

Localitatea este compusă din următoarele patru sate: *nucșoára, slátina, zbogițéști, grúiu* și numără circa 600 de familii. Se învecinează la vest cu localitatea Brădet și la sud cu Corbeni; la nord și la est sunt Carpații Meridionali. În Nucșoara există o întreprindere de exploatare forestieră. Subiectul face precizarea că în localitățile învecinate Corbi și Domnești locuitorii „vorbesc altfel; și la port se deosebesc". La 3 km spre vest există o localitate turistică: Brădet. În Nucșoara există circa 30 de familii de rudari. Instituții în localitate: primărie, școală generală, cămin cultural, bibliotecă, dispensar, miliție, poștă. Ocupațiile de bază ale locuitorilor: crescători de vite și lucrători forestieri. Subiectul afirmă că localitatea Nucșoara este veche de peste 400 de ani. Localitățile spre care călătoresc localnicii sunt: Domnești, Câmpulung și Curtea de Argeș.

Nume mai frecvente în localitate: *bănčéscu, fúlga, kélu, jubleánu, de la jíblea, mílea, adămóiu, tefeléu, cîrstóiu, știrbóiu, gemeréz*. Prenume mai frecvente: la bărbați: *constantín, nicoláie, geórge, iiuán, pétre, alecsándru, steliián, vasíle, dumítru, tóma*; la femei: *auuréliia, ieléna, lucrétiia, zenóviia, maríia, nicoléta, patríčiia, iecaterína, sílviia, teuodóra, filoftéia, stána, sófiia, floárea*. Porecle de bărbați: *vulpói, motór, prâșcu*.

Ca obiceiuri specifice localității subiectul arată că „La Sf. Dumitru se organizează în sat, la răspântii de drumuri *fócu lui sumédru* – unde se adună satul, fac foc mare și se împart nuci, mere etc. la copii –, iar la „Izvoru Tămăduirii" (vineri după Paști) se face un fel de reuniune sătească, un fel de târg, unde stau de vorbă, joacă, petrec și se face și slujbă religioasă".

B. **Date despre informator**

Băncescu G. Constantin (*bănčéscu ge constantín*), născut în Nucșoara, 57 de ani, 6 clase primare, muncitor forestier. Serviciul militar l-a efectuat în București. Este căsătorit. Nu are copii. Soția este născută în Corbi. Are 7 clase. Părinții informatorului sunt tot muncitori forestieri. Ancheta a avut loc în perioada 17–20 sept. 1971 și s-a desfășurat în întregime cu același informator – foarte bun și pentru chestionarele speciale.

675. ALBEȘTII DE MUSCEL, jud. Argeș

A. **Date despre localitate**

Localitatea *albéști de mușčél* este situată la 7 km nord-vest de orașul Câmpulung-Muscel. Ea a fost anchetată și pentru ALR I, pct. cartografic 770. Localnicii își zic între ei *mocáni de la múnte, mușčeléni*. Numele colectiv cu care sunt denumiți localnicii este cel de: *mușceleni*.

Apele mai importante care curg prin comună sunt: *brátiia máre*, ~ *mícă*, [k] *bretiuára, válea strigóiului, búgea de sus* și au ca afluenți: *válea pietroásă*, ~ *lárgă*, ~ *clínči, pîráuu smičelétului*, ~ *cărbunárului, sălătrúcu*. Munții cei mai apropiați se numesc: *bóldu, voivóda, zănoága, portáreasa*. Nume topice de pe cuprinsul comunei: *vîrfurile, pičerica* [deal cu livezi], *podișóru, coásta lui nan, gúfa* [față de deal], *țigánu, su piátra búgi, vîrtópu, pin féțe*. Numele diverselor părți ale localității: *piscu, poiána, floréști, pirlógu, deálu, válea*. În localitate există circa 450 de case cu aproximativ 2000 de locuitori. Localități învecinate: *cîndéști* (la apus), *búgea* (la est), *búgea de jos* (la sud). Nu sunt percepute deosebiri de grai între localitatea anchetată și cele învecinate. În Bughea de Sus există băi antireumatismale, iar în Albești există o renumită întreprindere de piatră, „Piatra de Albești". Instituții în localitate: primărie, școală de 8 ani, cămin cultural, bibliotecă, dispensar, poștă, miliție, magazin sătesc. Ocupațiile de bază ale localnicilor: pietrari, tăietori de pădure, crescători de vite. La întrebarea dacă cunoaște câte ceva din trecutul localității subiectul răspunde: „am auzit din bătrâni că ar *hi* veche de peste 500 de ani comuna Albești". În Albești se ține târg anual la 15 august, când se adună multă populație din toate localitățile învecinate. Centrele urbane cu care au legături localnicii sunt: Câmpulung, Pitești, Brașov și București.

Nume mai frecvente în localitate: *simiuón, bizón, brátu, floréscu, dobrín, vlădúță, iéne, oánčea, pîsláru, dínu, uóprea, stóica, sima, vulpói, gáva, nicoláie, mușát*. Prenume mai frecvente: la bărbați: *–geórge, iiuón, náie, dumítru, dorél, dan, costícă, páuăl, valér;* la femei: *maríia, iiliána, ielisavéta, zínca, stánca, catínca, floárea, filoftéia*. Porecle la bărbați: *dentístu, bíju, agápiie*. La femei nu se obișnuiește să se dea porecle.

B. **Date despre informator**

Simion Gheorghe *(simiuón geórge)*, zis *dentístu*, născut în Cândești, localitate învecinată, 67 de ani, 3 clase primare, muncitor forestier. Stagiul militar l-a făcut la Câmpulung-Muscel. citește presă în timpul liber. Este căsătorit. Are doi copii căsătoriți în localități din împrejurimi. Părinții sunt tot muncitori forestieri. Soția este născută în Albești. Subiectul are dantură excelentă, auz puțin diminuat, rostirea însă este extrem de clară. Ancheta a fost efectuată în perioada 22–25 oct. 1971. Toate răspunsurile, la întregul chestionar, au fost obținute de la acest informator.

676. LEREȘTI, jud. Argeș

A. **Date despre localitate**

Comuna *leréști* este situată la 6 km nord de Câmpulung-Muscel. Locuitorii satului își zic între ei *lereșténi*, iar numele colectiv cu care sunt denumiți în împrejurimi este *mușčeléni*. Apa cea mai importantă care curge prin comună este *ríiu tîrgului* și are ca afluenți: *válea mărului*, ~ *lu pătru*, ~ *lu trandafír*, ~ *úrsului*, ~ *dobriiáșului*, ~ *poiéni*, ~ *răvărsátă*, ~ *lárgă, vóina, călúș, slátina, ríuușór, cúca, bătrína*. Munții cei mai apropiați se numesc: *strímtu, férigili, pojoríta, zănoága, măgúra*. În ce privește numirile topice din hotarul satului subiectul nu se arată a fi un bun cunoscător. N-a dat decât două denumiri: *pláiu maríki, poiána fîntíni*. Numele diverselor părți ale localității: *voinéști, leréști, pojoríta*. Lereștii numără circa 1400 de familii, cu un total de peste 5000 de locuitori. Localități învecinate: *cîmpulúng* (la sud), *búgea de sus* (la vest), *nămăiéști* (la est) și *múnți păpúșa* (la nord). Subiectul face precizarea că „toate satele din jur vorbesc același grai". Lereștii au în apropiere localitatea turistică Rucăr, precum și cabana Voina, la 10–12 km spre nord. În localitate există circa 20 de familii de rudari, despre care subiectul anchetat afirmă că vorbesc românește și că nu se consideră a fi de proveniență țigănească. Ocupația principală a localnicilor este cea de muncitori forestieri, în special la fabrica de cherestea, unde lucrează peste 200 de oameni. Numeroși alți localnici lucrează la Întreprinderea Mecanică din Câmpulung. Instituții locale: primărie, școală de 8 ani, cămin cultural, grădiniță de copii, baie comunală, dispensar, poștă, miliție, magazine sătești. Pentru diferite cumpărături, localnicii se duc la Câmplung și la Pitești.

Nume mai frecvente în localitate: *úrsea, ungureánu, cojocáru, damaskím, dáscăru, polécse, bucurénči, sîrbu, berevoiánu, damiián, uléia, pahónțu*. Prenume mai frecvente: la bărbați: *iiuón, grigóre, geórge, vasíle, dumítru, pétre, pável, mihái, nicoláie;* la femei: *maríia, ieléna, ielisabéta, ána, filoftéia*.

B. **Date despre informator**

Ursea G. Petre (*úrsea ge pétre*), zis *ursáke*, născut în Lerești, 68 de ani, 5 clase primare, muncitor forestier. Armata a făcut-o la Pitești. S-a deplasat ocazional la Timișoara și București și mai des la Câmpulung și Pitești. Citește ziare. Este căsătorit. Părinții sunt tot din Lerești și tot muncitori forestieri. Are doi copii, studenți. Soția este născută în Mățău. Are 7 clase. Subiectul are rostirea clară, auz normal, dantură aproape intactă (îi lipsește un canin). Ancheta a fost efectuată în perioada 7–11 nov. 1968. Întregul chestionar a fost parcurs cu același unic informator.

677. RUCĂR, jud. Argeș

A. **Date despre localitate**

Comuna *rúcăr* este situată la 24 de km nord-est de Câmpulung, pe șoseaua națională Pitești-Brașov. Localnicii își zic între ei *rucăréni* și *moșnéni*. Ca nume colectiv al locuitorilor din împrejurimi îl folosesc tot pe *rucăréni*.

Apele mai importante care curg prin comună sunt: *dîmbovița, ríuușór, gimbáv, dîmbovičoára*. Afluenții lor sunt în număr foarte mare: *válea kéii*, ~ *lui van*, ~ *dragoslovénilor*, ~ *túrčilor*, ~ *mînăstíri*, ~ *cómisului*, ~ *lúților*, ~ *berevóiului*, ~ *vládului*, ~ *boárcășului*, ~ *cólților, tămáșu, nemțoáičili, păráuu scări, izvóru dîmboviți, otícu, válea bárbului*, ~ *hotárului, păráuu cúzi*, ~ *larg, válea drácsenului, paráuu băltát, válea lu cáscoie*, ~ *clăbucétului*, ~ *júgi*, ~ *ráti*, ~ *préuotului*, ~ *zírni*, ~ *bugiánului*, ~ *ríuului*, ~ *cúri*, ~ *lu purdél*, ~ *strîmbi*, ~ *pórcului*, ~ *rîsului*, ~ *frăsinétului*, ~ *lu máldăr*, ~ *lu andreiáș*, ~ *dăíi*, ~ *seácă*, ~ *cu ápa*, ~ *izvórului*, ~ *gilgoáiele*. Munții din împrejurimi poartă următoarele denumiri: *căpitán, suuorătu, muntișóru, preájma, țefeléica, măra mícă, măra máre, păpúșa, botiánu, cáscoie, drăgánu, pleáșa, plăiícu, pláiu, gríndu, gimbávu, deálu sásului, sintilíia, secărili, cumpăráta, șléuu mîndrului, prislópu, róșu, algíiu, fîntîneáuа, dobriiáșu, moșoroáili, piscu cálului, grădișteánu, pláiu lu pătru, iézeru*. Câteva numiri topice din hotarul satului: *pleáșa rúcărului, drăgánu, măgura, muntișóru, izlázu rúcărului, piétrili, zírna*. Numele diverselor părți ale localității: *rúcăr, válea iíi*, ~ *lu iécle*, ~ *lu andreiáș, cápu sátului, válea preuótului, címpu mníc*, ~ *máre, posáda, pleșčoárili, vírfu crúci, pkétrili*. Rucărul numără peste 2000 de case, cu un total de circa 7000

de locuitori. Se învecinează cu următoarele localități: *dragoslávele* (la sud), *dîmbovičǫára* (la nord), *șírnęa* (la nord), și *leréștį* (la vest). Subiectul susține, fără a exemplifica însă, că graiul din Dragoslavele și din Dâmbovicioara se deosebește de cel din Rucăr. Așa îl simte el, ca fiind deosebit. Prin însăși poziția sa geografică, Rucărul este localitate turistică. În localitate există o întreprindere forestieră, una de var, precum și o fabrică de covoare. Ocupații de bază ale locuitorilor: muncitori forestieri și crescători de vite. Subiectul afirmă că Rucărul este comună veche, cu moșneni retrași aici din calea turcilor; de aici și denumirea de *Valea Turcilor*. În Rucăr se ține târg săptămânal. Pentru alte interese localnicii se duc la Câmpulung, la Brașov sau la Pitești.

Nume mai frecvente în localitate: *pîtęa, rădéscu, áņcu, rebédęa, vorovénčį, bunél, popaníca, simiụón, fintóįu, brănéscu, uņgurẹ́ánu, șutóį, mílos, dulámă, fálcă, rucărẹ́ánu, popéscu, jíņga, vălimărẹ́ánu*. Prenume mai frecvente: la bărbați: *įiụón, ģẹórģe, nicoláįe, vasíle, dumítru*; la femei: *maríįa, ána, paraskíva, dumítra, flọárẹa, stáņca*. Porecle: la bărbați: *pingêlęa, caș, bîț, cîrnu, fícu, căcărẹ́ază, telẹ́áșcă, títo*; la femei: *bọárna, bodọáca, flẹọárca, díța, floscọáįa, flóčęa, múta, tírna*.

Ca obiceiuri specifice localității sunt de reținut: *brezáįa* (cu capra la Crăciun), *čįurlézu* (la Bobotează copiii umblă din casă în casă și stropesc cu apă).

B. Date despre informator

Pâtea I. Gheorghe (*pîtęa i. ģẹórģe*), născut în Rucăr, 73 de ani, 5 clase primare, muncitor forestier. Armata a făcut-o la Făgăraș. Citește cărți de știință popularizată. Este căsătorit. Părinții sunt tot din Rucăr și tot muncitori forestieri. Soția este tot din Rucăr, are 4 clase primare. Au șase copii, căsătoriți. Subiectul este excelent, are dantură bună, auz perfect, pronunțare clară. Ancheta a fost efectuată în perioada 10–12 nov. 1972. Întregul chestionar a fost parcurs cu acest informator, fiind foarte inteligent și priceput în toate domeniile.

678. DÂNGEȘTI, com. Berislăvești, jud. Vâlcea

A. Date despre localitate

Satul *dîngéștį*, aparținând comunei Berislăvești, este situat la 14 km nord-est de Călimănești, pe partea stângă a Oltului. Sătenii își zic între ei *argệșénį* și *munténį*.

Apele care curg prin hotarul comunei se numesc: *tulburọ́ása, válẹa máre, ~ mícă*. Dintre munții mai apropiați, subiectul amintește *múntele cóziia*, iar ca nume topice locale: *dîngéștį, turburọ́ása, izláz, bálta, rădăcinẹ́ásca, țărẹ́ánu, válẹa mícă, deálu lu stănéčį, izlázu tọáca, grọápa lúpilor, poįána cu rúgį*. Numele diverselor părți ale localității: *rădăcinéștį, dîngéștį, scăuụiénį, bredișórį, robáįa, berislăvéștį, stoįenéștį*. Localități învecinate sunt: *sălătrúc* (la est), *sălătrucél* (la sud-vest), *perișánį* (la nord) și *brezóį* (la vest). Cu privire la graiul local, subiectul face precizarea: „puțin apare vorbă șchimbată la Călimănești". Localitatea are în apropiere stațiunea balneo-climaterică Călimănești. Ocupații de bază ale localnicilor: agricultori și, mai ales, lucrători forestieri. Instituții locale: primărie, școală de 10 ani, șapte școli de câte 8 ani, cămin cultural, poștă, miliție, dispensar, magazine sătești. Cu privire la trecutul satului, subiectul afirmă că localitatea Dângești e foarte veche și s-ar trage de la unul *dáņgă*. În localitate nu se ține târg săptămânal sau anual. Localnicii se duc și în alte părți la lucru, pe diferite șantiere de construcții. Pentru a urma alte școli, copiii sunt orientați spre Călimănești, Râmnicu-Vâlcea și Sibiu.

Nume mai frecvente în localitate: *constantinéscu, įoníță, oncéte, aņcúța, stănéčį, brătóįu, mihăįéscu, ploscáru, simiụonéscu, tănáse*. Prenume mai frecvente: la bărbați: *įon, vasíle, ģẹórģe*; la femei: *maríįa, flọárẹa, eléna, elisavéta, iọána*. Porecle la bărbați: *cîmpọáca, predóįu, táņcu*. Femeilor nu se obișnuiește să li se dea porecle.

B. Date despre informator

Constantinescu A. Ion (*constantinéscu a. įon*), născut în satul Dângești, agricultor, 55 de ani, 4 clase primare. Armata a făcut-o la Focșani între anii 1938 și 1940, după care a fost mobilizat, liberându-se abia la terminarea războiului, în 1945. Subiectul citește ziare și se duce deseori la Călimănești și la Râmnicu-Vâlcea. Este căsătorit. Are doi copii, dintre care unul este inginer, iar celălalt muncitor la Hunedoara. Părinții subiectului sunt din Dângești și sunt tot agricultori. Soția este din același sat. Are 4 clase primare. Informatorul are dantura intactă, auz bun și o rostire clară. Ancheta a fost efectuată în perioada 1–4 sept. 1970; răspunsurile la întregul chestionar au fost obținute de la acest unic informator.

679. CEPARI, jud. Argeș

A. Date despre localitate

Comuna *čepárį* este situată pe Valea Topologului între Tigveni și Sălătruc. Subiectul face precizarea că până în 1911 localitatea Cepari era împreună cu satul Bârsăști, care în prezent aparține de Tigveni. Localnicii își zic între ei *čepărénį*. Ca nume colectiv al locuitorilor din regiunea anchetată îl au pe cel de *argẹșénį*.

Apa mai importantă care curge prin comună este râul *topológ*. Munții cei mai apropiați poartă denumirile: *călúgăru, léụu, cọáricu, mărgínẹa, poįána spínuluį, ~ lúņgă*. Câteva nume topice reprezentând dealuri cu fânețe și izlazuri din hotarul comunei: *viįișọára, néágoș, pláįu ụóįi, ivănẹ́ása, lupọ́áįa, bîrzétẹa, rîpa lu castravéte, pîráụu ķiéluluį, válẹa périlor, ~ urluįásca, ~ cărpenișuluį, ~ cáluluį*. Diversele părți componente ale satului poartă denumirile: *čepárį, válẹa măguri, ~ čepáruluį, cătúnu șendruléștį, ~ neágoș*. Comuna numără peste 500 de familii cu circa 1500 de locuitori. Localități învecinate: *tigvénį* (la sud), *șuíčį* (la nord), *urluįéștį* (la vest), *vernéștį* (la est). Graiul din localitate și din satele învecinate este unitar. În localitate există 7–8 familii de țigani. Instituții locale: primărie, școală de 10 ani, cooperativă, punct sanitar, casă de nașteri, cămin cultural, poștă, miliție. Ocupațiile de bază ale locuitorilor sunt creșterea vitelor și pomicultura. Cu privire la istoricul localității, subiectul afirmă că există documente care atestă că biserica din sat a fost zidită la 1533. La 1789 aici s-au bătut armatele turcești cu cele austriece. Se spune, după tradiție, că un cântec popular, *Pe șoseaua din Cepari*, ar fi fost cântat de trupele lui Mircea Basarab în 1389, când se îndreptau spre Cosovo, în Serbia. Legătura cea mai directă cu orașul o au prin Curtea de Argeș, iar pentru diverse școli elevii se duc la Curtea de Argeș și la Pitești.

Nume mai frecvente în localitate: *veléscu, bálotă, čepărẹ́ánu, arsenéscu, petréscu, dúță, diņcúță, sándu*. Prenume mai frecvente: la bărbați: *įiụón, ģẹórģe, niculáįe, constantín, pétre, vasíle, alecsándru, dumítru*; iar la femei: *įiụána, įeléna, maríįa, costandína, flọárẹa*. În localitate nu se obișnuiește să se dea porecle.

B. Date despre informator

Velescu Florea Gheorghe (*veléscu flórẹa ģẹórģe*), născut în Cepari, agricultor, 77 de ani, 5 clase primare și o școală de cântăreți bisericești. Stagiul militar l-a făcut la București și la Giurgiu. La oraș se duce numai ocazional. Citește ziare și cărți. Este căsătorit. Are 5 copii. Părinții sunt din Cepari. Tatăl a fost preot-țăran, fără școală. Soția este din localitatea *válẹa dánuluį* și are 4 clase primare. Ancheta a fost efectuată în perioada 13–16 oct. 1969 și la întregul chestionar a răspuns acest unic informator.

680. MUȘĂTEȘTI, jud. Argeș

A. Date despre localitate

Comuna *mușătéștį* este situată pe Valea Vâlsanului, la 50 de km nord de Pitești. Se spune că numele satului ar veni de la un oarecare Ion Mușat. Localnicii își zic între ei *argẹșénį*. Numele colectiv al locuitorilor din zonă este *vîlsánį*.

Apa mai importantă care curge prin comună este râul *vîlsán*, care are următorii afluenți: *válẹa lu maș, ~ bunéștilor, ~ robáįi*. Munții cei mai apropiați se numesc: *ģíțu, úlmu, clăbucétu*. Câteva nume topice de dealuri cu fânețe și izlazuri din hotarul satului: *izlázu poįeníți, dẹálu zmăduluį, sălíștẹa, poįána máre, fîntînẹ́áụa, brátu, tọáca poįnăréįilor, válẹa prósiįi, ~ morînčįóįi, ~ póduluį*. Numele diverselor părți ale localității: *mușătéștį, válẹa luį maș, prósiįa, robáįa, morînčįọáįa*. În comună există 500 de familii, cu un total de peste 2000 de locuitori. Localități învecinate: *vîlsănéștį* (la sud), *válẹa įáșuluį* (la vest), *brădulét* (la nord), și *domnéștį* (la est). Subiectul face precizarea că graiul din Domnești și din Stănești se deosebește de cel din Mușetești. În apropiere, la 12 km spre nord, există o localitate climaterică: Brădet. Instituții locale: primărie, școală de 10 ani, cămin cultural, bibliotecă, muzeu, dispensar medical, casă de nașteri, poștă, CEC, magazine sătești. Ocupațiile de bază ale locuitorilor: agricultori, pomiculori și crescători de vite. Unii mai lucrează și la exploatarea pădurilor. Subiectul afirmă că localitatea Mușetești „este comuna cea mai veche din împrejurimi ". Pentru a cumpăra sau a vinde diferite produse localnicii se deplasează la Domnești (5 km) sau la Curtea de Argeș (15 km).

Nume mai frecvente în localitate: *mántu, murăréčį, dobréscu, berevoįéscu, teodoréscu, răduléscu, dinícă, rotáru, ristéscu, comandáșu, goronéscu, dáscălu, ģirculéscu, uņgurẹ́ánu, militáru, buzátu*. Prenume mai frecvente: la bărbați: *haralámbiįe, ģẹórģe, auorícă, pétre, alecsándru, iụón*; la femei: *įeléna, iọána, paraskíva, įelisavéta, maríįa, joíįța*. În comună nu se obișnuiește a se da porecle la oameni.

B. Date despre informator

Mantu I. Haralambie (*mántu i. haralámbiįe*), zis *nícă*, născut la Mușetești, agricultor, 62 de ani, 4 clase primare. N-a făcut armata, fiind dispensat ca fiu de văduvă. Se deplasează ocazional la Pitești și la Curtea de Argeș. Citește ziare și cărți. Este căsătorit. Are doi copii. Părinții sunt localnici. Soția la fel. Subiectul are dantură bună, auz perfect și pronunțare clară. Ancheta a avut loc în perioada 21–24 oct. 1969 și a fost efectuată în întregime cu acest unic informator.

681. BOTENI, jud. Argeș

A. Date despre localitate

Comuna *botén̦į* este situată pe valea Argeșului, paralel cu șoseaua națională Pitești – Câmpulung-Muscel și la o distanță de 30 de km de aceasta. Locuitorii satului își zic între ei *munténį*.

Apa mai importantă care curge prin localitate este *argệșélu*, cu următorii afluenți: *válẹa boláțuluį, ~ bănési* sau *bănẹ́ása, válẹa brusturétuluį, ~ ninișuluį*. Munții cei mai apropiați se numesc: *muntișóru, căpitánu, sohorítu, botẹ́ánu*. Alte nume topice locale: *ográda, kiránu, válẹa butáruluį, pįetríș, cărbúne, păducél, curătúrile*. Diversele părți ale comunei poartă denumirile: *lúņca, líniįa, balabán, cîmpșór, mituléștį, vîrtóp, muscél, gogorásca, válẹa bízuluį*. Localitatea Boteni numără peste 1200 de familii. Se învecinează cu: *suslănéștį* (la nord), *mățău* și *jugúru*, (la nord-vest), cu *lučénį*, (la sud), și *vălénį*, (la est). Instituții locale: primărie, școală de 8 ani, cămin cultural, dispensar, bibliotecă, poștă, farmacie. În comună există și o mină de cărbuni datând din jurul anului 1910. Localnicii sunt agricultori, pomicultori, precum și muncitori forestieri. Pentru a vinde sau cumpăra diferite produse localnicii se duc la Câmpulung.

Nume mai frecvente în localitate: *bănică, popéscu, duțéscu, bidilícă, pîrván, stîlpęánu, căprărúș, viján, borogán, iordắke, sóra*. Prenume mai frecvente: la bărbați: *constantin, ịiuón, gęórge, mójse, neculáịe, vasíle, stelícă, andreiján*; la femei: *maríịa, ána, eléna, floárga, viuorica, marĉéla, lucíca, angéla*. Porecle la bărbați: *túlęa, terénte, crivắț*.

B. **Date despre informator**

Bănică Constantin (*bănícă costantín, tirifón*), născut în Boteni, 64 de ani, 4 clase primare, agricultor. Serviciul militar l-a efectuat la Câmpulung. Nu face deplasări decât ocazional la Câmpulung, Pitești și București. Citește mai rar cărți, în special de cunoștințe folositoare. Este căsătorit. Soția sa este tot din Boteni și a urmat 5 clase primare. Au un copil, care este tot agricultor. Părinții informatorului sunt tot din Boteni. Subiectul este bun, are dantură intactă, auz normal, rostire clară. Ancheta s-a efectuat în perioada 18–21 dec. 1967.

682. CETĂȚENI, jud. Argeș

A. **Date despre localitate**

Localitatea *cetățéni*, reședință de comună, este situată la 25 de km sud-est de Câmpulung-Muscel. Locuitorii comunei își zic între ei *mușĉeléni*.

Apele mai importante care curg prin perimetrul comunei sunt: *dîmbovița, válęa kilíịi, ~ kipuríịi, ~ măgúri, ~ mitóịi, ~ lu aŋgél*. Munții cei mai importanți poartă denumirile: *ruminéscu, lęáuota, márgina domnęáscă*. Nume de dealuri cu fânețe, pășuni și cu teren arabil: *germáníịa, tudorána, călimánęa, ográdęa, címpu cetățénilor, scropǫása, plęáșa, mincunéșt', măgura, miŋcáru, ịúda, pódu ĉocắni, válęa périlor, boịerǵasca, la șipot, su cuásta málului, la podíc, pă dǫámna*. Numele diverselor părți ale localității: *cetățéni sat, ~ vále, ~ dęal, láicắi, ogǫáră, púdu, ĉocắni, cetățúịa négru vódă, mărĉéșt', siliștęa, jiguléșt'*. Localitatea numără circa 3200 de locuitori, cu 1160 de case. Localități învecinate: *málu cu flórile*, (la sud), *văléni* (la sud-vest), *stoịnéșt'* (la nord), și *pukéni* (la est). Ca localitate turistică apropiată este de menționat Rucărul, la 25 km spre nord. Instituții locale: primărie, școală de 8 ani, cămin cultural, bibliotecă, club muncitoresc, dispensar, poștă, brutărie, moară, instalație de scărmănat lâna, precum și filatura de lână „Musceleanca". Localnicii sunt agricultori necooperativizați. Lucrează și pe diferite șantiere, în fabrici, la păduri, precum și la șes, la cules de porumb. În comună se ține târg săptămânal joia. Subiectul afirmă că localitatea a fost locuită de „moșneni" în Cetățeni-Deal și de „clăcași" în Cetățeni-Vale. Pentru a vinde sau cumpăra diferite produse localnicii se duc la Câmpulung, la Pitești și la București.

Nume de familie în localitate: *brătéscu, purnikéscu, izbășéscu, băcănéșt', aŋgél, andróne, mincúnă, mincunéscu, muráru, drágnęa, jígă, stánĉịu, tuáder, țuịcúș, márcu*. Prenume mai frecvente: la bărbați: *gęórge, ịiuón, vasíle, niculáịe, dumítru, dínu, búcur, pável*; la femei: *lęána, búcura, vasilíca, gęorgíța, frusina, véta, flórica, maríịa, sultána, victóriịa, dumítra, maríța*. Porecle la bărbați: *gușátu*.

B. **Date despre informator**

Brătescu I. Gheorghe (*brătéscu i gęórge*), născut în Cetățeni, 63 de ani, 4 clase primare, agricultor. Armata a făcut-o la Curtea de Argeș. Este căsătorit. Soția este din localitatea învecinată, Stoienești, și are 5 clase primare. Au trei copii: unul inginer și două învățătoare. Mama subiectului este din Cetățuia, iar tatăl din Bran. Au fost tot agricultori. Este un foarte bun informator, cu rostire clară și dantură intactă. Ancheta a avut loc în perioada 10–12 sept. 1971.

683. BERCIOIU, jud. Vâlcea

A. **Date despre localitate**

Comuna *berĉóịu* este așezată la 12 km sud-est de orașul Râmnicu-Vâlcea. Localitatea a fost anchetată și pentru ALR I, pct. cartografic 803. Localnicii își zic între ei *olténi de su mǫnte*. Ca nume colectiv din regiunea anchetată îl au pe cel de *vîlĉéni*.

Apele mai importante care curg prin localitate sunt: *óltu, aninǫása, válęa rúzî, ~ sátului, ~ fîntîni, ~ víịi, săcăĉǫása*. Numiri topice din perimetrul localității: *pelin, piscu, pétri, dęálu berĉóịilor, poịána ĉobánuluị, dęálu pópi, ~ podáruluị, rédiịe, dęálu ĝibéștilor, ~ lu melinéscu, ~ rúzî, ~ moĉofánilor, berc, fănicǫáịa, tarláua sălíște, ~ nisip, ~ berc*. Numele diverselor părți ale localității: *berĉóịu, rúda, bîrsắșt', piscu pétri, urlătǫáre*. Localitatea Bercioiu numără peste 3000 de locuitori, cu circa 650 de familii. Localități învecinate: *budéșt'* (la est), *bălĉéșt'* (la sud), *cremănári* (la vest) și *rîuuréni* (la nord). În această ultimă localitate există o fabrică de conserve, cu blocuri de locuit noi – o așezare recentă. Instituții locale: școală de 8 ani, 4 școli de 4 ani, cămin cultural, bibliotecă, dispensar. Majoritatea bărbaților lucrează pe diferite șantiere, la păduri, în fabrici. Au rămas foare puțini plugari. Pentru necesități gospodărești localnicii se deplasează la Râmnicu-Vâlcea.

Nume de familie mai frecvente în localitate: *marín, dogáru, ĝęorĝéscu, popéscu, iépure, gîlíĉe, răgușítu, dumitréscu, rizóịu, álbu, súĉęa, băláșa, nílă, ịána*. Prenume mai frecvente: la bărbați: *gęórge, ịiuón, costandín, dumítru, marín, neculáịe, flórga*; la femei: *maríịa, elisavéta, anĝéla, ĝergína*. Porecle la bărbați: *burtícă, moĉofán*.

B. **Date despre informatori**

I. Marin M. Gheorghe (*marín me gęórge*), născut în Bercioiu, din părinți plugari. Are 46 de ani. A absolvit 5 clase primare. Este țăran cooperator. Armata a făcut-o la Râmnicu-Vâlcea și la București. Citește ziare și cărți în timpul liber, mai ales iarna. Este căsătorit. Soția este din Dobrogea (Poarta Albă) și are 2 clase primare. Subiectul este excelent. Are dantură bună, rostire clară.

II. Marin G. Angela (*marín ĝe anĝéla*), soția subiectului I. Are 45 de ani. A răspuns la chestionarul special *Cânepa*.

Ancheta s-a desfășurat în zilele de 21–24 nov. 1968.

684. TUTANA, jud. Argeș

A. **Date despre localitate**

Comuna *tutána* este situată la 6 km vest de șoseaua Pitești – Curtea de Argeș. A fost anchetată și pentru ALR I, pct. cartografic 780. Sătenii își zic între ei *tutănéni* și *ịenăkéni* pentru cei din satul *válęa luị enáke*.

Singura apă care curge prin localitate este *gîrla tutáni*, cu afluenții: *pîrắuu bădițắștilor, ~ motofíịi*. Câteva nume topice din hotarul satului: *dęálu lu nicúț, ~ olțęánuluị, ~ víịilor, ~ pustiịáșuluị, válęa șomîrdǫálelor, ~ tútaniți, în pîráịe, în poịána máre, poịána goruníșului, ~ lu marín, ~ tîrguluị, ~ búdeluị, ~ ĉernátuluị, búdele máre, ~ mic*. Numele diverselor părți ale localității: *válęa brázuluị, ~ ịenáke, aluniș, aŋginéșt'*.

În Tutana există circa 400 de familii. Localități învecinate sunt: *băịculéșt'* (la est), *báscovele* (la sud), *poịenári* (la vest) și *cúrtea de árĝeș* (la nord). Instituții locale: 2 școli de 8 ani, 3 școli de 4 ani, cămin cultural, bibliotecă, dispensar, poștă, două biserici. Localnicii sunt agricultori și muncitori forestieri. Fac drumuri ocazionale la Pitești și București.

Nume de familie mai frecvente în localitate: *prodán, simiuón, bădíța, costáke, necșóị, halécse, piscán, korắscu, ĉimpóca, lăuutăréscu, frujulóịu, petréscu, zariuóịu, bălắlău, dóbra, pópa, pîrvéte, răduléscu, floréscu, vasiléscu, ĉobánu, nęácșu, mójse*. Prenume mai frecvente: la bărbați: *vasíle, ịiuón, gęórge, pétre, niculáịe, pável, dumítru, marín, diuomíd*; la femei: *maríịa, ilíŋca, iuána, costandína, elisavéta, paraskíva, stána, ĝergína*. Porecle la bărbați: *dunóịu, șerbán, ịordăkóịu, pîrlíĉ*.

Localitatea Tutana este foarte veche. Drept mărturie stă biserica declarată monument istoric, construită cu 400 de ani în urmă de Mihnea cel Rău.

B. **Date despre informator**

Simion P. Ion (*simiuón pe ịon*), zis *ịordăkóịu*, născut în Tutana, din părinți agricultori. Are 66 de ani și a absolvit 5 clase primare. Este pădurar și agricultor. Armata a făcut-o la Pitești. Citește ziare și cărți. Este căsătorit. Soția este din Tutana. Are un fiu, inginer la Timișoara. Subiectul are dantură bună, auz bun și rostire clară. Ancheta a avut loc în perioada 14–16 dec. 1968.

685. MĂLURENI, jud. Argeș

A. **Date despre localitate**

Comuna *măluréni* este situată pe drumul care duce spre Brădet, la 10 km depărtare de șoseaua Pitești – Curtea de Argeș. Localitate turistică. Localnicii își zic între ei *munténi* sau *argęșéni*.

Apa mai importantă care curge prin comună este *vîslán*, cu afluenții: *prisęáca, válęa sátuluị, ~ búți, ~ sęácă, ~ lu nan*. Câteva nume topice locale: *válęa látă, ~ cu zărzári, sfînta víneri* [deal], *dęálu zgúri, ~ minéșt', pădúrea nánu, cuásta frumuásă*. Numele diverselor părți ale localității: *válęa rizi, ~ lu nan, ~ látă, turĉéșt', bădiĉéni, păĉeșéșt', surzári, minéșt', măluréni, zgaroịéșt', toplíța, bohári*. Localități învecinate: *zărnéșt'* (la sud), *bunéșt'* (la sud-vest), *stroịéșt'* (la nord). Instituții locale: primărie, școală de 8 ani, dispensar, casă de nașteri, cămin cultural, bibliotecă, poștă. Localnicii sunt agricultori și se ocupă și cu păstoritul și cu pomicultura. Mulți dintre ei lucrează pe diferite șantiere, la Pitești și în împrejurimi. Pentru a vinde sau cumpăra diferite produse sătenii se duc la Pitești, la Curtea de Argeș și la București.

Nume de familie mai frecvente în localitate: *dáscălu, vasiléscu, rúsu, petréscu, cocónęa, ịonéscu, petráke, ĉịontalác, cristáke, cîțáru, cîrstęa, necșóị, tárba, ịanotéscu, bîșcă, popéscu*. Prenume mai frecvente: la bărbați: *ịon, vasíle, niculáịe, gęórge, marín, ilíịe, ștefán, stan*; la femei: *maríịa, elisavéta, ịǫána, eléna, vasilíca, nicolína, maríána*. Porecle: la bărbați: *déju, gáta, teríbilu, taháp*; la femei se dau, de obicei, după poreclele soțiilor lor: *dejǫáịe*, soția lui *déju*, *gătǫáịe*, soția lui *gáta*.

B. **Date despre informator**

Dascălu I. Ion (*dáscălu i. ịon*), zis *gogonél*, născut în Măldureni, din părinți agricultori, tot din localitate. Are 72 de ani. A absolvit 5 clase primare. Este agricultor. Armata a făcut-o la Câmpulung-Muscel, în 1916. Citește ziare și cărți. Este căsătorit. soția este tot din Măldureni. Are 6 copii, căsătoriți. Este un foarte bun subiect. Ancheta s-a efectuat în perioada 19–21 dec. 1968.

686. PIȚIGAIA, com. Stâlpeni, jud. Argeș

A. **Date despre localitate**

Satul *pițigáịa* este situat la 3 km peste deal de localitatea Rădești, așezată pe șoseaua Pitești – Câmpulung. Pițigaia a fost anchetată și pentru ALR I, pct. cartografic 776. Ca nume de batjocură localnicilor li se zice *puțugăịéni* și *găuuréni*, satul fiind așezat pe un teren în formă de „gaură". Locuitorilor din împrejurimi li se spune: *mocáni de la múnte, mușĉeléni*.

Apele care curg prin localitate sunt: *válea piţigắii, ~ córbului*. Nume topice din hotarul satului: *prẹájma, dẹálu préjmi, ~ mălin, ~ zméuului, ~ pietrișului, ~ brătili, piscu lu crăĉún, ~ piţigăii, ~ ursóii, válea cîrstóii, ~ máre, ~ piţigăii, ~ bérculụi, ~ núcului, ~ glódului, ~ ivănişului, poiénile frumuáse, lótu cantónului, fáţa rădéştilor, fáţa zméuului, ~ ivănișului, ~ ursóii*.

Satul Piţigaia are circa 300 de locuitori şi 60 de case. Localităţi învecinate: *rădéşti* (la vest), *ţitéşti* (la sud), *hulúba* (la est), *válea pópi* (la nord). Subiectul observă că cei din localitatea Albuleşti „vorbesc şi mai gros, mai răguşit ca la noi". Localnicii sunt agricultori şi muncitori la pădure. Cu privire la vechimea satului, subiectul afirmă că acesta ar fi fost întemeiat cu mult timp în urmă de un oarecare *piţigói*, de unde şi numele satului. Localnicii fac deplasări curente la Stâlpeni, la Câmpulung şi la Piteşti.

Nume de familie mai frecvente în localitate: *tudóse, iáncu, dumitréscu, dragomír, militón, constantinéscu, avrăméscu, joiíţa, iordăk̓éscu, opriĉéscu, rădói, vătáfu, arséne, ónẹa, míiu*. Prenume mai frecvente: la bărbaţi: *iuón, pétre, neculáie, gẹórge, dumítru, vasíle, spiridón, trifón, nícu, aurícă, dinícă, emíl*; la femei: *maríia, mariuára, ilẹána, lenúţa, floríca, maríţa, verĝína, tíia, filoftíia, véta, elisavéta, mími, panséla, gábi, catarína*. Porecle la bărbaţi: *míndru, cúcu, gíndă, jep, ĝizdavắţ, maclaváis*.

B. Date despre informator

Iancu I. Petre (*iáncu i pétre*), zis *míndru*, născut în *válea pópi*, la 3 km depărtare de Piţigaia, din părinţi agricultori. Are 60 de ani, 6 clase primare. Este agricultor. A făcut armata la Bucureşti. Citeşte ziare şi cărţi. Este căsătorit. Soţia este din Piţigaia. Are 6 clase. Au doi copii, care lucrează la Piteşti. Subiect foarte bun. Ancheta a avut loc între 2 şi 5 oct. 1969 şi s-a desfăşurat pe tot parcursul chestionarului cu acelaşi unic informator.

687. COTMEANA, jud. Argeş

A. Date despre localitate

Localitatea *cotmẹána* este situată la 4 km spre sud de şoseaua Piteşti – Râmnicu-Vâlcea. Localitatea nu a purtat altă denumire în trecut. Localnicii îşi zic între ei *arĝeşéni*.

Apa care curge prin comună se numeşte *cotmẹána* şi are următorii afluenţi: *dulérĉea, crúĉea, bivolíţa, ţigáŋca, ográda, parak̓élu*. Despre acest din urmă toponim subiectul spune că ar fi turcesc şi ar însemna „loc rău". Câteva nume topice locale: *dẹálu máre, ~ bóului, ~ crúĉea, ~ ogrăzi, ~ cu pruni, ~ pădúri, prăváţu*, Numele diverselor părţi ale localităţi: *cotmẹána, costéşti, spiridóni, lintéşti, vîrlovéni, pieléşti, zamfiréşti, ursoáia, grájduri, neĝéşti, sănduléşti, drăgoléşti, buzoiéşti*. Cotmeana numără aproximativ 1200 de familii. Localităţi învecinate: *deduléşti* (la nord-vest), *drăgánu* (la est), *rik̓iţéle* (la sud). În localitate există o fabrică de cherestea. Instituţii locale: primărie, 3 şcoli de 8 ani, 6 şcoli de 4 ani, bibliotecă, dispensar, poştă, cămin cultural, grădiniţă de copii. Localnicii sunt agricultori şi muncitori forestieri. După tradiţie, spune informatorul, satul de astăzi ar fi fost întemeiat de Mircea cel Bătrân. Pentru treburi curente localnicii se deplasează la Piteşti şi la Râmnicu-Vâlcea.

Nume de familie mai frecvente în localitate: *săĉgánu, gordunéscu, ĉícu, ĉiúĭcă*. Prenume mai frecvente: la bărbaţi: *niculáie, iiuón, gẹórge*; la femei: *maríia, ána, iiuána, lẹána, elisavéta, gẹorgíţa*.

B. Date despre informatori

I. Totan R. Ion (*totán re ion*), născut în Cotmeana, agricultor, 56 de ani, 7 clase primare. Căsătorit. Soţia are 7 clase.

II. Buşu Maria (*búşu maríia*), născută în Cotmeana, 2 clase primare. A răspuns la chestionarele speciale *Cânepa, Oieritul*.

Ancheta a avut loc în zilele de 13–16 nov. 1968.

688. RACOVIŢA, jud. Argeş

A. Date despre localitate

Comuna *rácoviţa* este situată pe valea Argeşului, la 18 km nord-est de Piteşti. Locuitorii satului îşi zic între ei *munténi* „fiindcă sântem aproape de munţi", iar pe plan mai larg se consideră *musĉeléni*.

Apele mai importante care curg prin localitate sunt: *arĝeşél, ríuu doámnei*. Nume de dealuri cu fâneţe şi izlazuri: *iúda, buĝĝác, bărăgănoáia, drúmu mărului, válea pópi*. Numele diverselor părţi ale localităţii: *părắşti, miuovéni, cătănéşti, cluĉerẹása, rácoviţa de sus*. Comuna Racoviţa numără peste 800 de case. Localităţi învecinate: *colibáşi* (la vest), *conţắşti* (la nord), *ţiţéşti* (la sud), *piscáni* (la nord-vest). În vecinătatea comunei Racoviţa, la Colibaşi, se află, înfiinţată de curând, o întreprindere de autoturisme. Instituţii locale: primărie, şcoală de 8 ani, spital, dispensar, poştă, cămin cultural, bibliotecă. Locuitorii satului sunt agricultori, iar ca îndeletnicire secundară se ocupă cu dulgheritul. În prezent mulţi se angajează la Colibaşi. Informatorul spune că, din câte ştie, există documente locale care atestă că Racoviţa a existat ca sat încă de la mijlocul secolului al XVII-lea. Pentru diferite treburi personale localnicii fac deplasări la Piteşti, la Câmpulung şi la Bucureşti.

Nume de familie din localitate: *enák̓e, trícă, róbẹa, toméscu, ĝéorge, síma, creţuléscu, pópa, ionéscu, viláu, dumitráşcu, dinícă, ţăránu*. Prenume mai frecvente: la bărbaţi: *gẹórge, niculáie, vasíle, iuón, búcur, marín, ilíie, pétre, cornél, iósif, stelícă*; la femei: *maríia, iuána, lẹána, alecsandrína, maríţa, niculína, floárẹa, vatíţa, tíia, filoftéia*.

B. Date despre informator

Enache M. Gheorghe (*enák̓e me gẹórge*), zis *zabétu*, născut în Racoviţa, din părinţi agricultori. Are 69 de ani şi 5 clase primare. A făcut armata la Oradea în 1920. Citeşte ziare. Este căsătorit. Soţia este din comuna învecinată *Ţiţeşti*. Are 5 clase primare. Au o fată, învăţătoare lângă Costeşti. Este un bun subiect. Ancheta s-a desfăşurat cu acest singur informator în zilele de 21–24 dec. 1967.

689. PĂDUROIU DIN DEAL, jud. Argeş

A. Date despre localitate

Localitatea *pădurói̯u* este situată la 20 de km spre vest de Piteşti, pe şoseaua Vedea-Drăgăşani. A fost anchetată şi pentru ALR I, pct. cartografic 792. Localnicii îşi zic între ei *munténi* sau *arĝeşéni*.

Apele care curg prin Păduroiu se numesc: *cotmẹána, slápiia, gágu*. Nume topice din hotarul satului: *dẹálu túfi, ~ sărăcán, ~ mírĝi, lúŋca sămắri, ~ rípi, ~ biséríĉi, gúra lắrĝi, válea mérilor, loiánu*. Numele diverselor părţi ale localităţii: *pădurói̯u, dẹal ~ vále, ĉepári, gărdinéşti, gălăţẹánu*. Localitatea numără 750 de familii cu aprox. 800 de case. Localităţi învecinate: *poiána lácului* (la est), *săpáta* (la sud) *sămára* (la nord), *váţa* (la vest). În comuna învecinată Poiana Lacului există construcţii recente de case pentru petrolişti. Instituţii locale: primărie, şcoală de 8 ani, cămin cultural, poştă, miliţie, bibliotecă, magazin sătesc. Locuitorii sunt agricultori cooperativizaţi, dar lucrează şi pe diferite şantiere. Fac deplasări la Piteşti şi la Vedea. Nume mai frecvente în localitate: *nedeléscu, popéscu, răduléscu, bădúlă, coĉoábă, dumitréscu, túdor, jánţă, borói̯u, róbu, diáconu*. Prenume mai frecvente: la bărbaţi: *iiión, gẹórge, marín, dumítru, stan, flórẹa, vasíle, alecsándru, vói̯cu, túdor, rádu, víctor, pétre, constantín, ilíie, andréi, ştefán*; la femei: *ilẹána, ioána, floárẹa, parask̓íva, ştefána, tudóra, ĝerĝína, ráda, maríia, vóica, dumítra, elisavéta*. Porecle: la bărbaţi: *vílcu, pirói, buríc, áplẹa, jumáră, budán, ménder, brái̯cu, cúcu*; la femei: *stírca, buriĉoáia, aproáica, mírca, iéva*.

B. Date despre informatori

I. Nedelescu I. Elena (*nedeléscu i eléna*), născută în Păduroiu, din părinţi agricultori. Are 58 de ani, 4 clase. Citeşte ziare şi cărţi. Este soţia subiectului al doilea. Au doi copii, căsătoriţi în comună. Este un informator excelent, fapt care a şi determinat alegerea lui. A dat răspunsuri prompte, exacte şi fără ezitări în precizarea sensului sau a formei cuvintelor.

II. Nedelescu F. Ion (*nedeléscu fe ion*), născut în Păduroiu, din părinţi agricultori. Are 64 de ani, 5 clase. A răspuns la toate chestionarele speciale. Este soţul subiectului principal.

Ancheta s-a efectuat în zilele de 19–24 dec. 1966.

690. OARJA, jud. Argeş

A. Date despre localitate

Comuna *oárja* este situată la 12 km sud de Piteşti, pe vechiul drum care leagă Piteştiul de Giurgiu. Localnicii îşi zic între ei *munténi*.

Singura apă care curge prin hotarul comunei este *árĝeş*, care are ca afluenţi: *nẹájlov, mozácu, nijlovi̯élu*. Câteva nume topice locale: *gărdẹásca, ristoáica, brădẹáŋca, călugărẹásca, cacalẹáţa, golẹásca, goléşti, la nijlovélu, la hotáru*. Numele diverselor părţi ale localităţii: *stănislăvéşti, ştefănéşti, ĉẹauuşéşti*. Necunoscând numărul locuitorilor sau al familiilor, subiectul face precizarea că Oarja este cea mai mare comună după Mozăceni. Localităţi învecinate: *ciréşu* (la est), *brádu* (la vest), *ţuţuléşti* (la sud-vest) şi *cătẹásca* (la sud-est). Instituţii locale: primărie, şcoală de 8 ani, 3 şcoli de 4 ani, cămin cultural, magazin sătesc, poştă, miliţie, dispensar, brutărie. Locuitorii satului sunt agricultori cooperativizaţi. Pentru necesităţi gospodăreşti, localnicii se deplasează la Piteşti, iar copiii urmează diferite şcoli la Piteşti, Bucureşti, Craiova şi Hunedoara.

Nume de familii mai frecvente: *nẹácşu, ionéscu, mógoş, diáconu, iliiéscu, alecsándru, buicán, constantinéscu, arĝeşẹánu, búrcẹa, apóstol, migodíĉi, ivắşcu, paraskív, círstẹa*. Prenume mai frecvente: la bărbaţi: *marín, gẹórge, ilíie, bádẹa, flórẹa, stóica, rádu, iácov, dumítru, vasíle, iuón, stan, andróne*; la femei: *maríia, ilẹana, iecaterína, ĝerĝína, vóica, míţa, ioána*. Porecle la bărbaţi: *gresói, drágnẹa*.

B. Date despre informatori

I. Neacşu I. Marin (*nẹácşu i marín*), zis *ĝiuléi*, născut în Oarja, din părinţi agricultori. Are 72 de ani şi 5 clase primare. Citeşte ziare şi cărţi. Armata a făcut-o la Piteşti. Este căsătorit. Soţia este născută în localitatea învecinată Costeşti. Subiectul are dantură bună şi rostire clară.

II. Neacşu M. Ecaterina (*nẹácşu me ecaterína*), soţia subiectului principal. Are 61 de ani şi 4 clase primare. A răspuns la chestionarul special *Cânepa*.

III. Teodorescu Florea (*tẹodoréscu flórẹa*), născut în Oarja, agricultor, 55 de ani, 5 clase primare. A răspuns la chestionarul special *Apicultura*.

Ancheta a avut loc în perioada 27–29 dec. 1966.

691. PICIOR DE MUNTE, jud. Dâmbovița*

A. Date despre localitate

Localitatea este situată pe șoseaua Găești–Târgoviște, la 10 km de Găești. Punct de anchetă ALR: 751. Locuitorii își zic *picorgán; -réni*, iar oamenii din zonă sunt *munténi*.

Ape mai importante: *gîrla válea bisérici* (în centru), *válea mănăstíri* (la apus), *vălcéaua négi* (la răsărit). Munții cei mai apropiați sunt la comuna *málu cu flórili*. Nume de dealuri: *deálu lui dóbre, ~ bobócilor*; văi: *válea sílişti, ~ mătăsárului, ~ uodăi, ~ giúri*; imașuri: *lócu lui vişán, lócu lui david* (ambele au avut apă), *gruápa lui boșuáldă*; păduri: *górgota* (între Dragodana și Picior de Munte), *mînăstírea* (Picior de Munte-Cobia), *siliştéanca*; drumuri: *drúmu gérgini*; locuri arabile: *uopritúra, pakétu* (pădure tăiată), *frúsa* (stăpînea cucoana Frusa), *țárina* (la marginea satului), *cúrca, dikíu* (a fost pădure), *lácu lui vişán, cimitíru* (acolo era să fie cimitir), *aleștéu* (o vâlcea cu patru aleștee), *vălcéaua négi, ~ púțului din cîmp, ~ băleánului, grădínili uórbilor* (ale parohiei), *deálu corcodúșului, válea drojéştilor* (o dețineau mai mulți frați). Părți (cătune) ale comunei Picior de Munte: *uolăreşti, păduréni, bobóci, mușetéşti, ienéşti, boiéşti, davidéşti, bădiéşti, stoicáni* (de aici este subiectul), *litéşti, vlăducéşti, ienăkéşti*. În localitate sunt cam 960 de familii, cu tot atâtea case. Se învecinează cu *sperieténi* [R], *ursuáia* [V] (la est), *burdúca, drágodana* (la sud), *cobíia* (la vest), *șúța olténi* (la nord) și cu satele *rácu* și *silişttea* (la nord-est). La *sperieténi* se vorbește altfel, *cu bre*. În localitate sunt și câteva familii de țigani. Există școală de 8 ani, cămin cultural, CAP, brutărie, SMT, moară, iar la margine se află *coloníia bobóci* (muncitori la sonde). Ocupația de bază este agricultura, dar mulți locuitori lucrează la sonde (Potlogi, Corbii Mari, Siliștea, Cobia, Ciurești) și pe șantiere, la Târgoviște. Copiii se duc la școli la Găești și Târgoviște.

Nume mai frecvente: *zamfiréşti, ienéşti, păvăléşti, davidéşti, groséşti*. Prenume: de bărbați: *iiuón, górge, marín*; de femei: *iiuána, gorgíța, maríia*. Porecle: de bărbați: *mólea, cubúc* (vindea la brutărie), *francézu* (a fost prizonier în primul război mondial), *godinác* (neam de oameni mărunți), *cólcă, croitóru* (meseriaș foarte bun), *breázu* (are pete pe obraz); de femei: *buáca* (e încăpățânată), *lătăreáța* (vorbește mult). Comuna urma să se numească *dragodána*.

B. Date despre informator

Stana I. Ștefan (*stána i ștefán*), născut în Picior de Munte, 63 de ani, agricultor, a urmat 5 clase. A făcut armata la București și apoi războiul (prizonier la Cotul Donului, cu divizia TV, până la Brno). A fost la Găești, la Târgoviște și la București. citește romane, mai puțin ziare. Este căsătorit. Părinții sunt din Picior de Munte, agricultori. Soția, *gorgíța*, din Picior de Munte, 58 de ani, a urmat 3 clase. Au cinci copii: o fată în comuna învecinată, patru băieți (doi în serviciu, la Pitești și la Potlogi, unul militar, unul acasă). Dantura și auzul bune; inteligent. Ancheta a decurs în bune condiții. A fost efectuată în perioada 28–31 mai 1968.

692. HULUBEȘTI, jud. Dâmbovița

A. Date despre localitate

Localitatea este situată pe Valea Potocului, din Valea Mare, pe șoseaua București–Pitești, la 10 km. Locuitorii își zic *deluréni*, iar oamenii din zonă sunt *munténi*.

Ape care curg prin comună: *potóc, butóiu*. Munții cei mai apropiați: *făgărăşi*. Nume de dealuri: *deálu pórcului, ~ pódurilor, ~ lu călin, ~ vîrtópului, ~ măgura, ~ părului, ~ strîmbului, ~ ăl mare, ~ găinéştilor*; văi: *náneşu*; izlazuri: *gúra pórcului, válea bisérici, bécea, purcăreáța, fătăcúnea, válea stáncului, vîrtuápili, crucíiéru*. Sate care țin de comună: *găinéşti, butóiu dă sus și dă jos, valea lui dáde, brînzári, vîrtópu, păliséni, strîmbu*. În comună sunt cam 1400 de familii, cu tot atâtea case. Se învecinează cu *ludéşti* (la nord), *válea cáselor* (la sud), *bogáți* (la vest), *cobíili* (la est). În *butóiu dă jos* sunt și familii de țigani. În comună au fost gatere. Există sfat popular, CAP, școală, o mănăstire. Ocupațiile de bază: agricultura, pomicultura, creșterea vitelor. Lucrează și la sondele de petrol sau la Găești, Pitești, București. Numele Localității vine de la *unu hulúbă, de áia-i zíce hulubéşti*, era populație foarte puțină înainte. Se ține târg în comună la 15 aug. și la 14 oct., la care vin oameni și de la Găești și Târgoviște. Locuitorii merg după cumpărături la Găești și Pitești; tot acolo merg și la lucru; în plus lucrează și la sonde de petrol, la Valea Caselor și la Titu. Copiii merg la școli la Găești, Pitești, Topoloveni, București. Nume de familie mai frecvente: *marinéscu, ionéscu, constantinéscu, stănéscu, georgéscu*. Prenume: de bărbați: *górge, iiuón, neculáe, ștefán*; de femei: *maríia, leána, gorgíța, líca*. Porecle: de bărbați: *găinéscu, ștóte, cuțár, pírvu*; de femei: *duruáica, tîrbuáca, leána lu ștóte, lu drăcea*. Oamenii din localitate circulă mult – la serviciu, la școală –; sunt multe aparate de radio, televizoare etc. în comună.

B. Date despre informatori

I. Marinescu G. Gheorghe (*marinescu ge górge, găinéscu*), născut în Hulubești, 73 de ani, agricultor, a urmat 4 clase. A făcut armata la Liceul Militar Mănăstirea Dealului. A călătorit la București și la Târgoviște. Citește ziare și cărți. Căsătorit. Părinții din Hulubești, agricultori. Soția născută la Bogați, la vreo 10 km. A urmat 4 clase. Au doi copii: un băiat, care lucrează la Găești și o fată, acasă. Auz și dantură foarte bune. Nu există în localitate nici o familie în care să nu fie un salariat. De acea am ales două subiecte și ceva mai în vârstă, pentru a putea obține date cât mai autentice.

II. Pârvu C. Nicolae (*pírvu ce nicoláie, tîrbóc*), născut în Hulubești, 62 de ani, agricultor, a urmat o clasă. A făcut armata la Brăila. A circulat puțin (București). Nu citește. Căsătorit. Părinții din Hulubești, agricultori. Soția născută la Hulubești. A urmat 4 clase. Au doi copii: un băiat, la armată, absolvent al liceului din Topoloveni, o fată, acasă. Auz și dantură foarte bune.

Ancheta a fost efectuată în perioada 20–22 oct. 1968.

693. ȘCHEIU DE SUS, com. Ludești, jud. Dâmbovița

A. Date despre localitate

Comuna se află pe valea Potopului, la 20 de km de șoseaua națională București-Pitești. Locuitorii își zic *șkeiáni* (din satul *Șkéiu*): „ăștia dă la șes ne spun *munténi*. Suntem de la munte, da e cale lungă până la munte! *nu pua‿să ne spúnă că sîntém get-begét*".

Prin comună curge apa Potop: *potóp îi zíce pînă la cuáda lui*. Afluenți: *butóiu, potocélu, gúra uúrsului, válea uóstri, ~ hotárului, ~ máre*. Munții mai apropiați: *carpáți, coruána carpáților*. Nume de dealuri: *deálu sátului, ~ șkéilor, piscu viilor* (nu sunt vii acum), *deálu ăl mare, ~ píscu gríului, ~ rîndășului, piscu uotárului, deálu cróvului*; nume de văi: *válea potópului, ~ uotárului, ~ máre, ~ uóstri, strîmbu, izlázu comunál*.

Părți ale comunei: *șkéiu dă sus, gúra uúrsului, șkéiu clăcáși* (au fost împroprietăriți în 1864; *buníci nóștri au fost pîn pădúre pînă atúnci*). Sunt, în Șcheiu, cam 360 de familii, cu tot atâtea case. Se învecinează cu: *cîndéşti deal* la nord, *suséni* la vest, *mănéşti* la est, *hulubéşti, ludéşti* la sud. La Mănești sunt *uámeni fuarte míci, gîrtáni* (*de statură*). Sunt și câteva familii de țigani pe o gârlă. În localitate există școală, magazin, poștă, CEC. Ocupații: *cu pométu*, la pădure (muncitori forestieri), puțină agricultură (*ie pămînt mai sílnic, să muncéște greu, ie mai máre*). *Tinerétu ie plecát la fábrici*. După împroprietărirea lui Cuza, oamenii au fost adunați de pe văi „la linie", pe șosea, li s-a dat pământ după vitele avute. Informatorul își amintește că *sócru-mio nu avea juágăr, tăiá dîn topór, lucrá uobézi dîn săcúre, le vindeá la bucuréşti, străbunicu mieu se zíce că a venít dă pă cúlmea carpáților, dă frica úngurilor*. Merg la târg la Găești și la Târgoviște; la lucru merg la Pitești, Târgoviște, Pitești, Găești. Copiii merg la școli la Găești, Pitești, Târgoviște.

Nume de familie mai frecvente: *vasíle, vişănéşti, bădițéscu, togán* (familie bătrână). Prenume: de bărbați: *górge, iiuón, neculáie*, [R] *valentín, sorín*; de femei: *iiuána, maríia, iileána*, [R] *mimi, moníca, jeníca*. Porecle: la bărbați: *urcór, uolícă, cúcă, marináike, drúgă*; la femei: *iiuána lu urcór, togănuáia, urceruáia, strîmba*.

B. Date despre informator

Vasile R. Nicolae (*vasíle re nicoláie, gúrlea, gulícă*), născut în Șcheiu, 63 de ani, agricultor și muncitor forestier, a urmat 4 clase. Armata a făcut-o în Moldova și la Brașov. A fost la București, Găești, Târgoviște, Pitești. Citește ziare. Căsătorit. Părinții, din Șcheiu, erau agricultori. Soția din Șcheiu. A urmat o clasă. Au patru copii: o fată, *muáșe*, la Târgoviște, o fată la Horezu, soră medicală, o fată învățătoare, lângă Pitești, un băiat inginer silvic la Târgoviște. Auz, dantură foarte bune. Simț lingvistic dezvoltat, comentează frecvent formele de limbă. Ancheta a fost efectuată între 28 și 30 oct. 1968.

694. GHEBOIENI, com. Tătărani, jud. Dâmbovița

A. Date despre localitate

Localitate situată la 17 km de Târgoviște, pe drumul Câmpulungului, în valea Dâmboviței. Până în 1966 Gheboieni era comună. Locuitorii își zic *geboián; -iéni*, iar oamenii din zonă își zic *dîmbovițéni*.

Prin comună curge *dîmbovița*; munții cei mai apropiați, *carpáți, da nu cunósc vîrfurile*. Nume de dealuri: *kícora, deálu máre, zăpódiia, îm poiánă, părău, cúta, cornéasca, dumánu*; văi: *válea mică, ~ tísei, ~ cu ápă, ~ lárgă*. Numele diverselor părți ale satului: *líniie, în costáși* (*ie cuáste pă la iei*), *podéni* (teren așezat ca un pod), *pe lóturi* (*lotáși*). În Gheboieni sunt cam 500 de familii, cu tot atâtea case. Se învecinează cu: *mănéşti, unguréni* (*pămînténi* și *lucíiéni*, mai la vale), *căprióru, tătăráni*. Localitate mai nouă în împrejurimi: *unguréni* (informatorul nu poate da alte informații). Se vorbește altfel la *căprióru*, sat al comunei Tătărani: *au mîncá* „au mâncat", *am lucrá* „am lucrat". Sunt cam 20 de familii de țigani, în capul satului (spre nord). Sunt mine la Mărgineanca, Șotânga. În sat există școală, poștă. Locuitorii lucrează în mină, dar sunt și agricultori. Se spune că *pă deálurile ástea a fost gébe múlte, buréți dă pădúre, și i-a pus númele geboiéni*. Se ține bâlci la 15 august. Pentru cumpărături se merge la Târgoviște. Se merge la lucru și la pădure. Copiii merg la școli la Târgoviște și la București.

Nume de familie frecvente: *negoiéscu, davíd, sáfta, alécse*. Prenume: de bărbați: *iiuón, górge, nicoláie*; de femei: *maríia, ileána, ieléna*. Porecle: de bărbați: *șárpe, pírcu, gălbézea*; de femei: *gălbejuáia, duáda, pilíca, biculeása*.

B. Date despre informator

Safta I. Nicolae (*sáfta i nicoláie*, (*uóprea*)), născut în Gheboieni, 66 de ani, agricultor (și, la pădure, chirigiu), a urmat 5 clase, a fost cu ocazia armatei la

---

* După ultima împărțire administrativă, sat al comunei Dragodana.

Cernăuţi, Ploieşti. A stat la lucru, 8 luni, la Feteşti. Ocazional a fost la Târgovişte, Bucureşti, Ploieşti, Piteşti, Câmpulung. Citeşte *ziárili, mu̯ártḙa mḙa!* Căsătorit (soţia: Safta N. Maria, 57 de ani). Părinţii din Gheboaia, agricultori. Soţia, din Gheboieni, a urmat 7 clase, au doi băieţi (unul la mina din comună, unul la uzină în Târgovişte). Întrucât toţi locuitorii au lucrat sau lucrează în mină, a fost greu de găsit un informator bun. Cel ales a arătat un interes deosebit pentru cercetarea noastră, care a avut loc între 12 şi 14 oct. 1969.

695. BRĂNEŞTI, jud. Dâmboviţa

A. Date despre localitate

Localitate situată la 3 km de Pucioasa. Locuitorii îşi zic *brănişteán; -téni*, iar cei din zonă sunt *dîmboviţeán; -ţéni*.

Prin comună curg: *i̯álomiţa, bezdidélu, ápa vulcăni*. Munţii *carpáţi* se află aproape. Nume de dealuri: *dḙálu măguri, ~ vîrfu vii, ~ mlácă, ~ mlăĉi*; nume de văi: *válḙa u̯otárului, ~ lu pătru, ~ drácului, ~ plópului*; izlazuri: *ţígánu, tísa*. Sate care ţin de comună: *pandélḙa, vuscána băi, ~ dă sus*. Sunt cam 2000 de familii, cu 2000 de case. Se învecinează cu: *zărăfu̯ái̯a, pucu̯ása-sat, şotîŋga, doiĉéşti, lăculéţi*. Se vorbeşte altfel la *pribói̯u*, sat al comunei Brăneşti: *áre un accént aşá: te tai cu cuţăítu*. În apropiere se află staţiunile Pucioasa şi Vulcan-Băi. La Pandelea (sat al comunei Brăneşti) sunt şi ţigani românizaţi. În comună există primărie, şcoală, cămin, farmacie, baie, fabrică de textile. Ocupaţiile principale: agricultura, pomicultura şi munca în industrie. Se spune că la început în comună erau doar cinci *moşi*: *móşu bran, móşu ĝoc, móşu i̯enotésc, móşu búnḙa, móşu grădiştḙánu*. Merg la târg la Pucioasa şi la Târgovişte. Pentru lucru merg la Ştânga, Aninoasa, Gura Ocniţi, Şuţa, Valea Mare (în domeniul petrolului). Copiii merg la şcoli la Pucioasa şi la Târgovişte.

Nume mai frecvente de familie: *nicolaéscu, búcur, bălăşéscu, rădulèscu, i̯enăkéscu, voi̯culéscu*. Prenume: de bărbaţi: *i̯iu̯ón, górĝe, niculái̯e*; de femei: *maríi̯a, lḙána, vasilíca, stéla*. Porecle: de bărbaţi: *curcán, udrói̯, răuţói* [pl.], *burlácu, ĉentemétru* (e scund), *zărzói̯*; de femei: *păúna, zegmănu̯ái̯a, curcănu̯ái̯a, cîrstiiánca*.

B. Date despre informator

Nicolaescu I. Ioan (*nicolai̯éscu i i̯u̯án, răuţói̯u, sifonáru, mi̯élu*), născut în Brăneşti, 68 de ani, agricultor (şi sifonar), a urmat 5 clase, a făcut armata şi războiul (în total 7 ani). A fost 2–3 ani la lucru la Doiceşti, la uzina din Dobroieşti, la Lăculeţi. A călătorit la Bucureşti, la Ploieşti şi în alte părţi ale ţării. Citeşte ziare şi cărţi. Părinţii, născuţi în Brăneşti, erau agricultori şi pomicultori. Căsătorit. Soţia, Elena, 61 de ani, este născută peste deal, la Valea Lungă-Górgota. A urmat 5 clase. Au doi băieţi – unul şofer, altul în comună. Auz şi dantură foarte bune. Ancheta a decurs în foarte bune condiţii şi a fost efectuată între 7 şi 9 iulie 1970.

696. GEMENEA-BRĂTULEŞTI, com. Voineşti, jud. Dâmboviţa

A. Date despre localitate

Localitatea se află pe valea Dâmboviţei, între Târgovişte şi Câmpulung. Locuitorii îşi zic *gemenḙán; -néni*, iar pentru cei din zonă *dîmboviţḙán; -ţéni*.

Prin comună curge *dîmboviţa*, cu afluenţii *válḙa máre, válḙa lu muşát*. În apropiere se află *múnţi du̯ámni*. Nume de dealuri: *dḙálu ĉelĉi, ~ buşténilor, ~ flóri*; văi: *válḙa tísi, ~ buşténilor, ~ sitárului, ~ la píscu cápri*; izlazuri: *izlázu flórḙa, ~ noru̯ái̯e, válḙa máre*. Comuna *voi̯néşti* are satele: *ĝemenḙa, voi̯néşti, izvoárele, máŋga*, iar satul Gemenea are cătunele: *válḙa teodoréşti, cătúnu i̯uguléşti, ~ brătuléşti*. În Gemenea sunt peste 2000 de familii, cu peste 1600 de case. Se învecinează cu *cîndéşti, pi̯etrári, málu cu flórili, ĝeboi̯éni*. Se vorbeşte altfel în sus, la Muscel, la Rucăr. La Voineşti (bazin pomicol) este o staţiune de cercetare (ICAR). Sfatul popular e la Voineşti. La Gemenea se află căminul, dispensarul, magazine. Ocupaţii de bază: pomicultura, apoi agricultura.

Numele localităţii, potrivit tradiţiei: *a luu̯át-o dă la doi̯ ĝémeni, ásta-i̯ dă la rádu lu ángel* (haiduc care a trăit în pădurile din jur). Târg săptămânal la *lăiĉăi* şi la *cápu cu̯ásti* (Gemenea). La lucru se merge la Târgovişte, tot acolo la cumpărături. Pentru a vinde produse (fructe) merg şi la Bucureşti. Copiii merg la şcoli la Târgovişte şi la Bucureşti.

Nume de familie frecvente: *uŋgurḙánu, u̯ánĉḙa, dîrstáru*. Prenume: de bărbaţi: *górĝe, i̯iu̯ón, vasíle*; de femei: *vasilíca, i̯iu̯ána, gorgíţa, sófii̯a, alixandrína*. Porecle de bărbaţi: *purĉél, bădărán, ţoi̯*.

O comună foarte bogată (pomicultura e resursa de bază).

B. Date despre informator

Ungureanu G. Augustin (*uŋgurḙánu ĝe au̯gustín*), născut în Gemenea, 62 de ani, pomicultor, a urmat 7 clase, a făcut războiul, a călătorit ocazional la Târgovişte. Citeşte ziare şi cărţi de pomicultură. Părinţii din Gemenea, pomicultori. Căsătorit, soţia, Vasilica, 60 de ani, este născută în Gemenea (*cápu cu̯ásti*) şi a urmat 4 clase. Au trei copii – un băiat, tractorist în comună, şi două fete, una la Gemenea, alta la Pietrari. Auz şi dantură foarte bune. Informator puţin reţinut. Ancheta a decurs în condiţii bune, între 26 şi 28 aug. 1972.

697. SILIŞTEA, com. Runcu, jud. Dâmboviţa*

A. Date despre localitate

Localitatea se află pe Valea Ialomicioarei. Locuitorii se numesc *runĉḙán; -ĉéni*, iar cei din zonă, *dîmboviţḙán; -ţéni*.

Prin localitate curge *i̯alomiĉu̯ára*. Munţii mai apropiaţi: *românéscu, váca, u̯órlḙa* (împădurit), *lḙáota, rătunéi̯*. Nume de dealuri: *văştḙa* (*livézili* ~), *gîlma, vîr‿la i̯in* (ar fi fost pe platou in pus de bătrâni), *vîr‿la bu̯ágir* (nume de persoană), *vírfu ştubéu̯*; văi: *pîríu lu tálpă, ~ lílea, ~ silişte, ~ clinĉu̯ái̯a, ~ tónţa*. Sate care ţin de Runcu: *bădéni, pi̯átra, feréstre, rúŋcu, silişte* (cu cătunele: *pódu flóri, poi̯enári*), *brébu*.

În localitate sunt 1400 de familii, cu 1200 case. Se învecinează cu *fiiéni, bărbulét-sat, ríu alb, pi̯etroşíţa*. S-ar vorbi altfel la *pukéni*. Există şcoală, magazine etc. Ocupaţii: agricultură, păstorit, lucru la pădure, în industrie, la Fieni; mai sunt cărăuşi şi meseriaşi. Se zice că localitatea s-a înfiinţat când un cioban, *runĉḙánu*, s-a instalat aici; apoi ar fi venit şi ciobani din *moi̯éĉi*. La cumpărături, la Târgovişte. La lucru merg la Moroieni (forestieri), la Fieni şi la Pucioasa (filatură pentru femei). Copiii merg la şcoli la Fieni şi la Târgovişte. Nume de familie frecvente: *pópa, di̯aconéscu, popéscu*. Prenume: de bărbaţi: *i̯iu̯ón, górĝe, neculái̯e, constantín*; de femei: *maríi̯a, flu̯árḙa, i̯eléna*. Porecle de bărbaţi: *tîrlíi̯e, frunzói̯, ĉi̯oclíţă, pîrlíĉi, hórnḙa, piţigói̯, toi̯eĉél, ĉobîrláu̯*; nu prea se dau porecle femeilor: *băi̯dăĉu̯ái̯a, bănĉulu̯ái̯a*.

B. Date despre informator

Popa Constantin (*pópa costandín, costícă a lu náe pópa*), născut în Runcu, 45 de ani, agricultor (ocazional păstoritul sau cărăuşia), a urmat 5 clase, a făcut armata la Turnu Severin. A lucrat 5 ani la o stână de oi lângă Olteniţa (CAP). A fost la Târgovişte, Bucureşti, Ploieşti. Citeşte ziare. Părinţii din comună, agricultori. Este căsătorit cu *sofíi̯a*, 2 clase. Au două fete – una măritată în comună, alta elevă în clasa a XII-a. Auz şi dantură foarte bune. Ancheta a decurs în condiţii foarte bune, între 4 şi 6 iulie 1970.

698. VALEA LUNGĂ-CRICOV, com. Valea Lungă, jud. Prahova

A. Date despre localitate

Localitatea se află pe Valea Cricovului, la 9 km spre munte de Moreni. Până la al doilea război mondial se chema, simplu, Valea Lungă. A fost punct de anchetă ALR II (762). Locuitorii îşi zic *munténi*. Prin comună curg: *crícovu dulĉe, ápa gólgota, válea lu dan*, (*u̯o gîrlă, sḙácă vára*). Munţii mai apropiaţi: *u̯ómu, carai̯mánu*. Nume de dealuri: *vîrfu vii, ~ plúţi, fáţa pi̯étri, dḙálu mărării̯*; plaiuri: *plái̯u călúgărelui̯, ~ şantiéri, ~ strigói̯ului̯, ~ ĝeonói̯ului̯, ~ văi lúpului̯, ~ cḙardácului̯, ~ văi̯ adînĉ*; văi: *valḙa adîncă, ~ lúpului̯, ~ léspezilor, ~ rḙa, ~ gru̯ápa ĝini, ~ lu nat*; izlazuri: *pă mărăríi̯a, crícov, izlázu sultánului̯*. Sate care ţin de comună: *válḙa lu dan, şerbănḙása, băĉéşti*, zis *nisipu̯ása, ĉéntru sátului̯, ĝebu̯ása, acu-i ziĉe valḙa máre, u̯ógrḙa*. În localitate sunt 1200 de familii, cu aproximativ 800 de case. Se învecinează cu *válḙa lúngă górgota, veşinéşti, i̯éderili dă sus, ~ dă jos*. În localitate sunt venite câteva familii (Puşcaşu) din Ardeal. Se spune că s-ar vorbi altfel la *vişinéşti*: cu *yiţḙá, nḙatá, coşḙar* „grajd" etc. În satul *ógrḙa* sunt şi ţigani (*vikişti*). În localitate sunt diferite ateliere (tâmplărie, dogărie, croitorie, frizerie, cizmărie etc.), magazine, un sfat popular, şcoală, creşă, cinematograf, cămin cultural, bibliotecă, agenţie CEC. Mulţi locuitori lucrează în domeniul petrolului, femeile fiind de obicei casnice. I se zice „comuna cu directori", aşa îi merge vestea. Se face şi puţină agricultură, ca şi pomicultură (lucrează femeile). Se ţin un târg de toamnă (14 oct.) şi unul de iarnă; înainte era şi la Rusalii. Merg la cumpărături la *moréni, pucu̯ása, cîmpina*; la lucru merg la Moreni, Târgovişte, în Ardeal (la gaz metan), în Oltenia şi în Moldova. Copiii merg la şcoli la Moreni, Pucioasa, Ploieşti, Bucureşti.

Prenume: de bărbaţi: *i̯iu̯ón, vasíle, górĝe, nicolái̯e, haralámpii̯e, costandín*; de femei: *maríi̯a, i̯eléna, i̯elisavéta* (*acum i̯e skimbáte mult!*). Porecle de bărbaţi: *ĉoráp, ĉolán*, (de la un cântec), *nái̯e trăznḙa, plḙóşcă* (*mai dă o ~ dă zăpadă la nuapte!*), *cocóş*; de femei nu am obţinut.

B. Date despre informator

Iliescu I. Nicolae (*iliiéscu i niculái̯e*), născut în Valea Lungă-Cricov, 60 de ani; a lucrat pe la schele vreo 8 ani, apoi ca pădurar în comună; a urmat 4 clase şi câteva (2–3) luni de pregătire ca pădurar. A făcut armata şi războiul. Citeşte ziare, cărţi mai puţin. Are difuzor, n-are lumină electrică. Părinţii sunt din localitate; tatăl a lucrat în domeniul petrolului, *la púţuri, cu hégne*. Căsătorit. Prima soţie, din localitate, a doua, din Proviţa de Sus, peste deal. Are trei băieţi (unul la combinatul Hunedoara, unul mecanic la Galaţi şi unul la şcoala profesională Moreni), şi o fată (căsătorită, casnică). Este informator bun – într-o localitate unde este greu de găsit un informator corespunzător. Face comentarii la forme duble, dar are unele dificultăţi la obţinerea paradigmelor. Ancheta s-a desfăşurat în perioada 13–15 martie 1967.

699. GHIRDOVENI, com. I.L. Caragiale, jud. Dâmboviţa

A. Date despre localitate

Localitatea se află la 5 km de Moreni (comuna *carağále* este fosta *hai̯manále*). Locuitorii îşi zic *ĝirdovenár; -nári*, iar cei din zonă îşi zic *dîmboviţéni; -ţḙán*.

* La data anchetei satul ţinea de com. Siliştea.

Prin localitate curge *crîcovu dúlče*. Nume de dealuri: *plęáša, bána*; văi: *válęa rîșnárului, ~ negréștilor, ~ ștefănói, ~ seči*. Părți ale satului: *malu vóiči, stráda miji, ĝeruása, șosęáua principálă, úlița bráduluį*. Se învecinează cu *morénʲ, adînca, mărĝinénʲ, dițéștʲ*.

Se vorbește altfel dincolo de Moreni, de la Valea Lungă-Cricov, în special. Sunt și familii de țigani, la Caragiale și la Ghiordeni. În zonă este uzina *Mija*, la care vin lucrători din satele învecinate. Administrația comunei este la Caragiale. Locuitorii se ocupă cu agricultura și cu pomăritul. Pentru cumpărături merg la Târgoviște și la Ploiești; la lucru merg la Moreni, Mija, Ploiești, Târgoviște. Copiii merg la școli la Ploiești și la Târgoviște.

Nume de familii frecvente: *enăkéscu, ilițéscu, șerbănéscu*; prenume: de bărbați: *ĝórĝe, iuón, vasíle*; de femei: *maríia, lęána, fluáręa*. Porecle de bărbați: *blégu, ĝerușánʲ, ĝiupíu, șkópu, búșu, vóinęa, băcánʲ*.

B. Date despre informator

Enăchescu G. Gheorghe (*ienăkéscu ĝe ĝórĝe, ĝícă al maríni* – Marina era mama lui), născut în Ghirdoveni, 58 de ani. Se ocupa cu cărăușia și puțin cu agricultura. A urmat 4 clase, a făcut armata la Ploiești. A fost la Moreni, Ploiești, Târgoviște. Nu citește, ascultă însă radioul. Știa puțin țigănește. Părinții, din Ghirdoveni. Căsătorit cu Marița, 35 de ani, din comună, 4 clase. Au două fete, la București. Auz și dantură foarte bune. Ancheta a decurs nesperat de bine într-o localitate „absorbită" de fluxul industrial Moreni. Ancheta s-a efectuat în perioada 19–21 sept. 1972.

700. LAZURI, com. Comișani, jud. Dâmbovița

A. Date despre localitate

Localitatea este situată la 9 km de Târgoviște, spre Bilciurești, în direcția București. Pînă acum 10 ani Lazuri era comună. A fost punct de anchetă ALR (760). Locuitorii își zic *lăzurẹán*; *-rénʲ*, iar cei din zonă sunt *tîrgoviștén!*.

La 4 km de comună curge Ialomița. În Ialomița, mai spre izvor, se varsă: *bezdẹádu, vîlcána, rúŋcu*. Munții cei mai apropiați: *uómu* și *caraimánu, pădukósu* (spre Sinaia). Nume de dealuri: *dẹálu bucșánilor, ~ răzvádului, gúra ócniți, ~ glodénilor*; nume de suhaturi: *rógina, izlázu comișánilor*. Părți ale satului: *líniia biséríči, ~ mólului, ~ čuculéților sau a tîrgului* (e spre Târgoviște), ~ *lúŋgă* (e spre Comișani). În localitate sunt 550 de familii (în întreaga comună: 1600), cu 900 de case. Se învecinează cu: *bunĝétu* (sat), *săcuiénʲ, dimóiu* (cătun, ține de com. Ulmi), *matracáua* (sat care ține de Ulmi), *ulmʲ, brătéștʲ*. În zonă se află comuna *matéi voievód*, formată din sârbi (bulgari), lângă Târgoviște. În Comișani *ieste trei nății*: români, rudari (care vorbesc românește, dar mai au pe *ș* de la țigani; s-a *čilivizát acúma, nu ie țigani, s-a amesticát cu románi, sînt mîndri, nu čére* (cerșesc)) și sârbi (vorbesc sârbește și românește; sunt de la sfatul popular până la MAT). La munte *pă la voinéștʲ în sus* se vorbește cu *tălícă*; la *bunĝétu* se spune la orice cu *fa*. Stațiuni și spitale la Moroieni, Pucioasa, Zărăfoaia. În Comișani există o stațiune avicolă, sfat popular, dispensar, bibliotecă; funcționează 300 de televizoare și aparate de radio. Ocupații: lucrează la cooperativa agricolă, în petrol (rar casă fără salariați), în cărăușie. Potrivit tradiției, *ierá uo biserícă pă boierẹásca, cînd arám, dam dă cărămídă, acólo ierá sátu, cum s-a mutát nu știu*. La cumpărături merg la Târgoviște. Copiii merg la școli la Târgoviște (liceu), la Câmpina (școli profesionale), la Filipești (școală de tractoriști), la Băleni (liceu).

Nume de familie frecvente: *čuculéte, dávid, bosói, cómșa, uoprescu, uóprea, bărbói*. Prenume: de bărbați: *iuón, ĝórĝe, costantín, mihái, pável* (în Sîrbi); de femei: *maríia, ieléna, iuána, stelica*, [R] *veronica, rodica, mihaéla, irina*. Porecle: de bărbați: *ai lu uonẹáță, bosoiéștʲ, ai lu furnică, rusándu, modrogánʲ*; de femei: *iuána gălmăcuáia, bița, a lu nănău, gimișuáia, băcănẹása*.

B. Date despre informator

David G. Constantin (*dávid ĝe costantín*), *zis tulgán, polócru dîm‿bătrînʲ*, născut în Lazuri, 56 de ani, agricultor (se ocupă și cu cărăușie locală), a urmat 5 clase, a făcut armata la Ploiești și 7 ani de concentrări și război. A fost la Târgoviște și la Ploiești. Citește ziare, cărți, ascultă radioul și se uită la TV (la un nepot). Părinții, din Lazuri, sunt agricultori. Soția, tot din Lazuri, a urmat 4 clase. Auz și pronunțare bune. Informatorul a arătat mult interes pentru anchetă. Au existat mari dificultăți în a găsi un subiect convenabil: cei mai mulți salariați, lipsa danturii, generalizată, la bătrâni. Ancheta a avut loc în perioada 9–11 martie 1967.

701. VARNIȚA, com. Șirna, jud. Prahova

A. Date despre localitate

Locuitorii își zic *vărničénʲ*; *-čẹán*. Nume colectiv: *pracovénʲ*.

Ape care curg prin localitate: *prácova, crícova*. Cei mai apropiați munți: *múnți carpáțʲ*. Alte nume de locuri: *válẹa plópului*. Sate care țin de comună: *várnița, șírna, tăričénʲ, hăbúdu, brătéștʲ*. Sunt 3000 de locuitori cu 1500 de case. Se învecinează cu: *burkʲ, unguréni, cocorăștʲ-colț, tinósu*. În localitate există sfat popular, CAP, școală. Ocupația de bază: agricultura. Mulți locuitori sunt *fabricánțʲ la făbričʲ* (la Ploiești, la gaz). Pentru târguieli merg la Ploiești, Târgoviște și Răcari. Merg la muncă la Ploiești și la Brazi. Copiii merg la școală la Ploiești.

Nume mai frecvente: *túdor, čobánu, preda*. Prenume: de bărbați: *ĝórĝe, iión*; de femei: *maríia, ieléna, lína*. Porecle: de bărbați: *góga, calibióru, čẹarcadán, fîs, mămíke*; de femei: *andrița lu góga, fășuáica, iúda*.

B. Date despre informator

Tudor St. Dumitru (*túdor ste dumítru*), zis *mitícă burílă*, născut în Șirna, sat Varnița, 70 de ani. Ocupații: agricultor, cărăuș (în sat); a urmat 4 clase; a făcut armata la Ploiești. A făcut deplasări la Ploiești. Nu citește ziare sau cărți, nu cunoaște alte limbi. Părinții din Șirna–Varnița, agricultori. Căsătorit cu Elena, 65 de ani, din Șirna–Varnița, fără carte. Au două fete, căsătorite în localitate, și un băiat, care lucrează la Ploiești. Dantura și auzul excelente.

702. COADA IZVORULUI, com. Mănești, jud. Prahova

A. Date despre localitate

Localitatea Mănești se află la 60 de km de București, Coada Izvorului fiind la 4 km depărtare de șosea spre vest. Locuitorii își zic *izvoránʲ*. Nume colectiv: *pracovẹán*; *-vénʲ*.

Curge prin comună *crîcovu dúlče*; mai în sus curge *izvóru, care dă-n crîcovu dúlče*. Cei mai apropiați munți: *múnți carpáțʲ*. Alte nume de locuri: *cetátẹa frásin* (deal); *válẹa grădíști, izlázu sátului*. Sate care țin de comună: *cuáda izvórului, crîvăț, băltița, zahaná, cocorăștʲ, grind, cocorăștʲ, colț, ĝoldúmu*. Sunt cam 2000 de familii, cu tot atâtea case. Localitatea se învecinează cu *frásinu, dărmăvéștʲ, filipéștʲ dă tîrg, tîrșóru nou, ~ vek, șírna*. În comună există preventoriu de copii, consiliu popular, cămin cultural, școli, bibliotecă, brutărie, magazine. Ocupația de bază: agricultura; mulți merg la lucru la schele, la Ploiești, Moreni, Câmpina. Pentru târguieli se duc la Ploiești, Târgoviște, Câmpina. Copiii merg la școli la Ploiești.

Nume mai frecvente: *popéscu, ráicu, andronáke, vanĝéle, simión, vóicu, slăvéscu*; prenume: de bărbați: *ĝórĝe, iiuon, niculáie, dumítru, gligóre*; de femei: *maríia, dumítra, didína, parașkiva, iiuána, vasilíca*. Porecle: de bărbați: *pandélẹa, zgîmă, múrgu, șipoș, scînteíe, trómbă, ridíke, maiúru*; de femei: *vetuása, zgîmulẹása, ĝorĝița, zmaránda, pitruáșca, sultănica, dondíca, mitruáșca*.

B. Date despre informator

Păun Gheorghe (*păún ĝórĝe*), zis *brănícă*, născut în Mănești, Coada Izvorului, 64 de ani. Ocupații: agricultor, cărăușie; a urmat 4 clase; armata la București. A fost la București, Ploiești, Câmpina, Târgoviște. Citește ziare și cărți. Părinții, din Mănești – Coada Izvorului, agricultori. Căsătorit cu Dumitra, din Mănești – Coada Izvorului, care nu are școală. Are cinci fete căsătorite în sat și un băiat, care lucrează la sonde. Dantura și auzul foarte bune. Informatorul a arătat interes și răbdare față de cercetare. Foarte bună memorie. Soția are particularități dialectale mai bine conservate (a stat acasă, nu a urmat la școală). Ancheta a avut loc în perioada 21–23 nov. 1970.

703. DIȚEȘTI, com. Filipeștii de Pădure, jud. Prahova

A. Date despre localitate

Comuna se află pe șosea, între Băicoi și Moreni. Era împărțită în două: *roșioară* și *dițesti*, care acuma s-au unit. Locuitorii își zic *dițiștẹán*; *-ștén!*. Nume colectiv: *prahovẹán*; *-vénʲ*.

Curge prin comună *roșiuára*. Cei mai apropiați munți: *múnți carpáțʲ*. Alte nume de locuri: *dẹálu červénii, ~ măgura, ~ bartoșu*; *valea červénii*; *izlázu dumbráva, ~ viia boierẹáscă*. În Dițești sunt cam 1000 de locuitori. Se învecinează cu *mărĝinénʲ, filipéști dă tîrg, sátu minér*, care ține de *filipéștʲ pădúre*. La *mărĝinénʲ să vorbiéște și țigănéște*. În comună sunt și câteva familii de țigani. Există o colonie de mineri (500–600) veniți din Moldova, din toate părțile. În localitate se află consiliu popular, CAP, școală, cămin cultural, bibliotecă, brutărie, magazine. Ocupații de bază: lucrători la mină (Filipești), la schele (Moreni), agricultura. Se ține târg la Filipeștii de Pădure. Merg pentru târguieli la Ploiești și Moreni. Copiii merg la școală la Filipeștii de Pădure, Ploiești și Moreni.

Nume mai frecvente: *popéscu, niculéscu, dínu, búcur*; prenume: de bărbați: *dumítru, ĝórĝe, costícă, vasíle*; de femei: *ieléna, maríia*. Porecle: de bărbați: *čúfu, mîșu*, „rău de suflet", *pripón*, „s-a priponit cu ceva, s-a încurcat", *pletósu, făcăléț, čufulítu*; de femei: *ĝergána, brănzuáica*, „vindea brânză".

B. Date despre informator

Apostol St. Ilie (*apóstol ste iilíie*), născut în Dițești, 55 de ani. Ocupația: agricultor (membru CAP); a urmat 7 clase; armata în Munții Apuseni (la vânători de munte), a făcut războiul. Nu a făcut alte deplasări: *ničʲ nu știu ploiéștiu!* Nu citește, dar are radio. Părinții din Dițești, agricultori. Căsătorit cu Elena, 54 de ani, din Dițești, fără carte. Are o fată, căsătorită la Moreni (soțul șofer), un băiat în Dițești, căsătorit, cu serviciu la Filipești. Dantura și auzul foarte bune. Inteligent. Ancheta a decurs în condiții foarte bune, între 23 și 25 sept. 1970. A manifestat mult interes pentru cercetare.

704. PĂULEȘTI, jud. Prahova

A. Date despre localitate

Comuna e situată la 7 km de Ploiești, pe șoseaua care duce spre Țintea. A fost punct de anchetă ALR I (748). Locuitorii își zic: *păuleștén!*. Nume colectiv: *prahovénʲ*.

Ape care curg în apropiere: *dîmbu, telẹájenu*. Munții se află *la predẹál, în sus, pă válẹa práhovi*. Dealuri (cu vii): *boldéștʲ, válẹa călugărẹáscă, scăiénʲ, băltéștʲ*,

ştefeşti, ţinţęa, băịcói, gógéni; văi: *valęa firînĉi, ~ núĉilor, ~ zlăniculuị, ~ fetiki, ~ strîmbi, ~ dęálului*; izlazuri: *suụátu păuléşti, cocoşeşti, găgéni*. Sunt cam 1500 de familii, cu tot atâtea case. Se învecinează cu *blejóị, plopéni, ţintęa, stréjnic, ploịéşti*. Toţi avem *tot cam acelaşi vórbă, sînguru înçuáce spre párţęa múntelui, spre brébu*, se vorbeşte deosebit. Până în 1966 a fost în comună un sanatoriu T.B.C. La 6 km se află uzina Mărgineanca. În localitate există consiliu popular, şcoală, cămin, bibliotecă. Ocupaţia de bază: agricultura; mai lucrează la întreprinderi în Ploieşti, la schele la Boldeşti, la uzina Mărgineanca. Se ocupă şi cu pomicultura (mai ales cireşe). Se spune că „pădurea *ĉorănęánca* vine dă la numele lu *ĉorănęánu, păuléşti*, dă la numele lu *pául*". Pentru târguieli merg la Ploieşti, Câmpina, Braşov, Bucureşti. Copiii merg la şcoli la Ploieşti, Mărgineanca, Braşov, Cluj.

Nume mai frecvente: *balcán, popéscu, dinéscu, stănéşti, tóboş* (aşa se numesc aproape toţi locuitorii din Cocoşeşti); prenume: de bărbaţi: *iuon, górge, constantín, dumitru, niculáị, ilíe*; de femei: *lęána, maríia, véta, steliána, costánţa*. Porecle: de bărbaţi, *ịe polócre múlte: cîţu, purcăręa, úrsu, lúpu, déşcă, cur-negru, zidáru, ịépure, sfranĉuágă, bragağíu, bîltîbíc* „să ducea la gârlă", *bîlbóĉi*; de femei: *babilizuáịca, fíţa, brigu, deşculęása, ịepuruáịca, tîrcánca, aspáza, carcaleţuáịa, bărzăunuáịca*.

Comuna ţine de oraşul Ploieşti. E situată pe şoseaua care duce spre Ţintea. Are apă (conducte), gaze, lumină. Marea majoritate a generaţiei tinere şi mijlocii lucrează în diferite întreprinderi.

B. **Date despre informator**

Popescu Gavrilă Gheorghe (*popéscu ĝavrílă górge*), zis *greĉi*, născut în Păuleşti, 56 de ani. Ocupaţia: agricultor (membru CAP); a urmat 5 clase; armata la Ploieşti, a făcut războiul, ajungând până la Cotul Donului. A făcut deplasări ocazional la Ploieşti. Citea ziare (acum nu prea mai vede). Nu ştie alte limbi, dar: *mị-ar ki plăcút să ştịu*! Este căsătorit cu Elena, 48 de ani, din Păuleşti, 5 clase. Părinţii din Păuleşti, agricultori. Are două fete, una căsătorită în comună, alta la Ploieşti. Dantura şi auzul foarte bune. Informatorul este un bun cunoscător al realităţilor şi al terminologiilor. Ancheta a avut loc în perioada 15–18 iulie 1967.

705. BĂNEŞTI, jud. Prahova

A. **Date despre localitate**

Localitatea se află pe valea Prahovei, la intrarea în Câmpina. Locuitorii îşi zic *băneştęán*; *-téni*. Nume colectiv: *pracovęán*; *-véni*.

Ape care curg prin comună: *prácova, doftána*. La Posada se află *munţi floriului*. Dealuri: *măgura, dumbráva, brátu, miroslávu, poịána niţi, málu, úrleţi, bręábăn*. Văi: *válęa bóuluị, ~ ręa, ~ ştubéuluị*. Sunt 860 de familii, cu tot atâtea case. Se învecinează cu: *teléga, cîmpina, bobolíia*. La Telega, în loc de *ţáţă*, se zice *dádă*. Staţiuni de odihnă: *teléga, poịánă, skéla cîmpina* (băi). Există în localitate o turnătorie şi o pepinieră, consiliu popular, şcoală, CAP, cămin cultural. Ocupaţii de bază: agricultura şi pomicultura. Se fac târguieli la Câmpina. Merg la muncă la Câmpina, Moreni, Braşov. Copiii merg la şcoli la Câmpina.

Nume mai frecvente: *răduléscu, dumitráke, rádu, tuţícă, níţu*; prenume: de bărbaţi: *iuon, górge, vasíle*; de femei: *maríia, aníca, lęána, mariuára*. Porecle: de bărbaţi: *toĉícă, cîrnu, săritu, pápă lápte, cornéĉi, mutíĉi*; de femei: *mindilíca* „mărunţica", *petrăkuáịa, ĉocána, frecána, belíta, urzicúţa*.

Comuna este expusă inovaţiilor lingvistice datorită poziţiei sale şi locuitorilor angajaţi la diferite întreprinderi din zonă.

B. **Date despre informator**

Rădulescu Toma (*răduléscu tóma*), zis *bulángă*, născut în Băneşti, 65 de ani. Ocupaţii: agricultor, având însă şi serviciu la Câmpina; a urmat 4 clase şi câteva luni la o şcoală de calificare. Armata la Ploieşti, deplasări ocazionale la Câmpina, Ploieşti. A stat câte o lună la Câmpulung şi la Floreşti (lângă Ploieşti). Citeşte ziare şi cărţi. Este căsătorit cu Ioana, 53 de ani, din Pietriceana (la 20 km), venită în comună de 30 de ani, 4 clase la alfabetizare. Părinţii din Băneşti, *ĝet-beĝét*, agricultori. Are o fată în Posada, o fată în comună, o fată la Bucureşti şi un băiat la Bacău. dantura şi auzul foarte bune. Informatorul a dovedit interes şi simţ lingvistic dezvoltat. Altfel, o localitate în care e greu de făcut anchetă dialectală. Ancheta a avut loc în zilele de 26–28 nov. 1968.

706. TALEA, jud. Prahova

A. **Date despre localitate**

Comuna se află la 8 km de Gura Beliei. Locuitorii îşi zic *tălęán*; *-léni*. Nume colectiv: *prahovęán*; *-véni*.

fkiru dîmboviţi plęácă d-aíĉi. Munţii mai apropiaţi: *pădukósu, cólţi lu bárbeşi, caraịmánu*. Dealuri: *múka stîni, válęa mălắụ, ~ călimán, gurguịáta, valęa băşi, ~ măgúri, ~ rúnculuị, ~ belĉúği, ~ óĉini, ~ belíi, ~ tắli*; izlazuri: *la dósu băşi, la rudári, la şipót*.

Sunt cam 600 de familii, cu tot atâtea case. Se învecinează cu *ụóĉina, bezdęád, comárnic, muscél* (spre Moroieni). Staţiuni de odihnă: *bręáza, sináịa*. În localitate există consiliu popular, şcoală, cămin cultural, magazine. Ocupaţii de bază: creşterea vitelor, pomicultura; localnicii la muncă şi la Sinaia, Buşteni, Azuga, Predeal, Braşov, Câmpina. Fac târguieli la Breaza, Câmpina, Târgovişte. Copiii merg la şcoli la Comarnic, Buşteni, Sinaia, Câmpina.

Nume mai frecvente: *nęágoe, vîị, mójęa*; prenume: de bărbaţi: *iuón, vasíle, górge*; de femei: *leléna, maríia*. Porecle: de bărbaţi: *şerbănícă, ğindurícă*; de femei: *agápkiia, mitraliéra* „vorbeşte repede".

B. **Date despre informator**

Aldea C. Constantin (*áldęa ĉe costatín*), zis *corcodél*, născut în Talea, 51 de ani. Ocupaţii: creşterea vitelor, cărăuşia; a urmat 4 clase; a făcut războiul. Deplasări ocazionale la Sinaia, Azuga: *maị mult locatár, aíĉi!* Citeşte ziare. Căsătorit cu Elena, 49 de ani, din Talea, 4 clase. Părinţii din Talea, gospodari. Are patru băieţi (la Sinaia, cu serviciu) şi două fete, una căsătorită în sat, alta elevă. dantura şi auzul foarte bune. A arătat interes deosebit pentru cercetare. Ancheta a avut loc în zilele de 1–3 aug. 1972.

707. ŞOTRILE, jud. Prahova

A. **Date despre localitate**

Localitatea se află pe Valea Doftanei, la 11 km de Câmpina. locuitorii îşi zic *şotręán*; *-tréni*. Nume colectiv: *prahovéni*; *-vęán*.

Curge prin comună *doftána*. Munţi mai apropiaţi: *múerlili, vórnicu, duámnili, frúntęa lu văsíị, coţofána, steịása máre, ~ mícă*. Dealuri: *válęa bónculuị, ~ féţilor, ~ cucuịátuluị, ~ sinóịu*; văi: *doftána, cîmpiniţa, válęa bătrîni, válęa secării*; izlazuri: *ţutúla, su-pịetriş, măgura, bătrîna, féţe, palánga*.

Sunt cam 4000 de locuitori, cu 1200 de case. Se învecinează cu: *brébu, córnu, bręáza, secăríia, comárnicu, frăsinétu*. La *teşila, secăría* se zice *băịátă* „fată". Staţiuni climaterice: *brébu, voila* (spital psihiatric). În localitate există consiliu popular, şcoală, cămin cultural; de asemenea baraj la Paltinu. Ocupaţii de bază: creşterea vitelor, cultivarea pomilor; merg şi la lucru la Câmpina, Buşteni, Sinaia. Se spune că „au fugit aici oameni, că era păduri, *o ki dă la 77*?" Se fac târguieli la Câmpina. Copiii merg la şcoli la Câmpina.

Nume mai frecvente: *corcodél, irimía, angeléscu, dogáru, iordáke*; prenume: de bărbaţi: *ịión, dumítru, valér, valérịu, górge, vasíle*; de femei: *lęána, paraskíva, maríia*. Porecle: de bărbaţi: *kitón, glonţ, pirón, ĉoc*; de femei: *víţa*. Legătura cu Câmpina, mai ales iarna, este dificilă.

B. **Date despre informator**

Corcodel St. Ion (*corcodél ste ịión*), născut la Şotrile, 70 de ani. Ocupaţii: gospodar, creşterea vitelor, pomicultură şi muncitor la pădure (în jurul satului); a urmat 5 clase; armata la Cluj. Deplasări ocazionale la Câmpina: *ịe oráşu nóstru*! *Nu pręa* citeşte ziare. Căsătorit cu *paraskíva*, 71 de ani, din Şotrile, fără carte. Părinţii din Şotrile, agricultori care se ocupă şi cu creşterea vitelor şi cu pomicultura. Are o fată, căsătorită în comună. Dantura şi auzul foarte bune. Ancheta a decurs în foarte bune condiţii, în zilele de 25–27 iulie 1972.

708. TRĂISTENI, com. Valea Doftanei, jud. Prahova

A. **Date despre localitate**

Localitatea se află pe Valea Negraşului, la 25 de km de Câmpina. Locuitorii îşi zic: *trăistenár*; *-nári*. Nume colectiv: *munténi, pracovéni*. Prin comună curg: *ápa negrắşuluị, prizlópu, doftána*. Alte ape mai mici: *válęa nęágră, manólęa, doftăniţa, floréu, ịermănęása, păltinuása*. Munţi mai apropiaţi: *steịása mică, ~ máre, báịu mic, ~ máre, păţru, prizlóp, orjoguáịa, manólęa, rúsu, părăili, múşiţa, prîşcu, urlăţélu, ĉuára, zănuága mórtuluị, zănuága lu martín, válęa nęágră*. Dealuri: *rúsu cu lácurli, fúndurli, gîlma máre*; văi: *válęa doftáneị, ~ negrăşuluị, ~ prizlópuluị, ~ ịermenési, ~ floréịuluị, ~ sęácă, ~ orjogói, ~ glodési, ~ múşiţi, ~ manóli, ~ doftăniţi, ~ urlăţéluluị, ~ nęágră, ~ bóuluị, ~ rádeli, ~ cuĉúi, ~ písculuị*. În Trăisteni sunt cam 800 de familii, cu tot atâtea case. Se învecinează cu: *secăríia, şótrili, lúnca máre, pịetricĉáua, bértęa*. Există în Trăisteni şi 3–4 familii de unguri. Întreprindere forestieră la Câmpina. În localitate se află şcoală, magazine, cămin cultural, consiliu popular (la Teşila). ocupaţii de bază: muncitori forestieri, crescători de vite. Se ţine târg la Câmpina. Se fac târguieli la Câmpina. Merg la muncă pe Valea Prahovei. Copiii merg la şcoli la Câmpina, Ploieşti, Braşov, Breaza.

Nume mai frecvente: *comărnicĉánu, apóstol, muntęánu, mánęa, cojocáru*. Prenume: de bărbaţi: *pétre, iuón, vasíle, neculáị, górge*; de femei: *leléna, rodíca, maríia, paraskíva, ána, dóbra*. Porecle: de bărbaţi: *porc, plotuágă, gárniţă, spíţă, proţáp*; de femei: *stęárpa, călţúna, trînca, láịca* (de la satelit; era cam curvă), *rădáşca, cărúnta*.

Comuna are apă, canalizare, trotuare; oamenii sunt foarte primitori.

B. **Date despre informator**

Comărniceanu St. G. Petre (*comărnicĉánu ste ĝe pétre*), zis *ţurcánu*, născut în Trăisteni, 53 de ani. Ocupaţii: muncitor forestier în bazinul comunei şi crescător de vite; a urmat 4 clase; armata la vânători de munte, a făcut războiul. N-a făcut deplasări. Citeşte ziare, are radio. Ştie puţin ruseşte (din timpul războiului). Căsătorit cu Elena, din Trăisteni, 4 clase. Părinţii, din Trăisteni, se ocupă cu creşterea vitelor. Au o fată, măritată în sat, un băiat, cu serviciu în Câmpina, care urmează liceul seral. Dantura şi auzul foarte bune. Ancheta a decurs în foarte bune condiţii, în zilele de 14–16 aug. 1971.

709. MÂNECIU-PĂMÂNTENI, jud. Prahova

A. **Date despre localitate**

Localitatea se află la 20 de km de Cheia, pe valea Teleajenului. locuitorii își zic *mînecár dă pămînt, dîn mînéc̑i̯*. Nume colectiv: *prahovéni̯*; *-vḙán*.

Prin comună curg *telḙájen, săcui̯ánca, cacîea, válḙa máre*. Munți mai apropiați: *múnți bóbului̯, ~ cái̯ilor, măgura, durdúc̑i̯, fáța stîni, clăbucétu, fáța lu crai̯, nebúni, grohotíșu, zăgánu*. Dealuri: *măĉucánu, ḱiscu tutúni, curmătúra, gîlma*; văi: *vălcḙáu̯a nălbáși, ~ adîncă, ~ cálului̯, ~ aluniș, curătúrili*; izlaz: *válḙa máre*. Sunt circa 800 de familii, cu tot atâtea case. Se învecinează cu: *costéni̯, izvu̯áră, mînéc̑i̯u ungurén̑i, sḱiuléști̯*. Sat mai nou este *mînéc̑i̯u ungurén̑i*: *să spúne că mănḙá în mînéc̑i̯u únguȓi*. Stațiune de odihnă la Cheia, întreprindere forestieră în Mâneciu-Ungureni. În localitate există și cămin cultural. Ocupații de bază: agricultura, pomicultura, creșterea vitelor. Se ține târg săptămânal la Mâneciu-Ungureni. Pentru târguieli, localnicii se duc la Mâneciu-Ungureni, Văleni, Ploiești. Merg la muncă, la pădure, la Mâneciu-Ungureni, Ploiești, Văleni. Copiii merg la școli la Mâneciu-Ungureni, Văleni, Ploiești, Buzău, București.

Nume mai frecvente: *dăníl̆ă, precúp, tu̯áder, bárbu, popéscu*; prenume: de bărbați: *iu̯ón, neculái̯, górĝe, vasíle*; de femei: *maríi̯a, i̯eléna, olimpíi̯a*. Porecle: de bărbați: *limbríc, gîtuléț, gidalíț, marșavélă, ții̯éi̯, hîț, macavéi*; de femei: *háșḱii̯a, mélița, tăpălăgu̯ása, pásu* „merge cu pasul mare", *jurána*.

B. **Date despre informator**

Ion C. Dănilă (*iu̯ón ĉe dăníl̆ă*), zis *bulinác*, născut în Mâneciu-Pământeni, nu *i̯e venitíc*, 58 de ani. Ocupații: pomicultura, cizmărie; a urmat 4 clase. Armata la Târgoviște. A făcut războiul. Deplasări la Văleni, Ploiești. Citește ziare și cărți. Căsătorit cu Elena, 59 de ani, din Mâneciu-Pământeni, 3 clase. Părinții, din localitate, se ocupă cu agricultura, lemnăria, pomicultura, creșterea vitelor. nu are copii. Informatorul, având un grai mai arhaizant, întâmpină dificultăți în chestiunile de morfologie, pentru care am utilizat-o mai ales pe soția sa. Ritmul anchetei a trebuit accelerat din cauza campaniei de culegere a fructelor. Ancheta a avut loc în perioada 6–8 oct. 1969.

710. BERTEA, jud. Prahova

A. **Date despre localitate**

Comuna este situată pe pârâul Bertea, la 7 km de Slănic. locuitorii își zic *bertén̑i*; *-tḙán*. Nume colectiv: *prahovḙán*; *-vén̑i*. Prin localitate curge *gîrla bértḙa*. Munți mai apropiați: *păltinétu, tirifói̯u*. Dealuri: *dḙálu măĉúca, ~ pódu căș̑ării, ~ pódu bérți, ~ siminóc, ~ píscu văi*; văi: *válḙa homoric̑énilor, ~ mătrăgunén̑i, ~ călmăi̯ása*; izlazuri: *neméte, rîpa lu zéḱe, brădățélu, măláiu*. Sunt cam 4000 de locuitori, cu cca 1200 de case. Se învecinează cu: *ștefești̯, aluníșu, pi̯etric̑ḙáu̯a, păltinétu*. La Schiulești (după Slănic) se vorbește cu *noróc bun, andi lḙána*. În localitate există consiliu popular, cămin cultural, școli. Ocupații de bază: creșterea vitelor, pomicultura; merg și la lucru la pădure. Se spune că „a venit un moș slobod de la domnitorul țării, să-și facă moșia aici cât o putea ocoli într-o zi". Pentru târguieli se duc la *aluníșu* (recent) și la Slănic. Merg la muncă la Plopeni și la Slănic, ca fasonatori în pădure. Copiii merg la școli la Slănic, Ploiești, Plopeni.

Nume mai frecvente: *bunéscu, rujói̯, bógic̑i̯*. Prenume: de bărbați: *górĝe, iu̯ón, pétre*; de femei: *maríi̯a, ríța, tínca*. Porecle: de bărbați: *bugánu, iúreș, nevoi̯áșu, vérdele, c̑ḙanác*; de femei: *sardelúța* „mai slabă, mai ajustată, a fost conservată".

B. **Date despre informator**

Boghici A. Gheorghe (*bógic̑i̯ a górĝe*), zis *gaméi̯*, născut în Bertea, 58 de ani. ocupații: pomicultura, creșterea vitelor; a urmat 4 clase; a făcut războiul. Deplasări rare la Slănic. Citește ziare și cărți. Știe câte puțin rusește și nemțește. Este căsătorit cu Mina, 49 de ani, din Bertea, 4 clase. Părinții, din Bertea, se ocupă cu creșterea vitelor și cu pomicultura. Are două fete, una căsătorită la Vărbilău, la 11 km, alta acasă și doi băieți, unul la armată, altul la Plopeni, la școala profesională. Are câțiva dinți lipsă, dar pronunțarea bună. Inteligent. Foarte bune condiții de lucru. Ancheta a avut loc în perioada 29 iulie–1 aug. 1972.

711. SLON, com. Cerașu, jud. Prahova

A. **Date despre localitate**

Comuna se află pe apa Drajnuța, la 14 km în sus de Vălenii de Munte. Locuitorii își zic *slonár*; *-náȓi*. Nume colectiv: *muntḙán, prahovḙán*.

Prin localitate curg *drăjnúța* și *pîríu purcărḗți̯*, zis *válḙa slónului̯*. Alte ape mai mici: *pîríu dă la burlán̑i, ~ șḱăului̯*; munți: *fáța múntelui̯, vîrfu șḱăului̯, ~ lu țigán, grohotíș, fáța* [K], *vîrfu lu crai̯*; dealuri: *plái̯u drăjnuți, grohotíș, tábla buți*; văi: *valḙa úrsului̯, ~ slónului̯, ~ cólțului̯, ~ cărpeníș*; izlazuri: *izlázu lui̯ șḱau, zmeurét*. Sunt cam 600 de familii, cu vreo 800 de case. Se învecinează cu: *c̑erášu, mînéc̑i̯u, ungurén̑i, drájna dă sus, bătrîn̑i*. La Cerașu este o carieră de piatră (ipsos). În localitate există școală, consiliu popular (la Cerașu), magazine. Ocupația de bază: muncitori forestieri; se ocupă și cu creșterea vitelor și pomicultura. La Slon au fost clăcași, la Cerașu, moșneni; terenul era al eforiei spitalelor civile. Pentru târguieli se duc la Vălenii de Munte. Merg la muncă la pădure la Bucov și Ploiești. Copiii *majoritáțḙa rămîn p-aíc̑i̯*.

Nume mai frecvente: *mánta, c̑ḙápă, u̯ogrezḙánu, dúca, burdán*. Prenume: de bărbați: *górĝe, iu̯ón, nicoláie, constantín*; de femei: *i̯eléna, maríi̯a*. Porecle: de bărbați: *băț în‿cur, ḱiríță, grămádă, gîtíl̆ă, denác*; de femei: *lelíța, plăi̯ețáru*.

B. **Date despre informator**

Manta I. D. Gheorghe (*mánta i de górĝe*), născut în Slon, 58 de ani. Ocupații: cu pădurăritul, în raza comunei. A urmat 5 clase. Armata la Predeal. A făcut războiul. Deplasări ocazionale la Ploiești. Citește ziare și cărți. Căsătorit cu Maria, din Slon, 3 clase. Părinții din Slon, muncitori agricoli și la pădure. Are 5 copii, din care un băiat la armată (Ploiești) și o fată căsătorită la Ploiești. Dantura și auzul foarte bune. Ancheta a decurs în condiții foarte bune, în zilele de 7–9 aug. 1971.

712. BĂTRÂNI, com. Starchiojd, jud. Prahova

A. **Date despre localitate**

Satul Bătrâni se află pe pârâul Bătrâneanca. Locuitorii își zic *bătrînḙán*; *-nén̑i*. Nume colectiv: *prahovḙán*; *-vén̑i, ploi̯eștḙán*; *-tén̑i*.

Prin sat curge *pîríu bătrînḙánca*. Alte ape: *lupu̯ái̯a, topóra*. Munți: *plḙáșa, zmi̯eurătu*. Dealuri: *cu̯áda málului̯, múḱi̯a badínĝi, ~ păltinișului̯, cotórc̑ḙa, múḱi̯a sau̯ vîrfu lupói̯, vîrfu stăpînéștilor*; văi: *válḙa lu fḱer, ~ păltinișului̯, ~ lupói̯*. Sunt 700 de familii, cu 700 de case. Se învecinează cu *válḙa plópului̯, starḱiu̯ojd, válḙa lu fḱer, slónu, c̑eráș, rînc̑ez̑i* sau *nucșu̯ára*. La Slonu, Mâneciu „vorba are accente deosebite; la Mâneciu se vorbește cu *de*". Sunt în localitate 2 familii de maghiari. Există școală, cămin cultural, poștă, CAP, consiliu popular (la Starchiojd). Ocupații de bază: agricultura, pomicultura, creșterea vitelor. *Să zîc̑e c-ar fḱi fost doi̯ bătrîni, i̯ar fḱi spus lui̯ ḱiu̯ójd, ar fḱi avut doi̯ fii̯ și o fícă*; cel mai mare dintre fii a fost la *starḱiu̯ójd*, și celălalt la Chiojdu Mic, iar fata la *ḱiojdḙánca*. Copiii ziceau: *mă duc la ai̯ bătrîni* „la părinți" și a rămas așa numele satului. În comună se ține târg anual la 27 iulie (Sf. Pantelimon), iar la 14 septembrie, la Bătrâni. Pentru târguieli localnicii merg la Starchiojd și la Văleni, iar la muncă la IFET-urile de la Baba Runca, Mâneciu și Ploiești. Copiii merg la școli la Văleni, Ploiești.

Nume mai frecvente: *ariu̯ón, márcu, tíu, nénc̑u*; prenume de bărbați: *iu̯ón, górĝe, pétre, nicoláie*; prenume de femei: *maríi̯a, sultána, ilḙána, dóbra*. Porecle de bărbați: *búrtḙa, pîțu, baștúlḙă, cocoș̑i, bondoc̑ḙă*; porecle de femei: *c̑úta, c̑uc̑ulḙása*.

În comună sunt livezi de pomi foarte bogate.

B. **Date despre informator**

Dumitrache I. Ion (*dumitráḱe i iu̯ón*), zis *tíu*, născut în Slon, 58 de ani. Ocupații: cojocărie, agricultură; a urmat 4 clase; nu a făcut armata. A stat 3 ani la Mizil, 1 an la Ploiești. Deplasări la Mizil și la Ploiești. Citește ziare. Căsătorit cu Oprina, 59 de ani, din Bătrâni, fără carte. Părinții, din Bătrâni, agricultori. Are patru copii (doi băieți la Ploiești, o fată în sat, măritată, o fată căsătorită la Valea Călugărească. Dantura și auzul foarte bune. Ancheta s-a efectuat în perioada 6–8 oct. 1969.

713. TULBUREA, com. Predeal-Sărari, jud. Prahova

A. **Date despre localitate**

Comuna se află la 6 km est de Vălenii de Munte. locuitorii își zic *predelén̑i*; *-lḙán*. Nume colectiv: *prahovén̑i*.

Prin localitate curge *gîrla túlburi*. Munți mai apropiați, *dă la ḱii̯ă‿sus*: *zăgánu, bóbu máre, ~ mic, fáța lu górĝe, bábeșu*. Dealuri: *múḱi̯a zîmbrói, vîrfu pérḙilor, ~ năi, scáfili, la scáfe, múḱi̯a máre*; văi: *válḙa topíli, ~ gárdului̯, ~ pódului̯*; izlazuri: *lácu vitióri*. Sunt cca 1200 de familii, cu tot atâtea case. Se învecinează cu: *vălén̑i, păcurḗț̑i, mótița, surán̑i*. Stațiuni climaterice se află la Văleni și Cheia. În localitate există consiliu popular, școală, cămin cultural, magazin, dispensar, radioficare. Ocupații de bază: pomicultura, agricultura; merg și la serviciu, la Ploiești, Boldești, Scăieni, Brazi. Pentru târguieli se duc la Văleni. Copiii merg la școală la Văleni și la Ploiești.

Nume mai frecvente: *necúla, bobéi̯că, ĝḙángu, matei̯éscu, búzḙa*; prenume: de bărbați: *górĝe, constantín, dumítru, vasíle*; de femei: *ilḙána, maríi̯a, filofti̯éi̯a*. Porecle: de bărbați: *tudóse, bobéi̯că, necúla*; de femei: *pi̯etric̑ḙánu*.

B. **Date despre informator**

Necula St. Gheorghe (*necúla ste górĝe*), născut în Bătrâni, 58 de ani. ocupații: agricultura, pomicultura; a urmat 4 clase; a făcut armata, la Brăila și războiul. A lucrat 11 ani la pădure, în zona comunei și la *șḱéla, la bu̯ștenáȓi* la 30 de km, de unde venea sâmbăta acasă. Deplasări la Văleni. Citește ziare și cărți. Este căsătorit cu Manda, 57 de ani, din Predeal-Sărari, satul Tulburea, fără școală. părinții din Predeal-Sărari, agricultori. Are un băiat la fabrica din Scăieni. Dantura și auzul foarte bune. Are simț lingvistic. Ancheta s-a efectuat în perioada 18–20 sept. 1969.

714. NUCET, com. Chiojdeanca, jud. Prahova

A. **Date despre localitate**

Locuitorii își zic *ḱojdén̑i*; *-dḙán*. Nume colectiv: *pracovḙán*; *-vén̑i*. Prin localitate curge *ápa trénului̯ dintre văi̯ și ápa nucḗtului̯*. Munți sunt mai spre Chiojdu; dealuri: *nḙágoșu̯, ḱiríla, vîrfu sălcii, ~ trénului̯, pleșúva, măstănéști̯*; văi: *válḙa*

pleşúvi, ~ nucêtului, trénului; izlazuri: *pă pleşúva, pă nucêtu, pă válęa lu ᵘórtu*. Sunt cam 900 de familii, cu tot atâtea case. Se învecinează cu: *şoimári, sălcîia, calvínu, sîngeru, apostoláke*. La *calvínu mai diféră* vorba. În localitate există consiliu popular, şcoală, CAP, IAS. Ocupaţia de bază a locuitorilor: agricultura; merg şi la serviciu, în fabrici. Se zice că *ar fḱi vinit úna di la ḱiójd, ᵘo fiméie, ḱiojdęánca; fráţi a rămás la ḱiójdu máre şi la ḱiójdu mic şi fáta a vinit aîci*. Pentru târguieli se duc la Şoimari şi Postolache, la muncă la Ploieşti şi Urlaţi. Copiii merg la şcoli la Ploieşti, Urlaţi.

Nume mai frecvente: *simión, ionéscu, nica, frîncu, pietráru, pătráşcu*. Prenume: de bărbaţi: *costandín, iuᵘón, górǵe, ştefán*; de femei: *anica, iiᵘána, fluárga, maríia*. Porecle: de bărbaţi: *jágu, pârpălícᵘ*, „om iute", *dabuléţᵘ, dombécᵘ, bótă* „gras", *şúncă, căcărgáză*; de femei: *zbríngina, ĉurica, bidinica, îŋcuiáta, cuáda, clincᵘáica, făcăleţuáia, suĉulęása*.

În localitate se manifestă o preferinţă deosebită pentru porecle.

B. **Date despre informator**

Simion St. Constantin (*simiᵘón ste costandín*), zis *clótina*, născut în Chiojdeanca-Nucet, 47 de ani. Ocupaţii: agricultor, căruţaş la CAP. A urmat 4 clase. Armata la Braşov. Deplasări la Bucureşti, Ploieşti, Braşov, Piatra-Neamţ. Citeşte ziare şi, mai rar, cărţi. Căsătorit cu Eugenia, din Chiojdeanca, 4 clase. părinţii din Chiojdeanca, agricultori. Are 3 copii (o fată la Târgovişte, un băiat la Bucureşti, un băiat acasă). Dantura şi auzul excelente. Foarte bun cunoscător al graiului şi cu mult simţ lingvistic.

715. NISIPOASA, com. Plopu, jud. Prahova

A. **Date despre localitate**

Comuna se află la 7 km de Bucov, spre nord; ţinea înainte de comuna Hârsa. Locuitorii îşi zic *plopéni*. Nume colectiv: *munténi*. Ape care curg prin localitate: *bucoviélu, nisipuása*. Munţi mai apropiaţi: *cúcaş, múntili róşu* şi ~ *bratóĉęa*; dealuri: *válęa călugărgáscă, gîlméia, sécu, plęaşa*; văi: *válęa bucoviélului, ~ róbilor* ([B], *da noi îi spúnem ~ róbi*), *~ noruáie, ~ brezénĉi, ~ rikíţi, ~ máre, ~ lu frásen, ~ hurdubálului, ~ sándi, ~ ĉuĉúrului, ~ vijiituárea, ~ biséríĉi*. Sunt cam 800 de familii, cu tot atâtea case. Se învecinează cu *válęa călugărgáscă, búcovu, sécu, iordăkęánu, podéni veḱ*. Au venit în *plópu* 7–8 familii de la *vărbíla*. Se vorbeşte deosebit la *búcov*: *dáică*, „ţaţă"; la *plęáşa*, se spune *măi*, nu *făi* la o femeie; la *vărbíla* majoritatea sunt ţigani, vorbesc ţigăneşte. În localitate există consiliu popular, CAP, şcoală, magazine. ocupaţia de bază: agricultura; lucrează şi la pădure sau în viticultură. Pentru târguieli se duc la Ploieşti, pentru muncă la podgorii (Valea Călugărească), la Ploieşti, Boldeşti sau Brazi. Copiii merg la şcoli la Ploieşti, Câmpina sau Buzău.

Nume mai frecvente: *moroiánu, predói, tóma, státe, cuculéscu, rádu, costáiḱe, fándu, pănói, túdor*. Prenume: de bărbaţi: *iiᵘón, dumítru, ştefán*; de femei: *maríia, iiᵘána*. Porecle: de bărbaţi: *pîrléşti, cucáni, bulǵéşti, ĉilibii, angelúş, ţugúi, pleznitór, ḱiréz, potopéşti, popéşti, gîscánu*; de femei: *ǵorculęása, durbăĉᵘáia, ţugᵘáica, tăpăluáia, ĉuruáica, lébeda* „merge cam prost".

Marea majoritate a bărbaţilor au serviciu. Există lumină electrică.

B. **Date despre informator**

Tudor Z. Dumitru (*túdor ze dumítru*), zis *bibilícă*: „bătrânii noştri creşteau bibilici". Născut în satul *nisipuása*, care ţine de comuna *plópu*; s-a mutat în Plopu, în 1931, prin căsătorie. Ocupaţii: agricultură, pădurărit, cărăuşie, viticultură. A urmat 4 clase. Armata, 6 ani la un batalion de pază CFR, în Dobrogea, Moldova şi Ploieşti. Deplasări ocazionale la Ploieşti şi Bucureşti. Citeşte ziare şi cărţi. Este căsătorit cu Virginia, 57 de ani, din Plopu, fără carte. Părinţii din Plopu-Nisipoasa, agricultori şi viticultori. Are trei fete (una în Plopu, una în Hârsa şi alta în Iordăcheanu, toate măritate). Dantura şi auzul foarte bune. A arătat mult interes pentru anchetă. Observaţii asupra limbajului tinerilor şi al bătrânilor. Ancheta a avut loc în perioada 4–6 nov. 1968.

716. FÂNTÂNELE, jud. Prahova

A. **Date despre localitate**

Comuna se află la 5 km de Mizil, la 2 km de şoseaua Ploieşti–Buzău. Punct de anchetă ALR I (744). Locuitorii îşi zic *prahovęán*; *-véni*. Nume colectiv: *prahovéni*.

Nu sunt ape în comună. Aproape se află *múnţi carpáţi*. Văi: *budurgáscă* „vale cu păduri", *válęa sęácă* „cu păduri"; dealuri: *dęálu boziiéni, ~ valęa lu stan, ~ válęa cóşi, gîrla ĉépturi*. Sunt cam 1000 de familii cu tot atâtea case. Se învecinează cu *ĉéptura, loloiásca, inotéşti, mizíl, vádu-săpát*. La *motéşti cam cu i se términă vórba: áldi ţita*. În localitate există consiliu popular, moară, şcoală, CAP, cămin cultural. Ocupaţii de bază: agricultura, viticultura, creşterea vitelor; merg la lucru la Mizil şi la Ploieşti, mai ales tineretul. Se spune că *oámeni trăiáu pă sus, pă la boziiéni şi au dat dă vále după ápă... ápa dă vále ieşgá uşór, de aíci númele: fîntînéle*. Se ţine târg săptămânal sîmbăta, la Mizil. Pentru târguieli merg la Mizil, la muncă la Mizil şi la Ploieşti. Copiii se duc la şcoli la Ploieşti.

Nume mai frecvente: *boziiánu, stan, dumitréscu, urlăţęánu, uolţęánu, biclinéru* (veniţi din Ardeal). Prenume: de bărbaţi: *vasíle, iuón, neculái, constantín, górǵe*; de femei: *maríia, lęána, iᵘána, maríţa*. Porecle: de bărbaţi: *burtán, bibilícă, ĉulǵác, rătăţáu* „nu ştia să zică, copil fiind, *rişchitor*", *ᵘopincáru*; de femei: *lu văcăríţa, pîrnáia, ḱorulęása*.

B. **Date despre informator**

Paraschiv C. Vasile (*paraskív ĉe vasíle*), fără poreclă, „*o ḱi avíndă*", născut în Fântânele, 58 de ani. Ocupaţii: agricultor, viticultor; a urmat 3 clase. Armata la Braşov, Ploieşti, Târgu-Ocna. A făcut războiul. Deplasări ocazionale la Ploieşti şi la Mizil. Citeşte, rar, ziare şi cărţi. Căsătorit cu Maria, 54 de ani, din Fântânele, 4 clase. Părinţii din Fântânele, tatăl din satul *boziiáni*, agricultori – viticultori. Are şase copii (fete măritate în comună, la Ploieşti şi Bucureşti; ultimii doi sunt elevi). Dantura şi auzul bune. A arătat mult interes pentru anchetă. Fiica informatorului, Monica, cu foarte mult simţ lingvistic, a comentat şi completat în permanenţă datele anchetei. Ancheta s-a efectuat în perioada 7–10 martie 1968.

717. CIOCENI, com. Albeşti-Paleologu, jud. Prahova

A. **Date despre localitate**

Satul Cioceni se află pe Cricovul Sărat, între Albeşti şi Ciorani la 2 km de şoseaua naţională. Locuitorii îşi zic *pracovęán, dîn ĉoĉéni*. Nume colectiv: *pracovęán; -véni*.

Curge prin comună *crícovu sărát*. Alte nume de locuri: *válęa cricovului, izlázu văcílor, suátu ᵘóilor*; izlazuri: *băbęásca, hăţęásca, lăstăríş*. Sunt cam 300 de familii, cu tot atâtea case. Se învecinează cu *vádu părului, trestiiéni, córnurli, bărăietáru, parépa, mágula, loloiásca*. Este *aĉéiaş vórbă* peste tot. În localitate există şcoală, cămin, IAS, CAP, consiliu popular (la Albeşti). Ocupaţia de bază: agricultura; merg şi la serviciu la Ploieşti. Pentru târguieli se duc la Ploieşti, Ciorani şi Urlaţi. Merg la muncă la Ploieşti. Copiii fac şcoli la Urlaţi şi la Ploieşti

Nume mai frecvente: *bádęa, bódęa, bárbu*. Prenume: de bărbaţi: *iiᵘón, górǵe, niculái*; de femei: *maríia, mariᵘára, niculína, maríţa, iiᵘána*. Porecle: de bărbaţi: *burtíţă, ĉurél, pitulácu* „este mărunţel", *mánĉu, ᵘokósu* „are ochii mari", *cóia, cocóş*; de femei: *nu să pune polócru* [de regulă], *căpşuáica*.

B. **Date despre informator**

Badea Nicolae (*bádęa niculái*), zis *burtác* „avea burta mare poate era mic", născut în *ĉoĉéni*, 52 de ani. Ocupaţie: agricultura; a urmat 4 clase. Armata la Braşov. Deplasări ocazionale la Ploieşti (la târg). Nu prea citeşte. Căsătorit cu Maria, 46 de ani, din Cioceni, 4 clase. Părinţii din Cioceni, agricultori. Are patru băieţi (unul la Ploieşti, unul şofer la Urlaţi, unul la fermă în comună, unul militar) şi o fată, acasă. Dantura şi auzul sunt bune. Uneori, afonizarea consoanelor finale (velare, siflante) este foarte clară. Ancheta s-a desfăşurat în zilele de 15–17 sept. 1969.

718. BALTA DOAMNEI, jud. Prahova

A. **Date despre localitate**

Comuna se află pe Valea Ialomiţei, la 9 km de şoseaua naţională Bucureşti–Ploieşti. Locuitorii îşi zic *băltęán; -téni*. Nume colectiv: *prahovéni*. Curge prin comună *iálomiţa*. În apropiere se află *dęálu* şi *válęa călugărgáscă*. Alte numiri de locuri: *în cótu pópi* „izlaz", *lúŋca lu vlad*. Sunt cam 700 de familii, cu tot atâtea case. Se învecinează cu *ĉumáţi, ǵerǵíţa, potigráfu, górgota*. În *Băra*, sat al comunei *Bálta Doámnei*, sunt şi bulgari. Copiii s-au asimilat, devenind români. În localitate sunt şi câteva familii de ţigani. Există consiliu popular, şcoală, CAP, IAS, cinematograf. Ocupaţii de bază: agricultura, grădinăritul. Se spune că o doamnă – „*o ḱi fost* a lui Vasile Lupu, Matei Basarab? – a făcut baie în baltă şi a rămas numele: *bálta duámnei*; *ǵerǵíţa* [comună învecinată] era capitala ţării pe vechi". Pentru târguieli merg la Ploieşti: *acólo-i ᵘoráşu nóstru!* Se duc la muncă la Brazi şi la Ploieşti. Copiii merg la şcoli la Ploieşti şi la Bucureşti.

Nume mai frecvente: *pătráşcu, jiiánu, dúca*. Prenume de bărbaţi: *iiᵘón, górǵe, vasíle, ǵícă*; de femei: *lęána, maríia, maríţa, frusína*. Porecle: de bărbaţi: *maláca, pónęa, buligái, răĉęánu, cópşa, busuióc, birlíǵiu, ᵘáie*; de femei: *răĉęáŋca, buligăiuása, busuiuáca, căpşulęása*.

În comună *se făĉęá bîlĉi pă poiánă*. În localitate sunt multe case noi.

B. **Date despre informator**

Pavel V. Florea (*pável ve flóręa*), născut în Balta Doamnei, 67 de ani. Ocupaţii: agricultură, grădinărit, viticultură. A urmat 5 clase. Armata la Bucureşti. A făcut războiul. Deplasări ocazionale la Ploieşti şi la Bucureşti (ne duceam cu lemne, *să cátă mai bíne*). Citeşte ziare şi cărţi. Căsătorit, a treia oară, cu Ioana, 62 de ani, fără carte. Părinţii din Balta Doamnei, agricultori, tatăl făcea şi rotărie. Are doi băieţi, în comună. Dantura şi auzul, bune. A arătat interes pentru cercetări. Ancheta s-a desfăşurat în bune condiţiuni, în zilele de 24–26 sept. 1968.

719. CIORANI, jud. Prahova

A. **Date despre localitate**

Comuna se află pe şoseaua Urziceni–Ploieşti, la 20 de km de Urziceni. Locuitorii îşi zic *ĉorănęán; -néni*. Prin comună curge *crícovu*. Munţi se află la Azuga, la Buşteni. Dealuri: *urláţi, ĉéptură‿dęáluri*; văi: *válęa părului, ~ cricovului*; izlazuri: *izlázu ĉoráni*. Sunt cam 3200 de familii, cu tot atâtea case. se învecinează cu *boldéşti, adîŋcáta, rădulésti, bărăitáru, paripa, grădiştęa*. În *periéţi* sunt oameni veniţi din Banat. *La sălĉii*, sat al comunei *ĉioráni*, se zice *ǵíĉᵘ*, în loc de *bíĉᵘ*,

ogắlă, în loc de obi̯ắlă. Există în localitate SMT, CAP, gostat, o fabrică de făină, consiliu popular, liceu, cămin cultural, tot felul de magazine, trei biserici, poştă, spital. Ocupaţia de bază: agricultura; locuitorii au şi servíĉe (la CFR, la Ploieşti, la IAS, la spital). Se spune că i̯erá pădúrí p-aićí, i̯erá copắćí únde ĉórili îşi făcúse cáse, au̯ fost lúme rárā, au̯ distrús pădúre̯a şi au̯ bătút páru, semn să fácă cáse şi denumíre̯a s-a dat: ĉoráńí. În sat este piaţă duminica. Pentru târguieli merg la Ploieşti. Pentru muncă la Ploieşti. Copiii merg la liceul din comună, apoi la Ploieşti, Fierbinţi, Urziceni.

Nume mai frecvente: i̯onéscu, vói̯ne̯a, rădúţă, bíţu, mihắilă. Prenume: de bărbaţi: i̯i̯ón, vasíle, neculái̯, costantín, ǵórǵe; de femei: i̯i̯ána, maríi̯a, marii̯ára, le̯ána, stána. Porecle: de bărbaţi: tríĉă, trăgắĉu̯, bu̯ắnĉă, ble̯ắnĉă, u̯otomátu „când a vrut cineva să-l bată, a strigat: adă ~!", plăván; de femei: míţa dúra, „vorbeşte mult, duruie", i̯ile̯ána mu̯áca „mai mocăită", tătutu̯ái̯ca, gidru̯ái̯ca.

Comuna este aşezată pe şosea, are toate instituţiile obişnuite şi un nivel material şi cultural ridicat. Oameni umblaţi, deschişi.

B. Date despre informator

Jălăveanu Petre Constantin (jălăvi̯ánu pétre costantín), zis codín, născut în Ciorani, 60 de ani. Ocupaţia: agricultura; a lucrat vreo trei-patru ani – ca navetist – la CFR, în Ploieşti. A urmat 4 clase. Armata la Sibiu, Braşov, Turtucaia. Deplasări ocazionale la Ploieşti, Braşov, Constanţa, bucureşti, satu Mare. Citeşte ziare şi cărţi. Căsătorit cu Vergina, din Ciorani, fără şcoală. Părinţii din Ciorani, agricultori. Are două fete (una în sat, alta la Satu-Mare, măritată) şi un băiat la şcoala de şoferi Bucov. Dantura şi auzul foarte bune. Informatorul palatalizează pe *f* la *fḱ*, *ǵ* (*ǵezure*). Soţia prezintă palatalizarea în stadiile *fḱ* şi *ḱ*. Ancheta a avut loc în perioada 17–19 nov. 1968.

720. GRĂDIŞTEA, com. Boldeşti-Grădiştea, jud. Prahova

A. Date despre localitate

Comuna se află la 15 km de Mizil. locuitorii îşi zic *grădişte̯án*; *-ştéńi*. Nume colectiv: *prahove̯án*; *-véńi*. În apropiere se află *múnţi carpáţí*. Izlazuri: *boldéa̯sca*, *la cătínă*, *dín vátra sátului̯*, *la lúnĉă*. Sunt cam 500 de familii, cu tot atâtea case. Se învecinează cu *fúlga*, *amáru*, *bába ána*. Nu sunt oameni veniţi din alte părţi, *la noi̯ i̯e u̯ámeni natáĺí*. La Fulga se zice *biĉí*, nu *ǵiĉí*, „ca la noi". În localitate există cămin cultural, şcoală, CAP, consiliu popular (la Boldeşti). Ocupaţia de bază: agricultura; se ocupă şi cu apicultura, lucrează pe şantiere (Ploieşti, Valea Călugărească). Se zice că *prímu u̯om cáre a pus cása îi̯ ziĉé̯a grădişte̯ánu*. Pentru târguieli merg la Mizil, la muncă la Ploieşti, la Valea Călugărească şi la Mizil. Copiii se duc la şcoli la Mizil, Ploieşti, Buzău şi Ciorani.

Nume mai frecvente: *míne̯a*, *apóstol*, *bobóc*. Prenume: de bărbaţi: *costantín*, *vasíle*, *i̯i̯ón*; de femei: *i̯i̯ána*, *maríi̯a*, *marii̯ára*, *le̯ána*, *stána*. Porecle: de bărbaţi: *bobóc*, *beléi̯*, *corle̯ắţă*, *muşcói̯*, *cíĉu*, *úrsu*, *lúpu*, *cole̯ắşă*, *dovle̯ác*; de femei: *spírca*, *cíĉu̯ái̯ca*, *poşlu̯ái̯ca*, *vulpu̯ái̯ca*, *lupu̯ái̯ca*.

B. Date despre informator

Gheorghiu G. Nicolae (*ǵorǵíu ǵe neculái̯*), zis *măĉúcă* (vine „dă la tata lu tata!"), născut în Grădiştea, 67 de ani. Ocupaţia: agricultura. A urmat 5 clase. Armata, la Bucureşti. A făcut războiul. Deplasări ocazionale la Mizil. Citeşte ziare, mai rar, şi *revíste dă apicúlă*. Căsătorit cu Zinca, 60 de ani, din *grắdişte*, are 2 clase. Părinţii din *grắdişte*, apicultori. Are un băiat, căsătorit în sat. Dantura şi auzul foarte bune. Subiectul a dovedit interes deosebit pentru anchetă şi pentru a-şi aminti forme vechi de limbă. Ancheta a avut loc în zilele de 25–27 aug. 1972.

721. ANDREIAŞU DE JOS, jud. Vrancea

A. Date despre localitate

Localitatea este aşezată pe valea Milcovului la 22 de km distanţă de Odobeşti. Anterior numele localităţii era Andreiaşu de Jos, în opoziţie cu Andreiaşu de Sus, situat pe malul stâng al Milcovului, deci în Moldova. În prezent există o singură localitate, aşezată pe ambele maluri ale Milcovului. În pronunţia locală comuna se numeşte *andrei̯áşu de ǵos*, iar locuitorii îşi zic *andrei̯e̯şéńí*. Locuitorii din jur îi numesc *ţăndărắŕí*, deoarece andreieşenii aveau ca ocupaţie de bază dogăria. Ca şi locuitorii din regiune, ei se consideră *moldovéńí*.

Apele curgătoare din raza comunei sunt: *ńílcovu*, *pîrắu̯u sắri*, împreunat cu *ǵizuníile*, *paparúga* şi *sufleţắlu*. Întrebat de anchetator dacă ştie de unde vine denumirea de *paparuga*, informatorul răspunde: *paparúga-i̯ cuvínt veḱ*, *nu-l pre̯a cunósc*. Munţii cei mai apropiaţi sunt *múnţí vránĉí*. Nume de locuri mai cunoscute în perimetrul aşezării: dealurile *titíla*, *scorúşu*, *paparúǵi*, *de̯álu hotárului̯*, ~ *ştirǵilor*, ~ *urso̯ái̯a*, ~ *núcului̯*, ~ *córbului̯*, ~ *goŕínului̯*, ~ *áşiţa mícă*, ~ *gárdului̯*, ~ *áşiţa mári*, ~ *leu̯úrda*; *vắle̯a mílcovului̯*, ~ *şipoţắlului̯*, ~ *córbu*, *gro̯ápa săcătúri*, *pîrắu̯u pórcului̯*. Numele diverselor părţi ale comunei sunt: *ĉei̯íŕí*, *budéńí*, *şipoţắle*, *leu̯úrda*, *cocŏbắŕí*, *mocănéşţí*, *popéşţí*, *liţoi̯éşţí*. Comuna are aproximativ 800 de locuitori. Localităţile învecinate sunt: *urso̯ái̯a*, *vulcáńí*, *spúlbere*, *neréju*.

Informatorul apreciază că, în privinţa graiului, există deosebiri la cei din Nereju: *nerejéni áşti̯a vorǵésc vórbe diferíte̯ de̯ noi̯*. Fiind reşedinţă de comună, localitatea are consiliu popular, şcoală generală, cămin cultural, dispensar, bibliotecă. Ocupaţiile principale sunt în ordine: muncitori forestieri, dogăria, agricultura şi creşterea vitelor. Înainte vreme se făcea târg la *síntă mắríi̯a ńícă* (8 septembrie) când veneau *negustóŕí din odobéşţí* şi locuitorii din *neréju*. Locuitorii din Andreiaşu merg, de obicei, să vândă sau să cumpere la *vídra*, *la nărúja* şi la *odobéşţí*. Localnicii se duc la lucru mai ales la pădure şi la *yíi̯e la odobéşţí*. Copiii din localitate merg la liceu la Odobeşti.

Nume de familie mai frecvente în localitate: *i̯u̯onáşcu*, *bude̯ánu*, *mocánu*, *popéscu*, *bóroş*, *frángu*, *potorác*. Prenume mai frecvente: de bărbaţi: *stan*, *vasíle*, *neculái̯*, *to̯áder*, *ionél*, *nícă*, *sińión*, *stáncu*, *stói̯ca*; de femei: *nedélea*, *margaréta*, *fănica*, *măriuára*, *mắríi̯a*, *stánca*, *irína*. Câteva porecle la bărbaţi: *púŕiĉe*, *ǵábcă* („lucru rău"), *budán*, *motánu*, *zarbắu* („zurbagiu"), *tufói̯*, *ĉe̯aúşu* (ceauş = căuş); la femei: *ko̯ára*, *toltoro̯ái̯a*.

B. Date despre informator

Ionaşcu Stan, în rostirea locală *i̯onáşcu stan*, poreclit *púŕiĉe*, născut în *andrei̯áşu de ǵos*, 72 de ani. A fost muncitor forestier, dar şi agricultor. A lucrat şi dogărie. Are 5 clase primare. A făcut armata la Focşani şi a umblat în timpul primului război mondial prin Moldova. După primul război nu s-a mai deplasat decât în împrejurimi, mai ales cu lucrul la pădure. Citeşte ziare, este pasionat de istorie. A fost căsătorit, în prezent este văduv, din anul 1967. părinţii erau tot din Andreiaşu, agricultori, dar „n-aveau pământ, lucrau la alţii şi la boieri". Soţia era născută în *régu*, localitate apropiată. Urmase 3 clase primare. Informatorul are patru copii, căsătoriţi în sat. Are auz bun, dantură completă, pronunţare clară. Ancheta s-a efectuat în perioada 19–22 noiembrie 1968.

722. BECIU, com. Vârteşcoi, jud. Vrancea

A. Date despre localitate

Satul Beciu se află situat la 3 km sud de Odobeşti, în plină zonă de podgorie, la 12–13 km de Focşani. În pronunţia locală satul se numeşte *béĉu*, iar comuna *vîrteşcói̯u*; locuitorii îşi zic *beĉéńí*, iar ca nume colectiv al regiunii, *podgoréńí* şi *muntéńí*.

Apele curgătoare din raza comunei sunt: *mílcovu*, *vắle̯a ĉuĉúrului̯* şi *vắle̯a pắltinului̯*. Munţii cei mai apropiaţi sunt *múnţi vránĉi*. Nume de locuri mai cunoscute în perimetrul aşezării: *ḱíscu păi̯íşului*, *málu cápri*, *rípa lu covríg*, *mắgura odobéşţi*, *vale̯a dréjî*, ~ *ĉuĉúrului̯*, ~ *páltinului̯*, [R] ~ *fîntíni*. *Vîlĉéle* constituie o anexă a satului de circa 30 de familii. Satul are peste 100 de familii, cu tot atâtea case. Localităţile învecinate sunt: *rîmnicắnca* la sud, *rotăréşţí* la est şi *broşténí* la nord. Informatorul apreciază că vorbirea lor se aseamănă mai mult cu a moldovenilor, cu a celor de peste Milcov, decât cu a muntenilor. Dă de exemplu localitatea învecinată Faraoane, unde se zice *pă* [râul] *se̯áca*, în timp ce la ei se zice *pî sáca*.

În localitate există o secţie GAS pendinte de Odobeşti; aici vin muncitori la vie din toate părţile, dar mai ales din Moldova. În sat există şcoală de 4 ani. În satul de reşedinţă a comunei, Vârteşcoi, există consiliu popular, cămin cultural, dispensar, bibliotecă, şcoală generală. Ocupaţia de bază a locuitorilor este *múnca îm‿podgóri̯i̯e* şi, bineînţeles, agricultura. În sat mai există şi circa 8 dogari. În legătură cu istoricul satului, după tradiţie, informatorul menţionează că în urmă cu 300–400 de ani exista o mănăstire închinată la Sf. Munte, care dispunea de moşii mari, iar oamenii erau clăcaşi pe moşii. Satul s-a mai mărit abia după secularizarea moşiilor mănăstireşti. Locuitorii merg să vândă şi să cumpere la Odobeşti şi la Focşani. Localnicii nu se deplasează în alte părţi pentru lucru. Copiii locuitorilor se duc la şcoli „mai înalte" la Odobeşti, Focşani, Iaşi, Bucureşti şi, în ultima vreme, la Galaţi.

Nume de familie mai frecvente în localitate: *onél*, *arcúda*, *neḱífor*, *bumbúţă*, *bárbu*. Prenume mai frecvente: la bărbaţi: *costắḱe̯*, *ǵórǵe̯*, *i̯ui̯ón*, *neculái̯*; la femei: *maríi̯a*, *i̯u̯ána*, *vasílica*, *ǵerǵína*, *maríţa*. Câteva porecle: la bărbaţi: *búŋgu̯*, *bíba*, *yífor*; la femei: *surdo̯ái̯ca*, *buŋgo̯ái̯a*, *hîreto̯ái̯e*.

Comuna Vârteşcoi cuprinde următoarele sate: Beciu, Rotăreşti, Vâlcele, Râmniceanca, Olteni şi în ultima vreme Faraoanele (care a fost anterior comună de sine stătătoare).

B. Date despre informator

Onel D. Costache, în pronunţie locală *u̯ońel de costáḱe*, născut în *béĉu*, în vârstă de 73 de ani, viticultor. S-a ocupat şi cu vânătoarea. A urmat 5 clase primare. A satisfăcut stagiul militar la Râmnicul Sărat şi a luptat în primul război mondial în Moldova. În rest nu a părăsit satul. A luat de mic contact cu oraşul, mergând la Odobeşti şi la Focşani. Citeşte din când în când, mai ales iarna. Este căsătorit. Părinţii informatorului erau născuţi *tot îm‿béĉu* şi se ocupaseră tot cu viticultura. Tatăl a fost o perioadă pădurar. Soţia s-a născut tot în sat şi a urmat 5 clase primare. Informatorul are şase copii, dintre care trei fete învăţătoare, un băiat muncitor la Ploieşti, un altul electrician la Reşiţa, iar ultimul student la horticultură. În general nu prea are dese contacte cu copiii, în medie, după afirmaţiile informatorului, cam 10 zile pe an. Informatorul are auz perfect, dantură bună şi o pronunţare clară. A răspuns atât la întrebările chestionarului general, cât şi la chestionarele speciale, cu excepţia *morăritului*. Ancheta s-a efectuat în perioada 6–10 octombrie 1968.

723. PODUL LACULUI, com. Poiana Cristei, jud. Vrancea

A. Date despre localitate

Satul se află situat la circa 20 de km sud-vest de Focşani şi la 7 km vest de Coteşti. denumirea comunei Poiana Cristei este nouă, numele oficial anterior al comunei fiind Odobasca. De altfel, numele popular al localităţii este şi în prezent *u̯odobásca de̯ múnte̯*, iar locuitorii îşi zic *u̯odobăsĉéńí*. Ca nume colectiv al locuitorilor din regiune, informatorul precizează: *în veḱ am fost rîmnicéńí*, *acúma síntem vrînĉéńí*. Dar ei îşi mai zic şi *mocáńí* sau *muntéńí*.

Apele curgătoare din raza comunei sunt: *ᵘorgávu, rîmna, brezóiu* şi *pîrîu pârului*. *ᵘorgávu* primeşte ca afluenţi *pîrîu păroiéştilor* şi *pîrîu găiini*. Munţii cei mai apropiaţi sunt *múnţi buzăului*, cu vârfurile: *monteóru* şi *ᵘolăriia*. Nume de locuri mai cunoscute în perimetrul aşezării: *dealu hînţóii*, *~ poienárilor*, *~ ţăki* (denumire, după spusele informatorului, de pe timpul lui Vlad Ţepeş), *~ cúcului*, *~ cornétului*, *válea lu dumnezéu*, *da inaiinte ii zică válea drácului*, *da úni nu spun númele drácului*, *álbiia*, *válea în grok*, *izlázu pódu locánelor*, *~ mahriiénilor*, *~ tîrîténilor*, *~ móisa*. Satul Podu Lacului are cam 2600–2700 de locuitori şi circa 600 de case. Comuna nouă, care este în continuarea satului, are circa 4000 de locuitori şi 800 de case. Localităţile învecinate sunt: *poiána crísti*, *dealu cúcului*, şi *dumbráva*, căreia *în trecút ii zică calícu*. Poiana Cristei este o aşezare nouă, *s-a făcút pînă-n războí, locuitóri au venít din ᵘodobásca véke c-a fugít terénu*. În privinţa graiului, informatorul menţionează că în localităţile din jur *să vorgéşte ᵘolgăcă moldovinéşte cu aşéia*. În sat există consiliu popular, şcoli primare în toate satele care ţin de comună, cămin cultural, bibliotecă, casă de naştere, dispensar, magazin universal. Ocupaţiile de bază ale locuitorilor sunt agricultura, creşterea vitelor şi pomicultura. O parte din oameni lucrează şi ca muncitori forestieri. În legătură cu istoricul satului, după tradiţie, informatorul spune că *ᵘodobásca véke ii de pe tímpu lui vlad ţépeş*. În sat se face *bîlĉ la sîntă măriia şi la duminica téiului*, *la rusálii*. Locuitorii satului merg să vândă sau să cumpere *la urikéşti*, *la cotéşti*, *la focşáni*. Locuitorii din sat se duc la lucru şi la IAS Coteşti, Faraoane şi Bonţeşti, *la viie*. Copiii locuitorilor merg la şcoli la Focşani şi Galaţi.

Nume de familie mai frecvente în localitate: *păróiu*, *nişcovéanu*, *vlad*, *văsîi*, *buháru*. Prenume mai frecvente: la bărbaţi: *iuón*, *neculái*, *vasíle*, *andréi*, *tuáder*; la femei: *iuána*, *măriia*, *stánca*, *niculína*, *şerbána*, *vîrvára*, *ĝergína*, *tinca*. Câteva porecle: de bărbaţi: *ĉúĉa*, *basarím*, *brînzác*, *măi-măi*, *trei mustăţi*; de femei: *bobíca*, *supoáica*, *téla*.

Din obiceiurile specifice localităţii: *la rusálii púne pelín la brîu şi la feréstre*; *la ispás púne tot aşá frunze de nuc*.

B. Date despre informator

Păroiu Nicolae, în rostirea locală *păróiu neculái*, zis *neculái a rádi*, poreclit *neculái ţîgánu*, născut în *sátu pódu láculuí*, în vârstă de 67 de ani, agricultor. A urmat 5 clase primare. Deplasări în timpul serviciului militar (1924–1927) la Făgăraş şi în Basarabia. În timpul celui de al doilea război mondial a fost concentrat la Oradea, Beiuş şi din nou în Basarabia. În anul 1952 a stat 3 luni la Vaslui. Primul contact cu oraşul a fost *la focşáni cîn ierám mic*. Informatorul citeşte ziare. Este căsătorit, are trei copii, *trei féte, toáte căsătorite în sat*. Părinţii informatorului erau *tot dim pódu láculuí*, agricultori. Soţia, născută în sat, a urmat *ᵘo clásă*. Informatorul are auz perfect, îi lipsesc câţiva dinţi, care nu influenţează însă rostirea. A răspuns atât la chestionarul general, cât şi la chestionarele speciale, cu excepţia chestionarelor: *Agricultura*, *Morăritul*. Ancheta s-a efectuat în perioada 22–25 mai 1969.

724. JITIA, jud. Vrancea

A. Date despre localitate

Localitatea Jitia este aşezată pe valea Râmnicului, la circa 18 km de la izvor şi la 48 de km vest de Râmnicul Sărat, în regiune muntoasă. În pronunţia locală comuna se numeşte *jitiia* şi este formată din *jitiia de jos*, *jitiia de sus*, *dealu sări*, *măgura*, *ĉerbu* şi *pláiu*. Locuitorii îşi zic *jitiiéni*, iar satele vecine îi numesc în batjocură *gogoşári*, *ĝelmeşári* şi *guşáţi* (*la jitiia de jos únde ierau guşáţi*). Numele colectiv al locuitorilor regiunii: *muntén* şi *mocáni*.

Apele curgătoare din raza comunei sunt: *rîmnicu*, *sărăţélu*, *dúlĉa* şi *rîmniĉélu*, *sărăţélu şi cu dúlĉa formează ápa rîmniculuí*, iar *rîmniĉélu* este un afluent al Râmnicului. Munţii cei mai apropiaţi sunt: *múntele purĉélu*, *fúru*, *dealu carîmbului*, *ulmuşóru*, *dealu róşu*. Nume de locuri mai cunoscute: *pă kátră*, *kátra míţi*, *válea necşotári*, islazul *la ĉimitír*. Satul se împarte în două: *îm vále* şi *în deal*. Numărul aproximativ al locuitorilor este de 2200, care locuiesc în circa 800 de case. Localităţile învecinate sunt: *kiojdéni* la est, *bisóca* la sud şi *necúlele* la nord. În apropierea satului se află mănăstirea Poiana Mărului. În sat mai sunt izvoare cu instalaţii primitive pentru tratamente împotriva reumatismului. Există consiliu popular, cămin cultural, bibliotecă, şcoală generală, dispensar medical, casă de naşteri, magazin universal. Ocupaţiile principale: creşterea vitelor şi munca la pădure. O mare parte din locuitori lucrează, sezonier, la gospodăriile de stat de la câmpie şi la întreprinderea forestieră. După tradiţie satul este vechi, se spune că ar avea 600 de ani. Se face târg anual la 27 iulie, la Sf. Pantelimon, şi la *sîntă măría mícă* (8 septembrie). Locuitorii se duc să cumpere şi să vândă produse la *rîmnic*. Copiii locuitorilor merg la şcoli la Dumitreşti şi la Râmnic.

Nume de familie mai frecvente în localitate: *văduva*, *ţuţúi*, *neácşu*, *noáptiş*, *stére*, *ĝambáşu*, *aritón*, *iliie*. Prenume mai frecvente: la bărbaţi: *dumítru*, *vasíle*, *stan*, *alécu*, *sîmión*, *iliie*, *ĝórĝe*, *ionáşcu*; la femei: *mariia*, *ilinca*, *stánca*, *silviia*, *ĝéta*. Câteva porecle: la bărbaţi: *brăgău*, *boáncă*, *búftea*, *bónĉu*; la femei: *bonĉoáia*.

B. Date despre informatori

I. Ţuţui Dumitru, în rostirea locală *ţuţúi dumítru*, zis *dumítru lu pétrea*, născut în Jitia, în vârstă de 55 de ani, muncitor forestier; a urmat 4 clase primare. A satisfăcut stagiul militar la Sf. Gheorghe. A lucrat într-o vară la Ploieşti la grădinărit. A luat primul contact cu oraşul la Râmnic. Întrebat dacă citeşte ziare, informatorul răspunde: *nu mai ĉetésc delóc*. Informatorul este căsătorit. Tatăl era născut *tot aiíĉa în comună*, iar mama în *necúlele*. *táta a avút o moáră de ápă*. Soţia este tot din Jitia şi a urmat doar două clase primare. Are patru copii în sat. Informatorul are dantură intactă, auz perfect, pronunţie clară. A răspuns la chestionarul general şi la cele speciale (exceptând *Apicultura*).

II. Traian I. Apostol, în rostirea locală *traián apóstol*, născut în Jitia, în vârstă de 61 de ani, a urmat 4 clase primare. A răspuns la chestionarul special *Apicultura* (nr. 2186–2231).

Ancheta s-a efectuat în perioada 9–12 aug. 1968.

725. URECHEŞTI, jud. Vrancea

A. Date despre localitate

Localitatea este aşezată la 16 km sud de Focşani, pe şoseaua Focşani–Râmnicu Sărat. În pronunţia locală comuna se numeşte *urekéşti*. Ancheta s-a efectuat în *cătúnu paláncă*. Localitatea este în regiune de podgorii. Locuitorii îşi zic *urekeştén* şi, ca nume colectiv al regiunii respective, îşi zic *podgoréni* (sg. *podgorean*). Informatorul mai precizează: *la ăia mai de sus* (de la munte) *le spúne mocáni*, *iar la ăia din jos* (din câmpie) *cojáni*.

Apele curgătoare din raza comunei sunt: *orgávu*, care are afluenţi *pîrîu ĝézura*, *~ ketrósu* şi *~ bondróiu*. Locului *un să vársă iel* (Oreavu) *în rîmna ii spúne gúra orgávului*. Munţii cei mai apropiaţi sunt *munţi carpáţi*, *de-aĉí-i pornéala lor*. Nume de locuri mai cunoscute în perimetrul aşezării: *caţifána*, *stejíca* (munţi), *skítu vărzăréşti*, *vărzăreásca* (izlaz), *fundătúra*, *ĝézura*, *papadócu* (văi). În pădure există *fîntíni cu núme frumoáse*: *fîntína lu ĝíca*, *~ lu colín*, *~ ĝergíni*. Numele diverselor părţi ale localităţii: *paláncă*, *teiişu* şi *tohárca*. Satul are aproximativ 3400 de locuitori şi 1800 de case. Localităţile învecinate: *guĝéşti şi orgávu spre răsărít*, *cotéşti spre miázănoápte şi budéşti*, *poiána crísti zîs pódu láculuí*, *costăndóiu*, *gúra glíţi*, *pătulári*, *dragoslovéni*, *terkéşti*, *rúncu*. În apropiere, pe şosea, în dreptul Coteştilor, se află punctul turistic Bachus.

În localitate există *greĉ vreo doúă trii famílii din táta lor greĉ*, *diamandéscu*, *aşa le zică*, şi circa 26 de familii de ţigani. Există o întreprindere Vinalcool, la care lucrează, ca muncitori, locuitori din sat, consiliu popular, şcoală de 8 ani şi de 4 ani, cămin cultural, *să lucreázá şi o cásă de cultúră*, bibliotecă, dispensar, magazin. Ocupaţiile de bază: viticultura şi pomicultura. De câţiva ani, în apropiere există pădure mare de fag şi stejar în exploatare, *la vărzăreásca*, locuitorii satului lucrând şi ca muncitori forestieri.

După tradiţie *să spúne că sátu ăsta áre denumírea urekéşti că a fos únu uréke*, *ăsta a fos di mult*, *putém spúne aşá că dă vo doúă trei súte de aní*; *bisérica áre vreo pátru súte de aní*. În Urecheşti se face piaţă în fiecare duminică, obor de vite, la care vin locuitori din 20 de comune. Localnicii se duc să cumpere sau să vândă produse la Focşani şi la Râmnic. În general nu pleacă la muncă în alte părţi, lucrează în gospodăria colectivă, care dispune de peste 500 ha de vie. Copiii locuitorilor pleacă la şcoli profesionale, licee sau facultăţi la Galaţi, Bucureşti, Focşani, Râmnicul Sărat, Ploieşti.

Nume de familie mai frecvente în localitate: *bratosín*, *tîrîlă*, *abea-boiéru*, *máki*, *ĉubotáru*, *bornáz*. Prenume mai frecvente: la bărbaţi: *ĝórĝe*, *neculái*, *iuón*, *constantín*, *odisíie*; la femei: *mariia*, *tínca*, *ileána*, *margoála*, *sofíţa*, *dumítra*. Câteva porecle: *curvérde*, *róinea*, *curcán*, (*ĉic-ar ki furát un curcán*), *uáie* (*tá-su lui o furát o uáie*), *ᵘodisáke* (porecla informatorului, după numele tatălui), *buruiánă*, *coţăitoárea* (*că iel cîn mérĝi cam cóţăie*).

B. Date despre informator

Abeaboieru Gheorghe, în rostirea locală *abeaboiéru ĝórĝe*, zis *ᵘodisáke* (de la tatăl său, pe care îl chema *odisíie* = Dionisie), născut în *popéşti*, sat care aparţine comunei, în vârstă de 62 de ani, viticultor. Cunoaşte, de asemenea, *lemnăriia şi dogăriia*. A urmat 4 clase primare. A satisfăcut serviciul militar la Medgidia şi la Brăila. La Brăila, după armată, a lucrat ca ucenic la un atelier de tâmplărie vreo doi ani. A mai lucrat vreo doi ani la sonde la Moreni ca *ziᵘáş* (= ziler) în 1925, când a fost *prăpắd*, *vai săráĉi podgoréni*, *cum a-nnemerít moréni* (o perioadă de secetă). A luat contact cu oraşul de copil, la Râmnicul Sărat şi Focşani. Citeşte rar. Este căsătorit. Părinţii lui erau tot din satul Popeşti şi s-au ocupat cu viticultura. Soţia este născută în *paláncă* (cătunul în care se face ancheta) şi a urmat 5 clase primare. Au 5 copii, care nu au urmat şcoli superioare. Informatorul are dantura intactă, auzul normal, pronunţia clară. A răspuns la chestionarul general şi la chestionarele speciale: *Agricultura*, *Viticultura*, *Terminologia meseriilor*. Ancheta s-a efectuat în perioada 2–5 septembrie 1968.

726. GOLOGANU, com. Milcovul, jud. Vrancea

A. Date despre localitate

Localitatea este aşezată la 12 km sud-est de Focşani. Anterior satul Gologanu a fost reşedinţă de comună. În prezent aparţine de comuna Milcov, cu reşedinţa în Milcov, sat care a purtat înainte numirea *risipíţi*. În pronunţia locală satul se numeşte *gologánu*, iar locuitorii îşi zic *gologănéni*. Locuitorii regiunii poartă numirea de *cojáni*.

Apele curgătoare din raza localităţii sunt *rîmna* şi *bălánu*. Munţii cei mai apropiaţi sunt *múnţi vránĉi*. Informatorul afirmă că numele munţilor vine de la o femeie, *vrănĉoáia*, care a fost *um fel de kaburíţă pe vrémuri*. Nume de locuitori mai cunoscute în perimetrul aşezării: *moyílă*, *la ivalíţi*, *pă brázdă* (şes), *pă báltă*, *lócu gálbin*, *pă gíţă*, *lócu négru*, *sfórile vek*, *anĝéla*, *moţán*. Numele diverselor părţi ale localităţii: *vlădulea̧sa* sau *sătúcu* sau *bálta*, *paraskivéni*, *domneásca*,

bivolăréşti. Numărul familiilor este de peste 1000, cu tot cam atâtea case. Localităţile cu care se învecinează: *la miază noápte milcovu* fost *risipíţi*, la sud *boţîrlắuu, vúlturu, hunguléşti, ogiléşti, bordęásca, şindilíta* sau *jugĭnéşti, zilíştęa, slobozíịa*.

Informatorul apreciază că în privinţa graiului cei de la *mircéşti* de la *vúlturu zic pe şéịa maị moldovinéşte*. În comună există şi 6–7 familii de *ţigani*.

În localitate există şcoală generală, cămin cultural, dispensar, bibliotecă şi, până la unificare, sfat popular. Ocupaţia de bază a locuitorilor o constituie agricultura. Informatorul precizează că satul este vechi, că datează înainte de războiul din 1877. Locuitorii din sat pleacă la lucru *la yiị la podgóriị la udobéşti, járiştęa, vîrteşcóị, cotéşti*, precum şi *la combinát, la construcţiị la focşáni*. Copiii din sat pleacă la şcoli superioare la *focşáni*, la *galáţi* şi la *bucuréşti*.

Nume de familie mai frecvente în localitate: *giholáru, bătrînu, gánęa, turcítu*. Prenume mai frecvente: la bărbaţi: *mihaláki, iuón, duńitru, stan, vasíle*; la femei: *iuána, ilęána, cárę-o diznárdă-ị zíce lenúţa, măriuára, vasilíca, duńitra*. Câteva porecle: de bărbaţi: *burgélęa, uońidă, păpă-lápte, talábă* (*buníсu luị avęá níşti picóare mari, lábe*); de femei: *gălbinica, jîdoáfca că áre pokistrắţ, móliịe* (*dácă-ị tăcútă*), *puịcána*.

În legătură cu obiceiurile specifice localităţii, informatorul spune: *la noị la sărbătóri să-mpárte străkíni, páscă, la múnte nu-ị uobicéịu ắsta ca la noị*.

B. Date despre informatori

I. Matei C. Mihalache în rostirea populară *matéị mihaláke*, născut în *gologánu*, 61 de ani (*împlinésc la septémbre şáịzeşiúnu*), de profesie agricultor şi rotar. Nu a urmat decât 3 clase primare, căci *s-a stricát róstu şcóli cu războịu pe nóosute şáịşpe*. A satisfăcut serviciul militar în anul 1930 *la treị călăręáţă în focşáni, artiléririe călăręáţă*. A mai făcut *concintrắri*, la Râmnicul Sărat şi Caracal. A fost ucenic la rotărie 3 ani la Focşani, *păţéşti* şi *risipíţi*. A luat prima oară contact cu oraşul la vârsta de 14 ani, la Focşani. Informatorul afirmă: *maị citésc, da nu pręa maị văd bine*. Părinţii, născuţi în Gologanu, erau agricultori. Este căsătorit. Soţia informatorului este născută *tot în gologánu* şi a urmat 4 clase primare. Informatorul are dantură intactă şi auz normal.

II. Matei Stana, 54 ani, 4 clase, soţia informatorului principal, a răspuns la chestionarul special *Cânepa*.

Ancheta s-a desfăşurat în perioada 21–24 aprilie 1969.

727. BORDEASCA VECHE, com. Tătăranu, jud. Vrancea

A. Date despre localitate

Localitatea se numeşte oficial Bordeasca Veche, com. Tătăranu, jud. Vrancea. Este aşezată în câmpie, la 20 de km sud-est de Focşani. Numele oficial anterior era Obileşti, în perioada războiului din 1911–1944 s-a numit comuna Măzăreni. În pronunţia locală se numeşte în continuare *uogiléşti*, iar locuitorii îşi zic *uogileşténi* (sg. *uogileştęán*). Ca şi ceilalţi locuitori din câmpie locuitorii ce consideră *cojáni*. Localitatea este punctul de anchetă 470 WLAD.

Apele curgătoare din raza aşezării sunt *rîmnicu sărát* şi *bălánu um‿pîrăịáş fără izvoáre, da cáre fáce prăpắd la tokírea zăpézilor*. Munţii cei mai apropiaţi sunt *múnţi vránci*. Nume de locuri mai cunoscute în perimetrul aşezării: *şánţu lu clóşcă, izlázu copác, copăcéni, válęa hăŋguléşti, şfórile vek* (o veche moşie mănăstirească expropriată de domnitorul Cuza, după cum afirmă informatorul, şi care se întindea până în localitatea Gologanu – (vezi mai sus pct. 726), *zdromţoáịa, ğurğoáịa, măturíca ŭ‿loc sărác cáre nic de izláz nu-ị bun, la crúce*. Numele diverselor părţi ale localităţii: *copáci, sátu ăl mári, bordęásca, bogzéni, bordęásca, nóuă* sau *jugĭnéşti*. Localitatea (împreună cu Bordeasca şi cu Jughineşti) are aproximativ 5000 de suflete şi peste 1500 de case. Numele localităţilor cu care se învecinează: *la apús yinę bógza, la nord yini gologánu şî cu zilíştęa, la răsărit málurli şi hăŋguléşti, la sud rîmnicéni*. Aşezarea nouă din împrejurimi este *jugĭnéşti*, creată prin 1900–1910, *uámeniị-s cam de prin bordęásca traşi acólo*. Numele localităţii vine de la *joágin, care să scărkiná*. Întrebat care dintre localităţile învecinate se deosebeşte din punctul de vedere al graiului, informatorul răspunde: *mărtinéşti, noị spúnem cicríc, eị ịi spun roátă citirig, iar de la vúlturu îŋcólo se deosebésc*.

Întrebat dacă există minorităţi naţionale în sat, informatorul răspunde: *a fos‿um‿bulgár, a murit kar acúm ŭ‿an*; mai există circa 20 de familii de ţigani. În localitate există o secţie a întreprinderii Vinalcool, la care lucrează muncitori din sat, şcoală generală, magazin universal, poştă, dispensar veterinar, dispensar uman, cămin cultural. Ocupaţia de bază a locuitorilor este agricultura. În privinţa istoricului localităţii şi a numelui acesteia, informatorul spune că „a fost un mocan care umbla cu o *ogálă* târâş şî de la ăla a rămas numele satului *uogiléşti*". După tradiţia locală acum 200 de ani satul era compus numai din vreo 8 bordeie. Locuitorii se duc, de obicei, să vândă sau să cumpere produse la *măịcănéşti* (cca 15–16 km) şi la *focşáni*. Fac deplasări sezoniere la muncă în podgorii la Budeşti, Urecheşti, Odobeşti. Copiii se duc de regulă la şcoli „mai înalte" la Focşani, Galaţi şi Odobeşti.

Nume de familie mai frecvente în localitate: *míhu, bou̯ róşu, dávid, martác, dumitráke*. Prenume mai frecvente: la bărbaţi: *stan, górge, vasíle, zankír, iuón*; la femei: *măriuára, sánda, lína, maríţa, bălắşa*. Câteva porecle: la bărbaţi: *úrlă, sticléţi, boálă róşiịe* (pentru familia Bou Roşu, vezi mai sus), *goáŋgă, ţírdęa, bejlíuu*; la femei: *járca, baléna, maịúru, anetóịu, juleŋcúţa*.

La obiceiuri specifice localităţii este de menţionat, mai ales, marea varietate a colindelor: *colíndu dę feręástă, doámnile, colíndu întrębă, colínd de tíneri, colínd de bătríni, colínd de băịát, colíndul de fátă prin cel-cel*.

B. Date despre informator

Mihu Călin Stan în pronunţia locală *míu* sau *míhu călín stan*, poreclit *úrlă*, născut în *uogiléşti*, în vârstă de 64 de ani, agricultor. A urmat 5 clase primare, iar după primul război mondial a urmat şi la şcoala de adulţi. A satisfăcut serviciul militar între anii 1927 şi 1929 la Făgăraş. A fost concentrat în timpul războiului la Craiova, Câmpina, Bucureşti, Râmnicul Sărat. A fost pe frontul din Est până în Caucaz. A luat contact cu oraşul, copil fiind, la Focşani şi Râmnicul Sărat. Informatorul precizează că „citeşte, dar nu prea are timp". Este căsătorit a doua oară, a avut 13 copii, dintre care 10 în viaţă. Părinţii informatorului, originari „tot din Oghileşti", au fost agricultori. Prima soţie a informatorului (decedată) era născută în *vîịiịtoáręa*, care ţine de *mărtinéşti*, localitate la 6 km distanţă. Actuala soţie este născută în Gologanu (8 km distanţă) şi a urmat 4 clase primare. Informatorul are dantura intactă, pronunţia clară, auz perfect. A răspuns atât la chestionarul general, cât şi la cele speciale, cu excepţia *morăritului*, deoarece aici în câmpie nu există moară de apă. Ancheta s-a efectuat în perioada 24–27 aprilie 1969.

728. RÂMNICENI, com. Măicăneşti, jud. Vrancea

A. Date despre localitate

Localitatea este aşezată în Bărăgan la circa 30 km sud-est de Focşani. Localitatea a fost reşedinţa comunei Râmniceni, în pronunţia locală *rîmnicéni*. Locuitorii îşi zic *rîmnicéni* (sg. *rîmnicán*). Ca şi ceilalţi locuitori ai regiunii, îşi zic *munténi* (sg. *muntęán*).

Singura apă curgătoare în perimetrul aşezării este *rímnicu*. Informatorul nu cunoaşte denumirea munţilor mai apropiaţi: îi denumeşte generic: *la dęálu, la múnte*. Nume de locuri mai cunoscute în raza localităţii: *pă ţélnă, coáda gírli, la nănézi, popęásca písti gírlă*. O parte a satului este denumită *sátu nou̯*, cartier creat de circa 20 de ani. Localitatea are aproximativ 900 de familii şi 700 de case. Localităţile învecinate: *slobozíịa, botéşti, tătáru, măịcănéşti, mănéşti, máluri*. Aşezarea nouă este *sátu nou̯ cu locuịitóri tot din rîmnicéni*. Informatorul apreciază că, în privinţa graiului, cei de la *nănéşti vorgésc límba moldovęánă, ịeị vorbésc cu pi, la cămáşă zic şi căméşă*. În localitate sunt şi aproximativ 13 familii de ţigani. Există cămin cultural, două şcoli generale, bibliotecă, dispensar. Încă mai există localul „sfatului", căci până de curând localitatea Râmniceni a fost reşedinţă de comună. Ocupaţia de bază a locuitorilor este agricultura. După tradiţie, localitatea *ári píştę şáse súte dę ani, ịe sat véku, să vorgéşte de un mocán cárę a avút o tírlă dę uoị pę málu ápi*. Locuitorii din sat mai pleacă, tot la munci agricole, la deal, la vii, la ferme de stat. Copiii din sat pleacă la şcoli la Brăila, Focşani, Galaţi şi Tecuci.

Nume de familie mai frecvente în localitate: *dumitráke, ịácob, bălán, bácu, dobrícă*. Prenume mai frecvente: la bărbaţi: *ịon, vasíle, górge, neculáị, costícă, ştefănáke, codín*; la femei: *iuána, vasilíca, ğergína, tudóra, dída, maríịa*. Câteva porecle: la bărbaţi: *álde ketręánu, cicór, grécu, păscáru, cobotáru, ţíru*; la femei: *gligoroáịa, sánda şkoápa*.

Obiceiuri specifice: *împărţésc la móşi de ịárnă şi la móşi de váră*.

B. Date despre informatori

I. Iacob V. Avram, în rostirea locală *ịácob ve avrám*, zis *áldi ịácuv*, născut în Râmniceni, de 69 de ani, de profesie *agricutóru*; a urmat 5 clase, *aşá ịerá atúnc*. A făcut serviciul militar la Brăila la *doị grănicéri* şi a fost *dat pă frontiéră la nístru*. Deplasări numai ca militar, la Tighina. La oraş a fost *la focşáni, de cín‿ịerám mic*. Întrebat dacă citeşte, răspunde: *cetésc maị rar*. Informatorul este căsătorit. Părinţii erau născuţi *tot aịíc în rîmnicéni* şi s-au ocupat tot cu agricultura. Soţia, născută în Râmniceni, nu a urmat la şcoală. Copiii sunt în sat, agricultori.

Informatorul are auz bun, dantură intactă, pronunţie clară. A răspuns la chestionarul general şi la chestionarele speciale (cu excepţia chestionarului *Cânepa*, la care a răspuns alt informator).

II. Iacob Tudora, 69 de ani, născută în Râmniceni, fără şcoală. Este soţia informatorului principal. A răspuns la chestionarul special *Cânepa*.

Ancheta s-a efectuat în perioada 4–8 iunie 1968.

729. NĂMOLOASA-SAT, com. Nămoloasa, jud. Galaţi

A. Date despre localitate

Localitatea este aşezată pe malul sudic al Siretului la confluenţa cu Râmnicul. În pronunţia locală, *nămoloása-sat*. Locuitorii îşi zic *nămoloşáni*, iar ca regiunea de care aparţin se consideră *moldovéni*.

Apele care curg pe raza localităţii sunt *sirétu* şi *rímnicu-sărát*. Munţii cei mai apropiaţi sunt *múnţi vránci*. Nume de locuri mai cunoscute în localitate: *la bîrlăgél* (tarla), *bîrládu márę* (izlaz), *cortoclęása, vále cu ịaz di péşti, jidănéscu* (loc arabil). Numele diverselor părţi ale localităţii: *crucéru* (cătun), *blehắni* şi *sátu-vek*. Localitatea are circa 800 de familii, cu tot atâtea case. Localităţile învecinate: *túdor vladimiréscu písti sirét, fundéni vek kar îm‿mărgínęa sirétuluị, córbu vek* (la sud), *măịcănéşti, mănéşti, nămoloása-tîrg*. Întrebat care dintre localităţile învecinate se deosebesc din punctul de vedere al graiului, informatorul răspunde: *măịcănéşti vorgésc graị muntenésc şi córbu vek*. În localitate există cămin cultural, şcoală generală, sediu CAP, punct farmaceutic şi încă un local al „sfatului", care, de curând, prin noua organizare administrativă, s-a contopit cu cel din Nămoloasa-Târg. Ocupaţia de bază a locuitorilor este *plugăríịa*. Tinerii din sat lucrează ca muncitori la Galaţi, în special la construcţii. După tradiţie, localitatea este *di pi tímpu lu*

ștéfan ĉel márę, pi úrmă au̯ fost clăcáș! la boi̯ér! și-mpropietăríț! în 1864 de cúza. În localitate se ține târg *la sfîntu tu̯áder și la búna vestíre la nămolǫása tîrg.* Atunci vin la târg oameni din Măicănești, T. Vladimirescu, Fundeni etc. Ca să-și vândă produsele localnicii *să duc la tîrgu săptămînál di la măi̯cănéșt! și di la focșán!.* Locuitorii pleacă periodic și sezonier la muncă la Galați la construcții și la asfaltat șosele pe linia Brăila–Râmnic.

Nume de familii mai frecvente în localitate: *condrúz, cúcu, lăcătúș, ǵóca.* Prenume mai frecvente: la bărbați: *vasílę, ión, neculái̯, ștefán, ǵórǵe, gligóre, ilíi̯e*; la femei: *dumítra, maríi̯a, sánda, ștefána, ili̯ána, vasilica, caterina.* Porecle: la bărbați: *vrăgiói̯, bulgáru, córĉu,* la femei: *gúră-spártă, șúi̯a, súrda, olǫága.*

B. Date despre informatori

I. Ghioca D. Vasile, în pronunția locală *góca vasílę,* născut în Nămoloasa-Sat, *șàptizắĉ di an!,* ocupația *plugăríi̯a* și *muzicánt* (a cântat până acum câtiva ani din clarinet); 5 clase primare. A satisfăcut serviciul militar între 1919 și 1922 la Brăila. În timpul primului război mondial a fost refugiat în com. Grivița, jud. Covurlui. Contacte cu orașul: *la brăila cînd i̯erám tînăr, la focșán! cumpărám ḱerestę́á.* Citește ziare și cărți. Căsătorit, patru copii, un băiat muncitor la Combinatul Siderurgic Galați, o fată muncitoare la Chiscani, alte două fete casnice în sat. Părinții plugari, născuți în Nămoloasa-Sat. Soția născută în Nămoloasa-Sat, 5 clase. Informatorul are un auz bun, îi lipsesc câtiva dinți, dar are o pronunție clară. A răspuns la chestionarul general și la chestionarele speciale, cu excepția chestionarelor *Cânepa, Morăritul.*

II. Ghioca Smaranda, 66 ani, 5 clase primare. Soția informatorului principal. A răspuns la chestionarul special *Cânepa.*

Ancheta s-a efectuat în perioada 8–12 iunie 1968.

730. SIRIU-BĂI, com. Siriu, jud. Buzău

A. Date despre localitate

Localitatea este așezată pe șoseaua Buzău–Brașov, pe malul râului Buzău, la 86 de km nord-vest de Buzău. În pronunția locală *siríu băi̯.* Anterior Siriu a ținut de comuna Nehoiașu. Localitatea s-a numit *lúnca berbéĉilor* și apoi Siriu-Băi. Locuitorii își zic *sirién!* (sg. *sirii̯án*); cei din jur îi numesc pe locuitorii din Siriu-Băi *berbecár!* (sg. *berbecár*), după vechea denumire de Lunca Berbecilor. Ca locuitori ai regiunii își zic *buzoi̯én!* (sg. *buzoi̯án*) și *muntén!* (sg. *muntę́án*).

Apele care curg prin comună: *bónțu sec, bónțu máre, buzắu̯, înșeláta, pîríu harțágu, ~ sásu, ~ grămáticu, válęa nęágră, izvóru fără núme, izvóru brádului̯, ~ băilor, tehắrău̯, siríu, ĝúrca, izvóru stroi̯ę́știlor, ĝúrca mícă, cașóca, groșétu.* Munții cei mai apropiați: *múnți buzắului̯,* cu vârfurile: *vîrfu mălíi* (Siriu), *cúru múntelui̯, gólu tehărắului̯, poi̯ána din cále.* Nume de locuri mai cunoscute: *múḱa bábi, stîna lui̯ bríĉu, la arĝintắrii̯* (izlaz și pădure), *grǫápa berbéĉilor, lúnca berbéĉilor, uscătúra, frúntęa ĝúrcă.* Numele diverselor părți ale comunei: *gúra siríului̯, grǫápa vîntului̯, siríu băi̯, brǫásca mícă, mușĉelúșa, brǫásca, lúŋca sásului̯.*

În comună locuiesc peste 2000 de locuitori și sunt aproximativ 600–700 de case. Localitatea fiind de munte, este așezată pe o distanță mare, pe valea apei. Comuna are de fapt 5 sate așezate în continuare: Siriu, Gura Siriului, Cașoca, Mușcelușa, Bonțiu, Colțu Pietrii. Localitățile cu care se învecinează: *nehoi̯áșu la sud, la mi̯ázắ nǫápte să rozoréște cu covázna, la vest cu ḱójdu, la răsăríț cu gúra tégi.* Întrebat cu privire la deosebirile de grai, informatorul răspunde: *îŋ‿crázna și întorsúra au̯ un dialéct mai̯ deosebít, vorbésc cu „no drágă", „ĉe mai̯ faĉ fîrtáte", la grajd spun șúi̯ă, la coteț spun găbănáș.*

În sat există o stațiune de băi antireumatismale cu instalații primitive (izvoare iodate și sulfuroase), care se folosesc numai vara. În satul Mușcelușa sunt vreo trei familii de maghiari. În comună 25–30 de familii de rudari. Întreprinderea forestieră Nehoiu are exploatare în sat. În sat există școală de 4 ani. Ocupația de bază: muncitori forestieri. Se mai practică creșterea oilor și agricultura. Se spune că satul a luat naștere cu oameni din Nehoiașu. Târg se ține săptămânal în satul de reședință al comunei, Siriu, în graiul local *brǫásca,* sau în *lúŋca járiști.* La aceste târguri vin cu cereale oameni din partea câmpiei și din jud. Covasna. Locuitorii se duc la muncă la Nehoiu *că-i̯ ĉéntru muncĭtorésc.* Copiii locuitorilor se duc la liceu la Pătârlagele sau la Brașov. La facultăți, la București și la Iași.

Nume de familie mai frecvente: *dihóru, bríĉu, stănéscu, damii̯án, lęáu̯, tudósie, negréi̯.* Prenume mai frecvente: de bărbați: *iu̯ón, ǵórǵe, vasíle, dumítru, pétre, rádu*; de femei: *maríi̯a, iu̯ána, zamfíra, orténza, rucsándra, ĝenovéva.* Câteva porecle: de bărbați: *șḱópu, gușátu, mereclę́u̯* (= par care se pune la căpița de fân); de femei: *zbîrna* (fiindcă femeia respectivă *torĉę́á mergîndă*), *hîpa, țîrǫáica, hapelǫáica.*

Obiceiuri specifice: *refenę́á* (petrecere de duminica seara numai între băieți); la Rusalii se poartă la brâu usturoi și foaie de salcie ca să nu-i ia Rusaliile; la Anul Nou, cu *colindéțe* și cu *buháiu̯.*

B. Date despre informator

Dihoru G. Ion, în pronunția locală *dihóru ǵe iu̯ón,* zis *iu̯ón al líni,* născut în Siriu, de 66 de ani, 5 clase. A fost militar la Buzău. În timpul celui de-al doilea război mondial a fost în Moldova și Bucovina. A luat contact cu orașul de mic copil, la Buzău. Citește ziare și, mai rar, cărți. Căsătorit. Părinții, născuți în Nehoiașu (tatăl) și Pătârlagele (mama), stabiliți prin căsătorie aici în sat. Tatăl a fost muncitor la pădure și crescător de vite. Soția născută în *păltinén!,* 60 de ani, 5 clase. Informatorul are auz bun, pronunție clară. A răspuns la chestionarele speciale și chestionarul general, cu excepția chestionarului *Viticultura.* Ancheta s-a efectuat în perioada 2–5 oct. 1969.

731. GURA TEGHII, jud. Buzău

A. Date despre localitate

Localitatea este așezată pe valea Bâscei, la 15 km nord-est de Nehoiu și la 88 de km de Buzău, într-un teren accidentat, cuprinzând parte din munții cei mai mari și cei mai frumoși ai județului, cu întinse fânețe și izlazuri. În pronunția locală satul se numește *gúra tégi* iar bătrânii pronunțau *gúra tę́gi.* Localitatea a constituit punctul 735 din ALR I. Locuitorii își zic *gúra tęǵén!* (sg. *gúra tęĝę́án*). Numele colectiv al locuitorilor din regiune este *buzoi̯én!* (sg. *buzoi̯án*) și *muntén!* (sg. *muntę́án*).

Apa mai importantă care curge prin comună este *bîsca rusíli,* care mai sus, spre izvor, este formată din *bîsca máre* și *bîsca mícă.* Afluenții Bâscei sunt: *păltinișu, hînsáru, góteș, táinița, izvóru tégi, fulĝeríșu, izvóru varlámului̯.* Munții cei mai apropiați sunt *múnți buzắului̯,* cu vârfurile *penteléu, ivanéțu, pódu cálului̯.* Numiri topice din hotarul satului: *dę́álu cu mălái̯, dę́álu córbului̯, dę́álu lu vódă, gólu răzbói̯ului̯, rusíla, brînzęa, téga, dogár!, ĉernátu.* Numele diverselor părți ale localității: *pod, pe téga, argăsăléșt!, pe fulĝeríș, táiniță, válęa lárgă.* Satul are aproximativ 420 de familii și 390 de case. Localitatea se învecinează cu *furtunéșt!* la sud și cu *varlám* la nord. Așezarea mai nouă din împrejurimi este *vádu u̯oi,* care datează de prin 1920, fiind un sat de ungureni. Întrebat care din localitățile învecinate se deosebește din punctul de vedere al graiului, de satul lor, informatorul răspunde: „la Varlam, unde sunt mulți veniți din Ardeal". În localitate și în comună nu există minorități naționale, dar „în Varlam sunt vreo 4–5 familii de maghiari".

În sat există o întreprindere forestieră cu centrala la Nehoiu; de asemenea, consiliu popular, școală generală, cămin cutural, bibliotecă, un birou al sectorului de exploatare forestieră. Jumătate dintre locuitori sunt muncitori forestieri, iar jumătate agricultori și crescători de vite. Înainte vreme locuitorii se ocupau cu tăierea trunchiurilor la ferăstraie de apă și cu lucrarea unor obiecte de brad (scânduri, putine, donițe, șindrilă etc.).

După tradiția locală satul s-a înființat în secolul al XVIII-lea, cu locuitori veniți din comuna Sibiceu și din Țara Bârsei. Aici erau proprietăți mai însemnate (Tega și Bâsca) ale cetelor de moșneni.

În localitate se mai țin târguri la *sîn pétru* (29 iunie) și la *sîntă mắrii̯a mícă* (8 septembrie), când vin la târg locuitori din *brătuléșt!, lopătár!, nehói̯, nehoi̯áș.* Înainte vreme *era tîrg pe penteléu* la Duminica Mare (Rusalii). Locuitorii se duc să-și vândă produsele sau să facă cumpărături la Nehoi. Informatorul precizează că de curând, cam de 10 ani, majoritatea tinerilor nu se mai duce la pădure. Copiii merg la școli profesionale la Brașov sau la liceu la Pătârlagele și la Buzău.

Nume de familie mai frecvente în localitate: *bogzói̯, pîrvuléscu, dogáru, brăgắu̯, podáru, zamfír.* Prenume mai frecvente: la bărbați: *ǵórǵe, constantín, iu̯on, mánęa, dumítru, neculái̯*; la femei: *ilę́ána, aníca, maríța, stánca, smaránda.* Câteva porecle: la bărbați: *cuțitéi̯, i̯ohán, mutéi̯, durnáru* (*îi̯ duruít*), *popéi̯* (de la Popa), *tăbîrcă*; la femei: *bíja, lála, púḱęa, didę́áu̯a.*

Obiceiuri specifice: la Rusalii pun pelin și frunze de nuc la brâu. La Anul Nou umblă cu ursul, buhaiul etc. Satele care aparțin de comuna Gura Teghii sunt: *păltiníș, furtunéșt!, nimértęa, varlám, vádu u̯ói.*

B. Date despre informatori

I. Podaru T. Mihai, în rostirea locală *podáru mihái̯,* născut în localitate, 59 de ani, de profesie muncitor forestier; actualmente pensionar, se ocupă cu agricultura. A urmat 5 clase. A făcut armata la Buzău (1932–1933). În timpul concentrărilor din 1939–1940 a fost în jud. Dorohoi, apoi în timpul războiului, 1941–1942, în Basarabia, până a fost rănit. A luat contact cu orașul la Buzău, la vârsta de 15 ani, în 1925. Citește mai ales ziare. Are doi copii, cu care are contacte rare: un băiat care a urmat matematica și o fată învățătoare. Părinții, născuți în Gura Teghii. Tatăl a fost dogar. Soția, născută în localitate, a urmat 7 clase. Informatorul are dantura intactă, auzul normal, pronunția clară. A răspuns la chestionarul general, precum și la chestionarele speciale: *Agricultura, Oieritul, Morăritul, Terminologia meseriilor.*

II. Podaru Anica, 49 de ani, 7 clase, soția informatorului principal. A răspuns la chestionarul special *Cânepa.*

III. Bogzoiu Nicolaie, 44 de ani, 6 clase; muncitor forestier, în prezent factor poștal. Se ocupă cu agricultura. A răspuns la chestionarul special *Apicultura.*

În localitate nu s-a pus în discuție chestionarul special *Viticultura,* deoarece în zonă nu crește vița de vie. În schimb se lucrează mult țesături din lână (plocate, sărici, dimii, zeghiete). Ancheta s-a făcut în perioada 5–8 oct. 1969.

732. LUNCILE, com. Lopătari, jud. Buzău

A. Date despre localitate

Satul Luncile al comunei Lopătari este așezat pe valea Slănicului la 68–70 de km nord-vest de Buzău. Terenul este muntos, acoperit de vaste și seculare păduri. Pământul este bogat în minerale precum sare, gips, fier și în ape minerale (sulfuroase). În pronunția locală satului i se spune *lunĉ,* iar locuitorilor *lunĉén!* (sg. *lunĉán*) și *buzoi̯én!* (sg. *buzăi̯án*).

Apele principale care curg prin localitate sunt: *slăníc, izvóru măĉéșului̯, ~ clăjni, ~ zmolę́ánului̯, pîríu ploștíni, izvóru pușcắrii, ~ lúnĉi.* Munții *buzắului̯,* cu vârfurile: *vîrfu ḱéii, bręazắu̯, poi̯ána gréĉului̯, málu róșu, ivanéț.* Nume de locuri mai cunoscute în perimetrul așezării: *válęa căpățíni, ~ zmolę́ánului̯, ~ cu arín!, izlázu bubui̯ítu, brazắu̯, măĉéșu.* Numele diverselor părți ale localității: *málu róșu, rúncur!, válęa căpățíni, luĉǫára.* Satul are aproximativ 400 de familii, cu tot atâtea case. Localități învecinate: *lopătár!, térca, împistrítu, brébu.* Așezarea cea

mai nouă este *rúncur!*: *cîn_ierám ieu mic iera núma cîte-o ᵘodáie*. Dintre localitățile învecinate, *pláiu núcului să diosibéște și ca port și ca vórbă, vorbésc o vórbă mai côbănéăscă*. La 35 de km există stațiunea Siriu-Băi. În localitate locuiesc aproximativ 10 familii de țigani.

În sat există numai școală de 4 ani. Ocupația locuitorilor este *créșterea vitelor* și *cu dúsu la ifétur!* (muncitori la exploatări forestiere). Se mai ocupă de asemenea cu dogăria.

După tradiție *aiîĉ ieráu clăcáș! și în lopătár! ieréáu răzéș!*; *plătéáu zăĉuiálă la boiér!*. Satul de reședință, Lopătari, e vechi, iar satul Lunci e mai nou. Târg se face în Lopătari, duminica; locuitorii merg să-și vândă produsele sau să cumpere la Buzău și la Beceni. Locuitorii din sat mai pleacă și în alte părți la muncă, la șantiere (la Galați), la sonde și la exploatări forestiere. Copiii locuitorilor se duc la școli mai înalte la Buzău, la București, și la Brașov.

Nume de familie mai răspândite: *dáscălu, dóbrotă* („familii de *dobrotár!* îs mulți"), *coșcónea, băbúș, álbu*. Prenume mai frecvente: la bărbați: *neculái, vasíle, iuón, górge, dragomír, dumítru, constantín*; la femei: *maríia, iléána, floárea, viorica, vóica, néácșa*. Câteva porecle: la bărbați: *căpățînă, cónea, béngu, bîșcenél, dăscăléĉ, cojocáru*; la femei: *bénga, coáta*.

Obiceiuri specifice: *îngroápă ánu* (revelion), *la lăsáta sécului s-aprind lumînăr! la stîlp!. A dóua zi sk'imbă și vásele ca să-ncápă póstu.*

B. Date despre informatori

I. Dascălu N. Dragomir, în rostirea locală *dáscălu dragomír*, zis *dăscăléĉ*, născut în *lunĉ*, 68 de ani, 4 clase. Se ocupă cu *víte, agricultúră, cu pométur!*. În tinerețe a lucrat la pădure. A făcut armata la Galați (1923–1926). S-a deplasat la *bîrlád, galáț!, cu coĉintrắr!*, în Argeș. A luat contact cu orașul la Buzău, fiind copil. Citește *puțin că nu prea văd*. Căsătorit, are patru copii, dintre care trei căsătoriți în sat, iar băiatul cel mai mic este aviator la Buzău. Părinții informatorului erau născuți în sat și se ocupau *tot cu múnca, agricultúra, cu víte, cu ᵘoi*. Soția informatorului, născută în Lopătari, a urmat 4 clase. Informatorul are dantura intactă, auzul normal, pronunția clară. În sat există fenomenul palatalizării la toată seria, dar se evită în discuția cu anchetatorul formele palatalizate. Informatorul a răspuns la chestionarul general și la chestionarele speciale *Agricultura, Apicultura, Oieritul, Morăritul, Terminologia meseriilor.*

II. Dascălu Floarea, 70 de ani, 4 clase, soția informatorului principal. A răspuns la chestionarul special *Cânepa*.

Ancheta s-a efectuat la domiciliul informatorilor. Nu s-a discutat chestionarul *Viticultură*, în zonă neexistând viță de vie. În sat există mai multe mori de apă. Ancheta s-a făcut în perioada 19–22 mai 1969.

733. MIHĂLCENI, com. Ciorăști, jud. Vrancea

A. Date despre localitate

Localitatea este așezată pe malul stâng al Râmnicului, la 24 de km est de Râmnicul Sărat și la 38 de km sud de Focșani. În pronunția locală localitatea se numește *mihălĉén!* și aparține de comuna Ciorăști. Înainte a fost reședința comunei Mihălceni. În legătură cu numele localității Mihălceni, informatorul spune *ĉícă a fost únu mihălĉícă topliĉánu*. Informatorul pretinde că localitatea nu ar avea un nume de batjocură, dar spune numele de batjocură al localităților vecine: *la codréșt!* se spune *coleșán!*, iar la Salcia veche *leșináț!*. Locuitorii își zic *mihălĉén!* (sg. *mihălĉán*), iar ca nume general *rîmniĉén!* (sg. *rîmniĉán*).

Apa care curge prin comună se numește *rîmnicu*. Întrebat dacă apa are spre izvor sau spre vărsare un alt nume, informatorul răspunde: *în sus la deal are, la noi nu*. Munții cei mai apropiați sunt *múnți rîmnicului*. Nume de locuri mai cunoscute în perimetrul așezării: *la mărăĉín!, pă sálĉia, pă pók'ină* (vale) *la báltă cu toáti că nu mai ie báltă, în pămîntu sátului*. Numele părților localității: *broștén!* (iera apă multă), *la oltén!* (îs *mulț d-álde oltéánu*). Localitatea are cam 500 de familii și aproximativ 400 de case. Localități învecinate: *ĉorắșt!, sálĉia nóo, sálĉia vék'e zis leșináț!, băléșt!*. În sat există cam 15 familii de țigani, care sunt majoritatea lăutari sau fierari. În localitate există școală generală, cămin, grădiniță de copii, bibliotecă, sediu CAP. Ocupația de bază a locuitorilor: agricultura. După tradiție, numele localității Mihălceni se trage de la *unu mihălĉíĉă tăpliĉánu*. După știința informatorului, *mihălĉéni ie mai vek' ca ĉorắști*. Înainte de război a existat târg săptămânal la Ciorăști, în special de vite. Locuitorii merg la târg mai ales la *măiĉănéșt!*, [unde] *ie tîrg mai máre ca la rîmnicu sărát. tinerétu pleácă la meserii și la școl!*; *acúma de cîn cu vránĉa* [pleacă] *la focșán!, la bîrlád*; *înaínte la rîmnic*.

Nume de familie mai frecvente în localitate: *ᵘoltéánu, tudoránĉa, parask'ív, crăĉún, moiĉánu, négru*. Prenume frecvente: la bărbați: *iuón, niculái, dumítru, constantín*; la femei: *maríia, iuána, maríța, iléána, lenúța*. Câteva porecle: la bărbați: *dițóiu, ᵘoțét* (*iera iúte*), *pescáru, múĉa, púriĉe*; la femei *dúpă porécla lu ta-su, a lu cutáre*.

Ca obiceiuri, se remarcă varietatea acestora la nuntă.

B. Date despre informator

Paraschiv V. Constantin, în vorbirea locală *parask'ív constantín*, zis *múĉa*, născut în Mihălceni, în vârstă de 65 de ani, agricultor, a urmat 5 clase primare. A satisfăcut serviciul militar la Râmnicul Sărat în perioada 1926–1928. În timpul războiului a umblat prin Moldova și prin Basarabia. A luat contact cu orașul la vârsta de 6 ani, la Râmnicul Sărat. Citește ziare, iar iarna mai citește și cărți. Căsătorit. Părinții erau originari din sat și s-au ocupat cu agricultura. Soția este născută în satul Salcia Veche (care aparținea de comuna Mihălceni). A urmat o clasă. Informatorul are o fată soră medicală la București și un băiat și o fată în sat, agricultori. Are dantura intactă, auzul normal, pronunția clară. A răspuns la chestionarul general și la chestionarele speciale, cu excepția chestionarelor *Agricultura, Morăritul*. Ancheta s-a efectuat în perioada 10–13 nov. 1970.

734. NEHOIAȘU, com. Nehoiu, jud. Buzău

A. Date despre localitate

Localitatea este așezată pe malul Buzăului la cca 74 de km nord de Buzău, pe șoseaua Buzău–Brașov. În pronunțarea locală *nehoiáșu*. Anterior a fost reședința comunei Nehoiașu. Ancheta se face în cătunul *ársele*. Localnicii își zic *nehoiesán!* (sg. *nehoieșán*), iar locuitorii regiunii își spun *buzoién!* (sg. *buzoián*). Localitatea a fost anchetată pentru WLAD (pct. 484).

Apele care curg prin localitate sunt *buzắu* și *bîsca rosíli*. Afluenții acestora sunt: *nehoiáșu, izvóru puricoásei, ~ gúra ruptúri, ~ șigiți, ~ înșeláta, válea árselor, izvóru lúnca ᵘóii, léurda, izvóru puturósului, ~ venetișului, múnți buzắului* cu vârfurile *ᵘoltéánu, în curmătúra, vîrfu pinắĉilor, vîrfu bóț!, deálu spoiéli, pódu boábi, séĉu nehoiáșului*. Alte nume topice: *blidărésle* (vârf), *colíbele, pálmili míĉi și mar!, lázu* și *poiána lázului, afiniș, groápa înșeláț!, piátra înșeláț!, curmătúra bîsĉi, piátra pițigóiului, pódu zméuului, lácu bák'i, léspez!, stîna bătrînului, păstăneáța inării, ridik'ele, în dos, múk'a pláiului, în fáță, vîrfu féti, fáța gréĉilor, călmățúi, groápa lúngă, la stúru, șigița, frásinu, fáța lu măr, deálu puricoási, podén!*. Numele diverselor părți ale localității: *válea nehoiáșului, lúnca pripórului, puricoása, prúndu, deasúpra málului, în groápă, jéțu, pómi sau aníni melitárului, múk'a mănăstíri, gúra bîsĉi, ársele*.

Localitatea are aproximativ 1200 de familii și 1000 de case. Localități învecinate: *ne rozorím cu gúra tégi, cu nehóiu, siríu, stănila*. Există în apropiere stațiunea Siriu-Băi (la 11 km). În localitate există o întreprindere forestieră (Nehoiu), la care vin să lucreze locuitori „din satele din jur până la Mărunțișu și Cislău". În sat există două școli cu clasele 5–8 și patru școli cu clasele 1–4, două cămine culturale, bibliotecă, dispensar, sediu CAP, patru biserici (dintre care una de lemn, foarte veche). Terenul este foarte muntos și păduros, cu poziții frumoase. Localitatea este veche, menționată documentar din sec. al XVII-lea. Actele moșnenilor de aici poartă date și mai vechi.

Ocupațiile de bază ale locuitorilor: muncitori forestieri și muncitori agricoli. Înainte erau multe fierestraie de apă „și cu dubă și cu roată". În prezent nu se mai face târg în localitate. Înainte era târg anual *la sîntă-máriie pe lúnca pripórului, la sînt-iliie să fắcă pă bîsca, la bîsĉén! la sfíntu constantín și ieléna să fắcă pe prund*. Locuitorii merg să vândă și să cumpere produse la Buzău. La lucru merg la Nehoiu, la întreprinderea forestieră, *acú se mai duc mulț! și la întorsúra, pe la zăbrătắu*. Copiii locuitorilor se duc la Pătârlagele pentru liceu și la București sau la Brașov pentru școli profesionale.

Nume de familie mai frecvente: *pósea, briĉ, dihóru, blidáru, băĉéscu*. Prenume mai frecvente: la bărbați: *iuón, górge, neculái, constandín* (*de-al de costícă*), *dumítru*; la femei: *maríia, iuána, ilínca, stána, iléána, aníca, floárea*. Porecle: la bărbați: *clean, bizánti, boĉoáĉă, flírcu, găgán, greván, lăudícă, ᵘoléntea*; la femei: *zgláva, lucréțiia (a fost cam nătîncă), teșíla, kúșta, zúrba*.

B. Date despre informator

Ion Victor Ion, poreclit *clean* (fiindcă nu are mustăți: *mreána áre*), poreclit după porecla tatălui *bizánti*, născut în Nehoiașu, *cătúnu puricoása*, 71 de ani. Muncitor forestier, acum pensionar, dar lucrează la CAP. Nu a urmat la școală, dar știe să scrie și să citească, și-a satisfăcut serviciul militar în perioada 1921–1923 la Pitești și apoi la Râmnicul-Sărat. A fost concentrat la Buzău. A luat contact cu orașul la Buzău, în 1907. Citește „mai rar". Căsătorit. Părinții, originari din Nehoiașu, agricultori. Soția, născută tot în cătunul Puricoasa, a urmat 5 clase. Informatorul are trei copii, toți cu gospodăriile lor, în sat. Informatorul are dantura bună, auzul normal, pronunția clară. A răspuns atât la chestionarul general, cât și la chestionarele speciale, cu excepția chestionarelor *Viticultura, Morăritul*. Ancheta s-a efectuat în perioada 20–22 august 1970.

735. ODĂILE, jud. Buzău

A. Date despre localitate

Localitate de deal, așezată la aproximativ 60 de km nord-vest de Buzău. Punctul 571 din ancheta WLAD. În pronunția locală *ᵘodắile*. Locuitorii își zic *ᵘodăién!* (sg. *ᵘodăián*), iar după regiune, sunt *buzoién!* (sg. *buzoián*) și *muntén!* (sg. *muntéán*).

Apele care curg în perimetrul așezării: *murătoárea* (apă sărată), *izvóru petrișului, gîrla la válea fîntíni*. Afluenții Murătoarei sunt: *izvóru donĉéșt!, izvóru górț!, válea ștefánului*. Munții cei mai apropiați: *múnți dîlma, málu brádului, glódu, bîrza, cornéánu*. Alte nume topice: *málu ăl máre, málu breaz, movíla, pietríșu, frunț!* (vârf cu izlaz), *válea ᵘodắilor, ᵘográda, văcăriia, dosátului, dîlma, cleteĉína, tițirea, stîrĉa*. Numele diverselor părți ale localității: *ᵘodắile, válea fîntíni, scoroșáșt!, cápu sátului, posobéșt!, gorín!, válea ștefánului, cornéánu, ᵘográda, dîlma, cleteĉína, văcăriia, donĉéșt!*. Localități învecinate: *bozióru, brăiéșt!, cănéșt!, plopéása, coziién!, bălănéșt!*. În localitățile învecinate *k'ar toț! aĉéiaș! vórbă au*. Sunt și țigani, dar informatorul nu poate spune o cifră, menționând că „nu sunt prea mulți". În comună există consiliu popular, miliție, școală generală, cămin cultural, dispensar, sediu CAP. Se face târg anual *la hreámu biséríĉi la sfíntu górge* și se mai face unul *la*

posobéşt! la sîntă-mărîįe. Locuitorii merg să vândă şi să cumpere produse la Pîrscov; înainte mergeau şi la Buzău. Ocupaţia de bază: agricultura. Oamenii din localitate mergeau înainte şi la exploatări forestiere în munte, acum pleacă mai ales pe şantiere de construcţii la Brăila sau Constanţa. Copiii locuitorilor merg la şcoli la Buzău şi la Ploieşti.

Nume de familie mai frecvente în localitate: *costandín, móįse, drăgóį, pópa, iordáke*. Prenume mai frecvente: la bărbaţi: *iuón, dumítru, neculáį, górge, vasíle, įéne*; la femei: *maríįa, iuána, įeléna, dóbra, tudóra, floárea, įeráría* (de la Rariţa). Câteva porecle de bărbaţi: *túrcu, boştinícă, mazílu, burcán, kįostéc*.

B. Date despre informator

Constantin T. Ion, în pronunţia locală *costandín iuón*, poreclit *túrcu*, născut în Odăile, 65 de ani, agricultor. A urmat 3 clase. Serviciul militar, în 1927–1928, la Buzău. A locuit în anii 1918–1922 în judeţul Ialomiţa, la un frate al mamei. A luat contact cu oraşul de copil, la Buzău. Nu citeşte nici ziare şi nici cărţi. Căsătorit. Părinţii erau tot din Odăile, agricultori. Soţia, născută în Odăile, nu a urmat la şcoală. Informatorul are dantură intactă, auz normal, pronunţie clară. A răspuns la chestionarul general şi la cele speciale, cu excepţia chestionarelor *Apicultura, Morăritul*. Ancheta s-a efectuat în perioada 8–10 iulie 1970.

736. MURGEŞTI, jud. Buzău

A. Date despre localitate

Localitatea este aşezată pe pârâul Câlnău la 15 km vest de Râmnicul Sărat, în regiune de dealuri. Anterior localitatea s-a numit *vararáte*. În graiul local se numeşte *murĝéşt!*. Punct de anchetă în WLAD (571). Locuitorii îşi zic *murĝeştén!*. Informatorul precizează că locuitorii de la câmp le spun *mocán! ca cum le zíĉem şi noį coján! la ăįa de la câmp*. Ca denumire generală, locuitorii din toată regiunea îşi zic *muntén!*.

Apele curgătoare din raza comunei sunt: *călnắuu, hîrbóca*: *maį sînt şi izvoáre, izvóru hăhắuului, izvóru válea sátuluį*. Munţii cei mai apropiaţi sunt munţii *carpáţ!* şi se vede vârful *penteléu*. Nume de locuri mai cunoscute în perimetrul aşezării: *válea hăhắuluį, válea sátuluį, stréştea, lupoáįa, motoháņca, pírlea, hîrbocúţa, verneásca, licóį, ţárcu bánuluį, şáua, comoára, válea mazíluluį, válea mărăĉínilor, ĉuhári, lácu lu ĝámuş, la livédi, líniįa ţigắnĉi*. Numele diverselor părţi ale localităţii sunt: *batógu, valeaṙátea, fúndurile, mocán!, motohán!, sudíţ!*. Comuna are aproximativ 2000 de locuitori şi 1000 de case. Localităţi învecinate: *livắda – pútrida mică, racoviţén!, pardóş!, mărgăritéşt!* şi *floréşt!*. Aşezarea mai nouă a comunei este *fúndurli*. Locuitorii ei *s-au rupt tot din mocán!, din murĝéşt!*. În legătură cu localităţile vecine, informatorul apreciază că *vorbésc toţ! la un fel*. În comună sunt 4–5 familii de ţigani. Există consiliu popular, şcoală generală, cămin cultural, cooperativă, moară, dispensar. Locuitorii se ocupă *númaį cu plugăríįa*. Satul este vechi, atestat încă din secolul al XVII-lea. Informatorul nu ştie nimic despre originea localităţii, dar ştie că locuitorii au fost împroprietăriţi de Cuza. În comună nu se ţine târg. Localnicii se duc *la tîrgu la rîmnicu sărát*. În general locuitorii nu se duc în alte părţi la lucru, aşa doar *maį rar, cîte únu maį sărmănúţ*. Copiii locuitorilor se duc, în general, la şcoli la Râmnicul Sărat şi la Buzău.

Nume de familie mai frecvente în localitate: *dúţă, cojocáru, ĝânguş, clínĉu, hoţéscu, ís mulţ! hoţár!*. Prenume mai frecvente: la bărbaţi: *iión, neculáį, vasíli, comán, dumítru, costícă, stan*; la femei: *maríįa, iuána, paraşkíva, vóįca, aníca*. Câteva porecle la bărbaţi: *dúrlea, grécu, lipoveánu*.

B. Date despre informator

Duţă I. Ştefan, în pronunţie locală *dúţă i ştefán*, poreclit *dúrlea*. Îl mai cheamă şi *cojocáru*. În sat e cunoscut mai ales ca *fănícă dúţă*. Informatorul este născut în *valeaṙáte* şi este în vârstă de 66 de ani, de ocupaţie *plugár*. A urmat 5 clase *primáre aşá să-mvăţá atúnĉ, da am avút cláse búne*. A luat contact cu oraşul la Râmnicul Sărat, în anul 1923. În timpul celui de al doilea război mondial s-a deplasat prin Moldova şi prin Basarabia. Întrebat dacă citeşte, informatorul răspunde: *ş-acúma cîn‿îm yíne puį mîna pe cártę, įárna*. Este căsătorit. Părinţii erau născuţi tot în Murgeşti şi s-au ocupat tot cu plugăria. Soţia a urmat şi ea tot 5 clase. Informatorul are nouă copii în viaţă (din 13), care nu au urmat şcoli medii. Are dantură foarte bună şi auz normal. Ancheta s-a efectuat în perioada 10–14 mai 1968.

737. ARICIU, com. Salcia-Tudor, jud. Brăila

A. Date despre localitate

Localitate de câmpie, în plin Bărăgan, la circa 45 de km de Râmnicul Sărat. Satul a aparţinut de comuna Gulianca şi, într-o anumită perioadă, a fost chiar sat de reşedinţă a comunei. În pronunţia locală satul se numeşte *aríĉiu*, iar locuitorii lui *aricén!* (sg. *aricán*). Numele colectiv al sătenilor este de *rîmnicán* (pl. *rîmnicén!*).

În sat nu există nici o apă curgătoare. Cea mai apropiată este Buzăul, la 8 km. Informatorul nu cunoaşte denumirea munţilor celor mai apropiaţi, ci răspunde simplu: *mă-c la múntę*. Nume de locuri mai cunoscute în perimetrul aşezării: *la movílă, băltíţă* (lac), *la hotár* (între Ariciu şi Gulianca) *kioveánu* (izlaz, de la numele unor mocani). O parte a satului este denumită *la mărăĉín!*. Localitatea are cam 300 de familii, cu 270 de case. Se învecinează la răsărit cu *córbu, mărăĉínén!, pituláţ!*; la miazăzi cu *boárca* şi *gogălnicánu*; *la sfinţít, corbén!, la miázā-noápte guliįánca*. Dintre localităţile învecinate *sálĉia* şi *cúza vódă* sunt aşezări mai noi, formate după împroprietărirea din 1921–1922. Locuitorii lor au venit de la munte, sunt *mocán!*.

În legătură cu graiul localităţilor învecinate, informatorul precizează: *ĉeį de la córbu vorgésc moldovenéşte; eį zic pi şéįa, ţáţo*. În localitate există gospodărie agricolă de stat, la care vin să muncească şi locuitori din satele vecine. În sat este şcoală de 8 ani. Ocupaţiile de bază, *agricultúra şi cu óile*. Înainte se ocupau mai mult cu oile. După informator, numele satului vine de pe vremea când se prindeau flăcăii cu arcanul la armată. Atunci flăcăii îşi lăsau bărbi şi stăteau în „toharcă" ghemuiţi ca un arici. În realitate satul este denumit astfel de la un puţ făcut de un om numit Ariciu. De altfel, s-a numit odinioară şi Puţul Ariciului. În sat nu se ţine târg. Locuitorii merg la Măicăneşti, la Racoviţa şi la Râmnicul Sărat. Tineretul pleacă din sat mai ales *la brắilă*, ca muncitori. Temporar unii dintre locuitori lucrează la şantierele de irigaţie. Copiii locuitorilor merg, în general, la şcoli mai înalte la Galaţi şi la Brăila.

Nume mai frecvente în localitate: *buzátu, făţu, stróįe, panaít, băján*. Prenume mai frecvente: la bărbaţi: *iuón, górĝe, rádu, ilíįe, costandín*; la femei: *iuána, ileána, stáņca, maríţa, sofíįa, kíva*. Porecle: la bărbaţi: *tîrleáua, poácă* (avea o puşcă de vânător), *bínder, ĝiţulícu*; la femei: *catírca, buricoáįe, įerá îmburicátă, căkáua, įerá cákiįe ca uáįa*.

Din obiceiurile specifice: *coloįánu, paparúde, neaţaláşu*.

B. Date despre informator

Buzatu Gheorghe, în rostirea locală *buzátu ĝíţă*, zis *ĝiţulícă*, născut în Ariciu, în vârstă de 62 de ani. Profesiunea: agricultor. În tinereţe s-a ocupat mai ales cu oile. A urmat 5 clase. Deplasări mai ales în „baltă cu oile", la *tuféşt!, ţibănéşt!*. Concentrat în al doilea război mondial la Râmnicul Sărat şi la Ploieşti. A luat contact cu oraşul la Râmnic şi la Brăila, în copilărie, când mergea *cu bucáte*. Citeşte ziare. Este căsătorit, soţia fiind născută în Domniţa (la 8 km de sat). A urmat 4 clase. Părinţii informatorului erau tot din sat, dar *álde bítu* [era] *de pe la múnte, de prin vrắnĉea de úndę-or ki viním įeį*. Părinţii se ocupaseră tot cu oile şi cu agricultura. Informatorul are o noră învăţătoare, iar băiatul este veterinar la CAP. Informatorul are auz bun, dantură intactă. A răspuns la întrebările chestionarului general şi la chestionarele speciale, cu excepţia chestionarelor *Apicultura, Morăritul*. Ancheta s-a efectuat în perioada 14–17 aprilie 1970.

738. COTUL LUNG, com Siliştea, jud. Brăila

A. Date despre localitate

Cotul Lung, sat aparţinând comunei Siliştea. Este situat pe malul drept al râului Siret, la 4 km de confluenţa Buzăului cu Siretul, la 18 km de Brăila şi la 11 km de Vădeni. Satul este numit astfel după cotul ce-l face râul Siret la nordul acestei localităţi. Era aşezat mai spre nord-est decât astăzi, în cotul râului Siret, dar din cauza inundaţiilor s-a strămutat aici pe la anul 1840. Punct în WLAD (613). Locuitorii îşi zic *cótulunĝén!* (sg. *cótulunĝán*); ca nume colectiv pentru regiune: *brăilén!* (sg. *brăileán*), *coján!* sau *muntén!*.

Apele mai importante care curg în perimetrul aşezării: *sirétu*. Numiri topice din hotarul satului: *vámeşu, canálu, zágna* (canal), *lácu ţigánuluį*. Numele diverselor părţi ale localităţii: *vámeşu, mihálea*. Are circa 240 de familii, cu tot atâtea case. Localităţi învecinate: *şerbéşt!* (peste Siret, în Moldova) *şkopéni, oánĉa, nazíru, vădén! baldovinéşt!*. Dintre ele se deosebeşte din punctul de vedere al graiului numai *şerbéşti*, unde *ís‿moldovén!*.

În sat există cam 5 familii de ţigani. Localitatea are o şcoală generală, magazin, cămin cultural, CAP. Ocupaţia de bază a locuitorilor: *plugăríįa*. După tradiţie satul este vechi, oamenii au fost împroprietăriţi după războiul din 1877, căci până atunci *lucráu în díjmă*. În localitate nu se face târg săptămânal sau anual; oamenii merg de obicei să vândă sau să cumpere produse la Brăila. Tot *la brắilă* se duc şi copiii la şcoli.

Nume mai frecvente în localitate: *năstăsáke, vlad, álbu, popéscu, frónea, boldeánu, ĉupítu*. Prenume mai frecvente: la bărbaţi: *górĝe, iuón, neculáį, costícă, paraskív*; la femei: *neculína, lína, dumítra, ĝerĝína, aníca, iuána, míţa*. Câteva porecle: de bărbaţi: *uoíţă, must, bócsu, pukícă, funícă*; de femei: *cacabáua, colţáta*.

Localitatea a fost reşedinţă de comună până la noua organizare administrativă.

B. Date despre informator

I. Năstăsache Ion, în rostirea locală *năstăsáke iuón*, poreclit *uoíţă*, 67 de ani, plugar, 5 clase. Şi-a satisfăcut serviciul militar la Bucureşti (1924–1926), a fost 2 luni concentrat la Tulcea. A luat contact cu oraşul, de copil, la Brăila. Nu citeşte, pentru că nu vede bine. Este căsătorit, are doi copii, căsătoriţi şi ei în sat. Soţia, născută în sat, a urmat 3 clase. Părinţii informatorului erau originari din sat şi se ocupaseră tot cu plugăria. Informatorul are dantura intactă şi auzul normal. A răspuns la întrebările chestionarului general şi la chestionarele speciale, cu excepţia chestionarelor *Cânepa, Apicultura, Morăritul*.

II. Năstăsache Natalia, 64 de ani, 3 clase. A răspuns la chestionarul special *Cânepa*. Este soţia informatorului principal.

Ancheta s-a efectuat în perioada 19–22 iunie 1969.

739. VADU-SOREŞTI, com. Zărneşti, jud. Buzău

A. Date despre localitate

Satul *vádu soréşt!, cătúnu hîrbóca*, este situat pe ambele maluri ale râului Câlnău, la 20 de km nord-est de Buzău. Terenul este accidentat, dar foarte prielnic agriculturii şi viţei de vie. Locuitorii cătunului îşi zic *hîrbocén!*, iar după regiunea de care aparţin îşi zic *muntén!*.

Apele mai importante care curg în perimetrul așezării: *hîrbóca, izvóru cloĉiți, cîlnăŭu.* Hârboca și Izvoru-Clociți sunt afluenți ai Câlnăului. Munții cei mai apropiați sunt *múnți buzăuluį.* Câteva nume topice din hotarul satului: *válea sóri, mizirétu, dęálu biséricì, válea lu trandaƙír.* Numele diverselor părți ale satului: *vádu soréști, hîrbóca, cloĉiți acú prunéni.* În localitate există cam 300 de case și tot atâtea familii. Localitățile învecinate: *zărnéști, fundéni, racoviténi,* cu numele popular *petrișór, cărpiniștea, izvóru dúlĉe, lúnca cloĉițilòr îį un sătuléț făcút acú de la împropietărirea din 1945; oámeniį sin‿tot din cloĉiți, lúnca petrișóruluį.* La întrebarea dacă dintre localitățile învecinate se deosebește vreuna din punctul de vedere al graiului, informatorul răspunde: *racoviténi în‿sus se diosibéște, áre alt apĉépt la vórbă; la o dámă la noį îį spúne tánti, acólo îį spúne dădíca, țățíca.*

În sat există aproximativ 150 de familii de țigani, într-un cătun care înainte ținea de Fundeni și care numai de cca 15 ani a trecut la Vadu-Sorești. În Fundeni există o întreprindere Vinalcool, unde lucrează majoritatea locuitorilor din satele vecine, ca sezonieri. Localitatea are cămin cultural, dispensar, școală de 8 ani, bibliotecă. Ocupații de bază: agricultura și viticultura. Cam 70 de persoane din sat lucrează ca muncitori la fabrica de zahăr din Buzău și la alte fabrici. După tradiție, aici venea cireada de vite din Sorești la adăpat în vad și de aceea satului i s-a spus *vádu-soréștilor.* Se face hram și târg *în ziua de harángel* (8 noiembrie). În mod curent oamenii merg să vândă și să cumpere produse la Buzău și la Râmnicul Sărat, *că iéste cam acéiaș distánță.* Copiii locuitorilor merg la școli la Buzău, Râmnicul Sărat, Ploiești, Brașov.

Nume de familie mai frecvente: *dínu, popéscu, răduslàv, jarcăŭ, spínu, scarlát.* Prenume mai frecvente: la bărbați: *ilíie, niculáį, ión, górge, vasíle*; la femei: *maríia, ileána, niculína.* Porecle: la bărbați: *speĉiálu, năgíță, súlă, colívă, réĉe, bibirín, guríță*; la femei: *cucurína, cațavéica, speĉielóasa, bazarína, vîlculeása.*

B. Date despre informatori

I. Dinu Ilie, în rostirea locală *dínu ilíie,* născut în localitate, 70 de ani, 7 clase, agricultor. A făcut deplasări în 1921, în timpul serviciului militar, la Crasna (Transilvania) și în Basarabia. A luat contact cu orașul la Buzău și Râmnicul Sărat. Citește ziare și cărți. Părinții informatorului erau născuți în Vadu-Sorești și se ocupau cu agricultura. Informatorul este căsătorit. Soția, născută în sat, a urmat 3 clase. Are un băiat care a urmat liceul și este funcționar la Râmnicul Sărat. O fată a urmat o școală tehnică de proiectanți și lucrează la Ploiești, la Uzinele 1 Mai. Informatorul are dantură bună și auz normal. A răspuns la chestionarul general și la chestionarele speciale *Agricultura, Viticultura, Oieritul, Meseriile.*

II. Neculai Vasile, 19 ani, 7 clase, a răspuns la chestionarul special *Apicultura.*

III. Dinu Aurica, 65 de ani, 3 clase, a răspuns la chestionarul special *Cânepa.* Este soția informatorului de bază.

Ancheta s-a desfășurat în perioada 13–17 august 1968.

740. BOLDU, jud. Buzău

A. Date despre localitate

Localitatea *bóldu* este o comună de câmpie, nu are dealuri, ci numai câteva movile. Situată la 17 km est de Râmnicul Sărat, pe șoseaua care unește acest oraș de orașul Brăila. A constituit punctul 708 din ALR I. Locuitorii își zic *boldéni* (sg. *boldeán*), iar după regiune își zic *munténi.*

Prin perimetrul așezării nu curge nici o apă cunoscută. Informatorul spune: *noį avém ŭo gîrlă formátă din izvuáre, n-ári núme.* Munții cei mai apropiați sunt *múnți carpáți.* Nume topice din hotarul satului: *crívăț, bărcănéasca, lámba,* la sud *pă deal. sátu ári-ntinsúră di treį ƙilométri* și se împarte în: *de-n sus și văléni.* Are aproximativ 1500 de case. Se învecinează cu *bálta álbă* la răsărit, *ĝergása víne la sud, în crívăț iéste neculéști, sălĉioára, măcrína.* În localitățile învecinate *acéiași límbă aŭ toți.* Înainte vreme a fost stațiunea *báile bálta.* În sat sunt cam 50–60 de familii de țigani. Localitatea are consiliu popular, școală generală, cămin cultural, cinematograf, dispensar, CAP. Biserica este zidită în 1836 de proprietarul moșiei, Ion Bălăceanu. Școala primară a fost fondată în 1891. Ocupația de bază a locuitorilor este agricultura. După tradiție numele satului vine de la boierul Bălăceanu, care – se zice – înțepa vitele cu un bold. În sat se face piață săptămânală, duminica. Oamenii merg însă cel mai adesea să cumpere și să vândă produse la Râmnicul Sărat. Oamenii din sat se mai duc la muncă, sezonier, *pă la gostáturi, la prășílă.* Copiii se duc în mod obișnuit la școli mai înalte la Râmnicul Sărat și la București.

Nume mai frecvente în localitate: *pîsláru, raileánu, purnavél, ƙósea, bogdán.* Prenume mai frecvente: la bărbați: *górgi, miháį, costáƙi, dumítru, neculáį, pétre, vasíle*; la femei: *mariuára, maríța, ștefána, iuána, neculína, ĝergína.* Câteva porecle: la bărbați: *trancalíc, jidán, focáru, láĉea, buiúc*; la femei: *focăríța, buiuĉuáii, jidánca.*

Obicei specific: *neațaláșu.*

B. Date despre informatori

I. Pâslaru Gheorghe, în pronunția locală *pîsláru górge* poreclit *trancalíc* (fiindcă vorbește mult), născut în sat, 70 de ani, 5 clase primare. A satisfăcut serviciul militar la Râmnicul Sărat. A făcut deplasări în timpul celui de-al doilea război mondial în Moldova. De asemenea a fost în Moldova și în timpul primului război mondial. De copil a luat contact cu orașul la Râmnicul Sărat. Informatorul citește ziare. Este căsătorit a doua oară. Părinții erau *boldéni,* agricultori. Prima soție, cu care a avut șase copii, era născută în Boldu. Cea de a doua, cea actuală, este născută la Dăscălești, localitate învecinată (7 km distanță) și a urmat 3 clase. Informatorul are o fiică învățătoare în sat. Are dantura intactă, auzul normal, pronunția clară. A răspuns la chestionarul general și la unele chestionare speciale *Agricultura, Viticultura, Oieritul, Terminologia meseriilor.*

II. Pâslaru Maria, 54 de ani, 4 clase, soția informatorului de bază. A răspuns la chestionarul special *Cânepa.*

Ancheta s-a efectuat în perioada 6–10 mai 1968.

741. GEMENELE, jud. Brăila

A. Date despre localitate

Localitatea Gemenele, în pronunția locală *ĝéměnęle,* este un sat de câmpie, la 26 km vest de Brăila. Locuitorii satului își zic *ĝemănári, brăiléni și cojáni.*

La 5 km nord de localitate curge Buzăul, altfel nu există nici o apă curgătoare. Munții cei mai apropiați sunt *múnți dobróĝi.* Toponimele cele mai frecvente sunt nume de movile: *moyíla yiéruluį, ~ mirési, ~ strúna mári, în crívăț aiíĉ iéste un deal máre îį spúne múƙa, islázu la trăsníta.* Satul are cam 2600 de locuitori și cam 800 de case. Localități învecinate: *la răsărít găváni, la sfințít râmniĉélu, la miázã-noápte scorțáru nou, la miázã-zi cu moyíla mirési zis mototólga.* Dintre ele, Găvani este o așezare mai nouă, de prin 1928–1929. Locuitorii acestei așezări au venit din Gemenele și din Scorțaru Nou. Din punctul de vedere al graiului, informatorul nu sesizează diferențieri față de satele vecine: *un accént aŭ toți.* La Movila Miresii e un loc cu băi reumatismale (8 km distanță). În localitate sunt vreo 5 familii de țigani. Există consiliu popular, cămin cultural, dispensar, CAP, școală generală, moară. Ocupația de bază: *plugăríia.* Un număr relativ mare de tractoriști lucrează pe la SMT Romanu. Satul nu este vechi. S-a format prin împroprietărire la 1896. După afirmațiile informatorului majoritatea locuitorilor sunt *scorțăréni,* adică veniți din Scorțaru Nou. Numele satului vine de la două movile gemene existente la marginea satului. În sat nu se face târg. Oamenii merg să cumpere și să-și vândă produsele la Brăila. O parte din locuitori se duc să lucreze ca muncitori sezonieri la fermele de stat Romanu, Nazâru, Râmnicelu. Copiii locuitorilor merg la școli superioare la Brăila și la București.

Nume de familie mai frecvente: *cálu, iósif, dragíia, friĝóiu, rúsea, brátu, caramán, sásu.* Prenume frecvente: la bărbați: *iuón, vasíle, costandín, marín, cóstea, alicsándru, petráƙe*; la femei: *floárea, alicsăndrína, ileána, rădína* (vechi); *rodíca, mihaiéla, marinéla, mariiána* (mai noi). Câteva porecle: la bărbați: *țuculícă, gulícă, uléi*; la femei: *grăsána, bădinoáia* (de la Bădin), *friĝoáica* (de la Frigioiu), *brătoáica* (de la Bratu).

B. Date despre informator

Frigioiu Constantin, în pronunția locală *friĝóiu costandín,* 67 de ani, 5 clase. Deplasări la București (serviciul militar). A luptat în cel de al doilea război mondial pe frontul de est. A luat contact cu orașul la Brăila, de mic copil. Citește ziare, cu ochelari. Informatorul este căsătorit. Părinții informatorului erau din Scorțaru Nou (la 5 km) și se ocupau cu plugăria. Soția e născută în sat și a urmat 5 clase. Informatorului îi lipsește un incisiv, dar acesta nu-i modifică rostirea. Auz normal. Ancheta s-a efectuat în perioada 11–13 septembrie 1969.

742. BALDOVINEȘTI, com. Vădeni, jud. Brăila

A. Date despre localitate

Satul Baldovinești aparține de comuna Vădeni și este situat la 10 km nord de orașul Brăila, pe șoseaua Brăila–Galați. Localitatea a avut regim de comună între anii 1926 și 1969. Până în 1926 a ținut de comuna Cazasu. Localnicii își zic *brăiléni* și se consideră *munténi* sau *cojáni.* Întrebat de ce își zic *cojáni,* informatorul precizează: *să zíĉe că-i de la țáră și poártă cojóc.*

Apele curgătoare de pe raza comunei sunt: *dúnărea, spre răsărít la ŭopt ƙilométri și spre miázã-noápte sirétu, la zéĉe ƙilométri*; *am avút bálta vădéni da s-a-ndiguít nu maį iéste.* Munții cei mai apropiați sunt *múnți dobróĝi.* Câteva nume topice din hotarul satului: *deálu de la drăgóį, la móti, la mihăiáș, sub coástă la oțeleánu.* Numele diverselor părți ale localității: *ƙetróiu,* și *istrăténi* (cătun care s-a desființat). Localitatea are 460 de familii și peste 300 de case. Baldovineștii se învecinează la nord cu *vădéni,* la sud cu *cazásu,* la est cu *ƙérca,* iar la vest cu *silíștea, fost nazíru.* La 22 de km de Baldovinești se află stațiunea balneară Lacul Sărat. În sat mai există vreo 3 familii de nemți, vreo 5 de bulgari și vreo 3 de țigani. Până în 1939 a existat un cătun cu 69 de familii de nemți, care s-au repatriat. În localitate există o întreprindere pentru tuburi și dale pentru irigații (TCIF), un complex de crescut și îngrășat porci (ICOR) și o pepinieră Agrosem. Muncitorii pentru aceste întreprinderi sunt recrutați din sat și din alte regiuni ale țării. Ocupația de bază este agricultura, dar localnicii lucrează și ca muncitori la ICOR, la pepinieră, la fabrica de conserve Zagna, la Intr. Progresul–Brăila și la întreprinderea de irigații. În sat nu se ține târg. Locuitorii se duc să-și vândă produsele sau să cumpere la Brăila. Mulți locuitori, în special tineri, se duc la muncă la Brăila, la diferite întreprinderi. Copiii se duc la școli de asemenea la Brăila.

Nume mai frecvente în localitate: *ștefán, costandín, bălán, poienáru, comán, ŭoƙeșélu, băníca.* Prenume frecvente: la bărbați: *năstáse, iuón, dumítru, górge, costícă*; la femei: *lína, aurélia, cornélia, maríia, cristína.* Porecle: la bărbați: *ƙosc, țigánu, gaoáză, púriĉe, măĉúcă, bostán, pîrloágă, úrsu*; la femei: *ĉurdăríța, tanasƙoáia, bășeánca, vrînĉánca, minĉurílă, turcoáica.*

B. Date despre informator

Ştefan C. Năstase, în rostirea locală *ştefán năstáse,* poreclit *ḱosc* (de la o cloşcă), 61 de ani, agricultor, 4 clase. A fost paznic la izlaz, îngrijitor la taurul comunal, din 1943 cantonier în sat. Din 1964 este muncitor necalificat la TCIF. În timpul stagiului militar (1930–1931) a lucrat la o fabrică de pulbere în Bucureşti. În timpul celui de al doilea război mondial a fost concentrat la fabrica de armament de la Sibiu. A luat contact cu oraşul, de mic copil, la Brăila. Citeşte rar. Este căsătorit şi are nouă copii cinci căsătoriţi şi patru încă la şcoală). Părinţii erau tot din Baldovineşti şi au fost plugari. Soţia, de asemenea, este din sat şi a urmat 4 clase primare. Din cei nouă copii, unul a făcut liceul şi lucrează la întreprinderea de drumuri din Gheorghieni–Topliţa. Informatorul are dantură intactă şi auzul normal. Ancheta s-a efectuat în perioada 8–10 septembrie 1969.

743. VALEA MUSCELULUI, com. Pătârlagele, jud. Buzău

A. Date despre localitate

Valea Muscelului ţine de comuna Pătârlagele şi este situată în regiune deluroasă, foarte accidentată, dar prielnică culturii, la 60 de km nord-est de oraşul Buzău. Localnicii îşi spun *musĉelén!* şi după regiunea mai largă îşi zic *buzoi̯én!*.

Apele care curg prin raza localităţii sunt: *gîrla malotési, ~ văi musĉélului̯,* care este formată din numeroase izvoare (*i̯izvóru brădulétu, ~ coásta scumpii* – care pe ea „scumpie" iarbă de furaj –, *i̯izvóru leu̯urdíşului̯, ~ vîrfu pătîrlâği, ~ de la mînăstire, ~ de la raḱerii̯e, ~ málu alb, ~ de la nęa stan, ~ de la pod, ~ din trestoáia, ~ fundătúrilor sau̯ lácurilor.* Munţii cei mai apropiaţi sunt *múnţi buzăului̯,* cu vârfurile: *vîrfu féţi, colónului̯, pinişóru, pătîrlâği, pi̯átra scrisă.* Nume topice în perimetrul aşezării: *dęálu rézęa, ~ dúru, la serğentoáia, în veḱ, coásta ᵘodăi, válęa miriόri, între dúru şi coásta ᵘodăi cu prelunğíręa văi pînă la urján!, la bălăúz!* (fâneaţă şi livezi), *balosînu* (fâneaţă), *băjinár!, bobéica, coástele colónului̯* (izlaz). Satul, fiind aşezat pe un teren foarte accidentat, este foarte întins, şi fiecare grup de case poartă denumiri aparte: *poi̯ána, fundătúr!, măĉéş!, cătúnu biséricĭ, mihălĉéşt!, málu alb, brusturíş, cálęa ḱiójdului̯ coásta lu manóle, la nuĉi lu huhúi̯, grădina lúngă, livézile din dos, brădulétu.* La circa 17 km există staţiunea *nehói̯.* În sat a fost pe vremuri o întreprindere forestieră. Acum s-a mutat la Pătârlagele. Există şcoală generală, cămin cultural, grădiniţă pentru copii, biserică, veche de 370 ani. Ocupaţii de bază: creşterea vitelor şi agricultura, mai puţin pomicultura.

După tradiţie, satul ar fi aşezarea *niştor ardelén!.* În localitate nu se ţine târg. Localnicii merg să vândă şi să cumpere la Pătârlagele. Majoritatea locuitorilor merg la munca forestieră la Nehoiu. Copiii localnicilor merg la liceu la Pătârlagele şi la Bucureşti, la şcoli profesionale la Buzău, la Săcele (Braşov) şi la Ploieşti.

Nume mai frecvente în localitate: *préda, dragomír, nęágu, măĉişánu.* Prenume frecvente: la bărbaţi: *i̯uón, górge, dumítru, neculái̯, constantín*; la femei: *aníca, maríi̯a, i̯eléna, floáręa.* Porecle: la bărbaţi: *şḱópu, surlęánu, ᵘogáru, múĉa, băbău̯, ḱifírliu, grecánu*; la femei: *ţíbla, viu̯ára, strîmba, calíca, ĉuculęása.*

B. Date despre informator

Preda Ion, poreclit *şḱópu,* 54 de ani, 4 clase, agricultor. Cunoaşte dulgheria. Nu a făcut serviciul militar, fiind infirm de un picior, din naştere. A luat contact cu oraşul la Buzău la vârsta de 10–12 ani. Citeşte ziare şi cărţi. Căsătorit, are doi copii, un băiat student la Politehnică la Iaşi şi o fată la liceu în Pătârlagele. Părinţii, agricultori, tot din Valea Muscelului. Soţia, de asemenea, a urmat 4 clase primare. Informatorul are dantura intactă şi auzul perfect. Ancheta s-a efectuat în perioada 17–20 august 1970.

744. MĂGURA, jud. Buzău

A. Date despre localitate

Localitatea *Măgura* este situată pe malul drept al râului Buzău, la 26 km vest de oraşul Buzău. Localnicii îşi zic *măgurén!* (sg. *măgurę́an*) şi după regiune, *buzoi̯én!*. Localitatea a fost anchetată pentru WLAD (pct. 482).

Apele curgătoare din perimetrul aşezării sunt *buzău̯* şi *sărăţélu,* care au ca afluenţi: *bredelęása, scriptoáręa, toĉilęása, ḱoręánu, izvóru morîşĉi, ~ brădului̯* şi *~ puturós,* care *aré o vînă de pucoásă.* Munţii cei mai apropiaţi sunt *múnţi buzăului̯,* şi anume *ĉetăţúi̯a, pláiu̯ ĉetăţúi, pi̯etráru cu vîrfu stîni* şi *rotúndu în legătúră cu ursoáia.* Peste Buzău, *dîlma de sus.* Nume topice din hotarul satului: *scriptoáręa, mălăíşte, tréstii̯a, la brádu, ĉúta, băláia* (izlazuri), *moşoróiu, la drăgán, vîrfu natoţíca, válęa lu búcur, múḱęa máre, vărlíţ* (izlaz unde odinioară au fost cuptoare de var), *válęa băilor.* Numele diverselor părţi ale localităţii: *pă múḱe, scriptoáręa, păşéşt!, de vále.* Satul Măgura are aproximativ 600 de familii, cu tot atâtea case. Localităţi învecinate: *unguríu, cojánu* (peste Buzău), *robéşt!,* (peste Buzău), *pîrscov* şi *ĉúta.* La o distanţă de 7 km peste pădure se află *mînăstírea ĉolánu.* În legătură cu deosebirile din punctul de vedere al graiului, informatorul precizează: *la unguríu să zíĉe víno-ncoá, la noi̯ yíno, la i̯ei̯ zíĉe am ḱert u̯ái̯a.* În localitate există o fabrică de var, la care muncitorii sunt recrutaţi din sat şi din satele vecine. Există, de asemenea, consiliu popular, şcoală generală, dispensar, cămin cultural. Ocupaţii de bază: agricultura şi pomicultura sau, cum spune informatorul, *prunărái̯a ásta.* O altă ocupaţie importantă este creşterea vitelor. Satul este vechi. Se găsesc hrisoave din 1558, care menţionează satele Măgura şi Unguriul. Se ţine târg la Sf. Petru (29 iunie) şi la *pobręájîna* (Schimbarea la Faţă), la care vin locuitori din toate satele vecine. Din localitate vreo 20 de oameni lucrează permanent la şantierele de construcţii din Buzău, iar alţii numai sezonier. Copiii locuitorilor merg la liceu la Pătârlagele (25 de km) şi la Buzău la şcoli profesionale.

Nume de familie mai frecvente în localitate: *poderęánu, poteráş, sîrbu, mărgărít, míręa.* Prenume mai frecvente: la bărbaţi: *constantín, górge, vasíle, neculái̯*; la femei: *ilęána, maríi̯a, păúna.* Câteva porecle: la bărbaţi: *zamán, víca, lái̯ca, arsán* (mamă-sa ar fi trăit cu un albanez urât, negru; băiatul a ieşit negru şi de aceea îi zice Arsan); la femei: *cornúta, moflǫáŋca* (vorbea fonfăit), *poárca, sac umplút cu u̯áse.*

Dintre obiceiurile specifice localităţii se menţionează hramul care se face la mănăstirea Ciolanul la Sf. Gheorghe (23 aprilie) şi cel de la *sîntă-mării̯e* (15 august), când se ţine târg. La Anul Nou se umblă cu „vasilca".

B. Date despre informator

Podoreanu Constantin, în pronunţia locală *podorę́ánu constantín,* 64 de ani, 2 clase; a făcut deplasări cu ocazia concentrărilor în Moldova (Dorohoi, Botoşani). A luat contact cu oraşul când era copil, la Buzău. Citeşte neregulat ziare. Părinţii erau agricultori, născuţi tot în Măgura. Soţia, născută în Măgura, a urmat 4 clase. Informatorul are dantura incompletă, dar aceasta nu influenţează în mod sensibil rostirea, auzul normal. Ancheta s-a efectuat în perioada 17–20 aprilie 1970.

745. GALBENU, jud. Brăila

A. Date despre localitate

Galbenu este situat pe malul stâng al pârâului Galben sau Valea Boului, la 22 de km sud-est de Râmnicul Sărat şi la 18 km nord-vest de Făurei. Este un sat de câmpie, fără dealuri. Locuitorii îşi zic *gălbináş!,* după regiune se consideră *munten!,* dar îşi mai spun şi *rîmniĉén!* sau *cojén!.* Întrebat dacă satul sau locuitorii au vreo denumire de batjocură dată de vecini, informatorul răspunde: „porecle au satele vecine Udreşti-Zamfireşti, *noi̯ îi̯ ziĉám hoinár!,* la Robeasca înainte îi zicea *puturósu* iar la Heliade Rădulescu îi ziceam *căscáţ!*".

Apele curgătoare din perimetrul aşezării sunt: *doo virǫáğe, coḱirlęánca víne dinspre sud-vest, i̯ar válęa bóu̯ului̯ de la nord spre sud. virǫágele să vărsă în bálta jirlău̯.* Munţii cei mai apropiaţi sunt *múnţi buzăului̯.* Câteva nume topice din hotarul satului: *lúpu,* nume de moşie, *mozgosoáia,* nume de moşie, *căşárii̯a, leğiuire* (terenul în care s-a făcut împroprietărirea din 1864), *ţélină* (izlaz) *robęásca, la paḱéte.* Numele diverselor părţi ale satului sunt *áustru* (partea din sud) şi *crîvăţ* (partea din nord). Locuitorii se numesc *criveţén!* şi *austrén!.* Localitatea are cam 600 de familii (vreo 2500 suflete) şi cam 500 de case. Localităţile cu care se învecinează: la nord *ğergása, bălăĉánu, udréşti-zamfiréşt!, care-i̯ zíĉem noi̯ şi hoinár!, sătúcu, i̯ar spre vest găgánu.* Ca aşezare mai nouă este cătunul *ḱirpicár!,* care ţine de Galbenu şi a luat fiinţă după împroprietărirea din 1945. În sat sunt cam 30 de familii de ţigani, care lucrează cărămidă. Există consiliu popular, şcoală generală, cămin cultural, bibliotecă, magazin, dispensar. În *sătúcu* este sediul fermei de stat (IAS). Ocupaţia de bază este agricultura. Nu se ţine târg. Oamenii se duc să cumpere sau să vândă la Râmnicul-Sărat şi la Făurei. În general oamenii nu părăsesc satul pentru a pleca la alte munci. Lucrează mulţi la IAS Sătucu. Copiii se duc la şcoli la Brăila, Râmnicul Sărat şi Buzău. Câteva nume de familie mai frecvente: *tanizláv, jercán, róşca, istráte, tutulán, misosláv, motóc, negoíţă.* Prenume mai frecvente: la bărbaţi: *iu̯ón, costáḱe, górgę, dumítru, rádu*; la femei: *iu̯ána, dumítra, mariu̯ára, auríca, victoríţa.* Câteva porecle: la bărbaţi: *băcánu, ĉizmáru, şúşu, cobzáru*; la femei: *vîlca* (e mai solidă), *nîrna* (*vorgá olęácă pe nas*), *gîngáva, crăcănáta.*

Obiceiuri specifice localităţii: *nęaţaláşu, móşi* (de vară şi de iarnă), *lăsáta-séculuị, vălărítul.* Biserica este zidită în 1842, iar şcoala în 1872.

B. Date despre informator

Tutulan T. Costache, în pronunţie locală *tutulán costáḱe,* poreclit *băcánu.* 60 de ani, 6 clase. Deplasări ca militar la Ploieşti şi în Moldova. Citeşte ziare şi revista „Agricultura socialistă". A luat contact cu oraşul de copil, la Râmnicul Sărat. Căsătorit, are o fată care a urmat şcoala medie comercială, în prezent contabilă la un IAS Brăila. Informatorul este originar din Galbenu, ca şi părinţii, care au fost plugari. Soţia, tot din sat, a urmat 3 clase. Informatorul are dantura intactă, auzul perfect, pronunţia clară. Ancheta s-a efectuat în perioada 16–19 iunie 1969.

746. DEDULEŞTI, com. Mircea-Vodă, jud. Brăila

A. Date despre localitate

Localitatea Deduleşti a fost până în anul 1947 comună de sine stătătoare. În prezent aparţine de comuna Mircea-Vodă. Satul este aşezat pe şoseaua Buzău–Brăila, în plină câmpie, la 45 de km distanţă de Buzău şi la 50 de km distanţă de Brăila. Numele popular al localităţii, pe care îl mai folosesc şi astăzi bătrânii, este *ḱiscán!.* Locuitorii îşi zic *deduleştén!* şi se consideră *brăiléni,* iar satele vecine îi numesc batjocură *ḱiscán!.*

La 1 km vest de localitate curge râul *buzău̯.* Câteva numiri topice din hotarul satului: *movíla i̯énĉi, cótu lu rácu, ~ lu ğíţă i̯onéscu, ~ disḱ ísᵘ.* Satul are cam 800 de familii, cu tot atâtea case. Localităţi învecinate: *la mi̯ázǎ noápte şúţu, la răsărít i̯áŋca, la mi̯ázǎ-zi mírĉęa vódă zis bagdát, la apús sátu vişán!.* Aşezare mai nouă în împrejurimi este Mircea-Vodă, care a luat fiinţă după primul război mondial. Cei mai mulţi dintre locuitorii acestei aşezări sunt veniţi din *nisipén!* şi *filipéşt!.* În localitate există cămin cultural, bibliotecă, sediu CAP şi un complex zootehnic cu

o crescătorie de 20000 de porci. Ocupaţia de bază a locuitorilor este agricultura. După tradiţie, satul este vechi şi înainte vreme era aşezat chiar pe valea Buzăului. Pe locul în care se află acum datează de pe timpul împroprietăririi lui Cuza. Târg săptămânal sau anual nu se ţine în sat. Târgurile apropiate sunt la *iánca* şi *făurẹi*. Oamenii din sat se duc la lucru mai ales la complexul zootehnic din sat. Unii lucrează în construcţii la Brăila, la Bucureşti. Copiii merg la şcoli mai înalte la Bucureşti.

Nume de familie mai frecvente în sat: *bîrlóg, búzẹa, antófi, găzdóiu, bărbiéru, stáncu, ᵘoprişán*. Prenume mai frecvente: la bărbaţi: *górge, iuón, vasíle, constantin, dumitráke, tudoráke, mihaláke, andréi*; la femei: *vasilíca, iuána, flọárẹa, dumítra, ilẹána, stána, verǵília, nẹága*. Întrebat despre poreclele din sat, informatorul răspunde: *nu prẹa să polocrésc la noi așá lúmẹa*.

Obiceiuri specifice regiunii: *nẹaţalúşu*.

B. Date despre informator

Pârlog Gavrilă Gheorghe, în pronunţia locală *pîrlóg górge*, 71 de ani, 5 clase. Nu şi-a satisfăcut serviciul militar, nu are deplasări. A luat, de mic copil, contact cu oraşul la Ianca, Brăila şi Râmnicul Sărat: *vite cumpărắm de la rîmnicᵘ, la brăílă* [mergeam la] *târg de cereále*. În prezent nu mai citeşte din cauză că nu mai vede bine. Soţia informatorului s-a născut în Deduleşti şi a urmat doar două clase. Părinţii informatorului erau originari tot din sat şi s-au ocupat cu *plugăríia*. Informatorul are dantură intactă şi auzul normal. A răspuns la chestionarul general şi la chestionarele speciale, cu excepţia chestionarelor *Apicultura, Morăritul*. Ancheta s-a efectuat în perioada 11–14 iulie 1972.

747. GURA SĂRĂŢII, com. Merei, jud. Buzău

A. Date despre localitate

Localitatea este aşezată la 16 km vest de Buzău. În pronunţia locală satul se numeşte *gúra sărắţi*. El a aparţinut înainte de comuna Monteoru, iar în timpul celui de al doilea război mondial a fost şi comună de sine stătătoare. A fost punct pentru ALR I (728). Numele colectiv al locuitorilor este de *buzoiéni* (sg. *buzoián*) sau *podgoréni* (sg. *podgorẹán*) deoarece localitatea este situată într-o zonă viticolă importantă.

Apa importantă din raza comunei este *gírla sărắţi*. Munţii cei mai apropiaţi sunt *múnţi buzắului*, cu vârful *ístriţa*. Nume de locuri mai cunoscute în perimetrul aşezării: *domníia* (deal), *cuhóiu, válẹa călúgărului, cărárẹa nági, negoíţă, la skit, la bengásca, la dóctor angeléscu, prag, sîrbóiu, válẹa lu vintílă, manoloiéşti, válẹa bóti*. Numele diverselor părţi ale localităţii sunt: *cătúnu, céntru, grúiu şi tercéşti*. Satul are aproximativ 120 de case, cu tot atâtea familii. Localităţi învecinate: *atîrnáţi, nenculéşti, izvóru dúlce, ᵘogrắzi, meréi* şi *monteóru*. Aşezare nouă în împrejurimi este *cerkéz*, la 1,5 km distanţă, formată după primul război mondial din locuitori satelor apropiate. Toate localităţile învecinate au acelaşi grai. La circa 3 km există băile *sărắta monteóru*. În comună există o gospodărie agricolă de stat (IAS), *skéla monteóru*, de extracţie petrolieră, şi şcoală de numai 4 ani; celelalte instituţii se găsesc în centrul de reşedinţă al comunei, la Merei. Ocupaţiile de bază a locuitorilor sunt agricultura şi viticultura. O parte dintre locuitori sunt muncitori la Buzău, la fabrica de sârmă sau la fabrica de zahăr. În sat nu se ţine târg săptămânal sau anual. Locuitorii se duc să-şi desfacă produsele sau să cumpere la Buzău şi la Pietroasele. Copiii din sat se duc la şcoli mai înalte la Braşov, Ploieşti sau Bucureşti.

Nume mai frecvente în localitate: *vóica, borcán, antón, culíc, rîpẹánu*. Nume de botez mai frecvente: la bărbaţi: *iuón, vasíle, ştefán, marín, górge, niculái*; la femei: *anéta, maríia, lenúţa, aníca*. Câteva porecle: de bărbaţi: *bornác, ţugúi, turẹácă, cărăbúş, cimpazíu, fiúfiu*; de femei: *púfa, spoitóri, bondíca*.

B. Date despre informator

Voica N. Ion, în pronunţia locală *vóica iuón*, poreclit *úngur*, fiindcă *máma máre ierá din práhova de la múnte*, 49 de ani, agricultor şi viticultor, 5 clase. Şi-a satisfăcut serviciul militar la Bucureşti între anii 1944 şi 1946. A luat contact cu oraşul, de copil, la Buzău şi Mizil. Citeşte rar ziare. Căsătorit. Părinţii informatorului erau tot din Gura Sărăţii, agricultori. Soţia informatorului, originară din satul *ulméni* (3 km), a urmat 4 clase. Informatorul are o fiică, care a terminat liceul şi este stabilită la Buşteni. Are dantura intactă şi auzul perfect. Ancheta s-a efectuat în perioada 15–18 septembrie 1971.

748. SĂGEATA, jud. Buzău

A. Date despre localitate

Localitatea este aşezată pe malul stâng al Buzăului, la circa 20 de km de oraşul Buzău, pe şoseaua naţională, la est de oraş. În pronunţia locală *săgẹáta*. Punct 710 din ALR I. Locuitorii îşi zic *săgeţéni* şi se consideră *buzoiéni* şi *munténi*.

Apa curgătoare din raza comunei este Buzăul. Munţii cei mai apropiaţi sunt *múnţi buzắului*. Nume de locuri mai cunoscute în perimetrul aşezării: *válẹa movíli, sărătúra máre* (islaz), ~ *mícă, costéiu, cápu moşíi*; de asemenea *costéiu* se numeşte şi o baltă cu peşte. Satul se împarte în două: *suséni* şi *văléni*. Localitatea are cam 900 de familii şi 750 de case. Localităţi învecinate: *burduşáni, beilíc, béltu* (peste apa Buzăului), *cokîrlẹánca*. La cca 9 km există o aşezare mai nouă, din anul 1926, numită *tîrlẹ zis treismḗle*. În comună există vreo 12 familii de ţigani. Satul are consiliu popular, şcoală generală, cămin cultural, bibliotecă, dispensar uman şi dispensar veterinar. Ocupaţii de bază: agricultura şi grădinăritul. După tradiţia locală satul este vechi şi poartă numele de la un om, *stan săgẹátă*. Nu se ţine târg săptămânal sau anual. Locuitorii se duc să vândă şi să cumpere la Buzău. Locuitorii se mai duc la muncă la Buzău, *la keferé* (CFR), la fabrici. Copiii din sat urmează la şcoli la Buzău, Ploieşti, Braşov şi Bucureşti.

Câteva nume mai frecvente în comună: *cúrẹa, stáncu, álbu, caúş*. Prenume mai frecvente: de bărbaţi: *iuón, górge, neculái, vasíle*; de femei: *maríia, iuána, sánda, stánca, elisabéta*. Porecle: de bărbaţi: *náncu, bubúţă, păcálă, străkinúţă, pisicúţă, călăyíie, porumbẹánu, ţîrúş*; de femei: *cọáca*.

Obiceiuri specifice: *păpărúda, caloiánu*.

B. Date despre informator

Ciurea Zaharia, în pronunţia locală *cúrẹa zaharíia*, 75 de ani, agricultor. A urmat 4 clase primare. Deplasări în timpul primului război mondial. A luat contact cu oraşul, de mic copil, la Buzău. Citeşte ziare, reviste. Este căsătorit a doua oară. Prima soţie a murit la un an după căsătorie. Părinţii informatorului erau originari din Săgeata şi s-au ocupat cu agricultura. Soţia informatorului este născută în satul Boboc din comuna Cochirleanca. Nu a urmat la şcoală. Informatorul are cinci copii: o fată la Galaţi, vânzătoare la un magazin de confecţii, un băiat inginer la Buzău, o fată în sat, la CAP, un băiat factor poştal în sat şi un alt băiat frezor la Buzău. Informatorul are auzul bun şi dantură intactă. A răspuns atât la întrebările Chestionarului general, cât şi la întrebările chestionarelor speciale, cu excepţia chestionarelor *Apicultura, Morăritul*. Ancheta s-a efectuat în perioada 13–15 septembrie 1971.

749. GROPENI, jud. Brăila

A. Date despre localitate

Localitatea este aşezată pe malul Dunării, la 24 de km sud de Brăila. Locuitorii îşi zic *gropenéni* (sg. *gropenẹán*) şi *brăiléni* (sg. *brăilẹán*).

Apă curgătoare: Dunărea. Munţii cei mai apropiaţi, *múnţi dobrógi*. Nume de locuri mai cunoscute în perimetrul aşezării: *vărsătúra* (o vale pe care intra apa din Dunăre), *pîrlíta, o jápşă* (vale mai mică), *la gúra privắlului, la crúce, la movíla máre*. Satul se împarte în două: *cîrmălăiéni* (jumătatea de sat dinspre Brăila) şi *băjenári* (cealaltă jumătate). Se mai spune *la márne*, la marginea satului spre arătură, şi *la múke*, la marginea satului spre Dunăre. Satul are aproximativ 5000 de suflete şi 1200 de case. Satul se învecinează cu: la răsărit *dúnărẹa, cu bálta, acúma ínsula máre a brăíli*, la apus *címpu*, la nord *tikiléşti*, la sud *tuféşti, îi spunẹá înaínte cacíru*. În apropiere există un cătun de cca 50 de case numit *dúca* sau *gropéni noi*, înfiinţat după cel de al doilea război mondial de locuitori din Gropeni. În toate localităţile învecinate *nu-i nic o diosibíre* din punctul de vedere al graiului, *la fel acélaş ton*. La 18 km distanţă există staţiunea *lácu sărát*, iar la 40 de km *movíla mirési*, un lac, unde însă *nu-i aranjament ca la lácᵘ*. În comună există vreo 50 de familii de ţigani. Localitatea are consiliu popular, şcoală generală de 10 ani, cămin cultural, bibliotecă, dispensar uman şi dispensar veterinar, magazin universal, brutărie. Ocupaţia de bază: agricultura. Mulţi locuitori lucrează la combinatul de la Chişcani. Înainte se ocupau cu pescuitul. În sat nu se ţine târg săptămânal sau anual. Locuitorii merg la târg la *vizíru in‿zíua de sfíntu pétru* şi duminica *la brăíla*. Copiii din sat care *sîn‿mai tari în cárte se duc la şcoli la brăíla* şi *la bucuréşti*.

Nume frecvente: *zăvói, arícì, drăgán, bogói, popọácă, púia, cirẹáşă*. Prenume frecvente: la bărbaţi: *neculái, iuón, rádu, górge, marín, fáne*; la femei: *maríţa, ᵘoíţa, iuána, stána, lẹána, cristína*. Porecle: la bărbaţi: *cocănél, argelẹánu, şándru, giocél, giorói*; la femei: *maúţa, găgiọáia, cocănọáie*.

B. Date despre informator

Zăvoi Nicolae, în pronunţia locală *Zăvói Niculái*, poreclit *cocănél*, 67 de ani, *muncítor la colectív, plugár, pescár am fost vro doi-trei ani*. A urmat 4 clase primare. A făcut armata în 1926 la Brăila. Deplasări cu ocazia armatei la Bucureşti, două luni, şi, în timpul celui de al doilea război mondial, prin Moldova, Basarabia, Ucraina. A luat contact cu oraşul de mic copil, la Brăila. Citeşte ziare. Căsătorit. Părinţii, plugari din Gropeni. Soţia, născută tot în Gropeni, nu a urmat la şcoală. Informatorul are doi fraţi învăţători, unul în Brăila şi altul în Dobrogea, şi o fată învăţătoare la Arad, dar are contacte rare cu aceştia. Are dantura intactă, auzul normal. Ancheta s-a efectuat în perioada 20–24 aprilie 1971.

750. BĂLTENI, com. C. A. Rosetti, jud. Buzău

A. Date despre localitate

Localitatea *bălténi* (com. C. A. Rosetti) este situată în câmpie, la aproximativ 35 de km est de Buzău, pe şoseaua Buzău–Brăila. Locuitorii satului îşi zic *băltenári* (sg. *băltenár*) iar după regiunea mai mare, *buzăiéni*. Localitatea a constituit punctul 597 din WLAD.

Prin localitate nu curg ape, există un râu căruia locuitorii îi spun *strímbu*, dar care nu are apă permanent. Munţii cei mai apropiaţi sunt *munţi buzắului, începătúra múnţilor* [este] *de la buzắu*. Câteva dintre numele topice din hotarul satului: *băltẹánca, movíla noháị, movíla de la crúcẹ*, unde *ie um‿puţ de piátră [B] kátră*. Satul are aproximativ 300 de familii, cu tot atâtea case. El se învecinează la nord cu *ke a roséti*, la sud cu *comúna lárgu*, la est cu *lúnca cum îi spúne acúma, înaínte îi spunẹá strímba*, la vest cu *movíla ᵘói*. Întrebat dacă între localităţile învecinate există deosebiri de grai, informatorul răspunde: *acélaşi limbáj avém toţi aíc*. În localitate există 3 familii de ţigani. Satul are şcoală generală, cămin cultural, grădiniţă,

dispensar. Ocupaţia de bază a locuitorilor este agricultura. Satul este o aşezare mai nouă, din 1896, când prin împroprietărire au venit oameni din *cótu côri* (7 km), din *bilhác* (5 km) şi de la munte, din *kiojd, cătína*. În sat nu se ţine târg săptămânal sau anual, locuitorii merg să-şi vândă produsele sau să cumpere la *făuréi* (20 de km), la *pogoánele* (15 km) şi, bineînţeles, la *buzău*. De câţiva ani o parte din locuitori merg ca muncitori la Buzău, la fabrica de zahăr, la fabrica de geamuri sau la fabrica de sârmă. Copiii din sat merg la şcoli, mai ales, la Buzău, dar în vremea din urmă se duc şi la Brăila, Iaşi sau Bucureşti.

Nume mai frecvente în localitate: *mocánu, colán, spînáru, drăĝíĉ, constantín, stróie, bâcu áldea*. Prenume mai frecvente: la bărbaţi: *niculái, lúca, constantín, iuón, traján, dogár*; la femei: *iuána, constantína, neága, neácşa, tudóra, vóica, ancúţa*. Solicitat să spună câteva porecle din sat, informatorul răspunde: *la noi în_sat n-au fos_porécle, acúma tinerétu îşi spúne.*

Printre obiceiurile specifice localităţii, de menţionat că în ajunul Crăciunului copiii umblă cu *neaţalúşu*. Satul Bălteni a aparţinut iniţial de comuna *cótu-côri*, pe urmă, din 1916, a fost comună de sine stătătoare până în 1945, când a trecut la comuna C. A. Rosetti.

B. Date despre informator

Mocanu Aristide, în pronunţia locală *mocánu aristíde, m-a botezát un_grec*, de 75 de ani, agricultor, 5 clase. Născut în satul *bîlhácu*, comuna *cótu ĉori*, stabilit în sat la înfiinţarea aşezării (1896). Deplasări în Moldova, în primul şi al doilea război mondial. A luat contact cu oraşul la Buzău, la 7 ani, când l-a luat tatăl său la *drăgáică*. Citeşte ziare şi Biblia. Căsătorit a doua oară. Părinţii informatorului, agricultori, erau din satul Bâlhacu, unde s-a născut şi informatorul. Actuala soţie este născută în satul Largu (3 km) şi a urmat 3 clase. Informatorul are dantura intactă, auzul normal. A răspuns la chestionarul general şi la chestionarele speciale, cu excepţia chestionarelor *Apicultura, Morăritul*. Ancheta s-a efectuat în perioada 28–31 octombrie 1971.

751. VIZIRU, jud. Brăila

A. Date despre localitate

Viziru este aşezat la 36 de km sud de Brăila, pe şoseaua Brăila – Slobozia. Localitate inclusă şi în ALR I, punctul 700. Locuitorii îşi zic *viziréni* (sg. *vizirgán*), iar după regiunea de care aparţin, *brăiléni* (sg. *brăilgán*).

În sat nu există ape curgătoare; informatorul nu ştie care sunt munţii cei mai apropiaţi. Nume topice în hotarul satului: *pă izláz în sátu mic, palivánu* (izlaz în satul mare), *tot núme turcésc cred că iéste, movíla túrcului* [B] *moyíla túrcului, válea côĉilor, cam înĝácă acólo, întodeaúna înĝácă, pădúrea húbla, zvîrlétu* (movilă), *moyíla ţigánului*. Localitatea se împarte în două: *sátu mic* şi *sátu mare*, care e mai vechi. Satul are peste 4000 de familii. Localităţi învecinate: *lánurle golăşéi, ţibănéşti, cúza, inainte-i zicá pîrlíta, lişcotéanca, stăncúţa*. Întrebat care dintre localităţile învecinate se deosebeşte din punctul de vedere al graiului, informatorul răspunde: *la cúza vódă vorbéşte d-acólo, noi zîĉem di cólo, iei nu zíce cîinele, láptili, ĉi cînílĕ, láptílĕ*. În localitatea *movíla mirési* (17–18 km) există *băi de reumatísm*. În localitate există circa 20 de familii de bulgari, care însă nu vorbesc bulgăreşte. Întrebat dacă există întreprinderi în localitate, informatorul răspunde *ástea dóuăle ĉéntre péntru irigáţii* (şantiere), la care însă nu lucrează oamenii din sat. Mai există în sat un atelier de covoare, consiliu popular, cămin cultural, dispensar uman şi dispensar veterinar, bibliotecă, magazin universal, şcoală generală şi şcoală de patru ani. Ocupaţia de bază a locuitorilor: agricultura. După tradiţie, se spune că *a fost um_páşă cáre a lăsát să kiie númele lui* (numele satului). Se ţine în sat târg săptămânal. Înainte se făcea şi târg de Sf. Petru, care *ţineá cîte trei zíle*. Se duc la târg mai ales la Brăila. Locuitorii din sat lucrează la combinatul de la Chişcani şi la irigaţii la Valea Cânepii. Copiii se duc la şcoli la Însurăţei şi la Brăila.

Nume mai frecvente: *priĉepútu, munĝíu, cîntea, ĝérea, báicu, bălán, bibícu, pópa, dogărescu*. Prenume mai frecvente: la bărbaţi: *marín, zaríia, ştefán, iuón, rádu, nícu, alisándru, neculái, ilíie, górĝe*; la femei: *iuána, mariuára, stána, vasilíca, neculína, şerbána, auríca, lemána*. Câteva porecle: la bărbaţi: *rósca, ierám mai roşcodán la fáţă, cartoáfă, sarmá, fîznău, gúţu*: la femei: *pulásca, cartoáfă, sarmá, pulicánca*.

Dintre obiceiurile specifice localităţii trebuie menţionată întrecerea de cai care se face la Bobotează. Comuna este veche, după aprecierea informatorului are cam 300–400 de ani.

B. Date despre informatori

I. Priceputu I. Marin, în rostirea locală *priĉepútu marín*, poreclit *róşca*, 64 de ani, 4 clase. Se ocupă, în afară de agricultură, şi cu apicultura. Şi-a satisfăcut stagiul militar la Constanţa şi la Brăila. Deplasări în timpul celui de al doilea război mondial, în răsărit. A luat contact cu oraşul la Brăila. Întrebat dacă citeşte ziare răspunde: *mai mă ocúp, da cîn_stau de iéle*. Părinţii informatorului erau tot din Viziru, agricultori. Căsătorit. Soţia, tot din Viziru, nu a urmat la şcoală. Informatorul are auz şi dantură bune. A răspuns la chestionarul general şi la chestionarele speciale, cu excepţia chestionarelor *Cânepa, Morăritul*.

II. Priceputu Ioana, 54 de ani, nu a urmat la şcoală, soţia informatorului principal. A răspuns la chestionarul special *Cânepa*.

Ancheta s-a efectuat în perioada 18–20 septembrie 1972.

752. LIMPEZIŞ, com. Movila Banului, jud. Buzău

A. Date despre localitate

Satul *limpezíş* din comuna *movíla bánului* este aşezat la 27 de km sud de Buzău, pe şoseaua Buzău–Urziceni. Până la reorganizarea administrativă din 1981 Limpezişul a fost comună. Locuitorii îşi zic *limpezéni* (sg. *limpezeán*) iar după regiunea din care fac parte îşi zic *buzoiéni, munténi* şi *cojéni* (sg. *coján*): *cojáni ne ziĉem péntru că sîntem pă şes.*

Apele care curg prin cumună: *gláveş*, afluent al râului *săráta cáre ne despărţéşte între noi şi bădéni, săráta*, care se varsă în Ialomiţa la Urziceni. Munţii cei mai apropiaţi sunt *múnţi buzăului*. Câteva nume topice: *cornéasca* (izlaz), *málu sărăţî* (izlaz), *pă limpezíş*. Localitatea are aproximativ 1500 de locuitori, cu 500 de case. Localităţi învecinate: *moyíla bánului* (vest), *ĉorápca* (nórd), *ĝerăséni* (est) *floriĉíca* (sud) *cazóta* (sud), *mihăiléşti* (sud). În sat există vreo 10 familii de ţigani. Instituţii: şcoală generală, CAP, cămin cultural, bibliotecă, punct sanitar, secţie gostat. Ocupaţia de bază: agricultura. Satul a luat fiinţă în 1884, la împroprietărire. Aici s-au stabilit oameni veniţi mai dinspre deal, de la podgorii (Pietroasele, Clondiru, Atârnaţi, Monteoru) şi chiar de la munte. *ierá un tîrg pă tímpuri la sfîntu constantín şi ieléna dar s-a desfiinţát; venéau mai alés, buzoiéni cu mărfuri şi cumpărău toţi din_comúnele veĉíni*. De obicei se duc la târg la Urziceni şi la Buzău. Oamenii din sat nu se duc în alte părţi la lucru. Copiii se duc la şcoli la Mizil, la Buzău, la Bucureşti şi la Iaşi.

Nume mai frecvente în localitate: *hálcu, pătráşcu, ĉobotáru, măĉúcă, păpălíĉ, cojánu, córbu*. Prenume mai frecvente la bărbaţi: *mihái, vasíle, iión, górĝé, daniiél*; la femei: *lína, maríţa, stéla, iuána, vasílca, tudóra*. Câteva porecle de bărbaţi: *carşóti, porumbáru, munteánu, topór, măĉúcă, găínă*, de femei: *ĉúşca, kinţoáica, cotoáica, şkoápa, buzáta*.

B. Date despre informatori

I. Halcu N. Mihai, în pronunţia locală *hálcu mihái*, poreclit *carşóti*, 60 de ani, 4 clase, deplasări numai ocazionale la Bucureşti. A luat contact cu oraşul la Buzău, de mic copil. Înainte citea ziare, dar în prezent nu prea mai vede. Căsătorit. Părinţii, tot din Limpeziş. Toată familia din sat, de la originea satului. Tatăl său a fost croitor, invalid de război din 1916. Soţia s-a născut la Mihăileşti, comună vecină, la 5 km. Nu a urmat la şcoală. Informatorul are auz bun, dantură intactă. A răspuns la chestionarul general şi la chestionarele speciale, cu excepţia chestionarelor *Apicultura, Cânepa, Morăritul*.

II. Halcu Lina, 62 de ani, născută în comuna vecină Mihăileşti (5 km); nu a urmat la şcoală. A răspuns la chestionarul special *Cânepa*.

Ancheta s-a efectuat în perioada 23–26 noiembrie 1968.

753. ZĂVOAIA, jud. Brăila

A. Date despre localitate

Localitatea este situată în Bărăgan, la sud-vest de Brăila, la cca 65 de km. Numele oficial anterior al localităţii a fost Slujitori Alboteşti. A fost punct de anchetă pentru atlasul Weigand (WLAD, pct. 608). Locuitorii îşi zic *zăvoiéni*, iar după regiunea mai mare, *brăiléni*.

Singura apă curgătoare în hotarul satului este *călmăţúiu, în crívăţu sátului*. Câteva numiri topice din hotarul satului: *moţóiu, o movílă lunguiáţă, la barácu* (o movilă), *la ţíntă*. Satul este împărţit în două: *sátu vek* şi *sátu nou*. *La sátu nou le mai zíĉe şi munténi*, iar *la sátu vek, cojáni*. Are peste 3500 locuitori şi peste 1500 case. Localităţi învecinate: *dudéscu, la asfinţít, însurăţéi, filíu zis budişteánu, ionéşti* şi *batógu*. Aşezarea denumită *sátu nou munténi* este din 1921, de la împroprietărirea făcută după primul război mondial. Locuitorii sunt veniţi de pe valea Buzăului. În sat există vreo 6–7 familii de ţigani. Localitatea are primărie, cămin cultural, dispensar, 3 şcoli. Ocupaţia de bază a locuitorilor este agricultura. După tradiţie, *ii sat vék'u*. Nu se ţine târg săptămânal sau anual. Oamenii merg să cumpere sau să vândă produse la Brăila, la Buzău şi la Făurei. În general locuitorii satului pleacă pentru lucru în alte părţi, căci este o aşezare mai izolată, departe de oraşe şi de calea ferată. Copiii din sat se duc la şcoli mai ales la Brăila.

Nume mai frecvente în localitate: *brînză, kíru, dumítru, púngă, negoíţă, moroiánu, lúngu, páscu*. Câteva prenume mai frecvente la bărbaţi în localitate: *neculái, vasíle, constandín, iuón, iéne, stan*; la femei: *iuána, víţa, sóra, măríia, lína, stánca*. Câteva porecle la bărbaţi: *berbecúţ, duríţă, l-a mîngîiát álde mă-sa aşá, tarabuĝíl, măcăláu*.

B. Date despre informator

Brânză A. Neculai, poreclit *berbecúţ*, de 65 de ani, 4 clase. Deplasări în timpul milităriei la Brăila şi Constanţa. A luat contact cu oraşul Brăila, copil fiind. Citeşte rar ziare. Căsătorit. Părinţii erau tot din sat şi s-au ocupat tot cu *plugăríia*. Soţia informatorului, născută în sat, 62 de ani, 2 clase. Informatorul are auz normal şi dantură bună. A răspuns la întrebările chestionarului general şi la ale celor speciale, cu excepţia chestionarelor *Apicultura, Morăritul*. Ancheta s-a efectuat în perioada 17–20 noiembrie 1971.

754. STANCA, com. Stăncuța, jud. Brăila

A. Date despre localitate

Satul *Stanca*, aparținând comunei *Stăncuța*, este așezat pe malul Dunării, la 50 de km sud de Brăila. Locuitorii își zic *stăncén!* (sg. *stăncán*) și *brăilén!*.

Apă curgătoare este *dunărea*. Câteva nume topice din hotarul satului: *șfára lu greáca* (moșie), *cenușáru* (grind), *silíștea* (grind), *lócu kóru țigánu* (grind), *izlázu trestiián, lácu stăncúța*. Satul este mic, are aproximativ 250 de familii, cu tot atâtea case. Localități învecinate: la nord *stăncúța*, la sud satul *polizéșt!* sau *vádu șáĭci*. Informatorul face precizarea că la *gúra gîrlúți* (5 km) graiul s-ar deosebi puțin de graiul din Stanca. În sat există o școală și o cooperativă, restul instituțiilor fiind în Stăncuța, satul de reședință al comunei. Ocupația de bază este agricultura; *pînă nu să-ndiguíse bắlțile se maĭ ocupắu cu pescuítu*. Informatorul precizează, după tradiție, că satul este vechi, în orice caz mai vechi decât Stăncuța. Inițial aici au fost târle de ciobani, iar restul și-a luat numele de la o fată, Stanca, care s-a înecat la un prival. În sat nu se ține târg. Locuitorii merg la târg la Viziru. Copiii se duc la școli la Brăila, Galați, Brașov și București.

Câteva nume mai frecvente: *préda, ĝeláse, ștergărél, purcărea, mánea*. Prenume mai frecvente: la bărbați: *górĝe, iuón, vasíle, marín, ștefán*; la femei: *marioára, leána, ĝerĝína, rădíța, aténa*. Câteva porecle: la bărbați: *dedéu*, fiindcă zicea la cai de-de!, *broáscă*, fiindcă orăcăie ca broasca, *burlácu*, fiindcă strămoșii lui se căsătoreau pe la 40 de ani, *grijánie*, fiindcă înjura mult de grijanie; la femei: *ĝeculeása, dediiásca, bușoáica, ștergăroáia, pătăcoáia*.

Obiceiuri specifice: *la botézu cáilor* (întrecere de cai la Bobotează), a doua zi după lăsata-secului umblau cu căruțele *cu cloápete* și *dădeáu cíini în jujắu*, la 9 martie rup un mucenic în cornul plugului.

B. Date despre informator

Manea Marin, poreclit *paraskív*, 64 de ani, 4 clase. A luat contact cu orașul la Brăila, de copil. A stat o lună la Galați. Citește ziare și cărți. Căsătorit. Părinții, agricultorii din Stanca. Soția, născută în Stanca, a urmat 2 clase. Are 7 copii, dintre care un băiat a urmat liceul și locuiește la Râmnicul Sărat, iar o fată este laborantă la Chișcani. Informatorul are auzul normal, dantura, deși nu este intactă, nu alterează vorbirea. A răspuns la chestionarul general și la chestionarele speciale, cu excepția chestionarelor *Apicultura, Morăritul, Meseriile*. Ancheta s-a efectuat în perioada 21–24 septembrie 1972.

755. PADINA, jud. Buzău

A. Date despre localitate

Localitate de câmpie, în plin Bărăgan, la 50 de km sud-est de Buzău, pe șoseaua Buzău-Slobozia. Până după primul război mondial localitatea s-a numit *macovéĭ*, astăzi denumirea este folosită în batjocură. Locuitorii își zic *pădinén!* (sg. *pădinean*), dar satele vecine îi numesc *macovén!* (sg. *macovean*). După regiunea de care aparțin, locuitorii își zic *buzoién!*. Localitatea a constituit punct de anchetă pentru Weigand (WLAD, 474).

Câteva nume topice din hotarul satului: *lúnca, mariiánu, pădúrea macovéĭuluĭ, bîndắu* (izlaz), *zefíra* (luncă), *válea lu moș duńítru*. Numele diverselor părți ale localității: *trăznári, țigăníie, frătiĉéșt!, bărcán!, boznén!*. Localitatea are aproximativ 10000 de locuitori și 1200 de case. Localități învecinate: *rușéțu, căldăréști, (trandafíru), colilía, cocóra, răvíga, strapazánu, ĉóĉile, uodăĭén!*. Așezări noi: *uodăĭén!* și *tătulésț!*, de după ultimul război mondial. Oamenii sunt veniți de la munte. Întrebat dacă sunt deosebiri din punctul de vedere al graiului între localitățile învecinate, informatorul răspunde că la *colilía* și *răvíga vorgésc cu d-acólo, dă únde, dă ĉe, la noĭ de ĉe, de úndę, dĭ-acólo*. La 45 de km de localitate se află stațiunea balneară Amara. În localitate există vreo 20 de case de țigani. Satul are consiliu popular, cămin cultural, bibliotecă, dispensar uman și dispensar veterinar, școală generală. Oamenii din sat se ocupă *cu múnca cîmpuluĭ*. Satul, după tradiție, datează din timpul împroprietăririi lui Cuza. În sat se ține târg săptămânal, duminica, la care vin locuitori din *ĉóĉile, strapajánu, cocóra*. Înainte se făcea bâlci la Sf. Ilie și la Sf. Maria. Locuitorii merg să-și vândă produsele și să facă cumpărături la Buzău și la Pogoanele. Tineretul pleacă, în general, pe diverse șantiere. Copiii locuitorilor merg la școli la Buzău, Brașov, Brăila, București.

Nume mai frecvente în localitate: *boznéanu, mihăílă, vlăscánu, iácob, frăţícă, parapánĉa*. Prenume mai frecvente: la bărbați: *górĝe, constandín, iuón, marín, stan, neculáĭ, vasíle*; la femei: *leána, maríia, stána, caterína, frusína, lína*. Câteva porecle: la bărbați: *trăznáru, polátră, baștiurésců, ĉucurél*; la femei: *taciíu, púiu, oláru*.

Obiceiuri specifice: *brezáia, búga, síva*.

B. Date despre informator

Iacob P. Gheorghe, 74 de ani, 4 clase, deplasări în timpul primului război mondial în Moldova. A luat contact cu orașul la Buzău, de copil. Citește ziare și cărți. Căsătorit. Soția, născută în Grindu (24 de km), dar crescută în Padina, nu a urmat la școală. Informatorul are auzul bun, dantura intactă. A răspuns la întrebările chestionarului general și la cele ale chestionarelor speciale, cu excepția chestionarelor *Apicultura, Morăritul*. Ancheta s-a efectuat în perioada 14–17 iulie 1972.

756. DEALUL LĂUNELE, com. Dănicei, jud. Vâlcea

A. Date despre localitate

Comuna *dăniĉéĭ* este situată într-o zonă colinară în sud-estul județului Vâlcea, la aproximativ 35 de km de Râmnicu Vâlcea și la 54 de km de Pitești. Așezarea, foarte întinsă, este formată din multe sate răspândite pe dealuri. Până în 1904, după spusele informatorului, comuna s-a numit *dobréșt!*. În prezent numele comunei este *dăniĉéĭ* (*a rămás curátă ~* , [lumea] *a uĭtát dobréștiu*). Ancheta s-a desfășurat în satul *dealu lăúnele*. Tot aici se află și primăria. Locuitorii întregii provincii sunt numiți *muntén!* (sg. *muntean*).

În raza comunei curge un pârâu, *trĕpteánca*, care izvorește în comuna Cuca (*dîn cúca înĉépe ĭa*). Munții cei mai importanți cunoscuți de informator sunt *múnțî carpáț!*. Nume de locuri mai cunoscute din perimetrul așezării sunt: *dealu urézuluĭ, ~ lăuúnili dă sus, ~ drăguléștilor, ~ lăuúnele; válea treptéanca, ~ lăuúneluĭ, ~ védiia; șoseáua dealu lăuúnele, cúca măcắĭ, vitomiréșt!* (drumuri); *izlázu dealu lăuúneluĭ, ~ dealu urézuluĭ ~ drăguléștilor; cîmpur!* sunt *puțíne: niĉ ĉinĉ hectáre la un loc; pădúrea izvoáră ~ válea lăuúniluĭ, ~ cotmeána; pîrắuu stánculuĭ, ~ ponóruluĭ, ~ viézunuluĭ. ~ ĉerníca, ~ lu pắtru, ~ momáia, válea lárgă*. Comuna Dănicei este formată din mai multe sate („sunt vro 15 sate" în realitate, după *Județele României socialiste*, ed. a II-a, 1972, sunt 13 sate componente): *dăniĉéĭ, dealu lăuúnele* (*únde sîntem noĭ*), *válea cúĉi, sátu udréșt!, dealu skeĭ, liníia pă vále* (*spre dăniĉéĭ în jos*) *dobréșt!, drăguléșt!, bădén!*. Lăunele de Jos este alcătuit din satele: *dealu glóduluĭ, săráculuĭ, sátu ĉiréș!, sátu dánuluĭ*. Comuna este formată din 800–900 de familii, cu aproximativ 2400 de locuitori. La fel Lăunele de Jos. Localitățile învecinate sunt: *cúca măcắĭ, lăuúnele dă sus, sîmburéșt!, vitomiréșt!*; toate acestea sunt așezări vechi (*dă cîn‿le cunósc ieu, tot așá le cunósc*. Informatorul nu știe să existe deosebiri de grai între localitățile învecinate (*acéĭaĭ‿vórbă*); în Dejești însă graiul diferă: *zîĉe pĥisícă, bᵘisérică*. Reședința de comună, Dănicei, are consiliu popular (în satul Dealul Lăunele), șase școli elementare („cam în fiecare sat"), dar ciclul II există numai la una dintre școli, în Dealul Lăunele. Este parțial electrificată. Ocupațiile principale ale locuitorilor sunt: agricultura și pomicultura; sunt de asemenea *tăĭetór! pî la pădúr!, únde a fost pădúr! în esplotáre*. Se practică de asemenea *viticultúra* și *uolăríie*. Este în general o comună săracă, de viticultori și pomicultori. Comuna nu este colectivizată. După mărturia informatorului, *dealu lăuúnele a fos‿cînvá legát dă lăuúnili dă sus* (care în prezent aparține de Cuca Măcăi); „o parte din oameni merg și acum la biserică acolo, au morți îngropați acolo" (la 1,5 – 2 km distanță de aceste sate). În ceea ce privește denumirea satului, informatorul afirmă: *n-aș puteá ști dă únde áre numirea*. Cât privește numele Dănicei – *a fost únu dăniĉél. S-a găsít inscrípțiĭ șî să mențíne*; Dobrești provine dintr-un nume propriu: *e únu dobréscu*. În localitate se ține târg săptămânal, sâmbăta. *Vin din jur, nu vᵘin dîn depărtắr!*. Un asemenea târg *maĭ ie la cîmpu máre în jos* (la circa 20 de km). Pentru alte cumpărături, locuitorii merg „la oraș: la Vâlcea (marțea), la Pitești și Drăgășani (sâmbăta)". Pentru lucru, locuitorii din Dănicei merg *la pădúre – tăĭetór!, pă șantiiére, la fábriĉ*. Copiii merg la școli la Pitești sau Râmnicu Vâlcea.

Câteva nume de familie mai importante din localitate: *moțóc, tănáse, vlășĉánu, deaconéscu, ĉernătéscu, iiuonéscu, constantín, muĉeníc, stóica*. Prenume mai frecvente: la bărbați: *iiuón, dumítru, marín, niculáie, vasíle, constandín*; la femei: *iiuána, floárea, maríia, dumítra – cu númili ca dîn‿calendár*. Mai rare: *leontína, ie rîzgîíĭtă* (= alintată); are un copil la Pitești, care a pus nume la băiat *luíz* (silabisește: *luíidîz*), altul *laurénțiu*.

Nu sunt obiceiuri deosebite: „cam la fel peste tot prin satele vecine": *prăznuĭéște la fel*.

B. Date despre informatori

I. Badea Ilie, *bádea iilíe*, poreclit *iilíe al tráni* (*dácă máma a rămás* (*din 1911*) *sîngură*, născut în localitate, 71 de ani, agricultor. Are 5 clase primare, a făcut armata, 3 ani, la căile ferate, în București. Nu a stat în alte localități timp îndelungat. Până pe la 18 ani a lucrat prin Bărăgan (munci agricole). Alte deplasări a făcut în tinerețe mergând să vândă fructe la București, Slatina, Pitești. Citește în limita timpului disponibil. Este căsătorit, are șase copii în viață. Părinții – din localitate – au fost tot agricultori. Soția – din localitate – nu știe carte. Dintre copii, o fată e căsătorită la Constanța, alta la Cluj, iar cei patru băieți, cu studii medii, sunt la Pitești. Un fiu este căpitan în miliția economică fiind absolvent al Facultății de Drept. Dantura și auzul – foarte bune. A răspuns la întrebările chestionarului general, precum și la chestionarele speciale: *Agricultura, Viticultura, Oieritul, Meseriile*.

II. Badea Ioana (*bádea iiuána*), 65 de ani, fără școală, soția subiectului I. A răspuns la chestionarul special *Cânepa*. A fost și subiect pentru AFLR, într-o anchetă anterioară.

Ancheta a avut loc între 13 și 16 nov. 1968.

757. OLANU, jud. Vâlcea

A. Date despre localitate

Comuna *uolánu* este așezată pe malul stâng al râului Olt, la 36 de km sud de Râmnicu-Vâlcea și la 25 de km nord de Drăgășani. Până la ultima împărțire administrativă (1968) s-a numit Casa Veche (acum *sînt uníte uolánu cu cása véiĉĕ*), locuitorii continuând să-i spună Casa Veche, pe care-l consideră numele popular. Locuitorii își zic *uolán!* sau *uolănén!* (sg. *uolănean*), iar după ținut, *cam uoltén! ne zîĉe nóuo, da nu sîntém ~ că sîntém dîn munténiia*.

Prin apropierea comunei (la 5 km) curge *ríu̯u uolt*, dar şi alte ape mai mici, *gîrle* (care) *merg dîn răsărit la apús: urşáṇca, stupărélu, tutána, trepte̯áṇca, uolănélu. La uolănél i̯i̯ mai̯ zîĉe cóĉinî-mai̯ pă cása vék'ẽ‿sus.* Ca afluenţi, se menţionează *fâtu*, care se varsă în Trepteanca. Mai sunt şi alţi afluenţi, fără nume: *sîn‿mai̯ mic – álga*. Cei mai apropiaţi munţi sunt *múnţi cózili*. Câteva nume topice din raza comunei: *în di̯al la bordéi̯, la lişcáni, di̯álu cási veik', ~ uolăréşti, ~ păsărári, ~ drăgióı̯u*; izlazuri: *la cuculíĉile, la cása véik'e, stárița, zăvói̯*; cîmpuri: *la liniléşti, la pereţáni, cîmpu sîrbului̯, ~ drăgióı̯ului̯*; văi: *vále̯a trepte̯áṇca, ~ uóltului̯, ~ niculéşti*. Comuna este formată din următoarele sate: *drăgióı̯u, păsărári, uolăréşti* (*mai nai̯ínte; acúma – perétu*) (*dî la númele ~ s-a tras númele uolánu*), *perétu, nicoléşti, stoi̯cănéşti, cása vék'e, ĉobóţ*, întreaga comună având cam 4500 de locuitori şi vreo 1200 de case. Localităţile învecinate cu Olanu sunt: *iiuonéşti* (peste Olt), *drăgoi̯éşti, vitomiréşti, bîrsói̯u, galíĉa – to̯áte veik'*. Informatorul afirmă că *nu i̯e diferénţă dă vórbă în to̯áte sátele* vecine. În afară de români, care sunt majoritari, sunt şi *ţigáni – fo̯árte puţíni, d-ar fi 5–6 famílii̯*. Nu există întreprinderi industriale în jur: *i̯e o sóndă: fore̯ázá la 6500 m, dă ánu trecút*. Localitatea are consiliu popular (în *uolánu*), cămin cultural, dispensar, cinci şcoli generale. Este parţial electrificată. Ocupaţia de bază a locuitorilor este agricultura: *sînt agricultóri, munĉitóri la făbriĉ*, dar şi *dulgéri mulţ, tîmplári, zidári, croitóri*; *ave̯ám mori pă apă* (pe Olt), *pescui̯ít, plúte dă buşténi dă brad; cu plutăşitu s-a terminát dúpă războ̯i cîn s-a făcút făbriĉ língă pădúre*. În trecut s-a făcut plutărit pe Olt şi pe Dunăre, până la Giurgiu. În legătură cu istoricul localităţii, după tradiţia populară, informatorul arată următoarele: *a fost níşte speĉialíşti cáre lucrá u̯ále, d-ái̯a i̯i spúne uolánu; a fost şi u̯ámeni cáre moşteneá pămínt, nu i̯ereá boi̯éri, le spuneá băştináş; dăcît cása vék'e şi ĉobóţî lucrá la propi̯tár – alecsándru ilíescu*. În localitate nu se ţine târg săptămânal, locuitorii mergând pentru cumpărături la Câmpu-Mare, Drăgăşani sau Râmnicu-Vâlcea. Pentru lucru merg îndeosebi (tinerii) la *combinátu k'imic dî la gòvora, îm‿bucuréşti* (cei din Casa Veche). *La góvora* trec *pódu dă fier cremănári*. La şcoli medii copiii merg la Râmnicu-Vâlcea, Drăgăşani, Băbeni, Vitomireşti. Nume de familie mai însemnate: *ne̯ámu tîlmăĉilor, ĉobóţe̯a, codréni* (*codre̯ánu*), *gíne̯a, cîrstea, dumitríĉă* (nume de grup: *dumitríĉ*), *popéscu*. Câteva nume de botez: la bărbaţi: *iiuón, nicoláie, dumitru, constantín, vasíle – dúpă sfinţ mai însemnát*; la femei: *iiuána, maríia, constantiná, paraşk'íva; acú ă‿ĉepú‿să púie núme fără sfînt: rosína* (*fi-mi̯o a pus núme féti*), *simóna, corína*. Porecle: bărbăteşti (unele supranume sau hipocoristice): *în ácte i̯i zîĉe moráru, i̯i zîĉe cîrste̯a, mîrle̯a* („şi-a schimbat numele în Tudor"), *nícu* (*niculáie*), *costícă* (*constantín*), *ai̯ ne̯áĉi, zmei̯ – dîm‿bătríni le zîĉ-aşá, răgău̯áĉe, hăléte sau̯ mîrlán: a fost o̯ámeni hárniĉ, a fost săráĉ ş-a avansát*; de femei: *ĝicăno̯ái̯a, pui̯cule̯ása, sondoro̯ái̯ca – că ómu i̯ei̯ lucre̯ázá la sóndă, níca* (o cheamă de fapt Elvira).

În sat sunt *cam aĉéi̯aş obiĉéi̯uri* ca în toată zona.

B. **Date despre informatori**

I. Tălmăciu Ilie (*tălmáĉu ilíie*), născut în Olanu (*atúnĉ i̯i zîĉa cása vék'e*), 59 de ani, agricultor şi tâmplar, 4 clase primare. Nu a făcut armată, fiind reformat, nu a stat în alte localităţi, dar s-a deplasat ocazional în oraşele din jur, precum şi la Sibiu, Cluj, Slatina, Constanţa. Citeşte cărţi şi ziare. Este căsătorit. Părinţii – din aceeaşi localitate – au fost agricultori. Soţia, de asemenea din Olanu, nu ştie carte (*analfabetístă*). Au trei copii, absolvenţi de liceu (*au̯ servíĉe*). Auzul şi dentiţia foarte bune. A răspuns la întrebările chestionarului general, precum şi la chestionarele speciale *Agricultura, Viticultura, Apicultura, Cânepa, Oieritul, Morăritul*.

II. Marin I. Tălmaciu (*marín i tălmáĉu*), 61 de ani, 5 clase primare şi 3 clase de şcoală de meserii (dulgherie, rotărie). Lucrează aceste meserii în CAP din comună.

Ancheta s-a desfăşurat între 21 şi 23 iunie 1972.

758. TOPANA, jud. Olt

A. **Date despre localitate**

Comuna *topána* este situată în nordul judeţului Olt, în zonă de deal, la aproximativ 45 de km vest de Piteşti şi la 60 de km nord-est de Slatina. Între 1907 şi 1926 localitatea a făcut parte din comuna Păroşi-Leleasca, după 1926 din comuna Topana. Este o aşezare veche, locuitorii fiind împroprietăriţi din moşiile Episcopiei Argeş (în 1864). Locuitorii întregii regiuni sunt *munténi*.

În raza comunei curge *ríuu véde̯a*, care *izvoră̦şte cam dîn de̯álu topológului̯, la moră̦réşti*. Alte *pîrái̯e*: *ĉoríca, bálu, pîríuu crînguluì̯*. Munţii cei mai apropiaţi sunt *ă̦şti̯a dî la ógnili mari, da nu ştiu cum i̯i k'ámă*. Câteva nume topice din comună: *pădúre̯a bădăráii̯lor, ~ topána, cáre să uotăráşte cu comúna ĉumăĝéşti dă árĝeş, izláz al ĝerăsá̦ştilor, să uotăráşte cu pădúre̯a cotméni, pădúre̯a úzî, de̯álu bădăráii̯lor* (câmp), *lúṇca vézî, de̯álu ĉau̯uşo̯ái̯a, lúṇca ĉau̯uşóii, rogojína* (izlaz) *de̯álu préji, ĉoríca, bóu̯u* (pîrâu), *vále̯a máre, poi̯ána doi̯ĉíĉ*. Satele componente ale comunei sunt: *topána, cóṇgre̯a, gojlăléi̯, ĉoríca, căndăléşti, unguréi̯*. În localitate trăiesc 3250 de oameni, vreo 872 de familii, români; numai două familii de ţigani – *munĉitóri de pămînt, únu e viorist*. Localităţile învecinate sunt: *rîjlétu vi̯eróşi* (la est), *ĉomăĝéşti* (Argeş) la nord, *făĝeţálu, la mi̯azăzi, to̯áte sîn‿vek'*. În comună există consiliu popular, cinci şcoli – în fiecare sat –, dispensar medical, moară, cămin cultural. Locuitorii se ocupă cu agricultura şi cu viticultura (*múṇca în colectiv la ĉeapéu̯*), iar tinerii se angajează în construcţii (*tinerétu la şantiíer*) la Piteşti, Slatina etc. În legătură cu istoricul localităţii, informatorul arată că Topana era cunoscută încă în 1852, de când datează biserica. Şi în 1864, *cîn‿s-ampărţít pămíntu, aĉí a fost adunínd dijma* (pe moşia Episcopiei Argeş). *Cáre a fost avînd boi̯, le̯-a fost dînd pămînt* (8 pogoane). În 1864 *le̯-a dat pă săritúri* (un pogon aici, altul în altă parte), în 1894 *le̯-a dat blánă, la un loc*. Nu se face târg săptămânal în localitate, pentru aceasta locuitorii mergând la Vedea (16 km) – duminica, *la pitéşti, la drăgăşáni* (35 de km), *la slátină* (60 de km). Pentru lucru locuitorii merg pe şantiere etc. (*zîdări̯i, pázniĉ la fábrica dă móbile, testíle* – femeile). Copiii merg la şcoli medii – *la licéu̯ la véde̯a, la slátină, la pitéşti*.

Câteva nume de familie mai cunoscute în comună: *zmărăndói̯u* („cu z"), *drăguţói̯u, bădărău̯, ivănéscu, zo̯ánă, diculói̯u*. Prenume bărbăteşti: *iiuón, górĝe, flórea, dumítru, marín*; femeieşti: *maríi̯a, iiuána, i̯eléna, ĝerĝína, dumítra – núme ortodócse*. Câteva porecle (*polécra e mai̯ táre*): bărbăteşti: [ɛ] *créţu, bălăniél, cosói̯* [!], *sfîntuléţu* (*cîntăréţ la biserícă, mîncá puţín; a murít*), *cotro̯áşe, bujnigái̯, niláu̯u, grécu*; femeieşti: *ĝelúţa, ĝibíca, viláia, cotroşo̯áia, răsfloĉíca, bíca*.

Ca obicei mai neobişnuit, informatorul aminteşte pe acela al horei de Paşti: *dumínică şi luni dúpă paşti să fáĉe hóră máre în cúrte̯a biséríĉi, cu tinerét dîn 3–4 comúni*.

B. **Date despre informatori**

I. Zmărăndoiu I. Nicolae (*Zmărăndói̯u i niculáie*) (*cu s, cu z, cu ĉ-o fi*), poreclit *niculáie créţu*, născut în Topana (1901), 70 de ani, agricultor, 5 clase elementare. A făcut armata ca voluntar în 1919–1922 la Reg. 1 Jandarmi – Craiova. Nu a stat vreme îndelungată în alte localităţi, dar a călătorit ocazional la Slatina, Piteşti, Drăgăşani. Citeşte. Este căsătorit, soţia fiind tot din Topana, fără ştiinţă de carte. Au trei copii, dintre care un băiat la şcoala de şoferi. Părinţii – agricultori – din localitate. Auzul şi dantura bune. A răspuns la chestionarul general şi la chestionarele speciale *Agricultura, Viticultura, Cânepa, Oieritul, Meseriile*.

II. Smărăndescu Niculaie (*smărăndéscu niculáie*), 62 de ani. Are stupi, de care nu se prea ocupă personal. Rezultatele anchetei pentru *Apicultură* – slabe. A colaborat ca informator şi subiectul principal.

Ancheta s-a efectuat în zilele de 25–27 aug. 1972.

759. DIENCI, com. Vultureşti, jud. Olt

A. **Date despre localitate**

Localitatea *dii̯énĉ* face parte din 1968 din comuna Vultureşti (*comúna dii̯énĉ i̯-a zîs vulturéşti, judéţu uolt*) şi este situată la 18 km nord-vest de Drăgăşani, în regiune de deal. Locuitorii îşi zic *dii̯enĉéni* (sg. *dii̯enĉán*), cei din tot ţinutul fiind *munténi*.

În hotarul comunei curg pâraiele: *văcăre̯ásca, goronétu, drăĝíi̯a, to̯áte să vársă îŋ gírla réĉa, i̯ar réĉa să vársă în uolt*. Cei mai apropiaţi munţi sunt *múnţi lótrului̯* (după părerea informatorului). Nume de locuri mai importante în hotarul comunei: *de̯álu máre, ~ cuculíĉii̯a, ~ momíi̯i, ~ cálinului̯, cîmpíi̯a şárba, vále̯a lu górĝe, ~ cîrlígu; ~ văcăre̯ásca, ~ cu núcu, ~ meri, ~ prăpástii̯i, ~ réĉa, ~ urso̯ái̯a; stráda văcăre̯ásca, ~ mijlócu, ~ líniia máre, ~ uniri; şose̯áu̯a dobrote̯ása, ~ spre cîmpu máre, ~ spre vulturéşti, drúmu spre lele̯ásca; fîntína máre, ~ voi̯culéscu, ~ ve rădubéscu, ~ pópi, ~ dinuléştilor, ~ dumítru úţă, ~ stáṇcu niculéscu, ~ stan miháİ, ~ milităréştilor, ~ mări̯n ilii̯éscu, ~ matéi̯ nicoléscu, ~ flóre̯a glo̯ată*. Comuna este alcătuită din următoarele sate: *vlăṇgăréşti, dii̯énĉ, vûlturéşti, linéşti, vále̯a lui̯ alb*, având 1750 de locuitori (710 familii şi vreo 780 de case). Comunele învecinate sunt: *lele̯ásca, urşi, dobrote̯ása, cîmpu máre, dumitréşti; ĉa mai̯ nóu̯o* dintre acestea *ar fi lele̯ásca* (se menţionează că în com. Dumitreşti biserica ar data din timpul lui Mihai Viteazul).

Aparţinând de Vultureşti, Diencii nu mai au consiliu popular. Au totuşi două şcoli, un cămin cultural şi CAP. Locuitorii sunt agricultori şi viticultori. Informatorul pretinde că satul e înfiinţat în 1649 (cătunul Văcărescu); el posedă o istorie a satului (scrisă cu multă naivitate). Nu se face târg săptămânal, locuitorii merg pentru cumpărături la Câmpu-Mare. Pentru lucru nu prea pleacă din localităţi pe şantiere sau în fabrici (foarte puţini muncesc la căile ferate). La şcoli, copiii merg la Râmnicu-Vâlcea, Slatina, Drăgăşani şi Piteşti.

Câteva nume de familie mai importante sunt: *niculéscu, popéscu, iliéscu, dumitréscu, păuunéscu*. Prenume: bărbăteşti: *iiuón, túdor, pétre, górĝe, alecsándru, vasíle, niculáiẽ, dumítru*; femeieşti: *ii̯uána, ĝorĝíţa, lisándra, măríi̯a, flo̯áre̯a*. Câteva porecle purtate de bărbaţi (*au̯ toţ cîte-o polícră*): *ĉúngu, tabác, úrsu, k'ibrít, bro̯áscă, crăcăṇe̯a; feméile să policrésc mai̯ puţín*.

B. **Date despre informatori**

I. Petre Iliescu (*pétre ilíéscu*), născut în Dienci, are 73 de ani, 5 clase primare, este agricultor. A făcut armata la Reg. 3 Infanterie Olt, în 1920–1922. Nu a stat în alte localităţi, s-a deplasat în oraşele din jur. Citeşte. Este căsătorit. Soţia (fără ştiinţă de carte), ca şi părinţii (agricultori) sunt din localitate. Au un copil adoptat. Auzul şi dantura – bune. A răspuns la chestionarul general şi la chestionarele speciale *Agricultura, Viticultura, Oieritul*.

II. Lăngescu I Gheorghe (*lăngéscu i górĝe*) 58 de ani, 7 clase. A răspuns la chestionarele *Apicultura* (a învăţat singur, citeşte cărţi de specialitate) şi *Meseriile* (a învăţat meserie în sat de la tatăl său: tâmplărie, dulgherie).

III. Ilinca Petre Iliescu (*ilíṇca pétre ilii̯éscu*), 68 de ani, fără ştiinţă de carte. A răspuns la chestionarul *Cânepa*.

Ancheta s-a efectuat între 21 şi 23 nov. 1972.

760. ALUNIŞ, com. Spineni, jud. Olt

A. Date despre localitate

Localitatea *aluníș* face parte, în urma ultimei reforme administrative (1968), din comuna Spineni. Satul Aluniş a rămas localitatea de reşedinţă a comunei prin faptul că aici se află Consiliul Popular al comunei Spineni. Este situată la 40 de km nord-est de Slatina şi la 38 de km sud-vest de Piteşti. Locuitorii îşi zic *alunișánⁱ* (sg. *alunișán*), iar cei din întregul ţinut se numesc *regățénⁱ* (un subiect ocazional adaugă: *ᵘolténⁱ, ceį maį răį*).

În hotarul comunei curg *védẹa* şi *córica*, iar în apropiere *plăpĉica*. *În védẹa să vársă córica, plăpĉica.* Munţii cei mai apropiaţi sunt *múnți carpáț*. Nume topice mai importante în comună: izlazuri: *frăgăriį, púțu lu țúică, pódu róşu (acú-į zíĉe pódu dă arámă), dẹálu pădúri, fírma*; câmpuri: *înĉintătóru, dẹálu plăpĉíĉi, la púțu-ăl nalt, îm‿băjăniįe, îŋ‿cọástă la bacriįa, la bedrẹág, la cătănóį, la spinénⁱ*; dealuri: *dẹálu prófi, dẹálu spinénilor, la făgețắl, la grúįu*; fântâni: *púțu gréculuį, ~ lu mărín al flọári, ~ lu constandín, ~ lu uŋgurẹ́anu*; drumuri: *drúmu rîndului, ~ șărbănóįi, la cácova, drúmu bucureștilor,* [pe] *cáre să cără dọáĝe, drúmu ᵘóįi*. Localitatea este compusă din următoarele sate şi cătune: *alunișu dă sus, ~ dă jos, ᵘopîășánⁱ, dẹálu grúįuluį, cătănóį, năgodéștⁱ, prófa, delurénⁱ, meréni dîn dẹal, ~ dîn vále, la treį coĉénⁱ, davᵘidéștⁱ, la fiméștⁱ, spinénⁱ, cúza vódă, vineț,* având aproximativ 4000 de locuitori şi 1200 de familii (şi case). Localităţile învecinate sunt: *făgețắlu, gúra bóuluį, tătuléștⁱ, pobóru.* Localitatea are consiliu popular, 8 şcoli, cămine culturale şi alte instituţii comunale, între care un spital la Spineni. Comună de agricultori şi pomicultori: *maį mult munĉitórⁱ la cîmp și șantiįeriștⁱ*. Pe lângă aceasta, o ocupaţie practicată intens în trecut a fost negustoria: *markidánⁱ – cu cărúțili, tolbári – cu tólba* – ocupaţie care-i purta pe locuitorii destul de departe pe drumurile ţării. Informatorul afirmă că satul Năgodeşti era un sat de *moșténⁱ* (*moșnénⁱ*), în timp ce celelalte erau sate de *clăcáș pă moșiįa boįéruluį*. În comună nu se face târg săptămânal, ci bianual, primăvara şi toamna, la Sf. Constantin şi Elena şi la Sf. Dumitru. La Spineni se face la Sf. Ilie. Pentru cumpărături curente locuitorii merg la târg la *védẹa* (*gúra bóuluį*). La lucru merg ca sezonieri, navetişti, săptămânal sau lunar, la Piteşti, Bucureşti, Drăgăşani, Slatina – pe şantiere. La şcoli, copiii merg cam în aceleaşi localităţi: Vedea, Slatina, Piteşti, Drăgăşani.

Câteva nume de familie mai cunoscute în comună (majoritatea substantive colective de grup): *nẹámu toméștilor, ~ bălmăjắștilor* (*bălmăjă*), *~ stănéscu, șărbắu* (pl. *șărbắį*), *duminećéștⁱ* (*duminecă*) *~ mitrănéștilor* (fără a avea acum nume *Mitran* – este supranume sau poreclă), *~ moĝețắștilor* (*bălán*; aceeaşi situaţie ca mai sus). Prenume: bărbăteşti: *costandín niculáįe, ᵢión, górĝe, įeuĝén* (sunt foarte mulţi); un subiect ocazional adaugă: *acú le pun* (numele) *după reviste, după ziᵢáre: costelúș, nicușór*; feminine: *įilíŋca, įiuána, flọárẹa, dumítra, ᵢeuĝéniįa, néla, gorĝíța, paraskíva, verĝíca, petríįa, mărįuára*. Porecle: de bărbaţi: *blẹándă, telerẹ́ză, caįáfa, modrọágă, fiţícă, bulitíĉ, mormónẹa*; informatorul adaugă: *găsíț fọárte múlte d-ălẹa* (porecle), *s-a botezát a dóua uáră* (!); de femei: *sọáįa, súrda, dicána, biĝiríta, dikisọáįa, sisọáįca, ĝiĉitọárẹa*.

Ca obiceiuri mai deosebite în localitate se menţionează faptul că *să fáce pomána pórculuį*, de sărbătorile de iarnă, un praznic *lunⁱ după paștⁱ* şi hramul bisericii la *vinerẹa máre* (Sf. Paraschiva).

B. Date despre informatori

I. Ionescu Constantin (*įonéscu costantín*), poreclit *costíc-a lu níță* (*numít bălmăjă; corĉiĝitúră și din bălmăjắști și din toméștⁱ*), născut în Aluniş, în etate de 58 de ani, agricultor (*munĉitórⁱ, plugár*), 6 clase primare. A făcut armata la Slatina, Reg. 21 Art., în 1936–1937. S-a deplasat (*cu tólba*) în diferite oraşe din ţară, inclusiv în Bucureşti. Citeşte. Este căsătorit, soţia (din Aluniş) având 4 clase primare. Părinţii, agricultori, din localitate. Are patru copii: un băiat la şcoala tehnică de construcţii Galaţi, o fată cu institutul de bibliotecari de 2 ani Bucureşti şi alţi doi copii, la liceu. Auzul şi dantura – foarte bune. A răspuns la chestionarul general şi la chestionarele speciale *Agricultura, Viticultura, Oieritul*.

II. Ionescu Eugenia (*ᵢonéscu ᵢeuĝéniįa*), 54 de ani, 4 clase, soţia S I; a răspuns la chestionarul *Cânepa*.

III. Popescu Florea (*popéscu flórẹa*), 51 de ani, 4 clase. A învăţat meserie (*dulĝerẹálă* şi *tâmplăriįe*) la meşter particular în Slatina. A răspuns la chestionarul special *Terminologia meseriilor*.

Ancheta s-a efectuat între 27 şi 30 nov. 1972.

761. POBORU, jud. Olt

A. Date despre localitate

Comuna *pobóru, judéțu ᵘolt,* este situată la 30 de km nord-est de Slatina. Locuitorii îşi zic *poboránⁱ* (sg. *poborán*); numele generic este cel de *romínⁱ; ᵘolténⁱ – pîn la pitéștⁱ, la úrmă argeșénⁱ; vîlĉénⁱ* (la Drăgăşani).

Munţii cei mai apropiaţi sunt *carpáț*. În hotarul comunei curg *plăpĉíca* (sau *plápĉa mícă*) şi *plápĉa máre*. Alte nume topice din comună sunt: izlazuri: *plápĉa máre* şi *dẹálu ~ ~, plápĉa mícă* (şi deal), *lúŋca gîrbắcu*; dealuri: *dẹálu martinéștilor, ~ rikițénilor, vátra sátuluį, dẹálu plắpĉi, terénu ĉocîrlănọáįa, zîs gîrbắcu, dẹálu vîlturéluluį*; drumuri: *drúmu crétilor, ~ martinéștilor, ~ pobóru-vîlturélu, ~ gîrbắculuį, ~ ᵘóįi* (= şosea); *fîntína*: *plăpĉíca, ~ įon popéscu, ~ įon gîdẹa, ~ gîrbắcu, ~ gospodắriįi* Satele componente ale comunei sunt: *pobóru, albéștⁱ* (*cornățắl*), *creț, rikițắnⁱ, martinéștⁱ, gîrbắcu*, având aproximativ 3200 de locuitori şi 1800 de familii. Localităţile învecinate sunt: *spinénⁱ, teįúș* (sat în com. Scorniceşti), *costandinéști*.

În localitate nu sunt minorităţi naţionale (numai aproximativ 10 familii de ţigani). Comuna are consiliu popular, şcoli în fiecare cătun (4), cămin cultural, magazin sătesc etc. Locuitorii se ocupă cu agricultura ca activitate principală (*plugárⁱ*), practicându-se (mai rar) şi diferite meserii. Informatorul nu are cunoştinţe în legătură cu trecutul localităţii (*pọáte o fi dóuă súte dă anⁱ*). Nu se face târg săptămânal, localnicii mergând pentru cumpărături la Slatina sau la Potcoava. La lucru oamenii merg *pă șantiįére, la slátină, pitéștⁱ, drăgășánⁱ*. Tineretul lucrează la serele din Scorniceşti. Copiii merg la şcoli medii sau superioare *la slátină*, Drăgăşani, Piteşti, Craiova, Bucureşti.

Câteva nume de familie mai răspândite în comună: *vodíță, costandinéscu, ĉaușéscu, dįaconéscu, crîŋgúș, flọárẹa, barónẹa, mánda, zínca, dumitrắke*. Prenume: bărbăteşti: *ᵢiᵘón, mărín, ștefán, górĝe*; femeieşti: *ᵢiᵘána, maríįa, dumítra, ᵘonțíca, ștefána*. Câteva porecle la bărbaţi: *ispás, udẹánu, zíŋca, tulumácu, fiŕscu, mánda*. Femeile se poreclesc *dúpă policrile ắstura*.

B. Date despre informatori

I. Voditǎ Radu (*vodíță rádu*), poreclit *răducánu*, născut în Poboru, are 70 de ani, 5 clase primare, este agricultor, a făcut armata la Reg. 3 Olt, Slatina. Nu a stat în alte localităţi pentru vreme îndelungată, ci numai în deplasări ocazionale făcute la Piteşti, Bucureşti, Slatina, Drăgăşani, Galaţi, Brăila. Citeşte ziare. Este căsătorit. Părinţii şi soţia – din Poboru. Părinţii au fost agricultori. Soţia nu ştie carte. Au şapte copii, cu diferite slujbe în alte localităţi. Auzul şi dantura foarte bune. A răspuns la chestionarul general, precum şi la chestionarele speciale *Agricultura, Viticultura, Oieritul*.

II. Verdeş Dumitru (*vérdeș dumítru*), 51 de ani, 5 clase, apicultor particular. Citeşte literatură de specialitate. A răspuns la chestionarul special *Apicultură*.

III. Maria R. Voditǎ (*maríįa re vodíță*), 68 de ani, fără şcoală, soţia S I. A răspuns la chestionarul special *Cânepa*.

IV. Ştefan D. Ion (*ștefán de ᵢiᵘón*), 56 de ani, 5 clase primare. A învăţat tâmplărie în Bucureşti. Lucrează în cooperaţie de sat. A răspuns la chestionarul special *Terminologia meseriilor*.

Ancheta s-a efectuat în zilele de 1–3 nov. 1971.

762. DUMITREŞTI, com. Verguleasa, jud. Olt

A. Date despre localitate

Satul *dumitréștⁱ* face parte din comuna *verguleása* şi este aşezat pe malul stâng al Oltului, la 6 km nord-est de Drăgăşani. Sat de deal, relativ izolat, s-a numit până în 1916 *drăculéștⁱ*. A fost punct în reţeaua ALR I (805). Locuitorii satului îşi zic *dumitréștⁱ*, aşa cum cei din satul Poganu sunt *pogănénⁱ*. Cei din întreg ţinutul se numesc *munténⁱ* (sg. *muntẹán*).

Apa curgătoare cea mai importantă este *ᵘóltu*, iar munţii cei mai apropiaţi – *carpáț*. Câteva numiri topice din raza localităţii: *piscu įéni, ~ lu dúrcă, ~ lámbi, dẹálu cîmpu flọári, ~ moșiįilor, ~ bădéștⁱ, ~ butéștⁱ, lúŋca, ĉácăra, críŋgu mérilor, pădúrẹa surdúįu, ~ máre, ~ butéștⁱ, ~ berénⁱ*. Comuna *verguleása* este alcătuită (după informaţiile subiectului) din satele: *verguleása, pogánu, dumitréștⁱ* (în realitate comuna are şi satele *căzănéștⁱ, cucuéțⁱ, válẹa féteį, vînéștⁱ*). Satul *dumitréștⁱ* are următoarele cătune: *~ dîn dẹal, ~ válẹa, úlița sîrbⁱ, ĝecărénⁱ, în ᵢizláz, mărĝinénⁱ*. În satul Dumitreşti, după opinia informatorului principal, sunt 470 de familii; în toată comuna Verguleasa sunt aproximativ 1300 de familii şi circa 3000–3500 de locuitori. Comunele învecinate sunt: *vîlturéștⁱ* (la nord), *cucuįéț* (la sud), *ᵘotéștⁱ, drăgășánⁱ, bărsánu*.

În localitate nu sunt locuitori de altă naţionalitate, în afară de câteva familii de ţigani, fierari. În sat există o şcoală, o biserică şi o cooperativă agricolă de producţie. Locuitorii se ocupă cu agricultura şi cu viticultura. O parte din tineri lucrează în industria petrolului la Oteşti, Cucuieţi şi în zona Vedea. În legătură cu vechimea şi istoricul localităţii, informatorul afirmă că *sátu-a fost răspîndít pă dẹálurⁱ și nu-ș‿după ĉe an a fost tras la liníᵉ*. Satul ar fi „cam din vremea lui Cuza, când s-au făcut şi împroprietăriri".*Cînd s-a numít drăculéștⁱ, ĉa c-a fost unu vlad drácu*. În sat nu se face târg săptămânal, locuitorii mergând la Drăgăşani, unde târgul se ţine sâmbăta. Pentru lucru locuitorii merg *la sónde, la combináte*: Slatina, Craiova, Govora, Hunedoara, iar la şcoli copiii merg îndeosebi la Drăgăşani şi Craiova.

Câteva nume de familie mai frecvente în localitate: *vlad ᵢionéscu, zmărăndóįu, bărắscu, șărbán, bunĉiléștⁱ* (*bunĉílă*), *lăpădátu*. Prenume: bărbăteşti: *ᵢiᵘón, górĝe, costantín, mărín, vasíle, rádu, dumítru* şi femeieşti: *mắriįa, ᵢiᵘána, niculína, stáŋca, dumítra, ilíŋca, lisándra*; Câteva porecle: de bărbaţi: *níță* (< ion), *álbu, horcán, crívắț, ᵢédu, jumără, ĉíoį* (e porecla copilului subiectului care atunci când a spart un urcior a spus: *spărsắį ĉíóįu și į-a rămás númele ~*); de femei: *smărăndọáįca, bitulẹ́ana, ᵘorcána, bucána, kisărọáįa stroflocọáįa, įepurọáįca* (soţul e poreclit *ᵢépure*), *cọáca*.

B. Date despre informatori

I. Buncilă Ion (*ᵢiᵘón ste bunĉílă*), poreclit *níță bunĉílă*, este născut în Dumitreşti, are 71 de ani, 5 clase primare şi se ocupă cu agricultura. A făcut armata la Craiova în 1916 şi războiul din 1916–1918. Nu a stat în alte localităţi în afara deplasărilor din Moldova în timpul războiului din 1916–1918. Alte deplasări ocazionale, în Drăgăşani, Bucureşti, Slatina, Craiova, Călăraşi, Sibiu – în trecere. Citeşte ziare şi cărţi. Este căsătorit, soţia – din localitate – nu ştie carte. Părinţii – tot localnici – s-au ocupat cu agricultura. Are un fiu (cu liceu şi cu Academia

Militară, lt. colonel în Bucureşti), alţi patru copii – căsătoriţi – au numai clasele elementare. Dantura şi auzul – bune. A fost şi subiect AFLR. A răspuns la întrebările chestionarului general, precum şi la chestionarele speciale *Agricultura, Oieritul.*

II. Traşcă R. Ilie (*tráşcă re ilíie*), 43 de ani, 5 clase primare, apicultor particular. Citeşte şi literatură apicolă. A răspuns la chestionarele: *Apicultura, Viticultura.*

III. Sticlaru Lenuţa (*sticláru lenúţa*), 40 de ani, 4 clase primare. A răspuns la chestionarul special *Cânepa.*

IV. Dragomir Ion, 66 de ani, 3 clase primare, lemnar. A răspuns la chestionarul special *Meserii* (lemnărie).

V. Maria D. Ilie (*maríia de ilíie*), 30 de ani, 4 clase primare. A învăţat meserie în comună de la tatăl şi fratele lui. A răspuns la chestionarul special *Meserii* (fierărie).

Ancheta s-a desfăşurat între 15 şi 18 dec. 1966.

763. PĂDUREŢI, com. Lunca Corbului, jud. Argeş

A. Date despre localitate

Satul *pădurétĭ* face parte, după ultima împărţire administrativă (1968), din comuna Lunca Corbului. Sat de câmpie, aşezat la 32 de km sud de Piteşti şi la câţiva km de şoseaua naţională Piteşti–Slatina. Locuitorii îşi zic *pădureţénĭ* (sg. *pădureţán*); cei din întreaga provincie sunt numiţi *munténĭ.*

În raza localităţii curge *cuotmeána,* care are ca afluenţi pe *tîrşcovél* şi *mîrĝiia.* Munţii cei mai apropiaţi se numesc *carpáţĭ.* Denumiri topice din raza aşezării: *deálu mateáşuluĭ, ~ ĉocánuluĭ, tîrşcovuluĭ; cîmpu mateáşuluĭ, lúnca ~ cotméni, ~ ĉocánuluĭ, ~ tîrşcovuluĭ saŭ búrdea*; păduri: *uóḱu gréculuĭ* (se numea înainte), *~ ĉiieştilor* (se numeşte acum), *pădúrea tîrşcov, ~ mateáşuluĭ, zăvóiu cuotméni.* Cătunele componente ale satului sunt: *pădurétĭ, catáne* şi *ĉiiéştĭ,* comuna având aproximativ 3000 de locuitori (850–900 de familii). În realitate, de comuna Lunca Corbului ţin şi satele Bumbuieni, Lăngeşti, Mârghia de Jos, Mârghia de Sus, Silişteni. Localităţile învecinate sunt următoarele: *siliştenĭ, băsénĭ, stólnîĉ* (*vin cam a rázna la 8 km*), *fulfánĭ, máldăru, mîrĝiia* – locuitorii din toate aceste aşezări având, în general, *tot acéiaş vórbă.* Nu sunt alte naţionalităţi, cu excepţia unor familii de *ţigánĭ* („vreo 10 familii – lăutari, fierari, muncitori"). La data anchetei (1966) aşezarea este reşedinţă de comună (avea consiliu popular, cămin cultural, dispensar, farmacie, CAP). Satul este electrificat. Locuitorii se ocupă în primul rând cu agricultura. Despre istoricul satului, după tradiţia locală, informatorul arată că altădată *aŭ fost sátili îm ‿pădúre, d-áia-ĭ zíĉe pădurét* („Comuna a fost înainte de Cuza") *cúza i-a tras la şoséle dîm‿pădúrĭ.* În localitate nu se face târg săptămânal, locuitorii merg *la pḱitéştĭ* pentru cumpărături. Locuitorii se duc la lucru pe la GAS, CFR, prin Piteşti şi chiar la Bucureşti. Copiii merg la şcoli *la pḱitéştĭ şî-n álte părţ, únde aŭ putére părínţî să-ĭ dúcă.*

Câteva nume de familie mai cunoscute în Pădureţi sunt: *dumitráḱe; tănáse, bádea, vlăşcánu, dogáru, préda, vişán.* Prenume: bărbăteşti: *iuón, górĝe, marín, vasíle, dumítru, niculáĭe*; femeieşti: *iuána, maríia, dumítra, floárea, gergína.* Porecle de bărbaţi: *bíţă, ĝibáru, cúcu, uoláru*; de femei *nu prea ştiu: ĉulĝáda, lústra, lóndra.*

Satul este vestit pentru echipele de căluşari, al căror joc este vechi şi în parte diferit de cel al satelor învecinate din Argeş, din Olt şi din alte zone. Una dintre aceste echipe este renumită pentru turneul efectuat în Anglia înainte de război.

B. Date despre informatori

I. Dumitrache C. George (*dumitráḱe ĉe górĝe*), poreclit *bíţă, dúpă táta, şi luĭ i-a zis tot bíţă*), este născut în Pădureţi, are 65 de ani, 5 clase primare. Este agricultor (*plugár*), dar ştie şi dulgherie. A făcut armata la Reg. 4 Dorobanţi Argeş, la Piteşti, în 1923–1924. În timpul războiului din 1916 (înainte de armată) a stat 3 ani în refugiu în Moldova. Ocazional a călătorit prin Bucureşti, prin Oltenia şi prin Ialomiţa. *În veḱíme* „am ublat prin foarte multe oraşe ale ţării" (pronunţarea muntenească de vest-Argeş a rămas nealterată). Citeşte (*da nu prea maĭ văz, nu maĭ poĉ*). Este căsătorit. Soţia, ca şi părinţii, din Pădureţi. Soţia are 2–3 clase. Părinţii au fost agricultori. Are trei băieţi – căsătoriţi în localitate. Auzul şi dantura – foarte bune, participă cu interes la anchetă. A fost anchetat şi pentru AFLR. A răspuns la întrebările chestionarului general şi la chestionarele speciale *Agricultura, Oieritul.*

II. Mămăligă G. Ion (*mămăligă ĝe iuón*), 39 de ani, 7 clase primare, brigadier viticol din 1962 în CAP. Din acelaşi an există vie în CAP (în sat nu sunt vii). A răspuns la chestionarul special *Viticultura.*

III. Silveanu I. Gogu (*silveánu i gógu*), 44 de ani, 7 clase primare, apicultor în CAP şi individual. Citeşte literatură apicolă. A răspuns la chestionarul special *Apicultura.*

IV. Burdeanu I. Florea (*burdeánu i floárea*), 31 de ani, 6 clase primare, tâmplar; a învăţat meserie de la un meşter din Silişteni (4 km). A răspuns la chestionarul special *Terminologia meseriilor.*

Ancheta s-a efectuat în zilele de 21–24 dec. 1966.

764. NEGRENI, com. Scorniceşti, jud. Olt

A. Date despre localitate

După ultima împărţire administrativă (1968) localitatea *negrénĭ* face parte din comuna Scorniceşti. Ancheta s-a desfăşurat în cătunul *bîrĉiĭ,* care, la rândul lui, a fost altădată reşedinţă de comună. Din 1940 Bircii este sat component al com. Negreni. Localitatea, sat de câmpie, este situată la nord-est de Slatina (25 de km), în apropierea şoselei naţionale Piteşti–Slatina. Localitatea Negreni a fost punct în reţeaua ALR II (pct. 791). Locuitorii îşi zic *bîrĉiénĭ.* (sg. *bîrĉián*) şi *negrénĭ* (sg. *negreán*). Cei din întregul ţinut se numesc *uolténĭ, da parc-aş zíĉe c-am fi munténĭ* (*dîn judéţu uolt*).

Prin satul Bircii curge *negrişoára,* care la izvor se numeşte *topălóaica* şi care are ca afluenţi *ursoáia, înĉă o viroágă – lúnga, vălĉáua rópini.* Munţii cei mai cunoscuţi – *carpáţ.* Câteva nume topice mai cunoscute în comună: *deálu gréculuĭ* (*p-adversáru* (= versantul) *dă vest al sátuluĭ*), *~ ursóiĭ, ~ dîn júru sátuluĭ* (*sátu ie-nḱingát într-o ĉentúră dă deálurĭ*; păduri: *deálu uosíĉi*; văi: *mátca válea uosíĉi* („din scurgerea apei"), *alburíşu; drúmu dispensáru bîrĉiĭ, ~ sîrbi măgura, ~ pă perimétru ĉeapéu, ~ ĉeapéuluĭ, ~ ursóiĭ, ~ vălĉáua ţinĉi, hotáru ĝeasé, ~ córbu.* În fosta comună Negreni erau încorporate satele: *bîrĉiĭ, drăgánĭ, ḱiţásca, iisăroáia, negrénĭ* care aveau aproximativ 3500 de locuitori, 900 de familii şi de case. Localităţile învecinate sunt: *mărĝinénĭ, potcoáva, scorniĉéştĭ, optáşĭ* (cu *sîrbi măgura*); toate localităţile sunt considerate (de informator) vechi şi având *toáte acéiaj‿vórbă.* În localitate nu există alte naţionalităţi, cu excepţia a 4–5 familii de *ţigánĭ.* Ca fostă reşedinţă de comună, la data anchetei Negrenii aveau consiliu popular, şcoală generală de 8 ani, cămin cultural, bibliotecă, CAP. Locuitorii se ocupă exclusiv cu agricultura. După tradiţia locală, este o aşezare veche (*să tráĝe dîn númele únuĭ bîrĉiu dînaínte dă războíul din 1912–1913*). În comună nu se face târg săptămânal – locuitorii merg la târg la Potcoava, duminica. La lucru merg la Slatina (combinatul de aluminiu), la Bucureşti (drumuri şi poduri), *la sónde – Sinéştĭ, sḱéla ĉuréştĭ.* Copiii merg la şcoli medii la Potcoava, Piteşti, Slatina sau Craiova.

Câteva nume de familie mai răspândite: *davidéscu, alicsăndréscu, stoiĉéscu, búrĉiu, minéscu, menguléştĭ, pălăngánu, ştefănéscu, turiiánu, iáncu, ştefán.* Prenume: bărbăteşti: *iliíe, górĝe, niculáie, marín, dumítru, costantín, iuón*; femeieşti (*to‿la fel*): *ieléna, maríia, gorĝíţa, costantína, dumítra, iuána, floárea.* Porecle: bărbăteşti: *iépure, rúsu, frics, míţă, ĉoc, bonţ, mánĉu, cléşte, monj, miţóĭ, cîrlán, moţóĭ, gúşă, pîrlea*; femeieşti: *şkoápa, rósca, múta* (*feméiile sunt maĭ nebăgătoáre dă sámă*) (= nebăgate în seamă în ceea ce priveşte acordarea de porecle).

B. Date despre informatori

I. Minescu Nicolae (*minéscu niculáiĕ*), născut în comuna Negreni (sat Bircii), 50 de ani, 7 clase primare, agricultor. A făcut armata la Slatina (Reg. 3 Dorobanţi – Olt – Infanterie). A făcut un an şi jumătate de război (în Răsărit). S-a deplasat ocazional în foarte multe localităţi: Piteşti, Bucureşti, Ploieşti, Buzău, Brăila, Galaţi, Bacău, Iaşi, Timişoara, Arad, Braşov, Craiova, Râmnicu-Vâlcea, Sibiu, Slatina. Citeşte. Este căsătorit. Părinţii – din localitate – au fost agricultori. Soţia, din Potcoava (la 2 km), a făcut 4 clase primare. Au trei copii, căsătoriţi (o fată la Piteşti; băieţii – unul şofer, altul mecanic auto). Dantura şi auzul – bune. A răspuns la chestionarul general şi la chestionarele speciale: *Agricultura, Cânepa, Oieritul.*

II. Drăgoi P. Marin (*drăgóĭ pe marín*), 49 de ani, 4 clase primare, agricultor, apicultor (meserie învăţată din bătrîni). Citeşte şi literatură apicolă. Lucrează în sectorul viticol al CAP. A răspuns la chestionarele speciale *Viticultura, Apicultura.*

III. Bolboros Gheorghe (*bolborós górĝe*), 43 de ani, 7 clase primare, a învăţat meseria la părinţi. A răspuns la chestionarul special *Terminologia meseriilor.*

Ancheta a avut loc în zilele de 18–20 dec. 1966.

765. COMĂNIŢA, com. Teslui, jud. Olt

A. Date despre localitate

Satul *comăníţa* este situat pe Valea Oltului la 15 km nord de Slatina şi la aceeaşi distanţă sud de Drăgăşani. Până la ultima împărţire administrativă (1968) s-a numit *delénĭ*; de la această dată este integrat comunei Teslui. Comăniţa s-a numit însă şi înainte vreme (până pe la 1880–1890). Locuitorii îşi zic *comăniĉénĭ* (sg. *comăniĉán*) şi fac parte din zona mai largă de *munténĭ.*

În hotarul comunei curge râul *uolt şi* pârâul *rósca* (afluent al Oltului). Munţii mai apropiaţi sunt munţii *carpáţ* (*aiíĉa la ciinénĭ*). Câteva denumiri topice din raza comunei: *deálu sḱítuluĭ, ~ bériiĭ, válea uoltuluĭ, coásta réĉi, ~ réĉa*), *~ pódu lu mavrodín, ~ válea sḱítuluĭ, acoló pă tárniţa* (= tot vale), *vălĉáua cómăniţa, ~ gúinea, ~ cráculuĭ, ~ uşuréluluĭ, gúra buduróiuluĭ, buduróĭ*), *coásta cu teĭ*; câmpuri: *la ắriĭ, în sălíştiie, în uolovénĭ, poiána sîrbi, ~ lúngă, coásta cu teĭ, la crac, în glod, péste plop, in gropán, deálu sḱítuluĭ, tárniţa, pătrímea*; drumuri: *drúmu al mic, ~ slắtini, ~ iizlázuluĭ, ~ spre bériia, ~ bériiĭ, ~ reĝiuonál* (înainte *şoseáua judeţeánă*), *la hotár.* Comuna, cu aproximativ 2200 de locuitori (şi vreo 600 de case), este formată din următoarele sate: *cómăniţa, delénĭ, sḱítu.* Localităţile învecinate sunt: *opărắlu, tezlúiu, cucuiéţ* şi *grădinárĭ* (peste Olt). Dintre acestea, *grădinárĭ* este o aşezare mai nouă (au şi un cătun *adunáţĭ*). Informatorul menţionează că în comparaţie cu aceştia, *noĭ sîntém mojnénĭ.* În localitate nu există alte naţionalităţi (numai câteva familii de ţigani, agricultori). Reşedinţă de comună, la data anchetei localitatea avea consiliu popular, trei şcoli, cămin cultural, cooperativă, dispensar. Oamenii se ocupă cu agricultura, iar în cadrul CAP se face şi grădinărit (dar nu prea dezvoltat). Comună de moşneni, după informaţiile cuprinse în monografia întocmită de directorul şcolii în cadrul consiliului popular, se presupune a fi cunoscută cam din vremea lui Matei Basarab (satul Schitu), când *a fost núma treĭ uámenĭ* socotind *pă fíşiĭ dă pămînt.* Numele *delénĭ* ar veni, după părerea informatorului, de la numele proprietarului Deleanu. În localitate nu se face târg săptămânal, locuitorii mergând la târg la Slatina sau la Drăgăşani, ambele oraşe fiind la distanţă egală (15 km) spre sud şi, respectiv, spre nord. În afară de agricultură, o parte dintre locuitori lucrează

ca sezonieri, în diferite întreprinderi la Slatina (combinatul de aluminiu), Piteşti, la CFR. Copiii merg la şcoli medii în special la Slatina, iar la studii superioare la Craiova şi Bucureşti.

Câteva nume de familie mai importante: *nęámu ĉoĉęştilor, ~ popęştilor, ~ dobrinęştilor, ~ pîculęştilor (pîcă), ~ milĉęşti (mihálĉa) dobrin, popéscu, ᵘopręşti (óprea), ĉóca, akimęşti (akim), militáru.* Prenume: bărbăteşti: *ion, dumitru, costandin, flórea, ştefán, vasile, górge, marin (lúme mai dése)*; femeieşti: *floárea, ilinca, iᵘána, măriia, lenúța (tot ilinca), andronica, gorgița.* În ceea ce priveşte poreclele, *nu egzistă om fără polícră, purcă, răcoáre, gebejilă, armeánu, gâga, gebęájă.* Femeile *poártă polécra tod dúpă bărbáț: armeánca, gilea.*

B. Date despre informatori

I. Dobrin I. Ştefan (*dobrin i ştefán*), poreclit *gebęájă*, este născut în localitate (care se numea *deléni*), are 63 de ani, este agricultor şi a învăţat 4 clase primare. A făcut armata în 1926–1927 (în Basarabia). Nu a stat vreme îndelungată în alte părţi, dar ocazional s-a deplasat în oraşele din apropiere: Slatina, Piteşti, Drăgăşani. Citeşte. Este căsătorit. Soţia (din localitate) – fără şcoală. Părinţii – agricultori; tatăl din Deleni, mama – născută în Priseaca şi stabilită în Deleni (Comăniţa) prin căsătorie. Are trei copii, cu 4 clase elementare. Un băiat lucrează de 6 ani la combinatul chimic din Făgăraş. Auzul foarte bun, dantura bună. Ca fenomene lingvistice informatorul prezintă palatalizarea labialelor (în fază incipientă), consoanele dure (spontan), are tendinţa de a răspunde literar la întrebările chestionarului; în discuţii libere are însă trăsăturile munteneşti. A răspuns la chestionarul general, precum şi la chestionarele speciale *Agricultură, Viticultură* (ca al doilea informator), *Oieritul, Morăritul.*

II. Oprea Constantin, 56 de ani, 2 clase primare, văduv, născut în Comăniţa (Deleni). A asistat la majoritatea chestionarelor, cu excepţia primelor 500 de întrebări. Răspunsurile lui au fost notate pe fişe cu [*], ca subiect ocazional, de control.

III. Dobrin Ioana (*dobrin iᵘána*), 56 de ani, fără şcoală, Soţia S I. A răspuns la chestionarul special *Cânepa.*

IV. Popescu Vasile (*popéscu vasile*), 58 de ani. A făcut şcoala de meserii din Slatina (5 ani), fiind rotar şi tâmplar în sat. A răspuns la chestionarul special *Terminologia meseriilor.*

Ancheta s-a efectuat în zilele de 6–9 mai 1967.

766. HÂRSEŞTI, jud. Argeş

A. Date despre localitate

Comuna *hîrséşti* este situată la circa 40 de km sud-vest de Piteşti pe calea ferată Piteşti–Slatina şi la vreo 20 de km de şoseaua naţională. Locuitorii îşi zic *hîrseşténi* (sg. *hîrseşteán*). În toată regiunea sunt *munténi*, deşi informatorul se întreabă: *păi sîntém dî la múnte?* Tot el consideră că aici suntem în *munténiia*, iar *dî la córbu-ncoló* (spre vest) – *olténiia* (de fapt, judeţul Olt).

În raza comunei curge *rîᵘu cotmęána.* Munţii mai apropiaţi sunt *carpáț.* Denumiri topice din hotarul Hârseştilor: *válea búrzi, vălĉáua tróĉi, ~ lu muşát, zbrîglęáza (vîlĉá), troián, aleştéᵘu pópi*; câmpuri arabile: *la tróca, la vălĉáua lu muşát, la troián, la cúpenu (válea cúpenului), în coástă; drúmu lu troián (io zîc-că traián), ie párte cărămidă ársă, dă cin‿a trecút traián p-aiĉ, dîncolo dă búrdea îi zîcă drúmu lu baldovyin – ĉine-o fi fost ăla; púțu dîn válea búrzi, ~ dî la troián, ~ dî la zbîrglęása; şoşęáua pă su sădină* (iarbă sadină, loc nearat). Comuna Hârseşti este formată din următoarele sate şi cătune: *vlăşcúța, agulęşti, martalóg, ĉobáni, coásta spre scăpătát, hîrsăşti, ᵘorculęşti*, având vreo 1200 de familii (aproape 1000 de case). Localităţile învecinate sunt: *cólțu ungéni, buzoiéşti, urluiéni, córbu, sîrbi măgura, stólniĉ*; toate sunt, după cunoştinţa informatorului, sate vechi şi care nu prezintă deosebiri de grai (*tot o vórbă*). Nu au locuitori de altă naţionalitate (câteva familii de ţigani – fierari, lăutari etc.). Reşedinţă de comună, electrificat, Hârşeşti are consiliu popular, şcoli, cămin cultural. Locuitorii sunt agricultori, foarte mulţi lucrează la calea ferată (*la keferé*) şi la fabricile noi. Copiii merg la şcoli la Piteşti, Slatina, Craiova. La târg merg la Corbu (săptămânal) sau la Urluieni (târg anual). În legătură cu vechimea şi istoricul localităţii, informatorul afirmă că numele s-ar explica de la un antroponim: *c-a fost únu hîrsăscu şî i-a zîs númili hîrsăşti, cum ar fi fost la bucuréşti, búcur ĉobánu.* După „datele" monografiei comunei întocmite în cadrul consiliului popular, se dă ca etimon numele unor ierburi care creşteau pe câmp – *hîrsă sau tîrsă.*

Nume de familie mai importante sunt: *voinęşti, ponóva, țîręşti, mᵞiᵘuțăşti, ai lu giuorgáie, bădéscu.* Prenume: bărbăteşti: *nicoláie, iᵘón, alecsándru, mihái, stan, marin; acú: mişu*; femeieşti: *mariia, caterina*; *acú: lumyinița; acú púne núme dă ielită.* Câteva porecle: *róibu, sanitáru, léᵘu, nasóc, uonęácă, gîbróicu,* (*a gîbrit la ĉevá, ĉine ştiie*), *lúpu (ie rău ca lúpu) sigur (că ie sigur dă vórba lui, da iel ie um‿pungáş)*; de femei: *gîbrica, mistriia,* [*] *lóla (ie o cáțeá), iéle ma‿or fi, da nu ştim noi; noi sîntém dăpárte şî dă şoseá;* [*] *nóuă nu ne zîĉe nimic* (= noi nu avem porecle)..

B. Date despre informatori

I. Miuţu S. Vlad (*miᵘúțu se vlad*), 74 de ani, născut în comună. A învăţat 5 clase primare. Se ocupă cu *plugăriia (agricultór).* A făcut războiul din 1916 în Moldova. A lucrat doi ani la CFR (la întreţinerea căii – Sibiu). Ocazional s-a deplasat în oraşele Piteşti, Slatina, Ploieşti, cu treburi. Nu prea citeşte. Este căsătorit. Soţia sa este tot din Hârseşti, nu a învăţat la şcoală. Părinţii au fost *muncîtóri agricoli, agricultóri, învoiiț la ĉocói (cîrjănéscu, butculéscu,* ultimul *propiietár máre, kemá pă rége la másă).* Are un băiat la Craiova – funcţionar. Dantura şi auzul – bune. A răspuns la întrebările chestionarului general şi la chestionarele speciale: *Agricultura, Viticultura, Oieritul.*

II. Miuţă V. Ioana (*iᵘána ve miuúță*), 66 de ani, fără şcoală, soţia S I. A răspuns la chestionarul special *Cînepa.*

III. Mocanu M. Dobre (*mocánu me dóbre*), 57 de ani, 5 clase primare şi şcoala de arte şi meserii din Miroşi. Practică tâmplăria. A răspuns la chestionarul special *Terminologia meseriilor.*

Ancheta s-a făcut între 29 sept. şi 2 oct. 1969.

767. BĂRCA, com. Valea Mare, jud. Olt

A. Date despre localitate

Aşezarea este situată la 8 km est de Slatina. Înainte de primul război mondial s-a numit *túriia*, după numele unui cătun al comunei. Locuitorii îşi zic *vălimăréni* (sg. *vălimăreán*); în toată provincia se numesc *munténi.*

Prin mijlocul comunei curge pârâul *dîrjov*, care are ca afluent un *pîrîu curgătór*, numit *bîftiia*, care *să vársă* în Dârjov, la *túriia.* Munţii cei mai apropiaţi sunt munţii *carpáț.* Denumiri topice din hotarul comunei: câmpuri: *bălțáta, dobînda, poiána lúngă, cîmpu slătini, púțu jiiánului, pî la foişór*; păduri: *kitánu, turiiánca, rudăréşti, gîrdóĉa, bránişteа, goi*; dealuri; *dęálu túrii, vălĉáua lu pánă, ~ biséricii, mînăstiri, coásta réĉi; iizlázu dî la cálea ferátă, iizláz pă bîftiia, zorlęásca válea, gîrdóĉi*; fântâni: *púțu jiiánului, ~ lu dumitru flóri, ~ dîn cîmpu slătini.* Comuna *válea máre* este formată din următoarele sate: *bărca, válea máre véke, ~ nóᵘo, túriia, réca, zorlęásca.* Comuna are aproximativ 2000 de locuitori şi vreo 800 de case. Populaţia comunei este românească; sunt şi vreo 12 familii de ţigani zlătari (stabiliţi în marginea comunei) şi tot cam atâtea de ţigani fierari sau lăutari. Aşezările învecinate sunt: *ĉirgáşov, priseáca, mogoşăşti, potcoáva, bălténi, brébeni, slátina.* Dintre acestea Cireaşovul este şi comună mai veche (fiind atestată documentar la 1392). Dintre comunele învecinate, *la brébeni sârbi vorbésc sîrbéşte* (= bulgăreşte), ca şi la Coteana, comună mai îndepărtată. În localitate nu există întreprinderi industriale, în schimb, în hotarul comunei s-a ridicat combinatul de aluminiu de la Slatina, care a atras muncitori din toate satele din jur. Localitatea, ca reşedinţă comunală, are consiliu popular, cămin cultural, şcoli (în fiecare sat), bibliotecă, dispensar, CAP (două). Locuitorii se ocupă cu agricultura. În legătură cu istoricul aşezării după tradiţia populară, informatorul consideră că ar exista „cam din vremea lui Cuza". Pe vatra comunei era o pădure, *bárca plumbuiită*, Bărca fiind cătunul cel mai vechi. Târg săptămânal nu se face (locuitorii merg la Slatina, joia). Pentru lucru oamenii merg pe şantierele de construcţii, la uzinele din Slatina şi la calea ferată. Copiii merg la şcoli medii şi superioare la Slatina, Piteşti, Bucureşti, Craiova.

Nume de familie mai cunoscute în sat: *cătănéşti, (cătănóiu), iᵘonícă, gíca, zbîrlíş, dáscălu, deáconu, berekét, séĉetă, vóinea, pătráşcu, dumitréscu, flórea, pópa, măcăneáță, floriĉică.* Prenume: bărbăteşti: *dumitru, iᵘón, mărin, iliie, nicoláie, iemil, stan, alecsándru, páᵘul, mihaláke, túdor, rádu, sándu*; femeieşti: *ieléna, alecsandrina, tudóra, măriia, vasilca, florica, lisavéta, marița.* Câteva porecle: bărbăteşti: *lipotán, máier, băján, úrsu, pepéu, vătrái, şóimu, cúcu, bóndrea, mețói, iópa, múşă, bundréĉ, caracóstea, bîjór, codreánu, márcu*; femeieşti (*să policrésc iéle între iéle*): *tita, ᵘáca, lila, lipotánca, codreánca, pipina, piia, durina, fifa.*

B. Date despre informatori

I. Cătănoiu I. Dumitru (*cătănóiu ii dumitru*), poreclit *mitrícă tónca*, născut în *válea máre* (~ *túriia* – denumirea comunei în urmă cu 60–70 de ani). Are 57 de ani, 5 clase primare. Este agricultor. A făcut armata la Craiova şi la Caracal la cavalerie (*călăráş cu skimbu*). Nu a stat mai multă vreme în alte localităţi. În trecere, câte o zi, a fost în Slatina, Iaşi, Bârlad, Sibiu, Oradea, Cluj, Alba-Iulia. Citeşte. Este căsătorit. Soţia sa din localitate – nu a urmat la şcoală. Părinţii – agricultori –: tatăl născut la Potcoava (comună învecinată) şi stabilit în Valea Mare prin căsătorie; mama – din Valea Mare. Au trei copii (doi băieţi şi o fată) cu 7 clase elementare. Auzul şi dantura – foarte bune. A răspuns la chestionarul general şi la chestionarul special *Agricultura.*

II. Ionică Grigore (*iiuonícă grigóre*), 43 de ani, 4 clase primare, a învăţat meserii de la bunicul său. A răspuns la chestionarele speciale: *Viticultura, Terminologia meseriilor.*

III. Militaru G. Ion (*militáru ge iᵘón*), 65 de ani, 5 clase primare, apicultor (a învăţat de la bătrâni). A urmat şi cursuri de apicultură, citeşte lucrări de specialitate. A răspuns la chestionarul special *Apicultura.*

IV. Ionică Ioana (*iᵘonícă iᵘána*), 69 de ani, fără şcoală. A răspuns la chestionarul special *Cânepa.*

V. Ene Dumitru (*iéne dumitru*), 79 de ani, 5 clase primare. A răspuns la chestionarul special *Oieritul.*

Ancheta s-a efectuat între 26 şi 29 dec. 1966.

768. MOZĂCENI, com. Bârla, jud. Argeş

A. Date despre localitate

Satul *mozăĉéni, comúna bîrla* este un sat de câmpie, aşezat la sud-vest de Piteşti (*fro patruşĉiĉ* de km). Înainte de reforma administrativă din 1968 a fost reşedinţă de comună (*mozăĉéni*). Locuitorii îşi zic *mozăĉéni* (sg. *mozăĉán*), iar cei

din întregul ținut sunt *muntén!* (*nu ne spunẹá nimíca nóuo, nij͜moldovén!, nič uoltén!, cam muntén!, așá*).

În hotarul așezării curge *ríuu védẹa*, care nu are aici alți afluenți. În apropiere *nu i̯e nič-un múnte apropiiá͜dă noi̯, pîn la múnte sînt o sútă dă ḱilométri, mai̯ bíne.* Câteva numiri topice din raza comunei: (*númili cîmpului̯*): *la băligánu, la bălăčélu, la lácu lu bălán, la ștejắrič; válẹa băligánului̯, ~ cu barájụ comúna mozăčén!, care coprinde: fîntína dîm͜băligánu, ~ dî la cîi̯nén!, ~ dî la gropán*; păduri: *în lúŋcă* (*zís i̯ordăḱásca*), *pă tufẹ́ạnca* (*la tufén!*). Comuna este formată din următoarele sate: *bîrla, sátu mozăčén!, čočéșt!, urlui̯én!*; numai în Mozăceni sunt vreo 900 de familii, în cam tot atâtea case. Localitățile învecinate sunt următoarele: *tufén!, ličọána, buzắșt!, îrsắșt!, sátu nou̯-búrdẹa, căldăráru, miróși* (art.), *baláči* (art.), *tecúči* (art.) Dintre acestea, așezare mai nouă este, după cum arată și numele, *sátu nou̯; așá să numéște i̯el* („așa l-am pomenit zicându-i – Satu Nou"). Nu sunt cunoscute (de informator) deosebiri frapante de grai între satele și comunele înconjurătoare: *tot așá vorbéște toț; du pî la Săpáta să șḱímbă cuvíntili.* În Mozăceni sunt *núma romín!*. Ca instituții (nemaifiind reședință de comună) există numai o școală, cu o bibliotecă, o cooperativă (magazin sătesc) și un CAP.

Locuitorii sunt agricultori și *lindustriláș! – cum i̯e plecáț d-acásă* (adică cei care lucrează în afara comunei, în industrie sau pe șantiere). Nu sunt cunoscute (de informator) date despre trecutul așezării: *dă cîn͜s-a urzît îi̯ spúne comúna mozăčén!, i̯e véḱe.* Nu se ține târg săptămânal. Acesta există însă la Tufeni (la 3 km). Pentru lucru, oamenii merg îndeosebi la Pitești, București, Brașov: *în tọátă lúmẹa lárgă să duc.* La școli – copiii merg la Pitești: *care-ŋcótro pọa-s-apúče, șî pă úne răuușắște șî i̯ei̯.*

Nume de familie: *búșcu* (*bușcănéșt!*), *áŋgel, dobríčă, rízẹa, álbu, jiiánu, costắḱe, parténe, túdor, negréscu, tóma, andréi̯, păuúne.* Prenume: bărbătești: *liuón, -i̯e mai̯ des, stan, niculái̯e, mărín, lilíe, górge*; femeiești: *maríla, alecsándra, lína, i̯ána, liuána, dumítra.* Nu am notat porecle: *čeléi̯; nu prẹa sînt uámen! policríț aíč, niș͜feméíile.*

Nu sunt obiceiuri deosebite. Se amintește jocul călușului, care există în toate satele din jur; echipele circulă, la Rusalii, din sat în sat, în toată zona.

B. Date despre informatori

I. Albu St. Cârstea (*álbu ste cîrstẹa*), de 60 de ani, născut în Mozăceni, 3 clase primare, agricultor. A făcut armata la Slatina în 1931–1933 la Reg. 21 Art. Nu a stat în alte localități. A călătorit, în timpul războiului, până la Iași. Citește. Este căsătorit. Soția sa, fiind *to͜d-ai̯íč*, a făcut 3 clase primare. Părinții – din localitate – au fost agricultori. Are un băiat (7 clase elementare), care lucrează ca angajat permanent la Pitești, la *négru dă fum* (pe platfrma petrochimică). Dantura și auzul – perfecte. A răspuns la chestionarul general și la chestionarele speciale *Agricultura, Viticultura, Oieritul.*

II. Păune I. Ilie (*păuúne i ilíe*), 58 de ani, 7 clase elementare, a învățat stupărit acasă, de la bătrâni. A lucrat la CAP în 1952–1955 și din 1963 până azi (1969). A răspuns la chestionarul special *Apicultura.*

III. Albu Maria (*álbu maríla*), 3 clase primare. Soția S. I. A răspuns la chestionarul special *Cânepa.*

Ancheta s-a efectuat între 22 și 24 oct. 1966.

769. MOVILENI, jud. Olt

A. Date despre localitate

Comuna *movilén!* este situată la 30 de km sud-est de Slatina, în câmpia Boianului. Până la ultima reformă administrativă (1968) s-a numit *tîmpén!* (*dă cînd am pomenít-o i̯eu̯*); pentru scurtă vreme s-a numit și *i ge dúca, un an sau̯ doi̯* (după moartea lui I. Gh. Duca). A fost punct în rețeaua ALR I (pct. 890). Locuitorii își zic *tîmpenár!* (*acú: movilén!*); cei din toată regiunea sunt *muntén!*; *ăi̯ du píste uolt să numésc uoltén!.*

Prin comună curge pârâul *doroféi̯*, care *să vărsă în védẹa pî la vălén!* și care are ca afluenți: *căprerẹ́ạța, válẹa lúțului̯, válẹa téi̯ului̯, livănẹ́ạsa.* Munții cei mai apropiați sunt *carpáț* (*să numésc toț*; *boíila, la vîlča, ma͜aprọápe dă noi̯*). Nume topice din hotarul comunei: *dẹálu moștenílor, ~ livănési, ~ dă la zmerdiuása; drúmu-ăl máre, ~ flórului̯, comúna pópi* (drumuri); văi: *livănẹ́ạsa, válẹa rogojíni, mătușíca, válẹa téi̯ului̯, zmedriuása, căprerẹ́ạța, válẹa lúțului̯, ~ adînčắț*; păduri: *moștén!, cléja, brázda, tei̯úșu, túfili bărbului̯, arséníla* (s-a scos acuma, *béŋga, adîncáta*. Localitatea este alcătuită din următoarele cătune: *báca, dă dî la dẹal, béŋga* și are „piste 4000 de locuitori, cam 1400 de familii, vreo 900 numai aici, fără Bacea, unde ar putea fi vreo 500". Localitățile învecinate sunt: *sînéșt!, ursọála* (*ține dă ličọána*), *florgẹ́ạnca* (*de la flóru*), *șerbănéșt!, skítu greč, mi̯erléșt!, peréț* (*cáre s-ar învečiná cu moșíla nọástră*). În toate se vorbește românește, în afară de *brébeni*, unde sunt *sîrbi* (de fapt, bulgari). În localitate, după părerea informatorului, ar fi circa 150 de familii de țigani, care se ocupă cu agricultura. În comună *avẹám fábrică dă uléi̯, acum avém muára cu vals șî dă făíină șî dă mălái̯.* Reședință de comună, Movilenii au consiliu popular, 4 sau 5 școli, cămin cultural, punct sanitar. Locuitorii se ocupă cu agricultura. După tradiția populară locală, informatorul face următoarea relatare în legătură cu numele și istoria satului: *i̯-a zîs tîmpén!, cîn͜venẹá ọámeni spre măguréle cu bucátili, venẹá cam cálẹa jumătáte șî zîčá: am ajuns la timp; nič n-a fost moștén! ai̯ nóștri, a fost clăčáș, dă cîn͜cu cúzẹa* (sunt împroprietăriți). Locuitorii merg la târg la Potcoava. Înainte, la Șerbănești *să făčá dă trei̯ uori pă an.* La lucru ei merg în diferite locuri: *mulț a mers la constánța dă la noi̯, ș-acú mai̯ sînt șî pă la timișọára*; alții – *la gostát la ursọái̯a*, puțini – la sonde la Sinești. Copiii merg la școli medii *la slátină, la potcọáva – la licíu.*

Câteva nume de familie: *bádẹa, dẹáconu* (*dẹaconéșți*), *alicsándru, bončógi* (poreclă), *bogói̯* (*ai̯ lu* ~), *brumușílă, pópa* (*tot dîn bončóg!*), *vóiŋẹa, béičă* (*bei̯cáni*), *gălbenúș* (*gălbenușắșt!*). Prenume de bărbați: *liuón, mărín, ilíle, niculái̯e* (*a rămás puțín!*), *górge, alecsándru, dumítru, flórẹa, costantín, cam áștea ar jucá* (= ar fi); de femei: *liuána, mării̯a, costandína, floríca, ána, stéla* (*nu prẹa múlte*), *ilẹ́ạna ána, joíița.* Câteva porecle: bărbătești: *teléri̯u* (*nu știu dă če*), *bričág, covrigári̯u, cúcu, tîrîș, băltẹ́ạnu* (*cam toț au̯*); femeiești: *gurgọ́ana, fașílila, liḱérẹa, čorọái̯ca* (*cáre i̯éste mai̯ nẹágră*).

Informatorul face următoarea constatare: *„înainte, la Bacea* [= cătunului ~] i se spunea *pičór dă paris*" (pentru că existau multe femei cu purtări mai libere).

B. Date despre informatori

I. Popa Gh. Marin (*pópa ge marín*), poreclit *teléri̯u, 75 dă an!* (*în realitáte am 73, nu s-a găsît în ácte*); născut în Tâmpeni, 5 clase primare, agricultor. A făcut armata la Bârlad 1916–1920 (Reg. 2 Roșiori) și războiul în Moldova, unde a făcut singurele deplasări de durată. Ocazional a trecut prin Slatina, Craiova, București (de câteva ori), nu prea mai citește (*nu prẹa mai̯ văz dălóc cu un u̯oḱ*), Este căsătorit. Soția, tot din Tâmpeni (Movileni), nu știe carte. Părinții, din Tâmpeni, au fost agricultori. Au trei fete, căsătorite în localitate (toate au numai școala primară; în schimb, au nepoți în școli medii). Dantura și auzul – foarte bune. Rostirea specific muntenească (de vest). Nu vede cu un ochi, la care are cataractă. A răspuns la chestionarul general și la chestionarele speciale *Agricultură, Cânepa, Oieritul.*

II. Popa M. Gheorghe (*pópa me górge*), 42 de ani, 7 clase primare. A învățat singur din cărți meseria de apicultor. Citește literatură de specialitate și a lucrat în acest domeniu în CAP. A răspuns la chestionarele speciale *Apicultura, Viticultura.*

III. Petra V. Stancu (*pétra ve stáŋcu*), 44 de ani, 4 clase primare, dulgher. Știe și alte meserii: rotărie, dogărie, zidărie, învățate de la tatăl său. E brigadier în CAP la ateliere. A răspuns la chestionarul special *Terminologia meseriilor.*

Ancheta s-a efectuat între 29 martie și 1 aprilie 1967.

770. ULMI, com. Milcov, jud. Olt

A. Date despre localitate

Satul *ulmi* (numit astfel după ultima reformă administrativă din 1968; vechea denumire – *prouoróč*) aparține de com. *milcov* și este situat la 10 km sud de Slatina, pe malul stâng al Oltului.

uóltu curge la 200–300 de m de sat. După o ezitare, informatorul menționează munții cei mai apropiați, *ai̯ făgărășului̯*. Câteva denumiri topice din hotarul comunei: câmpuri: *trapíla, la gizdávu, críŋgu luŋg, î͜uóbștă; dẹálur! nu avém*; văi: *uobái̯a, vîlčáu̯a púțului̯, godován*; păduri: *pădúrẹa biséričí, ~ skinderéscu, ~ de la gáră ~ áștẹa sînt*; drumuri: *drúmu cáre mérge la brében!, ~ du pă trapíla, ~ pă vălčáu̯a púțului̯, pă godován, la víi̯a lu uonic al͜lu stan, pî la pájeră* (*pájeră pentru aviuáne, péntru semn*); fântâni: *fîntína lu cîrstẹa, ~ dîn vălčáu̯a púțului̯, ~ dîn gizdávu, ~ dîn trapíla; i̯izlázu dî la pájeră.* Comuna Milcov este formată din următoarele sate: *milcov dẹal, ~ vále, uúlmi* (*prouoróč*), *lipotéșt!* și are *fro pátru mii̯ dă locuitór!* (*pọa͜să fíi̯e la o míi̯e dă cáse*). Comune învecinate: *brébeni̯u, cotẹ́ạna, válẹa máre, čirgắșovu, curtișọára, slătiuára, pi̯átra u̯olt, brîŋcovén!, viíișọára, bălănéșt!, lizvọárele.* Între acestea, *brébeni și cotẹ́ạna vorbésc sîrbéște* (de fapt sunt bulgari). În comuna Milcov *mai̯ le amestecătúră șî dă sîrb: cîte únu așá.* În localitate nu sunt întreprinderi industriale, în afară de o *balastiéră modérnă, pă válẹa uóltului̯.* Există consiliu popular și patru școli (alte două în satul Ipotești). Ocupația principală a locuitorilor este agricultura (*agricultúra i̯éste puterẹa*). Alții merg după lucru în industrie, la Slatina (*la combinát, la sărvíčur!*) sau la balastiera din sat. Copiii merg la școli medii la Slatina, Pitești, București, Craiova, Caracal, Drăgășani, *cam pă únde pọa͜să răuușáscă.*

În legătură cu trecutul localității și cu numele ei, informatorul afirmă că a fost *um͜boi̯ér!, jáne milcovẹ́ạnu, cáre a pus númele șî la comúnă tot mílcov; avérur! mar! n-a avút, a fost boi̯ér dă víță*; alte informații se dau în legătură cu satul Prooroci: *a fost ŭ͜uom care proročá lúmẹa, povățuiá; cătún mic, ștejáru, dă fro 30 dă famílii̯* s-a numit astfel *după un ștejár máre cáre i̯erẹá.*

Câteva nume de familie: *u̯ánță, medínțu, uóprẹa, matéi̯, lúŋgu.* Prenume: bărbătești: *górge, costandín, ilíle, dumítru, niculáie*; femeiești: *i̯ilíŋca, maríla, liuána, sanfíra, profíra.* Se dau și câteva porecle bărbătești: *gîniiát* (!), *jidánu* (*i̯e róșu șî áre picurii̯ pă uobráz*); *nu prẹa să uobijnui̯éște*; *cîrpă, țigánu* (*dácă i̯e u̯áḱeș*), *gidurlácu* (*dácă i̯e mic, mărúnt*), *șórbă* (*nu putẹá să zîcă córbă cîn͜i̯erẹá mic*). Pentru poreclele feminine, informatorul ezită: *n-am au̯uzît cum le zîče*, apoi amintește câteva: *gembășọái̯ca, lína găi̯ína, pái̯ca, pă lúme búne o ḱámă liuána, pă policre îi̯ zîče pái̯ca.*

B. Date despre informatori

I. Pantelică D. Ion (*panteličă de liuón, górge* e numele cu care e cunoscut de fapt, poreclit și *brẹázu*), 60 de ani, născut în comună (satul Ipotești, stabilit în Prooroci-Ulmi din 1932), este agricultor și are 2 clase primare. Nu a făcut armata, fiind reformat (fiu de văduvă). Nu a stat în alte localități, dar a călătorit, în trecere, după vite, prin Slatina, Drăgășani, Craiova, Cluj, Oradea, Satu Mare. Citește. Este căsătorit, soția fiind din localitate (Prooroci-Ulmi). Nu a urmat la școală. Părinții – agricultori, din Ipotești. Are trei copii, plecați din localitate: un băiat – maistru la Colibași (uzinele Dacia), o fată în Drăgășani și alta în Plenița (măritată cu un milițian). Dantura și auzul – normale. A răspuns la chestionarul general și la chestionarele speciale *Agricultura, Viticultura, Oieritul.*

II. Mehedințu Ion (*mehedínțu i̥ᵘón*), 43 de ani, 7 clase elementare. Are stupi acasă, de care se ocupă fără să citească literatură de specialitate. A răspuns la chestionarul special *Apicultura*.

III. Pantelică Ilinca (*pantelícă i̥ilĭn̯ca*), 61 de ani, fără şcoală. Soţia S I. A răspuns la chestionarul special *Cânepa*.

IV. Cimpoacă D. Ilie (*cimpo̯ácă de i̥ilíe*), 57 de ani, 5 clase, tâmplar. A învăţat singur meseria. Lucrează la CAP. A răspuns la chestionarul special *Terminologia meseriilor*.

Ancheta a avut loc între 13 şi 16 oct. 1969.

771. BALACI, jud. Teleorman

A. Date despre localitate

Comuna *baláĉ* judeţul *télęorman* este aşezat în zonă de câmpie, la nord de Roşiorii de Vede (32 de km) şi la sud de Piteşti (62 km), pe şoseaua şi calea ferată dintre aceste localităţi. Locuitorii îşi zic *bălăĉéni̥* (sg. *bălăĉán*), cei din întreaga zonă fiind *munténi̥*. Informatorul precizează, corectându-se că, de fapt, *munténi̥ sînt ăi̯a dî la múnte*, ei fiind *telęorméni̥*.

În raza comunei curge *rî̆u̯ bûrdęa*, fără afluenţi. Câteva denumiri topice din hotarul comunei: câmpuri: *la bûrdęa, la gráma, la bălăĉél, la u̯odoróg, la sărăcáni̥, bráni̥şte*; dealuri: *co̯ásta bélţî, ~ bălăĉél*; văi: *válęa ᵘodoróguluį, ~ pădúręa bráni̥şte*; păduri: *pădúręa ᵘodoróg, bráni̥şte*; fântâni: *fîntî́na náltă, ~ dîn bûrlişte, ~ pòtrupopéscu*. Localitatea, sat de câmpie, de tip adunat, este formată din mai multe cătune nedespărţite: *bráni̥şte* (locul anchetei, centrul comunei), *ᵘodoróg, sărăcáni̥*. Însumează circa 1100 de familii (3000 de locuitori), în cam tot atâtea case (1000–1100 de numere). Localităţile învecinate sunt următoarele: *surdulé̯şti̥, gára baláĉ, dobrotéşti̥, tecúĉ, calindéru – to̯áte veḱ*. În localitate există câteva familii de ţigani (vreo 6 familii) – fierari la CAP. Comuna, centru administrativ, are consiliu popular, cămin cultural, 2 şcoli, librărie, farmacie, bufet, magazin universal, dispensar, unitate CEC. Locuitorii se ocupă cu agricultura. În legătură cu istoricul şi denumirea localităţii, după tradiţia populară, informatorul afirmă că Balaciul *áre péste ĉin‿súte dă ani̥. Hága bălăĉánu a dat denumírę̯a* („a vrut să înfiinţeze capitala ţării, scaunul domnesc") *o̯ámeni̥ sunt cam proveni̥t tot dîm‿pártę̯a múntelui̥*. În Balaci se ţine târg de două ori pe săptămână (joia şi duminica), la Gara Balaci, unde vin oameni din toate comunele din jur. Astfel de târguri se mai ţin în Miroşi, Tufeni, Dobroteşti, Roşiori. Pentru lucru, locuitorii se îndreaptă spre Bucureşti, Piteşti, Roşiori – *pă şanti̥ére* –, iar copiii merg la şcoli medii la Roşiori, Bucureşti, Alexandria, *únde po̯áte să i̥izbutę̯ásca*.

Câteva nume de familie: *ĉobánu, răpán, mántu* (*mănţuléşti̥*), *ámza, călî́n, fudúlu, lóginâ, păsărî́că, préda*). Prenume: bărbăteşti: *rádu, marî́n, i̥ilî́e, pétre, túdor, constantî́n*; femeieşti: *marî́i̥a, nicúla, ráda, florî́ca, lęána, i̥iu̯ána*. Porecle: bărbăteşti: *tęácă, pîrjól, arizán, tarzán, dolf, dúrcă, ĝic*; femeieşti: *bî́ca, căşărę̯ása* („bărbatul ei a lucrat la căşărie"), *birlico̯ái̯a, ursăro̯ái̯a* (< *ursáru*), *ĝeco̯ái̯ca, biblî́ca, ţăpo̯ái̯a*.

Informatorul afirmă că aici sunt deosebiri în privinţa obiceiurilor de înmormântare în comparaţie cu satul Tecuci, dar nu poate da amănunte.

B. Date despre informatori

I. Ciobanu Radu (*ĉobánu rádu*), 54 de ani, născut în Balaci, 6 clase primare, agricultor. A făcut armata în 1936 la Reg. *2 grănicéri̥ gárda regálă*. Nu s-a deplasat pentru multă vreme în alte localităţi; între 1931 şi 1935 mergea câte o lună-două la Bucureşti, cu oile (la Băneasa). Deplasări ocazionale a făcut în mai multe oraşe: Roşiori, Bucureşti, Braşov, Alba-Iulia, Piatra-Neamţ, Constanţa. Citeşte. Este căsătorit şi are un băiat (de 18 ani), absolvent de şcoală elementară. Soţia este din Tecuci – Kalinderu, nu a urmat la şcoală. Părinţii – din localitate – au fost agricultori. Dantura şi auzul – bune. A răspuns la chestionarul general, precum şi la chestionarele speciale *Agricultura, Viticultura, Oieritul*.

II. Dina A. Ilie (*dî́na a i̥ilî́e*), 50 de ani, 5 clase primare. Are stupi proprii şi lucrează la CAP, din 1960. Citeşte literatură de specialitate. A răspuns la chestionarul special *Apicultura*.

III. Ciobanu R. Nicula (*ĉobánu re nicúla*), 52 de ani, fără şcoală (*şco̯álă – i̯oc*), soţia S I. A răspuns la chestionarul special *Cânepa*.

IV. Bucur N. Florea (*búcur flórę̯a*), 45 de ani, 5 clase primare, dulgher, tâmplar, zidar, cojocar. A fost subiectul de bază pentru chestionarul special *Terminologia meseriilor*.

Lupu Grigore (*lúpu grigóre*), 61 de ani. A făcut şcoala de meserii Miroşi (tâmplărie). A răspuns ca subiect auxiliar la chestionarul special *Terminologia meseriilor*.

VI. Dumitru Stan (*dumî́tru stan*), 59 de ani, 4 clase, dulgher. A fost subiect auxiliar la chestionarul special *Terminologia meseriilor* (au fost anchetaţi în atelierele CAP, unde erau adunaţi la lucru).

Ancheta s-a desfăşurat între 18 şi 20 dec. 1968.

772. IZVOARELE, jud. Olt

A. Date despre localitate

Comuna *i̥izvo̯árele, judéţu ᵘolt* este situată în câmpia Boianului, la 30 de km sud de Slatina şi la 15 km nord de Drăgăneşti, pe Valea Oltului. Locuitorii îşi zic *i̥izvoráni̥* (sg. *i̥izvorán*), cei din regiune fiind *munténi̥* (*păi̥ acúmă... noi venî́m munténi̥*).

În hotarul comunei curge pârâul *i̥iminóg* (*vára mai seácă*), care izvorăşte *dî la córbu* şi are ca afluent *coteníţa*, care *să vársă la bălănéşti̥*. Munţii cei mai apropiaţi sunt cei *dî la pitéşti̥, ai̯ ârĝeşului̥*. Denumiri topice din raza comunei: câmpuri: *cîmpu boi̯ánu, fîrvănę̯ásca, secăréle* (*áşte̯a sîn‿trei̯ cîmpuri̥ cáre le muncî́m*); dealuri: *la măgura bóᵘului̥, la pod la gugúşa, dę̯álu vi̥ilor, ~ dî la pi̯etrîş*; văi: *válę̯a călmăţúi̯ului̥*; fântâni: *fîntî́na dî la călmăţúi̯, ~ dîn‿cîmpu boi̯ánu, o fîntînă între sáte: moldovęánu, áşte fîntî́ni̥ lę-avém în‿cîmp; la budurói̯* („tub cu izvor, în vii"); drumuri: *drúmu boi̯ánului̥, ~ drăgăné̯ştilor, un drum spre cotę̯ána, drúmu spre stoi̯cănéşti̥*. Comuna *i̥izvo̯áre* este constituită din următoarele sate: *i̥izvo̯árili, gugúşa* (*péste sfat în̯cólo*), *zidári̥* şi *alimănéşti̥* (*tot aşá i̯-a zîs dîn tî́mpuri̥*) şi are aproximativ 2.000 de locuitori (vreo 700 de familii, fără Alimăneşti, care pot *să ái̯bă şi i̯ei̯ fro ĉin‿súte*). Localităţile învecinate sunt: *bălănéşti̥, stoi̯cănéşti̥, vălĉéle* (fost *bărcănéşti̥*), *cotę̯ána*. Dintre acestea numai *cotę̯ána sîn‿sî́rbi̥, jumătáte, vorbéşte şî ástăz sî́rbéşte* (de fapt bulgăreşte). În localitate sunt şi câteva familii de ţigani (*s-a corĉîĝî́t cu rumî́ni̥*). Comuna are consiliu popular, *dóu̯o şcoli̥, cămíne*. Locuitorii sunt *agricultóri̥*, alte ocupaţii nu se practică; unii locuitori muncesc sezonier pe şantiere: *la combinátu la négru dă fum la pitéşti̥, la combinátu dă alumî́n la slátină, pî la drúmuri̥*. La târg merg *la slátină, drăgănéşti̥ şi vălĉéle* (*s-ă-n̯fîn̯ţát un târg nou̯*). În legătură cu istoricul localităţii, după tradiţia locală, informatorul afirmă (în mod greşit) că numele comunei vine de la numele proprietarului: *a fost um‿propi̯i̯etár, i̥izvoránu, şî i̥i s-a tras númili comúni dúpă propi̥i̯etáru-ăla*. În mod paradoxal, nu există prea multe izvoare pe-aici, care să justifice azi numele comunei: *i̯e sécetă dă i̥izvo̯árĕ, i̯e fo dóu̯o ~ , da fără să cúrgă*. Copiii din *izvo̯áre* se îndreaptă spre şcoli medii în alte localităţi: *pî la licéu̯, pî la kimî́i̥e* (la Piteşti), *pî la agricultúră, pî la slátina*.

Câteva nume de familie mai cunoscute: *i̥ordáḱe, mi̥ilu̯, i̥ionéscu, an̯ĝelína, nî́ca, i̥ilî́i̥e, vói̯ca, rădúţ, şoḱerél, níţu, ivănĉéscu*. Prenume: de bărbaţi: *vasî́le, mărî́n, costî́că, i̥iᵘón, túdor, miṣu* sau *mihái̯*; de femei: *i̥eléna, florî́ca, mărî́i̥a – áşte̯a sîn‿majoritátea*. Porecle: de bărbaţi: *colívă, sáva, sécu, go̯ánţă, ţîgánu* (*i̯el nu i̯e ţîgán, săracu, da-l policréşte ~*), *sfértu, i̥iţic* (*da nu i̯éste jidán*); de femei: *verdeşo̯ái̯ca, i̯ápa vîntului̥* (*i̯e feméi̯e máre şî mérĝe pă sus, áre un‿pas dă plęácă...* (!), *plataĝo̯ái̯ca, şuşterǫ̯ái̯ca*.

Informatorul afirmă că în Izvoarele există obiceiul colindatului, spre deosebire de alte sate: *fáţă dă bălănéşti̥ să fáĉe colî́ndu dî la bolindéţ; la bălănéşti̥ nu să fáĉe*.

B. Date despre informatori

I. Ilie Marin (*i̥ilî́i̥e marî́n*, poreclit *mărî́n mánu*), născut în localitate, 61 de ani, 5 clase primare, agricultor. A făcut armata *la jandári̥, în alicsándria şi pitéşti̥*. A făcut concentrări în Banat, Gorj, Romanaţi – singurele deplasări mai îndelungate. Ocazional a călătorit *la slátină, la bucuréşti̥ – dă dóu̯o ᵘori̥*. Citeşte (*cu ᵘoḱelári̥*). Este căsătorit a doua oară (prima soţie, cu care a fost căsătorit numai un an şi jumătate, a murit la naştere). Soţia a doua, din Bălăneşti, a făcut 4 clase „cu alfabetizarea". Au trei copii: doi băieţi şi o fată; unul dintre băieţi e dat de suflet la Oraviţa, unui frate. Auzul şi dantura – bune. Nu are particularităţi deosebite de grai. A răspuns la chestionarul general şi la chestionarele speciale: *Agricultura, Viticultura, Oieritul*.

II. *costî́că bádę̯a sau̯ în ácte ilî́e constantî́n*, 68 de ani, 5 clase primare. A învăţat apicultura de la părinţi (*sîn‿născút la stupi̥, dîn tátă‿fi̯u*); citeşte literatură apicolă. A răspuns la chestionarul special *Apicultura*.

III. Alexandra Ilie (*alecsándra i̥ilî́e*), 59 de ani, 4 clase la alfabetizare. Soţia S I; a răspuns la chestionarul special *Cânepa*.

IV. Dincă Florea (*dîn̯că flórę̯a*), 49 de ani, 4 clase primare. Ştie zidărie, tâmplărie, rotărie, dulgherie, învăţate la părinţi, acasă. Lucrează în CAP la brigada de ateliere. A răspuns la chestionarul *Terminologia meseriilor*.

Ancheta s-a desfăşurat în zilele de 10–12 dec. 1968.

773. NICOLAE TITULESCU, jud. Olt

A. Date despre localitate

Comuna Nicolae Titulescu este aşezată pe Vedea, în Câmpia Boianului, la 28 de km nord-vest de Roşiorii de Vede şi la 42 de km sud-est de Slatina, pe şoseaua dintre aceste oraşe: *pîn-acúşa i̯i zî́ĉă comúna tituléşti̥, acú – niculái̥e titulé̯scu; tituléşti̥ a foz‿dă cîn‿lúmę̯a*. Pentru locuitorii comunei informatorul nu a dat un derivat al apartenenţei obişnuit, ei fiind *ăi̯ dîn tituléşti̥*. Cei din zonă se numesc *ᵘolténi̥, judéţu ᵘolt*.

Prin comună curge *rî́u̯ védę̯a ş-un aleştéu̯ cáre-i̯ zî́ĉe doroféi̯u*. Munţii mai apropiaţi cunoscuţi sunt *carpáţ*. Denumiri topice din hotarul comunei: câmpuri: *călmăţúi̯u, la cápu comúni, în comúna véḱe, ḱî́cura, la crúĉe; dę̯áluri – dăcî́t ăsta al nóstru, da n-áre lúme*; văi: *vălĉáu̯a i̯iu̯áni, lúnca vézi*; drumuri: *drúmu la văléni̥* (= care merge la ~); fântâni: *la bojî́n, la costandî́n gîrţomán, la i̥éne stán̯ca, la bádę̯a gligóre*. Satele componente ale comunei sunt: *tituléşti̥ şi unguréi̯, gîmpăţáni̥* (*acú văz că s-a-mblocát cu noi̯*) (Ghimpeţeni a fost altădată comună separată). În comună trăiesc aproximativ 2000 de locuitori, cu vreo 700 de case, români; sunt şi patru familii de ţigani-fierari. Locuitorii se ocupă cu agricultura. Localităţile învecinate sunt: *crîmpoi̯a, văléni̥, stoi̯cănéşti̥, boi̯ánu – to̯áte sîn‿vek, tot acéi̯aj‿limbă, tot acélaş port*. Comuna are consiliu popular, şcoli, cămin cultural. După tradiţia locală, informatorul arată că *comúna no̯ástră i̥éste propúsă dă străbunicu mi̯eu̯, ţiúţiu̯, şî i̯-a zîs tituléşti̥; el a pus páru*. La târg locuitorii merg *la văléni̥ – mi̯ércurę̯a*. Pentru lucru merg *pî la pitéşti̥, pî la petroşáni̥ – la sco̯áterę̯a dă cărbúni̥, au̯ împănát ţára*. Copiii merg *la şicóli̥, pî la licéᵘuri̥, pî la şcoli̥ profesiᵘonále, pă dă rînd* (= peste tot).

Nume de familie mai frecvente: *drăguşîn* (*ngámu drăguşinéştilor*), *uoltén!*, *ţiuţéşt!*, *şiţeávu*, *bălăşán!*, *mîndrocéşt!* (< *mîndróc*). Prenume de bărbaţi: *vasíle*, *ilíie*, *niculáie*, *stan*, *dumitru*, *bádea*,*górğe*; de femei: *măríia*, *stána*, *lisándra*, *tudóra*, *joliţa*. Câteva porecle bărbăteşti: *gáie*, *creţeánu*, *pribói*, *móntu* (*i-a tăiát secerătoárea déştili dî la picór*), *gîmpe*. Porecle femeieşti nu ştie: *númai cîn‿stai între iéle*.

B. Date despre informatori

I. Tiutiu Vasile (*ţiúţiu vasîle*), 75 de ani, născut în Tituleşti, 5 clase primare, agricultor. A făcut armata la cavalerie la Craiova. A fost şi în primul război mondial: *am fost în‿războí cinĉ an‿dă zîle în moldóva*. Ocazional a mers la *roşiuór!* şi *slátina*. Citeşte (*citésc, da acú nu mai văz nic cu uokelár!*; *mi-ergá drag*). Este căsătorit. Soţia, tot din Tituleşti, nu ştie carte. Părinţii – localnici – au fost agricultori. Are cinci copii, trei băieţi şi două fete, toţi agricultori în sat. Auzul şi dantura – foarte bune. A răspuns la chestionarul general şi la chestionarele speciale: *Agricultura, Viticultura, Oieritul.*

II. Bălan St. Marin (*bălán ste marín*), 40 de ani, 4 clase primare. Are stupi proprii de 20 de ani. A învăţat singur apicultura. Citeşte literatură apicolă. A răspuns la chestionarul special *Apicultura.*

III. Popescu Constanţa (*popéscu costánţa*), 43 de ani, fără şcoală. A răspuns la chestionarul special *Cânepa.* A fost înregistrată şi la AFLR.

IV. Nedea N. Ion (*nédea ne iuón*), 46 de ani, 5 clase primare. Este zidar, tâmplar, dogar, rotar. A învăţat în comună, la meşter. Lucrează *la coperatíva meşteşugăreáscă* din comună. A răspuns la chestionarul special *Terminologia meseriilor.*

Ancheta s-a făcut în perioada 27–30 nov. 1968.

774. STOICĂNEŞTI, jud. Olt

A. Date despre localitate

Comuna *stoicănéşt!* este o aşezare de câmpie, de tip adunat, la circa 35 de km vest de Roşiorii de Vede şi la 10 km est de Drăgăneşti. Locuitorii îşi zic *stoicăneşténi* (sg. *stoicăneştéan*) şi, după regiune, *munténi*.

Prin comună curge *călmăţúiu, núma dîn aducătúr!, dîm‿ploi*. Este vorba de *călmăţúiu mic* şi de *călmăţúiu máre, la pátru kilométri.* Munţii *carpáţ* sunt cei mai apropiaţi. Denumiri topice din hotarul comunei: dealuri: *deálu cónzî, bărbóşî*, ~ *sodólului*, ~ *pă coástili călmăţúiului*; câmpuri: *coánda, bărboása, cótu sau dî la vále, la căpriuára, la pădúre, boiánu, în‿córbu*; văi: *válea călmăţúiului*, ~ *sodólului*; drumuri: *drúmu dî la măgura căpriuári*, ~ *boiánului*; fântâni: *fîntína dî la coánda*, ~ *dî la víia lui bărbălán*, ~ *dî la auríĉă* (fost proprietar), ~ *lu pópa al bătrîn.* Comuna Stoicăneşti este formată din cătune unite între ele: *tabáĉ, céntru, cîrlígu, óstrova, gógora,* însumând aproximativ 4500 de locuitori (circa 1000 –1200 de case). În afară de români – majoritari – sunt pomeniţi a trăi în localitate o serie de refugiaţi *basarabén!* – *din tímpu războiului, um‿bulgár, ţigán! de vátră* (5–6 case), care fac *agricultúră, fierăríie*, sunt *muzicánţ*. Localităţile învecinate cu Stoicăneşti sunt: *drăgănéşti, cománi, alimănéşti, tituléşt!, crîmpóia, văléni, seáca, crăcunéii.* informatorul arată că pe la *crîmpóia, tituléşt!, alimănéşt!* locuitorii *mai skímbă vórba puţín*. În localitate nu există întreprinderi industriale, în schimb, există un IAS – *férma dă stat boiánu* (care aparţine de doi ani de Stoicăneşti, transferată de la Drăgăneşti) – şi un CAP, înfiinţat din 1949, unul dintre cele mai bogate din întregul judeţ. Reşedinţă comunală, Stoicăneştii au *primăríie*, trei şcoli elementare, cămin cultural, bibliotecă, dispensar, magazin universal, oficiu poştal etc. Pe lângă situaţia economică deosebită, se remarcă o intensă activitate culturală, cu echipe artistice (folclorice), îndeosebi cea de dansuri (căluşari), care au fost şi peste hotare, în Albania, Olanda, la Chişinău. Locuitorii se ocupă în primul rând cu agricultura (foarte dezvoltată şi ramificată în CAP). La târg locuitorii merg la Drăgăneşti – sâmbăta –, la Radomireşti – joia – sau la Văleni – miercurea. Pentru lucru, merg pe şantiere la Piteşti, Slatina, Caracal, ca sezonieri şi chiar ca navetişti, iar copiii merg la şcoli medii la Drăgăneşti, Văleni, Caracal, Câmpulung (la *petagógă*). După tradiţia locală, comuna este veche. Informatorul îşi aminteşte, din spusele bătrânilor, de un proprietar împuşcat de turci. Nepoţii acestuia sunt proprietarii pe care i-au avut până în timpurile noastre (până la război).

Nume de familie mai importante: *neámu negriléştilor*, ~ *zorzolíuu, spătărei* (*spătáru*), ~ *niculcéştilor* (*niculéscu*), *rogojînári*. Prenume: de bărbaţi: *iuón, mărín, górğe, dumitru, stan, costandín*; de femei: *măríia, iuána, floárea, costánţa, lína, stána*. Câteva porecle: de bărbaţi: *a lu boiéru, truşănícă, ai lu cáţă, píţu, ai lu dumitríĉă*; de femei: *víţa, líca, bráica, bricuíiţa*. Dintre obiceiuri mai vechi, se amintesc cele legate de sărbătorile de iarnă (*cu iordánu* – la Sf. Ion –, *cu bolindéţî în ajúnu de crăĉún*) sau cu alte ocazii: *cu múma plóii* (caloian).

B. Date despre informatori

I. Tudose Marin (*tudósiie marín*, poreclit *boiéru*), 56 de ani, născut în comuna Stoicăneşti. Are 4 clase primare, a făcut agricultură până în 1952, acum lucrează în brigada de tâmplărie a CAP. A făcut armata la Slatina, Reg. 21 Art. S-a deplasat numai în timpul războiului şi al concentrărilor, prin Brăila, Moldova, Basarabia, URSS. Nu a făcut deplasări ocazionale deosebite, dincolo de oraşele învecinate. Citeşte: *nu mă sátur dă ĉitít, bătrîn aşá cum sînt.* Este căsătorit. Soţia – din Stoicăneşti – nu ştie carte. Are patru fete, căsătorite în localitate. Părinţii – din localitate – au fost agricultori. Auzul şi dantura – perfecte. A răspuns la chestionarul general şi la chestionarele speciale *Agricultura, Viticultura, Cânepa.*

II. Cazangiu Gr. Gheorghe (*cazanğíuu gre górğe*), 41 de ani, 5 clase primare. Ştie albinăritul din familie, citeşte literatură apicolă. De 4 ani practică meseria în CAP. A răspuns la chestionarul special *Apicultura.*

III. *Ţélu nuţă*, 63 de ani, 2 clase primare. A fost cioban de mic; de 18 ani este cioban la CAP. A răspuns la chestionarul special *Oieritul.*

IV. Barabaş Hristache (*barabáş hristáke*), 68 de ani, 5 clase primare. A învăţat tâmplărie de la părinţi. A răspuns la chestionarul special *Terminologia meseriilor.*

V. Balacciu Smarandache (*balaĉíuu smarandáke*), 51 de ani, 7 clase primare. Fierar, meserie moştenită în familie. A răspuns la chestionarul special *Terminologia meseriilor.*

Ancheta a avut loc în perioada 25–28 sept. 1968.

775. MIHĂIEŞTI, jud. Olt

A. Date despre localitate

Comuna *mihăiéşt!* este situată pe şoseaua şi pe calea ferată Roşiori – Caracal, la 17 km vest de Roşiorii de Vede. Locuitorii, care se consideră *munténi*, îşi zic *mileşténi sau mihăieşténi.*

Prin comună curge *călmăţúiu*, care are şi afluenţi neînsemnaţi, care *n-au denumír!*. Munţii cei mai apropiaţi cunoscuţi de informator sunt munţii *carpáţ* (*noi dă múnţi carpáţ vorbím aiiĉ*). Câteva denumiri topice din hotarul comunei: *deálu stăvăréi*, ~ *şărbănéi*, ~ *mustăţái* (*únde locuiésc oámeni numíţ mustăţea*); *válea dobréşt!*, ~ *ĉergánilor, cîmpu rédea, păduríĉa rédea, la grec* (după o moşie), *drúmu rézi, líniia pópi*, ~ *bîldéştilor.* Comuna este formată din următoarele sate: *sátu alécu* (*sau mihăiéşti de jos*), ~ *moşténi* (sau Mihăieştii de Sus), *búşca* şi are aprox. 3850 de locuitori, 550 de familii, în majoritate români. Sunt şi câteva familii de ţigani, fierari şi agricultori. Localităţile învecinate cu Mihăieştii sunt: *băcăléşt!, călinéşt!, radomiréşt!, seáca, bălţáţ* (acum *ştejáru*), *măldăién!* (ultimele în jud. Teleorman). Comuna are consiliu popular, trei şcoli, două cămine culturale, magazin sătesc, dispensar, moară, brutării (două). Locuitorii se ocupă cu agricultura; puţini sunt angajaţi la CFR (*pă cálea ferátă*). În localitate se face, săptămânal, piaţă (duminica); locuitorii merg la târg la *roşiuóri dă véde.* Copiii merg la şcoli *la roşiuóri dă véde, la liĉéu, pî la pitéşt!, la radomiréşt!* (SMT), *la drăgănéşt! la liĉéu*.

După tradiţia locală, fructificată într-o monografie a satului făcută de autorităţile locale, comuna ar fi întemeiată în vremea lui Mihai Viteazul, care avea un căpitan Mihai Cornea. Acesta ar fi întemeiat cătunu *conéşt!* din moşia dată de Mihai Viteazul. După aceeaşi sursă, Coneşti şi Conea ar fi forme alterate din Cornea. Satul *búşca* ar proveni din *băbúşca*, o babă care avea o cârciumă.

Nume de familie mai cunoscute în sat: *stăvăréi* (*stăváru*), *şărbănéi* (*şărbán*), *dobréşti* (*dóbre*), *ĉergáni* (*ĉergán*), *ĉucardéii* (*ĉucardél*), *paterăli* (*paterău*). Prenume bărbăteşti: *iuón, marin, costantín, górğe*; femeieşti: *floárea, maríia, iuána, ilínca* (*nu ie núme aşá fistíkii*). Câteva porecle: de bărbaţi: *brînză, ĉucalátă, atíla* (< *antón*), *lélea*; de femei: *ĉucurína, láica* (*e cam umblătoáre ea*).

Ca obiceiuri mai vechi, se amintesc cele legate de sărbătorile de iarnă: *dúpă bolindéţ, dă ánu nou să dúĉe la muáşă; dă sfîntu iuón să fáĉe iordánu. Pleáĉă noáptea dúpă iordánit, iordăneşte fétele* (le udă), *la o cásă fáĉe iordánu* (adică petrec).

B. Date despre informatori

I. Geică Oprea (*géică óprea*), 56 de ani, născut în Mihăileşti, 7 clase primare, agricultor. A făcut armata la Bucureşti (1935–1937, Reg. 8 grăniceri) şi războiul. A făcut deplasări ocazionale în oraşele din jur: *roşiuóriu* (art.), *carácălu, corábiia, slátina, craióva*. Este căsătorit, soţia – din aceeaşi localitate – are 4 clase primare. Părinţii – din Mihăileşti – au fost tot agricultori. Are trei băieţi – meseriaşi –, unul la Bucureşti, doi în comună. Dantura şi auzul – perfecte. A răspuns la întrebările chestionarului general şi la chestionarele speciale *Agricultura, Viticultura, Cânepa, Oieritul.*

II. Ion F. Paterău (*iuón fe paterău*), 68 de ani, 5 clase primare. A avut câţiva stupi. A răspuns (destul de slab) la chestionarul special *Apicultura.*

III. Răducu M. Radu, 38 de ani, 4 clase primare. Ştie zidărie şi dulgherie, pe care le-a învăţat în sat, de la tatăl său. Ştie şi alte meserii: tâmplărie, tinichigerie. A răspuns la chestionarul special *Terminologia meseriilor.*

Ancheta s-a efectuat între 28 şi 30 oct. 1968.

776. CĂLINEŞTI, com. Radomireşti, jud. Olt

A. Date despre localitate

Localitatea *călinéşt!* face parte, după reforma administrativă din 1968, din comuna Radomireşti (*fósta comúnă călinéşt!, că síntem contopíţ cu radomiréşti*) şi este situată, la egală distanţă (30 de km), între Caracal şi Roşiorii de Vede şi la 60 km sud de Slatina, în câmpia Boianului. Locuitorii îşi zic *călineşténi* (sg. *călineştean*) şi *uolténi* (*munténi devín mai la poála múntelui, sus*).

Ca ape curgătoare *avém un călmăţúi, zis, care s-adúnă dîn ploi, nu cúrğe îm‿permanénţă.* Despre munţii cei mai apropiaţi, informatorul răspunde cu ezitare: *carpáţ*. Câteva nume topice din raza localităţii: câmpuri: *crîngánca, drúmu uói, múkiia deálului, sibéríia, uóbştea véke* (*únde ierá împropiietăríţ părínţî nóştri* (după 1916), *acú*: *salcîmu dáni, uorezăríia în válea uóltului*; dealuri: *deálu de la múkiia deálului*, ~ *crîngénĉi, la burdúf, de língă váiile burdúfului*; drumuri: *líniia*

máre spre búșca, ~ máre spre sprîncenáta, drúmu sodólului̯, ~ dî la salcîmu dáni, ~ crîngénĉi, fósta férmă véḱe, válẹa burdúfului̯. Comuna *radomiréștị* este compusă din satele *radomiréștị, poi̯ána, sibérịa, călinéștị* (ultimele trei formaseră vechea comună Călinești). În Călinești sunt „fo 960 familii" (aprox. 4000 de locuitori și 960 de case). Localitățile învecinate sunt: *sprîncenáta, crîngénị, búșca, mihăi̯éștị, radomiréștị*. Dintre ele Călineștii ar fi, după părerea informatorului, cea mai veche așezare din zonă. La Crângeni se vorbește sârbește (de fapt bulgărește). În localitate sunt și vreo 4–5 familii de țigani – instrumentiști sau agricultori. În Radomirești există un IAS și o stațiune de mașini agricole (SMA). La Călinești sunt două școli generale și un cămin cultural. Locuitorii se ocupă cu agricultura. Există în sat și o secție de meseriași (construcții, dulgherie). După tradiția locală, străbunicul informatorului se pare că a fost dintre primii așezați aici, veniți din alte sate, acum peste 100 de ani, înainte de Cuza. La Radomirești se face *pi̯áță – jói̯a; vin dîn tọáte părțîle*. La târg oamenii merg la Sprâncenata – duminica, la Drăgănești, la Roșiorii de Vede; la lucru merg pe șantiere în diferite locuri, iar copiii merg la școli medii în județ sau la școli superioare la București și Craiova.

Nume de familie mai cunoscute: *băltăréțu, álde ~ , vînturíș, álde ~ , mi̯élu, álde marín, ~ cojocáru, andronáiḱe, mihăi̯eșțeánu (-ténị), buguléștị (búga), țui̯néștị (țúi̯nẹa), zănoĝénị (zănoĝánu)*. Prenume: de bărbați: *i̯ọn, pétre, nicoláe, alicsándru, marin, dumítru; acúma, majoritátẹa: crísti, indiferént că i̯e párte bărbătẹáscă sau̯ femei̯áscă*; de femei: *flọárẹa, i̯uána, anica, alecsándra, mariuára (mai̯ mîngîi̯át, așá), i̯emílii̯a, costantína, sánda*. Porecle: de bărbați: *pitpălácă, gărgăuún, miltérie, nẹága (ai̯ nẹágị)*; de femei: *bubína, fọíța (florica), oníța (i̯ọána), nína (lína)*.

B. Date despre informatori

I. Vânturiș P. Radu (*vînturíș pe rádu*), poreclit *rádu pitpălácă (am fost provenít aiĉa)* (= s-a însurat și a intrat în averea soției). Este născut în Călinești, are 58 de ani, 4 clase primare. Este agricultor, dar știe și unele meserii – tâmplărie, zidărie. A făcut armata în 1936–1939 și războiul (la Caracal și Roșiori și în Moldova). A făcut deplasări ocazionale în orașele din jur, plus pe la Sibiu, București, Craiova. Citește mai puțin, din cauza vederii. Este căsătorit, are opt copii, din care șase plecați în alte localități și doi rămași în comună. Un copil a urmat o facultate, alți doi liceul și școala profesională. Soția – din localitate – are trei clase primare. Părinții – din Călinești – au fost agricultori. Auzul și dantura – foarte bune. A răspuns la întrebările chestionarului general și la chestionarele speciale: *Agricultura, Viticultura, Apicultura, Terminologia meseriilor.*

II. Vânturiș Floarea (*vînturíș flọárẹa*), 56 de ani, 3 clase primare. Soția S I. A răspuns la chestionarul special *Cânepa*.

III. Marin F. Constantin (*marín fe constantín*), 43 de ani, 4 clase primare. A răspuns la chestionarul special *Oieritul*.

Ancheta s-a efectuat între 6 și 8 nov. 1972.

777. PLOSCA, jud. Teleorman

A. Date despre localitate

Comuna *plósca, judéțu télẹorman* este o așezare de tip adunat, specifică zonei de câmpie. Este situată între Roșiorii de Vede (15 km sud-est) și Alexandria (16 km nord-vest) pe șoseaua și calea ferată care unesc cele două orașe. Locuitorii se numesc *ploscénị* (sg. *ploscán*), iar ai zonei *munténị*.

În apropiere curge râul *védẹa*, care are ca afluenți *bîrlátu* și *bîrîĉa (víne dîm_ploi̯)*. Munții cei mai apropiați sunt munții *carpáțị*. Numiri topice din hotarul comunei: câmpuri: *îŋ_comúnă, la lácu bádi, ~ ~ gogíi̯i, la bogdána, la pîrlíta, broștẹáŋca, salcîmu lu ĉobánu, la țîgănẹáua*; dealuri: *dẹálu dî la válẹa adîncă*; fântâni: *fîntîna dî la crúca náltă, ~ válẹa cálului̯, ~ lu dómnu rádu dî la conác* (proprietar), *~ dî la válẹa adîncă*; păduri: *pădúrẹa lu várză*. Comuna Plosca nu are cătune sau sate (*dî la dẹal, dî la vále*), fiind o așezare adunată, cu aproximativ 7000 de locuitori, 2300 de familii și circa 1700 de case. Localitățile învecinate sunt: *păr rotúnd* (cătun în com. *nenĉuléștị*), *buzéscu, spătărẹ́i̯* (sat în *furculéștị*), *ulménị, margaréta, bogdána, broștẹáŋca, perétu, pîrlíta* (*urlúi̯u*). Informatorul nu cunoaște deosebiri de grai între aceste localități; numai la Spătărei știe că se zice *papércă* la coceanul de porumb. În sat trăiesc, alături de românii majoritari, o familie de bulgari (vreo 8 frați), care nu vorbesc bulgărește, un grec (cerealist), țigani-fierari (8–10 familii).

Nu există în sat nici o întreprindere industrială, în afara unei mori țărănești. Ca reședință comunală, Plosca are consiliu popular, trei școli, cămin cultural, magazin universal sătesc, farmacie, librărie, dispensar, stație CFR, bază de recepție pentru cereale. Locuitorii se ocupă cu agricultura. După tradiția locală, primii locuitori ar fi venit de peste Olt. Informatorul crede că localitatea ar avea vreo 300 de ani. Nu se ține în localitate târg, localnicii merg pentru cumpărături în cele două orașe, Roșiorii de Vede și Alexandria. La lucru merg prin Bărăgan, la Constanța, prin Banat, în agricultură sau pe șantiere. Copiii merg *la licéu̯ la roșióri, la alecsándrii̯a*, la București, Turnu-Măgurele (școală pedagogică).

Nume de familie mai cunoscute în sat sunt: *baloșẹánu, nedélẹa, petrẹácă, ĉolán, drăgán, cruĉícă, áldo pírva, áldo míță stánĉu, mocánu, hergélie, călín, grigóre, maríi̯a, bélu, ĉaríĉu, stăvărăḱéștị* (rudari). Prenume: de bărbați: *marín, i̯uón, costícă, mihái̯, alecsándru, stan, pétre, áŋgel*; de femei: *alecsándra, i̯uána, marí̯a, i̯eléna, pétra, ĝíța, flọárẹa, tudóra, aŋgelína*. Câteva porecle de bărbați: *borján (în loc dă gorján, bítu fiind din Gorj), sai̯bóc* (nume *cam urît, țîgănésc*), *vulpói̯, ĝîțán, trúi̯că, tánti, cólțẹa* și *lúpu* (același ins), *bragaĝíuu*. Femeile *nu prẹa sînt așá policrite*: *uoríța* (= Maria), *colțọáica, lupọáica (dúpă lúmili lu bărbáțî-său̯), vulpọáica*.

B. Date despre informatori

I. Baloseanu St. Costea (*baloșẹánu ste cóstẹa, costîcă*), născut în com. Plosca, 58 de ani, 4 clase primare, agricultor. A făcut armata în 1933–1934 la București (Reg. de Gardă „Mihai Viteazul"), concentrări și războiul. Deplasări ocazionale în orașele apropiate și la București. Citește. Este căsătorit, soția este din localitate, n-are școală (*la adúlț-sára*). Tatăl este din Plosca, mama din Nenciulești (4 km). Ambii au fost agricultori. Copiii au numai școala elementară. Auzul și dantura – foarte bune. A răspuns la chestionarul general și la chestionarele speciale *Agricultura, Viticultura, Oieritul.*

II. Soare P. Mocanu (*sọáre pe mocánu*), 58 de ani, 4 clase primare. Apicultor – a învățat singur meseria. A răspuns la chestionarul special *Apicultura*.

III. Alexandra Baloseanu (*alecsándra baloșẹánu*), 58 de ani, a învățat carte *cu adúlți dă sáră*. Soția S I. A răspuns la chestionarul special *Cânepa*.

IV. Ciovână V. Florea (*ĉovînă ve flórẹa*), 41 de ani, 4 clase primare. A învățat la meșter în sat și în Alexandria meseria de tâmplar. Mai știe și zidărie, rotărie, dogărie. A răspuns la chestionarul special *Terminologia meseriilor.*

Ancheta s-a efectuat între 12 și 14 dec. 1968.

778. PLOPII SLĂVITEȘTI, jud. Teleorman

A. Date despre localitate

Comuna *plópi slăvitéștị* este situată pe Valea Oltului, la 31 de km nord de Turnu-Măgurele și la 28 de km sud de Drăgănești. Locuitorii își zic *plopénị* (sg. *plopẹán*). În ceea ce privește locuitorii din întregul ținut, *pă noi̯ ne consíderă ca uolténị, dăși noi̯ le zîĉem la ăi̯ dă péste uolt.*

În hotarul comunei curge *síi̯u șî uóltu péste vo trei̯ ḱilométri șî ĉevá.* Munții cei mai apropiați sunt: *balcánị șî carpáț*. Nume topice mai importante în comună: *dẹálu comănĉi, ~ ĉóiului̯*; câmpuri: *pă brîncovẹáŋca, pă moștẹáŋca, pă rîioșáŋca, pă dudẹáŋca, pă plăviĉáŋca, pă beĉáŋca, péste síi̯, în vále, pă piscopíi̯a, plopeáŋca*; drumuri: *drúmu i̯izlázului̯, ~ di̯nspre míndra șî brîŋcovẹáŋca, șușẹáua du pă rîi̯oșáŋca șî plopẹáŋca* („merge la Roșiori"). Satele componente din comună: *brîŋcovẹáŋca, plópi, dúdu, plăviĉénị, béĉu* (acesta, la rândul său, cu satele: *mîndrénị, hotáru, tufíșu, bîrsănéștịu*). Comuna numără circa 7400 de locuitori și peste 2400 de case. Comunele învecinate sunt: *slobozíi̯a mîndra, dăŋgása* (ține de *sprîncenáta*), *bálta sărátă, crîngénị, băsăști* și *péste uolt – rusănéștị – tọáte sîn_veḱ*. Dintre ele, *crîngénịu vorbéște bulgăréște îŋ_cásă, sînt sîrbị șî bulgárị*. În afară de populația majoritară românească, în localitate trăiesc vreo 10 familii de țigani, care *lucrẹáză la cújniță, fáĉe séĉerị*, și 2–3 familii de *basarabénị refuĝiáț* (profesori), *níște nemț* („morari și cu mașini de treierat") nu mai sunt, iar în Brâncoveanca vreo 200 de familii de țigani (probabili dintre foștii clăcași).

În localitate există un SMA (de fapt o secție care ține de SMA Slobozia – Mândra) și o moară. Comuna are consiliu popular, 6 școli generale, cămin cultural etc. Locuitorii se ocupă cu agricultura. Se spune că *bîtrînị au̯ fost refuĝiáț dúpă diferíte moșíi̯ ai̯íĉa, au̯ fost adúș dă boi̯érị* (*plopẹánu*); la 1864 *i̯-a făcút șî pă i̯eị̯ propii̯etárị*. În localitate se ține târg, aici venind locuitori de la Uda, de la Beciu, din toate satele învecinate și de peste Olt, de la Rusănești, de unde trec cu podul umblător. Locuitorii merg după cumpărături la Roșiorii de Vede. La lucru merg *în tọátă țára, la múnte, la costánța, tîrgu ji̯u, pórțîle dă fi̯er, la i̯irigărị, combinátu túrnu măguréle*, iar copiii merg, de asemenea, *cam în tọátă țára, în diferíte școlị*.

Nume de familie mai cunoscute: *álde uodăĝéscu, ~ rădulécsu, ~ mitrói̯, ~ sọáre, ~ țîgănílă, ~ ĉoŋgáru, ~ cápră, ~ uodaĝíuu*. Prenume: de bărbați: *álde i̯uón, mărin, dumítru, pantilíe*; de femei: *măríi̯a sau̯ măriuára, alecsándra, ĝergína, ĝorĝíța, cum lẹ-a mîŋgîi̯át părínțî*. Câteva porecle purtate de bărbați: *ále ĉúrẹa, álde áldẹa, ĝaláp, ále belítu (ș-a șḱimbát númele), álde davái̯*; poreclele femeiești *sîn_mai̯ puțîne: mărgăríta, uoltẹáŋca, mîțîi̯ta*.

B. Date despre informatori

I. Defta D. Gheorghe (*défta de ĝórĝe, ĝaláp, dúpă tatamáre ăl bătrîn*), născut în Plopii Slăvinești, are 60 de ani, 4 clase primare, este agricultor. A făcut armata în 1934–1935 la Silistra (Reg. 36 Inf.). S-a deplasat numai ocazional în mai multe orașe din jur. Citește ziare. Este căsătorit, soția, din localitate (*d-ai̯íĉa*), are 4 clase primare. Părinții – agricultori. Tatăl din localitate, mama din Balta Sărată (la 12 km). Au un băiat – agricultor –, în comună. Dantura și auzul – foarte bune. Are mare debit verbal (dar și claritate), care nu deranjează însă în ancheta cu chestionar, nici la înregistrările de texte. A răspuns la chestionarul general și la chestionarele speciale *Agricultura, Viticultura, Oieritul.*

II. Defta Nastasia (*défta nastasíi̯a*), 60 de ani, 5 clase. Soția S I. A răspuns la chestionarul special *Cânepa*.

III. Popa Ion (*pópa i̯uón, zis ĉúrẹa, pă polécre*), 55 de ani, tâmplar la CAP. A fost ucenic în satul Plopi, la meșter român. A răspuns la chestionarul special *Terminologia meseriilor.*

Ancheta s-a efectuat între 29 sept. și 1 oct. 1971.

779. SALCIA, jud. Teleorman

A. Date despre localitate

Comuna *sálĉii̯a* este situată la egală distanță (25 de km) de Roșiorii de Vede la sud și de Turnu-Măgurele la nord, pe calea ferată dintre aceste orașe. Locuitorii își zic *sălĉénị* (sg. *sălĉán*) și *telẹormănénị* (după ținut).

Apa care curge prin moșia satului: *drîmbuómnic*. Nume topice locale: *huómu, ĝuársa, dĭpă huómu, în ĭizláz, în cuomúnă, în vále, ĭimáșu lu stróe, ~ burĉéștilor*. Numele diverselor părți ale localității: *ĝuorsắștĭ, fhĭerbínțĭ*. Localitatea numără 2800 de locuitori cu 800 de case. Localități învecinate: *hánu lu pálă*, la est; *vyĭșĭna*, la nord-est; *zlobuozíęa*, la nord; *ștefán ĉel máre*, la vest; *șĕláru*, la sud; *gluoguovęánu*, la sud-est. Ca așezare mai nouă în împrejurimi este considerată comuna Ștefan cel Mare, cu împroprietăriri la 1884–1886. Instituții locale: școală de 8 ani, cămin cultural, bibliotecă. Ocupația localnicilor: agricultura. Subiectul afirmă că satul Fierbinți este cel mai vechi din împrejurimi și că numele lui vine de la o femeie care se numea Fierbințeanca. Pentru a vinde sau cumpăra diferite produse, localnicii se deplasează la Găești și joia la Ștefan cel Mare. Mulți localnici lucrează la sonde, pe diferite șantiere, precum și la fabrica de frigidere de la Găești. Fac naveta între sat și locul de muncă. Pentru școli mai înalte elevii se duc la Găești, Pitești și București. Nume de familie mai frecvente: *drágne, nęácșu, cuomán, matéĭ, cuónĉea, săráru, búrĉea*. Prenume mai frecvente: la bărbați: *ĭiuón, marin, rádu, traĭán, ĝórge, stan, ĭilię, alecsándru, stáŋcu, stóĭca, préda, dumĭítru*; la femei: *alecsándra, ĝerĝína, dumĭítra, stelęána, míța, áŋca, sáfta, ĭilíŋca, ĝuorĝíța, véta*. Porecle: la bărbați: *trăzníĭtu, gălbęáză, durlúĭ, búĭu, ĉuáră, cuocuóș, phĭiertúră, guoguáșă, jiguódię, uánță, șkiminó*; la femei: *gălbejuáęa, țírca, carabáșa, męálca, jírca*.

Obiceiuri locale: *călușul* (la Rusalii), *steaua* (la Crăciun), *iordanul* (la Bobotează), *colindețele* (în ajunul Crăciunului). În localitate există CAP din 1961.

B. **Date despre informatori**

I. Dragne V. Ion (*drágne ve ĭiuón*), zis *cuáĉe* (de la niște ciori mici care fac cuiburi pe coșul casei). S-a născut în satul Fierbinți, din părinți agricultori. Are 65 de ani. A absolvit 5 clase primare. Nu a făcut armată, fiind fiu de văduvă. Citește ziare și cărți. Se deplasează, rar, la Găești. Este căsătorit. Soția este din localitate.

II. Păun C. Alexandra. Este fiica subiectului I. Are 44 de ani, 7 clase primare. Născută în sat. Soțul e din sat. A răspuns la chestionarul special *Cânepa*.

Ancheta s-a desfășurat în zilele de 31 martie – 3 aprilie 1972.

792. CĂTUNU, com. Poeni, jud. Teleorman

A. **Date despre localitate**

Satul *cătúnu*, aparținând comunei Poeni este așezat în nordul județului Teleorman, la 22 de km depărtare de Videle. Sătenii își zic *cătunárĭ*. Numele colectiv al locuitorilor din zonă este cel de *vlăŝĉénĭ*.

Apa care curge prin localitate se numește *glavaĉógu*. Nume topice locale *vîŋĭ vălęa pĭetrișuluĭ, păru lu sénde, uúlmu lu muolíĉ, la gálbena* (pădure), *uóku pădúri, pĭíscu găĭíni, puĭásca, púțu lu gúță*. Numele diverselor părți ale localității: *muorărénĭ, delurénĭ, brătéștĭ*. În sat există 700 de locuitori și 250 de case. Localitățile învecinate: *șeláru, banuóv* și *vătáșĭ* la est; *puoĭénĭ* la sud și *albénĭ* la vest.

În sat există școală primară. Ocupația de bază este agricultura. Mulți localnici lucrează la sondele de prin împrejurimi. Cu privire la istoricul localității, subiectul spune: „sat vechi, înainte erau câteva case, apoi s-au îndesit; mai vechi, pe hartă, erau *brăteștii*". Pentru a vinde sau cumpăra diferite produse localnicii se deplasează la Ștefan cel Mare. Pentru diferite alte munci și activități sătenii se deplasează la Videle și la București. Copiii urmează școli mai înalte la Videle, la Pitești și la București.

Nume de familie mai frecvente în localitate: *vóĭcu, păunícă, marinícă, petrícă, búșcu, dęaconéscu, crîŋg, aŋĝeléscu*. Prenume mai frecvente: la bărbați: *ĝórge, ĭiuón, ĭilie, marín, vícă, pétre, nádu, túdor, traĭán, stan*; la femei: *ĭiuána, lína, maríĭa, verĝína, frusína, pétra, lęána, uólga, aníca, auríca, vĭioríca, petrúța*; Porecle: la bărbați: *carabéșu, piguólęa, bătrînéĉ, blebúș, buobícă, gălíĭe*; la femei: *buobuáca, burdĭĭáŋca, fhĭfhĭĭáca, cuculęáŋca, mucuĭíță, mărĝinęáŋca, sibiuáŋca*.

Obiceiuri de sărbători: *capra, plugușorul* – la Anul Nou. În sat există CAP din 1961. Portul popular nu se mai păstrează.

B. **Date despre informatori**

I. Voicu Marin (*vóĭcu marín*), născut în Cătunu, din părinți agricultori. Are 64 de ani. Armata a făcut-o în București, timp de 2 ani. Este văduv de 12 ani. Tatăl subiectului este născut în localitatea învecinată Poeni, iar mama în Cătunu. Are cinci copii, dintre care trei în sat și doi la București.

II. Marin N. Marin, 58 de ani, 5 clase, agricultor. A răspuns la chestionarul special *Apicultura*.

Ancheta a avut loc în perioada 14–16 martie 1972.

793. GRATIA, jud. Teleorman

A. **Date despre localitate**

Comuna *grátia* este situată în nord-vestul județului Teleorman, la o distanță de 27 de km de Videle, 55 de km de București și 70 de km de Alexandria. Înainte localitatea purta denumirea de Gratia Mare, ca să se deosebească de comuna Gratia din jud. Ilfov. Numele popular al localității este *grátiea*. Localnicii își zic *grătiĭénĭ*, iar după regiune *munténĭ*.

Apa care curge prin comună este *drîmbuóvnicu*, cu afluentul *jírnov*. Nume topice locale: *cuomúnili fărcășánilor pă jírnov, púțu dîŋ‿siricánu, la buózii, cuomúnĭ ĉurárĭ, delurénĭ bratiluóv, iŋ‿cuomúnĭ la drăĝinéștĭ, púțu lu năbădáe, fîntîna fluári, la pîrjuólęa*. Subiectul denumește prin termenul *comúnĭ* „loturi vechi de pe timpul lui Cuza". Numele diverselor părți ale localității *grátiea, fărcășáŋca, delurénĭ, ĉurárĭ, drăĝinéștĭ*. Localitatea numără 5000–6000 de locuitori, cu 1200 de case. Localitățile învecinate: *cîrtojánĭ* la est; *udénĭ, sîrbénĭ-moșténĭ* la nord; *pręájba dă juos, ~ ~ sus* la vest; *butéștĭ, silíștęa, puránĭ* la sud. În localitate există și sârbi, care vorbesc un idiom diferit. Localitatea are o fermă agricolă de stat, primărie, 4 școli, cămin cultural, bibliotecă, dispensar, farmacie, poștă. Ocupația de bază este agricultura. Mulți au grădini de zarzavat. Cu privire la istoricul localității, subiectul face precizarea că aceasta este veche de 200 de ani și că sătenii se ocupau cu facerea de „gratii" necesare pentru a prelucra *abaua*. În localitate se ține târg săptămânal (duminica), la care vin oameni din comunele învecinate. Există și două târguri anuale (la Sf. Ilie și în octombrie, la Vinerea Mare). Pentru a vinde sau cumpăra diferite produse, localnicii se deplasează la București. Înainte se duceau cu zarzavaturi până la Timișoara. Pentru alte munci și activități, localnicii sunt angajați la sondele și schelele din împrejurimi. Vin sâmbăta acasă. Copiii se duc la alte școli în Videle, Bolintinul din Vale, București.

Nume de familie locale: *vuóĭcu, țuțuréscu, dáęa, gurbán, ĉuobánu, ĭenáke, ruóșu, brátu, vláĭcu, stoĭenéscu, aŋculíea, uúța, păsăre, cuostáke*. Prenume mai frecvente: la bărbați: *ĭiuón, marin, ĭilie, ĝuórge, dumítru, vasíle, stan, stáŋcu, flóręa, tuóma, vuóĭcu*; la femei: *ĭeléna, ĭiuána, vasilíca, ĝerĝína, dumĭítra, stáŋca, tudóra, fluáręa, maríea, stána*. Porecle: la bărbați: *burtăníčă, ĭíĉu, sisuóĭ, berbéc, mĭitruóĭ, blęaụ, creĭițánu, lúpu, lăláĉ*; la femei: *dulămĭíța, nĭirĉuáĭca, lizăkuáię, lălăĉuáęa, maĭmuțíca, cucuvęáụa*.

Obiceiuri locale: *steaua*, la Crăciun, *plugușorul*, la Anul Nou, *botezul*, la Bobotează, *călușul*, la Rusalii. În localitate există CAP din 1960. Nu se mai păstrează portul popular.

B. **Date despre informatori**

I. Sandu A. Toma (*sándu a tuóma*), *a luĭ lizáke*. Născut în Gratia, 68 de ani, 5 clase, agricultor. A lucrat 2 ani și la sonde. Armata a făcut-o la Chișinău, în 1927. Face deplasări la Alexandria, precum și la București, unde are o fată. Este căsătorit. Are trei copii. Soția este din localitate. Informatorul are auz și dantură bune.

II. La întrebările referitoare la războiul de țesut a participat și Sandu Maria, 44 de ani, 4 clase primare.

Ancheta s-a efectuat în perioada 14–16 nov. 1972.

794. TĂTĂRĂȘTII DE SUS, jud. Teleorman

A. **Date despre localitate**

Comuna *Tătărăști de Sus* este așezată în nordul județului Teleorman, pe șoseaua Pitești–Alexandria, la o distanță de 65 de km sud de Pitești și 53 de km nord de Alexandria. Localnicii își zic *tătărăștĕnĭ* și *teleormănénĭ*.

Apa care curge prin comună se numește *télorman*. Nume topice: *válęa dóbruluĭ, féricea, pă duobręáŋca, pă tudoríea, pisicáru, puț la pisicáru, pădúręa, búcovu, la ĉejmęá*. Numele diverselor părți ale localității: *vîrnáva, crácu, bucovénĭ, măldăĭénĭ, suosęáụa máre, bisericénĭ*. Localități învecinate: *zlobuozíęa trăzníĭtu, puopéștĭ paláŋga, silíștęa, guméștĭ, dobrénĭ, udọpu, híca, ĉuolănéștĭ, negrénĭ, tătărăști de jos*. În localitate există și vreo 20 de familii de țigani, care lucrează fierărie, precum și la câmp. Instituții locale: primărie, două școli. Localnicii sunt agricultori și grădinari. În localitate există o cetate veche, necercetată încă. Satul a fost format cam prin 1885 – spune informatorul –, „atunci i-a dat la linie, până atunci unul era într-o muchie, altul în alta". În localitate se ține târg duminical. Vin oameni din toate comunele vecine. Pentru diferite alte cumpărături, localnicii se deplasează la Glavaciog, Slăvești, Balaci, Alexandria, Pitești. Mulți sunt navetiști săptămânal la Pitești și București. Copiii pleacă pentru școli mai înalte la Pitești, București, Alexandria și Turnu-Măgurele.

Nume de familie locale: *bucuovęánu, dúnă, jugrávu, călinéscu, vyĭșán, búrĉea, lázăr, nístuor, cuostantinéscu*. Prenume mai frecvente: la bărbați: *ĭiuón, marin, fluóręa, dumítru, miháĭ, jáne, túdor, nikífor, stan*; la femei: *ĭiuána, ĝerĝína, jána, lenúța, mariuára, ána, áŋca, paulína, auréli̯a*. Porecle: la bărbați: *guáją, cuocuóș, vyírlęa, muácă, ĉuoĭtán, vagabuóntu, ĝuácă*; la femei: *uága, zbírna, buobuáca, cuocuosáĭca, cúca, ĭepuríca, béla*.

Obiceiuri locale: *vasilca, sorcova* și *plugușor* la Anul Nou; la Sf. Ion: *„cu guárnili cîntă zuórili"*. În localitate există CAP din 1962.

B. **Date despre informatori**

I. Burcea F. Ion (*búrĉea fe ĭiuón*), *al ĝúmbi*. Născut în Tătărăștii de Sus. Are 62 de ani, 4 clase. Este agricultor. Armata a făcut-o la Pitești, în 1932. Face, rar, deplasări la oraș. Este căsătorit. Are trei fete, în sat. Soția este din localitate. Are 4 clase. Subiectul are dantură și auz bune.

II. Burcea I. Ioana, soția S I. Are 54 de ani, 4 clase. A răspuns la chestionarul special *Cânepa*.

Ancheta s-a desfășurat în zilele de 7–9 iunie 1972.

795. BACIU, com. Blejești, jud. Teleorman

A. **Date despre localitate**

Satul *bácu* ține de comuna Blejești. Este situat la 12 km de Videle. Numele oficial al localității era Mateiești. Localnicii își zic *băĉénĭ* și *telęormănénĭ*.

Apa care curge prin sat se numește *glavacuógu*. Câteva nume topice locale: *bratiluóv, púțu cu vîrtéj, fĭerăstráę, la uográdă, iŋ‿fhĭiéra, muógoș, puturuósu, la*

izláz, lácu sándului, la rédii, lácu cu tréstiia, giuáce. Numele diverselor părţi ale localităţii: *puósta, bácu, cuotuorání.* Satul numără cca 1300 de locuitori şi vreo 400 de case. Localităţile învecinate: *purání* la nord, *blejéşti* la sud, *roáta* la est, *cupercéni* la vest. Instituţii locale: şcoală de 8 ani, cămin cultural, bibliotecă, dispensar, grădiniţă. Ocupaţia de bază a locuitorilor: agricultura. Unii lucrează, mai nou, la sondele din împrejurimi, iar alţii la Bucureşti, venind acasă la sfârşit de săptămână. Pentru diferite cumpărături localnicii se deplasează la Videle şi la Roata. Copiii urmează diferite şcoli la Bucureşti, Alexandria şi Roşiori.

Nume mai frecvente în localitate: *spínu, muşát, búrcea, săráru, buoldeáţă, kiriţă, pielcáru, dátcu, băján.* Prenume mai frecvente: la bărbaţi: *marín, cuostandín, iuón, górge, stan, pétre, dumiítru, andréi, stelícă*; la femei: *maríţa, iuána, stána, irína, pétra, leána, ilínca, viruána, lína, guorgíca.* Porecle: la bărbaţi: *ganícă, músiu, ráţă, găiínă, giuocél, grécu, súrdu, cáncu, kuóru, ţápu dáncăş, buoruágă, tuláe*; la femei: *gîrniţuáia, tulăiánca, nízga, buáca, telebánca, nanáua, críţa, cacaveáua, măgárca, cuocuoşáta, mustăcuása, súrda, bărzuáica.*

Obiceiuri locale la sărbători: *pluguşorul* la Anul Nou, *steaua* la Crăciun; la Sf. Ion vin băieţii cu *iordanul.* În sat există CAP din 1959. Portul popular nu se mai păstrează.

B. Date despre informatori

I. Spânu Dumitru (*spínu dumiítru*), zis *mitíc-al stáni*, născut în Baciu. Are 63 de ani, 5 clase primare. Este agricultor. A fost scutit de armată, fiind fiu de văduvă. Face deplasări, rar, la Bucureşti. Citeşte ziare şi cărţi. Este căsătorit. Părinţii sunt tot agricultori. Soţia este tot din sat. Au doi copii, băiatul în Bucureşti, iar fata măritată în comuna învecinată Cosmeşti. Are dantura bună. La fel auzul.

II. Spânu Irina, 62 de ani. Este soţia S I. A răspuns la chestionarul special *Cânepa.*

Ancheta a fost făcută în zilele de 17–20 martie 1972.

796. ZÂMBREASCA, jud. Teleorman

A. Date despre localitate

Localitatea *zîmbreásca* este situată la 25 de km nord de Roşiorii de Vede. Locuitorii îşi zic *zîmbreşténi* şi pe plan mai larg *teleormănéni* şi *regăténi.*

Apele care curg prin comună poartă numele: *rédea, gráma.* Nume topice din hotarul satului: *fîntîna lu muoş paraskív, uodoruógu, pietríş, la cuŕári, berinduáica, pártea pluópilor, băcăníie.* Numele diverselor părţi ale comunei: *uolténi, la vále.* Localitatea are vreo 3500 de locuitori şi cca 1000 de case. Localităţile învecinate: *pluopi* la sud, *duobrotéşti* la vest, *sílişt̨ea cuméşti* la nord, *cuolăneşti dîn deal* la est. O aşezare mai nouă în împrejurimi este *baldovinéşti.*

În localitate există o întreprindere agricolă de stat. Instituţii locale: primărie, două şcoli, cămin cultural, bibliotecă, dispensar. Despre trecutul comunei informatorul afirmă că e „sat vechi" şi că numele lui vine de la proprietăreasa moşiei. Pentru a vinde sau cumpăra diferite produse localnicii se duc la Ciolăneşti (duminica), la Balaci (joia) şi la Roşiorii de Vede (vinerea). Pentru alte activităţi în afară de cele legate de agricultură, localnicii se duc la combinatul de negru de fum de lângă Piteşti, precum şi ca lucrători la căile ferate, în toată ţara. Copiii se duc la şcoli mai înalte la Roşiorii de Vede, Piteşti şi Bucureşti.

Nume de familie mai frecvente în localitate: *míja, neágu, vláicu, rădúţ, cruoiituóru, kira,cuocuóiu.* Prenume mai frecvente: la bărbaţi: *iuón, iáncu, stan, marín, niculáie, górge*; la femei: *aristíţa, iuána, duomníca, ilínca, véta, alecsándra.* Porecle: la bărbaţi: *síma, cuocuoréz, víjă, şéfu, núţă, jamúc, jánţu*; la femei: *bába, ţíca, fiíca, uurmăzuáica, curcudíca, díţa, uoprişánca.*

Satul este colectivizat din 1952. Are staţie de radioficare. Numărul televizoarelor trece de 60. În noaptea Anului Nou se practică obiceiul numit *vasílca.* Darurile primite în noaptea de Ajun se numesc *cuolindéţe.*

B. Date despre informator

Gheorghe Marin (*guórge marín*), zis *pălămiídă*, este născut în localitate. Armata a făcut-o la Chişinău, în 1928. Are 65 de ani, 2 clase primare. Este agricultor. Face, ocazional, deplasări la Roşiorii de Vede şi la Bucureşti. Citea înainte ziare şi cărţi. Este căsătorit. Soţia este din sat. Au patru copii, în sat. Părinţii sunt din localitate. Subiectul are dantură şi auz bune. La efectuarea anchetei, care a avut loc în perioada 23–26 sept. 1971, a participat şi Bogdan Marinescu.

797. TALPA-BÂSCOVENI, com. Talpa, jud. Teleorman

A. Date despre localitate

Satul *tálpa bîscovéni*, aparţinând comunei Talpa, este situat în partea de nord a judeţului Teleorman, la 30 de km distanţă de Alexandria. Cu nume de batjocură localitatea este numită *tálpa iádului.* Sătenii îşi zic *tălpéni* şi, pe plan mai larg, *teleormănéni* şi *munténi.*

Apa care curge prin sat poartă denumirea *clăníţa.* Câteva denumiri topice din hotarul satului: *pă dial la drumu sări, pă vále, la uográdă, la vălceá, la lac, la drúmu, puolénilor, cleáta lu iédu, cîlnişte, cleáta lu kau, drúmu muóri, cápu muoşíii, la púţu bătrín, pă liniuáica, la púţu dă piátră, la suóndă, la baráj, la pădúre.* Prin termenul de *cleátă*; *cléte* informatorul defineşte „terenul dintre două drumuri care delimitează în câmp locurile". Numele diverselor cătune ale localităţii: *muoşténi, bădoiéşti, bercáni, netejóri.* Comuna Talpa este formată din următoarele sate: *tálpa bîscovéni, ~ uogrăzile, ~ leféşti, nuotăréşti, líniea cuósti.* Satul Talpa-Bâscoveni numără cca 1000 de locuitori şi vreo 250 de case. O parte din satul Linia Costii este mai nou şi din 1950 poartă denumirea *guléşti.* În sat există şcoală şi magazin sătesc. Restul instituţiilor locale sunt la Linia Costii şi la Talpa-Ogrăzile. Ocupaţia de bază a localnicilor este agricultura. Subiectul spune despre localitate că „e sat vechi, de când s-a pomenit" şi că numele de Talpa ar proveni de la o pădure de unde se tăiau tălpi de casă – căci în sat există obiceiul de a face casele pe tălpi. Localnicii se duc spre a vinde sau a cumpăra diferite produse la Videle şi la Slăveşti. Mulţi fac naveta săptămânal, întrucât lucrează pe diferite şantiere la Bucureşti, la sonde în împrejurimi. Unuia care face naveta îi zic: *navetár.*

Nume mai frecvente în localitate: *netejuóru, muoşteán, uogăráru, lúngu, bibác, cristea, negreánu.* Prenume mai frecvente: la bărbaţi: *iuón, ilíe, marín, niculáe, górge, tudorán, zísu, cuostícă, kívu, vasíle, iovyíţă*; la femei: *ilínca, maríia, trandafkíra, aníca, tudóra, vergína, maríţa, irína, miíţa, aurica.* Porecle: la bărbaţi: *babácu, neámţu, buorş, bădúca, máreş, iédu, cuoteác, brănişteánu, puológea, ţîncu, púfu*; la femei: *babacuáea, dúda, ioviţuáea, burdeluáea, manicuáea, băcănuáea, sănkuáea.*

Obiceiuri locale: „la Sf. Ion cu *iordăneála*, la Anul Nou cu *pluguşorul*, cu *steaua, căluşul* la Rusalii". În localitate există CAP, printre primele din ţară. Există staţie de radioficare şi peste 50 de televizoare.

B. Date despre informator

Netejoru D. Gheorghe (*netejuóru de górge*), zis *babácu*, născut în Talpa. Are 62 de ani, 5 clase primare. Este agricultor. Se pricepe şi la lemnărie. Armata a făcut-o la Mizil, în 1933. S-a deplasat prin ţară numai în timpul războiului, fiind concentrat la Ploieşti şi Braşov. Face deplasări ocazional la Videle şi la Bucureşti. Este văduv de 3 ani. Părinţii îi sunt născuţi în Talpa. Soţia era din Talpa. Avea 3 clase. Are un băiat, care locuieşte împreună cu el. Are dantură şi auz bune. Ancheta a avut loc în perioada 15–17 iunie 1972

798. MERENII DE JOS, com. Mereni, jud. Teleorman

A. Date despre localitate

Satul *meréni de jos* aparţine de comuna Mereni. Este situat pe şoseaua Bucureşti–Alexandria, la o distanţă de 60 de km de capitală. Locuitorii satului îşi zic *merenári*, iar după zonă se consideră *munténi.*

Apa care curge prin localitate se numeşte *glavacuógu.* Câteva nume topice locale: *létca véke, lácu cu sálciea, la şteféni, pă lúncă pă cătínă, la gizúr, la ciġáni, spre cuoşuáea, cuomúna véke, lácu pătrăşcului, gúra dreájului, feşi la létca véke, lácu ştejáru,.* Numele diverselor părţi ale localităţii: *suoseáua máre, vărzăríea, deálu máre.* Satul are peste 2000 de locuitori şi cca 700 de case. Localităţile învecinate: *létca nuóuo, ~ véke, lacuovári, meréni dă sus, cuoşuáea, núşu lu arsán zis milcuováţ.* În raport cu localitatea anchetată, Letca Veche se deosebeşte ca grai, afirmă informatorul.

În Merenii de Jos există o fermă agricolă de stat, la care vin şi lucrează oameni şi din satele din jur. Instituţii locale: primărie, şcoală, cămin cultural, bibliotecă, dispensar. Ocupaţia de bază este agricultura. Pentru a vinde sau a cumpăra diferite produse, localnicii se deplasează la Videle şi Ghimpaţi – duminica. Pentru alte munci şi activităţi unii localnici fac naveta la Videle sau chiar la Bucureşti. Pentru şcoli mai înalte copiii din sat merg la Bucureşti.

Nume de familie mai frecvente în localitate: *cuábă, vărzáru, ţáţăr, muşătéscu, răcáru, drăgán, jupuneása.* Prenume mai frecvente: la bărbaţi: *marín, górge, iuón, rádu, cuostantín, iliíe, vuóicu, petrícă, stan*; la femei: *gergína, maríţa, pétra, ráda, ána, frusína, sáfta, maríea, géta.* Porecle: la bărbaţi: *rújă, maţ, just, lúngu, zuorílă, călgălă, bălán, buóres, cîrlán, buóse, páncu, băbúţă, bénga, duovleác, budúlea*; la femei: *beluáica, puorumbiíţa, cuokinţuáea, zuoriluáea, léica, vyiţeáua, cuodinuáea, japuonuága, mameţuáica, ríta.*

Obiceiuri locale: *colindeţe* şi *steaua* – la Crăciun; *pluguşorul* şi *sorcova* – la Anul Nou. În sat există CAP din 1952. Nu se mai păstrează portul popular.

B. Date despre informator

Drăgan C. Marin (*drăgán ke marín*), zis *máncu*, născut în Merenii de Jos. Are 62 de ani, 5 clase. Este agricultor. Armata a făcut-o la Jegălia, în Bărăgan, în 1933. Face deplasări, cam o dată pe lună, cu treburi la Bucureşti. Citeşte ziare şi cărţi. Este căsătorit. Părinţii sunt tot din Merenii de Jos şi tot agricultori. Soţia este de asemenea din localitate. Au trei copii, căsătoriţi. Subiectul are dantura şi auzul bune. Ancheta a fost efectuată în zilele de 18–20 nov. 1972.

799. DRĂCŞENEI, jud. Teleorman

A. Date despre localitate

Comuna *drăcşenéi* este situată pe linia ferată dintre Roşiori şi Costeşti, la 14 km depărtare de Roşiorii de Vede. Localnicii îşi zic *drăcşănéni*, iar după zonă îşi zic *teleormănéni.*

Apa care curge prin comună poartă numele *búrdea*, iar afluentul său, *zîmbreásca.* Nume topice locale: *la călugăreásca, la metéu, lácu béngi, lácu cu báili, lácu lu sileán, fîntína lu surcél, lácu lu năiíţă.* Numele diverselor părţi ale localităţii: *buojáni, arsăşti, liniea mícă, rîcéşti.* Satele care aparţin comunei poartă denumirile: *béuca, dobrotéşti, didéşti, cuculéţi, pápa, cuŕári.* Localitatea numără cca 2500 de locuitori şi vreo 600 de case. Localităţile învecinate: *drăcşáni,*

ᵘudubęásca, muțị. Instituțiile locale: primărie, şcoală, bibliotecă, punct sanitar. Ocupația de bază este agricultura. Localnicii fac deplasări pentru a vinde sau a cumpăra diferite produse la Roşiorii de Vede, *la ruşị*, cum zic ei pe plan local. Pentru alte activități, unii fac naveta între localitate și Roşiori sau Bucureşti. Tot spre aceste oraşe se îndreaptă şi copiii care urmează alte şcoli.

Nume de familie din localitate: *tudóse, pᵘopéscu, căluşáru, clivíță, zᵘorzuánă, vasîléscu, iᵘonéscu, iordáke.* Prenume mai frecvente: la bărbați: *iᵘón, vasíle, górge, stan, rádu, pétre, niță, nícu, tuáder, lisándru, mărín, năstásę, mitícă*; la femei: *iuána, lucína, ráda, mariuára, lenúța, marięa, bána, sílvięa, nᵘóni, aníca, ᵘolíța, flᵘoríca.* Porecle: de bărbați: *fulgęánu, ĉuácă, mînjítu, țăránu, ĉúfu, găᵘuríĉ, ᵘoltęánu, fîrnęáță, ĝęabanác, círpă-n cur*; de femei: *mînjíta, uárna, bᵘorcănuáęa, leuáica, păduĉuáica, flúica.*

Obiceiuri locale: *colindețe* la Crăciun; cu *sorcova*, cu *bicele*, cu *steaua* la Anul Nou. Satul este cooperativizat din 1957. Se păstrează portul popular regional.

B. Date despre informatori

I. Căluşaru G. Alexandru (*căluşáru ģe alęcsándru*), zis *zgîbęa*. Născut în Drăcşenei. Are 63 de ani, 4 clase. Este agricultor. Armata a făcut-o la Pipera – Bucureşti –, în 1932. Face deplasări doar ocazional la Roşiorii de Vede. Citeşte ziare. Este căsătorit. Părinții sunt din Drăcşenei şi sunt tot agricultori. Soția este tot din Drăcşenei. Are 3 clase. Au o singură fată, cu care locuiesc împreună. Subiectul are auz şi dantură bune.

II. Glonț Bana, 57 ani, 4 clase. A răspuns la chestionarul special *Cânepa*.

Ancheta s-a desfăşurat în perioada 22–24 nov. 1972.

800. MOŞTENI, jud. Teleorman

A. Date despre localitate

Localitatea *moşténị* este situată la 10 km depărtare de Drăgăneşti-Vlaşca şi la 30 de km de Alexandria. Până în 1970 a purtat denumirea de *flămînda*. Localnicii își zic *flămînzénị*, după numele vechi al comunei. După regiune îşi zic *vlăşĉénị* şi *munténị*.

Apei care curge prin sat i se spune *gîrla*. Nume topice locale: *válęa mútuluị, vîlĉęáua lu ienúş, válęa bujorénĉi, balabánu, țárnă, ᵘotáru, rădulésțị, púțu lu ģeráse, fîntína lu márcu, păru lu trincă.* Partea satului de peste „gârlă" poartă numele: *delęánca*. Localități învecinate: *bᵘotᵘoruága* (îi zice *iekedúca*), *rădulésțị, frăsinét, călúgăru, găletén!, vída* (acum *vídili*).

Instituții locale: şcoala, primărie, cămin cultural, bibliotecă, dispensar. Ocupația de bază este agricultura. Cu privire la istoricul satului, informatorul crede că e sat vechi şi că hotarul lui a fost constituit în felul următor: „s-au pus doi boi (frați) negri să tragă la jug şi au tras o brazdă". Pentru a vinde sau a cumpăra diferite produse sătenii se duc la Drăgăneşti şi la Videle. Şi pentru alte activități fac naveta tot în aceleaşi localități. Copiii se duc la şcoli mai înalte la Drăgăneşti, Giurgiu şi Bucureşti.

Nume de familie mai frecvente în localitate: *barᵘón, cîinăru, ᵘozmán, pᵘopéscu, lăpădátu, ĉᵘocănél, cristéscu, mᵘoráru, mihaláke.* Prenume mai frecvente: la bărbați: *iᵘón, marín, vasíle, niculáe, górge, stan, alicsándru, bádęa, cᵘostandín, matéi, rádu*; la femei: *mariia, fluáręa, cᵘostánța, alecsandrína, ieléna, iuána.* Porecle: la bărbați: *muácă, grécu, ĉinĉirícă, mămăligán, bilincă, tăcăᵘónu, mamițᵘóiu, rădánță, satilítu, vulpᵘóiu, ĉicurie, púiu, cᵘorbişán, dúşcă, ģelméz*; la femei: *piirᵘostriia, cucuána, cîrcína, țᵘotuána, rᵘoibána, băligăruáia, ĉinĉiricuáia, lába, cᵘondrína.*

B. Date despre informatori

I. Câinaru Oprea (*cîinăru pe ᵘóprea*), născut în Moşteni. Are 62 de ani, este plugar. Armata a făcut-o la Giurgiu, în 1940. Se deplasează, rar, cu treburi, la Giurgiu şi la Bucureşti. Este căsătorit. Părinții sunt din sat. Soția este dintr-un sat vecin, Târnava. Au şase copii, dintre care unul la Bucureşti, restul în sat. Subiectul are auz şi dantură bune.

II. Câinaru Florica, 63 ani. Soția subiectului I. A răspuns la chestionarele speciale *Cânepa, Oierit.*

Ancheta a fost făcută în perioada 18–21 oct. 1971.

801. VÂRTOAPELE DE SUS, com. Vârtoape, jud. Teleorman

A. Date despre localitate

Localitatea *vîrtoápele de sus* (WLAD, 453) este situată la o distanță egală, de 20 de km, între Videle şi Roşiorii de Vede şi la 4 km de calea ferată. Localnicii îşi zic *vîrtopénị* şi după regiune *regățénị*.

Apa care curge prin comună este numită *cîinęasca*. Nume topice locale: *púțu brînzi, la bᵘold, măgura băláᵘuluị, vapᵘór, la ĉerbáru, aleştéu, fîntína cu sălĉiię, scuorțărélili.* Diversele părți ale localității poartă următoarele denumiri: *ᵘoléşțị, vîrțᵘóp, lúnca, peste válęa scaiețánị.* Satul Vârtoapele de Sus numără cca 2200 de locuitori şi vreo 1200 de case. În comună există cca 5500 de locuitori. Localitățile învecinate sunt: *rădoiéşțị, sfințășțị, gărăgău, brᵘoşténị, péri.*

Instituții locale: primărie, şcoală, cămin cultural, bibliotecă, dispensar, farmacie, poştă. Localnicii sunt agricultori şi grădinari. Localitatea „este comună veche, *lúmili* [= numele] este de la un om provenit [= venetic], Vârtopeanu" – afirmă informatorul. Un învățător local susține că satul este atestat pe la 1600. În comună se ține târg săptămânal joia. Participă comunele din jur şi munteni cu străchini şi cu blană (scândură). Ca să vândă sau să cumpere diferite produse sătenii se deplasează la Roşiorii de Vede şi la Olteni. Pentru alte munci şi activități se deplasează la Bucureşti, venind acasă doar duminica. Copiii urmează diferite şcoli la Bucureşti şi Videle, la Roşiorii de Vede şi la Turnu-Măgurele.

Nume de familie mai frecvente în localitate: *báicu, stᵘorĉérị, cᵘojᵘocáriu, burĉícă, dumitráşcu, iéne, vᵘóicu, steliián.* Prenume *lumị dă bᵘotéz*: la bărbați: *iuón, iliię, stan, pétre, górge, bádęa, ᵘóprea, rádu, ánģel*; la femei: *vasilíca, ivána, pétra, fluárea, ģerģína, stánca, dumiitra.* Porecle: la bărbați: *iépure, păsărél, pétu, bínă, şᵘóle, vúlpe, lúpu, ᵘúrsu, cățáua, créțu, tîrcán*; la femei: *jîdánca, ĝulbuáica, memeręáua, ᵘoĝuáica, a luị ᵘóĝęa, umfláta, binuáica.*

Obiceiuri locale: *călúş la rusáli.* În localitate există CAP din 1965. Comuna Vârtoape a fost o vreme reşedință de raion.

B. Date despre informatori

I. Baicu R. Ilie (*báicu re iliię*), zis *ĝúblęa*, născut în sat. Are 64 de ani, 2 clase primare. Este agricultor. Armata a făcut-o la Caracal, în 1930. În timpul războiului a stat concentrat 4 ani la Craiova. Este căsătorit. Părinții sunt din sat. Soția este din satul învecinat Gărăgău. Au avut un băiat, decedat la 29 ani. Subiectul are dantura şi auzul bune.

II. Baicu Vasila, 60 ani. Este soția S I. A răspuns la chestionarul special *Cânepa.*

La anchetă, care s-a efectuat în perioada 17–20 sept. 1971, a participat şi Bogdan Marinescu.

802. DRĂGĂNEŞTI DE VEDE, jud. Teleorman

A. Date despre localitate

Localitatea *Drăgănéşti de Véde* este situată la 6 km est de Roşiorii de Vede. A fost anchetată şi pentru ALR I, pct. 896. Sătenii îşi zic *drăgăneşténị*, iar după zonă se consideră *munténị* şi *regățénị*.

Apa care curge prin comună poartă numele *búrdęa*. Nume topice locale: *mánĉu, măgura lu plétęa, la atîrnáțị, vălĉáua zînki, cᵘornét, vălĉáua mícă, fîntína lu bălălău, ~ lu cᵘonác.* Denumiri ale unor părți ale comunei: *atîrnáțị, văcărésțị.* Comuna are cca 2800 de locuitori şi vreo 760 de case. Localități învecinate: *rădoiésțị* şi *licuríĉ* la est; *sfințășțị* la nord: *dulĉánca, albéşțị* şi *meriguála* la sud.

Instituții locale: primărie, două şcoli, cămin cultural, poştă, bibliotecă, dispensar. Ocupația de bază este agricultura. Informatorul afirmă că e „sat vechi", aproximativ din 1700. Locuitorii se deplasează cu treburi la Roşiorii de Vede şi la Bucureşti.

Nume de familie mai frecvente în localitate: *lázăr, ráicu, dragᵘomír, bárbu, údrea, pᵘopéscu, şărbán.* Prenume mai frecvente: la bărbați: *cᵘostandín, iliię, dumítru, flᵘórea, górge, pétre, vasíle, zamfír*; la femei: *lína, fluárea, vᵘóica, iuána, ilínca, ieléna, iemiliia, angelína.* Porecle: la bărbați: *buácă ĉupręágă, gúdu, cᵘodíță, pántęa, păpăiícă, pîtpiiác, guguláş*; la femei: *cavíța, fúlga, víța, şᵘocoțuáica, cromulęáşă.*

Obiceiuri locale: „în seara Anului Nou: *vasîlca*, merge din casă în casă cu căpățâna de porc". În localitate există CAP din 1958.

B. Date despre informatori

I. Constantin Ovedenie (*cᵘostandín ᵘovedéniię*), zis *sínă*. Este născut în comună. Are 68 de ani, 2 clase primare. Este agricultor. Armata a făcut-o la Orhei, în Basarabia, în 1925. Face deplasări cu diferite treburi la Roşiorii de Vede. Este căsătorit. Părinții sunt din sat. La fel şi soția. Au doi copii, un băiat şi o fată la Roşiori. Subiectul are dantură şi auz bune.

II. Mortu A. Nicolae, 37 ani, 4 clase, apicultor de meserie, a răspuns la chestionarul special *Apicultura.*

La ancheta care s-a desfăşurat în perioada 20–23 sept. 1971 a participat şi Bogdan Marinescu.

803. LĂCENI, com. Orbeasca, jud. Teleorman

A. Date despre localitate

Satul *lăĉénị*, aparținând comunei Orbeasca, este situat la 14 km depărtare de Alexandria (*lisandriię*), pe şoseaua care duce la Piteşti. Localnicii îşi zic *lăĉenárị* şi *regățénị*.

Apa care curge prin sat: *téluorman.* Nume topice din hotarul satului: *găᵘunuása, clăníța, mediia, ĉᵘoruáica, bălána, válęa pătrăşculuị, tufáni lu paspálęa, ĉijmęá, válęa teiósị.* Partea satului de peste apă se numeşte *gîrlénị*. Satul numără cca 2000 de locuitori şi vreo 900 de case. Localități învecinate: *alecsándria*, [B] *lisándriia, mavrodín, călinéşțị*, [B] *şătráru, ᵘorbęásca dă jᵘos, guruiénị, măgura.*

Instituții locale: 2 şcoli, cămin cultural, bibliotecă, dispensar. Ocupația de bază este agricultura. Cu privire la istoricul satului, informatorul face următoarele precizări: „a fost o vale şi cel care a aşezat primul satul a zis stă aici, la lac; s-a chemat Lăceanu – Lăceni". Pentru a vinde sau a cumpăra diferite produse localnicii se deplasează la târgul săptămânal de la Olteni. Pentru alte munci şi activități mulți se deplasează la Bucureşti şi fac naveta o dată pe săptămână. Unii se duc şi în Bărăgan, la munca câmpului. Copiii urmează diferite şcoli la Alexandria, Turnu-Măgurele, Roşiorii de Vede şi la Bucureşti.

Nume de familie mai frecvente în localitate: *săndulescu, necşúț, mădíncă, şărbán, cuótęa, tunáru, suáre.* Prenume mai frecvente: la bărbați: *iᵘón, vasíle,*

marin, túdor, fluórga, vuóịcu, cuostandin, niculáịe; la femei: *fluárga, iuána, lęána, lauurénța, vasilca, pétra.* Porecle: la bărbați: *rúgu, ĝuórga, nebunéscu, uouşuór, lite, cúcu, găịină*; la femei: *purĉica, duịána, buouulęánca, tuopuoręánca, furnigúța.*

Obiceiuri locale: „în martie se sărbătoreşte *drăgáịca*". În sat există CAP din 1948. Nu se mai păstrează portul popular.

B. **Date despre informatori**

I. Necşuțu Voicu (*necşúțu vuóịcu*), zis *mịálă*, născut în Lăceni. Are 61 de ani, 4 clase primare. Este agricultor. Armata a făcut-o la Caracal în 1933–1934. A participat la cel de-al doilea război mondial, atât în est, cât şi în vest. Se deplasează rar la Alexandria. Este căsătorit. Părinții sunt din sat. Soția e din satul vecin Orbeasca, situat la 3–4 km. Au trei copii, în sat. Subiectul are dantura şi auzul bune.

II. Necşuțu Iulian, 40 de ani, 4 clase, agricultor. Este fiul subiectului I. A răspuns la chestionarele speciale *Viticultura, Apicultura, Oieritul, Terminologia meseriilor.*

Data anchetei: 29 oct. – 1 nov. 1971.

804. MAVRODIN, jud. Teleorman

A. **Date despre localitate**

Comuna *mavrodín* este situată pe malul stâng al râului Vedea, la 12 km nord-vest de Alexandria. Localnicii îşi spun *mavrodinén'* şi după zonă *muntén'* şi *teleormănén'*.

Apele care curg prin comună poartă denumirile: *rîu cîịnelui, tinuása.* Nume topice locale: *comuára, ĉetáte, viịile vek', lácu bérzi, válęa lu lăuudán, pádina lu túrcu, ~ lu bănúț, ~ máre.* Numele diverselor părți ale localității: *vălén', la dęal, țigăniịe.* Comuna Mavrodin numără cca 3000 de locuitori şi vreo 800 de case. Localități învecinate: *lăĉén'* şi *buzéscu* la est; *adămę́şt'* la sud; *nenĉulę́şt'* la vest.

În localitate există o întreprindere agricolă de stat, precum şi CAP (din 1957). Instituții locale: primărie, două şcoli, cămin cultural, bibliotecă, dispensar, farmacie. Ocupația de bază este agricultura. În localitate se ține „bâlci" de Rusalii şi „obor" în fiecare duminică, la care vin oameni din comunele apropiate. Pentru alte munci şi activități localnicii pleacă pe Bărăgan sau la lucru la Alexandria. Copiii urmează alte şcoli la Alexandria şi la Turnu-Măgurele, iar diferite facultăți la Bucureşti, Galați, Timişoara.

Nume de familie din localitate: *tudorána, iácob, muşát, slăvițéscu, zahariịa, tăuuján, k'ițu.* Prenume mai frecvente: la bărbați: *niculáịe, górĝe, marin, alecsándru, dumitru, iuón, vasile, iliịe*; la femei: *mariịa, dumitra, iuána, ilinca, stánca, niculina, alecsandrina.* Porecle: la bărbați: *lịócă, hau, rac, ĝuárță, ĝuársă, coş, cok'íĉ*; la femei: *fúlga, cuoțána, ĉorobuáịa.*

Obiceiuri locale: *irodul, căluşul.*

B. **Date despre informator**

Tudorana Nicolae (*tudorána niculáị*), zis *túrcu*, născut în sat. Are 66 de ani, 5 clase. Este agricultor. Armata a făcut-o la Tighina, în Basarabia, în 1927. Face deplasări la Alexandria şi la Bucureşti, la rude. Citeşte ziare şi cărți. Este căsătorit. Părinții sunt din Mavrodin. Soția, la fel. Au patru copii, în sat. Are dantură bună. La anchetă, care s-a desfăşurat în perioada 27 febr. – 1 martie 1971, a participat şi Bogdan Marinescu.

805. TOPORU, jud. Teleorman*

A. **Date despre localitate**

Comuna *topóru* este situată la o distanță egală, de 28 de km, între Alexandria şi Giurgiu. Localnicii îşi zic *tuopuorén'* (sg. *tuopuorgán*), iar după regiune, *telęormănén'* şi *muntén'*.

Apele care curg prin comună se numesc: *gîrla din dęálu k'ĕĉului, gîrla dă la cálęa ferátă.* Nume topice locale: *spetęáza, tuoporęánca, ịepuręásca, ĝęadăuu, muoştęánca brîncuşăşt', púțu lu iuón pável, ~ lu fănică, ~ bătrînului.* Numele diverselor părți ale comunei: *țăvîrlán', afumáț', tuomulę́şt', trestenícu, sátu nou.* Acesta din urmă ființează din 1920, când s-au dat pământ şi vetre de case la oameni. Toporu numără cca 3350 de locuitori şi 1000 de case. Localitățile învecinate: *drăgănę́şt', răsucén' dă sus, pîrlę́ț', k'ireácu, béịu, stănę́şt', putinéịu, rudăręásca, cucurúziu, vaịdeịę́ị, răzmirę́şt'.* Cu privire la deosebirile de grai, informatorul precizează că în localitatea Stăneşti (12 km spre Giurgiu) se folosesc expresiile: *am mîncătáră, a fuóstără.*

Instituții locale: primărie, două şcoli, cămin cultural, bibliotecă, dispensar uman şi veterinar. Ocupația de bază a locuitorilor este agricultura. Cu privire la istoricul localității, informatorul face următoarele precizări: „sat vechi. La început câteva case. Năvăleau turcii, barbarii. Un turc a pus stăpânire pe soția lui. El a luat *toporu* şi l-a tăiat pe turc". Pentru a vinde sau a cumpăra diferite produse, localnicii se deplasează – duminica – la Drăgăneşti. Pentru diferite alte munci şi activități unii se duc la Bucureşti, la sere, iar alții la Giurgiu, la combinatul de îngrăşat porci. Fac naveta.

Nume mai frecvente în localitate: *struóịe, bițică, pruodán, pătrúț, filip, nédęa, iiván, lencána, cartojánu.* Prenume mai frecvente: la bărbați: *iuón, marin, górĝe, dumitru, iliịe, pétre, ángel, nicuoláịe, túdor*; la femei: *mariịa, ịeléna, stánca, iuána, tuduóra, pétra, ĝergína, iivána, fluárga.* Porecle: la bărbați: *tabuózga, ĝibuórțga, dulău, durlgánu, ĝęántă, calimáşe, vlăịéscu*; la femei: *diminę́ț, călúțu, piteştęánca, dúda, múcla, cadína, muáca.*

Obiceiuri locale: *căluşul* la Rusalii, ține 3 zile; la Sf. Ion se merge la moaşă. Aceasta îl dă *d-a grínda* (= îl ridică în sus) şi-i urează; îi dă plocon. În localitate există CAP din 1961.

B. **Date despre informator**

Nedea Ion (*iuón ĉe nédea*), zis *tíuu.* Născut în Toporu. Are 65 de ani, 5 clase. Este agricultor. Armata a făcut-o la Călăraşi şi la Bucureşti, în 1928. Se deplasează cu treburi pe la Alexandria şi pe la Giurgiu. Citeşte ziare şi cărți. Este căsătorit. Părinții sunt născuți în Toporu. Soția este din satul Răsucenii de Jos (la 7 km). Are 4 clase. Au doi copii, în sat. Subiectul are auz şi dantură bune. Ancheta a fost efectuată în zilele de 15–18 X 1971.

* După reforma administrativă din 1981, jud. Giurgiu.

806. TELEORMANU, com. Mârzăneşti, jud. Teleorman

A. **Date despre localitate**

Satul Teleormanu (*télęorman*) ține de comuna Mârzăneşti. Este situat la 12 km de Alexandria. Înainte localitatea purta denumirea oficială *pk'ịélga.* Localnicii îşi zic *telęormănén'* şi după regiune: *muntén'* şi *regățén'*.

Apa care trece prin comună este *télęorman* şi are drept afluenți: *pîríuu gábru, vịiştęa, andácu.* Nume topice locale: *rik'íț', măgura lu vuok'ină, căşăriịe, púțuri, la gábru, măgura lu mitrán, uúlmu gúțului, pádina lu mîrzácu.* Numele diverselor părți ale localității: *vălén', delén'.* Satul numără cca 2100 de locuitori, cu 1100 de case. Localități învecinate: *gruoşén'* la nord; *mărzănę́şt', atîrnáț'* la sud; *sk'itu* la nord. Din punctul de vedere al deosebirilor de grai, informatorul face precizarea că în localitatea *sk'itu*, situată la 3 km, se spune: *mărin, áldor* (= alde) *mărin*; *buámbe – la corcodúşe; jangę́t, ĝurt* – la flanel, *au fuóstără.*

Instituții locale: două şcoli, cămin cultural, bibliotecă, dispensar. Ocupația de bază este agricultura. Un informator ocazional afirmă cu privire la istoricul satului că „au fost înainte turci sau bulgari care la geam aveau în loc de sticlă piele, deoarece se ocupau în general cu prelucratul pieilor". Pentru a vinde sau a cumpăra diferite produse localnicii se deplasează la Alexandria şi săptămânal la Smârdioasa, iar pentru diferite alte munci şi activități se duc în Bărăgan, la muncile agricole, sau fac naveta la Alexandria. Copiii urmează diferite şcoli la Alexandria şi la Bucureşti.

Nume de familie mai frecvente în localitate: *purcáru, ĝęántă, mánga, puópa, buójă, alimán, cernát, dincă.* Prenume mai frecvente: la bărbați: *pétre, iiuón, niculáịe, stan, marin, iván, dumitru, iliịe, cuostantín*; la femei: *iiuána, cristina, stána, ilinca, mariịa, fluárga, sáfta, iivána.* Porecle: la bărbați: *járță, blíndu, panaịitu, puléĉ, frícu, guojáịe, şperáke, tăríță, purĉęá, cuocuóş, ngámțu, ştáịca, luóbga, bumbúc, tîríş pă găuázä*; la femei: *ştírba, gavița, cuscăngáua, cuocuána, țénca, tiníĉ dus pă brînĉ, fuóța.*

Obiceiuri locale: *rélưoi*, copiii cu bice; cu *colindul* la Crăciun, *steaua.* În localitate există CAP de 15 ani.

B. **Date despre informator**

Purcaru Petre (*pétre purcáru*), zis *vulpuóịu.* Născut în sat. Are 69 de ani, 5 clase. Este agricultor. Armata a făcut-o la Turnu-Măgurele, în 1924. Se deplasează numai la Alexandria, cu treabă. Este căsătorit. Părinții sunt din sat. La fel şi soția. Au patru copii, în sat. Subiectul are dantură şi auz bune. Ancheta a avut loc în zilele de 1–3 nov. 1971.

807. ȚIGĂNEŞTI, jud. Teleorman

A. **Date despre localitate**

Localitatea *țigănę́şt'* este situată la 10 km distanță de Alexandria, pe şoseaua care duce spre Zimnicea. Localitatea a fost anchetată pentru ALR I, pct. 900 Localnicii îşi zic: *țigăneştén'* şi după regiune: *teleormănén'*.

Apa care curge prin comună este *védga* şi are un afluent numit *nánov.* Nume topice din hotarul satului: *válga, ĝerăni, ~ lúpului, ~ tîrnăvi, gorgánu* (movilă), *duámna* (pădure), *rédęa*, (conac, fîntână); locuri de arat: *călugăręásca, moştęánca, grecásca, măgura lu căţę́l, ~ cúrvi.* Numele diverselor părți ale localității: *uoltén', moştén'.* Comuna numără cca 7000 de locuitori şi cam 2000 de case. Localități învecinate: *atîrnáț', ştiorobănęása, béịu, brîncén', piátra, calõfirę́şt', porosk'iịa, izvoárele, ĉernátu.* În Calomfireşti se vorbeşte şi bulgăreşte. Instituții locale: primărie, două şcoli, două grădinițe, cămin cultural, bibliotecă, dispensar. În localitate există un SMT, precum şi o moară de măcinat cereale. Informatorul afirmă că satul e vechi, atestat documentar în secolul al XVIII-lea. Localnicii se duc pentru cumpărături la Alexandria şi la Smârdioasa. Pentru diferite alte munci se deplasează pentru 1–2 luni în Bărăgan, în Dobrogea şi chiar în Ardeal.

Nume de familie din localitate: *búică, găvănéscu, cápră, zalană, matéị, brîncánu, délca.* Prenume mai frecvente: la bărbați: *marin, górĝe, iuón, vasile, parask'iv, dumitru, túdor*; la femei: *costandina, iuána, vasilca, florica, fluárea, parask'iva, marița, calintina.* Porecle: la bărbați: *guşóị, guogóị, spătáru, murătili*; la femei: *guliịa, țucaináua, poịinărgása, ĉetărăbęása, marțolina, tîrnăcuápa, dodgása, gunóra, curimána, guşica, băbúşcă, ştiulică.*

Obiceiuri locale: *căluşarii, irodul.* În comună există CAP din 1960. Portul local e cu nădragi albi şi cu pieptar lucrat din piele.

Apa care curge prin moşia satului: *drîmbuómnic*. Nume topice locale: *huómu, gųársa, dîpă huómu, în lizláz, în cuomúnă, în vále, limáşu lu stróe, ~ burcéştilor.* Numele diverselor părţi ale localităţii: *gųorsắşti, fhįerbínţi*. Localitatea numără 2800 de locuitori cu 800 de case. Localităţi învecinate: *hánu lu pálă*, la est; *vuíşîna*, la nord-est; *zlobuozíęa*, la nord; *ştefán ĉel máre*, la vest; *şĕláru*, la sud; *gluoguovęánu*, la sud-est. Ca aşezare mai nouă în împrejurimi este considerată comuna Ştefan cel Mare, cu împroprietăriri la 1884–1886. Instituţii locale: şcoală de 8 ani, cămin cultural, bibliotecă. Ocupaţia localnicilor: agricultura. Subiectul afirmă că satul Fierbinţi este cel mai vechi din împrejurimi şi că numele lui vine de la o femeie care se numea Fierbinţeanca. Pentru a vinde sau cumpăra diferite produse, localnicii se deplasează la Găeşti şi joia la Ştefan cel Mare. Mulţi localnici lucrează la sonde, pe diferite şantiere, precum şi la fabrica de frigidere de la Găeşti. Fac naveta între sat şi locul de muncă. Pentru şcoli mai înalte elevii se duc la Găeşti, Piteşti şi Bucureşti. Nume de familie mai frecvente: *drágne, nęácşu, cuomán, matéį, cuónĉęa, săráru, búrĉęa*. Prenume mai frecvente: la bărbaţi: *įįuón, marin, rádu, traįán, górĝe, stan, ilíę, alecsándru, stáŋcu, stóįca, préda, dumítru*; la femei: *alecsándra, ĝerĝína, dumítra, stelęána, míţa, áŋca, sáfta, ilíŋca, gųorĝíţa, véta*. Porecle: la bărbaţi: *trăzníţu, gălbęáză, durlúį, búįu, ĉųáră, cuocuóş, phįertúră, guoguáşă, jiguódię, uánţă, şkiminó*; la femei: *gălbejuáęa, ţírca, carabáşa, męálca, jírca*.

Obiceiuri locale: *căluşul* (la Rusalii), *steaua* (la Crăciun), *iordanul* (la Bobotează), *colindeţele* (în ajunul Crăciunului). În localitate există CAP din 1961.

B. Date despre informatori

I. Dragne V. Ion (*drágne ve iiuón*), zis *cųáĉe* (de la nişte ciori mici care fac cuiburi pe coşul casei). S-a născut în satul Fierbinţi, din părinţi agricultori. Are 65 de ani. A absolvit 5 clase primare. Nu a făcut armată, fiind fiu de văduvă. Citeşte ziare şi cărţi. Se deplasează, rar, la Găeşti. Este căsătorit. Soţia este din localitate.

II. Păun C. Alexandra. Este fiica subiectului I. Are 44 de ani, 7 clase primare. Născută în sat. Soţul e din sat. A răspuns la chestionarul special *Cânepa*.

Ancheta s-a desfăşurat în zilele de 31 martie – 3 aprilie 1972.

792. CĂTUNU, com. Poeni, jud. Teleorman

A. Date despre localitate

Satul *cătúnu*, aparţinând comunei Poeni este aşezat în nordul judeţului Teleorman, la 22 de km depărtare de Videle. Sătenii îşi zic *cătunári*. Numele colectiv al locuitorilor din zonă este cel de *vlăşĉéni*.

Apa care curge prin localitate se numeşte *glavaĉógu*. Nume topice locale *vînj' válęa pietríşuluį, păru lu sénde, uúlmu lu muolíĉ, la gálbena* (pădure), *uóku pădúri, plíscu gălíni, puįásca, púţu lu gúţă*. Numele diverselor părţi ale localităţii: *muorăréni, deluréni, brătéşti*. În sat există 700 de locuitori şi 250 de case. Localităţile învecinate: *şeláru, banuóv* şi *vătáşi* la est; *puoįéni* la sud şi *albéni* la vest.

În sat există şcoală primară. Ocupaţia de bază este agricultura. Mulţi localnici lucrează la sondele de prin împrejurimi. Cu privire la istoricul localităţii, subiectul spune: „sat vechi, înainte erau câteva case, apoi s-au îndesit; mai vechi, pe hartă, erau *brăteştii*". Pentru a vinde sau cumpăra diferite produse localnicii se deplasează la Ştefan cel Mare. Pentru diferite alte munci şi activităţi sătenii se deplasează la Videle şi la Bucureşti. Copiii urmează şcoli mai înalte la Videle, la Piteşti şi la Bucureşti.

Nume de familie mai frecvente în localitate: *vóįcu, păunícă, marinícă, petrícă, búşcu, dęaconéscu, crîŋg, aŋgeléscu*. Prenume mai frecvente: la bărbaţi: *górĝe, iiuón, ilíe, marín, vícă, pétre, nádu, túdor, traįán, stan*; la femei: *iiuána, lína, maríia, verĝína, frusína, pétra, lęána, uólga, aníca, auríca, viįoríca, petrúţa*; Porecle: la bărbaţi: *carabéşu, piguólęa, bătrînéĉ, blebúş, buobícă, gălíie*; la femei: *buobuáca, burdiiáŋca, fhįfhiįáca, cuculęáŋca, muculíţă, mărĝinęáŋca, sibiuáŋca*.

Obiceiuri de sărbători: *capra, pluguşorul* – la Anul Nou. În sat există CAP din 1961. Portul popular nu se mai păstrează.

B. Date despre informatori

I. Voicu Marin (*vóįcu marín*), născut în Cătunu, din părinţi agricultori. Are 64 de ani. Armata a făcut-o în Bucureşti, timp de 2 ani. Este văduv de 12 ani. Tatăl subiectului este născut în localitatea învecinată Poeni, iar mama în Cătunu. Are cinci copii, dintre care trei în sat şi doi la Bucureşti.

II. Marin N. Marin, 58 de ani, 5 clase, agricultor. A răspuns la chestionarul special *Apicultura*.

Ancheta a avut loc în perioada 14–16 martie 1972.

793. GRATIA, jud. Teleorman

A. Date despre localitate

Comuna *grátia* este situată în nord-vestul judeţului Teleorman, la o distanţă de 27 de km de Videle, 55 de km de Bucureşti şi 70 de km de Alexandria. Înainte localitatea purta denumirea de Gratia Mare, ca să se deosebească de comuna Gratia din jud. Ilfov. Numele popular al localităţii este *grátięa*. Localnicii îşi zic *grătiiéni*, iar după regiune *munténi*.

Apa care curge prin comună este *drîmbuóvnicu*, cu afluentul *jírnov*. Nume topice locale: *cuomúnili fărcăşắnilor pă jírnov, púţu dîŋ‿siricánu, la buózii, cuomúni ĉurári, deluréni bratiluóv, îŋ‿cuomúni la drăĝinéşti, púţu lu năbădáe, fîntína fluári, la pîrjuólęa*. Subiectul denumeşte prin termenul *comúni* „loturi vechi de pe timpul lui Cuza". Numele diverselor părţi ale localităţii *grátięa, fărcăşáŋca, deluréni, ĉurári, drăĝinéşti*. Localitatea numără 5000–6000 de locuitori, cu 1200 de case. Localităţile învecinate: *cîrtoján*i la est; *udéni, sîrbéni-moşténi* la nord; *pręájba dă juos, ~ ~ sus* la vest; *butéşti, silíştęa, puráni* la sud. În localitate există şi sârbi, care vorbesc un idiom diferit. Localitatea are o fermă agricolă de stat, primărie, 4 şcoli, cămin cultural, bibliotecă, dispensar, farmacie, poştă. Ocupaţia de bază este agricultura. Mulţi au grădini de zarzavat. Cu privire la istoricul localităţii, subiectul face precizarea că aceasta este veche de 200 de ani şi că sătenii se ocupau cu facerea de „gratii" necesare pentru a prelucra *abaua*. În localitate se ţine târg săptămânal (duminica), la care vin oameni din comunele învecinate. Există şi două târguri anuale (la Sf. Ilie şi în octombrie, la Vinerea Mare). Pentru a vinde sau cumpăra diferite produse, localnicii se deplasează la Bucureşti. Înainte se duceau cu zarzavaturi până la Timişoara. Pentru alte munci şi activităţi, localnicii sunt angajaţi la sondele şi schelele din împrejurimi. Vin sâmbăta acasă. Copiii se duc la alte şcoli în Videle, Bolintinul din Vale, Bucureşti.

Nume de familie locale: *vuóįcu, ţuţuréscu, dáęa, gurbán, ĉuobánu, ienáke, ruóşu, brátu, vláįcu, stoienéscu, aŋculíęa, uúţa, pásăre, cuostáke*. Prenume mai frecvente: la bărbaţi: *iiuón, marín, ilíe, gųórĝe, dumítru, vasíle, stan, stáŋcu, flóręa, tuóma, vuóįcu*; la femei: *ielénа, iiuána, vasilíca, ĝerĝína, dumítra, stáŋca, tudóra, fluáręa, maríęa, stána*. Porecle: la bărbaţi: *burtănícă, ííĉu, sisuóį, berbéc, miitruóį, blęaų, creiiţánu, lúpu, lăláć*; la femei: *dulămíţa, niirĉuáįca, lizăkuáįę, lălăĉuáęa, maįmuţíca, cucuvęáųa*.

Obiceiuri locale: *steaua*, la Crăciun, *pluguşorul*, la Anul Nou, *botezul*, la Bobotează, *căluşul*, la Rusalii. În localitate există CAP din 1960. Nu se mai păstrează portul popular.

B. Date despre informatori

I. Sandu A. Toma (*sándu a tuóma*), *a luį lizáke*. Născut în Gratia, 68 de ani, 5 clase, agricultor. A lucrat 2 ani şi la sonde. Armata a făcut-o la Chişinău, în 1927. Face deplasări la Alexandria, precum şi la Bucureşti, unde are o fată. Este căsătorit. Are trei copii. Soţia este din localitate. Informatorul are auz şi dantură bune.

II. La întrebările referitoare la războiul de ţesut a participat şi Sandu Maria, 44 de ani, 4 clase primare.

Ancheta s-a efectuat în perioada 14–16 nov. 1972.

794. TĂTĂRĂŞTII DE SUS, jud. Teleorman

A. Date despre localitate

Comuna *Tătărăşti de Sus* este aşezată în nordul judeţului Teleorman, pe şoseaua Piteşti–Alexandria, la o distanţă de 65 de km sud de Piteşti şi 53 de km nord de Alexandria. Localnicii îşi zic *tătărăşténi* şi *teleormănéni*.

Apa care curge prin comună se numeşte *télorman*. Nume topice: *válęa dóbruluį, férîĉęa, pă duobręáŋca, pă tudoríęa, pisicáru, puţ la pisicáru, pădúręa, búcovu, la ĉejmęá*. Numele diverselor părţi ale localităţii: *vîrnáva, crácu, bucovéni, măldăiéni, suosęáųa máre, bisericéni*. Localităţi învecinate: *zlobuozíęa trăzníţu, puopéşti palâŋga, silíştęa, guméşti, dobréni, udǫpu, híca, ĉuolănéşti, negréni, tătắrăşti de jos*. În localitate există şi vreo 20 de familii de ţigani, care lucrează fierărie, precum şi la câmp. Instituţii locale: primărie, două şcoli. Localnicii sunt agricultori şi grădinari. În localitate există o cetate veche, necercetată încă. Satul a fost format cam prin 1885 – spune informatorul –, „atunci i-a dat la linie, până atunci unul era într-o muchie, altul în alta". În localitate se ţine târg duminical. Vin oameni din toate comunele vecine. Pentru diferite alte cumpărături, localnicii se deplasează la Glavaciog, Slăveşti, Balaci, Alexandria, Piteşti. Mulţi sunt navetişti săptămânal la Piteşti şi Bucureşti. Copiii pleacă pentru şcoli mai înalte la Piteşti, Bucureşti, Alexandria şi Turnu-Măgurele.

Nume de familie locale: *bucuovęánu, dúnă, jugrávu, călinéscu, vuişán, búrĉęa, lázăr, nistuor, cuostantinéscu*. Prenume mai frecvente: la bărbaţi: *iiuón, marín, fluóręa, dumítru, miháį, jáne, túdor, nikífor, stan*; la femei: *iiuána, ĝerĝína, jána, lenúţa, mariuára, ána, áŋca, paulína, auurélia*. Porecle: la bărbaţi: *gųájă, cuocuóş, vuírlęa, muácă, ĉuoįtán, vagabuóntu, gųácă*; la femei: *uága, zbírna, buobuáca, cuocuoşáĺca, cúca, iepuríca, béla*.

Obiceiuri locale: *vasilca, sorcova* şi *pluguşor* la Anul Nou; la Sf. Ion: *„cu guárnili cîntă zuórili"*. În localitate există CAP din 1962.

B. Date despre informatori

I. Burcea F. Ion (*búrĉęa fe iiuón*), *al gúmbi*. Născut în Tătărăştii de Sus. Are 62 de ani, 4 clase. Este agricultor. Armata a făcut-o la Piteşti, în 1932. Face, rar, deplasări la oraş. Este căsătorit. Are trei fete, în sat. Soţia este din localitate. Are 4 clase. Subiectul are dantură şi auz bune.

II. Burcea I. Ioana, soţia S I. Are 54 de ani, 4 clase. A răspuns la chestionarul special *Cânepa*.

Ancheta s-a desfăşurat în zilele de 7–9 iunie 1972.

795. BACIU, com. Blejeşti, jud. Teleorman

A. Date despre localitate

Satul *bácu* ţine de comuna Blejeşti. Este situat la 12 km de Videle. Numele oficial al localităţii era Mateieşti. Localnicii îşi zic *băĉéni* şi *telęormănéni*.

Apa care curge prin sat se numeşte *glavaĉuógu*. Câteva nume topice locale: *bratiluóv, púţu cu vîrtéj, fierăstráę, la uográdă, îŋ‿fhįéra, muógoş, puturuósu, la*

marin, túdor, fluórga, vuóicu, cuostandín, niculáie; la femei: fluárga, iiuána, leána, lauurénța, vasílca, pétra. Porecle: la bărbați: rúgu, guórga, nebunéscu, uouușuór, lite, cúcu, găiină; la femei: purĉica, duiána, buouulgáŋca, tuopuorgáŋca, furnigúța.

Obiceiuri locale: „în martie se sărbătorește drăgáica". În sat există CAP din 1948. Nu se mai păstrează portul popular.

B. Date despre informatori

I. Necșuțu Voicu (necșúțu vuóicu), zis miálă, născut în Lăceni. Are 61 de ani, 4 clase primare. Este agricultor. Armata a făcut-o la Caracal în 1933–1934. A participat la cel de-al doilea război mondial, atât în est, cât și în vest. Se deplasează rar la Alexandria. Este căsătorit. Părinții sunt din sat. Soția e din satul vecin Orbeasca, situat la 3–4 km. Au trei copii, în sat. Subiectul are dantura și auzul bune.

II. Necșuțu Iulian, 40 de ani, 4 clase, agricultor. Este fiul subiectului I. A răspuns la chestionarele speciale Viticultura, Apicultura, Oieritul, Terminologia meseriilor.

Data anchetei: 29 oct. – 1 nov. 1971.

804. MAVRODIN, jud. Teleorman

A. Date despre localitate

Comuna mavrodín este situată pe malul stâng al râului Vedea, la 12 km nord-vest de Alexandria. Localnicii își spun mavrodinéni și după zonă muntén și teleormănéni.

Apele care curg prin comună poartă denumirile: ríu ciiňeluĭ, tinuása. Nume topice locale: comuára, ĉetáte, viile vek, lácu bérzi, válga lu lăuudán, pădina lu túrcu, ~ lu bănúț, ~ máre. Numele diverselor părți ale localității: văléni, la deal, țigăniie. Comuna Mavrodin numără cca 3000 de locuitori și vreo 800 de case. Localități învecinate: lăcéni și buzéscu la est; adămeșt la sud; nenculéșt la vest.

În localitate există o întreprindere agricolă de stat, precum și CAP (din 1957). Instituții locale: primărie, două școli, cămin cultural, bibliotecă, dispensar, farmacie. Ocupația de bază este agricultura. În localitate se ține „bâlci" de Rusalii și „obor" în fiecare duminică, la care vin oameni din comunele apropiate. Pentru alte munci și activități localnicii pleacă pe Bărăgan sau la lucru la Alexandria. Copiii urmează alte școli la Alexandria și la Turnu-Măgurele, iar diferite facultăți la București, Galați, Timișoara.

Nume de familie din localitate: tudorána, iácob, mușát, slăvițéscu, zahariia, tăuuján, kițu. Prenume mai frecvente: la bărbați: niculáie, górge, marín, alecsándru, dumítru, iuón, vasíle, iliie; la femei: mariia, dumitra, iuána, iliŋca, stáŋca, niculína, alecsandrína. Porecle: la bărbați: lióćă, hau, rac, guárță, guársă, coș, cokíĉ; la femei: fúlga, cuoțána, ĉorobuáia.

Obiceiuri locale: irodul, călușul.

B. Date despre informator

Tudorana Nicolae (tudorána niculáĭ), zis túrcu, născut în sat. Are 66 de ani, 5 clase. Este agricultor. Armata a făcut-o la Tighina, în Basarabia, în 1927. Face deplasări la Alexandria și la București, la rude. Citește ziare și cărți. Este căsătorit. Părinții sunt din Mavrodin. Soția, la fel. Au patru copii, în sat. Are dantură bună. La anchetă, care s-a desfășurat în perioada 27 febr. – 1 martie 1971, a participat și Bogdan Marinescu.

805. TOPORU, jud. Teleorman*

A. Date despre localitate

Comuna topóru este situată la o distanță egală, de 28 de km, între Alexandria și Giurgiu. Localnicii își zic tuopuorén (sg. tuopuorgán), iar după regiune, telgormănén și muntén.

Apele care curg prin comună se numesc: gírla din dealu kéĉuluĭ, gírla dă la cálea ferátă. Nume topice locale: spetgáza, tuoporgáŋca, iepurgásca, ĝgadăuu, muoștgáŋca brîncușáșt, púțu lu iiuon pável, ~ lu fănică, ~ bătrînuluĭ. Numele diverselor părți ale comunei: țăvîrlán, afumáț, tuomuléșt, tresteníсu, sátu nou. Acesta din urmă ființează din 1920, când s-au dat pământ și vetre de case la oameni. Toporu numără cca 3350 de locuitori și 1000 de case. Localitățile învecinate: drăgănéșt, răsucéni dă sus, pîrléț, kirgácu, béiu, stănéșt, putinéiu, rudărgásca, cucurúziu, vaideiéĭ, răzmiréșt. Cu privire la deosebirile de grai, informatorul precizează că în localitatea Stănești (12 km spre Giurgiu) se folosesc expresiile: am mîncătără, a fuóstără.

Instituții locale: primărie, două școli, cămin cultural, bibliotecă, dispensar uman și veterinar. Ocupația de bază a locuitorilor este agricultura. Cu privire la istoricul localității, informatorul face următoarele precizări: „sat vechi. La început câteva case. Năvăleau turcii, barbarii. Un turc a pus stăpânire pe soția lui. El a luat toporu și l-a tăiat pe turc". Pentru a vinde sau a cumpăra diferite produse, localnicii se deplasează – duminica – la Drăgănești. Pentru diferite alte munci și activități unii se duc la București, la sere, iar alții la Giurgiu, la combinatul de îngrășat porci. Fac naveta.

Nume mai frecvente în localitate: struóie, bițică, pruodán, pătrúț, fílip, nédga, iiván, leŋcána, cartojánu. Prenume mai frecvente: la bărbați: iiuón, marín, górge, dumítru, iliie, pétre, áŋgel, nicuoláie, túdor; la femei: mariia, ieléna, stáŋca, iiuána, tuduóra, pétra, gergína, iiivána, fluárga. Porecle: la bărbați: tabuózga, gibuórțga, dulău, durlgánu, ĝgántă, calimáșe, vlăiéscu; la femei: diminéț, călúțu, piteștgáŋca, dúda, múcla, cadína, muáca.

Obiceiuri locale: călușul la Rusalii, ține 3 zile; la Sf. Ion se merge la moașă. Aceasta îl dă d-a grínda (= îl ridică în sus) și-i urează; îi dă plocon. În localitate există CAP din 1961.

B. Date despre informator

Nedea Ion (iiuón ĉe nédea), zis tiuu. Născut în Toporu. Are 65 de ani, 5 clase. Este agricultor. Armata a făcut-o la Călărași și la București, în 1928. Se deplasează cu treburi pe la Alexandria și pe la Giurgiu. Citește ziare și cărți. Este căsătorit. Părinții sunt născuți în Toporu. Soția este din satul Răsucenii de Jos (la 7 km). Are 4 clase. Au doi copii, în sat. Subiectul are auz și dantură bune. Ancheta a fost efectuată în zilele de 15–18 X 1971.

* După reforma administrativă din 1981, jud. Giurgiu.

806. TELEORMANU, com. Mârzănești, jud. Teleorman

A. Date despre localitate

Satul Teleormanu (télgorman) ține de comuna Mârzănești. Este situat la 12 km de Alexandria. Înainte localitatea purta denumirea oficială pliiélga. Localnicii își zic telgormănéni și după regiune: muntén și regățén.

Apa care trece prin comună este télgorman și are drept afluenți: pîríuu gábru, vijíștga, andácu. Nume topice locale: rikíț, măgura lu vuokină, cășăriie, púțuri, la gábru, măgura lu mitrán, uúlmu gúțuluĭ, pádina lu mîrzácu. Numele diverselor părți ale localității: văléni, deléni. Satul numără cca 2100 de locuitori, cu 1100 de case. Localități învecinate: gruoșén la nord; mărzănéșt, atírnáț la sud; skítu la nord. Din punctul de vedere al deosebirilor de grai, informatorul face precizarea că în localitatea skítu, situată la 3 km, se spune: mărín, áldor (= alde) mărín; buámbe – la corcodúșe; jaŋgét, gurt – la flanel, au fuóstără.

Instituții locale: două școli, cămin cultural, bibliotecă, dispensar. Ocupația de bază este agricultura. Un informator ocazional afirmă cu privire la istoricul satului că „au fost înainte turci sau bulgari care la geam aveau în loc de sticlă piele, deoarece se ocupau în general cu prelucratul pieilor". Pentru a vinde sau a cumpăra diferite produse localnicii se deplasează la Alexandria și săptămânal la Smârdioasa, iar pentru diferite alte munci și activități se duc în Bărăgan, la muncile agricole, sau fac naveta la Alexandria. Copiii urmează diferite școli la Alexandria și la București.

Nume de familie mai frecvente în localitate: purcáru, ĝgántă, mánga, puópa, buójă, alimán, cernát, dîncă. Prenume mai frecvente: la bărbați: pétre, iiuón, niculáie, stan, marin, iván, dumitru, iliie, cuostantín; la femei: iiuána, cristina, stána, iiiŋca, mariia, fluárga, sáfta, iivána. Porecle: la bărbați: járță, blíndu, panaiitu, puléĉ, frícu, guojáiĕ, șperáke, tăríță, purĉgá, cuocuóș, négmțu, ștáica, luóbga, bumbúc, tîríș pă găuázŭ; la femei: știrba, gavița, cuscăngáua, cuocuána, țéŋca, tiniĉ dus pă brînĉ, fuóța.

Obiceiuri locale: réluoi, copiii cu bice; cu colindul la Crăciun, steaua. În localitate există CAP de 15 ani.

B. Date despre informator

Purcaru Petre (pétre purcáru), zis vulpuóiu. Născut în sat. Are 69 de ani, 5 clase. Este agricultor. Armata a făcut-o la Turnu-Măgurele, în 1924. Se deplasează numai la Alexandria, cu treabă. Este căsătorit. Părinții sunt din sat. La fel și soția. Au patru copii, în sat. Subiectul are dantură și auz bune. Ancheta a avut loc în zilele de 1–3 nov. 1971.

807. ȚIGĂNEȘTI, jud. Teleorman

A. Date despre localitate

Localitatea țigănéșt este situată la 10 km distanță de Alexandria, pe șoseaua care duce spre Zimnicea. Localitatea a fost anchetată pentru ALR I, pct. 900 Localnicii își zic: țigăneștén și după regiune: teleormănén.

Apa care curge prin comună este védga și are un afluent numit nánov. Nume topice din hotarul satului: válga, ĝerăni, ~ lúpuluĭ, ~ tîrnăvi, gorgánu (movilă), duámna (pădure), rédga, (conac, fîntână); locuri de arat: călugărgásca, moștgáŋca, greĉásca, măgura lu cățél, ~ cúrvi. Numele diverselor părți ale localității: uoltén, moștén. Comuna numără cca 7000 de locuitori și cam 2000 de case. Localități învecinate: atírnáț, știorobăngása, béiu, brîncén, piátra, calŏfiréșt, poroskiia, izvgárele, ĉernátu. În Calomfirești se vorbește și bulgărește. Instituții locale: primărie, două școli, două grădinițe, cămin cultural, bibliotecă, dispensar. În localitate există un SMT, precum și o moară de măcinat cereale. Informatorul afirmă că satul e vechi, atestat documentar în secolul al XVIII-lea. Localnicii se duc pentru cumpărături la Alexandria și la Smârdioasa. Pentru diferite alte munci se deplasează pentru 1–2 luni în Bărăgan, în Dobrogea și chiar în Ardeal.

Nume de familie din localitate: búĭcă, găvănéscu, cápră, zalaná, mateĭ, brîncânu, délĉa. Prenume mai frecvente: la bărbați: marín, górge, iuón, vasíle, paraskív, dumítru, túdor; la femei: costandína, iuána, vasílca, floríca, fluárea, paraskíva, maríța, calintína. Porecle: la bărbați: gușói, guogóĭ, spătáru, murátili; la femei: guliia, țucainăua, poiinărgása, ĉetărăbgása, marțolína, tîrnăcuápa, dodgása, gunóra, curimána, gușica, băbúșcă, știulică.

Obiceiuri locale: călușarii, irodul. În comună există CAP din 1960. Portul local e cu nădragi albi și cu pieptar lucrat din piele.

B. Date despre informator

Matei Z. Cristea (*matéi̯ crístea*), zis *spătáru*. Născut în comună. Are 66 de ani, 5 clase. Este agricultor. Armata a făcut-o în 1927, la Turnu-Măgurele. A fost concentrat 8 luni în Dobrogea, în timpul războiului. Face deplasări pe la Alexandria şi pe la Roşiorii de Vede şi vara chiar şi în Ardeal, cu pepeni. Citeşte ziare şi unele cărţi de istorie. Este căsătorit. Părinţii sunt din sat. La fel şi soţia. Au patru copii, dintre care trei în sat. Are dantură bună.

La efectuarea anchetei, care a avut loc în perioada 23–26 feb. 1971, a participat şi Bogdan Marinescu.

808. CERVENIA, jud. Teleorman

A. Date despre localitate

Comuna *červénia* este situată la 18 km spre sud de Alexandria. Localnicii îşi zic *červenén'* (sg. *červenẹán*) şi după regiune, *telẹormănén'*.

Apa care curge prin localitate este *védẹa*. Toponime locale: *lácu bábi*, *cuotár'*, *drúmu pădíni*; păduri: *lámba*, *măgura lămbi*, *pălăşcúţa*, *mitróju*, *páŋcu*. Cervenia numără cca 5000 de locuitori şi vreo 1300 de case. Localităţi învecinate: *zmîrdiuása* şi *şuóimu* la vest; *conţéşt'* la sud şi *păulẹásca* şi *frumuása* la sud-vest.

Instituţii locale: primărie, două şcoli generale, cămin cultural, două biblioteci, spital, dispensar, casă de naşteri, farmacie, poştă. Localnicii se ocupă cu agricultura şi cu grădinăritul. Informatorul consideră că satul e vechi şi că numele i-ar proveni de la unul Cernea. Sătenii se deplasează pentru a vinde sau a cumpăra diferite produse la Smârdioasa şi la Alexandria. Pentru alte activităţi pleacă ca sezonieri la firmele din Bărăgan, precum şi la Drăgăneşti, Alexandria şi Bucureşti. Copiii urmează diferite şcoli la Alexandria şi la Bucureşti. În localitate există CAP.

Nume de familie locale: *lúca*, *dánču*, *rúse*, *čuorănéscu*, *paveléscu*, *dumitréscu*, *turnaĝíu*. Prenume mai frecvente: la bărbaţi: *iuón*, *vasíle*, *pétrẹa*, *ştefán*, *i̯áŋcu*, *górĝe*, *marín*, *cuostantín*, *alecsándru*; la femei: *fluárẹa*, *maríia*, *míţa*, *gergína*, *nicúla*, *maríţa*, *paraskíva*, *didína*, *ĝéna*. Porecle: la bărbaţi: *décu*, *mátoru*, *broscáru*, *ruóşu*, *gáne*; la femei: *lúŋga*, *tîrnăčuápa*, *puočáiita*, *şupírla*, *cọrcudúşa*.

B. Date despre informatori

I. Ruse Iancu (*rúse i̯áŋcu*), zis *i̯áŋcu lu gíju*. Este născut în Cervenia. Are 66 de ani, 2 clase. Este agricultor. Armata a făcut-o la Turnu-Măgurele, în 1926. Nu se deplasează decât cu treburi la Alexandria. Este căsătorit. Părinţii sunt din localitate. Soţia este din localitatea învecinată Smârdioasa. Au un băiat şi două fete. Subiectul are auzul şi pronunţie bune.

II. Ruse Nicula, soţia S I. A răspuns la chestionarul special *Cânepa*.

Data anchetei: 23–26 iunie 1971.

809. PIETROŞANI, jud. Teleorman

A. Date despre localitate

Localitatea *pi̯etroşán'* (ALR I. 922) este situată pe malul Dunării, la 22 de km de Zimnicea şi la 35 de km de Giurgiu. Localnicii îşi zic *pitruoşănén'* şi după zona mai largă, *muntén'*.

Apele care trec prin hotarul satului: *védẹa*, *dúnărẹa*. Numiri topice locale: *puómpă*, *burdúf*, *burnázu*, *ţînţărgáŋca*; *kérla* şi *păsca* (lacuri); *belčína*, *málu lúpului̯*, *tufánu lu ĝinát*, ~ *lu líŋcu*, *tufáni lu trífu*.

În Pietroşani există 7000–8000 de locuitori, cu cca 1300 case. Localităţi învecinate: *pi̯etríşu*, *bujóru*. Instituţii locale: primărie, două şcoli, cămin cultural, bibliotecă, dispensar, cinema. Ocupaţiile de bază ale sătenilor: agricultură, grădinărit, pescuit, creşterea oilor. În localitate se face obor duminica, la care vin oamenii din toate satele din jur. Localnicii se deplasează pentru diferite alte munci în Bărăgan şi la stuf în Deltă. Copiii urmează diferite şcoli în Giurgiu, Roşiorii de Vede, Zimnicea, Bucureşti.

Nume de familie din localitate: *muocánu*, *cazácu*, *peţáŋca*, *dọbrişán'*, *sin*, *iuordáke*, *mírẹa*, *vlad*. Prenume mai frecvente: la bărbaţi: *iuón*, *i̯áŋcu*, *ilíe*, *górĝe*, *vasíle*, *pétre*; la femei: *iuána*, *fluárẹa*, *pétra*, *stáŋca*, *elisabéta*, *i̯úlia*, *ilẹána*, *ráda*. Porecle: la bărbaţi: *dúlẹa*, *marduón*, *medínţu*, *críč*, *guolăşálu*, *nidelúş*; la femei: *butulẹása*, *puşcăčuáia*, *carolína*, *căcărezuáia*, *ĝivečuáia*.

Obiceiuri locale: *paparúda*, *călúşu*, *viicleíimu*, *stẹáua*. În comună există CAP din 1961.

B. Date despre informatori

I. Dobrişan Tudor (*duobrişán túdor*), zis *cuostáke*. Născut în Pietroşani. Are 70 de ani, 4 clase. Este agricultor. Armata a făcut-o la Brăila, în 1923. Merge rar la oraş, la Giurgiu şi la Alexandria. Citeşte ziarele centrale şi locale. Este căsătorit. Are doi copii. Părinţii sunt din localitate. La fel şi soţia. Are dantură şi auz bune. La anchetă a participat şi Bogdan Marinescu.

II. Dobrişan Iulia, soţia S I. A răspuns la chestionarul special *Cânepa*.

Data anchetei: 27–29 iunie 1971.

810. ZIMNICEA, jud. Teleorman.

A. Date despre localitate

Oraşul *zímničẹa* este localitatea cea mai sudică de pe teritoriul ţării, fiind aşezată la 3 km de Dunăre. Localitatea a fost anchetată pentru ALR II, pct. 899. Locuitorii îşi zic *zîmničén'* şi *muntén'*.

Apele din zona localităţii: *dúnăre*, *păsărẹa*, *bábḷẹa*. Numiri topice locale: *lúŋca*, *čealír*, *četáte*; *cuoríɛa*; „a fost pădure şi a distrus-o ca cu războiul din Coreea"; *báltă la mánẹa*, ~ *la vale*. Oraşul numără cca 13000 de locuitori, cu cca 6000 de case. Localităţi învecinate: *zîmnîčéle*, *frumuása*, *fîntînéle*, *iizvuárile*; „la *găuuríču* vorbeşte şi bulgăreşte, sârbeşte; şi românii din Găuriciu vorbesc altfel". În oraş există 6 familii de nemţi, 12 familii de unguri, 20 de familii de bulgari, precum şi mai multe familii de ţigani.

În oraş există fabrică de pâine, fabrică de covoare, fabrică de panglici, fabrică de făină de scoici, întreprindere pentru diguri. Instituţii locale: primărie, trei şcoli generale, un liceu, cămin cultural, bibliotecă, poştă, spital, casă de naşteri. Ocupaţia de bază este agricultura. Mulţi localnici, mai ales femei, lucrează în întreprinderile locale. Informatorul afirmă despre localitate că „a fost o cetate denumită *zeúgma* şi de la cetate i-a rămas numele". În Zimnicea se ţine târg duminical, la care vin oameni din Fântânele, Suhaia, Zimnicele, Năsturelu. Pentru alte cumpărături, mai ales pentru animale, localnicii se deplasează la Smârdioasa, Alexandria şi Roşiori. Mulţi fac naveta la întreprinderi din Alexandria. Alţii se duc la munci agricole pe Bărăgan.

Nume de familie locale: *stíŋgă*, *ştefănéscu*, *pătráşcu*, *bătrănéscu*, *şuoi̯mẹánu*, *cálotă*, *vătáfu*, *búcă*, *jumáră*, *pável*. Prenume mai frecvente: la bărbaţi: *pétre*, *niculáẹ*, *flórẹa*, *iiuón*, *vasíle*, *marín*, *paraskív*, *dumítru*; la femei: *alecsandrína*, *pétra*, *iiuána*, *ĝergína*, *nastasíɛa*, *fluárẹa*, *caterína*, *i̯eléna*, *cuostánţa*. Porecle: la bărbaţi: *drágne*, *uovedénie*, *gornẹág*, *biltorgánu*, *dumbrávă*, *bubuói̯*, *čúblẹa*, *pisáru*; la femei: *păuúna*, *véta*, *tíŋca lúŋga*, *vána lu binişór*, *bruásca*, *buşulíca*, *didína*, *fuánfă*.

Obiceiuri locale: *irodul* la Crăciun şi la Anul Nou; *căluşul* la Rusalii; *drăgaica* – până la secere. Acum nu se mai fac. În oraş există IAS din 1950 şi CAP din 1961.

B. Date despre informator

Şoimeanu Paraschiv (*şuoi̯mẹánu paraskív*), al lui *fleşcán*. Născut în Zimnicea. Are 65 de ani, 3 clase. Este agricultor. Armata a făcut-o la Chişinău, în 1929. A stat cinci ani concentrat la Constanţa. Se deplasează cu treburi la Alexandria, Roşiorii de Vede, Giurgiu, Bucureşti, Călăraşi. Citeşte cărţi şi mai mult ziare. Este căsătorit. Părinţii sunt din Zimnicea şi sunt tot agricultori. Soţia este tot din Zimnicea. Are două clase. Au cinci copii, toţi în Zimnicea. Are dantură şi auz bune. Data anchetei: 24–26 mai 1972.

811. NUCET, jud. Dâmboviţa

A. Date despre localitate

Comuna *nučétu* este o localitate de câmpie, situată la jumătatea distanţei dintre Titu şi Târgovişte, pe linia ferată Bucureşti–Târgovişte, (gară în marginea satului). Locuitorii îşi spun *nuči̯tén'* şi se consideră *dîmboviţén'*.

În raza comunei curg *dímboviţa* şi *ilfóvu*, precum şi pâraiele *izvóru-ăl mic* şi *izvóru-ăl máre*. Comuna Nucet cuprinde următoarele sate şi cătune: *spinén'* (împroprietăriţi pe moşia unui proprietar: Spineanu), *cazáč*, *brăţéşti dă jos*, *ilfovén'*, *adunáţ'*. Străzile satului de reşedinţă sunt: *línia máre* sau *nučétu*, *línia mícă*, *olár'*. Nume de locuri: *lúŋcă*, *merét* (loc pe care au fost meri), *ográdă* (loc pe care au fost pomi fructiferi), *la várniţă*, *la maráta*; *fîntína lu moj‿vóicu*; *la dẹal*, *la vále*. Din cei cca 500 de locuitori, cam 100 de familii sunt ţigani şi rudari. După spusele informatorului, în ultimul timp „ţiganii *úmblă să-ş pi̯ arză númili şi s-a curčítără* cu românii". Localităţile învecinate sunt: *văcăréşt'*, *şúţa* [k] *gúra şúţi*, *satu-nóu* azi *mírčẹa vódă*, *bănéşt'*, *ĝinéşt'*, *bălénii* (*sîntém răzór cu* ~). Informatorul remarcă: *la şúţa vorbéşte cu tălícă*, *la noi̯ cu tu*.

În satul de reşedinţă există consiliu popular, dispensar, cămin cultural, liceu agricol. În perioada interbelică, funcţionând ca reşedinţă de plasă, Nucetul a avut judecătorie, spital şi ocol silvic. Acum funcţionează în comună o staţiune experimentală piscicolă, o staţiune experimentală viticolă şi o carieră de piatră, pe Dâmboviţa. Ocupaţia de bază a locuitorilor este agricultura, dar mulţi sunt *keferişt'* sau muncitori industriali la Târgovişte (cu navetă zilnică) sau la Bucureşti (navetă zilnică sau săptămânală). Comuna este cooperativizată şi electrificată din 1960. Se făcea, mai demult, târg de Sf. Gheorghe; acum, aprovizionarea şi desfacerea produselor are loc la Titu şi la Târgovişte, precum şi la târgul anual de la Comăţel (la 8 septembrie, de Sf. Maria Mică). Copiii urmează liceul la Târgovişte şi studiile superioare la Bucureşti. Satul Nucet a fost proprietatea mânăstirii cu acelaşi nume, datând de la începutul secolului al XVI-lea şi aflată, azi, în stare de ruină.

Nume de familie mai frecvente: *buturúgă*, *joi̯iţóiu* (colectiv: *joi̯iţéştii*) *băi̯ílă* (colectiv: *băi̯iléşt'*), *delíuu*, *pópa*, *brînzáru*, *vişán*, *vintiléscu* (colectiv: *vintiléşt'*). Prenume mai frecvente: la bărbaţi: *pétre*, *górĝe*, *marín*, *costícă*, *tóma*, *mírčẹa*, *stan*, *i̯uón*, *niculáie*, *auurél*, *dumítru*; la femei: *aníca*, *iiuána*, *dumítra*, *victoríţa*, *ĝergína*, *lína*, *maríia*, *mariuára*, *sáfta*, *stána*. Porecle la bărbaţi: *čiribáke*, *urzẹálă*, *cotọáşcă*, *bilcán*, *pădurárụ*, *fulgerél*, *ţándură*, *pîlpán*, *macaĝíuu*, *róbu*, *comán*; *polócru* se confundă adesea cu numele de familie. Femeile poartă, de obicei, porecla soţului, dar există şi porecle personale: *teleşẹáŋca*, *pelẹáca* „merge ca raţa", *gába*, *ĝembăşuáia*, *şerbănuáia*, *láica*, *cotoşčuáia*, *bílca*, *şárga* „urâtă şi înaltă", *pičére dă pái̯e*, *tireinuáica*, *péna*, *drăgičuáia*, *kiri̯ečuáia*.

Nu sunt obiceiuri specifice în comună.

B. Date despre informatori

I. Popa D. Petre (*pópa de pétre*), poreclit *docliţẹán*, născut în localitate, 68 de ani, 5 clase primare, agricultor; a făcut armata în 1924, la Ploieşti (3 luni: *călăráş cu skímbu*) şi la Târgovişte (infanterie). În timpul războiului a stat 2 ani la Braşov; rar, merge la târg la Târgovişte. Nu are timp de citit. Părinţii din Nucet, *plugári*, *da*

bŭn! plugár!! Are doi fraţi învăţători, ambii locuiesc în sat. Soţia, din localitate, are doi ani de şcoală *la adúlţ!* (S II). Are doi fii, muncitori, cu 7 clase, şi o fiică, măritată în sat. Auz perfect; deşi îi lipsesc dinţii de sus, pronunţă impecabil. Particularităţi de rostire: asurzeşte mult finalele cuvintelor şi pronunţă velarele cu explozie puternică. Informator bun, a fost înregistrat şi pentru AFLR. A răspuns la chestionarul general, la chestionarele speciale despre *Agricultură* şi *Oierit* (fragmentar) şi a colaborat la *Terminologia meseriilor.*

II. Popa Anica (*pópa anica*), 60 de ani, 2 clase *la adúlţ!*. Soţia S I. A răspuns la chestionarul general şi la cel special privind *Cânepa* şi a dat răspunsurile suplimentare marcate [*]. A fost înregistrată pentru AFLR.

III. Obăgilă Marin, 57 de ani, 4 clase, pădurar. A răspuns la chestionarul special privind *Apicultura.* Şi tatăl lui a avut stupi, dar în sat stupăritul se practică sporadic şi în condiţii primitive. Informator greoi.

IV. Constantin M. Drăgan, zis Dan Radu, 59 de ani, 5 clase. Este rotar şi dulgher. A răspuns la chestionarul referitor la *Terminologia meseriilor.* Răspunsurile marcate [*] aparţin informatorului principal (S I).

Data anchetei: 2–5 sept. 1970. A participat şi Costin Bratu.

812. GHEBOAIA, com. Finta, jud. Dâmboviţa

A. Date despre localitate

ģebǫáę̯a este un sat de câmpie, aşezat pe malul stâng al Ialomiţei, la egală distanţă (30 de km) de Ploieşti, Târgovişte şi Moreni, la cca 60 de km nord-vest de Bucureşti. *ģeboi̯éni* sunt porecliţi *străķinár!*; la rândul lor, celor din Dobra le spun *vărár!*, iar celor din Mărceşti, *guşáţ!*. Locuitorii din regiune sunt numiţi *dîmboviţén!*.

Prin comună curge *i̯álomiţa*, având ca afluenţi *píscovu*, *şķǫálca* şi *válę̯a lúpului̯*. Comuna Finta se compune din satele *ģebǫái̯a, fínta máre, fínta véķe, beķenéşt!*. Satul Gheboaia se împarte în *línia dîn_sus, ~ greculéşt!, ~ biséričí, cîmp, i̯a z* şi *ţigăníi̯e*. Nume de locuri: păduri: *mărčę̯ásca, zalóg, válę̯a lúpului̯, brînzę̯a, nę̯ágra, stáriţa, lipovę̯ánca*; câmpuri: *băşícă, moş óroi̯, la pi̯ímniţă, pă mal, la bălę̯ánca, la mărčę̯ásca, lúncă, în táu̯ulă, la lę̯ásă, în văduve, îm_vále, îm_fasolíşte*; puţuri: *poi̯ána bádi, púţu lu ķelcán, ~ lu i̯on a lu stan, la i̯ión ţugúi̯, la bîzdîgáníi̯e, la ţúndra, la calofirésc u*; puncte în sat: *la han, la grajd!, în_cótină*. Comuna Finta are cca 4700 de locuitori, Gheboaia cca 2000, respectiv 720 de familii, dintre care 20 de ţigani. Localităţile învecinate sunt *fínta máre* (Finta), *crívăţ, cǫáda i̯izvórului̯, mănéşt!, mărčéşt!, dóbra.* Deosebiri de grai se observă faţă de *bălénii̯ sîrbí*, sat bulgăresc.

În Gheboaia există o şcoală generală, grădiniţă, cămin cultural, punct sanitar, bibliotecă; la atelierul de teracotă, precum şi la exploatarea de gaz metan de la Finta, muncitorii sunt localnici. Ocupaţia de bază a locuitorilor este agricultura (colectivizată); olăritul tradiţional se menţinea încă destul de viu la data anchetei, datorită şi stimulării acestei vechi ocupaţii de către forurile locale. Tinerii lucrează, ca meseriaşi sau ca muncitori, pe şantierele de la Mija, Bucureşti, Târgovişte şi Ploieşti. La data anchetei satul era, de curând, parţial electrificat. Până în 1969, Gheboaia a fost comună independentă. Lipsită de drumuri de acces, era considerată un simbol al satului primitiv şi uitat de lume. În realitate, este o localitate prosperă: S I nu cunoaşte bordeiele, existente odată, decât din auzite. Conform tradiţiei locale, numele satului ar veni fie de la un moş, care a adunat *ģébe* din pădure şi le-a adus în sat, fie de la un soldat, căruia, în timpul unui război (?) purtat în zonă, i s-a furat o *ģébă.* Activităţile comerciale se orientează spre Târgovişte, Ploieşti şi Bilciureşti. Pentru studii medii tineretul merge la Băleni şi la Târgovişte, pentru cele superioare, la Bucureşti şi Piteşti.

Nume de familie mai frecvente: *mî̯ínę̯a, pétre, dicán, ţugúi̯, ķelę̯án, uţina, argíra, greculéscu, şirnę̯ánu, frijinói̯u.* Prenume mai frecvente: la bărbaţi: *i̯iu̯ón, ģórģe, davíd, ştefán, costandín, marín, mihái̯, niculáe, i̯ordán, dumítru, rádu, tóma*; la femei: *i̯iu̯ána, maríi̯a, licsándra, niculína, aníca, ģorģíţa, argíra, tíla* (= Alexandrina), *lína, stána, frusína, au̯uríca.* Porecle de bărbaţi: *borói̯, goi̯ícă, şnái̯dăru, bîzdîgáníi̯e, ţugúi̯, fuķeláş, dáscălu, ģugán, măclę̯áşă, cǫábă, pi̯etričícă, petrişói̯, ķóşu, tău̯uréču, čízę̯a, i̯iţárę̯a, bodégă, burlácu, fănę̯áţă.* Femeile sunt poreclite de obicei, dar nu exclusiv, după soţ: *línţa, avrămę̯ásca, prunǫáica, čótina, brătii̯ánca, tíi̯a, cîrteģǫái̯a, ģuléta, motána.*

La sărbătorile de iarnă se merge cu *steaua*, cu *capra* şi cu *pluguşorul*, iar la lăsata-secului se practică *strigatul peste sat.*

B. Date despre informatori

I. Petre A. Ion (*pétre a i̯iu̯ón*), poreclit *i̯iu̯ón tătáru*: „nu prea mă lăsam cu vorba şi de-aia mi-au zis, ce *„párc-ai̯ ķi tătár"*. Născut în localitate, are vârsta de 64 de ani; a urmat 5 clase primare şi, trei ani, şcoala de meserii din Bilciureşti. Este fierar şi agricultor. Armata a făcut-o în 1928, la Făgăraş. A lucrat doi ani la Moreni, făcând naveta săptămânal. Grav bolnav de reumatism, se deplasează puţin: la băi, la Techirghiol, apoi la Ploieşti şi la Târgovişte, de unde se aprovizionează, la 2–3 săptămâni o dată, cu materiale. Părinţii, agricultori, erau din Gheboaia (tatăl) şi Mărceşti (la 1 km, mama). Soţia, din sat, are 2 clase primare (S II). Are doi fii, electricieni, şi două fiice, felcere; locuieşte cu unul dintre fii. Auzul şi dantura bune; din cauza vocii stinse, finalele cuvintelor, frecvent asurzite, sunt greu perceptibile. Informatorul păstrează graiul autentic, dar nu are simţul nuanţelor lingvistice. Nu pare interesat de anchetă, nu e capabil să definească şi să gloseze, nu oferă material suplimentar spontan. A răspuns la chestionarul general şi la chestionarele speciale *Agricultură* şi *Terminologia meseriilor.*

II. Petre I. Elena (*lína*), soţia S I. A răspuns la chestionarul special *Cânepa.*

III. Ilie Florea Matei, 73 de ani, 5 clase. Localnic, practică olăria şi are stupi. A fost în Moldova în primul război mondial. Citeşte ziare, cărţi de apicultură şi cărţi bisericeşti. A răspuns la chestionarul special *Apicultura.*

IV. Şirneanu Gheorghe, 63 de ani, 5 clase, olar. A răspuns la întrebările nr. 2536–2543 (*Olărit*). A fost înregistrat pentru AFLR.

Ancheta, efectuată în 27–30 iulie 1971, a început cu un informator care s-a dovedit nereprezentativ pentru graiul local (deplasări multe şi de durată, nivel cultural superior mediei locale). Răspunsurile primite la întrebările 58–101, în măsura în care diferă de ale S I, au fost notate cu [*].

813. BOLOVANI, com. Cornăţel, jud. Dâmboviţa

A. Date despre localitate

Satul de câmpie *bolován!* este situat la 25 de km sud-est de Târgovişte, la cca 3 km de şoseaua Bucureşti–Târgovişte şi la cca 8 km de gară. Locuitorii provinciei îşi spun *muntén!*, ai judeţului, *dîmboviţén!*, ai satului, *bolovănén!*.

Râul *i̯ílfovu údă sátu* şi se numeşte, mai la vale, *bobotínu.* Locul boltit unde se varsă în Ilfov o vâlcea se cheamă *mu̯árta.* Satele comunei sunt: *cornăţélu, córnii̯, slobozíi̯a, cucóşi sau̯ aluníşu* „cum îi zice acuma", *bolováni*; părţile satului Bolovani: *la dę̯al şi la vále, adunáţ!, líni̯a nóu̯o, ~ máre, spătărę̯ásca, tîrķinę̯ásca, cápu sátului̯, la pădúre.* Nume de locuri în perimetrul satului: păduri: *stîrčét, bănę̯ása, sásu, gămán, la titícă*; tarlale: *la gíldę̯a, la rádu sándu, la lócurli şcóli, la ţigán!, la mocănę̯ásca, la roşéşt!, la stîrčét*; *púţu lu rádu sándu, ~ nou̯, ~ dĭ_i̯izláz.* Din cele cca 600 de familii din sat (cca 2000 de locuitori), cca 10 sunt de ţigani. Localităţile învecinate sunt *conţéşt!, bilčuréşt!, dóbra, băléni* şi *beştelu̯ái̯a*, numită azi *sălčiu̯ára.* Satul *cŭza-vódă*, numit şi *pírlita*, s-a constituit în 1907, „când s-a dat pământ", locuitorii fiind *proveníţ! din tǫáte părţíli̯.* Lingvistic, se deosebesc numai *sîrbi* (de fapt bulgarii) din Băleni.

În satul Bolovani există două şcoli (de 4 şi de 8 clase), grădiniţă, cămin cultural, bibliotecă, dispensar şi casă de naşteri. Comuna este colectivizată, electrificată, cu un nivel economic destul de ridicat. La Cornăţel funcţionează un IAS. Majoritatea locuitorilor lucrează la căile ferate, populaţia activă masculină având, din această cauză, găsirea unui informator cu grai autentic local a fost dificilă). Agricultura constituie o ocupaţie secundară, foarte puţini săteni fiind numai agricultori. În ultimul timp, numeroşi muncitori fac navetă, zilnică sau săptămânală, la Bucureşti. Satul Bolovani a fost adunat, în actuala vatră, de Al. I. Cuza. Conform tradiţiei, numele satului vine de la bolovanii (= bulgării) scoşi de nişte copii din pământul crăpat al unei bălţi uscate. Târgul anual de la Cornăţel (8 septembrie), având o vechime de 400 de ani, atrăgea, mai demult, comercianţi şi cumpărători din Ploieşti, Câmpulung, Târgovişte şi Zimnicea; acum importanţa lui s-a redus la scară judeţeană, tranzacţiile comerciale curente desfăşurându-se la Titu, Răcari şi Târgovişte. Tot spre Titu şi Târgovişte se îndreaptă tineretul care urmează şcoli medii; pentru studii superioare merge la Bucureşti.

Nume de familie mai frecvente: *cîrstę̯a, i̯iu̯oníţă, ştefán, sándu, sávu, dragomír, jiţi̯éşti* (nume colectiv), *mirčói̯u, macaléte.* Prenume mai frecvente la bărbaţi: *ģórģe, i̯iu̯ón, ştefán, costícă; acú i̯e florín, sorín, dănúţ*; [V] *ilíi̯e, vasíle, dumítru, i̯enáķe*, [*] *mitícă, gligóre, pánă.* Prenume frecvente la femei (date de S II): *tudóra, lenúţa, i̯eléna, dumitra florica, ģerģína, lína, joi̯íţa, didína, aníca, argíra, maríi̯a, i̯iu̯ána*; [R] *i̯iu̯onélia, dorína. Polu̯ácre* de bărbaţi: *brînķíş, jumárę̯a, púpăză, fúsę̯a, sîrbu, čutácu, tărę̯ţu, mólę̯a, găi̯tán, drăgán,* [*] *teltę̯ácă, grei̯ere,* [*] *urzícă,* [*] *ţurlícă,* [*] *cartóf, mi̯érlea, burdúčę̯a,* [*] *bidilúş,* [*] *coltóc,* [*] *şoméru, tălălău̯,* [*] *déleşu,* [*] *čiripíu̯*; de femei (toate obţinute de la S II): *brotăčǫái̯ca, moģǫái̯ca, kiriķǫái̯a, plăvănu̯ái̯e, codinę̯áţa, bălăşu̯ái̯a, mocănę̯áţa, pintinu̯ága, joi̯nę̯ága, gardísta, mozǫáca, şķǫápa, déleşa, jumăru̯ái̯a.*

B. Date despre informatori

I. Cârstea Ilie (*cîrstę̯a ilíi̯e*), poreclit *sîrbu*, născut în Bolovani, 61 de ani, agricultor; a învăţat 5 clase primare; stagiul militar efectuat la Mizil şi Oradea, în 1931–1933. Se deplasează, ocazional, la Târgovişte şi la Răcari. Citeşte zilnic ziarul, uneori şi cărţi de poveşti. Părinţii, din sat, agricultori. Soţia localnică (S II). Au doi băieţi ceferişti. Auz bun, dantură defectuoasă. Particularităţile fonetice ale idiolectului său au fost verificate cu acelea ale soţiei. A răspuns la chestionarul general şi la cel special referitor la *Agricultură*, precum şi la *Terminologia meseriilor* (întrebările nr. 2508–2522). A fost înregistrat şi pentru AFLR.

II. Cârstea Lenuţa, 50 de ani, 5 clase primare. Soţia S I. Răspunsurile ei au fost notate cu [*]. A răspuns la chestionarul special *Cânepa.*

III. Stan Aurel, 61 de ani, 5 clase; rotar, a învăţat meseria la Târgovişte. A răspuns la întrebările referitoare la *Terminologia meseriilor* (nr. 2474–2507). A fost înregistrat şi pentru AFLR.

Data anchetei: 18–21 sept. 1970. A participat şi Costin Bratu.

814. TEŢCOIU, com. Mătăsaru, jud. Dâmboviţa

A. Date despre localitate

Sat de câmpie, *tetcói̯u* este situat la egală distanţă de Titu şi de Găeşti, la 3 km de la şoseaua naţională Bucureşti–Piteşti, pe linia ferată. În perioada 1960–1965, satul s-a numit Tudor Vladimirescu. Pe pisania bisericii apare numele *Tetcou.* Locuitorii se numesc *tetcoi̯én!*, iar din punctul de vedere al apartenenţei regionale, *dîmboviţén!* şi *muntén!*.

Râul *árgeș* curge la 3–4 km de sat; ape pe teritoriul comunei: *răstoáca*, cu afluentul *tinoása*, și *topila* „un lac, o gârliță". Satele comunei sunt: *mătăsáru, odáia túrcului, crețuléști, tetcóiu, poróinica, púțu cu sălcíia*. În Tețcoiu se distinge mahalaua *mărunțéi*. Nume de tarlale: *fúndu lu doágă, îm bắltă, frăsiuóri, la mánda, péste drúmu dă fier, î uabáie, la búfa*. Fiecare om având puț în curte, acestea nu servesc drept puncte de orientare.

Comuna are cca 3500 de locuitori, satul cca 1000. Din cele cca 250 de familii din sat, 7 sunt de „țigani de vatră". În comună mai există cca 60 de familii de țigani zlătari, vreo 20 din aceste familii s-au stabilit în marginea dinspre Mogoșani. Localități învecinate: *mogoșáni, găiéști, cupáru, costéști dîn deal, ~ dîn vále*. Până la Leordeni graiul este considerat unitar.

În sat există o școală de 4 ani, grădiniță, cămin cultural, bibliotecă; în comună mai funcționează alte șase școli, un dispensar, o gară; comuna este electrificată și cooperativizată. 90% dintre bărbați sunt *ḱeferiști*, în general cu sistem de navetă „12 cu 24"; de curând, se îndreaptă spre uzinele din Găești, unde fac naveta zilnic. Agricultura este rămasă în seama femeilor. Activitatea comercială se orientează în primul rând spre București, abia în al doilea rând spre Găești și Titu. Tineretul frecventează școlile medii din aceste două orașe și institutele de învățământ superior din București, Galați și Pitești. Cea mai veche parte a satului se află lângă Tinoasa, unde s-au găsit și urme de locuire preistorică. Biserica de lemn din Tețcoiu are o vechime (presupusă) de cca 400 de ani.

Nume de familie mai frecvente sunt: *vasíle, ángel, mogoșánu, préda*. Prenume frecvente la bărbați: *iiuón, vasíle, grigóre, dumítru, iiuoniță, niculáie, florică, marín, stan, rístea, ștefán, costantín, vóicu, ilíie, górge, gógu, círstea, rádu*; la femei: *vóica, maríia, leána, líca, ráda, lína, ilínca, vasílica, túța, niculína, fánica, míța, flórica, lisándra, gergína, culíia*. *Poloácre* (sg. *polócru* și *poloácră*) de bărbați: *purcél, găináru, cácoro, prúiu, círlig, píiu, fusáru, gebán, cantemír, budán, náncu, cúcu, găzáru, méga, măiculíță, múscă, diblăuúz, pușcáșu, comán, líder, răgălíie, gúcu mișu, négrea, úrsu, gloánță, melimác, cucói, mărțán, cúfu, diláie, strímbu, délde, lindícea*. Femeile sunt poreclite după bărbați: *díia, fusăroáica, gebănoáica, băsăroáica, budănoáica, năncúleása, megoása, măiculițoáia, diblăuuzoáica, mărțănoáica, puricoáica*.

Se păstrează numeroase obiceiuri tradiționale: în ajunul Crăciunului, copiii merg *cu búnă dimineáța*, iar tinerii, noaptea, cu *colindul*; de Anul Nou, copiii merg cu *plugușorul* și cu *sorcova*, iar țiganii cu *vasílca*; în noaptea dintre Bobotează și Sf. Ion se face *iordán*: mai demult se începea cu o petrecere seara, urmată, dimineața, de *dátu-n sus*, adică de ridicatul pe brațe, de către un grup de bărbați tineri, al celor ce-și serbează onomastica de Sf. Ion. Din câștigul realizat se făcea, seara, o nouă petrecere. *Dă măciníc* (9 martie) „se dă foc la gunoiul din curte". Se fac petreceri de zilele onomastice.

B. Date despre informator

Ion Z. Vasile (*iiuón ze vasíle*) zis și *zamfír vasíle* și poreclit *vasíle țíbrea*, născut în Tețcoiu, 72 de ani, 4 clase primare. Pensionar CFR, a fost frânar la coletărie rapidă – călătorind în toată țara – și, timp de 33 de ani, paznic în stația București–Basarab. Navetist, s-a ocupat și de gospodărie. Stagiul militar la București, în 1921. Părinții au fost agricultori, tatăl fiind din Ionești (jud. Dâmbovița – distanță de cca 5 km). Soția este din Crețulești, com. Mătăsaru, fără știință de carte. Dentiție și auz foarte bune, pronunțare clară. În ciuda contactului cu orașul, influența limbii literare asupra foneticii și morfologiei informatorului este minimă (de ex. evitarea palatalizării labialelor). Interesat de anchetă, informatorul s-a străduit să dea răspunsuri complete. Automatismele morfologice s-au format repede, dar am remarcat ezitări în paradigma perf. simplu și la pluralul substantivelor. A răspuns la chestionarul general și la cele speciale despre *Agricultură* și *Cânepă*. A fost înregistrat și pentru AFLR.

Data anchetei: 16–19 nov. 1971. A participat și Margareta Manu.

815. STERIANU DE SUS, com. Butimanu, jud. Ilfov*

A. Date despre localitate

Steriiánu dă sus, din com. *butimánu*, este un sat de câmpie, situat la 36 de km N de București, pe varianta prin Buftea a șoselei București–Ploiești. Locuitorii – *steriiéni* – sunt *ilfovéni*.

Singura apă importantă din comună se numește *cuádeli znagóvului* (liman fluviatil al Colentinei). Satele (și cătunele) com. Butimanu sunt: *stiriiánu dă sus* sau *stiriiánu pírului, stiriiánu dă jos*, format din *~ brezeán* și *~ gorunéanului, steriiánu dă mijlóc, butimánu, dăcíndea, bărbucánu, lucéanca, ungurénii*. Șoseaua este numită *liniia*, celelalte străzi sunt denumite după familiile mai de vază care le locuiesc. Nume de locuri: *la ulm, la cocăneásca, la trei tufáni*, [II] *la ḱingă, la tei, la armán*, [II], *la foișór, la lăstár*; nume de fântâni: *fîntína lu buhán, ~ úlmului, ~ cérni, ~ lu lănțói, ~ lu osăcánu* sau [II] *~ boiérului*. Comuna are cca 3000 de locuitori (1200 de case). În Sterianu de Sus locuiesc și 2–3 familii de țigani. Localitățile limitrofe sunt: *gimpáți, cojásca, fîntînélli, poienári, cocáni, urzicéanca, gizuréști*. Vorbirea din *fîntînélli*, sat cu mulți țigani, e considerată diferită de cea din Sterianu.

În comună există cinci școli, dintre care una de 8 ani, cămin cultural, bibliotecă, dispensar medical. Curentul electric a început să fie introdus încă din 1940. Ocupația de bază a locuitorilor este agricultura; în trecut, mulți se ocupau cu negoțul de cereale – erau *ovăzári*; azi majoritatea bărbaților lucrează ca muncitori (necalificați) la București, Ploiești și Buftea, unde fac navetă zilnică sau săptămânală, având legături bune cu autobuzele. Activitatea comercială se orientează spre București și Răcari. Tineretul își continuă studiile la București. Comuna ar fi fost constituită după împroprietărirea din 1864, din clăcași veniți din diferite părți (precum din comuna vecină, Cojasca, sau din Oltenia).

Nume de familie mai frecvente: *cocorán* (colectiv: *cocorănéști*), *státe*. Prenume mai frecvente: la bărbați: *górge, dumítru, iiuón, costícă, niculáie*; la femei: *fánica, floárea, aníca, leána*, (*leánca*), *iiuána*. Prenume rare: *búcur, rádu, pétre, păúna, stílica, síța*. *Porócle*: de bărbați: *bulgáru, mitocán, orgán, găínă, zlábă, candícă, míțu, paleáșcă, uánță, bádea, stáncu, culăimúță, coconeáua, lábă dă urs, brutáru, moráru, tăuuréću, cățélu, bătúș, concói*; de femei: *talpi* sau *tălpíca, broásca, drójdie, cocoába, ráta dă dóbra, tobosáru*.

Nu sunt obiceiuri specifice în comună.

B. Date despre informatori

I. Dumitru Ion (*dumítru iiuón*), poreclit *mogói*, născut în sat, 69 de ani, 3 clase; *plugár* și, în trecut, *ovăzár*; nu a făcut armata, ci numai concentrări în București și la Galați. Ca negustor de cereale, a umblat, cu căruța, în jud. Ilfov, Vlașca, Ialomița, Brașov și Covasna. La București a fost *cu nevói*, în trecere. Mai demult citea cărți „de agricultură", în ultimul timp nu mai vede bine și a renunțat. Părinții, localnici, au fost agricultori. Soția (= S II), din Butimanu, fără școală. Nu au copii. Din cauza unor dinți lipsă, pronunțarea șuieretoarelor nu e prea clară – fonetismul local a fost verificat cu S II. Informator bun, cu grai relativ conservator, I.D. a răspuns la chestionarul general și la cele speciale, cu excepția *Apiculturii*; a fost înregistrat și pentru AFLR.

II. Dumitru Floarea, zisă *floárea lu mogói*, 69 de ani, fără școală, soția inf. S. I. Informator AFLR.

III. Gheorghe Niculae, zis *préda*, 66 de ani, 5 clase. Localnic. A răspuns la chestionarul special privind *Apicultura*. Practică stupăritul la scară redusă, cu metode în mare parte tradiționale, învățate de la tatăl său, care avea *stupi* și *buduruáie*. În toată comuna nu există mai mult de 2–3 stupari.

Data anchetei: 23–26 martie 1970.

816. MERENI, com. Conțești, jud. Dâmbovița

A. Date despre localitate

Satul *meréni* este situat în câmpie, la 30 de km sud-est de Târgoviște și la cca 10 km nord de Răcari. Plasat la cca 6 km de șoseaua națională și la aceeași distanță de halta CFR Conțești, satul este relativ izolat. A aparținut, în trecut, de com. Bălteni. *merenári, dîmbovițéni*, sunt numiți în batjocură *păduréți*, deoarece trăiesc „între păduri". Localitatea a fost anchetată și de G. Weigand (pct. 387).

Prin comună curge *colentína* și „un canal care se varsă pe la Ghimpați. Com. Conțești cuprinde satele: *boténi, conțéști, cringáși, bălténi*, numit popular *eleșteúu, gămănéști, călugăréni* zis și *în băjéniie, meréni*; cătunele acestuia din urmă sunt *îm vále, spre stănéști* și *pă liniie* (locuit de *liniáși*) Nume de locuri arabile: *la moáră, la prăjíni, la róvină, la boiereásca, la misiliuu, pă deal, în fúnduri*; nume de păduri: *cocoșánca* numită și *la piátră, potropopeásca, boiereásca, iiuoneásca*.

Satul Mereni are 116 case. Localitățile vecine cu satul sunt: *călugăréni, stănéștii, cocóșii* – numită, oficial, *aluniși* – și *slobozíia*. În sat – electrificat și cooperativizat – funcționează o școală de 8 ani, o grădiniță, cămin cultural și bibliotecă; nu există însă dispensar medical, punct farmaceutic, post telefonic. Bărbații lucrează ca muncitori navetiști la Ghergani, Conțești și București, majoritatea la căile ferate; femeile sunt ocupate în agricultură. Pentru a-și vinde produsele, merenarii merg la târgul săptămânal din Răcari; mai demult se duceau la Târgoviște, cu pepeni și cereale. Elevii merg la liceu la Răcari, iar pentru studii superioare, la București.

Nume de familie mai frecvente: *dumitráiḱe, drăgán* (nume colectiv: *drăgănéști*), *iiuoníță, gligóre, stáicu*. Prenume mai frecvente: la bărbați: *iiuón, niculáie, dumítru* (hipocoristic: *mitícă*), *górge, marín, vasíle, costantín* (hipocoristice: *costícă, costél*), *alecsándru*; la femei: *iiuánă* (hipocoristic: *uoíța*), *vasílica, maríia, dumítra* (hipocoristic: *míta*). *Poroácre* (sg. *porócru*) de bărbați: *togán*, (colectiv:) *ḱiruléști, uánă, ploieșteánu, vílcu, dîlváru, colívă, căcăreáză, potcováru, brînzícă, píișóc, bécu* „nume de berbec", *milán, pepéuu, drăgăstósu* zis și *mîndréțe*. Femeile poartă *polócrile* bărbaților: *a lu cutáre*.

În sat nu există rotar, fierar și dogar; de aceea, chestionarul special privind *Terminologia meseriilor* nu a fost pus.

B. Date despre informatori

I. Dumitrache Cristache (*dumitráiḱe cristáiḱe*), zis *cristáiḱe-a lu coteáță*, născut în Mereni, 59 de ani, 7 clase, agricultor și stupar; a făcut armata la Târgoviște, în 1933–1934. Face drumuri ocazionale la București. Citește cărți de apicultură. Părinții au fost agricultori, tatăl din sat, mama din Colacu (sat situat la 6 km), dar crescută în Călugăreni. Soția (S II) este din Cocoși (azi Aluniș), situat la cca 3 km.

Are un fiu tâmplar și un ginere șofer. Dantură și auz excelente. Foarte bună cunoaștere a graiului local, dispunând de un vocabular foarte bogat. Interesat de anchetă, dă, în mod spontan, multe sinonime și variante. Fonetismul, aproape literar, existent și în conversația spontană, a fost controlat cu cel al soției, mai conservatoare. A răspuns la chestionarul general și la cele speciale: *Agricultura, Viticultura, Apicultura, Cânepa, Terminologia meseriilor* și, incomplet, *Oieritul*.

II. Dumitrache Vasilica, 50 de ani, soția informatorului principal. Este mai conservatoare în fonetism. Foarte rapidă în gândire. Răspunsurile ei sunt notate cu [*].

Data anchetei: 16–19 febr. 1971.

* După împărțirea administrativă din 1981, Butimanu a trecut în jud. Dâmbovița, iar Sterianu face parte din satul Butimanu.

817. ULIEŞTI, jud. Dâmboviţa

A. **Date despre localitate**

Sat de câmpie, *ulii̯ḗşti̯* este aşezat la 20 de km sud de Găeşti. Locuitorii se numesc *uli̯eştḗni̯*; raportat la zona mai largă: *acú ne numím dîmboviţḗni̯ cum i̯era şî-nai̯ínte*. Mai demult, cei din alte părţi *ne zĉa că steŋ găzári̯, ái̯a i̯ergá polécra.*

Prin comună curge *nẹajlóvu, árgeşu la vro pátru kilométri; mai̯ sunt vro dóo pîrii̯ắşe, da n-au̯ denumíri̯*. Satele comunei sunt: *ulii̯éşti, croi̯itóri, hánu lui pálă, rágu, dogári*; părţile satului: *ulii̯éşti dîn dẹal – pă polẹácră ienéşti̯* şi *ulii̯éşti dîn vále*. Nume de locuri: *dẹálu croi̯itórilor, ţárina, fắşa purcáruluị, fasulíşte* sau *urlătóri̯* „că mai urlau lupii", *vále̯a* „la Neajlov"; de păduri: *văcărẹásca, zăvói̯u, obizlávu*; *cîi̯nẹáŋca; fîntîna réĉe*. Dintre cele 250 de familii din sat, câteva sunt venite din Moldova, în timpul refugiului. Localităţile învecinate sunt: *petréşti patruzéĉ dă cruĉ, viişína, jugurḗni̯, zăvói̯u órbului̯, mărunţíşu* – toate aşezări vechi: *sáte proveníte noi̯ n-ávem, avém o̯ámeni̯ locatári̯ care-a fos şi-nai̯ínte.*

În sat – reşedinţă a comunei Ulieşti – există consiliu popular, şcoală de 4 ani (cea de 8 ani este în satul Croitori), cămin cultural, dispensar. Comuna este cooperativizată şi parţial electrificată (informatorul nu are curent electric în casă). Ocupaţia tradiţională principală este agricultura, dar în prezent peste jumătate din bărbaţi lucrează pe şantiere ca muncitori. Viticultura este practicată la scară redusă, numai cu viţă nealtoită. După tradiţie numele comunei vine de la *uléi̯e* (= stupi primitivi), după cum satul *dogári* şi-a luat numele „de la un dogar". Pentru cumpărături, locuitorii preferă să se ducă *la córbi mari̯*, căci *găi̯éşti sân‿mai̯ depărtắţi̯*. Muncitorii navetişti lucrează la Bucureşti, *găi̯éşti̯* şi *pitéşti̯*.

Nume de familie mai frecvente: *i̯ordắkéşti* (colectiv), *nẹámu drăgănḗştilor, ~ purcăréştilor.* Prenume frecvente la bărbaţi: *górge, i̯uon, costantín, marín, túdor, mihái̯, dumítru, au̯rél, vasíle, licsándru*; la femei: *ii̯uána, i̯e marii̯* (pl.), *floárẹa, vasilíca, tudóra, didíca, luĉíca, stelíca, gḗta, ána, caterína, costánţa, i̯eléna.* Informatorul consideră că *frusína* şi *irína i̯e núme urít*, la fel *nẹácşa, stána, vláda,* obişnuite în Croitori. După *polécră, polẹácră* sau [*] *polócru*, oamenii sunt numiţi *spízu, sai̯tuóc, găzói̯, fitíl, colaréz, lingură, şomóge* (după numele unui ungur), *gagárin, măldărắscu, bujavércă*; femeile poartă porecla soţului.

Graiul din satele vecine este *tot can‿la fel*; deosebiri a remarcat în Moldova.

B. **Date despre informatori**

I. Purcăruş D. Constantin (*purcắrúş de cōstantín*), poreclit *spíz*, născut în Ulieşti, 65 de ani. A urmat 5 clase primare şi 45 de zile *dă facultáte aŋgrotehnícă dîŋ‿crai̯óva*. Agricultor, a fost 5 ani brigadier la CAP. A făcut armata în 1925, în judeţele Ialomiţa, Hotin şi Dâmboviţa; în timpul războiului a călătorit prin mai toată ţara, nu a locuit însă nicăieri afară de Ulieşti. În Bucureşti n-a mai fost din 1952. Citeşte ziare. Părinţii din localitate, agricultori. Soţia este din comuna Ulieşti, satul Ragu, fără şcoală: *la analfabéţi̯*. Au şapte copii, toţi căsătoriţi, dintre care un băiat locuieşte la Sibiu, unul la Piteşti şi unul la Bucureşti. Dantura şi auzul bune. Informatorul se arată foarte interesat de anchetă: *núma la cáre i̯e devekátă sau̯ dovedítă dă mul‿timp, ásta i̯e vórbă frumu̯ásă!* Este mândru de felul cum vorbeşte româneşte, afirmând că cea mai curată limbă este cea din Dâmboviţa şi evitând, în cursul anchetei, fonetismele dialectale (palatalizare, iotacizare) şi „acordul muntenesc". În conversaţia liberă, aceste forme apar însă şi au fost notate, în măsura posibilităţilor. A răspuns la chestionarul general, precum şi la cele speciale: *Agricultura, Viticultura, Cânepa, Oieritul.* A asistat la ancheta referitoare la *Terminologia meseriilor,* răspunsurile lui fiind notate cu [*]. A fost înregistrat şi pentru AFLR.

II. Stan Ştefan, 72 de ani, „şcoală de agricultură". A răspuns la chestionarele speciale *Apicultura* (pe baza celor învăţate la şcoală) şi *Terminologia meseriilor.*

Data anchetei: 28–31 mai 1968.

818. ZIDURILE, com. Odobeşti, jud. Dâmboviţa

A. **Date despre localitate**

Satul *zíduri̯* este situat la 10 km sud de Titu, lateral faţă de şoseaua naţională Bucureşti–Piteşti. În perioada 1930–1935 a fost comună independentă şi s-a numit Domniţa Bălaşa, denumire cu care apare în ALR I (pct. 750). Locuitorii îşi spun *zidḗni̯*, iar după judeţ, *dîmboviţḗni̯.*

Prin comună curge *răstọáca,* al cărei curs superior e numit *potópu* şi la o oarecare distanţă *árgẹşu.* În Răstoaca se varsă *şúta.* Muntele cel mai apropiat e *pădukósu* din Bucegi (cunoscut de informator deoarece a avut oile la păşune acolo). Cătunele satului sunt *morărḗni̯, vălḗni̯, cîmpḗni̯ – în cîmp, pă dẹal.* Nume de dealuri: *dẹálu măguri, ~ strîmbẹánului*; de văi: *bắlţi̯, sẹáca*; de terenuri: *îm‿meri̯, în ĉiréşi̯, î‿i̯inuri̯, în gagírtu, pă pitărẹáŋca, î‿fermă, im‿moşíi̯e, fúndu mórii̯*; de puţuri: *púţu cu păru, ~ lu tîrţáu̯, ~ dọámni bălắşi.* În sat locuiesc circa 400 de familii: Localităţile învecinate: *cróvu,* fost *mărtăĉéşti̯, pitáru* fost *văcăréşti dă răstọácă, potlóg, fúndu părului̯.*

La Potlogi se află un palat brâncovenesc, în curs de restaurare. Există şcoală cu 4 clase şi cămin cultural. Satul de reşedinţă este situat la cca 6 km. Comuna este cooperativizată şi incomplet electrificată. Locuitorii se ocupă cu agricultura, cultivând în special cartofi. Numărul celor cu serviciu la Bucureşti – lucrând în ture sau făcând navetă săptămânală – se limitează la cca 100. Zidenii îşi desfac produsele la târgul săptămânal din Potlogi – frecventat de dâmboviţeni şi de ilfoveni –, la Corbii Mari, la Titu-Gară; cu cartofi, merg şi la Târgovişte şi Bucureşti. Tinerii urmează liceul la Titu-Gară şi la Potlogi, şcoli tehnice la Bucureşti şi Târgovişte, universitatea la Bucureşti.

Nume de familie mai frecvente: *zidẹánu* (colectiv: *zidéni̯*), *negrilói̯u* (colectiv: *negriléşti*), *vlad* (colectiv: *vlădánii̯*). Prenume frecvente: la bărbaţi: *ii̯uón, górge, marín, dumítru, i̯ilíi̯e, stan, rádu, constantín* (*costícă*), *mirón* (*mirícă*), *dóbre*; la femei: *ii̯uána, maríi̯a, lẹána, gorgíţa, florica, niculína, sáfta, smaránda, stánĉa* [?]. Porecle: la bărbaţi: *carabúlẹa, vapór, tuĉ, băján, kezár, leu̯uştẹán, furnígă, ĉoclắş, púriĉe, ĉoc, găi̯ínă, cotolán, burlácu, coţofánă, gîjgắu̯, bóde, băşínă, nélu, zdup, gréere, gogọáşă; vláicu, liliắc*; la femei: *scîntéi̯a, papadíi̯a, púşta, míşca* sau, după soţ sau după tată, *bădọái̯ca, burgezọáẹa, lelicọáẹa, nelọái̯ca, gogoşọái̯ele* (pl).

B. **Date despre informatori**

I. Ioniţă R. Ion (*ii̯uoníţă re iu̯ón*), „polecrit" *sọáre*, născut în Ziduri, 64 de ani, 4 clase. Agricultor, s-a ocupat şi cu cizmăria. Stagiul militar în 1931, la Râşnov (Braşov) şi la Bucureşti. Deplasări ocazionale, în împrejurimi. Citeşte scriptura şi alte cărţi religioase. Părinţii au fost agricultori; tatăl, originar din Potlogi, s-a căsătorit în Ziduri. Soţia din Ziduri, fără şcoală. Nu are copii. Auzul şi dantura bune. Uneori, subiectul pronunţă africatele mai dur decât o cere norma locală. A răspuns la chestionarul general, precum şi la cel special privind *Agricultura.* A fost înregistrat şi pentru AFLR.

II. Ioniţă Maria, 58 de ani, fără şcoală, soţia informatorului principal.

Asistă la anchetă – răspunsurile ei sunt notate cu [*]. A răspuns la chestionarul special *Cânepa*; la acest capitol intervenţiile S I sunt notate cu [*].

III. Mihai D. Constantin, 42 de ani, 7 clase. Soţia este din Pitaru. Rotar, a învăţat meseria la Odobeşti, la un meşter. A răspuns la chestionarul special *Terminologia meseriilor.*

Ancheta a avut loc în 4–7 oct. 1971.

819. BREZOAIA, com. Brezoaiele, jud. Ilfov*

A. **Date despre localitate**

Sat de câmpie, situat la 30 de km nord-vest de Bucureşti, la mică distanţă de şoseaua Bucureşti–Piteşti. Satul Brezoaia, numit mai demult *brezu̯ái̯a-vernéscu* (spre deosebire de *brezu̯ái̯a-bulgáru,* azi *brezu̯áili*), a fost comună independentă, ţinând de jud. Dâmboviţa. Şi la data anchetei, deşi, din punct de vedere administrativ, ţin de Ilfov, locuitorii – *brezoi̯ḗni̯,* sg. *brezoi̯án* – se consideră *dîmboviţḗni̯.* Prin comună trece *dîmboviţa.*

Satele comunei sunt: *brezu̯ái̯a, brăi̯ilói̯u, brezu̯ái̯ile*; părţile satului: *pă pănéşti̯, cápu sátului̯, pă arşúră, líni̯a biséríĉi, úli̯ta şcólii̯*; nume de terenuri: *la stăvilár, la mátca gírli, la ĉorogírlă, la lúŋcă, la dẹal*; nume de fântâni: *púţu lu bái̯cu, ~ lu flui̯erḗcu, ~ lu górgẹ-a lu sugáru̯.* Comuna are 5100 de locuitori, satul 1700 (950 de case), dintre care 34 de familii de ţigani. Localităţile învecinate sunt: *slobozíi̯a mu̯ára, tărtăşắşti̯, bîldána, poi̯ána, drăgănẹásca.* După soţia informatorului principal (= S II), deosebiri de grai se observă la *brăi̯ilói̯u* şi la *slobozíi̯a mu̯ára*: *vorbíeşte mai̯ apăsát.* În sat există trei şcoli, dispensar medical, bibliotecă, magazin alimentar. De un an funcţionează o fabrică de ambalaje şi alte produse lemnoase, cu muncitori din sat. Ocupaţia de bază a locuitorilor este legumicultura, ceea ce face ca Brezoaiele să fie o comună foarte bogată: aproape toţi locuitorii au televizor, mulţi maşină proprie. Generaţia tânără are, în marea ei majoritate, studii medii (la Răcari şi la Bucureşti) sau superioare (Bucureşti) şi lucrează la Bucureşti, făcând naveta. Contactul cu capitala este intens şi la generaţiile medie şi vârstnică, în special datorită comerţului. La 15 august, de Sf. Maria Mare, se face la Brezoaia târg anual, frecventat şi de locuitorii din comunele învecinate. După tradiţie, jumătate din locuitorii satului sunt veniţi din Transilvania, cu două generaţii în urmă. Numele de Brezoaia–Bulgaru se trage de la un boier, Bulgaru, care a clădit şi biserica din sat – veche de 300–400 de ani, după aprecierea informatorului.

Nume de familie mai frecvente: *i̯onéscu, iu̯ón, pável, dumítru, státe.* Prenume frecvente: la bărbaţi: *niculái̯e, i̯uon,* sau *ii̯uón, marín, dumítru* (*mítu*), *górge* (*gícă*), *mixái̯* (*mi̯élu*), *stan*; la femei: *ráda, ii̯uána, vasilíca, maríţa, anica, mari̯uára, flu̯árẹa, floríca, sánda, síla, stána, lucsíţa, kiríca. Polọácre* (sg. *polócru*) de bărbaţi: *dumán* [!], *cazác, parílă, búga, dogáru, mai̯óru, buşél, belẹá, tărî́ţă, calíţă, curimán, broscói̯, nẹáţă, pópa, sugáru, bolocán, bubắcu, mai̯muţói̯, parastás*; femeile poartă porecla soţului.

Dintre datinile locale, informatorul semnalează praznicul care se ţinea, în curtea bisericii, a treia zi de Paşti.

Cu tot nivelul economic ridicat al comunei şi în ciuda contactelor frecvente cu Bucureştiul, locuitorii păstrează în măsură considerabilă particularităţi fonetice (palatalizarea labialelor) morfologice (sufixul *-ră* la formele de plural ale verbelor) specifice graiului local.

B. **Date despre informatori**

I. Ion D. Gheorghe (*i̯on de górge*), „polecrit" *mélcu* (poreclă moştenită de la tatăl său, *dumítru lu ilíi̯e nẹámţu,* căruia, în copilărie o vecină i-a spus: „Ai rămas mic cât un melc!"), 68 de ani, 3 clase, născut în Brezoaiele; agricultor – [*] *struŋgár în pămînt* [!]. Stagiul militar la Galaţi, în 1923. Deplasări la Bucureşti, Călăraşi şi Târgovişte, cu marfă; a făcut şi un drum în Transilvania, după nutreţ. Părinţii, din Brezoaiele, au fost agricultori, ca şi fraţii informatorului. Soţia (S II) este din Brezoaia. Nu au copii. Informator slab, neinteligent, cu pronunţare nu prea clară. Majoritatea răspunsurilor au fost confruntate cu cele ale soţiei. A răspuns la chestionarul general şi la cele speciale privind *Agricultura* şi *Cânepa.*

* După împărţirea administrativă din 1981, jud. Dâmboviţa.

II. Ion Gh.Vasilica, 64 de ani, fără şcoală, născută în Brezoaia, soţia S I. Mult mai inteligentă decât soţul ei şi mai conservatoare ca grai: Răspunsurile ei sunt notate cu [*].

III. Manolache Constantin, 56 de ani, 5 clase primare şi 2 ani la o şcoală de meserii din Bucureşti. A răspuns la chestionarul speciale *Terminologia meseriilor.*

Ancheta a avut loc în perioada 30 sept. – 3 oct. 1969. A participat Mihai Conţiu.

820. CREVEDIA, jud. Ilfov*

A. Date despre localitate

Sat de câmpie, *crevedii̯a* este situată la 25 de km nord-vest de Bucureşti, lângă Buftea, pe varianta şoselei naţionale Bucureşti–Ploieşti. Locuitorii comunei îşi spun *crevedi̯éni̥*, cei din zonă fiind *ilfovéni̥*.

Prin comună trece *colęntína*, al cărei afluent, *crevedii̯a* – o *virǫágă* –, a dispărut, înghiţită de iazurile crescătoriei de crap. Satele comunei sunt: *crevedii̯a de sus*, *~ de jos* (unificate din punct de vedere administrativ), *cocáni* (art.), *dîrza, rebeğéşti̥, creţuléşti̥*; părţile satului: *şoşęáu̯a, linii̯a‿ai̯lántă*. Nume de terenuri agricole: *la ği̯océl, la púţu lu tramvái̯, ~ ~ ţîru, tarláu̯a dogării̯i, lácu pórcilor, púţu dîn silíşte, cînepíşte* (pe acest loc se punea numai cînepă), *bába‿ḱíva*; nume de lacuri: *lácu lu mîndrúţ, ~ la úlmu pópi*; *drúmu ăl máre.* Crevedia are cca 470 de case. Localităţile învecinate sunt: *bucovéni̥* – azi înglobat în *búftęa* –, *ĉocănéşti̥, butimánu, períş, tamáşi̥* (sat al comunei Corbeanca). Cătunul *ĉubucáru*, cu cca 20 de case, are locuitori din Crevedia (de care aparţine) şi *aterizáţi̥* din alte părţi. Localităţile vecine nu se deosebesc ca grai, locuitorii fiind *regăţéni̥*: „ne potrivim la vorbă". În comună trăiesc doi turci, cca 20 de familii de *ţigáni̥ dă vátră* (care nu ştiu ţigăneşte), câteva familii de unguri, stabiliţi din timpul primului război mondial. Comuna a fost întemeiată după ciuma lui Caragea, de locuitorii din Buieşti (localitate azi dispărută). Sătenii au fost clăcaşi pe moşia boierului *surĉél* şi au fost împroprietăriţi la 1864. Unele familii ar fi originare din Transilvania. Proprietarii moşiei au adus meseriaşi din alte părţi, iar după 1944 s-au stabilit în comună olteni – neasimilaţi încă: *şi̯-a făcut sad‿dă i̯ei̯* – şi, mai ales în Crevedia de Jos, numeroşi basarabeni, simţiţi ca element alogen.

Crevedia este reşedinţă de comună, având consiliu popular, CAP, dispensar, cămin cultural, bibliotecă, două şcoli de 8 ani. Centrul comunei este electrificat de 20 de ani, radioficarea este generală, mulţi locuitori au televizor. Ocupaţia de bază a fost agricultura în mai mică măsură viticultura; marele combinat avicol din comună concentrează în prezent forţa de muncă locală, atrăgând şi muncitori din satele vecine. Târgul anual – *bîlĉ* – cel mai apropiat se făcea la Dârza, *la duminica máre.* Pentru a-şi vinde produsele, crevedienii merg la Bucureşti sau, mai rar, la Brezoaia. Contactul cu oraşul este frecvent şi intens: tineretul face navetă zilnică la Buftea şi la Bucureşti, fie pentru studii, fie pentru serviciu. Autobuzele Bucureşti–Crevedia circulă la intervale de 40 de minute.

Nume de familie mai frecvente: *manolăḱéşti* (colectiv), *vorniĉęása, gérman, matáḱe, ḱívu, avrám.* Prenume frecvente: la bărbaţi: *i̯i̯ón* – [*] *ála-i̯ núme dă slúgă*; *górge, dumítru, marín, mariĺán* (la copii), *grigóre*; la femei: *flǫáręa, marii̯a, i̯i̯ána, sánda, gorğíţa, tomai̯ida, au̯uríca, dumítra.* Porecle (sg. *polócru*): de bărbaţi: *ursáru, boştínă, răţói̯, berniţói̯, cǫácă, mǫárte, ţîru, pai̯áţă, tramvái̯, bidinġă, barácă, ġâġu, béna, balcói̯, brǫáscă, banană, tompléţ, résсu, sîrbu, găuázǎ, ĉúfu*; de femei: *cîrnăţǫái̯a, blendǫái̯a, găi̯ingǫái̯a, cúma, dǫápa, bisca, ovréi̯ca, sisilícă, trompleţǫái̯a, rescu̯ái̯a, gogonęáţă, troşǫái̯a, pi̯iguşu̯ái̯a, bręáza, căi̯măcǫái̯a.*

Informatorul semnalează numeroase obiceiuri specifice localităţii, majoritatea abandonate: a) flăcăii *păzęáu̯ páştele,* stând lângă foc în curtea bisericii de seara până dimineaţa; b) de Anul Nou ţiganii umblau cu *vasílca* – o căpăţână de porc împodobită; c) tot de Anul Nou, fetele puneau *púntii̯e* lângă puţ, adică o strachină împodobită cu bani, flori şi mărgele. Găsită cu chiciură dimineaţa, prevestea căsătoria. Flăcăii furau banii; d) a treia zi de Paşti, flăcăii se strângeau la „prăvălie" la *refenġá* – o masă comună, la care fetele aduceau ouă încondeiate; e) la Bobotează umblă *i̯ordănitóri̥* – flăcăi care botează cu aghiasmă şi saltă pe braţe pe cei din casă, primind în schimb carne, cozonaci etc.

B. Date despre informatori

I. Dumitru M. Dumitru (*dumítru me dumítru*), poreclit *mitícă cǫácă,* născut la Bucureşti, din părinţi originari din Crevedia, şi revenit în sat din pruncie. Are 56 de ani, a urmat 7 clase elementare şi 3 ani de cursuri agro-zootehnice la CAP locală. Stagiul militar prelungit, la jandarmi, la Găeşti şi în jud. Vlaşca, Ploieşti, Braşov; concentrări la Bucureşti – acestea constituind singurele deplasări de durată. Citeşte presa. Ştie puţin ruseşte, din timpul războiului. Căsătorit (vezi S II). Informator inteligent, dispus să compare graiul şi realităţile locale cu cele întâlnite în alte părţi. Ţine să sublinieze că el nu mai vorbeşte ca cei „fără carte" şi „ca femeile"; într-adevăr, chiar în conversaţia curentă se deosebeşte de soţia sa, mai conservatoare; reprezintă fidel situaţia lingvistică dominantă în comună. A răspuns la chestionarul general şi la cele speciale privind *Agricultura, Viticultura, Cânepa* (cu ajutorul S II), *Oieritul* (incomplet) şi *Terminologia meseriilor.*

II. Dumitru Lixandra, zisă *sánda cǫácă,* poreclită *bisíca,* 53 de ani, curs de alfabetizare; părinţii din comună. Soţia S I. Grai conservator. Răspunsurile ei sunt notate cu [*]. Informator AFLR.

III. Vorniceasa Tudor, 76 de ani, 4 clase; a fost 27 de ani muncitor la uzinele Griviţa, Bucureşti. Tendinţă de literarizare în lexic, conservator ca fonetică. Răspunsurile lui sunt notate cu [**].

IV. Gherman Gheorghe, 54 de ani, 4 clase, agricultor. Fratele S I. Răspunsurile lui sunt notate cu [***].

Data anchetei: 25–28 nov. 1968.

821. CREVEDIA MARE, jud. Ilfov**

A. Date despre localitate

Sat de câmpie de mărime medie (cca 500 de case), reşedinţă a comunei cu acelaşi nume, *crevedii̯a máre* este situată la 30 km de Bucureşti, pe şoseaua spre Videle. Deoarece, în vechea împărţire administrativă, comuna a aparţinut de jud. Vlaşca, *crevediĺéni* continuă să se considere *vlăşĉéni̥.*

Prin comună trece *nęájlovu* şi afluentul său, *drîmbómnicu.*

Satele comunei sunt: *crevedii̯a máre, crevedia mícă, golăşéi̯* – azi *dęálu, sfîntu górge, pribói̯u, găisęánca*; mahalalele din sat sunt numite: *pinguíni̥, călugăręásca, línia obái̯a, ~ frânţa sau ~ şcóli, ~ máre, ~ lúnĉi.* Nume de terenuri agricole: *dęálu ăl máre, la bómbă, válęa ai̯lántă, la ţélină* sau *la arţăríş, pă făşíi̯e, îm‿vălĉęá, ursu̯ái̯a, la vizui̯íni̥, la frunzáru*; nume de păduri: *căşĉorğánca, mi̯érla* (a aparţinut unei negustorese numită astfel), *ĉupăğğánca*; dealul *ĉetáţęa féti*; *púţu rudárului̯, ~ lu moş stan lúpu, ~ dîn crîng, fîntína negręánu.* Locuitorii din Crevedia Mică sunt veniţi din jud. Olt, la sfârşitul sec. al XIX-lea. Localităţile învecinate sunt: *bucşáni̥, rǫáta, mîrşa, golęásca, ui̯éşti̥, málu spártu, căşĉǫárele, vînătóri̥i mícĉ.* Informatorul menţionează că la Malu Spart şi la Căscioarele se vorbeşte „cu *tu*, cu *fă*". În sat trăiesc numai două familii de ţigani, romanizaţi. Instituţii în localitate: consiliu popular, dispensar, cămin cultural, poştă. La depozitul de fermentare a tutunului din comună, mâna de lucru se recrutează din vecinătatea apropiată. Ocupaţiile tradiţionale principale sunt agricultura şi cultura tutunului; în prezent, cei mai mulţi bărbaţi lucrează la Bucureşti, ca muncitori, făcând naveta zilnic. Pentru desfacerea produselor, crevedienii merg la Bolintin şi la Roata; pentru studii, tineretul se duce la Bolintin (liceu) şi Bucureşti (universitate). Conform tradiţiei, pe dealul Cetatea Fetei ar fi avut Negru-Vodă o cetate. Satul, întemeiat pe locul unei foste păduri, ar fi fost „adus la linie" de „doamna lui Suţu-Vodă".

Nume de familie mai frecvente: *ispás, antonéscu, petrişór, constantín, tronáru, donéscu, dáscălu, górge.* Prenume frecvente:la bărbaţi: *constantín, i̯i̯ón, górge, marín, nicoláe, negúţ, rádu, flóręa, stan, ştefán, i̯ilíi̯e, dumítru, socráte*; la femei: *ráda, zói̯a* (*i̯ǫái̯a*), *i̯i̯ána, flǫáręa, maríi̯a, stána, lína, ġerġína, gafíţa, costantína, líca* (= Elena), *niculína, domníca.* Porecle: de bărbaţi: *tríĉşe, căcănáru, corcodél, marín al zíni, i̯epurílă, zbîrnu, sticléte, cúlu, ġúġă, mîndręánu* – „e cu un picior slut", *olţęánu, găuázǎ, stoi̯cán, múĉęa, álbu, ĝęandáru, ţîru, mútu, barosánu, pîrvu, ġílęa, ġínęa, dragóznęa, bijulícă, crăĉún, musulín, cúrcă, rácu, cotîrnél, bidęa, ĉacîru, ştéfęa, căcăţói̯, libúş*; de femei: *ĉulu̯ái̯ca, trénu, badírca, delǫái̯ca, bindilíca, ĉoḱíţa, bobocíca, cîrna, liţícă brînză, ţidáu̯* nu putea spune „îţi dau", *bęáca, olţęánca, gódinu, rói̯ba, clospána, tudóra gîrli, jarcaléta, ḱála, probábila, codobátura, ḱirieĉǫái̯a, mimǫái̯ea, tuculęása.*

Sat de moşneni, destul de bogat, electrificat în întregime. Şoseaua spre Bucureşti este asfaltată de curând; bătrânii merg rar la oraş. Deşi nu mai sunt purtate, piesele de port sunt păstrate „pentru moarte".

B. Date despre informatori

I. Ispas Radu (*ispás rádu*), poreclit *ĉiturán* (pentru că, în adolescenţă, a reparat o *ĉítură* pentru a putea bea apă); 69 de ani: *am plecat pă* 70; 4 clase, născut în sat; agricultor şi chirigiu, făcea transporturi mai ales la Giurgiu, Alexandria şi Fieni (Dâmboviţa). Stagiul militar în Bucovina, în 1925. Slab contact cu oraşul. Afirmă că mai demult citea cu plăcere poveşti, basme şi romane istorice. Părinţii – agricultori. Mama era născută în Sfântu Gheorghe. Soţia – S II. Copiii, căsătoriţi, în sat. Informator excepţional: interesat de anchetă, aduce precizări semantice, dă amănunte etnografice, compară graiul local cu cele din localităţile vecine. A răspuns la chestionarul general şi la chestionarele speciale: *Cânepa, Agricultura, Terminologia meseriilor.* Informator AFLR:

II. Ispas Rada, 69 de ani, fără şcoală, născută în sat. Soţia informatorului principal. Răspunsurile ei sunt notate cu [*]. Informator AFLR.

Ancheta a avut loc în 31 oct. – 3 nov. 1972. A participat şi Victorela Neagoe.

822. BUCUREŞTI, cartier Militari

A. Date despre localitate

Fosta comună suburbană Militari (*milităr̥i sátu nou̯*), punctul 934 ALR I, devenise, la data anchetei, cartier al capitalei, situat în partea de vest a acesteia. Locuitorii se socotesc ilfoveni.

În apropiere curg Dâmboviţa şi Argeşul. Comuna era mică şi n-avea mahalale, iar străzile au avut, de la început, denumiri de tip urban. Nume topice în cuprinsul fostei comune: *púţu lu moş i̯ordán, la rizérvur̥i* (= parcele separate de loturile principale atribuite prin împroprietărire), *la movílă, î‿vále la nisipáru* (= numele proprietarului), *la salcîm la bába nęága.* În copilăria informatorului, satul avea cca 150 de case. Localităţile învecinate sunt *grozăvéştii̯u, comúna róşu, bragadíru, ĝuléşti̥* (cartier), *dúdu, ḱájna.* Cartierul Drumul Taberei, vecin cu cartierul Militari, este construit pe loc gol, locuitorii fiind veniţi din toate părţile oraşului. Diferenţe de grai se remarcă la *dúdu şi ḱájna*: *vorbéşte bulgăréşte eştii̯a,* precum şi în *comúna*

---

* După împărţirea administrativă din 1981, jud. Dâmboviţa.

** După împărţirea administrativă din 1981, jud. Giurgiu.

rọ́ṣ'u: *sîn‿maj'oritátẹa țigánį*. La fabricile din cartier: Dinamo (mașini electrice), București (confecții) – ambele vechi –, „fabrica de lapte" și URMOAS (porțelan) – nou construite – lucrează muncitori (navetiști) din București, Chiajna, Roșu, Dragomirești, Ciorogârla și Domnești. În Militari sunt trei școli generale și un liceu. Ocupația tradițională a fost agricultura, înlocuită azi cu munca în industrie, ca muncitori și *slujbáșį*. Se menține un număr oarecare de *lăptárį*, care aprovizionează capitala.

Comuna Militari a fost înființată, după Războiul de Independență, cu veterani împroprietăriți originari din Domnești, Bragadiru, Poieni, Jilava. Până în 1948 a fost comună suburbană. Caracterul rural s-a pierdut după 1965, când s-a construit noul cartier de blocuri; populația comunei a fost, în mare măsură, dislocată în urma demolărilor. Cu 40 de ani în urmă, se ținea în Militari târg săptămânal, frecventat de locuitorii satelor vecine.

Nume de familie mai frecvente: *popéscu, nẹágu, neguléscu, tănáse, tănăséscu, marin, marinéscu, crístẹa, cristéscu* (numele simplu și cel derivat fiind purtat de membrii aceleiași familii). Prenume frecvente: la bărbați: *marin, alecsándru, gǿrğe, costantín* (*costél*), *i̯iu̯ón* (*i̯onél*), *tóma* (*tomíță*), *nícu sau niculái̯e, dumítru* (*mitícă*), *rádu*; la femei: *maríi̯a, pétra, eléna, stáṇca, i̯iu̯ána, sáfta, ḱíra, coṇstánța* (*tánța*), *lucîca, jána, alecsăndrína. Polécre*: la bărbați: *cocoșílă, bigán, bau̯úlẹa, fúlğer, tăbîrcă, u̯ótu, cătăríĉ, dumán, crívăț, făt-frumós, dumnezéu̯, pestríțu, bîzgán*; la femei: *bigănọ́ái̯a, tăbîrcọ́ái̯a, bîzgănọ́ái̯a*.

Obiceiurile specifice s-au pierdut, datorită contactului strâns cu capitala.

B. Date despre informator

Marin N. Velicu (*marin ne nẹágu și velícu*), poreclit *fuduláiḱe*, 64 de ani, 4 clase, născut în Militari. Agricultor și camionar (a avut camion cu cai); a lucrat și ca magaziner, timp de 27 de ani, la întreprinderile 23 August (panificație) și Dinamo; pensionar. Stagiu militar la Constanța și București, în 1926–1928. Deplasări ocazionale la Craiova, Roșiorii de Vede, Turnu-Măgurele și, în timpul războiului, în Moldova. Citește ziarele și cărți de viticultură și de horticultură. Tatăl informatorului, *plugár*, era născut în Domnești și a venit în Militari ca *flăcăi̯ándru*, când tatăl său a fost împroprietărit; mama, orfană, a crescut în Militari. Soția, născută în Militari, cu 2 clase, a lucrat cca 20 de ani la Pirotehnia armatei, ca muncitoare. Dicțiune foarte răspicată, cu alterarea sporadică a șuierătoarelor datorită unui defect al danturii. Informator bun, înregistrat și pentru AFLR. A răspuns la chestionarul general și la cele speciale privind *Agricultura, Viticultura, Oieritul* (incomplet) și *Terminologia meseriilor*.

Ancheta a avut loc în 14–18 dec. 1968.

823. UIEȘTI, com. Bucșani, jud. Ilfov*

A. Date despre localitate

Situat în câmpie, în apropierea căii ferate București–Roșiori, la cca 5 km nord-est de Videle, satul *ui̯éștį* se numea Uiești–Moșteni, în perioada în care comuna de care aparținea era Uiești. Locuitorii, *ui̯eștén̦į*, continuă să se considere *vlăș̌cén̦į*. Satul are cca 900 de locuitori (200–300 de case), comuna cca 7000. Localitatea a fost anchetată de G. Weigand (pct. 424).

Prin comună trece râul *nẹájlov* și afluentul său, Dâmbovnicul (*drîmbómnic*). Satele comunei sunt: *golẹ́asca, ui̯éștį, obedén̦į, aṇğeléștį, vádu lat, bucșán̦į, podișóru*; părțile satului: *la șosẹ́ạ, úli̯ța sfátului̯, la fórturį*. Nume de păduri: *la tiḱíi̯e, săráca, ĉupăğẹ́ṇca*; de terenuri agricole: *în pădúre, válẹa cu corbį, lácu răți sau̯ bratilóv, iṇ‿comúnă, în lúṇcă, la păru lu nicúla, dăvále, la críṇgu lu mărḱidán, la cobán̦į*; de puțuri: *púțu lu bádẹa dúță, ~ ~ burğíu̯, ~ ~ dorobánțu*. Localitățile vecine sunt *mîrșa, cleján̦į, ogrezén̦į*. Subiectul afirmă că locuitorii din Mârșa și cei din Coșoaia vorbesc urât, „se blesteamă". În sat există o școală de 8 ani, cămin cultural, brigadă SMT și sediul CAP. Biserica din sat este declarată monument istoric, dar nu e punct turistic. Ocupația de bază a uieștenilor este agricultura, azi, majoritatea bărbaților lucrează ca muncitori pe șantiere în București, la sonde la Vida și la Roata sau la CFR, făcând naveta zilnic sau săptămânal. Numeroși tineri s-au stabilit în București, lăsând ulițe întregi pustii în sat. Pentru desfacerea produselor, uieștenii se duc la Roata, la Videle și la Bolintin. Copiii își fac studiile medii la Vida și la Olteni, cele superioare la București.

Nume mai frecvente: *ğiṇgáșu, răduléscu, ḱíțu, timpuríu̯u*. Prenume frecvente: la bărbați: *i̯iu̯ón, bádẹa, costandín, marín, dumítru, niculái̯e* și *trandafḱír*; la femei: *i̯iu̯ána, maríi̯a, sánda, catirína, dumítra*; se mai întâlnesc: *cîrstína, trandafḱíra, flọárẹa. Polọácre* (sg. *polọácră*) de bărbați: *răfúiṇea, búră, túĉẹa, ĉontílă, vătúi̯u, vreme-rẹá, cúcu-pă-dărác, léu̯u, peticáru, fléĭcă, ĉoc, pîspídîcu, păcăṇẹáță*; de femei: *lẹáu̯a, ĉocláṇa, plotonéru̯, míța nebúna, lenúța lu gọáṇgă, pîrlọ́ái̯ca, zicọ́ái̯ca, ĉocăníța, lupu̯ái̯ca, pipirí̦șca*.

Data anchetei: 23–26 nov. 1971.

B. Date despre informatori

I. Nidelea Sandu (*nidélẹa sándu*), zis *sándu lu nidélẹa*, născut în Uiești, 65 de ani, a urmat la școală o singură clasă. Agricultor, a lucrat timp de 8 ani ca mulgător la ferma din Bucșani. Stagiul militar la Satu-Mare, în 1920–1921. Părinții, localnici, agricultori. Soția localnică, fără știință de carte. Are două fiice, căsătorite la București, muncitoare. Bărbații din sat fiind aproape toți navetiști, a trebuit să ne mulțumim cu acest informator, nu prea inteligent. În special răspunsurile la chestionarul morfologic au fost greu de obținut. A răspuns la chestionarul general.

II. Nidelea Marin, 68 de ani, 5 clase. A fost om de serviciu la școală. Am verificat, cu ajutorul lui, unele răspunsuri date de fratele său – S I –, notând intervențiile lui cu [*].

III. Rada Constantin, 66 de ani, 2 clase. Agricultor, a fost logofăt pe moșia boierească. A răspuns la chestionarele speciale: *Agricultura, Viticultura*.

IV. Rada Trandafira, 59 de ani, fără școală , soția S III. A răspuns la chestionarul special *Cânepa*.

V. Petrache Victor, 41 de ani, 7 clase, din satul Goleasca. A răspuns la chestionarul special *Oieritul*.

VI. Leanca Șt. Ștefan, 49 de ani, 4 clase, tâmplar, dogar și rotar, a învățat meseria la București. A răspuns la chestionarul special referitor la *Terminologia meseriilor*, chest. 2474–2523.

VII. Timpuriu Ștefan, 80 de ani, 7 clase, născut în Bulbucata (comună apropiată, situată pe Neajlov); cojocar, a învățat meseria la București. A răspuns la chestionarul special *Terminologia meseriilor*.

Data anchetei: 23–26 nov. 1971. A participat și Ioana Nechita.

* După împărțirea administrativă din 1981, jud. Giurgiu.

824. MIHĂILEȘTI, jud. Ilfov**

A. Date despre localitate

Sat de câmpie, situat la 23 de km sud-vest de București, pe șoseaua spre Alexandria, *mihăi̯léștį* este satul de reședință al comunei omonime. Locuitorii – *mihăi̯leștén̦į* –, în număr de cca 1300 (cca 450 de case), se consideră, după vechea împărțire administrativă, *vlăș̌cén̦į*. Localitatea a fost anchetată pentru ALR I: pct. 932.

Prin comună curge *árğeșu*, în apropiere mai fiind cunoscute *ĉorogîrla, sabáru* și *nẹájlovu*. Satele comunei sunt: *mihăi̯léștį, costín̦į, túfa, drăgănéscu, búda*. Ulițele din sat se numesc *broscăríi̯e* – „era lac mare" – *ĉenușárį, líni̯a máre, dă‿vále, vlăduléștį, țigăníi̯a, úli̯ța lu prezidéntu* (poreclă). Nume de terenuri agricole: *la perį lu notáru, la țélină, la plopḯ, lúṇca, la vii̯ la băn̦éștį, la cătínă* (numai ca nume topic!), *bragovẹ́ạ̈nca, la lácu lu cúcu, pă cụástă*; nume de păduri: *natálii̯a, zăvói̯u lu bụáșcă, arțăríșį*; puncte de reper: *spetẹ́ạza* (fântână), *crúĉẹa lu minícă, ~ la mihái̯ a lu múĉẹa*. Localitățile învecinate se numesc *búda, popéștį, nováĉ* (ultimele două fiind sate ale com. Mihăilești), *pọ́șta, gornén̦i* (a.), *ḱirculéștį* (a.), *ștejáru, băn̦éștį, i̯epuréștį*. Ca grai se deosebesc satele Iepurești și Bila, unde trăiesc mulți bulgari. În Mihăilești locuiesc și cca 30 de familii de țigani. La combinatul avicol din comună lucrează și muncitori din comunele vecine; la GAS lucrează „vlășceni" din Ghimpați, Copaci și Gorneni. În sat există consiliu popular, trei școli de 8 ani, cămin cultural, bibliotecă. Comuna este electrificată, există 40–50 de televizoare. Ocupația principală este agricultura; generația tânără preferă însă munca în industrie, făcând naveta la București. Tot spre București se îndreaptă tineretul studios, precum și activitatea comercială (aceasta din urmă și spre Ghimpați, unde se ține târg săptămânal).

Nume de familie mai frecvente: *manoláḱe, uṇgurẹ́ạnu, pétre, negrílă*. Prenume frecvente: de bărbați: *i̯iu̯ón, vasíle, gǿrğe, dumítru, stói̯ca, stan, marín*; de femei: *lẹ́ana, maríi̯a, sófii̯a, ğergína, florica, frusina, tudóra, ána. Polọ́acre* (sg. *polócru*): de bărbați: *pescáru, gogîrță, tudorẹ́ạṇcă, musíu, papáĉẹa, fúră-u̯óu̯o, u̯ou̯ușór, prezidéntu, bîldîr, scále, temelíi̯e, búșcă, dída, diḱíu̯u, bițói̯, ḱírca, múscu, marínĉu*; de femei: *dína, dída, fótili, vasílca* (*vasilíca i̯e númili*), *băculẹ́ása, madeléna, tălpẹ́ạnca, tánța* (*i̯a i̯e costánța*), *cúla, béla*.

Influența capitalei, de care comuna e legată prin curse de autobuz care pleacă la fiecare 30 de min., este puternică.

B. Date despre informatori

I. Manolache Vasile (*manoláiḱe vasíle*), poreclit *iṇválidu* (îi lipsește un braț din război), născut în Mihăilești, de 47 de ani, agricultor, 4 clase, stagiu militar la Craiova, în 1942. Lucrează de câteva luni la București, ca portar. Merge la București cu marfă. Părinții erau din sat, agricultori. Soția, născută în Chița, com. Gorneni (la distanță de cca 7 km de Mihăilești), are 4 clase. Are două fiice, muncitoare la București, și un fiu la școala profesională agricolă. Din cauza apropierii de București, găsirea unui informator corespunzător normelor generale a fost dificilă. Cel la care ne-am oprit nu e prea inteligent, fiind, în același timp, marcat psihologic de infirmitate. Răspunsurile la chestionarul morfologic au fost greu de obținut, în special formele de mai mult ca perf., perf. s. și viitor. Am remarcat o tendință constantă de a evita în răspunsuri formele locale de perf. compus, pe care le utilizează în vorbirea curentă. A răspuns la chestionarul general și la cele speciale referitoare la *Agricultură, Viticultură, Oierit*.

II. Manolache Elena, 23 de ani, 5 clase, muncitoare la întreprinderea „Borangicul" din București, fiica informatorului principal. Răspunsurile ei sunt notate cu [*].

III. Manolache Ioana, soția S I, fără școală, născută în Chița, com. Gorneni. Intervențiile ei ocazionale la chestionarul general sunt notate cu [**]. A răspuns la chestionarul special *Cânepa*, contribuțiile soțului la acest capitol fiind notate cu [*].

IV. Tufeanu St. Gheorghe, 80 de ani, are 5 clase primare și 6 luni de școală de meserii la Clejani (pe Neajlov). A lucrat fierărie, rotărie și tâmplărie în atelierul unui meșter din Buda, apoi a avut atelier propriu în Mihăilești. Stupar la CAP. Nivel cultural ridicat. A răspuns la chestionarele speciale: *Apicultura, Terminologia meseriilor*.

Data anchetei: 28 nov.–1 dec. 1967.

** După împărțirea administrativă din 1981, jud. Giurgiu.

825. COMANA, jud. Ilfov*

A. Date despre localitate

Sat de câmpie, situat la cca 30 de km spre sud de Bucureşti, pe linia ferată Bucureşti–Giurgiu, *comána* este satul de reşedinţă al comunei cu acelaşi nume. Locuitorii – *comănén'*, sg. *comănẹ́n* –, în număr de cca 2200 (9500 în toată comuna), se consideră, după vechea împărţire administrativă, *vlăşcén'*, (sg. *vlăşcẹ́án*).

Prin comună curge *nẹ́ájlovu*, căruia „la geografie" *i̯-a zis şi cîlniştẹa* (în realitate, Câlniştea este afluent al Neajlovului). Nu sunt munţi în apropiere, singurul accident de relief fiind *dẹ́álu mórii̯*. Satele comunei sunt: *faloşteọ́áca, gurbánu* numit azi *vlad ţépeş, budénii̯* (art.), *grădiştẹa, comána*. Părţile satului se numesc: *sîrbi', ᵘostrọv, spre gáră, spre ocól, válẹa mórii̯, spre spitál* (spitalul nu mai există). Nume topice în cuprinsul comunei: *livédẹa pópii, válẹa lu moj‿dóbre, ~ góii, ~ spiridónului̯, ~ lu bálotă, ~ u̯óţilor: i̯e-m‿pădúre* (văi prin care se scurge apa (de ploaie) în lac); terenuri agricole: *la buturúğ* (= pe curătură), *góia, la ţélină, la prundẹ́áŋca, pă lúŋcă, la bătáia máre, la sílişti, la pădină, la ţíntă*; fântâni: *la spiridón, púţu lu sobáru, ~ mórii̯, ~ pópii̯, fîntîna cu núcu* (în pădure); cruci: *stîlpu lu sávu, crúĉa lu gligọ́re*; porţiuni de pădure: *bănui̯íta, mojdrẹán, cása pădúrii* (= canton silvic, desfiinţat de mult), *funéru, cúi̯bu cu bârză, cọásta lu tudoráke, la spai̯éle*. Localităţile învecinate se numesc *mihái̯ brávu* fost *dadilóvu, brăniştári', gostinári', prúndu, colibáşi'*. Nou înfiinţată este mahalaua *vai̯déi̯ei̯* din Vlad Ţepeş, ai cărei locuitori sunt veniţi de pe malul inundabil al Argeşului. Informatorul nu poate preciza deosebirile de grai din satele învecinate, deşi susţine că acestea există *în fii̯ecáre, la diferíte obiĉéi̯e, i̯e skímbáţi', şĭ gostinárii̯, şĭ brăniştárii̯*. Dar *vórba a mai̯ búnă românẹ́ăscă la comána i̯éste!*

Întinsa pădure Comana, lacul şi mânăstirea din secolul al XVI-lea – devenită biserică de sat – sunt (la data anchetei) prea puţin vizitate de turişti, din cauza dificultăţilor de transport şi a stării proaste a drumurilor. În comună au fost „sârbi" (de fapt, bulgari), dar s-au deznaţionalizat; sunt cca 150 de familii de ţigani. Există, în comună o *séçţii̯e piscícolă*, cu muncitori localnici. În sat există consiliu popular, şcoală, cămin cultural, dispensar, casă de naşteri, bibliotecă, librărie, magazine etc. Locuitorii sunt agricultori şi muncitori navetişti – la Bucureşti şi Jilava, mai puţini grădinari şi muncitori forestieri. Târg săptămânal, la care veneau oamenii până dinspre Giurgiu, *să făcẹ́ă márţẹa, da acúma nu să mai̯ fáce*. La piaţa locală zilnică, modestă, contactul se face cu locuitorii satelor apropiate, iar la Călugăreni e târg mare duminica. Tineretul se îndreaptă spre Bucureşti pentru liceu şi studii superioare, spre Bucureşti şi Giurgiu pentru şcoli profesionale. Contactul cu oraşul este strâns, iar majoritatea reprezentanţilor generaţiei tinere are studii medii.

Nume de familie frecvente: *ţépuru* (colectiv: *ţepuréştii̯*), *soáre* (colectiv: *soréştii̯*), *dóŋcu* (colectiv: *donculéştii̯*), *pîrvu, comán, ţóŋẹa*. Nume de botez obişnuite la bărbaţi: *marín* (cel mai frecvent), *górğe, vasíle, stan, ii̯uón, túdor, costantín*; la femei: *maríţa, ii̯uána, gérgina, costandína, lína, tudóra, maríi̯a, frusína*. Porecle (sg. *poróclă*) de bărbaţi: *brutáru, mágeru, şoriĉél, dúrlẹa, kofţẹ́ă, tonólẹa, a lu údrea, tătáru, bulgáru, ĉẹai̯, rikiţáru, moldovẹ́ánu, pénĉa, tézlă, drăgói̯, colác, ĉómbe, durlígă*. Femeile poartă, de obicei, porecla soţului: *a lu mágeru, a lu şọáreĉe* sau *magereása, şoriĉọ́ái̯ca, şogîrĉẹ́áŋca, drăgána, ĉorkína, morcọ́áşa, cúla* (= Necula), *găgána*.

B. Date despre informatori

I. Petre Gheorghe (*pétre górğe*, figurează în acte ca *pîrvu górğe*), zis *górğe al lẹánii̯*, născut în Comana, 66 de ani, 2 clase; agricultor şi paznic la pompele de irigaţie din comună. Stagiul militar la Roman, în 1925. A fost cu pepeni de vânzare la Câmpulung şi la Cluj, rar la Bucureşti. Părinţii localnici, agricultori; soţia, localnică, nu a urmat şcoală. O fiică, absolventă a ICEF; este stabilită la Bucureşti; contacte sporadice. Informatorul locuieşte în casă cu fiul său, bacalaureat, şi cu soţia acestuia, medic veterinar (studii la fără frecvenţă). Cu toată instrucţia şcolară redusă, Gh. P. citeşte cu plăcere, în măsura în care timpul îi permite, ziare şi romane („Moromeţii", „Desculţ"), este la curent cu situaţia politică, are noţiuni clare de istorie şi geografie. Influenţa intelectualilor din familie se simte în lexic, nu şi în fonetică. A răspuns la chestionarul general, precum şi la cele speciale privind *Agricultura, Viticultura, Cânepa* (cu participarea soţiei) şi *Oieritul* (incomplet). A fost înregistrat şi pentru AFLR.

II. Dragne Teodora, 62 de ani, 4 clase. Şi tatăl ei a fost stupar. Soţul contabil, fiica cercetător ştiinţific. A răspuns la chestionarul special *Agricultura*.

III. Iliuţă I. Ion, 45 de ani, 7 clase. Rotar şi dulgher, a învăţat meseria de la tatăl său. A răspuns la chestionarul special *Terminologia meseriilor*.

Ancheta a avut loc în 24–27 sept. 1969.

826. GHIMPAŢI, jud. Ilfov**

A. Date despre localitate

Sat de câmpie, situat la 40 de km sud-vest de Bucureşti, pe şoseaua spre Alexandria, *gimpáţi'* se numea, la data anchetei, Săiicioara, aparţinând de com. Crovu. Ulterior, la insistenţele locuitorilor, s-a revenit la vechea denumire. Locuitorii – *gimpăţén'* –, în număr de cca 1500, se consideră *muntén'* şi, după vechea împărţire administrativă, *vlăşcén'*. Localitatea a fost anchetată şi pentru ALR I: pct. 928.

Prin comună curge *rîu̯u glavaĉóg cu afluéntu milcovắţ*. Străzile satului se numesc *şoşẹ́áu̯a naţi̯onálă, linía máre du pă vále, línia du pă dẹál, línia şcóli, úliţa bisérici, ~ vádului̯*; mahalalele: *pádina, tabáĉ, fundén', cartéru ţigánⁱlor*. Alte nume topice: *pi̯etrósu, válẹa cojócului̯, vălĉi̯á, adíŋcáta, dan, su̯uát, rîpă, lúŋcă; fîntîna dă pă válẹa máre*. Localităţile vecine sunt *válẹa plópilor zis bălárii̯a, nai̯ipu, létca vélke, létca nóu̯ă, căminẹ́ásca*. Graiul este deosebit de cel din Ghimpaţi la [ɛ] *bălárii̯a, copáĉu şi bíla*, unde se vorbeşte *sîrbéşte* (de fapt, bulgăreşte). În comună trăiesc şi ţigani – *ursár'* şi *piteştén'*, precum şi *rudár'*, care „nu vorbesc ţigăneşte; se trage din daci". În sat se află consiliu popular, o şcoală de 8 ani, ocol silvic, dispensar şi spital. Comuna este electrificată (incomplet) din 1965 şi radioficată; la data anchetei există cca 50 de televizoare. Un depozit de fermentare a tutunului şi un atelier de plăpumi funcţionează cu muncitori din comună, din Căminească şi Drăgăneşti-Vlaşca. Ocupaţia de bază a locuitorilor este agricultura, în special cultura tutunului, numărul celor plecaţi pe şantiere, la Bucureşti, fiind redus. Unii lucrează la fermele de stat din Mihăileşti şi Bragadiru, făcând naveta zilnic. În Ghimpaţi se ţine un târg săptămânal vestit, la care vin locuitori din *vláşin, ĉolánu, skítu, létca nóu̯ă, rúşi lu asán* – azi *milcovắţ, comoára, călúgăru*; alte centre comerciale frecventate de ghimpăţeni: Bucureşti şi Giurgiu. Tineretul urmează liceul la Drăgăneşti-Vlaşca şi studiile superioare la Bucureşti.

Nume de familie mai frecvente în sat: *vlădunícă, pi̯éle, álde bădílă, drăgán, artín, áldẹor bădéscu*. Nume de botez: bărbăteşti: *iᵘón, górğe, ílii̯e, aᵘrél, dumítru, marín*; femeieşti: *maríi̯a, iu̯ána,gergína, dumítra, flọárẹa* (foarte frecvent), *vasíla, ĝeorĝéta* [T], *milána*. Porecle (sg. *polọ́ácră*) de bărbaţi: *ţándără, bicọ̆, mînzu, arbaĝíc, manikér, ilácu, lánă, zgánţă, ĉẹau̯úş gúţă, găᵘúlẹa, cîriţálă, ĉọábă, ĝiu̯oĉél, băsói̯u, au̯úţă*; de femei: *ĉau̯uşu̯áica, jăidăru̯ái̯ca, trăŋcănu̯ái̯a, dílca, kála*.

Obiceiurile nu diferă de cele din satele vecine: *steaua, irozii, capra, vasilca*.

B. Date asupra informatorilor

I. Drăgan Cr. Ion (*drăgán crístẹa iu̯ón*) zis *pópa iu̯ón*, alintat în familie *pui̯işór, pui̯ándru*, născut în Ghimpaţi, 61 de ani, 5 clase; agricultor şi cântăreţ la biserică; stagiul militar, în 1929–1931, la Alexandria, Bucureşti şi Iancu Jianu. Deplasări la Giurgiu (o concentrare) şi la Bucureşti. Citeşte ziare (pasionat de sport), cărţi de basme şi cu subiecte istorice. Părinţii şi soţia localnici, agricultori; soţia a urmat *analfabétu*. Din cei cinci copii, trei au urmat şcoli profesionale. Dantura şi auzul bune. Informator inteligent, cu vocabular bogat, câştigat în armată şi din contactul cu fruntaşii satului; stăpâneşte bine şi lexicul tradiţional. Simţ morfologic dezvoltat. Interesat de anchetă, are multă răbdare. A răspuns la chestionarul general, precum şi la cele speciale privind *Agricultura, Viticultura, Cânepa, Oieritul, Terminologia meseriilor*.

II. Matei Alixandru, 67 de ani, 5 clase. A învăţat stupăritul de la un vecin şi „din carte". A răspuns la chestionarul special *Apicultura*.

III. Piele Milana, 65 de ani, localnică. A completat informaţiile subiectului de bază la capitolul *Cânepa*. Răspunsurile ei sunt notate cu [*].

IV. Vlad D. Gheorghe, 62 de ani, 3 clase. A completat răspunsurile informatorului principal la chestionarul special *Terminologia meseriilor* (răspunsuri notate cu [*]).

Data anchetei: 12–15 martie 1968.

827. STOIENEŞTI, jud. Ilfov***

A. Date despre localitate

Aşezat în câmpie, la cca 50 de km spre sud de Bucureşti, lateral faţă de şoseaua Bucureşti–Giurgiu (8 km), *stoi̯enéşti* (II: *stoi̯inéşti*) este satul de reşedinţă al comunei cu acelaşi nume. Locuitorii, *stoi̯eneştén'*, se consideră, în mod tradiţional, *vlăşcén'*. Prin sat curge *cîlniştẹa*. Satele comunei sunt *tangîru, mi̯irắu̯u, stoi̯inéşti*; cătune mai sunt *răscái̯a, fundén', i̯enculéşti* zis *satu-nóu fenedéu̯*; străzi: *şoşẹ́áu̯a, úliţa mórii̯*.

Nume topice în raza comunei: terenuri agricole: *válẹa móri, ~ vi̯ílor, ştejărél*; dealuri: *dẹálu tangîrului̯ – răzór cu comúna, dobrişán, măgura* – „e făcută de *jîdovʸ; a zgîrmát acólo* şi a găsit cioburi, oase"; păduri: *sálĉia róşi̯e, ogárca, singurẹ́áŋca, válẹa nẹágră*; puncte de reper: *púţu lu busui̯óc, ~ ~ rádu blíca, ~ ~ gógor, crúĉẹa lu milẹa táblă, ~ ~ táke*. Localităţile învecinate sunt *strîmba, pangăléşti* [a.], *bíla, zis frătéşti i̯erá odátă*. În Bila, locuită de bulgari, graiul e deosebit. Satul nou *fenedéu̯* a fost înfiinţat la împroprietărirea din 1945 (făcută de FND = Frontul Naţional Democrat); locuitorii provin din Stoieneşti. În sat există consiliu popular, şcoală de 8 ani, bibliotecă. Ocupaţia de bază a locuitorilor este agricultura. În ultimii ani, numeroşi bărbaţi lucrează, ca muncitori, la Bucureşti (Întreprinderea de Distribuire a Gazelor) şi la *jîláva* sau la fermele „30 Decembrie" şi Bălănoaia (spre Giurgiu), făcând naveta zilnic.

Activitatea comercială se desfăşoară la Călugăreni şi Bucureşti; studiile medii şi superioare atrag tineretul spre Bucureşti.

Nume frecvente în comună: *motrán, dumitráşcu, petẹọácă, pîrván, gógoră, miclói̯, cămăráşu, táblă, păcríşte, gẹánă, ţẹólẹọácă, tái̯ke, nédẹa*. Prenume la bărbaţi: *i̯uon, rádu, marín, costantín, iván, tănáse, górğe, vóicu, stan, stáŋcu, i̯ordáke, dumítru, niculái̯e, túdor, bádẹa, costícă, pétre, ilii̯e, cîrstẹa = crístẹa*; de femei: *i̯iu̯ána, maríţa, tudóra, gergína, stána, ráda, măriu̯ára, stáŋca, pău̯úna, pétra, costandína, vóica, i̯ordána, victóri̯a, cristína = cîrstína, pău̯ulína, lína, ilíŋca, oi̯íţa, ĝíţa, ĝéta, ĝína, elisavéta*. *Polu̯ácre* de bărbaţi: *presẹ́ácă, băşínă, dínă, trei̯‿izméne, ĉẹóĉa, pórcu, dédu, găi̯ínă, şúpe, putére, cúcu, mertíc, cotói̯u, i̯úcu, răbíŋcă, ĉupercánu*; femeile sunt numite, de obicei, după bărbaţi: *ţigáŋca, găi̯ína,*

* După împărţirea administrativă din 1981, jud. Giurgiu.

** După împărţirea administrativă din 1981, jud. Giurgiu.

*** După împărţirea administrativă din 1981, jud. Giurgiu.

pielẹ́ạ̣nca, terenṭuáịa (de la *terénte*), *pîrnăcuáịa, morojạ́nca, sticleṭuáịa, róșịa, brutánca, gíja, vúlpẹa.*

În sat e cunoscută o legendă după care măgura de la Tangâru – importantă stațiune neolitică – este făcută de o fată de uriaș din trei poale de pământ, precum și legenda lui Oprișan, cioban voinic care stătea cu un picior pe *gorgán* (= măgura de la Tangâru) și cu unul pe dealul *dobrișán*. El și-a dat averea *lu firmán* ca să-i țină fratele în domnie, iar acesta a vrut să-l omoare. Până în 1948, comuna a fost izolată, neexistând în imediată apropiere nici cale ferată, nici șosea modernizată. Electrificarea este în curs de realizare, nivelul economic este relativ scăzut. Se păstrează numeroase obiceiuri tradiționale: *pomána Pástelui*, mâncare adusă la biserică – în vederea unei mese comune – mai ales de văduvele de război; *călúșul* de Rusalii; *focuri* și *strigare peste sat* la lăsatul-secului de Paști; *iordănít* de Sf. Ion.

B. Date despre informatori

I. Peteoacă C. Stan (*petẹọácă ke stan*), zis *stan táke*, născut în Stoenești, 68 de ani, 4 clase, agricultor și negustor la piață; stagiul militar la Medgidia și Brăila, în 1924–1927; concentrare la București, în 1945. Frecvente drumuri la București, cu marfă și în vizită la copii. Părinții localnici, agricultori. Căsătorit a doua oară. Ambele soții fără școală. Copiii, muncitori, sunt stabiliți în capitală. Influența lingvistică a celei de a doua soții, care a locuit 10 ani la București, este sensibilă. Citește, iarna, cărți bisericești și basme. Pronunță foarte clar, dar nu e atent la anchetă. După întrebarea nr. 550 refuză să mai colaboreze, ceea ce m-a silit să schimb informatorul.

II. Cămărașu I. Dobre (*cămărásu ị dóbre*), zis *bícă*, poreclit *dínă*, localnic, 58 de ani, 4 clase. Agricultor și cioban: *io sînt înnăscúd‿dă uáe*; a fost, timp de trei ani, paznic de noapte în comună. A locuit în sat *năprișțán*, cu excepția celor trei ani de armată (prin 1934), când a fost ordonanță în București. Părinții, agricultori, și soția, fără școală, sunt localnici; copiii, cu instrucție elementară, locuiesc în sat. Vorbește puțin precipitat și pe nas, dar suficient de clar. Excelent informator, cu multe cunoștințe din domeniul tehnicii populare și al tradițiilor locale, povestitor talentat (înregistrat pentru AFLR), participă cu tot interesul la anchetă.

După o confruntare a particularităților fonetice ale celor doi informatori, am renunțat la reluarea anchetei, continuând de la chest. nr. 551. S II a răspuns la chestionarul general și la cele speciale privind *Agricultura, Cânepa* (răspunsurile notate cu [*]), *Oieritul, Terminologia meseriilor.*

III. Cămărașu Ilinca, 55 de ani, fără școală, soția S II. A răspuns la chestionarul special *Cânepa.*

Data anchetei: 12–14 nov. 1970.

828. RADOVANU, jud. Ilfov*

A. Date despre localitate

Situat la 15 km nord-vest de Oltenița, în lunca Argeșului, *radovánu* – în pronunțarea locală: *rodovánu* – este o comună mare, cu cca 7800 de locuitori (2300 de case). Locuitorii, *rodovénị*, se consideră *muntén' vek*, din *regátᵘ*. Localitatea a fost anchetată de G. Weigand: WLAD pct. 464, și de S. Pop ALR I, pct. 954.

În marginea satului curge *árgeșu*, iar în apropiere *dímbovița*, care *să vársă la budéștị*. Părți ale satului sunt numite: *cọádele* (locuitorii: *codénị*), *sátu lu cọáce, susénị, josénị*; ulițele sunt numite, de obicei, după unul din locuitori: *línia lu bac, ~ ingáua, ~ lu șọáreče, ~ lu túdor dinișuáịị, ~ su malᵘ, ~ lu amarini, ~ senini, la uáịe blégu*. Alte toponime: *dẹálu rodovánuluị, pă lúncă, la dẹalᵘ, púțu lu amarínă, ~ d‿la pọártă, la háua* (= fundătură). Localitățile vecine sunt: *cășșọárele, kirnóǧi, curcánị, șoldánu, crivățu, budéștị*. La Crivățu și Chirnogi se zice *kičọáre, skináre* – „sunt oameni poate care n-a-nvățat carte".

În sat există consiliu popular, patru școli, cămin cultural, bibliotecă, dispensar. Comuna este electrificată, peste 100 de familii au televizor. Ocupațiile tradiționale ale locuitorilor sunt agricultura și viticultura; în prezent, cam un sfert din populație lucrează la București, la uzinele „Danubiana" și la „23 August", făcând naveta zilnic. Pentru desfacerea produselor, radovenii merg la *olténiță* și la târgul săptămânal din Budești. Tinerii urmează liceul la Oltenița și studiile superioare la București. După tradiție, numele comunei se trage de la un cioban Radu, întemeietor al așezării.

Nume de familie mai frecvente: *postélnicu, dinișọáịe, cimbóca, beberéke*. Prenume de bărbați: *iuón, áldă ǧiǧél, áldă ǧorǧíță cam puținị, ǧórǧe ịe mulțị, marin iar ịe múltu, ilíịe-rarᵘ, niculáịe, dă pétre ịe mulțị, dumitru* (*mitică*), *costandinᵘ* (*costică*), *paraskivᵘ*; de femei: *ǧẹorǧéta, lẹána, victória, anișọára – le púne númele anica nașa, iuána* (*iuonica*), *stelica, ǧorǧíța, costánța, tudóra, marịéta, fánica* (*ștefána*), *aᵘuréịa, dumítra* (*núme dîn bătrînị*). Porecle (sg. *polócru*) și supranume: de bărbați: *ǧẹambásu, licsándru* (*din nẹam, da să scríe mírẹa*), *cọácă, băjenáru, ǧorǧ-a sándi, caráču, mácu lu șẹrbán* (îl cheamă *șẹrbán marin*, „noi îi zicem invers"), *čóntu, čórbă*; de femei: *manáfa, zbîrluáịca, cărăcọáia, bindilica, binzilica.*

În seara de *iertăcúne* (= lăsatul secului de Paști), copiii fac *diuórnițe*, adică dau foc la cauciucuri vechi sau la păcură; obiceiul există și în satele vecine. După spusele informatorului, la Radovanu *núnțile ịe áltfel* decât în satele vecine.

B. Date despre informator

I. Tăcutu D. Nicolae (*tăcútu de neculáịe*), născut în Radovanu, 56 de ani, 4 clase, agricultor. A făcut armata la Oltenița, în 1934. Deplasări ocazionale la București. Părinții și soția localnici, agricultori, fără școală. Are patru fete, dintre care una locuiește la Oltenița (a urmat 10 clase). Citește ziare și, ocazional, literatură („Robinson Crusoe"). Bun informator, interesat de anchetă, face numeroase comentarii metalingvistice. Vorbește cam repezit. Pronunță, consecvent, cu *-u* final, realizat în diferite grade de perceptibilitate: *-ᵘ, -u̯, -u*. A răspuns la chestionarul general, precum și la cele speciale privind *Agricultura, Viticultura, Cânepa, Oieritul* și *Terminologia meseriilor.* Răspunsurile ocazionale ale soției sale au fost notate cu [*].

Data anchetei: 5–8 nov. 1968.

* După împărțirea administrativă din 1981, jud. Călărași.

829. DRĂGĂNEȘTI-VLAȘCA, jud. Teleorman

A. Date despre localitate

Așezat în câmpia Burnasului, pe șoseaua București–Alexandria, *drăgănéștị dă vláșca* este o comună mare (5600 de locuitori), care a fost, între anii 1949 și 1967, capitala raionului Drăgănești-Vlașca. Locuitorii, *drăgăneștén'*, se socotesc *vlășčénị*. Localitatea a fost anchetată pentru ALR I: pct. 926.

Prin comună curge *cílniștẹa*. Satele comunei sunt *drăgănéștị, văčénị* și *válẹa álbă*; părțile satului sunt numite *jarcánị, țigăníịe, glăvánị, predáțị, gărénị* „la gară", *delénị*. Alte denumiri topice: *zbengéč, singurénị, singurẹ́nca, mọáca, tunárị*. Localitățile învecinate sunt: *bujorénị*, fost *asanága* (= Asan-Aga), *răsučénị, tîrnáva, comuára, topóru, vaịdeịéị* din com. *răzmiréștị*. În comună trăiesc și cca 100 de familii de țigani. În satul de reședință există sfat popular, sfat raional, casă de cultură, bibliotecă, liceu, trei școli de 4 ani, dispensar, procuratură, bancă, restaurant, baie publică. La fabrica de pâine și la SMT lucrează muncitori din comună și din împrejurimi. Ocupația de bază a locuitorilor continuă să fie agricultura, numărul celor cu serviciu în afara satului fiind mic. Duminica se face târg săptămânal, iar la Vinerea Mare (14 oct.) târg anual, la care veneau oameni din satele vecine, din Alexandria și chiar din București. Pentru cumpărături curente, drăgăneștenii mergeau la Giurgiu și Alexandria, azi mai mult la București. Tineretul urmează școala medie în comună, studiile superioare la București, Iași, Galați.

Comuna este considerată foarte veche. O parte din pământ era al obștii, iar o parte moșie boierească.

Nume de familie mai frecvente: *čocîrlán, glăván, coporán, tîrnăcóp*. Prenume: la bărbați: *ǧórǧe, iuon, ilíịe, dumítru, nicoláịe, vasíle, costandín*; la femei: *maríịa, iuána, ilẹána, dumítra, ána, flọárẹa*. Porecle: de bărbați: *uáịe, bánu, móșu, bălán, mudurlín, dudúș, buricu pămîntuluị, dovlečél*; de femei: *pírța, buzáta, stána, șkọápa, marịọára puturọása, roșọáịca.*

Obicei considerat specific: în sâmbăta Rusaliilor se împart oale și străchini, iar luni după Rusalii se împart străchini cu mâncare.

B. Date despre informatori

I. Ciocârlan I. Gheorghe (*čocîrlán ị ǧórǧe*), născut în Drăgănești, 46 de ani, agricultor (șef de echipă la CAP); stagiul militar efectuat la Slatina, în 1942. Soția și părinții, localnici, agricultori, fără școală. Copiii, adulți, lucrează în localitate; nu au studii superioare. Informator excelent, cu grai destul de conservator. A răspuns la chestionarul general și la cele privind *Agricultura, Viticultura, Oieritul, Terminologia meseriilor.* A fost înregistrat și pentru AFLR. Răspunsurile soției, care asistă la anchetă, au fost notate cu [**].

II. Popa Ion, zis *ọáịe*, 64 de ani, 4 clase. Localnic. A fost deputat în primii ani ai regimului de democrație populară. Asistă la o bună parte din chestionarul general; intervențiile lui sunt notate cu [*].

III. Ciocârlan Cornelia, 43 de ani, fără școală. Soția informatorului principal a răspuns la chestionarul special *Cânepa.*

Data anchetei: 21–24 nov. 1967.

830. BĂNEASA, jud. Ilfov**

A. Date despre localitate

Situată în câmpie, pe fosta baltă Băneasa, la 13 km nord-est de Giurgiu, pe șoseaua Giurgiu–Oltenița, în apropierea căii ferate București–Giurgiu, comuna *bănẹásă dă ǧiúrǧu* are cca 8300 de locuitori, dintre care cca 2500 (1000 de case) în satul de reședință. Locuitorii, *bănesárị*, se considerau, din bătrâni, *vlășčénị*. Localitatea a fost anchetată pentru WLAD: pct. 458.

Nici o apă nu trece prin apropierea comunei. Sate și cătune ale comunei: *melétiịe, zis jarcaléțị – porócla luị* „de demult", *bănẹásă, sfíntu ǧórǧe, frásinu, pịétrili*. Părți (cătune) ale satului Băneasa: *brăịilénị* (= centrul), *ștefanáke, sfíntu ǧórǧe*; *stráda adormírẹa máịčị dómnuluị* (spre cimitir). Nume de terenuri agricole: *la crúča náltă, la lin, lácu lu pătrășcu, válẹa púțuluị, la parapét, frăsinẹ́ạnca, la poligón, la báltă*; de păduri: *pădúrẹa bănési, ~ frăsinénčị*. Localitățile vecine sunt: *puịénị, miχaị brávu, vlad țépeș, gostínu, bránișțẹa, pădúrẹa táre, oịnácu, dáịța, plopșóru*. Dintre acestea, Pădurea Tare e nou înființată, locuitorii fiind veniți din Braniște. Ca grai se deosebesc *gostinári* – amestecați cu turci și bulgari și considerați „oameni răi"; ei zic *manéșcă* = „flanelă", *a venitáră, a vorbitáră.*

În sat locuiesc și cca 30 de familii de țigani. În Băneasa există consiliu popular, cămin cultural, 3 școli, dispensar, farmacie, gară (la marginea satului), cooperativă de consum, SMT, fermă de stat, o întreprindere de hidroameliorații; muncitorii întreprinderilor amintite sunt localnici. Ocupația de bază a locuitorilor este agricultura; în trecut se practica și pescuitul (în baltă) și creșterea vitelor, azi tineretul se îndreaptă spre industria bucureșteană, făcând naveta zilnic. Tot la

** După împărțirea administrativă din 1981, jud. Giurgiu.

Bucureşti merg tinerii care urmează şcoli profesionale sau institute de învăţământ superior, în timp ce pentru cursurile liceului sunt preferate Giurgiu şi Călugăreni, mai apropiate. Târgurile frecventate de bănesari sunt cel săptămânal de la Călugăreni şi cel din Giurgiu (de trei ori pe săptămână).

Băneasa este un sat de moşneni. Informatorul a mai apucat bordeie în sat. În prezent, comuna este aproape în întregime electrificată; mulţi locuitori au televizoare.

Nume mai frecvente: *còróįu, ḱiriță, martin, porojàn, tălpęànu, lăzăr, popéscu.* Prenume de bărbaţi: *įiuón, marin, costandin (costică), górģe, niculáįe, dumitru, túdor*; de femei: *įiuána (oįița), mariįa (mariàna), stéla,* [B] *vlàda, ģergina, stáŋca, flǫáręa.* Porecle (sg. *porócle*) la bărbaţi: *pįelgánu, buliuón, bǫáĉe, didiįe, caliṭa, baziru, buábă, şólęa, ĉomág, pánă, buturúgă, gruįézu, răducu, cúcu, ĉǫáră, déṭa, dǫánă, tęácă, ģelitu, şḱópu, zbirĉu, beréc*; femeile sunt numite după soţ.

De Rusalii se face *căluş*, de Anul Nou *pluguşor* şi *capră*, la lăsatul-secului de Paşti *să strigă fétele*; când se ridică o casă nouă, rudele şi vecinii veniţi la *clácă îį scáldă* pe proprietari.

B. **Date despre informatori**

I. Cioroiu I. Anghel (*ĉoróįu ḯi ángel, inițiatíva* [= iniţiala] *įe ḯi*); *n-am niĉ o porócle.* Născut în Băneasa, 72 de ani, 4 clase, s-a ocupat cu *plugăriįa.* Timp de 10 ani a fost vătaf la moşia unui avocat, în localitate. Stagiu militar la Galaţi, în marina militară, în perioada 1922–1925. Deplasări ocazionale, la Bucureşti şi Timişoara, ca să-şi vadă copiii. Părinţii, localnici, agricultori, creşteau oi şi porci. Soţia din Frăteşti (jud. Ilfov), fără şcoală. Are un fiu ofiţer, la Timişoara, unul lăcătuş-mecanic la Bucureşti şi alţi trei fii în sat, agricultori. Este abonat la „Steagul Roşu", citeşte cu plăcere cărţi de aventuri şi „Biblia".

Informator bun, inteligent, interesat de anchetă; a răspuns la chestionarul general şi la cele speciale privind *Agricultura, Viticultura, Oieritul, Meseriile* (parţial) şi a fost înregistrat şi pentru AFLR. Deşi îi lipsesc incisivii superiori, pronunţarea nu este afectată sensibil.

II. Cioroiu Ioana, 63 de ani, fără şcoală, născută în Frăteşti, soţia informatorului principal. Răspunsurile ei sunt notate cu [*].

III. Şerban Radu, 84 de ani, 5 clase, fost jandarm. A răspuns la chestionarul special *Agricultura,* ajutat de nora sa, Şerban M. Elena, 54 de ani, 4 clase.

Data anchetei: 15–18 iunie 1972.

831. GREACA, jud. Ilfov*

A. **Date despre localitate**

Situat pe malul fostei bălţi Greaca, la 50 de km sud de Bucureşti, *gręáca* este un sat mare, de cca 5000 de locuitori. În mod tradiţional *grecéni* se socotesc *ilfovén!*.

La marginea satului se găsea balta Greaca – azi desecată – în care se vărsau *fintinli.* Satele comunei Greaca sunt *zbóįu vék* şi *zbóįu nou*; părţile satului Greaca se numesc *obonéşt!, linia ĉimitirului, şoşęáua istitútului, la mat* (= MAT), *úliṭa îspre păr.* Satele învecinate sau apropiate sunt *prúndu, mironéşt!, ĉumáț!, izvǫáráli, otárîli, scărişǫára, crivățu, rodovánu, căşşǫárli, puiéni, piętrili, járcaléț!, băngása, ĉurári.*

Observaţii metalingvistice: *nu putém dăscurcá vórba cu uámeni din válea drágului* (sat bulgăresc, situat la 3 km de Izvoare); *aĉiia-ŋ‿cominili nǫástre ḯe limba romîn-adevărátă.*

În comună există o staţiune viticolă experimentală, muncitorii fiind recrutaţi din satele apropiate şi, sezonier, din Oltenia. În satul de reşedinţă al comunei Greaca există consiliu popular, şcoală de 8 ani, cămin cultural, dispensar. Comuna este electrificată. Locuitorii sunt *alúme plugár!*; se practică de asemenea, pe scară largă, viticultura; până la secarea bălţii, pescuitul constituia o ocupaţie specifică. În prezent mulţi tineri lucrează la Bucureşti, pe şantiere, făcând naveta zilnic. În sat se ţine târg săptămânal, de importanţă redusă; oamenii mai merg la obor la Bucureşti şi, frecvent, la piaţă la Bucureşti. Tineretul merge la liceu la Hotarele şi la Olteniţa, iar pentru studiile superioare, la Bucureşti.

Nume de familie mai frecvente: *băbáru, ĝurĝuvęánu, tîrnáru, năstăsáḱe, slávu, colarézęa, stanmir, drăgiĉęán, spiridón, oldărăscu.* Prenume: de bărbaţi: *godin, įiuón, górģe, vasile, fănică, ĝică, costică, marin, tudorică, petrică*: *ĉel maį máre lúme-n gręáca įe ion şi marin şi górģe*; de femei: *tudóra, lęána, anĝéla, dumitra, įiuána, mariia, lina, miṭa, flǫáręa, ģergina, catalina, tiŋca, frusina, véta, nęácşa, fḱica, florica, sica.* Informatorul pretinde că nu există în sat *polǫácre* (sg. *polócru*), dar soţia lui citează câteva porecle de bărbaţi: *pisălóg, zaariįa, bulgáru, jîdánu, puţúlă, ábel* şi de femei: *tudóra, grása, coțofána, bęága, ģorģiṭa, stáŋca.*

B. **Date despre informatori**

I. Băbaru Gr. Ion (*băbáru gre įiuón*), născut în Greaca, 53 de ani, 2 clase, *plugár şi pescár: gospodár om.* Stagiul militar la Silistra şi la Turnu-Măgurele, în 1936; face drumuri la Olteniţa şi la Bucureşti, la piaţă. Înţelege puţin italiana, prinsă pe front: „se potriveşte cu romîna", precum şi bulgara. Părinţii şi soţia, localnici; soţia are 2 clase primare – răspunsurile ei sunt notate cu [*]. Ales informator din cauza graiului său conservator (în special în fonetică şi în lexic), I. B. s-a dovedit inapt pentru partea morfologică a chestionarului. Cele mai mari dificultăţi le-am întâmpinat la conjugarea perfectului simplu, a mai mult ca perfectului şi a viitorului – timpuri rar folosite în vorbirea uzuală. A răspuns la chestionarul general, precum şi la cele speciale privind *Agricultura, Viticultura, Cânepa.*

II. Băbaru Grigore (*băbáru grigóre*), 70 de ani, fără carte; deplasări numai în timpul războiului. Frate cu S I. A răspuns la chestionarul special *Terminologia meseriilor.*

Ancheta a vut loc în 23–26 sept. 1968.

832. CHIRNOGI, jud. Ilfov**

A. **Date despre localitate**

Aşezat în lunca Dunării, la 6 km nord-vest de Olteniţa, *ḱirnóĝ* este un sat mare, cu cca 9000 de locuitori (2700 de case). Locuitorii – *ḱirnoĝén!* – se consideră *ilfovén!* şi, în sens mai larg, *muntén!*. Localitatea a fost anchetată de G. Weigand: pct. 465.

În marginea satului curge *dúnăręa*, în care, în apropiere, se varsă *árĝeşu.* Părţile satului se numesc *ḱernóĝ dęal, mocăniįe, broscăriįe, băltă, cătún, rudăriįe.* Alte nume topice: de terenuri agricole: *la uóbşte, la plęop, topḯile, izlázu comunál, lúŋcă, viiįle, viįile pă vále*; de puţuri: *púțu din privál, ~ lu bélcă, ~ dă cărămidă.* Localităţile învecinate sunt *căşşuárli, rodovánu, mitrén!* (cătunul *clătéşt!*), *olténiță.* La vorbă se deosebesc cei din Căşcioarele: [*] *párcă ziĉ că įe crescúț! îm‿băltă įeį,* „se-njură, se drăcuie".

În comună trăiesc şi cca 500 de familii de rudari şi 700 de familii de ţigani. În sat există consiliu popular, cămin cultural, bibliotecă, două şcoli, un IAS şi două CAP-uri. Nivelul economic este destul de ridicat, comuna este electrificată din anii '60, mulţi locuitori au televizor. Ocupaţia de bază este agricultura; în trecut se practica mult pescuitul în balta azi desecată. Tineretul lucrează pe şantiere şi în fabrici, la Olteniţa. Activitatea comercială se desfăşoară *la olténiță* şi la *budéşt!*; tineretul urmează liceul la Olteniţa şi facultatea la Bucureşti. Comuna este veche. Fostă moşie a Eforiei Spitalelor Civile, terenurile agricole au fost împărţite cu ocazia împroprietăririi din 1919.

Nume de familie: *ḱirică, pįetruşăl, andréį, stáma, dicu, şopîrlă, dobrişán, postólęa, luiĉęánu, gánęa, miitróį, cóman, cătănúş, popéscu, madin, pérnă, cotobán.* Prenume de bărbaţi: *ḯiliįe, marin, górģe, įiuón, vasile, rádu, costantin, mircęa, neculáįe, túdor, dumitru, ştefán*; de femei: *įeléna, vasilica, mariįa, ģergina, neculina, alecsándra (sánda), auurica, įuána, tudóra. Polécre* (sg. *polócru*) de bărbaţi: *portofél, cúrcă, búşu, plóuă, úrsu, uonél, brişcă, maĉóį, lúpu, bébe, ducán, mişta, pipa, micoĉél, guangăriță, barónu* (e gras), *mişḱiu, maĉi, bárză, zatica, ĝol*; de femei: *frişca, pipiṭa, bobęáŋca, leliṭa, lóla, țúŋca, gripina, múra, ĉulina, dúda, gúṭa, văŋculęása, váŋca.*

Obiceiuri şi datini locale: *brezáįa* (de Crăciun), *stęáua* (de Crăciun şi de Anul Nou), *plúgu, vasilca* (fac ţiganii de Anul Nou), *urlăriįe* (de lăsata-secului, când se aprind cauciucuri).

B. **Date despre informatori**

I. Dicu Ilie (*dicu ḯiliįe*), poreclit *şoriĉᵘ*, născut în *ḱirnóĝ*, 63 de ani, 3 clase, agricultor. Armata la Dadilov (Ilfov), în 1928; deplasări ocazionale la Olteniţa. A stat 6 luni la sanatoriu la Grădiştea (Ilfov). Lecturi: *nǫ pręa!*, dar urmăreşte emisiunile de la televizor, în special cele sportive. Părinţii şi soţia, localnici, agricultori. Informatorul este văduv de 5 ani. Locuieşte împreună cu un fiu, care, de 5 ani, este preşedinte la CAP (are 4 clase). I. D. afirmă că o ajuta la lecţii pe nepoata sa, până în clasa a VIII-a.

Informator bun, inteligent şi cu multă răbdare. În conversaţie, rosteşte consecvent un *-u* (final) slab perceptibil, care însă apare doar sporadic în răspunsurile la chestionar. A răspuns la chestionarul general, precum şi la cele speciale privind *Agricultura, Viticultura, Cânepa, Oieritul.*

II. Dicu Elena, 35 de ani, 4 clase, localnică. Nora informatorului principal. Deplasări ocazionale – excursii prin ţară. Deosebit de inteligentă, urmăreşte cu interes şi înţelegere programele de televiziune. A fost înregistrată pentru AFLR. Răspunsurile ei sunt notate cu [*].

III. Ciubu Alexandra (Lisanda), 59 de ani, fără şcoală. Are doi copii stabiliţi la Bucureşti. Grai conservator. Răspunsurile ei sunt notate cu [**].

IV. Neculae Gh. Dragomir (*neculáįe ģe Dragomir*), 73 de ani, 5 clase. A răspuns la chestionarul special *Apicultura.*

V. Ciubu Neagu, 61 de ani, născut în comuna Mitreni (situată la cca 5 km) şi stabilit, prin căsătorie, de 40 de ani în Chirnogi. Rotar, a învăţat meseria la Bucureşti. A răspuns la chestionarul special *Terminologia meseriilor.*

Data anchetei: 13–16 mai 1969.

833. FRĂTEŞTI, jud. Ilfov***

A. **Date despre localitate**

Situată la 11 km nord de Giurgiu, pe linia ferată Bucureşti–Giurgiu, în plină câmpie, *frăţéşt!* este o comună mare, cu cca 7000 de locuitori, din care cca 4000 (1200 de case) în satul de reşedinţă. Locuitorii, *frăţiştén!*, se consideră *ilfovén!, în moméntu dă fáță; altădátă am fost vlăşĉén!.* Localitatea a fost anchetată pentru ALR I: pct. 940. În perimetrul satului curge pârâul *duduįita,* „o fântână propriu-zis, care... şi *dúduįe* când curge, d-aia-i spune ~". Satele comunei sunt: *bălănǫáįa, turbátu* zis *ĉetátęa* (= nume nou), *remúş*; părţi ale satului: *criŋgu pórculuį, bordéįu*

* După împărţirea administrativă din 1981, jud. Giurgiu.

** După împărţirea administrativă din 1981, jud. Călăraşi.

*** După împărţirea administrativă din 1981, jud. Giurgiu.

túrĉilor numit acum *perinéi̯, lúŋca.* Alte nume topice: terenuri agricole: *lágăr, la făgădău̯, u̯obărḙása*; *dḙálu dăi̯i*; fântâni: *ţîrii̯ita, fîntîna mícă, ~ de blánă*. Localităţile vecine sunt *dáḙa, oi̯inácu, ĝúrĝu.* În satul Branişte din com. Oinacu există cătunul *pădúrḙa táre*, întemeiat, prin 1933–1934, cu oameni din Branişte, pe locul unei păduri tăiate. Ca grai se deosebesc localităţile: *stoi̯inḗşt!, ĉobánu, vlăşḗnu, pāngălḗşt!, cămineása* – „mai departe de oraş, [cu] mai puţină civilizaţie". În Frăteşti trăiesc şi cca 200 de familii de ţigani. Satul are consiliu popular, două şcoli, cămin cultural, bibliotecă, dispensar medical; în raza comunei există trei CAP-uri şi un mic centru de colectare a deşeurilor. A funcţionat, un timp, o fabrică de prelucrare a bumbacului, cu cca 100 de muncitori (veniţi din satele vecine). Ocupaţia de bază a locuitorilor a fost agricultura; în prezent, majoritatea bărbaţilor sunt muncitori – navetişti – fie la Bucureşti, fie la Giurgiu (cei din Remuş şi Cetatea). În sat se făcea, în trecut, târg de *măĉiníĉ* şi de Sf. Gheorghe. Acum, frăteştenii merg la piaţă la Giurgiu, şi duminica la Călugăreni la *obór.* Tineretul urmează liceul la Giurgiu şi studiile superioare la Bucureşti.

Satul ar fi fost aşezat iniţial *pe dḙal,* cu 3 km mai la nord; în timpul unei epidemii, s-ar fi dat foc bordeielor cu morţi şi bolnavi, supravieţuitorii mutându-se pe vale.

Nume de familie mai frecvente: *vintílă, gimpăţḙánu* (colectiv: *gímpăţénii̯*), *coscái̯, dîndărḙánu, ţiganiţéscu, dogáru, cazácu, lolói̯u.* Prenume de bărbaţi: *górĝe, i̯iu̯ón, marín, stan, ilíi̯e, rádu, túdor, ştefán, stoi̯án, lícă, mixaíl* zis *mixái̯, emíl* zis *mi̯élu, flórḙa*; de femei: *pétra, ráda, stáŋca, stói̯ca, dii̯ţa, sófii̯a, lína, stoi̯ána, floárḙa, i̯iu̯ána, marii̯a, stána, véta, culína, nicoléta, viu̯oléta, sánda. Poréclili* sunt purtate de toată familia: *pérja, mixóu̯, ţăcălái̯e, andróne, niţandál, mucél, firicél, adám, zgîrii̯ác, bulgáru, i̯idiş, bărdáću, scórţḙa, dúră, macaréd*; femeile poartă *polócra* familiei: *perjoái̯ca, mihoái̯ca, andronḙása, zgîrii̯áca* (informatorul nu găseşte sufixul moţional potrivit pentru *niţandál*).

Comuna este electrificată de câţiva ani, cu excepţia câtorva *línii̯*; există cca 500 de televizoare. Printre locuitorii trecuţi de 50 de ani, numărul neştiutorilor de carte şi al celor cu mai puţin de 4 clase este neobişnuit de mare (ceea ce a îngreunat mult găsirea informatorului).

B. Date despre informatori

I. Coscai Marin (*coscái̯ marín*), poreclit *pérja,* 49 de ani, 4 clase, agricultor şi, în ultimul timp, văcar. Stagiul militar la Bucureşti, în 1942–1944. A locuit, în perioada 1940–1950, în Remuş (pe atunci comună), localitate situată la 3 km de Frăteşti. Deplasări ocazionale la Giurgiu: „când am nevoie atunci mă duc". Citeşte „Scânteia" şi „Steagul roşu", precum şi *cărţ! din ástḙa... romántiĉe d-ástḙa,* de fapt basme şi legende istorice. Părinţii şi soţia, localnici, fără şcoală; tatăl a fost muncitor la CFR. În conversaţie subiectul are tendinţa de a vorbi (pe) radical; dar, înţelegând scopul anchetei, dă numeroase forme duble. Bun cunoscător al realităţii tradiţionale locale, inteligent, cu interese variate: vătaf de căluşari în echipa tradiţională (vezi textul înregistrat pentru AFLR), actor amator la căminul cultural; deţine un repertoriu bogat de basme, de care e foarte mândru. A răspuns la chestionarul general şi la cele speciale privind *Agricultura, Viticultura, Cânepa* (cu concursul unui grup de femei din familie, ale căror intervenţii sunt notate cu [*]). Intervine şi la chestionarele speciale *Oieritul* şi *Terminologia meseriilor,* răspunsurile lui fiind notate cu [*].

II. Grecu Gheorghe, 73 de ani, 5 clase. Stupar. Deşi şi tatăl, şi bunicul său au avut stupi, terminologia modernă îi este mai familiară. A răspuns la chestionarul special *Apicultura.*

III. Dogaru Petre, 41 de ani, 4 clase. Oier, din familie de oieri, a răspuns la chestionarul special *Oieritul.*

IV. Loloiu Dobre zis *bibícă,* 64 de ani, 4 clase. Dulgher, tâmplar şi rotar, cu meseria învăţată în sat, a răspuns la chestionarul special *Terminologia meseriilor.*

Data anchetei: 16–20 sept. 1969.

834. PUTINEIU, jud. Ilfov*

A. Date despre informator

Satul *putinéi̯u,* reşedinţă a comunei cu acelaşi nume, este aşezat în câmpie, la cca 2 km vest de Giurgiu, pe şoseaua (neasfaltată) Giurgiu–Alexandria. Locuitorii – *putinei̯én!,* sg. *-i̯án* – se consideră *ilfovén!* (conform împărţirii administrative valabile la data anchetei) sau, după vechea împărţire administrativă, *vlăşĉén!.* Localitatea a fost anchetată pentru WLAD: pct. 456.

Prin sat nu trec ape curgătoare, dar există *eleştée.* Satele comunei sunt: *putinéi̯u, gogoşár!, hodívoi̯a, vii̯éru, ìizvóru, drăgiĉ'ánu, rălḗşt!*; părţi ale satului: *delerén!, ĉirétu*; străzi: *línii̯a máre,* celelalte fiind numite după câte un locuitor. Alte nume topice: terenuri agricole: *brezḗşt!, la ulm!, la cápra, la semánu*; păduri: *críŋgu*; puncte de reper: *crúĉḙa náltă, ~ lu i̯éne, ~ lu dumitráḱe.* Satele cu care se învecinează satul Putineiu sunt *u̯odívoi̯e* (= Hodivoaia), *trestḗnicu, cacaléţ!* (= Izvoru), *gogoşár!.* În sat trăiesc şi vreo 20 de familii de ţigani. Instituţii aflate în sat: consiliu popular, două şcoli, cămin cultural, dispensar uman şi veterinar, magazin universal, alimentară. Ocupaţia de bază a locuitorilor este agricultura. Generaţia medie şi tânără lucrează şi în industrie, la Giurgiu. Tot la Giurgiu îşi vând putineienii produsele şi îşi trimit copiii la liceu.

Nume de familie mai frecvente: *brḙázu* (colectiv: *brezḗşt!*), *cîrjalíu, róşu.* Prenume: de bărbaţi: *marín, flórḙa, florián, i̯iu̯ón, i̯ilíi̯e*; de femei: *marii̯a, floárḙa, tudóra, lisándra, pétra. Polócre* de bărbaţi: *căcărḙáză, tigái̯e, zgîrcu, ţuicul̗íţă, bobḙáşcă, năn̗ícă, ĝorĝánă, corói̯u, bóu̯-nezdrăván, ţigárcă*; femeile sunt numite după soţ.

Comună mare, electrificată, cu nivel economic relativ ridicat.

B. Date despre informatori

I. Călin Marin (*călín marín*), născut în Putineiu, 70 de ani, 4 clase: *pátru i̯érn!,* „că vara ne lua la câmp"; agricultor. N-a făcut armata; concentrări în Basarabia şi Bucovina. Deplasări ocazionale, la Giurgiu. Părinţii localnici, agricultori; soţia din Hodivoaia, fără şcoală. Informator bun, inteligent, răspunde cu uşurinţă la chestionarul morfologic. Mai reţinut în prima parte a anchetei, participă cu interes în cea de a doua etapă, preluând, în cele din urmă, rolul anchetatorului în cadrul înregistrărilor de texte pentru AFLR. A răspuns la chestionarul general, precum şi la cele speciale privind *Agricultura, Viticultura* (incomplet) şi *Apicultura* (incomplet).

II. Stan P. Nicolae, 78 de ani, fără şcoală. A răspuns la chestionarul special *Oieritul.*

III. Pitulice N. Petre, 62 de ani, a urmat 4 clase primare în sat, apoi 4 ani la o şcoală de meserii din Petroşani–Vlaşca şi un an în jud. Romanaţi. Rotar, a răspuns la chestionarul special *Terminologia meseriilor.*

IV. Florea P. Nedelcu, zis *Şoávă,* 64 de ani, 3 clase; dulgher, a învăţat meseria în Putineiu. A răspuns la chestionarul special *Terminologia meseriilor,* intervenţiile lui fiind notate cu [*].

Ancheta s-a făcut în două etape: în 24–26 febr. şi în 13–14 iunie 1972.

835. MALU, com. Vedea, jud. Ilfov**

A. Date despre localitate

Aşezat pe malul Dunării, la 16 km sud-vest de Giurgiu, pe şoseaua Giurgiu–Zimnicea, *málu* este un sat mare (3800 de locuitori, cca 1600 de case) şi bine gospodărit. Locuitorii – *mălurén!* – se consideră *pur vlăşĉén!.*

La marginea satului curge *dúnărḙa,* în care se varsă *ji̯iáŋca, védḙa* şi lacul *adîŋcáta.* După îndiguirea Dunării, a secat lacul *maĥíru,* precum şi văioagele *cáma, ĝiu̯océlu, cîrmizáru, bi̯olării̯ili, vîrşáru.*

Munţii cei mai apropiaţi sunt *balcáni.*

Satele comunei sunt *védḙa* şi *málu*; părţile satului se numesc *cápu sátului̯, málu gîrli, la ĉimitír* sau *lúŋca, boltenéştii̯, susénii̯, josénii̯.* Denumiri topice: terenuri agricole: *măgura jánti, ĉucuméga, la pódu dă pi̯átră, măgura arátă, péste adîŋcáta, la drúmu múntului̯* – pe acolo „cărau mocanii brânză şi unt" –, *la drúmu bánului̯, ìibrḙán, în pădínă, în sílişte, în suu̯át, pă parapáŋca, jarcaléţ!, sub zopódii̯e*; păduri: *cáma-zotón, ĉofléc, între virôĝ, báşica*; puţuri: *púţu ríkí, ~ lu moj‿górĝe, ~ văcării̯, ~ vi̯ergánului̯, ~ lu támuş, ~ lu pétre, ~ lu mitiloágă, ~ trăzníţ, ~ dă la coáda adîŋcáti, ~ grámi, ~ pópi*; *crúĉa dă pi̯átră.* Satele învecinate sunt: *védḙa,* fost *arsáḱe* şi, mai demult, *parapán!*; *gogoşár!, drăĝiĉánu, i̯izvóru,* fost *cacaléţ!, vii̯éru, slobozíi̯a.* Cătunul *jápca* din Vedea s-a format la împroprietărirea din 1945. Diferenţe de grai se observă *la dḙal,* adică la Hodivoaia şi Vieri, unde se zice *grájdur!,* la *sai̯éle* şi *cărúţă* la *car*; în Slobozia, unde sunt mulţi bulgari, oamenii *i̯e mai̯ civilizáţ!.*

La Vedea funcţionează un atelier de ţesut covoare, o secţie de prelucrare a laptelui, o fermă de stat şi un „sistem de irigaţii" – toate cu mână de lucru locală. În satul Malu există o şcoală, dispensar, bibliotecă. Ocupaţia de bază a mălurenilor este agricultura, bărbaţii mai lucrează ca muncitori la Giurgiu sau ca mecanici la SMT şi pe dragline. La Malu se ţine târg anual, la *pantilimón*; la Vedea se ţine, de curând, târg duminical; în restul timpului, activitatea comercială se îndreaptă spre Giurgiu. Tineretul merge la liceu la Giurgiu; învăţământ postliceal (textile) la Timişoara, învăţământ superior, la Bucureşti.

Nume frecvente în sat: *pirói̯, dái̯a, coporán, ḱiripúĉ, căprán, popázu, caracónĉa, gúţe, rugînă.* Prenume: de bărbaţi: *i̯iu̯ón, górĝe, marín, niculái̯e, dumítru* (*míte*), *flórḙa, ìilíi̯e, stan, dóbre, miái̯*; de femei: *mării̯e, marii̯a, maríţa, lḙáŋca, lḙána, stáŋa, floríca, aníca, i̯iu̯ána, míta, petrúţa. Porócle* (sg. *porócIă*): de bărbaţi: *boltenéscu, aŋgáru, tálpă, buĝurúm, túrtă-cáldă, vulpói̯, ĉorcobái̯e, şḱópu, bulgáru, coţírcă, garnovát, cur-băIţát, ĉubúc, pîrţói̯, şófrḙa, ţîulícă, bărăgán, cóţḙa, láŋcotă, lúna, jărăgái̯ i̯icler*; de femei: *máşca, papínţa, cucurii̯a, ĝúla, vílva, cúrsa.*

Se păstrează destul de multe obiceiuri calendaristice: steaua şi irozii de Crăciun; *brezái̯a, síva* (= vasilca) şi *clóşca* la Anul Nou; *túrta furnícilor* la lăsata-secului de Paşti (se mănâncă o turtă pe gunoi, pentru a alunga furnicile din casă); la 9 martie, de *simţ!,* se fac *bradóĉ* (sg. *bradóc*): colaci înţepaţi, fiecare, de 44 de ori; *lăzári̯ţa* în vinerea Floriilor (grupuri de fete cântă pe la case şi adună ouă); *drăgái̯ca* la 24 iunie, *călúşul* de Rusalii; *zgalói̯* (= caloian).

B. Date despre informatori

I. Grama M. Ilie (*gráma me ìilíi̯e*), născut la Malu, 70 de ani, 4 clase. Agricultor, se pricepe la tâmplărie şi la dogărie, leagă mături, împleteşte rogojini şi coşuri. A lucrat trei ani la Slobozia. Stagiul militar la Bucureşti şi Izmail, contingentul 1924. Părinţii şi soţia, localnici, agricultori, fără şcoală. Excelent informator, inteligent, vioi, bun cunoscător al vieţii locale. Conştient de importanţa datelor furnizate, oferă, în mod spontan, termeni referitori la realităţi arhaice. A răspuns la chestionarul general şi la cele speciale referitoare la *Agricultură, Meserii*; intervenţiile sale la

* După împărţirea administrativă din 1981, jud. Giurgiu.

** După împărţirea administrativă din 1981, jud. Giurgiu.

chestionarele speciale *Cânepa, Oieritul* sunt notate cu [*]. A fost înregistrat şi pentru AFLR.

II. Grama I. Stana, 66 de ani, fără şcoală, născută la Malu. Soţia S I. Informatoare principală la capitolele privind *Cânepa*, răspunsurile ei la chestionarul general sunt notate cu [*].

III. Miţoi Gheorghe, 76 de ani, fără şcoală. Agricultor şi cioban, a răspuns la chestionarul special privind *Oieritul*.

Data anchetei: 18–21 martie 1971.

836. CIOCÂRLIA, jud. Ilfov*

A. Date despre localitate

Satul *ĉocîrlịa*, reşedinţa comunei cu acelaşi nume, este situat la cca 10 km nord de Urziceni, în apropiere de şoseaua naţională Bucureşti–Urziceni–Buzău. Locuitorii satului îşi zic *ĉocîrlịştén!* (sg. *ĉocîrlịştẹ́án*), cei din întregul ţinut fiind *muntén!*.

Satul, situat în câmpia Bărăganului, nu este străbătut de nici o apă curgătoare. Câteva numiri topice din hotarul satului: *cotorĉáŋca, postoloќáŋca, boziịáŋca* (terenuri arabile). Comuna Ciocârlia mai cuprinde şi satul Siliştea-Cotorca. Satul Ciocârlia numără, după aprecierea informatorului, cca 1500 de locuirori, aproximativ 500 de familii. Localităţile învecinate sunt: Gârbovi, Urziceni, Dudeasca, Glodeanu Sărat, Cârligu şi Glodeanu Siliştea. Informatorul nu a remarcat deosebiri lingvistice în localităţile apropiate. În localitate există consiliu popular, şcoală, dispensar, cooperativă agricolă de producţie. Locuitorii pleacă pentru cumpărături la Urziceni şi, la lucru, la Urziceni (ca angajaţi permanent) sau la fermele de stat din împrejurimi (ca angajaţi temporar). Copiii lor pleacă pentru învăţătură, mai ales la Urziceni şi Bucureşti.

Nume de familie din sat: *boráĉu, néịcu, gavrílă, necúla, miḫăịílă, bîrlăĉóịu*. Prenume bărbăteşti: *górgẹ, vasílẹ, iụón, pétre, dumítru, neculáị*; femeieşti: *maríịa, iụána, ráda, aníca, gérgina, zaŋќíra, petrúţa*. Porecle: de bărbaţi: *jidánu, gîrjánu, ќiríţă, goĝélẹ, crăĉún, ќélu*; de femei: *gîrjăríţa, mititíca, lúŋga, buzáta, fáfa*.

B. Date despre informatori

I. Gavrilă N. Vasile (*gavrílă ne vasíle*), poreclit *coşărẹ́ánu*, născut în Ciocârlia, din părinţi agricultori, originari din satul Coşereni (situat la cca 15 km spre sud), are 69 de ani, a urmat 4 clase, este agricultor. A satisfăcut serviciul militar în 1923, în Basarabia. Nu face deplasări decât ocazional la Urziceni. Nu citeşte ziare sau cărţi. Este căsătorit şi are cinci copii, agricultori, stabiliţi în localitate. Soţia este născută tot în Ciocârlia şi a urmat 4 clase. Dantura şi auzul informatorului sunt normale.

II. Tudor Nelia, născută în Ciocârlia, 44 de ani, 4 clase, măritată, a răspuns la chestionarul special *Cânepa*.

Ancheta s-a desfăşurat în perioada 9–11 oct. 1969.

837. GRINDU, jud. Ialomiţa

A. Date despre localitate

Satul *gríndu*, reşedinţa a comunei cu acelaşi nume, este situat la cca 50 de km nord-vest de Slobozia şi 20 de km nord-est de Urziceni, la nord (cca 10 km) de şoseaua naţională dintre cele două oraşe. Localitatea a fost anchetată pentru ALR I, pct. 725. Locuitorul satului este *griŋzẹ́án*, iar locuitorii întregului ţinut sunt *muntén!*.

Localitatea, aşezată în întinsa zonă de câmpie din estul Munteniei, nu este străbătută de nici o apă curgătoare. Numiri topice din hotarul satului: *brăgăreása, grindăşáŋca, tírla lu rusînică, pă sfíntu górge, gruása* (terenuri arabile), *púţu lu şúlẹa* (fântână). Satul Grindu este compus din două părţi: *válẹa rîjniţi – pártẹa dă aụústru* – şi *sátu noụ – pártẹa dă crivăţ* – şi numără, după datele informatorului, peste 4000 de locuitori şi cca 1200 de familii, care locuiesc în aproximativ 1000 de case. În afară de români, în sat locuiesc şi cca 200 de ţigani. În apropierea satului sunt exploatări petroliere, unde vin să lucreze locuitori din comunele învecinate. Satele învecinate sunt: *grindáş!, válẹa măcrişuluị, sátu máre, cotórca, brăgărẹása, coleliịa*. Mici deosebiri lingvistice prezintă *gîrbov!* (*ịe sќimbát accéntu*) *şi brăgărẹása*. În localitate există consiliu popular, două şcoli, cămin cultural, dispensar, casă de naşteri, oficiu poştal, bibliotecă, cooperativă agricolă de producţie. Toţi locuitorii sunt agricultori. După tradiţia locală, satul Grindu este cea mai veche aşezare din împrejurimi. Locuitorii nu merg la lucru în alte părţi, iar cumpărăturile şi le fac la Urziceni. Copiii pleacă, pentru învăţătură, la Bucureşti, Ploieşti şi Călăraşi. Nume de familie din satul Grindu: *suáre, rádu, iụoníca, lupáşcu, iụoníţă, argiréscu*. Prenume: bărbăteşti: *iụón, górge, vasíle, răducánu, dumítru, alecsándru, stan, pétre*; femeieşti: *maríţa, iụána, véta, mariụára, dumítra, fluárea, alecsăndrína*. Porecle: de bărbaţi: *guájă, bóroş, turtícă, cántoru, vrăbiụói*; de femei: *vrăbiụáịca, gojụáịca, boroşụáịca, turtụáịca*.

Câteva obiceiuri (de iarnă) pe care informatorul le consideră specifice: *brezáịa, plúgu* (*pluguşóru*), *colíndu*.

---

* După reforma administrativă din 1981, judeţul Ialomiţa.

B. Date despre informatori

I. Soare G. Mihai (*suáre ge mniháịụ*), zis *guáịă*, născut în Grindu, din părinţi *plugár!*, originari din Grindu, are *şáịzeĉ dă an! împliníţ!*, este *plugár*, a urmat *pátru cláse*. A satisfăcut serviciul militar *în treịzéĉ la brăịíla*. În afara perioadei războiului nu a făcut deplasări mai îndelungate. Citeşte în mod obişnuit ziare. Este văduv. Soţia era tot *diŋ‿gríndu* şi *n-a ştiụút cárte*. Are şase copii, fără instrucţie şcolară deosebită. Informatorul are auz bun, dantură intactă, rostire foarte bună.

II. Popa Ahil, născut în Grindu, 56 de ani, 4 clase, deplasări mai îndelungate cu prilejul satisfacerii stagiului militar, a răspuns la chestionarul special *Meseriile* şi a participat la ancheta cu chestionarul special *Agricultura*.

Ancheta s-a desfăşurat în perioada 19–21 nov. 1968.

838. MILOŞEŞTI, jud. Ialomiţa

A. Date despre localitate

Satul *miloşéşt!*, reşedinţă a comunei cu acelaşi nume, este situat la cca 25 de km nord-vest de Slobozia, în apropierea şoselei judeţene Slobozia–Buzău. Până în 1879, când s-a înfiinţat primăria, satul s-a numit *călnăịén!*. Localnicii sunt numiţi *miloşán!* (sg. *miloşán*), iar locuitorii din întreaga regiune, *muntén!*, pentru că *suntém în ţinutu munténịị*.

Localitatea, situată în câmpie, nu este străbătută de nici o apă curgătoare. Munţii cei mai apropiaţi se găsesc la *gúra sărắţi*, în jud. Buzău. Numiri topice din hotarul satului: câmpuri: *la izláz, pe ụorboịásca, îm‿pastrámă, pe andrăşásca*; fântână: *la răscrúĉ*; înălţimi: *movịíla lu nẹácşu, movịíla lúŋgă*. Satul are, după aprecierea informatorului, cca 2500 de locuitori şi *vo nóo súte dị famílịị*. În sat, în afară de români, mai locuiesc şi două familii de ţigani. Localităţile vecine sunt: Nicoleşti (sat al comunei Miloşeşti), Reviga, Andrăşeşti, Gheorghe Doja, Amara, Griviţa, Chioibăşeşti (jud. Brăila). Informatorul a remarcat diferenţe lingvistice la Reviga, unde *să zíĉe dă cólo, nu di cólo*. În localitate există consiliu popular, şcoală, cămin cultural, bibliotecă, dispensar, cooperativă agricolă de producţie. Toţi locuitorii sunt agricultori. După tradiţia locală, satul, vechi de cca 150 de ani, ar fi fost întemeiat pe moşia boierului Miloş de către ţăranii care veneau să lucreze aici, mai ales din comuna Călnău, jud. Buzău. Mai târziu, prin 1922, au fost colonizaţi în sat munteni din jud. Buzău. Locuitorii nu merg, în general, la lucru în alte părţi, iar cumpărăturile şi le fac la Slobozia. Copiii lor merg la liceu la Slobozia, Ciulniţa şi Călăraşi.

Nume de familie mai frecvente în localitate: *vláse, zéca, fîşíịe, jípa* (cele patru familii care, potrivit tradiţiei, ar fi întemeiat satul), *nẹágu, ĉilibẹánu*. Prenume: bărbăteşti: *górge, iụón, vasíle, stan, mihaíịl, dragomír, rádu*; femeieşti: *maríịa, iụána, stána, ána saụ aníca, maríţa, ştefána*. Porecle (*polócru-l fáĉe după sabáş*) de bărbaţi: *bulẹájĕ, lúŋgu, paşọrdícă, píştẹa, bolbóĉụa, făcăléţ*.

Între obiceiurile specifice, informatorul aminteşte obiceiul numit *împăcăĉúne*, care constă în aplanarea conflictelor şi în împăcarea rivalilor la lăsatul-secului.

B. Date despre informatori

I. Mihail C. Vlase (*mihaịíl ќe* (= C.) *vláse*), zis *mélu vláse*, născut în Miloşeşti, din părinţi *plúgár!*, originari din sat, are 59 de ani, este *plugár*, a urmat 4 clase. A satisfăcut serviciul militar în 1933, la Durostor. Se deplasează 2–3 zile pe an la copiii stabiliţi în Brăila, iar pentru treburi curente merge la Slobozia. Citeşte ziare. Este căsătorit. Soţia este născută în sat şi a urmat 3 clase primare. Informatorul are dantură intactă şi auzul bun.

II. Ion N. Cilibeanu, născut în Miloşeşti, 75 de ani, 5 clase, căsătorit, a răspuns la chestionarul special *Meseriile*.

Ancheta s-a desfăşurat în perioada 11–13 sept. 1970.

839. VALEA CIORII, jud. Ialomiţa

A. Date despre localitate

Localitatea *válẹa ĉụóri*, reşedinţă a comunei cu acelaşi nume, este situată în vasta câmpie din estul Munteniei, la cca 25 de km nord-est de Slobozia, pe malul lacului Strachina. Satul a purtat, în trecut, numele *corúşca*. Nu există un nume special (*ụámẹni dim‿válẹa ĉụóri*) pentru localnici, ci numai un termen generic pentru locuitorii întregului ţinut: *rĕgăţén!*.

Cei mai apropiaţi munţi, după cunoştinţa informatorului, sunt *múnţi buzăuluị* şi *múnţi dóbroĝi*. Numiri topice din hotarul satului: *pă plumbuịíta, pă dumitréşt!, pă murgâŋca* (câmpuri); *púţu lu potîrniќíịe, púţu lu ќéleş* (fântâni), *plópu lu potîrniќíịe, moịíla násuluị, gúra văíị*. După datele informatorului, în sat locuiesc cca 2500 de oameni, aproximativ 400 de familii. Localităţile vecine sunt: Ţăndărei, Strachina, Ograda, Dimieni, Bucu, Gheorghe Lazăr, Gologanu (*scînteịa zis*), Cioara, Radu-Vodă, Victoria. În satul Murgeanca (aparţinând comunei Valea Ciorii) au fost aduşi, în anul 1925, colonişti din localităţile Dridu şi Moldoveni (jud. Ialomiţa) în graiul cărora informatorul a remarcat o serie de diferenţe (*salcîmb, ĝíịe* „vie") faţă de graiul local. În localitate există consiliu popular, şcoală, grădiniţă de copii, cămin cultural, bibliotecă, dispensar, cooperativă agricolă de producţie. Toţi locuitorii satului sunt agricultori. Potrivit tradiţiei locale satul ar fi fost înfiinţat în anul 1900. Primii locuitori au venit din comunele Smeeni, Tătaru, Roşiori din jud. Buzău şi din com. Cioara (actualmente Bărăganu) din jud. Brăila. În general, locuitorii nu pleacă la lucru în alte părţi, iar cumpărăturile şi le fac la Ţăndărei. Copiii pleacă pentru învăţătură la Brăila, Bucureşti şi Braşov.

Nume de familie mai frecvente în sat: *lúŋgu, dánču, báltă, úzga, vódă, babói̯, dumítru*. Prenume: bărbăteşti: Ion, Gheorghe, Neculai, Vasile, Stroie, Dumitru, Dinu, Radu; de femei: Ioana, Mariţa, Gherghina, Vasilica, Lina, Georgeta, Neacşa. Porecle: de bărbaţi: Bălţică, Gură-Bogată, Rîmă, *nebúnu pîm͜ porúmbᵊ*, Ghirnea, Ciolcan; de femei: *indiĺána, baba-múta, gărgăriţáta*.

Obiceiuri pe care informatorul le consideră specifice: *i̯ordánu* (la Bobotează), *pluguĺéţu*.

B. Date despre informator

Lungu Costache (*lúŋgu costáḱe*), poreclit *bălţícă*, născut în satul Cioara, actualmente Bărăganu, a venit împreună cu familia în satul Valea Ciorii, nou înfiinţat (v. mai sus, sub A), la vârsta de doi ani. Informatorul are 68 de ani, este agricultor şi a urmat 4 clase. În afara deplasărilor prilejuite de satisfacerea stagiului militar (în 1925, la Roman) şi de război, nu a părăsit localitatea decât ocazional. Citeşte ziare şi cărţi. Este căsătorit. Soţia este născută în sat şi a urmat 4 clase primare. Părinţii informatorului sunt născuţi în satul Cioara (în prezent Bărăganu). Informatorul are opt copii, fără instrucţie şcolară deosebită, stabiliţi, şase în sat, unul la Brăila şi altul în satul Tătaru. Dentiţia şi auzul bune. La anchetă, care s-a desfăşurat în perioada 3–5 sept. 1971, a participat şi Mihai Conţiu.

840. CIOLPANI, jud. Ilfov

A. Date despre localitate

Localitatea *čolpáni*, reşedinţă a comunei cu acelaşi nume, este situată la cca 25 de km nord de Bucureşti, pe şoseaua naţională Bucureşti–Ploieşti. Locuitorul satului este *čolpăŋgán*, iar locuitorii întregului ţinut sunt *munténi*.

Hotarul satului este străbătut de râul *i̯álomiţa*. Numiri topice din hotarul satului: *válea čúri, fîntína čúri, poi̯ána sími, ~ gavrilu̯ái̯i, lácu lu ḱelúş, ~ sándului̯, ~ dími, ~ vasiliḱíĺi, ~ tréstiĺa, ~ tufáni, u̯ográda* (= *códru ăsta dă pămînt*). Comuna Ciolpani este compusă din satele *ţigănéşti, izvoráni* şi cătunele (aparţinând satului Ciolpani) *lupăríĺa, piscu únu, piscu doi̯, piscu trei̯* şi *mînăstírea čolpáni*. În satul Ciolpani locuiesc, după aprecierea informatorului, cca 600 de familii, în aproximativ 600 de case. În afară de români, în sat mai locuiesc şi ţigani (*lupăríĺa sînt párte mai̯ mult ţigáni*). Satele învecinate sunt: Tâncăbeşti, Ciofliceni, Ghermăneşti, Dobroşeşti (în prezent înglobat în Snagov), *cu̯ádili – turbáţi* (în prezent, Siliştea Snagovului). În apropierea localităţii se află lacul Snagov, unde există numeroase amenajări turistice. În localitate există consiliu popular, şcoală, dispensar, cămin cultural şi cooperativă agricolă de producţie. De asemenea, în sat îşi are sediul o fermă agricolă experimentală, unde lucrează mulţi localnici. Ocupaţia de bază a locuitorilor este agricultura. În sat se face un târg anual *dă stă͜ măríĺa máre*, la care vin locuitori din toate comunele vecine. Pentru cumpărături, localnicii se deplasează, în general, la Ploieşti, iar pentru lucru, la Bucureşti. Copiii pleacă, pentru învăţătură, la Dobroşeşti şi, în special, la Bucureşti.

Nume de familie mai frecvente în localitate: *jípa, tóma, haralámbi̯e, parasḱív, uŋgurḙánu*. Prenume: bărbăteşti: *neculái̯e, costandín, iu̯ón, marín, górge, vasíle*; femeieşti: *niculína, maríĺa, iu̯ána, vasilíca, véta, lḙána, ilíŋca*. Porecle: de bărbaţi: *čorlḙác, cu̯áče, babói̯, béju, túḱi, bididíᵘu, jii̯ánu*; de femei: *zaráza, toboşíţa, morcovíţa, bididu̯ái̯ca, tuḱulḙása, babu̯ái̯ca*.

B. Date despre informator

Jipa I. Nicolae (*jípa i neculái̯e*), născut în *čolpáni*, *şái̯ş͜ pàtru* de ani, *agricultor*, a urmat *pátru cláse*. Nu a făcut deplasări în afara localităţii decât în perioada stagiului militar (satisfăcut în 1926, la Constanţa). Citeşte, uneori, ziare sau cărţi. Este căsătorit. Soţia este născută *tot ai̯íč în čolpáni* şi *nu ştíĺe nič o cárte*. Părinţii informatorului sunt originari din sat. Dantura şi auzul – bune. Ancheta s-a desfăşurat în perioada 16–19 nov. 1968.

841. DRIDU, jud. Ilfov*

A. Date despre localitate

Satul *drídu*, reşedinţă a comunei cu acelaşi nume, este situat în apropierea confluenţei Prahovei cu Ialomiţa, la cca 20 de km sud-vest de Urziceni, pe linia ferată Bucureşti–Urziceni. Locuitorul satului este numit *dridḙán*, iar locuitorii întregului ţinut sunt *munténi*.

Hotarul comunei este străbătut de râurile *i̯alomíţa* şi *práḫova*.

Numiri topice din hotarul comunei: înălţimi: *movíla coméni, pă meteréz, málu córnului̯*; păduri: *morărḙáŋca, burnéte, strúŋgiĺa, delḙáŋca, i̯úru*; lunci: *lúŋca lu drídu, ~ coşăréni, comána* (lac), *la tábiĺe* (dig). Părţile (cătunele) satului Dridu sunt: *sărindáru, mu̯ára, drídu movíla, ~ znagóv*. După aprecierea informatorului, în sat sunt cca 4000 de locuitori şi aproximativ 1600 de case. În afară de români, în sat trăiesc şi 5–6 familii de *rudári*. Localităţile învecinate sunt: Fierbinţi, Maia, Patru Fraţi, Moldoveni (sat al comunei Dridu), Coşereni şi Moviliţa. Lingvistic, *la coşăréni să separă dă noi̯: la bič ĭi̯ zícă gíčᵘ, oḱínč*.

În localitate există consiliu popular, patru şcoli generale, cămin cultural, dispensar, cooperativă agricolă de producţie. Locuitorii satului sunt agricultori. După tradiţia locală, satul Dridu este o aşezare veche. Se crede, de altfel, că ruinele din sat aparţin unei biserici zidite pe timpul lui Matei Basarab. Până acum cca 30 de ani, în sat se organiza săptămânal un târg, la care veneau şi locuitorii comunelor învecinate. Localnicii pleacă să lucreze la Bucureşti şi la Urziceni, în special ca angajaţi la paza contractuală şi pe şantierele de construcţie, iar la Urziceni şi la Fierbinţi pentru cumpărăturile curente. Copiii urmează cursurile liceale mai ales la Fierbinţi, Urziceni şi Bucureşti.

Nume de familie din satul Dridu: *zam̦fír, gîrlánᵘ, vĺíşa, avrámᵘ, sălčiᵉánu, lupáşcu, ţărúşᵘ*. Prenume: bărbăteşti: *niculái̯e, górge, vasíle, dumítru, costícă, iu̯ón*; femeieşti: *maríĺa, iu̯ána, i̯ecaterína, zói̯a, paraşḱíva*. Porecle: de bărbaţi: *budícă, gícu, glonţáru, băsáru, miţulícă*; de femei: *piriḱu̯ái̯ca, buzáta, mămúca, morgoču̯ái̯a*.

B. Date despre informatori

I. Zamfir D. Niculae (*zam̦fír de niculái̯e*), născut în Dridu (cătunul Sărindaru), din părinţi localnici, agricultori, are 57 de ani, este agricultor, a urmat 4 clase. Şi-a satisfăcut serviciul militar în 1937, la Bucureşti. Se deplasează ocazional la Bucureşti, unde îi sunt stabiliţi trei copii. Nu citeşte cărţi sau ziare. Este căsătorit. Soţia informatorului, născută tot în Dridu, nu a urmat cursuri şcolare. Doi dintre copiii informatorului, stabiliţi la Bucureşti, au urmat cursuri universitare. Dantura şi auzul – bune.

II. Zamfir Amalia, soţia informatorului I, născută în Dridu, 59 de ani, fără şcoală, a răspuns la chestionarul special *Cânepa*.

Ancheta s-a desfăşurat în perioada 22–24 iunie 1970.

842. GIURGENI, jud. Ialomiţa

A. Date despre localitate

Comuna *gurǵéni* este situată în nord-estul judeţului Ialomiţa, la confluenţa Ialomiţei cu Dunărea, pe şoseaua naţională Bucureşti–Constanţa. Ancheta s-a desfăşurat în satul Giurgeni, întrucât satul *ḱi̯oa ḱétri* (ALR II, 705) a fost dezafectat în urma inundaţiilor catastrofale din vara anului 1970. O parte din *ḱi̯oáni* au fost strămutaţi în Giurgeni, situat la 5 km nord de fostul sat Piua Petrii. Informatorul anchetat aici în vara anului 1971 este *ḱi̯oán* (vezi, mai jos, sub B). Locuitorii întregului ţinut îşi spun *i̯alomiţéni*.

Apele care trec prin comună sunt *i̯álomiţa* şi *dúnărea*. Cei mai apropiaţi munţi sunt *carpáţi*. Numiri topice din hotarul comunei: câmpuri: *pîrlíta, la pu̯óḱină, la dḙal la círna, ḱirána, movýla násului, ţăndărḙáŋca*; lacuri: *ruptúra, bᵉéntu, gru̯ápa sómnului̯, jápşa gíştilor, u̯óḱu bᵘóului̯*. Comuna numără, după aprecierea informatorului, cca 2000 de locuitori şi aproximativ 400 de case. În afară de români, în comună mai locuiesc şi câteva familii de bulgari (4), nemţi (4), ruşi (3), ţigani (6). Localităţile vecine sunt: Gura Ialomiţei la nord şi Brăiliţa la sud. Dintre satele apropiate numai Progresu (sat al comunei Gura Ialomiţei) este o aşezare mai nouă, fiind înfiinţată în anul 1921 de colonişti din Giurgeni şi din Piua Petrii. În Giurgeni există un port fluvial, unde lucrează mai ales locuitori ai comunei. Există, de asemenea, consiliu popular, şcoală, cămin cultural, bibliotecă, dispensar, cooperativă agricolă de producţie. După tradiţia locală, fostul sat Piua Petrii era una dintre cele mai vechi aşezări ialomiţene. Se păstrau, până în 1970, ruinele unei vechi cetăţi. Potrivit aceleiaşi tradiţii, numele satului ar fi venit de la o piuă pe care o ţinea un oarecare Petrea. Puţini dintre locuitorii comunei merg la lucru în alte părţi, în special la Hârşova, peste Dunăre, la o carieră de nisip. Localnicii se deplasează pentru cumpărături la Ţăndărei, mai ales, iar copiii lor, pentru a urma cursurile liceale, la Ţăndărei şi la Brăila.

Nume de familie din comună: *dínu, pétre, cúlga, stamáte, gîrgᵉávu, tóma, ḱiriiác, costandín*. Prenume: bărbăteşti: *górge, iu̯ón, neculái̯ sau̯ culái̯, pᵉétrea, alécu, áŋgel, şerbán*; femeieşti: *aníca, míţa, zam̦fḱíra sau̯ zanḱíra, flu̯área, gergína, nóra, rivéi̯ca, társa, stána*. Porecle de bărbaţi: *bolozán, şopîrlícă, pᵘoştáru, mᵘocánu, cᵘolţátu, tîrîbu̯ácă*; de femei: *dumbráva, marúşca, uŋguru̯ái̯ca, grecu̯ái̯ca, paḱíţa, bulgăru̯ái̯ca*.

Potrivit unui obicei specific local, după părerea informatorului, la lăsatul-secului „se dădeau câinii prin jujeu".

B. Date despre informator

Dinu Gheorghe (*dínu górge*), zis *bolozán*, născut în *ḱíu̯a ḱétri*, din părinţi agricultori, originari din aceeaşi localitate, are 58 de ani, este agricultor, a urmat 5 clase. În urma dezafectării satului Piua Petrii s-a mutat împreună cu familia în Giurgeni (v. mai sus sub A). În afara perioadei în care şi-a satisfăcut stagiul militar (în 1936, la Constanţa), informatorul nu a părăsit localitatea pentru mai multă vreme. Face deplasări ocazionale, pentru târguielile curente, la Ţăndărei. Nu citeşte ziare sau cărţi. Este căsătorit. Soţia informatorului este născută tot în *ḱíu̯a ḱétri* şi a urmat 2 clase. Au o fată, măritată în Giurgeni. Dantura informatorului este intactă iar auzul, bun.

La anchetă, care s-a desfăşurat în perioada 16–18 iulie 1971, a participat şi Mihai Conţiu.

843. GRĂDIŞTEA, jud. Ilfov**

A. Date despre localitate

Satul *grădíştea*, reşedinţă a comunei cu acelaşi nume, este situat la cca 35 de km nord-est de Bucureşti. Numele vechi a fost Grecii de Sus. Locuitorii satului îşi spun *grădişténi* sau *grečéni* (după numele vechi al satului), iar cei ai întregului ţinut sunt *ilfovéni*.

* După reforma administrativă din 1981, jud. Ialomiţa.

** După reforma administrativă din 1981, jud. Ialomiţa.

Comuna Grădiştea este alcătuită din următoarele sate: *grădiştea, măcsinéni, gréci dă jos, sitáru, pă timpuri balamúĉ* şi *gréci dă mijloc, zis scuipíĉ*. Satul Grădiştea numără, după aprecierea informatorului, *vo trei mii* de locuitori şi *vo şáse súte* de case. În afară de români, în sat mai locuiesc şi *ţigáni, vo cinsprezéĉe famílii*. În comună există o fabrică de covoare (în satul Sitaru) şi un SMT, unde lucrează mai ales localnici. Localităţile vecine sunt: *fierbínţi, creáţa léşili* (înglobat în satul Vânători), *moára săráca* (actualmente, Moara Vlăsiei), *lípiia bojdáni* (în prezent, Lipia). În apropierea satului se află lacul şi mânăstirea Căldăruşani. În localitate există consiliu popular, şcoală, cămin cultural, bibliotecă, dispensar, cooperativă agricolă de producţie. Toţi locuitorii sunt agricultori. După tradiţia locală, numele vechi al satului provine de la numele proprietarului moşiei, boierul Greceanu. Localnicii merg la lucru mai ales la Bucureşti, iar pentru cumpărături, de obicei, la târgul de la Fierbinţi (cca 10 km) şi la Bucureşti. Copiii pleacă, pentru a urma liceul, la Fierbinţi şi la Bucureşti.

Nume de familie din satul Grădiştea: *vasíle, gerásе, górge, pánă, răcáru, matéi*. Prenume: bărbăteşti: *iuón, costandín, grigóre, vasíle, górge, dumítru, nicoláie*; femeieşti: *vasilíca, gorgíţa, maríia, iuána, maríţa, tudóra, floárea*. Porecle purtate de bărbaţi: *kuáscă, şúncă, ĉóĉea, spínu, gavrilíţă*. Femeile sunt poreclite după *cum le spúne la oámeni: a lu kuáscă* etc.

B. Date despre informatori

I. Ion D. Gheorghe (*iuón de górge*), zis *kuáscă*, născut în Grecii de Sus (actualmente Grădiştea), din părinţi agricultori, originari din aceeaşi localitate, are 57 de ani, este agricultor, a urmat 4 clase. Şi-a satisfăcut serviciul militar în 1934, la Bucureşti. În afara deplasărilor efectuate în timpul stagiului militar, a plecat din localitate numai ocazional, mai ales la Bucureşti. Citeşte rar ziare sau cărţi. Este văduv. Soţia informatorului, născută în *creáţa, zis surlári* (localitate învecinată), a urmat două clase. Dintre cei cinci copii ai informatorului, unul urmează cursurile unei şcoli profesionale din Bucureşti, iar altul este şofer în Bucureşti. Dantura şi auzul sunt bune. Informatorul are o pronunţie uşor nazalizată.

II. Gherase T. Vasile, născut în comună, 61 de ani, 3 clase, cu soţia din Moara Vlăsiei (comună învecinată), a răspuns la chestionarul special *Apicultura*.

Ancheta s-a desfăşurat în perioada 1–4 oct. 1969.

844. BĂRCĂNEŞTI, jud. Ilfov*

A. Date despre localitate

Satul *bărcăneşti*, reşedinţă a comunei cu acelaşi nume, este situat la cca 10 km sud de Urziceni, pe malul drept al râului Ialomiţa. Locuitorii satului îşi spun *bărcăneşténi* (sg. *bărcăneşteán*). Nu există un termen pentru a denumi pe locuitorii întregului ţinut, aceştia fiind *romíni*.

Hotarul localităţii este străbătut de râul Ialomiţa, aflat la cca 5 km de sat. Numiri topice din hotarul satului: câmpuri: *lúnca, catarguáica, la pristuáse, la cumpărătuáre* (= teren agricol vândut de un boier şi cumpărat de ţărani), *pă spetengáica*; fântâni: *púţu lu gănícă, ~ ĉeapéului, ~ lu dúţă*; păduri: *pădúrea lu pópa, ~ lu gîndácu; drúmu sări* (*treĉă sărári*). O parte a satului Bărcăneşti este denumită *fisiéni*. Satul numără, după aprecierea informatorului, cca 5000 de locuitori (1200 de familii) şi aproximativ 1000 de case. În afară de români, în sat locuiesc şi cca 20 de familii de ţigani. Localităţile învecinate sunt: *borănéşti* (com. Coşereni), *pelínu* (fost sat al comunei Bărcăneşti, înglobat în prezent în satul Condeeşti), *vlăiculéşti* (com. Arţari), *iilgána, sărătúri* (com. Drăgoeşti).

În sat există consiliu popular, şcoală generală, cămin cultural, bibliotecă, oficiu poştal, dispensar, casă de naşteri, cooperativă agricolă de producţie (din 1959). Toţi locuitorii sunt agricultori. Localnicii care se duc să lucreze în alte părţi, la Bucureşti şi la Urziceni mai ales, fac naveta zilnic. Tot la Bucureşti şi la Urziceni se duc şi copiii pentru a urma cursurile liceului sau ale unor şcoli profesionale. Pentru cumpărături, localnicii se deplasează la Urziceni.

Nume de familie din satul Bărcăneşti: *vrábiie, crăiíţă, grásu, şărbánu, zamfiréscu, păuúnu, matáke*. Prenume: bărbăteşti: *neculáiu, vasíle, iiuónu, cuostícă, górge, dumítru, stelícă*; femeieşti: *mariuára, vasilíca, rozáliea, iiuána, stánca, gergína, ancúţa*. Porecle: de bărbaţi: *muoráru, uotoméga (a fost factór), trújbă, titíşu, giuóiu, búga, canănău*; de femei: *drăgăníţa, şuála, fíiţa, giţuláпca, biguleása, paríiu (paraskíva uo kámă pă ia)*.

În sat, la lăsatul-secului se face *diuóniţă*, obicei pe care informatorul îl consideră specific local.

B. Date despre informator

Grasu Nicolae (*grásu neculái, în armátă ń-a skimbát númele, în‿zícă grósu*), născut în Bărcăneşti, din părinţi agricultori, originari din aceeaşi localitate, are 65 de ani, este agricultor, a urmat 4 clase. Şi-a satisfăcut serviciul militar în 1929, la Turtucaia. Se deplasează ocazional la Urziceni, cu treburi, şi la Bucureşti, unde are un băiat, şofer la ITB, căsătorit de un an. Nu citeşte ziare sau cărţi (*nu prea mai văz io*). Este căsătorit. Soţia informatorului, născută tot în Bărcăneşti, nu a urmat la şcoală. Dantura şi auzul sunt bune. Ancheta s-a desfăşurat în perioada 10–12 martie 1972.

* După reforma administrativă din 1981, jud. Ialomiţa.

845. BUTOIU, com. Sfântu Gheorghe, jud. Ialomiţa

A. Date despre localitate

Satul *butóiu*, aparţinând comunei Sf. Gheorghe, este situat pe malul stâng al râului Ialomiţa, la 18 km est de Urziceni, pe şoseaua naţională Urziceni–Slobozia. Locuitorii satului îşi spun *butoiéni*, iar locuitorii întregului ţinut sunt numiţi *regăţéni* (în opoziţie cu ardelenii, care *au áltu ponós*) sau *ialomiţéni*.

Hotarul satului este străbătut de râul *iálomiţa*. Numiri topice din hotarul satului: câmpuri: *pă gruása, pă bălăĉáica, pă óbştii, pă lúncă, ulimánte, crăsáni*; fântâni: *púţu lu mihái búrĉea, ~ lu nauón‿cúrea*. Comuna Sfântu Gheorghe are trei sate: *málu, butóiu* şi *sfíntu górge*.

În satul Butoiu locuiesc cca 600 de familii (*să fiiie un cin‿şáse súte dă famílii*) în aproximativ tot atâtea case (*la vo cin‿súte*). În sat mai locuiesc, în afară de români, şi 4 familii de ţigani. Localităţile învecinate cu satul Butoiu sunt: *grindáşi, grindu, balaĉu, sudíţi, bărbătéscu, acsíntili, iuón roátă* (*colínili*) şi *málu*. Informatorul a remarcat diferenţe lingvistice în satele (de ex., Sudiţi, Bărbătescu) aşezate *péste gîrlă* (peste Ialomiţa), unde localnicii *spúne gine, giie*, iar *la abále le ziĉe dimii*.

În sat există şcoală, cămin cultural, bibliotecă şi cooperativă agricolă de producţie. Majoritatea localnicilor se ocupă cu agricultura. În sat sunt însă mulţi grădinari şi *uorezáni*. După tradiţie, vatra veche a satului era situată mult mai aproape de Ialomiţa şi a fost strămutată din cauza revărsării râului. Unii dintre localnici merg să lucreze la combinatul chimic de la Slobozia sau, temporar, la fermele de stat din judeţ. Pentru cumpărăturile curente ei se deplasează la Căzăneşti (cca 15 km est) sau Urziceni. Copiii localnicilor pleacă pentru învăţătură la Urziceni, Bucureşti, Călăraşi şi Ploieşti.

Nume de familie mai frecvente în satul Butoiu: *răducánu, márcu, áldi iuoníţă, d-áldi górge*. Prenume bărbăteşti: *marín, stan, górge, iuón, vasíle, neculái, túdor, licsándru*; femeieşti: *iuána, maríia, gergína, aníca, vasilíca, gorgéta*. Porecle: de bărbaţi: *grăniĉéru, uoпgácă, cánă bordeiáş, léuu, ţărínă, ţíru*; de femei: *brumăreása, bacleuáia, căpăţînuása*.

În ceea ce priveşte obiceiurile, informatorul crede că specific satului Butoiu este faptul că pluguşorul se organizează aici seara.

B. Date despre informatori

I. Marcu Răducanu (*márcu răducánu*), zis *cánă bordeiáş*, născut *îm‿butóiu*, din părinţi *plugári*, originari din aceeaşi localitate, are *ĉîzéştrei* de ani, este *plugár*, a urmat 3 clase. Şi-a satisfăcut serviciul militar la Cernavodă şi Stejaru (jud. Ialomiţa), în 1939. Se deplasează ocazional, pentru treburi curente, la Urziceni. Nu citeşte ziare sau cărţi. Este căsătorit. Soţia informatorului, născută tot în Butoiu, a urmat 4 clase. Informatorul are dantură şi auz bune.

II. Marcu Dumitra, soţia informatorului I, născută în Butoiu, 53 de ani, 4 clase, a luat parte permanent la anchetă şi a răspuns la chestionarul special *Cânepa*.

Ancheta s-a desfăşurat în perioada 9–12 mai 1969.

846. CĂZĂNEŞTI, jud. Ialomiţa

A. Date despre localitate

Localitatea *căzănéşti*, reşedinţă a comunei cu acelaşi nume, este situată pe malul stâng al râului Ialomiţa, cam la jumătatea distanţei dintre Urziceni şi Slobozia, pe şoseaua naţională care leagă cele două oraşe. Localitatea a fost anchetată pentru ALR II, pct. 723. Locuitorul satului este *căzăniştеán*, iar locuitorii întregului ţinut sunt *romíni adăvăráţi*.

Hotarul satului este străbătut de râul *iálomiţa*. Nume topice din hotarul satului: *cuásta uorézului, válea máre, puókină* (teren arabil), *movíla lu moş ignát, la-nşirátili* (teren arabil).

Numărul familiilor din sat se ridică la *píste míie* (*ie vo trei mii dă súflete*), iar al caselor la 600–700. Localităţile învecinate sunt: *cocóra, ĉokína, munténi buzău, uorézu, piérsica, borduşálu, crunţi, răvíga, rovínili*. Dintre localităţile apropiate numai *górge dója* este o aşezare nouă. Informatorul a remarcat diferenţe lingvistice, fără a putea să le precizeze, în vorbirea locuitorilor din *munténi, răvíga* şi *cocóra*.

În apropierea satului există, la *îmfundáta* o cabană turistică, iar în sat un mare combinat de creştere a porcilor, care *áre uo sútă dă mii dă porĉ*, consiliu popular, şcoală generală, liceu, cămin cultural, bibliotecă, dispensar, cooperativă agricolă de producţie. Localnicii se ocupă *cu agricultúra mai mult*, dar unii dintre ei *îngrijáşte dă porĉ la combinát*. În sat se organizează periodic un *uobóru dă ĉereále*. Locuitorii nu pleacă la lucru în alte părţi, iar cumpărăturile şi le fac la Urziceni sau la Slobozia. Copiii pleacă, pentru învăţătură, mai ales la Bucureşti şi la Brăila.

Nume de familie din satul Căzăneşti: *andréi, rádu, iuón, matéi, iliiéscu, gántă*. Prenume: bărbăteşti: *áldi iuón, vasíle, gligóre, górge, şî d-áldi neculái ie dumítru*; femeieşti: *iuána, maríia, leána, tánţa*. Porecle: de bărbaţi: *bábă, streiínu, ţíncu, garóiu*; de femei: *bíra, ţînculeása, jăruáica*.

B. Date despre informator

Radu Şt. Ştefan (*rádu ţe ştefán*), zis *bábă*, născut în Căzăneşti, din părinţi *plugári*, originari din aceeaşi localitate, are *şáizăşidói* de ani, este *plugár*, a urmat *pátru clási*. Şi-a satisfăcut serviciul militar în 1928–1929 la Bălţi (Basarabia). Părăseşte rar localitatea (*nu prea mă ducu*). Nu citeşte ziare sau cărţi (*nii‿n-am ĉitít apruápe niĉodátă*). Este căsătorit. Soţia informatorului, născută în Căzăneşti (*tot aĉí*), este fără şcoală (*nu a învăţát niníc; acúma ne-am mai ĉilivizát*). Dantura şi auzul informatorului sunt bune. Ancheta s-a desfăşurat în perioada 11–14 oct. 1968.

847. AMARA, jud. Ialomiţa

A. Date despre localitate

Satul *amára*, reşedinţa comunei cu acelaşi nume, este situat la 7 km nord de Slobozia. Informatorul afirmă (*după spúsa lu tăticu*) că satul s-a numit mai demult *băşíca gálbenă*. Localnicii îşi spun *amărán!* (sg. *amărán*), locuitorii întregului ţinut fiind *muntén!*.

Satul, aflat în apropiere de *lácu amára*, nu este străbătut de nici o apă curgătoare. Cei mai apropiaţi munţi sunt *múnţi carpáţ!*. Numiri topice din hotarul satului: câmpuri: *lóturi, poguáne, la cêntru poguánlor, la fund, la armánu nou, prebegáŋca*; înălţimi: *băşíca gálbenă* (= movilă), *movíla lu tudoráke*. Satul *amára* are două părţi, distincte, după opinia informatorului, prin originea diferită a locuitorilor: *hornár!*, partea vestică, şi *movilén!*, partea estică. Localitatea numără, după aprecierea informatorului, cca 1800 de familii şi aproximativ 1000 de case. În afară de români, în sat mai trăiesc şi cca 20 de familii de ţigani. Localităţile învecinate sunt: *slobozíia nóuo, slobozíia véke, górge dója, motílva, grivíţa* şi *zmírna*. Dintre acestea, numai *motílva* şi *górge dója* sunt aşezări mai recent înfiinţate, cu colonişti originari din judeţul Ialomiţa, în special din comuna Perieţi (prima) şi din zona subcarpatică (cea de-a doua). Informatorul a remarcat diferenţe lingvistice, fără să le precizeze, numai la *munténi di la dója* (com. Gheorghe Doja).

În comună există o cunoscută staţiune balneoclimaterică. Există, de asemenea, consiliu popular, şcoală, bibliotecă, oficiu poştal, policlinică, cooperativă agricolă de producţie (înfiinţată în 1950). Majoritatea locuitorilor se ocupă cu agricultura. O parte însă, mai ales cei din generaţia medie, lucrează la Slobozia, în special la fabrica de ulei. După tradiţia locală, satul Amara a fost înfiinţat în anul 1882. Primii locuitori au venit din judeţul Buzău, în special din satele Ţinteşti şi Movila Banului. Cei mai mulţi locuitori sunt stabili, iar cei care sunt angajaţi la Slobozia fac zilnic naveta. Localnicii pleacă, pentru cumpărăturile curente, la Slobozia, iar copiii lor, pentru învăţătură, la Slobozia, Călăraşi şi Bucureşti.

Nume de familie mai frecvente în sat: *măíţă, muntęánu, cuósma, ĉupércă, neculáį, lęáŋcu*. Prenume: bărbăteşti: *iuón, górge, vasíle, neculáį, stan, stélęa*; femeieşti: *iuána, maríia, zamfíra, aníca, vasilíca, ielénа*. Porecle purtate de bărbaţi: *bulidíc, gizuróiu, carabélęa, báįcu* (*áre sęcretátęa crístęa*).

B. Date despre informator

Furnică Gheorghe (*furnícă górge*), născut în Amara, din părinţi agricultori, născuţi în satul Pogoanele, com. Ţinteşti, jud. Buzău, are 63 de ani, este agricultor, a urmat 5 clase. Şi-a satisfăcut serviciul militar în 1930, la Călăraşi. A părăsit localitatea pentru un timp mai îndelungat în timpul războiului, cu armata. În prezent pleacă mai rar din sat, cu treburi, la Slobozia. Nu citeşte cărţi sau ziare. Este căsătorit. Soţia informatorului, născută în Amara, a urmat 4 clase. Au cinci copii, între care o fată, absolventă a liceului agricol, contabil la cooperativa agricolă de producţie din sat. Informatorul are dantura şi auzul bune. La anchetă, care s-a desfăşurat în perioada 30 aug.–2 sept. 1971, a participat şi Mihai Conţiu.

848. FRĂŢILEŞTI, com Săveni, jud. Ialomiţa

A. Date despre localitate

Satul *frăţiléeşti*, aparţinând comunei Săveni, este situat în estul judeţului Ialomiţa, pe malul drept al râului Ialomiţa, la cca 6 km de Ţăndărei. Locuitorii îşi spun *frăţileştén!* (sg. *frăţileştęán*), locuitorii întregului ţinut fiind *romín!* sau *regăţlén!*.

Prin hotarul satului trece râul *iálomiţa*. În apropiere, *nu ie munţ!*, cei mai apropiaţi fiind *múnţi carpáţ!*. Numiri topice din hotarul satului: *iinimă rea, la pitruópu, dimánca, garanţíi, sudiţęáŋca, la armán la uríta* (câmpuri); *púţu nou, válęa lu máreş*. Satul a avut două părţi distincte: *frăţiléeşti* şi *bădeén!*; astăzi distincţia nu se mai păstrează. Satul numără, după aprecierea informatorului, cca 250 de familii şi aproximativ 300 de case. Localităţile învecinate sunt: *ţăndári* (= Ţăndărei), *platoniéşti, lăcusteéni, săviéni, muovíla, sudíţi, uográda*. Dintre acestea, aşezări mai noi, înfiinţate la sfârşitul secolului al XIX-lea, sunt satele Lăcusteni (com. Săveni) şi Săveni (cu locuitori veniţi de pe Valea Prahovei şi de pe Valea Buzăului) şi Movila (cu locuitori, în majoritate, veniţi din Oltenia). Informatorul nu a remarcat în localităţile apropiate, nici în satele mai noi, diferenţe lingvistice. În sat există şcoală, cămin cultural, bibliotecă, cooperativă agricolă de producţie (înfiinţată în anul 1958). Toţi localnicii sunt *agricultór!*. După tradiţia locală, satul Frăţileşti este cel mai vechi sat din partea locului. Localnicii nu pleacă să lucreze în alte părţi decât sezonier, la IAS Ograda (la cca 2 km depărtare), iar cumpărăturile curente şi le fac la Ţăndărei. Copiii lor pleacă, pentru învăţătură, la Brăila, Constanţa, Buzău, Bucureşti.

Nume de familie din sat: *puopîrlán, kívu, davíd, filípu, bădęánu, neculáį, niediélcu*. Prenume: bărbăteşti: *iuón, neculáį, rádu, górge, dumítru, nęácşu, ilíie, cuóstęa*; femeieşti: *cuostánţa, tíŋca, aníca, maríţa, maríia, iuána, aniéta*. Porecle: de bărbaţi: *jumără, pipiéi, ţiţiéi, musílin, stalin, gílęa, ziéca*; de femei: *límba, căcăręáza, míndra, buzáta, cúrca, beeţíva*.

B. Date despre informator

Chivu T. Ion (*kívu te iuón*), născut în Frăţileşti, din părinţi plugari, originari din aceeaşi localitate, are 69 de ani, a urmat 5 clase. Nu a satisfăcut serviciul militar, dar a fost concentrat, în timpul războiului, la Tulcea şi la Brăila. Părăseşte rar localitatea, pentru a-şi vizita un nepot la Bucureşti. A mai fost şi la Timişoara, în perioada în care unul dintre copiii lui îşi satisfăcea acolo stagiul militar. Citeşte ziare, mai ales iarna. Este căsătorit. Soţia informatorului, născută în sat, a urmat 2 clase. Băiatul informatorului, absolvent al unei şcoli profesionale, lucrează la Braşov. Dantura este intactă, iar auzul bun. Ancheta s-a desfăşurat în perioada 7–10 oct. 1971.

849. BALOTEŞTI, jud. Ilfov

A. Date despre localitate

Satul *balotéşt!*, reşedinţă a comunei cu acelaşi nume, este situat la cca 25 de km nord de Bucureşti. Ancheta s-a desfăşurat în cătunul *priuoţéşt!*, la origine sat distinct, ulterior integrat satului Baloteşti. Locuitorului satului i se spune *balotiştęán*, locuitorii întregului ţinut fiind *muntén!*.

Localitatea este străbătută de pârâul *coĉováliştęa*. Numiri topice din hotarul satului: câmpuri: *pă lahovár!, la absolvénţ!, pă balotęásca, ţárna véke, pă nisăpáriie*; *púţu lu bărzóį*. Comuna *balotéşt!* mai cuprinde, pe lângă satul de reşedinţă, şi satele *săftíca* şi *dumbrăvén!*. Satul numără, după aprecierea informatorului, *vro míie şápte súte dă famílii*, şi cam tot atâtea case. În sat, în afară de români, *suŋ cíteva cáse şi dă ţigán!*. Localităţile învecinate sunt: *căculáţ!, dimiién!, otopén!, petréşt!, cornéşt!* (actualmente desfiinţat şi înglobat în satul Corbeanca), *ţîŋcăbéşt!, cofliĉén!*.

În sat este o fabrică de prelucrare a cânepei, la care lucrează mai ales localnici. În localitate există consiliu popular, 4 şcoli, cămin cultural, bibliotecă, dispensar, cooperativă agricolă de producţie. Majoritatea localnicilor se ocupă cu agricultura. Unii pleacă la lucru la Bucureşti şi la Otopeni. Pentru cumpărături curente ei se deplasează la Bucureşti, iar copiii lor pleacă pentru învăţătură la Snagov şi la Bucureşti.

Nume de familie din satul Baloteşti: *păuún, stoián, avrám, tóma, alecsándru, petráke*. Prenume: bărbăteşti: *simión, alecsándru, sávu, costandín, pétre, marín, filimón*; femeieşti: *uopríná, catrína, şerbána, tudóra, lęáŋca, policsénia, costandína, líca*. Porecle: de bărbaţi: *prínzu, pisică, pîrţică, ţiúcă, dobroĝánu, bínţu*; de femei: *ţiuculęása, uţupănuáica, lipovęáŋca, motáŋca, cáte*.

B. Date despre informator

Păun G. Constantin (*păún ĝe costantín*), născut în Baloteşti, în fostul sat Preoţeşti (v. mai sus, sub A), din părinţi originari din localitate, tatăl, şi din Otopeni (comună învecinată), mama, are 62 de ani, este *plugár dă la-nĉepút*, a urmat 4 clase. Şi-a satisfăcut serviciul militar în 1929, la Bazargic. Se deplasează ocazional la Bucureşti sau la Ploieşti. Nu citeşte cărţi sau ziare. Este căsătorit. Soţia este din Dumbrăveni, fost Cacaleţi (sat al comunei Baloteşti) şi *n-a-mvăţát cárte*. Dantura şi auzul informatorului sunt bune. Ancheta s-a desfăşurat în perioada 6–8 oct. 1969.

850. BUCU, jud. Ialomiţa

A. Date despre localitate

Satul *búcu*, reşedinţă a comunei cu acelaşi nume, este situat pe malul stâng al râului Ialomiţa, la 10 km est de Slobozia, pe şoseaua naţională Bucureşti–Constanţa. Satul s-a numit mai demult Bucu-Mălăşeşti. Localnicii îşi spun *bucovén!* (sg. *bucovęán*); locuitorii întregului ţinut sunt *muntén!*.

Hotarul satului este străbătut de râul *iálomiţa*, al cărui afluent important se numeşte *prácova*. Numiri topice din hotarul satului: câmpuri: *izlázur!, clóşca, puárta véke*; *stăŋcúţa* (iaz), *cótu lu drăgán* (pădure), *uóku bóuului* (*um privál*), *pókina* (*ie um bot dă dęal*). Localitatea are două părţi, *búcu nou* şi *búcu vek*, şi numără, după aprecierea informatorului, cca 750 de familii şi aproximativ 800 de case. În afară de români, în sat mai locuiesc şi 6 familii de ţigani. Localităţile învecinate sunt: *uográda, dimén!, górge lázăr, slobozíea, bóra, cosîmbéşt!, mărculéşt!* (ultimele trei fiind situate, în sud, peste râul Ialomiţa). Dintre localităţile învecinate, numai Gheorghe Lazăr *áre dăuosebíre dă accént* (se spune, de ex., *gíno mă!*).

În localitate există un consiliu popular, dispensar, două şcoli, cămin cultural, bibliotecă, cooperativă agricolă de producţie. Majoritatea locuitorilor se ocupă cu agricultura. După tradiţia locală, satul este o aşezare veche, înfiinţată cu cel puţin 200 de ani în urmă. Informatorul afirmă că, în urma împroprietăririlor din 1922 şi 1945, în sat au fost colonizaţi mulţi locuitori din judeţele Buzău (com. Pârscov) şi Prahova (com. Poseşti). Mai ales în ultima vreme unii locuitori se angajează pe şantierele de construcţii sau la întreprinderile din Slobozia sau lucrează, sezonier, la fermele agricole de stat din apropiere. Locuitorii satului se deplasează pentru cumpărături la Slobozia şi Ţăndărei, iar copiii lor pleacă pentru învăţătură la Bucureşti, Ploieşti, Călăraşi, Constanţa, Brăila.

Nume de familie din satul Bucu: *muntęánu, créţu trandafír, záinęa, iabráşu, vlad, suáre, ifrím*. Prenume bărbăteşti: *iiuón, górge, vasíle, dóbre, costandín*; femeieşti: *maríţa, victórięa, iiuána, vasilikíia, maríea, aníca*. Porecle: de bărbaţi: *nebúnu, căptuşęálă, ustrupél, bordeiáş, şopirlán, háplęa*; de femei: *cucuvęáua, búvna*.

B. Date despre informator

Munteanu Ştefan (*muntęánu ştefán, d-áldi pădurícă, bunícu ierá pădurár*), născut în Bucu, din părinţi agricultori, are 60 de ani, este agricultor, a urmat o singură clasă primară. Şi-a satisfăcut serviciul militar în 1932, la Cernavodă. În afara deplasărilor din timpul războiului (concentrări la Constanţa), nu a părăsit localitatea decât rar, cu treburi curente (la Slobozia, Bucureşti, Brăila, Călăraşi). Nu citeşte ziare sau cărţi. Este căsătorit. Soţia, născută în sat, a urmat 5 clase. Au cinci copii, agricultori, stabiliţi în sat. Dantura şi auzul informatorului sunt bune. Ancheta s-a desfăşurat în perioada 8–10 sept. 1970.

851. FĂCĂENI, jud. Ialomița

A. **Date despre localitate**

Satul *făcăi̯én'*, reședință a comunei cu același nume, este situat în estul județului Ialomița, pe malul stâng al brațului Borcea, la cca 20 de km nord de Fetești, pe șoseaua județeană Fetești–Giurgeni. Numele de batjocură al satului este *fleșcăi̯én'*. Localitatea a fost anchetată pentru ALR I, pct. 695. Locuitorii satului, cei *di la făcăi̯én'* sunt, împreună cu locuitorii întregului ținut, *i̯alomițén'* (sg. *i̯alomițeán*).

Hotarul satului este mărginit de *bórcea* (brațul vestic al Dunării). Numiri topice din hotarul satului: câmpuri: *lîngă zélu, ~ lacováru, poguáne la lătén', dádu máre, ~ mic, strîmba, repejóru*; lacuri: *jápșa lu moș rádu, róșu, vînătu*. Satul *făcăi̯én'* are trei părți (cătune): *cóicu* (*pă deal*), *găița* (*dărîmáți*, cătun dezafectat) și *progrésu* (*la coloniști*) și numără, după aprecierea informatorului, cca 8000 de locuitori și aproximativ 2000 de familii. În afară de români, în sat mai locuiesc câteva familii vechi de bulgari și cca 100 de țigani. Localitățile învecinate sunt: *bordușán'* și *vlădén'*. Așezări mai noi sunt *sátu nou* (la cca 7 km), cu locuitori veniți din jud. Argeș, și cătunul Progresu (aparținând satului Făcăieni), cu locuitori originari din Moldova. Informatorul a remarcat diferențe lingvistice, fără a le preciza, în Satul Nou.

În localitate există o stațiune de mecanizare a agriculturii și o întreprindere agricolă de stat, unde lucrează și locuitori ai comunelor învecinate. În sat există, de asemenea, consiliu popular, trei școli, cămin cultural, bibliotecă, dispensar și o cooperativă agricolă de producție. Cei mai mulți locuitori sunt agricultori. Unii sunt și pescari. După tradiția locală, satul care poartă numele unui cioban Făcăianu, exista la împroprietărirea lui Cuza (1864). Localnicii nu merg să lucreze în alte părți, iar cumpărăturile curente și le fac la Țăndărei și Fetești. Copiii pleacă pentru învățătură la Fetești, București, Constanța, Călărași.

Nume de familie din Făcăieni: *pánge, țurliu, brátu, răzván, ilíie, ipáte*. Prenume bărbătești: *iuón, górge, neculái, vasíle, marin*; femeiești: *lína, maria, gergína, vasilica, iuána*. Porecle: de bărbați: *boróg*, *baracă, cúlu*; de femei: *madáma*.

la lăsátu séculuị, obicei specific, după afirmația informatorului *să dau cîịni in jujéu*. Localitatea Făcăieni, una dintre cele mai mari comune ialomițene, este în curs de urbanizare.

B. **Date despre informator**

Bratu Marin (*brátu marin*), zis *țîmu*, născut în Făcăeni, din părinți plugari, originari din localitate, are 62 de ani, este plugar, a urmat 5 clase. Serviciul militar și l-a satisfăcut în 1930, la Bazargic. Nu părăsește localitatea. Nu citește cărți sau ziare. Este căsătorit. Soția informatorului este născută în Găița (cătun al satului Făcăeni). Dintre cei trei copii ai informatorului, unul este muncitor stabilit în București. Dantura și auzul sunt bune. La anchetă, care s-a desfășurat în perioada 19–21 febr. 1971, a participat și Mihai Conțiu.

852. DRĂGOEȘTI, jud. Ilfov*

A. **Date despre localitate**

Satul *drăgoi̯éșt'*, reședință a comunei cu același nume, relativ izolat, este situat la cca 40 de km nord-est de București. Localnicii își spun *drăgoieștén'* (sg. *drăgoieștean*); locuitorii întregului ținut sunt *muntén'*.

Satul este așezat pe valea râului *mostiștea*. Informatorul afirmă că munții cei mai apropiați sunt *múnți buzăuluị*. Numiri topice din hotarul satului: *la hest* (loc arabil), *la movílă, válea biséricị, pă telefuón* (drum), *púțu lu suáre vlad, ~ lu ilíie me ịi róșu*. Satul are patru părți (cătune): *uolár' – delén', drăgoi̯éști dă juos, ungurén', măi̯éni* și numără, după aprecierea informatorului, cca 3000 de locuitori și aproximativ 1000 de case. Localitățile învecinate sunt: Borănești, Ileana, Măriuța, Chiroiu (sat al comunei Drăgoești). Relativ nouă este o parte a cătunului Măieni, numită *kelălău*. Informatorul nu a remarcat deosebiri lingvistice în localitățile apropiate.

În localitate există consiliu popular, școală, cămin cultural, bibliotecă, dispensar, oficiu poștal, cooperativă agricolă de producție. Cei mai mulți localnici sunt *plugár'*. După tradiția locală, satul Drăgoești a fost înființat în urma împroprietăririi lui Cuza. Se știe, de asemenea, că numele cătunului Măeni (unde locuiește informatorul) indică originea locuitorilor (veniți din Maia, com. Brazii, jud. Ialomița). Locuitorii care de cca doi ani lucrează la București fac zilnic naveta. Localnicii își fac cumpărăturile curente la Urziceni și Fundulea, mai ales, și, mai rar, la București. Copiii pleacă pentru învățătură la Urziceni și la București sau în comunele apropiate care au liceu: Fierbinți, Brănești, Fundulea.

Nume de familie din satul Drăgoești: *matéị, gáncea, crățáru, răduóị, dorobánțu, róșu*. Prenume: bărbătești: *iuón, górge, marin, dumítru, vasíle, niculáie, costandin, năstáse*; femeiești: *fluárea, mariea, ielena, aníca, gergína, iuána, dumítra*. Porecle de bărbați: *bícu, gănéajă, mocánu, măcău, bîzuáie, vulpuóị, bangéru, phistuól*. Femeile sunt poreclite după porecla soților.

Informatorul afirmă că un obicei specific local este *dihuónița*, care se face de lăsatul-secului.

B. **Date despre informator**

Tentea C. Gheorghe (*téntea ce górge*), zis *bícu*, născut în *măi̯én'* (cătun al satului Drăgoești), din părinți *plugár'*, originari din aceeași localitate, are 66 de ani, este plugar, a urmat 5 clase. Și-a satisfăcut serviciul militar în 1928, la București. Nu a părăsit localitatea pentru un timp mai îndelungat, dar merge să-și viziteze un fiu, lăcătuș, stabilit în București, din anul 1950. Citește ocazional ziare sau cărți (*maị citésc*). Este căsătorit. Soția, născută în sat, a urmat 3 clase. Cei doi copii ai informatorului, absolvenți ai unor școli profesionale, sunt stabiliți în București, unul, și în Brăila, celălalt. Dantura și auzul sunt bune. Ancheta s-a desfășurat în perioada 16–18 martie 1972.

* După reforma administrativă din 1981, jud. Ialomița.

853. POIANA, com. Ciulnița, jud. Ialomița

A. **Date despre localitate**

Satul *poi̯ána*, aparținând comunei Ciulnița, este situat pe malul drept al râului Ialomița, la cca 10 km sud-vest de Slobozia. Localitatea a fost anchetată pentru ALR I, pct. 720. Locuitorii satului își spun *poienén'*, locuitorii întregului ținut fiind *i̯alomițén'*.

Prin hotarul satului trece râul *i̯álomița*. Numiri topice din hotarul satului: *cúta* (*ie uo movílă*), *púțu lu pópa alécu, réne* (*uo vále*), *frunzuáica* (*dealu frunzuáịcị*). Satul are trei cătune: *poi̯ána, gimpáț', ivănéșt'*, și numără *vro cí̯ súte dă famílịị*, care locuiesc cam în tot atâtea case. În afară de români în sat mai locuiesc și *țigán'* (cca 20 de familii). Localitățile învecinate sunt: *pribég* sau *stejáru, piereț'* (com. Perieți), *bui̯éști, cúlnița*. În localitățile apropiate, diferențe lingvistice *ar maị fi la bui̯éșt'*, unde *să vorbéște cu gíne*.

În sat există școală, cămin cultural, dispensar, oficiu poștal, cooperativă agricolă de producție. Toți locuitorii sunt *agricultór'*. După tradiția locală, satul este vechi, înființat pe vremea lui Matei Basarab. Unii dintre localnici lucrează la Slobozia. Pentru cumpărăturile curente locuitorii satului se deplasează *la slobozíie*. Copiii lor pleacă, pentru învățătură, *la slobozíea* și *la bucuréșt'*.

Nume de familie din satul Poiana: *zamfir, tudorică, avrám, poștáru, mînea*. Prenume: bărbătești: *iuán, górge,* (*ăl maị mult*), *vasíle, costantin, dumítru*; femeiești: *zmaránda, vasilíca, ieugénila, floríca, liníca, ieléna*. Porecle: de bărbați: *biƒól, bageác, papúc, súrdu*; de femei: *ciurdína, meleája*.

B. **Date despre informator**

I. Poștaru Dumitru (*poștáru dumítru*), născut în Poiana, din părinți *agricultór'*, originari din aceeași localitate, are *cîzășópt dă an'*, este *agricultór*, a urmat *cîș cláse*. Și-a satisfăcut serviciul militar în 1933–1934, la Buzău. Se deplasează ocazional, cu treburi, la Slobozia și la București. Citește ziare. Este căsătorit. Soția, născută în Poiana, a urmat 5 clase. Dantura și auzul sunt bune.

II. Vetu M. Ion, născut în Poiana, 65 de ani, 5 clase, patru copii, stabiliți în Slobozia, a răspuns la chestionarele speciale: *Apicultura, Meseriile*.

III. Poștaru Smaranda, soția informatorului I, născută în Poiana, 54 de ani, 5 clase, a răspuns la chestionarul special *Cânepa*.

Ancheta s-a desfășurat în perioada 6–9 martie 1969.

854. ȘTEFĂNEȘTII DE JOS, jud. Ilfov

A. **Date despre localitate**

Satul *ștefănéșt'*, reședință a comunei Ștefăneștii de Jos, este situat la 6 km est de București. Localitatea a fost anchetată pentru ALR II, pct. 769. Locuitorii satului își zic *ștefăneștén'*, (sg. *ștefăneștean*), locuitorii întregului ținut fiind *ilfovén'*, căci *muntén'* erau cei care *veneá dă la múnte*.

Hotarul satului este străbătut de *ríu păsărea*. Numiri topice din hotarul satului: *izláz, rovína păúni, rúncu, sáva, géncu, leguíte*. Satul *ștefănéșt'* are două părți: *ștefănéșt' dă sus* și *ștefănéșt' dă jos*. *La ștefănești dă jos ịi zicéá vúlpea; tod la vúlpea ịi zicéá și d-aia párte* (la Ștefăneștii de Sus). Din aceeași comună mai fac parte satele *păsărea-boltáș'* și *crețuleásca*. Satul *ștefănéșt'* numără, după aprecierea informatorului, cca 3800 de locuitori și *vo míie dă cáse*. În afară de români, în sat există o populație masivă de țigani, *pă pátru súte dă famílịị*. Localitățile învecinate sunt: *afumáț', dáscălu-creáța, rúncu* (popular, *bulibáșa*), *tunár', voluntár'*. Dintre localitățile apropiate, satul *voluntár'*, în care sunt *númaị vinitíc*, este o așezare recent înființată, cu locuitori veniți *dîn tuátă țára*. Informatorul nu a remarcat diferențe lingvistice în localitățile apropiate.

În sat există *consílịu populár, școálă, cămin culturál, bibliotécă, dispensár*, cooperativă agricolă de producție și *semetéuu*. Localnicii sunt *agricultór'*. După tradiția locală, dintre satele din zonă, *cel maị vek ie boltáșu, rupt dîn afumáț'*. Mulți locuitori ai satului merg să lucreze *la bucuréșt'* ca *salariáț' permanénț'*. Tot *la bucuréșt'* merg localnicii pentru cumpărăturile curente și copiii lor pentru învățătură.

Nume de familie din *ștefănéșt'*: *tóma, ilíie, dumitráke, petráke, simiuón*. Prenume: bărbătești: *iuón, costică, costantin, górge, niculái, dumítru*; femeiești: *eléna, maría, iuána, niculína, dobrița, dumitra*. Porecle: de bărbați: *bageác, stoián, dovlecáru, moncică, gáe, al catalíni*; de femei: *a lu bageác, a lu simiuón, a lu codarác*.

B. **Date despre informator**

Ilie G. Marin (*ilíie ge marin*), zis *bageác*, născut *în ștefănéșt'*, din părinți *agricultór'*, originari din sat tatăl și din Dascălu-Creața (comuna învecinată), mama, are 57 de ani, este *agricultór* (șeful unei brigăzi de producție la CAP-ul din sat), a urmat *cinș' cláse*. Și-a satisfăcut serviciul militar în 1933, *îm bucuréșt', la altiléríe*. Nu a părăsit localitatea pentru un timp mai îndelungat, dar merge deseori la București

cu treburi curente. Citeşte ziare (*mai citésc ziáre*). A fost căsătorit de două ori: *prima* [soţie] *a foz‿dîn afumáţi, a dóua, dîn dáscălu-crẹáţa* (comune învecinate). Ambele au absolvit 4 clase primare. Dantura este intactă, iar auzul, bun. Au asistat la anchetă, numai în prima zi, încă patru vecini. Ancheta s-a desfăşurat în perioada 4–6 dec. 1968.

855. ALBEŞTI, jud. Ialomiţa

A. Date despre localitate

Satul *albẹéşti*, reşedinţă a comunei cu acelaşi nume, este situat pe malul drept al râului Ialomiţa, la cca 20 de km vest de Slobozia. Locuitorii satului îşi spun *albeşténi* (sg. *albeştẹán*), locuitorii întregului ţinut fiind *munténi*, *regăţéni*.

Hotarul satului este mărginit la nord de râul *iálomiţa*. Numiri topice din hotarul satului: *la pîăr, la crúcẹa jugănăríţi, movíla bárbului, drúmu călăráşilor, ~ gări, buiásca* (loc arabil), *dîlga* (loc arabil), *púţu părăsít, válẹa mataraĝiului*. Satul Albeşti, fără cătunul *batálu*, numără după aprecierea informatorului cca 1500 de locuitori şi aproximativ 600 de case. Localităţile învecinate sunt: *buiéşti* (sat al comunei Albeşti), *andrăşáşti, marsiliéni* (sat al comunei Albeşti) şi *socuálili* (sat al comunei Dragoş-Vodă). Dintre localităţile apropiate, mai nouă este Dragoş-Vodă ai cărui locuitori veneau la biserică în Albeşti. Informatorul nu a remarcat diferenţe lingvistice în localităţile din zonă.

În sat există consiliu popular, şcoală, cămin cultural, bibliotecă, cooperativă agricolă de producţie. Locuitorii satului sunt agricultori. După tradiţia locală, satul este o aşezare veche, situată pe vechiul drum de poştă care lega Muntenia de Moldova. Relativ puţinii localnici care pleacă din sat să lucreze în altă parte, mai ales în Slobozia, fac naveta zilnic. Locuitorii satului se deplasează pentru cumpărăturile curente la Slobozia. Copiii pleacă la liceu la Căzăneşti, Slobozia şi Călăraşi.

Nume de familie din satul Albeşti: *albéi, răşánu, piétcu, jugănáru, bădíc, dúţu, kénic*. Prenume: bărbăteşti: *iuón, costandín, neculái, vasíle, duḿitru, dínu, górĝe, marín*; femeieşti: *anica, mariuára, duḿitra, iuána, ieléna, lẹána, stána, florica*. Porecle: de bărbaţi: *trăŋcănícă, kiperẹánu, stírléi, tertelẹácă, duovlẹác*; de femei: *líŋca, mitíca, zdruáia, păpúşa*.

Obiceiuri specifice după părerea informatorului, de lăsatul-secului: *dihuórniţă, urlalíle*.

B. Date despre informator

Petcu G. Constantin (*piétcu ĝe costandín*), născut în Albeşti, din părinţi agricultori, originari din localitate, are 73 de ani, a urmat 5 clase. Şi-a satisfăcut serviciul militar în 1921, la Călăraşi. În timpul războiului a fost concentrat în Bucureşti. Merge ocazional la Slobozia sau la Călăraşi. Citeşte rar (*prẹa puţín*) ziare sau cărţi. Este căsătorit. Soţia, născută în sat, a urmat trei clase. Dintre cei şase copii ai informatorului, doi sunt stabiliţi în Feteşti, unul la Bucureşti şi unul la Borduşelu (sat al comunei vecine Ciochina). Dantura şi auzul sunt bune. Ancheta s-a desfăşurat în perioada 4–6 aprilie 1972.

856. TĂMĂDĂU MARE, jud. Ilfov*

A. Date despre localitate

Satul *tămădău* (de fapt, Tămădău Mare) (ALR I, 727), aparţinând de comuna Tămădău Mare, este situat la cca 35 de km est de Bucureşti, pe şoseaua naţională Bucureşti–Călăraşi. Dintre satele care aparţin comunei Tămădău Mare, numai *plumbuita* are un nume popular: *númai la plumbuita îi zîĉe cuáie guále*. Locuitorii satului îşi spun *tămăduiéni*, locuitorii întregului ţinut fiind *munténi*.

Hotarul satului este străbătut de râul *mostíştẹa*. Afluentul cel mai apropiat (nu curgea însă prin sat, ci *dă la pîrlíta-ŋcólo*) se numea *gîrla lu căcúlă* (*acúma‿e báltă*, în urma îndiguirii). Nume topice din hotarul satului: terenuri arabile: *dîrvărẹáŋca, călăreţẹáŋca, brătăşáŋca, fundulẹáŋca*. Satele comunei Tămădău Mare sunt: *dîrvári* (a.), *tămădău máre, ~ mic, plumbuíta, şainóiu* (oficial, Şeinoiu), *brătăşáŋca* (oficial, Săcele), Călăreţi. Satul *tămădău* numără, după aprecierea informatorului, cca 3500 de locuitori şi aproximativ 1700 de case. În comună, în afară de români, mai locuiesc cca 20 *dă famíli dă ursári iŋ‿călăréţi*, iar *pă vrémuri şainóiu a fos‿cam bulgári; azi nu mai vorbiéşte*. Localităţile învecinate sunt: *fundúlea, pîrlíta* (actualmente, Măgureni), *ilẹána, drăgoiéşti*. Aşezare nouă este *săndulíţa*, care aparţine administrativ com. *pîrlíta*. În împrejurimi, informatorul nu a remarcat diferenţe lingvistice. Acestea apar numai dacă *dai î‿iálomiţa; iei î‿loc dă bic zîĉe ĝic*.

În localitate există consiliu popular, şcoală, cămin cultural, bibliotecă, dispensar, cooperativă agricolă de producţie. Localnicii sunt *plugári*. Locuitorii satului pleacă să lucreze *la férmă la fundúlẹa* (ferma Institutului de Cercetări Agricole) şi *la bucuréşti, ca páznic*. Pentru cumpărături curente, localnicii se deplasează la *fundúlẹa* (la târgul care *să fáĉe duminica*) şi *la bucuréşti*. Pentru învăţătură, copiii pleacă la *brănéşti* şi la *bucuréşti*.

Nume de familie din satul Tămădău: *crístẹa, ştefán, ieremíle, bádẹa*. Prenume: bărbăteşti: *ilíe, vasíle, sofróne, iuón, alicsándru*; femeieşti: *kira, stáŋca, tudóra, maríla, ioána, véta*. Porecle purtate de bărbaţi: *bogodél, ẹẹántă, uánţă, sarmále, puricícă*.

* După reforma administrativă din 1981, judeţul Călăraşi.

B. Date despre informator

Badea Stan (*bádẹa stan*), născut în Tămădău, din părinţi plugari, originari din localitate, are 74 de ani, este plugar, a urmat 3 clase. Şi-a satisfăcut stagiul militar în 1916, la Medgidia. A fost concentrat la Chişinău. Se deplasează ocazional la Bucureşti, unde s-au stabilit copiii informatorului. Nu citeşte ziare sau cărţi. Este căsătorit. Soţia, născută în Fundulea (comună vecină), nu a urmat la şcoală. Cei şase copii ai informatorului sunt muncitori, stabiliţi în Bucureşti. Dantura este intactă, iar auzul bun. Ancheta s-a desfăşurat în perioada 13–15 dec. 1968.

857. DOR MĂRUNT, jud. Ialomiţa**

A. Date despre localitate

Satul *dor‿mărúnt*, reşedinţă a comunei cu acelaşi nume, este situat la cca 80 de km est de Bucureşti, pe linia ferată Bucureşti–Feteşti. Locuitorii satului îşi spun *dormărunţéni*, (sg. *dormărunţẹán*), locuitorii întregului ţinut fiind *ialomiţéni*.

Localitatea, situată în vasta câmpie din estul Munteniei, nu este străbătută de nici o apă curgătoare. Nume topice din hotarul satului: terenuri arabile: *pă sigirẹáŋca, pă dorẹáŋca, pă uorezẹáŋca, pă nucét; moyíla călugărilor, púţu lu moş dandaná, válẹa ĝérului*. Satul are trei părţi numite: *dor‿mărúntu vek, bărzéni, sigiréni*, şi numără cca 6500 de locuitori şi aproximativ 1500 de familii. În sat mai locuiesc, în afară de români, 25 de familii de ţigani. Localităţile vecine sunt: *lehlíu, săpunáru, sălĉioára, ráşi* (a.), *uorézu, pérsica-mierláni* (oficial, Piersica), *borduşélu mic, ~ máre*, (ambele înglobate în satul Borduşelu), *plévna, rádu vódă, lupşánu, nucét, válẹa sẹácă, răzváni, pelínu, dîlga nóuo, împrăţírẹa* (ultimele trei aparţinând comunei Dor Mărunt). Cea mai nouă aşezare din împrejurimi este *dîlga nóuă*, înfiinţată de locuitori originari din Banat. Informatorul nu a remarcat, în localităţile apropiate, diferenţe lingvistice.

În sat există consiliu popular, două şcoli, cămin cultural, bibliotecă, spital, dispensar, cooperativă agricolă de producţie. Localnicii sunt *agricultóri*. Potrivit tradiţiei locale, satul ar fi fost întemeiat de câteva familii venite din părţile Buzăului: *isăcéşti, poştáru, albeştẹánu, colán, prépeliţă*, pe locul unde era un han ţinut de un *ţuţuián* („mocan"), pe nume Doru, scund de statură. Sătenii au fost organizaţi, multă vreme, într-o obşte puternică, ale cărei depozite se păstrează încă. De asemenea, satul, foarte izolat la început, ar fi fost înconjurat, ca măsură de apărare, de un şanţ şi de un val de pământ. Locuitorii *nu plẹácă* să lucreze în alte părţi. Cumpărăturile curente şi le fac la *lehlíuu* (la cca 10 km). Copiii pleacă pentru învăţătură la Lehliu, Bucureşti şi Călăraşi.

Nume de familie din satul Dor Mărunt: *isác, albeştẹánu, poştáru, colán, prépeliţă* (cele 5 familii care, potrivit tradiţiei, au întemeiat satul), *dandaná, furtúnă, lénĉu, şofrónu, brîzéi, stan*. Prenume: bărbăteşti: *górĝe, iuón, mihái* (*ńihái*), *víctor, vasíle, costandín, duńítru, ilíe, niculái, ştefán*; femeieşti: *ŕarica, elisavéta, maríţa, iuána, păuúna, duńítra, fluárẹa, gorgíţa, catalína*. Porecle: de bărbaţi: *ţápu, doc, baĝẹác, límbă látă, nebúnu, láica, baibarác*; de femei: *ĉorica, ĉoinulẹása, bunuáica, sîrbuáica, ferăríţa*.

B. Date despre informator

Albeşteanu Hristache (*albeştẹánu hristáke*), născut în Dor Mărunt, din părinţi localnici, agricultori, are 58 de ani, este agricultor, a urmat 3 clase. Şi-a satisfăcut serviciul militar în 1933, în Bucureşti. A părăsit localitatea vreme mai îndelungată numai în timpul războiului. Merge numai ocazional la Bucureşti. Citeşte zilnic ziarul judeţean „Tribuna Ialomiţei". Este căsătorit. Soţia, originară din com. N. Bălcescu (situată la cca 20 km sud), s-a stabilit de copil, în timpul primului război mondial, în Dor Mărunt, unde a urmat 2 clase primare. Cei doi copii ai informatorului, absolvenţi ai unor şcoli profesionale, sunt stabiliţi în Bucureşti. Dantura şi audiţia sunt bune. Ancheta s-a desfăşurat în perioada 28–31 oct. 1969.

858. STELNICA, jud. Ialomiţa

A. Date despre localitate

Satul *stẹélnica*, reşedinţă a comunei cu acelaşi nume, este situat pe malul braţului Borcea, la cca 5 km nord de Feteşti, pe şoseaua judeţeană Feteşti–Giurgiu. Locuitorii satului îşi spun *stelniĉéni*, locuitorii întregului ţinut fiind *munténi* (sg. *muntẹán*).

Hotarul satului este mărginit în partea estică de braţul *bórĉa*. Nu există munţi în apropiere: *n-ávem nic um‿múnte*. Numiri topice din hotarul satului: *movíla vultúrului, múkila ĝiminélilor, ~ ĉoclánului, ~ nisípului, grădíştea máre* (deal în balta Ialomiţei), *~ stóici* (deal în balta Ialomiţei); privaluri: *bîdlánu, cîrnića*; lacuri (*jăpşi*): *iézeru máre, ~ mic*; *crúĉa lu mitáke*. Comuna Stelnica este alcătuită din trei sate: *stélnica, maltézi, retezátu* (*îi mai zîĉe şi pîrţáni*). Satul Stelnica numără, după aprecierea informatorului, cca 2000 de locuitori şi aproximativ 350 de case. În sat sunt şi 2 familii de ţigani. Localităţile învecinate sunt: *maltézi*, (*pártẹa dă crivăţ*), *fetéşti, haĝiléni*. Dintre acestea, localitatea *fetéşti-gáră* a fost înfiinţată recent de colonişti veniţi, după 1918, din toată Muntenia. Informatorul nu a remarcat diferenţe lingvistice în localităţile apropiate.

În sat este o întreprindere agricolă de stat (IAS Stelnica), la care lucrează, în general, localnici, dar şi mulţi moldoveni. Există de asemenea, consiliu popular, şcoală, dispensar, cooperativă agricolă de producţie (înfiinţată în 1952). Căminul cultural al comunei este la *maltézi* (sat al comunei). Majoritatea locuitorilor se

** După reforma administrativă din 1981, judeţul Călăraşi.

ocupă cu agricultura. În sat sunt însă şi mulţi localnici care lucrează (sau au mai lucrat) la CFR. Potrivit tradiţiei locale, satul Stelnica este o aşezare veche. Numele lui ar veni de la numele celei care a stăpânit moşia satului – Stanca (?). Locuitorii satului nu pleacă (în afara ceferiştilor) să lucreze în alte părţi. Cumpărăturile curente şi le fac la târgul săptămânal de la Feteşti. Copiii pleacă pentru învăţătură la Feteşti (la liceu) şi la Medgidia (la şcoli profesionale).

Nume de familie din satul Stelnica: *górnęa, vălęánu, lúpu, niţu, túdor.* Prenume: bărbăteşti: *iuón, górge, neculáį, tóma, alecsándru, vasíle, costandín*; femeieşti: *aurica, iuána, mariia, lęána, tudóra, nóna, savestíca.* Porecle purtate de bărbaţi: *palicáru, mandáke, róbu.*

B. **Date despre informator**

Văleanu G. Ion (*vălęánu ge iuón*), născut în Stelnica, din părinţi localnici, *plugári*, are 71 de ani, este *plugáru*, a urmat 4 clase. Şi-a satisfăcut serviciul militar în 1922 (la cavalerie), în Bazargic. Nu merge la oraş decât rar, ocazional. Nu citeşte ziare sau cărţi. Este văduv de 10 ani, dar a fost căsătorit de două ori. Prima soţie, născută în Stelnica, a urmat 2 clase, cea de-a doua, localnică de asemenea, nu a urmat la şcoală. Cei doi copii ai informatorului, stabiliţi în sat, lucrează la CAP. Dantura este intactă, iar auzul bun. La anchetă, care s-a desfăşurat în perioada 13–16 iulie 1971, a participat şi Mihai Conţiu.

859. PERIŞORU, jud. Ialomiţa*

A. **Date despre localitate**

Satul *perişuóru*, reşedinţă a comunei cu acelaşi nume, este situat la cca 25 de km vest de Feteşti în apropierea liniei ferate (2 km nord) Bucureşti–Feteşti. Localnicul este *perişoręán*, locuitorii întregului ţinut fiind *munténi*.

Localitatea este situată în întinsa zonă de câmpie din vestul Munteniei şi nu este străbătută de nici o apă curgătoare. Munţii cei mai apropiaţi pe care îi cunoaşte informatorul sunt la *văléni dă múnte, cuólţi zăgánului*. Numiri topice din hotarul satului: *muovila mícă, ~ máre, válęa sacăli, pădúręa ĉalicului*. Satul Perişoru numără, după aprecierea informatorului, cca 5000 de locuitori. Localităţile învecinate sunt: *jigăliia* (= Jegălia), *uoguárli, ştefán ĉel máre*. Informatorul nu a remarcat diferenţe lingvistice în localităţile apropiate.

În sat există o întreprindere agricolă de stat, la care lucrează localnici, dar şi, sezonier, moldoveni. Există, de asemenea, consiliu popular, şcoală, cămin cultural, bibliotecă, dispensar, cooperativă agricolă de producţie. Locuitorii satului sunt, în mare majoritate, agricultori. Ei lucrează, sezonier, şi la întreprinderile agricole de stat din apropiere: IAS Jegălia, IAS Bărăganu. Satul Perişoru este o aşezare nouă, înfiinţată după primul război mondial. Marea majoritate a locuitorilor provin din judeţul Prahova, din jurul localităţii Vălenii de Munte. La început, în primii ani, satul era locuit mai ales în perioada lucrărilor agricole (de primăvara până toamna), după care locuitorii se întorceau în satele de origine. Informatorul declară că familia lui s-a stabilit în sat imediat după înfiinţare. Pentru cumpărăturile curente, localnicii se deplasează la Călăraşi, Slobozia şi Feteşti. Copiii pleacă pentru învăţătură la Constanţa, Călăraşi, Slobozia, Bucureşti.

Nume de familie din satul Perişoru: *şándru, spínu, budilęánu, uoprîş, ruóşu, drăgănuóiu, aríĉu, nicuáră, ĝénĉea, şkuópu.* Prenume: bărbăteşti: *iiuón, miháí, ştefán, pétre, neculáį, andréį, dumítru, costandín, górge, gliguóre*; femeieşti: *mariia, veéta, iiuána, ielena, dumítra, aníca, ráda.* Porecle: de bărbaţi: *măĉeláru, puotóp, guáşă, david, ţîţáu, púţă nęágră*; de femei: *miruáica, beţíva, mariţuáica, ştefănuáica, irina puturǫása.*

B. **Date despre informator**

Şandru N. Tudor (*şándru nie túdor*), născut în Măneciu–Pământeni (jud. Prahova), din părinţi agricultori, originari din Măneciu–Pământeni, s-a stabilit împreună cu familia în Perişoru imediat după înfiinţarea satului (vezi mai sus, sub A). Informatorul are 64 de ani, a fost plugar şi, în unele perioade, cioban în comună. A urmat 2 clase primare. Serviciul militar şi l-a satisfăcut în 1929, la Mizil şi Târgu–Ocna. Părăseşte localitatea pentru cumpărături curente, făcute la târg la Călăraşi, Feteşti, Slobozia. Nu citeşte ziare sau cărţi. Este căsătorit. Soţia, originară tot din Măneciu–Pământeni, a urmat 4 clase. Informatorul are [illegible] băiat, ofiţer absolvent al liceului militar. Dantura şi auzul sunt bune. Ancheta s-a desfăşurat [illegible] perioada 11–14 oct. 1971.

860. GURBĂNEŞTI, jud. Ilfov**

A. **Date despre localitate**

Satul *gurbănéşti*, reşedinţă a comunei cu acelaşi nume, este situat la cca 60 km est de Bucureşti. Locuitorii satului sunt *gurbăneşteni* (sg. *gurbăneştęán*), iar locuitorii întregului ţinut sunt *ilfovéni*.

Satul este aşezat pe valea râului *mostíştęa*. Numiri topice din hotarul satului: locuri arabile: *pă vinăta, coţofánca, pă gurbănęásca*; *movila prézni, fîntína dǫámni, púţu lu stan muscálu, ~ lu grigóre ţivnă, ~ lu uóprea scursúră, ~ lu ştefán hópu.*

Comuna Gurbăneşti are mai multe sate: *codréni, pręázna, coţofánca* (cătun al satului Gurbăneşti), *cofliĉéni* (oficial, Preasna Veche), *válęa prézni*. Satul Gurbăneşti numără, după aprecierea informatorului, cca 1500 de locuitori şi aproximativ 450 de familii. În afară de români, în comuna Gurbăneşti, mai ales în satul Preasna, locuiesc cca 150 de familii de ţigani. Localităţile învecinate sunt: *săruléşti, bălĉéscu, siliştęa, uobiléşti* (oficial Valea Argovei), *nána, sohátu*. Aşezare nouă este satul N. Bălcescu, înfiinţată de *mocáni* (veniţi *dă la múnte*). Tot aici (în satul N. Bălcescu), informatorul a remarcat diferenţe lingvistice, fără a putea să le precizeze.

În sat există consiliu popular, şcoală, cooperativă agricolă de producţie, cămin cultural, bibliotecă, spital. Toţi locuitorii se ocupă cu agricultura. După tradiţia locală, satul este o aşezare veche. Potrivit aceleiaşi tradiţii, satul a constituit, datorită poziţiei sale izolate, între dealuri, un loc de refugiu în timpul invaziilor turceşti pentru populaţia din localităţile vecine şi din Bucureşti. În prezent, mulţi locuitori au părăsit definitiv satul şi s-au stabilit în alte părţi, în special în Bucureşti. Pentru cumpărăturile curente, localnicii se deplasează la *lehlíu* şi *la bucuréşti*. Copiii pleacă pentru învăţătură la Brăneşti, Bucureşti şi Lehliu.

Nume de familie din satul Gurbăneşti: *pantázi, dumítru, niculáie, iiván, preznęánu, iuoniţă.* Prenume: bărbăteşti: *niculáį, marín, iuón, górge, vasíle, costícă*; femeieşti: *lína, iuána, mariia, tudóra, vasilíca, dumiitra.* Porecle: de bărbaţi: *ĝénĉa, róşu, gonĉícă, basamác, túrcu, boboĉícă, uodolęánu*; de femei: *grăsána, polovática, boşoruága, ĉepuáica, creiiţa, căcăĉuáia.*

Informatorul afirmă că *brezáia* este un obicei specific local.

B. **Date despre informator**

Dinu A. Nicolae (*dínu a neculáį*), zis *ĝénĉea*, născut *în‿gurbănéşti*, din părinţi agricultori, localnici, are 69 de ani, s-a ocupat *cu plugăriia*, nu a urmat la şcoală. Şi-a satisfăcut serviciul militar în 1923, la Medgidia. Nu a părăsit localitatea decât ocazional (*mă duĉęám şi‿io dă vindęám bucáte la bucuréşti*). Nu citeşte ziare sau cărţi. Este căsătorit. Soţia, născută în *coţofánca* (cătun al satului Gurbăneşti), nu a urmat la şcoală. Dantura şi auzul informatorului sunt bune. Ancheta s-a desfăşurat în perioada 25–27 iunie 1970.

861. VÂLCELELE, jud. Ialomiţa***

A. **Date despre informator**

Satul *vălĉélili*, reşedinţă a comunei cu acelaşi nume, este situat la 28 de km nord-vest de Călăraşi şi la cca 5 km de calea ferată Bucureşti–Feteşti. Numele anterior al localităţii a fost *crúĉea ĝúrki*. Şi astăzi locuitorii îşi spun *gurcáni* (sg. *ĝurcán*). Locuitorii întregului ţinut sunt *romíni* sau *ialomiţéni*.

Localitatea, situată în vasta zonă de câmpie a Munteniei estice nu este străbătută de nici o apă curgătoare. Cel mai apropiat munte pe care îl ştie informatorul este *múntili dinişpili* (în Dobrogea). Numiri topice în hotarul satului: *drúmu supţíre, línęa máre, pădúręa bogdána, púţu tănáse uofíd, ~ lu mihaláke, ~ lu burlácu, băşíĉili* (o movilă), *válęa ţînjéli, ~ sfîrîitúri*. Satul Vâlcelele numără, după aprecierea informatorului, cca 2500 de locuitori şi aproximativ 800 de case. Localităţile învecinate sunt: *floruáica* (sat al comunei Vâlcelele), *drágoş vuódă, miháį viteázu, vlad ţépeş, bárza* (com. Odobescu). Informatorul afirmă că nu există localităţi mai noi în apropiere şi nu a remarcat nici diferenţe lingvistice.

În sat există consiliu popular, şcoală, cămin cultural, oficiu poştal, dispensar, cooperativă agricolă de producţie. Toţi locuitorii sunt agricultori. Potrivit tradiţiei locale, satul a luat fiinţă la sfârşitul sec. al XIX-lea (1885–1890) prin împroprietărirea unor familii originare din judeţele Prahova, Buzău, Ilfov, dar şi din comunele vecine. Primele acte emise de primăria locală datează din anul 1904. După aceeaşi tradiţie, numele vechi al satului (*crúĉea ĝúrki*) vine de la crucea făcută de ciobanul Giurcă pe locul unde ulterior s-a întemeiat satul. Locuitorii care pleacă să lucreze în alte părţi, în special la şantierele de irigaţii din judeţ, fac naveta zilnic. Pentru târguielile curente, localnicii se deplasează la *nehlíu* şi la *călăráşi*. Copiii pleacă pentru învăţătură la Călăraşi şi la Bucureşti.

Nume de familie din satul Vâlcelele: *saiilă, síma, pétre, naftaiilă, sǫáre, paraskív, níca.* Prenume: bărbăteşti: *iuón, pétre, alécse, guórge, vasíle, dumítru, [illegible]uóica*; femeieşti: *fluorica, maríţa, lína, tiŋca, stána, ĝica, ĝergína.* Porecle: de [bă]rbaţi: *brînzuói, purĉícă, círcotă, ĉuorănęánu, sícă, totolán*; de femei: *băbíţa, [illegible]ozánca, clănţoáia, ĝilăiiţă, bitinęánca, liérta.*

De lăsatul-secului se face *hurlaliie*.

B. **Date despre informator**

Maxim Gheorghe (*macsím guórge*, zis *ĝícă*), născut în Vâlcelele, din părinţi agricultori, originari din satul *pleémna* (com. Lupşanu, situată la cca 15 est), are 63 de ani, este plugar, nu a urmat la şcoală. Şi-a satisfăcut serviciul militar în 1930, la Călăraşi. Cu excepţia deplasărilor făcute cu armata, în timpul războiului, nu părăseşte localitatea decât rar, pentru a merge în oraşele apropiate *nehlíu* sau *călăráşi*. Nu citeşte ziare sau cărţi. Este căsătorit. Soţia, născută în sat, nu a urmat la şcoală. Dintre cei şase copii ai informatorului, cinci sunt stabiliţi în sat, iar unul în comuna vecină Mihai Viteazul. Dantura este intactă iar auzul bun. Ancheta s-a desfăşurat în perioada 27–30 oct. 1971.

* După reforma administrativă din 1981, judeţul Călăraşi.

** După reforma administrativă din 1981, judeţul Călăraşi.

*** După reforma administrativă din 1981, judeţul Călăraşi.

862. PODU PITARULUI, com. Plătăreşti, jud. Ilfov*

A. Date despre localitate

Satul *pódu pịtárului̯*, aparţinând comunei Plătăreşti, este situat pe valea Dâmboviţei, la cca 30 de km sud de Bucureşti pe linia ferată Bucureşti–Olteniţa. Locuitorii satului îşi spun *pitărén!* (sg. *pitărẹ́an*); locuitorii întregului ţinut sunt *muntén!*.

În perimetrul satului curge râul *dîmbovița*, al cărui afluent mai important din apropiere este *colentína*. Cei mai apropiaţi munţi pe care îi cunoaşte informatorul sunt *múnți carpáț!*. Nume topice din hotarul comunei: terenuri arabile: *plătărẹ́asca, cucuịțẹ́aṇca, pịtărẹ́aṇca*; lacuri: *lebedíu, pai̯dósu*; păduri: *mánda, comána*; fântâni: *púțu lu mitilícă, ~ lu iúga*. Satele componente ale comunei Plătăreşti: *pódu pịtárului, scăldúș* (oficial, Renaşterea), *găụáza* (oficial, *dorobánțu*), *cucuịéț! și plătăréșt!*. În satul Podu Pitarului locuiesc, după aprecierea informatorului, cca 500 de familii, în aproximativ 150 de case. Localităţile învecinate sunt: *progrésu, gălbináș!, știubéi̯–orắșt!, fundén!–fruṇzănéșt!*. Nu sunt diferenţe dialectale în satele din apropiere, dar la *plătăréșt! și cîlnắụ să vorbéște bulgăréște*. În satul Podul Pitarului nu sunt minorităţi naţionale.

În localitate există consiliu popular, şcoală, bibliotecă, dispensar, cooperativă agricolă de producţie. Locuitorii se ocupă cu agricultura. *Tinerétu ḷéste la servíĉ toț!, la bucuréșt!*. După tradiţia locală, satul Podu Pitarului este cel mai vechi sat al comunei Plătăreşti. Potrivit tradiţiei locale, numele satului ar proveni de la un brutar care avea un pod peste Dâmboviţa. Locuitorii (cei tineri) care lucrează la Bucureşti fac zilnic naveta. O parte a localnicilor lucrează, sezonier, şi la întreprinderile agricole de stat din apropierea satului. Pentru cumpărăturile curente, locuitorii se deplasează *la tîrg la budéșt!* (comună situată la cca 15 km depărtare) *și la bucuréșt!*. Copiii localnicilor pleacă pentru învăţătură *la bucuréșt!* şi *la olténiță*.

Nume de familie din satul Podul Pitarului: *răducánu, górẹa, stóịca, mírea, ilíḷe, iordáḱe, apostoláḱe*. Prenume: bărbăteşti: *niculáịe, petrícă, alicsándru, náịe, fáne, iụón, ǵórǵe*; femeieşti: *vasilíca, catrína, iụána, maríḷa, parasḱíva*. Porecle: de bărbaţi: *diṇzi‿dă cal, léịbu, șoldánu, górẹa, ụárcă, cíțu*; de femei: *ĉọácă, astelánte n-áre*.

B. Date despre informator

Răducan G. Nicolae (*răducán ǵe niculáị*), zis *diṇzi‿dă cal*, născut în Podu Pitarului, din părinţi agricultori, originari din sat, are 76 de ani, este agricultor, a urmat 5 clase. Şi-a satisfăcut stagiul militar la Turtucaia, în perioada 1916–1921. În afara deplasărilor din timpul primului război mondial (în Moldova), nu a părăsit localitatea decât rar şi pentru perioade scurte. Citeşte ziare. Este căsătorit. Soţia, originară *to‿d-aịj‿dịn‿sat, n-áre nič o șcụálă*. Dantura şi auzul informatorului sunt bune. Ancheta s-a desfăşurat în perioada 21–24 iulie 1970.

863. BORCEA, jud. Ialomiţa**

A. Date despre localitate

Satul *bórĉa*, reşedinţă a comunei cu acelaşi nume, este situat pe şoseaua Feteşti–Călăraşi, la 8 km sud de Feteşti, pe malul stâng al braţului Borcea. Numele vechi al localităţii, folosit şi azi ca denumire populară, a fost *cocargắụa* (*cocargắ*). Un locuitor este *coẹargẹ̆án* (*acúma, din comúna bórĉẹa*), când este originar din localitate şi *ịalomițẹánụ*, când este originar din ţinutul căruia îi aparţine localitatea anchetată.

Hotarul comunei este mărginit spre est de braţul *bórĉa*. Numiri topice din hotarul satului: terenuri arabile: *movíla máre, balabánu, la ulmí, neféḷẹa*; privaluri: *la córnu, la privấlu répede, baluṇglávu; rípa cáilor, válea cocargéli*. Satul Borcea este compus din două părţi: *cocargẹá, piátra*, şi numără, după aprecierea informatorului, cca 2000 de familii (întreaga comună având cca 4000) şi 1715 case. În sat locuiesc, în afară de români, cca 150 de ţigani. Localităţile învecinate sunt: *bulíga* (care aparţine de oraşul Feteşti), Ştefan cel Mare (popular, *la coloníșt!*), Cocargeaua Nouă şi *gîldắụu*. Dintre acestea, numai comuna Ştefan cel Mare este o aşezare nouă, înfiinţată după primul război mondial. În această localitate, informatorul a remarcat şi unele diferenţe dialectale: *la o háịnă ị̆ zíĉe búndă*.

În satul Borcea există consiliu popular, patru şcoli generale, cămin cultural, bibliotecă, dispensar, cooperativă agricolă de producţie şi o întreprindere agricolă de stat (IAS Borcea), unde vin să lucreze sezonier şi olteni şi moldoveni. Locuitorii sunt *plugár!*. Până de curând au existat în sat şi pescari. Locuitorii care lucrează în alte părţi (la sistemele de irigaţii din balta Ialomiţei şi la întreprinderile din Feteşti) fac zilnic naveta, iar cumpărăturile curente şi le fac la Feteşti şi la Călăraşi. Copiii pleacă pentru învăţătură la Feteşti (pentru a urma cursurile liceale), Medgidia, Braşov, Constanţa.

Nume de familie din satul Borcea: *costandáḱe, míṇzu, iụoníță, cúcu, náḱe, vintílă*. Prenume bărbăteşti: *pétcu, iụón, ǵórǵe, marín, vasíle, tudórụ, neculáiụ*; femeieşti: *maríḷa, flụáreẹa, sánda, stoịána, tíṇca, lẹ́ana, tudóra*. Porecle: de bărbaţi: *țivílu, cụáră, ĉẹaụónụ, ḱélu, burícẹa, covricụ*; de femei: *baidẹ́aṇca, țínțẹa* (*mă-sa știḷe cum drácu le zíĉe lorụ* (!); *lăsáț-o mai̯ așá p-ásta*).

B. Date despre informator

Tache Costea (*táḱe cóstẹa*), zis *țivílu*, născut în Borcea, din părinţi *to‿d-aíĉ*, plugari, are 69 de ani, este plugar, a urmat 5 clase. Şi-a satisfăcut serviciul militar în 1924, la Călăraşi, şi a fost concentrat de mai multe ori în Dobrogea. Merge ocazional în oraşele apropiate, Călăraşi şi Feteşti. Nu citeşte (*nu mai̯ văzụ*). Este căsătorit. Actuala soţie, a doua, originară din Satu nou (localitate suburbană, aparţinând de oraşul Feteşti), a urmat 4 clase. Prima soţie era născută în Borcea. Dantura şi auzul, bune. La anchetă, care s-a desfăşurat în perioada 15–18 februarie 1971, a participat şi Mihai Conţiu.

864. SOHATU, jud. Ilfov***

A. Date despre localitate

Satul *soḫát* ([*] *suụát*), reşedinţă a comunei cu acelaşi nume, este situat la cca 45 de km sud-est de Bucureşti. Locuitorii satului îşi spun *suățén!* (sg. *suățẹ́an* sau *suḫoțẹ́an*), locuitorii întregului ţinut fiind *romîn! dîm‿munténia*.

Localitatea, situată în întinsa zonă de câmpie din estul Munteniei, nu este străbătută de nici o apă curgătoare. Numiri topice din hotarul satului: *pă mụára nóo, ~ rása, ~ văsălățẹ́aṇca, ~ lótur!, ~ coríta, ~ hurdărẹ́asca, ~ progresẹ́aṇca* (terenuri arabile). Localitatea are mai multe părţi (cătune): *pisíca, vaideéị, colibășén!, delén!,broscár!, urséșt!, pisicár!* şi numără, după aprecierea informatorului, cca 4400 *dă súflete* şi cca 1200 de case. În afară de români, în sat locuiesc cca 200 de ţigani. În cătunele Pisica, Vaideei şi Colibăşeni, relativ recent înfiinţate de locuitori ai satului Sohatu, *nu ḷe nimeríca străín*. Localităţile învecinate sunt: *sulácu, progrésu*, popular, *pogrésu* (sat al comunei Sohatu), *gălbináș!, vasiláț!, apróz!*. Informatorul nu a remarcat deosebiri dialectale în localităţile din apropiere (*tod‿la fịel vorbịéște*).

În sat există consiliu popular, *cămᵛín*, două şcoli generale, bibliotecă, dispensar, cooperativă agricolă de producţie. Toţi locuitorii fac *plugăríḷe*. După tradiţia locală, Sohatu este un *sat veḱ*. Locuitorii care lucrează în alte părţi, în special la întreprinderea de spaţii verzi din Bucureşti, unde sunt angajaţi cca 500 de localnici, fac zilnic naveta. Cumpărăturile curente şi le fac *la budéșt!, la tîrg, șî la bucuréșt!*. Copiii locuitorilor pleacă pentru învăţătură în special la Bucureşti.

Nume de familie din satul Sohatu: *líṇcu, niculéscu, marḱéne, álbu, ịeftimíḷe, státe*. Prenume: bărbăteşti: *niculáị, ḷiụón, ǵórǵe, marín, lisándru, tănáse, costandín*; femeieşti: *maríḷa, ráda, ḷiụána, lẹ́ana, niculína, lisăndrína, dumᵛítra*. Porecle purtate de bărbaţi: *năcáịe, cótẹa, gáză, jăgắụ, súlẹa, mîrịị̆ác, glẹájă* (*glẹájă* „ţoi de ţuică). Informatorul evită să dea şi porecle purtate de femei (*nu nẹ-aducêm amᵛínte*).

B. Date despre informator

Rusa G. Radu (*rúsa ǵe rádu*), zis *mịercán*, născut în *soḫát*, din părinţi *plugár!*, originari din sat, are 64 de ani, este plugar, a urmat 3 clase. Nu şi-a satisfăcut serviciul militar (*îṇ‿războ̯í nóo nu nẹ-a da‿pușĉ*). Nu a stat în alte localităţi timp mai îndelungat. Părăseşte foarte rar satul (*dă șápte an! nu m-am mai̯ duz‿la bucuréșt!*). Citeşte ziare. Este căsătorit a treia oară. Soţiile, *cîte tréle, a fost dịn‿sat*; prima a urmat 3 clase, a doua a fost fără şcoală, iar ultima a urmat 4 clase. Are un băiat, şofer în sat. Dantura şi auzul sunt bune. Ancheta s-a desfăşurat în perioada 14–16 iulie 1970.

865. ULMU, jud. Ialomiţa****

A. Date despre localitate

Satul *úlmu*, reşedinţă a comunei cu acelaşi nume, este situat la cca 45 de km vest de Călăraşi. Localitatea a fost anchetată pentru ALR I, pct. 960. Locuitorii îşi spun *ulmén!* (sg. *ulmẹ́an*), locuitorii întregului ţinut fiind *ialomițén!*.

Localitatea este situată pe malul bălţii *mostíștẹa*, la cca 10 km nord de valea Dunării. Hotarul satului este străbătut de pîrîul *mụára săr‌ácă*. Numiri topice din hotarul satului: terenuri arabile: *vărásca, moșíḷa călugărẹ́asca, ~ ḱirnoǵẹ́aṇca, ~ foorẹ́aṇca, movíla boịdrăgán, púțu la fundén!, movíla vịịvóda*. Localitatea are două părţi: *úlmu* şi *călugărẹ́asca* (partea sudică) şi numără după aprecierea informatorului 5000–6000 de locuitori şi aproximativ 1000 de case. În sat nu locuiesc minorităţi naţionale. Localităţile vecine sunt: *miháị vitẹ́azu, bălĉéscu, ĉocănéșt!, vărắșt!, mînăstírẹa, cocón!, luptătór!, i ĉe frímu, leḫlíụu, sigirẹ́anu, plévna*. Numai satul *zímbru*, care aparţine comunei Ulmu, este o aşezare relativ mai nouă. Dintre localităţile apropiate, satul Ciocăneşti, locuit de bulgari, se diferenţiază lingvistic. În sat există consiliu popular, două şcoli generale, cămin cultural, bibliotecă, dispensar şi cooperativă agricolă de producţie. Ocupaţia de bază a localnicilor este agricultura. Se practică şi pescuitul pe o scară redusă (sunt cca 20 de pescari în sat). După tradiţia locală, satul este o aşezare veche. În sat, *mai̯ naíṇț, dă izvóru tămădúiri, dă pantilimón*, se organiza un târg, la care veneau locuitori din satele vecine. O parte a localnicilor lucrează la întreprinderea agricolă de stat din Ciocăneşti (localitate vecină). Pentru cumpărături, locuitorii se deplasează la Călăraşi, iar copiii pleacă pentru învăţătură la Călăraşi şi la Bucureşti.

Nume de familie din satul Ulmu: *pánă, brátu, cománụ, păụún, drăgán, dobrín, mocánu, dragomír*. Prenume: bărbăteşti: *niculáḷe, marín, alecsándru, dumítru, ștefán, iụón, ǵórǵe, vasílẹ, costandín*; femeieşti: *natáḷẹa, verǵiníẹa, silvíẹa, victóríḷa, ḷeléna, maríẹa, dumítra, ǵéta, ioána, véta*. Porecle: de bărbaţi: *bírna, bócsi, balánǵa, dum, necúḷẹa, tírbu, căpsắ, focáru*; de femei: *vúlpẹa*.

B. Date despre informator

Pană A. Nicolae (*pánă a nicoláịẹ*), zis *necúla*, născut în Ulmu, din părinţi *agricultór!*, originari din aceeaşi localitate, are 58 de ani, este agricultor, a urmat

* După reforma administrativă din 1981, judeţul Călăraşi.
** După reforma administrativă din 1981, judeţul Călăraşi.
*** După reforma administrativă din 1981, judeţul Călăraşi.
**** După reforma administrativă din 1981, judeţul Călăraşi.

2 clase. Şi-a satisfăcut serviciul militar în 1933, la Călăraşi. Nu a părăsit localitatea natală pentru un timp mai îndelungat. Face deplasări ocazionale la Călăraşi. Nu citeşte ziare sau cărţi. Este căsătorit. Soţia, născută *la vărăşt!* (comună învecinată), *nu ştile cárte.* Are un băiat, tehnician la Călăraşi. Dantura este intactă, iar auzul bun. Ancheta s-a desfăşurat în perioada 24–26 oct. 1969.

866. UNIREA, jud. Ialomiţa*

A. Date despre localitate

Satul *unírea,* reşedinţă a comunei cu acelaşi nume, este situat pe malul braţului Borcea, la jumătatea distanţei dintre Călăraşi şi Feteşti, pe şoseaua judeţeană care leagă cele două oraşe. Numele vechi al satului, folosit şi azi ca denumire populară, a fost *şocaricu.* Localitatea a fost anchetată pentru ALR I, pct. 980. Localnicii îşi spun *şocaricén!* (sg. *şocaricán*), locuitorii întregului ţinut fiind *muntén!* (sg. *muntean*).

Hotarul satului este străbătut de pârâul *rău* (*gúra răului*) şi este mărginit în est şi sud de braţul *buórca,* căruia *îi mai spúne la noi gîrlă.* Numiri topice din hotarul satului: fântâni: *púţu ieróilor,* ~ *lu vóicu bălán*; păduri: *bálea, répidea, ţestuáia, zătuón*; *grădíştea* (numele unei lunci), *bugác* (numele unui islaz), *la cîmpu* (numele terenului arabil al satului). Satul, împreună cu partea mai nouă numită *cartiér,* numără, după aprecierea informatorului, cca 5000 de locuitori şi aproximativ 400 de case. În sat nu sunt minorităţi naţionale. Localităţile învecinate sunt: *ciulícu* (oficial, *iézeru*), *mărculéşt!, uoltína* (sat aparţinând comunei Unirea); *brătiánu* (oficial, *libertátea*). În apropiere nu sunt aşezări mai noi.

În sat există consiliu popular, şcoală, cămin cultural, bibliotecă, cooperativă agricolă de producţie. Ocupaţia de bază a locuitorilor este plugăria. Mulţi localnici sunt crescători de animale. După tradiţia locală, satul este o aşezare veche. Localnicii care lucrează la cele două combinate din Călăraşi fac zilnic naveta. Pentru cumpărăturile curente localnicii se deplasează la Călăraşi, iar copiii lor pleacă pentru învăţătură la Călăraşi şi la Feteşti.

Nume de familie din satul Unirea: *iordáke, náke, cojocáru, antonáru, marinéscu, crânga.* Prenume: bărbăteşti: *iuón, górge, vasíle, túdor, pétre, neculáie,* (*neculái*); femeieşti: *gergína, maríla, leána, vasílca, ştefána.* Porecle de bărbaţi: *bogátu, păúnu, viiulét, truácă, kélu, zmícu.* Informatorul evită să dea porecle purtate de femei (*n-am auzít*).

B. Date despre informator

I. Nache P. Ion (*náke pe iuón*), zis *bogátu,* născut în Unirea, din părinţi plugari, originari din aceeaşi localitate, are 55 de ani, este plugar şi cioban în sat, a urmat 7 clase. Şi-a satisfăcut serviciul militar la Turtucaia, în 1937. În afara deplasărilor prilejuite de cel de-al doilea război mondial, a părăsit rar satul, pentru a merge cu treburi curente, la Călăraşi. Este căsătorit. Soţia, născută în satul Oltina (aparţinând de comuna Unirea), are 4 clase. Dantura şi auzul sunt bune.

II. Nache Maria, soţia informatorului I, născută în Oltina, 50 de ani, 4 clase, a răspuns la chestionarul special *Cînepa.*

III. Nache Vasilica, mama informatorului I, născută în Unirea, 76 de ani, 4 clase, a răspuns la chestionarul special *Cînepa,* împreună cu informatoarea II.

La anchetă, care s-a desfăşurat în perioada 12–14 decembrie 1970, a participat şi Mihai Conţiu.

867. MÂNĂSTIREA, jud. Ilfov**

A. Date despre localitate

Satul *mînăstírea,* reşedinţă a comunei cu acelaşi nume, este situat la jumătatea distanţei dintre Călăraşi şi Olteniţa pe şoseaua judeţeană care leagă cele două oraşe. Numele oficial anterior al satului a fost Mânăstirea–Cornăţel. Localnicii îşi spun *mînăstirén!* (sg. *mînăstireán*), locuitorii întregului ţinut fiind *regăţén!.*

Hotarul satului este străbătut de pârâul *scoicén!.* Satul este situat în apropiere de *bálta mostíştea.* Numiri topice din hotarul satului: *tarláua la mal,* ~ *la tufán!,* ~ *la magazíie,* ~ *la lácu sec,* ~ *pă mitrána,* ~ *pă léţa.* Satele componente ale comunei Mânăstirea sunt: *mînăstírea, uódáia, sultána, cucón!.* Satul Mânăstirea numără, după aprecierea informatorului, cca 5000 de locuitori (întreaga comună având peste 10000) şi aproximativ 500 de case. În sat mai locuiesc, în afară de români, *vro sútă dă famíli dă ţigán!.*

În sat există consiliu popular, şcoală, cămin cultural, bibliotecă, cooperativă agricolă de producţie, o întreprindere agricolă de stat (IAS Mânăstirea), unde lucrează majoritatea localnicilor, dar şi locuitori ai comunelor vecine, precum şi un punct de interes turistic – casa memorială Alex. Sahia. Majoritatea localnicilor se ocupă cu agricultura. Localităţile învecinate sunt: *dorobánţu, kiselét, curătéşt!.* Informatorul a remarcat diferenţe dialectale în satul *cucón!* (care aparţine comunei Mânăstirea) unde *să zíce gic* (= bici). După tradiţia locală, satul este foarte vechi, biserica fiind o ctitorie a lui Matei Basarab. Potrivit aceleiaşi tradiţii, vatra veche a satului ar fi fost situată câţiva kilometri mai spre nord, pe deal. După monografia alcătuită de cadrele didactice din sat, Mânăstirea este vechiul oraş Cornăţel, atestat ca atare în secolul al XVI-lea, care, în epoca fanariotă, a decăzut şi a redevenit sat. În sat există un târg săptămânal, *în fiteşcáre duminícă.* Pentru alte cumpărături, localnicii se deplasează *la uolténiţă.* Copiii locuitorilor pleacă pentru învăţătură la Olteniţa şi la Bucureşti.

Nume de familie din satul Mânăstirea: *iordáke, síma, căpráru, gánea, váţea, samúru, coconáşu, mărunţélu.* Prenume: bărbăteşti: *dumítru, vasíle, górge, iuón, marín, pétre, călín, niculáie, túdor*; femeieşti: *iuána, maríla, dumítra, pétra, călína, stoeána.* Porecle: de bărbaţi: *kélca, săracu, pielúşcă, gézu, goguáşe, măgăreáţă*; de femei: *gíţa, rimiţuáica, băşuáica, şerbána, doluáica, tulăioása.*

B. Date despre informator

Iordache Dumitru (*iordáke dumítru*), născut *aíc în mînăstírea,* din părinţi localnici, agricultori, are 61 de ani, este agricultor, a urmat 3 clase. Şi-a satisfăcut serviciul militar în 1930, la Bucureşti. Se deplasează ocazional *la tîrg* (la Olteniţa) *şî-ndărăt.* Citeşte ziare sau cărţi *în speciiál timp dă iárnă.* Este căsătorit. Soţia, originară din Mînăstirea, nu a urmat la şcoală. Dantura şi auzul sunt bune. Ancheta s-a desfăşurat în perioada 21–23 octombrie 1969.

868. GRĂDIŞTEA, jud. Ialomiţa***

A. Date despre localitate

Satul *grădíştea* ([B] *mănúcu*), reşedinţă a comunei cu acelaşi nume, este situat în apropierea Dunării, la cca 12 km vest de municipiul Călăraşi. Numele oficial anterior al satului a fost *cacomeánca,* iar numele vechi şi popular este *mănúcu.* Locuitorii satului îşi spun *grădiştén!* (sg. *grădişteán*), locuitorii întregului ţinut fiind *muntén!, ialomiţién!, regăţén!.*

Hotarul satului este mărginit în partea de sud de Dunăre. Numiri topice din hotarul satului: *drúmu lácului,* ~ *prăjí,* ~ *supţíri, castiélu, iézeru* (numele unui lac), *grădíştea* (numele unui grind din baltă), *uostruóv* (numele unei păduri), *púţu lu cuorbácu, válea lu caracácu.* Satul Grădiştea are două părţi: *malaigén!* (partea de est) şi *mănucén!* (partea vestică), şi numără, după aprecierea informatorului, peste 3000 de locuitori şi aproximativ 400 de case. Comuna Grădiştea mai cuprinde, în afara satului de reşedinţă, satele *cunéşt!* şi *rása.* În comună nu sunt minorităţi naţionale. Localităţile învecinate sunt: *ceácu, idepedénţa, ivănéşt!, floruáica.* Dintre acestea, se diferenţiază lingvistic satul *ceácu,* unde *sînt sîrbi.*

În sat există consiliu popular, două şcoli generale, cămin cultural, bibliotecă, oficiu poştal, dispensar, cooperativă agricolă de producţie (înfiinţată în 1950). Cei mai mulţi locuitori sunt *plugár!.* Potrivit tradiţiei locale, satul Grădiştea este o aşezare veche, întemeiată de un oarecare Mănucu. Relativ puţinii localnici care lucrează în întreprinderile din Călăraşi fac zilnic naveta. Pentru cumpărături, locuitorii se deplasează la Călăraşi. Copiii lor pleacă pentru învăţătură la Călăraşi şi la Bucureşti.

Nume de familie din satul Grădiştea: *buótea, cuorbácu, siliuónu, kíru, tiríla, petrăkíţă, liuonátu.* Prenume: bărbăteşti: *neculáiu, górge, dumítru, marínu, iiuón, cuóstea, rádu, lisándru*; femeieşti: *maríea, leána, auríca, vasílca, didína, leuonóra, iuána, ráda.* Porecle: de bărbaţi: *uoznuágă, pelivánu, leoáţă, kénţea, muosoriélu, vuodíşu*; de femei: *bubulína, gizmána, cuotína, baláuura, púfa, buonţoráta* (stă încruntată).

Obiceiuri pe care informatorul le consideră specific locale: *urlalíie* (în ziua de lăsatul-secului) şi *cúci* (luni după lăsatul-secului).

B. Date despre informator

I. Botea Grigore (*buótea gliguóre*), născut în Grădiştea, din părinţi localnici, plugari, are 60 de ani, este plugar, a urmat 3 clase. Şi-a satisfăcut serviciul militar în 1934, la Constanţa. Nu a părăsit localitatea decât ocazional, pentru a merge, cu treburi curente, la Călăraşi. Nu citeşte cărţi sau ziare. Este căsătorit. Soţia, născută în sat, a urmat 3 clase. Are trei copii, stabiliţi, doi în sat şi altul, muncitor, la Călăraşi. Dantura este intactă iar auzul bun.

II. Botea Maria, soţia informatorului I, născută în Grădiştea, 58 de ani, 3 clase, a răspuns la chestionarul special *Cînepa.*

Ancheta s-a desfăşurat în perioada 30 martie–1 aprilie 1972.

869. ROSEŢI, jud. Ialomiţa****

A. Date despre localitate

Satul *roséţ!,* reşedinţă a comunei cu acelaşi nume, este situat pe malul braţului Borcea, la cca 10 km est de municipiul Călăraşi, pe şoseaua judeţeană dintre Călăraşi şi Feteşti. Numele oficial anterior al satului a fost *roséţ!-volnáş!,* iar numele de batjocură pe care îl folosesc locuitorii localităţilor învecinate este *coróiu.* Localnicii îşi spun *roseţén!* (sg. *roseţeán*), locuitorii întregului ţinut fiind *romín!* (*olténi sînt olténi*). În batjocură, locuitorilor satului Roseţi li se spune *coroién!.*

Hotarul satului este mărginit în sud şi est de braţul *bórca.* Numiri topice din hotarul comunei: *movíla lu bratosín,* ~ *lu górge vásu,* ~ *cupérca, cása lu lisáke, grădína lu manolícă, creţuleásca* (numele unei păduri), *cauúru* (numele unui prival), *malcaváţ* (numele unui prival), *bórca véke, brazlovíţa* (numele unui lac). Satul Roseţi numără, după aprecierea informatorului, cca 5000 de locuitori şi aproximativ 1300–1500 de case. În afară de români, în sat locuiesc cca 100 de familii de ţigani. Localităţile învecinate sunt: *cozlogén!, tónea, libertátea* (*pă tímpur! i-a spus brătiiánu*), *rádu négru* (*pă tímpur! i-a spuz gambéta*). Informatorul nu a remarcat diferenţe dialectale în localităţile apropiate. În sat există consiliu popular, trei şcoli generale, cămin cultural, bibliotecă, cooperativă agricolă de producţie. Locuitorii sunt, în majoritate, agricultori. După tradiţia locală satul este o aşezare veche,

* După reforma administrativă din 1981, judeţul Călăraşi.
** După reforma administrativă din 1981, judeţul Călăraşi.
*** După reforma administrativă din 1981, judeţul Călăraşi.
**** După reforma administrativă din 1981, judeţul Călăraşi.

întemeiată în urmă cu cca 200 de ani. În sat se organizează un târg săptămânal, duminica, *și áltu tîrgu, dă síntă mărie*, la care vin locuitorii din comunele situate pe valea Dunării. Pentru alte cumpărături, localnicii se deplasează la Călărași, iar copiii pleacă pentru învățătură la Călărași, Constanța și București. Locuitorii, relativ mulți, care sunt angajați în întreprinderile industriale din Călărași fac zilnic naveta.

Nume de familie din satul Roseți: *kiríță, fanáke, báŋcu, mánu, prodán, pipérga, ardelęánu, sórcă*. Prenume: bărbătești: *vasíle, iuón, górge, pétre, dumítru, marín, costícă, auricá*; femeiești: *lisăndrína, dumítra, maríla, aurica, iuána, paraskíva, liuonóra, stána*. Porecle: de bărbați: *torǫápă, mîŋcátu dă luk, țigánu, ruáįță (įe bețív), căcúla mga-į acásă, mincinósu, hóțu*; de femei: *spauáŋca (įe zlábă, cu crăci ca pă mîįnį), curfutóįu, goįgăngása (pă bărbá-so l-a polocrí‿goįgán)*.

B. Date despre informator

Fanache S. Niță (*fanáke se niță*), zis *torǫápă*, născut în Roseți, din părinți localnici, *plugárį*, are 57 de ani (*merg pă cînzășób‿dă anį*), este *plugár, fără pămîntu*, a urmat 4 clase. Nu și-a satisfăcut serviciul militar (*n-am făcútu, ă‿fost dăspēsát medicál*). Nu a părăsit localitatea decât ocazional, pentru a merge cu treburi curente, la Călărași. Citește, uneori (*maį cítésc*) *ziláre*. Este căsătorit. Soția, originară din Roseți, a urmat *vo dóo cláse*. Dantura este incompletă, pronunția și auzul sunt bune. Ancheta s-a desfășurat în perioada 8–10 octombrie 1970.

870. ULMENI, jud. Ilfov*

A. Date despre localitate

Localitatea *ulménį* este situată la cca 10 km est de Oltenița, pe malul Dunării. Ancheta s-a desfășurat în cătunul *tăușáŋca*, la origine sat distinct, ulterior integrat satului Ulmeni. Localnicul este *tăușencęán*, locuitorii întregului ținut fiind *munténį*.

Hotarul satului este mărginit în partea sudică de Dunăre. Numiri topice din hotarul satului: terenuri arabile: *purcăręáță, la diculéscu, tátina, la lăzăréscu*; lacuri: *gavríla, liștęáva, cuornulgása* (numele unei păduri). Cătunul *tăușáŋca* numără, după aprecierea informatorului, cca 1000 de locuitori și aproximativ 360 de case. Localitățile învecinate sunt: *kelíia véke* sau *crémiŋga* (com. Spanțov), *olténița*, Valea Roșie, Mitreni. Informatorul nu a remarcat diferențe dialectale în localitățile apropiate.

În localitate există consiliu popular, trei școli, cămin cultural, bibliotecă, dispensar, cooperativă agricolă de producție, o întreprindere agricolă de stat, o întreprindere pentru mecanizarea agriculturii, precum și un mare combinat pentru creșterea porcilor, la care lucrează mai ales localnicii, dar și muncitori veniți din Moldova. Ocupația de bază a locuitorilor este agricultura. După tradiția locală, cătunul *tăușáŋca* este partea cea mai veche a satului Ulmeni, având o biserică cu o vechime de 280 de ani. Potrivit aceleiași tradiții, cătunul a fost, la origine, un sat distinct întemeiat de un cioban venit de la munte, pe nume Tăușanu. Locuitorii nu pleacă în general la lucru în alte părți. Cumpărăturile curente și le fac la Oltenița. Copiii localnicilor pleacă pentru învățătură la Oltenița și la București.

Nume de familie din *tăușáŋca*: *topírcęánu, puópa, cuolácu, brigílă, cercél, măgęánu, șuohán, cúnga*. Prenume: de bărbați: *guórge, vásile, iiuón, marín, cuostandín, stuóica, dumítru*; de femei: *įeléna, didína, alicsándra, mitána, icaterína, aníca, gergína*. Porecle: de bărbați: *ivăncu, dănuléț, gége, turcéscu, mălítu, gebuáșe, gíca*; de femei: *bába ráda, auriéla, cocoșáta, pățuása*.

B. Date despre informator

Cunea St. Ruse (*cúnga ste rúse*), zis *cuolácu*, născut în *tăușáŋca*, din părinți originari din aceeași localitate, plugari, are 65 de ani, este plugar, a urmat 4 clase. Și-a satisfăcut serviciul militar în 1928 la București. Nu a părăsit localitatea decât ocazional, pentru a merge cu treburi, la Oltenița. Nu citește ziare sau cărți. Este căsătorit. Soția, născută în sat, nu a urmat la școală. Dantura și auzul sunt bune. Ancheta s-a desfășurat în perioada 1–3 nov. 1971.

871. 23 AUGUST, jud. Tulcea

A. Date despre localitate

Comuna *dòuăzăștréį agúst* este situată pe malul drept al Dunării, vizavi de orașul Galați. Denumiri mai vechi ale localității: *azaclău* și, ulterior, după 1916, I. C. Brătianu (*i ke brătiánu*). Locuitorii își spun *băștinășį*, dar mai obișnuită este denumirea de *moldovénį*, satul fiind format din veterani, din Moldova, ai Războiului de Independență de la 1877, împroprietăriți în Dobrogea. Numele colectiv este de *dobrogénį*.

La marginea satului, se găsește *lățímga*, lac adânc, format lângă albia Dunării, un canal secundar alimentat din revărsările fluviului. Se găsesc, de asemenea, „o gârlă îngustă și adâncă", numită *privál*, și numeroase bălți, dintre care unele nu au apă în permanență: *gălbina, lúŋga, potmolǫása, țeșcóįu, udrișǫáįa, cățini mari, cățini mic, jáșpa cínipi, pocrișóįu, lebădáru, plútnițílį, jáșpa lu cadíu, jáșpa cárului*. Dealuri: *bugęácu, dęálu vódî, urlíga*. Grinduri: *grîndu gălbinį*, ~ *lățį*, ~ *potmolóșį, la privălu gemeni*. În apropierea satului se găsește o cetate veche, numită *bisericúța*. Satul are peste 2000 de locuitori (aproximativ 400 de familii), nefiind divizat în mai multe părți. Localități apropiate: orașul *galáțį* (peste Dunăre) și satele: *grîndu* (fost *pisica*) la 18 km spre est, *smărdánu* (fost *gecétu*) la 18 km spre sud-vest, *gárvănu* la 13 km spre sud-est, *văcărénį* la aprox. 14 km, *jîyíla* la aprox. 18–19 km. În împrejurimi nu există nici o așezare nouă. Subiectul anchetat afirmă că locuitorii din *gárvănu* se deosebesc puțin ca grai: *vorbéște cu bre, tíndă* „sală", *tandír* „prispă" etc. La marginea satului, pe Dunăre, se găsește plaja „Cocuța", care ține în prezent de orașul Galați, dar care înainte a făcut parte din comuna 23 August. În afară de români, în sat s-au așezat de câțiva ani circa 30 de familii de țigani, care și-au făcut case, devenind stabili, și care mai vorbesc, între ei, țigănește.

În sat există Gostat (IAS), consiliu popular, o școală generală, cămin cultural și bibliotecă comunală. Până nu demult, majoritatea populației o formau pescarii și crescătorii de vite. În prezent, tinerii, aproape în exclusivitate, lucrează în fabricile din Galați. În sat se mai practică agricultura și viticultura.

Așezarea există de pe vremea turcilor, când trăiau în sat câteva zeci de familii. După 1877 au venit în sat câteva familii din Moldova, printre care și *bejenárį*. În 1904–1905 s-a stabilit în sat grosul populației: 50 de familii de veterani ai Războiului de Independență. Ulterior, au continuat să vină familii din Moldova, mai ales din județele Galați, Brăila, Vaslui și chiar Bacău.

În sat nu se ține târg săptămânal, toți locuitorii făcându-și cumpărăturile la Galați și, uneori, la Brăila (târg de vite) unde își vând și produsele. Locuitorii satului lucrează ca sezonieri și navetiști la Galați. Unii dintre ei rămân în Galați (la rude sau cunoscuți), astfel încât contactul cu orașul este intens. Pentru școli, copiii merg la Galați, Măcin și, foarte rar, la București (la facultăți; un singur băiat din sat e la o facultate din București).

Nume de familie mai frecvente în sat: *polodęánu, dănílă, căpățînă, crăcún, jîglău, rășkitór, kirílă, șarbán, diįacón, gligoróf, pandéli, zmokínă, casián*. Nume de botez: bărbătești: *górgi* (*gorgíță, gícą*), *įiuón* (*iiuonél*), *vasílį* (*vasiláke*), *cuostícă* (*costáki*), *gligórį, sándu, dumítru, manólį, miháį* (*mihaláke*), *dănílă, įilíįe, andónį, năstási* (*nastasáki*), *petráki* (*petrúș*), *tanásį* (*tanasákį*); femeiești: *profíra, įtlęána* (*įilenúța*), *gergína, andriána, zanfíra, maríįa* (*mărioára, maríța*), *tudóra* (*tudoríța*), *įioána, măránda, marcéla, măndica, kíța, kirakíța, mitica, costánța, frăsina, paraskíța*. Porecle: de bărbați: *mărăndístu* „al marandei", *marafét* „meserie", *amoldovéncî, abábį*; de femei: *mînjingęáŋca, cukelǫáįa* (= *a lu cukálă*).

Obiceiuri: de Anul Nou se îmbrăcau *moșóį, bábe*; în rest, sunt obiceiurile de la sărbătorile obișnuite. O particularitate a satului este contactul cu orașul Galați. Totuși generația de 70 de ani pare destul de conservatoare (mai ales persoanele care n-au prea lucrat la oraș).

B. Date despre informatori

I. Alexandru Dănilă (*alicsándru dănílă*), poreclit *mărăndístu*, născut în *azaclău* (= 23 August), 71 de ani (n. 4 iunie 1900), 3 clase (în sat). Ocupații de bază: pescar, agricultor (între 1932 și 1939 a avut barcă cu motor și transporta pasageri la Galați). Între 1916 și 1918 tot satul s-a refugiat la Galați, căci era front rusesc; în această perioadă subiectul a lucrat în Galați la o *malotánțiįį dį pîįnį*. În rest, a locuit în sat. A făcut armata între 1922 și 1924: 6 luni la cavalerie (în Brăila) și restul la infanterie, în Basarabia (com. Ciolpeni, lângă Chișinău). Citește ziare și cărți, dar mai rar (a fost abonat). Ascultă radioul: muzică populară, buletinul meteorologic și, mai rar, radiojurnalul. Nu știe limbi străine (în 1916–1918 „a învățat" rusește de la rușii stabiliți în Galați, atât cât să ceară apă, pâine). Este căsătorit. Tatăl subiectului, născut în *măįnéștį* (localitatea Moinești, jud. Bacău), a venit în sat la 12 ani; mama, născută în *cudálbį* (jud. Galați), a fost luată de suflet, la 3 ani, de mocanul Ion Bucur (poreclit *șkópu*). Părinții au fost agricultori; creșteau și vite. Soția s-a născut în sat, din părinți localnici; are 4 clase (în sat). Din cei șapte copii, îi trăiește o singură fată (44 de ani, 5 clase, căsătorită și stabilită în Galați, în cartierul Țiglina, la blocuri); are, la rândul ei, o fată de 23 de ani. Dintre ceilalți șase copii, cinci au murit până la vârsta de 6 ani, iar un fiu de 19 ani a fost împușcat în 1946. Dantura și auzul sunt bune. De 5–6 ani, are dantura pusă, care nu e prea bine fixată în partea de jos; din această cauză, articulația este uneori incompletă la finala cuvântului. Casă bună, de oameni gospodari (au avut 8 ha de pământ, date la CAP în 1958), curată, chivernisită (mobilă, podele de scânduri vopsite).

II. Alexandru Frusina, 66 de ani, născută în localitate, soția S I: a răspuns la chestionarul special *Cânepa*.

Data anchetei: 27–30 septembrie 1971.

872. C. A. ROSETTI, jud. Tulcea

A. Date despre localitate

Comuna *ce a roséti* (se scrie cu *doį dę-áldį tî*) este așezată pe grindul Letea din Delta Dunării, între brațele Sulina și Chilia ale Dunării, la 18 km nord-vest de Periprava. Denumirea pe care a avut-o localitatea la întemeiere, în urmă cu aproximativ 150 de ani, a fost *sátu nou*; denumirea actuală este de pe la 1900. Locuitorilor satului li se spune *moldovénį* de către *litiénį* (rușii din satul alăturat, Letea) și de către lipovenii din Șiștofca. Localnicii se consideră tot *moldovénį*; cei din împrejurimi le mai spun și *rosetenį* (sg. *rosetęán*).

Numiri topice: *létęa* (sau *hazmácu máre*). Dealuri de nisip (dune): *įoméra*; *hăzmácurį* „porțiuni de pădure": *hăzmácu lu círlán*, ~ *tírla pópi*, ~ *lu șkópu*, ~ *lu múscă*, ~ *călugărį*; grinduri: *grîndu sulíni*, ~ *kirhănóįului*, ~ *sigișánu*; *silíștį* „locuri bune de cultivat": *silíștęa lu círlánu*; bălți: *gólu sărát*; *jăpcî* „lăsături de pământ": *jápca lu tănáse, jápca cu lína*; *tábįį* „ridicături de pământ făcute de oameni în timpul luptelor cu turcii, la 1877; parapete": *tábia máre, tábia mícă*. Alte nume topice: *plópu lu cúcu*. Satul nu are denumiri pe „mahalale". În C. A. Rosetti sunt 130–135 de case, cu 150 de familii, totalizând aproximativ 500 de locuitori. Localități învecinate sau apropiate: *létęa* (4 km) la apus; *șiștófca* (2 km) la răsărit; cătunul *cárdon* (9 km) spre sud-est; *periprava* (13 km) spre nord-est. În împrejurimi nu

* După reforma administrativă din 1981, județul Călărași.

există vreo aşezare mai nouă. Locuitorii din *létęa* sunt ucrainieni, iar cei din *şişţófca* lipoveni; în *cárdon* se găsesc bulgari, iar în Periprava lipoveni. În Chilia locuiesc ruşi, români, lipoveni. Subiectul precizează că, în privinţa graiului, lipovenii sunt, faţă de ruşi, *ca macidonéni fáţă de românį*. Pădurea Letea şi oraşul Sulina sunt puncte turistice. În sat trăiesc *númai moldovénį*; nu există alte naţionalităţi. Nu există, de asemenea, întreprinderi. Fiind centru de comună, C. A. Rosetti are consiliu popular, şcoală, cămin cultural, bibliotecă, dispensar, casă de naşteri. Ocupaţia de bază a locuitorilor este creşterea vitelor (oi şi vaci). Se practică, de asemenea, agricultura.

Satul s-a întemeiat cam cu 150 de ani în urmă, când s-au stabilit aici 5–6 familii venite din Transilvania, Moldova, Basarabia şi Muntenia: *rahắų* (mocan din satul Rahău – Transilvania), *poenáru* (mocan din Poiana Sibiului), *cîrlán, comîrzán, lúpu* (din Basarabia), *bîrlădęánu* (moldovean din Bârlad), *picorúş* (din jud. Buzău). Mocanii au fost *tîrláşį*, adică persoane care au făcut *tîrle* „stâne". Ulterior, în urmă cu 80–100 de ani, s-au stabilit în sat şi familii venite din interiorul Dobrogei (*vasilíu, motóşcă*).

În sat nu există târg săptămânal, cumpărăturile făcându-se la Sulina. Pentru lucru sătenii se angajează la IAS Periprava şi la Întreprinderea de navigaţie Sulina. Pentru şcoli profesionale şi licee, copiii se duc la Sulina şi la Tulcea.

Nume de familie mai frecvente în localitate: *rahắų, múscă, poináru, lúpu, bîrlădęánu, trişcă, cîrlán, ǩiriác, comîrzán, róşca, şǩópu, picorúş, cába*. Prenume mai frecvente bărbăteşti: *niculáį, tọáder, grigórę, pável, simión, įįuón, vasílę, įilįį, dumítru, tudóşę*; femeieşti: *įilęána, frosína, ģergína, maríįa, tudórca, cristína, cátįa* (*caterina*), *sicléta, nastasíįa, lénţa, vărvára, agláįa, zinóviįa*. Porecle: de bărbaţi: *búţu, băbáca* „tata", *of* (*zíce merę́ų of cînd lucręáză*), *patriųótu, buhú* (e bâlbâit; i-a rămas porecla de la o *búfnă* din pădure), *bîręáţă, babirúşca* (poreclă dată de lipoveni), *căţęáųa, cálcu*; de femei: *roşculęása*.

Obiceiuri. La Duminica Mare (de Rusalii) se presară prin casă iarbă timp de câteva zile. La 15 august se sărbătoreşte *hrámu* bisericii.

Satul este electrificat de 4–5 ani, curentul electric fiind produs de o centrală locală. În sat există numai şapte televizoare şi nu există instalaţie de difuzare radio. Portul vechi, specific, a fost părăsit.

B. Date despre informatori

I. Bîrlădeanu Ion (*bîrlădęánu įįuón*), poreclit *băbáca* „tata", născut în C. A. Rosetti, 58 de ani (n. 1913), 5 clase (în sat). Ocupaţii de bază: crescător de vite şi agricultor. A făcut armata la marină, în Constanţa, între 1935 şi 1937. Nu a stat în alte localităţi. În timpul celui de al doilea război mondial, a mers cu frontul până la Călăraşi şi Odesa. Merge, pentru treburile obişnuite, la Sulina şi la Tulcea. Citeşte ziare, se uită la televizor. Cărţi n-a citit (se uită, rar, prin cărţi de şcoală, reviste). Dintre limbile străine, înţelege rusa, pe care o vorbeşte foarte puţin. Este căsătorit. Părinţii s-au născut în sat, fiind crescători de vite. Tatăl a fost gardist la primărie şi apoi primar, timp de 40 de ani (între 1908 şi 1946). Soţia, născută în sat, are 5 clase. Are trei băieţi, dintre care doi au absolvit şcoli profesionale (11 clase) la Tulcea, iar unul are 4 clase. Unul din băieţi, necăsătorit, este contabil în sat şi locuieşte cu părinţii. Ceilalţi doi băieţi sunt tractorişti, unul în sat, altul în Chilia. Dantura şi auzul – bune.

II. Roşca P. Maria, 49 de ani, născută în localitate: a răspuns la chestionarul special *Cânepa*.

Data anchetei: 7–10 iunie 1971.

873. LUNCAVIŢA, jud. Tulcea

A. Date despre localitate

Comuna *luŋcáviţa* se găseşte în nord-vestul Dobrogei, în apropierea malului drept al Dunării (la 6 km), la 26 de km de Galaţi, 54 de km de Tulcea şi la 20 de km de Isaccea. Localitatea nu a avut alte denumiri. Locuitorii satului îşi spun *luŋcăvicénį*, termenul colectiv fiind cel de *dobroĝénį*. În sat nu există mocani.

În marginea satului se întinde balta *ĉįulinéţu*, care se alimentează cu apă din Dunăre.

Unele părţi mai înalte ale satului se numesc: *ketrᵘósu, gílma mári, dᵘogáru*. Văi: *válęa púţu jᵘoįįţį, ~ lu mọácă, ~ stuǩínį, ~ lárgă, ~ ĉetăţúįį*. Dealuri: *dęálu paşunátelor, ~ píscu roş, ~ púţu pópi*. Unele părţi ale satului au denumiri: *pă ǩetrîĉęá, válęa ţigănęáscă, mahaláųa moldovénilor*. Satul are 1300 de case şi 5000 de locuitori. Localităţi învecinate: *văcărénį, raǩélu, greĉí*. În apropiere *nu įe nić un sat nóųă*. Locuitorii din *jijíla* au un grai puţin diferit; de exemplu, ei spun: *ĝįonúŋǩ, ĝįoráǩ, ţuţuįác*. În satele Greci, Văcăreni şi Rachelu se găsesc italieni, stabiliţi aici în urmă cu vreo sută de ani. În sat există şi câteva familii de ţigani.

Ca centru de comună, în Luncaviţa există consiliu popular, două şcoli generale, cămin cultural, bibliotecă. Ocupaţia de bază a locuitorilor: agricultura. Alte ocupaţii: pescuitul (*pescărésc în báltă*).

Partea cea mai veche a satului este *mahaláųa moldovénilor*, unde s-au stabilit locuitorii veniţi din Basarabia. Străbunicii subiectului au venit, de pildă, din Reni. Etimologii locale propuse pentru denumirea satului Luncaviţa: *luncă + viţă* sau lat. *longa vita*. În sat nu se face târg; pentru cumpărături sătenii se duc la Galaţi şi la Greci. Pentru lucru, locuitorii se duc la combinatul siderurgic din Galaţi, în *bálta doménilor* (care se întinde pînă la Feteşti), în Deltă, la IAS-urile din Măcin şi Jijila. La şcoli, copiii merg la Măcin şi la Galaţi.

Nume de familie mai frecvente: *antófi* (= Antohi), *málęęa, ĉįorúţă, ǩívu, sarắų, buruįánă, buráda, lăcústă, neculíţă, ámza, nedélcu, andónį, dabíja, pópa*. Nume bărbăteşti mai frecvente: *sándu, dumítru, górĝi, neculáį, vasíli, įįuón, alicsándru, ĵenícă, cᵘostícă, áŋgel, tanásį, parasǩív, įordán, įilíįe, sáva, rádu, spiráǩi, léfter*. Nume femeieşti mai frecvente: *măránda, įįọána, costánda, lenúţa, ģergína, maría, margaréta, anģelína, tudóra, įordána, parasǩíţa, costánţa, įilęána, maríca, įána*. Porecle de bărbaţi: *tălălắų*.

B. Date despre informatori

I. Constantin V. Sandu (*costantín ve sándu*), poreclit *tălălắų*, născut în Luncaviţa, 73 de ani (n. 1896), 5 clase. Ocupaţii de bază: *plugár, grădinár*. A făcut serviciul militar între 1916 şi 1921 la Regimentul 73 Infanterie din Tulcea. Nu a stat în alte localităţi. În 1921 a lucrat la uzina de apă din Galaţi. Citeşte ziare şi cărţi. Nu ştie limbi străine, cunoaşte foarte puţin turca, bulgara şi rusa. Tatăl subiectului s-a născut în sat, mama în Galaţi. Părinţii au fost agricultori. Este căsătorit din 1921. Soţia, născută în sat, are 4 clase. Subiectul nu are copii. Are un frate, stabilit în comuna 23 August, jud. Tulcea. Aude bine şi are dantura în stare perfectă.

II. Stanciu Antohi, 63 de ani, născut în localitate: a răspuns la chestionarele speciale *Apicultura* şi *Terminologia meseriilor*.

Data anchetei: 30 octombrie – 1 noiembrie 1969.

874. SOMOVA, jud. Tulcea

A. Date despre localitate

Comuna *sómova* se găseşte în nordul Dobrogei, la 12 km vest de oraşul Tulcea. Nu a avut alte denumiri. În componenţa comunei mai intră satele Parcheş şi Câşla (în prezent, Minerii). Locuitorii satului îşi spun *românį somovénį*. La origine sunt *moldovénį*, numele colectiv fiind de *dobroĝénį*. Cei veniţi în sat sunt numiţi *vįnįtíĉ*. În sat nu există *mocánį*, nici *cojánį*, nici *olténį*.

Ape şi numele lor: *ríųu medanǩįóį, válęa mórilor, amzáųa, válęa ĉįlículuį* (izvorul) *niculiţél*. Numiri topice. Movile şi dealuri: *movíla cųázmi, dęálu cúca márį, ~ cúca mícă, ~ stánęa, movíla săpátă, dęálurílį catalóįuluį, cortélu, múǩiįa márį, ǩátra róşį, dįálu ǩirănáųa* (*a fos‿ǩirhănă făcútă*). Văi: *válęa vârtópuluį, ~ lúŋgă, ~ ųmulárului, ~ márį*. Alte nume topice: *plîntáţiįa, cųástįlį cantónuluį, ǩetrọáįili lu bujiór, vărăría*.

Satul Somova are 800 de case (la care se adaugă, în cadrul comunei, 500 de case în *párǩįş* şi 500 de case în *minéri*), cu 2000 de locuitori (plus 1500 în Parcheş şi 1500 în Minerii). Sate învecinate: *párǩįş, télița, sárica, minéri* (fost Câşla), *frecăţęį, póşta*. În împrejurimi nu există nici o aşezare mai nouă. Observaţii cu privire la locuitorii satelor din împrejurimi şi graiul lor: *párǩįş diféră* (se zice: *s-o dus, o vinít*); în Câşla şi *frecăţę́įį*: *maį mult vórbă bulgăręáscă*; în *niculiţél* se vorbeşte cu *bă dádă, bă ţáţă*; în Frecăţei sunt mulţi macedoneni (aromâni); în Teliţa: ruşi majoritari; în Poşta sunt mulţi ruşi, puţini moldoveni. Ca zonă turistică, există în apropiere, Tulcea (12 km) şi Delta Dunării. În afară de români, în sat trăiesc 20 de familii de ruşi. La Minerii, sat component al comunei Somova, există o exploatare minieră (se extrage barită), unde majoritatea lucrătorilor sunt din Somova. Somova este centru de comună; are consiliu popular, o şcoală generală, cămin cultural şi bibliotecă. În prezent, bărbaţii din sat lucrează, cei mai mulţi, ca mineri, iar femeile muncesc la colectiv. În trecut, tot satul se ocupa cu agricultura. Locuitorii satului se mai ocupă cu pescuitul (există secţie de pescărie la CAP) şi cu tăierea stufului (stuful îl duc *la ǩęscánį*), ocupaţie care este, în prezent, mai importantă decât agricultura.

Satul a fost întemeiat de nişte pescari ruşi, care s-au stabilit în aceste locuri. Pentru numele satului se dau mai multe explicaţii: de la numele unui bătrân, Solomon (devenit *somovęán*), de la cuvântul *samovár* sau de la numele peştelui *somn*.

În sat nu se face târg, dar există târg de două ori pe săptămână (marţea şi sâmbăta) la Tulcea, unde locuitorii satului fac şi celelalte cumpărături. Tot la Tulcea se angajează la lucru. Pentru şcoli, copiii se duc la *túlĉęa, galáţ, pųárta álbă, cᵘostánţa* şi foarte puţini la *bucuréştį*.

Nume de familie mai frecvente: *pascáli, filimón, lázăr, petrícă, ĉįocóį, cârnáţ, burlácu, frumᵘósu, andréį, plătícă, bumbác, įenáki, năstásį*. Prenume bărbăteşti mai frecvente: *vasílį, górĝį, ştįefán, gligórę, andréį, įįuón, ĝícă, marín, costandín*. Prenume femeieşti mai frecvente: *tudóra, andriįána, niculína, įįuána, ģergína, lenúţa* (*ilęána*), *maríįa, pétca*. Porecle (*polécrį*) de bărbaţi: *dărăbánu, radéf, fântáz, aųustriįácu, mocánu, bogátu, ţărfáţ, cúrcă*.

În sat nu există obiceiuri deosebite, în afară de cele obişnuite de sărbători.

B. Date despre informator

Dobre Gheorghe (*léftįer górĝį*, în buletin: *dóbrį górĝį*), poreclit *dărăbánu* (tatăl subiectului, ca elev, bătea dărăbana cu băţul într-o tinichea, în loc de clopoţel), născut la Somova, 59 de ani, 3 clase. Ocupaţia de bază: *plugár* (acum *colectivíst*); lucrează şi *la ǩátră*. A făcut armata între 1933 şi 1934, în Constanţa, la Regimentul *9 călăráşį* (= cavalerie). Nu a stat în alte localităţi. Citeşte ziarul „Scânteia" din când în când (timp de un an, cât a fost paznic de noapte la consiliul popular, a fost abonat). Nu ştie limbi străine. Este căsătorit. Părinţii s-au născut în sat şi au fost agricultori. Soţia, născută în sat, nu a urmat la şcoală. Are doi copii: un băiat (27 de ani, 5 clase), stabilit în satul Rândunica (fost *congáz*), com. M. Kogălniceanu, şi o fată (22 de ani, 7 clase), căsătorită, care stă în casă, cu părinţii. Auzul şi dantura sunt bune. Subiectul este vioi, deschis, are aspect de moldovean, dar cu particularităţi de grai moldovenesc puţin pronunţate.

Data anchetei: 5–8 septembrie 1969.

875. NICULIȚEL, jud. Tulcea

A. Date despre localitate

Comuna *niculițél* este aşezată în nordul Dobrogei, la 16 km de Somova, 12 km de Isaccea şi 30 de km de Luncavița. Nu a avut alte denumiri. Locuitorii satului sunt *români*, *niculițéni* (sg. *niculițeán*) şi *dobroğéni*; *nu-s previniți, îs get-beğét*, adică sunt băştinaşi.

Prin sat curge *télița* şi, de asemenea, *pîrîuu de la ciuşmeáua cizmáru*. Cişmele în sat: *ciuşmeáua de la gilán, ~ de la biserica véki, ~ de la dúdi*. Munți: *cérbu, tugúlea* (pe hartă: *tuțuiétu*), *kátra róşe*. Numiri topice: *delişór*; izvoare: *la oglína, fîntína gurgói*; drumuri: *dervéntu*; văi: *válea úrsului, ~ mórilor, ~ pîrlíti*. Diferitele părți ale satului au următoarele denumiri: *gurgoáia, pisláru* (*pîsláru*), *mamúru, în țigănií*. Niculițel este o comună foarte mare: are 3000 de familii şi 10000–12000 de locuitori. Localități învecinate: *válea téiilor* (fost *medankiói*), *isáccea, télița, párkişu, țigánca* (acum *nifon*). În apropiere sunt două mânăstiri: *saúnu* şi *cucuóşu*. În împrejurimi nu există nici o aşezare mai nouă. Dintre locuitorii satelor din împrejurimi, cei din Valea Teilor vorbesc cu *s-o dus, o vinít*. Cei din alte sate nu se deosebesc ca grai. În Telița, majoritatea vorbitorilor o formează ruşii; în Țiganca, există țigani şi ruşi. Localitate turistică: Tulcea. În sat există şi familii de țigani, care nu mai vorbesc țigăneşte.

În localitate există Vinalcool, moară şi brutărie. La fermele agricole vin lucrători din județele Vrancea, Suceava; din Suceava vin *forestiiéri* pentru perioada iernii, cărora localnicii le spun *buzoiéni*. Niculițel este centru de comună. Are consiliu popular, două şcoli generale, grădiniță, cămin cultural, bibliotecă. Ocupații de bază: *viteculúra* (*şcoála di viță*), agricultura, pomicultura, pădurăritul. La origine, locuitorii satului *îs preveníți din iálomița*; de asemenea, *au venít mocáni cu uóile* şi familii din Basarabia. În sat se face târg duminica, unde vin locuitori din toate satele din împrejurimi. Vinerea este târg la Horia. Pentru cumpărături sătenii se duc la Tulcea şi la Galați. Pentru lucru se angajează la numeroasele ferme din împrejurimi, iar țiganii la „Horticola" – Tulcea. Copiii se duc pentru şcoli la liceele din Isaccea, Tulcea, Constanța şi la şcoala profesională de la Poarta Albă.

Nume de familie mai frecvente: *gligoráş, dălcărán, turtói, jécu, iiuoniță, márcu, moráru, mocánu, túdor, bílea, afúza, sekíla, jípa, cúlea, brăcăcél, trif, dispiná, furtúnă, stérpu, popaéne* (= Popa Ene), *răzlovéanu, milán, bouróş, iórga, parféne, plíngi, rádu, cerşembá, pánica, pantelimón*. Prenume bărbăteşti mai frecvente: *vasíle, iiuón, dumítru, ştefán, toáder, neculái, górgi* (*gíță*), *costantín, tanási, ilíie, pétrea, pávu, iiuoğén*. Prenume femeieşti mai frecvente: *anica, ştefána, ioána, iléana, zamfíra, neculína, iordána, maría, caliuópea, nastasíia* (*tasica*), *gergína, paraskíva, caterína*. Porecle (*polócre*): de bărbați: *geabír, cosorél, boántă, rață, cioflеác, gogói, bosói, derebéi, slútu, gíbrea, buligă, bába, bîrnác*; de femei: *mazúrca, slutoáia, buzáta, neágra, mița, kaburoáia*.

Obiceiuri: se face *zbuor* (hram) la Sf. Paraschiva.

B. Date despre informator

Marcu M. Vasile (*márcu me vasíle*), poreclit *gibán*, născut în Niculițel, 57 de ani (n. 1912), 3 clase. Ocupații de bază: viticultor, agricultor. Subiectul este un meseriaş cu o înzestrare excepțională: cunoaşte dulgherie, zidărie, rotărie, tinichigerie etc. Întreaga casă, foarte frumoasă, este făcută de mâna lui. Armata a făcut-o între 1934 şi 1935 la Regimentul 33 Dorobanți în Tulcea. Nu a stat în alte localități. Nu citeşte, pentru că are dificultăți cu vederea. Nu ştie limbi străine. Căsătorit a doua oară. Părinții, născuți în sat, au practicat agricultura şi viticultura. Soția, născută în sat, are 4 clase. Subiectul are doi copii din prima căsătorie şi trei copii din a doua căsătorie. Una dintre fete e absolventă de liceu, iar unul dintre băieți a făcut şcoala profesională. Dantura şi auzul sunt foarte bune; rostirea este clară.

Data anchetei: 27–29 septembrie 1969.

876. TURCOAIA, jud. Tulcea

A. Date despre localitate

Comuna *turcoáia*, situată în nord-vestul Dobrogei, este aşezată pe malul Dunării, la 18 km de oraşul Măcin. Nu i s-a schimbat niciodată numele. Locuitorii sunt *turcuoiéni* (sg. *turcuoián*), numele colectiv fiind cel de *duobruoğéni* (*ruomâni*). Înainte li se spunea *cojáni*.

La 1 km de sat curge Dunărea (*crácu ăsta de dúnări*). În apropiere se găsesc *múnți dóbruği; iácobdeál, prauópcea, múnți grécilor, kátra* (*piátra*) *ruóşii*. Numiri topice. Văi: *válea măgăréți, ~ la puod la ştefănéscu, ~ uóii, ~ burláculuí, ~ draguoníri, ~ bujórului*. Dealuri: *deálu bujórului*. Izlazuri: *izlázu prauópcea*. Diferite părți ale localității nu au denumiri proprii. În sat locuiesc 1300–1400 de familii (1200 de case), totalizând 4200 de locuitori. Localități învecinate: *cérna* – 12 km (la est), *pecíneága* – 14 km (la sud), *traiánu* – 13 km (la sud-est), *greci* – 8 km (la nord), *carcalíuu* – 7 km (la nord). În apropiere nu există nici o aşezare nouă. Graiul din Turcoaia se potriveşte cu cel din Peceneaga şi din Greci. Graiul din Traian diferă puțin (*bítu* „bătrânul, bunicul"). În Carcaliu sunt lipoveni şi veterani, iar în Cerna sunt „macedoneni" (de fapt, meglenoromâni). Nu există nici un punct turistic apropiat. În sat trăiesc numai români; sunt şi trei familii de *taliéni* (italieni).

De Turcoaia aparține marea carieră de piatră de la *iacobdeál* (unde nu există locuitori stabili), înființată *din tímpu normál* (adică în perioada 1877–1916). Aici sunt angajați muncitori nu numai din Turcoaia, ci şi din Greci şi din Cerna. Turcoaia este centru de comună; are consiliu popular, trei şcoli generale de 8 ani, cămin cultural, bibliotecă. Cei mai mulți din locuitorii satului lucrează la cariera de piatră de la Iacobdeal (având meserii ca: *spărgătór, coplitór, încărcătór*); unii muncesc la schela de la Dunăre; ei sunt, în acelaşi timp, agricultori. Alte ocupații: agricultura, viticultura.

Satul este vechi de peste 200 de ani. Locuitorii sunt veniți de peste Dunăre (Chişcani), din Basarabia, de unde fugeau pentru a scăpa de armată. Numele vechi al locuitorilor este de *cojáni*. Etimologia populară a numelui satului: *turcoáia* ‹ *túrcu cu oáia* (!).

În sat se face târg săptămânal (duminica), unde vin şi locuitori din satele apropiate. Pentru cumpărături, sătenii se duc la Măcin, Brăila, Galați, Tulcea. La lucru locuitorii satului se mai duc la fermele din Insula Mare a Brăilei; în alte părți nu se prea duc. Unii tineri lucrează la oraş (în ultima vreme, mai puțini). Pentru şcoli, copiii se duc la liceul din Măcin şi, de asemenea, la Tulcea, Bucureşti, Galați, Brăila.

Nume de familie mai frecvente: *iiuonáşcu, panaiít, glúgă, caraión, muocăniță, dăiineánu, kiuoveánu, pluópea, zanéti, tórnea, culéi, cicănău,* (*cînănău*), *cloşcáru, andóne, buğiiác, parocéscu, gergişán, matará, záinea*. Prenume bărbăteşti mai frecvente: *iiuón,* (*nélu*), *górge,* (*gíță*), *vasíle* (*lícă*), *duhítru* (*mitícă*), *sávu, cuostandín* (*gudín*), *alisándru* (*sándru*), *iordán*. Prenume femeieşti mai frecvente: *maríia, alisándra, duhítra, ráda, stána, nița, florica, petrána, iiuoána, iileána*. Porecle: de bărbați: *i-am polocrít cútu, gíbuórț, mititélu, uokósu, cuolțátu, cercél, guólea, ióta, danácu, bălána, hainağíuu, miță*; de femei: *buoríta, bălțáta, caramána, crăcănáta, uríta, negoába*.

În sat nu există nici un obicei specific.

B. Date despre informator

Tornea Constantin (*gudín tuórnea*), poreclit *cútu*, născut în Turcoaia, 61 de ani (n. 1910), o clasă. Ocupații: *lucrătór di piátră* ([k] ~ *kátră*), *agricultór*. A făcut armata între 1932 şi 1933, în Brăila, la Regimentul 3 Artilerie „Franța". În vara anului 1933 a lucrat *la kátră* în Transilvania (la Gheorghieni). Nu a stat în alte localități (merge în vizită la cei trei copii stabiliți în Brăila). Nu citeşte ziare şi cărți (poate semna şi citi scrisorile primite). Nu ştie limbi străine, dar îi înțelege binişor *pă taliéni*; îi înțelegea şi pe bulgarii din Cerna (care, în 1940, au părăsit Dobrogea). Este căsătorit. Părinții, născuți în sat, erau crescători de vite şi agricultori (aveau oi, vaci, porci, stupi). Soția e născută în Turcoaia şi are 5 clase. Au trei copii – două fete, croitorese, şi un băiat, cizmar –, căsătoriți, care locuiesc în Brăila. Dantura şi auzul subiectului sunt bune. Ca particularitate de vorbire, subiectul rosteşte un vag *-u* scurt final, care uneori e clar perceptibil.

Data anchetei: 23–26 septembrie 1971.

877. CATALOI, com. Frecăței, jud. Tulcea

A. Date despre localitate

Satul *catalói* se găseşte în nordul Dobrogei, la 12 km sud de Tulcea. Denumirea veche: Negreni. Locuitorii satului se numesc *cataloiéni*, numele colectiv fiind cel de *dobroğéni*. Ape: *táița* şi *télița*. Numiri topice. „Munți": *puturósu, uozúmbaier, demístetea, córtipea*. Alte nume topice: *tăuşán, pódu lúpului, válea lúngă, movíla lu ióvcu, ~ lu şeitán, pódu lu cúcu, izlázu italiénilor*. Denumiri ale diverselor părți ale satului: *mahaláua nemțeáscă, ~ italiánă, ~ românească* (*îi mai răzleáță*). În sat sunt 425 de case, cam tot atâtea familii, însumând aproximativ 700 de suflete. În sat s-au stabilit, după război, mai multe familii de aromâni. Localități mai apropiate: *cíşla, túlcea* la nord, *malcóc* şi *hağigól* la sud-est, *gogălnicánu* şi *hağilár* la sud, *nalbánt* la vest, *frecăței* la nord-vest. În împrejurimi nu există nici o aşezare recentă. Graiul satelor învecinate nu diferă de cel din Cataloi. Nu există punct turistic în localitate. În apropiere sunt Tulcea şi Delta Dunării.

Satul are o şcoală generală, dispensar (uman şi veterinar), gară, cămin cultural, bibliotecă. Ocupații: femeile lucrează la CAP, bărbații pleacă pe şantiere.

Istoricul satului: *îi sat vek, îi sat turcésc* (adică, de pe vremea turcilor), *țiu mínte pe máma c-aveá fes*. A existat în trecut târg săptămânal, care se făcea sâmbăta, unde veneau şi locuitori din satele învecinate. Se făcea, de asemenea, bâlci la sărbătorirea hramului bisericii (Sf. Maria Mică). Pentru cumpărături, locuitorii se duc la Tulcea şi la Medgidia. La lucru sătenii se duc în Tulcea, în construcții, în diferite întreprinderi (unde sunt angajați permanenți); se duc, de asemenea, pe diverse şantiere, la aeroport, la fabrica de aluminiu. Pentru şcoli, copiii se duc la Tulcea.

Nume de familie mai frecvente: *mihái, căsiğán, sásu, costáke, gráma*. Prenume bărbăteşti mai frecvente: *mihái, iuón, vasíle, górge, dumítru, simión*. Prenume femeieşti mai frecvente: *vasilíca, aníca, ilínca, tănásca* (*ie bulgárcă*), *péna* (*bulgárcă*), *ína, florica, dița, drăgúța*. Porecle de bărbați (*porécle nu prea sunt*): *şópu, bursúc* (a ieşit din casă pe sub zăpadă ca bursucul), *țíru, críțcă*.

B. Date despre informator

Mihai Grigore Simion (*mihái gligóre simión*), născut în Cataloi, 62 de ani, fără şcoală. Ocupația de bază: plugar. A făcut armata la Tulcea. În timpul ultimului război mondial s-a deplasat cu frontul în Răsărit. Nu citeşte ziare şi cărți. Cunoaşte limba bulgară (înțelege bine, vorbeşte mai greu). Este căsătorit. Părinții, născuți în sat, au fost *plugári*. Soția s-a născut în Cataloi şi are două clase; are frați în Bucureşti. Subiectul nu are copii. Are auz normal. În ce priveşte dantura, subiectului îi lipsesc doi dinți, ceea ce însă nu-i alterează rostirea. Ancheta s-a desfăşurat în casa informatorului.

Data anchetei: 10–13 octombrie 1972.

878. BEŞTEPE, com. Mahmudia, jud. Tulcea

A. Date despre localitate

Satul *béștẹpe* (var. *bịștịpe*) se găsește în nord-estul Dobrogei, la 20 de km est de orașul Tulcea. Nu a avut altă denumire în trecut. Locuitorii satului sunt *rọmắnị dobroĝénị*.

În apropiere curge *dúnărẹa* (brațul Sf. Gheorghe). Celelalte două brațe ale Dunării se numesc *dúnărẹa sulíni* (sau *cănálu*) și *dúnărẹa izmaịílului*. Numiri topice: *ĉincị munț, ĉetățúịa, căịerácu*; „coaste": *cuáștịlị lu tacór, ~ lu plăĉíntă, ~ lu tọáder șḱópu, ~ lu tóma pável*. Diferitele părți ale satului nu au denumiri specifice. Satul are 700 de case și 2000 de locuitori. Localități învecinate (*sáte númaị de românị, adevărát românị*): *pârlíta, sarigól* (acum: *válẹa nucárilor*), *sarnusúf, calíca, mahmudíịa*. Există o așezare mai nouă în împrejurimi, sat de români: *caraịibíl* (com. Sarînsauf), 200–300 de case. Locuitorii satelor învecinate *n-aụ nícị o dịosibírẹ dị vórba dị-aịíĉ*; dar spre *zịbíl* (= Zebil), vorbesc altfel. Puncte turistice: orașul Tulcea, Delta Dunării. În sat sunt patru familii de bulgari, rămase după 1940, când vreo 200 de familii de bulgari au plecat în Bulgaria.

Nu există întreprinderi. Satul are două școli generale, cămin cultural, bibliotecă. Ocupația de bază a locuitorilor: agricultura. Dintre tineri, unii sunt tractoriști, șoferi.

Istoricul localității. Se spune că multe familii au venit din Transilvania, ca ciobani, cu vreo 200 de ani în urmă. Unele familii au venit din Calica, sat vechi, situat în apropiere. Târg se face în centrul comunei, Mahmudia, o dată pe săptămână (duminica). Pentru cumpărături, sătenii se duc la Mahmudia și la Tulcea, unde merg și pentru lucru; unii sunt angajați la șantierul din comuna Nufărul. La școli, copiii se duc în *galáț, costánța*.

Nume de familie mai frecvente în sat: *áldi róman, nițor, pável, rádu, ștefán, șerbán, róșu, velícu, ḱiriác, haĝíu*. Prenume: bărbătești: *pável, pétrẹa, trófin, ịiụón, gánĉịu, pintilíịị, tọáder, gavrílă, ióśiv, niculáị, tanáșị, ịordán*; femeiești: *ịiụána, sultána, ịilgána, cristína, doḱía, panaĝía, catrína, ĝerĝína, tudosíịa, maríịa, ịordána*. Porecle de bărbați: *țâștár, ĉịulínă, cucuvéụcă, demír, budéị, mocánu*. Femeile nu prea au porecle.

În sat se face hram la *sân dumítru*. Satul este vechi de peste 200 de ani. Populația a fost completată cu coloniști, după plecarea bulgarilor (în 1940). Mulți dintre locuitori par mocani, dar graiul este ușor moldovenesc. Satul este destul de amestecat. Mulți localnici nu știu de unde au venit.

B. Date despre informator

Roman Zaharia (*róman zaharíịa*), poreclit *mocánu* (*dịn‿cáụuză câ nị trâĝịn‿din mocánị*), născut în *béștịpe*, 65 de ani (n. 1904), 4 clase. Ocupația de bază: *plugár*. A făcut armata la Tulcea, între 1926 și 1927, și concentrări între 1938 și 1940, în Tulcea; nu a fost pe front. Nu a stat la oraș decât cu ocazia serviciului militar și a concentrărilor. Nu prea citește ziare și cărți (se mai uită prin manualele de școală). Nu cunoaște limbi străine. Este căsătorit. Tatăl subiectului a venit din Transilvania la vârsta de 20 de ani. Mama este din Beștepe. Ocupațiile de bază ale părinților: plugăria, creșterea oilor. Soția, născută în Beștepe, are trei clase. Are rostire moldovenească (palatizarea labialelor, închiderea vocalelor finale). Subiectul are patru copii: trei băieți, căsătoriți în sat, și o fată, care este în clasa a XII-a la liceu, în Constanța. Dantura și auzul subiectului sunt bune; se gândește destul de mult până să răspundă. Particularitate de rostire: nu palatizează labialele, fiind, la origine, mocan.

Data anchetei: 8–12 septembrie 1969.

879. CRIȘAN, jud. Tulcea

A. Date despre localitate

Comuna *crișán* se găsește pe brațul Sulina al Dunării, în deltă, la 46 de km est de Tulcea, 20 de km vest de Sulina, 12 km est de Mila 23, 26 de km sud-vest de Letea și la 12 km de Caraorman. Înainte de război satul s-a numit *cármen sílva*. Locuitorii satului se numesc *crișănénị, duobroĝénị și romínị*. Comuna se întinde de-a lungul malului drept al brațului Sulina. Numiri topice: „Gîrle": *gîrla rac* (acum, astupată), *~ malaféịa* (în prezent înfundată), *~ lu iórgu* (acum, canal navigabil), *~ lu cîrjă*. Grinduri: *grîndu caraormánuluị*. Denumiri ale părților satului: *floríile, ĉeamurlíẹa, flămînda* (ultimele două contopite în prezent). Satul are 138 de case (150 de familii), cu 550–600 de locuitori. Localități învecinate: *caraormán* (12 km), *mila 23* (12 km). Prin 1928–1929 s-a făcut satul *vaịdeéị* (poreclit așa de către localnici), numit apoi *vúlturu*, care a fost aproape în întregime distrus de inundațiile din 1970. Tot nou este și satul Pârlita (de pe brațul Sf. Gheorghe), format din locuitorii veniți din Beștepe, Mahmudia. Populația și graiul satelor învecinate: în Caraorman sunt *hahólị*, la Mila 23 – lipoveni, în Letea *hahólị*, în C. A. Rosetti români. Puncte turistice: satul Crișan însuși; de asemenea: Murighiol, Uzlina, Sulina, Maliuc, Mila 23. 60% din populația satului (cam 300 de locuitori) este formată din *hahuólị* „un fel de ruși, care vorbesc ucraineana".

În sat există un punct piscicol și o stație de supraveghere a Dunării. Nu vin muncitori din alte părți. În Crișan există consiliu popular, miliție, școală generală, cămin cultural, bibliotecă. Ocupația de bază: pescuitul. Alte ocupații: agricultura. Localitatea Crișan a luat ființă prin 1884, după ce „s-a tăiat Dunărea" (adică, după amenajarea brațului Sulina, prin scurtare). De prin 1900 au început să vină oameni cu vitele, de pe la câmp, din Pîrlita, Beștepe, Mahmudia, Enisala, Sabangia. În sat nu se face târg. Pentru cumpărături locuitorii se duc la Tulcea. Sătenii nu prea pleacă la lucru în alte părți. La școli, copiii se duc în Tulcea și Sulina.

Nume de familie mai frecvente: *álde bedrẹág, antón, alécsị, ǵórĝi, ivanóf* (hahol), *cuóstea, ĉóbu*. Prenume: bărbătești: *vasíli, andréị, ștefán, grigóri, matéị, cuostícă, cuostantín, petrícă* (*pétrẹa*), *ịiuón, ǵórĝi, pável* (și haholi), *mihaíl*; femeiești: *suofíịa, varvára, maríịa, nastasíịa, uólga, ǵerĝína, ịileána, victóríịa, ána, vasilíca, adriẹ́ána, evdóḱiẹa, ĝéta, panĝíịa*. Porecle: de bărbați: *uoḱelărḗscu, ḱiliẹánu* („din Chilia"), *sabanĝẹánu* („din Sabangia"), *ọrúp* (exclama: *heị rup!*), *zeneḱé*; de femei: *cultúra* („cea cultă", o haholă) *nagiríța*.

În sat, toți locuitorii (inclusiv copiii) știu rusește; cei care nu vorbesc rusa o înțeleg.

B. Date despre informatori

I. Anton Grigore (*antón gligórị*), născut în Crișan, 63 de ani (n. 1908), 5 clase. Ocupații de bază: *pescár, agricultór*. A făcut armata la marină, în Galați, între 1930 și 1932. Nu a stat în alte localități și nu a luat contact mai îndelungat cu orașul. Citește zilnic „Scânteia", la care e abonat. A citit de la bibliotecă, „O mie și una de nopți"; citește, de asemenea, cărțile de școală ale nepoților. Vorbește rusește; a învățat, de la copii, chiar să citească rusește. Este căsătorit. Tatăl s-a născut în Pârlita (com. Mahmudia), iar mama în C. A. Rosetti. Tatăl a fost pescar (funcționar la Comisia Europeană a Dunării) și, de asemenea, primar; mama a fost casnică. Soția este rusoaică; s-a născut în satul Aprodul Purice (azi Vasilovka) din Basarabia, sat de ruși; a făcut două clase la școala românească din localitatea natală. Subiectul are trei fete, toate măritate, dintre care una locuiește în sat, celelalte două în Constanța și, respectiv, Murfatlar. Un frate este secretar la consiliu popular, iar altul e stabilit în București (își petrece în fiecare an concediu în sat). Auzul și dantura subiectului sunt bune. E bine documentat, volubil, în bună dispoziție și dă răspunsuri prompte.

II. Damian Gherghina, 45 de ani, născută în Beștepe (stabilită în Crișan la 21 de ani, prin căsătorie): a răspuns la întrebările 2248, 2249, 2270 din chestionarul special *Cânepa*.

Data anchetei: 3–6 iunie 1971.

880. AGIGHIOL, com. Valea Nucarilor, jud. Tulcea

A. Date despre localitate

Satul *aĝìgól* se găsește în nord-estul Dobrogei, la 18 km sud-est de orașul Tulcea. Satul nu a avut alte denumiri. Numele colectiv al locuitorilor: *dobroĝénị*. Locuitorii din alte sate le spun, în glumă, *bulgárị*, deoarece până în 1940 aproape jumătate din sat era locuit de bulgari (cu care se făceau și încuscriri).

Prin sat nu trece nici un râu important (nu la mare distanță curge Dunărea); nu sunt munți. Numiri topice. Dealuri: *dẹálu caracostantín, ~ cu cunúnă, ~ máre, ~ ĉetáltepe, ~ ịimalác*. Văi: *válẹa mândră, ~ lu rắță, ~ vărắrií*. Denumiri ale părților satului: *pị válẹa túlĉi, pị válẹa cạtalóị*. Satul are 800 de familii, totalizând aproximativ 3000 de locuitori. Localități învecinate: *sabanĝíịa* la sud, *gogălnĭĉánu* (fost *ịiniḱióị*) la vest, *válẹa nucárilor* (fost *sarigól*) la est. În împrejurimi nu există nici o așezare mai nouă. Informații despre locuitorii satelor învecinate și graiul lor: Valea Nucarilor și Sabangia sunt sate locuite numai de români; în Valea Nucarilor sunt moldoveni; în Beștepe au fost bulgari până în 1940; în M. Kogălniceanu sunt mai ales bulgari, în *sariḱióị* sunt mulți ruși. Puncte turistice: Tulcea, Delta Dunării. Până în 1940 au fost în sat vreo 200 de familii de bulgari; în prezent sunt numai două familii, care au relații de rudenie cu românii. În sat au locuit și familii de macedoneni (aromâni), între 1940 și 1950, care au plecat apoi la Sarighiol de Deal și la Cataloi.

În sat nu există întreprinderi. Satul a fost centru de comună, având sfat popular până în 1968; are două școli generale, cămin cultural și bibliotecă. Ocupația de bază a locuitorilor: *plugăríịa*. În sat nu se face târg săptămânal. Pentru cumpărături locuitorii se duc la Tulcea, la Sarichioi și la Valea Nucarilor. La lucru se angajează în Tulcea și la GAS Agighiol. Pentru școli, copii se duc la Tulcea, Cernavodă (școală de meserii). Nume de familie mai frecvente: *pịrịclẹánu, silivéstru, crístẹa, dẹ-áldị botícă, mícu, pascálị, lefteráḱị, garíp, énị*. Prenume bărbătești mai frecvente: *costantín* (*gudín*), *pétrẹa, ịiụón, tọáder, tănásẹ, niculáị, zaharíịa, ḱirícă, ịilíịe, vasílị, dumítru, timóftẹ*. Prenume femeiești mai frecvente: *maríịa, ịiọána, dumítra, niculína, nastasíịa, tudóra, acsiníịa, ịivána, vasilíca, ịilgána*. Porecle de bărbați: *ĉịupicáru* (*luị lefteráḱị*), *somovẹánu*.

Satul are o istorie recentă, fiind format mai ales din coloniști. Locuitorii au avut contacte apropiate cu bulgarii până la plecarea acestora din sat (în 1940).

B. Date despre informator

I. Burtă Constantin (*búrtă costantín*), născut în Agighiol, 65 de ani (n. 1904), 5 clase. Ocupații de bază: *plugár, dulgeríe*. A făcut armata în Tulcea, între 1926 și 1928. Nu a stat în alte localități, nu a luat contact mai îndelungat cu orașul. Este abonat la „Scânteia", pe care o citește aproape zilnic. Cunoaște puțin limba bulgară (o înțelege, conversează chiar). Este căsătorit. Tatăl s-a născut în Enisala, mama în sat; ocupația părinților: plugăria. Prima soție era născută în Valea Nucarilor; actuala soție, a doua, născută în *zebíl*, este fără carte. Subiectul are o fată în sat; actuala soție are și ea o fată în Tulcea. Auzul și dantura subiectului sunt bune. Subiectul este vioi, dă răspunsuri prompte.

Data anchetei: 17–20 octombrie 1969.

881. DĂENI, jud. Tulcea

A. Date despre localitate

Comuna Dăeni este aşezată pe Dunăre, la nord-est de oraşul Hârşova. Nu a avut altă denumire. Locuitorii satului sunt *dăịnéni*, şi *cuojáni*; numele colectiv este de *dobroĝéni*.

Dunărea curge la 1 km de sat. Nu există munţi. Numiri topice. Dealuri: *dẹálu ĉejmẹá*, ~ *bertẹásca*, ~ *buoldáni*. Văi: *válẹa ţîrĉi*, ~ *stắnĉilor* (de la *stáncă* „stăncuţă"), ~ *bertéşti*, ~ *izvọárelor*. Izlazuri: *ịizlázu prúndu*. Denumirile unor părţi ale satului: *veteráni*, *silíştẹa*. Comuna are aproximativ 1700 de familii, cu 5000 de locuitori. Localităţi învecinate: *gîrlíĉịu* la sud (8 km), *uostróvu* la nord (10 km), *făgărắşu noụ* la est (12 km), *răhmánu*. În împrejurimi nu există nici o aşezare mai nouă. Informaţii despre locuitorii satelor învecinate: în Făgăraşu Nou şi în Rahman sunt mocani; în Gârliciu şi Ostrov sunt *cojáni* (la fel ca în Dăeni). Nu există staţiuni turistice în apropiere. În sat nu sunt minorităţi. Există vreo 30 de familii de ţigani, românizaţi din timpuri foarte vechi.

Există o unitate de mecanizarea agriculturii (SMA) şi o întreprindere de vinificaţie, unde se angajează temporar (3–4 luni) şi lucrători din alte părţi, mai ales olteni, dar şi moldoveni; unii dintre muncitorii sezonieri se stabilesc definitiv în sat. Comuna are consiliu popular, mai multe şcoli generale, cămin cultural, bibliotecă, dispensar. Ocupaţia de bază a locuitorilor: agricultura; alte ocupaţii: viticultura, pomicultura (de curând), pescuitul (pescari amatori), albinăritul (8 stupari).

Dăeni este una din cele mai vechi aşezări din Dobrogea, datând de peste 600 de ani. Satul s-a format din emigranţi de peste Dunăre, din părţile Brăilei, Buzăului, Râmnicului, Focşanilor. În sat s-au stabilit şi veterani ai Războiului de Independenţă de la 1877, moldoveni din judeţele Vaslui, Iaşi, Bacău. În sat se face târg o dată pe săptămână (duminica); vin şi locuitori din satele învecinate, din Insula Mare a Brăilei, chiar din Moldova (cu îmbrăcăminte şi ţesături). Pentru a cumpăra şi a vinde locuitorii satului se duc la Hârşova şi la Brăila (rar). Nu caută de lucru în alte părţi, angajându-se la unităţile din localitate (SMA, IAS). Pentru şcoli, copiii se duc la Hârşova, Brăila, Constanţa, Tulcea, Măcin, Topologu; pentru şcoli superioare merg la Galaţi, Bucureşti, Constanţa şi chiar la Iaşi.

Nume de familie mai frecvente: *ádi* (= alde) *ịordán*, *matéị*, *bălán*, *trandafír*, *páscu*, *ịiván*, *puşcáşu*, *ríĉu*, *cuorcuodél*, *cuotéţ*, *cuocóş*, *lupáşcu*, *stróe*, *şerbán*, *frecúş*. Prenume bărbăteşti mai frecvente: *ịiuón* (majoritatea), *vasíle*, *dumítru*, *ĝórĝi*, *costandín*, *miháị*, *mírĉa*, *postóli*, *petráki*, *neculáị*. Prenume femeieşti mai frecvente: *maríịa*, *eléna*, *ịiọána*, *paraskíva*, *tudóra*, *lína*, *sánda*, *anéta*, *ĝorĝéta*. Porecle (*polócre*) de bărbaţi: *puşcaşînă*, *haidắụ*, *gamán*, *gocúl*. Porecle de femei: *tălănọáịca*.

În sat există un obicei specific: la *páştele blajînilor* (prima săptămână după Paşti) femeile petrec singure, cu rachiu şi plăcinte, în primele ceasuri ale după-amiezii (ora 14–16). Majoritatea locuitorilor satului o formează *cojanii* (populaţia băştinaşă veche); la aceştia s-a adăugat o minoritate de veterani ai Războiului de Independenţă, originari din Moldova.

B. Date despre informatori

I. Iordan Ion (*ịordán ịión*), poreclit *haidắụ*, născut în Dăeni, 60 de ani (n. 1910), 4 clase. Ocupaţia de bază: agricultura. A făcut armata, între 1932 şi 1934, la Regimentul 10 Roşiori (= cavalerie) din Bacău. Nu a stat în alte localităţi, nu a luat contact cu oraşul. Îi place foarte mult să citească. Citeşte zilnic ziarele „Scânteia" şi „Delta", citeşte revista „Săteanca"; a citit romanul „Tarzan". Nu ştie limbi străine. Este căsătorit. Părinţii, născuţi în sat, au fost agricultori. Soţia, născută în sat, are 3 clase. Are şapte copii (trei fete şi patru băieţi); cinci dintre ei sunt căsătoriţi (doi băieţi şi două fete în sat, o fată în Frecăţei, jud. Brăila). Doi băieţi nu sunt căsătoriţi. Una din fete a făcut şcoala tehnică financiară, iar trei din cei patru băieţi au absolvit şcoli profesionale. Auzul şi rostirea subiectului sunt bune.

II. Iordan Paraschiva, 58 de ani, născută în localitate, soţia subiectului I, a răspuns la chestionarul special *Cânepa*.

Data anchetei: 10–13 septembrie 1970.

882. TOPOLOGU, jud. Tulcea

A. Date despre localitate

Comuna *topológu* se găseşte în partea sudică a judeţului Tulcea, la 45 de km nord-est de oraşul Hârşova şi la 55 de km sud-vest de oraşul Tulcea. Nu a avut alte denumiri. Localnicii sunt *tuopoloĝéni*, numele colectiv fiind de *dobroĝéni*. Mai e cunoscută denumirea *ţuţuịéni*, „mocani din Făgăraş". Râuri: *derẹáụa vrắji* (se varsă în lacul Razelm). Munţi: *pandéla* (365 m), cel mai înalt din Dobrogea; pe el e instalată antena de televiziune. Numiri topice. Cişmele: *ĉujmẹáụa lu blîndu*, ~ *lúpuluị*. Izlazuri: *ịizlázu di di la dẹal*, *şturubói* (izlazul *de la pandélă*). Văi: *válẹa lu moj‿bostán*, ~ *lu moş uriáşu*. Movile: *muovíla lu moş băịiţélu*, *muovilíţa bicọáĉi*. Locuitorii satului se împart în două mari grupuri (pe *mahalále*): *muoroịéni*, veniţi din Ardeal, şi *găuréni*, veniţi *de la múnte*, din *ĝisóca* (jud. Buzău). Comuna are 1100 de case şi 3500 de locuitori. Localităţi învecinate: *luminíţa* (fost *uorumbéị*), *sîmbăta nóụă* (locuitorii sunt originari din Sâmbăta – Făgăraş), *bàşpînár*, *cálfa*, *ĉucuróva*, *cîrlejár*, *ĉérbu* (fost *haĝịomér*). Sate noi în împrejurimi: *alifáca* (după plecarea bulgarilor şi a turcilor, după primul război mondial, au venit români), *războịéni* (fost *ĉauşkói*; s-a populat după 1936, cu locuitori din împrejurimi), *mîndra* (sat format în urmă cu 20 de ani, cu locuitori plecaţi din Sâmbăta Nouă). În localităţile învecinate se vorbeşte acelaşi grai, cu următoarele excepţii: în Sâmbăta Nouă (5 km) sunt ardeleni, al căror grai diferă; în *başpînár* şi *ĉucuróva* sunt ruşi. Cei din Topalu ar fi un fel de *cojáni*. În apropiere nu există puncte turistice. În comună nu sunt minorităţi naţionale.

Întreprinderi: IAS, SMA, brutărie, Vinalcool; aici mai vin să lucreze muncitori din Slava Rusă, din Slava Cercheză şi din Ciucurova. Topologu este o comună mare: are consiliu popular, liceu, două şcoli generale, cămin cultural, bibliotecă. Ocupaţia de bază a locuitorilor: agricultura. Alte ocupaţii: *tăịetóri de pădúre*.

Din cele opt sate ale comunei, Topologu e cel mai vechi. S-a întemeiat după 1877 cu colonişti din Transilvania (din localitatea Sâmbăta – Făgăraş). Ulterior, la sfârşitul secolului al XIX-lea, s-au stabilit în sat şi locuitori veniţi din jud. Buzău, localităţile *ĝisóca* (= Bisoca), *mînzăléşti*. Conştiinţa acestei duble origini a locuitorilor există şi în prezent: o parte sunt ardeleni din părţile Făgăraşului şi se numesc *muoroịéni*, ceilalţi sunt munteni din părţile Buzăului şi se numesc *găuréni*. Duminică se face târg săptămânal, unde vin şi săteni din Cerbu, Sâmbăta, Luminiţa, Cârjelar, *başpînár*, Ciucurova. Locuitorii satului se duc, la rândul lor, la târgurile care se fac la *capsînĉa* (= Casimcea) şi la Horia. Pentru a cumpăra şi a vinde merg, de asemenea, la Tulcea şi la Hârşova. Pentru lucru se angajează la IAS *răcmánu* (= Rahmanu). Pentru şcoli, copiii se duc la Galaţi, Tulcea, Brăila, Constanţa, Bucureşti, Timişoara, Vâlcea, Braşov.

Nume de familie mai frecvente: *pădurẹánu*, *bănĉílă*, *braşóv*, *muoroịánu*, *smădu*, *marinéscu*, *ĉobánu*, *ịelfián*, *crişán*, *căpăţînă*, *crístẹa*, *muntẹánu*, *ịatán*, *vlad*, *bucurénĉu*, *bîŋcă*, *mihăílă*, *stan*, *stánĉu*, *voịnéscu*, *fólẹa*, *gligoráş*, *áldeş*, *cojocáru*. Prenume bărbăteşti mai frecvente: *ĝórĝe*, *túdur*, *muóịse*, *alécse*, *pétrẹa* (*pétre*), *neculáị*, *gligóre*, *víctor*, *vasíle*, *cuostandín* (*cuostícă*). Prenume femeieşti mai frecvente: *paraskíva*, *míţa*, *maríịa* (*marịoára*), *lenúţa*, *iọána*, *tudóra*, *ána*, *vasílca*, *petrána*, *niculína*, *ĝerĝína*, *cuostandína*, *victória*. Prenume recente: *cóca*, *sánda*, *carmélịa*. Porecle de bărbaţi: *jidánu*, *ĉopîrtác*, *láşu* (derivat de la *lăsă*), *busuịóc*, *ĉúŋgu*. Ca porecle de femei, subiectul precizează că se folosesc unele prenume moldoveneşti, care au căpătat o anumită semnificaţie: *agláịa* se spune unei femei mai prostuţe; *smaránda* e o femeie „sărită de pe linie".

B. Date despre informator

Smădu Nicolae (*zmădu neculáị*), poreclit *jidánu* (*ịerám kistruịát pă fáţă de mic*), născut în Topologu, 62 de ani (n. 1908), fără şcoală (nu ştie să scrie şi să citească). Ocupaţia de bază: plugar. A făcut armata în 1929 (6 luni) la Regimentul 33 Infanterie din Tulcea. Rămânând orfan de mamă la 8 ani, între 1916 şi 1918 a stat într-un orfelinat din Brăila. A mai vizitat, ocazional, oraşele Constanţa, Braşov, Cernăuţi, Bucureşti, Ploieşti. Este căsătorit. Tatăl subiectului, originar din Sâmbăta (Făgăraş), a venit în sat când avea 7 ani. Mama, născută în com. Mînzeleşti (jud. Buzău), a venit în sat la vârsta de 15 ani. Soţia, născută în sat (părinţii, originari din Bisoca, jud. Buzău, veniseră în sat în anii copilăriei), are 5 clase. Subiectul are doi fraţi şi o soră, toţi cu şcoală. Un frate este medic chirurg (în prezent pensionar în Brăila), un alt frate este inginer silvic în jud. Buzău; sora a fost învăţătoare în Topalu (în prezent este pensionară). Are, de asemenea, trei băieţi şi două fete, toţi plecaţi din sat: un băiat este tehnician silvic în Mangalia, altul este subinginer în Tulcea, iar al treilea e sudor în Brăila; fata mai mare e învăţătoare în Brăila, iar cealaltă este muncitoare în Sâmbăta Nouă. Subiectul are dantură foarte bună; auzul satisfăcător. Are un ritm de rostire alegro: închide vocalele la finală, apar sincope şi monoftongări.

Alte informaţii. Subiectul precizează, încă o dată, că satul e format din ardeleni (nu mocani, ci *moroịéni*) şi munteni (*găuréni*). Moroienii *bătẹá cu kítă şi slánă*; porecla le vine de la faptul că erau mai murdari. Denumirea de *găuréni* vine de la faptul că cei veniţi din părţile Buzăului găureau şi mâncau bostani (dovleci).

Data anchetei: 13–16 septembrie 1970.

883. ENISALA, com. Sarichioi, jud. Tulcea

A. Date despre localitate

Satul *enisála* se găseşte în nord-estul Dobrogei, la 8 km est de oraşul Babadag. Nu a avut alte denumiri. Locuitorii satului îşi spun *dobroĝéni* şi *tulĉéni*.

Prin sat curge râul *táịiţa*. Numiri topice: *golovírf* (*vírfu gol*), *ĉetátẹa*; dealuri: *dẹálu cu pẹátră* ([B] ~ *cu kátră*), ~ *táşburun*, ~ *ịánĉina*, ~ *preuotési*, ~ *ascuţít*, ~ *senispetcu*, ~ *vistérni*; văi: *válẹa nétuluị*, ~ *păruluị*, ~ *ịeşelíc*, ~ *başĉẹalíc*, ~ *călugări*, ~ *adéski*, ~ *vistérni*, ~ *nófĉi*, ~ *dogáruluị*. Nume ale diverselor părţi ale satului: *mahaláụa ruşẹáscă* (*pe vrémuri or fi fost ruşi*), ~ *românẹáscă*, ~ *priĉepúţilor* (pentru că stau tineri cu case noi). Satul are 360 de familii, cu 1300 de locuitori. Localităţi apropiate: *zebíl* (la 11 km nord-vest), *babadág* (la 8 km vest), 6 Martie (fost *caramankịói*, la 12 km sud-est), *sarikịói* (la 8 km nord), *vịstérna*. În împrejurimi nu există nici o aşezare mai nouă. Locuitorii din Zebil şi Agighiol vorbesc la fel ca cei din Enisala. În *sátu noụ* şi *sabanĝía* se vorbeşte *cam moldovịnéşti*, *un fel maị îndelungát* (*acẹ́ẹa, o fost, s-o dus, bádi*). În 6 Martie sunt foarte mulţi colonişti olteni (*fuséră, veníră*). În Babadag, în afară de români, mai sunt şi turci. Sarichioi, aşezare foarte mare (peste 4000 de case), este sat de lipoveni. La Dunavăţ şi Murighiol se fac băi de nămol. Zonă turistică: Delta. Satul este locuit numai de români.

Nu există întreprinderi în localitate. În sat sunt două şcoli generale de 8 ani, cămin cultural, bibliotecă. Până în 1968 Enisala a fost centru de comună şi a avut consiliu popular. Ocupaţia de bază a locuitorilor: agricultura. Alte ocupaţii: în sat mai sunt foarte puţini pescari, *vărári*, lucrători la pădure, *viticultóri*.

Enisala este o veche aşezare feudală (bizantină), existând de pe vremea turcilor. În actuala sa alcătuire, Enisala este sat de colonişti, veniţi după 1877, care au găsit aici două-trei familii de băştinaşi. Satul a fost întemeiat de colonişti veniţi din Basarabia (10 familii), Ardeal (5 familii), Moldova (zona Huşi, Vaslui: 10 familii).

Bunicul dinspre tată al subiectului venise din *séliştea sibiului*. Subiectul s-a întâlnit pe front cu tineri din Sălişte Sibiului şi a constatat că nu mai vorbea ca ei (*ei avęá accéntu lor, dę-acólo*). În sat nu sunt familii de olteni. În sat nu se face târg, care se ţine săptămânal la Babadag şi la Sarichioi, unde locuitorii din Enisala se duc să vândă şi să cumpere produse. Pentru şcoli, copiii merg la Babadag, Tulcea, Galaţi, Brăila, Constanţa, Ovidiu.

Nume de familie mai frecvente în localitate: de moldoveni: *bódęa, mitáki, ĉęalícu, túdor, abábi, áŋgel*; de basarabeni: *hagíu, mílęa*; de vrînceni: *ignát, túdor*; de ardeleni: *martín, avrám*; de *hahól'* (la origine): *ivanóf, iósif*. Prenume: bărbăteşti: *górge* (frecvent), *vasíle, toáder, iuón* (cel mai frecvent), *pétręa, ştefán, ilíie, mírĉęa, marín, paraskív, gavrílă, tanási, niculái* (*nícu*), *dumítru, gudín* (Constantin), *sălăvăstru*; femeieşti: *angelína, ilęána* (*ilíŋca*), *ĝergína, vasilíca, petrána, iordána, ştefána, paraskíva, ioána, tudóra, niculína, maríia* (cel mai frecvent). Porecle de bărbaţi: *tătărúş, ĝeobógza* (= Geo Bogza, pentru că e înalt). Subiectul nu menţionează porecle de femei.

Obiceiuri specifice. *Erá pă vrémuri păpărúda*. În prezent se face *zíua bábi* (la 7 ianuarie): femeile merg la moaşă şi *bęau éle cîntă acólo, se mai şi‿mbátă*. Spre deosebire de olteni, care fac nunta *la salón*, doar până luni dimineaţa, cei din Enisala fac nunta acasă şi ţine de vineri până marţi.

B. Date despre informator

Martin D. Vasile (*martín de vasíle*), poreclit *tătărúş* (poreclă dată de mamă), născut în Enisala, 63 de ani (n. 1906), două clase. Ocupaţia de bază: *agricultór*; este invalid de război. A făcut armata în 1928–1929 în Tulcea, la Regimentul 33 Dorobanţi. A fost concentrat doi ani (1939–1940) şi a luptat doi ani (1941–1942). Nu a stat în alte localităţi; nu a luat contact cu oraşul. Deoarece nu vede prea bine, subiectul nu poate citi. În ceea ce priveşte limbile străine, înţelege puţin bulgăreşte (în *caramankiói* erau bulgari: *au plecátă toţi în bulgáriia*); a învăţat ruseşte pe front. Este căsătorit. Părinţii s-au născut în sat. Bunicul dinspre tată era din Săliştea Sibiului; bunicul dinspre mamă era, crede subiectul, moldovean; bunica dinspre mamă era din Zebil. Părinţii au fost agricultori. Soţia, născută în Enisala, are două clase. Subiectul are, în sat, un frate (pădurar) şi o soră. Are, de asemenea, un fiu adoptiv (de la frate), care este tractorist în sat. Dantura şi auzul sunt foarte bune. Subiectul e vioi, vorbeşte mult; nu este nevoie să fie îndemnat la vorbă.

Ca aşezare de colonişti, Enisala este un sat de amestecătură (*nímeni nu mai ştie ĉe ie*), locuitorii fiind *dobroĝéni*.

Data anchetei: 20–22 octombrie 1969.

884. LUNCA, com. Ceamurlia de Jos, jud. Tulcea

A. Date despre localitate

Satul *lúŋca* se află în nord-estul Dobrogei, pe malul lacului Razelm, la 8 km vest de Jurilovca, la 3 km est de Ceamurlia de Jos şi la 20 de km nord-est de oraşul Babadag. Denumirea anterioară: *calín buĝác*. Locuitorii satului sunt *lunĉéni* şi *dobroĝéni*. Satul e format din *băştináşi* şi *colonişti* (aşa le spun localnicii locuitorilor veniţi din *cadrilatéru*).

În apropierea satului se găseşte *gólu rázim* (= lacul Razelm). Fiind aşezat în luncă, aşa cum arată şi denumirea, satul nu are munţi, dealuri, văi, ceea ce explică lipsa numelor topice. Câmpul satului se găseşte la nord. De o parte a şoselei stau băştinaşii, cealaltă parte fiind ocupată de colonişti: acestea sunt cele două mari părţi ale satului. În sat mai sunt *hahóli* (ucraineni), ruşi, bulgari, care formează alte grupuri. Satul are peste 500 de case şi peste 2000 de locuitori. Localităţi învecinate: Ceamurlia de Jos (3 km, la vest), *paşacíşla* (5 km, la est); *gólu rázim* este în marginea satului, la sud. În apropiere nu se găseşte nici o aşezare nouă. În ceea ce priveşte graiul din localităţile apropiate, cei din *paşacíşla* se deosebesc puţin la vorbă (spun *sinĝír* „lanţ", *tétęa* „tată"); în Ceamurlia de Jos sunt *makidóni* (aromâni), care vorbesc altfel; în Jurilovca sunt lipoveni. În apropiere nu există puncte turistice. În sat sunt 10 familii de *hahóli* şi, de asemenea, ruşi şi bulgari; până în 1940 o jumătate din sat erau bulgari. Românii *băştináşi* ştiu bulgăreşte şi ruseşte (îndeosebi generaţia vârstnică); *colonişti* ştiu numai româneşte.

Există IAS, cu lucrători din sat. Satul are o şcoală generală, cămin cultural şi bibliotecă. Ocupaţia de bază a locuitorilor: *múŋca cîmpului* (agricultura). Alte ocupaţii: *pescăría*. La IAS sunt angajaţi tractorişti, mecanizatori etc. din sat.

Lunca este un sat vechi, existent pe vremea stăpânirii turceşti, când era locuit de bulgari şi de turci. O dată cu bunicii subiectului (mocani din părţile Sibiului, rămaşi cu oile în Dobrogea), s-au stabilit în sat primele familii de români, pe la sfârşitul secolului trecut; tot atunci au mai venit şi ardeleni din zona Trei Scaune. Aceasta este populaţia băştinaşă. Ulterior, în 1940, în urma schimbului de populaţie dintre România şi Bulgaria, au venit în sat coloniştii din Cadrilater (populaţie românească amestecată). În sat nu se face târg săptămânal, care se ţine duminica la Jurilovca, unde merg şi cei din Lunca. Tot duminica e piaţă şi la Baia. Mai rar, sătenii se duc pentru cumpărături la Tulcea, Constanţa, Babadag. Pentru lucru sătenii nu se duc în alte părţi. Vin, în schimb, moldoveni ca să lucreze ca sezonişti (din primăvară până toamna) la CAP. Unii tineri au plecat definitiv la oraş, la diverse meserii. La şcoli, copiii merg în Babadag (liceu), Constanţa (licee, institut pedagogic), Galaţi (şcoli profesionale), Bucureşti (facultate).

Nume de familie mai frecvente: *borcănáşi, álde andréi, pîrván, fîntînă, ĉikélu, călínĉu, búcur, tóma, iáŋcu, ĝénu, sibiĉęánu, ĉiúręa*. Prenume: bărbăteşti: *niculái, górĝe, iuón, dumítru, tóma, andréi, mihái, tănási, stan, áŋgel, lúca, vóicu, vasíle, iiván, túdor, vîlcu, cuostícă, mitícă, muóisi, ştefán*; femeieşti: *ilęána, maríia, vuóica, ştefána, stána, marína, caliuópa, ĝéta, domníca, tudóra, dóna, anéta, ioána, iivána, míta, fluoríca*. Porecle de bărbaţi: *toboltóc, perdiváră, şocălícă, puorodícă, ĝeŋgăláu*. Femeile au porecla bărbatului: *feméia lu puorodícă*.

Alte date despre sat. În ceea ce priveşte structura populaţiei, Lunca este sat de amestecătură. La venirea băştinaşilor, cu vreo sută de ani în urmă, în sat erau bulgari (dintre care cei mai mulţi au plecat în 1940 în Bulgaria) şi turci, care au plecat din Dobrogea după 1877. În 1940, în locul bulgarilor au venit colonişti din Cadrilater. În sat mai sunt ruşi şi haholi.

B. Date despre informatori

I. Aftenie T. Nicolae (*afténi te niculáie*), poreclit *toboltóc*, născut în Lunca, 61 de ani (n. 1912), 5 clase. Ocupaţia de bază: *munĉitór agricól*. A făcut armata între 1934 şi 1936, la infanterie, în Constanţa. A făcut frontul între 1941 şi 1945, ajungând în est până la Cotul Donului şi în vest până în Munţii Tatra. Nu a stat în alte localităţi. Citeşte rar ziare; a mai citit cărţi (de poveşti). Vorbeşte bine bulgara (dar nu o poate scrie); înţelege foarte bine rusa, pe care o şi vorbeşte puţin; îi înţelege, de asemenea, pe haholi şi pe lipoveni. Este căsătorit. Părinţii subiectului erau români: tatăl din Lunca, mama din Zebil. S-au ocupat cu agricultura. Soţia, născută în *caugaĝíęa*, din părinţi români băştinaşi, a făcut două clase în satul natal. Subiectul are doi copii, un băiat şi o fată, ambii căsătoriţi cu românce şi stabiliţi în sat. Dantura şi auzul subiectului sunt bune. Rostirea este clară; fluxul vorbirii scade spre sfârşitul cuvântului.

Alte observaţii. A fost greu de găsit un informator băştinaş cu ambii părinţi români. Cei mai mulţi dintre băştinaşi, mai ales cei din generaţia vârstnică, sunt căsătoriţi cu *bulgárĉe* (= bulgăroaice).

II. Aftenie Maria, 59 de ani, născută în Caugagia, soţia subiectului I: a răspuns la chestionarul special *Cânepa*.

Data anchetei: 5–8 octombrie 1973.

885. CIOBANU, jud. Constanţa

A. Date despre localitate

Comuna *ĉobánu* se găseşte la 4 km nord de oraşul Hârşova. Nu a avut altă denumire în trecut. Locuitorii satului sunt *ĉobănéni*, numele colectiv fiind cel de *dobroĝéni*.

La 4 km de sat este Dunărea; prin sat curge un pârâu numit *băróiu*. Munţi mai apropiaţi: *múnţi băltăĝéşti*, ~ *măĉínului*. Numiri topice: *bălăĉánu, coáda cíjli, gol* „lac"; ridicături de pământ: *movílili lu ilíie*, ~ *saráiului*; văi: *cubéntu, dovliĝélu*. Denumiri ale unor părţi ale satului: *ulméni, ĉobănéni*. Satul are cca 1000 de case şi cca 1038 de familii. Localităţi învecinate: *vádu uói, hîrşova, ĝimberéşti* (sat de lipoveni), *hóręa, mioríţa* (fost *cíjla*), *saráiu, gîrlíĉu*. Mioriţa e un sat mai nou, format prin împroprietărirea veteranilor Războiului de Independenţă de la 1877 (anterior satul fusese locuit de turci). Graiul localităţilor învecinate nu se deosebeşte de cel din Ciobanu. În apropiere nu există puncte turistice. Satul este locuit numai de români (există doar patru familii de ţigani).

Nu există întreprinderi; recent s-a creat o secţie de ţesut covoare. Ciobanu este centru de comună: are consiliu popular, cămin cultural, şcoală generală, un dispensar uman şi altul veterinar. Ocupaţia de bază a locuitorilor: agricultura. Înainte, când erau bălţi, se ocupau şi cu pescuitul; după asanarea bălţilor, au rămas puţini pescari.

Se spune că satul a fost întemeiat de un cioban, care s-a aşezat într-un loc mai adăpostit, numit *groápa ĉobánului*; de aici provine denumirea actuală a satului. În sat nu există târg săptămânal, care se face la *hîrşova* şi *sarái*. La lucru sătenii se duc la IAS-uri, unde se angajează permanent sau ca sezonieri. Pentru şcoli, copiii merg la Hârşova, Iaşi, Galaţi.

Nume de familie mai frecvente: *iuón, kíru, ĝioĉél, dónĉu, díma*. Prenume: bărbăteşti: *rádu, górĝe, iuón, neculái, vasíle*; femeieşti: *ilíŋca, maríia, floríca, vasilíca, tínca, tudóra*. Porecle: de bărbaţi: *cridón, pascáli, ţînţár, cobzár* (*zíĉe că-i cobzár de gúră, palavraĝós*), *turcítu, moroiánu*; de femei: *ţúţa, úţa, ţăpulęása, tíŋca, lúŋga, ĉoára, părǫása, ĉurǫáica*.

B. Date despre informator

Ion V. Radu (*iuón ve rádu*), poreclit *cridón*, născut în Ciobanu, 70 de ani, 5 clase. Ocupaţia de bază: *plugár*. A făcut armata în 1924, la Târgovişte. Nu a făcut frontul. Ca militar s-a deplasat la Galaţi, Feteşti, Bucureşti. Nu a avut alte contacte cu oraşul. Deoarece nu vede bine, nu poate citi (a citit în tinereţe). Nu ştie limbi străine. Este căsătorit. Părinţii, născuţi în sat, s-au ocupat *cu plugăríia*. Soţia s-a născut în sat şi are patru clase.

Are patru copii: un băiat este în sat, altul la Galaţi, iar două fete sunt în Constanţa. Subiectul are dantura intactă şi auzul normal.

Data anchetei: 20–22 noiembrie 1972.

886. DULGHERU, com. Saraiu, jud. Constanţa

A. Date despre localitate

Satul *dulĝéru* se găseşte la 25 de km est de oraşul Hârşova. Nu a avut alte denumiri. Locuitorii satului sunt *dulĝeréni*, numele colectiv fiind de *dobroĝéni*.

Prin sat curge *derę́aua dulĝéru*. Munţi mai apropiaţi: *múnţi de la crúĉa băltăĝéşti* (la 25 de km), ~ *măĉínului*. Numiri topice. Movile: *movíla lu căríc*, ~ *lu mánu*, ~ *cîrnilor*, ~ *pópi*, ~ *aĝíului*. Văi: *válęa lui cántur*, ~ *cartálului*, ~ *saráiului, vălĉáua lúpului*. Culmi: *cúlmęa dulĝérului*. Locuitorii satului se împart în două grupuri: băştinaşi, numiţi *turcáni*, şi *ţăráni* (colonişti stabiliţi în sat după 1877). Satul are cca 250 de case şi 250 de familii. Localităţile învecinate: *la răsărit*

– *casîmča, corúğa* și *mamînča*; *la mi̯ážă-zi – cartálu*; *la apús – saráịu* și *muslóịu* (acum *clóșca*); *la mi̯ážă-noáptę – stejáru* (fost *carapelít*). În apropiere nu există vreo așezare mai nouă. Graiul din localitățile învecinate nu se deosebește de cel din Dulgheru. În apropiere nu există puncte turistice. Satul este locuit numai de români; nu există minorități.

În sat există IAS, unde lucrează oameni din Dulgheru, dar mai vin și străini (olteni, moldoveni). Satul are școală generală, cămin cultural, punct sanitar; în sat se găsește sediul CAP-ului. Ocupația de bază a locuitorilor: *plugăría* (*auzęáị plúgurile scîrțîínd*). Alte ocupații nu se practică.

Istoricul localității. Subiectul spune despre sat: *i̯o așá l-am pomenít*. Satul s-a transformat prin împroprietărirea veteranilor Războiului de Independență de la 1877. În sat nu se face târg săptămânal, care se ținea mai demult la Saraiu. Pentru cumpărături sătenii se duc la Hârșova. Nu se duc în alte părți la lucru. Până în prezent copiii *nu pręa să ducâ la școlị maị depárte, únu saụ doị s-aụ dus la costánța*.

Nume de familie mai frecvente: *i̯ordán* (*i̯ordănéștị*), *lepădátu, báčịu*, (*băčéștị*), *moșóị*. Prenume: bărbătești: *górğe, i̯uón, neculáị, costandín, răducán*; femeiești: *anğelína, búcura, caterína, marị̯a, i̯uána, lămîíța, smaránda, vasílca*. Porecle: de bărbați: *ị̯ polocréște topór, buzílă, bíșcă, gérğe, ḱi̯orgánu*; de femei: *buzáta, cocoșáta, șkóapa*.

B. Date despre informator

Zagoneanu Gheorghe (*zagonęánu górğe*), poreclit *topór*, născut în Dulgheru, 70 de ani, 4 clase. Numele subiectului provine de la numele satului Zagon (ținutul Trei Scaune), de unde era originar tatăl său. Ocupația de bază: *plugăría*; a avut și o mică băcănie în sat. Armata a făcut-o în 1926 la Constanța. A mai fost puțin prin Moldova (la Odobești), în timpul concentrărilor, și la Brașov. De asemenea, în anii copilăriei, a fost la Hârșova, Constanța, Tulcea. Citește ziare și cărți. Nu cunoaște limbi străine. Este căsătorit. Tatăl era născut în satul Zagon (Trei Scaune), iar mama venită din jud. Prahova. Ocupația părinților: agricultura. Soția, născută în Dulgheru (părinții veniți din jud. Brăila), are o clasă. Subiectul nu are copii. Dantura este bună, auzul normal.

Data anchetei: 24–26 noiembrie 1972.

887. RÂMNICU DE JOS, com. Cogealac, jud. Constanța

A. Date despre localitate

Satul *rîmnicu de jos* se găsește în centrul Dobrogei, la 56 de km nord-vest de Constanța și la 86 de km sud-vest de Tulcea. Rostirea turcească a numelui satului era: *irímnic*. Locuitorii satului sunt *dobroğénị*. Satul e format din două mari grupuri: *makidónị* (= aromâni) și *romînị dobroğénị* (= dacoromâni). Dacoromânii se împart, la rândul lor, în *mocánị* (*zis și băștináșị*) și *cojánị* (câteva familii originare din jud. Buzău).

Prin sat curge *rîụu rîmnec* (*i̯izvorắște dę la rîmnịcu dę sus*). Nu sunt munți. Numiri topice: *válęa sęácă*; izlazuri: *i̯izlázu colęlíi̯a*, *~ rîmnic*; *i̯izvór și i̯izláz*: *durbăláụ* (fost *cíșla* înainte de 1877); *meréle* „terenuri în hotarul satului": *zandánu* („închisoare", în limba turcă; a fost acolo închisoare și spânzurătoare *pă tímpu túrculuị*), *merğáụa la caráč*; movile: *movíla lúŋgă, ~ lu zéču*. Satul are 350 de case și cca 1400 de locuitori. Localități învecinate: *fîntînélịlị* (fost *i̯enán čịușmğá*) la est, *nistoréști* (art.) (fost *cučịukḱịóị*) la vest, *grădína* (fost *tócsof*) la sud, *dęálu* (= Sarighiol de Deal) la nord. În apropiere nu există nici o așezare mai nouă.

În *dęálu* (Sarighiol de Deal) sunt numai macedoneni (aromâni grămosteni), originari din Grecia; de asemenea, în Cogealac majoritatea populației o formează aromânii (fărșeroți), originari din Grecia. Satul Fântânelele e locuit de coloniști (olteni), veniți în 1940, în locul bulgarilor. În Nitorești sunt numai *cojánị*; în Grădina sunt *mocánị* și câteva familii de tătari; în Casimcea, majoritatea o formează mocanii. Cheia este sat de amestecătură (coloniști veniți din Cadrilater). Ca grai, locuitorii din Râmnicu de Jos se aseamănă cu mocanii din Grădina. Zona turistică cea mai apropiată este litoralul. Satul este locuit numai de români (dacoromâni și *makidónị*, pe care subiectul nu-i deosebește de ceilalți români).

În sat există IAS și CAP, unde vin să lucreze moldoveni și olteni, angajați ca sezonieri (în perioada iunie-august). Până în 1968, Râmnicu de Jos a fost centru de comună și a avut sfat popular. Există o școală generală. Se construiește un nou cămin cultural. Ocupațiile de bază ale locuitorilor: *agricultúra* și *zotehníi̯a*.

Primele familii de mocani, originari din județele Făgăraș și Brașov, au venit în sat în 1878, găsind aici o populație de bulgari. Ulterior au venit cojanii (din zona Buzău, Brăila, Râmnicu Sărat), care au fost mai puțini numeroși. În 1940, când au plecat în Bulgaria, bulgarii constituiau 2/3 din populația satului. În locul lor au venit coloniști din Cadrilater (dacoromâni și aromâni), care i-au considerat băștinași pe localnici (mocanii și cojanii). Dacoromânii erau, cei mai mulți, olteni și munteni; foarte puțini erau ardeleni. Majoritatea coloniștilor din 1940 o formau însă *makidóni* (aromânii). Începând de acum doi ani, aromânii pleacă masiv la oraș și se pare că, nu peste mult timp, vor părăsi satul cu toții. Totuși, în prezent, aromânii sunt încă majoritari, reprezentând peste 50% din populație (în urmă cu doi ani, ei erau în proporție de 2/3).

În sat nu se face târg, care se ține la Cogealac. Pentru a vinde și cumpăra, sătenii se duc la Cogealac (*coği̯olác*) și la Constanța. Nu merg după lucru în alte părți, muncind la CAP, în sat. Pentru școli, copiii merg la Cogealac (unde există liceu), la Constanța și la București (facultăți).

Nume de familie: la băștinași: *bárbu, pável, ovézğa, cóndrę̯a, lúŋgu, luŋgóč, i̯ionéscu, ọánča, gramáticu, stănéscu, parasḱív, gligoréscu*; la aromâni: *caratáș, číju, carabáș, postávu, barbatósu*. Prenume bărbătești: *i̯uón, górğe, trai̯án, vasíle, niculáịe, dragomír, alicsándru*; la aromâni: *stére*. Prenume femeiești: *i̯ọána, elisavéta, vasilíca, niculína, ána, parasḱíva*. Porecle de bărbați: nu sunt; la aromâni: *bizdúnă*.

Obiceiuri. Marți, la trei săptămâni după Paști, se făcea *colăi̯ánu* (= caloianul), un om mic de pământ (30 cm), pe care îl îngropau sau îl aruncau pe apă. Mai exista și obiceiul numit *păpărúdă*. Se făcea, de asemenea, obiceiul *la moșị*.

B. Date despre informator

Ionescu Ion (*i̯iụonéscu i̯iụón*), născut în Râmnicu de Jos, 62 de ani (n. 1908), 4 clase. Ocupația de bază: tâmplar (la 16 ani a plecat la meserie în Constanța, unde a stat 3 ani și 6 luni, având ca stăpân un mocan (Ion Roznoveanu). Alte ocupații: *agricultúra*. A efectuat serviciul militar la hidroaviație, în Constanța, între 1930 și 1931. Între 1941 și 1944 a fost pe front. Între 16 și 19 ani a stat în Constanța, unde a învățat meseria de tâmplar. Citește ziare („Scânteia", „Dobrogea nouă") și cărți despre agricultură și apicultură. A știut puțin bulgărește, dar a uitat. Este căsătorit. Tatăl era mocan venit de prin părțile Brașovului. Mama, născută în sat, era și ea mocancă de prin părțile Brașovului. Tatăl a fost croitor, dar s-a ocupat și cu agricultura. Mama a fost casnică, muncind și la câmp. Soția subiectului, 58 de ani, născută în sat, are 4 clase; părinții sunt mocani veniți de prin părțile Sibiului. A răspuns la chestionarul special *Cânepa*. Subiectul are doi frați și două surori, care locuiesc în sat. Are, de asemenea, un băiat, care este impiegat în N. Bălcescu, unde s-a stabilit prin căsătorie. Dantura și auzul subiectului sunt bune. Subiectul are o rostire apropiată de cea literară.

Data anchetei: 8–10 iunie 1970.

888. BĂLTĂGEȘTI, com. Crucea, jud. Constanța

A. Date despre localitate

Satul *băltăğéștị* se găsește aproximativ în partea centrală a Dobrogei, la 6 km de șoseaua Hârșova–Constanța, mai aproape de Hârșova. Turcii îi spuneau satului: *băltăğidá*. Locuitorii satului sunt: *trănsilvănénị* (*mocánị*), considerați băștinași, *olténị, brăi̯ilénị*; numele colectiv: *dobroğénị*.

Dunărea este la 10 km vest de sat; prin sat curge un *pîríụ* (*saụ dergá*), care nu are nume. În apropiere se află munții *băltăğéștị*. Numiri topice. Văi: *válę̯a pụópi, ~ cụostăḱọái̯i*. Ape: *derğáụa lu mụoțóị*. Izlazuri: *i̯izlázu lu mụoțói*. Părțile satului se numeau înainte: *la ụolténị* (sau *la veteránị*) și *la mụocánị*. Acum se zice: *mă duc jụoz‿dăvále* (sau *mă dug‿dăvále*). Satul are cca 200 de case și 500–600 locuitori. Localități învecinate: *crúča* (6 km, la nord), *gălbiụórị* (7 km, la est), *capidáva* (9 km, la vest). Nu există nici o așezare mai nouă în împrejurimi. În ceea ce privește graiul, subiectul afirmă că este la fel ca în Muntenia și ca în restul Dobrogei. În apropiere nu există zone turistice; e vorba să se facă o șosea spre Capidava, pentru turiști. În sat nu există minorități. Nu sunt întreprinderi. Există în sat o școală de 4 clase, grădiniță, cămin cultural, baie publică, bibliotecă. Ocupația de bază: agricultura; se mai cresc și animale, mai ales la CAP.

Satul a fost locuit de turci până în 1877; pe atunci erau în sat numai 4 târle mocănești: *gurgắụ, gologán, drăgán petéu* (3 sil.) și *pétre manóle*. Apoi au venit și alți mocani din Ardeal și, de asemenea, locuitori din părțile Brăilei. După plecarea turcilor, satul *s-a popularizát maị mult cu olténị, zis veteránị*.

Nu se face târg săptămânal. Pentru cumpărături sătenii se duc la Constanța. Locuitorii nu prea pleacă după lucru în alte părți, satul fiind mic. Dintre tineri, unii au plecat la școli, la meserii. Copiii se duc pentru școli profesionale și licee mai ales la Constanța; pentru școli de meserii se duc și la București.

Nume de familie mai frecvente: *drágu, pétcu, hérda, selivéstru, čúcă, móịse, cristę̯a, pescáru, búga, ráịca, cojánu, ụoréz, ștefán, pụópa, i̯ilíịe, alicsándru*. Prenume: bărbătești: *neculáị, i̯iụón, vasíle, grigóre, stan, i̯ilíịe, pétre, sándu*; femeiești: *aníca, i̯iụána, sánda, gergína, dumítra, parasḱíva*. Porecle: de bărbați: *bụoụọáru* (pentru că păzea boii), *purčél* (pentru că a omorât un purcel când era copil); de femei: *nu știụ ḱar nìč úna*.

B. Date despre informatori

I. Dragu Nicolae (*drágu neculáị*), poreclit *berbéc* (*așá i̯-a zis lu móșu*, care a câștigat doi berbeci la loterie), născut în Băltăgești, 49 de ani (n. 1924), 4 clase. Ocupația de bază: *agricultór*. Armata a făcut-o în 1946–1947 în Slobozia Veche, la Regimentul 18 Artilerie; a mai făcut și două concentrări de o lună. Nu a stat în alte localități. Citește uneori ziare și cărți. Nu știe limbi străine. Este căsătorit. Tatăl era originar din com. Tărlungeni, de pe Târnava (Transilvania); mama era din părțile Brăilei. Ocupația părinților: plugăria. Soția, născută în sat, are 7 clase. Are trei copii, necăsătoriți: fata a făcut liceul teoretic și e profesoară în Ghindănești (sat de lipoveni) lângă Hârșova; un băiat este la liceul profesional, al doilea băiat este la o școală CFR. Auzul și dantura sunt bune. Rostirea este foarte bună. Subiectul dă răspunsuri prompte și clare.

II. Ciuică C. Barbu, 68 de ani, născut în sat: a răspuns la chestionarul special *Apicultura*.

III. Petcu Gherghina, 72 de ani, născută în sat: a răspuns la întrebările 1251, 1258, 1279, 1282, 1284 din chestionarul general și la chestionarul special *Cânepa*.

Data anchetei: 2–4 octombrie 1973.

889. TÂRGUŞOR, jud. Constanţa

A. Date despre localitate

Comuna *tîrguşór* se găseşte în centrul Dobrogei, la 40 km nord-vest de Constanţa. Denumire anterioară: *pazarlia*. Locuitorii sunt *cojáni* (cei mai mulţi); numele colectiv: *dobroĝéni*.

Prin sat curge *rîu capsînĉi* (Casimcea). Sunt şi alte *deréle*, care nu au nume. La 6 km de Târguşor, la Cheia, sunt doi munţi: *mósu* şi *bába*. Numiri topice: izvoare: *izvóru neculái bîrzán*, ~ *iuonél pópa*; dealuri: *dęálu casián*, ~ *gúra dóbrogi*, ~ *gugălnîĉęánu*. Diferitele părţi ale satului nu au denumiri proprii. Satul are cca 400 de case (364 gospodării la 1 ian. 1968), cu 1500 de locuitori. Sate învecinate: *mirgása* (fost *ĝilinĝíc*) la 6 km, *kéga* (fost *kirijlíc*) la 6 km, *casián* (fost *şirimét*) la 6 km. Locuitorii din Casian, Mireasa şi Cheia sunt olteni la origine. În Grădina sunt tătari şi olteni. Zona turistică cea mai apropiată: litoralul. În sat nu sunt minorităţi. Nu există întreprinderi. Târguşor este centru de comună: are consiliu popular, o şcoală generală de 8 clase, cămin cultural, bibliotecă. Ocupaţia de bază a locuitorilor: *agricultúra*.

Satul a fost întemeiat de tătarii fugiţi din Crimeea, prigoniţi de nobilimea rusă, la începutul sec. al XVIII-lea. După războiul Crimeii (1854) au venit în sat şi alte familii de tătari. Vechea denumire a satului, Pazarlia, însemna „la târg". În 1878 se aşază în sat câteva familii de mocani originari din Săliştea Sibiului. În 1886 se stabilesc în sat 16 familii venite din satele Grădiştea şi Niculeşti (jud. Râmnicu Sărat) şi 5 familii din satul Târle (jud. Brăila). Între 1892 şi 1906 vin în sat şi alte familii, originare din diferite părţi ale ţării, astfel încât în Târguşor erau 126 familii de români şi 12 familii de tătari. Majoritatea locuitorilor comunei o formează *cojáni* veniţi după 1877 din părţile Brăilei, ale Râmnicului Sărat şi ale Buzăului, numiţi *brăiléni*, *rîmnicéni* şi *buzoiéni*. Numele de *cojáni* li s-a dat după ce s-au stabilit în Dobrogea. Din 1940 s-au stabilit în sat şi alţi colonişti: moldoveni, olteni. În sat au fost mocani cu târle, care în 1940 s-au înapoiat în Poiana Sibiului.

În sat nu se face târg săptămânal, care se ţine la *goĝęalácu* (Cogealac), unde sătenii merg pentru cumpărături. Pentru a vinde se duc la Constanţa. Cei din Târguşor nu se prea duc la lucru în alte părţi. În schimb, vin de prin alte locuri aici la lucru, pentru că există pământ. Dintre tineri, unii s-au făcut şoferi. La şcoli copiii merg în Constanţa (liceu comercial şi pedagogic), Buzău, Bucureşti, Constanţa, Iaşi (la facultăţi).

Nume de familie: *trandafír, bădílă, paláşcă, viziręánu, ienáki, cómşa, stóica, drăgán*. Prenume: bărbăteşti: *iuón* (cei mai mulţi), *górĝi, neculái, costandín, ştefán, vasíli, ilíii, pétre*; femeieşti: *ilęána, maríęa, ioána, sánda, vasilíca, ştefána*. Porecle de bărbaţi: *cǫádă*; subiectul nu vrea să spună alte porecle.

B. Date despre informatori

I. Trandafir Gheorghe (*górĝi trandafír*), poreclit *cǫádă*, născut în Târguşor, 59 de ani (n. 1911), 4 clase. Ocupaţia de bază: *agricultór*; a fost şi cantonier timp de opt ani. Armata a făcut-o în Constanţa, între 1932 şi 1934, la Regimentul 9 Călăraşi; a fost pe front în 1942–1943. Nu a stat în alte localităţi. Deoarece nu vede bine, nu prea citeşte ziare şi cărţi. Nu ştie limbi străine. Este căsătorit. Tatăl s-a născut în Tîrguşor, iar mama în Gura Dobrogei; s-au ocupat cu agricultura. Părinţii tatălui şi ai mamei au venit în Dobrogea din jud. Brăila (Movila Miresei, com. Ianca). Soţia, născută în sat, are 5 clase. Părinţii ei, originari din Monteoru (jud. Buzău), au fost colonizaţi în Dobrogea în 1905, fiind împroprietăriţi. Subiectul are trei surori mai mici, măritate în sat; alte trei surori sunt în Constanţa, unde are şi un frate (trăiesc, în total, 8 fraţi din 14). Are un băiat de 29 de ani, electrician în M. Kogălniceanu (jud. Constanţa). Dantura şi auzul subiectului sunt foarte bune. Subiectul este vioi, glumeţ şi puţin chefliu, excesiv de prudent cu informaţiile.

II. Trandafir Sanda, 60 de ani, născută în localitate, soţia subiectului I: a răspuns la chestionarul special *Cânepa*.

Data anchetei: 5–7 iunie 1970.

890. SEIMENII MARI, jud. Constanţa

A. Date despre localitate

Comuna *seiméni mari* se găseşte aproape de malul Dunării, la 7 km nord de Cernavodă. Nu a avut alte denumiri. Locuitorii satului îşi spun *seimenéni*, fiind consideraţi *cojéni* (sg. *coján*); numele colectiv: *dobroĝéni*.

La 6 km nord de sat este Dunărea. În apropiere nu sunt munţi. Nume topice: *lágiţă* (luncă pe malul Dunării, care înainte fusese plantată cu vii), *plantáţiie* (un fost izlaz). Ostroave: *ostróvu táki* („al lui Tache"), *uostruovélu* (fost ostrov, care *s-a pomostít* „s-a unit cu terenul satului datorită aluviunilor aduse de ploi"). Cruci: *crúĉęa lu moş kifor*, ~ *lu moş dínu ĉiorbáru* (ridicată de acesta). Gropi: *grǫápa bábi dúni*. Movile: *la movílă, muovíla gréculuį*, ~ *báni*. Izvoare: *zíntiie*. Fântâni: *púţu lu dínu ĉiorbáru*, ~ *lu moş voílă*. Ghioluri: *domnęásca mícă*, ~ *máre, cǫáda góluluį*. Văi: *puortíţă* (vale care taie două dealuri), *válęa ĉiorbáruluį*, ~ *comóruluį*, ~ *buobuocéluluį*, ~ *bursúcu   luį*, ~ *cîrliǫánţilor* (*cîrliónţ*, *-ǫánţe* „plasă de prins peşte"), ~ *iézuluį*, ~ *cazácuuluį*, ~ *máre, pă vále, la comǫáră*. Dealuri: *pă ĉetáte, dęálu ăl máre*, ~ *ĝęabácuuluį, teşelęánu*.

Satul are 214 case şi 600 de locuitori. Localităţi învecinate: *seiméni míĉi*, spre sud (fost *bǫáşĉic*), *silíştęa*, la 9 km est (fost *táşpănăr*), ferma *ĉegáni*, în baltă. În apropiere nu există vreo aşezare mai nouă. Graiul este identic cu cel al satelor din împrejurimi. Zona turistică: litoralul. În sat nu sunt minorităţi, nici întreprinderi. Seimenii Mari este centru de comună: are consiliu popular, şcoală de 8 ani, cămin cultural, bibliotecă, dispensar comunal. Ocupaţia de bază a locuitorilor: agricultura. Alte ocupaţii: viticultura.

Satul este vechi de câteva sute de ani. Localnicii sunt, la origine, *cojéni* (*retráşi du pă iálomiţa, s-a colonizát aíĉi*). Ulterior s-au stabilit în baltă şi mocani, numiţi *burláĉi*, care s-au căsătorit în sat. Nu există în sat târg săptămânal; este piaţă la Cernavodă. Locuitorii satului nu pleacă în alte părţi la lucru; în schimb, vara vin să lucreze aici, ca sezonişti, lipoveni şi moldoveni. La şcoli profesionale şi licee, copiii se duc la *ĉernavóda*, Constanţa, *medĝedía*, Bucureşti.

Nume de familie: *cristáke, ĉorbáru, muntęánu, dan, kenác, áŋĝel* (*aŋĝeléşti*), *stáŋcu, záinęa, kiriác, róşca, şerbán, ĝerlán, tăpîrĉęánu, petculéscu, túfa, iáŋcu, lupuói, giuócél*. Prenume: bărbăteşti: *iuón, ĝęórĝe, vasíle, rádu, neculái, stan, grigóre, dumítru, pétre, cuostícă, auurél, dínu, ilíie, virĝíl, valentín, níţă, ştefán, alecsándru*; femeieşti: *maríęa, ioána, vasílca, ĝerĝína, sáfta, euuĝénia, caterína, elisabéta, floária, alecsándra, viuoríca, iordána, níţa, iliána, valéria, ráda, lína, stoęána, pauulína, anĝéla, cornélięa, stéla, rodíca, dóina, marína, stáŋca, sultána, galína*. Porecle de bărbaţi: *a lu găzáru*.

Obiceiuri specifice. Înainte femeile făceau *iordán*, o petrecere de Sf. Ion (seara şi noaptea), la care luau parte numai femei şi care se ţinea la *críşmă*, la cafenea sau acasă.

B. Date asupra informator

Roşca N. Radu (*rádu ne ruóşca*), născut în Seimenii Mari, 64 de ani (n. 1906), 4 clase. Ocupaţia de bază: agricultor. Armata a făcut-o în Bazargic, între 1929 şi 1931, la Regimentul 40 Infanterie. Nu a stat în alte localităţi. Citeşte „Scânteia", la care e abonat, şi, de asemenea, cărţi de istorie, romane, Biblia. Nu ştie limbi străine. Este căsătorit. Tatăl subiectului s-a născut în sat. Mama era din Cegani, sat situat vizavi, peste Dunăre, în jud. Ialomiţa. Părinţii au fost plugari. Soţia, născută în sat, are 5 clase. Subiectul are 5 copii dintre care o fată (5 clase), stabilită în Medgidia, şi un băiat (şcoală profesională şi 3 ani şcoală de maiştri la Bucureşti), care este maistru în Medgidia. Dantura şi auzul subiectului sunt bune. Are o rostire clară. Destul de consecvent subiectul pronunţă *u* final, în finală absolută, indiferent de numărul consoanelor precedente: *múltu, súsu, veninósu* etc.

Data anchetei: 26–29 august 1970.

891. SIBIOARA, com. M. Kogălniceanu, jud. Constanţa

A. Date despre localitate

Satul *sibiǫára* se găseşte pe lacul *taşaúl*, la 25 km nord de oraşul Constanţa. Denumirea anterioară: *ĉiĉîrĉéu*. Locuitorii satului se numesc *sibioréni* şi sunt *mocáni*; numele colectiv: *dobroĝéni*.

Prin sat curge *deręáua capsínĉęa* (Casimcea); există, de asemenea, un canal cu apă, care vine de la *súbgol* (Siutghiol). La marginea satului este lacul *taşaúl*. În apropiere nu există munţi. Numiri topice: *peninsula a lu títu ĉergáu*. Dealuri: *colţáni, cariére*. Văi: *cuótu lu curtęánu, pîráuu lu pétręa, pîráuu lu comănícă ĉucánu, vádu váĉi*. Satul fiind mic, nu are denumiri pe „cartiere". Sibioara are 100 de case şi 300–400 de locuitori. Localităţi învecinate: *válęa nęágră* la sud, *năvodári*, la est, *piátra* la nord, M. Kogălniceanu la vest. În apropiere nu există nici o aşezare mai nouă. Locuitorii satelor din jur sunt olteni, moldoveni; există şi turci. În M. Kogălniceanu, aromânii formează grupul cel mai important al locuitorilor comunei. Punct turistic în apropiere: Năvodari, unde există o tabără de copii la mare şi unde vin şi turişti străini. Satul este *curát*, fiind locuit numai de români.

Intreprinderi: IAS şi două cariere de piatră, unde sunt angajaţi moldoveni ca muncitori. În sat este o şcoală de 4 clase şi o bibliotecă; nu există cămin cultural. Ocupaţia de bază a locuitorilor: agricultura. Sătenii se mai ocupă *cu uóile*; unii lucrează la *carięră*.

Dintre satele din jur, Sibioara este cel mai vechi, datând de pe vremea stăpânirii turceşti, dar a rămas cel mai mic. A fost întemeiat pe la 1850 de către ciobani ardeleni veniţi cu oile la iernat; colonizarea a devenit mai intensă după 1877. În sat nu se face târg săptămânal. Pentru cumpărături locuitorii se duc la Constanţa. Sătenii nu merg în alte părţi la lucru. Pentru şcoli, copiii se duc la M. Kogălniceanu (şcoală de 10 clase) şi la Constanţa (liceu).

Nume de familie: *gręávu, tudoránĉa, comán, pekánu, vóicu, créţu, vílcu, ţurcánu, dan, lunĉánu, bursuĉánu, andreév, déndiu, míţu, ĉucánu, cozonác, spînóke, pópa*. Prenume: bărbăteşti: *górĝe, niculáe, vasíle, iuón, pétre, ştefán, dumítru, costantín, drăgán*; femeieşti: *lucréţia, véta, tudóra, ştefána, aníca, mariia, ána, floríca, frusína, díţa, míta, ţánţa*. Porecle de bărbaţi: *topîrĉéni* (o familie), *polonéz, dorobănţéni* (mai mulţi). Subiectul spune că femeile nu au porecle.

Obicei specific, care există numai în Sibioara: de lăsata-secului se merge cu foc pe deal.

B. Date despre informatori

I. Creţu Drăgan (*créţu drăgán*), născut în Sibioara, 61 de ani (n. 1912), 5 clase. Ocupaţia de bază: cioban (toată viaţa a fost cioban); de doi ani e paznic, fiind bolnav de inimă. A făcut armata între 1941 şi 1944 în Medgidia, Cernavodă şi Piatra-Neamţ, la Regimentul 63 Infanterie şi la Regimentul 2 Grăniceri. Nu a stat în alte localităţi. Merge pentru târguieli la Constanţa, unde are patru surori (mai mari) măritate şi numeroşi nepoţi. Nu citeşte ziare şi cărţi. Nu ştie limbi străine. Este căsătorit din 1946. Tatăl era din Satu-Lung (jud. Braşov), iar mama din *ĉergáu* (Transilvania). Părinţii s-au ocupat cu agricultura. Soţia, născută în *săĉéle* (jud. Constanţa, Dobrogea), are 3 clase; părinţii ei erau dobrogeni. Subiectul nu are copii. Are, în schimb, nepoţi cu şcoală, chiar cu facultate. Subiectul aude bine; are dantura pusă (de 2–3 ani), care nu-i denaturează rostirea.

II. Crețu Lucreția, 57 de ani, născută în Săcele (jud. Constanța), soția subiectului I: a răspuns la chestionarul special *Cânepa*.

Data anchetei: 4–7 iunie 1973.

892. COCHIRLENI, com. Rasova, jud. Constanța

A. **Date despre localitate**

Satul *cok̓irlén̦* se găsește pe malul Dunării în partea de sud-vest a Dobrogei, la 9 km sud de orașul Cernavodă. Satul nu a avut altă denumire; *cok̓irlén̦ e nume vek̓ᵘ*. Locuitorii satului își spun *turcán̦* (*sîntém aĉ̦ du pă vrémea túrcului*), fiind *băștináș* (nu sunt mocani, nici cojani, nici coloniști; nu-s „proveniți"); numele colectiv: *dobroĝén̦*. Sunt porecliți *turcălắ̦* de către locuitorii din alte sate.

Dunărea trece pe la marginea de vest a satului. Nu sunt munți în apropiere. Numiri topice: *ĝermęá* „Valul lui Traian", *gúra ĝerméli, la lótu máre, la țínte, la málul alb, izlázᵘ, la finógᵘ*. Movile: *movíla lu mᵘoș óprea, ~ cúrvilor, ~ dă la 90, ~ săpátă*. Dealuri: *dęálu scunk̓iilorᵘ*. Văi: *válęa lúngă, ~ máre, ~ bᵘostănilorᵘ, ~ carásului*. Cătune: *caraúlă*. Satul are cca 500 de case și 2600 de locuitori. Localități învecinate: *rásova* la 9 km sud-vest, *ivrinézu mic* și *ivrinézu máre* la 7 km sud-est, *ĉernavódă* la 9 km nord. Nu există nici o localitate nouă în împrejurimi. Populația din satele învecinate: în *ivrinézu* sunt veterani originari din Oltenia; în Rasova sunt mulți coloniști și mocani. Zonă turistică: litoralul. Satul e locuit în exclusivitate de români; nu există nici o familie minoritară.

Nu există întreprinderi (numai o *mọ́ară cu válsur̦*). Cochirleni nu mai este centru de comună (a fost până în 1968); are o școală generală de 8 ani, cămin cultural și bibliotecă. Ocupația de bază a locuitorilor: agricultura; alte ocupații: viticultura.

Satul este vechi de câteva secole. Vatra satului fusese la *Tîr*, unde erau numai *bordéie* (sg. *bordéiᵘ*); actuala vatră a satului s-a făcut după ciuma de la 1848. În sat nu se face târg săptămânal; cumpărăturile se fac la Cernavodă. Pentru lucru, sătenii se mai duc pe la *ĝeaséur̦* (GAS-uri) în Cernavodă; în alte părți nu se duc. La școli copiii merg la *costánța, meĝedía* (var. *migidía*), *ĉernavódă* (rostirea veche: *ĉernáuda*), București, Galați, Brăila, Castelu.

Nume de familie: *călín, rólęa, tudoréscu, tănáse, gîlcă* (*áli* ~ „alde"), *mítu, búrcă, ĉọáră, stîrcu, stérea, ivánĉu, bobîrnácᵘ, iórga, dan, căruțáșu, lăzár, iordák̓e, aĝíu, cúlęa, oprescu, matéiᵘ, dęácu*. Prenume: bărbătești: *iiuón, crăcún, dumítru, áli* („alde") *costandín, áli pétręa* (vocativ: *pétręo!*), *ĝórĝe, neculáiᵘ, túdor, vasíle, velícu, gligóri, alécu, pétcu*; femeiești: *maríia, dumítra, vasílca, míța, k̓íva, tudóra, ĝéna* (*ĝerĝína*), *dínca, floríca, ilęána, ioána, aníca, domníca, tánța, elisabéta, alecsándra, didína*. Porecle: de bărbați (*polócre*): *micálęa, k̓ițorán* (*k̓ițorán* „șoarece de cîmp"), *papalápti, áli* („alde") *păcălúșᵘ, balónᵘ, gadínᵘ, dayidícă, colęáșe, scuipíĉ*; de femei: *muțúca, víla*.

Obiceiuri specifice: *la iordán* (Sf. Ion) *să făcă iordánu*, petrecere a femeilor în noaptea de 7 ianuarie (acum petrec și bărbații). Sărbătoarea numită *scaloéni* (pl. art.) – se ținea la trei săptămâni după Paști, când se făcea o păpușă de cârpă sau de pământ și se arunca pe apă. Obicei la Anul Nou (care se făcea înainte): se puneau boabe de orz pe vatra încinsă; se rosteau nume de băieți, iar boabele care săreau în diverse direcții indicau fetele cu care aceștia aveau să fie împreună.

B. **Date despre informator**

Călin I. Gheorghe (*călín i ĝórĝi*), *polócră*: *micálęa*, născut în Cochirleni, 60 de ani (n. 1910), fără școală (alfabetizat în 1953, când a făcut 4 clase la seral). Ocupația de bază: *agricultór*. A efectuat armata între 1932 și 1933 la Regimentul 63 Infanterie, în Medgidia. Nu a stat în alte localități. Nu știe să citească. Nu cunoaște limbi străine. Este căsătorit. Părinții, născuți în sat, au fost agricultori; tatăl a fost și pescar. Soția, născută în *siméni mar̦* (Seimenii Mari), are trei clase și s-a stabilit în Cochirleni prin căsătorie (în 1929).

Are doi copii căsătoriți, stabiliți în Cernavodă, și o nepoată studentă la Facultatea de Istorie. Dantura și auzul sunt bune. Subiectul, ca și soția sa, rostește consecvent *u* final, la finală absolută, după consoană, grup consonantic și *i̯*.

Data anchetei: 30 august – 1 septembrie 1970.

893. DUNĂRENI, com. Aliman, jud. Constanța

A. **Date despre localitate**

Satul *dunărén̦*, situat pe malul Dunării, se găsește în sud-vestul Dobrogei, la 30 de km sud-vest de orașul Cernavodă. Denumirea anterioară: *mîrlęánu* (până în 1968). Locuitorii satului sunt *mîrlenén̦* și *dobroĝén̦*.

Dunărea curge pe la marginea satului; aici este și *bálta mîrlęánu*. În apropiere nu sunt munți. Numiri topice: *pă ĉetắț̦* (există 4 cetăți romane, care n-au nume, până la Sucidava, aflată la 6 km). Izvoare: *la iizvuáre* sau *iizvuárele cotobán* („izvoarele din *cótu*", pentru că acolo e chiar un cot de drum; tc. *obán* „izvoare"); dealuri: *dogmáĉ̦* (art. *dogmáĉu*), *dęálu de la șlépuri, pă ĉetắț̦* (v. mai sus); văi: *válęa drăgắiĉi, ~ lu carasán* (= *Cará Asán*), *~ băicáli, ~ castáni* (sau *castána*), *~ ĉęaiír, sázel, ~ cᵘósti*. O parte a satului se numește *válęa cu șoáreĉ̦*, pentru că acolo era un izlaz cu *k̓ițorán̦* „șobolani".

Satul are 550–600 de case (1000 de familii), cu 2400–2500 de locuitori. Localități învecinate: *alimán* la est, *viíle* (fost *beiilíc*) și Ion Corvin la *sudᵘ*, *oltína* la sud-vest. În apropiere s-a desființat, în 1970–1971, satul Mircești (fost *demîrĉęá*); vreo 80 de familii au plecat prin satele din jur. Nu există vreo așezare nouă prin împrejurimi. În ceea ce privește graiul, *neguréni* (locuitorii satului Negureni, de lângă Băneasa), vorbesc mai deosebit; sunt porecliți *aníi̦* (pentru că folosesc forma *aníe* „tocană"). Graiul din Dunăreni este identic cu cel din *alimánu*. Cei din Viile au puțin accent (spun *pî dęal*). În apropiere nu există puncte turistice. Satul este locuit de români; nu există nici o familie de altă naționalitate. În sat nu sunt întreprinderi, nu vin muncitori din alte sate. Există o școală generală, cămin cultural, bibliotecă (la școală). Ocupația de bază a locuitorilor: munca câmpului; există 4 pescari amatori. Alte ocupații: viticultura, zootehnia.

Satul este vechi de câteva sute de ani.

Vatra satului s-a schimbat de două ori: prima vatră a fost *în iurt* (tc. *iurt* „mlaștină"); apoi vatra a fost pe *ĉiumáta*, până pe la 1800, când satul s-a fixat în actuala vatră, părăsind-o pe cea precedentă din cauză că a fost ciumă.

Nu se ține târg săptămânal. La Cernavodă este piață în fiecare zi; duminica se face târg la Băneasa și la Medgidia. Sătenii se duc să mai lucreze la *ĝeaséur̦* (GAS-uri) în *cok̓irlén̦, iión corvín, pietróiu* (jud. Ialomița). Pentru școli, copiii se duc la Cernavodă (liceu industrial și școală profesională agricolă), la Medgidia, la Băneasa (liceu), la școala profesională a șantierelor navale din Constanța; la facultăți merg la București și Constanța.

Nume de familie: (*dę-áldi*) *vasíle, vlăduĉánu, țiripán, rúse, purcắręa, stoęán, mítęa, ienĉícă, mínęa, zamfír, pᵘópa, lăzár, k̓inézu*. Prenume: bărbătești: *iiuón, ĝórĝe, vasíle, marín, ắnĝel, túdor, iilíie, flᵘórea, vᵘóicu, dumítru, cᵘonstantín*; femeiești: *iiuọána, maríia, vasílca, ĝerĝína, cᵘostantína, tudᵘóra, vᵘóica, dumítra, ᵘoprína, caterína, sultána, anĝelína, flᵘoríca*. Porecle de bărbați: *móma, k̓irón, grécu, mᵘólia, giznác, tananíga, mitrúșᵘ, vúlpe*; de femei: *ĝúșca, rádva, cuculęásă*.

Obiceiuri specifice: *la lăsáta séculuị flăcắi̦ să mașkáză și fac comédii̦ dĕ nu-i̦ cunósț*. La Paști toate miresele dintr-un an se strâng la marginea satului îmbrăcate în mirese și primesc cadouri de la rudele lor. Luni după nuntă socrii se îmbracă în straie urâte și merg de la unul la altul. La 8 septembrie este hramul bisericii și vin rude și de la 100 km distanță; se face *zbᵘor*, ca un fel de bâlci cu distracții. În sat se păstrează multe obiceiuri vechi. Așa, de pildă, la nunți și la petreceri se joacă jocuri turcești: *k̓iopéĉ* (pl.) (cântece și joc).

B. **Date despre informatori**

I. Ivan C. Gheorghe (*iiván k̓e ĝórĝe*), născut în *mîrlęánu* (Dunăreni), 53 de ani (n. 1920), 5 clase. Ocupația de bază: *agricultór* (*la ĉeapéu* „CAP"). Armata a făcut-o în 1942, la Tulcea, în Regimentul 33 *ifantérie*. Nu a stat în alte localități. În 1944–1945 a fost, timp de un an și trei luni, prizonier în URSS (orașul Kazan). Merge ocazional la oraș pentru treburi. Citește ziare din când în când; urmărește programul de televizor. Dintre limbile străine, înțelege puțin rusa. Este căsătorit. Părinții, născuți în sat, au fost agricultori. Soția, născută în sat, are 6 clase. Subiectul are trei copii, necăsătoriți (doi băieți și o fată); unul din băieți a făcut școala profesională, celălalt a urmat școala militară, fata a urmat și ea pe la școli. Subiectul are dantura bună (naturală) și auzul foarte bun. Consideră că „cea mai curată limbă e la noi în Dobrogea (că în tipar)".

II. Stănescu P. Gheorghe, 75 de ani, născut în localitate: a răspuns la chestionarul special *Apicultura*.

III. Penu Dumitru, 53 de ani, născut în sat; a răspuns la chestionarul special *Cânepa*.

Data anchetei: 1–4 iunie 1973.

894. PEȘTERA, jud. Constanța

A. **Date despre localitate**

Comuna *péștera* se găsește aproximativ în centrul județului Constanța, la 14 km sud-vest de Medgidia. Nu a avut alte denumiri. Locuitorii satului sunt *peșterén̦* (după origine: *ialomițén̦* și *brăilén̦*, la care se adaugă și unii *mocán̦*); numele colectiv: *dobroĝén̦*.

Dunărea se găsește la 17 km spre vest. Nu sunt munți în apropiere. Numiri topice: *peșteríca* (peștera de la care satul și-a luat numele); izlazuri: *mamút-cuís*(è), *edréz-cuís*(è), *cᵘótu ivrinézului*; văi: *válęa máre, ~ lu gurán, ~ lu moș teʰọácă, ~ lu căpitánu*; „dealurile n-au nume", spune subiectul. În diferitele părți ale satului s-au așezat diverse grupuri, care se numesc: *peșterén̦* (în mijlocul satului); *băjenár̦* („refugiații") porecliți și *afumắț̦*; *amzalén̦* (veniți din *amzalía*). Satul are 400–500 de familii, cu 1800–2000 de locuitori. Localități învecinate: *veteránu* (fost *idriscuis*) și *izvóru máre* (fost *mamútcuis*) la sud, *ivrinézu máre* și *ivrinézu mic* la nord. În împrejurimi nu există nici o așezare nouă. În Veteranu și Izvoru Mare sunt mocani și turci. Ivrinezu Mare și Ivrinezu Mic sunt sate formate înainte de 1877, locuitorii lor fiind numiți *turcán̦* (români care se găseau în Dobrogea în timpul stăpânirii turcești). În apropiere nu există zone turistice. În sat nu sunt minorități; nu există întreprinderi. Ocupația de bază: agricultura; pe scară redusă, se cultivă vița de vie și se cresc oi.

După informațiile date de informator, primele familii au venit din Ialomița, în 1889: erau 9 familii, dintre care 4 au plecat înapoi și cinci au rămas (Niță Iofcea – tatăl subiectului, Preda Ghiță, Radu Berbec, Constantin Vișan și Vasile Manole). La început, timp de 4 ani, cele cinci familii au stat în *peșterícă* (o peșteră cu vreo cinci „încăperi" de mărime diferită), până în 1893, când a venit Cadastrul, care le-a dat *pămînt în câmp* (câte 25 ha de familie) și *loc de căsă* (câte 2000 de m^2, plus 2000 de m^2 pentru arman, terenul în câmp fiind accidentat). Acum se fac primele bordeie îngropate la 1 m în pământ, cu o singură încăpere și o săliță, „antreu", lumina intrând pe o ferestruică aflată în fundul bordeiului. Tot în 1893 au fost împroprietărite încă 147 de familii de *ialomițén̦* și *brăilén̦* (adică originari din aceste părți), care și-au părăsit bordeiele din Amzalia (5 km) și din Ceacalu (5 km), mutându-se în apropierea locurilor de împroprietărire din satul care ia acum ființă:

Peştera. Între cele 147 de familii împroprietărite erau vreo 20 de familii de *mocáni* (care aveau târle de oi pe câmp, nefiind stabili), originari din Poiana Sibiului (*poenári*), Sibiu (*sibiéni*), Tilişca (*tilişcáni*). Erau, de asemenea, 2–3 familii originare din părţile Buzăului. După al doilea război mondial au venit în sat moldoveni la lucru, ca sezonişti, dintre care unii s-au stabilit definitiv aici; în prezent sunt vreo 5–6 familii de moldoveni, care şi-au cumpărat case. Dintre familiile de băştinaşi, unele au plecat la oraş. Subiectul spune că ialomiţenii şi brăilenii au acelaşi grai. Aceştia sunt aşa-numiţii *cojani*, dar subiectul nu ştie de ce se numesc aşa. Alte informaţii (după istoricul bisericii din parohia Peştera, întocmit în 1967): Satul Peştera a luat fiinţă în 1893, cu 150 de familii împroprietărite cu 25 ha de familie. Locuitorii satului au ocupaţia principală de agricultori şi sunt veniţi din Ialomiţa şi din împrejurimile Brăilei. Numele satului Peştera provine de la tc. *beş dera* „cinci văi", căci aici se întâlnesc apele, formate din ploi, de pe cinci văi. (După părerea subiectului, numele satului ar proveni de la peştera în care s-au adăpostit primii locuitori ai aşezării; vezi mai sus).

În sat nu se face târg săptămânal. Pentru cumpărături, sătenii merg la Medgidia, unde, de asemenea, se angajează la lucru (IAS). La şcoli copiii merg la Medgidia, Constanţa, Brăila, Bucureşti.

Nume de familie: *ştefán* (*ştefăneşti*), *stóica* (*stoicéşti*), *călin* (*călinéşti*), *petéu*, 3 sil. (*petiéşti*), *léu* (2 sil.), *dănciúc, dóbre, scúrtu*. Prenume bărbăteşti: nume originare de *cojáni*: *iuón* (cei mai mulţi), *vasíle, nicoláe, górge, dumítru*. Acum se pun şi alte nume: *costantin, romícă* (de la Romulus), *ştefán, grigóre*. Prenume femeieşti: *maríea, ioána, gergína, nastasía, tudóra, vasílca, aníca, adriána* (soţia subiectului ALRR). Porecle: de bărbaţi: (*să polocrésc*) *cèápă, ţúţi, lupeánu, turbátu, tobíşcă, băganác* (în turcă are sensul de „cumnat"), *háplea, dúru, macalét, vúlpea, belgír*; de femei: (*feméile n-au aşá polócre*) *ţuţoáica*.

Subiectul spune că cei din Peştera nu au obiceiuri specifice.

B. Date despre informator

Iofcea Mircea (*iófcea mírcea*), poreclit *cèápă* (poreclă dată tatălui, care a fost grădinar), născut în Peştera, 69 de ani (n. 1901), 5 clase. Ocupaţia de bază: *agricultór*; este şi meseriaş de ocazie (dulgher) la CAP. A făcut armata între 1923 şi 1924 (un an în Medgidia, un an în Chişinău), la Regimentul 25 Artilerie. Nu a locuit în alte părţi. Între 1961 şi 1968 a fost merceolog la CAP, cu care prilej a făcut numeroase deplasări în ţară. Citeşte ocazional ziarul (cu 3–4 ani în urmă îl citea zilnic); citeşte, de asemenea, manuale şcolare, romane. Nu ştie limbi străine; înţelege puţin bulgăreşte şi foarte puţin turceşte. Este căsătorit. Tatăl era originar din satul Luciu, com. Gura Ialomiţei (jud. Ialomiţa). Părinţii au fost agricultori. Soţia, născută în Peştera, are 5 clase. Tatăl era din Satul Oii (jud. Cluj), iar mama din com. Scărlăteşti (jud. Brăila). Subiectul are opt copii, dintre care doi au liceu, iar ceilalţi 4 clase; patru copii stau în Medgidia şi ceilalţi patru în Constanţa. Dantura şi auzul subiectului sunt bune. Nu este totdeauna clar dacă, în formele de plural, trebuie notat *-ţ* sau *-ţi* (în interiorul cuvântului apare uneori *-ţi-*). Subiectul este vioi, hâtru, cu o concepţie proprie, optimistă despre viaţă; om harnic, „tare", care biruie vremea.

Data anchetei: 6–9 aprilie 1970.

895. OSTROV, jud. Constanţa

A. Date despre localitate

Comuna *ostróv* se găseşte în extremitatea sud-vestică a Dobrogei, la 3 km de Dunăre (*dúnărea máre*). Nu a avut altă denumire. Locuitorii sunt *uostrovéni* şi *dobrogéni*.

În apropiere curge *dúnărea* formând mai multe *bráţuri*: *floríca, iordán, călin, auríca*. Munţi nu sunt. Nume topice: *jeşpi* (sg. *jáşpe*) ori *zătoáce* (sg. *zătoácă*) „lacuri": *priuotgása*, cu *trei craci* (*cráci priuotési*), *púiu, firşitúri* (*jáşpa firşitúrilor*), *iistiiáru, lúnga, púiu lúngi, zătónu lu muoş tănáse, láta cu plopi, láta dă la paraskíva páscu, alibále*; dealuri: *trîncuoiíţa, deálu dîn válea căldă*, ~ *pétri* („de la piatră"), ~ *raşét*, ~ *jéşpi*, ~ *studinăvodă*, ~ *dervéntului*; văi: *válea cáldă*, ~ *lu stoián tărăuói*, ~ *trîncuoiíţa*; izlazuri: *păcúiu máre, uostróvu*; bălţi (cu apă permanentă): *uópa, pastramagíia* (*erá salaná turceáscă* „fabrică de pastramă"), *jiiánu, uostróv, floríca, păcúiu lu soáre, tilkíia*. Denumiri ale diverselor părţi ale comunei: *mahaláua atîrnáţi, biséric̃i*, ~ *puolíţiii*, ~ *lu cívitu*, ~ *piéţi*, ~ *mícă*, ~ *semetéului*.

Ostrov este o comună mare, cu 1500–1800 de familii şi 5000–5500 de locuitori. Localităţi învecinate: *almalíu* (la 3 km sud-vest), *esekiói* (la 9 km sud) *gîrlíţa* (la 12 km sud-est), *gálíţa* (la 8 km est), *bugác* (la 3 km est; „capitala broaştelor"). În apropiere nu există nici o aşezare nouă. Informaţii despre compoziţia satelor din împrejurimi: *almalíu* a fost sat de bulgari şi românii au deprins pronunţia bulgărească; *esekiói* este sat de adunătură, format din veterani şi *reveníţi* (olteni şi munteni originari din Vlaşca, Teleorman, veniţi în 1940 din Cadrilater); *gîrlíţa* şi *gálíţa* sunt formate din colonişti veniţi din Cadrilater (în Galiţa sunt şi rudari); în *bugác* sunt „(foşti) *bulgári*". E vorba ca Ostrov să fie declarat „oraş turistic".

Comuna e formată din *români vek̃i*; ţiganilor li se spune, *de pe tímpuri, aromâni* (sic!). (Probabil confuzie cu romii, sau deviere fonetică pentru a nu fi indentificaţi cu românii, ţiganii considerându-se *români*).

Întreprinderi: IAS, SMA, cooperativă, bază de recepţie pentru cereale la Dunăre, întreprindere piscicolă, întreprindere de mici meseriaşi. Comuna are consiliu popular, liceu, două şcoli generale, cămin cultural, bibliotecă. Ocupaţia de bază a locuitorilor: *agricultúra*. Alte ocupaţii: *viticultúra* şi, mai puţin, piscicultura.

La început satul a fost în *ostróv*, adică în insula formată de Dunărea Mare şi de braţul Silistra-Ostrov, care era sub stăpânire turcească. Satul a început să se formeze cu peste 200 de ani în urmă, cu oameni de adunătură, *reveníţi* („proveniţi, originari") de prin Ialomiţa şi Teleorman, care doreau să scape de armată (erau prinşi cu *arcánu* pentru a fi încorporaţi). Ulterior, acum 150 de ani, satul s-a mutat sus, pentru că apele Dunării surpau malul şi inundau insula. Noul loc se chema *alunétu*, pentru că exista o pădure de aluni, care ulterior s-a tăiat. Majoritatea locuitorilor satului o formează băştinaşii, adică acest strat de populaţie veche; puţine familii au venit ulterior (de exemplu, veterani ai Războiului de Independenţă de la 1877).

De trei ori pe săptămână – *miércurea, vínerea* şi *duminica* – este *piáţă* în Ostrov. Târg săptămânal se face la Băneasa (duminica), iar la 8 septembrie este târg anual la Călăraşi, Constanţa şi Băneasa. Locuitorii comunei nu prea pleacă în alte părţi la lucru. La şcoli, copiii se duc la Medgidia, Cernavodă, Constanţa, Valul lui Traian, Călăraşi.

Nume de familie: *tărăuói* (au venit 9 fraţi *tírînd uogála*, au venit cu *tîrîoáia* („grămadă, mulţi"), *stáicu, stróe, mínea, áli* („alde") *sterián, părpálă, míşcă, páscu, paliuu, crúdu, muocánu, stáncu, călărăşánu, cuoţofánă, vóicu, síma, róşu, croiitóru, potcováru, bizék, caracáş, mícu*. Prenume: bărbăteşti: *costandín, iiuón, ángel, niculái, vasíli, górgi* (*gíţă*), *mitícă* (*dumítru*), *vangéli, drágu, pául, stoián, crístea, dóbri* (*că*), *panaíit*; femeieşti: *tudoríţa, petríca, marioára, eléna, costánda, úţa, kíţica, rădíţa, suofíca, iiuoníca, tánţa, sílvia, tidosía, mánda*. Porecle de bărbaţi (*polócre*): *cartuáfă, fotográfu* (şi-a dat pantalonii jos în restaurant), *uréke tăiátă, vláicu, túrcu, joácă lésne, gergícă, mútă cásă, zanguói, ţigánu, gimbíş* (*gimbíş* „joc"); de femei: *bérca, sórcova, buondíţa, múta*.

Obicei specific: La 1 ianuarie, după Sf. Vasile, se face *babindéni*, un chef la care participă numai femei.

B. Date asupra informator

Tărăoi S. Constantin (*tărăuói se cuostandín*), poreclit *buóris al bulgăriii*, născut în *ostróv*, 64 de ani (n. 1908), 4 clase. Ocupaţia de bază: *pescăríe*; alte ocupaţii: agricultura, silvicultura, viticultura, apicultura. Armata a făcut-o între 1929 şi 1931 la infanterie, în Turtucaia. Nu a stat în alte localităţi decât ocazional. În 1952 a pescuit, timp de un an, în Călăraşi. Citeşte puţin ziare şi cărţi, deoarece e ocupat. Nu ştie limbi străine (cunoaşte 2–3 vorbe turceşti şi bulgăreşti, atât cât să poată cere apă şi mâncare). E căsătorit. Părinţii, născuţi în *óstrov*, au fost *plugári*. Soţia e din *óstrov* şi nu ştie carte. Subiectul a avut nouă copii, din care trăiesc cinci; dintre aceştia, o fată e economistă în Ostrov şi alta e taxatoare pe autobuz în Constanţa. Subiectul aude bine; îi lipsesc câţiva dinţi în partea de sus, lateral, ceea ce afectează uşor rostirea siflantelor.

Data anchetei: 18–21 octombrie 1971.

896. BĂNEASA, jud. Constanţa

A. Date despre localitate

Comuna *băneása* se găseşte în partea sud-vestică a Dobrogei, pe şoseaua Constanţa-Ostrov, la 92 de km de Constanţa. La 4 km spre sud-vest este graniţa cu Bulgaria. Denumirea anterioară: *parakiói*. Locuitorii satului nu au nume colectiv propriu, folosind numele colectiv de *dobrogéni*. Subiectul precizează că, în alte părţi, băştinaşilor li se spune *cojéni*, iar celor veniţi din judeţele Ilfov şi Mehedinţi li se spune *veteráni*.

Prin comună nu curge nici un râu; în apropiere nu sunt munţi. La *başpânár* este o pădure şi *cişmeá*. Numiri topice: dealuri: *deálu móri, canaráua, ozúm meşá, aşlamá sîrtí, başpânár*; văi: au aceleaşi denumiri ca dealurile; *válea uzungéli*, ~ *sirátului* etc.; izlazuri: *caiíru beiilícului, la iizvór*. Denumirile unor părţi ale comunei: *mahaláua du pă válea uzungéli*, ~ *dă la cişmeá*, ~ *dínspre neguréni*. Comuna are peste 700 de case şi 3500–4000 de locuitori. Localităţi învecinate: *dobromíru* (8 km la sud), *uoltína* (12 km la nord), *neguréni* (fost *caranlíc*, 6 km la est). Toate satele din împrejurimi sunt sate vechi, de băştinaşi; doar T. Vladimirescu (fost *iereqép cuiús*) e sat de colonişti. Subiectul precizează că graiul băştinaşilor diferă de cel al coloniştilor, care vorbesc *fiecáre dúpă lócurile dă pă únde au veníť*. Lipniţa şi Dobromiru sunt foste sate bulgăreşti, locuite acum de colonişti veniţi din Cadrilater. *neguréni, ion corvínu* (fost *cusgún*) şi *viíle* (fost *beiilíc*) sunt sate vechi, de băştinaşi, care au acelaşi grai şi aceleaşi obiceiuri ca cei din Băneasa. În Făurei sunt băştinaşi, turci şi veterani. Ocupaţia de bază a locuitorilor: *agricultúra*. Alte ocupaţii: viticultura, zootehnia.

Băneasa este o aşezare românească veche, datând de pe vremea turcilor; satul se chema Parachioi şi a fost întemeiat pe *válea ţigánului*. Majoritatea locuitorilor o formează băştinaşii aparţinând acestui strat de populaţie veche. Târziu, în 1904, au fost împroprietăriţi în sat veterani ai Războiului de Independenţă (7–8 familii din judeţele Ilfov şi Mehedinţi). În sat au fost şi turci, care au plecat în 1877 în Turcia sau în sate turceşti din Dobrogea. Chiar în 1928–1930 au mai plecat familii de turci în Turcia. Subiectul afirmă că graiul din Dobrogea se potriveşte cu cel din judeţele Ialomiţa, Ilfov şi de pe malul Dunării (în Muntenia). În jud. Dâmboviţa sus la munte şi în Oltenia, Ardeal, Moldova graiul se schimbă.

Există piaţă în fiecare zi; *dúminica* se face târg săptămânal, unde vin şi locuitori din satele învecinate. Cei din sat vând şi cumpără la piaţă şi la târgul din Băneasa. Cei din Băneasa nu se duc să lucreze în alte parte, căci în sat există pământ mult. Pentru şcoli, copiii merg la Constanţa, Călăraşi (meserii), *cernavóda, megidía*.

Nume de familie: *tudorícă, táşcu, carazeánu, cóliş, buóica, carastoián, tănáse*. Prenume: bărbăteşti: *górge, niculái, dumítru, panaíit* (de la greci), *díma* (de la bulgari), *stan, iiuón, cornél*; femeieşti: *iiuoána, gergína, culína, zamfíra, ána* (*aníca*), *auríca, floríca*. Porecle de bărbaţi: *burungác, bíja, tucái*; subiectul spune că în sat nu prea sunt porecle, dar la Oltina şi la *cósluğea* sunt multe.

Obiceiurile din sat sunt cele care se întâlnesc în toate satele de băştinaşi. La nuntă există un *dęávăr* (cavaler de onoare, cu rol foarte important: invită nuntaşii, serveşte la masă etc.).

B. Date despre informatori

I. Coliş Dumitru (*cóliş dumítru*), născut în Băneasa, 62 de ani (n. 1909), 4 clase. Ocupaţia de bază: agricultura. A făcut armata în 1930–1931 la Bazargic, în Regimentul 40 „Călugăreni" Infanterie. Nu a stat în alte localităţi, nu a luat contact cu oraşul. *Mį-a fost drag să čitésc; şį-acúm mį-e drag de cárte* – citeşte ziare, cărţi, orice găseşte. Ştie câteva cuvinte turceşti uzuale. Este căsătorit. Tatăl, ca şi bunicul (*moş cólişˡ), era băştinášˡ*; bunica dinspre mamă venise din Poiana Sibiului (familia Ilie Ardeleanu). Părinţii au fost agricultori. Părinţii au fost agricultori. Soţia, născută în Băneasa, nu ştie carte. Subiectul are şapte copii, dintre care cinci sunt căsătoriţi; un băiat, surdomut, a făcut şcoala profesională şi lucrează în Constanţa; o fată e contabilă în sat. Subiectul aude bine. Lipsa câtorva dinţi îi afectează uşor rostirea, în special *i* scurt final e greu perceptibil după unele consoane, iar consoanele sonore par uneori asurzite.

II. Ţăranu Niculae, 61 de ani, născut în localitate: a răspuns la chestionarul special *Apicultura*.

III. Coliş Culina, 63 de ani, născută în localitate, soţia subiectului I: a răspuns la chestionarul special *Cânepa*.

Data anchetei: 15–17 octombrie 1971.

897. ADAMCLISI, jud. Constanţa

A. Date despre localitate

Comuna *adàmclisí* se găseşte în sudul Dobrogei, pe şoseaua Constanţa-Ostrov, la 62 de km de Constanţa. Sensul numelui topic ar fi, în glosarea subiectului, „biserica omului". Localitatea nu a avut altă denumire. Locuitorii sunt *adamclisénˡ* şi *dobroĝénˡ*. Prin localitate nu trece nici o apă mai importantă. În apropiere nu sunt munţi. Numiri topice: dealuri: *dęálu čijméli* (var. ~ *čişméli*), ~ *cu drăčilˡ* (*drăčilˡ* „mărăcini, spini"); văi: *válęa urlúįį*, ~ *četắţį*, ~ *mulčóvi*, ~ *cu pir*, ~ *lu įácob*; izlazuri: *la cǫáda deréli*. Nu există denumiri de „mahalale". Satul are cca 260 de familii stabile şi cca 100 familii de „flotanţi", în total peste 1000 de locuitori. Localităţi învecinate: *zórile* (fost *ǩerím cuįús* „satul lui Kerim"), *urlúęa*, *şípotele* (fost *ĝolpunár* „groapa cu puţuri"), *delénˡ* (fost *įéniĝęa*), *abrúd* (fost *mulčįóva*), *haţég* (fost *arabaĝí*). În apropiere a mai fost un sat: *cucurúzu* (fost *įusúfpunàr*, popular: *ispanár*, desfiinţat în 1969). Nu există nici o aşezare nouă în împrejurimi. Particularităţi de grai ale satelor din apropiere: La *mîrlęánu* (acum: Dunăreni) vorbesc cu *ýino‿ncoáče, ca mačidonéni*. La fel se vorbeşte şi în celelalte sate de pe malul Dunării: Vlahi, Satu-Nou, Oltina. Locuitorii din aceste sate sunt, consideră subiectul, cojani. În Băneasa se zice *tocát* „poartă". Zonă turistică: litoralul. În sat nu există minorităţi. Întreprinderi: o fabrică de diatomită (cea mai bună din Dobrogea şi chiar din ţară), SMA, IAS, moară (din 1932). În Adamclisi există consiliu popular, liceu de 12 ani, o şcoală generală, cămin cultural, bibliotecă. Ocupaţii de bază: agricultura, creşterea oilor; alte ocupaţii: creşterea porcilor; există şi doi stupari.

Satul s-a întemeiat în 1896, când au fost împroprietărite cu câte 25 de ha primele familii (printre care: *móįse dóbre, costandín lúngu, adám gráma*, bunicul subiectului ALRR) venite din Ardeal, din părţile Făgăraşului, Sibiului, Braşovului, Turdei. Bunicul subiectului era originar din Arpaşu de Jos (Făgăraş). Noi împroprietăriri s-au făcut în 1908 şi în 1918 pentru familii venite din Vlaşca, Ialomiţa, Teleorman, Brăila. „Băştinaşe" sunt considerate familiile (de ardeleni) venite în perioada 1896–1907; ceilalţi sunt „proveniţi" şi formează în prezent majoritatea populaţiei. Se mai pot recunoaşte însă şi acum unele grupuri după origine: *ardelénˡ* (30 de familii de mocani, dintre care unii au şi în prezent oi), *vlăşčénˡ* (20 de familii), *teleormănénˡ* (10 familii), *įalomiţénˡ* (7–8 familii), *brăįilénˡ* (4 familii).

Nu există în sat târg săptămânal; vara este piaţă. Pentru cumpărături, sătenii merg la Constanţa, Medgidia, Cernavodă. Locuitorii nu merg la lucru în alte părţi; cei care se duc părăsesc ulterior satul. Sătenii lucrează, când se angajează, la carierele de piatră din Şipotele şi la fermele de stat din împrejurimi. Pentru şcoli, copiii merg la Bucureşti, Iaşi şi, mai puţin, la Constanţa.

Nume de familie: *páşca* (cel mai frecvent), *dínu, măcręánu, bădílă, gráma, ĝórĝe, cóman, flóca, firícă, săčęánu, mocánu, crăčún*. Prenume: bărbăteşti: *niculáe, ĝórĝe, įon* (cei mai mulţi), *vasíle, alicsándru, stáncu, dumítru, costandín, įilie, marín, flóręa, įúlįus* (*įulián*), *aurél*, (*aurelián*); femeieşti: *įįoána, stánca, ilęána* (mai multe), *ĝergína, vasilíca, zenóvia, maría* (cele mai multe), *frusína*. Porecle: de bărbaţi: *tîrsínă* (pe bulgăreşte: „legătoare de opinci făcută din păr de capră", glosează subiectul), *spînzurátu, árcu* (trăgea cu arcul), *babunítu, al mărgăríti*; de femei (*nu pręa să ᵘobijnuįéşte la feméį*): *ána bețíva*.

Obiceiurile sunt comune cu cele ale satelor din jur. În noaptea de *ánu nou* se strigă, *să įa-n surídere* „se ia în derâdere".

B. Date despre informatori

I. Grama Nicolae (*gráma niculáe, álu niță gráma*), născut în *adàmclisí*, 60 de ani (n. 1911); şcoală: 4 clase primare şi 4 clase gimnaziu în Adamclisi (absolvent 1927). Ocupaţia: muncitor agricol calificat; în prezent pensionar ca salariat al statului. A făcut armata între 1933 şi 1935 la Corpul 2, în Bucureşti; între 1924 şi 1945 a fost concentrat de mai multe ori pe front. Subiectul a stat în alte localităţi: în perioada 1936–1946 a fost agent perceptor în jud. Tulcea (a locuit în Sulina – un an, în Beştepe – 3 ani, în Murighiol – 2 ani, în Sarinsauf – 4 ani). Între 1950 şi 1954 a stat în Băneasa (jud. Constanţa). Subiectul citeşte zilnic presa, mai puţin cărţi (nu i-a plăcut lectura cărţilor). Îi plac limbile străine, are înclinaţie pentru ele şi le studiază, ca autodidact, cu manuale şi dicţionare. Afirmă că citeşte, scrie şi conversează binişor în germană; ştie, de asemenea, puţin franceza. Este căsătorit. Tatăl s-a născut în *orumbéį* (în apropiere de Cogealac, jud. Constanţa), iar mama în *cocarĝęáųa* (jud. Ialomiţa). Tatăl tatălui era din Arpaşu de Jos (Făgăraş). Părinţii au fost agricultori. Soţia, născută în Adamclisi, are 4 clase primare şi 2 clase la o şcoală profesională din Constanţa. Subiectul are patru copii, doi băieţi şi două fete, dintre care un băiat şi una din fete sunt căsătoriţi (ambii au 10 clase); cealaltă fiică a terminat în 1970 liceul în Adamclisi, iar băiatul cel mic e în clasa a IX-a. Dantura şi auzul subiectului sunt bune.

II. Grama Ştefana, 49 de ani, născută în localitate, soţia subiectului I: a răspuns la chestionarul special *Cânepa*.

Data anchetei: 4–7 aprilie 1971.

898. TOPRAISAR, jud. Constanţa

A. Date despre localitate

Comuna *topraįsár* se găseşte în partea de sud-est a Dobrogei, pe şoseaua Constanţa – Negru-Vodă, la 20 de km sud-vest de Constanţa şi la 39 de km nord-est de Negru-Vodă. Sensul numelui topic: „pământ galben" (tc. *toprác sarí*). Locuitorii satului sunt *cojénˡ* (*dîn párţęa brăílei*); majoritatea familiilor sunt venite începând cu 1877: *coloníştˡ* (din jud. Buzău, din Oltenia), *mocánˡ* (veniţi cu oile). Numele colectiv: *dobroĝénˡ*. Nu este nici o apă mai importantă; nu sunt munţi. Numiri topice: *calimiéra* (o *văličícă*). Diverse părţi ale satului nu au denumiri proprii. Localitatea are 600–700 de case cu 2000 de locuitori. Localităţi învecinate: la nord – *bărăgánul* (fost *osmán facá*), *potîrníǩa* (fost *abdulá*), *lánurli* (fost *idilǩįói*); la est – *movilíţa* (fost *musurát*), *biruínţa* (fost *muratán*); la vest – *merénˡ* (fost *enĝí malé*), *amzáčęa*. Nu există nici o aşezare mai nouă în împrejurimi. Subiectul spune că în sat se vorbeşte cam ca în Ialomiţa, Brăila, Ilfov; spre Tulcea se vorbeşte *cam moldoveneşte*. Zonă turistică: litoralul (*tekirĝįól* la 15 km, *Efória* la 17 km). Cam o treime din locuitori sunt tătari (peste 500 de locuitori); în trecut au fost mai numeroşi, dar au plecat în 1934 în Turcia. În sat au fost şi câteva familii de bulgari.

Întreprinderi: IAS, SMA, cu salariaţi localnici şi sezonieri (din Oltenia, Moldova). Există consiliu popular, liceu (cu internat), patru şcoli generale, cămin cultural, bibliotecă, librărie, dispensar, farmacie. Ocupaţii de bază: agricultura, zootehnia; alte ocupaţii: mecanizatori la SMA, IAS.

Cele dintâi familii, stabilite după 1877, au venit mai ales din părţile Brăilei. Ulterior au venit colonişti şi din alte părţi: Dâmboviţa (Titu), Oltenia, Buzău.

În localitate nu este târg; cumpărăturile se fac la Constanţa. Pentru lucru, locuitorii merg în Constanţa (sunt 20 de navetişti). La şcoli, copiii se duc la Constanţa (Şantierul Naval), Medgidia, Bucureşti şi Iaşi (facultăţi).

Nume de familie: *nedélcu* (*nedelčéni*), *pétre, ĝórĝe, bălănéscu, ǩirílă, dĭélcă, nadólu*. Prenume: bărbăteşti: *niculáe, ĝórĝe, iᵘón, alécse, lučícă, dumítru* (*dumitráşcu*), *zaharía, vasíle, cárol*; femeieşti: *maríęa, ilęána* (*lenúţa*), *lučíca, lisavéta, vasilíca, floríca, tánţa, ĝorĝíţa*. Porecle: *nu pręa să porocléştę-aįíča lúmęa, nu pręa-į răzătoáre* („ironică") *lúmęa p-aįíča*.

În localitate există o unitate militară; numeroşi ofiţeri locuiesc, împreună cu familiile, la blocuri.

B. Date asupra informatori

I. Belu Alexandru (*bélu alęcsándru*), născut în *topraįsár*, 65 de ani (n. 1905), 4 clase.

Ocupaţia de bază: fierar; până în 1950 a avut şi 4 ha de pământ. Armata a făcut-o în 1927 în Turtucaia, la Regimentul 36 Artilerie. Între 1934 şi 1945 a fost mobilizat pe loc, ca fierar, în satul învecinat, Biruinţa. În alte localităţi nu a stat. Citeşte zilnic ziarul şi are o lectură bogată: „Groapa", „Maidanul cu dragoste", „Kira Kiralina", „Întunecare" de Cezar Petrescu, din operele lui Tolstoi, Sadoveanu, Topârceanu, Caragiale, Creangă; a citit multe poezii de Eminescu, Coşbuc şi, de asemenea, cărţi poliţiste („Apărarea are cuvântul" de Petre Belu), literatură bulgară, sârbă. Subiectul ştie puţin limba turcă, pe care o înţelege (ca meseriaş, a învăţat-o de la turci, care nu ştiau româneşte). Este căsătorit. Părinţii sunt originari din Întorsura Buzăului (Ardeal); acolo s-au căsătorit şi au venit în sat în 1902. Ocupaţia părinţilor: agricultura. Soţia s-a născut în 1914 în com. Fundu Părului (lângă Titu), jud. Dâmboviţa şi a venit în sat, cu părinţii, în 1926; are două clase. Subiectul are două surori mai mici, în Constanţa. Are un fiu, electrician, căsătorit în sat, cu care locuieşte împreună. Dantura şi auzul subiectului sunt foarte bune. Subiectul e vioi şi prompt în răspunsuri. E stirpe de mocan, *din ţára hręánuluį* (aşa le spun cojenii mocanilor).

II. Stanciu N. Petre, 61 de ani, născut în Păuşeşti-Măglaşi (jud. Vâlcea), stabilit în localitate în 1930; a răspuns la chestionarul special *Apicultura*.

III. Stanciu P. Maria, 52 de ani, născută în Titu (jud. Dâmboviţa), stabilită în localitate în 1924; a răspuns la chestionarul special *Cânepa*.

Data anchetei: 2–5 aprilie 1970.

899. CHIRNOGENI, jud. Constanţa

A. Date despre localitate

Comuna Chirnogeni (*ḱirnoĝén!*) se găseşte în sudul Dobrogei, la 10 km nord de Negru-Vodă şi la 36 de km nord-vest de Mangalia. Denumirea anterioară: Ghiuvelnia (*ĝuvelnii̯a*), până în 1933. Locuitorii satului sunt *dobroĝén!* (sg. *dobroĝán^{ü}*).

Prin sat nu curge nici un râu important; în apropiere nu sunt munţi (este o *canará* „deal mare, pietros"). Numiri topice: văi: *vále̯a lu cotobán, ~ lu bădúț, ~ plopénilor^{u}*; fântâni: *fîntîna dî la pătrâşcu, ~ dî la hîrdă̯u, ~ pétre óprȩa, ~ v^{u}oi̯čilă, ~ dî la pacăĝiu, ~ dî la i̯istóde, ~ lu mánta, ~ lu pacăĝiu*. Satul are *vo 980 dă cáse*, cu peste 3000 de locuitori. Localităţi învecinate: *négru vódă* (fost *caraomér*), *c^{u}omána* (fost *mustafáĉ!*), *scărşorȩánu* (fost *ingézu*), *plopén!* (fost *cavaclár*), *movíla vérde* (fost *bai̯arám*), *virȩága* (fost *cálfa*). În împrejurimi nu există nici o aşezare mai nouă. Particularităţi de grai în satele învecinate: graiul din Chirnogeni se potriveşte mai bine cu cel din *plopén!* şi din *movíla vérde*. Cei din *négru vódă, virȩága, scărşorȩánu* spun *cocán!* (ca *olténi*) pentru *cocén!*, *vádră* pentru *gălȩátă* (*căldáre*), *trȩácă* pentru *álbia dă spălát*, *troc* (din care beau găinile apă) pentru *pí^{u}u*; formele *cocán!* şi *vádră* apar şi în *plopén!*. Zonă turistică apropiată: litoralul. În localitate nu există minorităţi: *au̯ fost^{u} tătár! pînă în patruzeşiópt^{u}* (1948). Românilor veniţi din Basarabia li se spune *băsărăbén!* (*ştíe ruséşte*).

Întreprinderi: combinat de creşterea porcilor, SMA, unde vin să lucreze olteni şi moldoveni; mai vin oameni să lucreze la *şuşéle* (la şosele). În Chirnogeni există consiliu popular, două şcoli generale, cămin cultural, bibliotecă. Ocupaţia de bază a locuitorilor: *acîle̯a ȩámeni cu agricultúra să ocúpă*; alte ocupaţii: viticultură, zootehnie. Mai sunt şi *birocráț!* („funcţionarii") *dî la sfátu populár*.

Satul s-a întemeiat la 1877, când au fost aduşi colonişti din jud. Ilfov, din sate aflate în apropiere de Olteniţa: Chirnogi (de aici provine numele actual al satului: Chirnogeni), Căscioarele, Valea Popii, Clăteşti.

În sat nu se face târg săptămânal. Pentru cumpărături, sătenii se duc la Negru-Vodă şi la *bai̯arámu* (acum Independenţa). Locuitorii satului nu se duc să lucreze în alte părţi; *cáre e dă plecát, s-a termenát* (e vorba de cei care au servici în Constanţa sau în alte părţi). În schimb, în sat vin să lucreze oameni din alte părţi (vezi mai sus). Pentru şcoli, copiii se duc la Constanţa, Cernavodă, Medgidia, Bucureşti, Negru-Vodă, Poarta Albă şi chiar Braşov.

Nume de familie: *lâscu, nákiu̯, stănimír^{u}, pacăĝiu, tîrşȩa, dumitráke, ḱițu, ş^{u}oplógu* (*băsărebȩán*), *márcu, ḱívu, spoi̯álă, v^{u}ói̯cu, cotobán, mai̯óru, zanfír^{u}, carabúlȩa, mavrodín^{u}, síma, zamán^{u}, cătălúi̯u, gălbenúş^{u}, turtucăi̯ánu, ḱirána, pamúcu, trăznítu*. Prenume bărbăteşti: *i̯i̯ón, górĝe, flórȩa, niculáie, marín, i̯ispás, dumítru, c^{u}ostícă, cornél, i̯ulián, viorél^{u}, i̯ordán, alecsándru, c^{u}ostantín*; femeieşti: *i̯i̯ȩána, ĝerĝína, marí̯a, aníca, dóbra, tudóra, auríca, oníța, eléna* (cele mai multe), *viorica, núța, jéni, emília, susána, ólga*. Porecle de bărbaţi: *álbu, martín, căcădúd^{u}, căcăȩálă, epuráş, purĉél^{ü}, căcărȩázá*; de femei: *bujănica* (nu se ştie de unde vine porecla), *c^{u}oc^{u}orȩái̯ca, magerȩása* (o femeie ambiţioasă, rea), *şărcălȩái̯ca* (*mérĝe o feméi̯e i̯úte pă drum*), *paliȩái̯ca* (*úmblă di cólo pînă cólo*).

B. Date despre informatori

I. Nachiu M. Ion (*nákiu̯ me i̯i̯ón*), *zis* („poreclit") *i̯i̯ón álbu*, zis *álbu*, născut în Chirnogeni, 62 de ani (n. 1909), 4 clase. Ocupaţia: *agricultór^{u}*. Armata a făcut-o între 1931 şi 1934 la marină în Constanţa. Nu a stat în alte localităţi. Citeşte ziare şi, mai rar, cărţi (poveşti, literatură politică). Nu cunoaşte limbi străine (ştie câteva cuvinte bulgăreşti). E căsătorit. Părinţii erau din Chirnogi (jud. *ílfov^{u}*) şi s-au ocupat cu agricultura. Soţia, născută în Chirnogeni, nu are şcoală. Are cinci copii (o fată şi patru băieţi), căsătoriţi în sat. Dantura şi auzul subiectului sunt bune. Subiectul rosteşte *u* final (uneori şoptit, alteori clar perceptibil), care „se vede" foarte clar după mişcarea buzelor: *súntu, fost^{u}* etc. Dacă nu eşti atent sau dacă nu te uiţi la vorbitor, sunetul nu e totdeauna perceput de ascultător. Subiectul consideră (susţine) că nu rosteşte *u* final şi că eu nu pronunţ bine când, imitându-l, îl rostesc (mă corectează în acest sens).

II. Marcu R. Marin, 68 de ani, născut în localitate; a răspuns la chestionarul special *Apicultura*.

Data anchetei: 1–3 aprilie 1971.

900. LIMANU, jud. Constanţa

A. Date despre localitate

Comuna *limánu* se găseşte în extremitatea sud-estică a Dobrogei, la 5 km sud-vest de Mangalia. Denumirea anterioară: *caráĉ! culá* (Caracicula). Locuitorii satului sunt *limănén!* (înainte: *caraşculén!*) şi *dobroĝén!*.

Prin localitate nu curge nici un râu. Este, în schimb, *lácu limánu* (cu apă sărată şi dulce), care are 6 km lungime şi 0,5 km lăţime. În apropiere nu sunt munţi. Numiri topice: *vále̯a máre, dȩálu i̯icȩánelor* sau *la i̯icȩáne* (ar fi fost nişte icoane sfinte), *cíşla* (izlaz). Diversele părţi ale satului nu au nume specifice. Localitatea are peste 500 de case şi 1500–2000 de locuitori. Localităţi învecinate: *haĝii̯én!* (5 km la vest), *doi̯ mai̯* (4 km la est), *váma véḱe* (fost *ilanlíc*). În apropiere nu există nici o aşezare nouă. Graiul din localităţile învecinate şi compoziţia populaţiei: la 2 Mai se vorbeşte la fel ca în Limanu; Hagieni e sat de tătari (70–80 de familii). În 2 Mai majoritatea o formează românii, dar sunt şi lipoveni; au fost şi câteva familii de *scopíț!* (ruşi care după primul copil se castrau, iar unii nu aveau copii deloc; religia lor spune: „Scopeşte-te întru inima ta ca să placi Domnului", de unde ei au înţeles că trebuie să se castreze). La Vama Veche sunt *găgăúț!*, ortodocşi cu grai turcesc (figura lor „nu e de turci", spune subiectul; vor fi fost poate români înainte de a vorbi turceşte, crede subiectul; oricum, turcii nu-i recunosc de turci). Zonă turistică: litoralul, care se află în imediata vecinătate; ca localităţi: Mangalia, 2 Mai, Vama Veche. În Limanu locuiesc numai români (o familie de bulgari şi alta de greci s-au deznaţionalizat). Înainte de a fi românii împroprietăriţi în 1896, satul era locuit de nemţi, care s-au răspândit prin alte sate (între 1896 şi 1900). În 1939 toţi nemţii au plecat în Germania.

Comuna are consiliu popular, o şcoală generală de 10 clase, cămin cultural, bibliotecă. Nu există întreprinderi în localitate. Ocupaţia de bază a locuitorilor: agricultura; se cultivă viţa de vie, se cresc animale (oi) pe lângă casă.

Primii colonişti (vezi şi mai sus), vin în 1896 (vreo 124 de familii) din judeţele Vlaşca (comunele Ghimpaţi, Clejani etc.) şi Dolj (com. *pleníța*); câteva familii proveneau din jud. Brăila (com. Ruşeţu).

Nu se face târg săptămânal. Cumpărăturile se fac la Mangalia. La lucru, sătenii se angajează în Mangalia la şantierul naval (fiind navetişti), sau pe litoral (la spaţii verzi, ca paznici etc.). Pentru şcoli, copiii se duc la Mangalia, Eforie-Sud, Topraisar, Constanţa, Negru-Vodă – licee; la Medgidia – şcoală profesională; la Poarta Albă – liceu agricol; la Bucureşti şi la Constanţa – facultăţi.

Nume de familie: *vlădéscu* (*vlădéşti*, art.), *pătrăhắu̯, vilăéscu* (*vilăéşti*, art.), *ĉi̯obănél, burlácu* (colectiv: *burláĉi*, art.), *álde cîmpȩánu, áŋĝel, ȩánĉȩa, teodoréscu*. Prenume: bărbăteşti: *górĝe, ştefán, zaharíi̯a, vasíle, alecsándru, c^{u}ostantín, niculáe, a^{u}urél, marín, i̯i^{u}ón*; femeieşti: *i̯i̯ȩána, tudóra, anastasíi̯a, vasilíca, alecsándra, a̯uuríca, ĝȩorĝéta, c^{u}ostantína, mánda, zanfíra, maríi̯a, eléna, bíța, margaréta*. Porecle de bărbaţi: *rínă* (*sau̯ rílă* „ban de aur"), *năbărógu* (poreclă de prin Vlaşca), *méga*; de femei: *n-am auzít*.

Obicei specific. De Anul Nou, părinţii cu copiii mergeau *la un salón*, împreună cu moaşa care asistase pe mamă la naştere; moaşa punea fiecărui copil un colac pe cap şi apoi îl ridica pe copil spre tavan; urma o petrecere cu mâncare şi băutură adusă de fiecare familie.

B. Date despre informator

Vlădescu G. Gheorghe (*vlădéscu ĝe górĝe*), născut în Limanu, 62 de ani (n. 1911), 4 clase. Ocupaţia de bază: *agricultór*. A făcut armata în 1933–1934, la un batalion din garnizoana Constanţa (trupe de pază a oraşului contra paraşutiştilor). Nu a fost pe front. Nu a stat în alte localităţi. Merge periodic la Mangalia şi la Constanţa, la copii (căsătoriţi). Citeşte mult, încă de la 17–18 ani; îl pasionează istoria; este abonat la „România liberă", pe care o citeşte zilnic. Nu ştie limbi străine; înţelege foarte puţin ruseşte (a copilărit cu lipoveni din satul învecinat, 2 Mai). Este căsătorit. Tatăl era născut în Ghimpaţi (jud. Vlaşca), iar mama era din Clejani (jud. Vlaşca); au fost agricultori. Soţia, născută în Limanu (părinţii ei veniseră tot din jud. Vlaşca), are 3 clase. Subiectul are trei copii: un băiat, căsătorit în Constanţa, şi două fete, căsătorite în Mangalia. Dantura şi auzul sunt foarte bune. Subiectul, un fel de autodidact, este un foarte bun reprezentant al graiului local.

Data anchetei: 8–11 iunie 1973.

CREȘTETUL CAPULUI „haut de la tête"

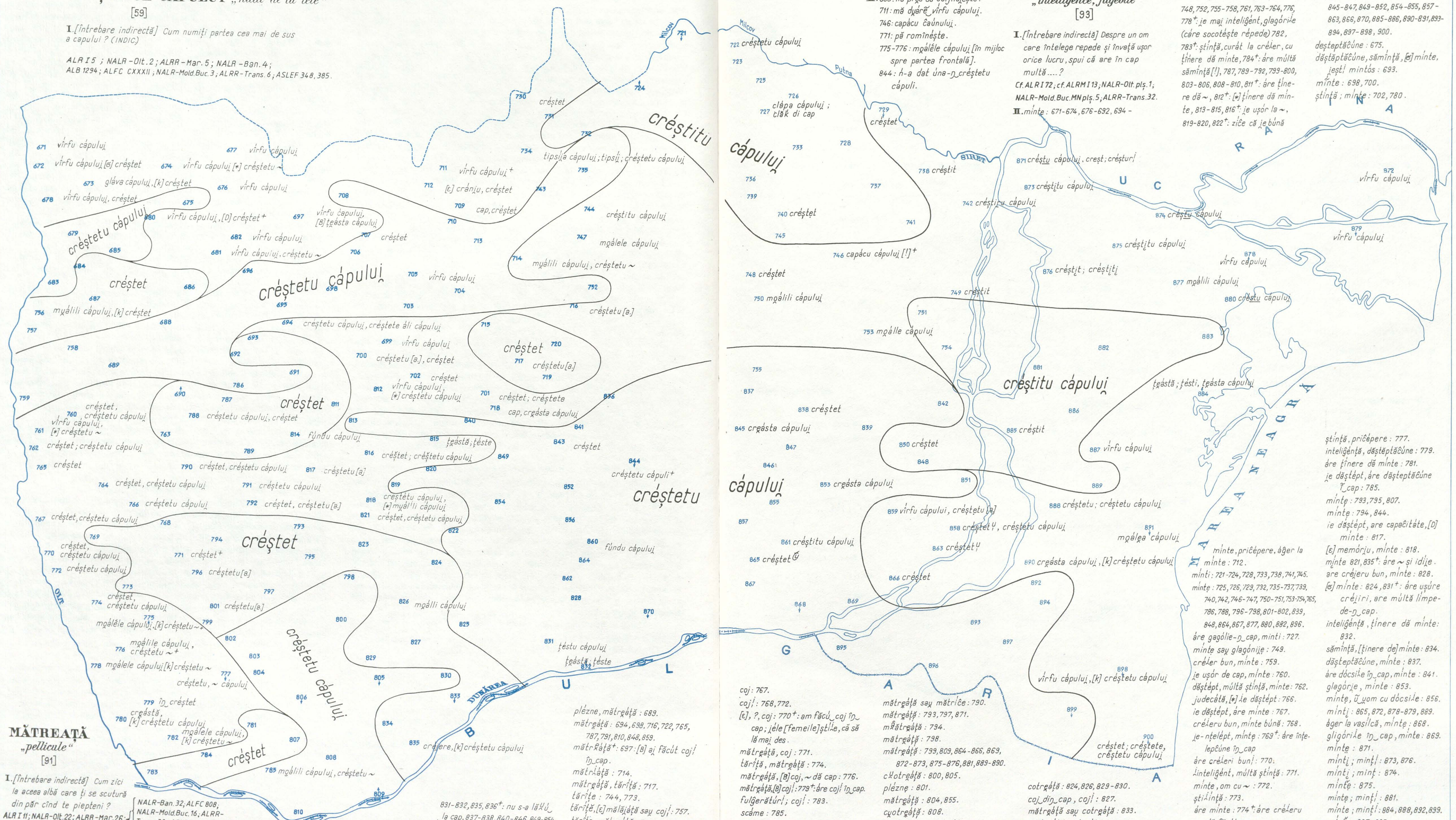
[59]

I. [întrebare indirectă] Cum numiți partea cea mai de sus a capului ? (INDIC)

ALR I 5 ; NALR - Olt. 2 ; ALRR - Mar. 5 ; NALR - Ban. 4 ; ALB 1294 ; ALFC CXXXII ; NALR-Mold.Buc. 3 ; ALRR-Trans. 6 ; ASLEF 348, 385.

Note la hartă :

II. 680: nu prea să obijnuiéște.
711: mă dyáre vîrfu cápului.
746: capácu ĉaúnului.
771: pă romînéște.
775-776: mgálele cápului [în mijloc spre partea frontală].
844: ń-a dat úna-n créștetu cápuli.

MINTE „intelligence, jugeotte"

[93]

I. [întrebare indirectă] Despre un om care întelege repede și învață ușor orice lucru, spui că are în cap multă .... ?

Cf. ALR I 72; cf. ALRM I 13; NALR-Olt. plș. 1; NALR-Mold. Buc. MN plș. 5; ALRR-Trans. 32.

II. minte : 671-674, 676-692, 694 - 697, 699, 701, 703-711, 713-715, 717-720, 730-731, 734, 743, 744, 748, 752, 755-758, 761, 763-764, 776, 778+: je mai inteliĝent, glagóriʎe (cáre socotéște répede) 782, 783+: ștință, curát la créʎer, cu ținere dă minte, 784+: áre múltă sămînță [!], 787, 789-792, 799-800, 803-806, 808-810, 811+: áre ține-re dă ~, 812+: [*] ținere dă min-te, 813-815, 816+: je ușór la ~, 819-820, 822+: ziĉe că je búnă matérija ĉenușije, 823, 826-827, 829-830, 833, 836, 838, 840, 842-843, 845-847, 849-852, 854-855, 857-863, 866, 870, 885-886, 890-891, 893-894, 897-898, 900.
deșteptăĉúne : 675.
dășteptăĉúne, sămînță, [σ] minte, iești mintós : 693.
mînte : 698, 700.
ștință ; minte : 702, 780.
minte, priĉépere, âĝer la minte : 712.
minti : 721-724, 728, 733, 738, 741, 745.
minte : 725, 726, 729, 732, 735-737, 739, 740, 742, 746-747, 750-751, 753-754, 765, 786, 788, 796-798, 801-802, 839, 848, 864, 867, 877, 880, 882, 896.
áre gagólie-n cap, minti : 727.
minte sau glagónije : 749.
créʎer bun, minte : 759.
je ușór de cap, minte : 760.
dăștept, múltă ștință, minte : 762.
judecátă, [*] ʎe dăștept : 766.
ie dăștept, áre minte : 767.
créʎeru bun, minte búnă : 768.
je-nțelépt, minte : 769+: áre înțe-lepĉúne în cap
áre créʎeri buni : 770.
ʎinteliĝént, múltă ștință : 771.
minte, om cu ~ : 772.
știʎință : 773.
áre minte : 774+: áre créʎeru dăsfăcút.
inteliĝénță, [*] multă minte áre: 775.
ștință, priĉépere : 777.
inteliĝénță, dăștĕptăĉúne : 779.
áre ținere dă minte : 781.
je dăștept, áre dășteptăĉúne în cap : 785.
minte : 793, 795, 807.
minte : 794, 844.
ie dăștept, are capaĉitáte, [D] minte : 817.
[ε] memóriu, minte : 818.
minte 821, 835+: áre ~ și idije.
are créjeru bun, minte : 828.
[σ] minte : 824, 831+: áre ușúre créjiri, are múltă límpe-de-n cap.
inteliĝénță, ținere dă minte: 832.
sămînță, [ținere de] minte : 834.
dășteptăĉúne, minte : 837.
áre dócsiʎe în cap, minte : 841.
glagórie, minte : 853.
minte, ũ yom cu dócsiʎe : 856.
minti : 865, 872, 878-879, 889.
âger la vasílcă, minte : 868.
gligóriʎe în cap, minte : 869.
minte : 871.
minti ; minți : 873, 876.
minti ; minț : 874.
mínťe : 875.
minte ; minți : 881.
minte ; minți : 884, 888, 892, 899.
mínťe : 887, 895.

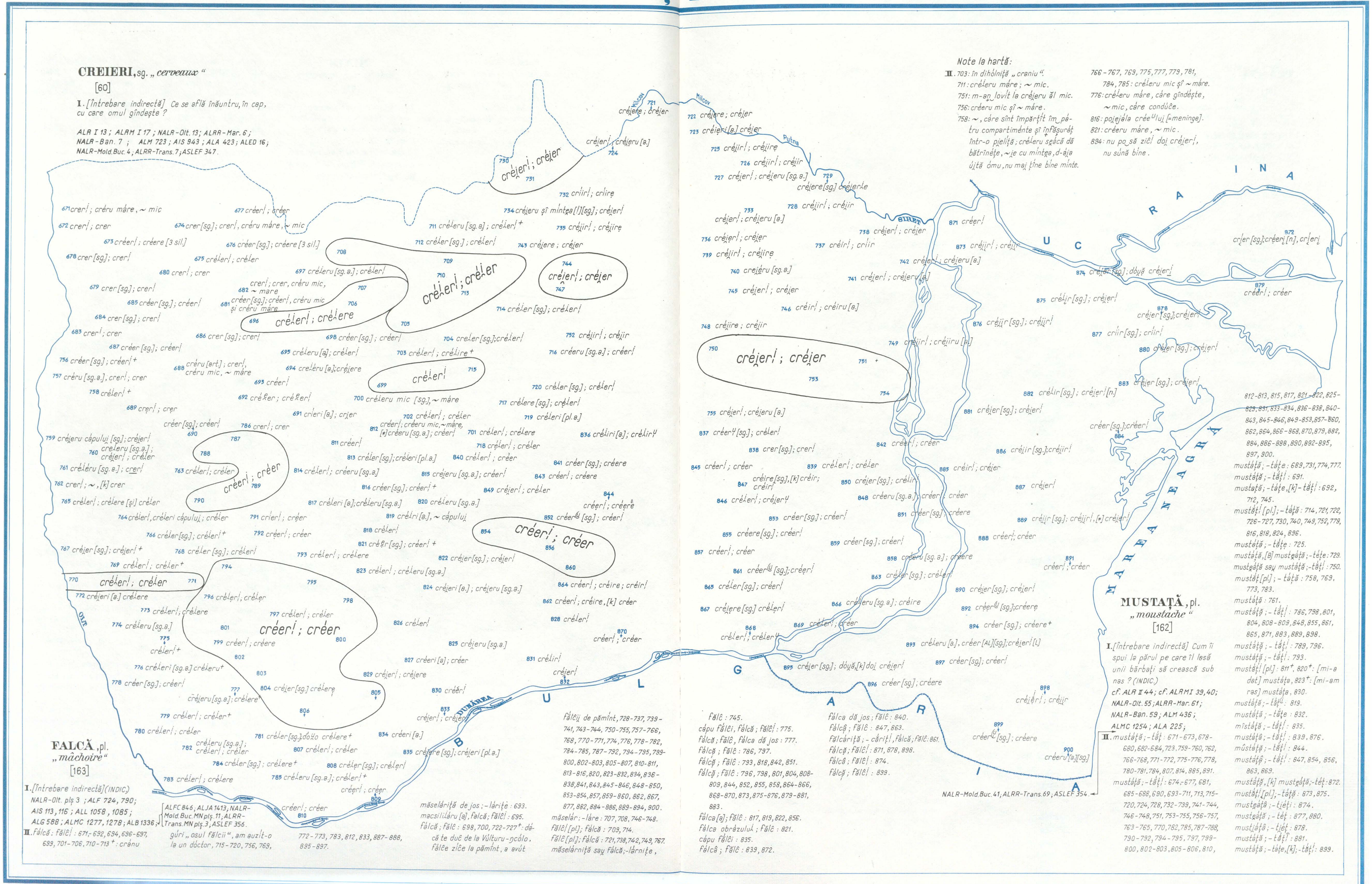
MĂTREAȚĂ „pellicule"

[91]

I. [întrebare indirectă] Cum zici la aceea albă care ți se scutură din păr cînd te piepteni ?

ALR I 11; NALR-Olt. 22; ALRR-Mar. 26; NALR-Ban. 32; ALFC 808; NALR-Mold. Buc. 16; ALRR-Trans. 30; ASLEF 384/304.

II. mătreáță : 671-672, 674-688, 690-693, 695-696, 699-713, 715, 718-720, 721-743, 745-756, 759+: [*][ε] făʎina cápului, 761, 766, 769, 775, 777-778, 780-782, 784, 792, 795, 807, 812, 813, 815-816, 818-820, 822-823, 825, 828, 831-832, 835, 836+: nu s-a lăʎuí la cap, 837-838, 840-846, 849-854, 856-858, 860-863, 867, 870, 878-880, 882-888, 891-898, 900.
pliávă sau tăríțe : 673.
plézne, mătreáță : 689.
mătreáță : 694, 698, 716, 722, 765, 787, 791, 810, 848, 859.
mătreáță+ : 697: [B] ai făcút coji în cap.
mătrʎáță : 714.
mătreáță, tăríță : 717.
tăríțe : 744, 773.
tăríțĕ, [ε] mălăiáță sau coji : 757.
tăríțe, mătreáță : 758.
mătreáță, [B] coj : 760+: am coj în cap, línte sau plăvi : 763.
[ε] línteță, [k] mătreáță : 764.
coj : 767.
coji : 768, 772.
[ε], ?, coj : 770+: am făcú coj în cap; jéle [femeile] știʎe, că să lă mai des.
mătreáță, coj : 771.
tăríță, mătreáță : 774.
mătreáță, [B] coj, ~ dă cap : 776.
mătreáță, [B] coji : 779+: áre coji în cap.
fulĝerătúri ; coji : 783.
scáme : 785.
mătreáță : 786.
cᵘoji : 788, 796, 802-803, 806.
tăríțe sau mătreáță : 789.
mătreáță sau mătríĉe : 790.
mătreáță : 793, 797, 871.
mâtreáță : 794.
mătreáță : 798.
mătreáță : 799, 809, 864-866, 869, 872-873, 875-876, 881, 889-890.
cᵘotreáță : 800, 805.
plézne : 801.
mătreáță : 804, 855.
cuotreáță : 808.
pleávă sau mătreáță : 811.
pleșcăviță, [*] mătreáță : 814.
mătreáță : 817.
cotreáță : 824, 826, 829-830.
coj din cap, coji : 827.
mătreáță sau cotreáță : 833.
mătreáță, cotreáță : 834.
mătreáță : 839, 868, 899.
mătreâță : 847, 874.

CREIERI, sg. „cerveaux"
[60]
I. [întrebare indirectă] Ce se află înăuntru, în cap, cu care omul gîndește ?
ALR I 13 ; ALRM I 17 ; NALR-Olt. 13 ; ALRR-Mar. 6 ; NALR-Ban. 7 ; ALM 723 ; AIS 943 ; ALA 423 ; ALED 16 ; NALR-Mold.Buc. 4 ; ALRR-Trans. 7 ; ASLEF 347.
Note la hartă:
II. 703: în dihólniță „craniu".
711: créleru máre ; ~ mic.
751: m-an lovít la créjeru ăl mic.
756: créru mic și ~ máre.
758: ~, cáre sínt împărțít în pátru compartiménte și înfășurát într-o pieliță ; créleru seácă dă bătrînéțe, ~ie cu míntea, d-áia úită ómu, nu mai ține bine mínte.
766-767, 769, 775, 777, 779, 781, 784, 785: créleru mic și ~ máre.
776: créleru máre, cáre gîndéște, ~ mic, cáre condúce.
816: pojeála créeului [=meninge].
821: créeru máre, ~ mic.
894: nu po să zíci doi créjeri, nu súnă bine.
MUSTAȚĂ, pl. „moustache"
[162]
I. [întrebare indirectă] Cum îi spui la părul pe care îl lasă unii bărbați să crească sub nas ? (INDIC.)
cf. ALR II 44 ; cf. ALRM I 39, 40 ; NALR-Olt. 55 ; ALRR-Mar. 61 ; NALR-Ban. 59 ; ALM 436 ; ALMC 1254 ; ALA 225 ;
NALR-Mold.Buc. 41 ; ALRR-Trans. 69 ; ASLEF 354
FALCĂ, pl. „mâchoire"
[163]
I. [întrebare indirectă] (INDIC.)
NALR-Olt. pls 3 ; ALF 724, 790 ; AIS 113, 116 ; ALL 1058, 1085 ; ALG 588 ; ALMC 1277, 1278 ; ALB 1336 ; ALFC 846 ; ALJA 1413 ; NALR-Mold.Buc. MN pls. 11 ; ALRR-Trans. MN pls. 3 ; ASLEF 356.
UCRAINA
MAREA NEAGRĂ
BULGARIA
DUNĂREA
SIRET
Milcov
Putna
OLT

MUNTENIA ȘI DOBROGEA

ȚEASTĂ, pl. *„calotte du crâne"*

[61]

I. *[întrebare indirectă] Cum numiți partea aceasta tare (INDIC.) a capului, fără piele și carne?*

ALR I 7; NALR-Olt. 4; ALRR-Mar. 7; NALR-Ban. 6; ALM 722; ALMC 1255; cf. ALA 355; ALED 17; NALR-Mold.Buc. 5; ALRR-Trans. 8; ASLEF 347.

Note la hartă:

II. 697: țeástă "creștetul capului"
700: a rămás cu ~ guálă „fără păr pe cap".
705: țeásta cápului „moalele capului".
719: țeástă „osul care ca un capac astupă partea de sus a capului".
765: álțî zîc tígvă [dar nu aici].
779: nu-i mai zîĉe cap
782: cránịu – științific [se zice]
809: „este mai rar".
814: zglăveájă ie și dă dovleác.
816: dúpă númele la dovleác.
821: zglăveája cápului, -veájă „de dovleac" [!].
877: ca o cătrúnă.
898: cránịu; cránịurí, capățînă; -țîni; "cînd ne-am întors din război era pă cîmp numai căpățîni".

III. 772: Termenul dyáscă a fost obținut mai tîrziu, după 260 de întrebări.
805: Subiectul repetă forma de plural.

(ochi) NEGRI

„(yeux) noirs"

[98]

I *[întrebare indirectă] Ce fel de ochi zici că sînt aceia care-s ca tăciunele?*
ALF 916; AIS 1574; ALL 1113; ALG 633; ALMC 1304; NALR-Olt. pls. 2; cf. ALAL 104; NALR-Mold. Buc. MN pls. 6; ALRR-Trans. MN pls. 1.

II. négri: 671-678, 680, 682-685, 687-688, 691-692, 694-702, 705-708, 710, 713-716, 718-729, 730+: ~ ca múra, 731-734, 738-765, 767-768, 771-773, 775-779, 781-822, 824-835, 837-838, 840-841, 843, 845-846, 849-851, 853-854, 857, 860-867, 869-870, 874, 876-877, 881-888, 891-897, 900.
ᵘok négri, [k] ᵘoik ~: 679.
ok négri: 681, 689-690.
ᵘok négri: 686, 703, 774.
ᵘoik négri: 693.
nᵢégri: 704, 709, 712, 737, 770, 823, 836, 844, 847-848, 852, 855, 858, 868.
ᵘok nᵢégri: 711.
ᵘákeș, négri: 717.
nịégri: 735.
négri: 736, 899.
nᵉégri: 839, 842, 859.
nᵢégru [sg.]: 856.
ńégri: 766, 769.
négrị: 871.
yákeș, [σ] négri: 780.
négrĩ: 872.
négrị: 873, 875, 890.
ńégrị: 878, 880, 889, 898.
négrẹ, négri: 879.
négri; ńégru: 893.

CAP, pl.

„tête"

[58]

I. *[întrebare indirectă] (INDIC)*
cf. ALRM I 10, 11; NALR-Olt. 1; ALF 1032, 1300, 1728; AIS 93; ALPI 30; ALL 1053; ALG 857; ALW 95; ALA 354; ALC 399; ALCo 401; ALFC CXXXII; ALED 15; ALM 433; NALR-Mold.Buc. MN pls. 1; ALRR-Trans. 5; ASLEF 347.

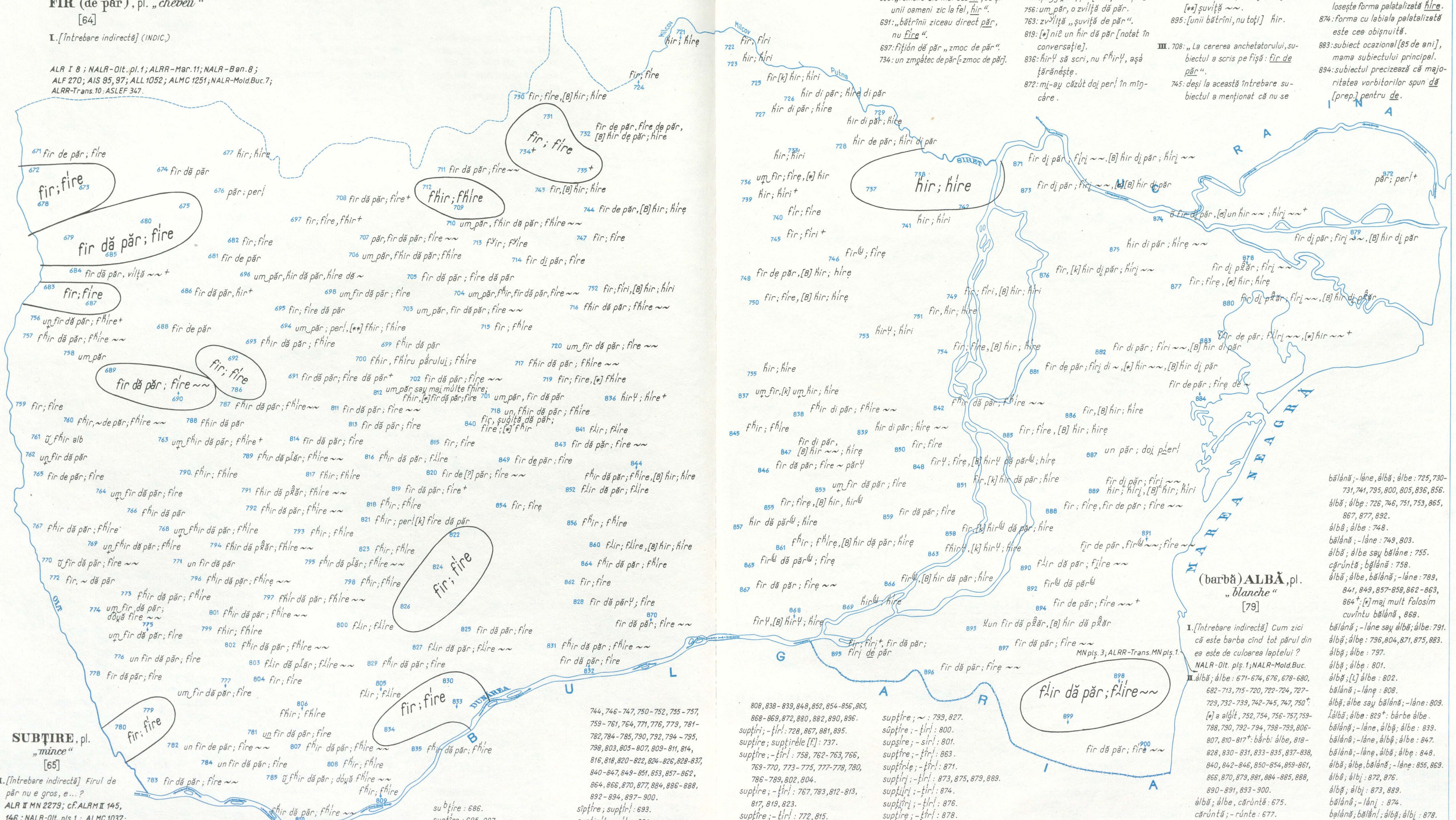
II. cap; cápete: 671-681, 682+: „am 5 capete de oi", 683-687, 689-690, 692, 694-697, 699-700+: niĉ doi cap! [!], 701-703, 705, 707-711, 715-716, 718-719, 730, 734, 743-745, 747, 755, 757-761, 763-767, 769-770, 774, 777-778, 780, 782, 784-792, 795-796, 798-799, 802, 804-807, 809-811, 815, 816+: sau căpățînă; -țîni; mă, da-ncăpățînat e!, 819, 821-822, 825, 826+: [*] că nu putém să zicêm doi cap! [!], 827, 830, 832, 849, 854, 862, 864, 870, 894-895, 896+: sau dóuă cápuri?, nu vine, 897, 900.
cap; cápuri: 688, 706, 721-729, 733, 738, 741-742, 750, 871, 873, 875, 877, 880, 883.
cap; cápite: 691, 698, 712, 714, 717, 720, 838, 840, 845, 848, 850, 856-857, 859-860.
capĩ; cápete: 693, 704.
cap; cápẹte: 713, 800, 803, 808, 813, 835, 853, 890.
cap; cápuri, [k] cápete: 731.
cap; cápẹte: 732, 735, 739, 752, 754, 885.
capᵘ; cápẹtẹ: 736, 753, 876.
cap; cápiti: 740.
cap; cápẹtẹ: 737, 746, 748-749, 867, 886, 898.
cap; capi, [k] cápẹtẹ: 751.
capᶜ; cápete: 756, 762, 768, 773, 775, 779, 781, 783, 824, 829, 831, 833-834, 879, 891, 893.
cápu [a]; cápete: 771-772.
cap: 776.
cap; cápẹtẹ: 793-794, 797.
cap; cápẹtẹ: 801.
cap; cápuri, [k] cápete, [*] cap; cápete: 812.
capᶜ; cápẹtẹ: 814.
cap, cápete [!]: 817.
cap [!]; cápẹte: 818+: „doar nu i-om zice dovleac!".
capᶜ; cápẹtẹ: 820+: glevẹájă, [*] zglevẹájă [valoare peiorativă], 884, 888.
capĩ; cápẹte: 823.
capᵘ; cápete: 828+: să scêm doi capi, nu să poáte!
capᵘ; cápite: 836, 846, 863.
capᵘ; cápite: 837.
capᵘ; cápitẹ: 839, 865.
capᵘ; cápite: 841.
capᶜ; cápitẹ: 842.
cap; cápuri, [k] cápite: 843.
capᵘ; cápite: 844, 851-852, 855, 861.
cap; cápitẹ: 847.
capᵘ; cápẹte: 858, 869.
capᶜ; cápite: 866.
capᵘ; cápitẹ: 868.
capᶜ; cápịtị: 872.
capᵃ; cápuri, [*] cápẹtẹ: 874.
cap; cápịtị: 878, 889.
capᶜ; cápẹtẹ, [*] cápịtị: 881.
cap; cápịtị: 882.
cap, cápịtẹ: 887.
capᵘ, capᵘ; cápitẹ, cápitị: 892.
capᵘ; cápete: 899.

FIR (de păr), pl. *„cheveu"*

[64]

I. [Întrebare indirectă] (INDIC.)

ALR I 8; NALR-Olt. pl.1; ALRR-Mar.11; NALR-Ban.8; ALF 270; AIS 95, 97; ALL 1052; ALMC 1251; NALR-Mold.Buc.7; ALRR-Trans.10; ASLEF 347.

Note la hartă:

II. 684: vilță dă păr [= smoc de păr].
686: „femeile zîc mai des hir, da și unii oameni zic la fel, hir".
691: „bătrînii ziceau direct păr, nu fire".
697: fițión dĕ păr „zmoc de păr".
734: un zmoátec de păr [= zmoc de păr].
735: spélmă de păr [= zmoc de păr].
739: spéngiie de păr [= meșă de păr].
756: um păr, o zvilță dă păr.
763: zvyilță „șuviță de păr".
819: [*] niĉ un hir dă păr [notat în conversație].
836: hiru să scri, nu fhiru, așá țărănéște.
872: mi-au căzút doi peri în mîngcáre.
875: vìță di păr; vìțe ~~ [= mai multe fire de păr]; ɣìță di păr; [**] șuviță ~~.
895: [unii bătrîni, nu toți] hir.

III. 708: „La cererea anchetatorului, subiectul a scris pe fișă: fir de păr".
745: deși la această întrebare subiectul a menționat că nu se poate spune decît fire, în cursul anchetei, în conversație, folosește forma palatalizată hire.
874: forma cu labiala palatalizată este cea obișnuită.
883: subiect ocazional [85 de ani], mama subiectului principal.
894: subiectul precizează că majoritatea vorbitorilor spun dă [prep.] pentru de.

SUBȚIRE, pl. *„mince"*

[65]

I. [Întrebare indirectă] Firul de păr nu e gros, e...?
ALR II MN 2279; cf. ALRM II 145, 146; NALR-Olt., pls.1; ALMC 1037; ALM 254; NALR-Mold.Buc.MN pls.1; ALRR-Trans.11.

II. subțire: 671, 674-676, 682, 692.
subțire; -țiri: 672, 677, 690.
subțire: 673, 680, 684, 688-689.
subțire; -țiri: 678, 683.
subțire, [R] subțire: 679.
supțire: 681, 697, 703, 705, 711.
subtire: 686.
supțire: 685, 687.
supțire; supțiri: 691, 695-696, 698-702, 704, 707-710, 712-720, 722, 724, 726-727, 730-735, 738-740, 744, 746-747, 750-752, 755-757, 759-761, 764, 771, 776, 779, 781-782, 784-785, 790, 792, 794-795, 798, 803, 805-807, 809-811, 814, 816, 818, 820-822, 824-826, 828-837, 840-847, 849-851, 853, 857-862, 864, 866, 870, 877, 884, 886-888, 892-894, 897-900.
sîpțire; supțiri: 693.
supțirél; -réle: 694.
supțire: 721, 791.
supțire; -țiri: 723, 725, 729, 736, 741-742, 745, 748-749, 753-754, 765, 808, 838-839, 848, 852, 854-856, 865, 868-869, 872, 880, 882, 890, 896.
supțiri; -țiri: 728, 867, 881, 895.
supțire; supțirele [F]: 737.
supțire; -țiri: 758, 762-763, 766, 769-770, 773-775, 777-778, 780, 786-789, 802, 804.
supțire; -țiri: 767, 783, 812-813, 817, 819, 823.
supțire; -țiri: 772, 815.
supțire; ~, [*] supțire; ~: 793.
supțire; -țiri: 796.
supțire; -țiri, [k]-țire: 797.
supțire; ~: 799, 827.
sûpțire; -țiri: 800.
supsire; -siri: 801.
supțire; -țiri: 863.
supțire; -țiri: 871.
supțiri; -țiri: 873, 875, 879, 889.
supțiiri; -țiri: 874.
supțiiri; -țiri: 876.
supțire; -țiri: 878.
supțire; -țiri: 883.
supțire: 885.
supțire; -țiri: 891.

(barbă) **ALBĂ**, pl. *„blanche"*

[79]

I. [Întrebare indirectă] Cum zici că este barba cînd tot părul din ea este de culoarea laptelui?
NALR-Olt. pls.1; NALR-Mold.Buc.

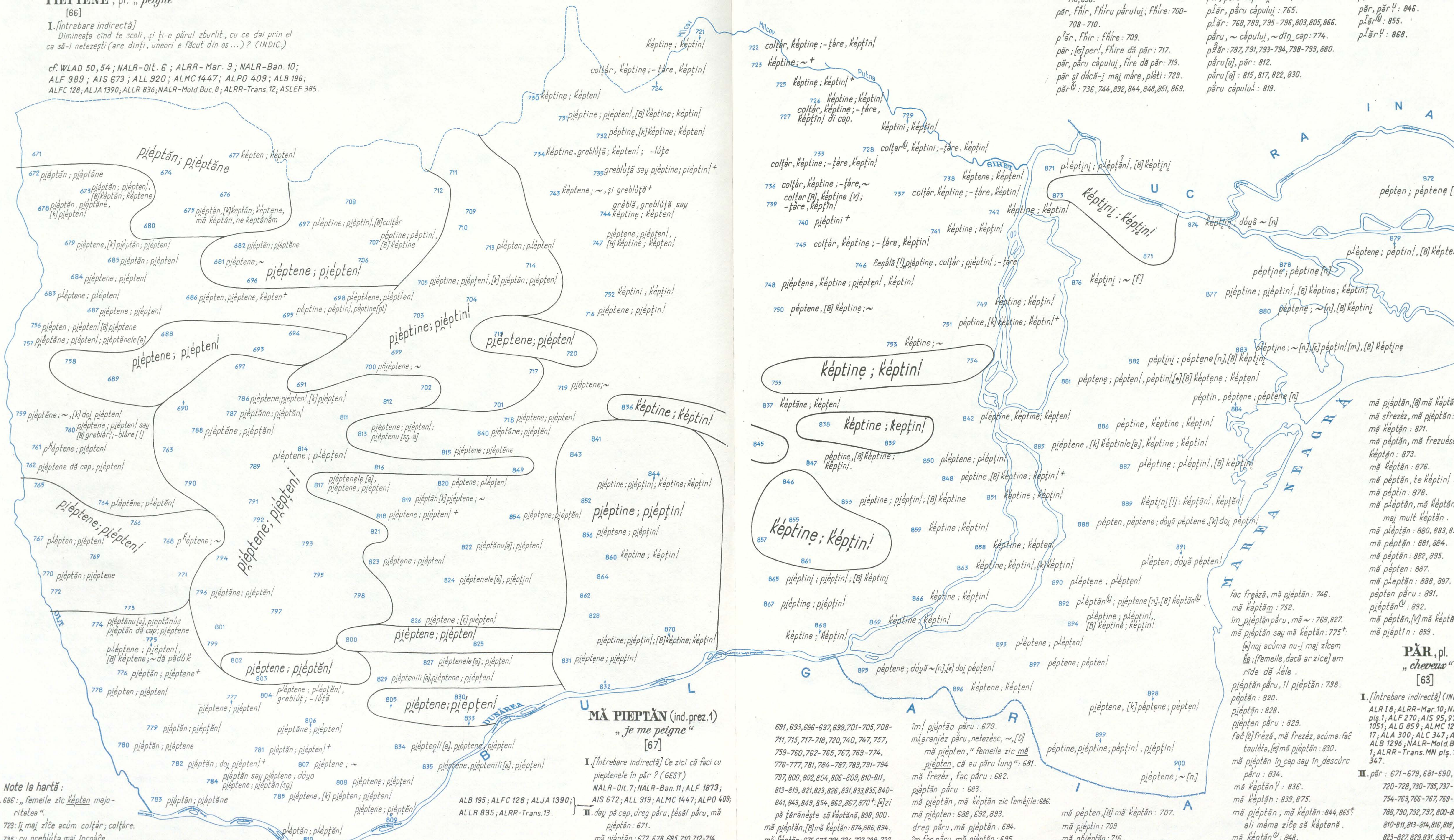
II. álbă; álbe: 671-674, 676, 678-680, 682-713, 715-720, 722-724, 727-729, 732-739, 742-745, 747, 750+: [*] a algit, 752, 754, 756-757, 759-788, 790, 792-794, 798-799, 806-807, 810-817+: bărbi álbe, 818-828, 830-831, 833-835, 837-838, 840, 842-846, 850-854, 859-861, 866, 870, 879, 881, 884-885, 888, 890-891, 893-900.
álbă; álbe, cărúntă: 675.
cărúntă; -rúnte: 677.
cărúntă, álbă: 681.
súră sau álbă; álbe: 714, 832.
álbă; álbi: 721, 740, 882.
bălánă; -láne, álbă; álbe: 725, 730-731, 741, 795, 800, 805, 836, 856.
álbă; álbe: 726, 746, 751, 753, 865, 867, 877, 892.
álbâ; álbe: 748.
bălánă; -láne: 749, 803.
álbă; álbe sau băláne: 755.
cărúntă; bălánă: 758.
álbă; álbe, bălánă; -láne: 789, 841, 849, 857-858, 862-863, 864+: [*] mai mult folosim cuvîntu bălánă, 868.
bălánă; -láne sau álbă; álbe: 791.
álbă; álbe: 796, 804, 871, 875, 883.
álbă; álbe: 797.
álbă; álbe: 801.
álbă; [L] álbe: 802.
bălánă; -láne: 808.
álbă; álbe sau bălánă; -láne: 809.
ĭálbă; álbe: 829+: bárbe álbe.
bălánă; -láne, álbă; álbe: 839.
bălánâ; -láne, álbâ; álbe: 847.
bălánă; -láne, álbă; álbe: 848.
álbă; álbe, bălánă; -láne: 855, 869.
álbâ; álbi: 872, 876.
álbă; álbi: 873, 889.
bălánâ; -láni: 874.
bălánă; bălănĭ; álbă; álbi: 878.
álbă; álbe, [B] bălánă; -láne: 880.
álbă; álbe, [B] bălánă; -láne: 886.
băláie; bălái, [ε] bălăi: 887.

PIEPTENE, pl. „*peigne*"

[66]

I. *[Întrebare indirectă]*
Dimineaţa cînd te scoli, şi ţi-e părul zburlit, cu ce dai prin el ca să-l netezeşti (are dinţi, uneori e făcut din os ...)? (INDIC.)

cf. WLAD 50, 54; NALR-Olt. 6; ALRR-Mar. 9; NALR-Ban. 10; ALF 989; AIS 673; ALL 920; ALMC 1447; ALPO 409; ALB 196; ALFC 128; ALJA 1390; ALLR 836; NALR-Mold. Buc. 8; ALRR-Trans. 12; ASLEF 385.

Note la hartă:

II. 686: „femeile zîc ǩépten majoritatea".
723: îi maį zîĉe acúm colţár; colţáre.
735: cu greblúţa maį încoáĉe.
740: le maį zic şi colţáre.
743: ǩéptenle [sg. a].
751: ǩéptinle [sg. a].
776: feméįile-į zîĉe pieptănúş şî pártea bărbăteáscă - piéptăn.
781: nu zîĉe dóuo piéptene.
782: ~, nu piéptene
818: [!] „ ori cu ţesală "
848: ǩépţin! „se spune pe ţărăneşte".

MĂ PIEPTĂN (ind. prez. 1)

„*je me peigne*"

[67]

I. *[Întrebare indirectă]* Ce zici că faci cu pieptenele în păr? (GEST)
NALR-Olt. 7; NALR-Ban. 11; ALF 1873; AIS 672; ALL 919; ALMC 1447; ALPO 409; ALB 195; ALFC 128; ALJA 1390; ALLR 835; ALRR-Trans. 13.

II. daų pă cap, dreg păru, ţésăl păru, mă piéptăn: 671.
mă piáptăn: 672, 678, 685, 710, 712-714, 735, 756-758, 766, 778-780, 782-783, 788, 790, 795-796, 803, 805, 822, 825, 832, 856.
mă piéptăn: 673, 676, 680, 684, 687, 689-691, 693, 696-697, 699, 701-705, 708-711, 715, 717-718, 720, 740, 747, 757, 759-760, 762-765, 767, 769-774, 776-777, 781, 784-787, 789, 791-794 797, 800, 802, 804, 806-809, 810-811, 813-819, 821, 823, 826, 831, 833, 835, 840-841, 843, 849, 854, 862, 867, 870+: [*] zi pă ţărănéşte să ǩăptănă, 898, 900.
mă piéptăn, [B] mă ǩéptăn: 674, 886, 894.
mă ǩéptăn: 675, 677, 721, 724-727, 729, 732-733, 736-739, 741-742, 745, 748-751, 753-755, 837-838, 842, 845-847, 851, 857-861, 863, 866, 868-869, 874, 885, 889.
îm piéptăn păru: 679.
maranjéz păru, netezésc, ~, [D] mă piépten, „femeile zic mă piépten, că au păru lung": 681.
mă frezéz, fac păru: 682.
piáptăn păru: 683.
mă piéptăn, mă ǩéptăn zic feméįile: 686.
mă piépten: 688, 692, 893.
dreg păru, mă piéptăn: 694.
îm fac păru, mă piéptăn: 695.
piéptăn păru, mă piéptăn: 698, 812.
îm fac freáză, mă phiéptăn: 700.
mă frezéz: 706.
mă pépten, [B] mă ǩéptăn: 707.
mă piéptin: 709
mă phiéptăn: 716.
piéptăn: 719, 761, 801, 824.
mă ǩéptăm: 722, 728.
mă ǩáptăn: 723, 730, 731, 734, 743, 744, 855.
fac freáză, mă piéptăn: 746.
mă ǩáptăm: 752.
îm piéptăn păru, mă ~: 768, 827.
mă piéptăn saų mă ǩéptăn: 775+: [*] noį acúma nu-į maį zîcem ǩe; [femeile, dacă ar zice] am rîde dă ĺele.
piéptăn păru, îl piéptăn: 798.
péptăn: 820.
piéptăn: 828.
piepten păru: 829.
faĉ [2] fréză, mă frezéz, acúma: faĉ tauléta, [б] mă piéptăn: 830.
mă piéptăn în cap saų în descúrc păru: 834.
mă ǩáptăn: 836.
mă ǩéptăn: 839, 875.
mă piéptăn, mă ǩéptăn: 844, 865+: ali máma zîĉe să ǩáptană.
mă ǩéptăn: 848.
mă piéptăn: 850.
îm fac freáza, tauléta, mă piéptăn: 852.
mă piáptăn, [B] mă ǩáptăn: 853.
mă sfrezéz, mă piéptăn: 864.
mă ǩéptăn: 871.
mă péptăn, mă frezuésc: 872.
ǩéptăn: 873.
mă ǩéptăn: 876.
mă péptăn, te ǩéptin!: 877.
mă péptin: 878.
mă piéptăn, mă ǩéptăn: 879+: maį mult ǩéptăn.
mă piéptăn: 880, 883, 890.
mă péptăn: 881, 884.
mă péptăn: 882, 895.
mă pépten: 887.
mă pieptăn: 888, 897.
pépten păru: 891.
piéptăn: 892.
mă péptăn, [V] mă ǩéptăn: 896.
mă piáptîn: 899.

păr; per!: 680, 692-699, 701, 713-716, 718, 898.
păr, fhir, fhíru părului; fhíre: 700-708-710.
piăr, fhir: fhíre: 709.
păr; [б] per!, fhíre dă păr: 717.
păr, păru cápuluį, fíre dă păr: 719.
păr şî dácă-į maį máre, pléti: 729.
păr: 736, 744, 892, 844, 848, 851, 869.
păr: 753, 832, 836, 841.
păr, păru cápuluį: 764, 773.
piăr, păru cápuluį: 765.
piăr: 768, 789, 795-796, 803, 805, 866.
păru, ~ cápuluį, ~ dîn cap: 774.
piăr: 787, 791, 793-794, 798-799, 880.
păru [a], păr: 812.
păru [a]: 815, 817, 822, 830.
păru cápulu!: 819.
păru: 828.
păr: 872.
păr, păr: 846.
piăr: 855.
piăr: 868.

PĂR, pl.

„*cheveux*"

[63]

I. *[Întrebare indirectă]* (INDIC.)
ALR I 8; ALRR-Mar. 10; NALR-Olt. pls. 1; ALF 270; AIS 95, 97; ALL 1051; ALG 859; ALMC 1252; ALW 17; ALA 300; ALC 347; ALCo 712; ALB 1296; NALR-Mold. Buc. MN pls. 1; ALRR-Trans. MN pls. 1; ASLEF 347.

II. păr: 671-679, 681-690, 691, 711, 712, 720-728, 730-735, 737-743, 745-752, 754-763, 766-767, 769-772, 775-786, 788, 790, 792, 797, 800-802, 804, 806, 810-811, 813-814, 816, 818, 820-821, 823-827, 829, 831, 833-835, 837-840, 842-843, 845, 847, 849-850, 852-854, 856-865, 867, 870-871, 873-879, 881-891, 893-897, 899-900.

MĂ LAU (ind. prez. 1) „*je me lave*“

[68]

I. *[D] ziceți (mă) lau ? ; la ce spuneți ?*

NALR-Olt. 8; cf. ALB 193; cf. ALFC 126; ALM 487.

Note la hartă :

II. 671: „să spune numai mă spăl“.
672, 699, 756, 764, 766, 770-771, 774, 778, 781-782, 788, 791-792, 794-803, 805-806, 810, 822, 826, 829-832, 839, 847-849, 854, 858, 860, 861, 866, 870-872, 876, 880, 883-884, 890, 892-893, 895-896, 900: „mă spăl pe cap“.
673: ~ pă corp.
675: ~ în cap.
678: mă spăl.
679, 680, 689: pă cap.
681: „adică mă spăl, fac baie peste tot“.
683: sau fac báie.
684: pe tot córpu.
685: „peste tot corpu sau numai în cap“.
686: „~ în copaie sau fac baie pe tot corpu, mă spăl pe cap“.
687: „~ cînd fac baie“.
688: „~ pe tot corpul cu apă și săpun“.
690: „~ sau mă curățesc, mă spăl pă cap“.
691: „se spală pe corp și cap, face baie“.
692: „mă spăl, fac baie; astea sunt cuvinte vechi!“.
693: „fac baie“: să mă lai și ieu că nu mai poĉ, m-am îmbăcsít dă cărí̂e [= țărînă]!
694: „fac baie“; [R] „se spune și pentru mămăligă“.
695: „fac baie și pe corp, pe cap“.
696: „pe cap“.
697: „mă spăl pînă în brîu“.
700: „nu se zice ca la oraș baie“: mă laud!
701: „fac baie pe tot corpul“.
702: „pe cap; femeile“.
704: „mă spăl, fac baie, pe tot corpul“.
706: „fac baie pe cap“.
707: „mă spăl la cap“.
708: mălái „porumb măcinat“.
711: mă laud! să ne spălắm la capî.
712: mă leșî, „vorbă bătrînească“.
715: pă romînéște, fac báie.
717: „fac baie, mă spăl, pe tot corpul, în albie“.
720: mă lái „turtoi din mălai“, „mă lai „mă spăl la cap“.
728: „numai femeile zic“ m-am lăuút la cap; mă lau, te spelí, n-ai cum să ziĉ álfel.
740: treĉ și te láie!
743: lau să numește un instrumént de cîntát
747: mă lau [zicem] mai rar, mă spăl pe cap.
757: ~ númai la cap.
758: o curățenie pă corp, mă mbăiéz: lăuutúra ie mai țărănească.
759: adică-ș fáĉe báe.
760: îm fag báe „mă spăl în cap“.
761: în cap sau pă corp.
762: „mă spăl pe tot corpul“ sau mă lau númai pă cap.
763: fag báe píste tot, mă lau núma-n cap
765: „fac baie pe tot corpul“.
767, 775: ~ m-am spălát pă cap; fac báie „mă spăl pe tot corpul“.
768: ~, fag báe péste tot, [k] mă spăl pă cap.
769: ~ pă cap sau mă spăl, da mă lau [se zice].
772: ~, mă spăl péste tot.
773: ~, te spelí cu apă pă cap, [iar] cîn te dăzbrái dă tot - te scalz sau faj báe.
776: ~, or dă m-aș spălá pă cap... ca să zîc mai répede.
777: să spálă pă cap.
780: mă cúrăț pă corp, mă lau pă cap.
783: ~ pă cap sau mă spăl pă cap.
784: o spăláre pă cap.
785: cîn să spálă pă cap.
786: „baie pe cap sau pe corp“.
787: „fac baie pe cap“.
789: „se curăță pe cap și pe corp, nu pe mîini“
790: „se curăță pe cap“.
793: „mă spăl pe față și pe corp“.
804: te lai pă cap.
807: „numai pe cap“.
808: „mă spăl în albie pe cap“.
809: „dau cu apă pe cap“.
811, 819, 823, 824: [= fac baie].
812: „nu zicem fac baie“; [*] mă lai: faj báie, mălăiu ie dă mămăligă.
813: acúm să spúne báie, „înainte se spunea“ mă lai, pă cap sau pă tot córpu.
814: [*] „așa [= mă lau] zic femeile, astea mai rămase în urmă“.
816: „pe cap“: mă lau „e o vorbă mai d-a-ndoásele“ [B], [R] mă lai.
817: sau îm fag báie, da mai pă veḱíme mă lau.
820: acú-i vórba dă báie
821: [= mă spăl pe cap, dar] îș fag bae [σ].
825: [= mă spăl pe cap, dar] să scáldă [σ].
827: ne lăm [4] sau ne scăldắm.
828: ásta cînd ierám mai mici, „acuma s-a schimbat, se zice fac baie-n cap“.
833: [= mă spăl pe cap sau fac baie în albie].
834: [= mă spăl pe cap, dar] mă scald.
840: cîn ne spălắm la cap.
842: fac báie la cap.
843: cîn te baĝ în álbie.
844: a, cîn să spălá la cap
846: în loc să zică mă spăl în cap.
850: niĉ pă máma n-am auzít-o.
851: mă spăl, la noi nu să uobijnuiéște mă lai.
853: adică te spelí, da nu la noi în comúnă.
855: „fac baie pe tot corpul“.
862: să zíĉe că fáĉe baie núma-n cap.
864: cîm mă spăl la cap.
867: cîn faĉ báie la cap.
869: mă spăl la cap.
875: cîn să spálă la cap.
882: „fac baie pe tot corpul“.
887: „moldovenii zic; bătrînii noștri n-au spus, eu n-am auzit; noi ne cam potrivim cu muntenii la grai“.
891: se spune mă spăl la cap“.
894: „numai la cap; mai zice astea bătrîne“.
897: „la noi nu se zice; se zice în Banat“.
898: „am auzit vorba asta la olteni: mă lau, m-am lăiát“.

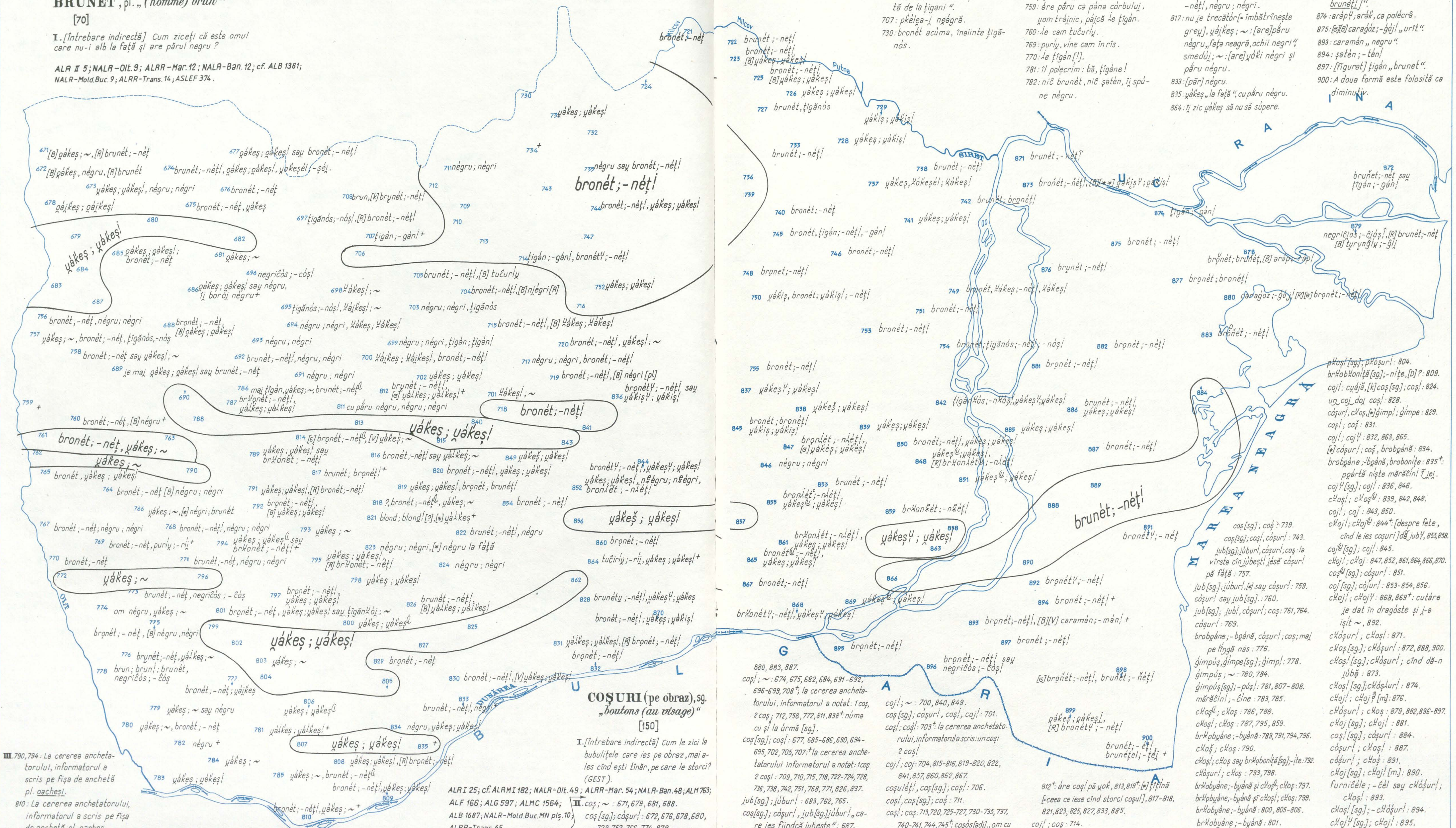
III. 674: [Subiectul precizează că în localitatea vecină Corbi se spune „mă leșî cu apă și săpun“]
832: întrebarea directă a fost pusă cu forma mă lau.
863: Paradigma verbului, incompletă, a fost obținută cu dificultate.

BRUNET, pl. „(homme) brun"

[70]

I. [întrebare indirectă] Cum ziceți că este omul care nu-i alb la față și are părul negru ?

ALR II 5; NALR-Olt. 9; ALRR-Mar. 12; NALR-Ban. 12; cf. ALB 1361; NALR-Mold.Buc. 9; ALRR-Trans. 14; ASLEF 374.

Note la hartă:

II. 686: „boroị îi vorbă împrumutată de la țigani".
707: pk'élea-i neágră.
730: bronét acúma, înaiinte țigănós.
734: îị maị zîcem și bocălăụ sau țigănós [!]
759: áre păru ca pána córbuluị, uom trăịnic, páịcă ịe țigán.
760: ịe cam tucúriụ.
769: puríụ, vine cam în rîs.
770: ịe țîgán [!].
781: îl polecrím: bă, țîgáne!
782: nicî brunét, nicî șatén, îị spúne négru.
812: ụáịk'eș: „mai negru ca bronét"; negricós; -cóș!, [*] bronét; -néț!, négru; négri.
817: nu ịe trecătór [= îmbătrînește greụ], ụáịk'eș; ~: [are] păru négru „fața neagră, ochii negri"; smedúị; ~: [are] ụók'i négri și păru négru.
833: [păr] négru.
835: ụák'eș „la fața", cu păru négru.
864: îị zic ụák'eș să nu să súpere.
871: „eu zic brunéț!; [subiectul recunoaște, însă, drept corectă forma brunéț!]".
874: aráp; arák', ca polécră.
875: [G][B] caragóz; -gój! „urît".
893: caramán „negru".
894: șatén; -tén!
897: [figurat] țigán „brunet".
900: A doua formă este folosită ca diminutiv.

III. 790, 794: La cererea anchetatorului, informatorul a scris pe fișa de anchetă pl. oacheși.
810: La cererea anchetatorului, informatorul a scris pe fișa de anchetă pl. oacheș.
821: A se compara cu răspunsul la întrebarea [72].

COȘURI (pe obraz), sg. „boutons (au visage)"

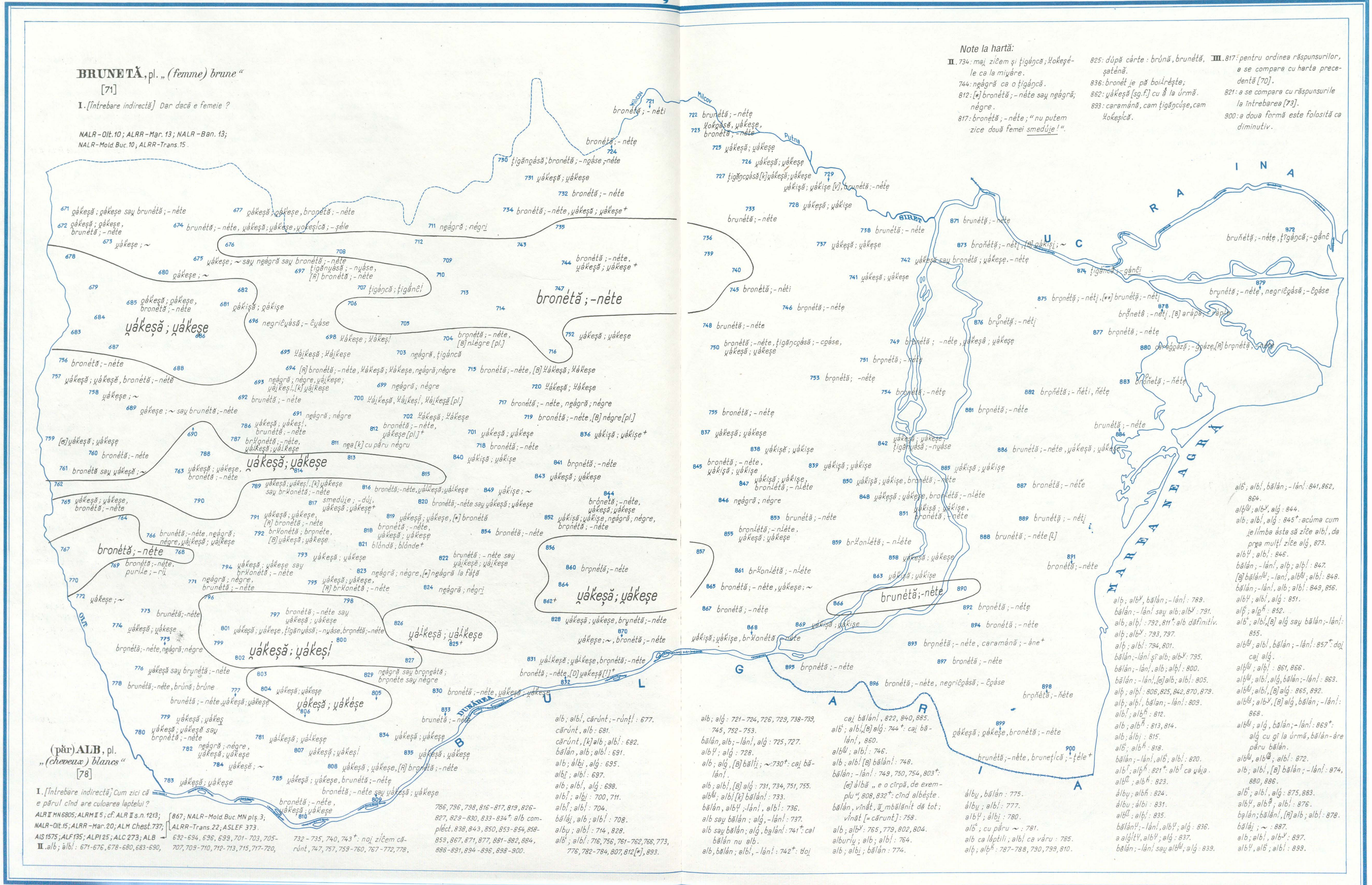
[150]

I. [întrebare indirectă] Cum le zici la bubulițele care ies pe obraz, mai ales cînd ești tînăr, pe care le storci? (GEST).

ALR I 25; cf. ALRM I 182; NALR-Olt. 49; ALRR-Mar. 54; NALR-Ban. 48; ALM 763; ALF 166; ALG 597; ALMC 1564; ALB 1687; NALR-Mold.Buc. MN plș. 10; ALRR-Trans. 65.

II. coș; ~ : 671, 679, 681, 688.
coș [sg.]; cóșur! : 672, 676, 678, 680, 729, 752, 766, 774, 878.
cóșur!; coș : 673, 721, 767, 770, 773, 775, 777, 779, 782, 830, 875, 877, 880, 883, 887.
coș!; ~ : 674, 675, 682, 684, 691-692, 696-699, 708+; la cererea anchetatorului, informatorul a notat: 1 coș, 2 coș; 712, 758, 772, 811, 838+: núma cu și la úrmă [sg.].
coș [sg.]; coș! : 677, 685-686, 690, 694-695, 702, 705, 707: + la cererea anchetatorului informatorul a notat: 1 coș 2 coși : 709, 710, 715, 718, 722-724, 728, 736, 738, 742, 751, 768, 771, 826, 837.
jub [sg.]; júbur! : 683, 762, 765.
coș [sg.]; cóșur!, jub [sg.] júbur! „care ies fiindcă iubește": 687.
jub [sg.]; jub! : 689, 756, 763.
coș!; ~ : 693.
coj!; ~ : 700, 840, 849.
coș [sg.]; cóșur!, coș!, coj! : 701.
coș!; coș! : 703+: la cererea anchetatorului, informatorul a scris: un coși 2 coș!
coj!; coj : 704, 815-816, 819-820, 822, 841, 857, 860, 862, 867.
coșuléț!, coș [sg.]; coș! : 706.
coș!, coș [sg.]; coș : 711.
coș!; coș : 713, 720, 725-727, 730-735, 737, 740-741, 744, 745+: coșós [adj.] „om cu coșuri pe obraz", 746+: cînd ịéșt! tînăr, de daị în jub; 747-750, 753-755, 812+: áre coș! pă ụok', 813, 819+: [*] țîțînă [= ceea ce iese cînd storci coșul], 817-818, 821, 823, 825, 827, 833, 885.
coj!; coș : 714.
coș [sg.]; cójur! : 717.
coj! dă fáță; coj : 719.
coș [sg.]; coș : 739.
coș [sg.]; coș!, cóșur! : 743.
jub [sg.]; júbur!, cóșur!; coș: la vîrsta cîn iúbeșt! ịésĕ cóșur! pă fáță : 757.
jub [sg.]; júbur!, [*] sau cóșur! : 759.
cóșur! sau jub [sg.] : 760.
jub [sg.]; jub!, cóșur!; coș : 761, 764.
cóșur! : 769.
brobọáne; -bọánă, cóșur!; coș; maị pe lîngă nas : 776.
gimpúș, gimpe [sg.]; gimp! : 778.
gimpúș; ~ : 780, 784.
gimpúș [sg.]; -púș! : 781, 807-808.
mărăcîn!; -cîne : 783, 785.
cuoș; cuoș : 786, 788.
cuoș!; cuoș : 787, 795, 859.
bruobụáne; -bụánă : 789, 791, 794, 796.
cuoș; cuoș : 790.
cuoș!; cuoș sau bruobonítă [sg.]; -ịte : 792.
cuóșur!; cuoș : 793, 798.
bruobụáne; -bụánă și cuoș; cuoș : 797.
bruobụáne; -bụánă și cuoș!; cuoș : 799.
bruobụáne; -bụánă : 800, 805-806.
bruobụánẹ; -bụánă : 801.
bruobụánă [sg.]; -bụánẹ : 802.
brobụáne; -bụánă : 803, 810.
puoș! [sg.]; puóșur! : 804.
bruobuoníță [sg.]; -nițe, [D]? : 809.
coj!; cuájă, [k] coș [sg.]; coș! : 824.
un coj doị coș! : 828.
cóșur!; cuoș, [*] gimp!; gimpe : 829.
coș!; coș : 831.
coj!; coj : 832, 863, 865.
[*] cóșur!; coș, brobọánă : 834.
brobọáne; -bọánă, broboníțe : 835+: pọártă niște mărăcîn! î ieị.
coj [sg.]; coj! : 836, 846.
cuoș!; cuoș : 839, 842, 848.
coj!; coj : 843, 850.
cuoj!; cuoj : 844+: [despre fete, cînd le ies coșuri] dă jub, 855, 858.
coj [sg.]; coj! : 845.
cuoj!; cuoj : 847, 852, 861, 864, 866, 870.
coș [sg.]; cóșur! : 851.
coj [sg.]; cójur! : 853-854, 856.
cuoj!; cuoj : 868, 869+: cutáre ịe dat în dragóste și ị-a ișít ~, 892.
cuóșur!; cuoș! : 871.
cuoș [sg.]; cuóșur! : 872, 888, 900.
cuoș! [sg.]; cuóșur!; cînd dă-n júbă : 873.
cuoș! [sg.]; cuóșur! : 874.
cuoj!; cuoj [m]: 876.
cuóșur!; cuoș : 879, 882, 896-897.
cuoj [sg.]; cuoj! : 881.
coș! [sg.]; cóșur! : 884.
cóșur!; cuoș! : 887.
cóșur!; cuoș : 891.
cuoj [sg.]; cuoj! [m.] : 890.
furnicéle; -cél sau cuóșur!; cuoș! : 893.
cuoș! [sg.]; -cuóșur! : 894.
cuoj [sg.]; cuoj! : 895.
cuoș!; ~ [m.] : 898.
cuoj [sg.]; cuoj! [m.], [E] cóșur! : 899.

MUNTENIA ȘI DOBROGEA

BLOND, pl „*(homme) blond*“

[72]

I. *[întrebare indirectă] Cum ziceți că e omul care nu e „brunet“ și are părul galben?*

ALR II 6; cf. WLAD 2, 10, 18, 26, 34, 42; NALR-Olt. 11; ALED 25; NALR-Mold. Buc. 11; ALRR-Trans. 16; ASLEF 373.

BLONDĂ, pl. „*(femme) blonde*“

[73]

I. *[Întrebare indirectă] Dar dacă e femeie?*

NALR-Olt. 12; NALR-Mold. Buc. 12; ALRR-Trans. 17.

II. plăvíță; -vițe: 671, 678-679.
bălánă; -láne, plăvíță; -vițe, [R] blóndă, blónde: 672.
bălánă; -láne: 673, 684-686, 689, 703, 705, 723, 758-759, 762-765, 767, 769-770, 772+ tot cu păru gálben, 780-781, 783-784, 786, 788-789, 791, 793, 796, 800, 806-807, 813-817, 819-821, 824-825, 827-828, 831, 835-836, 843, 859, 863.
blóndă; blónde, bălánă; -láne: 674, 839.
bălánă; -láne, blóndă; blónde: 675, 704, 756+: cum să spun, prea spălucíte, 771, 823, 842.
blóndă; blónde: 676, 682-683, 687-688, 690, 692, 696, 699, 701-702, 706, 708-714, 716, 724, 727, 730-735, 737-738, 742-744, 747-749, 751, 754, 766+: cu hăsu gálben, 778, 782, 811, 818, 830, 834, 837, 840-841, 849-851, 853-854, 856, 860, 862, 864, 869, 881, 885-888, 890-891, 893-894, 896-898, 900.
bălánă; -láne, bălá̦je, blóndă; blónde: 677.
álbă; álbe: 680.
[ε] ĭ̦ cu păru gálben: 681.
[R] blóndă; blónde, [V] gălbenă; gálbene: 691.
gálbenă; gálbene: 693, 715.
bălánă; -láne: 694.
gălbúță la fáță, [D] blóndă; blónde: 695.
cam spînéticã: 697.
blóndă, álbă; álbe: 698.
bălánă; -láne: 700.
cărúntă; -rúnte: 707.
álbă: 717.
castaní̦e; -nii̦, blónde [pl]; blóndă, „mai băláne cu ochii verzi, albaștri, sînt cu părul făcut“: 718.
blóndă; blónde, álbă; álbe: 719.
bélă; béle: 720.
bălánă; -láni: 721.
bălánă; -láne: 722, 728, 755, 799, 804, 846.
blóndă; blónde, bălánă; -láne; și la vin se zícĕ: vin bălán, nu alb: 725.
blóndă; blonzi, [k] blónde: 726.
blóndă; blónde, [B] bălá̦je; ~: 729.
bălí̦e; ~, bălánă; -láne: 736.
bélă; béle: 739.
bălá̦je: -lă̦i: 740.
[B] roșcodéncă; -dáne, [T] blóndă; blonzi: 741.
roá̦jbă; roá̦jbi: 745.
blóndă; blónde: 746, 750, 855, 865, 867.
bălá̦je; -lăi̦: 752.
blóndă; blónde, [k] bloánde: 753.
bălánă; -láne, bljóndă; bljónde: 757.
bălánă la fáță; -láne, [R] blóndă; blónde: 760+: ácu-i̦ spune blóndă.
spélbă; spélbe: 761, 768, 803.
blóndă; blónde, bălánă: 773+: blóndă, dac-ar fi mai̦ bălánă.
bălánă la fáță; -láne: 774.
spélbă; spélbe, blóndă; blónde: 775.
roșcodánă; -dáne, bălánă; -láne: 776.
bljóndă; bljónde: 777.
bălánă; -láne, álbă; álbe: 779.
álbă sau bălánă; -láne: 785.
blˣóndă; blˣónde sau̦ bălánă; -láne: 787.
bălánă; -láne, [R] blᵘóndă; blˣónde: 790.
spélbă; spélbe, [*] bălánе: -láne: 792.
bluóndă; bluónde sau̦ bălánă; -láne: 794.
bălánă; -láne, blᵘóndă; blˣónde: 795.
bălánă; -láne, blˣóndă; bluánde: 797.
bălánă; -láne, spélbă; spélbe: 798.
bélă; béle, bălánă; -láne, spélbă; spélbe: 801.
spélbă; spélbe, bălánă; -láne: 802.
spélbă; spélbe, bljóndă; bljónde: 805.
spélbă; spélbe, bălánă; -láne, [ɞ] bljóndă; bljónde: 808+: spélbă „foarte deschis“.
bălánă; -láne sau bélă; béle: 809.
bloándă; bluánde, [B] bălánă; -láne, smádă; smáde: 810.
bălánă; -láne, [*] blóndă; blónde: 812.
blondínă; blónde: 822.
bălánă; -láne, bleóndă; bleónde: 826.
bélă; béle: 829, 838.
blóndă; blonzi: 832.
bleóndă; bleónde: 833.
steálbă; stiélbe, blˣóndă; blˣónde: 844.
bălăi̦uáră; -i̦uáre: 845.
blóndă; blónde, bălánă; -láne: 847.
biélă; biéle, blˣóndă; blˣónde: 848.
spélbă; spélbă, blóndă; blónde: 852.
róibă; róibe, roșcodánă; -dáne: 857.
álbă; álge, [k] álbe, bălánă; -láne: 858.
bălánă; -láne: 861.
blóndă; blónde, bălá̦je; -lă̦i: 866.
blˣóndă; blˣónde: 868.
blˣóndă; blˣónde; bắlă; bắle; 870.
blóndă; blónde: 871.
blóndă; blónde, rᵘoșcovánă; -váne: 872.
blóndă; blondi̦: 873, 876.
blóndâ; blóndi̦: 874.
blᵘóndă; blˣónde: 875.
blóndă; blónde, [*] bałánă: 877+: bălá̦je „cu părul blond spre alb; blondínă“.
blóndă; blónde: 878, 892, 895.
bałánă; -láne, blóndă; blónde: 879.
bălánă; -láne, [R] blóndă; blónde: 880.
blóndă; blóndi: 882.
blóndă; blónde, [B] bałánă; -láne: 883.
álbă; álbe, [ɞ] blóndă; blónde: 884.
blóndă; blóndi̦: 889.
blóndă; blónde, bălănúță; -núțe, [R] blondínă; -díne: 899.

Note la hartă:

II. 680: „acuma să spune și blond“.
681: „i̦e păru galben de tot“.
697: dácă avea păru cam gálbin.
750: um fel de jidáni aşá cu fáța smeádă.
758: sau̦ pric, dácă áre cẽva péte
759: cu păru gálben.
764: róșu la fáță.
769: i̦e făcút bᵘíńe.
772: i̦e cu păru gálben; au̦ ~ ~:
775: nu prea zícẽ bălán.
778: acușíca [se spune] blónd.
810: pă romînéște.
816: [*] bălán; -láni.
817: i̦e yoki turkéji și păru gálben.
828: nu spúne álbᵘ.
833: cáre-i̦ prea alb noi̦-i spúnem: măi̦ rói̦bule.
834: alb „la fáță“.
835: bălán „la fáță“; cu păru gálben [k] gălbúi̦, „că galben chiar nu poa să fie“.
874: bălán, polécră.
899: bălánᵘ; -láni „galben“.

III. 872: Subiectul dă și forma roș-cᵘován; -váni.
878: Subiectul scrie: blond; blonzi.
882: rᵘoșcován; -váni [cu pigment roșu în obraz, cu părul galben].
884: [ɞ] cîte úni mai̦ zícẽ blond; blonzi.
887: Subiectul afirmă că îi vine mai ușor să rostească blondi.

(păr) CREȚ, pl. „(cheveux) frisés“
[76]

I. [întrebare indirectă] Cum e părul care nu e drept, lins, ci-i așa ... parcă în valuri ?

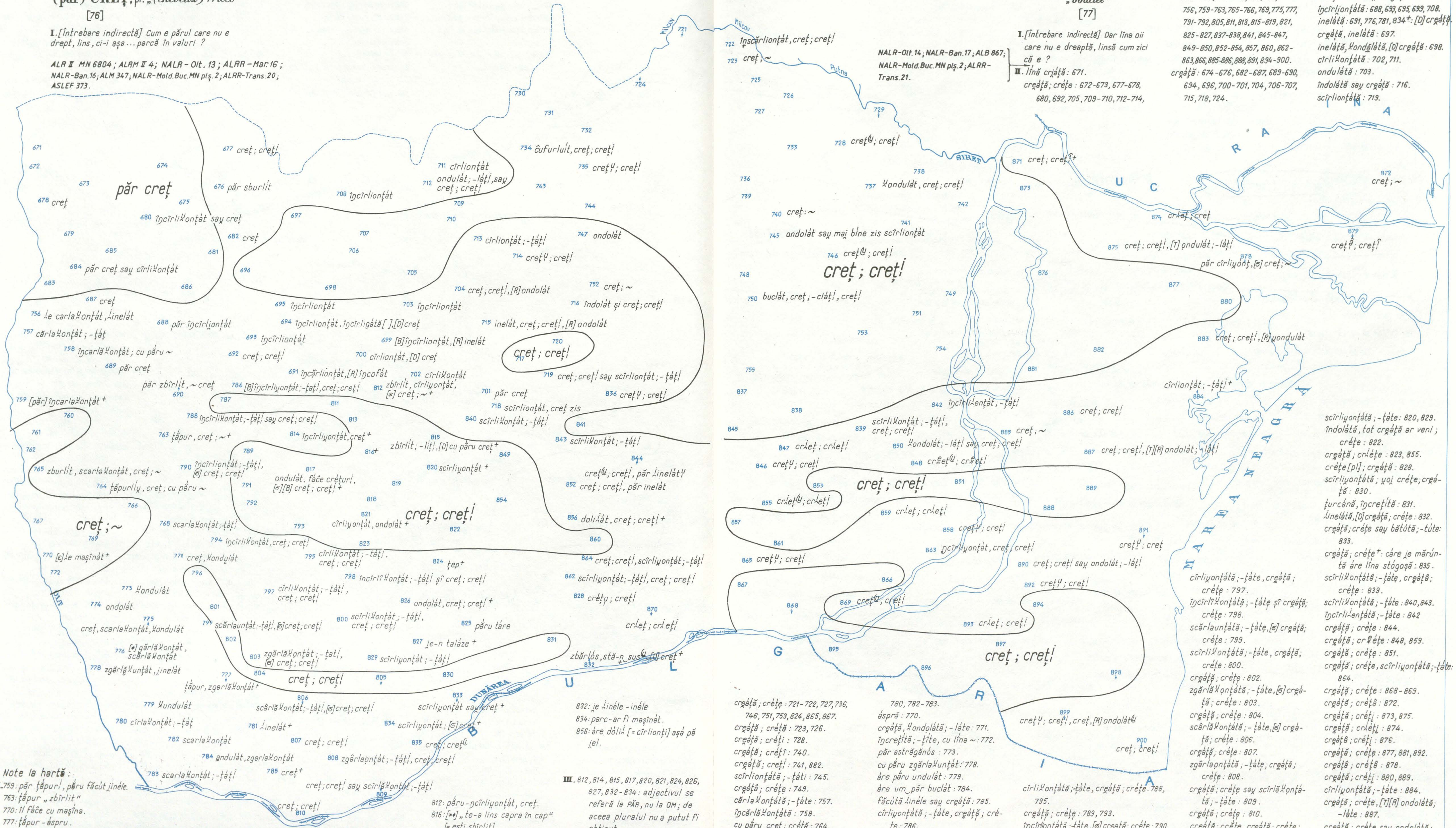
ALR II MN 6804 ; ALRM II 4; NALR - Olt. 13 ; ALRR - Mar. 16 ; NALR-Ban. 16; ALM 347; NALR-Mold. Buc. MN plș. 2; ALRR-Trans. 20 ; ASLEF 373.

CREAȚĂ, pl. „bouclée“
[77]

NALR-Olt. 14; NALR-Ban. 17; ALB 867; NALR-Mold. Buc. MN plș. 2; ALRR-Trans. 21.

I. [întrebare indirectă] Dar lîna oii care nu e dreaptă, linsă cum zici că e ?

II. lînă criáță : 671.
creáță ; créțe : 672-673, 677-678, 680, 692, 705, 709-710, 712-714, 717, 720, 725, 729-735, 737-739, 742-744, 747-748, 750, 752, 754-756, 759-763, 765-766, 769, 775, 777, 791-792, 805, 811, 813, 815-819, 821, 825-827, 837-838, 841, 845-847, 849-850, 852-854, 857, 860, 862-863, 866, 885-886, 888, 891, 894-900.
creáță : 674-676, 682-687, 689-690, 694, 696, 700-701, 704, 706-707, 715, 718, 724.
încîrlionțátă, [*] creáță : 679.
lînă țurcánă sau stógoșe : 681.
încîrlionțátă : 688, 693, 695, 699, 708.
inelátă : 691, 776, 781, 834+: [D] creáță.
creáță, inelátă : 697.
inelátă, ondălátă, [D] creáță : 698.
cîrlionțátă : 702, 711.
ondulátă : 703.
îndolátă sau creáță : 716.
scîrlionțátă : 719.

creáță ; créțe : 721-722, 727, 736, 746, 751, 753, 824, 865, 867.
creáță ; créță : 723, 726.
creáță ; créți : 728.
creáță ; créțî : 740.
creáță ; creți : 741, 882.
scîrlionțátă ; -țáti : 745.
creáță ; créțe : 749.
cărlaonțátă ; -țáte : 757.
încărlăonțátă : 758.
cu păru creț ; créță : 764.
creáță, cu păru creț : 767.
scarlaonțátă ; -țáte : 768, 774, 780, 782-783.
áspră : 770.
creáță, ondolátă ; -láte : 771.
încrețítă ; -țíte, cu lîna ~ : 772.
păr astrăgănós : 773.
cu păru zgărlaunțát : 778.
áre păru undulát : 779.
áre um păr buclát : 784.
făcútă inéle sau creáță : 785.
cîrliuonțátă ; -țáte, creáță ; créțe : 786.
creáță ; créțe : 787, 801, 836, 856, 858, 861, 870.
cîrlionțátă ; -țáte, creáță ; créțe : 788, 795.
creáță ; créțe : 789, 793.
încîrlionțátă ; -țáte, [σ] creáță ; créțe : 790.
creáță ; créțe : 794.
creáță ; créțe : 796, 871, 879, 883.
cîrliuonțátă ; -țáte, creáță ; créțe : 797.
încîrlîonțátă ; -țáte și creáță ; créțe : 798.
scărlaunțátă ; -țáte, [σ] creáță ; créțe : 799.
scîrlionțátă ; -țáte, creáță ; créțe : 800.
creáță ; créțe : 802.
zgărlăonțátă ; -țáte, [σ] creáță ; créțe : 803.
creáță ; créțe : 804.
scârlăonțátă ; - țáte, [σ] creáță ; créțe : 806.
creáță ; créțe : 807.
zgârlaonțátă ; -țáte ; creáță ; créțe : 808.
creáță ; créțe sau scîrlăonțátă ; -țáte : 809.
creáță ; créțe : 810.
creáță ; créțe, creáță ; créțe : 812.
creáță ; [două oi] cu lîna ~ ; créțe : 814.
scîrliuonțátă ; - țáte : 820, 829.
îndolátă, tot creáță ar veni ; créțe : 822.
creáță ; criéțe : 823, 855.
créțe [pl] ; creáță : 828.
scîrliuonțátă ; uoi créțe ; creáță : 830.
țurcánă, încrețítă : 831.
inelátă, [D] creáță ; créțe : 832.
creáță ; créțe sau bătútă ; -túte : 833.
creáță ; créțe+ : cáre ie mărúntă áre lîna stógoșă : 835.
scîrlionțátă ; - țáte, creáță ; créțe : 839.
scîrlionțátă ; - țáte : 840, 843.
încîrliențátă ; - țáte : 842
creáță ; créțe : 844.
creáță ; criéțe : 848, 859.
creáță ; créțe : 851.
creáță ; créțe, scîrliuonțátă ; -țáte : 864.
creáță ; créțe : 868-869.
creáță ; créță : 872.
creáță ; créți : 873, 875.
creáță ; criéți : 874.
creáță ; créți : 876.
creáță ; créțe : 877, 881, 892.
creáță ; créță : 878.
creáță ; créți : 880, 889.
cîrliuonțátă ; - țáte : 884.
creáță ; créțe, [T][R] ondolátă ; -láte : 887.
creáță ; créțe sau ondolátă ; -láte : 890.
creáță ; créțe : 893.

Note la hartă :

II. 759: păr țăpuri, păru făcut inéle.
763: țăpur „zbîrlit“
770: îl fáce cu mașína.
777: țăpur - áspru.
781: áre um păr ~
785: ũ păr frumós, tot așá inéle, creț.
812: păru-ncîrliuonțát, creț.
816: [**] „te-a lins capra în cap“ [= ești sbîrlit]
824: șáde păru țep, țepós ; [D] creț, îndolát.
832: ie inéle - inéle
834: parc-ar fi mașinát.
856: áre dóli [= cîrlionți] așá pă iel.

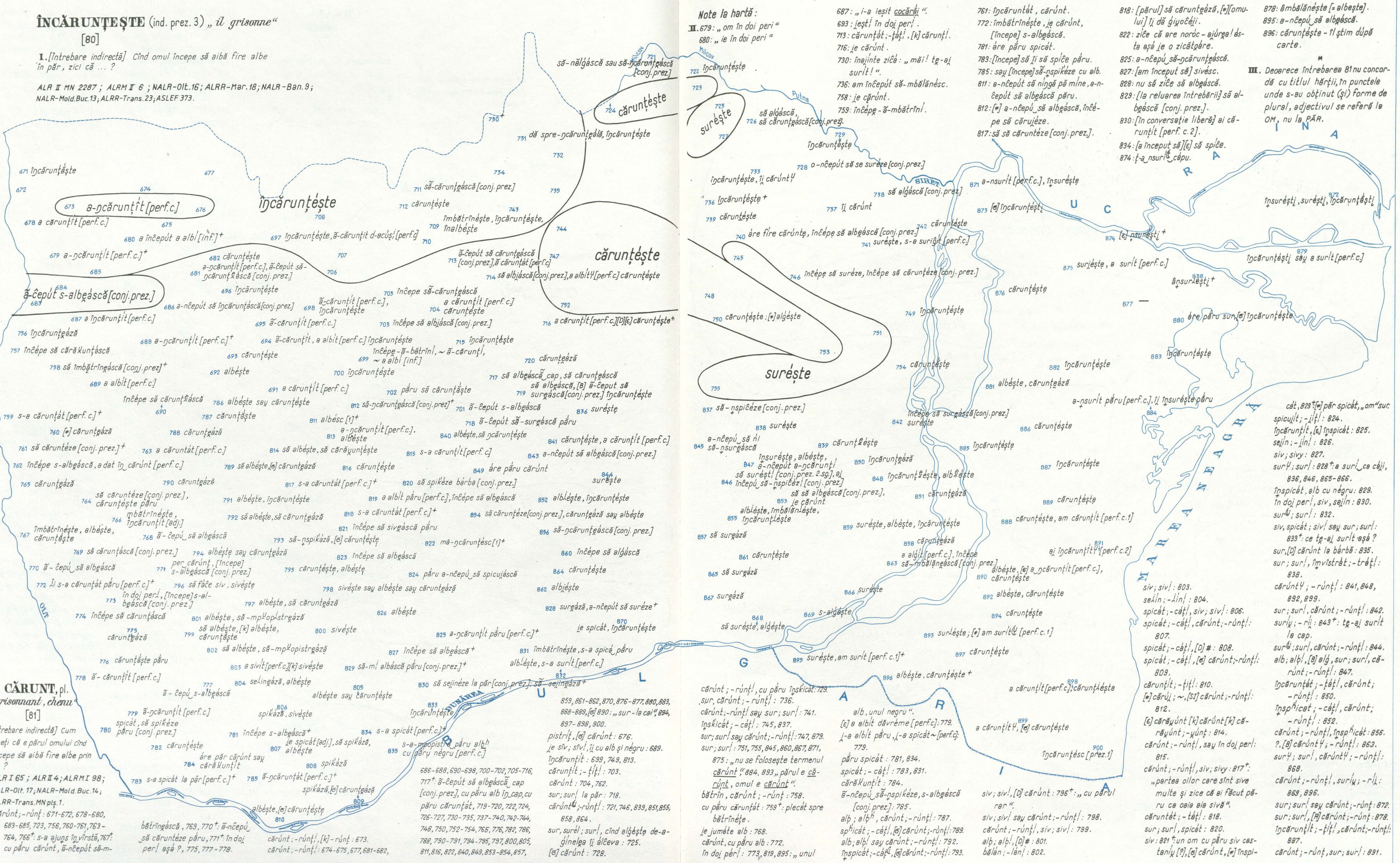
III. 812, 814, 815, 817, 820, 821, 824, 826, 827, 832-834 : adjectivul se referă la PĂR, nu la OM ; de aceea pluralul nu a putut fi obținut.
871: -î este variantă a lui -i, nu a lui -î.

ÎNCĂRUNȚEȘTE (ind. prez. 3) „il grisonne“

[80]

I. [Întrebare indirectă] Cînd omul începe să aibă fire albe în păr, zici că ... ?

ALR II MN 2287 ; ALRM II 6 ; NALR-Olt. 16 ; ALRR-Mar. 18 ; NALR-Ban. 9 ; NALR-Mold. Buc. 13 ; ALRR-Trans. 23 ; ASLEF 373.

Note la hartă :

II. 679: „om în doi peri“
680: „ie în doi peri“
687: „i-a ieșit cocărăi“.
693: ieșți în doi peri.
713: căruntát; -țáți, [k] cărunți.
716: ie cărúnt.
730: înainte zicá: „măi! te-ai surit!“.
736: am începút să-mbălănésc.
758: ie cărúnt.
759: încépe -ă-mbătrîní.
761: încăruntát, cărúnt.
772: îmbătrînéște, ie cărúnt, [începe] s-albeáscă.
781: áre păru spicát.
783: [începe] să îi să spiće păru.
785: sau [începe] să-nspikéze cu alb.
811: a-ncepút să ningă pă mine, a-ncepút să albeáscă păru.
812: [*] a-ncepú să albeáscă, încépe să căruiéze.
817: să să căruntéze [conj. prez.].
818: [părul] să cărunteázä, [*] [omului] îi dă giuocéii.
822: zice că are noróc – aiúrea! ásta așá ie o zicătoáre.
825: a-ncepú să-ncărunțeáscă.
827: [am început să] sivésc.
828: nu să zice să albeáscă.
829: [la reluarea întrebării] să albeáscă [conj. prez.].
830: [în conversație liberă] ai cărunțit [perf. c. 2].
834: [a început să] [ε] să spiće.
874: ț-a nsurit capu.
878: âmbălănéște [= albește].
895: a-ncepú să albeáscă.
896: cărunțéște – îl știm dúpă carte.

*

III. Deoarece întrebarea 81 nu concordă cu titlul hărții, în punctele unde s-au obținut (și) forme de plural, adjectivul se referă la OM, nu la PĂR.

CĂRUNT, pl. „grisonnant, chenu“

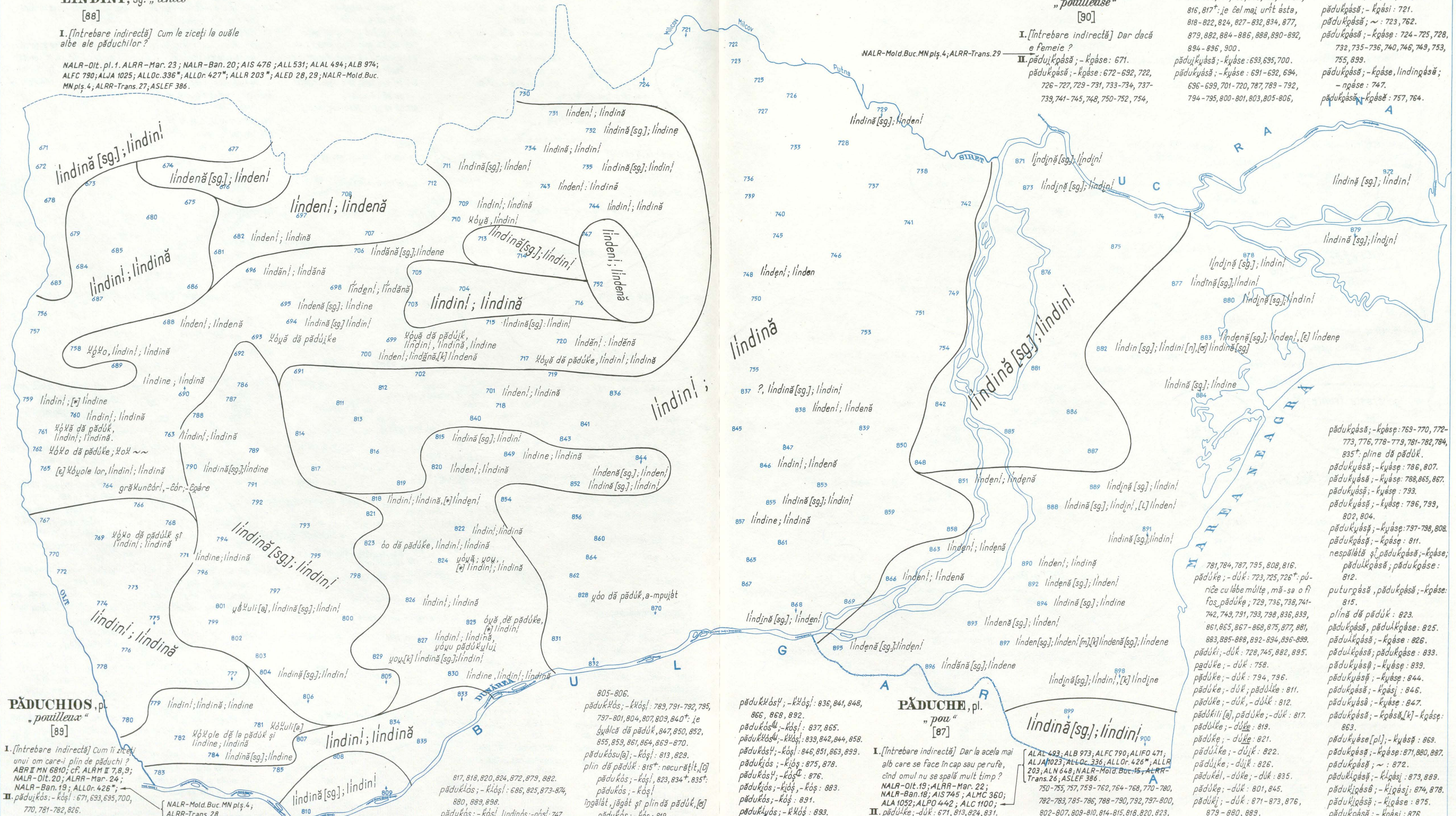
[81]

I. [Întrebare indirectă] Cum ziceți că e părul omului cînd începe să aibă fire albe prin el ?

ALR I 65 ; ALR II 4 ; ALRM I 98 ; NALR-Olt. 17 ; NALR-Mold. Buc. 14 ; ALRR-Trans. MN pls. 1.

II. cărúnt; -rúnț: 671-672, 678-680, 683-685, 723, 756, 760-761, 763-764, 766+: s-a ajuns în vîrstă, 767+: cu păru cărúnt, ă-ncepút să-mbătrîneáscă, 769, 770+: ă-ncepú să căruntéze păru, 771+: în doi peri așá ?, 775, 777-778.

cărúnt; -rúnți, [k] -rúnț: 673.
cărúnt; -rúnți: 674-675, 677, 681-682, 686-688, 690-698, 700-702, 705-716, 717+: ă-cepút să albeáscă cap [conj. prez.], cu păru alb în cap, cu păru căruntát, 719-720, 722, 724, 726-727, 730-735, 737-740, 742-744, 748, 750, 752-754, 765, 776, 782, 786, 788, 790-791, 794-795, 797, 800, 805, 811, 816, 822, 840, 849, 853-854, 857, 859, 861-862, 870, 876-877, 880, 883, 888-889, [σ] 890: „sur - la cai“, 894, 897-898, 900.
pistrit, [σ] cărúnt: 676.
ie sîv; sîvi, îi cu alb și négru: 689.
încărunțít: 699, 749, 813.
cărunțít; -țíți: 703.
cărúnt: 704, 762.
sur; suri la păr: 718.
cărúnt; -rúnți: 721, 746, 839, 851, 855, 858, 864.
sur, surél; suri, cînd algéște de-a ginelea îi álceva: 725.
[σ] cărúnt: 728.
cărúnt; -rúnți, cu păru înskicát: 729.
sur, cărúnt; -rúnți: 736.
cărúnt; -rúnți sau sur; suri: 741.
înskicát; -cáți: 745, 837.
sur; suri sau cărúnt; -rúnți: 747, 879.
sur; suri: 751, 755, 845, 860, 867, 871, 875: „nu se folosește termenul cărúnt“, 884, 893 „părul e cărúnt, omul e cărúnt“.
bătrîn, cărúnt; -rúnț: 758.
cu păru căruntát: 759+: plecát spre bătrînéțe.
ie jumáte alb: 768.
cărúnt, cu păru alb: 772.
în doi péri: 773, 819, 895: „unul alb, unul negru“.
[ε] a albít dăvréme [perf. c.]: 779.
i-a albít păru, i-a spicát ~ [perf. c.]: 779.
păru spicát: 781, 834.
spicát; -cáți: 783, 831.
cărăuntít: 784.
ă-ncepú să-nspikéze, s-albeáscă [conj. prez.]: 785.
alb; albh, cărúnt; -rúnți: 787.
sphicát; -cáți, [σ] cărúnt; -rúnți: 789.
alb; albi sau cărúnt; -rúnți: 792.
înspicát; -cáți, [σ] cărúnt; -rúnți: 793.
siv; sivi, [D] cărúnt: 796+: „cu părul rar“.
siv; sivi sau cărúnt; -rúnți: 798.
cărúnt; -rúnți, siv; sivi: 799.
alb; albi, [D] #: 801.
bălán; -láni: 802.
siv; sivi: 803.
selin; -lini: 804.
spicát; -cáți, siv; sivi: 806.
spicát; -cáți, cărúnt; -rúnți: 807.
spicát; -cáți, [D] #: 808.
spicát; -cáți, [σ] cărúnt; -rúnți: 809.
cărunțít; -țíți: 810.
[*] cărúi; ~, [SI] cărúnt; -rúnți: 812.
[ε] cărăuúnt [k] cărúnt [k] cărăuúnt; -uúnț: 814.
cărúnt; -rúnți, sau în doi peri: 815.
cărúnt; -rúnți, siv; sivy: 817+: „partea oilor care sînt sive multe și zice că ai făcut păru ca oaia aia sivă“.
căruntát; -táți: 818.
sur; suri, spicát: 820.
siv: 821+: un om cu păru siv castaniu [?], [σ] cărúnt, [*] înspicát, 823+: [*] păr spicát, „om“ sur.
spicuiít; -iíți: 824.
încărunțít, [ε] înspicát: 825.
sejin; -jini: 826.
siv; sivy: 827.
sur; suri: 828+: a suri ca caii, 836, 846, 865-866.
înspicát, alb cu négru: 829.
în doi peri, siv, sejin: 830.
sur; suri: 832.
siv, spicát; sivi sau sur; suri: 833+: ce te-ai surít așá ?
sur, [D] cărúnt la bárbă: 835.
sur; suri, învîstrát; -tráți: 838.
cărúnt; -rúnți: 841, 848, 892, 899.
sur; suri, cărúnt; -rúnți: 842.
suriu; -rii: 843+: te-ai surít la cap.
sur; suri, cărúnt; -rúnți: 844.
alb; albi, [B] alg, sur; suri, cărúnt; -rúnți: 847.
încăruntát; -táți, cărúnt; -rúnți: 850.
însphicat; -cáți, cărúnt; -rúnți: 852.
cărúnt; -rúnți, însphicát: 856.
?, [B] cărúnt; -rúnți: 863.
sur; suri, cărúnt; -rúnți: 868.
cărúnt; -rúnți, suriu; -rii: 869, 896.
sur; suri sau cărúnt; -rúnț: 872.
sur; suri, [R] cărúnt; -rúnț: 878.
încărunțít; -țíți, cărúnt; -rúnți: 887.
cărúnt; -rúnț, sur; suri: 891.

LINDINI, sg. „lentes“
[88]

I. [întrebare indirectă] Cum le ziceți la ouăle albe ale păduchilor?

NALR-Olt. pl. 1. ALRR-Mar. 23; NALR-Ban. 20; AIS 476; ALL 531; ALAL 494; ALB 974; ALFC 790; ALJA 1025; ALLOc. 336*; ALLOr. 427*; ALLR 203*; ALED 28, 29; NALR-Mold. Buc. MN pls. 4; ALRR-Trans. 27; ASLEF 386.

PĂDUCHIOS, pl. „pouilleux“
[89]

I. [întrebare indirectă] Cum îi ziceți unui om care-i plin de păduchi?
ABR II MN 6810; cf. ALRM II 7, 8, 9; NALR-Olt. 20; ALRR-Mar. 24; NALR-Ban. 19; ALLOr. 426*; NALR-Mold. Buc. MN pls. 4; ALRR-Trans. 28.

II. păduįḱós; -ḱóșᵢ: 671, 693, 695, 700, 770, 781-782, 826.
păduḱós; -ḱóșᵢ: 672-677, 679-680, 682-684, 687, 689-692, 694, 696-699, 701-720, 721-746, 748-755-769, 771-780, 783-785, 812, 814, 816, 821, 827, 830, 831, 833, 838, 843, 845, 849, 853-854, 856-857, 860, 862, 867, 871, 877, 881, 884-888, 890, 894, 896.
păduḱós; -ḱóș: 678, 681, 685, 688, 811, 817, 818, 820, 824, 872, 879, 882.
păduḱ^ıós; -ḱ^ıóșᵢ: 686, 825, 873-874, 880, 889, 898.
păduḱós; -ḱóșᵢ, lindinós; -nóșᵢ: 747.
păduḱ^uós; -ḱ^uóș: 786, 790, 793, 796, 802-803, 808, 810.
păduḱ^uós; -ḱ^uóș: 787-788, 794, 805-806.
păduḱ^uós; -ḱ^uóșᵢ: 789, 791-792, 795, 797-801, 804, 807, 809, 840+: ie ĝuálcă dă pădúḱ, 847, 850, 852, 855, 859, 861, 864, 869-870.
păduḱósu[a]; -ḱóșᵢ: 813, 829.
plin dă pădúḱ: 815+: necurățít, [D] păduḱós; -ḱóșᵢ, 823, 834+, 835+: păduḱós; -ḱóșᵢ
îngălát, jăgát și plin dă pădúḱ, [σ] păduḱós; -ḱóș: 819.
pădu^ıḱós; păduḱóșᵢ: 822.
păduḱósu; -ḱóș: 828.
păduḱósu; -ḱóșᵢ: 832.
păduḱ^uós^u; -ḱ^uóșᵢ: 836, 841, 848, 866, 868, 892.
păduḱós^u; -ḱóșᵢ: 837, 865.
păduḱ^uós^u; -ḱ^uóșᵢ: 839, 842, 844, 858.
păduḱós^u; -ḱóșᵢ: 846, 851, 863, 899.
păduḱiós; -ḱióș: 875, 878.
păduḱós^u; -ḱóș: 876.
păduḱiós; -ḱióș, -ḱóș: 883.
păduḱós; -ḱóș: 891.
păduḱ^ıuós; -ḱ^ıóș: 893.
păduḱós^u; -ḱóș: 895.
păduḱ^ıós; -ḱóșᵢ: 897.
păduḱiós; -ḱióș: 900.

PĂDUCHE, pl. „pou“
[87]

I. [întrebare indirectă] Dar la acela mai alb care se face în cap sau pe rufe, cînd omul nu se spală mult timp?
NALR-Olt. 19; ALRR-Mar. 22; NALR-Ban. 18; AIS 745; ALMC 360; ALA 1052; ALPO 442; ALC 1100; ALAL 493; ALB 973; ALFC 790; ALIFO 471; ALJA 1023; ALLOc. 336; ALLOr. 426*; ALLR 203; ALN 648; NALR-Mold. Buc. 15; ALRR-Trans. 26; ASLEF 386.

II. pădú^ıḱe; -dúḱ: 671, 813, 824, 831.
pădúḱe; -dúḱ: 672-690, 697-722, 724, 727+: dar i-a ḱerít rădăcina; 730-735, 737, 739-740, 743-744, 746-748, 750-755, 757, 759-762, 764-768, 770-780, 782-783, 785-786, 788-790, 792, 797-800, 802-807, 809-810, 814-815, 818, 820, 823, 825, 827-830, 832-834, 837-838, 840-844, 846-860, 862-864, 866, 869-870.
pădú^ıḱe; -dú^ıḱ: 691, 693-696, 756, 763, 769, 781, 784, 787, 795, 808, 816.
pădúḱe; -dúḱ: 723, 725, 726+: púrice cu lábe múlte, mă-sa o fi fos pădúḱe; 729, 736, 738, 741-742, 749, 791, 793, 798, 836, 839, 861, 865, 867-868, 875, 877, 881, 883, 885-888, 892-894, 896-899.
pădúḱi; -dúḱ: 728, 745, 882, 895.
padúḱe; -dúḱ: 758.
pădúḱe; -dúḱ: 794, 796.
pădúḱe; -dúḱ; pădú^ıḱe: 811.
pădúḱe; -dúḱ, -dú^ıḱ: 812.
pădúḱili [a], pădúḱe; -dúḱ: 817.
pădú^ıḱe; -dúḱe: 819.
pădúḱe; -dúḱe: 821.
pădú^ıḱe; -dúiḱ: 822.
pădúiḱe; -dúiḱ: 826.
păduḱél, -dúḱe; -dúḱ: 835.
pădúḱe; -dúḱ: 801, 845.
pădúḱi; -dúḱ: 871-873, 876, 879-880, 889.
pădúḱi; -dúḱᵢ: 874.
pădúḱ; ~: 878.
pădúḱe; -dúḱ^a: 884, 890-891, 900.

PĂDUCHIOASĂ, pl. „pouilleuse“
[90]

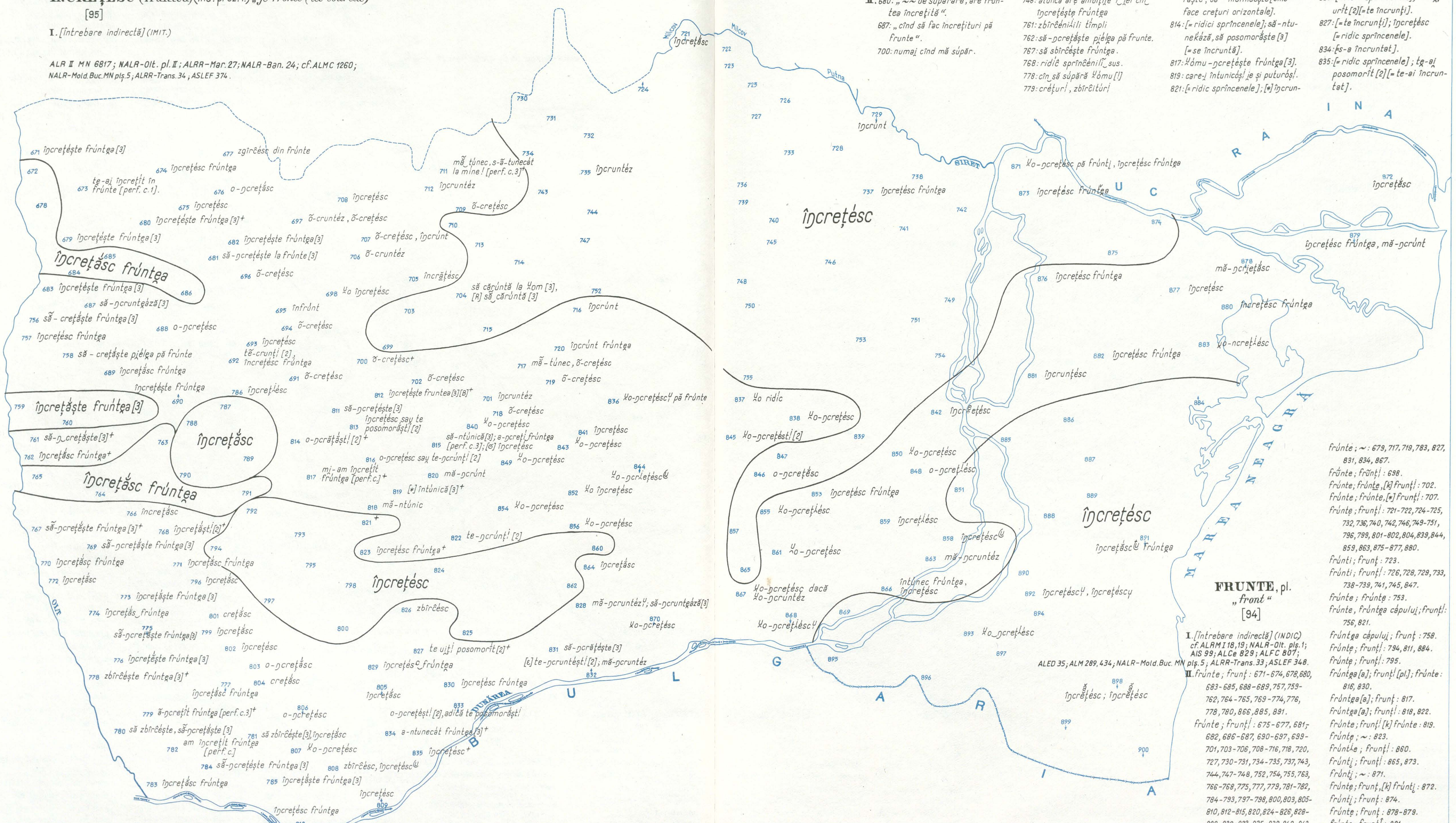
I. [întrebare indirectă] Dar dacă e femeie?
NALR-Mold. Buc. MN pls. 4; ALRR-Trans. 29

II. păduįḱoásă; -ḱoáse: 671.
păduḱoásă; -ḱoáse: 672-692, 722, 726-727, 729-731, 733-734, 737-739, 741-745, 748, 750-752, 754, 756, 758-761, 763, 765-768, 771, 774-775, 777, 780, 783, 785, 813-814, 816, 817+: ie cel mai urît ásta, 818-822, 824, 827-832, 834, 877, 879, 882, 884-886, 888, 890-892, 894-896, 900.
păduįḱuásă; -ḱuáse: 693, 695, 700.
păduḱuásă; -ḱuáse: 691-692, 694, 696-699, 701-720, 787, 789-792, 794-795, 800-801, 803, 805-806, 809-810, 836-838, 840-843, 845, 848-862, 864, 866, 868, 870.
păduḱoásă; -ḱoási: 721.
păduḱoásă; ~: 723, 762.
păduḱoásă; -ḱoáse: 724-725, 728, 732, 735-736, 740, 746, 749, 753, 755, 899.
păduḱoásă; -ḱoáse, lindinoásă; -noáse: 747.
păduḱoásă; -ḱoásĕ: 757, 764.
păduḱoásă; -ḱoáse: 769-770, 772-773, 776, 778-779, 781-782, 784, 835+: pline dă pădúḱ.
păduḱuásă; -ḱuáse: 786, 807.
păduḱuásă; -ḱuáse: 788, 865, 867.
păduḱuásă; -ḱuáse: 793.
păduḱuásă; -ḱuáse: 796, 799, 802, 804.
păduḱuásă; -ḱuáse: 797-798, 808.
păduḱoásă; -ḱoáse: 811.
nespălátă și păduḱoásă; -ḱoáse; pădu^ıḱoásă; păduḱoáse: 812.
puturoásă, păduḱoásă; -ḱoáse: 815.
plină dă pădúḱ: 823.
păduḱoásă, pădu^ıḱoáse: 825.
pădu^ıḱoásă; -ḱoáse: 826.
pădu^ıḱoásă; păduḱoáse: 833.
păduḱuásă; -ḱuáse: 839.
păduḱuásă; -ḱuáse: 844.
păduḱoásă; -ḱoásᵢ: 846.
păduḱuásă; -ḱuáse: 847.
păduḱoásă; -ḱoásă, [k] -ḱoáse: 863.
păduḱuáse [pl.]; -ḱuásă: 869.
păduḱoásă; -ḱoáse: 871, 880, 887.
păduḱoásă; ~: 872.
păduḱ^ıoásă; -ḱ^ıoásᵢ: 873, 889.
păduḱioásă; -ḱioásᵢ: 874, 878.
păduḱioásă; -ḱioáse: 875.
păduḱoásă; -ḱoásᵢ: 876.
păduḱoásă; -ḱoáse: 881
păduḱioásă; -ḱioáse: 883, 897-898.
păduḱ^uoásă; -ḱ^uoáse: 893.

ÎNCREȚESC (fruntea) (ind. prez. 1.) *„je fronce (les sourcils)“*
[95]

I. [întrebare indirectă] (IMIT.)

ALR II MN 6817; NALR-Olt. pl. II; ALRR-Mar. 27; NALR-Ban. 24; cf. ALMC 1260; NALR-Mold. Buc. MN pls. 5; ALRR-Trans. 34; ASLEF 374.

Note la hartă:

II. 680: „~~ de supărare, are fruntea încrețită“.
687: „cînd să fac încrețituri pă frunte“.
700: numai cînd mă súpăr.
711: cu frúntea încrețítă.
746: atúnci áre ambíție ~ iel cîn încrețéște frúntea
761: zbîrcéniili tîmpli
762: să-ncrețéște piéle pă frunte.
767: să sbîrcéște frúntea.
768: ridíc sprîncéniili sus.
778: cîn să súpără ᵘómu [!]
779: crețúri, zbîrcitúri
812: [•] să rățéște, cîn să posomoráște; să-mblîndéște [cînd face crețuri orizontale].
814: [= ridici sprîncenele]; să-ntunekázá, să posomoráște [3] [= se încruntă].
817: ᵘómu-ncrețéște frúntea [3].
819: care-i întunicós ie și puturós.
821: [= ridic sprîncenele]; [•] încruntát.
823: [= ridic sprîncenele]; te uițí urít [2] [= te încrunți].
827: [= te încrunți]; încrețésc [= ridic sprîncenele].
834: s-a încruntat].
835: [= ridic sprîncenele]; te-ai posomorît [2] [= te-ai încruntat].

FRUNTE, pl.
„front“
[94]

I. [întrebare indirectă] (INDIC)
cf. ALRM I 18, 19; NALR-Olt. pls. 1; AIS 99; ALCe 829; ALFC 807; ALED 35; ALM 289, 434; NALR-Mold. Buc. MN pls. 5; ALRR-Trans. 33; ASLEF 348.

II. frúnte; frunt: 671-674, 678, 680, 683-685, 688-689, 757, 759-762, 764-765, 769-774, 776, 778, 780, 866, 885, 891.
frúnte; frunțí: 675-677, 681-682, 686-687, 690-697, 699-701, 703-706, 708-716, 718, 720, 727, 730-731, 734-735, 737, 743, 744, 747-748, 752, 754, 755, 763, 766-768, 775, 777, 779, 781-782, 784-793, 797-798, 800, 803, 805-810, 812-815, 820, 824-826, 828-829, 832-833, 835-838, 840-843, 845-846, 848-858, 861-862, 864, 868-870, 886, 888, 890, 892-894, 896-900.
frúnte; ~: 679, 717, 719, 783, 827, 831, 834, 867.
frúnte; frunți: 698.
frúnte; frúnte, [k] frunți: 702.
frúnte; frúnte, [•] frunți: 707.
frúnte; frunțí: 721-722, 724-725, 732, 736, 740, 742, 746, 749-751, 796, 799, 801-802, 804, 839, 844, 859, 863, 875-877, 880.
frúnti; frunt: 723.
frúnti; frunțí: 726, 728, 729, 733, 738-739, 741, 745, 847.
frúnte; frúnte: 753.
frúnte, frúntea căpului; frunți: 756, 821.
frúntea căpului; frunt: 758.
frúnte; frunțí: 794, 811, 884.
frúnte; frunți: 795.
frúntea [a]; frunți [pl.]; frúnte: 816, 830.
frúntea [a]; frunt: 817.
frúntea [a]; frunți: 818, 822.
frúnte; frunți [k] frúnte: 819.
frúnte; ~: 823.
frúntie; frunți: 860.
frúnți; frunți: 865, 873.
frúnți; ~: 871.
frúnte; frunt, [k] frúnți: 872.
frúnte; frunt: 874.
frúnte; frunt: 878-879.
frúnte; frunți: 881.
frúnte; frunți: 887.
frúnte, frúnti; frunți, [ε] frúnte: 895.

SAȘIU, pl. „louche"
[121]

I. [întrebare indirectă] Cum spuneți că-i omul care se uită cu un ochi într-o parte și cu altul în altă parte ? (GEST)

ALR I 68 ; NALR - Olt. 30 ; ALRR-Mar. 34 ; NALR - Ban. 32 ; ALM 745 ; cf. ALF 781 ; cf. AIS 189 ; ALG 613 ; cf. ALL 1071 ; ALMC 1266 ; cf. ALB 1312 ; cf. ALFC 820 ; cf. ALJA 1399 ; NALR-Mold. Buc. 21 ; ALRR-Trans. 48 ; ASLEF 386.

Note la hartă :

III. a) În majoritatea punctelor, adjectivul a fost obținut după insistențe repetate.
b) La întrebarea suplimentară: (om cu) STRABISM DIVERGENT, s-au obținut răspunsurile:
ĉacír : 814.
zbangíu : 816+ : ăla dă să úitä-n lăturĭ.
[*] să úită-m piezĭ : 817.
să úită-m părțĭ : 818, 824.
NALR-Mold. Buc. 19 ; ALRR-Trans. 46 ; ALB 1310 ; ALFC 818 ; ALLR 740.
véde-n lăturĭ : 821, 823+ : [*] să úită palíu, ie ~, „cu un ochi în grindă și unu-n tindă".
[se uită] șerpéște : 829.
să úită alăturĭ : 835.

Note la hartă :

II. 745 : cărăbáș „care are un ochi de o culoare și altul de alta".
756 : c-un ok îm băltă și cu únŭ slátină.
757 : tot kor îi zíĉe.
761 : să úită cŭ ok în străkină și cu únŭ slátină.
766 : [*] cu uitătúră – mpestrițátă.
767 : mai bine paníu.
778 : să úită cu óku la gáie și cu unu la tigáie.
798 : „vorbește cu tine și se uită alături".
821 : un om kor cáre véde-n cruĉ.
832 : să úită șărpléște [= într-o parte ca astigmaticii].
837 : nea Ión ie cruĉíș.
850 : [D] cutáre cálcă șașíu [= calcă strîmb cu un picior].
855 : poniv ós [= sașiu cu vederea slabă].
866 : [D] șașíu [= nebun].
869 : cáre să úită cruĉíș.
870 : să úită șașíu.
881 : să úită șărpéște.
890 : să úită încrucișát sau cruĉíș.
892 : să úită cruĉíș.
893 : yóki yóblig! ; „șașĭ, la plural un i mai mult ; șașíu e un fel de poreclă".
894 : cruĉișát ; - șáț!.

CHIOR, pl. „borgne"
[119]

I. [întrebare indirectă] Cum îi ziceți omului care nu vede decît cu un ochi ?
ALR I 67 ; ALRM I 100 ; NALR-Olt 28 ; ALRR-Mar. 36 ; NALR-Ban. 30 ; ALF 1468 ; AIS 188* ; ALL 1069 ; ALMC 1267 ; ALW 5 ; ALA 250 ;

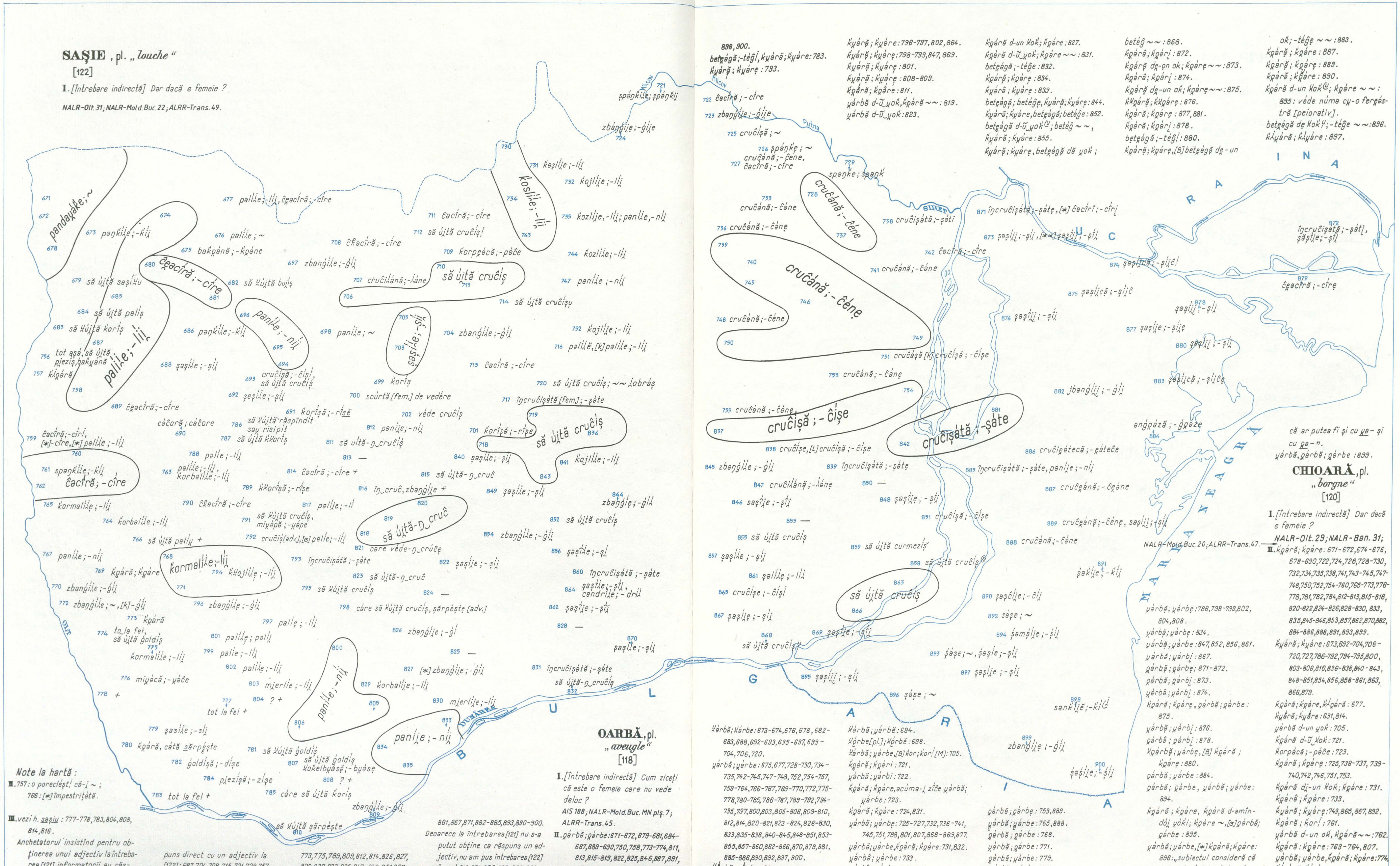
II. kor ; kor! : 671-675, 678-683, 685-687, 689-694, 696-697, 699-701, 706-720, 722, 725, 727, 729-730, 732-739, 741-746, 748-755, 757, 759, 761, 763, 765-768, 769+ : véde dăcît c-un ok, 771-773, 776-778, 781-782, 784, 807-808, 811, 813-814, 816-818, 820, 822, 824-826, 830, 833, 835, 838, 841, 843, 845, 850, 853-854, 856-857, 860, 862, 867, 869, 872, 874, 876-878, 881-882, 884-886, 890, 892-894, 897, 900.
klor ; klor! : 676-677, 770, 775, 779, 785, 887.
kor d-un ok ; kor! : 684, 688, 702, 758.
kor d-un oik ; kor! : 695.
făr un ok, kor ; kor! : 698.
orb d-un ok, [D] kor ; kor! „cînd este lovit în ochi" : 703.
kor d-un oku ; kor! : 704.
orb d-un ok : 705.
kor d-ŭ ok : 721.
korpác ; - páĉ : 723.
kor di-un ok ; kor! : 724, 726, 728, 731, 740, 747.
kor, ~ d-un ok sau orb ~~ ; kor! : 756, 774.
kor d-un ok ; kor! dă ok : 760.
orb d-un ok, kor d-un ok ; kor! dă cîți-un ok : 762.
kor, ~ d-un ok ; kor! : 764.
orb d-ŭ ok ; doi ok yorbi ; kor : 780.
kor d-ŭ ok ; kor!, beteág ~~ ; betég! : 783.
kuor ; kuor! : 786-801, 803-806, 809-810, 840, 847, 849, 859, 861, 864, 870.
kuor ; kuor! : 802.
kor d-ŭ yok ; kor! : 812.
kor, kor d-ŭ yok ; kor! : 815.
kor de-ŭ yok ; yorb! d-ŭ yok : 819.
véde c-ŭ yok, kor d-ŭ yok, yorb ~~ ; kor! : 821.
orb d-ŭ yok, [*] kor d-ŭ yok : 823.
kor d-ŭ yok ; kor! dă cîte-ŭ yok : 827.
kor ; kor! : 828, 836-837, 846, 866.
kor d-ŭ yok, kor! : 829, 834.
kor d-ŭ yok, kor! ~~ : 831.
?, beteág d-un yok ; betég : 832.
kuor ; kuor! : 839, 842, 848.
kuor d-ŭ yok ; kor!, beteág d-ŭ yok ; betég ~ : 844.
kor ; kor! : 851, 865.
kuor ; kuor!, beteág d-ŭ yok ; betég ~ : 852.
beteág d-ŭ yok ; betég ~, kuor ; kuor! : 855+ : da să súpără cîn îi zic kor.
kuor ; kuor! : 858, 863.
kuor ; kuor!, beteág dă yok ; betég : 868.
beteág de-un ok ; -tég ~, kor de-un ok ; kor! ~ : 871.
yorb de-un ok ; org ~, [σ] kor ; kor! : 873.
kor de-ŭ ok ; kor! ~ : 875.
beteág di-un yok, kor di-un ok ; kor! ~ : 879.
[B] beteág de-un yok ; - tég! ~, yorb de-un ok : 880.
kor ; kor!, [B] beteág de-un ok ; - tég ~ : 883.
kor ; kor!, kor d-un yok ; kor! ~ : 888.
kor ; kor!, kior ; kior! : 889.
kor, kor! : 891.
kor d-un yok ; kor! ~ : 895.
beteág de yok ; - tég! ~ : 896.
kior ; kior! : 898.
kor, kor ; kor! : 899.

SAȘIE, pl. „*louche*“

[122]

I. *[întrebare indirectă] Dar dacă e femeie ?*

NALR-Olt. 31; NALR-Mold. Buc. 22; ALRR-Trans. 49.

Note la hartă :

II. 757: *o poreclést' că-i ~ ;*
766: [∗] *împestrițátă.*

III. *vezi h.* <u>*sașiu*</u> : 777-778, 783, 804, 808, 814, 816.

Anchetatorul insistînd pentru obținerea unui adjectiv la întrebarea [121], informatorii au răspuns direct cu un adjectiv la [122]: 687, 704, 708, 715, 721, 729, 757, 773, 775, 789, 809, 812, 814, 826, 827, 829, 830, 833, 835, 847-849, 851, 860-861, 867, 871, 882-885, 893, 890-900. *Deoarece la întrebarea [121] nu s-a putut obține ca răspuns un adjectiv, nu am pus întrebarea [122] în pct.* 813, 824, 825, 828, 850, 853.

OARBĂ, pl. „*aveugle*“

[118]

I. *[întrebare indirectă] Cum ziceți că este o femeie care nu vede deloc ?*

AIS 188; NALR-Mold. Buc. MN plș. 7; ALRR-Trans. 45.

II. *gárbă; gárbe:* 671-672, 679-681, 684-687, 689-690, 750, 758, 773-774, 811, 813, 815-819, 822, 825, 846, 887, 891, 893, 898.

...că ar putea fi și cu <u>*ua*</u>*- și cu* <u>*ga*</u>*-".*
uárbă, gárbă; gárbe : 899.

CHIOARĂ, pl. „*borgne*“

[120]

I. *[întrebare indirectă] Dar dacă e femeie ?*

NALR-Olt. 29; NALR-Ban. 31; NALR-Mold. Buc. 20; ALRR-Trans. 47.

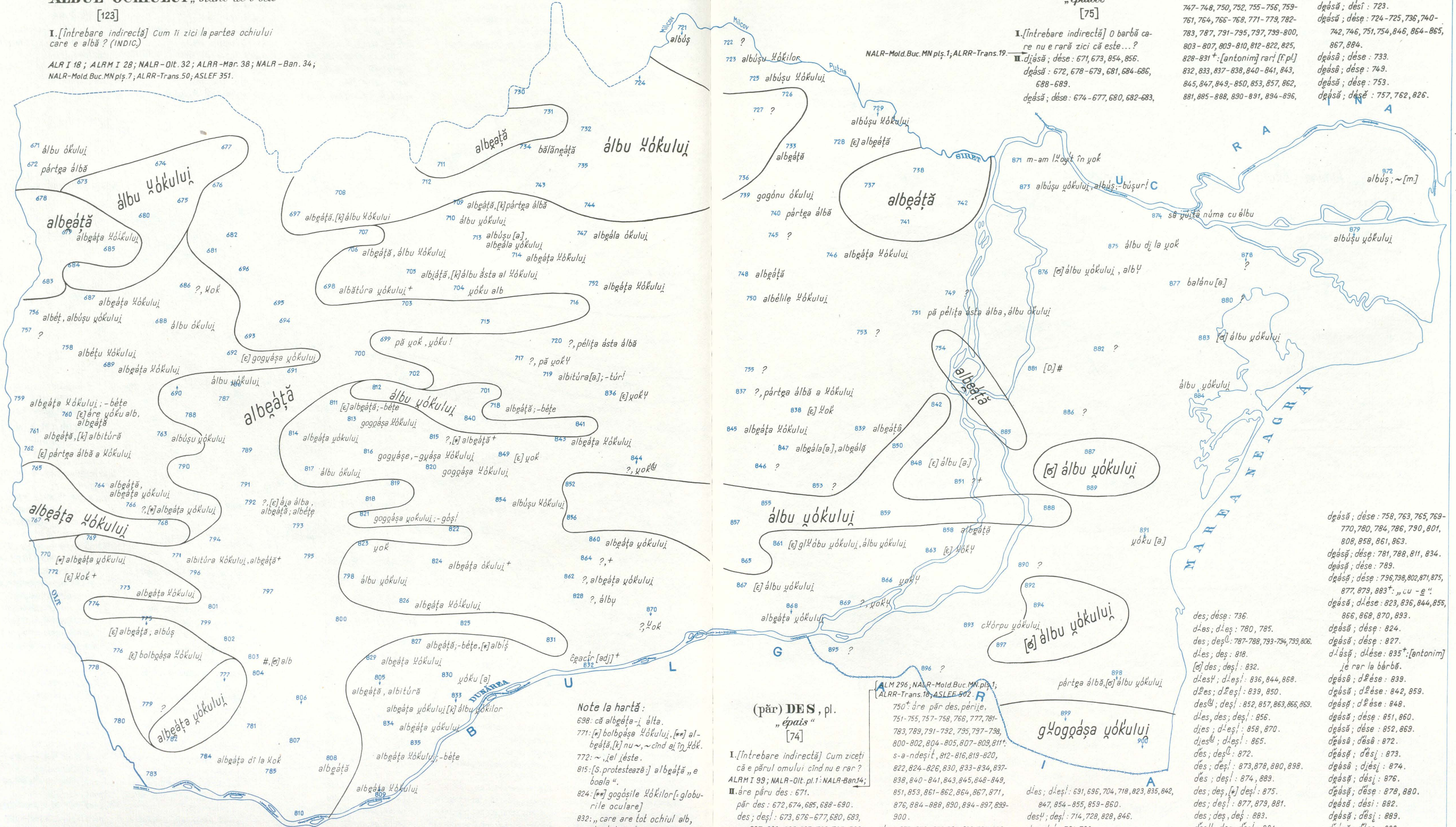
II. *kgáră; kgáre:* 671-672, 674-676, 678-690, 722, 724, 726, 728-730, 732, 734, 735, 738, 741, 743-745, 747-748, 750, 752, 754-760, 765-773, 776-778, 781, 782, 784, 812-813, 815-818, ...

ALBUL OCHIULUI „blanc de l'oeil"

[123]

I. [întrebare indirectă] Cum îi zici la partea ochiului care e albă ? (INDIC.)

ALR I 18 ; ALRM I 28 ; NALR-Olt. 32 ; ALRR-Mar. 38 ; NALR-Ban. 34 ; NALR-Mold. Buc. MN pls. 7 ; ALRR-Trans. 50 ; ASLEF 351.

Note la hartă :

698: că albeáța-i álta.

771: [*] bolbgáșa ᵘókului, [**] albeáță, [k] nu ~, ~ cînd ai în ᵘók.

772: ~, iel iéste.

815: [S. protestează:] albeáță „e boala".

824: [**] gogóșile ᵘókilor [= globurile oculare]

832: „care are tot ochiul alb, dar tot vede".

851: albeáță, da nu-i zîĉe.

864: nu știu cun să-i zic.

(păr) DES, pl.

„épais"

[74]

I. [întrebare indirectă] Cum ziceți că e părul omului cînd nu e rar ?

ALRM I 99 ; NALR-Olt. pl. 1 ; NALR-Ban. 14 ; ALM 296 ; NALR-Mold. Buc. MN. pls 1 ; ALRR-Trans. 18 ; ASLEF 502.

II. áre păru des : 671.

păr des : 672, 674, 685, 688-690.

des ; deși : 673, 676-677, 680, 683, 687, 692-695, 697-703, 705-708, 710-713, 715-716, 719-720, 722, 724-727, 729-735, 737-738, 740-750[+]: áre păr des, périie, 751-755, 757-758, 766, 777, 781-783, 789, 791-792, 795, 797-798, 800-802, 804-805, 807-809, 811[+]: s-a-ndeșit, 812-816, 819-820, 822, 824-826, 830, 833-834, 837-838, 840-841, 843, 845, 848-849, 851, 853, 861-862, 864, 867, 871, 876, 884-888, 890, 894-897, 899-900.

des : 675, 678-679, 681-682, 684, 686, 709, 717, 779, 784, 817[+]: tot cum a foz dă tînăr, 831.

dies ; dieși : 691, 696, 704, 718, 823, 835, 842, 847, 854-855, 859-860.

desᵘ ; deși : 714, 728, 828, 846.

des ; deș : 721, 739.

des ; deș : 723, 756, 759-765, 767-776, 778, 786, 790, 796, 803, 810, 821, 827, 829, 882.

des ; déșe : 736.

dies ; dieș : 780, 785.

des ; deșᶦ : 787-788, 793-794, 799, 806.

dies ; deș : 818.

[σ] des ; deși : 832.

diesᵘ ; dieși : 836, 844, 868.

dᵉes ; dᵉeși : 839, 850.

desᵘ ; deși : 852, 857, 863, 866, 869.

dies, des ; deși : 856.

dies ; dieși : 858, 870.

diesᵘ ; dieși : 865.

des ; deșᶦ : 872.

des ; deși : 873, 878, 880, 898.

des ; deși : 874, 889.

des ; deș, [*] deși : 875.

des ; deși : 877, 879, 881.

des ; deș, deș : 883.

desᵘ, des ; deși : 891.

desᵘ ; deși : 892.

dies ; deșᶦ : 893.

DEASĂ, pl.

„épaisse"

[75]

I. [întrebare indirectă] O barbă care nu e rară zici că este ... ?

NALR-Mold. Buc. MN pls. 1 ; ALRR-Trans. 19.

II. diásă ; dése : 671, 673, 854, 856.

deásă : 672, 678-679, 681, 684-686, 688-689.

deásă ; dése : 674-677, 680, 682-683, 687, 690, 693-717, 719-722, 726-732, 734-735, 737-739, 743-745, 747-748, 750, 752, 755-756, 759-761, 764, 766-768, 771-779, 782-783, 787, 791-795, 797, 799-800, 803-807, 809-810, 812-822, 825, 828-831[+]: [antonim] rari [f. pl.] 832, 833, 837-838, 840-841, 843, 845, 847, 849, -850, 853, 857, 862, 881, 885-888, 890-891, 894-896, 899-900.

diásă ; diése : 691-692, 718, 785.

deásă ; dési : 723.

deásă ; dése : 724-725, 736, 740-742, 746, 751, 754, 846, 864-865, 867, 884.

deásâ ; dése : 733.

deásâ ; dése : 749.

deásă ; dése : 753.

deásă ; dése : 757, 762, 826.

deásă ; dése : 758, 763, 765, 769-770, 780, 784, 786, 790, 801, 808, 858, 861, 863.

deásă ; dése : 781, 788, 811, 834.

deásă ; dése : 789.

deásă ; dése : 796, 798, 802, 871, 875, 877, 879, 883[+]: „cu -e".

deásă ; diése : 823, 836, 844, 855, 866, 868, 870, 893.

deásă ; dése : 824.

deásă ; dése : 827.

diásă ; diése : 835[+]: [antonim] ie rar la bárbă.

deásâ ; dᵉése : 839.

deásă ; dᵉése : 842, 859.

deásă ; dᵉése : 848.

deásă ; dése : 851, 860.

deásă ; dése : 852, 869.

deásâ ; désâ : 872.

deásă ; dési : 873.

deásâ ; diési : 874.

deásă ; dési : 876.

deásă ; dése : 878, 880.

deásă ; dési : 882.

deásă ; dési : 889.

deásă ; dése : 892.

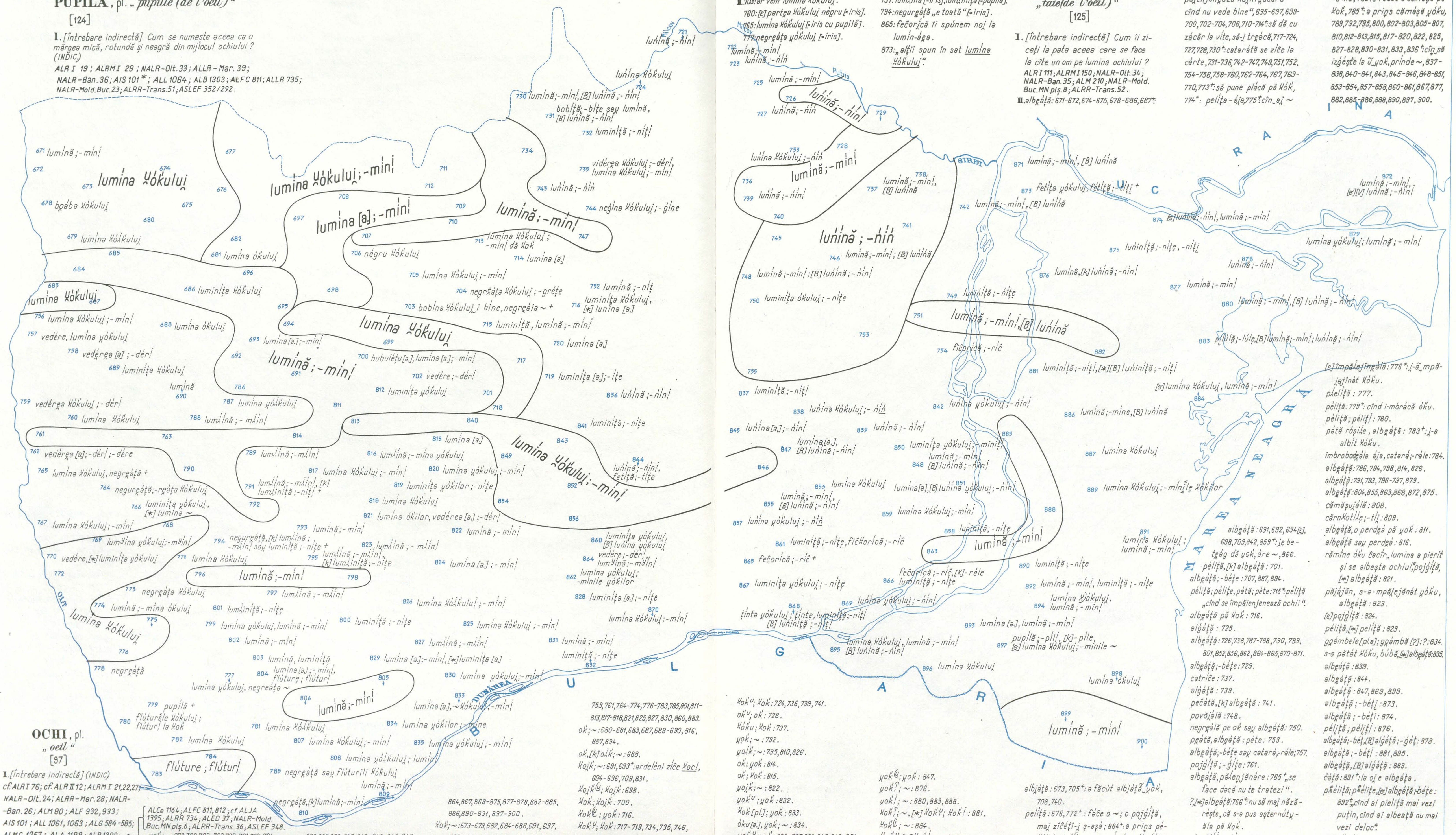
deásă ; dése : 897.

deásă ; dése : 898.

PUPILĂ, pl. „pupille (de l'oeil)"

[124]

I. [întrebare indirectă] Cum se numește aceea ca o mărgea mică, rotundă și neagră din mijlocul ochiului? (INDIC.)
ALR I 19; ALRM I 29; NALR-Olt. 33; ALLR-Mar. 39; NALR-Ban. 36; AIS 101*; ALL 1064; ALB 1303; ALFC 811; ALLR 735; NALR-Mold. Buc. 23; ALRR-Trans. 51; ASLEF 352/292.

Note la hartă:

II. 703: ar veni lumina ŭokuluĭ.
760: [ɛ] partea ŭokuluĭ negru [= iris].
765: lumina ŭokuluĭ [= iris cu pupilă].
777: negreața ŭokuluĭ [= iris].
779: m-am lovit în ŭok.
791: lumlină [= iris], lumlinița [= pupilă].
794: negureața „e toată" [= iris].
865: fecorĭcă îi spunem noĭ la lumin-aĭa.
873: „alții spun în sat lumina ŭokuluĭ".

OCHI, pl. „oeil"

[97]

I. [întrebare indirectă] (INDIC.)
cf. ALR I 76; cf. ALR II 12; ALRM I 21, 22, 27; NALR-Olt. 24; ALRR-Mar. 28; NALR-Ban. 26; ALM 80; ALF 932, 933; AIS 101; ALL 1061, 1063; ALG 584-585; ALMC 1257; ALA 1199; ALB 1300; ← ALCe 1164; ALFC 811, 812; cf. ALJA 1395; ALRR 734; ALED 37; NALR-Mold. Buc. MN pls. 6; ALRR-Trans. 36; ASLEF 348.

II. ŭoĭk; ~ 671, 775, 784.
ŭok; ~: 672, 760, 762-763, 786-791, 793-794, 796-800, 802-809, 819-820, 823-824, 829, 835, 838, 840, 842-843, 845, 849-850, 852-854, 856-857, 859, 861-862, 864, 867, 869-875, 877-878, 882-885, 886, 890-891, 897-900.
ŭok; ~: 673-679, 682, 684-686, 691, 697, 699, 701-708, 710-715, 720-722, 726, 727, 730-733, 738, 740, 742-745, 747-759, 761, 764-774, 776-783, 785, 801, 811-813, 817-818, 821, 825, 827, 830, 860, 889.
ok; ~: 680-681, 683, 687, 689-690, 816, 887, 894.
ok, [k] oĭk; ~: 688.
ŭoĭk; ~: 691, 693+: ardeléni zíce ŭoc!, 694-696, 709, 831.
ŭoĭk; ŭoĭk: 698.
ŭok; ŭoĭk: 700.
ŭok; ŭok: 716.
ŭok; ŭok: 717-719, 734, 735, 746, 828, 892.
ŭok; ŭok: 723, 725, 729, 841, 844.
ŭoku; ŭok: 724, 736, 739, 741.
oku; ok: 728.
ŭóku; ŭok: 737.
ŭok; ~: 792.
ŭoĭk; ~: 795, 810, 826.
ok; ŭok: 814.
ok; ŭok: 815.
ŭoĭk; ~: 822.
ŭoku; ŭok: 832.
ŭok [pl.]; ŭok: 833.
óku [a.], ŭok; ~: 834.
ŭoku; ŭok: 836-837, 839, 846, 848, 851, 855, 858, 863, 865-866, 868.
ŭok; ŭok: 847.
ŭok; ~: 876.
ŭoki; ~: 880, 883, 888.
ŭok; ~, [*] ŭoku; ŭoki: 881.
ŭok; ~: 884.
ŭoku, [*] ŭoki; ~: 895.
ŭok, [ɛ] ŭoku; ŭok: 896.

ALBEAȚĂ „taie (de l'oeil)"

[125]

I. [întrebare indirectă] Cum îi ziceți la pata aceea care se face la cîte un om pe lumina ochiului?
ALR I 111; ALRM I 150; NALR-Olt. 34; NALR-Ban. 35; ALM 210; NALR-Mold. Buc. MN pls. 8; ALRR-Trans. 52.

II. albeáță: 671-672, 674-675, 678-686, 687+: i-a ĭeșît ~ la ŭok, 688-690, 693+: păĭenjeneázǎ ŭoĭki „seara cînd nu vede bine", 695-697, 699-700, 702-704, 706, 710-714+: să dă cu zácăr la vite, să-ĭ treácă, 717-724, 727, 728, 730+: cataráctă se zice la cárte, 731-736, 742-747, 749, 751, 752, 754-756, 758-760, 762-764, 767, 769-770, 773+: să pune plácă pă ŭók, 774+: pelița-áĭa, 775+: cîn aĭ ~ în ŭok, 778, 781+: s-ă-ncețoșát ŭoĭku, 782+: a făcút o cămáșe pă ŭok, 785+: a prins cămáșă ŭóku, 789, 792, 795, 800, 802-803, 805-807, 810, 812-813, 815, 817-820, 822, 825, 827-828, 830-831, 833, 836+: cîn să izgéște la ŭ ŭok, prinde ~, 837-838, 840-841, 843, 845-846, 848-851, 853-854, 857-858, 860-861, 867, 877, 882, 885-886, 888, 890, 897, 900.
albĭáță: 673, 705+: a făcút albĭáță ŭok, 708, 740.
peliță: 676, 772+: fáce o ~; o pojgíță, maĭ zícéțí-ĭ ș-așá; 884+: a prins pélíță la ŭok, 896+: prinde albeáță, [ɛ] pátă pă ŭok; 677.
albeáță: 691, 692, 694 [ɛ], 698, 709, 842, 859+: ĭe beteág dă ŭok, áre ~, 866.
péliță, [k] albeáță: 701.
albeáță; -béțe: 707, 887, 894.
péliță; pélițe, pátă; péte: 715+: péliță „cînd se împăienjenează ochii".
albeáță pă ŭok: 716.
algáță: 725.
albeáță: 726, 738, 787-788, 790, 799, 801, 852, 856, 862, 864-865, 870-871.
albeáță; -béțe: 729.
catríce: 737.
algáță: 739.
pecáță, [k] albeáță: 741.
povoĭálă: 748.
negreálă pe ok sau albeáță: 750.
peátă, albeáță; péte: 753.
albeáță; -béțe sau catará; -rále; 757.
pojgíță; -gíțe: 761.
albeáță, păienjănáre: 765+ „se face dacă nu te tratezi".
?, [*] albeáță: 766+: nu să maĭ năzăréște, că s-a pus așternútu-ăla pă ŭok.
cîrnătíle; -tíĭ: 768.
[*] pojgíță, albeáță: 771.
[ɛ] împăĭeĭîngálă: 776+: ĭ-ă mpăĭeĭînát ŭóku.
pĭeliță: 777.
péliță: 779+: cînd i-mbrácă óku.
péliță; pélițĭ: 780.
pátă róșiĭe, albeáță: 783+: ĭ-a albít ŭóku.
îmbrobodeála áĭa, catará; -rále: 784.
albeáță: 786, 794, 798, 814, 826.
albeáță: 791, 793, 796-797, 879.
albeáță: 804, 855, 863, 868, 872, 875.
cămășuĭálă: 808.
cărnŭotíĭe; -tíĭ: 809.
albeáță, o perdeá pă ŭok: 811.
albeáță sau perdeá: 816.
rămîne óku cacír „lumina a pierit și se albește ochiul", pojgíță, [*] albeáță: 821.
păĭáĭăn, s-a-mpăĭeĭănát ŭóku, albeáță: 823.
[ɛ] pojgíță: 824.
péliță, [*] peliță: 829.
goámbele [pl.a]; goámbă [?]: ?: 834.
s-a pătát ŭóku, búbă, [*] albeáță: 835.
albeáță: 839.
albeáță: 844.
albeáță: 847, 869, 899.
albeáță; -béțĭ: 873.
albeáță; -béți: 874.
pélĭță; pélĭțĭ: 876.
albeáță; -béț, [B] algáță; -géț: 878.
albeáță; -béțĭ: 881, 895.
albeáță, [B] algáță: 889.
cáță: 891+: la oĭ e albeáța.
pĭéliță; pĭélițe, [б] albeáță; -béțe: 892+ „cînd ai pieliță mai vezi puțin, cînd ai albeață nu mai vezi deloc".
albeáță: 893.
albeáță; -béțe: 898.

(mă uit) CU COADA OCHIULUI *„(je regarde) du coin de l'oeil“*

[126]

I. *[Întrebare indirectă] Cînd te uiți așa, numai dintr-o parte, la un om ca să nu te bage de seamă (GEST), cu ce zici că te uiți la el ?*

ALR II 15; cf. ALRM I 27a; NALR-Olt. 35; ALRR-Mar. 29; NALR-Ban. 33; cf. ALMC 1264; NALR-Mold. Buc. 24; ALRR-Trans. 53; ASLEF 375, 388.

Note la hartă:

II. 719: cînd să ujtă dujmănéște.
726: să újtă įncondorát [= dușmănos].
759: să ujtá ~ la mine.
766: [*] mă ujt îm‿piezîș, ~ cu cọáda ẙóķuluį.
817: [*] cu cẙáda ẙóįķuluį.
835: [în conversație] cu cẙáda ẙóku-luį, șărpéște.
857: ĉe te ujțį crucîș ?
875: [ϭ] am furát cu cọáda óķuluį.
884: cînd nu-țį pláĉe ĉinevá, te ujțį kezîș!.
897: pįezîș, pe sub sprînĉánă.
898: să újtă‿ntr-o párte, [ϭ] cu cọáda óķuluį.
899: saụ ẙoțéște, [ϭ] cu cẙáda ẙóķuluį.

URDORI
„chassies“

[127]

I. *[Întrebare indirectă] Dimineața, cînd se trezește omul, dacă nu se spală, ce are cîteodată la ochi ? (INDIC.)*

ALR I 15; ALRM I 24; NALR-Olt. 36; ALM 765; ALF 1783; cf. ALL 1066; ALMC 1258; ALA 886, cf. 910; ALB 1305; cf. ALCe 918; ALFC 814; cf. ALJA 1400; NALR-Mold. Buc. 25; ALRR-Trans. 54; ASLEF 390/307.

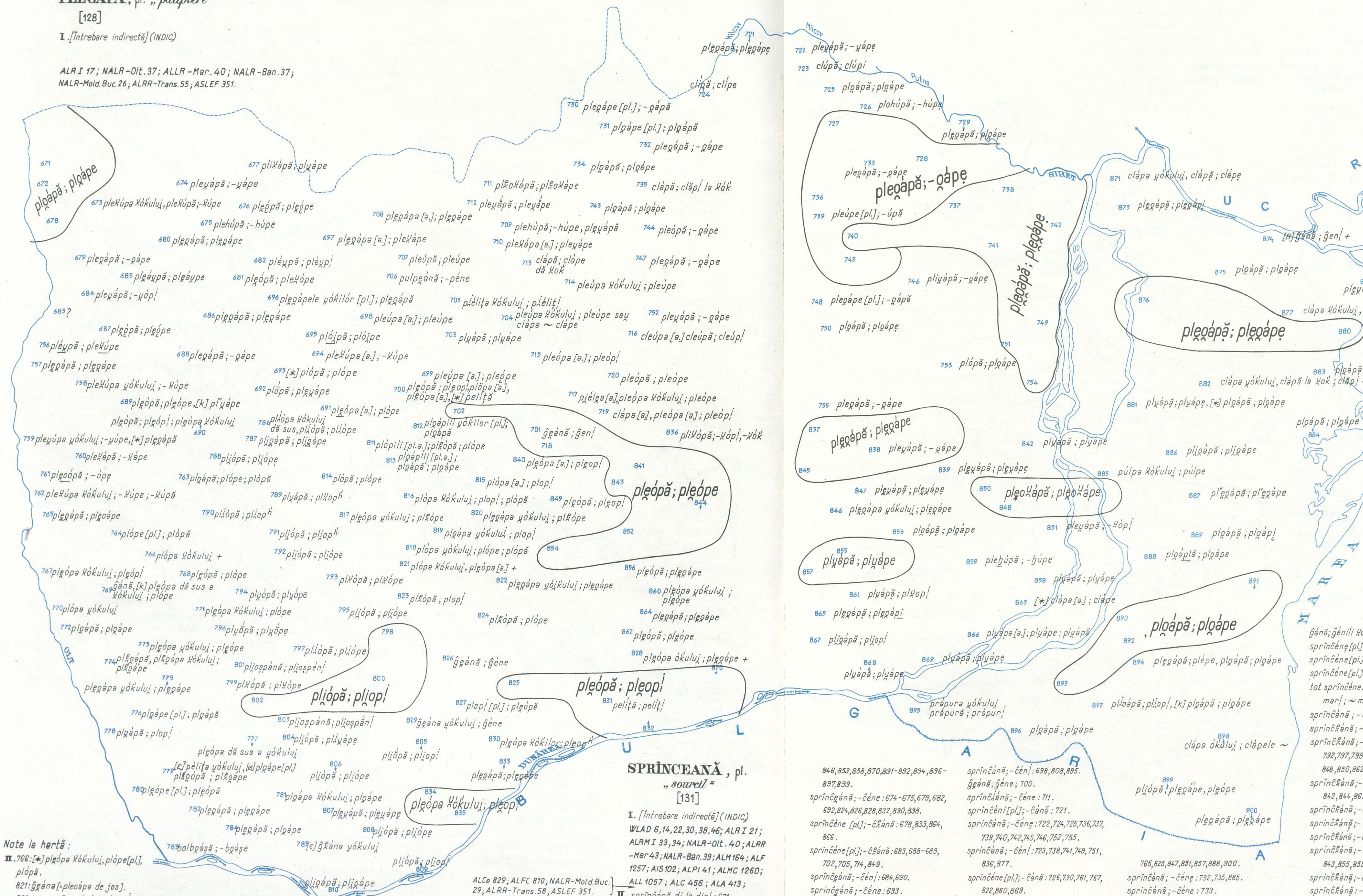
II. urdórį: 671-673, 677, 683-685, 687, 690, 691, 695-699, 701-703, 705-708, 710, 712-715, 717, 720, 724, 730-737, 739-741, 743 [!]; 744-752, 754-759, 761, 766-773-775, 777-780, 782, 784-785, 786-788, 793, 797-799, 801, 804, 808+: urdurẹáză ẙóįķu, 809-811, 820, 823, 826, 829-830, 833, 835-836, 843, 845, 849-851, 853-854, 856-857, 862, 865-867, 869, 872, 876, 878, 883, 890-892, 894, 896, 899-900.
uldórį: 674-675, 680, 686, 692, 711, 753.
ẙoldórį: 676.
murdăríįe, urdórį: 678.
urdọáre [sg.]: 679, 688, 816+: [informatorul ezită să pronunțe termenul].
uldắrį: 682.
urdọ́rį: 689.
hurdẙáre [sg.]; -dórį: 700+: [*] maį cîrpéște ẙóįķi.
urdórį; -dẙáre: 704, 709, 719.
urdẙáre [sg.]; -dórį: 716, 807, 863.
uldórį; -dẙáre: 718.
púķinį: 721.
puķínį; -ķínă: 722, 729.
puķínį: 723, 725, 727, 738, 871.
puķínă [sg.]: 726.
puķínį saụ urdórį: 728.
púķinį saụ urdórį: 742+: cî urdurós ẙeștį la ẙoķ !
urdórį saụ jumắrį [!]: 760.
ẙurdórį: 762-763, 765, 781, 783, 789, 791, 813, 822, 824, 838, 841, 846, 860, 864, 888, 893.
uldórį, urdórį: 764.
ẙurdórį: 776.
ẙọrdórį: 790, 818.
urdẙórį: 792, 794, 796, 800, 806, 839, 844, 847-848, 855, 859, 868, 897-898.
ẙurdẙórį: 795, 805, 842, 852, 858, 861, 870, 881, 889.
ọrdórį: 802.
urdẙọ́rį: 803.
ẙurdọ́rį: 812.
murdăríįe, ẙurdórį: 815
urdórį [!]: 816-817, 819, 828, 832.
urdọáre [!], urdurósule!: 821.
ẙurdórį: 825.
ẙurdórį, [*] bîrne [!]: 827.
scîrbe la ẙoķ, urdórį s-ar spúne da mį-e rușine „de d-tră“: 831.
ụrdórį: 834, 879.
urdẙáre [sg.]: 837, 840.
puķínį; -ķínă: 873, 875 („uldẙórį se spune în județul Brăila“).
puķínį; -ķínâ: 874.
puķ; ~: 877.
ẙurdẙórį: 880.
urdórį: 882.
ẙuldórį: 887.
ẙurdắrį, [*] ẙurdórį: 895.

PLEOAPĂ, pl. *„paupière“*

[128]

I. *[Întrebare indirectă] (INDIC)*

ALR I 17; NALR-Olt. 37; ALLR-Mar. 40; NALR-Ban. 37; NALR-Mold. Buc. 26; ALRR-Trans. 55; ASLEF 351.

Note la hartă:

II. *766: [*] plęópa Xókuluį, plópe [pl.], plópă.*
821: ĝęána [= pleoápa de jos].
828: nu po_să spuį doį plęop!.
874: ĝána di sus, ĝána di jos.
892: dóųă ploápę-a ųókuluį.

SPRÎNCEANĂ, pl. *„sourcil“*

[131]

I. *[Întrebare indirectă] (INDIC)*
WLAD 6, 14, 22, 30, 38, 46; ALR I 21; ALRM I 33, 34; NALR-Olt. 40; ALRR-Mar 43; NALR-Ban. 39; ALM 164; ALF 1257; AIS 102; ALPI 41; ALMC 1260; ALL 1057; ALC 456; ALA 413;
ALCe 829; ALFC 810; NALR-Mold. Buc. 29; ALRR-Trans. 58; ASLEF 351.

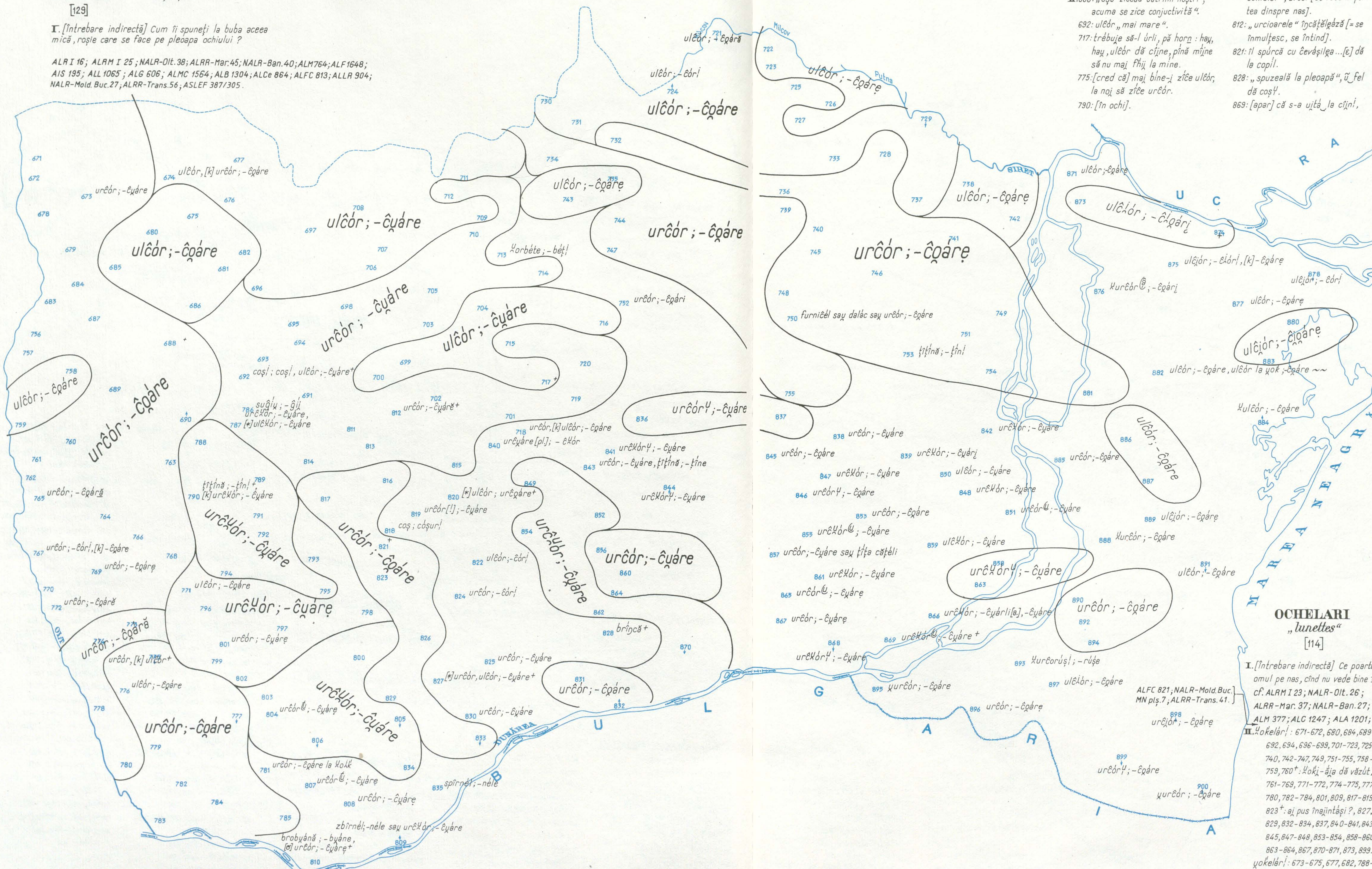
II. *sprînĉánă di la djal: 671;*
sprînĉánă; -ĉéne: 672-673, 676-677, 680-681, 685-687, 691, 734, 756-757, 772, 774, 777, 779, 781-782, 841, 846, 853, 858, 870, 891-892, 894, 896-897, 899.
sprînĉęánă; -ĉéne: 674-675, 679, 682, 692, 824, 826, 828, 832, 890, 898.
sprînĉéne [pl.]; -ĉęánă: 678, 833, 864, 866.
sprinĉéne [pl.]; -ĉęánă: 683, 688-689, 702, 705, 714, 849.
sprînĉęánă; -ĉén!: 684, 690.
sprinĉęánă; -ĉéne: 693.
sprinĉęánă; -ĉéne: 694-697, 699, 701, 703, 704, 706, 707-710, 712, 713, 715-720, 817, 829, 840, 854.
sprînĉánă; -ĉén!: 698, 808, 895.
ĝęánă; ĝéne; 700.
sprînĉlánă; -ĉéne: 711.
sprinĉéni [pl.]; -ĉánă: 721.
sprinĉánă; -ĉénę: 722, 724, 725, 736, 737, 739, 740, 742, 745, 746, 752, 755.
sprinĉánă; -ĉén!: 723, 738, 741, 749, 751, 836, 877.
sprînĉéne [pl.]; -ĉánă: 726, 730, 761, 767, 822, 860, 869.
sprinĉénę [pl.]: -ĉánă: 727, 729, 743, 750.
sprinĉęánă; -ĉénę: 728, 875.
sprinĉánă; -ĉéne: 731, 744, 747, 748, 754, 765, 825, 847, 851, 857, 888, 900.
sprînĉánă; -ĉénę: 732, 735, 885.
sprinĉánâ; -ĉéne: 733.
sprinĉánă; -ĉánę: 753.
sprînĉéne [pl.]; -ĉánă: 758-760, 762-763, 769, 771, 773, 775, 778, 780, 783-784, 813, 815, 819.
ĝánă; ĝénili Xókilor: 764.
sprînĉénę [pl.]; -ĉánă: 766.
sprînĉéne [pl.]; -ĉánă: 768.
sprînĉéne [pl.] -ĉánă; -ĉén!: 770
tot sprînĉéne: 776[+]: sprînĉénele mar!; ~ mic.
sprînĉánă; -ĉén!: 785.
sprinĉęánă; -ĉén!: 786, 856.
sprînĉęánă; -ĉéne: 787, 790, 792, 797, 799, 801, 803, 806, 809-810, 848, 850, 862.
sprînĉęánă; -ĉén!: 788-789, 802, 842, 844, 863.
sprînĉęánă; -ĉéne: 791, 868.
sprinĉęánă; -ĉénę: 793.
sprînĉęánă; -ĉénę: 794.
sprinĉęánă; -ĉéne: 795, 800, 838, 843, 855, 859, 861.
sprinĉęánă; -ĉénę: 796.
sprînĉęánă: -ĉén!: 798.
sprînĉánă: -ĉénę: 804.
sprinĉęánă; -ĉénę: 805, 867.
sprînĉénę [pl.]; -ĉánă: 807.
sprinĉénę [pl.]; -ĉánă: 811.
sprînĉénli [pl.a]; -ĉęánă; -ĉéne: 812.
sprinĉánă; -ĉénę: 814.
sprînĉéne [pl.]; -ĉánă: 816.
sprinĉénili [pl.a.]; -ĉánă: 818.
sprînĉéne [pl.]: -ĉęánă: 820, 831.
sprinĉéne [pl.]; sprînĉánă: 821.
sprînĉéne [pl.]; -ĉęánă: 823, 827, 830.
sprinĉénili [pl.a]; -ĉánă: 834.
sprînĉénli [pl.a.]; -ĉánă; -ĉéne: 835.
sprînĉánă; sprînĉéne: 837.
sprînĉánă; -ĉéne: 839.
sprinĉén! [pl.]; -ĉęánă; -ĉéne: 845.
sprînĉęánă; -ĉéne: 852.
sprinĉęánă; -ĉénį: 865.
sprînĉánă; -ĉénę: 871, 879.
sprînĉénę [pl.]; -ĉánă: 872.
sprînĉęánă; -ĉénį: 873.
sprînĉánă; -ĉéni: 874.
sprînĉánă; -ĉénį: 876.
sprînĉęánâ; -ĉén!: 878.
sprînĉęánă; -ĉénę: 880.
sprînĉánă; -ĉéne, [*] sprînĉánă; -ĉéne: 881.
sprînĉánă; -ĉéni: 882.
sprînĉánă; -ĉéne: 883.
sprînĉánă; -ĉéne, sprînĉánă; -ĉéne: 884.
sprînĉęánă; -ĉéne: 887.
sprînĉánă; sprînĉénį: 889.
sprînĉánă; -ĉéne, sprînĉánă; -ĉéne: 893.

URCIOR (la ochi), pl. „orgelet"

[129]

I. [Întrebare indirectă] Cum îi spuneți la buba aceea mică, roșie care se face pe pleoapa ochiului ?

ALR I 16; ALRM I 25; NALR-Olt. 38; ALRR-Mar. 45; NALR-Ban. 40; ALM 764; ALF 1648; AIS 195; ALL 1065; ALG 606; ALMC 1564; ALB 1304; ALCe 864; ALFC 813; ALLR 904; NALR-Mold. Buc. 27; ALRR-Trans. 56; ASLEF 387/305.

Note la hartă:

II. 688: „așa ziceau bătrînii noștri; acuma se zice conjuctivită".
692: ulĉór „mai mare".
717: trébuie să-l úrli, pă horn: hau, hau, ulĉór dă cîine, pînă mîine să nu mai fhii la mine.
775: [cred că] mai bine-i zîĉe ulĉór, la noi să zîĉe urĉór.
790: [în ochi].
810: brobu̯ánă „se face la coada ochiului", urĉór [se face în partea dinspre nas].
812: „urcioarele" încătĕlẹáză [= se înmulțesc, se întind].
821: îl spúrcă cu ĉevășilẹa ...[ε] dă la copil.
828: „spuzeală la pleoapă", ũ fel dă coșʸ.
869: [apar] că s-a uitá la cîini, așá spúne bătrîni.
874: „perⁱ răi sub pleoapă, o bubă cu fir de păr".

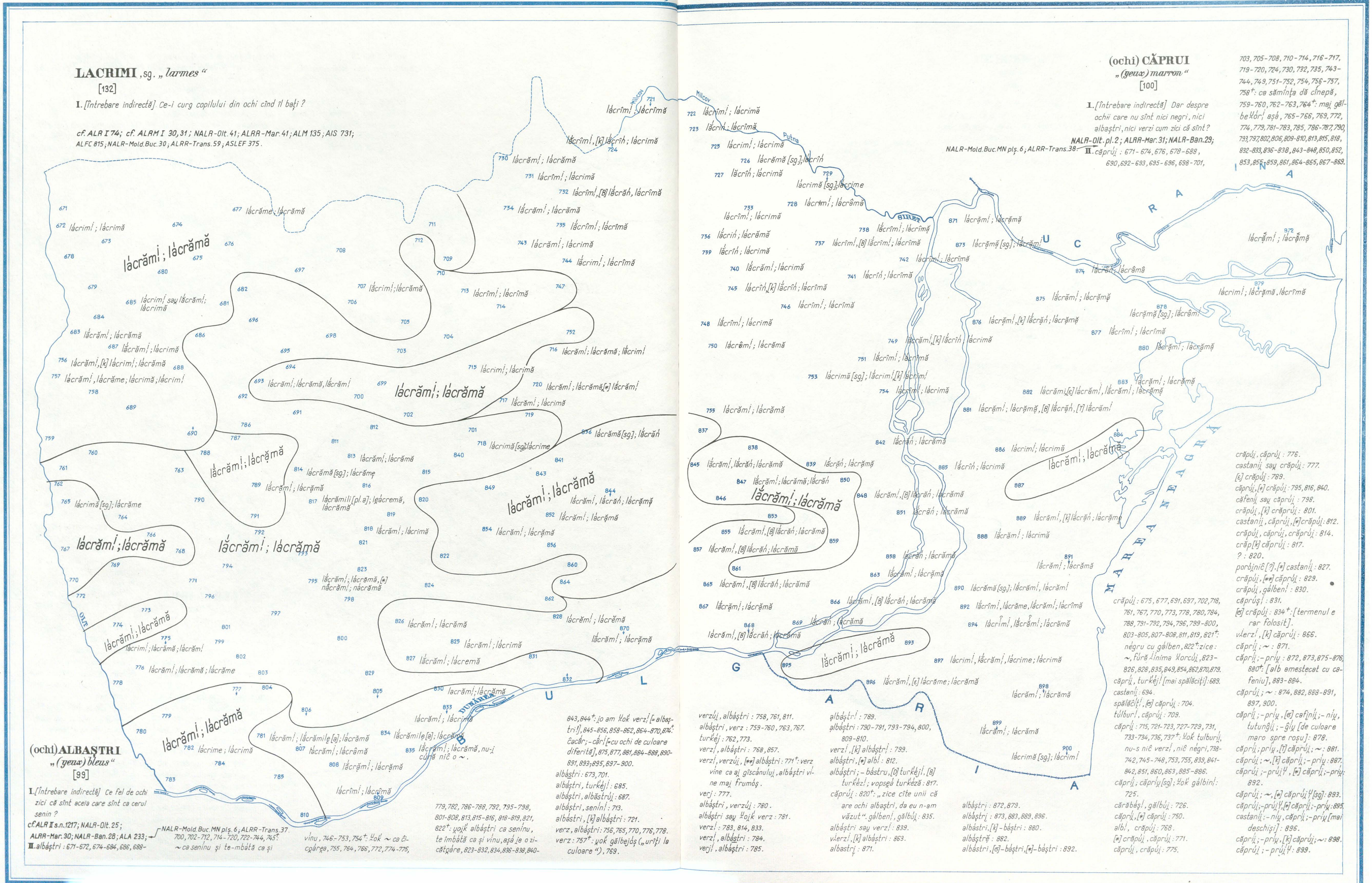
III. 820: Forma de plural a fost dată de informatorul principal.
827: Forma a doua a fost dată de informatorul de bază.

OCHELARI
„lunettes"

[114]

I. [Întrebare indirectă] Ce poartă omul pe nas, cînd nu vede bine? cf. ALRM I 23; NALR-Olt. 26; ALRR-Mar. 37; NALR-Ban. 27; ALM 377; ALC 1247; ALA 1201; ALFC 821; NALR-Mold. Buc. MN pls. 7; ALRR-Trans. 41.

II. ᵘokelárⁱ: 671-672, 680, 684, 689-692, 694, 696-699, 701-723, 725-740, 742-747, 749, 751-755, 758-759, 760⁺: ᵘoki-ăia dă văzút, 761-769, 771-772, 774-775, 777, 780, 782-784, 801, 809, 817-819, 823⁺: ai pus înaintáși ?, 827, 829, 832-834, 837, 840-841, 843-845, 847-848, 853-854, 858-860, 863-864, 867, 870-871, 873, 899.
u̯okelárⁱ: 673-675, 677, 682, 788-790, 792-794, 797-800, 802-807, 810, 814, 825, 836, 838, 842, 846, 849-852, 855-857, 861-862, 865-866, 868-869, 876, 878, 884-888, 890-894, 896-898, 900.
okelárⁱ: 676, 681, 683, 685-688, 724, 750, 811, 812, 815-816, 820-821, 824, 828, 830.
feréste, ~ mai lumingáse „mai tari": 678.
ᵘoikelárⁱ: 679, 693, 695, 700, 773, 776, 781, 785-787, 795, 808.
ᵘokilárⁱ: 741, 748, 872, 875, 877, 879.
u̯okelárⁱ, [B] zarțále, -țálili [pl.a.]: 756.
u̯okelárⁱ și zarțále: 757⁺: zarțále [se spunea] mai dămúlt.
ᵘokelárⁱ, [B] sticle: 770, 778⁺: dă-m sticlele -ncoáĉe [spuneau] ălea bătrînele.
ᵘokelárⁱ, [B] u̯okénⁱ: 779⁺: cutáre a pus u̯okénⁱ, nu mai véde; [spun] mai mult bábele.
u̯ọkelárⁱ: 791.
ᵘọkelárⁱ: 796.
ᵘoⁱkelárⁱ: 813, 835.
oikelárⁱ: 822.
oⁱkelárⁱ: 826, 831.
u̯okẹlárⁱ: 839, 889, 895.
okilárⁱ: 874.
u̯okilárⁱ: 880, 883.
u̯okelárⁱ: 881-882.

LACRIMI, sg. „*larmes*"
[132]

I. [Întrebare indirectă] Ce-i curg copilului din ochi cînd îl bați?

cf. ALR I 74; cf. ALRM I 30, 31; NALR-Olt. 41; ALRR-Mar. 41; ALM 135; AIS 731; ALFC 815; NALR-Mold. Buc. 30; ALRR-Trans. 59; ASLEF 375.

(ochi) CĂPRUI
„(*yeux*) *marron*"
[100]

I. [Întrebare indirectă] Dar despre ochii care nu sînt nici negri, nici albaștri, nici verzi cum zici că sînt?

NALR-Olt. pl. 2; ALRR-Mar. 31; NALR-Ban. 29; NALR-Mold. Buc. MN pls. 6; ALRR-Trans. 38.

II. căprúi : 671-674, 676, 678-688, 690, 692-693, 695-696, 698-701, 703, 705-708, 710-714, 716-717, 719-720, 724, 730, 732, 735, 743-744, 749, 751-752, 754, 756-757, 758+: ca sămînța dă cînepă, 759-760, 762-763, 764+: maį gălbe̯or, așa, 765-766, 769, 772, 774, 779, 781-783, 785, 786-787, 790, 793, 797, 802, 806, 809-810, 813, 815, 818, 832-833, 836-838, 843-848, 850, 852, 853, 855, 859, 861, 864-865, 867-869.

crăpúį, căprúį : 776.
castaníį saụ crăpúį : 777.
[ɛ] crăpúį : 789.
căprúį, [∗] crăpúį : 795, 816, 840.
căfeníį saụ căprúį : 798.
crăpúį, [k] crăpuri : 801.
castaníį, căprúį, [∗] crăpúį : 812.
crăpúį, căprúį, crăprúį : 814.
crăp[k] căprúį : 817.
? : 820.
porúmbíč [?], [∗] castaníį : 827.
crăpúį, [∗∗] căprúį : 829.
crăpúį, gălben! : 830.
căprúș! : 831.
[ɛ] crăpúį : 834+: [termenul e rar folosit].
verzí, [k] căprúį : 866.
căprúį; ∼ : 871.
căprúį; -príụ : 872, 873, 875-876, 880+: [alb amestecat cu cafeniu], 883-884.
căprúį; ∼ : 874, 882, 888-891, 897, 900.
căprúį; -príụ, [ɛ] cafeníį; -níį, tutunǵíį; -ǵíį [de culoare maro spre roșu] : 878.
căprúį; príụ, [Γ] căprúį; ∼ : 881.
căprúį; ∼, [k] căprúį; -príụ : 887.
căprúį; -príụ, [∗] căprúį; -príụ : 892.
căprúį; ∼, [∗] căprúį [sg] : 893.
căprúį; -príụ, [∗] căprúį; -príụ : 895.
castaníį; -níụ, [k] căprúį; -príụ [mai deschiși] : 896.
căprúį; -príụ, [k] căprúį; ∼ : 898.
căprúį; -príụ : 899.

crăpúį : 675, 677, 691, 697, 702, 718, 761, 767, 770, 773, 778, 780, 784, 788, 791-792, 794, 796, 799-800, 803-805, 807-808, 811, 819, 821+: négru cu gălben, 822+ zice: ∼, fură ĺinima ʮorcúį, 823-826, 828, 835, 849, 854, 862, 870, 879.
căpríį, turkḗį! [mai spălăciți] : 689.
castaníį : 694.
spălăcíț!, [ɛ] căprúį : 704.
túlburí, căprúį : 709.
căprúį : 715, 721-723, 727-729, 731, 733-734, 736, 737+: ʮok tulburíį, nu-s nici verzí, nič négri, 738-742, 745-748, 753, 755, 839, 841-842, 851, 860, 863, 885-886.
căprúį, căpríų [sg]; ʮok gălbiní : 725.
cărăbéș!, gălbúį : 726.
căprúį, [∗] căprúį : 750.
alb!, crăpúį : 768.
[∗] crăpúį, căprúį : 771.
căprúį, crăpúį : 775.

(ochi) ALBAȘTRI
„(*yeux*) *bleus*"
[99]

I. [Întrebare indirectă] Ce fel de ochi zici că sînt acela care sînt ca cerul senin?

cf. ALR II s.n. 1217; NALR-Olt. 25; ALRR-Mar. 30; NALR-Ban. 28; ALA 233; NALR-Mold. Buc. MN pls. 6, ALRR-Trans. 37.

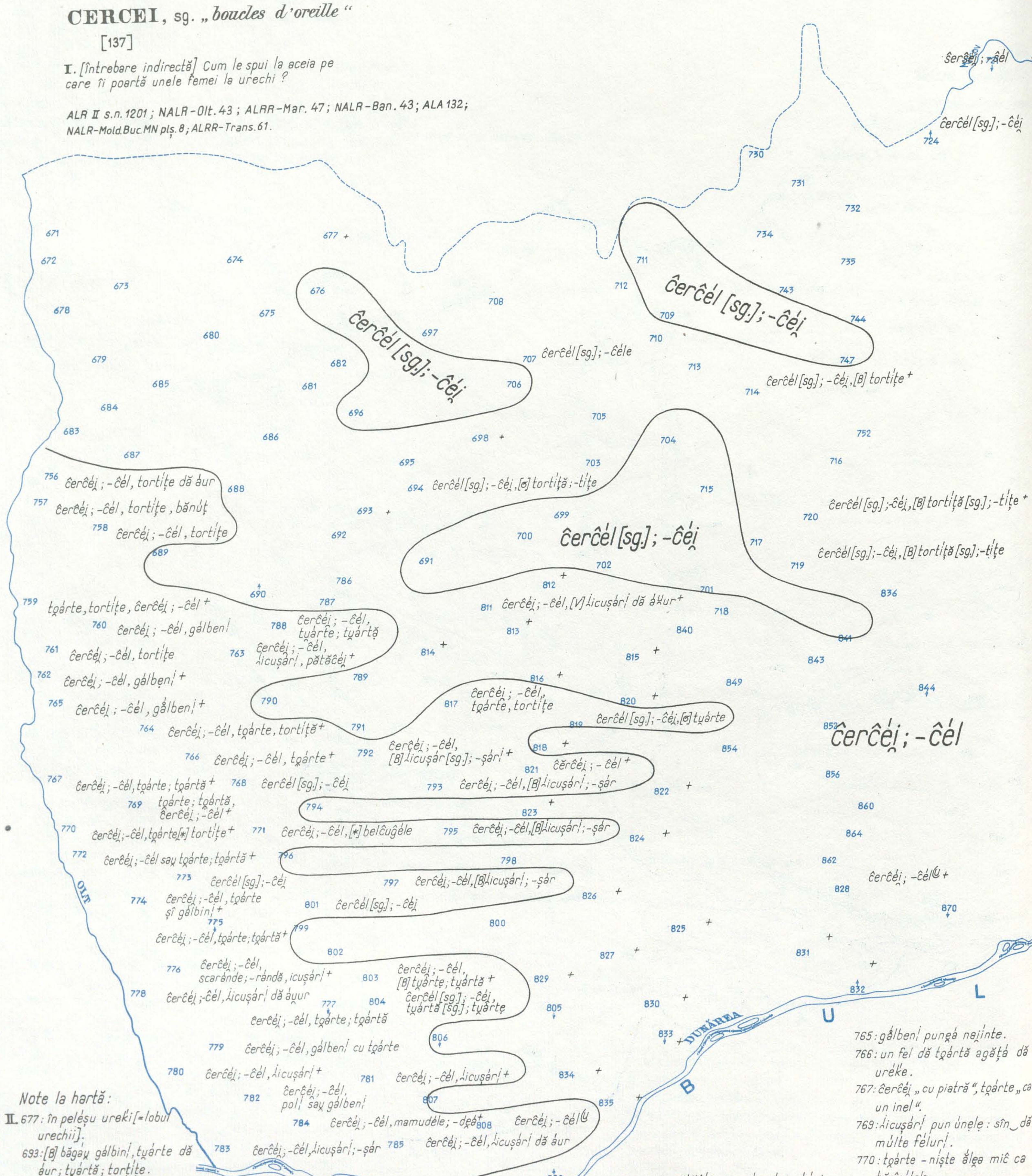
II. albáștri : 671-672, 674-684, 686, 688-700, 702-712, 714-720, 722-744, 745+: ∼ ca seninu și te-mbătă ce și vinu, 746-753, 754+: ʮok ∼ ca ciçgárga, 755, 764, 766, 772, 774-775, 779, 797, 786-788, 792, 795-798, 801-808, 813, 815-816, 818-819, 821, 822+: ụoįk albáștri ca seninu, te îmbătă ca și vinu, așa je o zicătoare, 823-832, 834, 836-838, 840-843, 844+: io am ʮok verzí [=albaștri!], 845-856, 858-862, 864-870, 874+: čacăr; -cărí [=cu ochi de culoare diferită], 875, 877, 881, 884-888, 890-891, 893, 895, 897-900.
albáștri : 673, 701.
albáștri, turkḗį! : 685.
albáștri, albăstrúį : 687.
albáștri, seníní : 713.
albáștri, [k] albáștri : 721.
verz, albáștri : 756, 765, 770, 776, 778.
verz : 757+: ụok gălbejóș („uriți la culoare"), 769.
verzúį, albáștri : 758, 761, 811.
albáștri, verz : 759-760, 763, 767.
turkḗį : 762, 773.
verzí, albáștri : 768, 857.
verzí, verzúį, [∗∗] albáștri : 771+: verz vine ca aį gîscănuluį, albáștri vine maį frumóș.
verȷ : 777.
albáștri, verzúį : 780.
albáștri saụ ʮoįk verz : 781.
verzí : 783, 814, 833.
verzí, albáștri : 784.
verȷí, albáștri : 785.
albástr! : 789.
albáștri : 790-791, 793-794, 800, 809-810.
verzí, [k] albáștri : 799.
albáștri, [∗] albí : 812.
albáștri; -báștru, [ɔ] turkḗį!, [ʙ] turkḗzí; vopseá turkézā : 817.
căprúį : 820+: „zice cîte unii că are ochi albáștri, da eu n-am văzut". gălben!, gălbúį : 835.
albáștri saụ verzí : 839.
verzí, [k] albáștri : 863.
albastrį : 871.
albáștri : 872, 879.
albáștri : 873, 883, 889, 896.
albáștri, [k] -báștri : 880.
albáștrē : 882.
albáștri, [ɛ] -báștri, [∗] -báștri : 892.

CERCEI, sg. „boucles d'oreille“

[137]

I. [Întrebare indirectă] Cum le spui la aceia pe care îi poartă unele femei la urechi?

ALR II s.n. 1201; NALR-Olt. 43; ALRR-Mar. 47; NALR-Ban. 43; ALA 132; NALR-Mold.Buc.MN pls. 8; ALRR-Trans. 61.

Note la hartă:

II. 677: în pelésu ureki [= lobul urechii].

693: [B] băgau gálbini, tuarte dă aur; tuartă; tortițe.

698: [B] cîte-um fir roșu.

714: [B] am pătrúns-o, să pătrúndem fáta să-i púnem ~.

720: tortițe „făcute din bani de argint.“

737: îi čerčelátă táre, apruápe páne dóo perék.

759: tuárte – să găuure uréka; čerčéi mai vek.

762: gálbeni – dácă áre „sînt de aur“.

763: pătăčéi – venea așá ca báni, ca băncúța.

764: čerčéi „dîn sîrmă, dîn pietruri“, tuárte „sînt rotunde, din metal“.

765: gálbeni punea naiinte.

766: un fel dă tuártă agăță dă uréke.

767: čerčéi „cu piatră“, tuárte „ca un inel“.

769: licușári pun únele: sîn dă múlte féluri.

770: tuárte – niște ăléa mič ca bășîcúțele.

772: tuártă – ie mai máre; am avút și ieu, úite-m lócu!, mámi i-a murít copíii dîntîi [și i s-a pus lui toartă, pe care a purtat-o pînă a plecat militar].

774: báni dîn ăia cum purta naiinte.

775: čerčéi – mai miči, tuárte – rotúnde, adúse [= curbate, încovoiate].

776: scarándă – ie lățîčícă.

780: licușári iereá nainte.

781: licușári îi zîčá feméili.

784: împărătéști.

792: licușári „de aur, ca băncuța.“

803: „un inel gol“.

811: [de curînd, tinerii au început să poarte un botón alb sau galben].

812: [purtau, rar, și bărbații].

813: [purtau și bărbații, o singură țintă].

814: „purtau și unii flăcăi“, să spuneá pătrúns [adj.].

815: tortițe [tot la femei; la bărbați:] čerčéi; „chiar eu sînt pătrúns“; cît am flăcăiit l-am purtát.

816: [unii bărbați purtau mai demult] cápsă, cu șurúp.

818: [purtau și unii bărbați] de fudulíie.

820, 822, 824: [la bărbați:] tuártă; tuárte.

821: tortiță [cu șurub] „purtau bărbații.“

823: [purtau și unii bărbați, la o singură ureche].

825: mamudéle, din ăia dă áuur așá împărătéști [purtau, mai demult, și cîțiva bărbați].

826: [la bărbați] botón; [**] tortițe; îm bătrîni le-a zis icușári.

827: [*] tuárte, ca inélu; [purtau și unii bărbați, la o ureche].

828: [la flăcăi:] tortițe.

829: tuárte „cercei în formă de verigă“, „se purtau mai demult cercei făcuți din icusári sau băncúțe, prinse cîte două“.

830: icușári, ca bănúțu; tortițe; -tiță [la bărbați, purtau una singură].

831: [la bărbați:] tuártă; torți.

832: [în copilăria informatorului, purtau și bărbații, la o singură ureche].

833: tuárte; tuártă „ca un inel“; [numai 2 bărbați din sat purtau] „ca o pioneză“.

834: icușári, iereá lați.

835: licușári, „nu se mai poartă acu d-ăia“; veregétă; -géte, ie sémplă [= verigă]; [bărbații purtau, rar] čerčél.

URECHE, pl. „oreille“

[136]

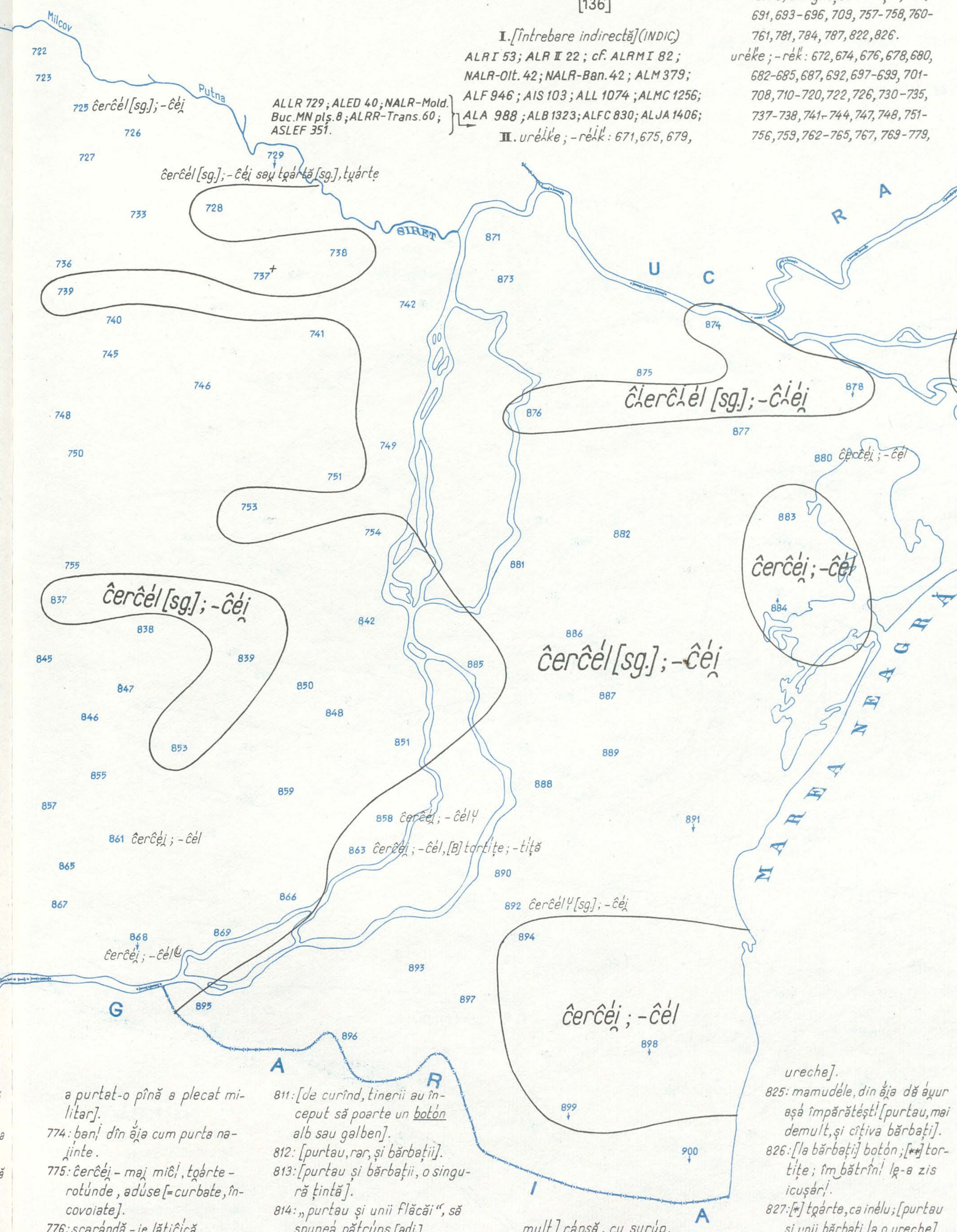
I. [Întrebare indirectă] (INDIC) ALR I 53; ALR II 22; cf. ALRM I 82; NALR-Olt. 42; NALR-Ban. 42; ALM 379; ALF 946; AIS 103; ALL 1074; ALMC 1256; ALA 988; ALB 1323; ALFC 830; ALJA 1406; ALLR 729; ALED 40; NALR-Mold. Buc.MN pls. 8; ALRR-Trans. 60; ASLEF 351.

II. uréke; -rék: 671, 675, 679, 681, 686+: „la urechi le mai spunem și bureți, mai ales iarna, a înghețat bureții“, 688, 691, 693-696, 709, 757-758, 760-761, 781, 784, 787, 822, 826.

uréke; -rék: 672, 674, 676, 678, 680, 682-685, 687, 692, 697-699, 701-708, 710-720, 722, 726, 730-735, 737-738, 741-744, 747, 748, 751-756, 759, 762-765, 767, 769-779, 783, 785-786, 789-790, 792, 794, 797, 799-800, 803-804, 806, 810, 812-814, 816-817, 819-821, 823, 825, 827-828, 830, 832-835, 837-838, 840-841, 843-846, 848-857, 859-863, 866-867, 869-870, 879, 881, 883, 885-887, 890-891, 893, 897, 900.

uuréke; -rék: 673, 677, 795, 801, 805, 842, 858, 888.

urékie; -rék: 689-690.

uréikie; -réik: 700.

uréki; -rék: 721, 728-729, 739.

uréke; -rék: 723-725, 727, 736, 740, 745-746, 749-750, 796, 798, 802, 808-809, 836, 839, 864, 868, 871, 875, 877, 880.

uréike; -rék: 766, 768, 780, 815.

urékie; -rékii: 782, 807.

uréke; -rék: 788, 791, 793, 818.

uréke; -rék: 811, 898.

uréike; -réik: 824.

uréike; uurék: 829.

uréke; -réki: 831, 894, 899.

uréki; -rék: 847.

uréki; -rék: 865, 873-874.

uuréki; -rék: 872, 876, 882.

uurékiie; -rékii: 884.

uréki; -rék: 889.

uriéke; -riék: 892.

uuréke; -réki: 895-896.

ASURZESC (ind. prez. 1). *„je deviens sourd“*
[144]

I. [Întrebare indirectă] Cînd încep să nu mai aud bine zic că ... ?

Cf. AIS 1619; NALR-Olt. 45; NALR-Mold. Buc. 31; ALRR-Trans. 62; ASLEF 392.

Note la hartă:
759: a surzit [perf. c. 3]
760: să nu ma ayúz [conj. prez.]
773: a surzit dă tot [perf. c. 3]
776: táre dă urék.
780: čebălujit [adj.] „care nu prea aude“.
784: tot un fel dă surzire.
819: o să surzească [vit. 3].
821: fir-ar om, fir-ar femee, „zice: am început să surzesc“
867: dăcă n-aud înseamnă că am să surdez.

SURDĂ, pl. *„sourde“*
[143]

I. [Întrebare indirectă] Despre o femeie care nu aude deloc zici că-i ... ?

NALR-Mold. Buc. MN pl. 9; ALRR-Trans. MN pl. 1.

II. súrdă; súrde: 671-720, 722, 724, 727, 730-735, 737-738, 742-745, 748, 752-766, 768-792, 794, 797, 799-801, 803-807, 809-810, 812-833, 836-838, 840-843, 845-846, 848-860, 862-863, 866, 869-870, 881, 883-888, 890-898, 900.
súrdă; súrdi: 721, 865, 867.
súrdă; súrde: 723, 725-726, 728, 736, 739-740, 808, 875, 877-878, 882.
súrdă; súrde: 729, 746, 749-751, 839.
súrdă; surzí, [k] súrde: 741.
súrde [pl.]; súrdă: 747.
súrdă; surz: 767.
súrdă; súrde: 793, 834.
súrdă; súrde: 795.
súrdă; súrde: 796, 798, 802, 844, 871, 879-880.
súrdă; súrde: 811.
súrdă; súrde: 835, 899.
súrdă; súrde: 847.
súrdă; súrde: 861, 864, 868.
súrdă; súrdi: 872, 874, 876.
súrdă; súrdi: 873, 889+: [L] súrdă [sg.].

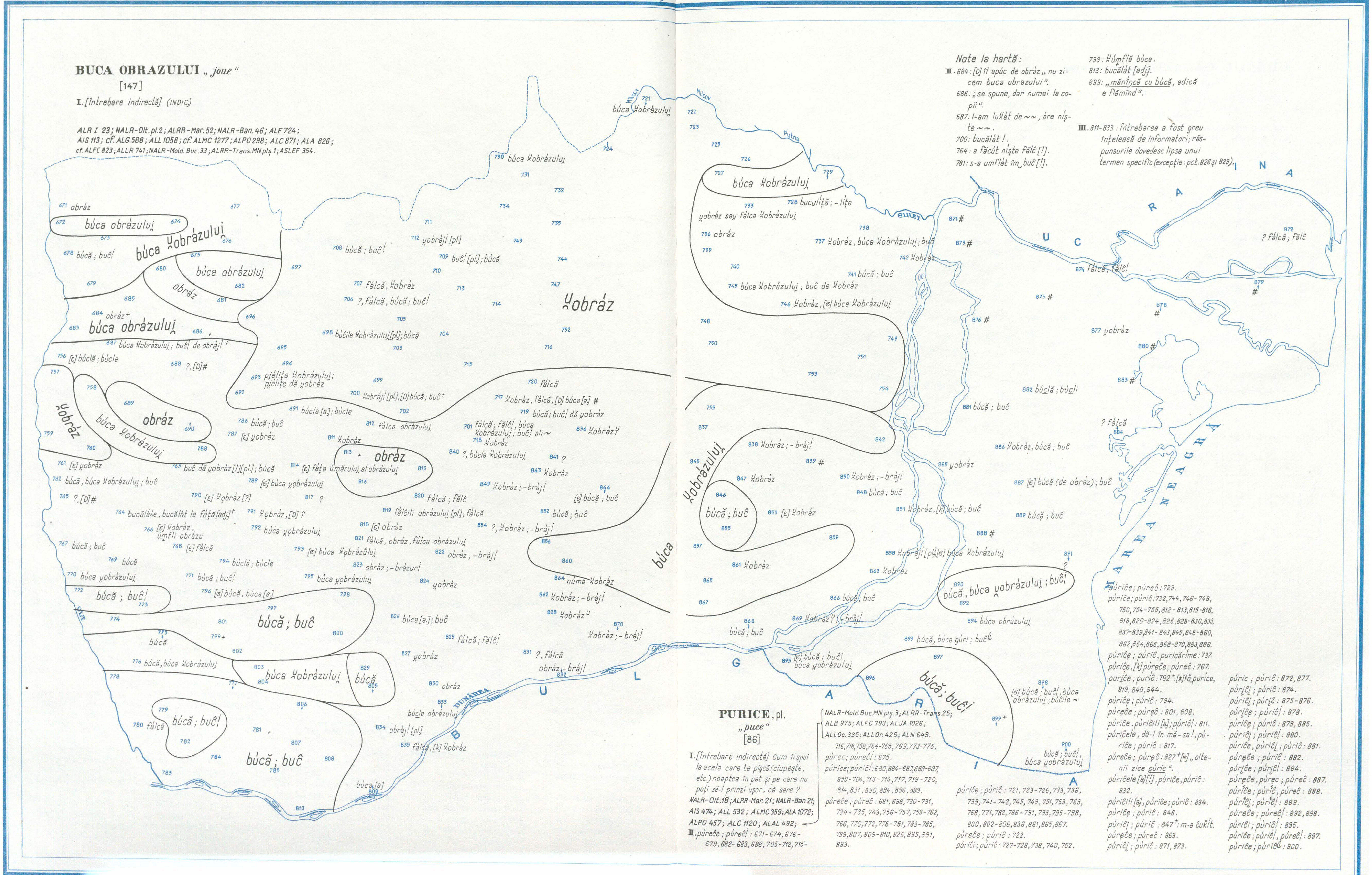
ALFC 831; ALJA 1409; ALLR 733; NALR-Mold. Buc. MN pl. 9; ALRR-Trans. MN pl. 1; ASLEF 392.

SURD, pl. *„sourd“*
[142]

I. [Întrebare indirectă] Despre un om care nu aude deloc zici că-i ... ?

ALR II MN 6859; cf. ALRM II 28; NALR-Olt. 44; ALRR-Mar. 48; ALF 1258; AIS 190; ALL 1076; ALMC 1555; ALA 1148; ALB 1325;

II. surd; surz: 671-674, 676, 678-680, 683-684, 688, 756, 758, 760-761, 763-764, 766, 771, 773, 872, 877.
surd; surzí: 675, 677, 681-682, 685-687, 689-720, 722, 724-727, 729-745, 747-755, 759, 768, 781-782, 784, 786, 789, 791, 794-797, 802-803, 811-823+: [•] táre dă urék, 824-826, 829-832, 833+: sau táre dă urék, 834, 838, 840-841, 843, 845, 847, 849-851, 853-854, 856-857, 859-863, 864+: je surzí ьúćtă, 866-867, 870, 873, 879-889, 893-894, 896-900.
surd; surd: 721.
surd; surd: 723, 871, 874, 878.
surd; surzí: 728, 746, 844, 848, 855.
surd; surj: 762+: tari dă urék „în glumă“, 767, 769-770, 772, 774-778, 780, 801.
surd; surjí: 765, 783, 785, 799-800, 804-807, 810, 835.
surd; surj, [k] surzí: 779.
surd; surzí: 787-788, 790, 798, 809.
surd; surzí, [•] surjí: 792.
surd; surz: 793, 827, 890.
surd; surjí: 808.
súrdu; surzí: 828.
surd; surzí: 836-837, 846, 865, 868-869, 892.
surd; surzí: 839.
surd; surzí, surjí: 842.
târe dă uréke, surd+; surzí: 852.
surd; surjí, surzí: 858.
surd; surjí, [•] surzí: 875.
surd; surzí: 876.
surd; surz: 895.

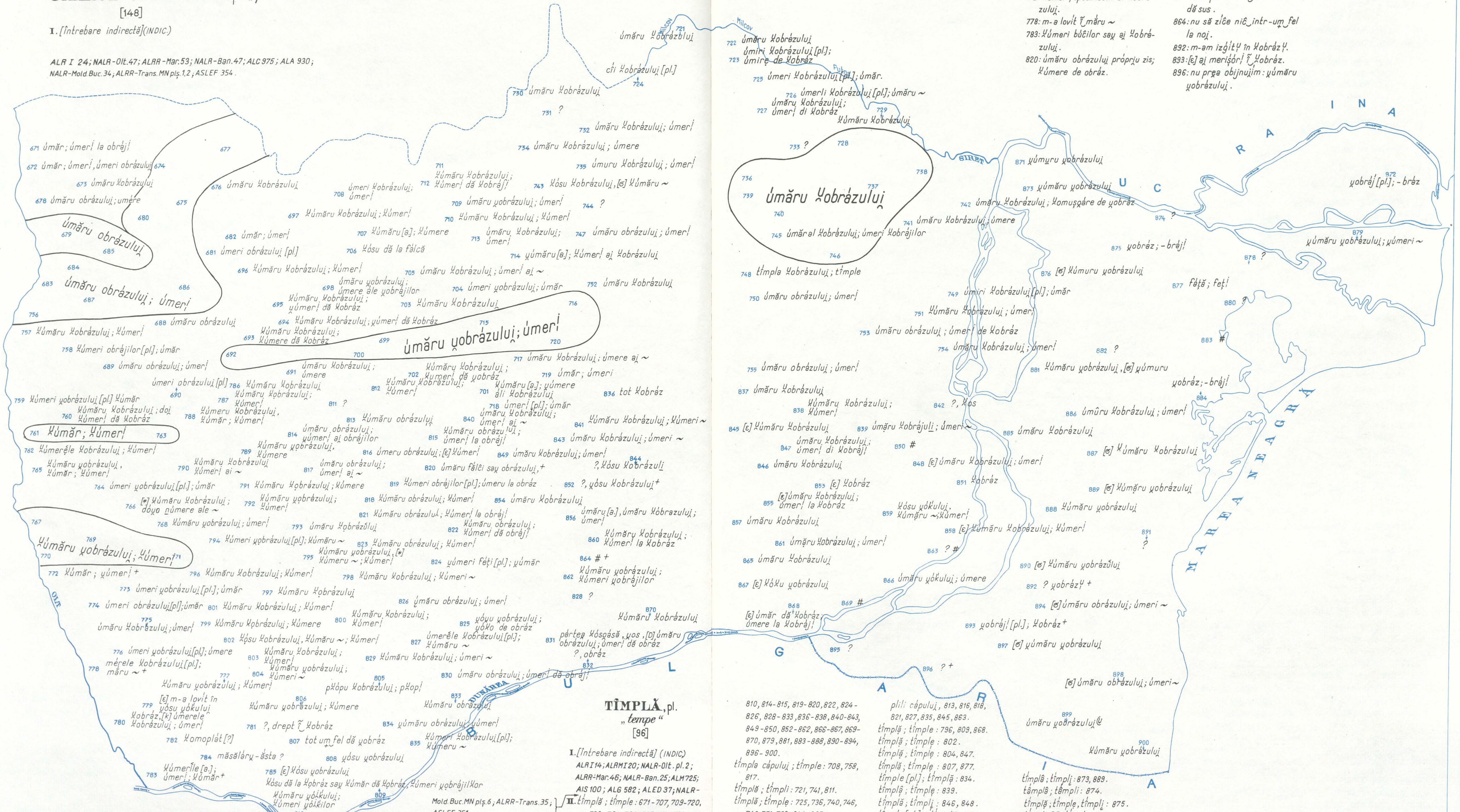

BUCA OBRAZULUI „joue"
[147]
I. [Întrebare indirectă] (INDIC)
ALR I 23; NALR-Olt. pl. 2; ALRR-Mar. 52; NALR-Ban. 46; ALF 724;
AIS 113; cf. ALG 588; ALL 1058; cf. ALMC 1277; ALPO 298; ALC 871; ALA 826;
cf. ALFC 823; ALLR 741; NALR-Mold. Buc. 33; ALRR-Trans. MN pls. 1; ASLEF 354.
Note la hartă:
II. 684: [D] îl apuc de obráz „nu zicem buca obrazului".
686: „se spune, dar numai la copii".
687: l-am lu̯át de ~~; are niște ~~.
700: bucălát!.
764: a făcut niște fălĉ [!].
781: s-a umflát îm̯ buĉ [!].
799: umflă búca.
813: bucălát [adj].
899: „mănîncă cu búcă, adică e flămînd".
III. 811-833: întrebarea a fost greu înțeleasă de informatori; răspunsurile dovedesc lipsa unui termen specific (excepție: pct. 826 și 829).
Milcov
Putna
SIRET
DUNĂREA
U C R A I N A
MAREA NEAGRĂ
B U L G A R I A
PURICE, pl.
„puce"
[86]
I. [Întrebare indirectă] Cum îi spui la acela care te pișcă (ciupește, etc.) noaptea în pat și pe care nu poți să-l prinzi ușor, că sare?
NALR-Olt. 18; ALRR-Mar. 21; NALR-Ban. 21; AIS 474; ALL 532; ALMC 359; ALA 1072; ALPO 457; ALC 1120; ALAL 492;
NALR-Mold. Buc. MN pls. 3; ALRR-Trans. 25; ALB 975; ALFC 793; ALJA 1026; ALLOc. 335; ALLOr. 425; ALN 649.
II. púrece; púreĉ: 671-674, 676-679, 682-683, 688, 705-712, 715-716, 718, 758, 764-765, 769, 773-775.
púrec; púreĉ: 675.
púrice; púriĉ: 680, 684-687, 689-697, 699-704, 713-714, 717, 719-720, 814, 831, 890, 894, 896, 899.
púreĉe; púreĉ: 681, 698, 730-731, 734-735, 743, 756-757, 759-762, 766, 770, 772, 776-781, 783-785, 799, 807, 809-810, 825, 835, 891, 893.
púriĉe; púriĉ: 721, 723-726, 733, 736, 739, 741-742, 745, 749, 751, 753, 763, 768, 771, 782, 786-791, 793, 795-798, 800, 802-806, 836, 861, 865, 867.
púreĉe; púriĉ: 722.
púriĉi; púriĉ: 727-728, 738, 740, 752.
púriĉe; púreĉ: 729.
púriĉe; púriĉ: 732, 744, 746-748, 750, 754-755, 812-813, 815-816, 818, 820-824, 826, 828-830, 833, 837-839, 841-843, 845, 848-860, 862, 864, 866, 868-870, 883, 886.
púriĉe; púriĉ, puricărime: 737.
púriĉe, [k] púreĉe; púreĉ: 767.
púriĉe; púriĉ: 792; [ʒ]tă purice, 819, 840, 844.
púriĉe; púriĉ: 794.
púreĉe; púreĉ: 801, 808.
púriĉe, púriĉili [a]; púriĉ!: 811.
púriĉele, da-l în mă-sa!, púriĉe; púriĉ: 817.
púreĉe; púreĉ: 827; „olteniĭ zice púric".
púriĉele [a] [!], púriĉe; púriĉ: 832.
púriĉili [a], púriĉe; púriĉ: 834.
púriĉe; púriĉ: 846.
púriĉ; púriĉ: 847: m-a ĉukĭt.
púnsuriĉe; púreĉ: 863.
púriĉ; púriĉ: 871, 873.
púric; púriĉ: 872, 877.
púriĉ; púriĉ: 874.
púriĉ; púriĉ: 875-876.
púriĉe; púriĉ!: 878.
púriĉe; púriĉ: 879, 885.
púriĉ; púriĉ!: 880.
púriĉe, púriĉ; púriĉ: 881.
púreĉe; púriĉ: 882.
púriĉ; púriĉ!: 884.
púreĉe, púrec; púreĉ: 887.
púriĉe; púriĉ, púreĉ: 888.
púriĉe; púriĉ: 889.
púreĉe; púreĉ!: 892, 898.
púriĉ; púriĉ!: 895.
púriĉe; púriĉ!, púreĉ: 897.
púriĉe; púriĉ: 900.

UMĂRUL OBRAZULUI, pl. „*pommette*"

[148]

I. [Întrebare indirectă] (INDIC.)

ALR I 24; NALR-Olt. 47; ALRR-Mar. 53; NALR-Ban. 47; ALC 975; ALA 930; NALR-Mold. Buc. 34; ALRR-Trans. MN pls. 1, 2; ASLEF 354.

Note la hartă:

772: ᶸúmăr, specificăm al ᶸobrázului.
778: m-a lovit î̃ măru ~
783: ᶸúmeri búcilor sau ai ᶸobrázului.
820: úmăru obrázului própriu zis; ᶸúmere de obráz.
852: fáce párte dîm măseláru dă sus.
864: nu să zice nic̆ intr-um fel la noi.
892: m-am izgítᵘ în ᶸobrázᵘ.
893: [ɛ] ai merișóri î̃ ᶸobráz.
896: nu prea obijnuim: yúmăru yobrázului.

TÎMPLĂ, pl.

„*tempe*"

[96]

I. [Întrebare indirectă] (INDIC)

ALR I 14; ALRM I 20; NALR-Olt. pl. 2; ALRR-Mar. 46; NALR-Ban. 25; ALM 725; AIS 100; ALG 582; ALED 37; NALR-Mold. Buc. MN pls. 6; ALRR-Trans. 35; ASLEF 351.

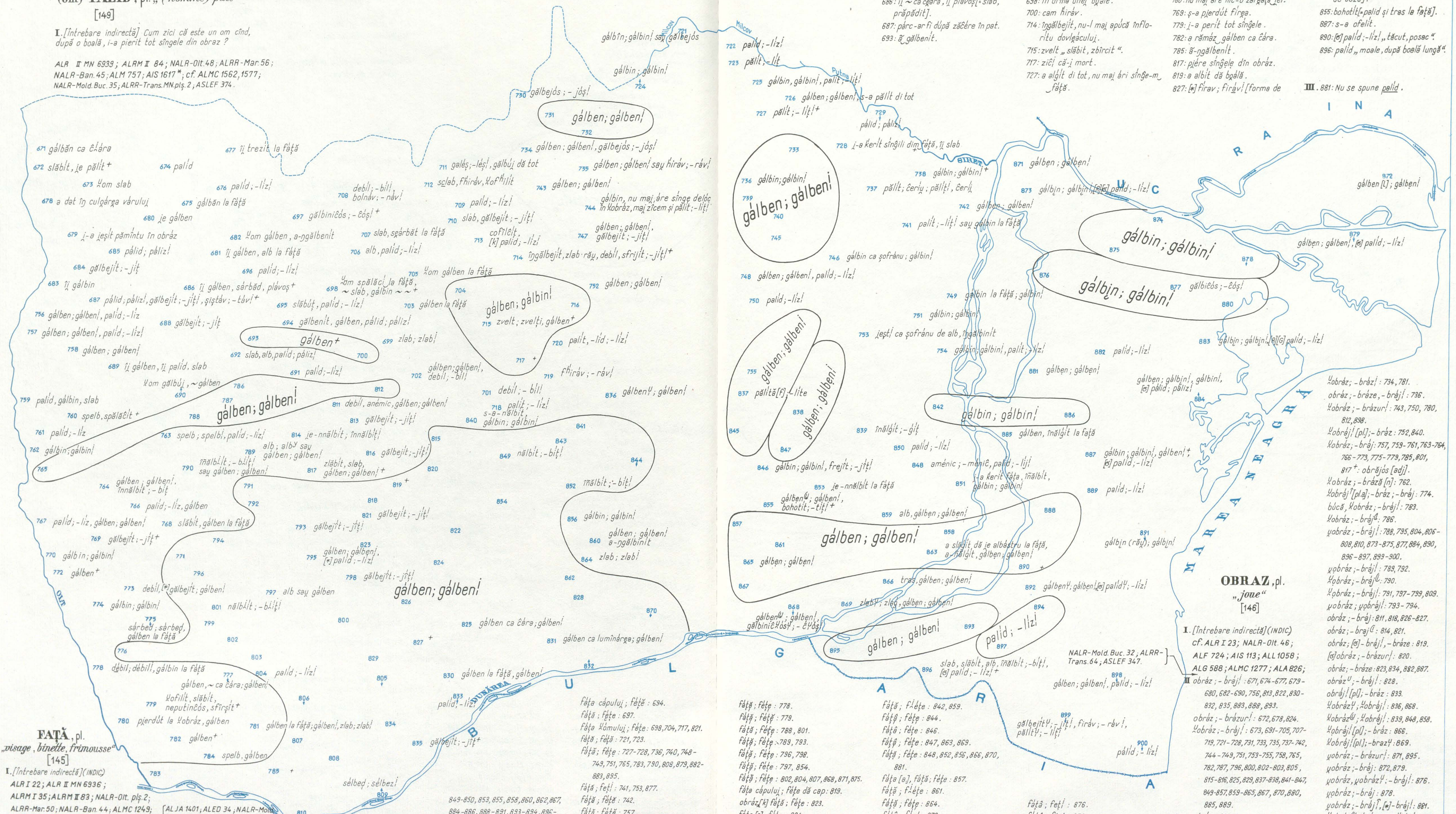
II. tîmplă; tîmple: 671-707, 709-720, 722-724, 726-735, 737-739, 742-745, 747-748, 750, 752, 754-757, 760-776, 777-787, 789-795, 797-798, 800-801, 803, 805-806, 808, 810, 814-815, 819-820, 822, 824-826, 828-833, 836-838, 840-843, 849-850, 852-862, 866-867, 869-870, 879, 881, 883-888, 890-894, 896-900.
tîmpla cápului; tîmple: 708, 758, 817.
tîmplă; tîmpli: 721, 741, 811.
tîmplă; tîmple: 725, 736, 740, 746, 749, 751, 753, 844, 865.
tîmpla cápului; tîmpl!: 759.
tîmplă; tîmple: 778, 823.
tîmplă; tîmple: 788, 799, 812+: tîmplili cápului, 813, 816, 818, 821, 827, 835, 845, 863.
tîmplă; tîmple: 796, 809, 868.
tîmplă; tîmple: 802.
tîmplă; tîmple: 804, 847.
tîmplă; tîmple: 807, 877.
tîmple [pl.]; tîmplă: 834.
tîmplâ; tîmple: 839.
tîmplă; tîmpli: 846, 848.
tîmple [pl.]; tîmplă: 851.
tîmple [pl.]; tîmplă: 864.
tâmplâ; tâmpli: 871.
tîmplâ; tîmpli, tîmple: 872.
tîmplâ; tîmpli: 873, 889.
tâmplâ; tâmpli: 874.
tîmplă; tîmple, tîmpli: 875.
tîmplă [L]; tîmpli: 876.
tâmplă; tâmple: 878.
tâmplă; tâmple: 880.
tîmplă; tîmpli: 882, 895.

(om) PALID, pl. „(homme) pâle“

[149]

I. [Întrebare indirectă] Cum zici că este un om cînd, după o boală, i-a pierit tot sîngele din obraz ?

ALR II MN 6939; ALRM II 84; NALR-Olt. 48; ALRR-Mar. 56; NALR-Ban. 45; ALM 757; AIS 1617*; cf. ALMC 1562, 1577; NALR-Mold. Buc. 35; ALRR-Trans. MN. pls. 2; ASLEF 374.

Note la hartă:

II. 672: ~, párcă-i fiert la fáță.
686: îi ~ ca ĉeára, îi plávoș [= slab, prăpădit].
687: párc-ar fi dúpă zăĉére în pat.
693: ă gălbenít.
697: párcă-i uofticát.
698: în úrma únei bųále.
700: cam hiráv.
714: îngălbejít, nu-l maį apúcă înflorítu dovleáculuį.
715: zvelt „slăbit, zbîrcit“.
717: ziĉí că-i mort.
727: a algít di tot, nu maį ári sînĝe-m fáță.
738: a-ngălbinít la fáță.
760: nu maį áre niĉ-o zărgeáță iel.
769: ș-a pierdút firea.
779: i-a perít tot sînĝele.
782: a rămáz gálben ca ĉára.
785: ă-ngălbenít.
817: piére sînĝele dîn obráz.
819: a albít dă boálă.
827: [*] fírav; firávi [forma de plural e dată de informatorul de bază].
855: bohotít [= palid și tras la față].
887: s-a ofelít.
890: [σ] palíd; -líz!, „tăcut, posac“.
896: palíd „moale, după boală lungă“.

III. 881: Nu se spune palid.

FAȚĂ, pl. „visage, binette, frimousse“

[145]

I. [Întrebare indirectă] (INDIC) ALR I 22; ALR II MN 6936; ALRM I 35; ALRM II 83; NALR-Olt. pls. 2; ALRR-Mar. 50; NALR-Ban. 44; ALMC 1249; ALJA 1401; ALED 34; NALR-Mold. Buc. MN pls. 9; ALRR-Trans. 63; ASLEF 347.

II. fáță; féțe: 671-680, 682-692, 695-696, 699-703, 705-716, 718-720, 722, 724-726, 729-735, 737-739, 743-747, 750, 752, 754-756, 758-759, 761-764, 766-771, 774-777, 782, 785-787, 792, 795, 799-800, 803, 805-806, 809-817, 820, 822, 825-826, 828-834, 836, 838, 841, 843, 845, 849-850, 853, 855, 858, 860, 862, 867, 884-886, 888-891, 893-894, 896-897, 900.
fáța obrázuluį: 681.
fáța [a]; féțe: 693, 837, 840.
fáța cápuluį; féță: 694.
fáță; féțe: 697.
fáța uómuluį; féțe: 698, 704, 717, 821.
fáță; féță: 721, 723.
fáță; féțe: 727-728, 736, 740, 748-749, 751, 765, 783, 790, 808, 879, 882-883, 895.
fáță; fețí: 741, 753, 877.
fáță; féță: 742.
fáță; féță: 757.
fáță; féțe: 760, 780.
fáță; féțe: 772, 781, 784, 791, 794, 851.
fáță; féțe: 773, 818.
fáță; féțe: 778.
fáță; féță: 779.
fáță; féțe: 788, 801.
fáță; féțe: 789, 793.
fáță; féțe: 796, 798.
fáță; féțe: 797, 854.
fáță; féțe: 802, 804, 807, 868, 871, 875.
fáța cápuluį; féțe dă cap: 819.
obráz [k] fáță; féțe: 823.
fáța [a]; féțe: 824.
fáța uókilor; féțe: 827.
fáța uómuluį; féțe: 835.
fáță; féțe: 839, 865.
fáță; fiéțe: 842, 859.
fáță; féțe: 844.
fáță; féțe: 846.
fáță; féțe: 847, 863, 869.
fáță; féțe: 848, 852, 856, 866, 870, 881.
fáța [a], fáță; féțe: 857.
fáță; fiéțe: 861.
fáță; féțe: 864.
fáță; fieț: 872.
fáță; fețí: 873, 880.
fáță; fiéți: 874; tųátă-i fáță [cei doi obraji].
fáță; fețí: 876.
fáță; fieț: 878.
fáță; fiéțe: 887, 892.
fáță, fáță; fiéțe: 898.
fáță; fețí, [k] féțe: 899.

OBRAZ, pl. „joue“

[146]

I. [Întrebare indirectă] (INDIC) cf. ALR I 23; NALR-Olt. 46; ALF 724; AIS 113; ALL 1058; ALG 588; ALMC 1277; ALA 826; NALR-Mold. Buc. 32; ALRR-Trans. 64; ASLEF 347.

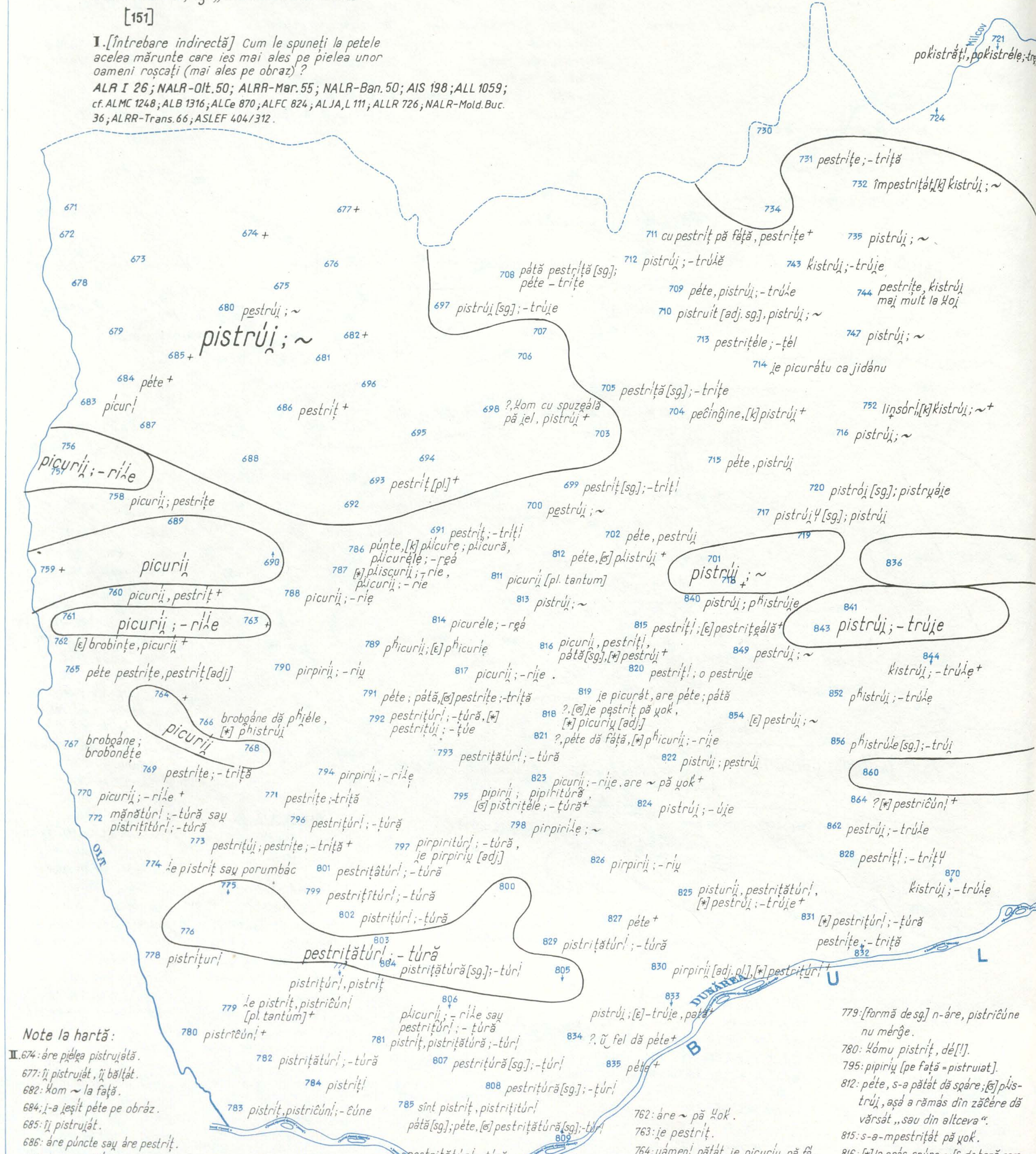
II. obráz; -bráji: 671, 674-677, 679-680, 682-690, 756, 813, 822, 830-832, 835, 883, 888, 893.
obráz; -brázuri: 672, 678, 824.
uobráz; -bráji: 673, 691-705, 707-719, 721-728, 731, 733, 735, 737-742, 744-749, 751, 753-755, 758, 765, 782, 787, 796, 800, 802-803, 805, 815-816, 825, 829, 837-838, 841-847, 849-857, 859-865, 867, 870, 880, 885, 889.
obráz: 681.
uobráz; -bráji, -brázi: 706.
fálcă; fălĉí: 720.
uobráz; -bráze: 729-730, 732, 784, 886.
uobráz; -brázi: 734, 781.
obráz; -bráze, -bráji: 736.
uobráz; -brázuri: 743, 750, 780, 812, 898.
uobráji [pl]; -bráz: 752, 840.
uobráz; -bráj: 757, 759-761, 763-764, 766-773, 775-779, 785, 801, 817+: obrăjós [adj].
uobráz; -brázǎ [n]: 762.
uobráji [pl.a]; -bráz; -bráj: 774.
búcă, uobráz; -bráji: 783.
uobráz; -bráj: 786.
uobráz; -bráji: 788, 795, 804, 806-808, 810, 873-875, 877, 884, 890, 896-897, 899-900.
uobráz; -bráji: 789, 792.
uobráz; -bráj: 790.
uobráz; -bráji: 791, 797-799, 809.
uobráz; uobráji: 793-794.
obráz; -bráj: 811, 818, 826-827.
obráz; -braj: 814, 821.
obráz; [σ] -bráji, -bráze: 819.
[σ] obráz; -brázuri: 820.
obráz; -bráze: 823, 834, 882, 887.
obráz; -bráji: 828.
obráji [pl]; -bráz: 833.
uobráz; uobráji: 836, 868.
uobráz; uobráji: 839, 848, 858.
uobráji [pl]; -bráz: 866.
uobráji [pl.]; -braz: 869.
uobráz; -brázuri: 871, 895.
uobráz; -bráj: 872, 879.
uobráz, uobráz; -bráji: 876.
uobráz; -bráj: 878.
uobráz; -bráj, [*] -bráji: 881.
uobráz; -bráj: 891: uobráz sau fáță tot áia ie.
obráz; -bráze, [k] -bráji: 892.
uobráz; -bráji, obráz; -bráji: 894.

PISTRUI, sg. „*taches de rousseur*“

[151]

I. [Întrebare indirectă] *Cum le spuneți la petele acelea mărunte care ies mai ales pe pielea unor oameni roșcați (mai ales pe obraz)?*

ALR I 26; NALR-Olt. 50; ALRR-Mar. 55; NALR-Ban. 50; AIS 198; ALL 1059; cf. ALMC 1248; ALB 1316; ALCe 870; ALFC 824; ALJA, L 111; ALLR 726; NALR-Mold. Buc. 36; ALRR-Trans. 66; ASLEF 404/312.

Note la hartă:

II. 674: áre pi̯élea pistrui̯átă.
677: îi̯ pistrui̯át, îi̯ băltát.
682: ᵘom ~ la fața.
684: i̯-a i̯eșit péte pe obráz.
685: îi̯ pistrui̯át.
686: áre púncte sau áre pestrít.
693: s-a pestrițít.
698: u̯ámeni pistrui̯.
704: [om] pistrui̯át.
711: pestrițíu̯; pestrițeálă.
718: pistrui̯áți [adj. pl.].
752: linsórʼ; - su̯áre „pete mai mari pe obraz“.
759: om picuri̯át.
760: picuríu̯ [adj.].
762: áre ~ pă ᵘok.
763: i̯e pestrít.
764: u̯ámenʼ pătáț, i̯e picuríu̯ pă fáță, [*] pestrít [adj.].
770: sámănă cam î̃ pártea jîdánilor.
773: [e] pestrít pă fáță.
779: [formă de sg.] n-áre, pistricúne nu mérĝe.
780: ᵘómu pistrít, dé[!].
795: pipiríu̯ [pe față = pistruiat].
812: péte, s-a pătát dă su̯áre; [σ] pʰistrúi̯, așá a rămás dîn zăĉére dă vărsát „sau din altceva“.
815: s-a-mpestrițát pă u̯ok.
816: [*] la oráș spúne ~ [S. de bază completează:] „și aici“: i̯e cam pestrúi̯ sau picuríu̯ [adj. m].
823: picuríte [adj. f. pl.].
825: i̯e pestrít pă fáță.
827: [fata e] pestríță ca ᵘóu̯u dă cúrcă.
830: i̯éste feméi̯ pirpiríi̯ la fáță.
833: i̯éștʼ pestrít.
834: pestríță [adj. f.].
835: i̯-a ieșî ~ pă u̯ok, s-a pătá pă u̯ok.
844: i̯e kistrui̯éțʼ.
845: [*] să zíĉe și pʰistrúi̯, da kistrúi̯ i̯e pă límba ásta țărănḙáscă.
864: [D] nu să zíĉe.
872: kistrui̯ét; -strui̯éț „pistruiat“.
881: pur; -purʼ „por“.
893: bénurʼ; ben „pete mai mari, roșii sau vinete la culoare“.
896: ĉil; ĉilʼ „pistruiat“.
898: pistroi̯át „pistruiat“.

III. 795: la fel răspunde și soția informatorului.
811-835: a) Termenul, care pare a nu fi curent, a fost obținut adesea numai cu ajutorul soției informatorului, ceea ce ar putea indica apartenența lui la vocabularul specific femeilor.
b) Singularul, solicitat în contextul: „n-are pe față nici…“, a fost obținut greu (sau deloc).
880: nu se folosește forma pistrui.
894: [Hipercorectitudini ironizate de subiect]: pé̯ia [= cheia], opeláli [= ochelarii], spíță [= schiță].

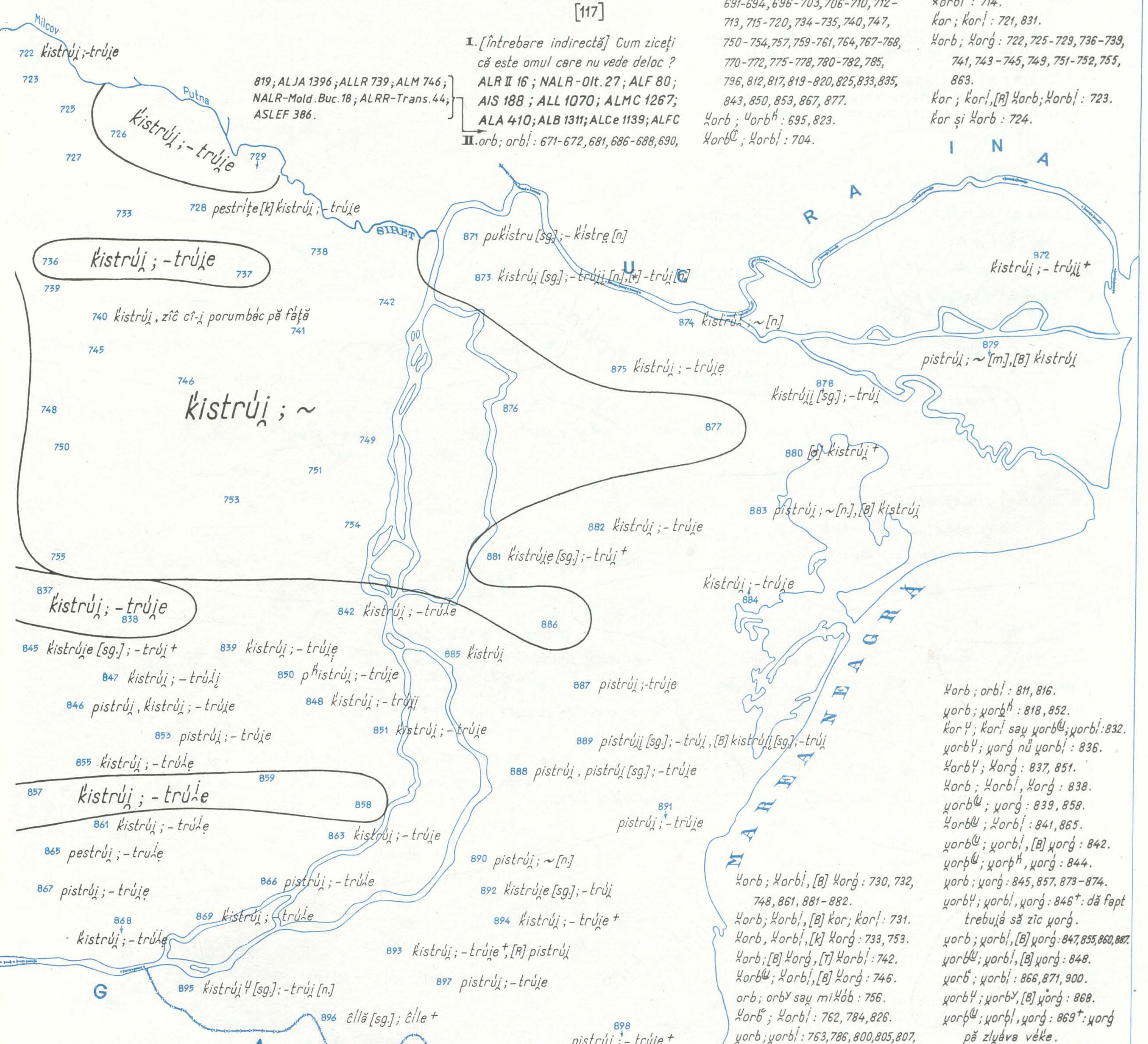
ORB, pl. „*aveugle*“

[117]

I. [Întrebare indirectă] *Cum ziceți că este omul care nu vede deloc?*

ALR II 16; NALR-Olt. 27; ALF 80; AIS 188; ALL 1070; ALMC 1267; ALA 410; ALB 1311; ALCe 1139; ALFC 819; ALJA 1396; ALLR 739; ALM 746; NALR-Mold. Buc. 18; ALRR-Trans. 44; ASLEF 386.

II. orb; orbʼ: 671-672, 681, 686-688, 690, 758, 773-774, 814, 828, 830, 893.
ᵘorb; ᵘorbʼ: 673-680, 682-685, 689, 691-694, 696-703, 706-710, 712-713, 715-720, 734-735, 740, 747, 750-754, 757, 759-761, 764, 767-768, 770-772, 775-778, 780-782, 785, 796, 812, 817, 819-820, 825, 833, 835, 843, 850, 853, 867, 877.
ᵘorb; ᵘorbʰ: 695, 823.
ᵘorbᵘ; ᵘorbʼ: 704.
ᵘorb; ᵘorbʼ, [B] kor; korʼ: 705.
ᵘorb; ᵘorbi: 711.
ᵘorbî: 714.
kor; korʼ: 721, 831.
ᵘorb; ᵘorǵ: 722, 725-729, 736-739, 741, 743-745, 749, 751-752, 755, 863.
kor; korʼ, [R] ᵘorb; ᵘorbʼ: 723.
kor și ᵘorb: 724.
ᵘorb; ᵘorbʼ, [B] ᵘorǵ: 730, 732, 748, 861, 881-882.
ᵘorb; ᵘorbʼ, [B] kor; korʼ: 731.
ᵘorb, ᵘorbʼ, [k] ᵘorǵ: 733, 753.
ᵘorb; [B] ᵘorǵ, [T] ᵘorbʼ: 742.
ᵘorbᵘ; ᵘorbʼ, [B] ᵘorǵ: 746.
orb; orbʸ sau miᵘób: 756.
ᵘorbᶜ; ᵘorbʼ: 762, 784, 826.
u̯orb; u̯orbʼ: 763, 786, 800, 805, 807, 813, 815, 821, 824, 827, 829, 840, 849, 854, 856, 859, 862, 864, 878-879, 884-886, 888, 890-891.
ᵘorb; ᵘorbʸ: 765, 779, 870.
ᵘorbᶜ; ᵘorbʸ: 766, 769.
orb; ᵘorbʼ: 783, 822, 834.
u̯orp; u̯orbʰ: 787.
u̯orp; u̯orpʰ: 788, 799, 810.
u̯orb; u̯orbʸ: 789, 791, 793-795, 797-798.
u̯orb; u̯orpʰ: 790.
u̯orp; u̯orpʼ: 792.
u̯orp; u̯orpʼ: 801-804, 806, 808-809.
ᵘorb; orbʼ: 811, 816.
u̯orb; u̯orbʰ: 818, 852.
korᵘ; korʼ sau u̯orbᵘ; u̯orbʼ: 832.
u̯orbᵘ; u̯orǵ nŭ u̯orbʼ: 836.
ᵘorbᵘ; ᵘorǵ: 837, 851.
ᵘorb; ᵘorbʼ, ᵘorǵ: 838.
u̯orbᵘ; u̯orǵ: 839, 858.
ᵘorbᵘ; ᵘorbʼ: 841, 865.
u̯orbᵘ; u̯orbʼ, [B] u̯orǵ: 842.
u̯orpᵘ; u̯orpʰ, u̯orǵ: 844.
u̯orb; u̯orǵ: 845, 857, 873-874.
u̯orbᵘ; u̯orbʼ, u̯orǵ: 846+: dă fapt trebui̯á să zic u̯orǵ.
u̯orb; u̯orbʼ, [B] u̯orǵ: 847, 855, 860, 887.
u̯orbᵘ; u̯orbʼ, [B] u̯orǵ: 848.
u̯orbᶜ; u̯orbʼ: 866, 871, 900.
u̯orbᵘ; u̯orbʸ, [B] u̯orǵ: 868.
u̯orpᵘ; u̯orpʼ, u̯orǵ: 869+: u̯orǵ pă zlu̯áva véke.
u̯orb; u̯orbᵘ: 872.
kor; korʼ și u̯orb; u̯orbʼ, [B] u̯orǵ: 875.
u̯orbᵃ; u̯orbʼ: 876.
u̯orb; u̯orbʼ, [k] kor; korʼ: 880.
u̯orb; u̯orbʼ, u̯orǵ: 889.
u̯orbᵘ; u̯orǵ: 892.
orb; orbʼ, u̯orb; u̯orbʼ: 894.
korᵘ; korʼ, korᵘ d-amîndói̯ u̯óki; korʼ ~: 895.
u̯orb; u̯orbʼ, [V] kor; korʼ: 896.
u̯orbᶜ; u̯orbʼ, ᵘorbᵘᵃ; ᵘorbʼ: 897.
u̯orb; u̯orbʼ, u̯orbʸ: 898.
orbᶜ; ᵘorbʼ: 899.

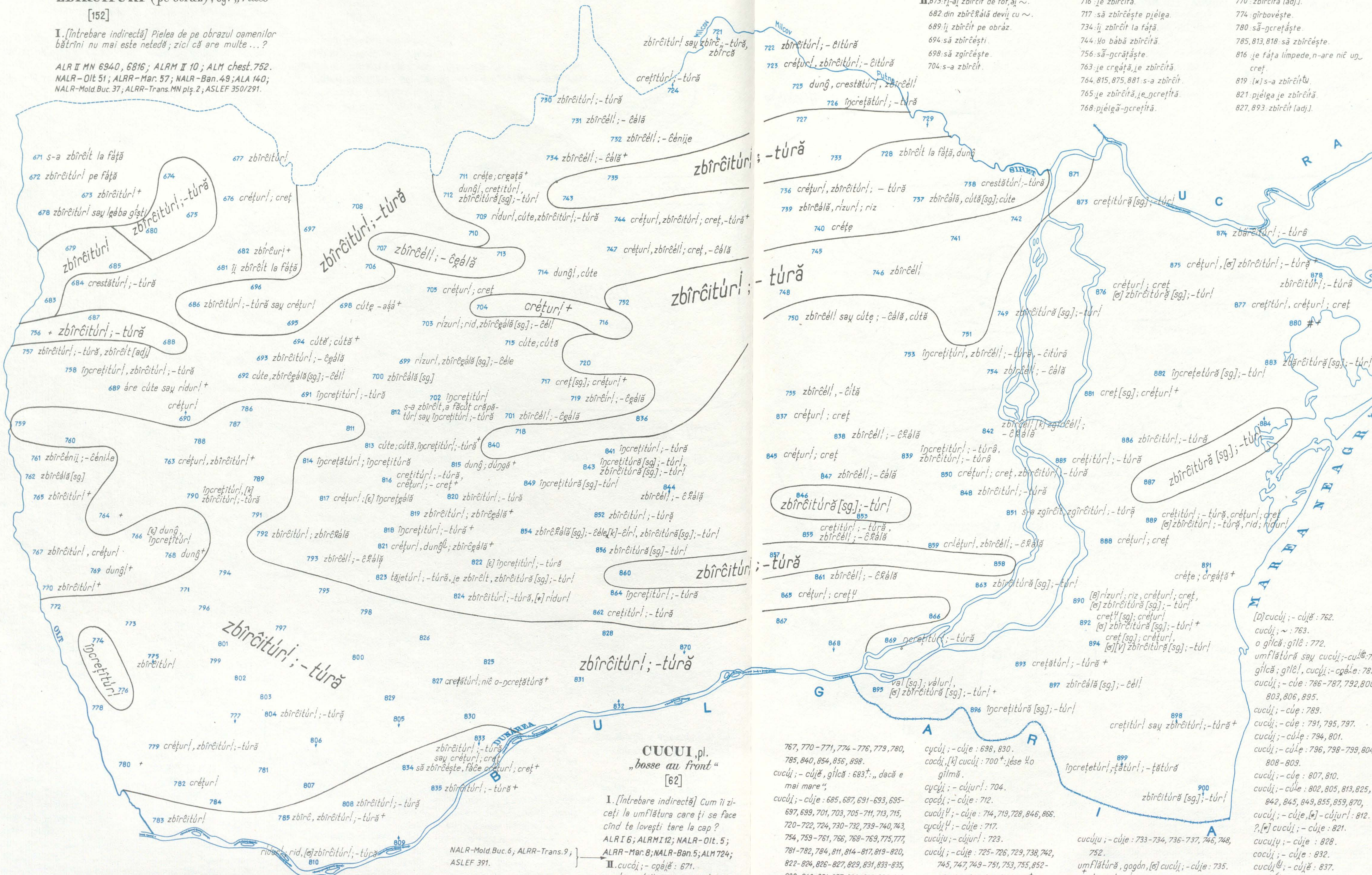

ZBÎRCITURI (pe obraz), sg. „*rides*“

[152]

I. *[întrebare indirectă] Pielea de pe obrazul oamenilor bătrîni nu mai este netedă; zici că are multe ...?*

ALR II MN 6940, 6816; ALRM II 10; ALM chest. 752. NALR-Olt 51; ALRR-Mar. 57; NALR-Ban. 49; ALA 140; NALR-Mold. Buc. 37; ALRR-Trans. MN plș. 2; ASLEF 350/291.

Note la hartă:

II. 673: ți-ai zbîrcít de tot, ai ~. 682: din zbîrcẹală devii cu ~. 689: îi zbîrcít pe obráz. 694: să zbîrcẹ́ști. 698: să zgîrcẹ́ște. 704: s-a zbîrcít.

711: ã-crețít pielea pă iel. 716: ie zbîrcítă. 717: să zbîrcẹ́ște pielẹa. 734: îi zbîrcít la fáță. 744: uo bábă zbîrcítă. 756: sã-ncrățăște. 763: ie creáță, ie zbîrcítă. 764, 815, 875, 881: s-a zbîrcít. 765: ie zbîrcítă, ie ncrețítă. 768: pielẹã-ncrețítă.

769: s-a scofilcít. 770: zbîrcítă [adj.]. 774: gîrbovẹ́ște. 780: sã-ncrețăște. 785, 813, 818: să zbîrcẹ́ște. 816: ie fáța límpede, n-are nič un cret. 819: [*] s-a zbîrcítu. 821: pielẹa ie zbîrcítă. 827, 893: zbîrcít [adj.].

834: ie límpede obrázu [= fără zbîrcituri]. 835: s-a zbîrcí la fáță, să zbîrcẹ́ște pielẹa. 880: [σ] [adj., rar] zbârcít; -číți [substantivul nu există]. 891: fáța ie zbîrcítă. 892: să zbîrcẹ́ște pielẹa. 895: s-a zbîrcít pelẹa pă iel. 898: s-a-ncrețít fáța.

CUCUI, pl. „*bosse au front*“

[62]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi ziceți la umflătura care ți se face cînd te lovești tare la cap?* ALR I 6; ALRM I 12; NALR-Olt. 5; ALRR-Mar. 8; NALR-Ban. 5; ALM 724; NALR-Mold. Buc. 6; ALRR-Trans. 9; ASLEF 391.

II. cucói; - coạie : 671. cucúi; - cúie : 672-682, 684+: „m-am lovit în cornu capului“, 686, 688-690, 702, 718, 756-757, 764-765, 767, 770-771, 774-776, 779, 780, 785, 840, 854, 856, 898.
cucúi; - cúie, gîlcă : 683+: „dacă e mai mare“;
cucúi; - cúie : 685, 687, 691-693, 695-697, 699, 701, 703, 705-711, 713, 715, 720-722, 724, 730-732, 739-740, 743, 754, 759-761, 766, 768-769, 775, 777, 781-782, 784, 811, 814-817, 819-820, 822-824, 826-827, 829, 831, 833-835, 838, 843, 851, 857, 860, 862, 886-888, 891, 893-894, 900.
cucúi; - cúie : 694, 716.
cucúi; - cúie : 698, 830.
cocói, [k] cucúi : 700+: ïése uo gîlmă.
cucúi; - cúiuri : 704.
cocói; - cúie : 712.
cucúi; - cúie : 714, 719, 728, 846, 866.
cucúi; - cúie : 717.
cucúiu; - cúiuri : 723.
cucúi; - cúie : 725-726, 729, 738, 742, 745, 747, 749-751, 753, 755, 852-853, 861, 867, 875, 877, 879+: cu i [la plural], nu cu e, 881, 883, 885.
cucúi; - cúie : 727, 836, 841.
cucúiu; - cúie : 733-734, 736-737, 746, 748, 752.
umflătúră, gogón, [σ] cucúi; - cúie : 735.
cucúi; - cúiuri : 741, 788, 790, 793, 818, 850.
gîlmă, cucúi; gîlme, - cúie : 744.
[ε] cucúi, cui; - cúie : 758.
[D] cucúi; - cúie : 762.
cucúi; ~ : 763.
o gîlcă; gîlĉ : 772.
umflătúră sau cucúi; - cuie : 778.
gîlcă; gîlĉi, cucúi; - coạie : 783.
cucúi; - cúe : 786-787, 792, 800, 803, 806, 895.
cucúi; - cúe : 789.
cucúi; - cúe : 791, 795, 797.
cucúi; - cúie : 794, 801.
cucúi; - cúie : 796, 798-799, 804, 808-809.
cucúi; - cúe : 807, 810.
cucúi; - cúie : 802, 805, 813, 825, 842, 845, 849, 855, 859, 870,
cucúi; - cúie, [*] - cúiuri : 812.
?, [*] cucúi; - cúie : 821.
cucuiu; - cúie : 828.
cocúi; - cúie : 832.
cucúi; - cúie : 837.
cucúi; - cúie : 839, 864.
cucúi; - cúie : 844, 858, 868.
cucúi; - cúi : 847.
cucúi; - cúie : 848.
cucúi; - cúi, [k] - cúie : 863.
cucúi; - cúi : 865.
cucúi; - cúie : 869.
cucúi; - cúii : 871.
cucúi; - cúii [AL], - cúie [L] : 872.
cucúi; - cúi [m], [k] - cúii : 873.
cucúi; - cúii : 874, 878, 880, 882, 889.
cucúi, cucúi; - cúii : 876.
cucúi; ~ [m], [σ] - cúie : 884.
cucúi, cucúi, [k] cucúi; - cúie : 890.
cucúi; - cúie, - cúii : 892.
cucúi; - cúie : 895.
bășícă; - șíĉi, cucúi; - cúie : 896+: „se face numai la cap, din lovitură“.
cucúi; - cúie, - cúe : 899.

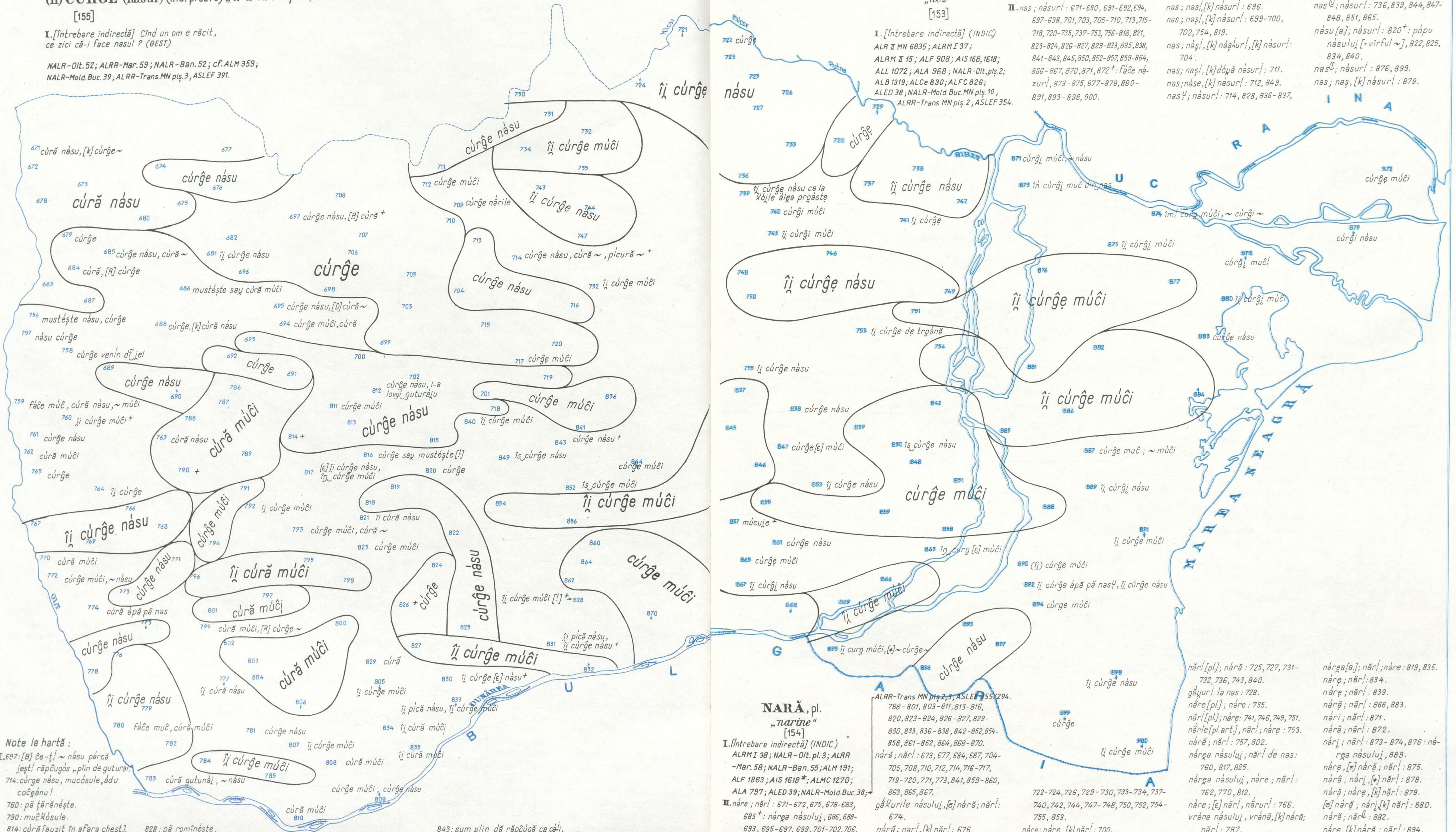
HARTA 29

(ii) CURGE (nasul) (ind. prez. 3) *„il a la roupie, son nez coule"*

[155]

I. *[întrebare indirectă] Cînd un om e răcit, ce zici că-i face nasul ? (GEST)*

NALR-Olt. 52; ALRR-Mar. 59; NALR-Ban. 52; cf. ALM 359; NALR-Mold. Buc. 39; ALRR-Trans. MN plș. 3; ASLEF 391.

Note la hartă :

II. 697: [B] ĉe-ți ~ násu pàrcă ieșți răpĉugós „plin de guturai".
714: cúrge násu, mucósule, ádu coĉeánu!
760: pă țărănéște.
790: muĉ^{u}ósule.
814: cúră [auzit în afara chest.].
826: ar curá méreu̯, da nu mai̯ cúrĝe.
828: pă romînéște.
830: am ajúns și la muĉ, fir-ar ai̯ drácu.
831: pă romînéște la noi̯ îi̯ cúrĝe násu.
843: sum plin dă răpĉúgă ca cáli.
857: ce drácu-ți mucuie̯ násu̯-așá.

NAS, pl.

„nez"

[153]

I. *[întrebare indirectă] (INDIC)*
ALR II MN 6835; ALRM I 37; ALRM II 15; ALF 908; AIS 168, 1618; ALL 1072; ALA 968; NALR-Olt., plș. 2; ALB 1319; ALCe 830; ALFC 826; ALED 38; NALR-Mold. Buc. MN plș. 10; ALRR-Trans. MN plș. 2; ASLEF 354.

II. *nas; násuri : 671-690, 691-692, 694, 697-698, 701, 703, 705-710, 713, 715-718, 720-735, 737-753, 756-818, 821, 823-824, 826-827, 829-833, 835, 838, 841-843, 845, 850, 852-857, 859-864, 866-867, 870, 871, 872+: fáĉe názuri, 873-875, 877-878, 880-891, 893-898, 900.*
nas; doi̯, [k] dóu̯ă násuri : 693.
nas; [ɛ] násuri : 695.
nas; nași, [k] násuri : 696.
nas; nași, [k] násuri : 699-700, 702, 754, 819.
nas; náși, [k] nășuri, [k] násuri : 704.
nas; nași, [k] dóu̯ă násuri : 711.
nas; náse, [k] násuri : 712, 849.
nas^{u}; násuri : 714, 828, 836-837, 846, 858, 868-869, 892.
nas; nași : 719, 755.
nas^{u}; násuri : 736, 839, 844, 847-848, 851, 865.
násu [a.]; násuri : 820+: pópu násulu̯i [= vîrful ~], 822, 825, 834, 840.
nas^{ï}; násuri : 876, 899.
nas; naș, [k] násuri : 879.

NARĂ, pl.

„narine"

[154]

I. *[întrebare indirectă] (INDIC.)*
ALRM I 38; NALR-Olt. pl. 3; ALRR-Mar. 58; NALR-Ban. 55; ALM 191; ALF 1863; AIS 1618; ALMC 1270; ALA 797; ALED 39; NALR-Mold. Buc. 38; ALRR-Trans. MN plș. 2, 3; ASLEF 355/294.*

II. *náre; nări : 671-672, 675, 678-683, 685+: nárea násulu̯i, 686, 688-693, 695-697, 699, 701-702, 706, 711, 713, 715, 756, 758-759, 761, 763-765, 767-769, 772, 774-786, 788-801, 803-811, 813-816, 820, 823-824, 826-827, 829-830, 833, 836-838, 842-852, 854-858, 861-862, 864, 868-870.*
náră; nări : 673, 677, 684, 687, 704-705, 708, 710, 712, 714, 716-717, 719-720, 771, 773, 841, 859-860, 863, 865, 867.
gă^{u}urile násulu̯i, [ɕ] náră; nări : 674.
náră; nari, [k] nări : 676.
nára násulu̯i; nări [pl.]; náre : 694.
nări [pl.]; náre : 698, 703, 707, 709, 722-724, 726, 729-730, 733-734, 737-740, 742, 744, 747-748, 750, 752, 754-755, 853.
náre; náre, [k] nări : 700.
náre; nări, nárea násulu̯i : 718.
nări [pl.]; nári : 721, 745.
nări [pl.]; náră : 725, 727, 731-732, 736, 743, 840.
gău̯uri la nas : 728.
năre [pl.]; náre : 735.
nări [pl.]; náre : 741, 746, 749, 751.
nărle [pl. art.], nări; náre : 753.
nárĕ; nări : 757, 802.
nárea násulu̯i; nări de nas : 760, 817, 825.
nárea násulu̯i, náre; nări : 762, 770, 812.
náre; [ɛ] nări, năruri : 766.
vrána násulu̯i, vránă, [k] náră; nări : 787.
nárea násului; nări : 818, 821, 822, 828, 831-832.
nárea [a.]; nări; náre : 819, 835.
náre; nări : 834.
náre; nări : 839.
náră; nări : 866, 883.
nári; nări : 871.
nárâ; nări : 872.
nári; nări : 873-874, 876: nárea násulu̯i, 889.
náre, [*] náră; nări : 875.
nárâ; nári, [*] nări : 878.
náră; náre, [k] nări : 879.
[ɕ] náră; nári, [k] nări : 880.
náră; nări : 882.
náre, [k] náră; nări : 894.
náră; náre, [ɕ][k] nări : 898.

VOMEZ (ind. prez.1) „*je vomis*"

[161]

I. [întrebare indirectă] Cînd o mîncare are gust rău, îți vine greață și o dai afară pe gură, ce zici că faci?

ALR I 145; ALR II 38; ALRM I 204; NALR-Olt. 54; NALR-Ban. 148; ALF 1413; AIS 174; ALL 976; ALG 881; ALMC 1357, 1386; ALB 1632; ALFC 1099; ALJA 1473; ALED 63; NALR-Mold.Buc. 40; ALRR-Trans. 68; ASLEF 395.

Note la hartă:

II. 676: „pe țărănește se spune vărs".
689: „acuma să mai spune și comit sau debordéz".
698: vărs „se zice pă țărănește".
702: vărs: pă limbáju romînésc.
718: úni zic au fomitát.
739: să mai zîĉe acúma și debordéz.
769: îm vine să abordéz, mi s-a aplecát să debordéz.
772: vărs – cum ierea dă mult, acúma fomităm.
795: „pe boierește, pe democrat" debordéz, fomít.
810: vărs pă țărănéște.
813: acú să spúne vomítă.
815: m-a lovít o vărsătúră, am debordát, [R] am vomitát [perf. c.] – s-a mai ĉilivizát, mai încoáĉe.
819: [*] îi vine greáță.
821: bătrîni spuneá vărs.
826: „radical adică".
827: [*] vomíți, cu vî!
829: [*] vărs, pă boieréște: am vomitát.
830: noi spuneám că vărsám [impf. 5].
833: pă limbáju romînésc: vărs.
834: pă romînéște vărsá [impf. 3]
835: pă țărănéște: am vărsát [perf. c.1], mai pă scurt: debordézi [2].
864: la Bucuréști să zîĉe debortéz.
873: fvomít [așa spun intelectualii].
882: bvorăsc „așa spun țiganii".
889: bvorăște să mai zîĉi „babele spun așa".
892: bvorăște cînd ie beat.
895: „unii spun am vărsát".
897: vomít ie pă polític.

III. 810: Al doilea termen a fost obținut la întrebarea: Dar acum cum se zice?
881: Nu se folosește forma borăsc.

GURĂ, pl.
„*bouche*"
[164]

I. [întrebare indirectă] (INDIC.)
cf. ALR II MN 6867; ALF 151; AIS 104; ALPI 26; ALL 1079; ALG 866; ALMC 1289; ALA 237; ALC 281; NALR-Olt. plș. 3; ALB 1330; ← {ALFC 835; ALJA 1410; ALED 41; NALR-Mold.Buc.MN plș. 11; ALRR-Trans.MN plș. 3; ASLEF 354, 357/295.}

II. gúră; guri̯: 671-692, 694-743, 745, 747-751, 753-773, 775-793, 795-807, 810-816, 819-825, 827-838, 840-843, 845, 846, 849-850, 852-861, 863, 867, 869-870, 877-878, 882, 884-888, 890-997, 899-900.
gúră; gúre: 693, 744, 752.
gúră; gúre: 746.
gúra [a.]; guri̯: 774, 817-818, 826.
gúră; guri̯: 794, 808.
gúră; guri̯: 809, 844, 848, 862, 864-866, 868, 871, 873, 875, 879-880, 883, 889, 898.
gúrâ; guri̯: 839, 847, 872, 874.
gúră; guri̯: 851.
gúră, gúrâ; guri̯: 876.
gúră; gur: 881.

CERUL GURII
„*voûte palatine, le palais*"
[165]

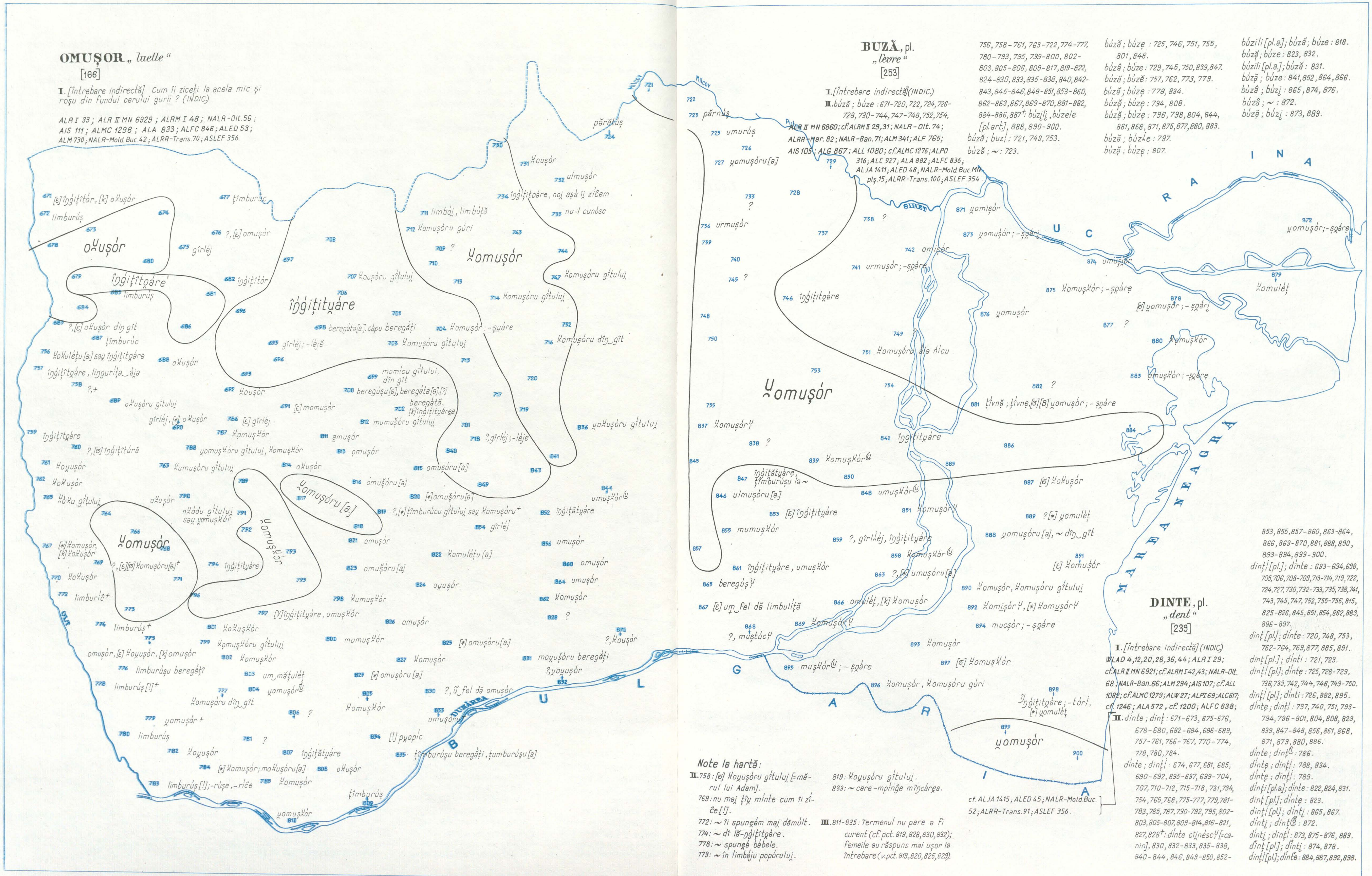
I. [întrebare indirectă] (INDIC.)
ALR II MN 6928; ALRM II 75; NALR-Olt. plș. 3; ALFC 843; NALR-Mold.Buc.MN plș. 11; ALRR-Trans.MN plș. 3; ASLEF 356.

II. ĉéru gúri: 671-703, 705-720, 722-742, 744-756, 758-768, 770-773, 775-790, 792-855, 857-871, 873-877, 879-881, 885-900.
ĉérju gúri: 704, 743.
ĉérju gúri sau ŝéru gúri: 721.
ĉeri̯, ĉéru gúri: 757.
ĉérlu gúri: 769, 774.
ĉéru guri̯: 791.
ĉléru gúri: 856, 878, 883.
ĉéru gurî: 872.
ĉéru gúrle: 882.
[σ] ĉéru gúre: 884.

GEANĂ, pl.
„*cil*"
[130]

I. [întrebare indirectă] (INDIC.)
WLAD 6, 14, 22, 30, 38, 46, 58; ALR I 20; cf. ALRM I 32; NALR-Olt. 39; ALRR-Mar. 42; NALR-Ban. 38; ALM 215; ALF 287; AIS 102; ALL 1055; ALG 583; ALMC 1259; ALC 456; ALA 1035; ALCo 349; ALFC 810; ← {NALR-Mold.Buc. 28; ALRR-Trans. 57; ASLEF 351.}

II. sprînĉánă; -ĉéne: 671, 776.
ĝeánă; ĝéne: 672, 674, 677-678, 681-683, 696, 703, 706, 712-714, 716-717, 813-814, 829, 832-833, 854, 887, 892, 894, 898.
ĝeánă; ĝeni̯: 673, 785, 827: [*] ĝeána vóku-lui, 840.
ĝeánă; ĝeni̯, [k] ĝéne: 675.
ĝeánă; ĝéne: 676, 679-680, 685, 687, 693, 695, 699, 769, 774, 786-793, 795, 797, 799-800, 803, 805-806, 809-810, 835, 838, 841, 843, 845, 848, 850, 855-856, 858-859, 862-863, 866, 868, 870, 897.
ĝéne [pl.]; ĝeánă: 684, 705, 783, 825-826, 849.
ĝánă; ĝéne: 686, 692, 698, 724, 726, 731-732, 735, 737-738, 747-748, 752, 754, 756-759, 765, 767, 779, 781, 812, 837, 851, 853, 857, 860, 890-891, 893, 896, 900.
ĝéne [pl.]; ĝeánă: 688-690, 710, 720, 815, 819-820, 823, 828, 830-831.
ĝéne [pl.]; ĝeánă, ĝénili: 691.
ĝeánă; ĝéne: 694, 709.
ĝlánă; ĝéne: 697, 707-708.
sprinĉéne [pl.]; -ĉánă: 700: [*] ástea ie ĝéne.
ĝeánă: 701.
ĝeánă: ĝéne: 702.
ĝéne [pl.]; ĝánă: 704, 730, 734, 743, 760-763, 771-773, 775, 778, 780, 782, 784, 807, 834, 864, 869, 884-885.
ĝiéne [pl.]; ĝiánă: 711.
ĝéne [pl.]; ĝiánă: 715.
ĝlánă; ĝléne: 718.
ĝénili [pl. a.], ĝeánă; ĝéne: 719, 822.
ẑánă; ẑéni: 721.
ĝánă: ĝéne: 722, 725, 727, 736, 740, 742, 746, 846.
ĝéne [pl.]; ĝánă: 723, 750, 753.
ĝéni [pl.]; ĝeánă: 728.
ĝéni [pl.]; ĝánă: 729.
ĝéni [pl.]; ĝánă: 733.
péri vókilor [pl.]; păr: 739.
ĝánă; ĝeni̯: 741, 751, 836, 861, 877, 881-882, 886, 895.
ĝéne [pl.]; ĝánâ: 749.
ĝánă; ĝáne: 755, 888.
păru plópilor: 764.
ĝéne [pl.]; ĝánă: 766.
pleópili vókilor, fhírili dă păr dî la plópe: 768.
ĝéne [pl.]; ĝánă; ĝeni̯: 770.
ĝénili vókului [pl.]; ĝánă; ĝéne: 777.
ĝeánă; ĝéne: 794.
ĝeánă; ĝéne: 796, 802, 867.
ĝeánă; ĝéne: 798, 804, 808.
ĝeánă; ĝéne: 801, 811.
ĝeánă; ĝéne, ĝénili [pl. a.]: 816.
ĝénili vókului, ĝéne [pl.]; ĝeánă: 817.
ĝeánă; ĝénili [pl. a.]: 818.
ĝénili, ĝéne [pl.]; ĝeánă: 821+: „părul de pe pleópa de sus și părul de pe geana de jos" [cf. h. 19].
ĝeánă; ĝéne: 824.
ĝánâ; ĝéne: 839.
ĝeánă; ĝeni̯: 842, 844.
ĝánă; ĝéne: 847, 876, 880, 883.
ĝeánă; ĝéne: 852.
ĝéni [pl.]; ĝeánă: 865.
ĝánă; ĝéne: 871.
ĝéni [pl.]; ĝánâ: 872.
ĝeánă; ĝéni: 873.
?: 874.
ĝeánă; ĝéne: 875, 879, 889.
ĝánâ; ĝléni: 878.
ĝéne [pl.]; ĝeánă; [ε] ĝeni̯: 899.

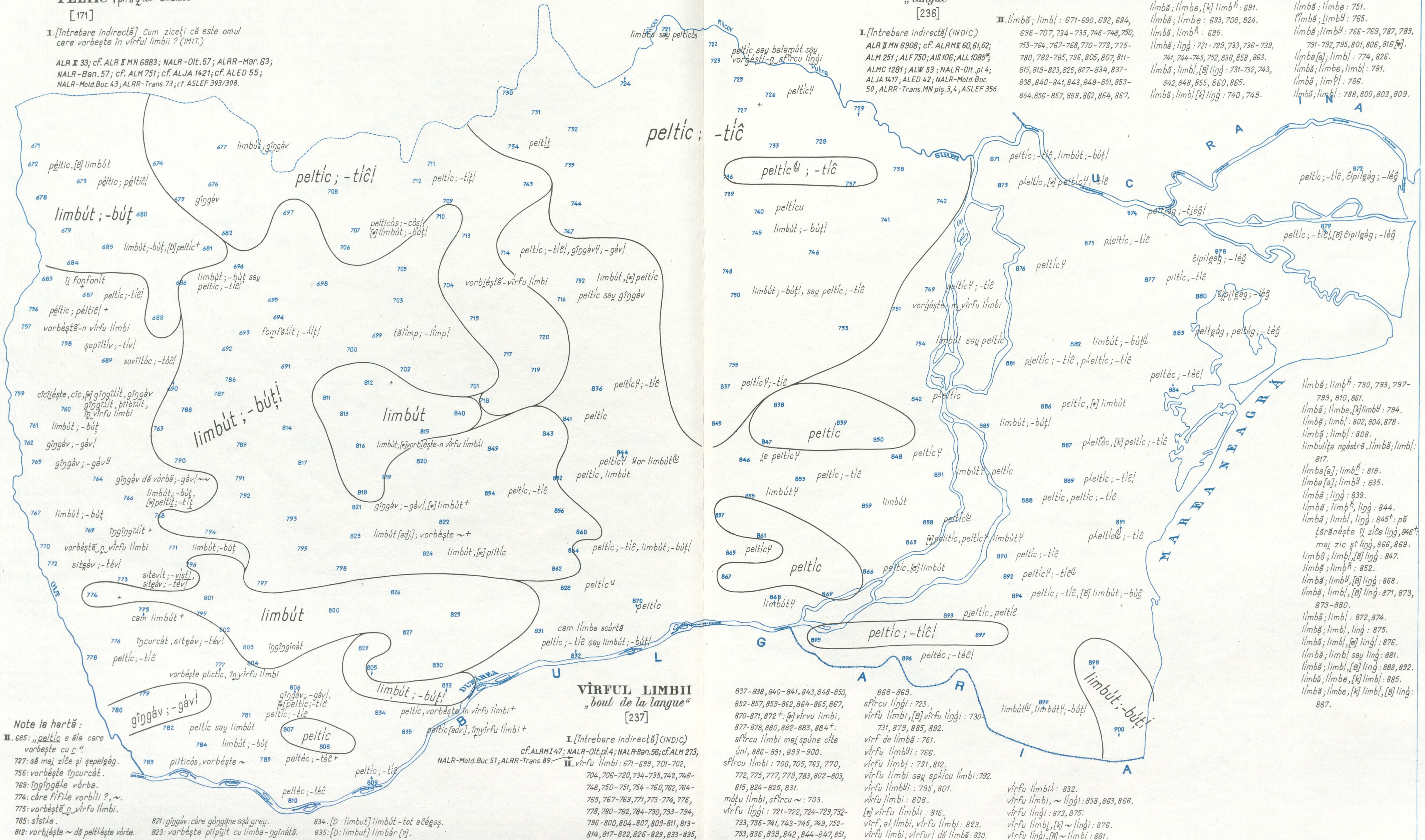

OMUȘOR „luette"
[166]
I. [Întrebare indirectă] Cum îi ziceți la acela mic și roșu din fundul cerului gurii ? (INDIC)
ALR I 33 ; ALR II MN 6929 ; ALRM I 48 ; NALR-Olt. 56 ; AIS 111 ; ALMC 1298 ; ALA 833 ; ALFC 846 ; ALED 53 ; ALM 730 ; NALR-Mold. Buc. 42, ALRR-Trans. 70 ; ASLEF 356.
BUZĂ, pl. „lèvre"
[253]
I. [Întrebare indirectă] (INDIC)
DINTE, pl. „dent"
[239]
I. [Întrebare indirectă] (INDIC)
Note la hartă:
819: Hoyușóru gîtuluį.
833: ~ care -mpînge mîncarea.
III. 811-835: Termenul nu pare a fi curent (cf. pct. 819, 828, 830, 832); femeile au răspuns mai ușor la întrebare (v. pct. 819, 820, 825, 829).
UCRAINA
MAREA NEAGRĂ
BULGARIA
DUNĂREA
SIRET
MILCOV
OLT

PELTIC, pl. *„qui zézaie"*

[171]

I. [întrebare indirectă] Cum ziceți că este omul care vorbește în vîrful limbii ? (IMIT.)

ALR II 33; cf. ALR II MN 6883; NALR-Olt. 57; ALRR-Mar. 63; NALR-Ban. 57; cf. ALM 751; cf. ALJA 1421; cf. ALED 55; NALR-Mold. Buc. 43; ALRR-Trans. 73; cf. ASLEF 393/308.

Note la hartă:

II. 685: „peltic e ăla care vorbește cu r".
727: să mai zîce și șepeleág.
756: vorbéște încurcát.
769: îngîngăle vórba.
774: cáre fifile vorbili ?, ~.
775: vorbéștĕ n vîrfu límbi.
785: sîsîle.
812: vorbiéște ~ dă peltlește vórba.
821: gîngáv: cáre góngăne așá greu.
823: vorbéște pîlpîit cu límba-ngînátă.
834: [D: limbut] limbút-tot acéeaș.
835: [D: limbut] limbár [?].

LIMBĂ, pl. *„langue"*

[236]

I. [întrebare indirectă] (INDIC.)
ALR II MN 6908; cf. ALRM II 60, 61, 62; ALM 251; ALF 750; AIS 106; ALL 1085*; ALMC 1281; ALW 53; NALR-Olt., pl. 4; ALJA 1417; ALED 42; NALR-Mold. Buc. 50; ALRR-Trans. MN pls. 3, 4; ASLEF 356.

II. límbă; límbi : 671-690, 692, 694, 696-707, 734-735, 746-748, 750, 753-764, 767-768, 770-773, 775-780, 782-785, 796, 805, 807, 811-815, 819-823, 825, 827-834, 837-838, 840-841, 843, 849-851, 853-854, 856-857, 859, 862, 864, 867, 870, 877, 882, 884, 886, 888, 890-891, 893-900.
límbă; límbe, [k] limbh : 691.
límbă; límbe : 693, 708, 824.
límbă; limbh : 695.
límbă; ling : 721-729, 733, 736-739, 741, 744-745, 752, 836, 858, 863.
límbă; límbi, [B] ling : 731-732, 743, 842, 848, 855, 860, 865.
límbă; límbi [k] ling : 740, 749.
límbă, [B] límpă; límbi [B] límpi : 742.
límbă : límbe : 751.
límbă; límby : 765.
límbă; límby : 766-769, 787, 789, 791-792, 795, 801, 806, 816 [*].
límba [a]; límbi : 774, 826.
límbă; límbe, límbi : 781.
límbă; límbi : 786.
límbă; límbi : 788, 800, 803, 809.
límbă; limbh : 790, 793, 797-799, 810, 861.
límbă; límbe, [k] límby : 794.
límbă; límbi : 802, 804, 878.
límbă; límbi : 808.
limbulița noástră, límbă; límbi : 817.
límba [a]; limbh : 818.
límba [a]; límby : 835.
límbâ; ling : 839.
límbă; limbh, ling : 844.
límbă; límbi, ling : 845+: pă țărănéște îi zíce ling, 846+: mai zic și ling, 866, 869.
límbâ; límbi, [B] ling : 847.
límbă; limbh : 852.
límbă; límby, [B] ling : 868.
límbă; límbi, [B] ling : 871, 873, 879-880.
límbâ; límbi : 872, 874.
límbă; límbi, ling : 875.
límbă; límbi, [ɑ] lingi : 876.
límbă; límbi sau ling : 881.
límbă; límbi, [B] ling : 883, 892.
límbă; límbe, [k] límbi : 885.
límbă; límbe, [k] límbi, [B] ling : 887.

VÎRFUL LIMBII
„bout de la langue"

[237]

I. [întrebare indirectă] (INDIC.)
cf. ALRM I 47; NALR-Olt. pl. 4; NALR-Ban. 56; cf. ALM 273; NALR-Mold. Buc. 51; ALRR-Trans. 89.

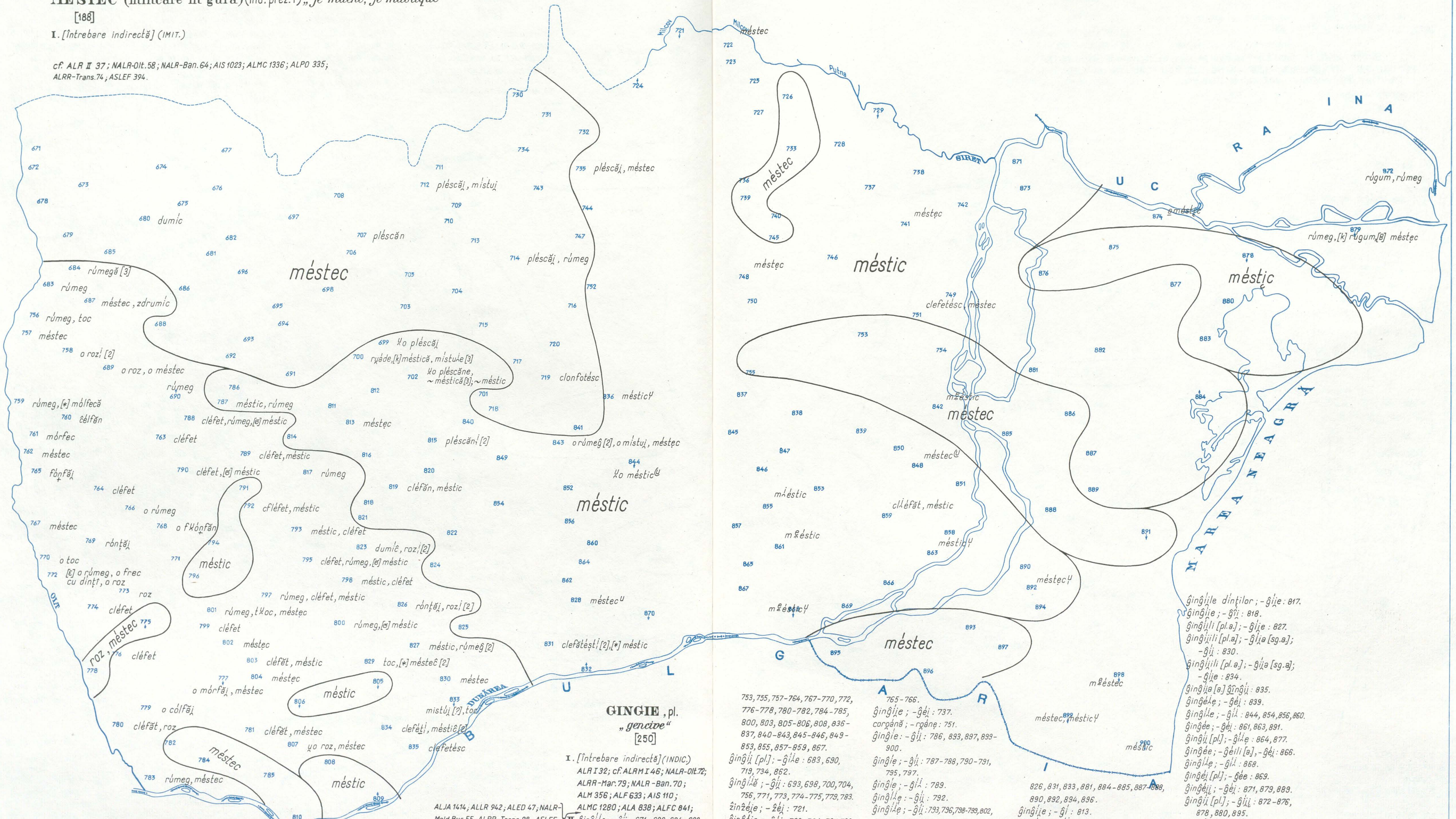
II. vîrfu límbi : 671-699, 701-702, 704, 706-720, 734-735, 742, 746-748, 750-751, 754-760, 762, 764-765, 767-769, 771, 773-774, 776, 778, 780-782, 784-790, 793-794, 796-800, 804-807, 809-811, 813-814, 817-822, 826-829, 833-835, 837-838, 840-841, 843, 848-850, 852-857, 859-862, 864-865, 867, 870-871, 872+: [*] vîrvu límbi, 877-878, 880, 882-883, 884+: sfîrcu límbi mai spúne cîte úni, 886-891, 893-900.
sfîrcu límbi : 700, 705, 763, 770, 772, 775, 777, 779, 783, 802-803, 815, 824-825, 831.
móțu límbi, sfîrcu ~ : 703.
vîrfu lingi : 721-722, 724-729, 732-733, 736-741, 743-745, 749, 752-753, 836, 839, 842, 844-847, 851, 868-869.
sfîrcu lingi : 723.
vîrfu límbi, [B] vîrfu lingi : 730-731, 879, 885, 892.
vîrf de límbă : 761.
vîrfu límbyi : 766.
vîrfu límbi : 791, 812.
vîrfu límbi sau splicu límbi : 792.
vîrfu límbyi : 795, 801.
vúrfu límbi : 808.
[*] vîrfu límbli : 816.
vîrf, al límbi, vîrfu límbi : 823.
vîrfu límbi; vîrfuri dă límbă : 830.
vîrfu límbi : 832.
vîrfu límbi, ~ lingi : 858, 863, 866.
vîrfu lingi : 873, 875.
vîrfu límbi, [k] ~ lingi : 876.
vîrfu lingi, [R] ~ límbi : 881.

MESTEC (mîncare în gură) (ind. prez. 1) *„je mâche, je mastique"*

[186]

I. [întrebare indirectă] (IMIT.)

cf. ALR II 37; NALR-Olt. 58; NALR-Ban. 64; AIS 1023; ALMC 1336; ALPO 335; ALRR-Trans. 74; ASLEF 394.

GINGIE, pl.

„gencive"

[250]

I. [întrebare indirectă] (INDIC.) ALR I 32; cf. ALRM I 46; NALR-Olt. 72; ALRR-Mar. 79; NALR-Ban. 70; ALM 356; ALF 633; AIS 110; ALMC 1280; ALA 838; ALFC 841; ALJA 1414; ALLR 942; ALED 47; NALR-Mold. Buc. 55; ALRR-Trans. 98; ASLEF 356.

II. ĝinĝiʌe; -ĝii: 671-682, 684-689, 691-692, 694-697, 699, 701-703, 705-718, 720, 722, 726, 728-732, 735, 738-740, 742-748, 750, 752-753, 755, 757-764, 767-770, 772, 776-778, 780-782, 784-785, 800, 803, 805-806, 808, 836-837, 840-843, 845-846, 849-853, 855, 857-859, 867.

ĝinĝii [pl.]; -ĝiʌe: 683, 690, 719, 734, 862.

ĝinĝiʌĕ; -ĝii: 693, 698, 700, 704, 756, 771, 773, 774-775, 779, 783.

ẑinẑeie; -ẑei: 721.

ĝinĝeie; -ĝei: 723-724, 727, 733, 741, 832, 838, 870, 886.

ĝinĝiie; -ĝii: 725, 736, 749, 754, 765-766.

ĝinĝiie; -ĝei: 737.

coroánă; -roáne: 751.

ĝinĝie: -ĝii: 786, 893, 897, 899-900.

ĝinĝie; -ĝii: 787-788, 790-791, 795, 797.

ĝinĝie; -ĝiʌ: 789.

ĝinĝiʌe: -ĝii: 792.

ĝinĝiʌe; -ĝii: 793, 796, 798-799, 802, 804, 807, 809, 847-848, 865.

ĝinĝiʌe; -ĝii: 794, 801, 810.

ĝinĝiie; -ĝii: 811-812, 819-821, 826, 831, 833, 881, 884-885, 887-888, 890, 892, 894, 896.

ĝinĝiie; -ĝi: 813.

ĝinĝiie; -ĝiʌ: 814, 823, 824, 828.

ĝinĝiia [a.]; -ĝii: 815, 822.

ĝinĝii [pl.]; -ĝiie: 816, 825, 829.

ĝinĝiile dinților; -ĝiie: 817.

ĝinĝiie; -ĝîi: 818.

ĝinĝiili [pl.a.]; -ĝiie: 827.

ĝinĝiiili [pl.a]; -ĝiia [sg.a.]; -ĝii: 830.

ĝinĝiiili [pl.a.]; -ĝiia [sg.a]; -ĝiie: 834.

ĝinĝiia [a.] ĝînĝii: 835.

ĝinĝeʌe; -ĝei: 839.

ĝinĝiʌe; -ĝiʌ: 844, 854, 856, 860.

ĝinĝee; -ĝei: 861, 863, 891.

ĝinĝii [pl.]; -ĝiʌe: 864, 877.

ĝinĝee; -ĝeili [a.], -ĝei: 866.

ĝinĝiʌe; -ĝiʌ: 868.

ĝinĝei [pl.]; -ĝee: 869.

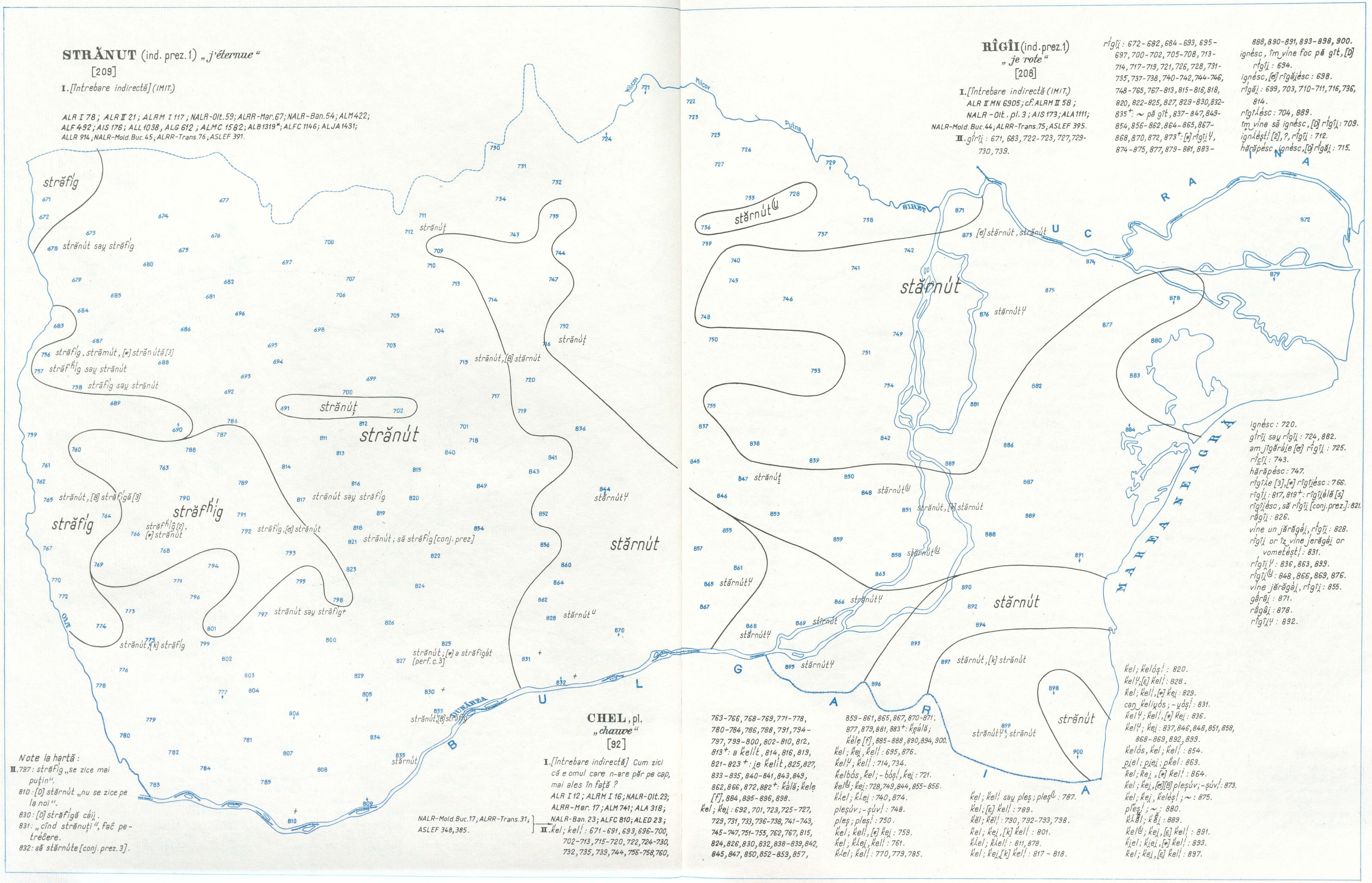
ĝinĝeii; -ĝei: 871, 879, 889.

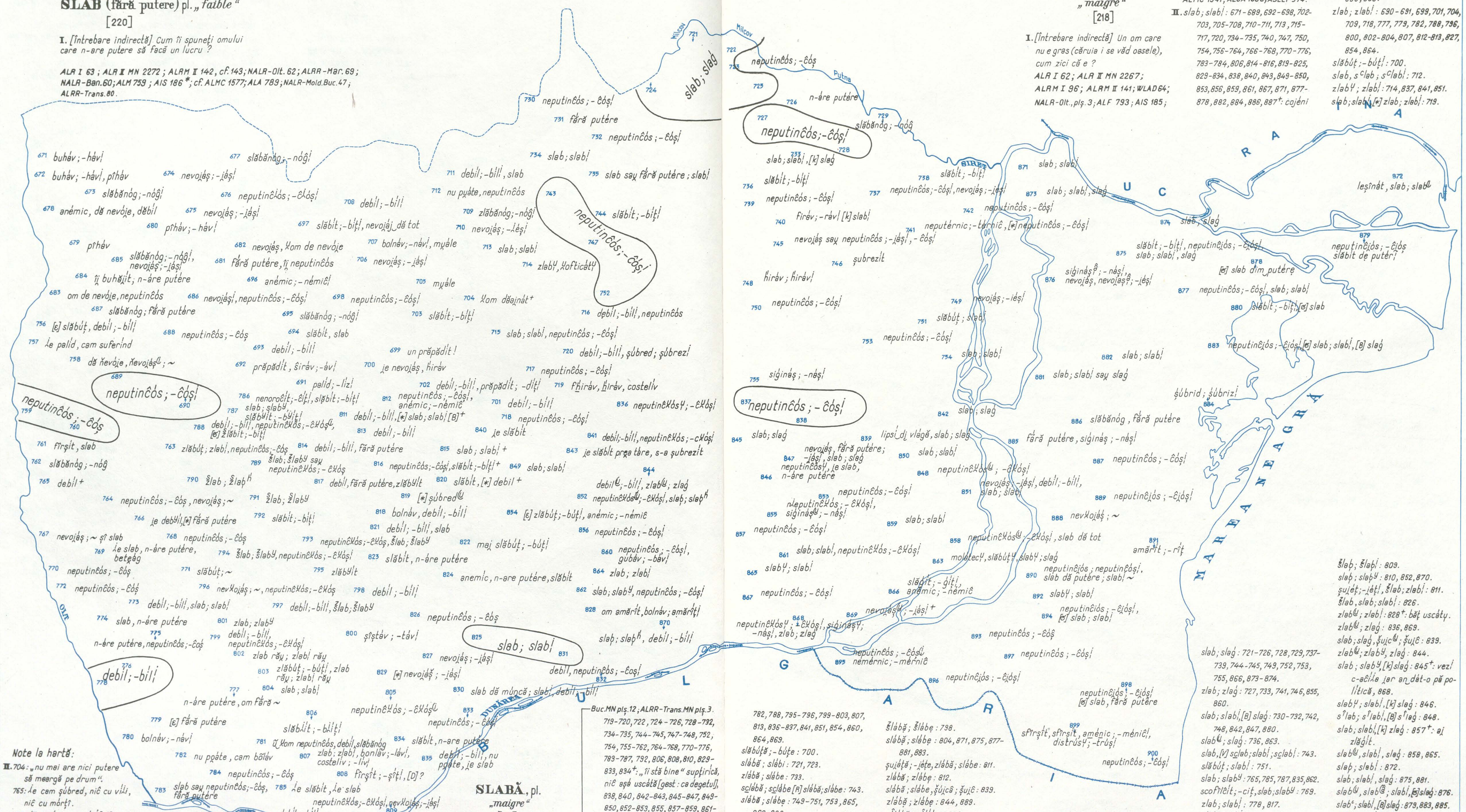
ĝinĝii [pl.]; -ĝiii: 872-876, 878, 880, 895.

ĝinĝiiĕ [L], -ĝiii; -ĝii: 882.

ĝinĝiie; -ĝii: 883.

ĝinĝei [pl.]; -ĝeá, [k]-ĝeiĕ: 898.

STRĂNUT (ind. prez. 1) „j'éternue"
[209]
I. [întrebare indirectă] (IMIT.)
ALR I 78; ALR II 21; ALRM I 117; NALR-Olt. 59; ALRR-Mar. 67; NALR-Ban. 54; ALM 422; ALF 492; AIS 176; ALL 1038, ALG 612; ALMC 1582; ALB 1319*; ALFC 1146; ALJA 1431; ALLR 914; NALR-Mold. Buc. 45, ALRR-Trans. 76; ASLEF 391.
strănút
străfig
Note la hartă:
II. 797: străfig „se zice mai puțin".
810: [D] stărnút „nu se zice pe la noi".
830: [D] străfigă căii.
831: „cînd strănuți", fac pe-trecere.
832: să stărnúte [conj. prez. 3].
RÎGÎI (ind. prez. 1)
„je rote"
[208]
I. [întrebare indirectă (IMIT.)
ALR II MN 6905; cf. ALRM II 58; NALR-Olt. pl. 3; AIS 173; ALA 1111; NALR-Mold. Buc. 44, ALRR-Trans. 75, ASLEF 395.
II. gîrîi: 671, 683, 722-723, 727, 729-730, 739.
stărnút
CHEL, pl.
„chauve"
[92]
I. [întrebare indirectă] Cum zici că e omul care n-are păr pe cap, mai ales în față?
ALR I 12; ALRM I 16; NALR-Olt. 23; ALRR-Mar. 17; ALM 741; ALA 318; NALR-Ban. 23; ALFC 810; ALED 23; NALR-Mold. Buc. 17, ALRR-Trans. 31, ASLEF 348, 385.
MAREA NEAGRĂ
UCRAINA
BULGARIA

SLAB (fără putere) pl. „*faible*“

[220]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi spuneți omului care n-are putere să facă un lucru ?*

ALR I 63 ; ALR II MN 2272 ; ALRM II 142, cf. 143; NALR-Olt. 62; ALRR-Mar. 69; NALR-Ban. 60; ALM 759 ; AIS 186; cf. ALMC 1577; ALA 789; NALR-Mold.Buc. 47 ; ALRR-Trans. 80.*

Note la hartă:

II. 704: „nu mai are nici putere să meargă pe drum“.
765: ʎe cam șubred, nič cu viʎi, nič cu mórțî.
816: dă nevóje, nevojéș[pl.].
820: [*] debil vine în limba medičinală.
869: cîn nu maj poč, cîn îmbătrînéștʲ.

III. 811: În conversație am auzit zlabă [f.].
815: În conversație am auzit zlab [= de proastă calitate].
820: În conversație am auzit zlab.

SLABĂ, pl. *„maigre“*

[219]

I. *[Întrebare indirectă] Dar o femeie?*

AIS 185 ; NALR-Olt. plș. 3 ; NALR-Mold. Buc. MN plș. 12 ; ALRR-Trans. MN plș. 3.

II. slábă ; slábe : 671-689, 692-698, 702-703, 705-708, 710-713, 715-717, 719-720, 722, 724-726, 728-732, 734-735, 744-745, 747-748, 752, 754, 755-762, 764-768, 770-776, 783-787, 792, 806, 808, 810, 829-833, 834+: „îi stă bine“ supțirică, nič așá uscátă [gest : ca degetul], 838, 840, 842-843, 845-847, 849-850, 852-853, 855, 857-859, 861-863, 870, 882, 884-886, 887+: cojéni zic zlábă, 888, 890-897, 899-900.
zlábă ; zlábe : 690-691, 699, 701, 704, 709, 714, 718, 727, 746, 763, 777, 779-782, 788, 795-796, 799-803, 807, 813, 836-837, 841, 851, 854, 860, 864, 869.
slăbúță ; -búțe : 700.
slábă ; slábi : 721, 723.
zlábă ; slábe : 733.
sclábă ; sclábe [R] slábă ; slábe : 743.
slábă ; slábe : 749-751, 753, 865, 868, 898.
slábă ; slábe, scofîlcítă ; -číte : 769.
slábă ; zlábe : 778.
žlábă ; žlábe : 789-791, 793-794, 797, 805, 809.
žlábă ; žlábe : 798.
slábă ; slábe : 804, 871, 875, 877-881, 883.
șujáță ; -jéte, zlábă ; slábe : 811.
zlábă ; zlábe : 812.
slábă ; slábe, șújcă ; șujč : 839.
zlábă ; zlábe : 844, 889.
sîlábă ; sîlábe : 848.
slábă ; slábe : 856, 866.
slábă ; slábi : 867.
slábă ; slábi : 872, 874, 876.
slábă ; slábi : 873.

SLAB (nu gras), pl. *„maigre“*

[218]

I. *[Întrebare indirectă] Un om care nu e gras (căruia i se văd oasele), cum zici că e ?*

ALR I 62 ; ALR II MN 2267 ; ALRM I 96 ; ALRM II 141 ; WLAD 64 ; NALR-Olt., plș. 3 ; ALF 793 ; AIS 185 ; NALR-Mold. Buc. 46 ; ALRR-Trans. 79 ; ALMC 1541 ; ALJA 1386 ; ASLEF 374.

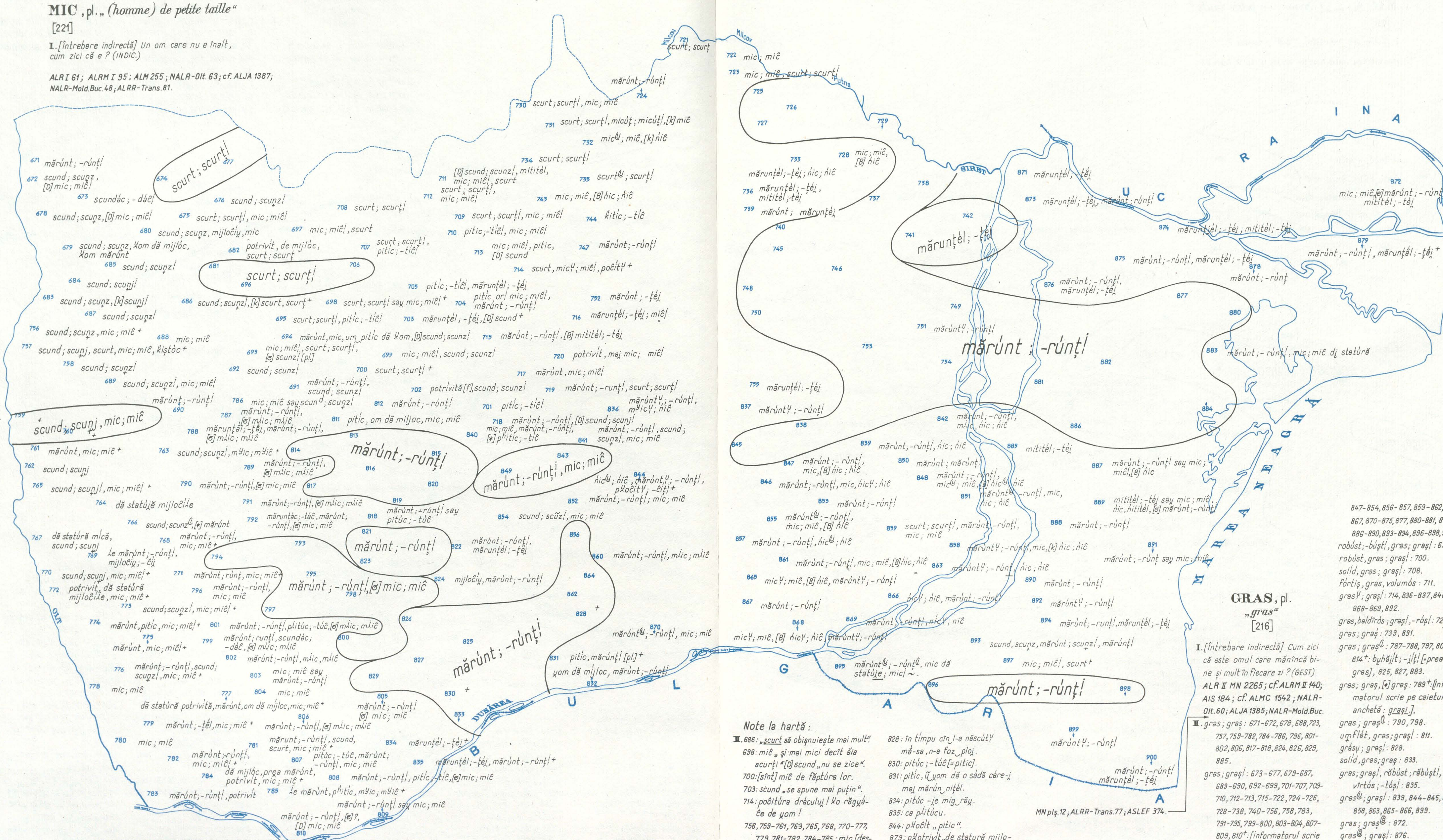
II. slab ; slabʲ : 671-689, 692-698, 702-703, 705-708, 710-711, 713, 715-717, 720, 734-735, 740, 747, 750, 754, 756-764, 766-768, 770-776, 783-784, 806, 814-816, 819-825, 829-834, 838, 840, 843, 849-850, 853, 856, 859, 861, 867, 871, 877-878, 882, 884, 886, 887+: cojéni zíče zlab, 888, 891, 893, 896-898, 900.
zlab ; zlabʲ : 690-691, 699, 701, 704, 709, 718, 777, 779, 782, 788, 796, 800, 802-804, 807, 812-813, 827, 854, 864.
slăbúț ; -búțʲ : 700.
slab, sᶜlab ; sᶜlabʲ : 712.
zlabᵘ ; zlabʲ : 714, 837, 841, 851.
slab ; slabʲ [*] zlab ; zlabʲ : 719.
slab ; slaǵ : 721-726, 728, 729, 737-739, 744-745, 749, 752, 753, 755, 866, 873-874.
zlab ; zlaǵ : 727, 733, 741, 746, 855, 860.
slab ; slabʲ, [B] slaǵ : 730-732, 742, 748, 842, 847, 880.
slabᵘ ; slaǵ : 736, 863.
slab, [V] sclab ; slabʲ ; sclabʲ : 743.
slăbúț ; slabʲ : 751.
slab ; slabᵘ : 765, 785, 787, 835, 862.
scofîlčít ; -čiț, slab ; slabᵘ : 769.
zlab ; slabʲ : 778, 817.
slab ; zlabʲ : 780-781.
žlab ; žlabʲ : 786, 790, 805.
žlab ; žlabᵘ : 789, 791, 793-794, 797.
slab ; slabʲ : 792, 808.
zlab ; zlabᵘ : 795, 798-799, 801.
žlab ; žlabʲ : 809.
slab ; slabᵘ : 810, 852, 870.
șujéț ; -jéțʲ, žlab ; zlabʲ : 811.
žlab, slab ; slabʲ : 826.
zlabᵘ ; zlabʲ : 828+: băț uscátu.
zlabᵘ ; zlaǵ : 836, 869.
slab ; slaǵ, șujcᵘ ; șujč : 839.
zlabᵘ ; zlabᵘ, zlaǵ : 844.
slab ; slabᵘ, [k] slaǵ : 845+: vezʲ c-ačiʎa jar an dát-o pă politică, 868.
slabᵘ ; slabʲ, [k] slaǵ : 846.
sîlab ; sîlabʲ, [B] sîlaǵ : 848.
slab ; slabʲ, [k] zlaǵ : 857+: aj zlăǵít.
slabᵘ, slabʲ, slaǵ : 858, 865.
slab ; slabʲ : 872.
slab ; slabʲ, slaǵ : 875, 881.
slabᵘ, slabᵘ ; slabʲ, [ʊ] slaǵ : 876.
slabᶜ ; slabʲ, [B] slaǵ : 879, 883, 885.
zlab ; zlabʲ, zlaǵ : 889.
slab ; slabʲ, [B, V] slaǵ : 890, 894, 895+: cᵘosteliv ; -lívʲ.
slabᵘ ; slabʲ, [B] slaǵ : 892.
slabᶜ ; slabᵘ : 899.

MIC, pl. „*(homme) de petite taille*“

[221]

I. [întrebare indirectă] Un om care nu e înalt, cum zici că e ? (INDIC.)

ALR I 61; ALRM I 95; ALM 255; NALR-Olt. 63; cf. ALJA 1387; NALR-Mold.Buc. 48; ALRR-Trans. 81.

Note la hartă:

II. 686: „scurt să obișnuiește mai mult“.
698: mič „și mai mici decît ăia scurți“ [D] scund „nu se zice“.
700: [sînt] mič de făptúra lor.
703: scund „se spune mai puțin“.
714: počitúra dráculuj! ło răgyáče de yom!
756, 759-761, 763, 765, 768, 770-777, 779, 781-782, 784-785: mic [despre un lucru]
757: scurt, mic [despre un lucru], kiștóc [despre un creion].
828: în timpu cîn l-a născút mă-sa, n-a foz ploj.
830: pitúc; -túč [= pitic].
831: pitic, ŭ yom dă o sádă cáre-j maj mărún nițél.
834: pitúc -je mig răy.
835: ca pʌitúcu.
844: pxočít „pitic“.
879: pxotrivít „de statură mijlocie“.
897: scund; scunz! „de statură mijlocie“.

MN pls. 12; ALRR-Trans. 77; ASLEF 374.

GRAS, pl.

„*gras*“

[216]

I. [întrebare indirectă] Cum zici că este omul care mănîncă bine și mult în fiecare zi ? (GEST)

ALR II MN 2265; cf. ALRM II 140; AIS 184; cf. ALMC 1542; NALR-Olt. 60; ALJA 1385; NALR-Mold.Buc.

II. gras; graș: 671-672, 678, 688, 723, 757, 759-782, 784-786, 796, 801-802, 806, 817-818, 824, 826, 829, 885.
gras; grași: 673-677, 679-687, 689-690, 692-699, 701-707, 709-710, 712-713, 715-722, 724-726, 728-738, 740-756, 758, 783, 791-795, 799-800, 803-804, 807-809, 810+: [informatorul scrie pe carnetul de anchetă: grași], 812-813, 815-816, 819-823, 830-832, 834, 838, 840-843, 847-854, 856-857, 859-862, 864, 867, 870-875, 877, 880-881, 884, 886-890, 893-894, 896-898, 900.
robúst; -búșt!, gras; grași: 691.
robúst, gras; grași: 700.
solíd, gras; grași: 708.
fórtiș, gras, volumós: 711.
grasᵘ; grași: 714, 836-837, 846, 868-869, 892.
gras, baldîrós; grași, -róși: 727.
gras; grașʼ: 739, 891.
gras; grașᶩ: 787-788, 797, 805, 814+: buhăjít; -jíț! [= prea gras], 825, 827, 883.
gras; graș, [*] graș: 789+: [Informatorul scrie pe caietul de anchetă: grași].
gras; grașᵗ: 790, 798.
umflát, gras; grași: 811.
grásu; grași: 828.
solíd, gras; graș: 833.
gras; grași, răbúst; răbúști, vîrtós; -tóși: 835.
grasᵘ; grași: 839, 844-845, 855, 858, 863, 865-866, 899.
gras; grașᵉ: 872.
grasᵉ; grași: 876.
gras; grașî: 878, 882.
gras; graș, [k] grași: 879.
grasᶩ; grașᶩ: 895.

ATLASUL LINGVISTIC ROMÂN PE REGIUNI
MUNTENIA ȘI DOBROGEA

HARTA 37

MICĂ, pl. „*(femme) de petite taille*“
[222]

I. *[Întrebare indirectă] ... Dar o femeie ?*

NALR-Olt. 64; NALR-Mold.Buc.MN plș. 13; ALRR-Trans. 82.

GRASĂ, pl.
„*grasse*“
[217]

I. *[Întrebare indirectă] Dar dacă e femeie ?*

NALR-Olt. 61; NALR-Mold.Buc. MN plș. 12; ALRR-Trans. 78.

II. *grásă; gráse : 671, 722, 724-726, 728-739, 741-745, 747-752, 754-755, 759-761, 763, 765-769, 771-772, 775-777, 780, 782-784, 786-787, 791-792, 794-795, 797, 800, 803, 805-806, 809-811, 813-817, 819-822, 824-827, 829-833, 836-838, 840-841, 843, 845-850, 852-853, 855, 857-863, 868-869, 884-888, 890-894, 896-897, 900.*
grésă; ~ : 723, 762.
grésă, baldîrgásă; gráse, -rgáse: 727.
grésă; grése : 740, 746, 753, 790, 877, 882-883, 889, 898.
grésă; grése : 756, 770, 774, 785, 788, 818, 823.
grésă; grésĕ : 757, 764, 779.
grésă; gráse : 758, 773, 778, 781, 812, 842, 851.
grásă; gráse : 789, 828, 834, 864.
grásă; gráse : 793, 798.
grásă; gráse : 796, 801, 804, 880-881.
grásă; gráse : 799, 808.
grásă; gráse : 802, 844, 870.
grásâ; gráse : 807, 854.
röbústă, grásă; gráse : 835.
grásâ; gráse : 839, 856, 866, 871.
grásă; grási : 865, 867, 873, 875.
grásâ; ~ : 872.
grásâ; grási : 874, 876, 895.
grásă[AL], grásă[L]; gráse : 899.

ATLASUL LINGVISTIC ROMÂN PE REGIUNI

MUNTENIA ȘI DOBROGEA

HARTA 38

ȘOPTESC (ind. prez. 1) „je chuchote"

[230]

I. [Întrebare indirectă] Cînd vorbesc așa (IMIT.), ce zici că fac?

ALR II MN 6880 ; ALRM II 39 ; NALR-Olt. 66 ; NALR-Ban. 61; NALR-Mold.Buc. 49 ; ALRR-Trans. 85 ; ASLEF 379.

Note la hartă :

II. 812: ~ în̯ ș̯oápte.
814: pă șopăcăi̯ite : șópa - șópa, șópa - șópa; vorbím [4] pă șópte.
815: [*] vorbi̯éștʲ [2] binișór.
816: [*] vorbi̯ésc încét.
818: vorbéște [3] pă ș̯oáptă.

(vorbesc) TARE „(je parle) haut"

[169]

I. [Întrebare indirectă] Cînd cineva n-aude prea bine, ca să te înțeleagă, cum trebuie să-i vorbești? (IMIT.)

ALR II 27 ; NALR-Olt. pls. 3 ; NALR-Mold. Buc. MN pls. 11 ; ALRR-Trans. MN pls. 3 ; ASLEF 379.

II. táre : 671, 675, 677-680, 682, 685-687, 691-720, 724, 730-732, 734, 738, 743, 744, 754, 756, 758-759, 761-764, 773-775, 778, 781, 783, 785-792, 795, 797, 800, 803-807, 809-835+: „ca s-auză ș-ăla de n-aude", „mai pe bătrînește": zbi̯ară mă mai táre!; acú: strigă, 836-838, 840-842, 844-848, 850-852, 855, 857-859, 860+: trébuie să zgerʲ mai táre, 861-864, 868-870, 881-882, 884-888, 890-894, 896-900.
mai táre : 676, 688-690, 757, 760, 765-772, 776-777, 779-780, 782, 784, 843, 849, 853, 866.
vorbésc táre : 681, 683-684.
tári : 721, 723, 728-729, 733, 741, 745, 752, 895.
tárẹ : 722, 725-727, 735-737, 739-740, 742, 746, 748-750, 753, 755, 793, 796, 798-799, 801-802, 808, 839, 854, 856, 865, 867, 872, 875, 877-879, 883.
táre, mai răstit : 747.
îi vorǵéștʲ mai tárẹ : 751.
tárẹ : 794.
tári : 871, 873-874, 876, 880, 889.

(vorbesc) ÎNCET „(je parle) bas"

[170]

I. [Întrebare indirectă] Cînd cineva n-aude bine îi vorbești tare; dar cînd aude poți să-i vorbești și mai ... ? cf. ALB 1324. ALR II MN 6875 ; NALR-Olt. pls. 3 ; cf. ALB 1324 ; NALR-Mold. Buc. MN pls. 11 ; ALRR-Trans. 72 ; ASLEF 379.

II. încét : 671-675, 677, 679-687, 690-692, 694-695, 697-706, 708-709, 712-716, 718-722, 724-726, 728-737, 739-744, 746-756, 764, 773, 784, 807-808, 811-821, 823-825, 827, 829-830, 834-835, 838, 840-841, 846, 849, 851-852, 854, 856-857, 859-862, 864, 866-868, 871-873, 875-885, 887-891, 893-897, 900.
mai încét : 676, 688, 710-711, 757, 759-760, 766, 769, 774-775, 779-780, 843, 845+: vorǵésc încét, 850.
încét, mormoi̯it : 678.
încét sau pe șóptă : 689.
mai încét, ~ moale : 693.
mai încét, ușór : 696.
mai încét, ~ ușór, ~ domól : 707.
încét, mai ușór : 717.
domól : 723.
încét sau mai în ș̯oáptă : 727.
în șóptă, încét : 738.
încét sau domól : 745.
mai încét : 758, 781.
mai ușór : 761, 771.
mai ușór, [k] ~ încét : 762, 783.
potrivit, mai încét : 765, 776.
ma ușór : 767, 770.
mai ușór, ~ binișór : 768.
încét, vorbéștʲ încét : 772, 777.
mai liniștit, mai ușór : 778.
mai încét, binișór : 782.
binișór : 785.
încét, binișór : 786, 795, 801, 803-804, 806, 809.
încét, domól : 787.
încét, [*] binișór : 788, 800.
încét sau binișór : 789.
încét, ușór : 790.
binișór pă ș̯ópte, [σ] încét : 791.
încét, binișór : 792, 797.
ușurél, încét : 793
încét, ușór : 794, 805, 870.
încét, domól : 796, 802.
ușór, încét : 798-799.
încét sau moale : 810.
ușór, normál așa încét : 822.
mai binișór, mai secrét : 826.
încét : 828, 837, 865, 869, 892.
mai domól : 831, 886.
mai binișór : 832.
mai moale, mai încét : 833.
cî̆ndă încét : 836.
încét, domól : 839, 847.
încét, vorǵéște ǵinișór : 842.
încét, mai ușór : 844+: mai ușór, ce zgerʲ așa.
încét : 848, 863.
mai încét, mai pă ș̯oápte : 853.
încét, în ș̯opăi̯ite : 855.
încét, ǵinișór : 858.
încét : 874.
încét, pă șopăi̯ite, pă șoșoite : 898.
încét, în ș̯oápte : 899.

RĂGUŞIT, pl. *„enroué“*
[232]

II. [întrebare indirectă] Cum zici că e omul acela ?

ALR II MN 6879; ALRM II 38; NALR-Olt. pls. 3-4; ALRR-Mar. 73; NALR-Ban. 63; AIS 698; ALL 1037; ALMC 1581; ALA 661; ALCe 852; ALJA 1472; ALLR 913; ALM 750; NALR-Mold. Buc. MN pls. 14; ALRR-Trans. 87; ASLEF 392.

GĂLĂGIE
„tapage“
[228]

I. [întrebare indirectă] Copiii, cînd sînt mulți la un loc și vorbesc și strigă, fac mare ...?
ALR II 28; NALR-Olt. 65; cf. ALFC 1129; NALR-Mold. Buc. MN pls. 13; ALRR-Trans. 83.

II. găläĝiʌe : 671-672, 674-678, 680-685, 687, 689-690, 692, 694, 696, 699-700, 704-706, 708-709, 711-712, 715, 718-719, 721-725, 727-745, 747-756, 760+: kilăcăiau, ĝiricîiau [imperf. 6] 761, 763, 767+: fac hóhot, fac ~, 769, 771, 777, 782, 784-785, 800, 806, 813, 815, 816+: haz - cînd ríde, 817-818, 820-824, 826, 828-830+: [*] balamúc, 832-834+: [D] scandál : cînd să bátără, 836-838, 843, 845-846, 851, 853-859, 862-863, 866, 870, 899.
zgómot : 673, 688.
găläĝiʌe, zgómot : 679, 691, 710, 717, 768, 776, 812, 819, 827, 841, 850, 864.
găläĝiʌe, haraimán : 686, 697, 811, 860.
haz, găläĝiʌe : 693, 702, 716, 720.
alái, găläĝiʌe : 695.
găläĝiʌe, alármă : 698.
halái : 703.
găläĝiʌe, hărmălaʌe : 707, 713.
fac máre kiloimán, aláiu : 714.
skilomán, găläĝiʌe : 726.
scan[k] găläĝiʌe : 746.
găläĝiiĕ : 757-758, 762, 764, 772, 773-775, 779-780.
găläĝiʌe, [*] glágumă : 759+: să gălăĝésc.
găläĝiʌe, lármă : 765.
găläĝiʌĕ, gîlĉávă : 766.
găläĝéniʌe : 770.
găläĝiʌe : 778, 781, 803.
găläĝiʌe : 783, 835.
zguómot sau haz, [σ] găläĝíe : 786.
găläĝíe, haraimán : 787.
găläĝíe, araimán : 788.
găläĝíe : 789.
găläĝíe : 790.
găläĝíe : 791-793, 795, 897.
χaz, găläĝiʌe : 794.
găläĝiʌe : 796, 802, 804, 808, 847, 861, 865, 867, 880.
găläĝíe : 797.
găläĝiʌe : 798, 801, 810.
haŭz, găläĝíe : 799.
găläĝiʌe : 805, 809.
scandál, [B] zárvă, gîlĉávă : 807.
găläĝiʌe, halái : 814, 840+: ĉe ie atîta halái.
scandál, găläĝiʌe : 825.
afâĉire, zgómot, araimán : 831.
găläĝiʌe, zárvâ : 839.
găläĝiʌe, alármă : 842.
scandálu, zguómotu, găläĝiʌe : 844.
huóhăt, găläĝiʌe : 848.
alimái, găläĝiʌe : 849.
găläĝiʌe, lármă : 852.
găläĝiʌe, alármă : 868.
zgómotu, gîlĉávă : 869.
găläĝiii : 871-876, 878-879, 883, 889.
halái, găläĝiie : 877.
găläĝiie : 881, 884-888, 891-894, 896, 900.
găläĝiii, găläĝiie : 882.
găläĝiii, găläĝiiĕ : 895.
găläĝiiĕ : 898.

RĂGUŞEŞTE (ind. prez. 3)
„il s'enroue“
[231]

I. [întrebare indirectă] Ce zici că pătește omul cînd răcește și nu mai poate vorbi tare, i se face glasul slab și vorbește așa...? (IMIT.)
NALR-Olt. pls. 3; ALRR-Mar. 72; NALR-Ban. 62; ALRR-Trans. 86.

II. răgușéște : 671-693, 695-700, 703-712, 716, 718, 720, 737, 742, 747, 754, 756, 758, 761, 762+: ie cam siteáv, 782, 811, 814+: a răgușít [perf. c.], 817, 819, 822, 829, 843+: ie răgușít, 851, 854, 859, 870, 883-884, 886-888, 891-893, 895-896, 900.
răgușắște : 694, 701-702, 713-714, 717, 719, 731-733, 744, 746, 752, 760, 763, 767, 769-771, 773-775, 777, 780, 784-785, 788, 804, 812+: ã răgușít [perf. c. 1], 818, 821+: an răgușít [perf. c. 1], 823, 825, 827-828, 830+: [*] ai sitivít [perf. c. 2], 835+: vorbéște siteáv, 839, 845-846, 862, 869, 881, 894.
regușéște : 715.
răgușắști : 721.
răgușắște : 722-729, 738-739, 750-751, 787, 796, 801-802, 865.
răgușeáște : 730.
răgușáște : 734-735, 743, 748, 832, 836-837, 841, 848, 860, 863-864, 866.
răgușáște : 736, 753, 844, 867-868.
răgușéște : 740, 755, 809, 871.
gîjîiéște sau răgușéște : 741.
răgușéște : 745, 749, 875, 877, 880.
răgușéște : 757, 759, 765-766, 786, 813, 815, 816, 820, 885, 890.
am recít, ~ răgușít [perf. c.], răgușắsc [1] : 762.
răgușí [perf. s.] : 764.
a răgușít [perf. c.] : 768, 779.
răcéște, răgușéște : 776.
regușắște : 778.
sitivéște, vorbéște siteáv : 781.
sitivéște : 783, 800, 805, 833-834.
răgușéște, [σ] sitivéște : 789+: sitivéște (bolnav, nu din cauza climei).
răgușéște, [k] răgușéște, [k] răgușéște : 790.
răgușéște, [B] sitivéște : 791.
răgușéște sau sitivéște : 792.
răgușắște, [*] regușắște : 793.
răgușéște : 794.
răgușắște, sitivéște : 795.
răgusắște, gîrjăvéște : 797.
răgușắște, [B] sitivéște : 798.
răgușắște, sitivéște : 799.
răgușắște sau sitivéște : 803.
sitivéște, [*] regușéște : 806.
a regușít [perf. c.], regușéște : 807.
sitivéște, [σ] răgușắște : 808.
răgușắște, [σ] sitivéște : 810.
răgășéște, ii ia glásu : 824.
să răgușeáscă [conj. prez.] : 826.
a-nĉepú să vorbeáscă răgușít : 831.
răgușéște : 838, 840, 842, 847, 849-850, 852, 855, 857-858, 861.
a răgușít [perf. c.], răgușéște : 853.
a răgușít [perf. c.], răgușéște : 856.
răgușắști : 872.
răgușéști : 873, 878.
răgușʌéști : 874.
răgușéști : 876, 879, 882.
răgușéști : 889, 897.
răgușéște : 898.
răgușắște, răgușeắște : 899.

Note la hartă :

II. 811 : gîjîiít [= răgușit permanent, cu vorba neclară].
821 : [omul e răgușít din răceală, și siteáv în mod permanent].
875 : gîjîiít ; -iiți [= cu voce de timbru răgușit].

★

AMUȚEȘTE (ind. prez. 3) *„il devient muet“*

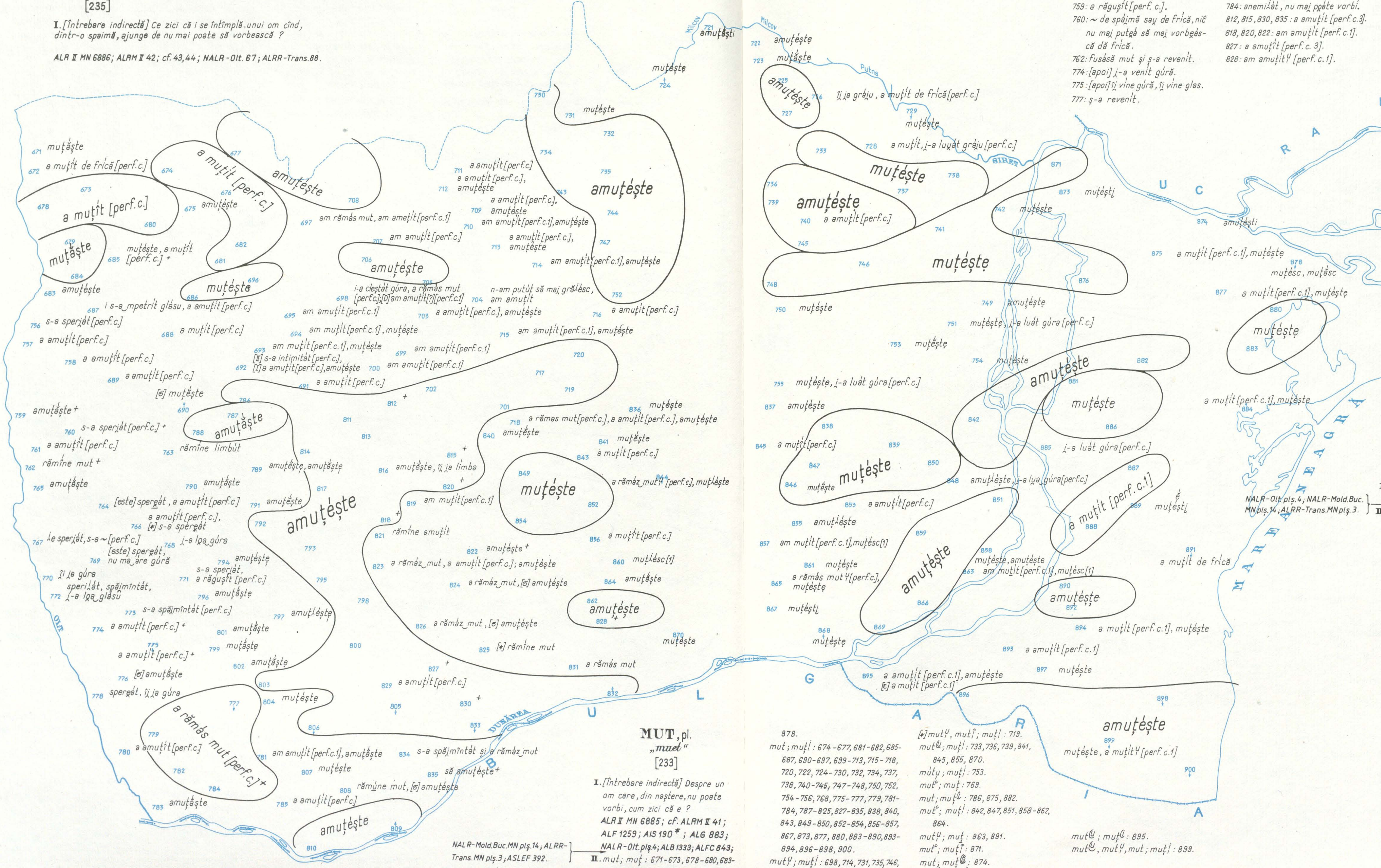
[235]

I. *[Întrebare indirectă] Ce zici că i se întîmplă unui om cînd, dintr-o spaimă, ajunge de nu mai poate să vorbească ?*

ALR II MN 6886; ALRM II 42; cf. 43, 44; NALR-Olt. 67; ALRR-Trans. 88.

Note la hartă :

II. 685: a amuțít „din sperietură“.
759: a răgușít [perf. c.].
760: ~ de spáimă sau de frícă, nič nu mai putẹá să mai vorbẹás-că dă frícă.
762: fusásă mut și ș-a revenít.
774: [apoi] i-a venít gúră.
775: [apoi] îi víne gúră, îi víne glas.
777: ș-a revenít.
779: ~ șî ș-a revenít.
782: îi revíne.
784: anemiĺát, nu mai pọáte vorbí.
812, 815, 830, 835: a amuțít [perf. c. 3].
818, 820, 822: am amuțít [perf. c. 1].
827: a amuțît [perf. c. 3].
828: am amuțítᵘ [perf. c. 1].

MUT, pl. *„muet“*

[233]

I. *[Întrebare indirectă] Despre un om care, din naștere, nu poate vorbi, cum zici că e ?*

ALR II MN 6885; cf. ALRM II 41; ALF 1259; AIS 190; ALG 883;* NALR-Mold. Buc. MN plș. 14; ALRR-Trans. MN plș. 3; ASLEF 392. → *NALR-Olt. plș. 4; ALB 1333; ALFC 843;*

II. mut; muț : 671-673, 678-680, 683-684, 688-689, 721, 723, 757, -767, 770-774, 778, 780, 785, 826, 872, 878.

mut; muțʲ : 674-677, 681-682, 685-687, 690-697, 699-713, 715-718, 720, 722, 724-730, 732, 734, 737, 738, 740-745, 747-748, 750, 752, 754-756, 768, 775-777, 779, 781-784, 787-825, 827-835, 838, 840, 843, 849-850, 852-854, 856-857, 867, 873, 877, 880, 883-890, 893-894, 896-898, 900.

mutᵘ; muțʲ : 698, 714, 731, 735, 746, 749, 751, 836-837, 839, 844, 846, 848, 865-866, 868-869, 892.

[*] mutᵘ, mutî; muțʲ : 719.

mutᵘ; muțʲ : 733, 736, 739, 841, 845, 855, 870.

mútu; muțʲ : 753.

mutᵉ; muț : 769.

mut; muțⁱ : 786, 875, 882.

mutᵉ; muțʲ : 842, 847, 851, 858-862, 864.

mutᵘ; muț : 863, 891.

mutᵉ; muțî : 871.

mut; muțᵉ : 874.

mutᵘ; muțⁱ : 876.

mut; muțî : 879.

mutᵘ; muțⁱ : 895.

mutᵘ, mutᵘ, mut; muțʲ : 899.

MUTĂ, pl. *„muette“*

[234]

I. *[Întrebare indirectă] Dar dacă e femeie ?*

NALR-Olt. plș. 4; NALR-Mold. Buc. MN plș. 14; ALRR-Trans. MN plș. 3. →

II. mútă; múte : 671-690, 692-693, 695-720, 722-724, 727, 729, 735, 737-738, 742-745, 747-748, 750, 752-756, 758-771, 773-801, 803, 805-806, 808-810, 812-833, 836-838, 840-845, 848-854, 856-860, 862-864, 866, 869-870, 881, 884-888, 890-891, 893-894, 896-900.

mútă; muțʲ, [k] múte : 691.

mútă; mútĕ : 694.

mútă; múti : 721, 728, 741.

múte [pl.]; mútă : 725.

mútî; múti : 726.

mútă; múte : 736, 739-740, 746, 751, 846, 855, 868, 877, 883.

mútâ; múte : 749, 839, 847.

mútă; muț, [k] múte : 757.

mútă; múte : 772, 807.

mútă; múte : 802.

mútă; múte : 804.

mútă; múte : 811.

mútă; múte : 835.

mútâ; múte : 861.

mútă; múti : 865, 867.

mútă; múte : 871, 879-880.

mútâ; múti : 872, 874.

mútă; múti : 873, 875-876, 878, 889.

mútă; múte : 892.

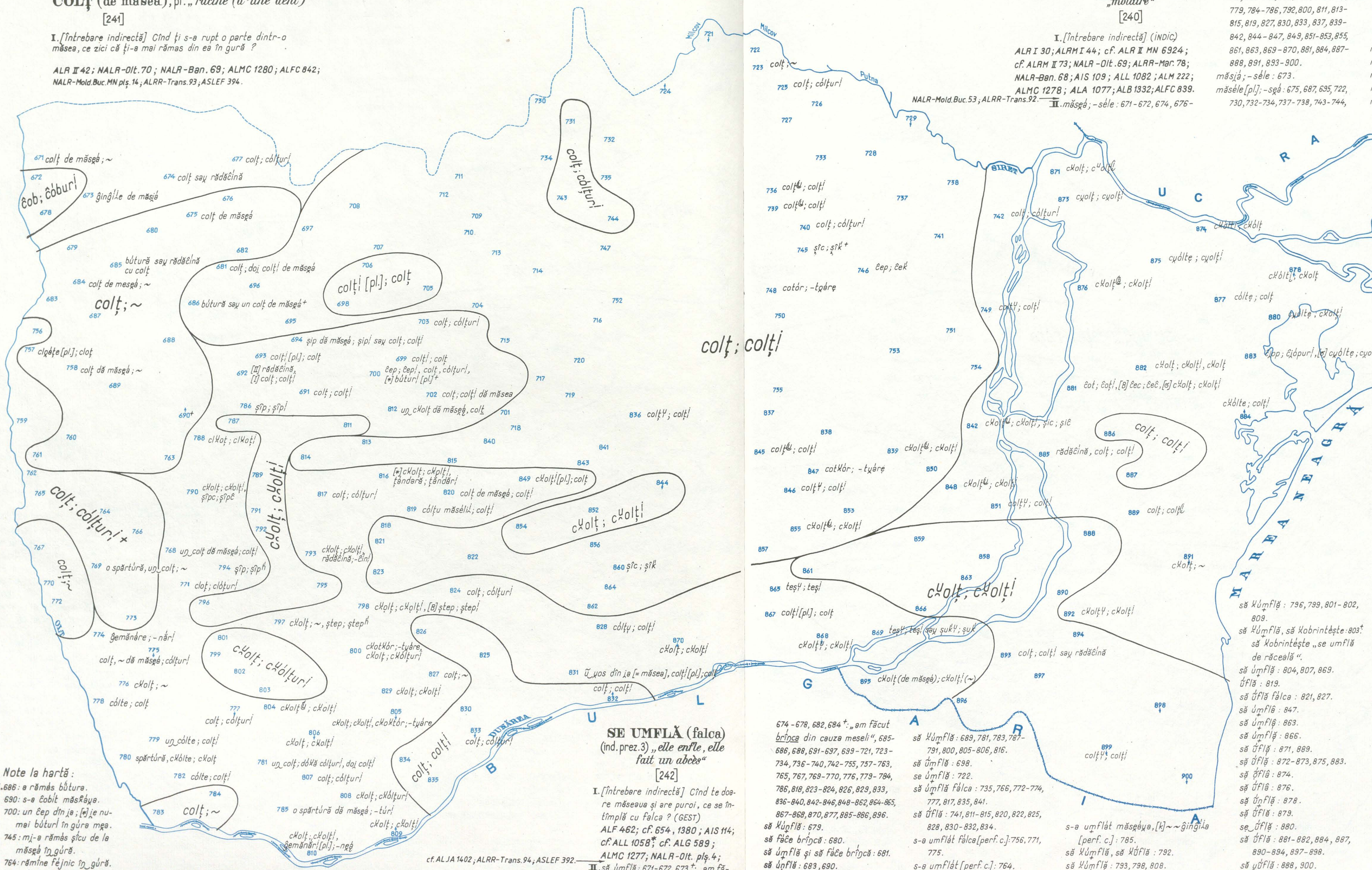
mútă; múti : 895.

ATLASUL LINGVISTIC ROMÂN PE REGIUNI
MUNTENIA ȘI DOBROGEA

COLȚ (de măsea), pl. „*racine (d'une dent)*“
[241]

I. *[întrebare indirectă] Cînd ți s-a rupt o parte dintr-o măsea, ce zici că ți-a mai rămas din ea în gură ?*

ALR II 42; NALR-Olt. 70; NALR-Ban. 69; ALMC 1280; ALFC 842; NALR-Mold. Buc. MN plș. 14; ALRR-Trans. 93; ASLEF 394.

Note la hartă:

II. 686: a rămás bútura.
690: s-a ĉobít măsᵉáᵘa.
700: un ĉep dîn ịa; [*] ịe numai búturi în gúra mẹa.
745: mị-a rămás șîcu de la măsẹá în gúră.
764: rămîne féjnic în gúră.
766: sápă, cînd măsẹáᵘa áre trei cólțuri.

MĂSEA, pl. „*molaire*“
[240]

I. *[întrebare indirectă] (INDIC)*
ALR I 30; ALRM I 44; cf. ALR II MN 6924; cf. ALRM II 73; NALR-Olt. 69; ALRR-Mar. 78; NALR-Ban. 68; AIS 109; ALL 1082; ALM 222; ALMC 1278; ALA 1077; ALB 1332; ALFC 839. NALR-Mold. Buc. 53; ALRR-Trans. 92.

II. *măsẹá; -séle: 671-672, 674, 676-680, 685-686, 688, 696-720, 731, 757, 759-760, 766, 768, 775-777, 779, 784-786, 792, 800, 811, 813-815, 819, 827, 830, 833, 837, 839-842, 844-847, 849, 851-853, 855, 861, 863, 869-870, 881, 884, 887-888, 891, 893-900.*
măsịá; -séle: 673.
măséle [pl.]; -sẹá: 675, 687, 695, 722, 730, 732-734, 737-738, 743-744, 746-748, 752, 754, 755, 761, 763-764, 767, 771, 812, 821, 823, 825, 829, 838, 843, 850, 857, 862, 864, 879, 883⁺: úna măsẹá ịe maĉedonéște, 885.
măsẹá; -séle: 681-682, 694.
meséle [pl.]; -sẹá: 683.
mesẹá; -séle: 684, 756.
măsăli [pl.]; -sẹá: 721.
măsẹá; -séli: 723, 729.
măsẹá; -sélẹ: 724, 726, 727, 736, 740, 751, 796-797, 801, 806, 809, 865, 867, 880, 882.
măsélẹ [pl.]; -sẹá: 725, 728, 735, 739, 741-742, 745, 749, 750, 753, 817, 866, 877, 886.
măsẹá; - séle: 758, 782.
măsá; -săle: 762, 770, 778, 780, 781, 783.
măsăle [pl.]; -sẹá: 765.
măsăle [pl.]; -sá: 769, 773.
măsẹá; -săle: 772.
măsălili [pl. a.]; -sá; -săle: 774.
mâăsẹá; -sélẹ: 787.
măsẹá; -sélẹ: 788.
măsẹá; -séle: 789, 799, 802-803, 805, 810, 816, 822, 826, 832.
măsẹá; -sélẹ: 790-791, 793, 795, 798.
mâăsẹá; -sélẹ: 794.
măsẹá; -séle: 804.
măsẹá; -sélẹ: 807.
măsẹá; -sélẹ: 808.
măsélli [pl. a.]; -sẹá; -séle: 818.
măsélli [pl. a.]; -sẹá: 820.
măsélẹ [pl.]: -sẹá: 824.
măsélli [pl. a]; -sẹá; -séle: 828.
măséli [pl.]; -sẹá: 831.
măsélili [pl. a.]; -sẹá; -séle: 834.
măsẹá; -séle: 835.
măsẹá; - séle, [*] - sélẹ: 836.
măsẹá; - sᵉéle: 848, 858-859.
măséle [pl.]; - sẹá: 854, 856.
măsịéle [pl.]; - sẹá: 860.
măsẹá; - sịélẹ: 868.
măsẹá; -săli: 871.
măsá; - săli, - să; - săli: 872.
măsẹá; - séli: 873-876, 889.
măsá; -săli: 878.
măsẹá; -săle: 890.
măsịẹá; -séle: 892.

SE UMFLĂ (falca)
(ind. prez. 3) „*elle enfle, elle fait un abcès*“
[242]

I. *[întrebare indirectă] Cînd te doare măseaua și are puroi, ce se întîmplă cu falca ? (GEST)*
ALF 462; cf. 654, 1380; AIS 114; cf. ALL 1058; cf. ALG 589; ALMC 1277; NALR-Olt. plș. 4; cf. ALJA 1402; ALRR-Trans. 94; ASLEF 392.*

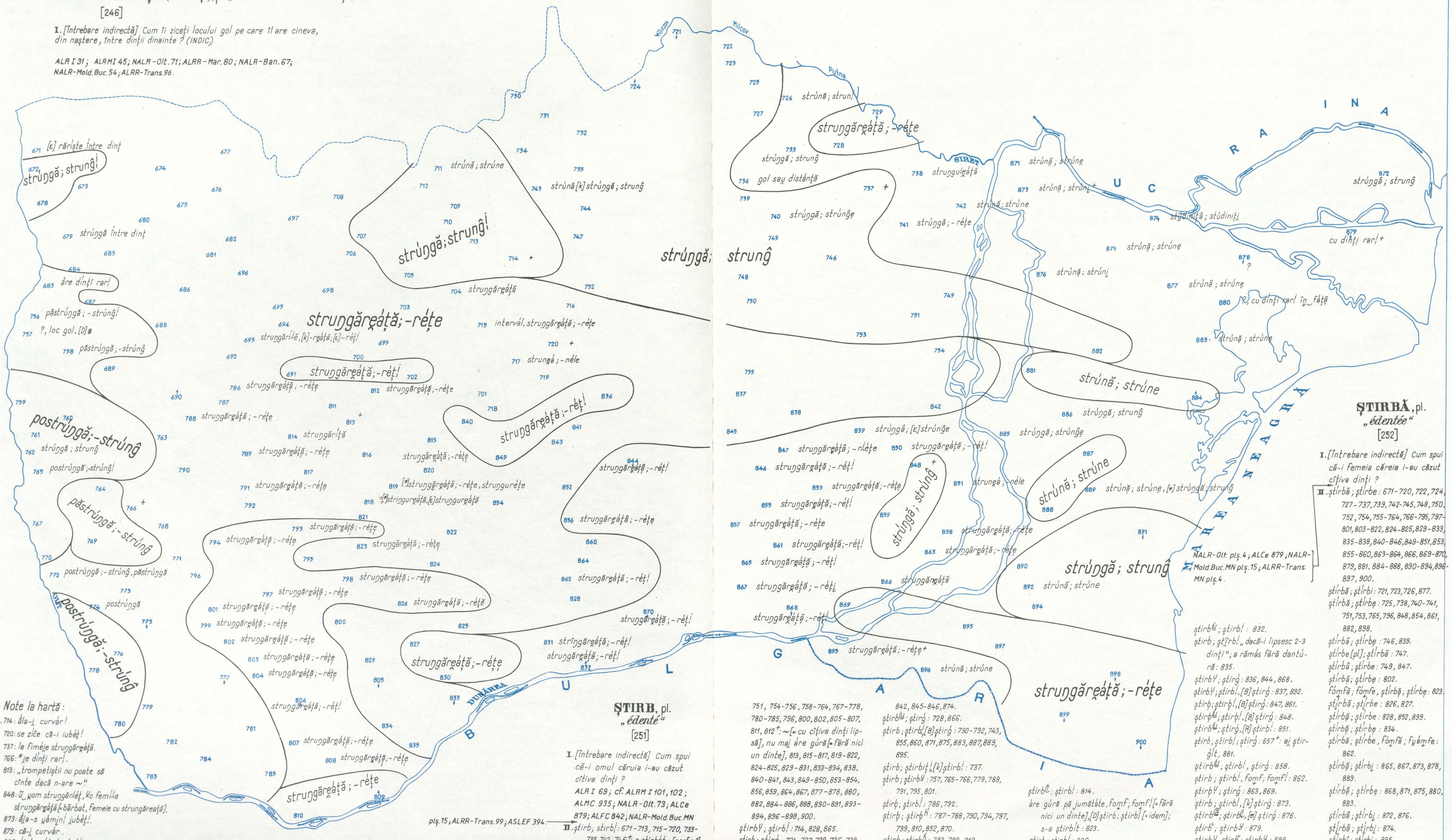
II. *să úmflă: 671-672, 673⁺: „am făcut brînca, din cauza măseli faci brînca, să umflă falca“, 674-678, 682, 684⁺: „am făcut brînca din cauza meseli“, 685-686, 688, 691-697, 699-721, 723-734, 736-740, 742-755, 757-763, 765, 767, 769-770, 776, 779-784, 786, 818, 823-824, 826, 829, 833, 836-840, 842-846, 848-862, 864-865, 867-868, 870, 877, 885-886, 896.*
să ᵘúnflă: 679.
să fáĉe brîncă: 680.
să úmflă și să fáĉe brîncă: 681.
să únflă: 683, 690.
să úmflă fálca, [B] am brîncă, am făcút brîncă: 687.
să ᵘúmflă: 689, 781, 783, 787-791, 800, 805-806, 816.
să ũmflă: 698.
se úmflă: 722.
să úmflă fálca: 735, 766, 772-774, 777, 817, 835, 841.
să ũflă: 741, 811-815, 820, 822, 825, 828, 830-832, 834.
s-a umflát fálca [perf. c.]: 756, 771, 775.
s-a umflát [perf. c.]: 764.
să úmflă, fáĉẹ -acĉés: 768.
să ᵘobintréște saụ să ᵘúmflă: 778.
s-a umflát măsẹáᵘa, [k] ~ ~ ĝingíịa [perf. c.]: 785.
să ᵘúmflă, să ᵘũflă: 792.
să ᵘúmflẹ: 793, 798, 808.
să ᵘúmflẹ: 794.
să ᵘũflă: 795, 797, 810.
să ᵘúmflă: 796, 799, 801-802, 809.
să ᵘúmflă, să ᵘobrintéște: 803⁺: să ᵘobrintéște „se umflă de răceală“.
să úmflă: 804, 807, 869.
ũflă: 819.
să ũflă fálca: 821, 827.
să úmflâ: 847.
să úmflẹ: 863.
să úmflẹ: 866.
să ũflẹ: 871, 889.
sẹ ũflẹ: 872-873, 875, 883.
sẹ õflâ: 874.
sẹ ũflâ: 876.
sẹ ũnflẹ: 878.
să ũflă: 879.
se‿ũflẹ: 880.
să ũflă: 881-882, 884, 887, 890-894, 897-898.
să ụũflă: 888, 900.
se ũflă: 895.
să ũflă, [R] fáĉe abĉés: 899.

STRUNGĂREAȚĂ (la dinți), pl. *„écartement entre les palettes“*

[246]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi ziceți locului gol pe care îl are cineva, din naștere, între dinții dinainte? (INDIC.)*

ALR I 31; ALRMI 45; NALR-Olt. 71; ALRR-Mar. 80; NALR-Ban. 67; NALR-Mold. Buc. 54; ALRR-Trans. 96.

Note la hartă:

II. 714: ắla-i curvár!
720: se zíce că-i iubéț!
737: la fiméie strungăreáță.
766: *ie dínți rari.
813: „trompetiștii nu poate să cînte dacă n-are ~.“
848: ŭ uom strungărléț, uo femíle strungăreáță [= bărbat, femeie cu strungăreață].
873: ắia-s uámini iubéți.
879: că-i curvár.
895: intervál de dinți.

ȘTIRB, pl. *„édenté“*

[251]

I. *[Întrebare indirectă] Cum spui că-i omul căruia i-au căzut cîtiva dinți?*

ALR I 69; cf. ALRM I 101, 102; ALMC 935; NALR-Olt. 73; ALCe 879; ALFC 842; NALR-Mold. Buc. MN pls. 15; ALRR-Trans. 99; ASLEF 394.

II. *știrb; ștírbi: 671-713, 715-720, 733-735, 742, 746+: a știrbát [perf. c. 3], 748+: a știrbát [perf. c. 3 sg.], 750, 751, 754-756, 758-764, 767-778, 780-785, 796, 800, 802, 805-807, 811, 812+: ~ [= cu cîtiva dinți lipsă], nu mai áre gúră [= fără nici un dinte], 813, 815-817, 819-822, 824-825, 829-831, 833-834, 838, 840-841, 843, 849-850, 853-854, 856, 859, 864, 867, 877-878, 880, 882, 884-886, 888, 890-891, 893-894, 896-898, 900.*
știrbʸ; ștírbi: 714, 828, 865.
știrb; știrǵ: 721-727, 729, 736, 738-741, 744-745, 749, 752, 753, 839, 842, 845-846, 874.
știrbᵘ; știrǵ: 728, 866.
știrb; ștírbi, [B] știrǵ: 730-732, 743, 855, 860, 871, 875, 883, 887, 889, 895.
știrb; știrbíți, [k] ștírbi: 737.
știrb; știrbʸ: 757, 765-766, 779, 789, 791, 795, 801.
știrb; ștírbi: 786, 792.
știrb; știrbʰ: 787-788, 790, 794, 797, 799, 810, 852, 870.
știrb; știrbʰ: 793, 798, 818.
știrb; ștírbi: 803-804, 808-809, 872.
știrbᶜ; ștírbi: 814.
áre gúră pă jumătáte, fomf; fómfi [= fără nici un dinte], [D] știrb; ștírbi [= idem]; s-a știrbít: 823.
știrb; ștírbi: 826.
fõf, știrb; ștírbi: 827.
știrbᵘ; ștírbi: 832.
știrb; ștîrbi „dacă-i lipsesc 2-3 dinți“; a rămás fără dantúră: 835.
știrbʸ; știrǵ: 836, 844, 868.
știrbʸ; ștírbi, [B] știrǵ: 837, 892.
știrb; ștírbi, [B] știrǵ: 847, 861.
știrbᵘ; ștírbi, [B] știrǵ: 848.
știrbᵘ; știrǵ, [R] ștírbi: 851.
știrb; ștírbi; știrǵ: 857+: ai știrǵít, 881.
știrbᵘ; ștírbi, știrǵ: 858.
știrb; ștírbi, fomf; fómfi: 862.
știrbʸ; știrǵ: 863, 869.
știrb; ștírbi, [k] știrǵ: 873.
știrbᵃ; știrbᶜ, [ɞ] știrǵ: 876.
știrbᶜ; știrbʸ: 879.
știrbʸ, știrbᶜ; știrbʸ: 899.

ȘTIRBĂ, pl. *„édentée“*

[252]

I. *[Întrebare indirectă] Cum spui că-i femeia căreia i-au căzut cîtiva dinți?*

NALR-Olt. pls. 4; ALCe 879; NALR-Mold. Buc. MN pls. 15; ALRR-Trans. MN pls. 4.

II. *ștírbă; ștírbe: 671-720, 722, 724, 727-737, 739, 742-745, 748, 750, 752, 754, 755-764, 766-795, 797-801, 803-822, 824-825, 829-833, 835-838, 840-846, 849-851, 853, 855-860, 863-864, 866, 869-870, 879, 881, 884-888, 890-894, 896-897, 900.*
ștírbă; ștírbi: 721, 723, 726, 877.
ștírbă; ștírbe: 725, 738, 740-741, 751, 753, 765, 796, 848, 854, 861, 882, 898.
ștírbâ; ștírbe: 746, 839.
ștírbe [pl.]; ștírbă: 747.
ștírbâ; ștírbe: 749, 847.
ștírbă; ștírbe: 802.
fómfă; fómfe, ștírbă; ștírbe: 823.
ștírbă; ștírbe: 826, 827.
ștírbă; ștírbe: 828, 852, 899.
ștírbă; ștírbe: 834.
ștírbă; ștírbe, fómfă; fuámfe: 862.
ștírbă; ștírbi: 865, 867, 873, 878, 889.
ștírbă; ștírbe: 868, 871, 875, 880, 883.
ștírbâ; ștírbi: 872, 876.
ștírbâ; ștírbi: 874.
ștírbî; ștírbi: 895.

ZĂBALE (la gură), sg. „boutons à la commissure des lèvres"

[256]

I. [Întrebare indirectă] Cum le spuneți la bubulițele albicioase care ies la cîte un om în colțul gurii ? (INDIC)

ALR I 27; ALR-Olt. 75; ALRR-Mar. 83; NALR-Ban. 74; ALC 100; ALA 951; NALR-Mold. Buc. 56; ALRR-Trans. 101; ASLEF 392.

BUZAT, pl. „lippu"

[254]

I. [Întrebare indirectă] Cum spui că-i omul care are buze mari ?

ALR II M.N 6861; cf. ALRM II 32, 33; NALR-Olt. pl. 4; ALRR-Mar. 84; NALR-Ban. 72; ALMC 1288; ALFC 837; NALR-Mold. Buc. MN plș. 16; ALRR-Trans. MN plș. 4.

II. buzát; -záț: 671-673, 676, 678-680, 683-685, 688-689, 723, 757-762, 764-767, 769-774, 776, 778-780, 835, 872, 874, 878, 891.

buzát; -zắți: 674-675, 677, 681-682, 686-687, 690-713, 715-722, 724-727, 730-734, 737-745, 747-756, 763, 768, 775, 777, 781, 783, 786-792, 794-805, 807-812, 814, 816-820, 822-826, 829-834, 837-838, 840, 842-843, 845-846, 849-854, 856-857, 859-862, 867, 870, 873, 875, 877, 879-888, 890, 893-898, 900.

buzátᵘ; -zắți: 714, 735-736, 746, 836, 841, 844, 863, 865, 868-869, 892, 899.

buzát; -zắți: 728-729, 848, 855.

buzát; -zắț: 782, 784-785, 793, 827, 889.

bᵘotᵘós; -tᵘóș sau buzát; -zắți: 806.

buzát [!]; -zắți: 813, 815, 821.

buzátụ; -zắți: 828.

buzátᵉ; -zắți: 839, 847, 858, 864, 866, 876.

buzát; -zắțî: 871.

BUZATĂ, pl. „lippue"

[255]

I. [Întrebare indirectă] Dar dacă e femeie ?

NALR-Olt. plș. 4; ALRR-Mar. 85; NALR-Ban. 73; NALR-Mold. Buc. MN plș. 16; ALRR-Trans. MN plș. 4, 5.

II. buzátă; -záte: 671-720, 722, 724, 727, 729-735, 737-738, 741, 743-745, 747-749, 752-758, 760-768, 770-786, 789-792, 794-795, 799-803, 805-806, 809-817, 819-822, 825, 826⁺: mįáza nópți!, 827-834⁺: îį stă rău!, 835-838, 840-845, 847, 849-851, 853-854, 856-859, 862-863, 866, 869-870, 879, 881, 884, 888, 890, 894, 896-900.

buzátă; -záti: 721, 723, 895.

buzáte [pl.]; -zátă: 725.

buzátă; -záte: 726, 728, 736, 739-740, 742, 746, 750, 751, 787, 846, 848, 855, 860, 877, 882.

buzátă; -záte: 759, 769, 788, 823, 824.

buzátạ; -záte: 793.

buzátă; -záte: 796, 798, 804, 868, 871, 875, 880, 883.

buzátạ; -záte: 797.

buzátạ; -záte: 807.

buzátạ; -záte: 808, 818.

buzátâ; -záte: 839, 872.

buzátạ; -záte: 852, 861, 864.

buzátạ; -zátį: 865, 873⁺: álẹa-s búnẹ cạ sărútạ așezát, 874, 878.

buzátă; -zátį: 867, 889.

buzátệ; -zátį: 876.

Note la hartă:

II. 676: la caį să spúne zăbălúță, da ᵘómu să súpără dacă-į spuį zăbălúță ca la caį.

690: [D] zăbălúțe se spúne la caį.

705: aį făcút ~ la cụádili gúri.

720: tot dă la caį cad.

756: ca la púįi de pásăre.

772: ~ ~ îį zicém noį; ắsta-į dăscíntec dă ~ ~

779: ~, a făcú caș la gúră.

781: ~, a făcú caș ca púįi dă păsărícă.

785: ~, a făcú caș ca porumbᵉléį.

808: [D] #.

812: a făcú caįi la gúră.

813: ca la púįi dă păsări!

821: „a mîncat în sfințitul soarelui și-a făcut caș la gură, ca puiul de rîndunică."

822: așá cum áre púįi dă rîndunícă.

824: dă cu cụáda pisíci să-į trẹácă.

829: aį mîncát în scăpătátu sụárᵉluį ș-aį făcút caș la gúră.

839: zăbălᵘósule!.

840: aį făcú cași la gúră.

844: să dăscîntăm dă ~.

858: a făcú caį la gúră.

888: a făcú cụádă la gúră.

889: zăbălós [adj.].

894: zăbălós; -lóși [adj.].

895: el își fáce vadẹáụa [= perioada, durata] 2-3 zíle.

898: a făcút cọádă la gúră.

899: ștérge cáși dî la gúră.

III. 811-835; Nu am cerut pluralul.

872: și la cai.

890: nu se zice și nici nu a auzit de zăbale.

892: nu se zice zăbale.

BARBĂ, pl. *„barbe"*
[257]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi ziceți la părul care crește la bărbați pe obraz ?*

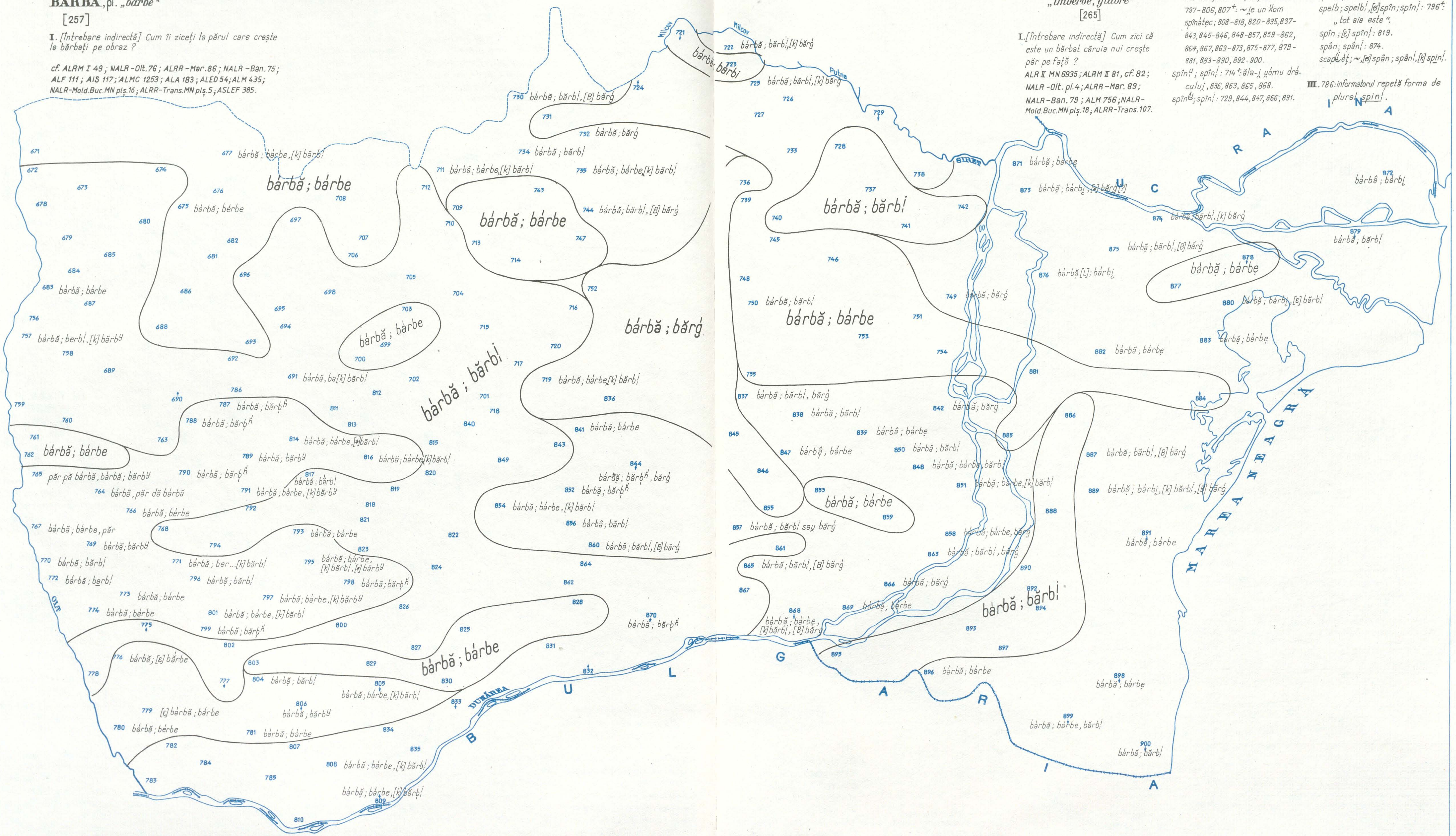
cf. ALRM I 49 ; NALR-Olt. 76 ; ALRR-Mar. 86 ; NALR-Ban. 75 ; ALF 111 ; AIS 117 ; ALMC 1253 ; ALA 183 ; ALED 54 ; ALM 435 ; NALR-Mold. Buc. MN pls. 16 ; ALRR-Trans. MN pls. 5 ; ASLEF 385.

SPÎN, pl. *„imberbe, glabre"*
[265]

I. *[Întrebare indirectă] Cum zici că este un bărbat căruia nui crește păr pe față ?*
ALR II MN 6935 ; ALRM II 81, cf. 82 ; NALR-Olt. pl. 4 ; ALRR-Mar. 89 ; NALR-Ban. 79 ; ALM 756 ; NALR-Mold. Buc. MN pls. 18 ; ALRR-Trans. 107.

II. *spîn ; spîn' : 671-713, 715-720-728, 730-758, 760-783, 785, 787-795, 797-806, 807+: ~ je un uom spînătec ; 808-818, 820-835, 837-843, 845-846, 848-857, 859-862, 864, 867, 869-873, 875-877, 879-881, 883-890, 892-900.*
spînu ; spîn' : 714+: ăla-i uomu dracului, 836, 863, 865, 868.
spîn ; spîn' : 729, 844, 847, 866, 891.
spîn ; spîn' : 759.
spîn ; spin' : 784, 786+, 858, 882.
spelb ; spelb', [σ] spîn ; spîn' : 796+: „tot aia este".
spîn ; [ε] spîn' : 819.
spân ; spân' : 874.
scaplet ; ~, [σ] spân ; spân', [k] spin'.

III. *786: informatorul repetă forma de plural spin'.*

MUNTENIA ȘI DOBROGEA

BĂRBIE[1], pl. *„menton"*
[258]

I. *[întrebare indirectă] Cum îi spui la partea osoasă, de jos, a feței? (INDIC)*

ALRM I 50; NALR-Olt. 77; AIS 115; ALMG 1253; ALS 22; ALA 182; ALED 49; NALR-Mold.Buc.MN pls.16; ALRR-Trans.102; ASLEF 358.

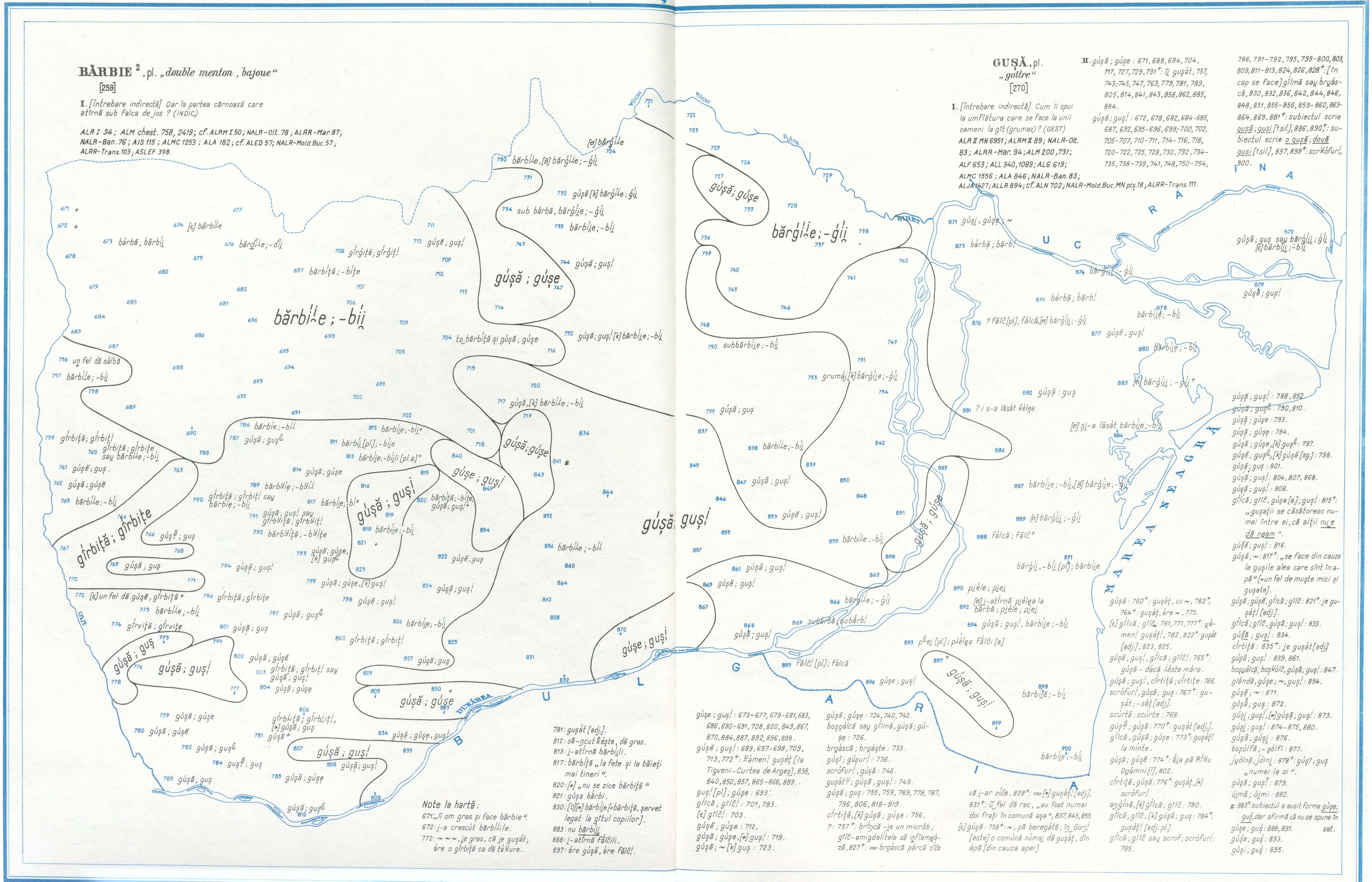

Note la hartă:
II. 834: [D] bărbíe [= servețel la gîtul copiilor, bărbiță].

CEAFĂ, pl.
„nuque"
[274]

I. *[întrebare indirectă] (INDIC)*
ALR II MN 6803; cf. ALRM I 51; cf. ALRM II 2,3; ALRR-Mar. 93; ALM 216; AIS 119; ALL 1090; ALG 587; NALR-Olt. pls. 5; ALB 1339; ALCe 834; ALFC 849; ALJA 1394; ALLR 725; NALR-Mold.Buc.MN pls.19; ALRR-Trans.115; ASLEF 358.

II. ĉeáfă; ĉéfe: 671-672, 674-675, 677-681, 683-685, 687-690, 693-694, 697, 699-700, 704-709, 717, 719, 786, 790-791, 794, 797, 799, 810, 836, 838, 841-845, 849-850, 854-856, 859-860, 862-864, 866-867, 894.
ĉiáfă; ĉéfe: 673, 710, 714, 758.
ĉeáfă; ĉéfi: 676, 696, 701, 715, 792, 798, 800, 803, 805-806, 808, 822, 840, 848, 857-858, 861, 865, 893, 897.
ĉáfă; ĉéfe: 682, 686, 723-724, 726-727, 729-735, 737-739, 743, 745, 747, 751-752, 755-757, 759-760, 763-770, 772-773, 776-777, 778+: „deasupra grumajului", 779-784, 811, 819+: [*] grumáz [= mai jos, lîngă umeri], 826, 846, 853, 881, 886, 891, 892, 896, 900.
ĉeáfă; ĉéfe sau grumáz: 691.
ĉeáfă; ĉéfe: 692, 703, 823, 824, 828, 831, 834-835.
ĉeáfă; ĉefh: 695, 868.
ĉeáfă; [ε] ĉéfuri: 698.
la muálili cápului, la ĉeáfă: 702.
ĉiáfă; ĉiéfe: 711.
ĉeáfă; ĉéfe: 712-713, 718.
ĉeáfă; ĉéfi: 716.
ĉiáfă: 720.
šáfă; šéfi: 721.
ĉáfă; ĉéfe: 722, 725, 740, 742, 746.
ĉáfă; ĉefi: 728, 744, 748, 753, 754, 761, 771, 785, 816, 827, 837, 851, 869, 877.
ĉáfă, ĉéfuri: 736.
ĉáfă; ĉeh: 741, 749.
ĉefár; -fáre: 750.
grumáju [a], ĉáfă; ĉéfe: 762+: grumáju-pártea dinapói a gîtului.
ĉeáfa [a.]; ĉéfe sau grumáju gîtului; -máj: 774.
ĉáfă; ĉéfe, grumáz: 775+: ĉáfă-úne te tunz, grumáz-mai jos.
ĉeáfă; ĉéfe sau grumáj; -máj: 787.
ĉeáfă; ĉéfe: 788-789, 825.
ĉeáfă; ĉéfe: 793.
ĉeáfă; ĉéfe, [k] ĉefi: 795.
ĉeáfă; ĉéfe: 796, 801-802, 809.
ĉáfă; ĉefi: 804.
ĉeáfă; ĉefi: 807.
ĉeáfă; ĉefi: 812+: ĉeáfe dî la spáte; mă doáre dípă ~, 820, 829, 830+: „la creierul mic", 832.
ĉeáfă; ĉéfuri: 813+: „ceafa e mai sus și grumazul e peste tot, cred."
ĉeáfă, ĉeáfa gîtului; [ε] ĉéfuri: 814.
ĉeáfă; ĉefi [k] ĉéfe: 815+: mi-a dat o pálmă dăpă ~ [dar] mă doáre grumáju gîtului.
grumázu gîtului: 817.
grumáz; -máze: 818.
ĉeáfă: 821+: ~ ie spátili cápului.
ceáfă; ĉéfe, grumáz; -máji: 833.
grumázu sau jungetúra gîtuli, ĉáfă; ĉéfe: 839.
ĉáfă; ĉefi: 847.
ĉeáfă; ĉéfe: 852.
ĉeáfă; ĉéfe: 870.
ĉáfă; ĉéfe: 871.
ĉáfă; ĉefi: 872, 876.
ĉeáfă; ĉéfi: 873.
ĉeáfă; ĉefi: 874.
ĉeáfă; ĉéfe: 875.
ĉeáfă; ĉefi: 878, 880.
ĉáfă; ĉefi: 879, 882, 884, 888, 890, 895.
ĉeáfă; ĉéfe: 883, 885.
ĉáfă; ĉéfi, [σ] ĉéfe: 887+: „nu s-a spus niciodată ceh".
ĉeáfă; ĉéfi, [*] ĉéfe: 889.
ĉeáfă; ĉefi, [σ] ĉéfe: 898.
ĉeáfă; ĉéfi: 899.

BĂRBIE [2], pl. „double menton, bajoue"
[259]
I. [întrebare indirectă] Dar la partea cărnoasă care atîrnă sub falca de jos ? (INDIC)
ALR I 34 ; ALM chest. 758, 2419; cf. ALRM I 50; NALR-Olt. 78 ; ALRR-Mar. 87; NALR-Ban. 76 ; AIS 115 ; ALMC 1253 ; ALA 182 ; cf. ALED 57; NALR-Mold.Buc. 57 ; ALRR-Trans. 103 ; ASLEF 398.
GUȘĂ, pl. „goître"
[270]
I. [întrebare indirectă]. Cum îi spui la umflătura care se face la unii oameni la gît (grumaz) ? (GEST)
ALR II MN 6951 ; ALRM II 89; NALR-Olt. 83 ; ALRR-Mar. 94 ; ALM 200, 731; ALF 653 ; ALL 340, 1089; ALG 619; ALMC 1556 ; ALA 846 ; NALR-Ban. 83; ALJA 1427; ALLR 894; cf. ALN 702 ; NALR-Mold.Buc. MN plș. 18 ; ALRR-Trans. 111.
II. gúșă ; gúșe : 671, 688, 694, 704, 717, 727, 729, 731+: îi gușát, 737, 743-745, 747, 763, 779, 781, 789, 805, 814, 841, 843, 858, 862, 885, 894.
gúșă ; guș : 672, 678, 682, 684-685, 687, 692, 695-696, 699-700, 702, 705-707, 710-711, 714-716, 718, 720-722, 725, 728, 730, 732, 734-735, 738-739, 741, 748, 750-754, 786, 791-792, 795, 799-800, 803, 809, 811-813, 824, 826, 828+: [în cap se face] gîlmă sau bruáscă, 830, 832, 836, 842, 844, 846, 848, 851, 855-856, 859-860, 863-864, 869, 881+: subiectul scrie gușă ; guși [1 sil.], 886, 890+: subiectul scrie o gușĕ ; două guși [1 sil.], 897, 899+: scrofuri, 900.
UCRAINA
MAREA NEAGRĂ
BULGARIA
DUNĂREA
Note la hartă :
671: „îi om gras și face bărbie".
672: i-a crescút bărbiile.
772: ~ ~ ~, ie gras, că ie gușát, áre o gîrbiță ca dă táure.
781: gușát [adj.].
812: să-ncutește, dă gras.
813: i-atîrnă bărbiili.
817: bărbiță „la fete și la băieți mai tineri".
820: [*] „nu se zice bărbiță"
821: gúșa bărbi.
830: [D][*] bărbiie [=bărbiță, șervet legat la gîtul copiilor].
883: nu bărbiii
888: i-atîrnă fălcili.
897: áre gúșă, áre fălci.

MUNTENIA ȘI DOBROGEA

SE BĂRBIEREȘTE (ind. prez. 3) „*il se rase*"

[260]

I. *[întrebare indirectă] Ce face bărbatul cînd îi crește barba și vrea s-o dea jos ? (IMIT.)*

ALR II MN 6933; ALR II s.n. vol. II, 512; ALM chest. 749; ALRM II s.n. vol. I, 336; NALR-Olt. 79; ALRR-Trans. MN plș. 5.

Note la hartă:

671: să ráde „să spune mai pe țărănește".
673: să ráde númai pórcu.
675: mă raz [1].
687: să bărbierește să spúne mai des, și să ráde mai rar.
702: mă duc să mă raz.
711: să bărbirește „cuvînt mai clar, dă ras să rade și un fund și barba!, așa s-a obișnuit".
724: așá-i zicá înaiinte.
729: acúma zîce că să bărberéște.
760: mă duc să mă raz, pă țără-nește.
763: să ráde [se spunea înainte].
764: să ráde cu bríču [se spunea] mai naiinte.
765: mă rad, așá să spuneá naiinte.
772: să ráde „mai rar se zice".
775: mai naiinte zîčá că să rădeá.
776: mă bărberésc [1].
782: mă raz [1].
812: ras ie pă țărănéște.
814: la frezér să spúne să ráde.
818: [barba] tre s-o rádă.
826: mă-c să mă rad [k] să mă raz.
828: m-ã rásu.
834: „bărbierește e mai obișnuit; rade - cică rade și porcu".
835: înainte să sča să rade, mă dséi dă mă răséi.
843: da să ráde și pórcu.
847: núma pórči să ráde [!].
863: înainte-i zičám: mă duc să mă raz.
877: da acúma spúne că númai pórči să rad.
884: cîte úni spúne.

BRICI, pl. „*rasoir*"

[263]

I. *[întrebare indirectă] Cum îi zici la acela, ca un cuțit, cu care te razi (te bărbierești)?*
NALR-Olt. plș. 4; ALJA 1404; NALR-Mold. Buc. MN plș. 17; ALRR-Trans. 105.

II. bričí; bríče: 671-678, 680-681, 684-685, 687, 690-697, 699, 701-703, 705-711, 713, 715, 769, 771-775, 777, 779, 783, 785-789, 791-801, 803, 805-806, 808-809, 811, 831+: „mie mi-e cam rușine de vorba asta", 832, 887, 888, 897, 899.
brič; bríčuri: 679, 689+: [*] bríče, 735-736, 749, 757, 760-761, 764, 768, 781, 784, 790, 802, 810, 813, 814, 820+: [*] bríče, 824, 827, 845, 847, 863, 889-891.
bričí; ~: 682.
bričí; bríčuri: 683, 686, 688, 716, 758, 812, 879, 884, 886.
brič; bríče: 698, 700, 722, 725-726, 729-732, 734, 737-738, 741, 743-745, 747-748, 752, 753, 755, 759, 762-763, 765-767, 770, 776, 780, 815, 817-819, 821, 826, 829-830, 833-834, 838, 840-841, 843, 846, 849-857, 859-860, 862, 864, 867, 869-870, 881, 885, 893, 900.
bričí; ~, [*] bríčuri: 704.
bričí; ~, bríče: 712, 720.
bričiu; bríčuri: 714.
bričiu; bríče: 717-719, 727, 733, 836-837, 844, 892.
briš; bríše: 721.
brič; bríči: 723, 882, 895.
brič; bríče: 724, 740, 742, 875, 877, 883.
bríču; bríče: 728, 751.
bríču; bríče: 739, 750, 754.
bričiu; bríče: 746, 865.
bričí; bríčĕ: 756.
brič; bríčĕ: 778.
bričiu; bríče: 804, 839, 848, 858.
brič; bríče: 807, 842, 861.
bričí; bríče: 816, 823.
bríču [a]; bríčuri: 822.
brič; [ε] bríčuri: 825.
bríču; bríčuri: 828.
bričiu; bríčuri: 866.
bričiu; bríče: 868.
brič; bríči: 871-873, 878.
bričí; bríči: 874, 880.
brič; ~, [k] bríčuri: 876.
bričí; bríčuri: 894.
bričí; bríčuri sau bríče: 896.
bričí; bríče: 898.

BĂRBIER, pl. *„barbier, coiffeur"*

[262]

I. *[întrebare indirectă] Cum îi zice omului la care te duci să te ...? (se va folosi răspunsul de la întrebarea precedentă : se bărbierește).*

ALR II, s.n. vol. II, 511, ALRM II s.n. vol. I 335; NALR-Olt. 80; ALRR-Mar. 88; NALR-Ban. 77; ALMC 1755; AŁA 187; NALR-Mold. Buc. 58; ALRR-Trans. 104.

Note la hartă:

II. *763: frezér – ăla cáre te túnde.*
785: frizér, dácă te și túnde.
790: frezíér „te tunde".
816: bărbiér – pă bătrînéște.
827: [mă duc] la frezeriʌe.
834: rar cînd zíĉe cîte ĉinevá frẹzér
880: frezăriʌẹ.
886: frizér zíĉe acúșa pă polítică.

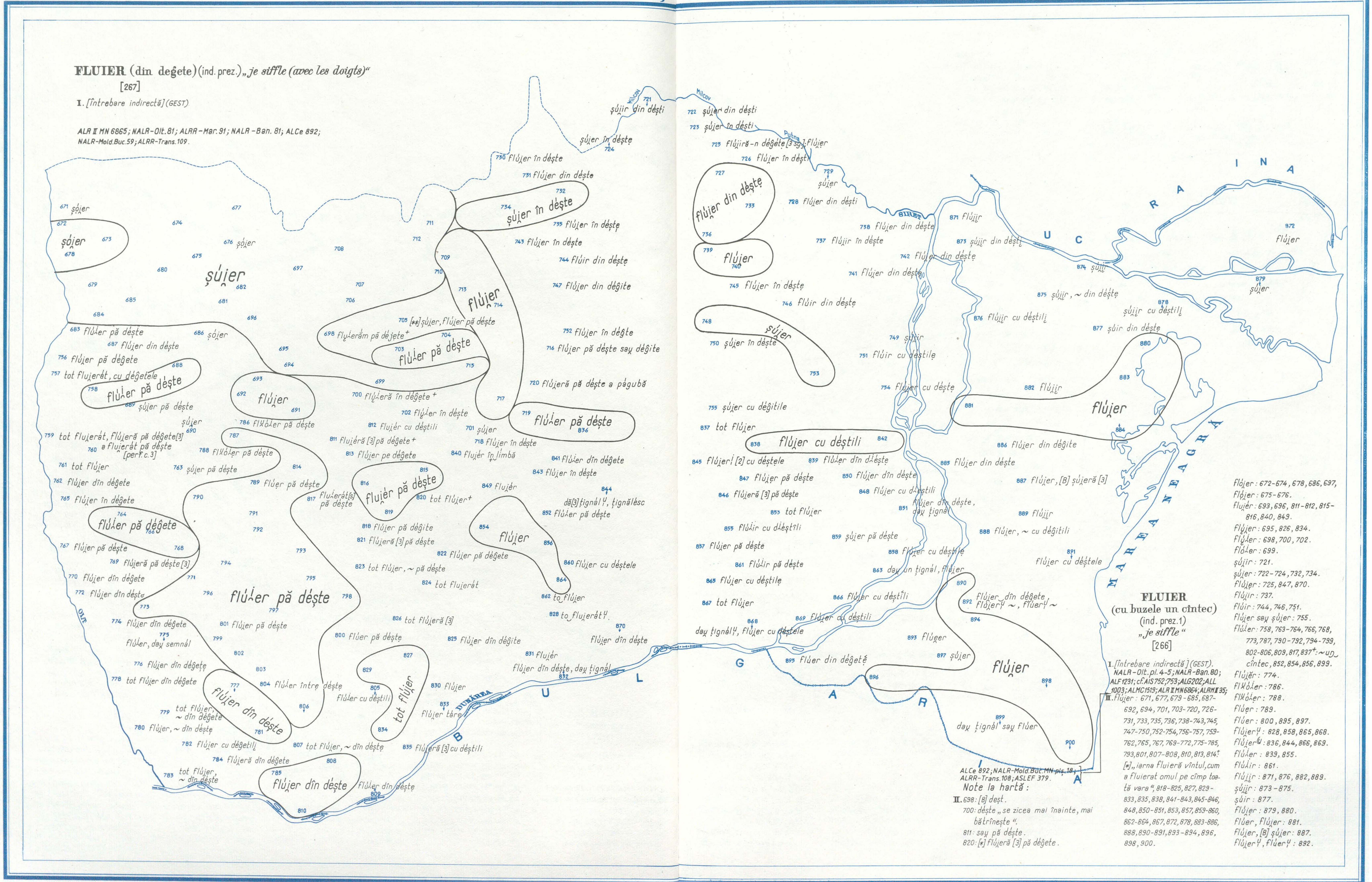
ARCER, pl. *„aiguisoir"*

[264]

I. *[întrebare indirectă] Cum îi spuneți la piatra pe care se ascute briciul?*

ALR II s.n. 514; ALRM II s.n. 337; NALR-Olt. pl. 4; ALRR-Mar. 90; NALR-Ban. 78; NALR-Mold. Buc. MN pl. 17; ALRR-Trans. 106.

II. *arĉér; ~ : 671.*
arĉér; – ĉére : 672, 674, 760–762, 765, 769–770, 772–773, 785, 812.
grésiʌe saụ arĉiʌér saụ pe curẹá : 673.
arĉér; – ĉére : 675–681, 684–687, 689, 691–693, 696, 701–703, 710, 715–716, 719, 722, 726, 730–731, 734–735, 737–738, 743–745, 748, 750–756, 763–764, 766–768, 771, 774–778, 780–784, 786–792, 794, 795, 797–798, 800–801, 804–806, 808, 815–816, 818–820, 822–823, 827⁺: și pă curẹá, 829–830, 838, 842–843, 846–847, 849–855, 857, 860–862, 864, 881–882, 886–888, 890, 894–895.
arĉér : 682, 724, 727, 729.
arĉér; – ĉérur : 683, 799.
arĉér; – ĉér : 688, 690, 700, 811, 813–814.
arĉiʌér; – ʌére : 694, 817, 900.
pʌátră, alĉér; – ĉére : 695.
arĉér; – ĉérur : 697, 706, 717, 728, 736, 747, 803, 891.
arĉél; – ĉéle : 698–699, 704, 707, 708, 712, 718, 742, 870, 896.
ariĉél; – ĉéle : 705, 711, 810, 825, 831–835, 859.
grésiʌe; grésii : 709.
arĉʌér; – ĉʌére : 713, 893.
arĉér; – ĉérur : 714.
grésiʌe : 720.
kátră di ascuțít : 721
arĉér; – ĉérẹ : 723, 725, 740–741, 746, 749, 793, 802, 839, 856, 877, 879.
arĉél [k] arĉér; – ĉére : 732.
kátră de briĉ saụ arĉér; – ĉére : 733.
arĉér; – ĉérẹ : 739, 869.
arĉér; – ĉérʌur : 757.
alĉér; arĉére : 758.
la toĉílă, arĉér; – ĉére : 759.
grésiʌe, [k] arĉér : 779.
arĉér; – ĉérẹ : 796.
grésiʌe dă pʰiátră, grésii : 807.
ariĉél; – ĉélẹ : 809.
arĉér; ~ [k] – ĉére : 821.
alĉér; – ĉér : 824.
arĉér; – ĉére [k] – ĉérur : 826.
ariĉél; – ĉéi : 828⁺: nu poți să spui dóo ariĉélẹ, că nu e nume de femeie".
arĉér; – ĉére : 836–837, 844, 892.
grésiʌe, [k] arĉér; – ĉére : 840⁺: grésiʌe să zíĉe la piátra dă cuásă.
arĉér; [ε] – ĉérur : 841⁺: [bricele] le ascuțẹám pă ~.
polizór; – zọáre, [k] arĉér; – ĉére : 845.
arĉér; – ĉére : 848, 858, 863, 866.
arĉér; – ĉérẹ : 865, 868.
ariĉél; – ĉéli : 867.
arĉér; – ĉéri : 871, 876, 889.
arĉél; – ĉéli, [*] arĉér; – ĉéri : 872.
kátrạ di briĉ : 873⁺: arĉér „la mașina de ascuțit".
kátrâ; kétri : 874⁺: grésiii; grésii „pentru coasă".
kátrạ di briĉ; kétri ~ : 875.
arĉiél; – ĉiéli : 878.
grésiiẹ; grésii : 880.
arĉér, pẹátră dẹ uléi : 883.
piátră de ascuțít bríĉu; piétre ~ : 884⁺: [σ] arĉér; – ĉére „curea pe care se ascute briciul."
kátră péntru briĉ : 885.
[σ] arĉér; – ĉér [m], [k] – ĉére : 897.
arĉér; – ĉérẹ saụ piátră dă tras bríĉu : 898.
ariĉél; – ĉéle : 899.

FLUIER (din degete) (ind. prez.) „je siffle (avec les doigts)"
[267]
I. [întrebare indirectă] (GEST)
ALR II MN 6865; NALR-Olt. 81; ALRR-Mar. 91; NALR-Ban. 81; ALCe 892;
NALR-Mold. Buc. 59; ALRR-Trans. 109.
FLUIER
(cu buzele un cîntec)
(ind. prez. 1)
„je siffle"
[266]
I. [întrebare indirectă] (GEST).
NALR-Olt. pl. 4-5; NALR-Ban. 80;
ALF 1231; cf. AIS 752; 753; ALG 202; ALL 1003; ALMC 1519; ALR II MN 6864; ALRM II 35;
ALCe 892; NALR-Mold. Buc. MN pls. 18;
ALRR-Trans. 108; ASLEF 379.
II. flúịer: 671, 677, 679-685, 687-692, 694, 701, 703-720, 726-731, 733, 735, 736, 738-743, 745, 747-750, 752-754, 756-757, 759-762, 765, 767, 769-772, 775-785, 793, 801, 807-808, 810, 813, 814+ [*] „iarna fluieră vîntul, cum a fluierat omul pe cîmp toată vara", 818-825, 827, 829-833, 835, 838, 841-843, 845-846, 848, 850-851, 853, 857, 859-860, 862-864, 867, 872, 878, 883-886, 888, 890-891, 893-894, 896, 898, 900.
flóịer: 672-674, 678, 686, 697,
flọịer: 675-676.
fluịér: 693, 696, 811-812, 815-816, 840, 849.
flúịer: 695, 826, 834.
flúịer: 698, 700, 702.
flóịer: 699.
șúịir: 721.
șúịer: 722-724, 732, 734.
flúịẹr: 725, 847, 870.
flúịir: 737.
flúir: 744, 746, 751.
flúịer sau șúịer: 755.
flúịer: 758, 763-764, 766, 768, 773, 787, 790-792, 794-799, 802-806, 809, 817, 837+: ~ un cîntec, 852, 854, 856, 899.
flúịĕr: 774.
flúóịer: 786.
flúóịer: 788.
flúẹr: 789.
flúer: 800, 895, 897.
flúịer: 828, 858, 865, 868.
flúịer: 836, 844, 866, 869.
flúịer: 839, 855.
flúịir: 861.
flúịir: 871, 876, 882, 889.
șúịir: 873-875.
șúir: 877.
flúịer: 879, 880.
flúer, flúịer: 881.
flúịer, [B] șúịer: 887.
flúịer, flúer: 892.
Note la hartă:
II. 698: [B] deșt.
700: déște „se zicea mai înainte, mai bătrînește".
811: sau pă déște.
820: [*] flúịeră [3] pă dégete.

GRUMAZ, pl. „*cou*“

[269]

I. [întrebare directă] Ziceţi grumaz? La ce spuneţi?

ALR I 36; ALRM I 53; AIS 119; ALL 1090; NALR-Olt. 82; NALR-Mold.Buc.60; ALRR-Trans.MN plş.5; ASLEF 358.

Note la hartă:

II. 671: saụ gît îį tot una.

674, 683, 687-688, 693-694, 696-697, 702-703, 705-708, 710, 715, 756, 767, 802, 893: [=partea posterioară a gîtului].

675, 759, 749, 790, 811, 838, 846, 879, 896: [= părţile laterale ale gîtului].

676: la spáte, sub ĉeáfă.

677: să spúne la párţea de la ĉeáfă.

681: mă doáre grumázi [= partea dindărăt a gîtului].

684: saụ gît îį la fel'.

685: „~ se spune după ceafă“.

686: mă doáre ~~ [= vinele laterale ale gîtului].

689: îį care se-nvîrtéşte.

690: îį la ĉeáfă, îį maį spúne şi jungetúra gîtuluį.

691-692, 716, 718, 730-732, 734, 754-755, 763, 765, 770-772, 774-775, 777-778, 786-787, 789, 791-795, 798-799, 803, 820, 829-830, 839, 842, 850-851, 860, 865, 867, 886: [=ceafă].

695, 769, 876, 892: [= părţile laterale şi inferioare ale gîtului].

701: „?, la spate, la gît“.

704: îl dụáre la ~ = „în partea din faţă a gîtului“.

709: „în gît, înăuntru“.

711: [=gît] – „în Moldova“.

712: [B] ai ĉevá pă ~ = „la plămîn, la piept“ [?].

713: îţ' daụ úna peste ~, tot gîtu įe!.

714: „bărbia“ [?].

717, 751, 758, 816, 845, 890, 898, 900: [=gît].

719: [=partea din faţă a gîtului, cu mărul lui Adam].

720: „?, la burtă, la capul pieptului“.

721-722, 725, 737, 740-741, 744, 746-747, 750, 753, 782, 810, 856, 870, 872, 875, 877, 885-889: [=beregată].

723: tot la gît.

724: mă árde pă ~ [= pe esofag].

726: vine îngiţitoárea.

727: zîĉem la gîdlịj.

729: [= mărul lui Adam].

735: [indică la capul pieptului].

738: númaį la porĉ.

739: tot la gît; cîn te-oį apucá de ~!.

743: zîĉem la corp, da foárte rar [indică partea corpului de la piept în jos] [?].

745: la stomác [gest cu mîna la stomac].

748: „se pronunţă cam rar cuvîntul.“

757: mă dor grumáji [= ceafa].

760: mă doáre ~~, aįiĉ după ĉáfă.

761, 764, 779, 814, 827, 836-837, 844, 848-849, 854-855, 881-882: [=partea anterioară a gîtului].

762: [zicem] la ĉáfă

766: între bárbă şi umăr [=gît].

768: la spáte coleá [= ceafă].

773: la ĉáfă aįiĉ'.

780: dúpă ĉáfă – aįiĉ.

781: dúpă gît.

783: „de sub barbă în jos“ [=trahee].

784: aįiĉ la beregátă.

785: la gît ar trebuį să fhi'e.

788: [= occipitalul].

796, 800-801, 805, 834, 861, 863, 866, 868, 899: [= partea posterioară şi laterală a gîtului, sub ceafă; vinele gîtului].

804: dúpă ĉáfă.

806, 808, 855, 859, 869: [= părţile laterale, din faţă, ale gîtului].

807: [=partea de jos a gîtului].

809: am aụzit, la ụobráz.

812, 824: [=partea din faţă a gîtului, cu beregata].

813: párţea din spáte să spúne grumáz, puį ĉevá pă grumáji'.

815: după ĉeáfă.

817: dă după gît, ásta cu tótu, cu vinįi gîtuluį [=ceafă].

818: aiĉ la ĉáfă.

819: gîtu la spáte [la oameni şi la vite].

821: [=partea superioară a coloanei vertebrale; vezi şi chest. nr. 274].

822: ĉeáfă ar fi; s-a vorbit [şi aşa].

823: mă doáre grumáji' [= vinele gîtului, spre umeri].

826: la părţile ecsterioáre [= laterale].

828: tőt úna.

831: „nu cunoaştem chestia asta“.

832: mă doáre ~: aįiĉ după ĉeáfă.

833: tod la gît, la ĉeáfă.

835: aiĉ alátur' [= părţile laterale ale gîtului].

840: la ĉeáfă.

841: l-a atins la ~ [la stomac] [?].

843: să ziĉe núma la vaĉ [= la gît].

847: vinile-ástea dóule [=lateral, sub ceafă].

852: pă după ĉeáfă.

853: cam la fălĉ să ziĉe ~.

858: la ụo párte dă gît [indică, prin gest, zona carotidei].

862: aij după ĉeáfă.

864: aiĉ, ĉeáfa.

871: grumáz [= partea din faţă a gîtului], [*] gîrmáz [= partea din spate a gîtului].

880: „nu se prea zice la noi“ [gît].

884: mai dim bătrîn' spúne [= gît].

888: nu să ụobijnuįéşte, am aụzit şi įo aşá.

894 [=partea dinainte şi mai de jos a gîtului].

895 [=partea posterioară şi superioară a gîtului], „unde te freci cînd eşti răcit“.

897: [se zice la boi] la Zórle [=satul Zorile].

[Vezi şi h. 45*: CEAFĂ [274].

AMIGDALE, sg. „amygdales".

[271]

I. [Întrebare indirectă]. Cum le ziceți la cele două umflături din gît care, dacă răcești, te dor și cîteodată trebuie să te duci la doctor să ți le scoată ?

ALR II MN 6950; ALRM II 88; NALR-Olt. 84; ALRR-Mar. 95; NALR-Ban. 86; NALR-Mold.Buc. 61; ALRR-Trans. 112; ASLEF 401.

ALB 1338; ALFC 848; ALJA 1425; ALLR 743; ALED 50; NALR-Mold.Buc.MN pls. 18; ALRR-Trans. 110, ASLEF 358.

Note la hartă:

II. 686: scrofi „care îi scoate pe afară" și migdalite „la care se scot prin gură".
707: migdalite să zîce pă doftorește.
757: are ~.
765: are ~ în gît.
771: ai făcu gîlĉ în gît.
773: are ~ în gît.
774: ~ î gît; le mai spune și migdalite, ăștia cu carte, da prea puțin.
775: [înainte] le dă-n gît cu degetu cu sare.
785: m-am maturit și nu mai am [necazuri cu amigdalele].
812: pă țărănește.
816: pă băbește.
824: îi spune-acu migdalite, pă doctorat.
827: [B] s-a umflat în gît; scrofuri.
828: acuma să spune midalide, bătrînii noștri zicea gîlĉ.
835: să ûflă vinile-astea.
880: doctori li spuni migdaliti.
883: scrofuri „numai la porci".
893: [în limbajul medical] amigdalide; -lidă.
895: [cînd se umflă, sînt] [R] migdalită; -lite.

III. 792: cu toate că i se sugerează, informatorul nu cunoaște forma recentă.

GÎT, pl.

„cou"

[268]

I. [Întrebare indirectă] Cum îi zici la partea asta (INDIC.) care leagă capul de trup ?

ALR I 35; ALR II 46, cf. MN 6948, 6949; cf. ALRM II 86, 87; ALRM I 52; NALR-Olt. pls. 5; ALRR-Mar. 92; NALR-Ban.-82; ALF 328; AIS 118, 1033, 1664, 1671; ALL 1087, 1089; ALG 593, 863; ALMC 1291; 1298; ALA 470; ALC 516;

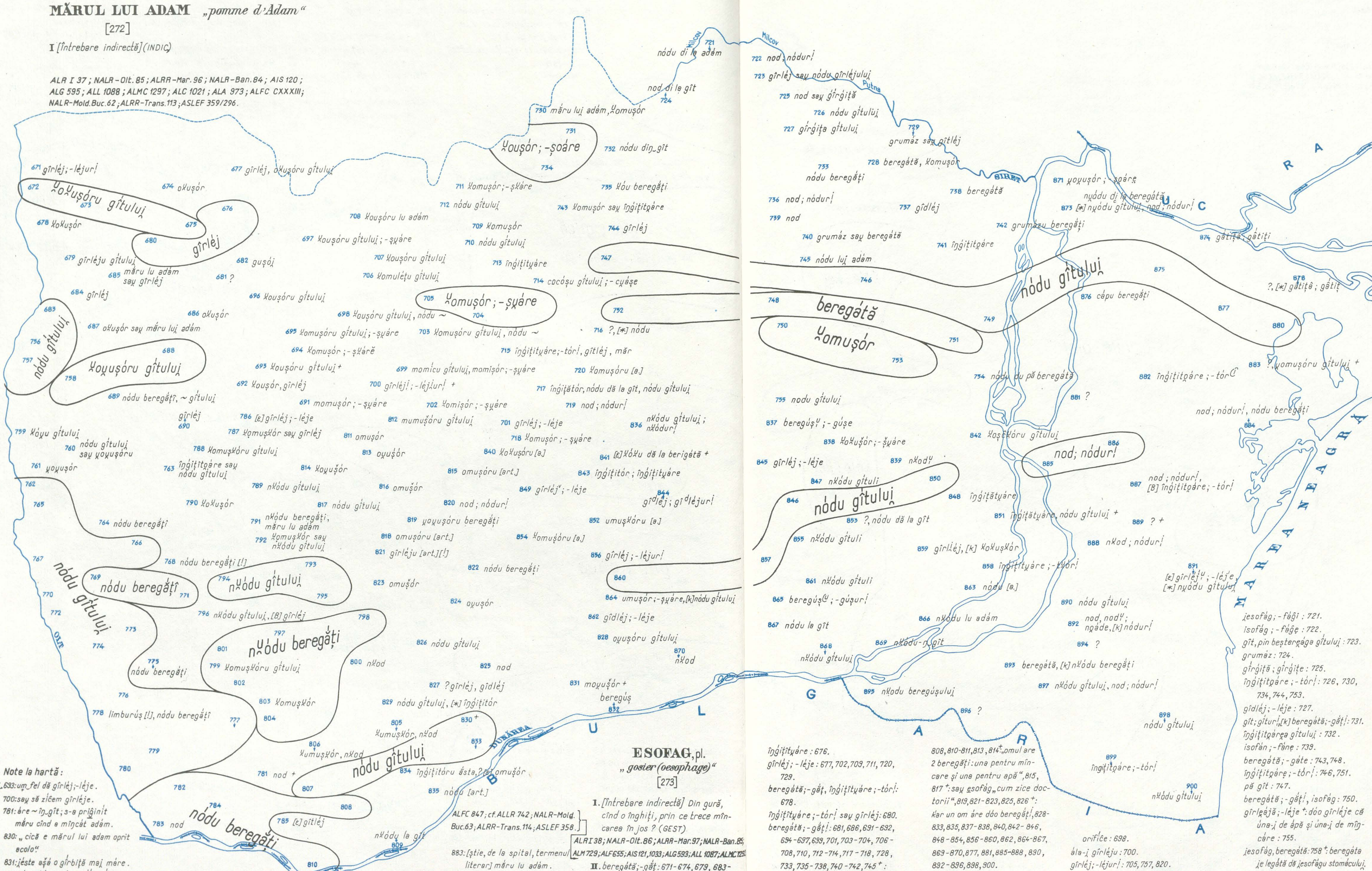
II. gît; gîturi; 671-697, 699, 701-713, 715-718, 720-728, 730-757, 759-760, 762-765, 767, 773, 775-815, 819-822, 824-827, 829-833, 838-839, 842-843, 845, 849-850, 853-954, 857, 859-860, 864, 867, 869-870, 872, 873, 875-877, 879-881, 883-890, 893-900.
gîtu [a]; gîturi: 698, 700, 774, 817, 818, 840, 856.
gîtu; gîturi: 714, 719, 729, 836-837, 844, 846, 863, 865-866, 868, 892.
grumazu gîtului: 758.
grumaj, gît: 761+: grumaj „partea din față"; gîtu ie tot.
partea gîtului, la grumaju gîtului: 766.
gît; gîturi, grumaji: 816+: pă bătrînește: mă doare grumaji.
gît; gîte [?]: 823.
gîtu; gîturi: 828.
gîtu [a]; gîturi; gît: 834-835.
gît; gîturi: 841, 848, 851-852, 858, 861, 891.
gîtc; gîturi: 847, 855.
gîtc; gîte, [k] gîturi: 862.
gât; gâturi: 871, 874, 878.
gît; gîturi: 882.

MĂRUL LUI ADAM *„pomme d'Adam"*

[272]

I [Întrebare indirectă] (INDIC)

ALR I 37; NALR-Olt. 85; ALRR-Mar. 96; NALR-Ban. 84; AIS 120; ALG 595; ALL 1088; ALMC 1297; ALC 1021; ALA 973; ALFC CXXXIII; NALR-Mold. Buc. 62; ALRR-Trans. 113; ASLEF 359/296.

Note la hartă:

II. 693: um fel dă gîrléj; -léje.
700: saụ să zîcem gîrléje.
781: áre ~ în gît; s-a priğinit mĕru cînd e mîncát adám.
830: „cică e mărul lui adam oprit acolo".
831: ịéste așá o gîrbiță maị máre.
841: cáre îl áre máre aẋíĉ, zîĉe că ịe bețív.
851: [∗] a rămás dă la adám.

ALFC 847; cf. ALLR 742; NALR-Mold. Buc. 63; ALRR-Trans. 114; ASLEF 358.

883: [știe, de la spital, termenul literar] mĕru lu adám.
889: [ironic] nẋódu bețivánuluị.

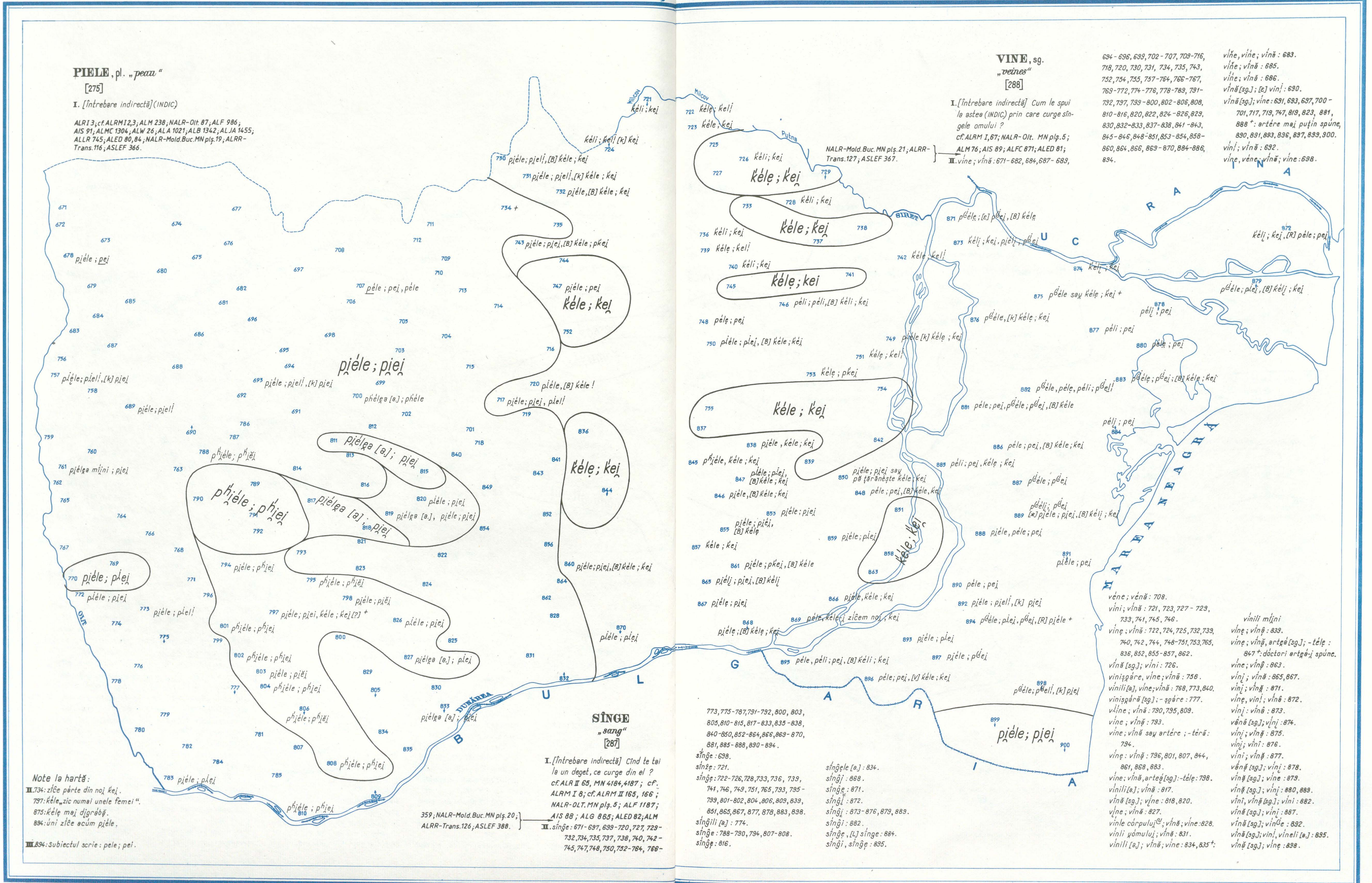
ESOFAG, pl.
„gosier (oesophage)"
[273]

I. [Întrebare indirectă] Din gură, cînd o înghiți, prin ce trece mîncarea în jos? (GEST)

ALR I 38; NALR-Olt. 86; ALRR-Mar. 97; NALR-Ban. 85; ALM 729; ALF 655; AIS 121, 1033; ALG 593; ALL 1087; ALMC 1292.

II. beregátă; -găț: 671-674, 679, 683-685, 687-690, 752, 759-761, 765-767, 769-780, 785, 827.
îngițîtụáre; -tóri: 675, 715.
îngițîtụáre: 676.
gîrléj; -léje: 677, 702, 709, 711, 720, 729.
beregátă; -găț, îngițîtụáre; -tóri: 678.
îngițîtụáre; -tóri saụ gîrléj: 680.
beregátă; -găți: 681, 686, 691-692, 694-697, 699, 701, 703-704, 706-708, 710, 712-714, 717-718, 728, 733, 735-738, 740-742, 745⁺: în cárte-ị spungá ịesofág; 749, 754, 756, 763, 768, 783, 786-792, 794-795, 799-801, 803, 805-806, 808, 810-811, 813, 814⁺: „omul are 2 beregăți: una pentru mîncare și una pentru apă", 815, 817⁺: saụ esofág „cum zice doctorii", 819, 821-823, 825, 826⁺: kar un om áre dóo beregăți, 828-833, 835, 837-838, 840, 842-846, 848-854, 856-860, 862, 864-867, 869-870, 877, 881, 885-888, 890, 892-896, 898, 900.
gîrleájă, gîrleája gîtuluị: 682.
pă gîrléj: 693.
beregátă, máțu stomácului áre dóuă orifíĉe: 698.
ála-ị gîrléju: 700.
gîrléj; -léjuri: 705, 757, 820.
beregátă; -gáte, [K] -găți, isofág pă doctrina dóctorilor: 716.
beregátă; -găți, [B] grumáz: 719.
ịesofág; -fáĝi: 721.
isofág; -fáĝe: 722.
gît, pin beștereága gîtuluị: 723.
grumáz: 724.
gîrğiță; gîrğițe: 725.
îngițitoáre; -tóri: 726, 730, 734, 744, 753.
gîdléj; -léje: 727.
gît; gîturi, [K] beregátă; -găți: 731.
îngițitoárea gîtuluị: 732.
isofán; -fáne: 739.
beregátă; -gáte: 743, 748.
îngițitoáre; -tóri: 746, 751.
pă gît: 747.
beregátă; -găți, isofág: 750.
gîrleájă; -léje⁺: dóo gîrléje că úna-ị de ápă și úna-ị de mîncáre: 755.
ịesofág, beregátă: 758⁺: beregáta ịe legátă dă ịesofágu stomácului.
gîrléj: 762.
[B] beregátă saụ esofág: 764.
beregátă; -gáte, [K] -găț: 781.
[ε] gît: 782.
pîn beregátă; -găț: 784.
beregátă; -găți: 793, 798, 802, 861, 871.
beregátă: 796.
beregátă; -găți, [V] gîdléj; -léjuri: 797.
beregátă; -găț: 804.
beregátă; -găți: 807.
beregátă; -găți: 809.
gîrléj; -léje, beregátă; -găț: 812⁺: beregátă pă țărănéște.
beregátă; -găți, beregúș; -gúșe: 816.
belegátă, beregăți: 818.
gîtléj; -léje: 824.
gît, gîrléj; -léje, [D] beregátă; -găți: 834.
berigátă; -găți: 836, 841.
beregátâ; -găți: 839, 847.
bịeregátă; -găți: 855.
beregátă; -gáte: 863.
pă-un mățăgúș, beregátă; -găți: 868.
gîtîreázâ; -réz: 872.
bᵘeregátă; -găți: 873.
berịgátă; -gáți: 874.
bᵘeregátă; -găți: 875, 883 [σ], 889.
beregátâ; -găți: 876.
bᵘeregátă; -găț: 878.
beregátă; -gáte: 879.
bịeregátă; -găți, [ε] -găzi: 880.
beregátă; -găți saụ gîdléj; -léje: 882.
gîtléji; -léje, [V] beregátă; -găți: 884.
grumázụ; -máze, beregátă; -găț, gîrléj; -léje: 891.
beregátă; -găți, esofág: 897.
beregátă; -găți saụ [R] esofág; -fáĝe: 899.

MUNTENIA ȘI DOBROGEA

ALUNIȚĂ, pl. *„grain de beauté“*

[276]

I. *[Întrebare indirectă] Cum ziceți la acela negru pe care îl au unii oameni, din naștere, pe obraz?*

ALR II MN 6943; ALRM II 85; NALR-Olt. 88; ALRR-Mar. 95; NALR-Ban. 51; ALM 769; cf. ALJA, L 112; NALR-Mold. Buc. 64; ALRR-Trans. 117; ASLEF 391.

Note la hartă

II. *684: áre un semn pă obráz.*
698: un semn, da nu știu cum să-l pronúnț jeu, neg nu je.
738: zbeŋk „și-l face singur“.
762: zíce c-ai norόc dă cai [!] [dacă ai alune].
887: zbeng; zbénguri semn artificial pe obrazul artistelor.

III. *784: Care se prezintă ca o excrescență.*
894: Al doilea termen are valoare de diminutiv.
896: Subiectul are aluniță pe frunte.

NEG, pl.
„verrue“
[277]

I. *[Întrebare indirectă] Cum ziceți la bubulița aceea mică și tare care se face mai ales pe mînă și care, dacă o tai, crește din nou cum a fost (la unii li se face pe față sau pe nas)?*

ALR I 51; ALRM I 77, cf. 78, 79; NALR-Olt. MN pls. 5; ALRR-Mar. 99; NALR-Ban. 87; ALM 767; ALF 1375; AIS 196; ALL 1032; ALMC 1563; ALB 1683; ALLR 903; NALR-Mold. Buc. 65; ALRR-Trans. 118; ASLEF 391.

II. *neg; neĝ!: 671-683, 685-686, 688-695, 697, 699-700, 703, 705, 707-708, 710, 712-714, 717-718, 720, 740, 831, 834, 838-841, 843, 845-846, 849-854, 856-857, 860 +: cum scak dă ~?, 862-865, 867, 884, 887, 894-897, 900.*
neĝ! [pl.]; neg: 684, 687, 696, 698, 701-702, 704, 706, 709, 711, 715-716, 719.
neĝél; niĝéi: 721.
neĝ [pl.]; neg: 722, 730, 733, 734, 737, 745, 752, 753, 811, 815, 825, 885.
neg; néguri: 723, 741, 807.
neg^u; neĝ: 724, 727, 736, 746.
neg; neĝ: 725, 726, 728, 729, 731, 732, 735, 738, 742-744, 747, 751, 754, 755, 786-798, 801-806, 808-810, 812, 813, 814, 816-819 +: bătáie [= bătătură], 820-824, 826, 827, 829-830, 832-833, 835, 872, 873, 876, 877, 881, 886, 888, 891.
neĝ [pl.]; neg^u: 739.
neg^u; néĝe: 750.
neĝ [pl.]; neg: 799.
neg; néguri, [*] neĝ: 800.
négu; neĝ: 828.
nieg^u; nieĝ: 836, 868.
neg^u; neĝ: 837, 844.
nieg; nieĝ: 842, 847-848, 855, 859, 861, 866, 870.
nieg^u; nieĝ: 858, 869.
neg; neĝ^i: 871, 890.
nieg; nieĝ!: 874.
n^ieg; n^ieĝ: 875, 883.
niĝiél; -ĝéi: 878.
n^ieg; neĝ, nigél; -ĝéi: 879.
n^ieg; n^ieĝ!: 880, 898.
n^ieg; néguri [n.], [k] neĝ: 882.
n^ieg^u; neĝ^i: 892.
nec; neĉ!: 893.

MĂ SCARPIN (ind. prez. 1) *„je me gratte"*
[279]

I. [Întrebare indirectă] (GEST)

cf. ALRM I 132; NALR-Olt. MN plș. 5; ALM 11; NALR-Ban. 89;
cf. AIS 679; ALFC 860, 861; ALRR-Trans. 119; ASLEF 398.

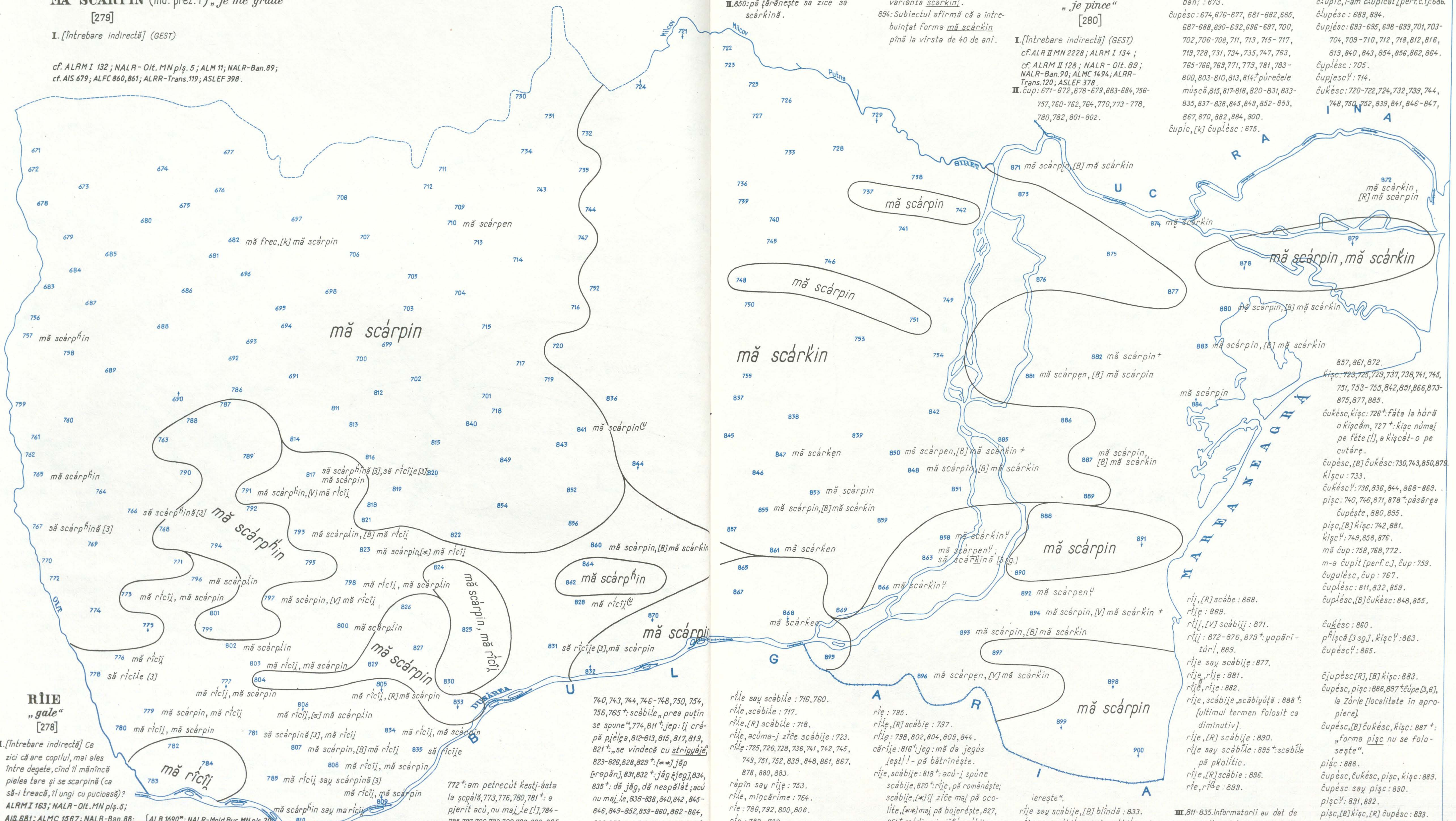
Note la hartă:
II. 850: pă țărănéște să zíce să scárkină.
III. 882: La pers. II sg. am notat și varianta scárkini̯.
894: Subiectul afirmă că a întrebuințat forma mă scárkin pînă la vîrsta de 40 de ani.

PIȘC (ind. prez. 1) *„je pince"*
[280]

I. [Întrebare indirectă] (GEST)
cf. ALR II MN 2228; ALRM I 134;
cf. ALRM II 128; NALR-Olt. 89; NALR-Ban. 90; ALMC 1494; ALRR-Trans. 120; ASLEF 378.
II. ĉup: 671-672, 678-679, 683-684, 756-757, 760-762, 764, 770, 773-778, 780, 782, 801-802.
ĉupésc; [D] pișc, m-a pișcát la bani̯: 673.
ĉupésc: 674, 676-677, 681-682, 685, 687-688, 690-692, 696-697, 700, 702, 706-708, 711, 713, 715-717, 719, 728, 731, 734, 735, 747, 763, 765-766, 769, 771, 779, 781, 783-800, 803-810, 813, 814+: púrecele múșcă, 815, 817-818, 820-831, 833-835, 837-838, 845, 849, 852-853, 867, 870, 882, 884, 900.
ĉupic, [k] ĉupl̯ésc: 675.
ĉúgul sau̯ ĉupésc: 680.
ĉl̯upic, l-am ĉl̯upicát [perf. c. 1]: 686.
ĉl̯upésc: 689, 894.
ĉupi̯ésc: 693-695, 698-699, 701, 703-704, 709-710, 712, 718, 812, 816, 819, 840, 843, 854, 856, 862, 864.
ĉupl̯ésc: 705.
ĉupi̯esc[u]: 714.
ĉuḱésc: 720-722, 724, 732, 739, 744, 748, 750, 752, 839, 841, 846-847, 857, 861, 872.
ḱișc: 723, 725, 729, 737, 738, 741, 745, 751, 753-755, 842, 851, 866, 873-875, 877, 885.
ĉuḱésc, ḱișc: 726+: fáta la hóră o ḱișcắm, 727+: ḱișc númai̯ pe féte [!], a ḱișcát-o pe cutáre.
ĉupésc, [B] ĉuḱésc: 730, 743, 850, 879.
ḱíșcu: 733.
ĉuḱésc[u]: 736, 836, 844, 868-869.
pișc: 740, 746, 871, 878+: pásărea ĉupéște, 880, 895.
pișc, [B] ḱișc: 742, 881.
ḱișc[u]: 749, 858, 876.
mă ĉup: 758, 768, 772.
m-a ĉupít [perf. c.], ĉup: 759.
ĉugulésc, ĉup: 767.
ĉupl̯ésc: 811, 832, 859.
ĉupl̯ésc, [B] ĉuḱésc: 848, 855.

ĉuḱésc: 860.
pʰíșcă [3 sg.], ḱișc[u]: 863.
ĉupésc[u]: 865.

ĉi̯upésc [R], [B] ḱișc: 883.
ĉupésc, pișc: 886, 897+: ĉúpe [3, 6], la Zórle [localitate în apropiere].
ĉupésc, [B] ĉuḱésc, ḱișc: 887+: „forma pișc nu se folosește".
pișc: 888.
ĉupésc, ĉuḱésc, pișc, ḱișc: 889.
ĉupésc sau̯ pișc: 890.
pișc[u]: 891, 892.
pișc, [B] ḱișc, [R] ĉupésc: 893.
pișc, [V] ḱișc: 896+: mai̯ rar ĉupésc.
ĉupᵍl̯ésc: 898, 899.

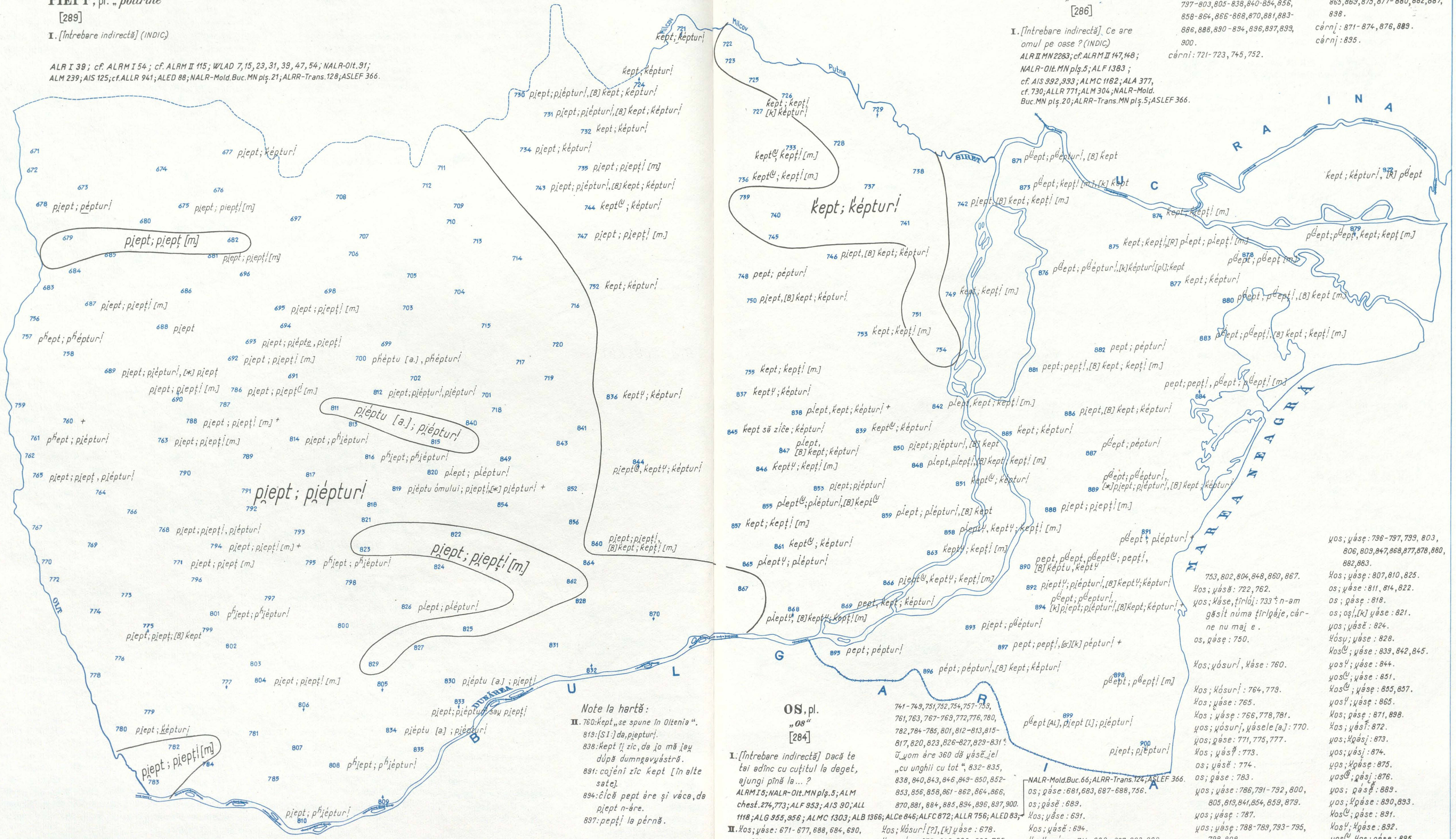

RÎIE *„gale"*
[278]

I. [Întrebare indirectă] Ce zici că are copilul, mai ales între degete, cînd îl mănîncă pielea tare și se scarpină (ca să-i treacă, îl ungi cu pucioasă)? ALRM I 163; NALR-Olt. MN plș. 5; AIS 681; ALMC 1567; NALR-Ban. 88; ALB 1690*; NALR-Mold. Buc. MN plș. 20; ALRR-Trans. MN plș. 5; ASLEF 411.

II. rîi̯ĕ, [R] scábil̯e: 671, 698, 709, 713.
rîi̯ĕ: 672, 674-676, 678-687, 689-690, 757, 762, 767, 775+: nu prea mai̯ i̯e, 782-783, 898.
rîl̯e: 673, 691-692, 694-696, 699-700, 702-708, 710-712, 714-715, 719-720, 758-759, 761, 763, 766, 768-771, 772+: am petrecút ḱesti̯-ásta la școálă, 773, 776, 780, 781+: a pi̯erít acú, nu mai̯ l̯e [!], 784-785, 787, 790, 793, 796, 799, 803, 805, 807-808, 814, 841, 853, 855-857.
rîl̯ĕ, scábil̯e: 677, 701.
rîi̯e: 688, 721, 722, 724, 727, 729-735, 737-740, 743, 744, 746-748, 750, 754, 756, 765+: scábil̯e „prea puțin se spune", 774, 811+: jep: îi̯ crápă pi̯élea, 812-813, 815, 817, 819, 821+: „se vindecă cu strigoáje", 823-826, 828, 829+: [**] jăp [=rapăn], 831, 832+: jâg [=jeg], 834, 835+: dă jăg, dă nespălát; acú nu mai̯ l̯e, 836-838, 840, 842, 845-846, 849-852, 859-860, 862-864, 866, 870, 884 [L], 885-887, 891+: blîndă, 893, 894, 897, 900.
rîl̯ĕ: 693.
scábil̯e, [B] rîl̯e: 697.
rîl̯e sau̯ scábil̯e: 716, 760.
rîl̯e, scábil̯e: 717.
rîl̯e, [R] scábil̯e: 718.
rîl̯e, acúma-i̯ zíĉe scábi̯e: 723.
rîl̯e: 725, 726, 728, 736, 741, 742, 745, 749, 751, 752, 839, 848, 861, 867, 878, 880, 883.
rápîn sau̯ rîi̯e: 753.
rîl̯e, mîncărime: 764.
rîe: 786, 792, 800, 806.
rîe: 788-789.
rîe, scábie: 791+: scábie pă știl̯ință.
rîl̯e: 794, 801, 810.
rîe: 795.
rîl̯e, [R] scábie: 797.
rîl̯e: 798, 802, 804, 809, 844.
cărîi̯e: 816+: jeg: mă da jegós i̯eșt! - pă bătrînéște.
rîi̯e, scábi̯e: 818+: acú-i̯ spúne scábi̯e, 820+: rîi̯e, pă româneşte; scábi̯e, [*] îi̯ zíĉe mai̯ pă ocolite, [**] mai̯ pă boi̯eréște, 827, 854+: médicu-i̯ ziĉeá scábi̯e, 858
scábi̯e, rîi̯e: 822.
rîi̯e [!], [*] scábi̯e: 830+: „pe boiereşte".
rîi̯e sau̯ scábi̯e, [B] blîndă: 833.
rîi̯e sau̯ scábil̯e: 843+: scábil̯e să ziĉeá în armátă.
rîl̯e, scábil̯e: 847.
rîl̯i: 865.
rîi̯, [R] scábe: 868.
rîi̯e: 869.
rîi̯i̯, [V] scábii̯i̯: 871.
rîi̯i̯: 872-876, 879+: u̯opăritúri, 889.
rîi̯e sau̯ scábi̯e: 877.
rîi̯e, rîi̯e: 881.
rîi̯ĕ, rîi̯e: 882.
rîi̯e, scábi̯e, scăbiu̯úță: 888+: [ultimul termen folosit ca diminutiv].
rîi̯e, [R] scábi̯e: 890.
rîi̯e sau̯ scábil̯e: 895+: scábil̯e pă pʰolitic.
rîi̯e, [R] scábie: 896.
rîe, rîᵍe: 899.

III. 811-835. Informatorii au dat de multe ori, din proprie inițiativă, termenii pentru „jeg" și „rapăn", asociați cu „rîia".

PIEPT, pl. *„poitrine“*

[289]

I. *[Întrebare indirectă] (INDIC.)*

ALR I 39; cf. ALRM I 54; cf. ALRM II 115; WLAD 7, 15, 23, 31, 39, 47, 54; NALR-Olt. 91; ALM 239; AIS 125; cf. ALLR 941; ALED 88; NALR-Mold. Buc. MN plș. 21; ALRR-Trans. 128; ASLEF 366.

Note la hartă:

II. *760: kept „se spune în Oltenia“.*
819: [SI:] da, pịepturị.
838: kept îị zic, da ịo mă ịeu dúpă dumnẹavụástră.
891: cojénî zîc kept [în alte sate].
894: cîcă pept áre și váca, da pịept n-áre.
897: pepṭị la pérnă.

III. *788, 794: Informatorul repetă forma de plural: pịepṭị*

CARNE

„chair“

[286]

I. *[Întrebare indirectă] Ce are omul pe oase? (INDIC.)*
ALR II MN 2283; cf. ALRM II 147, 148; NALR-Olt. MN plș. 5; ALF 1383; cf. AIS 992, 993; ALMC 1162; ALA 377, cf. 730; ALLR 771; ALM 304; NALR-Mold. Buc. MN plș. 20; ALRR-Trans. MN plș. 5; ASLEF 366.

II. *cárne: 671-720, 730-735, 737, 738, 743, 744, 747-750, 754, 755-795, 797-803, 805-838, 840-854, 856, 858-864, 866-868, 870, 881, 883-886, 888, 890-894, 896, 897, 899, 900.*
cárni: 721-723, 745, 752.
cárnẹ: 724-729, 736, 739-742, 746, 751, 753, 796, 804, 839, 855, 857, 865, 869, 875, 877-880, 882, 887, 898.
cárnị: 871-874, 876, 889.
cárnj: 895.

OS, pl.

„os“

[284]

I. *[Întrebare indirectă] Dacă te tai adînc cu cuțitul la deget, ajungi pînă la...?*
ALRM I 5; NALR-Olt. MN plș. 5; ALM chest. 274, 773; ALF 953; AIS 90; ALL 1118; ALG 955, 956; ALMC 1303; ALB 1366; ALCe 846; ALFC 872; ALLR 756; ALED 83; NALR-Mold. Buc. 66; ALRR-Trans. 124; ASLEF 366.

II. *ᵘos; yáse: 671-677, 688, 684, 690, 692-693, 695-713, 715-720, 725-727, 729-731, 734, 735, 737-739, 741-749, 751, 752, 754, 757-759, 761, 763, 767-769, 772, 776, 780, 782, 784-785, 801, 812-813, 815-817, 820, 823, 826-827, 829-831+: ŭ yom áre 360 dă yásĕ iel „cu unghii cu tot“, 832-835, 838, 840, 843, 846, 849-850, 852-853, 856, 858, 861-862, 864, 866, 870, 881, 884, 885, 894, 896, 897, 900.*
ᵘos; ᵘósuri [?], [k] yáse: 678.
ᵘos; qáse: 679-680, 685-686, 755, 886-888.
os; qáse: 681, 683, 687-688, 756.
os; qásĕ: 689.
ᵘos; yåse: 691.
ᵘos; yásĕ: 694.
ᵘosᵘ; yáse: 714, 836-837, 863, 869.
ᵘos: yásẹ: 721, 723, 724, 728, 732, 736, 740, 753, 802, 804, 848, 860, 867.
ᵘos; yásă: 722, 762.
yos; ᵘáse, țîrlọị: 733+: n-am găsit núma țîrlqáịe, cárne nu maị e.
os, qásẹ: 750.
ᵘos; yósuri, ᵘáse: 760.
ᵘos; ᵘósuri: 764, 779.
ᵘos; yáse: 765.
ᵘos; yásẹ: 766, 778, 781.
yos; yósuri, yásele [a.]: 770.
yos; qáse: 771, 775, 777.
ᵘos; yásĭ: 773.
os; yásĕ: 774.
os; qáse: 783.
yos; yáse: 786, 791-792, 800, 805, 819, 841, 854, 859, 879.
yos; yásẹ: 787.
yos; yásẹ: 788-789, 793-795, 798, 808.
ᵘos; yásẹ: 790.
yos; yásẹ: 796-797, 799, 803, 806, 809, 847, 868, 877, 878, 880, 882, 883.
ᵘos; yásẹ: 807, 810, 825.
os; yáse: 811, 814, 822.
os; qásẹ: 818.
os; oṣị, [k] yáse: 821.
yos; yásĕ: 824.
ᵘósụ; yáse: 828.
ᵘosᵘ; yáse: 839, 842, 845.
yosᵘ; yáse: 844.
yosᵘ; yáse: 851.
ᵘosᵘ; yásẹ: 855, 857.
yosᵘ; yásẹ: 865.
ᵘos; qásẹ: 871, 898.
ᵘos; yásî: 872.
yos; ᵘqásị: 873.
yos; yásị: 874.
yos; ᵘqásẹ: 875.
yosᵃ; qásị: 876.
yos; qásĕ: 889.
yos; ᵘqáse: 890, 893.
ᵘosᵘ; qáse: 891.
ᵘosᵘ; ᵘqáse: 892.
yosᵘ, ᵘos; qáse: 895.
yosᶜ; yáse: 899.

FURCA PIEPTULUI „sternum“

[290]

I. [Întrebare indirectă] Cum numiți osul acesta (INDIC) de care sînt prinse coastele?

ALR II MN 2201; ALRM II 114; NALR-Olt. MN plș. 6; NALR-Ban. 93; NALR-Mold. Buc. MN plș. 21; ALRR-Trans. 129.

Note la hartă:

II. 677: maị zíĉe și ḱept.

679: mă dọáre-n fúrca ~ saụ cápu ~.

714: mă dụáre în ~ ~ .

729: sub fúrca ḱéptuluị îị lingurica.

738: lingurícă, golu din‿cápu ḱéptuluị.

741: la lingurícă în‿cápu ḱéptuluị.

755: álde máma zíĉá lingurícă.

762: undrẹáụa gîtuluị [= claviculă].

765: cápu pịéptuluị [= maị jos, la diafragmă].

783: víntre, ~ la ḱúmerí [= furca pieptului, claviculă].

784: fúrca pịéptuluị [= cele două clavicule].

797: cápu ḱéptuluị „asta zic numai unele femei“.

812: mă dọáre-n‿~ ~ [= sub stern].

821: cóșu pịéptuluị [= sternul], fúrca pịéptuluị [= bifurcația coastelor].

824: mă dọáre la cápu pịéptuluị [= sub stern].

829: [*] cápu pịéptuluị: „jos, unde se mișcă noduleţu ăsta“.

833: cóșu pịéptuluị ịe cu tótu, cu cụáste...

844: mă dụáre-n‿cápu ḱéptuli.

875: cụóșu ḱéptuluị [= coșul pieptului].

881: [σ] cụóșu pẹ́ptuluị [= coșul pieptului].

898: cóșu pẹ́ptuluị [= coșul pieptului].

900: cụóșu pịéptuluị [= coșul pieptului].

III. 811-835: Distincția între „stern“, „extremitatea inferioară a sternului“ și „cavitatea toracică“ nu se face consecvent.

În punctele: 812, 826, 829, 835, PIEPT denumește sternul. – Simpla indicare a locului nu a fost totdeauna suficientă pentru obținerea unui răspuns (cf. pct. 824); acesta a venit însă după sugerarea contextului <u>mă doare</u>..., însoțit de gest.

MĂDUVĂ „moelle“

[285]

I. [Întrebare indirectă] Cum îi spuneți la aceea moale și alburie care se găsește înăuntrul unui os? NALR-Olt. 90; ALRR-Mar. 103; NALR-Ban. 92; ALM 195; ALF 862; AIS 1025; ALG 731; ALL 1118; ALC 994; ALA 946; ALFC 873; NALR-Mold. Buc. MN plș. 20; ALRR-Trans. 125; ASLEF 366.

II. măduhă, [k] mădúḱă: 671.
mădúvă: 672-684, 686-692, 694, 696, 700, 756-761, 763-768, 770-776, 778-779, 781, 783-794, 799, 801-802, 807-811, 813-816, 818-819+: măduva-ị pă ụos, mădúva, 820, 823-825, 827, 830-831, 834, 835, 849, 854, 856, 858, 860, 862-864, 866-867, 900.
măduhă: 685.
mạdúva, mădúvă: 693.
măduvă: 695, 697, 699, 701-720, 721-738, 740-755, 762, 782, 812, 822, 832, 836-838, 840-843, 845-846, 848, 850-853, 855, 857, 859, 869, 870, 877, 879, 884-888, 890-892, 894-896, 898, 899.
măduva ḱósuluị: 698, 817.
ịícră: 739.
mẹdúvă: 769.
mădúva ḱosuluị: 777.
mădúḱo: 780.
mădúḱă: 795, 800, 803, 806.
mădúwă: 796.
mădúvă, [k] mădúḱă: 797.
mădúḱă saụ mădúvă: 798.
mădúvạ: 804, 865, 868.
mădúwă, [k] mădúḱă: 805:+ mădúḱă „îi zicem noi“.
mădúva ósuluị: 821.
mădúbă: 826.
mădúva ụósuluị: 828, 833.
mădúụă ụósuluị, [*] mădúva: 829.
măduvâ: 839, 872.
măduvạ: 844, 861, 871, 873-876, 878, 880, 881, 883, 889.
măduvâ: 847.
măduvă; măduví [pl.]: 882.
măduvă, măduva ḱósuluị: 893.
mădụ́vă [L], măduvă [AL]: 897.

PLĂMÎNI, sg. „poumons“

[291]

I. [Întrebare indirectă] Cum le zici la aceia din pieptul omului în care intră aerul atunci cînd omul răsuflă ? (GEST)

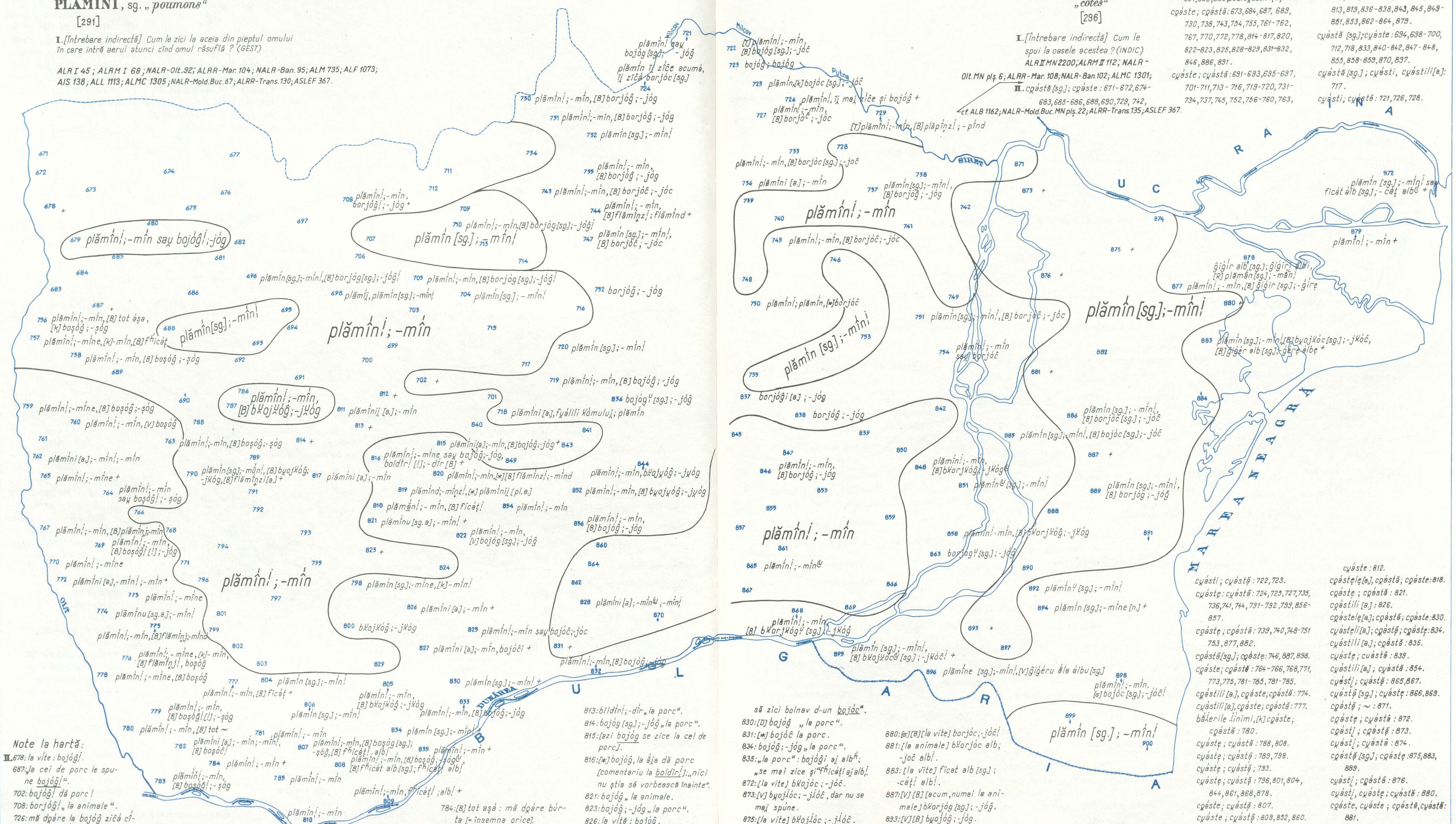
ALR I 45 ; ALRM I 68 ; NALR-Olt. 92; ALRR-Mar. 104 ; NALR-Ban. 95; ALM 735; ALF 1073; AIS 138 ; ALL 1113 ; ALMC 1305 ; NALR-Mold. Buc. 67 ; ALRR-Trans. 130; ASLEF 367.

COASTE, sg. „côtes“

[296]

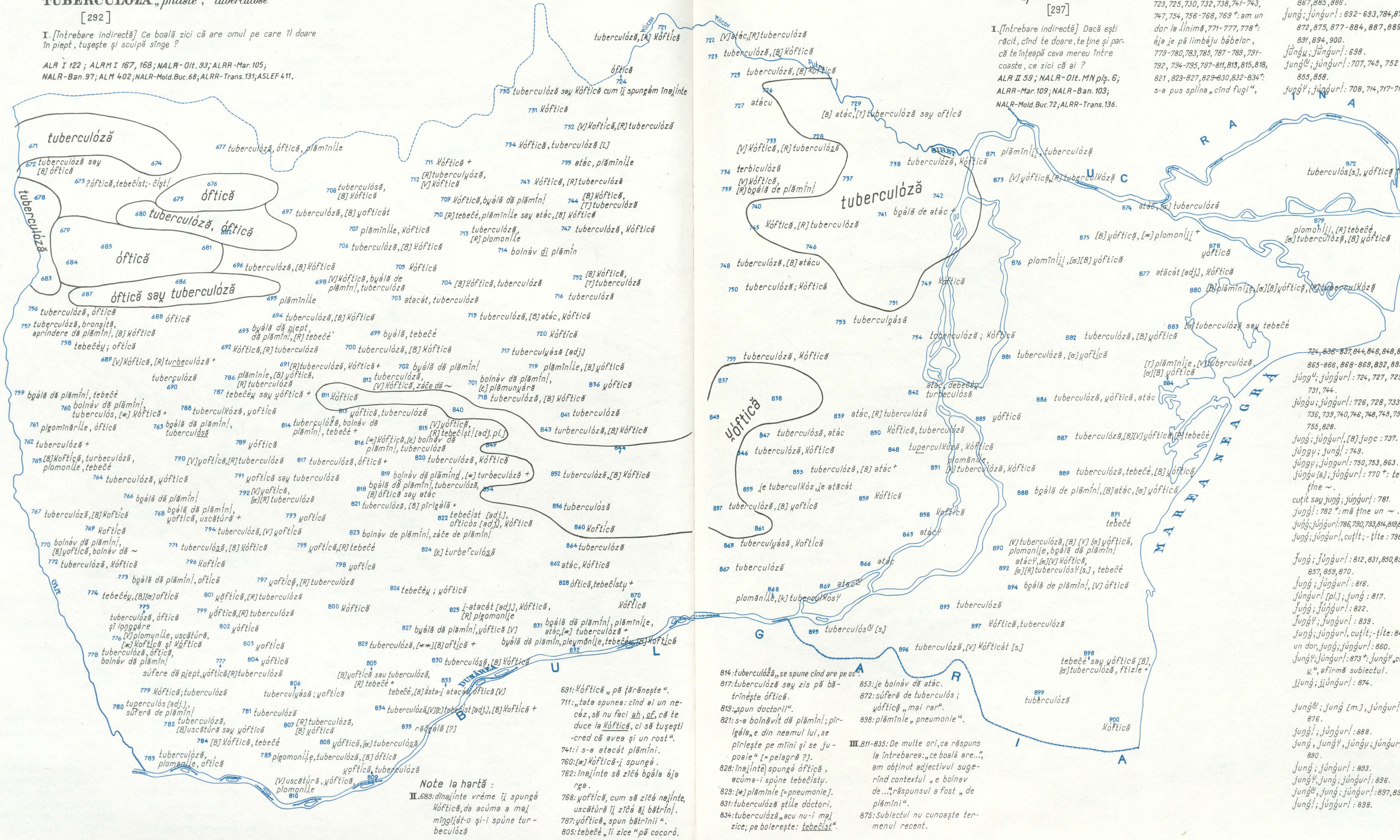
I. [Întrebare indirectă] Cum le spui la oasele acestea ? (INDIC.) ALR II MN 2200; ALRM II 112; NALR-Olt. MN pls. 6; ALRR-Mar. 108; NALR-Ban. 102; ALMC 1301; cf. ALB 1162; NALR-Mold. Buc. MN pls. 22; ALRR-Trans. 135; ASLEF 367.

II. cǫástă [sg.]; cǫáste : 671-672, 674-683, 685-686, 688, 690, 729, 742, 747, 824, 884, 885, 888, 890, 892, 894, 895, 896, 900; cǫástili [a.].
cǫáste ; cǫástă : 673, 684, 687, 689, 730, 738, 743, 754, 755, 761-762, 767, 770, 772, 778, 814-817, 820, 822-823, 825, 828-829, 831-832, 846, 886, 891.
cuáste ; cuástă : 691-693, 695-697, 701-711, 713-716, 719-720, 731-734, 737, 745, 752, 756-760, 763, 776, 779, 786-787, 790, 794-795, 797, 800, 802-803, 805-806, 810, 813, 819, 836-838, 843, 845, 849-851, 853, 862-864, 879.
cuástă [sg.]; cuáste : 694, 698-700, 712, 718, 833, 840-842, 847-848, 855, 858-859, 870, 897.
cuástă [sg.] ; cuásti, cuástili [a.]: 717.
cuásti; cuástă : 721, 726, 728.
cuásti ; cuástă : 722, 723.
cuáste : cuástă : 724, 725, 727, 735, 736, 741, 744, 791-792, 799, 856-857.
cǫáste ; cǫástă : 739, 740, 748-751 753, 877, 882.
cǫástă [sg.]; cǫáste : 746, 887, 898.
cǫáste; cǫástă : 764-766, 768, 771, 773, 775, 781-785, 781-785.
cǫástili [a.], cǫáste; cǫástă : 774.
cuástili [a.], cǫáste; cǫástă : 777.
băierile inimi, [k] cǫáste; cǫástă : 780.
cuáste ; cuástă : 788, 808.
cuáste ; cuástă : 789, 798.
cuáste ; cuástă ; 793.
cuáste ; cuástă : 796, 801, 804, 844, 861, 868, 878.
cǫáste; cuástă : 807.
cuáste ; cuástă : 809, 852, 860.
cǫásta [sg. a.] ; cǫástă [sg.] ; cǫáste : 811.
cuástă [sg.]; cuástili [pl. a.], cuáste : 812.
cǫástele [a.], cǫástă; cǫáste : 818.
cǫáste ; cǫástă : 821.
cǫástili [a.] : 826.
cǫástele [a.]; cǫástă; cǫáste : 830.
cuásteli [a.]; cǫástă; cǫáste : 834.
cuástili [a.]; cǫástă : 835.
cuáste ; cuástâ : 839.
cuástili [a.] ; cuástă : 854.
cuásti ; cuástă : 865, 867.
cuástâ [sg.] ; cuáste : 866, 869.
cǫástă ; ~ : 871.
cǫáste ; cuástâ : 872.
cǫásti ; cǫástă : 873.
cuásti ; cuástâ : 874.
cǫástă [sg.]; cǫáste : 875, 883, 889.
cuásti ; cǫástâ : 876.
cuásti, cuáste ; cuástă : 880.
cǫáste, cuáste ; cǫástă, cuástă : 881.
cuǫástă [sg.]; cǫáste : 893.
cǫáste, cǫáste ; cǫástă, cǫástă : 889.

Note la hartă:

II. 678: la vite : bojóĝi.
687: „la cei de porc le spune bojóĝi“.
702: bojóĝi dă porc !
708: borjóĝi „la animale“.
726: mă dǫáre la bojóĝ zicâ cîte un bătrîn.
744: îi bolnáv fă, di flămînzi.
765: [*] boșóg să numéște la animále.
772: la animále : boșóĝ și ficáți ăi négri.
777: mă dǫáre ficáți.
784: [B] tot așá : mă dǫáre búrta [= însemna orice].
790: [B] „mă doare “flămînzi.
809: fhicáți albi „la porc“.
812: bojóĝ ; -jóg „la animále“.
813: bîldîri ; -dîr „la porc“.
814: bojóg [sg.] ; -jóĝ „la porc“.
815: [azi bojóg se zice la cel de porc].
816: [*] bojóĝ, la ăia dă porc [comentariu la boldîri]: „nici nu știa să vorbească înainte“.
821: bojóĝ „la animale.
823: bojóĝ ; -jóg „la porc“.
826: la vită : bojóĝ.
827: plămîni ăștia, bojóĉi ăștea cum să le mai zicem pă țărănéște așá ; [*] „nu poți să zici bolnav d-un bojóc“.
830: [D] bojóĝ „la porc“.
831: [*] bojóĉ la porc.
834: bojóĝ ; -jóg „la porc“.
835: „la porc“ : bojóĝi ai albh ; „se mai zice și “fhicáți ai albi.
872: [la vite] bᵘojóc ; -jóĉ.
873: [V] bᵘojióc ; -jióĉ, dar nu se mai spúne.
875: [la vite] bᵘojióc ; -jióĉ.
876: [G] [la vite] bᵘorjóc ; -joĉ
879: [la animale] bᵘojóĉi [pl.] [G] [la animale] ficát alb [sg.].
880: [G] [B] [la vite] borjóc ; -jóĉi
881: [la animale] bᵘorjóc alb ; -joĉ albi.
883: [la vite] ficat alb [sg.] ; -cáți albi.
887: [V] [B] [acum, numai la animale] bᵘorjóg [sg.] ; -jóĝ.
893: [V] [B] bᵘojóĝ ; -jóg.
894: [V] [B] [rar] borjóc [sg.] ; -jócuri [n.], -jóĉ.
895: bᵘojᵘóc [sg.] „ca la vite“.

TUBERCULOZĂ „phtisie, tuberculose“

[292]

I. [întrebare indirectă] Ce boală zici că are omul pe care îl doare în piept, tușește și scuipă sînge ?

ALR I 122 ; ALRM I 167, 168; NALR-Olt. 93; ALRR-Mar. 105; NALR-Ban. 97; ALM 402; NALR-Mold. Buc. 68; ALRR-Trans. 131; ASLEF 411.

Note la hartă :

II. 689: dînaịinte vréme îị spunẹá ᵘóftică, da acúma a maị mîŋgîịát-o și-i spúne tur-beculózǎ

691: ᵘóftică „pă țărănește“.

711: „tata spunea: cînd ai un necáz, să nu faci ah, of, că te duce la ᵘóftică, ci să tușești -cred că avea și un rost“.

741: i s-a atacát plămîni.

760: [*] ᵘóftică-ị spunẹá.

762: înaịinte să zîĉá bọála áịa rẹa.

768: ụofticǎ, cum să zîĉá naịínte, uscătúră îị zîĉá ăị bătrîni̦.

787: ụóftică „spun bătrînii“.

805: tebeĉé „îi zice“ pă cocoró.

814: tuberculóẑă „se spune cînd are pe os“.

817: tuberculózǎ saụ zis pă bătrînéște óftică.

819: „spun doctorii“.

821: s-a bolnăvit dă plămîni̦; pîrlẹála „e din neamul lui, se pîrlește pe mîini și se jupoaie“ [=pelagră ?].

828: înaịínte] spunẹá óftică, acúma-i spúne tebeĉístụ.

829: [*] plămînie [=pneumonie].

831: tuberculózǎ știḷe dóctori.

834: tuberculózǎ „acu nu-i maị zice; pe boierește: tebeĉist“.

853: ịe bolnáv dă atác.

872: súferă de tuberculós ; ụóftică „mai rar“.

898: plămînie „pneumonie“.

III. 811-835: De multe ori, ca răspuns la întrebarea: „ce boală are...“, am obținut adjectivul sugerînd contextul „e bolnav de...“, răspunsul a fost „de plămîni“.

875: Subiectul nu cunoaște termenul recent.

JUNGHI, pl. „point de côté“

[297]

I. [întrebare indirectă] Dacă ești răcit, cînd te doare, te ține și parcă te înțeapă ceva mereu între coaste, ce zici că ai ?

ALR II 59 ; NALR-Olt. MN pl̦ș. 6; ALRR-Mar. 109; NALR-Ban. 103; NALR-Mold. Buc. 72; ALRR-Trans. 136.

II. juŋǵ; júŋǵuri̦: 671-691, 694-697, 699-706, 709-713, 715-716, 720-723, 725, 730, 732, 738, 741-743, 747, 754, 756-768, 769⁺: am un dor la ḷinimǎ, 771-777, 778⁺: áịa ịe pă limbáju bábelor, 779-780, 783, 785, 787-789, 791-792, 794-795, 797-811, 813, 815, 818, 821, 823-827, 829-830, 832-834⁺: s-a pus splina „cînd fugi“, 835, 838, 840-841, 843, 845, 847, 849, 852, 854, 856, 861-862, 864, 867, 885, 886.

junǵ; júnǵuri̦: 692-693, 784, 871-872, 875, 877-884, 887, 889, 891, 894, 900.

ǰǘnǵu; ǰǘnǵuri̦: 698.

junǵᵘ; júnǵuri̦: 707, 745, 752, 855, 858.

juŋǵᵘ; júnǵuri̦: 708, 714, 717-719, 724, 836-837, 844, 846, 848, 851, 865-866, 868-869, 892, 895.

júŋgᵘ; júŋǵuri̦: 724, 727, 729, 731, 744.

júŋǵu; júŋǵuri̦: 726, 728, 733-736, 739, 740, 746, 748, 749, 751, 755, 828.

juŋǵ; júŋǵuri̦, [B] juŋc: 737.

júŋgụ; jungi̦: 749.

júŋgụ; júŋguri̦: 750, 753, 863.

júŋǵu [a.]; júŋǵuri̦: 770⁺: te ține ~.

cuțit saụ juŋǵ; júŋǵuri̦: 781.

juŋgi̦: 782⁺: mă ține un ~.

juŋǵ; júŋǵuri̦: 786, 790, 793, 814, 819, 820.

juŋǵ; júŋǵuri̦, cuțît; -țîte: 796.

ǰuŋǵ; ǰúŋǵuri̦: 812, 831, 850, 853, 857, 859, 870.

juŋǵ; júŋǵuri̦: 816.

júnǵuri̦ [pl.]; junǵ: 817.

ǰuŋǵ; ǰúŋǵuri̦: 822.

ǰuŋǵᵘ; ǰuŋǵuri̦: 839.

juŋǵ; júŋǵuri̦, cuțit; -țite: 842.

un dor, juŋǵ; júŋǵuri̦: 860.

junǵᵘ; júnǵuri̦: 873⁺: junǵᵘ „cu u“, afirmă subiectul.

ĵịunǵ; ĵịúnǵuri̦: 874.

junǵᵘ; junǵ [m.], júnǵuri̦: 876.

juŋǵi̦; júŋguri̦: 888.

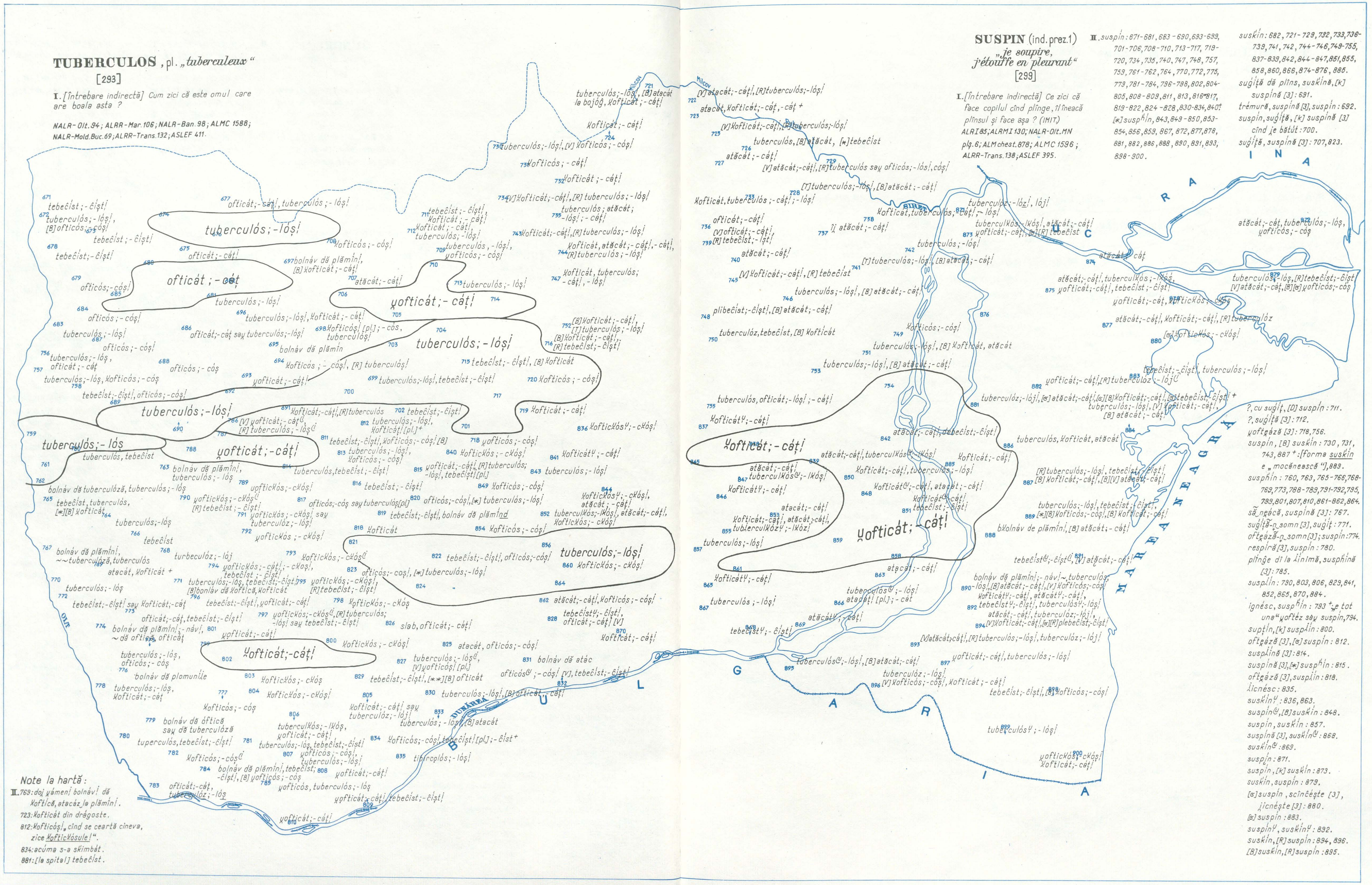
junǵ, junǵᵘ, júnǵụ; júnǵuri̦: 890.

junǵ; júnǵuri̦: 893.

junǵᵘ, junǵ; júnǵuri̦: 896.

junǵᵘ, junǵ; júnǵuri̦: 897, 899.

junǵi̦; júŋǵuri̦: 898.

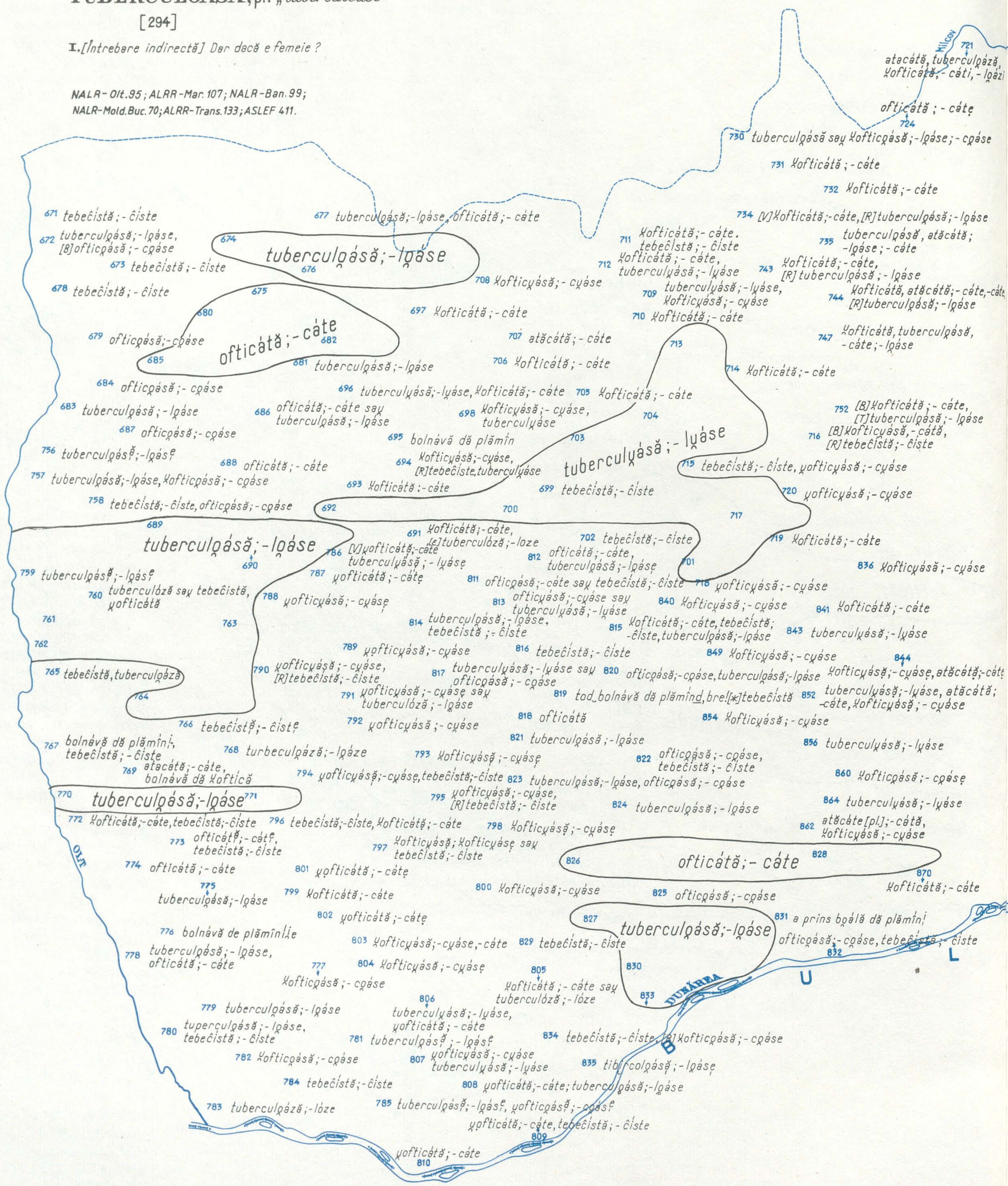

TUBERCULOS, pl. „tuberculeux"
[293]
I. [întrebare indirectă] Cum zici că este omul care are boala asta ?
NALR-Olt. 94; ALRR-Mar. 106; NALR-Ban. 98; ALMC 1588; NALR-Mold. Buc. 69; ALRR-Trans. 132; ASLEF 411.
tuberculós; -lóș
ofticát; -cáț
yofticát; -cáț
Note la hartă:
II. 769: doi yámeni bolnávi dă yoftică, atacáz la plămîni.
723: yofticát din drágoste.
812: yofticóși „cînd se ceartă cineva, zice yofticyósule!".
834: acúma s-a skimbát.
881: [la spital] tebecíst.
SUSPIN (ind. prez. 1)
„je soupire, j'étouffe en pleurant"
[299]
I. [întrebare indirectă] Ce zici că face copilul cînd plînge, îl îneacă plînsul și face așa ? (IMIT.)
ALRI 85; ALRM I 130; NALR-Olt. MN plș. 6; ALM chest. 878; ALMC 1596; ALRR-Trans. 138; ASLEF 395.
II. suspín: 671-681, 683-690, 693-699, 701-706, 708-710, 713-717, 719-720, 734, 735, 740, 747, 748, 757, 759, 761-762, 764, 770, 772, 775, 779, 781-784, 796-798, 802, 804-805, 808-809, 811, 813, 816-817, 819-822, 824-828, 830-834, 840+ [*] susphín, 843, 849-850, 853-854, 856, 859, 867, 872, 877, 878, 881, 882, 886, 888, 890, 891, 893, 898-900.
suskín: 682, 721-729, 732, 733, 736-739, 741, 742, 744-746, 749-755, 837-839, 842, 844-847, 851, 855, 858, 860, 866, 874-876, 885.
sugíță dă plîns, suskínă, [k] suspínă [3]: 691.
trémură, suspínă [3], suspín: 692.
suspín, sugíță, [k] suspínă [3] cînd ie bătút: 700.
sugíță, suspínă [3]: 707, 823.
?, cu sugíț, [D] suspín: 711.
?, sugíță [3]: 712.
yofteázză [3]: 718, 756.
suspín, [B] suskín: 730, 731, 743, 887+: [forma suskín e „mocănească"], 889.
susphín: 760, 763, 765-766, 768-769, 773, 788-789, 791-792, 795, 799, 801, 807, 810, 861-862, 864.
să neácă, suspínă [3]: 767.
sugíță-n somn [3], sugíț: 771.
ofteáză-n somn [3]; suspín: 774.
respíră [3], suspín: 780.
plînĝe dî la inimă, susphínă [3]: 785.
suspín: 790, 803, 806, 829, 841, 852, 865, 870, 884.
ignésc, susphín: 793+; „e tot una" yoftéz sau suspín, 794.
supțín, [k] suspín: 800.
ofteáză [3], [σ] suspín: 812.
suspínă [3]: 814.
suspínă [3], [*] susphín: 815.
ofteáză [3], suspín: 818.
icnésc: 835.
suskín: 836, 863.
suspín, [B] suskín: 848.
suspín, suskín: 857.
suspínă [3], suskín: 868.
suskín: 869.
suspín: 871.
suspín, [k] suskín: 873.
suskín, suspín: 879.
[σ] suspín, scînĉéște [3], icnéște [3]: 880.
[σ] suspín: 883.
suspín, suskín: 892.
suskín, [R] suspín: 894, 896.
[B] suskín, [R] suspín: 895.

TUBERCULOASĂ, pl. „*tuberculeuse*“

[294]

I. [Întrebare indirectă] Der dacă e femeie?

NALR-Olt. 95; ALRR-Mar. 107; NALR-Ban. 99; NALR-Mold. Buc. 70; ALRR-Trans. 133; ASLEF 411.

ȚÎȚĂ, pl. „*sein, tétine*“

[301]

I. [Întrebare indirectă] Din ce suge copilul laptele de la mamă?

pls. 23; ALRR-Trans. 140; ASLEF 366, 424.

ALR II 60; ALRM I 55; NALR-Olt. MN pls. 6; AIS 126; ALL 383, 986; cf. ALMC 419; ALED 93, 95. NALR-Mold. Buc. MN

II. țîță; țîțe: 671-692, 694-697, 699-720, 722-724, 726, 727, 730-735, 738, 742-747, 751, 754, 755-756, 758-759, 761, 763, 768-771, 774, 776, 777, 779, 781-782, 783⁺: sau dîm pjept, 784-790, 792, 794-795, 797, 799-801, 803, 805-806, 809-814, 818-821⁺: áltu-i spúne pjept, 825-826, 828-830, 833, 835-838, 840-843, 845-846, 848-851, 854, 857, 859, 863, 866, 870, 879, 881, 885-888, 890-892, 894, 896, 897, 899, 900.

țîțe [pl.]; țîță: 693, 737, 780⁺ dîm pjéptu mă-si, dîn ~.

țîțili [pl. a.] májcă-si, mámi-si; țîță; țîțe: 698.

țîță; țîț: 721.

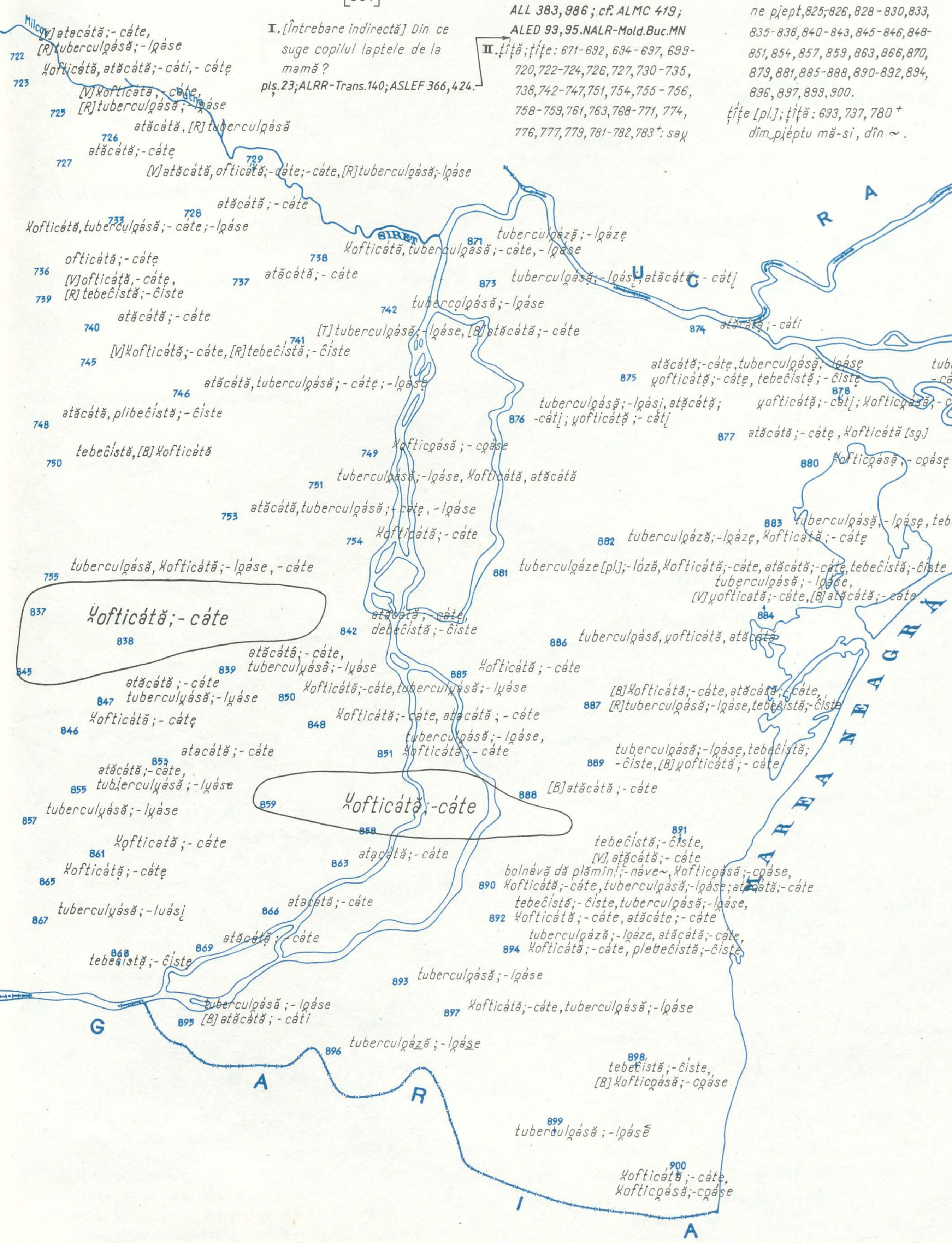
țîță; țîțe: 725, 728, 736, 740, 750, 753, 765, 796, 798, 802, 855, 860, 864, 877.

țîțe [pl.]; țîță: 729, 739.

țîță; țîț: 741, 748, 752, 862.

țîță; țîț: 749.

țîță; țîțe: 757, 762, 773, 778, 817.

țîță; ~: 764.

țîță; țîțe, bónțu țîți; bónțuri: 766.

țîță; țîțe: 767, 772, 775.

[ε] țîță, [K] țîță; țîțe: 791.

țîță; țîțe: 793.

țîță; țîțe: 804, 868, 875, 880, 883.

țîță; țîțe: 807.

țîță; țîțe: 808.

țîță; țîțe: 815, 823, 827, 895.

țîță; țîțe: 816.

la pjept, îi dă pjept: 822.

pjept, țîță; țîțe: 824, 831, 832, 853.

țîță; țîțe, pjept: 834.

kept sau țîță; țîțe: 839.

țîță sau dă la kept; țîțe: 844.

țîță; țîțe: 847, 861.

țîță; țîțe: 852, 858.

dîm pjept, țîță; țîțe: 856.

țîță; țîți: 865.

țîță; țîți: 867.

țîță; țîțe: 869.

țîță; țîțe: 871.

țîțî; ~: 872.

țîțî; țîți: 873.

țâță; țâți: 874.

țîțî; țîți: 876.

țâță; ~: 878.

țîțî; țîțî, [L] țîțe: 882.

țîță; țîți: 889.

țîță; țîțe, [R] mamélă; -éle [în terminologia medicală]: 893.

țîță; țîțe, mamélele [pl.]; -meá: 898.

ATLASUL LINGVISTIC ROMÂN PE REGIUNI
MUNTENIA ȘI DOBROGEA

HARTA 62

ASTMĂ „asthme“
[295]

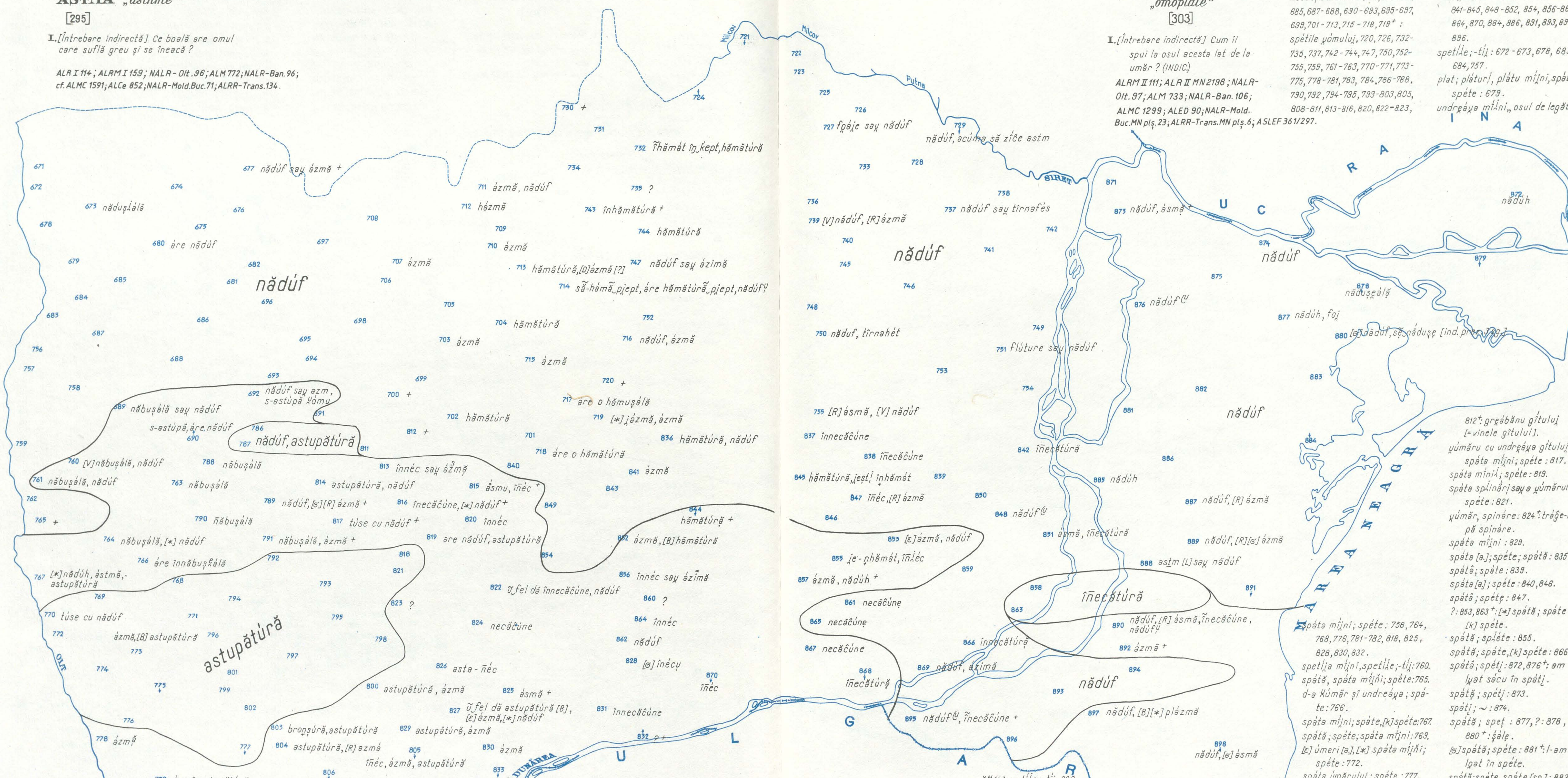
I. [Întrebare indirectă] Ce boală are omul care suflă greu și se îneacă?

ALR I 114; ALRM I 159; NALR-Olt. 96; ALM 772; NALR-Ban. 96; cf. ALMC 1591; ALCe 852; NALR-Mold.Buc. 71; ALRR-Trans. 134.

OMOPLAT, pl. „omoplate“
[303]

I. [Întrebare indirectă] Cum îi spui la osul acesta lat de la umăr? (INDIC.)

ALRM II 111; ALR II MN 2198; NALR-Olt. 97; ALM 733; NALR-Ban. 106; ALMC 1299; ALED 90; NALR-Mold. Buc. MN pls. 23; ALRR-Trans. MN pls. 6; ASLEF 361/297.

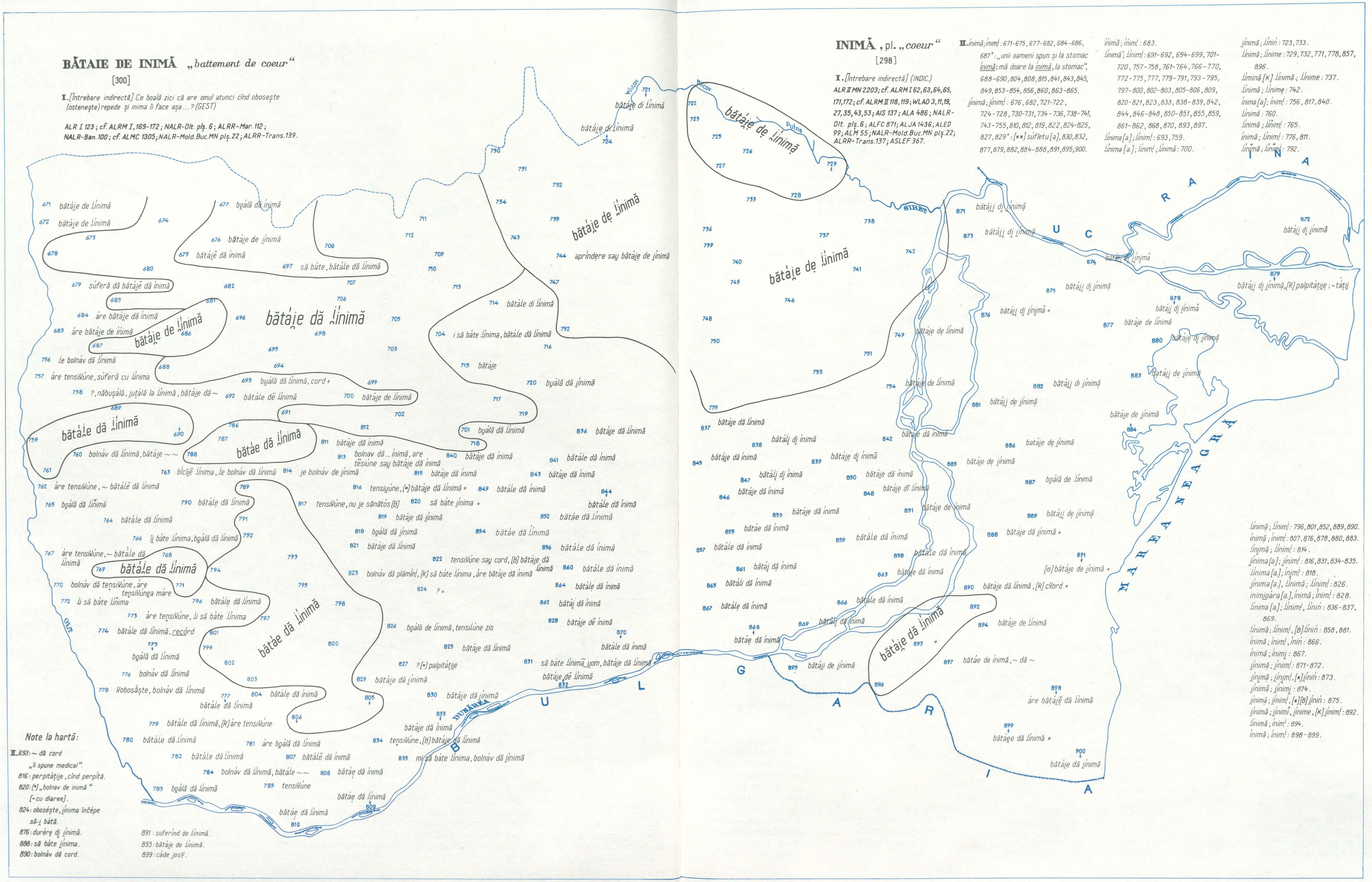

Note la hartă:

I. 677: „~ mai pă politică“.
700: ca și vita, súflă greu, s-astúpă.
720: m-am înecát fugindă.
730: ázmă îi spúne pă medicină.
743: azm îi zice dóctoru.
765: áre ~ îm_pjept.
780: am auzít dă ie, io știu ce ie áia?
783: n-áre putére, obosáște, [bolnav] dă plămîni.
789: „doctorii zice“ ázmă.
791: ázmă „în știință“.
812: a prins ~, s-ă-hămát îm_ pʰept dă tutún, a prinz_ răpcúg.
815: cum să zîcă „din bătrîni“.
816: pă bătrînește; bolnáv dă ázmă, [σI] ázmă la plămîni.
817: s-astúpă din pjept.
825: [B] s-astúpă-n_gît, am o astupáre.
832: ŭ_fel dă-nnecătúră vine.
835: ie bolnáv dă plămîni.
844: nu-z_dă vóie să răsúfli.
857: ári un_nădúh în_kept.
873: [boierii îi zic] ásmă.
892: [doctorii spun] nădúf, ázmă.
900: dóctori spúne ásmă.

III. 808: La întrebare directă, subiectul răspunde că nu cunoaște forma astmă.
895: Subiectul nu a auzit de ázmă.

II. spátă; spéte: 671, 674-675, 676, 689: spáta mîini, 677, 681-682, 685, 687-688, 690-693, 695-697, 699, 701-713, 715-718, 719+: spétile uómului, 720, 726, 732-735, 737, 742-744, 747, 750, 752-755, 759, 761-763, 770-771, 773-775, 778-781, 783, 784, 786-788, 790, 792, 794-795, 799-803, 805, 808-811, 813-816, 820, 822-823, 826, 827, 831, 834+: undreáua mîini; -drélе [= claviculă], 836-838, 841-845, 848-852, 854, 856-862, 864, 870, 884, 886, 891, 893, 894, 896.
spetíle; -tii: 672-673, 678, 683-684, 757.
plat; pláturi, plátu mîini, spátă; spéte: 679.
undreáua mîini „osul de legătură“, [k] spetíle; -tíi: 680.
spáta mîini, ~ de la mînă, spátă; spéte: 686.
spádă: spéde: 694, 806.
?, úmăru mîini: 698.
?, uósu spinări: 700.
șóldu [a.]; șólduri și spátă: 714.
spéti [pl.]; spátă: 721.
spátă; spéte: 722-725, 727, 728, 736, 739-741, 745, 746, 751, 796, 865, 867, 879, 885.
spátă; spáte: 729, 738, 869.
spéte [pl.]; spátă: 730, 889.
umerár; -ráre: 731.
?, undreáua gîtului [= clavicula]: 748.
uúmăr; uúmiri, spátă; spéte: 749.
[ε] coápse sau cum?, [*] spátă, spetíle: 756.
spáta mîini; spéte: 758, 764, 768, 776, 781-782, 818, 825, 828, 830, 832.
spetíia mîini, spetíle; -tii: 760.
spátă, spáta mîini; spéte: 765.
d-a uúmăr și undreáua; spáte: 766.
spáta mîini; spáte, [k] spéte: 767.
spátă; spéte; spáta mîini: 769.
[ε] úmeri [a.], [*] spáta mîini; spéte: 772.
spáta úmărului; spéte: 777.
speteáză; -téze: 785.
spáta mîini, spátă; spéte: 789.
spátă; spéte: 791, 797.
spáta mîini, spátă; spéte: 793.
spátă; spéte: 798.
spátă; spéte: 804, 868, 871, 875, 883.
spádă; spáde: 806.
[B] spáda mîini, [k] spáta [a.]; spéte, șóldurile dă la mîini, [R] șóldu úmerului: 807.
[ε] șóldu mîini, [*] spáta mîini: 812+: greábănu gîtului [= vinele gîtului].
uúmăru cu undreáua gîtului, spáta mîini; spéte: 817.
spáta mîini; spéte: 819.
spáta spinări sau a uúmărului; spéte: 821.
uúmăr, spináre: 824+: tráge-mă pă spináre.
spáta mîini: 829.
spáta [a.]; spéte; spátă: 835.
spátâ; spáte: 839.
spáta [a.]; spéte: 840, 846.
spátâ; spéte: 847.
?: 853, 863+: [*] spátă; spáte, [k] spéte.
spátă; spiéte: 855.
spátă; spáte, [k] spéte: 866.
spátâ; spéti: 872, 876+: am luat sácu în spáti.
spátă; spéti: 873.
spáti; ~: 874.
spátă; speț: 877, ?: 878, 880+: șále.
[σ] spátă; spéte: 881+: l-am luat în spéte.
spátă; spéte, spáte [sg.]: 882.
spiétie [pl.]; spátă: 887.
uomoplát; -pláți: 888.
[σ] spátă; spéte: 890+: spáta dreáptă, spáta stîngă.
spináre; -nări, [B] skináre; -nări, spáte: 892.
spátă; spéte, spáta mîini: 895.
spátă; spáte: 897+: spéte „la războiul de țesut“.
spátă; spétie: 898.
spátă; spéte: 899.
spátă; spéte: 900.

BĂTAIE DE INIMĂ „battement de coeur“
[300]
I. [Întrebare indirectă] Ce boală zici că are omul atunci cînd obosește (ostenește) repede și inima îi face așa ....? (GEST)
ALR I 123; cf. ALRM I, 169-172; NALR-Olt. plș. 6; ALRR-Mar. 112; NALR-Ban. 100; cf. ALMC 1305; NALR-Mold.Buc.MN plș. 22; ALRR-Trans. 139.
INIMĂ, pl. „coeur“
[298]
I. [Întrebare indirectă] (INDIC.)
ALR II MN 2203; cf. ALRM I 62, 63, 64, 65, 171, 172; cf. ALRM II 118, 119; WLAD 3, 11, 19, 27, 35, 43, 53; AIS 137; ALA 486; NALR-Olt. plș. 6; ALFC 871; ALJA 1436; ALED 99; ALM 55; NALR-Mold.Buc.MN plș. 22; ALRR-Trans. 137; ASLEF 367.
II. inimă; inim!: 671-675, 677-682, 684-686, 687+: „unii oameni spun și la stomac inimă: mă doare la inimă, la stomac“, 688-690, 804, 808, 815, 841, 843, 845, 849, 853-854, 856, 860, 863-865.
iinimă; iinim!: 676, 682, 721-722, 724-728, 730-731, 734-736, 738-741, 743-755, 810, 812, 819, 822, 824-825, 827, 829+: [**] súfletu [a.], 830, 832, 877, 879, 882, 884-888, 891, 895, 900.
inimă; inim!: 683.
linimă; linim!: 691-692, 694-699, 701-720, 757-758, 761-764, 766-770, 772-775, 777, 779-791, 793-795, 797-800, 802-803, 805-806, 809, 820-821, 823, 833, 838-839, 842, 844, 846-848, 850-851, 855, 859, 861-862, 868, 870, 893, 897.
linima [a.]; linim!: 693, 759.
linima [a.]; linim!; linimă: 700.
iinimă; linin: 723, 733.
linimă; linime: 729, 732, 771, 778, 857, 896.
limină [K] linimă; linime: 737.
linimă; linime: 742.
inima [a.]; inim!: 756, 817, 840.
linimă: 760.
linimă; linim!: 765.
inimă; linim!: 776, 811.
linimă; linim!: 792.
linimă; linim!: 796, 801, 852, 889, 890.
inimă; inim!: 807, 876, 878, 880, 883.
linimă; linim!: 814.
iinima [a.]; iinim!: 816, 831, 834-835.
linima [a.]; inim!: 818.
iinima [a.], linimă; linim!: 826.
inimioara [a.], inimă; inim!: 828.
linima [a.]; linim!, linin: 836-837, 869.
linimă; linim!, [B] linin: 858, 881.
inimă; inim!, inin: 866.
inimă; inimi: 867.
iinimă; iinim!: 871-872.
iinimă; iinim!, [*] iinin: 873.
iinimâ; iinimi: 874.
iinimă; iinim!, [*][B] iinin: 875.
iinimă; iinimi, iinime, [K] iinim!: 892.
linimă; inim!: 894.
inimă; inim!: 898-899.
Note la hartă:
II. 693: ~ dă cord „îi spune medical“.
816: perpitáție, cînd perpítă.
820: [*] „bolnav de inimă“ [- cu diaree].
824: oboséște, iinima încépe să-i bátă.
876: duréré di iinimâ.
888: să báte iinima.
890: bolnáv dă cord.
891: suferind de linimă.
893: bătáie de linimă.
899: cáde josu.
bătaie dă linimă
bătaie de linimă
bătăle dă linimă
bătae dă linimă
DUNĂREA
SIRET
OLT
Milcov
Putna
UCRAINA
BULGARIA
MAREA NEAGRĂ

ȘALE „lombes"

[304]

I. [Întrebare indirectă] Ce zici că te dor cînd stai mult aplecat la secerat ? (INDIC.)

NALR-Olt. 98; AIS 134; ALED 91; NALR-Mold.Buc.MN plș. 24; ALRR-Trans. 141.

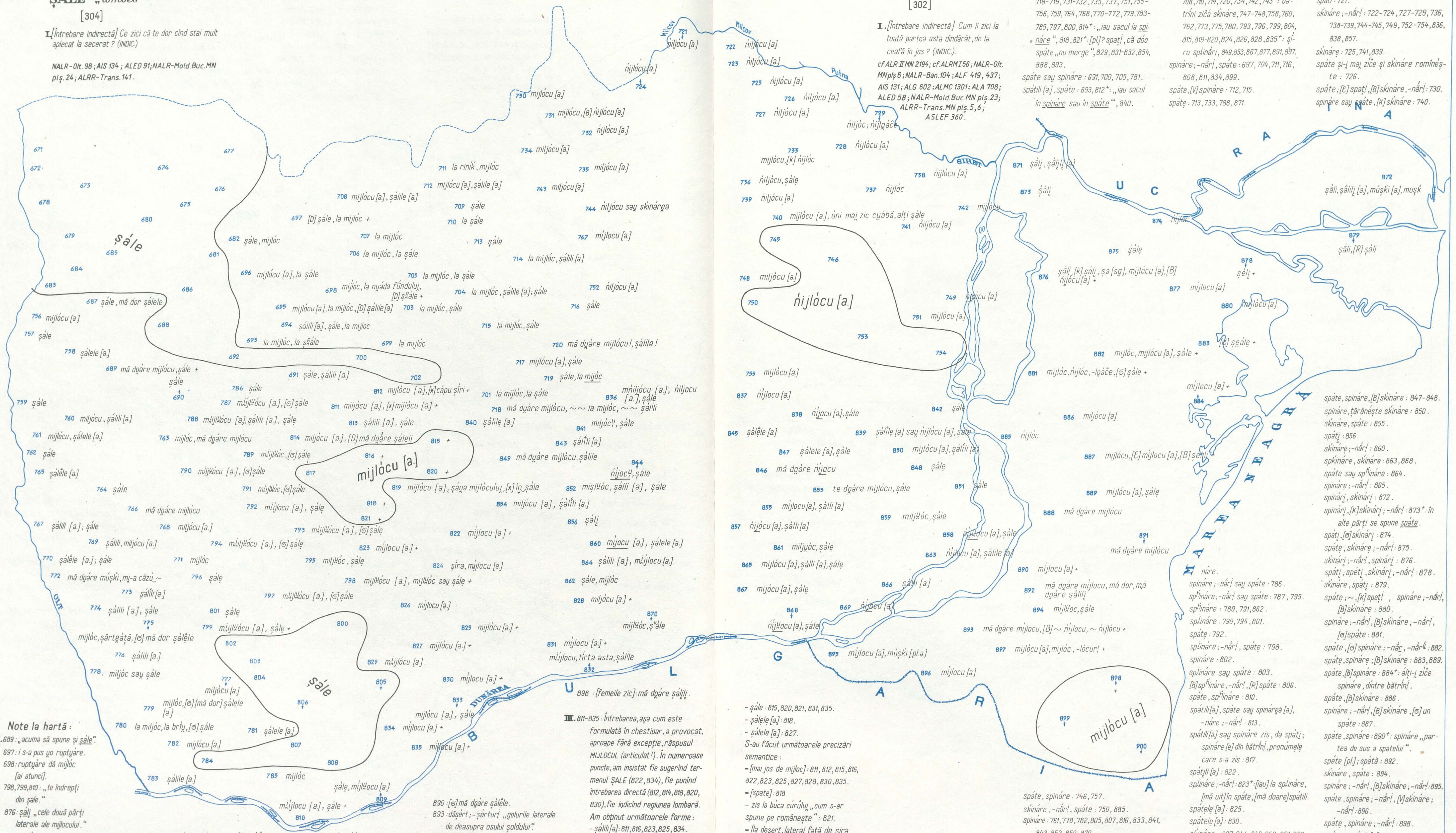
SPATE „dos"

[302]

I. [Întrebare indirectă] Cum îi zici la toată partea asta dindărăt, de la ceafă în jos ? (INDIC.)

cf. ALR II MN 2194; cf. ALRM I 56; NALR-Olt. MN plș 6; NALR-Ban. 104; ALF 419, 437; AIS 131; ALG 602; ALMC 1301; ALA 708; ALED 58; NALR-Mold.Buc.MN plș. 23; ALRR-Trans. MN plș. 5, 6; ASLEF 360.

II. spáte: 671-690, 692, 694, 696, 699, 703, 709, 718-719, 731-732, 735, 737, 751, 755-756, 759, 764, 768, 770-772, 779, 783-785, 797, 800, 814+: „iau sacul la spináre", 818, 821+: [pl.]? spaț!, că dóo spáte „nu merge", 829, 831-832, 854, 888, 893.
spáte sau spináre: 691, 700, 705, 781.
spátili [a.], spáte: 693, 812+: „iau sacul în spináre sau în spáte", 840.
spináre; -nắr!: 695, 698, 701-702, 706-708, 710, 714, 720, 734, 742, 743+: bătrîni zîcă skináre, 747-748, 758, 760, 762, 773, 775, 780, 793, 796, 799, 804, 815, 819-820, 824, 826, 828, 835+: șî-ru splinări, 849, 853, 867, 877, 891, 897.
spináre; -nắr!, spáte: 697, 704, 711, 716, 808, 811, 834, 899.
spáte, [V] spináre: 712, 715.
spáte: 713, 733, 788, 871.
spátile [a.], spáte; spătur!: 717.
spáti: 721.
skináre; -nắr!: 722-724, 727-729, 736, 738-739, 744-745, 749, 752-754, 836, 838, 857.
skináre: 725, 741, 839.
spáte și-i mai zîce și skináre romînéște: 726.
spáte; [ε] spaț!, [B] skináre, -nắr!: 730.
spináre sau spáte, [K] skináre: 740.
spáte, spináre: 746, 757.
skináre; -nắr!, spáte: 750, 885.
spináre: 761, 778, 782, 805, 807, 816, 833, 841, 843, 852, 859, 870.
sphináre; -nắr!: 763, 769.
spináre, spáte: 774, 776-777, 809, 827+: [B] spi-náre.
spináre; -nắr! sau spáte: 786.
sphináre; -nắr! sau spáte: 787, 795.
sphináre: 789, 791, 862.
splináre: 790, 794, 801.
spáte: 792.
splináre; -nắr!, spáte: 798.
spináre: 802.
splináre sau spáte: 803.
[B] sphináre; -nắr!, [R] spáte: 806.
spáte, sphináre: 810.
spátili [a.], spáte sau spinárea [a.], -náre; -nắr!: 813.
spátili [a.] sau spináre zis, da spáti; spináre [e] din bătrîn!, pronúmele care s-a zis: 817.
spátili [a.]: 822.
splináre; -nắr!: 823+: [iau] la splináre, [mă uit] în spáte, [mă doare] spátili.
spátele [a.]: 825.
spátele [a.]: 830.
skináre: 837, 844, 846, 858, 861, 866.
spáte, skináre: 842, 845, 851+: [*] ski-náre, 869.
spáte, spináre, [B] skináre: 847-848.
spináre, țărănéște skináre: 850.
skináre, spáte: 855.
spáti: 856.
skináre; -nắr!: 860.
spkináre, skináre: 863, 868.
spáte sau sphináre: 864.
spináre; -nắr!: 865.
spinári, skinári: 872.
spinári, [K] skinári; -nắr!: 873+: în alte părți se spune spáte.
spáti, [σ] skinári: 874.
spáte, skináre; -nắr!: 875.
skinári; -nắr!, spinári: 876.
spáti; spéti, skinári; -nắr!: 878.
skináre, spáti: 879.
spáte; ~, [K] speț!, spináre; -nắr!, [B] skináre: 880.
spináre; -nắr!, [B] skináre; -nắr!, [σ] spáte: 881.
spáte, [σ] spináre; -năr, -nắr: 882.
spáte, spináre; [B] skináre: 883, 889.
spáte, [B] spináre: 884+: álți-i zîce spináre, dintre bătrîn!.
spáte, [B] skináre: 886.
spináre; -nắr!, [B] skináre, [σ] un spáte: 887.
spáte, spináre: 890+: spináre „partea de sus a spatelui".
spéte [pl.]; spátă: 892.
skináre, spáte: 894.
spináre; -nắr!, [B] skináre; -nắr!: 895.
spáte, spináre; -nắr!, [V] skináre; -nắr!: 896.
spáte, spináre; -nắr!: 898.
spáte, spátili [a.]: 900.

Note la hartă:

II. 689: „acuma să spune și șále".
697: i s-a pus uo ruptuáre.
698: ruptuáre dă mijlóc [ai atunci].
798, 799, 810: „te îndrepți din șale."
876: șáli „cele două părți laterale ale mijlocului."
878: mijlóc
881: mă dor șálele
882: mă dgáre mijlócu, mă dgáre șálili.
883: mijlócu „este mai sus de șale."
884: [σ] mă dgáre șálile.
887: „așa spun moldovenii."
890: [σ] mă dgáre șálele.
893: dășért; -șértur! „golurile laterale de deasupra osului șoldului".
897: nu-i mijlgáce, că mijlgácele-i la transpórt.
898: [femeile zic]: mă dgáre șálili.

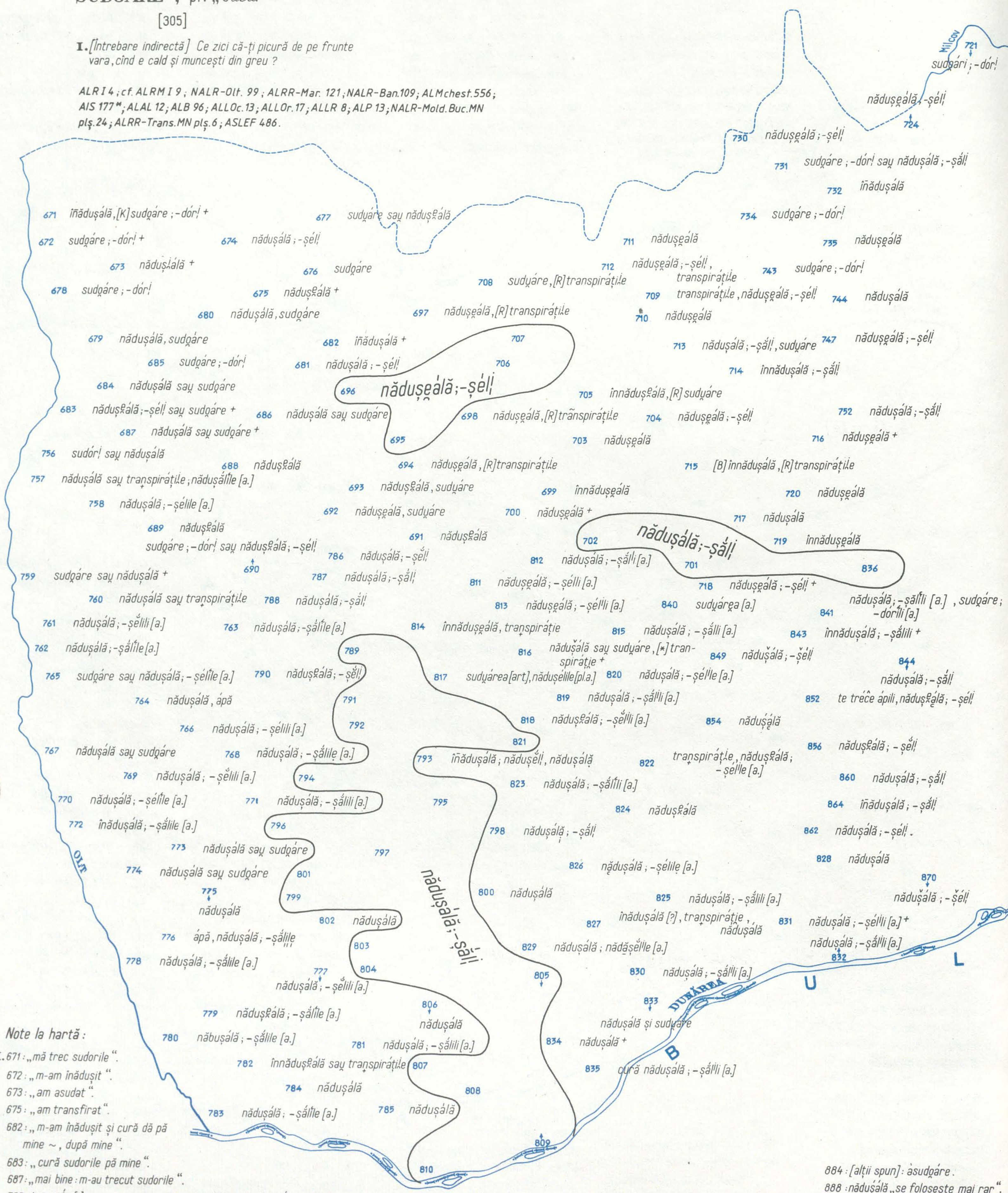
III. 811-835: Întrebarea, așa cum este formulată în chestioar, a provocat, aproape fără excepție, răspunsul MIJLOCUL (articulat!). În numeroase puncte, am insistat fie sugerînd termenul ȘALE (822, 834), fie punînd întrebarea directă (812, 814, 818, 820, 830), fie indicînd regiunea lombară. Am obținut următoarele forme:
- șálili [a.]: 811, 816, 823, 825, 834.
- șálli [a.]: 812, 822.
- șáleli [a.]: 814.
- șále: 815, 820, 821, 831, 835.
- șálele [a.]: 818.
- șálele [a.]: 827.
S-au făcut următoarele precizări semantice:
= [mai jos de mijloc]: 811, 812, 815, 816, 822, 823, 825, 827, 828, 830, 835.
= [spate]: 818
- zis la búca cúrului „cum s-ar spune pe românește": 821.
= [la deșert, lateral față de șira spinării]: 831, 834.
893: în sat nu se spune șále.

SUDOARE, pl. „*sueur*“

[305]

I. *[Întrebare indirectă] Ce zici că-ți picură de pe frunte vara, cînd e cald și muncești din greu ?*

ALR I 4; cf. ALRM I 9; NALR-Olt. 99; ALRR-Mar. 121; NALR-Ban.109; ALMchest.556; AIS 177; ALAL 12; ALB 96; ALLOc.13; ALLOr.17; ALLR 8; ALP 13; NALR-Mold.Buc.MN plș.24; ALRR-Trans.MN plș.6; ASLEF 486.*

Note la hartă:

II. 671: „mă trec sudorile“.
672: „m-am înădușit“.
673: „am asudat“.
675: „am transfirat“.
682: „m-am înădușit și cură dă pă mine ~, după mine“.
683: „cură sudorile pă mine“.
687: „mai bine: m-au trecut sudorile“.
700: transpír [1].
716: am transpirát [pf.c.1].
718: mă nădușésc.
759: nădușálă, cum zîc țărani.
816: m-a trecú sudórili, m-a trecút o mie dă sudór! sau dă nădușél!.
831,834: „m-au trecut toate ápeli“.
843: cúrĝe înnădușắlili.
884: [alții spun]: àsudgáre.
888: nădușálă „se folosește mai rar“.
895: ĭése súdu ápi; m-a trecú sudgárea.

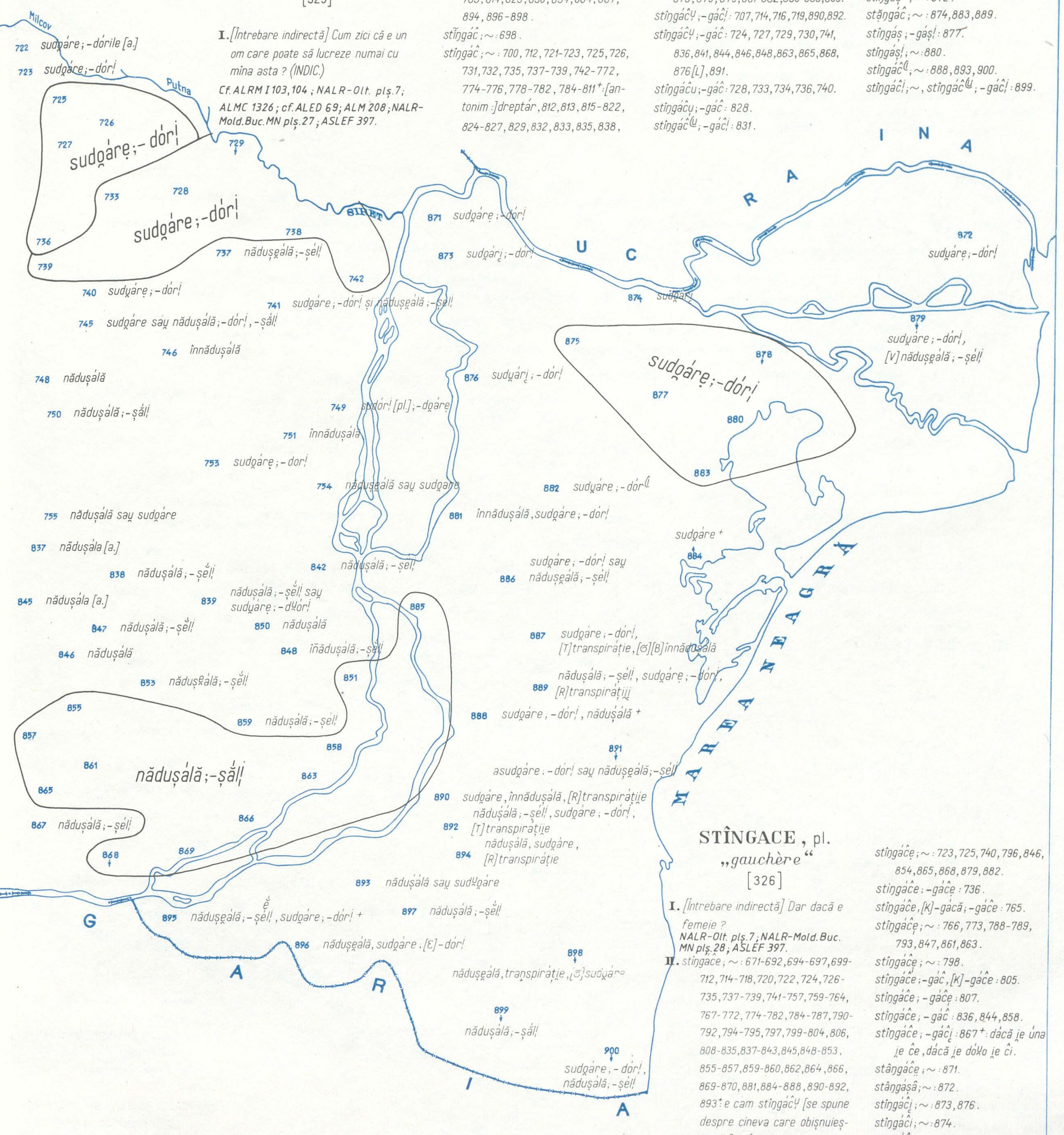
STÎNGACI, pl. „*gaucher*“

[325]

I. *[Întrebare indirectă] Cum zici că e un om care poate să lucreze numai cu mîna asta ? (INDIC.)*

Cf. ALRM I 103,104; NALR-Olt. plș.7; ALMC 1326; cf. ALED 69; ALM 208; NALR-Mold.Buc.MN plș.27; ASLEF 397.

II. stîngáĉ!; ~: 671-697, 699, 701-706, 708-711, 713, 715, 717, 718, 720, 773, 777, 783, 814, 823, 830, 834, 884, 887, 894, 896-898.
stĩngáĉ; ~: 698.
stîngáĉ; ~: 700, 712, 721-723, 725, 726, 731, 732, 735, 737-739, 742-772, 774-776, 778-782, 784-811+: [antonim:] dreptár, 812, 813, 815-822, 824-827, 829, 832, 833, 835, 838, 840, 842-843, 845, 847, 849-857, 859-862, 864, 866-867, 869-870, 873, 875, 879, 881-882, 885-886, 895.
stîngáĉᵘ; -gáĉ!: 707, 714, 716, 719, 890, 892.
stîngáĉᵘ; -gáĉ: 724, 727, 729, 730, 741, 836, 841, 844, 846, 848, 863, 865, 868, 876 [L], 891.
stîngáĉu; -gáĉ: 728, 733, 734, 736, 740.
stîngáĉu; -gáĉ: 828.
stîngáĉᵘ; -gáĉ!: 831.
stîngáĉᵘ; -gáĉ: 837, 839, 858.
stângáĉ; ~: 871, 878.
stîngáșᵃ; ~: 872.
stăngáĉ; ~: 874, 883, 889.
stîngáș; -gáș!: 877.
stîngáș!; ~: 880.
stîngáĉᶦ; ~: 888, 893, 900.
stîngáĉ!; ~, stîngáĉᵘ; -gáĉ!: 899.

STÎNGACE, pl. „*gauchère*“

[326]

I. *[Întrebare indirectă] Dar dacă e femeie ?*

NALR-Olt. plș.7; NALR-Mold.Buc. MN plș.28; ASLEF 397.

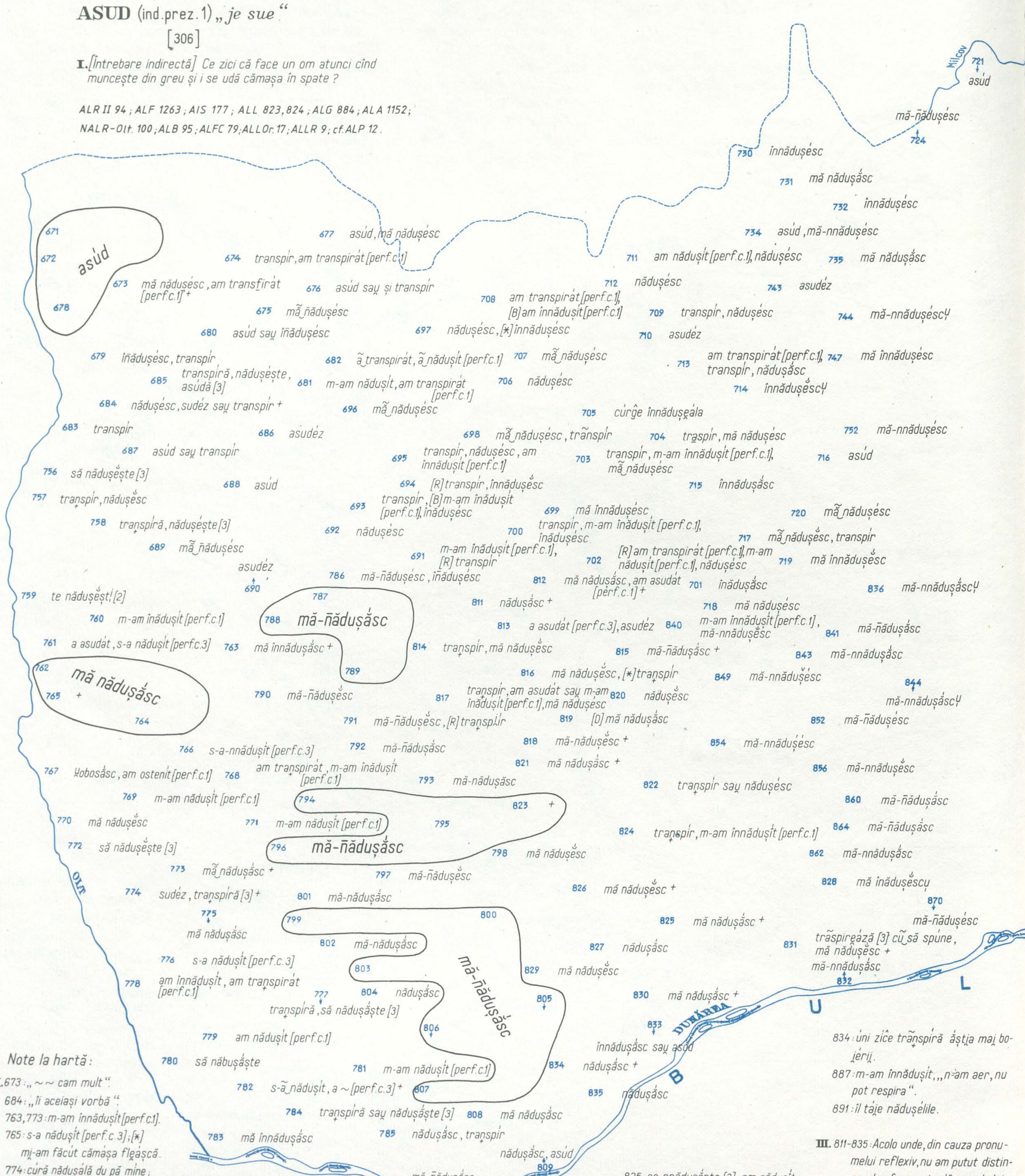
II. stîngáĉe; ~: 671-692, 694-697, 699-712, 714-718, 720, 722, 724, 726-735, 737-739, 741-757, 759-764, 767-772, 774-782, 784-787, 790-792, 794-795, 797, 799-804, 806, 808-835, 837-843, 845, 848-853, 855-857, 859-860, 862, 864, 866, 869-870, 881, 884-888, 890-892, 893+: e cam stîngáĉᵘ [se spune despre cineva care obișnuiește să fure], 894-900.
stîngáĉe; -gáĉ!: 693, 713, 758, 783.
stĩngáĉe; ~: 698.
stîngáșă; -gáșe: 719.
stîngáșe; ~: 721.
stîngáĉe; ~: 723, 725, 740, 796, 846, 854, 865, 868, 879, 882.
stîngáĉe: -gáĉe: 736.
stîngáĉe, [K]-gácă; -gáĉe: 765.
stîngáĉe; ~: 766, 773, 788-789, 793, 847, 861, 863.
stîngáĉe; ~: 798.
stîngáĉe; -gáĉ, [K]-gáĉe: 805.
stîngáĉe; -gáĉe: 807.
stîngáĉe; -gáĉ: 836, 844, 858.
stîngáĉe; -gáĉ: 867+: dácă ĭe úna ĭe ĉe, dácă ĭe doᵘo ĭe ĉi.
stângáĉe; ~: 871.
stângáșâ; ~: 872.
stîngáĉi; ~: 873, 876.
stîngáĉi; ~: 874.
stîngáĉe; ~: 875.
stîngáșe; ~: 877.
stângáĉe; ~: 878.
stîngáșe; ~: 880.
stăngáĉe; ~: 883, 889.

ASUD (ind. prez. 1) „*je sue*"

[306]

I. [Întrebare indirectă] Ce zici că face un om atunci cînd muncește din greu și i se udă cămașa în spate ?

ALR II 94 ; ALF 1263 ; AIS 177 ; ALL 823, 824 ; ALG 884 ; ALA 1152 ; NALR-Olt. 100 ; ALB 95 ; ALFC 79 ; ALLOr. 17 ; ALLR 9 ; cf. ALP 12 .

Note la hartă :

II. 673 : „ ~ ~ cam mult ".
684 : „îi aceiași vorbă ".
763, 773 : m-am înnădușít [perf. c. 1].
765 : s-a nădușít [perf. c. 3] ; [*] mi-am făcút cămáșa fleáșcă.
774 : cúră nădușálă du pă mine ; álți spune că transpíră.
782 : a nădușít, pă țărănește.
811 : [*] pă bojerește : transpír! [2]. da înădușím[e] mai bine.
812 : m-am înădușít [perf. c. 1], transpír, 815, 821 : m-am înnădușít [perf. c. 1].
818 : m-am înădușít [perf. c. 1].
823 : m-am nădușít [perf. c. 1].
825 : se-nnădușáște [3], am nădușít [perf. c. 1].
826 : m-am nădușít.
830 : m-am înădușít.
831 : s-a nădușít [perf. c. 3].
834 : úni zíĉe trănspíră áștia mai bojérii.
887 : m-am înnădușít, „n-am aer, nu pot respira ".
891 : îl táie nădușélile.

III. 811-835 : Acolo unde, din cauza pronumelui reflexiv, nu am putut distinge clar forma simplă a verbului de cea prefixată, am întrebat și perfectul compus. Răspunsurile redate sub II indică prezența opțională a prefixului în-, chiar la același vorbitor.

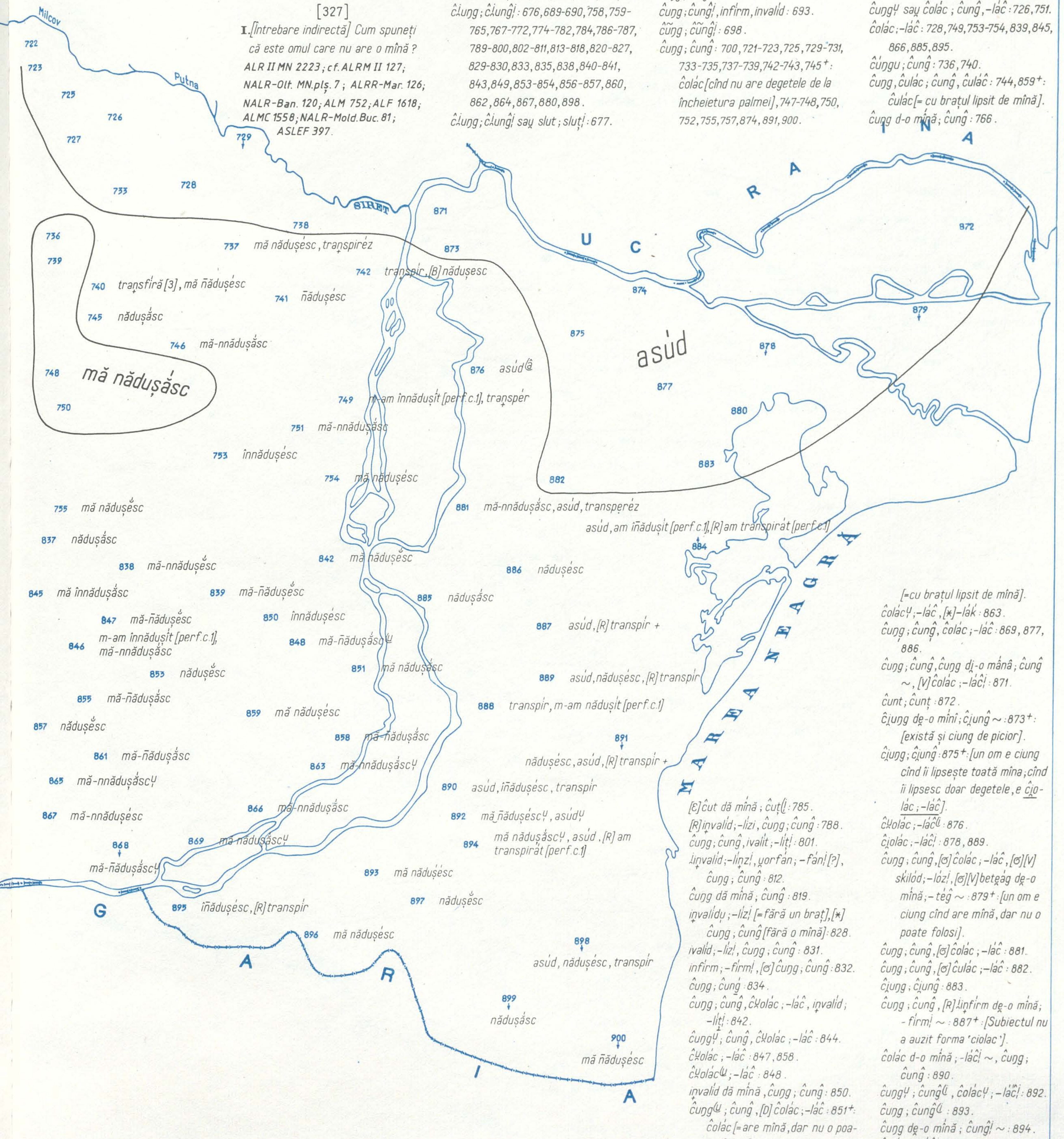
CIUNG, pl. „*manchot*"

[327]

I. [Întrebare indirectă] Cum spuneți că este omul care nu are o mînă ?

ALR II MN 2223 ; cf. ALRM II 127 ; NALR-Olt. MN. pls. 7 ; ALRR-Mar. 126 ; NALR-Ban. 120 ; ALM 752 ; ALF 1618 ; ALMC 1558 ; NALR-Mold. Buc. 81 ; ASLEF 397.

II. ĉuŋg ; ĉunĝ! : 671-675, 678-683, 687-688, 691-692, 694-697, 699, 701-713, 715-720, 756, 773, 783, 884, 888, 897.
ĉluŋg ; ĉlunĝ! : 676, 689-690, 758, 759-765, 767-772, 774-782, 784, 786-787, 789-800, 802-811, 813-818, 820-827, 829-830, 833, 835, 838, 840-841, 843, 849, 853-854, 856-857, 860, 862, 864, 867, 880, 898.
ĉluŋg ; ĉlunĝ! sau slut ; sluț! : 677.
ĉuŋg d-o mînă ; ĉunĝ! : 684.
ĉuŋg ; ĉunĝ! sau invalíd : 685.
ĉuŋg ; ĉunj! : 686.
ĉuŋg ; ĉunĝ!, infírm, invalíd : 693.
ĉũŋg ; ĉũnĝ! : 698.
ĉuŋg ; ĉunĝ : 700, 721-723, 725, 729-731, 733-735, 737-739, 742-743, 745+ : ĉolác [cînd nu are degetele de la încheietura palmei], 747-748, 750, 752, 755, 757, 874, 891, 900.
ĉuŋgᵘ ; ĉunĝ! : 714.
ĉúŋgᵘ ; ĉunĝ : 724, 727, 732, 741, 746, 836-837, 846, 865.
ĉuŋgᵘ sau ĉolác ; ĉunĝ, -láĉ : 726, 751.
ĉolác ; -láĉ : 728, 749, 753-754, 839, 845, 866, 885, 895.
ĉúŋgu ; ĉunĝ : 736, 740.
ĉuŋg, ĉulác ; ĉunĝ, ĉuláĉ : 744, 859+ : ĉulác [= cu brațul lipsit de mînă].
ĉuŋg d-o mînă ; ĉunĝ : 766.
[ε] ĉut dă mînă ; ĉuț! : 785.
[R] invalíd ; -lízi, ĉuŋg ; ĉunĝ : 788.
ĉuŋg ; ĉunĝ, ivalít ; -líț! : 801.
invalíd ; -línz!, orfán ; -fán! [?], ĉuŋg ; ĉunĝ : 812.
ĉuŋg dă mînă ; ĉunĝ : 819.
invalídu ; -líz! [= fără un braț], [*] ĉuŋg ; ĉunĝ [fără o mînă] : 828.
ivalíd ; -líz!, ĉuŋg ; ĉunĝ : 831.
infírm ; -fírm!, [σ] ĉuŋg ; ĉunĝ : 832.
ĉuŋg ; ĉung : 834.
ĉuŋg ; ĉunĝ, ĉᵘolác ; -láĉ, invalíd ; -líț! : 842.
ĉuŋgᵘ ; ĉunĝ, ĉᵘolác ; -láĉ : 844.
ĉᵘolác ; -láĉ : 847, 858.
ĉᵘolácᵘ ; -láĉ : 848.
invalíd dă mînă, ĉuŋg ; ĉunĝ : 850.
ĉuŋgᵘ ; ĉunĝ, [D] ĉolác ; -láĉ : 851+ : ĉolác [= are mînă, dar nu o poate folosi].
ĉuŋg ; ĉunĝ, ĉᵘolác ; -láĉ : 852+ : ĉᵘolác [= cu brațul lipsit de mînă], 855, 861, 868, 870+ : ĉᵘolác [= cu brațul lipsit de mînă].
ĉolácᵘ ; -láĉ, [*] -lák : 863.
ĉuŋg ; ĉunĝ, ĉolác ; -láĉ : 869, 877, 886.
ĉuŋg ; ĉunĝ, ĉuŋg di-o mână ; ĉunĝ ~, [V] ĉolác ; -láĉ! : 871.
ĉunt ; ĉunț : 872.
ĉiuŋg de-o mînî ; ĉiunĝ ~ : 873+ : [există și ciung de picior].
ĉiuŋg ; ĉiunĝ : 875+ : [un om e ciung cînd îi lipsește toată mîna ; cînd îi lipsesc doar degetele, e ĉiolác ; -láĉ].
ĉᵘolác ; -láĉᵘ : 876.
ĉiolác ; -láĉ! : 878, 889.
ĉuŋg ; ĉunĝ, [σ] ĉolác ; -láĉ, [σ][V] skilód ; -lóz!, [σ][V] betegág de-o mînă ; -teĝ ~ : 879+ : [un om e ciung cînd are mînă, dar nu o poate folosi].
ĉuŋg ; ĉunĝ, [σ] ĉolác ; -láĉ : 881.
ĉuŋg ; ĉunĝ, [σ] ĉulác ; -láĉ : 882.
ĉiuŋg ; ĉiunĝ : 883.
ĉuŋg ; ĉunĝ, [R] infírm de-o mînă ; -fírm! ~ : 887+ : [Subiectul nu a auzit forma 'ciolac'].
ĉolác d-o mînă ; -láĉ! ~, ĉuŋg ; ĉunĝ : 890.
ĉuŋgᵘ ; ĉunĝᵘ, ĉolácᵘ ; -láĉ! : 892.
ĉuŋg ; ĉunĝᵘ : 893.
ĉuŋg de-o mînă ; ĉunĝ! ~ : 894.
ĉolác ; -láĉ! : 896, 899.

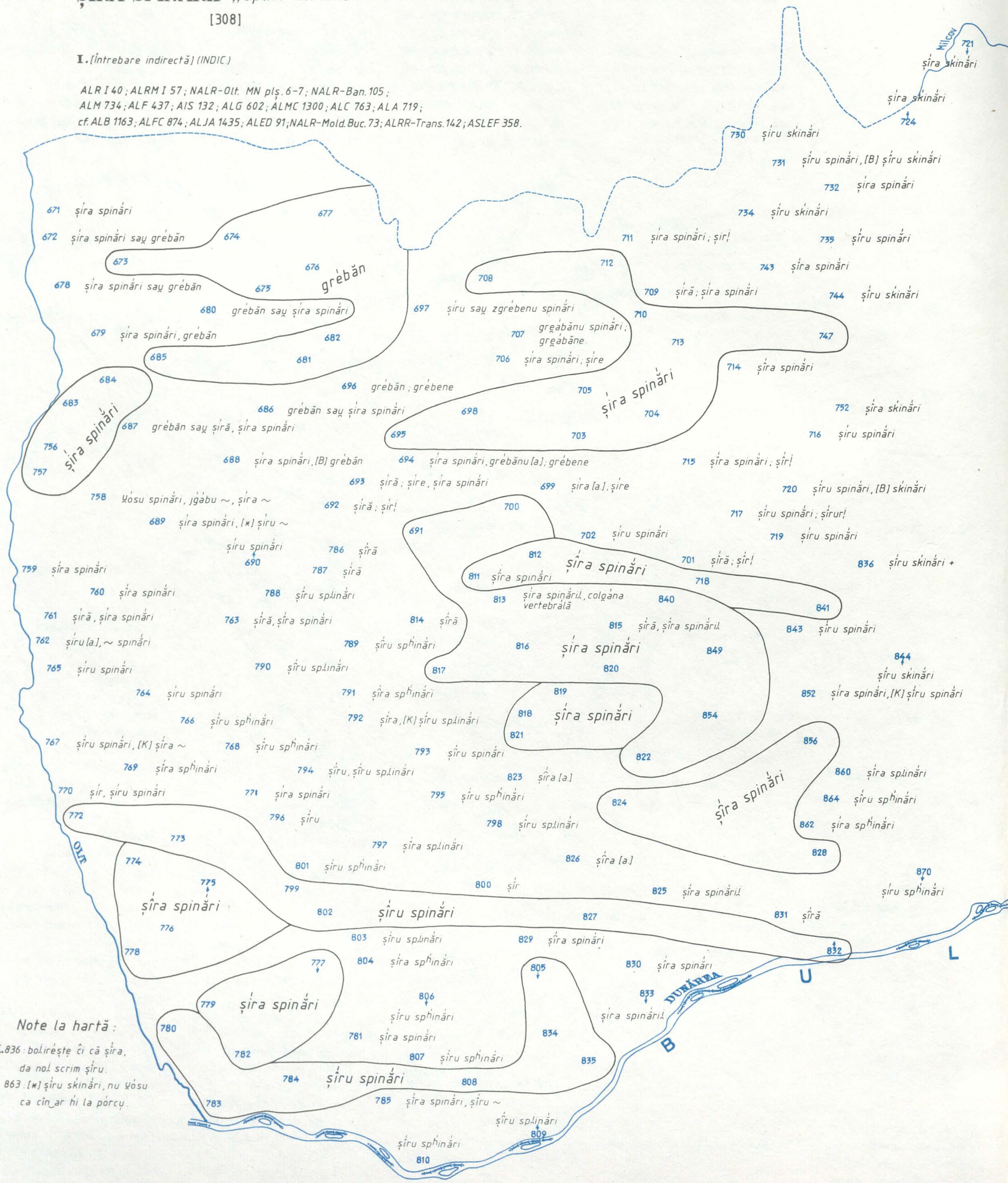

ȘIRA SPINĂRII „*épine dorsale*“

[308]

I. *[Întrebare indirectă] (INDIC.)*

ALR I 40; ALRM I 57; NALR-Olt. MN pls. 6-7; NALR-Ban. 105; ALM 734; ALF 437; AIS 132; ALG 602; ALMC 1300; ALC 763; ALA 719; cf. ALB 1163; ALFC 874; ALJA 1435; ALED 91; NALR-Mold. Buc. 73; ALRR-Trans. 142; ASLEF 358.

Note la hartă:

II. *836: bolirește ĉi că șira, da noi scrim șiru. 863: [*] șiru skinări, nu ŭosu ca cîn ar hi la porcu.*

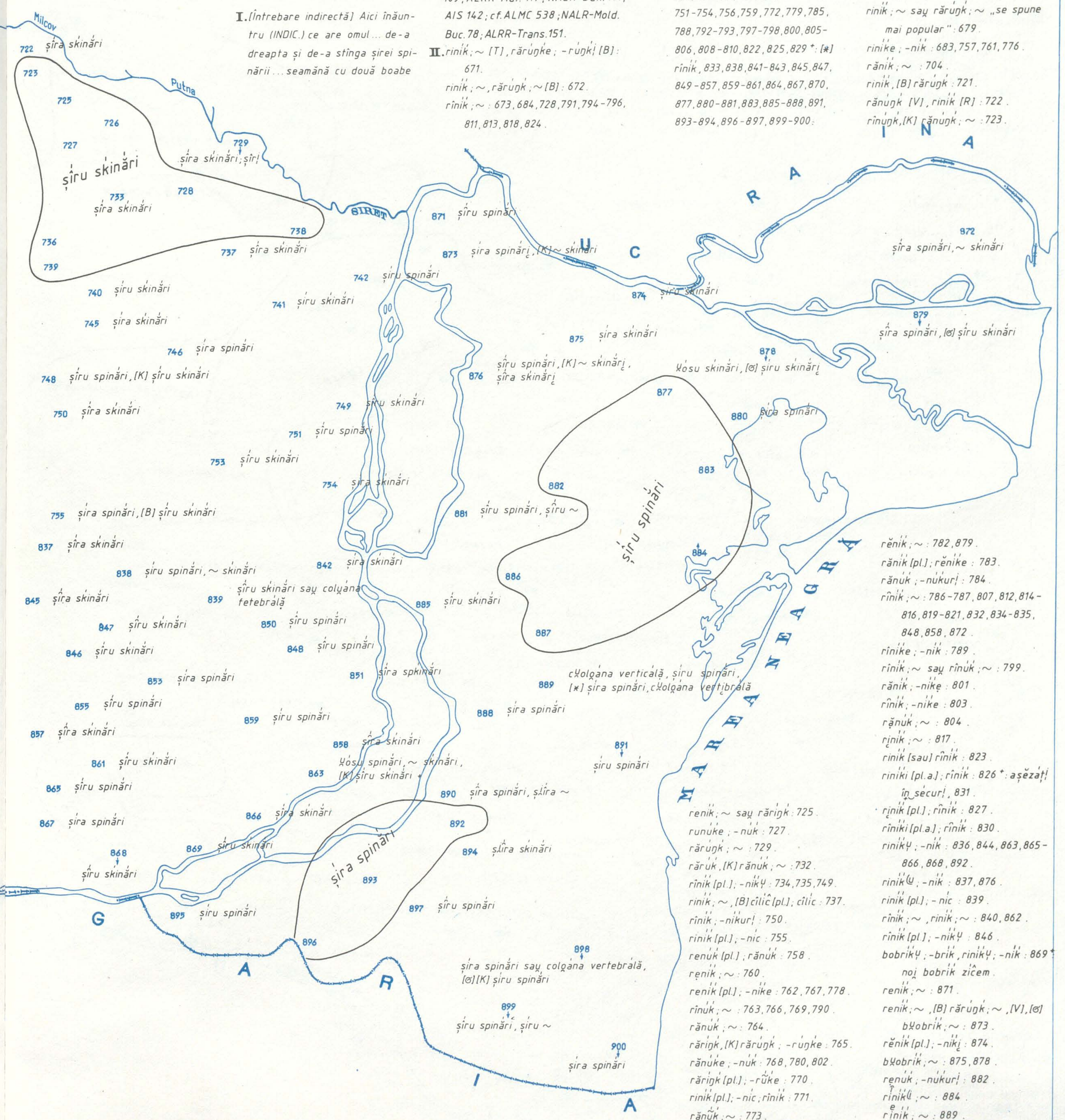
RINICHI, pl. „*rein*“

[322]

I. *[Întrebare indirectă] Aici înăuntru (INDIC.) ce are omul ... de-a dreapta și de-a stînga șirei spinării ... seamănă cu două boabe de fasole, dar sînt mai mari?*

ALR I 48; cf. ALRM I 71; NALR-Olt. 109; ALRR-Mar. 117; NALR-Ban. 101; AIS 142; cf. ALMC 538; NALR-Mold. Buc. 78; ALRR-Trans. 151.

II. *riník; ~ [T], rărúŋke; -rúŋk! [B]: 671.*
riník; ~, rărúŋk; ~ [B]: 672.
rîník; ~: 673, 684, 728, 791, 794-796, 811, 813, 818, 824.
riník; ~: 674, 677, 691 +: [e] „sita omului“, 692-703, 705-720, 724, 726, 730-731, 733, 736, 738-748, 751-754, 756, 759, 772, 779, 785, 788, 792-793, 797-798, 800, 805-806, 808-810, 822, 825, 829 +: [*] rîník, 833, 838, 841-843, 845, 847, 849-857, 859-861, 864, 867, 870, 877, 880-881, 883, 885-888, 891, 893-894, 896-897, 899-900.
riník [sg.]; -níke [pl.]: 675-676, 680-682, 685-690.
riníke; -ník, rărúŋke; -rúŋk: 678.
riník; ~ saŭ rărúŋk; ~ „se spune mai popular“: 679.
riníke; -ník: 683, 757, 761, 776.
răník; ~: 704.
riník, [B] rărúŋk: 721.
rănúŋk [V], riník [R]: 722.
rînúŋk, [K] rănúŋk; ~: 723.
reník; ~ saŭ răríŋk: 725.
runúke; -núk: 727.
rărúŋk; ~: 729.
rărúk, [K] rănúk; ~: 732.
rîník [pl.]; -níkŭ: 734, 735, 749.
riník; ~, [B] cîlíĉ [pl.]; cîlíc: 737.
rîník; -níkur!: 750.
riník [pl.]; -níc: 755.
renúk [pl.]; rănúk: 758.
reník; ~: 760.
reník [pl.]; -níke: 762, 767, 778.
rînúk; ~: 763, 766, 769, 790.
rănúk; ~: 764.
răríŋk, [K] rărúŋk; -rúŋke: 765.
rănúke; -núk: 768, 780, 802.
răríŋk [pl.]; -rűke: 770.
riník [pl.]; -níc; rîník: 771.
rănűk; ~: 773.
riníŋk; ~: 774.
rănúk; -nűk: 775.
riníke; -ník: 776.
rănúk [pl.]; -núke: 777.
reník [pl.]; riníke; răník: 781.
rĕník; ~: 782, 879.
răník [pl.]; rĕníke: 783.
rănúk; -núkur!: 784.
rîník; ~: 786-787, 807, 812, 814-816, 819-821, 832, 834-835, 848, 858, 872.
rîníke; -ník: 789.
rîník; ~ saŭ rînúk; ~: 799.
răník; -níke: 801.
rîník; -níke: 803.
rănúk; ~: 804.
riník; ~: 817.
riník [sau] rîník: 823.
riníki [pl. a.]; rîník: 826 +: așĕzați în secur!, 831.
riník [pl.]; rîník: 827.
rîníki [pl. a.]; rîník: 830.
riníkŭ; -ník: 836, 844, 863, 865-866, 868, 892.
riníkŭ; -ník: 837, 876.
riník [pl.]; -níc: 839.
rîník; ~, riník; ~: 840, 862.
rîník [pl.]; -níkŭ: 846.
bobríkŭ; -brík, riníkŭ; -ník: 869 +: noi bobrík ziĉem.
reník; ~: 871.
reník; ~, [B] rărúŋk; ~, [V], [ʚ] bŭobrík; ~: 873.
rĕník [pl.]; -níki: 874.
bŭobrík; ~: 875, 878.
renúk; -núkur!: 882.
rîník; ~: 884.
rinik; ~: 889.
rîník! [pl.]; -ník, níkŭ, răník [pl.]; -níkŭ: 890.
riník!; ~: 895.
rîník; ~: 898.

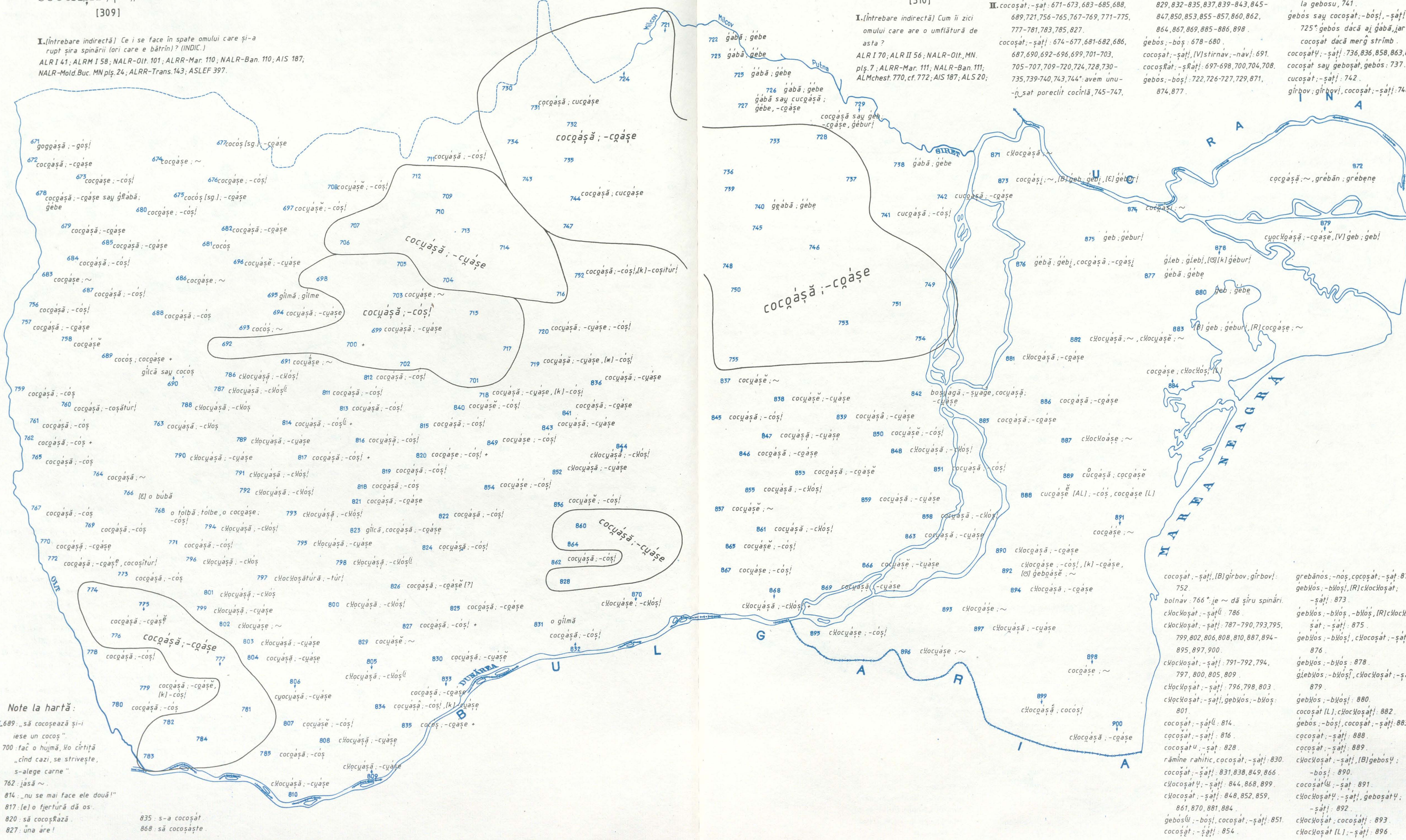

COCOAȘĂ, pl. „*bosse*“

[309]

I. [Întrebare indirectă] Ce i se face în spate omului care și-a rupt șira spinării (ori care e bătrîn)? (INDIC.)

ALR I 41; ALRM I 58; NALR-Olt. 101; ALRR-Mar. 110; NALR-Ban. 110; AIS 187; NALR-Mold.Buc. MN plș. 24; ALRR-Trans. 143; ASLEF 397.

Note la hartă:

II. 689: „să cocoșează și-i iese un cocoș”.
700: fac o huimă, uo cîrtiță „cînd cazi, se strivește, s-alege carne”.
762: iasă ~.
814: „nu se mai face ele două!”
817: [e] o fiertură dă os.
820: să cocoșează.
827: ünă are!
835: s-a cocoșat.
868: să cocoșaște.

COCOȘAT, pl. „*bossu*“

[310]

I. [Întrebare indirectă] Cum îi zici omului care are o umflătură de asta?

ALR I 70; ALR II 56; NALR-Olt., MN. plș. 7; ALRR-Mar. 111; NALR-Ban. 111; ALMchest. 770, cf. 772; AIS 187; ALS 20; NALR-Mold.Buc. MN plș. 25; ALRR-Trans. 144; ASLEF 396.

II. cocoșat; -șat: 671-673, 683-685, 688, 689, 721, 756-765, 767-769, 771-775, 777-781, 783, 785, 827.
cocoșat; -șați: 674-677, 681-682, 686, 687, 690, 692-696, 699, 701-703, 705-707, 709-720, 724, 728, 730-735, 739-740, 743, 744+: avem unu-n sat poreclit cocîrlă, 745-747, 749-751, 753-755, 770, 776, 782, 784, 804, 807, 811-813, 815, 817-826, 829, 832-835, 837, 839-843, 845-847, 850, 853, 855-857, 860, 862, 864, 867, 869, 885-886, 898.
gebos; -boș: 678-680.
cocoșat; -șați, [V] stirnav; -navi: 691.
cocoșeat; -șeați: 697-698, 700, 704, 708.
gebos; -boși: 722, 726-727, 729, 871, 874, 877.
cocoșat sau gebos; -șat, boș: 723, 738+: mă duc să mă bărgeresc la gebosu, 741.
gebos sau cocoșat; -boși, -șați: 725+: gebos dacă ai gabă, iar cocoșat dacă merg strîmb.
cocoșatu; -șați: 736, 836, 858, 863, 865.
cocoșat sau geboșat, gebos: 737.
cucoșat; -șați: 742.
gîrbov; gîrbovi, cocoșat; -șați: 748.
cocoșat, -șați, [B] gîrbov; gîrbovi: 752.
bolnav: 766+: ie ~ dă șiru spinări.
cuocuoșat; -șați: 786.
cuocuoșat; -șați: 787-790, 793, 795, 799, 802, 806, 808, 810, 887, 894-895, 897, 900.
cuocuoșat; -șați: 791-792, 794, 797, 800, 805, 809.
cuocuoșat; -șați: 796, 798, 803.
cuocuoșat; -șați, gebuos; -buoș: 801.
cocoșat; -șați: 814.
cocoșat; -șați: 816.
cocoșatu; -șat: 828.
rămîne rahitic, cocoșat; -șați: 830.
cocoșat; -șați: 831, 838, 849, 866.
cuocoșatu; -șați: 844, 868, 899.
cuocoșat; -șați: 848, 852, 859, 861, 870, 881, 884.
gebosu; -boși, cocoșat; -șați: 851.
cocoșat; -șați: 854.
grebănos; -noș, cocoșat; -șat: 872.
gebuos; -buoși, [R] cuocuoșat; -șați: 873.
gebuos; -buoș, -buoș, [R] cuocuoșat; -șați: 875.
gebuos; -buoși, cuocoșat; -șați: 876.
gebuos; -buoș: 878.
glebuos; -buoși, cuocuoșat; -șat: 879.
gebuos; -buoși: 880.
cocoșat [L]; cuocuoșați: 882.
gebos; -boși, cocoșat; -șați: 883.
cocoșat; -șați: 888.
cocoșat; -șați: 889.
cuocuoșat; -șați, [B] gebosu; -boși: 890.
cocoșatu; -șat: 891.
cuocuoșatu; -șați, geboșatu; -șați: 892.
cuocuoșat; cocoșați: 893.
cuocuoșat [L]; -șați: 896.

STOMAC, pl. „estomac“

-[311]

I. [Întrebare indirectă] În ce ajunge mîncarea îndată după ce o înghiți ?

ALR II 64; cf. ALR II MN 2212; ALRM I 67; NALR-Olt. 102; ALRR-Mar. 113; NALR-Ban. 112; ALM 737; ALF 486; ALMC 1307; ALA 743; ALFC 870; ALJA 1437; NALR-Mold.Buc. 74; ALRR-Trans. 145; ASLEF 368/300.

FLĂMÎND, pl. „affamé“

[317]

I. [Întrebare indirectă] Un om cînd nu e sătul, cînd n-a mîncat de mult, zice că-i ... ?

ALMC 1333; NALR-Olt. MN pls. 7; NALR-Mold.Buc. MN pls. 26; ALRR-Trans. MN pls. 6,7.

II. flămînd; -mînzi : 671, 674-677, 681, 685-688, 690-703, 705-712, 714-720, 724-728, 730-732, 734-738, 740-747, 749-752, 754-756, 759, 768, 773, 776, 779, 781-782, 786, 788-792, 794-798, 809, 811, 812+: a flămînzi dă foame, 813, 815-817, 820-822, 824-827, 831-834, 838-843, 845, 849-862, 864, 867, 870, 873, 877, 880-881, 883-888, 890-891, 893-894, 896-898, 900.

flămînd; -mînji : 672, 679, 683, 753, 765, 783, 793, 799, 800, 802-803, 805-808, 810, 829-830, 835, 869.

flămînd; -mînz : 673, 678, 680, 682, 684, 721-723, 757, 766, 772, 819.

nemîncat, flămînd; -mînz : 689.

nemîncat, dăăinat dă fuame, flămînd; -mînzi : 704.

nemîncat, flămînd; -mînzi : 713, 771, 814, 818.

flămînd sau flămîngos; -mînzi, -goși : 729.

i-i foame sau ie-nfometat, [б] flămînd; -mînzi : 733.

flămîndᵘ; -mînzi : 739, 836-837, 844, 846, 863, 865, 868, 892.

flămînd, leșinat, dihănat, mort de foame 748.

flămînd, hupit; -piț : 758.

flămînd; -mînj : 760-762, 767, 769-770, 777-778, 780, 784-785.

flămînd; -mînzi, nemîncat; -caț : 763.

fîrșit dă foame, leșinat : 764.

leșinat dă foame; -naț : 774.

fîrși dă fuame, flămînd; -mînzi : 787.

nemîncat; -cați, [б] flămînd; -mînzi : 823.

flămîndu; -mînzi : 828.

flămîndᶜ; -mînzi : 847.

flămîndᵘ; -mînji : 848.

flămîndᵘ; -mînzi : 866.

flămînd; -mîndî : 871.

flămînd; -mînz : 872.

flămând; -mânz : 874.

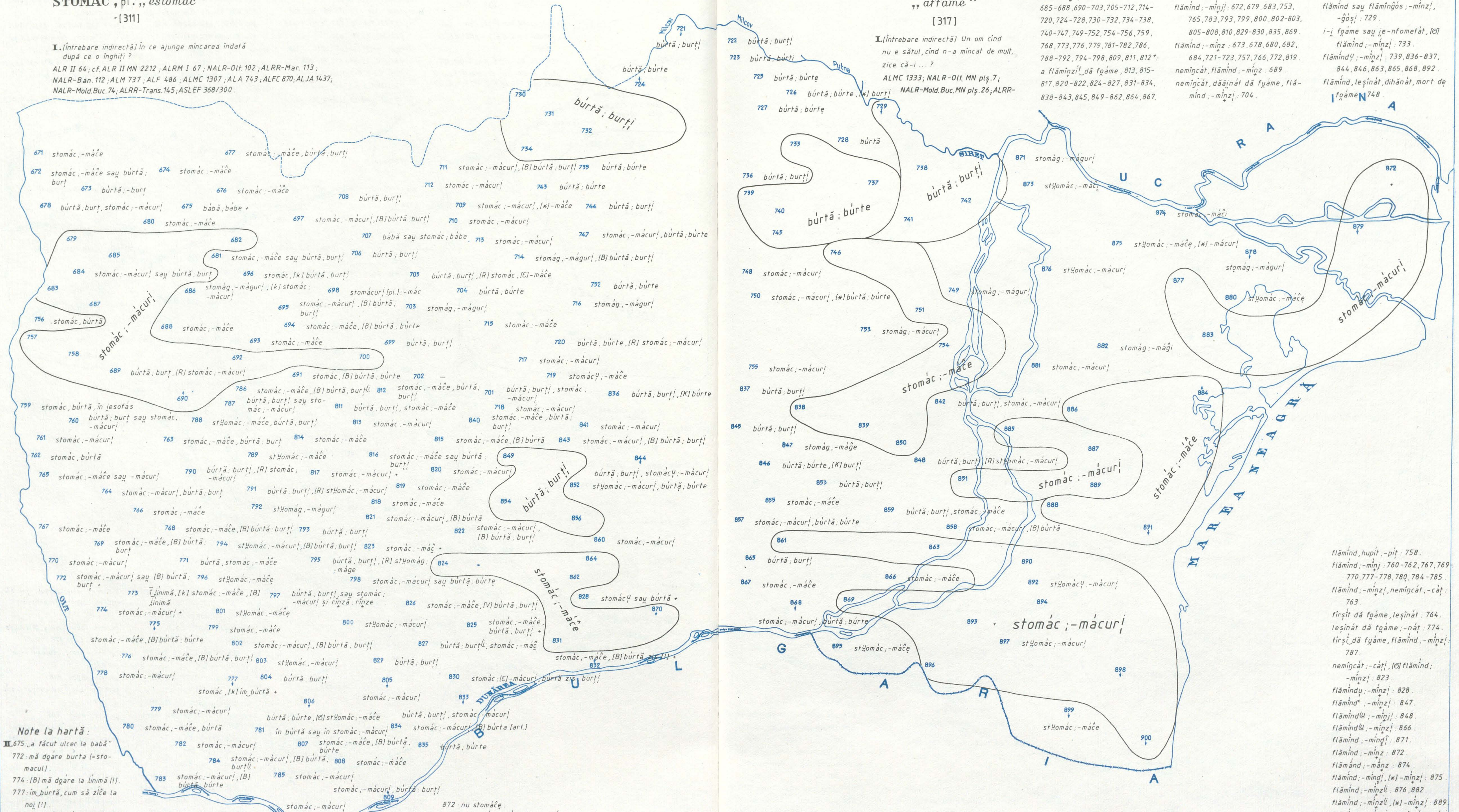
flămînd; -mîndi, [*] -mînzi : 875.

flămînd; -mînzi : 876, 882.

flămînd; -mînzi, [*] -mînzi : 889.

flămînd; -mînzi, nemîncat; -cați 895.

flămîndᵘ, flămînd; -mînzi : 899.

Note la hartă :

II. 675: „a făcut ulcer la babă“.

772: mă doare burta [= stomacul].

774: [B] mă doare la inimă [!].

777: îm burtă, cum să ziĉe la noi [!].

817: mă doare burta [B].

823: te doare inima.

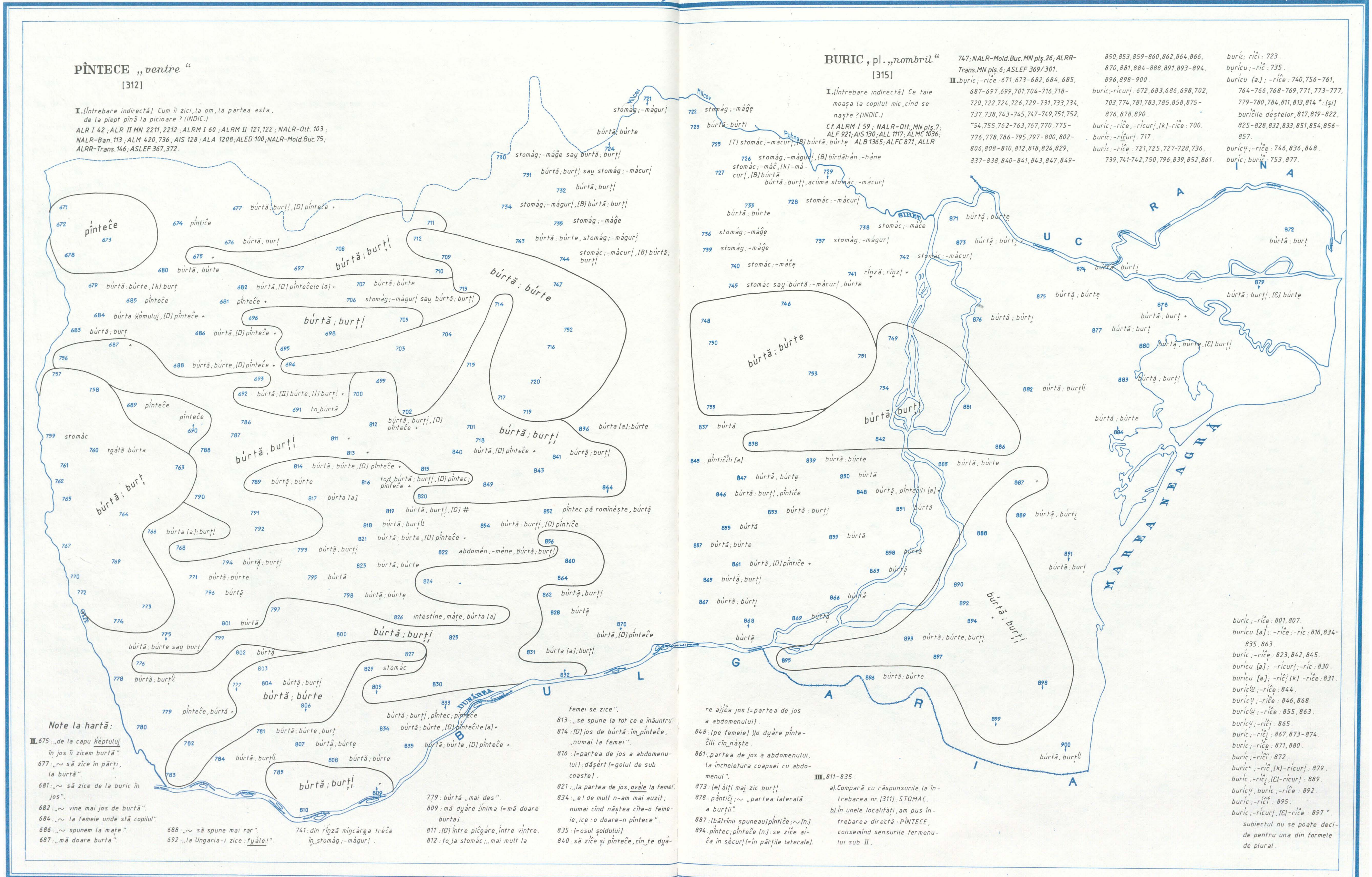
825: îm burtă-i ziĉăm noi mai... țărănește-așa.

828: „stomac-pe boierește, mai demult se zicea burtă, acuma burtă se zice pentru animale“.

832: mă doare la burtă.

872: nu stomăĉe.

893: pardahan; -hanuri, bardaan, burdihan „termen folosit de bătrîni pentru a denumi stomacul animalelor“.

PÎNTECE „ventre“
[312]
I. [Întrebare indirectă] Cum îi zici, la om, la partea asta, de la piept pînă la picioare ? (INDIC.)
ALR I 42; ALR II MN 2211, 2212; ALRM I 60; ALRM II 121, 122; NALR-Olt. 103; NALR-Ban. 113; ALM 420, 736; AIS 128; ALA 1208; ALED 100; NALR-Mold. Buc. 75; ALRR-Trans. 146; ASLEF 367, 372.
bu̍rtă; bu̍rţi
bu̍rtă; bu̍rte
bu̍rtă; burţ
pi̍ntece
BURIC, pl. „nombril“
[315]
I. [Întrebare indirectă] Ce taie moașa la copilul mic, cînd se naște ? (INDIC.)
Cf. ALRM I 59; NALR-Olt., MN pls. 7; ALF 921; AIS 130; ALL 1117; ALMC 1036; ALB 1365; ALFC 871; ALLR 747; NALR-Mold. Buc. MN pls. 26; ALRR-Trans. MN pls. 6; ASLEF 369/301.
U C R A I N A
B U L G A R I A
MAREA NEAGRĂ
DUNĂREA
Note la hartă:
II. 675: „de la capu ke̍ptului în jos îi zicem burtă“.
677: „~ să zice în pîrți, la burtă“.
681: „~ să zice de la buric în jos“.
682: „~ vine mai jos de burtă“.
684: „~ la femeie unde stă copilul“.
686: „~ spunem la maţe“.
687: „mă doare burta“.
688: „~ să spune mai rar“.
692: „la Ungaria-i zice: fu̍ale!“.
741: din rînză mîncarea trece în stomag; -măguri.
779: bu̍rtă „mai des“.
809: mă du̍are ṡinima [= mă doare burta].
811: [D] între picoare, între vintre.
812: to̮ la stomac „mai mult la femei se zice“.
813: „se spune la tot ce e înăuntru“.
814: [D] jos de bu̍rtă: im pi̍ntece, „numai la femei“.
816: [= partea de jos a abdomenului]; dășert [= golul de sub coaste].
821: „la partea de jos; ovale la femei“.
834: „e! de mult n-am mai auzit; numai cînd năștea cîte-o femeie, ice: o doare-n pîntece“.
835: [= osul șoldului].
840: să zice și pi̍ntece, cîn̯ te du̍are ali̯ca jos [= partea de jos a abdomenului].
848: [pe femeie] ṷo du̍are pi̍ntecii cîn̯ naște.
861: „partea de jos a abdomenului, la încheietura coapsei cu abdomenul“.
873: [*] alţi mai zic burţi.
878: pă̍ntici̯: „~ partea laterală a burţii“.
887: [bătrînii spuneau] pi̍ntiće; ~ [n.]
894: pi̍ntec; pi̍nteće [n.] se ziće aića în sécuri̯ [= în părţile laterale].
III. 811–835:
a) Compară cu răspunsurile la întrebarea nr. [311]: STOMAC.
b) În unele localități, am pus întrebarea directă: PÎNTECE, consemînd sensurile termenului sub II.
subiectul nu se poate decide pentru una din formele de plural.

CONSTIPAT, pl. „constipé"

[314]

I. [Întrebare indirectă] Cum zici că e copilul care nu „iese afară" mai multe zile la rînd ?

Cf. ALRM I 176 ; ALM Chest. 122 ; NALR-Olt. 104 ; NALR-Ban. 114 ; NALR-Mold. Buc. MN plș. 25 ; ALRR-Trans. 147 ; ASLEF 396.

FLĂMÎNDĂ, pl. „affamée"

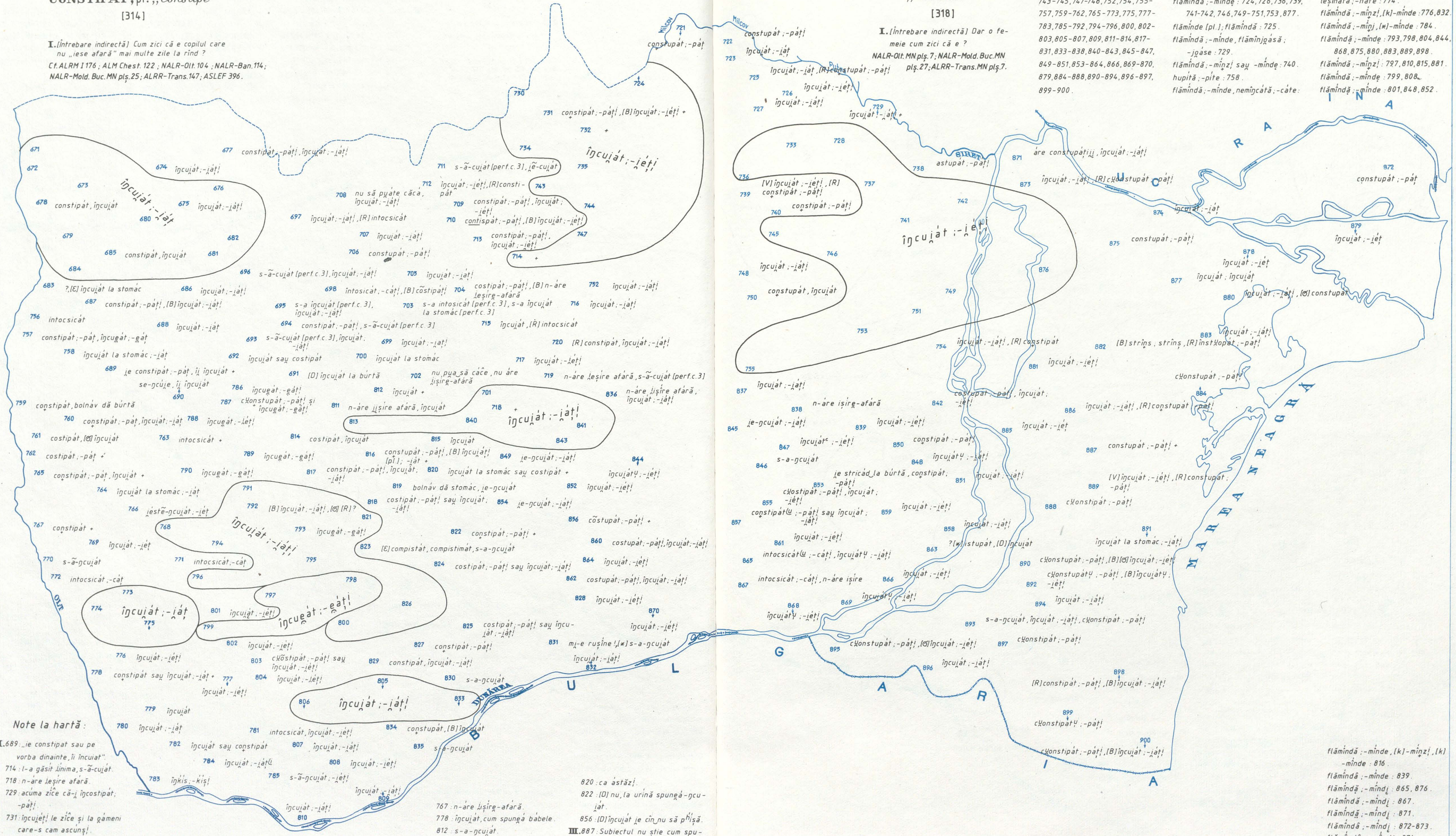
[318]

I. [Întrebare indirectă] Dar o femeie cum zici că e ?

NALR-Olt. MN plș. 7 ; NALR-Mold. Buc. MN plș. 27 ; ALRR-Trans. MN plș. 7.

II. flămîndă ; -mînde : 671-702, 704-720, 722, 727-728, 730-735, 737-738, 743-745, 747-748, 752, 754, 755-757, 759-762, 765-773, 775, 777-783, 785-792, 794-796, 800, 802-803, 805-807, 809, 811-814, 817-831, 833-838, 840-843, 845-847, 849-851, 853-864, 866, 869-870, 879, 884-888, 890-894, 896-897, 899-900.

flămîndă ; -mînzį, [k]-mînde : 703.
flămîndă ; -mîndi : 721, 723, 882.
flămîndă ; -mîndẹ : 724, 726, 736, 739, 741-742, 746, 749-751, 753, 877.
flămînde [pl.] ; flămîndă : 725.
flămîndă ; -mînde, flămînjoasă ; -joase : 729.
flămîndă ; -mînzį sau -mîndẹ : 740.
hupită ; -pite : 758.
flămîndă ; -mînde, nemîncată ; -cate : 763, 895.
nemîncată, leșinată : 764.
leșinată ; -nate : 774.
flămîndă ; -mînzį, [k]-mînde : 776, 832.
flămîndă ; -mînį, [*]-mînde : 784.
flămîndạ ; -mîndẹ : 793, 798, 804, 844, 868, 875, 880, 883, 889, 898.
flămîndă ; -mînzį : 797, 810, 815, 881.
flămîndă ; -mîndẹ : 799, 808.
flămîndạ ; -mînde : 801, 848, 852.
flămîndă ; -mînde, [k]-mînzį, [k]-mînde : 816.
flămîndâ ; -mînde : 839.
flămîndạ ; -mîndį : 865, 876.
flămîndă ; -mîndį : 867.
flămîndạ ; -mîndį : 871.
flămîndâ ; -mîndį : 872-873.
flămândâ ; -mândį : 874.
flămândạ ; -mândį : 878.

Note la hartă :

II. 689 : „ie constipat sau pe vorba dinainte, îi încuiat".
714 : l-a găsit ḷinima, s-ã-cuiát.
718 : n-áre ḷeșire afară.
729 : acúma zíce că-į încostipát ; -pațį.
731 : încuiéțį le zíce și la oameni care-s cam ascunșį.
732 : s-a-ncuiát.
762 : nu ias-afără, femeile zic : mă doare la foale.
763 : n-áre ḷișire-afár.
765 : încuiát, vorba bătrînească : m-am ~ la stomác.
767 : n-áre ḷișire-afáră.
778 : încuiát, cum spunea babele.
812 : s-a-ncuiát.
816 : [*] s-a-ncuiát la stomác, „hai să-i dăm făina carului".
820 : ca ástăzį.
822 : [D] nu, la urină spunea -ncuiát.
856 : [D] încuiát ie cîn nu să pișă.

III. 887 : Subiectul nu știe cum spuneau bătrînii ; nu a auzit forma încuiat „constipat".

CHIORĂIE (mațele) (ind. prez. 6) „(*les boyaux lui*) *gargouillent*“

[319]

I. [Întrebare indirectă] Ce zici că fac mațele cînd ești flămînd, de se aude ceva?

ALR II 62; NALR-Olt. 106; NALR-Ban. 116; ALRR-Trans. 148; ASLEF 407.

MAȚE, sg. „*intestins*“

[313]

I. [Întrebare indirectă] Mîncarea din stomac, în ce trece ... sînt lungi și subțiri?

Cf. ALR II 62; cf. ALRM I 72, 73; NALR-Olt. MN pls. 7; ALF 167; AIS 1095; ALL 328, 1115; ALS 24; ALA 284; cf. ALB 1151; ALFC CXXXIV; ALM 440; NALR-Mold. Buc. MN pls. 25; ALRR-Trans. MN pls. 6; ASLEF 367.

II. máțe; maț: 671-690, 692-693, 696-697, 699, 701-703, 705-706, 708-712, 714-715, 718, 720, 724, 726-727, 729-735, 737-738, 741-745, 750, 752, 754-755, 759-763, 765, 768, 771-772, 775-778, 780, 784, 786, 794, 803, 806, 809-811, 813-814, 820, 822-825, 827, 829-830, 833, 835, 838, 840-843, 847-850, 852-853, 856, 859, 861-863, 870, 884-885, 893, 895, 899 +: [R] intestine [pl.].

maț [sg.]; máțe: 691, 698, 704, 707, 719, 845, 854, 860, 881, 891, 894, 896 +: medicul spune intestine, 897, 900.

máțe; maț, [R] ĩtestine: 694.

máțili [a.]; maț; máțe: 695, 700, 716, 812, 819.

intestine, máțe; maț: 713, 758 +: máțe, pă țărănește: 764, 779, 832.

máțili [a.]; maț; mațurį: 717.

maț [sg.]; máță: 721.

máțe; maț: 722, 725, 736, 740, 749, 753, 783, 787-788, 790-793, 795-802, 804-805, 807-808, 828, 839, 855, 857, 877, 879, 883.

máță; maț: 723.

máți; maț: 728, 874.

máțe; mațu: 739, 844.

destine; -tin, máțe; maț: 746.

intestine; -tin, máțe; maț: 747, 751.

maț [sg.]; máțe: 748, 875.

máțe; maț, intestine: 756-757, 767, 782, 785, 815 +: înăįinte să zîcă máțe, da acúma intestine.

máțe; maț: 766, 770, 773, 781, 869.

máțe; maț, testile: 769 +: testile îį zîce ăștįa acúșa da naįinte nu știįá ce įe ~.

máțili [a.]; máțe; maț, ĩtestine: 774.

intestin [sg.], máțe; maț: 779.

máțe; maț sau įintestine: 785.

îndestin [sg.]; -tine, máțe; maț: 789.

máțe; maț, itestine; -tin: 816.

máțele [a.] sau intestinele [a.]; maț: 817.

máțili [a.]; maț: 818, 826.

máțili supțirį; máțu gros: 821.

máțeli [a.]; maț: 831.

máțele [a.]; maț: 834.

máțe; mațu: 836, 892.

mațu [sg.]; máțe: 837, 846.

máțe; mațu: 851, 858, 866.

máțe; maț, [*] intestine: 864 +: la școálă să zîce intestine.

máți; maț: 865.

maț [sg.]; máți: 867, 873.

máțe; maț: 871.

maț [sg.]; máțâ: 872.

máți; mațâ: 876.

maț [sg.]; máță: 878.

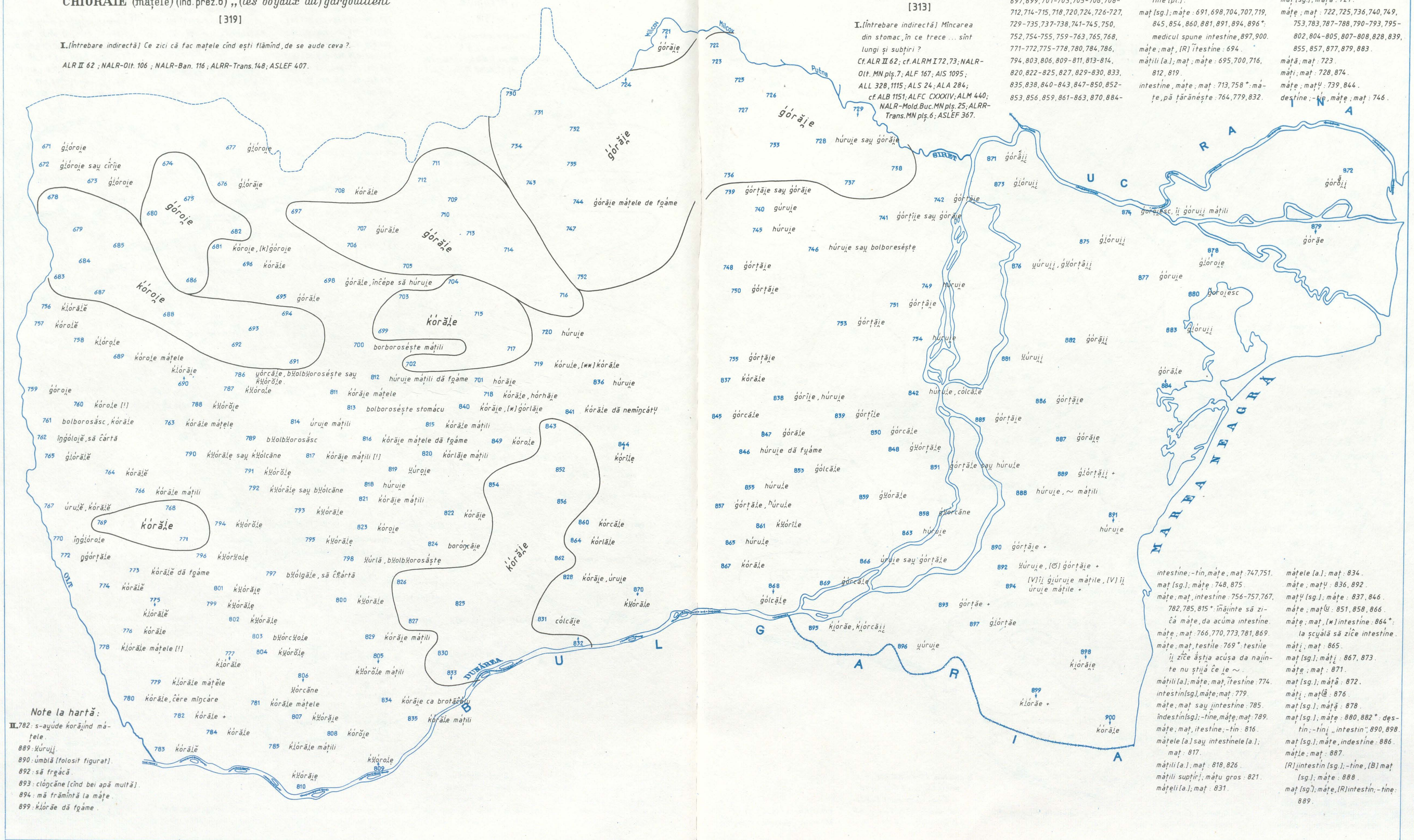
maț [sg.]; máțe: 880, 882 +: destin; -tini „intestin“, 890, 898.

maț [sg.]; máțe, indestine: 886.

máțle; maț: 887.

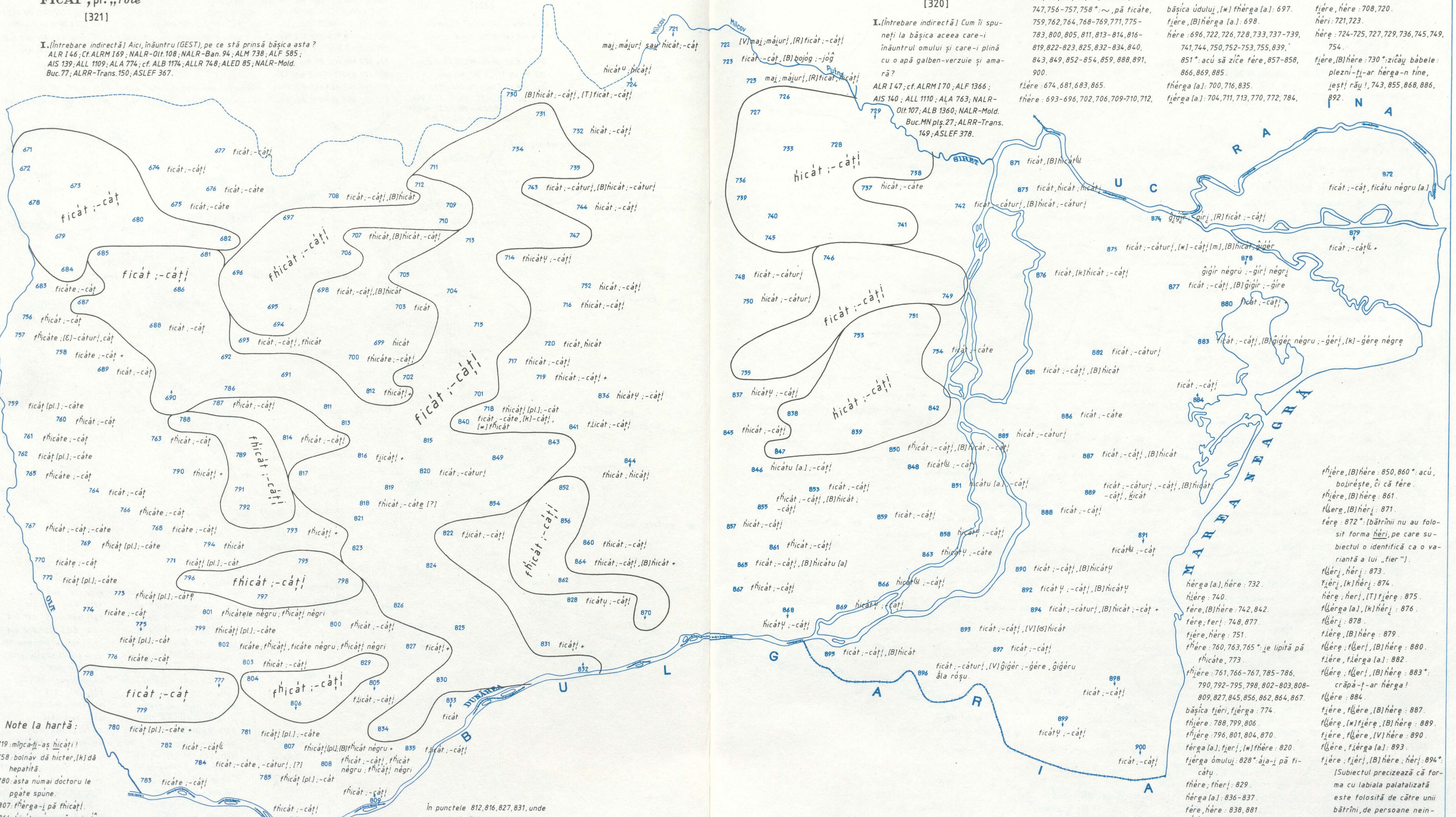
[R] įintestin [sg.]; -tine, [B] maț [sg.]; máțe: 888.

maț [sg.]; máțe, [R] intestin; -tine: 889.

Note la hartă:

II. 782: s-auúde korăįind máțele.
889: ẏúruįį.
890: úmblă [folosit figurat].
892: să freácă.
893: cloŋcăne [cînd bei apă multă].
894: mă frămîntă la máțe.
899: kĺórăe dă foáme.

FICAT, pl. *„foto"*

[321]

I. [Întrebare indirectă] Aici, înăuntru (GEST), pe ce stă prinsă bășica asta?
ALR I 46; Cf. ALRM I 69; NALR-Olt. 108; NALR-Ban. 94; ALM 738; ALF 585; AIS 139; ALL 1109; ALA 774; cf. ALB 1174; ALLR 748; ALED 85; NALR-Mold. Buc. 77; ALRR-Trans. 150; ASLEF 367.

Note la hartă:

II. 719: mînca-ți-aș hicații!
758: bolnav dă hicter, [k] dă hepatită.
780: asta numai doctoru le poate spune.
807: fhierga-i pă fhicat!.
864: hicat acu nu să maj zice.
894: [nu se spune] doj ficat!.

III. În punctele 790, 793, unde primul răspuns a fost forma de plural (= pluralia tantum), am cerut și forma de singular și am obținut răspunsurile fhicat și fhicat.

În punctele 812, 816, 827, 831, unde primul răspuns a fost forma de plural, nu am cerut singularul, considerînd că este vorba de pluralia tantum.

879: Bătrînii nu spun hicat.
880: Nu se folosește forma hicat.

FIERE *„fiel"*

[320]

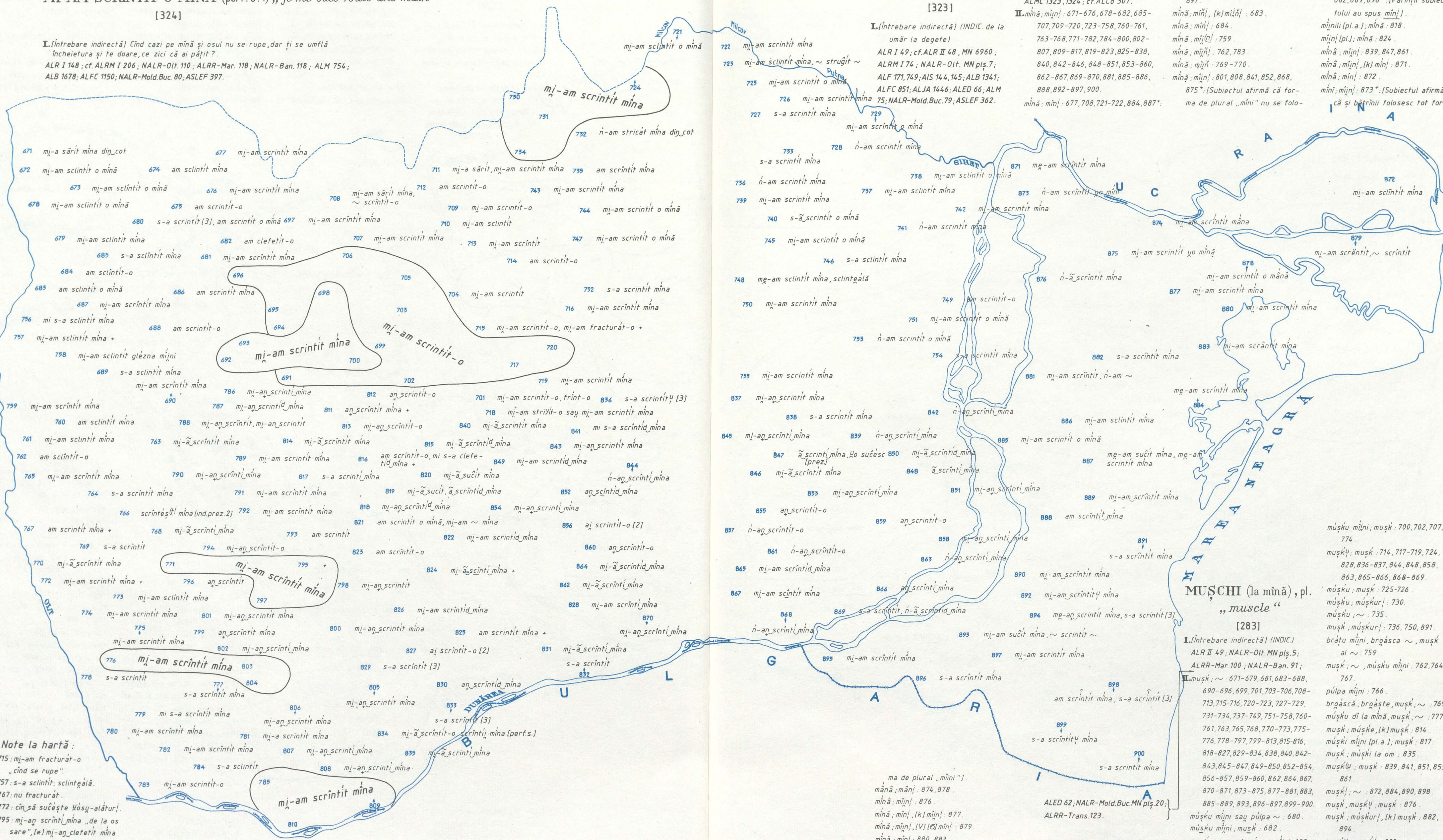
I. [Întrebare indirectă] Cum îi spuneți la bășica aceea care-i înăuntrul omului și care-i plină cu o apă galben-verzuie și amară?
ALR I 47; cf. ALRM I 70; ALF 1366; AIS 140; ALL 1110; ALA 763; NALR-Olt. 107; ALB 1360; NALR-Mold. Buc. MN pls. 27; ALRR-Trans. 149; ASLEF 378.

II. fiere: 671–673, 675–680, 682, 684–692, 701, 703, 705, 715, 731, 734–735, 746–747, 756–757, 758*: ~ pă ficate, 759, 762, 764, 768–769, 771, 775–783, 800, 805, 811, 813–814, 816–819, 822–823, 825, 832–834, 840, 843, 849, 852–854, 859, 888, 891, 900.
fiere: 674, 681, 683, 865.
fhiere: 693–696, 702, 706, 709–710, 712, 714, 717–718, 787, 789, 791, 797, 807, 810, 812, 824.
bășica udului, [*] fherga [a.]: 697.
fiere, [B] herga [a.]: 698.
here: 696, 722, 726, 728, 733, 737–739, 741, 744, 750, 752–753, 755, 839, 851*: acu să zice fere, 857–858, 866, 869, 885.
fherga [a.]: 700, 716, 835.
fierga [a.]: 704, 711, 713, 770, 772, 784, 815, 821, 826, 830, 831.
fhere, [B] here: 707, 719, 844, 863.
fiere, here: 708, 720.
heri: 721, 723.
here: 724–725, 727, 729, 736, 745, 749, 754.
fiere, [B] here: 730*: zicaŭ babele: plezni-ți-ar herga-n tine, ieși! rău!, 743, 855, 868, 886, 892.
herga [a.], here: 732.
hiere: 740.
fere, [B] here: 742, 842.
fere; fer!: 748, 877.
fiere, here: 751.
fhere: 760, 763, 765*: ie lipită pă fhicate, 773.
fhiere: 761, 766–767, 785–786, 790, 792–795, 798, 802–803, 808–809, 827, 845, 856, 862, 864, 867.
bășica fieri, fierga: 774.
fhiere: 788, 799, 806.
fhiere: 796, 801, 804, 870.
ferga [a.], fier!, [*] fhere: 820.
fierga omului: 828*: aia-i pă ficatu.
fhere; fher!: 829.
herga [a.]: 836–837.
fere, here: 838, 881.
fhierga [a.]: 841.
fierga [a.], herga [a.]: 846.
fiere, [B] here: 847*: plezni-ți-ar herga!, 848.
fhiere, [B] here: 850, 860*: acu, boierește, îi că fere.
fhiere, [B] here: 861.
fiere, [B] heri: 871.
fere: 872*: [bătrînii nu au folosit forma heri, pe care subiectul o identifică ca o variantă a lui „fier"].
fiere, her!: 873.
fier!, [k] her!: 874.
here, her!, [T] fiere: 875.
fierga [a.], [k] her!: 876.
fier!: 878.
fiere, [B] here: 879.
fiere; fier!, [B] here: 880.
fiere, fierga [a.]: 882.
fiere; fier!, [B] here: 883*: crăpa-ț-ar herga!
fiere: 884.
fiere, fiere, [B] here: 887.
fiere, [*] fiere, [B] here: 889.
fiere, fiere, [V] here: 890.
fiere, fierga [a.]: 893.
fiere; fier!, [B] here; her!: 894*: [Subiectul precizează că forma cu labiala palatalizată este folosită de către unii bătrîni, de persoane neinstruite și de femei].
fiere, feri, [B] here: 895.
fiere, [V] here: 896.
fiere; fier!: 899.

MI-AM SCRÎNTIT O MÎNĂ (perf. c. 1) „je me suis foulé une main"

[324]

I. [Întrebare indirectă] Cînd cazi pe mînă și osul nu se rupe, dar ți se umflă încheietura și te doare, ce zici că ai pățit?
ALR I 148; cf. ALRM I 206; NALR-Olt. 110; ALRR-Mar. 118; NALR-Ban. 118; ALM 754; ALB 1678; ALFC 1150; NALR-Mold. Buc. 80; ASLEF 397.

Note la hartă:

II. 715: mi̯-am fracturát-o „cînd se rupe".
757: s-a sclintít; sclintẹálă.
767: nu fracturát.
772: cîn‿să sucéște ḱósu̯-alắtur'.
795: mi̯-an̯ scrînti‿mína „de la os sare", [*] mi̯-an̯‿clefetít mína „e din vine".
811: mi s-a clivisít vinili la mînă [= s-au sucit].
816: „din încheietură"; clefetẹálă.
824: scîntẹálă.
825: scrintítă [part.].

MÎNĂ, pl. „main"

[323]

I. [Întrebare indirectă] (INDIC. de la umăr la degete)
ALR I 49; cf. ALR II 48, MN 6960; ALRM I 74; NALR-Olt. MN plș. 7; ALF 171, 749; AIS 144, 145; ALB 1341; ALFC 851; ALJA 1446; ALED 66; ALM 75; NALR-Mold. Buc. 79; ASLEF 362. 148-151; ALPI 27; ALL 1043, 1094; cf. ALMC 1323, 1324; cf. ALCo 307.

II. mínă; mî̯in' : 671-676, 678-682, 685-707, 709-720, 723-758, 760-761, 763-768, 771-782, 784-800, 802-807, 809-817, 819-823, 825-838, 840, 842-846, 848-851, 853-860, 862-867, 869-870, 881, 885-886, 888, 892-897, 900.
mínă; mîn' : 677, 708, 721-722, 884, 887⁺: [este mai greu de rostit mî̯in'], 891.
mínă; mîň', [k] mî̯ň' : 683.
mínă; mîn' : 684.
mínă; mî̯(n)' : 759.
mínă; mî̯ň' : 762, 783.
mínă; mî̯ň : 769-770.
mínă; mî̯in' : 801, 808, 841, 852, 868, 875⁺: [Subiectul afirmă că forma de plural „mîni" nu se folosește, dar apare în alte sate], 882, 889, 898⁺: [Părinții subiectului au spus mîn'].
mî̯inili [pl. a.]; mínă : 818.
mî̯in' [pl.]; mínă : 824.
mínâ; mî̯in' : 839, 847, 861.
mínâ; mî̯in', [k] mîn' : 871.
mínâ; mîn' : 872.
mínî; mî̯in' : 873⁺: [Subiectul afirmă că și bătrînii folosesc tot forma de plural „mîini"].
mấnâ; mân' : 874, 878.
mínâ; mî̯in' : 876.
mínă; mîn', [k] mî̯in' : 877.
mínă; mî̯in', [V] [ʚ] mîn' : 879.
mínạ; mîn' : 880, 883.
mínă; mî̯in', brațu̯; bráțe : 890.
mínă; mî̯in', brat, brațu̯ : 899.

MUȘCHI (la mînă), pl. „muscle"

[283]

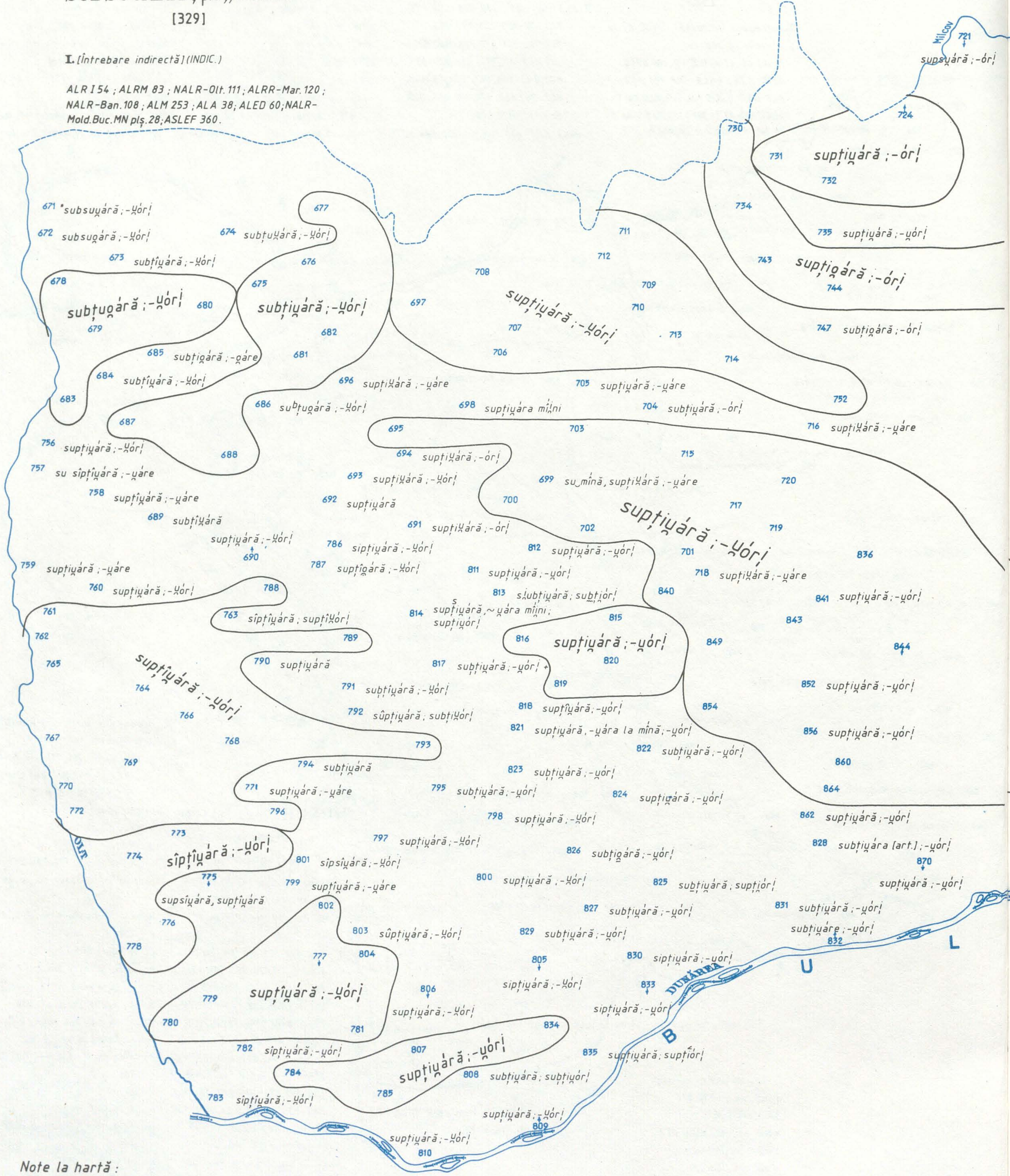
I. [Întrebare indirectă] (INDIC.)
ALR II 49; NALR-Olt. MN plș. 5; ALRR-Mar. 100; NALR-Ban. 91; ALED 62; NALR-Mold. Buc. MN plș. 20; ALRR-Trans. 123.

II. mușḱ; ~ : 671-679, 681, 683-688, 690-696, 699, 701, 703-706, 708-713, 715-716, 720-723, 727-729, 731-734, 737-749, 751-758, 760-761, 763, 765, 768, 770-773, 775-776, 778-797, 799-813, 815-816, 818-827, 829-834, 838, 840, 842-843, 845-847, 849-850, 852-854, 856-857, 859-860, 862, 864, 867, 870-871, 873-875, 877-881, 883, 885-889, 893, 896-897, 899-900.
múșḱu mî̯ini sau̯ púlpa ~ : 680.
múșḱu mî̯ini; mușḱ : 682.
mușḱ, ~ sau̯ broásca mî̯ini : 689.
púlpa mî̯ni, a bráțului̯; púlpe : 697.
mușḱu̯; mușḱ : 698.
múșḱu mî̯ni; mușḱ : 700, 702, 707, 774.
mușḱu̯; mușḱ : 714, 717-719, 724, 828, 836-837, 844, 848, 858, 863, 865-866, 868-869.
múșḱu; mușḱ : 725-726.
múșḱu; múșḱur' : 730.
múșḱu; ~ : 735.
mușḱ; múșḱur' : 736, 750, 891.
bráțu mî̯ini, broásca ~, mușḱ al ~ : 759.
mușḱ; ~, múșḱu mî̯ini : 762, 764, 767.
púlpa mî̯ini : 766.
broáscă; broáște, mușḱ; ~ : 769.
múșḱu dî la mínă, mușḱ; ~ : 777.
mușḱ; múșḱe, [k] mușḱ : 814.
múșḱi mî̯ini [pl. a.]; mușḱ : 817.
mușḱ; múșḱi la om : 835.
mușḱ(u̯); mușḱ : 839, 841, 851, 855, 861.
mușḱ'; ~ : 872, 884, 890, 898.
mușḱ, mușḱu̯; mușḱ : 876.
mușḱ; múșḱur', [k] mușḱ : 882, 894.
mușḱu̯; mușḱ' : 892.
mușḱu̯, mușḱ'; mușḱ : 895

SUBSUOARĂ, pl. „aisselle"
[329]

I. [Întrebare indirectă] (INDIC.)

ALR I 54; ALRM 83; NALR-Olt. 111; ALRR-Mar. 120; NALR-Ban. 108; ALM 253; ALA 38; ALED 60; NALR-Mold.Buc.MN plș. 28; ASLEF 360.

Note la hartă:

II. 817: [buboiul iese] su_suptiuáră.

CIUNGĂ, pl. „manchote"
[328]

NALR-Olt. MN plș. 7; ALRR-Mar. 127; ALMC 1558; NALR-Mold.Buc.MN plș. 28.

I. [Întrebare indirectă] Dar dacă e femeie?

II. čúŋgă; čunĝ: 671, 673, 675, 680-681, 683-684, 686, 688, 691, 693-694, 699, 701-703, 705-709, 711-717, 719, 773, 783, 823, 884.

čúŋgă; čúnĝe: 672, 674, 678-679, 682, 687, 695-697, 704, 710, 718, 722, 727, 729, 732-733, 738, 742-743, 745, 747-748, 750, 755, 762-763, 768, 771, 776, 779-780, 782, 784, 804, 809, 812-813, 818, 825-826, 833, 837-838, 846, 850-851, 853-854, 894, 897, 900.

člúŋgă; člúnĝe: 676, 758.

slútă; slúte sau člúŋgă; člúnĝe: 677.

čúŋgă; čunĝ, [k] čúnĝe: 685, 760.

člúŋgă; člunĝ: 689-690.

čúŋgă; čúnĝe, čunĝ: 692.

čũŋgă; čũnĝ: 698.

čúŋgă; čunĝ: 700, 721, 730-731, 734-737, 739-740, 746, 752, 757, 759, 761, 764-767, 769-770, 772, 774, 777, 781, 786-787, 789-792, 794, 797, 800, 802-803, 805-806, 810-811, 814-817, 819-822, 824, 827-832, 834-836, 840-841, 843, 849, 856-857, 860, 862, 864, 867, 891, 893.

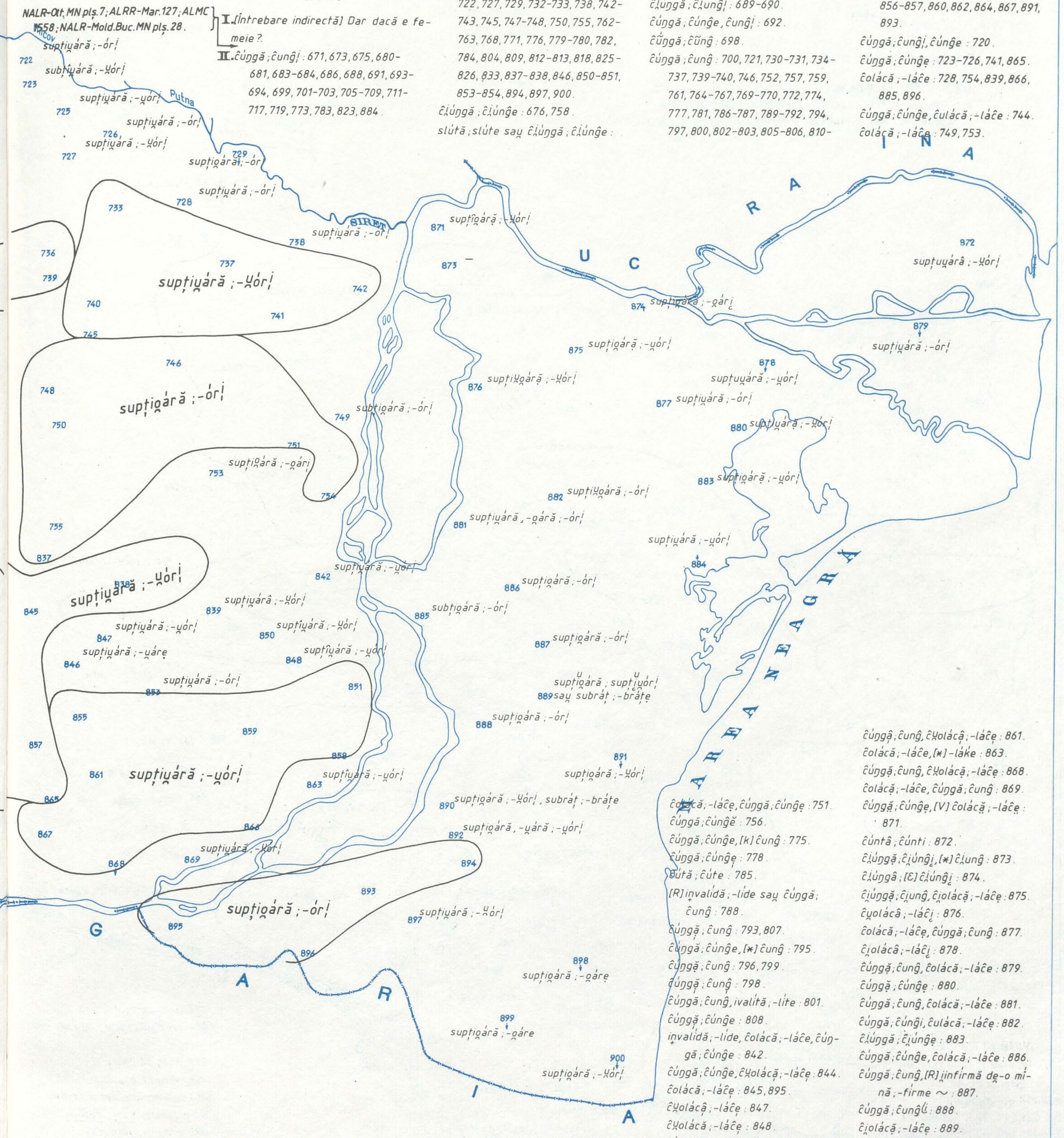
čúŋgă; čunĝ, čúnĝe: 720.

čúŋgă; čúnĝe: 723-726, 741, 865.

čolácă; -láĉe: 728, 754, 839, 866, 885, 896.

čúŋgă; čúnĝe, čulácă; -láĉe: 744.

čolácă; -láĉe: 749, 753.

čolácă; -láĉe, čúŋgă; čúnĝe: 751.

čúŋgă; čúnĝĕ: 756.

čúŋgă; čúnĝe, [k] čunĝ: 775.

čúŋgă; čúnĝe: 778.

čútă; čúte: 785.

[R] invalídă; -líde sau čúŋgă; čunĝ: 788.

čúŋgă; čunĝ: 793, 807.

čúŋgă; čúnĝe, [*] čunĝ: 795.

čúŋgă; čunĝ: 796, 799.

čúŋgă; čunĝ: 798.

čúŋgă; čunĝ, ivalítă; -líte: 801.

čúŋgă; čúnĝe: 808.

invalídă; -líde, čolácă; -láĉe, čúŋgă; čúnĝe: 842.

čúŋgă; čúnĝe, čuolácă; -láĉe: 844.

čolácă; -láĉe: 845, 895.

čuolácă; -láĉe: 847.

čuolácă; -láĉe: 848.

čúŋgă; čunĝ, čuolácă; -láĉe: 852.

čúŋgă; čunĝ, čuolácă; -láĉe: 855, 870.

čuolácă; -láĉ: 858.

čúŋgă; čunĝ, čulácă; -láĉe: 859.

čúŋgă; čunĝ, čuolácă; -láĉe: 861.

čolácă; -láĉe, [*] -láke: 863.

čúŋgă; čunĝ, čuolácă; -láĉe: 868.

čolácă; -láĉe, čúŋgă; čunĝ: 869.

čúŋgă; čúnĝe, [V] čolácă; -láĉe: 871.

čúntă; čúnti: 872.

člúŋgă; čiúnĝi, [*] člunĝ: 873.

člúŋgă; [ε] člúnĝi: 874.

čiúŋgă; čiunĝ, čiolácă; -láĉe: 875.

čuolácă; -láĉi: 876.

čolácă; -láĉe, čúŋgă; čunĝ: 877.

čiolácă; -láĉi: 878.

čúŋgă; čunĝ, čolácă; -láĉe: 879.

čúŋgă; čúnĝe: 880.

čúŋgă; čunĝ, čolácă; -láĉe: 881.

čúŋgă; čúnĝi, čulácă; -láĉe: 882.

člúŋgă; čiúnĝe: 883.

čúŋgă; čúnĝe, čolácă; -láĉe: 886.

čúŋgă; čunĝ, [R] iinfírmă de-o mínă; -fírme ~: 887.

čúŋgă; čunĝi: 888.

čiolácă; -láĉe: 889.

čolácă; -láĉe, čúŋgă; čunĝ: 890.

čúŋgă; čunĝi, čolácă; -láĉe: 892.

čiúŋgă; čiúnĝe: 898+: [poți fi ciung de-o mînă, de-un deget].

čolácă; -láĉe: 899.

COT (la mînă), pl. „coude“

[330]

I. [Întrebare indirectă] (INDIC.)

ALR II MN 2162; NALR-Olt.,MN.plș.7 ; ALF 330 ; AIS 147 ; ALG 601; ALL 1092 ; ALMC 1327 ; ALC 515 ; ALCo 11 ; ALB 1343 ; ALFC 852 ; AL JA 1445 ; ALLR 763 ; ALM 437 ; NALR-Mold.Buc.MN.plș. 29 ; ASLEF 360.

UMĂR, pl. „épaule“

[331]

I. [Întrebare indirectă] (INDIC.)

ALR II MN 2192 ; cf. ALRM II 110 ; NALR-Olt. MN plș. 8 ; NALR-Ban. 107 ; ALM 124 ; ALF 472 ; AIS 122, 124 ; ALL 1091 ; ALMC 1299 ; ALB 1340, cf. 1161 ; ALFC 850 ; ALJA 1433 ; ALLR 744 ; NALR-Mold.Buc.MN plș.29 ; ASLEF 360.

II. úmăr ; úmerį : 671, 673-688, 690-691, 709, 711-714, 716, 718, 721, 728, 732-735, 739, 741, 744-745, 747, 752, 755-756, 768, 771, 778, 807, 813, 815, 817, 822, 840, 843, 845, 847, 853-856, 858, 862, 864, 870, 890, 899.
úmăr ; úmere : 672, 698, 717, 719, 729-731, 737-738, 742-743, 748, 750, 754, 784, 824, 830, 850, 863, 885-886.
úmăr ; úmere saụ úmerį : 689, 775.
úmer ; úmerį : 692.
ụúmăr ; ụúmerį : 693, 696-697, 700-705, 707, 710, 715, 757-759, 761, 763, 765, 769, 772, 777, 779, 782-783, 786, 790, 794, 796, 798-800, 802-803, 805, 808-810, 812, 816, 821, 826, 832-833, 842, 844, 852, 857, 859-860, 867, 879, 888, 896-897, 900.
ụúmăr ; ụúmere : 694-695, 706, 708, 720, 760, 764, 766-767, 774, 781, 785, 788-789, 791-793, 806, 811, 820, 823, 825, 838, 848, 887.
ụúmăr ; ụúmerį, ụúmere : 699.
úmăr ; úmerẹ, [k] úmerį : 722.
úmăr ; úmerẹ : 723, 746, 753, 877.
úmăr ; úmerẹ : 724-726, 740.
úmirį [pl.] ; úmăr : 727.
úmăr ; úmerį : 736.
ụúmăr ; ụúmirį : 749.
úmăr ; úmẹre : 751.
úmere ; úmerį : 762.
ụúmere ; úmerį : 770, 773.
ụúmere, úmăr ; úmerį : 776.
ụúmere ; ụúmerį : 780, 827, 836.
ụúmăr ; ụúmerį, [*] ụúmer ; ụúmerį : 795.
ụúmăr ; ụúmerį, ụúmere ; ụúmerį : 797.
ụúmăr ; ụúmere, [k] ụúmerį : 801.
úmăr ; úmerẹ : 804.
úmăr ; úmerį, [k] ụúmere : 814.
ụúmăru [art.] ; ụúmere : 818.
úmeru la mînă, úmăr ; úmere : 819.
úmărụ ; úmerį : 828, 837, 865, 868.
úmere ; ụúmerį : 829.
ụúmăr ; ụmere : 831.
úmere ; úmerẹ, úmerį : 834⁺ : ụúmere [sg.]-pă bătrîneşte ; mă doare ụúmeri.
úmăr ; úmerį : 839.
úmăr ; úmere, [k] úmerį : 841, 849.
úmărụ ; úmere, [k] úmerį : 846.
úmărụ ; úmere : 851.
ụúmăr ; ụúmerį : 861.
ụúmărụ ; úmerį : 866.
úmăr(u) ; úmerį : 869.
ụúmur ; ụúmirį : 871.
ụúmăr ; ụúmerẹ, ụúmerį : 872.
ụúmăr ; ụúmerẹ : 873, 881.
ụúmăr ; ụúmerẹ : 874, 889.
ụúmăr ; doụă ụúmerį, [*] ụúmerẹ : 875.
ụúmăr, ụúmur ; ụúmirį : 876.
ụúmâr ; ụúmerį : 878.
ụúmăr ; ụúmerẹ : 880.
ụúmăr ; ụúmerẹ : 882.
ụúmăr ; ụúmerį : 883.
ụúmăr ; ụúmere : 884.
ụúmărụ ; ụúmere : 892.
ụúmăr ; ụúmere : 893⁺ : įaụ pă ụúmerį.
ụúmăr ; úmere : 894.
ụúmăr ; ụúmerį : 895.
úmăr ; úmerį : 898.

Note la hartă :

II. 714 : m-am logit în cotụ, logitẹ-ar gîlca !.
757 : daį din cụate.
786, 797 : „stau pe" cụáte.
787, 788, 790, 799 : „stau pe" cụóte.
798 : „stau pe" cụótẹ.
811 : [îşi dau] cóte, cótili [pl.art.].
814 : [fetele] îşį dă cu cótu.
823, 827 : [fetele] îį dă cu cótu.
828 : doį cotį ie d-áia dă pînză cîn măsórį.
858 : staụ în cụáte.
867 : Silabisind, informatorul pronunţă cụa-ti.
871 : cotį de pînză.
872 : merg în cọátį.
873 : merg pă cụótį.
880 : merg pį cọátẹ.
881 : merg pă cọáte.
883 : merg pe cọáte.
884 : merg pă cụóturį, daụ din cụóturį.
887 : merg pă cọátį.
889 : mérg pe cọáte.
890 : Subiectul a dat şi formele de plural : cụoţį, cụóturį.
891 : merg în cọáte.
893 : merg pă cọáte.
894 : merĝį pă cọáte, şį-a făcut loc cu cọátele.
895 : copilul mérĝe pă cọáte.
897 : Subiectul a dat şi forma de plural cóturį. Mérĝe pă cụáte ; cụoţį de stámbă ; cóturile drúmuluį.
898 : dă din cọáte.
899 : merg pă cọáte ; cóturį dă burlán.
900 : m-am lovit în amîndóį cóţi, m-am lovit în amîndóụă cọáti-li ; merg pă cọáte.

PODUL PALMEI, pl. „thénar (du pouce)“

[334]

I. [Intrebare indirectă] (INDIC.)

ALR II 50; NALR-Olt. MN plș. 8; ALRR-Mar. 125; ALM 739; NALR-Ban. 119; cf. AIS 152; NALR-Mold.Buc.MN plș.30; ASLEF 362.

PUMN, pl. „poing“

[332]

I. [Întrebare indirectă] (INDIC.)

Cf. ALRM I 81; NALR-Olt. MN plș 8; ALM 438; ALF 1046; AIS 1097x, 1098; ALG 885; ALMC 1328; ALA 1076; ALB 1345; ALFC 854; ALJA 1448; ALLR 764; ALED 72; NALR-Mold.Buc. MN plș.30; ASLEF 363/298.

II. pumn; pumnⁱ: 671-692, 694-696, 698-703, 705-707, 709-716, 718-722, 724-737, 739, 741, 744-750, 752-753, 755-763, 765-783, 785, 791-792, 794, 796, 801, 803-805, 807-809, 812-816, 819, 821-822, 824-827, 829-831, 833-835, 838, 840-843, 845, 847-857, 859-860, 862, 864, 866-867, 870-871, 873, 875, 877-881, 883-885, 888-891, 893-894, 896, 898-900.

pumnⁱ [pl.]; pumn: 693.

pu̯mn; pu̯mnⁱ: 697.

pumn; púmnurⁱ: 704, 717, 723, 738, 743, 784, 820, 823, 874, 882.

pumn; [Ɛ] púmnurⁱ: 708, 818.

pumn; púmnẹ: 740, 742.

pumn; púmne: 751, 754, 886.

pumn; púmnurⁱ, [*] pumnⁱ: 764.

pumⁿ; pumⁿⁱ: 786-787, 789-790, 793, 797-798, 800, 802, 806, 810+: [informatorul scrie: pun; puni], 861.

pumⁿ; pumnⁱ: 788, 795, 799.

pumn; púmnurⁱ, [k] pumnⁱ: 811, 817, 887.

un pumn doi̯ pumnⁱ: 828+: [informatorul a dat spontan forma de plural, ceea ce explică absența lui-u după grupul consonatic -mn].

pumnᵘ; pumnⁱ: 832, 836-837, 844, 846, 858, 863, 868-869, 892.

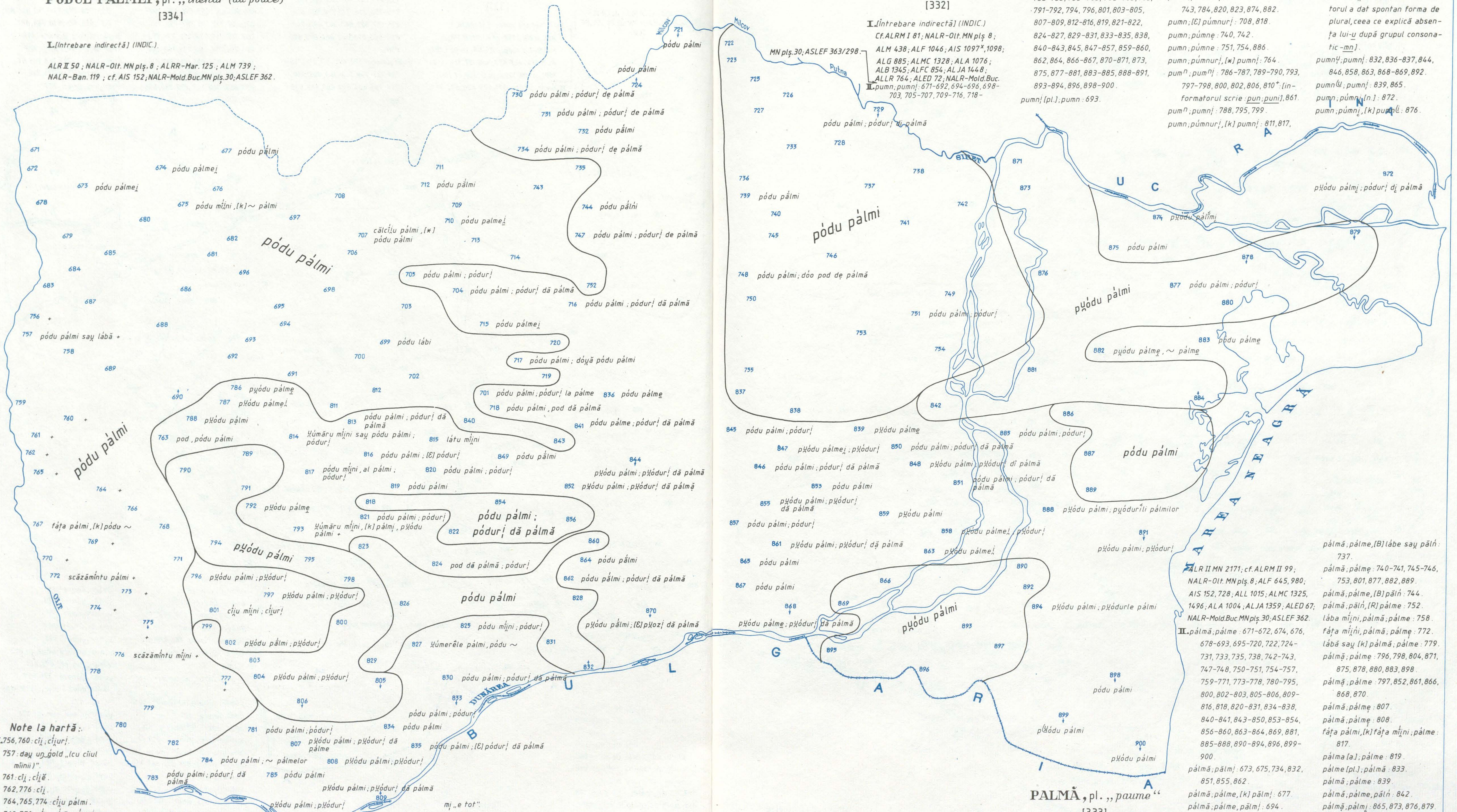
pumnᵘ; pumnⁱ: 839, 865.

pumn; púmnⁱ [n.]: 872.

pumn; púmni̯, [k] pumnⁱ: 876.

pumn; púmnurⁱ sau doi̯ pumnⁱ: 895.

pumn; pumnⁱ, [Ɛ] púmnurⁱ: 897.

PALMĂ, pl. „paume“

[333]

I. [Întrebare indirectă] Cum îi spuneți la partea dinăuntrul mîinii, de la vîrful degetelor pînă la încheietură? (INDIC.)

ALR II MN 2171; cf. ALRM II 99; NALR-Olt. MN plș. 8; ALF 645, 980; AIS 152, 728; ALL 1015; ALMC 1325, 1496; ALA 1004; ALJA 1359; ALED 67; NALR-Mold.Buc.MN plș.30; ASLEF 362.

II. pálmă; pálme: 671-672, 674, 676, 678-693, 695-720, 722, 724-731, 733, 735, 738, 742-743, 747-748, 750-751, 754-757, 759-771, 773-778, 780-795, 800, 802-803, 805-806, 809-816, 818, 820-831, 834-838, 840-841, 843-850, 853-854, 856-860, 863-864, 869, 881, 885-888, 890-894, 896, 899-900.

pálmă; pălmⁱ: 673, 675, 734, 832, 851, 855, 862.

pálmă; pálme, [k] pălmⁱ: 677.

pálmă; pálme, pălmⁱ: 694.

pálmă; pálmi: 721, 895.

pálmă; păln, se zîce și pálmẹ: 723.

pálmă; păln: 732, 736, 739, 749.

pálmă; pálme, [B] lábe sau păln: 737.

pálmă; pálmẹ: 740-741, 745-746, 753, 801, 877, 882, 889.

pálmă; pálme, [B] păln: 744.

pálmă; păln, [R] pálme: 752.

lába mî̯ni, pálmă; pálme: 758.

fáța mî̯ni, pálmă; pálmẹ: 772.

lábă sau [k] pálmă; pálme: 779.

pálmạ; pálmẹ: 796, 798, 804, 871, 875, 878, 880, 883, 898.

pálmạ; pálme: 797, 852, 861, 866, 868, 870.

pálmă; pálmẹ: 807.

pálmă; pálmẹ: 808.

fáța pálmi, [k] fáța mî̯ni; pálme: 817.

pálma [a.]; pálme: 819.

pálme [pl.]; pálmă: 833.

pálmâ; pálme: 839.

pálmă; pálme, păln: 842.

pálmạ; pálmi̯: 865, 873, 876, 879.

pálmă; pálmi̯: 867.

pálmâ; pálmi̯: 872.

pálắmă; pálîmi̯: 874.

pálmă; pálme, [Ɛ] pălmⁱ: 897.

Note la hartă:

II. 756, 760: cî̯; cî̯urⁱ.

757: dau̯ un gold „(cu ciiul mîinii)“.

761: cî̯; cî̯ĕ.

762, 776: cî̯.

764, 765, 774: cî̯u pálmi.

769, 770: cî̯u mî̯ni; cî̯urⁱ.

772: cî̯u mî̯ni, al pálmi.

773: cî̯u mî̯ni; cî̯urⁱ.

775: cî̯; ~.

777: úmăru dî la ~ ~.

793: u̯úmăru mî̯ni [k] pálmi [= partea umflată de la baza degetului mare al mîinii], pu̯ódu pálmi „e tot“.

III. Termenul cî̯ denumește, în toate localitățile, partea umflată de la baza degetului mare al mîinii.

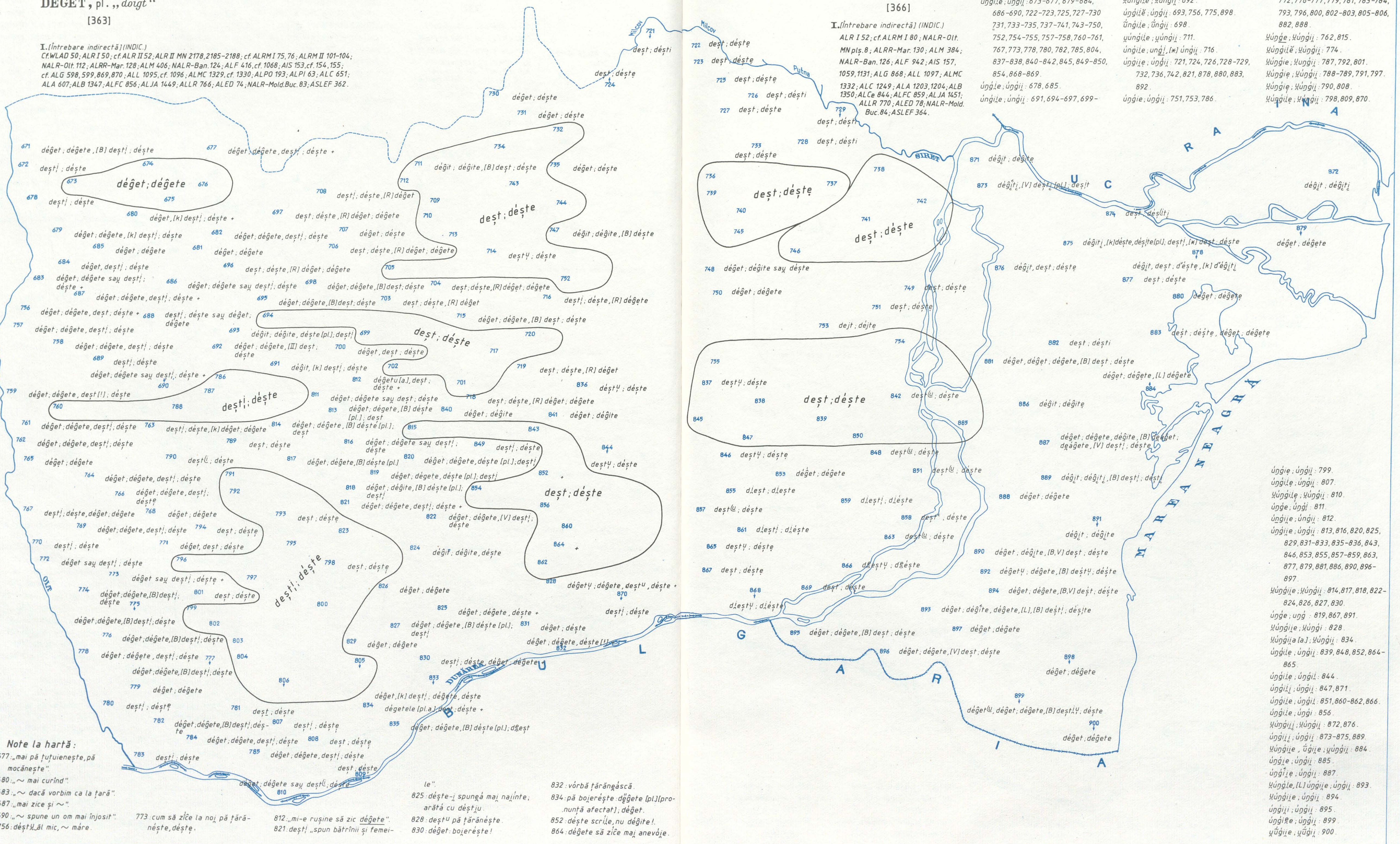
DEGET, pl. „*doigt*“
[363]

I. (Întrebare indirectă) (INDIC.)
Cf. WLAD 50; ALR I 50; cf. ALR II 52; ALR II MN 2178, 2185–2188; cf. ALRM I 75, 76; ALRM II 101–104; NALR-Olt. 112; ALRR-Mar. 128; ALM 406; NALR-Ban. 124; ALF 416, cf. 1068; AIS 153, cf. 154, 155; cf. ALG 598, 599, 869, 870; ALL 1095, cf. 1096; ALMC 1329, cf. 1330; ALPO 193; ALPI 63; ALC 651; ALA 607; ALB 1347; ALFC 856; ALJA 1449; ALLR 766; ALED 74; NALR-Mold. Buc. 83; ASLEF 362.

UNGHIE, pl. „*ongle*“
[366]

I. (Întrebare indirectă) (INDIC.)
ALR I 52; cf. ALRM I 80; NALR-Olt. MN pls. 8; ALRR-Mar. 130; ALM 384; NALR-Ban. 126; ALF 942; AIS 157, 1059, 1131; ALG 868; ALL 1097; ALMC 1332; ALC 1249; ALA 1203, 1204; ALB 1350; ALCe 844; ALFC 859; ALJA 1451; ALLR 770; ALED 78; NALR-Mold. Buc. 84; ASLEF 364.

II. úṅge; úṅgi̯ : 671–672.
úṅgi̯e; úṅgi̯ : 673–677, 679–684, 686–690, 722–723, 725, 727–730, 731, 733–735, 737–741, 743–750, 752, 754–755, 757–758, 760–761, 767, 773, 778, 780, 782, 785, 804, 837–838, 840–842, 845, 849–850, 854, 868–869.
úṅgi̯e; úṅgi̯ : 678, 685.
úṅgi̯e; úṅgi̯ : 691, 694–697, 699–710, 712–715, 717–720.
ᵘúṅgi̯e; ᵘúṅgi̯ : 692.
úṅgi̯ĕ; úṅgi̯ : 693, 756, 775, 898.
ŭ́ṅgi̯e; ŭ́ṅgi̯ : 698.
ᵘúṅgi̯e; ᵘúṅgi̯ : 711.
úṅgi̯e; uṅgi̯, [ж] úṅgi̯ : 716.
úṅgi̯e; úṅgi̯ : 721, 724, 726, 728–729, 732, 736, 742, 821, 878, 880, 883, 892.
úṅgie; úṅgi̯ : 751, 753, 786.
ᵘúṅgi̯e; ᵘúṅgi̯ : 759, 763–766, 768–772, 776–777, 779, 781, 783–784, 793, 796, 800, 802–803, 805–806, 882, 888.
ᵘúṅge; ᵘúṅgi̯ : 762, 815.
ᵘúṅgi̯ĕ; ᵘúṅgi̯ : 774.
ᵘúṅgie; ᵘúṅgi̯ : 787, 792, 801.
ᵘúṅgi̯e; ᵘúṅgi̯ : 788–789, 791, 797.
ᵘúṅgie; ᵘúṅgi̯ : 790, 808.
ᵘúṅgi̯e; ᵘúṅgi̯ : 798, 809, 870.
úṅgie; úṅgi̯ : 799.
úṅgi̯e; úṅgi̯ : 807.
ᵘúṅgi̯e; ᵘúṅgi̯ : 810.
úṅge; úṅgi̯ : 811.
úṅgi̯e; úṅgi̯ : 812.
úṅgi̯e; úṅgi̯ : 813, 816, 820, 825, 829, 831–833, 835–836, 843, 846, 853, 855, 857–859, 863, 877, 879, 881, 886, 890, 896–897.
ᵘúṅgi̯e; ᵘúṅgi̯ : 814, 817, 818, 822–824, 826, 827, 830.
úṅge; uṅg : 819, 867, 891.
ᵘúṅgi̯e; ᵘúṅgi̯ : 828.
ᵘúṅgi̯a (a); ᵘúṅgi̯ : 834.
úṅgi̯e; úṅgi̯ : 839, 848, 852, 864–865.
úṅgi̯e; úṅgi̯ : 844.
úṅgi̯i̯; úṅgi̯ : 847, 871.
úṅgi̯e; úṅgi̯ : 851, 860–862, 866.
úṅgi̯e; úṅgi : 856.
ᵘúṅgi̯i̯; ᵘúṅgi̯ : 872, 876.
úṅgi̯i̯; úṅgi̯ : 873–875, 889.
ᵘúṅgi̯e, ŭ́gi̯e; ᵘúṅgi̯ : 884.
úṅgi̯e; úṅgi̯ : 885.
úṅgi̯e; úṅgi̯ : 887.
ᵘúṅgi̯e, [L] úṅgi̯e; úṅgi̯ : 893.
ᵘúṅgi̯e; úṅgi̯ : 894.
úṅgi̯i̯; úṅgi̯ : 895.
úṅgi̯ĕ; úṅgi̯ : 899.
ᵘŭ́gi̯e; ᵘŭ́gi̯ : 900.

Note la hartă:
II. 677: „mai pă țuțuienește, pă mocănește“.
680: „~ mai curînd“.
683: „~ dacă vorbim ca la țară“.
687: „mai zice și ~“.
690: „~ spune un om mai înjosit“.
756: dêșt ᵘ al mic, ~ mâre.
773: cum să zîce la noi pă țărănește, dêște.
812: „mi-e rușine să zic dêgete“.
821: deșt'i „spun bătrînii și femeile“.
825: dêște-i spunğă mai nainte, arătă cu dêștiu.
828: dêștᵘ pă țărănește.
830: dêget: boierește!
832: vorbă țărănğască.
834: pă boierește dêgete (pl.) (pronunță afectat); dêget.
852: dêște scrie, nu dêgite!.
864: dêgete să zîce mai anevoie.

DEGERĂ (degetele de frig) (ind. prez. 6) *„les doigts ont l'onglée"*
[368]

I. [Întrebare indirectă] Iarna, dacă stai mult în frig și n-ai mănuși, ce zici că ți se întîmplă cu degetele de ți se umflă și te dor?

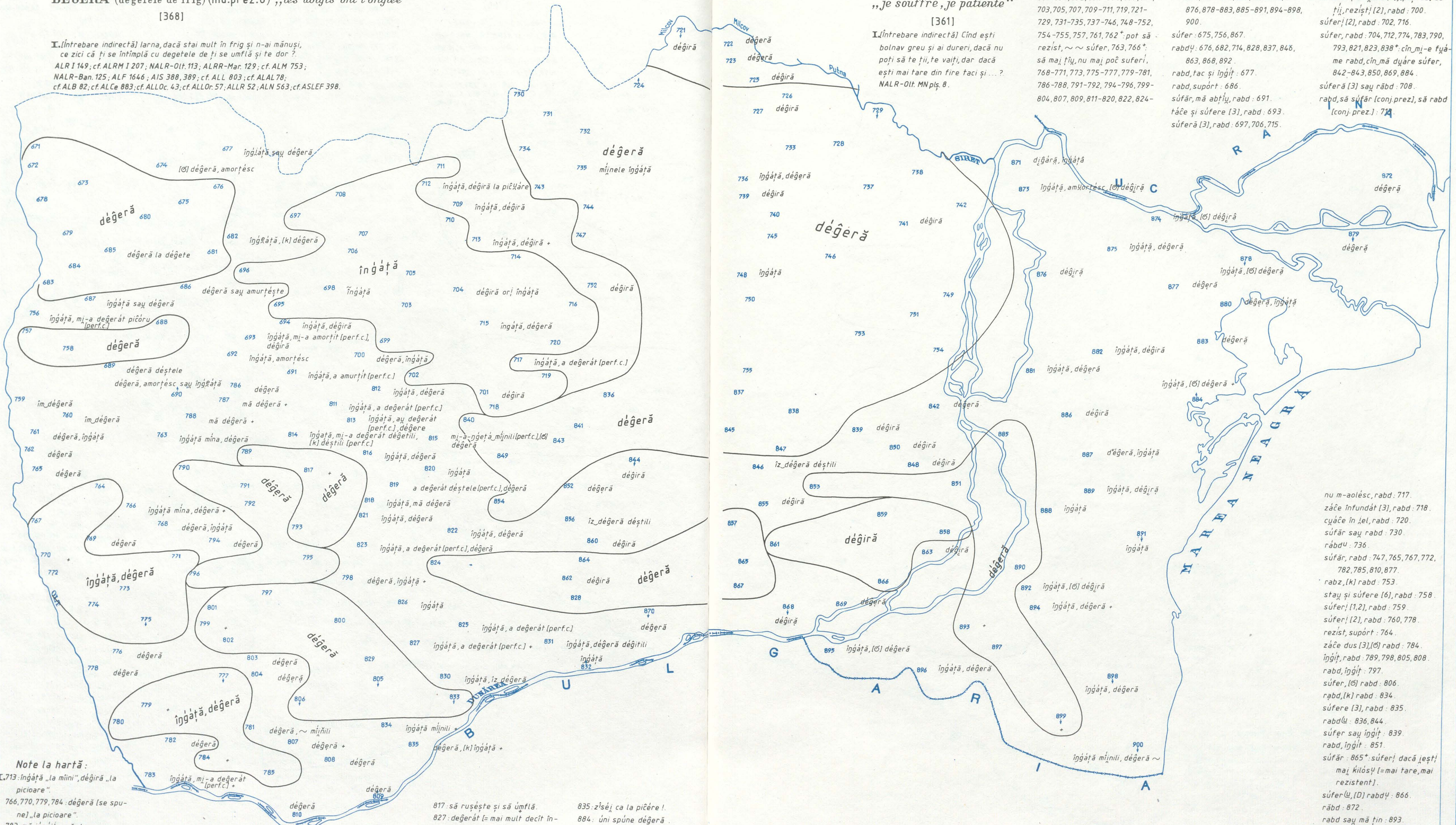
ALR I 149; cf. ALRM I 207; NALR-Olt. 113; ALRR-Mar. 129; cf. ALM 753; NALR-Ban. 125; ALF 1646; AIS 388, 389; cf. ALL 803; cf. ALAL 78; cf. ALB 82; cf. ALCe 883; cf. ALLOc. 43; cf. ALLOr. 57; ALLR 52; ALN 563; cf. ASLEF 398.

RABD (ind. prez. 1) *„je souffre, je patiente"*
[361]

I. [Întrebare indirectă] Cînd ești bolnav greu și ai dureri, dacă nu poți să te ții, te vaiți, dar dacă ești mai tare din fire taci și ...?

NALR-Olt. MN pls. 8.

II. rabd: 671–674, 678–681, 683–685, 687–690, 692, 694–696, 699, 701, 703, 705, 707, 709–711, 719, 721–729, 731–735, 737–746, 748–752, 754–755, 757, 761, 762 [+]: pot să rezist, ~ ~ sufer, 763, 766 [+]: să mai țiu, nu mai poc suferi, 768–771, 773, 775–777, 779–781, 786–788, 791–792, 794–796, 799–804, 807, 809, 811–820, 822, 824–827, 829–833, 840–841, 845, 847–849, 852–862, 864, 870–871, 873–876, 878–883, 885–891, 894–898, 900.
sufer: 675, 756, 867.
rabdu: 676, 682, 714, 828, 837, 846, 863, 868, 892.
rabd, tac și îngit: 677.
rabd, supórt: 686.
sufăr, mă abțiu, rabd: 691.
tace și sufere [3], rabd: 693.
suferă [3], rabd: 697, 706, 715.
rabdu: 698.
le duce pă țuate [3], [poți să] abții, reziști [2], rabd: 700.
suferi [2], rabd: 702, 716.
sufer, rabd: 704, 712, 774, 783, 790, 793, 821, 823, 838 [+]: cîn mi-e fuáme rabd, cîn mă duare sufer, 842–843, 850, 869, 884.
suferă [3] sau rabd: 708.
rabd, să sufăr [conj. prez.], să rabd [conj. prez.]: 713.
nu m-aolesc, rabd: 717.
zace înfundat [3], rabd: 718.
cuace în iel, rabd: 720.
sufăr sau rabd: 730.
rabdu: 736.
sufăr, rabd: 747, 765, 767, 772, 782, 785, 810, 877.
rabz, [k] rabd: 753.
stau și sufere [6], rabd: 758.
suferi [1,2], rabd: 759.
suferi [2], rabd: 760, 778.
rezist, supórt: 764.
zace dus [3], [ɵ] rabd: 784.
îngit, rabd: 789, 798, 805, 808.
rabd, îngit: 797.
sufer, [ɵ] rabd: 806.
rabd, [k] rabd: 834.
sufere [3], rabd: 835.
rabdu: 836, 844.
sufer sau îngit: 839.
rabd, îngit: 851.
sufăr: 865 [+]: suferi dacă ieșți mai kilósu [= mai tare, mai rezistent].
suferu, [D] rabdu: 866.
rabd: 872.
rabd sau mă țin: 893.
rabd: 899.

Note la hartă:

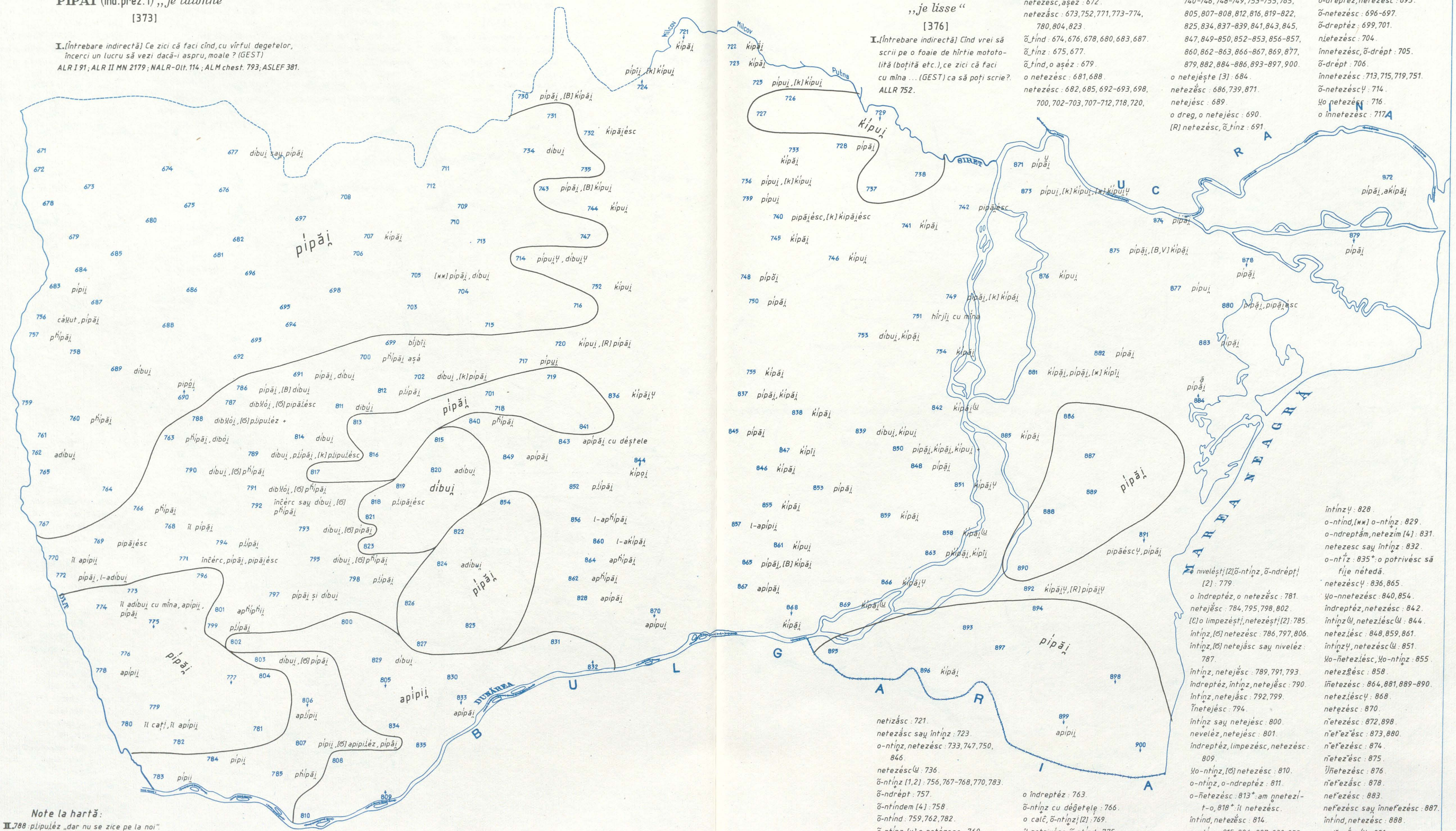
II. 713: îngață „la mîini", dégiră „la picioare".
766, 770, 779, 784: dégeră [se spune] „la picioare".
783: mă júngiie, mă dor.
787: „picioarele" mă dégeră.
788: „degetele" mă dégeră.
798: dégeră „picioarele", îngață „mîinile".
799: dégeră „picioarele și mîinile".
807: dégeră „la picior".
817: să rușește și să úmflă.
827: degerát [= mai mult decît înghețat].
834: [D] dégeră la picóare, [mîinile] mi-a-ngețát.
835: zisei ca la picére!
884: uni spune dégeră.
893, 899: și îngață.
894: îngață picérili; ironic: îmbiată kicérili.

PIPĂI (ind. prez. 1) „*je tâtonne*"

[373]

I. *[Întrebare indirectă] Ce zici că faci cînd, cu vîrful degetelor, încerci un lucru să vezi dacă-i aspru, moale ? (GEST)*

ALR I 91 ; ALR II MN 2179 ; NALR-Olt. 114 ; ALM chest. 793 ; ASLEF 381.

Note la hartă:

II. 788 : pl̯ipul̯éz „dar nu se zice pe la noi".
850 : țărani așá vorgá : kipui̯.

NETEZESC (ind. prez. 1) „*je lisse*"

[376]

I. *[Întrebare indirectă] Cînd vrei să scrii pe o foaie de hîrtie mototolită (boțită etc.), ce zici că faci cu mîna ... (GEST) ca să poți scrie ?*

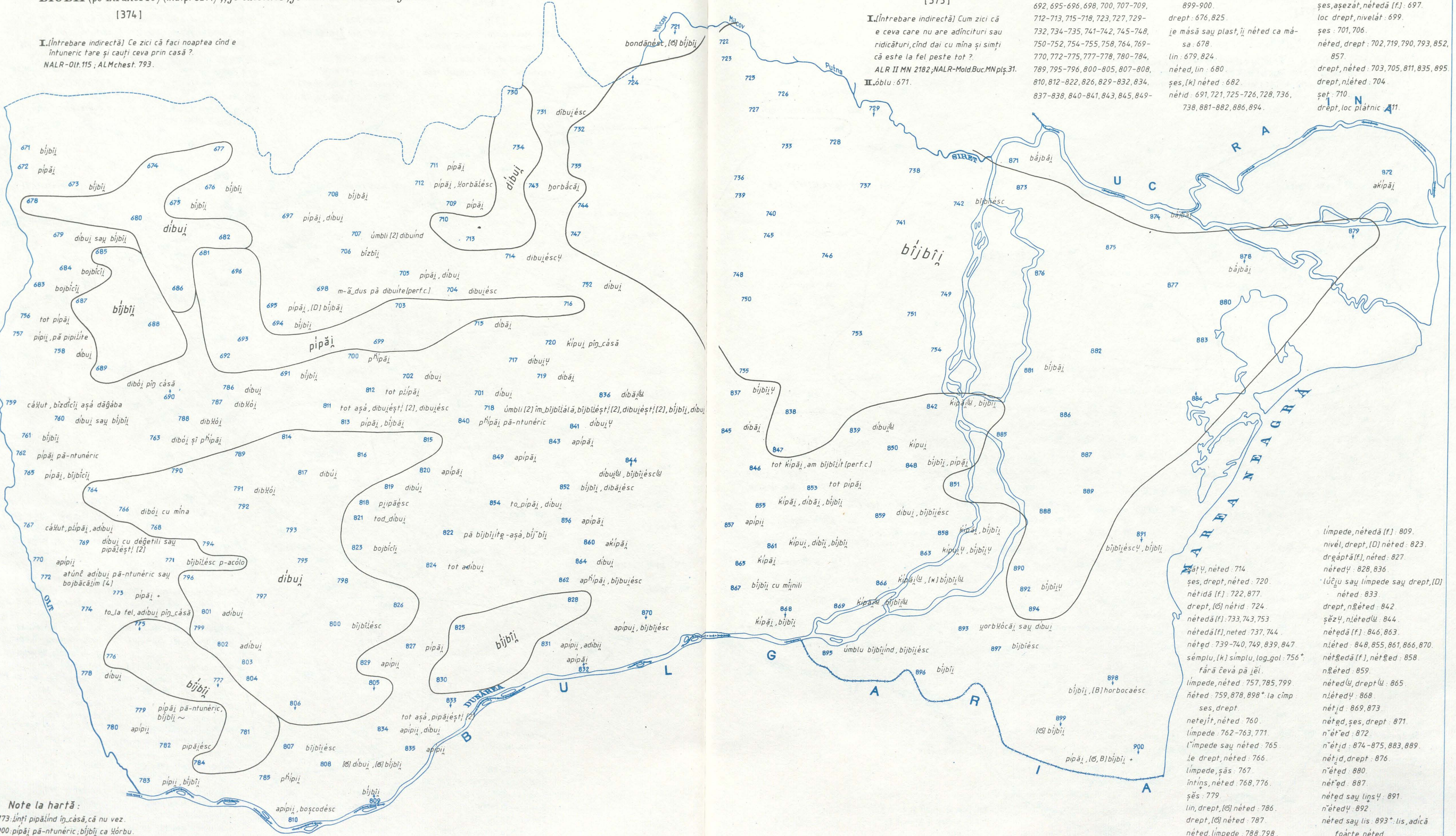
ALLR 752.

II. o netezăsc, õ_tind : 671.
netezésc, așéz : 672.
netezăsc : 673, 752, 771, 773–774, 780, 804, 823.
õ_tind : 674, 676, 678, 680, 683, 687.
õ_tinz : 675, 677.
õ_tind, o așéz : 679.
o netezésc : 681, 688.
netezésc : 682, 685, 692–693, 698, 700, 702–703, 707–712, 718, 720, 722, 724–732, 734–735, 737–738, 740–746, 748–749, 753–755, 765, 805, 807–808, 812, 816, 819–822, 825, 834, 837–839, 841, 843, 845, 847, 849–850, 852–853, 856–857, 860, 862–863, 866–867, 869, 877, 879, 882, 884–886, 893–897, 900.
o netejéște [3] : 684.
netezĕsc : 686, 739, 871.
netejésc : 689.
o dreg, o netejésc : 690.
[R] netezésc, õ_tinz : 691.
netezésc, îndrépt : 694.
õ-dreptéz, netezésc : 695.
õ-netezésc : 696–697.
õ-dreptéz : 699, 701.
nl̯etezésc : 704.
înnetezésc, õ-drépt : 705.
õ-drépt : 706.
înnetezésc : 713, 715, 719, 751.
õ-netezéscu̯ : 714.
u̯o netezésc : 716.
o înnetezésc : 717.
netizăsc : 721.
netezăsc sau̯ întinz : 723.
o-ntinz, netezésc : 733, 747, 750, 846.
netezésc(u̯ : 736.
õ-ntinz [1,2] : 756, 767–768, 770, 783.
õ-ndrépt : 757.
õ-ntindem [4] : 758.
õ-ntind : 759, 762, 782.
õ-ntinz, [*] o netézesc : 760.
netejăsc : 761, 764, 772, 776, 788, 796, 803.
o îndreptéz : 763.
õ-ntinz cu dégetele : 766.
o calĉ, õ-ntinzʲ [2] : 769.
îl potrivésc, õ-ntind : 775.
õ-ntinz, o netezăsc : 777.
întind : 778.
o niveléștʲ [2], õ-ntinz, õ-ndréptʲ [2] : 779.
o îndreptéz, o netezĕsc : 781.
netejĕsc : 784, 795, 798, 802.
[E] o limpezéștʲ, netezéștʲ [2] : 785.
întinz, [Ϭ] netezésc : 786, 797, 806.
întinz, [Ϭ] netejăsc sau̯ nivelez : 787.
întinz, netejĕsc : 789, 791, 793.
îndreptéz, întinz, netejĕsc : 790.
întinz, netejăsc : 792, 799.
înetejésc : 794.
întinz sau̯ netejésc : 800.
nevelez, netejésc : 801.
îndreptéz, limpezésc, netezésc : 809.
u̯o-ntinz, [Ϭ] netezésc : 810.
o-ntinz, o-ndreptéz : 811.
o-ñetezésc : 813⁺ : am nnetezi-t-o, 818⁺ : îl netezésc.
întind, netezĕsc : 814.
o-ntinz : 815, 826–827, 830, 833.
o-ntind, o netezésc : 817.
o-ntind : 824.
întinzu̯ : 828.
o-ntind, [**] o-ntinz : 829.
o-ndreptăm, netezim [4] : 831.
netezesc sau̯ întinz : 832.
o-ntĩz : 835⁺ : o potrivésc să fii̯e netedă.
netezéscu̯ : 836, 865.
u̯o-nnetezésc : 840, 854.
îndreptéz, netezésc : 842.
întinz(u̯, netezl̯ésc(u̯ : 844.
netezl̯ésc : 848, 859, 861.
întinzu̯, netezésc(u̯ : 851.
u̯o-ñetezl̯ésc, u̯o-ntinz : 855.
netezeésc : 858.
îñetezésc : 864, 881, 889–890.
netezl̯éscu̯ : 868.
netezésc : 870.
ňetezésc : 872, 898.
ňeťezĕsc : 873, 880.
ňeťezésc : 874.
ňetezĕsc : 875.
ĩ)ñetezésc : 876.
ňeťezăsc : 878.
neťezésc : 883.
neťezésc sau̯ înneťezésc : 887.
întind, netezésc : 888.
neťezăsc(u̯ : 891.
ĩ)ññetezéscu̯ : 892.
netezésc(u̯, netezésc : 899.

BÎJBÎI (pe întuneric) (ind. prez. 1) „*je tâtonne, je marche à l'aveuglette*"

[374]

I. [Întrebare indirectă] Ce zici că faci noaptea cînd e întuneric tare și cauți ceva prin casă ?
NALR-Olt. 115 ; ALMchest. 793.

Note la hartă:

II. 773: ḷinți pipă̯lind în casă, că nu vez.
900: pipă̯i̯ pă-ntunéric; bî̯jbî̯i̯ ca ŭórbu.

III. Vezi și harta precedentă.

NETED „*lisse, plat*"

[375]

I. [Întrebare indirectă] Cum zici că e ceva care nu are adînciturl sau ridicături, cînd dai cu mîna și simți că este la fel peste tot ?
ALR II MN 2182; NALR-Mold. Buc. MN pls. 31.

II. óblu : 671.

óblu, drept, néted : 672.
néted : 673-675, 677, 681, 683-690, 692, 695-696, 698, 700, 707-709, 712-713, 715-718, 723, 727, 729-732, 734-735, 741-742, 745-748, 750-752, 754-755, 758, 764, 769-770, 772-775, 777-778, 780-784, 789, 795-796, 800-805, 807-808, 810, 812-822, 826, 829-832, 834, 837-838, 840-841, 843, 845, 849-851, 853-854, 856, 860, 862, 864, 867, 879, 884-885, 888, 890, 897, 899-900.
drept : 676, 825.
i̯e másă sau̯ plast, îi̯ néted ca mása : 678.
lin : 679, 824.
néted, lin : 680.
șes, [k] néted : 682.
nétid : 691, 721, 725-726, 728, 736, 738, 881-882, 886, 894.
nivelát, drept : 692.
drept, néted, așezát : 694.
șes, așezát, nétedă [f.] : 697.
loc drept, nivelát : 699.
șes : 701, 706.
néted, drept : 702, 719, 790, 793, 852, 857.
drept, néted : 703, 705, 811, 835, 895.
drept, nḷéted : 704.
șeț : 710.
drept, loc plátnic : 711.
șățŭ, néted : 714.
șes, drept, néted : 720.
nétidă [f.] : 722, 877.
drept, [ɔ́] nétid : 724.
nétedă [f] : 733, 743, 753.
nétedă [f], neted : 737, 744.
néted : 739-740, 749, 839, 847.
sémplu, [k] símplu, log gol : 756⁺: fără ĉevá pă i̯ĕl.
límpede, néted : 757, 785, 799.
ńéted : 759, 878, 898⁺: la cîmp : ses, drept.
netejít, néted : 760.
límpede : 762-763, 771.
ľímpede sau̯ néted : 765.
ḷe drept, néted : 766.
límpede, șăs : 767.
întíns, néted : 768, 776.
șĕs : 779.
lin, drept, [ɔ́] néted : 786.
drept, [ɔ́] néted : 787.
néted, límpede : 788, 798.
límpede, [ɔ́] néted : 791-792, 794.
límpede, drept, [ɔ́] néted : 797, 806.
límpede, nétedă [f.] : 809.
nivél, drept, [D] néted : 823.
dreáptă [f.], néted : 827.
nétedŭ : 828, 836.
lúĉi̯u sau̯ límpede sau̯ drept, [D] néted : 833.
drept, nᵉéted : 842.
șĕzŭ, nḷétedŭ : 844.
nétedă [f.] : 846, 863.
nḷéted : 848, 855, 861, 866, 870.
nétᵉedă [f.], nétᵉed : 858.
nᵉéted : 859.
nétedŭ, dreptŭ : 865.
nḷétedŭ : 868.
nétid : 869, 873.
néted, șes, drept : 871.
nʼétʼed : 872.
nʼétid : 874-875, 883, 889.
nétid, drept : 876.
nʼéted : 880.
nétʼed : 887.
néted sau̯ lins̯ŭ : 891.
nʼétedŭ : 892.
néted sau̯ lis : 893⁺: lis, adică foárte néted.
drept, nivélat, [ɔ́] néted : 896.

PICIOR, pl. *„pied, jambe"*

[377]

I. *[Întrebare indirectă]. (INDIC.)*

WLAD 7,15,23,31,39,47; ALR I 55; ALR II MN 2229; cf. ALRM I 84,85; ALRM II 129,130,131; NALR-Olt. MN plș. 8; ALRR-Mar. 131; ALM 236; ALF 1012; cf. AIS 163; ALL 1099,1104; ALMC 1321; ALS 23; cf. ALW 52,73; ALJA 1459; ALLR 759; NALR-Mold. Buc. 85; ASLEF 372.

ȘOLD, pl. *„hanche"*

[379]

I. *[Întrebare indirectă] (INDIC.)*

ALR II MN 2221; cf. ALRM II 125; NALR-Olt. MN plș 9; NALR-Ban. 133; AIS 135; ALMC 1302; ALS 23. (NALR-Mold. Buc. MN plș. 31; ASLEF 367.)

II. *șold; șólduri: 671–713, 715–727, 729–739, 741–752, 754–755, 759–765, 767–771, 773–775, 777–785, 804, 811, 814–815, 817–820, 825, 827, 829–830, 832–835, 838, 841, 843, 845, 850, 853, 856–857, 860, 862, 864, 867, 871, 873+: șoldo-roásă [adj. f.], 877–878, 881–882, 884–889, 890+: búcă; buči „șezut", 893–894, 896–897, 899.*

șoldu; șólduri: 714, 828, 836–837, 892.

púlpă; púlpe: 728.

púlpa kičórului: 740.

șold; șolzi: 753.

șuold; șuólduri: 756–757, 776, 787–789, 791–792, 794–796, 799–803, 805–806, 810, 842, 844, 847, 852, 855, 859, 861, 866, 868–869, 872.

șold; șólduri: 758, 813, 823–824.

șóldu pičórului; șólduri: 766.

șuold; șólduri: 772, 879, 900.

șuold; șuólduri: 786.

șuold; șuólduri: 790, 793, 797, 808–809, 839.

șold; șólduri: 807.

șold; șólduri: 812, 816, 821–822, 849, 870.

crúpa – „cu carne cu totu", șold; șólduri – „numa osul": 826.

șóldurli [pl. a.]; șold: 831.

șuóldu [a.]; șólduri: 840.

șuóldu kičórului; șólduri: 846.

șuoldu; șuólduri, spáta kičórului: 848.

șoldu; șólduri: 851, 865, 895.

șóldu [a.]; șólduri: 854.

șuoldu; șuólduri: 858.

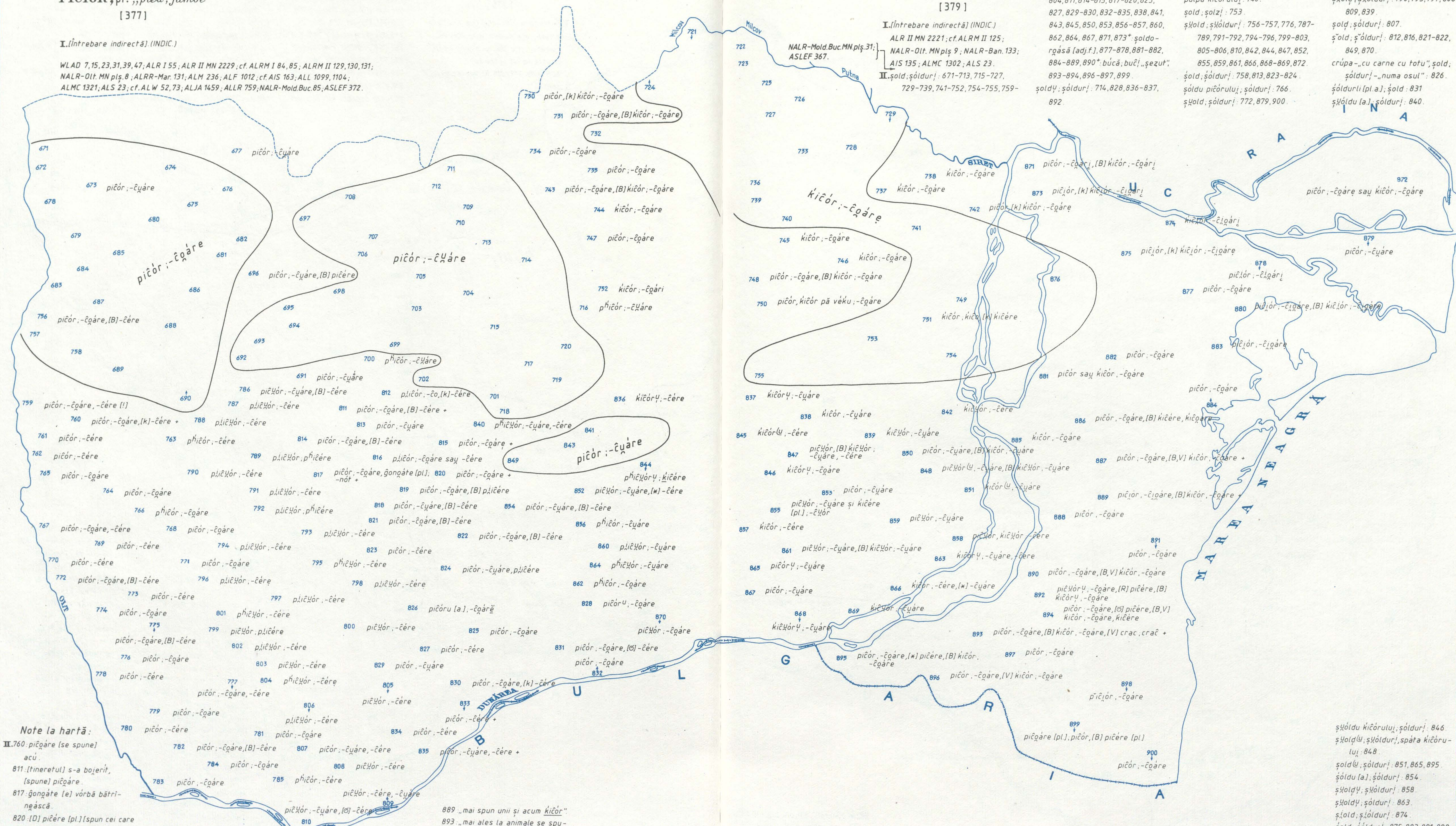
șuoldu; șólduri: 863.

șiold; șióldurí: 874.

șold; șólduri: 875, 883, 891, 898.

șólduri [pl.]; șoldâ, șoldu: 876.

șiold; șólduri: 880+: búcă; buči „șezut".

Note la hartă:

II. *760: pičoáre [se spune] acú.*

811: [tineretul] s-a boierit, [spune] pičoáre.

817: gongáte [e] vórbă bătrînească.

820: [D] pičére [pl.] [spun cei care nu știu carte].

833: rar cáre vorbéște cu pičoáre.

835: acú să zíce pičoáre, „s-a mai modernizat lumea, da noi ziceam pičére".

887: „mai sînt doi mocani bătrîni care spun așa".

889: „mai spun unii și acum kičór".

893: „mai ales la animale se spune crac".

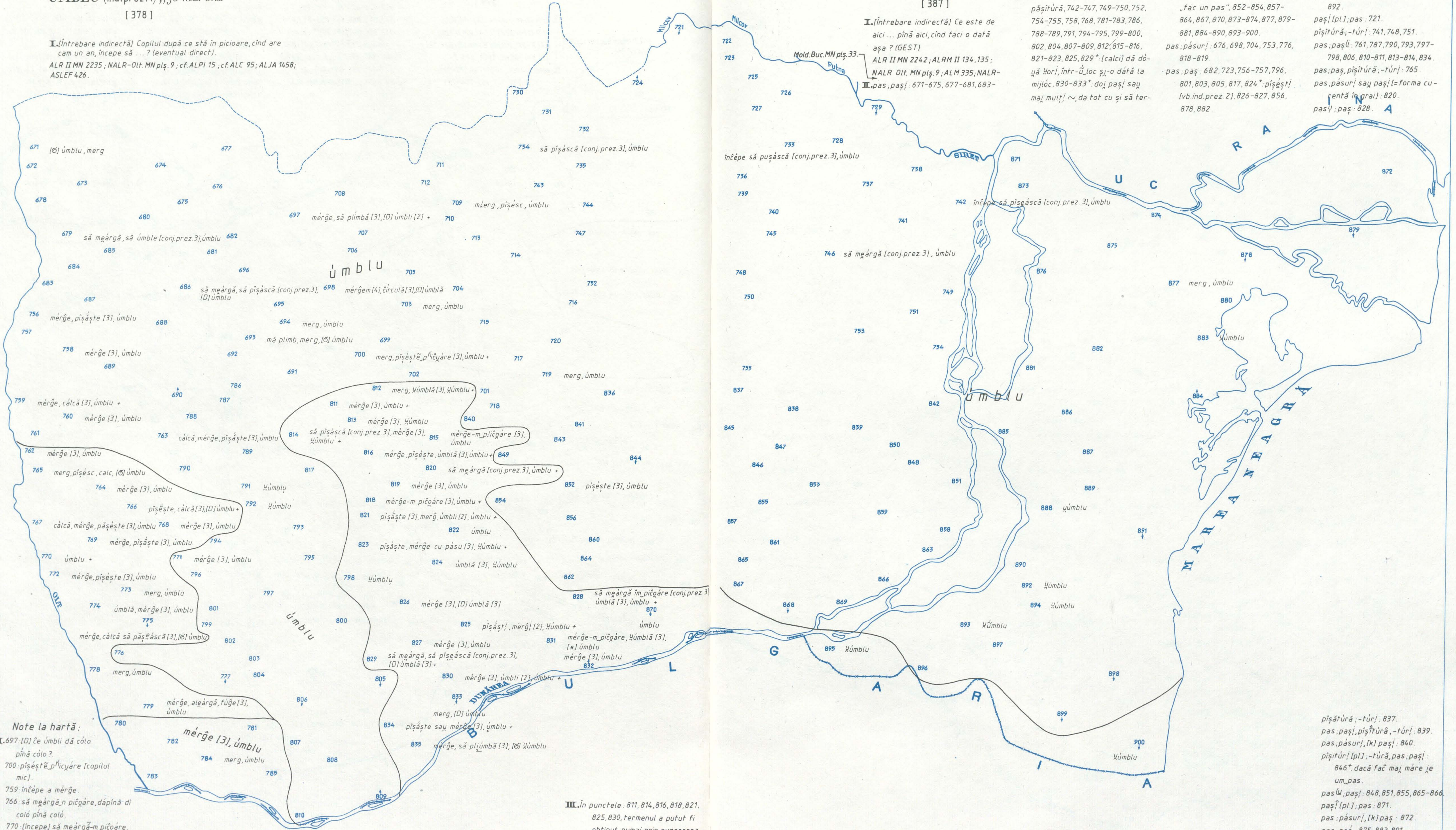
III. *815: În conversație folosește forma pičére.*

UMBLU (ind.prez.1) „je marche“

[378]

I. [Întrebare indirectă] Copilul după ce stă în picioare, cînd are cam un an, începe să ...? (eventual direct).

ALR II MN 2235; NALR-Olt. MN plș. 9; cf. ALPI 15; cf. ALC 95; ALJA 1458; ASLEF 426.

Note la hartă:

II. 697: [D] ĉe úmbli dă cólo pînă cólo?
700: pîșéștẽ pʰicuáre [copilul mic].
759: încépe a mérĝe.
766: să meargă n picĝare, dápînă di coló pînă coló.
770: [începe] să meargã-m picĝáre.
812: ŭúmblă dă cólo-cólo.
820: úmblu di cólo pînă cólo.
823: ĉe tot úmbli du cólo pînă cólo?
828: [D] úmblă pin sat ca o haimană.
829: [D] ŭ́mblă dă cólo pînă cólo; únde tot úmbli?
834: [nu tot] umblá dă cólo pînă cólo!.

III. În punctele: 811, 814, 816, 818, 821, 825, 830, termenul a putut fi obținut numai prin sugerarea contextului „de colo-colo“ (cf. și 812, 820; 823, 828, 829, 834).

PAS, pl. „pas“

[387]

I. [Întrebare indirectă] Ce este de aici ... pînă aici, cînd faci o dată așa? (GEST)
ALR II MN 2242; ALRM II 134, 135; NALR Olt. MN plș. 9; ALM 335; NALR-Mold. Buc. MN plș. 33.

II. pas; pași: 671-675, 677-681, 683-697, 699-703, 705-710, 712-713, 715-720, 722, 724-739, 740+: o pășitúră, 742-747, 749-750, 752, 754-755, 758, 768, 781-783, 786, 788-789, 791, 794-795, 799-800, 802, 804, 807-809, 812, 815-816, 821-823, 825, 829+: [calci] dă dóuă ŭori, într-ŭ loc și-o dátă la mijlóc, 830-833+: doi pași sau mai mulți ~, da tot cu și să termínă, 835, 838, 841-843, 845, 847, 849, 850+: pîșésc [ind. prez. 1] „fac un pas“, 852-854, 857-864, 867, 870, 873-874, 877, 879-881, 884-890, 893-900.
pas; pásuri: 676, 698, 704, 753, 776, 818-819.
pas; paș: 682, 723, 756-757, 796, 801, 803, 805, 817, 824+: pîșéști [vb. ind. prez. 2], 826-827, 856, 878, 882.
pas; [E] pásuri: 711.
pasŭ; pași: 714, 836, 844, 868-869, 892.
pași [pl.]; pas: 721.
pîșitúră; -túri: 741, 748, 751.
pas; pașĭ: 761, 787, 790, 793, 797-798, 806, 810-811, 813-814, 834.
pas; paș, pîșitúră; -túri: 765.
pas; pásuri sau pași [= forma curentă în grai]: 820.
pasŭ; paș: 828.
pîșătúră; -túri: 837.
pas; pași, pîșĭtúră; -túri: 839.
pas; pásuri, [k] pași: 840.
pîșitúri [pl.]; -túră, pas; pași: 846+: dacă faĉ mai máre ie um pas.
pas(u); pași: 848, 851, 855, 865-866.
pașî [pl.]; pas: 871.
pas; pásuri, [k] paș: 872.
pas; paș: 875, 883, 891.
pas(â); pași: 876.

ȘCHIOPĂTEZ (ind.prez.1) „*je boite*“

[381]

I. *[Întrebare indirectă] Dacă te-ai lovit rău la un picior și cînd calci pe el te doare, ce faci atunci cînd mergi? (IMIT.)*

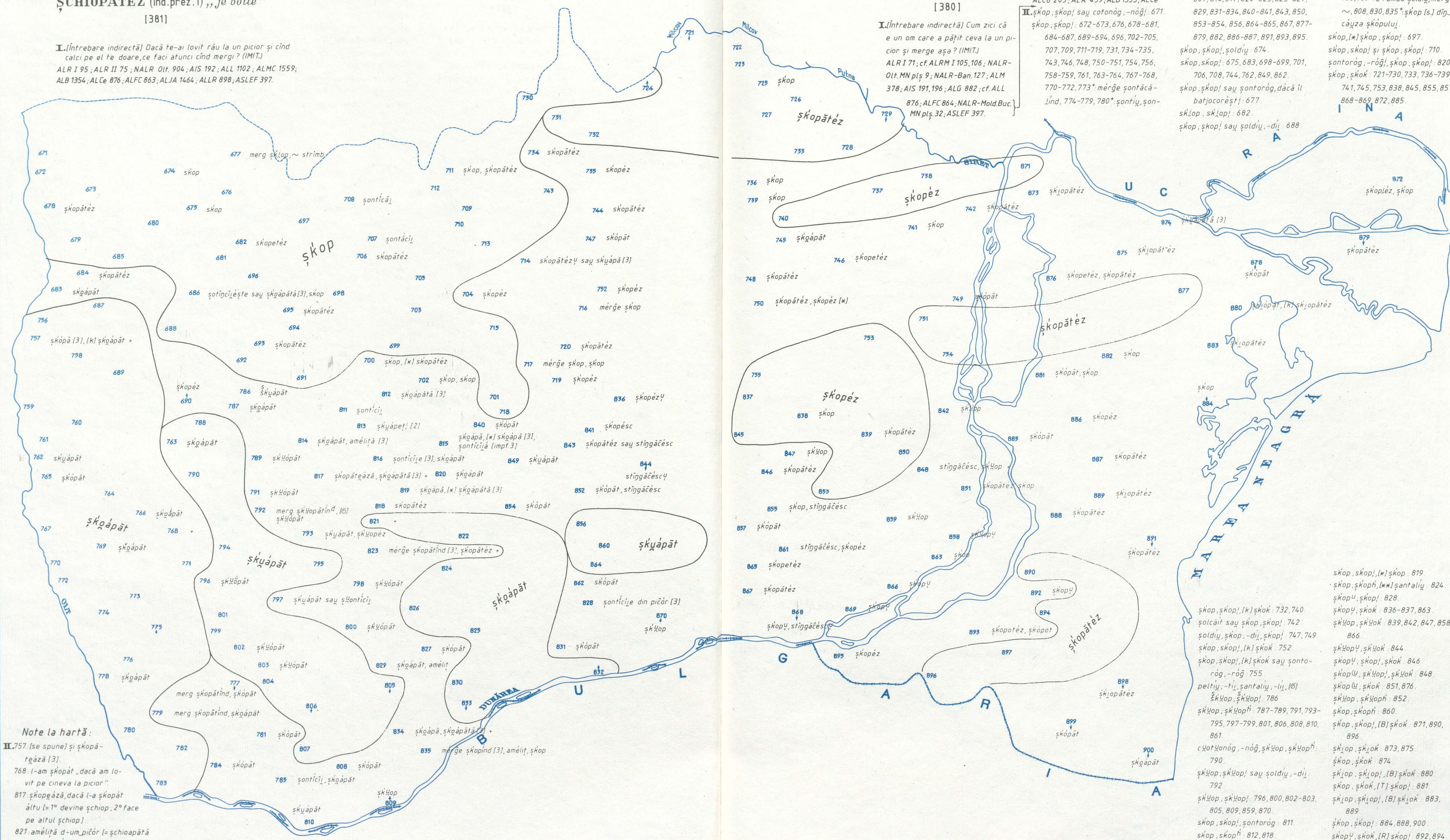
ALR I 95; ALR II 75; NALR Olt. 904; AIS 192; ALL 1102; ALMC 1559; ALB 1354; ALCe 876; ALFC 863; ALJA 1464; ALLR 898; ASLEF 397.

ȘCHIOP, pl. „*boiteux*“

[380]

I. *[Întrebare indirectă] Cum zici că e un om care a pățit ceva la un picior și merge așa? (IMIT.)*

ALR I 71; cf. ALRM I 105, 106; NALR-Olt. MN plș 9; NALR-Ban. 127; ALM 378; AIS 191, 196; ALG 882; cf. ALL 876; ALFC 864; NALR-Mold.Buc. MN plș. 32; ASLEF 397. [→ cf. ALL] *1102; ALMC 1559; ALPI 50; ALC 505; ALCo 203; ALA 459; ALB 1355; ALCe*

II. *ș́kop; ș́kop! sau cotonóg; -nóĝ!: 671.*
ș́kop; ș́kop!: 672–673, 676, 678–681, 684–687, 689–694, 696, 702–705, 707, 709, 711–719, 731, 734–735, 743, 746, 748, 750–751, 754, 756, 758–759, 761, 763–764, 767–768, 770–772, 773⁺: mérĝe șontăcălind, 774–779, 780⁺: șontiu, șontoróg, șoldiu; -dii, 781–784, 804, 807, 814, 817, 820–823, 825–827, 829, 831–834, 840–841, 843, 850, 853–854, 856, 864–865, 867, 877–879, 882, 886–887, 891, 893, 895.
ș́kop; ș́kop!, șoldiu: 674.
sḱop; sḱop!: 675, 683, 698–699, 701, 706, 708, 744, 762, 849, 862.
ș́kop; ș́kop! sau șontoróg, dácă îl batjocoréșt!: 677.
sḱlop, sḱlop!: 682.
ș́kop; ș́kop! sau șoldiu; -dii: 688.
ș́kop; ș́koph: 695, 700, 757, 760, 765–766, 769⁺: a rămás șoldiu, mérĝe ~, 808, 830, 835⁺: ș́kop [s.] dîn cáuza ș́kópului.
sḱop, [*] ș́kop; ș́kop!: 697.
sḱop, sḱop! și ș́kop; ș́kop!: 710.
șontoróg; -róĝ!, ș́kop; ș́kop!: 820.
ș́kop; ș́kok: 721–730, 733, 736–739, 741, 745, 753, 838, 845, 855, 857, 868–869, 872, 885.
ș́kop, ș́kop!, [k] ș́kok: 732, 740.
șolcăit sau ș́kop; ș́kop!: 742.
șoldiu, ș́kop; -dii, ș́kop!: 747, 749.
ș́kop; sḱop!, [k] ș́kok: 752.
ș́kop; ș́kop!, [k] ș́kok sau șontoróg, -róĝ: 755.
peltiu; -tii, șantaliu; -lii, [6] ș́kuop, ș́kuop!: 786.
ș́kuop; ș́kuoph: 787–789, 791, 793–795, 797–799, 801, 806, 808, 810, 861.
cuotuonóg; -nóĝ, ș́kuop; ș́kuoph: 790.
ș́kuop; ș́kuop! sau șoldiu, -dii: 792.
ș́kuop; ș́kuop!: 796, 800, 802–803, 805, 809, 859, 870.
sḱop; sḱop!, șontoróg: 811.
sḱop; sḱoph: 812, 818.
sḱop; sḱop!, șontoróg [!]; -róĝ: 816.
sḱop; sḱop!, [*] ș́kop: 819.
ș́kop; ș́koph, [**] șantaliu: 824.
ș́kopu; ș́kop!: 828.
ș́kopu; ș́kok: 836–837, 863.
ș́kuop; ș́kuok: 839, 842, 847, 858, 866.
ș́kuopu, ș́kuok: 844.
sḱopu; ș́kop!, ș́kok: 846.
ș́kopu; ș́kuop!, ș́kuok: 848.
ș́kopu; ș́kok: 851, 876.
ș́kuop; ș́kuoph: 852.
ș́kop; ș́koph: 860.
sḱop; ș́kop!, [B] ș́kok: 871, 890, 896.
ș́kiop, ș́kiok: 873, 875.
ș́kop; ș́kok: 874.
ș́kiop; ș́kiop!, [B] ș́kok: 880.
ș́kop; ș́kok, [T] ș́kop!: 881.
ș́kiop; ș́kiop!, [B] ș́kiok: 883, 889.
ș́kop; ș́kop!: 884, 888, 900.
ș́kopu; ș́kok, [R] ș́kop!: 892, 894.
ș́kiop; ș́kiop!: 898.
ș́kopᶜ; ș́kop!: 899.

Note la hartă:

II. *757: [se spune] și ș́kopătează [3].*
768: l-am ș́kopát „dacă am lovit pe cineva la picior“.
817: ș́kopează, dacă l-a ș́kopát áltu [= 1° devine șchiop; 2° face pe altul șchiop].
821: amélită d-um picór [= șchioapătă puțin]; odincie mult, púne la porumb.
823: amélită d-um picór [= șchioapătă puțin]
834: aménință [= șchioapătă puțin].
848: stîngăcéște di picuór.

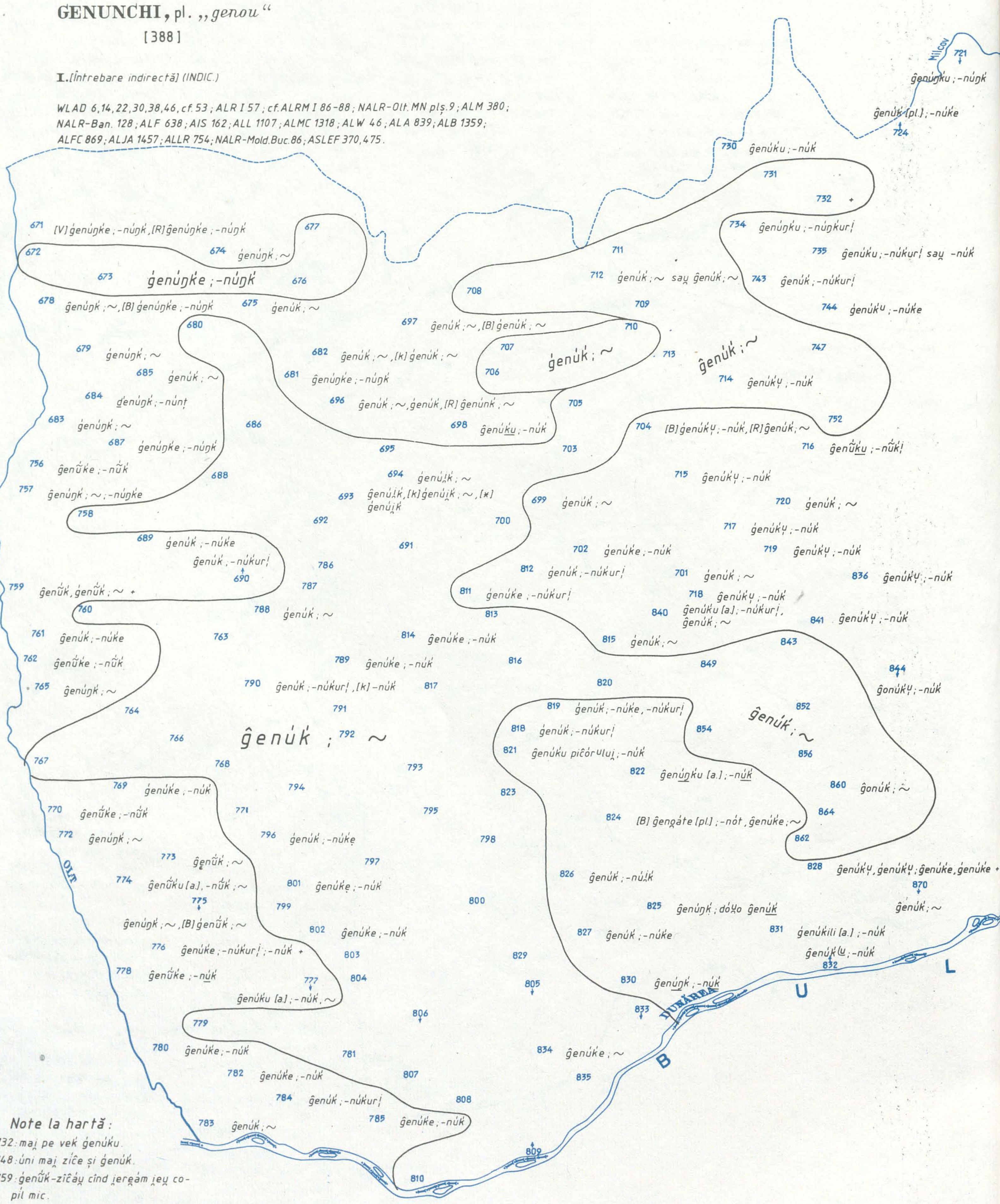
HARTA 85

GENUNCHI, pl. „*genou*“

[388]

I. [Întrebare indirectă] (INDIC.)

WLAD 6, 14, 22, 30, 38, 46, cf. 53; ALR I 57; cf. ALRM I 86–88; NALR-Olt. MN plș. 9; ALM 380; NALR-Ban. 128; ALF 638; AIS 162; ALL 1107; ALMC 1318; ALW 46; ALA 839; ALB 1359; ALFC 869; ALJA 1457; ALLR 754; NALR-Mold. Buc. 86; ASLEF 370, 475.

Note la hartă:

II. 732: mai̯ pe vek' ġenúk'u.
748: úni mai̯ zíĉe și ġenúk'.
759: ġenṹk'-zîĉáu̯ cînd i̯ere̯ám i̯eu̯ copíl mic.
776: un ĝenúk', dóu̯o ĝenúk'ur'.
828: ĝenúk'u̯ da mai̯ mult ġenúk'u̯.

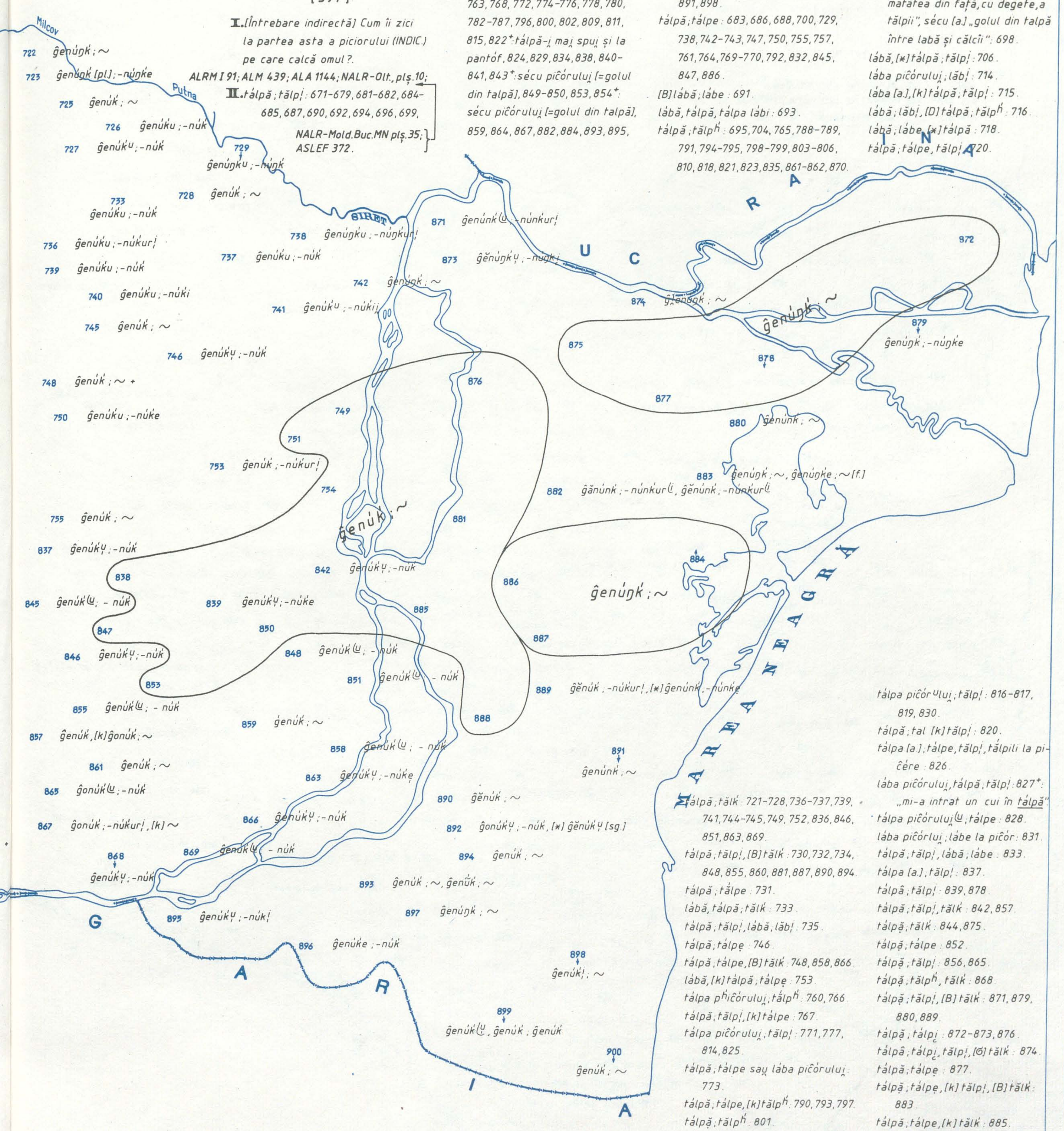
TALPĂ, pl. „*plante du pied*“

[397]

I. [Întrebare indirectă] Cum îi zici la partea asta a piciorului (INDIC.) pe care calcă omul?.

ALRM I 91; ALM 439; ALA 1144; NALR-Olt., plș. 10; NALR-Mold. Buc. MN plș. 35; ASLEF 372.

II. *tálpă; tălp': 671–679, 681–682, 684–685, 687, 690, 692, 694, 696, 699, 701–703, 705, 707–713, 717, 719, 740, 751, 754, 756, 758–759, 762–763, 768, 772, 774–776, 778, 780, 782–787, 796, 800, 802, 809, 811, 815, 822⁺: tálpă-i̯ mai̯ spui̯ și la pantóf, 824, 829, 834, 838, 840–841, 843⁺: sécu picórului̯ [=golul din talpă], 849–850, 853, 854⁺: sécu picórului̯ [=golul din talpă], 859, 864, 867, 882, 884, 893, 895, 897, 899–900.*
tálpă; tálpe, [k] tălp': 680, 689, 779, 891, 898.
tálpă; tálpe: 683, 686, 688, 700, 729, 738, 742–743, 747, 750, 755, 757, 761, 764, 769–770, 792, 832, 845, 847, 886.
[B] lábă; lábe: 691.
lábă, tálpă, tálpa lábi: 693.
tálpă; tălpʰ: 695, 704, 765, 788–789, 791, 794–795, 798–799, 803–806, 810, 818, 821, 823, 835, 861–862, 870.
tálpă; tălp', [B] lábă: 697.
tálpa picórului̯, lába picórului̯ „jumătatea din față, cu degete, a tălpii“, sécu [a.] „golul din talpă între labă și călcîi“: 698.
lábă, [*] tálpă; tălp': 706.
lába picórului̯; lăb': 714.
lába [a.], [k] tálpă; tălp': 715.
lábă; lăb', [D] tálpă; tălpʰ: 716.
lábă; lábe, [*] tálpă: 718.
tálpă; tálpe, tălp': 720.
tálpă; tălk': 721–728, 736–737, 739, 741, 744–745, 749, 752, 836, 846, 851, 863, 869.
tálpă; tălp', [B] tălk': 730, 732, 734, 848, 855, 860, 881, 887, 890, 894.
tálpă; tắlpe: 731.
lábă, tálpă; tălk': 733.
tálpă; tălp', lábă; lăb': 735.
tálpă; tálpe̜: 746.
tálpă; tálpe, [B] tălk': 748, 858, 866.
lábă, [k] tálpă; tálpe̜: 753.
tálpa pʰicórului̯; tắlpʰ: 760, 766.
tálpă; tălp', [k] tálpe: 767.
tálpa picórului̯; tălp': 771, 777, 814, 825.
tálpă; tálpe sau̯ lába picórului̯: 773.
tálpă; tálpe, [k] tălpʰ: 790, 793, 797.
tálpă̜; tălpʰ: 801.
tálpă̜; tălp': 807.
tálpă̜; tălpʰ: 808.
tálpa picórlu̯i̯; tălpʰ: 812.
lábă, lába picórlui̯, [D] tálpă; tălp': 813.
tálpa picórᵘlui̯; tălp': 816–817, 819, 830.
tálpă; tal [k] tălp': 820.
tálpa [a.]; tálpe, tălp', tắlpili la picére: 826.
lába picórului̯, tálpă; tălp': 827⁺: „mi-a intrat un cui în tálpă“.
tálpa picórului̯ᵘ; tálpe: 828.
lába picórlui̯; lábe la picór: 831.
tálpă; tălp', lábă; lábe: 833.
tálpa [a.]; tălp': 837.
tálpâ; tălp': 839, 878.
tálpă; tălp', tălk': 842, 857.
tálpă̜; tălk': 844, 875.
tálpă̜; tálpe: 852.
tálpă̜; tălp': 856, 865.
tálpă̜; tălpʰ, tălk': 868.
tálpă̜; tălp', [B] tălk': 871, 879, 880, 889.
tálpă̜; tálpi̯: 872–873, 876.
tálpâ; tálpi̯, tălp', [G] tălk': 874.
tálpă; tálpe̜: 877.
tálpă̜; tálpe̜, [k] tălp', [B] tălk': 883.
tálpă; tálpe, [k] tălk': 885.
tálpă; tálpe, [k] tălp', [B] tălk': 892.
tálpă; tălp', [V] tălk': 896.

ROTULĂ (la genunchi), pl. „*rotule*“

[389]

I. [Întrebare indirectă] (INDIC.)

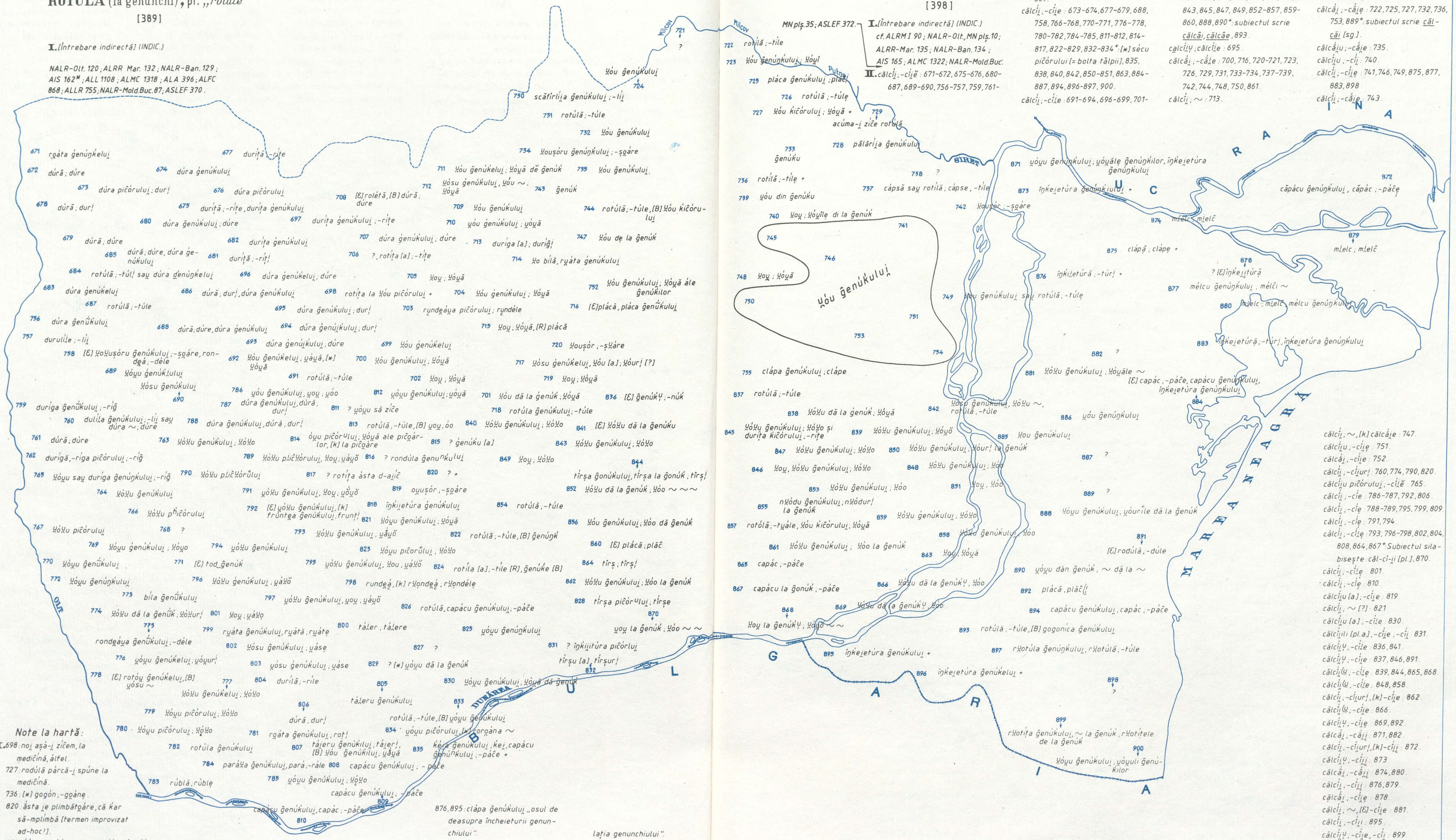
NALR-Olt. 120; ALRR Mar. 132; NALR-Ban. 129; AIS 162*; ALL 1108; ALMC 1318; ALA 396; ALFC 868; ALLR 755; NALR-Mold.Buc. 87; ASLEF 370.

CĂLCÎI, pl. „*talon*“

[398]

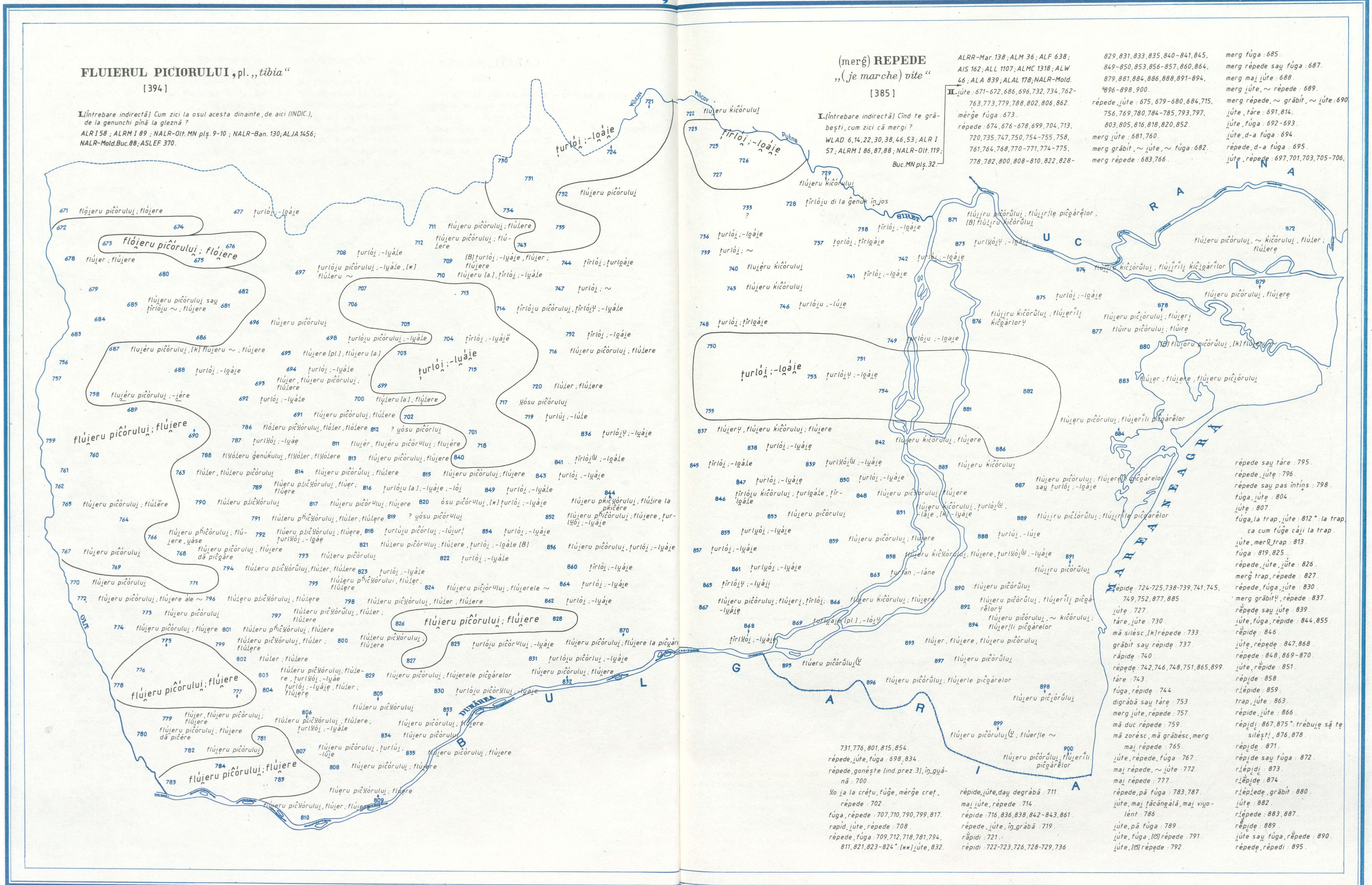
MN pls. 35; ASLEF 372. — **I.** [Întrebare indirectă] (INDIC.) cf. ALRM I 90; NALR-Olt., MN pls. 10; ALRR-Mar. 135; NALR-Ban. 134; AIS 165; ALMC 1322; NALR-Mold.Buc.

II. călcîi; -cîie : 671-672, 675-676, 680-687, 689-690, 756-757, 759, 761-764, 769, 772-773, 775, 779, 783, 807.
călcîi; -cîie : 673-674, 677-679, 688, 758, 766-768, 770-771, 776-778, 780-782, 784-785, 811-812, 814-817, 822-829, 832-834+: [*] sécu picórului [= bolta tălpii], 835, 838, 840, 842, 850-851, 863, 884-887, 894, 896-897, 900.
călcîi; -cîie : 691-694, 696-699, 701-712, 718-719, 724, 728, 730, 745, 754-755, 800, 803, 805, 813, 818, 843, 845, 847, 849, 852-857, 859-860, 888, 890+: subiectul scrie <u>călcâi, călcâe</u>, 893.
calcîiu; călcîie : 695.
călcăi; -căie : 700, 716, 720-721, 723, 726, 729, 731, 733-734, 737-739, 742, 744, 748, 750, 861.
călcîi; ~ : 713.
călcăiu; -căie : 714-715.
călcîi; -cîiuri : 717.
călcăi; -căie : 722, 725, 727, 732, 736, 753, 889+: subiectul scrie <u>căl-căi</u> [sg.].
călcăiu; -căie : 735.
călcîiu; -cîi : 740.
călcîi; -cîie : 741, 746, 749, 875, 877, 883, 898
călcîi; -căie : 743.
călcîi; ~, [k] călcăie : 747.
călcîiu; -cîie : 751.
călcăi; -cîie : 752.
călcîi; -cîiuri : 760, 774, 790, 820.
călcîiu picórului; -cîiĕ : 765.
călcîi; -cíe : 786-787, 792, 806.
călcîi; -cíe : 788-789, 795, 799, 809.
călcîi; -cíe : 791, 794.
călcîi; -cîie : 793, 796-798, 802, 804, 808, 864, 867+: Subiectul silabisește căl-cî-ii [pl.], 870.
călcîi; -cîie : 801.
călcîi; -cíe : 810.
călcîiu [a.]; -cîie : 819.
călcîi; ~ [?] : 821.
călcîiu [a.]; -cîie : 830.
călcîiili [pl. a.], -cîie; -cîi : 831.
călcîiu; -cîie : 836, 841.
călcîiu; -cîie : 837, 846, 891.
călcîiu; -cîie : 839, 844, 865, 868.
călcîiu; -cîie : 848, 858.
călcîi; -cîiuri, [k] -cîie : 862.
călcîiu; -cîie : 866.
călcîiu; -cîie : 869, 892.
călcăi; -căii : 871, 882.
călcîi; -cîiuri, [k] -cîii : 872.
călcîiu; -cîii : 873.
călcâi; -câii : 874, 880.
călcîi; -cîii : 876, 879.
călcâi; -cîie : 878.
călcîi; ~, [E] -cîie : 881.
călcîi; -cîii : 895.
călcîiu; -cîie, -cîi : 899.

Note la hartă:

II. 698: noi așa-i zicem, la medicină, altfel.
727: rodúlă párcă-i spúne la medicină.
736: [*] gogón; -goáne.
820: ásta ie plimbătoáre, că kar să-mplimbă [termen improvizat ad-hoc!].
835: kéia genúkului, un să-nkéie genúku.
873: kikiriță „locul de sub genunchi, unde piciorul se subțiază".
875: kikiriță; -rițe „îndoitura genunchiului (corespondentul subsuoarei de la mînă)".
876, 895: clápa genúkului „osul de deasupra încheieturii genunchiului".
895: yóyu genúkului „osul care realizează legătura la articulația genunchiului".
896: yóyu genúkelui „osul de deasupra încheieturii genunchiului".

FLUIERUL PICIORULUI, pl. „tibia"
[394]
I. [Întrebare indirectă] Cum zici la osul acesta dinainte, de aici (INDIC.), de la genunchi pînă la gleznă ?
ALR I 58 ; ALRM I 89 ; NALR-Olt. MN plș. 9-10 ; NALR-Ban. 130; ALJA 1456; NALR-Mold.Buc.88; ASLEF 370.
(merg) REPEDE
„(je marche) vite"
[385]
I. [Întrebare indirectă] Cînd te grăbești, cum zici că mergi ?
WLAD 6,14,22,30,38,46,53; ALR I 57; ALRM I 86,87,88; NALR-Olt.119; Buc.MN plș.32.
ALRR-Mar.138; ALM 36; ALF 638; AIS 162; ALL 1107; ALMC 1318; ALW 46; ALA 839; ALAL 178; NALR-Mold.
II. iute : 671-672,686,696,732,734,762-763,773,779,788,802,806,862.
merge fuga : 673.
repede : 674,676-678,699,704,713,720,735,747,750,754-755,758,761,764,768,770-771,774-775,778,782,800,808-810,822,828-829,831,833,835,840-841,845,849-850,853,856-857,860,864,879,881,884,886,888,891-894,896-898,900.
repede, iute : 675,679-680,684,715,756,769,780,784-785,793,797,803,805,816,818,820,852.
merg iute : 681,760.
merg grăbit, ~ iute, ~ fuga : 682.
merg repede : 683,766.
merg fuga : 685.
merg repede sau fuga : 687.
merg mai iute : 688.
merg iute, ~ repede : 689.
merg repede, ~ grăbit, ~ iute : 690.
iute, tare : 691,814.
iute, fuga : 692-693.
iute, d-a fuga : 694.
repede, d-a fuga : 695.
iute, repede : 697,701,703,705-706,731,776,801,815,854.
repede, iute, fuga : 698,834.
repede, gonește [ind. prez. 3], in guană : 700.
o ia la crețu, fuge, merge creț, repede : 702.
fuga, repede : 707,710,790,799,817.
rapid, iute, repede : 708.
repede, fuga : 709,712,718,781,794,811,821,823-824+: [**] iute, 832.
repide, iute, dau degrabă : 711.
mai iute, repede : 714.
repide : 716,836,838,842-843,861.
repede, iute, in grabă : 719.
răpidi : 721.
repidi : 722-723,726,728-729,736.
repide : 724-725,738-739,741,745,749,752,877,885.
iute : 727.
tare, iute : 730.
mă silesc, [k] repede : 733.
grăbit sau repide : 737.
răpide : 740.
repede : 742,746,748,751,865,899.
tare : 743.
fuga, repide : 744.
digrabă sau tare : 753.
merg iute, repede : 757.
mă duc repede : 759.
mă zoresc, mă grăbesc, merg mai repede : 765.
iute, repede, fuga : 767.
mai repede, ~ iute : 772.
mai repede : 777.
repede, pă fuga : 783,787.
iute, mai țăcăneală, mai viuolent : 786.
iute, pă fuga : 789.
iute, fuga, [6] repede : 791.
iute, [6] repede : 792.
repede sau tare : 795.
repede, iute : 796.
repede sau pas întins : 798.
fuga, iute : 804.
iute : 807.
fuga, la trap, iute : 812+: la trap, ca cum fuge caii la trap.
iute, merg trap : 813.
fuga : 819,825.
repede, iute, iute : 826.
merg trap, repede : 827.
repede, fuga, iute : 830.
merg grăbit, repede : 837.
repede sau iute : 839.
iute, fuga, repide : 844,855.
repide : 846.
iute, repede : 847,868.
repede : 848,869-870.
iute, repide : 851.
repide : 858.
repide : 859.
trap, iute : 863.
repide, iute : 866.
repidi : 867,875+: trebuie să te silești!, 876,878.
repide : 871.
repide sau fuga : 872.
repidi : 873.
repide : 874.
repede, grăbit : 880.
iute : 882.
repede : 883,887.
repide : 889.
iute sau fuga, repede : 890.
repede, repedi : 895.
MAREA NEAGRĂ
DUNĂREA
BULGARIA
UCRAINA

PULPA PICIORULUI, pl. „*mollet*“

[395]

I. [Întrebare indirectă] Dar la partea asta cărnoasă (INDIC.) dintre genunchi și gleznă?

ALR II MN 2251; ALRM II 136; NALR-Olt. MN plș. 10; NALR-Ban. 131; ALF 1854; AIS 159 *; ALL 1105; ALG 875; ALMC 1319; ALA 554, 1209; ALB 1357; ALCe 836; ALFC 868; ALLR 757. NALR-Mold. Buc. MN plș. 33; ASLEF 370.

(merĝ) ÎNCET

„(*je marche*) *lentement*“

[386]

I. [Întrebare indirectă] Dar cînd nu mergi repede (se folosește răspunsul de la întrebarea 385), cum zici că mergi?

ALR I 103; ALRM I 141; NALR-Olt. MN plș. 9; ALRR-Mar. 139; ALAL 177; NALR-Mold. Buc. MN plș. 33.

II. merg încét: 671, 675, 681, 683, 685, 687, 689, 756, 759, 762-763, 766, 782.

încét: 672-674, 677-680, 686, 691-692, 694, 696, 701, 703, 705-708, 710, 712, 715-716, 718, 722, 724-726, 728-733, 735, 738-740, 742-748, 750-755, 757, 764, 773-777, 779, 789, 791-793, 795-796, 798-799, 810, 813-814, 819, 825⁺: d-abi̯á merĝi̯!, 829-830, 832, 834⁺: nu să siléște, 838, 841, 845, 850, 853, 856-857, 860, 863, 870, 871-872, 875-885, 887-889, 891, 893-898, 900.

merg obijnui̯ít, ~ încét: 676.

merg încét, ~ lénto: 682.

încét sau̯ domól: 684, 840.

merg mai̯ încét: 688.

merg încét, ~ domól: 690.

mai̯ încét, ~ ușúre: 693.

mai̯ încét, ~ domól: 695, 769.

încét, domól: 697, 704, 717, 719, 784, 818, 849, 854, 862, 864, 867.

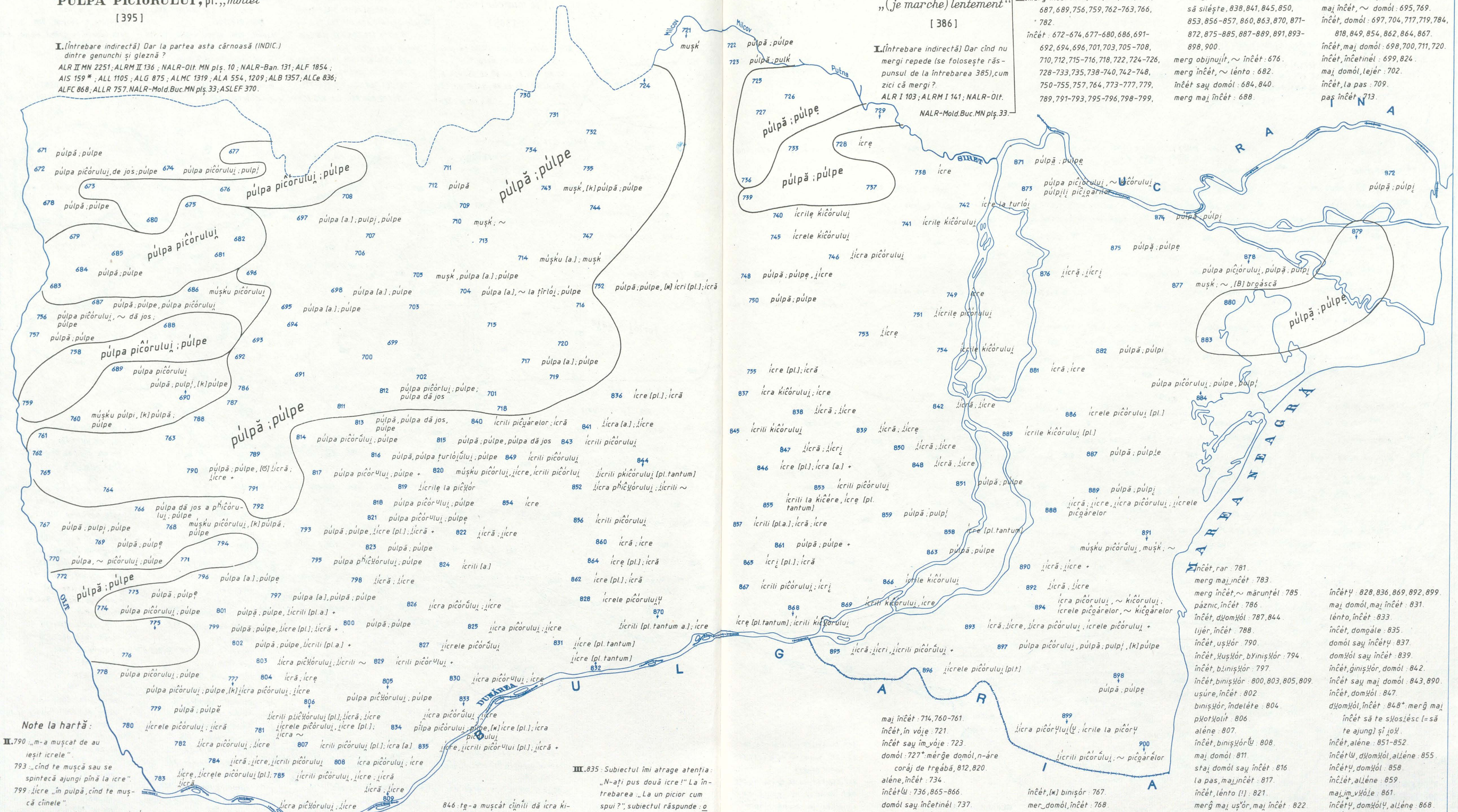
încét, mai̯ domól: 698, 700, 711, 720.

încét, încetinél: 699, 824.

mai̯ domól, lejér: 702.

încét, la pas: 709.

pas încét: 713.

mai̯ încét: 714, 760-761.

încét, în vói̯e: 721.

încét sau̯ im͜ vói̯e: 723.

domól: 727⁺: mérĝe domól, n-áre coráj de treábă, 812, 820.

aléne, încét: 734.

încét(ŭ): 736, 865-866.

domól sau̯ încetinél: 737.

încét sau̯ agále: 741.

domól sau̯ încét: 749, 815, 846, 886.

binișór: 758.

mai̯ încét, încét: 765, 770.

încét, [*] binișór: 767.

mer͜ domól, încét: 768.

mer͜ binișór: 771.

moále sau̯ încét sau̯ domól: 772.

încét, ușór: 778.

mai̯ încét, ~ binișór: 780.

încét, rar: 781.

merg mai̯ încét: 783.

merg încét, ~ măruntél: 785.

páznic, încét: 786.

încét, du̯omu̯ól: 787, 844.

lijér, încét: 788.

încét, ușu̯ór: 790.

încét, u̯ușu̯ór, bu̯inișu̯ór: 794.

încét, bi̯inișu̯ór: 797.

încét, binișu̯ór: 800, 803, 805, 809.

ușúre, încét: 802.

bınișu̯ór, îndeléte: 804.

pu̯otu̯olít: 806.

aléne: 807.

încét, binișu̯ór(ŭ): 808.

mai̯ domól: 811.

stai̯ domól sau̯ încét: 816.

la pas, mai̯ încét: 817.

încét, lénto [!]: 821.

merĝ mai̯ ușór, mai̯ încét: 822.

la pas, încét: 823⁺: ĉe merĝ mărúnt așá, fă pásu mai̯ máre!

încét, binișór: 826.

lénto, la pas: 827.

încétŭ: 828, 836, 869, 892, 899.

mai̯ domól, mai̯ încét: 831.

lénto, încét: 833.

încét, domoále: 835.

domól sau̯ încétŭ: 837.

domu̯ól sau̯ încét: 839.

încét, ĝinișu̯ór, domól: 842.

încét sau̯ mai̯ domól: 843, 890.

încét, domu̯ól: 847.

du̯omu̯ól, încét: 848⁺: merĝ mai̯ încét să te su̯osi̯ésc [= să te ajung] și i̯ou̯.

încét, aléne: 851-852.

încét(ŭ), du̯omu̯ól, ali̯éne: 855.

încétŭ, domu̯ól: 858.

înci̯ét, ali̯éne: 859.

mai̯ im͜ vu̯ói̯e: 861.

încétŭ, domu̯ólŭ, ali̯éne: 868.

încét: 873.

înci̯ét: 874.

Note la hartă:

II. 790: „m-a mușcat de au ieșit icrele”.

793: „cînd te mușcă sau se spintecă ajungi pînă la icre”.

799: i̯icre „în pulpă, cînd te mușcă cîinele”.

801: „mă mușcă cîinele și” mi̯-a i̯eșit i̯icrili.

802: i̯es i̯icrili „cînd te mușcă cîinele”.

817: [D] i̯icrili i̯e-năuntru, „dacă te tai iese icrele”.

829: i̯ese icrili d-ai̯ića dacă le tai̯, tócma ca la pęște.

846: tę-a mușcat cîinili dă icra kicorului.

861: mi̯-a ișit icrili.

890: pulpa e coapsa [= partea piciorului de sub șold].

III. 835: Subiectul îmi atrage atenția: „N-ați pus două icre!” La întrebarea: „La un picior cum spui?”, subiectul răspunde: o i̯icră.

893: Sînt mai multe la un loc.

895: Fiecare picior are o icră.

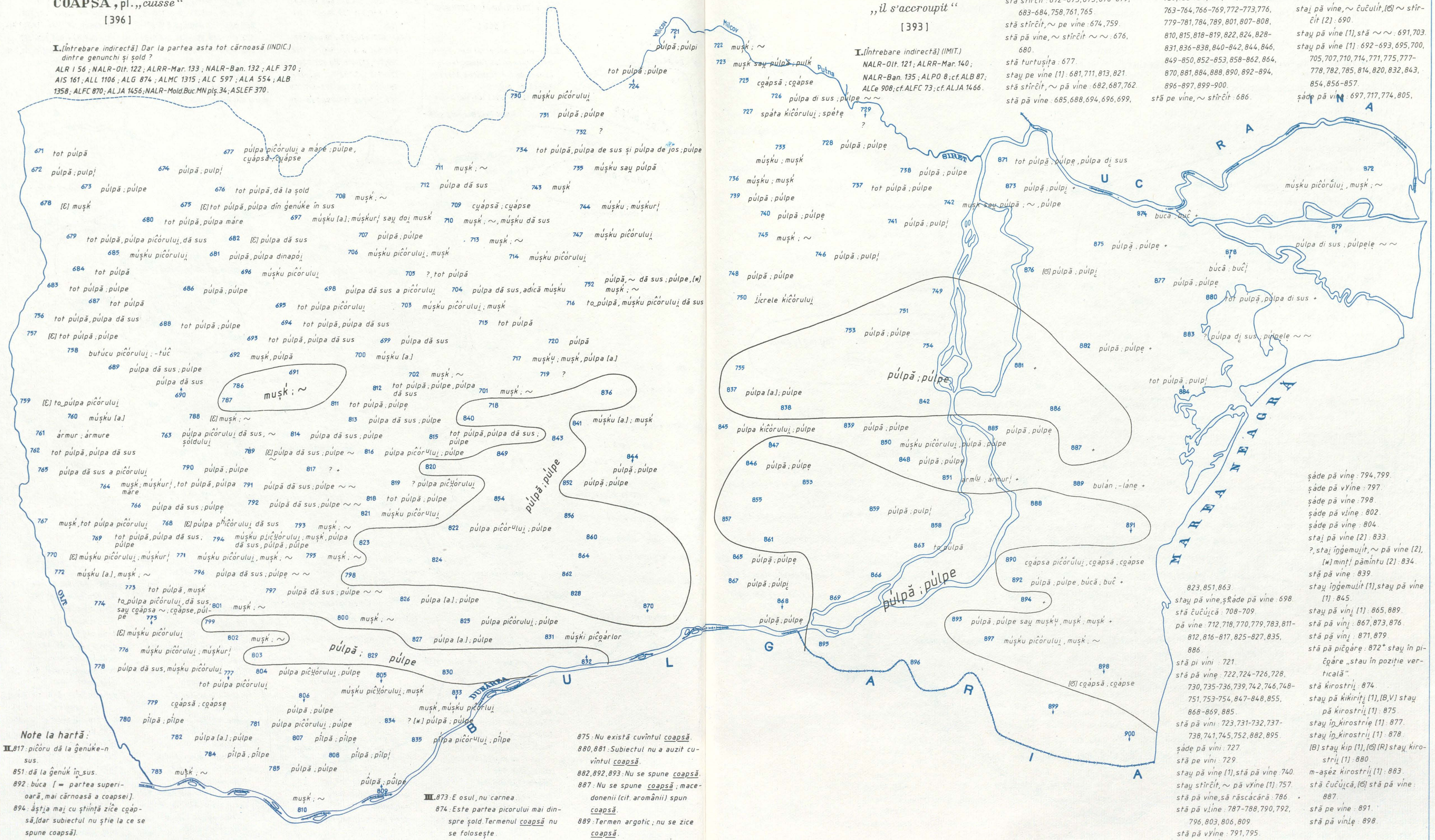
ATLASUL LINGVISTIC ROMÂN PE REGIUNI
MUNTENIA ȘI DOBROGEA

HARTA 89

COAPSĂ, pl. „cuisse“
[396]

I. [Întrebare indirectă] Dar la partea asta tot cărnoasă (INDIC.) dintre genunchi și șold?

ALR I 56; NALR-Olt. 122; ALRR-Mar. 133; NALR-Ban. 132; ALF 370; AIS 161; ALL 1106; ALG 874; ALMC 1315; ALC 597; ALA 554; ALB 1358; ALFC 870; ALJA 1456; NALR-Mold.Buc.MN plș.34; ASLEF 370.

Note la hartă:

II. 817: picoru dă la genuke-n sus.
851: dă la genuk în sus.
892: buca [= partea superioară, mai cărnoasă a coapsei].
894: ăștia mai cu știință zice coapsă, [dar subiectul nu știe la ce se spune coapsă].

III. 873: E osul, nu carnea.
874: Este partea picorului mai dinspre șold. Termenul coapsă nu se folosește.

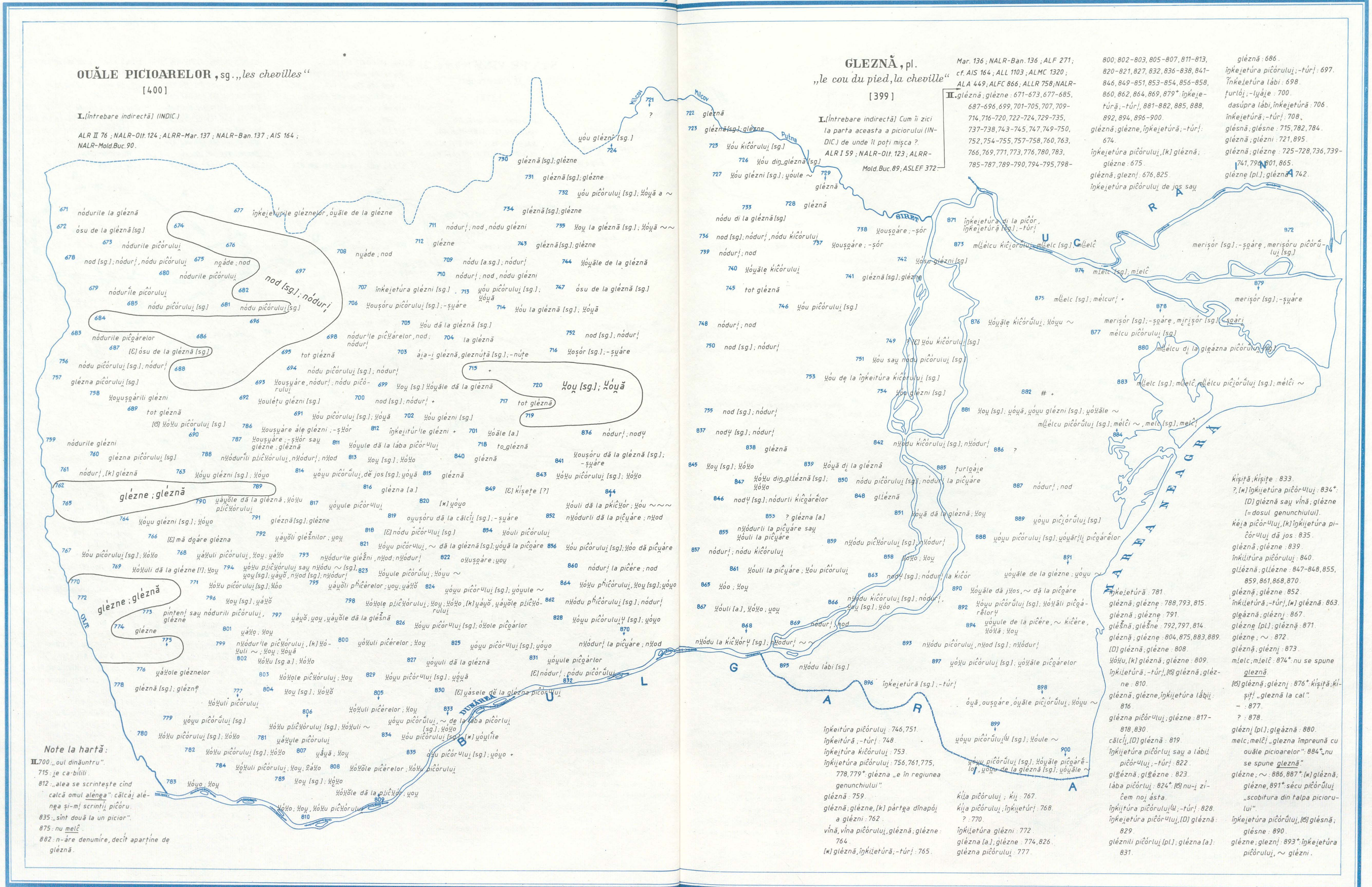
875: Nu există cuvîntul coapsă.
880, 881: Subiectul nu a auzit cuvîntul coapsă.
882, 892, 893: Nu se spune coapsă.
887: Nu se spune coapsă; macedonenii (cit. aromânii) spun coapsă.
889: Termen argotic; nu se zice coapsă.

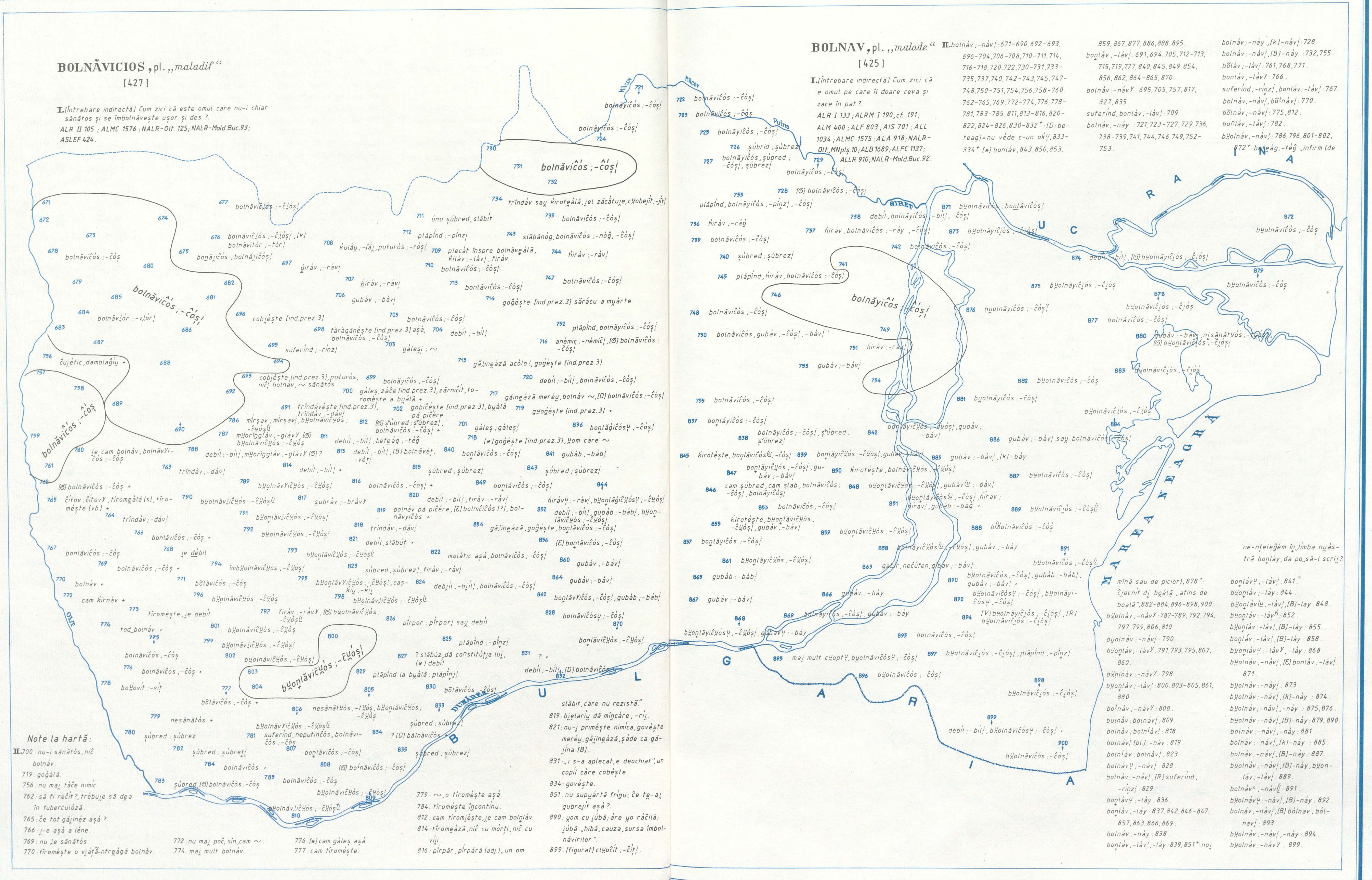
STĂ PE VINE (ind.prez.3)
„il s'accroupit“
[393]

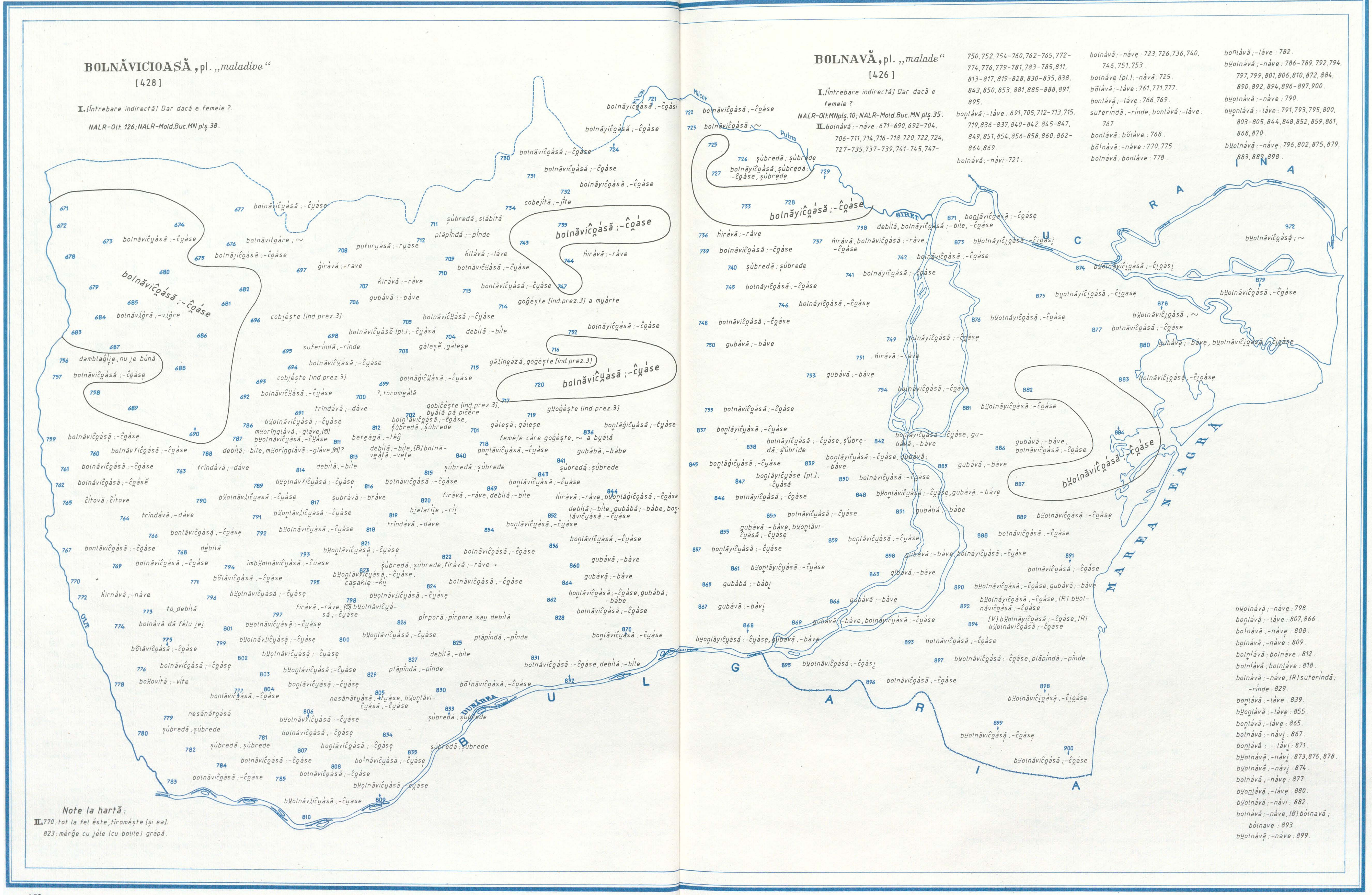
I. [Întrebare indirectă] (IMIT.)
NALR-Olt. 121; ALRR-Mar. 140; NALR-Ban. 135; ALPO 8; cf. ALB 87; ALCe 908; cf. ALFC 73; cf. ALJA 1466.

II. stau stîrcit [1]: 671, 756.
stă stîrcit: 672-673, 675, 678-679, 683-684, 758, 761, 765.
stă stîrcit, ~ pe vine: 674, 759.
stă pă vine, ~ stîrcit ~ ~: 676, 680.
stă turtușita: 677.
stau pe vine [1]: 681, 711, 813, 821.
stă stîrcit, ~ pă vine: 682, 687, 762.
stă pă vine: 685, 688, 694, 696, 699, 701-702, 704, 706, 713, 715-716, 719-720, 733-734, 744, 747, 755, 760, 763-764, 766-769, 772-773, 776, 779-781, 784, 789, 801, 807-808, 810, 815, 818-819, 822, 824, 828-831, 836-838, 840-842, 844, 846, 849-850, 852-853, 858-862, 864, 870, 881, 884, 888, 890, 892-894, 896-897, 899-900.
stă pe vine, ~ stîrcit: 686.
stă pă vine, [B] stam stîrcit sau ciuciulit: 689.
stai pă vine, ~ ciuciulit, [б] ~ stîrcit [2]: 690.
stau pă vine [1], stă ~ ~: 691, 703.
stau pă vine [1]: 692-693, 695, 700, 705, 707, 710, 714, 771, 775, 777-778, 782, 785, 814, 820, 832, 843, 854, 856-857.
șade pă vine: 697, 717, 774, 805, 823, 851, 863.
stau pă vine, șeade pă vine: 698.
stă ciuciuică: 708-709.
pă vine: 712, 718, 770, 779, 783, 811-812, 816-817, 825-827, 835, 886.
stă pi vini: 721.
stă pă vine: 722, 724-726, 728, 730, 735-736, 739, 742, 746, 748-751, 753-754, 847-848, 855, 868-869, 885.
stă pă vini: 723, 731-732, 737-738, 741, 745, 752, 882, 895.
șade pă vini: 727.
stă pe vini: 729.
stau pă vine [1], stă pă vine: 740.
stau stîrcit, ~ pă vyine [1]: 757.
stă pă vine, să răscăcără: 786.
stă pă vline: 787-788, 790, 792, 796, 803, 806, 809.
stă pă vyine: 791, 795.
șade pă vline: 793, 800.
șade pă vine: 794, 799.
șade pă vyine: 797.
șade pă vine: 798.
șade pă vline: 802.
șade pă vine: 804.
stai pă vine [2]: 833.
?, stai îngemuiit, ~ pă vine [2], [*] minți pămîntu [2]: 834.
stă pă vine: 839.
stau îngemulit [1], stau pă vine [1]: 845.
stau pă vini [1]: 865, 889.
stă pă vini: 867, 873, 876.
stă pă vini: 871, 879.
stă pă picioare: 872⁺: stau în picioare „stau în poziție verticală".
stă kirostrii: 874.
stau pă kikiriți [1], [B,V] stau pă kirostrii [1]: 875.
stau în kirostrie [1]: 877.
stau în kirostrii [1]: 878.
[B] stau kip [1], [б] [R] stau kirostrii [1]: 880.
m-așez kirostrii [1]: 883.
stă ciuciuică, [б] stă pă vine: 887.
stă pe vine: 891.
stă pă vine: 898.

MUNTENIA ȘI DOBROGEA

BOLNĂVICIOS, pl. „maladif"
[427]
I. [Întrebare indirectă] Cum zici că este omul care nu-i chiar sănătos și se îmbolnăvește ușor și des ?
ALR II 105 ; ALMC 1576 ; NALR-Olt. 125; NALR-Mold.Buc.93; ASLEF 424.
BOLNAV, pl. „malade"
[425]
I. [Întrebare indirectă] Cum zici că e omul pe care îl doare ceva și zace în pat ?
ALR I 133 ; ALRM I 190, cf. 191; ALM 400 ; ALF 803 ; AIS 701 ; ALL 1034 ; ALMC 1575 ; ALA 918; NALR-Olt., MNpls.10 ; ALB 1689; ALFC 1137; ALLR 910; NALR-Mold.Buc. 92.
II. bolnáv ; -náv! : 671-690, 692-693, 696-704, 706-708, 710-711, 714, 716-718, 720, 722, 730-731, 733-735, 737, 740, 742-743, 745, 747-748, 750-751, 754, 756, 758-760, 762-765, 769, 772-774, 776, 778-781, 783-785, 811, 813-816, 820-822, 824-826, 830-832+ : [D: beteag] = nu vede c-un ok!, 833-834+ : [*] bonláv, 843, 850, 853, 859, 867, 877, 886, 888, 895.
bonláv ; -láv! : 691, 694, 705, 712-713, 715, 719, 777, 840, 845, 849, 854, 856, 862, 864-865, 870.
bolnáv ; -návy : 695, 705, 757, 817, 827, 835.
suferind, bonláv ; -láv! : 709.
bolnáv ; -náy : 721, 723-727, 729, 736, 738-739, 741, 744, 746, 749, 752-753.
bolnáv ; -náy, [k] -náv! : 728.
bolnáv ; -náv!, [B] -náy : 732, 755.
bõláv ; -láv! : 761, 768, 771.
bonláv ; -lávy : 766.
suferind ; -rinz!, bonláv ; -láv! : 767.
bolnáv ; -náv!, bõlnáv! : 770.
bõlnáv ; -náv! : 775, 812.
bonláv ; -láv! : 782.
buolnáv ; -náv! : 786, 796, 801-802, 872+ : beteág ; -teĝ „infirm (de mînă sau de picior), 878+ : ĉiocnit di boálă „atins de boală", 882-884, 896-898, 900.
buolnáv ; -návy : 787-789, 792, 794, 797, 799, 806, 810.
buolnáv ; -náv! : 790.
buonláv ; -lávy : 791, 793, 795, 807, 860.
buolnáv ; -návy : 798.
buonláv ; -láv! : 800, 803-805, 861, 880.
bolnáv ; -návy : 808.
bulnáv ; bolnáv! : 809.
bolnáv ; bolnláv! : 818.
bolnáv! [pl.] ; -náv : 819.
bolnláv ; bolnáv! : 823.
bolnávu ; -náv! : 828.
bolnáv ; -náv!, [R] suferind ; -rinz! : 829.
bonlávu ; -láy : 836.
bonláv ; -láy : 837, 842, 846-847, 857, 863, 866, 869.
bolnáv ; -náy : 838.
bonláv ; -láv!, -láy : 839, 851+ : noi ne-nțeleĝem în limba nuástră bonláy, da po să-l scrii ?
bonlávu ; -láv! : 841.
buonláv ; -láy : 844.
buonláv ; -láv!, [B] -lay : 848.
buonláv ; -lávh : 852.
buonláv ; -láv!, [B] -láy : 855.
bonláv ; -láv!, [B] -láy : 858.
buonlávu ; -lávy, -láy : 868.
buolnáv ; -náv!, [Ɛ] bonláv ; -láv! : 871.
buolnáv ; -náy! : 873.
buolnáv ; -náv!, [k] -náy : 874.
buolnáv ; -náv!, -náy : 875, 876.
buolnáv ; -náv!, [B] -náy : 879, 890.
bolnáv ; -náv!, -náy : 881.
bolnáv ; -náv!, [k] -náy : 885.
bolnáv ; -náv!, [B] -náy : 887.
buolnáv ; -náv!, [B] -náy, buonláv ; -láv! : 889.
bolnávc ; -náv! : 891.
buolnávu ; -náv!, [B] -náy : 892.
bolnáv ; -náv!, [B] bólnav ; bólnav! : 893.
buolnáv ; -náv!, -náy : 894.
buolnáv ; -návy : 899.
Note la hartă:
II. 700 : nu-i sănătós, niĉ bolnáv.
719 : goĝálă.
756 : nu mai face nimic.
762 : să fi reĉit ?, trébuie să dea în tuberculóză.
765 : ĉe tot găiinéz așá ?.
766 : i-e așá a léne.
769 : nu ie sănătós.
770 : tîroméște o viață-ntreágă bolnáv.
772 : nu mai poĉ, sîn cam ~.
774 : mai mult bolnáv.
776 : [*] cam găleș așá.
777 : cam tîroméște.
779 : ~, o tîroméște așá.
784 : tîroméște încontinu.
812 : cam tîromiéște, ie cam bolnláv.
814 : tîromeázǎ, niĉ cu mórți, niĉ cu vii.
816 : pîrpăr, pîrpără [adj.] „un om slăbit, care nu rezistă."
819 : bielariu dă mîncáre, -rii.
821 : nu-i priméște nimica, govéște meréu, găiineázǎ, șáde ca găiina [B].
831 : „i s-a aplecat, e deochiat", un copil cáre cobéște.
834 : govéște.
851 : nu supuártă frigu ; ĉe te-ai gubrejít așá ?.
890 : uom cu iúbă ; áre uo ráĉilă ; iúbă „hibă, cauza, sursa îmbolnăvirilor".
899 : [figurat] cluoĉít ; -ĉíți.
MAREA NEAGRĂ
UCRAINA
BULGARIA
DUNĂREA
SIRET
Milcov
Putna
Olt

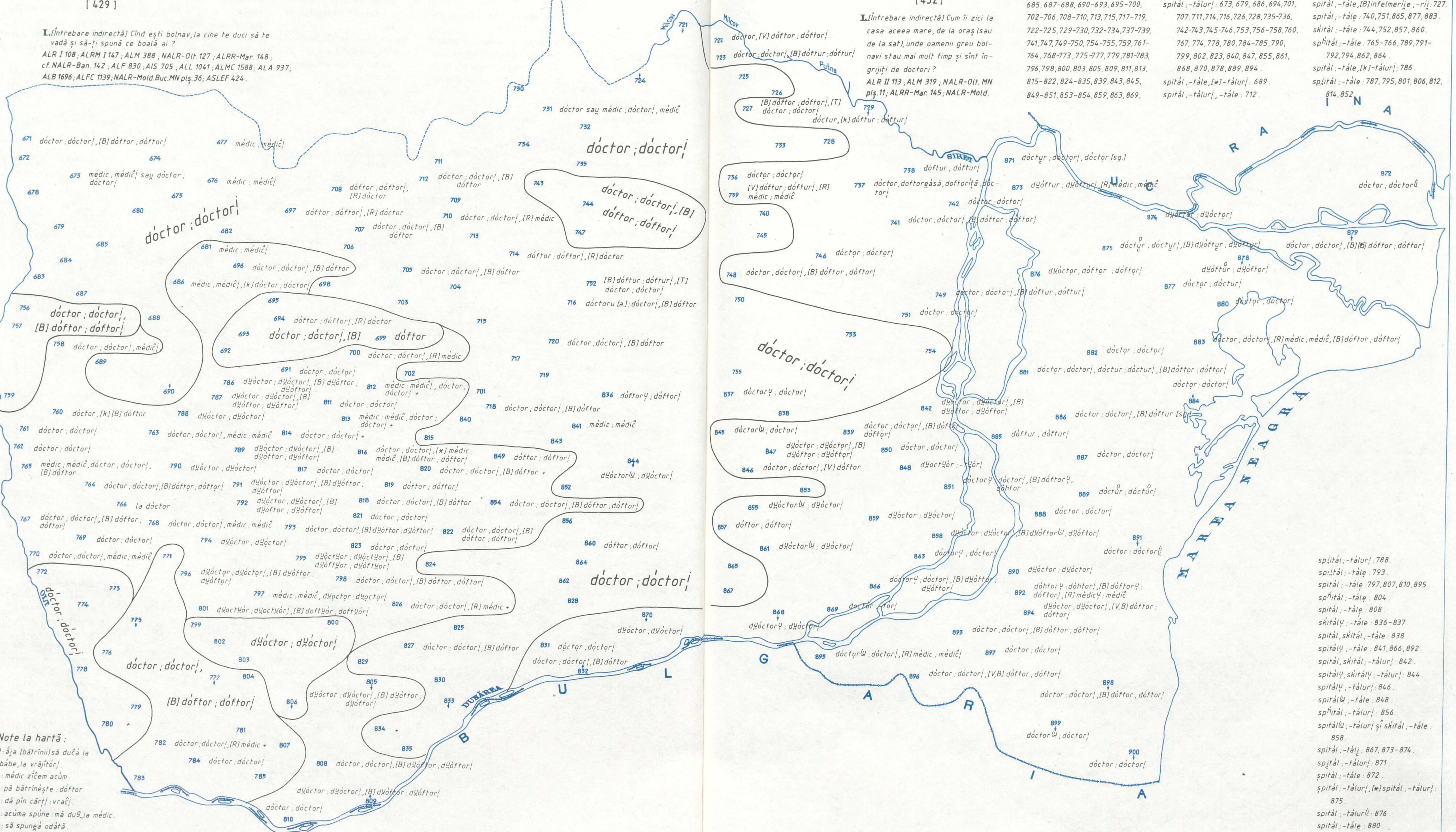

BOLNĂVICIOASĂ, pl. „maladive"
[428]
I. [Întrebare indirectă] Dar dacă e femeie ?
NALR-Olt. 126; NALR-Mold.Buc.MN pls. 38.
BOLNAVĂ, pl. „malade"
[426]
I. [Întrebare indirectă] Dar dacă e femeie ?
NALR-Olt.MNpls.10; NALR-Mold.Buc.MN pls. 35.
Note la hartă:
U C R A I N A
B U L G A R I A
MAREA NEAGRĂ
DUNĂREA
SIRET
Milcov
Putna
OLT

MEDIC, pl. „médecin"

[429]

I. [Întrebare indirectă] Cînd ești bolnav, la cine te duci să te vadă și să-ți spună ce boală ai?

ALR I 108; ALRM I 147; ALM 388; NALR-Olt. 127; ALRR-Mar. 148; cf. NALR-Ban. 142; ALF 830; AIS 705; ALL 1041; ALMC 1588; ALA 937; ALB 1696; ALFC 1139; NALR-Mold. Buc. MN pls. 36; ASLEF 424.

Note la hartă:

II. 780: ála [bătrînii] să ducă la babe, la vrăjitor!.
782: médic zîcem acúm.
812: pă bătrîneşte: dóftor.
813: dă pîn cărţ!: vrač!.
814: acúma spúne: mă dug la médic.
820: să spunea odátă.
826: mai pă radicál, [*] dóctoriţă.
834: [*] dóftor [S. comentează:] nu ie tot dóctor? că púne pă fî? – [D] médic „mai iute să spune la ăștia cu vitele, la veterinar".

SPITAL, pl. „hôpital"

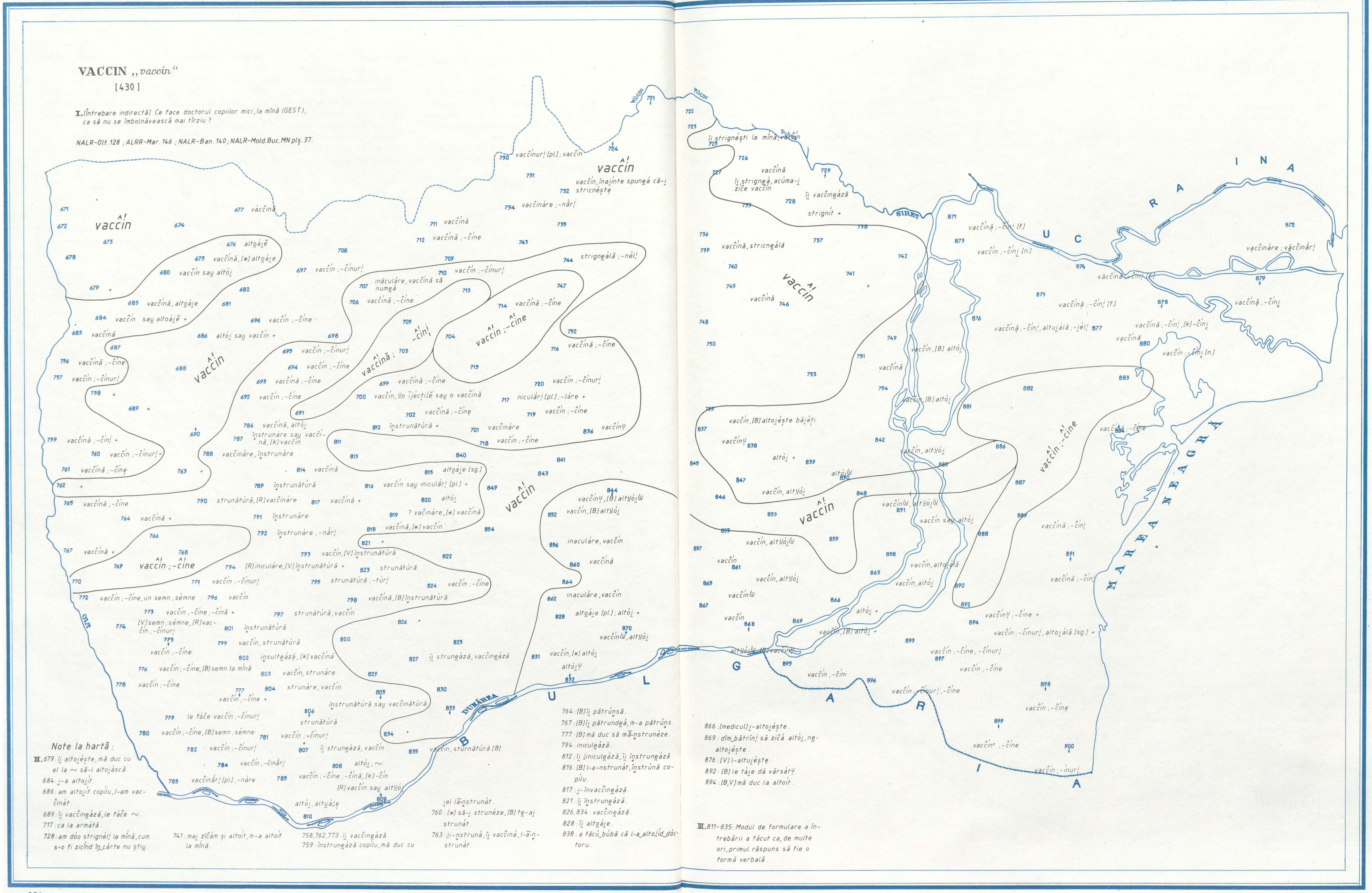
[432]

I. [Întrebare indirectă] Cum îi zici la casa aceea mare, de la oraș (sau de la sat), unde oamenii greu bolnavi stau mai mult timp și sînt îngrijiți de doctori?

ALR II 113; ALM 319; NALR-Olt. MN pls. 11; ALRR-Mar. 145; NALR-Mold. Buc. MN pls. 37.

II. spitál; -tále: 671-672, 674-678, 680-685, 687-688, 690-693, 695-700, 702-706, 708-710, 713, 715, 717-719, 722-725, 729-730, 732-734, 737-739, 741, 747, 749-750, 754-755, 759, 761-764, 768-773, 775-777, 779, 781-783, 796, 798, 800, 803, 805, 809, 811, 813, 815-822, 824-835, 839, 843, 845, 849-851, 853-854, 859, 863, 869, 879, 881-882, 884-888, 890, 896-900.
spitál; -tálur!: 673, 679, 686, 694, 701, 707, 711, 714, 716, 726, 728, 735-736, 742-743, 745-746, 753, 756-758, 760, 767, 774, 778, 780, 784-785, 790, 799, 802, 823, 840, 847, 855, 861, 868, 870, 878, 889, 894.
spitál; -tále, [*]-tálur!: 689.
spitál; -tálur!, -tále: 712.
spitál; -tále, [B] skitále: 720, 731, 748.
spitál; -táli: 721.
spitál; -tále, [B] infelmerie; -rii: 727.
spitál; -tále: 740, 751, 865, 877, 883.
skitál; -tále: 744, 752, 857, 860.
sphitál; -tále: 765-766, 789, 791-792, 794, 862, 864.
spitál; -tále, [k]-tálur!: 786.
spiitál; -tále: 787, 795, 801, 806, 812, 814, 852.
spiitál; -tálur!: 788.
spiitál; -tále: 793.
spitál; -tále: 797, 807, 810, 895.
sphitál; -tále: 804.
spitál; -tále: 808.
skitálu; -tále: 836-837.
spitál, skitál; -tále: 838.
spitálu; -tále: 841, 866, 892.
spitál, skitál; -tálur!: 842.
spitálu, skitálu; -tálur!: 844.
spitálu; -tálur!: 846.
spitálu; -tále: 848.
sphitál; -tálur!: 856.
spitálu; -tálur! și skitál; -tále: 858.
spitál; -táli: 867, 873-874.
spitál; -tálur!: 871.
șpitál; -tále: 872.
șpitál; -tálur!, [*] spitál; -tálur!: 875.
spitál; -tálurl: 876.
spitál; -tále: 880.
spitálu, spitál; -tále: 891.
spitál; -tálur!, [k]-tále: 893.

MUNTENIA ȘI DOBROGEA

INJECȚIE, pl. „*injection*“

[431]

I. [Întrebare indirectă] Dar cînd ești bolnav, doctorul te împunge în mînă (ori în picior) cu un ac, zici că-ți face o ... ?

NALR-Olt. MN, plș. 10-11 ; ALRR-Mar. 147 ; NALR-Ban. 141 ; ALLR 905 ; NALR-Mold. Buc. 94.

OPERAȚIE, pl. „*opération, intervention chirurgicale*“

[434]

I. [Întrebare indirectă] Ce zici că îți face doctorul cînd te doare ceva înăuntru și te taie ?

NALR-Olt. MN plș. 11 ; NALR-Mold. Buc. MN plș. 38.

II. operáți̯e ; -răți̯ : 671, 675, 677, 689, 756, 814, 830-831, 835.

operáți̯e ; -ráți̯ : 672, 674, 676, 679-688, 690, 770, 772-773, 776, 779, 782, 822.

operáțî̯e ; -rățî̯ : 673, 780.

operáți̯e ; -răți̯ : 678, 740-741.

u̯operáți̯e ; -ráți̯ : 691-693, 695-698, 702, 705-706, 710-712, 718, 722, 724, 728, 730-734, 737, 739, 743-745, 747-748, 750, 754-755, 757, 759-760, 764-765, 771, 832, 837, 840, 844, 852-853, 866, 869.

u̯operáți̯e ; -răți̯ : 694, 699-701, 703-704, 707-709, 713-717, 719-720.

operáțî̯e ; -rățî̯ : 721, 723, 725, 727, 729, 746.

u̯operáți̯e ; -rățî̯ : 726.

u̯operáțî̯e ; -rățî̯ : 735, 753⁺ : ále̯a-s mai̯ agraváte cîn îs fáce dóo.

u̯operáți̯e ; operăți̯ : 736, 742, 749, 752.

u̯operáți̯e ; -răți̯ : 738, 758, 763, 766, 769, 777, 877, 881, 884, 892.

u̯operáție ; -ráți̯ : 751, 854, 885-886.

u̯operáți̯e ; -ráți̯ : 761, 781, 784.

u̯operáți̯ĕ ; -rățî̯ : 762.

u̯operáți̯e ; -ráți̯ : 767.

u̯operáți̯e ; -răți̯ : 768, 774, 785, 799, 810.

u̯operáți̯e ; -ráți̯ : 775.

u̯operáți̯e ; -rățî̯ : 778.

operáți̯ĕ ; -răți̯ : 783.

u̯operáție ; -răți̯ : 786.

u̯operáție ; -răți̯ : 787.

u̯operáție ; -răți̯ : 788.

u̯operáție ; -răți̯ : 789.

u̯operáți̯e ; -răți̯ : 790, 796, 802, 804, 841, 864-865, 867.

u̯operáție ; -ráți̯ : 791.

u̯operáție ; -rății : 792.

u̯operáție ; -răți̯ : 793, 868.

u̯operáție ; -ráți̯ : 794, 847.

u̯operáție ; -răți̯ : 795.

u̯operáție ; -răți̯ : 797.

u̯operáți̯e ; -răți̯ : 798, 801, 808.

u̯operáți̯e ; -răți̯ : 800, 806.

u̯operáți̯e ; -răți̯ : 803, 805, 807, 836, 838, 843, 846, 849-850, 856, 859-860, 870.

u̯operáți̯e ; -ráți̯ : 809.

operáție ; -ráți̯ : 811, 833.

u̯operáție ; -răți̯ : 812, 834, 862.

operáție ; -ráți : 813.

operáți̯e ; -răți̯ : 815.

operáție ; -răți̯ : 816, 828.

operáție ; -răți : 817, 824, 863.

operáție ; -rĕți̯ : 818.

operáte ; -răți̯ : 819.

operáție ; -ráți : 820.

operáție ; -răți̯ : 821, 823, 826, 829.

operáții̯e ; -ráți̯ : 825.

opĕráție ; operăți : 827.

u̯operáți̯e ; -răți̯ : 839, 848, 857-858, 861.

u̯operáți̯e ; -ráți̯ : 842, 851.

u̯operáție ; -ráți̯ : 845, 890.

u̯operáție ; -răți̯ : 855.

u̯operáții̯ ; -ráți̯ : 871.

u̯operáții̯e ; -răți̯ : 872.

u̯operáții̯ ; -ráți̯ : 873, 879.

u̯operáții̯ ; -ráți̯ : 874.

u̯operáții̯ ; -ráți̯, [k]-răți̯ : 875.

u̯operáții̯ ; -răți̯ : 876.

u̯opi̯eráție ; -răți̯ : 878.

u̯operáție ; -ráți̯ : 880.

u̯operáții̯ ; -răți̯ : 882

u̯operáții̯e ; -răți̯ : 883.

operáții̯ ; -ráți̯, [k]-răți̯ : 887.

u̯operáții̯e ; -ráți̯ : 888, 896, 900.

u̯operáți̯ ; ~ : 889.

u̯operáte ; -răți̯ : 891.

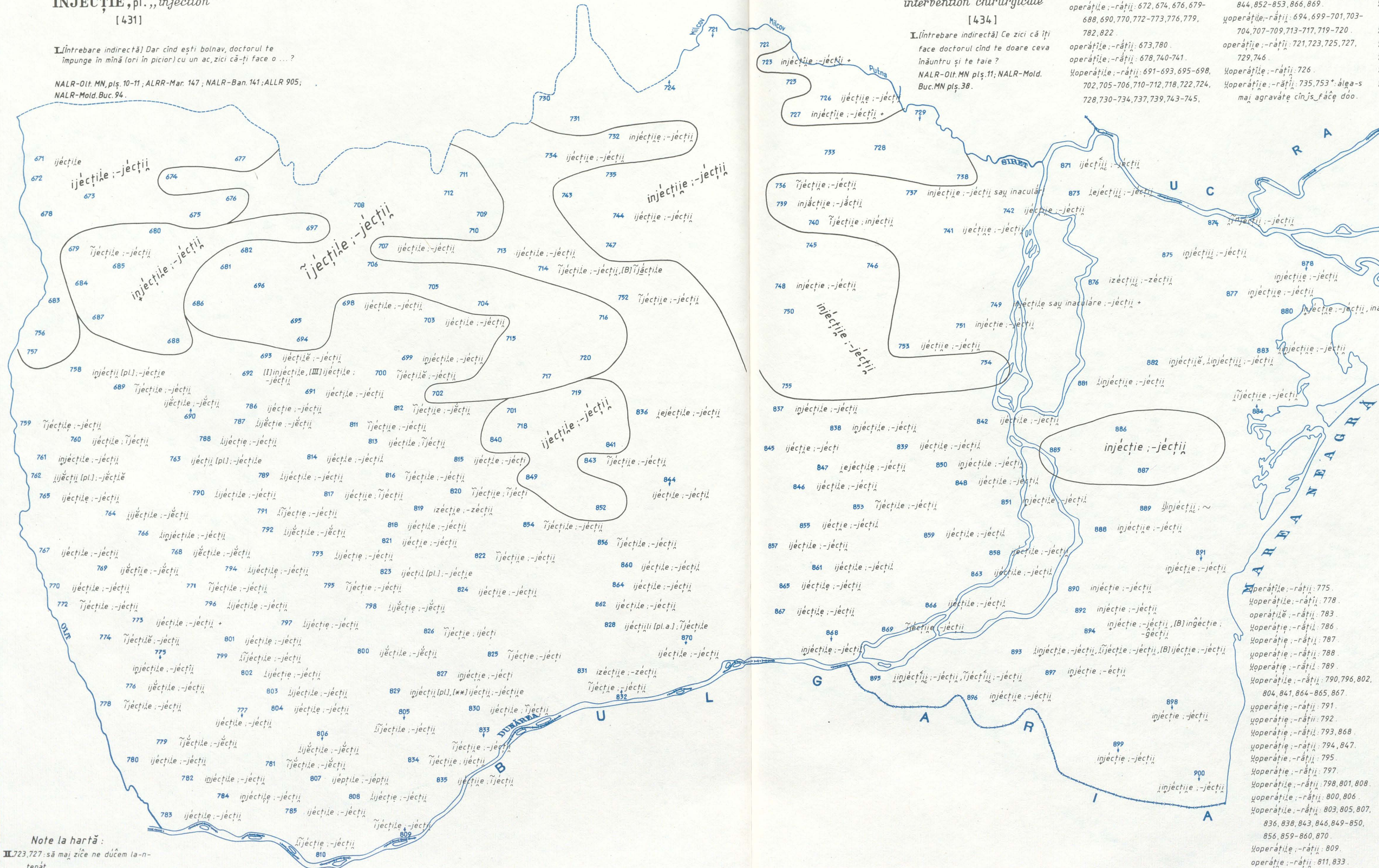
u̯operáți̯e ; -ráți̯ : 893.

operáți̯e ; -ráți̯, -răți̯ : 894.

u̯operáție ; -răți, u̯operáții̯ ; -răți̯ : 895.

u̯operáție ; -ráți̯ : 897-898.

u̯operáție ; -ráți̯ : 899.

Note la hartă :

II. 723, 727 : să mai̯ zíĉe ne dúĉem la-n-țepát.

749 : m-a ĩjectát [perf. c. 3].

773 : sau̯ i̯enuculáre, cum să zíĉe.

DISPENSAR, pl. „*dispensaire*“

[433]

I. [Întrebare indirectă] Dar la aceasta din sat unde te duci la doctor ?

NALR-Olt. MN plș. 11; NALR-Mold. Buc. MN plș. 37.

FARMACIST, pl.

„*pharmacien, apothicaire*“

[438]

I. [Întrebare indirectă] Cum se cheamă cel care vinde medicamente (vezi întrebarea anterioară)?

ALR II 112; NALR-Olt. 131; NALR-Ban. 145; ALMC 1757; NALR-Mold. Buc. MN plș. 39; ASLEF 401.

II. farmacist; -ciști: 671, 674-678, 680-683, 685, 688-689, 692-695, 697-704, 706-710, 712-713, 715-718, 720-726, 728-729, 731-732, 734-737, 739-742, 744-750, 752-756, 761, 762⁺: [B] doctoru dă la spitărie, 766, 769, 778, 780-781, 785-786, 788, 791, 794-798, 801-802, 804-806, 808, 810-811, 816-819, 822, 824, 826, 829-830, 833, 835-836, 838, 840-843, 845, 847-853, 855, 857, 859-865, 867, 870-876, 878, 880-884, 887-890, 894-897, 900.

farmacist; -ciști, [B] spițer; -țeri: 672, 679, 687, 730, 733, 743, 813, 869, 879, 885.

farmacist; -ciști sau farmacistă: 673.

farmacist; -ciști sau spițeri; ~: 684.

farmacist; -ciști: 686, 812, 839.

spițer; -țeri, farmacist, „spițer vin-de la spițărie sau farmacist să-i zicem“: 690.

[Ɛ] infirmiel; -eli: 691.

farmacist; -ciști, [B] spițer: 692, 782.

farmacistă; -ciste [f.]: 705, 719, 738, 815, 820, 823, 832, 834, 877.

[Ɛ] sanitar, [Ɠ] farmacist: 711.

[B] spițer; -țeri, farmacist; -ciști: 714.

acuma farmacist, atunca spițer: 727.

farmacistă; -ciste: 751.

farmacist; -ciști, [B] spițeri, ~: 757-758, 776.

farmacist; -ciști, spițer; -țeri: 759, 764.

spițaru [a], farmacist; -ciști: 760.

farmacist; -ciști, [B] spițăr; -țeri: 763, 765, 767, 784.

farmacist; -ciști, spițari; ~: 768, 774-775.

farmacist; -ciști, [Ɛ] [B] medic: 770.

farmacist; -ciști, [B] doftoriță: 771.

farmacist, [B] spițeri: 772.

farmacistu [a]; -ciști: 773, 854, 856.

farmacist; -ciști, [B] spițaru [a]: 777⁺: ș-acu ăștia bătrîni întrebuințază cuvîntu.

farmacist; -ciști, [B] spițaru [a]; -țari; -țar: 783.

farmacist; -ciști: 787, 809.

farmacist; -ciști: 789.

farmacist; -ciști, [k] -ciști: 790, 793.

fármacist; -ciști: 792, 803.

felcer; felceri, [Ɠ] farmacist; -ciști: 799.

fărmăcist; -ciști: 800.

farmacistᶜ; -ciști, fleicer: 807.

farmacistă; -ciste [f.], -cist; -ciști: 814, 821.

farmacist; -ciști, [B] [Ɛ] spițer: 825.

farmacist; -ciști: 827, 831.

farmacistu; -ciști: 828.

farmacistᵘ; -ciști: 837, 844, 868, 899.

farmacist; -ciști, [V] felcer; felceri: 846.

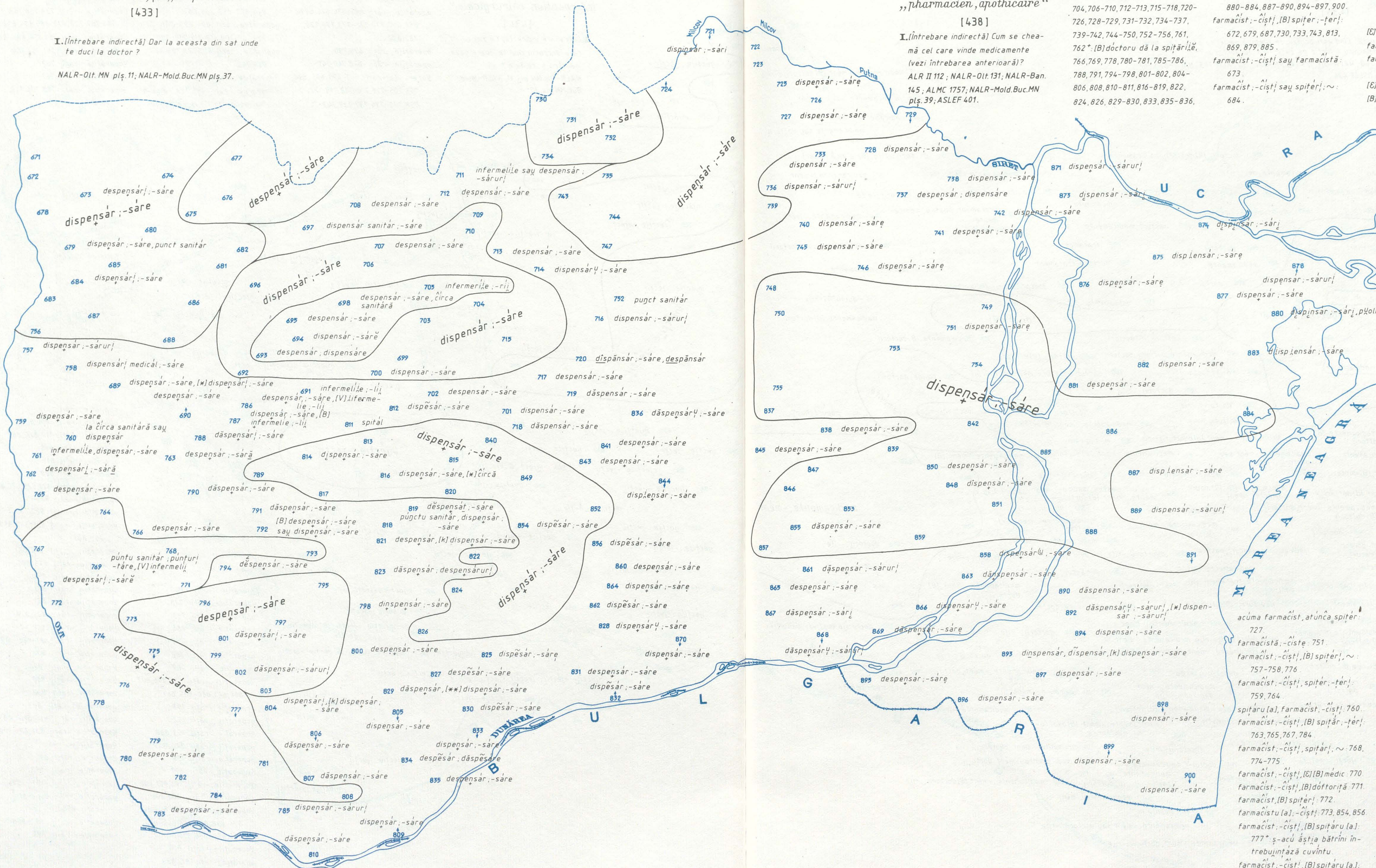
farmacistᵘ; -ciști: 858, 866, 892.

farmacist, [B] spițer; -țeri: 886.

farmacistᵘ; -cistⁱ: 891.

farmacist; -ciști, [V] spițiier; -ieri: 893.

farmacist; -ciști, [B] spițier; -țieri: 898.

MEDICAMENTE, sg. „médicaments"

[435]

I. [Întrebare indirectă] Cînd ești bolnav, ce trebuie să iei ca să te faci bine? Te duci și le cumperi cu o hîrtie pe care ți-o dă doctorul?

ALR I 109; ALRM I 148; NALR-Olt. 129; ALRR-Mar. 150; ALM 783; NALR-Ban. 142; NALR-Mold.Buc. 95; ASLEF 424.

FARMACIE, pl. „pharmacie"

[437]

I. [Întrebare indirectă] De unde cumperi medicamentele?

NALR-Olt. 130; NALR-Ban. 144; NALR-Mold.Buc. 96; ASLEF 401.

II. farmačíe; -číi: 671, 673-678, 680-683, 685-686, 688-689, 691-695, 697-713, 715, 716-723, 728, 731-732, 734-735, 737-742, 745-747, 749-751, 753-755, 756⁺: [bătrînii] nij nu știá če ie áia, 761, 766, 773, 777-778, 780, 803, 805, 836-838, 840, 843, 845-846, 849-850, 852-858, 861, 869-870.

farmačíe; -číi, [B] spițăríe; -ríi: 672, 679, 690, 758-760, 763-765, 767⁺: ș-acú să zíče spițăríe, 768, 771-772, 774-776, 779-781, 783, 785.

farmačíe; -číi, [B] spițăríe: 684, 696, 714, 762, 770.

farmačíe; -číi, [B] spițeríe; -ríi: 687, 727, 733, 757, 784.

farmačíe; -číi: 724-726, 818.

spițeríe; -ríi: 729.

spițăríe; -ríi, [R] farmačíe; -číi: 730, 769.

farmačíe, [k] skițăríe; -ríi: 736.

[B] spițeríe; -ríi, [T] farmačíe; -číi: 743.

farmačíe; -číi, [B] skițăríe; -ríi: 744, 748, 752.

farmačíe, [B] spițăríe: 782.

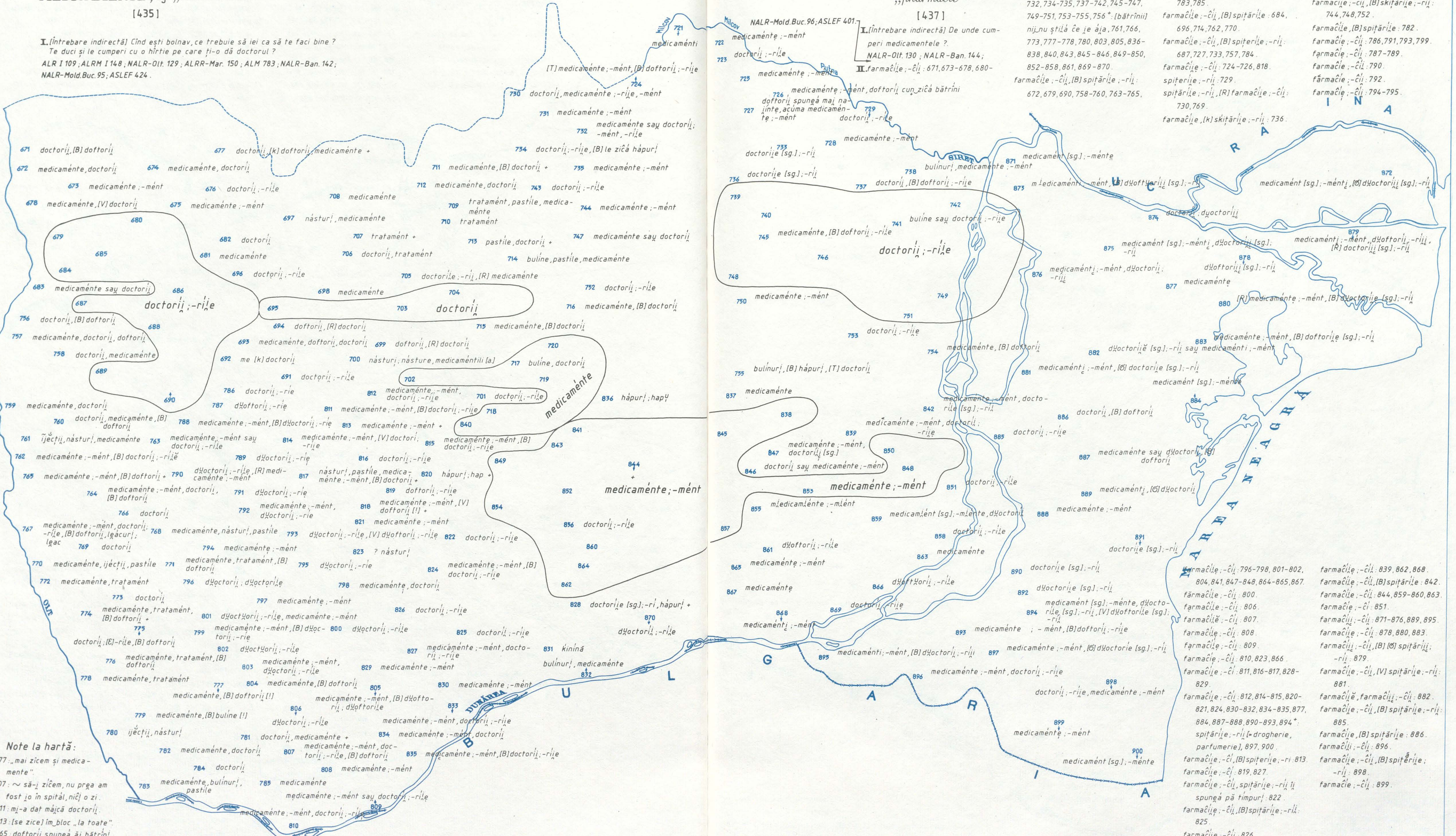
farmačíe; -číi: 786, 791, 793, 799.

farmačíe; -číi: 787-789.

farmačíe; -číi: 790.

fărmačíe; -číi: 792.

farmačíe; -číi: 794-795.

farmačíe; -číi: 796-798, 801-802, 804, 841, 847-848, 864-865, 867.

fărmačíe; -číi: 800.

farmačíe; -číi: 806.

farmačíĕ; -číi: 807.

farmačíe; -číi: 808.

farmačíe; -číi: 809.

farmačíe; -číi: 810, 823, 866.

farmačíe; -čí: 811, 816-817, 828-829.

farmačíe; -číi: 812, 814-815, 820-821, 824, 830-832, 834-835, 877, 884, 887-888, 890-893, 894⁺: spițăríe; -ríi [= drogherie, parfumerie], 897, 900.

farmačíe; -čí, [B] spițeríe; -ri: 813.

farmačíe; -čí: 819, 827.

farmačíe; -číi, spițăríe; -ríi îi spunęá pă tímpuri: 822.

farmačíe; -číi, [B] spițăríe; -ríi: 825.

farmačíe; -číi: 826.

farmačíe; -číi, [B] spițeríe; -ríi: 833.

farmačíe; -číi: 839, 862, 868.

fărmačíe; -číi, [B] spițăríe: 842.

fărmačíe; -číi: 844, 859-860, 863.

farmačíe; -čí: 851.

farmačíi; -číi: 871-876, 889, 895.

farmačíe; -číi: 878, 880, 883.

farmačíi; -číi, [B] [ǒ] spițăríi; -ríi: 879.

farmačíe; -číi, [V] spițăríe; -ríi: 881.

farmačíĕ, farmačíi; -číi: 882.

farmačíe; -číi, [B] spițăríe; -ríi: 885.

farmačíe, [B] spițăríe: 886.

farmačíi; -číi: 896.

farmačíe; -číi, [B] spițăríe; -ríi: 898.

farmačíe; -číi: 899.

Note la hartă:

II. 677: „mai zicem și medicamente".
707: ~ să-i zíčem, nu pręa am fost io în spitál, niči o zi.
711: mi-a dat máică doctorii.
713: [se zice] îm bloc „la toate".
765: doftorii spunęá ai bătríni.
774: îm dęte doftorii [!].
781: pă cále ștințifícă.
813: [de la babe:] lęácuri.
817: bábele dădęá buriiéni.
818: nu doctorii!
828: doctoríe d-o bei, hápuri care le-ngíți.
844: păi če lua [bătrînii] d-ástęa?

III. 820: Termen generic, nu e sinonim cu „pastile".

PASTILE, sg. „*dragées, pastilles*“

[439]

I. [Întrebare indirectă] Cum le ziceți la acelea mici și rotunde pe care le dă doctorul bolnavului să le înghită cu apă ?

NALR-Olt. 132 ; ALRR-Mar. 151 ; NALR-Ban. 143; NALR-Mold.Buc.MN plș. 39.

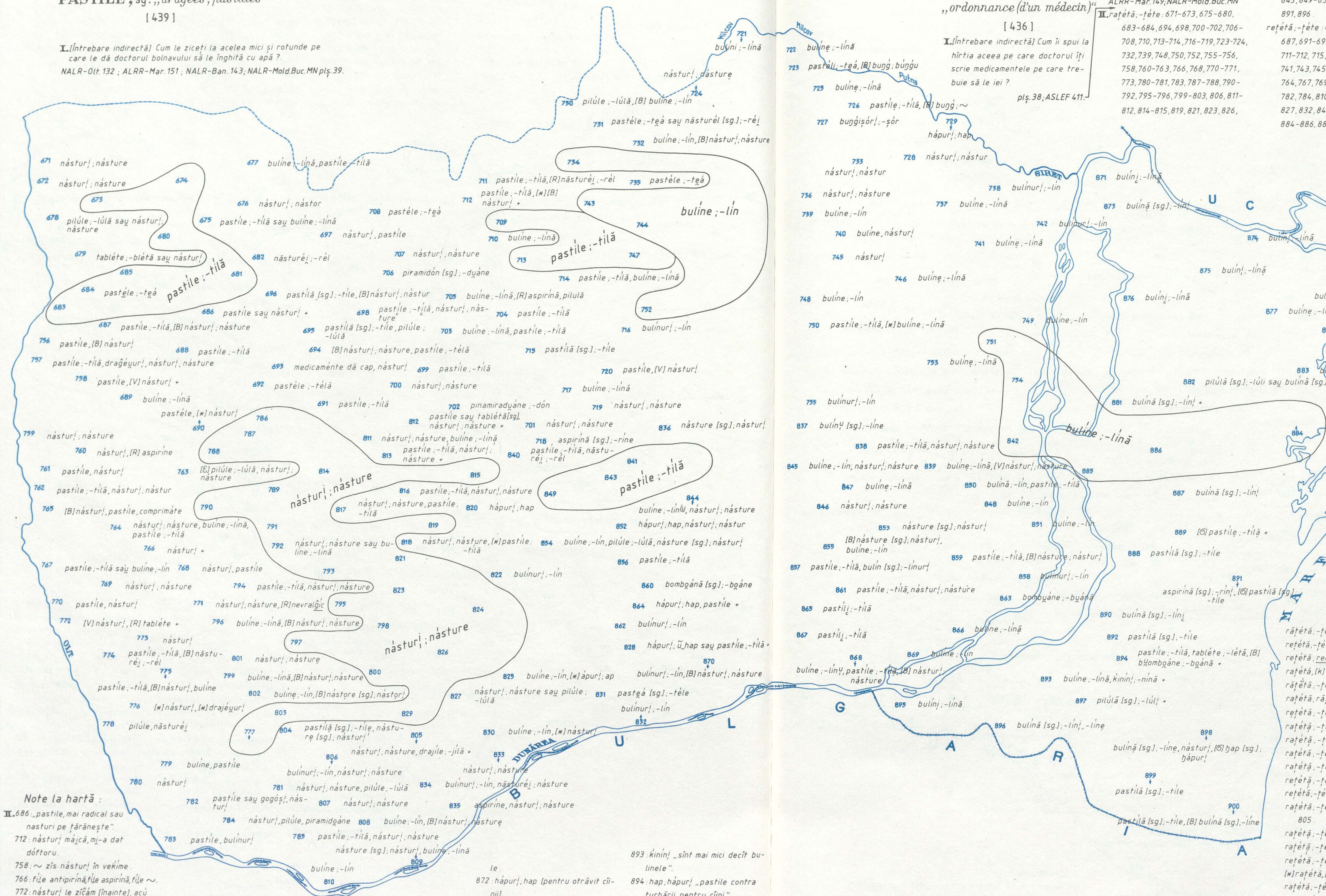
REȚETĂ, pl.

„*ordonnance (d'un médecin)*“

[436]

I. [Întrebare indirectă] Cum îi spui la hîrtia aceea pe care doctorul îți scrie medicamentele pe care trebuie să le iei ?

ALR II 111; NALR-Olt. MN plș. 11; ALRR-Mar. 149; NALR-Mold.Buc.MN plș. 38; ASLEF 411.

II. rațetă ; -țete : 671-673, 675-680, 683-684, 694, 698, 700-702, 706-708, 710, 713-714, 716-719, 723-724, 732, 739, 748, 750, 752, 755-756, 758, 760-763, 766, 768, 770-771, 773, 780-781, 783, 787-788, 790-792, 795-796, 799-803, 806, 811-812, 814-815, 819, 821, 823, 826, 828-831, 833-834, 836-838, 840, 845, 849-851, 857, 862-863, 881, 891, 896.

rețetă ; -țete : 674, 681-682, 685-687, 691-693, 695-697, 705, 709, 711-712, 715, 730-731, 733, 735, 737, 741, 743, 745, 747, 754, 757, 759, 764, 767, 769, 772, 774, 776, 778, 782, 784, 810, 817-818, 822, 824, 827, 832, 841-843, 853-854, 860, 884-886, 888, 892, 895, 897, 900.

rețetă ; rațete : 688.

rețetă ; -țete, [*] rațetă : 689, 820.

rețetă ; -țete, [*] rațetă ; -țete : 690.

rețetă ; -țete, [B] rațetă : 699, 720.

rățetă ; -țete : 703, 734, 738.

rletetă ; -țete : 704.

rațetă ; -țeti : 721, 882.

rețetă ; -țete : 722, 865.

rațetă ; -țete : 725-728, 736, 742, 746, 751, 753, 798, 809, 846, 864.

rĕțetă ; rățete : 729.

rățetă ; -țete : 740.

rețetă ; -țete, [B] rațetă ; -țete : 744.

rețetă ; <u>recet̑i</u> : 749.

rațetă, [k] rețetă ; -țete : 765.

rățĕtă ; -țĕte : 775.

rațetă ; rățete : 777.

rețetă ; -țete : 779.

rațetă ; -țete : 785.

rațetă ; -țete : 786.

rațetă ; -țete : 789.

rațetă ; -țete : 793, 804, 875, 880.

rețetă ; -țete : 794.

rețetă ; -țete și rațetă ; -țete : 797.

rațetă ; -țete, [R] rețetă ; -țete : 805.

rațetă ; -țete : 807, 852.

rațetă ; -țete : 808.

rețetă ; -țete : 813.

[*] rațetă, [SI] rețetă ; -țete : 816.

rațetă ; -țete, rețetă ; -țete : 825[+]: rațetă [zice] lumea noastră, da rețetă „e corect".

o fișă ; fișe, rațetă ; -țete : 835[+]: „modernizarea asta".

rațetâ ; -țete : 839.

ratletă ; -tlete : 844, 868.

ratletâ ; -tlete : 847.

ratletă ; -tlete : 848, 859, 861.

ratletă ; -tlete : 855.

rețetă ; -țete : 856.

ratletă ; -tlete, rețetă ; -țete : 858.

rațetâ ; -țete : 866.

rețetă ; -țeti : 867.

rațetă ; -țete : 869.

retletă ; -tlete : 870.

rețetă ; -țete : 871.

rațetă ; -țete : 872.

ratletă ; -tleti : 873.

ratietâ ; -tieti : 874.

rațetă ; -țeti : 876.

rațetă : 877.

ratletă ; -țeti : 878.

rețetă ; -țete, rațetă ; -țete : 879.

rețetă ; -țete, rațetă ; -țete : 883.

retletă ; -tetle : 887.

rletetă ; -țete : 889.

rĕțetă ; -țete : 890.

rețetă ; -țete, [B] rațetă ; -țete : 893.

rletetă ; -țete : 894, 899.

rĕțetă ; -țete : 898.

Note la hartă :

II. 686 : „pastile, mai radical sau nasturi pe țărănește".

712 : năsturi maică, mi-a dat doftoru.

758 : ~ zis năsturi în vekime.

766 : file antipirină, file aspirină, file ~.

772 : năsturi le zîcăm [înainte], acú le zîce tablete.

805 : „doctorii spun" drajile.

812 : năsturi pentru durime dă cap.

813 : năsturi le zîce-m popor.

828 : pă țărănește hapuri.

864 : să căznește uni să zică pastile.

872 : hapuri ; hap [pentru otrăvit cîinii].

881, 889 : hap ; hapuri „pastile pentru cîini".

893 : kinini „sînt mai mici decît bulinele".

894 : hap ; hapuri „pastile contra turbării pentru cîini".

897 : [G] hap ; hapuri „pastile pentru cîini".

FEBRĂ „fièvre“

[440]

I. [Întrebare indirectă] Cînd cineva e bolnav rău, îi arde tot trupul și-i roșu la față, ce zici că are?

ALR I 110; ALRM I 149; NALR-Olt. 133; ALRR-Mar. 152; ALM 781; NALR-Ban. 146; ALF 565; AIS 697; ALL 1035; ALG 878; ALMC 1587; ALCo 665; ALB 1691; ALFC 1148; ALJA 1470; ALLR 919; NALR-Mold. Buc. 97; ASLEF 398, 486.

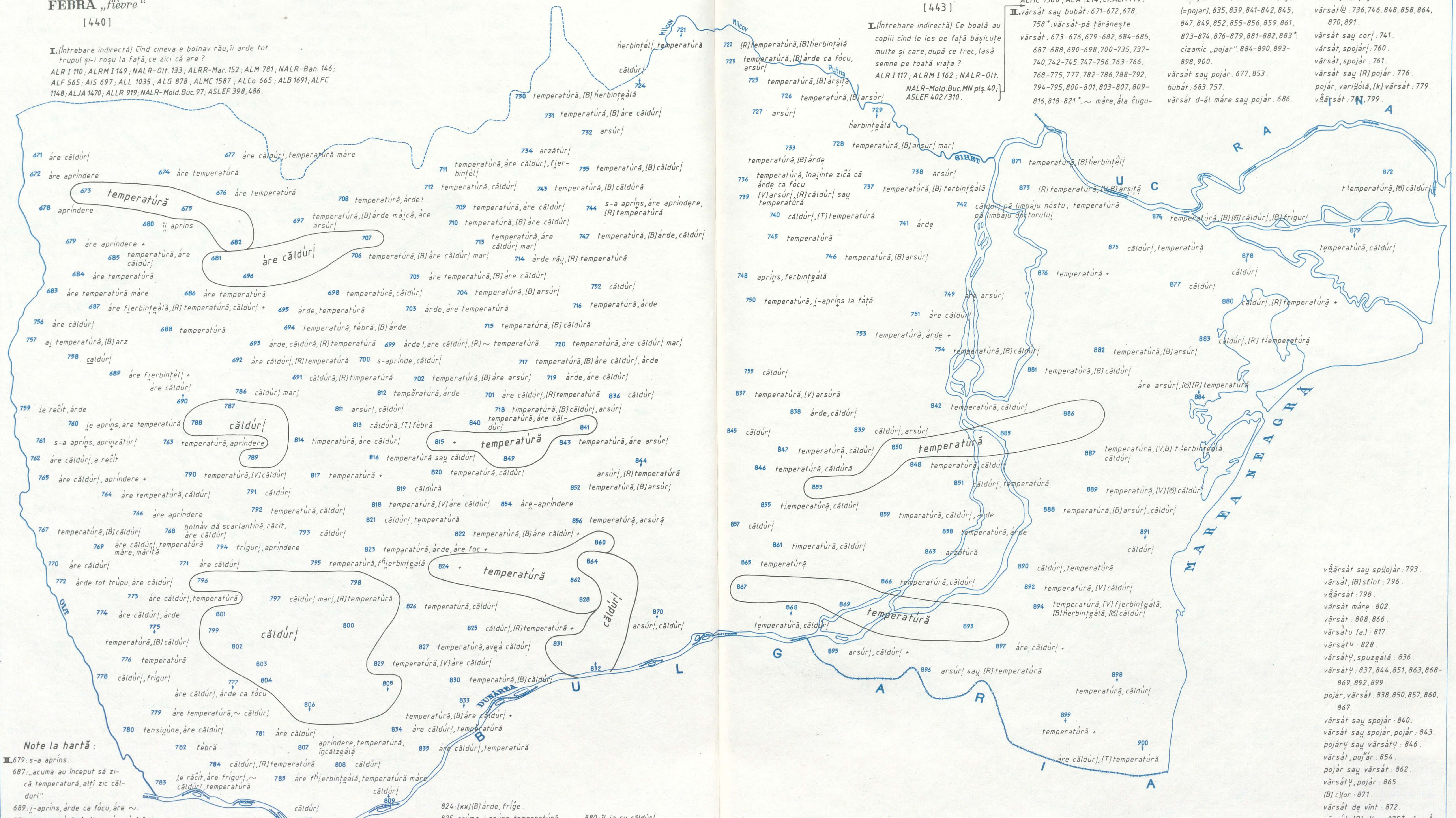
VĂRSAT „variole“

[443]

I. [Întrebare indirectă] Ce boală au copiii cînd le ies pe față bășicuțe multe și care, după ce trec, lasă semne pe toată viața?

ALR I 117; ALRM I 162; NALR-Olt. NALR-Mold. Buc. MN plș. 40; ASLEF 402/310. MN plș. 11; ALRR-Mar. 155; AIS 55; ALMC 1568; ALA 1214; cf. ALM 779;

II. vărsát sau bubát: 671-672, 678, 758+: vărsát-pă țărănește.
vărsát: 673-676, 679-682, 684-685, 687-688, 690-698, 700-735, 737-740, 742-745, 747-756, 763-766, 768-775, 777, 782-786, 788-792, 794-795, 800-801, 803-807, 809-816, 818-821+: ~ máre, ăla ĉugulitu, ~ mărúnt, spojár d-ăla róșu, 822-827, 829-834+: spojár [=pojar], 835, 839, 841-842, 845, 847, 849, 852, 855-856, 859, 861, 873-874, 876-879, 881-882, 883+: cîzamíc „pojar", 884-890, 893-898, 900.
vărsát sau pojár: 677, 853.
bubát: 683, 757.
vărsát d-ăl máre sau pojár: 686.
vărsát d-ăl mic: 689.
vărsát, [B] spojár: 699.
vărsát(u): 736, 746, 848, 858, 864, 870, 891.
vărsát sau corⁱ: 741.
vărsát, spojárⁱ: 760.
vărsát, spojár: 761.
vărsát sau [R] pojár: 776.
pojár, variuólă, [k] vărsát: 779.
vââ̆rsát: 787, 799.
vââ̆rsát sau spuojár: 793.
vărsát, [B] sfînt: 796.
vââ̆rsát: 798.
vărsát máre: 802.
vărsát: 808, 866.
vărsátu [a.]: 817.
vărsátu: 828.
vărsátu, spuzeálă: 836.
vărsátu: 837, 844, 851, 863, 868-869, 892, 899.
pojár, vărsát: 838, 850, 857, 860, 867.
vărsát sau spojár: 840.
vărsát sau spojár, pojár: 843.
pojáru sau vărsátu: 846.
vărsát, pojăr: 854.
pojár sau vărsát: 862.
vărsátu, pojár: 865.
[B] cuor: 871.
vărsát de vînt: 872.
vărsát, [R] cuor: 875+: cîzamíc „pojar".
[V] vărsát: 880.

Note la hartă:

II. 679: s-a aprins.
687: „acuma au început să zică temperatură, alțî zic călduri".
689: i-aprins, árde ca fócu, áre ~.
753: temperatúră cîn îl videá așá flăcărós la fáță.
765: [*] aprins dă boálă.
815: înáinte să zícă árde, árde obráji.
817: [ɛ] áre prea fierbințélⁱ, ie-nfierbîntát.
822: uíte cum árde.
823: [*] s-a aprins.
824: [**] [B] árde, fríĝe.
825: acúma-i spúne temperatúră.
833: pă limbáju bătrînesc: áre căldúrⁱ.
876: frigúrⁱ, te-ai nherbîntát.
880: îl ia cu căldúrⁱ.
895: i-aprins.
897: frigúrⁱ, paludism.
899: eștⁱ răĉítu.

AIUREAZĂ (ind.prez.3) „*il délire*“

[441]

I. [Întrebare indirectă] Ce zici că face un om cînd e greu bolnav, nu mai știe de el și vorbește fel de fel de lucruri fără înțeles ?

ALR II 108 ; NALR-Olt. 134 ; ALRR-Mar. 153 ; NALR-Ban. 147 ; ALMC 1597 ; ALA 585 .

Note la hartă :

II. 682 : a căzut în nesimțire .
723 : s-a rătuțit [perf.c. 3 sg.]
741 : [*] ajurează .
756 : ie gata să moară .
780 : cum să-i zicem altfel ?
790 : lᵘozăște sau ajurește „este tot una“.
873 : ii-n agonii, biiguii.
896 : ajurist „care aiurează“.

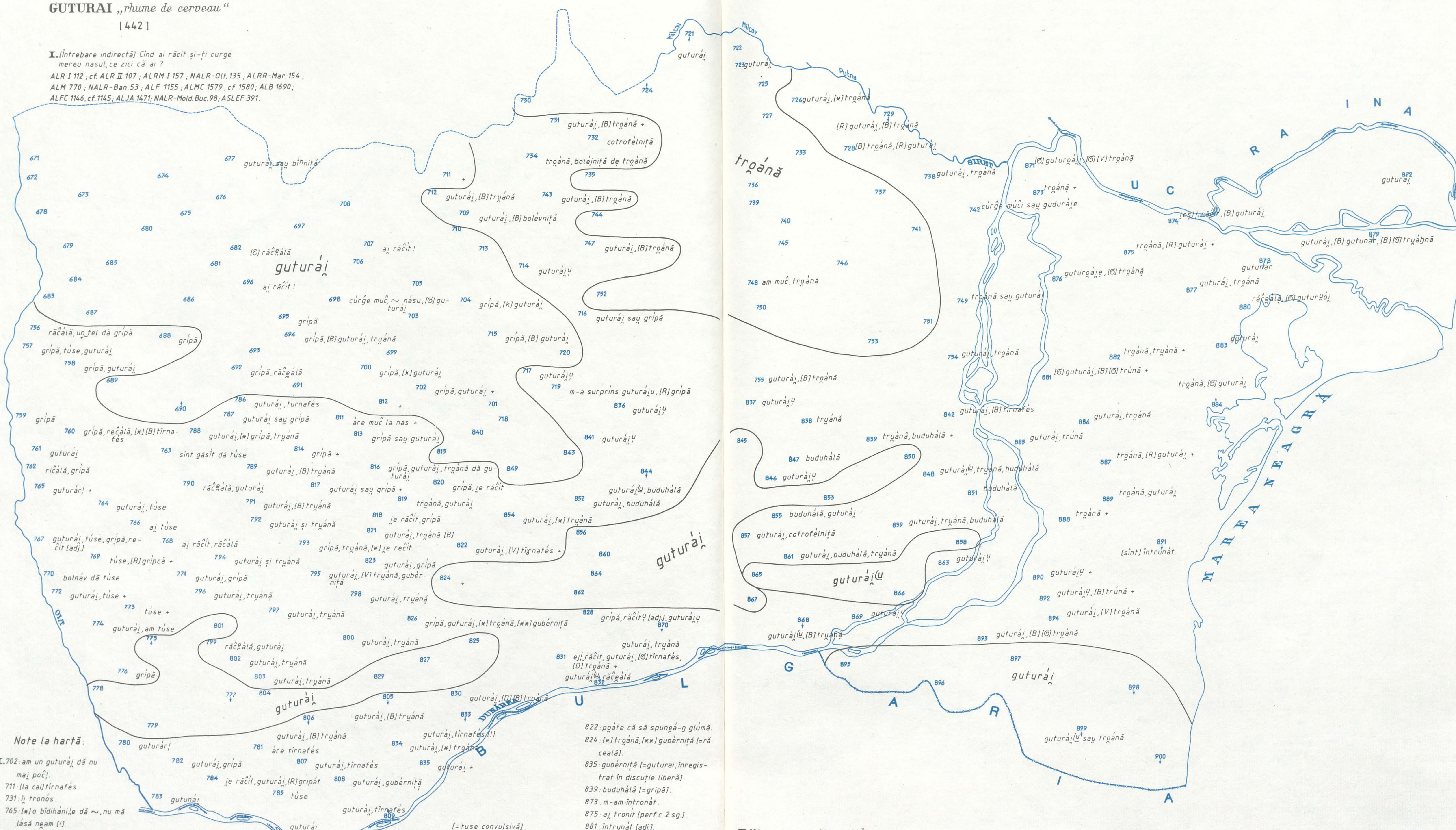
III. 872 : Se folosește mai ales cu sensul figurat de „își iese din minți, se tîmpește“; ajurist [s.] [=aiurit].

GUTURAI *„rhume de cerveau"*

[442]

I. *[Întrebare indirectă] Cînd ai răcit și-ți curge mereu nasul, ce zici că ai ?*

ALR I 112 ; cf. ALR II 107 ; ALRM I 157 ; NALR-Olt. 135 ; ALRR-Mar. 154 ; ALM 770 ; NALR-Ban. 53 ; ALF 1155 ; ALMC 1579, cf. 1580; ALB 1690 ; ALFC 1146, cf. 1145; ALJA 1471; NALR-Mold. Buc. 98; ASLEF 391.

Note la hartă:

II. 702: am un guturai dă nu mai poci.
711: [la cai] tîrnafes.
731: îi tronos.
765: [*] o bîdihanie dă ~, nu mă lasă neam [!].
769: gripcă, cum îi zic acușa ăștia.
772: dă guturai, cum îi spunem noi.
773: tuse-i zicem noi.
811: [G] guturai, cîn tușești așa mereu.
812: guturăios [adj] [=cu guturai].
814: [G] guturai, tușăște că are ~ [=răceală cu tuse]; ~ măgăresc [=tuse convulsivă].
817: [D: troană] m-a lovit o troană dă guturai, „troană e mai groză" [Nu se zice <u>ce troană dă gripă</u>].
822: poate că să spunea-ŋ glumă.
824: [*] troană, [**] gubernită [=răceală].
835: gubernită [=guturai; înregistrat în discuție liberă].
839: buduhală [=gripă].
873: m-am întronat.
875: ai tronit [perf. c. 2 sg.].
881: întrunat [adj.].
882, 888: întronat [adj.].
887: întronat, guturoiat [adj.].
892: sînt întrunatu.

III. 831: La sugerarea: tr..., s-a răspuns cu <u>tîrnafes</u>.
890: Se folosește adj. <u>întronat</u>, dar nu și subst. <u>troană</u>.

TIFOS „typhus"

[444]

I. [Întrebare indirectă] Cum îi ziceți la boala grea, de care zace omul multă vreme și, dacă se face bine, de obicei îi cade părul ?

ALR I 121 ; cf. ALRM I 166 ; NALR-Olt. MN plș. 11-12 ; ALRR-Mar. 156 ; ALM 780 ; NALR-Ban. 149 ; ALC 1222 ; ALA 1174; NALR-Mold. Buc. MN plș. 40 ; cf. ASLEF 407.

TURBARE „rage"

[450]

I. [Întrebare indirectă] Ce boală au cîinii cînd le curg balele, au ochii roșii și trebuie să te ferești de ei ca să nu te muște ?

ALR I 127 ; ALRM I 178 ; NALR-Olt. 140 ; ALRR-Mar. 161; NALR-Mold. Buc. MN plș. 41.

II. turbáre : 671-676, 678-690, 692-695, 697-706, 708-720, 722, 725-726, 728-735, 737-739, 742-745, 747-748, 750-768, 770-779, 781-792, 794-797, 799-800, 803-806, 808-822, 824-838, 840-841, 843-846, 849-854, 856-858, 860-864, 866, 869-870, 881⁺: turbăcîne „plantă de cîmp", 882, 884, 886-888, 890, 892-894, 897, 899-900.

turbáre, jigódiḙe, o turbát, turbẹáză : 677.

a turbát, [bolnav de] jigódiḙe : 691.

ḙe turbát : 696, 707.

jigódiḙe, [k] turbáre : 712.

turbári : 721.

turbárẹ : 723, 727, 736, 740, 749, 769, 780, 798, 801-802, 823, 839, 842, 847-848, 855⁺: turbăcúne „animal turbat", 859, 865, 867-868, 872, 876, 880, 883, 889, 898⁺: dar-ar túrba-n el să dẹa.

turbát [adj.] : 724.

jáblă saụ turbáre : 741.

cîịni turbẹáză : 746.

turbẹálă, [k] turbárẹ : 793.

turbárẹ : 807.

turbăcúnẹ : 871.

turbăcịúni : 873.

jḙab, [ϭ] turbári : 874.

turbăcînẹ : 875.

turbăcúne : 877, 891.

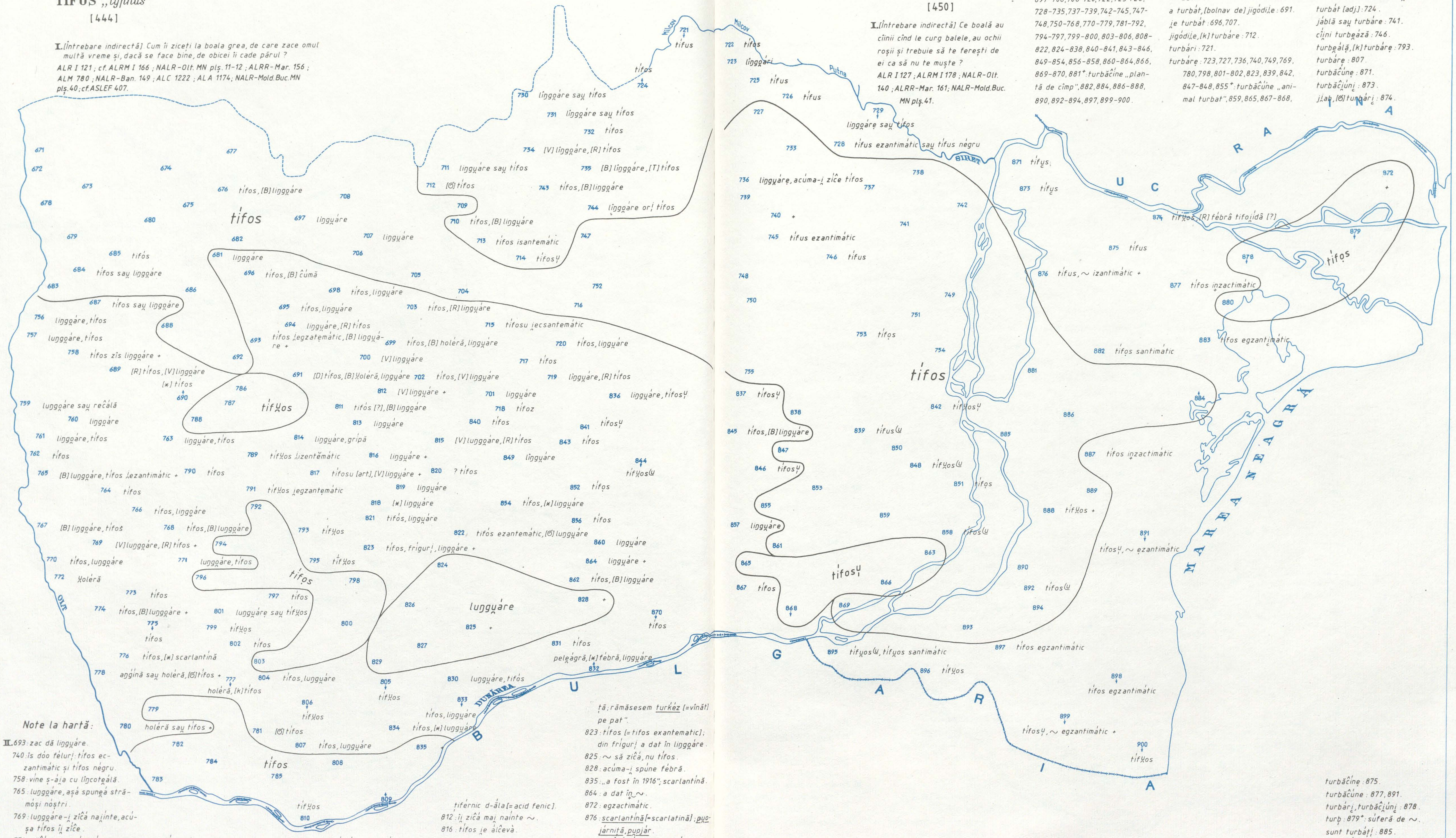
turbári, turbăcịúni : 878.

turḅ : 879⁺: súferă de ~.

sunt turbáțị : 885.

turbăcîni : 895.

turbăcîne : 896.

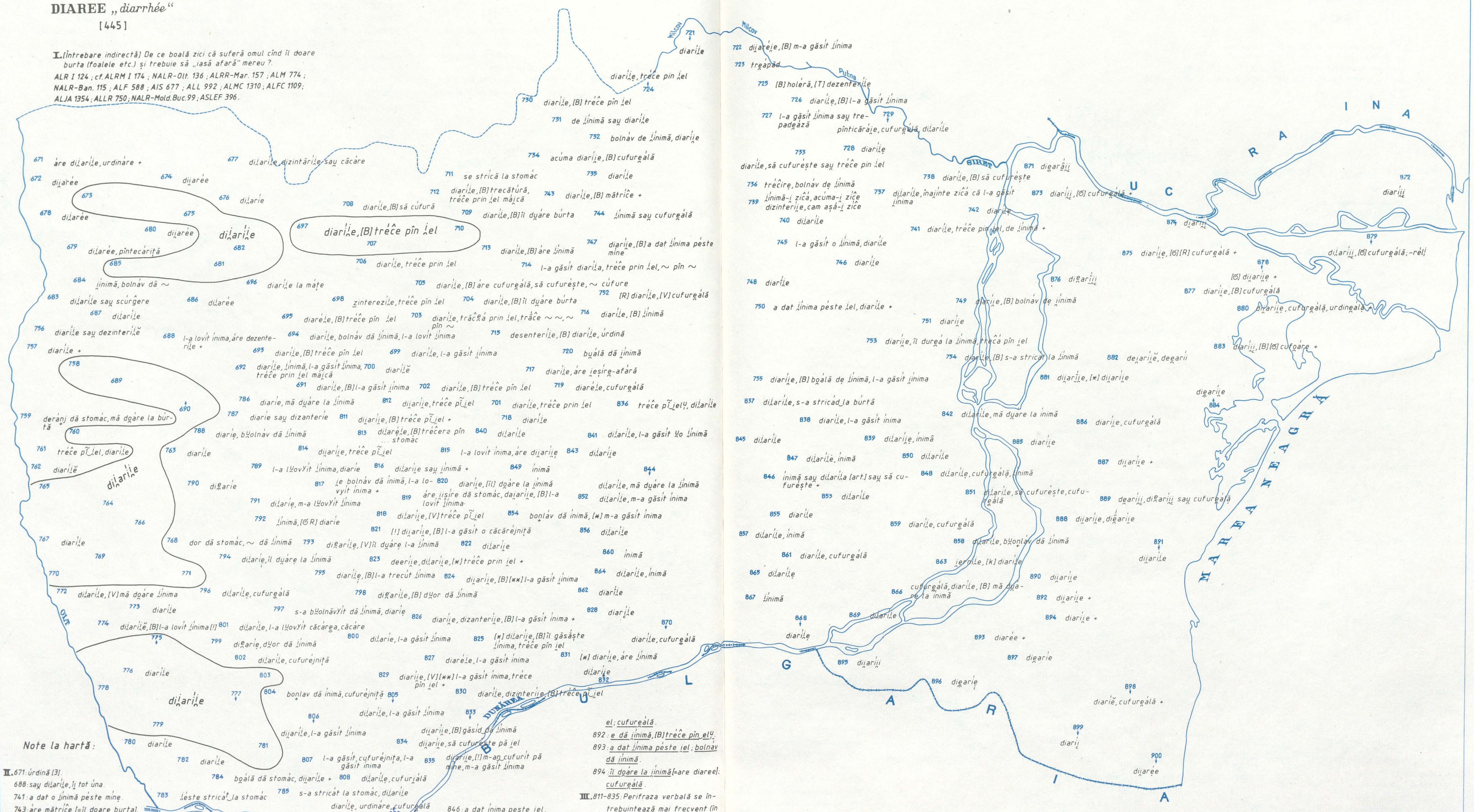
Note la hartă:

II. 693 : zac dă linguáre.
740 : îs dóo féluri: tífos ecsantimátic și tífos négru.
758 : víne ș-ạia cu lîncotẹálă.
765 : lunggáre, așa spunẹá strămoșii nóștri.
769 : lunggáre-ị zîcẹá naịínte, acúșa tífos îị zîce.
774 : zăcẹá mult, bọálă lúngă.
778 : angínă îị spunẹá bábele pă tímpurị.
780 : ḙe tot o bọálă; murẹá [încît] nu putẹá pópa să-i dúcă la grọápă; da dóctori cu var, cu aṭifernic d-ăla [= acid fenic].
812 : îị zîcẹá maị nainte ~.
816 : tífos ḙe ălcevà.
817 : „am zăcut de tifos, trei luni de zile n-am luat ușa de clanță; rămăsesem turkéz [= vînăt] pe pat".
823 : tífos [= tifos exantematic]; din frígurị a dat în linggáre.
825 : ~ să zîcă, nu tífos.
828 : acúma-ị spúne fébră.
835 : „a fost în 1916"; scarlantínă.
864 : a dat în ~.
872 : egzactimátic.
876 : scarlantínă [= scarlatină]; puojárniță, puojár.
888 : zăcẹá pînă să gunoịá, [adică] uităt ca gunóịu.
899 : scarlantínă [= scarlatină].

DIAREE „diarrhée"

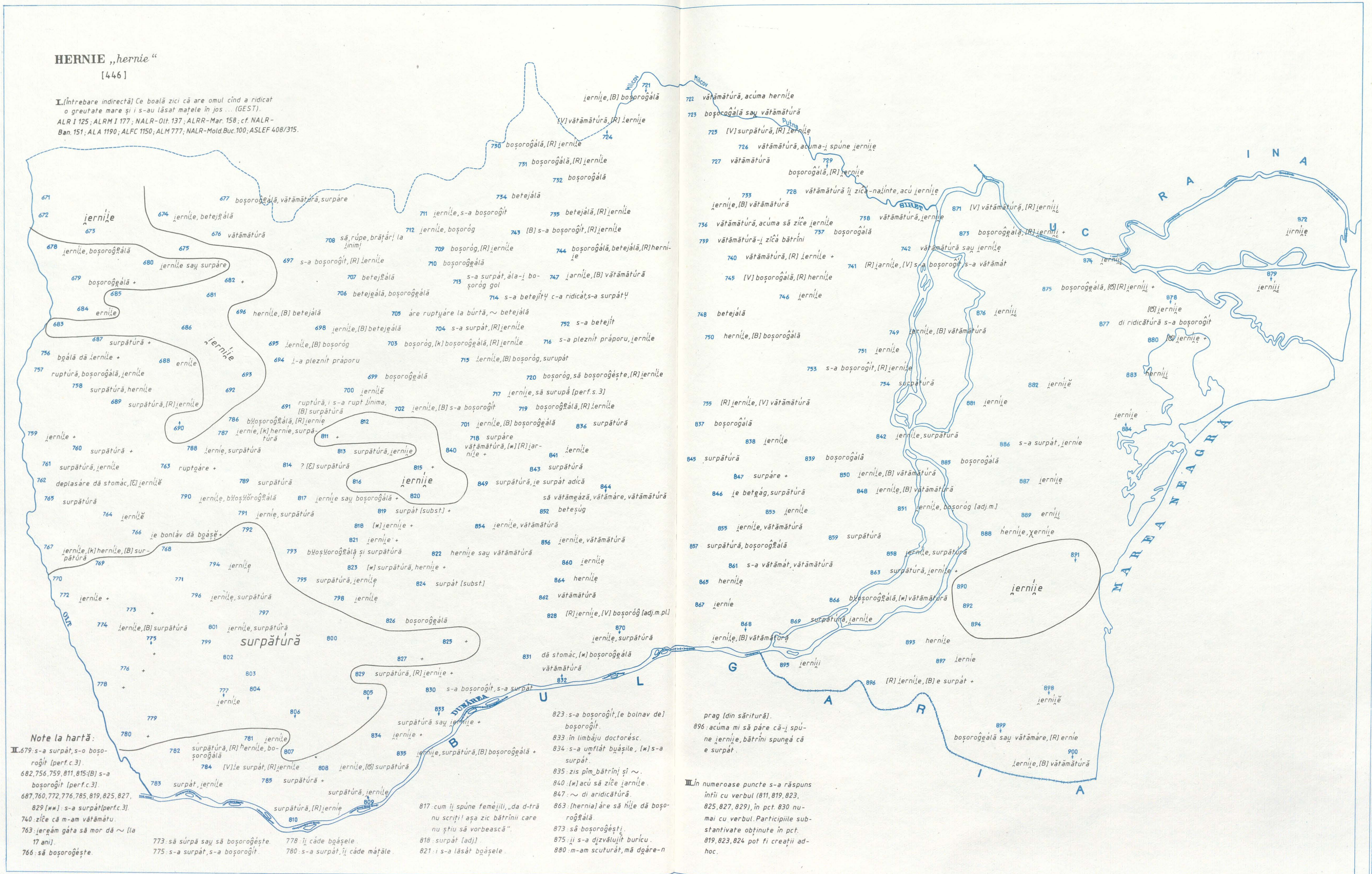
[445]

I. [Întrebare indirectă] De ce boală zici că suferă omul cînd îl doare burta (foalele etc.) și trebuie să „iasă afară" mereu?
ALR I 124; cf. ALRM I 174; NALR-Olt. 136; ALRR-Mar. 157; ALM 774; NALR-Ban. 115; ALF 588; AIS 677; ALL 992; ALMC 1310; ALFC 1109; ALJA 1354; ALLR 750; NALR-Mold.Buc. 99; ASLEF 396.

Note la hartă:

II. 671: ŭrdină [3].
688: saụ diari̯e, i̯ tot ŭna.
741: a dat o i̯inimă peste mine.
743: are mătrice [=îl doare burta].
750: [*] să cufurește.
757, 784: [B] trece pîn mine.
811: l-a găsit diari̯a.
816: i̯e bolnav dă i̯inimă.
817: și p-ormă diari̯e.
823: [D] cufurit [adj.] [se spune despre vite].
826: dizantarii̯e, pă radicál.
829: l-a găsit o i̯inimă.
846: a dat inima peste i̯el.
873: mă cufuresc.
875: dezintării̯e [=dizenterie].
878: ŭrdină [=are diaree].
880, 883: ŭrdină [=are diaree].
887: suptirica [art.], a dat ~ peste el; cufureală.
892: e dă i̯inimă, [B] trece pîn el.
893: a dat i̯inima peste i̯el; bolnav dă i̯inimă.
894: îl doare la i̯inimă [=are diaree]; cufureală.
III. 811–835: Perifraza verbală se întrebuințează mai frecvent (în vorbirea familiară) decît numele bolii.
898: Al doilea termen se folosește cînd este vorba despre copii.

HERNIE „hernie"
[446]
I. [Întrebare indirectă] Ce boală zici că are omul cînd a ridicat o greutate mare și i s-au lăsat mațele în jos ... (GEST).
ALR I 125; ALRM I 177; NALR-Olt. 137; ALRR-Mar. 158; cf. NALR-Ban. 151; ALA 1190; ALFC 1150; ALM 777; NALR-Mold.Buc. 100; ASLEF 408/315.
jernie
surpătură
Note la hartă:
II. 679: s-a surpat, s-o boșorogit [perf.c.3].
682, 756, 759, 811, 815: [B] s-a boșorogit [perf.c.3].
687, 760, 772, 776, 785, 819, 825, 827, 829 [✱✱]: s-a surpat [perf.c.3].
740: zice că m-am vătămatu.
763: jeream gata să mor dă ~ [la 17 ani].
766: să boșorogește.
773: să surpă sau să boșorogește.
775: s-a surpat, s-a boșorogit.
778: îi cade boașele.
780: s-a surpat, îi cade mațele.
817: cum îi spune femeiili, „da d-tră nu scriți! așa zic bătrînii care nu știu să vorbească".
818: surpat [adj.].
821: i s-a lăsat boașele.
823: s-a boșorogit, [e bolnav de] boșorogit.
833: în limbaju doctorești.
834: s-a umflat bușile, [✱] s-a surpat.
835: zis pîn bătrîni și ~.
840: [✱] acu să zice jarnije.
847: ~ di aridicătură.
863: [hernia] are să fie dă boșorogală.
873: să boșorogești.
875: îi s-a dizvăluit buricu.
880: m-am scuturat, mă doare-n prag [din săritură].
896: acuma mi să pare că-i spune jernije, bătrîni spunea că e surpat.
III. În numeroase puncte s-a răspuns întîi cu verbul (811, 819, 823, 825, 827, 829), în pct. 830 numai cu verbul. Participiile substantivate obținute în pct. 819, 823, 824 pot fi creații ad-hoc.

PERITONEU „péritoine“

[447]

I. [Întrebare indirectă] Cum îi zici la pielița aceea care se rupe, de se lasă mațele în jos?.

NALR-Olt. 138 ; ALRR-Mar. 159 ; NALR-Ban. 150 ; cf. ALB 1173; NALR-Mold.Buc. 101.

VINTRE „bas-ventre“

[316]

I. [Întrebare directă] Ziceți vintre ?; la ce spuneți ?.

ALR I 43; ALR II 61; ALRM I 61; ALRM II 123; NALR-Olt. 105; ALRR-Mar. 114 ; NALR-Mold.Buc. 76 ; ALF 1912; AIS 128, 677*; ALMC 1308; ALEA 1262; ASLEF 367, 372.

II. # : 671+, 672+: spúnem la opovóị, 704, 711, 720, 726–729, 733, 738, 740–743, 745–746, 747+: nu prẹa am auzít, 748, 753–755, 781, 785, 802, 810, 819, 828, 831–833, 834+: [*] mă dọáre víntrili [= coapsele], 835+: la noị să zíĉe pín-tre: píntre duváru ắla ș-ắla, 837–839, 842, 845–848, 850–853, 855, 858–881, 883–893, 894+: [B] mă dọá-re la ỉinimă [cînd îl dureau mațele]; stíŋgiỉe; stíŋgiị [articulația piciorului la bazin], 895–897, 899.

víntre: 673+: mă dụáre la ~, la ịŋkéỉetúra piĉỉórului, 674+: în ~ [= la încheietura piciorului], 675+: mă dọáre între ~ [= la încheietura piciorului], 676+: ~ „la încheietura piciorului, între víntre”, 677+: ~, la ịŋkéỉetúra piĉórului cu córpu, 678+, 683+, 688+, 692+–695+, 701+–703+, 706+, 708+, 710+, 713+–715+, 724+–725+, 730+, 734+–735+, 737+, 739+, 752+, 764+, 800+, 803+, 805+, 808+, 840+, 857+: ~ [= la încheietura piciorului], 679+: ~, mă dọáre la ~ [= la încheietura piciorului, în față], 680+: între ~ [= la încheietura piciorului], 681+: ~, mă dọáre-n ~ [= la încheietura piciorului cu pîntecele], 682+: ~ sau povăịálă, unde să leagă piciorul de pîntece”, 684+: ~ [= unde se încheie piciorul cu pîntecele], 685+: ~, mă dọáre în ~ „la încheietura dinăuntru a piciorului”, 686+: mă dọáre-n ~, la-ŋkéỉetúra piĉóruluị, 687+: ~ „la încheietura piciorului–între ~, în față”, 689+: la ~, adícă între pínteĉe și ịŋkéỉetúra piĉóruluị, 690+: ~, îị aprọápe de fudulíị, la-ŋkéỉetúra piĉóruluị, 691+: mă dụắ-rẽ-víntre „la încheietură, la pîntece”, 696+: ~ „partea din spate la genunchiul piciorului”, 697+: ~, în-tre ~ „la încheietura piciorului”, 698+: mă dụáre pă la ~ [în partea din spate a genunchiului], 700+: mă dụáre víntrili, din ástẹa fáĉe ỉerníỉe ụómu, 705+: mă dụárẽ-ntre ~ „la gemănări, la încheietura picioarelor”, 707+: ~ „la încheietura piciorului și sub genunchi”, 709+: ~ „la femei, la părțile de jos”, 712+: ~, pa-ri-mi-se la feméỉe, 716+: ~ „partea de jos a burții, la încheietura bazinului”, 717+: ~ „îngemănarea la picior”, 718+–719+: ~ „părțile laterale ale pîntecului”, 722+: ~ la ịŋkéịitúra kiĉóruluị, 723+: ~ ziĉem la stíŋgiịa kiĉóruluị, 731+: ~ se zíĉe, mă dọáre-ntre ~ [= la încheieturile picioarelor], 732+: ~, mă dọá-re-n ~ [= la încheietura piciorului], 736+: víntrẹ la ịŋkéịitúra kiĉụárilor cu búrta, 744+: ~, îŋ-kéịetúra de la kiĉọáre, 750+: ~; stíŋgiỉa kiĉóruluị, 756+: ~, durérỉ în ~ jos, în legătúră cu stomácu cu ..., 757+: ~, mă dọáre-m víntre aịíĉa jos, 758+: ~, un fel dă surpătúră la herníỉe, aĉí ỉése și herníỉa, 759+: ~ (= părțile laterale din abdomen), 760+–761+: ~, mă dọáre-m ~ (= părțile laterale ale abdomenului), 762+, 767+: ~ „partea de jos a pîntecelui”, 763+: ~, dădăsúptu búrți în víntre, 765+: ~, mă dọáre în ~ (partea de la încheietura picioarelor cu corpul), 766+: ~, cîn te dọáre jos la víníli-alẹa cáre merg la rînúk, 768+: ~, îm pínteĉe jos, 769+: ~ víne-aíĉa la ụud, 770+: ~, mă dọáre víntrele aịíĉa jos [= la încheietura piciorului], 771+: ~, mă dọáre-n ~ (la pîntece spre șold), 772+: ~, la ~ [= la partea inferioară a pîntecelui], 773+: ~, aịíĉa ịe víntrili [sub pîntece în ambele părți], 774+: ~, aịíĉa la ịŋkiỉetúra piĉóruluị, 775+: ~, víntrele piĉọárẹlor [părțile interioare ale coapselor, mușchii], 776+: ~, mă dor víntrele, cînd staị pă víne zíĉe: mă dor ~ [= încheieturile de la genunchi], 777+: ~, [*] víntrili piĉóruluị, 778+: ~, aịíĉa jos, ịŋkiỉetúra piĉóruluị, 779+: ~, la vínele piĉóruluị, 780+: ~, între piĉére, 782+: ~, aịíĉa la tímple, 783+: ~, mă dọáre víntrili [= la încheietura piciorului cu abdomenul], 784+: ~, aịíĉa-șa jos la stomác, între kiỉetúra piĉóruluị și búr-tă, 786+: ~, mă dụáre-ntre ~ [încheietura picioarelor], 788+, 790+, 795+, 798+: în víntre „la încheietura picioarelor”, 789+: ~ „încheietura la picioare, gîlculițele de acolo”, 792+: mă dụáre în ~ (dedesuptul stomacului), 794+: ~ „partea posterioară, la încheietură [sau] la genunchi”, 797+: ~, între ~ (încheietura picioarelor), 799+: ~, mă dọáre-n ~ (încheietura picioarelor), 801+: víntrili la pʰiĉére [= ligamentele din spatele genunchiului], 804+: ~, mă dor víntrẹlẹ [tendonul lui Achile], 806+: ~ „pe copil îl doare vintrele” [sub genunchi], 807+: ~, víntrili, ịŋkiỉetúra piĉụóruluị, 809+: ~, pụa să fiỉe vỉine?, 811+: ~, în-tre piĉọáre, 812+: ~ î̃ fáța ómuluị, la-ŋkiỉetúrỉ: mă dọáre víntrili, 813+: ~ „partea de jos d-aici a omului [pe la stinghie], 814+: ~ [= inghina], 815+: mă dọáre între ~ [= la inghină], 816+: ~, sau ịŋkiỉetúra piĉọárlor, 817+: ~ „aicea unde se plimbă piciorul” [= stinghie], 818+: mă dụáre víntrẹlẹ-în jos, 820+: ~ [= la stinghia piciorului], 821+: tot aíĉa-n fáță-ị spúne víntre [R], 822+: ĉe-nsẹámnă? la víne undevá, 823+: ~ [la inghină], 824+: [= stinghie, [E] poate = testicole], 825+: ~, mă dọáre-ntre ~ [= sub burtă], 826+: „vinili care face legătura între picior și șolduri”, 827+: ~ víne între piĉére [= stinghie], 829+: ~, mă dọáre víntrili „la stinghia piciorului”, 830+: víntrili [= inghina].

Vezi continuarea harta nr. 106.

Note la hartă:

II. 686: s-a rupt práporu.
760: îm víntre [este].
780: că mațele vínẽ-m bọáșe.
785: s-a vărsát mátili, să rúpe bọáșili.
815: acú să zíĉe pelița [art].
820: pă stil nọu.
821: ruptúră dă prápure.
881: s-a rupt prápuri.

VĂTĂMAT, pl. „hernieux"

[448]

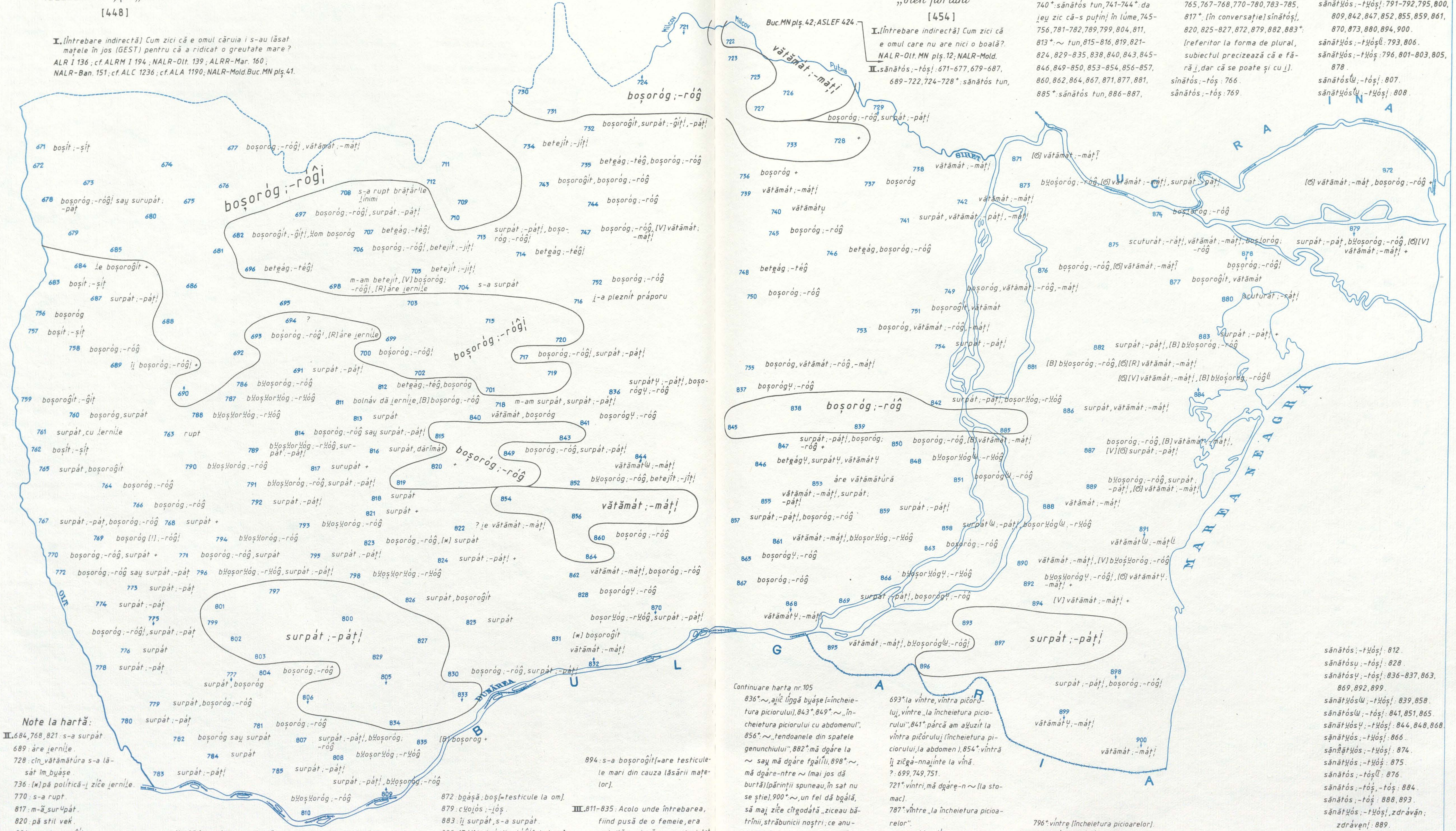
I. [Întrebare indirectă] Cum zici că e omul căruia i s-au lăsat mațele în jos (GEST) pentru că a ridicat o greutate mare? ALR I 136; cf. ALRM I 194; NALR-Olt. 139; ALRR-Mar. 160; NALR-Ban. 151; cf. ALC 1236; cf. ALA 1190; NALR-Mold. Buc. MN plș. 41.

SĂNĂTOS, pl. „bien portant"

[454]

I. [Întrebare indirectă] Cum zici că e omul care nu are nici o boală? NALR-Olt. MN plș. 12; NALR-Mold. Buc. MN plș. 42; ASLEF 424.

II. sănătós; -tóș!: 671-677, 679-687, 689-722, 724-728⁺: sănătós tun, 729-737⁺: sănătóș! cóbză, îi̯ mai̯ punea așá um ponós, 738-740⁺: sănătós tun, 741-744⁺: da i̯eu̯ zic că-s puțin! în lúme, 745-756, 781-782, 789, 799, 804, 811, 813⁺: ~ tun, 815-816, 819, 821-824, 829-835, 838, 840, 843, 845-846, 849-850, 853-854, 856-857, 860, 862, 864, 867, 871, 877, 881, 885⁺: sănătós tun, 886-887, 896-898.
sănătós; -tóș: 678, 688, 723, 757-765, 767-768, 770-780, 783-785, 817⁺: [în conversație] sînătóș!, 820, 825-827, 872, 879, 882, 883⁺: [referitor la forma de plural, subiectul precizează că e fără i̯, dar că se poate și cu i̯].
sînătós; -tóș: 766.
sânătós; -tóș: 769.
sănătós; -tóșĭ: 786-788, 790, 794, 797-798, 810, 814, 818, 891.
sănătŭós; -tŭóș!: 791-792, 795, 800, 809, 842, 847, 852, 855, 859, 861, 870, 873, 880, 894, 900.
sănătŭós; -tŭóșĭ: 793, 806.
sănătŭós; -tŭóș: 796, 801-803, 805, 878.
sănătósŭ; -tóș!: 807.
sănătŭósŭ; -tŭóș!: 808.
sănătós; -tŭóș!: 812.
sănătósu̯; -tóș!: 828.
sănătósŭ; -tóș!: 836-837, 863, 869, 892, 899.
sănătŭósŭ; -tŭóș!: 839, 858.
sănătósŭ; -tóș!: 841, 851, 865.
sănătŭósŭ; -tŭóș!: 844, 848, 868.
sănătŭós; -tŭóș!: 866.
sănăătŭós; -tŭóș!: 874.
sănătŭós; -tŭóș: 875.
sănătós; -tóșĭ: 876.
sănătós; -tóș, -tóș: 884.
sănătós; -tóș: 888, 893.
sănătŭós; -tŭóș!, zdrávăn; zdráven!: 889.
sănătós, -tósu̯; -tóș!: 890.
sănătósŭ; -tóșĭ: 895.

Continuare harta nr. 105

836⁺: ~, ai̯ić lîngă bu̯áșe [=încheietura piciorului], 843⁺, 849⁺: ~ „încheietura piciorului cu abdomenul", 856⁺: ~ „tendoanele din spatele genunchiului", 882⁺: mă doáre la ~ sau̯ mă doáre foalíli, 898⁺: ~, mă doáre-ntre ~ (mai jos dă burtă) (părinții spuneau, în sat nu se știe), 900⁺: ~, un fel dă boálă, să mai̯ zíce cîteodátă „ziceau bătrînii, străbunicii noștri; ce anume ar fi fost nu știu: cred că p-aici pă la stomac ceva".

693⁺: la vîntre, vîntra picĭorului̯, vintre „la încheietura piciorului", 841⁺: parcă am aŭzít la vîntra picĭorului̯ (încheietura piciorului, la abdomen), 854⁺: vîntră îi̯ zicea-nnai̯ínte la vînă.
?: 699, 749, 751.
721⁺: vîntri, mă doáre-n ~ [la stomac].
787⁺: vîntre „la încheietura picioarelor".
791⁺, 793⁺: în vîntre [încheietura picioarelor].

796⁺: vîntre [încheietura picioarelor].
844⁺: stingiĝa kĭcórului̯ [încheietura piciorului, la abdomen].

Note la hartă:

II. 684, 768, 821: s-a surpát.
689: are i̯ernile.
728: cîn vătămătúra s-a lăsát îm bu̯áșe.
736: [*] pă politică-i̯ zíce i̯ernile.
770: s-a rupt.
817: m-ã surŭpát.
820: pă stil vek.
824: s-a boșoroĝít.
847: surpát [=cînd hernia este localizată în partea superioară a abdomenului], boșoróg [=cînd intestinele depășesc limita inferioară a abdomenului].
872: boáșă; boș [=testicule la om].
879: cŭoi̯ós; -i̯óș.
883: îi̯ surpát, s-a surpát.
892: [B, V] betéagŭ; -téĝ! [=bolnav], s-a betejít.
894: s-a boșoroĝít [=are testiculele mari din cauza lăsării mațelor].

III. 811-835: Acolo unde întrebarea, fiind pusă de o femeie, era primită cu jenă, nu am insistat pentru obținerea pluralului.

VARICE „varices“

[449]

I. [Întrebare indirectă] Ce boală zici că are femeia cînd i se umflă vinele de la pulpa piciorului și-i ies în afară ?

ALR I 126 ; NALR-Olt. MN plș. 12 ; ALRR-Mar. 168 ; NALR-Mold. Buc. MN plș. 41.

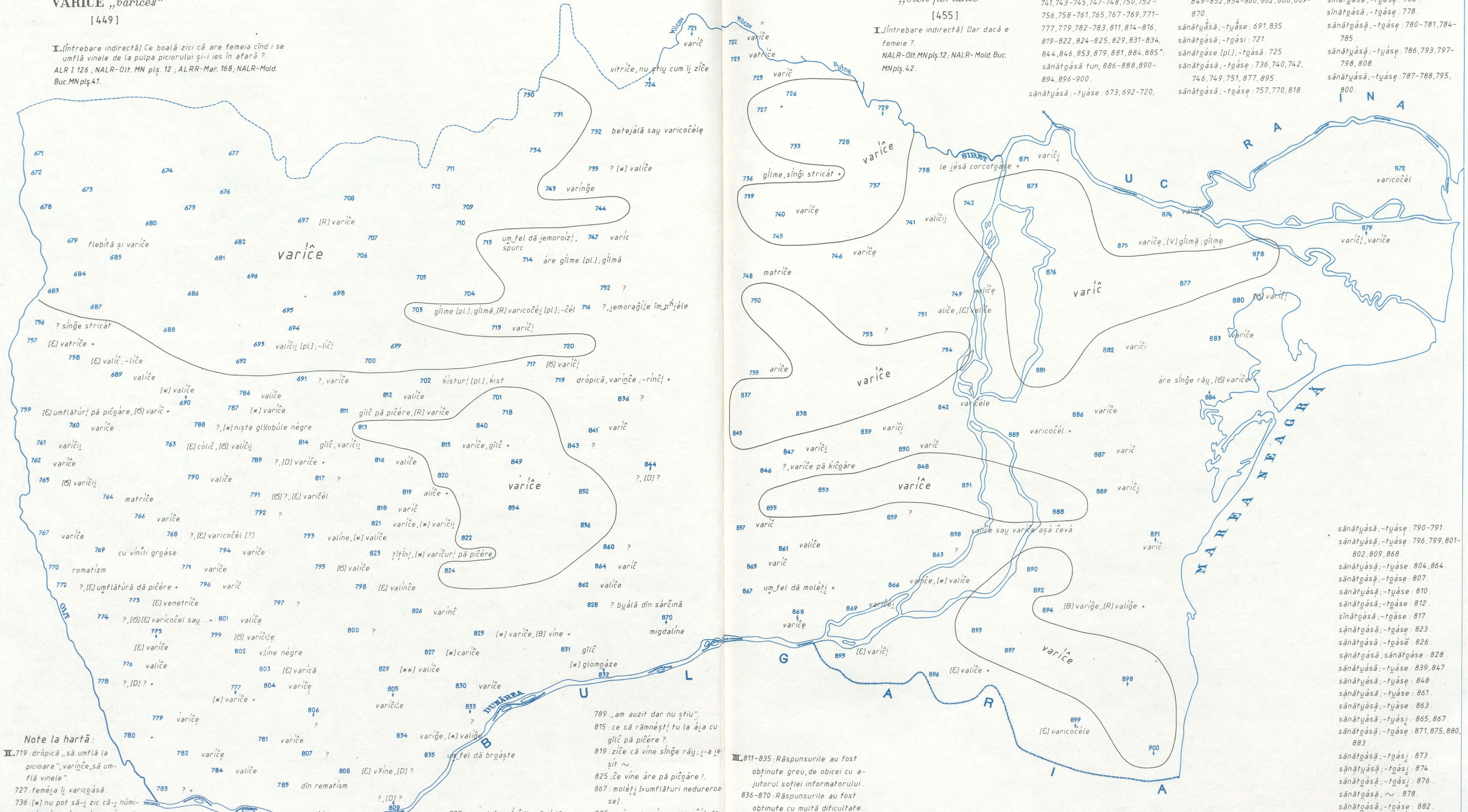
SĂNĂTOASĂ, pl. „bien portante“

[455]

I. [Întrebare indirectă] Dar dacă e femeie ?

NALR-Olt. MN plș. 12 ; NALR-Mold. Buc. MN plș. 42.

II. sănătoásă ; -toáse : 671-672, 674-690, 722-724, 726-735, 737-739, 741, 743-745, 747-748, 750, 752-756, 758-761, 765, 767-769, 771-777, 779, 782-783, 811, 814-816, 819-822, 824-825, 829, 831-834, 844, 846, 853, 879, 881, 884, 885+ : sănătoásă tun, 886-888, 890-894, 896-900.
sănătuásă ; -tuáse : 673, 692-720, 789, 792, 794, 803, 805-806, 813, 827, 830, 836-838, 840-843, 845, 849-852, 854-860, 862, 866, 869-870.
sănătuåsă ; -tuåse : 691, 835.
sănătoásă ; -toási : 721.
sănătoáse [pl.] ; -toásă : 725.
sănătoásă ; -toáse : 736, 740, 742, 746, 749, 751, 877, 895.
sănătoásă ; -toáse : 757, 770, 818.
sănătoásă ; ~ : 762, 872.
sănătoásă ; ~ : 764.
sînătoásă ; -toáse : 766.
sînătoásă ; -toáse : 778.
sănătoásă ; -toáse : 780-781, 784-785.
sănătuásă ; -tuáse : 786, 793, 797-798, 808.
sănătuásă ; -tuáse : 787-788, 795, 800.
sănătuásă ; -tuáse : 790-791.
sănătuásă ; -tuáse : 796, 799, 801-802, 809, 868.
sănătuásă ; -tuáse : 804, 864.
sănătoásă ; -toáse : 807.
sănătuásă ; -tuáse : 810.
sănătoásă ; -toáse : 812.
sînătoásă ; -toáse : 817.
sănătoásă ; -toáse : 823.
sănătoásă ; -toásĕ : 826.
sănătoásă ; sănătoáse : 828.
sănătuásâ ; -tuáse : 839, 847.
sănătuásă ; -tuáse : 848.
sănătuásă ; -tuáse : 861.
sănătuásă ; -tuáse : 863.
sănătuásă ; -tuási : 865, 867.
sănătoásă ; -toáse : 871, 875, 880, 883.
sănătoásă ; -toási : 873.
sănătuásă ; -toási : 874.
sănătoásă ; -toási : 876.
sănătoásă ; ~ : 878.
sănătoásă ; -toáse : 882.
sănătoásă ; -toáse, zdrávănă ; zdrávene : 889.

Note la hartă :

II. 719 : drópică „să umflă la picioare“, varínce „să umflă vinele“.
727 : feméia îi varicoásă.
736 : [*] nu pot să-i zic că-i númili ála ninunátu, númele ăla rău, alíci, gîlmi pe kicoáre.
738 : [*] varícii.
757 : [E] ~, părcă.
759 : [primul răspuns] : bolnávă dă uovále.
772 : dîn cauuza násteri făcă néște pete.
774 : ~, n-o știu.
777 : s-a strîns sîngili grămádă.
778 : am auuzît dă boála ásta.
780 : vinele-álea négre, nu știu cum le zîce.
783 : cîn rămúne-nsărcînátă.
789 : „am auzit dar nu știu“.
815 : ce să rămnéști tu la áia cu gîlĉ pă piĉére ?.
819 : zíĉe că víne sînĝe rău ; i-a ieșit ~.
825 : ĉe víne áre pă piĉoáre !.
867 : moléti [=umflături nedureroase].
885 : acúma-i spúne varicoĉél, da nu știu cum drácu-i spuneá.
894 : varigoásă [adj. f.].
896 : nu pot să le dibăĉésc.

III. 811-835 : Răspunsurile au fost obținute greu, de obicei cu ajutorul soției informatorului.
836-870 : Răspunsurile au fost obținute cu multă dificultate.
884 : Subiectul a auzit cuvîntul cînd a stat în spital.
896 : Subiectul nu este sigur de răspunsul dat.

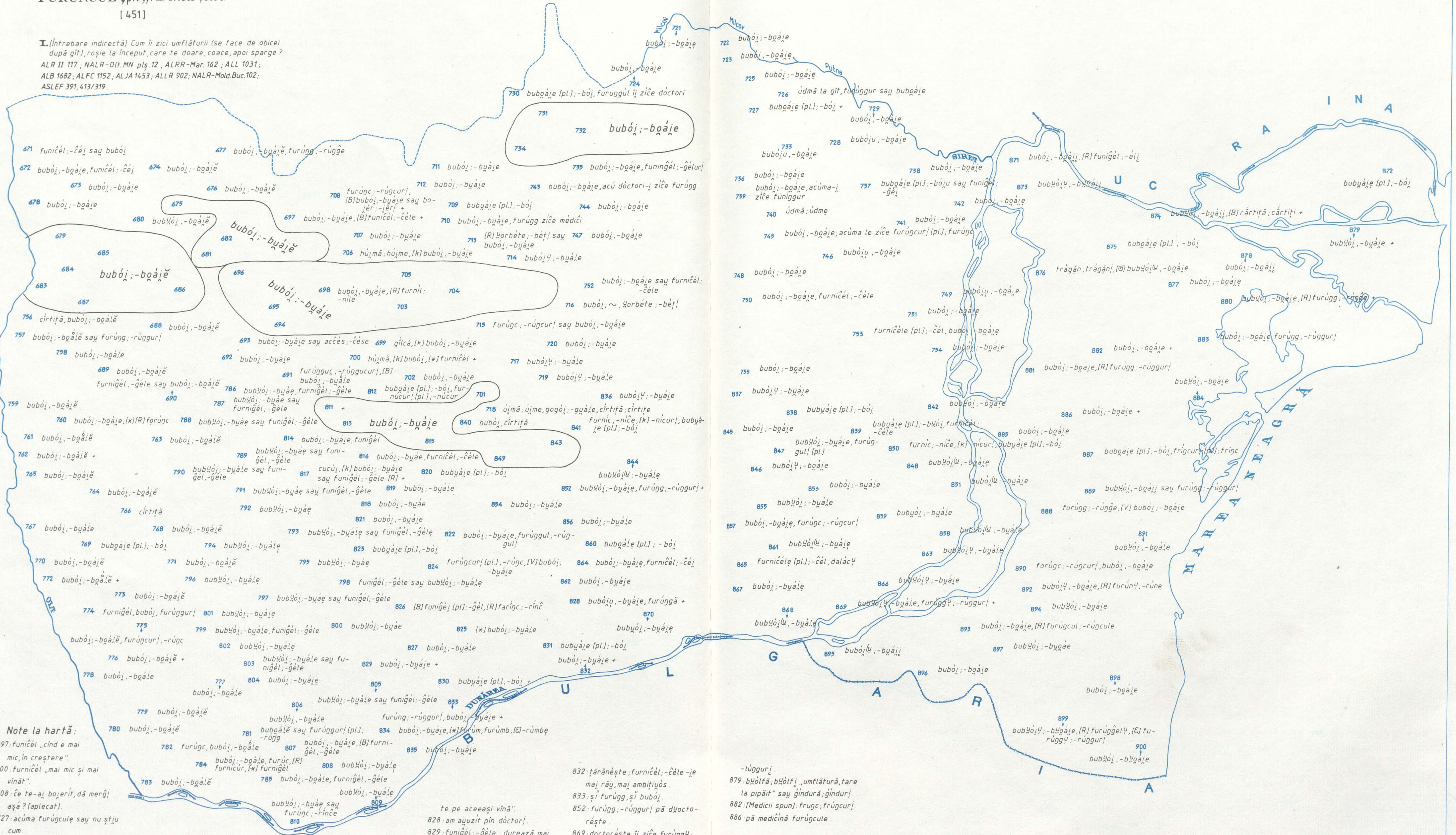
MUNTENIA ŞI DOBROGEA

FURUNCUL, pl. „*furoncle, clou*"

[451]

I. (Întrebare indirectă) Cum îi zici umflăturii (se face de obicei după gît), roşie la început, care te doare, coace, apoi sparge?

ALR II 117; NALR-Olt. MN pls. 12; ALRR-Mar. 162; ALL 1031; ALB 1682; ALFC 1152; ALJA 1453; ALLR 902; NALR-Mold. Buc. 102; ASLEF 391, 413/319.

Note la hartă:

II. 697: funiĉél „cînd e mai mic, în creştere".

700: furniĉél „mai mic şi mai vînăt".

708: ce te-ai boierit, dă merg?! aşă? (aplecat).

727: acúma furúnculę sau nu ştiu cum.

762, 776: îngăţăleăză „se înmulţeşte".

772: şi nişte funiĝéle, tot ca um fel dă ~, da mai mic.

811: trîntitúră; -túri „la picior".

817: îngăţăleăză - „se face mai mult pe aceeaşi vînă".

828: am auzit pin doctori.

829: funiĝél; -ĝéle „durează mai mult decît buboiul".

830: are jĕp şi face ~.

832: ţărăneşte; furniĉél; -ĉéle -ie mai rău, mai ambiţiŏs.

833: şi furúng, şi bubói̯.

852: furúng; -rúngur! pă doctoreşte.

869: doctoreşte îi zice furúngu̯.

874: (Doctorii spun): fulúngur; -lúngur!.

879: bu̯ólfă; bu̯ólfi „umflătură, tare la pipăit" sau gîndură; gîndur!.

882: (Medicii spun): frung; frúngur!.

886: pă medicină furúncule.

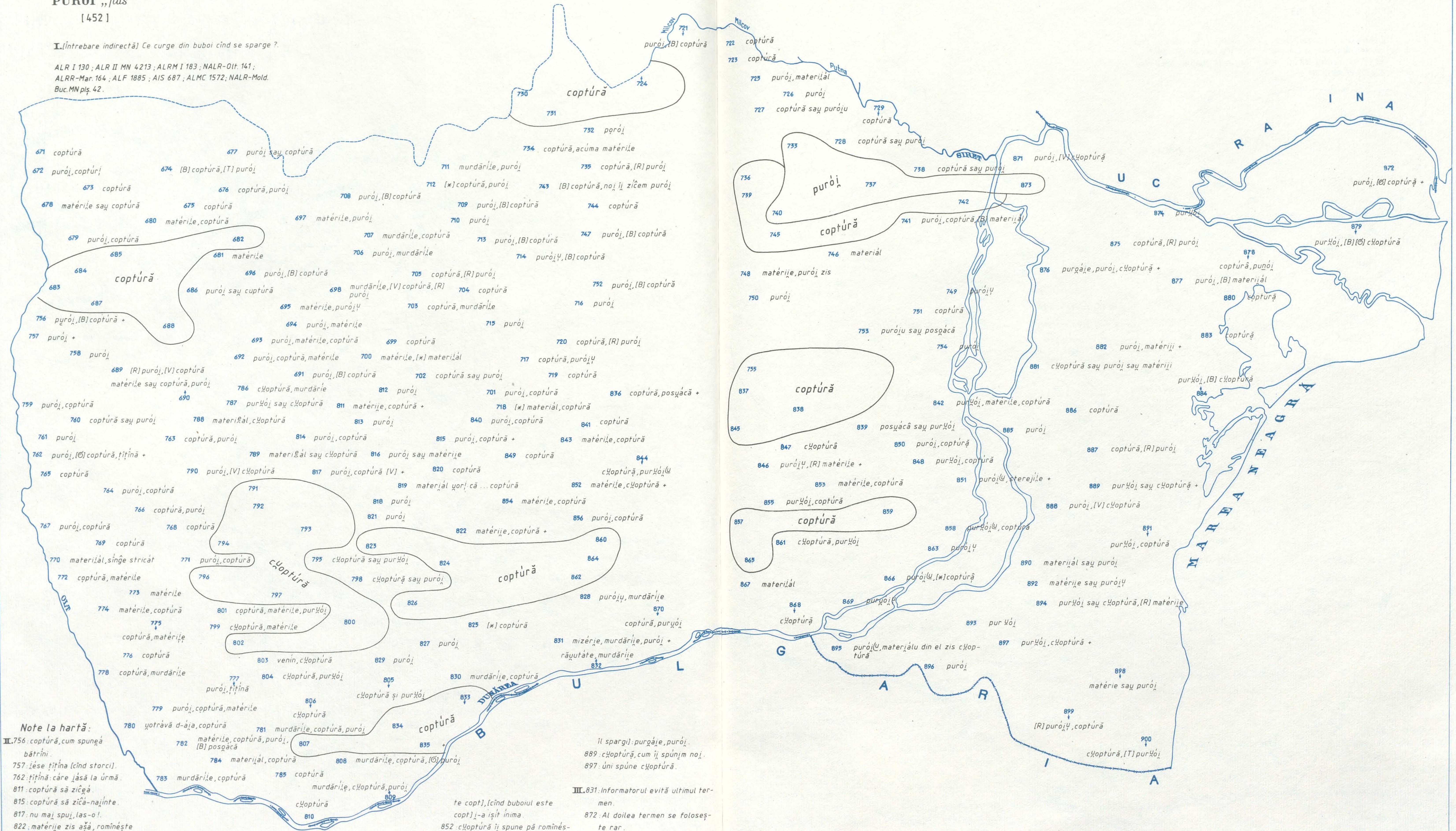
III. 880: Al doilea termen este folosit mai des.

PUROI „*pus*“

[452]

I. [întrebare indirectă] Ce curge din buboi cînd se sparge ?

ALR I 130 ; ALR II MN 4213 ; ALRM I 183 ; NALR-Olt. 141 ; ALRR-Mar. 164 ; ALF 1885 ; AIS 687 ; ALMC 1572 ; NALR-Mold. Buc. MN pls. 42.

Note la hartă:

II. 756 : coptúră, cum spunea bătrînị.
757 : iese țițina [cînd storci].
762 : țițína : cáre iasă la úrmă.
811 : coptúră să zĭcea.
815 : coptúră să zĭcea-nainte.
817 : nu mai spuị, las-o !.
822 : matérie zis așă, romînește zĭce coptúră.
835 : áre inimă.
836 : să nu zĭc posụácă că posụáca-ị boịirească.
846 : acúma să zĭce matérịle.
851 : sterejíle (= cînd buboiul nu este copt), [cînd buboiul este copt] i-a ieșit inima.
852 : cụoptúră îị spune pă romînește.
876 : cînd lucrează, cụoptúră ; [cînd îl spargi] : purgáie, puróị.
889 : cụoptúră, cum îị spunem noị.
897 : únị spune cụoptúră.

III. 831 : informatorul evită ultimul termen.
872 : Al doilea termen se folosește rar.
882 : Al doilea termen se folosește în medicină.

UIMĂ „phlegmon à l'aisselle"

[453]

I. [Întrebare indirectă] Cum îi spui la umflătura mare care se face uneori la oameni la subsuoară, doare și e tare cînd o pipăi?

ALR I 113; ALRM I 158; NALR-Olt. 142; ALRR-Mar. 163; NALR-Mold. Buc. 103; cf. ASLEF 391.

Note la hartă:

II. 687: „se mai zice a făcut scurtă la limbă, vorbind".
689: „la aia care coace să spune ~".
700: scúrtă „la încheietura piciorului".
774: lẵ-ŋki̯ețúri̯ să fáĉe.
779: îi̯ zíĉe și adenítă.
790: cî́rtiță „la gît".
797: cî́rtiță „se face și la gît".
801: cî́rtiță „sparge".
805: scúrtă „trece"; cî́rtiță „sparge".
810: cî́rtiță „mai mare".
814: „se face" su supți̯uáră.
822: la animále să zíĉe broáscă la gît.
828: bábele zíĉe cî́rtiță.
834: scúrtă [nu se umflă; se face dintr-o întindere de ligament].
835: „dacă nu umbli cu mîna, pîn tot dóru, coace ș-aia; și la picior se face, din cáuza șkópului [= șchiopătatului]".
848: țî́ța cățléli „coace și sparge".
866: să fáĉe ca ŭo gî́ndură.
869: údmă i̯ése la stíŋgila kicóru-lui̯ sau după uréke.
872: údmă „face un singur cap", [Ϭ] álta e țî́ța cățáli „face mai multe capete".
873: scúrtă să fáĉi̯ la piĉi̯ór în stingíi̯i̯.
875: scúrtă „bubă întărită pe vînă", țî́ța cățéli.
876: [Ϭ] útmă „se face pe la gît".
879: [Ϭ][B] údmă; údme „gîlci la gît" [?]; țî́ța cățéli „zic femeile în sat, dar subiectul nu știe cum arată".
887: údmă „se face și la încheietura piciorului".
888: údmă „se face la icrele piciorului".
890: álta e pízda cățéli.
892: álta e cî́rtiță; álta e pízda cățéli, [B] kízda cățéli „are 9 capete".
893: țî́ța cățéli „furunculul de la subțioară, care sparge"; scúrtă „e mai mică și dă singură înapoi".
894: [Ϭ] údmă „oreion".

III. 823, 830: Leac de cî́rtiță: un om omoară o cîrtiță cu mîna, ținînd mîinile la spate; tot cu mîinile la spate, strînge de trei ori locul bolnav.
834: Leac de cîrtițoi: o femeie cu copii gemeni îl strînge cu două degete, și seacă.

SCHILOD, pl. *„estropié"*

[456]

I. [Întrebare indirectă] Cum zici că este omul care are mîinile sau picioarele înțepenite ori strîmbe din naștere?

ALR II 115; NALR-Olt. 143; ALRR-Mar. 170; NALR-Ban. 122; ALF 191, 1453; ALG 614, 615; cf. ALCe 874; NALR-Mold.Buc. 104; ASLEF 397.

Note la hartă:

II. 700: șkilód „din lovitură"; ivalid nu pu̯ate fi.

704: inkilozát, [k] a kilozát cútare.

737: vai̯ de kélea lui̯ fără kicĝare fără mîi̯n!.

765: betẹág „din naștere", poĉít, damblaĝít „nu e din naștere".

770: milóĝ „care treceau pe drum după căpătat".

771: milóg „pentru că cere de pomană".

772: milóg să numește că venẹáu̯ pă drum [să ceară].

781: milóg [= cerșetor].

812: áre damblaĝẹálă; [D] skilód-dîm bu̯álă.

815: damblaĝíu̯; -ĝi „nu e din naștere".

816: șkilód; -lóz! „din accident".

817: skilodíi̯e [s.]

820: ológ; -lóĝ „de picioare".

833: ĉuŋg „la mîini", ológ „la picioare".

835: a rămás slut, neputinĉós „din accident".

852: șkilu̯ód „are un picior înțepenit".

872: bl'et'ẹág di̯ mînặ sau̯ di̯ piĉór.

873: skiláv, mai̯ bini mérĝi [formă mai obișnuită].

887: paralizát; -záț!.

892: [б] skiláv; -láv! „fără un picior sau fără o mînă".

897: skilu̯ód „invalid de război" [termen livresc].

898: ológ.

III. 883: Nu se folosește forma skiláv.

PEDESTRU, pl. *„pédestre"*

[383]

I. [Întrebare directă] Ziceți pedestru?; la ce spuneți?

ALRM I 97; cf. ALR II 115; NALR-Olt. 117; ALRR-Mar. 142.

II. # : 671, 673-678, 681-684, 686-691, 693-694, 698-709, 711-715, 717, 719-720, 722, 724-726, 731-732, 735, 737-749, 751-759, 760⁺: pedéstru, péntru așá ĉevá, nu!, 761-762, 764-772, 775-778, 780, 782⁺: nu prẹá să obijnui̯éște la noi̯ cuvîntu ăsta, 783-784, 786-794, 796, 798-811, 813-820, 822-825, 827-832, 834-850, 852-861, 862⁺: nij n-am au̯zít, 863-878, 879⁺: pedestráș în cărți, 880-881, 882⁺: [nume propriu în sat: Pedéstru, Górĝe, Tóma], 883-886, 888-895, 896⁺: „în carte: ceva regal, ceva mare", 899-900.

pedéstru: 672⁺: „merg pe jos", 679⁺, 774⁺: cáre mérĝe pă jos, 680⁺: cal pedéstru și om ~, „merg amîndoi pedeștri, pe jos", 685⁺: jandárm! pedéștri, ọámen! ~, cáre merg pe jos, 692⁺: armátă pedéstră „care merge pe jos", 695⁺: „am auzit în armată": armátă pedéstră, 696⁺: ~; -déștri „ostaș, pe vremea lui Tudor Vladimirescu", 697⁺: ~ înseámnă că merĝ! pe jos, 710⁺: ~; -déștri „care merge pe jos", 716⁺: ~; -déștri „jandarmi pedeștri, la București, poliția!", 718⁺: ~; -déștri „om care a făcut război", 721⁺: ~, n-ari nimic cal, vácă, 723⁺: ~ zîĉă la armátă, la jandárm! pedéștri, 728⁺: la jandárm! pedéștri, 729⁺: ~ înseámnă un om mergînd pe jos, 730⁺: ~ se zîĉă înai̯nte la armátă, 733⁺: númai̯ în armátă, ~ pedéstră; ai̯íĉa n-am auzít, 736⁺: jandárm! pedéștri, 750⁺: jandárm ~, 763⁺: ~ mérĝe pă jos; și armáta pedéstră, pedestráș, armáta care merĝá pă jos, 773⁺: ~ cîn merĝ pă jos, 779⁺: ~ înseámnă călare, 781⁺: ~ ĉevá mai̯ scump, mai̯ frumós, 785⁺: din armátă zîĉám ~, pedestráș, la ăi̯a dă merĝá pă jos, 795⁺: ~ „om mai mare" [ca funcție], 797⁺: !est! ~ „dar nu știu la ce se zice", 826⁺: pe jos „pedestru e radical, chestie militară, pedestrași", 833⁺: numa-n cárte l-am văzt: pedréstru s-ar ziĉe la cálu care merĝe-m bu̯iéstru, 851⁺: ?, Mihai̯ Viteázu aveá pedréști, 887⁺: merĝ! pe jos nu, #: pin cărț! ĉiteám: „unde faci armata? la pedeștri", 897⁺: jandárm pedéstru, jándarm! pedéștri „care merg pe jos", 898⁺: ~, pedéștri, pedestráș [știe din cărți și de la armată].

pedestríme: 727⁺: s-a zis ~ la infantérii̯e, dim bătrîn!.

pedestráș!: 734⁺: la militări̯le, înai̯nte vréme, 821⁺: „le spuneam înainte timpur! la cei care făceau armata călare, acum: cavaleriști".

?: 812⁺: „ce înseamnă pedréstru?".

PEDEASTRĂ, pl. *„pédestre"*

[384]

I. [Întrebare directă] Dar dacă e femeie?

NALR-Olt. 118.

II. # : 671, 673-674, 679, 680⁺: nu prẹa să obijnui̯éște, 681, 686, 688-691, 693-694, 697-709, 711-715, 717, 719-720, 722, 725, 727-729, 731, 733-736, 739-740, 743-749, 753-755, 757-761, 763, 765-766, 769, 775-776, 779, 783, 786-794, 796-807, 809, 837, 840, 846, 854, 871-885, 887-897, 899-900.

pedẹástră: 672⁺: „femeie care merge pe jos", 710⁺: ~; -déstre, 795⁺: „femeie mai mare" [ca funcție].

— : 675-678, 682-685, 687, 692, 695-696, 716, 718, 721, 723-724, 726, 730, 732, 737-738, 741-742, 750-752, 756, 762, 764, 767-768, 770-774, 777-778, 780-782, 784-785, 808, 810-835, 838-839, 841-845, 847-853, 855-870, 886.

pledéstră; -déstrẹ: 898.

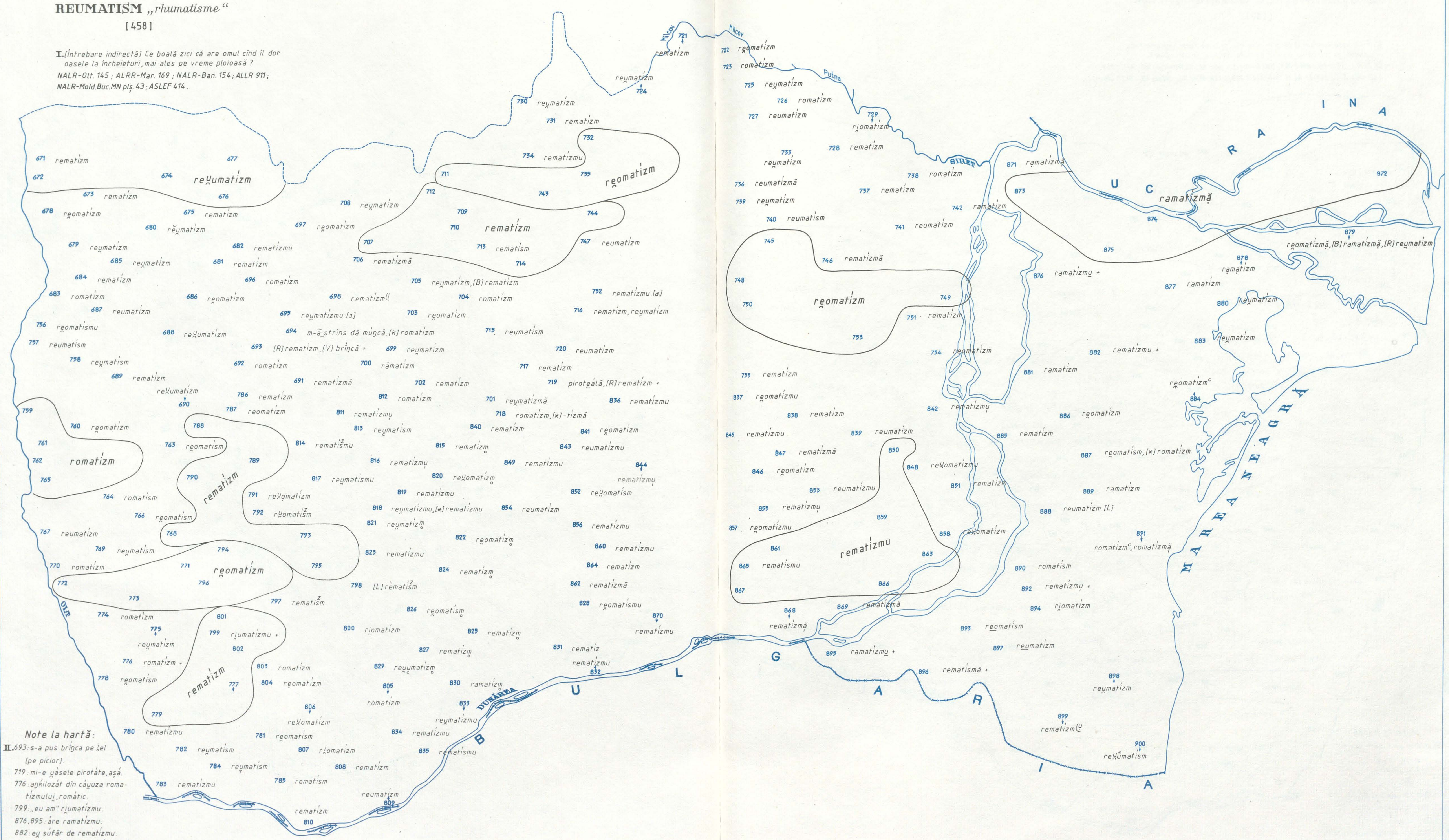

SCHILOADĂ, pl. „estropiée"
[457]
I. [Întrebare indirectă] Dar dacă e femeie?
NALR-Olt. 144; ALRR-Mar. 171; NALR-Ban. 123; cf. ALCe 874; NALR-Mold. Buc. 105; ASLEF 397.
Note la hartă:
II. 812: skilǫádă; -lǫáde, din damblagęálă [vezi şi 456].
815: damblaĝíle; -ĝí „nu e din naştere".
816: skilǫádă; -lǫáde „din accident".
892: skilávă; -láve.
III. 833: vezi întrebarea precedentă.
U C R A I N A
B U L G A R I A
MAREA NEAGRĂ
DUNĂREA
OLT
SIRET
Milcov
Putna

REUMATISM *„rhumatisme“*

[458]

I. [Întrebare indirectă] Ce boală zici că are omul cînd îl dor oasele la încheieturi, mai ales pe vreme ploioasă ?

NALR-Olt. 145 ; ALRR-Mar. 169 ; NALR-Ban. 154 ; ALLR 911 ; NALR-Mold.Buc.MN plș. 43 ; ASLEF 414 .

Note la hartă:

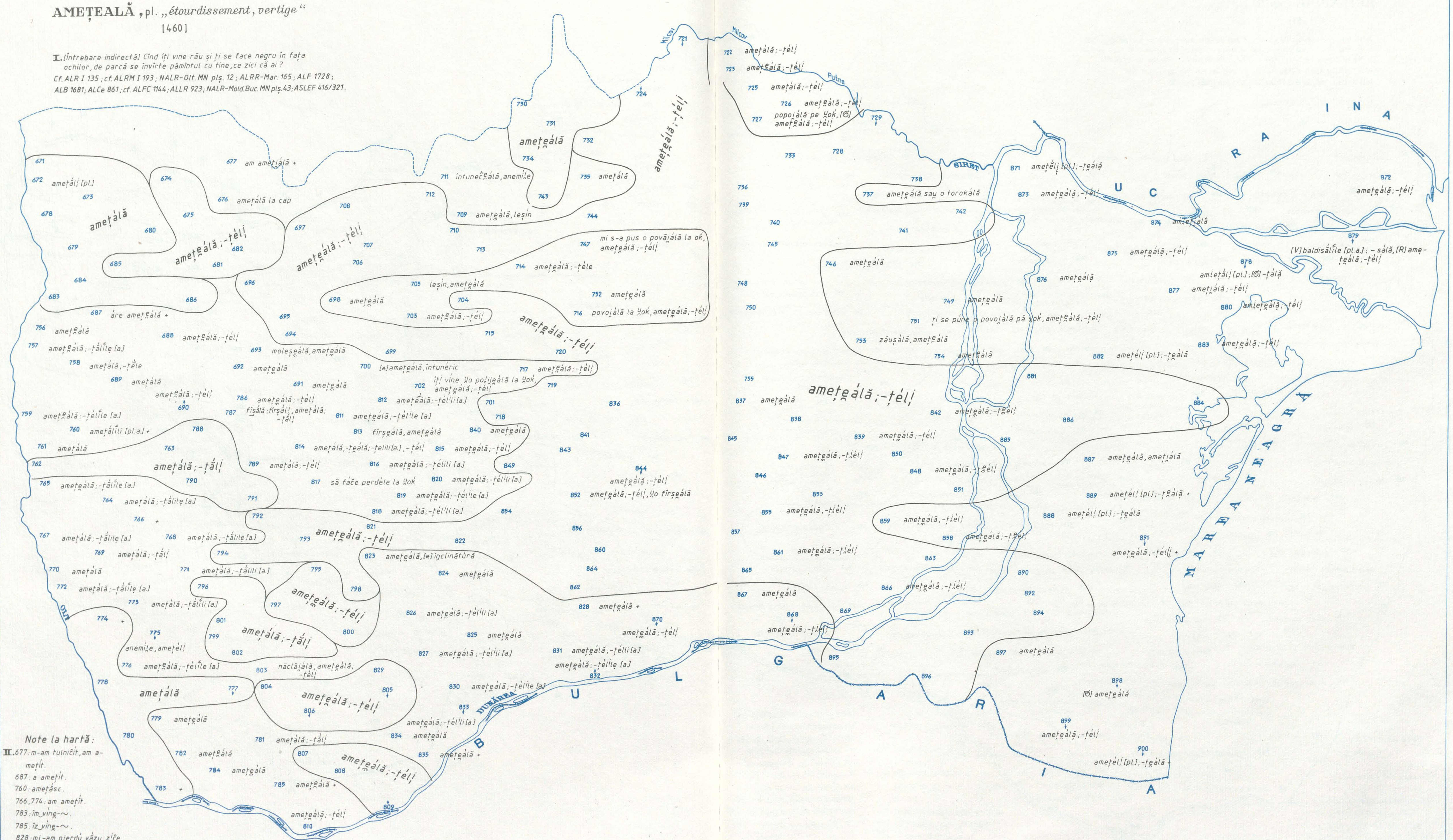
II. 693: s-a pus brînca pe țel [pe picior].
719: mi-e uasele pirotate, așa.
776: ankilozát dîn cáuuza romatízmului, romátic.
799: „eu am" riumatízmu.
876, 895: áre ramatízmu.
882: eu súfăr de rematízmu.
892: ie bolnáv dă rematízmu.
896: dóctori spúne reuumatísmă.

AMEȚEALĂ, pl. „étourdissement, vertige“

[460]

I. [Întrebare indirectă] Cînd îți vine rău și ți se face negru în fața ochilor, de parcă se învîrte pămîntul cu tine, ce zici că ai?

Cf. ALR I 135; cf. ALRM I 193; NALR-Olt. MN plș. 12; ALRR-Mar. 165; ALF 1728; ALB 1681; ALCe 861; cf. ALFC 1144; ALLR 923; NALR-Mold.Buc. MN plș. 43; ASLEF 416/321.

Note la hartă:

II. 677: m-am tulničít, am amețít.
687: a amețít.
760: amețắsc.
766, 774: am amețít.
783: îm vine-~.
785: îz vine-~.
828: mi-am pierdú văzu z'îce.
835: să-mpuienjeneázà uóki.
889: am amețél'i.
891: te ia amețélile
900: te ia amețeálă, ai amețél'i.

EPILEPSIE „épilepsie“

[461]

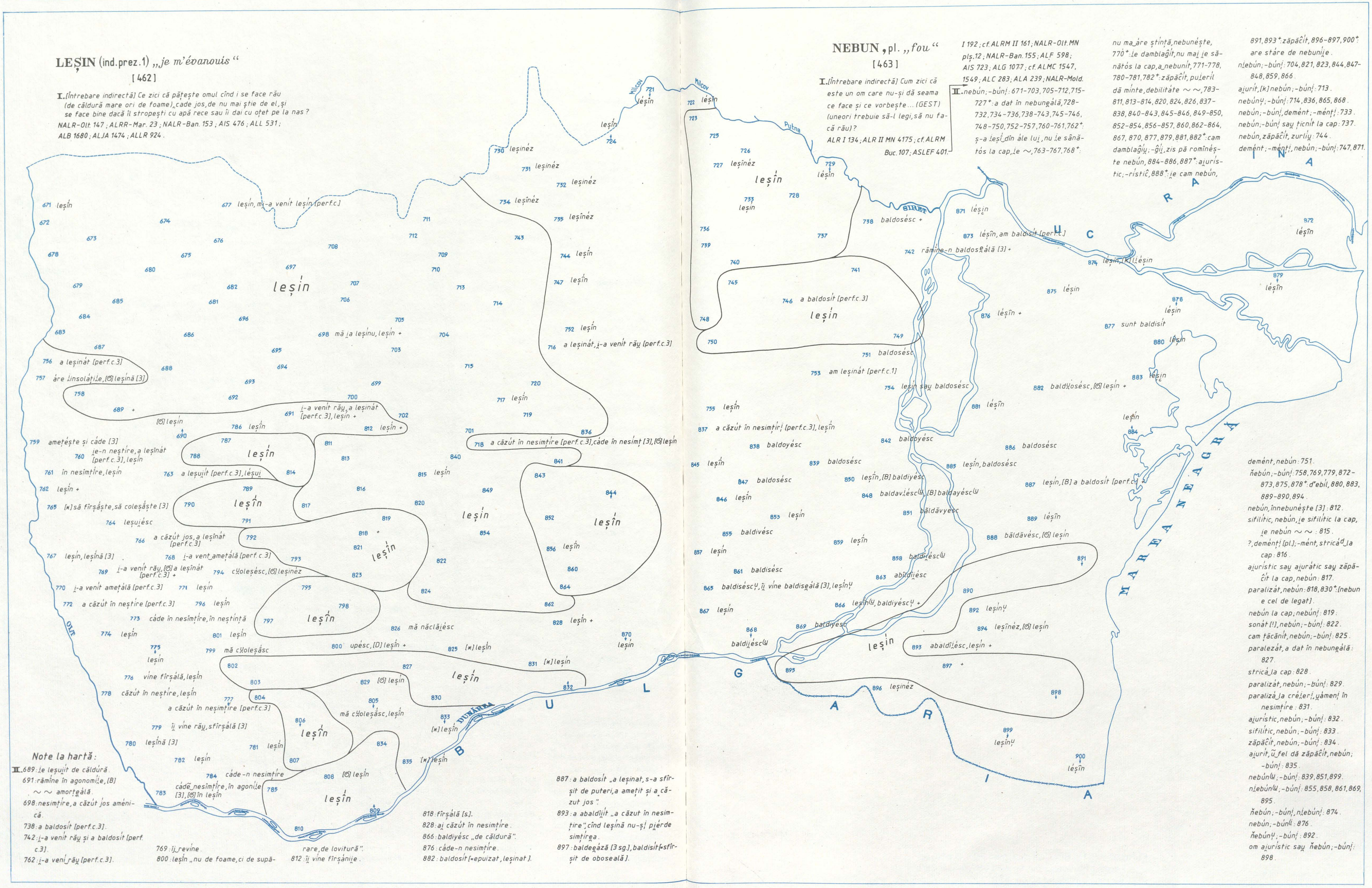
I. [Întrebare indirectă] Ce boală zici că are omul care își pierde din cînd în cînd firea, cade jos, începe să miște din mîini, din picioare și face spume la gură? Ca să-și vină în fire, trebuie să-l strîngi de degetul mic.

ALR I 119; cf. ALRM I 165; NALR-Olt. 146; ALRR-Mar. 167; ALM 778; NALR-Ban. 152; ALB 1697; ALLR 921; NALR-Mold. Buc. 106.

Note la hartă:

II. 682: „~ cum se spune acum“.
723: sau a dat peste iel um vînt rău.
743: acúma i se zíce neurasteníie [?!] da prea puțini o știie, da boala copiilor o știu toți.
744: ăi bătrîni zică boala rea, doamne ferește.
745: acúma-i zíce iepilepsiie.
758: oameni îndrăciț, ii spúne in cártea bisericască, pă vorba véke.
760: dă ~ ~ peste iel.
761: dă păcatu peste iel.
762: pilipsiie, nu-ș cum îi zíce.
763: a dat boala peste iel.
765: îm bătrîni spunea boala copiilor, [R] iepiléptic [adj.].
769: boala copiilor, îi zícă dămult, dă boala piste iel, zíce.
781: ~ ~, da nu știu ieu cum să-i zic: are boala aia urîtă.
784: bătrîni nici nu vrea s-o numească.
786: boala copiilor, să zíce.
787: în medicină iepidiopsie.
792: doamne ferește „cum să-i zic, nu-mi vine prin gînd“.
805: „medicii zic“ iepedepsiie.
811: ie bolnav dă ~ ~.
812: să spúne că îmbolnăviește.
815: îmbolnăvește, a-mbolnăvi cutáre, pă medical: epedepsiie.
816: sau a dat doamne-ferește peste iel, epidepsie [e] pă késtie medicală.
818: [*] dă doamne ferește peste iel.
819: bolnav dă doamne-ferește, așa să zíce: boala copiilor.
822: îi spunea ~ ~, și altfel îi zíce [€] epiléptic.
826: epiléftic [adj.].
828: boala reaua, acúma să spúne ivers: să-mbolnăvește din frică sau áre doamne ferește.
830: „dacă júră pă strîmb se îmbolnăvește“.
831: înseamnă că ~ ~.
835: ie bolnav dă ~ ~, n-áre núme.
840: la spitál nu știu cum să spúne.
858: a da buala reaua peste iel.
864: a dat în ~ ~.
888: áre boală rea.
892: [expresii] dă piste iel, [B] l-a năvădit.
893: a dat găsélnița peste el.

LEȘIN (ind. prez. 1) „je m'évanouis"
[462]
I. [Întrebare indirectă] Ce zici că pățește omul cînd i se face rău (de căldură mare ori de foame), cade jos, de nu mai știe de el, și se face bine dacă îl stropești cu apă rece sau îi dai cu oțet pe la nas?
NALR-Olt. 147; ALRR-Mar. 23; NALR-Ban. 153; AIS 476; ALL 531; ALB 1680; ALJA 1474; ALLR 924.
NEBUN, pl. „fou"
[463]
I. [Întrebare indirectă] Cum zici că este un om care nu-și dă seama ce face și ce vorbește... (GEST) (uneori trebuie să-l legi, să nu facă rău)?
ALR I 134; ALR II MN 4175; cf. ALRM I 192; cf. ALRM II 161; NALR-Olt. MN pls. 12; NALR-Ban. 155; ALF 598; AIS 723; ALG 1077; cf. ALMC 1547, 1549; ALC 283; ALA 239; NALR-Mold. Buc. 107; ASLEF 401.
II. nebún; -búnʲ: 671-703, 705-712, 715-727⁺: a dat în nebuneálă, 728-732, 734-736, 738-743, 745-746, 748-750, 752-757, 760-761, 762⁺: s-a ieși din ále luị, nu ie sânătós la cap, ie ~, 763-767, 768⁺: nu ma are ștință, nebunéște, 770⁺: ie damblagít, nu mai ie sănătós la cap, a nebunít, 771-778, 780-781, 782⁺: zăpăcít, puieríl dă mínte, debilitáte ~ ~, 783-811, 813-814, 820, 824, 826, 837-838, 840-843, 845-846, 849-850, 852-854, 856-857, 860, 862-864, 867, 870, 877, 879, 881, 882⁺: cam damblagíu; -gíị, zis pă romînéște nebún, 884-886, 887⁺: aiurístic; -rístic, 888⁺: ie cam nebún, 891, 893⁺: zăpăcít, 896-897, 900⁺: are stáre de nebuníe.
nlebún; -búnʲ: 704, 821, 823, 844, 847-848, 859, 866.
aiurít, [k] nebún; -búnʲ: 713.
nebúnᵘ; -búnʲ: 714, 836, 865, 868.
nebún; -búnʲ, demént; -méntʲ: 733.
nebún; -búnʲ sau țicnít la cap: 737.
nebún, zăpăcít, zurlíu: 744.
demént; -méntʲ, nebún; -búnʲ: 747, 871.
demént, nebún: 751.
ňebún; -búnʲ: 758, 769, 779, 872-873, 875, 878⁺: dᵉebíl, 880, 883, 889-890, 894.
nebún, înnebunéște [3]: 812.
sifilític, nebún, ie sifilític la cap, ie nebún ~ ~: 815.
?, deménțʲ [pl.]; -mént, stricáᵈ la cap: 816.
aiurístic sau aiurátic sau zăpăcít la cap, nebún: 817.
paralizát, nebún: 818, 830⁺: [nebun e cel de legat].
nebún la cap; nebúnʲ: 819.
sonát [!], nebún; -búnʲ: 822.
cam țăcănít, nebún; -búnʲ: 825.
paralezát, a dat în nebuneálă: 827.
stricá la cap: 828.
paralizát, nebún; -búnʲ: 829.
paralizá la créierʲ, uámenʲ în nesimțíre: 831.
aiurístic, nebún; -búnʲ: 832.
sifilític, nebún; -búnʲ: 833.
zăpăcít, nebún; -búnʲ: 834.
aiurít, ũ fel dă zăpăcít, nebún; -búnʲ: 835.
nebúnᵘ; -búnʲ: 839, 851, 899.
nlebúnᵘ; -búnʲ: 855, 858, 861, 869, 895.
ňebún; -búnʲ, nlebúnʲ: 874.
nebún; -búnⁱ: 876.
ňebúnᵘ; -búnʲ: 892.
om aiurístic sau ňebún; -búnʲ: 898.
Note la hartă:
II. 689: ie leșuiít de căldúră.
691: rămíne în agonomíie, [B] ~ ~ amorțeálă.
698: nesimțíre, a căzút jos aménică.
738: a baldosít [perf. c. 3].
742: i-a venít răụ și a baldosít [perf. c. 3].
762: i-a vení răụ [perf. c. 3].
769: îi revíne.
800: leșín „nu de foame, ci de supărare, de lovitură".
812: îi vine fîrșaníie.
818: fîrșálă [s.].
828: ai căzút în nesimțíre.
866: baldiyésc „de căldură".
876: cáde-n nesimțíre.
882: baldosít [= epuizat, leșinat].
887: a baldosít „a leșinat, s-a sfîrșit de puteri, a amețit și a căzut jos".
893: a abaldîịít „a căzut în nesimțire", cînd leșină nu-șʲ piérde simțírea.
897: baldeáză [3 sg.], baldisít [= sfîrșit de oboseală].
MAREA NEAGRĂ
UCRAINA
BULGARIA
DUNĂREA
OLT
SIRET
Milcov
Putna

Format: 4/61 × 86. Coli de tipar: 80 + 3 planşe.
C.Z. pentru biblioteci mari: 459.087.9(498.7)(084.4)
C.Z. pentru biblioteci mici: 459

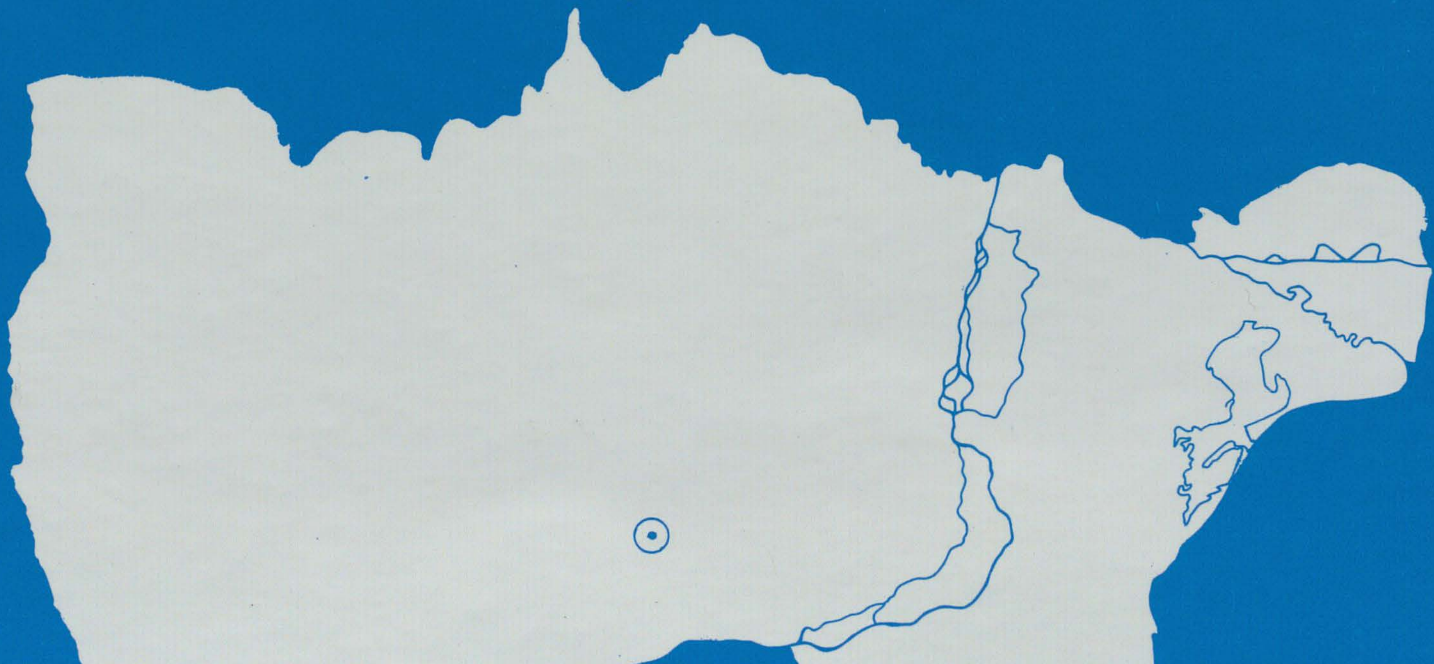
ISBN 973-27-0557-4
973-27-0556-6

Lei 105000

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL DE FONETICĂ ŞI DIALECTOLOGIE „AL. ROSETTI“

ATLASUL LINGVISTIC ROMÂN PE REGIUNI MUNTENIA ŞI DOBROGEA

II

EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL DE FONETICĂ ŞI DIALECTOLOGIE
„AL. ROSETTI"

ATLASUL LINGVISTIC ROMÂN PE REGIUNI MUNTENIA ŞI DOBROGEA

II

de

TEOFIL TEAHA, MIHAI CONŢIU, ION IONICĂ,
PAUL LĂZĂRESCU, BOGDAN MARINESCU, VALERIU RUSU,
NICOLAE SARAMANDU, MAGDALENA VULPE

EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE
BUCUREŞTI
1996

Cartografi: *Jenica Şerbănescu*
Elena Scornea
Lucia Marinescu

ISBN 973-27-0593-0
ISBN 973-27-0556-6

Bun de tipar: 9 decembrie 1996
Format: 4/61 × 86. Coli de tipar: 97
C.Z. pentru biblioteci mari: 459.087.9(498.7) (084.4)
C.Z. pentru biblioteci mici: 459

Tiparul executat la
S.C „ROMCARTEXIM" S.A.
Bucureşti

PREFAȚĂ

Volumul al II-lea al **Atlasului lingvistic român pe regiuni. Muntenia și Dobrogea (ALRR – Munt. Dobr.)** continuă publicarea faptelor de limbă înregistrate în cursul anchetelor dialectale efectuate pe teren în perioada anilor 1996–1973 de către echipa de anchetatori a atlasului.

Elaborarea hărților lingvistice urmează îndeaproape principiile metodologice, precum și tehnica de redactare, descrise în *Prefața* primului volum. De asemenea, este respectat principiul publicării *integrale* a materialului *lexical* înregistrat pe teren. Rămân nepublicate doar răspunsurile la întrebările referitoare la flexiunea verbală, care vor forma un volum aparte, întocmai ca la atlasul lingvistic al Olteniei.

Volumul al II-lea al atlasului lingvistic al Munteniei și Dobrogei cuprinde 186 hărți lingvistice. Ele înfățișează răspunsurile la întrebările din *Chestionarul NALR*, grupate în următoarele capitole: *2. FAMILIA (rude, naștere, căsătorie, moarte):* chest. nr. 464–651; *3. CASA (părțile casei, mobilier, obiecte casnice):* chest. nr. 652–816; *4. CURTEA (mijloace de transport, animale domestice, păsări de curte):* chest. nr. 817–989. Sub formă de *LISTE* cu *material necartografiat* (MN) sunt redactate, în afara conturului hărților lingvistice, în spațiul rămas liber, răspunsurile la întrebările din *Chestionarul NALR* aparținând celor trei mari capitole menționate mai sus și care nu prezintă un interes deosebit din punct de vedere al ariei de răspândire.

Așa după cum arătăm în *Prefața* primului volum, la scurt timp după încheierea anchetelor pe teren, echipa atlasului s-a redus numeric prin plecarea din institutul nostru a trei dintre cercetători: Mihai Conțiu, Paul Lăzărescu și Valeriu Rusu. În felul acesta, dintr-un total de 186 hărți lingvistice, cât cuprinde acest al doilea volum, cei trei cercetători menționați mai sus au participat doar la redactarea în manuscris a primelor 20 hărți lingvistice. Redactarea în continuare a hărților cuprinzând materialul dialectal înregistrat din zonele anchetate de către cei trei anchetatori a fost realizată după cum urmează: zona V. Rusu (pct. cartografice nr. 691–720) de către T. Teaha; zona P. Lăzărescu (pct. cartografice nr. 721–755) de către I. Ionică; zona M. Conțiu (pct. cartografice nr. 786–810) de către B. Marinescu.

Volumul apare sub îngrijirea redacțională a lui Teofil Teaha.

Cartografierea pe calc a hărților a fost executată, printr-o activitate exemplară, de către Jenica Șerbănescu (h. 117–187, 218–242, 286–302) între anii 1986–1996 și de către Elena Scornea (h. 188–217, 243–285) între anii 1991–1996. În faza finală a corecturilor și de pregătire pentru tipar, la definitivarea volumului a participat și Lucia Marinescu.

Elaborarea și publicarea atlasului lingvistic al Munteniei și Dobrogei a beneficiat de sprijinul moral și material al conducerii Academiei Române, iar tipografia S.C. „ROMCARTEXIM" S.A. a asigurat aceleași bune condiții de imprimare pe care le-a avut și atlasul Olteniei, tipărit tot la această tipografie.

Tuturor, le exprimăm întreaga noastră gratitudine.

AUTORII

București, 26 octombrie 1996

Notă. *Hărțile de bază ale atlasului, cu rețeaua de localități, au fost realizate integral înainte de anul 1990 sub denumirea NOUL ATLAS LINGVISTIC ROMÂN PE REGIUNI. MUNTENIA ȘI DOBROGEA.*

PRÉFACE

Le deuxième volume de **L'Atlas linguistique roumain régional. La Munténie et la Dobroudja (ALRR-Munt. Dobr.)** continue la publication des données linguistiques enregistrées lors des enquêtes dialectales réalisées pendant les années 1996–1973 par l'équipe d'enquêteurs de l'atlas.

L'élaboration des cartes linguistiques suit de près les principes méthodologiques, aussi bien que la technique de rédaction, qui ont été exposés dans la *Préface* du premier volume. Tout comme le premier volume, ce deuxième volume observe le principe de la présentation *intégrale* du matériel *lexical* enregistré sur le terrain. Il manque seulement les réponses aux questions concernant la flexion verbale, qui vont paraître, tout comme dans le cas de l'atlas de l'Olténie, dans un volume à part.

Le deuxième volume de l'atlas linguistique de la Munténie et de la Dobroudja contient 186 cartes linguistiques. Elles présentent les réponses enregistrées lors des enquêtes aux questions groupées dans les chapitres suivants du *Questionnaire NALR: 2. LA FAMILLE (parenté, naissance, mariage, mort):* quest. 464–651; 3. *LA MAISON (les parties de la maison, mobilier, objets ménagers):* quest. 652–816; 4. *LA COUR (moyens de transport, animaux domestiques, volailles):* quest. 817–989. Sous forme de *LISTES* contenant le matériel linguistique non cartographié (MN) sont rédigées en dehors du contour de la carte, dans l'espace demeuré libre, les réponses aux questions appartenant aux trois grands chapitres mentionnés ci-dessus et qui, au point de vue de l'aire de diffusion, n'avaient pas été particulièrement intéressantes.

Ainsi que nous avons déjà souligné dans la *Préface* du premier volume, en peu de temps après l'achèvement des enquêtes sur le terrain, les forces de l'équipe de l'atlas ont diminué numériquement – trois enquêteurs ont quitté notre institut, de telle sorte que Mihai Conțiu, Paul Lăzărescu et Valeriu Rusu ont participé seulement à la rédaction des 20 premières cartes linquistiques, par rapport au total de 186 cartes linquistiques englobées dans ce deuxième volume. Par la suite, la rédaction manuscrite des cartes contenant les matériaux dialectaux enregistrés dans les zones enquêtées par ces trois enquêteurs a été réalisée de la façon suivante: la zone V. Rusu (points cartographiques 691–720) par T. Teaha; la zone P. Lăzărescu (points cartographiques 721–755) par I. Ionică; la zone M. Conțiu (points cartographiques 786–810) par B. Marinescu.

Le volume apparaît par les soins de Teofil Teaha.

Nos cartographes ont fait, une fois de plus, le méritoire effort de réaliser avec un soin tout particulier les cartes linguistiques, qui ont été calligraphiées sur papier calque de la sorte: les cartes 117–187, 218–242, 286–302 par Jenica Șerbănescu (1986–1996), les cartes 188–217, 243–285 par Elena Scornea (1991–1996). Les opérations de finissage ont été assurées aussi par Lucia Marinescu.

L'élaboration et la publication de l'atlas linguistique de la Munténie et de la Dobroudja ont bénéficié de l'appui généreux, moral et matériel, de l'Académie Roumaine, qui s'est chargée de faire paraître cet atlas.

L'impression de cet ouvrage a été assurée dans les meilleures conditions par l'imprimerie S.C. ROMCARTEXIM S.A., qui a imprimé aussi les derniers quatre volumes de l'atlas de l'Olténie.

Nous avons l'agréable devoir d'adresser, à tous, notre gratitude.

LES AUTEURS.

Bucarest, le 26 octobre 1996

CUPRINS

CUPRINSUL HĂRŢILOR LINGVISTICE

2. FAMILIA
(rude, naştere, căsătorie, moarte)

3. CASA
(părţile casei, mobilier, obiecte casnice)

4. CURTEA
(mijloace de transport, animale domestice, păsări de curte)

TRANSCRIEREA FONETICĂ

Dăm mai jos, în ordine alfabetică, lista semnelor întrebuințate în transcrierea fonetică a materialului *NALR*. Sistemul de notare folosit are la bază sistemul *Atlasului lingvistic român*, cu unele completări.

După semnul egalității, indicăm, pentru semnele folosite de noi, corespondentul cel mai apropiat în sistemul de transcriere al *Asociației fonetice internaționale*, publicat de D. Jones în *Lautzeichen und ihre Anwendung in verschiedenen Sprachgebieten* (Berlin, 1928, p. 18—27).

a (cea mai deschisă vocală din seria centrală : a...ă...î) în munt. cap = între a și ɑ.

å (cea mai deschisă vocală din seria posterioară : å...o...u) în istr. cåp = ɒ.

ạ̊ (a cu nuanță posterioară) în băn. cạ̊p = ɑ.

ä (cea mai deschisă vocală din seria anterioară : ä...e...i) în bucov. päle 'piele' = æ.

ạ (a cu nuanță anterioară) în munt. stẹạ 'stea' = a.

ạ (a închis) în olt. mạį (adv.).

ă (vocală cu deschidere mijlocie din seria centrală) în munt. păr = ə.

ą̆ (ă deschis) în mold. bą̆rbát = ɐ.

ặ (ă închis) în olt. pặnă = între ə și ɨ, dar mai aproape de ə.

â (vocală din seria centrală, între ă și î, mai aproape de î) în mold. câsâ = între ə și ɨ.

b (oclusivă bilabială sonoră) în munt. bun = b.

c (oclusivă velară surdă) în munt. corb, semn întrebuințat înaintea vocalelor a, ă, â, î, o, ö, u, ü, înaintea consoanelor sau la sfîrșitul cuvintelor = k.

ĉ (africată alveolo-palatală surdă, al cărei element fricativ este un ŝ) în munt. ĉêră 'ceară' = între tɕ și tʃ.

ĉ́ (africată alveolo-palatală, cu nuanță mai palatală) în trans. ĉ́ur 'ciur' = între tɕ și tʃ, dar mai aproape de tɕ.

ć (africată alveolo-palatală surdă, al cărei element fricativ este un ś, corespunzînd sonorei đ́) în băn. fráće 'frate' = tɕ́.

č (africată palato-alveolară surdă, al cărei element fricativ este un ș, corespunzător sonorei ğ) în maram. čăr 'cer' = tʃ.

d (oclusivă dentală sonoră) în munt. dar = d.

d́ (oclusivă dentală sonoră puțin palatalizată) în mold. únd́e 'unde' = între d și ḍ.

d' (oclusivă alveolo-palatală sonoră) în mold. d'in 'din' = între ḍ și ɟ [cf. ť].

d'' (oclusivă palatală sonoră) în trans. d''in 'din' = ɟ.

ḍ (oclusivă cacuminală sonoră, corespunzînd surdei ṭ) în trans. crúḍă = ḍ.

ʒ (africată dentală sonoră) în mold. ʒic 'zic' = dz.

đ́ (africată alveolo-palatală sonoră, al cărei element fricativ este un ź, corespunzînd surdei ć) în băn. đ́es 'des' = dʑ.

δ (fricativă interdentală sonoră, corespunzînd surdei ϑ) în arom. δálă 'zară' = ð.

e (vocală cu deschidere mijlocie, din seria anterioară) în munt. vezi = e.

ę (e semideschis) în olt. vęde = între e și ε.

ę (e deschis) în trans. vęde = ε.

ę̈ (e și mai deschis, în bucov. vę̈de 'vede' = între ε și æ.

ẹ (e închis) în mold. vẹdẹ = e (închis).

ẹ̣ (ẹ și mai închis) în mold. vẹdẹ̣ = între e și i.

ĕ (vocală centrală cu nuanță anterioară, între ă și e) în băn. fáșĕ 'face' = între ə și e.

ę̆ (ĕ deschis, între ą̆ și ę) în trans. așę̆ 'așa' = între ɐ și ε.

f (fricativă labio-dentală surdă) în munt. fin = f.

g (oclusivă velară sonoră) în munt. gol = g.

ĝ (africată alveolo-palatală sonoră, al cărei element fricativ este un ẑ) în munt. ĝer 'ger' = între dʑ și dʒ.

ğ (africată palato-alveolară sonoră, al cărei element fricativ este un j, corespunzînd surdei č) în maram. ğăr 'ger' = dʒ.

ǵ (oclusivă velară sonoră palatalizată, corespunzînd surdei ḱ) în munt. ǵem 'ghem' = gʲ.

γ (fricativă velară sonoră, corespunzînd surdei χ) în istr. γúră 'gură' = ɣ.

h (fricativă laringală surdă) în trans. hạină 'haină' = h.

ḥ (fricativă laringală sonoră) în trans. ḥoḥot 'hohot' = ɦ.

ḣ (fricativă palatală surdă, corespunzînd sonorei y) în munt. ḣir 'fir' = ç.

χ (fricativă velară surdă, corespunzînd sonorei γ) în munt. χạină 'haină' = x.

i (vocala cea mai închisă din seria anterioară) în munt. fir = i.

į (i deschis) în mold. márį 'mare' = į.

î (vocala cea mai închisă din seria centrală) în munt. cînd = ɨ.

î̦ (vocală centrală cu nuanță anterioară între i și î) în trans. rî̦u 'rîu' = ɪ.

j (fricativă palato-alveolară sonoră, corespunzînd surdei ș) în trans. jar 'jar' = ʒ.

j́ (j puțin muiat, corespunzînd surdei ș́) în olt. j́ung.

j' (j muiat, corespunzînd surdei ș') în munt. j'ug 'jug' = între ʒ și ʑ.

k (oclusivă velară surdă, identică cu c. Semnul se întrebuințează numai înaintea lui e și i) în băn. kip 'chip' = k.

ḱ (oclusivă velară surdă puțin palatalizată) în munt. ḱip 'chip' = între k și ķ.

ḱ (oclusivă velară surdă palatalizată, corespunzînd sonorei ǵ (în mold. ḱișór 'picior' = ķ.

l (laterală alveolară) în munt. pălărịĕ 'pălărie' = l.

ĺ (l puțin palatalizat) în trans. įęĺĕ 'ele' = ļ.

l' (laterală palatală) în arom. hil'u 'fiu' = ʎ.

ł (laterală velară) în maram. cał 'cal' = ɫ.

m (oclusivă nazală bilabială) în munt. másă = m.

ɱ (nazală labio-dentală, cu ocluziune incompletă, urmată de f, v) în munt. îɱvăț 'învăț' = ɱ.

n (oclusivă nazală dentală) în munt. mînă = n.

ń (oclusivă nazală dentală puțin palatalizată) în mold. pîńį 'pîine' = ņ.

ń (oclusivă nazală palatală) în mold. ńel 'miel' = ɲ.

ṇ (nazală cu ocluziune incompletă, urmată de constrictive și lichide) în munt. îṇșir 'înșir'.

ṇ (nazală slăbită, urmată de consoană) în trans. mṹṇte 'munte'.

ŋ (nazală velară, urmată de c (k), g) în munt. îŋcă = ŋ.

ñ sau ñ (nazală dentală, de durată mai scurtă, vălul palatului necoborînd îndeajuns, mai ales pentru ñ), în pronunțarea lui n intervocalic la moți : cîñi, cîñi 'cîine'.

o (vocală cu deschidere mijlocie din seria posterioară) în munt. pot = o.

ọ (o semideschis) în olt. dọrm.

ǫ (o deschis) în trans. pǫťe 'poate' = ɔ.

ǫ (o și mai deschis) în olt. dǫᵘo 'două'.

ö (vocală anterioară labială, cu deschidere mijlocie, cu nuanță închisă) în magh. cör 'cerc' = ø.

p (oclusivă bilabială surdă) în munt. par = p.

r (vibrantă apicală alveolară) în munt. rar = r.

r̄ (r cu mai multe și mai puternice vibrații) în trans. r̄îu 'rîu'.

r̿ (r cu și mai multe vibrații) în trans. r̿ău 'rău'.

ρ (r uvular) în arom. (la fărșeroți) gúρă 'gură' = R.

ρ̄ (r uvular cu mai multe vibrații) în arom. (la fărșeroți) vę́ρ̄ă 'vară'.

ŕ (r apical cu o singură vibrație, foarte slabă) la moți, în cŕį 'cîine' = r.

ŕ (r puțin muiat) în olt. tŕęče 'trece'.

ŕ (r muiat) în trans. învățătóŕ 'învățător' = ɼ.

r (r bilabial) în interjecția munt. tṝ cu care se opresc caii.

s (fricativă dentală surdă) în munt. sóră = s.

ś (fricativă alveolo-palatală surdă muiată, corespunzînd sonorei ź) în băn. fáśe 'face' = ɕ.

ŝ (fricativă alveolo-palatală surdă, aproape identică cu ś, dar cu o articulație puțin posterioară, corespunzînd sonorei ẑ) în mold. fâŝi 'face' = ɕ.

ș (fricativă palato-alveolară surdă, corespunzînd sonorei j) în mold. șî 'și' = ʃ.

ș̄ (ș pronunțat mai puternic, dînd impresia unui ș mai lung) în mold. ș̄î 'și'.

ș̌ (ș puțin muiat, corespunzînd sonorei ǰ) în olt. aș̌ază 'așază'.

ș́ (ș muiat, corespunzînd sonorei ǰ́) în munt. aș́ă 'așa' = între ʃ și ɕ.

t (oclusivă dentală surdă) în munt. tátă = t.

ť (oclusivă dentală surdă puțin palatalizată) în mold. múnťe = ƫ.

ť (oclusivă palatală surdă) în mold. fráťe = între ƫ și c [cf. ď].

ť̋ (oclusivă palatală surdă) în trans. fráť̋e = c.

ṭ (oclusivă cacuminală surdă, corespunzînd sonorei ḍ) în trans. clópoṭ = ʈ.

ϑ (fricativă interdentală surdă, corespunzînd sonorei δ) în arom. năϑgámă 'puțin' = θ.

ț (africată dentală surdă) în munt. țin = ts.

u (vocala cea mai închisă din seria posterioară) în munt. bun = u.

ų (u deschis) în olt. p-ųrmă 'pe urmă'.

û (vocală centrală cu nuanță posterioară, între î și u) în olt. dûpă = între ɨ și u.

ü (vocală anterioară, labială închisă) în magh. fül 'ureche' = y.

v (fricativă labio-dentală sonoră) în munt. váră = v.

w (fricativă bilabială sonoră) în ucrain. (la huțuli) wodá 'apă' = w.

z (fricativă dentală sonoră) în munt. zac = z.

ź (fricativă alveolo-palatală sonoră corespunzînd surdei ś) în băn. źánă 'geană' = ʑ.

ẑ (fricativă alveolo-palatală sonoră corespunzînd surdei ŝ) în mold. ẑánă 'geană' = ʑ.

y (fricativă palatală sonoră, corespunzînd surdei ḣ) în trans. yę́rme 'vierme' = j (fricativ).

SEMNE DIACRITICE

~ (deasupra vocalelor) nazalitate: õ = õ.

(deasupra vocalelor) seminazalitate: ȏ.

ˌ (sub vocale sau consoane sonore) asurzire: i̥, r̥ = i̥, r̥.

(sub vocale sau consoane sonore) sonoritate redusă: ă.

· (sub vocale) închidere: ẹ.

·· (sub vocale) închidere mai mare: ẹ̈.

˛ (sub vocale) deschidere: ę.

(sub vocale) deschidere mai mare: ę̨.

(sub vocale) semideschidere: ę.

ˣ (deasupra consoanelor c și g): č africată surdă, între ĉ și č; ǧ africată sonoră, între ĝ și ǧ.

ᵓ (înaintea vocalelor) oclusivă glotală (coup de glotte): ˀe = ʔe.

(după oclusive), arată o explozie mai puternică, în olt. pat 'pat'.

° (sub consoane) consoană silabică: n̥ = n̩.

⌢ (sub vocale) arată că vocala constituie elementul consonantic al unui diftong: u̯ (în dau̯) = ŭ.

⌢ (deasupra vocalelor) arată că două vocale formează un diftong cu elemente egale, în trans. toate.

ˊ (deasupra unei vocale sau a unui diftong) accent principal: véde, tuáte = ˈvede, ˈtŭɒte.

ˊˊ (deasupra unei vocale) accent dinamic mai puternic, mai ales în fraze: nű vręau̯.

ˋ (deasupra unei vocale) accent secundar: sănătáte = = ˌsănaˈtate.

– (deasupra unei vocale, lichide sau fricative) lungime: ō, r̄, s̄.

˘ (deasupra unei vocale) scurtime: ŭ.

(sub o nazală) arată că articulația nazalei nu e completă, ci analogă constrictivei următoare: învăț = iɱvats.

ẹᵉ, ăᵉ, ăᵃ etc. arată nuanțe vocalice intermediare.

sᶻ, tᵈ, zˢ etc. arată nuanțe consonantice intermediare.

ⁱ, ᵘ, ᵃ, ʰ etc. (la umărul literei precedente) arată sunete slab perceptibile.

(i), (u), (ă) etc. arată sunete și mai slab perceptibile.

(ī), (ū), (ă̄) etc. arată sunete extrem de slab perceptibile.

— Se întrebuințează ca în ortografia oficială: dắ-t'ĕ la drịápta, n-a văzút.

— Înlocuiește silabele dinaintea accentului cuvîntului, reproduse în forma anterioară: tîrnăcóp; - coápe.

— Sub litere sau cuvinte, arată că anchetatorul a auzit bine sunetele sau cuvintele subliniate, deși acestea par neobișnuite.

Cuvintele subliniate în note sînt reproduse în transcriere fonetică.

—— În atlas, în locul unui răspuns, arată că în punctul respectiv nu s-a pus întrebarea.

‿ Leagă două sau mai multe cuvinte care formează un grup fonetic, marcînd o modificare de fonetică sintactică (fără dispariția unei silabe): duz‿la moáră.

— Arată că anchetatorul n-a auzit clar sunetele astfel subliniate.

~ Înlocuiește forma precedentă.

··· În urma sau înaintea unui răspuns din atlas, arată că el nu este complet; completarea este, de obicei, dată în note; în texte, marchează pauza făcută de informator în vorbire.

[...] În texte, indică omiterea unui fragment.

+ În atlas, după un răspuns, trimite la note, de obicei sub II și numai în cazuri rare sub III.

? În atlas, în locul unui răspuns, arată că informatorul n-a știut să răspundă; dacă urmează totuși un răspuns, acesta a fost dat după o ezitare.

\# În atlas, în locul unui răspuns, arată că informatorul a declarat că nu există termenul întrebat.

∞ În atlas, în locul sau înaintea unui răspuns, arată că obiectul sau obiceiul întrebat nu există în localitate.

, În atlas, separă variante lexicale.

; În atlas, separă forme gramaticale diferite ale aceluiași cuvînt: singularul de plural, forma articulată de cea nearticulată, persoana I de persoana a II-a etc.

„ ” În atlas, între aceste ghilimele, sînt reproduse explicațiile sau completările date de informatori, de obicei, netranscrise fonetic și literarizate.

‹ › Între aceste ghilimele se dă transpunerea literară a răspunsurilor românești sau traducerea românească a răspunsurilor din limbile minorităților naționale.

( ) Între aceste paranteze sînt reproduse explicații sau completări, transcrise fonetic, date de informatori.

[ ] Între aceste paranteze se dau completările sau observațiile anchetatorilor sau ale redactorilor. Sub titlul hărții, cifrele puse între aceste paranteze reprezintă numărul întrebării din chestionar.

[k] Înaintea unui cuvînt, arată că informatorul s-a corectat.

[σ] Înaintea unui cuvînt, arată că termenul a fost sugerat de anchetator.

[ε] Arată că informatorul a ezitat înainte de a da răspunsul sau în cursul vorbirii.

[?] După un cuvînt, arată că anchetatorul se îndoiește de exactitatea formei înregistrate.

[r] În texte, indică repetarea, de către informator, a unui fragment.

[!] După un cuvînt, arată că întrebarea sau răspunsul l-a făcut pe informator sau pe cei de față să rîdă.

[*] În atlas, înaintea unui răspuns, arată că răspunsul a fost dat de un informator ocazional, căruia anchetatorul nu i-a notat numele.

[**] În atlas, arată un al doilea informator ocazional.

[I],[II] etc. Arată numărul informatorului din localitatea respectivă.

În note:

sub I se arată cum a fost pusă întrebarea;

sub II sînt date explicațiile sau completările primite de la informatori în legătură cu răspunsurile de pe hartă;

sub III sînt date observațiile sau completările anchetatorilor sau ale redactorilor.

ABREVIERI

[a.] [art.]	formă articulată
[acuz.]	acuzativ
[adj.]	adjectiv
[adv.]	adverb
[AL]	formă rostită repede (allegro)
[B]	așa zic bătrînii
[col.]	colectiv
[cond. perf.]	condițional perfect
[cond. prez.]	condițional prezent
[conj. perf.]	conjunctiv perfect
[conj. prez.]	conjunctiv prezent
[D]	întrebare directă
[f.]	feminin
[Ḟ]	așa zic femeile
[gen.]	genitiv
[ger.]	gerunziu
[GEST]	întrebare însoțită de gest
h.	harta
[IMIT.]	întrebare însoțită de imitarea acțiunii
[imper.]	imperativ
[imperf.]	imperfect
[imper. neg.]	imperativ negativ
[INDIC.]	întrebare completată prin indicarea obiectului
[ind. prez.]	indicativ prezent
[inf.]	infinitiv
[L]	formă rostită rar (lento)
[m.]	masculin
[m. m. ca perf.]	mai mult ca perfectul
[MN]	material necartografiat
[perf. c.]	perfect compus
[perf. s.]	perfect simplu
[pl.]	plural
[pl. a.]	plural articulat
[pl. f.]	plural feminin
[pl. m.]	plural masculin
[pl. na.]	plural nearticulat
[pl. t.]	plurale tantum
[R]	formă recentă
[sg.]	singular
[sg. a.]	singular articulat
[sg. f.]	singular feminin
[sg. m.]	singular masculin
[sg. na.]	singular nearticulat
[sg. t.]	singulare tantum
[s.]	substantiv
[T]	așa zic tinerii
[V]	formă veche
[viit.]	viitor
[voc.]	vocativ
[1], [2], [3]	persoana I, a II-a, a III-a singular
[4], [5], [6]	persoana I, a II-a, a III-a plural

ABREVIERI

AIS = Karl Jaberg und Jakob Jud, *Sprach- und Sachatlas Italiens und der Südschweiz*, I–VIII, Zofingen, 1928–1940.

ALA = Antoni Griera, *Atlas lingüístic d'Andorra*, Andorra, 1960.

ALAL = Jean-Claude Potte, *Atlas linguistique et ethnographique de l'Auvergne et du Limousin*, I–III, Paris, CNRS, 1975–1992.

ALAran = Antoni Griera, *Atlas lingüístic de la Vall d'Aran*, Barcelona, 1973.

ALB = Gérard Taverdet, *Atlas linguistique et ethnographique de Bourgogne*, I–III, Paris, CNRS, 1975–1980.

ALBRAM = Gabriel Guillaume, Jean-Paul Chauveau, *Atlas linguistique et ethnographique de la Bretagne romane, de l'Anjou et du Maine (atlas linguistique armoricain roman)*, I–II, Paris, CNRS, 1975–1983.

ALC = Antoni Griera, *Atlas lingüístic de Catalunya*, I–V (1923–1939), VI–X (1962–1964), Barcelona.

ALCB = Henri Bourcelot, *Atlas linguistique et ethnographique de la Champagne et de la Brie*, I–III, Paris, CNRS, 1966–1978.

ALCe = Pierrette Dubuisson, *Atlas linguistique et ethnographique du Centre*, I–III, Paris, CNRS, 1971–1982.

ALEA = Manuel Alvar, con la colaboración de Antonio Llorente y Gregorio Salvador, *Atlas lingüístico y etnografico de Andalucía*, I–IV, Granada, 1961–1973.

ALED = A. M. Melillo, *Atlante linguistico etnografico della Daunia*, I, Manfredonia, 1979.

ALEIC = Gino Bottiglioni, *Atlante linguistico etnografico italiano della Corsica*, I–IX, Pisa, 1933, 1942.

ALF = Jules Gilliéron, Edmond Edmont, *Atlas linguistique de la France*, 35 fasc., Paris, 1902–1910.

ALFC = Colette Dondaine, *Atlas linguistique et ethnographique de la Franche-Comté*, I–III, Paris, CNRS, 1972–1984.

ALFCorse = Jules Gilliéron et Edmond Edmont, *Atlas linguistique de la Corse*, 4 fasc., Paris, 1914–1915.

ALG = Jean Séguy, avec la collaboration de Jacques Allières, Xavier Ravier, *Atlas linguistique et ethnographique de la Gascogne*, I–VI, Paris, CNRS, 1954-1972.

ALIFO = Marie-Rose Simoni-Aurembou, *Atlas linguistique et ethnographique de l'Île-de-France et de l'Orléanais*, I–II, Paris, CNRS, 1973–1978.

ALJA = Jean-Baptiste Martin, Gaston Tuaillon, *Atlas linguistique et ethnographique du Jura et des Alpes du Nord (Francoprovençal central)*, I–III, Paris, CNRS, 1971–1978.

ALLOc. = Xavier Ravier, avec la collaboration de Jacques Boisgontier, Ernest Nègre, *Atlas linguistique et ethnographique du Languedoc occidental*, I–III, Paris, CNRS, 1978–1986.

ALLOr. = Jacques Boisgontier, avec la collaboration de Louis Michel et la participation de Jean-Marie Petit, *Atlas linguistique et ethnographique du Languedoc oriental*, I–II, Paris, CNRS, 1981–1984.

ALLR = Alain Litaize et Jean Richard, *Atlas linguistique et ethnographique de la Lorraine romane*, I–IV, Paris, CNRS, 1979–1988.

ALLy = Pierre Gardette, avec la collaboration de Paulette Durdilly, Simone Escoffier, Henri Girodet, Marguerite Gonon, Anne-Marie Vurpas-Gaillard, *Atlas linguistique et ethnographique du Lyonnais*, I–V, Paris, CNRS, 1950–1976.

ALM = R. Udler, V. Comarniţchi, V. Melnic, V. Pavel, *Atlasul lingvistic moldovenesc*, I (Partea 1–2), II (partea 1–2), Chişinău, 1968–1972.

ALMC = Pierre Nauton, *Atlas linguistique et ethnographique du Massif Central*, I–III, Paris, CNRS, 1957–1963.

ALN = Patrice Brasseur, *Atlas linguistique et ethnographique normand*, I–II, Paris, CNRS, 1980–1984.

ALO = Geneviève Massignon, Brigitte Horiot, *Atlas linguistique et ethnographique de l'Ouest (Poitou, Aunis, Saintonge, Angoumois)*, I–III, Paris CNRS, 1971–1983.

ALP = Jean-Claude Bouvier, Claude Martel, *Atlas linguistique et ethnographique de la Provence*, I–III, Paris, CNRS, 1975–1986.

ALPI = *Atlas lingüístico de la Península Ibérica*, I, Madrid, 1962.

ALPO = Henri Guiter, *Atlas linguistique des Pyrénées orientales*, I, Paris, CNRS, 1966.

ALR I = Sever Pop, *Atlasul lingvistic român*, Partea I, I–II, Cluj-Sibiu-Leipzig, 1938–1942.

ALR II = Emil Petrovici, *Atlasul lingvistic român*, I, Partea II, Sibiu-Leipzig, 1940.

ALR II s.n. = *Atlasul lingvistic român*, Serie nouă, I–VII, Bucureşti, 1956–1972.

ALRM I = Sever Pop, *Micul atlas lingvistic român*, I–II, Sibiu-Leipzig, 1938–1940.

ALRM II = Emil Petrovici, Micul atlas lingvistic român, I, Sibiu-Leipzig, 1940.

ALRM II s.n. = *Micul atlas lingvistic român*, Serie nouă, I–IV, Bucureşti, 1956–1981.

ALRR-Mar. = Petru Neiescu, Grigore Rusu, Ionel Stan, *Atlasul lingvistic român pe regiuni. Maramureş*, I–III, Bucureşti, 1969–1973.

ALRR-Munt.Dobr. = Teofil Teaha, Mihai Conţiu, Ion Ionică, Paul Lăzărescu, Bogdan Marinescu, Valeriu Rusu, Nicolae Saramandu, Magdalena Vulpe, *Atlasul lingvistic român pe regiuni, Muntenia şi Dobrogea*, I–II, Bucureşti, 1996.

ALRR-Trans. = Grigore Rusu, Viorel Bidian, Dumitru Loşonţi, *Atlasul lingvistic român pe regiuni. Transilvania*, I, Bucureşti, 1992.

ALW = *Atlas linguistique de la Wallonie*, I–II (par Louis Remacle), III (par Elisée Legros), IV–V (par Jean Lechanteur), Liège, 1953–1987.

ASLEF = Giovan Battista Pellegrini (diretto da...), *Atlante storico-linguistico-etnografico friulano*, I–VI, Padova-Udine, 1972–1986.

NALR-Chest., = *Chestionarul Noului Atlas lingvistic român*, Bucureşti, 1963.

NALR-Ban. = Eugen Beltechi, Ioan Faiciuc, Nicolae Mocanu, *Noul Atlas lingvistic român pe regiuni, Banat*, I, Bucureşti, 1980.

NALR-Olt = Teofil Teaha, Ion Ionică, Valeriu Rusu, *Noul Atlas lingvistic român pe regiuni. Oltenia*, I–V, Bucureşti, 1967–1984.

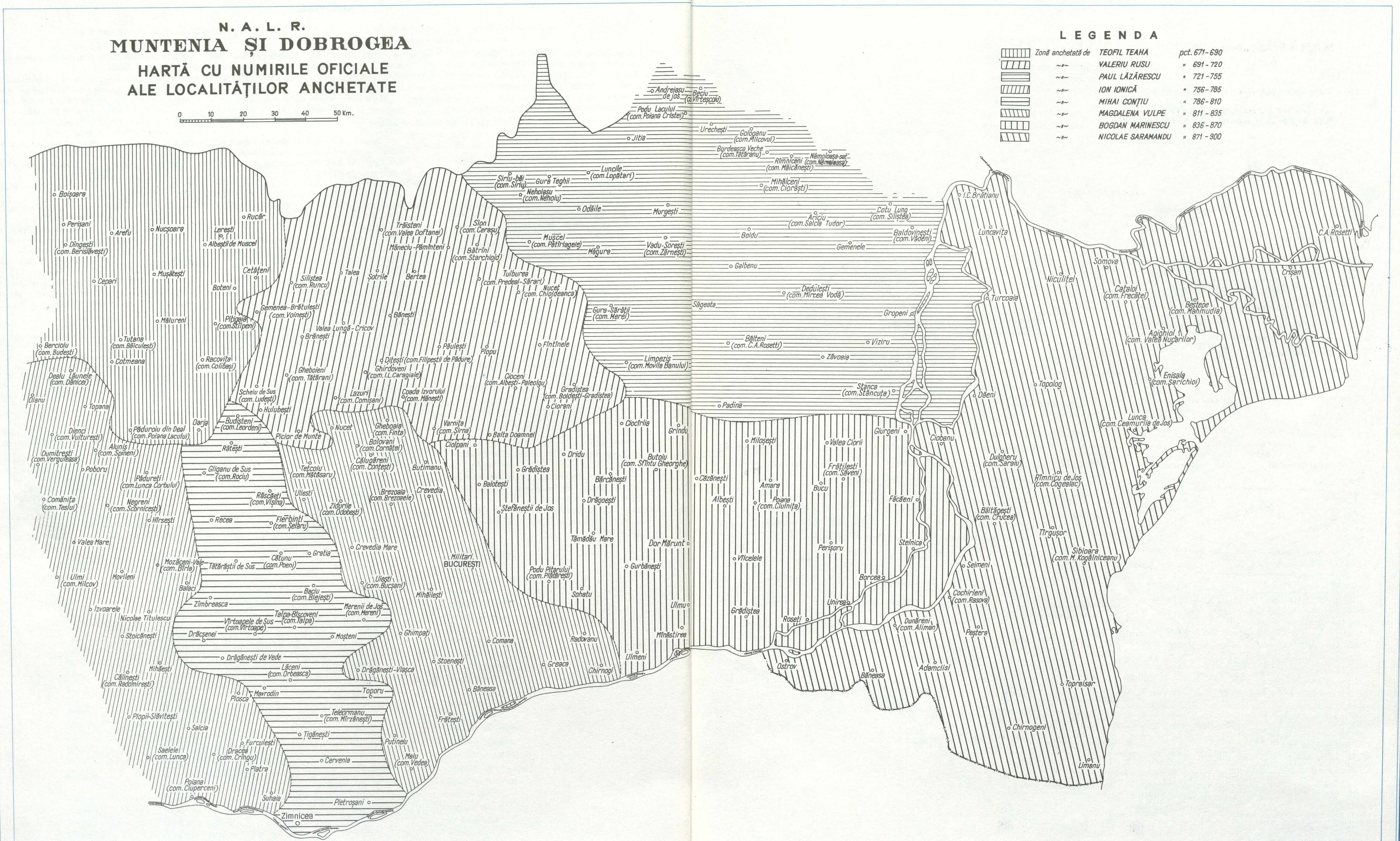
NALR-Mold.Bucov. = Vasile Arvinte, Stelian Dumistrăcel, Ioan Florea, Ion Nuţă, Adrian Turculeţ, *Noul Atlas lingvistic al României. Moldova şi Bucovina*, I, Bucureşti, 1987.

WLAD = Gustav Weigand, *Linguistischer Atlas des dakorumänischen Sprachgebietes*, Leipzig, 1909.

N. A. L. R.

MUNTENIA ȘI DOBROGEA

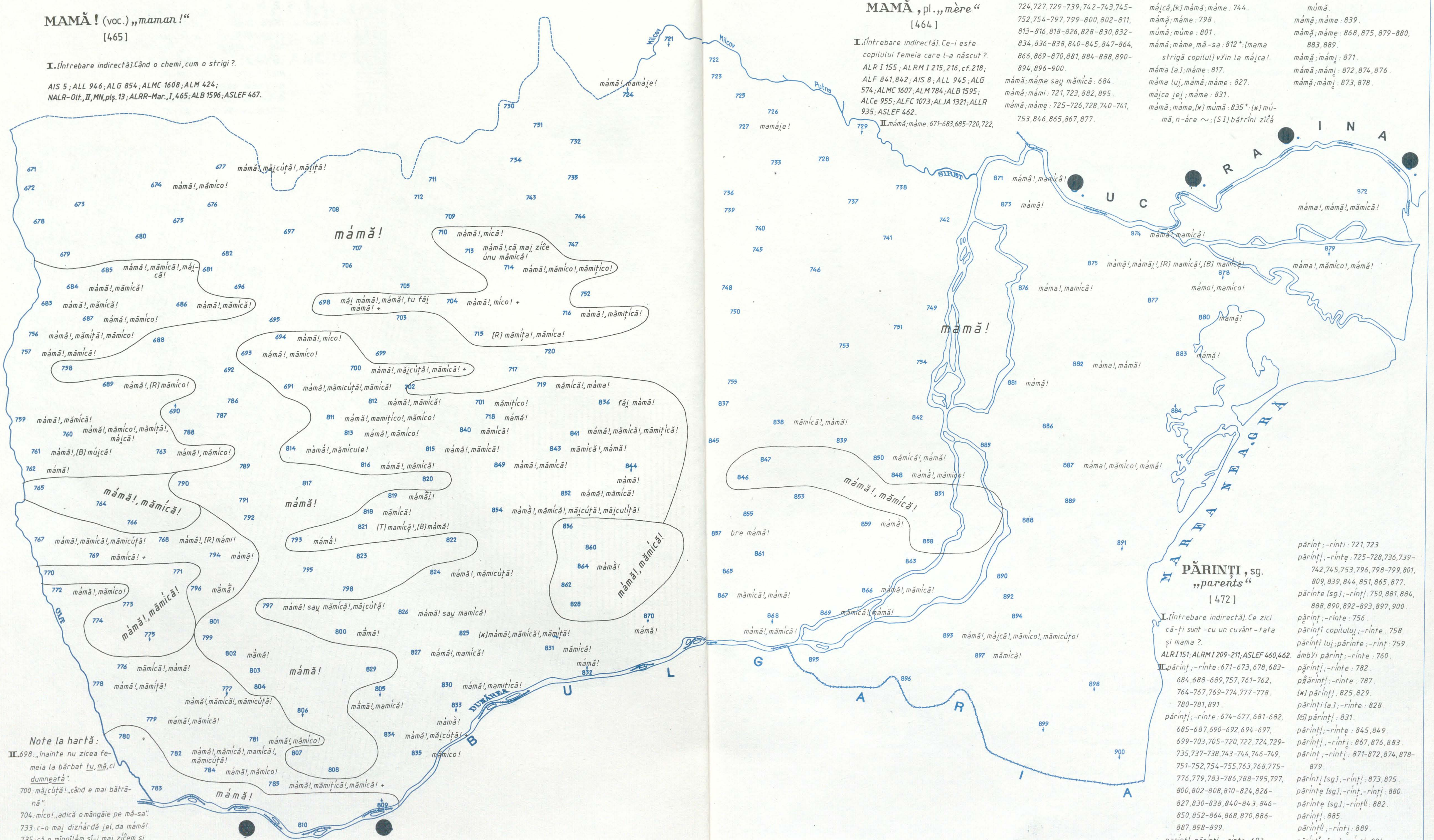
HARTĂ CU NUMIRILE OFICIALE ALE LOCALITĂȚILOR ANCHETATE

MAMĂ! (voc.) „*maman!*"
[465]

I. [întrebare indirectă]. Când o chemi, cum o strigi?

AIS 5; ALL 946; ALG 854; ALMC 1608; ALM 424; NALR-Olt., II, MN, pls. 13; ALRR-Mar., I, 465; ALB 1596; ASLEF 467.

MAMĂ, pl. „*mère*"
[464]

I. [întrebare indirectă]. Ce-i este copilului femeia care l-a născut?
ALR I 155; ALRM I 215, 216, cf. 218; ALF 841, 842; AIS 8; ALL 945; ALG 574; ALMC 1607; ALM 784; ALB 1595; ALCe 955; ALFC 1073; ALJA 1321; ALLR 935; ASLEF 462.

II. mamă; mame: 671-683, 685-720, 722, 724, 727, 729-739, 742-743, 745-752, 754-797, 799-800, 802-811, 813-816, 818-826, 828-830, 832-834, 836-838, 840-845, 847-864, 866, 869-870, 881, 884-888, 890-894, 896-900.
mamă; mame sau mămică: 684.
mamă; mami: 721, 723, 882, 895.
mamă; mame: 725-726, 728, 740-741, 753, 846, 865, 867, 877.
maică, [x] mamă; mame: 744.
mamă; mame: 798.
mumă; mume: 801.
mamă; mame, mă-sa: 812*: [mama strigă copilul] vin la maica!.
mama [a.]; mame: 817.
mama lui, mamă; mame: 827.
maica iei; mame: 831.
mamă; mame, [x] mumă: 835*: [x] mumă, n-are ~; [S I] bătrîni zică mumă.
mamă; mame: 839.
mamă; mame: 868, 875, 879-880, 883, 889.
mamă; mami: 871.
mamă; mami: 872, 874, 876.
mamă; mami: 873, 878.

PĂRINȚI, sg. „*parents*"
[472]

I. [întrebare indirectă]. Ce zici că-ți sunt -cu un cuvânt- tata și mama?
ALR I 151; ALRM I 209-211; ASLEF 460, 462.

II. părinți; -rinte: 671-673, 678, 683-684, 688-689, 757, 761-762, 764-767, 769-774, 777-778, 780-781, 891.
părinți; -rinte: 674-677, 681-682, 685-687, 690-692, 694-697, 699-703, 705-720, 722, 724, 729-735, 737-738, 743-744, 746-749, 751-752, 754-755, 763, 768, 775-776, 779, 783-786, 788-795, 797, 800, 802-808, 810-824, 826-827, 830-838, 840-843, 846-850, 852-864, 868, 870, 886-887, 898-899.
părinți, părinți; -rinte: 693.
părinți; -rînte: 698.
părinți la copil; -rinte: 704.
părinți; -rinti: 721, 723.
părinți; -rinte: 725-728, 736, 739-742, 745, 753, 796, 798-799, 801, 809, 839, 844, 851, 865, 877.
părinte [sg]; -rinți: 750, 881, 884, 888, 890, 892-893, 897, 900.
părinți; -rinte: 756.
părinți copilului; -rinte: 758.
părinți lui; părinte; -rinț: 759.
ambii părinți; -rinte: 760.
părinți; -rinte: 782.
părinți; -rinte: 787.
[x] părinți: 825, 829.
părinți [a.]; -rinte: 828.
[G] părinți: 831.
părinți; -rinte: 845, 849.
părinți; -rinți: 867, 876, 883.
părinți; -rinți: 871-872, 874, 878-879.
părinți [sg]; -rinți: 873, 875.
părinte [sg], -rinț, -rinți: 880.
părinte [sg]; -rinți: 882.
părinți: 885.
părinți; -rinți: 889.
părinte [sg]; -rinți: 894.
părinți [sg]; -rinți: 895.
părinte [sg]; -rinți: 896.

Note la hartă:

II. 698: „înainte nu zicea femeia la bărbat tu, mă, ci dumneata".
700: măicuță! „când e mai bătrână".
704: mico! „adică o mângâie pe mă-sa".
733: c-o mai dizmărdă iei, da mamă!.
735: că o mîngîiem și-i mai zicem și mămică, da mamă!.
769: o mai mîngîie.
780: mumă îi zice mă-si bătrîne, bunici-si.
785: cînd vrea s-o mîngîie.
826: așa să obijnuiește la noi.
834: cînd vrea s-o mîngîie.

TATĂ! (voc.) „papa!"

[467]

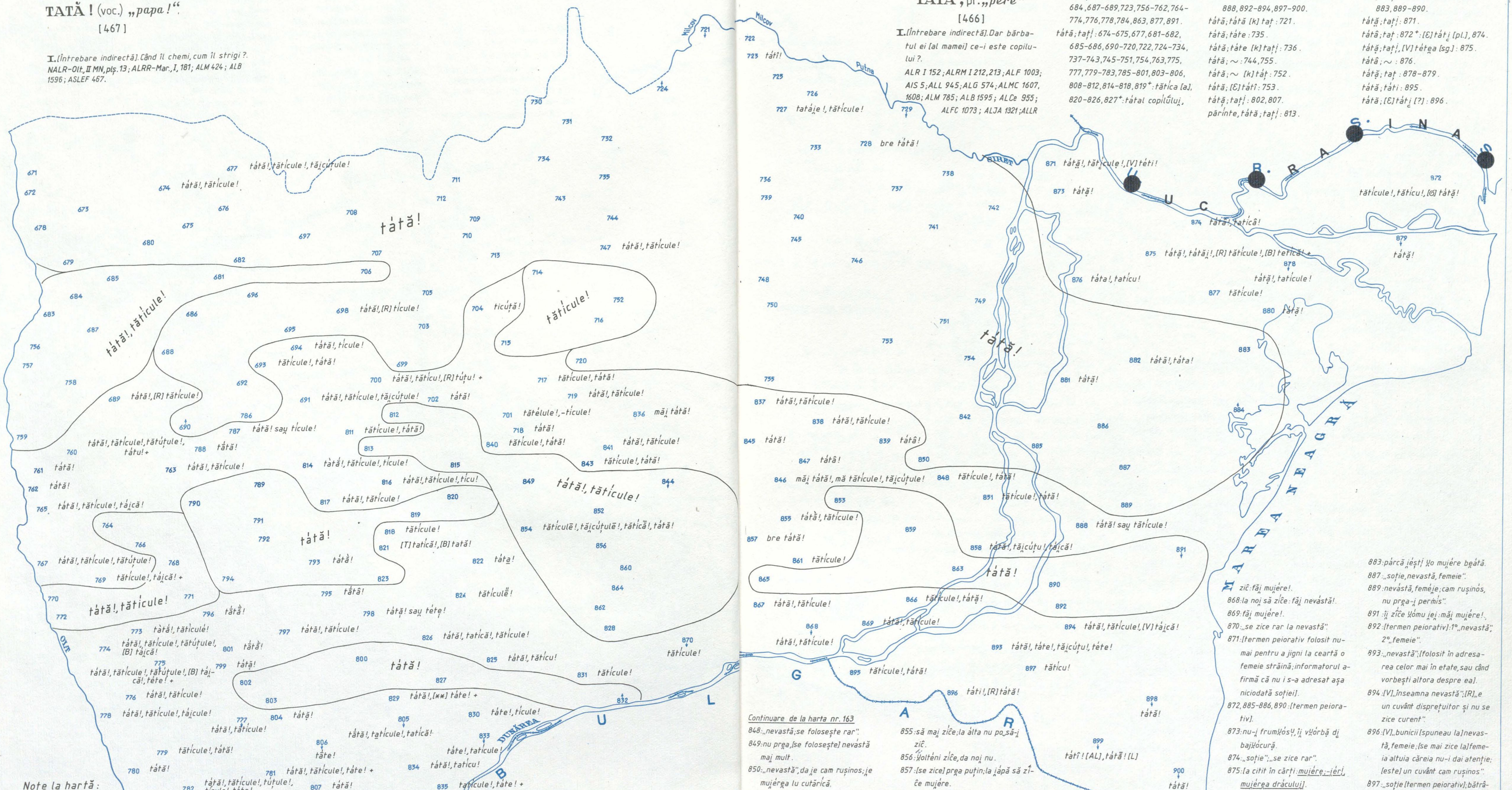
I. [Întrebare indirectă]. Când îl chemi, cum îl strigi?
NALR-Olt.,II MN, plș.13; ALRR-Mar.,I,181; ALM 424; ALB 1596; ASLEF 467.

TATĂ, pl. „père"

[466]

I. [Întrebare indirectă]. Dar bărbatul ei [al mamei] ce-i este copilului?
ALR I 152; ALRM I 212,213; ALF 1003; AIS 5; ALL 945; ALG 574; ALMC 1607, 1608; ALM 785; ALB 1595; ALCe 955; ALFC 1073; ALJA 1321; ALLR 935,936; ASLEF 462.

II. tată; tat: 671-673,676,678-680,683-684,687-689,723,756-762,764-774,776,778,784,863,877,891.
tată; taț: 674-675,677,681-682, 685-686,690-720,722,724-734, 737-743,745-751,754,763,775, 777,779-783,785-801,803-806, 808-812,814-818,819⁺: tătica [a], 820-826,827⁺: tatal copilului, 828-838,840-846,848-861,864-865,867,869-870,881-882,884-888,892-894,897-900.
tată; tată [k] tat: 721.
tată; tate: 735.
tată; tate [k] taț: 736.
tată; ~: 744,755.
tată; ~ [k] tat: 752.
tată; [Ɛ] tati: 753.
tată; taț: 802,807.
părinte, tată; taț: 813.
tată; taț: 839,847.
tată; taț: 862,866,868,873,880, 883,889-890.
tată; taț: 871.
tată; tat: 872⁺: [Ɛ] tati [pl.], 874.
tată; taț, [V] tetea [sg.]: 875.
tată; ~: 876.
tată; tat: 878-879.
tată; tati: 895.
tată; [Ɛ] tati [?]: 896.

Note la hartă:

II. 700: tăticu „[spuneam] când eram mici".
760: [B] vyin la tica!.
769: înainte-i zică taică.
775: ã nceput mîngîieri multe.
781: tate! să obijnuiește pă la noi.
783: după cum l-învață dă mic.
829: așa-i zicéam lu tate: tăticule, tătuțu.
833: alți-l mai mîngîie: taticule!.
835: pă bătrînește: taicule! și tată!.
875: tetea marea.

Continuare de la harta nr. 163

848: „nevastă; se folosește rar".
849: nu prea, [se folosește] nevastă mai mult.
850: „nevastă", da ie cam rușinos; ie muierea lu cutărică.
851: [pejorativ] băi, parcă iești o muiere; muieriț-a dracu [=femeie desfrânată].
852: ia uite, bă, ce dă muieri; „se folosește rar".
853: nu prea să zice, ie un lucru rușinos.
854: femee sau muiere.
855: să mai zice; la alta nu po să-i zic.
856: uolteni zice, da noi nu.
857: [se zice] prea puțin; la iapă să zice muiere.
858: la nevastă-i zic.
859: „se zice, rar, la nevastă"; uar femiie, uar muiere.
860: nu prea să zice.
861: „soție"; mai cu rușine să zice.
862: la tuate femeili care sum măritate.
863: la femeie [=nevastă]; și io o strig: fă muiere!.
864: fa muiere, fa! îi zice la femeia lui, nu-i zice pă lume.
865: la femiie să zice muiere.
866: ie un lucru urît.
867: la femeie, da nu-i lucru plăcut cîn zic: făi muiere!.
868: la noi să zice: făi nevastă!.
869: făi muiere!.
870: „se zice rar la nevastă".
871: [termen peiorativ folosit numai pentru a jigni la ceartă o femeie străină; informatorul afirmă că nu i s-a adresat așa niciodată soției].
872, 885-886, 890: [termen peiorativ].
873: nu-i frumuosu, îi vuorbă di bajuocură.
874: „soție"; „se zice rar".
875: [a citit în cărți: muiere; -ieri, muierea dracului].
876: femii [termen nepeiorativ].
878: uo fimeii mai distrăbălată.
879: „nevastă; la alta nu-i frumos să-i spui".
880: [B] „femeie".
881: 1° „femeie măritată"; 2° „soție"; [termen nepeiorativ].
882: „nevastă" [în raport cu soțul].
883: parcă iești uo muiere beată.
887: „soție, nevastă, femeie".
889: nevastă, femeie; cam rușinos, nu prea-i permis".
891: îi zice uomu iei: măi muiere!.
892: [termen peiorativ]: 1° „nevastă"; 2° „femeie".
893: „nevastă"; [folosit în adresarea celor mai în etate, sau când vorbești altora despre ea].
894: [V] „înseamna nevastă"; [R] „e un cuvânt disprețuitor și nu se zice curent".
896: [V] „bunicii [spuneau la] nevastă, femeie; [se mai zice la] femeia altuia căreia nu-i dai atenție; [este] un cuvânt cam rușinos".
897: „soție [termen peiorativ]; bătrânii ziceau muiere la nevastă".
898: „nu se spune în sat, ci oltenii [spun]".
899: „femeie, dar nu prea e frumos".
900: [nu se folosește] aproape dă loc; a cui e muierea aia? „e cam înjositoare vorba; bătrânii o mai foloseau pentru soție"

TATĂ VITREG, pl. „beau-père“ (second mari de la mère)

[469]

I. [Întrebare indirectă]. Dacă unui copil i-a murit tatăl și mama s-a măritat din nou, ce-i este copilului, bărbatul acela?.
ALR I 153, 154; ALRM I 214; NALR-Olt., II, 149; ALRR-Mar., I, 177; ALMC 1612; ALM 787; ASLEF 462.

TĂTÂNE, pl.

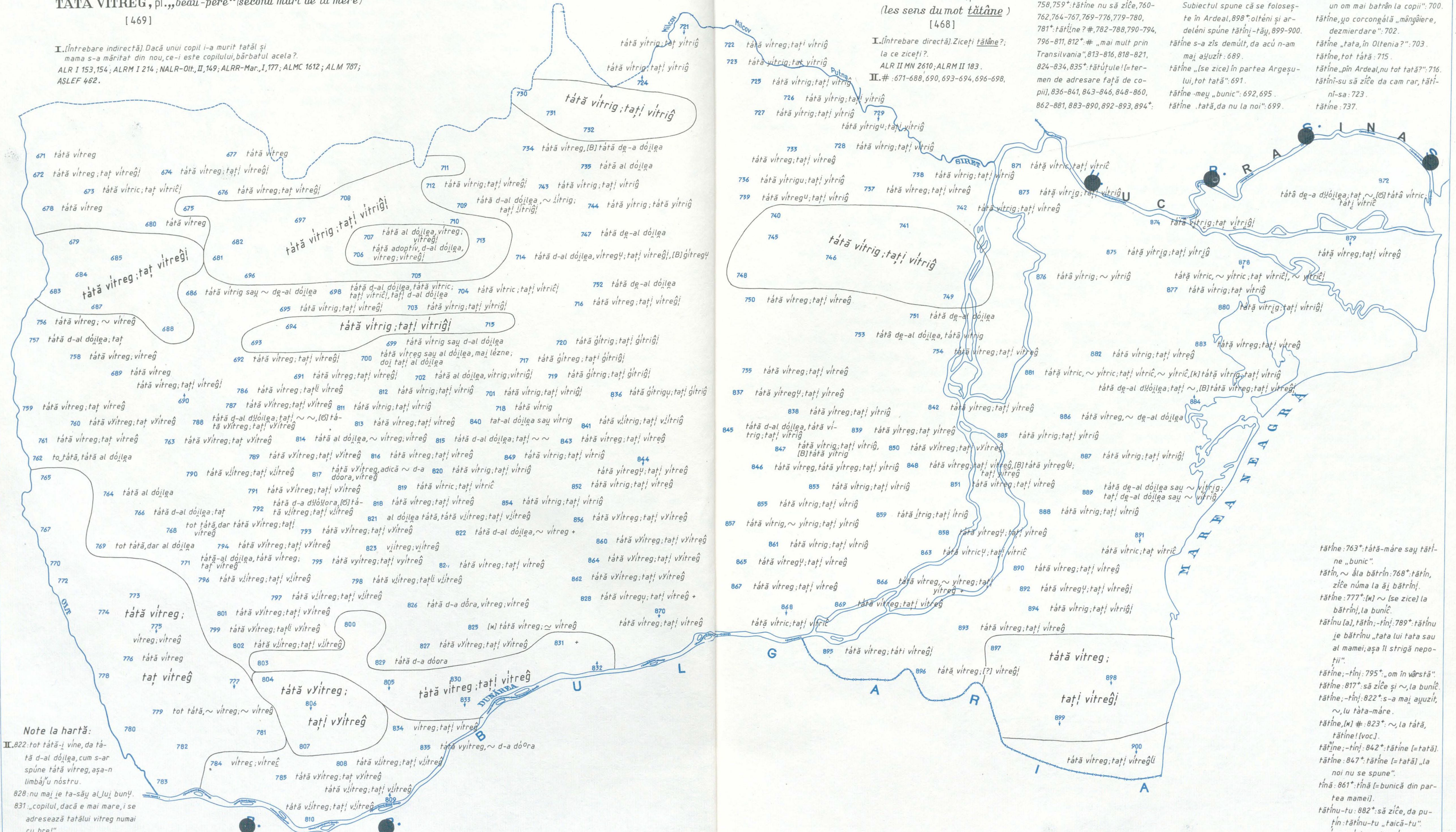
(les sens du mot tătâne)

[468]

I. [Întrebare directă]. Ziceți tătâne?; la ce ziceți?.
ALR II MN 2610; ALRM II 183.

II. # : 671-688, 690, 693-694, 696-698, 701, 704-714, 717-722, 724-736, 738-758, 759⁺: tătíne nu să zíĉe, 760-762, 764-767, 769-776, 779-780, 781⁺: tătíne? #, 782-788, 790-794, 796-811, 812⁺: # „mai mult prin Transilvania", 813-816, 818-821, 824-834, 835⁺: tătúțule! [= termen de adresare față de copii], 836-841, 843-846, 848-860, 862-881, 883-890, 892-893, 894⁺: tătíne zic mocáni, 895-896, 897⁺: Subiectul spune că se folosește în Ardeal, 898⁺: olténi și ardeléni spúne tătínị-tău, 899-900.

tătíne s-a zîs demúlt, da acú n-am maị auzít: 689.
tătíne „[se zice] în partea Argeșului, tot tată": 691.
tătíne-meu „bunic": 692, 695.
tătíne „tată, da nu la noi": 699.
#, [D] tătíne, víne la ~ „când zice un om mai batrân la copii": 700.
tătíne, uo corconeálă „mângâiere, dezmierdare": 702.
tătíne „tata, în Oltenia?": 703.
tătíne, tot tátă: 715.
tătíne „pîn Ardeal, nu tot tată?": 716.
tătînî-su să zíĉe da cam rar, tătînî-sa: 723.
tătíne: 737.

tătíne: 763⁺: tátă-máre sau tătíne „bunic".
tătín, ~ ăla bătrín: 768⁺: tătín, zíĉe núma la ăi bătrínị.
tătíne: 777⁺: [*] ~ [se zice] la bătrínị, la buníĉ.
tătínu [a], tătín; -tínị: 789⁺: tătínu ie bătrînu „tata lui tata sau al mamei; așa îl strigă nepoții".
tătíne; -tínị: 795⁺: „om în vârstă".
tătíne: 817⁺: să zíĉe și ~, la buníĉ.
tătíne; -tínị: 822⁺: s-a maị auuzít, ~, lu tàta-máre.
tătíne, [*] #: 823⁺: ~, la tátă, tătíne! [voc].
tătíne; -tínị: 842⁺: tătíne [= tată].
tătíne: 847⁺: tătíne [= tată] „la noi nu se spune".
tínă: 861⁺: tínă [= bunică din partea mamei].
tătínu-tu: 882⁺: să zíĉe, da puțin: tătínu-tu „taică-tu".
tătíne; -tínị: 891⁺: tătíne „tată".

Note la hartă:

II. 822: tot tátă-ị víne, da tátă d-al dóịlea, cum s-ar spúne tátă vítreg, așa-n limbáju nóstru.
828: nu maị ie ta-său al luị bunu.
831: „copilul, dacă e mai mare, i se adresează tatălui vitreg numai cu bre!".
866: yítreg, cun zíĉem noị.

MAMĂ VITREGĂ, pl. „*marâtre*"

[471]

I. [Întrebare indirectă]. Dacă unui copil i-a murit mama și tata s-a însurat din nou, ce-i este copilului femeia aceea?.

ALR I 156, 157; ALR II 133; ALRM I 217; NALR-Olt., II, 150; ALRR-Mar., I, 176; ALMC 1612; ALM 788; ASLEF 462.

MĂMÂNE, pl.

(*les sens du mot* <u>*mămâne*</u>)

[470]

I. [Întrebare directă]. Ziceți <u>mămâne</u>?, la ce ziceți?.

ALR II MN 2620; ALRM II 184.

II. # : 671–690, 693–694, 696–701, 704–715, 717–769, 770+: n-am auuzít, 771–794, 796–816, 818–821, 824–834, 835+: #, mămúcă, dîn glúmă „asta e partea Moldovei", 836–846, 848–890, 892–893, 894+: mocáni zic, 895–896, 897+: vorba se folosește în Ardeal, 898+: ardeléni spun, 899–900.

mămíne „în partea Argeșului, tot mamă": 691.

mămíne-mea „bunică": 692, 695.

mămíne „am auzit, dar nu știu la ce se pronunță": 702.

? : 703, 891.

mămíne, mamáne „mă-si îi zice așa, la boieri dă ăștia, dacă n-am trăit cu ei să-i aud": 716.

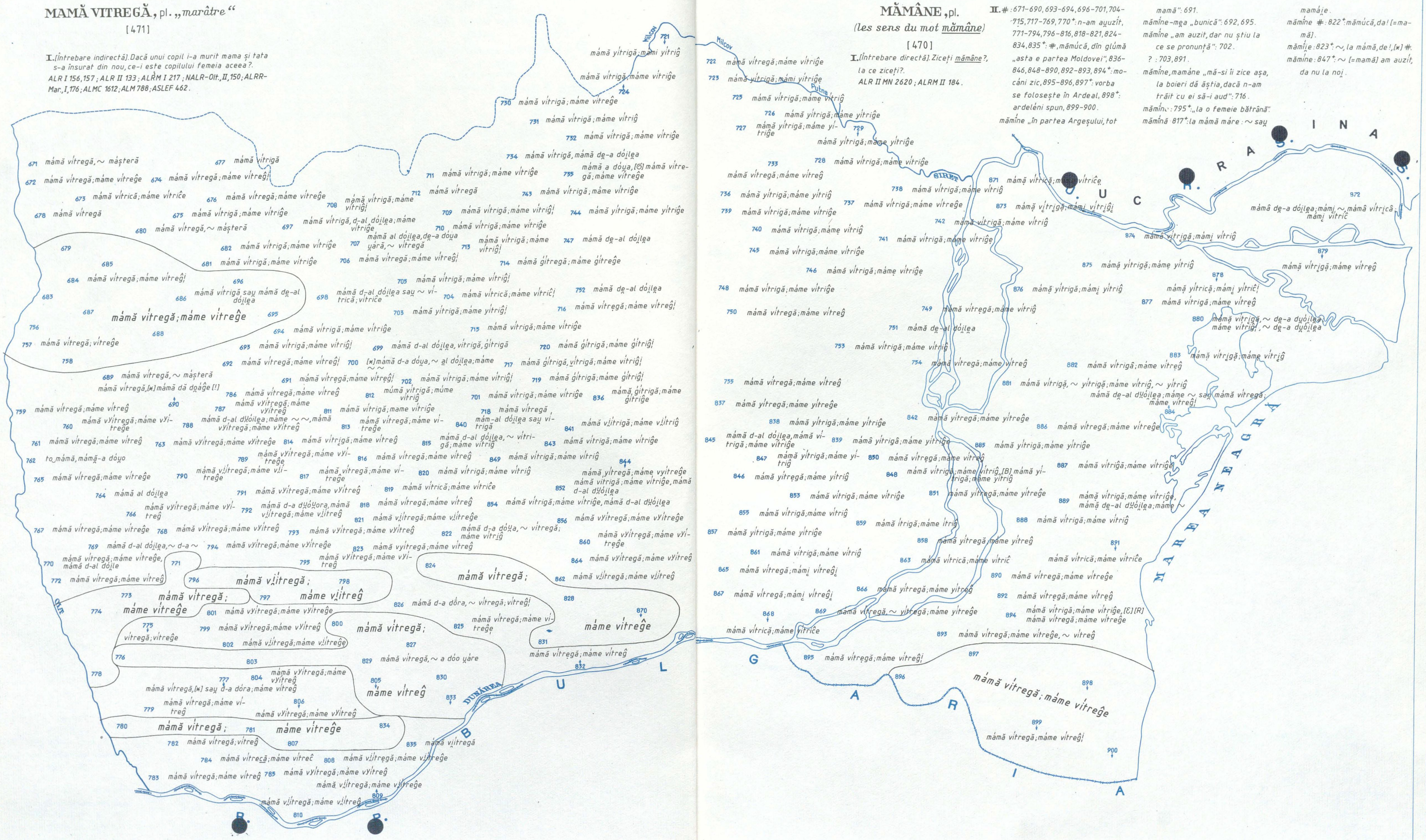
mămíne: 795+: „la o femeie bătrână".

mămînă 817+: la mámă máre : ~ sau mamáie.

mămíne #: 822+: mămúcă, da! [=mamă].

mămíie: 823+: ~, la mámă, de!, [*] #.

mămíne: 847+: ~ [=mamă] am auzít, da nu la noi.

FRATE(LE) MEU „*mon frère*“

[475]

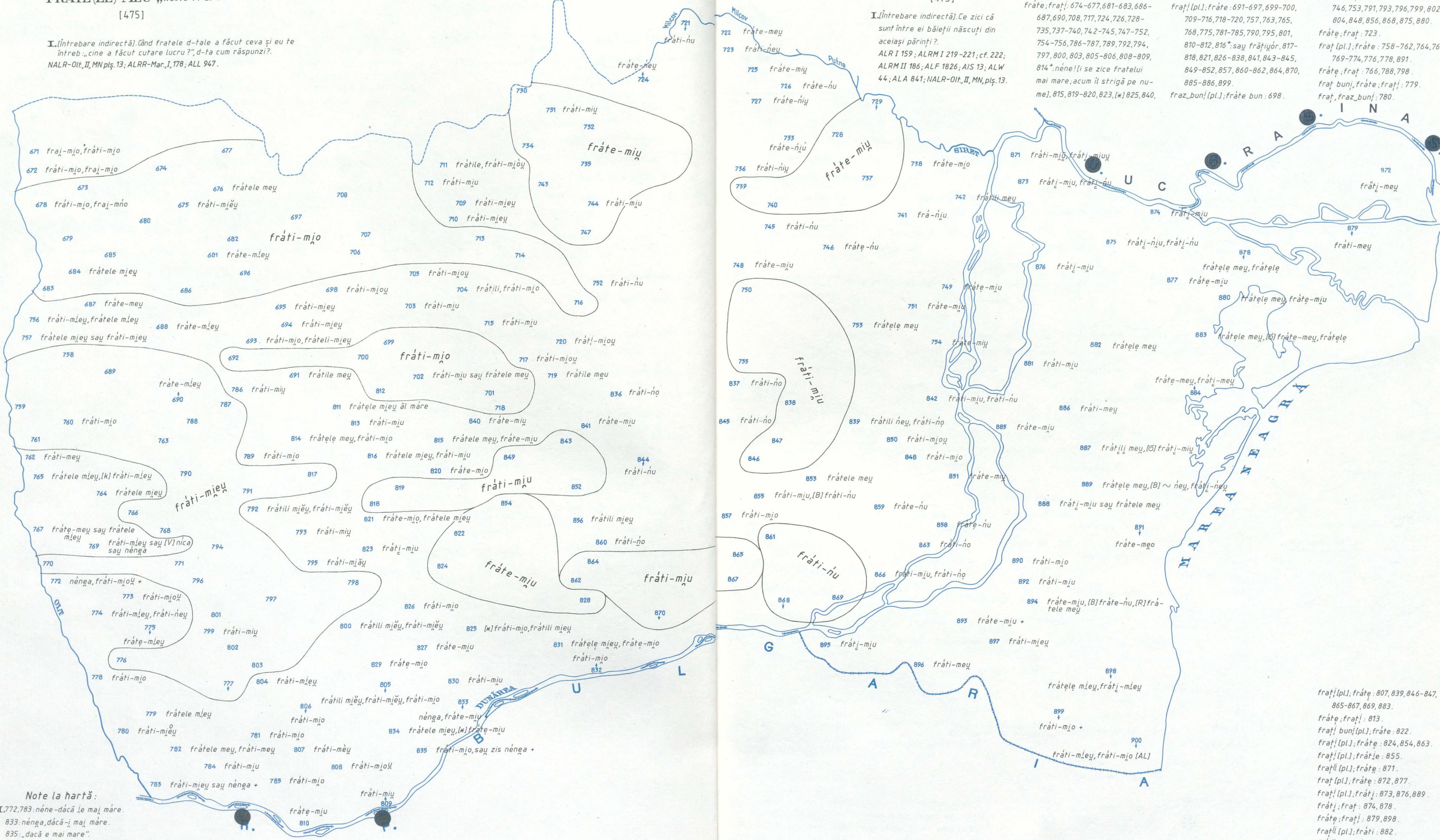
I. *[Întrebare indirectă]. Când fratele d-tale a făcut ceva și eu te întreb: „cine a făcut cutare lucru?”, d-ta cum răspunzi?.*
NALR-Olt., II, MN plș. 13; ALRR-Mar., I, 178; ALL 947.

FRATE, pl. „*frère*“

[473]

I. *[Întrebare indirectă]. Ce zici că sunt între ei băieții născuți din aceiași părinți?.*
ALR I 159; ALRM I 219–221; cf. 222; ALRM II 186; ALF 1826; AIS 13; ALW 44; ALA 841; NALR-Olt., II, MN, plș. 13.

II. fráte; fraț: 671–673, 678–680, 684–685, 688–689, 777.
fráte; frați: 674–677, 681–683, 686–687, 690, 708, 717, 724, 726, 728–735, 737–740, 742–745, 747–752, 754–756, 786–787, 789, 792, 794, 797, 800, 803, 805–806, 808–809, 814⁺: néne! [i se zice fratelui mai mare; acum îl strigă pe nume], 815, 819–820, 823, [*] 825, 840, 842, 853, 858–859, 881, 884, 888, 890, 892–894, 896–897, 900.
frați [pl.]; fráte: 691–697, 699–700, 709–716, 718–720, 757, 763, 765, 768, 775, 781–785, 790, 795, 801, 810–812, 816⁺: sau frățiuór, 817–818, 821, 826–838, 841, 843–845, 849–852, 857, 860–862, 864, 870, 885–886, 899.
fraz_buni [pl.]; fráte bun: 698.
fráti; fraț: 721.
fráte; frați: 722, 725, 727, 736, 741, 746, 753, 791, 793, 796, 799, 802, 804, 848, 856, 868, 875, 880.
fráte; fraț: 723.
fraț [pl.]; fráte: 758–762, 764, 767, 769–774, 776, 778, 891.
fráte; fraț: 766, 788, 798.
fraț buni, fráte; frați: 779.
fraț, fraz_buni: 780.

frați [pl.]; fráte: 807, 839, 846–847, 865–867, 869, 883.
fráte; frați: 813.
frați buni [pl.]; fráte: 822.
frați [pl.]; fráte: 824, 854, 863.
frați [pl.]; frátie: 855.
frațli [pl.]; fráte: 871.
fraț [pl.]; fráte: 872, 877.
frați [pl.]; fráti: 873, 876, 889.
fráti; fraț: 874, 878.
fráte; frați: 879, 898.
frațli [pl.]; fráti: 882.
frátᵛe; frați: 887.
frați [pl.]; fráte, fráti: 895.

Note la hartă:

II. 772, 783: néne–dácă ie mai máre.
833: nénea, dácă-i mai máre.
835: „dacă e mai mare”.
893: néne „frate mai mare”.
899: nénea „fratele mai mare”.

MUNTENIA ȘI DOBROGEA

SORĂ! (voc.) „*soeur!*"

[477]

I. [Întrebare indirectă]. Când fratele vrea s-o cheme, fără să-i spună pe nume, cum o strigă?

NALR-Olt., II, 151; ALRR-Mar., I, 182.

SORĂ, pl. „*soeur*"

[476]

I. [Întrebare indirectă]. Dacă din aceiași părinți s-au născut o fată și un băiat, ce-i este fata băiatului?.

ALRM I 226-228; NALR-Olt., MN pls. 14; AIS 14; ALB 1603; ALFC 1076; ALJA 1326; ALLR 937; ASLEF 465.

II. sóră; sorị, [k] surórị: 671, 685, 703, 714, 817, 824.

sóră; surórị: 672-677, 679-684, 686-688, 690-693, 695-698, 700-702, 704-708, 710-711, 715, 720-723, 725, 727-735, 738-760, 762, 764-786, 790, 798, 801, 807-816, 818, 820-823, 825-830, 831+: [în conversație am auzit și suróră], 832-836, 840, 846, 853, 865, 877, 879, 882, 885-886, 888, 890, 893+: țáță!, dadică! [cînd se adresează surorii mai mari], 894, 898.

sóră; surórị sau sorị: 678.

sóră; surórị, [*] sorị: 689.

surórị [pl.]; sóră: 694, 709, 712-713, 716-719, 837-838, 841, 843, 845, 849-851, 854, 856-857, 860, 862-864, 867, 869.

sóră; sóre, [k] surórị: 699, 737.

suróră; -rórị: 724.

surioáră; -oáre: 726.

suróră, [k] sóră; surórị: 736.

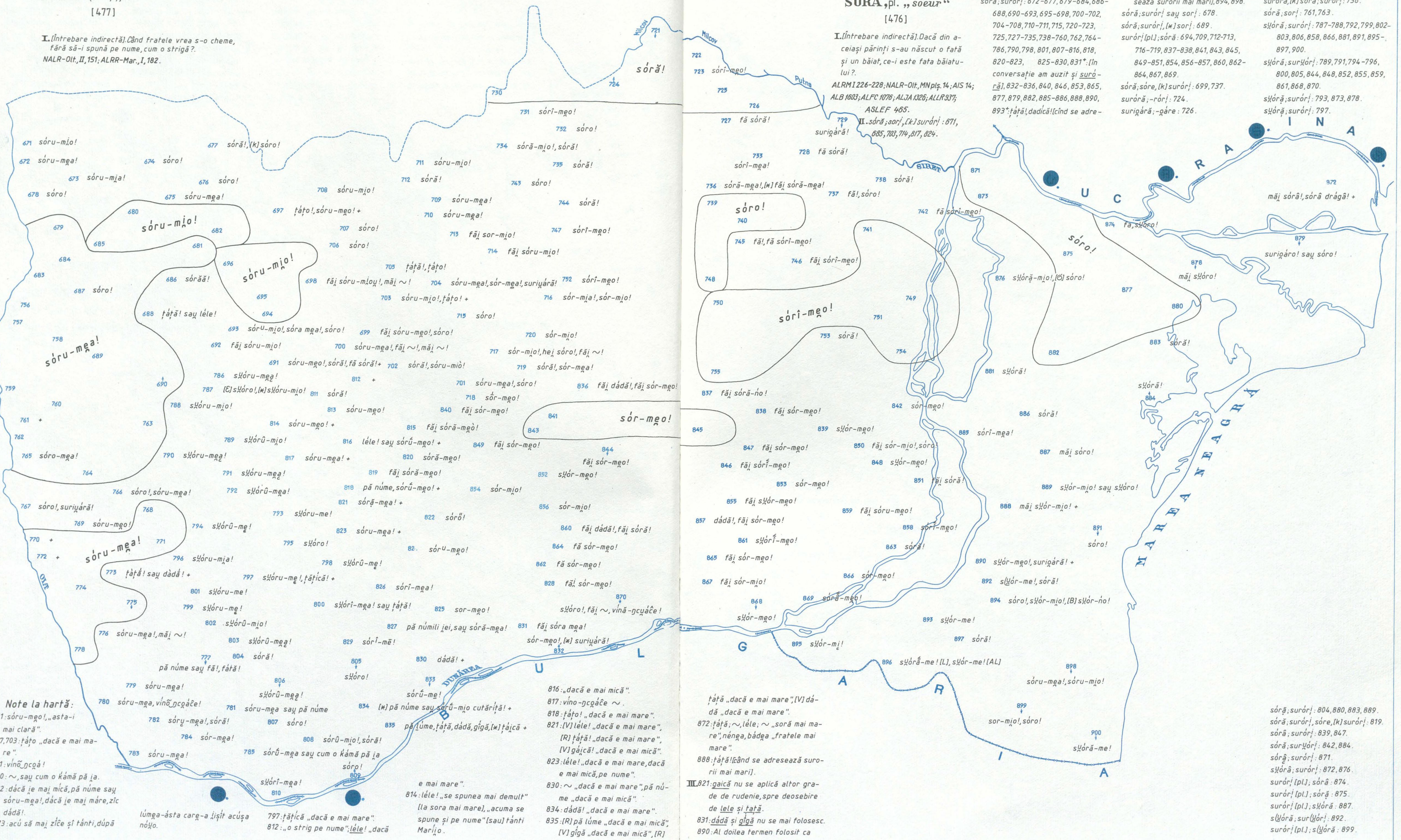
sóră; sorị: 761, 763.

sụóră; surórị: 787-788, 792, 799, 802-803, 806, 858, 866, 881, 891, 895-897, 900.

sụóră; surụórị: 789, 791, 794-796, 800, 805, 844, 848, 852, 855, 859, 861, 868, 870.

sụórạ; surórị: 793, 873, 878.

sụórạ; surórị: 797.

Note la hartă:

II. 691: sóru-mẹo!, „asta-i mai clară".
697, 703: țáțo „dacă e mai mare".
761: vinõ ncọá!
770: ~, sau cum o kámă pă ịa.
772: dácă ịe maị mică, pă núme sau sóru-mẹa!, dácă ịe maị máre, zîc dádă!.
773: acú să maị zîce și tánti, dúpă lúmẹa-ásta carẹ-a ịișit acúșa nóụo.
797: țățícă „dacă e mai mare".
812: „o strig pe nume"; léle! „dacă e mai mare".
814: léle! „se spunea mai demult" [la sora mai mare], „acuma se spune și pe nume" [sau] tánti Maríịo.
816: „dacă e mai mică".
817: víno-ncọáĉe ~.
818: țáțo! „dacă e mai mare".
821: [V] léle! „dacă e mai mare", [R] țáță! „dacă e mai mare", [V] gáịcă! „dacă e mai mică".
823: léle! „dacă e mai mare, dacă e mai mică, pe nume".
830: ~ „dacă e mai mare", pă núme „dacă e mai mică".
834: dádă! „dacă e mai mare".
835: [R] pă lúme „dacă e mai mică", [V] gígă „dacă e mai mică", [R] țáță „dacă e mai mare", [V] dádă „dacă e mai mare".
872: țáță; ~, léle; ~ „soră mai mare", nénẹa, bádẹa „fratele mai mare".
888: țáță! [când se adresează surorii mai mari].

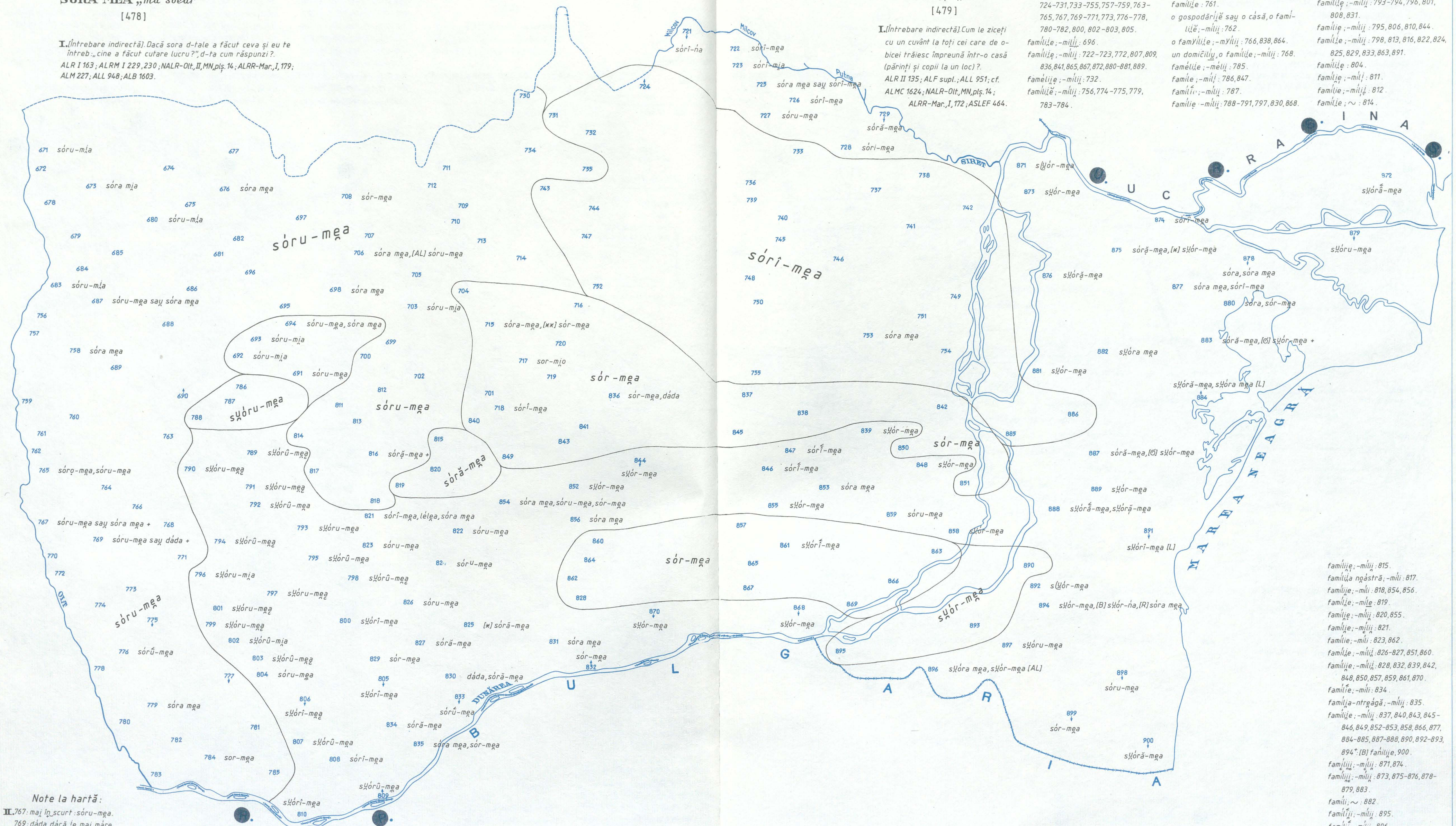
III. 821: gaică nu se aplică altor grade de rudenie, spre deosebire de lele și țață.
831: dádă și gígă nu se mai folosesc.
890: Al doilea termen folosit ca hipocoristic.

sórạ; surórị: 804, 880, 883, 889.
sóră; surórị, sóre, [k] surórị: 819.
sórâ; surórị: 839, 847.
sóră; surụórị: 842, 884.
sórẹ; surórị: 871.
sụórâ; surórị: 872, 876.
surórị [pl.]; sórâ: 874.
surórị [pl.]; sórạ: 875.
surórị [pl.]; sụóră: 887.
s(ụ)óră; sur(ụ)órị: 892.
surórị [pl.]; s(ụ)óră: 899.

SORA MEA *„ma soeur"*

[478]

I. *[Întrebare indirectă]. Dacă sora d-tale a făcut ceva și eu te întreb: „cine a făcut cutare lucru?", d-ta cum răspunzi?.*
ALR I 163; ALRM I 229,230; NALR-Olt.,II,MN,pls.14; ALRR-Mar.,I,179; ALM 227; ALL 948; ALB 1603.

FAMILIE, pl. *„famille"*

[479]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum le ziceți cu un cuvânt la toți cei care de obicei trăiesc împreună într-o casă (părinți și copii la un loc)?.*
ALR II 135; ALF supl.; ALL 951; cf. ALMC 1624; NALR-Olt.,MN,pls.14; ALRR-Mar.,I,172; ASLEF 464.

II. *familie; -milii: 671-695, 697-721, 724-731, 733-755, 757-759, 763-765, 767, 769-771, 773, 776-778, 780-782, 800, 802-803, 805.*
familie; -milii: 696.
familie; -milii: 722-723, 772, 807, 809, 836, 841, 865, 867, 872, 880-881, 889.
famelie; -milii: 732.
familiĕ; -milii: 756, 774-775, 779, 783-784.
famylila cási; -mylii: 760.
familie: 761.
o gospodăriĕ sau o cásă, o familiĕ; -milii: 762.
o famylie; -mylii: 766, 838, 864.
un domiĉiliu, o familie; -milii: 768.
famelie; -melii: 785.
famile; -mili: 786, 847.
familie; -milii: 787.
familie -milii: 788-791, 797, 830, 868.
familie; -milii: 792, 799, 869, 886, 897.
familie; -milii: 793-794, 796, 801, 808, 831.
familie; -milii: 795, 806, 810, 844.
familie; -milii: 798, 813, 816, 822, 824, 825, 829, 833, 863, 891.
familie: 804.
familie; -mili: 811.
familie; -mili: 812.
familie; ~: 814.
familie; -milii: 815.
famila noástră; -mili: 817.
familie; -mili: 818, 854, 856.
famile; -mile: 819.
familie; -milii: 820, 855.
familie; -milii: 821.
familie; -mili: 823, 862.
famile; -mili: 826-827, 851, 860.
familie; -mili: 828, 832, 839, 842, 848, 850, 857, 859, 861, 870.
familie; -mili: 834.
familia-ntreágă; -milii: 835.
familie; -milii: 837, 840, 843, 845-846, 849, 852-853, 858, 866, 877, 884-885, 887-888, 890, 892-893, 894+: [B] fanilie, 900.
familiii; -milii: 871, 874.
familiii; -milii: 873, 875-876, 878-879, 883.
famili; ~: 882.
familii; -milii: 895.
familii; -milii: 896.
familiĕ; -milii: 898.
familiē; -milii: 899.

Note la hartă:

II. *767: mai în scurt: sóru-mea.*
769: dáda, dácă ie mai máre.
816: nu só-rá-meá [silabisit].
III. *883: Nu se folosește forma soru-mea.*

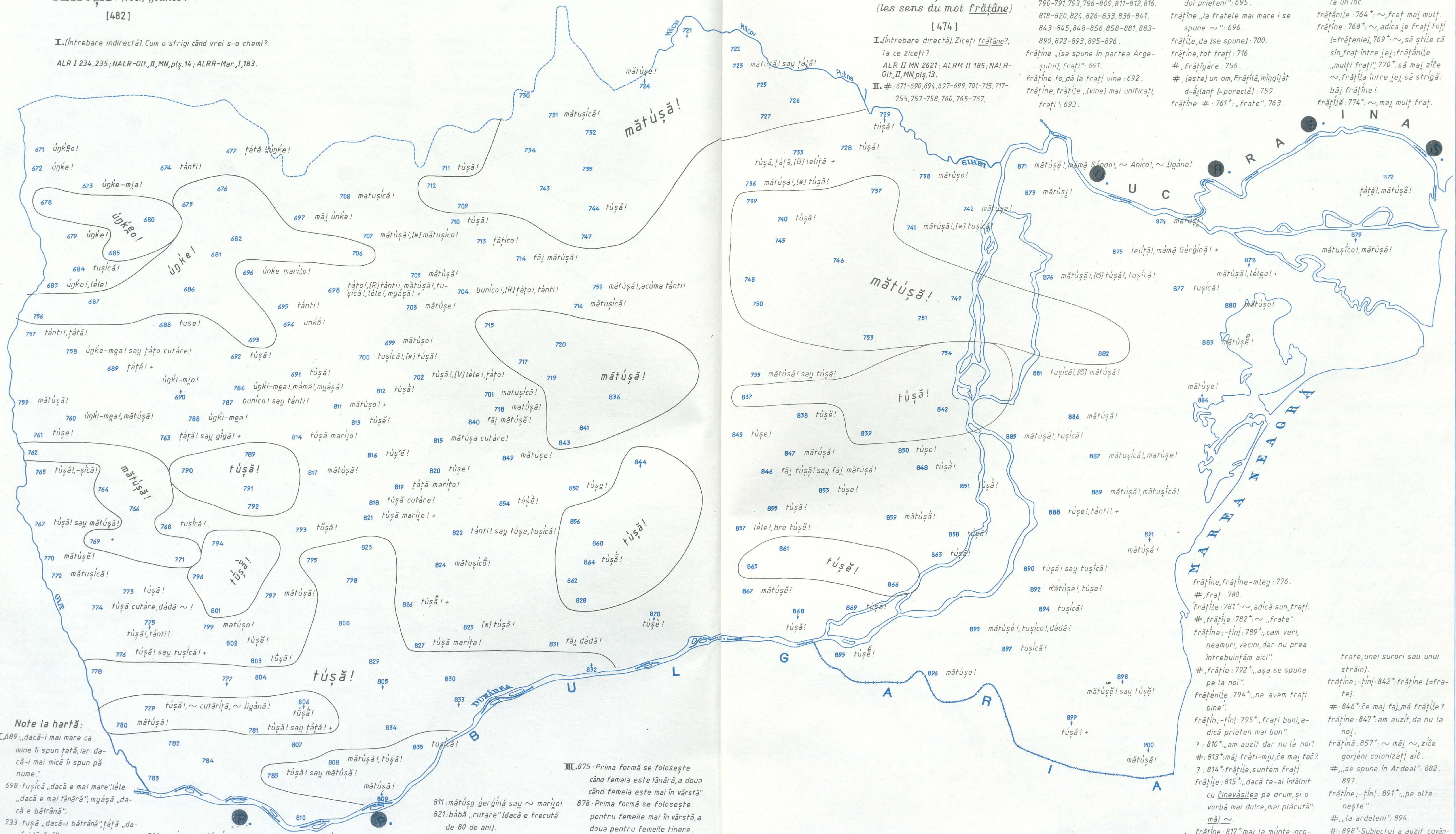

MĂTUȘĂ, pl. „tante“
[481]
I. [Întrebare indirectă]. Ce zici că îți este sora tatălui sau a mamei?
ALR I 167; ALRM I 234,235; ALF 1279; AIS 20; ALL 955*; ALG 581; ALMC 1619; NALR-Olt.,II, MN,plș.14. ALM 199,795,796; ALFC 1079; ALLR 948; ASLEF 463.
UNCHI, pl. „oncle“
[480]
I. [Întrebare indirectă]. Ce zici că-ți este fratele tatălui sau al mamei?
ALR I 165; ALRM I 232; ALF 941; AIS 19; ALL 955*; ALG 579; ALMC 1619; NALR-Olt.,II, MN,plș.14; ALB 1608; ALFC 1079; ALJA 1327; ALLR 947; ASLEF 463.
II. uŋḱ; ~ : 671-690, 722, 725, 735, 738, 740, 742-743, 748, 751, 754-758, 760-761, 764-765, 767-769, 771, 774+: ~ dîpă máma, sau ~ dîpă táta, 775, 778, 780, 782-784, 786-810, 813, 815-816, 818-819, 821, 827, 838, 840, 842-843, 847, 849-850, 852-854, 856-857, 859-862, 864, 867, 870, 872, 874-875, 877-883, 886-890, 894, 896-898, 900.
unḱ; ~ : 691-694, 696-697, 699, 702-703, 705-708, 711-713, 720.
unḱu; unḱ : 695, 715, 717-719.
ũnḱu; ũnḱ : 698, 704.
ũnḱ; ~ : 700.
unḱu; unḱ : 701, 710, 732.
moș, unḱ; ~ : 709.
unḱu; unḱ sau moșu; moșį : 714.
unḱu; unḱį : 716.
moș; moșį : 721, 726, 730-731.
moș; ~ : 723.
uŋḱ sau moș : 724.
uŋḱu; uŋḱ și moșu; moșį : 727.
moș; moșį, mai încoá uŋḱ; ~ : 728.
[B] moș; moșį, [T] uŋḱu; uŋḱ : 729.
úŋḱu; uŋḱ, [V] moș; moșį : 733.
moș; moșį, [R] úŋḱu : 734.
úŋḱu; uŋḱ : 736, 744, 746, 750, 753, 885.
úŋḱu; uŋḱ, moș; moșį : 737.
uŋḱu; uŋḱ : 739, 848, 855.
úŋḱu; uŋḱ sau moș; moșį : 741, 747.
[V] moș; moșį, [R] uŋḱ; ~ : 745.
uŋḱu; uŋḱ : 749, 836-837, 839, 841, 844-846, 851, 858, 863, 865-866, 868-869, 871, 892, 895.
uŋḱ; ~ sau moș; moșį : 752.
uuŋḱ; ~ : 759, 763, 766, 770, 772-773, 777, 779, 781, 812, 814, 823-824, 826, 829-831, 833-834, 835+: frátilį la tat-al mieu, 884, 891.
uŋ̌ḱ; ~ : 762, 785.
uŋḱ; ~ : 776, 811, 817+: uŋḱi-miu, úŋḱu mieu : 820.
uuŋḱ; ~ : 822.
[*] úŋḱu [a.], uŋḱ; ~ : 825.
uuŋḱu; uuŋḱ : 828.
uŋḱu; uŋḱį : 832, 873.
uŋḱ, uŋḱu; uŋḱ : 876.
uŋḱ; ~, uũḱ; ~ : 893.
uŋḱu, uŋḱ; uŋḱ : 899.
Note la hartă:
II. 760: [*] léică, cum să spuneá naiinte.
777: mătúșe mi-e bába mea.
821: túșă-ta ráda.
822: acúma să zíce tánti; ~.
831: tușă „e mai bine“; „mai există și din astea: pui deștu [pe el] și pui acolo [în loc de iscălitu-ră]: tuș“
III. 894: Opoziția -ă/-e este foarte clară.

MĂTUȘĂ! (voc.) *„tante!“*

[482]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum o strigi când vrei s-o chemi?.*

ALR I 234,235; NALR-Olt.,II,MN,plș.14; ALRR-Mar.,I,183.

Note la hartă:

II. *689: „dacă-i mai mare ca mine îi spun țață, iar dacă-i mai mică îi spun pă nume.”*

698: tușică „dacă e mai mare”, léle „dacă e mai tânără”; muáșă „dacă e bătrână”.

733: tușă „dacă-i bătrână”, țâță „dacă-i tânără”.

763: nu strig ŭúŋko!

769: naịnte-i zîĉá gîgă!

776: nu-i mai zîc mătúșă, îi zîc túșă sau tusícă!.

781: țâță-dacă ie mai máre.

811: mătúșo gergínă sau ~ mariịo!.

821: bábă „cutare” [dacă e trecută de 80 de ani].

826: cu doi ă, să lungêște.

899: túșă! vino ŋcoâĉe; mătúșă!.

III. *875: Prima formă se folosește când femeia este tânără, a doua când femeia este mai în vârstă”.*

878: Prima formă se folosește pentru femeile mai în vârstă, a doua pentru femeile tinere.

888: A doua formă se folosește mai rar.

FRĂȚÂNE, pl.
(les sens du mot frățâne)

[474]

I. *[Întrebare directă]. Ziceți frățâne?; la ce ziceți?.*

ALR II MN 2621; ALRM II 185; NALR-Olt.,II,MN,plș.13.

II. *#: 671-690, 694, 697-699, 701-715, 717-755, 757-758, 760, 765-767, 771-773, 775, 777-779, 783-788, 790-791, 793, 796-809, 811-812, 816, 818-820, 824, 826-833, 836-841, 843-845, 848-856, 858-881, 883-890, 892-893, 895-896.*

frățîne „[se spune în partea Argeșului], frați”: 691.

frățîne, to‿dă la frați vine: 692.

frățîne, frățile „[vine] mai unificați, frați”: 693.

frățîne „în alte comune se zice la doi prieteni”: 695.

frățîne „la fratele mai mare i se spune ~”: 696.

frățile, da [se spune]: 700.

frățîne, tot frați: 716.

#, frățîuáre: 756.

#, [este] un om, Frățîlă, mîŋgîiát d-ăilant [=poreclă]: 759.

frățîne #: 761+: „frate”, 763.

#, frățănila [a]: 762+: ~, tot frați la un loc.

frățănile: 764+: ~, frat mai mult.

frățîne: 768+: ~, adica ie frați toți [=frățenie], 769+: ~, să știe că sîn‿frat între iei; frățănile „multi frați”, 770+: să mai zîĉe ~; frățîla între iei să strigă: băi frățîne!.

frățîlĕ: 774+: ~, mai mult frat.

frățîne, frățîne-mieu: 776.

#, frat: 780.

frățîle: 781+: ~, adică sun‿frați.

#, frățiie: 782+: ~ „frate”.

frățîne; -țîni: 789+: „cam veri, neamuri, vecini, dar nu prea întrebuințăm aici”.

#, frățíe: 792+: „așa se spune pe la noi”.

frățénile: 794+: „ne avem frați bine”.

frățîn; -țîni: 795+: „frați buni, adică prieten mai bun”.

?: 810+: „am auzit dar nu là noi”.

#: 813+: măi fráti-miu, ĉe mai faĉ?.

?: 814+: frățile, suntém frați.

frățiie: 815+: „dacă te-ai întâlnit cu ĉinevásilea pe drum, și o vorbă mai dulce, mai plăcută”: măi ~.

frățîne: 817+: mai la múnte-ŋcoló să zîĉe: „aici, frățiie, o vorbă frumoasă” [se spune unui frate, unei surori sau unui străin].

frățîne; -țîni: 842+: frățîne [=frate].

#: 846+: ĉe mai faj‿mă frățile?.

frățîne: 847+: am auzít, da nu la noi.

frățînă: 857+: ~ măi ~, zîĉe gorjéni colonizáți aîĉ.

#, „se spune în Ardeal”: 882, 897.

frățîne; -țîni: 891+: „pe olteneşte”.

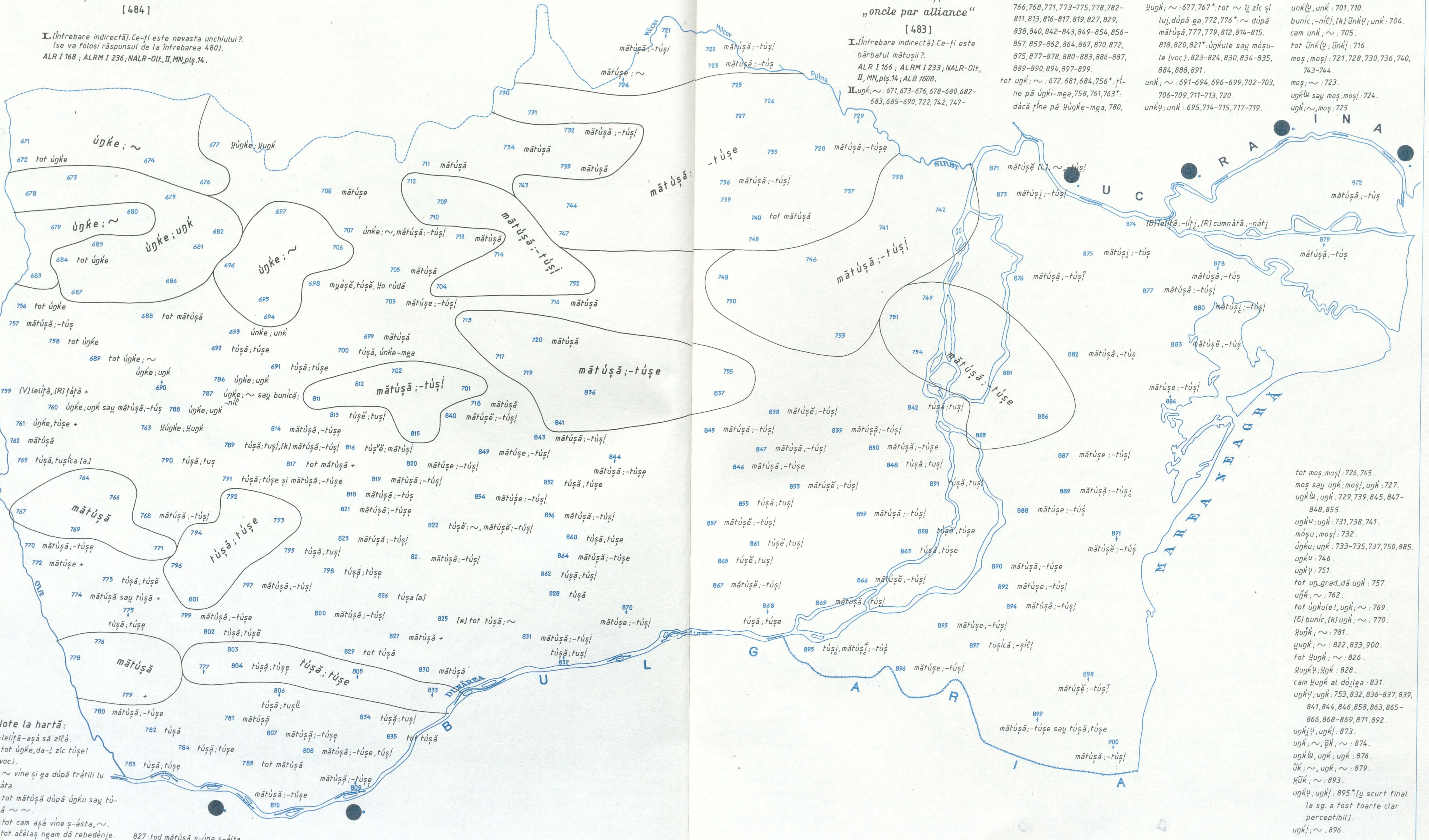
#, „la ardeleni”: 894.

#: 898+: Subiectul a auzit cuvântul în Ardeal; părinții subiectului îl foloseau.

MĂTUȘĂ, pl. *„tante par alliance“*

[484]

I. [Întrebare indirectă]. Ce-ți este nevasta unchiului?. (se va folosi răspunsul de la întrebarea 480).
ALR I 168 ; ALRM I 236 ; NALR-Olt., II, MN, plș.14.

Note la hartă:

II. 759: leliță-așá să zîcá.
761: tot úŋke, da-i̯ zîc túșe! (voc.).
772: ~ víne și e̯a dúpă frátili lu táta.
774: tot mătúșă dúpă úŋku sau̯ túșă ~ ~.
779: tot cam așá víne ș-ásta, ~.
817: tot acélaș ne̯am dă rebedénie̯.
827: tod‿mătúșă, ș-úna ș-álta.

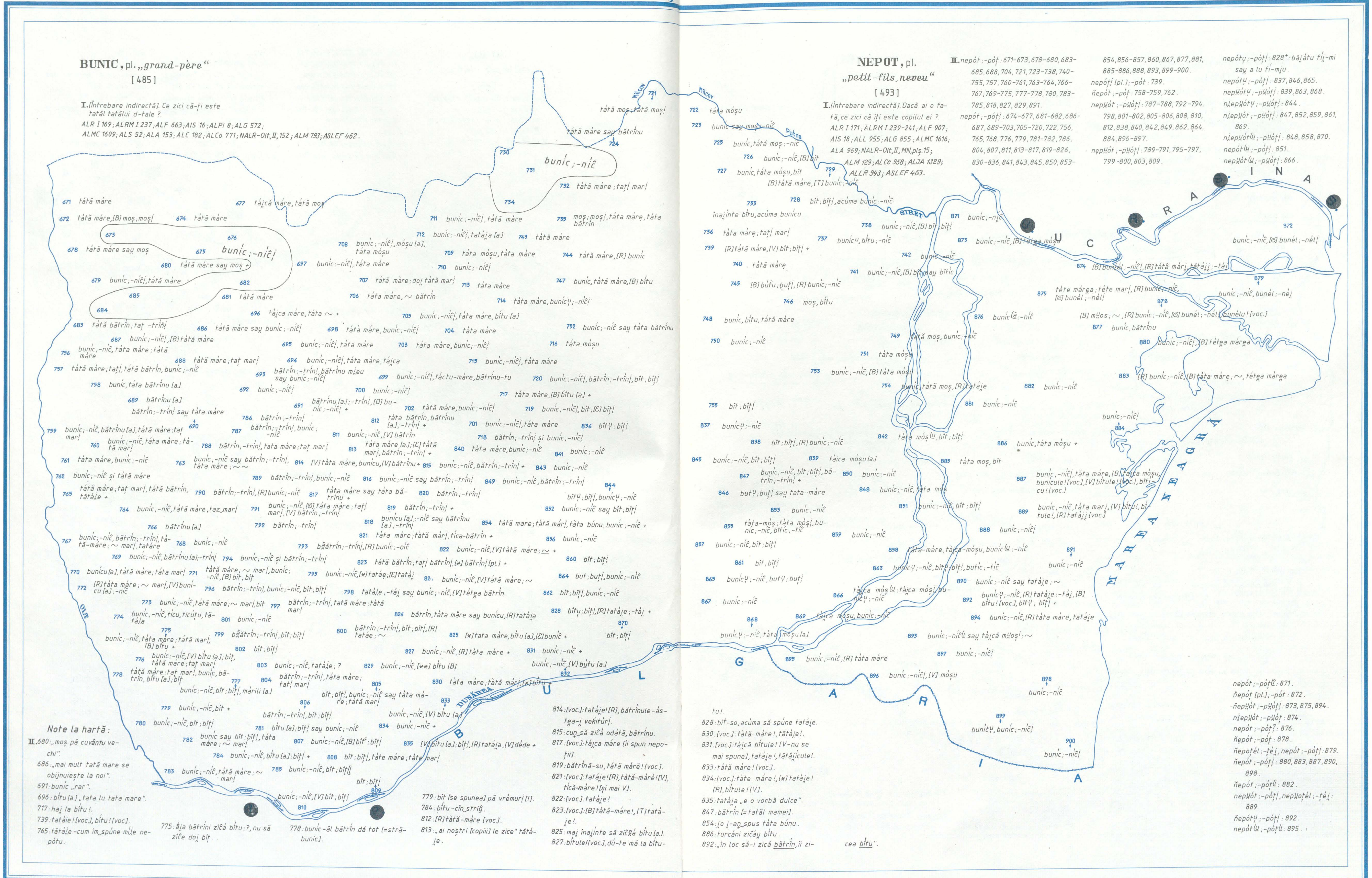
UNCHI, pl.

„oncle par alliance“

[483]

I. [Întrebare indirectă]. Ce-ți este bărbatul mătușii?.
ALR I 166 ; ALRM I 233 ; NALR-Olt., II, MN, plș.14 ; ALB 1608.

II. uŋk'; ~ : 671, 673-676, 678-680, 682-683, 685-690, 722, 742, 747-749, 752, 754-755, 759-760, 764-766, 768, 771, 773-775, 778, 782-811, 813, 816-817, 819, 827, 829, 838, 840, 842-843, 849-854, 856-857, 859-862, 864, 867, 870, 872, 875, 877-878, 880-883, 886-887, 889-890, 894, 897-899.
tot uŋk'; ~ : 672, 681, 684, 756⁺: țíne pă úŋk'i-me̯a, 758, 761, 763⁺: dácă țíne pă ŭúŋk'e̯-me̯a, 780, 825.
ŭuŋk'; ~ : 677, 767⁺: tot ~ îi̯ zîc șî lui̯, dúpă e̯a, 772, 776⁺: ~ dúpă mătúșă, 777, 779, 812, 814-815, 818, 820, 821⁺: úŋk'ule sau̯ móșule [voc.], 823-824, 830, 834-835, 884, 888, 891.
unk'; ~ : 691-694, 696-699, 702-703, 706-709, 711-713, 720.
unk'u̯; unk' : 695, 714-715, 717-719.
ũnk' : 700.
unk'(u̯; unk' : 701, 710.
buníc; -níc̑i, [k] ũnk'u̯; unk' : 704.
cam unk'; ~ : 705.
tot ũnk'(u̯; ũnk'i : 716.
moș; moși : 721, 728, 730, 736, 740, 743-744.
moș; ~ : 723.
uŋk'(u) sau̯ moș; moși : 724.
uŋk'; ~, moș : 725.
tot moș; moși : 726, 745.
moș sau̯ uŋk'; moși, uŋk' : 727.
uŋk'(u); uŋk' : 729, 739, 845, 847-848, 855.
uŋk'u; uŋk' : 731, 738, 741.
móșu; moși : 732.
úŋku; uŋk' : 733-735, 737, 750, 885.
uŋk'u : 746.
uŋk'u̯ : 751.
tot uŋ‿grad‿dă uŋk' : 757.
uŋ̌k'; ~ : 762.
tot úŋk'ule!, uŋk'; ~ : 769.
[Є] buníc, [k] uŋk'; ~ : 770.
ŭuŋ̌k'; ~ : 781.
u̯uŋk'; ~ : 822, 833, 900.
tot ŭuŋk'; ~ : 826.
ŭuŋk'u̯; ŭŋk' : 828.
cam ŭuŋk' al dói̯le̯a : 831.
uŋk'u̯; uŋk' : 753, 832, 836-837, 839, 841, 844, 846, 858, 863, 865-866, 868-869, 871, 892.
uŋk'i̯u̯; uŋk'i : 873.
uŋk'; ~, õk'; ~ : 874.
uŋk'(u), uŋk'; uŋk' : 876.
ũk'; ~, uŋk'; ~ : 879.
ŭũk'; ~ : 893.
uŋk'u̯; uŋk'i : 895⁺: [u̯ scurt final la sg. a fost foarte clar perceptibil].
uŋk'i; ~ : 896.

BUNIC, pl. „grand-père"
[485]
I. [Întrebare indirectă]. Ce zici că-ți este tatăl tatălui d-tale ?
ALR I 169; ALRM I 237; ALF 663; AIS 16; ALPI 8; ALG 572; ALMC 1609; ALS 52; ALA 153; ALC 182; ALCo 771; NALR-Olt. II, 152; ALM 793; ASLEF 462.
Note la hartă:
II. 680: „moș pă cuvântu vechi".
686: „mai mult tată mare se obișnuiește la noi".
691: bunic „rar".
696: bîtu [a.] „tata lu tata mare".
717: haį la bîtu !.
739: tataie ! [voc.], bîtu ! [voc.].
765: tătaie - cum îm spune mie nepotu.
NEPOT, pl. „petit-fils, neveu"
[493]
I. [Întrebare indirectă]. Dacă ai o fată, ce zici că îți este copilul ei ?
ALR I 171; ALRM I 239-241; ALF 907; AIS 18; ALL 955; ALG 855; ALMC 1616; ALA 969; NALR-Olt. II, MN, pl.s. 15; ALM 129; ALCe 958; ALJA 1329; ALLR 843; ASLEF 463.
DUNĂREA
SIRET
Milcov
Putna
OLT
MAREA NEAGRĂ
UCRAINA
BULGARIA

MOȘ (om bătrân), pl. *„vieillard"*

[486]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi spui unui om care a trecut de 70 de ani ?.*

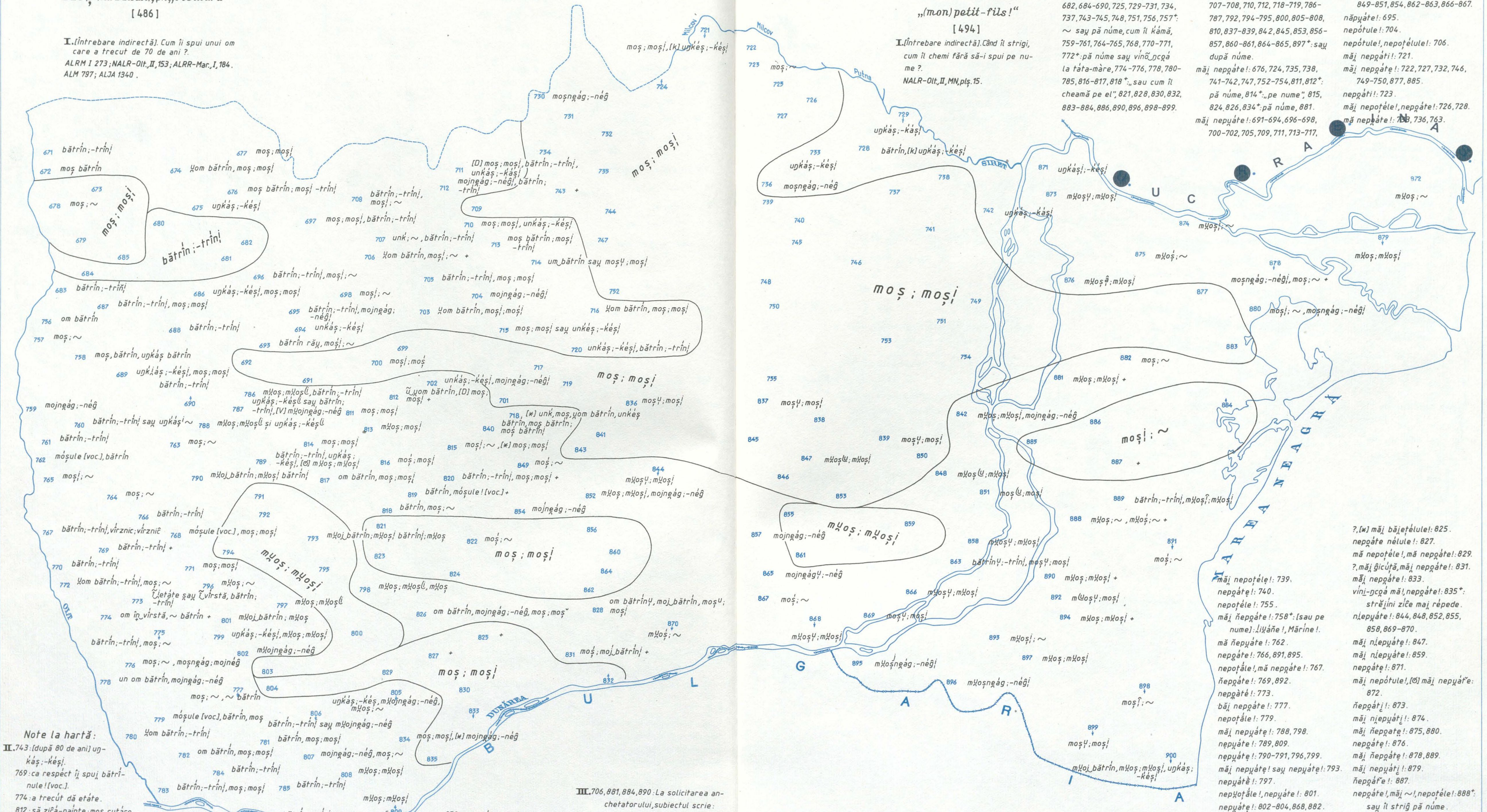
ALRM I 273; NALR-Olt., II, 153; ALRR-Mar., I, 184. ALM 797; ALJA 1340.

NEPOATE! (voc.) *„(mon) petit-fils!"*

[494]

I. *[Întrebare indirectă]. Când îl strigi, cum îl chemi fără să-i spui pe nume ?.*

NALR-Olt., II, MN, plș. 15.

II. *nepọáte!: 671-672, 674-675, 678-682, 684-690, 725, 729-731, 734, 737, 743-745, 748, 751, 756, 757⁺: ~ saụ pă núme, cum îl ḱámă, 759-761, 764-765, 768, 770-771, 772⁺: pă núme saụ vinõ̮ ŋcọá la táta-màre, 774-776, 778, 780-785, 816-817, 818⁺: „sau cum îl cheamă pe el", 821, 828, 830, 832, 883-884, 886, 890, 896, 898-899.*

nepụáte!: 673, 677, 683, 699, 703, 707-708, 710, 712, 718-719, 786-787, 792, 794-795, 800, 805-808, 810, 837-839, 842, 845, 853, 856-857, 860-861, 864-865, 897⁺: saụ după núme.

mă̆ị nepọáte!: 676, 724, 735, 738, 741-742, 747, 752-754, 811, 812⁺: pă núme, 814⁺: „pe nume", 815, 824, 826, 834⁺: pă núme, 881.

mă̆ị nepụáte!: 691-694, 696-698, 700-702, 705, 709, 711, 713-717, 720, 813, 836, 840-841, 843, 846, 849-851, 854, 862-863, 866-867.

năpụáte!: 695.

nepótule!: 704.

nepótule!, nepoțélule!: 706.

mă̆ị nepọáti!: 721.

mă̆ị nepọátẹ!: 722, 727, 732, 746, 749-750, 877, 885.

nepọáti!: 723.

mă̆ị nepoțéle!, nepọáte!: 726, 728.

mă nepọáte!: 733, 736, 763.

mă̆ị nepoțélẹ!: 739.

nepọátẹ!: 740.

nepoțéle!: 755.

mă̆ị ńepọáte!: 758⁺: [sau pe nume]: ịiụáńe!, Mărine!.

mă ńepụáte!: 762.

nepọáte!: 766, 891, 895.

nepoțắle!, mă nepọáte!: 767.

ńepọáte!: 769, 892.

nepọàté!: 773.

bă̆ị nepọáte!: 777.

nepoțắle!: 779.

mă̆ị nepụátẹ!: 788, 798.

nẹpụáte!: 789, 809.

nẹpụátẹ!: 790-791, 796, 799.

mă̆ị nepụátẹ! saụ nepụátẹ!: 793.

nepụátẽ!: 797.

nepụoțắle!, nepụáte!: 801.

nepụátẹ!: 802-804, 868, 882.

[σ] nepọáte!: 819⁺: pă núme.

tatáịe!: 820⁺: c-așá-m zîĉe ịel [nepotul].

nepoțélule!, nepọáte!: 822.

mă̆ị copilụle!: 823⁺: pă núme.

?, [∗] mă̆ị bă̆ịețélule!: 825.

nepọáte nélule!: 827.

mă nepoțéle!, mă nepọáte!: 829.

?, mă̆ị ĝicúță, mă̆ị nepọáte!: 831.

mă̆ị nepọáte!: 833.

víni̮-ŋcọá mă!, nepọáte!: 835⁺: stré̆ịini zîĉe maị répede.

nịepụáte!: 844, 848, 852, 855, 858, 869-870.

mă̆ị nịepụátẹ!: 847.

mă̆ị nịepụáte!: 859.

nepọátẹ!: 871.

mă̆ị nepótule!, [σ] mă̆ị nepụáťe: 872.

ńepọátị!: 873.

mă̆ị nịepụátị!: 874.

mă̆ị ńepọatẹ!: 875, 880.

nepọátẹ!: 876.

mă̆ị ńepọátẹ!: 878, 889.

mă̆ị nepụátị!: 879.

ńepọáťe!: 887.

nepọáte!, mă̆ị ~!, nepoțéle!: 888⁺: saụ îl strîĝ pă núme.

nepọáte!, mă̆ị ~!: 893⁺: saụ pă núme.

ńepọ̆áťe!, nepọátă! [f.]: 894.

nepọáte!, nepụoțéle!: 900.

Note la hartă:

II. *743: [după 80 de ani] uŋḱáș; -ḱéșị.*
769: ca respéct îị spuị bătrî́nule! [voc.].
774: a trecút dă etáte.
812: să zîĉá-nainte: moș cutáre [oamenilor foarte bătrâni].
819: moj bătrî́n; moșị.
820: [termen de adresare] ụúŋkule!.
825: moj bătrî́n.
827: moj Marín.
828: la múnte-ŋcólo: mojnẹágụ.
831: táịcă mó̆șule! [voc.], ca să zîĉ, búna ziụa mó̆șule, nu ịe frumós.
878: moșnẹág „bătrân de 90 de ani"; moș „bătrân între 65-90 de ani".
880: moșị „bătrân de 80 de ani"; moșnẹág „bătrân de 90 de ani".

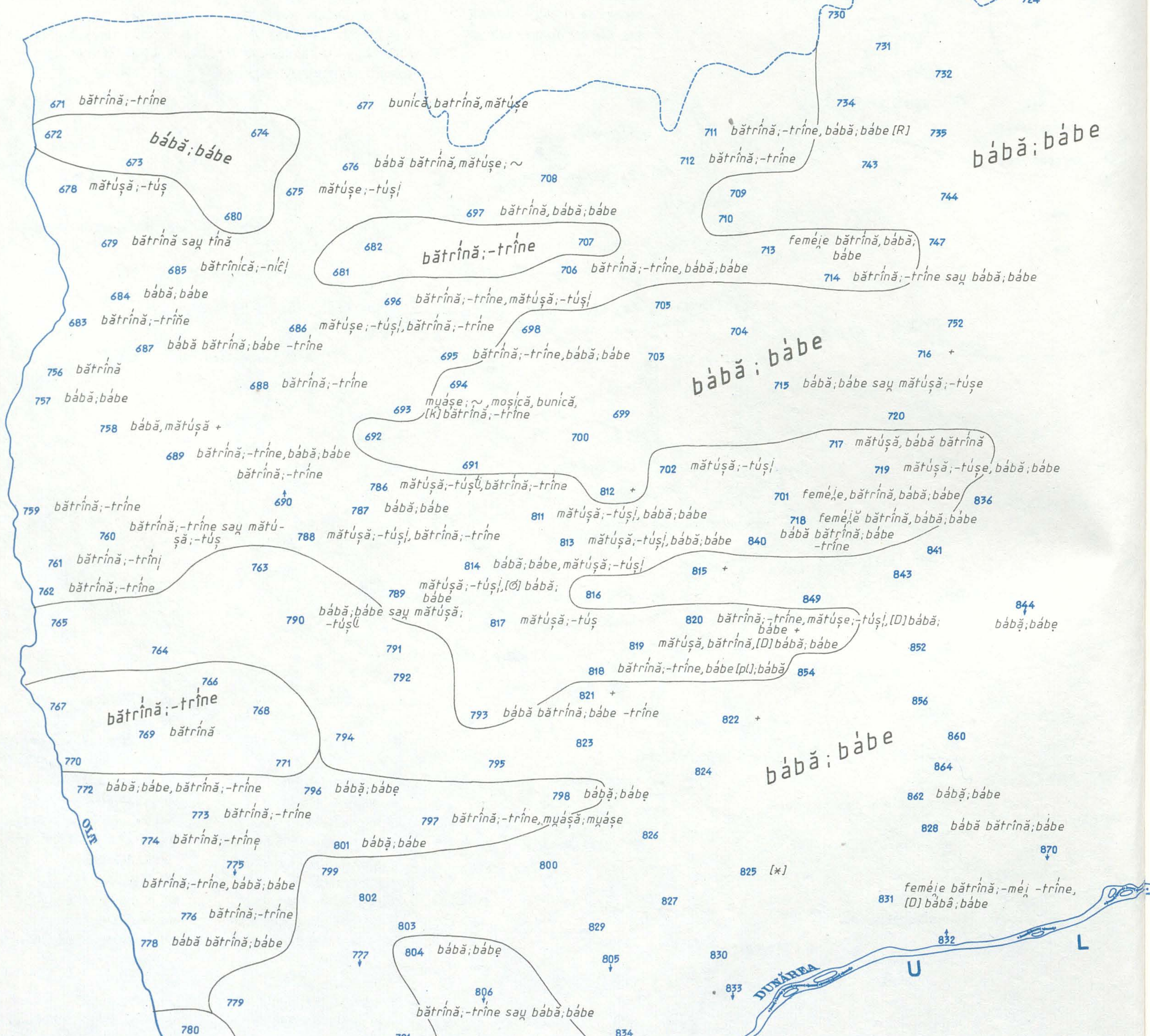
III. *706, 881, 884, 890: La solicitarea anchetatorului, subiectul scrie: un moș; doi moși.*
888: Prima formă a fost rostită mai slab, a doua - puternic.
894: Opoziția sg.-ș/pl.-șị a fost foarte clar perceptibilă.

BABĂ, pl. „vieille femme“

[487]

I. [Întrebare indirectă]. Dar unei femei?.

ALR I 196; ALRM I 282; NALR-Olt., II, 154; ALRR-Mar., I, 185; AIS 55; ALJA 1340.

Note la hartă:

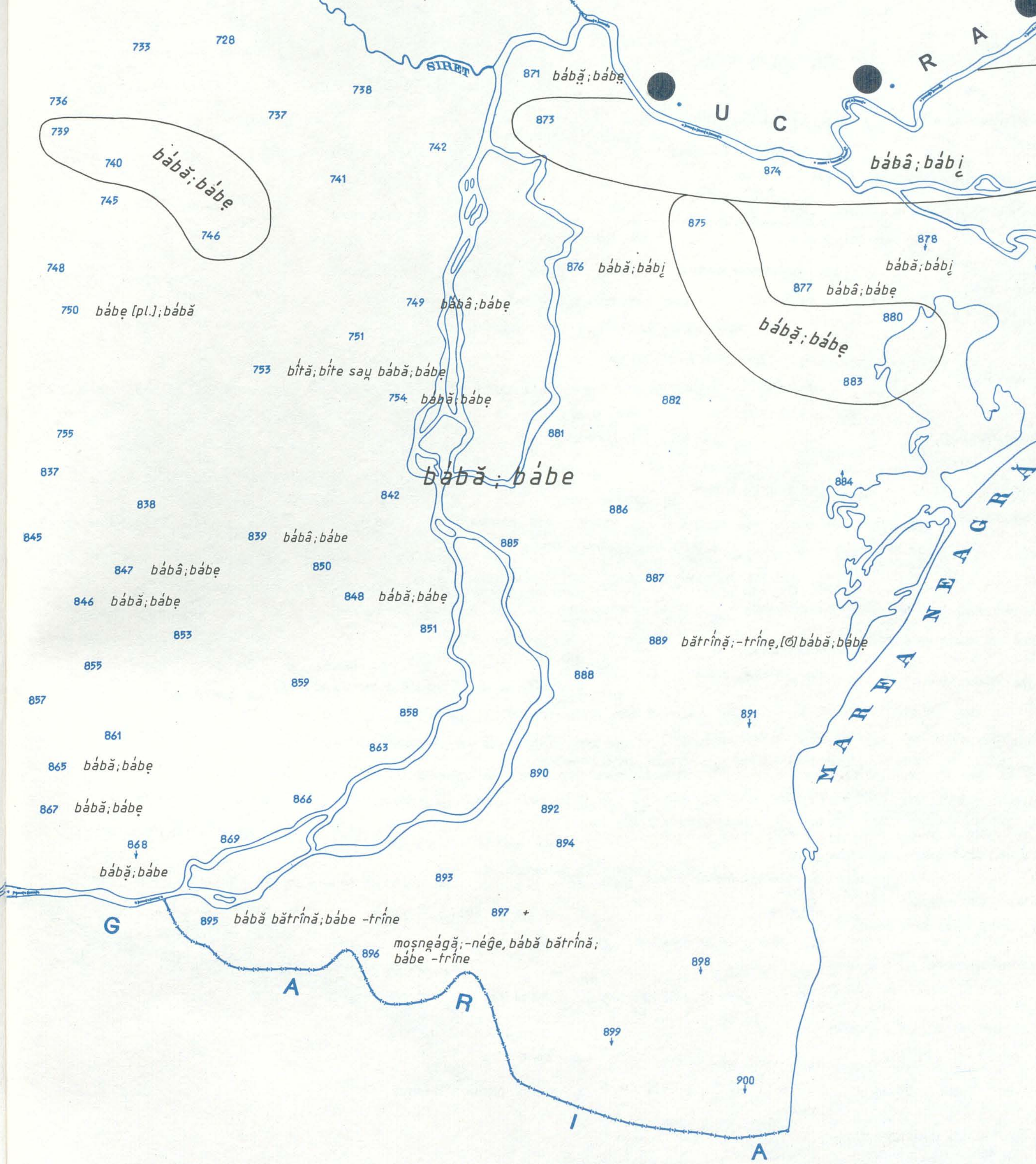
II. 716: așá méritā să-i̯ zicem!.
758: dácă îi̯ zîĉ bábă să súpă-ră.
812: bába cutáre.
815: bábo! [voc.].
820: „se supără dacă îi spui bábă".
821: „îi poți spune ~ dacă e foarte bătrână".
822: îi̯ mai̯ spui̯ și băbúțo! ĉe fai̯! ~?.
897: babánă; -báne „oaie foarte bătrână", babu̯órniță; -bu̯órnițe „babă destrăbălată".

NEPOATĂ, pl. „petite-fille“

[495]

I. [Întrebare indirectă]. Dacă ai un băiat, ce zici că îți este fata lui?.
ALR I 172; ALRM I 242-244; ALF 911; AIS 18, 22, 23; ALL 956; ALG 855; ALMC 1616; NALR-Olt., II, MN, plș. 15; ALM 302; ALCe 959; ALJA 1330; ALLR 944; ASLEF 463.

II. nepo̯átă; -po̯áte: 671-672, 674-676, 678-681, 683-690, 724-727, 729-735, 738, 741-744, 747-752, 754, 756-761, 763-765, 767-769, 771, 774-780, 783-784, 815, 817-822, 824, 826, 828-829, 831-835, 884-886, 888, 890, 893, 896, 899.
nepu̯átă; -pu̯áte: 673, 677, 691-694, 696-697, 699, 701-717, 719-720, 786-787, 794-795, 800, 803, 805-806, 808-813, 827, 830, 836-838, 840-845, 849-851, 853-854, 856-858, 860, 862-864, 870, 879, 897.
nepoțícă; -țéle: 682, 700, 739, 753-755, 825.
năpu̯átă; -pu̯áte: 695.
n̯ epu̯átă, nepu̯átă; -pu̯áte: 698.
nepu̯átă; -pu̯áte, [*] nepoțícă; -țíĉi̯: 718.
nepo̯átă; -po̯áti: 721, 723.
nepo̯átă; -po̯áte: 722, 728, 736, 745-746, 877, 882.
nepoțícă; -țéle sau nepo̯átă; -póți̯: 737.
nepu̯átă; -pu̯áte: 740, 846, 865, 867.
ńepu̯átă; -pu̯áte: 762.
nepo̯átă; -po̯áte: 766, 770, 772-773, 781, 785, 807, 891, 895.
nepo̯átă, nepoțícă: 782.
nepu̯átă; -pu̯áte: 788, 797.

nẹpu̯átă; -pu̯áte: 789-792.
nepu̯átặ; -pu̯átẹ: 793, 798, 802.
nepu̯átặ; -pu̯átẹ: 796, 801, 804, 868.
nẹpu̯átặ; -pu̯átẹ: 799.
nepo̯átă; -póți̯, [k] -po̯áte: 814, 816.
nepo̯átă; -póți̯: 823.
nepu̯átâ; -pu̯áte: 839.
n̯ epu̯átâ; -pu̯atẹ: 847.
n̯ epu̯átă; -pu̯áte: 848, 852, 855, 859, 861, 869.
nepu̯átặ; -pu̯áte: 866.
nepo̯átặ; -pu̯átẹ: 871.
ńepo̯átặ; -po̯átẹ: 872.
ńepo̯átặ; -po̯áti̯: 873, 878.
ńepo̯átâ; -po̯áti̯: 874.
ńepo̯átặ; -po̯átẹ: 875, 883.
nepo̯átặ; -po̯áti̯: 876.
ńepo̯átặ; -po̯átẹ: 880.
nepo̯átă; -po̯áte, nepu̯átă; -pu̯áte: 881.
ńepo̯átă; -po̯áťe: 887.
nepo̯átă; -po̯áte, nepoțícặ; -țéle: 889.
ńepo̯átă; -po̯áte: 892.
ńepo̯átă; -pu̯áte: 894.
ńepo̯átă; -po̯átẹ: 898.
nepo̯átă; -po̯áte: 900.

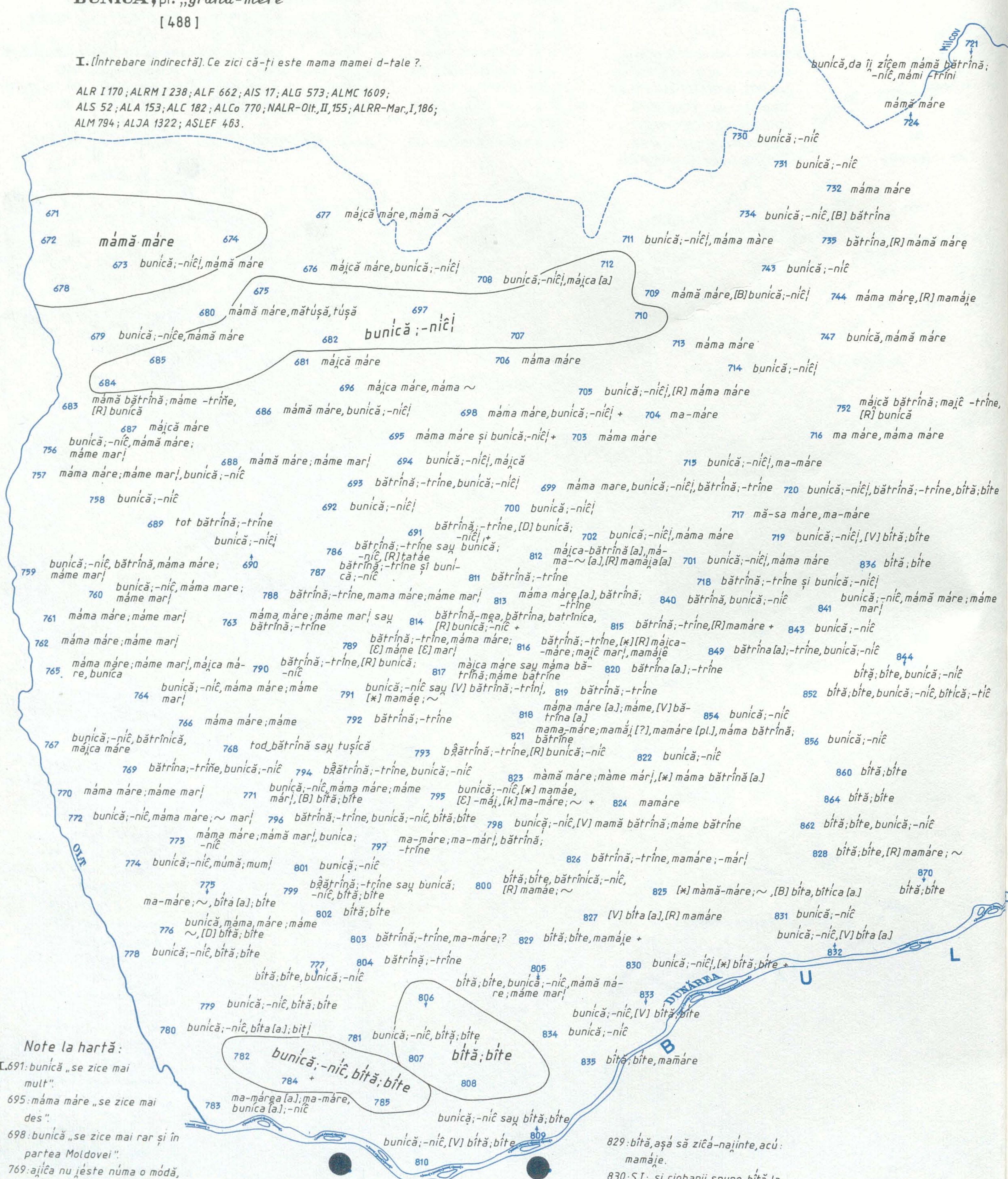
HARTA 130

BUNICĂ, pl. „grand-mère“

[488]

I. [Întrebare indirectă]. Ce zici că-ți este mama mamei d-tale ?.

ALR I 170 ; ALRM I 238 ; ALF 662 ; AIS 17 ; ALG 573 ; ALMC 1609 ; ALS 52 ; ALA 153 ; ALC 182 ; ALCo 770 ; NALR-Olt., II, 155 ; ALRR-Mar., I, 186 ; ALM 794 ; ALJA 1322 ; ASLEF 463.

Note la hartă :

II. 691 : bunică „se zice mai mult".
695 : máma máre „se zice mai des".
698 : bunică „se zice mai rar și în partea Moldovei".
769 : ajiĉa nu jéste núma o módă, álți maj zîc și máma máre".
784 : bîtă - pă vekime.
795 : mamáe „e străbunică".
814 : múma mámi méle și múma lu táta meu ; ásta-i du pă timp.
815 : acú să zíĉe mamáre.
829 : bîtă, așá să zíĉá-najinte, acú : mamáje.
830 : S I : „și ciobanii spune bîtă la bățu [cu] care merge după oi ; e comparație între ele".
892 : bîta ; bîte „ciomag ciobănesc".
894 : bunič e la sécsu masculin.

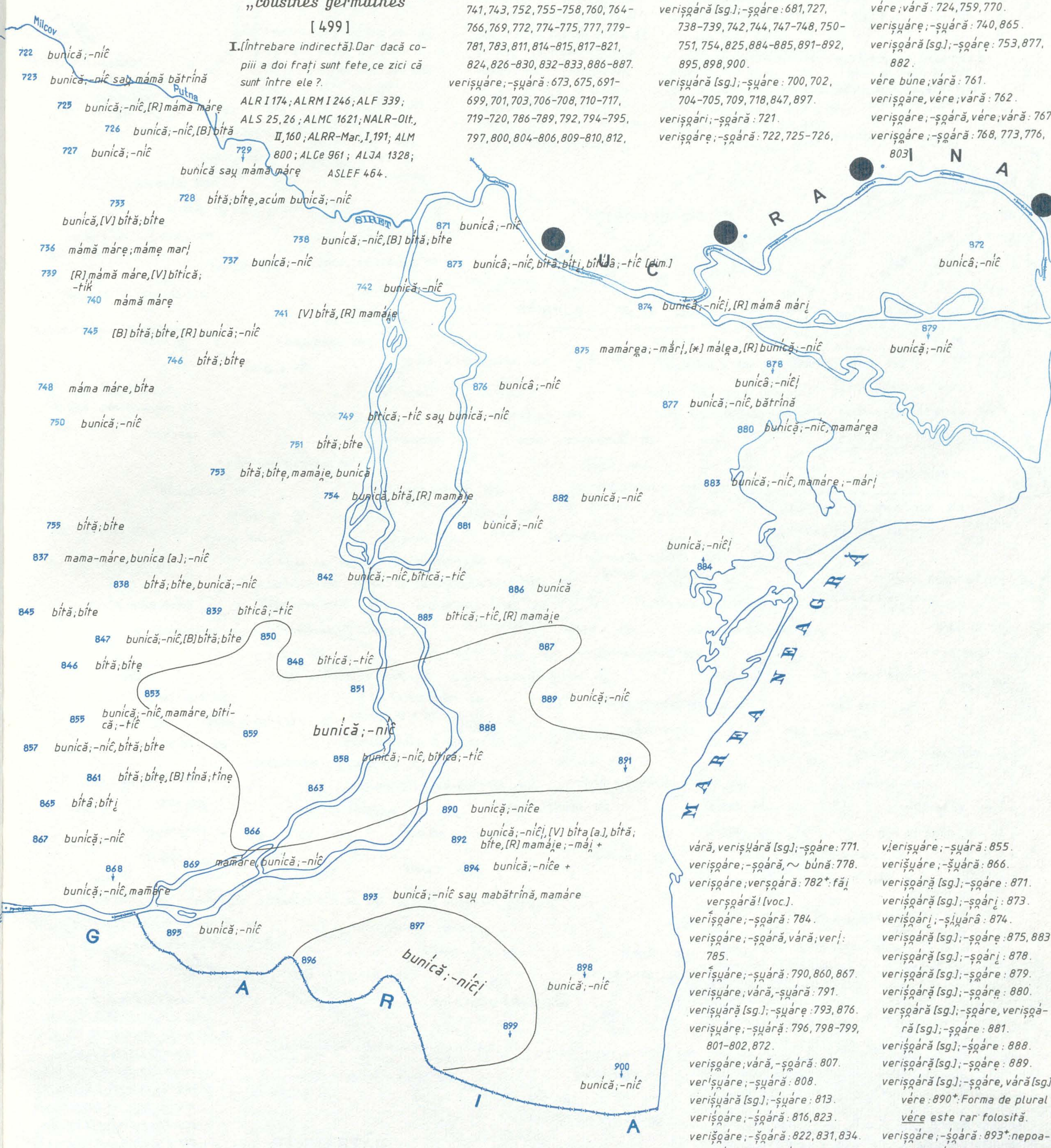
VERE, sg. „cousines germaines“

[499]

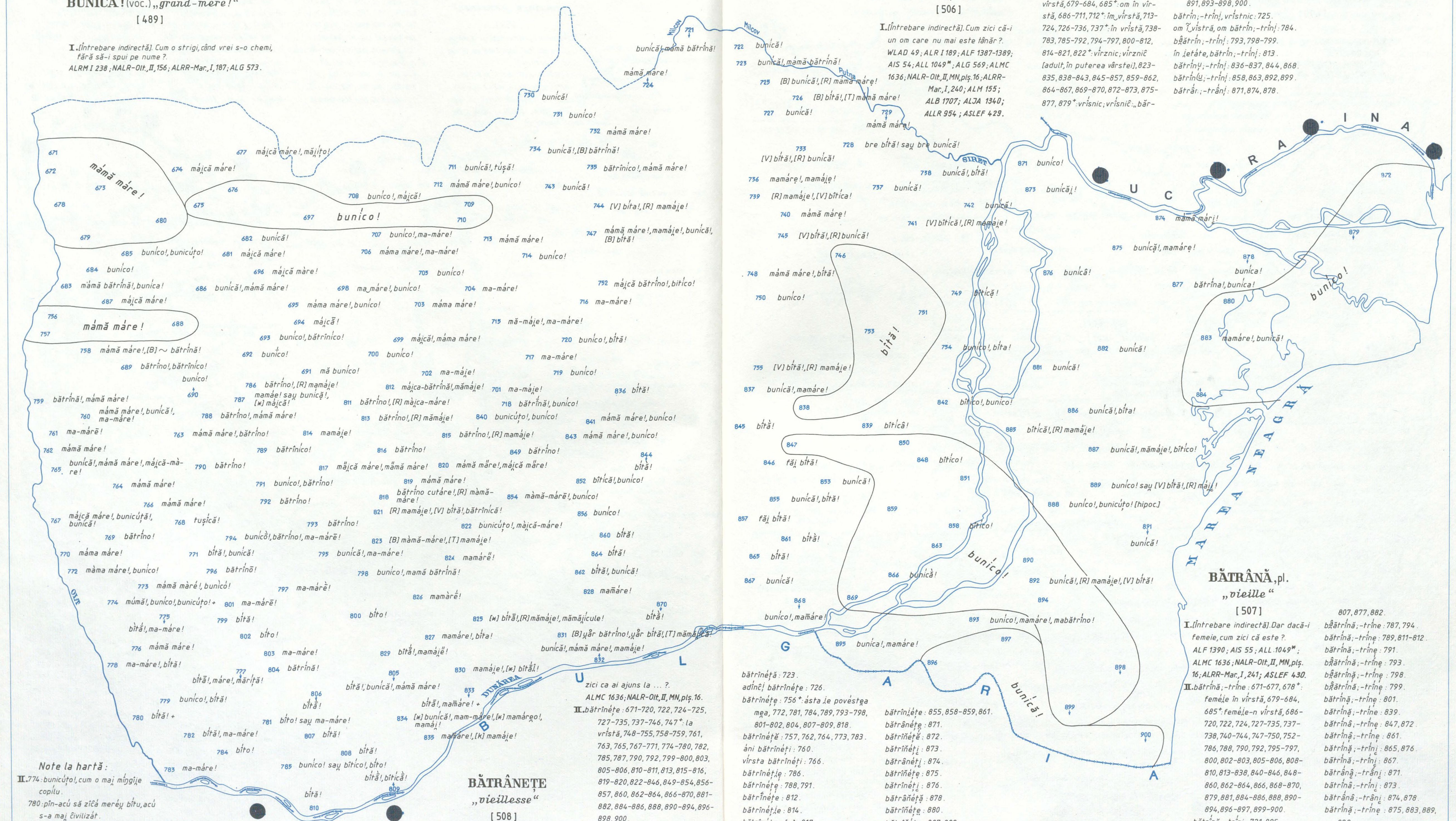
I. [Întrebare indirectă]. Dar dacă copiii a doi frați sunt fete, ce zici că sunt între ele ?.

ALR I 174 ; ALRM I 246 ; ALF 339 ; ALS 25, 26 ; ALMC 1621 ; NALR-Olt., II, 160 ; ALRR-Mar., I, 191 ; ALM 800 ; ALCe 961 ; ALJA 1328 ; ASLEF 464.

II. verișoáre ; -șoáră : 671-672, 674, 676-680, 682-690, 729-735, 737, 741, 743, 752, 755-758, 760, 764-766, 769, 772, 774-775, 777, 779-781, 783, 811, 814-815, 817-821, 824, 826-830, 832-833, 886-887.
verișuáre ; -șuáră : 673, 675, 691-699, 701, 703, 706-708, 710-717, 719-720, 786-789, 792, 794-795, 797, 800, 804-806, 809-810, 812, 836-838, 840-845, 849, 853-854, 856-859, 861-862, 864, 869.
verișoáră [sg.] ; -șoáre : 681, 727, 738-739, 742, 744, 747-748, 750-751, 754, 825, 884-885, 891-892, 895, 898, 900.
verișuáră [sg.] ; -șuáre : 700, 702, 704-705, 709, 718, 847, 897.
verișoári ; -șoáră : 721.
verișoáre ; -șoáră : 722, 725-726, 728, 736, 745-746, 749.
verișoáră [sg.] ; -șoári : 723.
vére ; vá̆ră : 724, 759, 770.
verișuáre ; -șuáră : 740, 865.
verișoáră [sg.] ; -șoáre : 753, 877, 882.
vére búne ; váră : 761.
verișoáre, vére ; váră : 762.
verișoáre ; -șoáră, vére ; váră : 767.
verișoáre ; -șoáră : 768, 773, 776, 803.

váră, verișuáră [sg] ; -șoáre : 771.
verișoáre ; -șoáră, ~ búnă : 778.
verișoáre ; verșoáră : 782+ : făj verșoáră ! [voc.].
verișoáre ; -șoáră : 784.
verișoáre ; -șoáră, váră ; verj : 785.
verișuáre ; -șuáră : 790, 860, 867.
verișuáre ; váră, -șuáră : 791.
verișuáră [sg.] ; -șuáre : 793, 876.
verișuáre ; -șuáră : 796, 798-799, 801-802, 872.
verișoáre ; váră, -șoáră : 807.
verișuáre ; -șuáră : 808.
verișuáră [sg.] ; -șuáre : 813.
verișoáre ; -șoáră : 816, 823.
verișoáre ; -șoáră : 822, 831, 834.
verșoáră [sg.] ; -șoáre : 835, 899.
verișuáre ; -șuáră : 839, 852.
verișuáre ; -șuárâ : 846.
verșuáre ; -șuáră : 848, 850-851, 863, 868, 870.
vjerișuáre ; -șuáră : 855.
verișuáre ; -șuáră : 866.
verișoáră [sg.] ; -șoáre : 871.
verișoáră [sg.] ; -șoári : 873.
verișoári ; -șjuárâ : 874.
verișoáră [sg.] ; -șoáre : 875, 883.
verișoáră [sg.] ; -șoári : 878.
verișoáră [sg.] ; -șoáre : 879.
verișoáră [sg.] ; -șoáre : 880.
verșoáră [sg.] ; -șoáre, verișoáră [sg.] ; -șoáre : 881.
verișoáră [sg.] ; -șoáre : 888.
verișoáră [sg.] ; -șoáre : 889.
verișoáră [sg.] ; -șoáre, váră [sg.] ; vére : 890+ : Forma de plural vére este rar folosită.
verișoáre ; -șoáră : 893+ : nepoátă de váră, ~ de văr.
verișoáră [sg.], [V] váră [sg.] ; -șoáre : 894.
verișoáră, verșoáră [sg.] ; verșoáre : 896.

BUNICĂ! (voc.) „grand-mère!"

[489]

I. [Întrebare indirectă]. Cum o strigi, când vrei s-o chemi, fără să-i spui pe nume?.
ALRM I 238; NALR-Olt., II, 156; ALRR-Mar., I, 187; ALG 573.

Note la hartă:
II. 774: bunicúțo!, cum o mai mîngîie copilu.
780: pîn-acú să zîcă merẹu bítu, acú s-a mai civilizát.
833: acúma s-a modernizat trẹaba: mamáre!.

BĂTRÂNEȚE „vieillesse"

[508]

I. [Întrebare indirectă]. Când treci de 70-80 de ani, de-abia mai mergi, zici ca ai ajuns la ...?.
ALMC 1636; NALR-Olt., II, MN, plș. 16.

II. bătrînéțe: 671-720, 722, 724-725, 727-735, 737-746, 747+: la vrístă, 748-755, 758-759, 761, 763, 765, 767-771, 774-780, 782, 785, 787, 790, 792, 799-800, 803, 805-806, 810-811, 813, 815-816, 819-820, 822-846, 849-854, 856-857, 860, 862-864, 866-870, 881-882, 884-886, 888, 890-894, 896-898, 900.
bătrînéțẹ: 721, 736, 847, 865, 877, 879, 883.
bătrînéță: 723.
adînc̑i bătrînéțe: 726.
bătrînéțẹ: 756+: ásta ie povéstẹa mẹa, 772, 781, 784, 789, 793-798, 801-802, 804, 807-809, 818.
bătrînéțĕ: 757, 762, 764, 773, 783.
áni bătrînéți: 760.
vírsta bătrînéți: 766.
bătrînéțiẹ: 786.
bătrînéțẹ: 788, 791.
bătrînéțe: 812.
bătrînéție: 814.
bătrînéțẹa [a.]: 817.
bătrînéț [?]: 821.
bătrîniéțẹ: 848.
bătrîniéțe: 855, 858-859, 861.
bătrânéțẹ: 871.
bătrîñéțĕ: 872.
bătrîñéți: 873.
bătrânéți: 874.
bătrîñéțẹ: 875.
bătrînéți: 876.
bătrâñéță: 878.
bătrîñéțẹ: 880.
bătrîñéțe: 887, 889.
bătrînéțí: 895.
bătrînéțé: 899.

BĂTRÂN, pl. „vieux"

[506]

I. [Întrebare indirectă]. Cum zici că-i un om care nu mai este tânăr?.
WLAD 49; ALR I 189; ALF 1387-1389; AIS 54; ALL 1049*; ALG 569; ALMC 1636; NALR-Olt., II, MN, plș. 16; ALRR-Mar., I, 240; ALM 155; ALB 1707; ALJA 1340; ALLR 954; ASLEF 429.

II. bătrín; -tríni: 671-677, 678+: om în vírstă, 679-684, 685+: om în vírstă, 686-711, 712+: îm vírstă, 713-724, 726-736, 737+: în vrístă, 738-783, 785-792, 794-797, 800-812, 814-821, 822+: vírznic; vírznic̑ [adult, în puterea vârstei], 823-835, 838-843, 845-857, 859-862, 864-867, 869-870, 872-873, 875-877, 879+: vrísnic; vrísnic̑: „bărbat între 55 și 65 de ani", 880-891, 893-898, 900.
bătrín; -tríni, vrístnic: 725.
om î vístră, om bătrín; -tríni: 784.
bâătrín; -tríni: 793, 798-799.
în ietáte, bătrín; -tríni: 813.
bătrínu; -tríni: 836-837, 844, 868.
bătrínu; -tríni: 858, 863, 892, 899.
bătrân; -trâni: 871, 874, 878.

BĂTRÂNĂ, pl. „vieille"

[507]

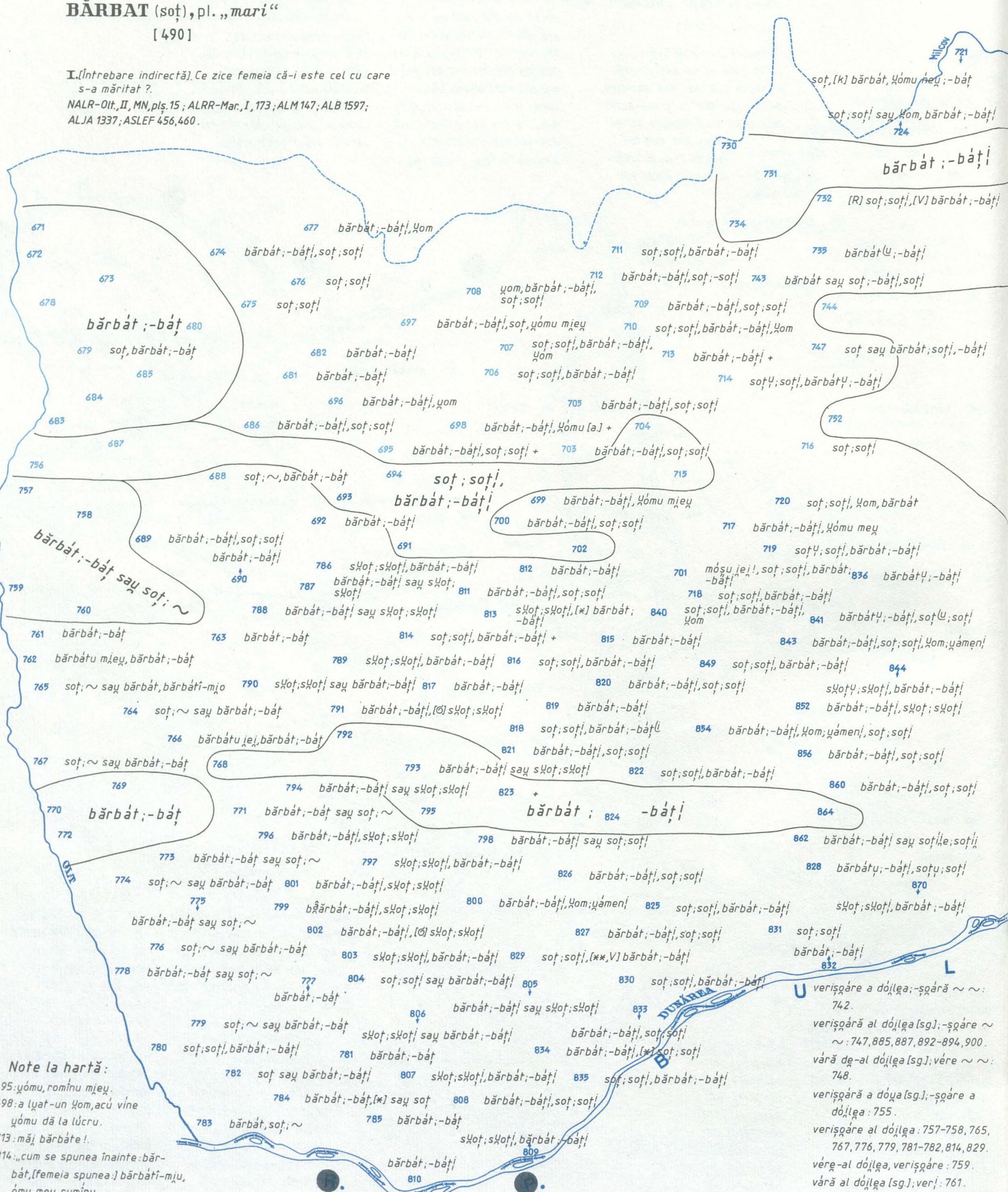
I. [Întrebare indirectă]. Dar dacă-i femeie, cum zici că este?.
ALF 1390; AIS 55; ALL 1049*; ALMC 1636; NALR-Olt., II, MN, plș. 16; ALRR-Mar., I, 241; ASLEF 430.

II. bătrínă; -tríne: 671-677, 678+: femeie în vírstă, 679-684, 685+: femeie-n vírstă, 686-720, 722, 724, 727-735, 737-738, 740-744, 747-750, 752-786, 788, 790, 792, 795-797, 800, 802-803, 805-806, 808-810, 813-838, 840-846, 848-860, 862-864, 866, 868-870, 879, 881, 884-886, 888, 890-894, 896-897, 899-900.
bătrínă; -tríni: 721, 895.
bătrínă; -trínẹ: 723, 725-726, 736, 739, 745-746, 751, 804, 807, 877, 882.
bâătrínă; -tríne: 787, 794.
bătrínă; -trínẹ: 789, 811-812.
bătrínă; -trínẹ: 791.
bâătrínă; -trínẹ: 793.
bâătrínạ; -trínẹ: 798.
bâătrínă; -trínẹ: 799.
bătrínạ; -trínẹ: 801.
bătrínạ; -tríne: 839.
bătrínâ; -trínẹ: 847, 872.
bătrínậ; -trínẹ: 861.
bătrínạ; -tríni: 865, 876.
bătrínă; -tríni: 867.
bătrânậ; -trâni: 871.
bătrínâ; -tríni: 873.
bătrânâ; -trâni: 874, 878.
bătrínạ; -trínẹ: 875, 883, 889, 898.
bătrínạ; -trínẹ: 880.
bătrínă; -tríñe: 887.

NOUL ATLAS LINGVISTIC ROMÂN PE REGIUNI
MUNTENIA ȘI DOBROGEA

BĂRBAT (soț), pl. „mari"
[490]

I. [Întrebare indirectă]. Ce zice femeia că-i este cel cu care s-a măritat ?.
NALR-Olt., II, MN, pls. 15 ; ALRR-Mar., I, 173 ; ALM 147 ; ALB 1597 ; ALJA 1337 ; ASLEF 456, 460.

Note la hartă:

II. 695: yómu, romînu mieu.
698: a lyat-un yom, acú vine yómu dă la lúcru.
713: măi bărbăte !.
814: „cum se spunea înainte: bărbát, [femeia spunea:] bărbắtî-miu, ómu meu, romînu.
823: [*] ómu mieu.
835: să-ce soț acú.

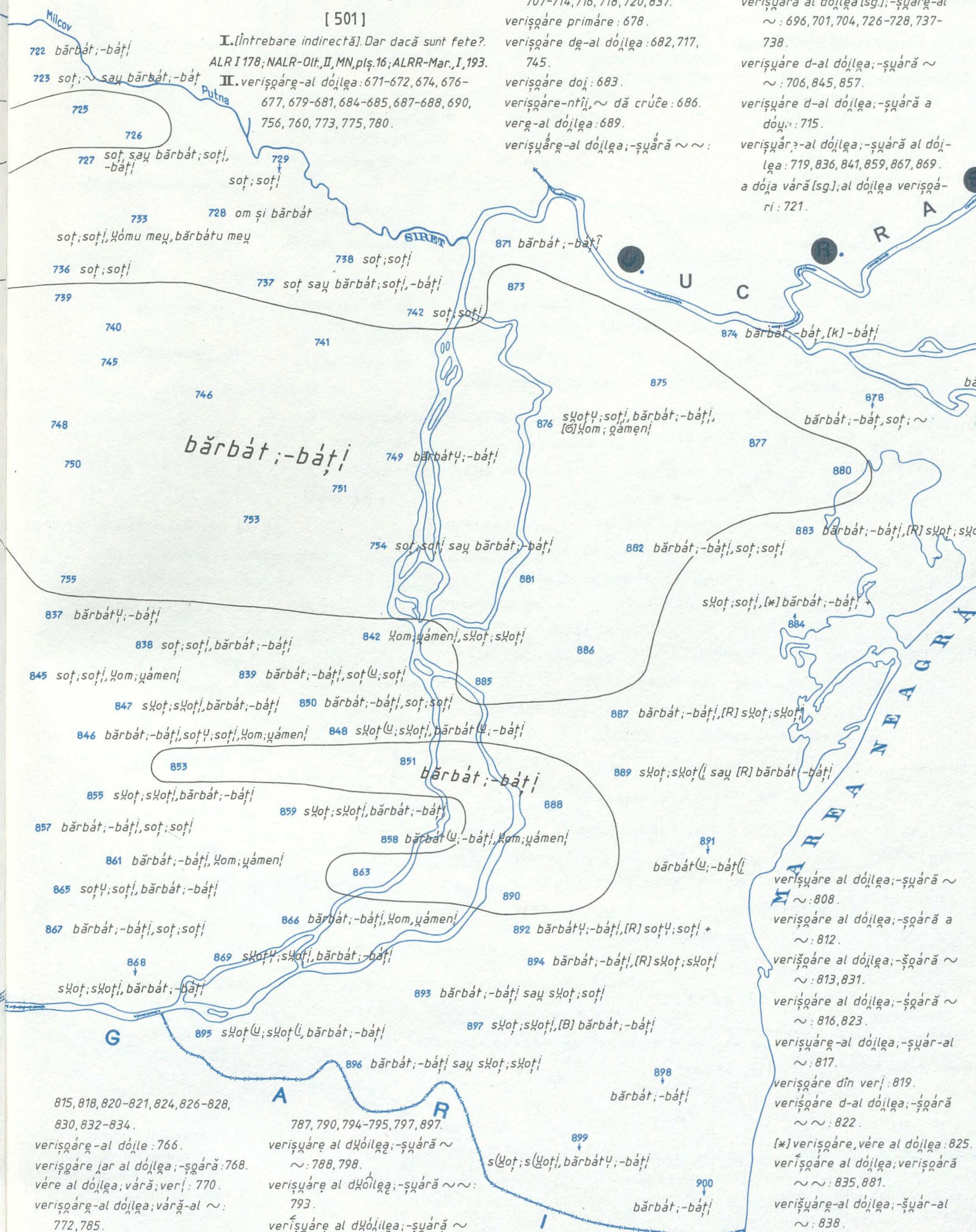
III. 884: Soția subiectului a spus că soțul ei îi este bărbat.

892: Subiectul a spus că al doilea termen se folosește la oraș.

VERE DE-A DOILEA, sg.
„cousines issues de germains"
[501]

I. [Întrebare indirectă]. Dar dacă sunt fete?.
ALR I 178 ; NALR-Olt., II, MN, pls. 16 ; ALRR-Mar., I, 193.

II. verișoáre-al dóilea : 671–672, 674, 676–677, 679–681, 684–685, 687–688, 690, 756, 760, 773, 775, 780.

verișuáre-al dóilea : 673, 675, 692, 694–695, 697–700, 702–703, 705, 707–714, 716, 718, 720, 837.
verișoáre primáre : 678.
verișoáre de-al dóilea : 682, 717, 745.
verișoáre doi : 683.
verișoáre-nții, ~ dă crúce : 686.
vere-al dóilea : 689.
verișuáre-al dóilea ; -șuáră ~ ~ : 691.
verișuáre, vére-al dóilea : 693.
verișuáră al dóilea [sg.] ; -șuáre-al ~ : 696, 701, 704, 726–728, 737–738.
verișuáre d-al dóilea ; -șuáră ~ ~ : 706, 845, 857.
verișuáre d-al dóilea ; -șuáră a dóuă : 715.
verișuáre-al dóilea ; -șuáră al dóilea : 719, 836, 841, 859, 867, 869.
a dóia vără [sg.] ; al dóilea verișoári : 721.
verișuáre al dóilea ; -șuáră ~ ~ : 722, 725, 740, 752, 840, 842–844, 846, 849, 851, 853, 865.
verișoáre al dóilea ; -șoáră ~ ~ : 723, 729–731, 733, 736, 739, 741, 743–744, 746, 749–751, 753–754.
vére al dóilea ; vără ~ ~ : 724.
a dóua verișoáră [sg.] ; ~ ~ -șoáre : 732, 735.
verișoáră de-a dóilea [sg.] ; -șoáre ~ ~ : 734.
verișoáre a dóilea ; -șoáră ~ ~ : 742.
verișoáră al dóilea [sg.] ; -șoáre ~ ~ : 747, 885, 887, 892–894, 900.
vără de-al dóilea [sg.] ; vére ~ ~ : 748.
verișoáră a dóua [sg.] ; -șoáre a dóilea : 755.
verișoáre al dóilea : 757–758, 765, 767, 776, 779, 781–782, 814, 829.
vére-al dóilea, verișoáre : 759.
vără al dóilea [sg.] ; veri : 761.
verișoáre-al dóilea : 762.
verișoáre al dóilea ; -șoáră ~ ~ : 763–764, 769, 771, 774, 777, 811, 815, 818, 820–821, 824, 826–828, 830, 832–834.
verișoáre-al dóile : 766.
verișoáre iar al dóilea ; -șoáră : 768.
vére al dóilea ; vără ; veri : 770.
verișoáre-al dóilea ; vără-al ~ : 772, 785.
verișoáre, tot al dóilea : 778.
verșoáre al dóilea ; -șoáră ~ ~ : 783.
vére, ~ tot al dóilea : 784.
verișuáre al dyóilea ; -șuáră ~ ~ : 786, 789, 791–792.
verișuáre al dyóilea ; -șuáră ~ ~ : 787, 790, 794–795, 797, 897.
verișuáre al dyóilea ; -șuáră ~ ~ : 788, 798.
verișuáre al dyóilea ; -șuáră ~ ~ : 793.
verișuáre al dyóilea ; -șuáră ~ ~ : 796.
verișuáre al dyóilea ; -șuáră ~ ~ : 799.
verișuáre al dyóilea ; -șuáră ~ ~ : 800, 805, 809–810.
verișuáre al dyóile ; -șuáră ~ ~ : 801.
verișuáre al dyóilea ; -șuáră ~ ~ : 802.
verișoáre al dyóilea ; -șoáră ~ ~ : 803.
verișuáre al dyóilea ; -șuáră ~ ~ : 804.
verișuáre al dyóilea, vără, [k] -șuáră ~ ~ : 806.
verișoáre al dóilea ; -șoáră ~ ~ : 807.
verișuáre al dóilea ; -șuáră ~ ~ : 808.
verișoáre al dóilea ; -șoáră a ~ : 812.
verișuáre al dóilea ; -șuáră ~ ~ : 813, 831.
verișoáre al dóilea ; -șoáră ~ ~ : 816, 823.
verișuáre-al dóilea ; -șuár-al ~ : 817.
verișoáre din veri : 819.
verișoáre d-al dóilea ; -șoáră ~ ~ : 822.
[*] verișoáre, vére al dóilea : 825.
verișoáre al dóilea ; verișoáră ~ ~ : 835, 881.
verișuáre-al dóilea ; -șuár-al ~ : 838.
verișoáre al dóilea ; -șuáră al ~ : 839.
verișoáre din veri ; -șuáră ~ ~ : 847.
verșuáre-al dóilea ; -șuáră al ~ : 848, 863.
verșuáre-al dóilea ; -șuár-al ~ : 850.
verișuáre d-al dyóilea ; -șuáră ~ ~ : 852, 855.
verișuáre al dóilea ; -șuáră d-al ~ : 854.
verișuáre-al dóilea ; -șuár-al ~ : 856, 858, 862, 864.
verișuáre-al dóilea ; -șuár-al ~ : 860.
verișuáre-al dóilea ; -șuáră al ~ : 861.
verișuáre-al dóile ; -șuáră ~ ~ : 866.
verșuáre-al dyóilea ; -șuár-al ~ : 868.
verișuáre-al dyóilea ; -șuáră al ~ : 870.
verișoáre-al dyóilea ; -șoáră al ~ : 871.
verișoáre de-a doilea ; -șuáră ~ : 872.
verișoáră al dyóilea [sg.] ; -șoári : 873.
verișoári -a dóilea ; -șoáră a ~ : 874.
verișoáră al dyóilea [sg.] ; -șoáre ~ ~ : 875.
verișoáră din veri [sg.] ; -șoári ~ ~ : 876.
al dóilea verișoáră [sg.] ; ~ ~ -șoáre : 877.
verișoári a dóilea ; -șoáră ~ ~ : 878.
verișoáră de-a dóilea [sg.] ; -șuáre ~ ~ : 879.
verișoáre a dóilea ; -șoáră ~ ~ : 880.

Vezi continuare pe harta 140.

BĂRBATE ! (voc.) „(mon) mari!“

[491]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îl strigă femeia, când îl cheamă, fără să-i zică pe nume ?.

ALR I 205 ; NALR-Olt., II, 157 ; ALRR-Mar., I, 188 ; AIS 72 .

Note la hartă:

II. 698: da ỤÓmule-i̯ mai̯ clar.
701: „noi nu ne zicem pe nume".
734: ỤÓmule! sau̯ bărbáte! ásta-i̯ mai̯ jósnică!.
757: sau̯ îl strigă pă núme.
765: nu-i̯ zíce pă núme: ásta-al mi̯eu̯.
767: soțâu̯áre!, „când îl mângâie.
811: „obișnuit: pe nume".
812: pă núme „mai rar", măi̯ treĉ încoá!, mă ỤÓmule.
814: „pe nume", [*] dă cîn l-am lu̯at pă guliță îl gulițésc.
816: bre! vino-ncoá!, [*] pe núme [dar soția informatorului nu-i zice pe nume, fiind cu 9 ani mai tânară ca el].
818: i̯a vino-ncoá mă! „când e supărată".
823: bărbáti-mi̯u, [C] rumínu mi̯eu̯, [D] ómu mi̯eu̯.
828: dacă nu-l ține femé̯ia dă u̯om, zíce „bă! dai̯ să mîncăm!" „și omul se supără".
836: nu zíce măi̯ bărbáte .
844: nu zíce măi̯ bărbáte [!].
869: mă strigă pă núme că ne-am lu̯a dîn drágoste .
884: vínu-ncoá bărbáte!, [soția i se adresează soțului]: vino-ncoá u̯ómule!.

VERI AL DOILEA, sg. „cousins issus de germains“

[500]

I. [Întrebare indirectă]. Dacă doi oameni sunt veri buni, ce sunt copiii lor între ei ?.

ALR I 177 ; ALRM I 249, 250 ; AIS 24* ; ALMC 1622 ; NALR-Olt., II, MN, plș. 15 ; ALRR-Mar., I, 192 ; ALM 454 ; ALCe 962 ; ASLEF 464.

II. veri̯ al dói̯lea: 671, 679, 681-682, 687, 690-692, 707, 740, 757, 761-762, 776+: tot veri̯ vin și i̯ei̯, ~ ~, 811, 814, 821, 837, 840.
veri̯-al dói̯lea: 672-678, 680, 683-685, 688-689, 694-697, 699, 701-706, 708, 710-713, 715-720, 758, 765, 778, 780, 782 .
nepót dă văr: 686 .
veri̯-al dói̯lea, grádu doi̯: 693 .
veri̯ d-al dói̯lea: 698 .
[*] veri̯ d-al dói̯lea, veri̯ al ~: 700.
v̯eri̯-al dói̯lea: 709, 714 .
a dói̯a veri̯, [k] a dói̯lea veri̯; a dói̯a văr: 721 .
veri̯ al dói̯lea; văr ~ ~: 722, 725-731, 733, 737-739, 741-755, 759, 764, 767, 769, 785, 812, 816-820, 823-832, 834-836, 838-839, 841, 843, 845-846, 848-851, 853-854, 856, 860, 862-865, 867, 869, 875, 880-881, 883, 885-887, 891-894, 897 .
al dói̯lea veri̯; al dói̯lea văr: 723, 877, 896 .
a dói̯a veri̯; văr al dói̯a: 724 .
a dói̯a veri̯; a dói̯a văr: 732 .
veri̯ a dói̯lea; văr de-a dói̯lea: 734 .
al dói̯lea veri̯: 735 .
veri̯ a dói̯lea: 736 .
veri̯-al dói̯lea; văr ~ ~: 756, 760, 763, 768, 770-775, 777, 781, 784 .
veri̯ al dói̯le (a; văr al dói̯le: 766 .
ver al dói̯lea; văr ~ ~: 779 .
veri̯-al dói̯le; văr ~ ~: 783 .
al du̯ói̯lea veri̯; văr al du̯óilea: 786 .
veri̯ al du̯óilea; vâăr ~ ~: 787.
veri̯ al du̯óilea; vâăr ~ ~: 788.
veri̯ al du̯ói̯lea; văr ~ ~: 789, 791-792, 794-795, 798, 808 .
veri̯ al du̯ói̯lea; văr ~ ~: 790, 844, 852, 868, 870, 873, 889-890, 895, 899-900 .
veri̯ al dóilea; vâăr ~ ~: 793 .
veri̯ al du̯ói̯ilea; văr ~ ~: 796, 800, 809-810 .
veri̯ a du̯óilea; vâăr ~ ~: 797 .
veri̯ al dóilea: 799 .
veri̯ al du̯ói̯ile; văr ~ ~: 801 .
veri̯ al du̯ói̯ilea; văr ~ ~: 802-803, 805-806 .
veri̯ al dói̯ilea; văr ~ ~: 804 .
veri̯ al dóilea; văr ~ ~: 807 .
veri̯ al dói̯lea: 813, 815, 833 .
v̯eri̯ al dói̯lea; văr ~ ~: 842, 858 .
al dói̯lea veri̯; ~ ~ văr, veri̯ dim veri̯: 847 .
v̯eri̯ al dói̯lea; v̯ăr ~ ~: 855 .
veri̯ d-al dói̯lea; văr ~ ~: 857 .
veri̯ d-al du̯ói̯lea; văr ~ ~: 859 .
v̯eri̯ al du̯ói̯lea; văr ~ ~: 861 .
veri̯ al dói̯lea; văr ~ ~: 866 .
veri̯ al dói̯lea; văr al dói̯le: 871 .
veri̯ de-a du̯ói̯lea; văr ~ ~: 872 .
v̯eri̯ a dói̯lea; văr ~ ~: 874 .
veri̯ din veri̯; văr din văr: 876 .
veri̯ a du̯ói̯lea; văr ~ ~: 878 .
veri̯ de-a dói̯lea; văr ~ ~: 879 .
veri̯ de-al dói̯lea; văr ~ ~: 882, 888 .
văr de-al du̯ói̯lea [sg.]; veri̯ ~ ~: 884 .
văr al dói̯lea [sg.]; veri̯ ~ ~, al dói̯lea v̯eri̯; ~ ~ văr: 898 .

III. 825, 826: Am auzit-o și strigându-și soțul pe nume .
892: Ultimul termen se folosește rar.
893, 897, 900: Soția se adresează soțului și pe nume .

ȘOȚIE, pl. „épouse, femme"

[492]

I. [Întrebare indirectă]. Ce-i este unui bărbat aceea cu care s-a însurat el ?.

Cf. ALR II 130; NALR-Olt., II, 158; ALRR-Mar., I, 174; AIS 73; ALJA 1338; ASLEF 462.

TÂNĂRĂ, pl. „jeune femme, jeune fille"

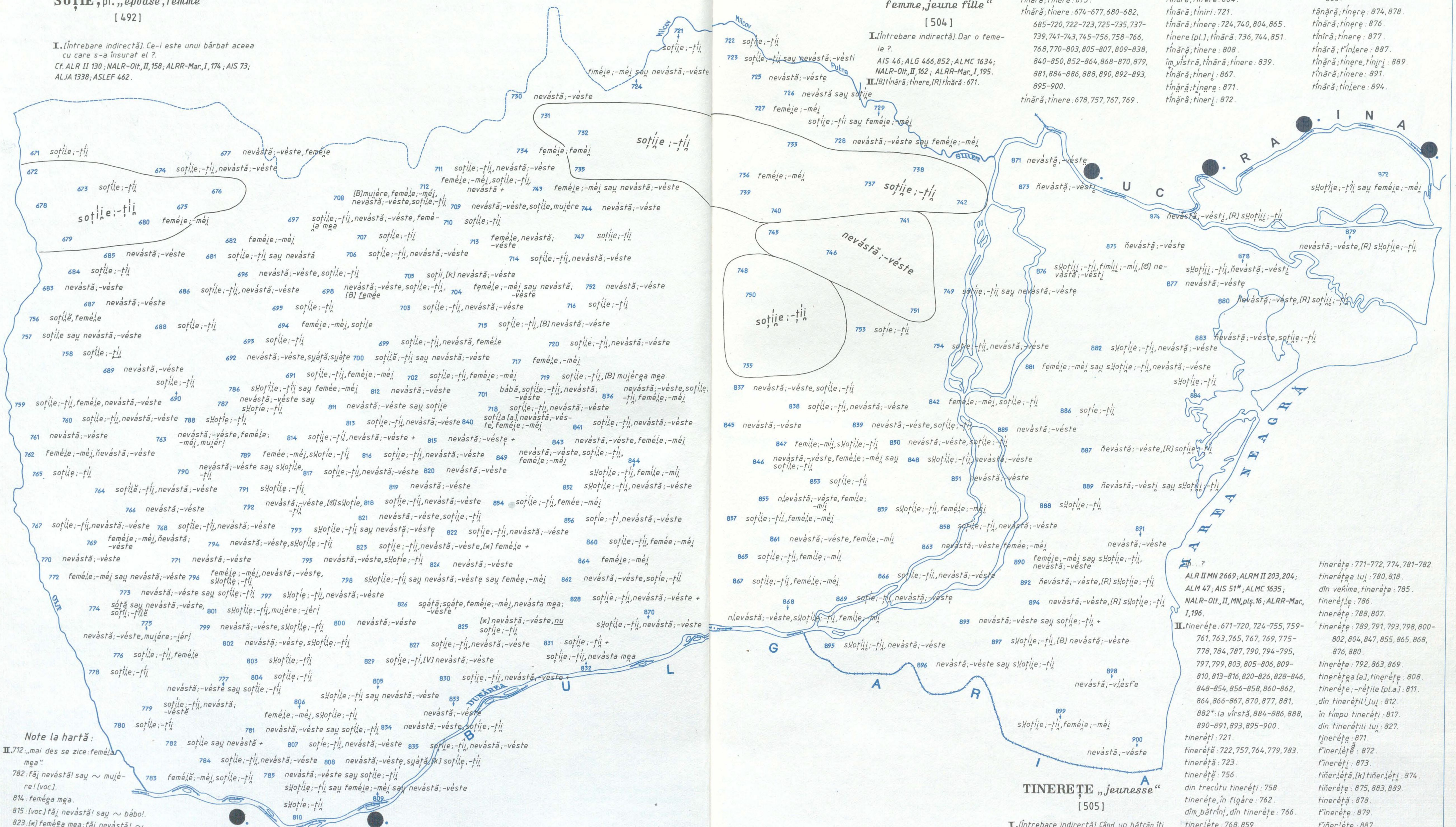
[504]

I. [Întrebare indirectă]. Dar o femeie ?.

AIS 46; ALG 466, 852; ALMC 1634; NALR-Olt., II, 162; ALRR-Mar., I, 195.

II. [B] tînără; tinere, [R] tînără: 671.

tînără; tinere, [B] tînără; tinere: 672.
tînără; tînere: 673.
tînără; tinere: 674-677, 680-682, 685-720, 722-723, 725-735, 737-739, 741-743, 745-756, 758-766, 768, 770-803, 805-807, 809-838, 840-850, 852-864, 868-870, 879, 881, 884-886, 888, 890, 892-893, 895-900.
tînără; tinere: 678, 757, 767, 769.
tînără; tinere, [B] tînără: 679, 683.
tînără; tin̆ere: 684.
tînără; tiniri: 721.
tînără; tinere: 724, 740, 804, 865.
tinere [pl.]; tînără: 736, 744, 851.
tînără; tinere: 808.
îm vistră, tînără; tinere: 839.
tînără; tineri: 867.
tînără; tinere: 871.
tînărâ; tineri: 872.
tînără; tinere: 873, 875, 880, 882-883.
tânără; tinere: 874, 878.
tînără; tinere: 876.
tînîrâ; tinere: 877.
tînără; t̆inlere: 887.
tînără; tinere, tiniri: 889.
tînără; tinere: 891.
tînără; tinlere: 894.

Note la hartă:

II. 712: „mai des se zice: femela mea".
782: făi nevastă! sau ~ muiere! [voc.].
814: femeea mea.
815: [voc.] făi nevastă! sau ~ babo!.
823: [*] femeea mea; făi nevastă!, ~ femeie! [voc.].
828: făi femee! [voc.].
830: făi!, fă n-auzi [voc.].
831: făi nevastă! [voc.].
893: femee! [când soțul se adresează soției].

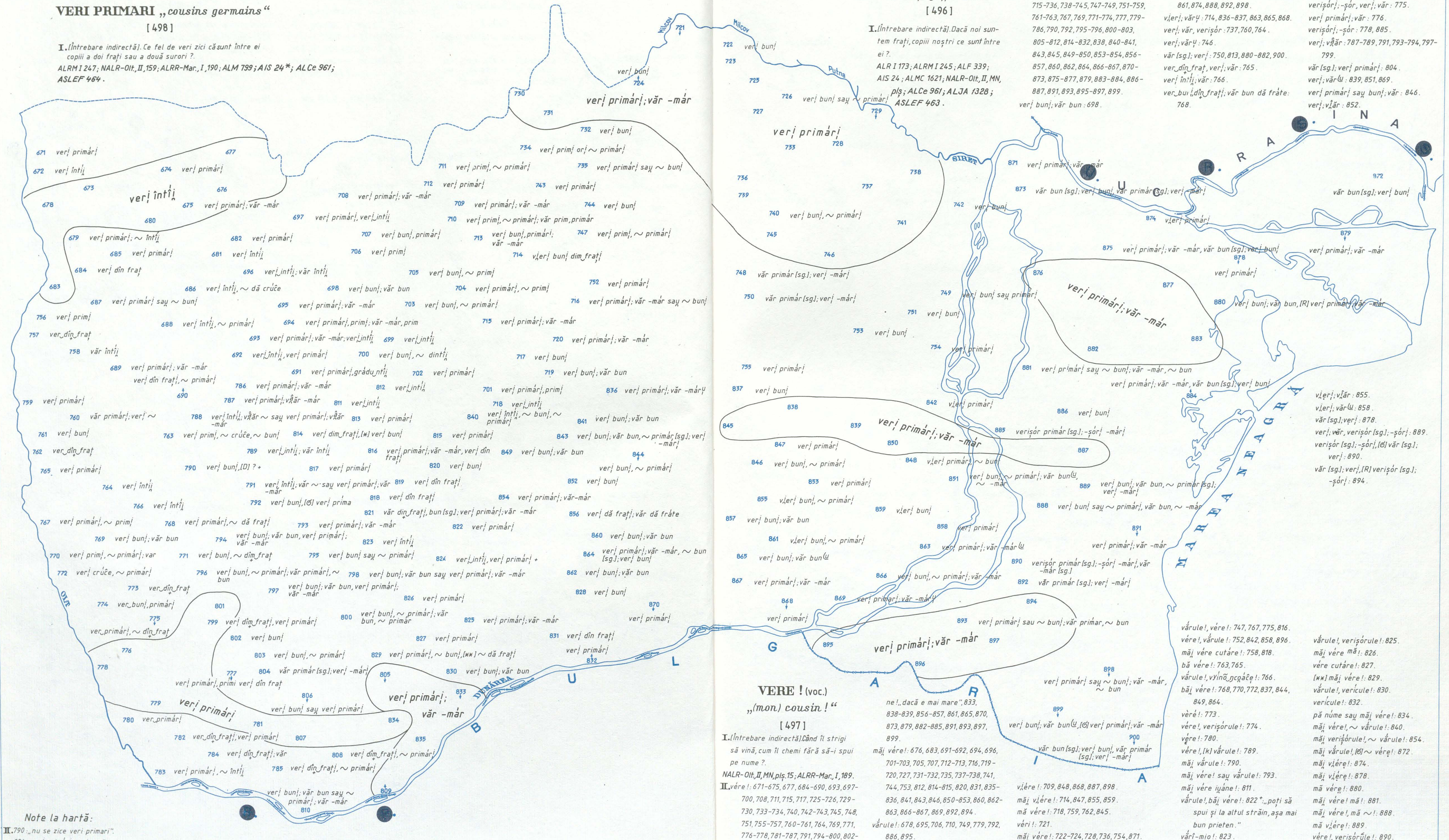
TINEREȚE „jeunesse"

[505]

I. [Întrebare indirectă]. Când un bătrân îți povestește cum a petrecut când era tânăr, zici că îți povestește cum a dus-o în...?

ALR II MN 2669; ALRM II 203, 204; ALM 47; AIS 51*; ALMC 1635; NALR-Olt., II, MN, plș. 16; ALRR-Mar., I, 196.

II. tinerețe: 671-720, 724-755, 759-761, 763, 765, 767, 769, 775-778, 784, 787, 790, 794-795, 797, 799, 803, 805-806, 809-810, 813-816, 820-826, 828-846, 848-854, 856-858, 860-862, 864, 866-867, 870, 877, 881, 882+: la vîrstă, 884-886, 888, 890-891, 893, 895-900.
tinereți: 721.
tinerețĕ: 722, 757, 764, 779, 783.
tinerețâ: 723.
tinerețĕ: 756.
din trecutu tinereți: 758.
tinerețe, în floare: 762.
dîm bătrîni, dîn tinerețe: 766.
tinerlețe: 768, 859.
dîn timpurile lui, dîn trecut, tinerețe: 770.
tinerețe: 771-772, 774, 781-782.
tinerețea lui: 780, 818.
dîn vekime, tinerețe: 785.
tinerelie: 786.
tinerețe: 788, 807.
tinerețe: 789, 791, 793, 798, 800-802, 804, 847, 855, 865, 868, 876, 880.
tinerețe: 792, 863, 869.
tinerețea [a.], tinerețe: 808.
tinerețe; -rețile [pl.a]: 811.
dîn tinerețili lui: 812.
în timpu tinereți: 817.
din tinerețili lui: 827.
tinerețe: 871.
t̆inerlețĕ: 872.
t̆inereți: 873.
tin̆erlețâ, [k] tin̆erleți: 874.
tin̆erețe: 875, 883, 889.
tinerețâ: 878.
t̆inerețe: 879.
t̆in̆erlețe: 887.
tin̆erlețe: 892.
tinlerețe: 894.

VERI PRIMARI „*cousins germains*“

[498]

I. *[Întrebare indirectă]. Ce fel de veri zici că sunt între ei copiii a doi frați sau a două surori?*

ALRM I 247; NALR-Olt., II, 159; ALRR-Mar., I, 190; ALM 799; AIS 24; ALCe 961; ASLEF 464.*

VERI, sg. „*cousins*“

[496]

I. *[Întrebare indirectă]. Dacă noi suntem frați, copiii noștri ce sunt între ei?.*

ALR I 173; ALRM I 245; ALF 339; AIS 24; ALMC 1621; NALR-Olt., II, MN, plș; ALCe 961; ALJA 1328; ASLEF 463.

II. *verį; văr: 671-697, 699-708, 710-713, 715-736, 738-745, 747-749, 751-759, 761-763, 767, 769, 771-774, 777, 779-786, 790, 792, 795-796, 800-803, 805-812, 814-832, 838, 840-841, 843, 845, 849-850, 853-854, 856-857, 860, 862, 864, 866-867, 870-873, 875-877, 879, 883-884, 886-887, 891, 893, 895-897, 899.*

verį bunį; văr bun: 698.

vĭerį; văr: 709, 842, 844, 847-848, 859, 861, 874, 888, 892, 898.

vĭerį; văru: 714, 836-837, 863, 865, 868.

verį; văr, verișór: 737, 760, 764.

verį; văru: 746.

văr [sg.]; verį: 750, 813, 880-882, 900.

ver‿dîn‿frat, verį; văr: 765.

verį înțîį; văr: 766.

ver‿buį‿dîn‿frațį; văr bun dă fráte: 768.

verį, ver‿dî‿frat; văr: 770.

verișórį; -șór, verį; văr: 775.

verį primárį; văr: 776.

verișórį; -șór: 778, 885.

verį; vââr: 787-789, 791, 793-794, 797-799.

văr [sg.]; verį primárį: 804.

verį; văru: 839, 851, 869.

verį primárį saų bunį; văr: 846.

verį; vâăr: 852.

VERE! (voc.) „*(mon) cousin!*“

[497]

I. *[Întrebare indirectă]. Când îl strigi să vină, cum îl chemi fără să-i spui pe nume?.*

NALR-Olt., II, MN, plș. 15; ALRR-Mar., I, 189.

II. *vére!: 671-675, 677, 684-690, 693, 697-700, 708, 711, 715, 717, 725-726, 729-730, 733-734, 740, 742-743, 745, 748, 751, 755-757, 760-761, 764, 769, 771, 776-778, 781-787, 791, 794-800, 802-803, 805-810, 813, 817, 819, 821+: néne! „dacă e mai mare“, 833, 838-839, 856-857, 861, 865, 870, 873, 879, 882-885, 891, 893, 897, 899.*

măį vére!: 676, 683, 691-692, 694, 696, 701-703, 705, 707, 712-713, 716, 719-720, 727, 731-732, 735, 737-738, 741, 744, 753, 812, 814-815, 820, 831, 835-836, 841, 843, 846, 850-853, 860, 862-863, 866-867, 869, 892, 894.

vắrule!: 678, 695, 706, 710, 749, 779, 792, 886, 895.

vére!, vericule!: 704.

vĭére!: 709, 848, 868, 887, 898.

măį vĭére!: 714, 847, 855, 859.

mă vére!: 718, 759, 762, 845.

véri!: 721.

măį vére!: 722-724, 728, 736, 754, 871.

vére!: 739, 746, 750, 788, 801, 804, 875-877.

vắrule!, vére!: 747, 767, 775, 816.

vére!, vắrule!: 752, 842, 858, 896.

măį vére cutáre!: 758, 818.

bă vére!: 763, 765.

vắrule!, vyino‿ncoáce!: 766.

băį vére!: 768, 770, 772, 837, 844, 849, 864.

vèré!: 773.

vére!, verișórule!: 774.

vére!: 780.

vére!, [k] vắrule!: 789.

măį vắrule!: 790.

măį vére! saų vắrule!: 793.

măį vére iųáne!: 811.

vắrule!, băį vére!: 822+: „poți să spui și la altul străin, așa mai bun prieten.“

vắrî-mio!: 823.

vére!: 824.

vắrule!, verișórule!: 825.

măį vére mă!: 826.

vére cutáre!: 827.

[**] măį vére!: 829.

vắrule!, vericule!: 830.

vericule!: 832.

pă núme saų măį vére!: 834.

măį vére!, ~ vắrule!: 840.

măį verișórule!, ~ vắrule!: 854.

măį vắrule!, [б] ~ vére!: 872.

măį vĭére!: 874.

măį vĭére!: 878.

mă vére!: 880.

măį vére! mă!: 881.

măį vére!, mă ~!: 888.

mă vĭére!: 889.

vére!, verișórule!: 890.

vére!, măį ~!: 900.

Note la hartă:

II. *790: „nu se zice veri primari“. 824: verį primárį „mai rar“.*

NEAM, pl. „parent"
[502]

I. (Întrebare indirectă). Ce zici că sunt între ei verii, unchii, mătușile ...?

Cf. ALR II 136; NALR-Olt., II, MN, pls. 16; ALM 784; ASLEF 460.

Note la hartă:

II. 700: dintr-un neam dă uą-menį.
705: rúde „neamuri prin alianță."
706: neámurį „sunt cei de un neam cu mine", rudă „cei cu care m-am înrudit, din partea nevestei."
720: neam ie mai apruápe.
721: rúdi cam acú pi modélu nou.
749: acúm să spúne rúde.
768: ie tóate un neam dă rudénįe, un grad dă ~.
779: neámu álde cutáre.
785: o rúdă, dé!.
811: „e neam cu mine."
817: nu ie familįe, ie neámurli din familįe provenít.
821: „neam: se trag toți de la o buturugă", ne găsim rúdă [= suntem înrudiți prin alianță].
822: [*] ie neam cu mine.
828: neam máre dă oámenį.
830: rebedénįį „mai de departe."
832: neménįe [= toate rudele].
834: sîntém un neam sau o rúdă.
835: sîntém un neam; rúdă: d-aproápe „veri primari și-al doilea; neam - mai departe."
864: rúdă a phįerít.
875: mai mult n'eam; n'eámurį.
883: rudénįį [pl.]; -dénįe.
898: rúdă; rúde „lemn lung de 3-4 m."

III. Insistând asupra sensului termenilor neam și rudă, am obținut următoarele precizări:
- termenii sunt sinonimi în pct.: 814, 818, 823, 830, 834.
- neamurile sunt mai apropiate decât rudele (812, 821), acestea din urmă fiind înrudite numai prin alianță (816, 821) sau prin nășie (816).
- rudă e mai apropiat decât neam (835) [?].
- neam are ambele sensuri: „rudă" și „familie" în pct. 827 (spre deosebire de pct. 817 - v. nota s. II!).
- neam și rudă au ambele sensuri în pct. 811, 834.

TÂNĂR, pl. „jeune-homme"
[503]

I. (Întrebare indirectă). Cum este un om care nu e în vârstă, care nu are mulți ani? WLAD 5, 13, 21, 29, 37, 45, 52; ALR I 179; ALRM I 253, 254, 255, 257; ALM 57; cf. ALF 722; cf. AIS 46, 51; cf. ALG 566, 568, 581; ALMC 1634; NALR-Olt., II, 161; ALRR-Mar., I, 194; ALB 1601; ALFC 1075; ALJA 1355; ASLEF 429.

II. [B] tínăr; tínerį, [R] tínăr: 671.
tínăr; tínerį, [B] tínăr; tínerį: 672, 678-679, 683.
tínăr; tínerį: 673-677, 680-682, 685-720, 722-731, 733-756, 759-761, 764-765, 771, 773-775, 777, 779-827, 829-830, 831⁺: ie micșór copil, băiát îm putére, 832-835, 838, 840-850, 852-857, 859-862, 864, 867, 870, 872, 877, 879, 884-886, 888, 890, 893-900.
tínăr; tín'erį: 684, 769, 887.
tínăr; tínirį: 721.
tínerį [pl.]; tínăr: 732.
tínăr; tínerį, [k] tínăr [curent]: 757.
om tínăr; tín'erį: 758.
dă mijloc, tínăr; tínerį: 762.
nevírsnic, tínăr; tínerį: 763.
dă mijlóc, tínăr; tínerį: 766, 768.
tínăr; t'nerį: 767.
ie mic, tínăr; tínerį: 770.
dă miljóc, tínăr; tínerį: 772.
om îm putére, tínăr; tínerį: 776.
om tínăr; tínerį: 778.
tínăr; tínerį: 828, 836-837, 863, 868, 892.
îm vístră, tínăr; tínerį: 839.
tínăr; tínerį: 851, 858, 865-866, 869.
tínăr; tínerį: 871.
tínăr; tínerį: 873, 881-882.
tânăr; tíňerį: 874.
tínăr; tínerį: 875, 880, 883, 889.
tínăr; tínerį: 876.
tânăr; tínirį: 878.
tínăr; tínerį: 891.

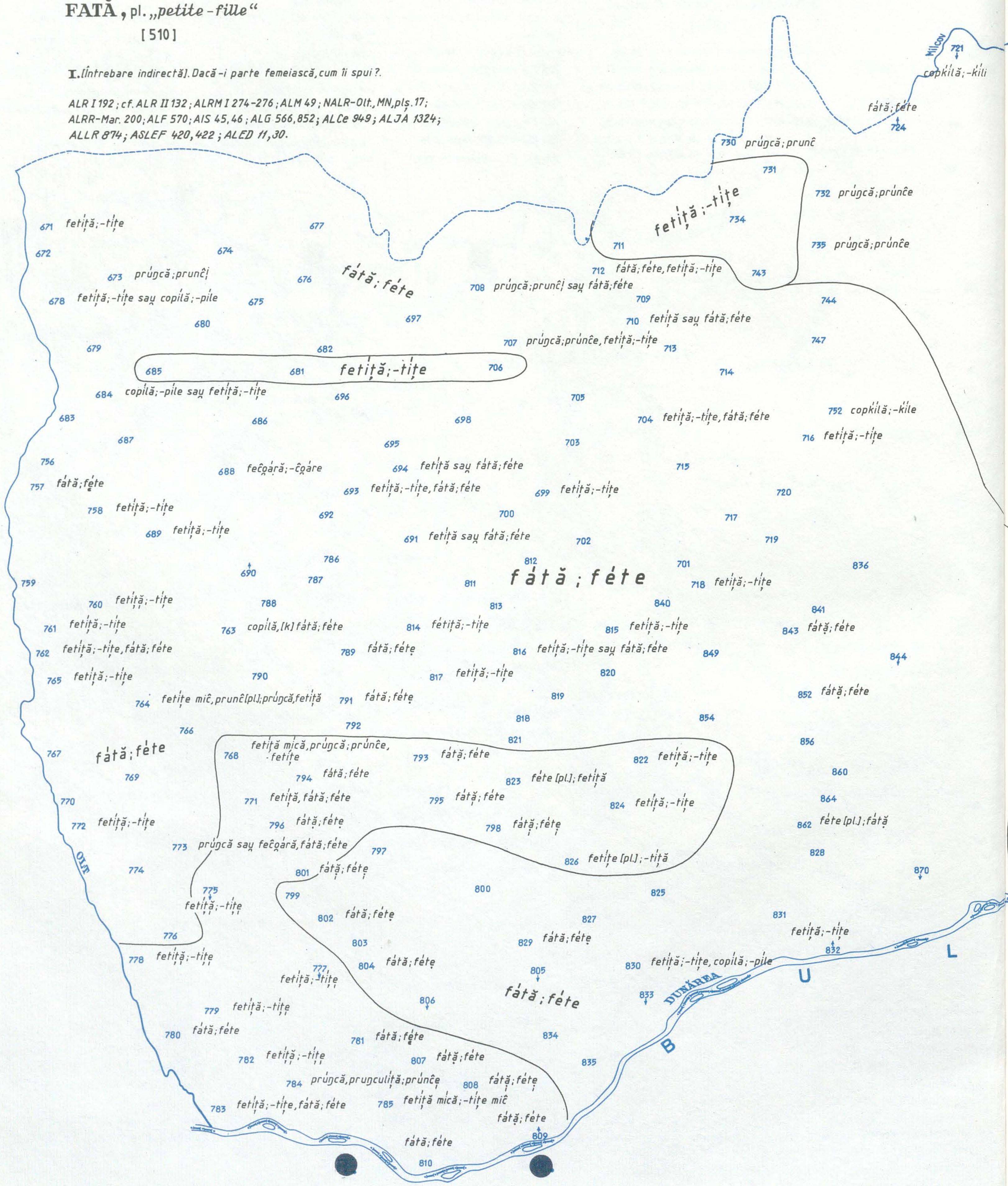
HARTA 137

FATĂ, pl. „*petite-fille*“

[510]

I. *[Întrebare indirectă]. Dacă-i parte femeiască, cum îi spui?*

ALR I 192; cf. ALR II 132; ALRM I 274-276; ALM 49; NALR-Olt., MN, plș. 17; ALRR-Mar. 200; ALF 570; AIS 45, 46; ALG 566, 852; ALCe 949; ALJA 1324; ALLR 874; ASLEF 420, 422; ALED 11, 30.

FETIȚĂ, pl. „*fillette*“

[511]

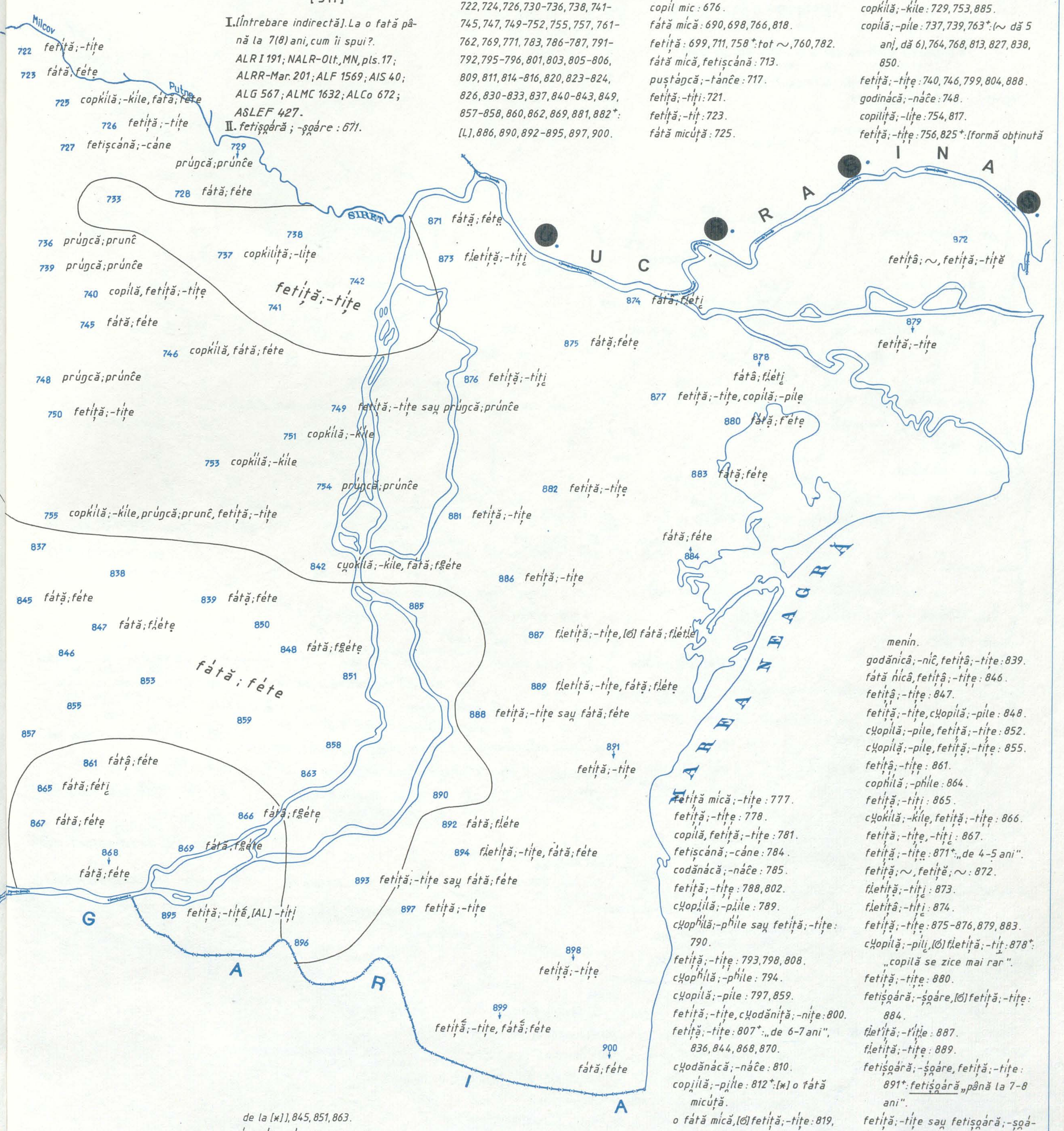
I. *[Întrebare indirectă]. La o fată până la 7(8) ani, cum îi spui?*
ALR I 191; NALR-Olt., MN, pls. 17; ALRR-Mar. 201; ALF 1569; AIS 40; ALG 567; ALMC 1632; ALCo 672; ASLEF 427.

II. *fetișoáră; -șoáre: 671.*

fetíță; -tíțe: 672-673, 677-689, 691-697, 700-710, 712, 714-716, 718-720, 722, 724, 726, 730-736, 738, 741-745, 747, 749-752, 755, 757, 761-762, 769, 771, 783, 786-787, 791-792, 795-796, 801, 803, 805-806, 809, 811, 814-816, 820, 823-824, 826, 830-833, 837, 840-843, 849, 857-858, 860, 862, 869, 881, 882+: [L], 886, 890, 892-895, 897, 900.

fáță; féte: 674, 780.
copilíță; -líțe: 675.
copil mic: 676.
fáță mícă: 690, 698, 766, 818.
fetíță: 699, 711, 758+: tot ~, 760, 782.
fáță mícă, fetișcánă: 713.
puștángcă; -tánĉe: 717.
fetíță; -tíți: 721.
fetíță; -tíț: 723.
fáță micúță: 725.

fetișcánă; -cáne, copkilíță: 727.
fáță ńícă: 728.
copkílă; -kíle: 729, 753, 885.
copílă; -píle: 737, 739, 763+: (~ dă 5 ani, dă 6), 764, 768, 813, 827, 838, 850.
fetíță; -tíțe: 740, 746, 799, 804, 888.
godinácă; -náĉe: 748.
copilíță; -líțe: 754, 817.
fetíță; -tíțe: 756, 825+: [formă obținută de la [*]], 845, 851, 863.
copil, fetíță; -tíțe: 759, 776, 779.
copílă; -píle, fetíță; -tíțe: 765, 767, 821, 853-854, 856, 877.
tot fáță, copilándră dă trei-pátru ani: 770.
tot fetíță, mai măriĉícă: 772.
fáță mícă; féte miĉi: 773.
fáță, ~ mai măriĉícă: 774.
fetíță, copílă; -píle: 775.
fetíță mícă; -tíțe: 777.
fetíță; -tíțe: 778.
copílă, fetíță; -tíțe: 781.
fetișcánă; -cáne: 784.
codănácă; -náĉe: 785.
fetíță; -tíțe: 788, 802.
cuopiílă; -piíle: 789.
cuopʰílă; -pʰíle sau fetíță; -tíțe: 790.
fetíță; -tíțe: 793, 798, 808.
cuopʰílă; -pʰíle: 794.
cuopílă; -píle: 797, 859.
fetíță; -tíțe, cuodăníță; -níțe: 800.
fetíță; -tíțe: 807+: „de 6-7 ani", 836, 844, 868, 870.
cuodănácă; -náĉe: 810.
copiílă; -piíle: 812+: [*] o fáță micúță.
o fáță mícă, [Ϭ] fetíță; -tíțe: 819, 835.
copiílă; -piíle: 822.
copilu, o fáță: 828.
copiil, fetíță; -tíțe: 829.
copil: 834+: [*] copilă, că ie la femenin.
godănícă; -níĉ, fetíță; -tíțe: 839.
fáță ńícă, fetíță; -tíțe: 846.
fetíță; -tíțe: 847.
fetíță; -tíțe, cuopílă; -píle: 848.
cuopílă; -píle, fetíță; -tíțe: 852.
cuopílă; -píle, fetíță; -tíțe: 855.
fetíță; -tíțe: 861.
cophílă; -phíle: 864.
fetíță; -tíți: 865.
cuokílă; -kíle, fetíță; -tíțe: 866.
fetíță; -tíțe, -tíți: 867.
fetíță; -tíțe: 871+: „de 4-5 ani".
fetíță; ~, fetíțe; ~: 872.
fletíță; -tíți: 873.
fletíță; -tíți: 874.
fetíță; -tíțe: 875-876, 879, 883.
cuopílă; -píli, [Ϭ] fletíță; -tíț: 878+: „copilă se zice mai rar".
fetíță; -tíțe: 880.
fetișoáră; -șoáre, [Ϭ] fetíță; -tíțe: 884.
flețíță; -tíțe: 887.
flețíță; -tíțe: 889.
fetișoáră; -șoáre, fetíță; -tíțe: 891+: fetișoáră „până la 7-8 ani".
fetíță; -tíțe sau fetișoáră; -șoáre: 896+: „până la etatea de școală".
fáță dă școálă; féte ~ ~, flețíță; -tíțe: 898.
fetíță; -tíțe: 899.

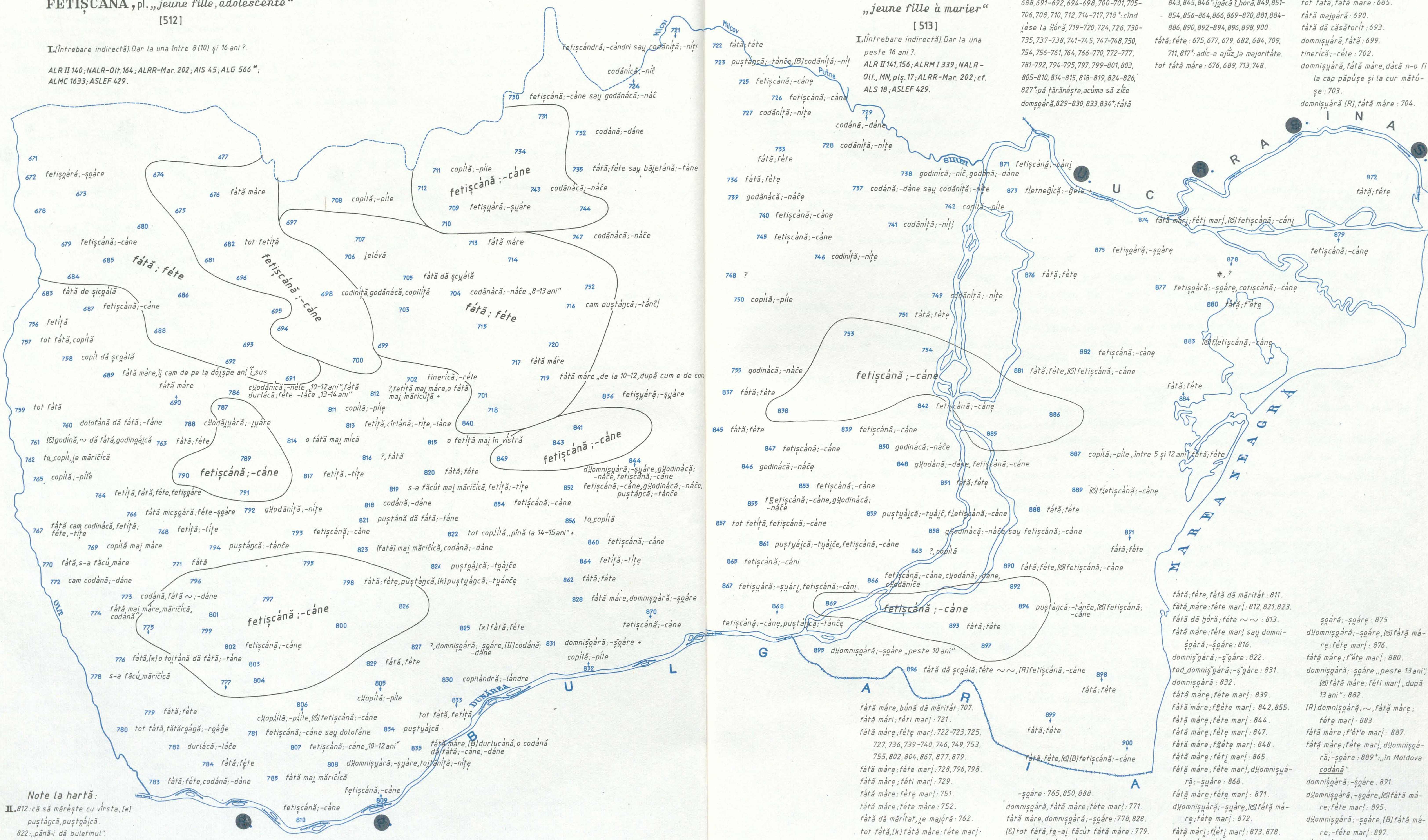
FETIȘCANĂ, pl. „jeune fille, adolescente“ [512]

I. [Întrebare indirectă]. Dar la una între 8 (10) și 16 ani ?

ALR II 140; NALR-Olt. 164; ALRR-Mar. 202; AIS 45; ALG 566*; ALMC 1633; ASLEF 429.

FATĂ MARE, pl. „jeune fille à marier“ [513]

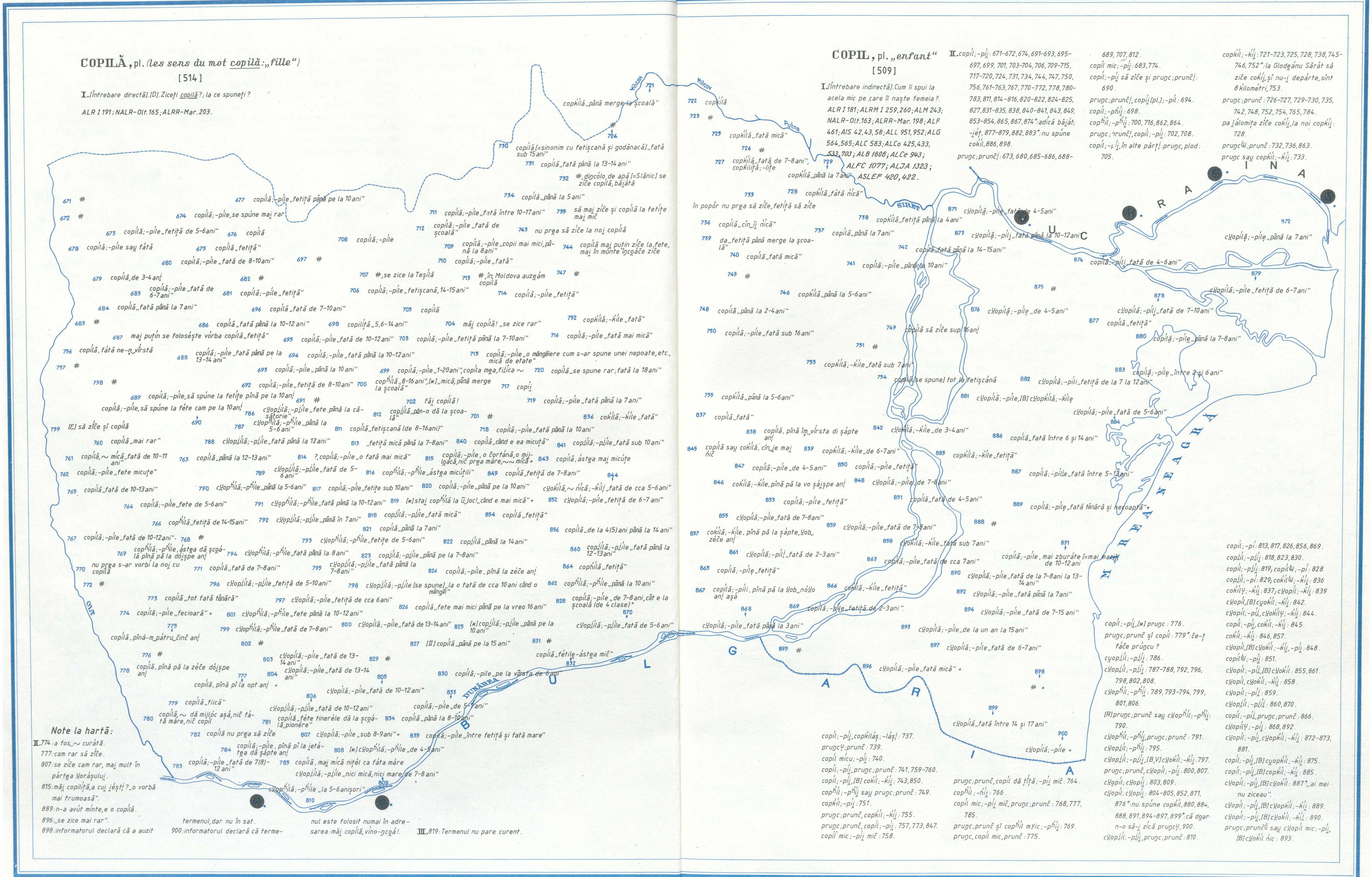
I. [Întrebare indirectă]. Dar la una peste 16 ani ?
ALR II 141, 156; ALRM I 339; NALR-Olt., MN, plș. 17; ALRR-Mar. 202; cf. ALS 18; ASLEF 429.

II. fátă máre: 671–674, 680–681, 683, 686–688, 691–692, 694–698, 700–701, 705–706, 708, 710, 712, 714–717, 718⁺: cînd ịese la ᵘhóră, 719–720, 724, 726, 730–735, 737–738, 741–745, 747–748, 750, 754, 756–761, 764, 766–770, 772–777, 781–792, 794–795, 797, 799–801, 803, 805–810, 814–815, 818–819, 824–826, 827⁺: pă țărănéște, acúma să zíce domșọáră, 829–830, 833, 834⁺: fátă máre jọácă táre, 835–838, 840–841, 843, 845, 846⁺: jọácă ˜hóră, 849, 851–854, 856–864, 866, 869–870, 881, 884–886, 890, 892–894, 896, 898, 900.
fátă; féte: 675, 677, 679, 682, 684, 709, 711, 817⁺: adíc-a ajúz la majoritáte.
tot fátă máre: 676, 689, 713, 748.
tot fátă, [k] fátă máre: 678.
tot fátă, fátă máre: 685.
fátă majọáră: 690.
fátă dă căsătorít: 693.
domnișụáră, fátă: 699.
tineríćă; -réle: 702.
domnișụáră, fátă máre, dácă n-o fi la cap păpúșe și la cur mătúșe: 703.
domnișụáră [R], fátă máre: 704.
fátă máre, búnă dă măritát: 707.
fátă mári; féti marị: 721.
fátă márẹ; fétẹ marị: 722–723, 725, 727, 736, 739–740, 746, 749, 753, 755, 802, 804, 867, 877, 879.
fátă márẹ; féte marị: 728, 796, 798.
fátă márẹ; féti marị: 729.
fátă máre; fétẹ marị: 751.
fátă máre; féte máre: 752.
fátă dă măritat, ịe majóră: 762.
tot fátă, [k] fátă máre; féte marị: 763.
fátă máre; féte marị, domnișọáră; -ṣọáre: 765, 850, 888.
domnișọáră, fátă máre; féte marị: 771.
fátă máre, domnișọáră; -ṣọáre: 778, 828.
[ε] tot fátă, tẹ-aị făcút fátă máre: 779.
domnișọáră, fátă máre: 780, 820.
fátặ márẹ; féte marị: 793.
fátă; féte, fátă dă măritát: 811.
fátă máre; féte marị: 812, 821, 823.
fátă dă ŋóră; féte ∼∼: 813.
fátă máre; féte marị sau domnișọáră; -ṣọáre: 816.
domnișọ̆ará; -ṣọ̆are: 822.
tod domnișọ̆ará; -ṣọ̆are: 831.
domnișọáră: 832.
fátâ márẹ; féte marị: 839.
fátă máre; fᵉéte marị: 842, 855.
fátặ márẹ; féte marị: 844.
fátă márẹ; fétẹ marị: 847.
fátă máre; fᵉétẹ marị: 848.
fátă márẹ; fétị marị: 865.
fátặ máre; féte marị, dᵘomnișụáră; -ṣụáre: 868.
fátặ márẹ; fétẹ marị: 871.
dᵘomnișụáră; -ṣụáre, [σ] fátặ márẹ; fétẹ marị: 872.
fátặ márị; fịétị marị: 873, 878.
fátâ márị; fịétị marị: 874.
fátă márị; fétị marị, [R] domnișọáră; -ṣọárẹ: 875.
dᵘomnișọáră; -ṣọárẹ, [σ] fátặ márẹ; fétẹ marị: 876.
fátặ márẹ; fᵉétẹ marị: 880.
domnișọáră; -ṣọáre „peste 13 ani", [σ] fátă máre; féti marị „după 13 ani": 882.
[R] domnișọárặ; ∼, fátặ márẹ; fétẹ marị: 883.
fátă máre; f'ét'e marị: 887.
fátặ márẹ; fétẹ marị, dᵘomnișọáră; -ṣọáre: 889⁺: „în Moldova codánă".
domnișọáră; -ṣọáre: 891.
dᵘomnișọáră; -ṣọáre, [σ] fátă máre; féte marị: 895.
dᵘomnișọáră; -ṣọáre, [B] fátă máre; -féte marị: 897.
fátă máre; féte marị, [k] domnișọáră „înainte de a se mărita": 899.

Note la hartă:

II. 812: că să măréște cu vírsta; [*] puștáŋcă, pușṭọáịcă.
822: „până-i dă buletinul".
831: mă-ntîlnịị cu fáta lu cutáre.
873: îị înserẹáză păru la budúnặ [=organ genital]

COPILĂ, pl. (les sens du mot copilă: „fille")
[514]
I. [Întrebare directă]. [D]. Ziceți copilă? ; la ce spuneți?
ALR I 191; NALR-Olt. 165; ALRR-Mar. 203.
COPIL, pl. „enfant"
[509]
I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la acela mic pe care îl naște femeia?
ALR I 181; ALRM I 259, 260; ALM 243; NALR-Olt. 163; ALRR-Mar. 198; ALF 461; AIS 42, 43, 58; ALL 951, 952; ALG 564, 565; ALC 583; ALCo 425, 433, 533, 703; ALB 1606; ALCe 943; ALFC 1077; ALJA 1323; ASLEF 420, 422.
Note la hartă:
MILCOV
PUTNA
SIRET
OLT
DUNĂREA
MAREA NEAGRĂ
BULGARIA
UCRAINA

BĂIEȚEL, pl. „garçonnet“

[516]

I. [Întrebare indirectă]. La un băiat până la 7(8) ani cum îi spui?.
NALR-Olt., MN, plș. 17; ALRR-Mar. 204; ALF 622, 624; AIS 44, 45; ALL 952; ALG 564; ALMC 1632; ALCe 948; ALJA 1356; ASLEF 427.

Note la hartă:

II. 770: pînă la cîșpe ani încolo, și mai la vîrste încolo îi zîce flăcău.
822: „până la 14-15 ani".
835: „durlucana e mai mare".

III. 890: Informatorul scrie pe fișă un băiețaș, doi băețași.
896: Din cauza pronunției defectuoase e greu de spus dacă există o opoziție ș/ș.

BĂIAT, pl. „garçon“

[515]

I. [Întrebare indirectă]. Dar, dacă-i de parte bărbătească, cum îi spui?.
ALR I 184; cf. ALR II 132; ALRM I 263; NALR-Olt. MN., plș. 17; ALF 622, 623; AIS 45; ALG 566; ALCo 671, 672; ALLR 873; ASLEF 420; ALED 10; ALM 16.

II. băiát; -iéț: 671-672, 678-680, 683-685, 688, 723, 759-761, 764, 769, 774, 817, 835, 877-878, 891.
băiețăl; -țăi: 673.
băiát; -iéți: 674-677, 681-682, 686-687, 689-690, 722, 724, 726, 728-731, 733-734, 737, 740, 742, 744-747, 749, 752, 754, 766, 794, 796, 801-806, 810-811, 813-816, 819-822, 824, 825+: [*], 826, 829, 831-834, 839-841, 843, 845-846, 849, 853, 858, 860-861, 863, 866, 873, 875-876, 879-881, 883-890, 894, 898.
băiát; -iéți sau copíl: 691.
băiát; -iéți: 692-713, 715, 717-720.
băiátu; -iéți: 714.
copíl; -píi: 716, 732, 736, 743, 770, 784, 812.
copkíl, -kíi: 721, 725, 739, 753.
băiát: 727.
băiețáș; -țáși sau băiát; -iéți sau copíl; -píi: 735.
băițáș; -țáși: 738.
copiláș; -láși: 741.
prunc; prunĉ: 748.
copíl, băiát; -iéți: 750-751.
copkíl; -kíi, băiát; -iéți: 755.
băeát; -éț: 756, 782, 785, 893.
copíl, băeát; -éț: 757.
copíl: 758.
băiát; -iéț, băiețáș; ~: 762.
băeát; -iéț: 763, 765, 771.
copíl; -píi, băeát; -éț: 767.
băeát; -iéți: 768, 783.
băeát; -éț: 772, 776.
copíl, băiát; -iéț: 773.
băiețăl; -țăi, băeát; -iéț: 775.
băiát; -iéț: 777, 780-781, 800, 842, 851, 854, 857, 862.
copíl; -píi, băiát; -iéț: 778.
băiát; -iéț, fecór; -ĉóri: 779.
băeát; -iéțĭ: 786.
băeát; -iéți: 787.
băeát; -iéți: 788, 790, 797-799, 838, 850, 852, 855, 859, 864, 869-870.
fecór; -ĉóri, [k] băiát; -éți: 789+: „am un fecior; fecior e băiatul meu de la București".
băiát; -iéți: 791.
cuopíil; -píii sau băiát; -iéți: 792.
cuophíl; -phíi, băeát; băiéți: 793.
băiát; -iéți: 795, 808-809, 847.
băiát; băiéț: 807.
băiát; -iéțĭ: 818, 823, 882.
copíil, băiát; -iéți: 827.
băiátu; -iéți: 828, 837, 848, 865.
băiețáș; -țáși, băiát; -iéți: 830.
băeátu; -iéți: 836, 868.
băiátŭ; -iéți: 844.
băiát; -éți: 856, 897.
băeát; -iéți: 867.
băiát; -iéți, [V] băiét [sg.]: 871.
băiét; -iéți, băiát; -iéți, [*] -iéț: 872.
băiát; -iéț, [k] -iéți: 874.
băiátŭ; -iéți: 892.
băiát; -iéți, băeát; -éți: 895.
băeát; -éți, băiát: 896.
băiátu, băiát; -iéți: 899.
băeát; -éți: 900.

Continuarea de la harta 132:

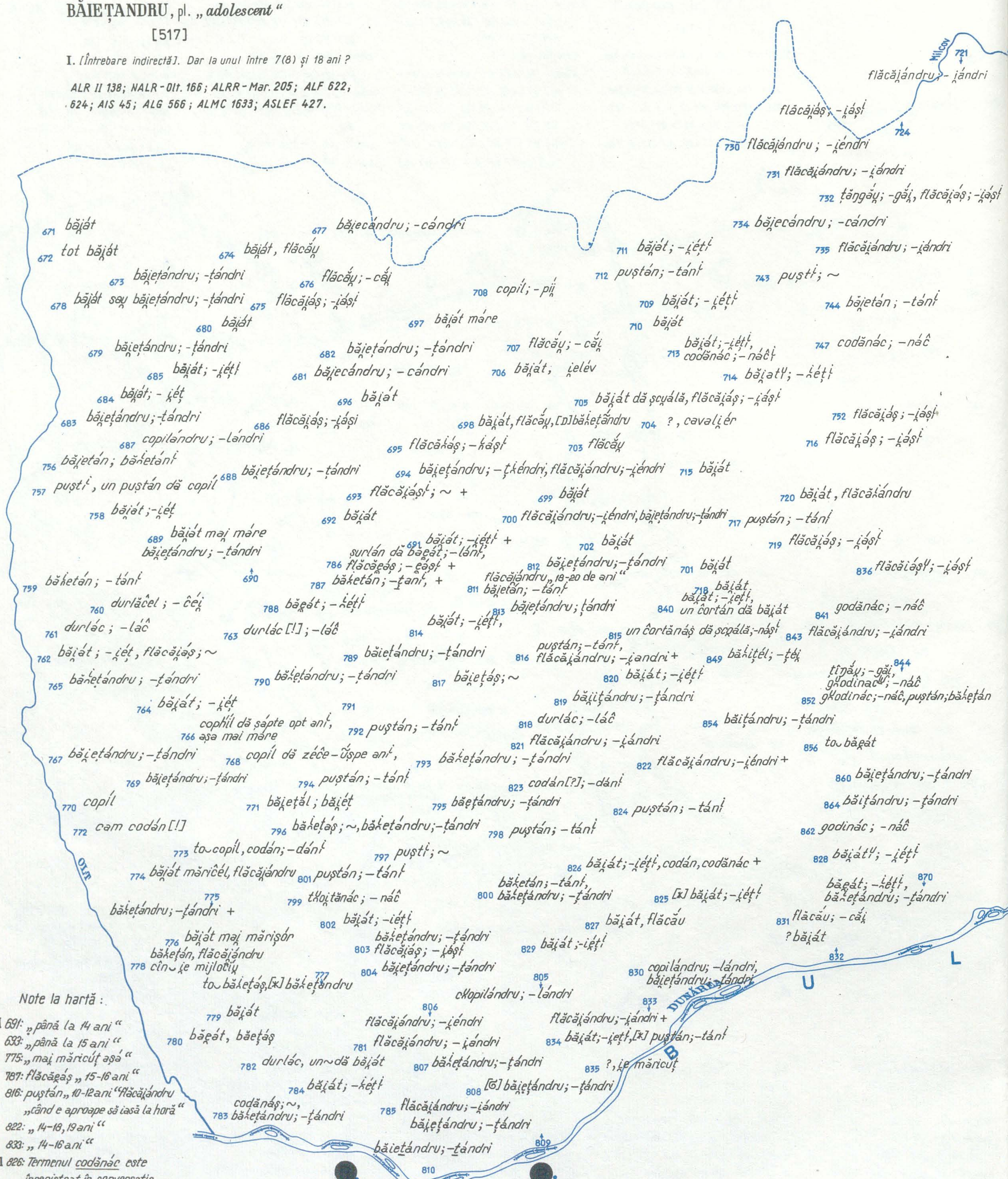
verișoáră de-al dóilea [sg.]; -șoáre ~ ~: 882, 886, 888.
verișoáră al dóilea [sg.]; -șoáre ~ ~: 883.
verișoáre de-al duóilea; -șoáră: 884.
verișoáră al duóilea [sg.]; -șoáre ~ ~: 889.
verișoar-al dóilea; -șoáre-al ~: 890.
verișoáre-al dóilea; -șoáră ~ ~: 891, 898.
verșoáră al duóilea [sg.]; -șoáre ~ ~: 895.
al dóilea verșoáră [sg.]; ~ ~ -șoáre: 896.
verșoáre-al dóilea; -șoár-al ~; [L] verișoáre: 899.

BĂIEȚANDRU, pl. „*adolescent*"

[517]

I. [Întrebare indirectă]. Dar la unul între 7(8) și 18 ani ?

ALR II 138; NALR-Olt. 166; ALRR-Mar. 205; ALF 622, 624; AIS 45; ALG 566; ALMC 1633; ASLEF 427.

Note la hartă:

II 691: „până la 14 ani"
693: „până la 15 ani"
775: „mai măricuț așa"
787: flăcăĭáș „15-16 ani"
816: puștán, 10-12 ani „flăcăĭándru „când e aproape să iasă la horă"
822: „14-18, 19 ani"
833: „14-16 ani"

III 826: Termenul codănác este înregistrat în conversație. La întrebare informatorul răspunde cu băĭát, codán.

FLĂCĂU, pl. „*jeune homme*"

[518]

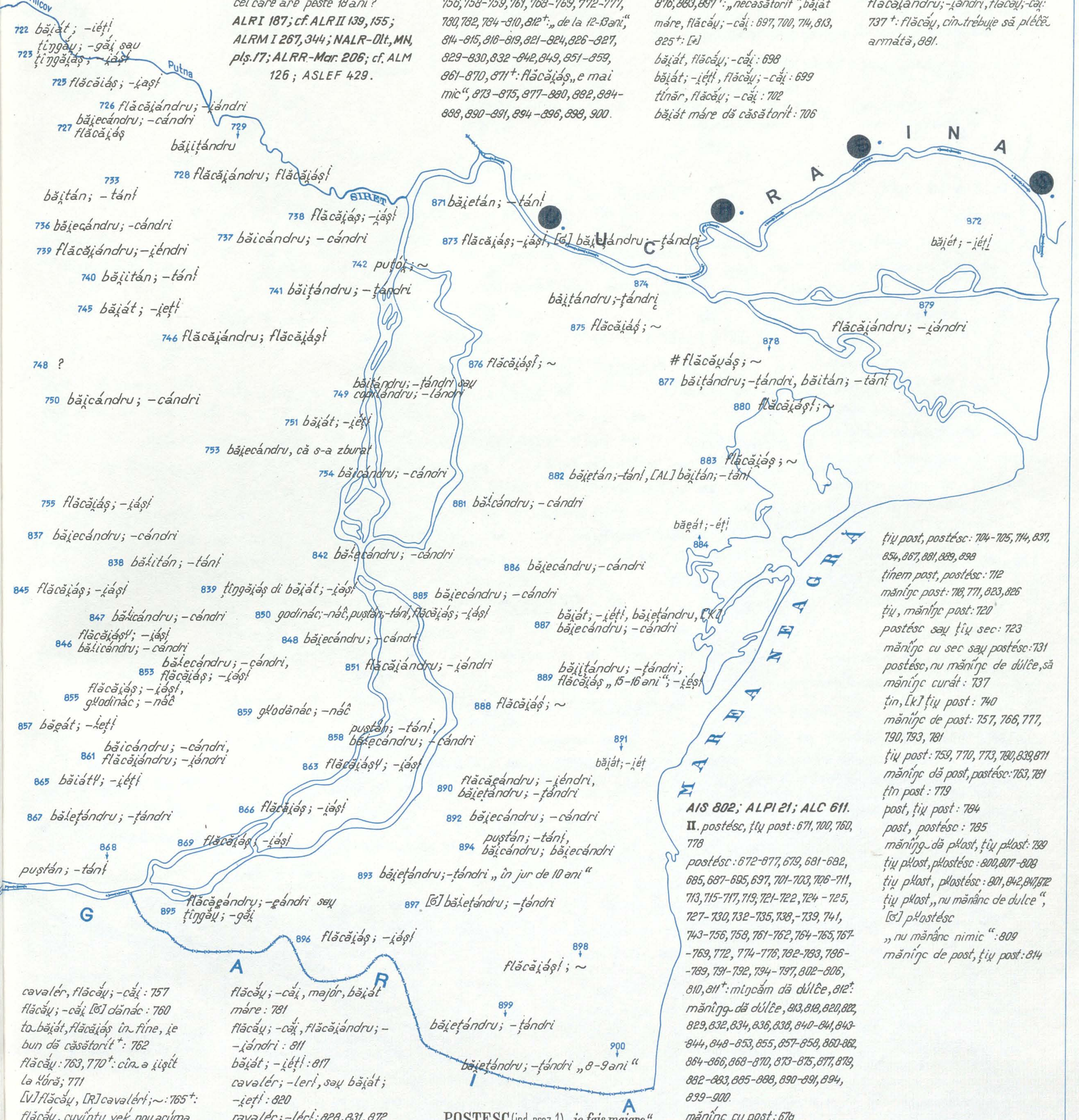
I. [Întrebare indirectă] Dar la cel care are peste 18 ani?

ALR I 187; cf. ALR II 139, 155; ALRM I 267, 344; NALR-Olt., MN, pls.17; ALRR-Mar. 206; cf. ALM 126; ASLEF 429.

II flăcắŭ; -căĭ: 671-672, 674-690, 692-696, 701, 703-705, 708-710, 712-713, 716-733, 735-736, 738-748, 750-756, 758-759, 761, 768-769, 772-777, 780, 782, 784-810, 812+: „de la 12-13 ani", 814-815, 818-819, 821-824, 826-827, 829-830, 832-842, 849, 851-859, 861-870, 871+: flăcăĭáș, „e mai mic", 873-875, 877-880, 882, 884-888, 890-891, 894-896, 898, 900.

flăcắŭ; -căĭ, fećór; -ćorĭ: 673
flăcắŭ; -căĭ, cavalér; -lérĭ: 691, 715, 749, 764, 783, 816, 848, 850, 860, 876, 883, 897+: „necăsătorit", băĭát mare, flăcắŭ; -căĭ: 697, 700, 714, 813, 825+; [x]
băĭát, flăcắŭ; -căĭ: 698
băĭát; -ĭéțĭ, flăcắŭ; -căĭ: 699
tînăr, flăcắŭ; -căĭ: 702
băĭát mare dă căsătorit: 706

flăcắŭ mare: 707
flăcăĭáș; -ĭáșĭ, flăcắŭ; -căĭ: 711
flăcăĭáș; -ĭáșĭ, flăcắŭ; -căĭ: 734
flăcăĭándru; -ĭándri, flăcắŭ; -căĭ: 737+: flăcắŭ, cîn trebuie să plećé armată, 881.

cavalér, flăcắŭ; -căĭ: 757
flăcắŭ; -căĭ [S] dánác: 760
to băĭát, flăcăĭáș în fine, ĭe bun dă căsătorit+: 762
flăcắŭ: 763, 770+: cîn a ĭeșít la horă: 771
[V] flăcắŭ, [R] cavalérĭ; ~: 765+: flăcắŭ, cuvîntu vek, noŭ acuma să zîce cavalér
s-a făcut dă vîrstă: 766
flăcắŭ; -căĭ, flăcăĭándru: 767
flăcắŭ sau cavalér: 778
tot băĭát, ~ mare, flăcắŭ: 779

flăcắŭ; -căĭ, majór, băĭát mare: 781
flăcắŭ; -căĭ, flăcăĭándru; -ĭándri: 811
băĭát; -ĭéțĭ: 817
cavalér; -lerĭ, sau băĭát; -ĭețĭ: 820
cavalér; -lérĭ: 828, 831, 872
flăcắŭ; -căĭ, [R] cavalér; -lérĭ: 889, 893+: „după 15 ani", 899
flăcăĭáș; -ĭáșĭ, flăcắŭ; -căĭ: 892

POSTESC (ind. prez. 1) „*je fais maigre*"

[651]

I. [Întrebare indirectă]. Ce spui că faci când nu mănânci de dulce (de frupt)?

NALR-Olt., MN, pls 23; cf. ALF 721; AIS 802; ALPI 21; ALC 611.

II. postésc, țîŭ post: 671, 700, 760, 778
postésc: 672-677, 679, 681-682, 685, 687-695, 697, 701-703, 706-711, 713, 715-717, 719, 721-722, 724-725, 727-730, 732-735, 738-739, 741, 743-756, 758, 761-762, 764-765, 767-769, 772, 774-776, 782-783, 786-789, 791-792, 794-797, 802-806, 810, 811+: mîncăm dă dulce, 812+: mănînc dă dulce, 813, 818, 820, 822, 829, 832, 834, 836, 838, 840-841, 843-844, 848-853, 855, 857-858, 860-862, 864-866, 868-870, 873-875, 877, 879, 882-883, 885-888, 890-891, 894, 899-900.
mănînc cu post: 670
mănînc cu post sau postésc: 680
țîŭ post: 683, 686, 699, 726, 742, 759, 833, 856, 878, 884, 895-896
mînc cu post: 684, 686
mînc dă post, postésc: 698

țîŭ post, postésc: 704-705, 714, 837, 854, 867, 881, 889, 898
țînem post, postésc: 712
mănînc post: 718, 771, 823, 825
țîŭ, mănînc post: 720
postésc sau țîŭ sec: 723
mănînc cu sec sau postésc: 731
postésc, nu mănînc de dulce, să mănînc curát: 737
țîn, [K] țîŭ post: 740
mănînc de post: 757, 766, 777, 790, 793, 781
țîŭ post: 759, 770, 773, 780, 839, 871
mănînc dă post, postésc: 763, 781
țîn post: 779
post, țîŭ post: 784
post, postésc: 785
mănînc dă pkost, țîŭ pkost: 799
țîŭ pkost, pkostésc: 800, 807-809
țîŭ pkost, pkostésc: 801, 842, 847, 872
țîŭ pkost, „nu mănînc de dulce", [S] pkostésc
„nu mănînc nimic": 809
mănînc de post, țîŭ post: 814

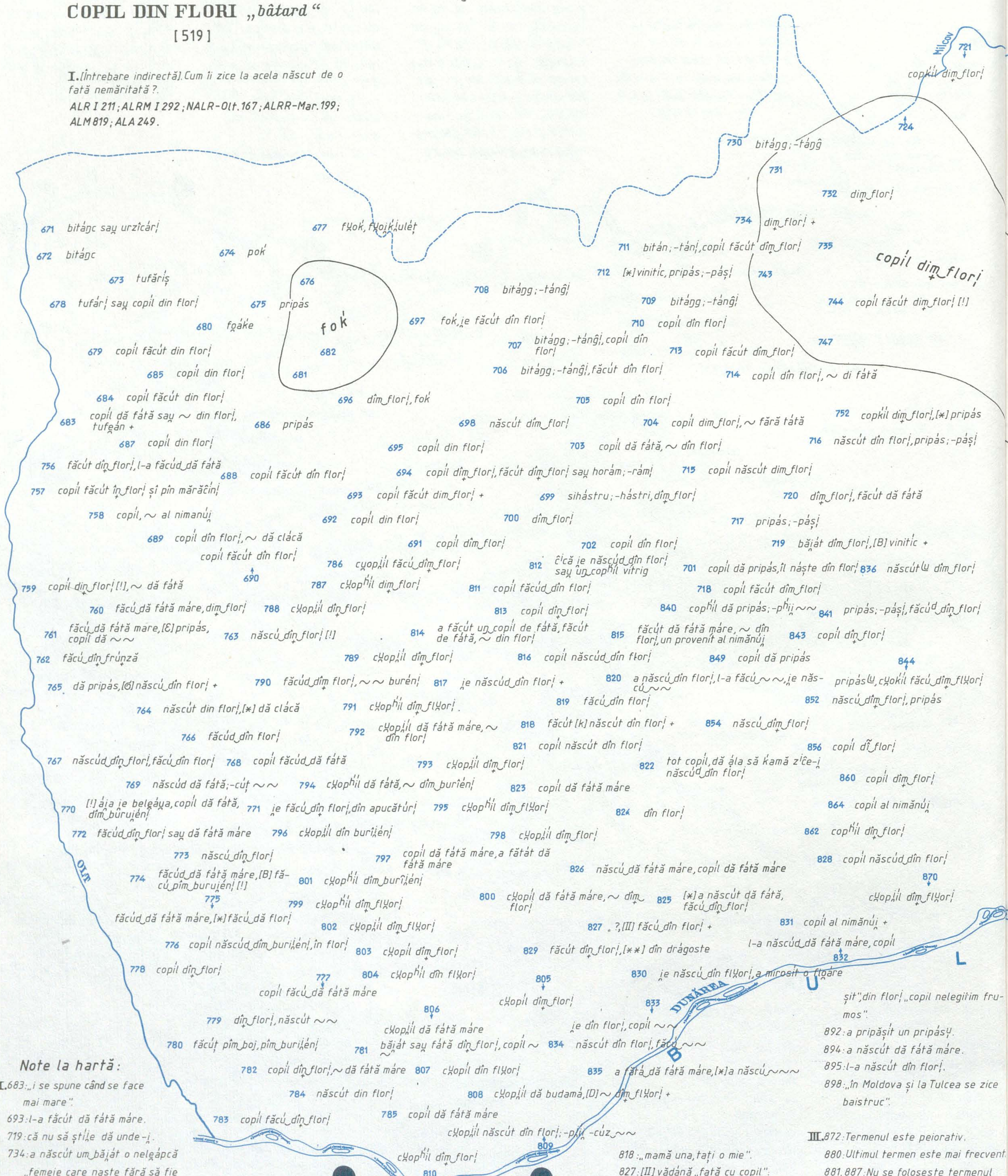
HARTA 142

COPIL DIN FLORI „bâtard"

[519]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zice la acela născut de o fată nemăritată?.

ALR I 211; ALRM I 292; NALR-Olt. 167; ALRR-Mar. 199; ALM 819; ALA 249.

Note la hartă:

II. 683: „i se spune când se face mai mare".
693: l-a făcut dă fată máre.
719: că nu să știe dă unde-i.
734: a născut um băiat o nelgápcă „femeie care naște fără să fie măritată".
765: fătúică „care naște de fată mare".
808: bulamá „lucru de furat".
817: ie o vorbă fuarte frumuásă „adică adevărat din flori, nu e făcut în casă".
818: „mamă una, tați o mie".
827: [II] vădáná „fată cu copil".
831: fáta lu cutáre s-a păcălit cu cutáre.
882: fḭok „copil nelegitim urât, nereușit" din flori; „copil nelegitim frumos".
892: a pripășit un pripásṷ.
894: a născut dă fată máre.
895: l-a născut din flori.
898: „în Moldova și la Tulcea se zice baistruc".

III. 872: Termenul este peiorativ.
880: Ultimul termen este mai frecvent.
881, 887: Nu se folosește termenul baistruc.
883: Ultimul termen este peiorativ.
899: Ultimul termen e folosit, în glumă, ca formulă de adresare către un nepot.

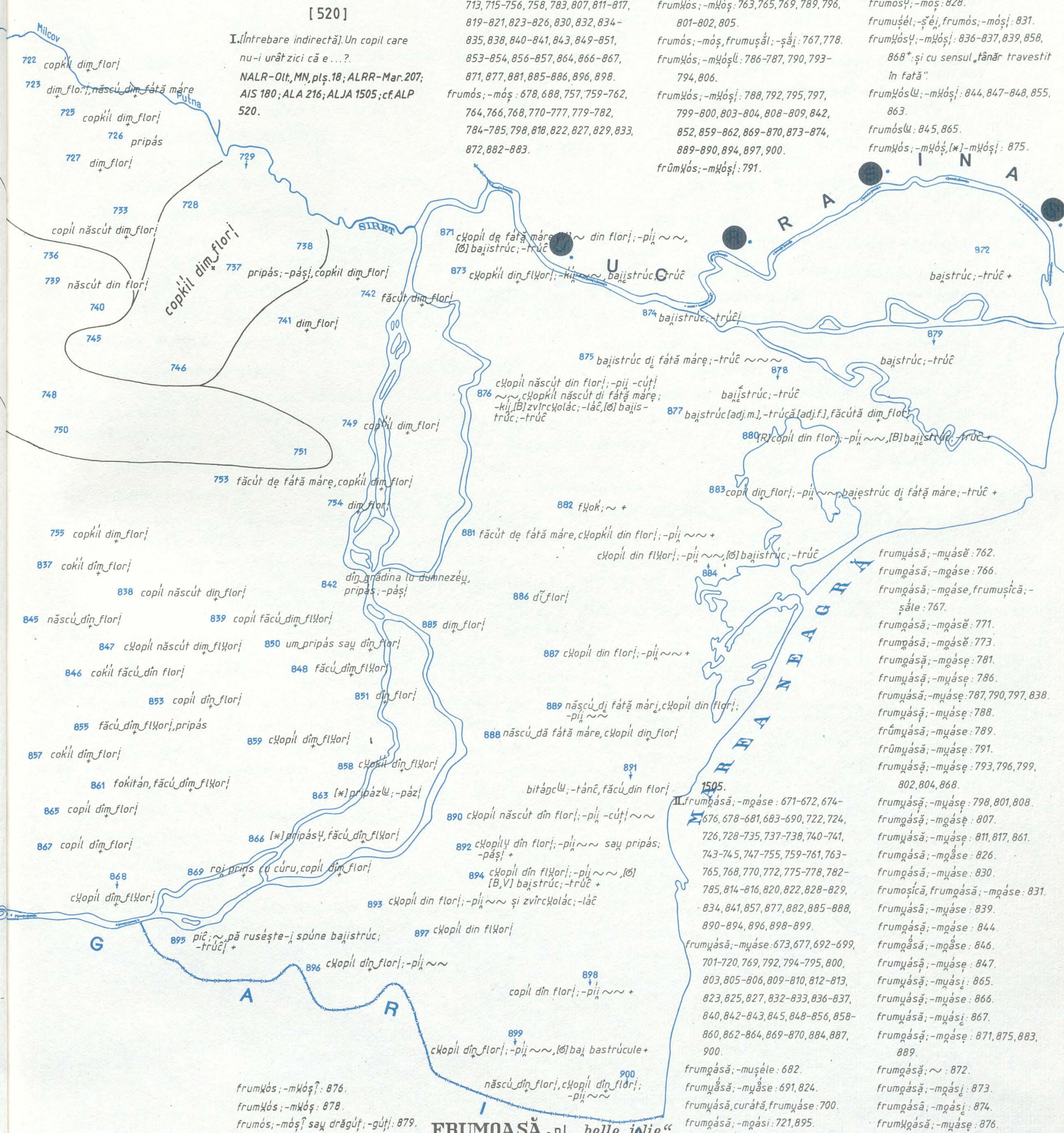
FRUMOS, pl. „beau, joli"

[520]

I. [Întrebare indirectă]. Un copil care nu-i urât zici că e ...?.

NALR-Olt., MN, plș. 18; ALRR-Mar. 207; AIS 180; ALA 216; ALJA 1505; cf. ALP 520.

II. frumós; -móșị: 671–677, 679–687, 689–713, 715–756, 758, 783, 807, 811–817, 819–821, 823–826, 830, 832, 834–835, 838, 840–841, 843, 849–851, 853–854, 856–857, 864, 866–867, 871, 877, 881, 885–886, 896, 898.
frumós; -móș: 678, 688, 757, 759–762, 764, 766, 768, 770–777, 779–782, 784–785, 798, 818, 822, 827, 829, 833, 872, 882–883.
frumósṷ; -móșị: 714, 846, 892.
frumṷós; -mṷóș: 763, 765, 769, 789, 796, 801–802, 805.
frumós; -móș, frumușắl; -șắị: 767, 778.
frumṷós; -mṷóșl: 786–787, 790, 793–794, 806.
frumṷós; -mṷóșị: 788, 792, 795, 797, 799–800, 803–804, 808–809, 842, 852, 859–862, 869–870, 873–874, 889–890, 894, 897, 900.
frûmṷós; -mṷóșị: 791.
frumós; -móșl: 810, 891.
frumósṷ; -moș: 828.
frumușél; -șéị, frumós; -móșị: 831.
frumṷósṷ; -mṷóșị: 836–837, 839, 858, 868⁺: și cu sensul „tânăr travestit în fată".
frumṷósṷ; -mṷóșị: 844, 847–848, 855, 863.
frumósṷ: 845, 865.
frumṷós; -mṷóș, [*] -mṷóșị: 875.
frumṷós; -mṷóșî: 876.
frumṷós; -mṷóș: 878.
frumós; -móșî sau drăgúț; -gúțị: 879.
frumṷós; -mṷóș: 880.
frumṷós; -móșị: 884, 887.
frumós; -móș: 888, 893.
frumṷósṷ; -mṷóșl: 895.
frumósṷ, frumós; -móșị, drăgúțṷ; -gúțị: 899.

FRUMOASĂ, pl. „belle, jolie"

[521]

I. [Întrebare indirectă]. Dar o fată care nu-i urâtă cum zici că e?.

NALR-Olt., MN, plș. 18; ALRR-Mar. 208; ALF 118, 376; AIS 49; ALG 563; ALA 216; ALC 260; ALJA 1505.

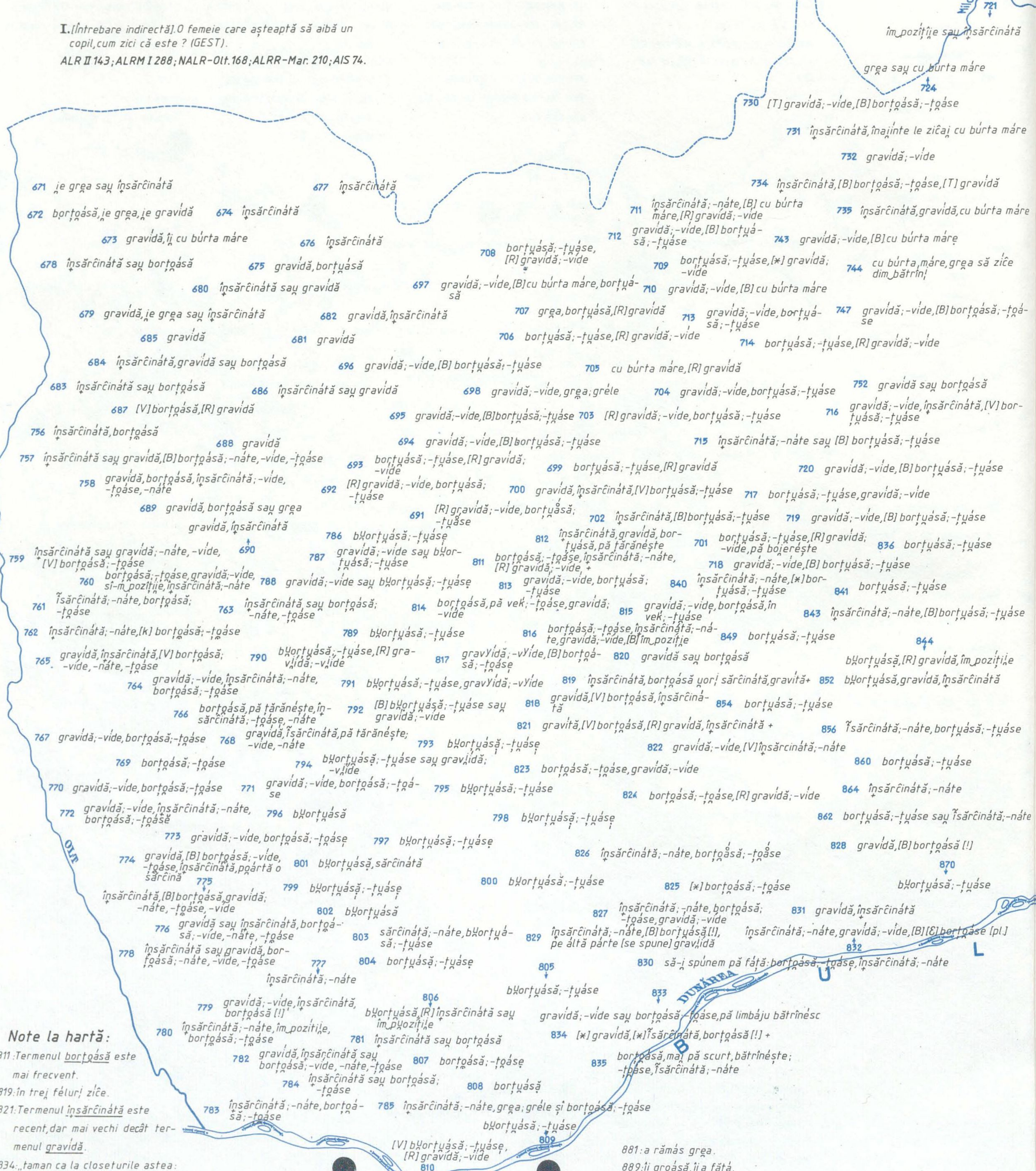
II. frumoásă; -moáse: 671–672, 674–676, 678–681, 683–690, 722, 724, 726, 728–735, 737–738, 740–741, 743–745, 747–755, 759–761, 763–765, 768, 770, 772, 775–778, 782–785, 814–816, 820, 822, 828–829, 834, 841, 857, 877, 882, 885–888, 890–894, 896, 898–899.
frumuásă; -muáse: 673, 677, 692–699, 701–720, 769, 792, 794–795, 800, 803, 805–806, 809–810, 812–813, 823, 825, 827, 832–833, 836–837, 840, 842–843, 845, 848–856, 858–860, 862–864, 869–870, 884, 887, 900.
frumoásă; -muséle: 682.
frumuåsă; -muåse: 691, 824.
frumuásă, curátă, frumuáse: 700.
frumoásă; -moási: 721, 895.
frumoásă, ~: 723.
frumoásă; -moáse: 725, 727, 736, 739, 742, 746.
frumoásă; -moáse: 756, 774.
frumoásă; -moáse: 757, 818, 821, 835.
frumoásă; -moáse: 758, 779–780, 819.
frumuásă; -muásĕ: 762.
frumoásă; -moáse: 766.
frumoásă; -moáse, frumușícă; -șále: 767.
frumoásă; -moásĕ: 771.
frumoásă; -moásĕ: 773.
frumoásă; -moáse: 781.
frumuásă; -muáse: 786.
frumuásă; -muáse: 787, 790, 797, 838.
frumuásă; -muáse: 788.
frúmuásă; -muáse: 789.
frûmuásă; -muáse: 791.
frumuásă; -muáse: 793, 796, 799, 802, 804, 868.
frumuásă; -muáse: 798, 801, 808.
frumoásă; -moáse: 807.
frumuásă; -muáse: 811, 817, 861.
frumoásă; -moåse: 826.
frumoásă; -muáse: 830.
frumosícă, frumoásă; -moáse: 831.
frumuásâ; -muáse: 839.
frumoásă; -moáse: 844.
frumoåsă; -moåse: 846.
frumuásâ; -muáse: 847.
frumuásă; -muási: 865.
frumuásă; -muáse: 866.
frumuásă; -muási: 867.
frumoásă; -moáse: 871, 875, 883, 889.
frumoásă; ~: 872.
frumoásă; -moási: 873.
frumoásâ; -moási: 874.
frumṷoásă; -muáse: 876.
frumoásâ; -muási: 878.
frumuásă; -muáse, drăgúță; -gúțe: 879.
frumoásă; -moáse: 880.
frumuásă; -muáse, frumoásă; -moáse: 881.

(femeie) ÎNSĂRCINATĂ „(femme) enceinte“

[524]

I. *[Întrebare indirectă]. O femeie care așteaptă să aibă un copil, cum zici că este ? (GEST).*

ALR II 143; ALRM I 288; NALR-Olt. 168; ALRR-Mar. 210; AIS 74.

Note la hartă:

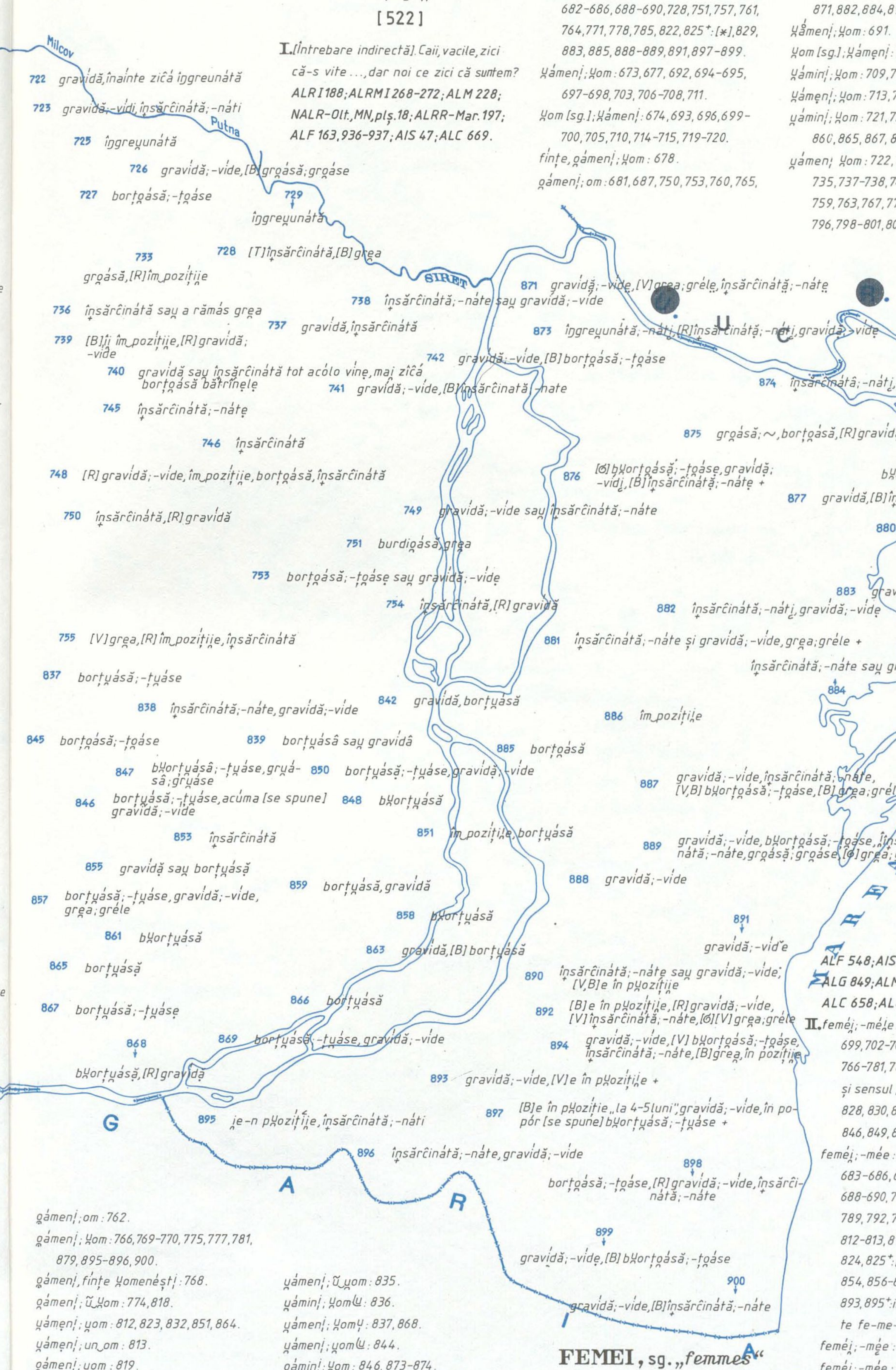
II. 811: Termenul bortoásă este mai frecvent.
819: în trei féluri zîce.
821: Termenul însărcinátă este recent, dar mai vechi decât termenul gravidă.
834: „taman ca la closeturile astea: înainte s-a zis privátă, pe urmă i-a zis closét, acuma-i zice vecéu, pă boierește".
875, 879, 897: [= termenul bortoásă are nuanță peiorativă].
876: a rămas în pozițiii „a rămas însărcinată".
881: a rămás grea.
889: îi groásă, îi a fătá.
893: a căzút în ung „când fata se duce cu sila la părinții băiatului care a ademenit-o".

OAMENI, sg. „hommes“

[522]

I. *[Întrebare indirectă]. Caii, vacile, zici că-s vite ..., dar noi ce zici că suntem?*
ALR I 188; ALRM I 268-272; ALM 228; NALR-Olt., MN, plș. 18; ALRR-Mar. 197; ALF 163, 936-937; AIS 47; ALC 669.

II. oámeni; uom: 671-672, 675-676, 679-680, 682-686, 688-690, 728, 751, 757, 761, 764, 771, 778, 785, 822, 825+: [*], 829, 883, 885, 888-889, 891, 897-899.
uámeni; uom: 673, 677, 692, 694-695, 697-698, 703, 706-708, 711.
uom [sg.]; uámeni: 674, 693, 696, 699-700, 705, 710, 714-715, 719-720.
fínțe, oámeni; uom: 678.
oámeni; om: 681, 687, 750, 753, 760, 765, 772-773, 780, 782, 784, 814-816, 830, 871, 882, 884, 890, 893-894.
uămeni; uom: 691.
uom [sg.]; uámeni: 701-702, 704
uámini; uom: 709, 712.
uámeni; uom: 713, 716-718.
uámini; uom: 721, 723-724, 736, 838, 845, 860, 865, 867, 870.
uámeni uom: 722, 726, 729-730, 732-735, 737-738, 740-745, 749, 752, 754, 759, 763, 767, 776, 779, 783, 790, 794, 796, 798-801, 803-804, 806-807, 810, 824, 833, 839, 842-843, 849-850, 853-854, 856-857, 859, 861-862, 869, 876, 886.
uámeni; uom: 725, 786-789, 791-793, 795, 797, 805, 808-809, 820, 831 847, 852.
uámeni; uom: 727, 739, 746, 802, 840, 855, 877.
uámeni; om: 731, 747, 755, 758, 811.
oámeni; uom: 748, 841, 872, 880-881, 887.
oámeni; uom, [**] creștini: 756.
oámeni; om: 762.
oámeni; uom: 766, 769-770, 775, 777, 781, 879, 895-896, 900.
oámeni, fínțe uomenéști: 768.
oámeni; ŭ uom: 774, 818.
uámeni; uom: 812, 823, 832, 851, 864.
uámeni; un om: 813.
oámeni; uom: 819.
fiínțe dă oámeni; uom: 821.
oámeni; uomu: 826.
oámeni; un om: 827.
oámeni; uomu: 828.
oámeni; om: 834, 875.
uámeni; ŭ uom: 835.
uámini; uomu: 836.
uámeni; uomu: 837, 868.
uámeni; uomu: 844.
oámini; uom: 846, 873-874.
uámeni; uomu: 848, 866.
uámeni; uomu: 858, 863.
oámeni; uom: 878.
uomu [sg.]; oámeni: 892+: 1° „om", 2° „soț" (ómu neu).

FEMEI, sg. „femmes“

[523]

I. *[Întrebare indirectă]. Oamenii la un loc sunt bărbați și ...?*
ALR I 194-195, 270-272; ALRM I 278-279; NALR-Olt., MN, plș. 18; ALM 127; ALRR-Mar. 209; ALF 548; AIS 48, 73, 1678; ALL 945; ALG 849; ALMC 1459; ALA 614; ALC 658; ALCo 385.*

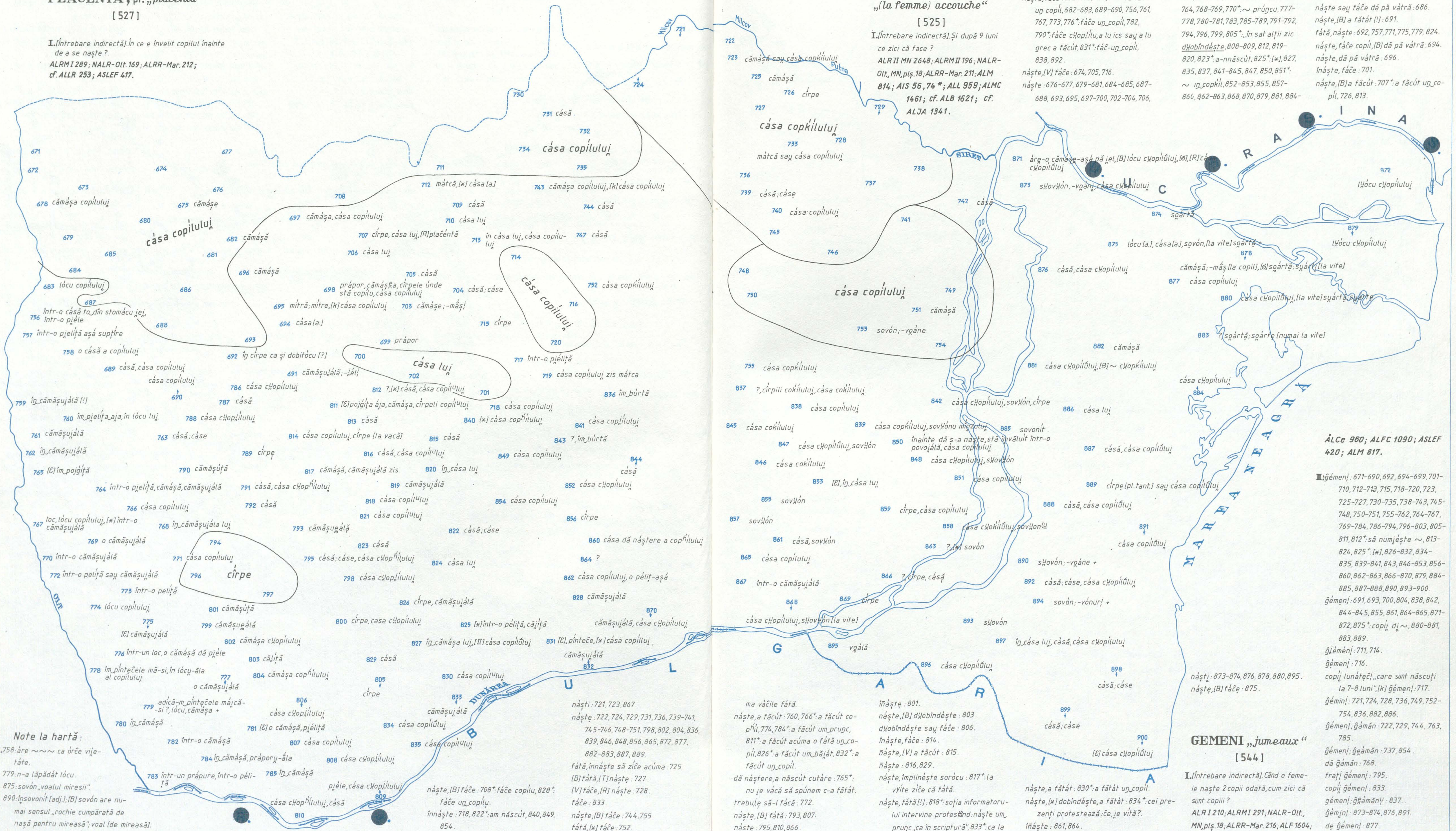
II. feméi; -méie: 671, 677-678, 694-696, 699, 702-703, 706-720, 758-764, 766-781, 784-785, 793, 814+: are și sensul „soție", 820, 823, 827-828, 830, 836, 839, 841, 843, 845-846, 849, 853, 860.
feméi; -mée: 672-674, 676, 679-680, 683-686, 687+: álți zîce foméi, 688-690, 700, 756-757, 782, 786, 789, 792, 798-800, 803, 805-806, 812-813, 815, 818-819, 821-822, 824, 825+: [*], 837, 842, 851-852, 854, 856-857, 862, 868, 888, 891, 893, 895+: informatorul silabisește fe-me-e, 896+: [AL], 897-900.
feméi; -mée: 675, 682.
feméi; -mée: 681.
feméi; fĕméie: 691.
feméie [sg.]; -méi: 692, 701, 705.
feméiĕ [sg.]; -méi: 693, 765.
feméi; -méiĕ: 697, 840.
feméi; -méie: 698, 704.
fiméi; -méie: 721, 727, 738.
feméi; -méie: 722-724, 726, 728-735, 739-745, 747-755, 829, 831-832, 885-886, 890, 892, 894.
feméi; -méie: 725, 736, 740-746, 804, 807-809, 864, 889.
feméi; fiméie: 737.
feméiĕ [sg.]; -mei; [*] foméie: 783.
feméi; -mée: 787-788, 790-791, 794-797, 801-802, 810, 884.
feméi; -mée, muiére [sg.]; -iéri: 811, 817+: muiére, pă țărănește, 833-835.
feméi; -méie, [*] foméi: 816.
feméi; -méie, muiére [sg.]; -iéri: 826+: „s-a zis femeie mai încoace, înainte se zicea: úite-o muiére, da câte una se supăra: ce sunt muierea ta?".
femíi; -míie: 838, 844, 848, 855, 861, 869-870.
feméi; -míie: 850.
feméi; fĕméie: 858.
feméi; -méie: 859, 867.
feméi; -méie: 863.
femíi; -míie: 865.
feméi; femée: 866.
feméii [sg.]; -méi: 871.
feméi; -méie: 872, 878.
fiĕméi; -méii: 873.
feméi; -méii: 874, 879.
feméi; -méii, [V] muiére [sg.]; -iéri: 875.
femíi; -míi: 876.
fiméie [sg.]; feméi, [k] fiméi: 877.
feméi; -méie: 880.
feméi; -méie: 881.
femíi; -míii: 882.
fiĕméi; -méie: 883.
fiĕméi; -méie: 887.

PLACENTĂ, pl. *„placenta“*
[527]

I. *[Întrebare indirectă]. În ce e învelit copilul înainte de a se naște?*
ALRM I 289; NALR-Olt. 169; ALRR-Mar. 212; cf. ALLR 253; ASLEF 417.

(femeia) **NAȘTE** (ind. prez. 3)
„(la femme) accouche“
[525]

I. *[Întrebare indirectă]. Și după 9 luni ce zici că face?*
ALR II MN 2648; ALRM II 196; NALR-Olt., MN, plș. 18; ALRR-Mar. 211; ALM 814; AIS 56, 74; ALL 959; ALMC 1461; cf. ALB 1621; cf. ALJA 1341.*

II. *fáĉe sau náște* : 671.
náște, fáĉe : 672-673, 675, 678⁺: a făcút un copil, 682-683, 689-690, 756, 761, 767, 773, 776⁺: fáĉe un copil, 782, 790⁺: fáĉe cuopilu, a lu ics sau a lu grec a făcút, 831⁺: fáĉ-un copil, 838, 892.
náște, [V] fáĉe : 674, 705, 716.
náște : 676-677, 679-681, 684-685, 687-688, 693, 695, 697-700, 702-704, 706, 709-715, 717, 730, 732, 734-735, 737-738, 742-743, 747, 753-754, 759, 762-764, 768-769, 770⁺: ~ prúncu, 777-778, 780-781, 783, 785-789, 791-792, 794, 796, 799, 805⁺: „în sat alții zic duobîndéște, 808-809, 812, 819-820, 823⁺: a-nnăscút, 825⁺: [*], 827, 835, 837, 841-845, 847, 850, 851⁺: ~ un copkil, 852-853, 855, 857-860, 862-863, 868, 870, 879, 881, 884-886, 888, 890-891, 893-894, 896-900.
náște sau fáĉe dă pă vátră : 686.
náște, [B] a fătát [!] : 691.
fátă, náște : 692, 757, 771, 775, 779, 824.
náște, fáĉe copil, [B] dă pă vátră : 694.
náște, dă pă vátră : 696.
înáște, fáĉe : 701.
náște, [B] a făcút : 707⁺: a făcút un copil, 726, 813.
náște, [B] fáĉe : 708⁺: fáĉe copilu, 828⁺: fáĉe un copilu.
înnáște : 718, 822⁺: am născút, 840, 849, 854.
fáĉe copilu, [R] náște : 719.
fáĉe copil : 720.
náști : 721, 723, 867.
náște : 722, 724, 729, 731, 736, 739-741, 745-746, 748-751, 798, 802, 804, 836, 839, 846, 848, 856, 865, 872, 877, 882-883, 887, 889.
fátă, înnáște să zíĉe acúma : 725.
[B] fátă, [T] náște : 727.
[V] fáĉe, [R] náște : 728.
fáĉe : 833.
náște, [B] fáĉe : 744, 755.
fátă, [*] fáĉe : 752.
l-a născút : 758⁺: să vorbéște și dă prăsít (s-a prăsít a lu cutáre), numa váĉile fátă.
náște, a făcút : 760, 766⁺: a făcút cophil, 774, 784⁺: a făcút um prunc, 811⁺: a făcút acúma o fátă un copil, 826⁺: a făcút um băiát, 832⁺: a făcút un copil.
dă náștere, a născút cutáre : 765⁺: nu ie vácă să spúnem c-a fătát.
trebuie să-l fácă : 772.
náște, [B] fátă : 793, 807.
náște : 795, 810, 866.
náște, [V] fátă : 797.
náște, fáĉe, duobîndéște : 800.
înáște : 801.
náște, [B] duobîndéște : 803.
duobîndéște sau fáĉe : 806.
înáște, fáĉe : 814.
náște, [V] a făcút : 815.
náște : 816, 829.
náște, împlinéște sorócu : 817⁺: la vyite zíĉe că fátă.
náște, fátă [!] : 818⁺: soția informatorului intervine protestând: náște um prunc „ca în scriptură“, 833⁺: ca la animal.
náște, [B] a fătát : 821.
náște, a fătát : 830⁺: a fătát un copil.
náște, [*] dobîndéște, a fătát : 834⁺: cei prezenți protestează: ĉe, ie vítă?
înáște : 861, 864.
náște, fáĉe : 869.
náște : 871.
náști : 873-874, 876, 878, 880, 895.
náște, [B] fáĉe : 875.

Note la hartă:
II. 758: *áre ~~~ ca órĉe vijetáte.*
779: *n-a lăpădát lócu.*
875: *sovón „voalul miresii“.*
890: *însovonít* [adj.]; [B] *sovón* are numai sensul „rochie cumpărată de nașă pentru mireasă“; *voal* [de mireasă].
894: [copilul] *e însovonít.*

GEMENI *„jumeaux“*
[544]

I. *[Întrebare indirectă]. Când o femeie naște 2 copii odată, cum zici că sunt copiii?*
ALR I 210; ALRM I 291; NALR-Olt., MN, plș. 18; ALRR-Mar. 216; ALF 1604; AIS 15; ALL 963; ALG 571; ALMC 490; ALA 220; ALC 264; ALB 1622; ALCe 960; ALFC 1090; ASLEF 420; ALM 817.

II. *ĝémeni* : 671-690, 692, 694-699, 701-710, 712-713, 715, 718-720, 723, 725-727, 730-735, 738-743, 745-748, 750-751, 755-762, 764-767, 769-784, 786-794, 796-803, 805-811, 812⁺: să numiéște ~, 813-824, 825⁺: [*], 826-832, 834-835, 839-841, 843, 846-853, 856-860, 862-863, 866-870, 879, 884-885, 887-888, 890, 893-900.
ĝémeni : 691, 693, 700, 804, 838, 842, 844-845, 855, 861, 864-865, 871-872, 875⁺: copii di ~, 880-881, 883, 889.
ĝlémeni : 711, 714.
ĝemeni : 716.
copii lunáteĉi „care sunt născuți la 7-8 luni“, [k] ĝemeni : 717.
ĝémini : 721, 724, 728, 736, 749, 752-754, 836, 882, 886.
ĝémeni; ĝámăn : 722, 729, 744, 763, 785.
ĝémeni; ĝeámăn : 737, 854.
dă ĝámăn : 768.
frați ĝemeni : 795.
copii ĝemeni : 833.
gémeni; ĝeámănu : 837.
ĝémini : 873-874, 876, 891.
de ĝemeni : 877.
di ĝémini : 878.
ĝémeni; ĝémenu : 892.

(copilul) **TRESARE** (din somn) (ind.prez.3) *„(l'enfant) sursaute (en dormant)“*

[529]

I. *[Întrebare indirectă]. Ce zici că face copilul noaptea, când doarme și visează ceva urât? (IMIT).*

NALR-Olt. 170; ALRR-Mar. 214; cf. ALM 821; ALMC 1480.

(copilul) **SUGE** (ind.prez.3) *„(l'enfant) tête“*

[528]

I. *[Întrebare indirectă]. Ce zici că face copilul când îl ține mama la piept și-i dă țâța în gură? (IMIT).*

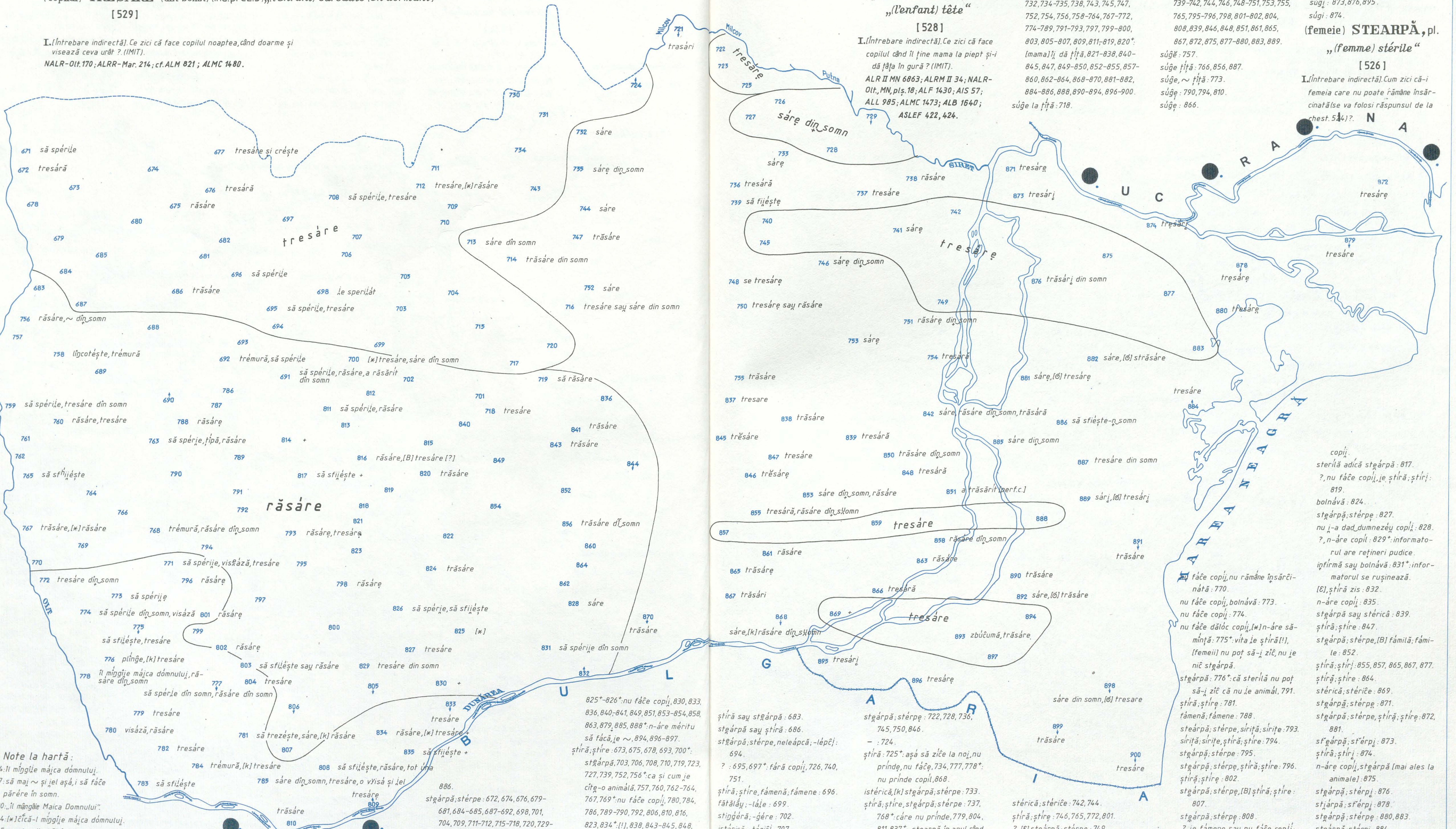
ALR II MN 6863; ALRM II 34; NALR-Olt., MN, pl.ș. 18; ALF 1430; AIS 57; ALL 985; ALMC 1473; ALB 1640; ASLEF 422, 424.

II. *súĝe: 671-717, 719-720, 722, 724, 731-732, 734-735, 738, 743, 745, 747, 752, 754, 756, 758-764, 767-772, 774-789, 791-793, 797, 799-800, 803, 805-807, 809, 811-819, 820+: [mama] îi dă țîță, 821-838, 840-845, 847, 849-850, 852-855, 857-860, 862-864, 868-870, 881-882, 884-886, 888, 890-894, 896-900.*
súĝe la țîță: 718.
súĝe: 721, 723, 725-730, 733, 736-737, 739-742, 744, 746, 748-751, 753, 755, 765, 795-796, 798, 801-802, 804, 808, 839, 846, 848, 851, 861, 865, 867, 872, 875, 877-880, 883, 889.
súĝĕ: 757.
súĝe țîță: 766, 856, 887.
súĝe, ~ țîță: 773.
súĝe: 790, 794, 810.
súĝe: 866.
súĝe: 871.
súĝi: 873, 876, 895.
súgi: 874.

(femeie) **STEARPĂ**, pl. *„(femme) stérile“*

[526]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum zici că-i femeia care nu poate rămâne însărcinată (se va folosi răspunsul de la chest. 524)?*

Note la hartă:

II. 814: îl mîngîie májca dómnuluį.
817: să maį ~ și ĭel așá, i să fáĉe părére în somn.
830: „îl mângâie Maica Domnului".
834: [∗] čĭcă-l mîngîie májca dómnuluį.
835: „vorba din bătrâni: trecu moartea pe lângă el".
869: îl mîngîie májca dómnuluį.

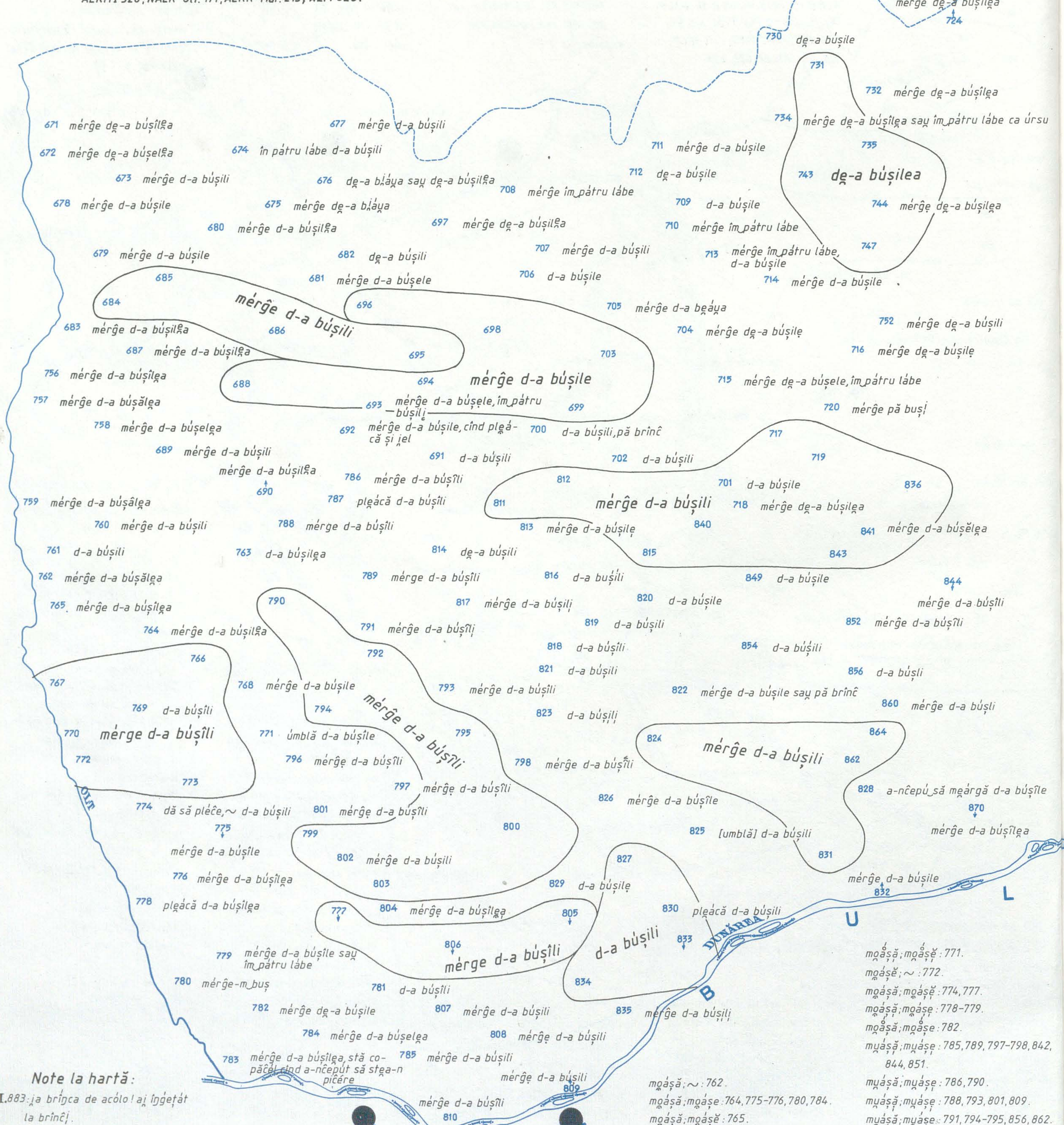
ALR I 225; ALR II 142; ALRM I 309; NALR-Olt., MN, pl.ș. 18; ALRR-Mar. 213.

II. *stĭárpă; stĭérpe: 671, 677, 705, 714, 886.*
steárpă; stérpe: 672, 674, 676, 679-681, 684-685, 687-692, 698, 701, 704, 709, 711-712, 715-718, 720, 729-732, 735, 738, 741, 743, 747-748, 753-754, 759, 761, 771, 782-783, 785, 787, 797-800, 803, 805, 809, 813, 820-822, 825+-826+: nu fáĉe copíį, 830, 833, 836, 840-841, 849, 851, 853-854, 858, 863, 879, 885, 888+: n-áre méritu să fácă, ĭe ~, 894, 896-897.
ștíră; ștíre: 673, 675, 678, 693, 700+: steárpă, 703, 706, 708, 710, 719, 723, 727, 739, 752, 756+: ca și cum ĭe cîte-o animálă, 757, 760, 762-764, 767, 769+: nu fáĉe copíį, 780, 784, 786, 789-790, 792, 806, 810, 816, 823, 834+: [!], 838, 843-845, 848, 850, 856, 859-862, 866, 870, 891, 893+: „care nu prind", 899.
sterpăreáță: 682.
ștíră sau steárpă: 683.
steárpă sau ștíră: 686.
steárpă; stérpe, neleápcă; -lépĉį: 694.
?: 695, 697+: fără copíį, 726, 740, 751.
ștíră; ștíre, fámenă; fámene: 696.
fătăláu; -láĭe: 699.
stingéră; -gére: 702.
istérică; -téricį: 707.
ŭo sterpăĉúne, steárpă; stérpe: 713.
ștíră; ștíri: 721, 882.
steárpă; stérpe: 722, 728, 736, 745, 750, 846.
–: 724.
ștíră: 725+: așá să ziĉe la noį, nu prínde, nu fáĉe, 734, 777, 778+: nu prínde copíl, 868.
istérică, [k] steárpă; stérpe: 733.
ștíră; ștíre, steárpă; stérpe: 737, 768+: cáre nu prínde, 779, 804, 811, 837+: „stearpă, în anul când nu are copil, știră, nu poate să aibă copii", 890+: termeni preluați de la animale, 892, 898.
stérică; stériĉe: 742, 744.
ștíră; ștíre: 746, 765, 772, 801.
?, [ɛ] steárpă; stérpe: 749.
stérică; stériĉe: 755.
steárpă; stérpe: 758, 818, 842, 895.
[ɛ] ĭistérică; -tériĉ: 766.
nu fáĉe copíį, nu rămâne însărĉinátă: 770.
nu fáĉe copíį, bolnávă: 773.
nu fáĉe copíį: 774.
nu fáĉe dălóc copíį, [∗] n-áre săminț̦ă: 775+: víta ĭe ștíră [!], [femeii] nu poț să-į zîĉ, nu ĭe niĉ steárpă.
steárpă: 776+: că sterílă nu poț să-į zîĉ că nu ĭe animál, 791.
ștíră; ștíre: 781.
fámenă; fámene: 788.
steárpă; stérpe, siríță; siríțe: 793.
siríță; siríțe, ștíră; ștíre: 794.
steárpă; stérpe: 795.
steárpă; stérpe, ștíră; ștíre: 796.
ștíră; ștíre: 802.
steárpă; stérpe, [B] ștíră; ștíre: 807.
steárpă; stérpe: 808.
?, ĭe fámene sau nu fáĉe copíį: 812.
n-a făcút copíį: 814.
fámelă; fámele: 815+: că nu fáĉe copíį.
sterílă adícă steárpă: 817.
?, nu fáĉe copíį, ĭe ștíră; ștíri: 819.
bolnávă: 824.
steárpă; stérpe: 827.
nu į-a dad dumnezéu copíį: 828.
?, n-áre copíl: 829+: informatorul are rețineri pudice.
infírmă sau bolnávă: 831+: informatorul se rușinează.
[ɛ], ștíră zis: 832.
n-áre copíį: 835.
steárpă sau stérică: 839.
ștíră; ștíre: 847.
steárpă; stérpe, [B] fámilă; fámile: 852.
ștíră; ștíri: 855, 857, 865, 867, 877.
ștíră; ștíre: 864.
stérică; stériĉe: 869.
steárpă; stérpe: 871.
steárpă; stérpe, ștíră; ștíre: 872, 881.
sťeárpă; sťérpį: 873.
ștírâ; ștírį: 874.
n-áre copíį, steárpă [mai ales la animale]: 875.
steárpă; stérpį: 876.
stĭárpă; sťérpį: 878.
steárpă; stérpe: 880, 883.
steárpă; stérpi: 884.
stĭeárpă; stĭérpe: 887.
steárpă; sťérpe: 889.
steárpă; stérpe: 900.

(copilul) MERGE DE-A BUȘILEA (ind.prez.3) „(l'enfant) marche à quatre pattes"

[530]

I. [Întrebare indirectă]. Ce ziceți că face copilul când e mic și merge în mâini și în picioare?
ALRM I 328; NALR-Olt. 171; ALRR-Mar. 215; ALM 820.

Note la hartă:

II. 883: i̯a brínca de acólo! ai̯ îngețát la brînĉi.

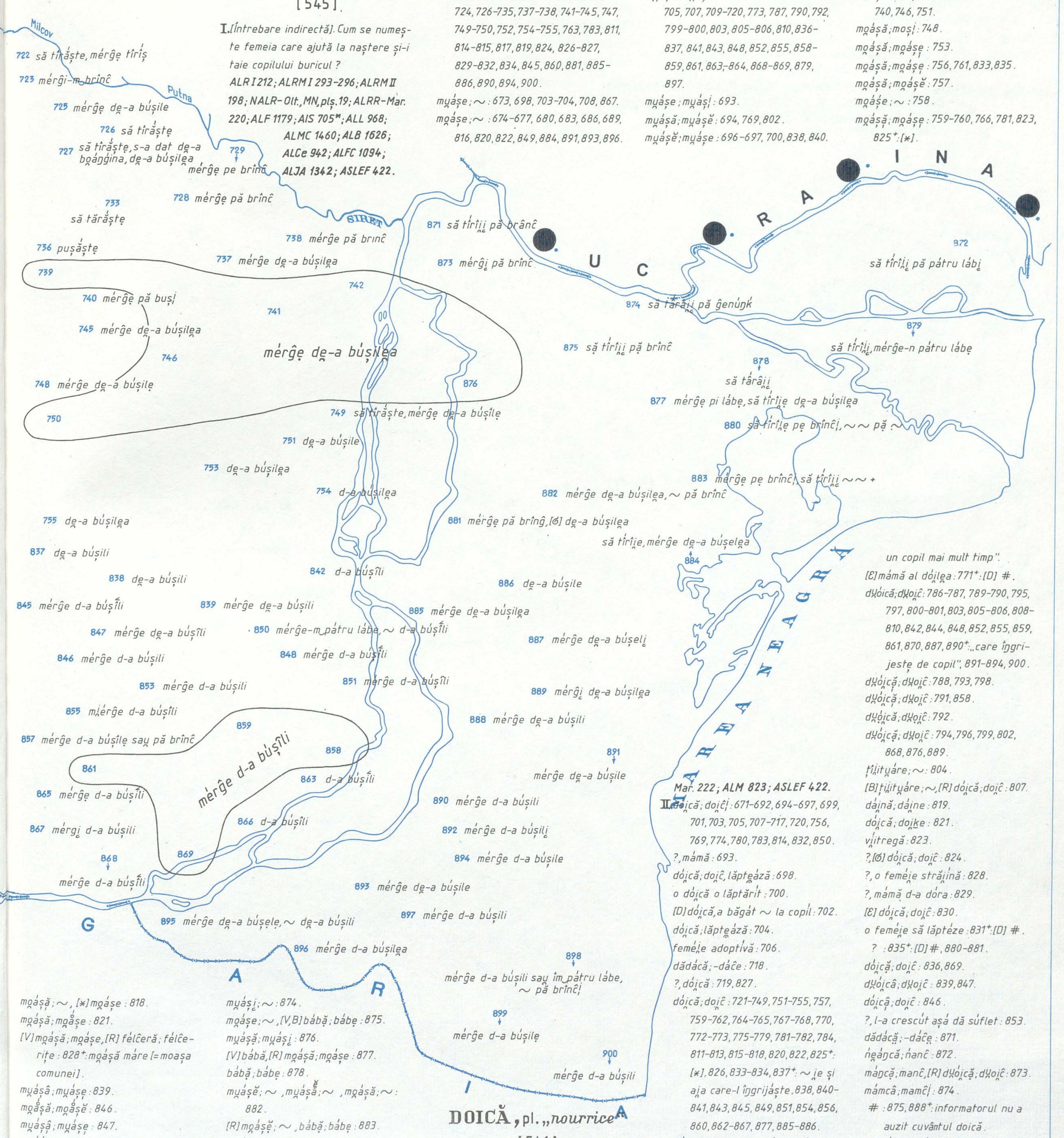
III. 883: Întrebat direct, informatorul declară că nu folosește sintagma de-a bușilea.

MOAȘĂ, pl. „sage-femme"

[545]

I. [Întrebare indirectă]. Cum se numește femeia care ajută la naștere și-i taie copilului buricul?
ALR I 212; ALRM I 293-296; ALRM II 198; NALR-Olt., MN, plș. 19; ALRR-Mar. 220; ALF 1179; AIS 705*; ALL 968; ALMC 1460; ALB 1626; ALCe 942; ALFC 1094; ALJA 1342; ASLEF 422.

II. mo̯áșă; mo̯áșe: 671-672, 678-679, 681-682, 684-685, 687-688, 690, 722, 724, 726-735, 737-738, 741-745, 747, 749-750, 752, 754-755, 763, 783, 811, 814-815, 817, 819, 824, 826-827, 829-832, 834, 845, 860, 881, 885-886, 890, 894, 900.
mu̯áșe; ~: 673, 698, 703-704, 708, 867.
mo̯áșe; ~: 674-677, 680, 683, 686, 689, 816, 820, 822, 849, 884, 891, 893, 896.
mu̯åșă; mu̯åșe: 691.
mu̯áșă; mu̯áșe: 692, 695, 699, 701-702, 705, 707, 709-720, 773, 787, 790, 792, 799-800, 803, 805-806, 810, 836-837, 841, 843, 848, 852, 855, 858-859, 861, 863-864, 868-869, 879, 897.
mu̯áșe; mu̯áși: 693.
mu̯áșă; mu̯áșĕ: 694, 769, 802.
mu̯áșĕ; mu̯áșe: 696-697, 700, 838, 840.
mu̯áșĕ; ~: 706, 850, 853, 857, 865.
mo̯áșă; mo̯áșe: 721, 723, 725, 736, 739-740, 746, 751.
mo̯áșă; moși: 748.
mo̯áșă; mo̯áșe: 753.
mo̯áșă; mo̯áșe: 756, 761, 833, 835.
mo̯áșă; mo̯áșĕ: 757.
mo̯áșe; ~: 758.
mo̯áșă; mo̯áșe: 759-760, 766, 781, 823, 825+: [*].
mo̯áșă; ~: 762.
mo̯áșă; mo̯áșe: 764, 775-776, 780, 784.
mo̯áșă; mo̯áșĕ: 765.
mo̯áșă, moșícă; mo̯áșe: 767.
mo̯áșă; mo̯așe: 768.
mo̯áșĕ; ~: 770, 871.
mo̯åșă; mo̯åșĕ: 771.
mo̯áșĕ; ~: 772.
mo̯áșă; mo̯áșĕ: 774, 777.
mo̯áșă; mo̯áșe: 778-779.
mo̯åșă; mo̯åșe: 782.
mu̯áșă; mu̯áșe: 785, 789, 797-798, 842, 844, 851.
mu̯áșă; mu̯áșe: 786, 790.
mu̯áșă; mu̯áșe: 788, 793, 801, 809.
mu̯áșă; mu̯áșe: 791, 794-795, 856, 862.
mu̯áșă; mu̯áșe: 796, 804, 807-808.
mo̯áșĕ; mo̯așe: 812.
mo̯áșă; moși, [k] mu̯áșe: 813.
mo̯áșă; ~, [*] mo̯áșe: 818.
mo̯áșă; mo̯åșe: 821.
[V] mo̯áșă; mo̯áșe, [R] félĉeră; félĉerițe: 828+: mo̯áșă máre [= moașa comunei].
mu̯áșâ; mu̯áșe: 839.
mo̯åșă; mo̯åșĕ: 846.
mu̯áșâ; mu̯áșe: 847.
mu̯áșe; ~: 854.
mu̯áșâ; mu̯áșe: 866.
mu̯áșe; mu̯oși: 870.
bábâ; bábe, [R] mu̯áșâ; ~: 872.
mo̯áși; ~, [V] bábă; bábi: 873, 880.
mu̯áși; ~: 874.
mo̯áșe; ~, [V, B] bábă; bábe: 875.
mu̯áșă; mu̯áși: 876.
[V] bábă, [R] mo̯áșă; mo̯áșe: 877.
bábă; bábe: 878.
mu̯áșĕ; ~, mu̯áșă; ~, mo̯áșă; ~: 882.
[R] mo̯áșĕ; ~, bábă; bábe: 883.
mo̯áșe; ~: 887, 892, 898.
mo̯áșe; [E] ~, moși: 888.
mo̯áșă; mo̯áșe, mo̯áși: 889.
mo̯áși; ~: 895.
mo̯áșă; mo̯áșe: 899.

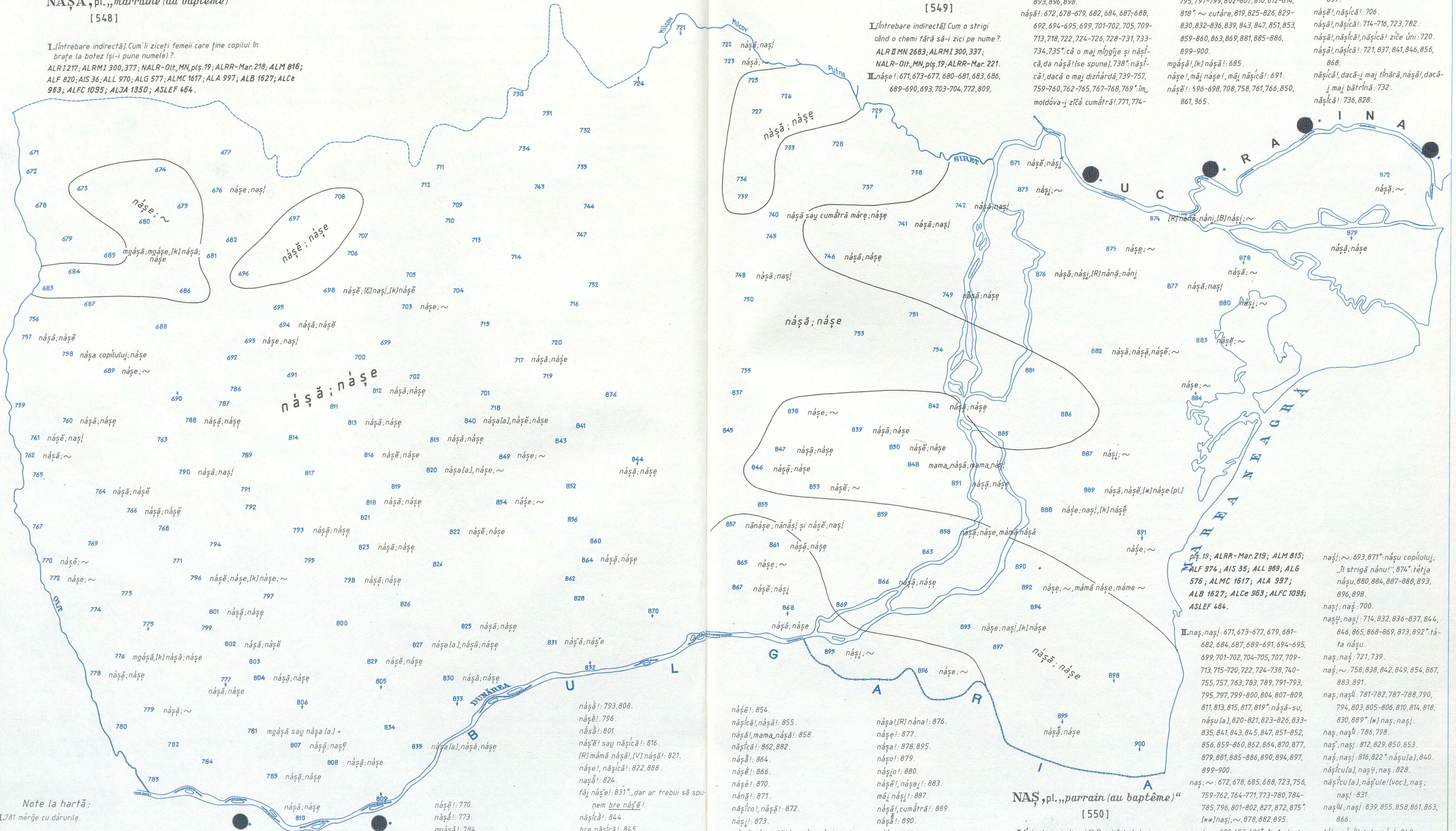

DOICĂ, pl. „nourrice"

[546]

I. [Întrebare indirectă]. Cum zici femeii care alăptează un copil pe care nu l-a născut ea?:
ALRM I 307; NALR-Olt., MN, plș. 19; ALRR-Mar. 222; ALM 823; ASLEF 422.

II. dói̯că; doi̯ĉi: 671-692, 694-697, 699, 701, 703, 705, 707-717, 720, 756, 769, 774, 780, 783, 814, 832, 850.
?, mámă: 693.
dói̯că; doi̯ĉ, lăpteázză: 698.
o dói̯că o lăptărít: 700.
[D] dói̯că, a băgát ~ la copíl: 702.
dói̯că; lăpteázză: 704.
feméi̯e adoptívă: 706.
dădácă; -dáĉe: 718.
?, dói̯că: 719, 827.
dói̯că; doi̯ĉ: 721-749, 751-755, 757, 759-762, 764-765, 767-768, 770, 772-773, 775-779, 781-782, 784, 811-813, 815-818, 820, 822, 825+: [*], 826, 833-834, 837+: ~ i̯e și ai̯a care-l îngrijáște, 838, 840-841, 843, 845, 849, 851, 854, 856, 860, 862-867, 877, 885-886.
dói̯că; doi̯ĉ sau dădácă; -dáĉe: 750, 857.
dói̯ca copilului: 758.
du̯oi̯că; doi̯ĉ: 763, 785, 879, 882.
mámă: 766+: [D] dói̯că „cân crește un copil mai mult timp".
[E] mámă al dói̯lea: 771+: [D] #.
du̯oi̯că; du̯oi̯ĉ: 786-787, 789-790, 795, 797, 800-801, 803, 805-806, 808-810, 842, 844, 848, 852, 855, 859, 861, 870, 887, 890+: „care îngrijește de copil", 891-894, 900.
du̯ói̯că; du̯oi̯ĉ: 788, 793, 798.
du̯ói̯că; du̯oi̯ĉ: 791, 858.
du̯ói̯că; du̯oi̯ĉ: 792.
du̯ói̯că; du̯oi̯ĉ: 794, 796, 799, 802, 868, 876, 889.
țiliturare; ~: 804.
[B] țilitu̯áre; ~, [R] dói̯că; doi̯ĉ: 807.
dái̯nă; dái̯ne: 819.
dói̯că; doi̯ke: 821.
vi̯itregă: 823.
?, [G] dói̯că; doi̯ĉ: 824.
?, o feméi̯e străi̯ină: 828.
?, mámă d-a dóra: 829.
[E] dói̯că; doi̯ĉ: 830.
o feméi̯e să lăptéze: 831+: [D] #.
?: 835+: [D] #, 880-881.
dói̯că; doi̯ĉ: 836, 869.
du̯ói̯câ; du̯oi̯ĉ: 839, 847.
dói̯că; doi̯ĉ: 846.
?, l-a crescút așá dă súflet: 853.
dădácă; -dáĉe: 871.
ńeáncă; ńanĉ: 872.
máncă; manĉ, [R] du̯oi̯că; du̯oi̯ĉ: 873.
mámcâ; mamĉi: 874.
#: 875, 888+: informatorul nu a auzit cuvântul doică.
[G] mámcă; mámĉi: 878.
[R] du̯ói̯că; du̯oi̯ĉi: 883.
du̯ói̯că; du̯oi̯ĉi: 884, 895-897.
du̯ói̯că; doi̯ĉi: 898.
du̯ói̯că; du̯oi̯ĉi: 899.

NAȘĂ, pl. „*marraine (au baptême)*“

[548]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi ziceți femeii care ține copilul în brațe la botez (și-i pune numele)?.*

ALR I 217; ALRM I 300, 377; NALR-Olt., MN, pls. 19; ALRR-Mar. 218; ***ALM 816; ALF 820; AIS 36; ALL 970; ALG 577; ALMC 1617; ALA 997; ALB 1627; ALCe 963; ALFC 1095; ALJA 1350; ASLEF 464.***

Note la hartă:

II. *781: mérĝe cu dárurile.*

III. *890: informatorul scrie pe fișă: două nașe, o nașă.*

náșĕ!: 770.
nàșă!: 773.
mǫáșă!: 784
náșă!: 787, 800.
náșă!: 788, 811, 815, 823, 827.
náșă!: 793, 808.
náșè!: 796.
násă!: 801.
náșĕ! saụ nășícă!: 816.
[R] mámă náșă!, [V] náșă!: 821.
náșe!, nășícă!: 822, 888.
nașă!: 824.
făị náșe!: 831+: „dar ar trebui să spunem bre náșĕ!
nășícă!: 844.
bre nășícă!: 845.
mama náșă!: 848.
nășícă!, náșă!: 852.
náșe!: 854.
nășícă!, náșă!: 855.
náșă!, mama náșă!: 858.
nășícă!: 862, 882.
náșă!: 864.
náșè!: 866.
náșè!: 870.
nánă!: 871.
nășíco!, náșă!: 872.
náșị!: 873.
mámâ náșị!: 874+: și tétị náșịule! [= nașule!].
náșị!, náșeị!: 875.
náșa!, [R] nána!: 876.
náșe!: 877.
náșa!: 878, 895.
náșo!: 879.
náșịo!: 880.
náșĕ!, náșeị!: 883.
măị náșị!: 887.
náșă!, cumắtră!: 889.
náșă!: 890.
náșe!: 891.
mámă náșe!: 892.
náșă!, [V] náșo!: 894.

NAȘĂ! (voc.) „*marraine!*“

[549]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum o strigi când o chemi fără să-i zici pe nume?.*

ALR II MN 2683; ALRM I 300, 337; NALR-Olt., MN, pls. 19; ALRR-Mar. 221.

II. *náșe!: 671, 673-677, 680-681, 683, 686, 689-690, 693, 703-704, 772, 809, 817, 820, 838, 842, 849, 857, 867, 884, 893, 896, 898.*
náșă!: 672, 678-679, 682, 684, 687-688, 692, 694-695, 699, 701-702, 705, 709-713, 718, 722, 724-726, 728-731, 733-734, 735+: că o maị mîngîịe și nășícă, da náșă! [se spune], 738+: nășícă!, dacă o maị diznárdă, 739-757, 759-760, 762-765, 767-768, 769+: îm moldóva-ị zîcá cumắtră!, 771, 774-781, 783, 785-786, 789-792, 794-795, 797-799, 802-807, 810, 812-814, 818+: ~ cutáre, 819, 825-826, 829-830, 832-836, 839, 843, 847, 851, 853, 859-860, 863, 869, 881, 885-886, 899-900.
mǫáșă!, [k] náșă!: 685.
náșe!, măị náșe!, măị nășícă!: 691.
náșĕ!: 696-698, 708, 758, 761, 766, 850, 861, 865.
nășícă!: 700, 707, 717, 719, 727, 737, 840, 897.
náșĕ!, nășícă!: 706.
náșă!, nășícă!: 714-716, 723, 782.
náșă!, nășícă!, nășícă! zíce úni: 720.
náșă!, nășícă!: 721, 837, 841, 846, 856, 868.
nășícă!, dacă-ị maị tînără, náșă!, dacă-ị maị bătrînă: 732.
nășícă!: 736, 828.

NAȘ, pl. „*parrain (au baptême)*“

[550]

I. *[Întrebare indirectă]. Dar bărbatul ei ce zici că este?.*

ALR I 216; ALRM I 299, 375; NALR-Olt., MN, pls. 19; ALRR-Mar. 219; ***ALM 815; ALF 974; AIS 35; ALL 969; ALG 576; ALMC 1617; ALA 997; ALB 1627; ALCe 963; ALFC 1095; ASLEF 464.***

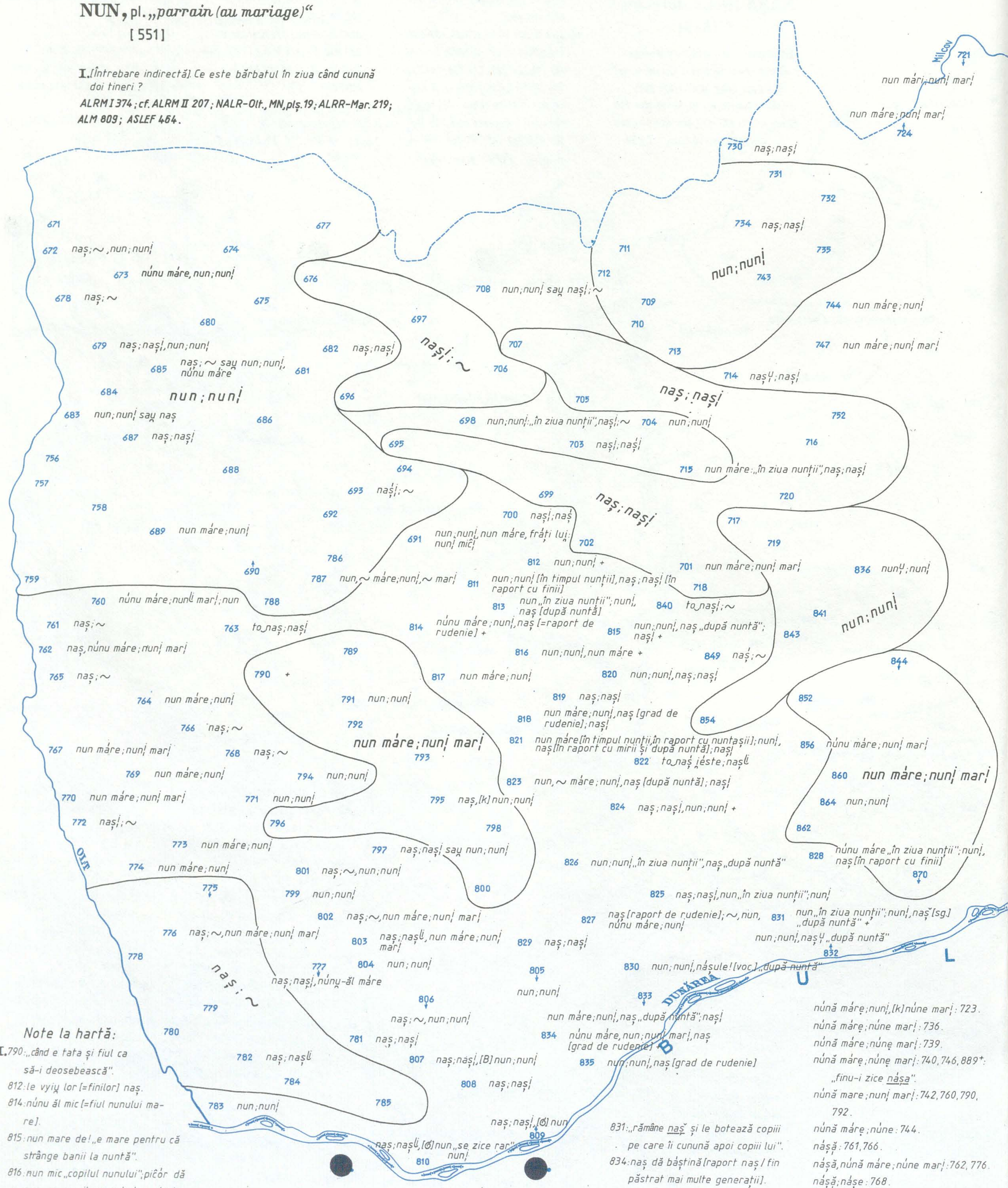
II. *naș; nașị: 671, 673-677, 679, 681-682, 684, 687, 689-691, 694-695, 699, 701-702, 704-705, 707, 709-713, 715-720, 722, 724-738, 740-755, 757, 763, 783, 789, 791-793, 795, 797, 799-800, 804, 807-809, 811, 813, 815, 817, 819+: náșă-su, náșu [a.], 820-821, 823-826, 833-835, 841, 843, 845, 847, 851-852, 856, 859-860, 862, 864, 870, 877, 879, 881, 885-886, 890, 894, 897, 899-900.*
naș; ~: 672, 678, 685, 688, 723, 756, 759-762, 764-771, 773-780, 784-785, 796, 801-802, 827, 872, 875+: [**] nașị; ~, 878, 882, 895.
nașị; ~: 680, 683, 686+: „în Ardeal să zice nănáș“, 692, 696-698, 703, 706, 708, 772.
nașị; ~: 693, 871+: náșu copiluluị; „îl strigă nánu!“, 874+: tétịa náșu, 880, 884, 887-888, 893, 896, 898.
nașị; naș: 700.
nașụ; nașị: 714, 832, 836-837, 844, 846, 865, 868-869, 873, 892+: táta náșu.
naș; naș: 721, 739.
naș; ~: 758, 838, 842, 849, 854, 867, 883, 891.
naș; nașụ: 781-782, 787-788, 790, 794, 803, 805-806, 810, 814, 818, 830, 889+: [*] naș; nașị.
naș; nașṭị: 786, 798.
naș; nașị: 812, 829, 850, 853.
naș; nașị: 816, 822+: náșu [a.], 840.
nășícu [a.], nașụ; naș: 828.
nășícu [a.], náșule! [voc.], naș; nașị: 831.
nașụ; nașị: 839, 855, 858, 861, 863, 866.
táta náșụ; tata náșị: 848.
naș; nașị, nănáș; -náșị: 857.
nașị; nașị, [R] nan; nanị: 876.

NUN, pl. *„parrain (au mariage)"*

[551]

I. *[Întrebare indirectă]. Ce este bărbatul în ziua când cunună doi tineri ?*

ALRM I 374; cf. ALRM II 207; NALR-Olt., MN, plș. 19; ALRR-Mar. 219; ALM 809; ASLEF 464.

Note la hartă:

II. 790: „când e tata și fiul ca să-i deosebească".

812: le vyiu̯ lor [=finilor] naș.

814: núnu ăl mic [=fiul nunului mare].

815: nun mare de! „e mare pentru că strânge banii la nuntă".

816: nun mic „copilul nunului"; picôr dă nun „neamurile nunul chemate la nuntă"; picôrį dă nun, [*] picôr da nunį.

824: „nun îi zice lumea în ziua nunții"; p-órmă-į zice nășu; „ginerele-i zice naș".

831: „rămâne naș și le botează copiii pe care îi cunună apoi copiii lui".

834: naș dă báștină [raport naș / fin păstrat mai multe generații].

871: îl strigă nășule!.

889: finu-į zice nășu!.

NUNĂ, pl. *„marraine (au mariage)"*

[552]

I. *[Întrebare indirectă]. Dar femeia?*

ALRM I 376; NALR-Olt., MN, plș. 19; ALRR-Mar. 218; ALM 810; ASLEF 464.

II. núnă; núne: 671, 673, 677, 679–681, 684–685, 688, 691–692, 694, 698, 704, 709–713, 717, 719, 724, 727, 732–733, 735, 743, 748–749, 751, 756–759, 769, 771, 774, 783, 786, 791, 794–795, 799, 804–805, 813, 815, 817, 824, 826, 828, 832, 835–837, 841, 843–844, 847, 853–854, 858–860, 864, 868–869, 885–886, 898.

nășă; nășe, núnă; núne: 672, 797, 806, 809.

núnă; nunį: 674–675, 686, 690, 725, 728, 731, 737, 741, 753, 764[+]: [*] núne, 816[+]: [*] nunįță, 825, 827, 831, 863.

nășe; ~: 676, 693, 703, 772, 849, 893, 895–896.

nășă; nășe: 678, 682, 687, 695, 699–700, 702, 705, 707, 714–715, 717–718, 720, 730, 734, 752, 763, 765, 775, 777–778, 781–782, 784, 798, 808, 810[+]: [б] núnă; núne „se zice rar", 819, 894[+]: [б] núna mare, 900.

núnă; núne sau nășe: 683, 708.

núnă máre; núne marį: 689, 701, 726, 729, 738, 745, 747, 750, 754–755, 767, 770, 773, 789, 796, 800, 838, 842, 848, 850, 852, 855–857, 870, 897, 899.

nășĕ; nășe: 696–697, 706, 840, 845.

năşícă; -șícį sau nășă; nășe: 716.

núnă; núni: 721.

núnă máre „în ziua nunții", nășă „după nuntă": 722.

núnă márẹ; nunį, [k] núne marį: 723.

núnă márẹ; núne marį: 736.

núnă máre; núnẹ marį: 739.

núnă márẹ; núnẹ marį: 740, 746, 889[+]: „finu-i zice nășa".

núnă mare; nunį marį: 742, 760, 790, 792.

núnă márẹ; núne: 744.

nășă: 761, 766.

nășă, núnă máre; núne marį: 762, 776.

nășă; nășe: 768.

nășă; nășẹ: 779.

nășă; nășĕ: 780.

nășă; nășẹ: 785.

núnă, ~ máre; núne, ~ marį: 787, 891.

núnă; núnẹ: 788, 861.

núnă; núnẹ: 793.

nășă; nășẹ, núnă; núnẹ: 801.

nășă; nășĕ, núnă márẹ; nunį marį: 802.

nășă; nășe, núnă márẹ; núne marį: 803.

nășă; nasẹ, [B] núnă; núne: 807.

núnă „în timpul nunții"; núne, nășă „în raport cu finii": 811.

núnă; núne, nășẹ [sg.]: 812.

núnă; núne, nășă [raport de rudenie]: 814, 834.

núnă máre; núne ~: 818[+]: [*] nășe; ~

núnă; núne, nășe „după nuntă"; ~: 820.

núnă máre; núne marį, nășă; nășe: 821[+]: núnă mică [=fata nunei mari].

nășe; ~ și năşícă: 822.

núnă máre; nunį marį, nășă „după nuntă"; nășe: 823.

nășĕ; nășẹ: 829.

núnă; núne, nășă „după nuntă": 830.

núnă; núne, nășă „după nuntă"; nășe: 833.

núnă márẹ; núnẹ marį: 839, 881.

núnă; núne: 846, 866.

núnă máre; núnẹ: 851.

núnă; nunį, [k] núne: 862.

núnă; núnẹ: 865.

nășẹ; nășį: 867.

núnă; núnẹ: 871[+]: o strigă nășĕ!.

nășâ márį; ~ marį, nășâ dį cununiįį; ~ ~ ~: 872.

nășį; ~: 873–874, 880.

nășẹ; ~: 875, 887[+]: [б] núnă; núne, 892.

nășă; nășį, núnă; nunį: 876.

nășe; nașį: 877.

nășă; ~: 878.

nășă; nășẹ: 879.

núnă máre; núni marį, [L] núne: 882.

nășĕ; ~: 883.

nășe; ~, núnă „în ziua nunții"; núne: 884.

nășe; ~, núnă; núne, núna máre: 888.

[б] núnă „în timpul nunții"; nune, nășă; nășe: 890.

CUMĂTRĂ! (voc.) *„commère!"*

[561]

I. *[Întrebare indirectă]. Când vrei s-o strigi, fără să-i spui pe nume, cum o chemi ?*

ALR II MN 2644; NALR-Olt., MN, plș. 20; ALRM I 306.

II. nășe!: 671, 673–677, 680–681, 683, 686, 689, 772.

nășă!: 672, 678–679, 682, 684–685, 687–688, 710, 713, 715, 756–757, 759–769, 771, 774–780, 782–785.

núnă!: 690.

măį nășă!: 691.

făį cumătră!: 692, 714, 716, 720.

nașícă!, nășe! „dacă ie mai bătrână": 693.

cumătră!: 694–695, 699, 701–705, 708–709, 711–712, 721–724, 726–727, 729[+]: ~, cumătră-mį įeștį, da din cap să nu cîrmeștį, 730–744, 746–753, 755, 786–791, 794–795, 797, 799, 801–803, 807–808, 810–813, 815, 817–818, 820–825, 827–835, 837–838, 841–843, 847–848, 850–851, 853, 855–856, 858, 860, 863–865, 867–870, 877–879, 881–886, 889, 891–897, 900.

nășĕ!: 696, 698, 706, 758.

[vezi chest. 558]: 697.

cumătră!, cumătro!: 700.

năşícă!, nășă!: 707.

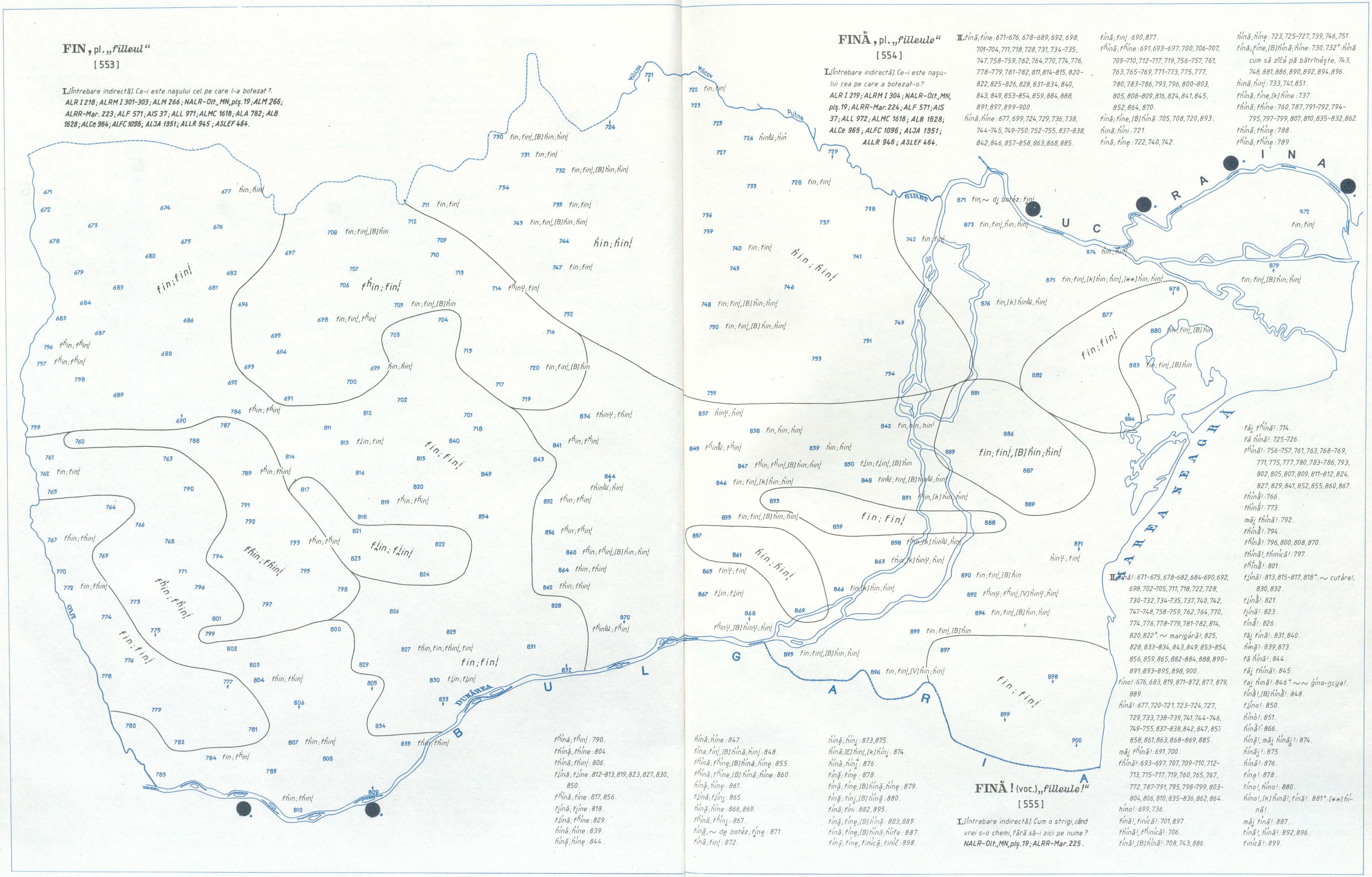
făį nășă!: 717.

fínă!: 718.

fhínă!: 719.

fă cumătră!: 725, 728, 754, 890.

Vezi continuarea pe harta 151.

FIN, pl. „filleul"
[553]

I. [Întrebare indirectă]. Ce-i este nașului cel pe care l-a botezat ?.
ALR I 218; ALRM I 301-303; ALM 266; NALR-Olt., MN, plș. 19; ALM 266; ALRR-Mar. 223; ALF 571; AIS 37; ALL 971; ALMC 1618; ALA 782; ALB 1628; ALCe 964; ALFC 1096; ALJA 1351; ALLR 945; ASLEF 464.

FINĂ, pl. „filleule"
[554]

I. [Întrebare indirectă]. Ce-i este nașului cea pe care a botezat-o?
ALR I 219; ALRM I 304; NALR-Olt., MN, plș. 19; ALRR-Mar. 224; ALF 571; AIS 37; ALL 972; ALMC 1618; ALB 1628; ALCe 965; ALFC 1096; ALJA 1351; ALLR 946; ASLEF 464.

II. fină; fine: 671-676, 678-689, 692, 698, 701-704, 711, 718, 728, 731, 734-735, 747, 758-759, 762, 764, 770, 774, 776, 778-779, 781-782, 811, 814-815, 820-822, 825-826, 828, 831-834, 840, 843, 849, 853-854, 859, 884, 888, 891, 897, 899-900.
hină; hine: 677, 699, 724, 729, 736, 738, 744-745, 749-750, 752-755, 837-838, 842, 846, 857-858, 863, 868, 885.
fină; fini: 690, 877.
fhină; fhine: 691, 693-697, 700, 706-707, 709-710, 712-717, 719, 756-757, 761, 763, 765-769, 771-773, 775, 777, 780, 783-786, 793, 796, 800-803, 805, 808-809, 816, 824, 841, 845, 852, 864, 870.
fină; fine, [B] hină: 705, 708, 720, 893.
hină; hini: 721.
fină; fine: 722, 740, 742.
hină; hine: 723, 725-727, 739, 746, 751.
fină; fine, [B] hină; hine: 730, 732⁺: hină cum să zîcă pă bătrînește, 743, 748, 881, 886, 890, 892, 894, 896.
hină; hini: 733, 741, 851.
fhină; fine, [k] hine: 737.
fhină; fhine: 760, 787, 791-792, 794-795, 797-799, 807, 810, 835-832, 862.
fhină; fhine: 788.
fhină; fhine: 789.
fhină; fhini: 790.
fhină; fhine: 804.
fhină; fhini: 806.
fʎină; fʎine: 812-813, 819, 823, 827, 830, 850.
fhină; fine: 817, 856.
fjină; fjine: 818.
fʎină; fhine: 829.
hinâ; hine: 839.
hină; hine: 844.
hinâ; hine: 847.
fina; fini, [B] hină; hini: 848.
fhină; fhine, [B] hină; hine: 855.
fhină; fhine, [B] hină; hine: 860.
hină; hine: 861.
fʎină; fʎini: 865.
hină; hine: 866, 869.
fhină; fhini: 867.
fină, ~ de botez; fine: 871.
finâ; fini: 872.
hină; hini: 873, 875.
hinâ, [E] hini, [k] hini: 874.
hinâ; hini: 876.
fină; fine: 878.
fină; fine, [B] hină; hine: 879.
fină; fini, [B] hină: 880.
fină; fini: 882, 895.
fină; fine, [B] hină: 883, 889.
fină; fine, [B] hină; hine: 887.
fină; fine, finică; finič: 898.

FINĂ! (voc.), „filleule!"
[555]

I. [Întrebare indirectă]. Cum o strigi, când vrei s-o chemi, fără să-i zici pe nume?
NALR-Olt., MN, plș. 19; ALRR-Mar. 225.

II. fină!: 671-675, 678-682, 684-690, 692, 698, 702-705, 711, 718, 722, 728, 730-732, 734-735, 737, 740, 742, 747-748, 758-759, 762, 764, 770, 774, 776, 778-779, 781-782, 814, 820, 822⁺: ~ marigáră!, 825, 828, 833-834, 843, 849, 853-854, 856, 859, 865, 882-884, 888, 890-891, 893-895, 898, 900.
fino!: 676, 683, 819, 871-872, 877, 879, 889.
hină!: 677, 720-721, 723-724, 727, 729, 733, 738-739, 741, 744-746, 749-755, 837-838, 842, 847, 857 858, 861, 863, 868-869, 885.
măi fhină!: 691, 700.
fhină!: 693-697, 707, 709-710, 712-713, 715-717, 719, 760, 765, 767, 772, 787-791, 795, 798-799, 803-804, 806, 810, 835-836, 862, 864.
hino!: 699, 736.
fină!, finică!: 701, 897.
fhină!, fhinică!: 706.
fină!, [B] hină!: 708, 743, 886.
făi fhină!: 714.
fă hină!: 725-726.
fhină!: 756-757, 761, 763, 768-769, 771, 775, 777, 780, 783-786, 793, 802, 805, 807, 809, 811-812, 824, 827, 829, 841, 852, 855, 860, 867.
fhină!: 766.
fhină!: 773.
măi fhină!: 792.
fhină!: 794.
fhină!: 796, 800, 808, 870.
fhină!, fhinică!: 797.
fhină!: 801.
fʎină!: 813, 815-817, 818⁺: ~ cutare!, 830, 832.
fʎină!: 821.
fjină!: 823.
fină!: 826.
făi fină!: 831, 840.
hină!: 839, 873.
fă hină!: 844.
făi fhină!: 845.
fai hină!: 846⁺: ~~ gino-ŋcua!.
fină!, [B] hină!: 848.
fʎino!: 850.
hino!: 851.
hină!: 866.
hină!, măi hină!: 874.
hină!: 875.
hinâ!: 876.
fina!: 878.
fino!, hino!: 880.
hino!, [k] hină!, fină!: 881⁺: [**] hină!.
măi fină!: 887.
fină!, hină!: 892, 896.
finică!: 899.

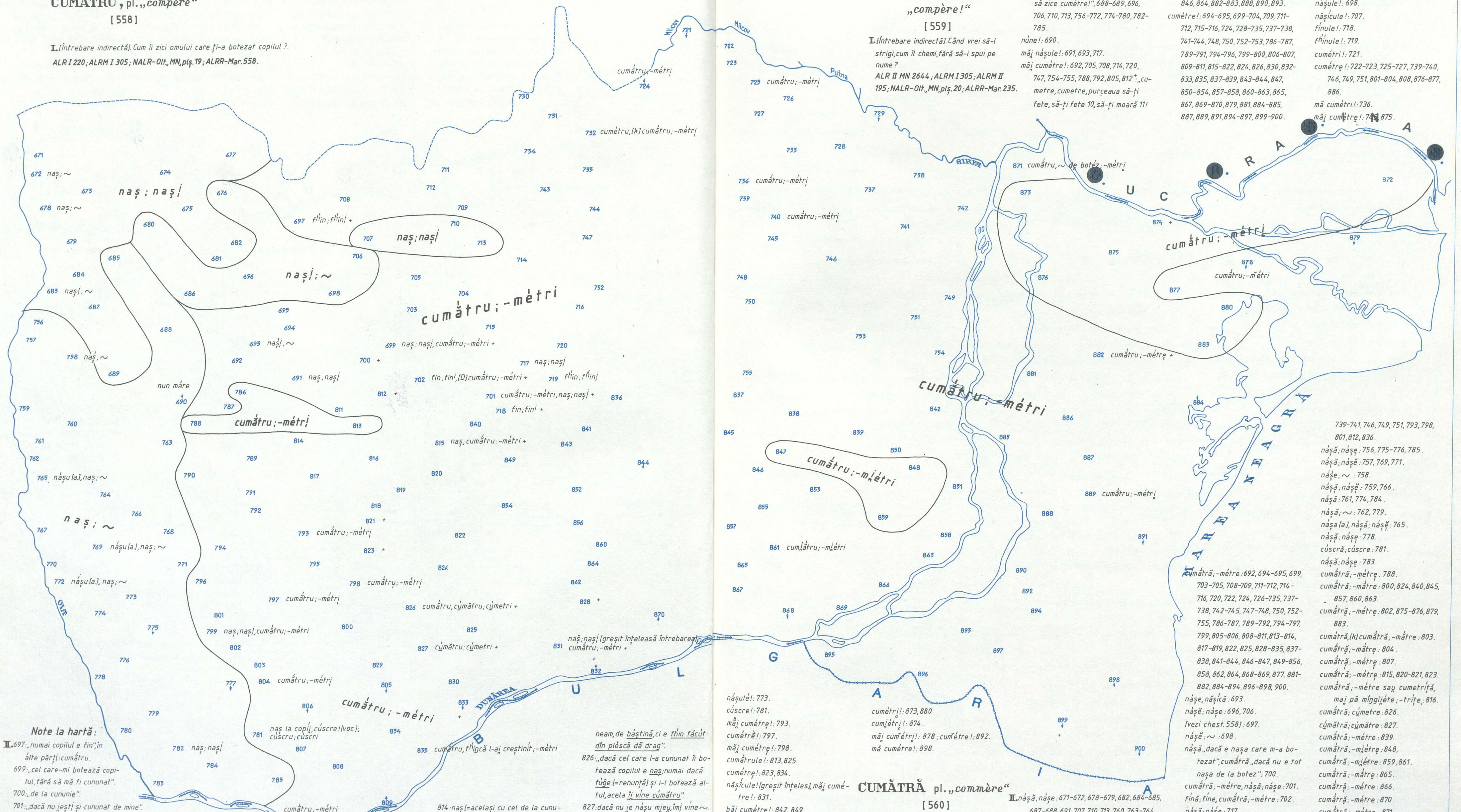
HARTA 150

CUMĂTRU, pl. „compère"

[558]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici omului care ți-a botezat copilul?

ALR I 220; ALRM I 305; NALR-Olt., MN, plș. 19; ALRR-Mar. 558.

CUMETRE! (voc.) „compère!"

[559]

I. [Întrebare indirectă]. Când vrei să-l strigi, cum îl chemi, fără să-i spui pe nume?

ALR II MN 2644; ALRM I 305; ALRM II 195; NALR-Olt., MN, plș. 20; ALRR-Mar. 235.

II. nășule!: 671-686, 687+: „în alte părți să zice cumétre!", 688-689, 696, 706, 710, 713, 756-772, 774-780, 782-785.
núne!: 690.
măi nășule!: 691, 693, 717.
măi cumétre!: 692, 705, 708, 714, 720, 747, 754-755, 788, 792, 805, 812+: „cumetre, cumetre, purceaua să-ți fete, să-ți fete 10, să-ți moară 11! [!]", 814, 827-829, 836, 840-841, 845-846, 864, 882-883, 888, 890, 893.
cumétre!: 694-695, 699-704, 709, 711-712, 715-716, 724, 728-735, 737-738, 741-744, 748, 750, 752-753, 786-787, 789-791, 794-796, 799-800, 806-807, 809-811, 815-822, 824, 826, 830, 832-833, 835, 837-839, 843-844, 847, 850-854, 857-858, 860-863, 865, 867, 869-870, 879, 881, 884-885, 887, 889, 891, 894-897, 899-900.
[vezi chest. 558]: 697.
nășule!: 698.
nășícule!: 707.
fínule!: 718.
fhínule!: 719.
cumétri!: 721.
cumétre!: 722-723, 725-727, 739-740, 746, 749, 751, 801-804, 808, 876-877, 886.
mă cumétri!: 736.
măi cumétre!: 745, 875.
nășule!: 773.
cúscre!: 781.
măi cumétre!: 793.
cumétrě!: 797.
măi cumétre!: 798.
cumătrule!: 813, 825.
cumétre!: 823, 834.
nășícule! [greșit înțeles], măi cumétre!: 831.
băi cumétre!: 842, 849.
cumiétre!: 847, 855, 859, 868.
măi cumétre mă!: 856.
cumétrè!: 866; cumétre!: 871.
măi cumétre!: 872.
cumétri!: 873, 880.
cumiétri!: 874.
măi cumétri!: 878; cumétre!: 892.
mă cumétre!: 898.

CUMĂTRĂ pl. „commère"

[560]

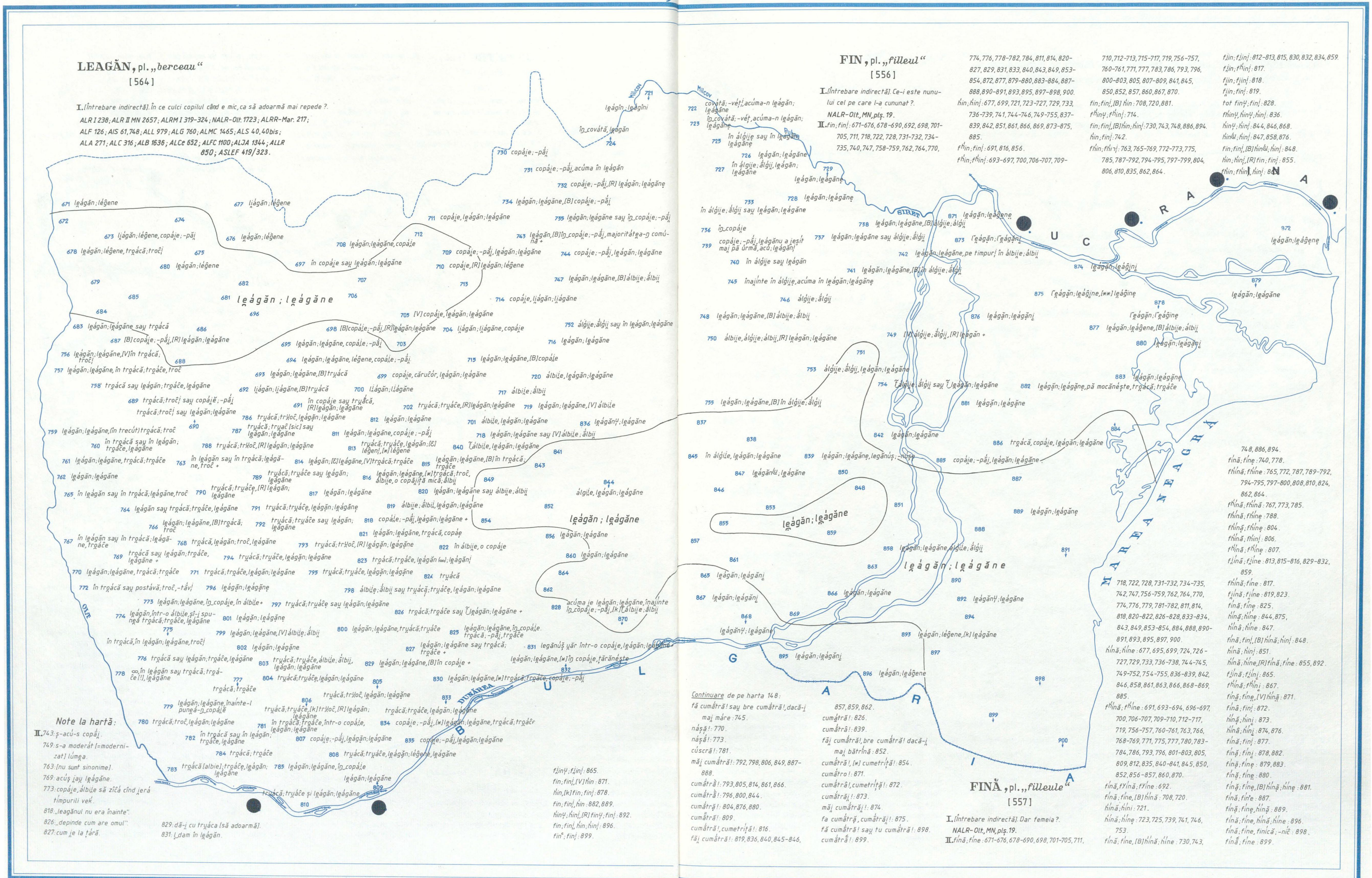
I. [Întrebare indirectă]. Dar femeii care ți-a botezat copilul?

ALR I 221; ALRM I 306; NALR-Olt., MN, plș. 20; ALRR-Mar. 218.

II. nășă; náse: 671-672, 678-679, 682, 684-685, 687-688, 691, 707, 710, 713, 760, 763-764, 767-768, 773, 777, 780, 782.
náse; ~: 673-677, 680-681, 683, 686, 689, 770, 772.
núnă; nuni: 690.
cumătră; -métre: 692, 694-695, 699, 703-705, 708-709, 711-712, 714-716, 720, 722, 724, 726-735, 737-738, 742-745, 747-748, 750, 752-755, 786-787, 789-792, 794-797, 799, 805-806, 808-811, 813-814, 817-819, 822, 825, 828-835, 837-838, 841-844, 846-847, 849-856, 858, 862, 864, 868-869, 877, 881-882, 884-894, 896-898, 900.
náse, năsícă: 693.
násě; náse: 696, 706.
[vezi chest. 558]: 697.
násě; ~: 698.
nașă „dacă e nașa care m-a botezat", cumătră „dacă nu e tot nașa de la botez": 700.
cumătră; -métre, nașă; náse: 701.
fínă; fíne, cumătră; -métre: 702.
nașă; náse: 717.
fínă; fíne: 718.
fhínă; fhíne: 719
cumătră; -métri: 721, 867, 895.
cumătră; -métre: 723, 725, 736, 739-741, 746, 749, 751, 793, 798, 801, 812, 836.
nașă; náse: 756, 775-776, 785.
nașă; násě: 757, 769, 771.
náse; ~: 758.
nașă; násě: 759, 766.
nașă: 761, 774, 784.
nașă; ~: 762, 779.
nașa [a], nașă; násě: 765.
nașă; náse: 778.
cúscră; cúscre: 781.
nașă; náse: 783.
cumătră; -métre: 788.
cumătră; -mătre: 800, 824, 840, 845, 857, 860, 863.
cumătră; -métre: 802, 875-876, 879, 883.
cumátră, [k] cumătră; -mătre: 803.
cumătră; -mătre: 804.
cumătră; -métre: 807.
cumătră; -métre: 815, 820-821, 823.
cumătră; -métre sau cumetriță, mai pă mîngîiete; -trițe: 816.
cumătră; cúmetre: 826.
cúmătră; cúmătre: 827.
cumătrâ; -métre: 839.
cumătră; -miétre: 848.
cumătră; -miétre: 859, 861.
cumătră; -mătre: 865.
cumătrâ; -métre: 866.
cumătră; -métre: 870.
cumătră; -métre: 871.
cumătră; -métri: 872-873, 878, 880.
cumătrâ; -métri: 874.
cumătră; -métrě: 899.

Note la hartă:

II. 697: „numai copilul e fin", în alte părți: cumătru.
699: „cel care-mi botează copilul, fără să mă fi cununat".
700: „de la cununie".
701: „dacă nu iești și cununat de mine".
702: „fratele meu îi zice surorii: fină, pe care am cununat-o".
718: „tatăl copilului este fin, față de cel care i-a botezat copilul".
812, 823, 830, 899: [dacă nu i-a cununat pe părinți].
813, 816, 818, 827, 832, 872: [altul decât nașul de cununie].
814: naș [= același cu cel de la cununie]; cumătru [este] cine núma botează.
821: „dacă tatăl copilului botezat sau al băiatului cununat nu e fin din neam, de baștină, ci e fhin făcut din ploscă dă drag".
826: „dacă cel care l-a cununat îi botează copilul e naș; numai dacă fuge [= renunță] și i-l botează altul, acela îi vine cumătru".
827: dacă nu ie násu mieu, îmi vine ~.
831: [și părinții celor cununați].
833, 835: „dacă nu te-a și cununat"
882: Informatorul silabisește: cu-me-tre [pl.].

LEAGĂN, pl. „berceau"
[564]
I. [Întrebare indirectă]. În ce culci copilul când e mic, ca să adoarmă mai repede?
ALR I 238; ALR II MN 2657; ALRM I 319-324; NALR-Olt. 1723; ALRR-Mar. 217;
ALF 126; AIS 61,748; ALL 979; ALG 760; ALMC 1465; ALS 40,40bis;
ALA 271; ALC 316; ALB 1636; ALCE 652; ALFC 1100; ALJA 1344; ALLR 850; ASLEF 419/323.
leagăn ; leagăne
Note la hartă:
II. 743: ș-acu-s copăi.
749: s-a moderat (=modernizat) lumea.
763: [nu sunt sinonime].
769: acuș iau leagăne.
773: copăie, albie să zică cînd jera timpurili vek.
818: „leagănul nu era înainte".
826: „depinde cum are omul".
827: cum ie la țară.
829: dă-i cu trucaca (să adoarmă).
831: l dam în leagăn.
FIN, pl. „filleul"
[556]
I. [Întrebare indirectă]. Ce-i este nunului cel pe care l-a cununat?
NALR-Olt., MN, pls. 19.
FINĂ, pl. „filleule"
[557]
I. [Întrebare indirectă]. Dar femeia?
NALR-Olt., MN, pls. 19.
Continuare de pe harta 148:
MAREA NEAGRĂ
UCRAINA
BULGARIA
DUNĂREA
SIRET

PEȚITOR, pl. „*celui qui est chargé de faire une demande en mariage, courtier de mariages, intermédiaire*“
[573]

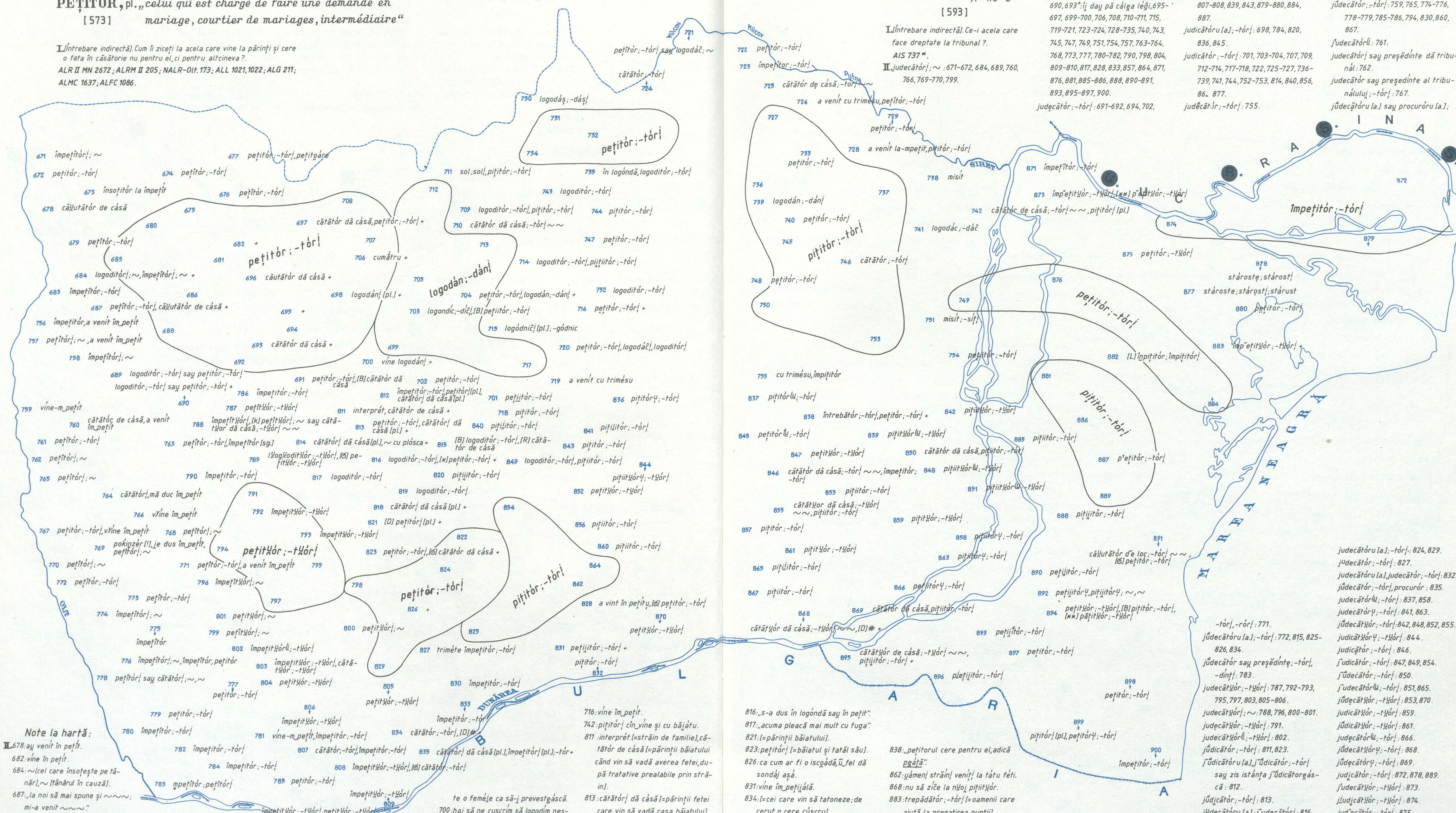
I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi ziceți la acela care vine la părinți și cere o fata în căsătorie nu pentru el, ci pentru altcineva?.*

ALR II MN 2672; ALRM II 205; NALR-Olt. 173; ALL 1021, 1022; ALG 211; ALMC 1637; ALFC 1086.

JUDECĂTOR, pl. „*juge*“
[593]

I. *[Întrebare indirectă]. Ce-i acela care face dreptate la tribunal?.*
AIS 737.*

II. *judecătorị; ~ : 671-672, 684, 689, 760, 766, 769-770, 799.*
judecătór; -tórị: 673-683, 685-688, 690, 693+: ịị dau pă cálẹa léĝi, 695-697, 699-700, 706, 708, 710-711, 715, 719-721, 723-724, 728-735, 740, 743, 745, 747, 749, 751, 754, 757, 763-764, 768, 773, 777, 780-782, 790, 798, 804, 809-810, 817, 828, 833, 857, 864, 871, 876, 881, 885-886, 888, 890-891, 893, 895-897, 900.
judẹcătór; -tórị: 691-692, 694, 702, 705, 716, 742, 746, 748, 750, 756, 789, 807-808, 839, 843, 879-880, 884, 887.
judicătóru [a.]; -tórị: 698, 784, 820, 836, 845.
judicătór; -tórị: 701, 703-704, 707, 709, 712-714, 717-718, 722, 725-727, 736-739, 741, 744, 752-753, 814, 840, 856, 86. 877.
judĕcătór; -tórị: 755.
j'udecătór; -tórị: 758, 898.
jűdecătór; -tórị: 759, 765, 774-776, 778-779, 785-786, 794, 830, 860, 867.
j'udecătórlị: 761.
judecătórị sau președinte dă tribunál: 762.
judecătór sau președinte al tribunáluluị; -tórị: 767.
jűdecătoru [a.] sau procuróru [a.]; -tórị, -rórị: 771.
jűdecătóru [a.]; -tórị: 772, 815, 825-826, 834.
jűdecătór sau președinte; -tórị, -dínțị: 783.
judecătuór; -tuórị: 787, 792-793, 795, 797, 803, 805-806.
judecătuórị; ~: 788, 796, 800-801.
judẹcătuór; -tuórị: 791.
judecătuórlị; -tuórị: 802.
jűdicătór; -tórị: 811, 823.
j'űdicătóru [a.], j'űdicătór; -tórị sau zis istánța j'űdicătoreáscă: 812.
jűdịcătór; -tórị: 813.
jᵘdecătóru [a.]; j'udecătórị: 816.
președinte, jűdẹcătór; -tórị: 818.
judicătór; -tórị, porcorór: 819.
procorór; -rórị: 821, 831.
j'udecătór; -tórị: 822, 838.
judecătóru [a.]; -tórị: 824, 829.
jᵘdecătór; -tórị: 827.
judecătóru [a.], judecătór; -tórị: 832.
jűdecătór; -tórị, procurór: 835.
judecătórᵘ; -tórị: 837, 858.
judecătórᵘ; -tórị: 841, 863.
jűdecătuór; -tórị: 842, 848, 852, 855.
judicătuórᵘ; -tuórị: 844.
judicătór; -tórị: 846.
j'udicătór; -tórị: 847, 849, 854.
j'űdecătór; -tórị: 850.
j'udecătórᵘ; -tórị: 851, 865.
jűdẹcătuór; -tuórị: 853, 870.
judicătuór; -tuórị: 859.
jűdicătuór; -tuórị: 861.
judẹcătórᵘ; -tórị: 866.
jűdecătuórᵘ; -tórị: 868.
jűdẹcătórᵘ; -tórị: 869.
judịcătór; -tórị: 872, 878, 889.
j'udecătuór; -tuórị: 873.
jịudịcătuór; -tuórị: 874.
jud'ecătór; -tórị: 875.
j'udẹcătór; -tórị: 883.
judẹcătórᵘ; -tórị: 892.
j'ud'ecătór; -tórị: 894.
judicătórᵘ; -tórị: 899.

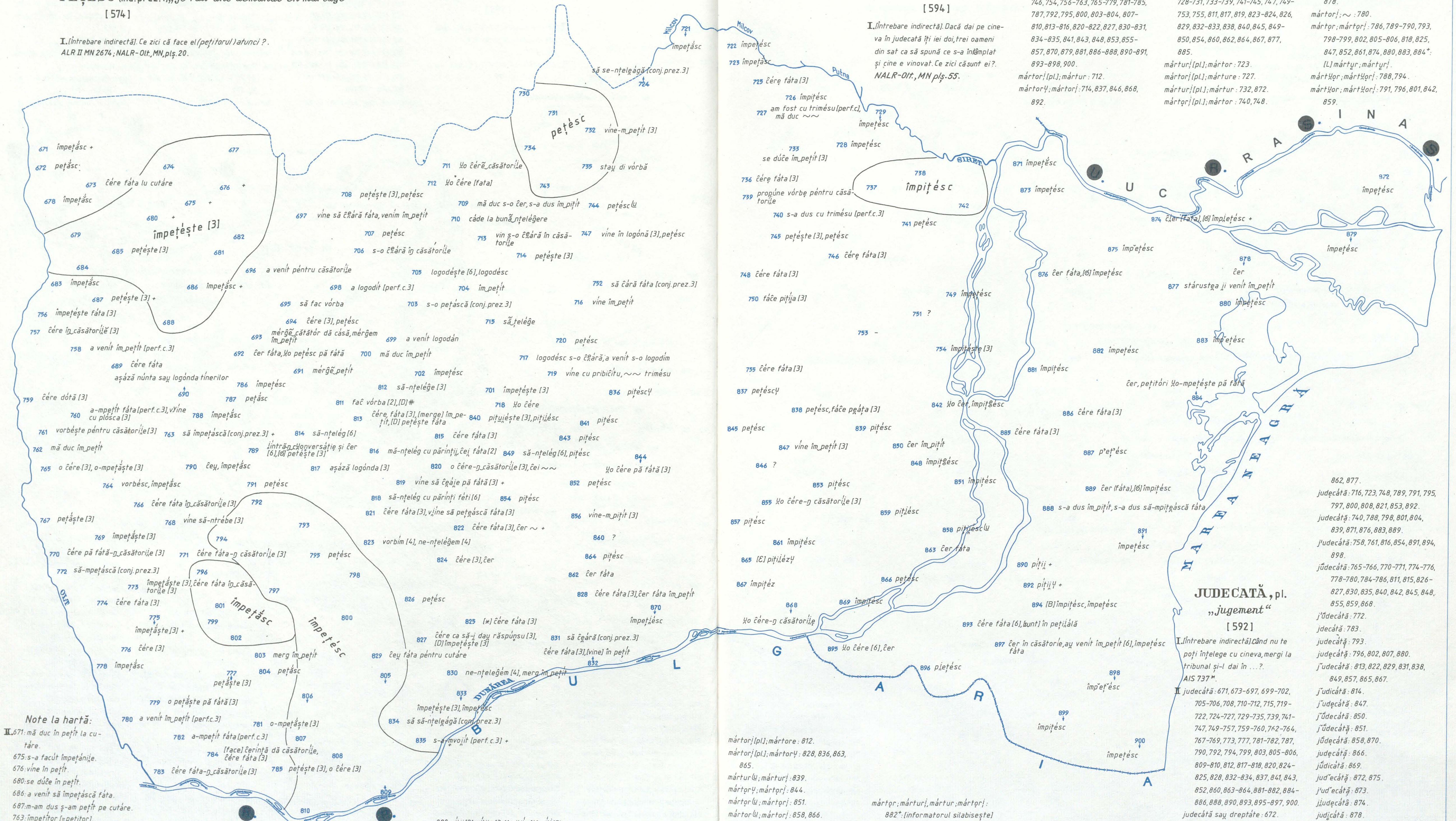
Note la hartă:

II. 678: *au venit în pețit.*
682: *vine în pețit.*
684: *~ [cel care însoțește pe tânăr], ~ [tânărul în cauză].*
687: *„la noi să mai spune și ~~~; mi-a venit ~~~“.*
690: *vezị de regulẹáză cása că ne vin pẹțitórị.*
693: *mẹrĝẽ ~~~.*
695: *să fac vórba, să fácă trámpa.*
696: *a venit péntru căsătorịẹ.*
697: *„când vine cu băiatul, înțelegerea e cam aranjată“.*
698: *trimite părinți, vine gaĝicu, trimite o feméịe ca să-ị prevestẹáscă.*
700: *haị să ne cuscrim, să logodim nescaị rúde, prétenị.*
704: *„chiar băiatul în cauză“.*
706: *„îți vine ca un ~, iel dă obicei cunună pă tineri și devine ~“.*
716: *vine îm pețit.*
742: *pịțitórị cîn vine și cu băịátu.*
811: *interprét [=străin de familie], cătătór de cásă [=părinții băiatului când vin să vadă averea fetei, după tratative prealabile prin străin].*
813: *cătătórị dă cásă [=părinții fetei care vin să vadă casa băiatului].*
814: *cătătórị da cásă [vin ziua să afle dacă fata e de măritat], cătătórị cu plósca [socrii mari care vin seara cu plosca].*
816: *„s-a dus în logóndă sau în pețit“.*
817: *„acuma pleacă mai mult cu fuga“.*
821: *[=părinții băiatului].*
823: *pẹțitórị [=băiatul și tatăl său].*
826: *ca cum ar fi o iscọádă, ũ fel dă sondáj așá.*
831: *vine îm pẹțịịálă.*
834: *[=cei care vin să tatoneze; de cerut, o cere cúscru].*
835: *cătătorị de casă [se duc să vadă dacă-i primesc, fără să anunțe dinainte], împẹțitórị [anunțați, vin cu plosca].*
838: *„pețitorul cere pentru el, adică pẹáță“.*
862: *uámenị străínị veníțị la tátu féti.*
868: *nu să zíĉe la nuọị pịțiituór.*
883: *trepădătór; -tórị [=oamenii care ajută la pregatirea nunții].*
895: *pịțịịitór „cel care cere fata prin intermediul căutătorilor de casă; ĝineríca-ị pịțịịitóru“.*

PEȚESC (ind. prez. 1) „je fait une demande en mariage"

[574]

I. [Întrebare indirectă]. Ce zici că face el (pețitorul) atunci?
ALR II MN 2674; NALR-Olt., MN, pls. 20.

Note la hartă:

II. 671: mă duc în pețit la cutare.
675: s-a făcut împețănițe.
676: vine în pețit.
680: se duce în pețit.
686: a venit să împețască fata.
687: m-am dus ș-am pețit pe cutare.
763: împețitor [= pețitor].
775: o-mpețăște ăl care-o ia.
819: a făcut vorba cu logondă [= pețit și înțelegere].
822: [D] da, îm pețit.
835: „când vin împețitorii".
874: „nu prea se zice împețesc".
890: pițiț [2]; pițiie [3;6]; pițiim [4]; -iți [5].
892: pițiț [2]; pițiie [3;6]; pițiimu [4]; -iți [5].
899: o aduce la plan.

MARTOR, pl. „témoin"

[594]

I. [Întrebare indirectă]. Dacă dai pe cineva în judecată îți iei doi, trei oameni din sat ca să spună ce s-a întâmplat și cine e vinovat. Ce zici că sunt ei?
NALR-Olt., MN pls. 55.

II. mártor; mártori: 671-711, 713, 715-720, 746, 754, 756-763, 765-779, 781-785, 787, 792, 795, 800, 803-804, 807-810, 813-816, 820-822, 827, 830-831, 834-835, 841, 843, 848, 853, 855-857, 870, 879, 881, 886-888, 890-891, 893-898, 900.
mártori [pl.]; mártur: 712.
mártoru; mártori: 714, 837, 846, 868, 892.
mártori [pl.]; mártor: 721-722, 724-726, 728-731, 733-739, 741-745, 747, 749-753, 755, 811, 817, 819, 823-824, 826, 829, 832-833, 838, 840, 845, 849-850, 854, 860, 862, 864, 867, 877, 885.
márturi [pl.]; mártor: 723.
mártori [pl.]; márture: 727.
márturi [pl.]; mártur: 732, 872.
mártori [pl.]; mártor: 740, 748.
mártur; márturi: 764, 797, 871+: [L], 878.
mártori; ~: 780.
mártor; mártori: 786, 789-790, 793, 798-799, 802, 805-806, 818, 825, 847, 852, 861, 874, 880, 883, 884+: [L] mártur; márturi.
mártuor; mártuori: 788, 794.
mártuor; mártuori: 791, 796, 801, 842, 859.
mártori [pl]; mártore: 812.
mártori [pl.]; mártoru: 828, 836, 863, 865.
mártură; márturi: 839.
mártoru; mártori: 844.
mártoră; mártori: 851.
mártoră; mártori: 858, 866.
mártori [pl.]; mártoră: 869.
mártur; márturi: 875.
márturu; márturi: 876.
mártor; márturi, mártur; mártori: 882+: [informatorul silabisește] már-tur.
mártur; márturi: 889.
mártoru, mártor; mártori: 899.

JUDECATĂ, pl. „jugement"

[592]

I. [Întrebare indirectă]. Când nu te poți înțelege cu cineva, mergi la tribunal și-l dai în ...?.
AIS 737*.

II. judecátă: 671, 673-697, 699-702, 705-706, 708, 710-712, 715, 719-722, 724-727, 729-735, 739, 741-747, 749-757, 759-760, 762-764, 767-769, 773, 777, 781-782, 787, 790, 792, 794, 799, 803, 805-806, 809-810, 812, 817-818, 820, 824-825, 828, 832-834, 837, 841, 843, 852, 860, 863-864, 881-882, 884-886, 888, 890, 893, 895-897, 900.
judecátă sau dreptáte: 672.
judicátă: 698, 703-704, 707, 709, 713-714, 717-718, 728, 736-738, 819, 823, 836, 844, 846, 856, 861-862, 877.
judecátă: 716, 723, 748, 789, 791, 795, 797, 800, 808, 821, 853, 892.
judecátă: 740, 788, 798, 801, 804, 839, 871, 876, 883, 889.
j'udecátă: 758, 761, 816, 854, 891, 894, 898.
jŭdecátă: 765-766, 770-771, 774-776, 778-780, 784-786, 811, 815, 826-827, 830, 835, 840, 842, 845, 848, 855, 859, 868.
j'ŭdecátă: 772.
jdecátă: 783.
judecátă: 793.
judecátă: 796, 802, 807, 880.
jˇudecátă: 813, 822, 829, 831, 838, 849, 857, 865, 867.
jˇudicátă: 814.
jˇudecátă: 847.
jˇŭdecátă: 850.
jˇŭdecátă: 851.
jŭdecátă: 858, 870.
judecátă: 866.
jŭdicátă: 869.
judˇecátă: 872, 875.
j'udˇecátă: 873.
judecátâ: 874.
judicátă: 878.
judicátă: 879.
jud'ecátă: 887.
judecátă: 899.

LOGODNĂ *„fiançailles"*

[577]

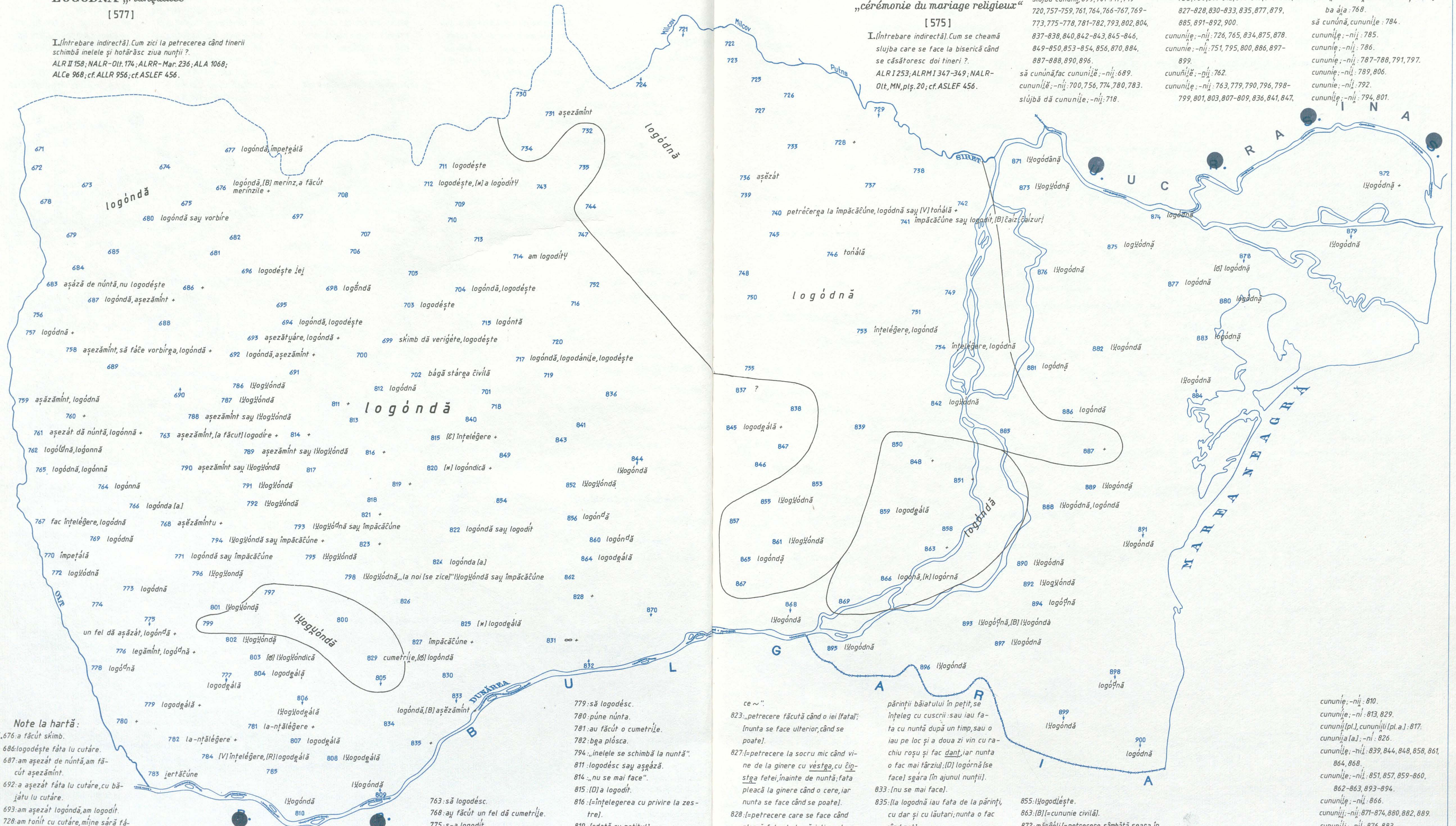
I. [Întrebare indirectă]. Cum zici la petrecerea când tinerii schimbă inelele și hotărăsc ziua nunții ?
ALR II 158; NALR-Olt. 174; ALRR-Mar. 236; ALA 1068; ALCe 968; cf. ALLR 956; cf. ASLEF 456.

CUNUNIE, pl. *„cérémonie du mariage religieux"*

[575]

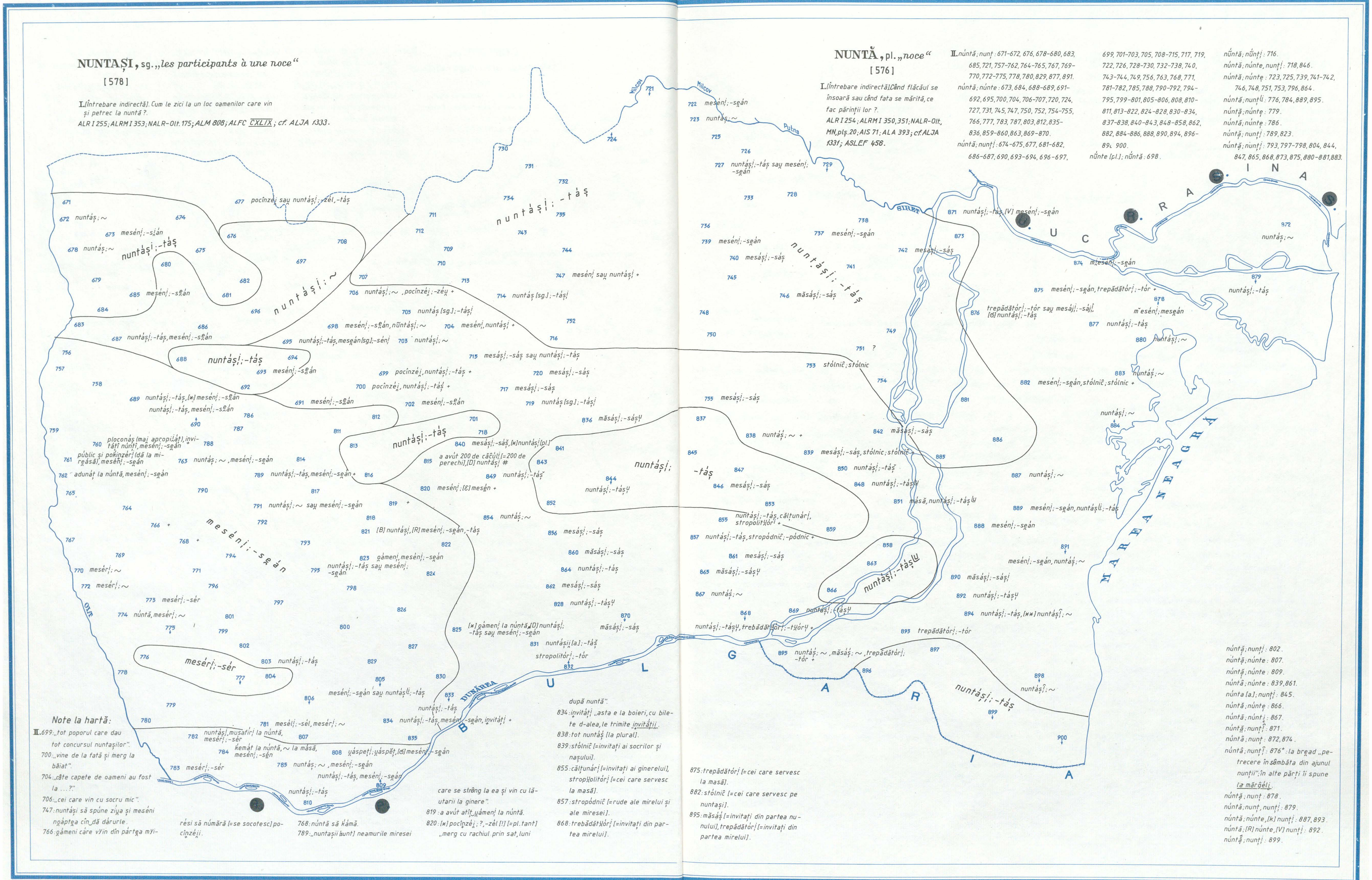
I. [Întrebare indirectă]. Cum se cheamă slujba care se face la biserică când se căsătoresc doi tineri ?
ALR I 253; ALRM I 347-349; NALR-Olt., MN, plș. 20; cf. ASLEF 456.

II. cununie; -nii: 671-688, 690-697, 698+; slújba cununii, 699, 701-717, 719-720, 757-759, 761, 764, 766-767, 769-773, 775-778, 781-782, 793, 802, 804, 837-838, 840, 842-843, 845-846, 849-850, 853-854, 856, 870, 884, 887-888, 890, 896.
să cunúnă, fac cununie; -nii: 689.
cununie; -nii: 700, 756, 774, 780, 783.
slújbă dă cununie; -nii: 718.
cununie; -nii: 721-725, 727-750, 752-755, 760, 811-812, 814-816, 818-825, 827-828, 830-833, 835, 877, 879, 885, 891-892, 900.
cununie; -nii: 726, 765, 834, 875, 878.
cununie; -nii: 751, 795, 800, 886, 897-899.
cununie; -nii: 762.
cununie; -nii: 763, 779, 790, 796, 798-799, 801, 803, 807-809, 836, 841, 847, 852, 855, 865, 867, 869.
citánia cununiilor să numéște zlújba áia: 768.
să cunúnă, cununie: 784.
cununie; -nii: 785.
cununie; -nii: 786.
cununie; -nii: 787-788, 791, 797.
cununie; -nii: 789, 806.
cununie; -nii: 792.
cununie; -nii: 794, 801.
cununie; -nii: 810.
cununie; -ni: 813, 829.
cununii [pl.], cununiili [pl. a.]: 817.
cununiia [a.]; -ni: 826.
cununie; -nii: 839, 844, 848, 858, 861, 864, 868.
cununie; -nii: 851, 857, 859-860, 862-863, 893-894.
cununie; -nii: 866.
cununii; -nii: 871-874, 880, 882, 889.
cununii; -nii: 876, 883.
cununie; -nii: 881.
cununii; -nii: 895.

Note la hartă:

II. 676: a făcut skimb.
686: logodéște fáta lu cutáre.
687: am așezát de núntă, am făcút așezămínt.
692: a așezát fáta lu cutáre, cu bă-játu lu cutáre.
693: am așezát logóndă, am logodít.
728: am tonít cu cutáre, mîine sáră fáce logódna.
740: tonálă, cum să zícă înainte.
757: s-au logodít.
758: a logodít.
760: au logodít.
761: logodéște.
763: să logodésc.
768: au făcút un fel dă cumetrie.
775: s-a logodít.
776: decláră fórme; logódnă nu să ma obijnuie.
779: să logodésc.
780: púne núnta.
781: au făcút o cumetrie.
782: bea plósca.
794: „inelele se schimbă la nuntă".
811: logodésc sau așeázá.
814: „nu se mai face".
815: [D] a logodít.
816: [= înțelegerea cu privire la zestre].
819: [odată cu pețitul].
820: să logodésc; [se făcea înainte].
821: „dacă o ia cu nuntă, nu se mai face ~".
823: „petrecere făcută când o iei [fata]"; [nunta se face ulterior, când se poate].
827: [= petrecere la socru mic când vine de la ginere cu véstea, cu cinstea fetei, înainte de nuntă; fata pleacă la ginere când o cere, iar nunta se face când se poate].
828: [= petrecere care se face când pleacă fata de la părinți; nunta se face mai târziu].
831: [nu se face logodnă; când se duc părinții băiatului în pețit, se înțeleg cu cuscrii: sau iau fata cu nuntă după un timp, sau o iau pe loc și a doua zi vin cu rachiu roșu și fac danț, iar nunta o fac mai târziu]; [D] logórnă [se face] seara [în ajunul nunții].
833: [nu se mai face].
835: [la logodnă iau fata de la părinți, cu dar și cu lăutari; nunta o fac când pot].
845: intră-n ~, să logodéște.
848, 851: logodéște.
855: logodéște.
863: [B] [= cununie civilă].
872: mărgéli [= petrecere sâmbătă seara în ajunul nunții].
887: logodésc.

NUNTAȘI, sg. „les participants à une noce“
[578]
I. [Întrebare indirectă]. Cum le zici la un loc oamenilor care vin și petrec la nuntă ?
ALR I 255; ALRM I 353; NALR-Olt. 175; ALM 808; ALFC CXLIX; cf. ALJA 1333.
NUNTĂ, pl. „noce“
[576]
I. [Întrebare indirectă]. Când flăcăul se însoară sau când fata se mărită, ce fac părinții lor ?
ALR I 254; ALRM I 350, 351; NALR-Olt., MN, pl. 20; AIS 71; ALA 393; cf. ALJA 1331; ASLEF 456.
nuntáș; -táș
meséń; -seán
mesér; -sér
SIRET
DUNĂREA
MAREA NEAGRĂ
UCRAINA
BULGARIA
Note la hartă:
II. 699: „tot poporul care dau tot concursul nuntașilor“.
700: „vine de la fată și merg la băiat“.
704: „câte capete de oameni au fost la ...?“
706: „cei care vin cu socru mic“.
747: nuntași să spune ziua și meseni după nuntă“.
766: oameni care vin din partea mirelui

CHERCHELIT, pl. „*grisé, (être) pompette*“

[588]

I. [Întrebare indirectă]. ... dar unui om care nu e chiar beat ... a băut și el cam multișor și începe să i se „dezlege" limba, să fie vesel, să cânte ... cum zici că e ?.

NALR-Olt. 176; ALRR-Mar. 228; ALMC 1353; ALJA 930.

Note la hartă:

II. 687: „ăsta îi beat numai pe jumătate".
689: mă cam kerkelii̯.
698: puțin cam băút.
701: cum i̯e lúpu îndîrjít.
706: a lu̯at cápra.
713: s-a pilít nițél.
807: i̯e-n dírja bău̯utúri.
816: [*] apțigui̯ít; -i̯íți̯, pʰilít; -líți̯.
817: [*] kelkerít; -ríți̯.
835: tivilikíu̯ [=vorbăreț].
870: kerkelít; -líți̯.
883: trocnít; -níți̯, [б] kirkilít; -líți̯.
889: [б] kirkilít; -líți̯.

SOCRU, pl. „*beau-père*“

[618]

I. [Întrebare indirectă]. Unui bărbat însurat, ce-i este tătal soției lui ?.
ALR I 261; cf. ALR II MN 2681; NALR-Olt., MN, plș. 21; AIS 31; ALA 1441; ALB 1610; ASLEF 466.

II. sócru; sócri: 671–723, 726–727, 729–739, 741–785, 804, 811–838, 840–841, 843, 845–847, 849–851, 853–854, 856–857, 860, 862–867, 869, 871, 875–877, 882, 884–891, 893, 896–900.
sócru; socri̯: 724–725, 728, 740, 807.
su̯ócru; su̯ócri: 786–788, 790–792, 794–797, 799–801, 803, 805, 808–810, 839, 842, 844, 848, 852, 855, 858–859, 861, 868, 870, 879, 881, 892, 894–895.
su̯ócru; su̯ocri̯: 789, 793, 798, 802, 806.
tátă, sócrî mi̯u, sócru: 806.
su̯ócru; sócri: 872, 874, 878.
su̯ócru; su̯ócri̯: 873.
sócru; sócri̯: 880, 883.

SOCRULE! (voc.) „*beau-père!*“

[619]

I. [Întrebare indirectă]. Când vrei să-l chemi, cum îi zici fără să-i spui pe nume ?.
NALR-Olt., MN, plș. 21; ALRR-Mar. 232.

II. tátă sau̯ tái̯că!: 671.
tái̯că!: 672, 710, 737, 746.
tátă!: 673–675, 678–680, 683–685, 695–696, 699, 703–705, 712, 716+: „da nu cu toată inima", 718–722, 725, 728–729, 731, 733, 735–736, 738–740, 742–743, 745, 749, 751, 755–756, 759–760, 763, 765–768, 770–772, 775, 777–778, 780–785, 788–791, 795, 803–804, 806, 809+: [B] #, nu strigă că i̯e rușine, 812, 814–815, 818, 825, 828, 832, 863+: [D] nu-i̯ zíce tátă sócru-no, 877, 882, 884–886, 890–891, 896–897, 900.
tái̯că! sau̯ sócrule!: 676.
sócrule!: 677, 682, 686, 708, 724, 872.
tátă sócru!: 681, 692, 700, 707, 709, 714, 723, 726–727, 730, 761–762, 839, 860.
tátă sócrule!: 687, 711, 734, 741, 744, 747–748, 750, 752–754, 773, 821, 842–843, 845, 849–850, 853, 856–857, 864–866.
sócru mi̯eu̯: 688.
tăticule!, tái̯că!: 689.
sócre!: 690.
măi̯ tátă sócrule!: 691, 846, 862.
tăticule!: 693, 706, 713, 757, 827, 831, 844, 851+: cum să zică: măi̯ soácre, măi̯ sócrule ?.
tátă!, tícule!: 694.
măi̯ tátă sócru!, tăticule!: 697.
tăticule!, tátă!: 698, 715, 805, 895.
tăticule!, táta sócru!, cum o vre̯a: 701.
tátă!, tăticule!: 702, 764, 774, 813, 826, 888.
mai̯ tăticule!, hei̯ măi̯ tátă!: 717.
tátă sócrule!, [B] tái̯că!: 732.
tátă!, tátă sócre!: 758.
tátă!, tái̯că!, sócrî-mi̯eu̯, cînd între̯ábă cine-vá: 769.
tátă!, tátă sócrule!: 776, 837.
táta sócru [nom.], tăticule!: 779.
su̯ócrî-meu̯!, tátă!: 786.
tái̯că!, tátă!: 787.
măi̯ tátă!: 792, 836.
tátă! sau̯ tăticule!: 793.
tátă! sau̯ tăticule!: 794.
tátă!, tătic!: 796.
tátă! sau̯ tăticule!, tátă su̯ócru!: 797.
su̯ócrî-meu̯!, tata su̯ócru!: 798.
tátă!, tătăli̯că!: 799.
tátă!: 800.
tátă!, [б] tátă su̯ócru!: 801.
tái̯că!: 802.
tátă!, [K] tátă sócrule!: 807.
tăticule!, [D] su̯ócrule!: 808.
táte!: 810.
tátă!, táta sócru [nom.]: 811.
tátă! sau̯ tătícă!, táta sócru!: 816.
sócră-mi̯o!: 817.
tátă!, tátă sócru!: 819, 894.
tátă!, [*] bre!: 820.
tàtă sócrule!: 822, 833, 838, 841, 847.
tátă sòcru!: 823.
tátă!, tătícă!: 824.
tátă!, táte!: 829+: la sócră-mi̯u nu-i̯ zic sócrule!, [ci] ~, ~.
tátă!, [*] [B] tái̯că!: 830.
tăticulè! păi̯!: 834.
tăticule!: 835.
măi̯ sócrule!: 840.
táta sòcrule!: 848.
tái̯că su̯ácre!: 852.
tăticule!, tátă sócrule!: 854.
tata sócrule!: 855, 867.
tátă su̯ócrule!: 858, 868, 870, 892.
tái̯că su̯ócru!: 859.
su̯ócrî-mi̯o!: 861.
su̯ácre!: 869.
tátă!: 871+: [indirect, vorbind despre el] táta sócru.
tátă!, [б] tátă su̯ócrule!: 873.
tátâ!, su̯ocrule!: 874.
tátă sócrule!, tátă!: 875, 880.
tátâ!, táta sócru!, téti!: 876.
tátă! [îi spui] din fáță, su̯ócru [îi spui] din du̯os: 878.
tátă!: 879, 889.
táta sócru!, tátă sócru!, tátă!: 881.
tátă!, „mai rar" tátă sócrule!: 883.
măi̯ tátă soácre!: 887.
tátă sócrule! sau̯ tăticule! „cum îi spun copiii": 893.
sócrule!, tátă!: 898.
[V] tátă!, taticule!, tăticule!: 899.

BEȚIV, pl. „*ivrogne*"
[589]

I. [Întrebare indirectă]. Cum zici că e omul căruia îi place să bea des și peste măsură ?.
NALR-Olt. 177 ; ALRR-Mar. 226 ; ALF 707 ; AIS 722 ; ALL 223 ; ALMC 1352, 1359 ; ALA 251 ; ALB 712 ; ALFC 353 ; ALJA 934 ; ALLR 892.

Note la hartă:
II. 696: ăla are tittu̯ firmă!.
814: băuutór „când bea mai rar".
835: i̯e un ~, are cutăriță, um̯ bărbát bețiván.
899: bețiván [=foarte bețiv].

BEAT, pl. „*ivre*"
[586]

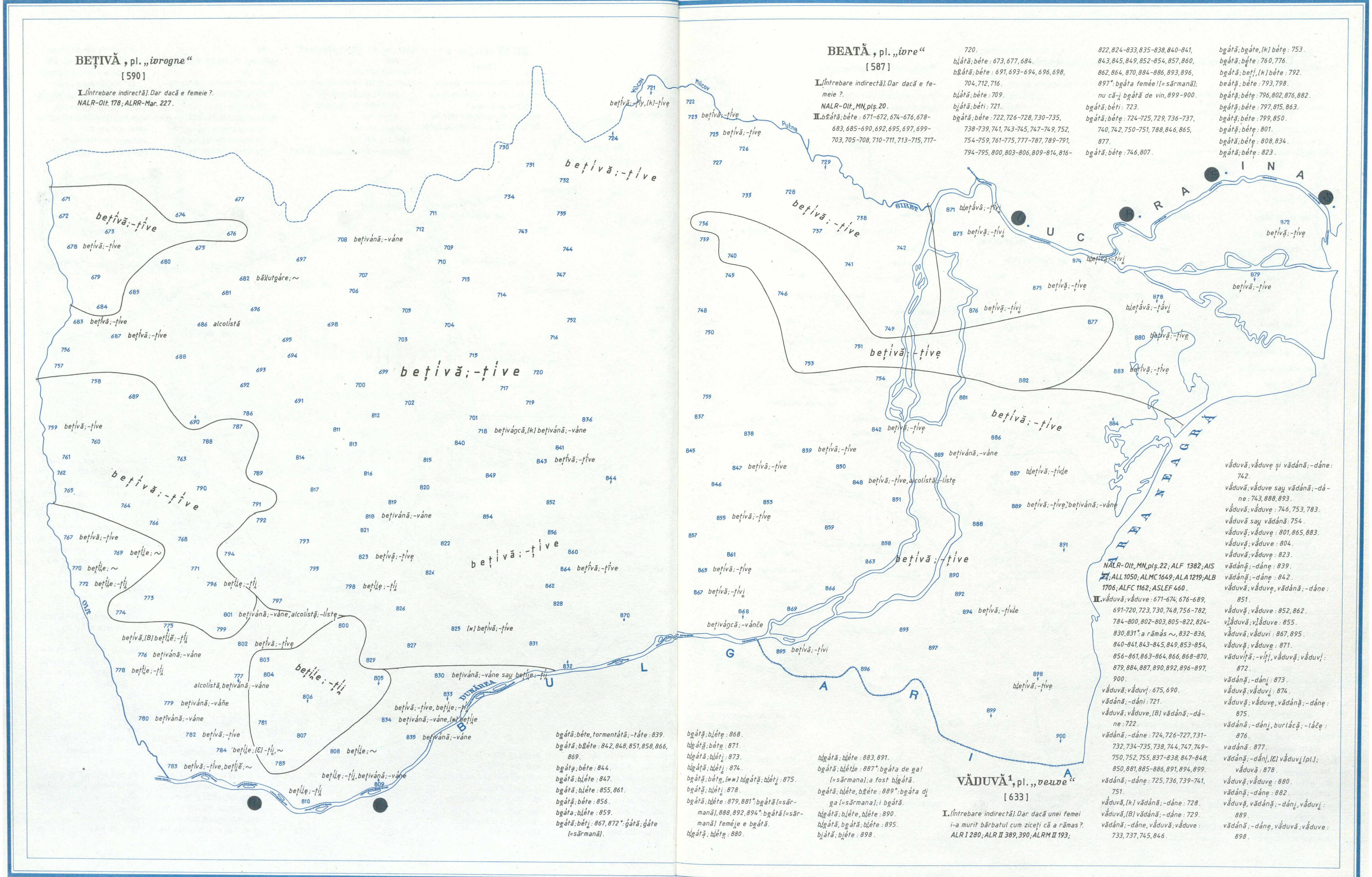
I. [Întrebare indirectă]. Cum zici că e omul care a băut mult, de nu se mai poate ține pe picioare ?.
NALR-Olt., MN, plș. 20 ; ALF 1251 ; AIS 722* ; ALMC 1354 ; ALFC 354 ; ALJA 931.

II. bg̊at ; beț : 671-672, 678-680, 683, 687-689.
bi̯at ; beț : 673, 684.
bg̊at ; beți : 674-676, 681-682, 685-686, 690, 692, 695, 697, 699, 700⁺: ameții̯t, 701-703, 705-708, 710-711, 713, 715, 717-720.
bi̯at ; beți : 677, 709.
bg̊at ; beț : 691.
bg̊at ; beți : 693-694, 696, 698, 704, 712, 716.
beatu̯ ; beți : 714, 828, 836-837, 844, 863, 892.
beat ; beț : 721, 723, 756, 758-762, 764-765, 767, 769-700, 772-774, 778-780, 877, 879.
beat ; beți : 722, 724-736, 737⁺: ~ mort sau̯ crémine sau̯ cuc, 738-748, 750-755, 757, 763, 766, 768, 771, 775-776, 781-783, 785, 787-797, 799-806, 808-813, 815, 817⁺: prăpădid̮ dă ~, 819-827, 829-834, 838, 840-841, 843, 845-846, 849-854, 857, 860, 862, 864⁺: ~ leócă, 867, 869-870, 881-882, 884-886, 888, 894, 896, 899-900.
beat ; beți : 749, 807, 835, 856, 861, 868.
băuút, beat ; beț : 777.
beat ; bețli : 784, 786, 798, 818.
băuút [mai puțin], beat ; beți : 814.
beat ; beți, [*] băuút : 816.
beat ; beți, tormentát ; -tăți : 839.
beat ; bg̊eți : 842, 858, 866.
beat ; bi̯eți : 847, 859.
beatu̯ ; bg̊eți : 848.
beat ; bi̯eți : 855.
beatu̯ ; beți : 865.
bi̯eat ; beți : 871.
beat ; bi̯eț : 872, 878.
bi̯eat ; beți : 873, 893.
bi̯eat ; bi̯eț : 874, 891.
beat ; beți, [**] bi̯eat ; bi̯eți : 875.
beat ; beți : 876.
bi̯eat ; bi̯eți : 879, 883, 890, 895.
bi̯eat ; bi̯eți : 887.
beat ; bi̯eți : 889, 898.
bi̯eat ; beți : 897.

SETE „*soif*"
[591]

I. [Întrebare indirectă]. După ce mănânci ceva sărat, bei multă apă pentru că ți-e ... ?.
ALR II 100 ; ALRM I 124 ; NALR-Olt., MN, plș. 20 ; ALM 51 ; ALRR-Mar. 229 ; ALF 1237 ; AIS 1032 ; ALL 826 ; ALMC 1347 ; ALW 91 ; cf. ALB 97 ; ALCe 886 ; cf. ALFC 80 ; ALJA 927 ; ALLR 774.

II. séte : 671-683, 686, 688, 690-693, 695-711, 713-720, 726-727, 729-735, 738, 742-745, 747-750, 752-753, 755-762, 764-765, 767, 769-780, 782, 784-786, 789-790, 792-795, 799-800, 803, 805-808, 810-818, 820-828, 830-835, 837-838, 840-841, 843, 845-846, 849-852, 854, 856-857, 860, 862-864, 866, 869-870, 884-886, 888, 890, 893, 895-897, 899-900.
mi̯-e séte : 684-685, 687, 689, 763, 768, 783.
sétĕ : 694.
si̯éte : 712, 809, 844, 847, 853, 855, 859, 861, 868.
séti : 721.
séte : 722-725, 728, 736-737, 739-741, 746, 751, 754, 788, 791, 796, 801-802, 804, 819, 829, 836, 865, 867, 875-877, 879, 883.
sĕte : 766.
séțe : 781.
săte : 787.
séțe : 797.
séțe : 798.
sg̊éte : 839, 842, 848, 858.
si̯éte : 871, 880.
séti : 872, 882.
si̯éti : 873, 889.
si̯éti : 874.
săti : 878.
si̯éte : 881, 891-892.
si̯éťe : 887, 894, 898.

BEȚIVĂ, pl. „ivrogne"
[590]

I. [Întrebare indirectă]. Dar dacă e femeie ?.
NALR-Olt. 178; ALRR-Mar. 227.

BEATĂ, pl. „ivre"
[587]

I. [Întrebare indirectă]. Dar dacă e femeie ?.
NALR-Olt., MN, plș. 20.
II. beátă; béte : 671-672, 674-676, 678-683, 685-690, 692, 695, 697, 699-703, 705-708, 710-711, 713-715, 717-720.
biátă; béte : 673, 677, 684.
beátă; béte : 691, 693-694, 696, 698, 704, 712, 716.
biátă; béte : 709.
biátă; béti : 721.
beátă; béte : 722, 726-728, 730-735, 738-739, 741, 743-745, 747-749, 752, 754-759, 761-775, 777-787, 789-791, 794-795, 800, 803-806, 809-814, 816-822, 824-833, 835-838, 840-841, 843, 845, 849, 852-854, 857, 860, 862, 864, 870, 884-886, 893, 896, 897[+]: beáta femée! [= sărmană]; nu că-i beátă de vin, 899-900.
beátă; béti : 723.
beátă; béte : 724-725, 729, 736-737, 740, 742, 750-751, 788, 846, 865, 877.
beátă; béte : 746, 807.
beátă; beáte, [k] béte : 753.
beátă; béte : 760, 776.
beátă; beți, [k] béte : 792.
beátă; béte : 793, 798.
beátă; béte : 796, 802, 876, 882.
beátă; béte : 797, 815, 863.
beátă; béte : 799, 850.
beátă; béte : 801.
beátă; béte : 808, 834.
beátă; béte : 823.
beátâ; béte, tormentátâ; -táte : 839.
beátă; beéte : 842, 848, 851, 858, 866, 869.
beáta; béte : 844.
beátâ; biéte : 847.
beátă; biéte : 855, 861.
beátâ; béte : 856.
beáta; biéte : 859.
beátă; béti : 867, 872[+]: gátă; gáte [= sărmană].
beátă; biéte : 868.
bieátă; béte : 871.
bieátă; biéti : 873.
bieátă; biéti : 874.
beátă; béte, [**] bieátă; biéti : 875.
beátă; biéti : 878.
beátă; biéte : 879, 881[+]: beátă [= sărmană], 888, 892, 894[+]: beátă [= sărmană] femeie e beátă.
bieátă; biéte : 880.
bieátă; biéte : 883, 891.
beátă; biéte : 887[+]: beáta de ea! [= sărmana]; a fost bieátă.
beátă; biéte, beéte : 889[+]: beáta di ea [= sărmana]; i beátă.
bieátă; biéte, biéte : 890.
bieátă, beátă; biéte : 895.
biátă; biéte : 898.

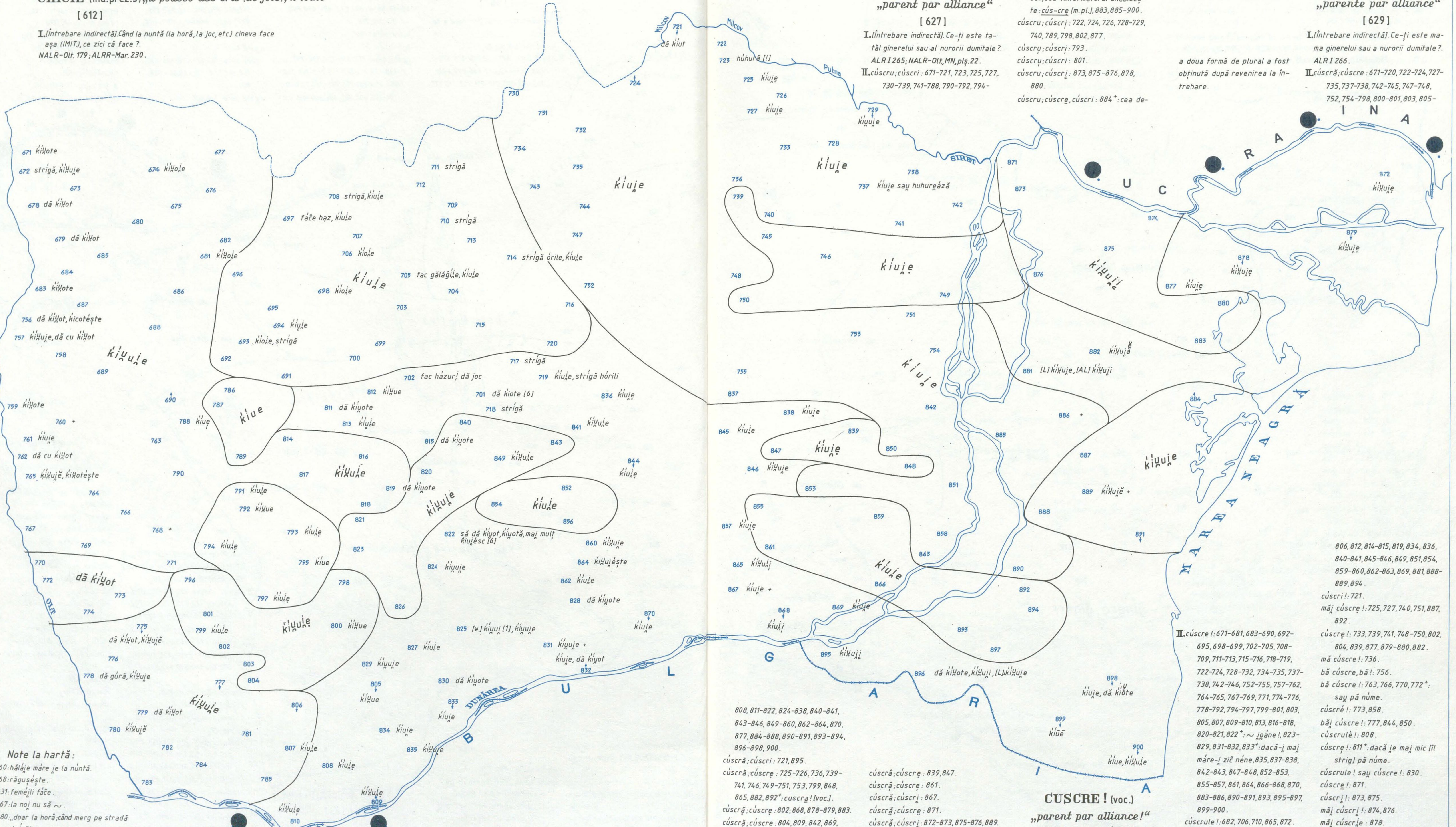
VĂDUVĂ[1], pl. „veuve"
[633]

I. [Întrebare indirectă]. Dar dacă unei femei i-a murit bărbatul cum ziceți că a rămas ?.
ALR I 280; ALR II 389, 390; ALRM II 193; NALR-Olt., MN, plș. 22; ALF 1382; AIS 27; ALL 1050; ALMC 1649; ALA 1219; ALB 1706; ALFC 1162; ASLEF 460.
II. văduvă; văduve : 671-674, 676-689, 691-720, 723, 730, 748, 756-782, 784-800, 802-803, 805-822, 824-830, 831[+]: a rămás ~, 832-836, 840-841, 843-845, 849, 853-854, 856-861, 863-864, 866, 868-870, 879, 884, 887, 890, 892, 896-897, 900.
văduvă; văduvi : 675, 690.
vădánă; -dáni : 721.
văduvă; văduve, [B] vădánă; -dáne : 722.
vădánă; -dáne : 724, 726-727, 731-732, 734-735, 738, 744, 747, 749-750, 752, 755, 837-838, 847-848, 850, 881, 885-886, 891, 894, 899.
vădánă; -dáne : 725, 736, 739-741, 751.
văduvă, [k] vădánă; -dáne : 728.
văduvă, [B] vădánă; -dáne : 729.
vădánă; -dáne, văduvă; văduve : 733, 737, 745, 846.
văduvă; văduve și vădánă; -dáne : 742.
văduvă; văduve sau vădánă; -dáne : 743, 888, 893.
văduvă; văduve : 746, 753, 783.
văduvă sau vădánă : 754.
văduvă; văduve : 801, 865, 883.
văduvă; văduve : 804.
văduvă; văduve : 823.
vădánă; -dáne : 839.
vădánă; -dáne : 842.
văduvă; văduve, vădánă; -dáne : 851.
văduvă; văduve : 852, 862.
văduvă; văduve : 855.
văduvă; văduvi : 867, 895.
văduvă; văduve : 871.
văduviță; -viți, văduvă; văduvi : 872.
vădánă; -dáni : 873.
văduvă; văduvi : 874.
văduvă; văduve, vădánă; -dáne : 875.
vădánâ; -dáni, burlácă; -láce : 876.
vadánă : 877.
vădánă; -dăni, [E] văduvi [pl.]; văduvă : 878.
văduvă; văduve : 880.
vădánă; -dáne : 882.
văduvă, vădánă; -dáni, văduvi : 889.
vădánă; -dáne, văduvă; văduve : 898.

CHIUIE (ind.prez.3) *„il pousse des cris (de joie), il ioule"*

[612]

I. *[Întrebare indirectă]. Când la nuntă (la horă, la joc, etc.) cineva face așa (IMIT.), ce zici că face ?.*
NALR-Olt. 179; ALRR-Mar. 230.

Note la hartă:

II. *760: hăláie máre ie la núntă.*
768: răgușéște.
831: feméili fáce.
867: la noi nu să ~.
880: „doar la horă; când merg pe stradă strígă".
886: [*] acú kiuie și femíile nu núma bărbáți.
889: „dar puii piuie".

CUSCRU, pl.

„parent par alliance"

[627]

I. *[Întrebare indirectă]. Ce-ți este tatăl ginerelui sau al nurorii dumitale ?.*
ALR I 265; NALR-Olt., MN, plș. 22.

II. *cúscru; cúscri: 671-721, 723, 725, 727, 730-739, 741-788, 790-792, 794-797, 799-800, 803-872, 874, 879, 881, 882+: informatorul silabisește: cús-cre [m. pl.], 883, 885-900.*
cúscru; cúscri: 722, 724, 726, 728-729, 740, 789, 798, 802, 877.
cúscru; cúscri: 793.
cúscru; cúscri: 801.
cúscru; cúscri: 873, 875-876, 878, 880.
cúscru; cúscre, cúscri: 884+: cea de-a doua formă de plural a fost obținută după revenirea la întrebare.

CUSCRĂ, pl.

„parente par alliance"

[629]

I. *[Întrebare indirectă]. Ce-ți este mama ginerelui sau a nurorii dumitale ?.*
ALR I 266.

II. *cúscră; cúscre: 671-720, 722-724, 727-735, 737-738, 742-745, 747-748, 752, 754-798, 800-801, 803, 805-808, 811-822, 824-838, 840-841, 843-846, 849-860, 862-864, 870, 877, 884-888, 890-891, 893-894, 896-898, 900.*
cúscră; cúscri: 721, 895.
cúscră; cúscre: 725-726, 736, 739-741, 746, 749-751, 753, 799, 848, 865, 882, 892+: cuscra! [voc.].
cúscră; cúscre: 802, 868, 878-879, 883.
cúscră; cúscre: 804, 809, 842, 869, 881-882.
cúscră; cúscre: 810, 866.
cúscră; cúscre: 823.
cúscrâ; cúscre: 839, 847.
cúscrâ; cúscre: 861.
cúscră; cúscri: 867.
cúscră; cúscre: 871.
cúscră; cúscri: 872-873, 875-876, 889.
cúscrâ; cúscri: 874.
cúscră; cúscre: 880.
cúscră; cúscré: 899.

CUSCRE! (voc.)

„parent par alliance!"

[628]

I. *[Întrebare indirectă]. Când îl chemi, cum zici?.*
NALR-Olt., MN, plș. 22; ALRR-Mar. 234.

II. *cúscre!: 671-681, 683-690, 692-695, 698-699, 702-705, 708-709, 711-713, 715-716, 718-719, 722-724, 728-732, 734-735, 737-738, 742-746, 752-755, 757-762, 764-765, 767-769, 771, 774-776, 778-792, 794-797, 799-801, 803, 805, 807, 809-810, 813, 816-818, 820-821, 822+: ~ ioáne!, 823-829, 831-832, 833+: dacă-i mai máre-i ziĉ néne, 835, 837-838, 842-843, 847-848, 852-853, 855-857, 861, 864, 866-868, 870, 883-886, 890-891, 893, 895-897, 899-900.*
cúscrule!: 682, 706, 710, 865, 872.
băi, măi cúscre!: 691.
măi cúscre!: 696-697, 700-701, 707, 714, 717, 720, 726, 747, 793, 798, 806, 812, 814-815, 819, 834, 836, 840-841, 845-846, 849, 851, 854, 859-860, 862-863, 869, 881, 888-889, 894.
cúscri!: 721.
măi cúscre!: 725, 727, 740, 751, 887, 892.
cúscre!: 733, 739, 741, 748-750, 802, 804, 839, 877, 879-880, 882.
mă cúscre!: 736.
bă cúscre, bă!: 756.
bă cúscre!: 763, 766, 770, 772+: sau pă núme.
cúscré!: 773, 858.
băi cúscre!: 777, 844, 850.
cúscrulè!: 808.
cúscre!: 811+: dacă ie mai mic [îl strig] pă núme.
cúscrule! sau cúscre!: 830.
cúscre!: 871.
cúscri!: 873, 875.
măi cúscri!: 874, 876.
măi cúscrie: 878.
mă, bre cúscre!: 898+: „bre, dacă-i mai bătrân".

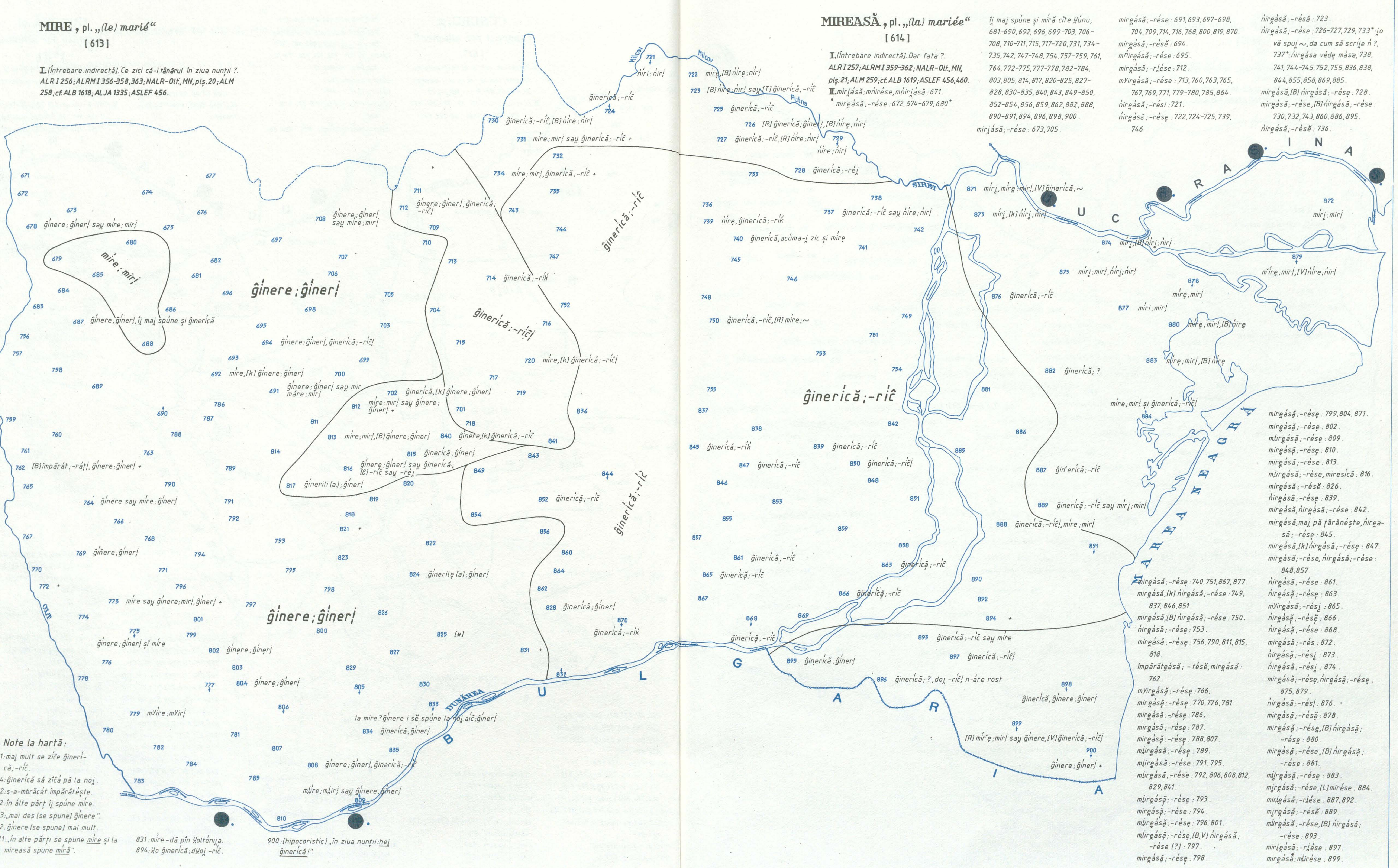
MIRE, pl. „*(le) marié*“
[613]

I. [Întrebare indirectă]. Ce zici că-i tânărul în ziua nunții ?. ALR I 256; ALRM I 356-358, 363; NALR-Olt., MN, pl. 20; ALM 258; cf. ALB 1618; ALJA 1335; ASLEF 456.

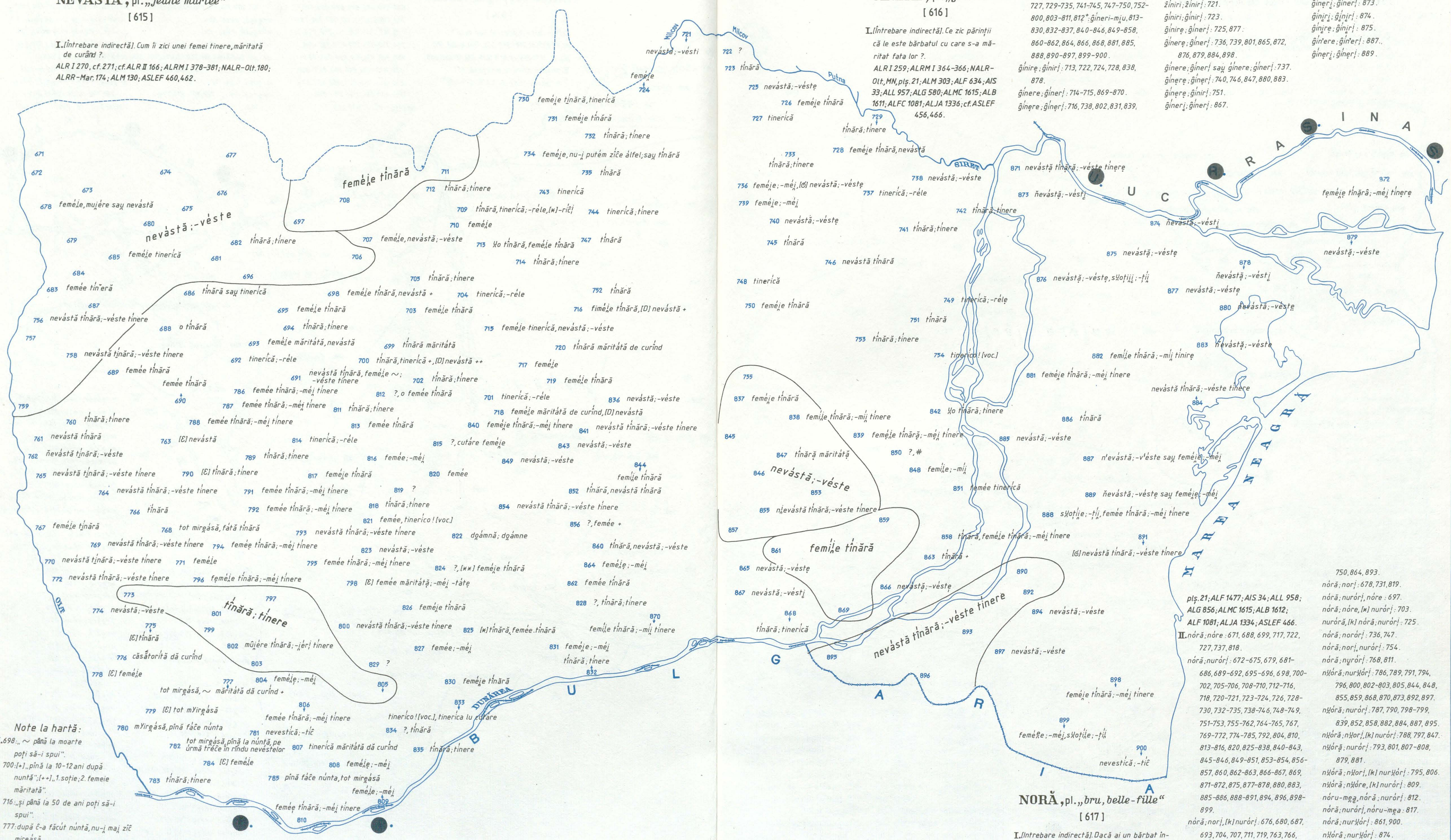
MIREASĂ, pl. „*(la) mariée*“
[614]

I. [Întrebare indirectă]. Dar fata ?. ALR I 257; ALRM I 359-362; NALR-Olt., MN, pl. 21; ALM 259; cf. ALB 1619; ASLEF 456, 460.

II. mirįásă; mńirése, mńirįásă: 671.
* mirgásă; -rése: 672, 674-679, 680*

Note la hartă:
II. 731: maį mult se zice ĝinerică; -rič.
734: ĝinerică să zîcă pă la noį.
762: s-a-mbrăcat împărăteşte.
772: în alte părț îį spune mire.
773: „mai des [se spune] ĝinere“.
812: ĝinere [se spune] mai mult.
821: „în alte părți se spune mire și la mireasă spune miră“.
831: mire-dă pîn Ųoltenija.
894: Ųo ĝinerică; dųoį -rič.
900: [hipocoristic] „în ziua nunții: hej ĝinerică!“.

NEVASTĂ, pl. *„jeune mariée“*

[615]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi zici unei femei tinere, măritată de curând ?.*

ALR I 270, cf. 271; cf. ALR II 166; ALRM I 378-381; NALR-Olt. 180; ALRR-Mar. 174; ALM 130; ASLEF 460, 462.

GINERE, pl. *„gendre“*

[616]

I. *[Întrebare indirectă]. Ce zic părinții că le este bărbatul cu care s-a măritat fata lor ?.*

ALR I 259; ALRM I 364-366; NALR-Olt., MN, plș. 21; ALM 303; ALF 634; AIS 33; ALL 957; ALG 580; ALMC 1615; ALB 1611; ALFC 1081; ALJA 1336; cf. ASLEF 456, 466.

II. *ĝinere; ĝineri: 671-712, 717-720, 726-727, 729-735, 741-745, 747-750, 752-800, 803-811, 812+: ĝineri-miu, 813-830, 832-837, 840-846, 849-858, 860-862, 864, 866, 868, 881, 885, 888, 890-897, 899-900.*

ĝinire; ĝiniri: 713, 722, 724, 728, 838, 878.

ĝinere; ĝineri: 714-715, 869-870.

ĝinere; ĝineri: 716, 738, 802, 831, 839, 848, 859, 863, 882, 886.

žiniri; žiniri: 721.

ĝiniri; ĝiniri: 723.

ĝinire; ĝineri: 725, 877.

ĝinere; ĝineri: 736, 739, 801, 865, 872, 876, 879, 884, 898.

ĝinere; ĝineri sau ĝinere; ĝineri: 737.

ĝinere; ĝineri: 740, 746, 847, 880, 883.

ĝinere; ĝiniri: 751.

ĝineri; ĝineri: 867.

ĝinere; ĝineri: 871.

ĝineri; ĝineri: 873.

ĝiniri; ĝiniri: 874.

ĝinire; ĝiniri: 875.

ĝin'ere; ĝin'eri: 887.

ĝineri; ĝineri: 889.

NORĂ, pl. *„bru, belle-fille“*

[617]

I. *[Intrebare indirectă]. Dacă ai un bărbat însurat, ce zici că ți-e d-tale nevasta lui ?.*

ALR I 260; ALRM I 367, 368; NALR-Olt., MN, plș. 21; ALF 1477; AIS 34; ALL 958; ALG 856; ALMC 1615; ALB 1612; ALF 1081; ALJA 1334; ASLEF 466.

II. *nóră; nóre: 671, 688, 699, 717, 722, 727, 737, 818.*

nóră; nurórí: 672-675, 679, 681-686, 689-692, 695-696, 698, 700-702, 705-706, 708-710, 712-716, 718, 720-721, 723-724, 726, 728-730, 732-735, 738-746, 748-749, 751-753, 755-762, 764-765, 767, 769-772, 774-785, 792, 804, 810, 813-816, 820, 825-838, 840-843, 845-846, 849-851, 853-854, 856-857, 860, 862-863, 866-867, 869, 871-872, 875, 877-878, 880, 883, 885-886, 888-891, 894, 896, 898-899.

nóră; norí, [k] nurórí: 676, 680, 687, 693, 704, 707, 711, 719, 763, 766, 773, 821-824, 865.

nóră; nóre, [k] nurórí: 677, 694, 750, 864, 893.

nóră; norí: 678, 731, 819.

nóră; nurórí, nóre: 697.

nóră; nóre, [*] nurórí: 703.

nuróră, [k] nóră; nurórí: 725.

nóră; norórí: 736, 747.

nóră; norí, nurórí: 754.

nóră; nurórí: 768, 811.

nŭóră; nurŭórí: 786, 789, 791, 794, 796, 800, 802-803, 805, 844, 848, 855, 859, 868, 870, 873, 892, 897.

nŭóră; nurórí: 787, 790, 798-799, 839, 852, 858, 882, 884, 887, 895.

nŭóră; nŭorí, [k] nurórí: 788, 797, 847.

nŭóră; nurórí: 793, 801, 807-808, 879, 881.

nŭóră; nŭorí, [k] nurŭórí: 795, 806.

nŭóră; nŭóre, [k] nurórí: 809.

nóru-mea, nóră; nurórí: 812.

nóră; nurórí, nóru-mea: 817.

nóră; nurŭórí: 861, 900.

nŭórâ; nurŭórí: 874.

nórâ; norí, [k] nurórí: 876.

Note la hartă:

II. *698: „~ până la moarte poți să-i spui“.*

700: [+] „pînă la 10-12 ani după nuntă“; [++] „1. soție; 2. femeie măritată“.

716: „și până la 50 de ani poți să-i spui“.

777: după ĉ-a făcut nuntă, nu-i mai ziĉ mireasă.

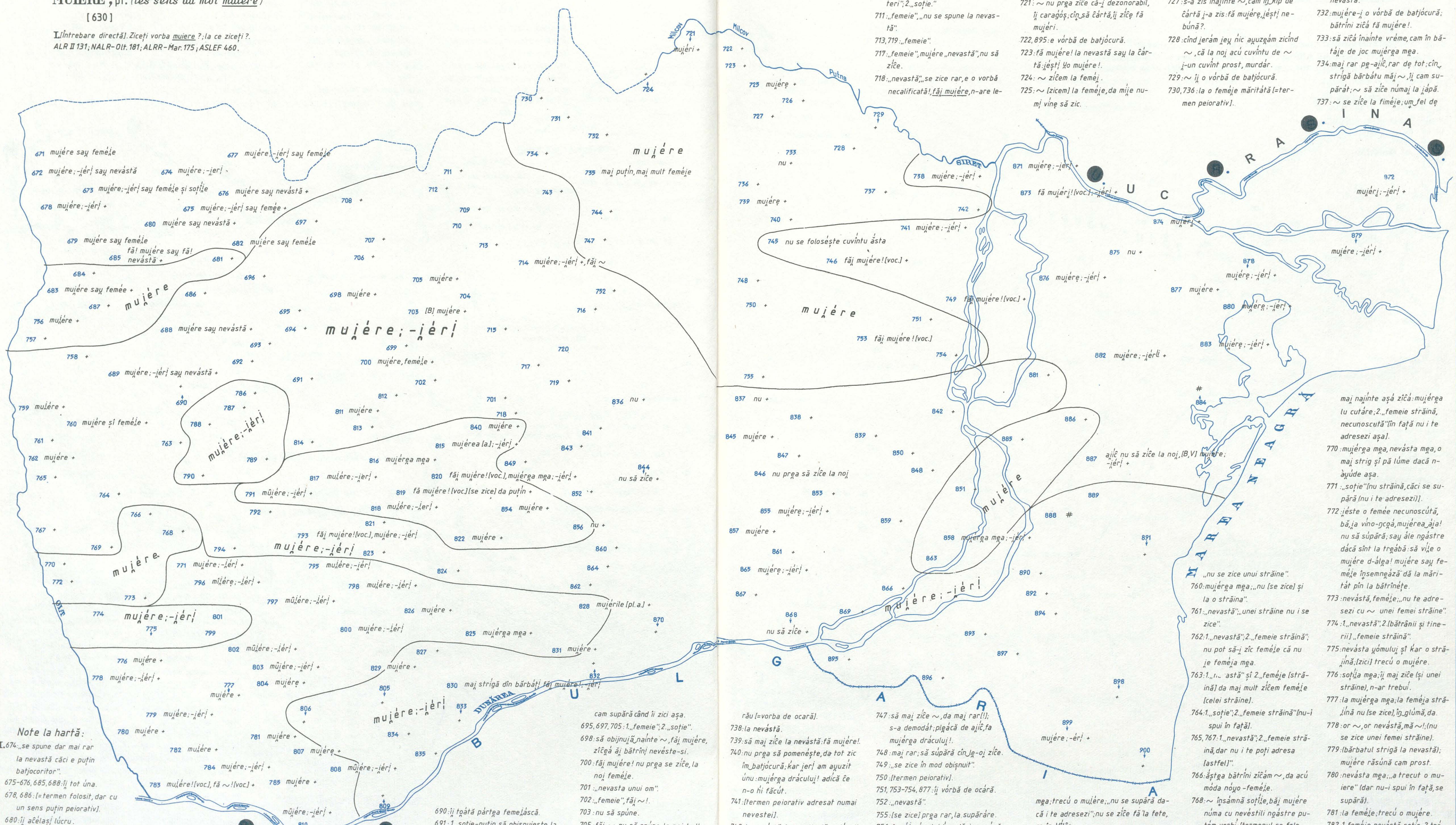
856: nu po să-i ziĉ alfel.

863: nu-i mai ziĉem nireasă.

MUIERE, pl. *(les sens du mot muiere)*

[630]

I. [Întrebare directă]. Ziceți vorba muiere?; la ce ziceți?
ALR II 131; NALR-Olt. 181; ALRR-Mar. 175; ASLEF 460.

Note la hartă:

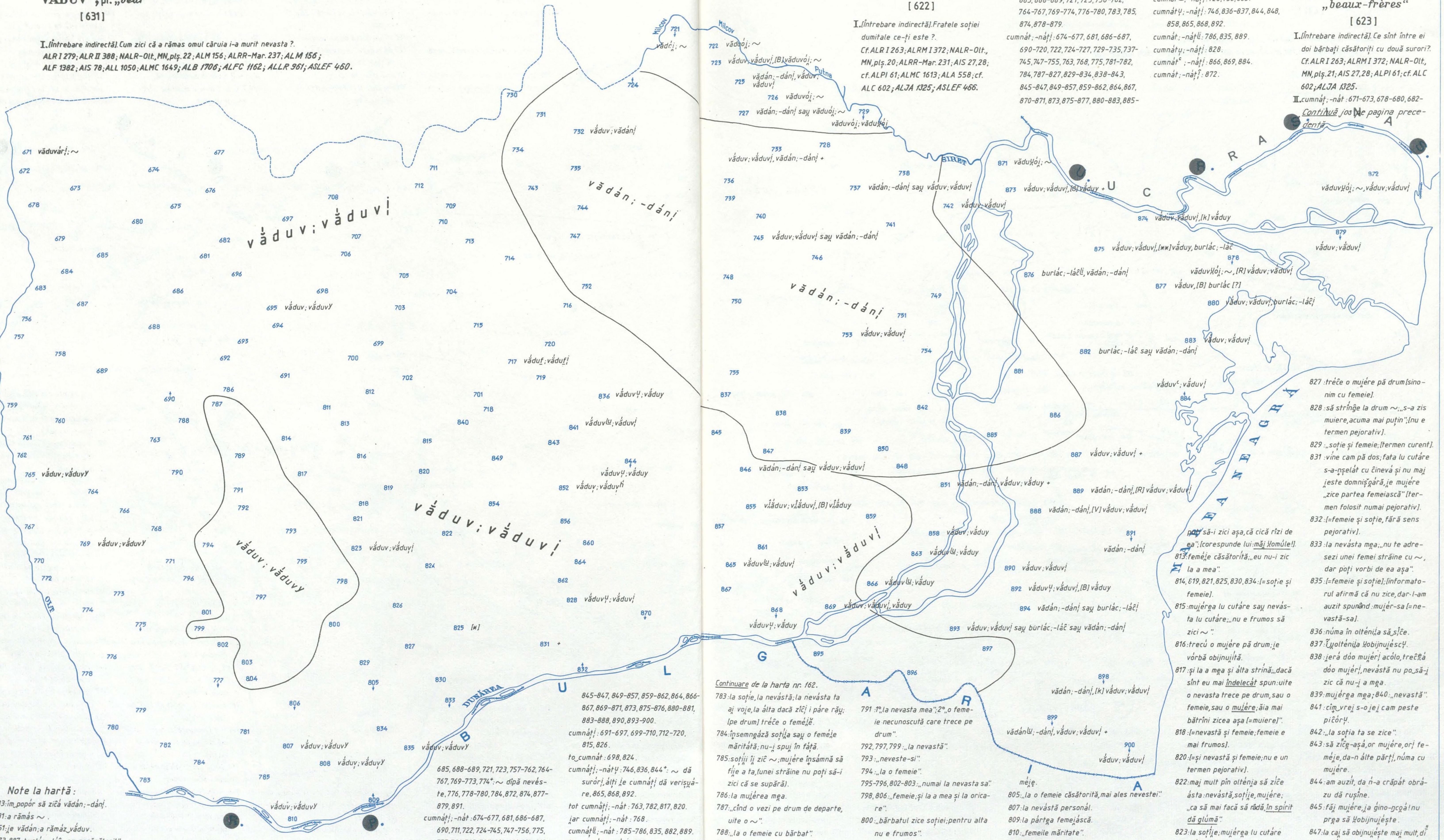
II. 674: „se spune dar mai rar la nevastă căci e puțin batjocoritor".
675-676, 685, 688: îi tot una.
678, 686: [=termen folosit, dar cu un sens puțin peiorativ].
680: îi acelaș lucru.
681: „~ spun la nevastă când mă supăr pe ea".
683, 689: îi la fel.
684: să spune mai rar la femee.
687: „să spune mai puțin că se simte jignită și te blesteamă zicându-ți: muiați-s-ar fălcile!".
690: îi toată partea femeiască.
691: 1. „soție-puțin să obișnuiește la noi"; 2. „femeie".
692-694, 696, 699, 704, 706-708, 712, 714-716, 720: 1. „femeie"; 2. „nevastă"; se cam supără când îi zici așa.
695, 697, 705: 1. „femeie"; 2. „soție".
698: să obijnuiă nainte ~, făi muiere, zîcea ăi bătrîni neveste-si.
700: făi muiere! nu prea se zice, la noi femeie.
701: „nevasta unui om".
702: „femeie", făi ~!.
703: nu să spune.
705: făi ~ nu să spune la noi, te hocărește.
709: 1. „femeie necunoscută, măritată"; 2. „nevastă".
710: 1. „femeie care are diferite abateri"; 2. „soție."
711: „femeie", „nu se spune la nevastă".
713, 719: „femeie".
717: „femeie"; muiere „nevastă", nu să zice.
718: „nevastă", „se zice rar, e o vorbă necalificată!, făi muiere, n-are legatură".
721: ~ nu prea zice că-i dezonorabil, îi caragoș; cîn să cârtă, îi zice fă muieri.
722, 895: e vorbă de batjocură.
723: fă muiere! la nevastă sau la cârtă: iești ho muiere!.
724: ~ zicem la femei.
725: ~ [zicem] la femeie, da mie nu-mi vine să zic.
726: ~ să mai zice, fă muiere!.
727: s-a zis înainte ~, cam în kip de cârtă i-a zis: fă muiere, iești nebună?.
728: cînd ieram ieu nic auuzeam zicînd ~, că la noi acu cuvîntu de ~ i-un cuvînt prost, murdar.
729: ~ îi o vorbă de batjocură.
730, 736: la o femeie măritată [=termen peiorativ].
731: ~ se zice mai rar, dar numai la nevastă.
732: muiere-i o vorbă de batjocură; bătrîni zică fă muiere!.
733: să zică înainte vreme, cam în bătaie de joc muierea mea.
734: mai rar pe-aiic, rar de tot; cîn strigă bărbatu măi ~, îi cam supărat; ~ să zice numai la iapă.
737: ~ se zice la fimeie; um fel de rău [=vorba de ocară].
738: la nevastă.
739: să mai zice la nevastă: fă muiere!.
740: nu prea să pomenește, da tot zic îm batjocură; kar ieri am auuzit unu: muierea dracului! adică ce n-o hi făcut.
741: [termen peiorativ adresat numai nevestei].
742: la nevastă; [peiorativ: fă muiere!].
743: ~ să zice la femeia homului.
744: ~ se zice cam în bătaie de joc.
746: ~~ îi zic cîn sîn mai arțăgos.
747: să mai zice ~, da mai rar[!]; s-a demodat; pleacă de aiic, fa muierea dracului!.
748: mai rar; să supără cîn le-oi zice.
749: „se zice în mod obișnuit".
750: [termen peiorativ].
751, 753-754, 877: îi vorbă de ocară.
752: „nevastă".
755: [se zice] prea rar, la supărare.
756: femeia omului; kar dă-i cocoană, tot ~ ie; „și femeie străină, dar nu-i spui în față".
757: femeia mea, sotiia mea, nevasta mea; trecu o muiere; „nu se supără dacă i te adresezi"; nu se zice fă la fete, ca în Vîlca.
758: cîn strig pă nevastă-mea, da la alta nu-i spui.
759: s-a zîs înainte: femeie, nevastă sau ~; „nu se zice unui străine".
760: muierea mea; „nu [se zice] și la o străina".
761: „nevastă"; „unei străine nu i se zice".
762: 1. „nevastă"; 2. „femeie străină"; nu pot să-i zîc femeie că nu ie femeia mea.
763: 1. „nevastă" șî 2. „femeie [străină] da mai mult zîcem femeie [celei străine].
764: 1. „soție"; 2. „femeie străină" [nu-i spui în față].
765, 767: 1. „nevastă"; 2. „femeie străină, dar nu i te poți adresa [astfel]".
766: ăștea bătrîni zîcam ~, da acu moda nouo - femeie.
768: ~ însamnă sotiie, băi muiere numa cu nevestili noastre putem vorbi; [termenul se folosește peiorativ pentru o femeie străină].
769: 1. „femeie", nu prea zîc toț așă; mai nainte așa zîcă: muierea lu cutare; 2. „femeie străină, necunoscută" [în față nu i te adresezi așa].
770: muierea mea, nevasta mea, o mai strig și pă lume dacă n-auude așa.
771: „soție" [nu străină, căci se supără (nu i te adresezi)].
772: ieste o femee necunoscută, bă, ia vino-ncoa, muierea aia! nu să supără; sau ale noastre dacă sînt la treabă: să vie o muiere d-alea! muiere sau femeie însemnează dă la măritat pîn la bătrînețe.
773: nevastă, femeie; „nu te adresezi cu ~ unei femei străine".
774: 1. „nevastă", 2. [bătrânii și tinerii] „femeie străină".
775: nevasta uomului șî kar o străiină; [zici] trecu o muiere.
776: sotiia mea; îi mai zice (și unei străine), n-ar trebui.
777: la muierea mea; la femeia străiină nu [se zice], în glumă, da.
778: or ~, or nevastă, mă ~!; (nu se zice unei femei străine).
779: (bărbatul strigă la nevastă); muiere răsună cam prost.
780: nevasta mea; „a trecut o muiere" (dar nu-i spui în față, se supără).
781: la femeie; trecu o muiere.
782: 1. femeie, nevastă, soție; 2. trece o muiere (nu i se spune în față).

Continuare pe harta nr. 163.

VĂDUV[1], pl. „veuf"

[631]

I. [Întrebare indirectă]. Cum zici că a rămas omul căruia i-a murit nevasta ?. ALR I 279; ALR II 388; NALR-Olt., MN, plș. 22; ALM 156; ALRR-Mar. 237; ALM 156; ALF 1382; AIS 78; ALL 1050; ALMC 1649; ALB 1706; ALFC 1162; ALLR 961; ASLEF 460.

Note la hartă:

II. 733: ím popór să zícâ vădán; -dáni.
831: a rămás ~ .
851: ie vădán; a rămáz vắduv.
873, 887: burlác; -láĉ „om necăsătorit".
899: a rămás vắduv și e vădán.

685, 688-689, 721, 723, 757-762, 764-767, 769-773, 774+: ~ dîpă nevéste, 776, 778-780, 784, 872, 874, 877-879, 891.
cumnáți; -nát: 674-677, 681, 686-687, 690, 711, 722, 724-745, 747-756, 775, 777, 781, 783, 787-814, 816, 818-819, 821-823, 825, 827, 829-834, 837-843, 845-847, 849-857, 859-862, 864, 866-867, 869-871, 873, 875-876, 880-881, 883-888, 890, 893-900.
cumnáți: 691-697, 699-710, 712-720, 815, 826.
to cumnát: 698, 824.
cumnáți; -nátu: 746, 836, 844+: ~ dă surórí, álți ie cumnáți dă verișuáre, 865, 868, 892.
tot cumnáți; -nát: 763, 782, 817, 820.
iar cumnáți; -nát: 768.
cumnátli; -nát: 785-786, 835, 882, 889.
to cumnátu; -náți: 828.
cumnáți; -nátlu: 848, 858, 863.

CUMNAT[1], pl. „beau-frère"

[622]

I. [Întrebare indirectă]. Fratele soției dumitale ce-ți este ?. Cf. ALR I 263; ALRM I 372; NALR-Olt., MN, plș. 20; ALRR-Mar. 231; AIS 27, 28; cf. ALPI 61; ALMC 1613; ALA 558; cf. ALC 602; ALJA 1325; ASLEF 466.

II. cumnát; -nát: 671-673, 678-680, 682-685, 688-689, 721, 723, 756-762, 764-767, 769-774, 776-780, 783, 785, 874, 878-879.
cumnát; -náți: 674-677, 681, 686-687, 690-720, 722, 724-727, 729-735, 737-745, 747-755, 763, 768, 775, 781-782, 784, 787-827, 829-834, 838-843, 845-847, 849-857, 859-862, 864, 867, 870-871, 873, 875-877, 880-883, 885-888, 890-891, 893-900.
cumnátlu; -náți: 728, 736, 863.
cumnátu; -náți: 746, 836-837, 844, 848, 858, 865, 868, 892.
cumnát; -nátli: 786, 835, 889.
cumnátu; -náți: 828.
cumnát[c]; -náți: 866, 869, 884.
cumnát; -nățî: 872.

CUMNAȚI[2], sg. „beaux-frères"

[623]

I. [Întrebare indirectă]. Ce sînt între ei doi bărbați căsătoriți cu două surori?. Cf. ALR I 263; ALRM I 372; NALR-Olt., MN, plș. 21; AIS 27, 28; ALPI 61; cf. ALC 602; ALJA 1325.

II. cumnáț; -nát: 671-673, 678-680, 682-

Continuă jos pe pagina precedentă

Continuare de la harta nr. 162.

783: la soție, la nevástă; la nevásta ta ai voie, la álta dacă zíĉi i páre rău; [pe drum] tréĉe o feméie.
784: însemnează soțíia sau o femeie măritátă; nu-i spui în fáță.
785: soțíii îi zíĉ ~; muiére însámnă să fiie a ta, (unei străine nu poți să-i zici că se supără).
786: la muiérea mea.
787: „cînd o vezi pe drum de departe, uite o ~".
788: „la o femeie cu bărbat".
789: „bărbatul îi zice femeii lui".
790, 808: „femeie-oricare-căsătorită".
791: 1° „la nevasta mea"; 2° „o femeie necunoscută care trece pe drum".
792, 797, 799: „la nevastă".
793: „neveste-si".
794: „la o femeie".
795-796, 802-803: „numai la nevasta sa".
798, 806: „femeie; și la a mea și la oricare".
800: „bărbatul zice soției; pentru alta nu e frumos".
801: „la a mea și la alta măritată".
804: la muiérea mea, la álta-i zic femeie.
805: „la o femeie căsătorită, mai ales nevestei".
807: la nevástă personál.
809: la pártea femeiáscă.
810: „femeile măritate".
811: [=femeie măritată].
812: nevéstii: făi muiére; „la alta străină nu poți să-i zici așa, că cică rîzi de ea"; [corespunde lui: măi Yomúle!].
813: feméie căsătorită; „eu nu-i zic la a mea".
814, 819, 821, 825, 830, 834: [=soție și femeie].
815: muiérea lu cutáre sau nevásta lu cutáre; „nu e frumos să zici ~".
816: trecú o muiére pă drum; ie vórbă obijnuiítă.
817: și la a mea și álta strínă; „dacă sînt eu mai îndelecát spun: uite o nevasta trece pe drum, sau o femeie, sau o muiére; ăia mai bătrîni zicea așa [=muiere]".
818: [=nevastă și femeie; femeie e mai frumos].
820: [=și nevastă și femeie; nu e un termen pejorativ].
822: mai mult pîn olténia să zíĉe ásta: nevástă, soțiie, muiére; „ca să mai facă să râdă, în spirit dă glúmă".
823: la soțíie; muiérea lu cutáre tréĉe pă drum.
824, 826: la feméie [=soție, femeie].
827: tréĉe o muiére pă drum [sinonim cu femeie].
828: să strínge la drum ~; „s-a zis muiere, acuma mai puțin"; [nu e termen pejorativ].
829: „soție și femeie; [termen curent].
831: víne cam pă dos; fata lu cutáre s-a-nșelát cu ĉinevá și nu mai ieste domnișoáră, ie muiére „zice partea femeiască" [termen folosit numai pejorativ].
832: [=femeie și soție, fără sens pejorativ].
833: la nevásta mea; „nu te adresezi unei femei străine cu ~, dar poți vorbi de ea așa".
835: [=femeie și soție]; [informatorul afirmă că nu zice, dar l-am auzit spunând: muiér-sa [=nevastă-sa].
836: núma în olténiia să síĉe.
837: Î̃ yolténiia Yobijnuiéscu.
838: ierá dóo muiéri acólo, treĉeá dóo muiéri, nevástă nu po să-i zic că nu-i a mea.
839: muiérea mea; 840: „nevastă".
841: cîm vrei s-o iei cam peste piĉóru.
842: „la soția ta se zice".
843: să zíĉe-așá, or muiére, ori femeie, da-n álte părți, núma cu muiére.
844: am auzít, da n-a crăpát obrázu dă rușíne.
845: făi muiére, ia gino-ncoá! nu prea să Yobijnuiéște.
847: la cai să obijnuiéște mai mult, di muiére!; ie rușînós muiérea mea.

Continuare la harta nr 2: TATĂ!

VĂDUV[2], pl. „*divorcé*“
[632]

I. [Întrebare indirectă]. Dar cel care s-a despărțit de ea ?.
ALR II 388; NALR-Olt, MN, plș.22; ALM 156; ALJA 1339; ALLR 961; ASLEF 460.

Note la hartă:

II. 700: „numai dacă a murit".
711: nu pu̯a să mai̯ fhi̯ḽe ~".
795: [D] nu.
820: nu po să-i̯ zic văduv.
826: [informatorul face distincție semantică între văduv (întreb. 631) și vădan].
862: a rămăsără amîndoi̯ văduvi̯.
878: burlác „om fără femeie, chiar dacă a avut nevastă".
896: [= bărbatul a părăsit nevasta].

CUMNAT[3], pl. „*beau-frère*“
[624]

I. [Întrebare indirectă]. Ce-ți este bărbatul surorii dumitale ?.
Cf. ALR I 263; ALRM I 372; NALR-Olt., MN, plș.21; AIS 27.28; ALPI 61; cf. ALC 602; ALJA 1325.

II. cumnát; -nát: 671-673, 678-680, 683-685, 688-689, 721, 723, 757-762, 764-767, 769-774, 776-780, 785, 833, 874, 878-879, 891.
cumnát; -náți̯: 674-677, 681-682, 686, 690, 695-697, 699, 702, 706, 708-709, 711, 718-719, 722, 724-739, 741-745, 747-756, 763, 768, 775, 781-783, 787-820, 822-823, 825, 827, 829-832, 834, 838-843, 845-847, 849-857, 859-862, 864, 866-867, 869-871, 873, 875-876, 880-888, 890, 893-900.
cumnát dă sóră: 687.
cumnát: 691-694, 698, 700-701, 703-705, 707, 710, 712-717, 720, 740, 821, 824, 826, 877.
cumnátu̯; -náți̯: 746, 828, 836-837, 844, 865, 868, 892.
cumnát -náțu̯i: 784, 786, 835, 889.
cumnátı!; -náți̯: 848, 858, 863.
cumnát; -náți̯: 872.

CUMNATE ! (voc.) „*beau-frère!*“
[625]

I. [Întrebare indirectă]. Când îl chemi, cum îl strigi fără să-i spui pe nume ?.
NALR-Olt., MN, plș.21.

II. cumnáte!: 671-688, 690, 692, 694-695, 697, 699-700, 703-706, 708-709, 711-712, 715, 717-719, 722, 724, 729-734, 737-738, 741-744, 747-749, 752-756, 757+: or cum îl kamă, 758-762, 764-770, 772+: sau̯ pă núme, 773-776, 778-780, 782+: pă núme; néne! „dacă e mai mare", 783-787, 789, 791, 795-797, 799, 803, 805-811, 813+: dacă-i̯ mai̯ mare, néne sau̯ néi̯că!, 815-817, 818+: néne! „dacă e mai mare", 820, 821+: néi̯că! „dacă e mai mare", 822-825, 826+: sau̯ pe núme, 827-830, 832, 838, 843-844, 847, 850, 852-853, 855-856, 858, 861, 865, 867-868, 870, 883-886, 888+: sau̯ pă núme, 891, 893, 895-897, 900.
cumnáte! sau̯ néi̯că!: 689, 771+: după u̯obicei̯u nóstru̯-ai̯ić.
măi̯ cumnáte!: 691, 693, 696, 698, 701-702, 707, 713-714, 716, 720, 726, 728, 735, 740, 790, 792, 812, 814+: „nu se mai obijnui̯éște, [se strigă] pe nume, [V] néi̯că, dacă e mai mare", 831+: pă lúme, 834, 836-837, 840-841, 845, 846+: dacă i̯e mai̯ máre, măi̯ néne!, 849, 854, 857, 859, 862-864, 881-882, 890, 892, 894+: néne!, nícă! „un cumnat mai mare".
cumnátule!, cumnáte!: 710.
măi̯ cumnáti!: 721.
cumnáte̜!: 723, 739, 750-751, 788, 801-802, 804, 839, 848, 869, 877.
măi̯ cumnáte̜!: 725, 727, 745-746, 794, 798, 871, 873, 887, 889.
mă cumnáte̜!: 736, 819.
bă cumnáte!: 763, 777+: sau̯ pă núme.
băi̯ cumnáte!: 781, 851, 860, 866, 899.
mắăi̯ cumnáte̜, mă̯!: 793.
cumnátè!: 800.
cumnáte cutáre!: 833.
băi̯ cumnáte̜!: 835+: néne! „dacă e mai mare", 842.
cumnáți̯!: 872, 874+: bădíță! „dacă-i mai mare", 875-876, 878-880.
mă cumnáte, mă!: 898.

CUMNATE, sg. „*belles-soeurs*“
[626]

I. [Întrebare indirectă]. Ce sunt între ele soțiile a doi frați ?.
Cf. ALR I 264; ALRM I 373; NALR-Olt., MN, plș. 22; AIS 29, 30; ALMC 1613; ASLEF 466.

II. cumnáte; -nátă: 671-697, 699-720, 722-724, 726-727, 729-739, 741-745, 747-750, 752, 754-765, 767-771, 773-780, 782-783, 785-792, 795, 797, 799-800, 802-803, 805-806, 808-813, 814+: [V] léi̯că! [= termen de adresare], [*] țáto!, 815-817, 821+: ~ dă la frățíi̯e, cumnátă! [voc.], [termeni de adresare]: léi̯că! „dacă e mai mare", gái̯că! „dacă e mai mică", [ultimul termen fiind folosit numai de femei], 823+: „o strigi pe nume", 825-828, 831, 833, 834+: [pentru adresare, cumnatei mai mari îi spui]: cumnátă sau̯ cutăríță, pă núme; ca să-i̯ zic ca pă báltă zéi̯că, nu!, 836-838, 840-841, 843, 845-846, 849-851, 854, 856, 858-860, 864, 869-870, 877, 885-886, 888, 894.
cumnátă [sg.]; -náte: 698, 818-820, 822, 824, 829-830, 832, 835, 853, 884, 890, 892-893, 896-898, 900.
cumnáti; -nátă: 721, 867, 895.
cumnáte̜; -nátă: 725, 728, 740, 746, 751, 753, 848, 855, 857, 861, 865, 875, 882.
cumnáte; -náta̜: 766, 772, 781, 784, 842, 844, 863, 866.
cumnáte̜; -náta̜: 793, 796, 798, 801, 804, 807, 879, 881, 883, 889.
cumnáte; -náta̜: 794, 852, 862, 868.
cumnáte; -nátâ: 839, 847.
cumnáta̜ [sg.]; -náte̜: 871.
cumnáti̯; -náta̜: 872-874, 876, 878, 880.
cumnáti̯e̜; -nátă: 887.
cumnátă [sg.]; -nátˇe: 891, 899.

VĂDUVĂ[2], pl. „divorcée"
[634]

I. [Întrebare indirectă]. Dar dacă o femeie s-a despărțit de bărbatul ei?.
ALR II 389,390; NALR-Olt., MN, plș. 22; ASLEF 460.

Note la hartă:
II. 816: vădánă „dacă e tânără despărțită".
871: „văduvă e când îi moare bărbatul".
896: [ea l-a lăsat].

SOACRĂ, pl. „belle-mère"
[620]

I. [Întrebare indirectă]. Ce-i este unui bărbat mama femeii cu care s-a însurat?.
ALR I 262; ALRM I 369-371; NALR-Olt., MN, plș. 21; AIS 32; ALA 1141; ALB 1610; ASLEF 466; ALM 197.
II. soácră; soácre: 671-672, 674-690, 722, 724, 726, 728-735, 737-738, 742-745, 747-749, 752, 754-756, 758-765, 767-768, 771, 773-774, 776-778, 780-783, 785, 811, 814-816, 818-820, 822, 824-826, 828-830, 832-834, 841, 845, 853, 861, 884-888, 890, 893-894, 896, 898, 900.
suácră; suácre: 673, 692-702, 704-720, 775, 786-787, 791-792, 795, 799-800, 805-806, 810, 836-840, 842-844, 848-850, 852, 854-860, 862-863, 866, 869-870, 891, 897.
suácră; suácre: 691.
mámă; máme: 703.
soácră; soácri: 721.
soácră; soácre: 723, 725, 727, 736, 739-741, 746, 750-751, 817, 831.
soácră; soácre: 753.
soácră; soácre: 757, 766, 769, 779, 789, 803.
soácră; soácre: 770, 821.
soácră; soácre: 772, 823.
soácră; soácre: 784, 835, 846.
suácră; suácre: 788, 790, 794, 864-865.
suácră; suácre: 793.
suácră; suácre: 796-797, 801-802, 804, 879.
suácră; suácre: 798, 808.
soácră; soácre: 807.
suácră; suácre: 809, 868.
soácră-mea; soácre: 812.
soácră; suácre: 813.
suácră; suácre: 827.
suácrâ; suácre: 847.
suácră; suácre: 851.
suácră; suácri: 867.
soácră; soácre: 871.
soácră; soácre: 872, 875, 882-883.
soácră; soácri: 873.
soácrâ; soácri: 874.
suácrâ; suácri: 876.
soácrâ; soácre: 877.
suácră; suácri: 878.
soácră; soácre: 880.
suácră; suácre, soácră; soácre: 881.
soácra; soácre: 889.
soácră; soácre: 892.
soácră; soácri: 895.
suoácră; suoácre: 899.

SOACRĂ! (voc.) „belle-mère!"
[621]

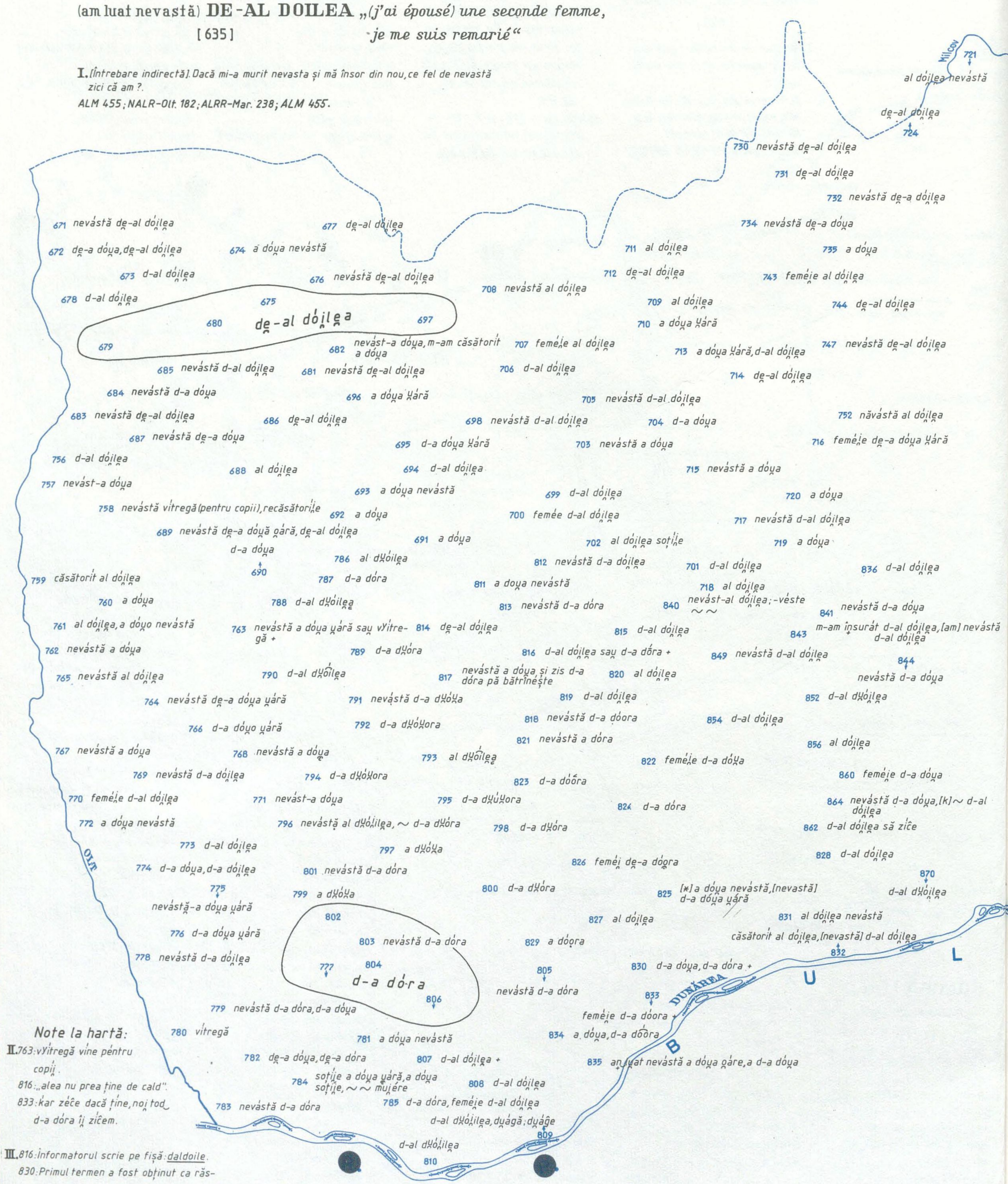
I. [Întrebare indirectă]. Când o chemi, cum o strigi?.
NALR-Olt., MN, plș. 21; ALRR-Mar. 233.
II. máică!: 671-672, 685, 746, 788, 802.
mámă!: 673-675, 677-680, 683-684, 689, 695-696, 699, 703-705, 707, 711-712, 716-717, 719, 721-723, 729, 731, 733, 735-739, 742-743, 745, 749, 751, 755-756, 759-760, 763, 765-766, 768-770, 772, 774-775, 777, 780, 782-785, 789-792, 795-799, 806, 810, 812+: „sau potrivește vorba în alt fel: bre, uite-așa și pe dincolo", 814-815, 818+: n-o corconéște mămico!, 825-826, 828-829, 832, 836, 844+: mai mult bre, îi zicâm, 877, 882, 884, 886, 888, 890-891, 895-897, 900.
mămico!, mámă soácră!: 676.
mámă soácră!: 681, 687, 724, 726-728, 730, 732, 734, 741, 744, 747-748, 750, 752-753, 754+: poámă ácră, 758, 761, 773, 776, 819, 821-823, 841, 845-846, 853, 857, 885, 887, 892, 898.
soácră!: 682, 686, 690.
soácră-mia!: 688.
mámă suácră!: 691.
mámă suácră!: 692, 702, 709, 714, 786, 838, 842-843, 849-850, 852, 854, 856, 858, 862, 864-866, 868-870.
mămícă!: 693, 706, 710, 713, 718, 757, 779, 803, 813, 820, 827, 831, 863.
mícă!: 694.
mamíco!: 697.
mămícă! mámă-suácră!: 698, 701.
suácră!: 708.
mămíco! mámă! mai scurt: 715.
mámă!, mámă suácră!: 720, 837.
mámă!, [k] mámă soácră!: 725.
mamícă!: 740.
soácră-mea!, mámă soácră!: 762.
mámă!, mămícă!: 764.
mámă!, mămícă!, dacă vrei s-o mîngîi, mámă soácră!: 767.
mámă! sau mámă soácră!: 771, 894.
mámă!, soácră!: 778.
mámă!: 781.
mámă! sau máică!: 787.
mámă!, mama suácră!: 793.
mámă! sau mămícă!: 794.
mámă suácră!: 797.
mámă suácră!: 798.
mămícă!: 800.
mámă!, [б] mama suácră!: 801.
mámă!: 804, 878-879, 889.
mámă! sau mamícă!: 805.
mámă soácră!: 807.
mămícă!, [D] suácră-mea!: 808.
mámă, „când sunt amândouă ca să se descifreze treaba": mámă suácră!: 809.
máma soácră!: 811.
mămícă! sau mámă soácră!: 816.
soácră-mea!: 817.
mamícă!: 824, 830+: [✶] [B] máica!.
mamă soácră!: 833+: „numai când e și mama de fată, ca să le deosebească".
măicúță!, máică!: 834.
mámă!, mamíco!: 835.
mámâ!: 839.
făi suácră!: 840.
màmă suácră!: 847-848.
mămícă!: 851.
máma suácră!: 855, 867.
máică suácră!: 859.
mámă soácră!: 860.
suácrî-meo!: 861.
mámă!: 871+: cíne-i? máma soácră.
soácră!: 872.
mamă soácro! sau mámă!: 873.
mámâ!, soácrâ!: 874.
mámă!, mámă soácră!: 875, 881, 883.
mámâ!, mamíca!, máma soara!: 876.
mámă soácră!: 880.
mamícă!, mámă soácră!: 893+: „cum îi spun și copiii".
mămícă!: 899.

(am luat nevastă) **DE-AL DOILEA** „*(j'ai épousé) une seconde femme, je me suis remarié*“

[635]

I. *[Întrebare indirectă]. Dacă mi-a murit nevasta și mă însor din nou, ce fel de nevastă zici că am ?.*

ALM 455; NALR-Olt. 182; ALRR-Mar. 238; ALM 455.

Note la hartă:

II. *763: vYítregă víne péntru copíį.*

816: „alea nu prea ține de cald“.

833: kar zéĉe dacă ține, noį tod d-a dóra îį zíĉem.

III. *816: Informatorul scrie pe fișă: daldoile.*

830: Primul termen a fost obținut ca răspuns la întrebare, cel de-al doilea a fost surprins în conversație liberă.

(s-a însurat) **A DOUA OARĂ**

„*il s'est remarié*“

[636]

I. *[Întrebare indirectă]. Dacă îi moare unui bărbat nevasta și după un timp se însoară din nou, a câta oară se însoară el ?.*

NALR-Olt., MN, pls. 22; ALRR-Mar. 239.

II. *a dóua oáră: 671-672, 674, 676, 678-680, 683, 685-690, 724, 726, 733, 734⁺: căsătorít ∼∼∼, 741, 746, 752-755, 758, 764, 817, 822, 828, 886.*

a dóua ŭáră: 673, 677, 681, 692-693, 695-697, 699, 703-704, 710-711, 713, 715-716, 718-720.

de dóuă ŭorį: 675.

a dóua: 682.

al dóilea: 684, 698, 701-702, 705-707, 709, 730⁺: m-am însurát ∼∼, 756, 769, 780, 783, 815, 819⁺: s-a-nsurát ∼∼, 824, 825⁺: s-a-nsurát ∼∼, 832, 854, 858⁺: m-am însurát ∼∼, 863, 873, 880-882, 888, 890, 894, 896.

a dóua ŭåră: 691.

d-al dóilea, a dóua ŭáră: 694.

a dóua ŭáră, al dóilea: 700, 708, 714.

de-al dóilea: 712, 727⁺: s-a însurát ∼∼, 738, 747⁺: m-am însurát ∼∼, 750⁺: m-am însurát ∼∼∼, 814, 875, 887, 893.

a dóua ŭáre: 717, 807, 827, 844, 850-852, 855, 864, 870.

a dóua ŭáră: 721-723, 725, 728, 731-732, 735, 737, 739, 740⁺: căsătorít ∼∼∼, 742-745, 748, 757, 759-760, 763, 765, 767-768, 771, 775-779, 781, 784, 811, 813, 818, 821, 836, 841, 853, 859, 866, 869, 885, 900.

a dóilea oáră: 729.

a dóua oárâ: 736.

al dóilea oáră: 751.

cu a dóua nevástă, a dóua ŭáră: 761, 772.

a dóua ŭáră, s-a recăsătorít din noŭ: 762.

a dóuo ŭáră: 766.

d-al dóilea: 770, 773, 816, 837, 845.

d-a dóilea: 774.

a dóŭa ŭáră: 782.

a dóua ŭáră, d-a dóilea: 785.

al dŭóilea: 786.

a dŭóŭa ŭáră: 787, 792.

d-al dŭóilea: 788, 791.

a dŭóra sau a dŭóŭo ŭáră: 789.

al dŭóilea: 790.

al dŭóilea, [k] a dŭóŭa ŭáră: 793.

d-a dŭóŭora: 794.

d-a dŭóŭora: 795.

a dŭóŭa ŭáre: 796, 802.

al dŭóilea: 797, 891-892, 895.

d-a dŭóra: 798, 800.

a dŭóŭa ŭare: 799.

d-a dóra: 801⁺: m-am însurát ∼∼ 804⁺: mă-nsór ∼∼, 805⁺: m-am însurat ∼∼.

a dŭóŭa ŭáre, d-a dóra: 803.

al dŭóilea sau a dŭóŭa ŭáră: 806.

a dŭóŭa ŭáre: 808.

a dŭóua ŭáră: 809.

d-al dŭóilea: 810.

a dóoa oáre: 812, 834.

a dóoa oáră: 820.

a dóua, a dóua oáre: 823.

a dóŭa oáre: 826.

a dóuo ŭáră: 829.

a dóua oáre: 830, 835.

al dóilea oáre: 831.

a dóua oáră, maį pă scurt a dóra: 833.

a dóŭa ŭáre: 838, 849, 860.

al dóilea, a dóua ŭáră: 839.

a dóŭa ŭáră: 840, 843, 856-857.

al dóilea, a dóua ŭáră, [*] a dóua ŭáre: 842.

al dóilea, a dóŭa ŭåră: 846.

a dóua ŭare: 847.

al dŭóilea, a dóua ŭáră: 848.

al dŭóilea, a dóŭa ŭáre: 861, 867-868.

a dóua ŭáră, al dóilea: 862⁺: m-am însurát ∼∼.

al dóilea, a dóŭa ŭáră: 865.

de-a dóua oáre: 871.

de-a dŭóilea: 872, 879.

a dóilea: 874, 876⁺: mi-am luŭát nevást-a dóilea.

a dóo oárea: 877.

a dŭóilea: 878⁺: și-a tréilea.

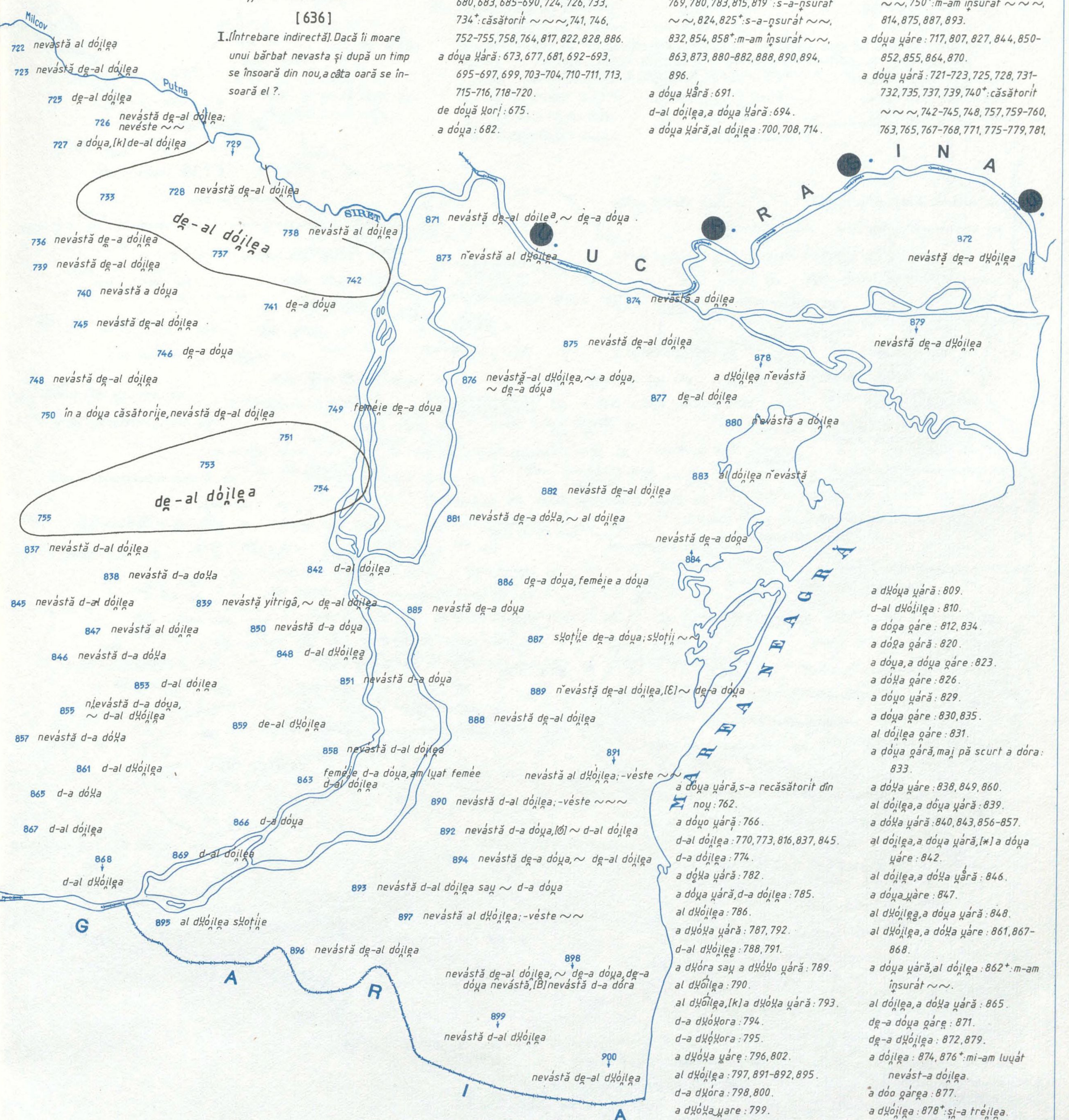
a dóua ŭáră: 883.

a dóoa oáră: 884, 897.

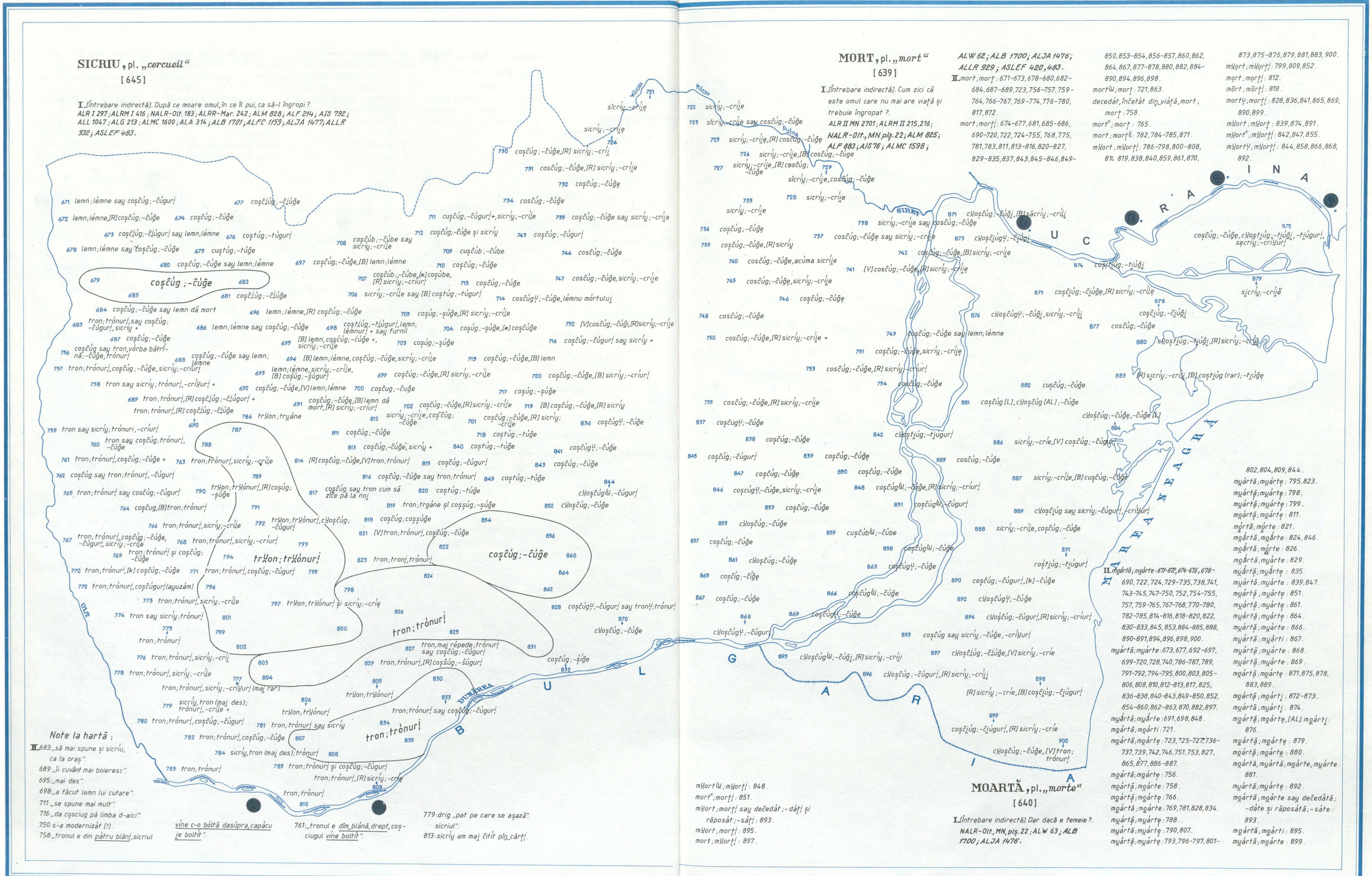
al dóilea, [R] s-a recăsătorít: 889.

a dóua oáră, [B] a loa nevástă d-a dóra: 898.

d-al dóilea, al dóilea: 899.

MUNTENIA ȘI DOBROGEA

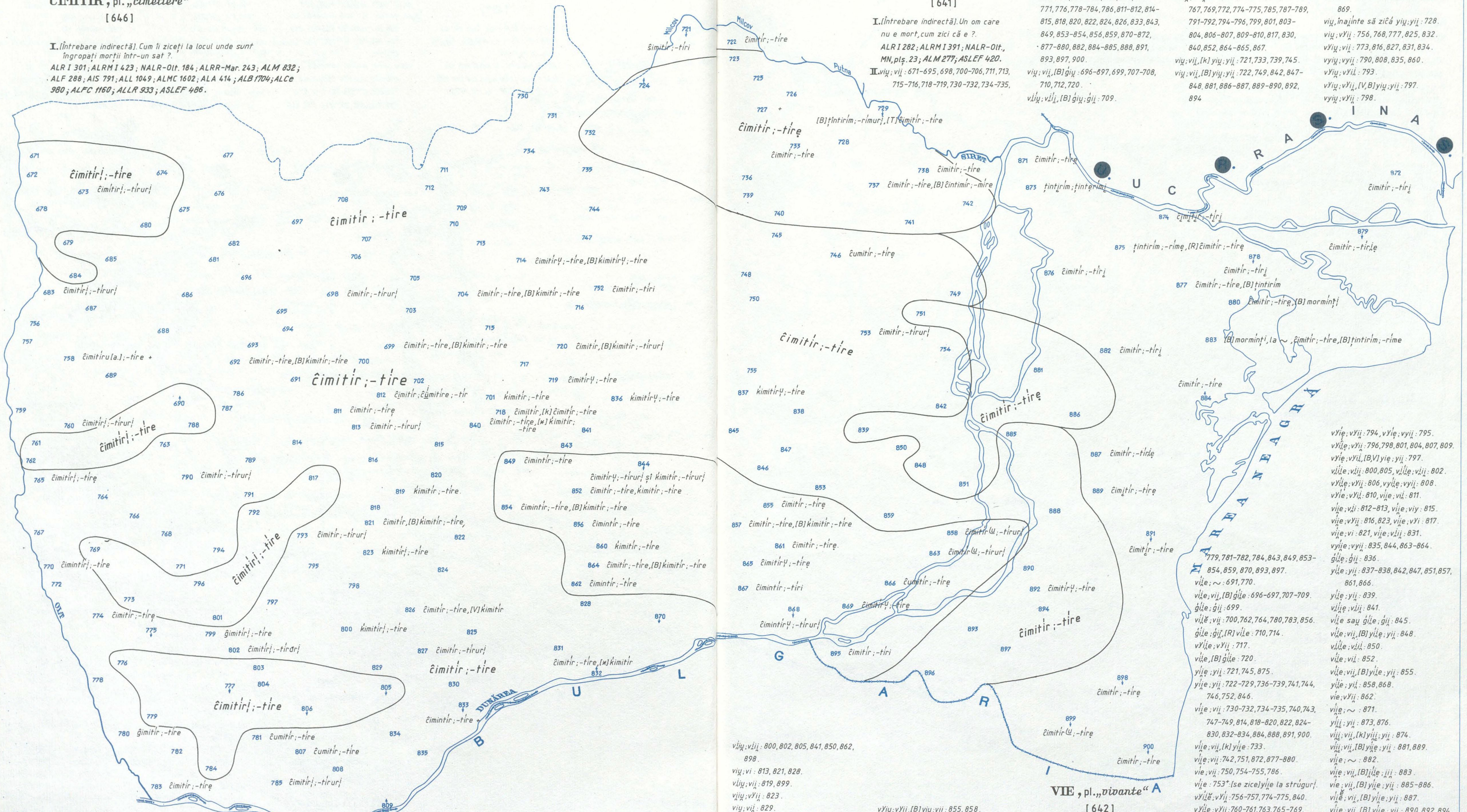
HARTA 168

CIMITIR, pl. „*cimetière*"

[646]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi ziceți la locul unde sunt îngropați morții într-un sat ?.*

ALR I 301; ALRM I 423; NALR-Olt. 184; ALRR-Mar. 243; ALM 832; ALF 288; AIS 791; ALL 1049; ALMC 1602; ALA 414; ALB 1704; ALCe 980; ALFC 1160; ALLR 933; ASLEF 486.

Note la hartă:

II. 727: *pe la vádu rósca ịį zíĉe țintirím.*

758: *~ ortodócs al ọámenilor.*

833: *„în alte părți,[se zice] ḱimintríụ.*

VIU, pl. „*vivant*"

[641]

I. *[Întrebare indirectă]. Un om care nu e mort, cum zici că e ?.*

ALR I 282; ALRM I 391; NALR-Olt., MN, plș. 23; ALM 277; ASLEF 420.

II. *viụ; viị : 671-695, 698, 700-706, 711, 713, 715-716, 718-719, 730-732, 734-735, 740, 742-743, 747-748, 750-751, 753-755, 758-759, 762, 764, 770-771, 776, 778-784, 786, 811-812, 814-815, 818, 820, 822, 824, 826, 833, 843, 849, 853-854, 856, 859, 870-872, 877-880, 882, 884-885, 888, 891, 893, 897, 900.*

viụ; viị, [B] ǵiụ : 696-697, 699, 707-708, 710, 712, 720.

vịiụ; vịiị, [B] ǵiụ; ǵiị : 709.

viụ, [B] ǵiụ; ǵiị : 714.

vʸiụ; vʸiị : 717, 757, 760-761, 763, 765-767, 769, 772, 774-775, 785, 787-789, 791-792, 794-796, 799, 801, 803-804, 806-807, 809-810, 817, 830, 840, 852, 864-865, 867.

viụ; viị, [k] yiụ; yiị : 721, 733, 739, 745.

viụ; viị, [B] yiụ; yiị : 722, 749, 842, 847-848, 881, 886-887, 889-890, 892, 894

yiụ; yiị : 723-727, 729, 736-738, 741, 744, 746, 752, 837-839, 846, 857, 861, 869.

viụ, înaịínte să zîĉá yiụ; yiị : 728.

viụ; vʸiị : 756, 768, 777, 825, 832.

vʸiụ; viị : 773, 816, 827, 831, 834.

vyiụ; vyiị : 790, 808, 835, 860.

vʸiụ; vʸiị : 793.

vʸiụ; vʸiị, [V,B] yiụ; yiị : 797.

vyiụ; vʸiị : 798.

vịiụ; vịiị : 800, 802, 805, 841, 850, 862, 898.

viụ; vi : 813, 821, 828.

vịiụ; viị : 819, 899.

viiụ; vʸiị : 823.

viụ; viị : 829.

ǵiụ; ǵiị : 836.

vyiụ; yiị : 844.

viị [pl.] sau ǵiị; ǵiụ : 845.

viụ, [k] yiụ; yiị : 851, 866, 868, 873-876.

vʸiụ; vʸiị, [B] yiụ; yiị : 855, 858.

vyiụ; vyiị, [*] yiị : 863.

viụ; viị, [B] iiụ; iiị, yiụ; yiị : 883.

viụ; viị, [B,V] iiụ; iiị : 895.

viụ; viị, [V] iiụ; iiị : 896.

VIE, pl. „*vivante*"

[642]

I. *[Întrebare indirectă]. Dar dacă e femeie?.*

NALR-Olt., MN, plș. 23.

II. *viịe; viị : 671-690, 692-695, 698, 701-706, 711-713, 715-716, 718, 758-759, 771, 776, 778-779, 781-782, 784, 843, 849, 853-854, 859, 870, 893, 897.*

viịe; ~ : 691, 770.

viịe; viị, [B] ǵiịe : 696-697, 707-709.

ǵiịe; ǵiị : 699.

viịĕ; viị : 700, 762, 764, 780, 783, 856.

ǵiịe; ǵiị, [R] viịe : 710, 714.

vʸiịe; vʸiị : 717.

viịe, [B] ǵiịe : 720.

yiịẹ; yiị : 721, 745, 875.

yiịe; yiị : 722-729, 736-739, 741, 744, 746, 752, 846.

viịe; viị : 730-732, 734-735, 740, 743, 747-749, 814, 818-820, 822, 824-830, 832-834, 884, 888, 891, 900.

viịe; viị, [k] yiịe : 733.

viịẹ; viị : 742, 751, 872, 877-880.

vie; viị : 750, 754-755, 786.

viịe : 753⁺: [se zice] yiịe la strúgurị.

vʸiịĕ; vʸiị : 756-757, 774-775, 840.

vʸiịe; vʸiị : 760-761, 763, 765-769, 772-773, 777, 785, 793, 799, 803, 860, 865, 867, 869.

vʸiẹ; vʸiị : 787-788, 791.

vʸie; vʸiị : 789, 792, vyiẹ; vyiị : 790.

vʸiẹ; vʸiị : 794, vʸiẹ; vyiị : 795.

vʸiịẹ; vʸiị : 796, 798, 801, 804, 807, 809.

vʸiẹ; vʸiị, [B,V] yiẹ; yiị : 797.

vịiịe; vịiị : 800, 805, vịiịẹ; vịiị : 802.

vʸiịẹ; vʸiị : 806, vyiịẹ; vyiị : 808.

vʸie; vʸiị : 810, viịe; viị : 811.

viịe; vịi : 812-813, viịe; viy : 815.

viịe; vʸiị : 816, 823, viịe; vʸi : 817.

viịe; vi : 821, viịe; vịiị : 831.

vyiịe; vyiị : 835, 844, 863-864.

ǵiịẹ; ǵiị : 836.

yiịe; yiị : 837-838, 842, 847, 851, 857, 861, 866.

yiịẹ; yiị : 839.

vịiịẹ; vịiị : 841.

viịe sau ǵiịe; ǵiị : 845.

viịe; viị, [B] yiịẹ; yiị : 848.

vịiịe; vịiị : 850.

viịe; viị : 852.

viịe; viị, [B] yiịe; yiị : 855.

yiịe; yiị : 858, 868.

vie; vʸiị : 862.

viịẹ; ~ : 871.

yiiị; yiị : 873, 876.

viiị; viị, [k] yiiị; yiị : 874.

viiị; viị, [B] yiịẹ; yiị : 881, 889.

viịe; ~ : 882.

viịẹ; viị, [B] iiịẹ; iiị : 883.

vie; viị, [B] yiịe; yiị : 885-886.

viịĕ; viị, [B] yiịe; yiị : 887.

viịe; viị, [B] yiịe; yiị : 890, 892, 894.

viiị; viị, [B] iiiị; iiị : 895.

viịe; viị, [V] iiị; iiị : 896.

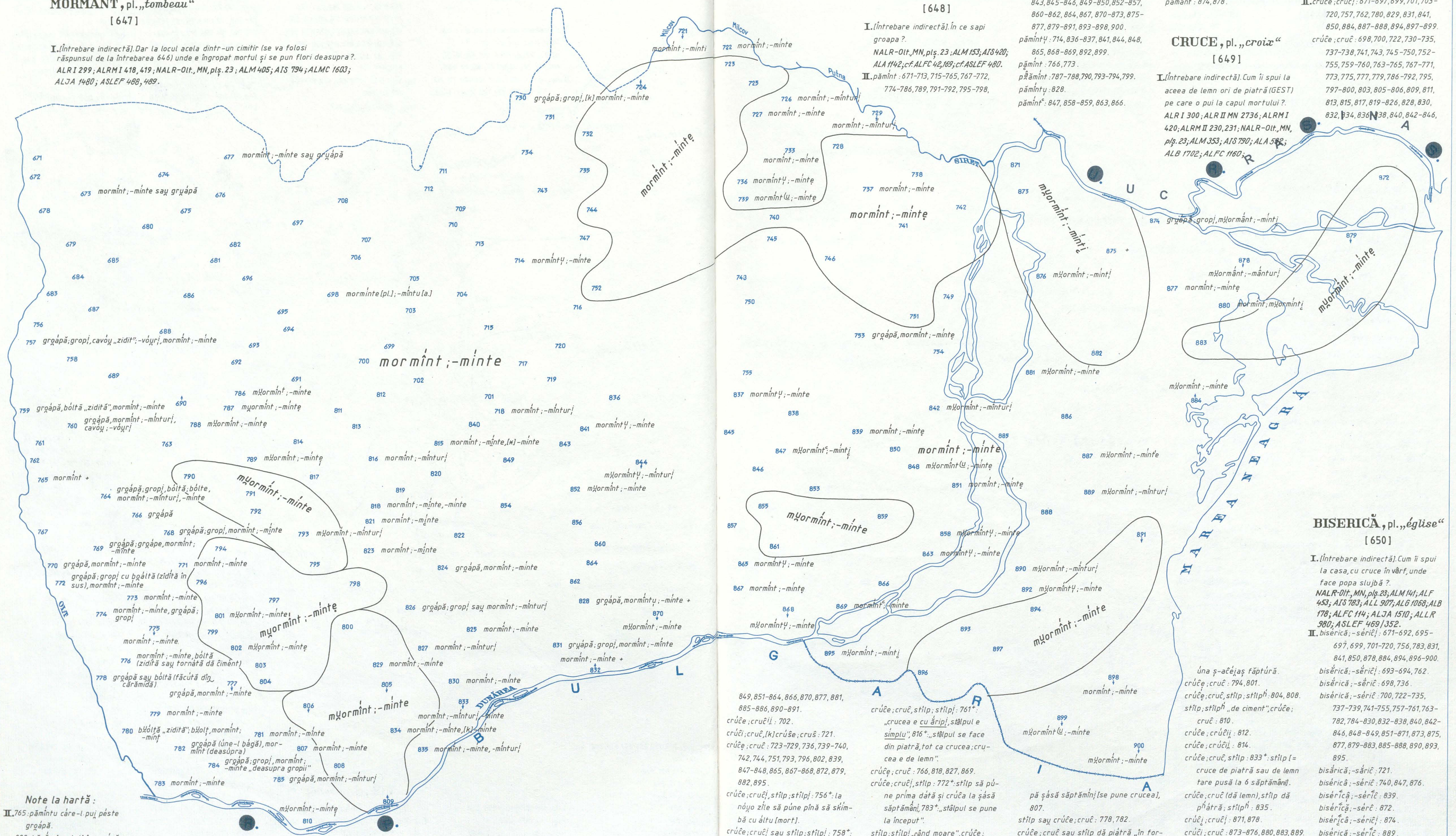
vịiịĕ; viị : 898.

viᵉe; viị : 899.

MORMÂNT, pl. „tombeau“

[647]

I. [Întrebare indirectă]. Dar la locul acela dintr-un cimitir (se va folosi răspunsul de la întrebarea 646) unde e îngropat mortul și se pun flori deasupra?.
ALR I 299; ALRM I 418, 419; NALR-Olt., MN, plș. 23; ALM 405; AIS 794; ALMC 1603; ALJA 1480; ASLEF 488, 489.

Note la hartă:

II. 765: pămíntu cáre-l puị péste groápă.
828: băgăm [mortul] în groápă, mor- mormíntụ „cu flori”.
832: „cu flori”.
875: nị dúĉịm la mormíntị.

PĂMÂNT „terre“

[648]

I. [Întrebare indirectă]. În ce sapi groapa?.
NALR-Olt., MN, plș. 23; ALM 153; AIS 420; ALA 1142; cf. ALFC 42, 169; cf. ASLEF 480.

II. pămínt: 671-713, 715-765, 767-772, 774-786, 789, 791-792, 795-798, 800-827, 829-835, 838-840, 842-843, 845-846, 849-850, 852-857, 860-862, 864, 867, 870-873, 875-877, 879-891, 893-898, 900.
pămíntụ: 714, 836-837, 841, 844, 848, 865, 868-869, 892, 899.
pămínt: 766, 773.
păămínt: 787-788, 790, 793-794, 799.
pămíntụ: 828.
pămíntᶜ: 847, 858-859, 863, 866.
pămínᵗ: 851.
pămánt: 874, 878.

CRUCE, pl. „croix“

[649]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la aceea de lemn ori de piatră (GEST) pe care o pui la capul mortului?.
ALR I 300; ALR II MN 2736; ALRM I 420; ALRM II 230, 231; NALR-Olt., MN, plș. 23; ALM 353; AIS 790; ALA 582; ALB 1702; ALFC 1160; ALJA 1508; ASLEF 471, 486.

II. crúce; cruĉị: 671-697, 699, 701, 703-720, 757, 762, 780, 829, 831, 841, 850, 884, 887-888, 894, 897-899.
crúĉe; cruĉ: 698, 700, 722, 730-735, 737-738, 741, 743, 745-750, 752-755, 759-760, 763-765, 767-771, 773, 775, 777, 779, 786-792, 795, 797-800, 803, 805-806, 809, 811, 813, 815, 817, 819-826, 828, 830, 832, 834, 836, 838, 840, 842-846, 849, 851-864, 866, 870, 877, 881, 885-886, 890-891.
crúĉe; cruĉịị: 702.
crúĉi; cruĉ, [k] crúŝe; cruŝ: 721.
crúĉẹ; cruĉ: 723-729, 736, 739-740, 742, 744, 751, 793, 796, 802, 839, 847-848, 865, 867-868, 872, 879, 882, 895.
crúĉe; cruĉị, stîlp; stîlpị: 756+: la nóụo zíle să púne pînă să skímbă cu áltu [mort].
crúĉe; cruĉị sau stîlp; stîlpị: 758+: la crúĉe să maị púne niște ărípị.
crúĉe; cruĉ, stîlp; stîlpị: 761+: „crucea e cu ăripị, stâlpul e simplu”, 816+: „stâlpul se face din piatră, tot ca crucea; crucea e de lemn”.
crúĉẹ; cruĉ: 766, 818, 827, 869.
crúĉe; cruĉị, stîlp: 772+: stîlp să púne príma dátă și crúĉa la șásă săptămânị, 783+: „stâlpul se pune la început”.
stîlp; stîlpị „când moare”, crúĉe; cruĉ „la 6 săptămâni”: 774.
stîlp; stîlpurị, crúĉe; cruĉ: 776+: după șásă săptămînị [se pune crucea], 807.
stîlp sau crúĉe; cruĉ: 778, 782.
crúĉe; cruĉ sau stîlp dă piátră „în formă de cruce”: 781, 785.
crúĉe; cruĉị și stîlp; stîlpurị: 784+: ịe úna ș-acêịaș făptúră.
crúĉẹ; cruĉ: 794, 801.
crúĉẹ; cruĉ, stîlp; stîlpʰ: 804, 808.
stîlp; stîlpʰ „de ciment”, crúĉe; cruĉ: 810.
crúĉe; crúĉịị: 812.
crúĉe; crúĉịị: 814.
crúĉe; cruĉ, stîlp: 833+: stîlp [= cruce de piatră sau de lemn tare pusă la 6 săptămâni].
crúĉe; cruĉ (dă lemn), stîlp dă pʰátră; stîlpʰ: 835.
crúĉị; cruĉị: 871, 878.
crúĉị; cruĉ: 873-876, 880, 883, 889.
crúĉe; cruĉᶩ: 892-893, 896.
crúĉe: 900.

BISERICĂ, pl. „église“

[650]

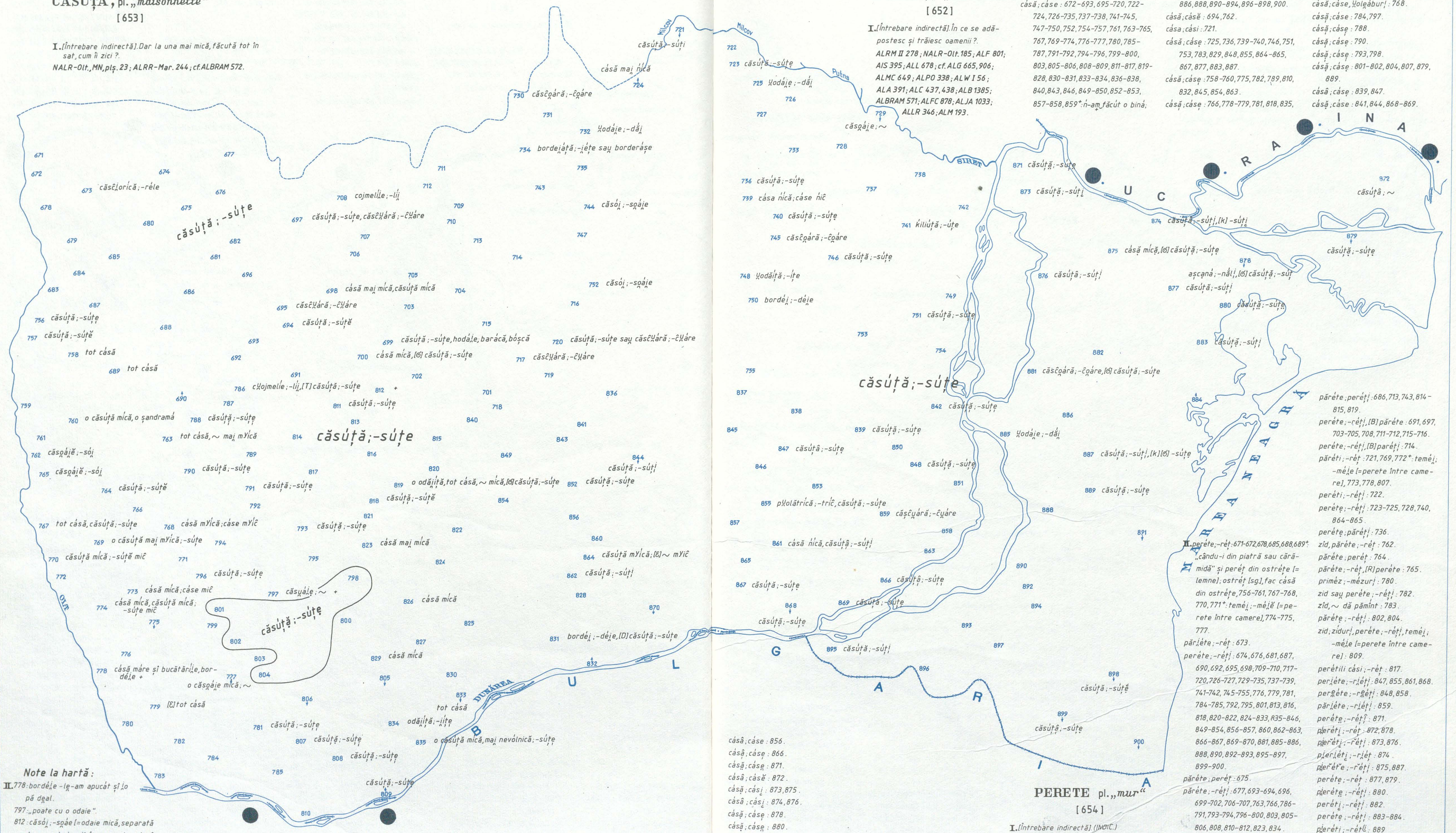
I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la casa, cu cruce în vârf, unde face popa slujbă?.
NALR-Olt., MN, plș. 23; ALM 141; ALF 453; AIS 783; ALL 907; ALG 1068; ALB 178; ALFC 114; ALJA 1510; ALLR 980; ASLEF 469/352.

II. bisérică; -sériĉị: 671-692, 695-697, 699, 701-720, 756, 783, 831, 841, 850, 878, 884, 894, 896-900.
bisĕrică; -sĕriĉị: 693-694, 762.
bisĕrică; -sĕriĉ: 698, 736.
bisérică; -sériĉ: 700, 722-735, 737-739, 741-755, 757-761, 763-782, 784-830, 832-838, 840, 842-846, 848-849, 851-871, 873, 875, 877, 879-883, 885-888, 890, 893, 895.
bisárică; -sáriĉ: 721.
bisérică; -sériĉ: 740, 847, 876.
bisérịcă; -sérĉ: 839.
bisérịcă; -sérĉ: 872.
bisérịcă; -sériĉị: 874.
bisérịcă; -sériĉ: 889.
bisérịcă; -sériĉ: 891.
bisérică; -sériĉᶩ: 892.

CĂSUȚĂ, pl. „maisonnette“
[653]

I.[Întrebare indirectă].Dar la una mai mică, făcută tot în sat, cum îi zici ?.

NALR-Olt., MN, plș. 23 ; ALRR-Mar. 244 ; cf. ALBRAM 572.

Note la hartă :

II. 778: bordéi̯e -le̯-am apucát și i̯o pă de̯al.

797: „poate cu o odaie“.

812: căsói̯ ; -so̯áe [= odaie mică, separată de casa de locuit, în aceeași curte, folosită ca bucătărie sau locuință de iarnă].

CASĂ, pl. „maison“
[652]

I.[Întrebare indirectă]. În ce se adăpostesc și trăiesc oamenii ?. ALRM II 278 ; NALR-Olt. 185 ; ALF 801; AIS 395 ; ALL 678 ; cf. ALG 665, 906 ; ALMC 649 ; ALPO 338 ; ALW I 56 ; ALA 391 ; ALC 437, 438 ; ALB 1385 ; ALBRAM 571 ; ALFC 878 ; ALJA 1033 ; ALLR 346 ; ALM 193.

II. cásă ; cási̯ : 671.
cásă ; cáse : 672-693, 695-720, 722-724, 726-735, 737-738, 741-745, 747-750, 752, 754-757, 761, 763-765, 767, 769-774, 776-777, 780, 785-787, 791-792, 794-796, 799-800, 803, 805-806, 808-809, 811-817, 819-828, 830-831, 833-834, 836-838, 840, 843, 846, 849-850, 852-853, 857-858, 859+: n-am făcut o biná; binále, 860-862, 870, 881-882, 884-886, 888, 890-894, 896-898, 900.
cásă ; cásĕ : 694, 762.
cása ; cási : 721.
cásă ; cáse̯ : 725, 736, 739-740, 746, 751, 753, 783, 829, 848, 855, 864-865, 867, 877, 883, 887.
cásă ; cáse̯ : 758-760, 775, 782, 789, 810, 832, 845, 854, 863.
cásą ; cáse̯ : 766, 778-779, 781, 818, 835, 842, 851.
cásă ; cáse, u̯ole̯áburi̯ : 768.
cásą ; cáse : 784, 797.
cásą ; cáse̯ : 788.
cásą ; cáse̯ : 790.
cásą ; cáse̯ : 793, 798.
cásą ; cáse̯ : 801-802, 804, 807, 879, 889.
cásâ ; cáse̯ : 839, 847.
cásą ; cáse : 841, 844, 868-869.
cásâ ; cáse : 856.
cásâ ; cáse̯ : 866.
cásą ; cáse̯ : 871.
cásâ ; cásĕ : 872.
cásą ; cási̯ : 873, 875.
cásâ ; cási̯ : 874, 876.
cásą ; cáse̯ : 878.
cásą ; cáse̯ : 880.
cásă ; cási̯ : 895.
cásâ ; cásî, cáse̯ : 899.

PERETE pl. „mur“
[654]

I.[Întrebare indirectă]. (INDIC.) NALR-Olt. 186 ; ALMC 655 ; ALPO 362 ; ALB 1388 ; ALFC 879 ; ASLEF 541, 564 ; ALM 120.

II. peréte ; -rét : 671-672, 678, 685, 688, 689+: „cându-i din piatră sau cărămidă“ și peréț din ostréțe [= lemne] ; ostréț [sg.], fac cásă din ostréțe, 756-761, 767-768, 770, 771+: teméi̯ ; -méi̯ĕ [= perete între camere], 774-775, 777.
păr̦éte ; -réț : 673.
peréte ; -réți̯ : 674, 676, 681, 687, 690, 692, 695, 698, 709-710, 717-720, 726-727, 729-735, 737-739, 741-742, 745-755, 776, 779, 781, 784-785, 792, 795, 801, 813, 816, 818, 820-822, 824-833, 835-846, 849-854, 856-857, 860, 862-863, 866-867, 869-870, 881, 885-886, 888, 890, 892-893, 895-897, 899-900.
părete ; peréț : 675.
păréte ; -réți̯ : 677, 693-694, 696, 699-702, 706-707, 763, 766, 786-791, 793-794, 796-800, 803, 805-806, 808, 810-812, 823, 834.
păréte ; -réț : 679-680, 682-684, 744.
păréte ; peréți̯ : 686, 713, 743, 814-815, 819.
peréte ; -réți̯, [B] păréte : 691, 697, 703-705, 708, 711-712, 715-716.
peréte ; -réți̯, [B] paréți̯ : 714.
păréti ; -réț : 721, 769, 772+: teméi̯ ; -méi̯e [= perete între camere], 773, 778, 807.
peréti ; -réți̯ : 722.
peréte̯ ; -réți̯ : 723-725, 728, 740, 864-865.
peréte̯ ; păréți̯ : 736.
zíd, păréte ; -réț : 762.
păréte ; peréț : 764.
păréte ; -réț, [R] peréte : 765.
priméz ; -mézuri̯ : 780.
zid sau̯ peréte ; -réți̯ : 782.
zíd, ~ dă pămînt : 783.
păréte̯ ; -réți̯ : 802, 804.
zid ; zíduri̯, peréte ; -réți̯, teméi̯ ; -méi̯e [= perete între camere] : 809.
perétili cási ; -réț : 817.
per̦éte ; -r̦éți̯ : 847, 855, 861, 868.
perēéte ; -rēéți̯ : 848, 858.
păr̦éte ; -r̦éți̯ : 859.
peréte̯ ; -réțî : 871.
pi̯eréți̯ ; -réț : 872, 878.
pi̯eréți̯ ; -réți̯ : 873, 876.
pi̯er̦éți̯ ; -r̦éț : 874.
pi̯eréțe ; -réți̯ : 875, 887.
peréte̯ ; -réț : 877, 879.
pi̯eréte̯ ; -réți̯ : 880.
peréți̯ ; -réți̯ : 882.
peréte̯ ; -réți̯ : 883-884.
pi̯eréți̯ ; -réți̯ : 889.
pi̯eréte ; -réț : 891.
pi̯eréte ; -réți̯ : 894, 898.

CĂRĂMIDĂ NEARSĂ, pl. *„brique non cuite“*

[656]

I. *[Întrebare indirectă]. Dar când o folosești fără s-o mai bagi în foc cum îi zici ?.*

ALR II 242 ; NALR-Olt.,MN, plș. 23 ; ALRR-Mar. 246 ; AIS 860.

CĂRĂMIZI, sg. *„briques“*

[655]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum numești bucățile roșii de pământ ars din care se fac pereții casei ?.*

ALR II 242 ; NALR-Olt. MN., plș. 23 ; ALRR-Mar. 245 ; ALA 1079.

II. *cărămízį ; -mídă : 671-675, 677-678, 683-687, 697, 732, 734, 786-789, 792, 800, 803, 805-806, 808, 831, 859, 870.*

cărămídă [sg.] ; -mízį : 676, 681-682, 688, 690-696, 698-720, 728-729, 731, 735-736, 740, 742-743, 747⁺ : cărămídă-la maį múltă, 748, 750, 754, 756, 766, 779, 781-784, 790, 796, 799, 802, 807, 810-818, 819⁺ : cásă dă zid, 820-828, 830, 832-835, 840-841, 843, 848-854, 856-857, 861-862, 865, 867, 877, 879, 881-882, 884-888, 890, 892-895, 897-900.

cărămíz ; -mídă : 679-680, 689, 759.

cărămídă [sg.] ; -ńíz : 721.

cărămídă [sg.] ; -mízį, [B] cărăńídă ; -ńízį : 722, 730, 847, 855, 868.

cărăńídă [sg.] ; -ńízį : 723-727, 737-739, 741, 744-746, 751, 838, 842, 844, 845⁺ : maį pă polítică, cărămídă, 858, 866, 869.

cărămídă [sg.] ; -ńízį : 733, 749, 752, 755.

cărăńídă [sg.] ; -ńíde, [k] -ńízį : 753.

cărămʸídă [sg.] ; -mʸíz : 757, 760-761, 763, 769.

cărămídă [sg.] ; -míz : 758, 762, 764-765, 767-768, 770-778, 780, 785, 891.

cărămįízį ; -mįídă : 791, 793-795, 797, 801, 829.

cărămídă [sg.] ; -míz ŭ : 798, 889

cărămídă [sg.] ; -ńízį : 804, 880, 883.

cărămídă [sg.] ; -mízį : 809.

cărămʸídă [sg.] ; -mízį : 836-837, 860, 864.

cărăńídă [sg.] ; -ńízį : 839.

cărămídă [sg.], [k] -ńídă ; -ńízį : 846, 863.

cărămídă [sg.] ; -míz ĭ : 871.

cărămídâ [sg.] ; -míz ĭ : 872.

cărămídă [sg.], [k] -ńídă ; -ńízį : 873.

cărămídâ [sg.] ; -míz, -míd : 874.

cărămídă [sg.] ; -mídį, -ńídă ; -ńídį, [×] -ńízį : 875.

cărămídă [sg.] ; -mízį, -ńídă [sg.] : 876.

cărămídă [sg.] ; -míz : 878.

cărămídă [sg.] ; -mízį, [B] túlă [sg.] ; túle : 896.

Note la hartă:

II. *681 : „~ le spune la câmpie, îs făcute din paie și lut".*
682 : „~ să zice la câmp".
691 : „în Moldova : kirpíĉį".
692 : „dă pământ cu paie".
693 : „în Moldova".
697 : „da nu se folosește la noi".
698 : „în Moldova, Basarabia : tezícurį saų cîrpíĉ".
700 : „ca la Moldova, Basarabia".
703 : „bucăți mai mari de pământ, nearse".
707 : „la câmpuri, prin Moldova".
712 : „îi spune în partea câmpului".
714 : „40-50/20 cm, cu paie".
715 : „bucăți mari de pământ uscat, însă nu-i copt, nu-i ars".
735 : îm pártea cîmpuluį îį zíĉe kitúĉ, cojáni, da noį -cărămídă.
751 : da úni spun kirpíĉ.
757 : să foloséște la zidurile dînăuntru.
759 : [Ɛ] tălpíĝ - aįíĉa nu įegzístă.
765 : kirpíĉ [= din pământ cu paie].
771 : fără să fíįe ársă ? ~ ; įe maį máre și maį gros.
773 : să fac neárș.
774 : kirpíĉ - pămînt cu páįĕ ; dă șase orį maį máre ; să maį fac cáse și dă paįántă.
782 : nu maį įe d-áįa presáta.
818 : „nu se prea face".
819 : [nu se zidește cu ea].
823 : „e de 3 cărămizi unu".
826 : [mai mare decât cărămida ; se zice cásă de clipíĉ, sg. rar folosit].
842, 858 : „kirpícă e mai mare".
844, 852, 855-856, 870 : „kirpíĉi sunt mai mari".
846 : kirpíĉ [= cărămidă nearsă mai mare].
847 : „sunt mai mari decât o cărămídă neársă".
851 : „tula e mai mare".
862 : „la cărămída neársă îį zíĉe ~".
871, 876 : se face din ĉamúr.
873 : cărămida e fără paie, kérpica e cu paie.
887 : ásta-į vórbă dă la turĉ.

ZIDESC (ind. prez. 1) *„je bâtis“*

[659]

I. *[Întrebare indirectă]. Când pui piatră peste piatră sau cărămidă peste cărămidă ca să faci casă, zici că ... ?.*

ALR II MN 3762 ; ALRM II 276 ; NALR-Olt. MN, plș. 24.

II. *zîdésc : 671, 673, 679-680, 683, 686, 721, 723, 756-758, 761, 765-766, 769-770, 773-774, 778-780, 787-788, 798-799, 801, 818, 879.*

zidésc : 672, 674, 676-678, 681-682, 685, 687-697, 699-713, 715-720, 722, 724-738, 740-743, 745-755, 759-760, 764, 767-768, 772, 775-777, 781-785, 789-792, 794-797, 800, 802-809, 811, 813-817, 820-823, 825-827, 829-835, 838-840, 843, 845-846, 849-850, 852, 854, 856-857, 860, 862, 864, 867⁺ : ~ zíde, 875-877, 880-882, 884-886, 888, 890-891, 893, 895-897, 899-900.

rídic cása, zidésc : 675.

clădésc : 684.

fac zídu dă pįátră, zidésc : 698.

zidéscų : 714, 744, 828, 836-837, 869.

fac zid, zidésc : 739, 853.

zîdésc, fag zîd : 762.

zîd, fac zîd, zîdésc : 763.

fag zid, zidésc : 771.

puį cărămida, zidésc : 786.

zîdésc, zidésc : 793.

bat zídu „cu pământ, când nu facem de cărămidă", [k] zidésc : 810.

zidįésc : 812, 841, 847, 855, 859, 861, 870.

fac zídu, zidésc : 819.

ridícă [3], [ϭ] zidésc : 824.

zidᵉésc : 842, 851, 858.

zidįéscų : 844, 848, 866, 868.

zidéscų : 863, 865⁺ : faĉem zidų.

zîdésc : 871, 883.

zidĭésc (peréțî) : 872.

fac ŭ zid, zĭdĭésc ~ : 873.

zidĭésc : 874, 889, 894, 898.

zâdĭésc : 878.

înálț zídu, zidĭésc, rídic zídu : 887.

zidĭéscų : 892.

NOUL ATLAS LINGVISTIC ROMÂN PE REGIUNI
MUNTENIA ŞI DOBROGEA

HARTA 172

TEMELIE, pl. „(les) fondations (de la maison)"
[658]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la partea de jos a casei făcută, de obicei, din piatră ?.
ALR II 223; NALR-Olt. 188; ALRR-Mar. 247; ALM 521; ALMC 654.

Note la hartă:

II. 678: „talpa casei".
687: „fundament la casele vechi, făcut din lemne groase".
689: temelie „dacă se face cu piatră", tablác „dacă se face casa din lemn, e un fel de talpă de casă".
695: „zidul de jos până la nivelul camerelor".
698: „pleacă de la masă".
700: „din piatră peste piatră, zidite cu var".
733: la casa de lemn - kitúĉ, tálpă și apoi furĉ.
757: fondáție „sub temelie îngropată".
758, 770: dă ĉimént să fáĉe.
759: dîn țimént.
761: din ĉimént și pietriș.
771: sau [se pune] pă tălpi.
774: dîn ĉimént cu var șî cu nisíp; să púne șî var péntru îndulĉítu lui [cimentului], să nu púie mult ĉimént.
779: i-a turnát betón.
784: dîm pămînt bătút, dîn ĉimént.
789: arcá „de ciment", temelie „de lemn sau de piatră".
812: arcá [=temelie de piatră sau cărămidă la casa de paiantă].
815: am turnát țemént.
821: tarác; -ráĉ [=stâlp pentru susținerea tălpii de casă fir-ar dă piatră, fir-ar dă lemn].
823: fondáție [=pământul cu care se umple casa, jos].
835: temelie [de lemn].

PIATRĂ, pl. „pierre"
[657]

I. [Întrebare indirectă]. Afară de cărămidă, lemn și pământ, din ce se mai fac pereții la casă ?.
WLAD 15, 54; NALR-Olt. 187; ALM 240; ALF 1015; AIS 1673, 1674; ALMC 87, 656; ALCh Br. 232; ALC 1050; cf. ALFC 170; ALL Oc. 70; ALL Or. 82; ALLR 345; ASLEF 35.

II. piátră; piétri: 671-672, 748, 770, 780.
piátră; piétre: 673-676, 678-699, 701-720, 731, 734-735, 747, 756-757, 759-761, 764-769, 771-779, 781-786, 792, 795-796, 800, 803, 805, 811, 815-820, 822, 824-828, 830-835, 840-841, 843, 849, 852-854, 856, 859, 862, 870, 888, 890, 893, 897-900.
piátră; piétre, [k] pkiátră: 677.
phiátră; phiétre: 700, 763, 787, 789-791, 793-794, 799, 801-802, 804, 806-810, 812.
kátră; kétri: 721-723, 726-728, 736, 738-741, 745-746, 751-752.
kátră; kétre: 724-725, 750, 753, 851.
kátră; kétre: 729, 733, 737, 744, 749, 754-755, 836-838, 844-846, 857-858, 866, 869, 885.
piátră; piétre, [B] kátră; kétre: 730, 732, 742-743, 860, 886-887, 894.
piátră: 758.
piátră; piétre: 762, 788, 798, 821, 864.
phiátră; phiétre, [F][B] kátră; kétre: 797.
peátră; piétre: 814.
phiátră; piétre: 823.
piiátră; piétre: 829.
kátră; kétre: 839.
peátră, kátră; kétre: 842.
peátră, [B] kátrâ; kétre: 847.
peátră; piétre, kátră; kétre: 848.
peátră; piétre: 850.
piátră; piétre, [B] kátră; kétre: 855, 861.
phiátră, kátră; kétre: 863.
peátră; piétri: 865
piátră; piétri: 867.
kátră; kétre: 868, 875.
peátră; pétre, [V] kátră: 871.
peátră; piétri, [B] kátră; kétri: 872.
piátră, kátră; kétri: 873.
kátrâ; kétri: 874, 876.
peátră; pétri: 877-878.
pĕátră; pĕtre, [B] kátră; kétre: 879-880.
peátră; pétre, [B] kátră; kétre: 881, 896.
peátră; pétre: 882-884, 891.
peátră; piétri, [B] kátră; kétri: 889.
piátră; piétre sau kátră; kétre: 892.
piátră; piétri, [B] kátră: 895.

ZID, pl. „mur"
[660]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la acela pe care îl faci din cărămidă sau din piatră ?.
ALR II MN 3761; ALRM II 275; NALR-Olt. MN, pls. 24; ALRR-Mar. 248; ALM 301; ALF 890; AIS 858, 1922; ALMC 655; ALW I 66; ALPO 363; cf. ALB 1388; ALJA 1042; ASLEF 541, 564.

II. zîd; zíduri: 671, 673, 680, 683-684, 686, 689+: pomóst [=spațiul gol dintre tălpile casei care se umple cu]: pomosteálă [=umplutură de pământ], 721, 758, 761-763, 765-766, 769-770, 773-774, 776, 780, 787-788, 799, 801.
zid; zíduri: 672, 674, 676-678, 681-682, 685, 687-688, 690-711, 713, 715-720, 722-747, 750-757, 760, 767, 771, 775, 777-779, 781-786, 789-792, 794-797, 800, 802-809, 811+: [pl. nu e folosit], 812-817, 819, 821-822, 825-826, 830, 832-833, 835, 837-843, 845-855, 857, 859-862, 864, 867, 870, 872-873, 875-877, 880-891, 893-900.
zid; zíduri: 675.
zîd; zíduri: 679.
zid; zíde, [k] zíduri: 712, 818.
zidu; zíduri: 714, 828, 844, 863, 865, 868.
zid: 748.
zid; zíde: 749.
peréte, zid; zíduri: 759, 768.
păréte, zid; zíduri: 764.
zîd, zid; zíduri: 772.
zid; zíduri, zîd; zíduri: 793.
zîd; zîduri: 798.
zid; zídurĭ: 810.
pérete: 820+: [D] zid [=toți pereții], 827+: [D] zid „din cărămidă; perete de pământ"; zíduri, 829+: duvár; -váruri [=zid de beton, spre drum, care închide curtea], 831+: [D] #, 834+: [D] zid [=din pământ bătut nu din cărămidă].
zid, păréți: 823+: [*] păréte; -réți.
peréte [R], [D] zid [V]; zíduri: 824.
peréte; -réți, zidu; zíduri: 836.
peréte; -réți: 856.
zidu; zíduri: 858, 866, 869.
zîd; zîduri: 871.
pieréți; -riét, [G] zid; zíduri: 874.
zâd; zâduri: 878+: pieréți; -rét [după ce-l lipești].
zîd; zîduri, [B] zîd; zîduri: 879.
zidu; zíduri: 892.

SCHELĂ (la zidărie)[1], pl. „*échafaudage*“

[661]

I. [Întrebare indirectă]. Când zidul se ridică, pe ce stau cei care zidesc o casă mai înaltă ? (e făcută din lemn...).

ALR II 238 ; NALR-Olt. MN, plş. 24 ; ALRR-Mar. 249 ; ALA 204.

SCHELĂ[2]

„(les sens du mot schelă)“

[662]

I. [Întrebare directă]. [D]. La ce (mai) spuneţi schelă?

NALR-Olt. 189.

II. # : 671-688, 690-694, 697, 702, 704-705, 707-711, 713-714, 716-735, 737-746, 748, 750-753, 755-763, 765-767, 769-772, 774-777, 786-792, 794, 796, 798-806, 808, 811-812, 815-817, 819, 822, 824-826, 828-832, 834, 836-841, 843-846, 848-850, 852-856, 859-862, 864, 870.

„la petrol am auzât acuma vorba de ș́kélă dă fier“: 689.

ș́kélă petroliferă : 695.

ș́kélă la petról : 696, 701.

ș́kílă la Morénị : 698.

ș́kélă la sónde : 699-700, 715.

ș́kélă la căruță [=drugii pentru cărat fân, coceni], ~ la petról : 703.

#, [k] la petról : 706.

#, ?, ș́kélă la sónde : 712.

ș́kéli dẹ tras scîndura [=tejghea]: 736.

ș́kélă [=scenă], ~ la sónde : 747.

ș́kélă în port pentru încărcát váse : 749.

ș́kéle pentru șlépurị : 754.

ș́kéla Culéștị, ecstrácție dă sónde : 764.

ș́kélă să numéște cáprelẹ-álẹa : 768.

#, dăcît la zîdărịẹ : 773.

ș́kílă-în vále la port : 778+: să ducá cu cárăle, cu lémne la ș́kílă vále.

ș́kílă-cîn să ducá la port dă ncărcá la șlep : 779.

ș́kílă-cîn cără kirịẹ la ~, îm port : 780.

la ș́kílă, la port să ducá cu múncă la jlep (porúmb, grîụ) : 781.

la kịẹ-îm port : 782.

[B] ș́kílă ; ș́kíle : 783+: da noị zîcem la port ș́kílẹ.

ș́kílă-la port : 784+: a dispărút cuvîntu-ăsta dă ș́kílă, acú să zîce îm port sau la silóz.

ș́kílă [=port] : 785.

ș́kélă ; ș́kéle : 793 „la sonde de extracție, la birouri, Centru Cârtojani“.

ș́kélă ; ș́kéle : 795 „la sonde, la Vida, Vîida“.

ș́kélă ; ș́kéle : 797 „la sonde“.

ș́kílă ; ș́kíle : 807: șî la ụo șîră dă páịe.

ș́kélă ; ș́kéle : 809 [=punte între malul apei și vasul de pe Dunăre, pe care se încarcă cerealele].

ș́kélă ; ș́kéle : 810 [=o scândură ca o punte pe un părâu].

ș́kélă ; ș́kéle : 813+: se spúne la únde se scụáte petról.

ș́kélă : 814 [=construcție de lemn, folosită la scosul pământului dintr-un puț].

ș́kélă : 818 „le mai face la sondele astea, de se suie pe ele“.

ș́kélă : 820 : la petroliférel-élẹa.

ș́kélă dă tutún : 821 [pe care se pun gherghefurile].

ș́kíle dă fier [la sonde], ~ cu scrípete [la săparea unui puț] : 823.

ș́kílă : 827 [=schelet de lemn pe care se usucă șirili dă tutún].

[×] ș́kélă : 833 [=puntea de scândură care leagă un vapor de uscat].

ș́kélă : 835 – „un fel de pod de la șlep până la mal, pentru încărcat lemne“.

ș́kéle ; ș́kelị : 842 [=puntea care leagă un vapor de uscat].

făcám ș́kéle la șîră [de paie] : 847.

ș́kélă : 851 [=ponton în port].

ș́kélă dă vapór : 857 [=punte care leagă un vapor de uscat].

la șilépurị încărcá, dăscărcá pă ș́kéle : 858.

ș́kéle, ș́kelẹa [a], la șilép : 863 [=punte între malul apei și șlep, pe care se încarcă cerealele].

mergẹám pă ș́kélă cîn dam griụu la bac : 865.

ș́kéle : 866 [=pod de la mal până la șlep].

mergẹám pă ș́kélă șî după ș́kélă turnám în șlep : 867.

ș́kélă : 868-869 [punte de la chei la șlep].

la gîrlă, de trecút : 871.

[la bărci] : 872.

la málu Dúnări, ș́kéli dị dulák : 873.

[la Dunăre, în port, între uscat și apă] : 874.

[la vapoare] : 875.

[la șlepuri] : 876.

[D] [nu știe] : 877, 885-886.

la șlipurị, la vapọárẹ : 878.

[la barcă, la malul Dunării] : 879.

[la Dunăre, de mers cu piciorul, unde trage vasul] : 880.

[la vapor, la Dunăre] : 881.

[la Dunăre, rampa dintre mal și șlep] : 882.

[la cherhana, platforma de predare a peștilor] : 883.

?, [nu știe] : 884, 887-888, 891, 898.

[în port, la vapor, pentru încărcat și descărcat] : 889.

[la șlepuri] : 890.

[la Dunăre, pentru încărcat] : 892.

[la Dunăre, pentru încărcarea șlepurilor] : 893.

[pod suplimentar portativ, un fel de rampă, la vase, la Dunăre] : 894.

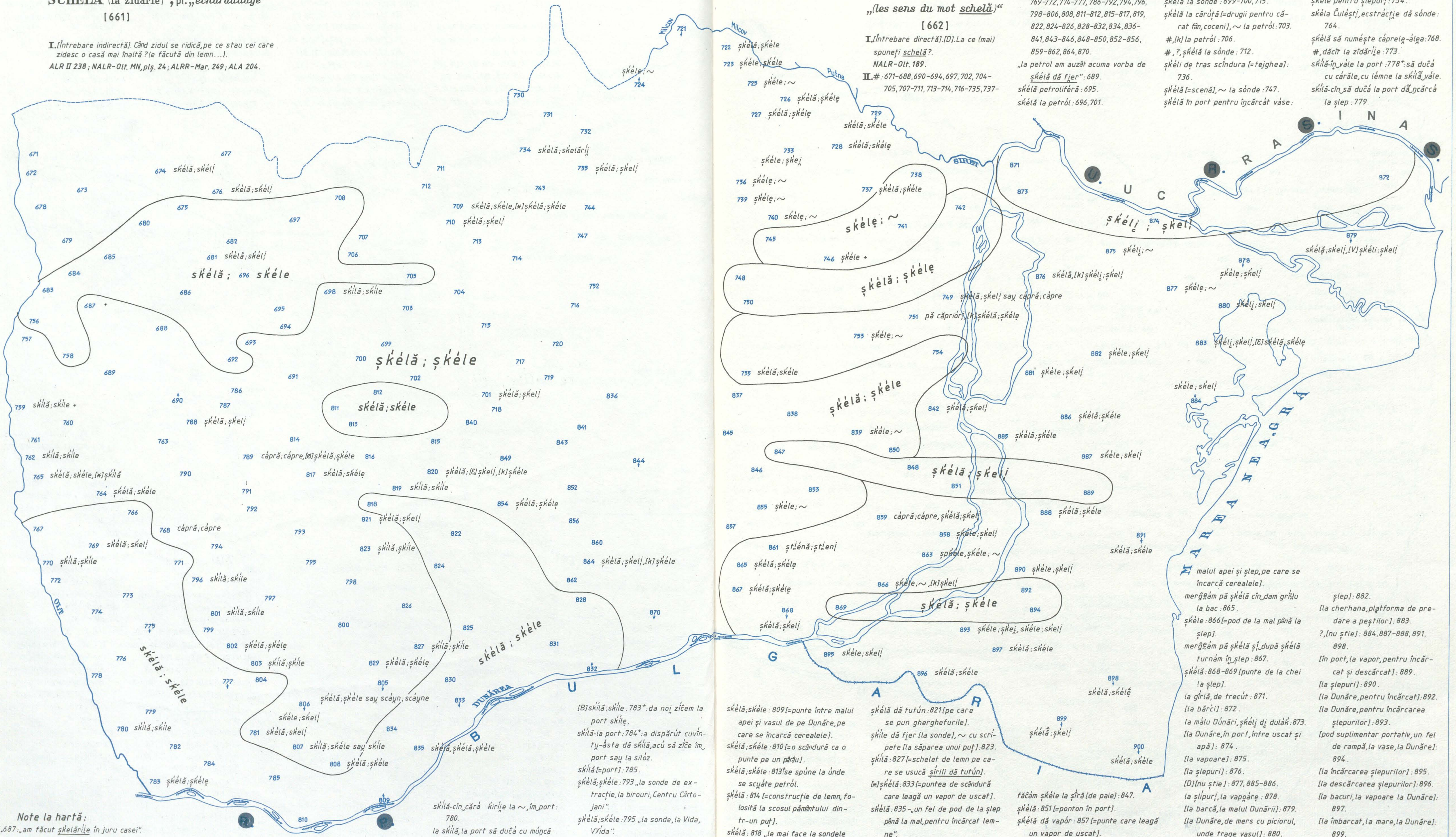
[la încărcarea șlepurilor] : 895.

[la descărcarea șlepurilor] : 896.

[la bacuri, la vapoare la Dunăre] : 897.

[la îmbarcat, la mare, la Dunăre] : 899.

vásele se-ncárcă la ș́kélă [dar nici nu se știe-n sat] : 900.

Note la hartă:

II. 687 : „am făcut ș́kelărịẹ în juru casei“.

746 : sau pă cápệre.

759 : te suị pă scáră.

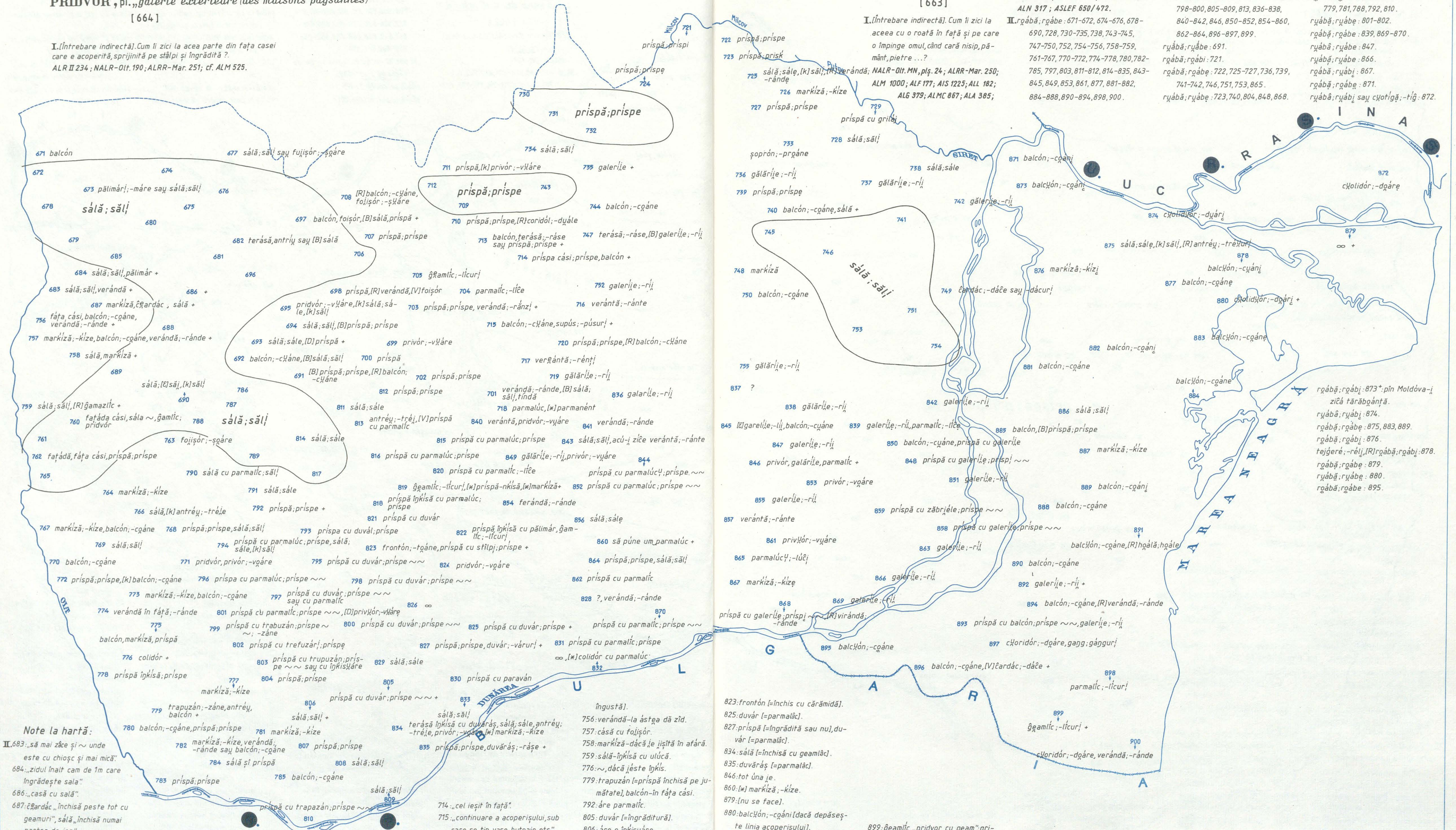
PRIDVOR, pl. *„galerie extérieure (des maisons paysannes)“*
[664]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la acea parte din fața casei care e acoperită, sprijinită pe stâlpi și îngrădită ?.
ALR II 234 ; NALR-Olt. 190 ; ALRR-Mar. 251; cf. ALM 525.

ROABĂ, pl. *„brouette“*
[663]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la aceea cu o roată în față și pe care o împinge omul, când cară nisip, pământ, pietre ...?
NALR-Olt. MN, pls. 24 ; ALRR-Mar. 250; ALM 1000 ; ALF 177; AIS 1225; ALL 182; ALG 379; ALMC 867 ; ALA 385; ALB 1290 ; ALCe 1141; ALFC 225; ALJA 826; ALLOc. 566; ALLR 482; ALN 317 ; ASLEF 650/472.

II. roábă; roábe : 671-672, 674-676, 678-690, 728, 730-735, 738, 743-745, 747-750, 752, 754-756, 758-759, 761-767, 770-772, 774-778, 780, 782-785, 797, 803, 811-812, 814-835, 843-845, 849, 853, 861, 877, 881-882, 884-888, 890-894, 898, 900.
ruábă; ruábe : 673, 677, 692-720, 724, 737, 786-787, 789-791, 793-796, 798-800, 805-809, 813, 836-838, 840-842, 846, 850-852, 854-860, 862-864, 896-897, 899.
ruábă; ruábe : 691.
roábă; roábi : 721.
roábă; roábe : 722, 725-727, 736, 739, 741-742, 746, 751, 753, 865.
ruábă; ruábe : 723, 740, 804, 848, 868.
roábă; róburi : 729.
roábă; roábe : 757, 760, 768-769, 773, 779, 781, 788, 792, 810.
ruábă; ruábe : 801-802.
roábă; roábe : 839, 869-870.
ruábâ; ruábe : 847.
ruábă; ruábe : 866.
roábă; ruábi : 867.
roábă; roábe : 871.
ruábâ; ruábi sau cuotígă; -tíĝ : 872.
roábă; roábi : 873+ : pîn Moldóva-i ziĉá tărăboánță.
ruábâ; ruábi : 874.
roábă; roábe : 875, 883, 889.
roábă; roábi : 876.
tejgeré; -réli, [R] roábă; roábi : 878.
roábă; roábe : 879.
ruábă; ruábe : 880.
roábă; roábe : 895.

Note la hartă:

II. 683: „să mai zâce și ~ unde este cu chioșc și mai mică".
684: „zidul înalt cam de 1m care îngrădește sala".
686: „casă cu sală".
687: ĉeardác „închisă peste tot cu geamuri", sálă „închisă numai partea de jos".
693: „la casele bătrânești, scară de lemn pentru a se urca în casă".
697: „neîmprejmuită".
703: „pătrată, mai mare în fața ușii".
713: „indiferent că e cu pământ pe jos sau lemn".
714: „cel ieșit în față".
715: „continuare a acoperișului, sub care se țin vase, butoaie, etc.".
735: dácă-i pui ĝam îi ziĉe ĝamlíc.
740: sálă [unde-i mai înaintat, partea îngustă].
756: verándă-la ástea dă zîd.
757: cásă cu foișór.
758: markíză-dácă ie iișítă în afáră.
759: sálă-iŋkísă cu ulúcă.
776: ~, dácă iéste iŋkís.
779: trapuzán [=príspă închisă pe jumătate], balcón-în fáța cási.
792: áre parmalíc.
805: duvár [=îngrăditură].
806: áre o iŋkisuáre.
819: markíză [=partea pe unde intri în pridvor]
823: frontón [=închis cu cărămidă].
825: duvár [=parmalâc].
827: príspă [=îngrădită sau nu], duvár [=parmalâc].
834: sálă [=închisă cu geamlâc].
835: duvăráș [=parmalâc].
846: tot úna ie.
860: [*] markíză; -kíze.
879: [nu se face].
880: balcuón; -coáni [dacă depășește linia acoperișului].
892: terásă; -ráse.
896: markíză [e zidită].
899: ĝeamlíc „pridvor cu geam"; griláj; -lájuri [din lemn, sârmă, fără geam].

HARTA 175

PRISPĂ, pl. *„levée de terre entourant une maison de pisé“*

[665]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi zici la ridicătura de pământ care se face de-a lungul pereților casei, adăpostită de streașină și care nu este îngrădită?.*

ALR II 235; NALR-Olt. 191; ALRR-Mar. 252; ALM 523.

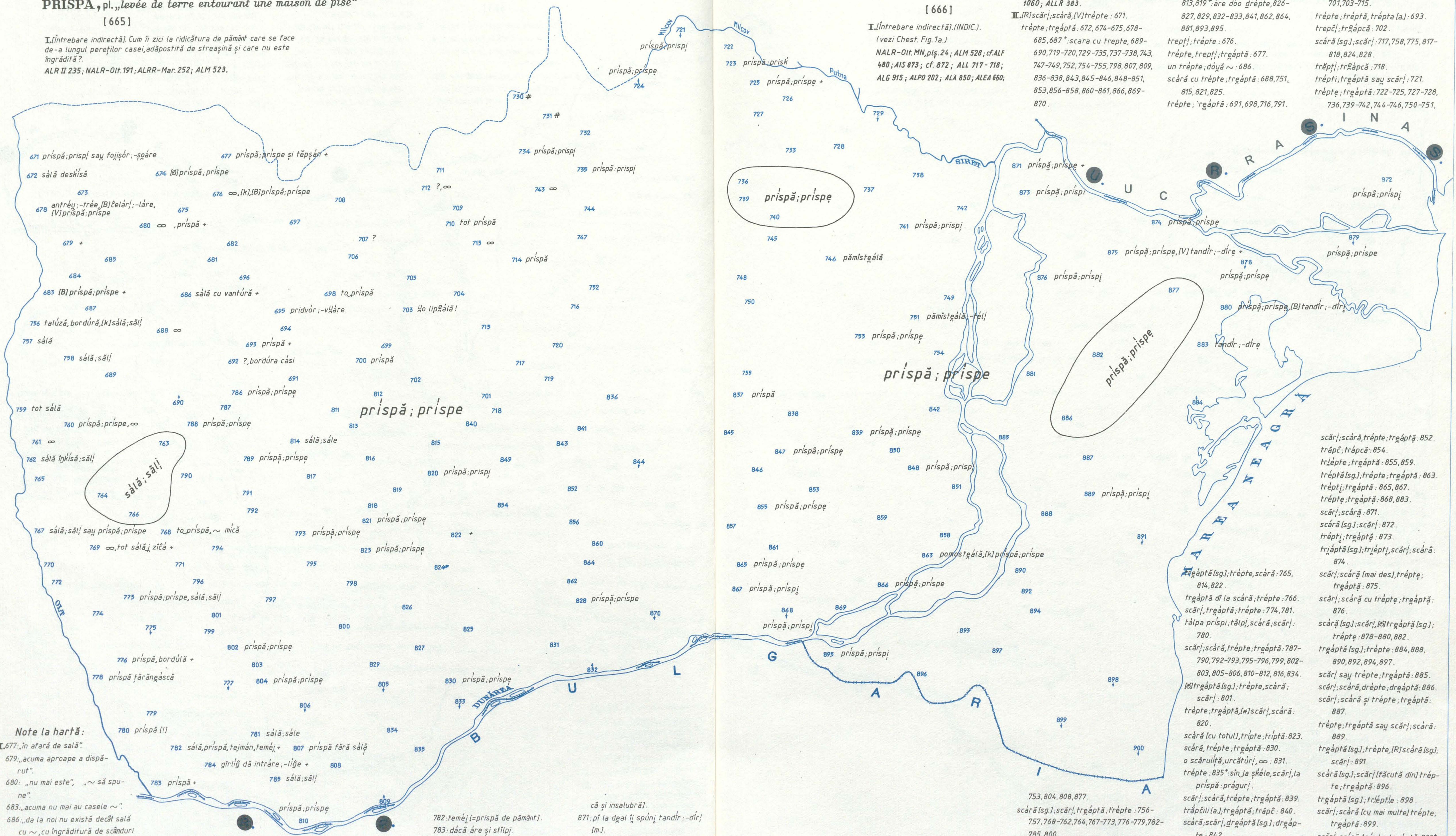
TREPTE, sg. *„marches“*

[666]

I. *[Întrebare indirectă]. (INDIC.). (vezi Chest. Fig. 1a.)*

NALR-Olt. MN, plș. 24; ALM 528; cf. ALF 480; AIS 873; cf. 872; ALL 717-718; ALG 915; ALPO 202; ALA 850; ALEA 660; ALCo 589; ALB 1429; ALFC 927; ALJA 1060; ALLR 383.

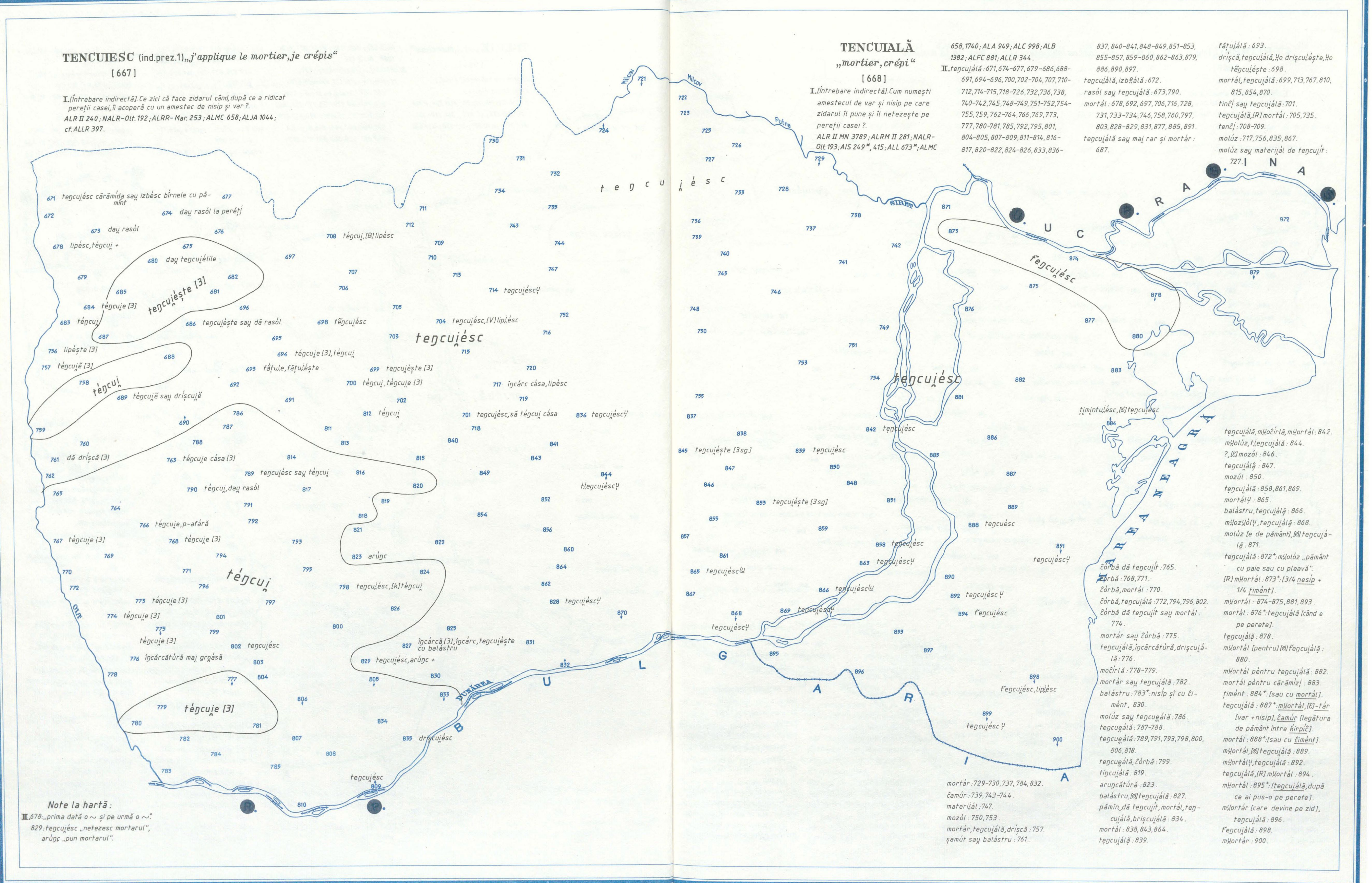
II. *[R] scări̯; scáră, [V] trépte : 671.*
trépte; tre̯áptă : 672, 674-675, 678-685, 687+: scara cu trepte, 689-690, 719-720, 729-735, 737-738, 743, 747-749, 752, 754-755, 798, 807, 809, 836-838, 843, 845-846, 848-851, 853, 856-858, 860-861, 866, 869-870.
scări̯; scáră : 673, 726, 786, 794, 797, 813, 819+: áre dóo d̲répte, 826-827, 829, 832-833, 841, 862, 864, 881, 893, 895.
trepți̯; trépte : 676.
trépte, trepți̯; tre̯áptă : 677.
un trépte; dóu̯ă ~ : 686.
scáră cu trépte; tre̯áptă : 688, 751, 815, 821, 825.
trépte; 're̯áptă : 691, 698, 716, 791.
trépte; tre̯áptă : 692, 694-697, 699-701, 703-715.
trépte; tréptă, trépta [a.] : 693.
trepĉi̯; tre̯ápcă : 702.
scáră [sg.]; scări̯ : 717, 758, 775, 817-818, 824, 828.
trĕpți̯; tre̯ápcă : 718.
trépti; tre̯áptă sau̯ scări̯ : 721.
trépte̯; tre̯áptă : 722-725, 727-728, 736, 739-742, 744-746, 750-751, 753, 804, 808, 877.
scáră [sg.]; scări̯, tre̯áptă; trépte : 756-757, 760-762, 764, 767-773, 776-779, 782-785, 800.
trépte; tre̯áptă, prag; prágur̯i or scáră; scări̯ : 763.
tre̯áptă [sg.]; trépte, scáră : 765, 814, 822.
tre̯áptă dî la scáră; trépte : 766.
scări̯, tre̯áptă; trépte : 774, 781.
tálpa prispi; tălpi̯, scáră; scări̯ : 780.
scări̯; scáră, trépte; tre̯áptă : 787-790, 792-793, 795-796, 799, 802-803, 805-806, 810-812, 816, 834.
[6] tre̯áptă [sg.]; trépte, scáră; scări̯ : 801.
trépte; tre̯áptă, [*] scări̯, scáră : 820.
scáră [cu totul], trípte; tríptă : 823.
scáră, trépte; tre̯áptă : 830.
o scăruliță, urcătúri̯, ∞ : 831.
trépte : 835+: sîn‿la ș̍kéle, scări̯, la príspă : prágur̯i.
scări̯; scáră, trépte; tre̯áptă : 839.
trăpĉili [a.]; tre̯áptă; trăpĉ : 840.
scáră; scări̯, d̲re̯áptă [sg.]; dre̯áp-te : 842.
scări̯; scáră, d̲répte; dre̯áptă : 844.
trépte̯; tre̯áptâ : 847.
scări̯; scáră, trépte; tre̯áptă : 852.
trăpĉ; trápcă : 854.
tri̯épte; tre̯áptă : 855, 859.
tréptă [sg.]; trépte; tre̯áptă : 863.
trépți̯; tre̯áptă : 865, 867.
trépte̯; tre̯áptă : 868, 883.
scări̯; scáră : 871.
scárâ [sg.]; scări̯ : 872.
trépți̯; tre̯áptă : 873.
tri̯áptâ [sg.]; tri̯épți̯, scări̯; scárâ : 874.
scări̯; scáră [mai des], trépte̯; tre̯áptă : 875.
scări̯; scáră cu trépte̯; tre̯áptă : 876.
scáră [sg.]; scări̯, [6] tre̯áptă [sg.]; trépte̯ : 878-880, 882.
tre̯áptă [sg.]; trépte : 884, 888, 890, 892, 894, 897.
scări̯ sau̯ trépte; tre̯áptă : 885.
scări̯; scáră, drépte; dre̯áptă : 886.
scări̯; scáră și trépte; tre̯áptă : 887.
trépte̯; tre̯áptă sau̯ scări̯; scáră : 889.
tre̯áptă [sg.]; trépte, [R] scáră [sg.]; scări̯ : 891.
scáră [sg.]; scări̯ [făcută din] trép-te; tre̯áptă : 896.
tre̯áptă [sg.]; tri̯épti̯e : 898.
scări̯; scáră [cu̯ mai multe] trépte; tre̯áptă : 899.
scări̯; scáră, trépte; tre̯áptă : 900+: [prispa casei are două scări̯ = două trepte].

Note la hartă:

II. 677: „în afară de sală“.
679: „acuma aproape a dispărut“.
680: „nu mai este“, „~ să spune“.
683: „acuma nu mai au casele ~“.
686: „da la noi nu există decât sală cu ~, cu îngrăditură de scânduri la pridvorul casei“.
693: „la casele bătrânești“.
724: la príspe să pune̯á tîrnăți̯.
769: sálă fără stîlpĭ.
776: bordúlă [= prispă simplă neînchisă].
782: teméi̯ [= prispă de pământ].
783: dácă áre și stîlpi̯.
784: la cásili vek̍.
822: [mai e una în Militari, bătrânească și insalubră].
871: pî la de̯al îi̯ spúni̯ tandír; -dír̯i [m.].
875: tandír [termenul se folosește și în prezent].

HARTA 176

TENCUIESC (ind.prez.1) „*j'applique le mortier, je crépis*"

[667]

I. [Întrebare indirectă]. Ce zici că face zidarul când, după ce a ridicat pereții casei, îi acoperă cu un amestec de nisip și var?

ALR II 240; NALR-Olt. 192; ALRR-Mar. 253; ALMC 658; ALJA 1044; cf. ALLR 397.

Note la hartă:

II. 678: „prima dată o ~ și pe urmă o ~".
829: teŋcuiésc „netezesc mortarul", arúŋc „pun mortarul".

TENCUIALĂ
„*mortier, crépi*"

[668]

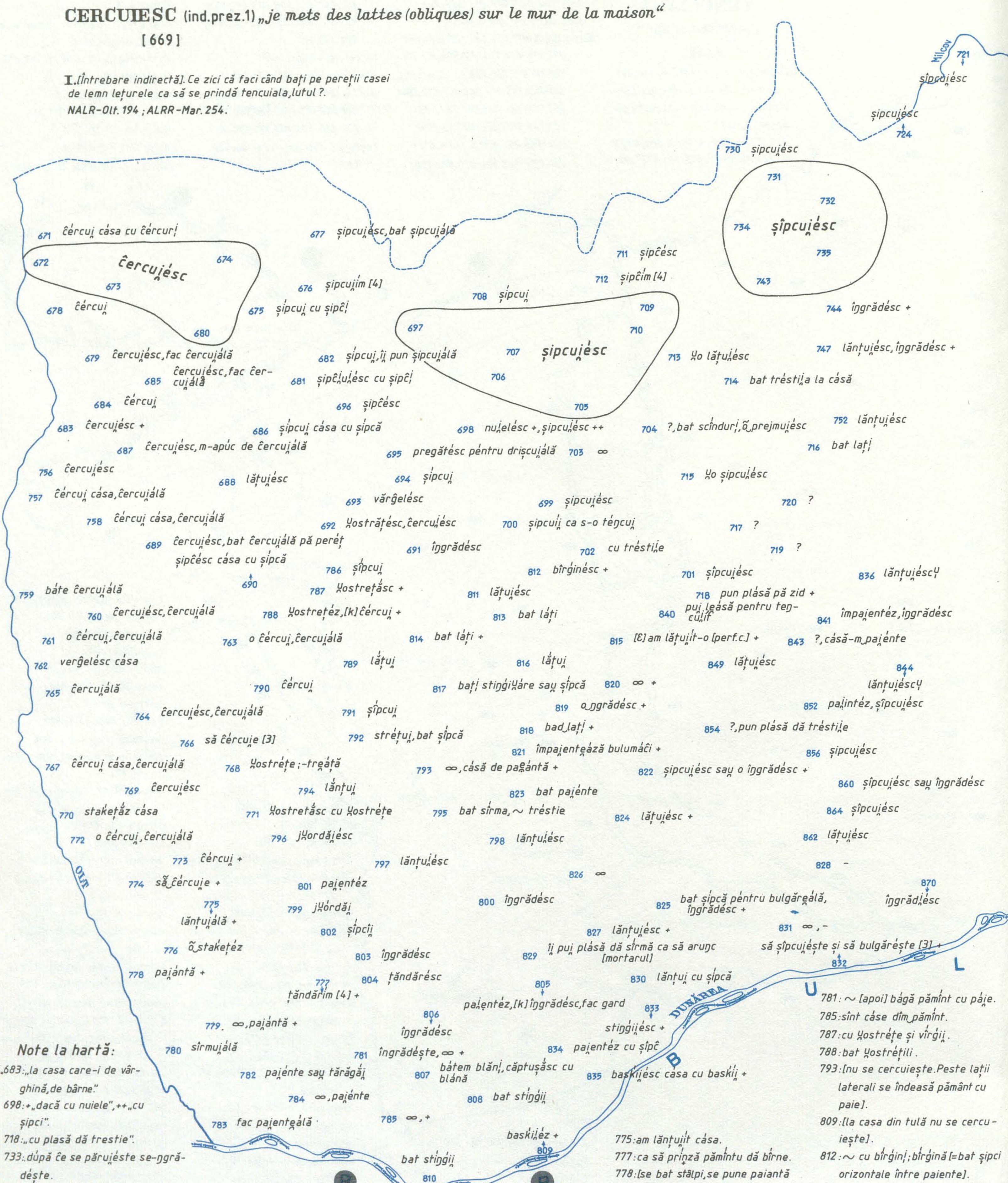
I. [Întrebare indirectă]. Cum numești amestecul de var și nisip pe care zidarul îl pune și îl netezește pe pereții casei?

ALR II MN 3789; ALRM II 281; NALR-Olt. 193; AIS 249*, 415; ALL 673*; ALMC 658, 1740; ALA 949; ALC 998; ALB 1382; ALFC 881; ALLR 344.

II. teŋcuiálă: 671, 674-677, 679-686, 688-691, 694-696, 700, 702-704, 707, 710-712, 714-715, 718-726, 732, 736, 738, 740-742, 745, 748-749, 751-752, 754-755, 759, 762-764, 766, 769, 773, 777, 780-781, 785, 792, 795, 801, 804-805, 807-809, 811-814, 816-817, 820-822, 824-826, 833, 836-837, 840-841, 848-849, 851-853, 855-857, 859-860, 862-863, 879, 886, 890, 897.
teŋcuiálă, izbeálă: 672.
rasól sau teŋcuiálă: 673, 790.
mortál: 678, 692, 697, 706, 716, 728, 731, 733-734, 746, 758, 760, 797, 803, 828-829, 831, 877, 885, 891.
teŋcuiálă sau mai rar și mortár: 687.
fățuiálă: 693.
driscă, teŋcuiálă, uo drișcuiéște, uo teŋcuiéște: 698.
mortál, teŋcuiálă: 699, 713, 767, 810, 815, 854, 870.
tínci sau teŋcuiálă: 701.
teŋcuiálă, [R] mortál: 705, 735.
ténci: 708-709.
molúz: 717, 756, 835, 867.
molúz sau materiiál de teŋcuiít: 727.
mortár: 729-730, 737, 784, 832.
camúr: 739, 743-744.
materiiál: 747.
mozól: 750, 753.
mortár, teŋcuiálă, drișcă: 757.
șamút sau balástru: 761.
córbă dă teŋcuiít: 765.
córbă: 768, 771.
córbă, mortál: 770.
córbă, teŋcuiálă: 772, 794, 796, 802.
córbă dă teŋcuiít sau mortál: 774.
mortár sau córbă: 775.
teŋcuiálă, îŋcărcătúră, drișcuiálă: 776.
mocírlă: 778-779.
mortár sau teŋcuiálă: 782.
balástru: 783+: nisip și cu ciment, 830.
molúz sau teŋcueálă: 786.
teŋcueálă: 787-788.
teŋcueálă: 789, 791, 793, 798, 800, 806, 818.
teŋcueálă, córbă: 799.
tiŋcuiálă: 819.
aruŋcătúră: 823.
balástru, [ő] teŋcuiálă: 827.
pămín dă teŋcuiít, mortál, teŋcuiálă, brișcuiálă: 834.
mortál: 838, 843, 864.
teŋcuiálă: 839.
teŋcuiálă, muocírlă, muortál: 842.
muolúz, tieŋcuiálă: 844.
?, [E] mozól: 846.
teŋcuiálă: 847.
mozúl: 850.
teŋcuiálă: 858, 861, 869.
mortálu: 865.
balástru, teŋcuiálă: 866.
muozuólu, teŋcuiálă: 868.
molúz [e de pământ], [ő] teŋcuiálă: 871.
teŋcuiálă: 872+: muolóz „pământ cu paie sau cu pleavă".
[R] muortál: 873+: [3/4 nesip + 1/4 ciment].
muortál: 874-875, 881, 893.
mortál: 876+: teŋcuiálă [când e pe perete].
teŋcuiálă: 878.
muortál [pentru] [ő] teŋcuiálă: 880.
muortál péntru teŋcuiálă: 882.
mortál péntru cărămízi: 883.
cimént: 884+: [sau cu mortál].
teŋcuiálă: 887+: muortál, [E] -tár [var + nisip], camúr [legătura de pământ între kirpíc].
mortál: 888+: [sau cu cimént].
muortál, [ő] teŋcuiálă: 889.
muortálu, teŋcuiálă: 892.
teŋcuiálă, [R] muortál: 894.
muortál: 895+: [teŋcuiálă, după ce ai pus-o pe perete].
muortár [care devine pe zid], teŋcuiálă: 896.
teŋcuiálă: 898.
muortár: 900.

CERCUIESC (ind. prez. 1) „je mets des lattes (obliques) sur le mur de la maison“ [669]

I. [Întrebare indirectă]. Ce zici că faci când bați pe pereții casei de lemn lețurele ca să se prindă tencuiala, lutul?.
NALR-Olt. 194; ALRR-Mar. 254.

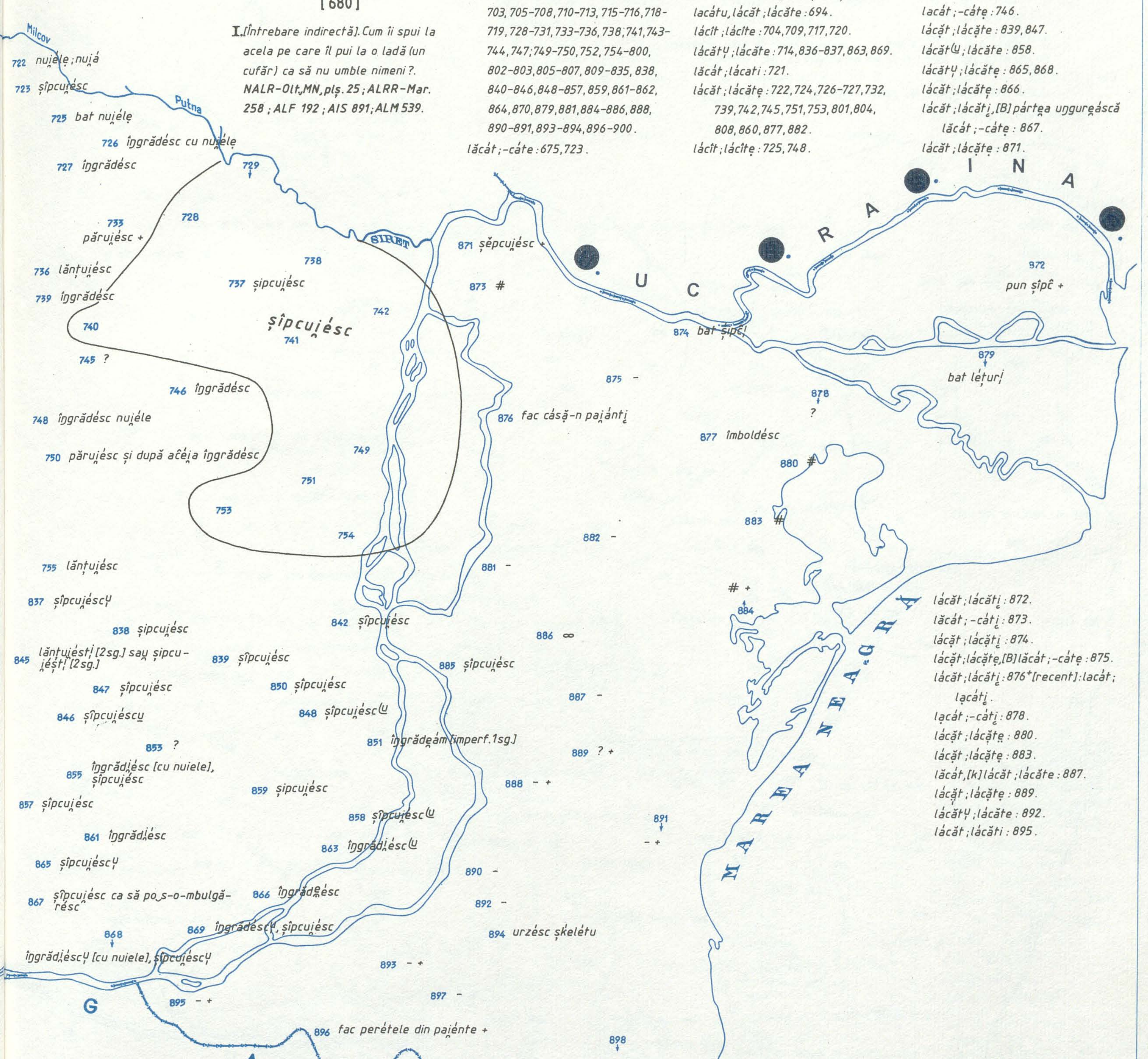

Note la hartă:

II. 683: „la casa care-i de vârghină, de bârne“.
698: +„dacă cu nuiele“, ++„cu șipci“.
718: „cu plasă dă trestie“.
733: după ce se păruieşte se-ngrădéște.
744: [casa de pământ se face din nuiele îngrădite ca la gard].
747: lănțuiésc [cu lați], îngrădésc [cu nuiele].
773: cêrcuį cu cercuįálă dă nuįéle.
774: să cêrcuie cu stakét sau să răpițază cu sîrmă.
775: am lănțuịt cása.
777: ca să prinză pămîntu dă bîrne.
778: [se bat stâlpi, se pune paiantă și se bagă pământ].
779: „aici se face în pajántă“.
780: tréstiie și cu sîrmă.
781: ~ [apoi] bágă pămînt cu páie.
785: sînt cáse dîn pămînt.
787: cu Ꞩostréte și vîrgiį.
788: bat Ꞩostrétili.
793: [nu se cercuieşte. Peste lații laterali se îndeasă pământ cu paie].
809: [la casa din tulă nu se cercuieşte].
812: ~ cu bîrgin; bîrgînă [=bat șipci orizontale între paiente].
814: [la casa de paiantă; azi toate casele sunt de cărămidă].
815: [am bătut paientele între stâlpi, la casa de paiantă].
818: [casa e de lați, umpluți cu pământ].
819: [=împletesc nuiele prin stâlpi, să fac pereți].
820: [=casele se fac din paiantă].
821: [la casa dă pajántă, umplută cu pământ].
822: [nu sunt case de lemn, ci de paiantă].
824: [casa e de paiantă, șipca se bate pe pari].
825: bat șipcă [la casa de paiantă], îngrădésc [=împletesc nuiele printre stâlpi].
827: [=bat nuiele pe paiantă, în care se bagă pământul].
832: [casele de gard, de paiantă].
833: ~ cu stingiį [casa de paiantă].
835: baskiịim orį cu če putém.
871: șêpcuįálă [s.].
872: [casele se fac cu stuf].
884: [n-a văzut casă de lemn].
888: [n-a văzut casă de lemn, altfel, folosește plasă de sârmă].
889: [nu se face].
891: fáče zidu.
893: [nu se obişnuiește].
895: [nu se face].
896: pajántă [sg.].
900: [nu se obişnuiește și n-a văzut].

LACĂT, pl. „cadenas“ [680]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la acela pe care îl pui la o ladă (un cufăr) ca să nu umble nimeni?.
NALR-Olt, MN, pl. 25; ALRR-Mar. 258; ALF 192; AIS 891; ALM 539.

II. lácăt; lácăte, [V] lăcắt; -cắte: 671-672.
lácăt; lácăte: 673-674, 678-693, 695-703, 705-708, 710-713, 715-716, 718-719, 728-731, 733-736, 738; 741, 743-744, 747; 749-750, 752, 754-800, 802-803, 805-807, 809-835, 838, 840-846, 848-857, 859, 861-862, 864, 870, 879, 881, 884-886, 888, 890-891, 893-894, 896-900.
lăcắt; -cắte: 675, 723.
lácăt; lácăț, [k] lácăte: 676.
lácăt; lácăte sau lăcățél; -țéle: 677.
lacắtu, lácăt; lácăte: 694.
lácit; lácite: 704, 709, 717, 720.
lácăt; lácăte: 714, 836-837, 863, 869.
lácăt; lácati: 721.
lácăt; lácățe: 722, 724, 726-727, 732, 739, 742, 745, 751, 753, 801, 804, 808, 860, 877, 882.
lácit; lácițe: 725, 748.
lăcắt; lăcắte sau lácăt; -căte: 737.
lácăt; -căte: 740.
lacắt; -căte: 746.
lácăt; lácățe: 839, 847.
lácăt; lácăte: 858.
lácăt; lácățe: 865, 868.
lácăt; lácățe: 866.
lácăt; lácăți, [B] pártea ungurgáscă lăcắt; -căte: 867.
lácăt; lácățe: 871.
lắcăt; lắcăți: 872.
lácăt; -căți: 873.
lácăt; lácăți: 874.
lácăt; lácățe, [B] lăcắt; -căte: 875.
lácăt; lácăți: 876* [recent]: lacắt; lacắți.
lácăt; -căți: 878.
lácăt; lácățe: 880.
lácăt; lácățe: 883.
lácăt, [k] lácăt; lácăte: 887.
lácăt; lácățe: 889.
lácăt; lácăte: 892.
lácăt; lácăți: 895.

LIPESC (ind.prez.1) „*je plaque de la terre-glaise sur le mur*"

[670]

I. *[Întrebare indirectă]. După ce-ai ridicat o casă de lemn amesteci lutul cu pleavă și, când îl arunci pe pereți, ce zici că faci ?. (GEST).*

ALR II 239 ; NALR-Olt. 195 ; ALRR-Mar. 255; cf. ALFC 881.

CHEIE, pl. „*clé*"

[681]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum zici la aceea cu care deschizi lacătul ?.*

WLAD 12 ; NALR-Olt., MN, plș. 25 ; ALM 189; ALF 301 ; AIS 889 ; ALL 697 ; cf. ALG 688 ; ALMC 695 ; ALPO 148 ; ALA 444; ALC 488 ; ALCo 655; ALB 1407; cf. ALCe 638; ALFC 904 ; ALJA 1053; ALLR 364; ASLEF 560.

II. *kẹ́le ; kẹi̯ : 671-690, 692, 694-699, 702-706, 708-716, 718-719, 721-724, 726-735, 737-738, 741-751, 754-755, 758-760, 766-767, 771, 776-777, 779-780, 782, 784-785, 811-812, 816-817, 825-826, 833, 847, 850, 859, 869, 881, 884-885, 887, 890-895-897.*

kíle ; kii̯ : 691, 700-701, 707, 717, 720, 761, 768-770, 772, 774, 783, 793-794, 796, 798, 804-809, 815, 818-819, 823-824, 828-829, 831, 835, 838-839, 842, 844-846, 852-853, 857, 860, 864, 867, 870, 886.

kẹ́lĕ ; kẹi̯ : 693, 762, 764, 840.

kẹ́i̯e ; kẹi̯ : 725, 736, 739-740, 871, 875, 877, 879-880, 883, 898.

kẹ́i̯e ; kẹi̯ sau kíi̯e ; kii̯ : 752-753, 765, 832, 862.

kẹ́e ; kẹi̯ : 756-757, 792, 813, 820-822, 837, 841, 851, 854, 863, 888.

kẹ́le ; kíei̯ : 763.

kíle ; kẹi̯ : 773, 856.

kẹ́la [a], kẹ́le ; kii̯ : 775.

kẹ́le ; kii̯ : 778, 781.

kẹ́e ; kẹi̯ : 786.

kíe ; kii̯ : 787, 795, 799-800, 803, 855, 899.

kíẹ ; kii̯ : 788-791, 797, 801-802, 810, 868.

kẹ́la [a.], kẹe ; kẹi̯ : 814.

kẹ́e ; kẹi̯ ; kẹ́le : 827.

kẹ́i̯e ; kẹi̯ : 830, 835.

kíle ; ki : 836, 843, 849, 865.

kíẹ ; kii̯ : 848, 861, 866.

kẹ́e, kíle ; kii̯ : 858.

kẹ́ii̯ ; kĕi̯ : 872.

kẹ́ii̯ ; kẹi̯ : 873-874, 878, 889.

kíii̯ ; kii̯ : 876.

kíi̯ă, kíi̯ĕ ; kii̯ : 882.

kẹ́i̯e ; kẹi̯, kíi̯e ; kii̯ : 894+ : pẹ́i̯e [ironic].

kẹ́i̯e, kẹ́e ; kẹi̯ : 900.

UȘĂ, pl. „*porte*"

[677]

I. *[Întrebare indirectă]. Pe unde intri în casă ?*

NALR-Olt., MN, plș. 25; ALM 366 ; ALB 1400; ALLR 363; ASLEF 541.

II. *úșă ; ușĭ : 671-672, 678-679, 681-682, 684-685, 687-688, 690-692, 694-695, 697, 699, 701-702, 704-720, 722, 724-741, 744, 747, 749-752, 754-756, 758, 763, 768, 772, 781-782, 785-795, 797, 799-800, 803-816, 819, 821, 823-837, 841-843, 845, 847-848, 851-852, 855, 857-860, 862-864, 869, 881, 885-886, 890+ : [subiectul scrie : uușă ; ușì], 894, 897, 899.*

úșe ; ușĭ : 673-677, 680, 683, 686, 689, 693, 742, 820, 838, 849, 867, 870, 877, 888, 891, 893, 896.

úșĕ ; ușĭ : 696, 698, 703, 798, 822, 839-840, 846, 850, 853, 856, 865-866.

úșă ; uș : 700.

úșă ; uș : 721, 723, 757, 759-762, 764-767, 769-771, 773-780, 783-784, 796, 801-802, 817-818.

úșă ; úșe : 743, 745.

úșâ ; uș : 746, 872.

úșâ ; ușĭ : 748, 753, 861.

úșă ; ușĭ : 844, 868.

úșe ; uș : 854.

úșĕ ; ușĭ, ușî : 871.

u̯úșĭ ; u̯ușĭ : 873.

úșĭ ; ușĭ : 874.

úșĭ ; uș : 875.

úșî, úșâ ; ușĭ, ușî : 876.

úșĕ ; uș : 878, 883.

úșă ; uș, ușĭ : 879.

úșĭ ; ușĭ : 880.

úșă [L], úșî [AL] ; uș : 882.

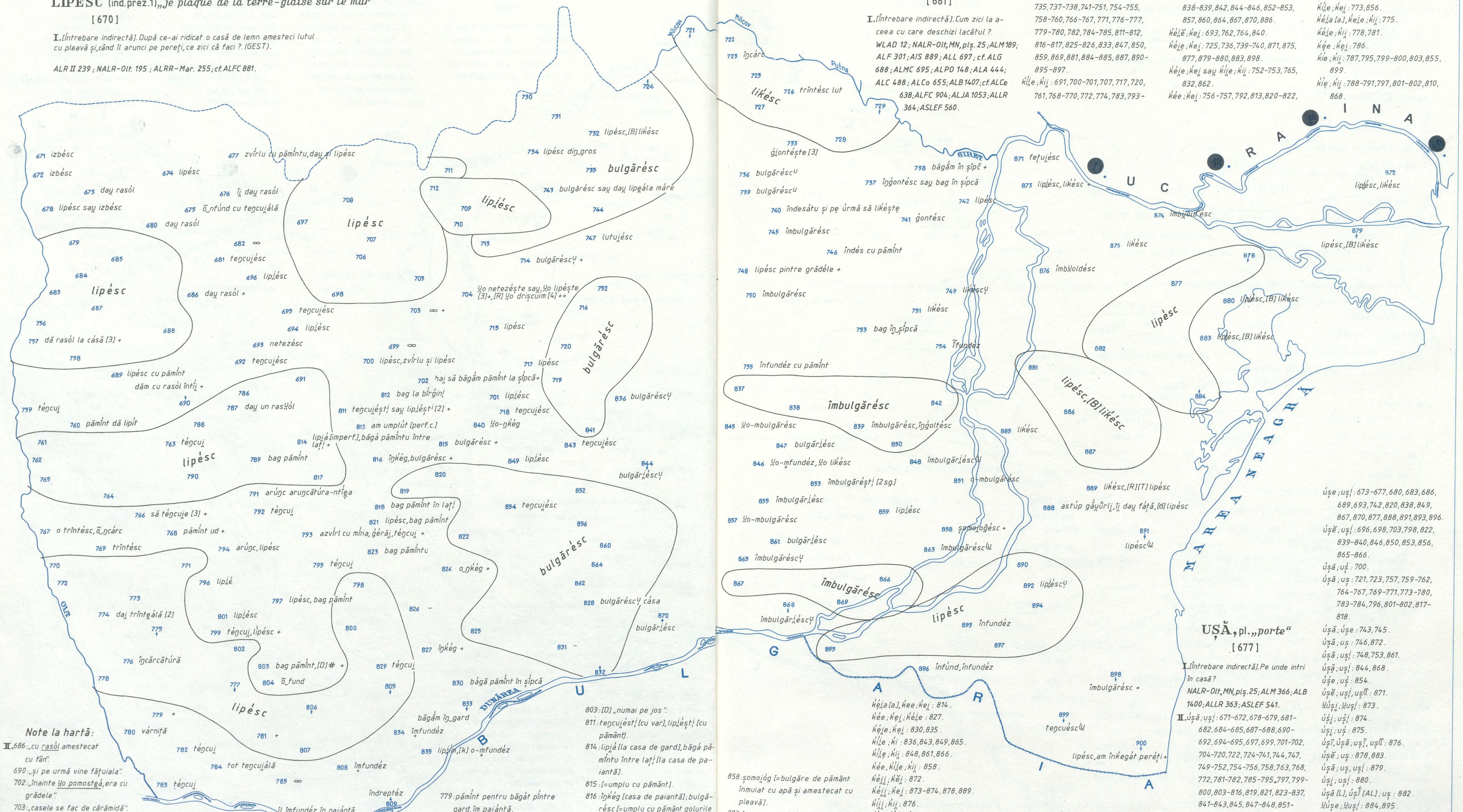
u̯úșe ; u̯ușĭ : 884, 895.

úșĕ ; ușî : 887, 898.

úșĕ, úșă ; ușĭ : 889.

úșe ; ușĭ, uș : 892.

u̯úșă ; u̯ușĭ : 900.

Note la hartă:

II. 686 : „cu rasól amestecat cu fân".
690 : „și pe urmă vine fățuiala".
702 : „înainte u̯o pomosteá, era cu grădele".
703 : „casele se fac de cărămidă".
704 : + „cu mâna", ++ „cu drișca".
714 : „am bulgărit casa".
738 : apoi̯ dai̯ cu îmboldeálă.
748 : grădeálă de nui̯éle.
757 : prima lipitúră i̯e rasólu.
766 : ~ înău̯úntru ca să ți̯e să bágă pleávă la tencui̯álă.
768 : ~, cáre mérĝe la u̯ostréțe.
779 : pămînt pentru băgát pîntre gard, îm pai̯ántă.
781 : îi̯ dăm trei̯-pátru lipéli̯.
793 : [operațiile sunt diferite și succesive].
799 : lipésc [=bag pământ în gard].
803 : [D] „numai pe jos".
811 : tencui̯éști̯ [cu var], lipi̯éști̯ [cu pământ].
814 : lipi̯á [la casa de gard], bắgá pămîntu între lați̯ [la casa de paiantă].
815 : [=umplu cu pământ].
816 : înkég [casa de paiantă]; bulgărésc [=umplu cu pământ golurile rămase de la închegat].
824 : [=umplu cu pământ].
827 : sau̯ bolovănéște, în alte comíni̯.
834 : [=bat pământ între șipci].
858 : șomoi̯óg [=bulgăre de pământ înmuiat cu apă și amestecat cu pleavă].
873 : [cu pleavă, pământ și balegă de cal].
898 : lipi̯ésc.
900 : [în exterior și în interior].

HARTA 179

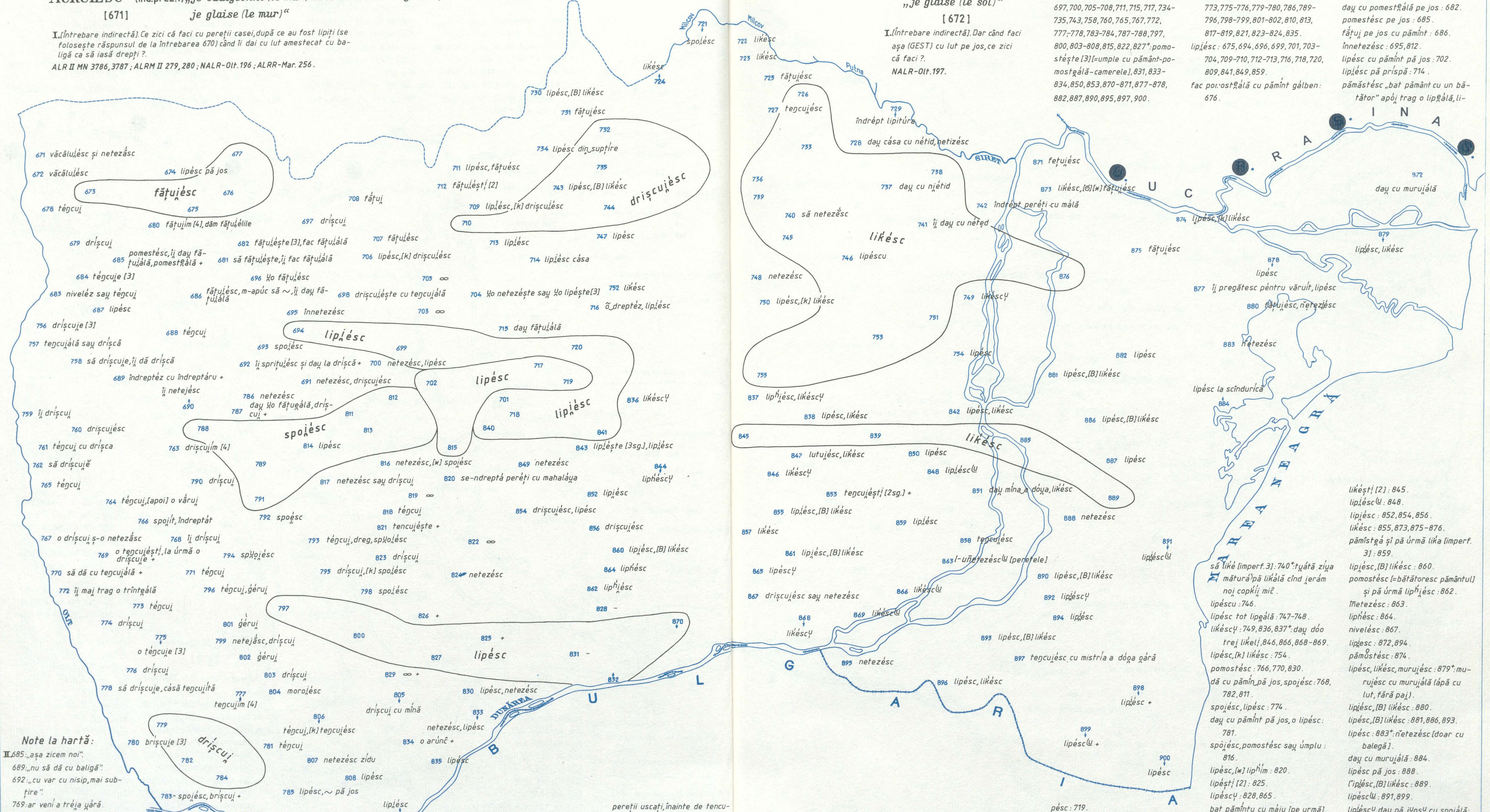
MURUIESC [1] (ind.prez.1) „*je badigeonne (le mur) avec de la terre-glaise, je glaise (le mur)*“
[671]

I. [Întrebare indirectă]. Ce zici că faci cu pereții casei, după ce au fost lipiți (se folosește răspunsul de la întrebarea 670) când îi dai cu lut amestecat cu baligă ca să iasă drepți ?.
ALR II MN 3786, 3787 ; ALRM II 279, 280 ; NALR-Olt. 196 ; ALRR-Mar. 256.

MURUIESC [2] (ind.prez.1) „*je glaise (le sol)*“
[672]

I. [Întrebare indirectă]. Dar când faci așa (GEST) cu lut pe jos, ce zici că faci ?.
NALR-Olt. 197.

II. ∞ : 671.
lipésc : 672, 674, 678, 681, 683, 688, 697, 700, 705-708, 711, 715, 717, 734-735, 743, 758, 760, 765, 767, 772, 777-778, 783-784, 787-788, 797, 800, 803-808, 815, 822, 827+: pomostéște [3] [=umple cu pământ-pomostgálă-camerele], 831, 833-834, 850, 853, 870-871, 877-878, 882, 887, 890, 895, 897, 900.
spoiésc : 673, 679, 684, 687, 689-693, 756-757, 759, 761-764, 769, 771, 773, 775-776, 779-780, 786, 789-796, 798-799, 801-802, 810, 813, 817-819, 821, 823-824, 835.
lipiésc : 675, 694, 696, 699, 701, 703-704, 709-710, 712-713, 716, 718, 720, 809, 841, 849, 859.
fac pomostgálă cu pămînt gálben : 676.
? : 677.
pomestésc : 680.
dau cu pomestgálă pe jos : 682.
pomestésc pe jos : 685.
fățui pe jos cu pămînt : 686.
înnetezésc : 695, 812.
lipésc cu pămînt pă jos : 702.
lipiésc pă prispă : 714.
pămăstésc „bat pământ cu un bătător" apoi trag o lipgálă, li-

pésc : 719.
likésc : 721-729, 732-733, 736, 738-739, 741, 744-745, 750-753, 755, 838-839, 842, 847, 851, 857-858, 861, 885.
lipésc, [B] likésc : 730-731, 742.
likésc sau spoiésc : 737, 814.
să liké [imperf. 3] : 740+: tuátă ziua mătură pă likálă cînd ierám noi copkii mic.
lipéscu : 746.
lipésc tot lipeálă : 747-748.
likéscu : 749, 836, 837+: dau dóo trei likeli, 846, 866, 868-869.
lipésc, [k] likésc : 754.
pomostésc : 766, 770, 830.
dă cu pămîn pă jos, spoiésc : 768, 782, 811.
spoiésc, lipésc : 774.
dau cu pămînt pă jos, o lipésc : 781.
spoiésc, pomostésc sau úmplu : 816.
lipésc, [*] liphim : 820.
lipéști [2] : 825.
lipéscu : 828, 865.
bat pămîntu cu maiu [pe urmă] l-am netezit : 829.
torn muruiálă și lipiésc : 832.
pomostím [1pl.] : 840.
să lipiéște [3] : 843.
liphéscu : 844.
likéști [2] : 845.
lipiéscu : 848.
lipiésc : 852, 854, 856.
likésc : 855, 873, 875-876.
pămîsteá și pă úrmă lika [imperf. 3] : 859.
lipiésc, [B] likésc : 860.
pomostésc [=bătătoresc pământul] și pă úrmă liphiésc : 862.
înetezésc : 863.
liphésc : 864.
nivelésc : 867.
lipiésc : 872, 894.
pămustésc : 874.
lipésc, likésc, muruiésc : 879+: muruiésc cu muruiálă (ápă cu lut, fără pai).
lipiésc, [B] likésc : 880.
lipésc, [B] likésc : 881, 886, 893.
lipésc : 883+: netezésc [doar cu balegă].
dau cu muruiálă : 884.
lipésc pă jos : 888.
l'ipiésc, [B] likésc : 889.
lipéscu : 891, 899.
lipiéscu, dau pă jiosu cu spoiálă: 892+: spoiálă; -iéli [=amestec de balegă cu pământ negru].
likésc pă jos : 896+: îndreptéz, netezésc.
l'ipiésc : 898.

Note la hartă:
II. 685: „așa zicem noi".
689: „nu să dă cu baligă".
692: „cu var cu nisip, mai subțire".
769: ar veni a tréia uáră.
770: nu să dă cu baligă, să dă cu tencuiálă (nisip și pămînt).
783: pă úrmă dau cu var péste brișcuiálă.
787: sclivisăsc „cu ciment".
821: mă duc să téncui cása.
825: ∼ „când o lipești cu mâna, n-o mai tencuiești (o spoiești peste lipeală).
826: [se tencuiesc pereții direct de paiantă].
829: [se stropește cu ciment pentru a-i face fațada frumoasă].
834: [=arunci bulgări de pământ pe pereții uscați, înainte de tencuială].
853: tot tencuiálă ie.
898: [cu pământ mai subțire, a doua lipitură, mâna a doua].
899: încárcu cu ciment.

CURTE, pl. „*cour*“
[673]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la locul îngrădit din jurul casei (fără pomi), în care se găsesc grajdul, cotețul etc.?

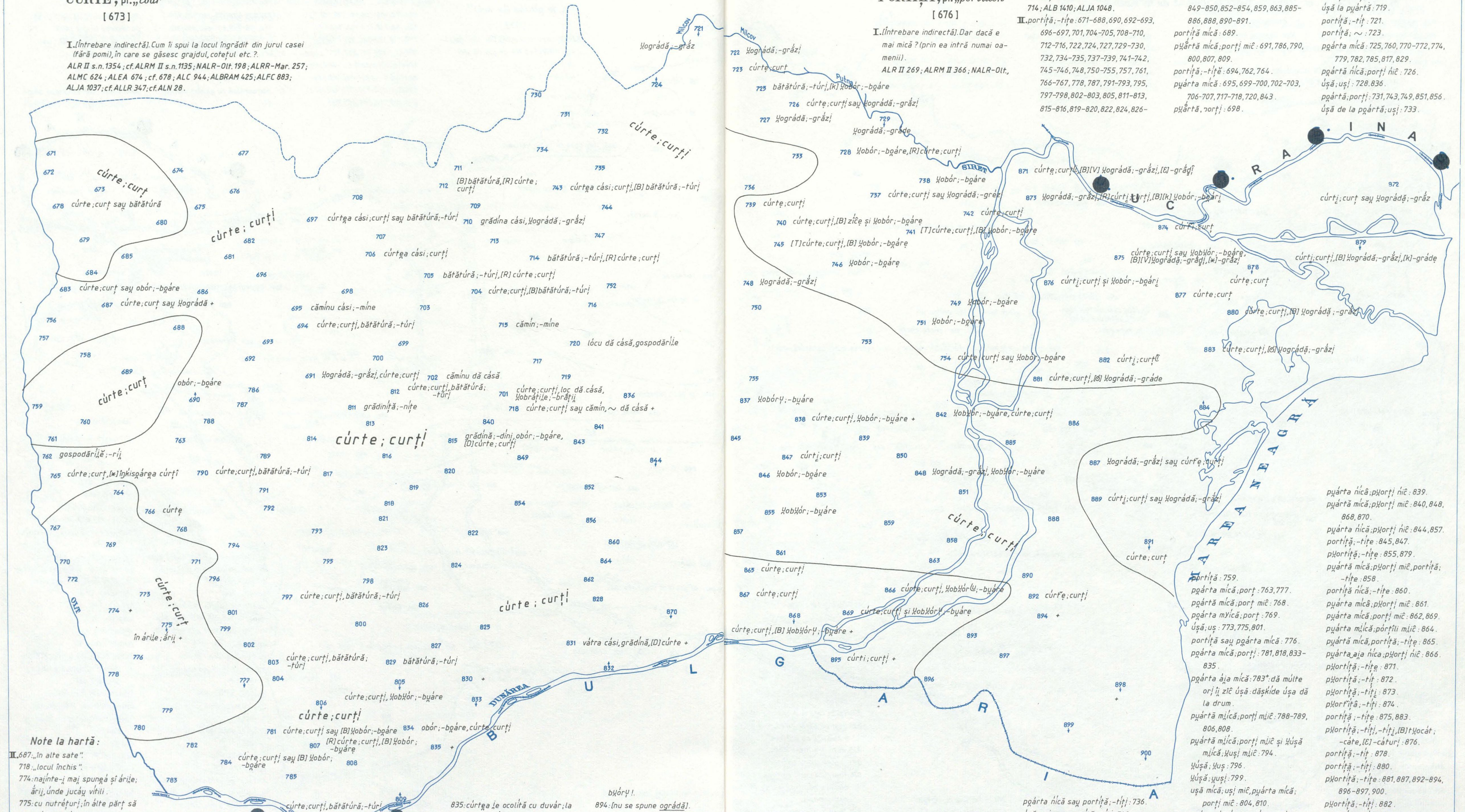
ALR II s.n. 1354; cf. ALRM II s.n. 1135; NALR-Olt. 198; ALRR-Mar. 257; ALMC 624; ALEA 674; cf. 678; ALC 944; ALBRAM 425; ALFC 883; ALJA 1037; cf. ALLR 347; cf. ALN 28.

PORTIȚĂ, pl. „*portillon*“
[676]

I. [Întrebare indirectă]. Dar dacă e mai mică? (prin ea intră numai oamenii).

ALR II 269; ALRM II 366; NALR-Olt., MN, plș. 24; ALRR-Mar. 260; cf. ALMC 714; ALB 1410; ALJA 1048.

II. portíță; -tíțe: 671-688, 690, 692-693, 696-697, 701, 704-705, 708-710, 712-716, 722, 724, 727, 729-730, 732, 734-735, 737-739, 741-742, 745-746, 748, 750-755, 757, 761, 766-767, 778, 787, 791-793, 795, 797-798, 802-803, 805, 811-813, 815-816, 819-820, 822, 824, 826-828, 830, 832, 837-838, 841-842, 849-850, 852-854, 859, 863, 885-886, 888, 890-891.
portíță mícă: 689.
puártă mícă; porț́ mic: 691, 786, 790, 800, 807, 809.
portíță; -tíțĕ: 694, 762, 764.
puárta mícă: 695, 699-700, 702-703, 706-707, 717-718, 720, 843.
puártă, porț́: 698.
portíță; -tíț́: 711, 846, 867, 877.
úșă la puártă: 719.
portíță; -tíț: 721.
portíță; ~: 723.
poárta mícă: 725, 760, 770-772, 774, 779, 782, 785, 817, 829.
poártă ńícă; porț́ ńic: 726.
úșă; uș́: 728. 836.
poártă; porț́: 731, 743, 749, 851, 856.
úșă de la poártă; uș́: 733.

Note la hartă:

II. 687: „în alte sate“.
718: „locul închis“.
774: naińte-i mai spuneá și ările; ărij, unde jucau vitili.
775: cu nutrețurĭ; în alte părț să spúne uobór.
815: grădínă [cu furaje], obór [unde stau vitele], cúrte [=tot locul îngrădit care ține de casă].
830: cúrte -ocólu tot îŋkis.
831: grădínă [= și în fața și în spate], [D] a intrát ĉineva în cúrtea ta.
835: cúrtea íe ocolítă cu duvár; la deal să zíĉe obór.
838: uobór [=partea curții în care sunt grajdul, cotețele, etc].
868: dăskide puárta să întru uo-buóru!.
894: [nu se spune ográdă].
895: uobór; -boáre [spațiul curții rezervat pentru vite].
898: bătătúră [tot locul de lângă casă].

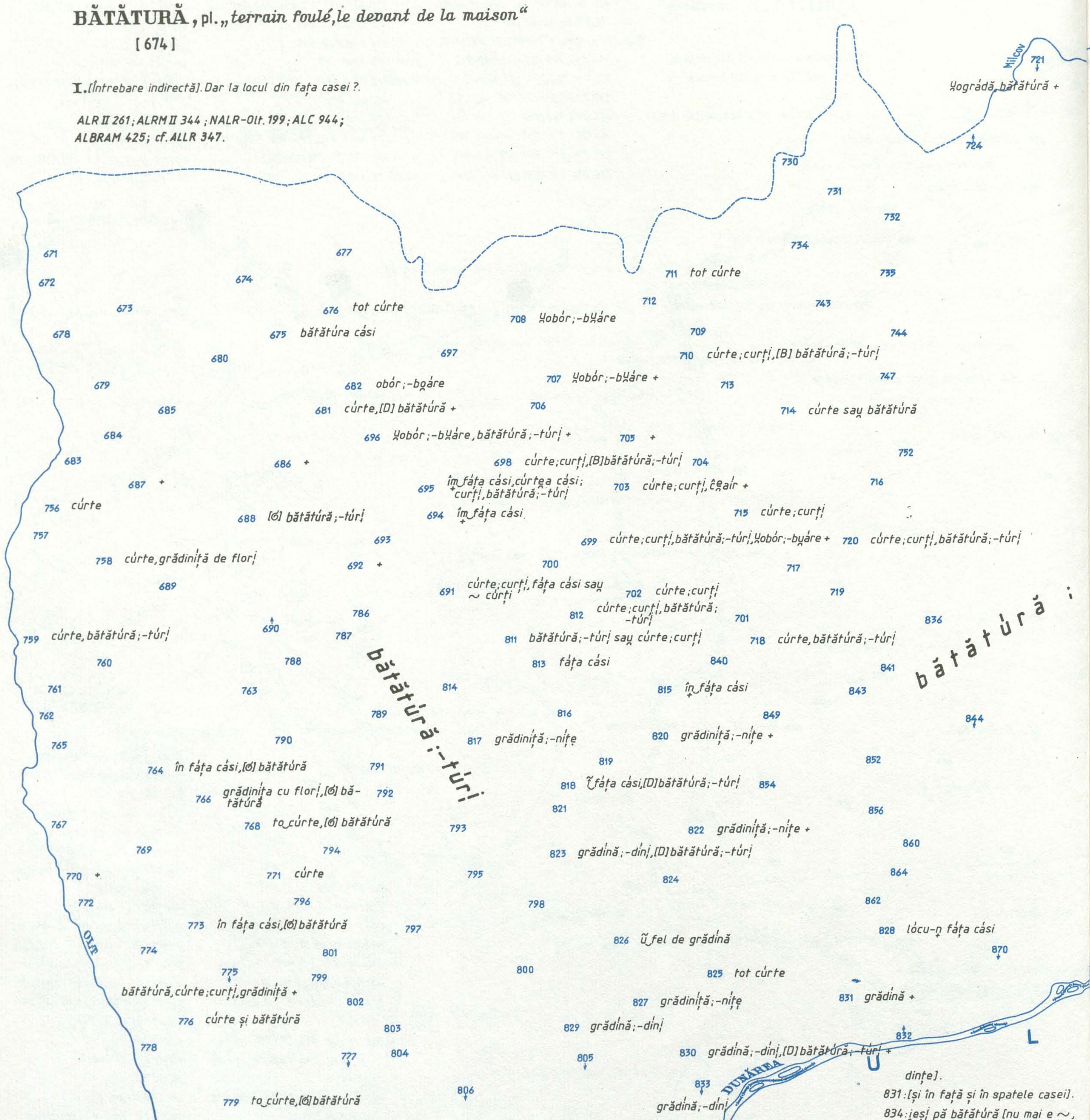
poárta ńícă sau portíță; -tíț́: 736.
úșă; uș́ sau portíță; -tíț́: 740.
poárta mícă, portíță; -tíțe: 744, 747, 765, 825, 831.
poártă mai mícă: 756.
tot poártă: 758, 780, 784.
portíță: 759.
poárta mícă; porț: 763, 777.
poártă mícă; porț miĉ: 768.
poárta myícă; porț: 769.
úșă; uș: 773, 775, 801.
portíță sau poárta mícă: 776.
poárta mícă; porț́: 781, 818, 833-835.
poárta áia mícă: 783+: dă múlte orĭ îi zîĉ úșă: dășkíde úșa dă la drum.
puártă mńícă; porț́ mńiĉ: 788-789, 806, 808.
puártă mńícă; porț́ mńiĉ și uúșă mńícă; uuș́ mńiĉ: 794.
uúșă; uuș: 796.
uúșă; uuș́: 799.
ușă mícă; uș́ miĉ, puárta mícă; porț́ miĉ: 804, 810.
poárta á mícă, portíță la sálă; -tíțe: 814.
poárta mícă, [*] portíță: 821.
poárta mícă, ~ áia mica; porț́ miĉ: 823.
puárta ńícâ; puorț́ ńiĉ: 839.
puártă mícă; puorț́ miĉ: 840, 848, 868, 870.
puárta ńícă; puorț́ ńiĉ: 844, 857.
portíță; -tíțe: 845, 847.
puortíță; -tíțe: 855, 879.
puártă mícă; puorț́ miĉ, portíță; -tíțe: 858.
portíță ńícă; -tíțe: 860.
puárta mícâ; puorț́ miĉ: 861.
puárta mícă; porț́ miĉ: 862, 869.
puárta mńícă; pórțili mńiĉ: 864.
puártă mícă, portíță; -tíțe: 865.
puárta aia ńica; puorț́ ńiĉ: 866.
puortíță; -tíțe: 871.
puortíță; -tíț: 872.
puortíță; -tíți: 873.
puortíță; -tíți: 874.
portíță; -tíțe: 875, 883.
puortíță; -tíț́, -tíți, [B] tuocát; -cáte, [E] -cáturĭ: 876.
portíță; -tíț: 878.
portíță; -tíț́: 880.
puortíță; -tíțe: 881, 887, 892-894, 896-897, 900.
puortíță; -tíț́: 882.
puortíță; -tíțe: 884, 899.
puortíță; -tíți: 889.
poártă; porț́, [dim.] puortíță; -tíț́: 895.
portíță; -tíțĕ: 898.

BĂTĂTURĂ, pl. „*terrain foulé, le devant de la maison*“

[674]

I. [Întrebare indirectă]. Dar la locul din fața casei ?.

ALR II 261; ALRM II 344; NALR-Olt. 199; ALC 944; ALBRAM 425; cf. ALLR 347.

Note la hartă:

II. 681: „îi zice-n jos“.
686: „spunem la golul din mijlocul curții“.
687: „se pierde cuvântu ăsta, acuma se spune mai mult curte“.
692: „să bate mereu“.
696: „unde închizi vitele“.
699: „locul îngrădit pentru animale“.
703: „pentru păsări, animale etc., despărțit de curte, prin gard“.
705: „bătătura curată din fața casei“, „~ de păsări“.
707: „am băgat căruța-n obor“.
721: bătătúră, a dat să k̓eįe.
770: įe tot úna cu cúrtea.
775: grădiniță în fața cási.
781: îm prispa cási, în fața cási.
820, 822: [spre drum, cu flori].
830: bătătură [=locul unde umblă găinile etc., între casă și dependințe].
831: [și în fața și în spatele casei].
834: įeșį pă bătătúră [nu mai e ~, e folosită ca grădină].
835: ásta d-o măturárăm.
871: [nu se spune bătătúră].
874: [mai mică decît cúrtea], îį cúrtea plină cu bătătúră [=e un golan, negospodar].
876: [=curte, sinonim cu răspunsul la întrebarea 673].
878: cînd îį liberă tuátă [e mai mică decât curtea].
879: bătătúră;-túrį [=teren, în curte, pentru vite, cai; cuvântul se folosește în C.A.Rosetti].
880: grădínă;-dínį.
883: [sinonim cu curte].
884: [în fața casei].
887: maį spunea bătrî́ni: du-te có-lo-n bătătúră, adică aíč în fața cási unde úmbli-ncontinuu.
893: meįdán, bătătúră „curte“.
894: [locul din imediata apropiere, în fața casei [7-8 m]].
897: [=locul din curte care nu se ară niciodată], [б] mocáni spúne bătătúră;-túrį.
898: grădiniță din fáța cási.
899: únde șáde și animálele.

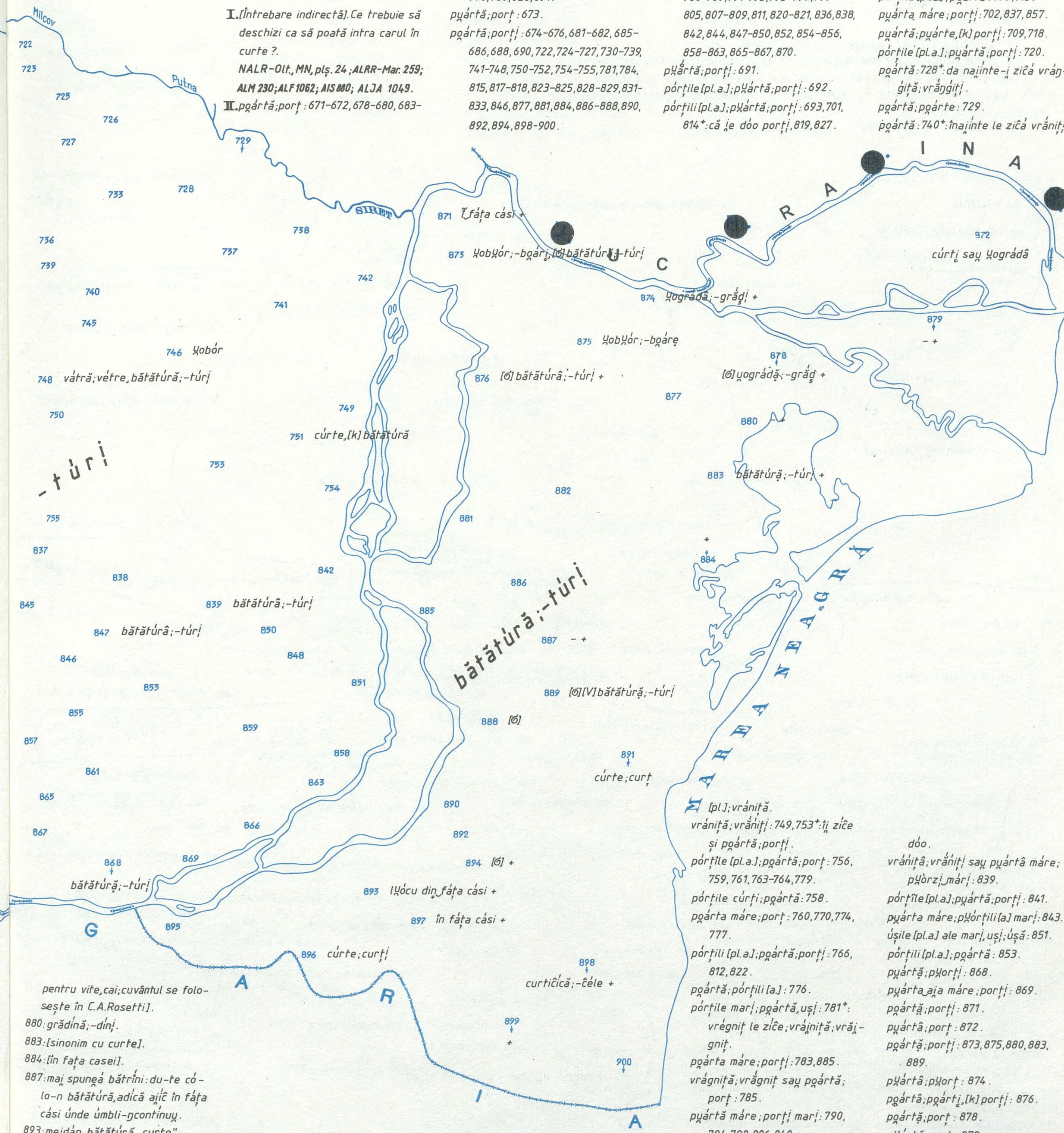
POARTĂ, pl. „*porte cochère*“

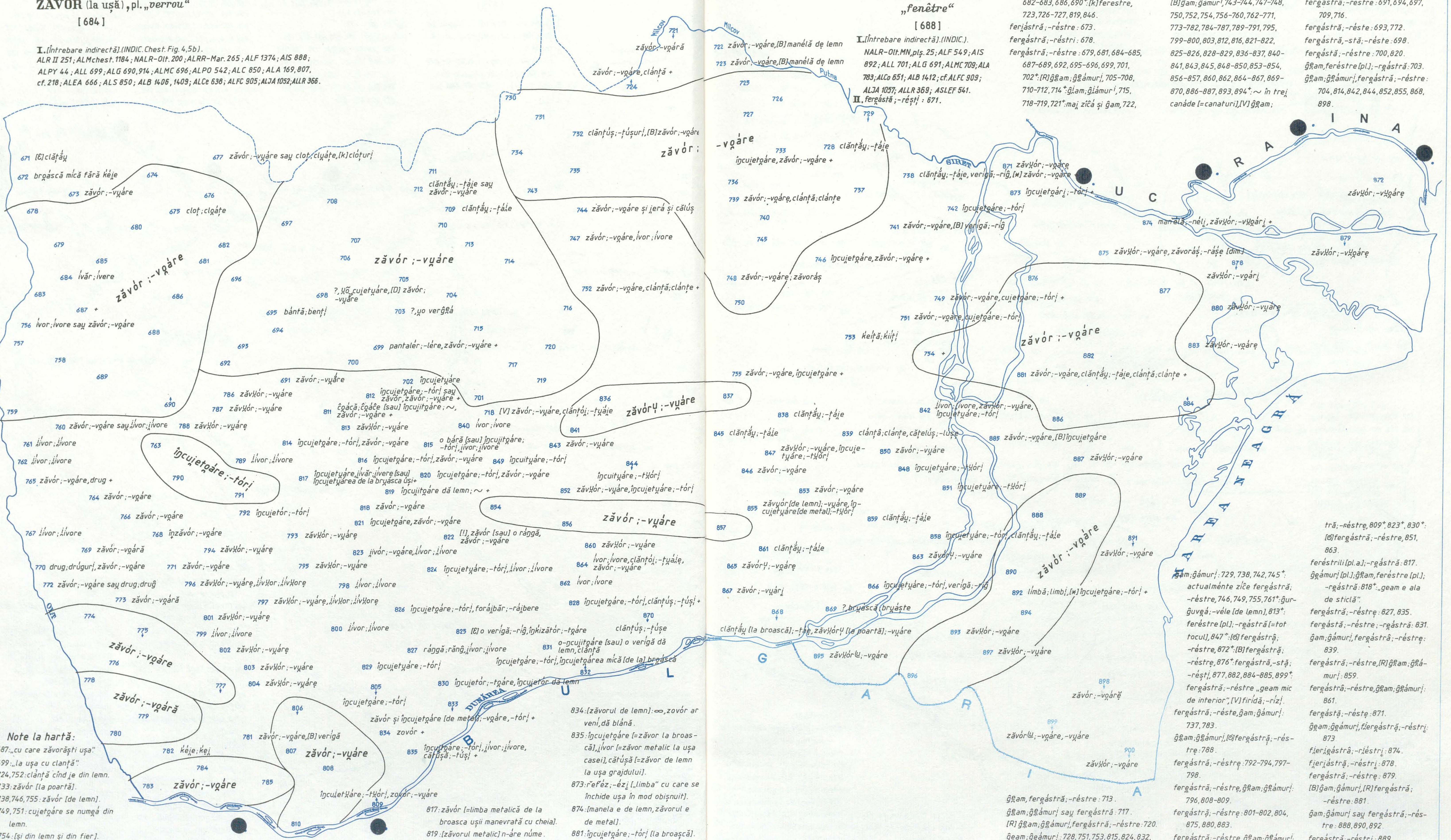
[675]

I. [Întrebare indirectă]. Ce trebuie să deschizi ca să poată intra carul în curte ?.

NALR-Olt., MN, plș. 24; ALRR-Mar. 259; ALM 230; ALF 1062; AIS 880; ALJA 1049.

II. poártă; porț: 671-672, 678-680, 683-684, 687, 689, 721, 723, 757; 762, 765, 767⁺: dășk̓iz poárta, 769, 771-773, 778, 780, 826, 891.
puártă; porț: 673.
poártă; porțį: 674-676, 681-682, 685-686, 688, 690, 722, 724-727, 730-739, 741-748, 750-752, 754-755, 781, 784, 815, 817-818, 823-825, 828-829, 831-833, 846, 877, 881, 884, 886-888, 890, 892, 894, 898-900.
puártă; porțį: 677, 694-695, 697, 700, 703-708, 711, 713-714, 716-717, 719, 786-789, 791-793, 795-797, 799-805, 807-809, 811, 820-821, 836, 838, 842, 844, 847-850, 852, 854-856, 858-863, 865-867, 870.
puártă; porțį: 691.
pórțile [pl. a.]; puártă; porțį: 692.
pórțili [pl. a.]; puártă; porțį: 693, 701, 814⁺: că įe dóo porțį, 819, 827.
porțį [pl.]; puártă: 696, 698, 710, 712, 845, 864.
pórțile [pl. a.]; puártă: 699, 715.
puárta máre; porțį: 702, 837, 857.
puártă; puárte, [k] porțį: 709, 718.
pórțile [pl. a.]; puártă; porțį: 720.
poártă: 728⁺: da naįínte-į zícă vrángiță; vrăngițį.
poártă; poárte: 729.
poártă: 740⁺: înaįínte le zícă vrănițį [pl.]; vránițǎ.
vránițǎ; vrănițį: 749, 753⁺: îį zíce și poártă; porțį.
pórțîle [pl. a.]; poártă; porț: 756, 759, 761, 763-764, 779.
pórțile cúrți; poártă: 758.
poárta máre; porț: 760, 770, 774, 777.
pórțili [pl. a.]; poártă; porțį: 766, 812, 822.
poártă; pórțili [a.]: 776.
pórțile marį; poártă, ușį: 781⁺: vrégniț le zíce; vráįniță; vrăįgniț.
poárta máre; porțį: 783, 885.
vrágniță; vrăgniț sau poártă; porț: 785.
puártă máre; porțį marį: 790, 794, 798, 806, 840.
poárta máre, poártă; porțį: 810.
puárta [a.]; porțį, puórțili [a.]: 813.
poárta; pórțili [a.]: 816, 830.
pórțili [pl. a.]: 834.
pórțili marį: 835⁺: [fără sg.] că įe dóo.
vránițâ; vrănițį sau puártâ máre; puòrzį márį: 839.
pórțîle [pl. a.]; puártă; porțį: 841.
puárta máre; puórțili [a] marį: 843.
úșile [pl. a] ale marį, ușį; úșă: 851.
pórțili [pl. a.]; poártă: 853.
puártă; puorțį: 868.
puárta aįa máre; porțį: 869.
poártă; porțį: 871.
puártâ; porț: 872.
poártă; porțį: 873, 875, 880, 883, 889.
puártâ; puorț: 874.
poártâ; poárțį, [k] porțį: 876.
poártă; porț: 878.
puártă; porț: 879.
puártă; porț[?]: 882.
poártă; porțį, [V] tocát; -cáturį: 893, 896.
tuocát; -cáte: 895.
puártă; puorțį: 897.

ZĂVOR (la ușă), pl. „verrou“

[684]

I. [Întrebare indirectă].(INDIC. Chest. Fig. 4,5b).
ALR II 251; ALMchest. 1184; NALR-Olt. 200; ALRR-Mar. 265; ALF 1374; AIS 888; ALPY 44; ALL 699; ALG 690,914; ALMC 696; ALPO 542; ALC 850; ALA 169, 807, cf. 218; ALEA 666; ALS 850; ALB 1406, 1409; ALCe 638; ALFC 905; ALJA 1052; ALLR 366.

Note la hartă:

II. 687: „cu care zăvorăști ușa".
699: „la ușa cu clanță".
724,752: clánță cínd ie din lemn.
733: zăvór [la poartă].
738,746,755: zăvór [de lemn].
749,751: cuietoáre se numeá din lemn.
754: [și din lemn și din fier].
765: drug – „la ușa mare, bătrânească".
811: zăvór – „la clanța țigănească", ĉoácă – „din lemn".
812: verígă; -ríĝ „zăvor metalic la ușa grajdului".
817: zăvór [=limba metalică de la broasca ușii manevrată cu cheia].
819: [zăvorul metalic] n-áre núme.
828: încuietóri nu mai ie.
833: [zăvorul de lemn]: ?.
834: [zăvorul de lemn]: ∞, zovór ar vení, dă blánă.
835: încuietoáre [=zăvor la broască], iívor [=zăvor metalic la ușa casei], cătúșă [=zăvor de lemn la ușa grajdului].
873: rĕféz; -ézi [„limba" cu care se închide ușa în mod obișnuit].
874: [manela e de lemn, zăvorul e de metal].
881: încuietoáre; -tóri [la broașcă].
892: zăvórᵘ; -voáre [mare, de lemn, la ușile vechi].

FEREASTRĂ, pl. „fenêtre“

[688]

I. [Întrebare indirectă].(INDIC.).
NALR-Olt. MN, plș. 25; ALF 549; AIS 892; ALL 701; ALG 691; ALMC 709; ALA 783; ALCo 651; ALB 1412; cf. ALFC 909; ALJA 1057; ALLR 369; ASLEF 541.

II. fereástă; -réști : 671.

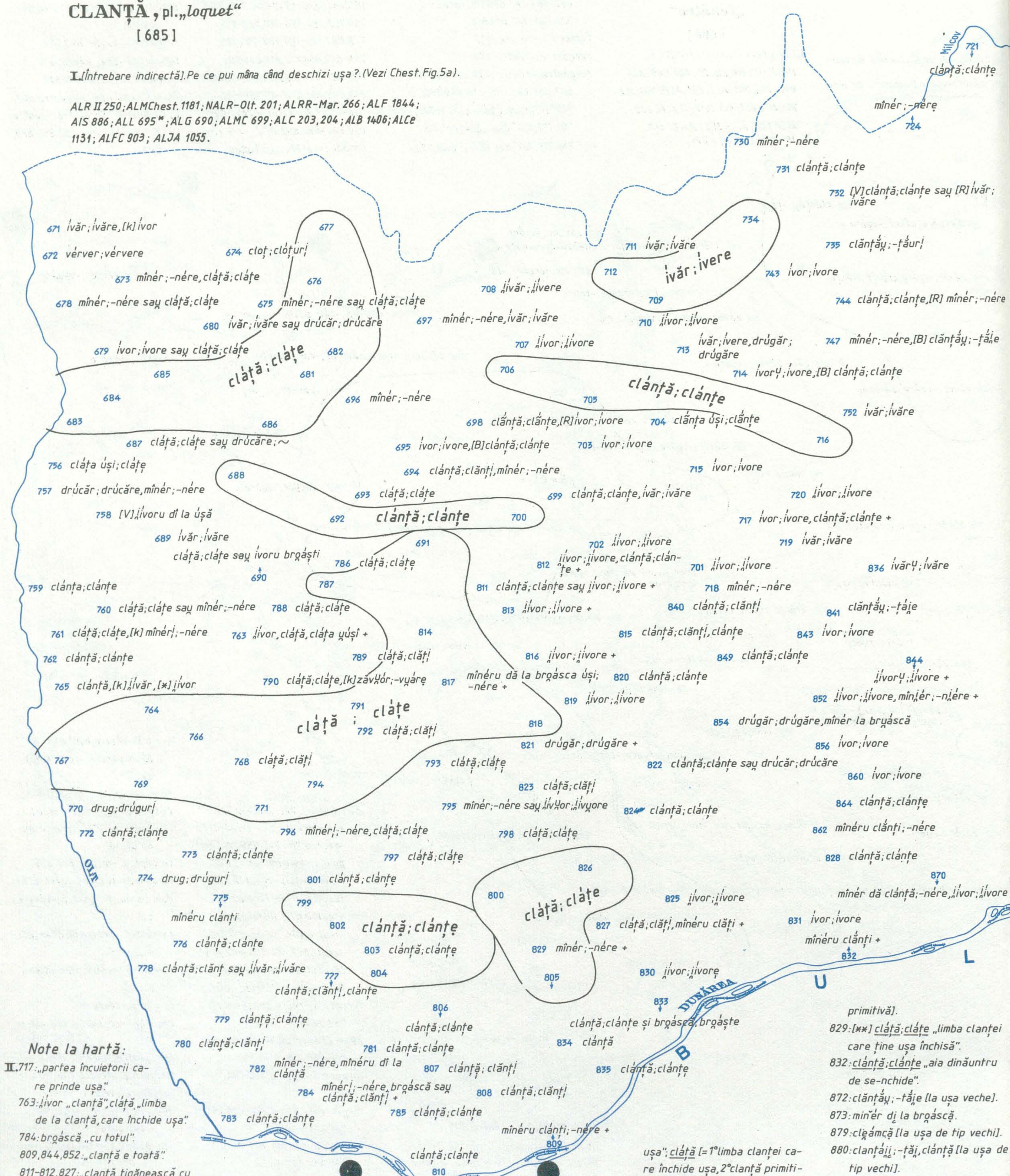
fereástă; -réste : 672, 674–677, 680, 682–683, 686, 690⁺: [k] ferestre, 723, 726–727, 819, 846.
feriástră; -réstre : 673.
fereástră; -réstri : 678.
fereástră; -réstre : 679, 681, 684–685, 687–689, 692, 695–696, 699, 701, 702⁺: [R] ĝeam; ĝeámuri, 705–708, 710–712, 714⁺: ĝiam; ĝiámuri, 715, 718–719, 721⁺: mai zîĉá și ĝam, 722, 724–725, 730–736, 739–740, 741⁺: [B] ĝam; ĝámuri, 743–744, 747–748, 750, 752, 754, 756–760, 762–771, 773–782, 784–787, 789–791, 795, 799–800, 803, 812, 816, 821–822, 825–826, 828–829, 836–837, 840–841, 843, 845, 848–850, 853–854, 856–857, 860, 862, 864–867, 869–870, 886–887, 893, 894⁺: ∼ în trei canáde [=canaturi], [V] ĝeam; ĝeámuri, 895–896, 900.
fereástră; -réstre : 691, 694, 697, 709, 716.
fereástră; -réste : 693, 772.
fereástră, -stă; -réste : 698.
fereástă; -réstre : 700, 820.
ĝeam, feréstre [pl.]; -reástră : 703.
ĝeam; ĝeámuri, fereástră; -réstre : 704, 814, 842, 844, 852, 855, 868, 898.
ĝeam, fereástră; -réstre : 713.
ĝeam; ĝeámuri sau fereástră : 717.
[R] ĝeam; ĝeámuri, fereástră; -réstre : 720.
ĝeam; ĝeámuri : 728, 751, 753, 815, 824, 832, 834⁺: feréstre [pl.]; -reástă, 897⁺: făcut din sticlă.
ĝam; ĝámuri : 729, 738, 742, 745⁺: actualménte zîĉe fereástră; -réstre, 746, 749, 755, 761⁺: ĝurĝuveá; -véle [de lemn], 813⁺: feréstre [pl.]; -reástră [=tot tocul], 847⁺: [б] fereástrâ; -réstre, 872⁺: [B] fereástră; -réstre, 876⁺: fereástră, -stă; -réști, 877, 882, 884–885, 899⁺: fereástră; -réstre „geam mic de interior", [V] firídă; -rízi.
fereástră; -réste, ĝam; ĝámuri : 737, 783.
ĝeam; ĝeámuri, [б] fereástră; -réstre : 788.
fereástră; -réstre : 792–794, 797–798.
fereástră; -réstre, ĝeam; ĝeámuri : 796, 808–809.
fereástră; -réstre : 801–802, 804, 875, 880, 883.
fereástră; -réstre, ĝeam; ĝeámuri : 805–806, 810–811, 833, 838, 858.
ĝeam; ĝeámuri : 807, 808⁺: fereástră; -réstre, 809⁺, 823⁺, 830⁺: [б] fereástră; -réstre, 851, 863.
feréstrili [pl. a.]; -reástră : 817.
ĝeámuri [pl.]; ĝeam, feréstre [pl.]; -reástră : 818⁺: „geam e ala de sticlă".
fereástră; -réstre : 827, 835.
fereástă; -réstre; -reástră : 831.
ĝam; ĝámuri, fereástrâ; -réstre : 839.
fereástră; -réstre, [R] ĝeam; ĝeámuri : 859.
fereástrâ; -réstre, ĝeam; ĝeámuri : 861.
fereástă; -réste : 871.
ĝeam; ĝeámuri, fiereástră; -réstri : 873.
fierieástrâ; -riéstri : 874.
fieriástră; -réstri : 878.
fereástră; -réstre : 879.
[B] ĝam; ĝámuri, [R] fereástră; -réstre : 881.
ĝam; ĝámuri sau fereástră; -réstre : 888, 890, 892.
fereástră; -réstri : 889.
fereástă; -réști : 891⁺: ĝam; ĝámuri „sticla ferestrei".

CLANȚĂ, pl. „loquet"

[685]

I. [Întrebare indirectă]. Pe ce pui mâna când deschizi ușa? (Vezi Chest. Fig. 5a).

ALR II 250; ALMChest. 1181; NALR-Olt. 201; ALRR-Mar. 266; ALF 1844; AIS 886; ALL 695**; ALG 690; ALMC 699; ALC 203, 204; ALB 1406; ALCe 1131; ALFC 903; ALJA 1055.

Note la hartă:

II. 717: „partea încuietorii care prinde ușa".
763: ịivor „clanță", clâță „limba de la clanță, care închide ușa".
784: brọască „cu totul".
809, 844, 852: „clanță e toată".
811–812, 827: „clanță țigănească cu totul".
813: [V] clânță; clânțe aja-i clânță care făce țac [= cu totul].
816, 842: clânță; clânțe [= limba de la broasca ușii].
817: „mâner se numește chiar de la mână, că pui mâna pe el și descui ușa"; clâță [= 1° limba clanței care închide ușa, 2° clanță primitivă făcută de țigani].
821: [D] clanță [fără broască, făcută de țigani, pe sistem de pârghie primitivă].
829: [**] clâță; clâțe „limba clanței care ține ușa închisă".
832: clânță; clânțe „aia dinăuntru de se-nchide".
872: clănțău; -țăie [la ușa veche].
873: minẹr dị la brọască.
879: clẹămcă [la ușa de tip vechi].
880: clanțaịi; -țăị, clânță [la ușa de tip vechi].
885: clănțău cu zemberẹă [la broasca primitivă].
887: clânță; clânțe [sistemul vechi].
889: clănțău; -țăịi [la ușa veche].
892: nu se spune clănțău.
894: clânță și clănțău [locul unde se prinde].
898: clânță [sistem rudimentar].
899: clânță; clânțe „cea care prinde, care se agață".

III. [Cea de-a doua formă de plural a fost obținută ulterior]: 815.

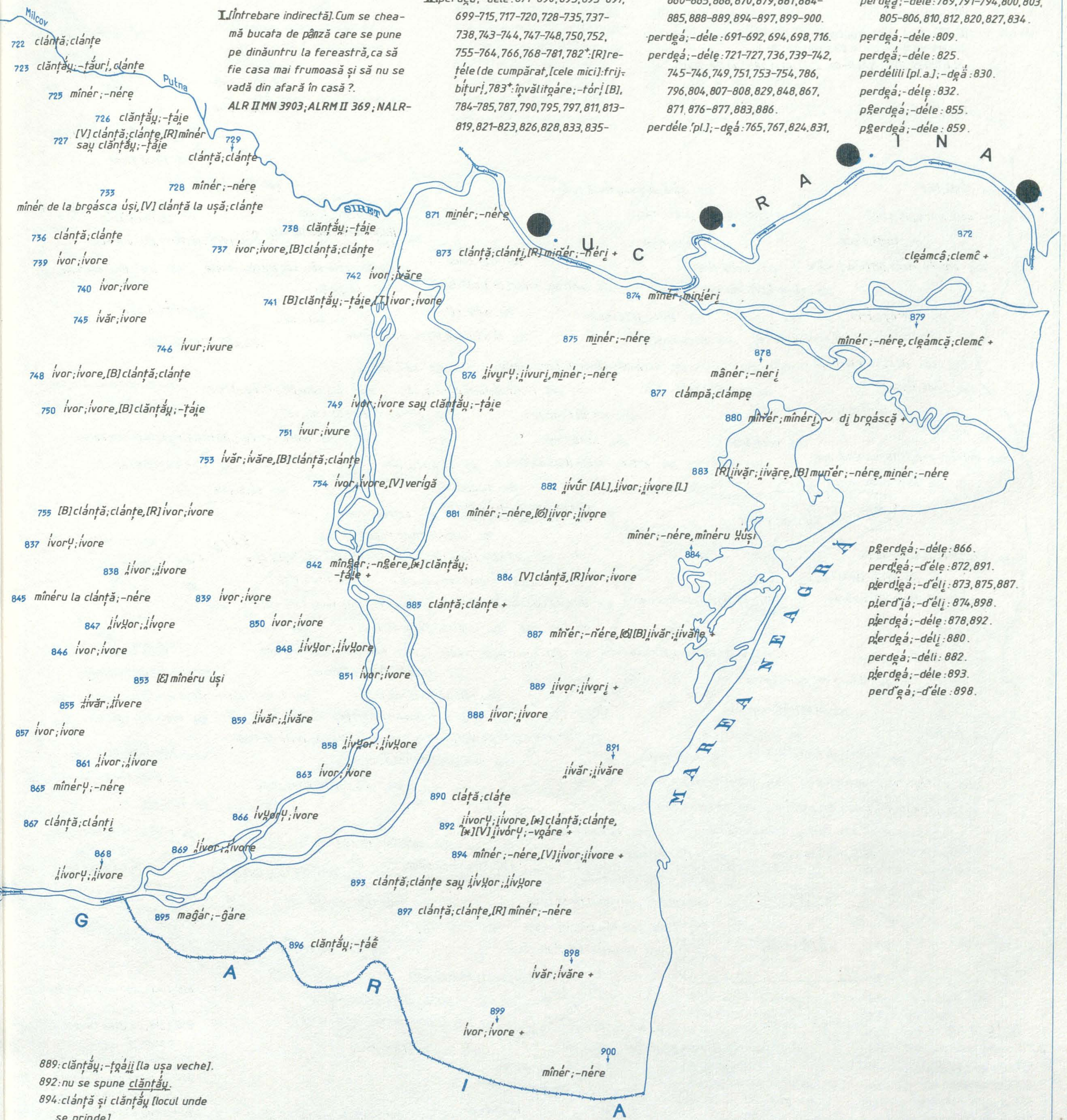
PERDEA, pl. „rideau"

[690]

I. [Întrebare indirectă]. Cum se cheamă bucata de pânză care se pune pe dinăuntru la fereastră, ca să fie casa mai frumoasă și să nu se vadă din afară în casă?

ALR II MN 3903; ALRM II 369; NALR-Olt. MN, pl. 25; ALRR-Mar. 268; AIS 892**; ALG 912; ALA 499; ASLEF 556.

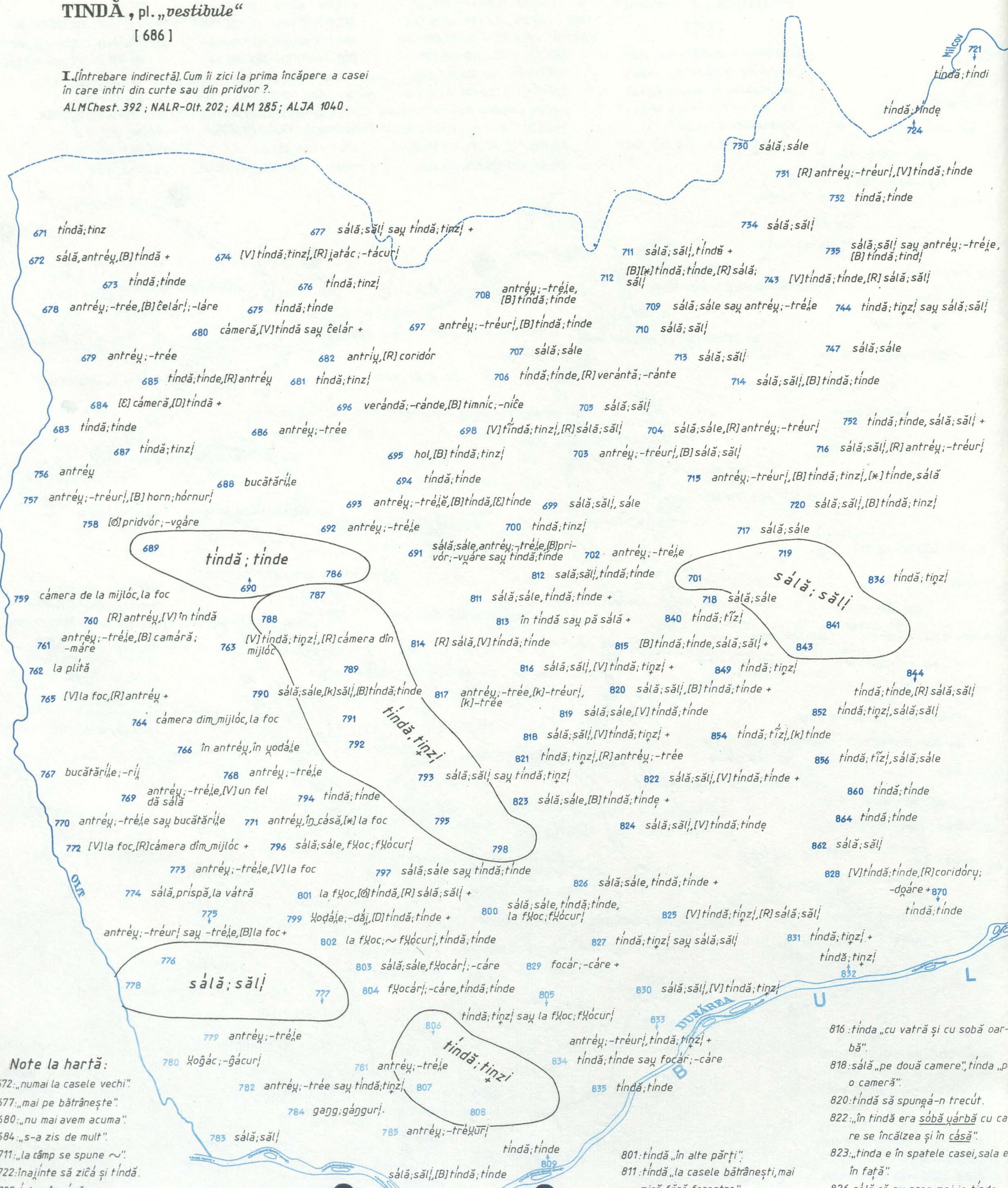
II. perdẹá; -dẹ́le: 671-690, 693, 695-697, 699-715, 717-720, 728-735, 737-738, 743-744, 747-748, 750, 752, 755-764, 766, 768-781, 782*: [R] rețele (de cumpărat, [cele mici]: frịjbiturị, 783*: învălitoare; -tori [B], 784-785, 787, 790, 795, 797, 811, 813-819, 821-823, 826, 828, 833, 835-845, 846*: rățele „transparente", 847, 849-850, 852-854, 856-858, 860-865, 868, 870, 879, 881, 884-885, 888-889, 894-897, 899-900.
perdẹá; -dẹ́le: 691-692, 694, 698, 716.
perdẹá; -dẹ́le: 721-727, 736, 739-742, 745-746, 749, 751, 753-754, 786, 796, 804, 807-808, 829, 848, 867, 871, 876-877, 883, 886.
perdéle [pl.]; -dẹá: 765, 767, 824, 831, 851, 869.
perdẹá; -dẹ́le: 788, 798-799, 801-802.
perdẹá; -dẹ́le: 789, 791-794, 800, 803, 805-806, 810, 812, 820, 827, 834.
perdẹá; -dẹ́le: 809.
perdẹlili [pl. a.]; -dẹá: 830.
perdẹá; -dẹ́le: 832.
perdẹá; -dẹ́le: 855.
perdẹá; -dẹ́le: 859.
perdẹá; -dẹ́le: 866.
perdẹá; -dẹ́le: 872, 891.
perdẹá; -dẹ́li: 873, 875, 887.
perdịá; -dẹ́li: 874, 898.
perdẹá; -dẹ́le: 878, 892.
perdẹá; -dẹ́lị: 880.
perdẹá; -dẹli: 882.
perdẹá; -dẹ́le: 893.
perdẹá; -dẹ́le: 898.

TINDĂ, pl. „vestibule"

[686]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la prima încăpere a casei în care intri din curte sau din pridvor ?
ALMChest. 392 ; NALR-Olt. 202 ; ALM 285 ; ALJA 1040.

Note la hartă:

II. 672: „numai la casele vechi".
677: „mai pe bătrâneşte".
680: „nu mai avem acuma".
684: „s-a zis de mult".
711: „la câmp se spune ~".
722: înainte să zică şi tindă.
725: întru în casă.
728: acúma-i zíce sálă.
752: şi să mai zíce şi sálă;sălị.
765: la foc să zícă naịnte.
772: pă timpurị îị zícăm la foc.
775: intră la foc,dăspărțẹá cámere- le fócu.
799: tindă „cameră mică".
801: tindă „în alte părți".
811: tindă „la casele bătrâneşti,mai mică,fără ferestre".
813: pă sálă „la case mai mari cu o- dăi mai multe".
815: tindă [se zice] bătrîneşte.
816: tinda „cu vatră şi cu sobă oar- bă".
818: sálă „pe două camere",tinda „pe o cameră".
820: tindă să spunẹá ấn trecút.
822: „în tindă era sóbă yárbă cu ca- re se încălzea şi în cásă".
823: „tinda e în spatele casei,sala e în fațá".
826: sálă că nu prẹa mai ịe tínde acú.
828: „s-a schimbat felu la casă".
829: „de acolo se făcea focul în ce- lelalte camere".
831: [∗] sálă [=prispă îngrădită].
833: antrẹ́u „între cele două camere ale casei",tindă „în fața singurei camere a casei".

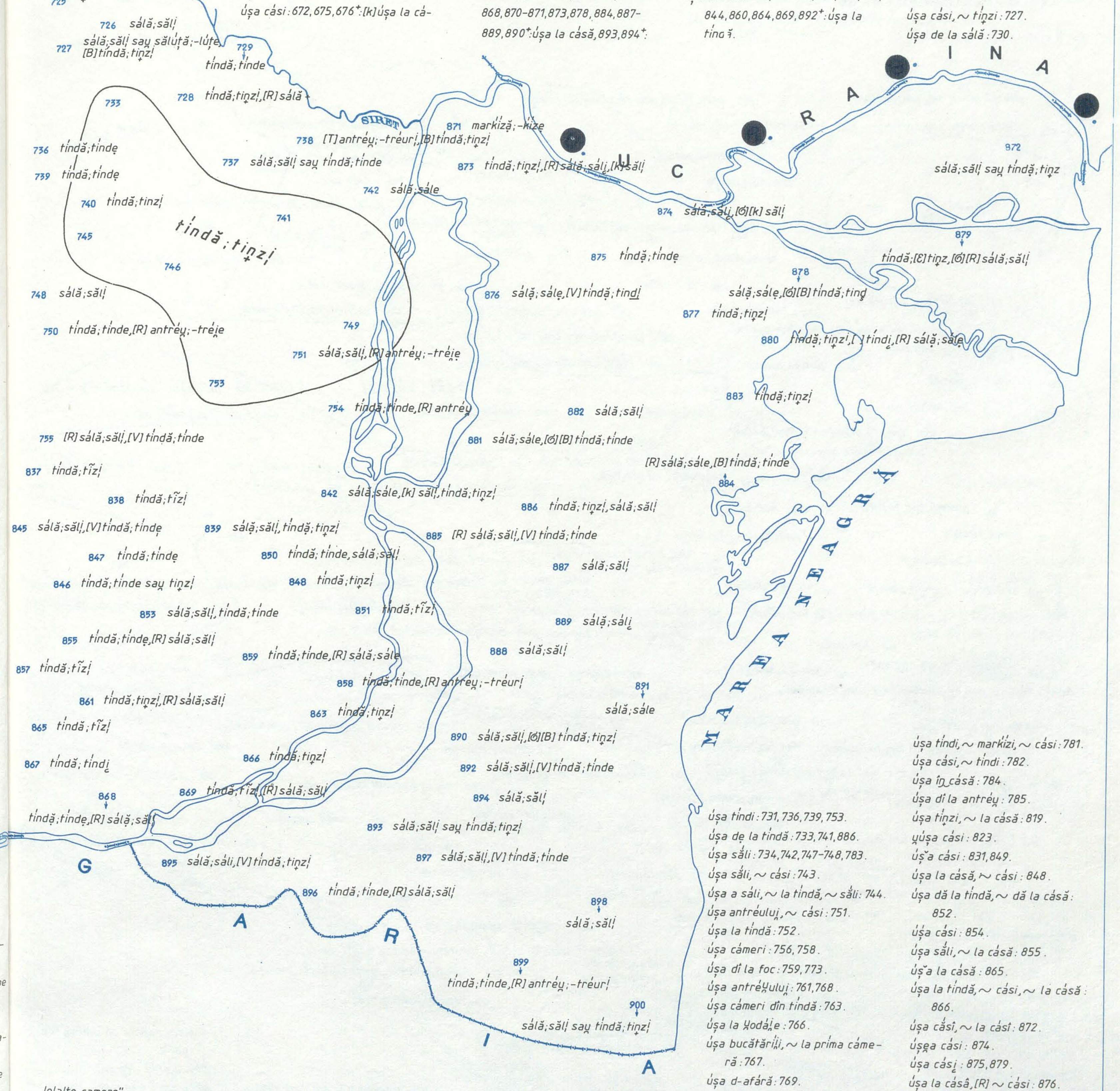
UŞA CASEI (gen.)

„porte de la maison"

[687]

I. [Întrebare indirectă]. Când intri de afară în casă,a cui uşă o închizi ?
NALR-Olt. 203.

II. uşa cási: 671.
uşa cási: 672, 675, 676*: [K] uşa la că- să, 678, 680–681, 684–686, 688, 691–694, 696–697, 700–701, 707–713, 714*: uşa la cásă, 716, 719, 721–722, 725, 728, 732, 735, 737, 755, 757, 760, 762, 764–765, 771, 775, 778–779, 786–805, 807–818, 821–822, 824–825, 827, 829–830, 832–839, 841–843, 845–847, 850, 853, 856–859, 861–863, 867–868, 870–871, 873, 878, 884, 887–889, 890*: uşa la cásă, 893, 894*.
uşa la cásă, 895–899.
uşa cásẹị: 673–674, 677, 679, 683, 687, 689–690, 703.
uşa la cásă, ~ la cámeră: 682.
uşa la tindă, ~ la cásă: 695, 851.
uşa sắli: 698.
uşa din cásă: 699.
uşa la cásă: 702, 704–705, 720, 820, 826, 844, 860, 864, 869, 892*: uşa la tinə̑.
uşa dă la cásă: 706, 717*: [∗], [ö] uşa la sálă, ~ săli, 806, 840.
uşa a cási: 715.
uşa tinzi, ~ cási: 718, 723, 740, 828.
uşa tinzi: 724, 729, 738, 745–746, 749–750, 754, 877, 885.
uşa la sálă, ~ cásă, ~ săli, ~ cási: 726.
uşa cási, ~ tinzi: 727.
uşa de la sálă: 730.

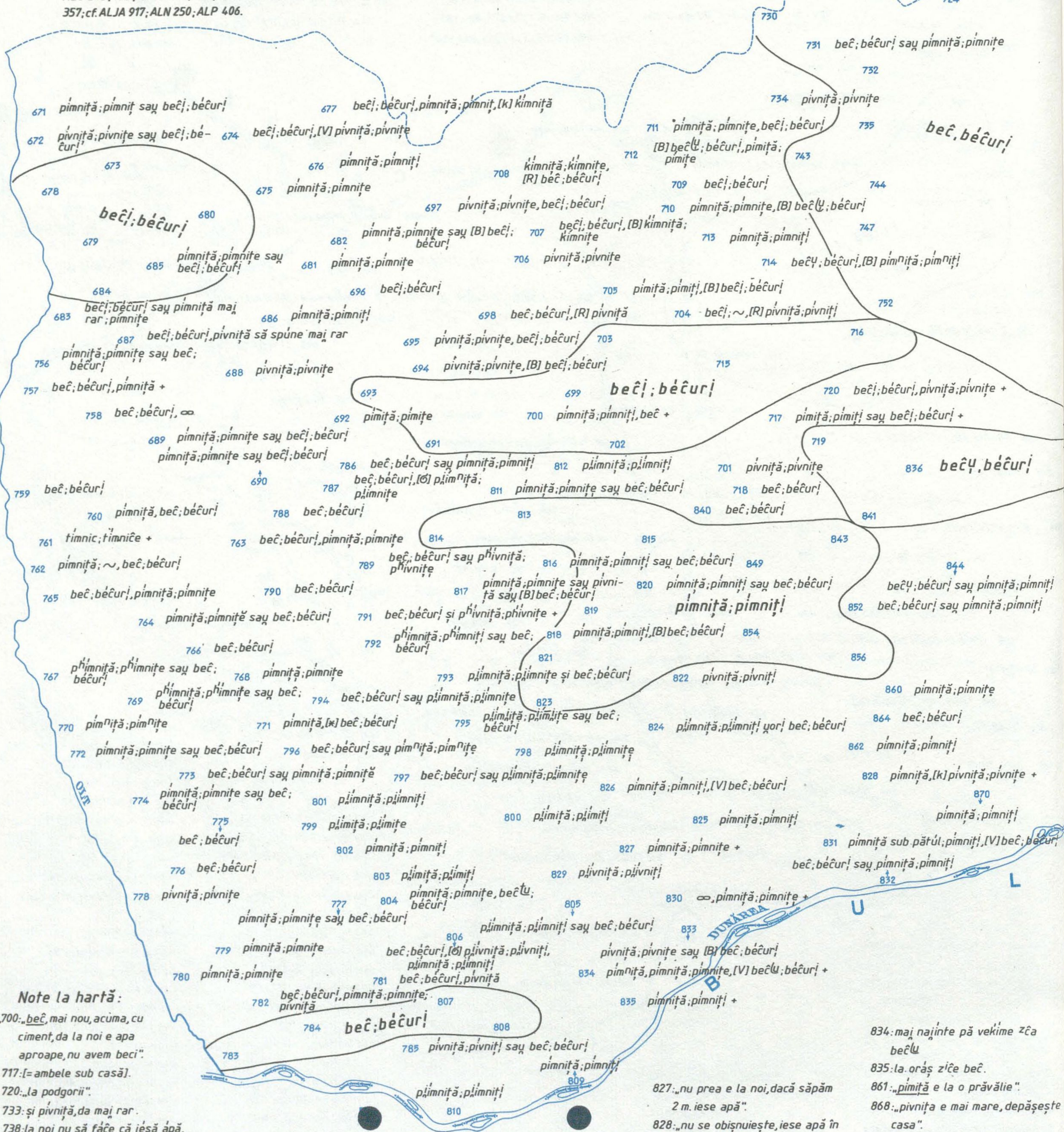

uşa tindi, ~ markízi, ~ cási: 781.
uşa cási, ~ tindi: 782.
uşa în cásă: 784.
uşa dị la antrẹ́u: 785.
uşa tindi: 731, 736, 739, 753.
uşa de la tindă: 733, 741, 886.
uşa săli: 734, 742, 747–748, 783.
uşa săli, ~ cási: 743.
uşa a săli, ~ la tindă, ~ săli: 744.
uşa antréuluị, ~ cási: 751.
uşa la tindă: 752.
uşa cámeri: 756, 758.
uşa dị la foc: 759, 773.
uşa antrẹ́uluị: 761, 768.
uşa cámeri din tindă: 763.
uşa la ẖodắịe: 766.
uşa bucătắrịịị, ~ la prima cáme- ră: 767.
uşa d-afáră: 769.
uşa dị la bucătắrịịe: 770.
a cámeri áştẹa dị la foc: 772.
uşa cási, ~ dị la cásă: 774.
uşa dă la sálă: 776–777, 900.
uşa ẖogắculuị: 780.
uşa tinzi, ~ la cásă: 819.
uşa cási: 823.
uşa cási: 831, 849.
uşa la cásă, ~ cási: 848.
uşa dă la tindă, ~ dă la cásă: 852.
uşa cási: 854.
uşa săli, ~ la cásă: 855.
uşa la cásă: 865.
uşa la tindă, ~ cási, ~ la cásă: 866.
uşa cási, ~ la cási: 872.
uşa cási: 874.
uşa cási: 875, 879.
uşa la cásă, [R] ~ cási: 876.
uşa cási, ~ dẹ la cásă: 880.
uşa cáse, ~ cáse: 881.
uşa cáse: 882.
uşa cáse: 883.
uşa cási: 891.

HARTA 185

PIVNIȚĂ[1], pl. „*cave*“
[692]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi spui la încăperea de sub casă, în care ții murăturile, vinul etc ?.*
ALMChest. 132,1426; NALR-Olt. 204; ALRR-Mar. 270; ALM 284; ALF 203; AIS 1342; ALC 203,455; ALCo 274,472; cf. ALA 412; ALEA 643; ALB 715; ALBRAM 573; ALFC 357; cf. ALJA 917; ALN 250; ALP 406.

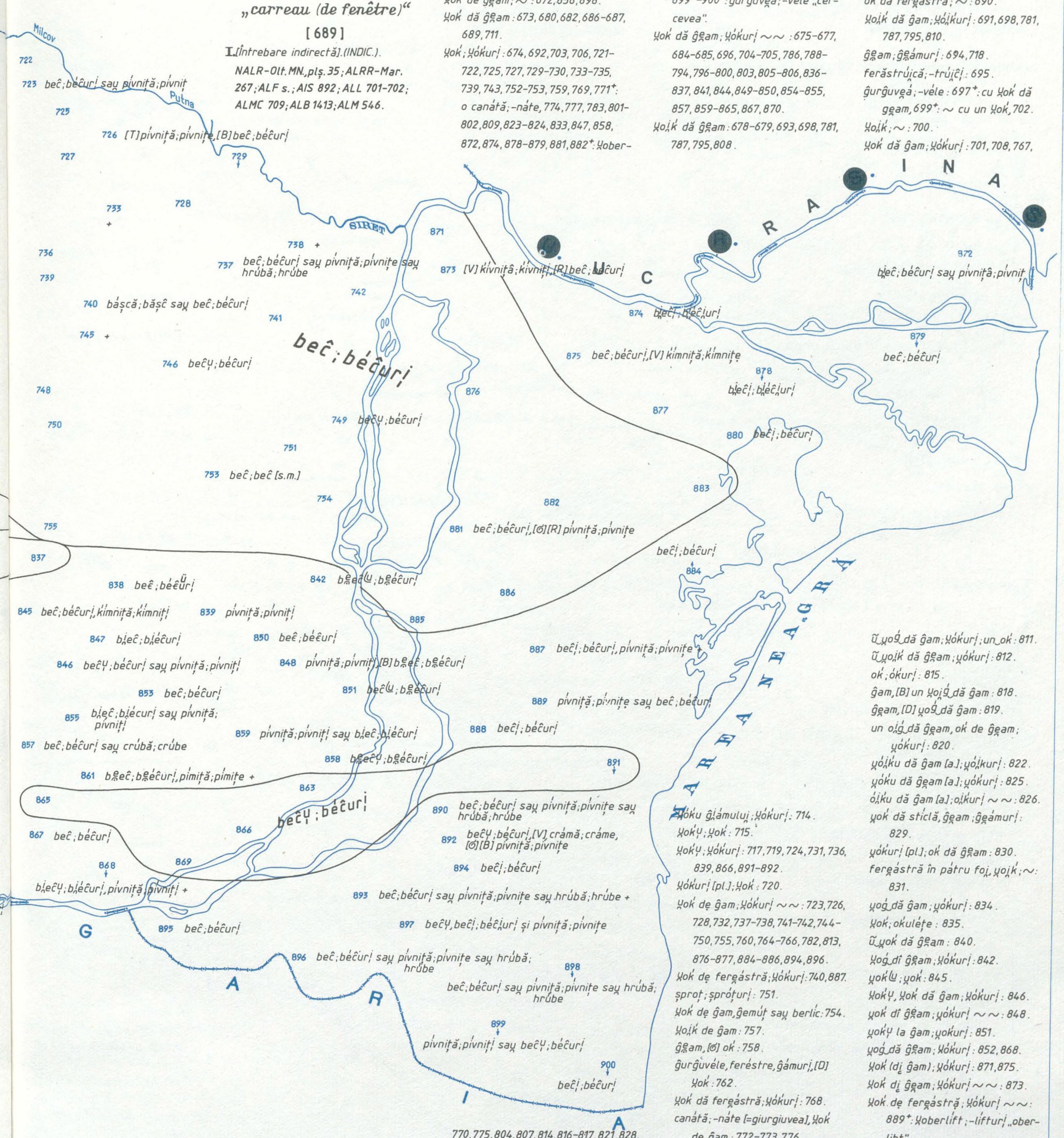

Note la hartă:

II. *700: „beĉ, mai nou, acuma, cu ciment, da la noi e apa aproape, nu avem beci”.*
717: [= ambele sub casă].
720: „la podgorii”.
733: și pivniță, da mai rar.
738: la noi nu să face că iesă apă.
745: nu prea să face că ie apa la suprafață și iese apa.
757: pimniță cu gîrliĉ = ișirea.
761: timnic – lipit dă casă; nu să face beĉ că vine apă.
791: „da majoritatea zice beci”.
827: „nu prea e la noi, dacă săpăm 2 m. iese apă”.
828: „nu se obișnuiește, iese apă în ele”.
830: „dacă avem în sat 3-4 case cu ~”.
834: mai nainte pă vekime zĉa beĉᵘ
835: la oraș zîĉe beĉ.
861: „pimiță e la o prăvălie”.
868: „pivnița e mai mare, depășește casa”.
887: [majoritatea zice] beĉi.
893: mai mult beĉ.

OCHI (de fereastră), pl. „*carreau (de fenêtre)*“
[689]

I. *[Întrebare indirectă]. (INDIC.). NALR-Olt. MN., pls. 35; ALRR-Mar. 267; ALF s.; AIS 892; ALL 701-702; ALMC 709; ALB 1413; ALM 546.*

II. *Yo̯ik de ĝeam: 671.*
Yok de ĝeam; ~: 672, 856, 898.
Yok dă ĝeam: 673, 680, 682, 686-687, 689, 711.
Yok; Yókuri: 674, 692, 703, 706, 721-722, 725, 727, 729-730, 733-735, 739, 743, 752-753, 759, 769, 771+: o canată; -náte, 774, 777, 783, 801-802, 809, 823-824, 833, 847, 858, 872, 874, 878-879, 881, 882+: Yoberlic; -líĉi „oberliht”, 885, 890, 895, 899+-900+: ĝurĝuveá; -véle „cercevea”.
Yok dă ĝeam; Yókuri ~~: 675-677, 684-685, 696, 704-705, 786, 788-794, 796-800, 803, 805-806, 836-837, 841, 844, 849-850, 854-855, 857, 859-865, 867, 870.
Yo̯ik dă ĝeam: 678-679, 693, 698, 781, 787, 795, 808.
ok de ĝeam: 681, 683, 688.
ok dă fereástră; ~: 690.
Yo̯ik dă ĝam; Yó̯ikuri: 691, 698, 781, 787, 795, 810.
ĝeam; ĝeámuri: 694, 718.
ferăstrúică; -trúiĉi: 695.
ĝurĝuveá; -véle: 697+: cu Yok dă geam, 699+: ~ cu un Yok, 702.
Yo̯ik; ~: 700.
Yok dă ĝam; Yókuri: 701, 708, 767, 770, 775, 804, 807, 814, 816-817, 821, 828, 832, 838, 843, 869, 888, 896.
Yok; ~: 707, 712, 716, 763, 880, 883.
ĝiam; ĝiámuri, Yo̯ik dă ĝiam; Yo̯ikuri: 709.
Yok dă ĝam: 710.
ĝeam, [k] Yok; Yókuri: 713.
Yóku ĝiamului; Yókuri: 714.
Yokᵘ; Yok: 715.
Yokᵘ; Yókuri: 717, 719, 724, 731, 736, 839, 866, 891-892.
Yókuri [pl.]; Yok: 720.
Yok de ĝam; Yókuri ~~: 723, 726, 728, 732, 737-738, 741-742, 744-750, 755, 760, 764-766, 782, 813, 876-877, 884-886, 894, 896.
Yok de fereástră; Yókuri: 740, 887.
sprot; sproturi: 751.
Yok de ĝam, ĝemuț sau berlic: 754.
Yo̯ik de ĝam: 757.
ĝeam, [б] ok: 758.
ĝurĝuvéle, feréstre, ĝámuri, [D] Yok: 762.
Yok dă fereástră; Yókuri: 768.
canátă; -náte [= giurgiuvea], Yok de ĝam: 772-773, 776.
Yo̯ dă ĝam; Yókuri: 778.
ĝerĝeveá, Yobărlac: 779.
ĝurĝuveá, ũ Yok dă ĝam: 780, 785.
ĝurĝuveá; -véle, Yo̯ik; Yó̯ikuri: 784.
yo̯ik dă ĝeam; Yó̯ikuri: 810
ũ yog dă ĝam; Yókuri; un ok: 811.
ũ yo̯ik dă ĝeam; yókuri: 812.
ok; ókuri: 815.
ĝam, [B] un Yo̯ig dă ĝam: 818.
ĝeam, [D] yog dă ĝam: 819.
un o̯ig dă ĝeam, ok de ĝeam; yókuri: 820.
yó̯iku dă ĝam [a.]; yó̯ikuri: 822.
yóku dă ĝeam [a.]; yókuri: 825.
ó̯iku dă ĝam [a]; o̯ikuri ~~: 826.
yok dă sticlă, ĝeam; ĝeámuri: 829.
yókuri [pl.]; ok dă ĝeam: 830.
fereástră în pátru foi, yo̯ik; ~: 831.
yog dă ĝam; yókuri: 834.
Yok; okuléțe: 835.
ũ yok dă ĝeam: 840.
Yog dî ĝeam; Yókuri: 842.
yokᵘ; yok: 845.
Yokᵘ, Yok dă ĝam; Yókuri: 846.
yok dî ĝeam; yókuri ~~: 848.
yokᵘ la ĝam; yokuri: 851.
yog dă ĝeam; Yókuri: 852, 868.
Yok (di ĝam); Yókuri: 871, 875.
Yok di ĝeam; Yókuri ~~: 873.
Yok de fereástră; Yókuri ~~: 889+: Yoberlift; -lifturi „oberliht”.
Yok dă fereástră; Yókuri ~~: 893.

PIVNIȚĂ ², pl. „cave"
[693]

I. [întrebare indirectă]. Dar când e săpată în curte și nu-i zidită ?.
NALR-Olt. 205.

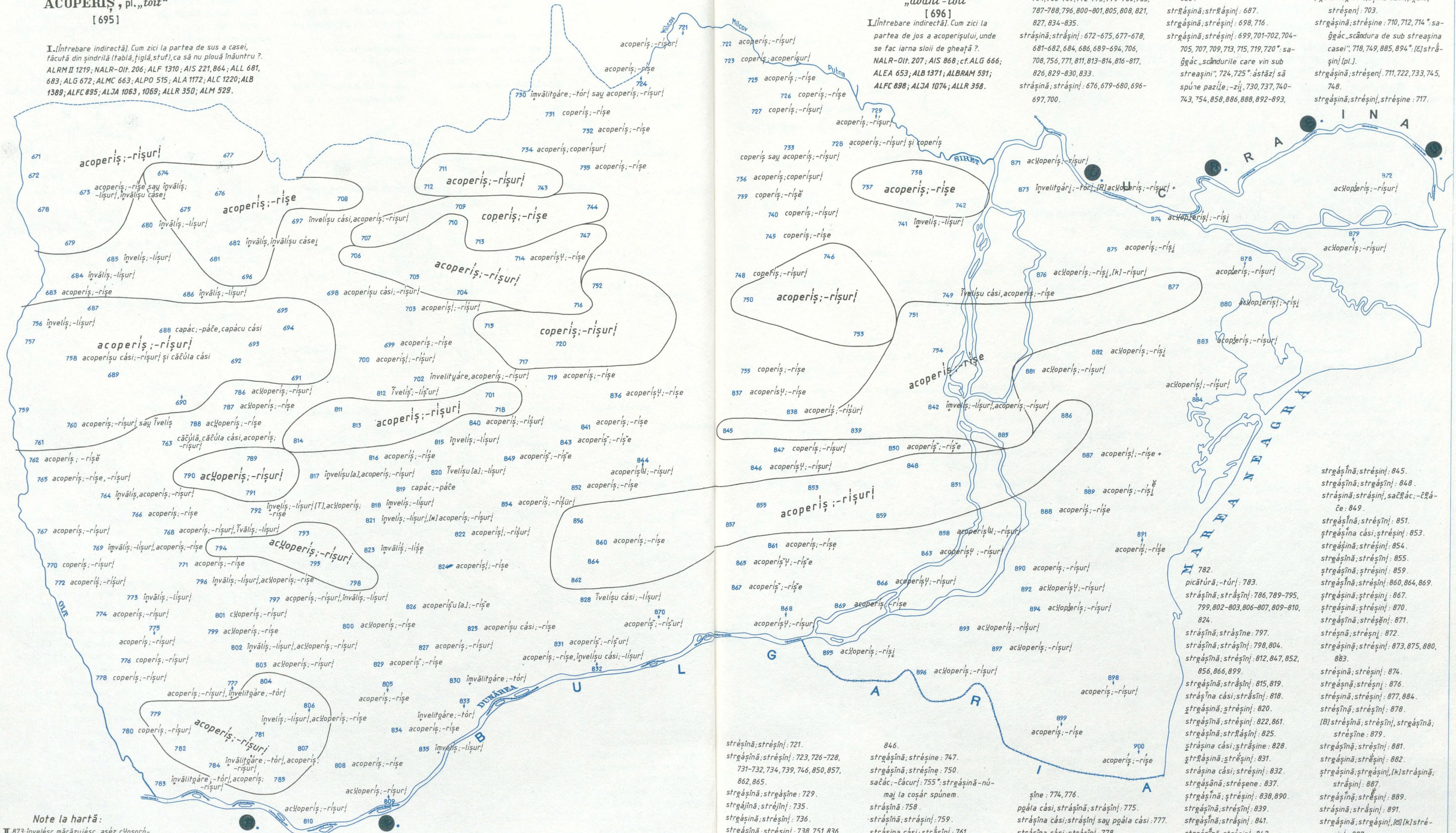
OBLON (la fereastră), pl. „volet"
[691]

I. [întrebare indirectă]. Dar, pe dinafară, ce are fereastra ca s-o astupi atunci când vrei ? (e făcut din scândură).
ALR II MN 3816; ALRM II 290; NALR-Olt. MN, pls. 25; ALRR-Mar. 269; ALM 548; AIS 892*.

Note la hartă:

II. 674: „pă timpuri au fost ~, da acuma nu mai există".
681: „numai la câmp se face".
686: „făcut în pământ".
691: „se făceau din lemne brute încheiate, cu acoperiș".
736: s-a zis și pivniță.
743: ierau̯ u̯odată, pimniță s-ar putea zice.
769: făcă dămúlt d-ăstea.
775: ~, i̯i zícă naínte vréme; nu prea mai sînt boșcărete.
785: băgasem bucăte.
788: [O] bu̯óscă „casă surpată": are o ~ dă casă.
790: beč „sub binale, fânar, pătul", bu̯óscă „în poiană".
792: „ca coverga, săpată în pământ, cu scară, deasupra o căpriorea- lă învălită".
793: pi̯imniță - „pui pe ea o magazie"; bu̯óscă - „în pământ, învelită cu pământ".
816: beč „se spunea înainte"; „boșcă e nezidită".
817: „pentru zarzavaturi și murături".
818: „groapă săpată în pământ, acoperită cu lemne, peste care se așează pământ și paie".
833: „se fac rar".
835: să făcă bordéi̯e pentru bi̯oli̯ [=bivoli], că era plăpi̯nzi̯ la frig.
876: argă; -éli̯ „un fel de pivniță: o groapă săpată, acoperită cu lemne și pământ".
880: rúbă „beci subteran".
883: hrúbă; hrúbe „beci lung, subteran, sub formă de boltă".
894: [Є] kilér; -lére „un fel de magazioară anexată bucătăriei".
896: beči (dacă e zidit).

II. oblón; oblgáne: 671-672, 674-676, 678-690, 811, 815-816, 819, 884, 888, 898-899.
oblón; oblu̯áne: 673, 677.
u̯oblón; -blu̯áne: 691.
u̯oblón; -blu̯áne: 692, 694-695, 697, 699-702, 704, 708-709, 711-713, 716-718, 807-808, 810, 829, 837, 839.
u̯oblu̯áne [pl.]; -blón: 693, 696, 703, 705-707, 710, 714-715, 719-720, 838, 840-841, 843, 849-851, 854, 857, 862-864, 867, 869.
u̯oblu̯áne [pl.]; -blón: 698.
u̯oblón; -blgáni: 721.
u̯oblón; -blgáne: 722-723, 725-727, 729, 736, 738-742, 745-746, 749-751, 753, 846, 871, 876, 883.
u̯oblón; -blgáne: 724, 728, 730-735, 737, 743-744, 747-748, 752, 754-785, 822, 832, 853, 879, 881, 885-886, 890, 892, 894-897, 900.
u̯obli̯ón; -blu̯áne: 786, 788, 794, 847, 855, 859, 870.
u̯obli̯ón; -blu̯áne: 787, 789, 803, 842, 844, 852, 858, 861, 868.
u̯obli̯ón; -blu̯áne: 790, 793.
u̯obli̯ón; -blu̯áne: 791-792, 795-796.
u̯oblón; -blu̯áne: 797-798, 804.
u̯obli̯ón; -blu̯áne: 799-802.
u̯obli̯ón; -blu̯áne: 806.
u̯oblón; -blu̯áne: 809, 866.
oblgáne [pl.]; -blón: 812*; ~, 814*: ~, 818, 821, 823, 825-827, 830, 833.
oblón; u̯oblu̯áne: 813.
oblu̯áne [pl.]; u̯oblón: 817.
oblgánele [pl.a.]; u̯oblón: 820.
grătár; -táre: 824.
u̯oblgáne [pl.]; -blón: 828*: „nu prea e", 835, 845, 877, 882, 887, 889; 891, 893.
oblgáne [pl.t.]: 831.
oblgáne [pl.]; -blón: 834.
u̯oblóni̯; -blu̯áne: 836.
u̯oblón; -blgáne: 846.
u̯obli̯óni̯; -blu̯áne: 848.
u̯oblu̯áne [pl.]; oblón: 856.
u̯oblu̯áne [pl.]; -bli̯ón: 860.
u̯oblóni̯; -blgáne: 865.
u̯oblón; -blgáni̯: 872-873.
u̯obli̯ón; -blgáni̯: 874.
u̯oblgáne [pl.]; -blón: 875.
u̯oblón; -blgáni̯: 878.
u̯oblón; -blu̯áni̯: 880.
u̯oblgáne [pl.]; -blón: 889.
u̯oblóni̯; -blgáne: 892.

ACOPERIȘ, pl. „toit"

[695]

I. [Întrebare indirectă]. Cum zici la partea de sus a casei, făcută din șindrilă (tablă, țiglă, stuf), ca să nu plouă înăuntru ?.
ALRM II 1219; NALR-Olt. 206; ALF 1310; AIS 221, 864; ALL 681, 683; ALG 672; ALMC 663; ALPO 515; ALA 1172; ALC 1220; ALB 1389; ALFC 895; ALJA 1063, 1069; ALLR 350; ALM 529.

STREAȘINĂ, pl. „avant-toit"

[696]

I. [Întrebare indirectă]. Cum zici la partea de jos a acoperișului, unde se fac iarna sloii de gheață ?.
NALR-Olt. 207; AIS 868; cf. ALG 666; ALEA 653; ALB 1371; ALBRAM 591; ALFC 898; ALJA 1074; ALLR 358.

II. strășină; strắșinị: 671, 757, 760, 763-764, 766-769, 772-773, 779-780, 785, 787-788, 796, 800-801, 805, 808, 821, 827, 834-835.
strășină; strắșinị: 672-675, 677-678, 681-682, 684, 686, 689-694, 706, 708, 756, 771, 811, 813-814, 816-817, 826, 829-830, 833.
strășină; strășinị: 676, 679-680, 696-697, 700.
strășină; strășine: 683, 685, 688, 695, 823.
strẹașină; strẹașinị: 687.
streașină; strésinị: 698, 716.
streașină; strésinị: 699, 701-702, 704-705, 707, 709, 713, 715, 719, 720⁺: saĝeác „scândurile care vin sub streașini", 724, 725⁺: ástăzị să spúne pazile; -zịị, 730, 737, 740-743, 754, 858, 886, 888, 892-893, 895-896.
pọala sau strẹașina cási; pọale, strésenị: 703.
streașină; strésine: 710, 712, 714⁺: saĝeác „scândura de sub streașina casei", 718, 749, 885, 894⁺: [E] strắșinị [pl.].
streașină; strésenị. 711, 722, 733, 745, 748.
streașină; strésinị, strésine: 717.
strésînă; strésînị: 721.
streașînă; strésînị: 723, 726-728, 731-732, 734, 739, 746, 850, 857, 862, 865.
streașînă; streașîne: 729.
streajînă; stréjînị: 735.
streașină; strésînị: 736.
streașînă; strésinị: 738, 751, 836, 840, 868.
streașînă; strésenị: 744, 752-753, 846.
streașînă; strésine: 747.
streașînă; strésîne: 750.
sacâc; -câcurị: 755⁺: streașină-númai la coșár spúnem.
strășînă: 758.
strășînă; strășinị: 759.
strășina cási; strắșînị: 761.
strășină; strắșînị: 762, 765, 770.
pọala cási sau strășîna cási; strășine: 774, 776.
pọala cási, strășînă; strășinị: 775.
strășîna cási; strășinị sau pọala cási: 777.
strășîna cási; strășînị: 778.
strășîna cási; strășîne: 781, 784.
strășină; strắșinị sau pọala cási; pọale: 782.
picătúră; -túrị: 783.
strășînă; strắșînị: 786, 789-795, 799, 802-803, 806-807, 809-810, 824.
strășînă; strășîne: 797.
strășînă; strășînị: 798, 804.
streașînă; strésînị: 812, 847, 852, 856, 866, 899.
streașînă; strắșînị: 815, 819.
ștreașină; ștrésinị: 820.
streașînă; strésinị: 822, 861.
streașînă; strẹașînị: 825.
ștrășina cási; ștrắșine: 828.
ștrẹașină; ștrésinị: 831.
strășina cási; strésinị: 832.
streașână; strésene: 837.
ștreașînă; ștrésinị: 838, 890.
streașînâ; strésînị: 839.
streașînă; strắșinị: 841.
streașînă; strésinị: 842.
streașînă; strésĕnị: 843.
streașînă; strésĕnị: 844.
streașînă; strésinị: 845.
streașînă; streașînị: 848.
strășină; strășinị, sacẹác; -câce: 849.
streașînă; strésînị: 851.
ștreașîna cási; ștrésinị: 853.
streașină; strésinị: 854.
streașînă; strésînị: 855.
ștreașînă; ștrésinị: 859.
streașînă; strésinị: 860, 864, 869.
ștreașină; ștrésinị: 867.
ștreașină; ștrésinị: 870.
streașînă; strésĕnị: 871.
strésnâ; strésnị: 872.
streașină; strésinị: 873, 875, 880, 883.
strésinâ; strésinị: 874.
streașnă; strésnị: 876.
strésină; strésinị: 877, 884.
strésînă; strésînị: 878.
[B] strésînă; strésînị, streașînă; strésîne: 879.
streașînă; strésînị: 881.
streașină; strésinị: 882.
ștreașină; ștreașinị, [k] strășină; strắșinị: 887.
streașînă; strésinị: 889.
strășină; strắșinị: 891.
streașină; streașinị, [σ] [k] strésinị: 897.
streașînă; strésînị: 898.
strășină; strắșinị: 900.

Note la hartă:

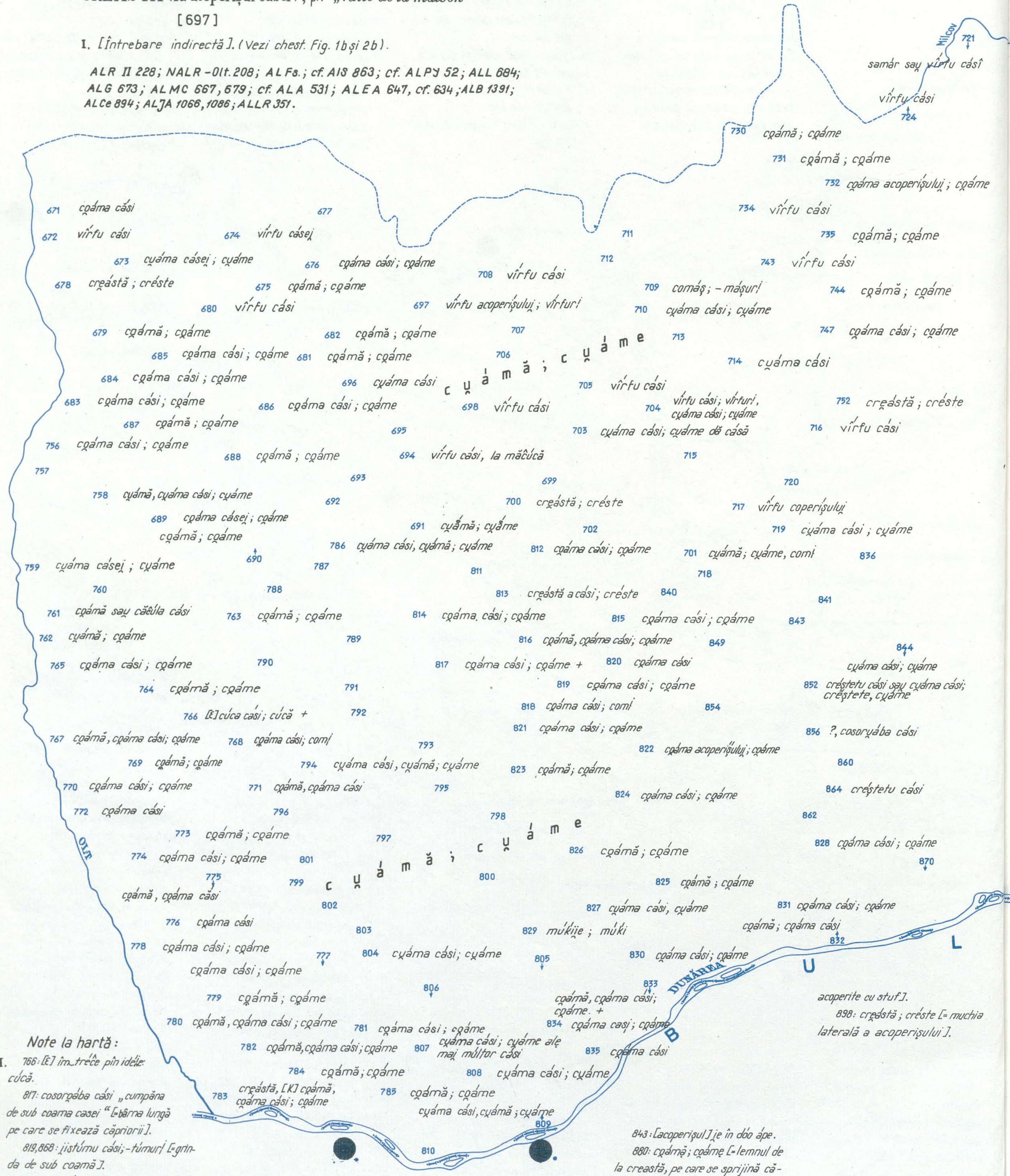
II. 873: ịnvelésc, măcăzuịésc, așéz cuosorógile și curmezișurile.
887: subiectul scrie: un acoperiși.

CREASTĂ (la acoperișul casei), pl. *„faîte de la maison“*

[697]

I. *[Întrebare indirectă]. (Vezi chest. Fig. 1b și 2b).*

ALR II 228; NALR-Olt. 208; ALFs.; cf. AIS 863; cf. ALPY 52; ALL 684; ALG 673; ALMC 667, 679; cf. ALA 531; ALEA 647, cf. 634; ALB 1391; ALCe 894; ALJA 1066, 1086; ALLR 351.

Note la hartă:

II. *766: [E] îm‿treĉe pîn idele: cúcă.*

817: cosorgába cási „cumpăna de sub coama casei“ [=bârna lungă pe care se fixează căpriorii].

819, 868: jistúmu cási; -túmuri [=grinda de sub coamă].

833, 851: cúmpănă [=grinda de sub coama casei]; cúmpene.

843: [acoperișul] je în dóo ápe.

880: coámă; coáme [=lemnul de la creastă, pe care se sprijină căpriorii].

883: creástă; créste [la casele acoperite cu stuf].

898: creástă; créste [= muchia laterală a acoperișului].

JGHEAB, pl. *„cheneau, gouttière“*

[698]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi zici la acela de tablă sau de lemn, făcut de jur împrejurul streașinii, pentru a aduna apa de pe acoperiș?*

NALR-Olt. MN, plș. 26; ALRR-Mar. 271; AIS 867; ALMC 671; ALC 382; ALCo 766, ALFC 892; ALJA 1075; ALLR 357.

jgeab; jgeáburi sau scoc; scócuri: 671+, 672, 676, 679, 681, 688-689.

burlán dă táblă; -láne, scoc dă lemn; scócuri, șípot dă lemn; șípote: 673.

șípot; șípote: 674, 680.

zgeab; zgeáburi: 675, 682-683, 686.

șípot dă lemn sau zgeab dă táblă: 677.

burlán; -láne: 678+: „de tinichea“, 684-685, 687, 690, 700+: jgáburi, 701, 703+: „de tablă“, 712+: sau jgáb; jgáburi, 715, 717-718, 749, 851+: ulúcŭ; -lúĉe, 755, 762, 764-768, 770, 772-773, 775, 777, 783-784, 786, 789, 791-792, 795, 797, 799, 806, 808+: urlúi; -luáie, 811, 850, 856, 887+: [σ] úni zîĉe jgab; jgáburi, 888, 892+: ŭulúcŭ; -lúĉe, 896.

jgab; jgáburi: 691+: „la strașină, îi de fer“, 692, 696, 702, 705, 710-711, 713-714, 719-721, 731+: ĉuĉúr; -ĉúre, 735, 747, 748, 752, 756, 757, 761, 763, 771, 774, 779-780, 785, 790, 798, 800, 802, 804-805, 807, 809+: urlŭói; -lŭáie, 810, 813+: [*] zgáb; zgáburi, 814, 820, 824+: burlán; -láne „curge apa la vale“, olán; -láne [= burlan de sobă], 825-827, 829, 832-834, 840, 852, 857, 864-865, 867, 868+: ulúcŭ; „de lemn“ -lúĉe, 899-900.

zgáb; zgáburi: 693-695, 697, 698+: [orizontal], burláne [pl.]; -lán [vertical], 699, 706-707, 716, 815, 819, 822, 862.

zgáburi [pl.]; zgáb: 704+: burláne „cele care conduc apa în jos“, 812, 818+ „mai e la case mai mari“, 843.

șipót; -puáte: 708.

ulúc; -lúĉe: 709+: „din tablă“, 722, 725-727, 730, 734, 736, 739, 741-742, 745, 753-754, 838+: jgab; jgáburi, 845, 861, 869, 871-872, 875, 877, 881, 882+ = „acum sunt de tablă, înainte erau de lemn“, 883, 885-886, 890+: sau jgab; jgáburi, burlán; -láne [pornesc în jos din jgheaburi], 891, 894+: burlán; -láne [=burlan], 897+: burlán; -láne [e vertical].

ulúc; ulúĉ: 721, 723, 728, 737-738, 751, 878, 889+: dóuă ulúĉ [n.], burlán; -láne [= burlan].

ĉuĉúr; -ĉúre sau ulúc; -lúĉe: 724+: ĉuĉúr númai de lemn, ulúcuje de táblă.

jgab; jgáburi sau [B] ulúc; ulúĉe: 729, 743-744.

ulúcă; -lúĉe: 732, 866+: „dă h'er“.

[B] ĉuĉúr; -ĉúre, [T] ulúc; -lúĉ: 733.

ulúĉ, pă úrmă vin ĉuĉúri [burlanele] 740.

ulúcŭ; -lúĉe: 746.

ulúc; -lúĉe, burlán; -láne: 750, 859.

burlán; -láne: sau jgab; jgáburi: 758, 778, 788, 796.

ŭoláne, urlói; -loáje [vertical]: 759.

jgab; jgáburi, burlán; -láne [vertical]: 760, 769, 782, 793-794.

dóliu; dóliuri, jgáb; jgáburi, túburi, burláne: 776.

ŭurlán; -láne: 781.

burlán; -láne sau ŭolán; -láne: 787, 801, 803.

jgab; jgáburi: 816, 849, 853-854, 867, 898+: sau ulúc; -lúĉe.

jgáburli [pl. a.]; zgáb; zgáburi, burláne „în jos“: 817

∽, burláne [pl.] -lán: 821

jgáburi [pl.]; jgáb „la case cu fier“, burlán; -láne [vertical]: 823.

jgáburi [pl.]; jgáb: 828+: ~ la străşină, 830, 835+: urloáje [pl.]; urlói [=burlane], 860.

zgeáburle [pl. a.]; zgeábu [a.]: 831.

jgábŭ; jgáburi: 836-837, 844

ulúcâ; -lúĉ: 839.

jgábŭ; jgáburi: 841.

ulúc; dóuă ulúĉ: 873+: și ulúĉi [pl.].

ŭulúc; -lúĉi: 874.

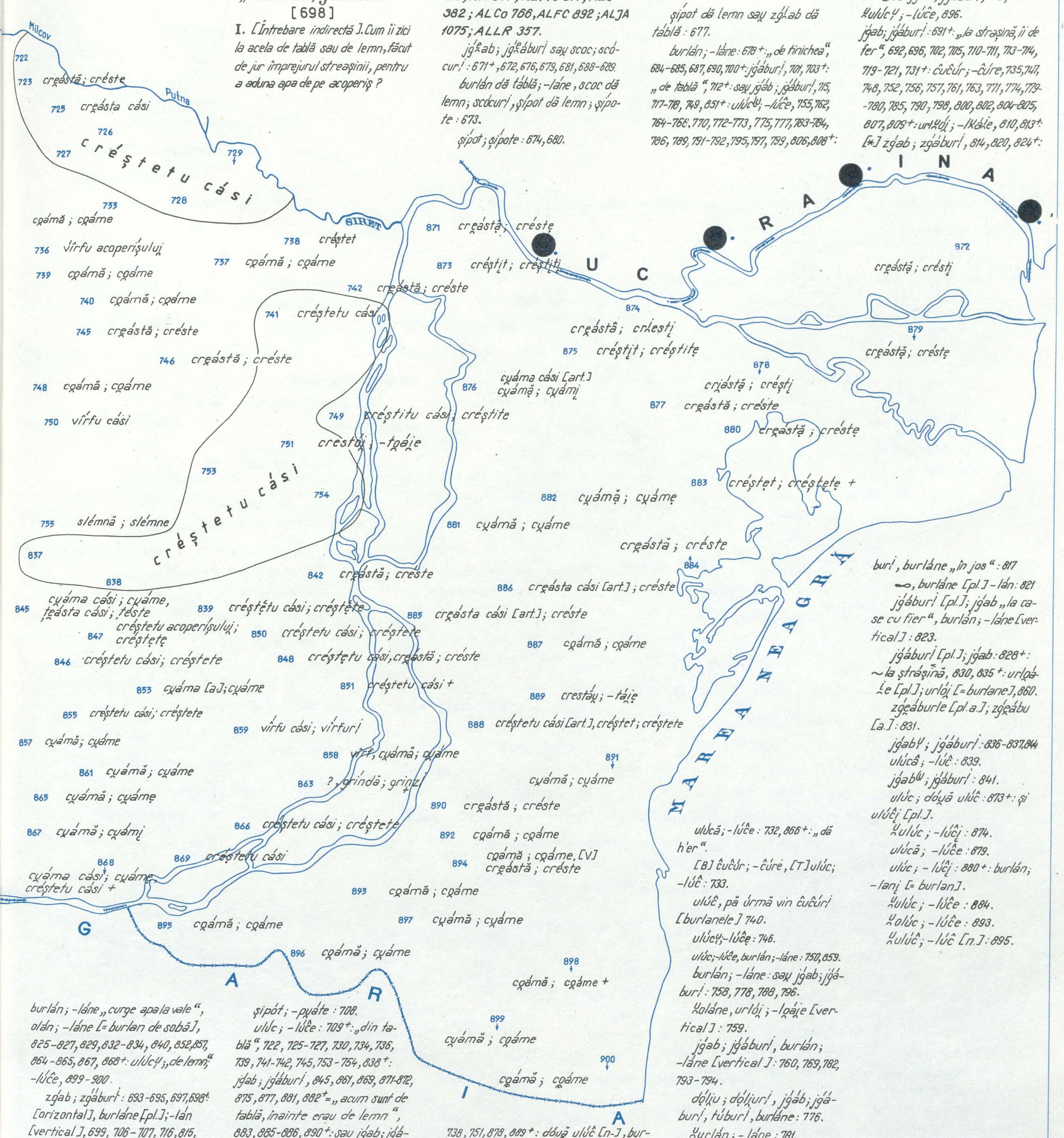
ulúcă; -lúĉe: 879.

ulúc; -lúĉi: 880+: burlán; -lani [= burlan].

ŭulúc; -lúĉe: 884.

ŭolúc; -lúĉe: 893.

ŭulúĉ; -lúĉ [n.]: 895.

CHINGĂ (la căpriori), pl. *„travers qui unit les chevrons"*

[701]

I. [Întrebare indirectă]. (Vezi chest. Fig. 6b.).

ALR II 226; NALR-Olt. 209; ALRR-Mar. 273; cf. ALG 667, 677; cf. ALMC 674; ALA 428.

Note la hartă:

II. 677, 692, 701, 715, 716: [= lemnul lung și gros pus peste căpriori, de-a lungul coamei]. 682: împaientéz căpriyóri. 693: ii fag, războ̦i. 696: „să face~, dacă-i cu țiglă". 712: „nu se mai face acum așa". 713: „din grinzile dă jos până la căpriori.

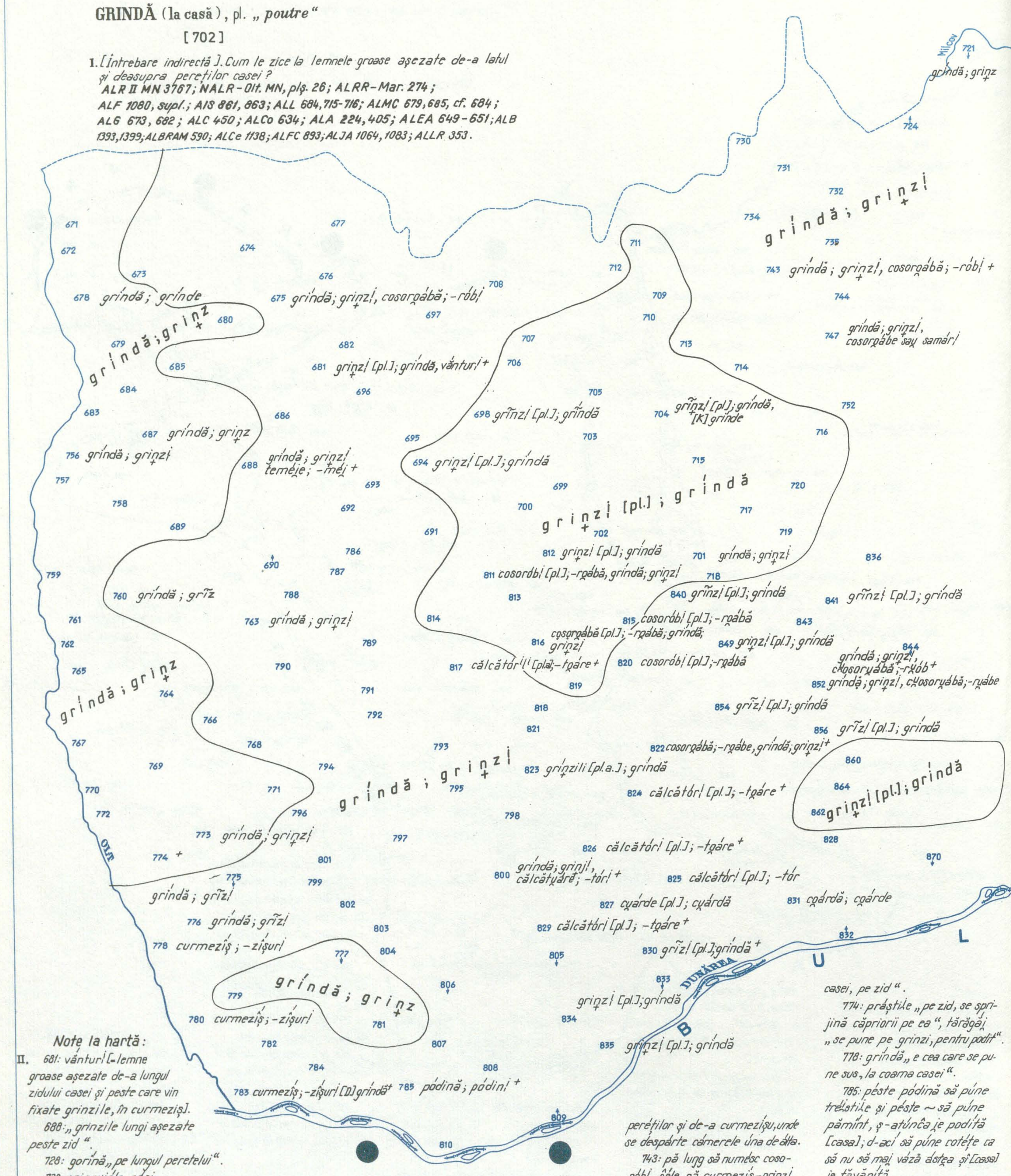
733: ~, da nu ști cum ịi zíce ịei lemnári; de cînd n-am mai făcut casă! 757: cúmpănă [sus, orizontal], popi [mai jos], stílpéț [vertical]. 760: [se pune] pă corúnă „la încheietura căpriorilor". 761: cosordb [bârna de care se prind sus capetele căpriorilor]. 768: cgárdă [sus la locul unde se împreună căpriorii la coamă] războ̦i - la casele cu țiglă. 772: númai la țiglă, că ịe grea. 775: fáce ~ în pod. 777: pop; popi [sprijin în vertical la mijlocul acoperișului] prăștii [colțurile casei, în loc de căpriori] 778: la bordéle ~erau răzlóg [căpriori] 781: din loc în loc, ca să nu să láse, să nu să miște 796: războ̦i „la mijlocul căpriorilor" 797: cúmpănă „sus de-a lungul" 813: [se fixează vertical] 815: cápră sau scáun [bârnă lungă fixată orizontal la jumătatea căpriorilor] 817: legătúri [= orizontale, între căpriori], ajutoáre [= verticale, între căpriori și bârne] 818: mijlóc; - lgáce [= stâlp vertical care susține bârna de sub coama casei] 823: pop; popi [= stâlpi verticali care susțin bârna de sub coama casei]. 825: popi; pop [= stâlpi verticali care susțin cúmpăna, bârna de sub coama casei] 828: cúmpăna cási [= bârna de sub coama casei] 833: pop; popi; popíc; -píce [= stâlpi verticali] 835: călcătoáre; -tóri [= bârnă de sub coama casei] 842: [ajutorul este susținut la fiecare capăt de stâlpi verticali împreună cu care formează un jug] 845: ko-ngingáză [= îi pune chingi] 851: núma la grăjduri să púne~ 860: scáun [= cadru de susținere alcătuit dintr-o stinghie fixată între doi căpriori opuși, sprijinită la fiecare capăt pe câte un popíc vertical] 867: [se pun~] să nu dea búrtă [căpriorii] cîn pui greutáte pă ịei 870: așa ține mărtăcála [= totalitatea căpriorilor] cási 888: la prima pereche de căpriori, că la ceilalți nu se pune" 890: ũ fel de férmă 893: „propteá verticală nu pe mijloc, ci mai la margine".

HARTA 190

GRINDĂ (la casă), pl. „poutre"

[702]

I. [Întrebare indirectă]. Cum le zice la lemnele groase așezate de-a latul și deasupra pereților casei?
ALR II MN 3767; NALR-Olt. MN, plș. 26; ALRR-Mar. 274;
ALF 1080, supl.; AIS 861, 863; ALL 684, 715-716; ALMC 679, 685, cf. 684; ALG 673, 682; ALC 450; ALCo 634; ALA 224, 405; ALEA 649-651; ALB 1393, 1399; ALBRAM 590; ALCe 1138; ALFC 893; ALJA 1064, 1083; ALLR 353.

Note la hartă:

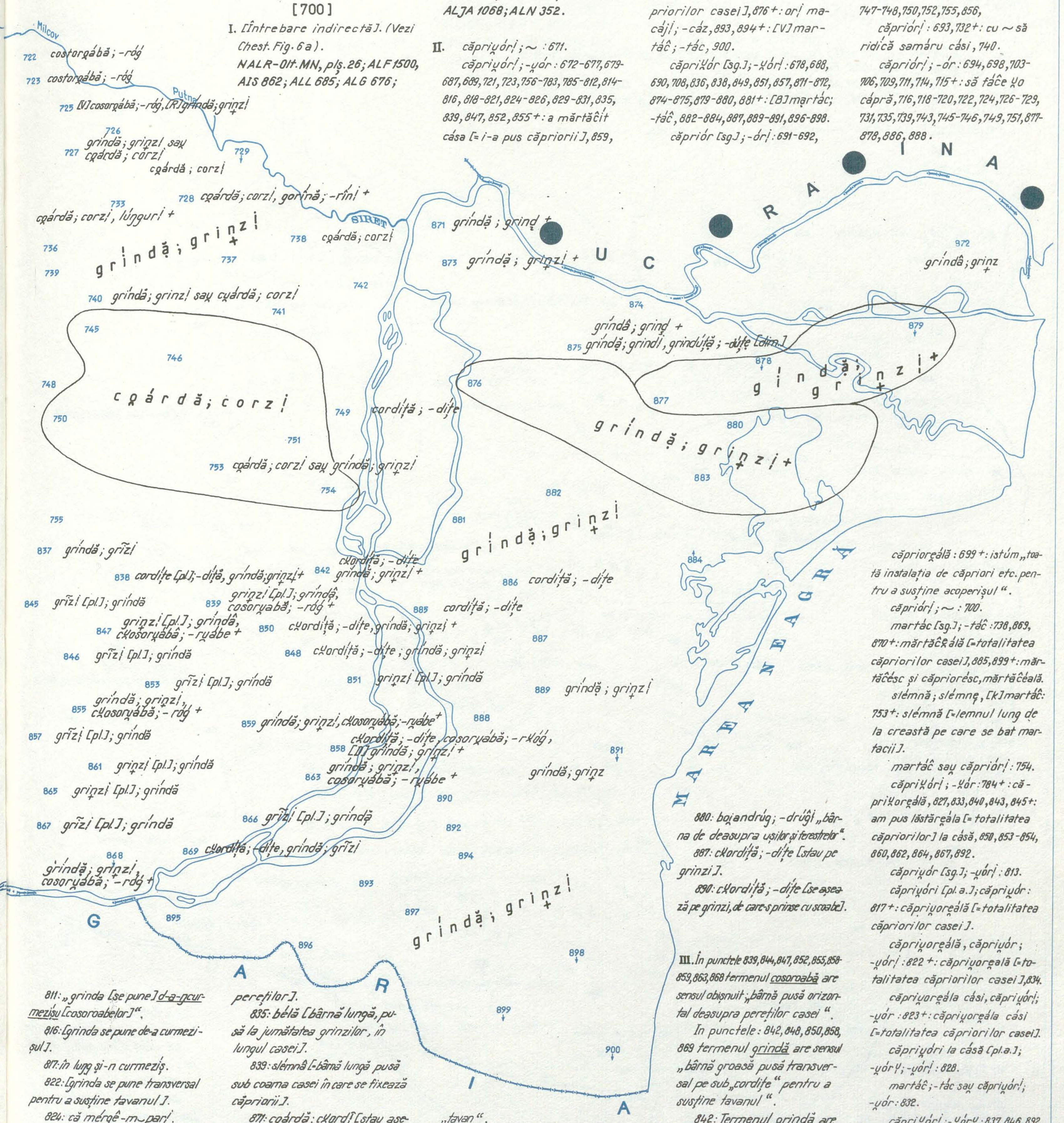
II. 681: vânturi [=lemne groase așezate de-a lungul zidului casei și peste care vin fixate grinzile, în curmeziș].
688: „grinzile lungi așezate peste zid".
728: gorină „pe lungul peretelui".
732: grinzuiala casi.
733: lunguri care se pune de-a lungul pereților și de-a curmezișu, unde se desparte camerele una de alta.
743: pă lung să numesc cosorobi, cele pă curmeziș-grinzi.
747: cosorgabe – „în lungul casei, pe zid".
774: praștile „pe zid, se sprijină căpriorii pe ea", tărăgai „se pune pe grinzi, pentru podit".
778: grindă „e cea care se pune sus, la coama casei".
785: peste podină să pune trelștile și peste ~ să pune pământ, ș-atunci ie podită [casa]; d-aci să pune cotețe ca să nu să mai vază dstea și [casa] ie tăvănită.
786-806: călcătuare [cosoroabă].
811: „grinda [se pune] d-a-ncurmezișu [cosoroabelor]".
816: [grinda se pune de-a curmezișul].
817: în lung și-n curmeziș.
822: [grinda se pune transversal pentru a susține tavanul].
824: că merge-m pari.
828: capăcala casi [cununa, cosoroabe.'e pe care se bat căpriorii].
830: călcători [=cosoroabe], „pentru că toate lemnele calcă pe ele".
832: cosorgabă; -rgabe [în lungul pereților].
835: belă [bârnă lungă, pusă la jumătatea grinzilor, în lungul casei].
839: slemnă [=bârnă lungă pusă sub coama casei în care se fixează căpriorii].
871: coardă; cKorzi [stau așezate pe grinzi].
873: cKostKorgabă; -rgabi [se așază pe zid; pe ele se sprijină grinzile]; curmeziș; -zișuri [se așază pe grinzi]; bagdadii; -dii „tavan".
874, 879: pKodele [pe ele se fixează grinzile].
877: costorgabă; -rgabe [lemnele lungi de-a lungul pereților].
878: polovincă; -vinci [=se așază pe zid].

CĂPRIORI (la acoperișul casei), sg. „chevrons"

[700]

I. [Întrebare indirectă]. (Vezi Chest. Fig. 6a).
NALR-Olt. MN, plș. 26; ALF 1500, AIS 862; ALL 685; ALG 676; ALMC 678; ALA 303; ALEA 646; ALCo 342; ALB 1392; ALFC 894; ALJA 1068; ALN 352.

II. căpriuori; ~ : 671.
căpriuori; -uor: 672-677, 679-687, 689, 721, 723, 756-783, 785-812, 814-816, 818-821, 824-826, 829-831, 835, 839, 847, 852, 855+: a mărtăcit casa [= i-a pus căpriorii], 859, 861+: [B] martac; -tac, 866+: mărtăcKeală [=totalitatea căpriorilor casei], 876+: ori macaji; -caz, 893, 894+: [V] martac; -tac, 900.
căpriKor [sg.]; -Kori: 678, 688, 690, 708, 836, 838, 849, 851, 857, 871-872, 874-875, 879-880, 881+: [B] martac; -tac, 882-884, 887, 889-891, 896-898.
căprior [sg.]; -ori: 691-692, 695-697, 701-702, 707, 710, 712-713, 717, 725, 730, 733-734, 736-737, 741-742, 744, 747-748, 750, 752, 755, 856,
căpriori: 693, 732+: cu ~ să ridică samaru casi, 740.
căpriori; -or: 694, 698, 703-706, 709, 711, 714, 715+: să face Ko capră, 716, 718-720, 722, 724, 726-729, 731, 735, 739, 743, 745-746, 749, 751, 877-878, 886, 888.

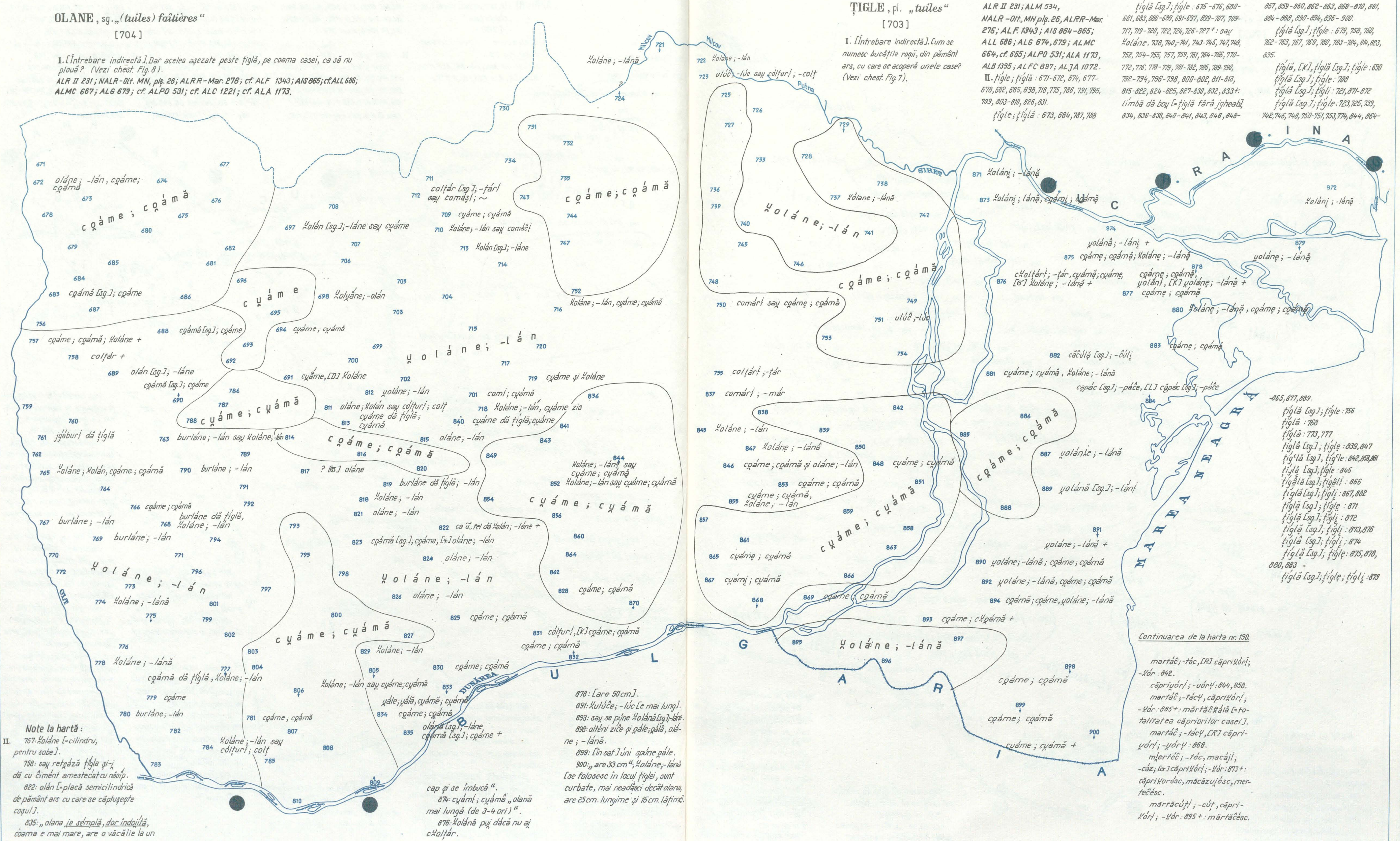

880: boiandrug; -drugi „bârna de deasupra ușilor și ferestrelor".
887: cKordiță; -dițe [stau pe grinzi].
890: cKordiță; -dițe [se așează pe grinzi, de care-s prinse cu scoabe].

III. În punctele 839, 844, 847, 852, 855, 858-859, 863, 868 termenul cosoroabă are sensul obișnuit „bârnă pusă orizontal deasupra pereților casei".
În punctele: 842, 848, 850, 858, 869 termenul grindă are sensul „bârnă groasă pusă transversal pe sub „cordițe" pentru a susține tavanul".
842: Termenul grindă are și sensul „bârnă pusă la coama casei".

căprioreală: 699+: istum „toată instalația de căpriori etc. pentru a susține acoperișul".
căpriori; ~ : 700.
martac [sg.]; -tac: 738, 869, 870+: mărtăcKeală [=totalitatea căpriorilor casei], 885, 899+: mărtăcesc și căpriioresc, mărtăceală.
slemnă; slemne, [k] martac: 753+: slemnă [=lemnul lung de la creastă pe care se bat martacii].
martac sau căpriori: 754.
căpriKori; -Kor: 784+: căpriKoreală, 827, 833, 840, 843, 845+: am pus lăstăreala [= totalitatea căpriorilor] la casă, 850, 853-854, 860, 862, 864, 867, 892.
căpriuor [sg.]; -uori: 813.
căpriuori [pl. a.]; căpriuor: 817+: căpriuoreală [=totalitatea căpriorilor casei].
căpriuoreală, căpriuor; -uori: 822+: căpriuoreală [=totalitatea căpriorilor casei], 834.
căpriuoreala casi, căpriuori; -uor: 823+: căpriuoreala casi [=totalitatea căpriorilor casei].
căpriuori la casă [pl.a.]; -uorY; -uori: 828.
martac; -tac sau căpriuori; -uor: 832.
căpriKori; -KorY: 837, 846, 892.
căpriKori; Kor: 841, 848, 863+: tăbăneala [=totalitatea căpriorilor].

Continuarea pe harta 191.

OLANE, sg. „(tuiles) faîtières"
[704]

I. [Întrebare indirectă]. Dar acelea aşezate peste ţiglă, pe coama casei, ca să nu plouă? (Vezi chest. Fig. 8).
ALR II 231; NALR-Olt. MN, plş. 28; ALRR-Mar. 276; cf. ALF 1343; AIS 865; cf. ALL 686; ALMC 667; ALG 679; cf. ALPO 531; cf. ALC 1221; cf. ALA 1173.

ŢIGLE, pl. „tuiles"
[703]

I. [Întrebare indirectă]. Cum se numesc bucăţile roşii, din pământ ars, cu care se acoperă unele case? (Vezi chest. Fig. 7).

ALR II 231; ALM 534, NALR-Olt. MN plş. 26, ALRR-Mar. 275; ALF 1343; AIS 864-865; ALL 686; ALG 674, 679; ALMC 664, cf. 665; ALPO 531; ALA 1173, ALB 1395; ALFC 897; ALJA 1072.

II. ţígle; ţíglă: 671-672, 674, 677-678, 682, 685, 698, 718, 775, 786, 791, 795, 799, 803-810, 826, 831.
ţígle; ţíglă: 673, 684, 787, 788
ţíglă [sg.]; ţígle: 675-676, 680-681, 683, 686-689, 691-697, 699-707, 709-717, 719-720, 722, 724, 726-727 +: sau ʁoláne, 738, 740-741, 743-745, 747, 748, 752, 754-755, 757, 759, 761, 764-766, 770-772, 776, 778-779, 781-782, 785, 789-790, 792-794, 796-798, 800-802, 811-813, 815-822, 824-825, 827-830, 832, 833 +: límbă dă boy [= ţiglă fără jgheab], 834, 836-838, 840-841, 843, 846, 848-857, 859-860, 862-863, 868-870, 881, 884-888, 890-894, 896-900.
ţíglă [sg.]; ţígle: 679, 758, 760, 762-763, 767, 769, 780, 783-784, 814, 823, 835.
ţíglă, [K], ţíglă [sg.]; ţígle: 690
ţíglă [sg.]; ţígle: 708
ţíglă [sg.]; ţígli: 721, 871-872
ţíglă [sg.]; ţígle: 723, 725, 739, 742, 746, 748, 750-751, 753, 774, 844, 864-865, 877, 889.
ţíglă [sg.]; ţígle: 756
ţíglă: 768
ţíglă: 773, 777
ţíglă [sg.]; ţígle: 839, 847
ţíglă [sg.]; ţígle: 842, 858, 861
ţíglă [sg.]; ţígle: 845
ţíglă [sg.]; ţígli: 866
ţíglă [sg.]; ţígli: 867, 882
ţíglă [sg.]; ţígle: 871
ţíglă [sg.]; ţígli: 872
ţíglă [sg.]; ţígli: 873, 876
ţíglă [sg.]; ţígli: 874
ţíglă [sg.]; ţígle: 875, 878, 880, 883 +
ţíglă [sg.]; ţígle; ţígli: 879

Note la hartă:

II. 757: ʁoláne [= cilindru, pentru sobe].
758: sau reteză ţigla şi-i dă cu ciment amestecat cu nisip.
822: olán [= placă semicilindrică de pământ ars cu care se căptuşeşte coşul].
835: „olana je sémplă, dar îndoită, coama e mai mare, are o văcălie la un cap şi se îmbucă".
874: cuámi; cuámă „olană mai lungă (de 3-4 ori)".
876: ʁolánă pui dácă nu ai cʁoltár.
878: [are 50 cm].
881: ʁulúce; -lúc [e mai lung].
883: sau se pune ʁolánă [sg.]-láne.
898: olteni zice şi ğale; ğálă, oláne; -lánă.
899: [în sat] uni spune ğale.
900: „are 33 cm", ʁoláne; -lánă [se folosesc în locul ţiglei, sunt curbate, mai neadânci decât olana, are 25 cm. lungime şi 16 cm. lăţime].

Continuarea de la harta nr. 190.

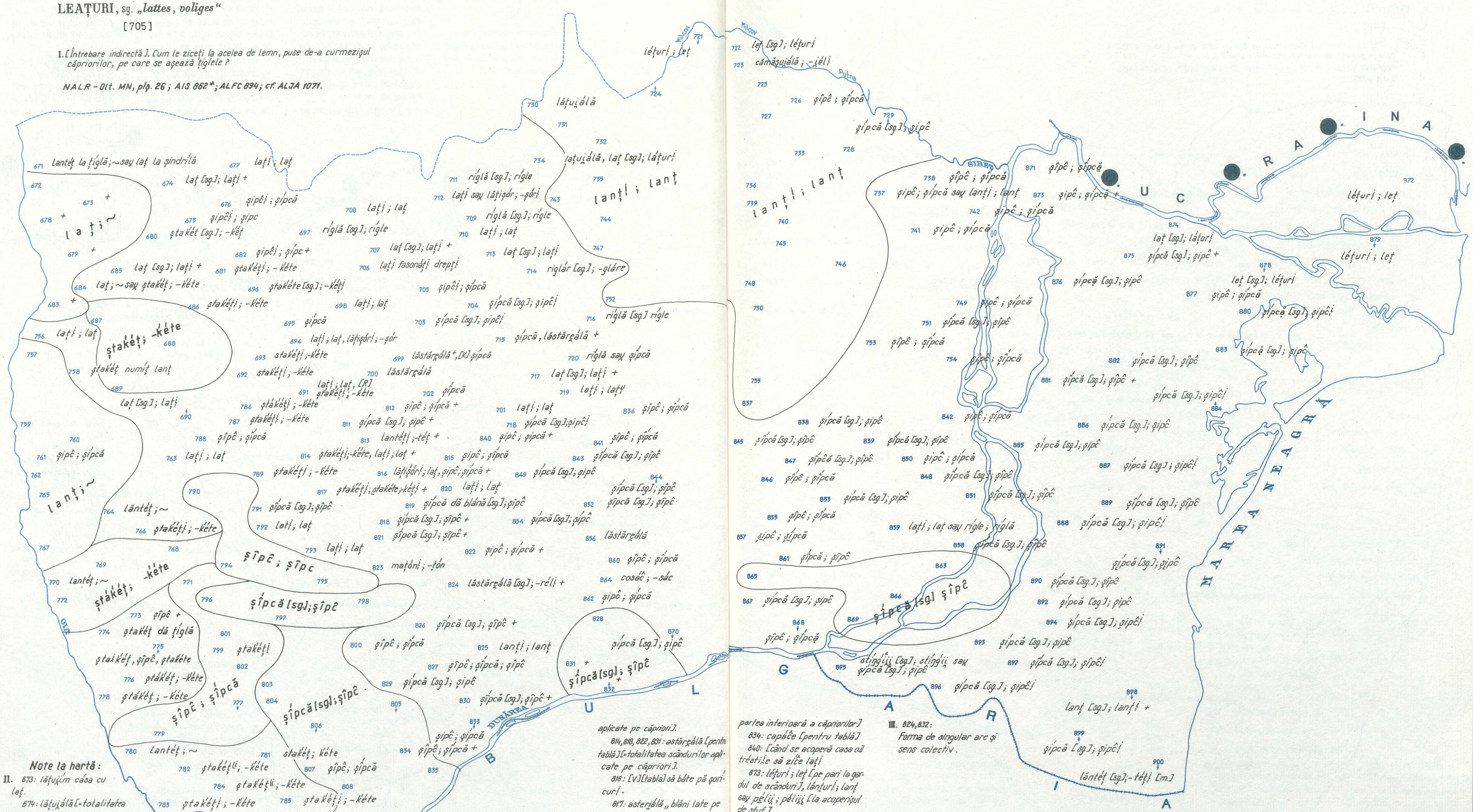
martâc; -tâc, [R] căpriʁóri; -ʁór: 842.
căpriuóri; -uór: 844, 858.
martâc; -tâc, căpriʁóri; -ʁór: 865 +: mărtăcíală [= totalitatea căpriorilor casei].
martâc; -tâc, [R] căpriuóri; -uór: 868.
mîerfec; -fec, macáji; -cáz, [G] căpriʁóri; -ʁór: 873 +: căpriʁorésc, măcăzuiésc, merfecésc.
mărtăcúţi; -cúţ, căpriʁóri; -ʁór: 895 +: mărtăcésc.

LEAȚURI, sg. *„lattes, voliges"*

[705]

I. [Întrebare indirectă]. Cum le ziceți la acelea de lemn, puse de-a curmezișul căpriorilor, pe care se așează țiglele?

NALR - Olt. MN, plș. 26; AIS 862; ALFC 894; cf. ALJA 1071.*

Note la hartă:

II. 673: lățuim casa cu laț.

674: lățuiálă [= totalitatea leațurilor].

682: lăstărgálă [= totalitatea șipcilor aplicate pe căpriori].

699: „când pune tabla".

715: „scândură lată pe care se bate tabla".

773: ~ cam dă cinĉ ĉentimétri dă látă, ca să atírni țigla.

776: õștaketéz.

811-813, 816: lăstărgálă [pentru tablă] [= totalitatea scândurilor aplicate pe căpriori].

814, 818, 822, 831: astărgálă [pentru tablă] [= totalitatea scândurilor aplicate pe căpriori].

816: [V] [tabla] să báte pă șoricuri.

817: asterjálă „blăni late pe care se bate tabla".

821: șoricuri pentru táblă: [= scânduri aplicate pe căpriori].

826: láți ie groși, laz dă ulúcă [= de gard].

830: kinĝ [= șipci aplicate pe partea interioară a căpriorilor]

834: capáĉe [pentru tablă]

840: [Când se acoperă casa cu] tréstiie să ziĉe lați

873: léțuri; leț [pe pari la gardul de scânduri], lánțuri; lanț sau péliĭ; péliĭ [la acoperișul de stuf]

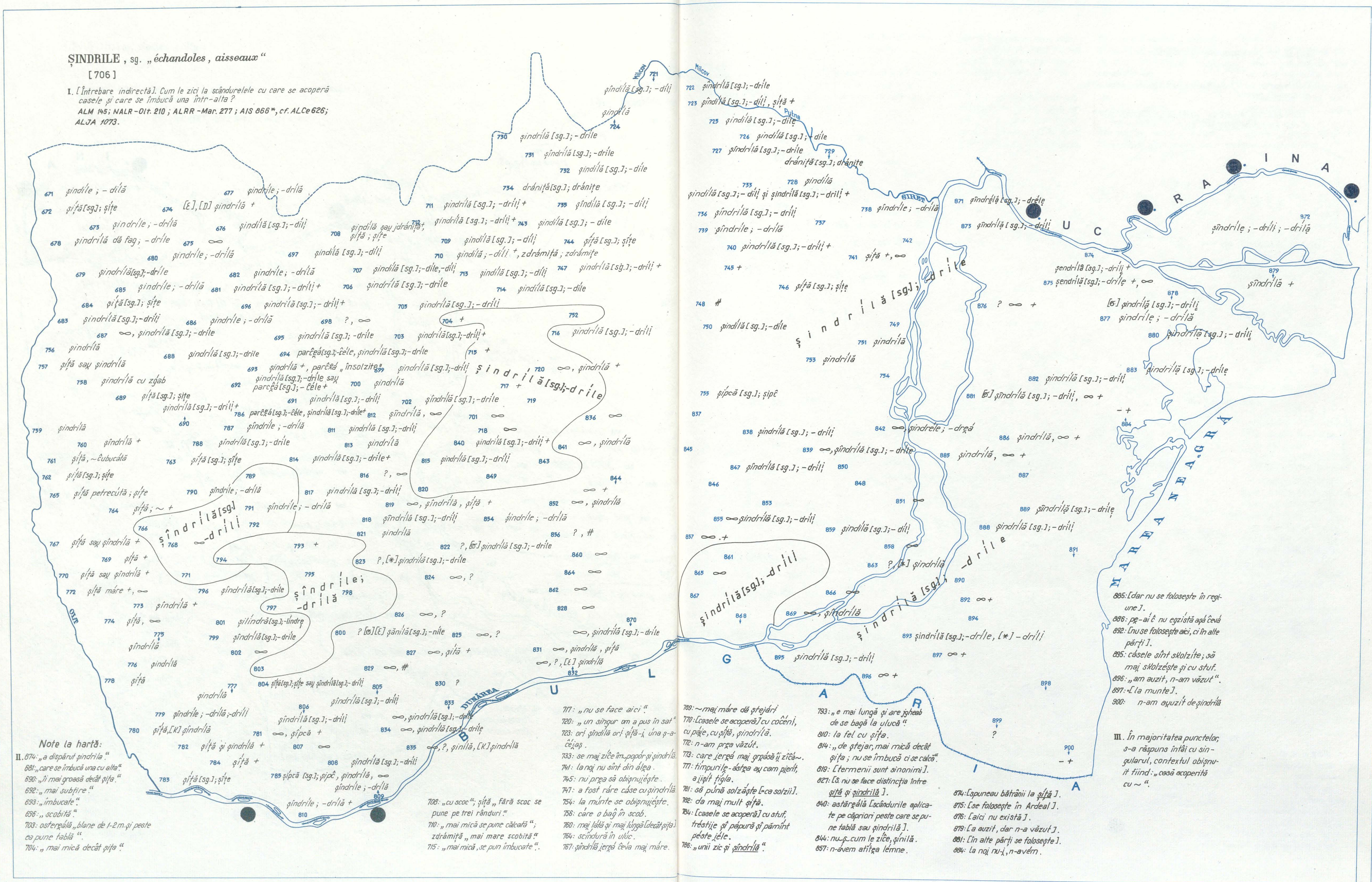
875: [Alții spun] léțuri; leț

881: [subiectul scrie] o șîpcă

883: lánțuri; lanț [la acoperișul de stuf].

898: [Oltenii zic]: lantéți [pl.]

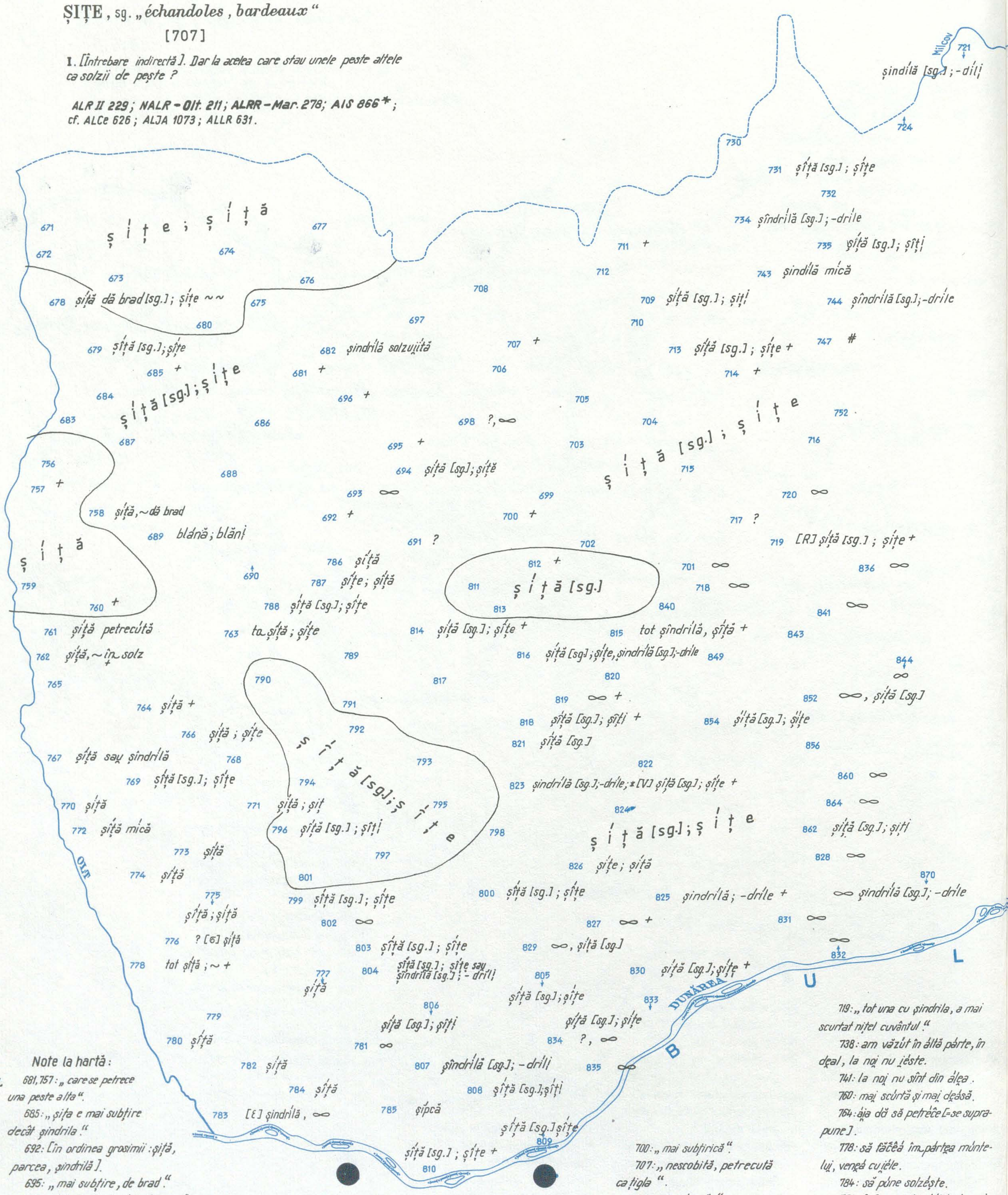
III. 824, 832: Forma de singular are și sens colectiv.

ȘINDRILE, sg. „échandoles, aisseaux“
[706]
I. [Întrebare indirectă]. Cum le zici la scândurelele cu care se acoperă casele și care se îmbucă una într-alta?
ALM 145; NALR-Olt. 210; ALRR-Mar. 277; AIS 866*, cf. ALCe 626; ALJA 1073.
Note la hartă:
II. 674: „a dispărut șindrila“.
681: „care se îmbucă una cu alta“.
690: „îi mai groasă decât șița“.
692: „mai subțire“.
693: „îmbucate“.
696: „scobită“.
703: ostergálă „blane de 1-2 m. și peste ea pune tablă“.
704: „mai mică decât șița“.
708: „cu scoc“; șiță „fără scoc se pune pe trei rânduri“.
710: „mai mică se pune călcată“; zdrámiță „mai mare scobită“.
715: „mai mică, se pun îmbucate“.
717: „nu se face aici“.
720: „un singur om a pus în sat“.
723: ori șîndilă ori șiță-i una ș-aceiaș.
733: se mai zice îm popór și șindrilă.
741: la noi nu sînt din álea.
745: nu prea să obișnuiéște.
747: a fost ráre cáse cu șindrilă.
754: la múnte se obișnuiéște.
756: cáre o bag în scob.
760: mai látă și mai lúngă [decât șița].
764: scîndură în ulúc.
767: șîndrilă ierea ceva mai máre.
769: ~ mai máre dă ștejári
770: [casele se acoperă] cu cocéni, cu páie, cu șiță, șindrilă.
772: n-am prea văzút.
773: care ierea mai groásă îi zîcá ~.
777: timpurile-ástea au cam pierit, a ieșit țigla.
781: să púnă solzăște [=ca solzii].
782: da mai mult șiță.
784: [casele se acoperă] cu stuf, tréstiie și păpură și pămînt péste iéle.
786: „unii zic și șîndrilă“.
793: „e mai lungă și are jgheab de se bagă la ulucă“.
810: la fel cu șița.
814: „de ștejar, mai mică decât șița; nu se îmbucă ci se calcă“.
819: [termenii sunt sinonimi].
827: [S. nu se face distincția între șiță și șindrilă].
840: astăreálă [scândurile aplicate pe căpriori peste care se pune tablă sau șindrilă].
844: nu-ș cum le zice, șinilă.
857: n-ávem atîtea lémne.
874: [spuneau bătrânii la șiță].
875: [se folosește în Ardeal].
876: [aici nu există].
879: [a auzit, dar n-a văzut].
881: [în alte părți se folosește].
884: la noi nu-i, n-avém.
885: [dar nu se folosește în regiune].
886: pe-aicé nu egzístă așá ceva
892: [nu se folosește aici, ci în alte părți].
895: cásele sînt skolzíte; să mai skolzéște și cu stuf.
896: „am auzit, n-am văzut“.
897: =[la munte].
900: n-am auzít de șindrilă
III. În majoritatea punctelor, s-a răspuns întâi cu singularul, contextul obișnuit fiind: „casă acoperită cu ~“.
MAREA NEAGRĂ
UCRAINA
BULGARIA
DUNĂREA
SIRET
OLT
Milcov
Putna

ȘIȚE, sg. „échandoles, bardeaux“
[707]

I. [Întrebare indirectă]. Dar la acelea care stau unele peste altele ca solzii de pește?

ALR II 229; NALR-Olt. 211; ALRR-Mar. 278; AIS 866*;
cf. ALCe 626; ALJA 1073; ALLR 631.

Note la hartă:

II. 681, 757: „care se petrece una peste alta“.
685: „șița e mai subțire decât șindrila“.
692: [în ordinea grosimii: șiță, parcea, șindrilă].
695: „mai subțire, de brad“.
696: „tăiată din brad în foi, pusă una peste alta“.
700: „mai subțirică“.
707: „nescobită, petrecută ca țigla“.
711: „mai lungă“.
713, 714, 715: „mai mare“.
719: „tot una cu șindrila, a mai scurtat nițel cuvântul“.
738: am văzut în áltă párte, în deal, la noi nu ieste.
741: la noi nu sînt din álea.
760: mai scúrtă și mai deásă.
764: áia dă să petréce [=se suprapune].
778: să făcéá în partea múntelui, vengá cuiéle.
784: să púne solzéște.
790: „fofeze mai subțiri și mai lungi; 1/2 m“.
810: la fel cu șindrila.
812: „e mai lungă decât șindrila [se folosește] pe Oltenia încolo“.
814: „e de brad, mai mare decât șindrila“.
815: șindrílă – care să cálcă, șíța – să púne múlte úna peste álta.
818: o púne scărátă.
819: [vezi harta precedentă].
823: „numai la biserică există“.
825: așá solzéște; „este numai la casa unui învățător, venit de la munte“.
827: [vezi harta precedentă]
830: [așezată] solzéște.
880: [a văzut în țară], șíță; șíțe.
881: [a auzit, dar nu se folosește] [σ] șíță; șíțe.
891: șindrílă însolzítă; -dríle, -zíte.
892: [nu se folosește aici] [σ] șiță; șíțe
895: sînt solzíte
900: nu se fac pe la noi

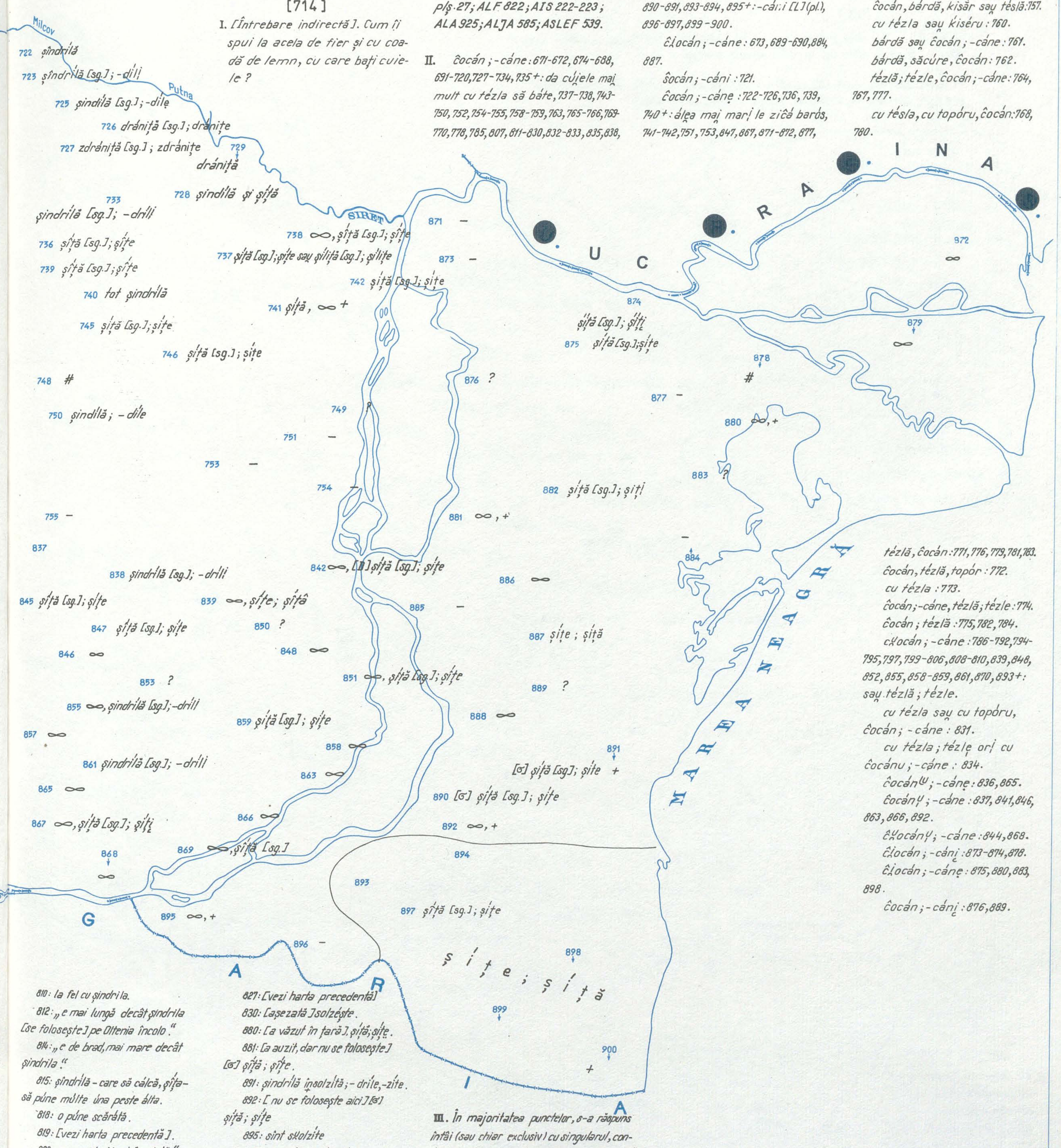
III. În majoritatea punctelor, s-a răspuns întâi (sau chiar exclusiv) cu singularul, contextul obișnuit fiind: „casă acoperită cu ~“.
Vezi și h. 193, ȘINDRILE.

CIOCAN (de bătut cuie), pl. „marteau“
[714]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la acela de fier și cu coadă de lemn, cu care bați cuiele?

ALR II MN 3939; ALRM II 409; ALM chest. 2159; NALR-Olt. MN, p/ș. 27; ALF 822; AIS 222-223; ALA 925; ALJA 585; ASLEF 539.

II. ĉocán; -cáne: 671-672, 674-688, 691-720, 727-734, 735+: da cuiele mai mult cu tézla să báte, 737-738, 743-750, 752, 754-755, 758-759, 763, 765-766, 769-770, 778, 785, 807, 811-830, 832-833, 835, 838, 840, 842-843, 845, 849-851, 853-854, 856-857, 860, 862, 864, 869, 881, 885-886, 888, 890-891, 893-894, 895+: -cán̦i [L] (pl.), 896-897, 899-900.
ĉiocán; -cáne: 673, 689-690, 884, 887.
ŝocán; -cáni: 721.
ĉocán; -cánẹ: 722-726, 736, 739, 740+: álẹa mai mari le zícă barós, 741-742, 751, 753, 847, 867, 871-872, 877, 879, 882.
cu kiséru sau cu bárda: 756.
ĉocán, bárdă, kisăr sau téslă: 757.
cu tézla sau kiséru: 760.
bárdă sau ĉocán; -cáne: 761.
bárdă, săcúre, ĉocán: 762.
tézlă; tézle, ĉocán; -cáne: 764, 767, 777.
cu tésla, cu topóru, ĉocán: 768, 780.

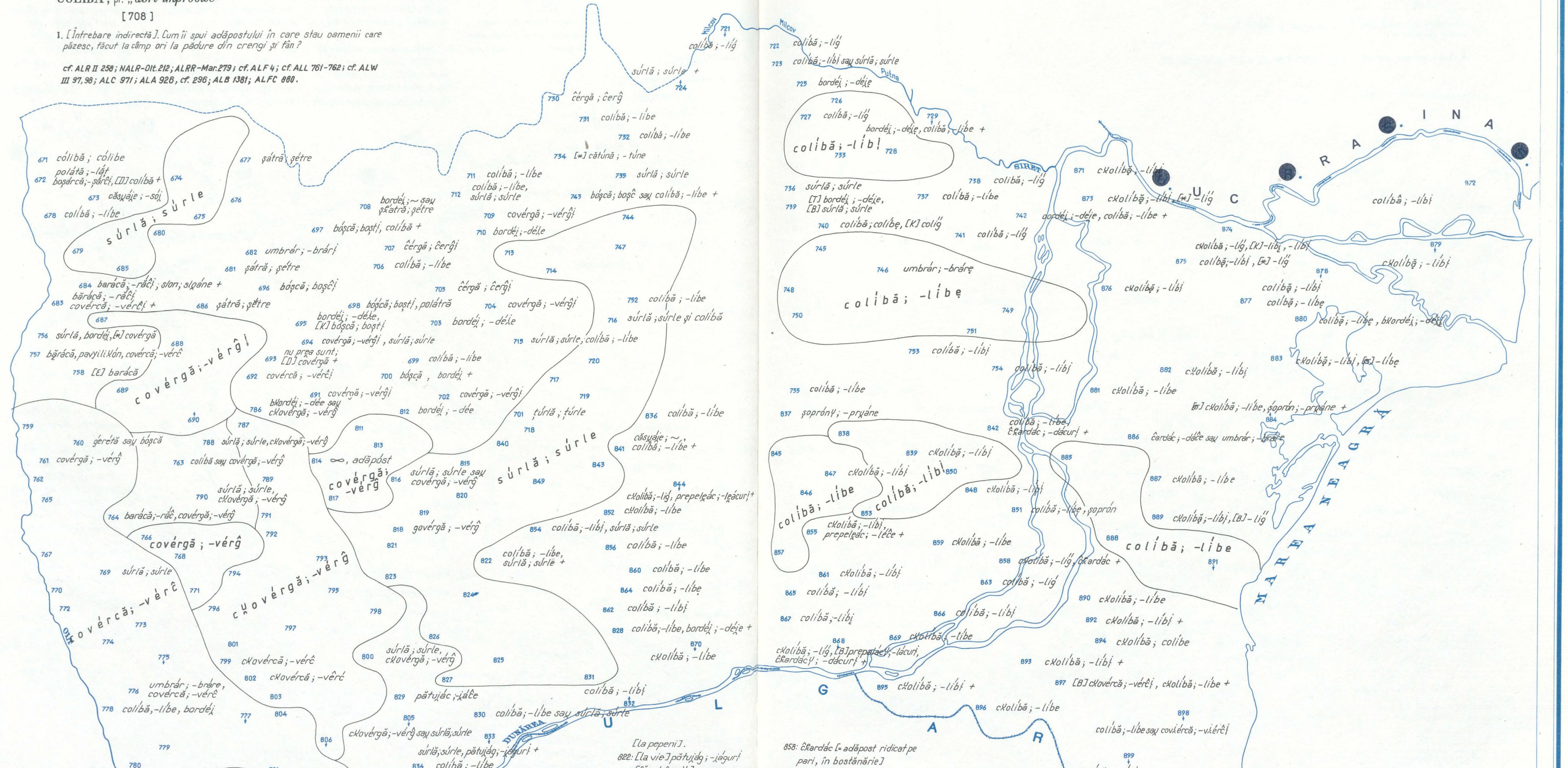
tézlă, ĉocán: 771, 776, 779, 781, 783.
ĉocán, tézlă, topór: 772.
cu tézla: 773.
ĉocán; -cáne, tézlă; tézle: 774.
ĉocán; tézlă: 775, 782, 784.
cuocán; -cáne: 786-792, 794-795, 797, 799-806, 808-810, 839, 848, 852, 855, 858-859, 861, 870, 893+: sau tézlă; tézle.
cu tézla sau cu topóru, ĉocán; -cáne: 831.
cu tézla; tézlẹ ori cu ĉocánu; -cánẹ: 834.
ĉocán[u]; -cánẹ: 836, 865.
ĉocán[i]; -cáne: 837, 841, 846, 863, 866, 892.
ĉuocán[i]; -cáne: 844, 868.
ĉiocán; -cánị: 873-874, 878.
ĉiocán; -cánẹ: 875, 880, 883, 898.
ĉocán; -cánị: 876, 889.

COLIBĂ, pl. *„abri improvisé“*

[708]

1. *[Întrebare indirectă]. Cum îi spui adăpostului în care stau oamenii care păzesc, făcut la câmp ori la pădure din crengi și fân?*

cf. ALR II 258; NALR-Olt. 212; ALRR-Mar. 279; cf. ALF 4; cf. ALL 761-762; cf. ALW III 97, 98; ALC 971; ALA 926, cf. 296; ALB 1381; ALFC 880.

Note la hartă:

II. 672: [este folosită în permanență].
683: „sau mai simplă e covércă“
684: slon [= șopron].
693: „îi zice la vale“.
697: „la câmp îi zice colibă“.
700: bóșcă „din bârne și învelite cu trestie, la câmp“, bordéi „acoperit cu pământ, la pădure“.
724: bordéĸe se fac la vii.
729: bordéi - „dacă e săpat în pământ“.
743: súrlă se ziĉe númai la lémne; lémnele le púnem súrlă [= piramidal].
772: o troᴋiță, dă pajénte, lipită.
790: súrlă [cu oile], cᴋovérgă [la pepeni].
822: [la vie] pătujág; -jáguri [făcut înalt].
828: bordéi „săpat în pământ“.
833: pătujág „care e înalt“.
841: căsuáie „în forma unei case“, colibă „fără pereți“.
842: ĉᴋardác [înălțat pe pari].
843: să făĉá la bostánă.
844: prepeleácy [= colibă ridicată pe 4 pari la cca 2 m. înălțime].
855: prepeleác [= colibă ridicată pe pari, făcută în vie].
858: ĉᴋardác [= adăpost ridicat pe pari, în bostănărie]
868: ĉᴋardácy [= colibă înălțată pe pari, în vie]
884: șoprón „frunzar cu acoperiș“
890: [altul e]: ĉerdác; -dáĉe
892: sau ĉardácy; -dáĉe „e înalt, pentru păzit“
896: [dacă-i sus, pe patru pari]: ĉardác; -dáĉe
897: cuovércă „din frunziș și paie“; cuolibă „lipită cu puțin pământ“.

COLIVIE, pl. „cage"
[709]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la aceea în care ții închise păsări cântătoare?

NALR-Olt. MN, pls. 27; ALRR-Mar. 280; ALFC 372; ASLEF 293/251.

Note la hartă:

II.710: „pentru păsări cerești".
733: să mai zică și cușcă, cîn je-rám nic prindeám prepelițe și lă băgám în cușcă.
740: a-nceput mai tîrziu să le zică și colivii.
822: prinzătoáre; -tóri [= capcană de păsări].
824: pătuláe dă porumbiei; la pipaláe

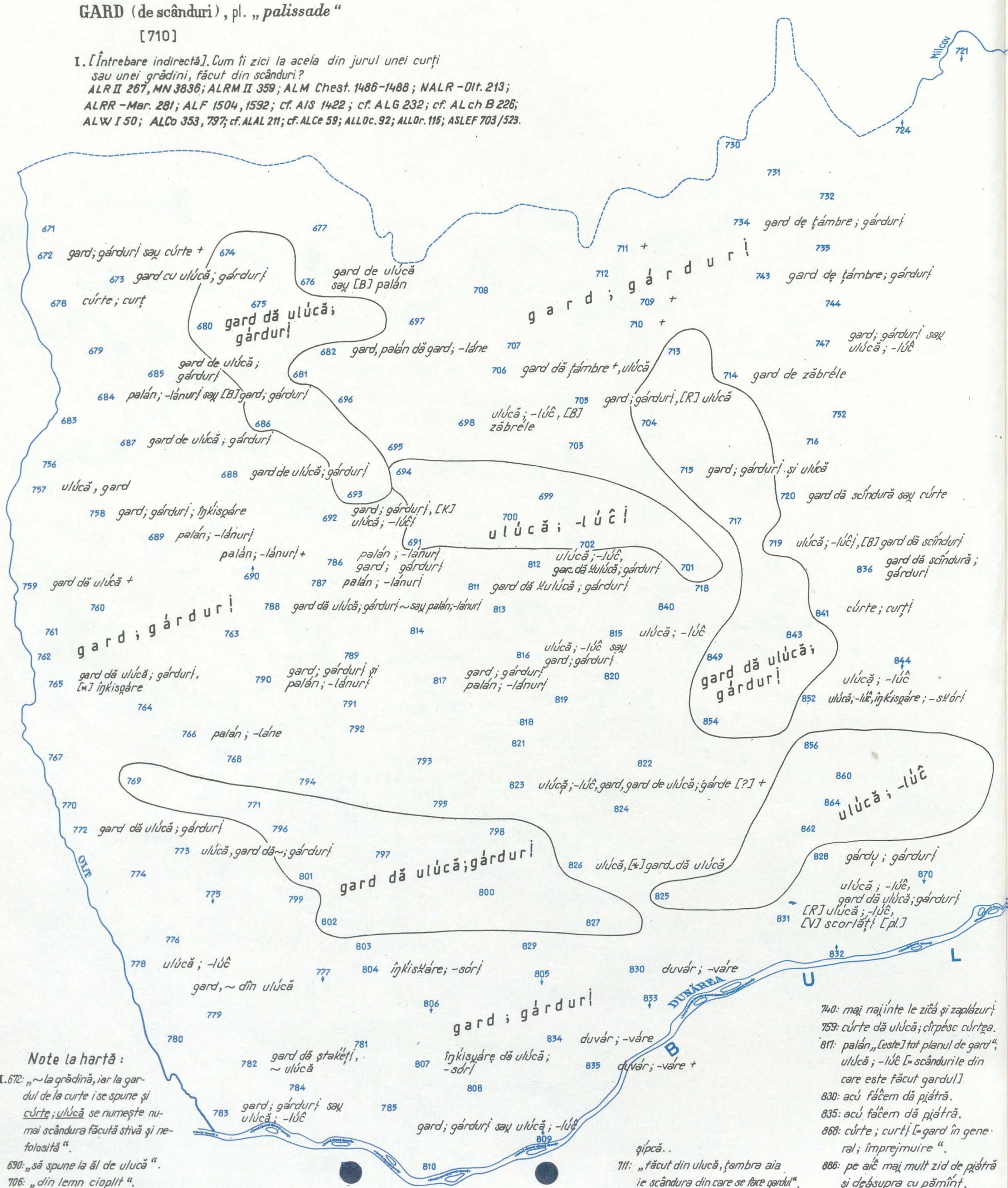
...e cur [făcut dintr-o sită].
834: cur [= prostovol cu fund de sită, în care se țineau prepelițoi].
851: cușcă; cușc la porumbei.
883: [alții spun, din carte]

colivie; -vii.
891: cușcă; cuște, [E] cușci [pentru păsări mari: găini].
900: cușcă; cuști [pentru porumbei; tot în ea se dă de mâncare puilor de găină, ca să nu intre găinile].

GARD (de scânduri), pl. „*palissade*“

[710]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la acela din jurul unei curți sau unei grădini, făcut din scânduri?
ALR II 267, MN 3836; ALRM II 359; ALM Chest. 1486-1488; NALR-Olt. 213; ALRR-Mar. 281; ALF 1504, 1592; cf. AIS 1422; cf. ALG 232; cf. ALchB 226; ALW I 50; ALCo 353, 797; cf. ALAL 211; cf. ALCe 59; ALLOc. 92; ALLOr. 115; ASLEF 703/523.

Note la hartă:

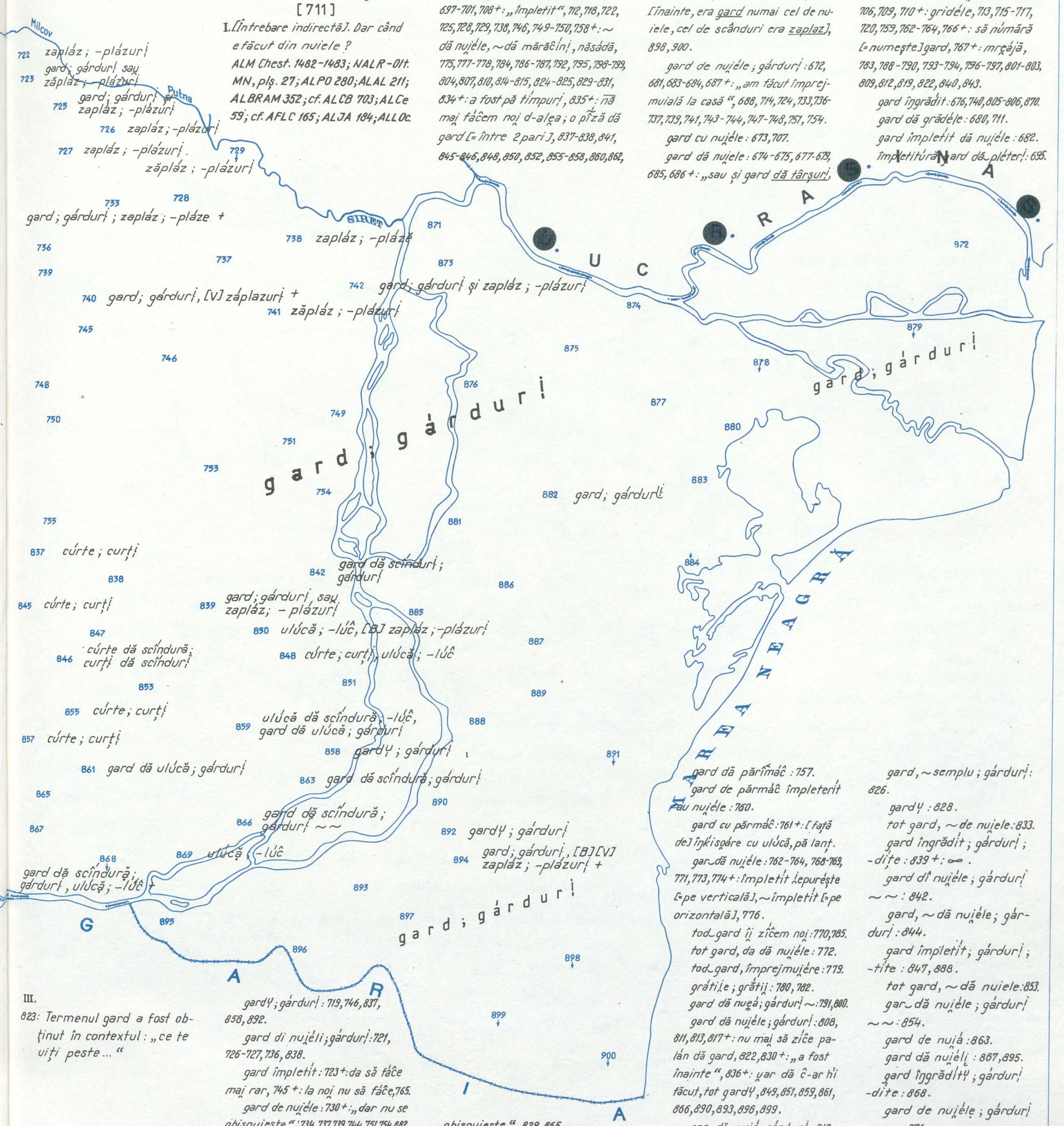
II. 672: „~ la grădină, iar la gardul de la curte i se spune și *cúrte*; *ulúcă* se numește numai scândura făcută stivă și nefolosită“.
690: „să spune la ăl de ulucă“.
706: „din lemn cioplit“.
709: „din ulucă“.
710: dă scíndură, ulúcă, dă țambră sau șipcă.
711: „făcut din ulucă, țambra aia ie scândura din care se face gardul“.
733: acú în últimu timp să zîĉe zapláz di scíndură.
740: maį naį́nte le zîĉá și zaplázurį.
759: cúrte dă ulúcă; cîrpésc curtea.
817: palán „[este] tot planul de gard“; ulúcă; -lúĉ [= scândurile din care este făcut gardul].
830: acú fáĉem dă pįátră.
835: acú fáĉem dă pįátră.
868: cúrte; curțį [= gard în general; împrejmuire“.
886: pe aîĉ maį mult zid de pįátră și deásupra cu pămî́nt.
894: zapláz [era numai din lemn de cherestea].

III. 823: Termenul gard a fost obținut în contextul: „ce te viți peste...“

GARD (de nuiele), pl. „*haie de branchages*“

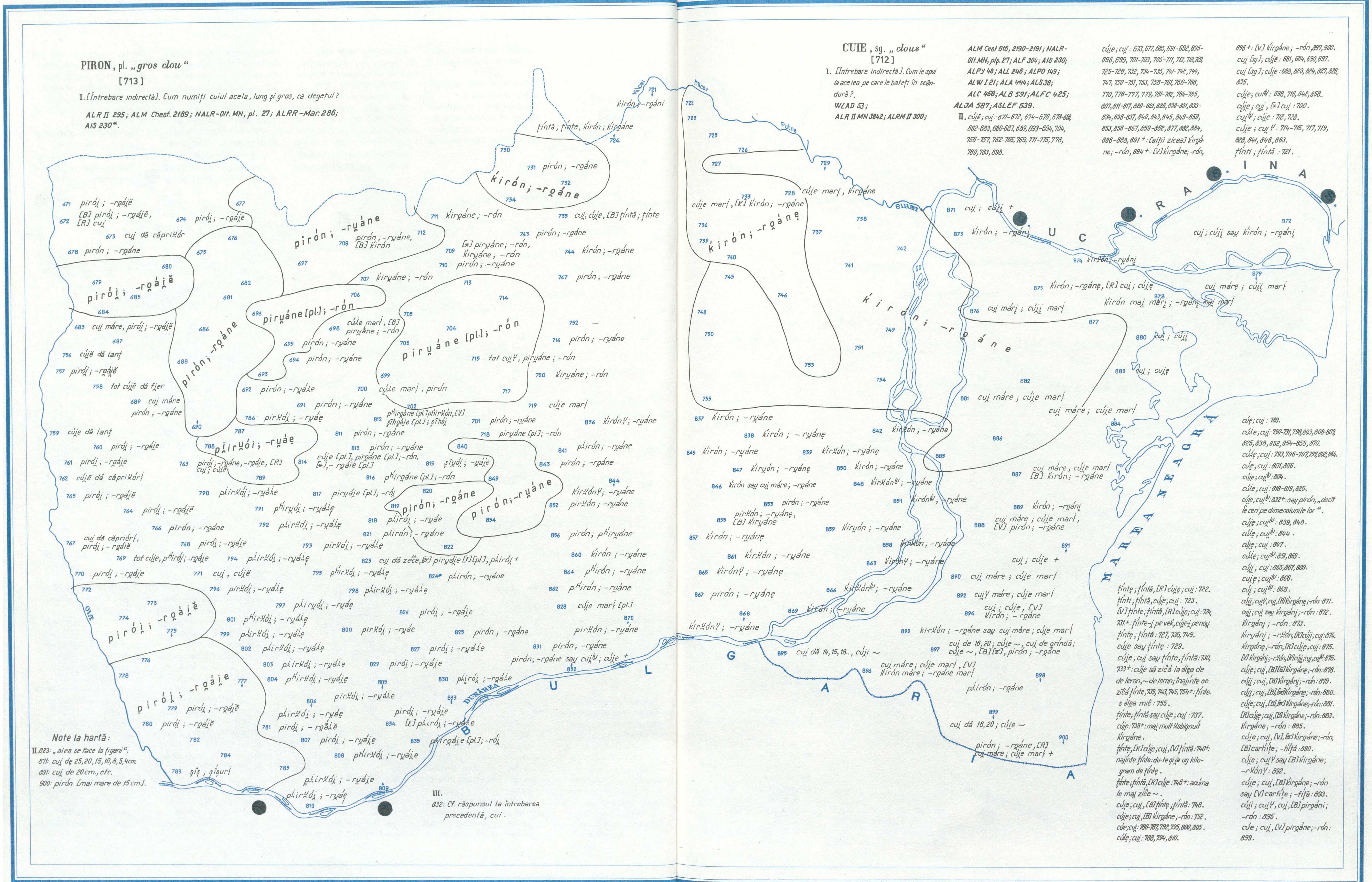
[711]

I. [Întrebare indirectă]. Dar când e făcut din nuiele?
ALM Chest. 1482-1483; NALR-Olt. MN, plș. 27; ALPO 280; ALAL 211; ALBRAM 352; cf. ALCB 703; ALCe 59; cf. AFLC 165; ALJA 184; ALLOc. 93; ALLOr. 115; ASLEF 681.

II. gard; gárdurį: 671, 689-692, 694, 697-701, 708+: „împletit“, 712, 718, 722, 725, 728, 729, 738, 746, 749-750, 758+: ~ dă nuįéle, ~ dă mărăĉínį, năsádă, 775, 777-778, 784, 786-787, 792, 795, 798-799, 804, 807, 810, 814-815, 824-825, 829-831, 834+: a fost pă tímpurį, 835+: nă maį fáĉem noį d-alea; o pîză dă gard [= între 2 pari], 837-838, 841, 845-846, 848, 850, 852, 855-858, 860, 862, 684, 869, 873-875, 877-878, 880-881, 883, 886-887, 889+: [de piatră] zid; zídurį, 894+: [înainte, era gard numai cel de nuiele, cel de scânduri era zaplaz], 898, 900.

gard de nuįéle; gárdurį: 672, 681, 683-684, 687+: „am făcut împrejmuială la casă“, 688, 714, 724, 733, 736-737, 739, 741, 743-744, 747-748, 751, 754.
gard cu nuįéle: 673, 707.
gard dă nuįele: 674-675, 677-679, 685, 686+: „sau și gard dă târșurį, când nu-l împletim cu nuiele“, 693, 696, 702-704, 705+: saų dă cătină, 706, 709, 710+: gridéle, 713, 715-717, 720, 759, 762-764, 766+: să númără [= numește] gard, 767+: mreájă, 783, 788-790, 793-794, 796-797, 801-803, 809, 812, 819, 822, 840, 843.
gard îngrădit: 676, 740, 805-806, 870.
gard dă grădéle: 680, 711.
gard împletít dă nuįéle: 682.
împletitúră, gard dă pléterį: 695.
gardᵘ; gárdurį: 719, 746, 837, 858, 892.
gard di nuįéli; gárdurį: 721, 726-727, 736, 838.
gard împletít: 723+: da să fáĉe maį rar, 745+: la noį nu să fáĉe, 765.
gard de nuįéle: 730+: „dar nu se obișnuiește“, 734, 737, 739, 744, 751, 754, 882.
#: 731.
∞: 732, 816+: [*] la ắla-i spúne gard, 832+: tot gard; gárdurį.
gard de nuįéle saų de cắtinį: 735.
gard: 742, 824, 827+: „nu se mai obișnuiește“, 829, 865.
gard cu streáșină: 752.
gărdálniță; -dálnițe: 753.
gard de hîĝ: 755.
gar‿dă nuįéle, [*] țarc, gar‿dă parmáĉ împletit cu nuįéle: 756.
gard dă părîmáĉ: 757.
gard de părmáĉ împleterit cu nuįéle: 760.
gard cu pắrmáĉ: 761+: [fața de] îŋkisoáre cu ulúcă, pă lanț.
gar‿dă nuįéle: 762-764, 768-769, 771, 773, 774+: împletít ĺepuréște [= pe verticală], ~ împletít [= pe orizontală], 776.
tod‿gard îį zîĉem noį: 770, 785.
tot gard, da dă nuįéle: 772.
tod‿gard, împrejmuįére: 779.
grátiįe; grắtiį: 780, 782.
gard dă nuẹá; gárdurį ~: 791, 800.
gard dă nuįéle; gárdurį: 808, 811, 813, 817+: nu maį să zîĉe palán dă gard, 822, 830+: „a fost înainte“, 836+: ųar dă ĉ-ar hi făcut, tot gardᵘ, 849, 851, 859, 861, 866, 890, 893, 896, 899.
gar‿dă nuįá; gárdurį: 818.
gard de nuįele: 820, 885.
gard îm‿piĉoáre; gárdurį: 821+: [cu nuiele verticale].
gard, ~ împletit; gárdurį: 823.
gard, ~ semplu; gárdurį: 826.
gardᵘ: 828.
tot gard, ~ de nuįele: 833.
gard îngrădit; gárdurį; -dițe: 839+: ∞.
gard dî nuįéle; gárdurį ~ ~: 842.
gard, ~ dă nuįéle; gárdurį: 844.
gard împletít; gárdurį; -tite: 847, 888.
tot gard, ~ dă nuiele: 853.
gar‿dă nuįéle; gárdurį ~ ~: 854.
gard de nuįá: 863.
gard dă nuįéli: 867, 895.
gard îngrădítᵘ; gárdurį -dite: 868.
gard de nuįéle; gárdurį ~ ~: 871.
gard dį nuįélį; gárdurį ~ ~: 872, 876.
gard de nuįéle: 879.
gard de nuįele; gárdurį ~ ~: 884, 891.

PIRON, pl. „gros clou"
[713]
I. [Întrebare indirectă]. Cum numiți cuiul acela, lung și gros, ca degetul?
ALR II 295; ALM Chest. 2189; NALR-Olt. MN, pl. 27; ALRR-Mar. 286; AIS 230*.
Note la hartă:
II. 823: „alea se face la țigani".
871: cuį dę 25, 20, 15, 10, 8, 5, 4 cm.
891: cuį de 20 cm., etc.
900: pirón [mai mare de 15 cm].
III.
832: Cf. răspunsul la întrebarea precedentă, cui.
CUIE, sg. „clous"
[712]
I. [Întrebare indirectă]. Cum le spui la acelea pe care le bateți în scândură?
WLAD 53;
ALR II MN 3842; ALRM II 300;
ALM Cest 616, 2190-2191; NALR-Olt. MN, pls. 27; ALF 304; AIS 230; ALPY 48; ALL 246; ALPO 149; ALW I 21; ALA 444; ALS 38; ALC 468; ALB 591; ALFC 425; ALJA 587; ASLEF 539.
II. cúįĕ; cuį: 671-672, 674-676, 678-680, 682-683, 686-687, 689, 693-694, 704, 756-757, 762-765, 769, 771-775, 778, 780, 783, 898.
cúįe; cuį: 673, 677, 685, 691-692, 695-696, 699, 701-703, 705-711, 713, 718, 720, 725-726, 732, 734-735, 741-742, 744, 747, 750-751, 753, 758-761, 766-768, 770, 776-777, 779, 781-782, 784-785, 807, 811-817, 820-821, 826, 830-831, 833-834, 836-837, 840, 843, 845, 849-850, 853, 856-857, 859-862, 877, 882, 884, 886-888, 891+: [alții zicea] kirgáne; -rón, 894+: [V] kirgáne; -rón, 896+: [V] kirgáne; -rón, 897, 900.
cuį [sg.]; cúįĕ: 681, 684, 690, 697.
cuį [sg.]; cúįe: 688, 823, 824, 827, 829, 835.
cúįe; cuį: 698, 716, 842, 858.
cúįe; cuį, [*] cuį: 700.
cuį; cúįe: 712, 728.
cúįe; cuį: 714-715, 717, 719, 828, 841, 846, 863.
țínti; țíntă: 721.
țínte; țíntă, [R] cúįe; cuį: 722.
țínti; țíntă, cúįe; cuį: 723.
[V] țínte; țíntă, [R] cúįe; cuį: 724, 731+: țínte-į pe vek, cúįe-į pe noų.
țínte; țíntă: 727, 736, 749.
cúįe sau țínte: 729.
cúįe; cuį sau țínte, țíntă: 730, 733+: cúįe să zícă la álea de de lemn, ~ de lemn; înaįínte se zícă țínte, 739, 743, 745, 754+: țínte-s álea mic: 755.
țínte; țíntă sau cúįe; cuį: 737.
cúįe: 738+: maį mult obișnuit kirgáne.
țínte, [K] cúįe; cuį, [V] țíntă: 740+: naįínte țínte: du-te și ia un kilogram de țínte.
țínte; țíntă, [R] cúįe: 746+: acúma le maį zíce ~.
cúįe; cuį, [B] țínte; țíntă: 748.
cúįe; cuį, [B] kirgáne; -rón: 752.
cúe; cuį: 786-787, 792, 795, 800, 805.
cúe; cuį: 788, 794, 810.
cúe; cuį: 789.
cúe; cuį: 790-791, 798, 803, 808-809, 825, 838, 852, 854-855, 870.
cúe; cuį: 793, 796-797, 799, 802, 864.
cúe; cuį: 801, 806.
cúįe; cuį: 804.
cúe; cuį: 818-819, 825.
cúįe; cuį: 832+: sau pirón, „decît le ceri pe dimensiunile lor".
cúįe; cuį: 839, 848.
cúe; cuį: 844.
cúįe; cuį: 847.
cúe; cuį: 851, 869.
cúįį; cuį: 865, 867, 889.
cuįe; cuį: 866.
cúį; cuį: 868.
cúįį; cuį, cuį, [B] kirgáne; -rón: 871.
cuįį; cuį sau kirgánį; -rón: 872.
kirgánį; -rón: 873.
kiryánį; -rón, [R] cúįį; cuį: 874.
kirgáne; -rón, [R] cúįe; cuį: 875.
[V] kirgánį; -rón, [R] cúįį; cuį, cuį: 876.
cúįe; cuį, [B] [G] kirgáne; -rón: 878.
cúįį; cuį, [B] kirgánį; -rón: 879.
cúįį; cuį, [B], [G] kirgáne; -rón: 880.
cúįe; cuį, [B], [G] kirgáne; -rón: 881.
[R] cúįe; cuį, [B] kirgáne; -rón: 883.
kirgáne; -rón: 885.
cúįe; cuį, [V], [G] kirgáne; -rón, [B] carhíțe; -híță: 890.
cúįe; cuį sau [B] kirgáne; -rón: 892.
cúįe; cuį, [B] kirgáne; -rón sau [V] carfíțe; -fíță: 893.
cúįi; cuį, cuį, [B] pirgáni; -rón: 895.
cúe; cuį, [V] pirgáne; -rón: 899.
UCRAINA
MAREA NEAGRĂ
BULGARIA
DUNĂREA
SIRET
Putna
Milcov
OLT

HARTA 199

PARI, sg. *„pieux (dans une haie de branchages)"*

[715]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum le zici la lemnele acelea lungi pe care le bați în pământ și printre care bagi nuiele, ca să faci gardul?*

ALR II MN 3840; ALRM II 299; NALR-Olt. 214; ALAL 213; ALB 1059; ALCe 58; ALIFO 401; ALJA 570.

Note la hartă:

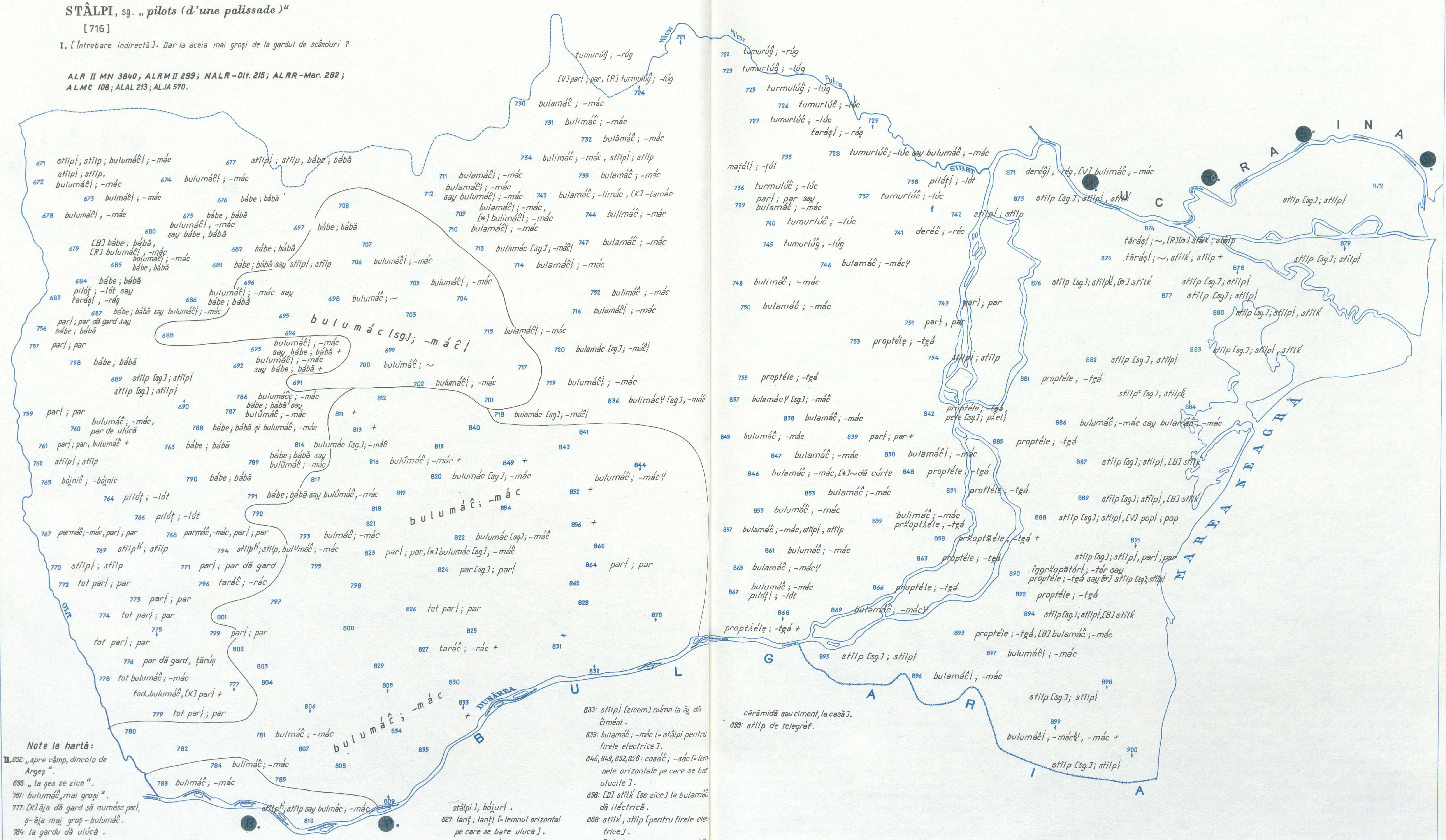
II. 686: „dacă-s mai mari".
700: „ăia groși, faci groapă pentru ei".
720: „făcut patrat".
766: pari „la gard de nuiele", pilóț să pun la ulúcă.
772: lanț la ulúcă [= la gardul de ulucă].
822: stîlp nu je, stîlp je dă betón.
840: pari dacă [gardul] je în‿pléter [= împletit din nuiele].
854: cușác „par bătut curmeziș la gardul de scândură, între doi bulumaci".
869: lanț; lanți [= lemnul orizontal pe care se bate uluca].
874: pari; par, [acum la vie]: șpaléri, -lér.
881: par [la gardul de nuiele].
888: ádu, mă, un‿par să făĉém îngropătóri [= pari pentru gard].
889: par [mai rar].
890: par [pentru sârma de rufe], îngropătóri; -tór „par gros" sau proptéle; - țeá.
895: par [la gardul de nuiele], bulamáĉ; -mác, proptéle; - țeá.
899: bulamáĉi; -mác.

STÂLPI, sg. „*pilots (d'une palissade)*"

[716]

I. [Întrebare indirectă]. Dar la aceia mai groși de la gardul de scânduri ?

ALR II MN 3840; ALRM II 299; NALR-Olt. 215; ALRR-Mar. 282; ALMC 108; ALAL 213; ALJA 570.

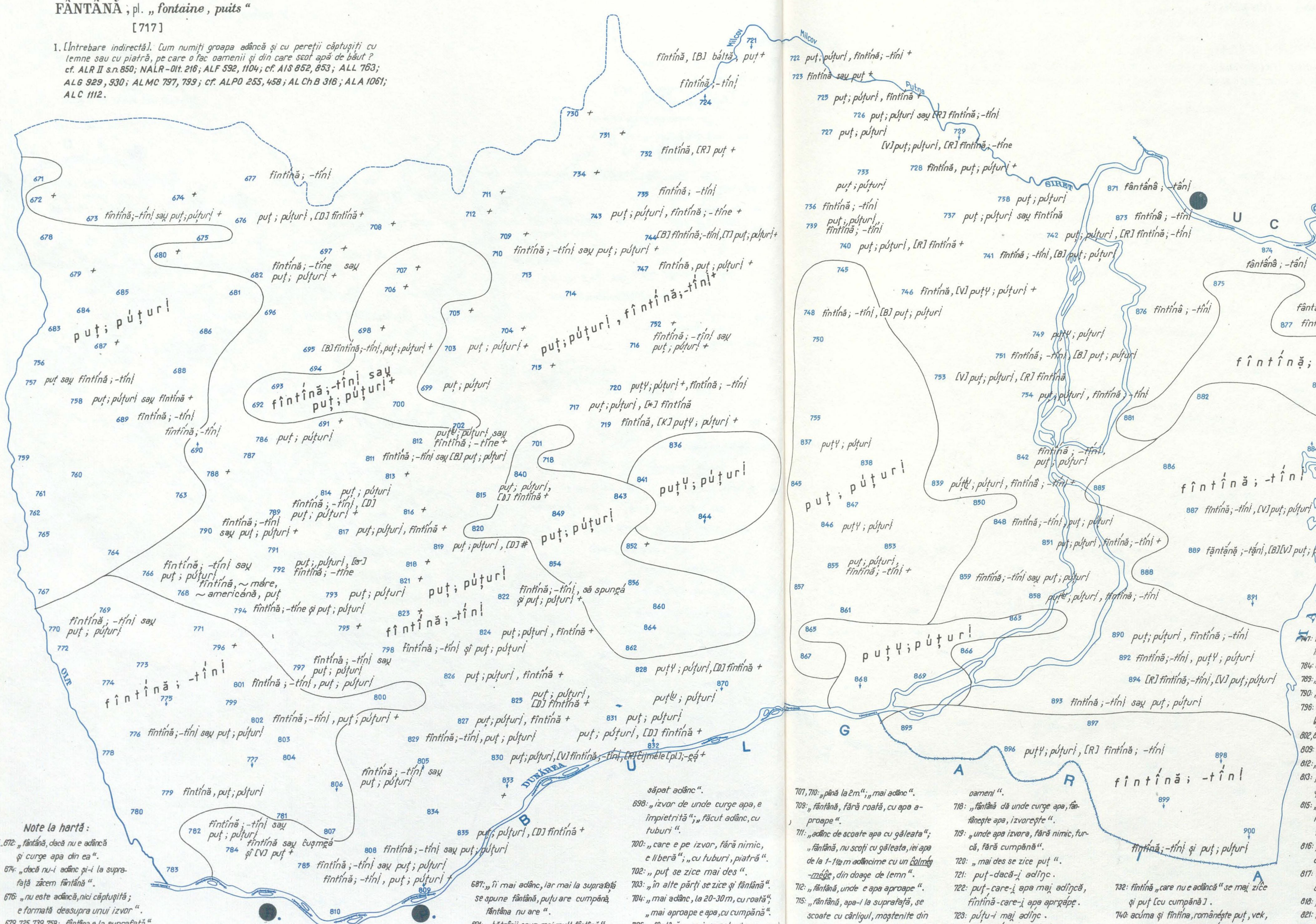
Note la hartă:

II. 692: „spre câmp, dincolo de Argeș".
693: „la șes se zice".
761: bulumáĉ „mai groși".
777: [K] ăi̯a dă gard să numésc parʲ, ș-ăi̯a mai̯ groș – bulumáĉ.
784: la gardu dă ulúcă.
813: și la gard‿dă blánă.
816: un‿boi̯ dă gard [=porțiunea dintre doi stâlpi]; bói̯urʲ.
827: lanț; lanțʲ [= lemnul orizontal pe care se bate uluca].
828: lanțʸ; lanțʲ [=lemnul orizontal pe care se bate uluca].
833: stîlpʲ [zicem] núma la ăi̯ dă ĉimént.
839: bulamáĉ; -mác [= stâlpi pentru firele electrice].
845, 849, 852, 856: cosáĉ; -sác [= lemnele orizontale pe care se bat ulucile].
858: [D] stîlkʹ [se zice] la bulamáĉi dă iléctrică.
868: stîlkʹ; stîlp [pentru firele electrice].
875: [stâlpii se pun doar la poartă].
892: stîlpʲ; stîlpʸ [se fac numai din cărămidă sau ciment, la casă].
899: stîlp de telegráf.

FÂNTÂNĂ ; pl. „*fontaine , puits*“

[717]

I. [Întrebare indirectă]. Cum numiți groapa adâncă și cu pereții căptușiți cu lemne sau cu piatră, pe care o fac oamenii și din care scot apă de băut ?
cf. ALR II s.n. 850; NALR-Olt. 216; ALF 592, 1104; cf. AIS 852, 853; ALL 763; ALG 929, 930; ALMC 797, 799; cf. ALPO 255, 458; AL Ch B 316; ALA 1061; ALC 1112.

Note la hartă :

II. 672: „fântấnă, dacă nu e adâncă și curge apa din ea“.
674: „dacă nu-i adânc și-i la suprafață zâcem fântấnă“.
676: „nu este adâncă, nici căptușită ; e formată deasupra unui izvor“.
679, 725, 739, 758: „fântâna e la suprafață“.
680: „care-į joasă și nu-i adâncă“.
682: fîntî́nă „deasupra“, puț „mai adânc“.
687: „îi mai adânc, iar mai la suprafață se spune fântână, puțu are cumpănă, fântâna nu are“.
691: „bătrânii spun mai mult fântână“.
692: „fântână, apa izvorește“.
693, 696-697, 708: „izvor la suprafață“, săpat adânc“.
698: „izvor de unde curge apa, e împietrită“; „făcut adânc, cu tuburi“.
700: „care e pe izvor, fără nimic, e liberă“; „cu tuburi, piatră“.
702: „puț se zice mai des“.
703: „în alte părți se zice și fântână“.
704: „mai adânc, la 20-30 m, cu roată“; „mai aproape e apa, cu cumpănă“.
705: „fântână care izvorește, la suprafață, într-un mal“.
706: „mai mult la câmp, mai adânc“.
707, 710: „până la 2 m.“; „mai adânc“.
709: „fântână, fără roată, cu apa aproape“.
711: „adânc de scoate apa cu găleata“; „fântână, nu scoți cu găleata, iei apa de la 1-1½ m adâncime cu un <u>ĉolmég -méĝe</u>, din doage de lemn“.
712: „fântână, unde e apa aproape“.
715: „fântână, apa-i la suprafață, se scoate cu cârligul, moștenite din bătrâni“.
716: „unde iei apa cu mâna, izvorește apa“; mai des se zice puț, săpat de oameni“.
718: „fântână dă unde curge apa, fântânește apa, izvorește“.
719: „unde apa izvora, fără nimic, furcă, fără cumpănă“.
720: „mai des se zice puț“.
721: puț-dacă-į adî́ŋc.
722: puț-care-į apa maį adî́ŋcă, fîntî́nă-care-į apa aproápe.
723: púțu-i maį adî́ŋc.
728, 746: înaį́ínte se ziĉá puț.
730, 731: puț [în adâncime], fîntî́nă [la suprafață].
732: fîntî́nă „care nu e adâncă“ se maį ziĉe și puț [cu cumpănă].
740: acúma și fîntî́na, româneśte puț, vek, cum am prins noį bătrî́ni.
744: „fântấnă -la acelea care se scoate apa cu cârligul. Astea mai adânci, cu lanț, puțuri“.
747: fîntî́nă maį rar, la únele care-į în suprafáță.
784: ĉușmeá curgătoáre.
789: „e tot una“; [puț este forma veche].
790: „se zice mai mult puț“.
796: ~ americánă; -tî́nį - [puț cu diametru mic].
802, 823, 852, 855: fîntî́nă [=izvor captat].
809: „e tot una“.
812: „puț se zice mai obișnuit“.
813: „fântână e aceea care te apleci și iei apă cu m a“.
815: „fântână [este aceea] care izvorăște din pământ, fără găleată, fără nimic“.
816: „fântână [e] aceea care curge dintr-un deal, de izvorăște“.
817: [la] fîntî́nă įéste apa maį dăsúpra „și curge pe țeavă“ [=cișmea].
818: „în vechime se zicea fântână“.
821: fîntî́nă [=izvor captat, acoperit, de unde iei apă cu cana].
822: puț americán [=puț betonat cu diametru mic; foarte frecvent].
824, 828: fîntî́nă [=groapă puțin ad ică din care se scoate apa direct cu găleata; apa nu se bea ci se folosește la udatul grădinii].
825: fîntî́nă [=izvor captat, cu țeavă].
826: fîntî́nă, „groapă adâncă până la 1m., făcută la câmp, pe sub văi și acoperită cu vizduri“.
827: „fântâna e la suprafață“.
830: „fântâna curge într-una“.
832: fîntî́nă [=groapă făcută în baltă, adîncă de 2-4 cazmale, din care se scoate apă de băut cu găleata; e improvizată, nu este amenajată]; „la Greaca se cheamă <u>uștubéį</u>“.
833: „fântâna“ cúrĝe sî́ŋgură
834: [În Basarabia se râdea de el că zice puț], „știi că e și cam de prostii“; fîntî́nă-į áįa dă cúră ia la un múnte apá.
835: „când ești în baltă, de faci fântână-n pământ, <u>scîrmį</u> în pământ și bei cu țeavă de trestié“.
839: „fântâna se face la suprafață“.
851: „puțul se sapă la adâncime mai mare“.

III. 788, 795: Cel de-al doilea termen a fost obținut în urma insistenței anchetatorului.
896: există canalizare și pompă în curte.

HARTA 202

CIUTURĂ (la fântână), pl. „*seau en bois (du puits)*“

[719]

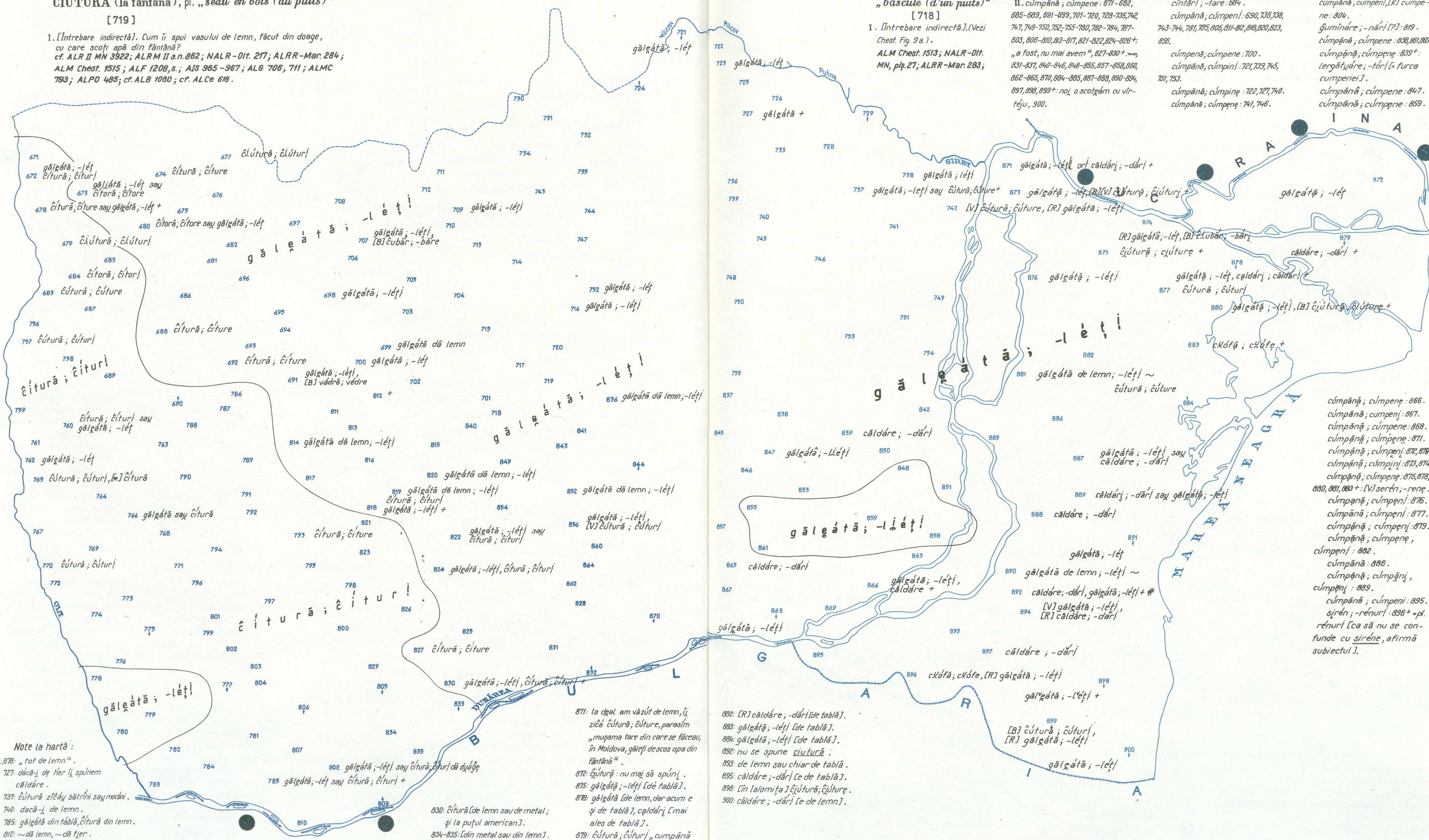
I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui vasului de lemn, făcut din doage, cu care scoţi apă din fântână?
cf. ALR II MN 3922; ALRM II s.n. 862; NALR-Olt. 217; ALRR-Mar. 284; ALM Chest. 1515; ALF 1208, s.; AIS 965-967; ALG 706, 711; ALMC 793; ALPO 485; cf. ALB 1080; cf. ALCe 618.

CUMPĂNĂ (la fântână), pl. „*bascule (d'un puits)*“

[718]

I. [Întrebare indirectă]. (Vezi Chest. Fig. 9 a.).
ALM Chest. 1513; NALR-Olt. MN, plş. 27; ALRR-Mar. 283; ALF 1208, s. I; AIS 966.

II. cúmpănă; cúmpene: 671-682, 685-689, 691-699, 701-720, 728-735, 742, 747, 749-750, 752-755-780, 782-784, 787-803, 806-810, 813-817, 821-822, 824-826+: „a fost, nu mai avem“, 827-830+: ∞, 831-837, 840-846, 848-855, 857-858, 860, 862-865, 870, 884-885, 887-888, 890-894, 897, 898, 899+: noi̯ o scoteám cu vîrteju, 900.
cúmpănă; cúmpăne: 683, 737, 748
cîntắri; -táre: 684.
cúmpănă; cúmpeni: 690, 736, 738, 743-744, 781, 785, 805, 811-812, 818, 820, 823, 856.
cúmpenă; cúmpene: 700.
cúmpănă; cúmpini: 721, 739, 745, 751, 753.
cúmpănă; cúmpinẹ: 722, 727, 740.
cúmpănă; cúmpẹnẹ: 741, 746.
cúmpănă; cúmpenẹ: 786.
cúmpănă; cúmpeni, [K] cúmpene: 804.
ĝumînáre; -nắri [?]: 819.
cúmpănă; cúmpene: 838, 861, 869.
cúmpặnặ; cúmpẹnẹ: 839+: lergătuáre; -tóri [= furca cumpeniei].
cúmpănâ; cúmpene: 847.
cúmpănă; cúmpẹne: 859.
cúmpănặ; cúmpenẹ: 866.
cúmpănă; cumpeni̯: 867.
cúmpănặ; cúmpene: 868.
cúmpặnặ; cúmpẹnẹ: 871.
cúmpặnặ; cúmpẹni̯: 872, 879.
cúmpănặ; cúmpini̯: 873, 874.
cúmpặnặ; cúmpẹnẹ: 875, 878, 880, 881, 883+: [V] serén; -renẹ.
cúmpặnặ; cúmpẹni: 876.
cúmpănă; cúmpẹni: 877.
cúmpặnặ; cúmpẹni̯: 879.
cúmpặnặ; cúmpẹnẹ, cúmpẹni: 882.
cúmpănă: 886.
cúmpặnặ; cúmpặni̯, cúmpĕni̯: 889.
cúmpănă; cúmpeni: 895.
si̯rén; -rénuri: 896+ = pl. rénuri [ca să nu se confunde cu sirene, afirmă subiectul].

Note la hartă:

II. 678: „tot de lemn“.
727: dácă-i̯ dẹ ḱer îi̯ spúnem căldáre.
737: ĉúturǎ zîĉáu̯ bătrîni sau̯ mocáni.
740: dacă-i̯ de lemn.
785: gălẹátă din táblă, ĉíturǎ din lemn.
812: ~ dă lemn, ~ dă fi̯er.
818: ĉíturǎ [de lemn], gălẹátă [dă lemn sau de metal].
830: ĉíturǎ [de lemn sau de metal; şi la puţul american].
834-835: [din metal sau din lemn].
866: gălẹátă [de lemn], căldare [de tablă].
871: la dẹal am văzút de lemn, îi̯ ziĉá ĉúturǎ; ĉúture, parasîm „muşama tare din care se făceau, în Moldova, găleţi de scos apa din fântână“.
872: ĉi̯úturặ: nu mai̯ să spúni̯.
875: gălẹátặ; -lẹ́ţi [dė tablă].
878: gălẹátă [de lemn, dar acum e şi de tablă], cạldári̯ [mai ales de tablă].
879: ĉúturǎ; ĉúturi „cumpănă cu greutate“.
880: ĉi̯úturặ [era din lemn].
882: [R] căldáre; -dắri [de tablă].
883: gălẹátặ; -lẹ́ţi [de tablă].
884: gălẹátă; -lẹ́ţi [de tablă].
892: nu se spune ciutură.
893: de lemn sau chiar de tablă.
895: căldáre; -dắri [e de tablă].
898: [în Ialomiţa] ĉi̯úturǎ; ĉi̯úturẹ.
900: căldáre; -dắri [e de lemn].

GHIZDURI (la fântână), sg. *„pièces de bois à entailles pour le cuvelage des puits"*

[721]

I. [Întrebare indirectă] (Vezi chest. Fig. 9).

ALR II sn. 852; ALM Chest. 1503, 1504; cf. 1500; NALR-Olt. 219; ALRR-Mar. 285; cf. ALG. 710; ALEA 677; ALC 1065; ALA 1016; ALB 1376; cf ALCe 618; ASLEF 707/527.*

Note la hartă:

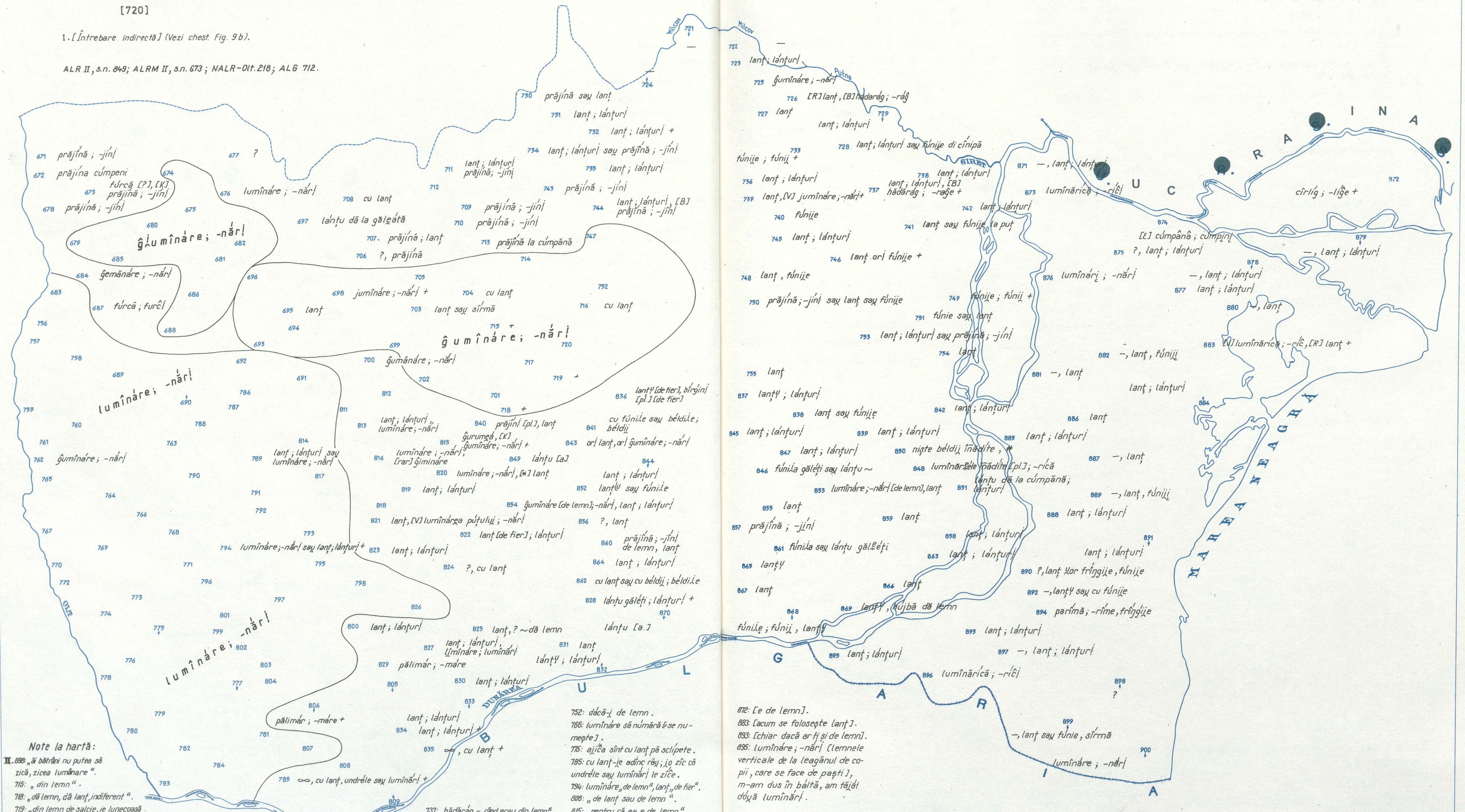
II. 689: „să cheamă toată îmbrăcămintea dă lemn".
690: „să mai zice și vízdurí", dacă-i de lemn sau túburí, dacă-i de ciment".
691: „împletită cu gard de nuiele".
692: cu colác, de ĉimént.
693: „lemn scobit", gízdurí „lemne încheiate".
698: dă țimént.
700: „de ciment".
702: „din lemn sau țiment".
706: „din ciment, piatră".
715: „de lemn".
716: „sau împietrit cu piatră".
719: „din lemn".
720: „de scândură", gúra púțuluį „din tuburi de ciment".
727: péste gízdẹá yíne mása púțuluį.
733: gúra púțuluį - cînd įe tub de betón; gízdẹá [din lemn].
737: la gúra púțuluį, îį fáĉe ~ ~.
744: colác [din piatră].
750: „tron se zice și căptușeli de lemn dinăuntrul puțului".
753: gízdurí înăúntru, másă dẹasúpra
754: butóį - „ghizdele care intră în puț".
769: vʸízdurí dă lemn, coláĉ dă pịátră.
809: budurói [sg.]; -rụáịẹ „de ciment".
812: gízdurí „de lemn, la munte" budurói dĕ țimént.
816: [*] budurụáịe [=pietre cioplite cu care se căptușește puțul]; -rói.
818: vízdurí [pl. tant.], „lemnele kertáte [=încheiate] din care e făcut budurolul".
819: [*] budurói [=tub de ciment]; -rụáịẹ.
820: [se spune și la tuburile din care se fac acum puțurile].
821: vízdurí „lemne pe care le-n̥clina [=încheia]", budurói „trunchi scobit, pentru puț sau stup."
826: dacă įe dă lemn įe vízdurí.
830: „de lemn sau beton".
833: vízdurí, că įe dă lemn.
837: tron [=partea puțului care este pe ghizduri].
844: gízdurí, dacă-į dă lemn.
850: nu să pụáte spune un̥ gizd.
857: nu să pụáte un̥ sín̥gur gízdur.
865: stă pă gízdurli púțuluį
868: nu să pụáte un̥ gizdʸ; ambár [=cele patru ghizduri de la gura puțului].
869: gízdurí le zíĉe la álẹa dîm̥ fúndu púțuluį.
880: zăbréle; -brẹá.
883: [în carte a citit] gízdurí.
892: [subiectul nici nu a auzit de ghizduri].
895: [tubul de beton din exterior].
896: gízdurí; gízd „patru lemne groase așezate pe fundul puțului, ca suport al zidăriei puțului].
897: nu se spune ghízduri.

LUMÂNARE (la fântână), pl. *„tige (à laquelle est attaché le seau)"*

[720]

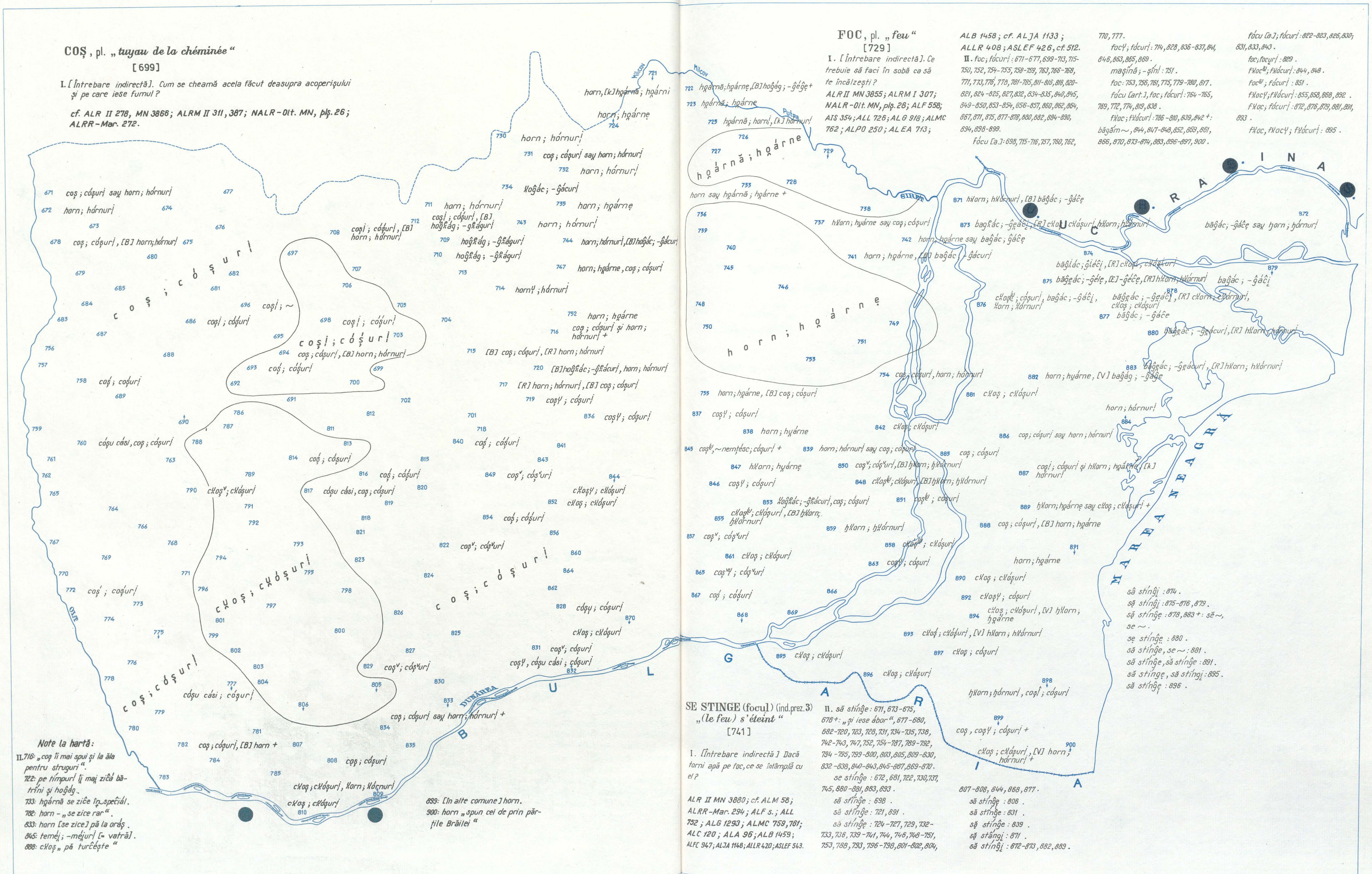
1. [Întrebare indirectă] (Vezi chest. Fig. 9b).

ALR II, s.n. 849; ALRM II, s.n. 673; NALR-Olt. 218; ALG 712.

Note la hartă:

II. 698: „ăi bătrâni nu putea să zică, zicea lumânare".
715: „din lemn".
718: „dă lemn, dă lanț, indiferent".
719: „din lemn de salcie, ie lunecoasă în mană, te unge la mână când scoți apă".
732: și dacă-i de lemn-tot lanț.
733: [în sat nu se fac cu funii de cânepă sau lanț].
737: hădărág - „când erau din lemn".
739: jumînáre - „de lemn, economie de lanț".
746: la noi din lemn nu să fáce.
749: la noi nu egzistă din lemn.
752: dácă-i de lemn.
766: lumînáre să númără [= se numește].
775: aiíca sînt cu lanț pă sclípete.
785: cu lanț-ie adínc rău; io zîc că undréle sau lumînắri le zíce.
794: lumînáre „de lemn", lanț „de fier".
806: „de lanț sau de lemn".
815: „pentru că ea e de lemn".
828: „nu se face de lemn".
834: [nu se face cu lumânare].
835: pălimáre - nu ie pă la noi.
872: [e de lemn].
883: [acum se folosește lanț].
893: [chiar dacă ar fi și de lemn].
895: lumînáre; -nắri (lemnele verticale de la leagănul de copii, care se face de paști], m-am dus în báltă, am tăiát dóuă lumînắri.

COȘ, pl. „*tuyau de la cheminée*“

[699]

I. [Întrebare indirectă]. Cum se cheamă acela făcut deasupra acoperișului și pe care iese fumul?

cf. ALR II 278, MN 3866; ALRM II 311, 387; NALR-Olt. MN, plș. 26; ALRR-Mar. 272.

Note la hartă:

II. 716: „coș îi mai spui și la ăla pentru struguri“.
722: pe tímpuri îi mai zică bătríni și hoĝág.
733: hoárnă se zice în special.
782: horn – „se zice rar“.
833: horn [se zice] pă la oráș.
845: teméi; -méjuri [= vatră].
888: cXoș „pă turĉéște“

899: [în alte comune] horn.
900: horn „spun cei de prin părțile Brăilei“

FOC, pl. „*feu*“

[729]

I. [Întrebare indirectă]. Ce trebuie să faci în sobă ca să te încălzești?

ALR II MN 3855; ALRM I 307; NALR-Olt. MN, plș. 28; ALF 558; AIS 354; ALL 726; ALG 918; ALMC 762; ALPO 250; ALEA 713; ALB 1458; cf. ALJA 1133; ALLR 408; ASLEF 426, cf. 512.

II. foc; fócuri: 671-677, 699-713, 715-750, 752, 754-755, 758-759, 763, 766-768, 771, 773, 776, 778, 781-785, 811-816, 818, 820-821, 824-825, 827, 832, 834-835, 840, 845, 849-850, 853-854, 856-857, 860, 862, 864, 867, 871, 875, 877-878, 880, 882, 884-890, 894, 898-899.

fócu [a.]: 698, 715-716, 757, 760, 762, 770, 777.

focY; fócuri: 714, 828, 836-837, 841, 846, 863, 865, 869.

mașínă; -șíni: 751.

foc: 753, 756, 761, 775, 779-780, 817.

fócu [art.], foc; fócuri: 764-765, 769, 772, 774, 819, 838.

fXoc; fXócuri: 786-810, 839, 842+: băgăm ~, 844, 847-848, 852, 859, 861, 866, 870, 873-874, 883, 896-897, 900.

fócu [a.]; fócuri: 822-823, 826, 830, 831, 833, 843.

foc; focuri: 829.

fXocY; fXócuri: 844, 848.

focY; fócuri: 851.

fXocY; fXócuri: 855, 858, 868, 892.

fXoc; fócuri: 872, 876, 879, 881, 891, 893.

fXoc, fXocY; fXócuri: 895.

SE STINGE (focul) (ind. prez. 3) „*(le feu) s'éteint*“

[741]

I. [Întrebare indirectă] Dacă torni apă pe foc, ce se întâmplă cu el?

ALR II MN 3880; cf. ALM 58; ALRR-Mar. 294; ALF s.; ALL 752; ALG 1293; ALMC 759, 761; ALC 120; ALA 96; ALB 1459; ALFC 947; ALJA 1148; ALLR 420; ASLEF 543.

II. să stínĝe: 671, 673-675, 676+: „și iese ábor“, 677-680, 682-720, 723, 728, 731, 734-735, 738, 742-743, 747, 752, 754-787, 789-792, 794-795, 799-800, 803, 805, 809-830, 832-838, 840-843, 845-867, 869-870.

se stínĝe: 672, 681, 722, 730, 737, 745, 880-881, 883, 893.

să stínĝe: 698.

să stínĝe: 721, 891.

să stínĝe: 724-727, 729, 732-733, 736, 739-741, 744, 746, 748-751, 753, 788, 793, 796-798, 801-802, 804, 807-808, 844, 868, 877.

să stínĝe: 806.

să stínĝe: 831.

să stínĝe: 839.

să stângi: 871.

să stínĝi: 872-873, 882, 889.

să stíngi: 874.

să stíngi: 875-876, 879.

să stínge: 878, 883+: se ~, se ~.

se stínge: 880.

să stínge, se ~: 881.

să stínĝe, să stínge: 891.

să stínge, să stíngi: 895.

să stínge: 896.

HARTA 206

SOBĂ², pl. „poêle (en fer)“

[728]

I. [Întrebare indirectă]. Dar când e de fier?

ALR II 279, cf. 286; NALR-Olt. MN, plș. 28; cf. ALM 557, 558; cf. AIS 938*; ALJA 1215.

Note la hartă:

II. 697: sóbă dă tuĉ̦; „cu ochiuri“.
776: tot sóbă-i̯ zîc, ~ ~.
781: tot sóbă-i̯ zîĉem.
798: [godinul este mai mic].
816: [*] sóbă dă fher; sóbe.
817: de gătít mîncáre.
818: [cu plită].
820: [de bucătărie, se și gătește cu ea].
831: [se gătește pe] plită sau mașînă.

852, 855, 868: „godinul e rotund“.
869: plită [e din pământ, cu metal deasupra].

SOBĂ¹, pl. „poêle (en briques)“

[727]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la aceea din cărămidă în care bagi lemne ca să se încălzească? (INDIC.).

ALR II 279; ALRM II 392; NALR-Olt. MN, plș. 28; cf. ALM 557; ALF 1043; AIS 939, cf. 938*, cf. ALJA 1077, 1136; ALLR 426; ASLEF 556.

II. sóbă; sóbe: 671-724, 726-727, 729-733, 735, 737-738, 741-745, 747, 748+: ~ u̯árbă, 749-753, 755+: sóbe o̯árbe, 756-764, 766-777, 779-785, 807, 811-818, 820-838, 840-841, 843, 845-846, 849-851, 853-854, 856-857, 860, 862-864, 866, 881, 885-887, 890, 893-894, 897-898.
sóbă; sóbi: 721, 867.
sóbă; sóbe: 725, 728, 736, 739-740, 754, 765, 865.
sóbă; sóbe sau vátră; vétre: 734.
su̯óbă; su̯óbe: 746, 802, 855, 868.
sóbă; sóbe, [B] u̯ornéáță: 778+: i̯ergá făcută u̯ótova [=sobă oarbă].
su̯óbă; su̯óbe: 786-795, 797, 799-800, 803-806, 810, 842, 844, 847-848, 852, 858-859, 861, 869-870.
su̯óbă; su̯óbe: 796, 801.
su̯óbă; su̯óbe: 798, 809, 839.
plítă; plíte, su̯óbă; su̯óbe: 808.
sóbă [de teracotă]; sóbe, mașînă [de cărămidă, pentru gătit]; -șîn̦i: 819.
sóbă; sóbe: 871.
sóbă; sóbe: 872.
su̯óbă; su̯ób̦i: 873, 876.
su̯óbă; su̯ób̦i: 874.
sóbă; sóbe: 875, 879, 883.
sóbă; sóbe: 877, 882.
su̯óbă; sób̦i: 878.
sóbă; sóbe: 880.
su̯óbă; su̯óbe: 884, 892, 896, 900.
sóbă; sóbe, sob̦i: 888.
su̯óbă; sóbe: 889.
su̯óbă; sóbe: 891.
su̯óbă; su̯óbe, su̯óbi: 895.

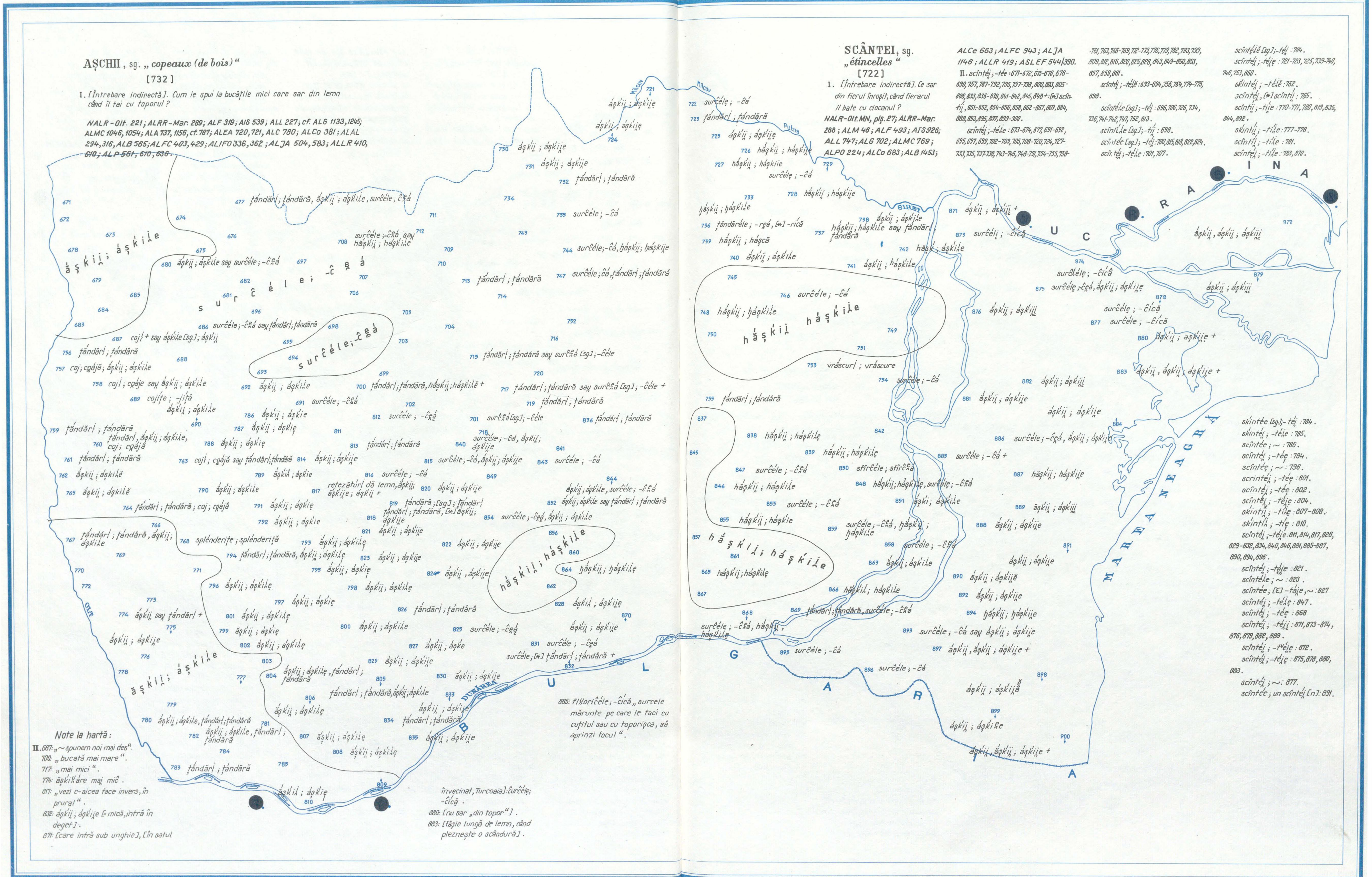
IASCĂ „amadou“

[725]

I. [Întrebare indirectă] Cum îi spui la aceea pe care o pui pe cremene și se aprinde de la scântei cînd dai cu amnarul?

ALR II MN 3860; NALR-Olt. MN, plș. 28; AIS 917; ALA 674; ALEA 805.

II. i̯áscă: 671+: „din copitáriță crescută pe fag“, 672-688, 689+: „îi dintr-o bábiță [=burete] crescută pe fag“, 690-719, 721, 723-725, 730-732, 734-738, 743-745, 756-758, 760-764, 766-771, 775-776, 778-780, 782-783, 787, 789, 791, 796, 803, 811-812, 815-818, 821, 825, 827, 831, 833, 837-838, 840-841, 843, 848-850, 854, 856-857, 859, 864, 866, 870, 877, 882, 884-887, 890-896, 898, 900+: acúm se púne fitíl; -tíle
fitíl sau i̯áscă: 720, 722, 726, 729, 740+: múcur̦i di mi̯ez di ĉocán [cocean de porumb]; i̯ásca să doskă̦ îm‿pămînt cu gaz și ĉenúșă, 741, 742+: fitíl de pápură, 749, 759, 784, 820, 823+: „cârpă fiartă în cenușă“.
i̯áscă, fitíl: 727, 733+: în últimu timp ișîse fitíl: 739, 747, 750, 752, 765, 772, 774: scápără și cu i̯áscă și cu fitíl; i̯áscă i̯éste um‿burete dîn ála dă nuc, dă túfă, dă stejár, 777, 792, 813, 836, 853, 858, 862, 894.
fitíl; -tílur̦i, i̯áscă: 728+: mai̯ víne și cu i̯áscă de pădúre.
fétil; fétile: 746.
fitíl sau mi̯ez de ĉocán: 748.
fitíl; -tíle sau i̯áscă; i̯esĉ: 749.
fetíl; -tíle: 751, 826+: + dîn arníĉ, bumbác.
fetíl sau i̯áscă: 753, 781+: bumbác făcút sul, coĉán uscát bíne, 785+: fetíl dă bumbác, 796, 806, 830, 832, 842, 851-852, 860, 867.
fetíl; fitíle: 754+: ~ de pápură, de i̯áscă, de bumbác.
fitíl; -tíle: 755, 822+: sau i̯áscă, 897+: [B] i̯áscă: [nu se aprindea cu iască, ci cu fitil].
i̯áscă sau pelinăríță: 773+: o buru̯i̯ánă frecá în ĉenúșă și scăpărá, cîn‿n-ávea i̯áscă.
i̯áscă: 786, 788, 790, 794, 797-799, 801-802, 804, 861, 873, 875, 879+: [R] fitíl, 881, 883, 889.
i̯áscă, círpă cu scrum: 793.
fitíl; putrigái̯, i̯áscă: 800.
sáscă, fitíl: 805.
i̯áscă, fetíl: 807.
fetíl; -tíle sau i̯áscă: 808.
fitíl, i̯áscă: 809, 839, 847.
fitíl, pápură, i̯áscă: 810.
fitíl, „din bumbác“, i̯áscă: 814, 819.
fitíl, [E] i̯ázmă: 824.
fetíl: 828.
círpă sau vátă, i̯áscă: 829.
bumbácu, fetílu, mi̯ez dă coĉén̦i, i̯áscă: 834.
i̯áscă sau fitíl dă bumbác sau fitíl dă coĉán: 835.
fitíl̦u, i̯áscă: 844, 868.
fitíl: 845, 865.
fetíl; -tílur̦i, i̯áscă: 846.
fetíl, i̯áscă: 855.
fitíl̦u: 863.
i̯áscă, pelináriță: 869+: [=buruiană uscată folosită în loc de iască].
i̯áscă: 871, 880.
i̯áscâ: 872, 874, 876.
?: 878.
eáscă, i̯áscă sau fitíl: 888.
eáscă, i̯áscă: 899+: fetíl; -tíle „fitil“.

ASCHII, sg. „*copeaux (de bois)*"

[732]

I. [Întrebare indirectă]. Cum le spui la bucățile mici care sar din lemn când îl tai cu toporul?

NALR-Olt. 221; ALRR-Mar. 289; ALF 319; AIS 539; ALL 227; cf. ALG 1133, 1245; ALMC 1046, 1054; ALA 737, 1156, cf. 787; ALEA 720, 721, ALC 780; ALCo 381; ALAL 294, 316, ALB 565; ALFC 403, 429; ALIFO 336, 362; ALJA 504, 583; ALLR 410, 610; ALP 561, 610, 636.

Note la hartă:

II. 687: „~ spunem noi mai des".
700: „bucată mai mare".
717: „mai mici".
774: ășkiᵘare maị mic̑.
817: „vezi c-aicea face invers, în prural".
832: ășkiį; ășkiįe [= mică, intră în deget].
871: [care intră sub unghie], [în satul învecinat, Turcoaia]: čurčéle; -čícă.
880: [nu sar „din topor"].
883: [fâșie lungă de lemn, când plesnește o scândură].
885: fiLoricéle; -čícă „surcele mărunte pe care le faci cu cuțitul sau cu toporișca, să aprinzi focul".

SCÂNTEI, sg. „*étincelles*"

[722]

I. [Întrebare indirectă]. Ce sar din fierul înroșit, când fierarul îl bate cu ciocanul?

NALR-Olt. MN, plș. 27; ALRR-Mar. 288; ALM 46; ALF 493; AIS 926; ALL 747; ALG 702; ALMC 769; ALPO 224; ALCo 683; ALB 1453; ALCe 663; ALFC 943; ALJA 1146; ALLR 419; ASLEF 544/390.

II. scînté̯i; -tée: 671-672, 675-676, 678-690, 757, 787-792, 795, 797-798, 800, 803, 805-806, 833, 836-839, 841-842, 845, 848 +: [*] scîntii, 851-852, 854-856, 858, 862-867, 869, 884, 888, 893, 895, 897, 899-900.
scîntéi; -téLe: 673-674, 677, 691-692, 695, 697, 699, 702-703, 705, 708-720, 724, 727-733, 735, 737-738, 743-745, 748-751, 754-755, 758-761, 763, 766-769, 772-773, 776, 779, 782, 793, 799, 809, 812, 816, 820, 825, 828, 843, 849-850, 853, 857, 859, 861.
scîntéi; -téLĕ: 693-694, 756, 764, 774-775, 898.
scîntéLe [sg]; -téi: 696, 706, 726, 734, 736, 741-742, 747, 752, 813.
scîntiLe [sg]; -tii: 698.
scîntée [sg]; -téi: 700, 815, 818, 822, 824.
scîntéi; -téLe: 701, 707.
scînteLĕ [sg]; -téi: 704.
scîntéi; -téie: 721-723, 725, 739-740, 746, 753, 860.
skintéi; -téLĕ: 762.
scîntéi, [*] scîntii: 765.
scîntii; -tiie: 770-771, 780, 819, 835, 844, 892.
skintii; -tiLe: 777-778.
scîntii; -tiLe: 781.
scîntéi; -tiLe: 783, 870.
skintée [sg]; -téi: 784.
skintéi; -téLe: 785.
scîntée; ~: 786.
scîntéi; -tée: 794.
scîntée; ~: 796.
scrintéi; -tée: 801.
scîntéi; -tée: 802.
scîntéi; -téie: 804.
skintii; -tiLe: 807-808.
skintiL; -tie: 810.
scîntéi; -téie: 811, 814, 817, 826, 829-832, 834, 840, 846, 881, 885-887, 890, 894, 896.
scîntéi; -téie: 821.
scîntéLe; ~: 823.
scîntée; [ɛ] -táie, ~: 827
scîntéi; -téLe: 847.
scîntéi; -tée: 868
scîntéi; -téii: 871, 873-874, 876, 879, 882, 889.
scîntéi; -tᵛéie: 872.
scîntéi; -téie: 875, 878, 880, 883.
scîntéi; ~: 877.
scîntée; un scîntéi [n]: 891.

SURCELE, sg. „bûchettes“

[733]

1. [Întrebare indirectă]. Cum spui la lemnișoarele mărunte pe care le rupi ca să aprinzi focul cu ele?

ALR II 275; 591; ALRM II 381; 412; NALR-Olt. 222; ALRR-Mar 290; cf. AIS 539, 919; ALMC 1046; ALA 1156; ALEA 720, 721; cf. ALC 781; ALB 1445; ALIFO 342*; ALJA 515; ALP 561, 610.

AMNAR, pl. „fusil de briquet“

[723]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la acela cu care lovești în piatră, ca să sară scântei, când vrei să aprinzi o țigară?

ALR II 277; ALRM II 386; NALR-Olt. MN, pls. 28; ALRR-Mar. 287; cf. AIS 917; ALEA 803; cf. ALCo 238; ALM 695.

II. amnár; -nárurí : 671, 747.

amnár; -náre : 672, 675, 677, 679, 681-682, 684-689, 691-720, 729-734, 737, 739, 741-745, 748-749, 750+: ásta aveá bătrîni la brîu, 751-752, 754-756, 763, 767, 786-787, 811-813, 838-842, 843+: ádă scăpărătórle [=amnarul și cremenea], 845, 848-853, 855, 857, 859, 861, 866, 870, 881, 884-885, 888, 890-891, 893-895, 897.

amnárí; -náre : 673-674, 676, 678, 680, 683, 757-762, 764-766, 770, 788, 816, 886.

amănár; -náre : 690, 820.

amînár; -nári : 721, 867.

anînár; -náre : 722-724, 738, 768, 724, 776-779, 780+: a pierít álea [!], 781-785, 789-795, 797-798, 805-810, 815, 817, 819, 821+: bulgăréște: ĉagmác, 822-823, 825, 827, 828+: scăpărătórí [=amnarul și cremenea], 829-835, 854, 856, 862, 900.

amnár; -nárę : 725-728, 736, 746, 753, 847, 872, 878-880, 882, 887, 889, 898.

amnárlu; -náre : 735, 858, 863.

amnár; -nárį : 740.

amînárí; -náre : 769, 772-773, 775, 799-801, 803.

amînár; -nárĕ : 771.

amînárí; -nárę : 796, 804.

amînárli; -náre : 802.

amînár; -nárí : 814.

amănár; -náre : 818, 826.

amînár; -nárurí : 824, 864.

amnáru; -nárę : 836, 837+: scăpărătórí [=amnarul și cremenea], 844, 846, 868-869, 892.

amnárlu; -náre : 848.

amûnár; -náre : 860.

amînáru; -nárę : 865.

amînár; -nárę : 871, 877.

amănár; -nárį; [B] [V].

ĉacmác; -máĉį : 873.

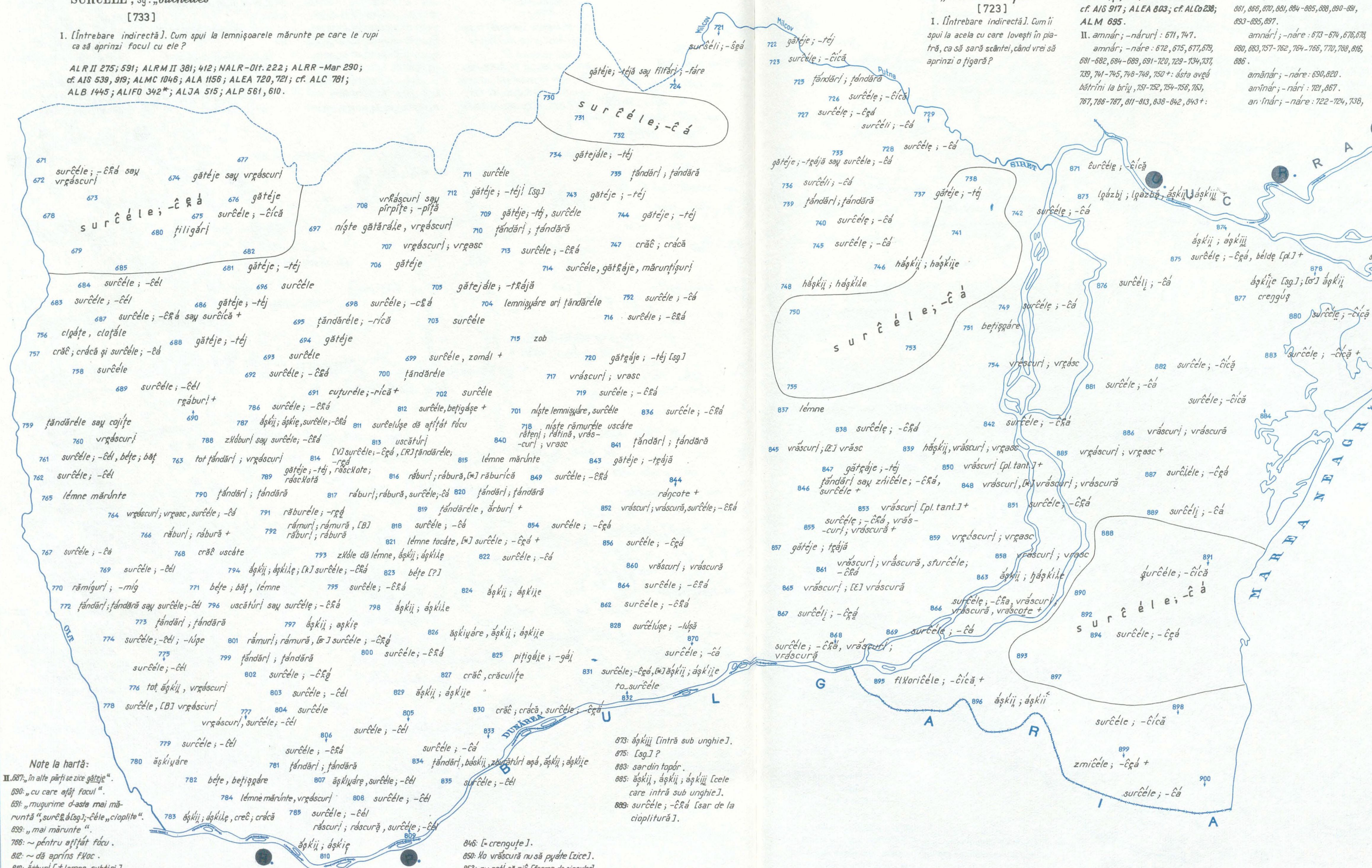
amânár; -nárį : 874.

amnár; -nárę sau ĉetmác; -mácurí : 875.

amnár; -nárį : 876.

amănár; -nárę : 883.

[V] ĉacmác; -máĉe : 896+: mai tîrziu i-a spus amnár; -náre [tinerii nu mai zic nici una nici alta].

Note la hartă:

II. 687: „în alte părți se zice gătejẹ“.

690: „cu care ațâț focul“.

691: „mugurime d-asta mai măruntă“, surĉẹá [sg.]; -ĉéle „cioplite“.

699: „mai mărunte“.

766: ~ péntru ațîțát fócu.

812: ~ dă aprins fuoc.

819: árburí [=+ lemne subțiri].

821: surĉéle [crăci subțiri].

844: [= crăci uscate].

846: [= crenguțe].

850: uo vrăscură nu să pyáte [zice].

853: nu poțí să zíĉ [forma de singular].

855: „vrăscuri adunate din pădure“.

866: „surcelele sunt făcute special“.

873: ăṣkíįį [intră sub unghie].

875: [sg.]?

883: sar din topór.

885: ăṣkíį, áṣkíį; áṣkíįį [cele care intră sub unghie].

889: surĉéle; -ĉẹá [sar de la cioplitură].

HARTA 209

VĂTRAI[1], pl. „*attisoir, tisonnier*“

[736]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum spui la unealta cu care se scormonește jarul în sobă?*

ALR II MN 3886, cf. ALR II 285; ALR II s.n. 866, 1059, cf. ALRM II 326, 341, 342; NALR Olt. MN, plș. 29; cf. ALF 1877; AIS 924; ALL 412; cf. ALMC 773; ALA 999; ALEA 729; ALB 504, 1463; ALFC 949; ALLR 415, cf. 667.

JAR „*braise*“

[734]

I. *[Întrebare indirectă]. După ce ard lemnele, ce rămâne roșu în sobă? (uneori îl iei ca să aprinzi focul cu el).*

ALR II 284; NALR-Olt. 223; ALRR-Mar. 291; ALF 169; AIS 927; ALL 745 *; ALMC 770; ALA 269, 326; ALEA 259; ALC 314; ALCo 227; ALB 1450; ALFC 944; ALJA 1147; ALN 446; ASLEF 543.

II. *jar cu cărbúnĭ* : 671.

jar : 672-688, 690-694, 696, 699-702, 704-713, 715-721, 723-727, 729-737, 739-740, 742-748, 750-752, 755-757, 776, 779, 792, 811, 813,-815, 818-820, 825, 834, 840-841, 846, 852, 857, 859, 861-862, 881 + : [σ] *jărátic*, 882, 884-886, 888, 899.

jărăgáį : 689 + : „*spunem la cărbu-nele aprins*“: 759-760, 762-763, 767, 773-774, 777, 783, 786, 788-789, 791, 793-794, 799-800, 802, 807-808, 810, 821, 824, 826-827, 829-830, 835.

cărbúnĭ; jar : 695.

jᵉar : 697, 698, 703, 880.

jarᵘ : 714, 836, 837, 845, 855.

jărátic : 722, 728, 738, 741, 785, 809, 831-832, 851, 856, 860, 864, 872, 878 + : [σ]:

jar, 883 + : [În alte părți] = *jar*, 900

jarátic : 749, 828.

jar, jărátic : 753-754, 772, 781, 879, 890, 894, 897.

jerăgáį : 758, 765, 769-770.

cărbúnĭ : 761, 778.

jerátic : 764, 867, 887, 896.

jărăgáį or jărátic : 766, 768.

jar, jărăgáį : 771, 782, 803.

[B] *jărăgáį, jărátic, jar* : 775.

cărbúnĭ, jărăgáį; jărátic : 780

jărátec : 784.

jar, jĕrăgáį : 787.

jĕrăgáį : 790, 796-798, 801, 805-806.

jărátic, jĕrăgáį : 795, 804.

jᵛar : 812, 838, 842-843, 850, 853, 865, 870.

jᵛar, jᵛĕrátic : 816.

jaráticu [a.] : 817.

jár : 822, 854, 891.

jᵛĕrăgáį : 823.

jărátec, jar : 833 + : „*mai repede jar că-i mai pă scurt; jărăgáį zic țiganii*“.

jarᵘ : 836-837.

járu [a.] : 839.

jăráticᵘ : 844, 866.

jarᵘ : 845, 855.

járu [a.], *jar* : 847.

jăráticᵘ, jarᵘ : 848.

jᵛerátic : 849.

jĕrátic : 858, 873, 875.

jărátecᵘ : 863.

jarᵘ, jaraticᵘ : 868.

jarᵘ, jărátic : 869.

jar, jărátic : 871, 876

jĕrátic : 875.

cărbúnĭ; -búne : 877.

jărátic, [σ] *jar* : 889.

jerátecᵘ sau jarᵘ, [*] *jărá-ticᵘ* : 892.

jar sau jerátic : 893.

jĕrátic : 895.

jar sau jĕrátic : 898.

Note la hartă:

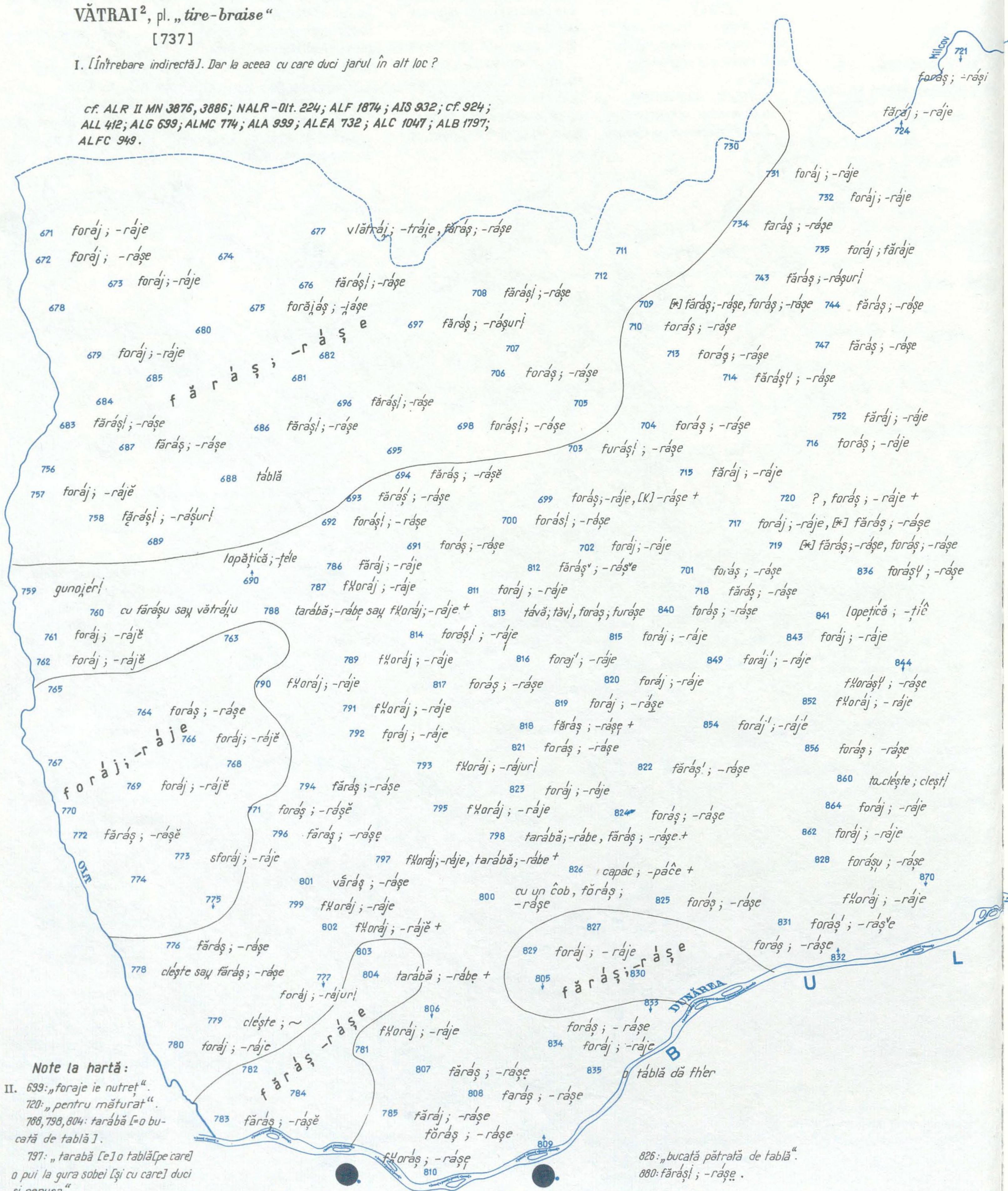
II. 686: „*când îi de lemn, îi spune coĉ̯órbă; -ĉ̯órbe*“.
708: *țăcălíĺe; -líį*, „*ascuțit, cu vârf*“.
737: *dîrg-care trag̑ járu cu i̯el*.
790: „*cleşte, pentru mașina de gătit, vătrai, pentru sobă*“.
820: *vătrá̯i, la sóbă, cléște, la mașínă*.
822: *vătrá̯i i̯erá la sóbilẹ -álẹa yárbe* [= lung și încovoiat].
839: *dîrg* [= unealtă cu care se adună jarul la gura cuptorului sau a sobei].
852: *ca să jărăbéștĭ în sobă*.
871: *vătrár* „*fier cu care se scormonea focul în cuptor*“.
876: *jerăgitór* „*bucată de lemn, folosită la cuptor*“.
879: *jărăgitór și cᵘoĉórbă* [se folosește la cuptor].
883: *coĉórbă* [de lemn], *rĕjĺĕn* [de fier], *jérăgitór* [un lemn simplu].
897: *jărăgitór* [cleşte pentru cuptor], *dîrg* [bucată de lemn sau de fier pentru scos cenușa din cuptor].
899: *vătrá̯iᵘ* [la cuptor], *jerăvéș-te* „*scormonește și împrăștie jarul*“.

VĂTRAI[2], pl. „*tire-braise*“

[737]

I. *[Întrebare indirectă]. Dar la aceea cu care duci jarul în alt loc?*

cf. ALR II MN 3876, 3886; NALR-Olt. 224; ALF 1874; AIS 932; cf. 924; ALL 412; ALG 699; ALMC 774; ALA 999; ALEA 732; ALC 1047; ALB 1797; ALFC 949.

Note la hartă:

II. 699: „foraje ie nutreț“.

720: „pentru măturat“.

788, 798, 804: tarábă [= o bucată de tablă].

797: „tarabă [e] o tablă [pe care] o pui la gura sobei [și cu care] duci și cenușa“.

818: [*] „bătrânii noștri zicea fierásⁱ; alții zice <u>foráj</u>; <u>foráj</u> e ăla de vite“.

826: „bucată pătrată de tablă“.

880: fărășⁱ; -rașe.

TĂCIUNE, pl. „*tison*“

[735]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi zici la lemnul care n-a ars de tot, ori care arde fără flacără?*
NALR-Olt. MN, pls. 29; ALF 1721; AIS 925; ALMC 150, 771; ALEA 722; ALB 1451.

II. tăĉúne; -ĉúnⁱ: 671-673, 676-681, 684-720, 722-723, 726-728, 730-735, 740-744, 747, 749-752, 754-755, 758-759, 763, 765, 767, 769, 772, 774-775, 882-883, 787-788, 791-792, 795, 799-800, 803, 809, 811, 814-816, 818, 820-821, 824-825, 827-828, 830, 832-837, 840-845, 849-855, 858, 860-864, 866, 869-870, 877, 884-886, 888, 890-892, 896-897, 899+: lemn mort, 900.

teĉúne: 674, 683.

teĉúne; -ĉúnⁱ: 675, 682.

tăĉúni; -ĉúnⁱ: 721, 895.

tăĉúne; -ĉúnⁱ: 724-725, 739, 746, 753, 801, 804, 807, 839, 847-848, 857, 865, 867-868, 871-872, 876, 879, 881-882, 887-889

lemn dugít: 729.

lemn îŋkís: 736.

lemn văscút [care nu arde], tăĉúne; -ĉúnⁱ [jar stins]: 737.

cărbúne; -búnⁱ: 138, 745, 781, 785, 793-794, 798. ~

foc îŋkís, tăĉúne: 748.

cărbúne; tăĉúne: 756, 773.

cărbúne: 757, 761, 764+: ~ îŋkís, 770, 776+: rămîne ~, 777, 778+: ~ ŋkís, 780, 810, 817.

tăĉúne 760+: a rămás ~.

arsúră‿ŋkísă: 766+: lemn dă árde‿ŋkís.

árde‿ŋkís: 768, 779+: ~, tăĉúne, 884+: lemn neárs ie pútred: 771.

cărbúne; -búnⁱ, [K] tăĉúne; -ĉúnⁱ: 786.

cărbúne; -búnⁱ, tăĉúne; -ĉúnⁱ: 789-790, 796-797, 802, 805-806, 808, 856, 859.

árde-ŋkís, cărbúne; -búnⁱ: 813+: [D] „lemn nears dăfinitiv și stins“.

cărbúnⁱ neárșⁱ [pl.], [σ] tăĉúne; -ĉúnⁱ: 819.

cărbúne, tăĉúne; -ĉúnⁱ: 822, 845+: mai gine púne tăĉúne.

lemn ud, [σ] tăĉúne; -ĉúnⁱ: 823.

árde-ŋkís, tăĉúne; -ĉúnⁱ: 826.

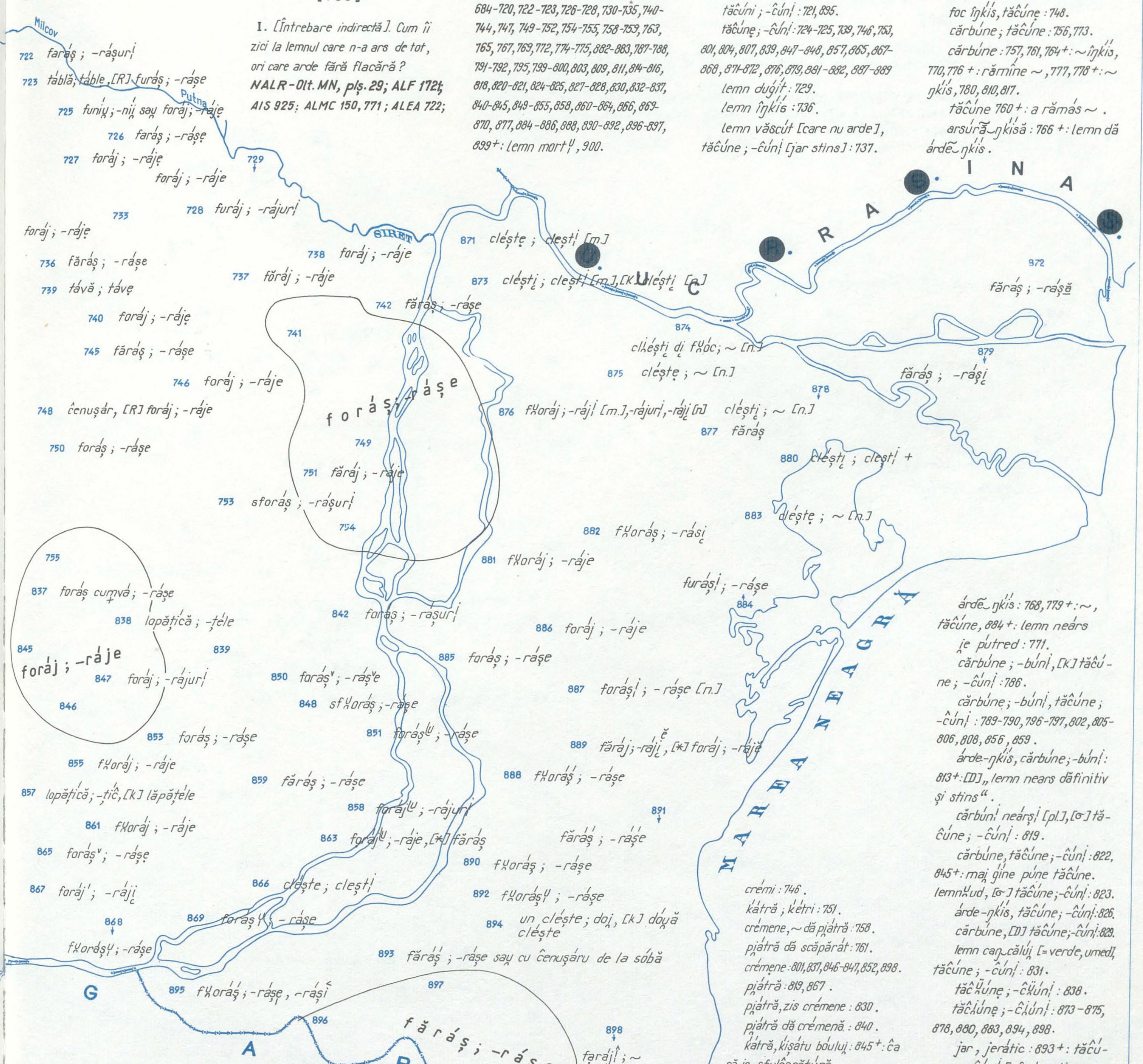
cărbúne, [D] tăĉúne; -ĉúnⁱ: 829.

lemn caŋ‿călúi [= verde, umed], tăĉúne; -ĉúnⁱ: 831.

tăĉüúne; -ĉüúnⁱ: 838.

tăĉiúne; -ĉiúnⁱ: 873-875, 878, 880, 883, 894, 898.

jar, jerátic: 893+: tăĉúne; -ĉúnⁱ [când e stins, negru, rece].

CREMENE „*silex*“

[724]

I. *[Întrebare indirectă] În ce dai cu amnarul, ca să iasă scântei?*
NALR-Olt. MN, pls. 28; AIS 916; ALEA 804; ALN 13.*

II. crémene sau piátră álbă: 671

crémene: 672-692, 730, 732-733, 739, 742-744, 747, 750, 755-756, 759-760, 762-776, 778-800, 802-803, 805-810, 812-818, 820-821, 823, 825, 827, 828+: ~ dă scăpărát, 829, 831-835, 843, 853-855, 862-863, 870, 884, 890, 892-894, 896-897, 900.

crémene, crémină: 693.

crémenă: 694, 707, 712, 714, 757, 777, 822, 826, 856, 888, 891, 895.

pișát dă bou sau crémenă: 699.

crémene sau pișát dăbou: 700-701.

piátră; crémene: 703, 811, 824.

crémenă, crémene: 704, 715, 718.

crémini: 721, 728-729, 736, 740.

crémine: 722-727, 731, 745, 748-749, 754, 877.

crémenea: 735.

crémine: 737, 752-753, 836, 838-839, 841-842, 844, 848, 851, 858, 861, 864, 868, 881, 886, 899.

crémene: 738, 871, 872+: crémena [a.], 875, 879-880.

crémene: 741, 804.

crémi: 746.

kátră; kétri: 751.

crémene, ~ dă piátră: 758.

piátră dă scăpărát: 761.

crémene: 801, 837, 846-847, 852, 898.

piátră: 819, 867.

piátră, zis crémene: 830.

piátră dă crémenă: 840.

kátră, kișátu bóului: 845+: ĉa că ie sfulĝerătúră.

piátră, crémenă: 849.

peátră, crémine: 850.

kátră: 857, 869.

crémină: 859, 865-866, 882-883.

crémănă: 860.

crémini; crémini: 873, 876.

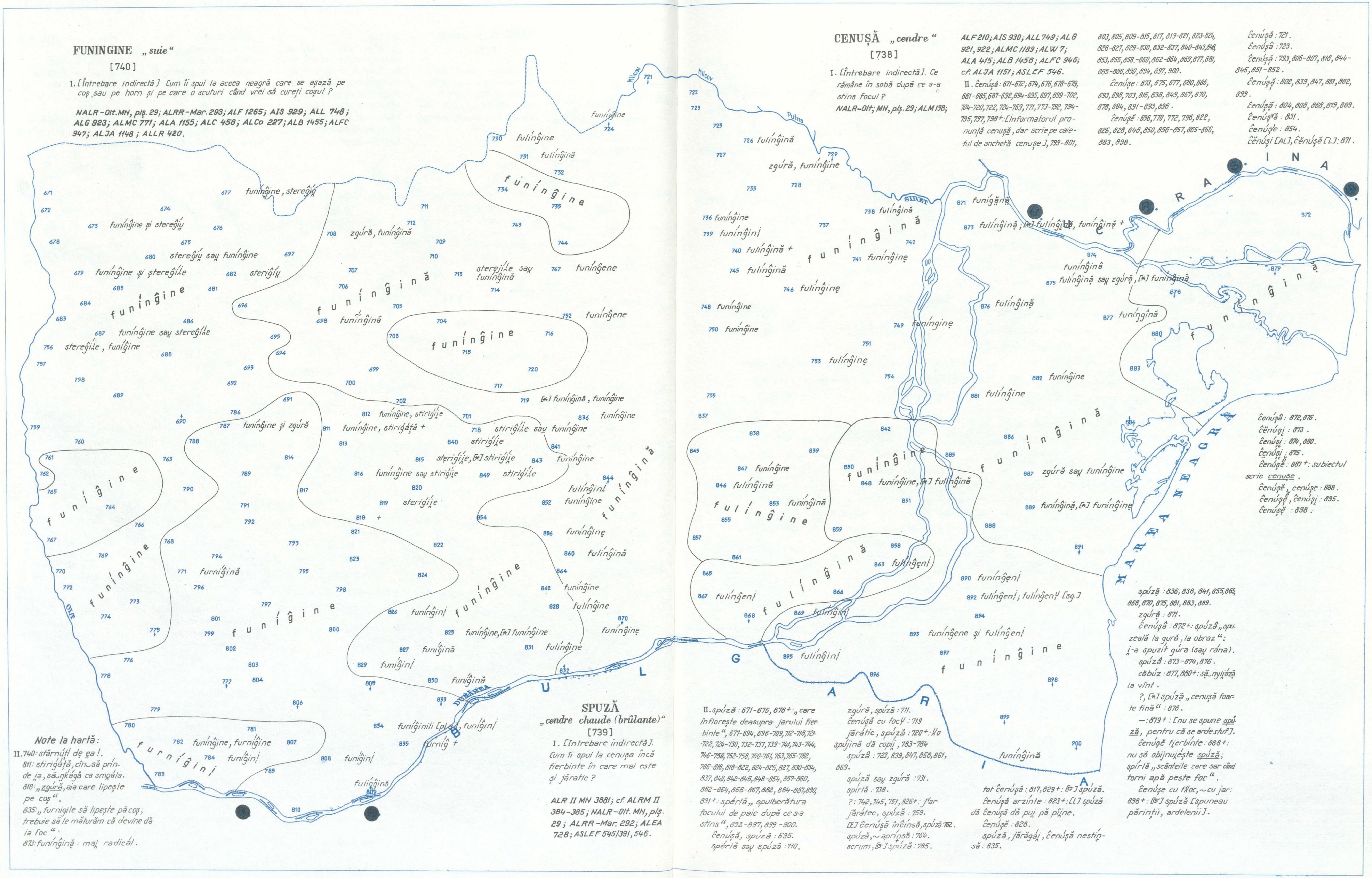
criémeni: 874.

piátră: 878.

crémine; crémini: 885.

criémene: 887.

crémine: 889.

FUNINGINE „*suie*“

[740]

I. [Întrebare indirectă] Cum îi spui la aceea neagră care se așază pe coș sau pe horn și pe care o scuturi când vrei să cureți coșul ?

NALR-Olt.MN, plș. 29; ALRR-Mar. 293; ALF 1265; AIS 929; ALL 748; ALG 923; ALMC 771; ALA 1155; ALC 458; ALCo 227; ALB 1455; ALFC 947; ALJA 1148; ALLR 420.

CENUȘĂ „*cendre*“

[738]

I. [Întrebare indirectă]. Ce rămâne în sobă după ce s-a stins focul ?

NALR-Olt; MN, plș. 29; ALM 198; ALF 210; AIS 930; ALL 749; ALG 921, 922; ALMC 1189; ALW 7; ALA 415; ALB 1456; ALFC 946; cf. ALJA 1151; ASLEF 546.

II. cenúșă : 671-672; 674, 676, 678-679, 681-685, 687-692, 694-695, 697, 699-702, 704-720, 722, 724-769, 771, 773-792, 794-795, 797, 798+: [Informatorul pronunță cenușă, dar scrie pe caietul de anchetă cenușe], 799-801, 803, 805, 809-815, 817, 819-821, 823-824, 826-827, 829-830, 832-837, 840-843, 848, 853, 855, 858-860, 862-864, 869, 877, 881, 885-886, 890, 894, 897, 900.

cenúșe : 673, 675, 677, 680, 686, 693, 698, 703, 816, 838, 849, 867, 870, 878, 884, 891-893, 896.

cenúșĕ : 696, 770, 772, 796, 822, 825, 828, 846, 850, 856-857, 865-866, 883, 898.

cenúșă : 721.

cenúșâ : 723.

cenúșă : 793, 806-807, 818, 844-845, 851-852.

cenúșă : 802, 839, 847, 861, 882, 899.

cenúșă : 804, 808, 868, 879, 889.

cenúșvă : 831.

cenúșe : 854.

cĕnúși [AL], cĕnúșĕ [L]: 871.

cenúșâ : 872, 876.

cĕnúși : 873.

cenúși : 874, 880.

cenúsi : 875.

cenúșĕ : 887+: subiectul scrie cenușe.

cenúșĕ, cenúșe : 888.

cenúșĕ, cenúși : 895.

cenúșĕ : 898.

SPUZĂ

„*cendre chaude (brûlante)*“

[739]

I. [Intrebare indirectă]. Cum îi spui la cenușa încă fierbinte în care mai este și jăratic ?

ALR II MN 3881; cf. ALRM II 384-385; NALR-Olt. MN, plș. 29; ALRR-Mar. 292; ALEA 728; ASLEF 545/391, 546.

II. spúză : 671-675, 676+: „care înflorește deasupra jarului fierbinte“, 677-694, 696-709, 712-718, 721-722, 724-730, 732-737, 739-741, 743-744, 746-750, 752-758, 760-761, 763, 765-782, 786-816, 818-822, 824-825, 827, 830-834, 837, 840, 842-846, 848-854, 857-860, 862-864, 866-867, 882, 884-887, 890, 891+: spérlă „spulberătura focului de paie după ce s-a stins“, 892-897, 899-900.

cenúșă, spúză : 695.

spériă sau spúză : 710.

zgúră, spúză : 711.

cenúșă cu foc : 719

jăratic, spúză : 720+: uo spújină dă copii, 783-784

spúzâ : 723, 839, 847, 856, 861, 869.

spúză sau zgúră : 731.

spirlă : 738.

? : 742, 745, 751, 826+: jar jăratec, spúză : 759.

[E] cenúșă încínsă, spúză: 762.

spúză, ~ aprinsă : 764.

scrum, [G] spúză : 785.

tot cenúșă : 817, 829+: [G] spúză.

cenúșă arzínte : 823+: [L] spúză dă cenúșă dă pui pă píine.

cenúșĕ : 828.

spúză, jărăgai, cenúșă nestinsă : 835.

spúză : 836, 838, 841, 855, 865, 868, 870, 875, 881, 883, 889.

zgúră : 871.

cenúșâ : 872+: spúzâ „spuzeală la gură, la obraz“: i-a spuzit gúra (sau rána).

spúzâ : 873-874, 876.

căbúz : 877, 880+: să nyiiázâ la vînt.

?, [*] spúză „cenușă foarte fină“ : 878.

— : 879+ : [nu se spune spúză, pentru că se arde stuf].

cenúșĕ fierbínte : 888+: nu să obijnuiéște spúză; spírlă „scânteile care sar când torni apă peste foc“.

cenúșe cu foc, ~ cu jar: 898+: [G] spúză [spuneau părinții, ardelenii].

Note la hartă:

II. 740: stărnúti de ea !.

811: stirigáță, cîn să prinde ia, să nkágă ca smoála.

818: „zgúră, aia care lipește pe coș“.

835: „furnigile să lipește pă coș; trebuie să le măturăm că devine dă ia foc“.

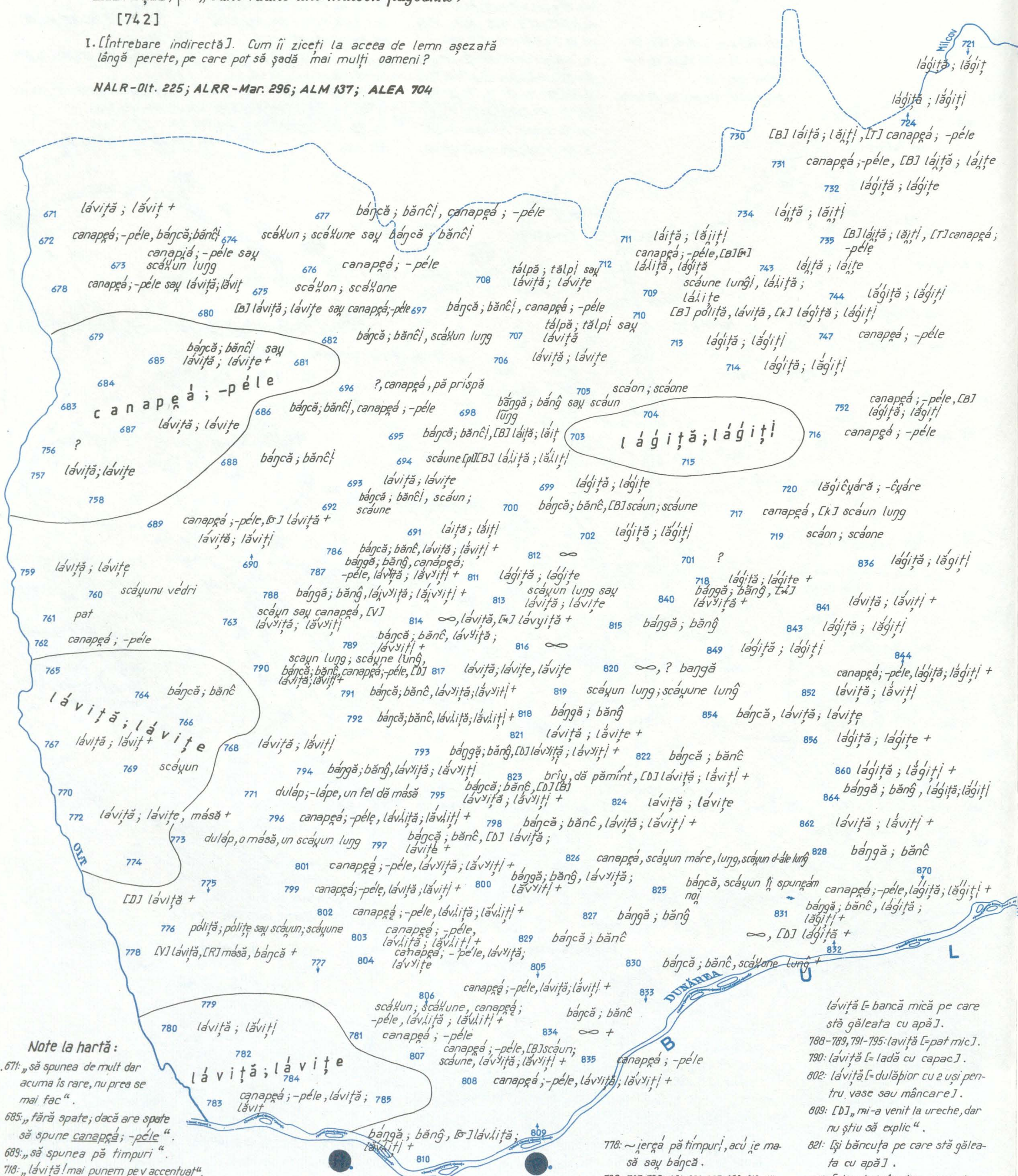
873: funínginǎ : mai radicál.

LAVIȚĂ, pl. „banc (dans une maison paysanne)“

[742]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi ziceți la aceea de lemn așezată lângă perete, pe care pot să șadă mai mulți oameni?

NALR-Olt. 225; ALRR-Mar. 296; ALM 137; ALEA 704

Note la hartă:

II. 671: „să spunea de mult dar acuma îs rare, nu prea se mai fac“.

685: „fără spate; dacă are spate să spune canapeá; -péle“.

689: „să spunea pă timpuri“.

718: „lávițǎ! mai punem pe v accentuat“.

772: acú nu-i mai zîĉe lávițǎ [ci] másǎ.

775: ierẹá tot cam corlátǎ.

778: ~ ierẹá pǎ tímpuri, acú ie másǎ sau báncǎ.

786-787, 796-801, 803, 805-808, 810, 814, 823, 832, 838-840, 842, 844, 846, 848, 850, 855-856, 858-864, 866, 868-870: lávițǎ [= bancă mică pe care stă găleata cu apă].

788-789, 791-795: lavițǎ [=pat mic].

790: lávițǎ [= ladă cu capac].

802: lávițǎ [= dulăpior cu 2 uși pentru vase sau mâncare].

809: [D] „mi-a venit la ureche, dar nu știu să explic“.

821: [și băncuța pe care stă găleata cu apă].

823: [știe de brâu din auzite, dar n-a pomenit].

830: ierẹá ficse.

SCARĂ, pl. „échelle“

[694]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la aceea de lemn pe care te urci în podul casei?

ALR II 272; ALRM II 372; NALR-Olt. MN, plș. 26; ALF 436; AIS 872*; ALG 692; ALMC 284; 719; ALW 31; ALA 675; ALC 719; ALCo 518; ALB 632; 1428; ALFC 927; ALRR 382, 395.

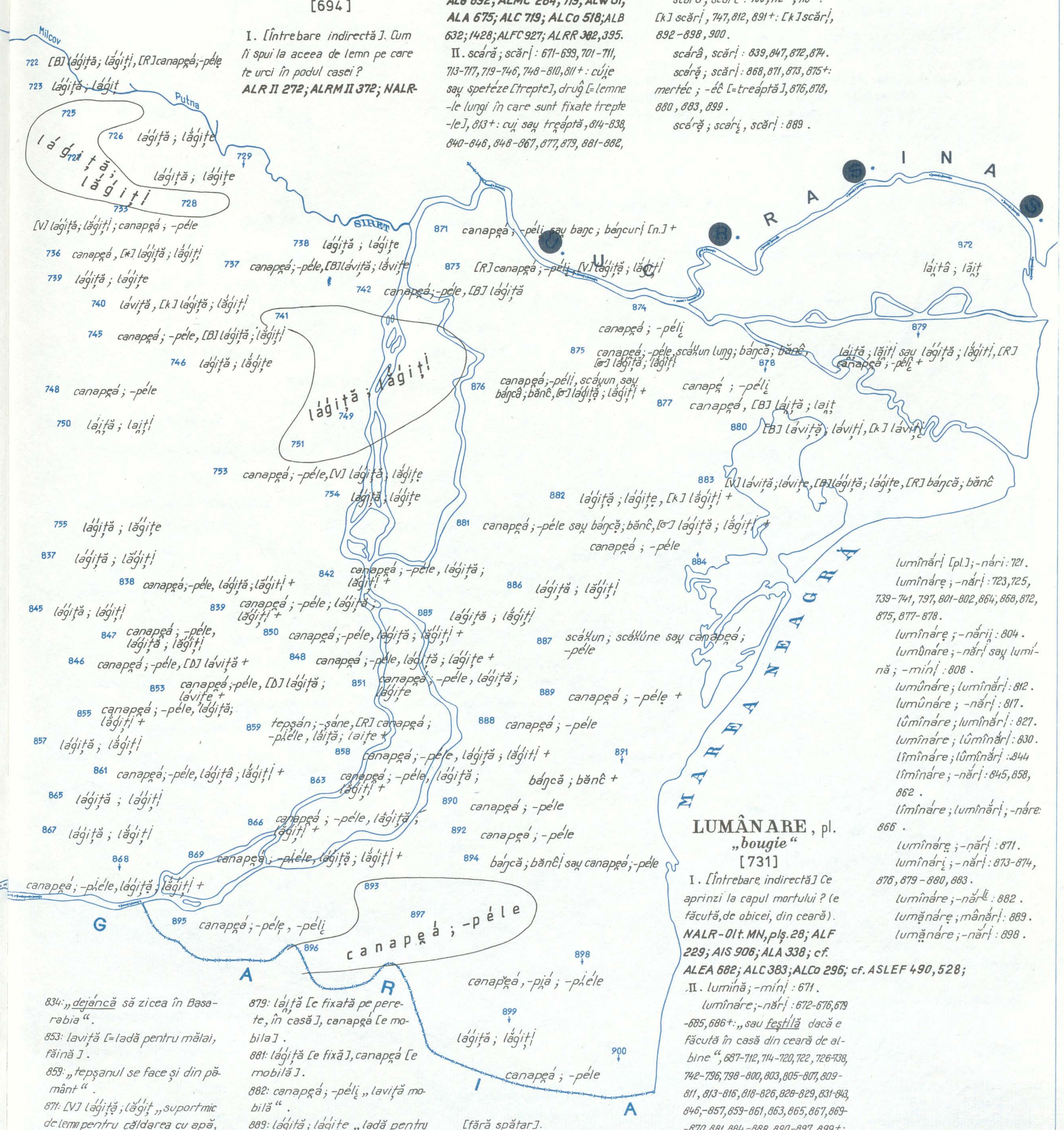
II. scárǎ ; scǎri : 671-699, 701-711, 713-717, 719-746, 748-810, 811+: cúie sau spetéze [trepte], drug [= lemnele lungi în care sunt fixate treptele], 813+: cui sau treáptǎ, 814-838, 840-846, 848-867, 877, 879, 881-882, 884-888, 890.

scárǎ ; scáre : 700, 712+, 718+: [k] scǎri, 747, 812, 891+: [k] scǎri, 892-898, 900.

scárâ, scǎri : 839, 847, 872, 874.

scárẹ ; scǎri : 868, 871, 873, 875+: mertéc ; -éĉ [= treáptǎ], 876, 878, 880, 883, 899.

scárẹ ; scári, scǎri : 889.

834: „dejáncǎ să zicea în Basarabia“.

853: lavițǎ [= ladă pentru mălai, făină].

859: „tepșanul se face și din pământ“.

871: [V] lágițǎ ; lǎgit „suport mic de lemn pentru căldarea cu apă, ceaun, etc.“.

875: lágițǎ [pentru vase].

876: lágițǎ „suport pentru găleată, vase, etc“., lǎgiĉoárǎ ; -coáre.

879: láițǎ [e fixată pe perete, în casă], canapeá [e mobila].

881: lágițǎ [e fixă], canapeá [e mobilă].

882: canapeá ; -péli „lavițǎ mobilă“.

889: lágițǎ ; lágițe „ladă pentru mălai, boabe; hambár“.

890: [B] lágițǎ ; lágițe [pentru așezat căldări].

891: [σ] nu se spune canapeá.

894: báncǎ [cu spătar], canapeá [fără spătar].

LUMÂNARE, pl. „bougie“

[731]

I. [Întrebare indirectă] Ce aprinzi la capul mortului? (e făcută, de obicei, din ceară).

NALR-Olt. MN, plș. 28; ALF 229; AIS 906; ALA 338; cf. ALEA 682; ALC 383; ALCo 296; cf. ASLEF 490, 528;

II. lumínǎ ; -míni : 671.

lumînáre ; -nǎri : 672-676, 679-685, 686+: „sau feștílǎ dacă e făcută în casă din ceară de albine“, 687-712, 714-720, 722, 726-738, 742-796, 798-800, 803, 805-807, 809-811, 813-816, 818-826, 828-829, 831-843, 846, -857, 859-861, 863, 865, 867, 869-870, 881, 884-888, 890-897, 899+: privigetoáre ; -tóri „lumânare pentru mort“, 900.

lumînáre ; -nǎri sau fǎclíie ; -líi : 677-678.

feșnic cu lumînǎri ; -náre : 713.

lumînǎri [pl.] ; -nári : 721.

lumînárẹ ; -nǎri : 723, 725, 739-741, 797, 801-802, 864, 868, 872, 875, 877-878.

lumînárẹ ; -nǎrii : 804.

lumûnáre ; -nǎri sau lumínǎ ; -míni : 808.

lumûnáre ; lumînǎri : 812.

lumûnáre ; -nǎri : 817.

lûmînáre ; lumînǎri : 827.

lumînáre ; lûmînǎri : 830.

lîmînáre ; lûmînǎri : 844

lîmînáre ; -nǎri : 845, 858, 862.

lîmînáre ; lumînǎri ; -náre : 866.

lumînárẹ ; -nǎri : 871.

lumînári ; -nǎri : 873-874, 876, 879-880, 883.

lumînáre ; -nǎrli : 882.

lumẹ̆nárẹ ; mânǎri : 889.

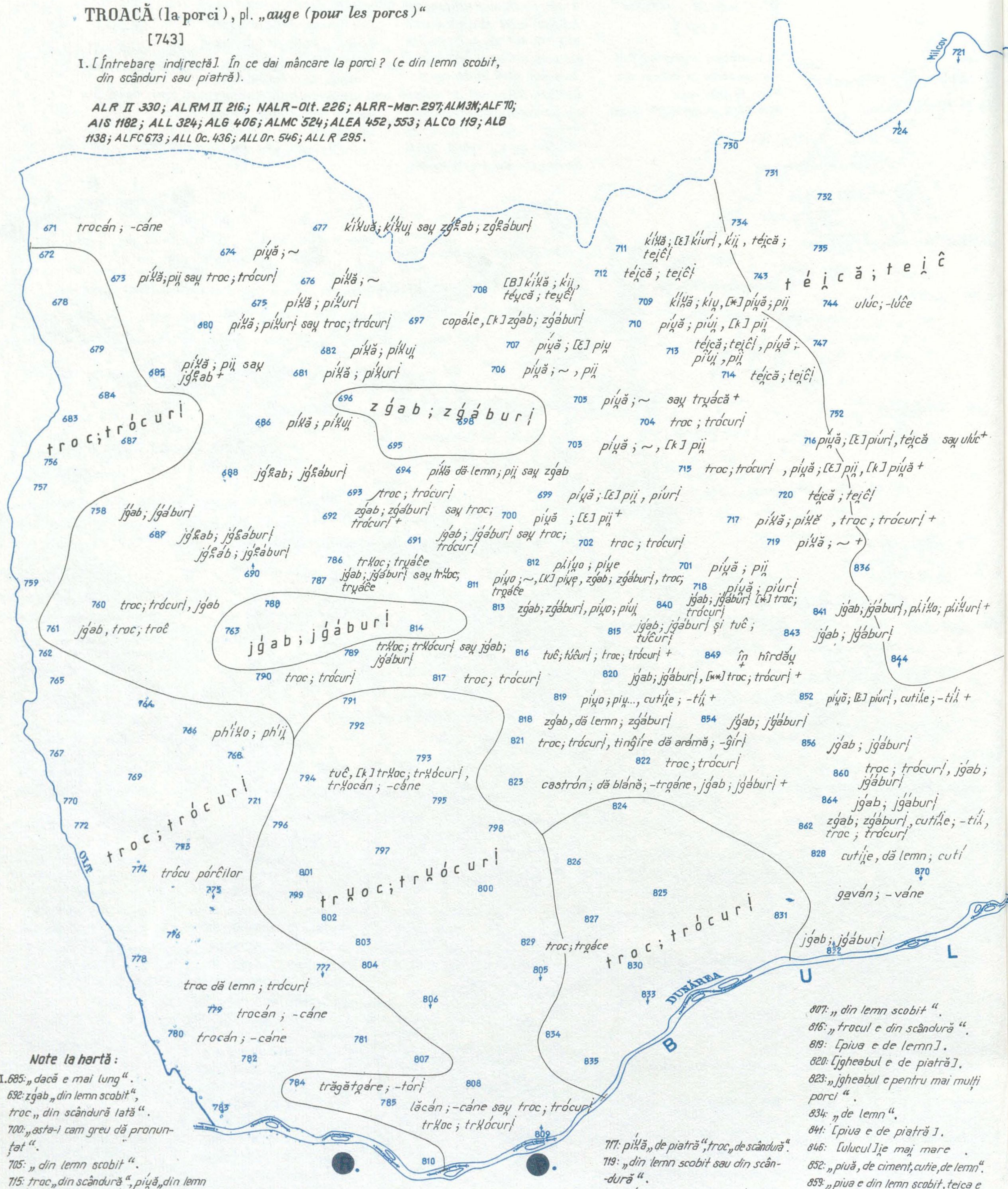
lumẹ̆náre ; -nǎri : 898.

TROACĂ (la porci), pl. „*auge (pour les porcs)*"

[743]

I. [Întrebare indirectă]. În ce dai mâncare la porci? (e din lemn scobit, din scânduri sau piatră).

ALR II 330; ALRM II 216; NALR-Olt. 226; ALRR-Mar. 297; ALM 3N; ALF 70; AIS 1182; ALL 324; ALG 406; ALMC 524; ALEA 452, 553; ALCo 119; ALB 1138; ALFC 673; ALL Oc. 436; ALL Or. 546; ALL R 295.

Note la hartă:

II. 685: „dacă e mai lung".
692: zgab „din lemn scobit", troc „din scândură lată".
700: „asta-i cam greu dă pronunțat".
705: „din lemn scobit".
715: troc „din scândură", piuă „din lemn brut, scobit".
716: piuă „din piatră", teică, uluc „de lemn".
717: piuă „de piatră", troc „de scândură".
719: „din lemn scobit sau din scân-dură".
733: teică [din piatră], uluc [din lemn].
807: „din lemn scobit".
816: „trocul e din scândură".
819: [piua e de lemn].
820: [jgheabul e de piatră].
823: „jgheabul e pentru mai mulți porci".
834: „de lemn".
841: [piua e de piatră].
846: [ulucul] ie mai mare.
852: „piuă, de ciment, cutie, de lemn".
859: „piua e din lemn scobit, teica e o ladă din scânduri".
875: [ambele sunt de lemn].
887: [spun unii și] troc; trócuri.
892: ului; -lúĉe [pentru oi].
896: [în alte părți, a auzit]: teică.

III. 857: Termenul curent este teică.

CHIBRITURI, sg. „*allumettes*"

[730]

I. [Întrebare indirectă]. Cum se numesc bețișoarele care se aprind când le freci de cutie și pe care le cumperi?

ALR II 276; ALRM 382; NALR-Olt. 220; ALRR-Mar. 295; ALM 696; ALF 35; AIS 918; ALMC 755; ALEA 714; AL Co 58; ALFC 949; ASLEF 512.

II. kibrituri; -brit: 671, 674, 679, 684–688, 709–710, 722, 728, 730, 735, 739, 741, 751, 754, 796, 806, 810, 859, 886.

kibrite; -brit: 672–673, 675, 677+: cătrăniță; -nițe, 678, 680–681, 683, 689, 692–693, 697, 699, 716, 718, 720, 723, 732, 734, 745, 749, 753, 756–761, 765, 767, 769–773, 775–776, 786–791, 795, 797–799, 803, 809, 817+: scăpărători [= brichetă], 838, 841, 855, 860.

kibrit [sg.]; -brite: 676, 682, 691, 701–703, 705–707, 713, 717, 724, 736–737, 744, 746–748, 750, 763, 766, 768, 774, 777–778, 780–781, 784–785, 808, 811–813, 815, 819, 821, 823, 825, 829–830, 832, 834+: [x] tabelă [= partea cutiei pe care scaperi], 835, 837, 842–843, 845–846, 849–850, 852–853, 857, 866–867, 873, 884–885, 887–888, 891, 897–900.

kibrit [sg.]; -brite; -brituri: 696, 698, 715.

băț dă kibrit; -brite: 700, 712.

kibrit [sg.]; -brite: 714, 836, 848, 863.

kibrit; băț de ~: 733.

cuie de kibrit; -brituri: 740.

kibrite; băț de kibrit: 773, 792.

kibrit [sg.]; -brituri sau găteje de ~: 752.

kibrite; -brit, [B] scăpăriș: 762.

kibrite, -brituri; -brit: 764.

kibrituri; -brit; -brite: 779.

cuie dă kibrit; cui ~: 783.

kibrit [sg.]; -brituri, cîrbit [sg.]; -bite: 793.

cribituri; -bit: 793.

cribite; -bit: 800, 802, 824, 831.

crîbite; -bit: 801.

kibrite; -brit: 804, 807, 839, 847, 861, 864.

kibrite; -brit, [B] cribite; -bit: 805, 814, 818.

kibrit [sg.]; -brituri, [B] cribit [sg.]: 813.

kibrit [sg.]; -brituri, [B] cribit [sg.]; -bituri: 816.

kibrit [sg.]; -brituri; [B] cîrbit [sg.]; -bite: 827.

kibrid; doo-brite: 828.

kibrite; -brit, [B] cîrbituri; -bit: 833.

kibrituri; -brit: 844, 851, 858, 865.

kibrit [sg.]; -brite: 868.

kibrite; -brit: 869–870.

kibrit [sg.]; -briț [m.], [K] -brituri: 872.

kibrit [sg.]; -briți: 873, 874, 878.

kibrit [sg.]; -brite: 875, 877, 880, 883.

kibriți; -brit, [B] kibriț [pl.] [m.]: 879.

kibrit; -brit [sg.]; -brite: 892.

kibrit [sg.]; -briți: 895.

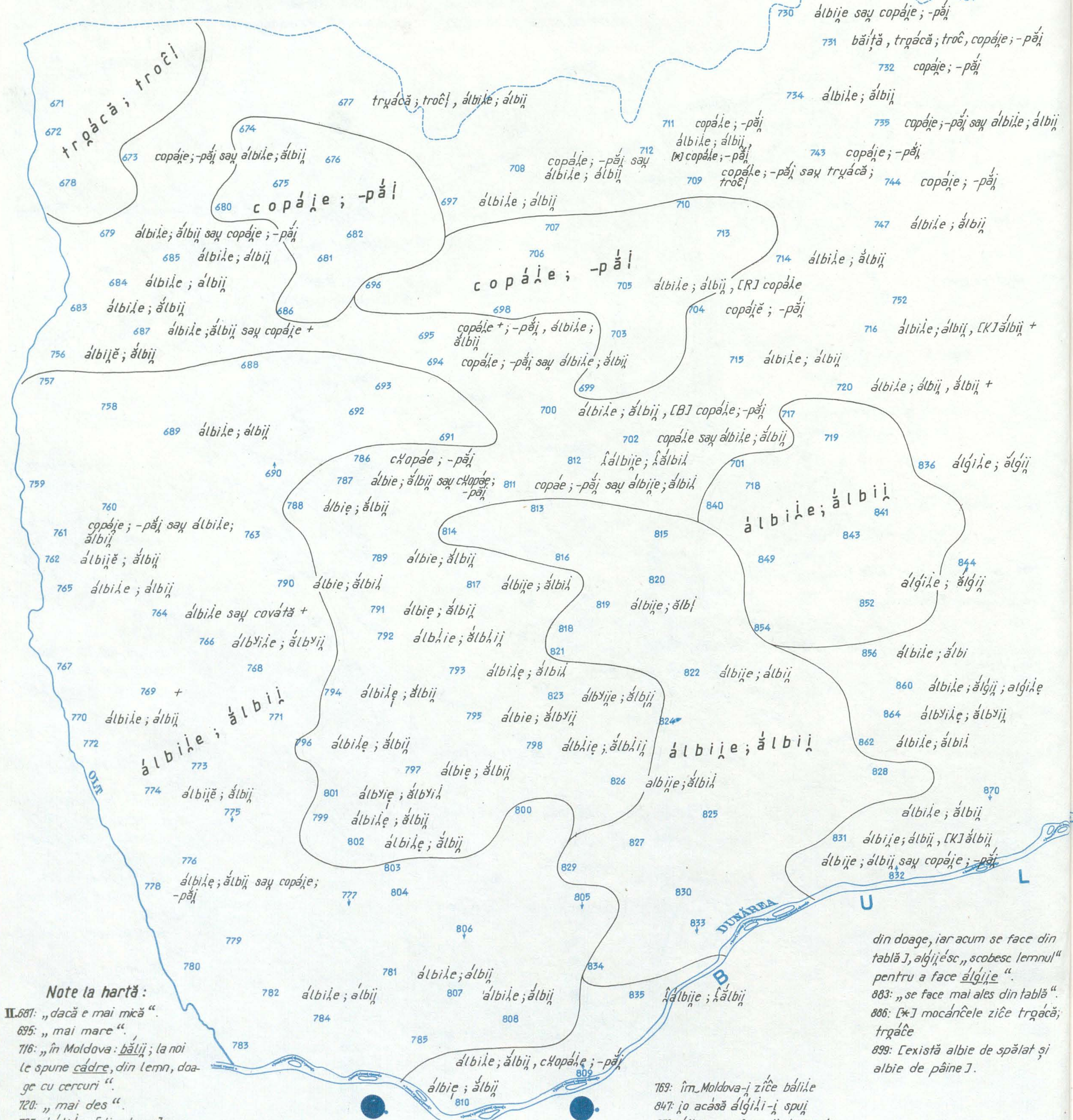

ALBIE, pl. *cuve en bois, ovale, pour la lessive (faite d'un tronc évidé)*

[744]

I. [Întrebare indirectă] Cum îi zici la vasul lunguieț de lemn în care femeia spală rufele?

ALR II s.n. 1223; ALRM II s.n. 1039; NALR-Olt. 227; ALRR-Mar. 298; AIS 1528*, cf. 1524; cf. ALL 636; ALG 714; ALEA 788; ALC 1060, 1235; ALB 1557; ALJA 1231.

Note la hartă:

II. 687: „dacă e mai mică".
695: „mai mare".
716: „în Moldova: bắlii; la noi le spune cádre, din lemn, doage cu cercuri".
720: „mai des".
725: bálile [din doage].
742: bálile [din doage].
764: álbilĕ – pă țărănéște.
769: îm Moldova-i zîce bálile
847: io acásă álgili-i spui
873: álbia „se face din lemn de salcie sau de tei"; n-avém báliii; bắlii [nu e scobită, se făcea din doage, iar acum se face din tablă], algiiésc „scobesc lemnul" pentru a face álgiie".
883: „se face mai ales din tablă".
886: [*] mocánĉele zîĉe trọácă; trọáĉe
899: [există albie de spălat și albie de pâine].

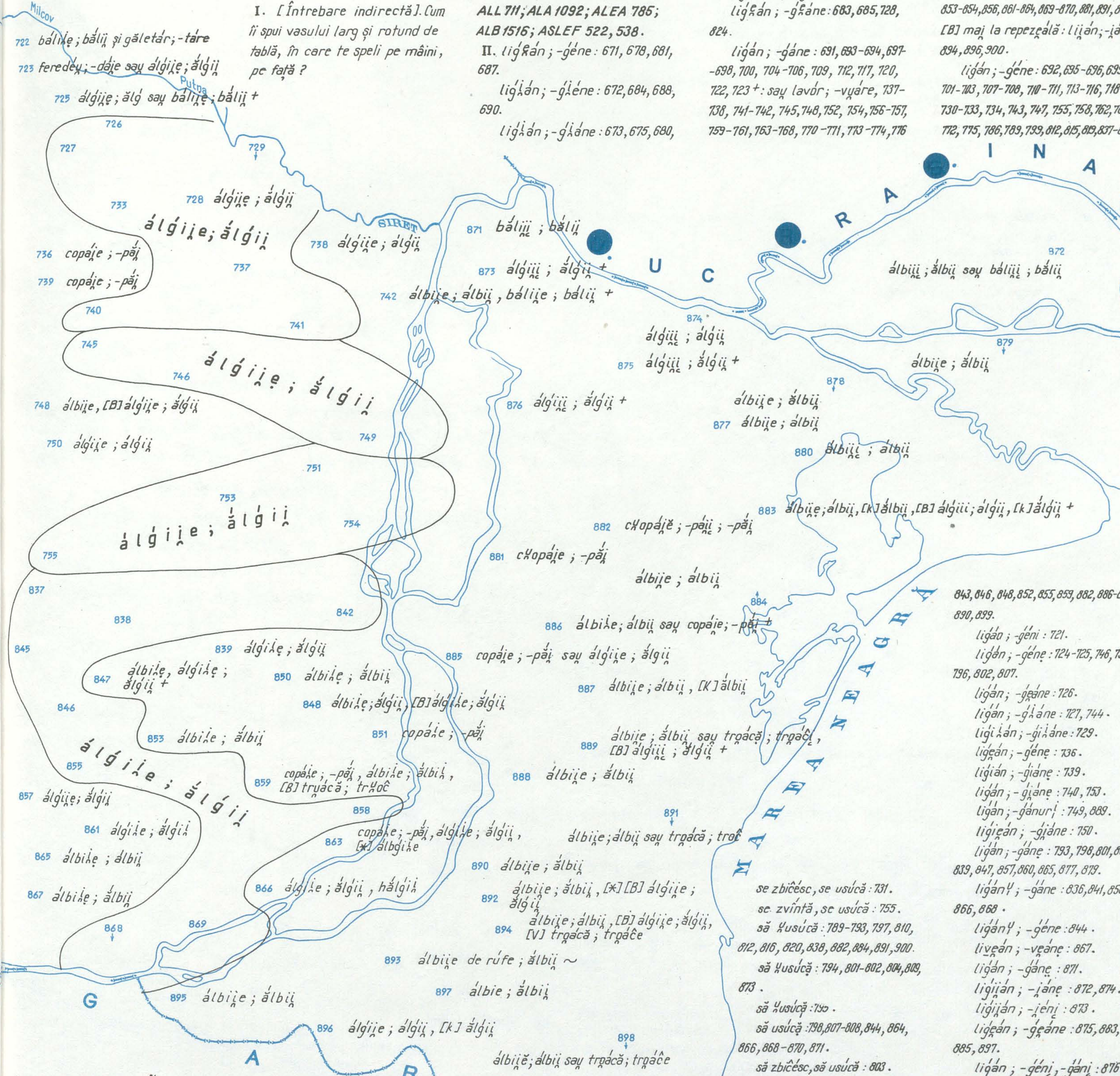
LIGHEAN, pl. „*cuvette*"

[767]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui vasului larg și rotund de tablă, în care te speli pe mâini, pe față?

ALR II 292; ALRM II 406; NALR-Olt. MN plș. 31; ALRR-Mar. 302; ALM 652; AIS 666; ALL 711; ALA 1092; ALEA 785; ALB 1516; ASLEF 522, 538.

II. ligĭán; -gĭéne: 671, 678, 681, 687.
ligĭán; -gĭéne: 672, 684, 688, 690.
ligĭán; -gĭáne: 673, 675, 680, 682, 686, 689.
ligĭán; -gĭánurĭ: 674.
ligiĭán; -giĭéne: 676, 679, 735.
ligĭán; -gĭáne: 683, 685, 728, 824.
ligán; -gáne: 691, 693-694, 697-698, 700, 704-706, 709, 712, 717, 720, 722, 723+: sau lavór; -vuáre, 737-738, 741-742, 745, 748, 752, 754, 756-757, 759-761, 763-768, 770-771, 773-774, 776-785, 787-788, 790-792, 794-795, 797, 800, 803, 805-806, 808-811, 813-814, 816-818, 820-823, 825-835, 840, 842, 845, 849-851, 853-854, 856, 861-864, 869-870, 881, 891, 893+: [B] mai la repezeală: liiján; -jáne, 894, 896, 900.
ligán; -géne: 692, 695-696, 699, 701-703, 707-708, 710-711, 713-716, 718-719, 730-733, 734, 743, 747, 755, 758, 762, 769, 772, 775, 786, 789, 799, 812, 815, 819, 837-838, 843, 846, 848, 852, 855, 859, 882, 886-888, 890, 899.
ligán; -géni: 721.
ligán; -géne: 724-725, 746, 751, 796, 802, 807.
ligán; -geáne: 726.
ligán; -gĭáne: 727, 744.
ligiĭán; -giĭáne: 729.
ligeán; -géne: 736.
ligián; -giáne: 739.
ligán; -giáne: 740, 753.
ligán; -gánurĭ: 749, 889.
ligieán; -giáne: 750.
ligán; -gáne: 793, 798, 801, 804, 839, 847, 857, 860, 865, 877, 879.
ligánĭ; -gáne: 836, 841, 858, 866, 868.
ligánĭ; -géne: 844.
liveán; -veáne: 867.
ligán; -gáne: 871.
ligiján; -jáne: 872, 874.
ligiján; -jéni: 873.
ligeán; -geáne: 875, 883, 885, 897.
ligán; -géni, -gáni: 876.
ligeán; gáni: 878.
ligeán; -geáni: 880.
ligiján; -jáne: 884, 898.
ligán; -gáni [L]: 895.

(rufele) SE USUCĂ (ind. prez. 3) „(*les linges*) *sèchent*"

[750]

I. [Întrebare indirectă]. După ce speli rufele, le întinzi afară la soare și ele, după ce stau mai mult la soare...?

NALR-Olt. MN, plș. 29; ALF 1210; AIS 1397; cf. 949*; ALL 29; cf. 639; ALG 717, 736, 936; ALMC 805; cf. ALA 1198; ALEA 753; ALC 740; cf. ALJA 1316; ASLEF 543.

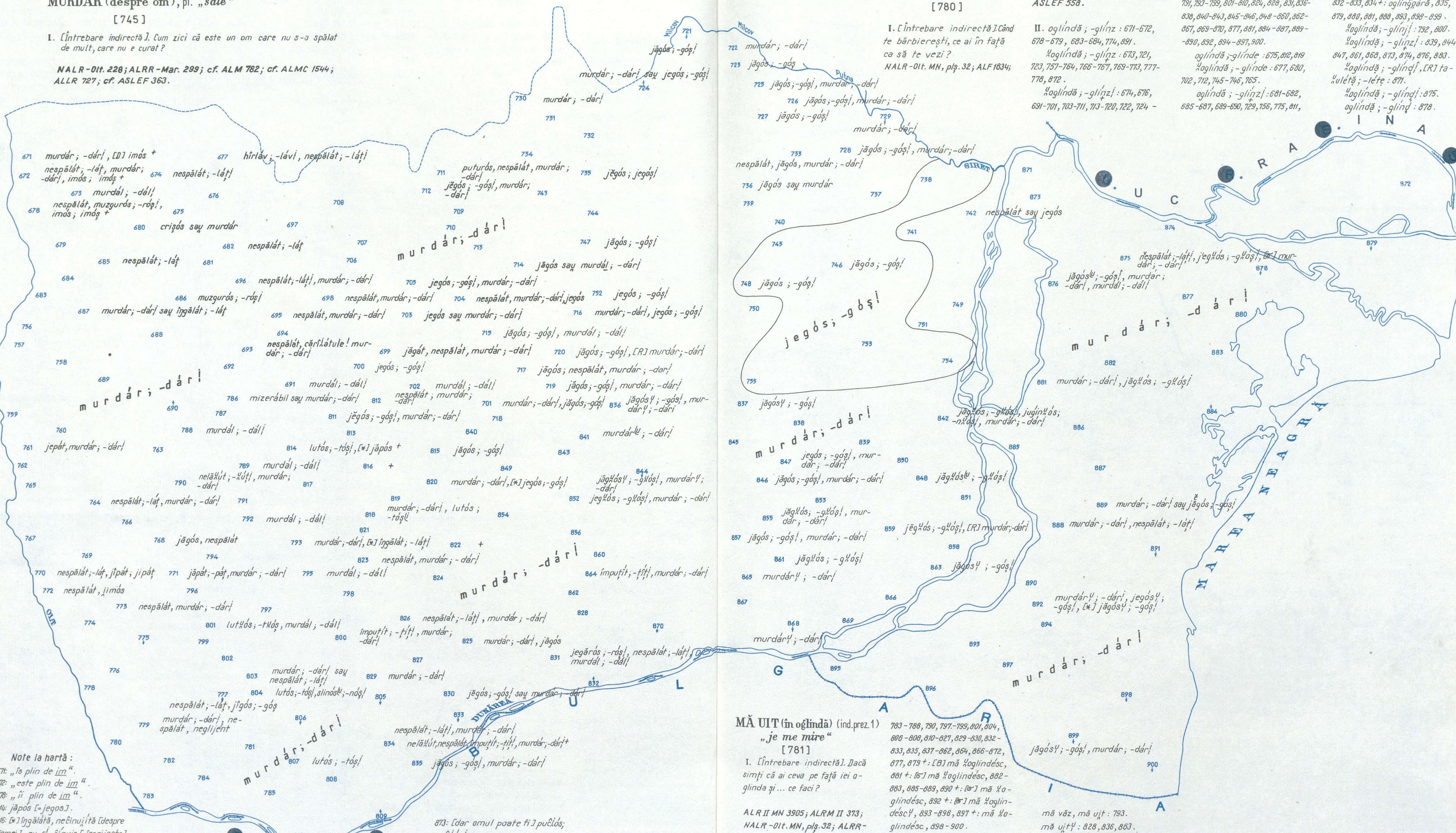
II. să usúcă: 671-677, 679-685, 687-690, 691+: să úscă, 692-694, 696, 701-704, 705+: „le întinzi pă culme [= sfoară], 706-707, 709-721, 724-726, 728-729, 732-734, 736+: sau să sgîĉéște, 738, 740, 743-744, 746, 748-749, 751, 753, 756, 774, 775+: să zvînteázâ, 776-780, 783-800, 805-806, 811, 814-815, 817, 819, 822-823, 825-831, 834-837, 840-843, 845-846, 848, 850-871, 873-879, 882-885, 887-892, 894, 896, 898-900.
să usúcă, să zbiĉésc; să zvîntă: 678.
să usúcă, să zvîntă: 686, 697, 699-700, 890, 899.
să zvîntă, să usúcă: 695, 698, [B] se zvîntă, se usúcă: 708.
se usúcă: 722-723, 727, 730, 735, 737, 739, 741-742, 745, 747, 750, 752, 754, 781-782, 832-833, 849, 886-888, 893, 897.
se zbiĉésc, se usúcă: 731.
se zvîntă, se usúcă: 755.
să ŭusúcă: 789-793, 797, 810, 812, 816, 820, 838, 882, 884, 891, 900.
să ŭusúcă: 794, 801-802, 804, 809, 873.
să ŭusúcă: 795.
să usúcă: 798, 807-808, 844, 864, 866, 868-870, 871.
să zbiĉésc, să usúcă: 803.
să usúcă: 813, 818.
să usúcă, să zbiĉéște: 821.
să usúĉe [conj. prez. 3]: 824.
să usúcâ: 839.
să usúcâ: 847.
se usúcă: 872, 883.
sâ usúcâ: 874.
să usúcă: 875, 878.
să usúcâ: 876.
să uusúcă: 879, 889.
se usúcă: 880.
să usúcă, se ~ sau se zvîntă: 881.
să ŭusúc: 895.

MURDAR (despre om), pl. „*sale*“

[745]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum zici că este un om care nu s-a spălat de mult, care nu e curat?*

NALR-Olt. 228; ALRR-Mar. 299; cf. ALM 782; cf. ALMC 1544; ALLR 727; cf. ASLEF 363.

Note la hartă:

II. 671: „îs plin de im“.
672: „este plin de im“.
678: „îi plin de im“.
814: jăpós [=jegos].
816: [*] îngălátă, necinuíită [despre femei], nu-și, cínuie [=îngrijește] córpu.
822: nespălátule! [voc.].
834: murdár [de funingine, noroi etc.].

OGLINDĂ, pl. „*miroir*“

[780]

I. *[Întrebare indirectă]. Când te bărbierești, ce ai în față ca să te vezi?*

NALR-Olt. MN, plș. 32; ALF 1634; AIS 675; ALPO 349; ALW 61; ASLEF 558.

II. *oglíndă; -glínz: 671-672, 678-679, 683-684, 774, 891.*
ᵘoglíndă; -glínz: 673, 721, 723, 757-764, 766-767, 769-773, 777-778, 872.
ᵘoglíndă; -glínzi: 674, 676, 691-701, 703-711, 713-720, 722, 724-728, 730-744, 747-755, 768, 776, 779-791, 793-799, 801-810, 824, 828, 831, 836-838, 840-843, 845-846, 848-860, 862-867, 869-870, 877, 881, 884-887, 889-890, 892, 894-897, 900.
oglíndă; -glínde: 675, 812, 819
ᵘoglíndă; -glínde: 677, 680, 702, 712, 745-746, 765.
oglíndă; -glínzi: 681-682, 685-687, 689-690, 729, 756, 775, 811, 813-818, 820-823, 825-827, 829-830, 832-833, 834+: oglingoáră, 835, 879, 880, 881, 888, 893, 898-899.
ᵘoglíndă; -glínji: 792, 800.
ᵘoglíndă; -glínzi: 839, 844, 847, 861, 868, 873, 874, 876, 883.
ᵘoglíndă; -glíndi, [R] taᵘuléță; -léțe: 871.
ᵘoglíndă; -glíndi: 875.
oglíndă; -glínd: 878.

MĂ UIT (în oglindă) (ind. prez. 1) „*je me mire*“

[781]

I. *[Întrebare indirectă]. Dacă simți că ai ceva pe față iei oglinda și... ce faci?*

ALR II MN 3905; ALRM II 373; NALR-Olt. MN, plș. 32; ALRR-Mar. 318; ALM 608; AIS 674.

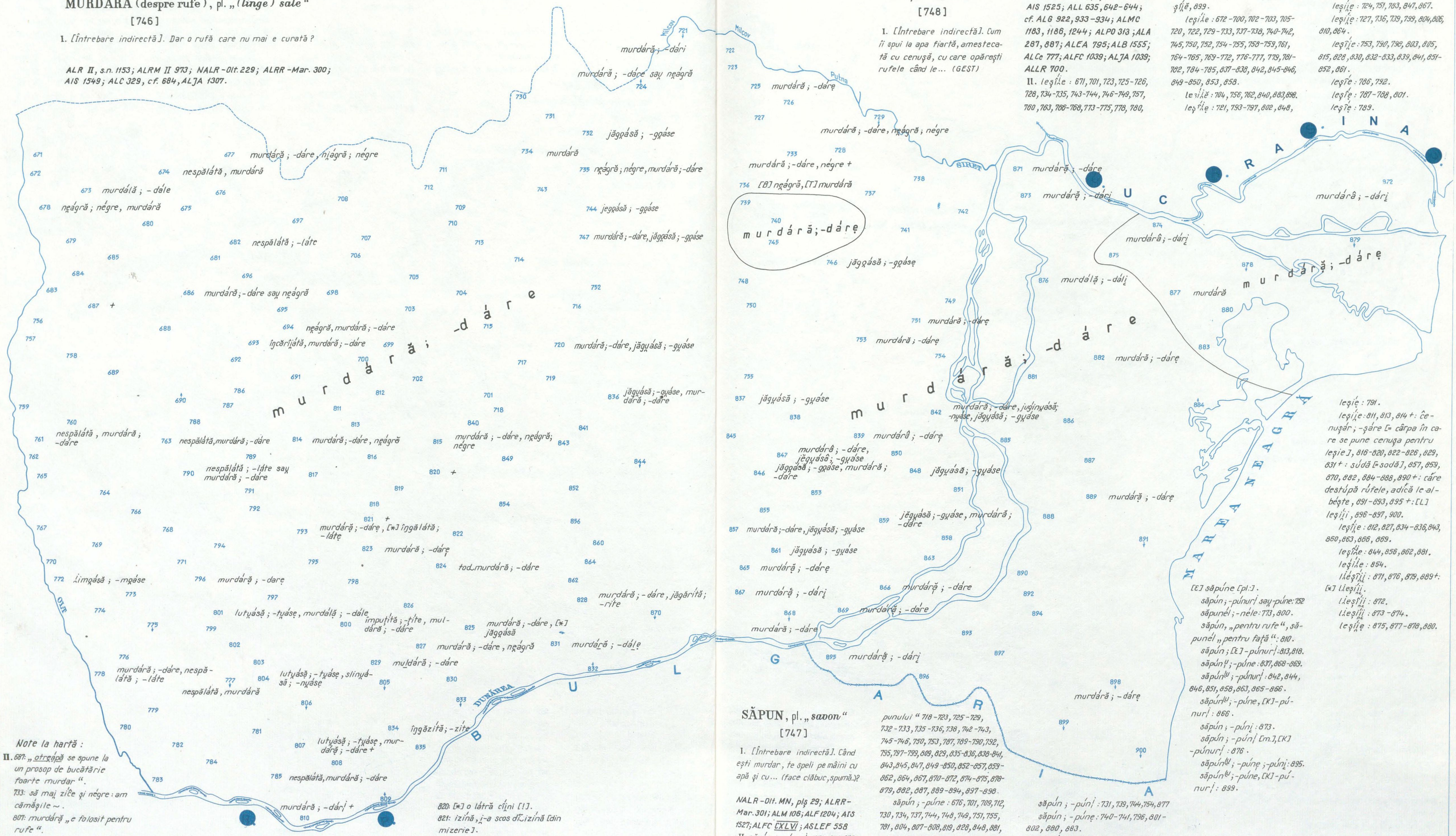
II. *mă uit: 671-676, 678-758, 760-762, 766, 768-775, 778-780, 783-788, 790, 797-799, 801, 804, 806-808, 810-827, 829-830, 832-833, 835, 837-862, 864, 866-872, 877, 879+: [B] mă ᵘoglindésc, 881+: [B] mă ᵘoglindésc, 882-883, 885-889, 890+: [B] mă ᵘoglindésc, 892+: [B] mă ᵘoglindéscᵘ, 893-896, 897+: mă ᵘoglindésc, 898-900.*
mă ᵘuit: 677, 759, 763-765, 767, 776, 781-782, 785, 789, 791-792, 794-796, 800, 802-803, 805, 809, 834, 865, 874, 891.
mă văz, mă uit: 793.
mă uitᵘ: 828, 836, 863.
m-am uitát: 831.
mă ᵘoglindésc: 873, 875-876, 880, 884.

MURDARĂ (despre rufe), pl. „(*linge*) *sale*"

[746]

I. [Întrebare indirectă]. Dar o rufă care nu mai e curată?

ALR II, s.n. 1153; ALRM II 973; NALR-Olt. 229; ALRR-Mar. 300; AIS 1549; ALC 329, cf. 684, ALJA 1307.

Note la hartă:

II. 687: „otreápă se spune la un prosop de bucătărie foarte murdar".
733: să maį zíče și négre: am cămășile ~.
807: murdáră „e folosit pentru rufe".
810: [subiectul a repetat de 4 ori, în contexte diferite, forma de plural].

820: [*] o látră cí̯ni [!].
821: izínă, i̯-a scos di̯ izínă [din mizerie].
897: nespălátă; -láte.

LEȘIE „*lessive*"

[748]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la apa fiartă, amestecată cu cenușă, cu care opărești rufele când le... (GEST)

NALR-Olt. MN, plș. 29; ALF 760; AIS 1525; ALL 635, 642-644; cf. ALG 922, 933-934; ALMC 1183, 1186, 1244; ALPO 313; ALA 287, 887; ALEA 795; ALB 1555; ALCe 777; ALFC 1039; ALJA 1039; ALLR 700.

II. leșí̯e: 671, 701, 723, 725-726, 728, 734-735, 743-744, 746-749, 757, 760, 763, 766-768, 773-775, 778, 780, 800, 807-809, 821, 894+: leșí̯e, lʼeșí̯ĕ, 899.

leșí̯e: 672-700, 702-703, 705-720, 722, 729-733, 737-738, 740-742, 745, 750, 752, 754-755, 758-759, 761, 764-765, 769-772, 776-777, 779, 781-782, 784-785, 837-838, 842, 845-846, 849-850, 853, 858.

leșí̯ĕ: 704, 756, 762, 840, 883, 898.

leșí̯ẹ: 721, 793-797, 802, 848, 855, 865, 868.

leșí̯ẹ: 724, 751, 783, 847, 867.

leșí̯ẹ: 727, 736, 739, 799, 804, 806, 810, 864.

leșí̯e: 753, 790, 798, 803, 805, 815, 828, 830, 832-833, 839, 841, 851-852, 861.

leșíe: 786, 792.

leșíẹ: 787-788, 801.

leșíẹ: 789.

leșíẹ: 791.

leșí̯e: 811, 813, 814+: čenușár; -șáre [= cârpa în care se pune cenușa pentru leșie], 816-820, 822-826, 829, 831+: súdă [= sodă], 857, 859, 870, 882, 884-888, 890+: cáre destúpă rúfele, adícă le albéște, 891-893, 895+: [L] leșí̯i, 896-897, 900.

leșí̯e: 812, 827, 834-836, 843, 860, 863, 866, 869.

leșí̯e: 844, 856, 862, 881.

leșí̯e: 854.

lʼéșí̯i: 871, 876, 879, 889+: [*] lʼeșí̯i.

lʼeșí̯i: 872.

lʼeșí̯i: 873-874.

leșí̯ẹ: 875, 877-878, 880.

SĂPUN, pl. „*savon*"

[747]

I. [Întrebare indirectă]. Când ești murdar, te speli pe mâini cu apă și cu... (face clăbuc, spumă...)?

NALR-Olt. MN, plș 29; ALRR-Mar. 301; ALM 106; ALF 1204; AIS 1527; ALFC CXLVI; ASLEF 558

II. săpún; -púnurʲ: 671-675, 677-700, 702-708, 710-711, 713-716, 717+: „vréče, ce rămâne la făcutul săpunului" 718-723, 725-729, 732-733, 735-736, 738, 742-743, 745-746, 750, 753, 787, 789-790, 792, 795, 797-799, 809, 829, 835-836, 838-841, 843, 845, 847, 849-850, 852-857, 859-862, 864, 867, 870-872, 874-875, 878-879, 882, 887, 889-894, 897-898.

săpún; -púne: 676, 701, 709, 712, 730, 734, 737, 744, 748, 749, 751, 755, 781, 804, 807-808, 819, 828, 848, 881, 883-886, 888, 900.

săpún; -púne, [K] -púnurʲ: 728.

săpún; -púnʲ: 731, 739, 744, 754, 877

săpún; -púnẹ: 740-741, 796, 801-802, 880, 883.

săpún: 747, 756-772, 774-780, 782-786, 788, 791, 793-794, 803, 805-806, 811-812, 814-817, 820-827, 830-834, 896+: [E] săpúne [pl.].

săpún; -púnurʲ sau -púne: 752

săpunél; -néle: 773, 800.

săpún, „pentru rufe", săpunél „pentru față": 810.

săpún; [E] -púnurʲ: 813, 818.

săpúnᵘ; -púne: 837, 868-869.

săpúnᵘ; -púnurʲ: 842, 844, 846, 851, 858, 863, 865-866.

săpúnᵘ; -púne, [K] -púnurʲ: 866.

săpún; -púnʲ: 873.

săpún; -púnʲ [m.], [K] -púnurʲ: 876.

săpúnᵘ; -púnẹ; -púnʲ: 895.

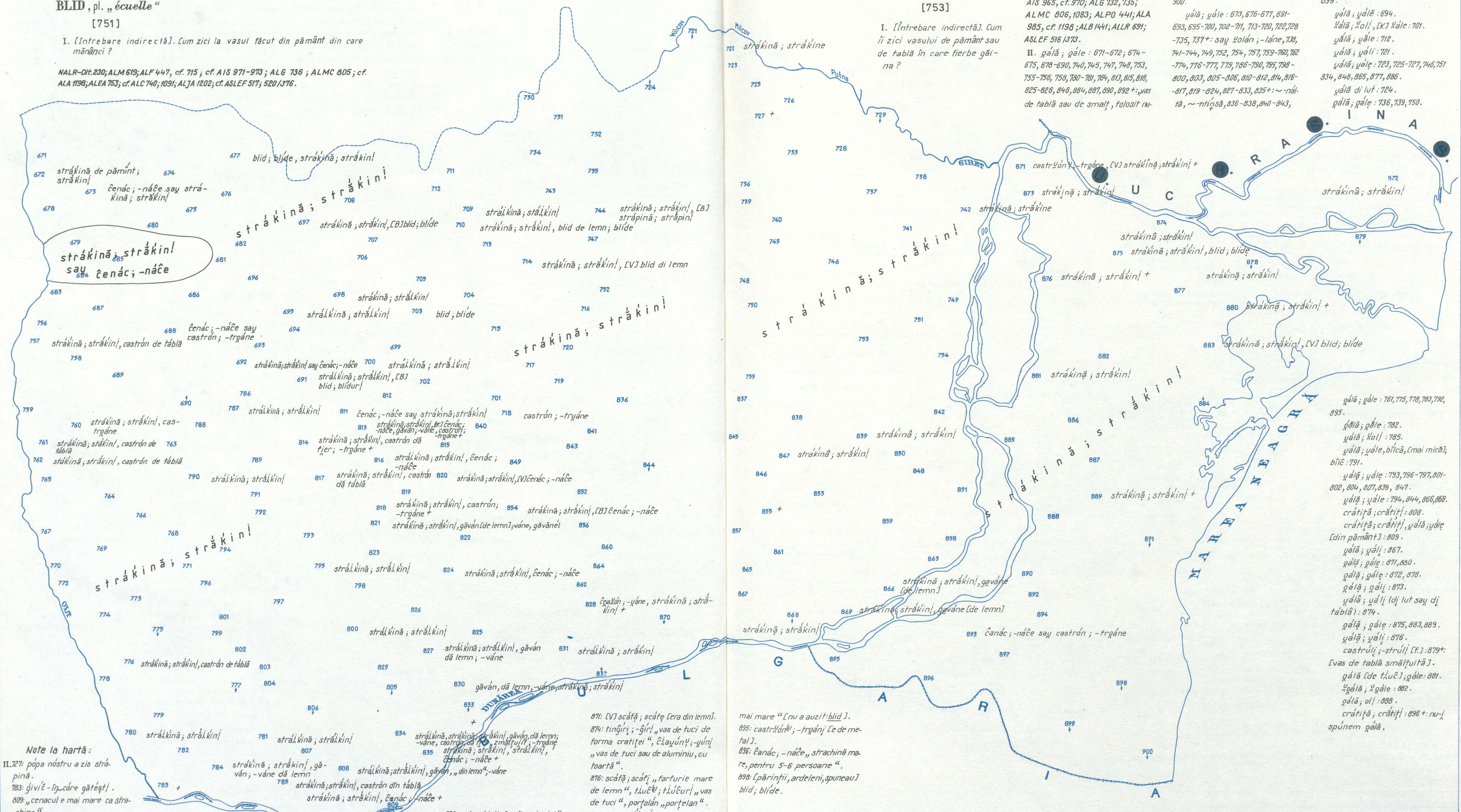
săpúnᵘ; -púne, [K] -púnurʲ: 899.

BLID, pl. „écuelle"

[751]

I. [Intrebare indirectă]. Cum zici la vasul făcut din pământ din care mănânci ?

NALR-Olt. 230; ALM 619; ALF 447, cf. 715 ; cf. AIS 971-973 ; ALG 736 ; ALMC 805 ; cf. ALA 1198; ALEA 753; cf. ALC 740; 1091; ALJA 1202; cf. ASLEF 517; 520/376.

Note la hartă:

II. 727: pópa nóstru a zis străpină.
783: ĝivić - în cáre gătești.
809: „cenacul e mai mare ca strachina".
813: „găvanul [e] din lemn, castronul [e] mai mare".
814: [*] strąkínă, ĉenác; -náĉe.
818: „castronul [e] mai mare".
828: „strachinile [sunt] mai mici".
833: „la Dărăști [se zice] ĉeanác".
835: „[dintr-un] cenac mâncau toți [membrii familiei]".
855: maį zićeá bătrîni străpină.
871: [V] scáfă ; scáfe [era din lemn].
874: tingíri ; -ĝíri „vas de tuci de forma cratiței", ĉlaųúnų; -ųúni „vas de tuci sau de aluminiu, cu toartă".
876: scáfă ; scáfi „farfurie mare de lemn", tluĉų ; tlúĉuri „vas de tuci", porțolán „porțelan".
880: blid; blídurį [termen general pentru vasele de lut din care se mănâncă].
889: nu se spune blid.
890: ĉanác ; -náĉe [n.] „strachină.
mai mare" [nu a auzit: blid].
895: castrųónų ; -troánį [e de metal].
896: ĉanác ; -náĉe „strachină mare, pentru 5-6 persoane".
898: [părinții, ardeleni, spuneau] blid ; blíde.

OALĂ, pl. „pot"

[753]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici vasului de pământ sau de tablă în care fierbe găina ?

NALR-Olt. MN, plș. 30; ALF 1065; AIS 965, cf. 970; ALG 732, 735; ALMC 806, 1083; ALPO 441; ALA 985, cf. 1198; ALB 1441; ALLR 691; ASLEF 516/373.

II. oálă ; oále : 671-672; 674-675, 678-690, 740, 745, 747, 748, 753, 755-756, 758, 780-781, 784, 813, 815, 818, 825-826, 846, 884, 887, 890, 892 +: „vas de tablă sau de smalț, folosit numai ca recipient", 893-894, 898, 900.

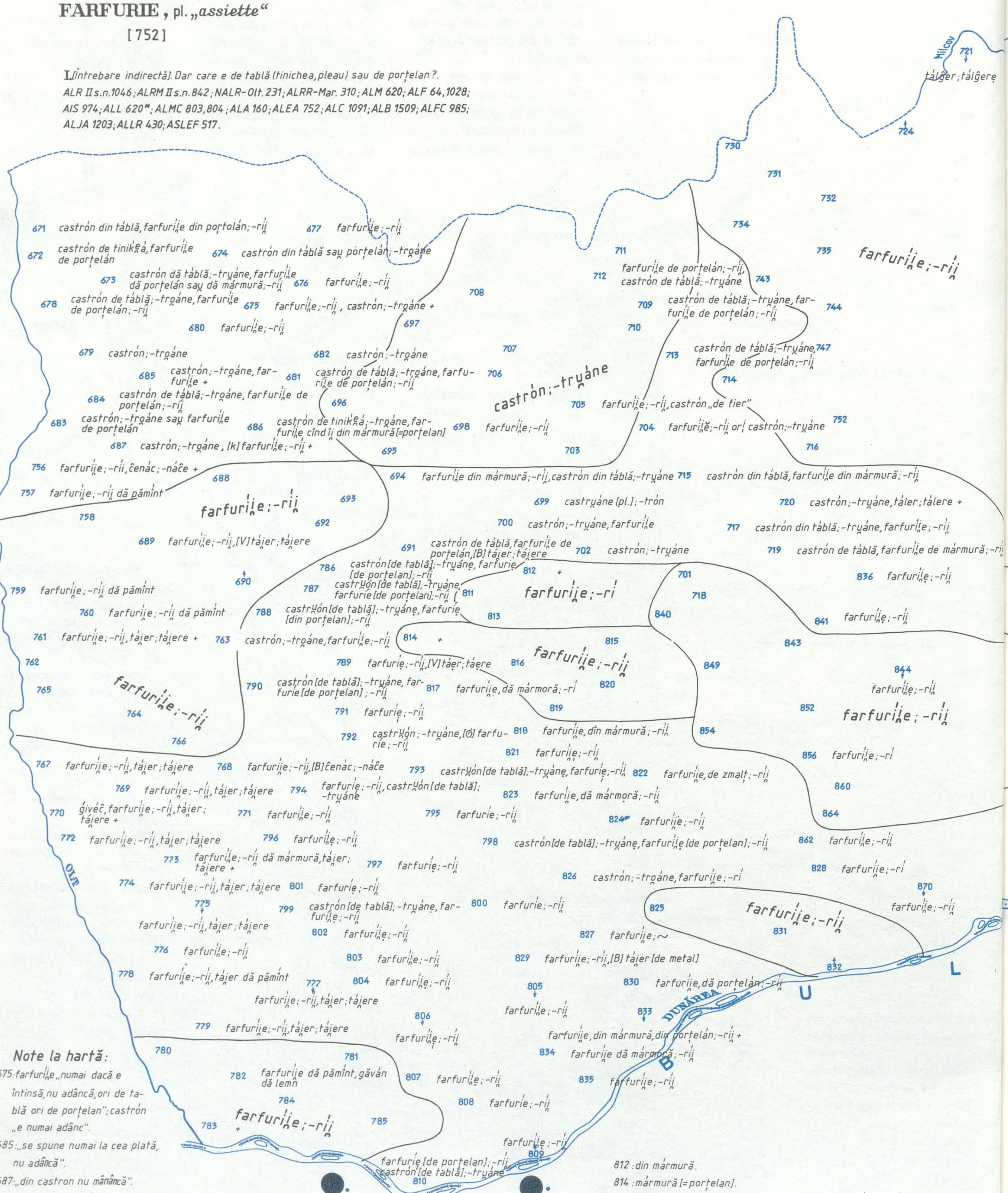
uálă; uále : 673, 676-677, 691-693, 695-700, 702-711, 713-720, 722, 728-735, 737 +: saų uolán ; -láne, 738, 741-744, 749, 752, 754, 757, 759-760, 762-774, 776-777, 779, 786-790, 795, 798-800, 803, 805-806, 810-812, 814, 816-817, 819-824, 827-833, 835 +: ~ -nál-tă, ~ -ntínsă, 836-838, 840-843, 845, 849-864, 869-870, 885, 891, 897-899.

uálă ; uálĕ : 694.
uálă ; uolį, [K] uále : 701.
uálă ; uále : 712.
uálă ; uáli : 721.
uálă ; uále : 723, 725-727, 746, 751, 834, 848, 865, 877, 886.
uálă di lut : 724.
oálă ; oále : 736, 739, 750.
oálă ; oále : 761, 775, 778, 783, 792, 895.
oálă ; oále : 782.
uálă ; uolį : 785.
uálă ; uále, bîlcă, [mai mică]; bîlĉ : 791.
uálă ; uále : 793, 796-797, 801-802, 804, 807, 839, 847.
uálă ; uále : 794, 844, 866, 868.
crátiță ; crătițį : 808.
crátiță ; crătițį, uálă ; uále [din pământ] : 809.
uálă ; uálį : 867.
oálă ; oále : 871, 880.
oálă ; oále : 872, 878.
oálă ; oálį : 873.
uálă ; uálį (dį lut saų dį tablă) : 874.
oálă ; oále : 875, 883, 889.
uálă ; uálį : 876.
castrúlį ; -strúlį [f.] : 879 +: [vas de tablă smălțuită].
oálă [de tluĉ] ; oále : 881.
uoálă ; uoále : 882.
oálă ; olį : 888.
crátiță ; crătițį : 896 +: nu-į spúnem oálă.

FARFURIE, pl. „assiette"

[752]

I. [Întrebare indirectă]. Dar care e de tablă (tinichea, pleau) sau de porțelan?
ALR II s.n. 1046; ALRM II s.n. 842; NALR-Olt. 231; ALRR-Mar. 310; ALM 620; ALF 64, 1028; AIS 974; ALL 620*; ALMC 803, 804; ALA 160; ALEA 752; ALC 1091; ALB 1509; ALFC 985; ALJA 1203; ALLR 430; ASLEF 517.

Note la hartă:

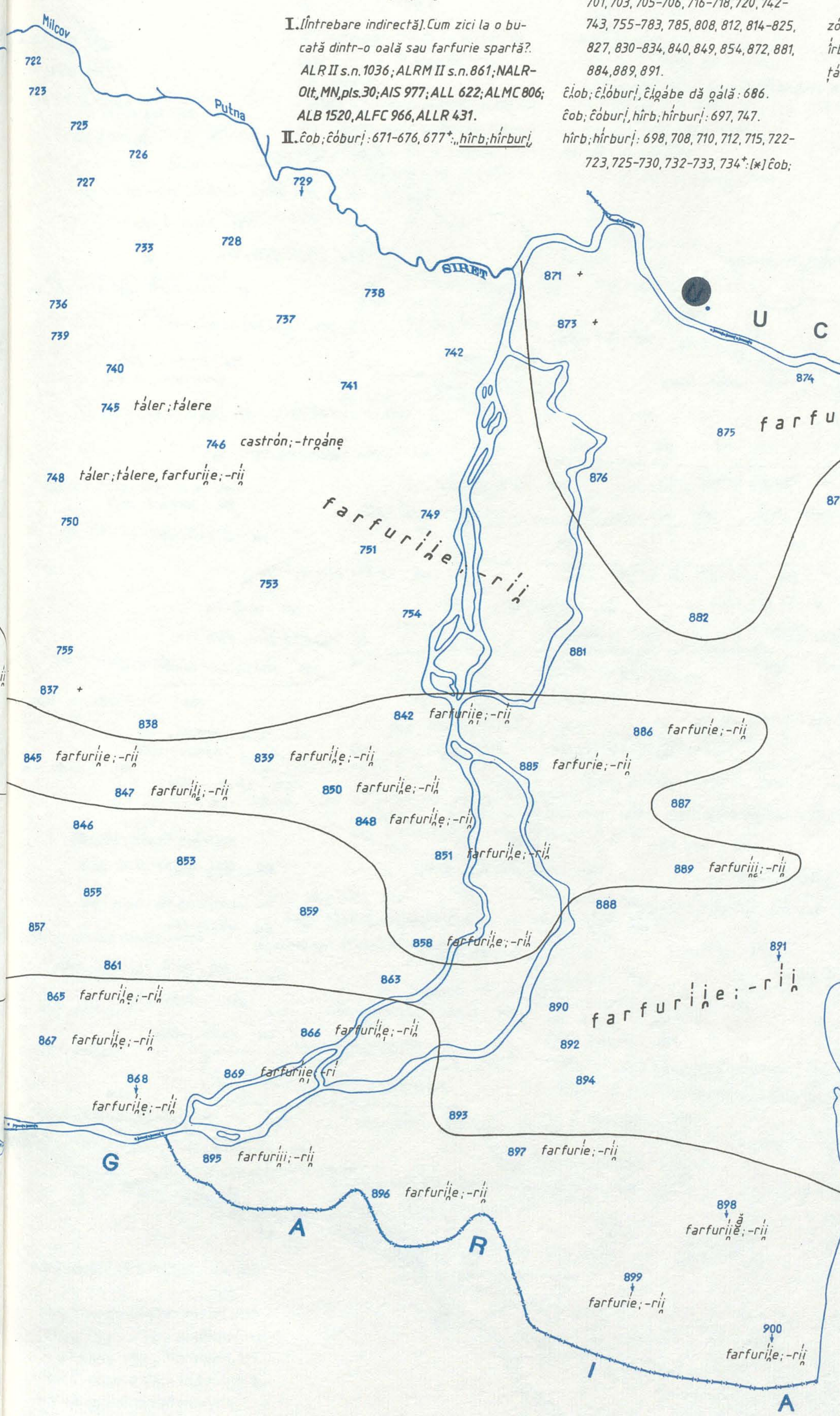
II. 675: farfuri̯e „numai dacă e întinsă, nu adâncă, ori de tablă ori de porțelan"; castrón „e numai adânc".
685: „se spune numai la cea plată, nu adâncă".
687: „din castron nu mânâncă".
720: „mai lată, întinsă".
756: čenác „de pământ".
761, 767, 769, 773: tắi̯er „de pământ".
770: givéč-strắkină mai̯ máre, tắi̯er „de pământ".
783: dă fi̯er, dă mármură, tot așá-i̯ spúne.
812: din mármură.
814: mármură [= porțelan].
833: [Informatorul presupune că porțelanul e mai fin].
837: dă táblă sau̯ dă mármură.
871: castrón; -trọ́ane [e mai adânc].
873: [*] [V] saán̯, „talger mic de aluminiu"; [R] castrọ́n; -trọ́ani̯.

CIOB, pl. „tesson"

[755]

I. [Întrebare indirectă]. Cum zici la o bucată dintr-o oală sau farfurie spartă?
ALR II s.n. 1036; ALRM II s.n. 861; NALR-Olt., MN, pls. 30; AIS 977; ALL 622; ALMC 806; ALB 1520, ALFC 966, ALLR 431.

II. čob; čóburi̯: 671-676, 677⁺: „hîrb; hîrburi̯ când e numai spart și čob când e tot bucăți", 678-685, 687-696, 699-701, 703, 705-706, 716-718, 720, 742-743, 755-783, 785, 808, 812, 814-825, 827, 830-834, 840, 849, 854, 872, 881, 884, 889, 891.
či̯ob; či̯óburi̯, či̯oábe dă oálă: 686.
čob; čóburi̯, hîrb; hîrburi̯: 697, 747.
hîrb; hîrburi̯: 698, 708, 710, 712, 715, 722-723, 725-730, 732-733, 734⁺: [*] čob; čóburi̯, 735, 739-741, 744-745, 748, 750-752, 754, 842, 850, 862-863, 866, 885-886.
zób; zóburi̯: 702.
îrburi̯ [pl.]; îrb, čóburi̯ [pl.]; čob: 704.
țándără; țắndări̯: 707, 709, 711, 736-737, 837, 847, 864⁺: čob; čuábe, 865, 868⁺: čuoblu; čuóburi̯, 878⁺: bucátă; -cắț, 882, 894⁺: hîrb; hîrburi̯ „oală de pământ spartă", 897⁺: [б] čob; čóburi̯, 898⁺: [б] čob; čóburi̯ [se zice în Vlașca], 899⁺: [б] čob; čóburi̯ [e mai mare], 900.
hîrburi̯ [pl.]; hîrb, čóburi̯ [pl.]; čob: 713, 719, 848, 855.
hîrbu; hîrburi̯: 714.
šob; šóburi̯: 721.
čub; čúburi̯: 724, 731, 888⁺: s-a făcut țắndări̯
ĝiĝéle [pl.]; -ĝá: 738.

țándără; țắndări̯, hîrb; hîrburi̯: 746, 857, 860, 867.
ĝiĝéle [pl.]; -ĝícă sau̯ hîrb; hîrburi̯: 749.
zdránință; zdrắniți̯: 753.
spărtúră; -túri̯: 784⁺: s-a făcút țắndări̯, 829, 851⁺: čob; čuábe.
čuob; čuóburi̯: 786-793, 795-797, 799-804, 806-807, 809-810.
țándără; țắndări̯, čuob; čuóburi̯: 794, 798, 805, 853, 859.
čob; či̯óburi̯: 811.
țắndări̯ [pl.], [k] čóburi̯ [pl.]; čob: 813, 835.
bucắți̯ [pl.], čob; čóburi̯: 826.
čobu; čóburi̯: 828, 895.
ђîrbu; ђîrbe, țándără; țắndări̯: 836.
hîrb; hîrg: 838.
țándără; țắndări̯, hîrb; hîrbe: 839.
čob; čuábe, ђîrb; ђîrbe: 841.
čob; čuábe: 843, 852, 861, 870.
čuobu; čuóburi̯, îrbu; îrburi̯: 844.
hîrbe [pl.]; hîrbă: 845⁺: poți̯ să scrii̯ și čóburi̯, 846⁺: čob; čóburi̯.
či̯ob; či̯óburi̯: 856, 873.
ђîrb; ђîrburi̯, čuóblu; čuóbluri̯: 857.
țándără; țắndări̯, čuoblu; čuóburi̯: 868.
čobu; čóburi̯, ђîrbu; ђîrburi̯: 869.
țándră; țắndri: 871.
bucátă; -cắț: 874.
bucátă; -cắți̯, bucățícă; -țéle: 875.
ĝiĝá; -ĝéli: 876⁺: fărînéli dị oálă.
čop; čópuri̯: 877.
țándără; țắndări̯, bucátă; -cắț: 878.
čob; čóburi̯, ђîrb; ђîrburi̯: 879.
bucátă; -cắți̯: 880⁺: hîrb; hîrburi̯ „vas ciobit sau crăpat", se fáče drójdiii „se face „țăndări"; nu se zice ciob.
țándără; țắndări̯: 882.
bucátă; -cắți̯, țándră; țắndre: 883.
bucátă; -cắți̯, s-a făcút țắndări̯, [б], [B] čob; čóburi̯: 887, 890.
bucátă; -cắți̯, zdrángiță; zdrắngiți̯, [б] čob; čóburi̯: 892.
bucátă; -cắți̯ sau̯ țándără; țắndări̯: 893.
čob; čóburi̯, [B] parčá; -čéle: 896.

ULCEA, pl. „*cruche*"

[754]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi spui la aceea mică, de lut, cu toartă (mănușă, ureche) și din care bei apă?.*

ALR II s.n. 1039; cf. ALRM II s.n. 858; NALR-Olt. 232; ALRR-Mar. 303; ALM 671; cf. AIS 973; ALEA 754; ALB 1514; ALJA 1207; ASLEF 518/378, cf. 527.

Note la hartă:

II. 710: „cu baiere sau cu toartă, tot una-i".
712: „le spune la noi".
725: ulĉícă - așá ziĉá tata moșu.
727: ulĉícă [= de lut], cánă [= de porțelan].
733: acúma sínt căn'i.
736: [*] acúma să ziĉe cánă la ástea dę mármură.
743: cánă [din porțelan], bardác [din pământ ars].
763: bílcă, dácă ie maį mícă; yálă dă băyút ápă sau bílcă.
792: bílcă „oala mai mică cu o mânușă".
795: [*] cánă zmănțu'ită.
797: „ciuvica [e] și de sticlă".
811: borcán [= oala de pământ cu mânușă, de cca 3l.].
812: bụorcán „din pământ sau din sticlă, cu țâță".
813: „oală, de pământ; borcan, dacă áre ĉoc".
816: „borcan, cu țâță [indiferent de mărime].
818: [indiferent de material].
821: „cană, de tablă zmănțuịită sau porțelan; borcan, 1º cană cu toartă și cioc, 2º oală mare de pământ".
828: dóo cáne n-áranjeázá.
838: „borcanul are și țâțână".
843: cána ie dă fier.
876: ulíĉica ie de lut, de porțolán, de táblă.
889: „bardaca e de 1/2 kg.; ulcica de 1kg."
892: „nu se spune olĉá".
894: „bardáca e o cană de pământ mai mică decât olĉíca."
898: „oltenii [= cei originari din Oltenia] spun bardácă; -dáĉe".
899: bărdácă „1-1,5 kg.", ulĉícă „5 kg.", ulĉeá „12 kg.", bụorcánụ; -cáne [de pământ smălțuit sau nesmălțuit]; e un recipient de peste 5kg."
900: „bardáca e o cănuță mică, nesmălțuită, din care se bea vinul"; nu să maį fáĉe niĉ'i un fel de definițiịe [= diferență] între éle, la toáte le ziĉe căn'i.

CAPAC, pl. „*couvercle*"

[756]

I. *[Întrebare indirectă]. Cu ce acoperi oala când vrei ca mâncarea să fiarbă mai repede?.*

ALR II s.n. 304, 1045; ALRM II s.n. 193, 850; NALR-Olt., MN, plș. 30; ALRR-Mar. 304; ALM 638; ALF 1797; AIS 964; ALL 733; ALG 38; ALMC 789; ALB 1442; ALFC 935; ALLR 427; ASLEF 517.*

II. acoperíș; -ríșur'i: 671, 672+: „pune acoperișu pe oală", 816+: [*] capác; -páĉe.
coperíș dă táblă: 673.
fund; fúndur'i: 674, 688, 703+: [D] capác dă yálă, 704+: „ori [R] capác; -páĉe, 707-711, 732+: saụ căpác; -páĉe, 736, 751+: saụ capác; -pácur'i, 798.
coperíș; -ríșe: 675, 734.
capác; -páĉe: 676+: dog; doáĝe „fund de lemn", 677-678, 680-681, 683, 685-687, 689-690, 694-696, 702, 705, 712-715, 717-719, 728, 730-731, 735, 737-740, 742-745, 747-750, 753-755, 757-760, 762, 764-765, 768, 770, 776, 779, 784-786, 791, 794-795, 800, 803-805, 808-813, 815, 819, 821, 823-827, 829-833, 834+: pleópă [= capac la doniță], 835, 838-842, 845, 847, 849-862, 864, 866, 870, 881-882, 885-891, 893-900.
coperíș; -ríșur'i: 679, 789.
fund dă lemn; fúndur'i, [б] capác; -páĉe: 682.
fund, acoperíș, capác: 684.
capác; -páĉe saụ un fund: 691, 701, 706.
acoperíș'i; -ríșur'i: 692.
fundulét, capác; -páĉe: 693.
fund saụ capác; -páĉe: 697, 699.
fundulét dă lemn, un acoperíș'i, un táler „de fier": 698.
fund saụ coperíș'i: 700.
are un acoperíș al ịei, [D] capác; -páĉe: 716.
[R] capác; -páĉe, táler „farfuriịe întinsă": 720.
capác; -páĉi: 721, 867.
pocríș; -críșur'i: 722.
căpác; -páĉe: 723, 725, 741, 872.
fund [de lemn], capác; -páĉe: 724.
pocríș; -críșe, [R] capác; -páĉe: 726.
pocríș [de lut]; -críșe, capác [de metal]; -páĉe: 727.
fund, capác; -pácur'i: 729.
căpác; -páĉe: 733.
capácụ; -páĉe: 746, 865, 868.
fund; fúndur'i saụ capác; -pácur'i: 751.
cu fúndu saụ cu capác; -páĉe: 752.
cu ĉenăĉél, o farfuriịe: 756.
cu táịeru, capác; -páĉe: 761.
fund dă táblă saụ dă lemn: 763.
acoperitoáre, acoperíș pentru yálă: 766.
ĉob; ĉóbur'i, capác; -páĉe: 767, 782-783, 806.
tot ĉob, [Ɛ] acoperíș, cum aụ crătițili: 769.
un ĉob, fund; fúndur'i: 771.
un ĉob saụ capác: 772+: ĉóbu yáli únde ịe? așá spuneám: ĉob.
capác; -páĉe, ĉob; ĉóbur'i: 773-775.
un ĉob dă yálă, capác; -páĉe: 777+: pă yálele dă fịer.
cũ táịer saụ cu ĉob: 778.
ũ ĉob: 780+: să nu ịásă ábur'i.
capác; -pácur'i: 781, 822.
fund; fundur'i, capác; -páĉe: 787, 820, 837, 843.
acụoperíș; -ríșe: 788.
acụoperíș; -ríșur'i, capác; -páĉe: 790.
acụoperéĉ; -réĉur'i: 792.
capác; -páĉe: 793, 796, 799, 801-802, 807, 848, 871, 879, 883.
táịer „de fier"; táịere, capác; -páĉe: 797.
acoperíș'i; -ríșe, capác; -páĉe, fund; fúndur'i: 814.
cu un fund, cu ĉevá, acoperíș; -ríșe: 817.
fund dă fier, capác; -páĉe: 818.
capácụ; -páĉe: 828, 836, 844, 846, 863, 869, 892.
capác; -páĉi: 873, 876, 878, 889.
căpác; -páĉi: 874.
căpác; -páĉe: 875.
capác; -páĉe: 877.
căpác; -páĉi: 880.
căpác, căpác; -páĉe: 884.

HARTA 220

FOAIE, pl. *„pâte étendue (pour les nouilles)“*

[758]

I. [Întrebare indirectă]. *Cum îi zici la aceea subțire din aluat, pe care o întinzi ca să faci tăiței (plăcinte) etc.?*

ALR II s.n. 1080; ALRM II s.n. 889; NALR-Olt. 233; ALRR-Mar. 306; AIS 992.*

TĂIȚEI *„nouilles“*

[757]

I. [Întrebare indirectă]. *Cum le spui la aceia, făcuți din aluat, pe care îi faci f. subțiri și lungi și îi pui în supă ori în lapte?*

ALR II s.n. 1076; ALRM II s.n. 882; NALR-Olt., MN, plș. 30; ALRR-Mar. 305; AIS 992; ALFC CXXXIX; ASLEF 570.*

II. *tăieței*: 671, 674–677, 680, 682, 686, 690–692, 694+: *fideá „cumpărată"*, 695–696, 698–700, 702–704, 707–713, 718–720, 776, 782, 800, 807–808, 814, 817–818, 829, 833, 835, 863, 886–887, 893, 894+: *-țel*, 896, 900.

tăiețăi: 672–673, 678–679, 681, 683–685, 688–689, 693, 706, 756–764, 766–775, 777–779, 781, 784–785, 787–790.

tăiței: 687, 701, 714, 716, 728, 824, 853–854, 859, 885.

teieței: 697, 705, 715, 823, 870.

fideá „cumpărată", [k] tăieței: 717.

tăițăi: 721, 740.

tăiițăi: 722, 831.

tăițăi: 723, 725, 799, 845.

tăiței: 724, 726–727, 730–739, 741–745, 74''–748, 750–755, 836, 839, 842–844, 850–852, 855–856, 861–862, 864, 866–868.

tăiiței: 729, 811–813, 815–816, 819, 822, 830.

tăiței, [B] colărezi: 746.

colărezi sau tăiței: 749.

teiețăi: 765, 871.

∞: 780+: *nu făcem; lom fideá dî la prăvălie*.

dedețăi: 783.

tăeței: 786, 792.

tăiețăi: 791, 796, 798, 801–802, 804.

tăieței: 793, 795, 797, 803, 805–806, 810, 826–827, 848, 872.

fhideá, tăieței: 794.

tăiiței: 809, 820, 825, 837–838, 840–841, 846–847, 849, 857–858, 860, 865, 869.

teiței: 821.

teiiței: 828, 895, 899.

tăieței, tĕieței: 832, 834.

tăieței; -țel [sg.], tuomnuocél; -céi, frecățiél; -ței: 873.

tăiiței: 874, 876, 880–882.

tăiiței; -țel [sg.]: 875+: *frecăței; -țel [se freacă din aluat]*.

frecăței: 877+: *[nu se taie], tăiței*.

tăiițăi: 878+: *fricățăi [sunt rotunzi]*.

tăiiței: 879, 884, 888, 890.

tăiiței: 883+: *frecăței sau cuscúzi [sunt mărunți]*.

tĕiiței: 889

tăiiței: 891+: *colărez [pl.] [sub formă de cocoloașe]*.

tăiiței; -țelu [sg.]: 892.

teiței sau colarezi; -réz [sg.]: 898.

PÂLNIE, pl. *„entonnoir“*

[771]

I. [Întrebare indirectă]. *Ce pui în gura sticlei ca să poți turna ceva în ea?*

Cf. ALR II s.n. 234; NALR-Olt. 238; ALRR-Mar. 313; ALM 708; ALF 1549; AIS 1331, cf. 1332; ALL 713, 714; ALG 1302, 445; ALMC 812; ALA 641; ALC 685; ALW 68; ALB 727; ALFC 368; ALJA 923; ALLR 436; ASLEF 527, 822, 825/614.*

II. *triftor; triftore, pîlniie; pîlnii*: 671–673, 684, 687, 689.

triftor; triftore: 674–675, 677, 679–683, 685, 688, 693, 756, 786.

pîlniie; pîlnii, triftor; triftore: 676, 690, 704, 760, 765.

pîlne; pîlni, [V] triftor; triftore: 678.

triftor; trifturi: 686.

pîlniie; pîlnii: 691–692, 694–703, 705–720, 722–723, 727–732, 734–736, 738–745, 747, 749–750, 755, 759, 761–764, 766–785, 803, 805, 812, 814–819, 822–829, 831–835, 877, 881, 884, 887–888, 890–894, 896, 898, 900.

pîlniie; pîlnii: 721, 726, 748, 752, 791–799, 801–802, 804, 806–810, 839, 841, 846–848, 864–865.

pîlne; pîlni: 724, 861, 867, 871, 878+: *pîlnișoară; -șoare*, 883.

pîlne; pîlne: 725.

pîlniie; pîlni: 733.

pîlne; ∼: 737, 753.

pîlne; pîlnii: 746.

pîlnie; pîlnii: 751, 754, 789–790, 800, 885–886, 897, 899.

pîlniie sau triftor; triftore: 757+: *mai mult triftor zîcem noi aiic*.

triftor; triftore sau pîlniuță: 758.

triftuor; triftuore: 787.

triftuor; triftuore sau pîlnie; pîlnii: 788.

pîlnie; pîlni: 811, 821+: *pîlneioară*.

pîlnie; pîlni: 813, 844, 851, 869.

pălniie; pîlnii: 820.

pîlniuară; -uare, pîlniie [pentru butoi]; pîlnii: 830.

pîlniie; pîlnii: 836–838, 840, 842–843, 845, 849–850, 852–860, 862–863, 866, 868, 870.

leică; leic, [R] pîlnii; pîlnii: 872.

pîlnii; pîlnii: 873–876, 879+: *[B] leică; leic*, 880, 882+: *pîlniiĕ*, 895.

pălnii; pălnii, pălni; pălni: 889.

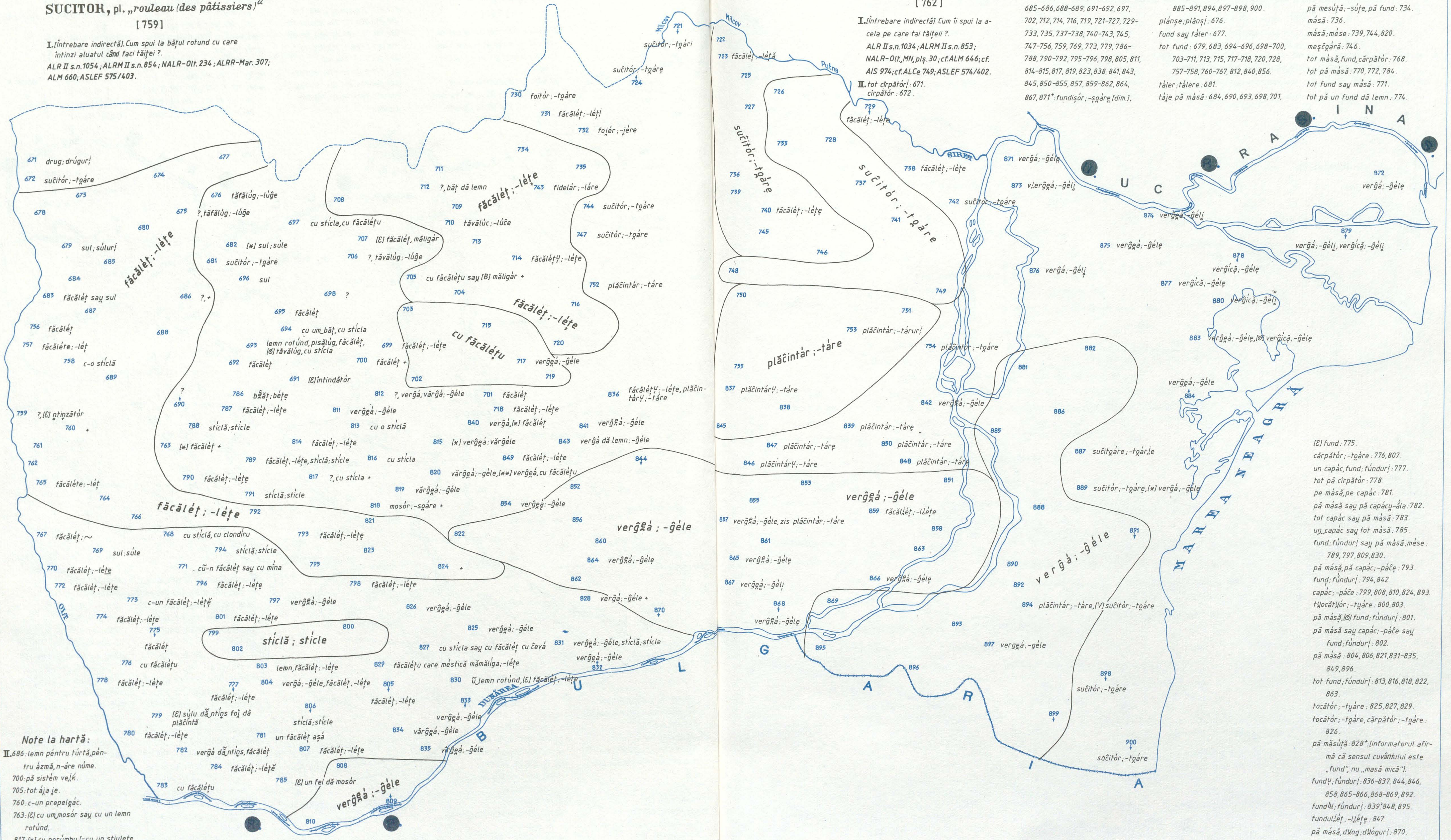
SUCITOR, pl. *„rouleau (des pâtissiers)"*
[759]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum spui la bățul rotund cu care întinzi aluatul când faci tăiței ?.*
ALR II s.n. 1054; ALRM II s.n. 854; NALR-Olt. 234; ALRR-Mar. 307; ALM 660; ASLEF 575/403.

FUND[2], pl. *„tranchoir"*
[762]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi spui la acela pe care tai tăițeii ?.*
ALR II s.n. 1034; ALRM II s.n. 853; NALR-Olt., MN, pls. 30; cf. ALM 646; cf. AIS 974; cf. ALCe 749; ASLEF 574/402.

II. *tot cîrpătórį: 671.*
cîrpătór: 672.
cîrpătórį; -tuáre: 673.
fund; fúndurį: 674-675, 678, 680, 682, 685-686, 688-689, 691-692, 697, 702, 712, 714, 716, 719, 721-727, 729-733, 735, 737-738, 740-743, 745, 747-756, 759, 769, 773, 779, 786-788, 790-792, 795-796, 798, 805, 811, 814-815, 817, 819, 823, 838, 841, 843, 845, 850-855, 857, 859-862, 864, 867, 871[+]: fundișór; -șoáre [dim.], 872[+]: [R] căpác; -páĉe, 873[+]: sau pe másă, 874-882, 884[+]: sau pă másă, 885-891, 894, 897-898, 900.
plánșe; plănșį: 676.
fund sau táler: 677.
tot fund: 679, 683, 694-696, 698-700, 703-711, 713, 715, 717-718, 720, 728, 757-758, 760-767, 812, 840, 856.
táler; tálere: 681.
táie pă másă: 684, 690, 693, 698, 701, 704, 709, 718.
∞: 687, 780.
pă mesúță; -súțe, pă fund: 734.
másă: 736.
másă; mése: 739, 744, 820.
meșĉoáră: 746.
tot másă, fund, cărpătór: 768.
tot pă másă: 770, 772, 784.
tot fund sau másă: 771.
tot pă un fund dă lemn: 774.
[Ɛ] fund: 775.
cărpătór; -toáre: 776, 807.
un capác, fund; fúndurį: 777.
tot pă cîrpătór: 778.
pe másă, pe capác: 781.
pă másă sau pă capácu-ăla: 782.
tot capác sau pă másă: 783.
un capác sau tot másă: 785.
fund; fúndurį sau pă másă; mése: 789, 797, 809, 830.
pă másă, pă capác; -páĉe: 793.
fund; fúndurį: 794, 842.
capác; -páĉe: 799, 808, 810, 824, 893.
tuocătuór; -tuáre: 800, 803.
pă másă, [ʛ] fund; fúndurį: 801.
pă másă sau capác; -páĉe sau fund; fúndurį: 802.
pă másă: 804, 806, 821, 831-835, 849, 896.
tot fund; fúndurį: 813, 816, 818, 822, 863.
tocătór; -tuáre: 825, 827, 829.
tocătór; -toáre, cărpătór; -toáre: 826.
pă măsúță: 828[+]: [informatorul afirmă că sensul cuvântului este „fund", nu „masă mică"].
fundu; fúndurį: 836-837, 844, 846, 858, 865-866, 868-869, 892.
fundu; fúndurį: 839, 848, 895.
fundulíeț; -líețe: 847.
pă másă, duog; duógurį: 870.
–: 883.
fundu, fund; fúndurį: 899.

Note la hartă:

II. *686: lemn péntru túrtă, péntru ázmă, n-áre núme.*
700: pă sistém veķ.
705: tot áĭa ĭe.
760: c-un prepeleác.
763: [Ɛ] cu um mosór sau cu un lemn rotúnd.
817: [*] cu porúmbu [=cu un știulete cu boabe pe el].
818: [*] cu stíclă, că n-ávem noĭ mosór.
824: un ăla așá ispré, ca făcălețu.
828: ∼ dă plăĉínte, péntru plăĉínte, că ĭe dă lemn, nu dă plăĉíntă.

HARTA 222

VAS (pentru făcut mămăligă), pl. *„chaudron (pour la polenta)“*

[760]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi spui la vasul cu fundul rotund (GEST) în care faceți mămăliga ?.*
NALR-Olt. 235; ALRR-Mar. 308; ALF 1784; AIS 956, 957; ALL 732; ALG 738; ALMC 791; cf. ALC 886; cf. ALCe 668; cf. ALJA 1216.

FUND[1], pl. *„plateau rond en bois“*

[761]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi spui la acela de lemn pe care răstorni mămăliga ?.*
NALR-Olt., MN, plș. 30; ALM 645.

II. *cîrpătórį; -tọáre, [R] fund; fúndurį: 671.*
táįer de lemn; táįere sau̯ cîrpătór; -tọáre: 672, 763+: fund; fúndurį.
cîrpătórį; -tu̯áre: 673.
fund; fúndurį: 674+: sau̯ táįer; táįere, 675, 677, 678+: sau̯ dog; dógurį, 679-680, 681+: sau̯ táler; tálere, 682-689, 690+: sau̯ cîrpătór; -tọáre, 691-740, 742-745, 747-748, 749+: mămăliga o răsturnáį și pe sinioáră, 750-753, 755-758, 760-762, 764-768, 771, 773, 787, 790-792, 795-796, 800, 805, 811, 813, 817-818, 820, 822-823, 829, 838, 840-843, 845, 847, 849-857, 859-864, 866-867, 871+: acúm, în farfuriįe, 872+: [R] căpác; -páĉe, 873-875, 877-882, 884-891, 894, 896+: [V] įastác; -táĉe „masă joasă cu trei picioare, făcută dintr-o singură bucată de lemn, lucrată la strung“, 897-900.
dog; dọáĝe sau̯ táler; tálere: 676.
fund; fúndurį sau̯ mesĉọáră; -ĉọáre: 741, 754.
meșĉọáră; -ĉọáre, [V] fund; fúndurį: 746.
másă: 759, 770, 776-777, 780, 784-785, 793, 798, 826, 831.
másă, fund; fúndurį: 769, 786, 788, 794, 812, 815-816, 821, 834.

másă; mése sau̯ fund; fúndurį: 772, 789, 797, 814.
cîrpătór; -tọáre: 774-775.
pă másă sau̯ pă cîrpătór; -tọáre: 778.
capác; -páĉe: 779, 781, 783, 802, 808+: [G] fund; fúndurį, 809+, 819+, 893+: fund; fúndurį, 824.
másă, capácu mămălíĝi: 782.
pă másă; mése: 799, 827.
cîrpătu̯órį; -tu̯árẹ: 801.
tu̯ocătu̯ór; -tu̯áre: 803.
cărpătórį; -tu̯áre: 804.
cạrpătu̯ór; -tu̯áre: 806.
capác; -páĉẹ, cărpătór; -tu̯árẹ: 807.
másă; mése, cărpătór; -tu̯árẹ: 810.
pă másă, [R] fúndu mămălíĝi; fúndurį: 825.
măsúță; -súțe: 828+: [Informatorul afirmă că sensul cuvântului este „fund“, nu „masă mică“].
pă másă, capác; -páĉe: 830, 833.
cărpătóru̯; -tọáre, [*] clăpătór: 832.
táįer; táįere: 835.
fundu̯; fúndurį: 836-837, 844, 846, 858, 865, 868, 892.
fundu̯; fúndurį: 839, 848, 869, 895.
dog; dógurį: 870.
fund; fúndurį: 876.
scíndură; scíndurį: 883.

Note la hartă:

II. *685: „să spune la Moldova“.*
692: tuĉį „mai des“, ĉaón „în partea Moldovei și la noi“.
769: tįuĉ-dă tįuĉ [=fontă] sau̯ dă alumín.
774: în áltă párte-į maį spúne și ĉaȗáne [pl.].
793-794: „căldare de aramă“.
795: tuĉ cu cur rătúnd.
808: „căldare de aramă, tiuci de aluminiu“.
821: „căldarea [e] de aramă“.
870: brăcắĉ [=vas metalic cu toartă și cu fundul plat].
872: „e din tuci sau din aluminiu“.

SARE, art. *„sel“*

[763]

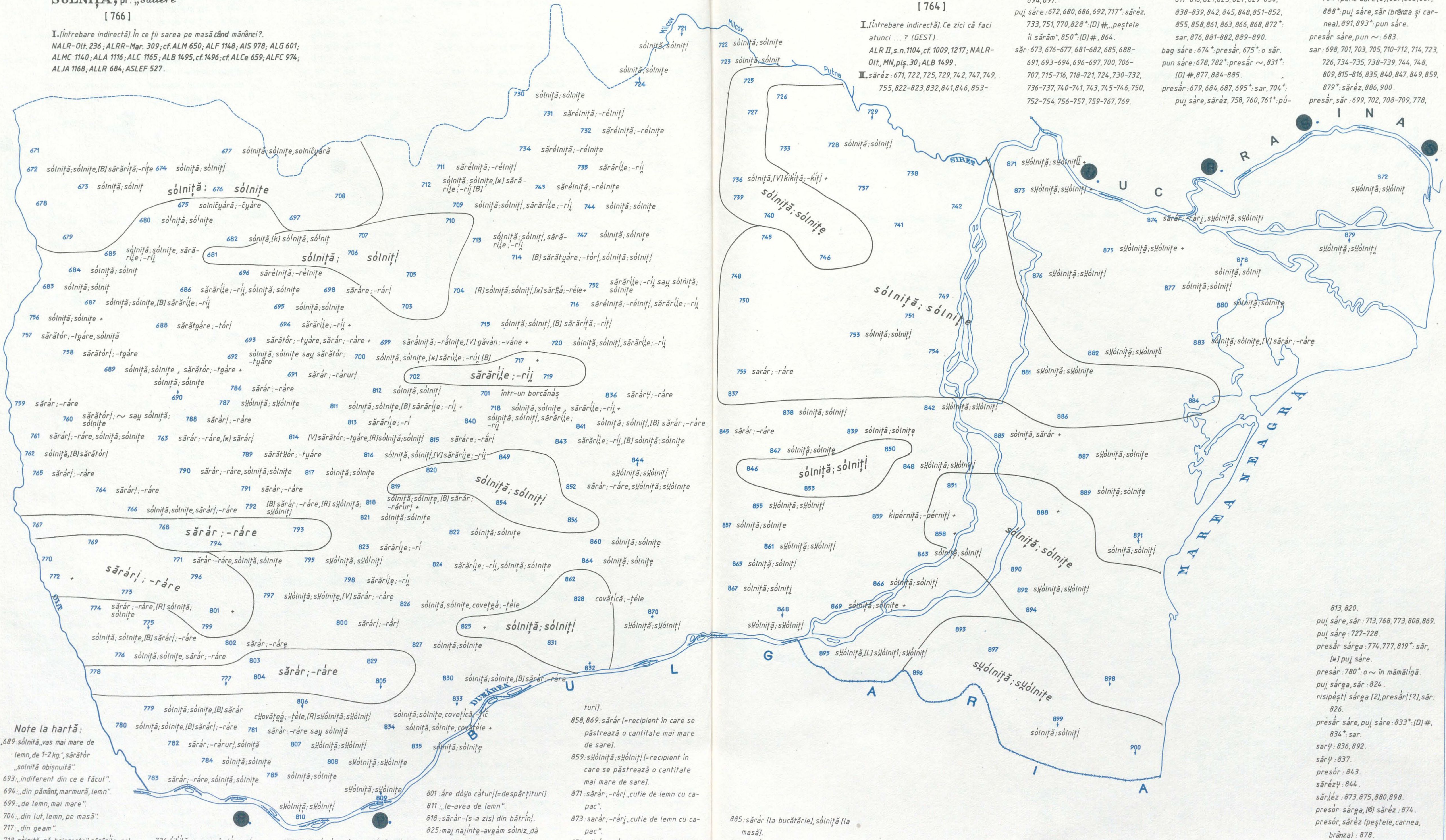
I. *[Întrebare indirectă]. Ce pui în apă când faci mămăliga, ca să aibă gust ?.*
NALR-Olt., MN, plș. 30; ALF 1213; AIS 1009; ALL 599-600; ALMC 1139; ALPO 487; ALB 1494; ALJA 1166; ALLR 683; ASLEF 551.

II. *sáre; sárea [a.]: 671-689, 691, 693-699, 701-720, 728-737, 739, 743-745, 747-748, 750-752, 756, 760, 768, 771-774, 776-779, 781, 786-795, 797-800, 803, 805-806, 810-816, 818-824, 826-834, 838, 842, 848-864, 866, 868-870, 877, 881, 884-888, 890-900.*
sáre: 690, 692, 700, 749, 754, 757-759, 761-767, 769-770, 775, 780, 782-785, 817, 836-837, 840-841, 843, 845-846.
sári; sárịa [a.]: 721.
sárẹ; sárẹa [a.]: 722-727, 738, 740-742, 746, 753, 755, 839, 844, 847, 865, 872, 875, 878-879, 882-883, 889.
sárẹ; sárẹa [a.]: 796, 801-802, 804.
sáre; sárẹa [a.]: 807-809.
sáre; sárẹä [a.]: 825.
sárįe; sárẹa [a.]: 835.
sárį; sárẹa [a.]: 867, 871, 873-874, 876, 880.

SOLNIȚĂ, pl. „*salière*“

[766]

I. [Întrebare indirectă]. În ce ții sarea pe masă când mănânci?.
NALR-Olt. 236; ALRR-Mar. 309; cf. ALM 650; ALF 1148; AIS 978; ALG 601; ALMC 1140; ALA 1116; ALC 1165; ALB 1495, cf. 1496; cf. ALCe 659; ALFC 974; ALJA 1168; ALLR 684; ASLEF 527.

Note la hartă:

II. 689: sólniță „vas mai mare de lemn, de 1-2 kg.“, sărătór „solniță obișnuită“.
693: „indiferent din ce e făcut“.
694: „din pământ, marmură, lemn“.
699: „de lemn, mai mare“.
704: „din lut, lemn, pe masă“.
717: „din geam“.
718: sólniță „pă boierește“, sărărị̂e „solniță mică de pe masă“.
736: kikíță - s-a zis în tímpurị.
756: [B] blide dă lemn avẹáụ.
772: [B] ținẹá sárẹa într-o țịúgă, agățátă.
801: áre dóụo cáturị [=despărțituri].
811: „le-avea de lemn“.
818: sărár - [s-a zis] din bătrínị.
825: maị naị́ntẹ-avẹám sólniz dă lemn.
834: covățélẹ-álẹa cu dóụă [despărțituri].
858, 869: sărár [=recipient în care se păstrează o cantitate mai mare de sare].
859: sụ́olniță; sụ́olnițị [=recipient în care se păstrează o cantitate mai mare de sare].
871: sărár; -rárị „cutie de lemn cu capac“.
873: sarár; -rárị „cutie de lemn cu capac“.
874: sărár; -rárẹ „cutie de lemn fixată pe perete“.
885: sărár [la bucătărie], sólniță [la masă].
888: sărár; -ráre [în care se depozitează sare].

SĂREZ (ind. prez. 1) „*je sale*“

[764]

I. [Întrebare indirectă]. Ce zici că faci atunci ...? (GEST).
ALR II, s.n. 1104, cf. 1009, 1217; NALR-Olt., MN, pl. 30; ALB 1499.

II. săréz: 671, 722, 725, 729, 742, 747, 749, 755, 822-823, 832, 841, 846, 853-854, 856, 860, 862, 870-871, 883, 887, 894, 897.
puị sáre: 672, 680, 686, 692, 717+: săréz, 733, 751, 770, 828+: [D] #, „peștele îl sărăm“, 850+: [D] #, 864.
săr: 673, 676-677, 681-682, 685, 688-691, 693-694, 696-697, 700, 706-707, 715-716, 718-721, 724, 730-732, 736-737, 740-741, 743, 745-746, 750, 752-754, 756-757, 759-767, 769, 776, 781, 783, 785-807, 810-812, 814, 817-818, 821, 825, 827, 829-830, 838-839, 842, 845, 848, 851-852, 855, 858, 861, 863, 866, 868, 872+: sar, 876, 881-882, 889-890.
bag sáre: 674+: presắr, 675+: o săr.
pun sáre: 678, 782+: presắr ~, 831+: [D] #, 877, 884-885.
presắr: 679, 684, 687, 695+: sar, 704+: puị sáre, săréz, 758, 760, 761+: púne sáre [3], 771-772, 775, 779, 784+: púne sáre [3], 857, 865, 867, 888+: puị sáre, săr (brânza și carnea), 891, 893+: pun sáre.
presắr sáre, pun ~: 683.
sar: 698, 701, 703, 705, 710-712, 714, 723, 726, 734-735, 738-739, 744, 748, 809, 815-816, 835, 840, 847, 849, 859, 879+: săréz, 886, 900.
presắr, săr: 699, 702, 708-709, 778, 813, 820.
puị sáre, săr: 713, 768, 773, 808, 869.
puị sárẹ: 727-728.
presắr sárẹa: 774, 777, 819+: săr, [*] puị sáre.
presár: 780+: o ~ în mămăligă.
puị sárẹa, săr: 824.
risipéștị sárẹa [2], presắrị [?], săr: 826.
presắr sáre, puị sáre: 833+: [D] #, 834+: sar.
sarụ: 836, 892.
sărụ: 837.
presór: 843.
sărézụ: 844.
sărịéz: 873, 875, 880, 898.
presór sárẹa, [ɕ] săréz: 874.
presór, săréz (peștele, carnea, brânza): 878.
presắr, săréz: 895, 899.
săréṣ, [ɛ] săréz: 896.

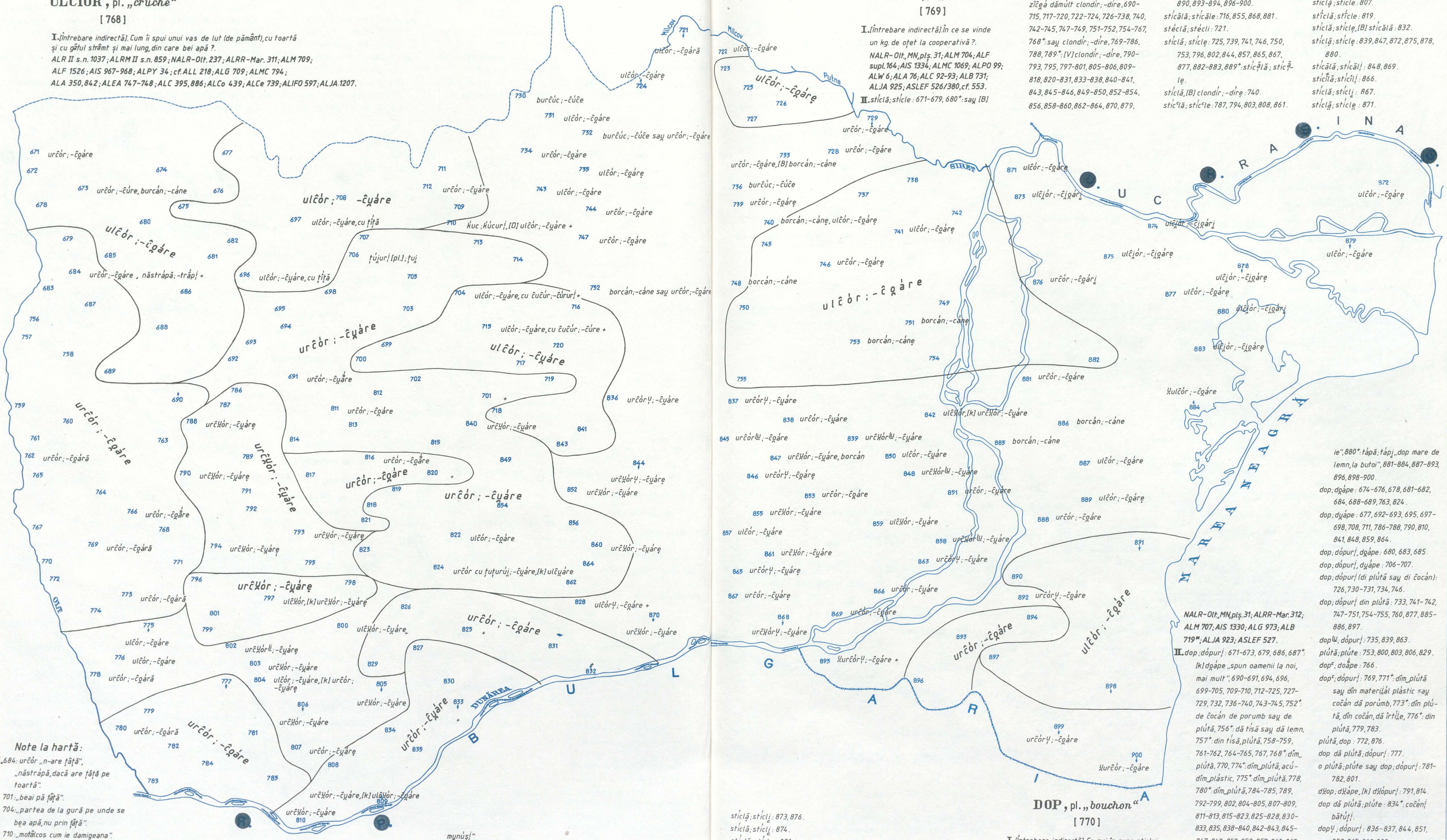
HARTA 224

ULCIOR, pl. „cruche“

[768]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui unui vas de lut (de pământ), cu toartă și cu gâtul strâmt și mai lung, din care bei apă ?.

ALR II s.n. 1037; ALRM II s.n. 859; NALR-Olt. 237; ALRR-Mar. 311; ALM 709; ALF 1526; AIS 967-968; ALPY 34; cf. ALL 218; ALG 709; ALMC 794; ALA 350, 842; ALEA 747-748; ALC 395, 886; ALCo 439; ALCe 739; ALIFO 597; ALJA 1207.

Note la hartă:

II. 684: urĉór „n-are țâță”, „năstrápă, dacă are țâță pe toartă”.
701: „beai pă țâță”.
704: „partea de la gură pe unde se bea apă, nu prin țâță”.
710: „motâlcos cum ie damigeana”.
715: „pe unde se bea apă”.
718: „bei apă pă țâțână”.

820, 825, 833: borcán; -cáne [= cană de lut].

828: a pierítu.
832: borcán; -cáne – „vas de lut cu 2 munúși”

895: [până la 5 kg], bŭorcán; -cáni „vas mare de pământ, de 5, 10, 15, 20 kg”.

STICLĂ, pl. „bouteille“

[769]

I. [Întrebare indirectă]. În ce se vinde un kg. de oțet la cooperativă ?.

NALR-Olt., MN, pls. 31; ALM 704; ALF supl. 164; AIS 1334; ALMC 1069; ALPO 99; ALW 6; ALA 76; ALC 92-93; ALB 731; ALJA 925; ASLEF 526/380, cf. 553.

II. stíclă; stícle: 671-679, 680⁺: saŭ [B] clondíri; -díre, 681-688, 689⁺: îi mai zîĉeá dămúlt clondír; -díre, 690-715, 717-720, 722-724, 726-738, 740, 742-745, 747-749, 751-752, 754-767, 768⁺: saŭ clondír; -díre, 769-786, 788, 789⁺: [V] clondír; -díre, 790-793, 795, 797-801, 805-806, 809-818, 820-831, 833-838, 840-841, 843, 845-846, 849-850, 852-854, 856, 858-860, 862-864, 870, 879, 884-888, 889⁺: stícălă; stícăle, 890, 893-894, 896-900.
sticălă; sticăle: 716, 855, 868, 881.
stéclă; stécli: 721.
stíclă; stícle: 725, 739, 741, 746, 750, 753, 796, 802, 844, 857, 865, 867, 877, 882-883, 889⁺: stícălă; stícă-le.
stíclă, [B] clondír; -díre: 740.
stícᶜlă; stícᶜle: 787, 794, 803, 808, 861.
sticîlă; sticîle: 804, 842, 851.
stíclă; stícle: 807.
stîclă; stîcle: 819.
stíclă; stícle, [B] stícălă: 832.
stíclă; stícle: 839, 847, 872, 875, 878, 880.
sticălă; sticăli: 848, 869.
sticîlă; sticîli: 866.
stíclă; stícli: 867.
stíclă; stícle: 871.
stíclă; stícli: 873, 876.
stíclâ; stícli: 874.
stíclă; stícle: 891.
sticîlă; sticîli: 892.
sticălă; sticăli: 895.

DOP, pl. „bouchon“

[770]

I. [Întrebare indirectă]. Ce pui în gura sticlei când e plină, ca să nu se verse? (din ce-i făcut?).

NALR-Olt., MN, pls. 31; ALRR-Mar. 312; ALM 707; AIS 1330; ALG 973; ALB 719*; ALJA 923; ASLEF 527.

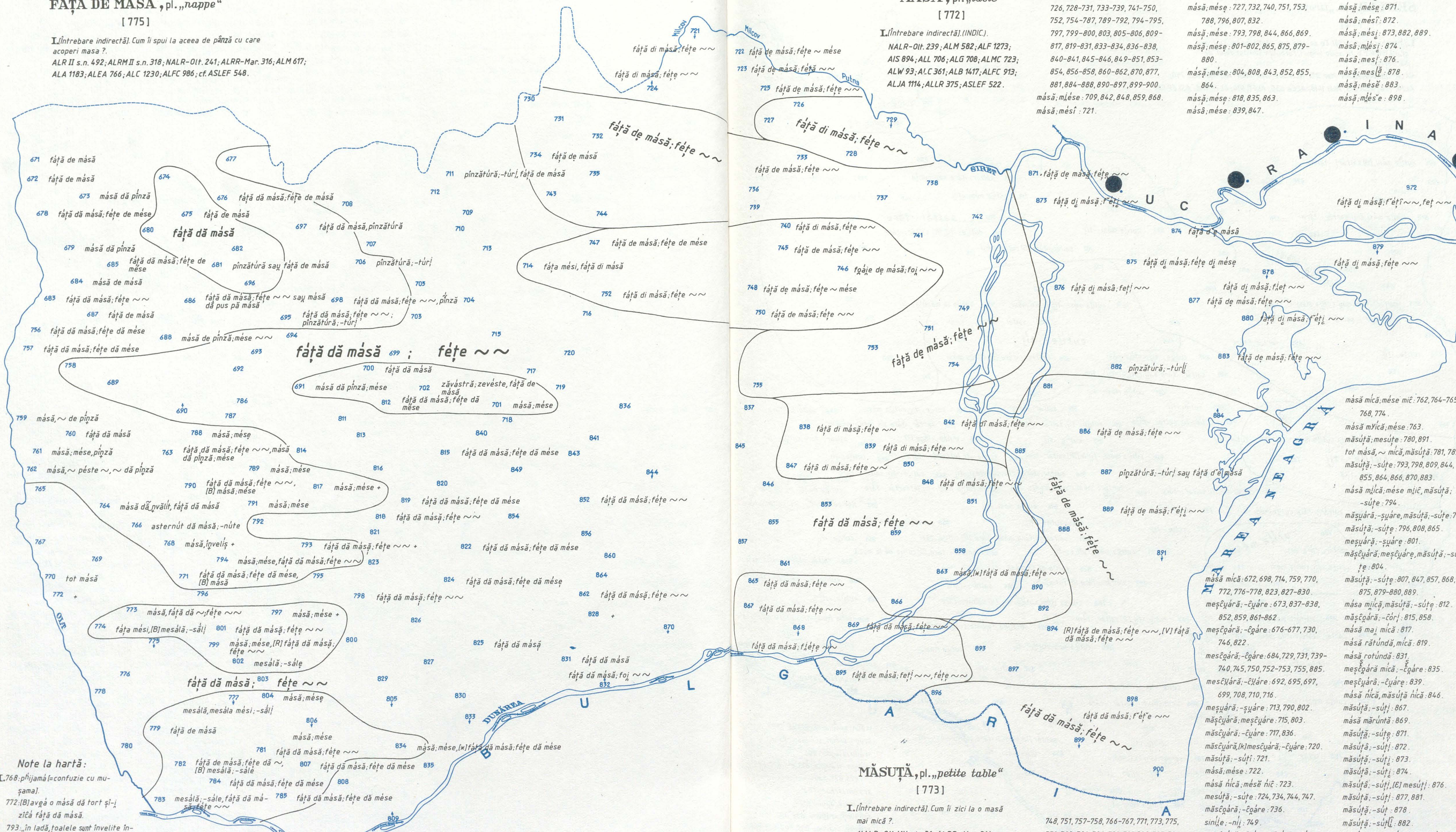
II. dop; dópuri: 671-673, 679, 686, 687⁺: [k] doápe „spun oamenii la noi, mai mult”, 690-691, 694, 696, 699-705, 709-710, 712-725, 727-729, 732, 736-740, 743-745, 752⁺: de ĉocán de porumb saŭ de plútă, 756⁺: dă tísă saŭ dă lemn, 757⁺: din tísă, plútă, 758-759, 761-762, 764-765, 767, 768⁺: dîm plútă, 770, 774⁺: dîm plútă, acú-dîm plástic, 775⁺: dîm plútă, 778, 780⁺: dîm plútă, 784-785, 789, 792-799, 802, 804-805, 807-809, 811-813, 815-823, 825-828, 830-833, 835, 838-840, 842-843, 845-847, 849-850, 852-857, 860-862, 866-867, 869-872, 874, 878⁺: tápă; tápi „dop mare de lemn la butoaie”, 880⁺: tápă; tápi „dop mare de lemn, la butoi”, 881-884, 887-893, 896, 898-900.
dop; doápe: 674-676, 678, 681-682, 684, 688-689, 763, 824.
dop; duápe: 677, 692-693, 695, 697-698, 708, 711, 786-788, 790, 810, 841, 848, 859, 864.
dop; dópuri, doápe: 680, 683, 685.
dop; dópuri, duápe: 706-707.
dop; dópuri (di plútă saŭ di ĉocán): 726, 730-731, 734, 746.
dop; dópuri din plútă: 733, 741-742, 747-751, 754-755, 760, 877, 885-886, 897.
dopᵘ; dópuri: 735, 839, 863.
plútă; plúte: 753, 800, 803, 806, 829.
dopᶜ; doápe: 766.
dopᶜ; dópuri: 769, 771⁺: dîm plútă saŭ dîn materiăl plástic saŭ coĉán dă porúmb, 773⁺: dîn plútă, dîn coĉán, dă îrtíle, 776⁺: din plútă, 779, 783.
plútă, dop: 772, 876.
dop dă plútă; dópuri: 777.
o plútă; plúte saŭ dop; dópuri: 781-782, 801.
dŭop; dŭápe, [k] dŭópuri: 791, 814.
dop dă plútă; plúte: 834⁺: coĉéni bătúți.
dopᵘ; dópuri: 836-837, 844, 851, 858, 865, 868, 892.
dŭop; dŭópuri: 873.
dŭopᵘ, dopᶜ; dópuri: 895.

FAȚĂ DE MASĂ, pl. „nappe"

[775]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la aceea de pânză cu care acoperi masa ?.

ALR II s.n. 492; ALRM II s.n. 318; NALR-Olt. 241; ALRR-Mar. 316; ALM 617; ALA 1183; ALEA 766; ALC 1230; ALFC 986; cf. ASLEF 548.

Note la hartă:

II. 768: pʰijamá [=confuzie cu mușama].

772: [B] aveá o másă dă tort și-i zîcá fáță dă másă.

793: „în ladă, țoalele sunt învelite într-o másă" [=pânză țesută cu dungi].

797: țeslăifăr; -lăifăre [=țesătură decorativă îngustă și lungă, care se pune peste fața de masă].

817: așternútu péntru másă.

828: péntru másă că nu ie făcútă dă másă.

MASĂ, pl. „table"

[772]

I. [Întrebare indirectă]. (INDIC.).

NALR-Olt. 239; ALM 582; ALF 1273; AIS 894; ALL 706; ALG 708; ALMC 723; ALW 93; ALC 361; ALB 1417; ALFC 913; ALJA 1114; ALLR 375; ASLEF 522.

II. másă; mése: 671-708, 710-720, 722, 724-726, 728-731, 733-739, 741-750, 752, 754-787, 789-792, 794-795, 797, 799-800, 803, 805-806, 809-817, 819-831, 833-834, 836-838, 840-841, 845-846, 849-851, 853-854, 856-858, 860-862, 870, 877, 881, 884-888, 890-897, 899-900.
másă; mĭése: 709, 842, 848, 859, 868.
másă; mésî: 721.
másă; mésĕ: 723.
másă; méսe: 727, 732, 740, 751, 753, 788, 796, 807, 832.
másă; mése: 793, 798, 844, 866, 869.
másă; mése: 801-802, 865, 875, 879-880.
másă; mése: 804, 808, 843, 852, 855, 864.
másă; mése: 818, 835, 863.
másâ; mése: 839, 847.
másă; mési: 867.
másă; mése: 871.
másâ; mésî: 872.
másă; mési: 873, 882, 889.
másâ; mĭési: 874.
másâ; mesĭ: 876.
másă; mesĭă: 878.
másă; mésĕ: 883.
másă; mĭésĕe: 898.

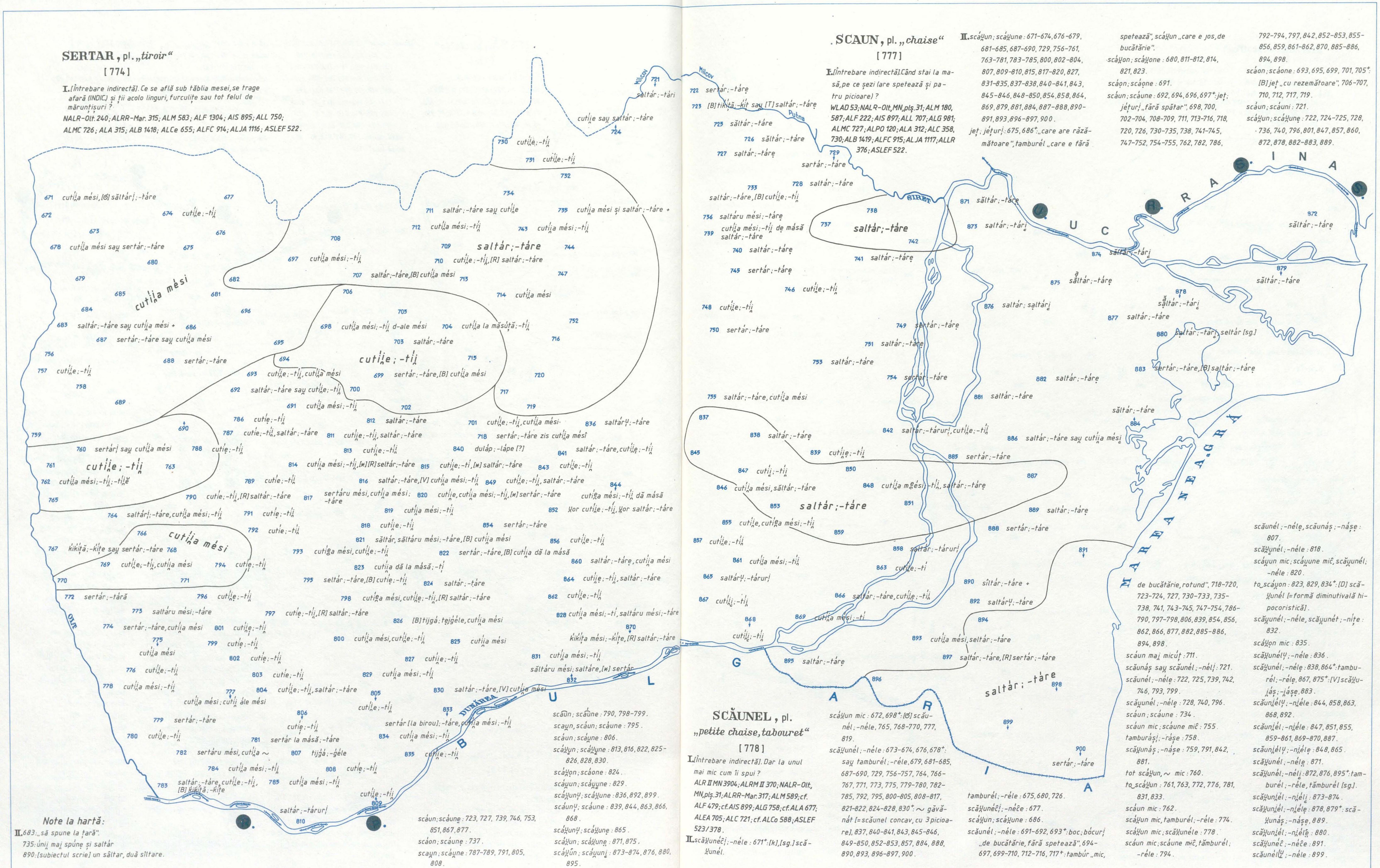
MĂSUȚĂ, pl. „petite table"

[773]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la o masă mai mică ?.

NALR-Olt. MN. pls. 31; ALRR-Mar. 314.

II. măsúță; -súțe: 671, 674-675, 678-683, 685-691, 693-694, 696, 698, 700+: mesĉuáră, 701-707, 709, 711-712, 715, 718-719, 725-728, 732-733, 735+: îi mai mîngîiátă, 737-738, 741-743, 748, 751, 757-758, 766-767, 771, 773, 775, 779, 782-784, 786-789, 791-792, 797, 799-800, 805-806, 810-811, 813, 816, 818, 821, 825, 832, 840-843, 845, 848-851, 853-854, 856, 860, 863, 884, 886-887, 890, 893-894, 896-900.
másă mícă: 672, 698, 714, 759, 770, 772, 776-778, 823, 827-830.
meșĉuáră; -ĉuáre: 673, 837-838, 852, 859, 861-862.
meșĉoáră; -ĉoáre: 676-677, 730, 746, 822.
mesĉoáră; -ĉoáre: 684, 729, 731, 739-740, 745, 750, 752-753, 755, 885.
mesĉuáră; -ĉuáre: 692, 695, 697, 699, 708, 710, 716.
meșuáră; -șuáre: 713, 790, 802.
mășĉuáră; meșĉuáre: 715, 803.
măsĉuáră; -ĉuáre: 717, 836.
măsĉuáră, [k] mesĉuáră; -ĉuáre: 720.
măsúță; -súțî: 721.
másă; mése: 722.
másă ńícă; mésĕ ńiĉ: 723.
mesúță; -súțe: 724, 734, 744, 747.
măsĉoáră; -ĉoáre: 736.
siniĭe; -nii: 749.
mesĉoáră; -ĉoáre, măsúță; -súțe: 754.
măsúță mai mícă; -súțe: 756, 769.
tot másă: 760-761, 814, 820+: [**] măsúță; -súțe, 824, 826, 833-834.
másă mícă; mése miĉ: 762, 764-765, 768, 774.
másă mЎícă; mése: 763.
măsúță; mesúțe: 780, 891.
tot másă, ~ mícă, măsúță: 781, 785.
măsúță; -súțe: 793, 798, 809, 844, 855, 864, 866, 870, 883.
másă mĭícă; mése mĭiĉ, măsúță; -súțe: 794.
măsuáră; -șuáre, măsúță; -súțe: 795.
măsúță; -súțe: 796, 808, 865.
meșuáră; -șuáre: 801.
măsĉuáră; meșĉuáre, măsúță; -súțe: 804.
măsúță; -súțe: 807, 847, 857, 868, 875, 879-880, 889.
mása miícă, măsúță; -súțe: 812.
măsĉoáră; -ĉóri: 815, 858.
másă mai mícă: 817.
másă rătúndă, mícă: 819.
másă rotúndă: 831.
meșĉoáră mícă; -ĉoáre: 835.
meșĉuárâ; -ĉuáre: 839.
másă ńícă, măsúță ńícă: 846.
măsúță; -súți: 867.
másă mărúntă: 869.
măsúță; -súțe: 871.
măsúțâ; -súțĭ: 872.
măsúță; -súți: 873.
măsúțâ; -súți: 874.
măsúțâ; -súțĭ, [E] mesúțĭ: 876.
măsúță; -súțĭ: 877, 881.
măsúță; -súț: 878.
măsúță; -súțĭ: 882.
măsúță, [E] mesúță; [k] măsúțe: 888.
meșĉoáră; -ĉoáre sau măsúță; -șúțe: 892.
măsúță; -súți: 895.

SERTAR, pl. „*tiroir*“

[774]

I. *[Întrebare indirectă]. Ce se află sub tăblia mesei, se trage afară (INDIC.) și ții acolo linguri, furculițe sau tot felul de mărunțișuri?*

NALR-Olt. 240; ALRR-Mar. 315; ALM 583; ALF 1304; AIS 895; ALL 750; ALMC 726; ALA 315; ALB 1418; ALCe 655; ALFC 914; ALJA 1116; ASLEF 522.

Note la hartă:

II. *683: „să spune la țară".*
735: únii mai spúne și saltár
890: [subiectul scrie] un sâltar, duă sîltare.

SCAUN, pl. „*chaise*“

[777]

I. *[Întrebare indirectă]. Când stai la masă, pe ce șezi (are spetează și patru picioare)?*

WLAD 53; NALR-Olt., MN, plș. 31; ALM 180, 587; ALF 222; AIS 897; ALL 707; ALG 981; ALMC 727; ALPO 120; ALA 312; ALC 358, 730; ALB 1419; ALFC 915; ALJA 1117; ALLR 376; ASLEF 522.

II. *scáun; scáune: 671-674, 676-679, 681-685, 687-690, 729, 756-761, 763-781, 783-785, 800, 802-804, 807, 809-810, 815, 817-820, 827, 831-835, 837-838, 840-841, 843, 845-846, 848-850, 854, 858, 864, 869, 879, 881, 884, 887-888, 890-891, 893, 896-897, 900.*
jeț; jéțuri: 675, 686⁺: „care are rezemătoare", tamburél „care e fără spetează", scáun „care e jos, de bucătărie".
scáon; scáone: 680, 811-812, 814, 821, 823.
scáon; scáone: 691.
scáun; scáune: 692, 694, 696, 697⁺: jeț; jéțuri „fără spătar", 698, 700, 702-704, 708-709, 711, 713-716, 718, 720, 726, 730-735, 738, 741-745, 747-752, 754-755, 762, 782, 786, 792-794, 797, 842, 852-853, 855-856, 859, 861-862, 870, 885-886, 894, 898.
scáon; scáone: 693, 695, 699, 701, 705⁺: [B] jeț „cu rezemătoare", 706-707, 710, 712, 717, 719.
scáun; scáuni: 721.
scáun; scáune: 722, 724-725, 728, 736, 740, 796, 801, 847, 857, 860, 872, 878, 882-883, 889.
scáun; scáune: 723, 727, 739, 746, 753, 851, 867, 877.
scáon; scáune: 737.
scaun; scáune: 787-789, 791, 805, 808.
scâun; scâune: 790, 798-799.
scaun, scáun; scáune: 795.
scáun; scáune: 806.
scáun; scáune: 813, 816, 822, 825-826, 828, 830.
scáon; scáone: 824.
scáun; scáune: 829.
scáun; scáune: 836, 892, 899.
scáun; scáune: 839, 844, 863, 866, 868.
scáun; scáune: 865.
scáun; scáune: 871, 875.
scáûn; scáuni: 873-874, 876, 880, 895.

SCĂUNEL, pl. „*petite chaise, tabouret*“

[778]

I. *[Întrebare indirectă]. Dar la unul mai mic cum îi spui?*

ALR II MN 3904; ALRM II 370; NALR-Olt., MN, plș. 31; ALRR-Mar. 317; ALM 589; cf. ALF 479; cf. AIS 899; ALG 758; cf. ALA 677; ALEA 705; ALC 721; cf. ALCo 588; ASLEF 523/378.

II. *scăunéci; -néle: 671⁺: [k], [sg.] scăunél.*
scáun mic: 672, 698⁺: [Ϭ] scăunél; -néle, 765, 768-770, 777, 819.
scăunél; -néle: 673-674, 676, 678⁺: sau tamburél; -réle, 679, 681-685, 687-690, 729, 756-757, 764, 766-767, 771, 773, 775, 779-780, 782-785, 792, 795, 800-805, 808-817, 821-822, 824-828, 830⁺: ~ găvănát [= scăunel concav, cu 3 picioare], 837, 840-841, 843, 845-846, 849-850, 852-853, 857, 884, 888, 890, 893, 896-897, 900.
tamburél; -réle: 675, 680, 726.
scăunéci; -néce: 677.
scáun; scáune: 686.
scăunél; -néle: 691-692, 693⁺: boc; bócuri „de bucătărie, fără spetează", 694-697, 699-710, 712-716, 717⁺: tambúr „mic, de bucătărie, rotund", 718-720, 723-724, 727, 730-733, 735-738, 741, 743-745, 747-754, 786-790, 797-798, 806, 839, 854, 856, 862, 866, 877, 882, 885-886, 894, 898.
scáun mai micúț: 711.
scăunáș sau scăunél; -néli: 721.
scăunél; -néle: 722, 725, 739, 742, 746, 793, 799.
scăunél; -néle: 728, 740, 796.
scáun; scáune: 734.
scáun mic; scáune mici: 755.
tamburáși; -ráșe: 758.
scăunáș; -náșe: 759, 791, 842, 881.
tot scáun, ~ mic: 760.
to_scáun: 761, 763, 772, 776, 781, 831, 833.
scáun mic: 762.
scáun mic, tamburél; -réle: 774.
scáun mic; scăunéle: 778.
scáun mic; scáune mici, tămburél; -réle: 794.
scăunél; -néle, scăunáș; -náșe: 807.
scăunél; -néle: 818.
scáun mic; scáune mici, scăunél; -néle: 820.
to_scáon: 823, 829, 834⁺: [D] scăunél [= formă diminutivală hipocoristică].
scăunél; -néle, scăunét; -nițe: 832.
scáon mic: 835.
scăunél; -néle: 836.
scăunél; -néle: 838, 864⁺: tamburél; -réle, 867, 875⁺: [V] scăuiáș; -iáșe, 883.
scăuniél; -niéle: 844, 858, 863, 868, 892.
scăuniél; -niéle: 847, 851, 855, 859-861, 869-870, 887.
scăuniél; -niéle: 848, 865.
scăunél; -néle: 871.
scăunél; -néli: 872, 876, 895⁺: tamburél; -réle, tămburél [sg.].
scăuniél; -niéli: 873-874.
scăuniél; -niéle: 878, 879⁺: scăunáș; -náșe, 889.
scăuniél; -niéle: 880.
scăunéc; -néce: 891.
scăunél; -néle: 899.

LADĂ, pl. „coffre"

[776]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi zici la aceea făcută din scânduri (cu capac), în care ţii lucrurile bune de îmbrăcăminte ... ?*

ALR II MN 3892; NALR-Olt., MN, plş. 31; ALM 590; ALF 1450; AIS 903; ALPY 32; ALG 1556; ALA 313; ALC 359; ALCe 656; ALFC 926; cf. ALJA 1122.

VASE, sg. „vaisselle"

[779]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum le spui cu un cuvânt la farfurii, oale, crătiţi la un loc ?*

NALR-Olt., MN, plş. 31; ALF 1350; AIS 947; ALL 621, 627; ALG 735; ALMC 809, 1168; ALEA 745; cf. ALC 886; ASLEF 578.

II. váse; vas: 671-675, 677-685, 687-689, 692, 695-697, 699⁺: [B] ĉobărá̯e, 700-702, 704-706, 708-712, 714-716, 718, 720, 727-728, 730-734, 738, 741, 743-745, 747-750, 752, 754-755, 762, 769, 772, 774-776, 781-782, 787, 790-792, 795, 799-800, 805-806, 808-809, 812-813, 814⁺: [R] tacímuri̯, 816-822, 824-825, 829-830, 833, 835⁺: [= fără pahare], 840-843, 845, 848-850, 852-857, 859, 861-862, 864, 866, 870, 877, 879⁺: [V] blíde; blid, 881, 885-888, 890-891, 893, 894⁺: [R] veselă, 895-896, 897⁺: veselă, 899⁺: veselă, 900.

veselă: 676, 686, 707, 735, 757-758, 760, 764, 768, 770, 780, 827⁺: [D] váse, 834, 884⁺: în glob [= în bloc, cu un cuvânt] să spúne veselă, cu tot tacímu, [ő] váse; vas.

văsări̯e, vas [sg.]; váse: 690, 763, 811, 815.

[R] veselă, [B] váse; vas: 691.

veselă, truséu veséli, váse; vas: 693.

vásili [pl. a.]; vas: 694.

veselă, [D] váse; vas: 698.

tacímuri̯, váse; vas: 703.

tacím [sg.]; -címuri̯, váse; vas, vásili: 713.

vásili, váse; vas: 717, 773.

tacím [sg.]; -címuri̯, veselă: 719.

vási; vas: 721.

blíde; blid: 722.

váse; vas: 723, 725-726, 736, 739-740, 742, 746, 751, 753, 777, 788, 794, 796-798, 801-802, 804, 838, 846-847, 860, 878, 882⁺: crătiţi̯; crátiţă, 883, 889, 892.

[R] váse; vas, [V] ĉúble: 724.

blíde; blid: 729.

ĉublará̯e, ĉúble: 737.

vásele [a.], vásĕ; vas: 756.

váse: 759, 766⁺: lenjări̯ péntru másă.

ĉóburi̯, ĉobări̯e: 761.

veselă, vásili [pl. a.], váse; vas: 765, 784.

veselă, vásele [pl. a.], váse; vas: 767.

váse, vásili [a.]; vas: 771⁺: s-o i̯ei̯ pă boi̯ereşte, tacímuri̯, nu le stă; mai̯ pă ţărăneşte víne váse.

veselă, váse; vas: 778, 803, 832.

váse; vas, văsărá̯e: 779.

veselă, văsări̯e: 784.

váse dă bucătări̯e; vas: 785.

váse; vas: 786, 789, 793, 807, 810.

vásili [a.]; vas: 823.

ĉublări̯: 826.

váse; vasᵘ: 828, 836-837, 844, 851, 858, 863, 869.

tacímuri̯: 831⁺: [D] váse [= castroane, străchini, fără farfurii].

váse; vasᵘ: 839, 865, 868.

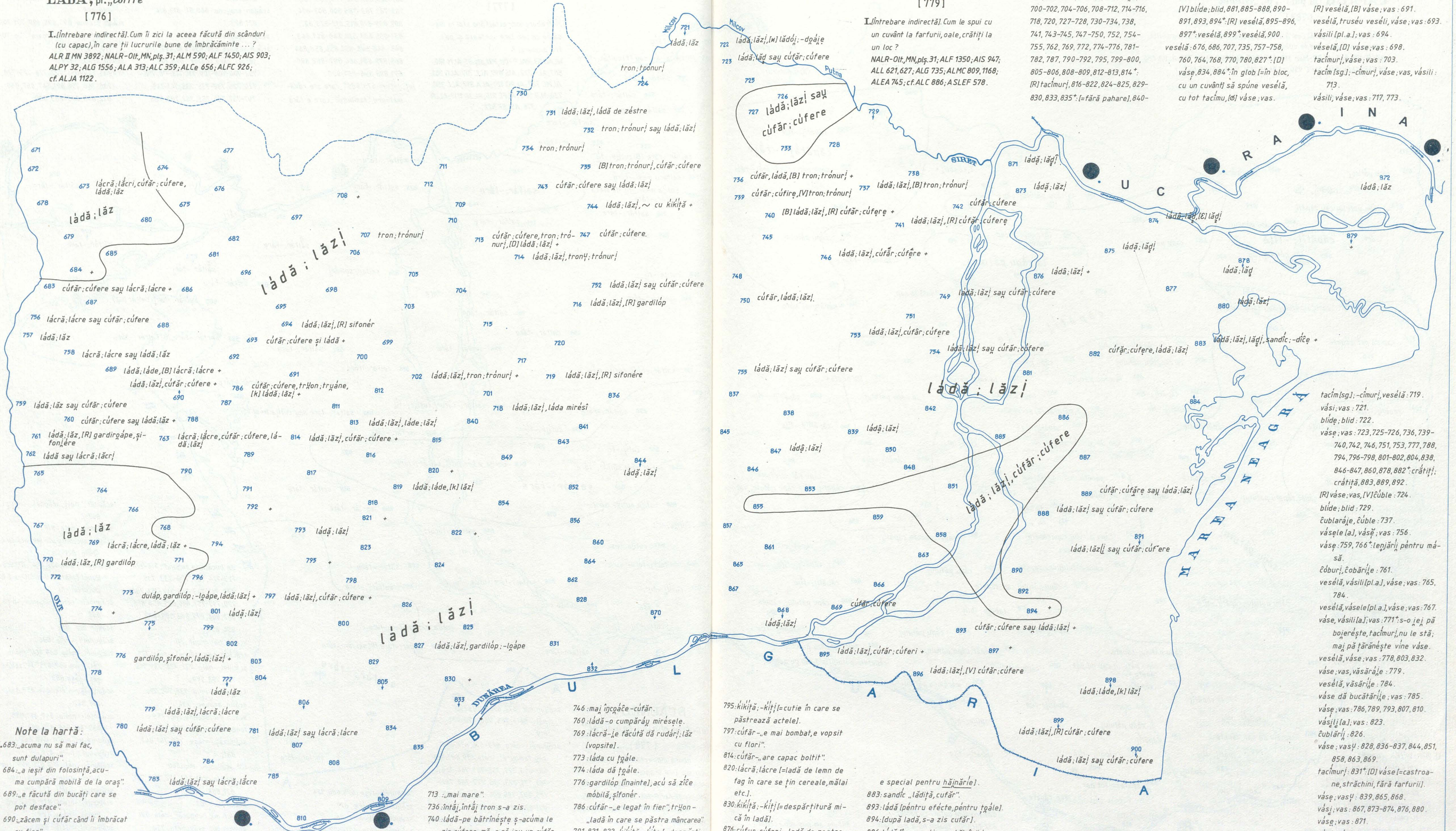
vási; vas: 867, 873-874, 876, 880.

váse; vas: 871.

vásâ, vásî; vas: 872.

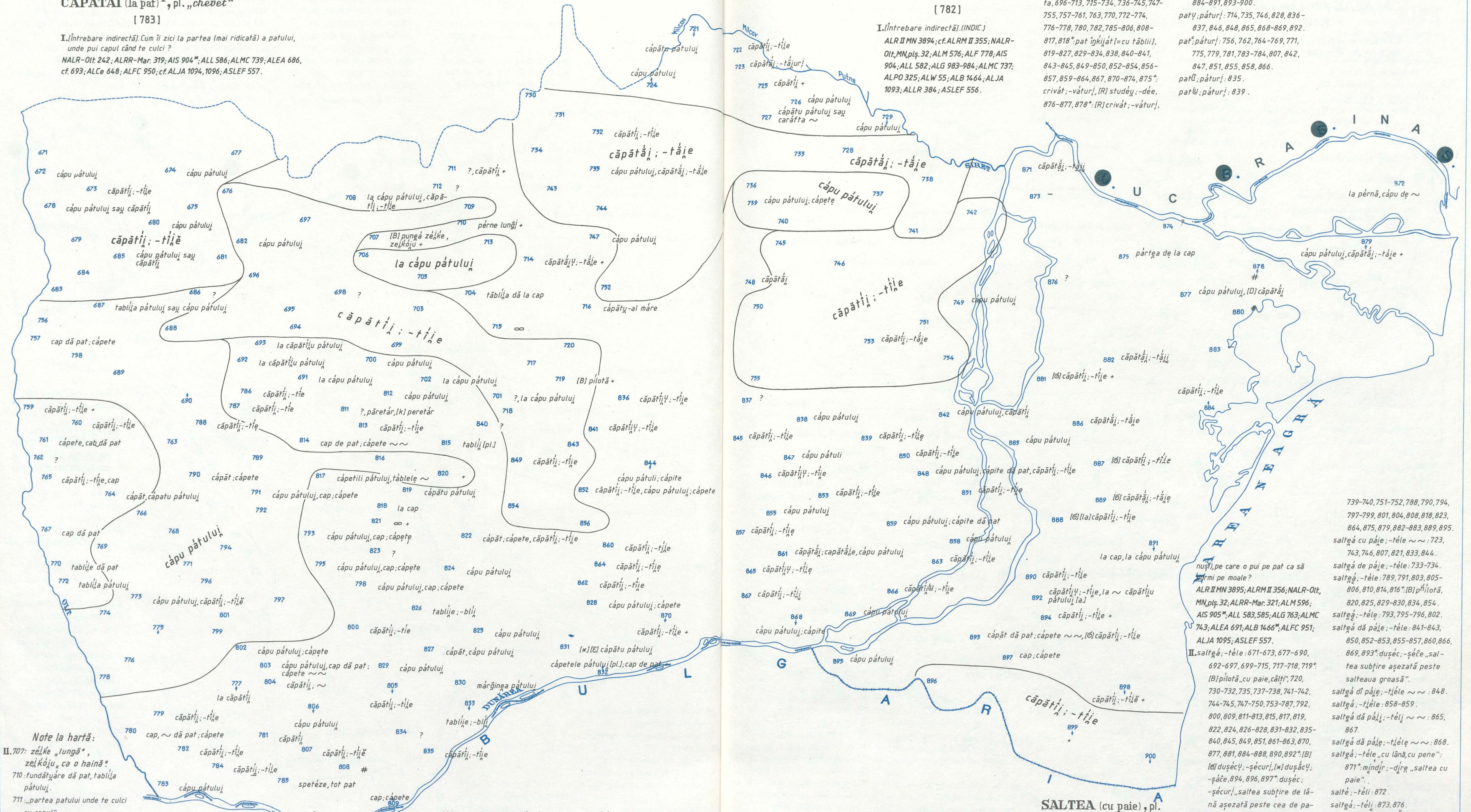
blíde; blid, [R] váse; vas: 875.

vási̯e; vas: 898.

Note la hartă:

II. 683: „acuma nu să mai fac, sunt dulapuri".
684: „a ieşit din folosinţă, acuma cumpără mobilă de la oraş".
689: „e făcută din bucăţi care se pot desface".
690: „zâcem şi cufăr când îi îmbrăcat cu fier".
693: „mama-i spunea ladă".
702: „mai rudimentar, din topor".
708: parsék; -séke „ca o cutie, în colţ, cu uşă pentru vase", blidár; -dáre „pe perete, drept, fără uşă", [R] văsár.
713: „mai mare".
736: întâi̯, întâi̯ tron s-a zis.
740: ladă-pe bătrîneşte ş-acúma le zic cúfere: mă-c să i̯au un cufăr.
744: kikíţă [o cutie mică în care se ţineau banii, cerceii].
746: mai̯ încoáĉe-cufăr.
760: ladă-o cumpărau̯ miresele.
769: lácră-i̯e făcută dă rudári̯; lăz [vopsite].
773: láda cu ţoále.
774: láda dă ţoále.
776: gardilóp [înainte], acú să zíĉe mobilă, şifonér.
786: cufăr-„e legat în fier", truᵘon-„ladă în care se păstra mâncarea".
791, 821-822: kikíţă; -kíţe [= despărţitură la capătul lăzii, în care se ţin mărunţişuri].
795: kikíţă; -kíţi̯ [= cutie în care se păstrează actele].
797: cúfăr-„e mai bombat, e vopsit cu flori".
814: cúfăr-„are capac boltit".
820: lácră; lácre [= ladă de lemn de fag în care se ţin cereale, mălai etc.].
830: kikíţă; -kíţi̯ [= despărţitură mică în ladă].
876: cúfur; cúferi̯ „ladă de zestre, cufăr, ladă".
879: cufăr; cúfere [termen sinonim, e special pentru hai̯nărie].
883: sandíc „lădiţă, cufăr".
893: ladă [péntru efécte, péntru ţoále].
894: [după ladă, s-a zis cufăr].
896: ladă [în care ţineau bătrânii lucrurile], cufăr „ladă mai mică".
897: [zestrea se ţine în] cufăr; cúfere.

CĂPĂTÂI (la pat)[1], pl. „chevêt“

[783]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la partea (mai ridicată) a patului, unde pui capul când te culci?
NALR-Olt. 242; ALRR-Mar. 319; AIS 904*; ALL 586; ALMC 739; ALEA 686, cf. 693; ALCe 648; ALFC 950; cf. ALJA 1094, 1096; ASLEF 557.

Note la hartă:

II. 707: zéi̯ke „lungă", zei̯kói̯u „ca o haină".
710: fundătu̯áre dă pat, tablíi̯a pátului̯.
711: „partea patului unde te culci cu capul".
714: „lua tata de sub capul meu, era un lemn și-l cioplea s-aprindă focul, îl punea la loc apoi".
719: „punea o ~ să vie cu capu mai sus".
725: ~ zíčă nai̯ínte la pérnă.
759: pártea de pus cápu.
820: [patul nu are tăblii].
821: [nu sunt paturi cu tăblii].
832: [=tăblii]; [patul nu e mai înalt la cap].
870: pun cápu pă ~.
879: [partea opusă e] cu̯ada pátului̯.
881: mi̯-am pus mîna căpătíi̯.
894: întu̯árče-te cu cápu la căpătíi̯.
898: únde púne cápu-i̯ la căpătíi̯.
899: „partea patului unde pui capul".

PAT, pl. „lit“

[782]

I. [Întrebare indirectă]. (INDIC.)
ALR II MN 3894; cf. ALRM II 355; NALR-Olt., MN, plș. 32; ALM 576; ALF 778; AIS 904; ALL 582; ALG 983-984; ALMC 737; ALPO 325; ALW 55; ALB 1464; ALJA 1093; ALLR 384; ASLEF 556.

II. pat; páturi̯: 671-694, 695+: [B] pe laița, 696-713, 715-734, 736-745, 747-755, 757-761, 763, 770, 772-774, 776-778, 780, 782, 785-806, 808-817, 818+: pat îŋki̯i̯át [= cu tăblii], 819-827, 829-834, 838, 840-841, 843-845, 849-850, 852-854, 856-857, 859-864, 867, 870-874, 875+: crivát; -váturi̯, [R] studéu̯; -dée, 876-877, 878+: [R] crivát; -váturi̯, 879-882, 883+: [R] crivát; -váturi̯, 884-891, 893-900.
patu̯; páturi̯: 714, 735, 746, 828, 836-837, 846, 848, 865, 868-869, 892.
patᵉ; páturi̯: 756, 762, 764-769, 771, 775, 779, 781, 783-784, 807, 842, 847, 851, 855, 858, 866.
patᶦ; páturi̯: 835.
patᵘ; páturi̯: 839.

SALTEA (cu paie), pl. „matelas (rembourré de pailles)“

[788]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la aceea mare, de pânză, umplută cu paie (fân, pănuși), pe care o pui pe pat ca să dormi pe moale?
ALR II MN 3895; ALRM II 356; NALR-Olt., MN, plș. 32; ALRR-Mar. 321; ALM 596; AIS 905*; ALL 583, 585; ALG 763; ALMC 743; ALEA 691; ALB 1466*; ALFC 951; ALJA 1095; ASLEF 557.

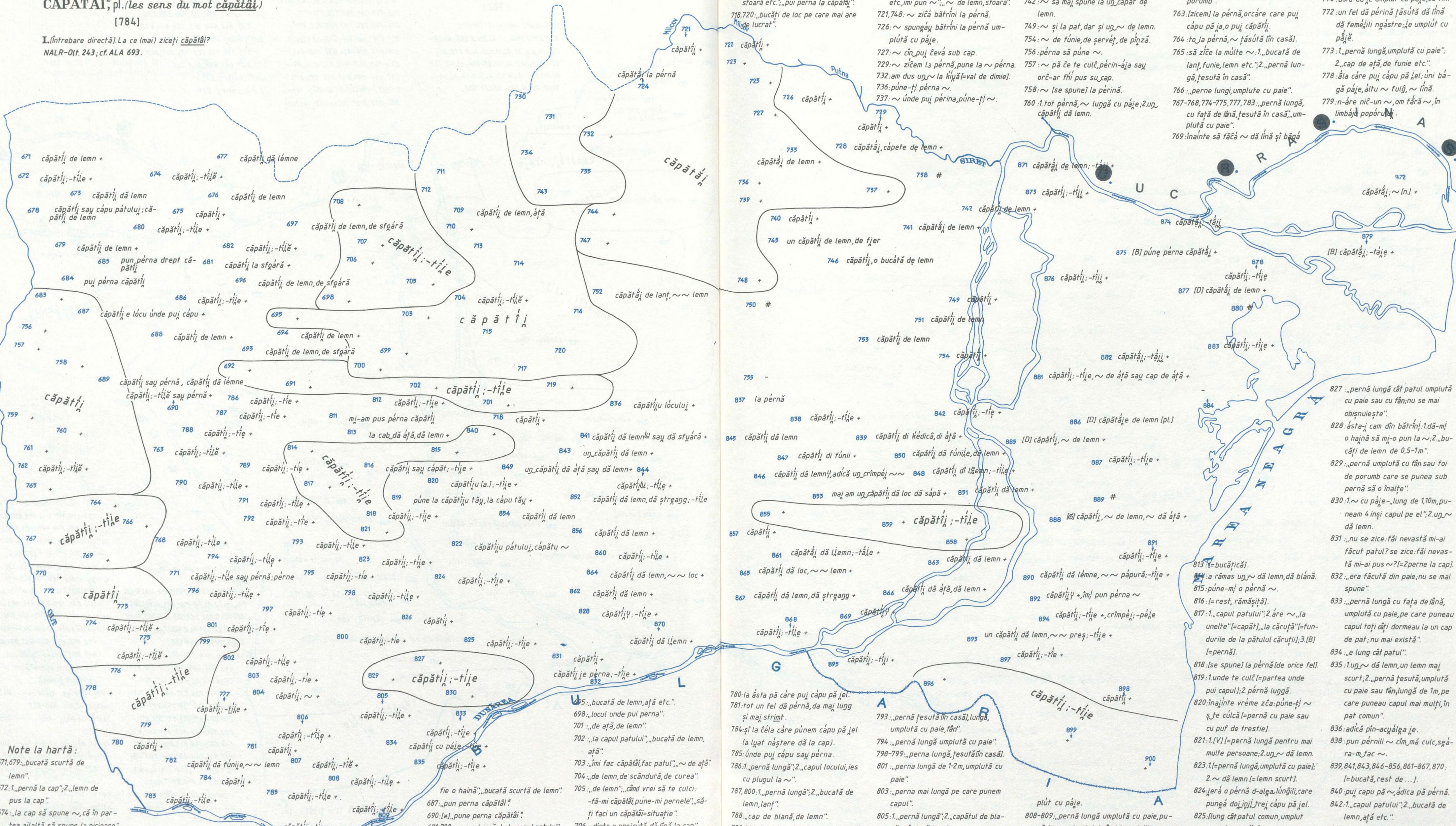
II. saltea̯á; -téle: 671-673, 677-690, 692-697, 699-715, 717-718, 719+: [B] pilotă „cu paie, câlți", 720, 730-732, 735, 737-738, 741-742, 744-745, 747-750, 753-787, 792, 800, 809, 811-813, 815, 817, 819, 822, 824, 826-828, 831-832, 835-840, 845, 849, 851, 861-863, 870, 877, 881, 884-888, 890, 892+: [B] [G] dușécu̯; -șécuri̯, [*] dușắcu̯; -șáče, 894, 896, 897+: dușéc; -șécuri̯ „saltea subțire de lână așezată peste cea de paie", 898-900.
salté; -téle: 674-676.
saltea̯á; -téle: 691, 698, 716, 847.
saltea̯á; -téli: 721.
saltea̯á; -téle: 722, 724-729, 736, 739-740, 751-752, 788, 790, 794, 797-799, 801, 804, 808, 818, 823, 864, 875, 879, 882-883, 889, 895.
saltea̯á cu pái̯e; -téle ~ ~: 723, 743, 746, 807, 821, 833, 844.
saltea̯á de pái̯e; -téle: 733-734.
saltea̯á; -téle: 789, 791, 803, 805-806, 810, 814, 816+: [B] pʰilotă, 820, 825, 829-830, 834, 854.
saltea̯á; -téle: 793, 795-796, 802.
saltea̯á dă pái̯e; -téle: 841-843, 850, 852-853, 855-857, 860, 866, 869, 893+: dușéc; -șéče „saltea subțire așezată peste salteaua groasă".
saltea̯á dî pái̯e; -ti̯éle ~ ~: 848.
saltea̯á; -ti̯éle: 858-859.
saltea̯á dă pái̯i; -téli ~ ~: 865, 867.
saltea̯á dă pái̯e; -ti̯éle ~ ~: 868.
saltea̯á; -téle „cu lână, cu pene": 871+: mindír; -díre „saltea cu paie".
salté; -téli: 872.
saltea̯á; -téli: 873, 876.
duși̯ég; -și̯égi, [R] sắlti̯ea̯á; -ti̯éli: 874.
salté; -téle: 878.
saltea̯á; -téle: 880.
salti̯ea̯; -téle: 891.

CĂPĂTÂI[2], pl. (*les sens du mot* __căpătâi__)

[784]

I. *[Întrebare directă]. La ce (mai) ziceți* __căpătâi__*?*

NALR-Olt. 243; cf. ALA 693.

Note la hartă:

II. 671, 679: „bucată scurtă de lemn".
672: 1. „pernă la cap"; 2. „lemn de pus la cap".
674: „la cap să spune ~, că în partea ailaltă să spune la picioare".
675: „zâcem la un cap de lemn".
680, 759, 761, 776: „pernă".
681, 687, 694–695, 698, 701–704, 707: „capătul unui fir de ață, sfoară, curea etc.".
682: [obiect oarecare pus la cap în loc de pernă].
683: „pernă", „bucată de lemn".
686: „ceea ce pun sub cap, fie pernă, fie o haină", „bucată scurtă de lemn".
687: „pun perna căpătâi".
690: [*] „pune perna căpătâi".
691, 700: „perna lungă de la capul patului".
692, 699, 722–723, 725, 728, 739, 741, 744, 747: „bucăți de lemne pe care se așază o putină, o bute etc.".
694: „a făcut și ăsta căpătâi = s-a căpătuit".
695: „bucată de lemn, ață etc.".
698: „locul unde pui perna".
701: „de ață, de lemn".
702: „la capul patului", „bucată de lemn, ață".
703: „îmi fac căpătâi, fac patul", „~ de ață".
704: „de lemn, de scândură, de curea".
705: „de lemn"; „când vrei să te culci: -fă-mi căpătâi, pune-mi pernele"; „să-ți faci un căpătâi = situație".
706: „dintr-o __proicuță__ dă lînă, la cap".
707: „pernă la cap improvizată din haină etc.", „~ de lemn", „~ de sfoară".
708: „la capu patului ca o pernă", „de lemn, fier".
710–717: „la orice scurtătură dă lemn, sfoară etc."; „pui perna la căpătâi".
718, 720: „bucăți de loc pe care mai are de lucrat".
719: „mâna când mă culc, o haină, un sac etc., îmi pun ~"; „~ de lemn, sfoară".
721, 748: ~ zică bătrîni la pernă.
726: ~ spuneau bătrîni la pernă umplută cu paie.
727: ~ cin pui ceva sub cap.
729: ~ zicem la pernă, pune la ~ perna.
732: am dus un ~ la kiuă [= val de dimie].
736: pune-ți perna ~.
737: ~ unde pui perina, pune-ți ~.
740: ~ acolo unde pui capu.
742: ~ să mai spune la un capăt de lemn.
749: ~ și la pat, dar și un ~ de lemn.
754: ~ de funie, de servet, de pînză.
756: perna să pune ~.
757: ~ pă ce te culc, perin-aia sau orc-ar fhi pus su cap.
758: ~ [se spune] la perină.
760: 1. tot pernă, ~ lungă cu paie; 2. un căpătîi dă lemn.
762: „umplut cu paie, cu fulgi, cu foi de porumb".
763: [zicem] la pernă, orcare care pui capu pă ia, o pui căpătîi.
764: to la pernă, ~ țăsută [în casă].
765: să zice la multe ~: 1. „bucată de lanț, funie, lemn etc."; 2. „pernă lungă, țesută în casă".
766: „perne lungi, umplute cu paie".
767–768, 774–775, 777, 783: „pernă lungă, cu față de lână, țesută în casă", „umplută cu paie".
769: înainte să făcă ~ dă lînă și băgă paie ele; acuș a cam pierit alea.
770: ăsta dă ie umplut cu paie, cu fîn.
772: un fel dă perină țăsută dă lînă dă femeili noastre; le umplut cu paie.
773: 1. „pernă lungă, umplută cu paie"; 2. „cap de ață, de funie etc.".
778: ăla care pui capu pă iel; uni bagă paie, altu ~ fulg, ~ lînă.
779: n-are nic-un ~, om fără ~, în limbaju poporului.
780: la ăsta pă care pui capu pă iel.
781: tot un fel dă pernă, da mai lung și mai __strimt__.
784: și la cela care punem capu pă iel (a luat naștere dă la cap).
785: unde pui capu sau perna.
786: 1. „pernă lungă"; 2. „capul locului, ies cu plugul la ~".
787, 800: 1. „pernă lungă"; 2. „bucată de lemn, lanț".
788: „cap de blană, de lemn".
789, 792, 796–797, 802, 804: „pernă lungă".
790: „tot ce pui sub cap, pernă".
791, 795: 1. „pernă lungă umplută cu paie"; 2. „bucată de lanț, ață, lemn".
793: „pernă țesută [în casă], lungă, umplută cu paie, fân".
794: „pernă lungă umplută cu paie".
798–799: „perna lungă, țesută [în casă].
801: „perna lungă de 1-2 m, umplută cu paie".
803: „perna mai lungă pe care punem capul".
805: 1. „pernă lungă"; 2. „capătul de blană, scândură, lanț".
806: 1. „pernă lungă umplută cu paie"; 2. „~ de lanț, de ață".
807: um fel dă pernă, [e] mai lung, umplut cu paie.
808–809: „pernă lungă umplută cu paie, pusă la capul patului când te culci".
810: „pernă de lână, așezată sub pernă".
812: unde pui căpătîiu dă pui perna; „pune perna la căpătâiul patului".
813: [= bucățică].
814: a rămas un ~ dă lemn, dă blană.
815: pune-mi o pernă ~.
816: [= rest, rămășiță].
817: 1. „capul patului"; 2. are ~ „la unelte" [= capăt], „la căruță" [= fundurile de la pătulul căruții]; 3. [B] [= pernă].
818: [se spune] la pernă [de orice fel].
819: 1. unde te culc [= partea unde pui capul]; 2. pernă lungă.
820: înainte vreme zca: pune-ți ~ ș te culcă [= pernă cu paie sau cu puf de trestie].
821: 1. [V] [= pernă lungă pentru mai multe persoane; 2. un ~ dă lemn.
823: 1. [= pernă lungă, umplută cu paie]; 2. ~ dă lemn [= lemn scurt].
824: iera o pernă d-alea lungili, care punea doi inși trei capu pă iel.
825: [lung cât patul comun, umplut cu paie sau fân].
826: dîn obijnuinețe bătrînești, în log dă perne, mai lung așa; [țesut din lână și umplut cu paie].
827: „pernă lungă cât patul umplută cu paie sau cu fân; nu se mai obișnuiește".
828: ăsta-i cam dîn bătrîni: 1. dă-mi o haină să mi-o pun la ~; 2. „bucăți de lemn de 0,5–1 m".
829: „pernă umplută cu fân sau foi de porumb care se punea sub pernă să o înalțe".
830: 1. ~ cu paie – „lung de 1,10 m, puneam 4 inși capul pe el"; 2. un ~ dă lemn.
831: „nu se zice: făi nevastă mi-ai făcut patul? se zice: făi nevastă mi-ai pus ~? [= 2 perne la cap].
832: „era făcută din paie; nu se mai spune".
833: „pernă lungă cu fața de lână, umplută cu paie, pe care puneau capul toți câți dormeau la un cap de pat; nu mai există".
834: „e lung cât patul".
835: 1. un ~ dă lemn, un lemn mai scurt; 2. „pernă țesută, umplută cu paie sau fân, lungă de 1 m, pe care puneau capul mai mulți, în pat comun".
836: adică pîn-acualea ie.
838: pun pernili ~ cîm mă culc, seara-m fac ~.
839, 841, 843, 846–856, 861–867, 870: [= bucată, rest de ...].
840: pui capu pă ~, adica pă pernă.
842: 1. „capul patului"; 2. „bucată de lemn, ață etc.".
844: 1. „ceea ce se pune sub cap la culcare"; 2. „bucată, rest de lemn, lanț etc.".

__Vezi continuarea pe harta nr. 230.__

DOS DE PERNĂ, pl. *„taie d'oreiller"*

[786]

I.[Întrebare indirectă]. Cum spui la pânza aceea tare, în care stau fulgii (penele) și peste care pui fața de pernă?
ALR II s.n. 493; ALRM II s.n. 319, cf. 363, 364; NALR-Olt., MN, plș. 32; ALRR-Mar. 325; ALM 603; cf. ALF 1906; AIS 905*; cf. ALL 588; cf. ALMC 742; cf. ALEA 694; ALFC 954.

PERNĂ, pl. *„coussin, oreiller"*

[785]

I.[Întrebare indirectă]. Pe ce pune omul capul când se culcă (îi umplută cu pene, fulgi, paie)?
NALR-Olt. MN plș. 32; ALRR-Mar. 320; ALM 602; ALF 1647; AIS 905*; ALL 587; ALG 1299; ALMC 741; ALA 299, 460; ALEA 692; ALC 506; ALB 1467, 1474; ALCe 648; ALFC 953; ALJA 1097; ALLR 386; ASLEF 557.

II. pérină; périnị: 671, 677⁺: fultúcă; -túčị „dacă e mai mică", 758, 762, 765, 770, 772, 780, 782-783, 799, 801-802, 891.
pérină; périne: 672, 715, 758, 768-769, 774, 776, 804, [R] 890⁺: [V] pérnă.
pérnă; pérne: 673⁺: fultúcă; -túčị „dacă e mică", 674-676, 678-680, 681⁺: [B] fultúcă; -túčị, 682-686, 687⁺: fultúcă; -túče „da mai rar să zîce vorba asta", 688-714, 716-720, 722-723, 729-735, 737-739, 742-745, 747-748, 750, 752-756, 760, 763-764, 766, 773, 775, 777-778, 784, 786-788, 789⁺: fultúc; -túče „dacă e de fulgi", 790-795, 797-798, 800, 803, 805-813, 814⁺: ~ „de paie", [*] fultúcă; -túč „de fulgi", 815-822, 824-828, 830-833, 840-841, 843, 845-846, 849-850, 851⁺: fîltúc; -túče, 852-854, 856, 860-864, 866, 869-870, 881, 885-888, 893⁺: sau fultúc; -túče, 894, 896⁺: [V] pernă lungă de 1-1,20 m, [R] „pernă", [V] pŭostokịe; -kịị „pernă", fultúc; -túcurị „pernă mare", 897, 899-900.
pérnă; pérni: 721⁺: [B] căpătîịị; -tâie, 867.

Note la hartă:

II. 725: șámă [=materialul din care se face dosul de pernă].
819: anáŋgiịe [=nanghin].
832: „făcut din ángină".
847: să fáče di nagínâ.
873: nu se zice *cilíf*.
876: o aŭúd pe nevástă-mea: cilíf (di pérnă); [se folosește numai la pernă].
892: angínă „material din care se face dosul de pernă".
897: [se confecționează din *itamínă*; nu se zice *fultúc*].
899: angínă „materialul din care se face".

pérnă; pérne: 724-728, 736, 740, 746⁺: dác-o áre, dacă nu púne ș-o toálă, 751, 823, 839, 844, 865, 877, 882.
pérină; pérni: 741.
pérnă; pernị: 749, 781, 848, 895⁺: [E] pérnị [pl.].
pérnă; périnị: 759.
pérnă, pérniță: 761.
pérnă; périne, pérne: 767.
[D] #: 771.
pérnă; pérne, périnị: 779.
pérnă; pernị, pérne: 785.
pérnă; pérne, pérină; périnị: 796.
pérnă; pérne, pernị: 829.
pérnă; pérne: 834⁺: ~, cum zíče țigánu périna, să púne pă căpătîị să fie mai înalt".
pịérnă; pịérne: 842, 847, 855, 858-859, 868, 879, 898.
pérnă; pérne, [k] pérină; périne: 857.
pérnă; pérne: 871-872, 883.
pịérnă; pịérnị: 873.
pịérnâ; pịérnị: 874.
pịérnă; pịérne: 875, 880.
pérnă; pernị: 876.
pérnă; pérnị: 878.
[L] pérenă; pérene: 884⁺: cîte úni spúne pérnă; pérne.
pịérnă; pérne: 889.
pérînă; périnị: 891.
[V] pérnă; pịérne, [R] fultúcŭ; -túče: 892.

Continuarea hărții nr. 229.
845: însámnă că-ị scurt.
857: 1. „pernă mare"; 2. ~ dă lemn [=bucată, rest de ...].
858: 1. ŭo pịérnă maị luŋgă; 2. ~ dă lemn [=bucată, rest de ...].
859: 1. am pus cápu pă ~ [=pernă]; 2. ad-o pérna s-o puị ~; 3. ~ dă lịemn [=bucată, rest de ...].
860: 1. pun pérna ~; 2. ~ dă lemn, dă ștreaŋg [=bucată, rest de ...].
868: púne căpătîịu maị înaltŭ-puị dóo pérne.
869: 1. „locul unde se pune capul în pat când te culci"; 2. ~ dă lemn [=bucată, rest de ...].
871, 877, 887-888, 892-896: „bucată de lemn".
872: „tot ce ține loc de pernă"; púneț căpătîị la pernă.
873, 882: „tot ce se așază sub cap".
874, 883, 885, 895: „tot ce ține loc de pernă".
875: „ceea ce se așază sub cap"; adică la cap čevá.
876: „partea de la capul patului"; în expresia: pun la căpătîị.
878: „lemn mic pus pentru a fixa alt lemn sau un lucru".
879: „capul patului".
881-882, 887-888, 892, 894-896: „bucată de ață, sfoară".
890: „legătură, sarcină".
891: „haină pusă sub cap în loc de pernă".
894: crîmpeị „capăt, bucățică".
897: „obiect așezat sub pernă".
898: „unde pune capu, acolo-i spune ~".
899: „bucată de lemn, de ață, de ștreang, de cârnat etc.".
900: „pernă lungă cât patul, umplută cu paie, nu mai există, prea rar la bătrâni".

HARTA 231

PLAPUMĂ, pl. „*couverture rembourrée*"

[790]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi zici la aceea umplută cu lână (cu vată), cu fața colorată și cu care te acoperi noaptea?*

ALR II MN 3897; ALRM II 358; NALR-Olt. MNplș. 33; ALRR-Mar. 323; cf. ALM 386; AIS 905; ALL 590; ALMC 744; ALC 498; ALB 1471; ALFC 755; ASLEF 557.*

PILOTĂ, pl.

„*couverture en duvet, édredon*"

[791]

I. *[Întrebare indirectă]. Dar la aceea umplută cu fulgi (pene)?*

ALR II MN 3898; ALRM II 362; NALR-Olt. MNplș. 33; ALRR-Mar. 324; ALM 598; AIS 905; ALB 1473; ALCe 647, 649; ALFC 755; ALRR 389.*

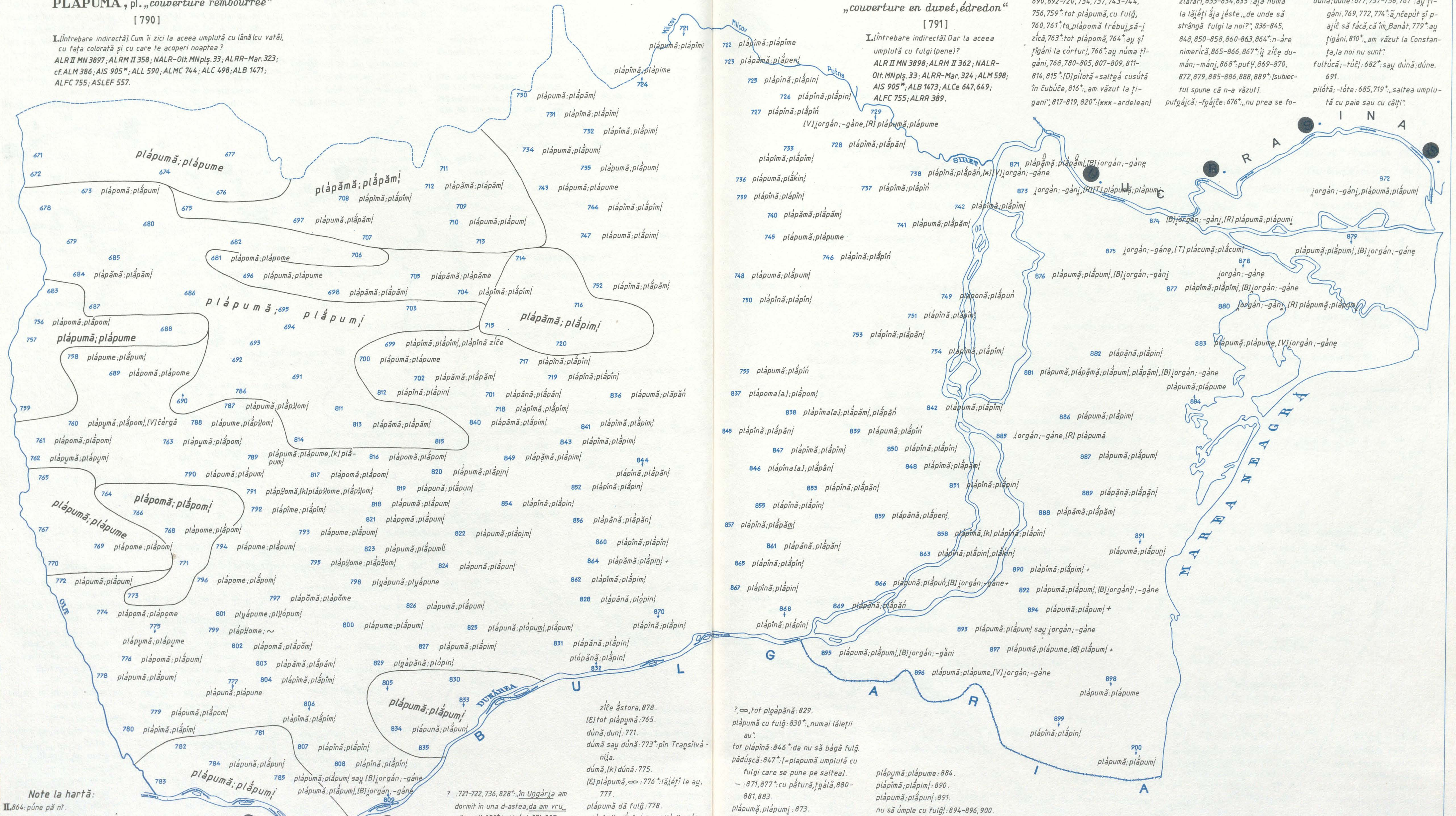
II. ∞: 671-675, 678-681, 683-684, 686-690, 692-720, 734, 737, 743-744, 756, 759⁺: tot plápumă, cu fulĝ, 760, 761⁺: to plápomă trébui să-i zícă, 763⁺: tot plápomă, 764⁺: au și țigáni la córturi, 766⁺: au núma țigáni, 768, 780-805, 807-809, 811-814, 815⁺: [D] pilotă = saltea cusútă în ĉubúĉe, 816⁺: „am văzut la țigani", 817-819, 820⁺: [*** - ardelean] dúnă, 821, 823-827, 831, 832⁺: áre zlătári, 833-834, 835⁺: áia núma la lăiéți ăia iéste; „de unde să strângă fulgi la noi?", 836-845, 848, 850-858, 860-863, 864⁺: n-áre nimerică, 865-866, 867⁺: îi zíce dumán; -máni, 868⁺: puf, 869-870, 872, 879, 885-886, 888, 889⁺: [subiectul spune că n-a văzut].

pufoáică; -foáiĉe: 676⁺: „nu prea se folosește la noi, ci numai în Ardeal".

dúnă; dúne: 677, 757-758, 767⁺: au țigáni, 769, 772, 774⁺: ă nceput și p-aiĉ să facă, că îm Banát, 779⁺: au țigáni, 810⁺: „am văzut la Constanța, la noi nu sunt".

fultúcă; -túĉi: 682⁺: sau dúnă; dúne, 691.

pilótă; -lóte: 685, 719⁺: „saltea umplută cu paie sau cu câlți".

? : 721-722, 736, 828⁺: „în Ungária am dormit în una d-astea, da am vru să mori", 859⁺: la țigáni, 874, 887.

\# : 723-733, 735, 738-742, 745-755, 762⁺: tot plápumă, 770⁺: cum áre ăștia pîn Ardeál, nu știu cum le zíĉe ăstora, 878.

[Ɛ] tot plápumă: 765.

dúnă; duni: 771.

dúmă sau dúnă: 773⁺: pîn Transîlvánia.

dúmă, [k] dúnă: 775.

[Ɛ] plápumă, ∞: 776⁺: lăiéți le au, 777.

plápumă dă fulĝ: 778.

plápîmă; plắpîmi, [*] pilótă; -lóte: 806.

pilotă; pilote: 822, 849⁺: pîn Ardeál ie ástea.

?, ∞, tot ploápănă: 829.

plápumă cu fulĝ: 830⁺: „numai lăieții au".

tot plápînă: 846⁺: da nu să bágă fulĝ.

pădúșcă: 847⁺: [= plapumă umplută cu fulgi care se pune pe saltea].

— : 871, 877⁺: cu pắtură, toálă, 880-881, 883.

plápumă; plápumi: 873.

iorgán; -gáne: 875.

plápumă; plắpumi: 876, 892⁺: [nu se face], 893⁺: sau iorgán; -gáne.

plápănă; plắpini: 882.

plápumă; plápume: 884.

plápîmă; plắpimi: 890.

plápumă; plắpuni: 891.

nu să úmple cu fulĝi: 894-896, 900.

nu poáte să fiie cu fulĝi: 897.

plápumă cu fulĝi; plápume ∼ ∼: 898.

nu să poáte plápîna cu fulĝi: 899.

Note la hartă:

II. 864: púne pă nî.

866: „în Dobrogea se zice dușắc".

890: [subiectul scrie] plapâmă; plăpimi.

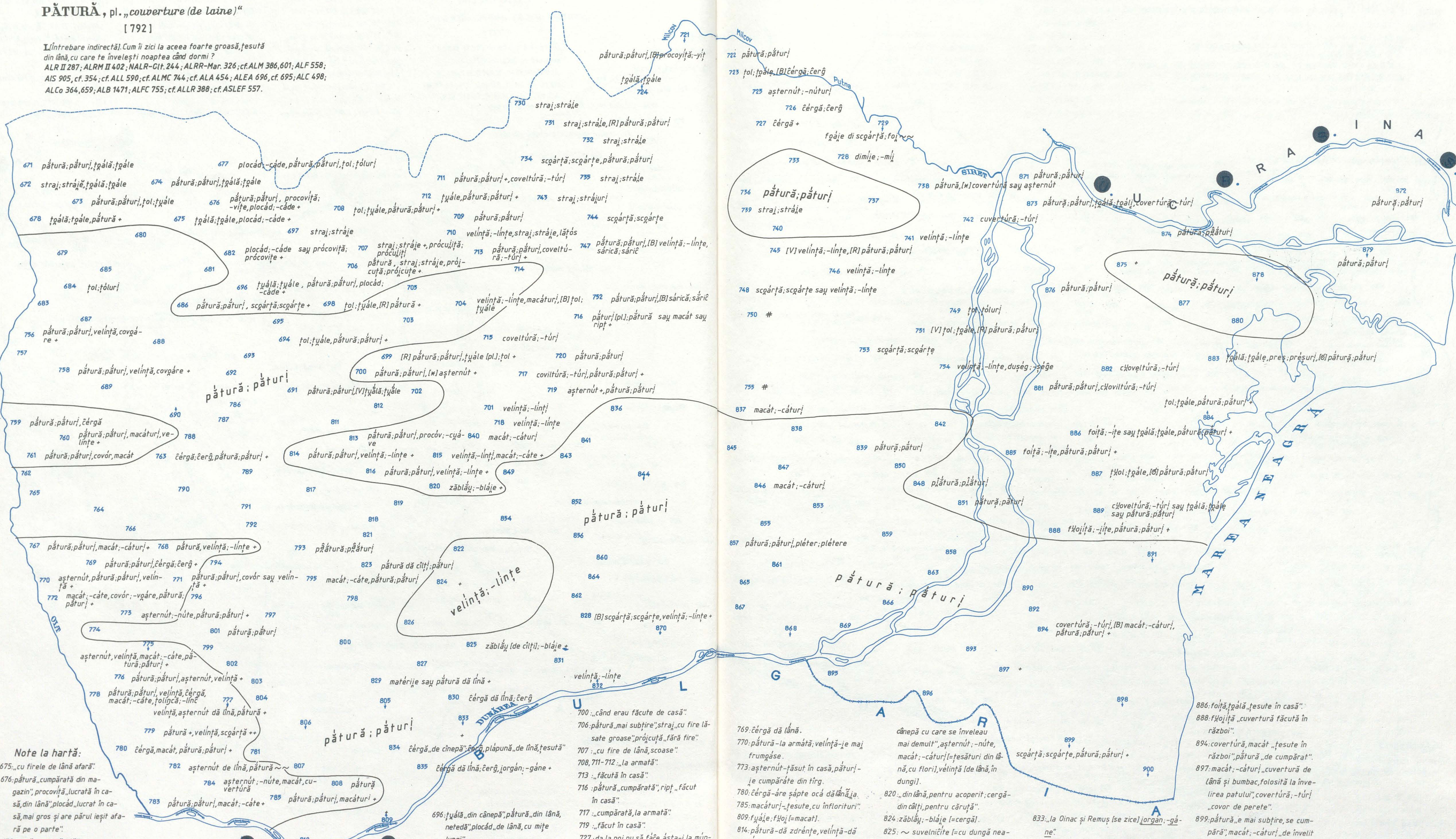
894: nu se spune iorgán.

897: mai bíne plắpumi.

PĂTURĂ, pl. *„couverture (de laine)"*

[792]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la aceea foarte groasă, țesută din lână, cu care te învelești noaptea când dormi ?
ALR II 287; ALRM II 402; NALR-Olt. 244; ALRR-Mar. 326; cf. ALM 386,601; ALF 558; AIS 905, cf. 354; cf. ALL 590; cf. ALMC 744; cf. ALA 454; ALEA 696, cf. 695; ALC 498; ALCo 364,659; ALB 1471; ALFC 755; cf. ALLR 388; cf. ASLEF 557.

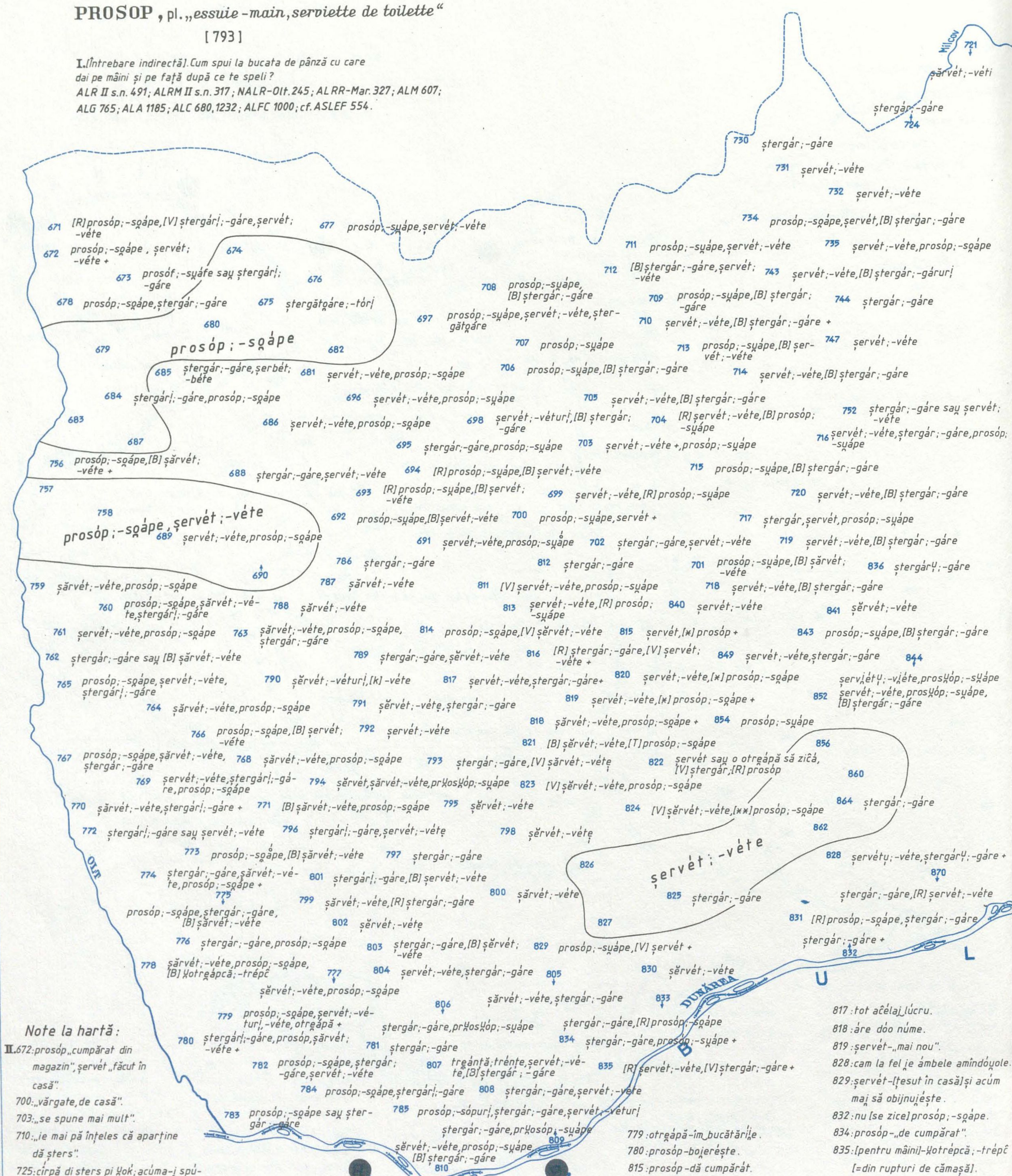
Note la hartă:

II. 675: „cu firele de lână afară".
676: pățură „cumpărată din magazin", procoviță „lucrată în casă, din lână", plocád „lucrat în casă, mai gros și are părul ieșit afară pe o parte".
678: „dacă e cumpărată".
682: plocád „cu lați și gros", prócoviță „mai subțire".
686: pățură „care e dată la piuă", scoárță „nu e dată la piuă, ci se folosește cum a ieșit de la țesut".
694, 772, 775, 777, 779, 785: „cumpărată, la armată".
696: țuálă „din cânepă", pățură „din lână, netedă", plocád „de lână, cu mițe lungi".
698: la cumpărativă.
699, 756, 758, 760-761, 767-768, 771, 776, 779, 783: „țesut în casă".
700: „când erau făcute de casă".
706: pățură „mai subțire", strai „cu fire lăsate groase", prójcuță „fără fire".
707: „cu fire de lână, scoase".
708, 711-712: „la armată".
713: „făcută în casă".
716: pățură „cumpărată", ripț „făcut în casă".
717: „cumpărată, la armată".
719: „făcut în casă".
727: da la noi nu să fáce, ásta-i la múnte, la mocáni.
763: „nu mai sunt cergi; erau făcute de lână".
769: cérgă dă lână.
770: pățură - la armátă; velínță - ie mai frumoáse.
773: așternút - țăsut în casă, păturí - ie cumpăráte din tîrg.
780: cérgă - áre șápte ocá dă lânẵia.
785: macáturi - „țesute, cu înflorituri".
809: fuálie; fuoi [=macat].
814: pățură - dă zdrénțe, velínță - dă lînă.
815: velínță - „în dungi", macát - în píte [= în pătrățele].
816: „pătură să spunea la preșurile de cânepă cu care se înveleau mai demult", așternút; -núte, macát; -cáturi [=țesături din lână, cu flori], velínță [de lână, în dungi].
820: „din lână, pentru acoperit; cergă - din câlți, pentru căruță".
824: zăbláu; -bláie [=cergă].
825: ~ suvelnicíte [=cu dungă neagră pe fond alb].
828: „velínță - în 2 ițe; velínță - în 4 ițe, se puneau și pe perete".
829: „nu se obișnuiește".
833: „la Oinac și Remuș [se zice] iorgán; -gáne".
835: iorgán [=pătură mai subțire din lână].
875: toálă; toálę „preșuri de cârpe".
884: „pătura se cumpără din oraș".
885: foíță „țesută în casă".
886: foíță, toálă „țesute în casă".
888: fuoíiță „cuvertură făcută în război".
894: covertúră, macát „țesute în război", pățură „de cumpărat".
897: macát; -cáturi „cuvertură de lână și bumbac, folosită la învelirea patului", covertúră; -túri „covor de perete".
899: pățură „e mai subțire, se cumpără", macát; -cáturi „de învelit patul, e mai subțire decât scoarta", fuoíiță vărgátă; -íițe -gáte „cuvertura pentru pat sau de așternut pe jos".

PROSOP, pl. „*essuie-main, serviette de toilette*“

[793]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum spui la bucata de pânză cu care dai pe mâini și pe față după ce te speli?*
ALR II s.n. 491; ALRM II s.n. 317; NALR-Olt. 245; ALRR-Mar. 327; ALM 607; ALG 765; ALA 1185; ALC 680, 1232; ALFC 1000; cf. ASLEF 554.

Note la hartă:

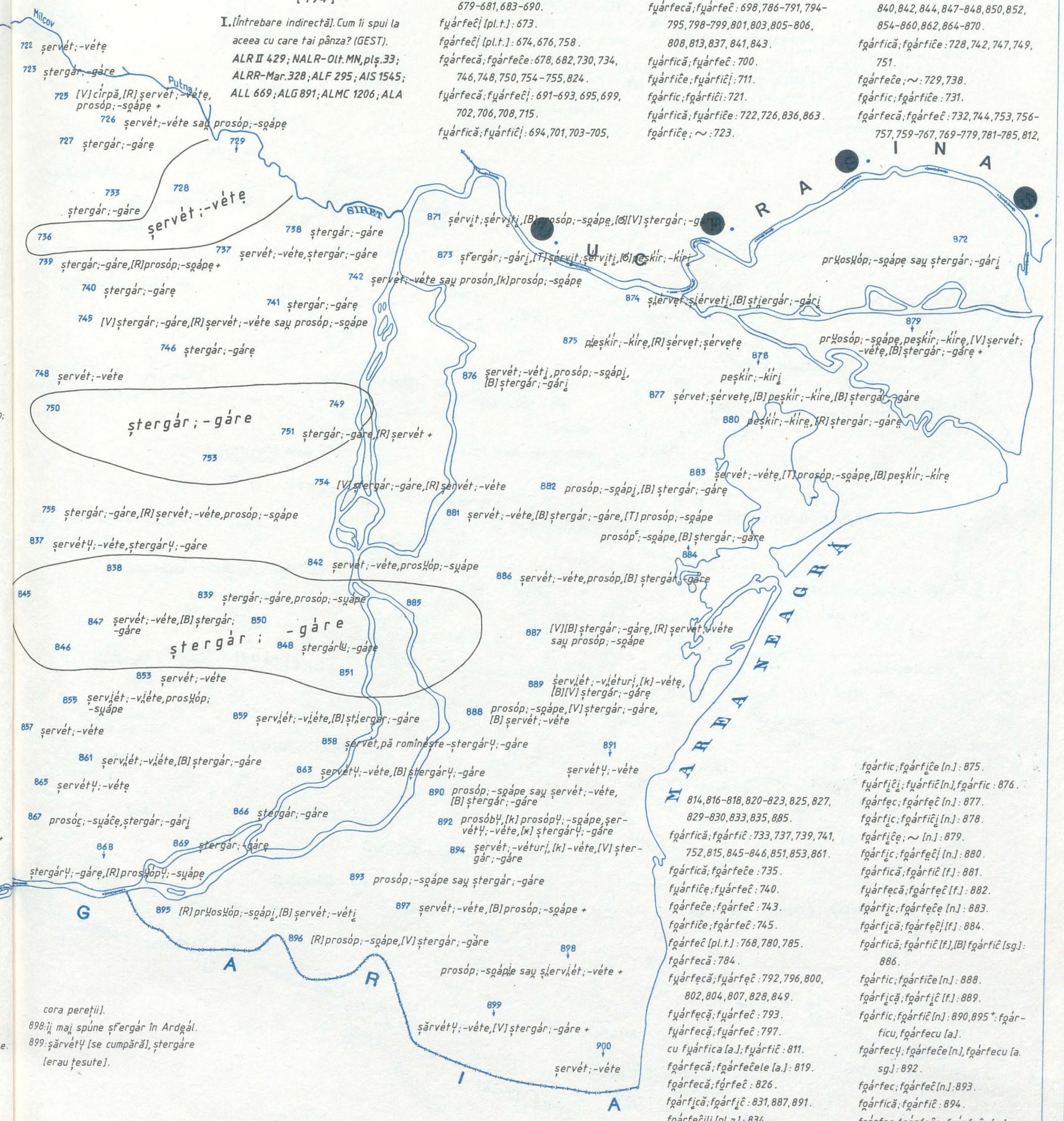
II. *672: prosop „cumpărat din magazin", șervét „făcut în casă".*
700: „vărgate, de casă".
703: „se spune mai mult".
710: „ie mai pă înțeles că aparține dă șters".
725: cirpă di șters pi ȟok; acúma-i̯ spúne șervét, prosóp.
739: acúma-i̯ mai̯ zîĉe și prosóp.
751: acúma-i̯ spúne șervét.
756: bătrînește - șărvét.
770: șărvét - cu ĉe ne ștergêm.
774: ștergáre „țesute cu dungi", prosọápe „cusute cu flori".
779: otrẹápă - îm bucătări̯i̯e.
780: prosóp - boi̯eréște.
815: prosóp - dă cumpărát.
816: „șervetele sunt azi cele de pe pereți"; [*] acú [se zice] prosóp; -sọápe.
817: tot acélai̯ lúcru.
818: áre dóo núme.
819: șervét - „mai nou".
828: cam la fel i̯e ámbele amîndóu̯ole.
829: șervét - [țesut în casă] și acúm mai̯ să obijnui̯éște.
832: nu [se zice] prosóp; -sọápe.
834: prosóp - „de cumpărat".
835: [pentru mâini] - ȟotrépcă; -trépĉ [=din rupturi de cămașă].
879: peșkírẹ [se dau la nuntă].
897: ștergár; -gáre [se făceau din bumbac și borangic, pentru a decora pereții].
898: îi̯ mai̯ spúne ștergár în Ardẹál.
899: șărvétᵘ [se cumpără], ștergáre [erau țesute].

FOARFECĂ, pl. „*ciseaux*“

[794]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi spui la aceea cu care tai pânza? (GEST).*
ALR II 429; NALR-Olt. MN, plș. 33; ALRR-Mar. 328; ALF 295; AIS 1545; ALL 669; ALG 891; ALMC 1206; ALA 741; ALCo 351; ALB 1588; ALFC 1065.

II. *fọárfecă; fọárfeĉi̯: 671-672, 675, 677, 679-681, 683-690.*
fu̯árfeĉi̯ [pl.t.]: 673.
fọárfeĉi̯ [pl.t.]: 674, 676, 758.
fọárfecă; fọárfeĉe: 678, 682, 730, 734, 746, 748, 750, 754-755, 824.
fu̯árfecă; fu̯árfeĉi̯: 691-693, 695, 699, 702, 706, 708, 715.
fu̯árfică; fu̯árfiĉi̯: 694, 701, 703-705, 707, 709-710, 712-714, 716-720, 832.
fu̯árfică; fu̯árfeĉi̯: 696-697.
fu̯árfecă; fu̯árfeĉ: 698, 786-791, 794-795, 798-799, 801, 803, 805-806, 808, 813, 837, 841, 843.
fu̯árfică; fu̯árfeĉ: 700.
fu̯árfiĉe; fu̯árfiĉi̯: 711.
fọárfic; fọárfiĉi: 721.
fu̯árfică; fu̯árfiĉe: 722, 726, 836, 863.
fọárfiĉe; ~: 723.
fu̯árfecă; fu̯árfeĉe: 724.
fu̯árfică; fu̯árfiĉ: 725, 727, 736, 838-840, 842, 844, 847-848, 850, 852, 854-860, 862, 864-870.
fọárfică; fọárfiĉe: 728, 742, 747, 749, 751.
fọárfeĉe; ~: 729, 738.
fọárfic; fọárfiĉe: 731.
fọárfecă; fọárfeĉ: 732, 744, 753, 756-757, 759-767, 769-779, 781-785, 812, 814, 816-818, 820-823, 825, 827, 829-830, 833, 835, 885.
fọárfică; fọárfiĉ: 733, 737, 739, 741, 752, 815, 845-846, 851, 853, 861.
fọárfică; fọárfeĉe: 735.
fu̯árfiĉẹ; fu̯árfeĉ: 740.
fọárfeĉe; fọárfeĉ: 743.
fọárfiĉe; fọárfeĉ: 745.
fọárfeĉ [pl.t.]: 768, 780, 785.
fọárfecă: 784.
fu̯árfẹcă; fu̯árfẹĉ: 792, 796, 800, 802, 804, 807, 828, 849.
fu̯árfẹcặ; fu̯árfeĉ: 793.
fu̯árfecặ; fu̯árfeĉ: 797.
cu fu̯árfica [a.]; fu̯árfiĉ: 811.
fọárfẹcă; fọárfeĉele [a.]: 819.
fọárfecă; fọ́rfeĉ: 826.
fọárfi̯că; fọárfi̯ĉ: 831, 887, 891.
fọárfeĉili [pl.a.]: 834.
fọárfi̯c; fọárfiĉi̯ [n.], fọárfiĉi̯li̯ [a.]: 871.
fọárficâ; fọárfiĉ [f.]: 872.
fọárfiĉi̯; fọárfi̯ĉ [n.]: 873.
fọárfi̯c; fọárfi̯ĉi̯ [n.]: 874.
fọárfic; fọárfi̯ĉe [n.]: 875.
fu̯árfi̯ĉi̯; fu̯árfiĉ [n.], fọárfic: 876.
fọárfẹc; fọárfẹĉ [n.]: 877.
fọárfi̯c; fọárfiĉi̯ [n.]: 878.
fọárfi̯ĉẹ; ~ [n.]: 879.
fọárfi̯c; fọárfẹĉi̯ [n.]: 880.
fọárfică; fọárfiĉ [f.]: 881.
fu̯árfẹcă; fọárfẹĉ [f.]: 882.
fọárfi̯c; fọárfẹĉẹ [n.]: 883.
fọárfi̯că; fọárfẹĉi̯ [f.]: 884.
fọárfică; fọárfiĉ [f.], [B] fọárfiĉ [sg.]: 886.
fọárfic; fọárfiĉe [n.]: 888.
fọárfi̯cặ; fọárfi̯ĉ [f.]: 889.
fọárfic; fọárfiĉ [n.]: 890, 895⁺: fọárficu, fọárfecu [a.].
fọárfecᵘ; fọárfeĉe [n.], fọárfecu [a. sg.]: 892.
fọárfec; fọárfeĉ [n.]: 893.
fọárfică; fọárfiĉ: 894.
fọárfec, fọárfeĉe; fọárfeĉe [n.]: 896⁺: fọárfeca [a.].
fọárfeĉe; fọárfeĉi̯ [n.]: 897.
fọárfec; fọárfẹĉe [n.]: 898.
fọárfică; fọárfiĉi̯ [f.]: 899.
fọárfecă; fọárfeĉ [f.]: 900.

HARTA 234

LAMPĂ, pl. „*lampe*“

[795]

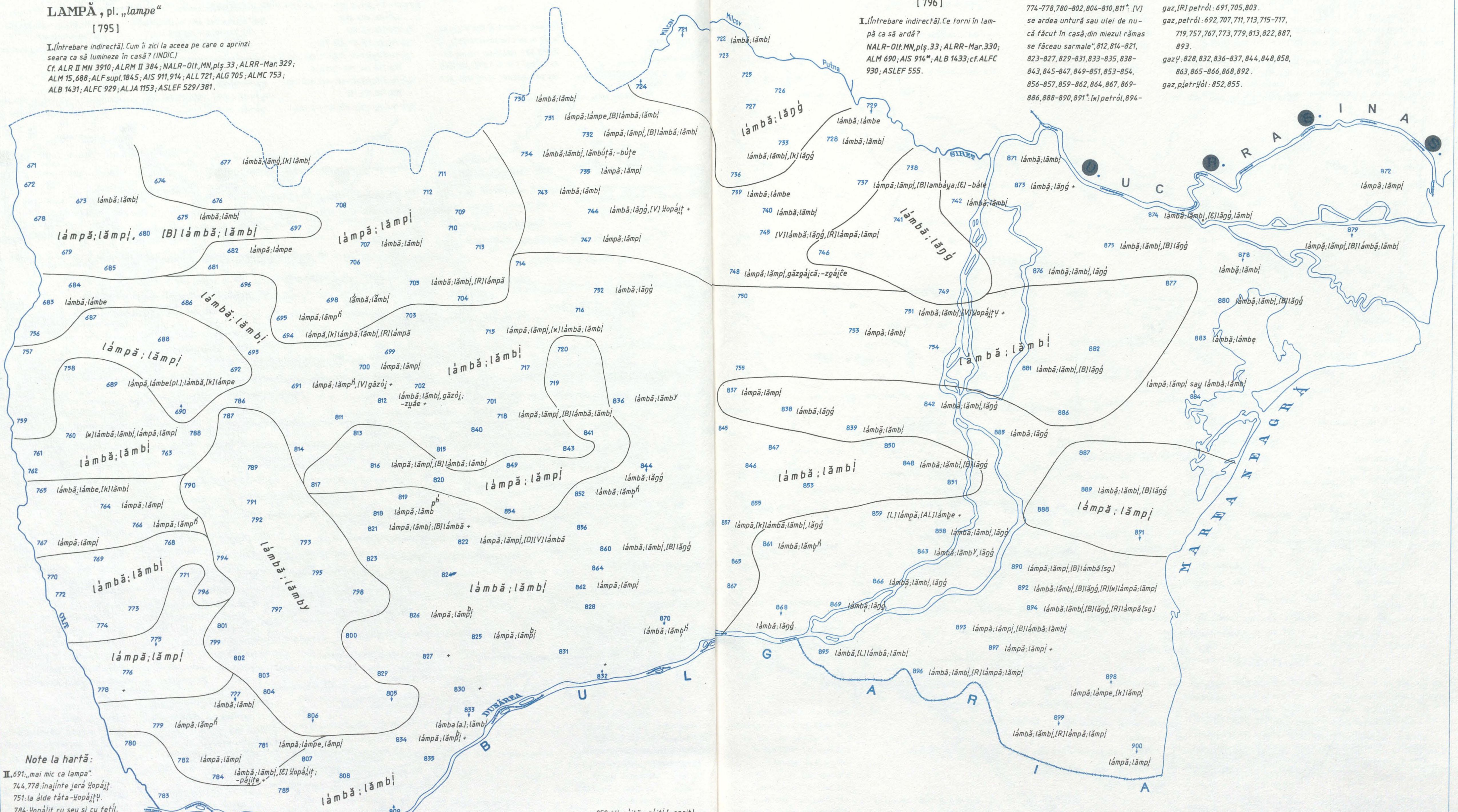
I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi zici la aceea pe care o aprinzi seara ca să lumineze în casă? (INDIC.)*
Cf. ALR II MN 3910; ALRM II 384; NALR-Olt.,MN,pls.33; ALRR-Mar. 329; ALM 15,688; ALF supl.1845; AIS 911,914; ALL 721; ALG 705; ALMC 753; ALB 1431; ALFC 929; ALJA 1153; ASLEF 529/381.

PETROL, pl. „*pétrole*“

[796]

I. *[Întrebare indirectă]. Ce torni în lampă ca să ardă?*
NALR-Olt.MN,pls.33; ALRR-Mar.330; ALM 690; AIS 914; ALB 1433; cf. ALFC 930; ASLEF 555.*

II. *gaz: 671-690, 693-704, 706, 708-710, 712, 714, 718, 720-756, 758-766, 768-772, 774-778, 780-802, 804-810, 811⁺: [V] se ardea untură sau ulei de nucă făcut în casă; din miezul rămas se făceau sarmale", 812, 814-821, 823-827, 829-831, 833-835, 838-843, 845-847, 849-851, 853-854, 856-857, 859-862, 864, 867, 869-886, 888-890, 891⁺: [*] petról, 894-897, 898⁺: sau pietról, 899⁺: [R] petrólu, 900.*
gaz, [R] petról: 691, 705, 803.
gaz, petról: 692, 707, 711, 713, 715-717, 719, 757, 767, 773, 779, 813, 822, 887, 893.
gazu: 828, 832, 836-837, 844, 848, 858, 863, 865-866, 868, 892.
gaz, pietruól: 852, 855.

Note la hartă:

II. *691: „mai mic ca lampa".*
744, 778: înainte jerá uopáit.
751: la álde táta - uopáițu.
784: uopáiț cu seu și cu fetíl.
812: găzói [= lampă mică de gaz, fără cilindru].
821: ĉob [= opaiț în ciob, cu untură].
827: álți zíce lámbră; lămbri.
830: opáiț [avea mama informatorului în copilăria ei].
832: văpáie; văpăi [strachină cu untură și fitil, folosită din lipsă de gaz].
834: ḫîrb [= opaiț].
859: ḫuopáiță; -páițí [= opaiț].
873: [înainte aveau] puopuonéț; -néți „opaiț", cu feștílă.
897: [G] lámbă; lămbi, spun vlășĉéni [cei din Vlașca].

HARTA 235

POLIȚĂ, pl. *„étagère“*
[797]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi spui la scândura agățată (atârnată) de-a lungul peretelui (GEST), pe care pui tot felul de lucruri?*

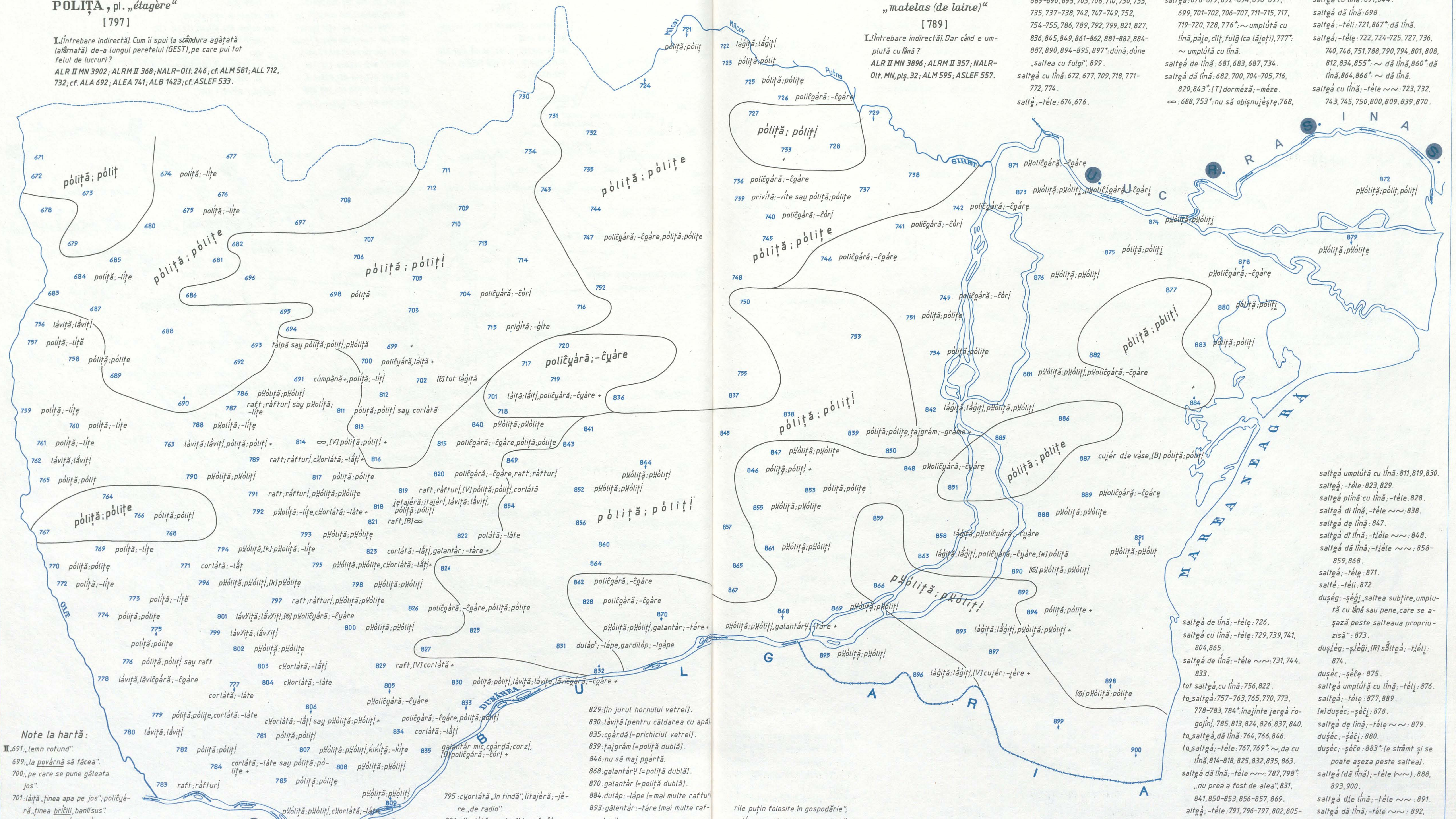
ALR II MN 3902; ALRM II 368; NALR-Olt. 246; cf. ALM 581; ALL 712, 732; cf. ALA 692; ALEA 741; ALB 1423; cf. ASLEF 533.

SALTEA (cu lână), pl. *„matelas (de laine)“*
[789]

I. *[Întrebare indirectă]. Dar când e umplută cu lână?*

ALR II MN 3896; ALRM II 357; NALR-Olt. MN, plș. 32; ALM 595; ASLEF 557.

II. *saltẹá; -téle: 671, 673, 680, 684-686, 689-690, 695, 703, 708, 710, 730, 733, 735, 737-738, 742, 747-749, 752, 754-755, 786, 789, 792, 799, 821, 827, 836, 845, 849, 861-862, 881-882, 884-887, 890, 894-895, 897⁺: dúnă; dúne „saltea cu fulgi“, 899.*
saltẹá cu lînă: 672, 677, 709, 718, 771-772, 774.
saltẹ́; -téle: 674, 676.
dorméză [?]: 675.
saltẹá: 678-679, 692-694, 696-697, 699, 701-702, 706-707, 711-715, 717, 719-720, 728, 776⁺: ~ umplútă cu lînă, pạie, cîlț, fulĝ (ca lăịeți), 777⁺: ~ umplútă cu lînă.
saltẹá de lînă: 681, 683, 687, 734.
saltẹá dă lînă: 682, 700, 704-705, 716, 820, 843⁺: [T] dorméză; -méze.
∞: 688, 753⁺: nu să obișnuịeștẹ, 768, 775.
saltẹá cu lînă: 691, 844.
saltẹá dă lînă: 698.
saltẹá; -téli: 721, 867⁺: dă lînă.
saltẹá; -télẹ: 722, 724-725, 727, 736, 740, 746, 751, 788, 790, 794, 801, 808, 812, 834, 855⁺: ~ dă lînă, 860⁺: dă lînă, 864, 866⁺: ~ dă lînă.
saltẹá cu lînă; -téle ~~: 723, 732, 743, 745, 750, 800, 809, 839, 870.
saltẹá de lînă; -télẹ: 726.
saltẹá cu lînă; -télẹ: 729, 739, 741, 804, 865.
saltẹá de lînă; -téle ~~: 731, 744, 833.
tot saltẹá, cu lînă: 756, 822.
to‿saltẹá: 757-763, 765, 770, 773, 778-783, 784⁺: înaịinte ịerẹá rogojín', 785, 813, 824, 826, 837, 840.
to‿saltẹá, dă lînă: 764, 766, 846.
to‿saltẹá; -téle: 767, 769⁺: ~, da cu lînă, 814-818, 825, 832, 835, 863.
saltẹá dă lînă; -téle ~~: 787, 798⁺: „nu prea a fost de alea“, 831, 841, 850-853, 856-857, 869.
altẹá; -téle: 791, 796-797, 802, 805-806, 810.
saltẹá cu lînạ; -télẹ ~~: 793, 795.
saltẹá dă lînă; -téle ~~: 803, 854.
saltẹá umplútă cu lînă; -tẹ́lẹ: 807.
saltẹá umplútă cu lînă: 811, 819, 830.
saltẹá; -téle: 823, 829.
saltẹá plínă cu lînă; -téle: 828.
saltẹá di lînă; -téle ~~: 838.
saltẹá dẹ lînạ: 847.
saltẹá dî lînă; -tịéle ~~: 848.
saltẹá dă lînă; -tịéle ~~: 858-859, 868.
saltẹá; -télẹ: 871.
salté; -téli: 872.
dușég; -șéĝi „saltea subțire, umplută cu lână sau pene, care se așază peste salteaua propriu-zisă“: 873.
dușịég; -șịéĝi, [R] sắltẹá; -tịéli: 874.
dușéc; -șéĉẹ: 875.
saltẹá umplútạ cu lînạ; -téli: 876.
saltẹá; -télẹ: 877, 889.
[×] dușéc; -șéĉi: 878.
saltẹá dẹ lînạ; -télẹ ~~: 879.
dușéc; -șéĉi: 880.
dușéc; -șéĉe: 883⁺: [e strâmt și se poate așeza peste saltea].
saltẹá (dă lînă); -téle (~~): 888, 893, 900.
saltẹá dịe lînă; -téle ~~: 891.
saltẹá dă lînă; -téle ~~: 892, 898.
[V] dușéc; -șẹáĉe „saltea subțire umplută cu lână care se așază peste saltea“: 896.

Note la hartă:

II. *691: „lemn rotund“.*
699: „la povárnă să făcea“.
700: „pe care se pune găleata jos“.
701: láiță „ținea apa pe jos“; policụáră „ținea bríĉili, banii sus“.
733: dácâ-ị mạị mícă îị ziĉem policọ́ară.
763: lávịță sau corlátă; corláta să zîĉă la coș.
784: ịe cu dóụo núme.
789: cụorlátă „lungă, pusă la coș, în focar“.
792: cụorlátă - „polița din tindă, de la foc“.
795: cụorlátă „în tindă“, litajéră; -jére „de radio“.
806: cụorlátă „poate fi lungă cât peretele, sau scurtă“.
814: „acuma-i bufetu“.
823: galantár [= poliță dublă].
829: [în jurul hornului vetrei].
830: lávịță [pentru căldarea cu apă] …
835: cọárdă [= prichiciul vetrei].
839: tạịgrám [= poliță dublă].
846: nu să mạị pọártă.
868: galantárụ [= poliță dublă].
870: galantár [= poliță dublă].
884: duláp; -lápe [= mai multe raftur…
893: gălentár; -táre [mai multe rafturi].
894: cuịér dă vesélă.
896: lágịță „scândură fixată din construcție, sub grindă, pentru lucr… rile puțin folosite în gospodărie“; cuịér „suport de lemn pentru găleata cu apă, sub care se așezau vasele“.

CIUBĂR, pl. „baquet"

[798]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la vasul mare de lemn, cu doua toarte, făcut din doage? (vezi chest. fig. 10)

ALR II MN 3918; ALRM II 396; ALM 68, 271, 672; NALR-Olt. 247; cf. ALF 375; cf. AIS 1523; cf. ALL 636; cf. ALG 714; ALMC 1176, cf. 1187; ASLEF 840/627, cf. 533.

PUTINĂ, pl. „cuve, cuveau"

[799]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la vasul de lemn în care pui toamna varza să se acrească pentru iarnă? (vezi chest. fig. 11).

ALR II s.n. 190, 289, 414; ALRM II s.n. 132; NALR-Olt. MN plș. 33; ALRR-Mar. 331; ALMC 1176.

II. pútină; pútinį: 671⁺: „mai mare îi bútiḁe; buț", 672-673, 674⁺: sau bútiḁe pentru prúne, 675, 677⁺: putinícă; -néle, 679-681, 682⁺: ștęand; ștęándurį „putină mică acoperită cu un capac", 683-685, 686⁺: „pentru varză", bútiḁe; bútii „pentru prune", 687-690, 691⁺: maį máre: bútiḁe; búțiį, 692-703, 705-706, 707⁺: toĉitųáre; -tórį „cînd e peste 1,80 m.", 708-711, 713-714, 715⁺: „cu fundu mai larg decât gura", cádă; căzį „cu gura mai largă", 719-728, 730-740, 744-745, 748-757, 758⁺: bútiḁe maį máre „de 30-40 dal", 759-762, 763⁺: ĉubắr; -bắre „mai mic", 764-776, 778, 780-782, 783⁺: putiųáră; -ųáre, 784-793, 795-809, 810⁺: „mai mare de 30 vedre"; „mai mică, pentru brânză: putinícă; -néle", 811-818, 828-832, 833⁺: putinícă; -niĉ, 834-849, 851⁺: cádă; căzį [= cu gura mai largă decât fundul], 852-859, 861-865, 867, 870, 881-882, 884-885, 890, 892-895, 897, 899.

pútină; pútine: 676, 678, 712, 716, 729, 743, 746-747, 777, 779, 794, 850, 860, 866, 868, 888, 896, 898.

butóį dă várză; -tųáḁe: 704.

butóįų; -tųáḁe: 717⁺: pútină „mai mică", 718.

butóį; -tǫáḁe: 742⁺: sau o cădúță maį mícă.

butóį, putinícă; -néle: 819.

pútįnă; pútįnį: 869.

pútiną; pútįnį „până la 50-60 kg.", butóį; -tǫáḁe „150-180 kg.": 871.

pútinâ; pútinį: 872.

pútįną; pútįnį: 873, 875, 883.

cádâ; căzį, púťină; pútinį, butóį; -tǫáįį „cu două funduri": 874.

pútįnȩ; pútinį: 876.

butóį, cádă; căz: 877.

pútiną; pútinį: 878, 880, 889⁺: [ɛ] pútinę [pl.].

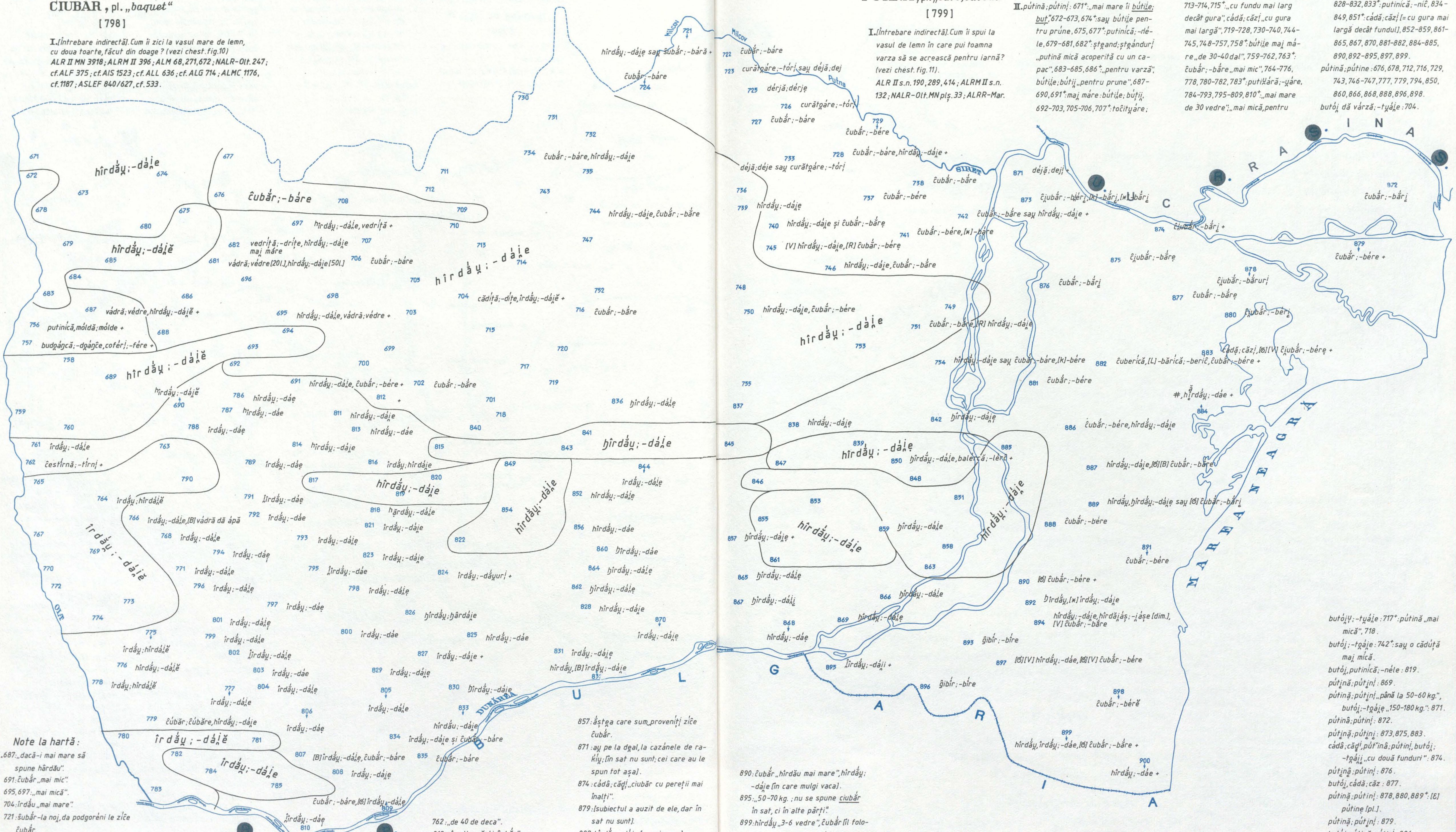
pútiną; pútįnį: 879.

butóį, pútină; pútinį: 886.

púťină; pútinį: 887.

butųóį; -tųǫáḁe, pútină; pútinį: 891.

butųóį; -tǫáḁe, pútină; pútinį: 900.

Note la hartă:

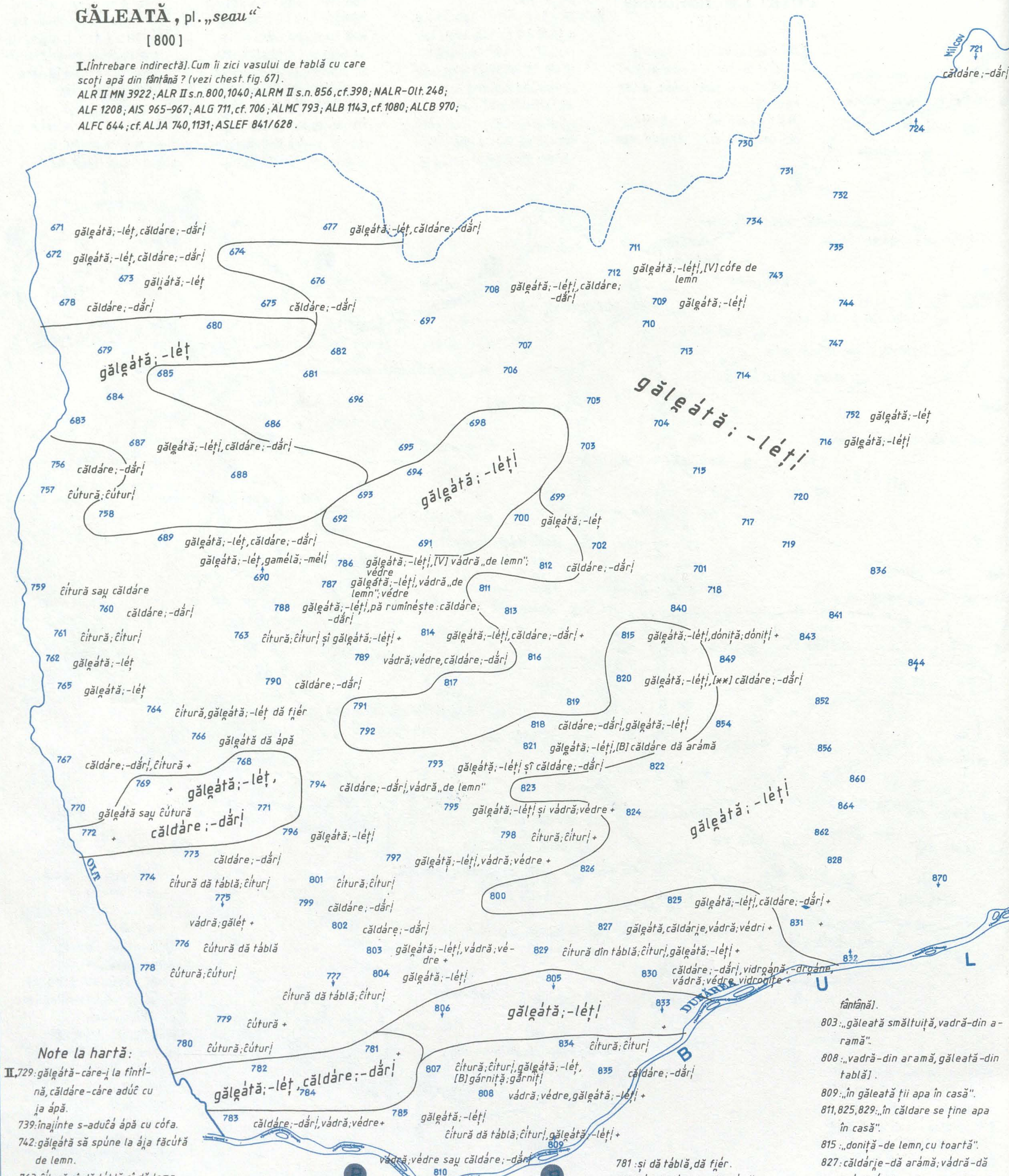
II. 687: „dacă-i mai mare să spune hârdău".
691: ĉubắr „mai mic".
695, 697: „mai mică".
704: îrdắu „mai mare".
721: șubắr - la noį, da podgoréni le ziĉe ĉubắr.
728: în Moldóva să ziĉe dóo ĉubére, aĉi - dóo ĉubáre. s-a skimbát.
742: pă tímpurį să ziĉá hîrdắų, acúma
756: móldă „cu urechi".
757: budgáŋcă „pentru fabricarea țuicii", cofėrį „mai mic".
762: „de 40 de deca".
812: „în alte părți: ĉubắr".
824: [∗∗] cu mănúșį [= toarte]; -núșă.
827: cu urék [= toarte].
850: „hârdăul e mai înalt".
857: ăștęa care sum provenițį ziĉe ĉubắr.
871: aų pe la dęal, la cazánele de rakíų; [în sat nu sunt; cei care au le spun tot așa].
874: cádâ; căzį „ciubăr cu pereții mai înalți".
879: [subiectul a auzit de ele, dar în sat nu sunt].
882: ɧîrdắų; -dáḁe [e mai mare].
883: ĉiubắr [se spune rar], báliįį „cadă lungă pentru baie".
884: nu există termenul ciubắr.
890: ĉubắr „hîrdău mai mare", hîrdắų; -dáḁe [în care mulgi vaca].
895: „50-70 kg.; nu se spune ciubắr în sat, ci în alte părți".
899: hîrdắų „3-6 vedre", ĉubắr [îl folosesc mocanii pentru închegat laptele].
900: „nu se știe de ciubắr".

HARTA 237

GĂLEATĂ, pl. „seau"

[800]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici vasului de tablă cu care scoți apă din fântână? (vezi chest. fig. 67).
ALR II MN 3922; ALR II s.n. 800, 1040; ALRM II s.n. 856, cf. 398; NALR-Olt. 248; ALF 1208; AIS 965-967; ALG 711, cf. 706; ALMC 793; ALB 1143, cf. 1080; ALCB 970; ALFC 644; cf. ALJA 740, 1131; ASLEF 841/628.

Note la hartă:

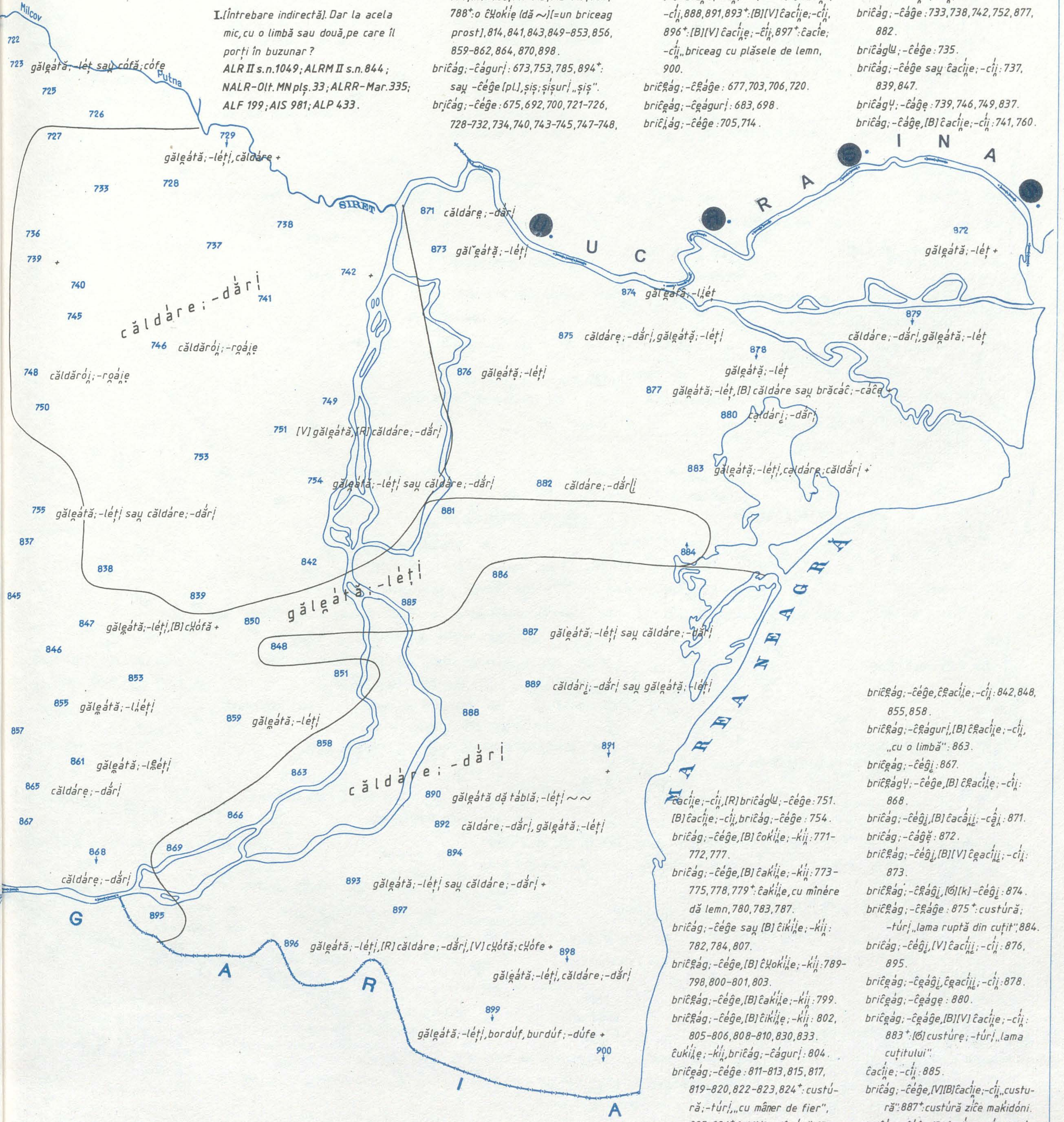
II. 729: gălẹátă-cáre-i la fîntî-nă, căldáre-cáre adúĉ cu ia ápă.
739: înaịínte s-adúĉă ápă cu cófa.
742: gălẹátă să spúne la ạịa făcútă de lemn.
763: ĉítură și dă táblă și dă lemn.
767: ĉítura ịe dă lemn.
769: ĉítură dă lemn sau dă fịér, dă tá-blă.
772: și dă lemn și dă táblă.
775: vádră dă arámă, costorítă; gălẹț-ịemailáte.
779: în fîntînilẹ-americáne.
781: și dă táblă, dă fịér.
783: vádră, dácă ịe dă arámă.
795: [sunt identice].
797: „ții apa în ea [= în vadră]".
798: [= vas de metal sau de lemn, la fântână].
803: „găleată smălțuită, vadră-din aramă".
808: „vadră-din aramă, găleată-din tablă].
809: „în găleată ții apa în casă".
811, 825, 829: „în căldare se ține apa în casă".
815: „doniță-de lemn, cu toartă".
827: căldárịe-dă arámă; vádră-dă arámă álbă.
830: „vadră-de aramă, cositorită".
831: „și de lemn și de tablă".
833: înaịínte avẹám védre [pl.]; vádră.

BRICEAG, pl. „canif"

[807]

I. [Întrebare indirectă]. Dar la acela mic, cu o limbă sau două, pe care îl porți în buzunar?
ALR II s.n. 1049; ALRM II s.n. 844; NALR-Olt. MN plș. 33; ALRR-Mar. 335; ALF 199; AIS 981; ALP 433.

II. briĉẹág; -ĉéĝe: 671-672, 674, 676, 678-682, 684-691, 693-697, 699, 701-702, 704, 707-708, 710-713, 715-719, 786, 788+: o ĉụokíẹ (dă ~) [= un briceag prost], 814, 841, 843, 849-853, 856, 859-862, 864, 870, 898.
briĉág; -ĉáguri: 673, 753, 785, 894+: sau -ĉéĝe [pl.], șiș; șișuri „șiș".
briĉág; -ĉéĝe: 675, 692, 700, 721-726, 728-732, 734, 740, 743-745, 747-748, 750, 755-759, 761-770, 776, 781, 816, 818, 821, 840, 845-846, 857, 869, 879+: [V] ĉacáịe; -cáị, 881, 886+: [B] ĉacíịe; -cíị, 888, 891, 893+: [B][V] ĉacíịe; -cíị, 896+: [B][V] ĉacíịẹ; -ĉíị, 897+: ĉacíe; -cíị „briceag cu plăsele de lemn, 900.
briĉẹág; -ĉẹáĝe: 677, 703, 706, 720.
briĉẹág; -ĉẹáguri: 683, 698.
briĉịág; -ĉéĝe: 705, 714.
briĉẹág; -ĉéĝe: 709.
briĉág; -ĉẹáĝẹ: 727+: la gologănéni îi zíĉe ĉacíịe; -cíị, 736.
briĉág; -ĉáĝe: 733, 738, 742, 752, 877, 882.
briĉágụ; -ĉéĝe: 735.
briĉág; -ĉéĝe sau ĉacíịe; -cíị: 737, 839, 847.
briĉágụ; -ĉáĝẹ: 739, 746, 749, 837.
briĉág; -ĉáĝẹ, [B] ĉacíịe; -cíị: 741, 760.

ĉacíịe; -cíị, [R] briĉágụ; -ĉéĝe: 751.
[B] ĉacíịe; -cíị, briĉág; -ĉéĝe: 754.
briĉág; -ĉéĝe, [B] ĉokíịe; -kíị: 771-772, 777.
briĉág; -ĉéĝe, [B] ĉakíịe; -kíị: 773-775, 778, 779+: ĉakíịe, cu mînére dă lemn, 780, 783, 787.
briĉág; -ĉéĝe sau [B] ĉikíịe; -kíị: 782, 784, 807.
briĉẹág; -ĉéĝe, [B] ĉụokíịe; -kíị: 789-798, 800-801, 803.
briĉẹág; -ĉéĝe, [B] ĉakíịe; -kíị: 799.
briĉẹág; -ĉéĝe, [B] ĉikíịẹ; -kíị: 802, 805-806, 808-810, 830, 833.
ĉukíịẹ; -kíị, briĉág; -ĉáguri: 804.
briĉẹág; -ĉéĝe: 811-813, 815, 817, 819-820, 822-823, 824+: custú-ră; -túri, „cu mâner de fier", 825, 826+: [*] [V] briĉẹágă, [B] ĉakíịe; -kíị, 831-832, 838, 854.
briĉẹágă; -ĉéĝ: 827.
briĉágụ; -ĉéĝe: 828.
briĉẹág; -ĉẹáĝe: 829, 834-835.
briĉẹágụ; -ĉéĝe: 836, 844, 865-866.
briĉẹág; -ĉéĝe, ĉẹacíịe; -cíị: 842, 848, 855, 858.
briĉẹág; -ĉẹáguri, [B] ĉẹacíịe; -cíị, „cu o limbă": 863.
briĉẹág; -ĉéĝị: 867.
briĉẹágụ; -ĉéĝe, [B] ĉẹacíịẹ; -cíị: 868.
briĉág; -ĉéĝị, [B] ĉacáịị; -cáị: 871.
briĉág; -ĉáĝẹ̆: 872.
briĉẹág; -ĉéĝị, [B][V] ĉẹacíịị; -cíị: 873.
briĉẹág; -ĉẹáĝị, [ɕ][k] -ĉéĝị: 874.
briĉẹág; -ĉẹáĝe: 875+: custúră; -túri „lama ruptă din cuțit", 884.
briĉág; -ĉéĝị, [V] ĉacíịị; -cíị: 876, 895.
briĉẹág; -ĉẹáĝị, ĉẹacíịị; -cíị: 878.
briĉẹág; -ĉẹáĝẹ: 880.
briĉẹág; -ĉẹáĝe, [B][V] ĉacíịe; -cíị: 883+: [ɕ] custúrẹ; -túri „lama cuțitului".
ĉacíịe; -cíị: 885.
briĉág; -ĉéĝe, [V][B] ĉacíịe; -cíị „custu-ră": 887+: custúră zíĉe makidóni.
briĉág; -ĉéĝẹ, [B] ĉacáịị; -cáị: 889+: [al doilea termen se folosește acum rar].
briĉág; -ĉéĝ[n], [ɕ][k] -ĉéĝe: 890.
bricágụ; -ĉáĝe, [B] ĉacíịe; -cíị: 892.
briĉẹág; -ĉéĝẹ, [V] ĉakíị; -kíị: 899.

HARTA 238

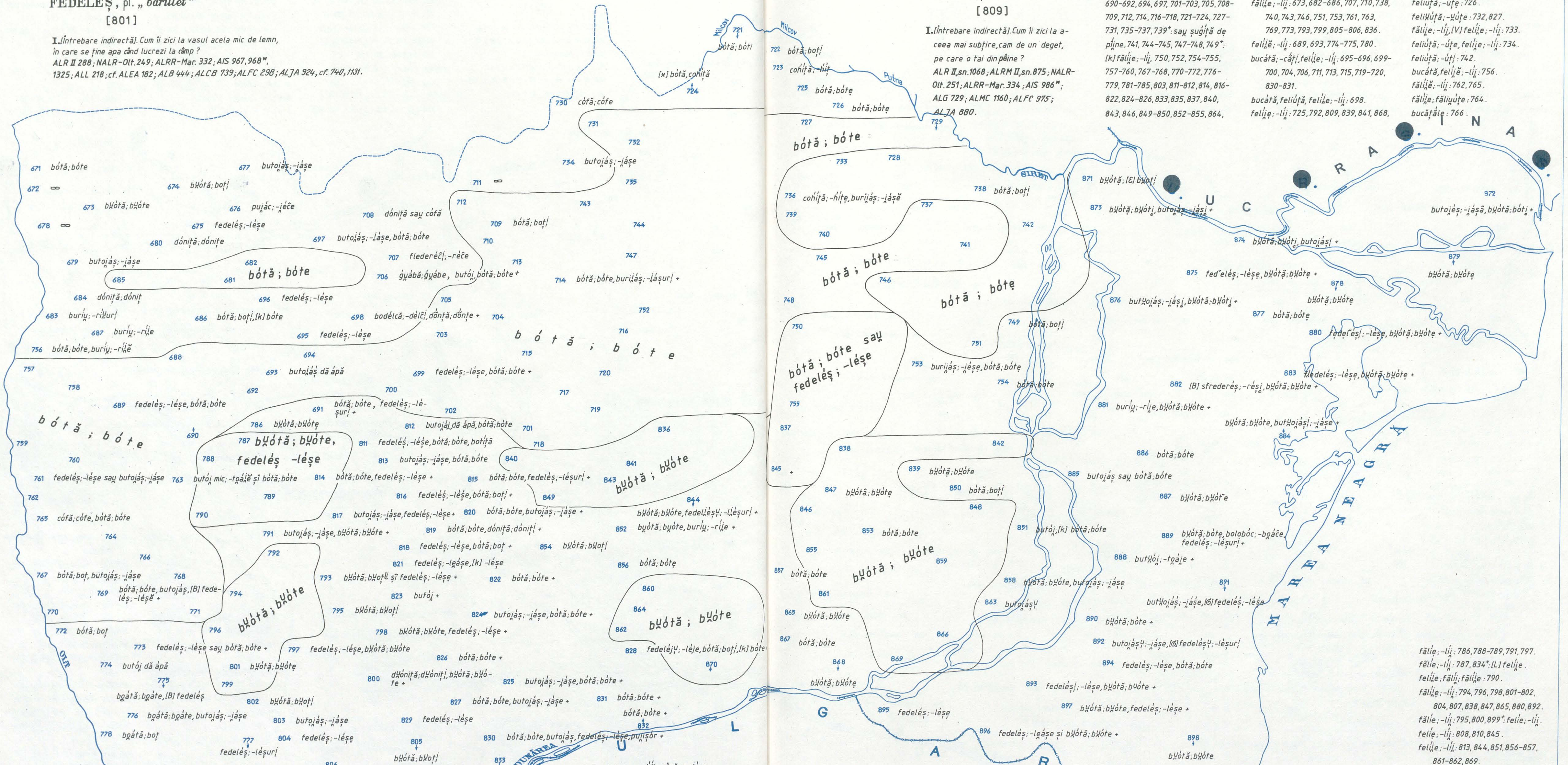
FEDELEȘ, pl. „barillet“
[801]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la vasul acela mic de lemn, în care se ține apa când lucrezi la câmp?
ALR II 288; NALR-Olt. 249; ALRR-Mar. 332; AIS 967, 968*, 1325; ALL 218; cf. ALEA 182; ALB 444; ALCB 739; ALFC 298; ALJA 924, cf. 740, 1131.

FELIE, pl. „tranche“
[809]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la aceea mai subțire, cam de un deget, pe care o tai din pâine?
ALR II, sn. 1068; ALRM II, sn. 875; NALR-Olt. 251; ALRR-Mar. 334; AIS 986*; ALG 729; ALMC 1160; ALFC 975; ALJA 880.

II. feli̯e; -li̯: 671-672, 674-681, 687-688, 690-692, 694, 697, 701-703, 705, 708-709, 712, 714, 716-718, 721-724, 727-731, 735-737, 739+: sau șugiță de pi̯ne, 741, 744-745, 747-748, 749+: [k] făli̯e; -li̯, 750, 752, 754-755, 757-760, 767-768, 770-772, 776-779, 781-785, 803, 811-812, 814, 816-822, 824-826, 833, 835, 837, 840, 843, 846, 849-850, 852-855, 864, 870.
făli̯e; -li̯: 673, 682-686, 707, 710, 738, 740, 743, 746, 751, 753, 761, 763, 769, 773, 793, 799, 805-806, 836.
feli̯ĕ; -li̯: 689, 693, 774-775, 780.
bucată; -căți, feli̯e; -li̯: 695-696, 699-700, 704, 706, 711, 713, 715, 719-720, 830-831.
bucată, feliuță, feli̯e; -li̯: 698.
feli̯e; -li̯: 725, 792, 809, 839, 841, 868, 879, 883.
feliuță; -uțe: 726.
feli̯uță; -i̯uțe: 732, 827.
făli̯e; -li̯, [V] feli̯e; -li̯: 733.
feliuță; -uțe, feli̯e; -li̯: 734.
feliuță; -uți: 742.
bucată, feli̯ĕ; -li̯: 756.
făli̯ĕ; -li̯: 762, 765.
făli̯e; făliuțe: 764.
bucățăle: 766.
fălie; -li̯: 786, 788-789, 791, 797.
fĕlie; -li̯: 787, 834+: [L] feli̯e.
feli̯e; făli̯; făli̯e: 790.
făli̯e; -li̯: 794, 796, 798, 801-802, 804, 807, 838, 847, 865, 880, 892.
fălie; -li̯: 795, 800, 899+: felie; -li̯.
felie; -li̯: 808, 810, 845.
feli̯e; -li̯: 813, 844, 851, 856-857, 861-862, 869.
feliuară; -uare: 815.
făli̯e; -li̯: 823, 828+: alți spune feli̯e, 832, 842, 858-860, 863, 866.
bucată sau feli̯e; -li: 829.
făli̯i̯; -li̯: 848, 867, 875, 878.
feli̯i̯; -li̯: 871-872, 874, 882, 889, 891.
[B] făli̯i̯; -li̯, [T] fi̯eli̯: 873.
făli̯i̯; -li̯, feli̯: 876.
feli̯e; -li̯: 877, 884-886, 890, 900.
făli̯e; -li̯: 881, 888, 893, 894+: [T] feli̯e; -li̯, 895+: făli̯i̯, 896-897.
fi̯eli̯e; -li̯: 887.
fi̯eli̯ă; -li̯: 898.

Note la hartă:

II. 691: bótă „mai lungă“, fedeléș „mai rotund“.
698: dónță „era înainte cu capac dă lemn, venea dă pân Ardeal“.
699: bótă „mai mare“.
706: gu̯ábă „de 10-12 l., căra pentru mai multă lume“.
714: buri̯áș „mai mic, cu țîțînă pentru țuică“.
768: a pierit a̯ja [!].
769: ăi̯ bătrîni̯ așá-i̯ zîčáu̯: fedeléș.
773: fedeléș - mai̯ în vekime.
784: fedeléș - le-atîrnă la čokina călului.
785: [mergem] cu butoa̯i̯e mari̯ că dăcă nu i̯e ápă ...
800: „donița are mănuși, bota are lanț și se cară în spate“.
814: [*] dóniță „cu coadă“; dóniți, donicoáră; -čoáre.
817: fedeléș - așá ca dă vo șápte, opkile, pînă-n déca.
818: [termenii sunt sinonimi].
819: „donița are toartă“.
820: [**] fedeléș; -léșe.
822: [D] ∞.
823: „dus cu căruța“.
830: butoi̯áș dă zéče védre; dóniță cu mînúșă; pui̯ișór - un fel dă doničoáră mică.
832: [D] „în Bulgaria obișnuiau“.
834: [D] rar s-a zis fedeléș, ásta numai în Bulgaria auzeám.
835: [D] butoi̯áș - i̯e pîn Moldóva ș pă la múnte.
852: [buriul are forma unui butoiaș].
872-876, 880-884, 887, 889-890, 894, 900: bótă „mai largă la fund, mai strâmtă la gură și înfundată; e din doage“.
873-874: „nu se zice fedeléș, ci butoiáș“.
881-882, 889, 893-894, 896-897: fedeléș (sfredeléș) „din doage, de formă alungită“.
883: fedeleș „din doage, de formă circulară (cilindru)“.
888: [e mare și se pune în căruță].
889: tápă; tápe „dop de lemn cu care se astupă bota, fedelesul“.
893: bótă „din doage, de formă circulară (cilindru)“.
896: bóta are fundurile de formă ovală.
897: bótă „din doage, de formă circulară (cilindru), 15-20 kg“, fedeléș „1-15 kg“.
899: fedeléș „10-15 kg“, butoi̯áș „30-40 kg“.
900: acúm i̯e bu̯ótă, [înainte era] butoi̯áș sau fedeléș [termen sinonim].

III. Termenii botă și fedeleș denumesc obiecte cu funcționalitate identică dar, de obicei, cu forme diferite: botă = vas de doage, asemănător cu o cofa, înfundat la ambele capete cu capace de formă ovală și care are, în partea superioară, două orificii (pentru umplere si golire) și o mănușă (ureche) pentru transport; fedeleș „vas de doage de forma unui butoiaș (mai alungit) înfundat la ambele capete.

DAMIGEANĂ, pl. „dame-jeanne“

[802]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi zici vasului de sticlă, mare de 5-10 l. și îmbrăcat într-o împletitură de nuiele, în care ții vin sau țuică? (Chest. fig. 12)*
ALR II MN 3924; NALR-Olt. 250; ALRR-Mar. 333; ALM 706; AIS 1333; ALEA 758; ASLEF 527.

Note la hartă:

II. *687: „mulț pronunță dimiĝeánă”.*
822: să zîcá și damiĝánă „în limbaju nostru”.
858: damiĝeánă să zîce și la áia dă her [=bidon pentru untură].

CRATIȚĂ, pl. „casserole“

[812]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum zici vasului mai mult larg decât înalt, cu două toarte, în care faci mâncare?*
*ALR II, s.n. 1044; ALRM II, s.n. 849; NALR-Olt. 252; ALRR-Mar. 339; ALM 636; ALF 202, cf. 1675; AIS 963 *; ALPY 40; ALL 730; ALG 734; 967-968; cf. ALMC 785, 787; ALA 395; ALC 441; ALCo 272; ALB 1485; ALCe 745; ALFC 964; ALJA 1217.*

II. *crátiță; crắtiț: 671-673, 678-679, 682-683, 686, 756, 761-762, 764-766, 769, 776, 778, 784, 818, 877, 879, 885.*
crátiță; crắtiț: 674-677, 681, 690, 691+: [B] tigáie „cu coadă și 3 picioare”, 692, 694+: [B] tigáie; -găi „cu 3 picioare cu coadă”, 695+: [B] „cu coadă și 3 picioare”, 697+: tigáie „cu coadă”, 698, 699+: [B] tigáie; -găi „cu coadă cu picioare”, 700-702, 707+: [B] tigáie; -găi „cu coadă cu 3 picioare”, 708+: tigáie; -găi „cu coadă”, 709+: [V] tigáie; -găi „cu coadă și 3 picioare”, 710, 711+: „cu 2 toarte”, tigáie; -găi „cu coadă”, 713, 714+: [B] tigáie „cu coadă cu 3 picioare”, 715+: [V] tigáie „de fontă, cu picioare”, 716+: tigáie „cu coadă”, 717-718, 719+: [B] tigáie „cu coadă și picioare”, 720+: [B] tigáie; -găi, 724, 726-727, 730, 733-735, 743-744, 746, 751-752, 758, 763+: pîrnáie; -năi, dă pămînt sau dă orĉ-ar fi, 771, 773, 775, 779-780, 782, 785, 787-790, 792-793, 795-796, 798, 808-812, 814+: tigáie; -găi [de tuci, cu 3 picioare], tingîre; -ĝiri [=tigaie], 815-817, 819-820, 822, 823+: tigáie; -găi [de tuci, cu 3 picioare], 824-825, 827-834, 835+: ~ máre, ~ întinsă, 836, 840-842, 845-846, 848-851, 853-854, 856-857, 860, 865-866, 882-883, 886-887, 889-891, 894-896, 899.
crátiță; crátițe: 680+: [k] crắtiț, 684-685, 687-689, 696, 703, 722, 729, 731-732, 742, 745, 759-760, 767, 770, 774, 813, 821, 837, 881, 884, 888, 892, 897+: crắtiți [pl.], 900.
tigáie; -găi: 693+: [D] crátiță „mai mare pentru ciorbă”, 704+: „cu coadă”, crátiță; crắtiți „cu 2 toarte”.
tigáie; -găi „cu coadă”, crátiță; crắtiți „cu urechi”: 705.
tigáie; -găi, crátiță; crắtiți „cu coadă și cu 3 picioare”: 706, 750.
crátiță; crátiți, [B] tigáie „cu coadă”: 712.
crátiță; crátiț: 721.
crátiță; crátițĕ: 723, 757.
tigáie, [k] crátiță; crắtiți: 725.
crátiță; crắtițe: 728, 736-737, 747-748, 768, 781, 794.
crátiță; crắtiți sau tigáie; -găi: 738, 855, 859+: [B] láboș; láboșe [cu trei picioare care se punea direct pe jar], 861.
crátiță; crátițe: 739.
[V] tigáie; -găi, [R] crátiță; crắtiți: 740, 847, 858, 868.
crátiță; crắtițe sau tigáie; -găi: 741.
tigáie; -găi sau crátiță; crắtiți: 749, 754, 806.
crátiță; crắtițe: 753, 898+: crắtiți [pl.].
crátiță; crátiți sau tigáie; -găi: 755.
crátiță; crắtiț, [k] crátițe: 772.
crátiță; crátițe, [*] crắtiți: 777.
castrón; -troáne: 783.
tigáe; -găi sau crátiță; crắtiți: 786, 797, 801-802.
crátiță; crátiți, [k] crátițe: 791.
crátiță; crắtiți: 799-800, 804, 807, 875-876.
grátiță; grắtiți: 803.
crátiță; crắtiți, tigáe; -găi: 805.
tingîre [fără coadă]; -ĝiri, crátiță; crắtiți: 826.
crátiță; crắtiți: 838, 839+: tigáie; -găi, 843, 844+: tigáie; -găi [de aramă], 852+: tigáie; -găi [de aramă], 862-864, 867, 869-870.
crátiță; crắtiți: 871.
crátiță; crắtiț: 872.
crátiță; crắtiți: 873.
crátiță; crátiți, [k] crắtiți: 874.
crátiță; crắtiț: 878.
crátiță; crátițe: 880+: volgáică; -lgáiĉi [pentru borș].
cátriță; cátrițe, [B] cătriță; -trițe: 893.

PLĂSELE, sg. „*manches (du couteau)*“

[808]

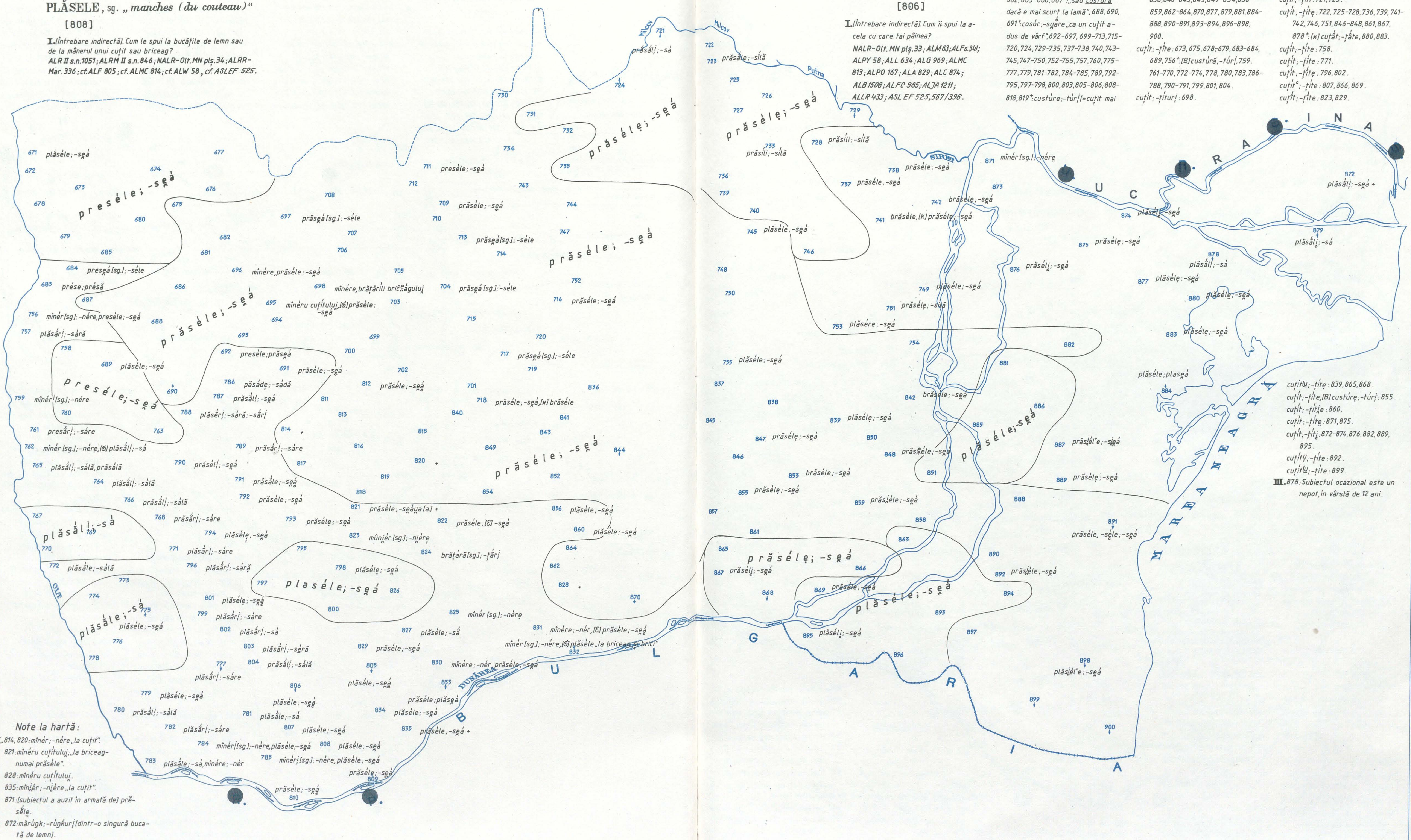
I. [Întrebare indirectă]. Cum le spui la bucățile de lemn sau de la mânerul unui cuțit sau briceag?
ALR II s.n. 1051; ALRM II s.n. 846; NALR-Olt. MN plș. 34; ALRR-Mar. 336; cf. ALF 805; cf. ALMC 814; cf. ALW 58, cf. ASLEF 525.

CUȚIT, pl. „*couteau*“

[806]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la acela cu care tai pâinea?
NALR-Olt. MN plș. 33; ALM 63; ALF s. 341; ALPY 58; ALL 634; ALG 969; ALMC 813; ALPO 167; ALA 829; ALC 874; ALB 1508; ALFC 985; ALJA 1211; ALLR 433; ASLEF 525, 567/396.

II. cuțít; -țíte: 671-672, 674, 676-677, 680-682, 685-686, 687⁺: „sau custúră dacă e mai scurt la lamă", 688, 690, 691⁺: cosór; -suáre „ca un cuțit adus de vârf", 692-697, 699-713, 715-720, 724, 729-735, 737-738, 740, 743-745, 747-750, 752-755, 757, 760, 775-777, 779, 781-782, 784-785, 789, 792-795, 797-798, 800, 803, 805-806, 808-818, 819⁺: custúre; -túri [= cuțit mai mic], 820-822, 824-827, 830-835, 838, 840-843, 845, 849-854, 856-859, 862-864, 870, 877, 879, 881, 884-888, 890-891, 893-894, 896-898, 900.
cuțît; -țîte: 673, 675, 678-679, 683-684, 689, 756⁺: [B] custúră; -túri, 759, 761-770, 772-774, 778, 780, 783, 786-788, 790-791, 799, 801, 804.
cuțít; -țíturi: 698.
cuțítu; -țíte: 714, 828, 836-837, 844.
cuțît; -țîti: 721, 723.
cuțít; -țíte: 722, 725-728, 736, 739, 741-742, 746, 751, 846-848, 861, 867, 878⁺: [∗] cuțât; -țâte, 880, 883.
cuțît; -țíte: 758.
cuțít; -țîte: 771.
cuțît; -țîte: 796, 802.
cuțitᶜ; -țíte: 807, 866, 869.
cuțît; -țîte: 823, 829.

cuțítu; -țíte: 839, 865, 868.
cuțít; -țíte, [B] custúre; -túri: 855.
cuțít; -țítie: 860.
cuțít; -țíte: 871, 875.
cuțít; -țíti: 872-874, 876, 882, 889, 895.
cuțítu; -țíte: 892.
cuțítu; -țíte: 899.

III. 878: Subiectul ocazional este un nepot, în vârstă de 12 ani.

Note la hartă:

II. 814, 820: mînér; -nére „la cuțit".
821: mînéru cuțítului; „la briceag - numai prăsele".
828: mînéru cuțítului.
835: mînịér; -nịére „la cuțit".
871: [subiectul a auzit în armată de] prĕsĕlę.
872: mărúŋk; -rúŋkuri [dintr-o singură bucată de lemn].

PIULIȚĂ[1], pl. „mortier"
[815]
I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la aceea în care pisezi sare, piper, zahăr ...?
NALR-Olt. 254; ALRR-Mar. 341; AIS 978*; ALL 603; cf. ALG 721; ALMC 1141; ALJA 1170.
LINGURĂ, pl. „cuiller"
[810]
I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la aceea cu care mănânci supa, borșul, ciorba din farfurie?
NALR-Olt. MN plș. 34; ALRR-Mar. 337; ALF 367; AIS 982; ALPY 57; ALL 623; ALG 737; ALMC 811; ALA 557; ALC 600; ALCo 444; ALB 1507; ALFC 984; ALJA 1210; ALLR 432; ASLEF 525.
II. lingură; linguri: 671-697, 699-870, 877, 884-888, 890, 899-900.
lingură; linguri: 698.
lingură; linguri: 871, 873, 875-876, 878-883, 889.
lingurâ; linguri: 872, 874.
lingură; lingure, [k] linguri: 898.
FURCULIȚĂ, pl. „fourchette"
[811]
I. [Întrebare indirectă]. Dar la aceea de fier cu patru coarne?
ALR II s.n. 1049; ALRM II 843; NALR-Olt., MN, plș. 34; ALRR-Mar. 338; ALF 604; AIS 982*; ALMC 813; ALA 806; ALC 849; ALB 1275*; ALJA 1209; ASLEF 525.
II. furculiță; -lițe: 671-700, 702-705, 707-710, 714-716, 718-719, 722, 724, 726-729, 731-732, 734-736, 738-741, 743-748, 750-752, 754-755, 760-764, 767-769, 771, 773, 775, 777-778, 780, 782-784, 787, 790, 792, 794, 799-800, 803, 809-811, 814, 819-822, 824-828, 830-833, 835-837, 840-842, 849-850, 853, 857-858, 869, 881, 885-888, 890, 892-894, 896-899.
furculiță; -liți: 701, 706, 711-713, 717, 720, 725, 733, 737, 742, 753, 805, 812-813, 815, 838, 843, 845, 848, 854-855, 859-862, 864-865, 867, 870, 877, 882, 884, 891, 895, 900.
furculiță; -liț: 721, 723, 730.
furculiță; -lițe: 756, 758-759, 766, 770, 772, 774, 776, 779, 781, 785-786, 789, 795, 806, 817-818, 823, 834.
furculiță; -lițĕ: 757, 765.
furculiță; -lițe: 788, 829, 880.
fûrculiță; -lițe: 791, 796, 851.
furculiță; -lițe: 793, 798, 801, 863.
furculiță; -lițe: 797, 804, 807, 852.
furculiță; -lițe, furcă; furĉ: 802.
fûrculiță, [k] furculiță; -lițe: 808.
furculiță; -liți, [k] -lițe: 816.
furculițâ; -liți: 839, 856, 872.
furculiță; -lițe: 844, 875, 879, 889.
furculițâ; -lițe: 846-847, 863, 866.
furculiță; -liți: 868.
furculiță; -liți: 871, 873.
furculițâ; -liți: 874.
furculiță; -liți: 876, 883.
furculiță; -liț: 878.
Note la hartă:
II. 721: îi mai ziĉi și kiuă.
727: dóo îi prost de pronunțát.
728: n-ai cum să ziĉ dóo.
733: kiui nu pot să spui.
738: la noi în gulea, că s-a pripășit la noi.
765: cum să scrii dóuo pii sau piurí.
768: ĉaùn-nu ș cum păcățele-i ziĉe; phiuĕ-nu să dăslușăște [!].
772: aiĉ cum ziĉem; nu să poate numără o piuo, dóuo pii, trei pii.
775: n-am cum să zic pii, piei.
786: „de fier".
791: „nu știu cum să spun, că e încurcată".
805: „așa ni s-a spus la școală; nu poți să zici două piuo".
809: „nu știu cum să zic la plural".
822: álfel n-ai cum.
828: „și piulița și pisălogul".
829: „piuă-pentru bulgări de sare și grâu de colivă"; [la plural] [**] piii-n-ai cum le ziĉe.
832: cum naiba să le zic!
834: ?, o oliĉică așa, ásta acúma a ieșit, boierească = [*] piuuliță.
835: sárea o pisăm îm ~, úni áre uálă dă pisát.
838: aiĉ ie mai ĉukită.
840: „din lemn scobit".
856: cum să le spui? nu po să pronúnți dóo piei [!].
858: uo kiuă scri, dar dóo, po să scrii?
859: kisălóg [= pisălog].
864: n-ai cun să-i ziĉ dăcît așá.
868: kisălău [= pisălog].
872: [nu se zice] piuuliță.
873: kisuoiu; -suoi [n] „pisălog".
876: kisuoi; -soaie „pisălog".
878: kiuă [pentru bolovanii mari de sare], kisăliță „mâncare din produse «pisate»".
880: kisuoi; -soaie „pisălog".
883: pisuoi; -soaie „pisălog".
884: ĉútura e din lemn.
887: piue [pl.]: nu mérĝe; pisătór; -toáre „pisălog".
890: pisălău; -laie „pisălog".
897: cu pisălóg.
899: în pío (încap 7-8 kg. de sare, boabe).
900: [acum e] rîjniță; rîjniți „râșniță".

PIULIȚĂ², pl. „égrugeoir“
[816]

I. [Întrebare indirectă]. Dar la aceea în care pisezi usturoiul ?
NALR-Olt. 255 ; ALRR-Mar. 342.

PAHAR, pl. „verre (à boire)“
[813]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la acela de sticlă în care torni vinul când vrei să-l bei ?
NALR-Olt. 253 ; ALRR-Mar. 340 ; ALM 628 ; ALF 1373 ; AIS 1336 ; 1346* ; ALMC 1360 ; ALJA 1204 ; ASLEF 527, cf. 553.

II. pahár ; -háră : 671, 673, 697, 721, 769, 773⁺: [B] par ; pára, 778⁺: [B] bea cu țiúga sau cu ulcíca.
pahár ; -háre : 672, 674–690, 692–696, 698–702, 705–720, 723–724, 729–734, 738, 744–745, 747–750, 753–754, 756–758, 761–765, 767, 768⁺: [B] par, 770, 771⁺: [B] par ; páre, 772⁺: [B] iei mai bea vin și din cătrúne, țiugulițe care creșteáu cît pahá-ru, 774⁺: [B] paár, acú s-au moderát și iei [!], 775⁺: [B] paár ; -áre, 776–777, 779, 782, 783⁺: [B] par ; páre, 784, 785⁺: [B] um par dă vin [!], 786–787, 799⁺: [V] par ; páre, 803⁺: [B] par, 804–806, 809, 811–813, 815–818, 820, 828–829, 832, 833⁺: părúț ; -rúțe, 837–838, 840, 866, 881⁺: [AL] pahár, 882, 884–888, 890–891, 893⁺: [B] paár ; -áre, 894⁺: [V] paár ; -áre, 895, 896⁺: [V] paár ; -áre, 897, 899–900.
pahár ; -háre : 691, 703, 841–842, 845–846.
paár ; -áre : 704, 819⁺: pahár ; -háre, 870.
pahár ; -háre : 722, 725–727, 735–736, 739–742, 751–752, 796, 801, 808, 847, 877–879.
pahár ; -háre : 728, 788–789, 791–792, 800, 822, 827⁺: păărúț ; -rúțe.
pahár ; -háre : 737.
pahár ; -háre : 743, 746, 766, 781, 795, 807⁺: [B] păr ; păre, 810, 831, 836, 839, 848–864, 869, 898.
pahár ; păháre : 755, 802.
pahár ; -háre : 759⁺: [B] ĉofíc ; -fíĉe, 760⁺: paár ; -áre, 797⁺: păr ; păre.
părúț, par ; părúțe : 780.
paχár ; -χáre : 790⁺: [B] paár ; -áre, 794, 798, 814, 821⁺: [B] par, păr ; păre, 824, 826, 830, 835.
paár, paχár ; -χáre : 823.
păχár ; paháre : 825.
pahár ; paχáre : 834.
pahár ; -háre : 844, 867.
pahár ; -háre : 865, 868.
pahár ; -háre : 871.
pahár ; -hári : 872, 889.
păhár ; -hári, [V] paár ; -ári : 873.
pahár ; -hári : 874, 880.
pahár ; -háre, [AL] paár, păr ; păre : 875.
pahár ; -hári, paár ; -ári : 876.
păhár ; -háre : 883.
pahár ; -háre : 892.

Note la hartă :

II. 723: kisăz cu kisălógu.
727: noi kisăm usturóiu ~.
728: usturóiu-l kisăm ~.
729: kisói péntru kisát usturóiu.
733: ~ să kisáză la noi usturóiu, cu făcăléțu de mămăligă.
739: bătrîni îl kisá ~.
759: s-a zis dîn vekíme.
772: „din lemn, ca o strachină mai mică“.
774: cumpărát dî la rudári, ca un fel dă strákină.
821: cu phisălóg ; -lgáĝe.
824: [= strachină].
828: tot cu pisălắu.
832: [*] kisăm cu kisălắu.
845: îl bătea cu kisălógu.
848: cu un kisălắu.
859: îl kisăm ~~.
863: kisăm ~~.
871, 873: în farfurie, castrón.
876: sau în farfurie, strákină.
893: pisălắu ; -láie „pisălog“.
894: [În sat se folosește rar acest cuvânt].
896: kisălắu ; -láie, [k] -láie „pisălog“.
897: în vas, în farfurie.
898: în farfurie.

CAR, pl. „char"

[818]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la acela în care încarci fânul sau grâul când vrei să-l aduci de la câmp cu boii?
NALR-Olt. MN plș. 56; ALF 235; AIS 1223; ALL 162; cf. ALG 348, 348b, 366-367; ALMC 851; ALW 12; ALA 386; ALEA 167; ALB 1268; ALCB 859; ALFC 196; ALJA 212; ALL Oc. 550*; ALLR 463; ALN 206; ASLEF 626/449; ALM 322, cf. 967-968.

CĂRUȚĂ, pl. „voiture (paysanne)"

[873]

I. [Întrebare indirectă]. La ce înhami caii?
AIS 1223; NALR-Olt. MN plș. 60; ALL Oc. 549; ALLR 460.

II. căruță; -rúțe: 671-690, 691+: șarétă „cu 2 roate", 692-696, 698-705, 707-713, 715, 718-720, 722, 724-726, 729-739, 741, 743-745, 747-748, 750, 752, 754-755, 763, 767+: brișcă; briștí, 769+: goĉ; góĉurí, 769+: brișcă; briștí, șarétă; -réte, 775, 776+: sau goĉ; góĉurí, 780+: sau brișcă; brișĉ, 781, 783, 784+: goĉ; góĉurí, 785, 787, 790-792, 795, 799-800, 803, 805+: gᵘoĉ; gᵘoĉurí [nu are lioci], 809-811, 812+: în Moldova: púne cálu la harabá să mérĝem la ermaróc, la tîrg adică, 813, 817, 819-820, 821+: góĉ, 822+: brișᵛcă; brișᵛĉ [mai ușoară], 824, 826+: góĉ, poștalión, 827-830, 833+: góĉ; góĉurí [mai ușor], 835+: zis și poștalión; -iuáne, 836, 840-841, 844+: sujan; -jéne [fără leoci, fără vătraie], 848-849, 853-854, 857-860, 864-865, 870, 881, 884-886, 888, 890, 892-894, 896-898, 900.

căruță; -rúți: 697, 706, 714, 716-717, 727, 742, 749, 753, 756, 770, 778-779, 815, 837-838, 842-843, 846, 850, 852+: góĉ; góĉurí, 855+: sau suján; -jéne, 862, 867, 877, 887, 891, 895.

căruță; ~: 721, 764.

căruță; -rúț: 723.

căruță; -rúțe: 728, 740, 746, 751, 788, 796.

căruță, trăsúră, drișcă, șarétă: 757.

brișcă și căruță: 758.

căruță: 759, 765+: [V] brișcă; briștí, 771, 782.

șarétă, brișcă, căruță: 760.

căruță, șarétă: 761.

brișcă; brișĉí: 762.

góĉ; trăsúră: 766.

góĉ; góĉurí, [V] brișcă: 772.

trăsúră, brișcă, căruță: 773.

căruță, góĉ, góĉu ie cu kirimii, n-áre lóitre, [B] brișcă; briștí: 774

góĉ; căruță, car: 777.

căruță; -rúțe: 786, 789, 794, 806, 814, 816, 818, 823, 825+: góĉ; góĉurí [mai ușor, modern], 832, 845, 851.

căruță; -rúțe, [B] car; cáre: 793.

căruță; -rúțe: 797+: góc; gócurí, 804, 808, 868+: [B] gᵘóĉᵘ; gᵘóĉurí.

căruță; -rúțe: 798.

căruță; -rúțe: 801.

căruță; -rúțe: 802, 875, 879, 889.

căruță; -rúți: 807.

cărîță; -rîțe: 831.

căruță; -rúțe sau la car; cáre: 834.

căruță; -rúți: 839, 861, 876.

căruță; -rúțe: 847.

căruță; -rúțe: 856.

căruță; -rúțe: 863, 866.

căruță; -rúți: 869.

căruță; -rúțᴵ, góĉ; góĉurí [în partea Moldovei]: 871.

căruță; -rúț: 872.

căruță; -rúți: 873.

căruță; -rúți: 874.

căruță; -rúț: 878.

căruță; -rúțe: 880.

căruță; -rúțᴵ: 882.

căruță; -rúțĕ: 883.

căruță; -rúțĕ, úni zic: cărîță; -rîțe: 899.

Note la hartă:

II. 674: cu boi sau cu cai.
675: la boi sau cai.
683: sau și căruță se spúne.
684: și car să spúne, da mai rar.
685: la noi nu se spúne car.
693: pui bóii la căruță; și car, da la noi căruță-i zíce.
718: góĉí „căruță mai ușurică, cu 4 roate, pentru boi sau cai".
733: cáru ierá um-fel de căruță mai máre cu liócă la mănúșă.
763: da mai mult căruță [se zice].
770: și căruță și car [se zice].
775: góĉurí - mai mic.
779: góĉurí „cu două roți".
782: car-[mai mare], góĉ-[pentru boi și cai, fără loitre, cu scânduri].
814: „car se spunea mai demult" [obiectul nu diferă de căruță, indiferent de atelaj].
818: [nu există care, numai căruțe].
821: „car spune la Giurgiu, la Moldova"; góĉ [=căruță ușoară, cu capul osiei în interiorul roții].
826: „căruță e pentru boi și cai, nu se zice car; góĉu [a.] e tot pentru boi și cai, fără leoĉ; poștalión e ca o căruță, dar mai mic și mai ușúre pentru cai".
829: în alte părți [se zice] car.
832: [nu se mai utilizează carul; se pun și boii la căruță].
833: „car se spune la Remuș și în partea Giurgiului".
834: „tótuna-i; carul e mai mare".
866: „nu sunt".
873: car cu pătășcă [=instalația de scânduri, care se așază pe car].
875: pătășcă; -tășți [se pune pe car].
877: [=car pentru căratul paielor], căruță - [pentru căratul sacilor].
882: góĉ; góĉurí „car".
899: samár; -máre [=instalație care se așază pe trónu căruței].

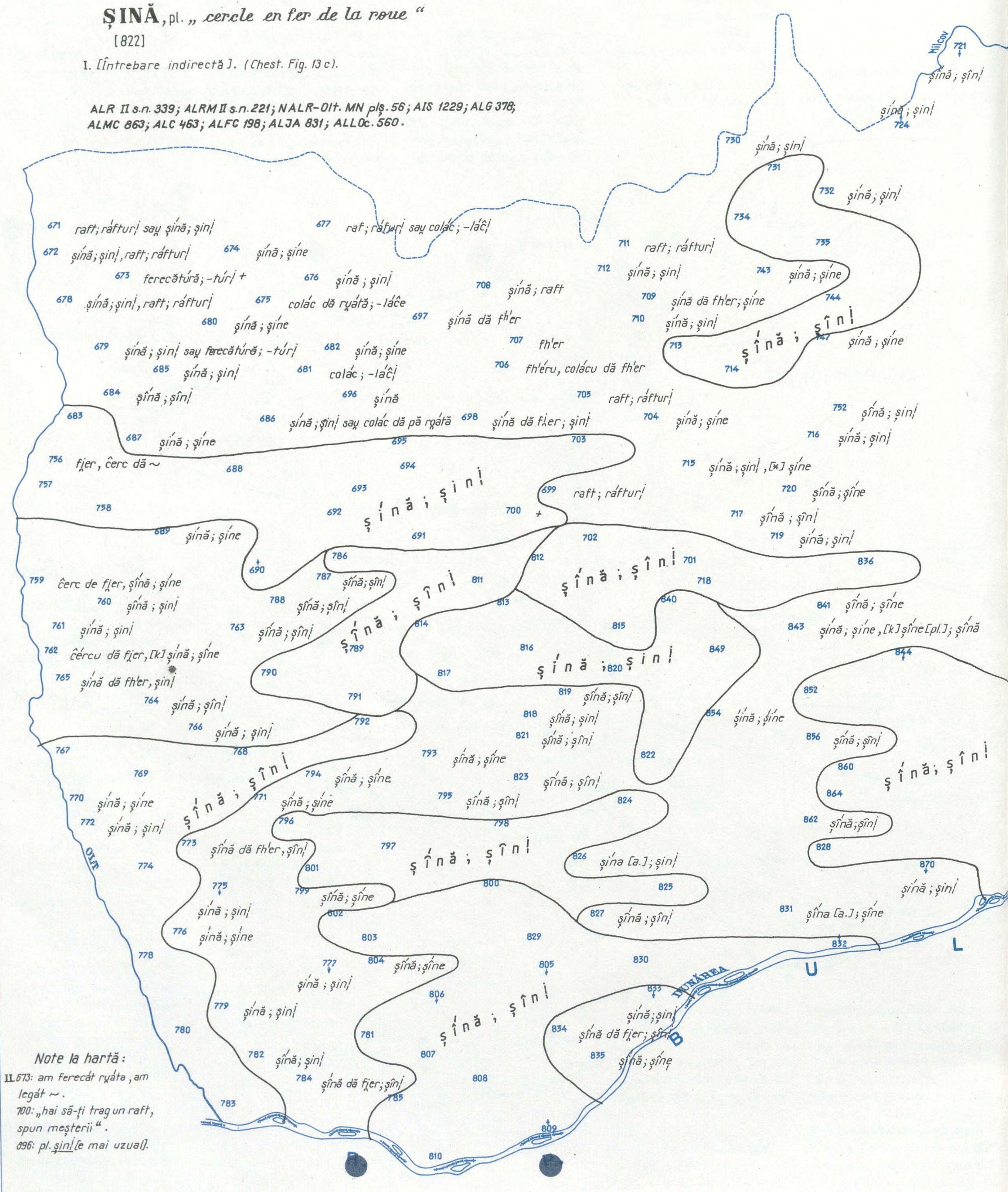
HARTA 244

ȘINĂ, pl. „cercle en fer de la roue"

[822]

I. [Întrebare indirectă]. (Chest. Fig. 13 c).

ALR II s.n. 339; ALRM II s.n. 221; NALR-Olt. MN pls. 56; AIS 1229; ALG 378; ALMC 863; ALC 463; ALFC 198; ALJA 831; ALLOc. 560.

Note la hartă:

II. 673: am ferecát ruáta, am legát ~.
700: „hai să-ți trag un raft, spun meșterii".
896: pl. șin'i [e mai uzual].

OBADĂ, pl. „jante"

[820]

I. [Întrebare indirectă]. (Chest. Fig. 13 a).

NALR-Olt. MN pls. 56; ALF 1602; AIS 1230*; ALL 175; ALMC 862; ALCo 363; ALB 1282; ALCB 872; ALFC 201; ALJA 833; ALLOc. 559.

II. obádă; -béz: 671-673, 678-680, 683-684, 689, 775.

obádă; -béz'i: 674-676, 681-682, 685-688, 690, 729+: ai̯ićê nu să mai fáĉe din obéz'i, [ci] dintr-un sin̄gur colác de frásin, 736, 811+: ruátă dă colác [făcută dintr-un singur lemn „fiert" și „adus"], 812, 814+: colác, roátă cu ~, 816, 818+: colác; -láĉ „e roata făcută dintr-o bucată", 819-821+: colác, 823-824, 826, 829, 830+: colác, roátă dă ~, 833-834+: colác [se lucra la Ghimpați], 882, 900.

ᵘobádă; -béz'i: 677, 691-699, 700+: colác dă ᵘobéz'i, 701-711, 713-714, 715+: „colác = dintr-o singură bucată", 716+: tot e colác, 717-718, 719+: colác = dintr-o bucată", 720+: din colác, 722, 726, 738, 763, 768, 771, 777, 779-795, 797-800, 802-806, 808, 810, 840+: sau colác [= dintr-o singură bucată], 841, 843, 846, 849-852, 854, 856-857, 861-862, 864-867, 884, 887-888, 890, 892, 893+: cᵘolác; -láĉ [dintr-o singură bucată], 894, 896.

ᵘobeádă; -béz'i: 712, 725, 727+: acúma fáĉe roátele din̄ coláĉ, 730-732, 733+: acúma colác; -láĉ, 734-735, 737, 741, 742+: cîn̄ i̯i de-antrégu să numéște colác, 743-745, 747-749, 752-753, 809, 836-838, 842, 844-845, 853, 860, 863, 869, 881, 895, 897.

ᵘobádă; obéd: 721.

ᵘobádă; -béz: 723, 879, 756-762, 764-767, 769-770, 772-774, 776, 778.

obeádă; -béz'i: 724, 728, 739-740, 828+: colácᵘ; -láĉ [= inel întreg de lemn, în locul obezilor], 831-832+: colác; -láĉ -pă de-a-ntrégu, 835+: nu i̯e din̄ colác.

cᵘolác sau ᵘobeádă; -béz'i: 746, 899.

din̄ colác sau obádă; -béz'i: 750.

colác; -láĉ, ᵘobeádă; -béz'i: 751, 755, 885.

ᵘobeádă; -béz'i sau din colác; -láĉ: 754, 886.

ᵘobádă; -béz'i: 796, 801, 807, 839, 870, 875, 883+: colác [= dintr-o singură bucată], 889.

ᵘobéz'i [pl.]; obádă: 813+: [roată] din̄ colác [= fără obezi], 815, 827+: „a dinainte are 5 ~, a din spate 6".

ᵘobádă; obéz'i: 817+: obézili [pl. a.], 822, 825.

ᵘobeádă; -béz'i: 847.

ᵘobádă; -bi̯éz'i: 848, 858-859.

ᵘobeádă; -bi̯éz'i: 855, 868.

ᵘobádă; -béd'i, -béz'i: 871.

ᵘobádă; -béz'i: 872.

ᵘobádă; -bi̯éz'i: 873+: cᵘolác; -láĉ [= dintr-o singură bucată].

ᵘobádă; -bi̯éd'i: 874.

ᵘobeádă; -béz'i: 876.

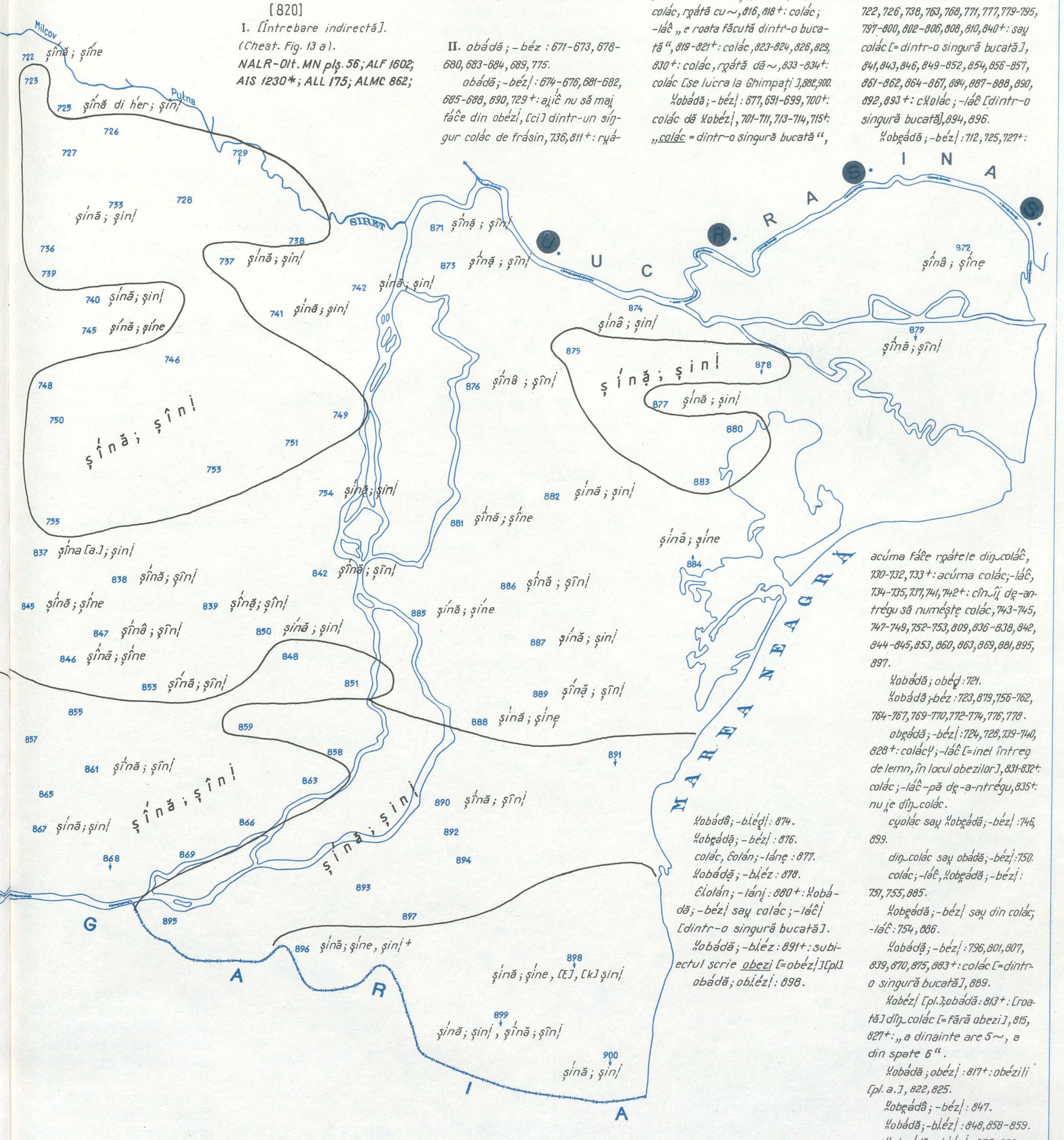
colác, ĉolán; -láne: 877.

ᵘobádă; -bi̯éz: 878.

ĉi̯olán; -láni: 880+: ᵘobádă; -béz'i sau colác; -láĉ'i [dintr-o singură bucată].

ᵘobádă; -bi̯éz: 891+: subiectul scrie obezi [= obéz'i] [pl.].

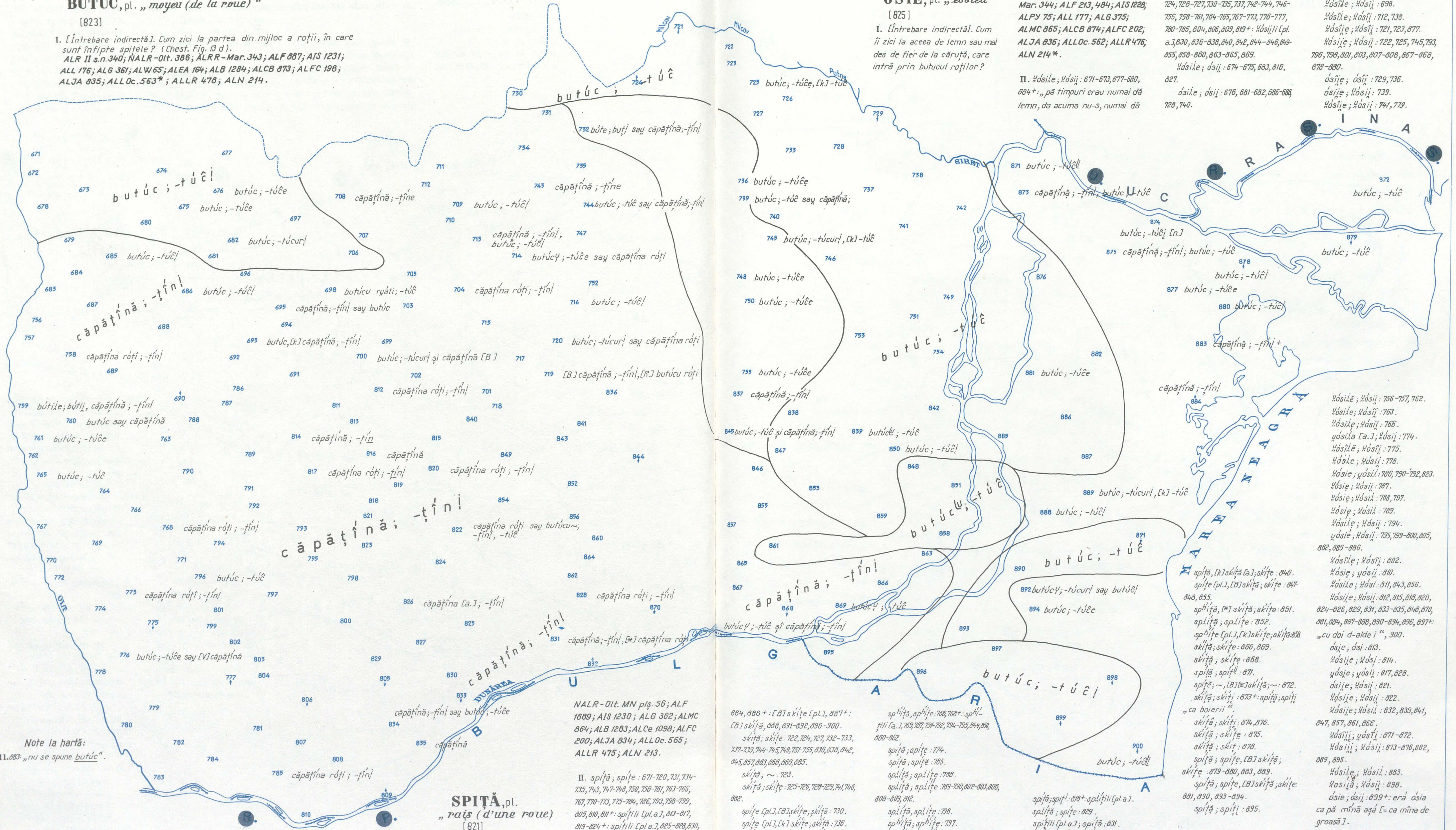
obádă; obi̯éz'i: 898.

BUTUC, pl. *„moyeu (de la roue)“*

[823]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum zici la partea din mijloc a roții, în care sunt înfipte spițele? (Chest. Fig. 13 d).*
ALR II s.n. 340; NALR-Olt. 386; ALRR-Mar. 343; ALF 887; AIS 1231; ALL 176; ALG 361; ALW 65; ALEA 164; ALB 1284; ALCB 873; ALFC 198; ALJA 835; ALL Oc. 563*; ALLR 478; ALN 214.

Note la hartă:
II. 883: „nu se spune *butúc*“.

OSIE, pl. *„essieu“*

[825]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi zici la aceea de lemn sau mai des de fier de la căruță, care intră prin butucul roților?*

NALR-Olt. MN plș. 56; ALRR-Mar. 344; ALF 213, 484; AIS 1228; ALPY 75; ALL 177; ALG 375; ALMC 865; ALCB 874; ALFC 202; ALJA 836; ALL Oc. 562; ALLR 476; ALN 214*.

II. u̯ósile; u̯ósii: 671-673, 677-680, 684+: „pă timpuri erau numai dă lemn, da acuma nu-s, numai dă fier“, 685, 690-697, 699-711, 713-720, 724, 726-727, 730-735, 737, 742-744, 746-755, 758-761, 764-765, 767-773, 776-777, 780-785, 804, 806, 809, 819+: u̯ósiili [pl. a.], 830, 836-838, 840, 842, 844-846, 849-855, 858-860, 863-865, 869.
u̯ósile; ósii: 674-675, 683, 816, 827.
ósile; ósii: 676, 681-682, 686-688, 728, 740.
u̯ósie; u̯ósii: 689.
u̯ósîle; u̯ósii: 698.
u̯ósîle; u̯ósî: 712, 738.
u̯ósîie; u̯ósî: 721, 723, 877.
u̯ósiie; u̯ósii: 722, 725, 745, 793, 796, 798, 801, 803, 807-808, 867-868, 878-880.
ósîie; ósî: 729, 736.
ósiie; u̯ósii: 739.
u̯ósîie; u̯ósii: 741, 779.
u̯ósilĕ; u̯ósii: 756-757, 762.
u̯ósile; u̯ósî: 763.
u̯ósile; u̯ósii: 766.
u̯ósila [a.]; u̯ósii: 774.
u̯ósîlĕ; u̯ósî: 775.
u̯ósle; u̯ósii: 778.
u̯ósie; u̯ósil: 786, 790-792, 823.
u̯ósie; u̯ósii: 787.
u̯ósie; u̯ósil: 788, 797.
u̯ósie; u̯ósil: 789.
u̯ósile; u̯ósii: 794.
u̯ósie; u̯ósii: 795, 799-800, 805, 862, 885-886.
u̯ósîle; u̯ósî: 802.
u̯ósie; u̯ósii: 810.
u̯ósile; u̯ósi: 811, 843, 856.
u̯ósiie; u̯ósii: 812, 815, 818, 820, 824-826, 829, 831, 833-835, 848, 870, 881, 884, 887-888, 890-894, 896, 897+: „cu doi d-alde i“, 900.
ósie; ósi: 813.
u̯ósiie; u̯ósi: 814.
u̯ósie; u̯ósii: 817, 828.
ósiie; u̯ósii: 821.
u̯ósiie; u̯ósii: 822.
u̯ósiie; u̯ósil: 832, 839, 841, 847, 857, 861, 866.
u̯ósîii; u̯ósî: 871-872.
u̯ósiii; u̯ósii: 873-876, 882, 889, 895.
u̯ósile; u̯ósil: 883.
u̯osiiă; u̯ósii: 898.
ósie; ósii: 899+: erá ósia ca pă mînă așá [= ca mîna de groasă].

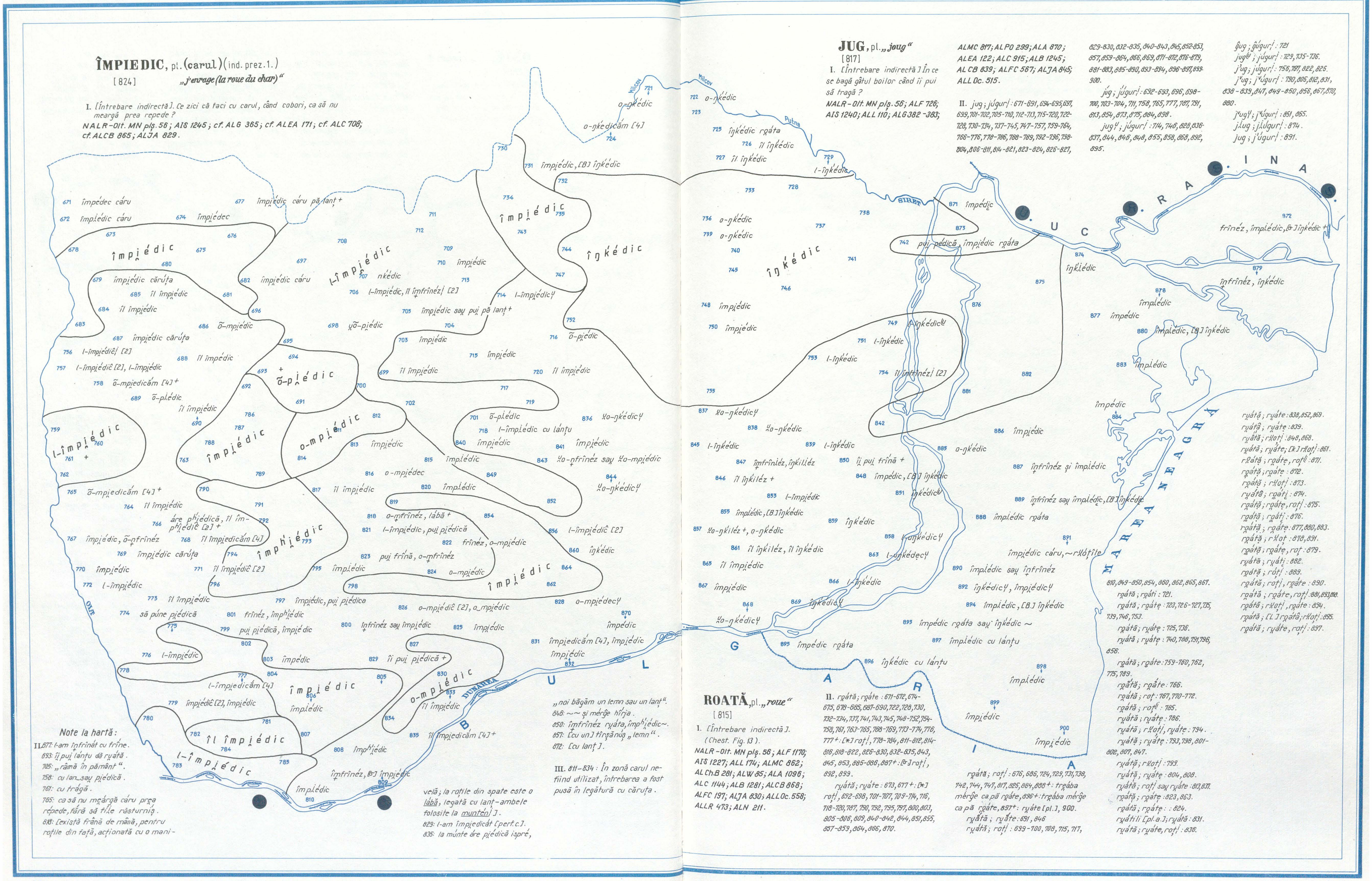
SPIȚĂ, pl. *„rais (d'une roue)“*

[821]

I. *[Întrebare indirectă]. (Chest. Fig. 13 b.).*

NALR-Olt. MN plș. 56; ALF 1689; AIS 1230; ALG 362; ALMC 864; ALB 1283; ALCe 1098; ALFC 200; ALJA 834; ALL Oc. 565; ALLR 475; ALN 213.

II. spíță; spíțe: 671-720, 731, 734-735, 743, 747-748, 750, 756-761, 763-765, 767, 770-773, 775-784, 786, 793, 798-799, 805, 810, 811+: spíțili [pl. a.], 813-817, 819-824+: spíțili [pl. a.], 825-828, 830, 832-833+: spíțili [pl. a.], 835, 840-841, 843, 849, 853-854, 856, 859, 865, 870, 877, 884, 886+: [B] skíțe [pl.], 887+: [B] skíță, 888, 891-892, 896-900.
skíță; skíțe: 722, 724, 727, 732-733, 737-739, 744-745, 749, 751-755, 836, 838, 842, 845, 857, 863, 866, 869, 885.
skíță; ~: 723.
skíță; skíțe: 725-726, 728-729, 741, 746, 882.
spíțe [pl.], [B] skíțe; skíță: 730.
spíțe [pl.], [k] skíțe; skíță: 736.
spíțe [pl.]; spíță, [k] skíțe: 740.
spíță; spíți: 742, 867.
spíță; ~: 762.
spʰíță, spʰíțe: 766, 768+: spʰíțili [a.], 769, 787, 791-792, 794-795, 844, 850, 860-862.
spíță; spíțe: 774.
spíță; spíțĕ: 785.
splíță; splíțe: 788.
splíță; splíțe: 789-790, 802-803, 806, 808-809, 812.
splíță, splíțe: 796.
spʰíță; spʰíțe: 797.
splíță; splíțe: 800.
spʰíță; spʰíțe: 801.
spʰíță; spʰíțe: 804, 807, 864.
spíță; spíți: 818+: splíțîli [pl. a.].
splíță; spíțe: 829.
spíțili [pl. a.]; spíță: 831.
spíță; spíțe: 834.
spʰíțe [pl.]; spíță: 836.
skíță; skíțe: 839.
spíță, [k] skíță [a.]; skíțe: 846.
spíțe [pl.], [B] skíță; skíțe: 847-848, 855.
spʰíță, [*] skíță; skíțe: 851.
splíță; splíțe: 852.
spʰíțe [pl.], [k] skíțe; skíță: 858.
skíță; skíțe: 866, 869.
skíță; skíțe: 868.
spíță; spíți: 871.
spíțĕ; ~, [B] [6] skíță; ~: 872.
skíță; skíți: 873+: spíță; spíți „ca boierii“.
skíță; skíți: 874, 876.
skíță; skíțe: 875.
skíță; skíț: 878.
spíță; spíțe, [B] skíță; skíțe: 879-880, 883, 889.
spíță; spíțe, [B] skíță; skíțe: 881, 890, 893-894.
spíță; spíți: 895.

ÎMPIEDIC, pl. (carul) (ind. prez. 1.)
[824] „j'enrage (la roue du char)"
I. [Întrebare indirectă]. Ce zici că faci cu carul, când cobori, ca să nu meargă prea repede ?
NALR - Olt. MN pls. 56 ; AIS 1245 ; cf. ALG 365 ; cf. ALEA 171 ; cf. ALC 708 ; cf. ALCB 865 ; ALJA 829 .
JUG, pl. „joug"
[817]
I. [Întrebare indirectă] În ce se bagă gâtul boilor când îi pui să tragă ?
NALR - Olt. MN pls. 56 ; ALF 726 ; AIS 1240 ; ALL 110 ; ALG 382 - 383 ;
ALMC 817 ; ALPO 299 ; ALA 870 ; ALEA 122 ; ALC 915 ; ALB 1245 ; ALCB 839 ; ALFC 567 ; ALJA 845 ; ALL Oc. 515 .
ROATĂ, pl. „roue"
[815]
I. [Întrebare indirectă]. (Chest. Fig. 13).
NALR - Olt. MN pls. 56 ; ALF 1170 ; AIS 1227 ; ALL 174 ; ALMC 862 ; AL Ch.B 281 ; ALW 85 ; ALA 1096 ; ALC 1144 ; ALB 1281 ; ALCB 868 ; ALFC 197 ; ALJA 830 ; ALL Oc. 558 ; ALLR 473 ; ALN 211 .
Note la hartă:
MAREA NEAGRĂ
DUNĂREA
BULGARIA
UCRAINA
OLT
SIRET
Milcov
Putna

OIȘTE, pl. „timon (du char)"

[827]

I. [Întrebare indirectă]. Cum zici la lemnul lung de la căruță, la care înhami caii?

NALR-Olt. 387; AIS 1224; ALG 374; ALEA 169; ALB 1262; ALFC 224; ALL Oc. 523*.

INIMA (carului)

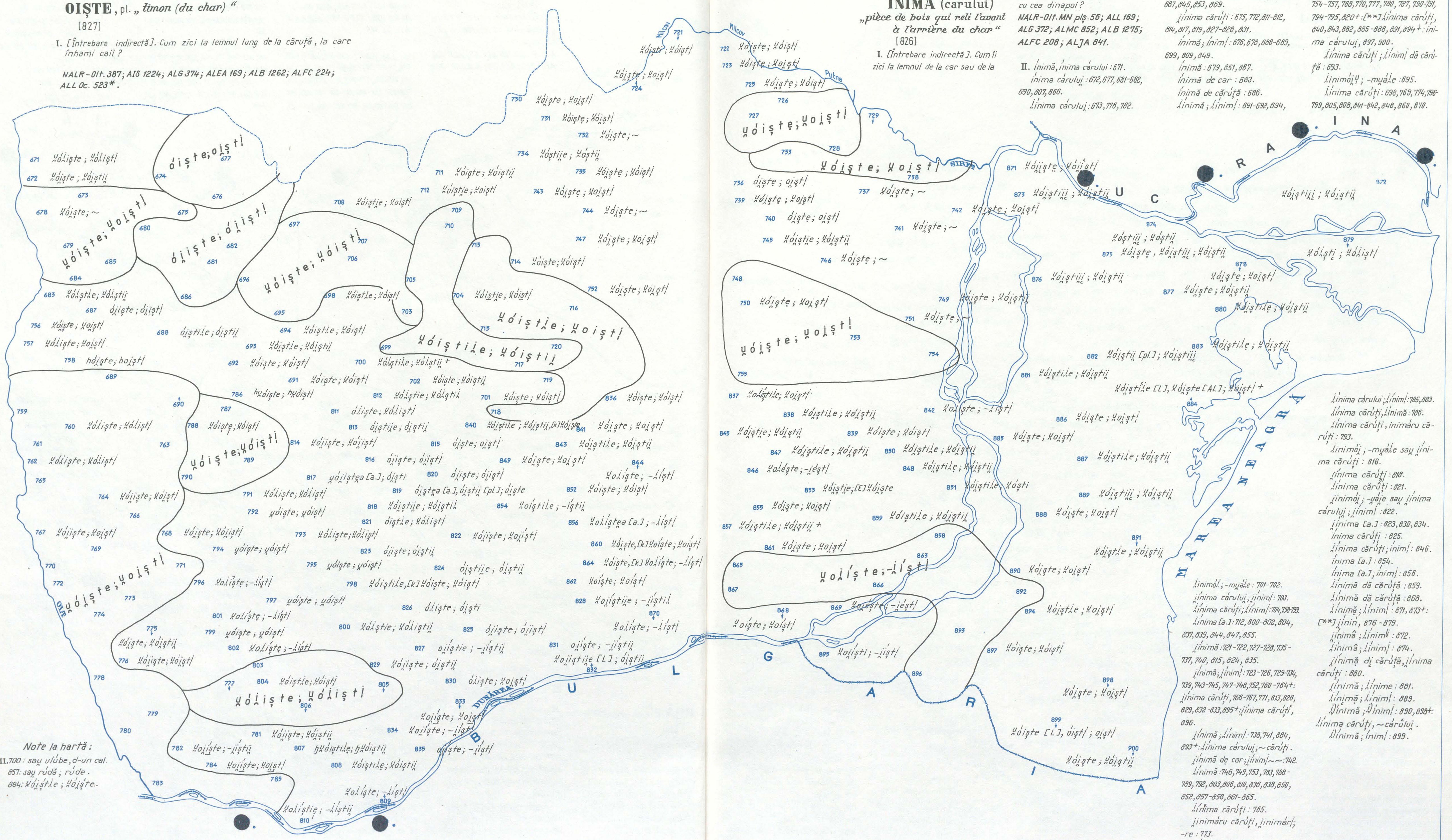
„pièce de bois qui reli l'avant à l'arrière du char"

[826]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la lemnul de la car sau de la căruță care leagă osia dinainte cu cea dinapoi?

NALR-Olt. MN plș. 56; ALL 169; ALG 372; ALMC 852; ALB 1275; ALFC 208; ALJA 841.

II. inimă, inima carului : 671.
inima carului : 672, 677, 681-682, 690, 807, 866.
iinima carului : 673, 776, 782.
inima căruți : 674, 680, 684-685, 687, 845, 853, 869.
iinima căruți : 675, 772, 811-812, 814, 817, 819, 827-828, 831.
inimă; inimi : 676, 678, 688-689, 699, 809, 849.
inimă : 679, 851, 867.
inimă de car : 683.
inimă de căruță : 686.
iinimă; iinimi : 691-692, 694, 696-697, 700, 705-711, 713-720, 750-751, 754-757, 768, 770, 777, 780, 787, 790-791, 794-795, 820+ : [**] iinima căruți, 840, 843, 882, 885-888, 891, 894+ : inima carului, 897, 900.
iinima căruți; iinimi dă căruță : 693.
iinimoii; -muale : 695.
iinima căruți : 698, 769, 774, 796-799, 805, 808, 841-842, 848, 860, 870.
iinimoi; -muale : 701-702.
iinima carului; iinimi : 703.
iinima căruți; iinimi : 704, 758-759.
iinima [a.] : 712, 800-802, 804, 837, 839, 844, 847, 855.
iinimă : 721-722, 727-728, 735-737, 740, 815, 824, 835.
iinimă; iinimi : 723-726, 729-734, 739, 743-745, 747-748, 752, 760-764+ : iinima căruți, 766-767, 771, 813, 826, 829, 832-833, 895+ : iinima căruți, 896.
iinimă; iinimi : 738, 741, 884, 893+ : iinima carului, ~ căruți.
iinimă de car; iinimi ~ ~ : 742.
iinimă : 746, 749, 753, 783, 788-789, 792, 803, 806, 810, 836, 838, 850, 852, 857-858, 861-865.
iinima căruți : 765.
iinimaru căruți, iinimari; -re : 773.
iinima carului : 775, 778, 875.
furcă : 779, 784+ : furca carului.
iinima carului; iinimi : 785, 883.
iinima căruți, iinimă : 786.
iinima căruți, inimaru căruți : 793.
iinimoi; -muale sau iinima căruți : 816.
iinima căruți : 818.
iinima cărûți : 821.
iinimoi; -uaie sau iinima carului; iinimi : 822.
iinima [a.] : 823, 830, 834.
inima căruți : 825.
iinima căruți; inimi : 846.
inima [a.] : 854.
inima [a.]; inimi : 856.
iinimă dă căruță : 859.
iinimă dă căruță : 868.
iinimă; iinimi : 871, 873+ : [**] iinin, 876-879.
iinimâ; iinimi : 872.
iinimâ; iinimi : 874.
iinimă di căruță, iinima căruți : 880.
iinimă; iinime : 881.
iinimă; iinimi : 889.
iinimă; iinimi : 890, 898+ : iinima căruți, ~ carului.
iinimă; inimi : 899.

Note la hartă:

II. 700 : sau ulube, d-un cal.
857 : sau rudă; rude.
884 : uoiștie; uoiște.

HARTA 248

LOITRĂ, pl. „ridelle"

[829]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la fiecare din cele două părți ale carului, care seamănă cu o scară? (Chest. Fig. 14 a).

NALR-Olt. 388; AIS 1224; ALL 163, 165; cf. ALG 355, 368; ALMC 857; ALB 1269; ALCB 860; ALFC 210; ALJA 639; ALL Oc. 552; ALLR 469; ALN 219.

PROȚAP, pl. „timon (du chariot)"

[828]

I. [Întrebare indirectă]. Dar la acela de la car, tot lung și de care se prinde jugul?

NALR-Olt. MN pls. 57; AIS 1224; ALL 121; ALEA 168; ALL Oc. 523*.

II. proțáp; -țápurⁱ: 671-674, 679-681, 683-684, 686, 689-691, 694-696, 698-700, 702-713, 715-718, 720-723, 725, 727-728, 732-735, 741, 743, 745-746, 748-750, 753, 755, 757-758, 760, 767, 769, 777, 782-785, 808, 811-813, 820, 825-827, 829, 831, 833, 842, 847, 854-857, 860, 862, 864, 866-867, 869-870, 875, 880-881, 885, 886+: tînjálă; -jále, 887, 889, 893.

proțáp; -țápe: 675-678, 682, 685, 687, 692-693, 697, 701, 714, 719, 724, 726, 730-731, 737-739, 742, 744, 752, 754, 756, 759, 761-766, 768, 770-772, 774-776, 778-780, 804, 810, 815-817, 821-824, 830, 838, 840, 843, 845, 849-850, 853, 894.

proțáp; -țápⁱ, [k]-țápurⁱ: 688, 890.

proțáp; -țápⁱ: 729, 747, 814, 818-819, 883+: [ɑ]-țápurⁱ, 888, 898.

proțápᵘ; -țápurⁱ: 736.

proțápʸ; -țápe: 740, 868.

proțáp; -țápe: 751, 839, 877.

proțáp; -țápe: 773, 781, 834-835, 851.

proțápᶜ; -țápe: 779.

prᵘoțáp; -țápe: 786, 788, 791, 800-803, 806, 809, 884, 895, 897, 900.

prᵘoțáp; -țápurⁱ: 787, 789, 793, 798, 805, 852, 859, 871, 876, 878, 891, 896.

crᵘoțáp; -țápurⁱ: 790, 792.

crᵘoțáp; -țápe: 797, 794-795, 797.

prᵘoțáp; -țápe: 796, 801.

prᵘoțáp; -țápʰ': 799.

prᵘoțáp; -țápⁱ: 802, 872.

proțápᶜ; -țápurⁱ: 807, 861.

proțápu; -țápurⁱ: 828.

proțápᵘ; -țápe: 832.

proțápʸ; -țápe: 836-837, 841, 863.

proțápʸ; -țápurⁱ: 844, 846, 858, 865, 892.

prᵘoțáp; -țápurⁱ: 848.

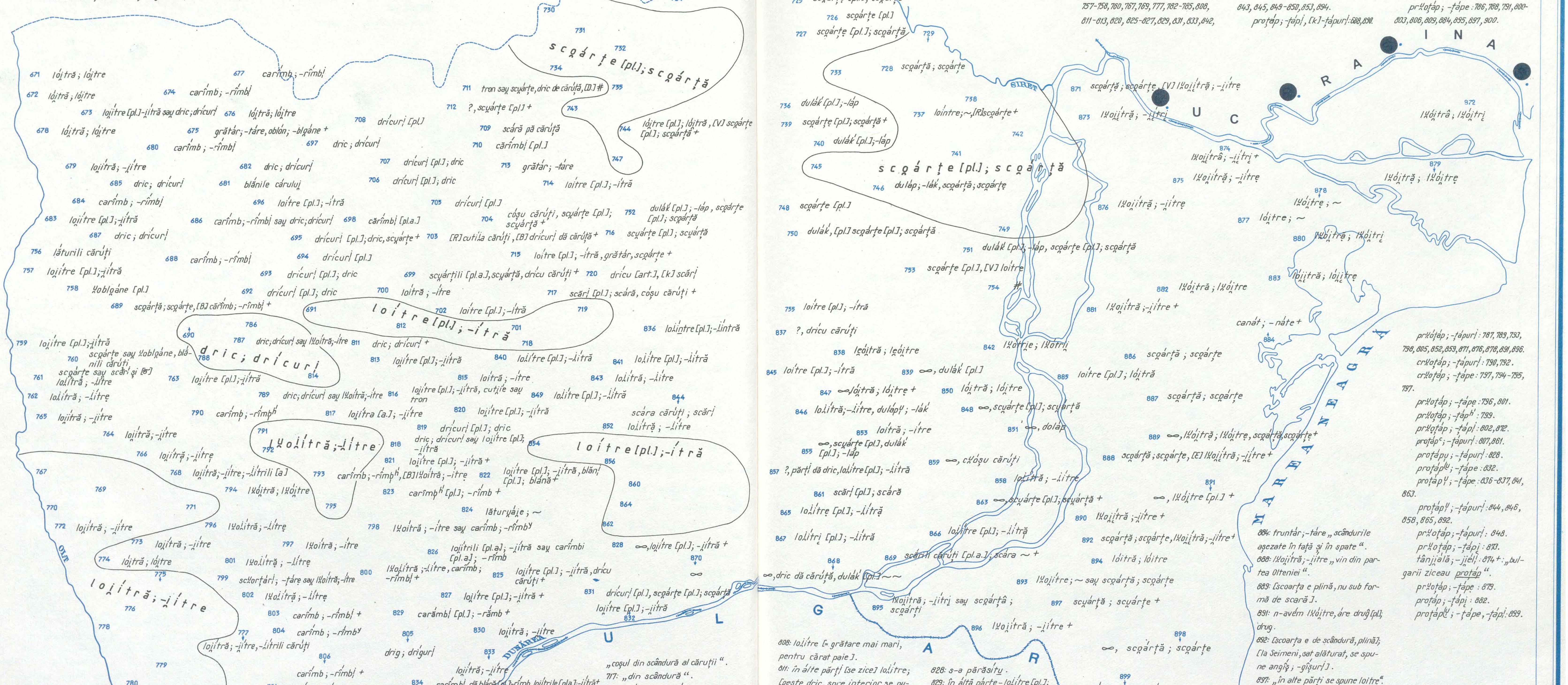
prᵘoțáp; -țápi: 873.

tânjiálă; -jiélⁱ: 874+: „bulgarii ziceau protap".

prᵘoțáp; -țápe: 879.

proțáp; -țápi: 882.

proțápᵘ; -țápe, -țápⁱ: 899.

Note la hartă:

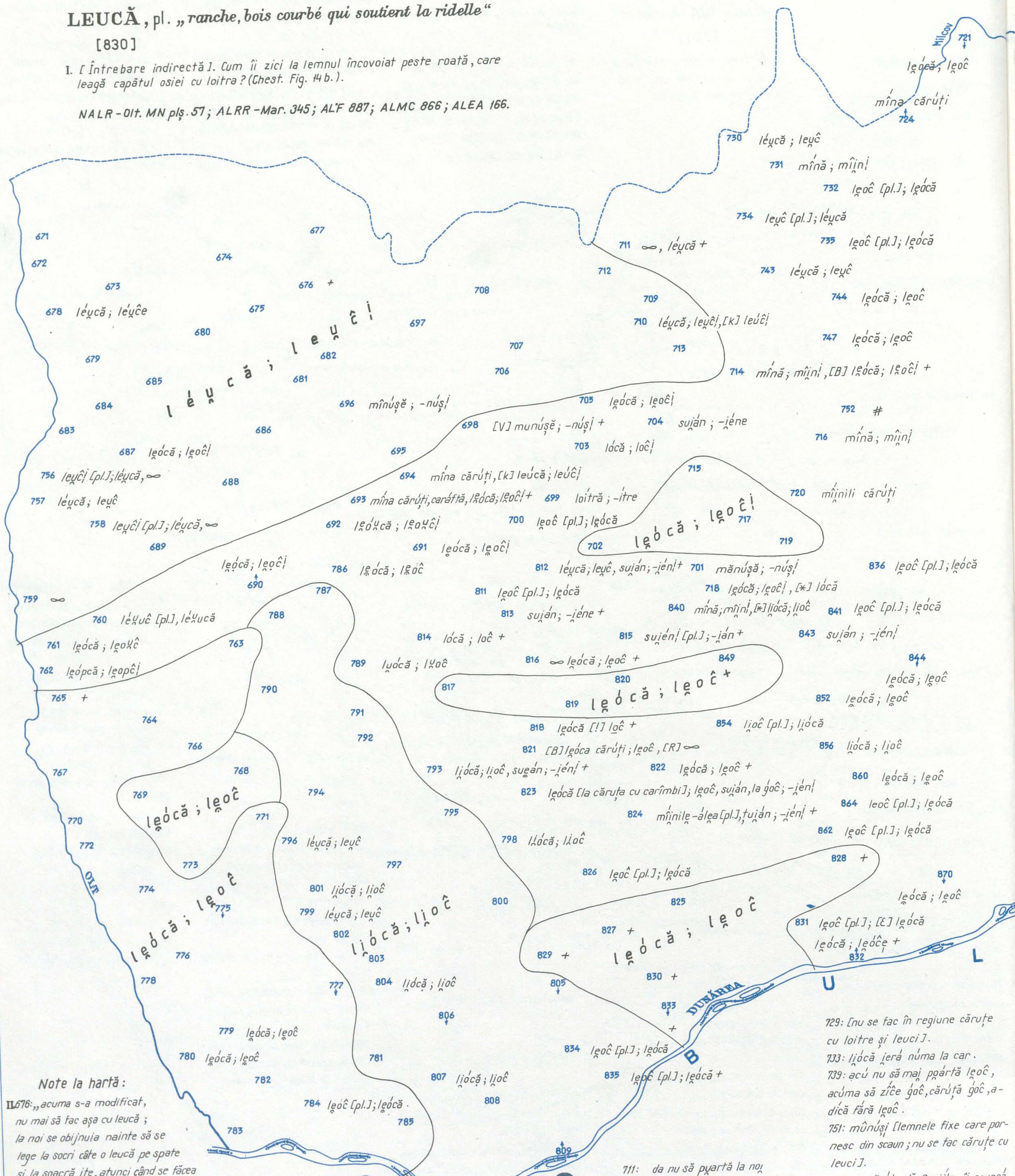
II. 675: grătár cu șîpcⁱ ráre, oblón de ulúcă.
689: scoárțe din scînduri, cărîmb nu se mai obijnuiește.
695: scuárțe „blană înfundată".
699: scuártă „de scânduri".
703: cutiia cărúți, „din blană"; tujénⁱ [pl.]; -ján, „lemnele pe care se sprijină cutia".
704: „scânduri"; fundătúrⁱ „în fața"; pódu, fúndu cărúți; drugⁱ [laterali]; suján; -jéne [verticali].
712: „de scânduri".
715: „din scânduri"; góci sau tron „coșul din scândură al căruții".
717: „din scândură".
737: acúma cu scoárți.
739: lóitre - pin Basarábia să făcá, la noⁱ nu.
744: înainte jerá cu scoárțe.
800: [carâmbii sunt mai mici decât loitrele].
803: „loitrele le pui peste lioc să înălțezi căruța".
806: „ei au lioci, pot fi și din speteze".
807: [lat de cca 80cm]; [se pun peste carâmbi cînd se cară fânul].
808: loiitre [= grătare mai mari, pentru cărat paie].
811: în álte părțⁱ [se zice] loiitre; [peste dric, spre interior se puneau scoárțe dă blánă; acum nu se face dric; se fac scoarțe mai groase = cutiia cărúți].
821: droágă; droáge [= din scânduri, în locul loitrelor].
822: la cápete [are] fúndurⁱ.
823: [nu mai sunt] góc [= lada căruței, cu pereții din blană].
825: drícu cărúți [= ambele loitre].
827: coșcúg; -cúgurⁱ sau sandíc; -dícurⁱ [= cutia căruței].
828: s-a părăsitu.
829: în áltă párte - loiitre [pl.]; -ítră.
831: [dricuri nu mai sunt, scoarțele sunt de scândură].
834: „loitrele să pune în afară de carâmbi când cari paie".
847: [la noi] je cu dulák.
863: scuárțe [= părțile laterale, din scânduri, ale coșului căruței].
869: scuártă „scândurile puse peste sandíc pentru a-i mări capacitatea", sandíc [= coșul căruței].
868: [D] lᵘóitră; -itre „lemnele pe care se sprijineau dulapii căruței".
874: pătáșcâ; -táștⁱ „prelungitoare la loitră".
881: „în alte părți se spune scoártă"; sandíc; -díce „coșul căruței".
884: fruntár; -táre „scândurile așezate în fața și în spate".
888: lᵘoiitră; -iitre „vin din partea Olteniei".
889: [scoarța e plină, nu sub formă de scară].
891: n-avém lᵘóitre, áre drug [pl.]; drug.
892: [scoarța e de scândură, plină]; [la Seimeni, sat alăturat, se spune angîș; -gîșurⁱ].
897: „în alte părți se spune loitre".
898: [e o placă de lemn]; lióitră; lióitre [în Muntenia și Oltenia].

LEUCĂ, pl. „*ranche, bois courbé qui soutient la ridelle*“

[830]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la lemnul încovoiat peste roată, care leagă capătul osiei cu loitra? (Chest. Fig. 14 b.).

NALR-Olt. MN plș. 57; ALRR-Mar. 345; ALF 887; ALMC 866; ALEA 166.

Note la hartă:

II. 676: „acuma s-a modificat, nu mai să fac așa cu leucă; la noi se obijnuia nainte să se lege la socri câte o leucă pe spate și la soacră ițe, atunci când se făcea o nuntă“.
693: „băgată în căpăț nă, nu mai sunt la noi“.
698: „da acu s-a desfiinţat“.

711: da nu să pu̯artă la noi̯
714: „la căruța cu̯ osia de lemn“.
727: dar a ḱerit.
728: înai̯ínte, da la noi̯ nu să fáĉe car cu le̯oĉ.

729: [nu se fac în regiune căruțe cu loitre și leuci].
733: li̯ócă i̯erá núma la car.
739: ạcú nu să mai̯ po̯ártă le̯oĉ, acúma să zíĉe gạĉ, cărúță gạĉ, adícă fắră le̯oĉ.
751: mûnúșị [lemnele fixe care pornesc din scaun; nu se fac căruțe cu leuci].
765: la cărúțe dă Brai̯íla, î̯i̯ spune̯á mínă.
793: sui̯énị – „nu sunt încovoiate, sunt drepte“.

812: „leucă nu se mai obișnuiește azi“.
813: „lemn, drept, pe care se sprijină loitra“; [D] le̯ócă; le̯oĉ „nu se mai obijnuiește“.
814: „a avut înainte; era legată cu curea de piele de vițel“.
815: [drepți, prinși oblic în sus de la osie, sprijinind loitrele].
816: [acum căruțele sunt] núma cu sui̯án; -i̯ánurị.
817: „nu mai sunt căruțe cu ~; acuma sunt cu sui̯éne; -i̯án“ [= lemne drepte, fixate în podul carului, pe care se sprijină loitrele].

818: nu mai ezístă; acúma: sui̯án; -i̯énị.
819: „nu se fac“; mî̯ínili cărúți [= lemnele oblice pe care se sprijină dricurile].
820: nu mai̯ i̯éste.
822: [sprijină] sui̯ánu [a.]; -i̯énị.
824: țui̯án „se sprijină pe plisc“.
828: ∞
830: „da putere carâmbului ca să nu se verse căruța“.
832: „nu se mai face căruțe cu ~“.
835: munúșă; -núșị [= lemnele sprijinite de leucă].
845: ásta să fáĉe la múnte.

866: nu să pu̯ártă cărúțe de̯-áste̯a.
871: [existau înainte de 1916].
885: le̯oĉ la noi̯ nu egzístă, la noi̯ cu mănúșị.
889: nu să po̯ártă la noi̯.
893: li̯oĉ „nu mai̯ sunt“.
896: n-avém, au̯ olténi.

897: mănúșă; -núșị „cele patru lemne care susțin scoarțele“.
899: sui̯án; -i̯énị [lemn fixat pe podul căruții].
900: „s-a făcut înainte“.

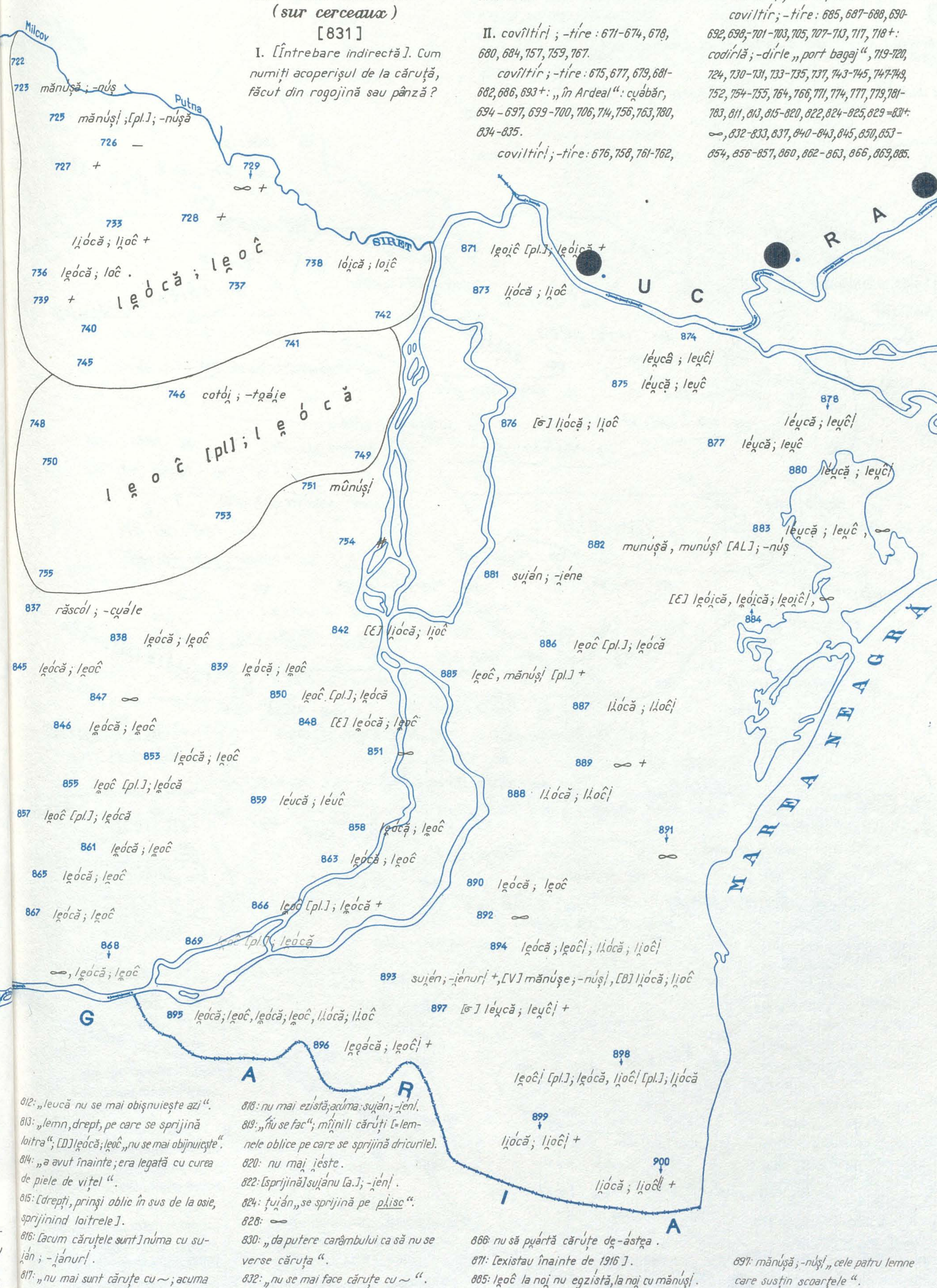
COVILTIR, pl. *couverture du chariot (sur cerceaux)*

[831]

I. [Întrebare indirectă]. Cum numiți acoperișul de la căruță, făcut din rogojină sau pânză?

NALR-Olt. MN plș. 57; ALRR-Mar. 346.

II. covîltírị; -tíre: 671-674, 678, 680, 684, 757, 759, 767.
covîltír; -tíre: 675, 677, 679, 681-682, 686, 693+: „în Ardeal“: cu̯ábăr, 694-697, 699-700, 706, 714, 756, 763, 780, 834-835.
coviltírị; -tíre: 676, 758, 761-762, 768-770, 772-773, 775-776, 778, 784, 804.
covîltírị; -tírurị: 683.
coviltír; -tíre: 685, 687-688, 690-692, 698, 701-703, 705, 707-713, 717, 718+: codírlă; -dírle „port bagaj“, 719-720, 724, 730-731, 733-735, 737, 743-745, 747-749, 752, 754-755, 764, 766, 771, 774, 777, 779, 781-783, 811, 813, 815-820, 822, 824-825, 829=831+: ∞, 832-833, 837, 840-843, 845, 850, 853-854, 856-857, 860, 862-863, 866, 869, 885.
coviltír; -tírurị: 704, 716+: sau -tíre, 753, 812, 827, 847.
colvîntír; -tíre: 715
coviltír; -tíri: 721, 740, 867.
coviltír; -tíre̯: 722-723, 726-727, 732, 736, 739, 741, 746, 838-839, 851, 864.
coviltír; covlintíre̯: 725.
cort; córturị: 728, 738.
coveltír; -tíre: 729, 750, 826, 849, 877, 886.
covéltir; -tíre: 742, 751.
covîltírị; -tírurị: 760.
coviltírị; -tíre̯: 765.
covîltír; -tírurị: 785.
cu̯ovîltír; -tíre: 786.
cu̯oviltír; -tíre: 787, 789-790, 792, 795, 800, 803, 808, 810, 855, 861, 870, 881, 893-894, 897, 899-900.
cu̯oviltírị; -tíre: 788, 799, 801-805.
cu̯ovi̯iltír; -tíre: 791, 794, 809.
cu̯oviltír; -tíre̯: 793.
cu̯oviltír; -tíre: 796, 802, 807, 852, 859.
cu̯ovi̯iltír; -tíre: 797.
cu̯ovîltír; -tíre: 798, 806.
coviltír; -tíre̯: 814.
covîltír; -tíre: 821.
cove̯ltír; -tíre: 823.
coviltíru̯; -tíre: 828, 836, 844.
coviltír; -tíre: 846.
cu̯ovilțíru̯; -țíre̯: 848.
covĕltíru̯; -tíre: 858.
covi̯ltíru̯; -tíre̯: 865.
[E] cu̯ove̯ltír; -tíre: 871.
cu̯ove̯ltír; -tíri: 872, 876.
cu̯ovi̯eltír; -tíri: 873.
cu̯overtíl; -tíli: 874.
covertír; -tíri: 875.
cu̯ort; cu̯órturị, [σ] [R] cu̯oviltír; -tíri: 878.
cu̯oveltír; -tíre: 882, 884, 890, 896.
cu̯oveltír; -tíre̯: 879.
cu̯oveltír; -tíri: 880, 889.
cove̯ltír; -tíre: 883+: [nu se folosește].
cu̯oviltír; -tíre, cu̯oveltír; -tíre: 887.
cu̯ovi̯ltír; -tíre: 888.
cu̯overtír; -tíre: 891.
cu̯oveltíru̯; -tíre: 892.
cu̯oveltír; -tíri: 895.
covultír; -tíre: 898.

TALPĂ (la sanie), pl. „*patin (de traîneau)*"
[833]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la partea de jos a saniei, care lunecă pe zăpadă?

ALR II s.n. 356; ALRM s.n. 240; NALR-Olt. 389; AIS 1220 a; ALG 378

Note la hartă:

II. 740: s-a zis și tălk di săniịe.
871: tắlpă „partea fălcelii care alunecă pe zăpadă".
883: nu se spune talpă.
894: ŭni-i maị zică tắlpă.
896: „în alte părți: fălcắ; fălcî".
898: „în Ialomița: fălĉắ, -ĉele".

OPLEAN, pl. „*traverse qui relie les patins d'une traîneau*"
[834]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici celor două lemne puse de-a curmezișul și care leagă tălpile saniei la mijloc și în partea dinapoi? (Chest. Fig. 15 a).

NALR-Olt. MN pls. 57; AIS 1220 a.

II. oplĕán; -plén: 671-672, 675-680, 682-683, 685-690, 813-814, 816-818, 821-822, 828.
ŭoplĕán; -plén: 673.
ŭoplĕán; -plén: 674, 695, 697, 700, 704, 707, 712, 713+: „bĕgniță; bĕgnițe la capul fălcelelor", 714, 731, 738, 749, 755, 760, 764-767, 775, 786-790-792, 794-755, 799, 801, 810, 839, 852, 855, 859, 861, 864, 867-868, 870, 877, 895, 899.
oplĕán; -pléne: 681.
oplén [pl.]; -plĕán: 684, 724, 728, 820, 831-832.
ŭoplén [pl.]; -plĕán: 691, 698, 847.
ŭoplén [pl.]; -plĕán: 692-694, 696, 699, 701-703, 705-706, 709-710, 715, 721, 730, 732, 734, 743-744, 751, 756-759, 761-763, 768-769, 771-774, 776, 778-781, 782+: și pod, 785, 812, 823, 837, 840-841, 843, 849-851, 854, 856-857, 860, 862, 865, 869, 893.
scăune, [D] ŭoplĕán „de care se leagă protapul": 708.
ŭoplĕán; -pléne: 711, 737, 754, 838, 845-846, 853, 878, 881-882, [σ] 888+: de 20 de ani nu se mai folosește sanie.
ŭoplĕne [pl.]; -plĕán: 716.
?: 717, 883+: pernúță; -núțe: 884, 886-887, 889, 897.
ŭopléne [pl.]; -plĕán, scăune: 718.
curmeziș; -zișuri; ŭopléne [pl.]; -plĕán: 719.
ŭoplén [pl.]: 720.
ŭoplĕán; -pléne: 722, 727, 741, 750, 811, 819.
ŭopléne [pl.]; -plĕán: 723, 735, 842, 846.
opléne [pl.]; -plĕánă: 725, 739.
oplén [pl.]; ŭoplĕán: 726, 753, 811, 815.
opléne [pl.]; -plĕán: 729, 819.
ŭoplĕán; -plĕáne: 733.
curmezișuri: 736.
scaŭun; scăŭune, [k] oplĕán; -pléne: 740.
ŭopléne [pl.]; -plĕán: 742, 746.
curmeziște [pl.]; -ziș: 745.
curmezișuri [pl.]; -ziș: 747, 752.
scăun; scăune: 748, 798, 806-807, 898.
ŭoplĕán; -plĕáne: 750.
scaŭune [pl.]; scaŭun: 770, 793, 824, 829+: [de obicei sînt 3 ~], 833, 836.
puntea sănii: 777.
spetĕze [pl.]; -tĕáză: 783.
picĕare, curmezișuri: 784+: să socotește cu totu.
ŭoplĕán; -plén: 791.
scăŭun; scăŭune: 796, 800, 803-804, 809.
pŭod; pŭoduri: 797.
scăŭun; scăŭune: 802.
scaŭn; scăŭune: 805, 808.
oplĕán; -pléne, -plén: 824.
ŭoplén; oplĕánu [a.]: 825.
paturi [pl.]; pat sau ŭoplén [pl.]; oplĕán: 827.
scăŭon; scăŭone; scăŭonil [a.]: 830.
scăŭune; scăŭon: 834.
scăŭune [pl.]; scăŭon, paturi [pl.], pat: 835+: mai repĕde zicĕm pat.
ŭoplĕán; -plén: 838, 863.
ŭoplĕán; -pléne: 844, 892.
ŭoplĕán; -plén: 848.
ŭopléne [pl.]; -plĕán: 853, 885.
ŭoplĕán; -plén, [k] -pléne: 858.
ŭopléne, -plĕán, [k] -pléne: 866.
scîndură, scînduri sau stîngiịe; stîngiị: 872.
ŭoplĕán; -pléne: 873.
ŭoplĕán; -pléni: 874.
ŭoplĕán; -pléni: 875.
ŭoplĕánă; -pléne: 876.
scăŭun; scăŭune: 880+: „nu se spune oplean".
oplĕán; -plénuri: 890.
kingă; king: 891.
ŭopléne [pl.]; -plĕán: 892.
oplĕán; -ĕáne: 894.
curmeziș; -ziș [m.]: 900.

SANIE, pl. „*traîneau*"
[832]

I. [Întrebare indirectă]. Vara caii trag la căruță, dar iarna, pe zăpadă, la ce trag?

NALR-Olt. MN pls. 57; ALRR-Mar. 347; ALF 1322; AIS 1220, 1220 a, cf. 1221; cf. ALL 66; cf. ALCo 348 a, 350, 351; ALMC 846; ALEA 184; ALFC 175; ASLEF 886/560.

II. sắniịe; sắnii: 671-686, 687+: tîrlíịe; -líị „cu care aduce omul lemne acasă, fără să fie trasă de cai sau boi", 688, 689+: tîrlíịe; -líị „să spune la una mică cu care se dau copiii", 690-697, 700, 701+: tîrbóc; -bŭáce „mai scurtă", 702-720, 723-731, 734-738, 740-741, 743-751, 753-761, 763, 766-773, 775-785, 798, 804-805, 812, 815-816, 820, 822, 826-827, 829-833+: tîrlíịe; -líị, ástea maị mic [de un cal], 834-838, 840, 842-846, 850, 852-854, 857-859, 863, 868, 870, 877, 884, 887-888, 890-897, 900.
sắniịa [a.]; sắnii: 698-699.
sắniịe; sắnii: 721-722, 732-733, 739, 742, 752, 765, 794, 796, 802, 807, 809, 823, 847-848, 864-865.
sắniịĕ; sắnii: 762, 764, 774.
sắnie; sắnii: 786, 789-790, 792, 795, 800, 803, 814, 818, 821, 885-886, 899.
sắnie; sắnii: 787-788, 793, 797, 799, 806, 808, 810.
sắnie; sắnii: 791.
sắnie; sắnii: 795.
sắniịe; sắnii: 801.
sắnie; sắni: 811.
sắniịe; sắnii: 813, 817+: tîrlíịe; -líị [= săniuță de copii], 825, 841, 855, 862.
sắnie; sắnii: 819, 824.
sắniịe; sắni: 828, 849, 856, 860-861, 866.
sắniịe; sắnii: 839.
sắniịe; sắni: 851, 869.
sắniịe; sắnii: 867.
sắniịe; sắnii: 871, 878, 880-881, 883.
sắniịe; sắnii: 872-876, 879, 889.
sắnii; sắnii: 882.
sắniịă; sắnii: 898.

CRUCE (la sanie), *„traverse de l'avant d'un traîneau"*

[835]

I. [Întrebare indirectă]. Cum se numește bucata de lemn care leagă cele două tălpi, la capete, în partea dinainte a saniei? (Chest. Fig. 15b).

ALR II s.n. 358; ALRM II s.n. 241; NALR-Olt. 390.

ȚESALĂ, pl. *„étrille"*

[841]

I. [Întrebare indirectă]. Cu ce dai pe vită ca s-o cureți... e de fier și cu dinți mărunți? *ALR II s.n. 315; ALRM II s.n. 201; NALR-Olt. MN pls. 57; ALRR-Mar. 352; ALF 523; AIS 1242; ALEA 585; ALLR 281.*

II. țăsálă; -séli: 671, 674, 676, 688, 690.
țesálă; -săli: 672, 678, 694, 700-702, 704, 709-715, 719-720, 731, 744, 750, 752, 797+: țăsálă „zic țiganii care le vând", 800, 811-812, 815-816, 818-821, 822+: „pentru cai, pieptăn; piepteni pentru boi", 824-834, 836-837, 840-841, 843-846, 849, 852-853, 855-856, 860-861, 897, 900.
țăsálă; -săli: 673, 675, 680-687, 689, 691, 693, 698, 757-758, 760-761, 763-783, 786-793, 795, 799, 803-806, 814, 890+: țesálă, 892+: [R] ĉeșálă; -șéli.
țesálă; țĕsăli: 677.
țĕsálă; -săli: 679, 756, 813.
țăsálă; -sále: 692, 759.
țesálă; -sále: 695-697, 699, 703, 705-707, 716, 718, 743, 748, 854, 859, 862, 864, 869, 887.
ĉesálă; -săli: 708, 721-727, 735, 737, 871, 882.
țesálă; -sălurí [?]: 717.
țesálă sau ĉesálă; -șăli: 728.
ĉesálă; -șăli: 729.
ĉesálă; -șále: 730.
ĉeșálă; -șăli: 732, 734, 738, 741-742, 746, 749, 751, 753, 848, 851, 868, 877, 886.
țesálă; -săli, [B] ĉeșálă; -șăli: 733.
țeșálă; ĉeșăli: 736.
ĉesálă; -sále: 739, 879, 884.
ĉeșálă; -șéli: 740, 754.
ĉeșálă; -șále: 745, 863, 885.
țisálă; -săli: 747, 835+: álți zíĉe țisálă, 867.
țesálă, [B] ĉișálă; ĉeșăli: 755.
țĕsálă; țăsăli: 762.
țesálă; -séle: 784.
țeseálă; -séli: 785, 891.
țăsálă; -sále, [k] -săli: 794.
țăsálă; -sále: 796.
țăsálă; -săli: 798, 801-802.
țesálă; -săli: 807, 847, 870.
țesálă; -săli: 808, 889.
țleseálă; -séli: 809.
țeseálă; -séli: 810.
țesálă; -séli: 817.
țăsálă; -săli sau pieptene; piepteni: 823.
ĉișálă; -șéli: 838.
ĉișálâ; șăli: 839.
ĉeșálă; -șĕli: 842, 850, 858, 866.
ĉișálă; -șĕli: 857.
ĉișálă; -șăli: 865.
săĉálă; -ĉĕli: 872.
ĉĕșálă; -șéli: 873+: úni-i zíĉi săĉeálă.
ĉesálâ; -sáli: 874.
ĉeșeálă; -șéli: 875.
ĉeșálă; -șăli: 876.
săĉeálă; -ĉéli: 878.
ĉeșeálă; -șeále: 880.
ĉeșálă; -șăli sau țesálă; -săli: 881.
ĉeșálă; -șĕli: 883.
ĉeșálă; -șéli: 888.
ĉeșálă; -éli, țăsálă; -săli: 893+: „e pentru cai", péptene; pépteni [pentru vite].
ĉișálă; -șăli, [R] țesálă; -săli, țisálă: 894.
ĉeșálă; -șĕli, -șeli: 895.
țeseálă; -séli, ĉeșeálă; -șeli: 896.
ĉeșálă; -șéli, țesálă; -séli: 898.
țesálă; -sále, [k] -săli: 899.

900: „în cîntăráș agăți crucea pentru șleauri la cai".

Note la hartă:

II. 676: „de care se agață tânjala".
694: „din fier".
735: mai vine piscu din hoplean pînă-m bognĭță.
765: limba sănii, unde-i pui proțapu sau hoiștea.
766: are o limbă la mijloc.
768: un fel dă crúĉe, crúĉa dînnainte.
772: proțapu să leágă dă cápetili plă-șilor cu cúĭe (ie spintecát).
778: únde tráĝe caii.
783: un lemn sau o vergá dă fier.
814: răscrúcă [k] răscrúĉe; -crúĉ [de ele trag caii].
826: crúĉe [= lemnul mai subțire care unește capetele întoarse ale tălpilor].
832: dă unde să púne proțápu sau hoiștea.
834: „de-se prind cornățel ele de care se prind hățurli".
846: la cărúță-i zíĉe crúĉe.
875: „în Bărăgan: crúĉi".
891: „n-are crúĉe ca la cărúță".
894: crucói; -ĉoáie [se atașază pe cruce, câte unul la fiecare din capete].

CĂRĂUȘ, pl. „charroyeur"

[836]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi ziceți omului care trăiește din căratul cu căruța pentru alții?

NALR-Olt. 391; ALRR-Mar. 348; AIS 1245*; ALFC 197.

Note la hartă:

II. 697: bohár: „cu boi"; cărăúș: „cu cai, mai pleacă din comună"; kirigíu: „prin comună".
698: bohár „făcea transport cu boii", [ɞ] cărăuțáși.
699: „am o kiriíe dă făcut".
700: kirigíu: „mai mult care lucrează în scurt", cărăúși: „care merg pe mai multe zile".
713: cărăúș: „cară în sat"; kirigíu: „care pleacă, cară mai departe".
717: căruțáș: „cară prin sat"; kirigíu: „care cară în alte sate".
782: căruțáș [se zice] pî la oráș.
812: fáce kirii cu căruța.
818, 828: fáce kiriíe.
821: îl lua cu kiriíe.
825: acúma să zíce condúctor, la ceapéu.
834: ierá mulți; și cu pátru cai cu cloápete.
871: góc; gócuri „căruță".
874: fáci kirii.
875: fac kiriíe.
892: [în alte părți] kiragíu; -gíi
III. 822: În forma de plural fricativa ș este mai dură decât în forma de singular.
873: După ș (spre deosebire de alte consoane) apare -i.

CEA! „dia!"

[837]

I. [Întrebare indirectă]. Cum se strigă la boii înjugați să meargă la dreapta?

ALR II s.n. 324; ALRM II s.n. 233; NALR-Olt. MN plș. 57; AIS 1244*; ALG 466; cf. ALB 1265; ALCB 853.

II. cea!: 671-690, 692, 695-697, 699, 701, 704-708, 711, 713, 715, 720, 804, 820, 832, 837, 840, 850, 853, 855-856, 861-864, 868, 870, 873, 875, 878-880, 883, 887, 889, 897.
cea!: 691, 693-694, 698, 702-703, 709, 712, 714, 716, 718.
ca!: 700, 721-725, 730-737, 739-746, 748-785, 807, 815, 829, 836, 841, 843-845, 849, 852, 857, 865, 869, 871+: cála!, 876-877, 881-882, 884-886, 888, 890-896, 898-900.
ța!: 710.
hop, cea!: 717.
uo cea!: 719.
ceála!: 726.
cála!: 727-728, 738.
cálă!: 729.
hop!: 747.
cea!, [la cai] hâăț!: 786, 798.
cea!, [la cai] hăț!: 787, 790, 793, 842, 846, 848, 858.
cea!, [la cai] âăț!: 788-789, 791, 795, 802.
ca!, [la cai] ăț!: 792.
cea!, [la cai] ăț!: 794, 796-797, 799, 801, 809-810.
cea!, [la cai] art!: 800.
cea!, [la cai] hăiț!: 803, 812+: hăț cálu!.
cea!, [la cai] ăiț: 805-806, 808, 830.
cea!: 811+ bóuu dă ~ [boul din stânga], 814, 817, 819, 822, 824-826, 828, 831, 833-834, 838, 854, 867.
cea!, [la cai] hăț!: 813, 818, 821.
cea!, [la cai] ăț! sau hăiț: 816.
cea!, [la cai] hart!: 823.
ca!, [la cai] ăiț!: 827.
cea!, [la cai] hart!: 835.
ca!, [la cai] hăț!: 839, 847, 851, 859, 866.
cã!: 860.
cia!: 874.

HĂIS! „hue!, hu hau!"

[838]

I. [Întrebare indirectă]. Dar ca să meargă la stânga?

ALR II s.n. 325; ALRM II 324; NALR-Olt. MN plș. 57; ALRR-Mar. 349; AIS 1244*; ALG 466; cf. ALB 1265; ALCB 853.

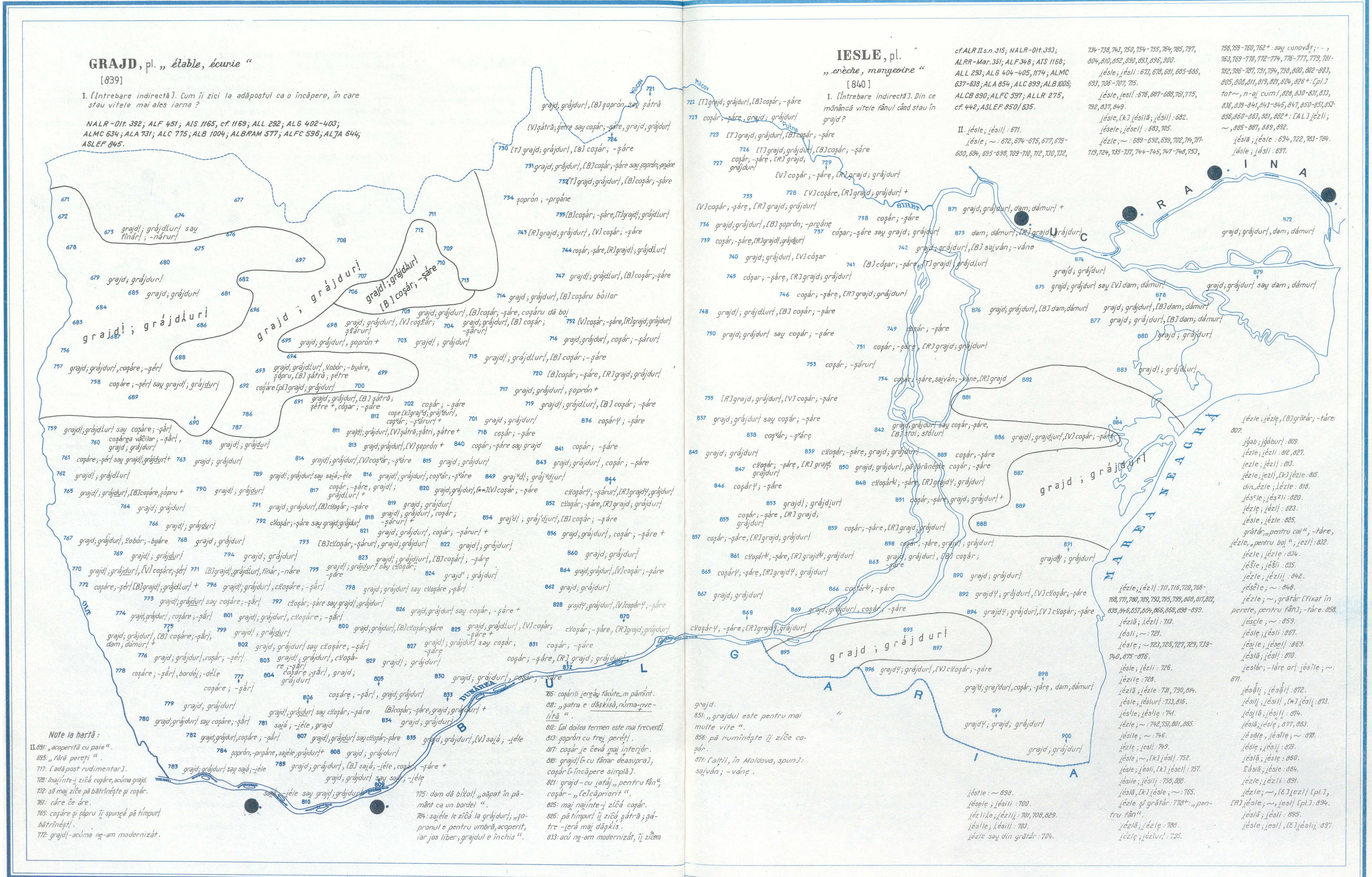
II. hĕis!: 671, 683, 686.
heis!: 672, 678.
hăis!: 673-674, 676-677, 679-682, 684-685, 687-726, 728-756, 758-763, 765-768, 811, 814, 822, 824-825, 828, 836-837, 840-841, 843, 845, 849, 853, 855-856, 863, 877, 885-887, 895, 897.
his!: 675.
hăisa!: 727
ăis!: 757, 764, 769-771, 774, 776, 778-780, 783, 804, 807, 817, 819, 831, 870-871, 873-876, 880-881, 883+: hăis, 884, 889, 893+: ʔăis!, 899-900.
ʔăis!: 772, 775, 781, 784+: art! [la cai], 818+: hart! [la cai].
hăis!: 773, 782, 785, 815, 833, 838, 850, 859-860, 862, 864-865, 867-869, 872+: hăisa, 879, 888, 891-892, 896.
hăis!, ăis!: 777.
hăis!, [la cai] hart!: 786, 793.
hăis!, [la cai] hărt!: 787.
âăis!, [la cai] hart!: 788, 791-792, 798-799, 810.
ăis!, [la cai] art!: 789, 797, 806, 809, 830.
hăis!, [la cai] art!: 790, 854.
ăis!, [la cai] art!: 794.
âăis!, [la cai] â!: 795.
ăis!, [la cai] art!: 796.
ăis!, [la cai] hăiț!: 800.
ăis!, [la cai] art!: 801.
hăis!, [la cai] hart!: 802, 857.
ăis!, [la cai] hart!: 803.
ăis!, [la cai] art!: 805.
ăis!, [la cai] ārt!: 808.
hăis!, [la cai] hart!: 812, 839, 842, 848, 858.
hăis!, [la cai] hart!: 813, 816, 846-847, 851, 866.
hais!: 820, 844, 852, 861.
hăis!, [la cai] hart!: 821.
hăis!, [la cai] hăiț: 823.
ăis!: 826.
ʔăis!, hăis!, [la cai] art!: 827.
hăis!, ʔăis!: 829.
ʔăis!, ais!: 832.
ăis!: 834.
ăis!, [la cai] hăț!: 835.
ăis!: 878.
hăis!: 879, 882, 890, 894, 898.

GRAJD, pl. „*étable, écurie*“

[839]

I. [Intrebare indirectă]. Cum îi zici la adăpostul ca o încăpere, în care stau vitele mai ales iarna?

NALR-Olt. 392; ALF 451; AIS 1165, cf. 1169; ALL 292; ALG 402-403; ALMC 634; ALA 731; ALC 775; ALB 1004; ALBRAM 577; ALFC 596; ALJA 644; ASLEF 845.

Note la hartă:

II. 691: „acoperită cu paie“.
695: „fără pereți“.
717: [adăpost rudimentar].
728: înaịínte-ị zíĉá coșáre, acúma grajd.
732: să maị zíĉe pă bătrînéște și coșár.
761: cáre ĉe áre.
765: coșáre și șópru îị spuneá pă tímpurị bătrînéștị.
772: grajdị-acúma ne-am modernizát.
775: dam dă biᵘolị „săpat în pământ ca un bordei“.
784: saịéle le zîĉá la grájdurị; „șopronul e pentru umbră, acoperit, iar jos liber; grajdul e închis“.
785: coșárili ịereáu făcúte‿m pămînt.
811: „șatra e dăskísă, núma-nvelítă“.
812: [al doilea termen este mai frecvent].
813: șoprón cu treị peréțị.
817: coșár ịe ĉevá maị inferịór.
818: grajdị [= cu fânar deasupra]; coșár [= încăpere simplă].
821: grajd-cu ịatáj „pentru fân“; coșár - „[e]căpriorit“.
825: maị naịínte-ị zíĉá coșár.
826: pă tímpurị îị zíĉá șátră; șátre -ịerá maị dăskís.
833: acú ne-am modernizát, îị zíĉem grajd.
851: „grajdul este pentru mai multe vite“.
856: pă rumînéște îị zíĉe coșár.
871: [alții, în Moldova, spun]: saịván; -váne.

IESLE, pl.

„*crèche, mangeoire*“

[840]

I. [Întrebare indirectă]. Din ce mănâncă vitele fânul când stau în grajd?

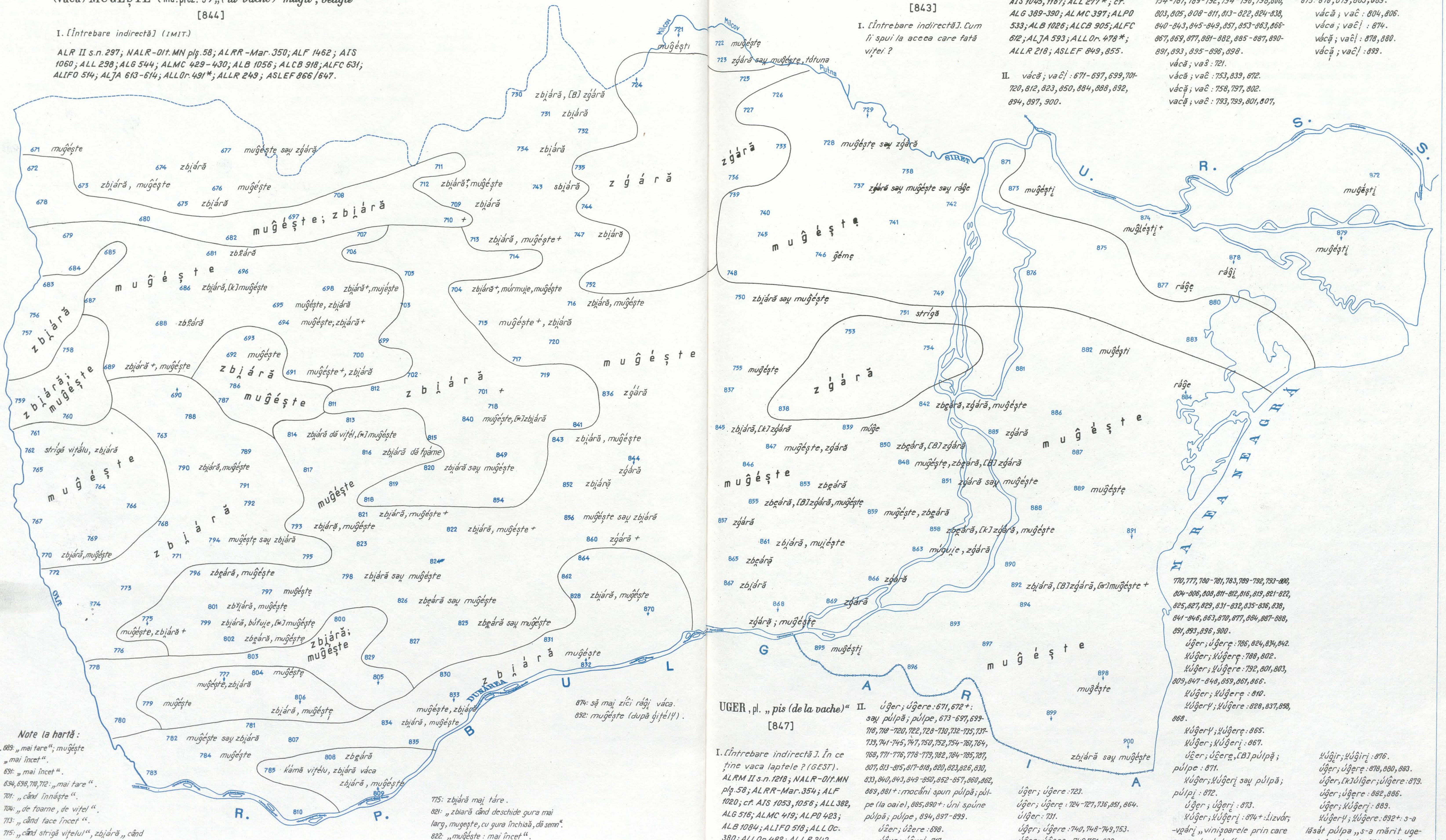
cf. ALR II s.n. 315; NALR-Olt. 393; ALRR-Mar. 351; ALF 348; AIS 1168; ALL 293; ALG 404-405, 1174; ALMC 637-638; ALA 854; ALC 899; ALB 1005; ALCB 890; ALFC 597; ALLR 275, cf. 442; ASLEF 850/635.

II. ịésle; ịésilị: 671.
ịésle; ~: 672, 674-675, 677, 679-680, 684, 695-696, 709-710, 712, 730, 732, 734-738, 743, 750, 754-755, 764, 785, 797, 804, 810, 852, 890, 893, 896, 900.
ịésle; ịésli: 673, 678, 681, 685-686, 693, 706-707, 715.
ịésle, ịeslị: 676, 687-688, 761, 775, 792, 837, 849.
ịésle, [k] ịésilă; ịésilị: 682.
ịésele; ịéselị: 683, 705.
ịézle; ~: 689-692, 699, 702, 714, 717-719, 724, 735-737, 744-745, 747-748, 753, 756, 759-760, 762+: saụ cunovắț; ~, 763, 769-770, 772-774, 776-777, 779, 781-782, 786-787, 791, 794, 798, 800, 802-803, 805, 808, 811, 819, 821, 824, 826+: [pl.] tot ~, n-aị cum!, 828, 830-831, 833, 836, 839-841, 843-845, 847, 850-851, 853-856, 860-863, 881, 882+: [AL] ịézli; ~, 885-887, 889, 892.
ịéslă; ịésle: 694, 722, 783-784.
ịásle; ịásli: 697.
ịéstle; ~ 698.
ịéșele; ịésili: 700.
ịézlile; ịézliị: 701, 708, 829.
ịésile; ịésilị: 703.
ịézle saụ din grătár: 704.
ịézle; ịézlị: 711, 716, 720, 766-768, 771, 780, 789, 793, 795, 799, 806, 817, 822, 838, 846, 857, 864, 866, 868, 898-899.
ịézlă; ịézlị: 713.
ịésli; ~: 721.
ịésle; ~ 723, 725, 727, 729, 739-740, 875-876.
ịésle; ịézli: 726.
ịézile: 728.
ịézlă; ịézle: 731, 790, 814.
ịésle; ịéslurị: 733, 816.
ịésˡle; ịésˡle: 741.
ịézle; ~: 742, 751, 801, 865.
ịésile; ~: 746.
ịézle; ịeslị: 749.
ịésle; ~, [k] ịéslị: 752.
ịésle; ịésli, [k] ịéselị: 757.
ịésile; ịésilị: 758, 888.
ịéslă, [k] ịésle; ~: 765.
ịézle șî grătár: 778+: „pentru fân“.
ịézlă; ịézle: 788.
ịézle; ịézlurị: 796.
ịézle; ịézle, [B] grătár; -táre: 807.
jgab; jgáburị: 809.
ịézle; ịézli: 812, 827.
ịezle; ịézlị: 813.
ịézle; ịezlị, [k] ịézle: 815.
din‿ézle; ịézle: 818.
ịésᶜle; ịésᶻli: 820.
ịézle; ịézlị: 823.
ịésle; ịézle: 825.
grătár, „pentru cai“; -táre, ịézle, „pentru boị“; ịezlị: 832.
ịézle; ịézle: 834.
ịéșle; ịéșli: 835.
ịézle; ịézliị: 842.
ịéséle; ~: 848.
ịézle; ~, grătár [fixat în perete, pentru fân]; -táre: 858.
ịéscle; ~: 859.
ịésle; ịésli: 867.
ịésile; ịéselị: 869.
ịéslă; ịéslị: 870.
ịeslár; -láre orị ịésîle; ~: 871.
ịésâlị; ịésâlị: 872.
ịésilị; ịésilị, [*] ịéslị: 873.
ịésilâ; ịésilị: 874.
ịéslă; ịésle; 877, 883.
ịésăle, ịésîle; ~: 878.
ịésle; ịéslị: 879.
ịéslă; ịésle: 880.
ᵉásla; ịésle: 884.
ịézle; ịézli: 891.
ịézle; ~, [E] ịezlị [pl.], [R] ịésle; ~, ịeslị [pl.]: 894.
ịéslă; ịésli: 895.
ịésle; ịeslị, [E] ịésliị: 897.

(vaca) **MUGEȘTE** (ind. prez. 3) „*(la vache) mugit, beugle*“
[844]

I. *[Întrebare indirectă] (IMIT.)*

ALR II s.n. 297; NALR-Olt. MN plș. 58; ALRR-Mar. 350; ALF 1462; AIS 1060; ALL 298; ALG 544; ALMC 429-430; ALB 1056; ALCB 918; ALFC 631; ALIFO 514; ALJA 613-614; ALLOr. 491; ALLR 249; ASLEF 866/647.*

Note la hartă:

II. 689: „mai tare“; muĝéște „mai încet“.
691: „mai încet“.
694, 698, 710, 712: „mai tare“.
701: „când înnáște“.
704: „de foame, de vițel“.
713: „când face încet“.
715: „când strigă vițelul“, zbi̯ára „când face tare“.

775: zbi̯árà mai̯ táre.
821: „zbiară când deschide gura mai larg, mugește, cu gura închisă, dă semn“.
822: „muĝéște: mai încet“.
860: ~ dă i̯el [= de vițel].

874: să mai̯ zíĉi rágị váca.
892: muĝéște (după ĝițélʼ).

VACĂ, pl. „*vache*“
[843]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi spui la aceea care fată vițel?*

NALR-Olt. MN plș. 57; ALF 1349; AIS 1045, 1167; ALL 277; cf. ALG 389-390; ALMC 397; ALPO 533; ALB 1026; ALCB 905; ALFC 612; ALJA 593; ALLOr. 478*; ALLR 218; ASLEF 849, 855.*

II. *váca; vaĉʼ : 671-697, 699, 701-720, 812, 823, 850, 884, 888, 892, 894, 897, 900.*
váca; vaĉ : 698, 700, 722-752, 754-787, 789-792, 794-796, 798, 800, 803, 805, 808-811, 813-822, 824-838, 840-843, 845-849, 851, 853-863, 866-867, 869, 877, 881-882, 885-887, 890-891, 893, 895-896, 898.
vácă; vaŝ : 721.
vácă; vaĉ : 753, 839, 872.
vácạ; vaĉ : 758, 797, 802.
vacạ; vaĉ : 793, 799, 801, 807, 844, 852, 864-865, 868, 870-871, 873, 875-876, 879, 883, 889.
vácă; vaĉ : 804, 806.
váca; vaĉʼ : 874.
vácạ; vaĉʼ : 878, 880.
vácạ; vaĉʼ : 899.

UGER, pl. „*pis (de la vache)*“
[847]

I. *[Întrebare indirectă]. În ce ține vaca laptele? (GEST).*
ALRM II s.n. 1218; NALR-Olt. MN plș. 58; ALRR-Mar. 354; ALF 1020; cf. AIS 1053, 1056; ALL 382, ALG 516; ALMC 419; ALPO 423; ALB 1084; ALIFO 518; ALLOc. 380; ALLOr. 482; ALLR 242.

II. *úĝer; úĝere : 671, 672+: sau púlpă; púlpe, 673-697, 699-716, 718-720, 722, 728-730, 732-735, 737-739, 741-745, 747, 750, 752, 754-761, 764, 768, 771-776, 778-779, 782, 784-785, 787, 807, 813-815, 817-818, 820, 823, 826, 830, 833, 840, 843, 849-850, 852-857, 860, 862, 869, 881+: mocănì spun púlpă; púlpe (la oaie), 885, 890+: úni spúne púlpă; púlpe, 894, 897-899.*
úẑer; úẑere : 698.
úĝur; úĝurʼ : 717.
úĝir; úĝiri : 721.
úĝẹr; úĝere : 723.
úĝer; úĝerẹ : 724-727, 736, 851, 864.
úlĝer : 731.
úĝẹr; úĝere : 740, 748-749, 753.
úĝer; úĝẹrẹ : 746, 751, 839.
i̯úĝer; i̯úĝere : 762-763, 765-767, 769-770, 777, 780-781, 783, 789-792, 793-800, 804-806, 808, 811-812, 816, 819, 821-822, 825, 827, 829, 831-832, 835-836, 838, 841-846, 863, 870, 877, 884, 887-888, 891, 893, 896, 900.
úĝer; úĝerẹ : 786, 824, 834, 842.
i̯úĝer; i̯úĝerẹ : 788, 802.
i̯úĝer; i̯úĝẹre : 792, 801, 803, 809, 847-848, 859, 861, 866.
i̯úĝer; i̯úĝerẹ : 810.
i̯úĝerʼ; i̯úĝere : 828, 837, 858, 868.
i̯úĝerʼ; i̯úĝerẹ : 865.
i̯úĝer; i̯úĝerị : 867.
úĉer; úĉerẹ, [B] púlpạ; púlpe : 871.
i̯úĝer; i̯úĝerị sau púlpă; púlpị : 872.
úĝẹr; úĝẹrị : 873.
i̯úĝer; i̯úĝerị : 874+: i̯izvór; -vọárị „vinișoarele prin care curge laptele“.
i̯úĝịr; i̯úĝịrẹ : 875.
i̯úĝịr; i̯úĝịrị : 876.
úĝẹr; úĝẹrẹ : 878, 880, 883.
úĝer, [k] úlĝer; úlĝere : 879.
úĝer; úĝẹre : 882, 886.
úĝẹr; i̯úĝerị : 889.
i̯úĝerʼ; i̯úĝere : 892+: s-a lăsát púlpa „s-a mărit ugerul, înainte de fătare“.
i̯úĝer; i̯úĝerị : 895.

HARTA 255

VAS (în care se mulge vaca), pl. „vase à lait, seau à traire“

[848]

I. [Întrebare indirectă]. În ce se mulge vaca? Din ce e făcut?

NALR-Olt. 394; ALF 1208; AIS 1197; ALL 379; ALG 750-751; ALMC 1079; cf. ALC 886; ALB 1079; ALCe 670; ALFC 644; ALIFO 657; ALLR 647; ASLEF 856/639.

SMÂNTÂNĂ „crème (du lait non bouilli)“

[849]

I. [Întrebare indirectă]. Ce se face deasupra laptelui nefiert când îl lași să stea la prins mai mult?

NALR-Olt. MN pls. 58; ALRR-Mar. 355; ALM 161; ALL 389; ALG 1501; ALMC 1082; ALEA 539; ALB 1094; ALCB 942; ALFC 653; ALJA 693; ALLR 652; ASLEF 870/649, 871/650.

II. zmîntînă: 671-698, 693-701, 703-707, 709-718, 721, 723-724, 727-728, 730, 735-736, 739, 741, 743-745, 751, 753, 755, 757-760, 763-765, 767-772, 774, 776-778, 785-789, 793, 796, 800-803, 805-806, 811, 813, 818-820, 823, 828-832, 836-838, 840-843, …

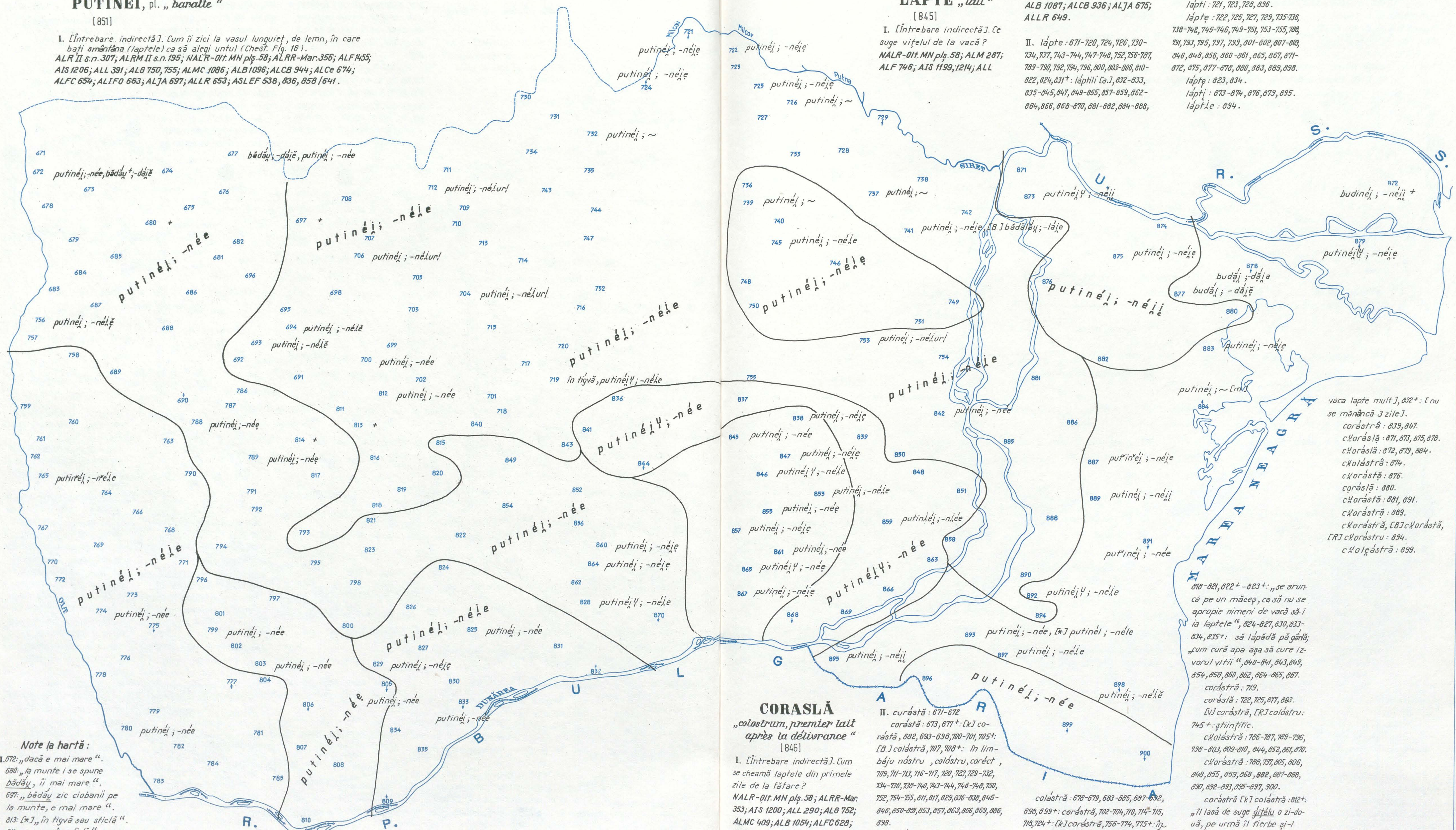
UNT „beurre“

[850]

I. [Întrebare indirectă]. Când bați laptele sau smântâna, ce se alege din ea?

NALR-Olt. MN pls. 58; ALF 130; AIS 997, 1207; ALL 393; ALMC 1085; 1088, 1243; ALJA 696; ALLR 655; ASLEF 869.

II. unt: 671-691, 693, 700, 704, 708, 713, 716, 718-719, 721-723, 725-727, 730-735, 737-738, 740-745, 747-761, 763-764, 768, 772, 774-776, 778-780, 782, 784, 786-803, 805-…

PUTINEI, pl. „*baratte*“

[851]

I. [*Întrebare indirectă*]. *Cum îi zici la vasul lunguieț, de lemn, în care bați smântâna (laptele) ca să alegi untul (Chest. Fig. 16).*
ALR II s.n. 307; ALRM II s.n. 195; NALR-Olt. MN pls. 58; ALRR-Mar. 356; ALF 1455; AIS 1206; ALL 391; ALG 750, 755; ALMC 1086; ALB 1096; ALCB 944; ALCe 674; ALFC 654; ALIFO 663; ALJA 697; ALLR 653; ASLEF 538, 836, 858/641.

Note la hartă:

II. *672: „dacă e mai mare“.*
680: „la munte i se spune băda̯u, îi mai mare“.
697: „băda̯u zic ciobanii pe la munte, e mai mare“.
813: [*] „în tigvă sau sticlă“.
814: „acum în sticlă“.
872: „ro̯ată di ~ cu care se bate“.

LAPTE „*lait*“

[845]

I. [*Întrebare indirectă*]. *Ce suge vițelul de la vacă?*
NALR-Olt. MN pls. 58; ALM 287; ALF 746; AIS 1199, 1214; ALL 378; ALG 979; ALMC 1075; ALB 1087; ALCB 936; ALJA 675; ALLR 649.*

II. *lápte: 671-720, 724, 726, 730-734, 737, 743-744, 747-748, 752, 756-787, 789-790, 792, 794, 796, 800, 803-806, 810-822, 824, 831+: láptili [a.], 832-833, 835-845, 847, 849-855, 857-859, 862-864, 866, 868-870, 881-882, 884-888, 890-893, 897, 899-900.*
lápti: 721, 723, 728, 896.
lápte̯: 722, 725, 727, 729, 735-736, 738-742, 745-746, 749-751, 753-755, 788, 791, 793, 795, 797, 799, 801-802, 807-809, 846, 848, 856, 860-861, 865, 867, 871-872, 875, 877-878, 880, 883, 889, 898.
lápte̯: 823, 834.
lápti̯: 873-874, 876, 879, 895.
láptle: 894.

CORASLĂ

„*colostrum, premier lait après la délivrance*“

[846]

I. [*Întrebare indirectă*]. *Cum se cheamă laptele din primele zile de la fătare?*
NALR-Olt. MN pls. 58; ALRR-Mar. 353; AIS 1200; ALL 290; ALG 752; ALMC 409; ALB 1054; ALFC 628; ALIFO 510; ALJA 632; ASLEF 864/646.

II. *curástă: 671-672*
corástă: 673, 677+: [k] corástă, 682, 693-696, 700-701, 705+: [B.] colástră, 707, 708+: în limbáju nóstru, colóstru, coréct, 709, 711-713, 716-717, 720, 723, 729-732, 734-736, 738-740, 743-744, 746-748, 750, 752, 754-755, 811, 817, 829, 836-838, 845-846, 850-851, 853, 857, 863, 866, 869, 886, 898.
corástă: 674-676, 680-681, 686, 697, 706, 721, 726-728, 733, 737, 741-742, 749, 751, 753, 842, 858, 885.
colástră: 678-679, 683-685, 687-692, 698, 699+: corástră, 702-704, 710, 714-715, 718, 724+: [k] corástră, 756-774, 775+: în cárte am văzút: colostrúm, 776-785, 804, 807-808, 813, 814+: „se mănâncă și se împarte la vecini“, 815-816, 818-821, 822+-823+: „se arunca pe un măceș, ca să nu se apropie nimeni de vacă să-i ia laptele“, 824-827, 830, 833-834, 835+: să lápădă pă gârlă; „cum cură apa așa să cure izvorul viții“, 840-841, 843, 849, 854, 856, 860, 862, 864-865, 867.
corástră: 719.
coráslă: 722, 725, 877, 883.
[V] corástră, [R] colóstru: 745+: științific.
cu̯olástră: 786-787, 789-796, 798-803, 809-810, 844, 852, 861, 870.
cu̯orástră: 788, 797, 805, 806, 848, 855, 859, 868, 882, 887-888, 890, 892-893, 895-897, 900.
corástră [k] colástră: 812+: „îl lasă de suge gițélu o zi-două, pe urmă îl fierbe și-l mănâncă“.
colęástră: 828, 831+: [se aruncă pe pârâu ca să aibă vaca lapte mult], 832+: [nu se mănâncă 3 zile].
corástrâ: 839, 847.
cu̯orásl̦ă: 871, 873, 875, 878.
cu̯oráslă: 872, 879, 884.
cu̯olástrâ: 874.
cu̯orástă̦: 876.
co̦rásl̦ă: 880.
cu̯orástă: 881, 891.
cu̯orástră̦: 889.
cu̯orástră, [B] cu̯orástă, [R] cu̯orástru: 894.
cu̯olęástră: 899.

HARTA 257

(vacă) STEARPĂ¹, pl. „*(vache) stérile*“
[852]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum spuneți că este o vacă care nu poate făta niciodată?*

NALR-Olt. 395; ALRR-Mar. 357; ALM 217; AIS 1051; ALL 287; ALG 391; 1147; ALMC 403; ALEA 475; ALB 1047; ALFC 621; ALIFO 506; ALJA 624; ALL Or. 485.

(vacă) STEARPĂ², pl. „*vache qui ne donne plus de lait*“
[853]

I. *[Întrebare indirectă]. Dar aceea care nu are vițel într-un an și nu dă lapte?*

NALR-Olt. 396; ALRR-Mar. 358; ALM 217; ALL 287; ALG 391; ALEA 478-479; cf. ALB 1047; ALIFO 506; cf. ALJA 625.*

II. *stẹárpă; stérpe: 671-672, 675+: sterpărẹáță; -réțe, 685-686, 692, 705, 708, 719, 724, 727-730, 732-734, 737-738, 741, 743-745, 748, 750, 752, 754, 756, 759, 761, 763-764, 766-777, 779-785, 789-792, 794-795, 797-800, 805-806, 811, 814, 815+: a rămás ~, 816, 817+: rămîne ~, 823+: a rămás ~, 827, 829, 831, 835-838, 840-843, 845, 848-849, 850+: a rămás ~, 851-858, 860, 862-864, 866, 869-870, 882, 884-886, 888, 890-894, 896-900.*

st!árpă; stérpe: 673, 720.

nelẹápcă sau mînzátă: 674.

a rămás negonítă: 676.

stẹárpă: 677-680, 682, 688-689, 691+: n-a luat vițél, 703, 706, 715, 717-718, 749, 760.

mînzátă; -záte: 681, 683-684, 687-688, 694-696, 697+: „dacă are lapte, stẹárpă dacă n-are lapte“, 700, 711, 786, 813+: „indiferent de vârstă“, a fătát dă nelẹápcă [= prea devreme].

nu ie gonítă, nu prínde vițél: 693.

stẹárpă, [D] ștíră: 698.

sterpătúră; -túri: 699.

stẹárpă, sterpătúră: 701.

vácă dă să múlĝe: 702.

a sărít péste vițél: 704.

tot stẹárpă: 707, 713, 736.

a rămás stẹárpă: 709.

mînzátă; -zắți: 710.

stẹárpă; stérpe: 712, 716, 787, 808-809.

feteléu; -léle: 714.

stárpă; stắrpi: 721.

stẹárpă; stérpẹ: 722, 725-726, 731, 735, 739-740, 742, 746, 751, 788, 793, 796, 801-802, 865, 877, 879.

stẹárpă; stérpi: 723, 867.

ștẹárpă; ștérpe: 747.

vácă cu mînzát: 753.

sẹácă; sec: 755.

stẹárpă; stérpe, mînzátă; -záte: 757.

mînzățắște [vb. ind. prez. 3 sg.]: 758, 762+: ~ șî rămîne stẹárpă, 765+: ~ dácă fắtă-ntr-ŭan șî într-ŭ an nu; a rămás stẹárpă.

ie neĝestántă cáre nu áre ŭ an vițắl: 778.

stẹárpă; stérpe, sírițá; síri-țe: 803.

stẹárpă; stérpẹ: 804.

stẹárpă; stérpẹ: 807.

ștíră, [k] stẹárpă; stérpe: 810.

a rămás stẹárpă: 812, 819-820, 822, 826, 828, 832, 834, 846+: nu s-a gonít.

ta stẹárpă; stérpe: 818, 821, 824-825, 833+: a rămás ~ nu au.

a dat în boĭíște: 830.

stẹárpâ; stérpe: 839, 861.

stẹárpă; stérpe: 844.

stẹárpâ; stérpẹ: 847.

stẹárpă; st!érpe: 859.

stẹárpă; stérpẹ: 868.

stẹárpă; stérpẹ: 871.

stᵛẹárpă; stᵛérpi: 872.

stᵛẹárpă; stᵛérpi: 873.

stᵛẹárpâ; stᵛiérpi: 874.

stẹárpă; stérpẹ: 875, 878, 883.

stẹárpâ; stérpi: 876.

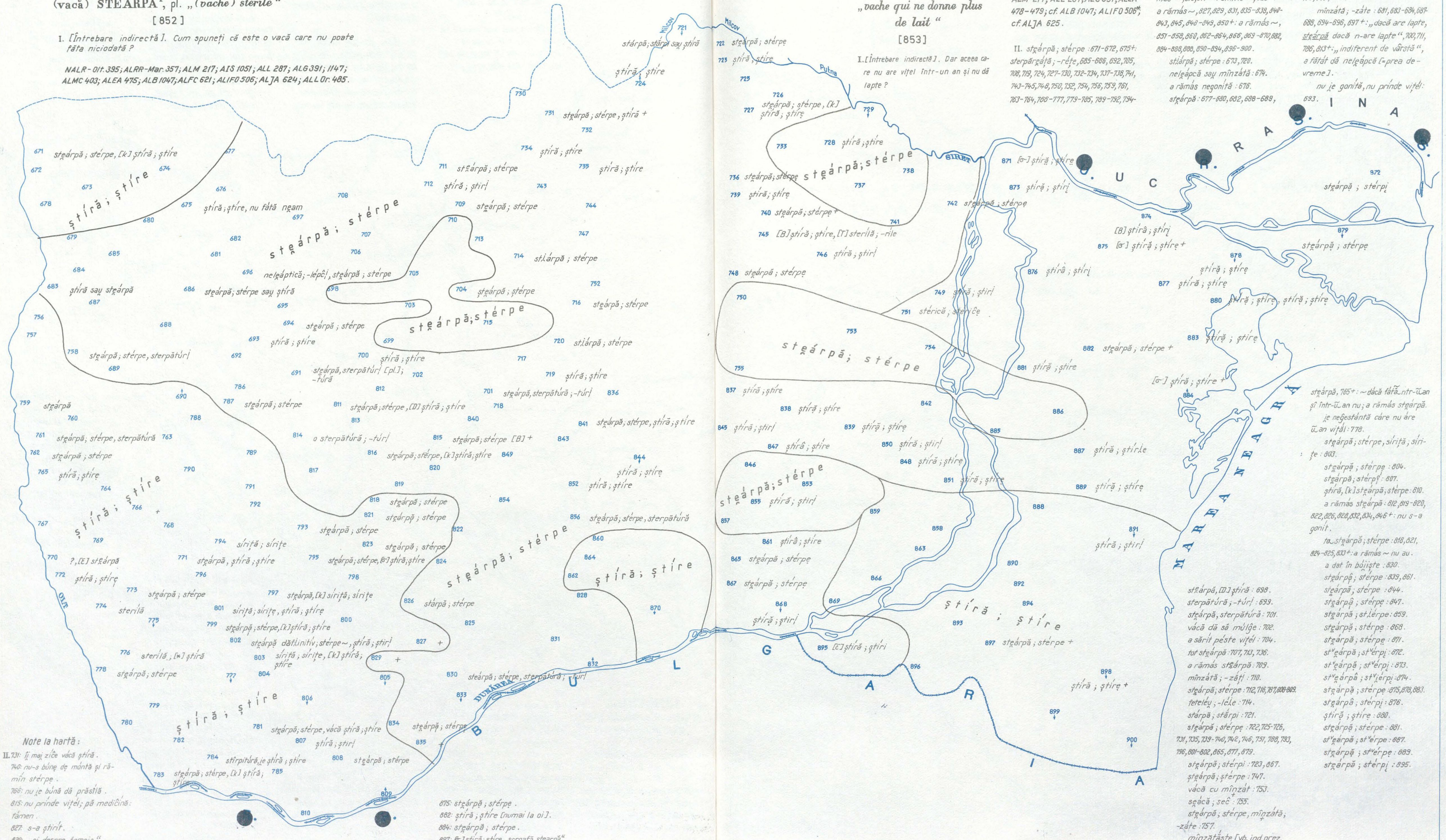
ștíră; ștírẹ: 880.

stẹárpă; stérpe: 881.

stᵛẹárpă; stᵛérpe: 887.

stẹárpă; stᵛérpẹ: 889.

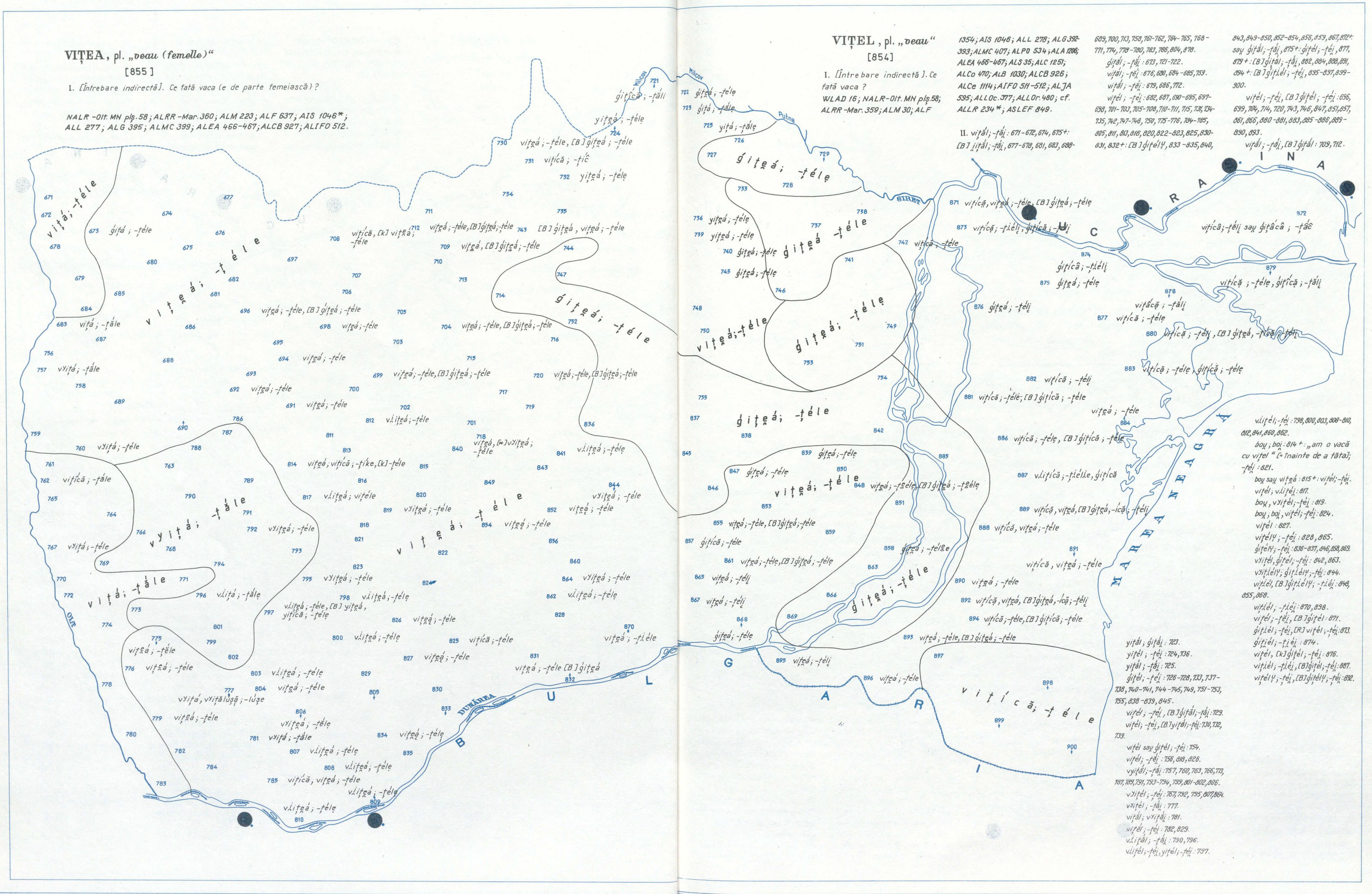
stẹárpă; stérpi: 895.

Note la hartă:

II. *731: îi mai zíĉe vácă ștíră.*
740: nu-s búnẹ dẹ móntă și ră-mîn stérpẹ.
766: nu ie búnă dă prăsîlă.
815: nu prínde vițél; pă medicínă: fámen.
827: s-a știrít.
829: „și despre femeie“.
835: mînzáre; -zắri [?].

875: stẹárpă; stérpẹ.
882: ștíră; ștíre [numai la oi].
884: stẹárpă; stérpe.
897: [G] ștíră; ștíre „scroafă stearpă“.
898: stẹárpă; stᵛérpe.

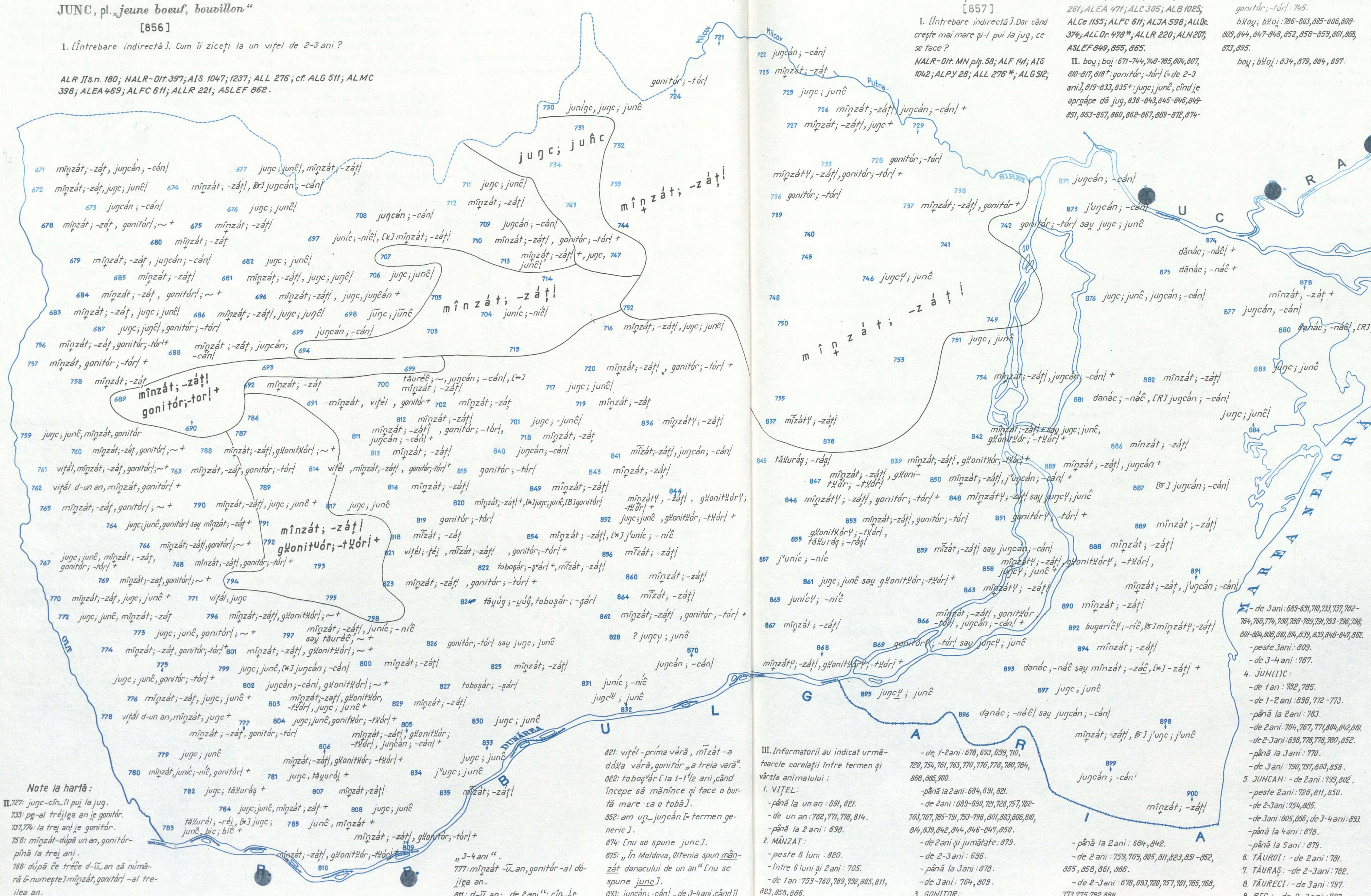

VIȚEA, pl. „veau (femelle)“
[855]
I. [Întrebare indirectă]. Ce fată vaca (e de parte femeiască)?
NALR-Olt. MN pls.58; ALRR-Mar.360; ALM 223; ALF 637; AIS 1046*; ALL 277; ALG 395; ALMC 399; ALEA 466-467; ALCB 927; ALIFO 512.
VIȚEL, pl. „veau“
[854]
I. [Întrebare indirectă]. Ce fată vaca ?
WLAD 16; NALR-Olt. MN pls.58; ALRR-Mar.359; ALM 30; ALF 1354; AIS 1046; ALL 278; ALG 392-393; ALMC 407; ALPO 534; ALA 1206; ALEA 466-467; ALS 35; ALC 1251; ALCo 470; ALB 1030; ALCB 926; ALCe 1114; AIFO 511-512; ALJA 595; ALLOc.377; ALLOr.480; cf. ALLR 234*; ASLEF 849.
II. vițắl; -țắi : 671-672, 674, 675+: [B] jițắl; -țắi, 677-678, 681, 683, 688-689, 700, 713, 758, 761-762, 764-765, 768-771, 774, 778-780, 783, 786, 804, 878.
ǵițắl; -țắi : 673, 721-722.
vițắl; -țếi : 676, 680, 684-685, 759.
vițắl; -țếi : 679, 686, 772.
vițél; -țéi : 682, 687, 690-695, 697-698, 701-703, 705-708, 710-711, 715, 731, 734-735, 742, 747-748, 750, 775-776, 784-785, 805, 811, 813, 816, 820, 822-823, 825, 830-831, 832+: [B] ǵițélꭒ, 833-835, 840, 843, 849-850, 852-854, 856, 859, 867, 872+: sau ǵițắl; -țắi, 875+: ǵițél; -țéi, 877, 879+: [B] ǵițắl; -țắi, 882, 884, 888, 891, 894+: [B] ǵițĺel; -țéi, 895-897, 899-900.
vițél; -țéi, [B] ǵițél; -țéi : 696, 699, 704, 714, 720, 743, 746, 847, 851, 857, 861, 866, 880-881, 883, 885-886, 889-890, 893.
vițắl; -țắi, [B] ǵițắl : 709, 712.
yițắl; ǵițắi : 723.
yițél; -țéi : 724, 736.
yițắl; -țắi : 725.
ǵițél; -țéi : 726-728, 733, 737-738, 740-741, 744-745, 749, 751-753, 755, 838-839, 845.
vițél; -țéi, [B] ǵițắl; -țắi : 729.
vițél; -țéi, [B] yițél; -țéi : 730, 732, 739.
vițél sau ǵițél; -țéi : 754.
vițél; -țếi : 756, 818, 826.
vyițắl; -țắi : 757, 760, 763, 766, 773, 787, 789, 791, 793-794, 799, 801-802, 806.
vʸițél; -țéi : 767, 792, 795, 807, 864.
vʸițél; -țắi : 777.
vițắl; vʸițắi : 781.
vițél; -țéi : 782, 829.
vĺițắl; -țắi : 790, 796.
vĺițél; -țéi, yițél; -țéi : 797.
vĺițél; -țéi : 798, 800, 803, 808-810, 812, 841, 860, 862.
boꭒ; boi : 814+: „am o vacă cu vițel“ [= înainte de a făta]; -țéi : 821.
boꭒ sau vițeá : 815+: vițél; -țéi.
vițél; vĺițéi : 817.
boꭒ, vʸițél; -țéi : 819.
boꭒ; boi, vițél; -țéi : 824.
vițél : 827.
vițélꭒ; -țéi : 828, 865.
ǵițélꭒ; -țéi : 836-837, 846, 858, 869.
vʸițél, ǵițél; -țéi : 842, 863.
vʸițĺélꭒ; ǵițĺélꭒ; -țéi : 844.
vițĺél, [B] ǵițĺélꭒ; -țĺéi : 848, 855, 868.
vițĺél; -țĺéi : 870, 898.
vițél; -țéi, [B] ǵițél : 871.
ǵițĺél; -țéi, [R] vițél; -țéi : 873.
ǵițiél; -țiéi : 874.
vițél, [k] ǵițél; -țéi : 876.
vițĺél; -țĺéi, [B] ǵițél; -țéi : 887.
vițélꭒ; -țéi, [B] ǵițélꭒ; -țéi : 892.
MAREA NEAGRĂ
DUNĂREA
BULGARIA
UCRAINA

JUNC, pl. *„jeune boeuf, bouvillon“*

[856]

1. *[Întrebare indirectă]. Cum îi ziceți la un vițel de 2-3 ani?*

ALR II s.n. 180; NALR-Olt. 397; AIS 1047; 1237; ALL 276; cf. ALG 511; ALMC 398; ALEA 469; ALFC 611; ALLR 221; ASLEF 862.

Note la hartă:

II. 727: *junc-cîn͜ îl pui la jug.*
733: *pe-al treilea an ie gonitór.*
737, 774: *la trei ani ie gonitór.*
756: *mînzát-după un an, gonitór-pînă la trei ani.*
766: *după ĉe treĉe d-ũ͜ an să numără [= numește] mînzát, gonitóri -al treilea an.*
767: *junc și mînzát „doi ani“, gonitór „3-4 ani“.*
777: *mînzát -ũ͜ an, gonitór-al doilea an.*
811: *d-ũ͜ an; „de 2 ani“; cîn͜ ie mai máre.*
821: *vițél-prima váră, mĩzát-a doŭa váră, gonitór „a treia vară“.*
822: *toboșŭár [la 1-1½ ani, când începe să mănînce și face o burtă mare ca o tobă].*
852: *am un͜ juncán [= termen generic].*
874: *[nu se spune junc].*
875: *„În Moldova, Oltenia spun mânzát danacului de un an“ [nu se spune junc].*
893: *juncán; -cáni „de 3-4 ani, când îl pui la jug“.*

III. *Informatorii au indicat următoarele corelații între termen și vârsta animalului:*
1. *VIȚEL:*
- *până la un an: 691, 821.*
- *de un an: 762, 771, 778, 814.*
- *până la 2 ani: 698.*

2. *MÂNZAT:*
- *peste 6 luni: 820.*
- *între 6 luni și 2 ani: 705.*
- *de 1 an: 759-760, 769, 792, 805, 811, 823, 858, 866.*
- *peste 1 an: 756, 766, 777.*
- *de 1-2 ani: 678, 693, 699, 710, 720, 754, 761, 765, 770, 776, 778, 780, 784, 868, 885, 900.*
- *până la 2 ani: 684, 691, 821.*
- *de 2 ani: 689-690, 721, 726, 757, 762-763, 767, 785-791, 793-798, 801, 803, 806, 810, 814, 839, 842, 844, 846-847, 850.*
- *de 2 ani și jumătate: 879.*
- *de 2-3 ani: 696.*
- *până la 3 ani: 878.*
- *de 3 ani: 764, 809.*

3. *GONITOR:*
- *de 1-2 ani: 760, 777.*
- *până la 2 ani: 684, 842.*
- *de 2 ani: 759, 769, 805, 811, 823, 851-852, 855, 858, 861, 866.*
- *de 2-3 ani: 678, 693, 720, 757, 761, 765, 768, 773, 775, 792, 868.*
- *pînă la 3 ani: 756, 821.*
- *de 3 ani: 689-691, 710, 733, 737, 762-764, 766, 774, 780, 786-789, 791, 793-796, 798, 801-804, 806, 810, 814, 839, 839, 846-847, 862.*
- *peste 3 ani: 809.*
- *de 3-4 ani: 767.*

4. *JUN(I)C:*
- *de 1 an: 782, 785.*
- *de 1-2 ani: 696, 772-773.*
- *până la 2 ani: 783.*
- *de 2 ani: 764, 767, 771, 804, 842, 861.*
- *de 2-3 ani: 698, 776, 778, 780, 852.*
- *până la 3 ani: 770.*
- *de 3 ani: 790, 797, 803, 858.*

5. *JUNCAN: - de 2 ani: 799, 802.*
- *peste 2 ani: 726, 811, 850.*
- *de 2-3 ani: 754, 885.*
- *de 3 ani: 805, 856; de 3-4 ani: 893.*
- *până la 4 ani: 878.*
- *până la 5 ani: 879.*

6. *TĂUROI: - de 2 ani: 781.*
7. *TĂURAȘ: - de 2-3 ani: 782.*
8. *TĂURECI: - de 3 ani: 797.*
9. *BIC: - de 2-3 ani: 783.*
10. *DĂNAC: - de 1-2 ani: 874, 893.*

BOU, pl. *„boeuf“*

[857]

I. *[Întrebare indirectă]. Dar când crește mai mare și-l pui la jug, ce se face?*

NALR-Olt. MN pls. 58; ALF 141; AIS 1042; ALPY 28; ALL 276; ALG 512; ALMC 397; ALPO 88; ALW 4; ALA 261; ALEA 471; ALC 305; ALB 1025; ALCe 1155; ALFC 611; ALJA 598; ALLOc. 374; ALLOr. 478*; ALLR 220; ALN 207; ASLEF 849, 855, 865.*

II. *bou̯; boi̯: 671-744, 746-785, 804, 807, 810-817, 818+: gonitór; -tóri [= de 2-3 ani], 819-833, 835+: junc; junĉ, cînd ie aproápe dă jug, 836-843, 845-846, 849-851, 853-857, 860, 862-867, 869-872, 874-878, 880-883, 885-894, 896, 898-900.*

gonitór; -tóri: 745.

bŭou̯; bŭoi̯: 786-803, 805-806, 808-809, 844, 847-848, 852, 858-859, 861, 868, 873, 895.

bou̯; bŭoi̯: 834, 879, 884, 897.

VĂCAR, pl. *„vacher“*

[863]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi zici la omul care umblă cu vacile la păscut?*

NALR-Olt. MN pls. 59; ALRR-Mar. 364; ALM 328; ALF 128, 1771; AIS 1073, 1187; ALL 307; ALG 411; ALCo. 224; ALB 1061; ALCB 929; ALFC 634; ALJA 663; cf. ALLOc. 395; ALLR 261, 992; ASLEF 862.

II. *văcári; ~: 671-672, 673+: sau̯ păzîtóri; ~, 674, 680, 684, 721, 758, 760, 761+: páznic, 762+: sau̯ păzîtór dă vaĉ, 764, 765+: la gospodării̯e [= C.A.P.]-îngrijitór dă animále, 766, 769-770, 772-773, 780+: zlúgă, 783+: acú-i̯ zíĉe páznic; pázniĉ, 788, 801-802, 804.*

văcár; -cári: 675; 677, 678+: sau̯ ĉobán; -báni: 679, 681-683, 686-687, 688+: sau̯ păzitór; -tóri, 689+: [*] văcári; ~, 690, 691+: [R] îngrijitór, 692-701, 702+: [R] îngrijitór dă animále, 703-715, 716+: [R] páznic la vaĉi, 717-718, 719+: [R] páznic dă víte, 720+: [R] páznic, 722-734, 736-757, 763, 767-768, 771, 774-775, 776+: sau̯ ĉobán dă vaĉ, 777, 778+: zlúgă, 779, 781-782, 784-787, 789-800, 803, 805-827, 829-831, 833-835, 838-843, 845, 847, 849-850, 852-857, 859-862, 864-867, 870, 871+: [R] páznic de víte; paznic~, 872-878, 880+: [R] páznic la vaĉ, 881-891, 893+: [R] îngrijitór; -tóri, 894+: crescătór de vaĉi, 895, 896+: [R] îngrijitór dă vaĉi, 897-900.

páznic de víte: 676.

păzitór; -tóri: 685.

văcárŭ; -cári: 735, 848, 851.

ĉobán dă vaĉ; -báni: 759.

∞: 828+: „și-o paște fiecare“.

văcárŭ [a.]; -cári: 832.

văcárŭ; -cári: 836-837, 844, 846, 858, 863, 868-869, 892.

vacár; -cári: 879.

TAUR, pl. „*taureau*“

[858]

I. [Întrebare indirectă]. Dar la acela la care duci vaca, să aibă vițel ?

cf. ALR II.s.n.298; cf. ALRM II s.n.191; NALR-Olt.398; ALRR-Mar.361; ALM 397; ALF 1287; AIS 1041; ALL 276; ALG 511; ALMC 398; ALPO 512; ALEA 470; ALB 1027; ALFC 610; ALIFO 505; ALJA 597; ALLOc.375; ALLOr.478; ALLR 222; ASLEF 849.

VITE, sg. „*gros bétail*“

[860]

I. [Întrebare indirectă]. Cum spui cu o vorbă la boi, cai, vaci...? cf. ALR II s.n.1355; cf. ALRM II s.n.1136; NALR-Olt. MN pls.59; ALRR-Mar.362; AIS 1045; cf. ALL 283; cf. ALMC 396; ALA 94; ALEA 463; cf. ASLEF 855.

II. víte ; vítă : 671-681, 683-690, 692, 698, 701, 703-705, 708, 710-711, 716-717, 720, 724, 730-732, 734-735, 737, 743, 747-748, 753, 756, 759, 761, 764, 767, 770-771, 774, 778, 782-783, 786, 800, 811, 813, 815-816, 820+: [**] vyíte, 822, 825, 832, 834+: sau animále, da víte le zicém, 843, 849, 852-854, 870, 881+: [B] yíte; yítă, animále; -mál, 887, 890, 893-894

animále, víte, vítă: 682, 693-695, 697, 702, 706-707, 713, 715, 719, 775-776, 781, 784, 814, 818, 824, 827, 833, 895, 897.

animále, dobituáĉe, víte: 691.

víte; vítă, [B] ĝíte: 696, 714.

buále!, víte, [B] ĝíte: 699.

víte, animále: 700.

víte, [B] ĝítă, [*] yítă: 709.

víte, [B] ĝíte, animále: 712.

animále, víte, [*] vyíte: 718.

víti, vítă: 721, 867.

yíte; yítă: 722, 725, 727, 739-740, 746, 755.

víte; vítă: 723, 726, 742, 749-750, 861, 865, 880, 898-900.

[V] yíte; yítă, [R] víte; vítă: 728.

yíte; yítă: 729, 744, 751, 838, 842, 885, 857, 869.

víte, [k] yíte; yítă: 733, 846, 858, 866, 868.

yíte, vítă: 736, 738, 752.

víte; vítă, [B] yíte: 741, 848, 855.

víte; vítă, [B] yíte; yítă: 745.

víte; vítă; yíte; yítă: 754.

vyíte; vyítă: 757, 760+: vyítili [pl.a.], 763, 765-766, 769, 772-773, 777, 787-797, 799, 801-802, 804, 806-808, 810, 850, 862-863.

vaĉ: 758+: „dacă sunt mai multe soiuri“: o vácă le mănîncă ongárea: plec cu váĉili, vin dî la vaĉ, 823+: [D] viíte; viítă.

víte; vítă, vyíte; vyítă: 762.

animále; bovíne, víte, vítă: 768.

animále: 779.

vaĉ, víte; vítă: 780.

animále doméstiĉe; víte, vítă: 785.

vlíte; vlítă: 798, 809, 821, 826, 835, 841, 859-860.

animále; -mál, vlíte; vlítă: 803, 805.

vlíte; vítă: 812.

animále, vyíte; vyítă: 817, 844.

dobitoáĉe, vyíte; vyítă: 819.

animále; -mál: 828.

animále, vyíte; vyítă: 829.

víte; vlítă: 830.

animále; -mál, [D] víte; vítă: 831.

ĝíte; ĝítă: 836, 845.

víte, [*] yíte; yítă: 837.

yíte; yítâ: 839.

víte; vítă, [*] vyítă: 840.

animále, yíte; yítă: 847, 851.

dobituáĉe; -tóc: 856+: am niște ~ în coșár.

vyíte; vyítă: 864.

víte; vítă, animále: 871.

víti; vítâ: 872.

animáli; -mál, vítă; víti, yíti; yítă: 873.

yíti; yítâ, animáli: 874.

yíte; yítă: 875.

víti, [k] yíti; yítă: 876.

víte; vítă, animále: 877.

víti; vítă: 878-879.

animále; -mál, víti; vítă: 882.

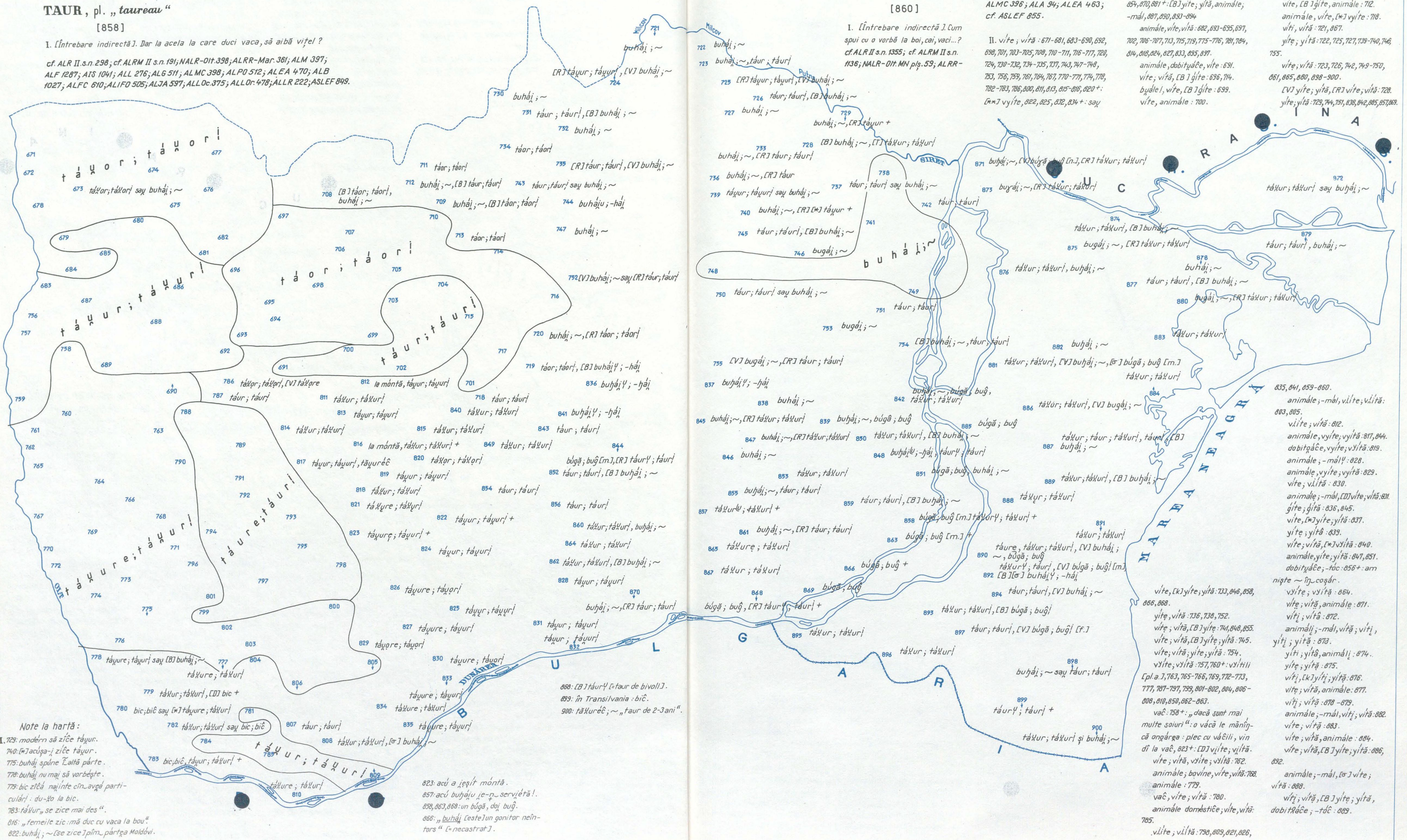
víte; vítă: 883.

víte; vítă, animále: 884.

víte; vítă, [B] yíte; yítă: 886, 892.

animále; -mál, [σ] víte; vítă: 888.

víti; vítă, [B] yíte; yítă, dobitoáĉe; -tóĉ: 889.

Note la hartă:

II. 729: modern să ziĉe táur.
740: [*] acúșa-i ziĉe táur.
775: buhái spúne ĩaltă párte.
778: buhái nu mai să vorbéște.
779: bic ziĉá naiínte cîn aveá particulári: du-o la bic.
783: táur „se zice mai des“.
816: „femeile zic: mă duc cu vaca la bou“.
822: buhái; ~ [se zice] pîm pártea Moldóvi.

823: acú a ieșit móntă.
857: acú buhaiu ie-n serviétă!.
858, 863, 868: un búgă, doi buĝ.
866: „buhái [este] un gonitor neîntors“ [= necastrat].

868: [B] táuri [= taur de bivoli].
899: în Transilvania: biĉ.
900: tăuréĉ; ~ „taur de 2-3 ani“.

JUNINCĂ, pl. „génisse"

[859]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi ziceți la o vițea de 2-3 ani?

NALR-Olt. 399; ALF 637; AIS 1048; ALL 277, 278*; ALG 395; ALMC 399; ALEA 468; ALCo 741; ALB 1028; ALFC 613; ALIFO 513; ALJA 596; ALLOc. 376; ALL Or. 479; ALLR 223; ASLEF 865.

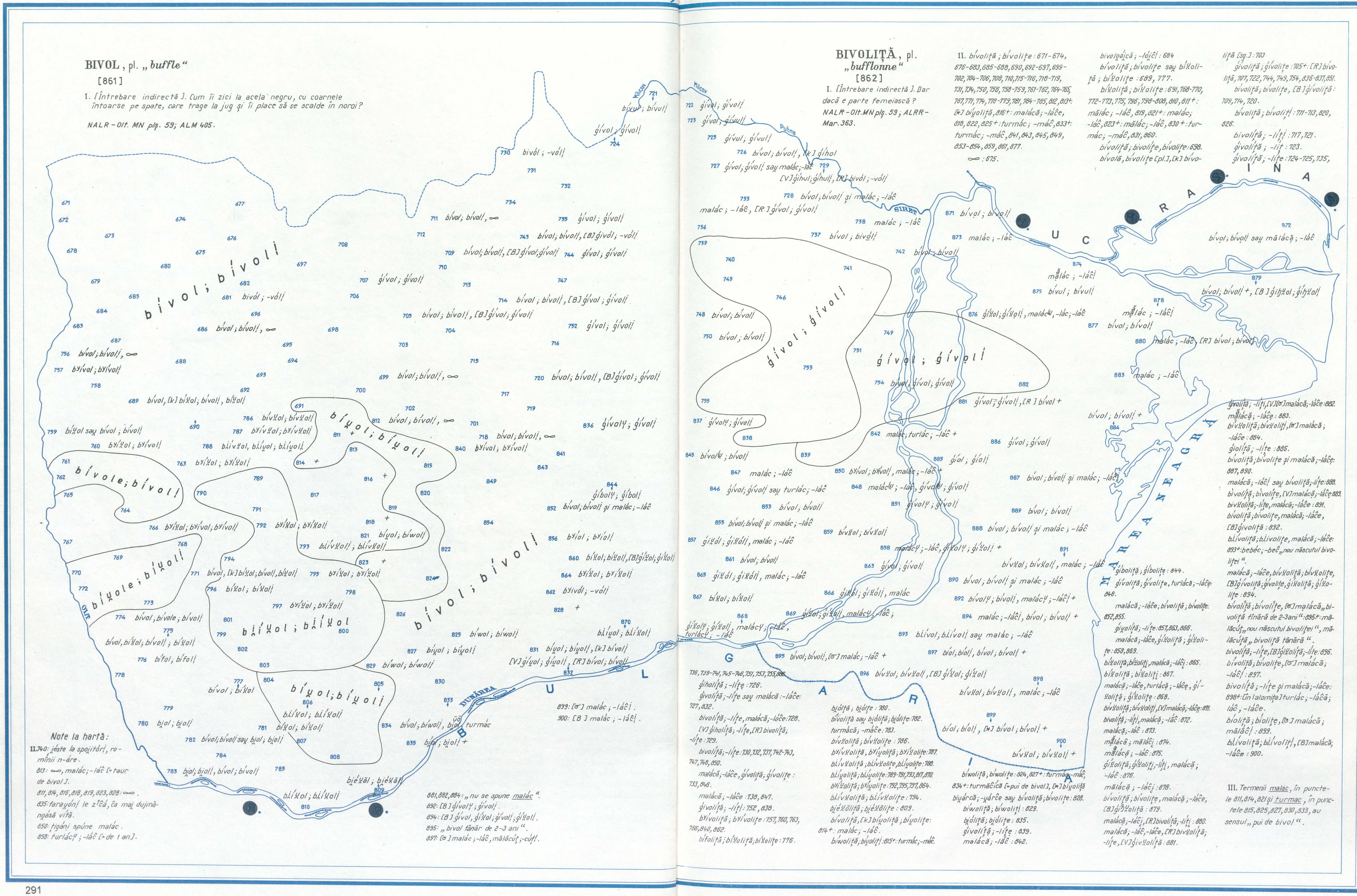

Note la hartă:

II. 684: gonitoáre dácă tréĉe de trei anî.
698: „al treilea an trebuie să fete".
737: la trei anî ie gonitoáre.
759: la trei anî îi zîĉ d-un vițăl.
764: la ástea să skímbă [vezi chest. 856].
770: mînzátă -áre doi anî; gonitoáre - dî la trei anî.
772: junîncă - dî la doi la trei [ani].
781: la doi anî fátă dă nelẹápcă, ie prea tînără.
782: a fătát dă nelẹápcă.
793: d-un vyițăl [al patrulea an].
814: [vaca] fátă dă nelẹápcă.
821: gonitoáre: „e dreptu ei să se gonească".
823: [la un an] a fătát dă nelẹápcă.
868: [D] junícă nu să zíĉe la noi.
876: junícă; -níĉ „la CAP".

III. Informatorii au indicat următoarele corelații între termen și vârsta animalului:

1. VIȚEA:
   - până la un an: 691, 778.
   - de un an: 821.
2. MÂNZATĂ:
   - până la 1 an: 783.
   - de 1 an: 759-760, 766, 769, 792, 805, 858, 866.
   - de 1-2 ani: 678, 693, 699, 710, 720, 776, 778, 784, 868, 892.
   - până la 2 ani: 691, 733, 849.
   - de 2 ani: 689-690, 757, 763-764, 767, 770, 786-791, 793-798, 801, 803, 806, 810, 814, 821, 839, 842, 846.
   - de 2-3 ani: 696, 780.
3. GONITOARE:
   - de 1 an: 823.
   - de 2 ani: 759, 777, 805, 855, 858, 866.
   - peste 2 ani: 890.
   - de 2-3 ani: 687, 693, 699, 720, 757, 760, 768, 773, 775, 778, 783, 785, 792, 852, 868.
   - de 3 ani: 689-691, 710, 737, 740, 755, 758, 764, 767, 786-791, 793-796, 798, 801-803, 810, 812, 814, 821, 839, 842, 846-847, 874, 892.
   - peste 3 ani: 684, 770.
4. JUNI(N)CĂ / JUNI(N)CE:
   - de 1 an: 773, 782.
   - de 1-2 ani: 696, 780.
   - până la 2 ani: 698, 831
   - de 2 ani: 771, 799, 802, 846, 852, 858, 866.
   - de 2-3 ani: 772, 784.
   - de 3 ani: 727, 790, 797, 803, 806.
5. JUNCĂ:
   - de 2 ani: 842.
   - de 3 ani: 727.
6. JUNCANĂ:
   - de 3 ani: 805.

BIVOL, pl. *„buffle“*

[861]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi zici la acela negru, cu coarnele întoarse pe spate, care trage la jug și îi place să se scalde în noroi?*

NALR-Olt. MN pls. 59; ALM 405.

BIVOLIȚĂ, pl. *„bufflonne“*

[862]

I. *[Întrebare indirectă]. Dar dacă e parte femeiască?*

NALR-Olt. MN pls. 59; ALRR-Mar. 363.

II. *bívoliță; bívolițe: 671-674, 676-683, 685-688, 690, 692-697, 699-702, 704-706, 708, 710, 715-716, 718-719, 731, 734, 750, 756, 758-759, 761-762, 764-765, 767, 771, 774, 778-779, 781, 784-785, 812, 813+: [*] biŭoliță, 816+: malácă; -láĉe, 818, 822, 825+: turmác; -máĉ, 833+: turmác; -máĉ, 841, 843, 845, 849, 853-854, 859, 861, 877.*

∞: 675.

bivoloaĭcă; -loĭĉ: 684

bívoliță; bivolițe sau biŭoliță; biŭolițe: 689, 777.

biŭoliță; biŭolițe: 691, 768-770, 772-773, 775, 796, 798-808, 810, 811+: mălác; -láĉ, 819, 821+: malác; -láĉ, 823+: mălác; -láĉ, 830+: turmác; -máĉ, 831, 860.

bívoliță; bivolițe, bívolițe: 698.

bivolă, bivolițe [pl.], [k] bivoliță [sg.]: 703

gívoliță; gívolițe: 705+: [R] bivoliță, 707, 722, 744, 749, 754, 836-837, 851.

bívoliță; bívolițe, [B] gívoliță: 709, 714, 720.

bívoliță; bívoliț: 711-713, 820, 826.

bivolíță; -líț: 717, 721.

givolíță; -líț: 723.

givolíță; -líțe: 724-725, 735,

...

bḷívoliță; bḷívoliț, [B] malácă; -láĉe: 900.

III. *Termenii malac, în punctele 811, 814, 821 și turmac, în punctele 815, 825, 827, 830, 833, au sensul „pui de bivol“.*

Note la hartă:

II. *740: jéste la spoĭitórĭ, romînii n-áre.*

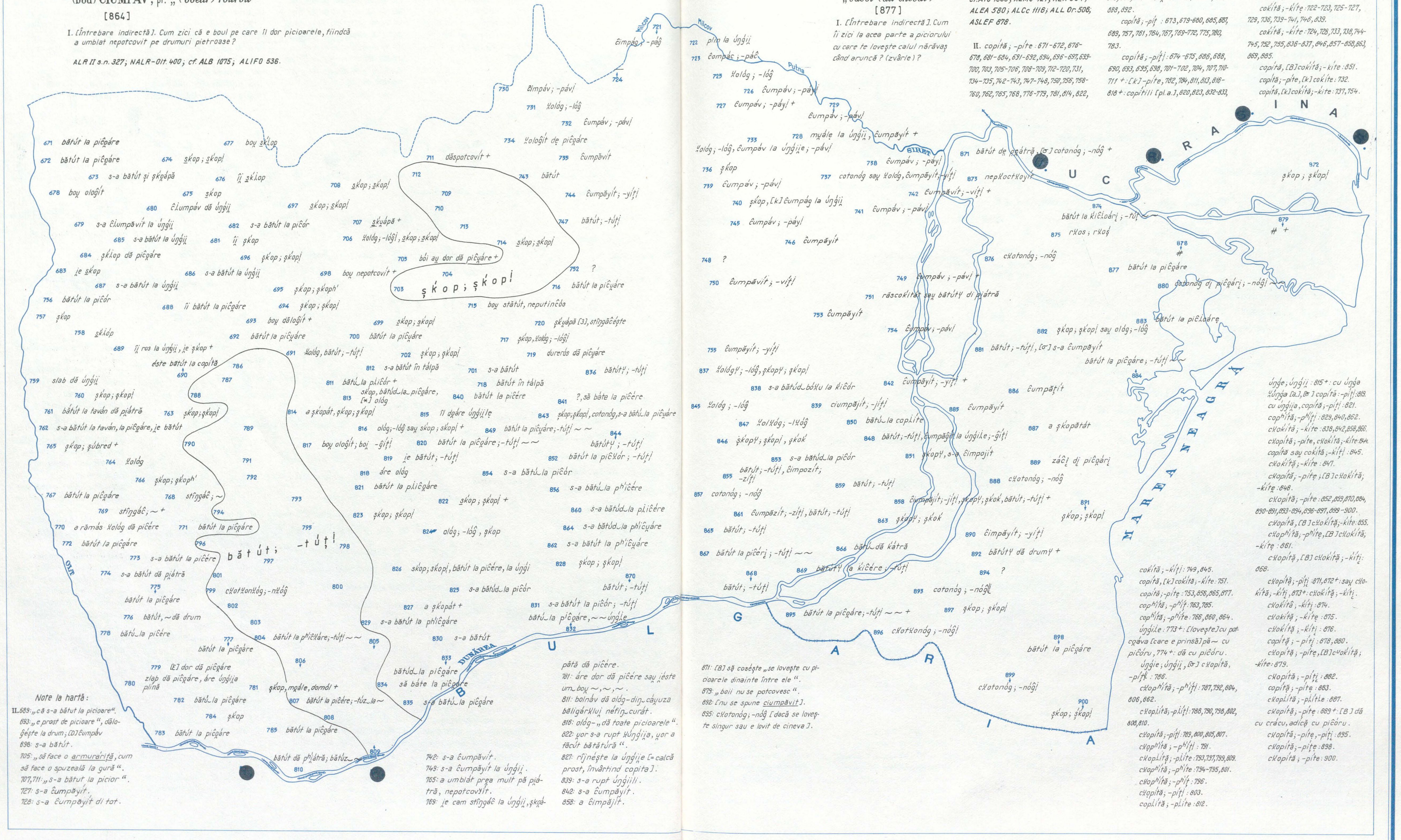
813: ∞, malác; -láĉ [= taur de bivol].

811, 814, 816, 818, 819, 823, 828: ∞.

835: faraŭónĭ le zîĉá, ĉa maĭ dujmănoásă vită.

850: țigánĭ spúne malác.

858: turlácŭ; -láĉ [= de 1 an].

(bou) CIUMPAV, pl. „(boeuf) fourbu"

[864]

I. [Întrebare indirectă]. Cum zici că e boul pe care îl dor picioarele, fiindcă a umblat nepotcovit pe drumuri pietroase?

ALR II s.n. 327; NALR-Olt. 400; cf. ALB 1075; ALIFO 536.

Note la hartă:

II. 689: „că s-a bătut la picioare".
693: „e prost de picioare", dălogéște la drum; [D] ĉumpáv
698: s-a bătút.
705: „să face o armurăriță, cum să face o spuzeală la gură".
707, 711: „s-a bătut la picior".
727: s-a ĉumpăyít.
728: s-a ĉumpăyít di tot.
742: s-a ĉumpăvít.
749: s-a ĉumpăyít la úŋgi̯i̯.
765: a umblát prea mult pă pi̯á-tră, nepotcovɣít.
769: i̯e cam stîŋgắĉ la úŋgi̯i̯, șkoá-pătă dă picére.
781: áre dor dă picére sau i̯éste um͜ boṷ ~, ~, ~.
811: bolnáv dă ológ-din͜ cáṷuza băligărɣlui̯ néfin͜ curát.
816: ológ – „dă toate picioarele".
822: ṷor s-a rupt ɣúŋgi̯i̯a, ṷor a făcút bătătúră".
827: rîjnéște la úŋgi̯i̯e [= calcă prost, învârtind copita].
839: s-a rupt úŋgi̯ili.
842: s-a ĉumpăyít.
858: a ĉimpăjít.

COPITĂ, pl. „sabot (du cheval)"

[877]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la acea parte a piciorului cu care te lovește calul nărăvaș când aruncă? (zvârle)?

NALR-Olt. MN pl. 60; ALM 242; cf. AIS 1059; ALMC 427; ALA 394; ALEA 580; ALCc 1116; ALL Or. 506; ASLEF 878.

II. copítă; -píte: 671-672, 676-678, 681-684, 691-692, 694, 696-697, 699-700, 703, 705-706, 708-709, 712-720, 731, 734-735, 742-743, 747-748, 750, 756, 758-760, 762, 765, 768, 776-779, 781, 814, 822, 824-828, 830-831, 834-835, 841, 849-850, 853, 859, 881+: sau cokítă; -kíte, 886, 888, 892.
copítă; -píț: 673, 679-680, 685, 687, 689, 757, 761, 764, 767, 769-772, 775, 780, 783.
copítă; -píți̯: 674-675, 686, 688, 690, 693, 695, 698, 701-702, 704, 707, 710-711+: [k]-píte, 782, 784, 811, 813, 816-818+: copítili [pl.a.], 820, 823, 832-833, 843, 854, 867.
cokítă; -kíti: 721.
cokítă; -kíte: 722-723, 725-727, 729, 736, 739-741, 746, 839.
cokítă; -kíte: 724, 728, 733, 738, 744-745, 752, 755, 836-837, 846, 857-858, 863, 869, 885.
copítă, [B] cokítă; -kíte: 851.
copítă; -píte, [k] cokíte: 732.
copítă, [k] cokítă; -kíte: 737, 754.
cokítă; -kíți̯: 749, 845.
copítă, [k] cokítă; -kíte: 751.
copítă; -píte: 753, 856, 865, 877.
copʰítă; -pʰíț: 763, 785.
copʰítă; -pʰíte: 766, 860, 864.
úŋgi̯e: 773+: [lovește] cu potcoáva [care e prinsă] pă ~ cu picóru, 774+: dă cu picóru.
úŋgi̯e; úŋgi̯i̯, [σ] cɣopítă, -píți̯: 786.
cɣopʰítă; -pʰíți̯: 787, 792, 804, 806, 862.
cɣopʎítă; -pʎíți̯: 788, 790, 798, 802, 808, 810.
cɣopítă; -píți̯: 789, 800, 805, 807.
cɣopʰítă; -pʰíți̯: 791.
cɣopʎítă; -pʎíte: 793, 797, 799, 809.
cɣopʰítă; -pʰíte: 794-795, 801.
cɣopʰítă; -pʰíț: 796.
cɣopítă; -píți̯: 803.
copʎítă; -pʎíte: 812.
úŋge; úŋgi̯i̯: 815+: cu úŋga ɣúŋga [a.], [σ] copítă: -píți̯: 819.
cu úŋgi̯i̯a, copítă; -píți̯: 821.
copʰítă; -pʰíți̯: 829, 840, 862.
cɣokítă; -kíte: 838, 842, 858, 866.
cɣopítă; -píte, cɣokítă; -kíte: 844.
copítă sau cokítă; -kíți̯: 845.
cɣokítă; -kíte: 847.
cɣopítă; -píte; [B] cɣokítă; -kíte: 848.
cɣopítă; -píte: 852, 859, 870, 884, 890-891, 893-894, 896-897, 899-900.
cɣopítă, [B] cɣokítă; -kíte: 855.
cɣopʰítă; -pʰíte, [B] cɣokítă; -kíte: 861.
cɣopítă, [B] cɣokítă; -kíți̯: 868.
cɣopítă; -píți̯: 871, 872+: sau cɣokítă; -kíți̯, 873+: cɣokítă; -kíți̯.
cɣokítă; -kíți̯: 874.
cɣokítă; -kíte: 875.
cɣokítă; -kíți̯: 876.
copítă; -píți̯: 878, 880.
cɣopítă; -píte, [B] cᵘokítă; -kíte: 879.
cɣopítă; -píți̯: 882.
copítă; -píte: 883.
cɣopʎítă; -pʎítʎe: 887.
cɣopítă; -píte: 889+: [B] dă cu crácu, adică cu picóru.
cɣopítă; -píte, -píți̯: 895.
cɣopítă; -píte: 898.
cɣopítă; -píte: 900.

871: [B] să coséște „se lovește cu picioarele dinainte între ele".
879: „boii nu se potcovesc".
892: [nu se spune ciumpăvit].
895: cɣotonóg; -nóĝ [dacă se lovește singur sau e lovit de cineva].

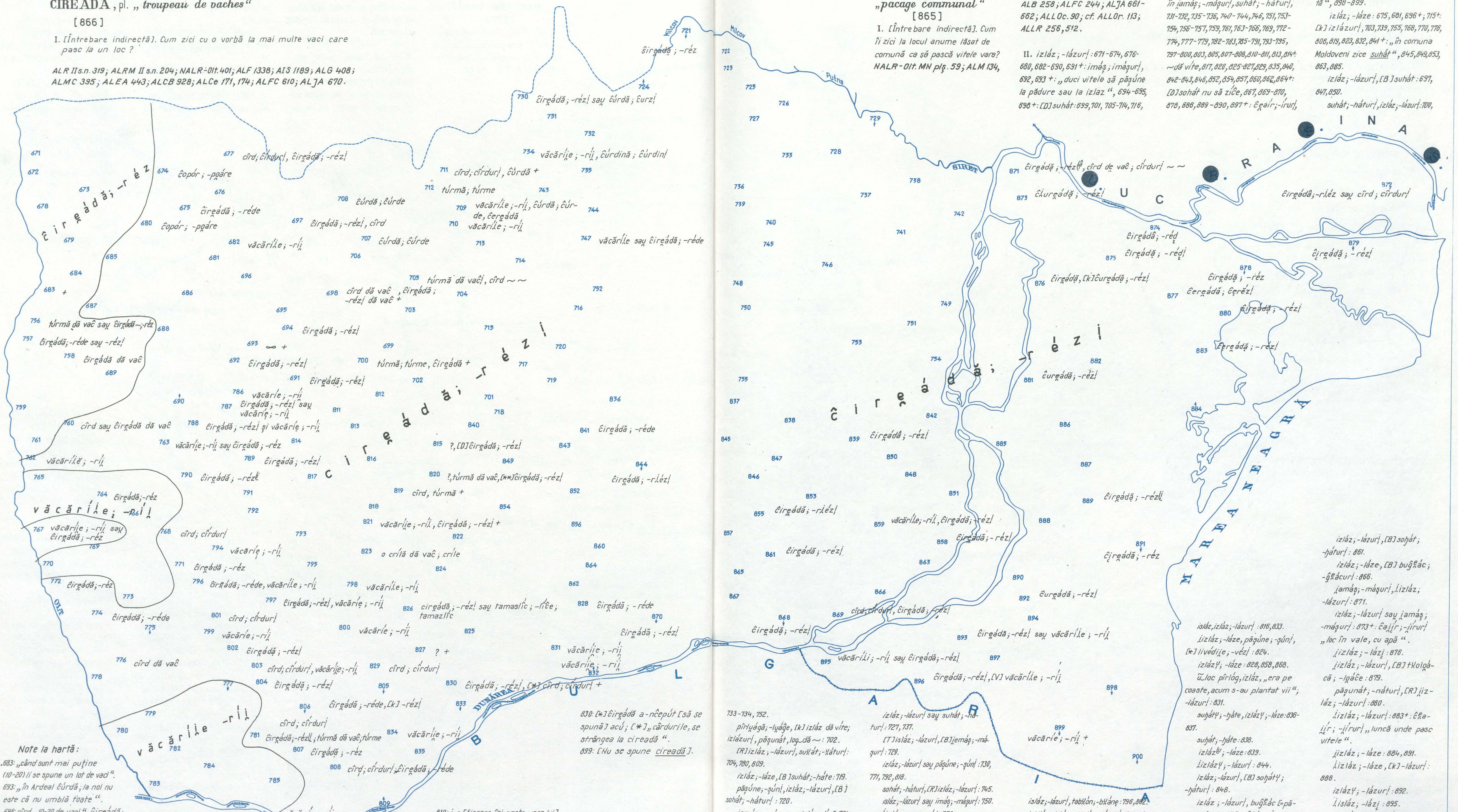
HARTA 264

CIREADĂ, pl. „troupeau de vaches"

[866]

I. [Întrebare indirectă]. Cum zici cu o vorbă la mai multe vaci care pasc la un loc?

ALR II s.n. 319; ALRM II s.n. 204; NALR-Olt. 401; ALF 1338; AIS 1189; ALG 408; ALMC 395; ALEA 443; ALCB 928; ALCe 171, 174; ALFC 610; ALJA 670.

Note la hartă:

II. 683: „când sunt mai puține (10-20) li se spune un lot de vaci".
693: „în Ardeal ĉúrdă; la noi nu este că nu umblă toate".
698: cîrd „10-20 de vaci", ĉirẹádă: „până la 100"; cîrd dă gî́ște.
700: túrmă: „mai mare".
711: „spre Ardeal".
815: [seara] víne vắĉili dă la văcár.

819: ∞ [fiecare își paște vaca lui].
821: văcărí̯e [=vitele din tot satul date pe izlaz]; ĉirẹádă [= toate vitele omului].
827: víne vắĉili.

830: [*] ĉirẹádă a-nĉepút [să se spună] acú; [*] „cârdurile, se strângea la cireadă".
899: [Nu se spune cireadă].

IZLAZ, pl. „pacage communal"

[865]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la locul anume lăsat de comună ca să pască vitele vara? NALR-Olt. MN pls. 59; ALM 134, AIS 1183; ALL 857; ALCB 231; ALB 258; ALFC 244; ALJA 661-662; ALLOc. 90; cf. ALLOr. 113; ALLR 256, 512.

II. izláz; -lázurʲ: 671-674, 676-680, 682-690, 691+: imáș; imáșurʲ, 692, 693+: „duci vitele să pășúne la pădure sau la izlaz", 694-695, 698+: [D] suhát: 699, 701, 705-714, 716, 723-724, 728+: pă vrémuri aʰuzẹám: în i̯amáș; -máșurʲ, suhát; -háturʲ, 731-732, 735-736, 740-744, 746, 751, 753-754, 756-757, 759, 761, 763-766, 769, 772-774, 777-779, 782-783, 785-791, 793-795, 797-800, 803, 805, 807-808, 810-811, 813, 814+: ~dă víte, 817, 820, 825-827, 829, 835, 840, 842-843, 846, 852, 854, 857, 860, 862, 864+: [D] sohát nu să zíĉe, 867, 869-870, 878, 886, 889-890, 897+: ĉẹaír; -írurʲ, „vale joasă cu iarbă sau cultivată", 898-899.

izláz; -láze: 675, 681, 696+; 715+: [k] izlázurʲ, 703, 739, 755, 768, 770, 776, 806, 819, 823, 832, 841+: „în comuna Moldoveni zice suhát", 845, 849, 853, 863, 885.

izláz; -lázurʲ, [B] suhát: 697, 847, 850.

suhát; -háturʲ, izláz; -lázurʲ: 700, 733-734, 752.

pîrlụágă; -lụáĝe, [k] izláz dă víte; izlázurʲ, pășunát, log dă ~: 702.

[R] izláz; -lázurʲ, suʰát; -ʰáturʲ: 704, 780, 809.

izláz; -láze, [B] suhát; -háte: 719.

pășúne; -șúnʲ, izláz; -lázurʲ, [B] sohát; -háturʲ: 720.

i̯emáș; -máșẹ sau izláz; -lázǎ: 721.

isláz; -lázurʲ: 722, 725, 738, 747, 749, 781, 784, 856, 865, 877, 893+: sau pășúne; -șúnʲ: 896.

izláz; -láze sau imáș; -máșurʲ: 726.

izláz; -lázurʲ sau suhát; -háturʲ: 727, 737.

[T] isláz; -lázurʲ, [B] i̯emáș; -máșurʲ: 729.

izláz; -lázurʲ sau pășúne; -șúnʲ: 730, 771, 792, 818.

sohát; -háturʲ, [R] izláz; -lázurʲ: 745.

isláz; -lázurʲ sau imáș; -máșurʲ: 750.

ʲizláz comunál: 758.

ʲizláz; -láze sau pășúne; -șúnʲ: 760.

ʲizláz; -lázǎ: 762.

ʲizláz comunál sau sătésc; -lázurʲ: 767.

isláz; -láze: 775.

isláz; -lázurʲ, tabʰón; -bʰánẹ: 796, 802.

tabʰón; -bʰánẹ, i̯izláz; -lázurʲ: 801, 804.

ʲizláz; -lázurʲ: 812, 821, 834, 872, 874-875, 881, 882+: [În partea Ardealului se spune] tolọácă; -lọáĉe, 887, 894.

iʒláz; -láze: 815, 822, 830.

isláz, izláz; -lázurʲ: 816, 833.

ʲizláz; -láze, pășúne; -șúnʲ, [*] livédi̯e; -vézʲ: 824.

izlázʸ; -láze: 828, 858, 868.

ᵘ͜loc pîrlóg, izláz, „era pe coaste, acum s-au plantat vii"; -lázurʲ: 831.

suhátʸ; -háte, izlázʸ; -láze: 836-837.

suhát; -háte: 838.

izlázʸ; -láze: 839.

ʲizlázʸ; -lázurʲ: 844.

izláz; -lázurʲ, [B] sohátʸ; -háturʲ: 848.

izláz; -lázurʲ, buĝẹác [=pășune în baltă]; -ĝẹácurʲ: 851.

izláz; -lázurʲ sau sohát; -háturʲ: 855.

ʲizláz; -lázurʲ, suhát; -háturʲ: 859+: aíĉa să zíĉe suhát.

izláz; -lázurʲ, [B] sohát; -háturʲ: 861.

izláz; -láze, [B] buĝẹác; -ĝẹácurʲ: 866.

i̯amáș; -máșurʲ, ʲizláz; -lázurʲ: 871.

izláz; -lázurʲ sau i̯amáș; -máșurʲ: 873+: ĉai̯ír; -i̯írurʲ „loc în vale, cu apă".

i̯izláz; -lázį: 876.

i̯izláz; -lázurʲ, [B] tʰolọácă; -lọáĉe: 879.

pășunát; -náturʲ, [R] i̯izláz; -lázurʲ: 880.

ʲizláz; -lázurʲ: 883+: ĉẹai̯ír; -i̯írurʲ „luncă unde pasc vitele".

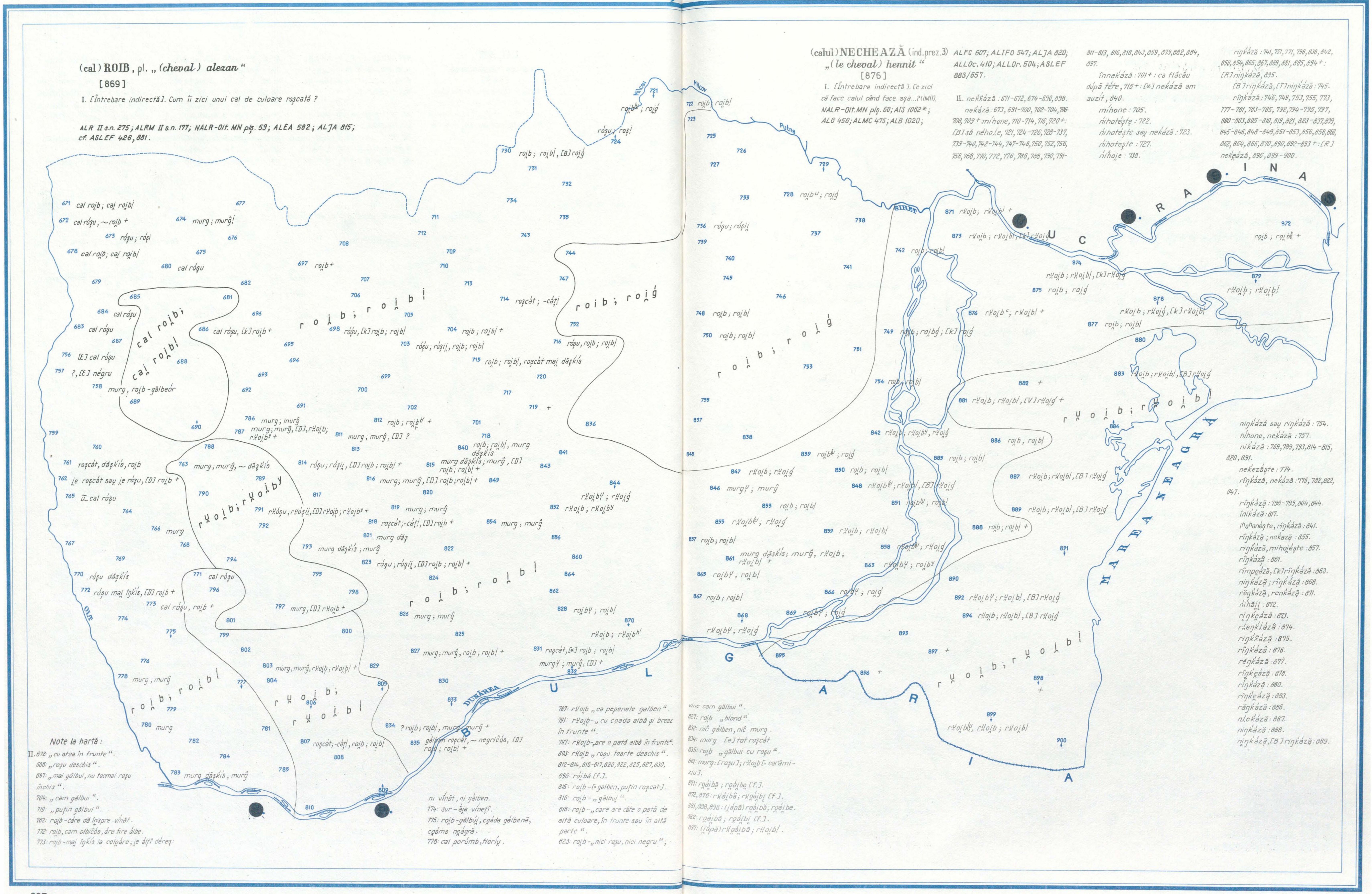
i̯izláz; -láze: 884, 891.

ʲizláz; -láze, [k] -lázurʲ: 888.

izlázʸ; -lázurʲ: 892.

ʲisláz; -lázį: 895.

i̯isláz; -lázurʲ: 900.

(cal) ROIB, pl. „(cheval) alezan“
[869]
I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici unui cal de culoare roșcată ?
(calul) NECHEAZĂ (ind. prez. 3) „(le cheval) hennit“
[876]
UCRAINA
BULGARIA
MAREA NEAGRĂ
DUNĂREA
Note la hartă :

HARTA 266

(cal) **MURG**, pl. „*(cheval) bai*“
[870]

I. *[Întrebare indirectă]. Dar la acela care are părul mai închis la culoare ?*

NALR-Olt. MN plș. 59; ALRR-Mar. 365; ALJA 815; cf. ASLEF 426, 881.

Note la hartă:

II. 693: „roșu amestecat cu negru“.
704: „cam roșcat închis“.
705: „mai maro“.
758: báte puțín în négru.
759: cal déreș (gălbiuór).
762: murg „sur“, víne‿amestecát păru.
767: murg: cam vînăt înkís.
772: murg: cam négru mai múced.
775: iéste mai înkís, coáda neágră, coáma ~.

814: murg: cam vînăt așá.
818: murg „tot așa vînăt [= gri închis]“.
823: murg „înspicat, cu flori multe; are pete pe el“.

824: murg [= roșu închis].
835: murg: pă‿supt ăla négru.

(iapă) **MURGĂ**, pl. „*(jument) baie*“
[871]

I. *[Întrebare indirectă]. Dar unei iepe de culoarea asta cum îi spui ?*
NALR-Olt. MN plș. 60.

II. iápă múrgă ; iépe murĝi : 671-672, 681, 685, 688-690.
vînătă, múrgă : 673.
róibă ; róibe : 674, 854.
múrgă ; múrĝe : 675, 701, 704, 708, 711+ : murĝi, 723, 748, 761, 828, 837, 884, 890+ : [E] murĝ.
múrgă ; murĝi : 676-680, 682-683, 687, 691-697, 699, 702-703, 705-707, 709-710, 712-720, 735-736, 846, 850, 887, 894-899.
iápă vînătă : 684.
róșie : 686, 772.
? : 698, 757.
múrgă ; murĝ : 700, 721-722, 724-734, 737-747, 749-756, 760, 762-763, 765-769, 771, 773-778, 780-785, 788-796, 798-802, 804-813, 814+ : neágră ; négre, 815-817, 820-822, 825, 827, 829-831, 832+ : [= roib], 833, 835-836, 840-843, 845, 848, 849, 851-853, 855-859, 862-863, 865-870, 877, 881-883, 885-886, 888, 891.
roib, gálben : 758.
iápă neágră : 759.
róibă înkísă ; róibe înkíse : 764.
róșie înkísă : 770.
iápă múrgă ; iépe múrĝe : 779.
neágră ; négre : 786-787, 803, 818-819, 826, 834.
múrgă înkís ; murĝ ~ : 797.
neágră ; négre, [D] múrgă ; murĝ : 823+ : v. [870].
múcedă ; múcede : 824.
múrgă ; murĝ : 839, 844, 847, 861, 864, 873, 875, 879-880, 889.
múrgă-nkísă ; murĝ înkíse : 860.
múrgă ; murĝi : 871.
múrgâ ; murĝ : 872, 876.
múrgâ ; murĝi : 874.
múrgă ; murĝi : 878.
múrgă ; murĝi : 892-893, 900.

RÂNCACI, pl. „*étalon monorchide*“
[883]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum zici la armăsarul care are un testicul (se va întreba popular) mai mic?*
NALR-Olt. MN plș. 61; ALRR-Mar. 371; ALG 1143; cf. ALEA 509.

II. rînĉáĉi ; ~ : 671-694, 696-697, 699, 701, 706, 709-713, 715-717, 720, 812+ : nu ie bun,
rînĉáĉʸ ; -cáĉi : 695, 707, 714, 899.
rînĉáĉ : 698.
— : 700, 718, 817, 820, 831.
rînc : 708.
boșoróg, cu un coiʸ, [D] rînĉáĉʸ : 719.
rînĉáșᵘ ; -cáși : 721.
rînĉáĉ ; ~ : 722-725, 730-732, 736, 743-744, 747, 752, 756-761, 763-765, 767, 769-773, 775-779, 781-782, 785-810, 816, 821-822, 827, 829, 833-834, 843, 849, 854, 860, 862+ : mîzéște și iei, 864, 867, 870, 900.
rînĉáu ; -cái : 726-729, 733, 735, 737-739, 741-742, 745-746, 748-749, 751, 753-755, 839, 842, 844-848, 850-853, 855, 857-859, 861, 863, 865-866, 868-869, 872+ : [numai despre tauri], 873, 876-878, [σ] 879+ : [la boi], 880-883, 885-887, 890, 892, 893+ : = „și la tauri; sunt mai răi ca ceilalți“, 894-898.
rînĉáĉʸ ; -cáĉ : 734, 841.
rînĉáĉu ; -caĉ : 740.
rînĉáu ; -cái sau cúlșer ; cúlșeri : 750.
armăsár castrát sau scopít : 762.
? : 766+ : nu poa‿să-i jugăneáscă pînă nu le lásă p-amîndóuă [testiculele], 814, 823-826, 830, 840.
cal știr : 768+ : nu ie bun dă prăsílă.
armăsár rînĉáĉ ; -sári ~ : 774.
coináĉ ; -náĉ, rînĉáĉ ; ~ : 780.
arînĉáĉ ; ~ : 783.
fámen, întórs, scopít : 784.
nu ie bun : 811, 832, 835+ : ~~~ dă armăsărit iépili.
boșoróg, rînĉáĉ : 813, 856.
rásă proástă : 815.
boșoróg : 818.
armăsár fámen, rînĉáș : 819.
ie prósty : 828.
rînĉáu : 836-838.
bᵘoșoróg ; -róg : 871+ : [σ] rănĉáu ; -cái [numai despre taur].
rînĉáu ; -căi [despre taur] : 872+ : [la cal nu se spune]
rînĉáu ; -cái : 874.
rănĉáu ; -cái : 875, 884, 888-889.
rănĉáu ; -cái : 891.

III. 811-835 : Anchetatoarea a întâmpinat dificultăți la obținerea răspunsurilor.

(cal) ȘARG, pl. „(*cheval*) *isabelle*"

[872]

I. [Întrebare indirectă]. Dar la cel al cărui păr bate în galben?

NALR-Olt. 402; ALRR-Mar. 366; ALJA 815; cf. ASLEF 426.

Note la hartă:

II. 699: „cam tulbure la culoare".
700: „cu dungă neagră pe spinare".
704: „în doi peri, alb-vânăt".
708: „cam dă-n gălbui".
742: dérej „cu păr galben, sur și murg".
757: nu știu dácă ie roib la culoáre, o fi ca rásă roib sau ca vîrstă.
768: sîn‿cai roibi, murĝ, négri, vínăt [sg.].
769: cáre báte-ŋ-gálbin.
786: șarg „are o dúlie șárgă pe spinare, indiferent ce culoare are".
787: șarg „da nu e la culoare, e lung".
789: șarg „cal mare lung".
791: múĉed [=vânăt], șarg-ĉe mai șarg dă cal!, lung.
795: șarg „deșelat la corp".
796: șarg „mai deschiși".
797: șarg „roșu cu galben".
798: șarg „cal lung".
800: șarg „ca măgaru, ca șoarecele".
805: șᵡoriĉiu „nici așa, nici așa".
806: șarg „cenușiu".
809: [D] „am auzit, dar nu știu".
810: șarg „vânăt, nici alb nici negru".
811: șarg – [cu] um‿păr alb, únu gálben.
813: [D] iápă șárgă – ?, mai lúŋgă, mai suptíre.
815: șarg: tot cam îspre gálben, da îŋkís.
817: „care este păru cam înspicat, e-n doi peri adică".
820: múĉed „spicat cu galben și vânăt" [= gri].
821: cal șarg „neprins de nimeni, cum era haiducii prin pădure".
822: șᵛarg la uoik sau ĉacír – „cu un ochi alb și unul negru".
827: șarg víne múĉed așá, spicát, i-amestecătúră.
828: șarg „nu e chiar alb".
829: șarg: roșcát și înspicát cu alb.
830: șarg: spicát cu alb.
833: șarg [presupune că este sur și cu inele].
834: șarg ar veni și cu alb și cu négru.
844: șarg „cu dungă pe spate".
845: cu spéme d-álea álbili, súre pîm‿păr, ie-nskicát așá.
847: șarg „cu păr sur".
853: șarg: cáre ie-n doi peri, négru cu alb.
862: șarg „cu alb în jurul ochilor".
868: ăla múĉed așá, cam șoriĉiu.
870: șᵛarg „sur, înspicat".
872: déreș; ~ „sur închis".
879: „bălțat, cu pete albe, indiferent de culoare", țarcát; -cátă [despre vaci, boi].
893: cap dă máᵡur „cal murg cu capul roșu", sur, lupiu, bălan, déreș; ~ „un fir roșu, un fir roib, un fir bălan; suriu-gălbui".
894: șoriĉíu; -ĉíi „sur ca șoarecele", bălțát; -țáți.
896: ĉil; ĉili „cu părul alb".

IAPĂ, pl. „*jument*"

[875]

I. [Întrebare indirectă]. Cînd e de parte bărbătească, îi zici cal, dar când e de parte femeiască, ce zici că e?

NALR-Olt. MN plș. 60; ALRR-Mar. 367; ALF 736; AIS 1062; ALL 311; ALG 525; ALMC 469; ALPO 134; ALA 633; ALC 676; ALB 1015; ALCe 1132; ALFC 605; ALIFO 540; ALLOc 405*; ALL Or. 501; ALLR 263; ASLEF 878.

II. iápă; iépe: 671-720, 728-735, 737-738, 741-745, 747, 750, 752-795, 797-800, 803, 805, 807, 809-838, 840-847, 849-851, 853-854, 857-859, 862-863, 866, 869-870, 881, 884-888, 890, 891 +: iepi [pl.], 892-894, 896-898, 900.
iápă; iépi: 721, 723, 865, 867.
iápă; iépe: 722, 724-727, 736, 739-740, 746, 748, 751, 796, 806, 848, 855, 877, 883.
iápă; iepi: 749, 895.
iápă; iépe: 801-802, 804, 808, 839, 861, 868, 875, 878, 880, 889.
iápă; iépe: 852, 856, 860, 864, 879, 899.
iápă; iépe: 871.
iápâ; iépi: 872, 874.
iápă; iépi: 873, 876.
iápă; iépi: 882.

HULUBE, sg. „*brancards*"

[874]

I. [Întrebare indirectă]. Cum le zice la cele două prăjini între care merge calul când trage singur la căruță?
NALR-Olt. MN plș. 60; ALRR-Mar. 368; ALF 1172; AIS 1224; ALG 354; ALB 1292; ALN 227.

II. húlube; -lúbă: 671-673, 675-681, 683, 686, 691, 695-699, 701, 705, 707-709, 714, 722, 727, 729-732, 735-737, 739, 744-747, 750, 753, 755-757, 837, 857, 887.
ulúbe; -lúbă: 674, 682, 685, 687-690, 692-694, 700, 702-704, 706, 710-713, 715-720, 724, 734, 738, 754, 758-761, 769-770, 772-780, 782-784, 786-790, 792-794, 796-811, 813-816, 818, 820-825, 827-828, 831-836, 838, 840-847, 849-851, 853-856, 858, 860, 862-863, 866, 869, 881, 885-886, 890, 899.
hóiște; hoiști: 684 +: „sau și hu-lúbe să spune mai rar".
hulúbi; -lúbă: 721.
hulúbe; -lúbă: 723, 726, 728, 740-741, 752.
ulúbe; -lúbă: 725, 751, 848, 865, 867, 898.
ʰulúbe; -lúbă: 733, 742-743, 749, 897.
hulúbi; -lúbă: 748.
ᵡulúbe; -lúbă: 762-768, 771, 785, 791, 795, 829, 884, 888, 891 +: ᵡulúbi [pl.], 900.
ᵡulúbe; -lúbă: 781.
hulúbe; ᵡulúbă: 812.
ᵡulúbele căruți; -lúbă: 817.
ulúbili [a.]; -lúbă: 819.
hulúbe; -lúbă: 826, 859.
ulúbe; olúbă: 830.
ulúbe; -lúbă: 839, 861, 868.
ulúbe; -lúbă: 852, 864, 870.
hulúbe; hlúbă: 871.
hlúbi; hlúbâ: 872.
ᵡulúbi; -lúbă: 873, 889, 895.
ulúbi; -lúbâ: 874, 876.
ᵡulúbe; -lúbă: 875, 879-880, 883 +: hulúbă, holoábă.
ʰulúbe; -lúbă: 877.
lóbe; lóbă: 878.
ᵡulúbe; -lúbă: 882.
ᵡulúbe; -lúbă: 892.
ᵡolúbe; -lúbă: 893 +: [*] ᵡulú-be; -lúbă.
olúbe; -lúbă: 894.
ᵡolúbe; -lúbă: 896.

MÂNZ (de un an), pl. „poulain (d'un an)"

[880]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui mânzului de un an?

NALR-Olt. MN plș. 60; ALRR-Mar. 369; cf. ALM 344; ALF 1070; AIS 1063*; ALL 311; ALG 526-527; ALMC 472, 491; ALLOr. 500*.

Note la hartă:

II. 727: „de la un an până la trei ani".
728: „între 1-2 ani".
772: și mînz, că súĝe.
839: „până la 6-8 luni".
840: dă la ŭ‿an jumáte ie cîrlán; -láni.
842: „de 1-2 ani".
858, 868: „până la un an".
835: „până la trei ani".
873: „după un an".
875: „de 1,5-2 ani".
883: „în alte părți se spune cîrlán".
893: „între 1-2 ani".
898: [σ] [ă auzit la olteni] cîrlán; -láni.
899: „în țară se zice cîrlán la berbecul de un an".

MÂNZ (de doi ani), pl. „poulain (de deux ans)"

[881]

I. [Întrebare indirectă]. Dar când are doi ani?
NALR-Olt. MN plș. 60; AIS 1063*; ALLOr. 500*; cf. ASLEF 426.

II. tot cîrlán: 671-672, 676-677, 680-681, 683-684, 689-690, 757-761, 775+: la un an trebuiá să zîc cîrlăiór, 783+: mérĝe pîn‿la trei [ani], 817+: dă la trei ani încoló să zîĉe cal, 826+: nu-i zîĉe ngáten, 829-830, 833, 849.

cal; cai: 673, 688, 694, 704, 723, 728, 737, 747-748, 755+: „după doi ani", 768, 771, 796, 804, 807, 814, 818, 822-825, 860, 864, 867+: îl pui la ham, 870, 886+: „de la doi ani în sus", 889, 891, 896+: „după doi ani", 898.

cîrlán; -láni: 674-675, 678-679, 682, 685, 691-693, 695-697, 700-703, 706, 718, 756, 762-765, 767, 769+: în Moldova îi zîĉe ngátin, șî cîrlán zîĉe la miei, 770, 772-774, 776, 780-782, 785-795, 797-803; 805-806, 808-811, 813, 816, 819-821, 832, 854+: am un‿~ dă doi ani, 857, 861, 865, 895, 897.

tot mînz pînă la trei ani: 686.

?, [σ] cîrlán; -láni: 687.

armăsár; -sári, cîrlán; -láni: 698.

mînz: 699.

nuáten: 705, 710-711, 714, 845+: pînă-l bají‿la plugᵘ.

nuátin: 707-709, 712-713, 715-717, 719-720.

ngátin; ngátini: 721-722, 724-727, 735-736, 739, 741-742, 745, 749, 752-753, 873, 877, 885, 890, 894, 899.

nuátin; nuátini: 729, 733+: pînă la trei ani, 740, 836, 838, 841, 859, 882.

ngáten; ngáteni: 730-731, 738, 743+: „peste un an", 744, 754+: „de la 1 la 3 ani", 893+: „de la doi la patru ani".

nuáten; nuáteni: 732, 840, 843, 847, 850, 852, 855, 863.

[ε], ?, ngáten; ngáteni: 734.

calᵘ: 746+: dúpă doi ani să fáĉe ~, 869.

cal tînăr: 750.

ngáten; ngátini: 775, 839.

cîrlán dă doi ani: 762, 777, 812, 827, 862.

tot mînz: 766.

cîrlán sau cîrlániță: 778, 781.

[ε] cal: 779.

cal: 784+: la doi ani.

ngátin dă doi ani sau cîrlán: 815.

mînzu [k] cîrlán dă doi ani: 828.

cal dă ham: 831.

?: 834+: can‿tot cîrlán; „în alte părți îi zice la oaie".

—: 835+: cîrlán „până la 3 ani".

calᵘ; cai: 837.

nuáten; nuáteni: 839, 851, 866.

nuátin „până la 2 ani", nuátini, cal „peste 2 ani": 842.

cîrlánᵘ; -láni: 844, 868+: „de 1-2 ani".

ngátenᵘ; ngáteni: 846, 892.

nuátin dî dᵘoi ani; nuátini: 848.

tod‿nuátin: 853.

calᵘ; cai: 856.

nuátenᵘ; nuáteni: 858.

ngáten; ngáteni: 871, 876, 881, 883, 888.

ngátin; ngátini: 872.

nuátᵛin; nuátᵛini: 874+: „până la doi ani, apoi e cal".

ngátin; ngátini: 875, 878, 880, 884, 887, 900.

nuátin; nuátini: 879.

ARMĂSAR, pl. „étalon"

[882]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la acela la care duci iapa ca să aibă mânz?
NALR-Olt. MN plș. 61; ALRR-Mar. 370; AIS 1062*; ALEA 586; ALLR 264; ASLEF 878.

II. armăsári; ~: 671, 673, 676, 678, 680, 683-684, 760-762, 764-765, 769-770, 772-773, 780, 788, 796, 801, 804.

armăsár; -sári: 672, 674-675, 677, 679, 681-682, 685-713, 715-720, 722-723, 725, 730-734, 737-745, 747-752, 754-759, 763, 766-768, 771, 774+: la armăsărít, [azi] móntă, 775-779, 781-787, 789-795, 797-800, 802-803, 805-835, 838-843, 845-857, 859-862, 864-867, 869-871, 873-876, 878, 880-881, 884-887, 889-891, 893, 895-900.

armăsárᵘ; -sári: 714, 836-837, 844, 858, 863, 868, 892.

armăsár; -sári: 721, 888, 894.

harmăsár; -sári: 724, 726-729, 746, 753.

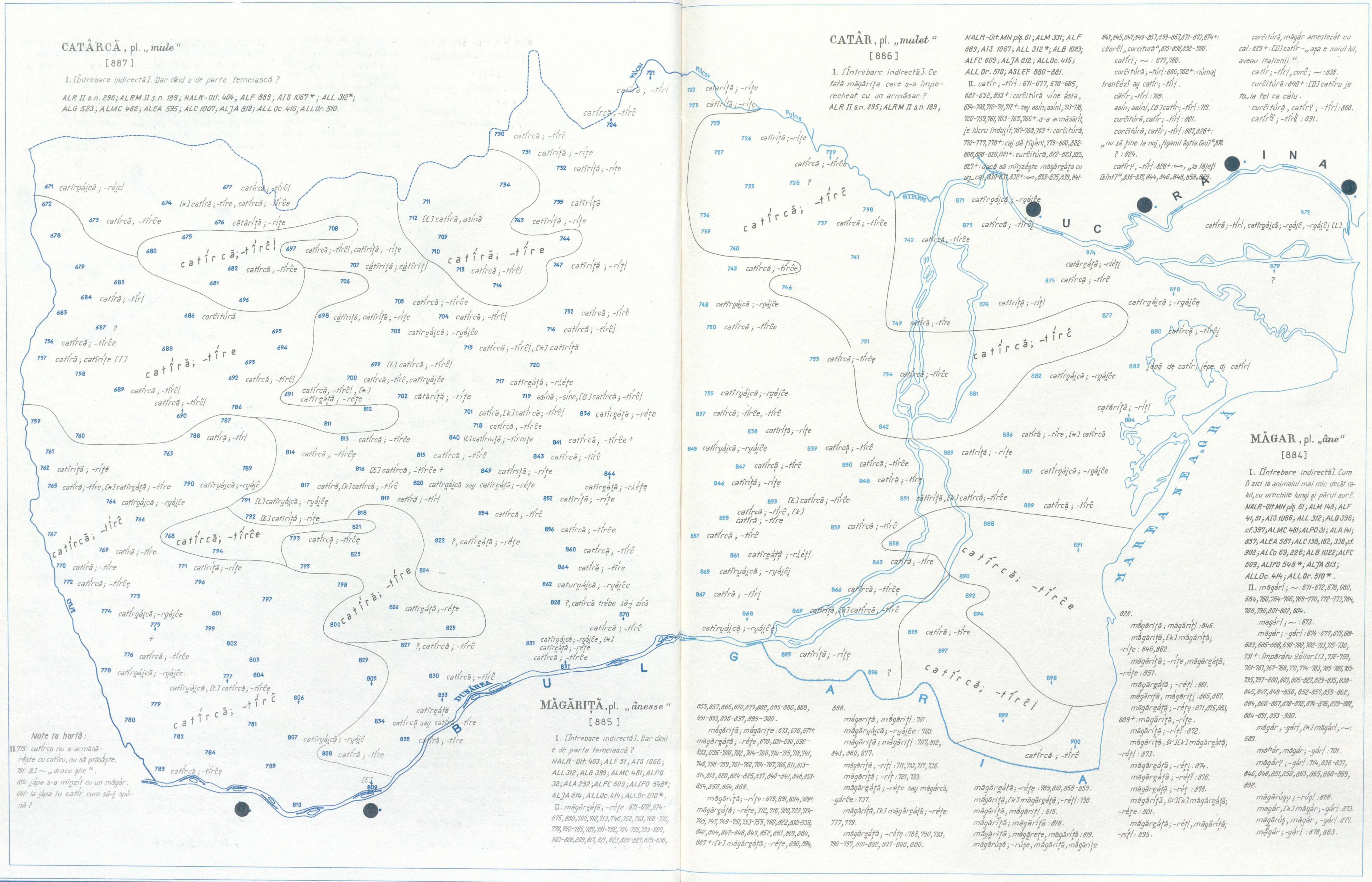
ḫarmăsár; armăsári: 735-736.

ḫărmăsár; -sári: 872.

ḫarmăsár; -sári: 877, 879+: armăsár; -sári.

armăsár; -sári, ḫarmasár; -sári: 882.

armasár; -sári: 883.

CATÂRCĂ, pl. *„mule"*

[887]

I. [Întrebare indirectă]. Dar când e de parte femeiască ?

ALR II s.n. 296; ALRM II s.n. 189; NALR-Olt. 404; ALF 889; AIS 1067*; ALL 312*; ALG 523; ALMC 482; ALEA 595; ALC 1007; ALJA 812; ALL Oc. 415; ALL Or. 510.

Note la hartă:

II. 775: catîrca nu s-armăsărește cu catîru, nu să prăsăște.
791: [E] ~ „dracu știe".
816: iapa s-a mînzit cu un măgar.
841: la iapa lu catîr cum să-i spună ?

CATÂR, pl. *„mulet"*

[886]

I. [Întrebare indirectă]. Ce fată măgărița care s-a împerecheat cu un armăsar ? ALR II s.n. 295; ALRM II s.n. 189; NALR-Olt. MN pls. 61; ALM 331; ALF 889; AIS 1067; ALL 312*; ALB 1023; ALFC 609; ALJA 812; ALL Oc. 415; ALL Or. 510; ASLEF 880-881.

II. catîr; -tîri : 671-677, 678-685, 687-692, 693+: corcitură vine asta, 694-708, 710-711, 712+: sau asin; asini, 713-718, 720-759, 761, 763-765, 766+: s-a armăsărit, ie lucru îndoiit, 767-768, 769+: corcitură, 770-777, 778+: cai dă țigani, 779-800, 802-806, 808-820, 821+: curcitură, 822-823, 825, 827+: dacă să mînzește măgăreața cu un cal, 830-831, 832+: ∞, 833-835, 839, 841-843, 845, 847, 849-857, 859-867, 871-873, 874+: cuorci „corcitură", 875-890, 892-900.

catîri; ~ : 677, 760.

corcitură; -turi : 686, 762+: numai francezi au catîr; -tîri.

cătîr; -tîri : 709.

asin; asini, [B] catîr; -tîri : 719.

curcitură, catîr; -tîri : 801.

corcitură; catîr; -tîri : 807, 826+: „nu să ține la noi, țiganii ăștia [au]", 870.

? : 824.

catîru; -tîri : 828+: ∞, „la lăieți [sînt]", 836-837, 844, 846, 848, 858, 869.

corcitură, măgar amestecat cu cal : 829+: [D] catîr – „așa e soiul lui, aveau italienii".

catîr; -tîri, corc; ~ : 838.

curcitură : 840+: [D] catîru ie to la fel ca calu.

curcitură, catîru; -tîri : 868.

catîru; -tîri : 891.

MĂGĂRIȚĂ, pl. *„ânesse"*

[885]

I. [Întrebare indirectă]. Dar când e de parte femeiască ? NALR-Olt. 403; ALF 51; AIS 1066; ALL 312; ALG 399; ALMC 481; ALPO 32; ALA 292; ALFC 609; ALIFO 548*; ALJA 814; ALL Oc. 414; ALL Or. 510*.

II. măgăreață; -rețe : 671-672, 674-675, 680, 708, 710, 719, 746, 752, 763, 768-776, 778, 780-785, 787, 791-792, 794-795, 799-800, 803-806, 809, 817, 821, 823, 826-827, 829-836, 855, 857, 866, 870, 879, 882, 885-886, 888, 891-893, 896-897, 899-900.

măgăriță; măgărițe : 673, 676, 677+: măgăreață; -rețe, 678, 681-690, 692-693, 695-700, 702, 704-706, 714-715, 718, 741, 748, 756-759, 761-762, 764-767, 786, 811, 813-814, 818, 820, 824-825, 837, 840-841, 848, 853-854, 856, 864, 868.

măgăriță; -rițe : 679, 691, 694, 709+: măgăreață; -rețe, 712, 716, 720, 722, 724-745, 747, 749-751, 753-755, 760, 822, 838-839, 842, 844, 847-848, 849, 852, 863, 869, 884, 887+: [k] măgăreață; -rețe, 890, 894, 898.

măgariță; măgăriți : 701.

măgăruaică; -ruaice : 703.

măgăriță; măgăriți : 707, 812, 843, 860, 877.

măgăriță; -riți : 711, 713, 717, 736.

măgăriță; -riț : 721, 723.

măgăreață; -rețe sau măgarcă; -garce : 737.

măgăriță, [k] măgăreață; -rețe: 777, 779.

măgăreață; -rețe : 788, 790, 793, 796-797, 801-802, 807-808, 880.

măgăreață; -rețe : 789, 810, 858-859.

măgăriță, [k] măgăreață; -reți : 798.

măgăriță; măgăriți : 815.

măgăriță; măgăriță : 816.

măgăriță; măgărețe, măgăriță : 819.

măgărușă; -rușe, măgăriță, măgărițe: 828.

măgăriță; măgăriți : 845.

măgăriță, [k] măgăriță; -rițe : 846, 862.

măgăriță; -rițe, măgăreață; -rețe : 851.

măgăreață; -reți : 861.

măgăriță; măgăriți : 865, 867.

măgăreață; -rețe : 871, 875, 883, 889+: măgăriță; -rițe.

măgăriță; -riți : 872.

măgăriță, [σ][k] măgăreață; -reți : 873.

măgăreață; -reți : 874.

măgăreață; -reți : 876.

măgăreață; -reț : 878.

măgăriță, [σ][k] măgăreață; -rețe : 881.

măgăreață; -reți, măgăriță; -riți : 895.

MĂGAR, pl. *„âne"*

[884]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la animalul mai mic decât calul, cu urechile lungi și părul sur? NALR-Olt. MN pls. 61; ALM 148; ALF 41, 51; AIS 1066; ALL 312; ALG 396; cf. 397; ALMC 481; ALPO 31; ALA 141; 857; ALEA 587; ALC 138, 162, 338, cf. 902; ALCo 69, 226; ALB 1022; ALFC 609; ALIFO 548*; ALJA 813; ALL Oc. 414; ALL Or. 510*.

II. măgari; ~ : 671-672, 678, 680, 684, 760, 764-766, 769-770, 772-773, 784, 788, 796, 801-802, 804.

magari; ~ : 673.

măgar; -gari : 674-677, 679, 681-683, 685-688, 690-700, 702-713, 715-730, 731+: împăratu uoilor [!], 732-759, 761-763, 767-768, 771, 774-783, 785-787, 789-795, 797-800, 803, 805-827, 829-835, 838-845, 847, 849-850, 852-857, 859-862, 864, 866-867, 870-872, 874-876, 879-882, 884-891, 893-900.

măgar; -gari, [*] măgari; ~ : 689.

măhar, măgar; -gari : 701.

măgaru; -gari : 714, 836-837, 846, 848, 851, 858, 863, 865, 868-869, 892.

măgărușu; -ruși : 828.

magar, [k] măgar; -gari : 873.

măgăruș, măgar; -gari : 877.

măgar; -gari : 878, 883.

HARTA 270

HERGHELIE, pl. „troupeau de chevaux“

[888]

I. [Întrebare indirectă]. Dacă la mai multe vaci la un loc le zici cu o vorbă cireadă (ciurdă, etc.), la mai mulți cai la un loc cum le zici?
ALR II s.n. 320; ALRM II s.n. 205; NALR-Olt. 405; ALRR-Mar. 372; cf. ALMC 470; ALEA 581.

Note la hartă:

II. 693: „da la noi nu sunt“.
698: „nu e la noi“.
772: to‿cireádă, da ie dă cai, [k] hergelile dă cai.
819: „fiecare își păzește caii“.
820: „nu mai sunt“.
895: priuócă „12-15 cai, dintre care unul singur e armăsar“, „herghelia e mai mare decât prioca“.

ÎMPIEDIC (calul) (ind. prez. 1) „j'entrave (le cheval)“

[893]

I. [Întrebare indirectă]. Ce zici că faci unui cal atunci când îi legi picioarele de dinainte sau de dinapoi ca să nu poată fugi când îi dai drumul la păscut?
NALR-Olt. MN pls. 61; ALF 1550-1551; AIS 1185*; ALL 302-303; ALMC 428; ALC 708, 711; ALB 1067; cf. ALIFO 523*.

II. împlédic cálu: 672-673, 676, 677+: [k] înkédic cálu, 679-680, 682, 890.
împiédic: 674-675, 678, 683, 687, 693, 698, 710, 712, 730, 734-735, 742-743, 747, 756, 762-764, 775, 779, 783-784, 786-789, 791, 794-800, 802, 805-809, 811, 815, 818, 822, 824-825, 827, 829-833, 835, 840, 853, 862, 864, 898-900.
îl împiédic: 681, 684-686, 688-689, 690+: „sau îl priponésc dacă nu-l leg de picioare“, 699, 715, 760, 767, 781-782, 819, 852.
‿mplédic: 691-692, 694-697, 700-706, 708-709, 711, 713, 716-718, 720.
nkédic: 707.
îl priponésc de par, ‿mplédicu: 714.
îl priponésc, îi báte pripónu „lemn de care se leagă calul“, ‿mplédic: 719.
‿înkédic: 721, 725-727, 746, 750-755, 838, 842, 855, 857, 861, 885.
înkédic: 722-724, 728, 729, 731-733, 736-741, 744-745, 846-847, 860, 875-876, 878, 881-882, 896.
lú‿mpédic [2]: 748.
l-înkédicu: 749.
l-împiédic: 757, 759, 761, 765-766, 768, 772, 774, 776-777, 780, 785+: ~ cu piédică, 817+: îi înfherá [= îi împiedica cu fiare și lanț, ca să nu fie furați], 823, 826, 843, 849, 867, 886.
îl împiédic [2]: 758, 773, 778.
l-împiédic [2]: 769-771; 834.
imphiédic: 790, 793, 801, 804, 810.
înfrînez, [σ] imphiédic: 792.
împédic, [k] pédic: 803.
împlédic: 814, 820, 841, 859, 880, 887, 891.
l-am împiedicát [perf. c.]: 821.
împiédicu: 828.
l-unkédicu: 836, 858, 863, 868.
l-înkédicu: 837.
îl înkédic, îl priponésc: 839.
înkédicu: 844, 869, 892.
îl înkédic [2]: 845.
împédic, [B] înkédic: 848, 873
împlédic, [B] înkédic: 850, 894.
priponésc sau înkédicu: 851.
îl împiédic, îl priponésc: 854.
l-umpiédic: 856, 865.
îl înkédic: 866.
l-împédic: 870.
împédic: 871, 877, 884, 888, 893+: împedecát în kostéc „un picior dinainte și unul dinapoi“, 895.
împlédic sau înkédic: 872, 879.
înkédic: 874.
împlédec: 883.
împlédic, [B] înkédic: 889.
împlédic, [ε] împlédec: 897.

CĂPĂSTRU, pl. „licou“

[890]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la acela făcut din curea (frânghie, funie) care se pune în capul calului (când vrei să-l legi la iesle)? (Chest. Fig. 17).
NALR-Olt. MN pls. 61; ALM 1010; AIS 1236; cf. ALG 770-771, 1164; ALMC 477; ALA 95, 1101; cf. ALC 1000, 1149; ALB 1253; ALCB 842; cf. ALJA 817; ALLR 274.

II. căpăstru; -péstre: 671-681, 683-685, 686+: sau căpețél; -țéle, 687-720, 728-730, 732-735, 737-738, 741-777, 779-787, 789-792, 795, 797-805, 808-833, 835-858, 860-864, 866, 868-870, 879, 881-882, 884-888, 890-894, 896-897, 899-900.
căpăstru cu dîrlóg [= curea de care ții cu mâinile]: 682.
căpăstru; -péstri: 721, 731.
căpăstru; -péstre: 722-727, 739-740, 788, 793-794, 796, 806-807, 834, 865, 871, 875+: gîtár; -táre „doar la gît“, 876-878, 880, 883, 889, 895.
căpițeá; -țéle: 736.
căpețăl; -țăle, căpăstru; -péstre: 778.
căpăstru; -pléstre: 859, 898.
căpăstru; -péstri: 867, 872-873.
căpăstru; -pléstri: 874+: gâtár; -tári „numai la gât“.

HERGHELEGIU, pl. „*gardien de chevaux*“

[889]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum se cheamă cel care umblă cu caii pe câmp și îi păzește ?*
ALR II s.n. 321; ALRM II s.n. 206; NALR-Olt. 406.

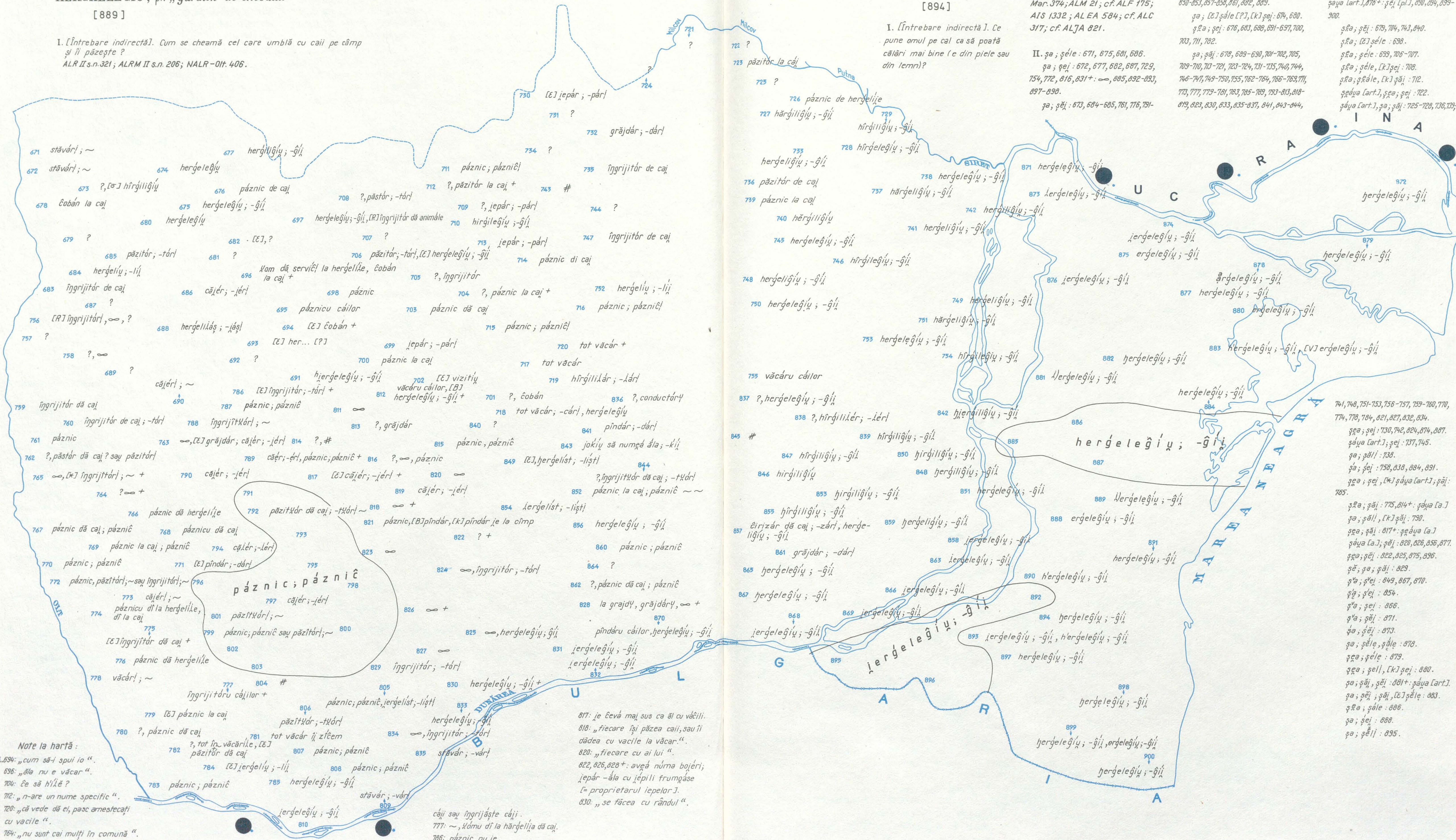
ȘA, pl. „*selle*“

[894]

I. *[Întrebare indirectă]. Ce pune omul pe cal ca să poată călări mai bine (e din piele sau din lemn)?*

NALR-Olt. MN plș. 61; ALRR-Mar. 374; ALM 21; cf. ALF 175; AIS 1332; ALEA 584; cf. ALC 317; cf. ALJA 821.

II. *șa ; șéle : 671, 675, 681, 686.*
șa ; șei̯ : 672, 677, 682, 687, 729, 754, 772, 816, 831+ : ∞, 885, 892-893, 897-898.
șa ; șĕi̯ : 673, 684-685, 761, 776, 791-792, 815+ : șáu̯a [a.], 828, 839, 842, 845, 847, 850-853, 857-858, 861, 882, 889.
șa ; [ɛ] șále [?], [k] șei̯ : 674, 680.
șe̯a ; șei̯ : 676, 683, 688, 691-697, 700, 703, 711, 782.
șa ; șăi̯ : 678, 689-690, 701-702, 705, 709-710, 713-721, 723-724, 731-735, 740, 744, 746-747, 749-750, 755, 762-764, 766-769, 771, 773, 777, 779-781, 783, 785-789, 793-813, 818-819, 823, 830, 833, 835-837, 841, 843-844, 846, 848, 855, 859-860, 862-865, 868-869, 872+ : șáu̯a [art.], 876+ : șĕi̯ [pl.], 890, 894, 899-900.
șe̯a ; șĕi̯ : 679, 704, 743, 840.
șe̯a ; [ɛ] șéle : 698.
șe̯a ; șéle : 699, 706-707.
șe̯a ; șéle, [k] șei̯ : 708.
șe̯a ; șe̯ále, [k] șăi̯ : 712.
șe̯áu̯a [art.], șe̯a ; șei̯ : 722.
șáu̯a [art.], șa ; șăi̯ : 725-728, 736, 739, 741, 748, 751-753, 756-757, 759-760, 770, 774, 778, 784, 821, 827, 832, 834.
șe̯a ; șei̯ : 730, 742, 824, 874, 887.
șáu̯a [art.] ; șei̯ : 737, 745.
șa ; șăl'i : 738.
șá ; șei̯ : 758, 838, 884, 891.
șe̯a ; șei̯, [*] șáu̯a [art.] ; șăi̯ : 765.
șe̯a ; șăi̯ : 775, 814+ : șáu̯a [a.]
șa ; șăl'i, [k] șăi̯ : 790.
șe̯a ; șăi̯ : 817+ : șe̯áu̯a [a.]
șáu̯a [a.] ; șĕi̯ : 820, 826, 856, 877.
șe̯a ; șĕi̯ : 822, 825, 875, 896.
șĕ ; șa ; șăi̯ : 829.
șᵛa ; șᵛei̯ : 849, 867, 870.
șá ; șei̯ : 854.
șᵛa ; șei̯ : 866.
șᵛa ; șĕi̯ : 871.
șá ; șĕi̯ : 873.
șa ; șĕle, șăle : 878.
șe̯a ; șéle : 879.
șe̯a ; șel'i, [k] șei̯ : 880.
șa ; șăi̯, șĕi̯ : 881+ : șáu̯a [art.].
șa ; șĕi̯ ; șăi̯, [ɛ] șĕle : 883.
șe̯a ; șále : 886.
șa ; șei̯ : 888.
șa ; șĕl'i : 895.

Note la hartă :

II. *694: „cum să-i spui io“.*
696: „ăla nu e văcar“.
704: ĉe să h'íl̦ĕ ?
712: „n-are un nume specific“.
720: „că vede dă ei, pasc amestecați cu vacile“.
764: „nu sunt cai mulți în comună“.
765: n-am avút așá ĉevá.
775: ~ nu văcár, nic̑ căl̦éri, cáre tot pǫártă cái̯i sau îngrijăște cái̯i.
777: ~, u̯ómu dî la hărǵelíi̯a dă cai̯.
786: páznic nu i̯e.
789: căẹ́r „dar nu pot zice“.
812: fh'íi̯ecáre-i̯ păzẹá p-ai̯ lui̯.
817: i̯e ĉevá mai̯ sus ca ăl cu vác̑ili.
818: „fiecare își păzea caii, sau îi dădea cu vacile la văcar.“.
820: „fiecare cu ai lui“.
822, 826, 828+: avẹá núma boi̯éri; i̯epár -ăla cu i̯épili frumǫáse [= proprietarul iepelor].
830: „se făcea cu rândul“.

HARTA 272

FRÂU, pl. „frein, bride“
[891]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la acela de care ții calul când îl călărești (e din curea sau funie)?

NALR-Olt. 407; ALM 1012; AIS 1234*; ALA 272; cf. ALC 729; cf. ALCB 843; ALFC 575; cf. ALJA 817; cf. ASLEF 880.

MÂNZĂ, pl. „pouliche“
[879]

I. [Întrebare indirectă]. Dar când e parte femeiască cum îi spui?

NALR-Olt. MN pls. 60; ALL 311*; cf. ALG 527; ALMC 472; ALB 1018; ALIFO 543*.

II. mínză ; mínze : 671-676, 689+: sau cîrlánă cînd să fáĉe mai máre, 691-697, 699, 701-703, 705-715, 717-720, 813, 894.

mínză ; mínze : 677.

mínză ; mínze : 678-688, 690, 722-724, 727, 729-730, 732-735, 737-738, 742-745, 747-748, 751-752, 754-759, 761-763, 766-770, 773-774, 777, 781+: cîrlániță, 782, 784, 786-787, 789-798, 800-803, 805-806, 808-811, 814-815, 828, 832-833, 837, 841, 844, 848-849, 852-855, 857-859, 863, 868, 870, 879, 881, 885-886, 888, 890, 899-900.

mínză ; mínze : 698, 704, 716, 893.

mînzuácă ; -zuáĉe, cîrlánă : 700.

mínză ; mínze : 721, 725-726, 736, 739-741, 746, 749, 765, 804, 851, 865.

jápă ; jépe : 728, 780, 783, 812, 823, 892+: [nu se spune mînză].

mînzícă ; -zíĉ : 731.

mínză ; ~ : 750.

tot mînj : 753.

mîză ; mîze : 760, 776, 820-822, 825, 827, 830, 834, 836, 838, 840, 842-843, 846-847, 850, 856, 860, 862, 864, 869, 893.

mínză ; mínzĕ : 762, 764, 771, 775, 785.

cîrlánă ; -láne sau mínză : 722.

[E] mínză : 778.

mínză ; doi mînj : 779.

mínză ; mínze : 788, 845.

mínză ; mínze : 799.

cîrlánă ; -láne [D] mínză : 801+: „dar mai bine zici cârlană“.

mínză ; mínze : 802, 866.

mínză ; mínze : 807, 889.

mínză ; mínze sau cîrlánă ; -láne : 816.

mîză ; mínze : 817, 829.

cîrlánă ; -láne : 818-819, 824, 831, 835.

tot mîz, jápă, cîrlánă : 826.

mínză ; mínze : 839, 861.

mîză ; mîzi : 867.

jápă ; jépe, jepúță ; -púțe : 871.

jepúșoáră ; -șoáre : 872.

jepușoáră ; -șoári : 873.

mânză ; mânzi : 874.

mînz ; mînj' : 875, 880.

jepúță ; -púți : 876.

îi tot mînz, da-i jápă : 877.

jepúță ; -púț : 878.

jepușuáră ; -șuáre sau călúț ; -lúți : 879.

mînz ; mînjl : 882+: [la naștere nu se deosebește sexul].

mînz ; mînj : 883.

eápă ; jepe : 884.

mínză ; mínzle : 887.

mínză ; mínze sau mînzulícă ; -líĉ : 891.

jápă ; jépi : 895.

mînz ; mînji, da je jápă : 896.

mînzulícă ; -líĉi : 897.

mînzúță ; -zúțe : 898.

MÂNZ, pl. „poulain“
[878]

I. [Întrebare indirectă]. Ce fată iapa?

NALR-Olt. MN pls. 60; ALM 344; ALF 1070; AIS 1063; ALL 311*; ALG 526; ALMC 471; ALB 1017; ALFC 606; ALIFO 543*; ALJA 816; ALLOr. 500*; ASLEF 878.

II. mînz ; mînji : 671-676, 678-713, 715-720, 873, 882, 887, 889, 894.

mînz ; minzi : 677.

mînzu ; mînji : 714, 749.

mînz ; mînji : 721-722, 724-748, 750-755, 757-758, 782, 786, 789, 791-792, 794-800, 802-808, 810, 813-816, 820, 823-824, 829, 841, 843, 845, 847, 849, 851-853, 855, 857, 859, 861, 863, 865-866, 870-871, 877-881, 885-886, 890, 897-900.

mînz ; mînj : 723, 756, 759, 761-775, 777-778, 780, 783, 785, 801, 817, 872+: sau călúți ; ~, 878, 883, 895.

mîz ; mîj : 760, 818, 822.

mîz ; mîji : 776, 812, 819, 821, 825-827, 830, 834, 838, 840, 842, 846, 850, 854, 856, 860, 862, 864, 867, 869, 879, 884.

mînz ; mînzi : 779, 809.

mînz ; mînjl : 781, 784, 784, 787-788, 790, 793, 833.

mîz ; mînji : 811, 831.

mînzu ; mînji : 828, 839, 844, 868.

mînzlu ; mînji : 832, 848, 858.

cîrlán ; -láni : 835.

mîzu ; mîji : 836-837.

mânz ; mânji : 874.

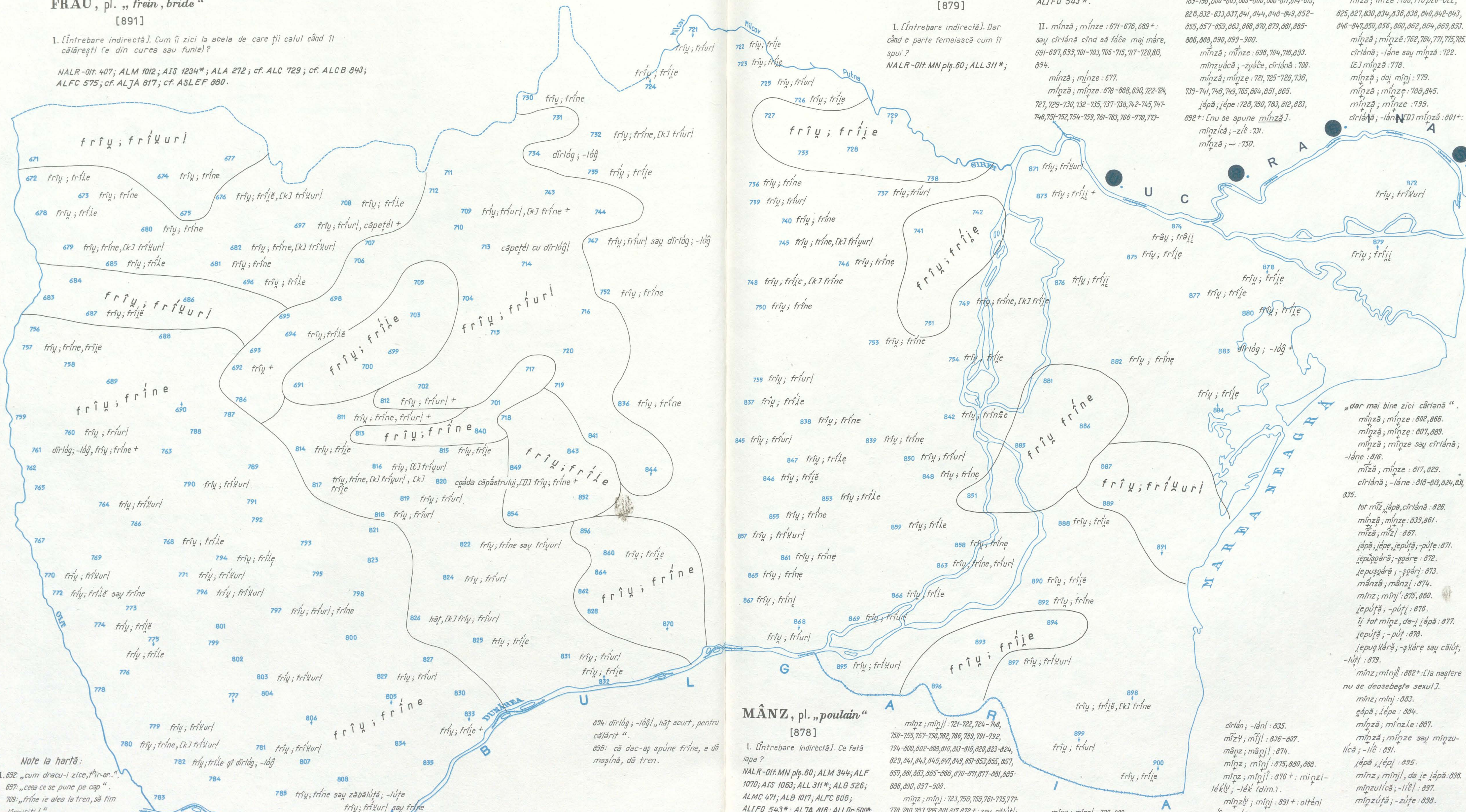
mînz ; mînj' : 875, 880, 888.

mînz ; mînjî : 876+: mînzilékl ; -lék (dim.).

mînzlu ; mînj : 891+: olténi zíĉe noáten.

mînz ; mînzu ; mînji : 892.

mîz, mlîz ; mînji : 893, 896.

Note la hartă:

II. 692: „cum dracu-i zice, fir-ar...“.
697: „ceea ce se pune pe cap“.
709: „fríne ie alea la tren, să fim lămuriți!“.
761: dîrlóg „hăț în cap“.
811: frínă, să púne la tren sau la biĉicletă“.
812: dă cínipă.
820: „se punea numai la nunți“.

833: căpețél [= partea care se pune în capul calului când e înhămat].
873: dîrlóg ; -lóĝ [e de ambele părți ale gâtului].
883: nu se spune frîu.

834: dîrlóg ; -lóĝi „hăț scurt, pentru călărit“.
896: că dac-aș spúne fríne, e dă mașínă, dă tren.

MUNTENIA ȘI DOBROGEA

HĂȚ, pl. „guide, rêne“
[892]

I. [Întrebare indirectă]. Cum zici la curelele sau frânghiile (funiile) lungi pe care le ții în mână când mâi caii înhămați la căruță ?

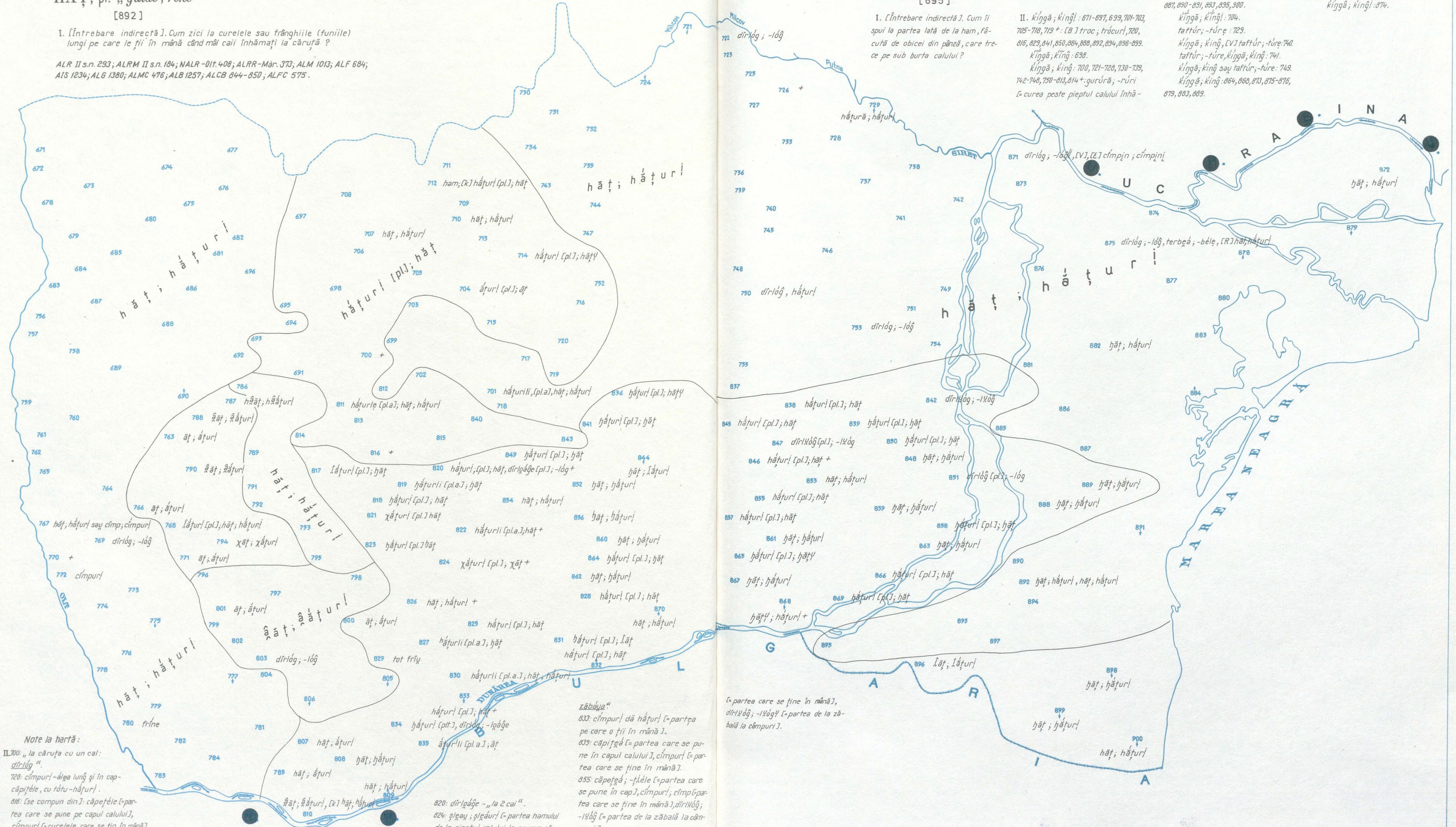
ALR II s.n. 293; ALRM II s.n. 184; NALR-Olt. 408; ALRR-Măr. 373; ALM 1013; ALF 684; AIS 1234; ALG 1380; ALMC 476; ALB 1257; ALCB 844-850; ALFC 575.

CHINGĂ, pl. „sangle“
[895]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la partea lată de la ham, făcută de obicei din pânză, care trece pe sub burta calului?

NALR-Olt. MN plș. 62; AIS 1234*; ALPY 46; ALL 131; ALA 428; ALC 472.

II. kíngă; kíngí: 671-697, 699, 701-703, 705-718, 719 +: [B] troc; trócurí, 720, 816, 829, 841, 850, 884, 888, 892, 894, 896-899.
kíngă; kíng: 698.
kíngă; kíng: 700, 721-728, 730-739, 742-748, 750-813, 814 +: gurúră; -rúri [= curea peste pieptul calului înhămat], 815, 817-828, 830-840, 842-849, 851-863, 865-867, 869-870, 877, 881-882, 885-887, 890-891, 893, 895, 900.
kíngă; kíngí: 704.
taftúr; -túre: 729.
kíngă; kíng, [V] taftúr; -túre: 740.
taftúr; -túre, kíngă; kíng: 741.
kíngă; kíng sau taftúr; -túre: 749.
kíngă; kíng: 864, 868, 873, 875-876, 879, 883, 889.
kíngă; kíngí: 871.
kíngâ; kíng: 872.
kíngâ; kíngí: 874.

Note la hartă:

II. 700: „la căruța cu un cal: dîrlóg“.
726: cîmpurí-álea lung și în cap-căpițéle, cu tótu-hắțurí.
816: [se compun din]: căpețéle [=partea care se pune pe capul calului], cîmpurí [=curelele care se țin în mână], dîrloáge; -lóg [=partea de la zăbală la câmpuri].
820: dîrloáge-„la 2 cai“.
824: șleau; șleáurí [=partea hamului de la pieptul calului la crucea căruței].
826: căpețél-„partea care ține zăbaua“.
833: cîmpurí dă hắțurí [=partea pe care o ții în mână].
839: căpițeá [=partea care se pune în capul calului], cîmpurí [=partea care se ține în mână].
855: căpețeá; -țéle [=partea care se pune în cap], cîmpurí; cîmp [=partea care se ține în mână], dîrlóg; -lóg [=partea de la zăbală la câmpuri].
868: căpețeá; -țéle [=partea care se pune în capul calului], cîmpurí; cîmp [=partea care se ține în mână], dîrlóg; -lóg [=partea de la zăbală la câmpuri].

BICI[1], pl. *„fouet (de cuir)“*

[896]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la acela cu care mâi caii și care e făcut din curea?

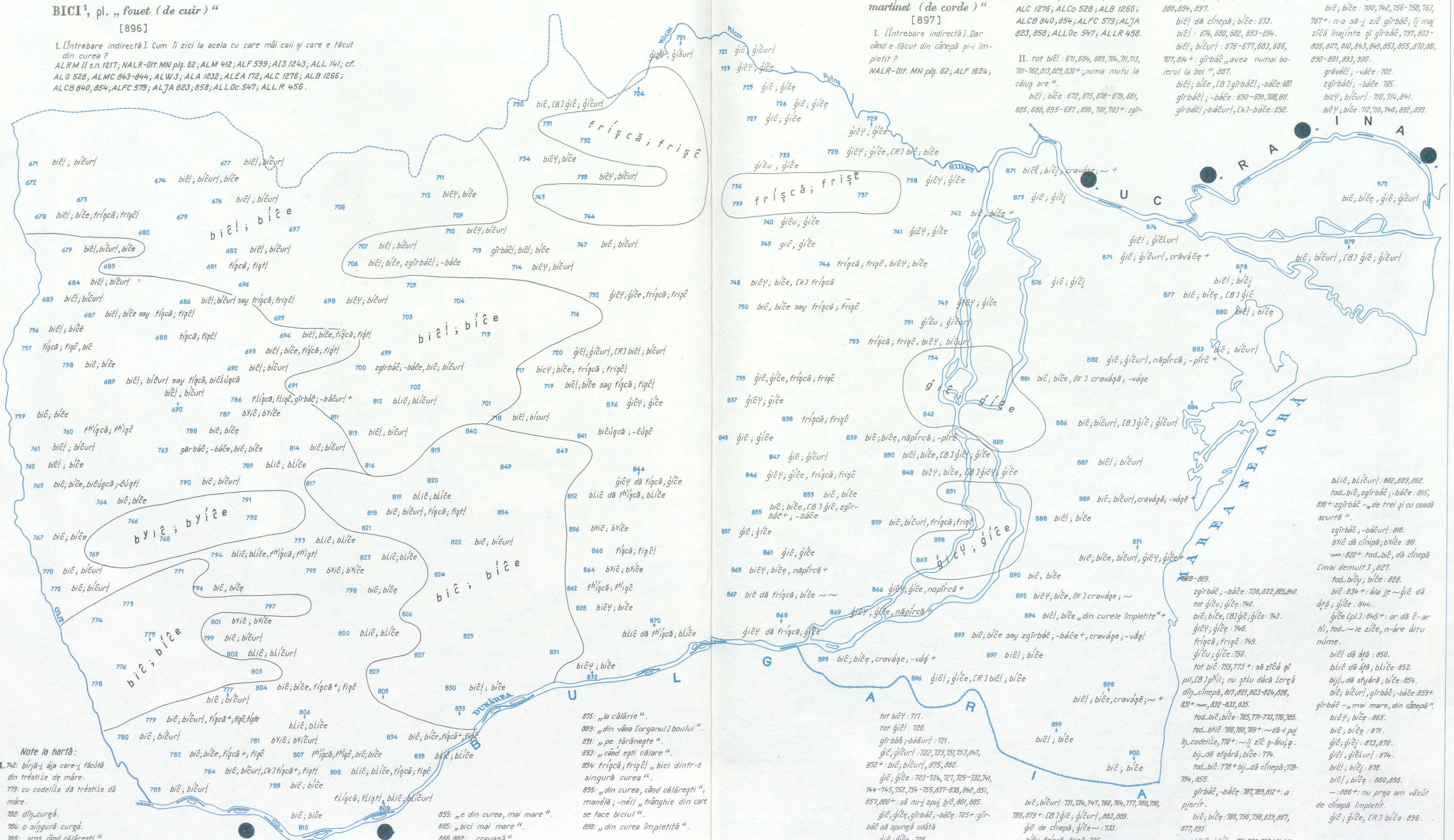
ALRM II s.n. 1217; NALR-Olt. MN plș. 62; ALM 412; ALF 599; AIS 1243; ALL 141; cf. ALG 528; ALMC 843-844; ALW 3; ALA 1232; ALEA 172; ALC 1276; ALB 1266; ALCB 840, 854; ALFC 579; ALJA 823; 858; ALLOc. 547; ALLR 456.

BICI[2], pl. *„fouet (de chanvre), martinet (de corde)“*

[897]

I. [Întrebare indirectă]. Dar când e făcut din cânepă și-i împletit?

NALR-Olt. MN plș. 62; ALF 1624; AIS 1243 *; ALMC 843; ALW 43; ALC 1276; ALCo 528; ALB 1266; ALCB 840, 854; ALFC 579; ALJA 823, 858; ALLOc 547; ALLR 456.

II. tot bicĭ: 671, 684, 689, 704, 711, 713, 761-762, 813, 829, 830+: „numa mutu la căluș are“.

bicĭ; bíce: 672, 675, 678-679, 681, 685, 688, 695-697; 699, 701, 703+: zgîrbácĭ; -báce, 706, 709, 715-716, 718, 884, 888, 894, 897.

bicĭ dă cínepă; bíce: 673.

bicĭ: 674, 680, 682, 693-694.

bicĭ; bícurĭ: 676-677, 683, 686, 707, 814+: gîrbác „avea numai boierul la boi“, 887.

bicĭ; bíce, [B] gîrbácĭ; -báce: 687.

gîrbácĭ; -báce: 690-691, 708, 811.

gîrbácĭ; -bácurĭ, [k] -báce: 692.

bic dă cínepă: 698.

bic; bíce: 700, 742, 756-758, 763, 767+: n-o să-i zic gîrbác; îi mai zícá înainte și gîrbác, 797, 803-805, 807, 810, 843, 849, 853, 855, 870, 881, 890-891, 893, 900.

grăvácĭ; -váce: 702.

zgîrbácĭ; -báce: 705.

bicy; bícurĭ: 710, 714, 841.

bicy; bíce: 712, 719, 748, 892, 899.

tot bicy: 717.

tot ģicĭ: 720.

gîrbáŝ; -báŝurĭ: 721.

ģic; ģícurĭ: 722, 739, 751, 753, 847, 872+: bic; bícurĭ, 875, 882.

ģic; ģíce: 723-724, 727, 729-732, 741, 744-745, 752, 754-755, 837-838, 842, 851, 857, 860+: să nu-i spui bic, 861, 885.

ģic; ģíce, gîrbác; -báce: 725+: gîrbác să spunea odátă

ģic; ģíce: 726.

tot ģic, ~ di kéli sau ~ di cínipă: 728.

bic, [B] ģic; ģícurĭ: 730.

bic; bícurĭ: 731, 734, 747, 760, 764, 777, 786, 790, 799, 879+: [B] ģic; ģícurĭ, 883, 889.

ģic de cínepă; ģíce ~: 733.

bícu, frișcă; frișc: 735.

ģícu, ģic: 736.

ģicy; ģíce: 737, 836, 846, 848, 858, 863, 866, 868-869.

zgîrbác; -báce: 738, 822, 825, 840.

tot ģícu; ģíce: 740.

bic; bíce, [B] ģic; ģíce: 743.

ģicy; ģíce: 746.

frișcă; frișc: 749.

ģícu; ģíce: 750.

tot bic: 759, 775+: să zícá și pil, [B] pʰil; nu știu dácă lereá dîn cínepă, 817, 821, 823-824, 826, 831+: ∞, 832-833, 835.

tod bic; bíce: 765, 771-773, 776, 785.

tod bʸic: 766, 768, 769+: ~ dă-l pui în codelile, 770+: ~ îi zic ș-álula.

bij dă sfoáră; bíce: 774.

tod bic: 778+ bij dă cínepă; 779-784, 856.

gîrbác; -báce: 787, 789, 812+: a pierit.

bic; bíce: 788, 796, 798, 839, 867, 877, 895.

bʸic; bʸíce: 791-792, 795, 801, 864.

bḽic; bḽíce: 793-794, 806, 808.

bḽic dă sfuáră; bḽíce: 800.

bḽic; bḽícurĭ: 802, 809, 862.

tod bic, zgîrbác; -báce: 815, 816+: zgîrbác – „de trei și cu coadă scurtă“.

zgîrbác; -bácurĭ: 818.

bʸic dă cínipă; bʸíce: 819.

∞: 820+: tod bic, dă cínepă [mai demult], 827.

tod bícu; bíce: 828.

bic: 834+: ála ie ~ ģic dă áță; ģíce: 844.

ģíce [pl.]: 845+: or dă c-ar hi, tod ~ le zíce, n-áre áltu núme.

bicĭ dă áță: 850.

bḽic dă áță; bḽíce: 852.

bijĭ dă sfuáră; bíce: 854.

bic; bícurĭ, gîrbác; -báce: 859+: gîrbác – „mai mare, din cânepă“.

bicy; bíce: 865.

bic; bíce: 871.

ģic; ģíci: 873, 876.

ģicĭ; ģíclurĭ: 874.

bicĭ; bíci: 878.

bicĭ; bíce: 880, 898.

–: 886+: nu prea am văzút de cínepă împletit.

ģic; ģíce, [R] bíce: 896.

Note la hartă:

II. 742: bírjă-i ája care-i făcútă din tréstiḽe de máre.

779: cu codeliḽa dă tréstiḽe dă máre.

782: dîn cureá.

784: o síngură cureá.

786: „gros, când călărești“.

834: cu codiriḽe dă tréstiie „și mai subțire ca biciul“.

855: „e din curea, mai mare“.

865: „bici mai mare“.

866, 882: „cravașă“.

869: „bici mai gros“.

871: [o folosea când călărea].

875: „la călărie“.

889: „din vâna [organul] boului“.

891: „pe țărănește“.

893: „când ești călare“.

894: frișcă; frișcĭ „bici dintr-o singură curea“.

895: „din curea, când călărești“, manélă; -nélĭ „frânghie din care se face biciul“.

898: „din curea împletită“.

HARTA 275

MIOARĂ, pl. „*agnelle*“
[900]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi ziceți la oaia tânără de un an care încă n-a fătat?*

NALR-Olt. 410; AIS 1068; ALB 1112*; ALFC 663; ALIFO 572; cf. ALLOr. 514-515; ASLEF 328/275.*

Note la hartă:

II. *675: „dacă a fătat prima dată“.*
697, 706: „de un an“.
749: ńiórile-s álea de trei anį.
750: ńigáră-dúpă ĉe fátă.
767: miyáră „de doi ani“.
784: dup-ŭ‿an să zíĉe miyáră.
793: mea-„un an“, miyáră „doi ani“.
794: „tot una“.
806: mieyáră „de doi ani“.

821: mia „în prima vară“, ngátenă „în a doua vară“, oáie „în a treia vară“.
823: nu s-a mîrlít, iéste [E] steárpă.
825: migáră [= mia].
845: límba bătrînească ierá ńiyáră.

871: „între 1-2 ani“; migáră; -gáre „în primul an“.
872: „între 1-2 ani“; cîrlánă; -láne „până la un an“.
876: „în al doilea an“; cîrlánă; -láne „în primul an“.
889: „de doi ani“ cîrlán; -lánį „de un an“.
893: cîrlánă; -láne „până la un an“; strămigáră; -órį „la al doilea miel“.
894: „de la un an la doi ani“; strămigáră; -órį „de la doi la trei ani“.

OAIE, pl. „*brebis*“
[898]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi zici la aceea pe care o mulgi și tunzi lâna de pe ea?*
NALR-Olt. MN pls. 62; ALF 173, 886; AIS 1068; ALL 313; ALG 412; 414; ALMC 488, 492; ALPO 100; ALA 995; ALEA 517; ALC 1043; ALCo 233; ALB 1111, 1113; ALCB 951; ALFC 661; ALIFO 569; ALJA 714; ALLOc. 417; ALLOr. 512; ALLR 283; ASLEF 317.

II. *oáie; yoį: 671-672, 674, 761, 781, 891.*
yáie; yoį: 673, 676-677, 691-720, 724, 728, 730, 732-738, 742-746, 748-749, 751-752, 754-755, 759-760, 766, 768-770, 772-773, 776-777, 779-780, 782, 784-785, 790, 794, 799, 803, 805-807, 823, 827, 835-836, 838, 841, 843, 845, 851, 853, 856-857, 860-862, 870, 877, 879, 886, 897.
yáiĕ; yoį: 675, 756-757, 762-765, 767, 771, 774-775, 783, 837, 840.
oáie; yoį: 678-687, 821-822, 826, 830, 846, 884, 887, 890, 892-893, 896, 900.
oáiĕ; yoį: 687, 689-690, 898.
oáie; oį: 688, 753, 758, 881+: yáie; yoį, 888, 894.
yáie; yoį: 721-723, 725-727, 729, 739-740, 791, 793, 796, 798, 801-802, 804, 808-810, 839, 844, 848, 864-865, 867-868.
yáie; oį: 731, 741, 747, 750, 778, 824.
yáe; yoį: 786-787, 800, 812-813, 818, 834.
yáe; yoį: 788-789, 792, 795, 797.
yále; yoį: 811, 819, 825, 833, 858.
yáie; yoį: 814, 817, 828-829, 831-832, 842, 847, 849, 852, 863, 866, 869.
yále; oį: 815.
yáe; oį: 816.
yále; yoį: 820, 850, 854-855, 859.
oáie; oį: 871, 880, 883, 889.
oáie; yoį: 872, 895.
yáįį; yoį: 873.
yáįį; yoį: 874.
yoáie; yoį: 875, 878.
yáįį; yoį: 876.
yáiă; yoį: 882.
yáie; oį: 885.
oáe; oį: 899.

BERBEC, pl. „*bélier*“
[899]

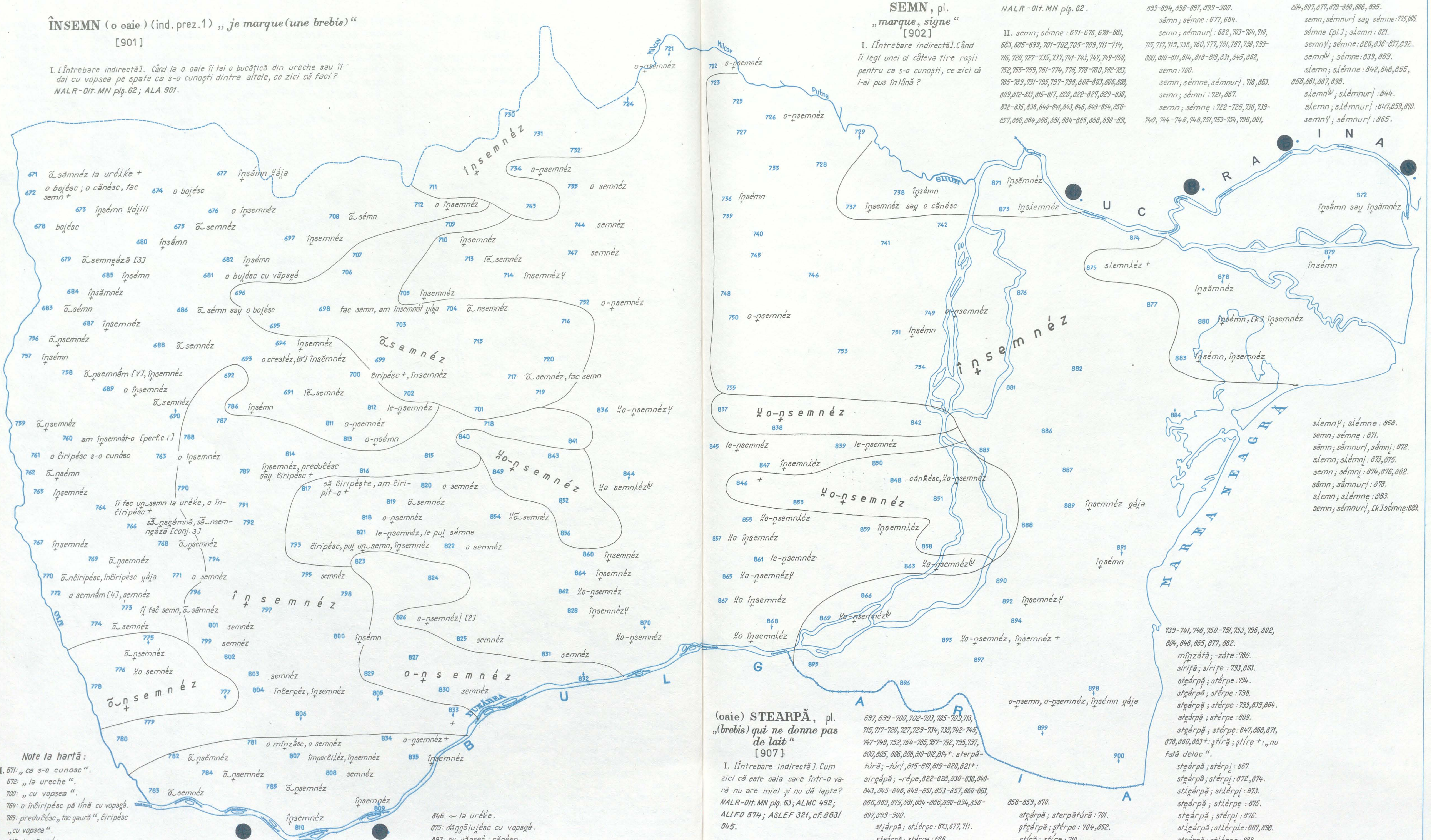
I. *[Întrebare indirectă]. Dar dacă e parte bărbătească cum îi spui?*
NALR-Olt. 409; ALF 124; AIS 1069; ALL 314; ALG 537; ALMC 487; ALPO 362; ALB 1115; ALCB 953; ALFC 662; ALIFO 576; ALJA 715-716; ALLOc. 416; ALLOr. 511; ALLR 284; ASLEF 317, 329/276.

II. *berbéc; -béĉį: 671-672, 674-680, 682-697, 699, 701-713, 715-720, 725, 850, 871, 884, 888, 894, 896-897, 899-900.*
berbéĉe; -béĉį: 673, 681.
berbéc; -béĉ: 698, 700, 722-724, 726-728, 730-731, 733, 735-739, 741-745, 747-748, 751-764, 766-768, 770-783, 785-830, 832-835, 837-840, 842, 845-846, 849, 851-854, 856-857, 860-862, 864, 866-867, 870, 873, 876-877, 879, 882, 885-886, 890-891, 893, 895.
berbécy; -béĉį: 714, 892.
berbéc; -béș: 721.
berbécy; -béĉ: 729; 841, 869.
berbéĉe; -béĉ: 732, 750, 769, 784, 831.
berbéc sau berbéĉe; -béĉ: 734.
berbécu; -béĉ: 740.
berbéĉy; -béĉ: 746, 749, 836, 863, 865.
berbeác; -béĉ: 765.
berblécy; -bléĉ: 844, 848, 868.
berbléc; -bléĉ: 847, 855, 858-859.
blerbléc; -bléĉ: 872, 875, 881, 887, 889.
blerbléc; -bléĉį: 874, 878, 898.
berblec; -bléĉ: 880.
blerbec; -béĉ: 883.

ÎNSEMN (o oaie) (ind. prez. 1) *„je marque (une brebis)“*

[901]

I. *[Întrebare indirectă]. Când la o oaie îi tai o bucăţică din ureche sau îi dai cu vopsea pe spate ca s-o cunoşti dintre altele, ce zici că faci?*
NALR-Olt. MN pls. 62; ALA 901.

Note la hartă:

II. 671: „ca s-o cunosc“.
672: „la ureche“.
700: „cu vopsea“.
764: o încĭripésc pă lînă cu vopsẹá.
789: preducĭésc „fac gaură“, cĭiripésc „cu vopsea“.
815: le văcsẹám.
817: „mai mult cu vopsea“.
833: „nu se face; fiecare îşi cunoaşte oaia“.

SEMN, pl. *„marque, signe“*

[902]

I. *[Întrebare indirectă]. Când îi legi unei oi câteva fire roşii pentru ca s-o cunoşti, ce zici că i-ai pus în lână?*
NALR-Olt. MN pls. 62.

II. *semn; sémne*: 671-676, 678-681, 683, 685-699, 701-702, 705-709, 711-714, 716, 720, 727-735, 737, 741-743, 747, 749-750, 752, 755-759, 761-774, 776, 778-780, 782-783, 785-789, 791-795, 797-798, 802-803, 806, 808, 809, 812-813, 815-817, 820, 822-827, 829-830, 832-835, 838, 840-841, 843, 846, 849-854, 856-857, 860, 864, 866, 881, 884-885, 888, 890-891, 893-894, 896-897, 899-900.

sămn; sémne: 677, 684.

semn; sémnurĭ: 682, 703-704, 710, 715, 717, 719, 738, 760, 777, 781, 787, 790, 799-800, 810-811, 814, 818-819, 831, 845, 862,

semn: 700.

semn; sémne, sémnurĭ: 718, 863.

semn; sémni: 721, 867.

semn; sémnẹ: 722-726, 736, 739-740, 744-746, 748, 751, 753-754, 796, 801, 804, 807, 877, 879-880, 886, 895.

semn; sémnurĭ sau sémne: 775, 805.

sémne [pl.]; sĭemn: 821.

semnᵘ; sémne: 828, 836-837, 892.

semnᵘ; sémne: 839, 869.

sĭemn; sĭémne: 842, 848, 855, 858, 861, 887, 898.

sĭemnᵘ; sĭémnurĭ: 844.

sĭemn; sĭémnurĭ: 847, 859, 870.

semnᵘ; sémnurĭ: 865.

sĭemnᵘ; sĭémne: 868.

semn; sémnẹ: 871.

sămn; sắmnurĭ, sắmnĭ: 872.

sĭemn; sĭémnĭ: 873, 875.

semn; sémnĭ: 874, 876, 882.

sămn; sắmnurĭ: 878.

sĭemn; sĭémnẹ: 883.

semn; sémnurĭ, [k] sémnẹ: 889.

(oaie) **STEARPĂ**, pl. *„(brebis) qui ne donne pas de lait“*

[907]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum zici că este oaia care într-o vară nu are miel şi nu dă lapte?*
NALR-Olt. MN pls. 63; ALMC 492; ALIFO 574; ASLEF 321, cf. 863/645.

II. *stẹárpă; stérpe*: 671-672, 674-676, 678-685, 687-690, 692-693, 695, 697, 699-700, 702-703, 705-709, 713, 715, 717-720, 727, 729-734, 738, 742-745, 747-749, 752, 754-785, 787-792, 795, 797, 800, 805, 806, 808, 810-812, 814+: sterpătúră; -túrĭ, 815-817, 819-820, 821+: sirẹápă; -répe, 822-828, 830-838, 840-843, 845-846, 849-851, 853-857, 860-863, 866, 869, 879, 881, 884-886, 890-894, 896-897, 899-900.

stĭárpă; stĭérpe: 673, 677, 711.

stẹárpă; stérpe: 686.

stẹárpă; stérpe: 691, 694, 696, 698, 712, 714, 716, 801, 807, 813, 818, 829, 844, 858-859, 870.

stẹárpă; sterpătúră: 701.

ştẹárpă; ştérpe: 704, 852.

ştíră; ştíre: 710.

stárpă; stérpi: 721.

stẹárpă; stérpẹ: 722-726, 728, 735-737, 739-741, 746, 750-751, 753, 796, 802, 804, 848, 865, 877, 882.

mînzátă; -záte: 786.

siríţă; siríţe: 793, 803.

stẹárpă; stĕ́rpe: 794.

stẹárpă; stĕ́rpe: 798.

stẹárpă; stérpe: 799, 839, 864.

stẹárpă; stérpe: 809.

stẹárpă; stérpẹ: 847, 868, 871, 878, 880, 883+: ştírẹ̆; ştírẹ +: „nu fată deloc“.

stẹárpă; stérpĭ: 867.

stẹárpâ; stérpĭ: 872, 874.

stĭẹárpă; stĭérpĭ: 873.

stẹárpă; stĭérpẹ: 875.

stẹárpă; stérpĭ: 876.

stĭẹárpă; stĭérpĭe: 887, 898.

stẹárpă; stĭérpe: 888.

stĭẹárpă; stĭérpĭ: 889.

stẹárpă; stérpĭ: 895.

MIA, pl. „*agnelle*“

[906]

I. [Întrebare indirectă]. Dar când e de parte femeiască ? (Vezi chest. 905).

NALR-Olt. MN plș. 63; ALRR-Mar. 375; AIS 1071*; ALL 314*; ALG 538; ALC 1269; ALIFO 571; ASLEF 321.

MIEL, pl. „*agneau*“

[905]

I. [Întrebare indirectă]. Ce fată oaia ?

NALR-Olt. MN plș. 63; ALF 11; AIS 1071; ALL 314*; ALG 414, 538; ALMC 489; ALA 1225; ALEA 504; ALC 1269; ALB 1116; ALCB 954; ALFC 663; ALIFO 570; ALJA 717; ALLOc. 418*; ALLOr. 513; ALLR 285; ASLEF 317, 326/273.

II. mńel; mịei̯ : 671.

mi̯el; mi̯ei̯ : 672-675, 677-703, 705-706, 710-713, 715, 735, 755-774, 776-778, 780-790, 792, 794-795, 800-813, 816-817, 819, 821-827, 829-831, 833-835, 840-841, 843, 849, 852-854, 856, 860, 862, 864, 867, 899-900.

mịel; mei̯ : 675, 747, 882+: mịe-lușél; -șéi̯, 884, 895+: [B] ńel; ńei̯.

mịel; mịei̯ : 704+: [*] mńel; mńei̯: 708+: [B] mńel, mịel; mịei̯ : 850, 859, mịel; mịei̯ : 871, 879+: ńel; ńei̯, 890, 898.

mńịel; mńei̯ : 707.

mịel, mịei̯, [*], [B] ńel, ńei̯ : 709, 720, 855.

mịelᵘ; mịei̯ : 714, 865.

ńél; ńei̯ : 721-727, 729, 733, 736-741, 744-745, 750, 752, 754, 838-839, 842, 845-847, 861, 863, 866, 875, 881+: mịel; mịei̯.

[V] ńel; ńei̯, [R] mel; mei̯ : 728.

mi̯el; mi̯ei̯, [B] ńel; ńei̯ : 730-732, 734, 743, 797.

mel; mi̯ei̯ : 742.

melᵘ; mei̯ : 746.

mel; mei̯ : 748, 814, 877, 896.

ńelᵘ; ńei̯ : 749, 844.

mel, ńel; ńei̯ : 751, 869.

mi̯el; ńei̯ : 753.

mʸel; mʸei̯ : 775.

mi̯el; mʸi̯ei̯ : 779.

mi̯el; mi̯ei̯ : 791, 832.

mi̯ĕl; mi̯ĕi̯ : 793.

mi̯el; mi̯ĕi̯ : 796.

mi̯ĕl; mi̯ei̯ : 798-799.

mi̯el; mịei̯ : 815, 818, 820, 870.

mịelᵘ; mi̯ei̯ : 828.

ńelᵘ; ńei̯ : 836-837, 851, 858, 868.

mịelᵘ; mịei̯, [B] ńelᵘ; ńei̯ : 848.

mịel, ńel; ńei̯ : 857.

mel; mịei̯ sau ńel; ńei̯ : 872.

mịel; [k] ńel; ńei̯ : 873, 876.

ńịel; ńịei̯ : 874.

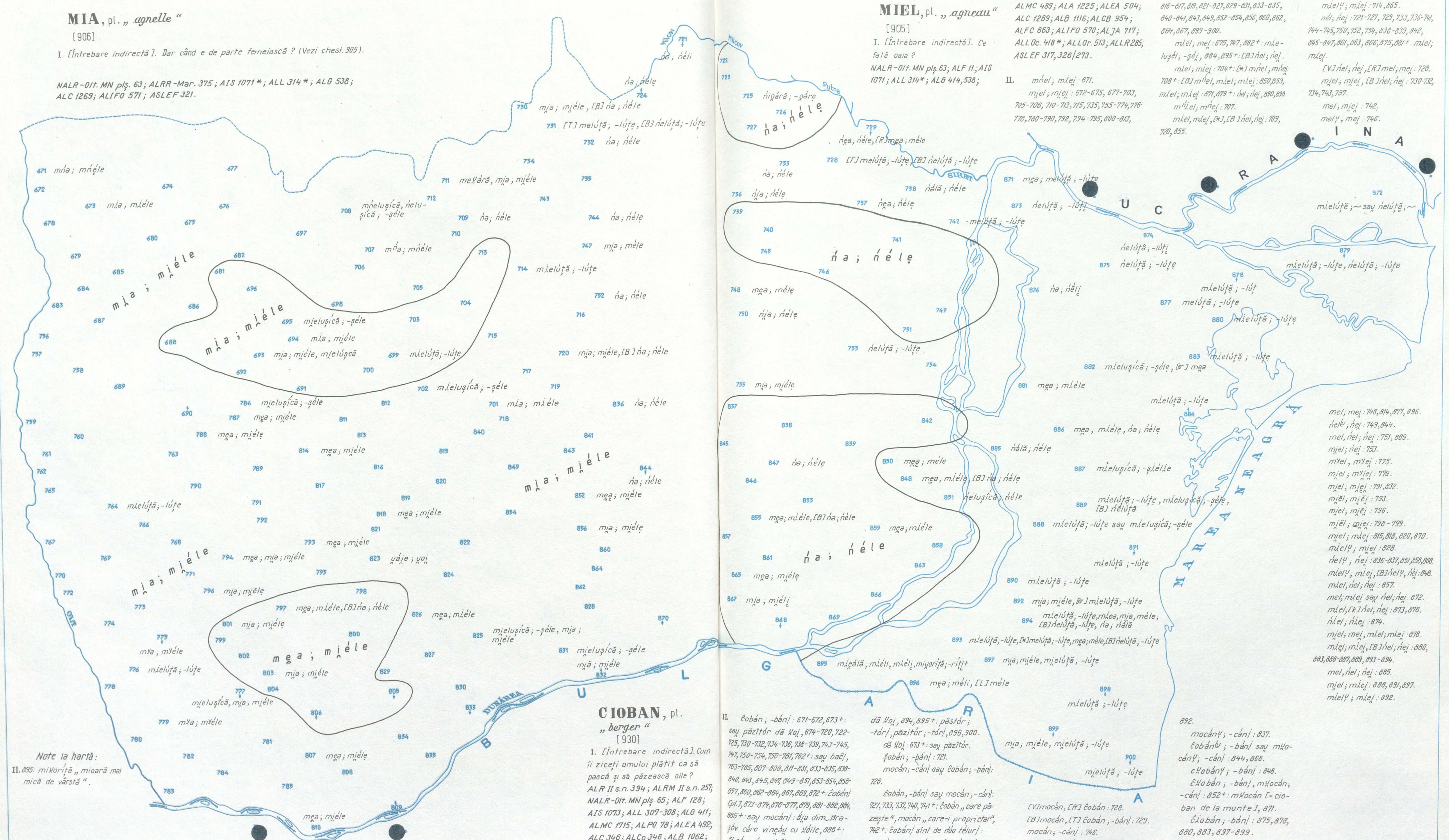
mi̯el; mei̯, mịel; mịei̯ : 878.

mịel; mịei̯, [B] ńel; ńei̯ : 880, 883, 886-887, 889, 893-894.

mel, ńel; ńei̯ : 885.

mi̯el; mịei̯ : 888, 891, 897.

mịelᵘ; mịei̯ : 892.

Note la hartă:

II. 895: mi̯orịță „mioară mai mică de vârstă“.

CIOBAN, pl. „*berger*“

[930]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi ziceți omului plătit ca să pască și să păzească oile ?

ALR II s.n. 394; ALRM II s.n. 257; NALR-Olt. MN plș. 65; ALF 128; AIS 1073; ALL 307-308; ALG 411; ALMC 1715; ALPO 78; ALEA 492; ALC 346; ALCo 346; ALB 1062; ALIFO 587; ALLR 286; ASLEF 333.

II. ĉobán; -bánⁱ : 671-672, 673+: sau păzîtór dă ᵘoi̯, 674-720, 722-725, 730-732, 734-736, 738-739, 743-745, 747, 750-754, 756-761, 762+: sau bacⁱ, 763-785, 807-808, 811-831, 833-835, 838-840, 843, 845, 847, 849-851, 853-854, 856-857, 860, 862-864, 867, 869, 872+: ĉobénⁱ [pl.], 873-874, 876-877, 879, 881-882, 884, 885+: sau mocánⁱ: ăi̯a dim Brașóv cáre vineáu cu ᵘóile, 886+: ăl cáre áre oi̯ îi̯ mocán; da mocănós i̯eștⁱ tu [= ai oi multe], 887-891, 893+: [R] îngrijitór dă ᵘoi̯, 894, 895+: păstór; -tórⁱ, păzitór; -tórⁱ, 896, 900.

dă ᵘoi̯ : 673+: sau păzîtór.

șobán; -bánⁱ : 721.

mocán; -cánⁱ sau ĉobán; -bánⁱ: 726.

ĉobán; -bánⁱ sau mocán; -cánⁱ: 727, 733, 737, 740, 741+: ĉobán „care păzește“, mocán „care-i proprietar“, 742+: ĉobánⁱ sînt de dóo felurⁱ: mocán să numéște ĉel cáre áre oi̯ mai̯ múlte, ále lui̯ própri̯i̯, 749, 755, 832.

[V] mocán, [R] ĉobán : 728.

[B] mocán, [T] ĉobán; -bánⁱ : 729.

mocán; -cánⁱ : 746.

ĉᵘobán; -bánⁱ : 786-806, 809-810, 842, 859, 861, 870.

ĉobánᵘ; -bánⁱ : 836, 841, 846, 858, 865-866, 892.

mocánᵘ; -cánⁱ : 837.

ĉobánᵘ; -bánⁱ sau mᵘocánᵘ; -cánⁱ : 844, 868.

cᵘobánᵘ; -bánⁱ : 848.

ĉᵘobán; -bánⁱ, mᵘocán; -cánⁱ : 852+: mᵘocán [= cioban de la munte], 871.

ĉịobán; -bánⁱ : 875, 878, 880, 883, 897-899.

HARTA 278

CĂPUȘĂ, pl. „*tique*“

[910]

I. [Întrebare indirectă]. Cum se cheamă gângania care trăiește mai ales pe oi, se înfige în piele și suge sânge până se umflă ?

NALR-Olt. 411; AIS 475; cf. ALL 535-536; ALG 63; ALMC 354; ALEA 388; ALAL 497; ALB 978; ALFC 663; ALIFO 466; ALJA 1027; ALL Oc. 331; ALL Or. 421; ALN 662; ASLEF 181/150.*

ŢAP, pl. „*bouc*“

[904]

I. [Întrebare indirectă]. Dar dacă e parte bărbătească cum îi spui ?

NALR-Olt. MN plș. 62; ALF 150; AIS 1080; ALL 317; ALG 394; ALMC 508; ALA 236; ALB 1120; ALCB 959; ALFC 665; ALIFO 601; ALJA 728; ALL Oc. 428; ALL Or. 536; ASLEF 317, 321.*

II. ţap ; ţapʲ, pîĉʲ ; ~ : 671-672, 678, 686, 699.

ţap ; ţapʲ : 673-677, 679-685, 687-694, 698, 701, 707, 709, 711-713, 715, 717-718, 731-735, 737-738, 742, 744, 747-748, 750-751, 754-755, 758-759, 761-762, 767-768, 770, 772, 774, 776, 778, 780, 784, 786-787, 796, 802, 804-805, 811-813, 815-817, 820, 822, 824-826, 829, 831-833, 840, 843, 849-850, 853-854, 856, 859-860, 864, 867, 877-878, 882, 884-886, 888.

ţap ; ţapʰʹ : 695 + : [B] pîĉʲ, 704, 716, 700 + : pîĉʲ, puʲándru, 757, 760, 763, 785, 788-795, 797-801, 803, 806, 808-810, 814, 818-819, 821, 823, 827, 830, 834-835, 862.

ţap ; ţapʲ, [B] pîĉʲ ; ~ : 696-697, 702-703, 706, 708, 710.

pîĉʸ ; pîĉʲ, ţap ; ţapʲ : 705.

ţapʸ ; ţapʲ, [B] pîĉʸ ; pîĉʲ : 714.

ţap ; ţaḱ : 721-729, 736, 739, 741, 745, 749, 752-753, 838-839, 842, 845, 847, 851, 857, 866, 873, 875.

ţap ; ţapʲ, ţaḱ : 730, 743, 746, 872, 881.

ţapʸ ; ţaḱ : 740, 836-837, 858, 863, 869.

ţapᶜ ; ţapʰʹ : 756, 765-766, 769, 771, 773, 775, 777, 779, 782-783, 852.

ţapᶜ ; ţapʲ : 764, 781, 807, 871 + : [B] ţaḱ, 895, 899.

ţapʸ ; ţapʲ : 828, 846, 865, 892.

ţapᵘ ; ţapʲ : 841, 891.

ţapᵘ ; ţaḱ : 844, 855, 861.

ţapʸ ; ţapʲ, [B] ţaḱ : 848, 868.

ţapᵘ ; ţapʰʹ : 870.

ţap ; ţapʲ, [k] ţaḱ : 874.

ţapᶜ, ţapᵘ ; ţapʲ, ţaḱ : 876.

ţap ; ţapʲ, [B] ţəḱ : 879-880, 883, 887, 889-890, 893-894, 896-898, 900.

Note la hartă:

II. 693: bulfʲ „mai mici decât căpușele“ ; căpúșʲ „sunt pe vite mai mult“.
704: „merge pe lâna oii“, căpúșă „se înfige în piele“.
705: „ciupește și umblă“, căpúșă „se înfige în coadă, la subsuară“.
706: „mai mică“, căpúșĕ „se înfige numai la kept“.
712: „mai mică“.
728, 737: kikiríțe – „alea mai mici“.
732: ắia maʲ marʲ – căpúșʲ.
740: ắlea maʲ marʲ – căpúșʲ.
742: nu le maʲ văd acúm de cîn‿le face băʲe cu tomocsán.
772: „căpușile se iau de pe iarbă, cîrceii sunt în permanență“.
794: căpúșe „face dacă umblă prin pădure“.
798, 800, 802, 810: căpúșă „mai mare“.
799: „căpuși – la găini“.
803: căpúșʲ „și la cai“.
805: căpúșă [imobilă, înfiptă în piele].
816: căpúșʲ – la vaĉ.
820: căpúșe – „mai mare, stă în coama calului“.
825: „când e mai mic, de se spune, e cîrĉél, și pe urmă să umflă și se face căpușă“.
826: căpúșă „după ce suge și se umflă“, cîrĉél „când e flămând“.
827: cîrĉéʲ „mai mic, nu se înfige“, căpúșă „mai mare“.
872: cîrĉél „e mai mic“.
874: cîrĉél „înainte de a fi căpușă“, pădúki dị oáịi.
875, 878, 898, 900: cîrĉél ; -ĉéʲ „e mai mic“.
882: fultúc ; -túĉ „boțâș“.
883: cîrĉél ; -ĉéʲ, pădúkẹ dẹ oáịe.
899: să fáĉe dîn cîrĉél.

CAPRĂ, pl. „*chevre*“

[903]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la aceea care fată iezi ?

NALR-Olt. MN plș. 62; ALF 272; AIS 1079; ALL 317; cf. ALG 16; 16a, 394*; ALMC 507; ALPO 136; ALA 304; ALC 350; ALCo 209, 340; ALB 1121; ALCB 960; ALFC 665; ALIFO 598; ALJA 726; ALL Oc. 428; ALL Or. 534; ALLR 287; ASLEF 317.*

II. cápră ; cápre : 671-720, 723, 728-735, 798, 742-745, 747-750, 752, 754-787, 789-792, 794-795, 797-800, 803, 805-806, 808, 810-822, 824-838, 840, 842-843, 845-846, 848-851, 853-855, 857-861, 863-864, 866, 869-870, 881, 884-888, 890-894, 896-900.

cápră ; cápri : 721, 867.

cápră ; cápre : 722, 724-727, 736-737, 739-741, 746, 751, 753, 788, 796, 823, 877, 882, 895.

cáprạ ; cáprẹ : 793.

cáprạ ; cáprẹ : 801-802, 804, 807, 865, 873, 876, 879-880, 883, 889.

cápră ; cápre : 809, 839, 841, 844, 847, 852, 856, 862, 868.

cáprạ ; cápre : 871.

cápᵃrâ ; cápᵃrẹ : 872.

cáprâ ; cáprị : 874.

cáprạ ; cáprị : 875, 878.

HARTA 279

STÂNĂ, pl. „bergerie (pour l'été)"

[913]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la așezarea care-i în afara satului, unde stau vara oile, unde se face brânza, cașul ?
cf. ALR II s.n. 400; cf. ALRM II s.n. 260; NALR-Olt. 412; cf. AIS 1074a *; ALL 315; cf. ALG 405, 534; ALMC 502-503; ALA 1045; ALEA 450; ALC 1093; ALBRAM 579; ALCB 955; ALFC 664; ALJA 723; ALLOc. 427; cf. ASLEF 323/270.

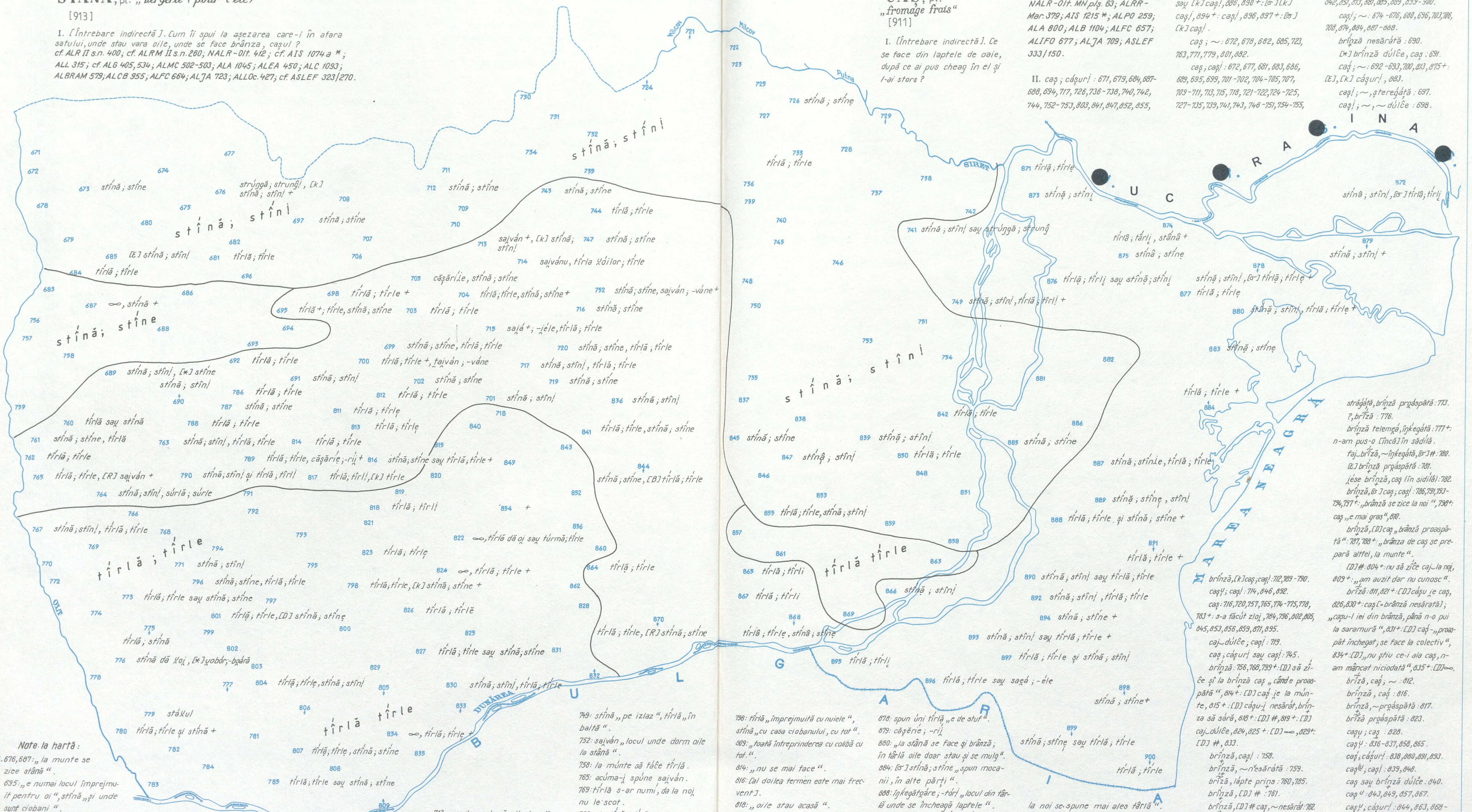
CAȘ, pl. „fromage frais"

[911]

I. [Întrebare indirectă]. Ce se face din laptele de oaie, după ce ai pus cheag în el și l-ai stors ?

NALR-Olt. MN pl̦ș. 63; ALRR-Mar. 379; AIS 1215 *; ALPO 259; ALA 800; ALB 1104; ALFC 657; ALIFO 677; ALJA 709; ASLEF 333/150.

II. caș ; cáșuri : 671, 679, 684, 687-688, 694, 717, 726, 736-738, 740, 742, 744, 752-753, 803, 841, 847, 852, 855, 860-862, 864, 870, 872, 877-878, 879 +: sau [k] cași, 886, 890 +: [ɕ] [k] cași, 894 +: cași, 896, 897 +: [ɕ] [k] cași.
caș ; ~ : 672, 678, 682, 685, 723, 763, 771, 779, 801, 882.
caș ; cași : 672, 677, 681, 683, 686, 689, 695, 699, 701-702, 704-705, 707, 709-711, 713, 715, 718, 721-722, 724-725, 727-735, 739, 741, 743, 746-751, 754-755, 792, 795, 800, 806-808, 820, 822, 827, 832, 842, 851, 873, 881, 885, 889, 899-900.
cași ; ~ : 674-676, 680, 696, 703, 706, 708, 874, 884, 887-888.
brînză nesărată : 690.
[*] brînză dúlĉe, caș : 691.
caș ; ~ : 692-693, 700, 813, 875 +: [ɛ], [k] cásuri, 883.
cași ; ~, șteregáță : 697.
cași ; ~, ~ dúlĉe : 698.

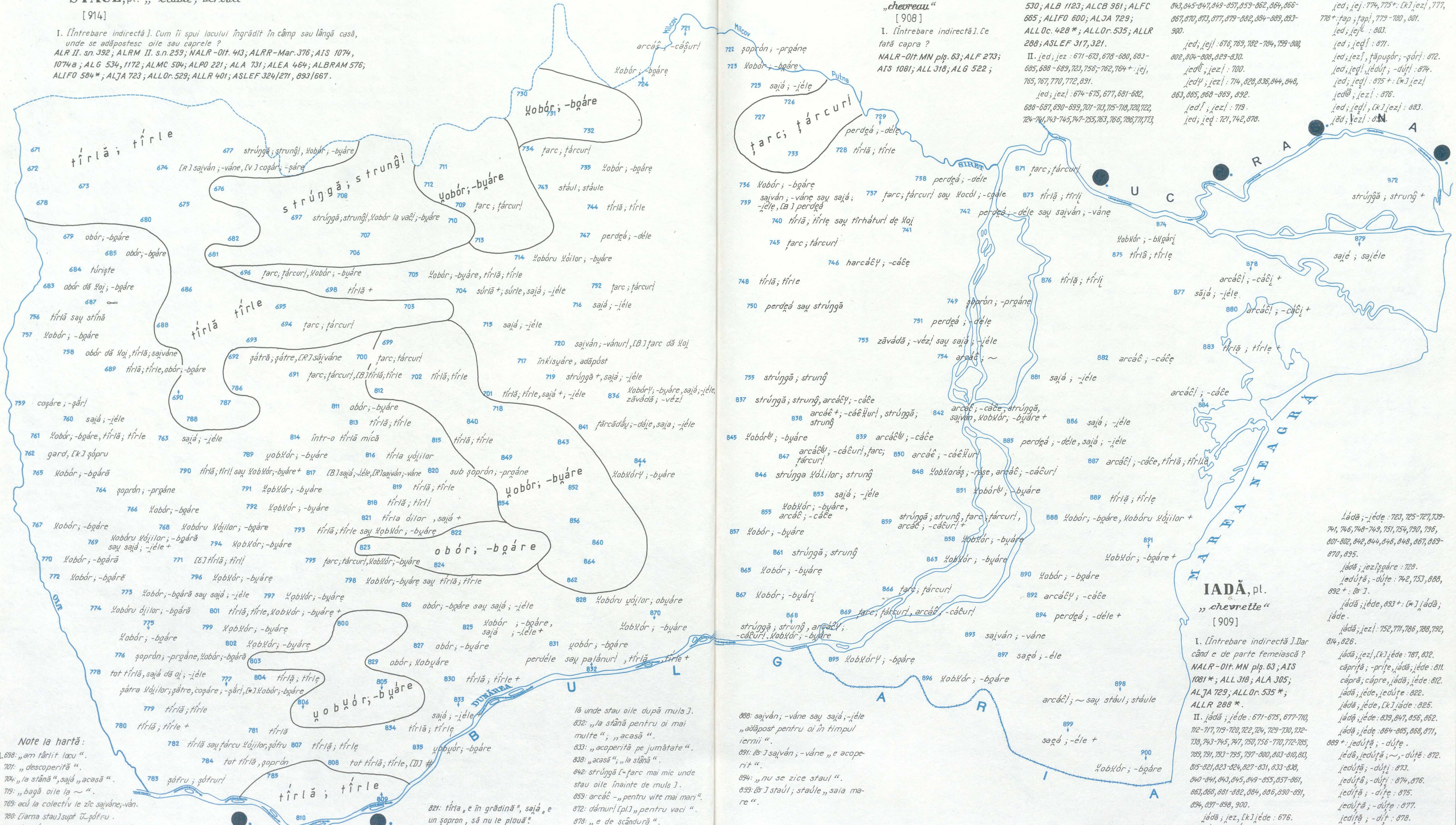
Note la hartă :

II. 676, 687: „la munte se zice stână".
695: „e numai locul împrejmuit pentru oi", stînă „și unde sunt ciobani".
698: o hi cabánă la múnte.
700: „50-60 oi", taiván „500-1000 oi".
704: „ăia care era mai boieri zicea : mă duc la stână."

713: „unde se bagă oile la adăpost".
715: „numai cu gard împrejmuitor", tîrlă „când ie acoperământ și pentru ciobani".
749: stînă „pe izlaz", tîrlă „în baltă".
752: saiván „locul unde dorm oile la stână".
758: la múnte să fáĉe tîrlă.
765: acúma-i spúne saiván.
769: tîrlă s-ar numí, da la noi nu le scot.
780: și stînă - dácă ie ŭoi mai múlte.
789: tîrlă „unde stau oile", căș̦ărie „casa unde se aduce laptele la făcut brânza".
798: tîrlă „împrejmuită cu nuiele", stînă „cu casa ciobanului, cu tot".
809: „toată întreprinderea cu colibă cu tot".
814: „nu se mai face".
816: [al doilea termen este mai frecvent].
818: „oile stau acasă".
824: „în sat sunt oi puține".
834: fácără únii rari, cáre áre oi mai múlte.
854: mai mul saiá să zíĉe.
874: úni-i mai záĉi și stână.
878: spun úni tîrlă „e de stuf".
879: căș̦ĕrie ; -rii
880: „la stână se face și brânză ; în târlă oile doar stau și se mulg".
884: [ɕ] stînă ; stîne „spun mocanii, în alte părți".
888: ĭnkegătoáre ; -tóri „locul din târlă unde se încheagă laptele".
891: pe la múnte zíĉe stînă ; stîni.
893: „stână spun mai ales mocanii".
894: saiván „adăpost de iarnă".
898: „stână : mai mult în Ardeal ; la noi se spune mai ales târlă".

brînză, [k] caș ; cași : 712, 789-790.
cașu ; cași : 714, 846, 892.
caș : 716, 720, 757, 765, 774-775, 778, 783 +: s-a făcut zloi, 784, 796, 802, 805, 845, 853, 856, 859, 871, 895.
caj dúlĉe ; cași : 719.
caș ; cáșuri sau cași : 745.
brînză : 756, 768, 799 +: [D] să zíĉe și la brînză caș „când e proaspătă", 814 +: [D] caș ie la múnte, 815 +: [D] cáșu-i nesărát, brînza să sáră, 818 +: [D] #, 819 +: [D] caj dúlĉe, 824, 825 +: [D] ∞, 829 +: [D] #, 833.
brînză, cași : 758.
brînză, ~ nesărátă : 759.
brîză, lápte prins : 760, 785.
brînză, [D] # : 761.
brînză, [D] # caș, ~ nesărát : 762.
[ɛ] cașcavál ? sau caș : 764.
brînză dúlĉe : 766.
stregáță, caș : 767.
caș, ~ dúlĉe, brînză : 769.
lápte înkegát : 772.
străgáță, brînză proáspătă : 773.
?, brîză : 776.
brînză telemeá, înkegátă : 777 +: n-am pus-o [încă] în sădilă.
faj brîză, ~ înkegátă, [ɕ] # : 780.
[ɛ] brînză proáspătă : 781.
iese brînză, caș (în sidilă) : 782.
brînză, [ɕ] caș ; cași : 786, 791, 793-794, 797 +: „brânză se zice la noi", 798 +: caș „e mai gras", 810.
brînză, [D] caș „brânză proaspătă" : 787, 788 +: „brânza de caș se prepară altfel, la munte".
[D] # : 804 +: nu să zíĉe caj la noi, 809 +: „am auzit dar nu cunosc".
brîză : 811, 821 +: [D] cáșu ie caș, 826, 830 +: caș [= brânză nesărată] ; „cașu-l iei din brânză, până n-o pui la saramură", 831 +: [D] caș - „proaspăt închegat ; se face la colectiv", 834 +: [D] „nu știu ce-i ala caș, n-am mâncat niciodată", 835 +: [D] ∞.
brîză, caș ; ~ : 812.
brînză, caș : 816.
brînză, ~ proáspătă : 817.
brîză proáspătă : 823.
cașu ; caș : 828.
cașu : 836-837, 858, 865.
caș ; cáșuri : 838, 880, 891, 893.
cașu ; cași : 839, 848.
caș sau brînză dúlĉe : 840.
cașu : 843, 849, 857, 867.
cașu ; cáșuri : 844, 863, 868-869.
cașv ; cásvuri : 850, 866.
caș : 854.
cașâ ; cași : 876.
cași ; ~ : 898.

HARTA 280

STAUL, pl. „*étable, bercail*“

[914]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi spui locului îngrădit în câmp sau lângă casă, unde se adăpostesc oile sau caprele ?*
ALR II. sn. 392; ALRM II. s.n. 259; NALR-Olt. 413; ALRR-Mar. 376; AIS 1074, 1074a; ALG 534, 1172; ALMC 504; ALPO 221; ALA 731; ALEA 464; ALBRAM 576; ALIFO 584; ALJA 723; ALLOr. 529; ALLR 401; ASLEF 324/271, 893/667.*

Note la hartă:

II. 698: „am târlit locu“.
701: „descoperită“.
704: „la stână“, sạịá „acasă“.
719: „bagă oile la ~“.
769: acú la colectiv le zîc sạịváne; -ván.
780: [iarna stau] supt ~ șófru.
790: ŭobŭór „mai mult la vaci, boi“.
801: tírlă „la câmp“, ŭobŭór „acasă“.
809: „tot înconjorul“.
821: tírla „e în grădină“, sạịá „e un șopron, să nu le plouă“.
825: ŭobór „la târlă“, sạịá „acasă“.
830: stóriște: [locul de lângă târlă unde stau oile după muls].
832: „la stână pentru oi mai multe“; „acasă“.
833: „acoperită pe jumătate“.
838: „acasă“; „la stână“.
842: strúngă [= țarc mai mic unde stau oile înainte de muls].
859: arcáĉ – „pentru vite mai mari“.
872: dámurị [pl.] „pentru vaci“.
878: „e de scândură“.
883: „târla e doar adăpost“, arcáĉị; -cáĉe „îngrăditură de nuiele pentru muls“.
888: sạịván; -váne sau sạịá; -ịéle „adăpost pentru oi în timpul iernii“.
891: [ϭ] sạịván; -váne „e acoperit“.
894: „nu se zice staul“.
899: [ϭ] staúl; staúle „saia mare“.

IED, pl.
„*chevreau*“

[908]

I. *[Întrebare indirectă]. Ce fată capra ?*
NALR-Olt. MN pls. 63; ALF 273; AIS 1081; ALL 318; ALG 522; ALMC 510; ALA 306; ALEA 529-530; ALB 1123; ALCB 961; ALFC 665; ALIFO 600; ALJA 729; ALLOc. 428; ALLOr. 535; ALLR 288; ASLEF 317, 321.*

II. ịed; ịez: 671-673, 678-680, 683-685, 688-689, 723, 756-762, 764+: ịej, 765, 767, 770, 772, 891.
ịed; ịezị: 674-675, 677, 681-682, 686-687, 690-699, 701-713, 715-718, 720, 722, 724-741, 743-745, 747-755, 763, 766, 786, 771, 773, 776, 781, 785-798, 809-827, 831, 833-835, 837-843, 845-847, 849-857, 859-862, 864, 866-867, 870, 873, 877, 879-882, 884-889, 893-900.
ịed; ịejị: 676, 769, 782-784, 799-800, 802, 804-808, 829-830.
ịedᶤ; ịezị: 700.
ịedᵘ; ịezị: 714, 828, 836, 844, 848, 863, 865, 868-869, 892.
ịedî; ịezị: 719.
ịed; ịeḍ: 721, 742, 878.
ịedᵘ; ịezị: 746, 832, 858.
ịed; ịej: 774, 775+: [k] ịezị, 777, 778+: țap; țapị, 779-780, 801.
ịed; ịejᶤ: 803.
ịed; ịeḍî: 871.
ịed; ịezî, țăpușór; -șórị: 872.
ịed; ịeḍị, ịedúț; -dúțị: 874.
ịed; ịeḍị: 875+: [*] ịezị
ịedᵃ; ịezị: 876.
ịed; ịeḍị, [k] ịezị: 883.
ịĕd; ịezị: 8[illegible].

IADĂ, pl.
„*chevrette*“

[909]

I. *[Întrebare indirectă]. Dar când e de parte femeiască ?*
NALR-Olt. MN pls. 63; AIS 1081; ALL 318; ALA 305; ALJA 729; ALLOr. 535*; ALLR 288*.*

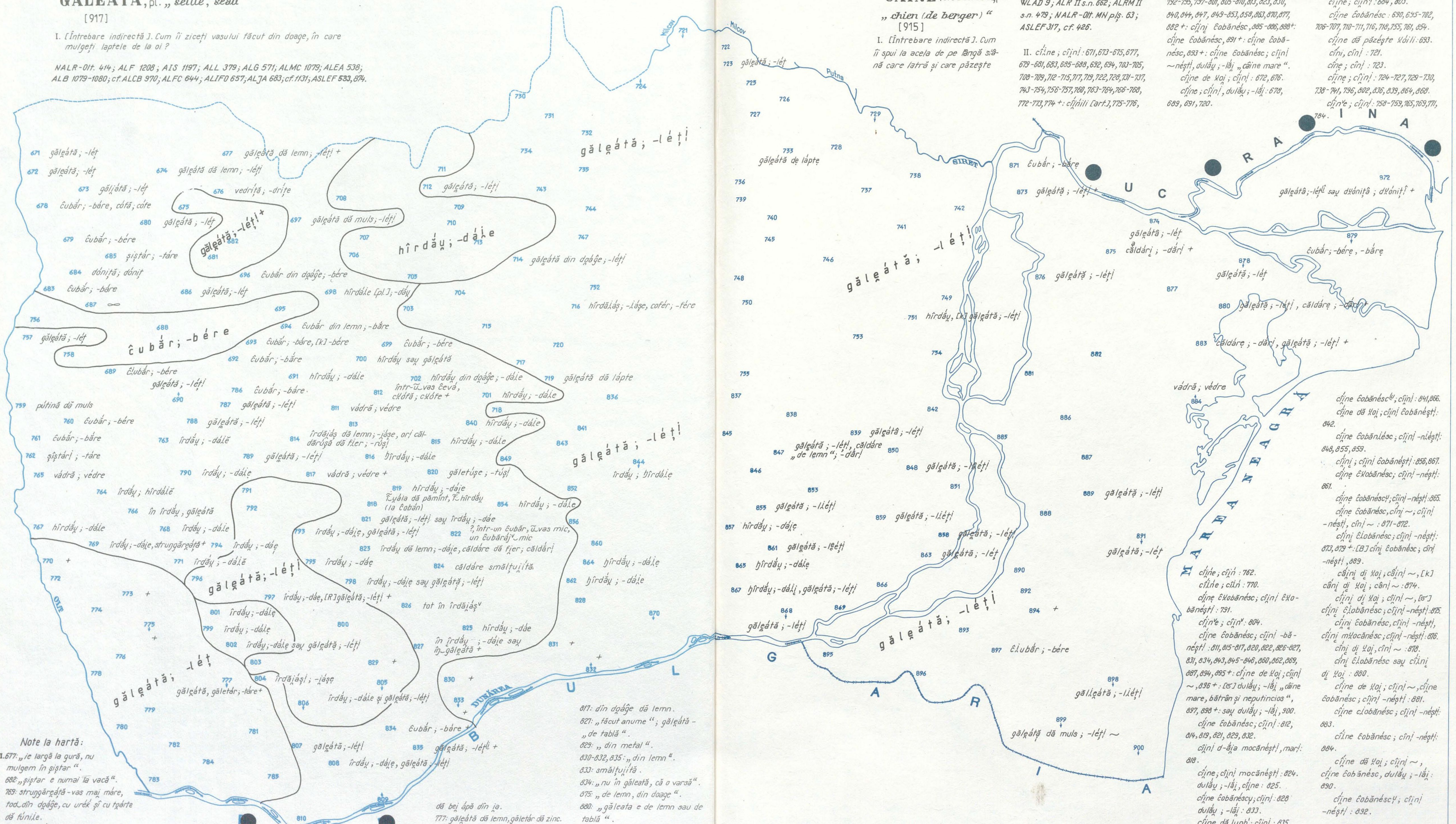
II. ịádă; ịéde: 671-675, 677-710, 712-717, 719-720, 722, 724, 729-730, 732-738, 743-745, 747, 750, 756-770, 772-785, 789, 791, 793-795, 797-800, 803-810, 813, 815-821, 823-824, 827-831, 833-838, 840-841, 843, 845, 849-855, 857-861, 863, 866, 881-882, 884, 886, 890-891, 894, 897-898, 900.
ịádă; ịez, [k] ịéde: 676.
ịádă; ịedițe: 711, 731.
ịádă; ịáde: 718, 885, 889+: ịéde [pl.].
ịádă; ịédi: 721.
ịádă; -ịéde: 723, 725-727, 739-741, 746, 748-749, 751, 754, 790, 796, 801-802, 842, 844, 846, 848, 867, 869-870, 895.
ịádă; ịezîșoáre: 728.
ịedúță; -dúțe: 742, 753, 888, 892+: [ϭ].
ịádă; ịéde, 893+: [*] ịádă; ịáde.
ịádă; ịezị: 752, 771, 786, 788, 792, 814, 826.
ịádă; ịezị, [k] ịéde: 787, 832.
căpriță; -prițe, ịádă; ịéde: 811.
cápră; cápre, ịádă; ịéde: 812.
ịádă; ịéde, ịedúțe: 822.
ịádă; ịéde, [k] ịáde: 825.
ịádạ; ịéde: 839, 847, 856, 862.
ịádạ; ịéde: 864-865, 868, 871, 889+: ịedúțạ; -dúțe.
ịédâ, ịedúțạ; ~, -dúțĕ: 872.
ịedúță; -dúțị: 873.
ịedúțâ; -dúțị: 874, 876.
ịediță; -dițe: 875.
ịedúță; -dúțe: 877.
ịediță; -diț: 878.
–, [ε] ịedúță; -dúțe: 879+: „nu-s capre“.
ịedúțạ; -dúțe: 880, 883.
ịádă; ịedle: 887.
ịádă; [ε] ịéde: 896.

GĂLEATĂ, pl. „seille, seau“

[917]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi ziceți vasului făcut din doage, în care mulgeți laptele de la oi?

NALR-Olt. 414; ALF 1208; AIS 1197; ALL 379; ALG 571; ALMC 1079; ALEA 538; ALB 1079-1080; cf. ALCB 970; ALFC 644; ALIFO 657; ALJA 683; cf. 1131; ASLEF 533, 874.

Note la hartă:

II. 677: „ie largă la gură, nu mulgem în șiștar“.
682: „șiștar e numai la vacă“.
769: strungăreață - vas mai mare, tod din doaĝe, cu urék și cu toarte dă fúnile.
770: dă doáĝe și dă fier.
773: din lemn.
775: în gălet dă zinc; nu dóniță, ~le aia dă bei ápă din ia.
777: găleátă dă lemn, găletár dă zinc.
797: găleátă „de tablă sau nailon“.
812: la tîrlă áre o găleátă dă lemn, îi zíĉe ĉuófă.
817: din doáĝe dă lemn.
827: „făcut anume“; găleátă - „de tablă“.
829: „din metal“.
830-832, 835: „din lemn“.
833: smălțuiítă.
834: „nu în găleată, că o varsă“.
875: „de lemn, din doage“.
880: „găleata e de lemn sau de tablă“.
883: „căldarea e de metal“.
894: „de lemn sau de tablă“.

CÂINE (ciobănesc), pl. „chien (de berger)“

[915]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la acela de pe lângă stână care latră și care păzește oile de lupi...?

WLAD 9; ALR II s.n. 662; ALRM II s.n. 479; NALR-Olt. MN pls. 63; ASLEF 317, cf. 426.

II. cîne; cîini: 671, 673-675, 677, 679-681, 683, 685-688, 692, 694, 703-705, 708-709, 712-715, 717, 719, 722, 728, 731-737, 743-754, 756-757, 760, 763-764, 766-768, 772-773, 774 +: cîinili [art.], 775-776, 777 +: cîinele [art.], 778-783, 785-790, 792-795, 797-801, 805-810, 813, 823, 830, 840, 844, 847, 849-853, 858, 863, 870, 877, 882 +: cîini ĉobănésc, 885-886, 888 +: cîine ĉobănésc, 891 +: cîine ĉobănésc, 893 +: cîine ĉobănésc; cîini ~néști, dulắu; -lắi „câine mare“.

cîine de oi; cîini: 672, 676.

cîine; cîini, dulắu; -lắi: 678, 689, 691, 720.

cîine dă oi; cîini ~: 682, 899.

cîine; cîini: 684, 803.

cîine ĉobănésc: 690, 695-702, 706-707, 710-711, 716, 718, 755, 761, 854.

cîine dă păzéște óili: 693.

cíni, cîni: 721.

cíne; cîni: 723.

cîine; cîini: 724-727, 729-730, 738-741, 796, 802, 836, 839, 864, 868.

cîine; cîini: 758-759, 765, 769, 771, 784.

cîine; cîin: 762.

cîine; cîin: 770.

cîine ĉobănésc; cîini ĉobănéști: 791.

cîine; cîin: 804.

cîine ĉobănésc; cîini -bănéști: 811, 815-817, 820, 822, 826-827, 831, 834, 843, 845-846, 860, 862, 869, 887, 894, 895 +: cîine de oi; cîini ~, 896 +: [σ] dulắu; -lắi „câine mare, bătrân și neputincios“, 897, 898 +: sau dulắu; -lắi, 900.

cîine ĉobănésc; cîini: 812, 814, 819, 821, 829, 832.

cîini d-ăia mocănéști, mari: 818.

cîine; cîini mocănéști: 824.

dulắu; -lắi, cîine: 825.

cîine ĉobănéscu; cîini: 828

dulắu; -lắi: 833.

cîine dă luph'; cîini: 835.

cîine mocănésc; cîini -néști: 837, 857.

cîine barác; cîini -ráĉ: 838.

cîine ĉobănésc; cîini: 841, 866.

cîine dă oi; cîini ĉobănéști: 842.

cîine ĉobănésc; cîini -néști: 848, 855, 859.

cîini; cîini ĉobănéști: 856, 867.

cîine ĉobănésc; cîini -néști: 861.

cîine ĉobănéscu; cîini -néști: 865.

cîine ĉobănésc, cîni ~; cîini -néști, cîni ~: 871-872.

cîini ĉobănésc; cîini -néști: 873, 879 +: [B] cîni ĉobănésc; cîni -néști, 889.

câini di oi; câini ~, [k] câni di oi; câni ~: 874.

cîini di oi; cîini ~, [σ] cîini ĉobănésc; cîini -néști: 875.

cîini ĉobănésc, cîini -néști, cîini mocănésc; cîini -néști: 876.

cîni di oi, cîni ~: 878.

cîni ĉobănésc sau cîini di oi: 880.

cîine de oi; cîini ~, cîine ĉobănésc; cîini -néști: 881.

cîine ĉobănésc; cîini -néști: 883.

cîine ĉobănésc; cîni -néști: 884.

cîine dă oi; cîini ~, cîine ĉobănésc, dulắu; -lắi: 890.

cîine ĉobănéscu; cîini -néști: 892.

HARTA 282

(prin) STRUNGĂ, pl. „*passage étroit où l'on fait passer les brebis une à une pour les traire*"

[918]

I. *[Întrebare indirectă]. Pe unde ies oile din îngrăditură, una câte una, ca să le mulgi?*

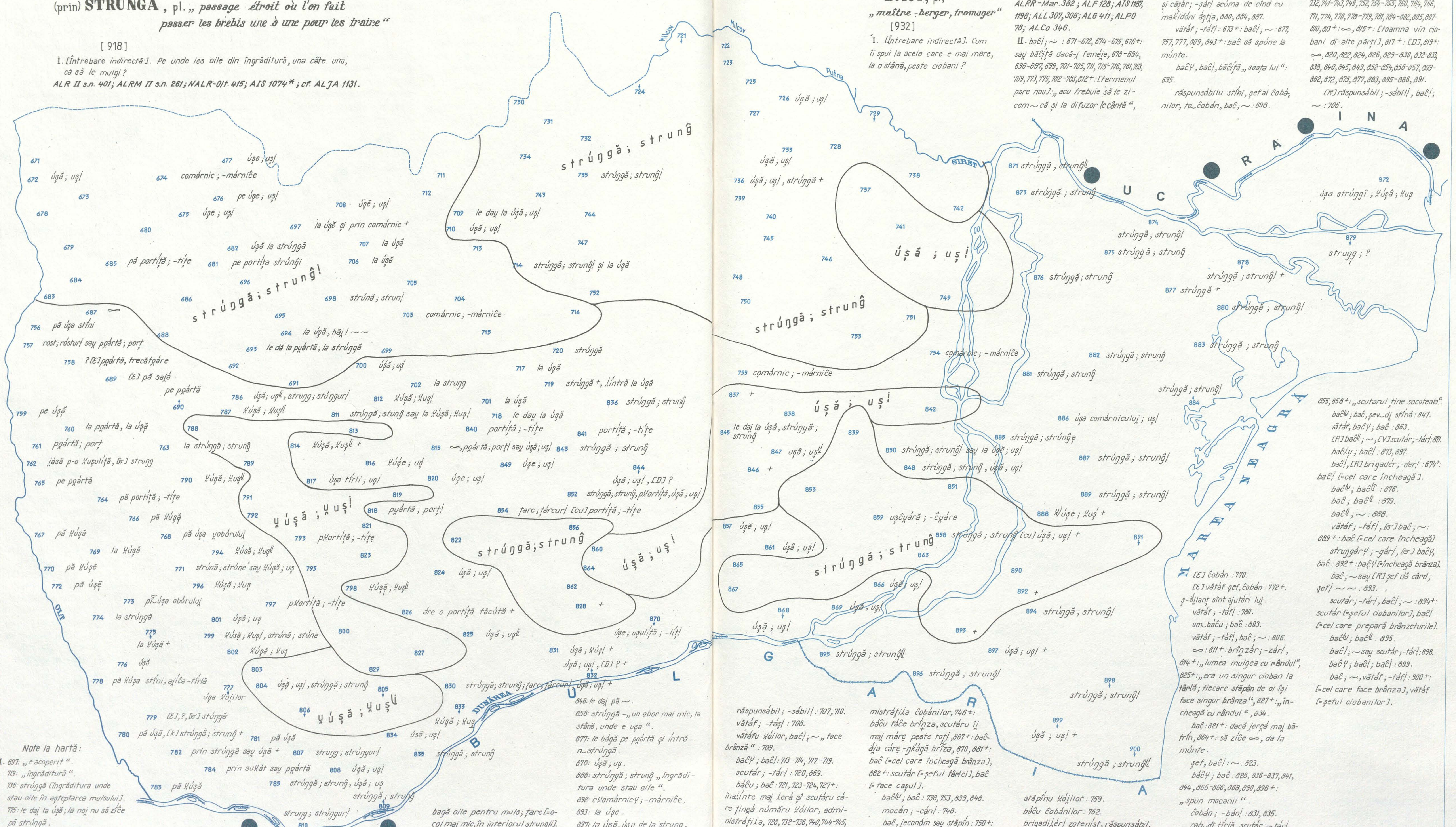
ALR II s.n. 401; ALRM II s.n. 261; NALR-Olt. 415; AIS 1074; cf. ALJA 1131.*

BACI, pl, „*maître-berger, fromager*"

[932]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi spui la acela care e mai mare, la o stână, peste ciobani?*

cf. ALR II s.n. 391; NALR-Olt. 418; ALRR-Mar. 382; ALF 128; AIS 1187, 1198; ALL 307, 308; ALG 411; ALPO 78; ALCo 346.

Note la hartă:

II. 697: „e acoperit".
719: „îngrăditură".
736: strúngă [îngrăditura unde stau oile în așteptarea mulsului].
775: le daį la úșă; la noį nu să zíĉe pă strúngă.
780: da-į zíĉem strúngă.
782: dă ṷoįile la strúngă.
814: le da la ~.
823: dă ṷóili la ~.
826: nu știu cum îį zíĉe.
828: le dă la úșă [=le dă la ușă acolo la strungă].
830: strúngă [= ocolul în care se bagă oile pentru muls; țarc [=ocol mai mic, în interiorul strungii].
832: strungár-ómu care le mînă, le dă la úșă.
837: dă ṷoįli la ~.
846: le daį pă ~.
858: strúngă – „un obor mai mic, la stână, unde e ușa".
877: le bágă pe pǫártă și íntră-n strúngă.
878: úșă; uș.
888: strúngă; strung̑ „îngrăditura unde stau oile".
892: cṷomárnicṷ; -márniĉe.
893: la úșe.
897: la úșă, úșa de la strung; strúnguri; [nu există forma strungă].
899: la múnte: strúngă.

II. baĉ!; ~: 671-672, 674-675, 676+: saṷ băĉíță dacă-į feméįe, 678-694, 696-697, 699, 701-705, 711, 715-716, 761, 763, 769, 773, 775, 782-783, 812+: [termenul pare nou]: „acu trebuie să le zicem ~ că și la difuzor le cântă", 816: ∞, 850, 878+: [R] să maį spúnį și cășár; -șár! acúma de cînd cu makidóni ăștįa, 880; 884, 887.

vătáf; -táf!: 673+: baĉ!; ~: 677, 757, 777, 809, 843+: baĉ să spúne la múnte.

baĉṷ; baĉ!, băĉíță „soața lui": 695.

răspunsábilu stíni, șef al ĉobánilor, to‿ĉobán, baĉ; ~: 698.

baĉ; ~: 700, 712, 722, 725-726, 729-732, 741-743, 749, 752, 754-755, 760, 764, 766, 771, 774, 776, 778-779, 781, 784-802, 805, 807-810, 813+: ∞, 815+: [toamna vin ciobani di-alte părți], 817+: [D], 819+: ∞, 820, 822, 824, 826, 829-830, 832-833, 838, 840, 845, 849, 852-854, 856-857, 859-862, 872, 875, 877, 883, 885-886, 891.

[R] răspunsábil; -sábil!, baĉ!; ~: 706.

răspunsábil; -sábil!: 707, 710.

vătáf; -tạș!: 708.

vătáfu ṷóilor, baĉ!; ~ „face brânză": 709.

baĉṷ; baĉ!: 713-714, 717-719.

scutár; -tár!: 720, 869.

báĉu; baĉ: 721, 723-724, 727+: înaĭínte maį ĭerá și scutáru cáre ținęá númăru ṷóilor, administrátiĭa, 728, 732-736, 740, 744-745, 747, 751

baĉ; ~ saṷ scutár; -tár!: 737, 739+: báĉu-į cu brînza, scutáru-į cu administrátiĭa ĉobánilor, 746+: báĉu fáĉe brînza, scutáru îį maį máre peste toți, 867+: baĉ-ăįa cáre-ŋkágă brîza, 870, 881+: baĉ [=cel care încheagă brânza], 882+: scutár [=șeful târlei], baĉ [= face cașul].

baĉṷ; baĉ: 738, 753, 839, 848.

mocán; -cạn!: 748.

baĉ, įeconóm saṷ stăpîn: 750+: baĉ-ăl cáre îŋkágă brînza.

?: 756, 818+: [nu sunt stâni].

[ε] șéfu ĉobánilor: 758.

stăpînu ṷoįilor: 759.

báĉu ĉobánilor: 762.

brigadiĭér! zotenist, răspunsábil, stăpîn, propįetáru [art.]: 765.

[ε] șắfu ĉobánilor: 767.

∞, [ε] șăf dă tîrlă, ĉine știĭe?: 768.

[ε] ĉobán: 770.

[ε] vătáf șef, ĉobán: 772+: ș-ăįlanț sînt ajutóri luį.

vătáf; -táf!: 780.

um‿báĉu; baĉ: 803.

vătáf; -táf!, baĉ; ~: 806.

∞: 811+: brînzár; -zár!, 814+: „lumea mulgea cu rândul", 825+: „era un singur cioban la târlă; fiecare stăpân de oi își face singur brânza", 827+: „încheagă cu rândul", 834.

baĉ: 821+: dacă įerẹá maį bătrîn, 864+: să zíĉe ∞, da la múnte.

șef, baĉ!: ~: 823.

báĉṷ; baĉ: 828, 836-837, 841, 844, 865-866, 868, 890, 896+: „spun mocanii".

ĉobán; -bán!: 831, 835.

cab‿dĭ tîrlă, scutár; -tár!, baĉ; ~: 842+: „baciul face cașul".

baĉṷ; baĉ, scutárṷ; -tár!: 846, 851+: baciul face brânza", 855, 858+: „scutarul ține socoteala".

baĉṷ; baĉ, șev‿dį stînă: 847.

vătáf, baĉṷ; baĉ: 863.

[R] baĉĭ; ~, [V] scutár; -tár!: 871.

baĉĭṷ; baĉ!: 873, 897.

baĉ!, [R] brigadér; -der!: 874+: baĉ! [=cel care încheagă].

baĉṷ; baĉĭ: 876.

baĉ; baĉĭ: 879.

baĉĭ; ~: 888.

vătáf; -táf!, [σ] baĉ; ~: 889+: baĉ [=cel care încheagă]

strungárṷ; -gár!, [σ] baĉṷ; baĉ: 892+: baĉṷ [=încheagă brânza].

baĉ; ~ saṷ [R] șef dă cârd, șef! ~ ~: 893.

scutár; -tár!, baĉ!; ~: 894+: scutár [=șeful ciobanilor], baĉ! [=cel care prepară brânzeturile].

baĉṷ; baĉĭ: 895.

baĉ!; ~ saṷ scutár; -tár!: 898.

baĉṷ; baĉ!; baĉ!: 899.

baĉ; ~, vătáf; -táf!: 900+: [=cel care face brânza], vătáf [=șeful ciobanilor].

HARTA 283

STRECURĂTOARE pl. *„passoire“*

[921]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spuneți la pânza rară prin care treci laptele?

ALR II s.n. 412; ALRM II s.n. 272; NALR-Olt. MN plș. 64; ALM 649; cf. AIS 1202; ALL 386; ALMC 1080; ALN 15; ALA 463; ALC 509; cf. ALB 1103; ALCe 670; ALFC 648; ALIFO 658; ALJA 686; ALLR 651; ASLEF 564, 566/395, 857/640.

Note la hartă:

II. 698: „săculeț pentru scurs“; stricurătuăre „nu-i zice, asta-i numai dă metal“.
811: mai mult pîn tifón.
814: ~ dă sîrmă.
818: ~ dă fier.
820: de táblă.
822, 844, 855, 868: „de fier“.
833: „bucată de tifon“.

871: pînză de strecurát láptele sau tifón.
875: zîrnă; zîrni „pânză de cânepă sau tifon pentru scurs cașul“.

883: „cendila e de in sau tifon, strecurătoarea e de tablă (metal)“.
893: „cendela e de pânză rară“.
894: „sidila e de tablă; zăgârna e de pânză și pui cașul în ea“.
896: „1 m² de tifon“.

CHEAG *„présure“*

[922]

I. [Întrebare indirectă]. Ce pui în lapte ca să faci caș?

NALR-Olt. MN plș. 64; AIS 1212; ALG 1305; ALB 1100; ALCB 957; ALCe 672; ALFC 656; ALIFO 673; ALJA 707; ALLR 662; ASLEF 874.

II. kʲag: 671-672, 674-676, 678-690, 813, 825, 833, 835, 873, 875, 878, 880, 883, 887, 897-898.

kʲag: 673, 691-728, 730-732, 734, 737-738, 741-743, 745, 747-767, 768+: îŋkegătoáre „lichid cumpărat de la farmacie“, acú să găsắște pî la cășării, 769-785, 787-812, 814-817, 819-824, 827-828, 830, 832, 834, 837-843, 845, 847-857, 859-862, 864, 866-867, 870-872, 876-877, 879, 881-882, 885-886, 888-891, 893-896, 899-900.

kʲag sau rînză: 677.
kʲag: 729, 858, 863, 869.
kʲag: 733, 735-736, 739-740, 744, 746, 836, 844, 846, 865, 868, 892.
kʲag sau práfuri: 786.
kʲagî: 818.
kʲeag: 826, 829, 831.
kʲiag: 874.
kʲag: 884.

SE ÎNCHEAGĂ

(laptele) (ind. prez 3) *„(le lait) prend, se caille“*

[923]

I. [Întrebare indirectă]. Ce face laptele când îi pui cheag?

NALR-Olt. III MN 64; cf. ALF 195; AIS 1214; cf. ALLy 396, 609; cf. ALG 980; cf. ALMC 1094; ALA 713; cf. ASLEF 869, 874.

II. să-ŋkʲágă: 671-672, 674-690.

sã-ŋkʲágă: 673, 721, 723, 727, 729, 734-735, 737-740, 742, 744, 746-747, 749, 751-753, 755, 757-759, 761-769, 772-773, 775, 777-779, 781-785.

sã‿kʲágă: 691-697, 699-703, 705-720.

să prínde, sã‿kʲágă: 698, 704.

se-ŋkʲágă: 722, 724-725, 730-732, 741, 743, 745, 754, 879.

se îŋkʲágă: 726, 733, 750.

să-ŋgroáșă, să-ŋkʲágă: 728.

să îŋkʲágă: 736, 760, 776, 780, 792, 841, 850, 865.

se-ŋgroáșă: 748.

sã‿ŋgroáșă: 756.

îŋkʲágă: 770, 822.

iŋkʲágă: 771.

să prínde: 774.

să-ŋkʲágă: 786, 789, 791, 794-795, 797, 800, 803, 805-806, 808-811, 813-814, 818-821, 823, 825-828, 830-834, 837-838, 840, 842, 845-846, 848, 851-853, 855-864, 866-870, 881-882, 883+: se-~, sĕ-~, 884-886, 887+: se-~ 888-894, 896-897, 898+: să adúnă, să strînge, 899-900.

să-ŋkʲágă: 788, 790, 793, 796, 798-799, 801-802, 804, 807, 815, 839, 844, 847, 873, 875-876.

să-ŋkʲágă: 812, 836, 843, 849, 854.

să prínde, să-ŋkʲágă: 816-817, 824, 835.

să prínde, să îŋkʲeágă: 829.

să-ŋkʲágă: 871.

sâ-ŋkʲágâ: 872.

să príndi, [σ] să-ŋkʲágă: 874.

să-ŋkʲágă: 877.

să strînĝi și să-ŋkʲágă: 878.

se-ŋkʲágă, să adúnă: 880, 895.

URDĂ *„burate“*

[927]

I. [Întrebare indirectă]. Când fierbe zerul, ce se alege deasupra?

NALR-Olt. MN plș. 64; ALM 98; AIS 1219; ALL 394; ALEA 543.

II. úrdă: 671-672, 674-676, 678-692, 694-714, 717-718, 720-742, 744-755, 757, 764, 767, 769, 779-781, 783-784, 786-788, 790, 797, 799, 805-807, 810, 812-813, 815, 819-820, 823, 825+: ắia îi spúne jîntiță, 827-830, 833, 835-838, 840-843, 845-846, 848-860, 862-863, 866, 868-870, 877+: [B] jîntiță, 879, 881-883, 885-888, 889+: jîndiță „cu zer cu tot“, 890+: s-alége jîntiță și din ea se fáĉe úrdă, 891-892, 894, 895, 898+: jîntiță [din care, după ce se scurge, iese urda], 899.

ɣúrdă: 673, 677, 743, 763, 765-766, 770, 776, 785, 792-796, 800-803, 808-809, 811, 814, 816, 822, 831-832, 834, 893, 895, 896+: jîndiță „jîntiță“, 900.

un‿fel dă jîntiță sau úrdă, ie tot úna și acéeași: 693.

úrda [a.]: 715.

jîntița „cu zerul amestecat acolo în căldare“, úrda: 716.

jîntiță: 719, 756, 761, 818, 884+: [σ] ɣúrdă.

jîntiță: 758-760, 762, 821.

jérpeliță, úrdă: 768.

jîntiță, úrdă: 771-772, 798, 826.

úrdă sau jîntiță: 773, 774+: „din jintița strecurată se scoate urda“, 775, 777-778, 782.

[E] jîntiță, [D] úrdă: 789+: „se face din lapte bătut, din care s-a făcut unt“.

~, [σ] ɣúrdă: 791+ „din laptele bătut din putinei, după ce ai scos untul, îl pui în apă fiartă“.

úrdă, jắrpeliță: 804.

jérpeliță: 817+: [se acrește și se face ca un lapte bătut]; „ciobanii fac ~“.

?: 824.

úrdă: 839, 844, 847, 861, 864-865, 867, 871, 873, 875+: jîndiță; kíșleag „lapte prins“, 878, 880+: iése din jîntiță.

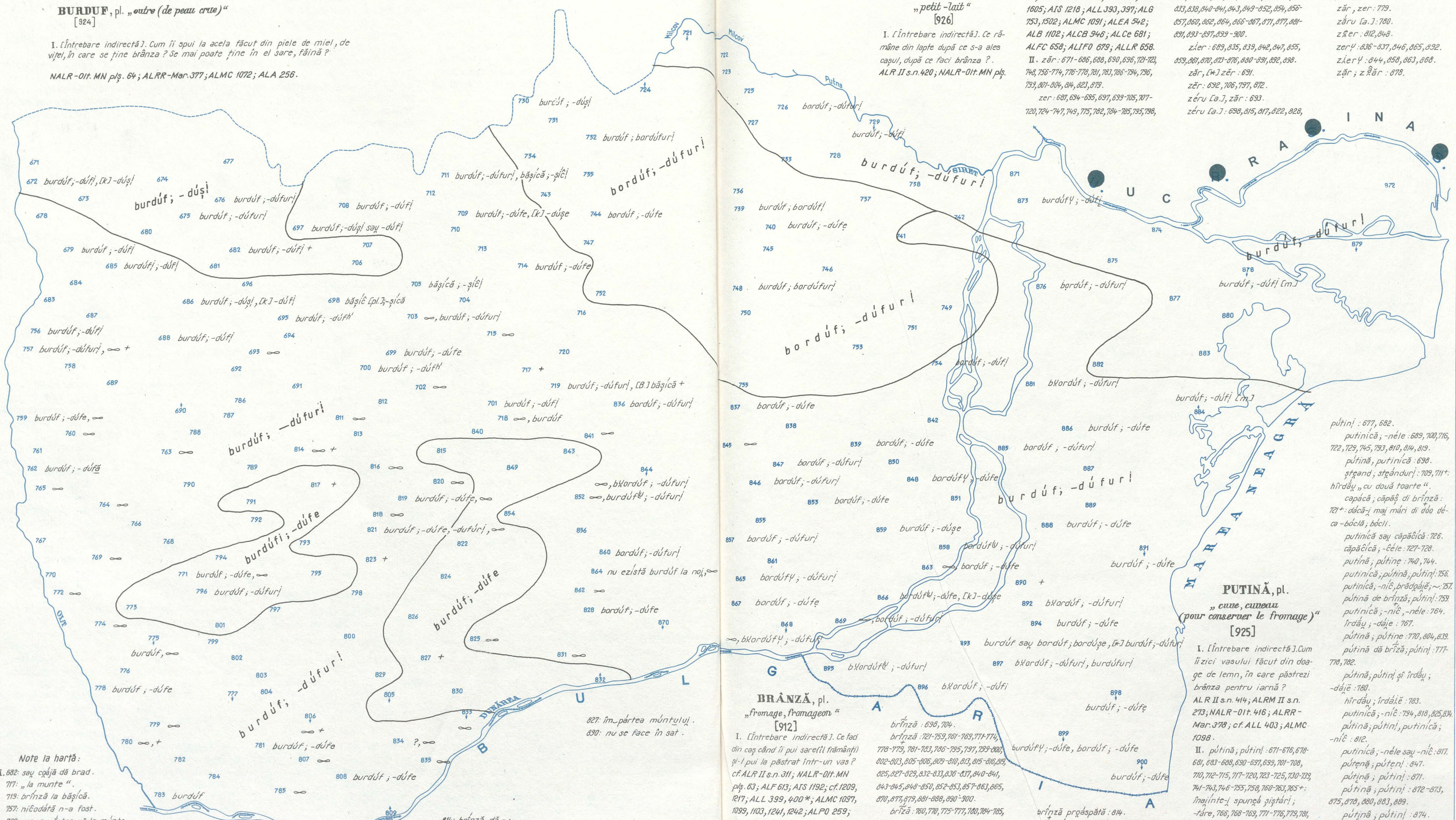
ɣúrdă sau jîntiță: 872.

ɣúrdâ: 874, 876.

BURDUF, pl. *„outre (de peau crue)“*
[924]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi spui la acela făcut din piele de miel, de vițel, în care se ține brânza? Se mai poate ține în el sare, făină?*

NALR-Olt. MN plș. 64; ALRR-Mar. 377; ALMC 1072; ALA 256.

ZER
„petit-lait“
[926]

I. *[Întrebare indirectă]. Ce rămâne din lapte după ce s-a ales cașul, după ce faci brânza?*
ALR II s.n. 420; NALR-Olt. MN plș. 64; ALRR-Mar. 380; ALM 27; ALF 1605; AIS 1218; ALL 393, 397; ALG 753, 1502; ALMC 1091; ALEA 542; ALB 1102; ALCB 946; ALCe 681; ALFC 658; ALIFO 679; ALLR 658.

II. *zăr: 671-686, 688, 690, 696, 721-723, 748, 756-774, 776-778, 781, 783, 786-794, 796, 799, 801-804, 814, 823, 879.*
zer: 687, 694-695, 697, 699-705, 707-720, 724-747, 749, 775, 782, 784-785, 795, 798, 800, 805-811, 813, 816, 818-821, 824-827, 829-833, 838, 840-841, 843, 849-852, 854, 856-857, 860, 862, 864, 866-867, 871, 877, 881-891, 893-897, 899-900.
zier: 689, 835, 839, 842, 847, 855, 859, 861, 870, 873-876, 880-891, 892, 898.
zăr, [*] zĕr: 691.
zĕr: 692, 706, 797, 872.
zéru [a.], zăr: 693.
zéru [a.]: 698, 815, 817, 822, 828, 834, 845, 853, 869.
zăr, zer: 779.
zắru [a.]: 780.
zeer: 812, 848.
zerĭ: 836-837, 846, 865, 892.
zierĭ: 844, 858, 863, 868.
zăr; zâăr: 878.

BRÂNZĂ, pl.
„fromage, fromageon“
[912]

I. *[Întrebare indirectă]. Ce faci din caș când îi pui sare (îl frămânți) și-l pui la păstrat într-un vas?*
cf. ALR II s.n. 311; NALR-Olt. MN plș. 63; ALF 613; AIS 1192; cf. 1209, 1217; ALL 399, 400; ALMC 1097, 1099, 1103, 1241, 1242; ALPO 259; ALA 800; ALC 843; ALB 1104; ALCB 948; ALFC 657; ALIFO 677; ALJA 706; cf. ALLR 659; ASLEF 542.*

II. *brínză: 671-697, 699-703, 705-720.*
brínză: 698, 704.
brínză: 721-759, 761-769, 771-774, 778-779, 781-783, 786-795, 797, 799-800, 802-803, 805-806, 809-810, 813, 815-816, 819, 825, 827-829, 832-833, 836-837, 840-841, 843-845, 848-850, 852-853, 857-863, 865, 870, 877, 879, 881-888, 890-900.
brîză: 760, 770, 775-777, 780, 784-785, 812, 818, 820-822, 824, 826, 830-831, 834-835, 838, 842, 846, 851, 854, 856, 866-867.
brînză: 796, 798, 801, 804, 807-808, 839, 847, 855, 864, 868-869.
brîză sărátă: 811, 823.
brînză proáspătă: 814.
tot brînză, ~ véke: 817.
brínză: 871-872, 875-876, 878, 880, 889.
brînzî: 873.
brânză: 874.

PUTINĂ, pl.
„cuve, cuveau (pour conserver le fromage)“
[925]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi zici vasului făcut din doage de lemn, în care păstrezi brânza pentru iarnă?*
ALR II s.n. 414; ALRM II s.n. 273; NALR-Olt. 416; ALRR-Mar. 378; cf. ALL 403; ALMC 1098.

II. *pútină; pútinĭ: 671-676, 678-681, 683-688, 690-697, 699, 701-708, 710, 712-715, 717-720, 723-725, 730-739, 741-743, 746-755, 758, 760-763, 765+: înainte-i spuneá șiștárĭ; -táre, 766, 768-769, 771-776, 779, 781, 784-792, 795-803, 805-809, 811, 813, 815-816, 820-824, 826-833, 835-838, 840-846, 848-870, 877, 881-882, 884-886, 888, 890, 892-894, 896-900.*
ștẹand; ștẹándurĭ, pútină; pútinĭ: 677, 682.
putinícă; -néle: 689, 700, 716, 722, 729, 745, 793, 810, 814, 819.
pútină, putinícă: 698.
ștẹand; ștẹándurĭ: 709, 711+: hîrdắu „cu două toarte“.
capácă; căpăș di brînză: 721+: dácă-i mai mári di dóo déca-bóclă; bócli.
putinícă sau căpăcícă: 726.
căpăcícă; -céle: 727-728.
putínă; pútinẹ: 740, 744.
putinícă; pútină; pútinĭ: 756.
putinícă; -níc, brădoáie; ~: 757.
pútină de brînză; pútinĭ: 759.
putinícă; -níc, -néle: 764.
îrdắu; -dáie: 767.
pútină; pútine: 770, 804, 839.
pútină dă brîză; pútinĭ: 777-778, 782.
pútină; pútinĭ și îrdắu; -dáie: 780.
hîrdắu; îrdáie: 783.
putinícă; -níc: 794, 818, 825, 834.
pútină; pútinĭ, putinícă; -níc: 812.
putinícă; -néle sau -níc: 817.
pútẹnă; pútẹnĭ: 847.
pútină; pútinĭ: 871.
pútină; pútinĭ: 872-873, 875, 878, 880, 883, 889.
pútină; pútinĭ: 874.
pútină; pútinĭ: 876.
pútină; pútinĭ: 879.
pútlină; pútline: 887.
pútină; pútinĭ: 891, 895.

Note la hartă:

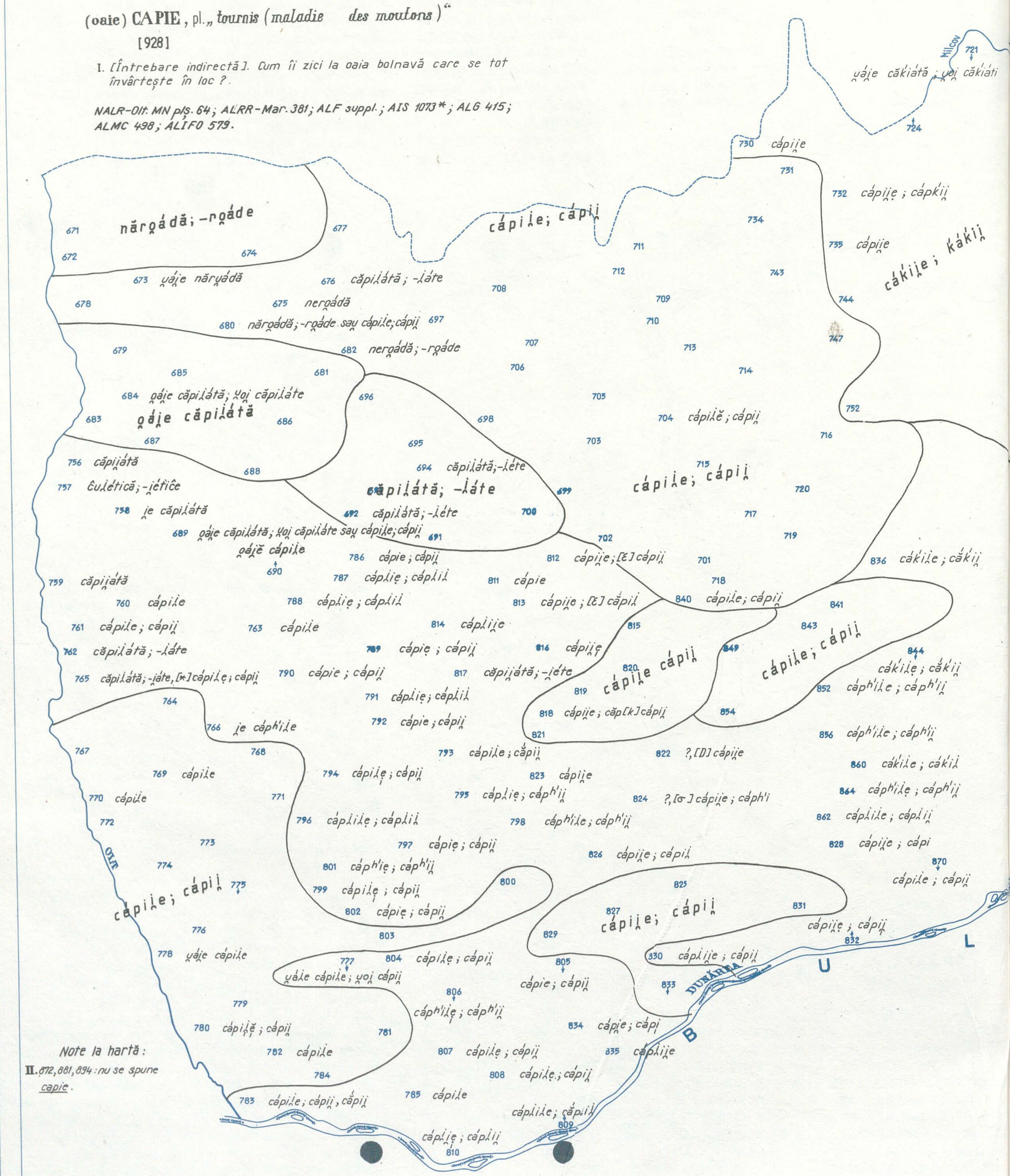
II. *682: sau coájă dă brad.*
717: „la munte“.
719: brînză la bășícă.
757: nicodátă n-a fost.
769: ma-au ắștea pă la múnte, unguréni.
780: nu să fáce brîză dă burdúf; -dúfurĭ.
806: „nu face la noi“.
814: brînză dă ~.
817: cașv – „niște brânză parcă ar fi fiartă, uscată așa“; [nu se face].
823: caș – „se zice la munte“.
827: îm-partea múntului.
890: nu se face în sat.

(oaie) CAPIE, pl. „tournis (maladie des moutons)"

[928]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la oaia bolnavă care se tot învârtește în loc ?.

NALR-Olt. MN pls. 64; ALRR-Mar. 381; ALF suppl.; AIS 1073*; ALG 415; ALMC 498; ALIFO 579.

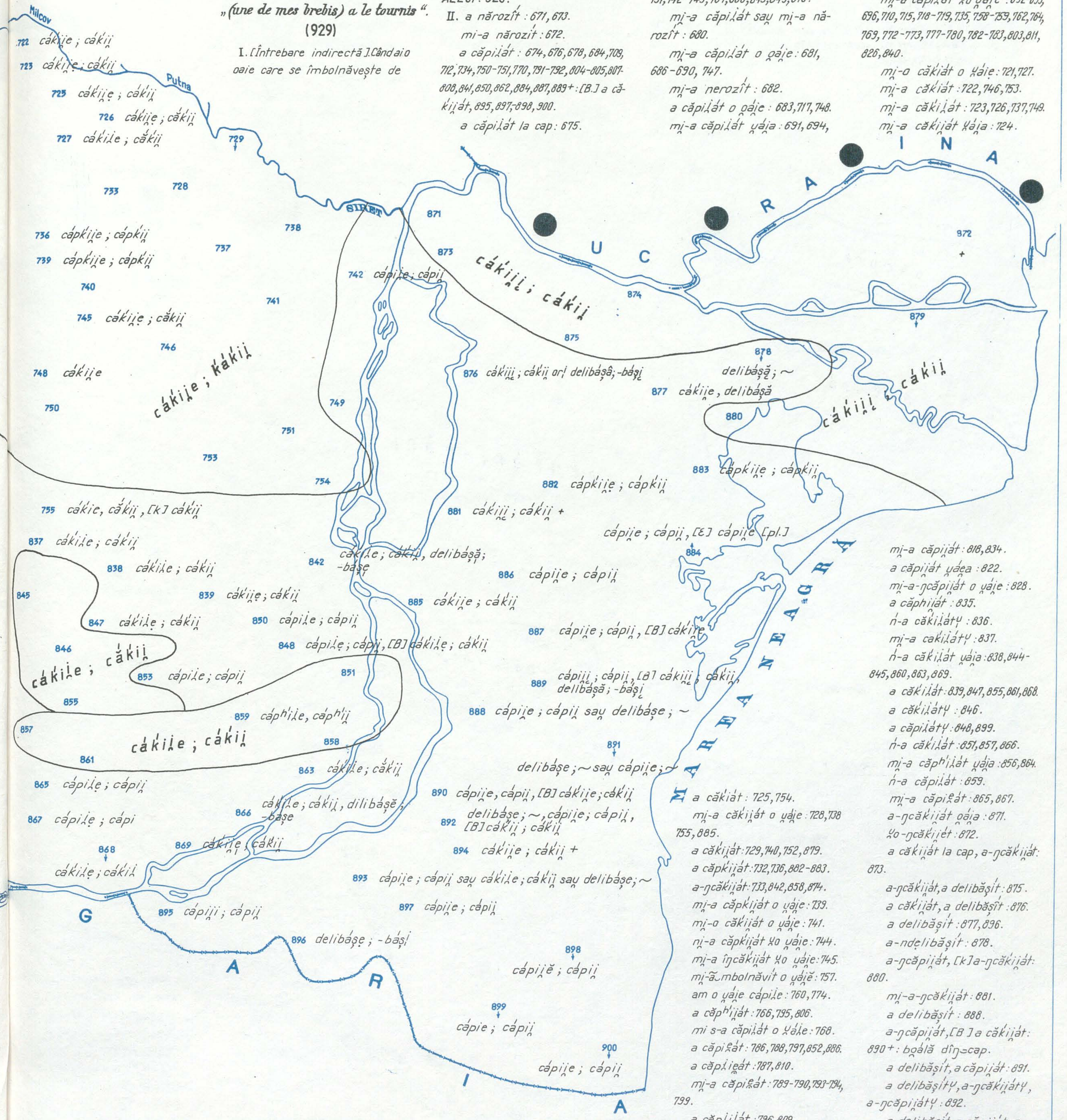
Note la hartă:
II. 872, 881, 894: nu se spune capie.

(mi-)A CĂPIAT (o oaie)
(ind.perf.c.3)
„(une de mes brebis) a le tournis".
(929)

I. [Întrebare indirectă]. Când aio oaie care se îmbolnăvește de boala asta, ce zici c-a pățit?

NALR-Olt. MN pls. 64; ALLOc. 423; ALLOr. 523.

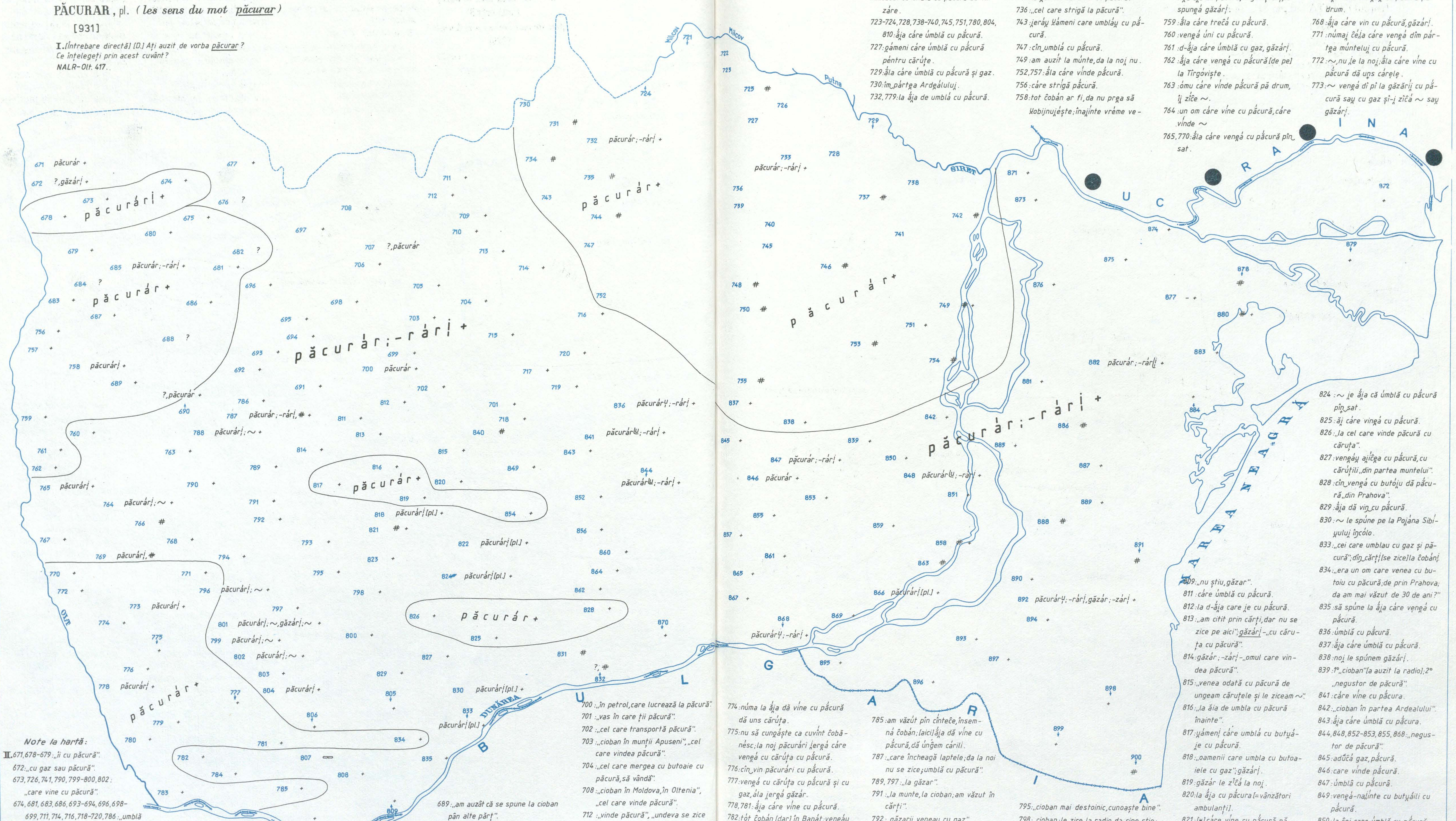
II. a nărozít: 671, 673.
mi-a nărozít: 672.
a căpiḷát: 674, 676, 678, 684, 709, 712, 734, 750-751, 770, 791-792, 804-805, 807-808, 841, 850, 862, 884, 887, 889+: [B.] a căkiịát, 895, 897-898, 900.
a căpiḷát la cap: 675.
mi-a căpiḷát: 677, 679, 681, 685, 695, 697, 699, 703-708, 711, 716, 720, 730-731, 742-743, 767, 800, 843, 849, 870.
mi-a căpiḷát sau mi-a nărozít: 680.
mi-a căpiḷát o ọáịe: 681, 686-690, 747.
mi-a nerozít: 682.
a căpiḷát o ọáịe: 683, 717, 748.
mi-a căpiḷát ụáịa: 691, 694, 698, 700-702, 713-714, 756, 761, 763, 765, 771, 775-776, 781, 784-785, 853-854.
mi-a căpiḷát ụo ụáịe: 692-693, 696, 710, 715, 718-719, 735, 758-759, 762, 764, 769, 772-773, 777-780, 782-783, 803, 811, 826, 840.
mi-o căkiát o ụáịe: 721, 727.
mi-a căkiát: 722, 746, 753.
mi-a căkiḷát: 723, 726, 737, 749.
mi-a căkiịát ụáịa: 724.
a căkiát: 725, 754.
mi-a căkiịát o ụáịe: 728, 738 755, 885.
a căkiịát: 729, 740, 752, 879.
a căpkiịát: 732, 736, 882-883.
a-ŋcăkiịát: 733, 842, 858, 874.
mi-a căpkiịát o ụáịe: 739.
mi-o căkiịát o ụáịe: 741.
ni-a căpkiịát ụo ụáịe: 744.
mi-a îŋcăkiịát ụo ụáịe: 745.
mi-ã‿mbolnăvit o ụáịĕ: 757.
am o ụáịe cápiḷe: 760, 774.
a căphiịát: 766, 795, 806.
mi s-a căpiḷát o ụáḷe: 768.
a căpieát: 786, 788, 797, 852, 886.
a căpḷieát: 787, 810.
mi-a căpieát: 789-790, 793-794, 799.
a căpḷiḷát: 796, 809.
a căphieát: 798.
a căphiát: 801.
a căpiát: 802.
a căpiịát: 812-817, 819-821, 823-826, 829-833.
mi-a căpiịát: 818, 834.
a căpiịát ụáea: 822.
mi-a-ŋcăpiịát o ụáịe: 828.
a căphiịát: 835.
ń-a căkiḷátụ: 836.
mi-a cakiḷátụ: 837.
ń-a căkiḷát ụáịa: 838, 844-845, 860, 863, 869.
a căkiḷát: 839, 847, 855, 861, 868.
a căkiḷátụ: 846.
a căpiḷátụ: 848, 899.
ń-a căkiḷát: 851, 857, 866.
mi-a căphiḷát ụáịa: 856, 864.
ń-a căpiḷát: 859.
mi-a căpieát: 865, 867.
a-ŋcăkiịát ọáịa: 871.
ụo-ŋcăkiịet: 872.
a căkiịát la cap, a-ŋcăkiịát: 873.
a-ŋcăkiịát, a delibășít: 875.
a căkiịát, a delibășít: 876.
a delibășít: 877, 896.
a-ndẹlibășít: 878.
a-ŋcăpiịát, [k] a-ŋcăkiịát: 880.
mi-a-ŋcăkiịát: 881.
a delibășít: 888.
a-ŋcăpiịát, [B] a căkiịát: 890+: bọálă dîŋ‿cap.
a delibășít, a căpiịát: 891.
a delibășítụ, a-ŋcăkiịátụ, a-ŋcăpiịátụ: 892.
a delibășít, a căpiịát, a căkiịát: 893.
mi-a căkieát ụáịa: 894.

PĂCURAR, pl. *(les sens du mot păcurar)*

[931]

I. [Întrebare directă] [D.] Ați auzit de vorba păcurar? Ce înțelegeți prin acest cuvânt?
NALR-Olt. 417.

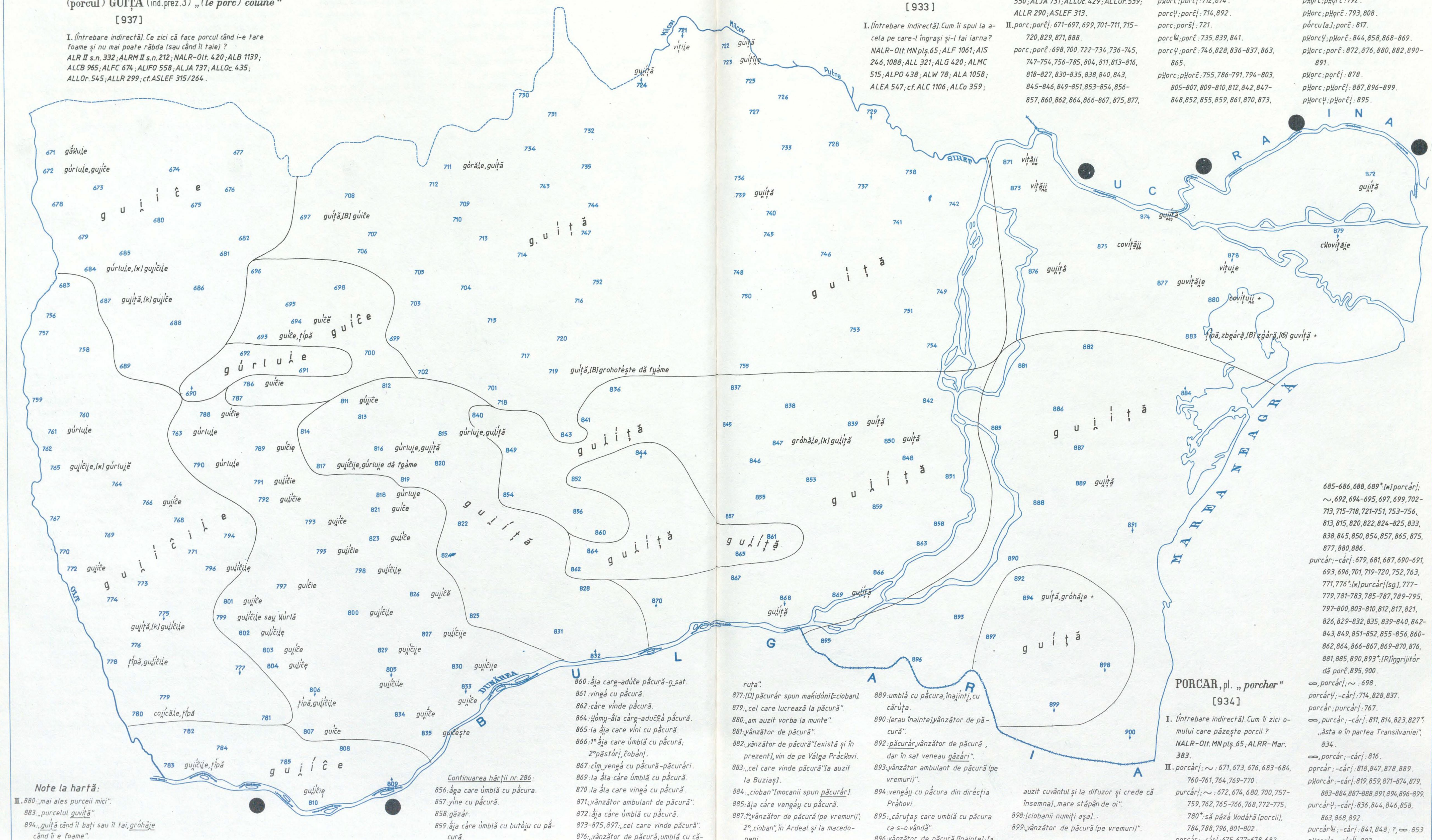
Note la hartă:

II. 671, 678-679: „ii cu păcură".
672: „cu gaz sau păcură".
673, 726, 741, 790, 799-800, 802: „care vine cu păcură".
674, 681, 683, 686, 693-694, 696, 698-699, 711, 714, 716, 718-720, 786: „umblă cu păcură".
675, 677, 680: „să spune la cioban, în Ardeal".
685: „nu să zice la noi, numai în Transilvania".
687, 691-692, 695, 705-706, 709-710, 712-713, 717, 788, 796, 803, 805: „care vindea păcură".
689: „am auzât că se spune la cioban pân alte părț".
690: „cei care umblau cândva cu păcură".
697: „cioban prin Ardeal", „cel care vindea păcură".
700: „în petrol, care lucrează la păcură".
701: „vas în care ții păcură".
702: „cel care transportă păcură".
703: „cioban în munții Apuseni", „cel care vindea păcură".
704: „cel care mergea cu butoaie cu păcură, să vândă".
708: „cioban în Moldova, în Oltenia", „cel care vinde păcură".
712: „vinde păcură", „undeva se zice la cioban".
715: „om care se ocupa cu negoțul cu păcură".
721: cári cáră păcură.
722: acêl ĉe úmblă cu păcură de vinzáre.
723-724, 728, 738-740, 745, 751, 780, 804, 810: ắịa cáre úmblă cu păcură.
727: ọámeni cáre úmblă cu păcură péntru cărúțe.
729: ắla cáre úmblă cu păcură și gaz.
730: îm pártẹa Ardẹáluluį.
732, 779: la ắịa de umblá cu păcură.
733: la ụámeni cáre vin cu păcură.
736: „cel care strigă la păcură".
743: ịeráụ ụámeni care umbláụ cu păcură.
747: cîn umblá cu păcură.
749: am auzít la múnte, da la noį nu.
752, 757: ắla cáre vínde păcură.
756: cáre strígă păcură.
758: tot ĉobán ar fi, da nu prẹa să ụobijnuịéște; înaịínte vréme venẹa ắịa cu păcură, tîrgoviștenį, le spunẹá găzárį.
759: ắla cáre treĉá cu păcură.
760: venẹá úni cu păcură.
761: d-ắịa cáre úmblă cu gaz, găzárį.
762: ắịa cáre venẹá cu păcură [de pe] la Tîrgóviște.
763: ómu cáre vínde păcură pă drum, îį zíĉe ~.
764: un om cáre víne cu păcură, cáre vínde ~
765, 770: ắla cáre venẹá cu păcură pîn sat.
767: ắịa cáre venẹáụ cu păcură pă drum.
768: ắịa cáre vin cu păcură, găzárį.
771: númaį ĉéịa cáre venẹá dîm pártẹa múnteluį cu păcură.
772: ~, nu ịe la noį; ắla cáre víne cu păcură dă uns cárẹlẹ.
773: ~ venẹá dî pî la găzắriį cu păcură saụ cu gaz și-į zîĉá ~ saụ găzárį.
774: núma la ắịa dă víne cu păcură dă uns cărúța.
775: nu să cunọáște ca cuvínt ĉobănésc; la noį păcurári ịerẹá cáre venẹá cu cărúța cu păcură.
776: cîn vin păcurári cu păcură.
777: venẹá cu cărúța cu păcură și cu gaz, ála ịerẹá găzár.
778, 781: ắịa cáre víne cu păcură.
782: tót ĉobán [dar] în Banát; venẹáụ înaịínte păcurárį cu gaz și păcură.
783: la ắịa dă venẹá cu păcură.
784: ắịa cáre víne cu păcură dă pîn Práhova.
785: am văzút pîn cínteĉe, însemná ĉobán; [aici] ắịa dă víne cu păcură, dă úngem cárili.
787: „care încheagă laptele; da la noi nu se zice; umblă cu păcură".
789, 797: „la găzar".
791: „la munte, la cioban; am văzut în cărți".
792: „găzarii veneau cu gaz".
793: „la noi nu, la munte; la noi le zicea ~ la ăia care venea cu păcură".
794: „strigă cu păcură".
795: „cioban mai destoinic, cunoaște bine".
798: „cioban; le zice la radio, da cine știe; înainte, la cei cu păcură".
801: „vin cu păcură".
806: „strigă prin sat: păcură, bă!".
808: la ắla dă strígă cu păcurạ.
809: „nu știu, găzar".
811: cáre úmblă cu păcură.
812: la d-ắịa care ịe cu păcură.
813: „am citit prin cărți, dar nu se zice pe aici"; găzárį - „cu căruța cu păcură".
814: găzár; -zárį - „omul care vindea păcură".
815: „venea odată cu păcură de ungeam căruțele și le ziceam ~".
816: „la ăia de umbla cu păcură înainte".
817: ụámenį cáre umblá cu butụáịe cu păcură.
818: „oamenii care umbla cu butoaiele cu gaz"; găzárį.
819: găzár le zîĉá la noį.
820: la ắịa cu păcura [= vânzători ambulanți].
821: [*] cáre víne cu păcură pă drum; S I: nu, ála ịe găzár.
822: ắștịa cáre vînd păcură.
823: „la ăia care venea odată cu păcură și cu gaz".
824: ~ ịe ắịa că úmblă cu păcură pîn sat.
825: ăį cáre vinẹá cu păcură.
826: „la cel care vinde păcură cu căruța".
827: venẹáụ aịíĉẹa cu păcură, cu cărúțili „din partea muntelui".
828: cîn venẹá cu butóịu dă păcură „din Prahova".
829: ắịa dă vin cu păcură.
830: ~ le spúne pe la Poịána Sibíụluį încólo.
833: „cei care umblau cu gaz și păcură"; dîn cărțį [se zice] la ĉobánį.
834: „era un om care venea cu butoiu cu păcură; de prin Prahova; da am mai văzut de 30 de ani?"
835: să spúne la ắịa cáre vẹnẹá cu păcură.
836: úmblă cu păcură.
837: ắịa cáre úmblă cu păcură.
838: noį le spúnem găzárį.
839: 1° „cioban" [a auzit la radio]; 2° „negustor de păcură".
841: cáre víne cu păcura.
842: „cioban în partea Ardealului".
843: ắịa cáre úmblă cu păcura.
844, 848, 852-853, 855, 868: „negustor de păcură".
845: adúĉá gaz, păcură.
846: care vínde păcură.
847: úmblâ cu păcurâ.
849: venẹá-naịínte cu butụáili cu păcură.
850: la ĉeį care úmblă cu păcură.
851: to ĉobán; am auzít, da nu [se spune] la noį.
854: ắla cáre úmblă cu păcură.

Continuarea pe harta nr. 287

(porcul) GUIȚĂ (ind.prez.3) „*(le porc) couine*“
[937]

I. *[Întrebare indirectă]. Ce zici că face porcul când i-e tare foame și nu mai poate răbda (sau când îl taie) ?*
ALR II s.n. 332; ALRM II s.n. 212; NALR-Olt. 420; ALB 1139; ALCB 965; ALFC 674; ALIFO 558; ALJA 737; ALLOc. 435; ALLOr. 545; ALLR 299; cf. ASLEF 315/264.

Note la hartă:
II. 880: „mai ales purceii mici”.
883: „purcelul guviță”.
894: „guiță când îl bați sau îl tai, grohăie când îi e foame”.

Continuarea hărții nr. 286:
856: ăĝa care úmblă cu păcura.
857: yine cu păcură.
858: găzár.
859: ăĭa cáre úmblă cu butóĭu cu păcură.
860: ăĭa care-adúĉe păcură-n sat.
861: vingá cu păcură.
862: cáre vinde păcură.
864: ŭómu-ăla cáre-aduĉeá păcură.
865: la ăĭa care vini cu păcură.
866: 1° ăĭa care úmblă cu păcură; 2° păstóri, ĉobáni.
867: cîm veneá cu păcură-păcurári.
869: la ăla cáre úmblă cu păcură.
870: la ăla care vineá cu păcură.
871: „vânzător ambulant de păcură”.
872: ăĭa cáre úmblă cu păcură.
873-875, 897: „cel care vinde păcură”.
876: „vânzător de păcură; umblă cu căruța”.
877: [D] păcurár spun makidóni [=cioban].
879: „cel care lucrează la păcură”.
880: „am auzit vorba la munte”.
881: „vânzător de păcură”.
882: „vânzător de păcură” [există și în prezent], vin de pe Válea Pracŭovi.
883: „cel care vinde păcură” [a auzit la Buziaș].
884: „cioban” [mocanii spun păcurár].
885: ăĭa cáre veneáŭ cu păcură.
887: 1° „vânzător de păcură (pe vremuri)”; 2° „cioban”, în Ardeal și la macedoneni.
889: umblá cu păcura, înaĭnti, cu cărúța.
890: [erau înainte] „vânzător de păcură”.
892: păcurár „vânzător de păcură, dar în sat veneau găzári”.
893: „vânzător ambulant de păcură (pe vremuri)”.
894: veneáŭ cu păcura din dirécția Práhovi.
895: „căruțaș care umblă cu păcura ca s-o vândă”.
896: vânzător de păcură [înainte]; [a auzit cuvântul și la difuzor și crede că însemna] „mare stăpân de oi”.
898: [ciobanii numiți așa].
899: „vânzător de păcură (pe vremuri)”.

PORC, pl. „*porc*“
[933]

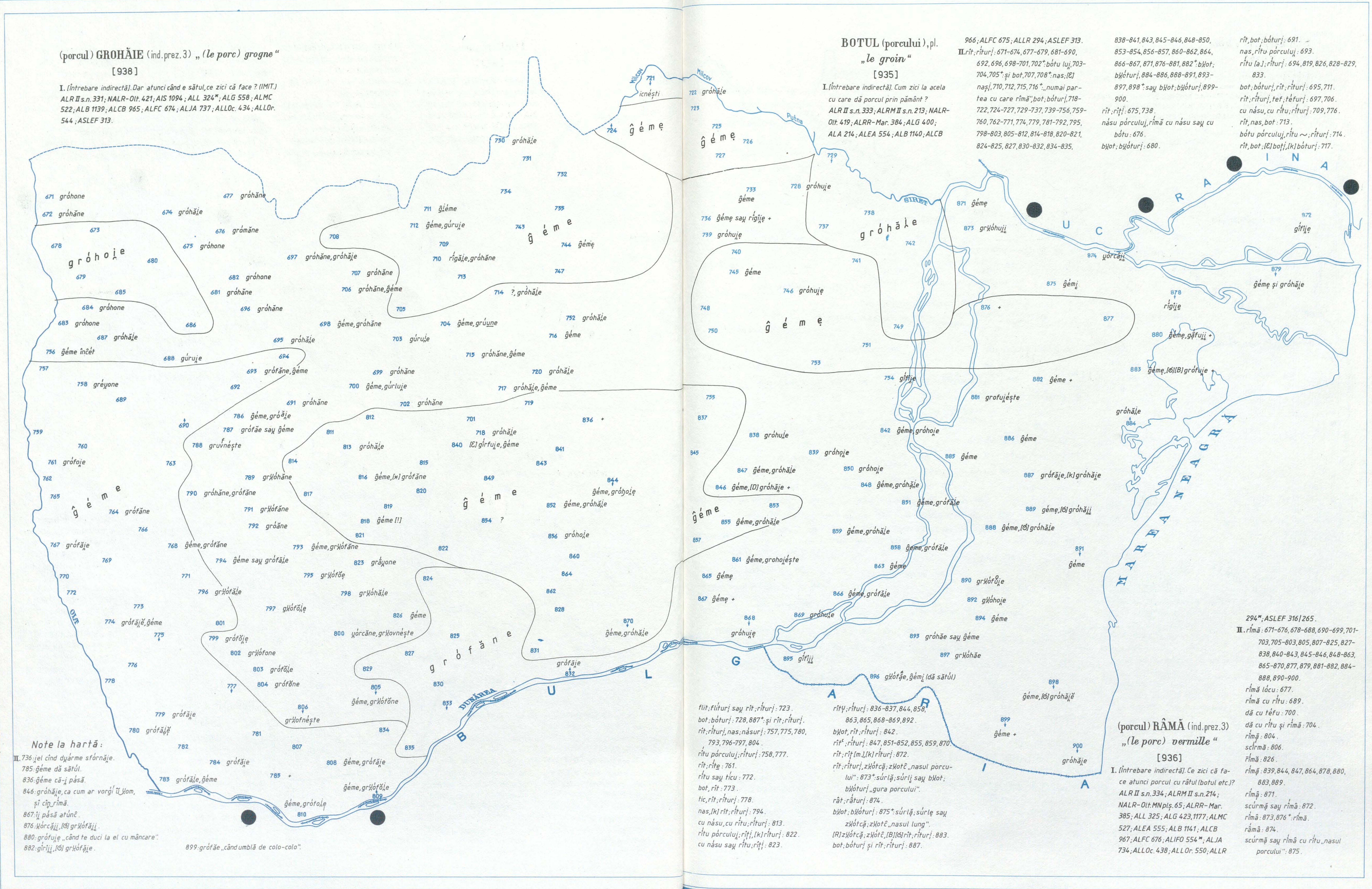
I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi spui la acela pe care-l îngrași și-l tai iarna? NALR-Olt. MN plș. 65; ALF 1061; AIS 246, 1088; ALL 321; ALG 420; ALMC 515; ALPO 438; ALW 78; ALA 1058; ALEA 547; cf. ALC 1106; ALCo 359; ALB 1127; ALCB 962; ALFC 668; ALIFO 550; ALJA 731; ALLOc. 429; ALLOr. 539; ALLR 290; ASLEF 313.*

II. porc; porĉi: 671-697, 699, 701-711, 715-720, 829, 871, 888.
porc; porĉ: 698, 700, 722-734, 736-745, 747-754, 756-785, 804, 811, 813-816, 818-827, 830-835, 838, 840, 843, 845-846, 849-851, 853-854, 856-857, 860, 862, 864, 866-867, 875, 877, 881, 894.
pŭorc; porĉi: 712, 874.
porcŭ; porĉi: 714, 892.
porc; porŝi: 721.
porcŭ; porĉ: 735, 839, 841.
porcŭ; porĉ: 746, 828, 836-837, 863, 865.
pŭorc; pŭorĉ: 755, 786-791, 794-803, 805-807, 809-810, 812, 842, 847-848, 852, 855, 859, 861, 870, 873, 879, 883-886, 889, 893, 900.
pŭorc; pŭorĉ: 792.
pŭorc; pŭorĉ: 793, 808.
pórcu [a.]; porĉ: 817.
pŭorcŭ; pŭorĉ: 844, 858, 868-869.
pŭorc; porĉ: 872, 876, 880, 882, 890-891.
pŭorc; porĉi: 878.
pŭorc; pŭorĉi: 887, 896-899.
pŭorcŭ; pŭorĉi: 895.

PORCAR, pl. „*porcher*“
[934]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi zici omului care păzește porcii? NALR-Olt. MN plș. 65; ALRR-Mar. 383.*

II. porcári; ~: 671, 673, 676, 683-684, 760-761, 764, 769-770.
purcári; ~: 672, 674, 680, 700, 757-759, 762, 765-766, 768, 772-775, 780+: să păză ŭodátă [porcii], 784, 788, 796, 801-802.
porcár; -cári: 675, 677-678, 682, 685-686, 688, 689+: [*] porcári; ~, 692, 694-695, 697, 699, 702-713, 715-718, 721-751, 753-756, 813, 815, 820, 822, 824-825, 833, 838, 845, 850, 854, 857, 865, 875, 877, 880, 886.
purcár; -cári: 679, 681, 687, 690-691, 693, 696, 701, 719-720, 752, 763, 771, 776+: [*] purcári [sg.], 777-779, 781-783, 785-787, 789-795, 797-800, 803-810, 812, 817, 821, 826, 829-832, 835, 839-840, 842-843, 849, 851-852, 855-856, 860-862, 864, 866-867, 869-870, 876, 881, 885, 890, 893+: [R] îngrijitór dă porĉ, 895, 900.
∞, porcári; ~: 698.
porcárŭ; -cári: 714, 828, 837.
porcár; purcári: 767.
∞, purcár; -cári: 811, 814, 823, 827+: „ăsta e în partea Transilvaniei”, 834.
∞, porcár; -cári: 816.
porcár; -cári: 818, 847, 878, 889.
pŭorcár; -cári: 819, 859, 871-874, 879, 883-884, 887-888, 891, 894, 896-899.
purcárŭ; -cári: 836, 844, 846, 858, 863, 868, 892.
purcárŭ; -cári: 841, 848; ?, ∞: 853.
pŭorcár; -cárĭ: 882.

(porcul) **GROHĂIE** (ind. prez. 3) „*(le porc) grogne*“

[938]

I. *[Întrebare indirectă]. Dar atunci când e sătul, ce zici că face? (IMIT.)* *ALR II s.n. 331; NALR-Olt. 421; AIS 1094; ALL 324*; ALG 558; ALMC 522; ALB 1139; ALCB 965; ALFC 674; ALJA 737; ALLOc. 434; ALLOr. 544; ASLEF 313.*

Note la hartă:

II. 736: ịel cînd dụárme sfórnăịe.
785: ĝéme dă sătúl.
836: ĝéme că-ị pásă.
846: gróhăịe, ca cum ar vorgí ŭ ụom, și cîn rîmă.
867: îị pásă atúnĉ.
876: ụórcăịị, [G] grụófăịị.
880: grófuịe „când te duci la el cu mâncare“.
882: gîríịị, [G] grụófăịe.
899: grófăe „când umblă de colo-colo“.

BOTUL (porcului), pl. „*le groin*“

[935]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum zici la acela cu care dă porcul prin pământ? ALR II s.n. 333; ALRM II s.n. 213; NALR-Olt. 419; ALRR-Mar. 384; ALG 400; ALA 214; ALEA 554; ALB 1140; ALCB 966; ALFC 675; ALLR 294; ASLEF 313.*

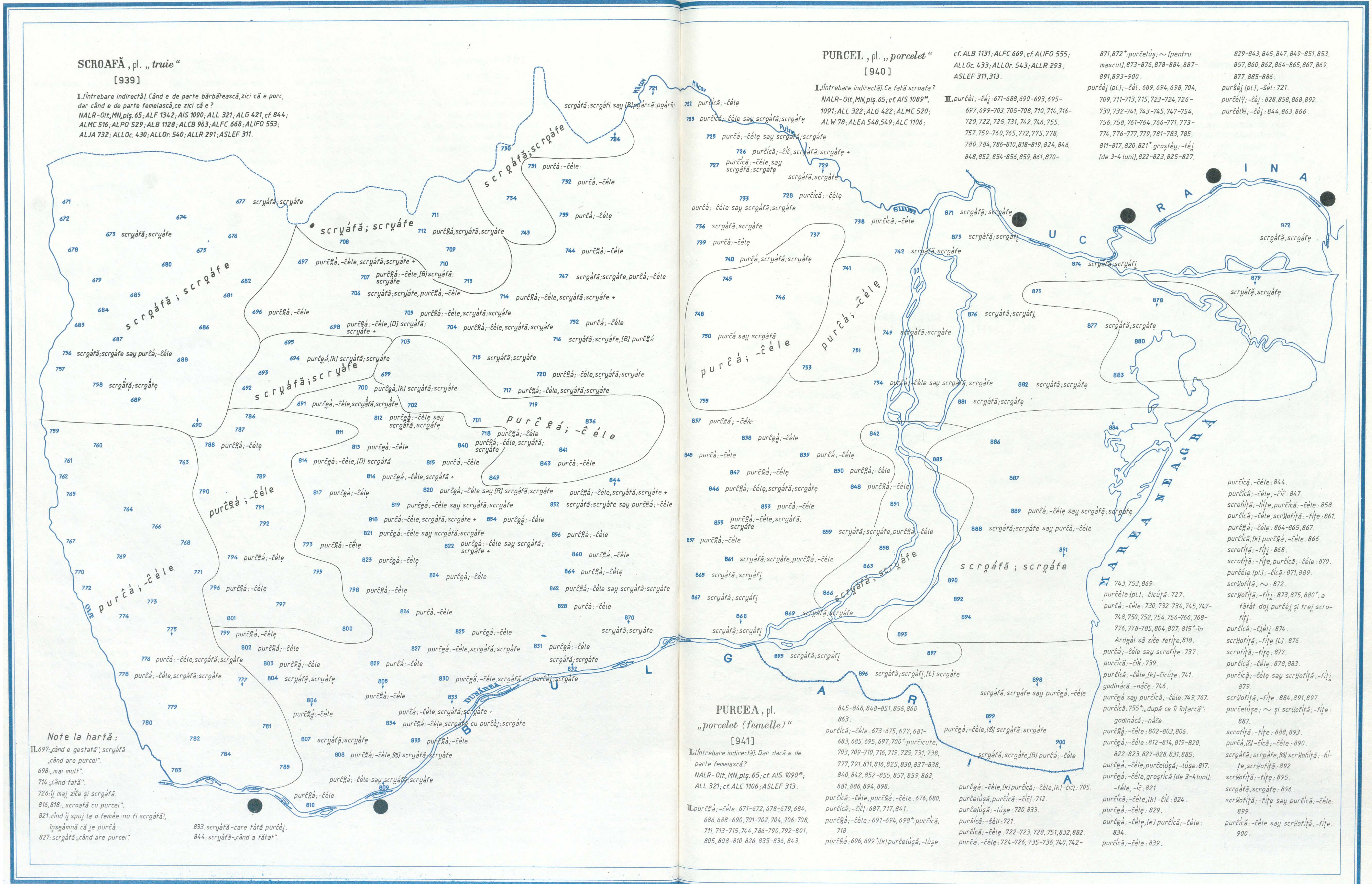
II. *rît; rîturị: 671-674, 677-679, 681-690, 692, 696, 698-701, 702+: bótu luị, 703-704, 705+: și bot, 707, 708+: nas; [E] nașị, 710, 712, 715, 716+: „numai partea cu care rîmă“, bot; bóturị, 718-722, 724-727, 729-737, 739-756, 759-760, 762-771, 774, 779, 781-792, 795, 798-803, 805-812, 814-818, 820-821, 824-825, 827, 830-832, 834-835, 838-841, 843, 845-846, 848-850, 853-854, 856-857, 860-862, 864, 866-867, 871, 876-881, 882+: bụot; bụóturị, 884-886, 888-891, 893-897, 898+: sau bụot; bụóturị, 899-900.*
rît; rîțị: 675, 738.
násu pórculuị, rîmă cu násu sau cu bótu: 676.
bụot; bụóturị: 680.
rît, bot; bóturị: 691.
nas, rîtu pórculuị: 693.
rîtu [a.]; rîturị: 694, 819, 826, 828-829, 833.
bot; bóturị, rît; rîturị: 695, 711.
rît; rîturị, tef; téfurị: 697, 706.
cu násu, cu rîtu; rîturị: 709, 776.
rît, nas, bot: 713.
bótu pórculuị, rîtu ~; rîturị: 714.
rît, bot; [E] boțị, [k] bóturị: 717.
flit; flíturị sau rît; rîturị: 723.
bot; bóturị: 728, 887+: și rît; rîturị.
rît; rîturị, nas; násurị: 757, 775, 780, 793, 796-797, 804.
rîtu pórculuị; rîturị: 758, 777.
rît; rîte: 761.
rîtu sau ticu: 772.
bot, rît: 773.
tic, rît; rîturị: 778.
nas, [k] rît; rîturị: 794.
cu násu, cu rîtu; rîturị: 813.
rîtu pórculuị; rîțị, [k] rîturị: 822.
cu násu sau rîtu; rîțị: 823.
rîtụ; rîturị: 836-837, 844, 858, 863, 865, 868-869, 892.
bụot, rît; rîturị: 842.
rît^c; rîturị: 847, 851-852, 855, 859, 870.
rît; rîț [m.], [k] rîturị: 872.
rît; rîturị, zụótcă; zụotĉ „nasul porcului“: 873+: súrlă; súrlị sau bụot; bụóturị „gura porcului“.
rât; râturị: 874.
bụot; bụóturị: 875+: súrlă; súrle sau zụótcă; zụotĉ „nasul lung“.
[R] zụótcă; zụotĉ, [B] [G] rît; rîturị: 883.
bot; bóturị și rît; rîturị: 887.

(porcul) **RÂMĂ** (ind. prez. 3) „*(le porc) vermille*“

[936]

I. *[Întrebare indirectă]. Ce zici că face atunci porcul cu râtul (botul etc.)? ALR II s.n. 334; ALRM II s.n. 214; NALR-Olt. MN plș. 65; ALRR-Mar. 385; ALL 325; ALG 423, 1177; ALMC 527; ALEA 555; ALB 1141; ALCB 967; ALFC 676; ALIFO 554*; ALJA 734; ALLOc. 438; ALLOr. 550; ALLR 294*; ASLEF 316/265.*

II. *rîmă: 671-676, 678-688, 690-699, 701-703, 705-803, 805, 807-825, 827-838, 840-843, 845-846, 848-863, 865-870, 877, 879, 881-882, 884-888, 890-900.*
rîmă lócu: 677.
rîmă cu rîtu: 689.
dă cu téfu: 700.
dă cu rîtu și rîmă: 704.
rîmă: 804.
scîrmă: 806.
r̄îmă: 826.
rîmẹ: 839, 844, 847, 864, 878, 880, 883, 889.
rîmâ: 871.
scúrmă sau rîmâ: 872.
rîmâ: 873, 876+: rîmă.
râmâ: 874.
scúrmă sau rîmâ cu rîtu „nasul porcului“: 875.

SCROAFĂ, pl. „truie"
[939]
I. [Întrebare indirectă]. Când e de parte bărbătească, zici că e porc, dar când e de parte femeiască, ce zici că e?
NALR-Olt, MN, pls. 65; ALF 1342; AIS 1090; ALL 321; ALG 421, cf. 844; ALMC 516; ALPO 529; ALB 1128; ALCB 963; ALFC 668; ALIFO 553; ALJA 732; ALLOc. 430; ALLOr. 540; ALLR 291; ASLEF 311.
PURCEL, pl. „porcelet"
[940]
I. [Întrebare indirectă]. Ce fată scroafa?
NALR-Olt, MN, pls. 65; cf. AIS 1089**, 1091; ALL 322; ALG 422; ALMC 520; ALW 78; ALEA 548, 549; ALC 1106;
cf. ALB 1131; ALFC 669; cf. ALIFO 555; ALLOc. 433; ALLOr. 543; ALLR 293; ASLEF 311, 313.
PURCEA, pl. „porcelet (femelle)"
[941]
I. [Întrebare indirectă]. Dar dacă e de parte femeiască?
NALR-Olt, MN, pls. 65; cf. AIS 1090**; ALL 321; cf. ALC 1106; ASLEF 313.
Note la hartă:
II. 697: „când e gestată", scruáfă „când are purcei".
698: „mai mult".
714: „când fată".
726: îi maj zîce și scrgáfă.
816, 818: „scroafă cu purcei".
821: cînd îi spuj la o femee: nu fi scrgáfă!, însămnă că îe purcă.
827: scrgáfă „când are purcei".
833: scruáfă – care fătă purcéi.
844: scruáfă „când a fătat".
UCRAINA
BULGARIA
MAREA NEAGRĂ
DUNĂREA
SIRET
Putna
Milcov
Olt

VIER, pl. „verrat"
[942]

I. [Întrebare indirectă]. Vaca o duci la taur; dar scroafa unde o duci ca să facă purcei?
NALR-Olt. 422; ALF 1742; AIS 1089; ALL 321*; ALG 419; ALMC 516; ALB 1129; ALCB 978; ALFC 669; ALIFO 554*; ALLOc. 431; ALLOr. 541; ALLR 291*; ASLEF 314/263.

Note la hartă:

II. 711: să vieregască.
836: să nu scri vyierų.
845: gér să ziĉe pă romînéște.
875: s-a yerit, s-a yiștit „a devenit vier".
887: subiectul scrie: un veri; doi veri [= verį; verį].
888: subiectul scrie: un ver; doi veri „să potrivește cu verį" [= verișori].

SLĂNINĂ „lard"
[947]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la aceea albă și lată pe care o iei de pe porcul gras, când îl tai... (se afumă, se sărează)?
ALR II s.n. 1126; ALRM II s.n. 940; NALR-Olt., MN, plș. 66; ALF 753; AIS 248, 1095; ALL 330*; ALMC 546; cf. ALC 896, 1161; ALB 1167; ALCB 990; cf. ALFC 690; ALJA 749; ALLOc. 451*; ALLOr. 570; ALLR 306; ASLEF 577.

II. slănină: 671-677, 679-689, 691-692, 694, 701+: zlănină, 702, 705, 708, 713, 715-720, 722-726, 729-730, 732-733, 735-740, 742, 744-749, 751-755, 758, 761, 765, 769, 778, 783, 785, 794, 804, 815-816, 818, 820-822, 833, 837, 840, 843, 846, 849-852, 861-863, 865-867, 877, 881-882, 884-885, 886+: uni spune zlănină, 887+: [B] zlănină, 888, 890, 892-900.
slănină, șuŋcă: 678, 698, 706, 710, 721, 731, 734, 814+: șuŋcă [= slănină sărată și afumată], 845, 848, 855-858, 891.
șuŋcă: 690, 696, 703, 707, 709, 853.
slănină, untură: 693, 757, 767, 798, 825.
slână: 695, 700+: slănină.
șuŋcă, slănină: 697, 711, 750.
zlănină: 704, 727-728, 741, 763, 777+: untură, 780, 782+: sau grăsime, 800-801, 812-813, 841, 844, 854, 860, 864, 869.
sᶜlănină: 712.
șuŋcă, zlănină: 714.
[V] slănină, [R] șuŋcă: 743.
... că [= untură afumată și sărată].
untură, [k] slănină: 764.
untură: 766, 779, 829.
plătică dă ųosînză: 770.
grăsime, untură, slănină: 773.
grăsurį: 774.
stredie, grăsime: 775+: o topim.
grăsime, slănină: 776, 784.
plătică, untură: 786+: slână „în partea Ardealului".
untură, ᶻslănină: 787, 790, 793.
untură, [Ơ] ᶻslenină: 788.
untură, șuŋcă, slănină: 789+: șuŋcă „preparată pentru mâncare", slănină „untură topită; o ții în oală, borcan", 808, 832+: șuŋcă [când e preparată].
untură, grăsime: 756, 768, 781+: facem șuŋcă, 817+: șuŋcă [= după ce s-a afumat].
untură, slănină: 759, 771, 809-810, 826.
slănină, grăsime: 760, 772.
untură sau șuŋcă: 762, 792, 824+: șuŋ-
untură, șuŋcă, [Ơ] ˢzlănină: 791+: „la noi o topește".
ųuntură, șuŋcă „preparată", [Ơ] zlănină: 795.
zlĕnină: 796, 802.
șuŋcă, ᶻslănină: 797.
untură sau ˢzlenină: 799.
untură, zlănină: 803, 806.
untură, [Ơ] ᶻslănină: 805+: „se face din untură cu boia".
[R] zlĕnină; zlĕninį, untură; -turį: 807.
plătică sau slănină: 811.
grăsime [se topește], șuŋcă [= slănină afumată]: 819.
slenină, șuŋcă [afumată]: 823.
slână, slănină, untură: 827.
untura [a.], [*] slănina [a.]: 828.
plătiță: 831.
ᶻslănină [crudă și preparată], șuŋcă [afumată], grăsime, untura [se topește]: 834.
untură, ˢzlână, șuŋcă: 835.
șuŋcă, zlănină: 836.
slănină: 838-839, 842, 847, 868, 871, 873, 875, 879-880.
slănină, șuŋcă: 859, 870.
slănină sau șuŋcă: 872.
slănină: 874, 876.
slănină sau grăsâmį: 878.
zlănină: 889+: [*] slănină.

ȘORICI, pl. „couenne (de lard)"
[948]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la pielea porcului după ce-a fost pârlit părul de pe el?
NALR-Olt., MN, plș. 66; ALF 1522; AIS 1096; ALL 332*; ALMC 546; ALPO 160; ALA 479; ALEA 578; ALB 1168; ALFC 691; ALLOc. 452*; ALLOr. 570*; ALLR 306*.

II. șoriĉį; ~: 671-673, 675, 682, 692-695, 697, 699, 701, 703-709, 711-713, 715-720, 888.
șoriĉį; -riĉurį: 674, 678, 691, 696, 710.
șoriĉį: 676, 679-681, 683-690, 702, 850+: nu po să-i ziĉį șoricurį [pl.], 894+: șoriĉurį [pl.] [n.] „nu se folosește".
șoricį [pl.]; -ric: 677, 887.
șoriĉ; ~: 698, 700, 724, 727, 730-733, 738, 744-745, 750, 754-755, 839, 885-886, 890.
șoriĉų; -riĉį: 714] ĉoric; -ricurį: 721.
șoricᵘ: 722] șoriĉᵘ; -riĉurį: 723, 892.
șoriĉ; -ricurį: 725, 743, 747, 752, 827, 860.
șoriĉų: 726, 729, 828, 832, 836-837, 846, 851, 863, 865-866.
șoriĉų; -riĉ: 728, 734-736, 739-741, 748-749, 751, 753, 844, 858, 868.
șoriĉ; -riĉe: 737, 746, 834, 864.
șoric; -riĉ: 742, 889.
soriĉ: 756, 759, 778.
șoriĉ: 757-758, 760-777, 779-785, 812-819, 821-826, 829-831, 833, 835, 838+: șoriĉe [pl.] nu să pųate, 840, 843, 845, 853, 856-857, 867, 869.
șųoriĉ; -riĉurį: 786-788, 790, 793-794, 796-797, 800, 802-803, 807, 809-810, 847-848, 852, 855, 861-862, 882, 895.
șųoriĉ; ~: 789, 791-792, 798-799, 801, 804-806, 808, 842, 870, 876, 891.
șųoriĉ; -riĉe: 795.
șoriĉu [a.]; -riĉ: 811.
șoriĉ: 820.
șoriĉų; -ricurį: 841.
șˇoriĉ: 849, 854, 859.
șųoric; -riĉ [m.]: 871, 879.
ĉoric, ĉuric; ĉuriĉ [m.]: 872.
șųoric; -riĉ: 873.
șịoric; -riĉį: 874-875, 880, 883.
șoric; -ricurį: 877.
ĉịoric; -riĉį: 878.
șųoriĉį; ~, șųoric [sg.]: 884.
șoric; -riĉ: 891.
șųoric sau șųoriĉ: 893.
șųoriĉ: 896, 900.
șųoriĉį, -ric; -ricurį: 897.
șųoriĉį; ~: 898.
șųoriĉų, -riĉį; șoriĉe: 899.

CASTREZ (purcelul) (ind. prez. 1) *„je castre“*

[943]

I. *[Întrebare indirectă]. Ce zici că-i faci unui purcel când nu vrei să-l lași să fie vier ?*
ALR II s.n. 329; ALRM II s.n. 211; NALR-Olt., MN, plș. 65; AIS 1089; ALL 323; ALG 1383; ALMC 435; ALA 358; ALB 1133; ALCB 968; ALFC 671; ALJA 599; ALLOc. 390; ALLOr. 492; ALLR 292; ASLEF 313.*

Note la hartă:

II. 700: *jugănésc „la cal”.*
747: *jugănésc, așá să spúne pă țărănéște.*
759: *jugănéștị, să zîĉá-n tímpurị.*
768: *da noị așá spúnem, pă romînéște.*
774: *îl scopéștị, pă țărănéște.*
775: *jugănésc „se spune la cai”.*
777: *scopésc, pă limbáju nóstru.*
780: *scopésc, la porĉ, jugănésc și la vítă, la táuurị, la măgárị.*
803: *„jugăneala e la cai”.*
815: *scopésc-bătrînéște, castréz-acușica.*
819: *scopiéște [3].*
820: *castréz, îị maị pă ocolíte.*
825: *jugănít să zíĉe după cárte.*
832: *acúma să zíĉe castreáză.*
833: *la noị să maị spúne și jugănít.*
881, 899: *„doctorii spun castréz”.*
897: *jugănesc cálu.*

CÂRNAT, pl. *„saucisse, saucisson“*

[949]

I. *[Întrebare indirectă]. Ce faci din mațele subțiri ale porcului când le umpli cu carne proaspătă tocată ?*
NALR-Olt. 423; ALM 348; ALF 1194, 1895; AIS 999; ALL 328; ALMC 539; ALA 904; ALC 949; ALB 1157, cf. 1153; ALFC 687; ALJA 750; ALLOc. 448; ALLOr. 564; ASLEF 542.*

II. *cîrnát; -náț: 671, 673, 679, 687, 785.*
cîrnáț; ~: 672, 675, 680-683, 688-689, 872, 877-878.
cîrnáțị; ~: 674.
cîrnáț: 675.
cîrnáț; -náțị: 676, 701, 709-710, 732, 744, 755, 859, 870, 873-874, 875+: trandahírị [pl.] [în alte sate], gîlbáj; ~ „mațe umplute cu măruntaie și orez”, liberúș; ~, 879-880, 883, 897+: cîrtabóș; -bóșị „caltaboș”.
cîrnáțị [pl.]; -náț: 677, 725, 742, 754.
cîrnáț; ~, trandafír; -fírị: 678.
cîrnát; -náțị: 684-686, 691, 693, 695, 699, 703, 707, 711, 714, 718, 786-806, 808-810, 829, 837, 844, 854, 861-862, 882, 884, 887-888, 891+: „la doị e i la urmă”, 895-896, 898+: [în Ialomița și, rar, aici] trandafír; -fírị, 899+: saụ trandafírị-bụoịeréște, 900+: cojanii [=originari din județul Brăila] spun trandafír; -fírị.
cîrnáț [pl.]; -nát: 690, 706, 717, 756, 764, 766, 770+: [*] trandafírị le zîĉám, 771-772, 775, 777-781, 783, 811, 820.
cîrnáțị [pl.]; -nát: 692, 694, 698, 708, 730-731, 740, 743, 748, 751, 753, 763, 768, 782, 784, 807, 812-819, 821-827, 830-833, 835, 840-841, 843, 845, 847, 849, 851, 853, 856, 860, 863-864, 867.
cîrnát; -náțị „numai carne și usturoi”, trandafhír; -fhírị „carne+dafin, piper, boia”: 696.
trandafír; -fírị: 697-698, 702, 746.
[B] trandafhírị, cîrnáțị [pl.]: 700.
cîrnáțị [pl.]; -nát, [B] trandafír; -fírị: 704-705, 720, 737, 747, 852, 890, 893+: gîlbáșị.
trandafírị [pl.]; -fír saụ cîrnáț [pl.]; -nát: 712.
cîrnáțị [pl.]; -nát, [V] trandafhírị; -fhír: 713, 716.
cîrnát; -náțị, [B] trandafhír; -fhírị: 715.
cîrnáțị [pl.]; -nát, [B] trandahírị; -hír: 719, 727, 734, 739, 855.
trandahír; -hírị: 721, 729, 736, 738, 745, 749-750, 838-839, 885.
cîrnáțị [pl.]; -nát [k], -náț: 722.
gălbáj, cîrnáț; ~, trandafírị; -fír: 723.
trandahírị, cîrnáțị [pl.]: 724.
cîrnăĉórị [pl.]; -ĉór: 726.
trandafírị [pl.] saụ cîrnát; -náțị: 728, 735.
trandafírị [pl.], cîrnáțị; -náț: 733.
trandafírị [pl.], [k] trandahírị; -hír: 741.
cîrnáț; -náțị saụ trandahír; -hírị: 752.
cîrnáț [pl.]; -nát saụ trandafhírị; -fhír: 757, 760.
trandafírị [pl.] saụ cîrnáț: 758.
trandafírị [pl.]; -fír saụ cîrnáț; -nát: 759, 869+: trandafír zíĉe mujẹ́rile.
cîrnáț [pl.]; -náte, trandafhír; -fhírị: 761, 767.
trandafírị [pl.]: 762, 765.
cîrnáț [pl.]; -náte: 769, 774.
cîrnáț [pl.]; -nát saụ trandafírị; -fír: 773.
cîrnáț [pl.]; -náte saụ trandafírị; -fír: 776.
cîrnáțị [pl.]; -nátụ: 828, 836, 846, 865.
căŗnáțị [pl.]; -nát: 834+: [*] tartabóșị; -boáșe [=caltaboși].
trandafír; -fírị, cîrnát; -náțị: 842, 848.
trandafhír; -fhírị: 850.
trandahírị [pl.]; -hír, cîrnát; -náț: 857+: aụ doo núme, 881.
trandahírụ; -hírị, cîrnátụ; -náțị: 858+: gîlbáșị [pl.] [=caltaboși].
trandahírụ; -hírị: 866.
trandafírị [pl.]; -fírụ, cîrnáțị; -nátụ: 868.
cîrnáț; -náțị, [V] trandafír; -fírị: 871+: gîlbáj; -bájị „caltaboș, mațe umplute cu carne și orez”.
cîrnát; -náțị, trandahír; -hírị: 876+: găļbáș; -báșị, 889+: trandahír „se spune rar”.
cîrnáțị [pl.], [B] trandahírị [pl.]: 886.
cîrnátụ; -náțị, trandafírụ; -fírị, [B] trandahírị: 892+: gîlbáșụ; -báșị „mațe de porc umplute cu carne”.
cîrnáț, [k] cîrnát; -náț, -náțị, trandahír; -hírị, trandafír; -fírị: 894.

OSÂNZĂ *„panne, saindoux“*

[950]

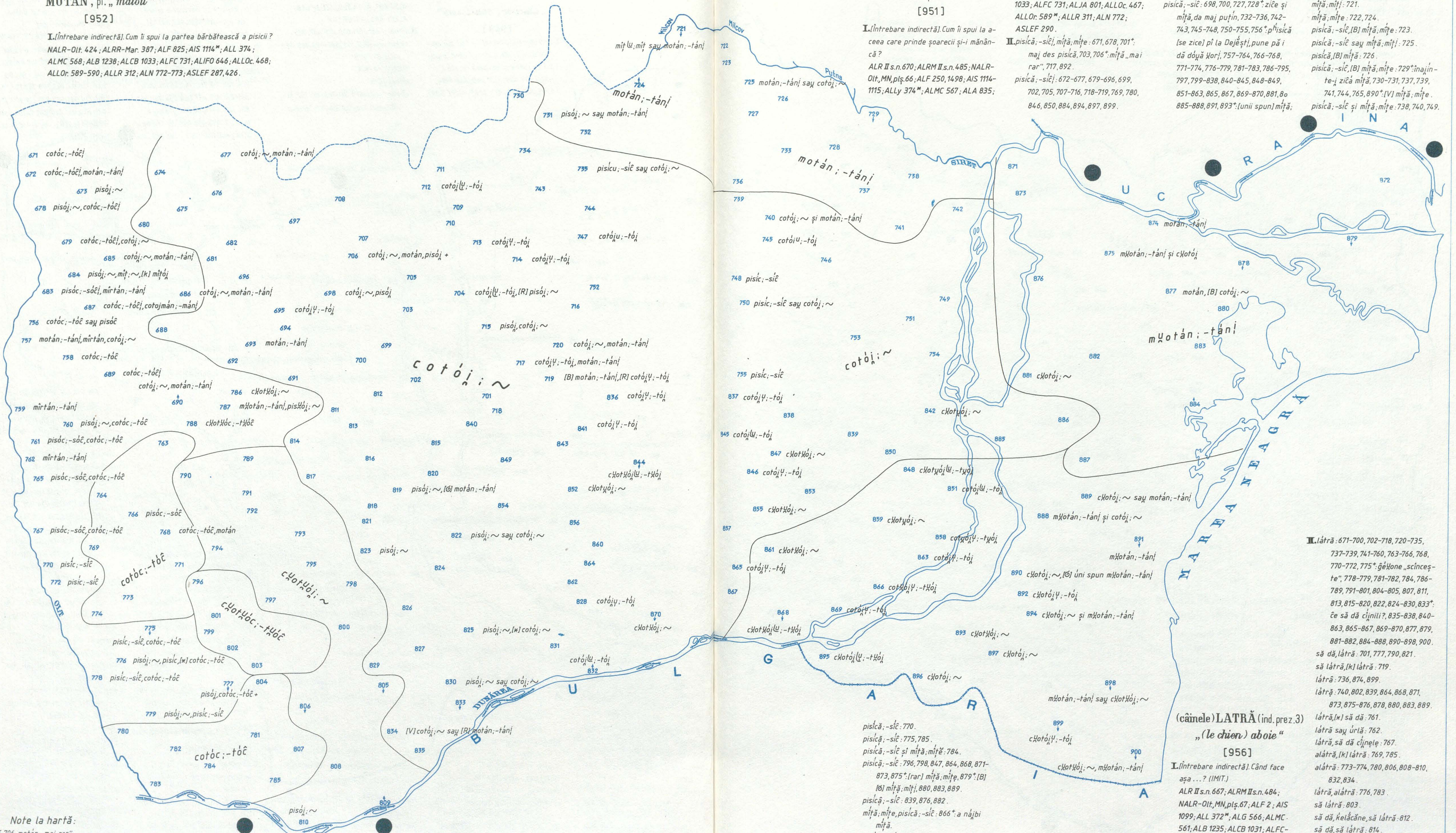
I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi spui la grăsimea de pe burta (foalele etc.) porcului ?*
NALR-Olt., MN, plș. 66; cf. AIS 248; ALL 332; ALG 1182; ALMC 545; ALEA 574; ALB 1169; ALCB 981; ALFC 691.

II. *osíndă saụ untúră: 671.*
osínză: 672, 676, 679-681, 683, 685-688, 690, 722, 724-725, 728-729, 732, 736, 739-740, 746, 811-812, 814-815+: búrtă: noị fáĉem săpún, [ɢ] ~: áịa ịe-năụúntru, 825-826, 828, 831, 833, 885.
untúră: 673, 677, 700, 708.
untúră, [k] osínză: 674-675, 707.
ụosínză: 678, 684, 689, 691-693, 695, 697-699, 701-702, 704-706, 709-717, 719-721, 723, 726-727, 730-731, 733-735, 737-738, 741-745, 747-748, 750-759, 761-762, 764-773, 775, 777, 779, 781-783, 785-792, 794-796, 799-800, 802-803, 805-806, 809, 817+: „din aia se face săpun”, 822, 832, 836-837, 840-845, 848-850, 852-853, 857, 860, 863, 867, 870, 877, 879, 881-882, 884, 886-888, 890-897, 899-900.
untúră, [ɢ] ụosínză: 682.
ụuntúră: 694, 696.
slănínă, ụosínză: 703.
ụosínză: 749, 839, 847, 861, 864, 868, 873-876.
ụosî̃ză: 760, 776, 780, 784, 819, 835, 838, 846, 851, 854, 856, 858-859, 862, 865-866, 869.
ụuntúră saụ ụosínză: 763.
untúra du pă máțe, osínză: 774.
ụosî̃ză, prápor: 778.
ụosínză: 793, 797-798, 801, 804, 807-808, 810, 855, 872, 883, 889.
osî̃ză: 813, 816, 818+: „faci săpun din ea”, 820-821, 823-824, 827, 829-830, 834.
ụosíndă: 871.
prápur: 878.
sálă, [ɢ] [B] maị zic și ụosínză: 880.
untúră și ụosínză saụ grăsíme: 898.

MOTAN, pl. „*matou*“

[952]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi spui la partea bărbătească a pisicii ? NALR-Olt. 424 ; ALRR-Mar. 387 ; ALF 825 ; AIS 1114* ; ALL 374 ; ALMC 568 ; ALB 1238 ; ALCB 1033 ; ALFC 731 ; ALIFO 646 ; ALLOc. 468 ; ALLOr. 589-590 ; ALLR 312 ; ALN 772-773 ; ASLEF 287,426.*

PISICĂ, pl. „*chatte*“

[951]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi spui la aceea care prinde șoarecii și-i mănâncă ? ALR II s.n. 670 ; ALRM II s.n. 485 ; NALR-Olt., MN, plș. 66 ; ALF 250, 1498 ; AIS 1114-1115 ; ALLy 374* ; ALMC 567 ; ALA 835 ; ALC 880 ; ALCo 317 ; ALB 1239 ; ALCB 1033 ; ALFC 731 ; ALJA 801 ; ALLOc. 467 ; ALLOr. 589* ; ALLR 311 ; ALN 772 ; ASLEF 290.*

II. *pisícă ; -síĉ', míță ; míțe : 671, 678, 701+: mai̯ des pisícă, 703, 706+: míță „mai rar”, 717, 892.*
pisícă ; -síĉ' : 672-677, 679-696, 699, 702, 705, 707-716, 718-719, 769, 780, 846, 850, 884, 894, 897, 899.
pisícă ; -síĉ', [B] míță ; míțe : 697, 704, 720.
pisícă ; -síĉ : 698, 700, 727, 728+: zíĉe și míță, da mai̯ puțin, 732-736, 742-743, 745-748, 750-755, 756+: pʰisícă [se zice] pî la Dejéști, pune pă i dă dóuă uori̯, 757-764, 766-768, 771-774, 776-779, 781-783, 786-795, 797, 799-838, 840-845, 848-849, 851-863, 865, 867, 869-870, 881, 8o 885-888, 891, 893+: [unii spun] míță ; míțe, 895-896, 900.
míță ; míți̯ : 721.
míță ; míțe : 722, 724.
pisícă ; -síĉ, [B] míță ; míțe : 723.
pisícă ; -síĉ sau míță ; míți̯ : 725.
pisícă, [B] míță : 726.
pisícă ; -síĉ, [B] míță ; míțe : 729+: înai̯inte-i̯ zíĉá míță, 730-731, 737, 739, 741, 744, 765, 890+: [V] míță ; míțe.
pisícă ; -síĉ și míță ; míțe : 738, 740, 749.
pisícă ; -síĉ : 770.
pisícă ; -síĉ : 775, 785.
pisícă ; -síĉ și míță ; míțĕ : 784.
pisícă ; -síĉ : 796, 798, 847, 864, 868, 871-873, 875+: [rar] míță ; míțe, 879+: [B] [G] míță ; míți̯, 880, 883, 889.
pisícâ ; -síĉ : 839, 876, 882.
míță ; míțe, pisícă ; -síĉ : 866+: a nái̯bi míță.
pisícâ ; -síĉ' : 874, 878.
pisícă, [B] míță ; míț : 877.
pi̯isícă ; -síĉ' : 898.

(câinele) LATRĂ (ind. prez. 3) „*(le chien) aboie*“

[956]

I. *[Întrebare indirectă]. Când face așa ... ? (IMIT.) ALR II s.n. 667 ; ALRM II s.n. 484 ; NALR-Olt., MN, plș. 67 ; ALF 2 ; AIS 1099 ; ALL 372* ; ALG 566 ; ALMC 561 ; ALB 1235 ; ALCB 1031 ; ALFC-XXVI ; ALJA 806 ; ALLOc. 458 ; ALLOr. 581 ; ALLR 310 ; ALN 760 ; ASLEF 294.*

II. *látră : 671-700, 702-718, 720-735, 737-739, 741-760, 763-766, 768, 770-772, 775+: ĝéuone „scinceș-te”, 778-779, 781-782, 784, 786-789, 791-801, 804-805, 807, 811, 813, 815-820, 822, 824-830, 833+: ĉe să dă cíi̯nili?, 835-838, 840-863, 865-867, 869-870, 877, 879, 881-882, 884-888, 890-898, 900.*
să dă, látră : 701, 777, 790, 821.
să látră, [k] látră : 719.
látrâ : 736, 874, 899.
látră : 740, 802, 839, 864, 868, 871, 873, 875-876, 878, 880, 883, 889.
látră, [×] să dă : 761.
látră sau úrlă : 762.
látră, să dă cíi̯nele : 767.
alátră, [k] látră : 769, 785.
alátră : 773-774, 780, 806, 808-810, 832, 834.
látră, alátră : 776, 783.
să látră : 803.
să dă, kelắcăne, să látră : 812.
să dă, să látră : 814.
să dă : 823.
să dă, alátră : 831.
látră : 872.

Note la hartă :

II. 706 : motán „mai rar”.
777. cotóc, pă țărănește.

(pisica) **MIAUNĂ** (ind. prez. 3) „*(le chat) miaule*“

[953]

I. *[Întrebare indirectă]. Ce zici că face pisica când face așa (IMIT.) și cere mâncare?*
NALR-Olt., MN, plș. 66; ALRR-Mar. 388; ALF 851; AIS 1117; ALL 377; ALG 557; ALMC 571; ALEA 598; ALB 1240; ALCB 1034; ALFC-CXXVIII; ALIFO 647*; ALJA 802; ALLOc. 469; ALLOr. 589*; ALLR 313; ALN 776; ASLEF 294.*

CÂINE, pl. „*chien*“

[954]

I. *[Întrebare indirectă]. Ce ține omul pe lângă casă ca să-i apere curtea (ograda); îl ții legat ca să nu muște?*
NALR-Olt., MN, plș. 66; ALM 77; ALF 277; AIS 1097, 1099, 1103; ALLy 372; ALG 530; ALMC 555; ALPO 138; ALW 18; ALB 1234; ALCB 1030; ALFC 728; ALIFO 639; ALJA 805; ALLOc. 456; ALLOr. 576; ALLR 309; ALN 758; ASLEF 289, 426.*

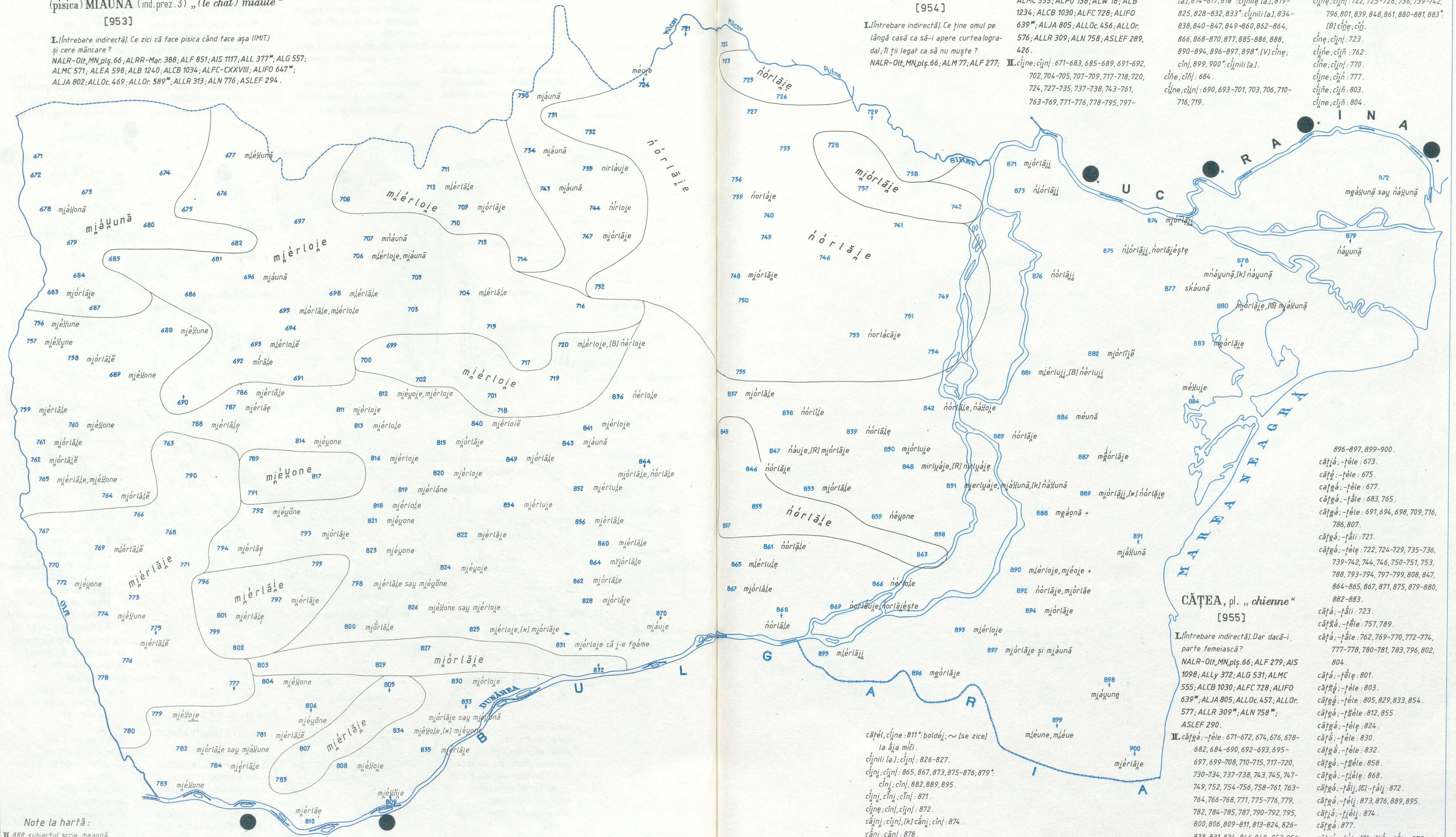
II. *cîine; cîini: 671–683, 685–689, 691–692, 702, 704–705, 707–709, 717–718, 720, 724, 727–735, 737–738, 743–761, 763–769, 771–776, 778–795, 797–800, 802, 805–810, 812, 813⁺: cîinele [a.], 814–817, 818⁺: cîinile [a.], 819–825, 828–832, 833⁺: cîinili [a.], 834–838, 840–847, 849–860, 862–864, 866, 868–870, 877, 885–886, 888, 890–894, 896–897, 898⁺: [V] cîne; cîni, 899, 900⁺: cîinili [a.].*
cîne; cîni: 684.
cîine; cîini: 690, 693–701, 703, 706, 710–716, 719.
cîni; cîni: 721.
cîine; cîini: 722, 725–726, 736, 739–742, 796, 801, 839, 848, 861, 880–881, 883⁺: [B] cîne; cîn.
cîne; cîini: 723.
cîine; cîin: 762.
cîne; cîini: 770.
cîine; cîin: 777.
cîine; cîin: 803.
cîine; cîin: 804.
cățel, cîine: 811⁺: boldei; ~ [se zice] la ăia mici.
cîinili [a.]; cîini: 826–827.
cîini; cîini: 865, 867, 873, 875–876, 879⁺: cîni; cîni, 882, 889, 895.
cîini, cîni; cîni: 871.
cîine; cîni, cîini: 872.
câini; cîini, [k] câni; cîni: 874.
câni; câni: 878.
cîne; cîni, cîne; cîni: 884.
cîinle; cîini: 887.

CĂȚEA, pl. „*chienne*“

[955]

I. *[Întrebare indirectă]. Dar dacă-i parte femeiască?*
NALR-Olt., MN, plș. 66; ALF 279; AIS 1098; ALLy 372; ALG 531; ALMC 555; ALCB 1030; ALFC 728; ALIFO 639; ALJA 805; ALLOc. 457; ALLOr. 577; ALLR 309*; ALN 758*; ASLEF 290.*

II. *cățea; -țele: 671–672, 674, 676, 678–682, 684–690, 692–693, 695–697, 699–708, 710–715, 717–720, 730–734, 737–738, 743, 745, 747–749, 752, 754–756, 758–761, 763–764, 766–768, 771, 775–776, 779, 782, 784–785, 787, 790–792, 795, 800, 806, 809–811, 813–824, 826–828, 831, 834–846, 848–853, 856–857, 859–863, 866, 869–870, 881, 884–886, 888, 890–891, 893–894, 896–897, 899–900.*
cățiá; -țele: 673.
cățé; -țele: 675.
cațeá; -țele: 677.
cățeá; -țăle: 683, 765.
cățeá; -țele: 691, 694, 698, 709, 716, 786, 807.
cățeá; -țăli: 721.
cățeá; -țele: 722, 724–729, 735–736, 739–742, 744, 746, 750–751, 753, 788, 793–794, 797–799, 808, 847, 864–865, 867, 871, 875, 879–880, 882–883.
cățá; -țăli: 723.
cățeá; -țele: 757, 789.
cățá; -țăle: 762, 769–770, 772–774, 777–778, 780–781, 783, 796, 802, 804.
cățá; -țele: 801.
cățeá; -țele: 803.
cățeá; -țele: 805, 829, 833, 854.
cățeá; -țeele: 812, 855.
cățeá; -țele: 824.
cățá; -țele: 830.
cățeá; -țele: 832.
cățeá; -țeele: 858.
cățeá; -țiele: 868.
cățeá; -țăli, [E] -țăli: 872.
cățeá; -țeli: 873, 876, 889, 895.
cățiá; -țieli: 874.
cățeá: 877.
cățeá; -țele, [E] cățắ; -țăle: 878.
cățeá; -țielle: 887, 892.
cățiá; -țiele: 898.

Note la hartă:
II. *888: subiectul scrie: meaonă.*
890: „în alte părți": miehoie.

CĂȚELUȘ, pl. „*petit chiot*"

[958]

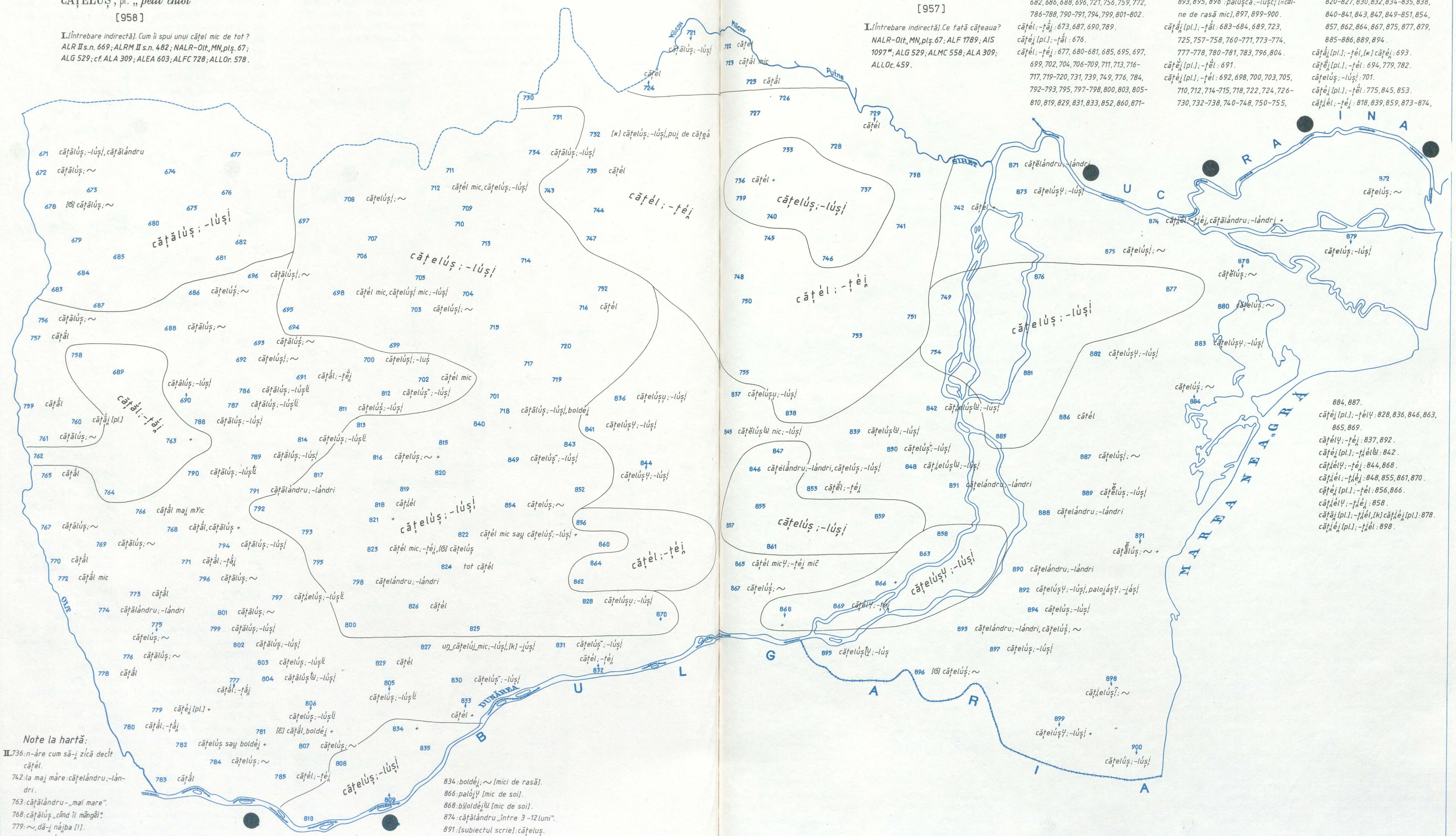
I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi spui unui cățel mic de tot ?*
ALR II s.n. 669; ALRM II s.n. 482; NALR-Olt., MN, plș. 67; ALG 529; cf. ALA 309; ALEA 603; ALFC 728; ALLOr. 578.

CĂȚEL, pl. „*chiot*"

[957]

I. *[Întrebare indirectă]. Ce fată cățeaua?*
NALR-Olt., MN, plș. 67; ALF 1789; AIS 1097; ALG 529; ALMC 558; ALA 309; ALLOc. 459.*

II. *cățắl; -țắi: 671-672, 674-675, 678-679, 682, 686, 688, 696, 721, 756, 759, 772, 786-788, 790-791, 794, 799, 801-802.*
cățél; -țắi: 673, 687, 690, 789.
cățéi [pl.]; -țắl: 676.
cățél; -téi: 677, 680-681, 685, 695, 697, 699, 702, 704, 706-709, 711, 713, 716-717, 719-720, 731, 739, 749, 776, 784, 792-793, 795, 797-798, 800, 803, 805-810, 819, 829, 831, 833, 852, 860, 871-872, 876, 880-883, 888, 890-891, 893, 895, 896+: palúșcă; -lúșĉi [=câine de rasă mic], 897, 899-900.
cățắi [pl.]; -țắl: 683-684, 689, 723, 725, 757-758, 760-771, 773-774, 777-778, 780-781, 783, 796, 804.
cățĕ́i [pl.]; -țĕ́l: 691.
cățéi [pl.]; -țél: 692, 698, 700, 703, 705, 710, 712, 714-715, 718, 722, 724, 726-730, 732-738, 740-748, 750-755, 785, 811-813, 814+: cățĕ́i, 815-817, 820-827, 830, 832, 834-835, 838, 840-841, 843, 847, 849-851, 854, 857, 862, 864, 867, 875, 877, 879, 885-886, 889, 894.
cățắi [pl.]; -țél, [*] cățéi: 693.
cățĕ́i [pl.]; -țél: 694, 779, 782.
cățelúș; -lúși: 701.
cățéi [pl.]; -țĕ́l: 775, 845, 853.
cățiél; -téi: 818, 839, 859, 873-874, 884, 887.
cățéi [pl.]; -țélu: 828, 836, 846, 863, 865, 869.
cățélu; -țéi: 837, 892.
cățéi [pl.]; -țiélu: 842.
cățiélu; -téi: 844, 868.
cățiél; -țiéi: 848, 855, 861, 870.
cățéi [pl.]; -țél: 856, 866.
cățiélu; -țiéi: 858.
cățăi [pl.]; -țiél, [k] cățiéi [pl.]: 878.
cățiéi [pl.]; -țiél: 898.

Note la hartă:

II. *736: n-áre cum să-i zícă decît cățél.*
742: la mai máre: cățelándru; -lándri.
763: cățălándru - „mai mare".
768: cățălúș „când îl mângâi".
779: ~, dă-i náiba [!].
781, 782: boldéi „de rasă".
816: cățelándru; -lándri - [puțin mai mare].
821: [cu valoare ipocoristică].
822: boldéi; ~ [=câine mic de statură].
833: boldéi să zíce „la cei care-i pitúĉ [=pitici]; îi ține mai mult în casă".
834: boldéi; ~ [mici de rasă].
866: palóiu [mic de soi].
868: buoldéiu [mic de soi].
874: cățălándru „între 3-12 luni".
891: [subiectul scrie]: cățeluș.
899: buoldéiu; -déi „câine boieresc", [de cameră].

PUI DE RAȚĂ, pl. „caneton"

[963]

I. [Întrebare indirectă]. Ce iese din oul de rață după ce a fost clocit? NALR-Olt. 425. ALF 1486; AIS 1150*; ALL 361*; cf. ALG 549*; ALMC 606; ALB 1206; ALFC 707; ALIFO 604*; ALLOc 503; ALLOr. 623; ASLEF 303, cf. 264/230.

Note la hartă:

II. 699: bobóc „de gâscă".
747: da prea puțin se spúne; la noi mai mult ráțe.
834: [*] rățúșcă, -țúșĉ, -țúște, rățișoáră, -șoáre.
839: rățúșĉe – „sunt mai mari".
887: [б] bobocél de gîscă.
894: „că seamănă cu bobocii de gâscă".
895: [și:] pui de ráță.

RAȚĂ, pl. „cane"

[961]

I. [Întrebare indirectă]. Cum se cheamă pasărea din curte care face mac, mac? NALR-Olt, MN, pls. 67; ALRR-Mar. 391; ALF 198; AIS 1150; ALL 361*; ALG 549; ALMC 606; ALA 86; ALC 108; ALCo 265; ALB 1205; ALFC 707; ALLOc. 502; ALLOr. 622; ALLR 338*; ALN 741; ASLEF 303, cf. 262/228.

II. ráță; ráțe: 671-716, 718-720, 722, 724, 726-735, 737-738, 741-745, 747-748, 750-755, 759, 761, 763-765, 767-769, 771-775, 777-778, 780-784, 786-787, 789-792, 794-795, 800, 803, 805-806, 808, 810-817, 819-827, 828*: rățișoáră [ipoc.], 829-832, 833*: rățúște, 834-837, 840-846, 849-851, 853-855, 857-859, 861-862, 870, 877, 881, 884-886, 888, 890-894, 896-898, 900.
ráță; ráțe: 717, 721, 725, 736, 739-740, 746, 788, 796, 798-799, 807, 838, 848, 860, 865, 882, 895*: „ți si-i".
ráță; ~: 723, 762.
ráță; ráțe: 749, 856, 864.
ráță; ráțe: 756, 760.
ráță; ráțĕ: 757.
ráță; ráțe: 758.
ráță; ráțĕ: 766.
ráță; ráțe: 770, 776, 779, 785, 863, 899.
ráță; ráțe: 793, 818.
ráță; ráțe: 797, 866.
ráță; ráțe: 801.
ráță; ráțe: 802, 804, 839, 847, 868, 871, 879-880, 883, 889.

Continuare partea stângă, jos.

ráță; ráțe: 809, 852, 869.
ráță; ráți: 867.
ráță; ~: 872, 878.
ráță; ráți: 873-874, 876.
ráță; ráți: 875.
ráță; ráțe: 887.

RĂȚOI, pl. „canard"

[962]

I. [Întrebare indirectă]. Dar dacă e parte bărbătească? NALR-Olt, MN, pls. 67; ALF 198; AIS 1150*; ALL 361*; ALG 549; ALMC 606; ALA 86; ALFC 707; ALIFO 604*; ALLOc. 502; ALLOr. 622; ALLR 338; ALN 742.

II. rățói; ~: 671-703, 705-712, 715, 718, 720-735, 737-745, 747-785, 807, 811-827, 829-835, 838, 840, 843, 849-850, 853-854, 856-857, 860, 862, 864, 867, 874, 877, 885-886, 890.
rățóiu; -țói: 704, 713, 716, 845, 851, 869.
rățóiu; -țói: 714, 717, 719, 836-837, 841, 846, 863, 865-866.
rățóiu; -țói: 736, 746.
rățuói; ~: 786-806, 808-810, 847, 852, 855, 859, 861, 870-873, 875-876, 878-884, 887-889, 891, 893-894, 896-900.
rățóiu; -țói: 828.
rățuóiu; -țuói: 839, 842, 844, 848, 858, 868, 895.
rățuóiu; -țuói: 892.

GĂINĂ, pl. „poule"

[964]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la „nevasta" cocoșului? NALR-Olt, MN, pls. 67; ALF 1071; AIS 1122, 1143; ALLy 334; ALG 434; ALPO 444; ALA 334; ALB 1177; ALFC 694; ALJA 757; ALLOc. 474; ALLOr. 594; ALLR 316; ALN 698*; ASLEF 292, 426.

II. găịínă; -ịíni: 671-690, 694, 724, 736, 740, 812-821, 823-835, 881-882, 884.
găínă; -íni: 691-693, 698, 700, 703-706, 709, 712-713, 716-720, 725-727, 730-735, 737-739, 741-755, 786, 789, 791-792, 794, 797, 843, 845, 853-854, 856, 860, 877, 885-886, 899.
găịínă; -ịíni: 695-697, 699, 701-702, 707-708, 710-711, 714-715, 756-757, 759-785, 790, 793, 795, 798-800, 802-803, 806, 810-811, 822, 836-838, 840-842, 844, 846, 848-852, 855, 857-859, 861-870.
găínă; -íni: 728-729, 887-888, 890-898, 900.
găínă; -íni: 738.
găínă; găíni: 787.
găínă; -íni: 788.
găịínă; -ịíni: 796, 805, 808-809.
găịínă; -ịíni: 801, 804.
găínă, -íni: 807.
găịínă; -ịíni: 839, 847.
găịínă; -ịíni: 871, 880.
găịínă; -ịíni: 872, 874, 876.
găịínă; -ịíni: 873, 878-879, 883, 889.
găịínă; -ịíni: 875.

PUI (de găină), pl. „poulet, poussin"

[967]

I. [Întrebare indirectă]. Ce iese din oul de găină după ce a fost clocit? NALR-Olt, MN, pls. 67; ALM 202; ALF 1079; AIS 1126; ALLy 336-337; ALG 437; ALMC 587; ALPO 447; ALA 1054; ALEA 403; ALC 1101-1102; ALB 1180; ALCB 1020; ALFC 696; ALJA 758, 760; ALLOc. 485; ALLOr. 607; ALLR 316*; ALN 699; ASLEF 298.

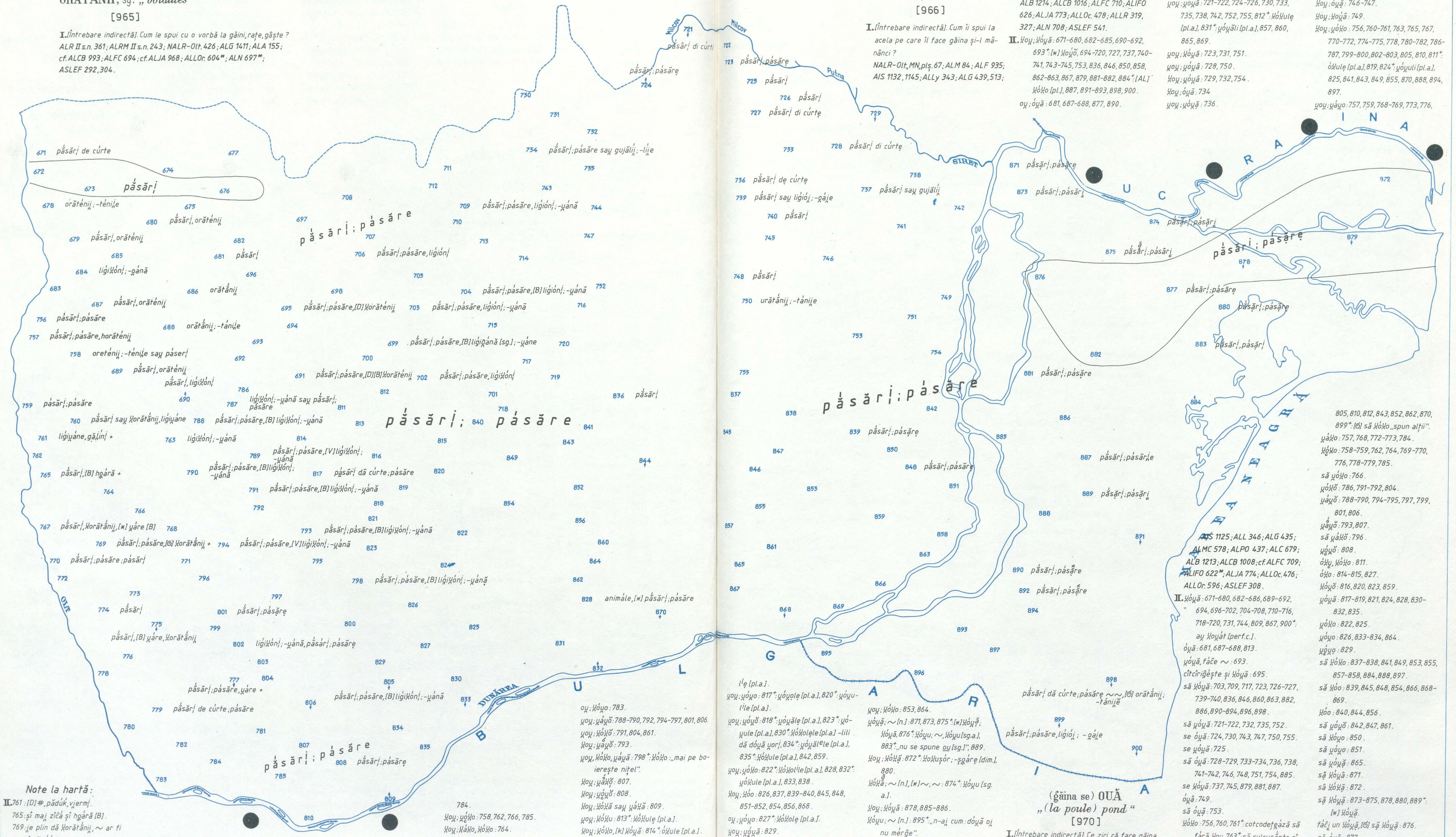
II. pui; ~: 671-692, 694-703, 705-712, 715-716, 718, 720-727, 730-734, 737-745, 748-776, 778-816, 818-827, 829-833, 835, 838-840, 842-843, 845, 847, 849-850, 852-854, 856-862, 867, 870-871, 874, 878*: pui de găịínă, 879-882, 884*: puịișóri [pl.], 885-886, 888-891, 894-895, 897-900.
pui dă găịínă; ~~~: 693, 846.
puịu; pui: 704, 713, 836, 844, 848, 851, 855, 864, 868.
puịu; pui: 714, 717, 719, 728-729, 837, 841, 863, 865-866, 869, 873, 892, 893*: dă găịínă.
púiu; pui: 735-736, 747.
puișór; -șóri: 746.
pui; ~, puịișór; -șóri: 777.
pui; ~, puịișóri: 817, 834.
pui dă găịínă [pl.]; puịu: 828.
puịișór; -șóri: 872* pui; ~ „când îs mai mari".
pui de găịínă; ~: 883.
pui de găịínă; ~: 887.
puịu dă găịínă; pui ~~, pui; ~: 896.

ORĂTĂNII, sg. „*volailles*“

[965]

I. [Întrebare indirectă]. Cum le spui cu o vorbă la găini, rațe, gâște?

ALR II s.n. 361; ALRM II s.n. 243; NALR-Olt. 426; ALG 1411; ALA 155; cf. ALCB 993; ALFC 694; cf. ALJA 968; ALLOr. 604*; ALN 697*; ASLEF 292, 304.

Note la hartă:

II. 761: [D] #, păduḱ, vi̯ermʼ.

765: șî mai̯ zîĉá șî hoáră [B].

769: i̯e plin dă u̯orătắnii̯, ~ ar fi șî păduḱ [!].

777: ĉe de u̯áre mai̯ avém!

OU, pl. „*oeuf*“

[966]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la acela pe care îl face găina și-l mănânci?

NALR-Olt., MN, plș. 67; ALM 84; ALF 935; AIS 1132, 1145; ALLy 343; ALG 439, 513; ALMC 581; ALPO 388; ALA 993; ALC 1041; ALB 1214; ALCB 1016; ALFC 710; ALIFO 626; ALJA 773; ALLOc. 478; ALLR 319, 327; ALN 708; ASLEF 541.

II. u̯ou̯; u̯óu̯ă: 671–680, 682–685, 690–692, 693⁺: [*] u̯óu̯ŏ, 694–720, 727, 737, 740–741, 743–745, 753, 836, 846, 850, 858, 862–863, 867, 879, 881–882, 884⁺: [AL] u̯óu̯o [pl.], 887, 891–893, 898, 900.

ou̯; óu̯ă: 681, 687–688, 877, 890.

ou̯; u̯óu̯ă: 686, 689.

u̯ou̯; u̯óu̯ă: 721–722, 724–726, 730, 733, 735, 738, 742, 752, 755, 812⁺: u̯óu̯ule [pl.a.], 831⁺: u̯óu̯ăli [pl.a.], 857, 860, 865, 869.

u̯ou̯; u̯óu̯ă: 723, 731, 751.

u̯ou̯; u̯óu̯ă: 728, 750.

u̯ou̯; u̯óu̯ă: 729, 732, 754.

u̯ou̯; óu̯ă: 734

u̯ou̯; u̯óu̯ă: 736.

u̯ou̯; u̯óu̯î: 739.

u̯ou̯; óu̯ă: 746–747.

u̯ou̯; u̯óu̯â: 749.

u̯ou̯; u̯óu̯o: 756, 760–761, 763, 765, 767, 770–772, 774–775, 778, 780–782, 786–787, 799–800, 802–803, 805, 810, 811⁺: óu̯ule [pl.a.], 819, 824⁺: u̯óu̯uli [pl.a.], 825, 841, 843, 849, 855, 870, 888, 894, 897.

u̯ou̯; u̯áu̯o: 757, 759, 768–769, 773, 776, 784.

u̯ou̯; u̯óu̯o: 758, 762, 766, 785.

u̯ou̯; u̯áu̯o, u̯óu̯o: 764.

ou̯; óu̯o: 777.

u̯ou̯; u̯óu̯o, u̯óu̯o: 779.

ou̯; u̯óu̯o: 783.

u̯ou̯; u̯áu̯ŏ: 788–790, 792, 794–797, 801, 806.

u̯ou̯; u̯óu̯ŏ: 791, 804, 861.

u̯ou̯; u̯åu̯ŏ: 793.

u̯ou̯, u̯óu̯o, u̯áu̯ă: 798⁺: u̯óu̯o: „mai pe boierește nițel".

u̯ou̯; u̯åu̯ŏ: 807.

u̯ou̯; u̯óu̯ŏ: 808.

u̯ou̯; u̯óu̯ă sau̯ u̯áu̯ă: 809.

u̯ou̯; u̯óu̯u: 813⁺: u̯óu̯ule [pl.a.].

u̯ou̯; u̯óu̯o, [k] u̯óu̯ă: 814⁺: óu̯ule [pl.a.].

u̯ou̯; u̯óu̯u: 815.

ou̯; u̯óu̯o: 816⁺: óu̯ălele [pl.a.], 821⁺: u̯óu̯ol'e [pl.a.].

u̯ou̯; u̯óu̯o: 817⁺: u̯óu̯ole [pl.a.], 820⁺: u̯óu̯ul'le [pl.a.].

u̯ou̯; u̯óu̯ŏ: 818⁺: u̯óu̯ăle [pl.a.], 823⁺: u̯óu̯ule [pl.a.], 830⁺: u̯óu̯olele [pl.a.] -lili dă dóu̯ă u̯orʼ, 834⁺: u̯óu̯ălᵉle [pl.a.], 835⁺: u̯óu̯ule [pl.a.], 842, 859.

u̯ou̯; u̯óu̯o: 822⁺: u̯óu̯ol'le [pl.a.], 828, 832⁺: u̯óu̯ule [pl.a.], 833, 838.

u̯ou̯; u̯óo: 826, 837, 839–840, 845, 848, 851–852, 854, 856, 868.

ou̯; u̯óu̯o: 827⁺: u̯óu̯ole [pl.a.].

u̯ou̯; u̯óu̯ă: 829.

u̯ou̯; u̯óo: 844, 866.

u̯óu̯ŏ; ~: 847⁺: un u̯óu̯ŏ róșu.

u̯ou̯; u̯óu̯o: 853, 864.

u̯óu̯ă; ~ [n.]: 871, 873, 875⁺: [*] u̯óu̯ă; u̯óu̯ă, 876⁺: u̯óu̯u; ~, u̯óu̯u [sg.a.], 883⁺: „nu se spune <u>ou</u> [sg.]", 889.

u̯ou̯; u̯óu̯ă: 872⁺: u̯ou̯ușór; -șoáre [dim.], 880.

u̯óu̯â; ~ [n.], [*] ~; ~: 874⁺: u̯óu̯u [sg.a.].

u̯ou̯; u̯óu̯â: 878, 885–886.

u̯óu̯u; ~ [n.]: 895⁺: „n-ai̯ cum: dóu̯ă oi̯ nu mérĝe".

u̯óu̯û; ~, u̯óu̯â; ~ [n.]: 896.

ou̯, u̯ou̯; u̯óu̯ă [L], óo [AL]: 899.

(găina se) OUĂ „*(la poule) pond*“

[970]

I. [Întrebare indirectă]. Ce zici că face găina când, în fiecare zi, se așază în cuib?

NALR-Olt., MN, plș. 68; ALF 1059, 1677–1678; AIS 1125; ALL 346; ALG 435; ALMC 578; ALPO 437; ALC 679; ALB 1213; ALCB 1008; cf. ALFC 709; ALIFO 622*; ALJA 774; ALLOc. 476; ALLOr. 596; ASLEF 308.

II. u̯óu̯ă: 671–680, 682–686, 689–692, 694, 696–702, 704–708, 710–716, 718–720, 731, 744, 809, 867, 900⁺: au̯ u̯ou̯át [perf.c.].

óu̯ă: 681, 687–688, 813.

u̯óu̯ă, fáĉe ~: 693.

cîtcîrigéște și u̯óu̯ă: 695.

să u̯óu̯ă: 703, 709, 717, 723, 726–727, 739–740, 836, 846, 860, 863, 882, 886, 890–894, 896, 898.

să u̯óu̯ă: 721–722, 732, 735, 752.

se óu̯ă: 724, 730, 743, 747, 750, 755.

se u̯óu̯ă: 725.

să óu̯ă: 728–729, 733–734, 736, 738, 741–742, 746, 748, 751, 754, 885.

se u̯óu̯ă: 737, 745, 879, 881, 887.

óu̯â: 749.

să óu̯ă: 753.

u̯óu̯o: 756, 760, 761⁺: cotcodețeáză să fácă u̯ou̯, 763⁺: să culcușắște și ~, 765, 767, 771, 774–775, 777, 780–783, 787, 798, 800, 802–803, 805, 810, 812, 843, 852, 862, 870, 899⁺: [G] să u̯óu̯o „spun alții".

u̯áu̯o: 757, 768, 772–773, 784.

u̯óu̯o: 758–759, 762, 764, 769–770, 776, 778–779, 785.

să u̯óu̯o: 766.

u̯óu̯ŏ: 786, 791–792, 804.

u̯áu̯ŏ: 788–790, 794–795, 797, 799, 801, 806.

u̯åu̯ŏ: 793, 807.

să u̯áu̯ŏ: 796.

u̯óu̯ŏ: 808.

óu̯u, u̯óu̯o: 811.

óu̯o: 814–815, 827.

u̯óu̯ŏ: 816, 820, 823, 859.

u̯óu̯ă: 817–819, 821, 824, 828, 830–832, 835.

u̯óu̯o: 822, 825.

u̯óu̯o: 826, 833–834, 864.

u̯óu̯o: 829.

să u̯óu̯o: 837–838, 841, 849, 853, 855, 857–858, 884, 888, 897.

să u̯óo: 839, 845, 848, 854, 866, 868–869.

u̯óo: 840, 844, 856.

să u̯óu̯ŏ: 842, 847, 861.

să u̯óu̯o: 850.

să u̯óu̯o: 851.

să u̯óu̯ă: 865.

să u̯óu̯â: 871.

sâ u̯óu̯ă: 872.

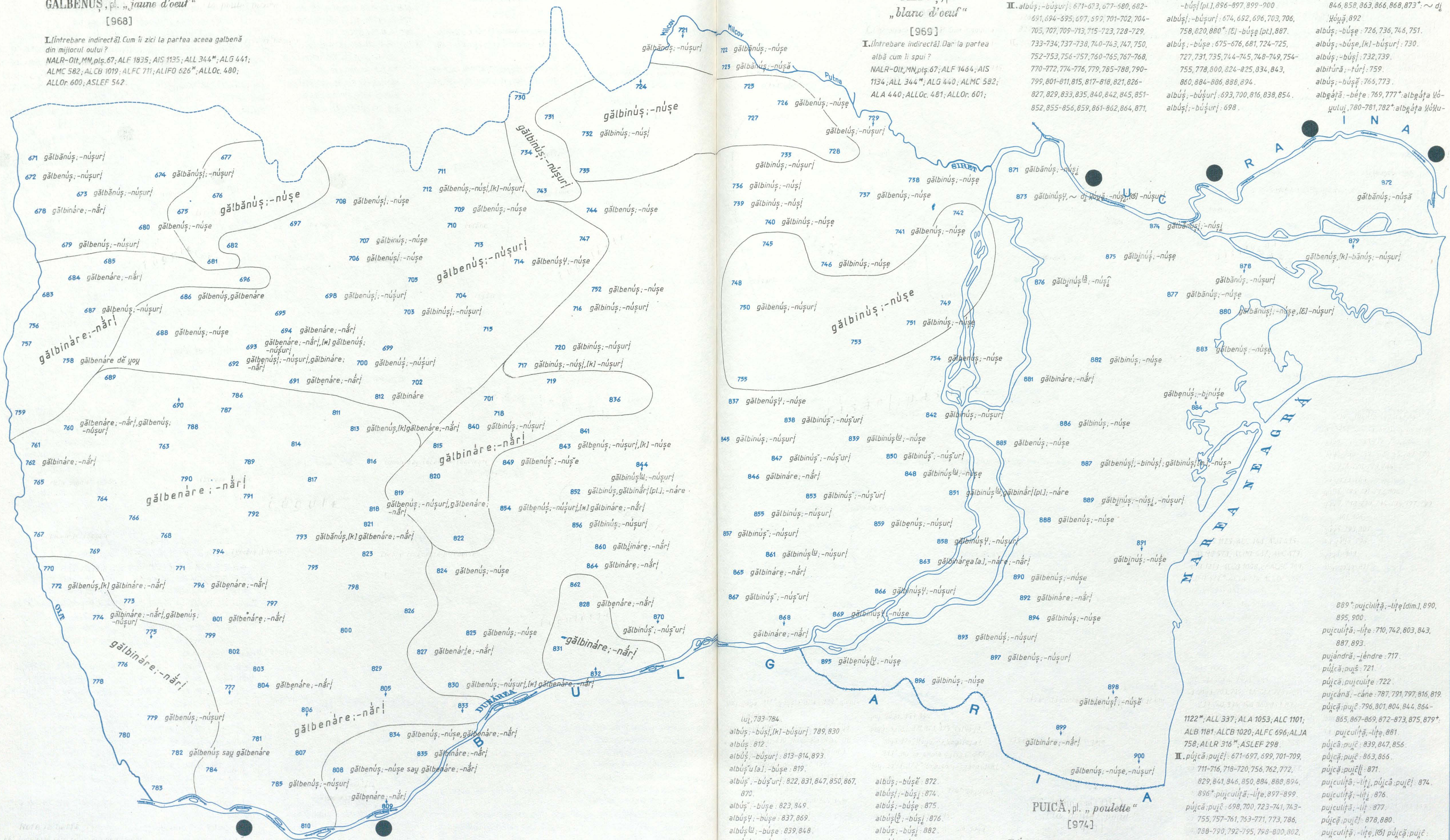
să u̯óu̯ă: 873–875, 878, 880, 889⁺: [*] u̯óu̯ă.

fáĉi̯ un u̯óu̯ă, [G] să u̯óu̯ă: 876.

să óu̯â: 877.

se u̯óu̯ă: 883.

se u̯óu̯u: 895.

GĂLBENUȘ, pl. *„jaune d'oeuf"*
[968]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi zici la partea aceea galbenă din mijlocul oului?*
NALR-Olt.,MN,plș.67; ALF 1835; AIS 1135; ALL 344; ALG 441; ALMC 582; ALCB 1019; ALFC 711; ALIFO 626*; ALLOc. 480; ALLOr. 600; ASLEF 542.*

ALBUȘ, pl.
„blanc d'oeuf"
[969]

I. *[Întrebare indirectă]. Dar la partea albă cum îi spui?*
NALR-Olt.,MN,plș.67; ALF 1464; AIS 1134; ALL 344; ALG 440; ALMC 582; ALA 440; ALLOc. 481; ALLOr. 601; ASLEF 542.*

II. *albúș;-búșurị: 671-673, 677-680, 682-691, 694-695, 697, 699, 701-702, 704-705, 707, 709-713, 715-723, 728-729, 733-734; 737-738, 740-743, 747, 750, 752-753, 756-757, 760-765, 767-768, 770-772, 774-776, 779, 785-788, 790-799, 801-811, 815, 817-818, 821, 826-827, 829, 833, 835, 840, 842, 845, 851-852, 855-856, 859, 861-862, 864, 871, 877-879, 881, 883, 889, 890⁺: [ɛ] -búșị [pl.], 896-897, 899-900.*
albúșị;-búșurị: 674, 692, 696, 703, 706, 758, 820, 880⁺: [ɛ] -búșẹ [pl.], 887.
albúș;-búșe: 675-676, 681, 724-725, 727, 731, 735, 744-745, 748-749, 754-755, 778, 800, 824-825, 834, 843, 860, 884-886, 888, 894.
albúș;-búșurị: 693, 700, 816, 838, 854.
albúșị;-búșurị: 698.
albúșᵘ;-búșurị: 714, 828, 832, 836, 841, 846, 858, 863, 866, 868, 873⁺: ~ dị ᵘóụă, 892.
albúș;-búșẹ: 726, 736, 746, 751.
albúș;-búșe, [k] -búșurị: 730.
albúș;-búșị: 732, 739.
albitúră;-túrị: 759.
albúș;-búșĕ: 766, 773.
albẹáță;-bẹțe: 769, 777⁺: albẹáța ᵘóᵘuluị, 780-781, 782⁺: albẹáța ᵘóᵘuluị, 783-784.
albúș;-búșị, [k] -búșurị: 789, 830.
albúș: 812.
albúș;-búșurị: 813-814, 893.
albúșˇu [a.];-búșe: 819.
albúșˇ;-búșˇurị: 822, 831, 847, 850, 867, 870.
albúșˇ;-búșe: 823, 849.
albúșᵘ;-búșe: 837, 869.
albúșᵘ;-búșe: 839, 848.
albúșᵘ;-búșurị: 844.
albúșˇ;-búșurị: 853, 857.
albúșˇᵘ;-búșˇurị: 865.
albúș;-búșĕ: 872.
albúșị;-búșị: 874.
albúș;-búșẹ: 875.
albúșᵃ;-búșị: 876.
albúș;-búșị: 882.
albúș;-búșe: 891.
albúșᵘ;-búșẹ: 895.
albúșî;-búșĕ: 898.

PUICĂ, pl. *„poulette"*
[974]

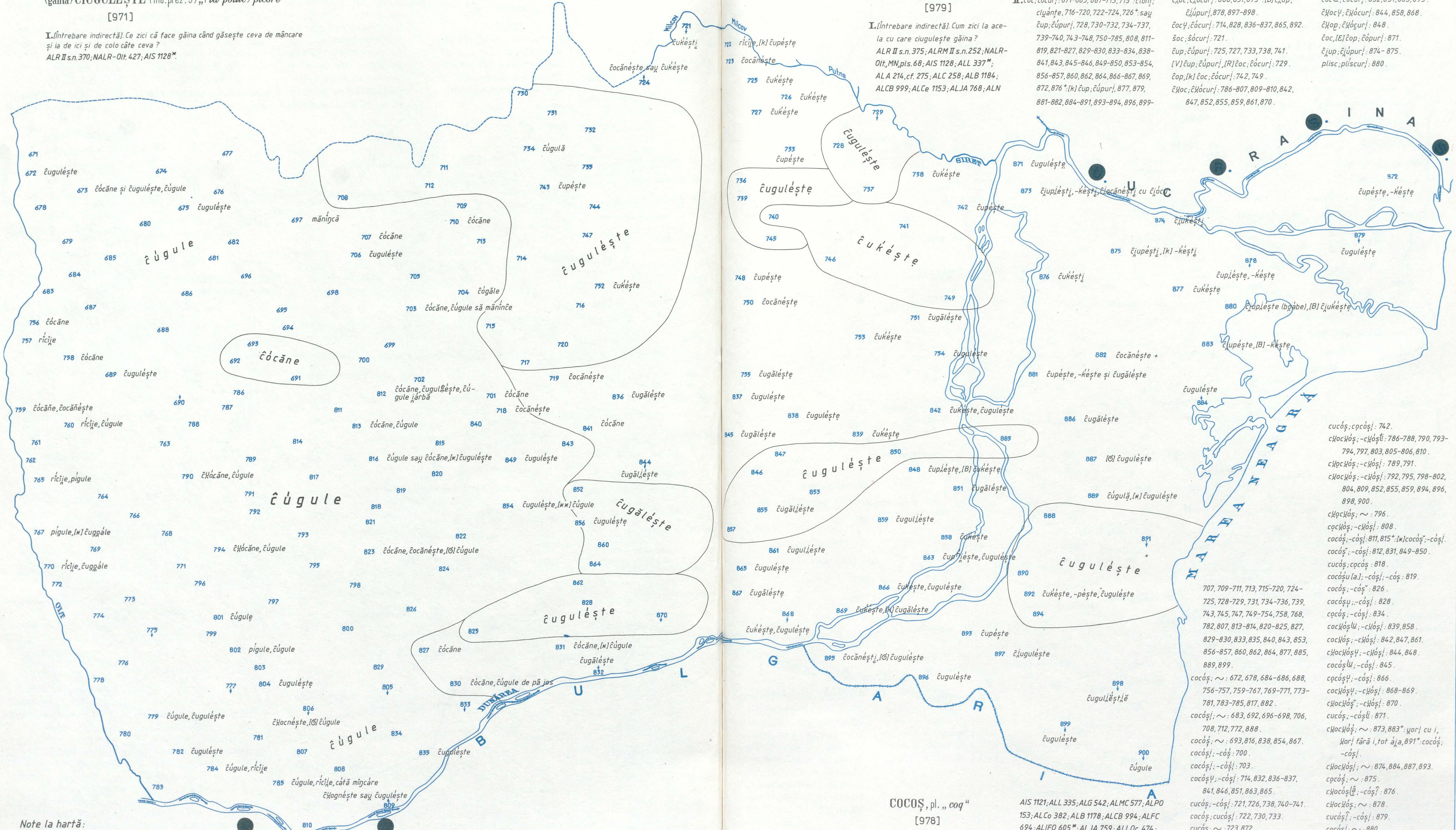
I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi ziceți găinii tinere care n-a început încă să (se) ouă?*
NALR-Olt.,MN,plș.68; ALRR-Mar. 392; AIS 1122; ALL 337; ALA 1053; ALC 1101; ALB 1181; ALCB 1020; ALFC 696; ALJA 758; ALLR 316*; ASLEF 298.*

II. *púịcă;puịčị: 671-697, 699, 701-709, 711-716, 718-720, 756, 762, 772, 829, 841, 846, 850, 884, 888, 894, 896⁺: puịculíță;-líțe, 897-899.*
púịcă;puịč: 698, 700, 723-741, 743-755, 757-761, 763-771, 773, 786, 788-790, 792-795, 798-800, 802, 805-815, 817-818, 820-828, 830-838, 840, 842, 845, 848-849, 851-855, 857-862, 870, 882, 885-886, 889⁺: puịculíță;-líțe [dim.], 890, 895, 900.
puịculíță;-líțe: 710, 742, 803, 843, 887, 893.
puịándră;-ịéndre: 717.
púịcă;puịș: 721.
púịcă;puịculíțe: 722.
puịcánă;-cáne: 787, 791, 797, 816, 819.
púịcă;puịč: 796, 801, 804, 844, 864-865, 867-869, 872-873, 875, 879⁺: puịculíță;-líțe, 881.
púịcâ;puịč: 839, 847, 856.
púịcă;puịč: 863, 866.
púịcă;puịčị: 871.
puịculíță;-líțị, púịcâ;puịčị: 874.
puịculíță;-líțị: 876.
puịculíță;-líț: 877.
púịcă;puịčị: 878, 880.
puịculíță;-líțe, [ɞ] púịcă;puịč: 883.
púịcă;puịčị: 891-892.

(găina) CIUGULEȘTE (ind. prez. 3) „*(la poule) picore*"

[971]

I. *[Întrebare indirectă]. Ce zici că face găina când găsește ceva de mâncare și ia de ici și de colo câte ceva ?*
ALR II s.n. 370; NALR-Olt. 427; AIS 1128.*

Note la hartă:

III. 882: ĉuguléște „când se curăță de păduchi".
891: înĉoácă „dă cu ciocul ca să te muște".

CIOC, pl. „*bec*"

[979]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum zici la acela cu care ciugulește găina ?*
ALR II s.n. 375; ALRM II s.n. 252; NALR-Olt., MN, pls. 68; AIS 1128; ALL 337; ALA 214, cf. 275; ALC 258; ALB 1184; ALCB 999; ALCe 1153; ALJA 768; ALN 700; ASLEF 291.*

II. ĉoc; ĉócurʲ: 671-685, 687-713, 715⁺: clonț; cluánțe, 716-720, 722-724, 726⁺: sau ĉup; ĉúpurʲ, 728, 730-732, 734-737, 739-740, 743-748, 750-785, 808, 811-819, 821-827, 829-830, 833-834, 838-841, 843, 845-846, 849-850, 853-854, 856-857, 860, 862, 864, 866-867, 869, 872, 876⁺: [k] ĉup; ĉúpurʲ, 877, 879, 881-882, 884-891, 893-894, 896, 899-900.
ĉʲoc; ĉʲócurʲ: 686, 831, 873⁺: [B] ĉʲup; ĉʲúpurʲ, 878, 897-898.
ĉocᵘ; ĉócurʲ: 714, 828, 836-837, 865, 892.
ŝoc; ŝócurʲ: 721.
ĉup; ĉúpurʲ: 725, 727, 733, 738, 741.
[V] ĉup; ĉúpurʲ, [R] ĉoc; ĉócurʲ: 729.
ĉop, [k] ĉoc; ĉócurʲ: 742, 749.
ĉᵘoc; ĉᵘócurʲ: 786-807, 809-810, 842, 847, 852, 855, 859, 861, 870.
ĉócu [a.]; ĉócurʲ: 820, 835.
ĉocᵚ; ĉócurʲ: 832, 851, 863, 895.
ĉᵘocᵘ; ĉᵘócurʲ: 844, 858, 868.
ĉᵘop; ĉᵘócurʲ: 848.
ĉoc, [E] ĉop; ĉópurʲ: 871.
ĉʲup; ĉʲúpurʲ: 874-875.
plisc; plíscurʲ: 880.

COCOȘ, pl. „*coq*"

[978]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi spui la acela care cântă „cucuriguu!" ?*
NALR-Olt., MN, pls. 68; ALM 170; ALF 320; AIS 1121; ALL 335; ALG 542; ALMC 577; ALPO 153; ALCo 382; ALB 1178; ALCB 994; ALFC 694; ALIFO 605; ALJA 759; ALLOc. 474; ALLOr. 594; ALN 698*; ASLEF 291.*

II. cocóș; -cóșʲ: 671, 673-677, 679-682, 687, 689-691, 694-695, 698-699, 701-702, 704-705, 707, 709-711, 713, 715-720, 724-725, 728-729, 731, 734-736, 739, 743, 745, 747, 749-754, 758, 768, 782, 807, 813-814, 820-825, 827, 829-830, 833, 835, 840, 843, 853, 856-857, 860, 862, 864, 877, 885, 889, 899.
cocóș; ~: 672, 678, 684-686, 688, 756-757, 759-767, 769-771, 773-781, 783-785, 817, 882.
cocóșʲ; ~: 683, 692, 696-698, 706, 708, 712, 772, 888.
cocóș; ~: 693, 816, 838, 854, 867.
cocóșʲ; -cóș: 700.
cocóșʲ; -cóșʲ: 703.
cocóșᵘ; -cóșʲ: 714, 832, 836-837, 841, 846, 851, 863, 865.
cucóș; -cóșʲ: 721, 726, 738, 740-741.
cocóș; cucóșʲ: 722, 730, 733.
cucóș; ~: 723, 872.
cucóș; cocóșʲ: 727, 748.
coçóș; cocóșʲ: 732, 744, 755, 886.
coçóș; cucóșʲ: 737, 746.
cucóș; coçóșʲ: 742.
cᵘocᵘóș; -cᵘóștʲ: 786-788, 790, 793-794, 797, 803, 805-806, 810.
cᵘoçᵘóș; -cᵘóșʲ: 789, 791.
cᵘocᵘóș; -cᵘóșʲ: 792, 795, 798-802, 804, 809, 852, 855, 859, 894, 896, 898, 900.
cᵘoçᵘóș; ~: 796.
coçᵘóș; -cᵘóșʲ: 808.
cocóș; -cóșʲ: 811, 815⁺: [*] cocóș; -cóșʲ.
cocóș; -cóșʲ: 812, 831, 849-850.
cucóș; coçóș: 818.
cocóșu [a.]; -cóșʲ; -cóș: 819.
cocóș; -cóș: 826.
cocóșᵘ; -cóșʲ: 828.
coçóș; -cóșʲ: 834.
cocᵘóșᵚ; -cᵘóșʲ: 839, 858.
cocᵘóș; -cᵘóșʲ: 842, 847, 861.
cᵘocᵘóșᵘ; -cᵘóșʲ: 844, 848.
cocóșᵚ; -cóșʲ: 845.
coçóșᵘ; -cóșʲ: 866.
cocᵘóșᵘ; -cᵘóșʲ: 868-869.
cᵘocᵘóș; -cᵘóșʲ: 870.
cucóș; -cóștʲ: 871.
cᵘocᵘóș; ~: 873, 883⁺: ᵘorʲ cu i, ᵘorʲ fără i, tot áʲa, 891⁺: cocóș; -cóșʲ.
cᵘocᵘóșʲ; ~: 874, 884, 887, 893.
coçóș; ~: 875.
cᵘocóșᵃ; -cóșʲ: 876.
cᵘocᵘóș; ~: 878.
cucóșʲ; -cóșʲ: 879.
coçóșʲ; ~: 880.
cᵘocóș; -cóșʲ: 881, 890, 897.
cᵘocóșᵘ; -cóșʲ: 892.
cᵘocᵘóș; ~: 895.

CLOȘCĂ, pl. „couveuse“

[972]

I. [Întrebare indirectă]. Cum zici la găina pe care o pui pe ouă ca să scoată pui?
NALR-Olt., MN, plș. 68; ALM 93; ALF 1881; AIS 1123; ALL 349; ALG 1407; ALMC 585; ALA 902; ALEA 609; ALS 34; ALC 947; ALCB 1027; ALFC 712; ALJA 781; ALLOc. 482; ALLOr. 604; ASLEF 298.

(găina) CLOCEȘTE (ind. prez. 3) „(la poule) couve“

[973]

I. [Întrebare indirectă]. Ce zici că face găina cînd stă pe ouă ca să scoată pui?
NALR-Olt., MN, plș. 68; ALF 1796; AIS 1137; ALL 348; ALG 544; ALMC 585; ALA 525; ALEA 611; ALC 572; ALCo 408; ALB 1217; ALFC 712; ALIFO 612-613; ALJA 779; ALLOc. 482; ALLOr. 602; ALLR 324; ALN 711, 722.

II. clocéște: 671-720, 728-731, 733-734, 737-738, 743, 747-748, 752, 756-757, 759-785, 790-792, 811-817, 819-826, 827+: a căzú la clocealắ, 828-838, 840-841, 843-846, 849-855, 857-858, 860-863, 866, 869, 881, 885-886, 888, 890-891, 893-895, 899-900.
closéști: 721.
clocéște: 722-727, 732, 735-736, 739-742, 744-746, 749-751, 753-755, 794, 798, 804, 839, 847, 856, 864-865, 867-868, 871, 877, 883, 889.
să clocáscă [conj.]: 758.
cluocéște: 786-787, 795, 797, 800, 802-803, 805, 808, 842, 859, 870, 887, 892, 897-898.
cluocéște: 788, 793, 796, 801, 807, 809, 848, 879.
cluocéște: 789.
cluocéște: 806.
clocéște: 810, 818.
cluocéști, [L] cluocéște, -céște: 872.
cluocéști: 873, 875-876, 878.
cluocñéști: 874.
záci cloșcă pe uouă: 880+: „nu se prea zice clocéște“.
clocéști: 882.
záce: 884.
záce sau clocéște: 896.

CUIBAR², pl. „nichet“

[977]

I. [Întrebare indirectă]. Cum se cheamă oul pe care îl lași tot timpul în cuib ca găina să nu-și mute locul de ouat?
ALRM II s.n. 250; NALR-Olt., MN, plș. 68; AIS 1137*; ALL 345; ALG 547; ALMC 579; ALB 1215; ALFC-CXXIV; ALIFO 628; ALJA 778; ALLOc. 477; ALLOr. 597; ASLEF 304, 309/260.

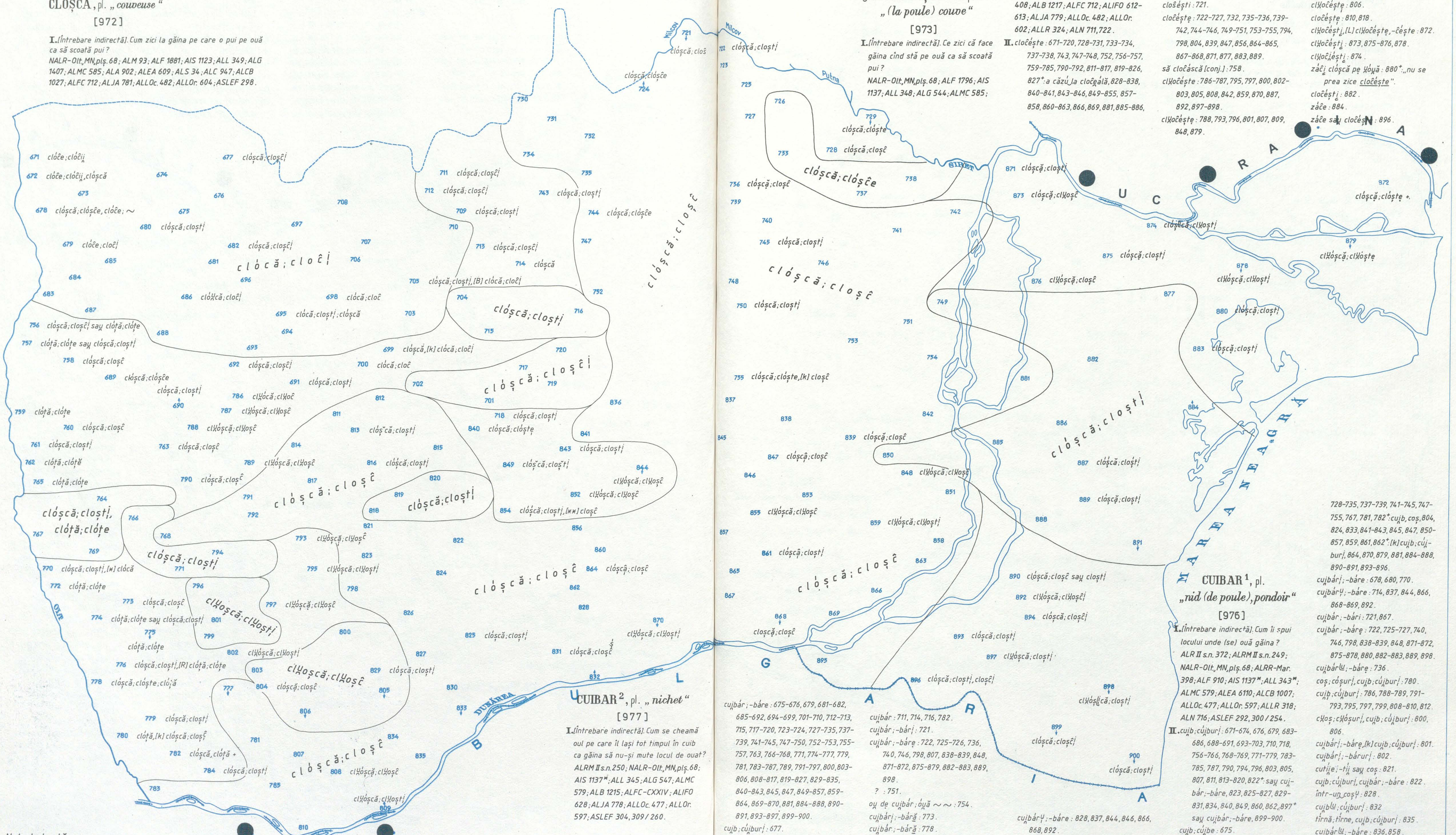
II. cuibári; -báre: 671-674, 680, 683-684, 700, 758-762, 764-765, 769-770, 772, 780, 788.
cuibár; -báre: 675-676, 679, 681-682, 685-692, 694-699, 701-710, 712-713, 715, 717-720, 723-724, 727-735, 737-739, 741-745, 747-750, 752-753, 755-757, 763, 766-768, 771, 774-777, 779, 781, 783-787, 789, 791-797, 800, 803-806, 808-817, 819-827, 829-835, 840-843, 845, 847, 849-857, 859-864, 869-870, 881, 884-888, 890-891, 893-897, 899-900.
cuib; cúiburi: 677.
cuibári; ~: 678.
cuibár; -báruri: 693+: [k] -báre, 790, 818.
cuibár: 711, 714, 716, 782.
cuibár; -bári: 721.
cuibár; -báre: 722, 725-726, 736, 740, 746, 798, 807, 838-839, 848, 871-872, 875-879, 882-883, 889, 898.
? : 751.
ou de cuibár; óuă ~ ~: 754.
cuibári; -bără: 773.
cuibár; -bără: 778.
cuibári, -bár; -báre: 799.
cuibári; -báre: 801.
cuibári; -báruri: 802.
cuibáru; -báre: 828, 837, 844, 846, 866, 868, 892.
cuibárlu; -báre: 836, 858.
cuibárlu; -báre: 865.
cuibár; -bári: 867, 873-874, 880.

CUIBAR¹, pl. „nid (de poule), pondoir“

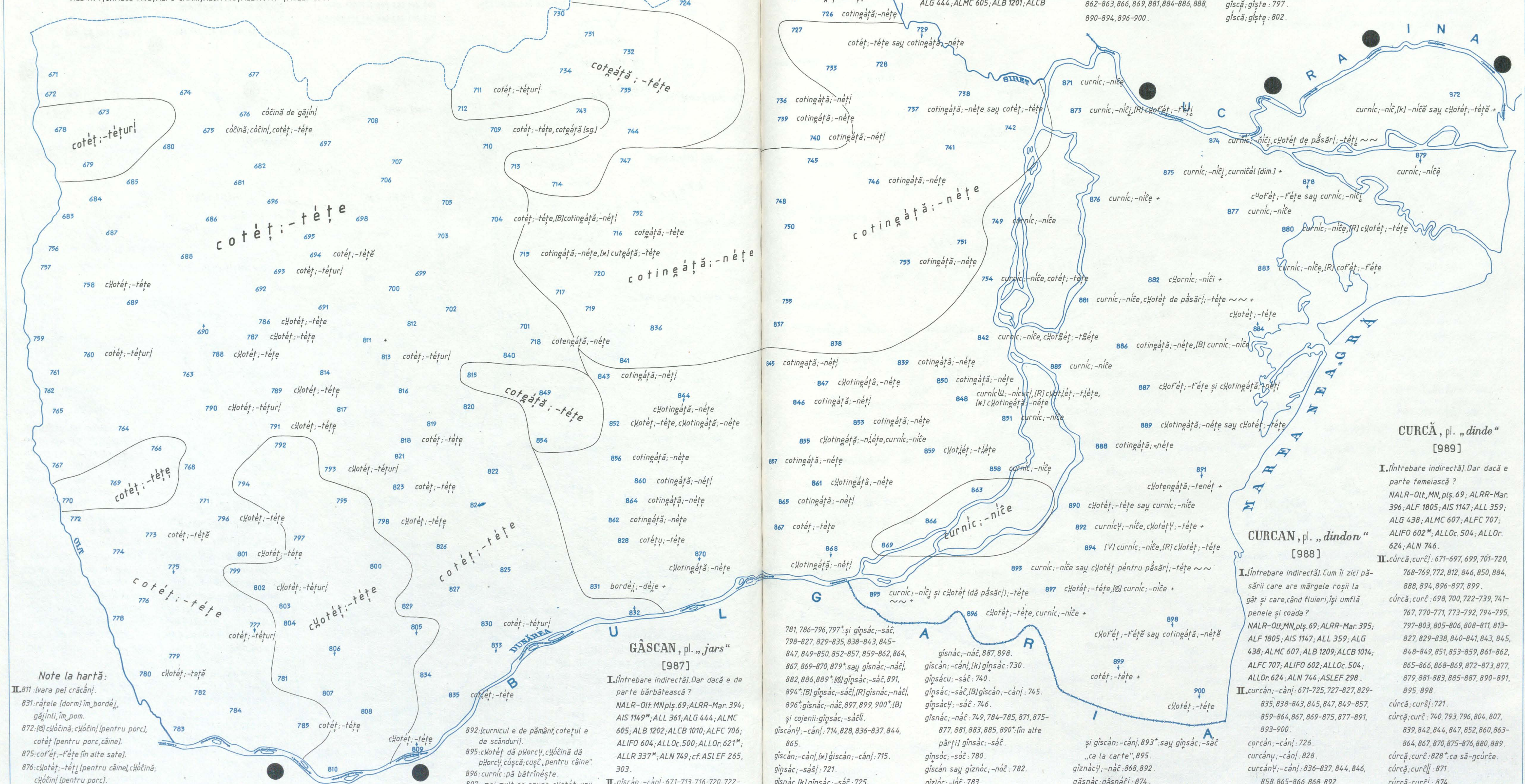
[976]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui locului unde (se) ouă găina?
ALR II s.n. 372; ALRM II s.n. 249; NALR-Olt., MN, plș. 68; ALRR-Mar. 398; ALF 910; AIS 1137*; ALL 343*; ALMC 579; ALEA 6110; ALCB 1007; ALLOc. 477; ALLOr. 597; ALLR 318; ALN 716; ASLEF 292, 300/254.

II. cuib; cúiburi: 671-674, 676, 679, 683-686, 688-691, 693-703, 710, 718, 756-766, 768-769, 771-779, 783-785, 787, 790, 794, 796, 803, 805, 807, 811, 813-820, 822+: sau cuibár; -báre, 823, 825-827, 829-831, 834, 840, 849, 860, 862, 897+ sau cuibár; -báre, 899-900.
cuib; cúibe: 675.
cuibár; -báre: 677, 681-682, 687, 692, 704-709, 711-713, 715+: [k] cuib, 716-717, 719-720, 723-724, 728-735, 737-739, 741-745, 747-755, 767, 781, 782+: cuib, coș, 804, 824, 833, 841-843, 845, 847, 850-857, 859, 861, 862+: [k] cuib; cúiburi, 864, 870, 879, 881, 884-888, 890-891, 893-896.
cuibári; -báre: 678, 680, 770.
cuibáru; -báre: 714, 837, 844, 866, 868-869, 892.
cuibár; -bári: 721, 867.
cuibár; -báre: 722, 725-727, 740, 746, 798, 838-839, 848, 871-872, 875-878, 880, 882-883, 889, 898.
cuibárlu; -báre: 736.
coș; cóșuri, cuib; cúiburi: 780.
cuib; cúiburi: 786, 788-789, 791-793, 795, 797, 799, 808-810, 812.
cuoș; cuóșuri, cuib; cúiburi: 800, 806.
cuibári; -báre, [k] cuib; cúiburi: 801.
cuibári; -báruri: 802.
cutíe; -tíi sau coș: 821.
cuib; cúiburi, cuibár; -báre: 822.
într-un coșu: 828.
cuiblu; cúiburi: 832
tírnă; tírne, cuib; cúiburi: 835.
cuibárlu; -báre: 836, 858.
cuibáru; -báre: 846, 865.
cuibárlu; -báre, [*] [B] tírnă: 863.
cuibár; -bári: 873-874.

Note la hartă:
II. 782: clóță [în alte părți].
872: olténi spúne clóță.

COTEȚ, pl. „*poulailler*“

[975]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi spuneți la adăpostul în care dorm găinile, gâștele, rațele ?*
ALR II s.n. 264; ALRM II s.n. 349; NALR-Olt. 428; ALRR-Mar. 386; ALF 1680; AIS 1138; ALL 352; ALG 431-432; ALPO 443; ALA 190; ALB 1194; cf. ALCB 1002; ALFC-CXXIII; ALJA 763; ALLOr. 619; ASLEF 298.*

Note la hartă:

II. *811: [vara pe] crăcắnị.*
831: rắțele [dorm] îm bordéị, găịínli, îm pom.
872: [б] cᵘóčină; cᵘóčinị [pentru porc], cotéț [pentru porc, câine].
875: cot'éț; -t'éțe [în alte sate].
876: cᵘotéț; -téțị [pentru câine], cᵘóčină; cᵘóčinị [pentru porc].
881: cúșcă; cușĉ [pentru câine], cóčină; cóčinị [pentru porc].
882: cᵘóčină [pentru porc], cúșcă [pentru câine], cᵘotéț [pentru porc; e de pământ].
891: „oltenii spun cᵘornic“.
892: [curnicul e de pământ, cotețul e de scânduri].
895: cᵘotéț dă pᵘorcᵘ, cᵘóčină dă pᵘorcᵘ, cúșcă; cușĉ „pentru câine“.
896: curníc: pă bătrînéște.
897: „mai mult se spune cᵘotéț; unii spun curníc“
899: curníc; -nícurị zíĉe olténi.

GÂSCĂ, pl. „*oie*“

[986]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi spui păsării mai mari decât rața, care face ga, ga, ga și înoată pe apă ?*
NALR-Olt., MN, plș. 69; ALRR-Mar. 393; ALM 417; ALF 936; AIS 1149; ALLy 360; ALG 444; ALMC 605; ALB 1201; ALCB 1009; ALFC 706; ALIFO 603; ALJA 789; ALLOc. 500; ALLOr. 621; ALLR 337; ALN 748; cf. ASLEF 265, 303.*

II. *gíscă; gíște: 671-686, 688-720, 727, 729-735, 737-738, 741-745, 747, 749-750, 752-782, 784, 786-792, 794-795, 798-801, 803, 805, 808-815, 817-838, 841-846, 848-852, 854, 857-860, 862-863, 866, 869, 881, 884-886, 888, 890-894, 896-900.*
gíscă; gíștị: 687, 736, 840, 853, 855, 867.
gíscă; gíști: 721.
gíscă; gíștẹ: 722-726, 728, 739-740, 746, 748, 751, 783, 877, 879, 895.
gíscă; gíștẹ: 785, 806.
gíscă; gíștẹ: 793.
gíscă; gíștẹ: 796, 807, 871-872, 875-876, 878, 880, 883, 889.
gíscă; gíște: 797.
gíscă; gíștẹ: 802.
gíscă; gíște: 804, 839, 847, 856, 864, 868, 870.
gíscă; gíšte: 816.
gíscă; gíștị: 861, 865.
gíscâ; gíștị: 873.
gâscâ; gâștị: 874.
gíscă; gíștị: 882.
gíscă; gíștịe: 887.

GÂSCAN, pl. „*jars*“

[987]

I. *[Întrebare indirectă]. Dar dacă e de parte bărbătească ?*
NALR-Olt. MN plș. 69; ALRR-Mar. 394; AIS 1149; ALL 361; ALG 444; ALMC 605; ALB 1202; ALCB 1010; ALFC 706; ALIFO 604; ALLOc. 500; ALLOr. 621*; ALLR 337*; ALN 749; cf. ASLEF 265, 303.*

II. *gîscán; -cánị: 671-713, 716-720, 722-724, 726, 728, 731-732, 734-737, 739, 743-744, 747-748, 750, 752, 755-779, 781, 786-796, 797⁺: și gînsác; -sáĉ, 798-827, 829-835, 838-843, 845-847, 849-850, 852-857, 859-862, 864, 867, 869-870, 879⁺: sau gîsnác; -náĉị, 882, 886, 889⁺: [б] gînsác; -sáĉ, 891, 894⁺: [B] gînsác; -sáĉị, [R] gîsnác; -náĉị, 896⁺: gîsnác; -náĉ, 897, 899, 900⁺: [B] și cojenii: gînsác; -sáĉḷị.*
gîscánᵘ; -cánị: 714, 828, 836-837, 844, 865.
gîscán; -cánị, [*] gíscan; -cánị: 715.
gînsác; -sáŝị: 721.
gîsnác, [k] gînsác; -sáĉ: 725.
gînsác; -sáĉ: 727, 729, 733, 738, 741-742, 751, 753-754, 872, 873⁺: [б] [unii spun] gîsnác; -náĉ, 887, 898.
gîscán; -cánị, [k] gînsác: 730.
gînsácu; -sáĉ: 740.
gînsác; -sáĉ, [B] gîscán; -cánị: 745.
gînsácᵘ; -sáĉ: 746.
gîsnác; -náĉ: 749, 784-785, 871, 875-877, 881, 883, 885, 890⁺: [în alte părți] gînsác; -sáĉ.
gînsóc; -sóĉ: 780.
gîscán sau gîznóc; -nóĉ: 782.
gîzlóc; -lóĉ: 783.
gîznácḷᵘ; -náĉ: 848.
gîznác; -náĉ: 851, 858, 863, 866, 888⁺: și gîscán; -cánị, 893⁺: sau gînsác; -sáĉ „ca la carte“, 895.
gîznácᵘ; -náĉ: 868, 892.
gạsnác; gâsnáĉị: 874.
gînsác; -sáĉị: 878.
gîsnác; -náĉị: 880, 884.

CURCAN, pl. „*dindon*“

[988]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi zici păsării care are mărgele roșii la gât și care, când fluieri, își umflă penele și coada ?*
NALR-Olt., MN, plș. 69; ALRR-Mar. 395; ALF 1805; AIS 1147; ALL 359; ALG 438; ALMC 607; ALB 1209; ALCB 1014; ALFC 707; ALIFO 602; ALLOc. 504; ALLOr. 624; ALN 744; ASLEF 298.

II. *curcán; -cánị: 671-725, 727-827, 829-835, 838-843, 845, 847, 849-857, 859-864, 867, 869-875, 877-891, 893-900.*
cọrcán; -cánị: 726.
curcánụ; -cánị: 828.
curcánᵘ; -cánị: 836-837, 844, 846, 858, 865-866, 868, 892.
curcánḷᵘ; -cánị: 848.
curcán; -cánḷị: 876.

CURCĂ, pl. „*dinde*“

[989]

I. *[Întrebare indirectă]. Dar dacă e parte femeiască ?*
NALR-Olt., MN, plș. 69; ALRR-Mar. 396; ALF 1805; AIS 1147; ALL 359; ALG 438; ALMC 607; ALFC 707; ALIFO 602; ALLOc. 504; ALLOr. 624; ALN 746.*

II. *cúrcă; curĉị: 671-697, 699, 701-720, 768-769, 772, 812, 846, 850, 884, 888, 894, 896-897, 899.*
cúrcă; curĉ: 698, 700, 722-739, 741-767, 770-771, 773-792, 794-795, 797-803, 805-806, 808-811, 813-827, 829-838, 840-841, 843, 845, 848-849, 851, 853-859, 861-862, 865-866, 868-869, 872-873, 877, 879, 881-883, 885-887, 890-891, 895, 898.
cúrcă; curŝị: 721.
cúrcạ; curĉ: 740, 793, 796, 804, 807, 839, 842, 844, 847, 852, 860, 863-864, 867, 870, 875-876, 880, 889.
cúrcạ; curĉ: 828⁺: ca să-ŋcúrĉe.
cúrcạ; curĉḷị: 871.
cúrcâ; curĉị: 874.
cúrcạ; curĉị: 878.
cúrcă; curĉḷị: 892-893, 900.

BĂRBIE, pl. „*barbe (du coq)*“

[980]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum le zici celor două părți cărnoase, roșii, care atârnă sub ciocul găinii ?*

NALR-Olt. 429; AIS 1127; ALA 182; ALEA 616; ALB 1183; ALFC 700; ALIFO 634*; ALLOc. 488; ALLOr. 608; ALN 702; ASLEF 301/255.*

Note la hartă:

II. *829: mărĝele [la curcan].*

851: nu ie bărgile, că nu ie dă păr.

900: „nu se spune úna sau mai múlte“.

III. *Vezi și vol. I, hărțile nr. 45 si 46.*

CREASTĂ, pl. „*crête*“

[981]

I. *[Întrebare indirectă]. Dar la partea cărnoasă și roșie care se află deasupra capului la cocoș ?*

NALR-Olt. MN plș. 68; ALF 351; AIS 1127; cf. ALPY 52; ALL 344; ALG 543; cf. ALA 531; cf. ALEA 617; ALC 578; ALB 1182; ALFC 697; ALIFO 634*; ALN 701; ASLEF 291.*

II. *creástă; créste : 671-672, 674-690, 692-693, 695-697, 699-703, 706-711, 713-715, 718-720, 722-723, 727-735, 737-738, 741-745, 747-750, 752, 754-757, 759-765, 767-768, 770, 772-784, 786, 791-792, 794, 797, 799-800, 803, 805-806, 811-817, 820-826, 828-838, 840-841, 843, 845-846, 848-857, 861, 863-864, 866, 868, 879, 881, 884-886, 888, 890-894, 896-897, 899-900.*

criástă; créste : 673.

creástă; créste : 691, 694, 698, 712, 716-717, 758, 769, 787, 789, 808, 810, 842, 870.

creástă; creșți, [k] créste : 704.

criástă; créstă : 705.

creástă; crésti : 721.

creástă; créste : 724-726, 736, 739-740, 746, 751, 753, 860, 867, 869, 877, 882, 895.

creástă; créste : 766, 785, 819.

creástă; crești : 771, 790.

creástă; créste : 788, 793.

creástă; créste : 795.

creástă; créste : 796, 801, 807, 809.

creástă; créste : 798.

creástă; créste : 802, 804.

creástă; créste : 807, 809.

creâstă; créste : 818.

creástă; créste : 827.

creástâ; créste : 839.

creástă; créste : 844.

creástâ; créste : 847.

creástă; criéste : 858-859.

creástă; créste : 862, 883.

creástă; créste : 865, 871-872, 878, 880, 889.

creástă; crésti : 873, 875-876.

criástâ; criésti : 874.

creástă; criéste : 887.

creástă; criéstie : 898.

CREASTA COCOȘULUI (gen.) „*la crête du coq*“

[982]

I. *[Întrebare indirectă]. Iarna când e tare frig și creasta se face vânătă, cum spui ? - uite ... a înghețat ... !*

NALR-Olt. MN plș. 69; ALCB 996.

II. *creásta cocóșului : 671-672, 674-690, 692-693, 695, 697, 699-704, 706-709, 711, 713-715, 717-719, 722, 724-725, 727-729, 731-732, 734, 736-737, 741-746, 748-750, 752-755, 757⁺: a deĝerát ~~, 758⁺ a deĝerát ~~, 759-778, 780, 817, 820, 823, 826-827, 829, 833, 835, 837, 842-843, 846, 848, 856-857, 862, 867-869, 877, 886, 889, 891, 893-894, 899.*

criásta cocóșului : 673, 705.

creásta cocóșului : 691, 694, 698, 712, 716, 858-859, 870, 883.

creásta la cocóși : 696.

creásta la cocóș : 710, 720, 739, 747, 751, 779⁺: i-a îngețát ~~, 851, 853, 860-861, 863-864.

creásta cucóșului : 721, 723, 726, 730, 733, 735, 738.

creásta la cucóș : 740.

creásta găiini : 756⁺: măcár ș-a cocóșului, 785.

créstele la găiină sau la cocóș : 784.

creásta cuocóșului : 786, 876, 881-882, 890, 897, 900.

creásta cuocuóșului : 787-789, 809-810.

creásta cuocuóșului : 790, 794, 797-799, 802, 852, 873, 879, 887⁺: ~ la cuocóși, 895-896.

creásta cuocuóșului : 791-793, 795-796, 800, 803-806.

creásta la cuocuóș : 801.

creásta la cocóș : 807.

creásta cocuóșului : 808.

creásta cocóșului : 811, 813, 821.

creásta cocóșului : 812, 822, 831, 838, 849.

creásta cocóșului : 814.

creásta la cocóș, a cocóșului : 815.

creásta cocóșului : 816, 819, 854, 898.

creásta cocóșului : 818.

creásta cocóșului : 824, 834, 875.

creásta cocóșului : 825.

creásta cocóșului : 828, 830⁺: [*] creásta la cocóș.

creásta cocóșului : 832.

creásta la cocóșu : 836, 845, 865-866.

creásta cocóșului : 839, 844, 855.

creásta cocóșului, creásta lu cocóș : 840⁺: a deĝerát ~~~.

creásta lu cocóșu : 841.

creásta cocuóșuli : 847.

creásta la cocóș : 850.

creásta cucóșului : 871, 878.

creásta la cucuóș : 872.

creásta cuocuóșiului : 874.

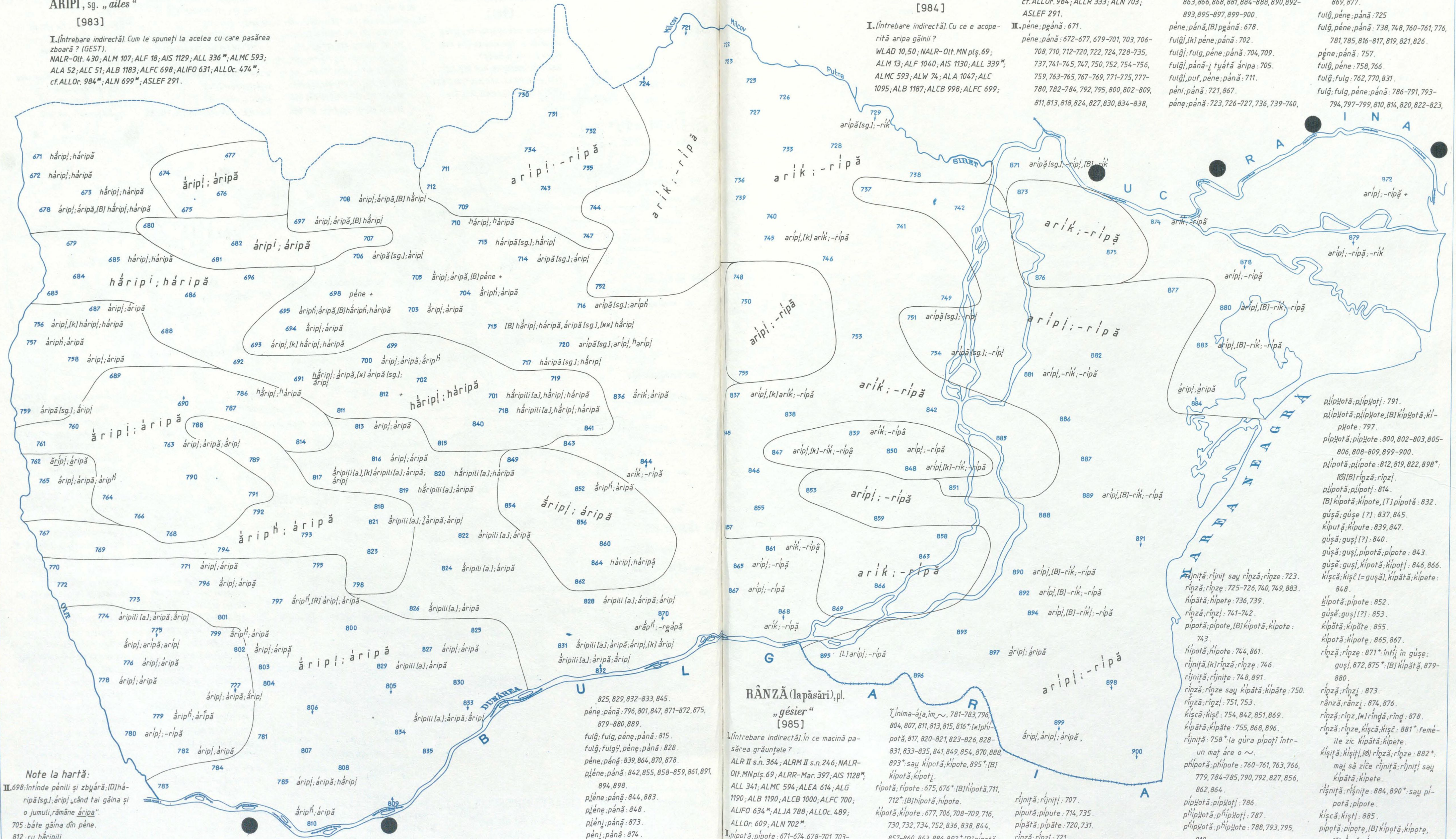
creásta cocóșului : 880.

creásta cuocóșului : 884.

creásta lui cocóș : 885.

creásta la cocóș sau creásta cocóșului : 888.

creásta la cuocuóșu : 892.

ARIPI, sg. „ailes“

[983]

I. [Întrebare indirectă]. Cum le spuneți la acelea cu care pasărea zboară ? (GEST).
NALR-Olt. 430; ALM 107; ALF 18; AIS 1129; ALL 336*; ALMC 593; ALA 52; ALC 51; ALB 1183; ALFC 698; ALIFO 631; ALLOc. 474*; cf. ALLOr. 984*; ALN 699*; ASLEF 291.

Note la hartă:

II. 698: întinde pénili și zbuáră; [D] háripă [sg.]; áriṕi „când tai găina și o jumuli, rămâne árip̱a".
705: báte găína din péne.
812: cu hăripili.
872: [nu există pluralul arík].

PENE, sg. „plumes“

[984]

I. [Întrebare indirectă]. Cu ce e acoperită aripa găinii ?
WLAD 10,50; NALR-Olt. MN plș. 69; ALM 13; ALF 1040; AIS 1130; ALL 339*; ALMC 593; ALW 74; ALA 1047; ALC 1095; ALB 1187; ALCB 998; ALFC 699; ALIFO 630; ALJA 784; ALLOc. 474*; cf. ALLOr. 984; ALLR 333; ALN 703; ASLEF 291.

II. péne; peánă: 671.
péne; pánă: 672–677, 679–701, 703, 706–708, 710, 712–720, 722, 724, 728–735, 737, 741–745, 747, 750, 752, 754–756, 759, 763–765, 767–769, 771–775, 777–780, 782–784, 792, 795, 800, 802–809, 811, 813, 818, 824, 827, 830, 834–838, 840–841, 843, 849–854, 857, 860, 862–863, 866, 868, 881, 884–888, 890, 892–893, 895–897, 899–900.
péne; pánă, [B] peánă: 678.
fulĝi, [k] péne; pánă: 702.
fulĝi; fulg, péne; pánă: 704, 709.
fulĝi, pánă-i tuátă áripa: 705.
fulĝi, puf, péne; pánă: 711.
péni; pánă: 721, 867.
péne; pánă: 723, 726–727, 736, 739–740, 746, 749, 751, 753, 812, 846, 856, 865, 869, 877.
fulĝ, péne; pánă: 725
fulĝ, péne; pánă: 738, 748, 760–761, 776, 781, 785, 816–817, 819, 821, 826.
péne; pánă: 757.
fulĝ, péne: 758, 766.
fulĝ; fulg: 762, 770, 831.
fulĝ; fulg, péne; pánă: 786–791, 793–794, 797–799, 810, 814, 820, 822–823, 825, 829, 832–833, 845.
péne; pánă: 796, 801, 847, 871–872, 875, 879–880, 889.
fulĝ; fulg, péne; pánă: 815.
fulĝ; fulgi, péne; pánă: 828.
péne; pánă: 839, 864, 870, 878.
piéne; pánă: 842, 855, 858–859, 861, 891, 894, 898.
piéne; pánă: 844, 883.
piéne; pánă: 848.
piéni; pánă: 873.
péni; pánâ: 874.
péni; pánă: 876.
péni; pánă: 882.

RÂNZĂ (la păsări), pl. „gésier“

[985]

I. [Întrebare indirectă]. În ce macină pasărea grăunțele ?
ALR II s.n. 364; ALRM II s.n. 246; NALR-Olt. MN plș. 69; ALRR-Mar. 397; AIS 1128*; ALL 341; ALMC 594; ALEA 614; ALG 1190; ALB 1190; ALCB 1000; ALFC 700; ALIFO 634*; ALJA 788; ALLOc. 489; ALLOr. 609; ALN 702*.

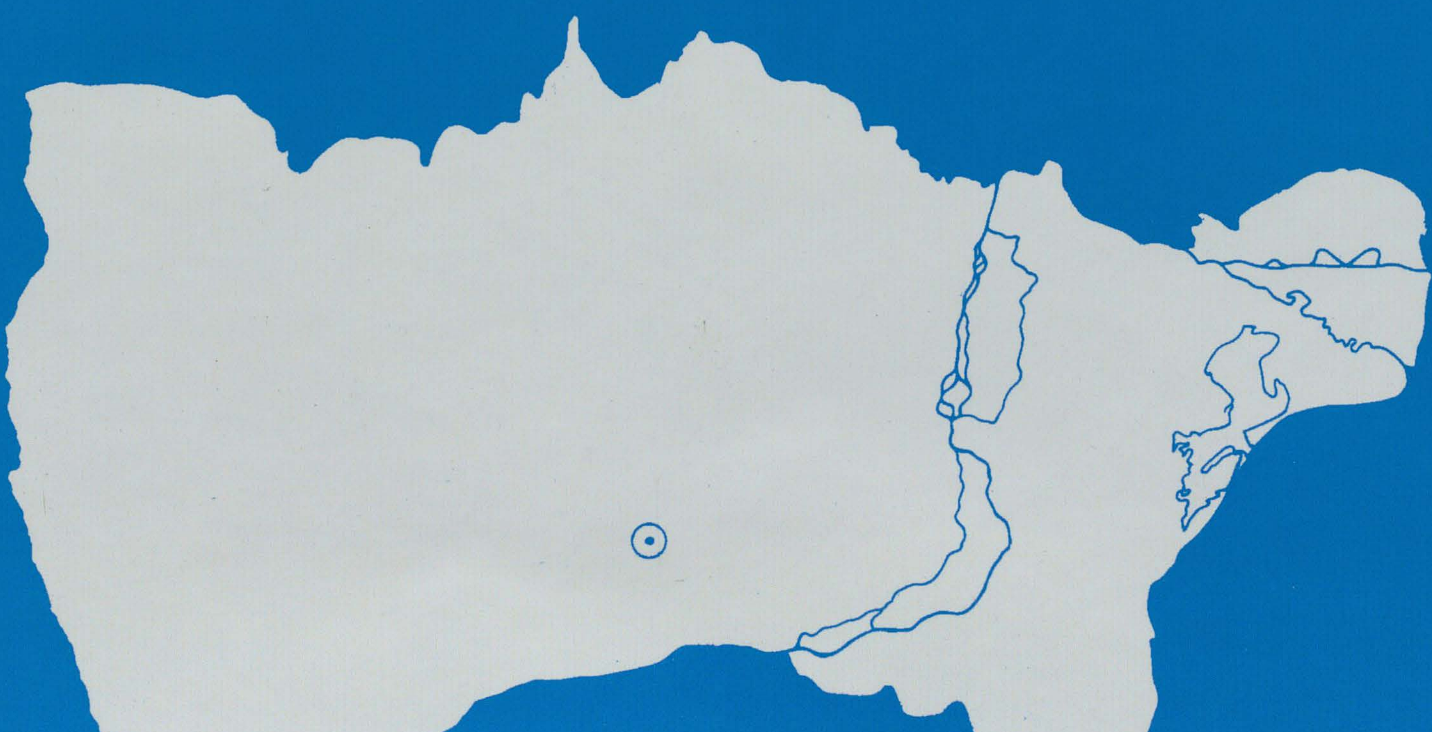
II. pípotă; pípote: 671–674, 678–701, 703–705, 710, 713, 715, 717–719, 747, 756–757, 759, 762, 764–765, 767–778, 780*: înima-áia, îm ~, 781–783, 796, 804, 807, 811, 813, 815, 816*: [×] phípotă, 817, 820–821, 823–826, 828–831, 833–835, 841, 849, 854, 870, 888, 893*: sau kípotă; kípote, 895*: [B] kípotă; kípoti.
fípotă; fípote: 675, 676*: [B] hípotă, 711, 712*: [B] hípotă; hípote.
kípotă; kípote: 677, 706, 708–709, 716, 730, 732, 734, 752, 836, 838, 844, 857–860, 863, 886, 892*: [R] pípotă; pípote.
pípotă; pípoți: 702, 818, 850.
rîjniță; rîjniți: 707.
pípută; pípute: 714, 735.
pípătă; pípăte: 720, 731.
rînză; rînzî: 721.
rînză; rînze: 722, 724, 727–729, 733, 737–738, 745, 877*: típătă; típete, 887, 894.
rîjniță; rîjniț sau rînză; rînze: 723.
rînză; rînze: 725–726, 740, 749, 883.
hípătă; hípete: 736, 739.
rînză; rînzi: 741–742.
pípotă; pípote, [B] kípotă; kípote: 743.
hípotă; hípote: 744, 861.
rîjniță, [k] rînză; rînze: 746.
rîjniță; rîjnițe: 748, 891.
rînză; rînze sau kípătă; kípăte: 750.
rînză; rînzi: 751, 753.
kíscă; kísĉ: 754, 842, 851, 869.
kípătă; kípăte: 755, 868, 896.
rîjniță: 758*: la gúra pipoțî într-un maț áre o ~.
phípotă; phípote: 760–761, 763, 766, 779, 784–785, 790, 792, 827, 856, 862, 864.
pípuotă; pípuoți: 786.
phípuotă; phípuoți: 787.
phípuotă; phípuote: 788, 793, 795, 810.
piípuotă; piípuote: 789, 794, 798–799, 801.
piípuotă; piípuoți: 791.
piípuotă; piípuote, [B] kípuotă; kípuote: 797.
pípuotă; pípuote: 800, 802–803, 805–806, 808–809, 899–900.
piípotă; piípote: 812, 819, 822, 898*: [G] [B] rînză; rînzi.
piípotă; piípoți: 814.
[B] kípotă; kípote, [T] pípotă: 832.
gúșă; gúșe [?]: 837, 845.
kíputā; kípute: 839, 847.
gúșă; guși [?]: 840.
gúșă; guși, pípotă; pípote: 843.
gúșĕ; guși, kípotă; kípoți: 846, 866.
kíscă; kísĉ [= gușă], kípătă; kípete: 848.
kípotă; pípote: 852.
gúșĕ; guși [?]: 853.
kípŏtă; kípŏte: 855.
kípotă; kípote: 865, 867.
rînză; rînze: 871*: întîi în gúșe; guși, 872, 875*: [B] kípătă, 879–880.
rînză; rînzi: 873.
rânză; rânzi: 874, 876.
rînză; rînz, [×] rîndă; rînd: 878.
rînză; rînze, kíscă; kísĉ: 881*: femeile zic kípătă; kípete.
kíșiță; kíșiți, [G] rînză; rînze: 882*: mai să zíĉe rîjniță; rîjniți sau kípătă; kípete.
rîșniță; rîșnițe: 884, 890*: sau pípotă; pípote.
kíșcă; kíști: 885.
pípotă; pípote, [B] kípotă; kípote, [G] rînză; rînze: 889.

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL DE FONETICĂ ŞI DIALECTOLOGIE „AL. ROSETTI"

ATLASUL LINGVISTIC ROMÂN PE REGIUNI

MUNTENIA ŞI DOBROGEA

III

EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL DE FONETICĂ ȘI DIALECTOLOGIE
„AL. ROSETTI"

ATLASUL LINGVISTIC ROMÂN PE REGIUNI
MUNTENIA ȘI DOBROGEA
III

de

TEOFIL TEAHA, MIHAI CONȚIU, ION IONICĂ,
PAUL LĂZĂRESCU, BOGDAN MARINESCU, VALERIU RUSU,
NICOLAE SARAMANDU, MAGDALENA VULPE

EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE
BUCUREȘTI
2001

Cartografi: *LUCIA MARINESCU*
ELENA SCORNEA
JENICA ŞERBĂNESCU

Volumul de faţă apare sub îngrijirea lui *Teofil Teaha*

EDITAT CU SPRIJINUL
MINISTERULUI CULTURII ŞI CULTELOR

ISBN 973-27-0793-3
ISBN 973-27-0556-6

Bun de tipar: 25.10.2001.
Format: 4/61 × 86. Coli de tipar: 80.
C.Z. pentru biblioteci mari: 459.087.9 (498.7) (084.4)
C.Z. pentru biblioteci mici: 459.

Tiparul executat la tipografia: „SEMNE 94”

PREFAȚĂ

Cu volumul al III-lea al **Atlasului lingvistic român pe regiuni. Muntenia și Dobrogea (ALRR – Munt. Dobr.)** se continuă publicarea integrală a faptelor de limbă înregistrate în anchetele dialectale efectuate pe teren în perioada anilor 1969 – 1973 de către echipa de anchetatori a atlasului.

Acest al treilea volum cuprinde 150 de hărți lingvistice (h. 303 – 452). Structura volumului urmează îndeaproape succesiunea întrebărilor din *Chestionarul NALR,* grupate în capitolele: **5.** *AGRICULTURA și LEGUMICULTURA* (chest. nr. 990 – 1148); **6.** *POMICULTURA; VITICULTURA; APICULTURA* (chest. nr. 1149 – 1221); **7.** *CÂNEPA și prelucrarea ei* (chest. nr. 1222 – 1287); **8.** *PĂDUREA (flora și fauna); VÂNĂTOAREA; PESCUITUL* (chest. nr. 1288 – 1414).

În elaborarea hărților s-au aplicat principiile metodologice, precum și tehnica de redactare prezentate în *Prefața* primului volum.

Spațiul rămas liber în afara conturului hărților a fost valorificat prin amplasarea în părțile laterale ale paginii, sub formă de *LISTE* cu material necartografiat *(MN),* a răspunsurilor la întrebările din chestionar care nu prezintă un interes deosebit din punctul de vedere al ariei de răspândire.

Așa după cum arătam în prefețele celor două volume deja publicate, echipa atlasului s-a redus numeric prin plecarea din institutul nosru a trei anchetatori: Mihai Conțiu, Paul Lăzărescu și Valeriu Rusu, astfel încât aceștia n-au mai participat la redactarea în manuscris a nici unei hărți incluse în acest al treilea volum.

Datorită acestei noi situații, materialul dialectal înregistrat din zonele lor de anchetă a fost redistribuit și s-a redactat după cum urmează:
– zona anchetată de V. Rusu (punctele cartografice 691 – 720) a fost preluată spre redactare de către T. Teaha;
– zonele anchetate de P. Lăzărescu (punctele cartografice 721 – 755) și de M. Conțiu (punctele cartografice 786 – 810) au fost preluate spre redactare de către I. Ionică;
– zona anchetată de Magdalena Vulpe (punctele cartografice 811 – 835) a fost preluată spre redactare de către B. Marinescu.

Prin retragerea, în 1996, din activitatea institutului a Magdalenei Vulpe și prin decesul, în 1998, a regretatului Ion Ionică, echipa atlasului, formată la început din opt cercetători, s-a micșorat de-a lungul anilor, în prezent ajungându-se la un efectiv de numai trei cercetători: Bogdan Marinescu, Nicolae Saramandu, Teofil Teaha.

În aceste împrejurări s-a impus cu necesitate intensificarea eforturilor în vederea realizării la timp și în bune condiții a acestei vaste lucrări de interes național, inclusă în programul prioritar al Academiei Române.

Elaborarea în manuscris a celor 150 de hărți lingvistice incluse în acest al treilea volum s-a realizat în perioada anilor 1987 – 1989, iar cartografierea lor pe calc s-a efectuat, printr-o execuție grafică exemplară, de către cartografii institutului nostru, într-un timp relativ scurt, de numai trei ani de zile (1997 – 1999), în felul următor:
– h. 303 – 352 de Lucia Marinescu
– h. 353 – 402 de Jenica Șerbănescu
– h. 403 – 452 de Elena Scornea.

Corectura hărților cartografiate a fost făcută de grupul restrâns de cercetători, iar activitatea de coordonare a întregii lucrări, revizia finală și îngrijirea volumului pentru tipar a fost asigurată de către responsabilul-coordonator al atlasului, prin lectura integrală a hărților redactate în manuscris de către fiecare autor în parte, prin stabilirea și conturarea ariilor lingvistice zonale, prin transcrierea corespondențelor cu celelalte atlase lingvistice românești și romanice deja publicate, precum și prin alte operații neprevăzute, apărute fie pe parcursul redactării hărților, fie în faza de definitivare a acestora înainte de a fi cartografiate.

Elaborarea și publicarea volumului de față al *Atlasului lingvistic al Munteniei și Dobrogei* s-a bucurat, la fel ca și celelalte două volume apărute anterior, de sprijinul moral și material al Academiei Române, iar Editura Academiei și tipografia „SEMNE 94" au asigurat bune condiții de imprimare.

Tuturor le exprimăm și pe această cale întreaga noastră gratitudine.

București, 29 decembrie 1999

TEOFIL TEAHA

PRÉFACE

Le troisième volume de **L'Atlas linguistique roumain par régions. La Munténie et la Dobroudja (ALLR – Munt. Dobr.)** continue la publication intégrale des données linguistiques enregistrées lors des enquêtes dialectales réalisées pendant les années 1969 – 1973 par l'équipe d'enquêteurs de l'atlas.

Ce troisiéme volume contient 150 cartes linguistiques (les cartes 303 – 452). La structure du volume suit à peu près la succession des questions du *Questionnaire NALR,* groupées dans les chapitres suivants: **5.** *L'AGRICULTURE* et *LA LÉGUMICULTURE* (quest. 990 – 1148); **6.** *LA POMICULTURE; LA VITICULTURE; L'APICULTURE* (quest. 1149 – 1221); **7.** *LE CHANVRE* (quest. 1222 – 1287); *LA FORÊT (la flore et la faune); LA CHASSE; LA PÊCHE* (quest. 1288 – 1414).

L'élaboration des cartes linguistiques suit de près les principes méthodologiques, aussi bien que la technique de rédaction, qui ont été exposés dans la *Préface* du premier volume.

L'utilisation de l'espace demeuré libre sur une page, en dehors du contour de la carte a été réalisée par le placement dans les parties latérales, sous forme de *LISTE* contenant le matériel linguistique non cartographié (MN), des réponses aux questions appartenant aux chapitres mentionnés ci-dessus et qui, au point de vue de l'aire de diffusion, n'avaient pas été particulièrement intéressantes.

Ainsi que nous avons déjà souligné dans les préfaces des deux volumes parus, l'équipe de l'atlas s'est diminuée numériquement, trois enquêteurs ont quitté notre institut, de telle sorte que Mihai Conțiu, Paul Lăzărescu et Valeriu Rusu n'ont plus participé à la rédaction manuscrite des cartes incluses dans ce troisième volume.

À cause de cette nouvelle situation, le matériel dialectal enregistré dans les zones enquêtées par ces trois enquêteurs a été redistribué et rédigé de la façon suivante:
– la zone enquêtée par V. Rusu (points cartographiques 691 – 720) a été assumée pour la rédaction par T. Teaha;
– les zones enquêtées par P. Lăzărescu (points cartographiques 721 – 755) et par M. Conțiu (points cartographiques 786 – 810) ont été assumées pour la rédaction par I. Ionică;
– la zone enquêtée par Magdalena Vulpe (points cartographiques 811 – 835) a été assumée pour la rédaction par B. Marinescu.

Par la retraite de l'institut, en 1996, de notre collègue Magdalena Vulpe et par le décès, en 1998, de notre regretté collègue Ion Ionică, l'équipe de l'atlas, formée dès le début par huit enquêteurs, s'est réduite le long des années à seulement trois chercheurs: Bogdan Marinescu, Nicolae Saramandu et Teofil Teaha.

Dans ces circonstances, quand l'équipe de l'atlas a été diminuée d'une année à l'autre, ce groupe restreint de recherche a intensifié les efforts pour la réalisation à temps et en bonnes conditions de cet ample et important ouvrage d'intérêt national inclus dans le programme prioritaire de l'Académie Roumaine.

L'élaboration manuscrite de ces 150 cartes linguistiques comprises dans le troisième volume s'est réalisée pendant les années 1987 – 1989 et la cartographie sur le calque s'est effectuée par une exécution graphique exemplaire par les trois cartographes de notre institut dans un intervalle de temps relativement court, seulement trois ans (1997 – 1999) de la sorte:
– les cartes 303 –352 par Lucia Marinescu
– les cartes 353 – 402 par Jenica Șerbănescu
– les cartes 403 – 452 par Elena Scornea.

Les corrections des cartes cartographiées ont été effectuées par ce groupe restreint. La coordination du volume et la révision finale pour l'imprimerie ont été assurées grâce au soin du coordonnateur de l'atlas par la lecture intégrale des cartes rédigées en manuscrit, par l'établissement et le contournement des aires linguistiques zonales, par la transcription des correspondances avec les autres atlas linguistiques roumain et romans déjà parus, mais ausi par d'autres opérations imprévues qui sont intervenues soi pendant l'exécution des cartes sur le calque, soi pendant la phase définitive avant d'être transférées à la cartographie.

L'élaboration et la publication de ce troisième volume de *l'Atlas linguistique de Munténie et de la Dobroudja* ont bénéficié de même que les deux volumes publiés antérieurement de l'appui constant, moral et matériel, de l'Académie Roumaine. L'imprimerie «SEMNE 94» a assuré de bons conditions d'apparition.

Nous avons l'agréable devoir d'adresser par cette voie, à tous, notre gratitude.

Bucarest, le 29 décembre 1999

TEOFIL TEAHA

CUPRINS

SOMMAIRE

CUPRINSUL HĂRŢILOR LINGVISTICE

5. AGRICULTURA ŞI LEGUMICULTURA

6. POMICULTURA; VITICULTURA; APICULTURA

7. CÂNEPA şi prelucrarea ei

LISTA
localităţilor anchetate
(cu corespondenţele dintre NALR – Munt. Dobr., ALR I, II şi WALD)

Nr. crt.	*Comuna, satul*	*Judeţul*	*Nr. cartografic din*		
			NALR – Munt. Dobr.	*ALR*	*WLAD*
1.	Boişoara	Vâlcea	671	I, 795	
2.	Perişani, Băiaş	Vâlcea	672		326
3.	Arefu	Argeş	673	I, 782	
4.	Nucşoara	Argeş	674	II, 784	
5.	Albeştii de Muscel	Argeş	675	I, 770	
6.	Lereşti	Argeş	676		
7.	Rucăr	Argeş	677		
8.	Berislăveşti, Dângeşti	Vâlcea	678		
9.	Cepari	Argeş	679		
10.	Muşăteşti	Argeş	680		
11.	Boteni	Argeş	681		
12.	Cetăţeni, Cetăţeni-Vale	Argeş	682		
13.	Budeşti, Bercioiu	Vâlcea	683	I, 803	
14.	Băiculeşti, Tutana	Argeş	684	I, 780	
15.	Mălureni	Argeş	685		
16.	Stâlpeni, Piţigaia	Argeş	686	I, 776	
17.	Cotmeana	Argeş	687		
18.	Colibaşi, Racoviţa	Argeş	688		
19.	Poiana Lacului, Păduroiu din Deal	Argeş	689	I, 792	
20.	Oarja	Argeş	690		
21.	Dragodana, Picior de Munte	Dâmboviţa	691		
22.	Hulubeşti	Dâmboviţa	692		
23.	Ludeşti, Scheiu de Sus	Dâmboviţa	693		
24.	Tătărani, Gheboieni	Dâmboviţa	694		
25.	Brăneşti	Dâmboviţa	695		
26.	Voineşti, Gemenea-Brătuleşti	Dâmboviţa	696		
27.	Runcu, Siliştea	Dâmboviţa	697	I, 768	
28.	Valea Lungă, Valea Lungă-Cricov	Dâmboviţa	698	II, 762	
29.	I.L. Caragiale, Ghirdoveni	Dâmboviţa	699		
30.	Comişani, Lazuri	Dâmboviţa	700	I, 760	
31.	Şirna, Varniţa	Prahova	701		
32.	Măneşti, Coada Izvorului	Prahova	702		
33.	Filipeştii de Pădure, Diţeşti	Prahova	703		
34.	Păuleşti	Prahova	704	I, 748	
35.	Băneşti	Prahova	705		
36.	Talea	Prahova	706		
37.	Şotrile	Prahova	707		
38.	Valea Doftanei, Trăisteni	Prahova	708	I, 764	
39.	Măneciu, Măneciu-Pământeni	Prahova	709		
40.	Bertea	Prahova	710		
41.	Ceraşu, Slon	Prahova	711		
42.	Starchiojd, Bătrâni	Prahova	712	I, 740	
43.	Predeal-Sărari, Tulburea	Prahova	713		
44.	Chiojdeanca, Nucet	Prahova	714		
45.	Plopu	Prahova	715		
46.	Fântânele	Prahova	716	I, 744	
47.	Albeşti-Paleologu, Cioceni	Prahova	717		
48.	Balta Doamnei	Prahova	718	I, 746	
49.	Ciorani	Prahova	719		
50.	Boldeşti-Grădiştea, Grădiştea	Prahova	720		
51.	Andreiaşu de Jos	Vrancea	721		
52.	Vârteşcoiu, Beciu	Vrancea	722		
53.	Poiana Cristei, Podu-Lacului	Vrancea	723		
54.	Jitia	Vrancea	724	I, 595	
55.	Urecheşti	Vrancea	725		
56.	Milcovul, Gologanu	Vrancea	726		
57.	Tătăranu,Bordeasca Veche	Vrancea	727		
58.	Măicăneşti, Râmniceni	Vrancea	728		574
59.	Nămoloasa, Nămoloasa-Sat	Galaţi	729		
60.	Siriu	Buzău	730		
61.	Gura Teghii	Buzău	731	I, 735	
62.	Lopătari, Luncile	Buzău	732		
63.	Cioră şti, Mihălceni	Vrancea	733		
64.	Nehoiu, Nehoiaşu	Buzău	734		
65.	Odăile	Buzău	735		
66.	Murgeşti	Buzău	736		571
67.	Salcia Tudor, Ariciu	Buzău	737		
68.	Siliştea, Cotu Lung	Buzău	738		613
69.	Zărneşti, Vadu Soreşti	Buzău	739		
70.	Boldu	Buzău	740	I, 708	
71.	Gemenele	Brăila	741		
72.	Vădeni, Baldovineşti	Brăila	742		
73.	Pătârlagele, Muşcel	Buzău	743		
74.	Măgura	Buzău	744		
75.	Galbenu	Brăila	745		
76.	Mircea Vodă, Deduleşti	Brăila	746		
77.	Merei, Gura Sărăţii	Buzău	747	II, 728	
78.	Săgeata	Buzău	748	I, 710	
79.	Gropeni	Brăila	749		597
80.	C.A. Rosetti, Bălteni	Buzău	750		
81.	Viziru	Brăila	751	I, 700	
82.	Movila Banului, Limpeziş	Buzău	752		
83.	Zăvoaia	Brăila	753		608
84.	Stăncuţa, Stanca	Brăila	754		598
85.	Padina	Buzău	755		
86.	Dănicei, Dealu Lăunele	Vâlcea	756		
87.	Olanu	Vâlcea	757		
88.	Topana	Olt	758		
89.	Vultureşti, Dienci	Olt	759		
90.	Spineni, Alunişu	Olt	760		
91.	Poboru	Olt	761		
92.	Verguleasa, Dumitreşti	Olt	762	I, 805	
93.	Lunca Corbului, Pădureţi	Argeş	763		
94.	Scorniceşti, negreni	Olt	764	II, 791	
95.	Teslui, Comăniţa	Olt	765		
96.	Hârseşti	Argeş	766		
97.	Valea Mare, Bărca	Olt	767		
98.	Bârla, Mozăceni-Vale	Argeş	768		
99.	Movileni	Olt	769	I, 890	
100.	Milcov, Ulmi	Olt	770		
101.	Balaci	Teleorman	771		
102.	Izvoarele	Olt	772		
103.	Nicolae Titulescu	Olt	773		
104.	Stoicăneşti	Olt	774		
105.	Mihăieşti	Olt	775		
106.	Radomireşti, Călineşti	Olt	776		
107.	Plosca	Teleorman	777		
108.	Plopii-Slăviteşti	Teleorman	778		
109.	Salcia	Teleorman	779		
110.	Lunca, Saelele	Teleorman	780		
111.	Furculeşti	Teleorman	781		
112.	Crângu, Dracea	Teleorman	782		
113.	Ciuperceni, Poiana	Teleorman	783	I, 898	
114.	Piatra	Teleorman	784		
115.	Suhaia	Teleorman	785		
116.	Leordeni, Budişteni	Argeş	786	I, 786	
117.	Răteşti, Tigveni	Argeş	787		
118.	Rociu, Gliganu de Sus	Argeş	788		
119.	Vişina, Răscăeţi	Dâmboviţa	789		
120.	Recea, Recea de Sus	Argeş	790	I, 790	
121.	Şelaru, Fierbinţi	Dâmboviţa	791		
122.	Poeni, Cătunu	Teleorman	792		
123.	Gratia	Teleorman	793		
124.	Tătărăştii de Sus	Teleorman	794		
125.	Blejeşti, Baciu	Teleorman	795		
126.	Zâmbreasca	Teleorman	796		
127.	Talpa, Talpa-Bâscoveni	Teleorman	797		
128.	Mereni, Merenii de Jos	Teleorman	798		

129.	Drăcşenei	Teleorman	799		
130.	Moşteni	Teleorman	800		
131.	Vârtoape, Vârtoapele de Sus	Teleorman	801		
132.	Drăgăneştii de Vede	Teleorman	802	I, 896	
133.	Orbeasca, Lăceni	Teleorman	803		
134.	Mavrodin	Teleorman	804		
135.	Toporu	Teleorman	805		
136.	Mârzăneşti, Teleormanu	Teleorman	806		
137.	Ţigăneşti	Teleorman	807	I, 900	
138.	Cervenia	Teleorman	808		
139.	Pietroşani	Teleorman	809	I, 922	
140.	Zimnicea	Teleorman	810	II, 899	
141.	Nucet	Dâmboviţa	811		
142.	Finta, Gheboaia	Dâmboviţa	812		
143.	Cornăţel, Bolovani	Dâmboviţa	813		
144.	Mătăsari, Teţcoiu	Dâmboviţa	814		
145.	Butimanu, Sterianu de Sus	Dâmboviţa	815		
146.	Conţeşti, Mereni	Dâmboviţa	816		
147.	Ulieşti	Dâmboviţa	817		
148.	Odobeşti, Zidurile	Dâmboviţa	818		
149.	Brezoaele, Brezoaia	Dâmboviţa	819		
150.	Crevedia	Dâmboviţa	820		
151.	Crevedia Mare	Giurgiu	821		
152.	Militari	Municipiul Bucureşti	822	I, 934	
153.	Bucşani, Uieşti	Giurgiu	823		
154.	Mihăileşti	Giurgiu	824	I, 932	
155.	Comana	Giurgiu	825		
156.	Ghimpaţi, Sălcioara	Giurgiu	826	II, 928	
157.	Stoeneşti	Giurgiu	827		
158.	Radovanu	Călăraşi	828	I, 954	
159.	Drăgăneşti-Vlaşca	Teleorman	829	I, 926	
160.	Băneasa	Giurgiu	830		
161.	Greaca	Călăraşi	831		
162.	Chirnogi	Giurgiu	832		
163.	Frăteşti	Giurgiu	833	I, 940	
164.	Putineiu	Giurgiu	834		
165.	Vedea, Malu	Giurgiu	835		
166.	Ciocârlia	Ialomiţa	836		
167.	Grindu	Ialomiţa	837	I, 725	
168.	Miloşeşti	Ialomiţa	838		
169.	Valea Ciorii	Ialomiţa	839		
170.	Ciolpani	Ilfov	840		
171.	Dridu	Ialomiţa	841		
172.	Giurgeni, Piua Petri	Ialomiţa	842	II, 705	
173.	Grădiştea	Ialomiţa	843		
174.	Bărcăneşti	Ialomiţa	844		
175.	Sfântu Gheorghe, Butoiu	Ialomiţa	845		
176.	Căzăneşti	Ialomiţa	846	II, 723	
177.	Amara	Ialomiţa	847		
178.	Săveni, Frăţileşti	Ialomiţa	848		
179.	Baloteşti	Ilfov	849		
180.	Bucu	Ialomiţa	850		
181.	Făcăeni	Ialomiţa	851	I, 695	
182.	Drăgoeşti	Ialomiţa	852		
183.	Ciulniţa, Poiana	Ialomiţa	853	I, 720	
184.	Ştefăneştii de Jos	Ilfov	854	II, 769	
185.	Albeşti	Ialomiţa	855		
186.	Tămădău Mare	Călăraşi	856	I, 727	
187.	Dor Mărunt	Călăraşi	857		
188.	Stelnica	Ialomiţa	858		
189.	Perişoru	Călăraşi	859		
190.	Gurbăneşti	Călăraşi	860		
191.	Vâlcelele	Călăraşi	861		
192.	Plătăreşti, Podu Pitarului	Călăraşi	862		
193.	Borcea	Călăraşi	863		
194.	Sohatu	Călăraşi	864		
195.	Ulmu	Călăraşi	865	I, 960	
196.	Unirea, Şocariciu	Călăraşi	866	I, 980	604
197.	Mânăstirea	Călăraşi	867		
198.	Grădiştea	Călăraşi	868		
199.	Roseţi	Călăraşi	869		605
200.	Ulmeni	Călăraşi	870		
201.	I.C. Brătianu	Tulcea	871		
202.	C.A. Rosetti	Tulcea	872	I, 675	
203.	Luncaviţa	Tulcea	873		581
204.	Somova	Tulcea	874	II, 682	583
205.	Niculiţel	Tulcea	875	I, 684	582
206.	Turcoaia	Tulcea	876		595
207.	Frecăţei, Cataloi	Tulcea	877		584
208.	Mahmudia, Beştepe	Tulcea	878	I, 677	
209.	Crişan	Tulcea	879		
210.	Valea Nucarilor, Agighiol	Tulcea	880		
211.	Dăeni	Tulcea	881	I, 690	
212.	Topologu	Tulcea	882		
213.	Sarichioi, Enisala	Tulcea	883	I, 679	
214.	Ceamurlia de Jos, Lunca	Tulcea	884		
215.	Ciobanu	Constanţa	885		591
216.	Saraiu, Dulgheru	Constanţa	886		
217.	Cogealac, Râmnicu de Jos	Constanţa	887		
218.	Crucea, Băltăgeşti	Constanţa	888		
219.	Târguşor	Constanţa	889		
220.	Seimenii Mari	Constanţa	890		588
221.	Mihail Kogălniceanu, Sibioara	Constanţa	891	I, 988	
222.	Rasova, Cochirleni	Constanţa	892	I, 986	586
223.	Aliman, Dunăreni	Constanţa	893		
224.	Peştera	Constanţa	894		
225.	Ostrov	Constanţa	895		593
226.	Băneasa	Constanţa	896	I, 984	589
227.	Adamclisi	Constanţa	897		
228.	Topraisar	Constanţa	898	II, 987	
229.	Chirnogeni	Constanţa	899		
230.	Limanu	Constanţa	900	I, 990	

INDICE ALFABETIC AL CUVINTELOR-TITLU

TRANSCRIEREA FONETICĂ

Dăm mai jos, în ordine alfabetică, lista semnelor întrebuințate în transcrierea fonetică a materialului *NALR*. Sistemul de notare folosit are la bază sistemul *Atlasului lingvistic român*, cu unele completări.

După semnul egalității, indicăm, pentru semnele folosite de noi, corespondentul cel mai apropiat în sistemul de transcriere al *Asociației fonetice internaționale*, publicat de D. Jones în *Lautzeichen und ihre Anwendung in verschiedenen Sprachgebieten* (Berlin, 1928, p. 18—27).

a (cea mai deschisă vocală din seria centrală : a...ă...î) în munt. *cap* = între ɐ și a.

å (cea mai deschisă vocală din seria posterioară : å...o...u) în istr. *cåp* = ɒ.

ạ (a cu nuanță posterioară) în băn. *cạp* = a.

ä (cea mai deschisă vocală din seria anterioară : ä...e...i) în bucov. *päle* 'piele' = æ.

ą (a cu nuanță anterioară) în munt. *steą* 'stea' = a.

ạ (a închis) în olt. *mạl* (adv.).

ă (vocală cu deschidere mijlocie din seria centrală) în munt. *păr* = ə.

ą̆ (ă deschis) în mold. *bąrbát* = ɐ.

ặ (ă închis) în olt. *pặnă* = între ə și ɨ, dar mai aproape de ə.

ê (vocală din seria centrală, între ă și î, mai aproape de î) în mold. *căsă* = între ɐ și ɨ.

b (oclusivă bilabială sonoră) în munt. *bun* = b.

c (oclusivă velară surdă) în munt. *corb*, semn întrebuințat înaintea vocalelor a, ă, â, î, o, ö, u, ü, înaintea consoanelor sau la sfârșitul cuvintelor = k.

ĉ (africată alveolo-palatală surdă, al cărei element fricativ este un ŝ) în munt. *ĉară* 'ceară' = între tɕ și tʃ.

ć (africată alveolo-palatală, cu nuanță mai palatală) în trans. *ćur* 'ciur' = între tɕ și tʃ, dar mai aproape de tɕ.

ć (africată alveolo-palatală surdă, al cărei element fricativ este un ś, corespunzând sonorei đ) în băn. *fráće* 'frate' = tɕ.

č (africată palato-alveolară surdă, al cărei element fricativ este un ș, corespunzător sonorei ǧ) în maram. *čăr* 'cer' = tʃ.

d (oclusivă dentală sonoră) în munt. *dar* = d.

d́ (oclusivă dentală sonoră puțin palatalizată) în mold. *únd́e* 'unde' = între d și ɖ.

d'' (oclusivă alveolo-palatală sonoră) în mold. *d''in* 'din' = între ɖ și ɟ [cf. ť].

d" (oclusivă palatală sonoră) în trans. *d"in* 'din' = ɟ.

ḍ (oclusivă cacuminală sonoră, corespunzând surdei ṭ) în trans. *crúḍă* = ɖ.

ʒ (africată dentală sonoră) în mold. *ʒic* 'zic' = dz.

đ (africată alveolo-palatală sonoră, al cărei element fricativ este un ź, corespunzând surdei ć) în băn. *đes* 'des' = dʑ.

δ (fricativă interdentală sonoră, corespunzând surdei θ) în arom. *δálă* 'zară' = ð.

e (vocală cu deschidere mijlocie, din seria anterioară) în munt. *vezi* = e.

ę (e semideschis) în olt. *vę́de* = între e și ɛ.

ę (e deschis) în trans. *vę́de* = ɛ.

ę (e și mai deschis, în bucov. *vę́de* 'vede' = între ɛ și æ.

ẹ (e închis) în mold. *vẹ́dẹ* = e (închis).

ẹ (e și mai închis) în mold. *vẹ́dẹ* = între e și i.

ĕ (vocală centrală cu nuanță anterioară, între ă și e) în băn. *fáĕ* 'face' = între ə și e.

ę̆ (ĕ deschis, între ę̆ și ę) în trans. *așę̆* 'așa' = între ɐ și ɛ.

f (fricativă labio-dentală surdă) în munt. *fin* = f.

g (oclusivă velară sonoră) în munt. *gol* = g.

ĝ (africată alveolo-palatală sonoră, al cărei element fricativ este un ẑ) în munt. *ĝer* 'ger' = între dʑ și dʒ.

ǧ (africată palato-alveolară sonoră, al cărei element fricativ este un j, corespunzând surdei č) în maram. *ǧăr* 'ger' = dʒ.

ǵ (oclusivă velară sonoră palatalizată, corespunzând surdei ḱ) în munt. *ǵem* 'ghem' = gʲ.

γ (fricativă velară sonoră, corespunzând surdei χ) în istr. *γúră* 'gură' = ɣ.

h (fricativă laringală surdă) în trans. *háįnă* 'haină' = h.

ḥ (fricativă laringală sonoră) în trans. *hóḥot* 'hohot' = ɦ.

ĥ (fricativă palatală surdă, corespunzând sonorei y) în munt. *ĥir* 'fir' = ç.

χ (fricativă velară surdă, corespunzând sonorei γ) în munt. *χáįnă* 'haină' = x.

i (vocala cea mai închisă din seria anterioară) în munt. *fir* = i.

į (i deschis) în mold. *márį* 'mare' = ɪ.

î (vocala cea mai închisă din seria centrală) în munt. *cînd* = ɨ.

î (vocală centrală cu nuanță anterioară între i și î) în trans. *rîų* 'râu' = ɪ.

j (fricativă palato-alveolară sonoră, corespunzând surdei ș) în trans. *jar* 'jar' = ʒ.

j' (j puțin muiat, corespunzând surdei ś) în olt. *j'ug*.

j́ (j muiat, corespunzând surdei ś) în munt. *j́ug* 'jug' = între ʒ și ʑ.

k (oclusivă velară surdă, identică cu c. Semnul se întrebuințează numai înaintea lui e și i) în băn. *kip* 'chip' = k.

k' (oclusivă velară surdă puțin palatalizată) în munt. *k'ip* 'chip' = între k și ķ.

ḱ (oclusivă velară surdă palatalizată, corespunzând sonorei ǵ (în mold. *ḱišór* 'picior' = ķ.

l (laterală alveolară) în munt. *pălărijă* 'pălărie' = l.

l' (l puțin palatalizat) în trans. *įel'ĕ* 'ele' = ļ.

ľ (laterală palatală) în arom. *ľíľu* 'fiu' = ʎ.

ł (laterală velară) în maram. *cał* 'cal' = ɫ.

m (oclusivă nazală bilabială) în munt. *másă* = m.

ɱ (nazală labio-dentală, cu ocluziune incompletă, urmată de f, v) în munt. *îɱvăț* 'învăț' = ɱ.

n (oclusivă nazală dentală) în munt. *mînă* = n.

ń (oclusivă nazală dentală puțin palatalizată) în mold. *píńį* 'pâine' = ɲ.

ń (oclusivă nazală palatală) în mold. *ńel* 'miel' = ɲ.

ṇ (nazală cu ocluziune incompletă, urmată de constrictive și lichide) în munt. *îṇșir* 'înșir'.

ⁿ (nazală slăbită, urmată de consoană) în trans. *múⁿte* 'munte'.

ŋ (nazală velară, urmată de c (k), g) în munt. *îŋcă* = ŋ.

ñ sau ñ (nazală dentală, de durată mai scurtă, vălul palatului necoborând îndeajuns, mai ales pentru ñ), în pronunțarea lui n intervocalic la moți : *cíñi*, *cíñi* 'câine'.

o (vocală cu deschidere mijlocie din seria posterioară) în munt. *pot* = o.

ǫ (o semideschis) în olt. *dǫrm*.

ǫ (o deschis) în trans. *pǫťe* 'poate' = ɔ.

ǫ (o și mai deschis) în olt. *dǫuo* 'două'.

ö (vocală anterioară labială, cu deschidere mijlocie, cu nuanță închisă) în magh. *cör* 'cerc' = ø.

p (oclusivă bilabială surdă) în munt. *par* = p.

r (vibrantă apicală alveolară) în munt. *rar* = r.

r (r cu mai multe și mai puternice vibrații) în trans. *ry* 'rău'.

r (r cu și mai multe vibrații) în trans. *ră* 'rău'.

ρ (r uvular) în arom. (la fărșeroți) *gúρă* 'gură' = R.

ρ̄ (r uvular cu mai multe vibrații) în arom. (la fărșeroți) *vę́ρă* 'vară'.

ŕ (r apical cu o singură vibrație, foarte slabă) la moți, în *cŕį* 'câine' = r.

ř (r puțin muiat) în olt. *třéče* 'trece'.

ŕ (r muiat) în trans. *învățătór* 'învățător' = r.

r (r bilabial) în interjecția munt. *tr* cu care se opresc caii.

s (fricativă dentală surdă) în munt. *sóră* = s.

ś (fricativă alveolo-palatală surdă muiată, corespunzând sonorei ź) în băn. *féśe* 'face' = ç.

ś (fricativă alveolo-palatală surdă, aproape identică cu ś, dar cu o articulație puțin posterioară, corespunzând sonorei ź) în mold. *féśi* 'face' = ç.

ș (fricativă palato-alveolară surdă, corespunzând sonorei j) în mold. *șî* 'și' = ʃ.

ș̄ (ș pronunțat mai puternic, dând impresia unui ș mai lung) în mold. *ș̄î* 'și'.

ș́ (ș puțin muiat, corespunzând sonorei j') în olt. *așé́ază* 'așază'.

ș́ (ș muiat, corespunzând sonorei j') în munt. *ușă* 'ușa' = între ʃ și ç.

t (oclusivă dentală surdă) în munt. *tátă* = t.

ť (oclusivă dentală surdă puțin palatalizată) în mold. *múnťe* = ţ.

ť (oclusivă palatală surdă) în mold. *fráťe* = între ţ și c [cf. ď].

ť (oclusivă palatală surdă) în trans. *fráťe* = c.

ṭ (oclusivă cacuminală surdă, corespunzând sonorei ḍ) în trans. *clópoṭ* = ṭ.

ϑ (fricativă interdentală surdă, corespunzând sonorei δ) în arom. *năϑgámă* 'puțin' = θ.

ț (africată dentală surdă) în munt. *țin* = ts.

u (vocala cea mai închisă din seria posterioară) în munt. *bun* = u.

ų (u deschis) în olt. *p-ų́rmă* 'pe urmă'.

û (vocală centrală cu nuanță posterioară, între î și u) în olt. *dûpă* = între ɨ și u.

ü (vocală anterioară, labială închisă) în magh. *fül* 'ureche' = y.

v (fricativă labiodentală sonoră) în munt. *vară* = v.

w (fricativă bilabială sonoră) în ucrain. (la huțuli) *wodá* 'apă' = w.

z (fricativă dentală sonoră) în munt. *zac* = z.

ź (fricativă alveolo-palatală sonoră corespunzând surdei ś) în băn. *źénă* 'geană' = ʑ.

ź (fricativă alveolo-palatală sonoră corespunzând surdei ś) în mold. *źénă* 'geană' = ʑ.

y (fricativă palatală sonoră, corespunzând surdei h́) în trans. *yę́rme* 'vierme' = j (fricativ).

SEMNE DIACRITICE

~ (deasupra vocalelor) nazalitate: õ = õ

- (deasupra vocalelor) seminazalitate: ō

. (sub vocale sau consoane sonore) asurzire: į, ṛ = i̥, r̥

, (sub vocale sau consoane sonore) sonoritate redusă: ą

(sub vocale) închidere: ẹ

.. (sub vocale) închidere mai mare: e̤

˛ (sub vocale) deschidere: ę

˛ (sub vocale) deschidere mai mare: ǫ

ʻ (sub vocale) semideschidere ę

˘ (deasupra consoanelor c și g): č africată surdă, între ĉ și č; ğ africată sonoră între ĝ și ğ

, (înaintea vocalelor) oclusivă glotală (coup de glotte): ʼe = ʼe

ʻ după oclusive, arată o explozie mai puternică, în olt. *patʻ* 'pat'

• (sub consoane) consoană silabică: ṇ = n̩

‿ (sub vocale) arată că vocala constituie elementul consonantic al unui diftong: ų 'în *daų*' = ŭ

⁀ (deasupra vocalelor) arată că două vocale formează un diftong cu elemente egale, în trans. *to͡ate*

ʹ (deasupra unei vocale sau a unui diftong) accent principal: *véde*, *tu͡áte* = ˈvede, ˈtŭɒte

ʺ (deasupra unei vocale) accent dinamic mai puternic, mai ales în fraze: *nű vreau*

ˋ (deasupra unei vocale) accent secundar: *sànătáte* = ˌsənəˈtate

- (deasupra unei vocale, lichide sau fricative) lungime: ō, r̄, s̄

˘ (deasupra unei vocale) scurtime: ŭ

+ (sub o nazală) arată că articulația nazalei nu e completă, ci analoagă constrictivei următoare: *îmvăț* = ɨɱˈvəts

ẹ ĕ ą etc. arată nuanțe vocalice intermediare

z/s ḍ/ṭ s/z etc. arată nuanțe consonantice intermediare

ⁱ ᵘ ᵃ ʰ etc. (la umărul literei precedente) arată sunete slab perceptibile

etc. arată sunete și mai slab perceptibile

etc. arată sunete extrem de slab perceptibile

ALTE SEMNE

Semn	Explicație
-	se întrebuințează ca în ortografia oficială: *dắ-t ̋ĕ la drịápta, n-a văzút.*
–	înlocuiește silabele dinaintea accentului cuvântului, reproduse în forma anterioară: *tîrnăcóp; – cǫ̈ápe.*
–	sub litere sau sub cuvinte, arată că anchetatorul a auzit bine sunetele sau cuvintele subliniate, deşi acestea par neobișnuite. Cuvintele subliniate în NOTE sunt reproduse în transcriere fonetică.
–	pusă în locul unui răspuns, arată că în punctul respectiv n-a fost pusă întrebarea.
‿	leagă două sau mai multe cuvinte care formează un singur grup fonetic: *saị‿ĭ‿sus* 'sai în sus'.
▬	arată că anchetatorul n-a auzit clar sunetele astfel subliniate.
~	înlocuiește forma precedentă.
	puse în urma sau înaintea unui răspuns, arată că el nu este complet. Completarea este de obicei dată în NOTE.
+	pusă după un răspuns, trimite la NOTE, de obicei sub II și numai în cazuri rare sub III.
?	pus în locul unui răspuns, arată că informatorul n-a știut să răspundă; dacă urmează totuși un răspuns, acesta a fost dat după ezitare.
#	pus în locul unui răspuns, arată că informatorul a declarat că nu există termenul întrebat.
∞	pus în locul sau înaintea unui răspuns, arată că obiectul sau obiceiul întrebat nu există în localitate.
,	separă variante lexicale.
;	separă forme gramaticale diferite ale aceluiaşi cuvânt: singularul de plural, forma articulată de cea nearticulată, persoana I de a II-a.
„ ”	între aceste ghilimele sunt reproduse explicațiile sau completările date de informatori, de obicei netranscrise fonetic și literarizate.
‹ ›	între aceste ghilimele se dă traducerea literară a răspunsurilor românești sau traducerea românească a răspunsurilor din limbile minorităților naționale.
( )	între aceste paranteze sunt reproduse, pe hartă sau în NOTE, explicații sau completări, transcrise fonetic, date de informatori.
[ ]	între aceste paranteze se dau completările sau observațiile anchetatorilor sau ale redactorilor; sub titlul hărții, cifrele puse între aceste paranteze reprezintă numărul întrebării din chestionar.
[k]	pus înaintea unui răspuns, arată că informatorul s-a corectat.
[σ]	pus înaintea unui răspuns, arată că termenul a fost sugerat de anchetator.
[ε]	arată că informatorul a ezitat înainte de a da răspunsul.
[?]	pus după un răspuns, arată că anchetatorul se îndoiește de exactitatea răspunsului înregistrat.
[!]	pus după răspuns, arată că întrebarea sau răspunsul l-a făcut pe informator sau pe cei de față să râdă.
[*]	pus înaintea unui răspuns, arată că răspunsul a fost dat de un informator ocazional, căruia anchetatorul nu i-a notat numele.
[**]	arată un al doilea informator ocazional.
[I], [II], etc.	arată numărul informatorului din localitatea respectivă.

În NOTE:

sub I se arată cum a fost pusă întrebarea;

sub II sunt date explicațiile sau completările primite de la informatori în legătură cu răspunsurile de pe hartă;

sub III sunt date observațiile sau completările anchetatorilor sau ale redactorilor.

ABREVIERI

[a.], [art.] formă articulată
[acuz.] acuzativ
[adj.] adjectiv
[adv.] adverb
[AL] formă rostită repede (allegro)
[B] așa zic bătrânii
[col.] colectiv
[cond.] condițional
[conj.] conjunctiv
[D] întrebare directă
[f.] feminin
[F] așa zic femeile
[gen.] genitiv
[ger.] gerunziu
[GEST] întrebare însoțită de gest
[h.] harta
[IMIT.] întrebare însoțită de imitarea acțiunii
[imper.] imperativ
[imperf.] imperfect
[imper. neg.] imperfect negativ
[INDIC.] întrebare completată prin indicarea obiectului
[ind. prez.] indicativ prezent
[inf.] infinitiv
[L] formă rostită rar
[m.] masculin
[m.m.c. perf.] mai mult ca perfectul
[MN] material necarografiat
[n.] neutru
[part.] participiu
[perf. c.] perfect compus
[perf. s.] perfect simplu
[pl.] plural
[pl. a.] plural articulat
[pl. f.] plural feminin
[pl. m.] plural masculin
[pl. na.] plural nearticulat
[pl. tant.] plurale tantum
[plş.] planşa (cu MN)
[R] formă recentă
[s.] substantiv
[sg.] singular
[sg. a.] singular articulat
[sg. f.] singular feminin
[sg. m.] singular masculin
[sg. na.] singular nearticulat
[sg. tant.] singulare tantum
[T] așa zic tinerii
[V] formă veche
[viit.] viitor
[voc.] vocativ
[1], [2], [3] arată persoana I, a II-a, a III-a singular
[4], [5], [6] arată persoana I, a II-a, a III-a plural

ATLASE LINGVISTICE ROMÂNEŞTI ŞI ROMANICE

SIGLE

AIS = Karl Jaberg und Jakob Jud, *Sprach- und Sachatlas Italiens und der Südschweiz,* I–VIII, Zofingn, 1928–1940; *Index,* Bern, 1960.

ALA = Antoni Griera, *Atlas lingüístic d'Andorra,* Andorra, 1960.

ALAL = Jean-Claude Potte, *Atlas linguistique et ethnographique de l'Auvergne et du Limousin,* I–III, Paris, CNRS, 1975–1992.

ALAran = Antoni Griera, *Atlas lingüístic de la Vall d'Aran,* Barcelona, 1973.

ALB = Gérard Taverdet, *Atlas linguistique et ethnographique de Bourgogne,* I–III, Paris, CNRS, 1975–1980.

ALBRAM = Gabriel Guillaume et Jean-Paul Chauveau, *Atlas linguistique et ethnographique de la Bretagne romane, de l'Anjou et du Maine (atlas linguistique armoricain roman),* I–II, Paris, CNRS, 1975–1983.

ALC = Antoni Griera, *Atlas lingüístic de Catalunya,* I–V, (1923–1939), VI–X (1962–1964), Barcelona.

ALCB = Henri Bourcelot, *Atlas linguistique et ethnographique de la Champagne et de la Brie,* I–III, Paris, CNRS, 1966–1978.

ALCe = Pierrete Dubuisson, *Atlas linguistique et ethnographique du Centre,* I–III, Paris, CNRS, 1971–1982.

ALCo = Jules Gilliéron et Edmond Edmont, *Atlas linguistique de la Corse,* fasc. 1–4, Paris, 1914–1915.

ALEA = Manuel Alvar, con la coraboción de Antonio Llorente y Gregorio Salvador, *Atlas lingüístico y etnográfico de Andalucía,* I–IV, Granada, 1961–1973.

ALEANAR = Manuel Alvar, Antonio Llorente, T. Buesa y E. Alvar, *Atlas lingüístico y etnográfico de Aragon, Navarra y Rioja,* I–IX, Madrid, 1979–1982.

ALED = A.M. Melillo, *Atlante linguistico etnografico della Daunia,* I, Manfredonia, 1979.

ALEIC = Gino Bottiglioni, *Atlante linguistico etnografico italiano della Corsica,* I–X, Pisa, 1933–1942.

ALF = Jules Gilliéron et Edmond Edmont, *Atlas linguistique de la France,* fasc. 1–35, Paris, 1902–1910.

ALFC = Colette Dondaine, *Atlas linguistique et ethnographique de la Franche-Comté,* I–III, Paris, CNRS, 1972–1984.

ALG = Jean Séguy avec la collaboration de Jacques Allières, Xavier Ravier, *Atlas linguistique et ethnographique de la Gascogne,* I–VI, CNRS, Paris, 1954–1972.

ALIFO = Marie-Rose Simoni-Aurembou, *Atlas linguistique et ethnographique de l'Île-de-France et de l'Orléanais,* I–II, Paris, CNRS, 1974–1978.

ALJA = Jean-Baptiste Martin et Gaston Tuaillon, *Atlas linguistique et ethnographique du Jura et des Alpes du Nord,* I–III, Paris, CNRS, 1971–1978.

ALLOc. = Xavier Ravier, avec la collaboration de Jacques Boisgontier, Ernest Nègre, *Atlas linguistique et ethnographique du Languedoc occidental,* I–III, Paris, CNRS, 1978–1986.

ALLOr. = Jacques Boisgontier, avec la collaboration de Louis Michel et la participation de Jean-Marie Petit, *Atlas linguistique et ethnographie du Languedoc oriental,* I–II, Paris, CNRS, 1981–1984.

ALLR = J. Lanher, Alain Litaize et Jean Richard, *Atlas linguistique et ethnographique de la Lorraine romane,* I–IV, Paris, CNRS, 1979–1988.

ALLy = Pierre Gardette avec la collaboration de Paulette Durdilly, Simone Escoffier, Henri Girodet, Marguerite Gonon, Anne-Marie Vurpas-Gaillard, *Atlas linguistique et ethnographique du Lyonnais,* I–V, Lyon, CNRS, 1950–1976.

ALM = *Atlasul lingvistic moldovenesc,* vol. I, partea I, *Fonetica,* de Rubin Udler; partea a II-a, *Fonetica,* de Rubin Udler; *Morfologia,* de Vasile Melnic, Chişinău, 1968; vol. II, partea I, *Lexicul,* de Victor Comarniţchi, Chişinău, 1971; partea a II-a, *Lexicul,* de Vasile Melnic şi Vasile Pavel, Chişinău, 1973.

ALMC = Pierre Nauton, *Atlas linguistique et ethnographique du Massif Central,* I–III, Paris, CNRS, 1957–1961.

ALN = Patrice Brasseur, *Atlas linguistique et ethnographique normand,* I–II, Paris, CNRS, 1980–1983.

ALO = Geneviève Massignon et Brigitte Horiot, *Atlas linguistique et ethnographique de l'Ouest (Poitou, Aunis, Saintonge, Angoumois),* I–III, Paris, CNRS, 1971–1983.

ALP = Jean-Claude Bouvier et Claude Martel, *Atlas linguistique et ethnographique de la Provence,* I–III, Paris, CNRS, 1975–1986.

ALPI = *Atlas lingüístico de la Peninsula Ibérica,* I, *Fonetica,* Madrid, 1962.

ALPO = Henri Guiter, *Atlas linguistique des Pyrénées Orientales,* I, Paris, CNRS, 1966.

ALR I = Sever Pop, *Atlasul lingvistic român,* partea I-a, vol. I, Cluj, 1938; vol. II, Sibiu – Leipzig, 1940.

ALR II = Emil Petrovici, *Atlasul lingvistic român,* partea a II-a, vol. I, Sibiu – Leipzig, 1940.

ALR II s.n. = Emil Petrovici, *Atlasul lingvistic român,* partea a II-a, serie nouă, redactor principal Ion Pătruţ, vol. I–VII, [Bucureşti] 1956–1972.

ALRM I = Sever Pop, *Micul atlas lingvistic român,* partea I-a, vol. I, Cluj, 1938; vol. II, Sibiu – Leipzig, 1942.

ALRM II = Emil Petrovici, *Micul atlas lingvistic român,* partea a II-a, vol. I, Sibiu – Leipzig, 1940.

ALRM II s.n. = Emil Petrovici, *Micul atlas lingvistic român,* partea a II-a, serie nouă, redactor principal Ion Pătruţ, vol. I–IV, [Bucureşti], 1956–1981.

ALRR-Mar. = *Atlasul lingvistic român pe regiuni – Maramureş,* de Petru Neiescu, Grigore Rusu, Ionel Stan, I–III, [Bucureşti], 1969–1973.

ALRR-Trans. = *Atlasul lingvistic român pe regiuni – Transilvania,* de Grigore Rusu, Viorel Bidian, Dumitru Loşonţi, I–II, Bucureşti, 1992–1997.

ALS = Benvenuto Terracini e Temistocle Franceschi, *Saggio di un Atlante linguistico della Sardegna,* Torino, 1964.

ALW = *Atlas linguistique de la Wallonie,* I–II, (par Louis Remacle), III (par Elisée Legros), IV–V (par Jean Lechanteur), Liège, 1953–1987.

ASLEF = Giovan Batista Pellegrini et collab., *Atlante storico-linguistico-etnografico friulano,* I–VI, Padova – Udine, 1972–1986.

NALR-Ban. = *Noul Atlas lingvistic român pe regiuni – Banat,* sub conducerea lui Petru Neiescu, de Eugen Beltechi, Ioan Faiciuc, Nicolae Mocanu, I–III, Bucureşti, 1980–2000.

NALR-Chest. = *Chestionarul Noului Atlas lingvistic român,* Bucureşti, 1963.

NALR-Mold.Buc. = *Noul Atlas lingvistic al României – Moldova şi Bucovina,* de Vasile Arvinte, Stelian Dumistrăcel, Ion A. Florea, Ion Nuţă, Adrian Turculeţ, I–II, Bucureşti, 1987–1997.

NALR-Munt.Dobr. = *Noul Atlas lingvistic român pe regiuni – Muntenia şi Dobrogea,* de Teofil Teaha (coordonator), Mihai Conţiu, Ion Ionică, Paul Lăzărescu, Bogdan Marinescu, Valeriu Rusu, Nicolae Saramandu, Magdalena Vulpe, I–II, Bucureşti, 1996.

NALR-Olt = *Noul Atlas lingvistic român pe regiuni – Oltenia,* întocmit sub conducerea lui Boris Cazacu, de Teofil Teaha, Ion Ionică, Valeriu Rusu, I–V, Bucureşti, 1967–1984.

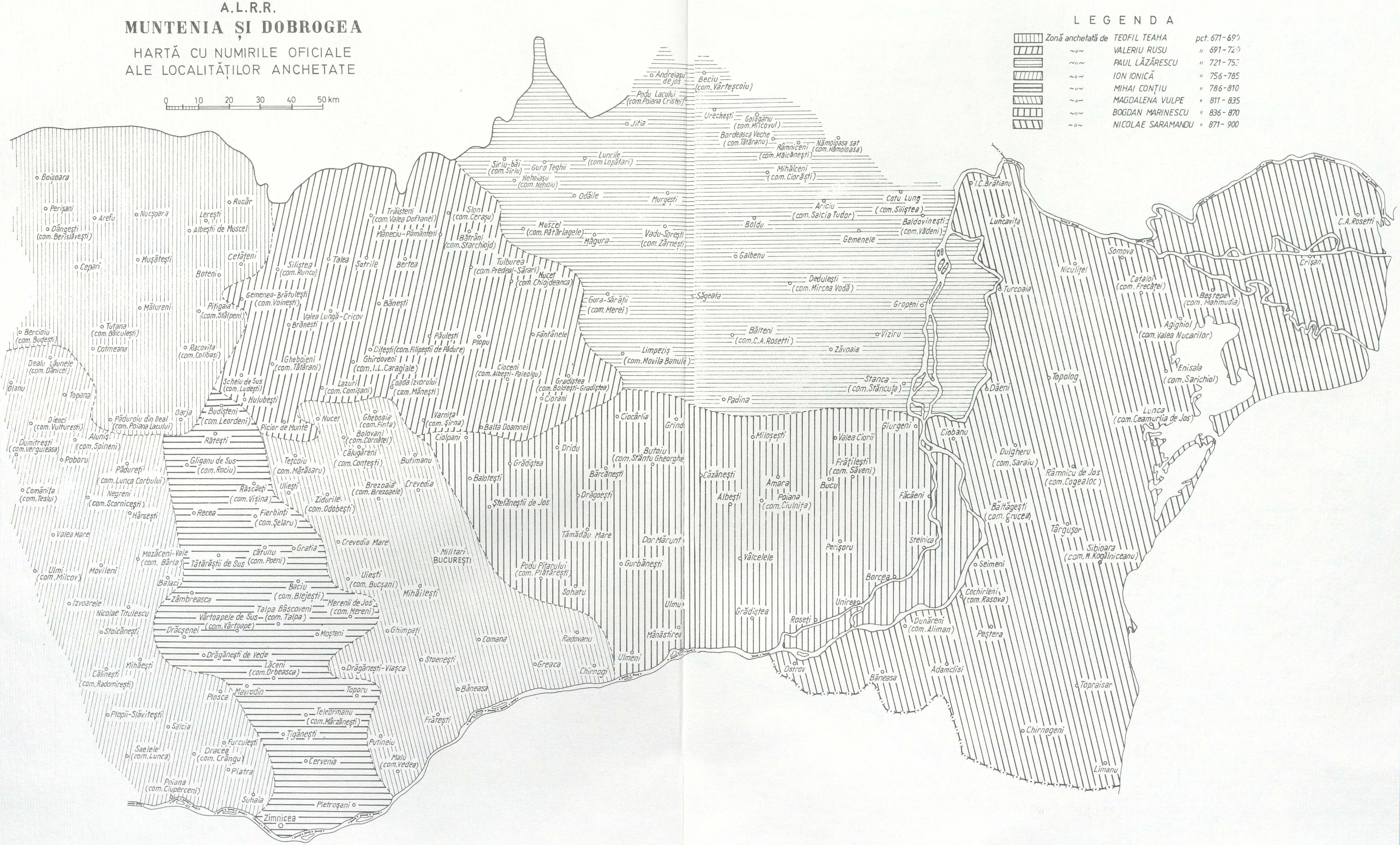
WLAD = G. Weingard, *Linguistischer Atlas des dakorumänischen Sprachgebietes,* Leipzig, 1909.

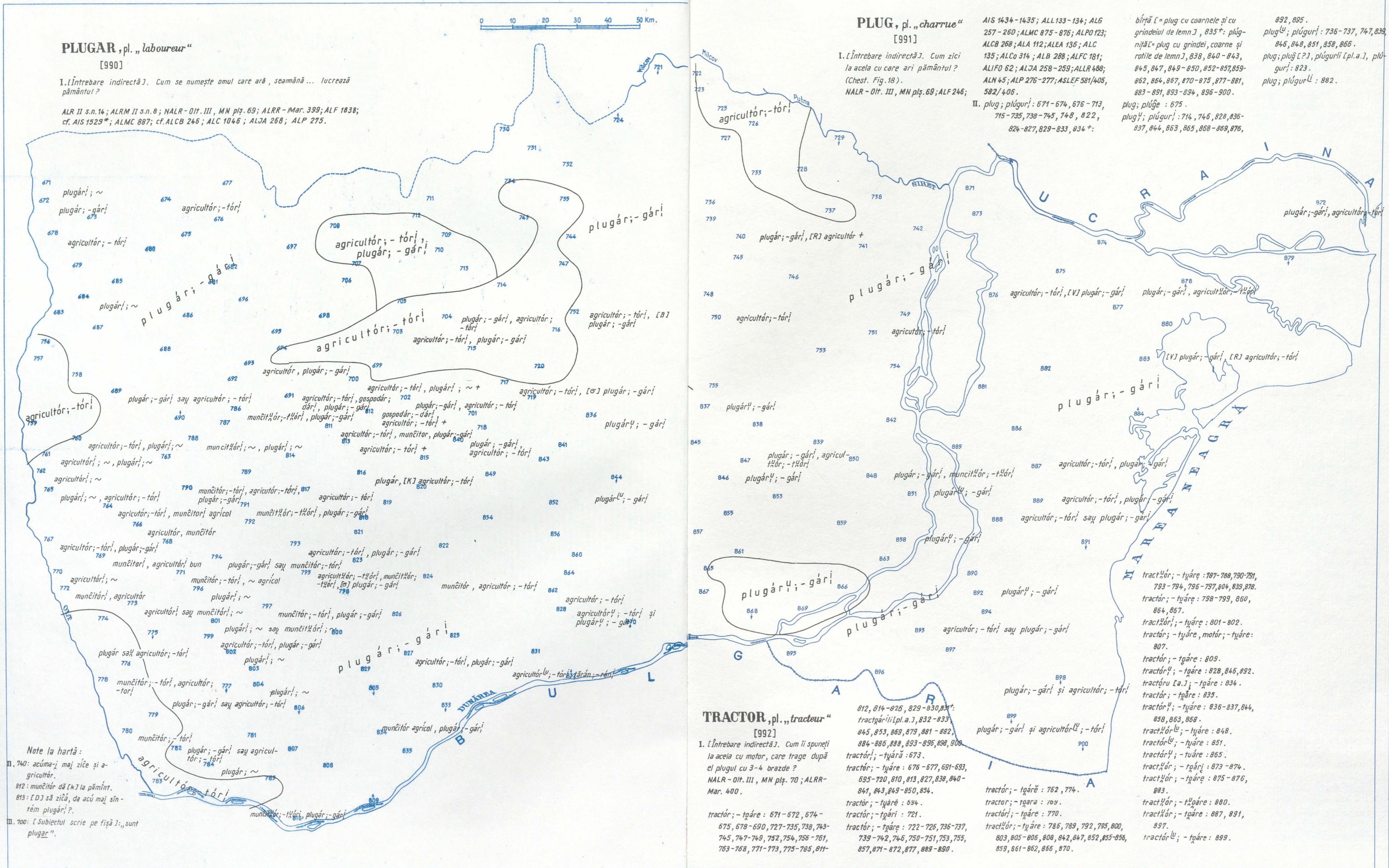
HĂRȚILE LINGVISTICE

A.L.R.R.

MUNTENIA ȘI DOBROGEA

HARTĂ CU NUMIRILE OFICIALE ALE LOCALITĂȚILOR ANCHETATE

PLUGAR, pl. „laboureur"

[990]

I. [Întrebare indirectă]. Cum se numește omul care ară, seamănă... lucrează pământul?

ALR II s.n.14; ALRM II s.n.8; NALR-Olt. III, MN plș. 69; ALRR-Mar. 399; ALF 1838; cf. AIS 1529*; ALMC 887; cf. ALCB 246; ALC 1046; ALJA 268; ALP 275.

Note la hartă:

II. 740: acúma-i̯ mai̯ zíĉe și agricultór.

812: munĉitór dă [k] la pămínt.

813: [D] să ziĉá, da acú mai̯ síntém plugári?.

III. 700: [Subiectul scrie pe fișă]: „sunt plugar".

PLUG, pl. „charrue"

[991]

I. [Întrebare indirectă]. Cum zici la acela cu care ari pământul? (Chest. Fig. 18).

NALR-Olt. III, MN plș. 69; ALF 246; AIS 1434-1435; ALL 133-134; ALG 257-260; ALMC 875-876; ALPO 123; ALCB 268; ALA 112; ALEA 136; ALC 135; ALCo 314; ALB 288; ALFC 181; ALIFO 62; ALJA 258-259; ALLR 488; ALN 45; ALP 276-277; ASLEF 581/405, 582/406.

II. plug; plúguri: 671-674, 676-713, 715-735, 738-745, 748, 822, 824-827, 829-833, 834+: bírță [= plug cu coarnele și cu grindeiul de lemn], 835+: plúgniță [= plug cu grindei, coarne și rotile de lemn], 838, 840-843, 845, 847, 849-850, 852-857, 859-862, 864, 867, 870-875, 877-881, 883-891, 893-894, 896-900.

plug; plúĝe: 675.

plugu; plúguri: 714, 746, 828, 836-837, 844, 863, 865, 868-869, 876, 892, 895.

pluglu; plúguri: 736-737, 747, 839, 846, 848, 851, 858, 866.

plug; pluĝ [?], plúgurli [pl.a.], plúguri: 823.

plug; plúgurli: 882.

TRACTOR, pl. „tracteur"

[992]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spuneți la acela cu motor, care trage după el plugul cu 3-4 brazde?

NALR-Olt. III, MN plș. 70; ALRR-Mar. 400.

tractór; -toáre: 671-672, 674-675, 678-690, 727-735, 738, 743-745, 747-749, 752, 754, 756-761, 763-768, 771-773, 775-785, 811-812, 814-826, 829-830, 831+: tractgárili [pl.a.], 832-833, 845, 853, 869, 879, 881-882, 884-886, 888, 893-896, 898, 900.

tractóri; -tuáră: 673.

tractór; -tuáre: 676-677, 691-693, 695-720, 810, 813, 827, 838, 840-841, 843, 849-850, 854.

tractór; -tuárĕ: 694.

tractór; -toári: 721.

tractór; -toáre: 722-726, 736-737, 739-742, 746, 750-751, 753, 755, 857, 871-872, 877, 889-890.

tractór; -toárĕ: 762, 774.

tractor; -toara: 769.

tractóri; -toáre: 770.

tractuór; -tuáre: 786, 789, 792, 795, 800, 803, 805-806, 808, 842, 847, 852, 855-856, 859, 861-862, 866, 870.

tractuór; -tuáre: 787-788, 790-791, 793-794, 796-797, 804, 839, 878.

tractór; -tuáre: 798-799, 860, 864, 867.

tractuóri; -tuáre: 801-802.

tractór; -tuáre, motór; -tuáre: 807.

tractór; -toáre: 809.

tractóru; -toáre: 828, 846, 892.

tractóru [a.]; -toáre: 834.

tractór; -toáre: 835.

tractóru; -tuáre: 836-837, 844, 858, 863, 868.

tractuórlu; -tuáre: 848.

tractórlu; -tuáre: 851.

tractóru; -tuáre: 865.

tractuór; -toári: 873-874.

tractuór; -toáre: 875-876, 883.

tractuór; -tuoáre: 880.

tractuór; -toáre: 887, 891, 897.

tractórlu; -toáre: 899.

ATLASUL LINGVISTIC ROMÂN PE REGIUNI

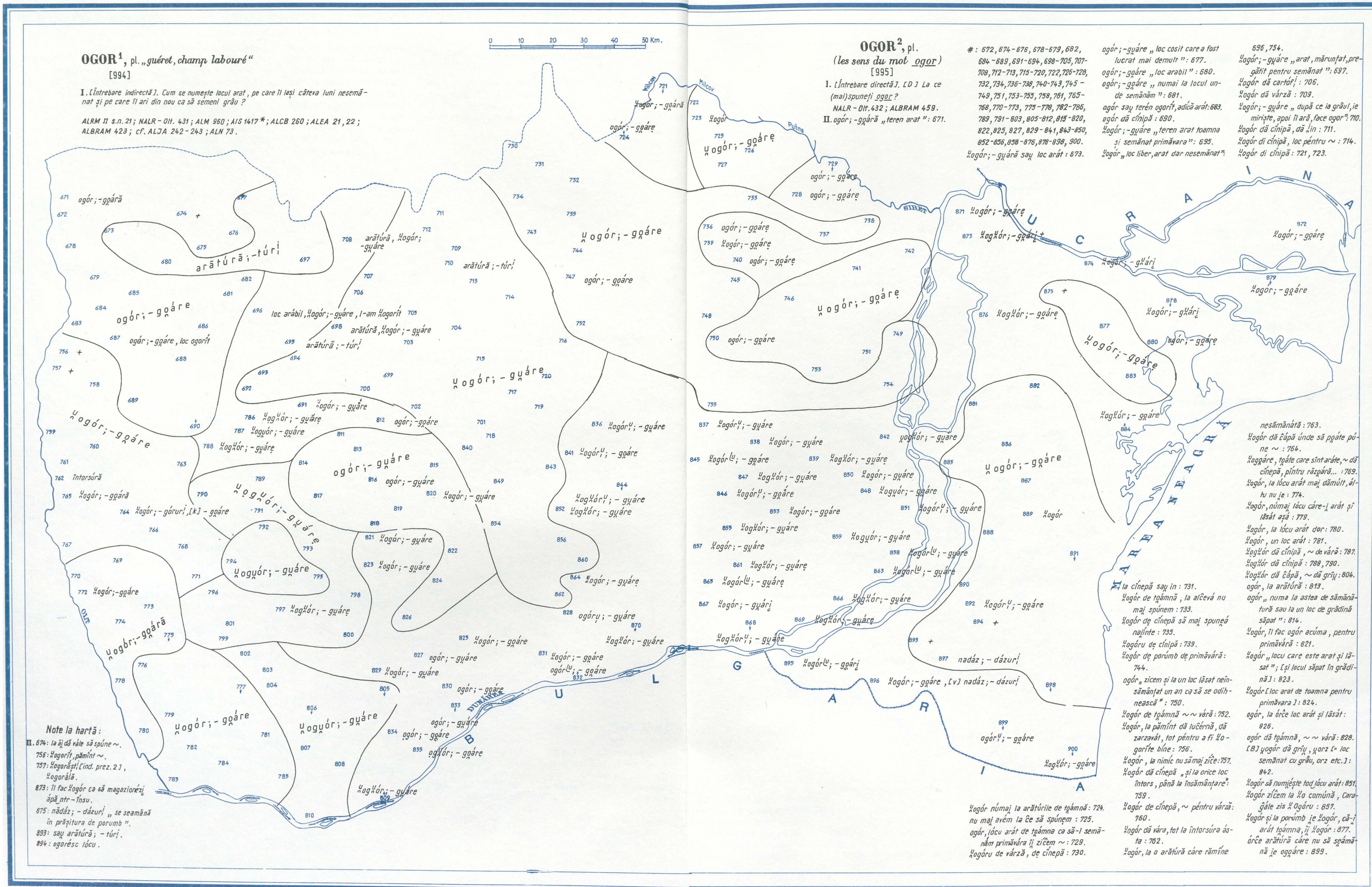
MUNTENIA ȘI DOBROGEA

OGOR[1], pl. „guéret, champ labouré"

[994]

I. [Întrebare indirectă]. Cum se numește locul arat, pe care îl lași câteva luni nesemănat și pe care îl ari din nou ca să semeni grâu?

ALRM II s.n. 21; NALR - Olt. 431; ALM 960; AIS 1417*; ALCB 260; ALEA 21, 22; ALBRAM 423; cf. ALJA 242-243; ALN 73.

OGOR[2], pl.

(les sens du mot ogor)

[995]

I. [Întrebare directă]. [D] La ce (mai) spuneți ogor?

NALR - Olt. 432; ALBRAM 459.

II. ogór; -goáră „teren arat": 671.

#: 672, 674-676, 678-679, 682, 684-689, 691-694, 698-705, 707-708, 712-713, 715-720, 722, 726-728, 732, 734, 736-738, 740-743, 745-749, 751, 753-755, 758, 761, 765-768, 770-773, 775-778, 782-786, 789, 791-803, 805-812, 815-820, 822, 825, 827, 829-841, 843-850, 852-856, 858-876, 878-898, 900.

ŭogór; -guáră sau loc arát: 673.

ogór; -guáre „loc cosit care a fost lucrat mai demult": 677.

ogór; -goáre „loc arabil": 680.

ogór; -goáre „numai la locul unde semănăm": 681.

ogór sau terén ogorît, adică arát: 683.

ogór dă cínipă: 690.

ŭogór; -guáre „teren arat toamna și semănat primăvara": 695.

ŭogór „loc liber, arat dar nesemănat": 696, 754.

ŭogór; -guáre „arat, mărunțat, pregătit pentru semănat": 697.

ŭogór dă cartófi: 706.

ŭogór dă várză: 709.

ŭogór; -guáre „după ce ia grâul, ie miriște, apoi îl ară, face ogor": 710.

ŭogór dă cínipă, dă in: 711.

ŭogór di cínipă, loc péntru ~: 714.

ŭogór di cínipă: 721, 723.

ŭogór númai la arătúrile de toámnă: 724.

nu mai avém la ĉe să spúnem: 725.

ogór, lócu arát de toámna ca să-l semănăm primăvára îi ziĉem ~: 729.

ŭogóru de várză, de cínepă: 730.

la cínepă sau in: 731.

ŭogór de toámnă, la alĉevá nu mai spúnem: 733.

ŭogór de cínepă să mai spuneá naiínte: 735.

ŭogóru de cínipă: 739.

ŭogór de porúmb de primăváră: 744.

ogór „zicem și la un loc lăsat neînsămânțat un an ca să se odihnească": 750.

ŭogór de toámnă ~ ~ váră: 752.

ŭogór, la pămînt dă lucérnă, dă zarzavát, tot péntru a fi ŭogorîte bine: 756.

ŭogór, la nimic nu să mai ziĉe: 757.

ŭogór dă cínepă „și la orice loc întors, până la însămânțare": 759.

ŭogór de cínepă, ~ péntru várză: 760.

ŭogór dă vára, tot la întorsúra ásta: 762.

ŭogór, la o arătúră cáre rămîne nesămănátă: 763.

ŭogór dă ĉápă únde să poáte púne ~: 764.

ŭoggáre, toáte care sînt aráte, ~ dă cínepă, pîntru răzoáră...: 769.

ŭogór, la lócu arát mai dămúlt, áltu nu ie: 774.

ŭogór, númai lócu cáre-i arát și lăsát așá: 779.

ŭogór, la lócu arát dor: 780.

ŭogór, un loc arát: 781.

ŭogŭór dă cínipă, ~ de váră: 787.

ŭogŭór dă cínipă: 788, 790.

ŭogŭór dă ĉápă, ~ dă grîu: 804.

ogór, la arătúră: 813.

ogór „numa la astea de sămănătură sau la un loc de grădină săpat": 814.

ŭogór, îl fac ogór acúma, pentru primăváră: 821.

ŭogór „locu care este arat și lăsat"; [și locul săpat în grădină]: 823.

ŭogór [loc arat de toamna pentru primăvara]: 824.

ogór, la órĉe loc arát și lăsát: 826.

ogór dă toámnă, ~ ~ váră: 828.

[B] uogór dă grîu, uorz [= loc semănat cu grâu, orz etc.]: 842.

ŭogór să numiéște tod lócu arát: 851.

ŭogór ziĉem la ŭo comúnă, Caragâle zis ŭ Ogóru: 857.

ŭogór și la porúmb ie ŭogór, că-i arát toámna, îi ŭogór: 877.

órĉe arătúră cáre nu să seámănă ie oggáre: 899.

Note la hartă:

II. 674: la ăi dă vále să spúne ~.

756: ŭogorît, pămînt ~.

757: ŭogorăștí [ind. prez. 2], ŭogorálă.

873: îl fac ŭogór ca să magazionézi ápă ntr-însu.

875: nădáz; -dázuri „se seamănă în prășitura de porumb".

893: sau arătúră; -túri.

894: ogorésc lócu.

MUNTENIA ŞI DOBROGEA

GUNOIESC (ogorul), (ind. prez. 1) *„je fume (la jachère)"*

[996]

I. *[Întrebare indirectă]. Când vrei să-l îngraşi, ce faci înainte de a-l ara?*

ALR II s.n. 13; NALR - Olt. 433; AIS 1180; ALA 766; ALJA 248; cf. ALLR 497; ALN 76; ALP 262 - 268.

TRACTORIST, pl. *„tractoriste"*

[993]

I. *[Întrebare indirectă]. Dar cel care conduce tractorul cum se cheamă?*

NALR - Olt. III, MN pls. 70

II. tractorist; -riştⁱ: 671-691, 693, 695-698, 700-710, 712, 714-745, 747-761, 763-776, 779-786, 794, 797-799, 804-805, 807, 810-814, 816-818, 820, 823-825, 827, 829-830, 832-835, 838-843, 845-850, 852-857, 859-862, 864, 867, 870-872, 875-891, 893-894, 896-897, 898⁺: sau mecanizatór; -tórⁱ, 900.

mecánic, [K] tractoríst; -ríştⁱ: 692.
şofér; -férⁱ, tractoríst; -ríştⁱ: 694, 699, 711, 713, 831.
tractoríst ᵘ; -ríştⁱ: 746, 837, 844, 865, 868.
mecánic; -cánic sau tractorist; -ríştⁱ: 762, 777-778.
tractᵘorist; -riştⁱ: 787.
mecánic; -cánic: 788, 815.
tractᵘorist; -rişti: 789, 795, 801-802, 806, 808-809, 873-874, 895.
tractorist; -ríştⁱ: 790-793, 796, 803.
şᵘofér; -férⁱ, [σ] tractᵘoríst; -ríştⁱ: 800.
mecánic, tractorist; -ríştⁱ: 819.
condúctor dă tractór, şofér ~ ~, tractoríst; -ríştⁱ: 821.
şofér, [V] tractoríst; -ríştⁱ: 822.
tractoríst; -ríştⁱ, mecánic agrícol: 826.
mecánicᵘ; -cánic, tractorístu; -ríştⁱ: 828.
tractoristᵘ; -ríştⁱ: 836, 851, 863.
tractoríst ᶜ; -ríştⁱ: 858, 869.
tractoríst; -ríştⁱ: 866.
tractoríst ᵘ; -ríştⁱ: 892.
tractoríst ᵘ; -ríst; -ríştⁱ: 899.

Note la hartă:

II. 758: ~, îl risipim, uarⁱ îngrăşăminte kimice.
761: ~, îi dai cu kimicării.
777: ~ ca să-l îngrăşăm.
780: ~, băligár dă grajdⁱ, gunói ~.
785: l-îngrăşăm cu ~ sau cu práfurⁱ, azotoase...
797: gunoiésc „se zice în alte părţi".
822: să mai zice şi bălegár; împrăştii pă terén.
832: [D]: #, băligărésc.
871: îngráş cu brániţă, gunói dă grajd.
899: l-am gunoiát, l-am băligărát.
900: puneám gunói dă grajd, bălegár.

III. Anchetatorul sugerează termenul a gunoi. Informatorul îşi motivează răspunsul notat pe hartă: gunói e ăsta măturát: 829.

GRAPĂ, pl. „herse“

[998]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la aceea cu colți de fier cu care fărâmițezi brazdele și acoperi sămânța după ce ai semănat?

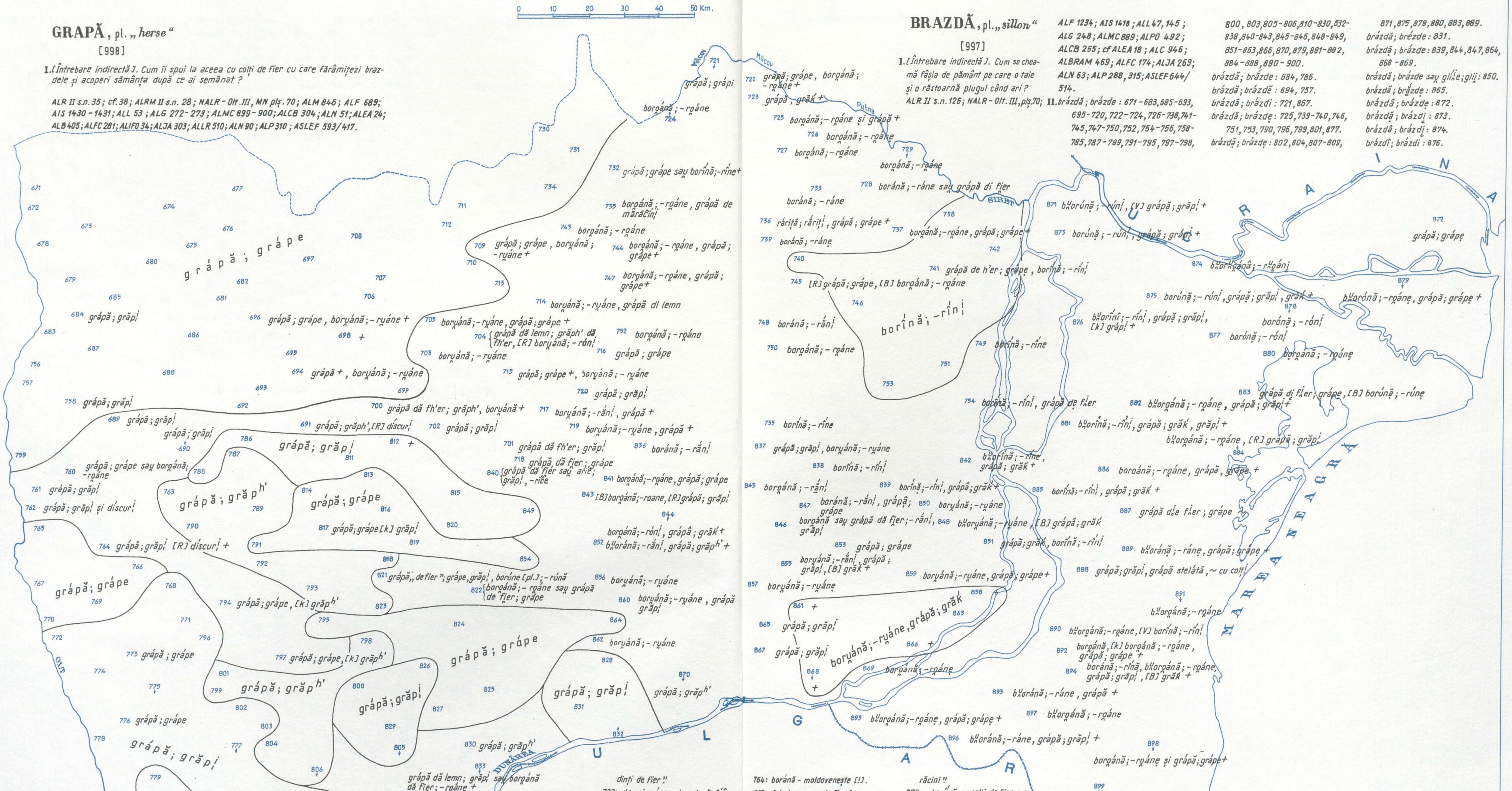
ALR II s.n. 35; cf. 38; ALRM II s.n. 28; NALR - Olt. III, MN plș. 70; ALM 846; ALF 689; AIS 1430 - 1431; ALL 53; ALG 272 - 273; ALMC 899 - 900; ALCB 304; ALN 51; ALEA 24; ALB 405; ALFC 281; ALIFO 34; ALJA 303; ALLR 510; ALN 90; ALP 310; ASLEF 593/417.

BRAZDĂ, pl. „sillon“

[997]

I. [Întrebare indirectă]. Cum se cheamă fâșia de pământ pe care o taie și o răstoarnă plugul când ari? ALR II s.n. 126; NALR - Olt. III, plș. 70; ALF 1234; AIS 1418; ALL 47, 145; ALG 248; ALMC 889; ALPO 492; ALCB 255; cf ALEA 18; ALC 946; ALBRAM 469; ALFC 174; ALJA 269; ALN 63; ALP 288, 315; ASLEF 644/514.

II. brázdă; brázde: 671 - 683, 685 - 693, 695 - 720, 722 - 724, 726 - 738, 741 - 745, 747 - 750, 752, 754 - 756, 758 - 785, 787 - 789, 791 - 795, 797 - 798, 800, 803, 805 - 806, 810 - 830, 832 - 838, 840 - 843, 845 - 846, 848 - 849, 851 - 863, 866, 870, 879, 881 - 882, 884 - 888, 890 - 900.
brázdă; brăzde: 684, 786.
brázdă; brázdĕ: 694, 757.
brázdă; brázdi: 721, 867.
brázdă; brázdẹ: 725, 739 - 740, 746, 751, 753, 790, 796, 799, 801, 877.
brázdặ; brázdẹ: 802, 804, 807 - 809, 871, 875, 878, 880, 883, 889.
brázdă; brézde: 831.
brázdặ; brázde: 839, 844, 847, 864, 868 - 869.
brázdă; brázde sau gliĺe; glij: 850.
brázdă; brặzdẹ: 865.
brázdâ; brázdẹ: 872.
brázdặ; brázdị: 873.
brázdâ; brázdị: 874.
brázdî; brázdi: 876.

Note la hartă:

II. 694: „de lemn“.
696: grápă „cu mânere, cu dinți“, borṷánă „merge singură, cu dinți dar fără mânere“.
698: „nu prea se întreb astea la noi“.
700: „se zice mai la vale“.
705: „din mărăcini“.
709: grápă „de nuiele, mărăcini“, borṷánă „de fier“.
715: „de lemn mai ales“.
717: borṷánă „din fier“, grápă „din mărăcini“.
719: dă lemn sau dă mărăĉinị.
722: grápă [= de lemn], borọánă „cu dinți de fier“.
723: da noị n-ávem, la noị să fáĉe grápă de mărăĉínị.
725: să maị spúnẹ și grápă.
732: grápă „de lemn“, borî́nă „de fier“.
736: grápă „de mărăcini“
737: grápă „se zice la aia de mără cini“.
744: borọánă „de fier“, grápă „de nuiele“.
747: borọánă „de fier“, grápă „de mărăcini“.
764: boránă - moldovenește [!].
812: [de lemn sau de fier].
833: „acuma se spune grápă la amândouă“.
834: „de lemn, cu mărăcini“, „de fier, cu dinți“.
839, 842, 844, 852, 855, 858 - 859, 861, 866, 868: „grapă de mărăcini“.
871: „grapa era de mărăcini“.
873: „borúnă din fier, cu colți, grapă din mărăcini“.
875: „borúnă de fier, grapă de mărăcini“.
876: „borî́nă cu colți de fier, grapă de mărăcini“.
879: „grapă de mărăcine“.
881: „borî́nă de fier, grapă de lemn“.
882, 886, 892 - 893, 895 - 896: „grapă de mărăcini“.
885: „borî́nă de fier, grapă din mărăcini“.
889: „boroană din fier, grapă din nuiele“.
894: „boroană de fier, grapă de mărăcini“.
898: borọánă dă fier, grápă dă mărăĉínị sau nuíele.

ATLASUL LINGVISTIC ROMÂN PE REGIUNI

MUNTENIA ȘI DOBROGEA

COȘAR, pl. „grenier à maïs"

[1002]

I. (Întrebare indirectă). Cum îi ziceți la acela făcut din nuiele ori din leațuri, unde se usucă și se păstrează porumbul?

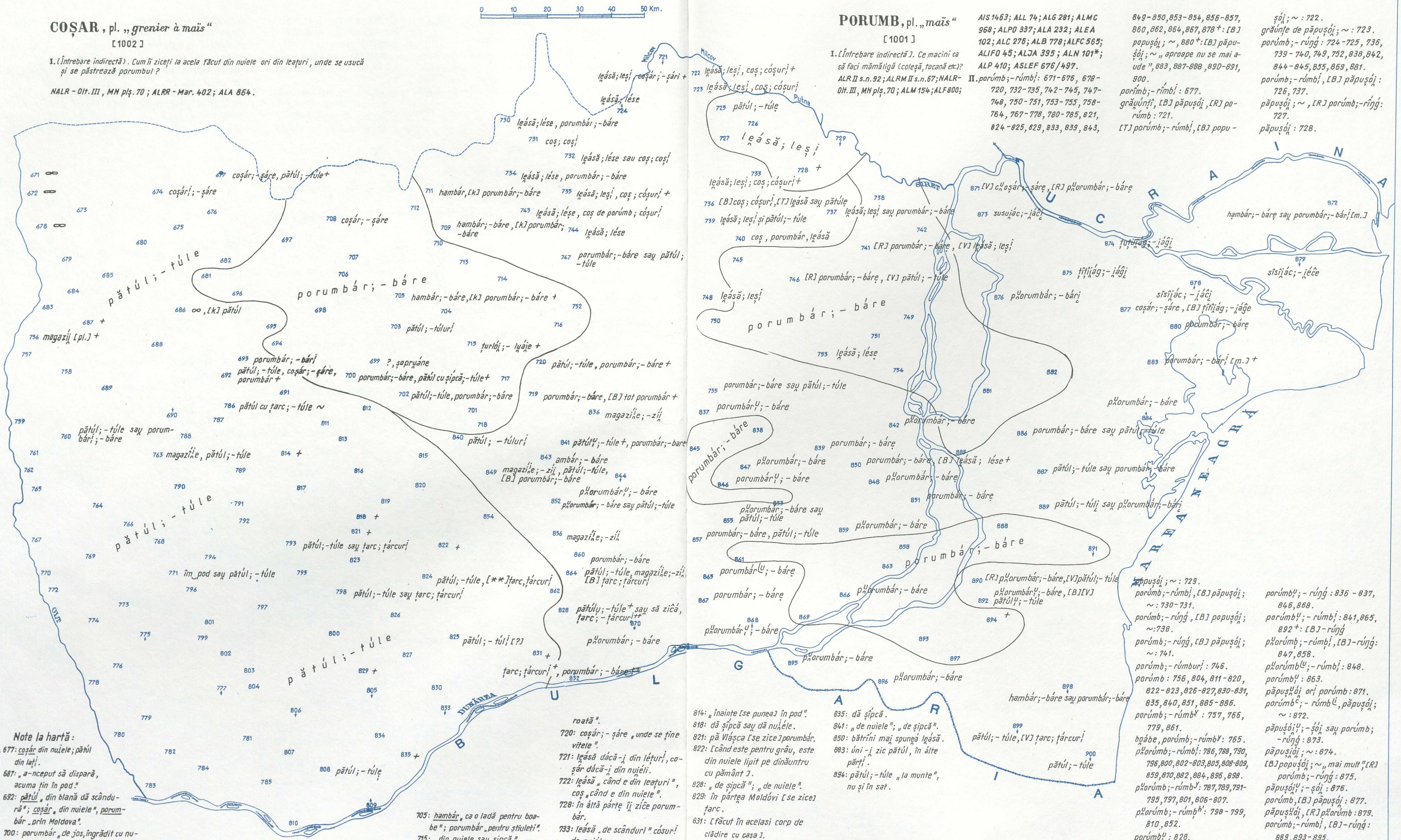
NALR - Olt. III, MN plș. 70; ALRR - Mar. 402; ALA 864.

PORUMB, pl. „maïs"

[1001]

I. [Întrebare indirectă]. Ce macini ca să faci mămăligă (coleșă, tocană etc.)? ALR II s.n. 92; ALRM II s.n. 67; NALR-Olt. III, MN plș. 70; ALM 154; ALF 800; AIS 1463; ALL 74; ALG 281; ALMC 968; ALPO 337; ALA 232; ALEA 102; ALC 276; ALB 778; ALFC 565; ALIFO 45; ALJA 395; ALN 101*; ALP 410; ASLEF 676/497.

II. porúmb; -rúmbʲ: 671-676, 678-720, 732-735, 742-745, 747-748, 750-751, 753-755, 758-764, 767-778, 780-785, 821, 824-825, 829, 833, 839, 843, 849-850, 853-854, 856-857, 860, 862, 864, 867, 878⁺: [B] popușóị; ~, 880⁺: [B] păpușóị; ~ „aproape nu se mai aude", 883, 887-888, 890-891, 900.
porímb; -rímbʲ: 677.
grăụúnțî, [B] păpușóị, [R] porúmb: 721.
[T] porúmb; -rúmbʲ, [B] popușóị; ~: 722.
grăúnțe de păpușóị; ~: 723.
porúmb; -rúŋģ: 724-725, 736, 739-740, 749, 752, 838, 842, 844-845, 855, 869, 881.
porúmb; -rúmbʲ, [B] păpușóị: 726, 737.
păpușóị; ~, [R] porúmb; -ríŋģ: 727.
păpușóị: 728.
popușóị; ~: 729.
porúmb; -rúmbʲ, [B] păpușóị; ~: 730-731.
porúmb; -rúŋģ, [B] popușóị; ~: 738.
porúmb; -rúŋģ, [B] păpușóị; ~: 741.
porúmb; -rúmburʲ: 746.
porúmb: 756, 804, 811-820, 822-823, 826-827, 830-831, 835, 840, 851, 885-886.
porúmb; -rúmbʸ: 757, 766, 779, 861.
boábe, porúmb; -rúmbʸ: 765.
pᵘorúmb; -rúmbʲ: 786, 788, 790, 796, 800, 802-803, 805, 808-809, 859, 870, 882, 884, 896, 898.
pᵘorúmb; -rúmbʸ: 787, 789, 791-795, 797, 801, 806-807.
pᵘorúmb; -rúmbʰ': 798-799, 810, 852.
porúmbᵘ: 828.
porúmb; -rúmbi [a.]: 832.
porúmb: 834, 866.
porúmbᵘ; -rúŋģ: 836-837, 846, 868.
porúmbᵘ; -rúmbʲ: 841, 865, 892⁺: [B] -rúŋģ
pᵘorúmb; -rúmbʲ, [B] -rúŋģ: 847, 858.
pᵘorúmbᵘ; -rúmbʲ: 848.
porúmbᵘ: 863.
păpușᵘóị orʲ porúmb: 871.
porúmbᶜ; -rúmbᶜ, păpușóị; ~: 872.
păpușóịᵘ; -șóị sau porúmb; -rúŋģ: 873.
păpușịóị; ~: 874.
[B] popușóị; ~ „mai mult" [R] porúmb; -rúŋģ: 875.
păpușóịᵘ; -șóị: 876.
porúmb, [B] păpușóị: 877.
păpușᵘóị, [R] pᵘorúmb: 879.
porúmb; -rúmbʲ, [B] -rúŋģ: 889, 893-895.
porúmb; -rúmbịʲ: 897.
pᵘorúmbᶜ; -rúmbʲ: 899.

Note la hartă:

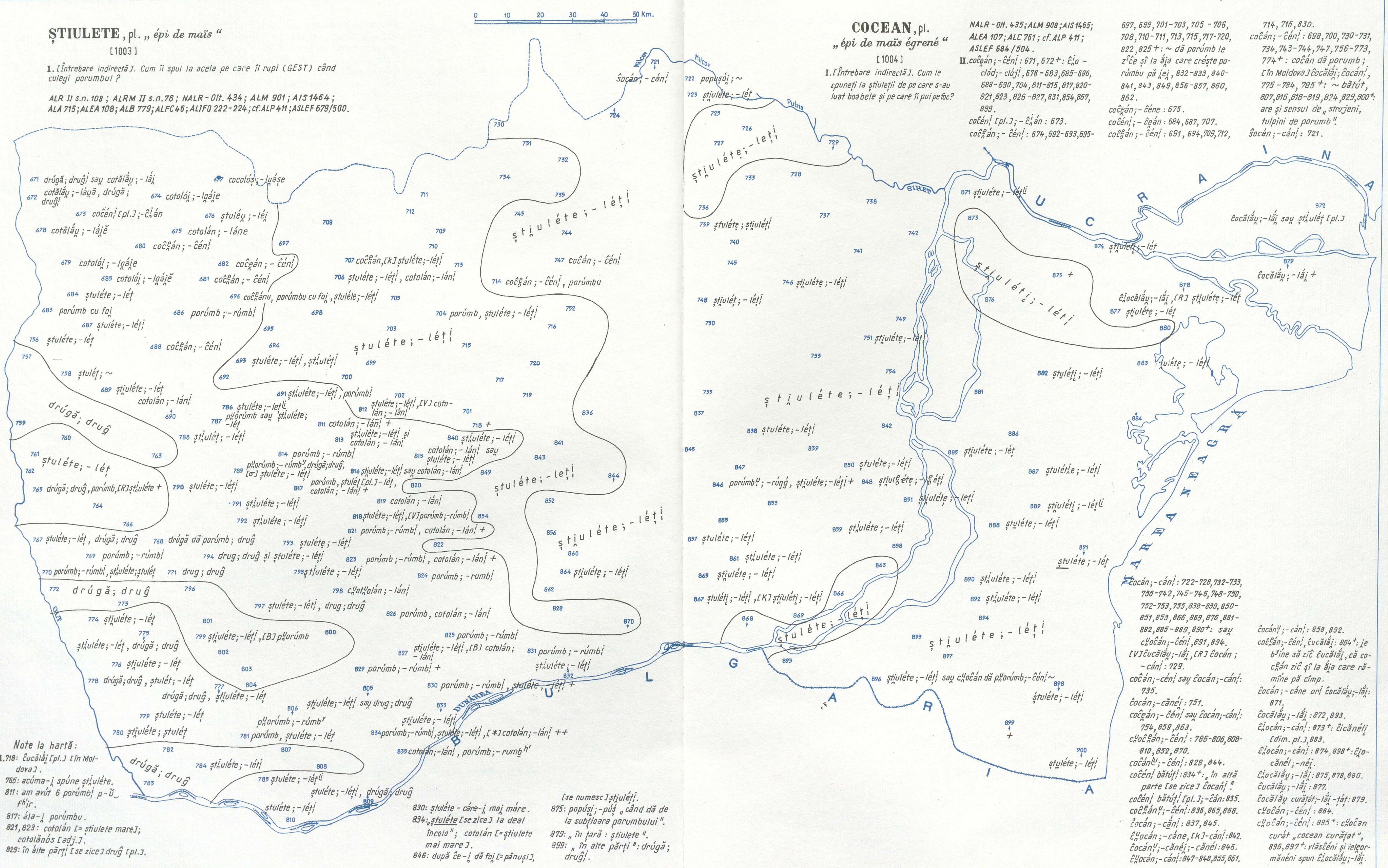
II. 677: coșár din nuịele; pătúl din lațʲ.
687: „a-nceput să dispară, acuma țin în pod."
692: pătúl „din blană dă scândură"; coșár „din nuiele", porumbár „prin Moldova".
700: porumbár „de jos, îngrădit cu nuiele"; pătúl „deasupra unei magazii".
705: hambár „ca o ladă pentru boabe"; porumbár „pentru știuleți".
715: „din nuiele sau șipcă".
719: porumbár „din șipci"; tot porumbár „da din nuiele, iera roată".
720: coșár; -șáre „unde se ține vitele".
721: leásă dácă-ị din léțurʲ, coșár dácă-ị din nuịéli.
722: leásă „când e din leațuri", coș „când e din nuiele".
728: în áltă párte îị zíce porumbár.
733: leásă „de scânduri" cósurʲ de nuịéle.
756: în pódu cási, în magazịị, în hîmbáre.
814: „înainte [se punea] în pod".
818: dă șîpcă sau dă nuịéle.
821: pă Vlășca [se zice] porumbár.
822: [când este pentru grâu, este din nuiele lipit pe dinăuntru cu pământ].
828: „de șipcă"; „de nuiele".
829: în pártea Moldóvi [se zice] țarc.
831: [făcut în acelasi corp de clădire cu casa].
832: [este o clădire separată]; [clădit sub șopron].
835: dă șîpcă.
841: „de nuiele"; „de șipcă".
850: bătrîni maị spuneá leásă.
883: úni -ị zic pătúl, în álte părțʲ.
894: pătúl; -túle „la munte", nu și în sat.

ŞTIULETE, pl. „épi de maïs"

[1003]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la acela pe care îl rupi (GEST) când culegi porumbul?

ALR II s.n. 108; ALRM II s.n. 76; NALR - Olt. 434; ALM 901; AIS 1464; ALA 715; ALEA 108; ALB 779; ALFC 46; ALIFO 222-224; cf. ALP 411; ASLEF 679/500.

Note la hartă:

II. 718: ĉucălắi̯ [pl.] [în Moldova].
765: acúma-i̯ spúne ştiuléte.
811: am avút 6 porúmbi̯ p-ŭ f'ir.
817: ála-i̯ porúmbu.
821, 823: cotolán [= ştiulete mare]; cotolănós [adj.].
829: în álte părţi̯ [se zice] druĝ [pl.].
830: ştuléte - cáre-i̯ mai̯ máre.
834: „ştuléte [se zice] la deal încolo"; cotolán [= ştiulete mai mare].
846: după ĉe-i̯ dă foi̯ [= pănuşi], [se numesc] ştiuléţi̯.
875: popúşi̯; -púş „când dă de la subţioara porumbului".
879: „în ţară: ştiulete".
899: „în alte părţi": drúgă; druĝi̯.

COCEAN, pl. „épi de maïs égrené"

[1004]

I. [Întrebare indirectă]. Cum le spuneţi la ştiuleţii de pe care s-au luat boabele şi pe care îi pui pe foc?

NALR - Olt. 435; ALM 908; AIS 1465; ALEA 107; ALC 761; cf. ALP 411; ASLEF 684/504.

II. coĉeán; -ĉéni̯: 671, 672+: ĉi̯o-clód; -clóji̯, 676-683, 685-686, 688-690, 704, 811-815, 817, 820-821, 823, 826-827, 831, 854, 867, 899.
coĉéni̯ [pl.]; -ĉi̯án: 673.
coĉeán; -ĉéni̯: 674, 692-693, 695-697, 699, 701-703, 705-706, 708, 710-711, 713, 715, 717-720, 822, 825+: ~ dă porúmb le zîĉe şî la ăi̯a care créşte porúmbu pă i̯ei̯, 832-833, 840-841, 843, 849, 856-857, 860, 862.
coĉeán; -ĉéne: 675.
coĉéni̯; -ĉeán: 684, 687, 707.
coĉeán; -ĉéni̯: 691, 694, 709, 712, 714, 716, 830.
coĉán; -ĉéni̯: 698, 700, 730-731, 734, 743-744, 747, 756-773, 774+: coĉán dă porumb; [în Moldova] ĉocălắi̯; ĉocáni̯, 775-784, 785+: ~ bătút, 807, 816, 818-819, 824, 829, 900+: are şi sensul de „strujeni, tulpini de porumb".
ŝocán; -cáni̯: 721.
ĉocán; -cáni̯: 722-728, 732-733, 736-742, 745-746, 748-750, 752-753, 755, 838-839, 850-851, 853, 866, 869, 876, 881-882, 885-889, 890+: sau cuoĉán; -ĉéni̯, 891, 894.
[V] ĉucălắu̯; -lắi̯, [R] ĉocán; -cáni̯: 729.
coĉán; -céni̯ sau ĉocán; -cáni̯: 735.
ĉocán; -cănéi̯: 751.
coĉeán; -ĉéni̯ sau ĉocán; -cáni̯: 754, 859, 863.
cuoĉeán; -ĉéni̯: 786-806, 808-810, 852, 870.
coĉánu; -ĉéni̯: 828, 844.
coĉéni̯ bătúţi̯: 834+: „în altă parte [se zice] ĉocáni̯".
coĉéni̯ bătúţi̯ [pl.]; -ĉán: 835.
coĉeánu; -ĉéni̯: 836, 865, 868.
ĉocán; -căni̯: 837, 845.
ĉuocán; -cáne, [k] -cáni̯: 842.
ĉocánu; -cănéi̯; -cănél: 846.
ĉuocán; -cáni̯: 847-848, 855, 861.
ĉocánu; -cáni̯: 858, 892.
coĉeán; -ĉéni̯, ĉucălắi̯: 864+: i̯e byine să ziĉ ĉucălắi̯, că coceán ziĉ şî la ăi̯a care rămîne pă cîmp.
ĉocán; -cáne ori̯ ĉocălắu̯; -lắi̯: 871.
ĉocălắu̯; -lắi̯: 872, 893.
ĉi̯ocán; -cáni̯: 873+: ĉicănéli̯ [dim. pl.], 883.
ĉi̯ocán; -cáni̯: 874, 898+: ĉi̯ocănél; -néi̯.
ĉi̯ocălắu̯; -lắi̯: 875, 878, 880.
ĉucălắu̯; -lắi̯: 877.
ĉocălắu̯ curăţát; -lắi̯ -ţáţ: 879.
cuoĉán; -ĉéni̯: 884.
cuoĉán; -ĉéni̯: 895+: cuoĉan curát „cocean curăţat", 896, 897+: vlăsĉéni şi teleormănéni spun ĉi̯ocălắu̯; -lắi̯.

DESFAC (pănușile)(ind. prez. 1) „*j'effeuille (l'épi de maïs)*“
[1007]

I. [Întrebare indirectă]. Ce spui că faci, când dai jos pănușile (foile) de pe știulete?

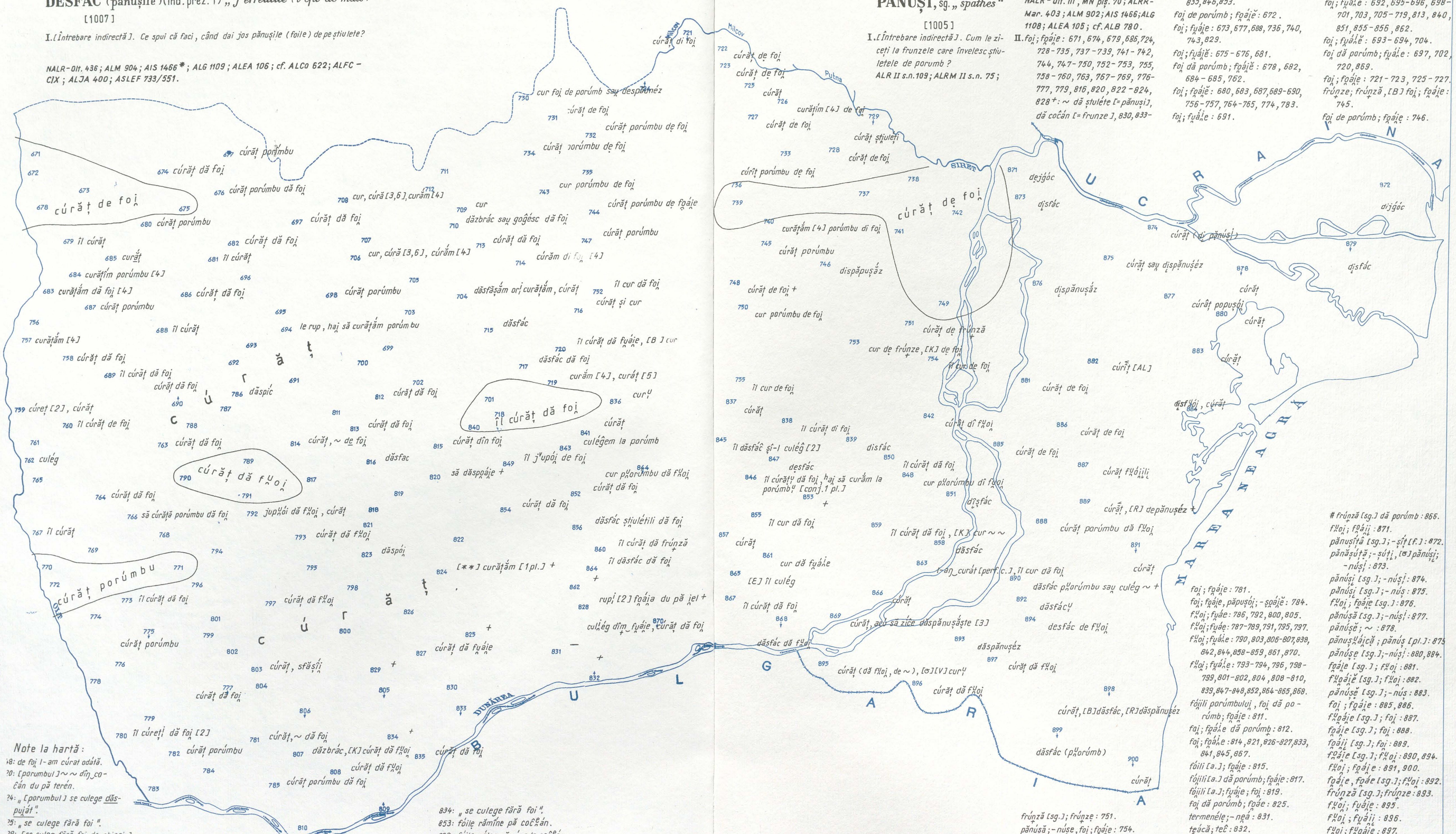
NALR - Olt. 436; ALM 904; AIS 1466*; ALG 1109; ALEA 106; cf. ALCo 622; ALFC - CIX; ALJA 400; ASLEF 733/551.

PĂNUȘI, sg. „*spathes*“
[1005]

I. [Întrebare indirectă]. Cum le ziceți la frunzele care învelesc știuletele de porumb?
ALR II s.n. 109; ALRM II s.n. 75;

NALR - Olt. III, MN pls. 70; ALRR - Mar. 403; ALM 902; AIS 1466; ALG 1108; ALEA 105; cf. ALB 780.

II. foi; foaie: 671, 674, 679, 686, 724, 728-735, 737-739, 741-742, 744, 747-750, 752-753, 755, 758-760, 763, 767-769, 776-777, 779, 816, 820, 822-824, 828+: ~ dă știulete [= pănuși], dă cocean [= frunze], 830, 833-835, 846, 853.
foi de porumb; foaie: 672.
foi; foaie: 673, 677, 688, 736, 740, 743, 829.
foi; foaie: 675-676, 681.
foi dă porumb; foaie: 678, 682, 684-685, 762.
foi; foaie: 680, 683, 687, 689-690, 756-757, 764-765, 774, 783.
foi; foaie: 691.
foi; foaie: 692, 695-696, 698-701, 703, 705-719, 813, 840, 851, 855-856, 862.
foi; foaie: 693-694, 704.
foi dă porumb; foaie: 697, 702, 720, 869.
foi; foaie: 721-723, 725-727.
frunze; frunză, [B] foi; foaie: 745.
foi de porumb; foaie: 746.

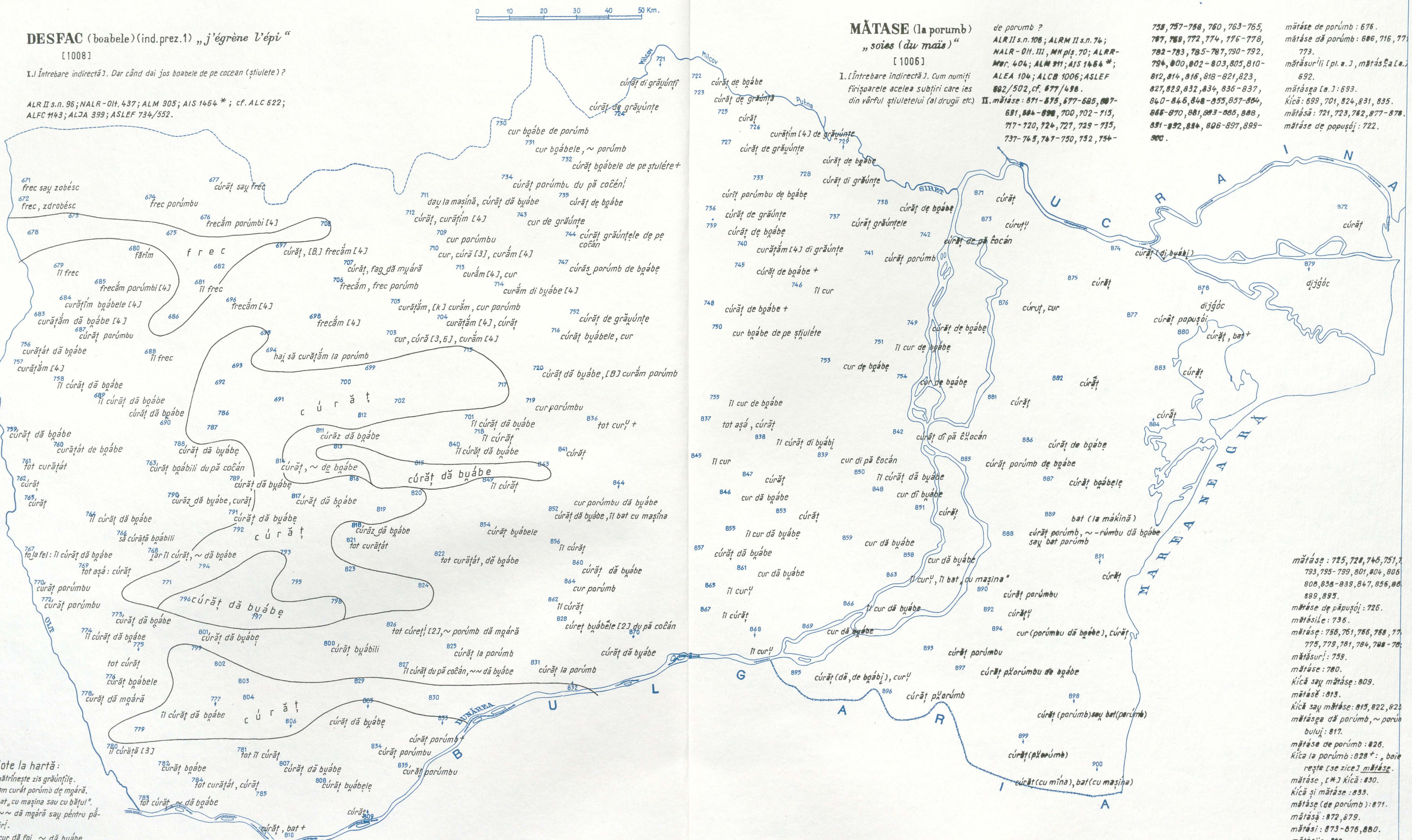
#frunză [sg.] dă porumb: 866.
fuoi; foaii: 871.
pănușiță [sg.]; -șițe [f.]: 872.
pănășuță; -suți, [G] pănuși; -nuși: 873.
pănuși [sg.]; -nuși: 874.
pănuși [sg.]; -nuș: 875.
fuoi; foaie [sg.]: 876.
pănușă [sg.]; -nuși: 877.
pănușe; ~: 878.
pănușoaică; pănuș [pl.]: 875
pănușe [sg.]; -nuși: 880, 884.
foaie [sg.]; fuoi: 881.
fuoaie [sg.]; fuoi: 882.
pănușe [sg.]; -nuș: 883.
foi; foaie: 885, 886.
foaie [sg.]; foi: 887.
foaie [sg.]; foi: 888.
foaii [sg.]; foi: 889.
foaie [sg.]; fuoi: 890, 894.
fuoi; foaie: 891, 900.
foaie, foae [sg.]; fuoi: 892.
frunză [sg.]; frunze: 893.
fuoi; foaie: 895.
fuoi; foaii: 896.
fuoi; foaie: 897.
fuoi; foaie, [R], [G] pănușe [sg.]; -nuș: 898.
pănușe, [K] -nușă [sg.] -nuș, [K] -nușe: 899.

foi; foaie: 781.
foi; foaie, păpușoi; -șoaie: 784.
fuoi; fuae: 786, 792, 800, 805.
fuoi; fuae: 787-789, 791, 795, 797.
fuoi; fuae: 790, 803, 806-807, 839, 842, 844, 858-859, 861, 870.
fuoi; fuae: 793-794, 796, 798-799, 801-802, 804, 808-810, 839, 847-848, 852, 864-865, 868.
foiili porumbului, foi dă porumb; foaie: 811.
foi; foaie dă porumb: 812.
foi; foaie: 814, 821, 826-827, 833, 841, 845, 867.
foiili [a.]; foaie: 815.
foiili [a.] dă porumb; foaie: 817.
foiili [a.]; foaie; foi: 819.
foi dă porumb; foae: 825.
termenele; -nea: 831.
teacă; tec: 832.
foi; fuaie: 836, 857.
foi; fuaie: 837, 843, 849-850, 854, 863.
frunze; frunză: 860.

frunză [sg.]; frunze: 751.
pănușă; -nușe, foi; foaie: 754.
foi; foaie, foiili [art.]: 761.
foi: 766, 773, 775, 778, 780.
foi dă porumb: 770-771, 782.
foi dă porumb; foaie: 772, 785, 818.

Note la hartă:
[7]48: de foi I-am cúrat odată.
[7]70: [porumbul] ~ ~ din coceăn du pă terén.
[7]74: „[porumbul] se culege dăspujăt“.
[7]75: „se culege fără foi“.
[7]78: [se culeg fără foi de obicei].
[7]79: „se culege curățat din foi“.
[7]72: [se culeg fără pănuși].

834: „se culege fără foi“.
853: foile rămîne pă coceăn.
862: foile - ălea rămâne la coceăn.
889: „depănușez se zice la I.A.S.“.
890: culég porúmbu „se face la câmp“.

DESFAC (boabele) (ind. prez. 1) „j'égrène l'épi"

[1008]

I. [Întrebare indirectă]. Dar când dai jos boabele de pe cocean (știulete)?

ALR II s.n. 96; NALR-Olt. 437; ALM 905; AIS 1464 *; cf. ALC 622; ALFC 1143; ALJA 399; ASLEF 734/552.

Note la hartă:

732: bătrînește zis grăúnțîle.
745: am curát porúmb de moáră.
810: bat „cu mașina sau cu bățul".
833: ~~ dă moáră sau péntru păsări.
836: cur dă foi, ~ dă buábe.
780: cúrăț cu mîna, bat cu mașina.

MĂTASE (la porumb) „soies (du maïs)"

[1006]

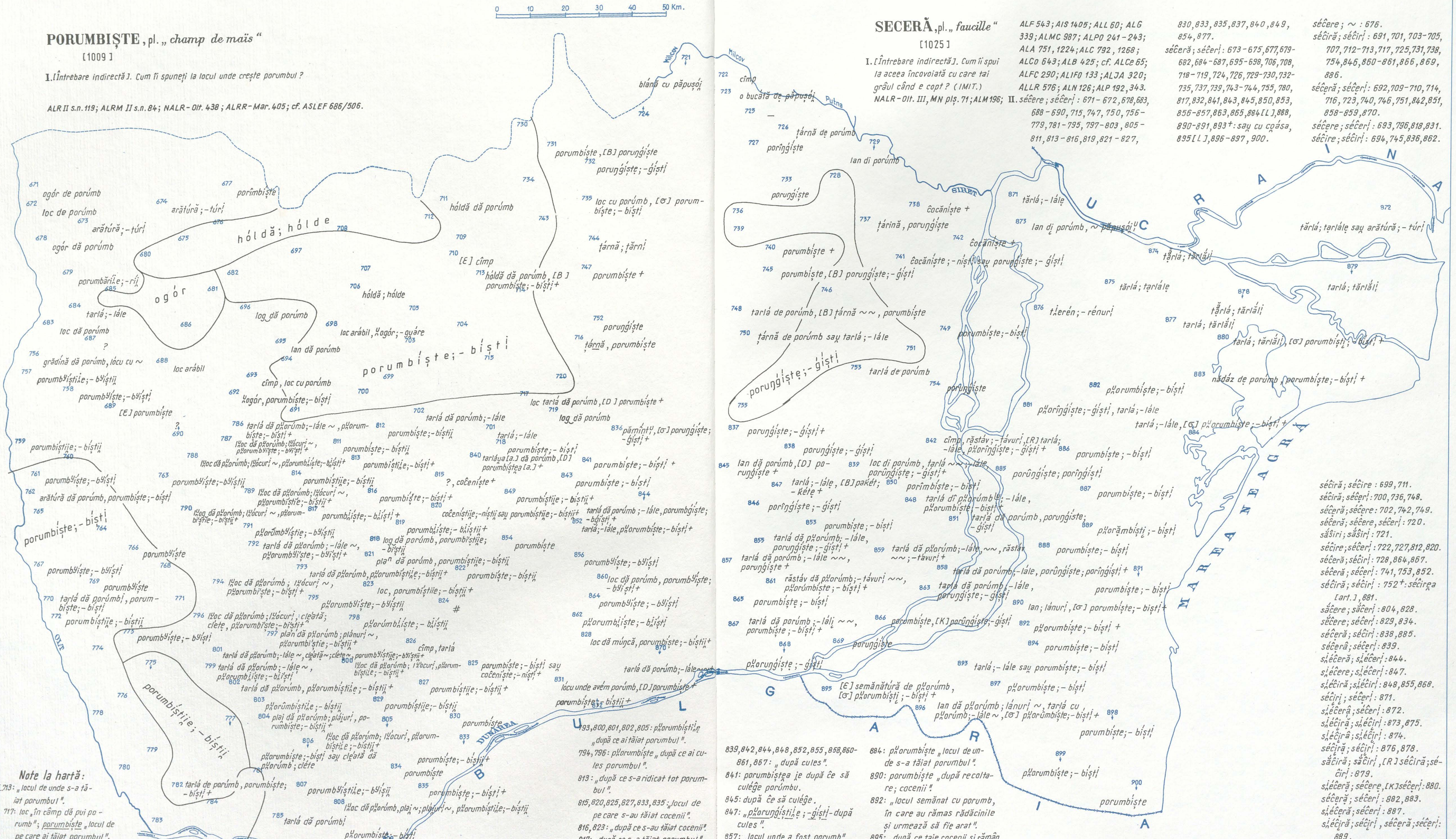
I. [Întrebare indirectă]. Cum numiți firișoarele acelea subțiri care ies din vârful știuletelui (al drugii etc.) de porumb?

ALR II s.n. 106; ALRM II s.n. 74; NALR-Olt. III, MN pls. 70; ALRR-Mar. 404; ALM 911; AIS 1464 *; ALEA 104; ALCB 1006; ASLEF 682/502, cf. 677/498.

II. mătáse: 671-675, 677-685, 687-691, 694-698, 700, 702-715, 717-720, 724, 727, 729-735, 737-745, 747-750, 752, 754-755, 757-758, 760, 763-765, 767, 769, 772, 774, 776-778, 782-783, 785-787, 790-792, 794, 800, 802-803, 805, 810-812, 814, 816, 818-821, 823, 827, 829, 832, 834, 836-837, 840-846, 848-855, 857-864, 865-870, 881, 883-886, 888, 891-892, 894, 896-897, 899-900.

mătáse de porúmb: 676.
mătáse dă porúmb: 686, 716, 77[illegible] 773.
mătắsur'li [pl. a.], mătásea [a.] 692.
mătásea [a.]: 693.
kícă: 699, 701, 824, 831, 835.
mătásă: 721, 723, 762, 877-878.
mătáse de popușói: 722.

mătáse: 725, 728, 746, 751, 7[illegible] 793, 795-799, 801, 804, 806 808, 838-839, 847, 856, 86[illegible] 889, 895.
mătáse de păpușói: 726.
mătásiie: 736.
mătáse: 756, 761, 766, 768, 77[illegible] 775, 779, 781, 784, 788-78[illegible]
mătắsuri: 759.
mătáse: 780.
kícă sau mătáse: 809.
mătásĕ: 813.
kícă sau mătáse: 815, 822, 82[illegible]
mătásea dă porúmb, ~ porúmbului: 817.
mătáse de porúmb: 826.
kíca la porúmb: 828 +: „boiereste [se zice] mătáse.
mătáse, [*] kícă: 830.
kícă și mătáse: 833.
mătáse (de porúmb): 871.
mătásă: 872, 879.
mătási: 873-876, 880.
mătásiie: 882.
mătásie: 887, 898.
mătáse dă pχorúmb: 890.
mătásea porúmbului: 893.

PORUMBIȘTE, pl. „*champ de maïs*“

[1009]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spuneți la locul unde crește porumbul?

ALR II s.n. 119; ALRM II s.n. 84; NALR-Olt. 438; ALRR-Mar. 405; cf. ASLEF 686/506.

SECERĂ, pl. „*faucille*“

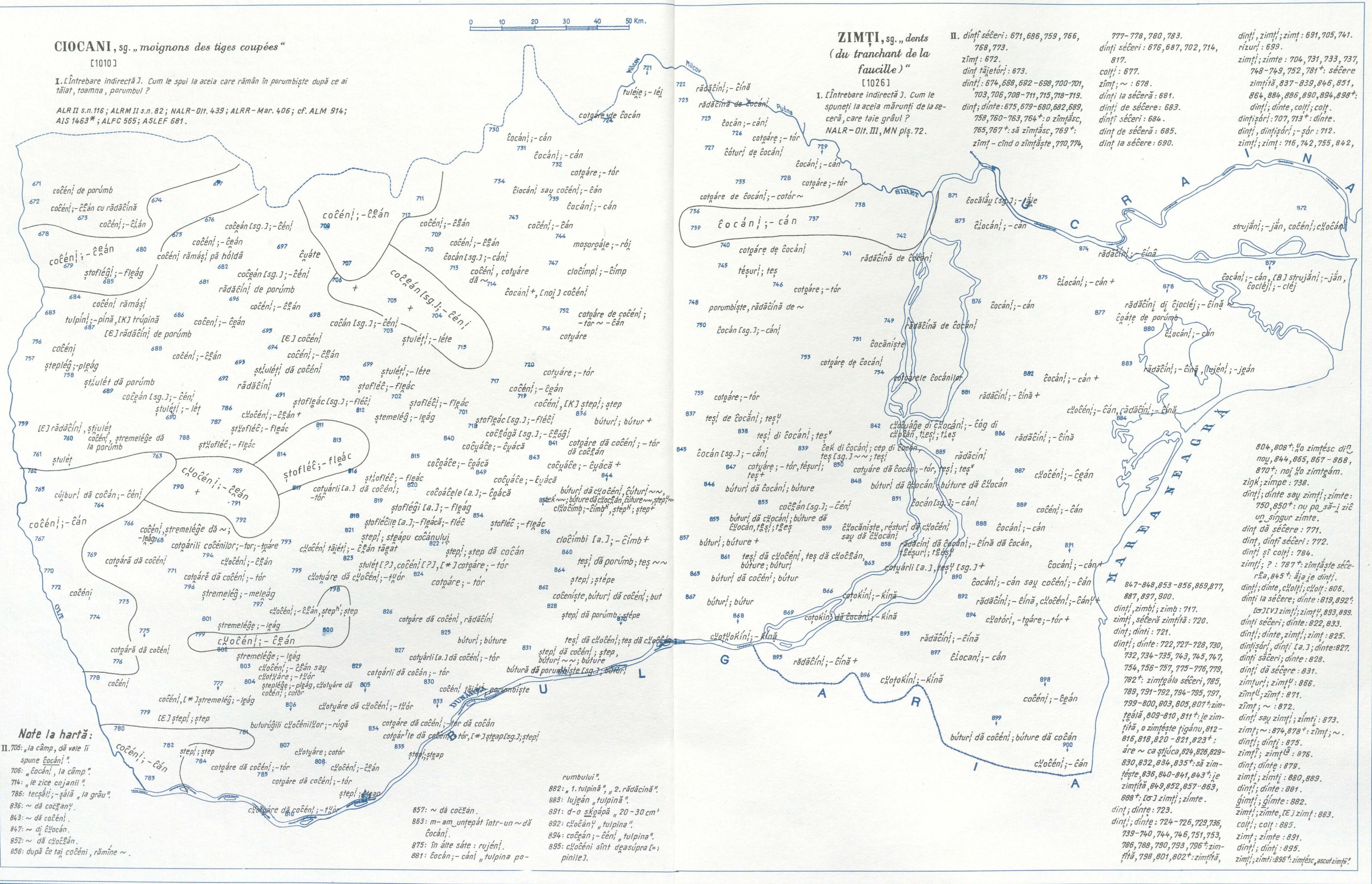
[1025]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la aceea încovoiată cu care tai grâul când e copt? (IMIT.) NALR-Olt. III, MN pls. 71; ALM 196; ALF 543; AIS 1405; ALL 60; ALG 339; ALMC 987; ALPO 241-243; ALA 751, 1224; ALC 792, 1268; ALCo 643; ALB 425; cf. ALCe 65; ALFC 290; ALIFO 133; ALJA 320; ALLR 576; ALN 126; ALP 192, 343.

II. sécere; sécerį: 671-672, 678, 683, 688-690, 715, 747, 750, 756-779, 781-795, 797-803, 805-811, 813-816, 819, 821-827, 830, 833, 835, 837, 840, 849, 854, 877.
sécĕră; sécerį: 673-675, 677, 679-682, 684-687, 695-698, 706, 708, 718-719, 724, 726, 729-730, 732-735, 737, 739, 743-744, 755, 780, 817, 832, 841, 843, 845, 850, 853, 856-857, 863, 865, 884 [L], 888, 890-891, 893+: sau cu coása, 895 [L], 896-897, 900.
sécere; ~ : 676.
sécĭră; sécĭrį: 691, 701, 703-705, 707, 712-713, 717, 725, 731, 738, 754, 846, 860-861, 866, 869, 886.
sécĕră; sécĕrį: 692, 709-710, 714, 716, 723, 740, 746, 751, 842, 851, 858-859, 870.
sécĕre; sécerį: 693, 796, 818, 831.
sécire; sécirį: 694, 745, 836, 862.
sécĭră; sécire: 699, 711.
sécĭră; sécĕrį: 700, 736, 748.
sécĕră; sécĕre: 702, 742, 749.
sécĕră; sécĕre, sécerį: 720.
săširi; săširį: 721.
sécire; sécĕrį: 722, 727, 812, 820.
sécĕră; sécirį: 728, 864, 867.
sécĕră; sécĕrį: 741, 753, 852.
sécĭră; sécirį: 752+: sécirea [art.], 881.
săcere; săcerį: 804, 828.
sĕcere; sécerį: 829, 834.
sécĕră; sécĭrį: 838, 885.
sécĕrâ; sécĕrį: 839.
sįécĕră; sįécĕrį: 844.
sįécere; sįécĕrį: 847.
sįécĭră; sįécĭrį: 848, 855, 868.
sécĭrį; sécĕrį: 871.
sįécĕrâ; sécĕrį: 872.
sįécĭră; sįécĭrį: 873, 875.
sįécĭrâ; sįécĭrį: 874.
sécĭră; sécĭrį: 876, 878.
săcĭră; săcĭrį, [R] sécĭră; sécĭrį: 879.
sįécĕră; sécĕre, [K] sécĕrį: 880.
sécĕră; sécĕrį: 882, 883.
sįécĕră; sécĕrį: 887.
sįécĭră; sécĭrį, sécĕră; sécĕrį: 889.
sįécĕră; sécĕrį: 892.
sécĕră; sécere, [E] sécĕrį: 894.
sįécerįe; sįécerį: 898.
sécĭră; sécĕrį, [E] sécĭrį: 899.

Note la hartă:

II. 713: „locul de unde s-a tăiat porumbul“.
717: loc „în câmp dă pui porumb“; porumbiște „locul de pe care ai tăiat porumbul“.
738: „după ce s-au tăiat ciocanii“.
740: dúpă ĉe se culéĝe porúmbu.
742: ~ să zíĉe, dúpă ĉe să taįe porúmbu.
747: ~ se spúne númaį după ĉe taį porúmbu.
782, 804: porumbiște „după cules și taiat“.
786: puorumbiște „loc rămas în urma porumbului“.
787, 792: puorumbyiște „după cules“.
788: puorumbįiște „după ce ai tăiat porumbul“.
789, 790, 797: puorumbiștie „după ce am cules“.
793, 800, 801, 802, 805: puorumbiștįe „după ce ai tăiat porumbul“.
794, 796: puorumbiște „după ce ai cules porumbul“.
813: „după ce s-a ridicat tot porumbul“.
815, 820, 825, 827, 833, 835: „locul de pe care s-au tăiat cocenii“.
816, 823: „după ce s-au tăiat cocenii“.
817: „după ce s-a tăiat porumbul“.
828, 831: „locul pe care a fost porumb. după ce s-au tăiat cocenii“.
832: „locul cu cocenii tăiați“.
836: „după ce se taie cocenii“.
837: „după recoltat“.
839, 842, 844, 848, 852, 855, 858, 860-861, 867: „după cules“.
841: porumbiștea įe după ĉe să culéĝe porúmbu.
845: după ĉe să culéĝe.
847: „puorungiștįe; -giști - după cules“.
857: „locul unde a fost porumb“.
859, 870: „puorumbiște; -biști - după cules“.
880: porumbiști „după ce s-a tăiat porumbul“.
883: porumbiște „se spune rar“.
884: puorumbiște „locul de unde s-a tăiat porumbul“.
890: porumbiște „după recoltare; cocenii“.
892: „locul semănat cu porumb, în care au rămas rădăcinile și urmează să fie arat“.
895: „după ce taie cocenii și rămân rădăcinile“, băgăm uoile în puorumbiști.
896: „tarlaua unde a fost porumb și au rămas doar cuoțokinele“.

CIOCANI, sg. *„moignons des tiges coupées"*

[1010]

I. [Întrebare indirectă]. Cum le spui la acele care rămân în porumbiște după ce ai tăiat, toamna, porumbul?

ALR II s.n.116; ALRM II s.n.82; NALR-Olt.439; ALRR-Mar.406; cf. ALM 914; AIS 1463*; ALFC 565; ASLEF 681.

Note la hartă:

II. 705: „la câmp, dă vale îi spune ĉocán$_i$".
706: „ĉocán$_i$, la câmp".
714: „le zice cojanii".
786: tecșăl$_i$; -șálă „la grâu".
836: ~ dă cocĕan.
843: ~ dă coĉén$_i$.
847: ~ di ĉocán.
852: ~ dă cocĕán.
856: după ĉe tai coĉéni, rămîne ~.
857: ~ dă cocĕan.
863: m-am unțepát într-un ~ dă ĉocán$_i$.
875: în álte sáte: rujén$_i$.
881: ĉocán; -cán$_i$ „tulpina porumbului".
882: „1. tulpină", „2. rădăcină".
883: lujeán „tulpină".
891: d-o skoápă „20-30 cm".
892: cocán „tulpina".
894: coĉeán; -ĉén$_i$ „tulpina".
895: coĉéni sînt deasúpra [= pinile].

ZIMȚI, sg. *„dents (du tranchant de la faucille)"*

[1026]

I. [Întrebare indirectă]. Cum le spuneți la acele mărunți de la secera, care taie grâul?
NALR-Olt.III, MN pls.72.

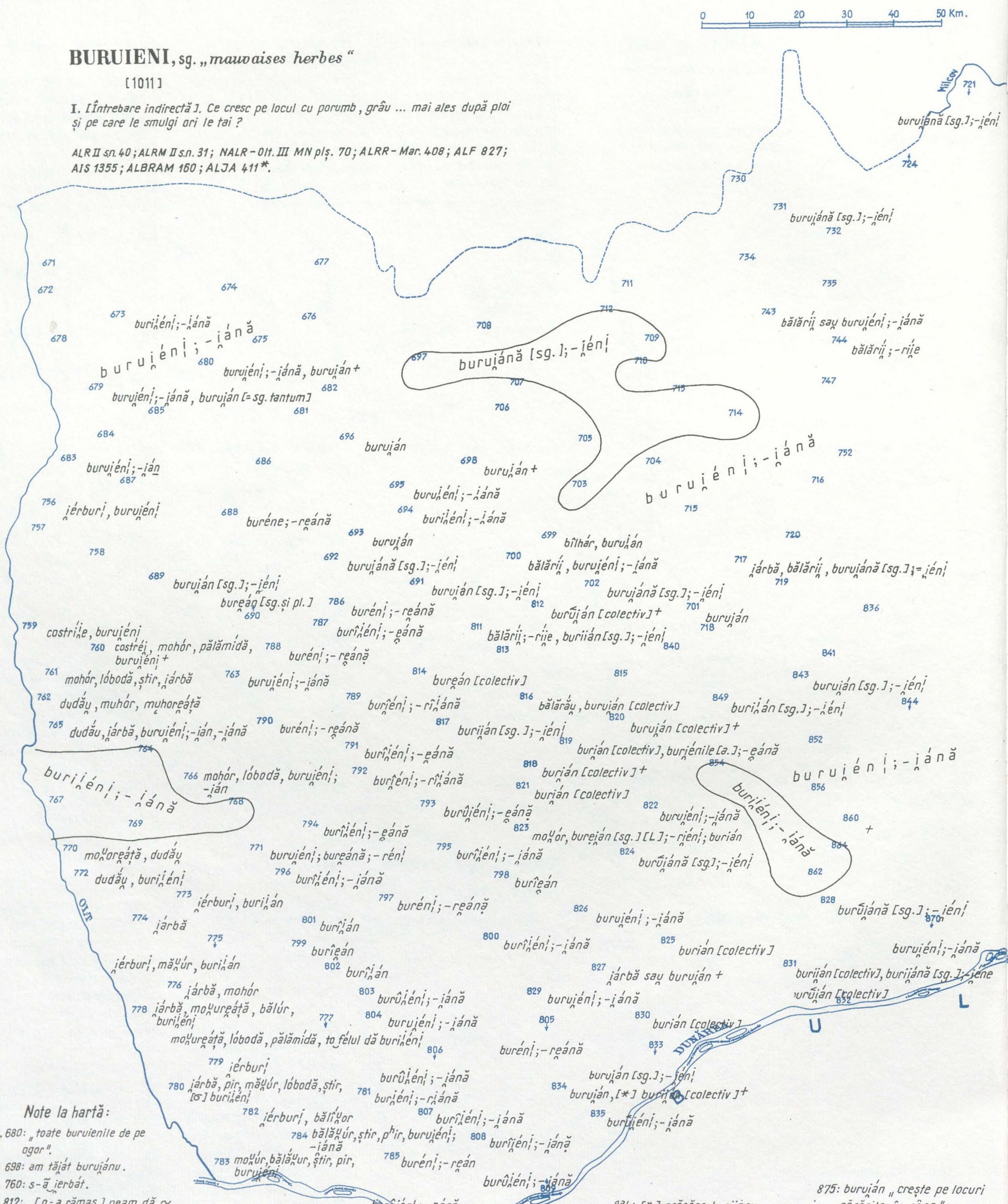
II. dínțî séĉeri: 671, 686, 759, 766, 768, 773.
zîmț: 672.
dinț tăietór$_i$: 673.
dínț$_i$: 674, 688, 692-698, 700-701, 703, 706, 708-711, 715, 718-719.
dinț; dínte: 675, 679-680, 682, 689, 758, 760-763, 764+: o zîmțắsc, 765, 767+: să zîmțắsc, 769+: zîmț – cînd o zîmțắște, 770, 774, 777-778, 780, 783.
dínți séĉeri: 676, 687, 702, 714, 817.
colț$_i$: 677.
zîmț; ~: 678.
dínți la séĉeră: 681.
dínț$_i$ de séĉere: 683.
dínțî séĉeri: 684.
dinț de séĉeră: 685.
dinț la séĉere: 690.
dínț$_i$, zimț$_i$; zimț: 691, 705, 741.
rízur$_i$: 699.
zimț$_i$; zímte: 704, 731, 733, 737, 748-749, 752, 781+: séĉere zimțítă, 837-839, 846, 851, 864, 884, 886, 890, 894, 898+: dínț$_i$; dínte, colț$_i$; colț.
dințișór$_i$: 707, 713+: dínte.
dínț$_i$, dințișór$_i$; -șór: 712.
zimț$_i$; zimț: 716, 742, 755, 842, 847-848, 853-856, 869, 877, 887, 897, 900.
dínț$_i$, zimb$_i$; zimb: 717.
zimț$_i$, séĉeră zimțítă: 720.
dinț; dínti: 721.
dínț$_i$; dínte: 722, 727-728, 730, 732, 734-735, 743, 745, 747, 754, 756-757, 775-776, 779, 782+: zimțeála séĉeri, 785, 789, 791-792, 794-795, 797, 799-800, 803, 805, 807+: zimțeálă, 809-810, 811+: je zimțítă, o zimțéște țigánu, 812-816, 818, 820-821, 823+: áre ~ ca știúca, 824, 826, 829-830, 832, 834, 835+: să zimțéște, 836, 840-841, 843+: je zimțítă, 849, 852, 857-863, 888+: [σ] zimț$_i$; zímte.
dinț; dínte: 723.
dínț$_i$; dínte: 724-726, 729, 736, 739-740, 744, 746, 751, 753, 786, 788, 790, 793, 796+: zimțítă, 798, 801, 802+: zimțítă, 804, 808+: o zimțésc din nou, 844, 865, 867-868, 870+: noi o zimțeám.
ziŋk; zímpe: 738.
dínț$_i$; dínte sau zimț$_i$; zímte: 750, 850+: nu po să-i zic un síŋgur zímte.
dinț dă séĉere: 771.
dinț, dínțî séĉeri: 772.
dínț$_i$ și colț$_i$: 784.
zimț$_i$; ?: 787+: zîmțắște séĉerea, 845+: ăia je dínț$_i$.
dínț$_i$; dínte, colț$_i$; colț: 806.
dínți la séĉere; dínte: 819, 892+: [σ][V] zimț$_i$; zimț, 893, 899.
dínți séĉeri; dínte: 822, 833.
dínț$_i$; dínte, zimț$_i$; zimț: 825.
dințișór$_i$, dínți [a.]; dínte: 827.
dínți săĉeri; dínte: 828.
dínț$_i$ dă séĉere: 831.
zímțur$_i$; zimț: 866.
zîmț; zîmț: 871.
zîmț; ~: 872.
dínț$_i$ sau zimț$_i$; zímti: 873.
zimț; ~: 874, 878+: zîmț; ~.
dínț$_i$; dínți: 875.
zimț$_i$; zimț: 876.
dinț; dínte: 879.
zimț$_i$; zímti: 880, 889.
dínț$_i$; dínte: 881.
ĝimț$_i$; ĝímte: 882.
zimț$_i$; zímte, [E] zimț: 883.
colț$_i$; colț: 885.
zimț; zímte: 891.
dínț$_i$; dínti: 895.
zimț$_i$; zímti: 896+: zimțésc „ascut zimții".

BURUIENI, sg. „*mauvaises herbes*"

[1011]

I. *[Întrebare indirectă]. Ce cresc pe locul cu porumb, grâu ... mai ales după ploi și pe care le smulgi ori le tai ?*

ALR II s.n. 40; ALRM II s.n. 31; NALR-Olt. III MN plș. 70; ALRR-Mar. 408; ALF 827; AIS 1355; ALBRAM 160; ALJA 411.*

Note la hartă:

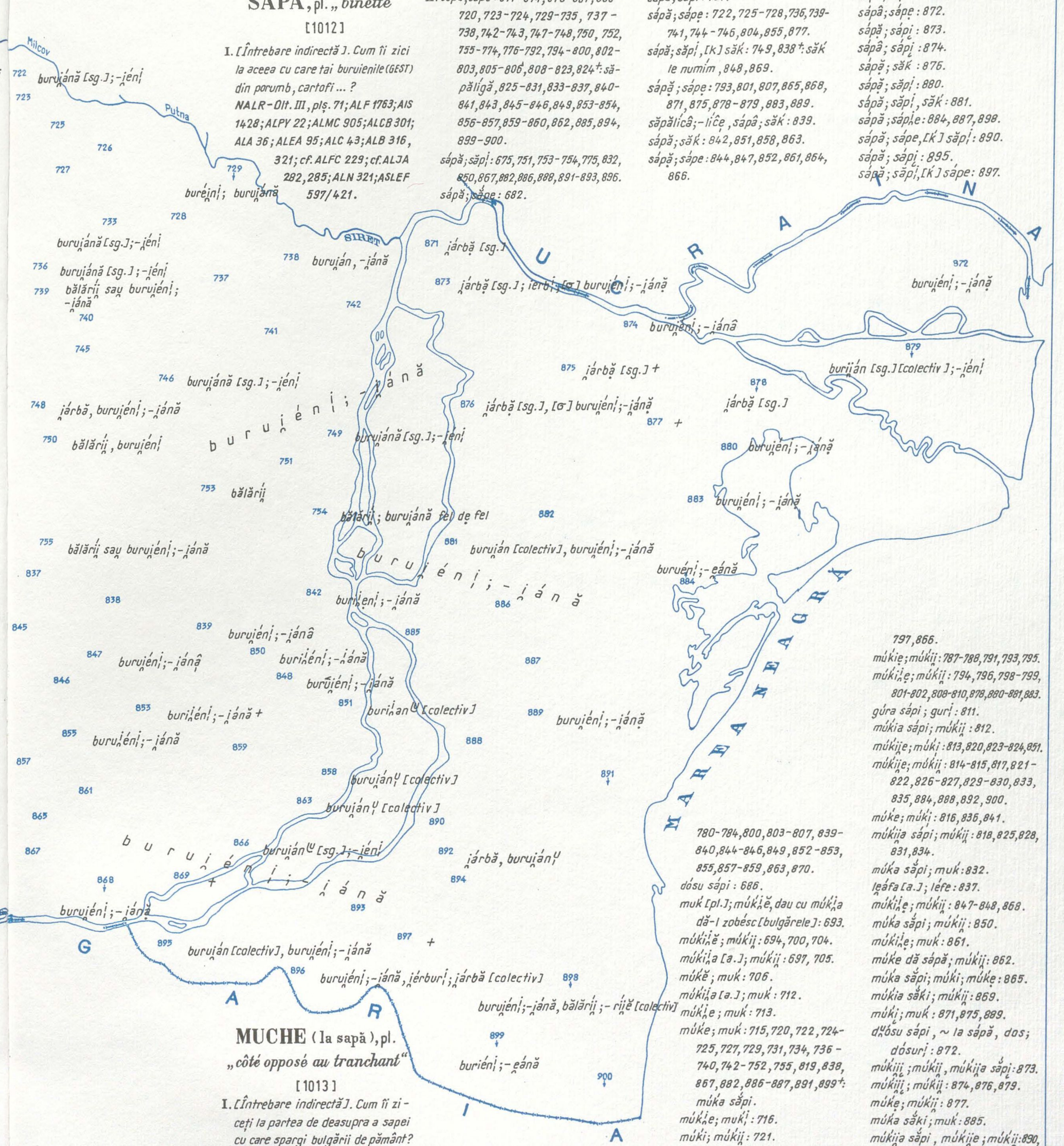
II. 680: „toate buruienile de pe ogor".
698: am tăi̯át buru̯ánu.
760: s-ẵ ierbát.
812: „[n-a rămas] ne̯am dă ~.
818: prăṣắṣti̦ buri̯ánu.
820: nićŭ̃ fir dă ~.
827: mo̯ᵘúr, ṣtir, bólboră, fel dă fel dă i̯árbă.
834: [*] prăṣắsc burii̯ánu.
853: ḱir, bólbură.
860: mohór.
869: [îi spune] bălărắu̯, cîn̯ să fáĉe máre.
875: buru̯án „creṣte pe locuri părăsite, în râpe".
877: trúpcă, hardál „specii de buruieni".
897: pir, mohór, vulpo̯ái̯că „specii de iarbă".

SAPĂ, pl. „*binette*"

[1012]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi zici la aceea cu care tai buruienile (GEST) din porumb, cartofi ... ?*
NALR-Olt. III, plș. 71; ALF 1763; AIS 1428; ALPY 22; ALMC 905; ALCB 301; ALA 36; ALEA 95; ALC 43; ALB 316, 321; cf. ALFC 229; cf. ALJA 282, 285; ALN 321; ASLEF 597/421.

II. *sápă; sápe: 671-674, 676-681, 683-720, 723-724, 729-735, 737-738, 742-743, 747-748, 750, 752, 755-774, 776-792, 794-800, 802-803, 805-806, 808-823, 824⁺: săpălígă, 825-831, 833-837, 840-841, 843, 845-846, 849, 853-854, 856-857, 859-860, 862, 885, 894, 899-900.*
sápă; săpi̦: 675, 751, 753-754, 775, 832, 850, 867, 882, 886, 888, 891-893, 896.
sápă; sắpe: 682.
sápă; sápi: 721.
sápă; sápe̦: 722, 725-728, 736, 739-741, 744-746, 804, 855, 877.
sápă; săpi̦, [k] săḱ: 749, 838⁺: săḱ le numím, 848, 869.
sápă̦; sápe̦: 793, 801, 807, 865, 868, 871, 875, 878-879, 883, 889.
săpălícâ; -líĉe̦, sápâ; săḱ: 839.
sápă; săḱ: 842, 851, 858, 863.
sápă̦; sápe: 844, 847, 852, 861, 864, 866.
sápă; săpʰ': 870.
sápâ; sápe̦: 872.
sápă; sápi̯: 873.
sápâ; sápi̯: 874.
sápă̦; săḱ: 876.
sápă̦; săpi̦: 880.
sápă; săpi̦, săḱ: 881.
sápă; sápi̦e: 884, 887, 898.
sápă; sápe, [ḱ] săpi̦: 890.
sápă; sápi̯: 895.
sápă; săpi̦, [k] sápe: 897.

MUCHE (la sapă), pl. „*côté opposé au tranchant*"

[1013]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi ziceți la partea de deasupra a sapei cu care spargi bulgării de pământ?*
NALR-Olt. III MN, plș. 71; cf. AIS 1427.*

II. *múḱe; múḱii̯: 671-672, 674, 677, 682, 707, 726, 733, 741, 753-754, 760, 765, 778, 842-843, 864.*
múḱi̯e; múḱii̯: 673, 678-679, 687, 690, 699, 708, 779.
múḱi̯a sápi; múḱii̯: 675, 818.
múḱi̯e; múḱii̯: 676, 680-681, 683-685, 688-689, 691-692, 695-696, 698, 701, 702⁺: múḱi̯a sápi, 703, 709-711, 714, 717-719, 756-759, 761-764, 766-777, 780-784, 800, 803-807, 839-840, 844-846, 849, 852-853, 855, 857-859, 863, 870.
dósu sápi: 686.
muḱ [pl.]; múḱi̯ĕ, dau cu múḱi̯a dă-l zobésc [bulgărele]: 693.
múḱi̯ĕ; múḱii̯: 694, 700, 704.
múḱi̯a [a.]; múḱii̯: 697, 705.
múḱĕ; muḱ: 706.
múḱi̯a [a.]; muḱ: 712.
múḱi̯e; muḱ: 713.
múḱe; muḱ: 715, 720, 722, 724-725, 727, 729, 731, 734, 736-740, 742-752, 755, 819, 838, 867, 882, 886-887, 891, 899⁺: múḱa sắpi.
múḱi̯e; muḱi̦: 716.
múḱi; múḱii̯: 721.
múḱile̦ sápi; múḱe̦: 723.
múka sapi; muk: 728, 730, 732.
múḱa sápi; múḱii̯: 735, 854, 856, 860.
múḱi̯a sắpi; múḱii̯: 785.
múḱie; múḱii̯: 786, 789-790, 792, 797, 866.
múḱie̦; múḱii̯: 787-788, 791, 793, 795.
múḱi̯e̦; múḱii̯: 794, 796, 798-799, 801-802, 808-810, 878, 880-881, 883.
gúra sápi; guri̦: 811.
múḱia sápi; múḱii̯: 812.
múḱii̯e; múḱi̦: 813, 820, 823-824, 851.
múḱii̯e; múḱii̯: 814-815, 817, 821-822, 826-827, 829-830, 833, 835, 884, 888, 892, 900.
múḱe; múḱi̦: 816, 836, 841.
múḱii̯a sápi; múḱii̯: 818, 825, 828, 831, 834.
múḱa sắpi; muḱ: 832.
le̯áfa [a.]; léfe: 837.
múḱi̯e̦; múḱii̯: 847-848, 868.
múḱa sắpi; múḱii̯: 850.
múḱi̯e̦; muḱ: 861.
múḱe dă sápă; múḱii̯: 862.
múḱa sắpi; múḱi; múḱe̦: 865.
múḱia sắḱi; múḱii̯: 869.
múḱi̯; muḱ: 871, 875, 889.
dᵘósu sápi, ~ la sápă, dos; dósuri̦: 872.
múḱiii̯; múḱii̯, múḱii̯a sắpi̯: 873.
múḱiii̯; múḱii̯: 874, 876, 879.
múḱe̦; múḱii̯: 877.
múḱa sắki; muḱ: 885.
múḱii̯a sắpi, múḱii̯e; múḱii̯: 890, 893.
múke, mukii̯e; mukii̯: 894.
múḱi; muḱ: 895.
múḱie̦; múḱii̯, múḱii̯a sắpi: 896.
múḱie; múḱii̯: 897.
múḱi̯ĕ; múḱii̯: 898.

TÂRNĂCOP, pl. „pic"

[1014]

I. [Întrebare indirectă]. Cum numiți unealta, ascuțită la un capăt și lată la celălalt, cu care (GEST) sapi în pământ tare și unde este piatră?

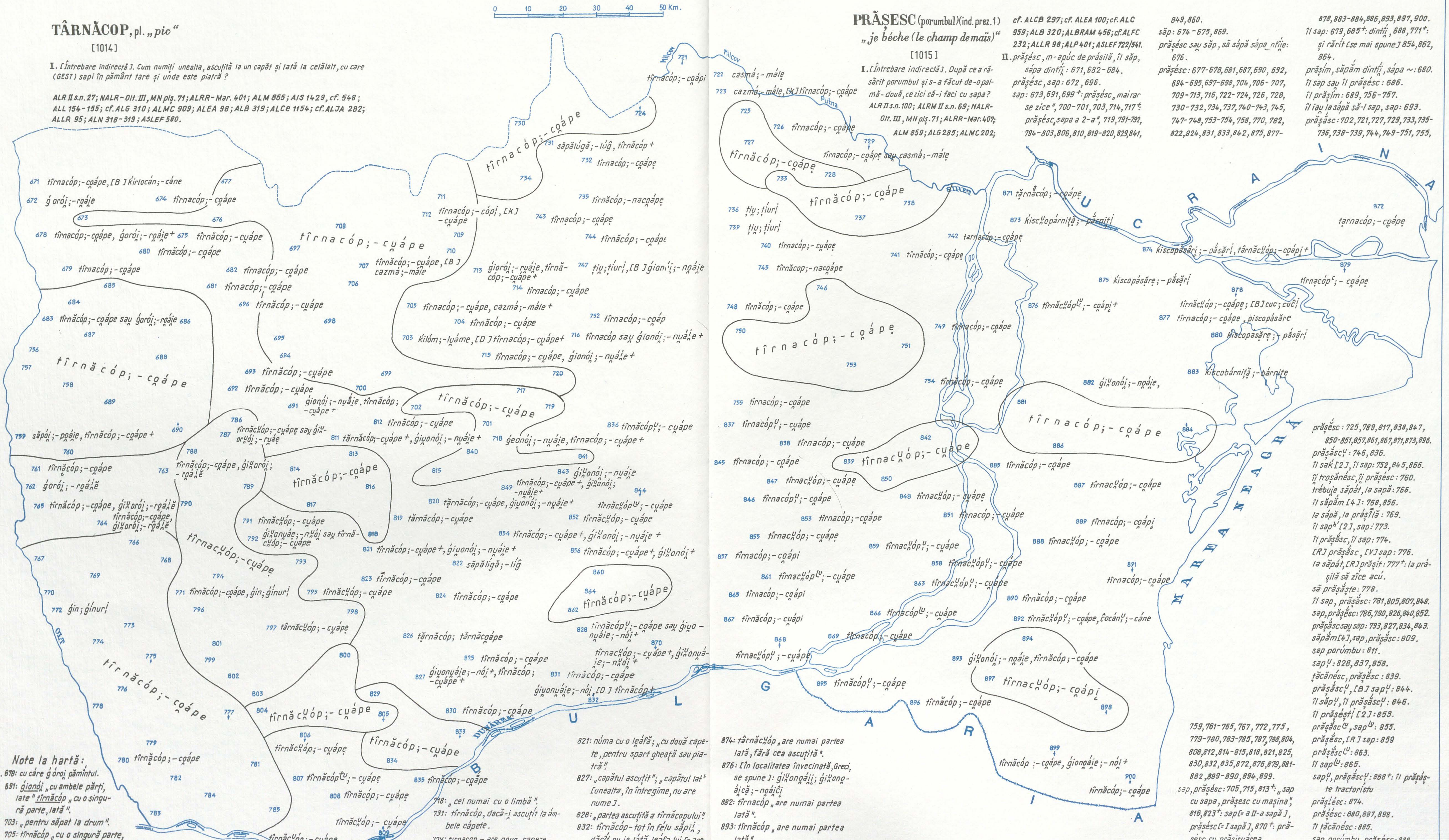
ALR II s.n. 27; NALR-Olt. III, MN plș. 71; ALRR-Mar. 401; ALM 865; AIS 1429, cf. 548; ALL 154-155; cf. ALG 310; ALMC 909; ALEA 98; ALB 319; ALCe 1154; cf. ALJA 282; ALLR 95; ALN 318-319; ASLEF 580.

PRĂȘESC (porumbul)(ind. prez. 1) „je bêche (le champ de maïs)"

[1015]

I. [Întrebare indirectă]. După ce a răsărit porumbul și s-a făcut de-o palmă-două, ce zici că-i faci cu sapa? ALR II s.n. 100; ALRM II s.n. 69; NALR-Olt. III, MN plș. 71; ALRR-Mar. 407; ALM 859; ALG 285; ALMC 202; cf. ALCB 297; cf. ALEA 100; cf. ALC 959; ALB 320; ALBRAM 456; cf. ALFC 232; ALLR 98; ALP 401; ASLEF 722/541.

II. prășésc, m-apúc de prášilă, îl săp, sápa dintî̆i: 671, 682-684.
prășésc, sap: 672, 696.
sap: 673, 691, 699+: prășésc „mai rar se zice", 700-701, 703, 714, 717+: prășésc „sapa a 2-a", 719, 791-792, 794-803, 806, 810, 819-820, 829, 841, 849, 860.
săp: 674-675, 869.
prășésc sau săp, să sápă sápa ntî̆ie: 676.
prășésc: 677-678, 681, 687, 690, 692, 694-695, 697-698, 704, 706-707, 709-713, 716, 722-724, 726, 728, 730-732, 734, 737, 740-743, 745, 747-748, 753-754, 758, 770, 782, 822, 824, 831, 833, 842, 875, 877-878, 883-884, 886, 893, 897, 900.
îl sap: 679, 685+: dintî̆i, 688, 771+: și rărit [se mai spune] 854, 862, 864.
prășím, săpăm dintî̆i, sápa ~: 680.
îl sap sau îl prășesc: 686.
îl prășím: 689, 756-757.
îl iau la sápă să-l sap, sap: 693.
prășăsc: 702, 721, 727, 729, 733, 735-736, 738-739, 744, 749-751, 755, 759, 761-765, 767, 772, 775, 779-780, 783-785, 787, 788, 804, 808, 812, 814-815, 818, 821, 825, 830, 832, 835, 872, 876, 879, 881-882, 889-890, 894, 899.
sap, prășésc: 705, 715, 813+: „sap cu sapa, prășesc cu mașina", 816, 823+: sap [= a II-a sapă], prășésc [= I sapă], 870+: prășésc cu prășituárea.
săp, prășésc: 708.
săpăm, prășím: 718.
sap, ṷogorím, prășésc cu animále: 720.
prășésc: 725, 789, 817, 838, 847, 850-851, 857, 861, 867, 871, 873, 896.
prășăscᵘ: 746, 836.
îl sak' [2], îl sap: 752, 845, 866.
î̆i troșănésc, î̆i prășésc: 760.
trébuie săpát, la sapă: 766.
îl săpăm [4]: 768, 856.
la sápă, la prášîlă: 769.
îl saph' [2], sap: 773.
îl prășăsc, îl sap: 774.
[R] prășăsc, [V] sap: 776.
la săpát, [R] prășit: 777+: la prášilă să zîce acú.
să prășăște: 778.
îl sap, prășăsc: 781, 805, 807, 848.
sap, prășésc: 786, 790, 826, 840, 852.
prășăsc sau sap: 793, 827, 834, 843.
săpăm [4], sap, prășăsc: 809.
sap porúmbu: 811.
sapᵘ: 828, 837, 858.
țăcănésc, prășésc: 839.
prășăscᵘ, [B] sapᵘ: 844.
îl săpᵘ, îl prășăscᵘ: 846.
îl prășéști [2]: 853.
prășăscᵘ, sapᵘ: 855.
prășésc, [R] sap: 859
prășéscᵘ: 863.
îl sapᵘ: 865.
sapᵘ, prășăscᵘ: 868+: îl prășáște tractoristu
prășîésc: 874.
prășésc: 880, 887, 898.
îl țăcănésc: 885.
sap porúmbu, prășésc: 888.
săp, prășéscᵘ: 891.
prășéscᵘ: 892.
îl iau prășít, îl prășésc, îl iau la sápă: 895.

Note la hartă:

II. 678: cu cáre ǵoroi pămîntul.
691: ǵionói „cu ambele părți, late" tîrnăcóp „cu o singură parte, lată".
703: „pentru săpat la drum".
705: tîrnăcóp „cu o singură parte, lată"; cazmá „lată la un capăt și ascuțită la celălalt".
713: ǵiorói „cu 2 capete"; tîrnăcóp „cu 1 capăt".
715, 716: tîrnacóp „cu un capăt", ǵionói „cu 2 capete".
718: „cel numai cu o limbă".
731: tîrnăcóp, dacă-i ascuțit la ámbele cápete.
759: tîrnacop – are două capete.
811: númai cu o gúră; ie și ascuțít, ie și lătănéț.
820: „cu o singură leafă"; 1° „capul ascuțit al tîrnăcopului", 2° „tîrnăcop".
821: núma cu o leáfă; „cu două capete, pentru spart gheață sau piatră".
827: „capătul ascuțit"; „capătul lat" [unealta, în întregime, nu are nume].
828: „partea ascuțită a tîrnăcopului".
832: tîrnăcóp – tot în félu săpii, dăcît nu ie látă leáfa lui [= are un singur cap].
849, 854, 856, 870: „cu un singur cap, lat"; „cu două capete, unul ascuțit, celălalt, lat".
874: târnăcṷóp „are numai partea lată, fără cea ascuțită".
876: [În localitatea învecinată, Greci, se spune]: ǵiṷongáii; ǵiṷongáică; -ngáiči
882: tîrnacóp „are numai partea lată".
893: tîrnăcóp „are numai partea lată".
899: tîrnăcóp „poate fi și numai cu partea lată".

VOLBURĂ, pl. *„liseron"*

[1016]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum ziceți la buruiana aceea lungă care se încolăcește pe tulpina porumbului și are flori mici și albe ca niște clopoței?*

NALR-Olt. 440; ALRR-Mar. 409; ALM 282; ALF 777; ALG 184; ALMC 168; ALAL 380; ALB 844; ALCe 98; ALFC 529; ALIFO 289; ALLOr. 191; ALLR 80; ALN 387; ASLEF 72/49.

Note la hartă:

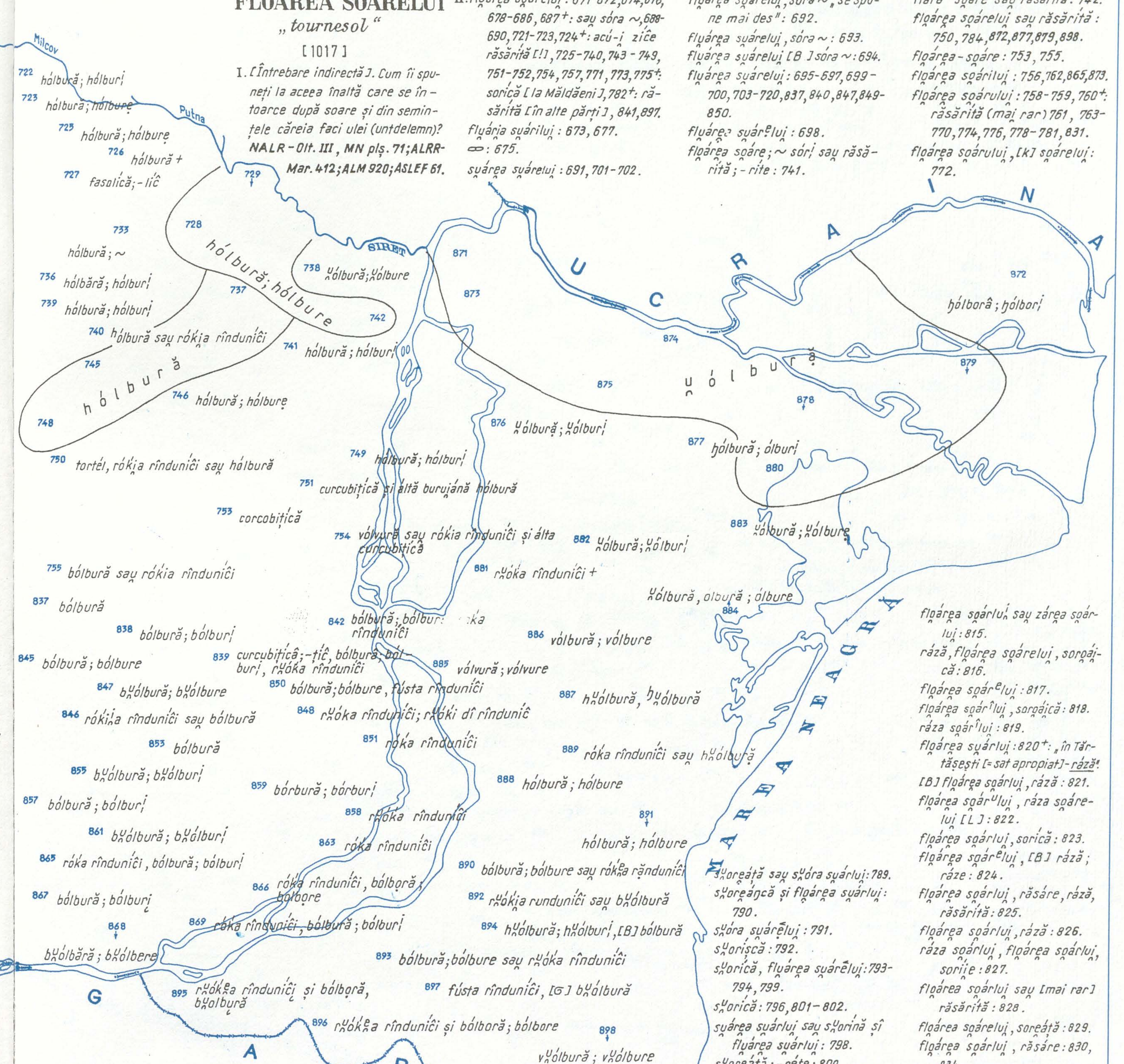
I. 726: *cam o kerít și hólbura.*
756: *un fel dă lándră, îi spúne.*
765: *fáĉe floárea álbă, turkáză*
772: *créște așá ca un fel dă pîlnie.*
774: *la cárte scríe vólbură.*
780: *iéderă [repetat], cúrcubiță - da stă pă loc, nu să urcă.*
793: *„e în grâu și face flori albastre".*
811: *„nu se-nfășoară".*
812: *noréle [= zorele].*
816: *„în carte se mai spunea și holbúră".*
824: *„galben și subțire ca mătasea; se așterne pe pământ ca o plapomă*
830: *bólboră - „cu foaia mai lată și flori albastre".*
881: *uólbură „e o altă plantă care se încolăcește".*

FLOAREA SOARELUI *„tournesol"*

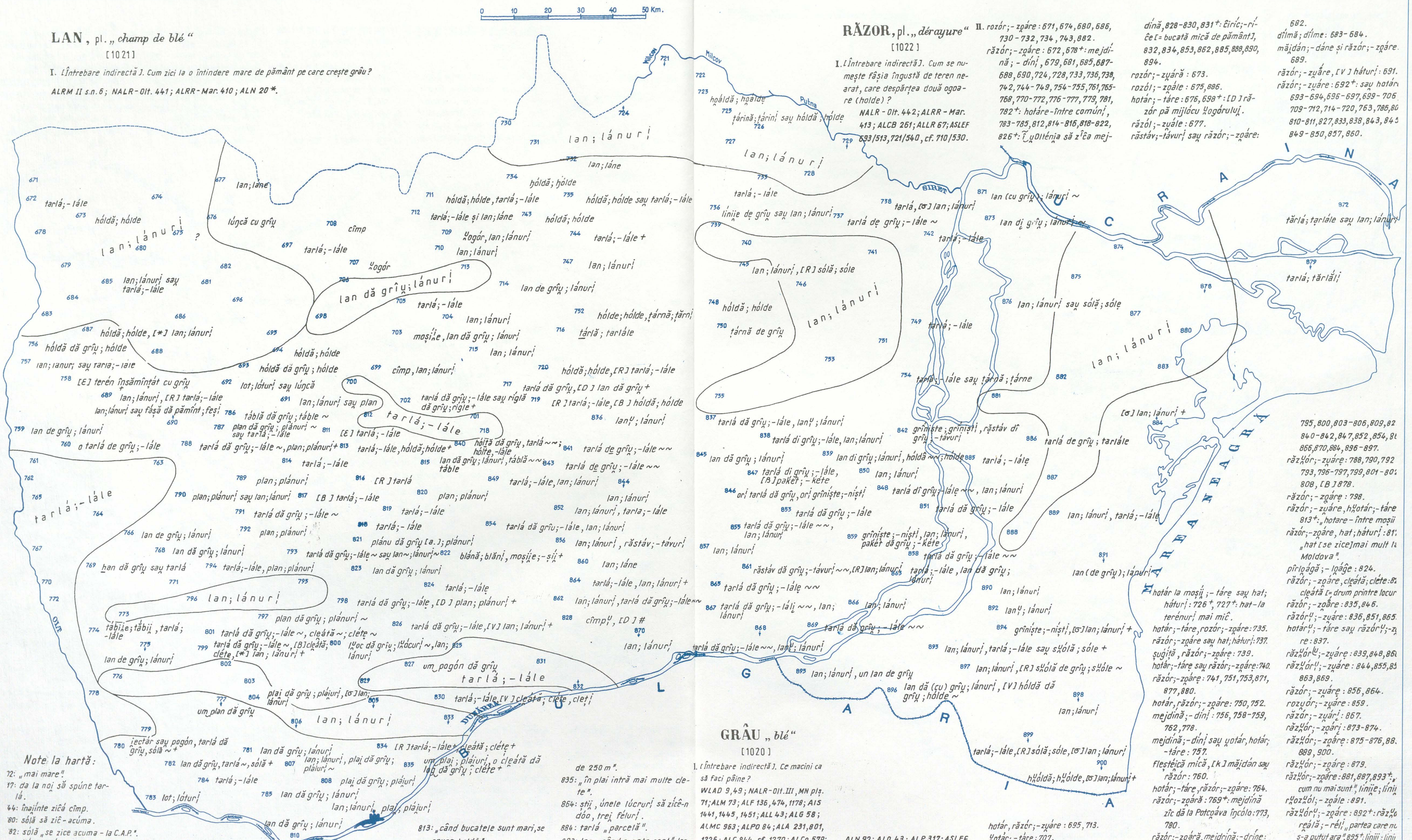
[1017]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi spuneți la aceea înaltă care se întoarce după soare și din semințele căreia faci ulei (untdelemn)?*

NALR-Olt. III, MN plș. 71; ALRR-Mar. 412; ALM 920; ASLEF 61.

II. *floárea soárelui: 671-672, 674, 676, 678-686, 687+: sau sóra ~, 688-690, 721-723, 724+: acú-i ziĉe răsărítă [!], 725-740, 743-749, 751-752, 754, 757, 771, 773, 775+: sorícă [la Măldăeni], 782+: răsărítă [în alte părți], 841, 897.*
fluária suárilui: 673, 677.
∞: 675.
suárea suárelui: 691, 701-702.
fluárea suárelui, sóra ~, „se spune mai des": 692.
fluárea suárelui, sóra ~: 693.
fluárea suárelui [B] sóra ~: 694.
fluárea suárelui: 695-697, 699-700, 703-720, 837, 840, 847, 849-850.
fluárea suárelui: 698.
floárea soáre; ~ sóri sau răsărítă; -ríte: 741.
flára soáre sau răsărítă: 742.
floárea soárelui sau răsărítă: 750, 784, 872, 877, 879, 898.
floárea-soáre: 753, 755.
floárea soárilui: 756, 762, 865, 873.
floárea soárului: 758-759, 760+: răsărítă (mai rar) 761, 763-770, 774, 776, 778-781, 831.
floárea soárului, [k] soárelui: 772.
floárea soárului, sorgáică: 777.
floárea soárlui: 783, 814, 845, 899.
floárea soárului sau răsáre: 785.
suoreáță, suóra suárlui: 786.
suoruáică: 787, 795, 797, 803.
fluárea suárilui: 788.
suoreáță sau suóra suárlui: 789.
suoreáncă și floárea suárlui: 790.
suóra suárelui: 791.
suoríșcă: 792.
suorícă, fluárea suárelui: 793-794, 799.
suorícă: 796, 801-802.
suárea suárlui sau suorínă și fluárea suárlui: 798.
suoreáță; -réțe: 800.
fluárea suárelui, soruáică: 804.
suoríșcă; -ríști: 805.
răsuáre: 806.
[R] fluárea suárelui, [B] răsáre: 807.
răsáre, fluárea suárelui: 808.
răsáre: 809, 833, 835.
fluárea suárelui sau răsáre: 810.
floárea suárlui, soreáncă: 811.
floárea soárlui, răsare, răsarea soárlui: 812.
fluárea soárlui, suoreáncă: 813.
floárea soárlui sau zárea soárlui: 815.
rázа, floárea soárelui, sorgáică: 816.
floárea soárelui: 817.
floárea soárîlui, sorgáică: 818.
ráza soárîlui: 819.
floárea suárlui: 820+: „în Tărtășești [= sat apropiat] - rázǎ".
[B] floárea soárlui, rázǎ: 821.
floárea soárului, ráza soárelui [L]: 822.
floárea soárlui, sorícă: 823.
floárea soárelui, [B] rázǎ; ráze: 824.
floárea soárlui, răsáre, rázǎ, răsărítă: 825.
floárea soárlui, rázǎ: 826.
ráza soárlui, floárea soárlui, soriie: 827.
floárea soárlui sau [mai rar] răsărítă: 828.
floárea soárelui, soreáță: 829.
floárea soárlui, răsáre: 830, 834.
floárea soárlui sau răsărítă: 832, 882.
fluárea suárlui: 836, 838, 843, 851-853, 856-860, 862, 863, 866-870, 876.
fluárea suárlui: 839, 844.
fluárea suárlui, [B] răsărítă: 842.
floárea soárelui: 846, 854.
fluárea suárlui: 848.
fluárea suárle: 855.
fluárea suáre: 861.
fluárea suárlui și soreáncă; sorénĉ: 864.
floárea soárelui [L], ~ soárlui [AL], răsărítă; -ríte: 871.
[B] poțoáncă, [R] floárea soárelui: 874, 875.
răsărítă; -ríți, [R] floárea soárelui: 878.
floárea soárelui, fluareasáră, florăsáră: 880.
floárea soáre sau ~ soárelui: 881.
floarea soárelui: 883-884, 887-888, 893, 894+: răsărítă zic cam lipovéni.
floárea soáre: 885-886.
floárea soárelui: 890+: „în Moldova [se zice] răsărítă".
floárea soárelui: 889, 891, 896, 900.
flára soárelui: 892.
flára soári: 895+: „în alte părți [se zice] răsărítă".

LAN, pl. „champ de blé"

[1021]

I. [Întrebare indirectă]. Cum zici la o întindere mare de pământ pe care crește grâu?

ALRM II s.n. 6; NALR-Olt. 441; ALRR-Mar. 410; ALN 20 *.

Note la hartă:

72: „mai mare".
17: da la noi̯ să spúne tar-lá.
44: înai̯ínte zicá cîmp.
80: sólă să zic-acúma.
82: sólă „se zice acuma - la C.A.P.".
88: ᵘ̯óldă; ᵘ̯ólde [altă dată].
98: plan „drumul dintre tarlale".
99: cle̯átă „circa 100 ha de grâu".
813: „când bucatele sunt mari, se spune holdă".
822: moși̯a i̯e máre.
826: lan i̯e mai̯ vei̯k.
834: „mai mare"; „fâșie lungă de 250 m".
835: „în plai intră mai multe clete".
864: știi̯, únele lúcrurí să zicê-n dóo, trei̯ félurí.
884: tarlá „parcelă".
893: lan „când e gata copt", tarlá „100 - 200 ha".
894: lan „poate fi și de porumb".
900: lan „poate fi de orice cereală".

GRÂU „blé"

[1020]

I. [Întrebare indirectă]. Ce macini ca să faci pâine?

WLAD 9,49; NALR-Olt. III, MN pls. 71; ALM 73; ALF 136, 474, 1178; AIS 1441, 1445, 1451; ALL 43; ALG 58; ALMC 963; ALPO 84; ALA 231, 801, 1226; ALC 844, cf. 1270; ALCo 579; ALB 389; ALBRAM 2,4,5; ALCB 383; ALCe 274 *; ALFC 275; ALIFO 41 *; ALJA 293; ALLR 560; ALN 92; ALO 43; ALP 317; ASLEF 670/491, 724/543.

II. grîu̯: 671 - 873, 875 - 900.
grâu̯: 874.

RĂZOR, pl. „dérayure"

[1022]

I. [Întrebare indirectă]. Cum se numește fâșia îngustă de teren nearat, care despărțea două ogoare (holde)?

NALR-Olt. 442; ALRR-Mar. 413; ALCB 261; ALLR 67; ASLEF 693/513, 721/540, cf. 710/530.

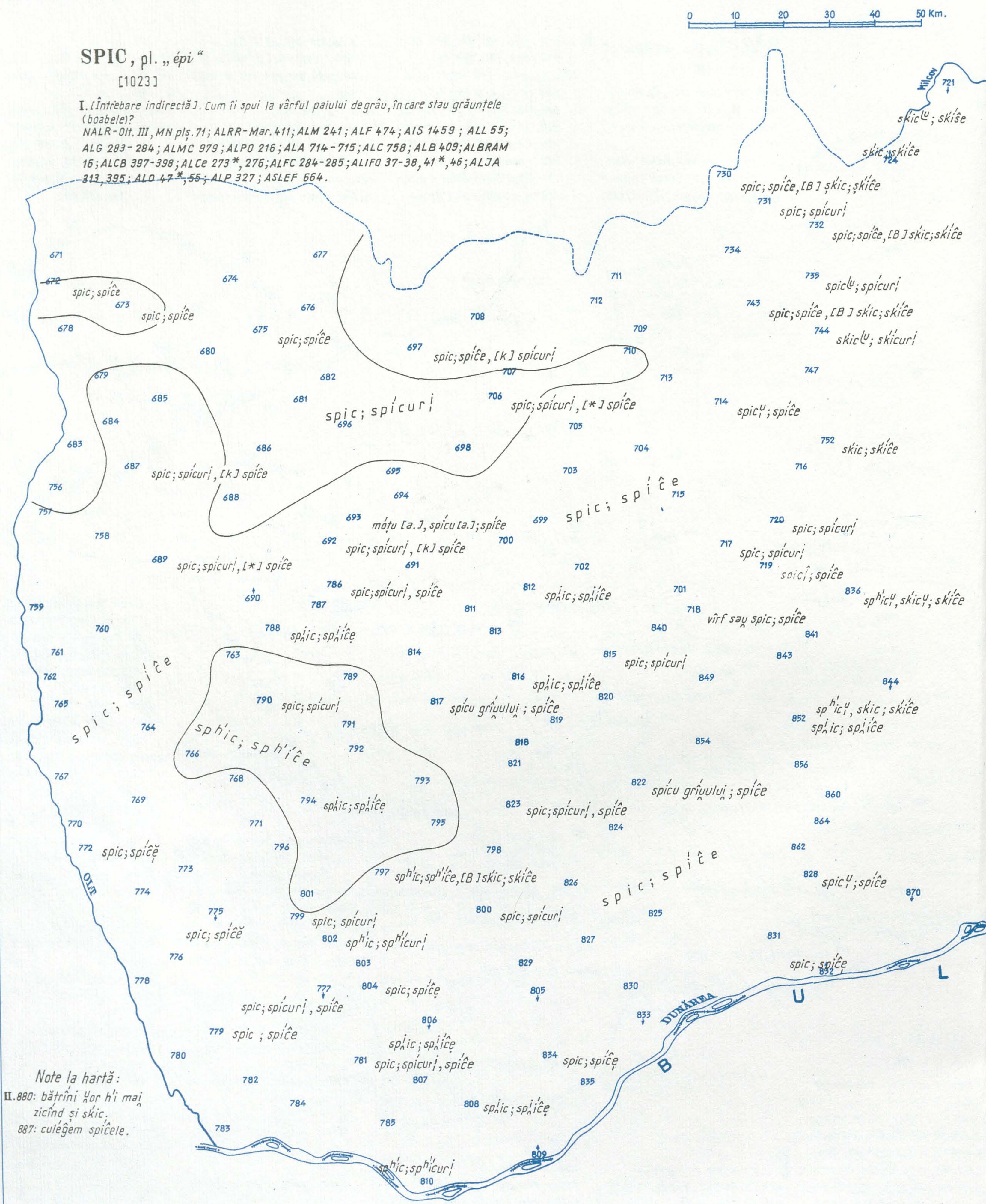
II. rozór; - zo̯áre: 671, 674, 680, 686, 730 - 732, 734, 743, 882.
răzór; - zo̯áre: 672, 678+: mejdínă; - díní, 679, 681, 685, 687-688, 690, 724, 728, 733, 736, 738, 742, 744-749, 754-755, 761, 765-768, 770-772, 776-777, 779, 781, 782+: hotáre-între comúní, 783-785, 812, 814-816, 818-822, 826+: î u̯Olténi̯a să zîca mejdínă, 828-830, 831+: ĉiríc; -ríĉe [= bucată mică de pământ], 832, 834, 853, 862, 885, 888, 890, 894.
rozór; - zu̯áră: 673.
rozól; - zo̯ále: 675, 886.
hotár; - táre: 676, 698+: [D] răzór pă mijlócu ᵘ̯ogórului̯.
răzól; - zu̯ále: 677.
răstáv; - távurí sau răzór; - zo̯áre: 682.
dîlmă; dîlme: 683 - 684.
măi̯dán; - dáne și răzór; - zo̯áre. 689.
răzór; - zu̯åre, [V] háturí: 691.
răzór; - zu̯áre: 692+: sau hotár[...] 693 - 694, 696 - 697, 699 - 706[...] 709 - 712, 714 - 720, 763, 786, 80[...] 810 - 811, 827, 833, 838, 843, 84[...] 849 - 850, 857, 860.
hotár, răzór; - zu̯áre: 695, 713.
ᵘ̯otár; - táre: 707.
hotăre̯áncă; - rénĉí: 708.
hat; háturí: 721 - 723, 729, 872.
răzór sau [B] hotere̯ác; - réĉe: 725.
hotár la moșii̯; - táre sau hat; háturí: 726+, 727+: hat - la terénurí mai miĉ.
hotár; - táre, rozór; - zo̯áre: 735.
răzór; - zo̯áre sau hat; háturí: 737.
șugíță, răzór; - zo̯áre: 739.
hotár; - táre sau răzór; - zo̯áre: 740.
răzór; - zo̯áre: 741, 751, 753, 871, 877, 880.
hotár, răzór; - zo̯áre: 750, 752.
mejdínă; - díní: 756, 758 - 759, 762, 778.
mejdínă; - díní sau u̯otár, hotár; - táre: 757.
flestéică mică, [k] măi̯dán sau răzór: 760.
hotár; - táre, răzór; - zo̯áre: 764.
răzór; - zo̯ără: 769+: mejdínă zîc dă la Potco̯áva i̯ncólo: 773, 780.
răzór; - zo̯ără, mejdrínă; - dríne: 774.
răzór; - zo̯áre și mejdínă: 775.
răzᵘ̯ór; - zu̯áre: 787, 789, 791, 794 - 795, 800, 803 - 806, 809, 82[...] 840 - 842, 847, 852, 854, 8[...] 866, 870, 884, 896 - 897.
răzᵘ̯ór; - zu̯áre: 788, 790, 792[...] 793, 796 - 797, 799, 801 - 80[...] 808, [B] 878.
răzór; - zo̯áre: 798.
răzór; - zu̯áre, hᵘ̯otár; - táre 813+: „hotare - între moșii[...]
răzór; - zo̯áre, hat; háturí: 81[...] „hat [se zice] mai mult l[...] Moldova".
pîrlo̯ágă; - lo̯áĝe: 824.
răzór; - zo̯áre, cle̯átă; cléte: 8[...] cle̯átă [= drum printre locur[...]
răzór; - zo̯åre: 835, 846.
răzórᵘ; - zu̯áre: 836, 851, 865.
hotárᵘ; - táre sau răzórᵘ; - z[...]re: 837.
răzᵘ̯órᵘ; - zu̯áre: 839, 848, 86[...]
răzᵘ̯órᵘ; - zu̯áre: 844, 855, 8[...] 863, 869.
răzór; - zu̯áre: 856, 864.
rozu̯ór; - zu̯áre: 859.
răzór; - zu̯ári̯: 867.
răzᵘ̯ór; - zo̯ári̯: 873 - 874.
răzᵘ̯ór; - zo̯áre: 875 - 876, 88[...] 889, 900.
răzᵘ̯ór; - zo̯áre: 879.
răzᵘ̯ór; - zo̯áre: 881, 887, 893+: „[...] cum nu mai sunt", lini̯e; lini[...]
rᵘ̯ozᵘ̯ól; - zo̯ále: 891.
răzᵘ̯órᵘ; - zo̯áre: 892+: răzᵘ̯[...]re̯álă; - rélí „partea care n[...] s-a putut ara", 895+: linii̯; lini[...] „răzor lat; drum pentru căruță[...]
răzᵘ̯ór; - zo̯ári̯e: 898.
răzórᵘ; - zo̯áre: 899.

SPIC, pl. „épi“

[1023]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la vârful paiului de grâu, în care stau grăunțele (boabele)?

NALR-Olt. III, MN plș. 71; ALRR-Mar. 411; ALM 241; ALF 474; AIS 1459; ALL 55; ALG 283-284; ALMC 979; ALPO 216; ALA 714-715; ALC 758; ALB 409; ALBRAM 16; ALCB 397-398; ALCe 273*, 276; ALFC 284-285; ALIFO 37-38, 41*, 46; ALJA 313, 395; ALO 47*, 55; ALP 327; ASLEF 664.

Note la hartă:

II. 880: bătrîni ṷor h'i mai̯ zicînd și skic.
887: culégem spicele.

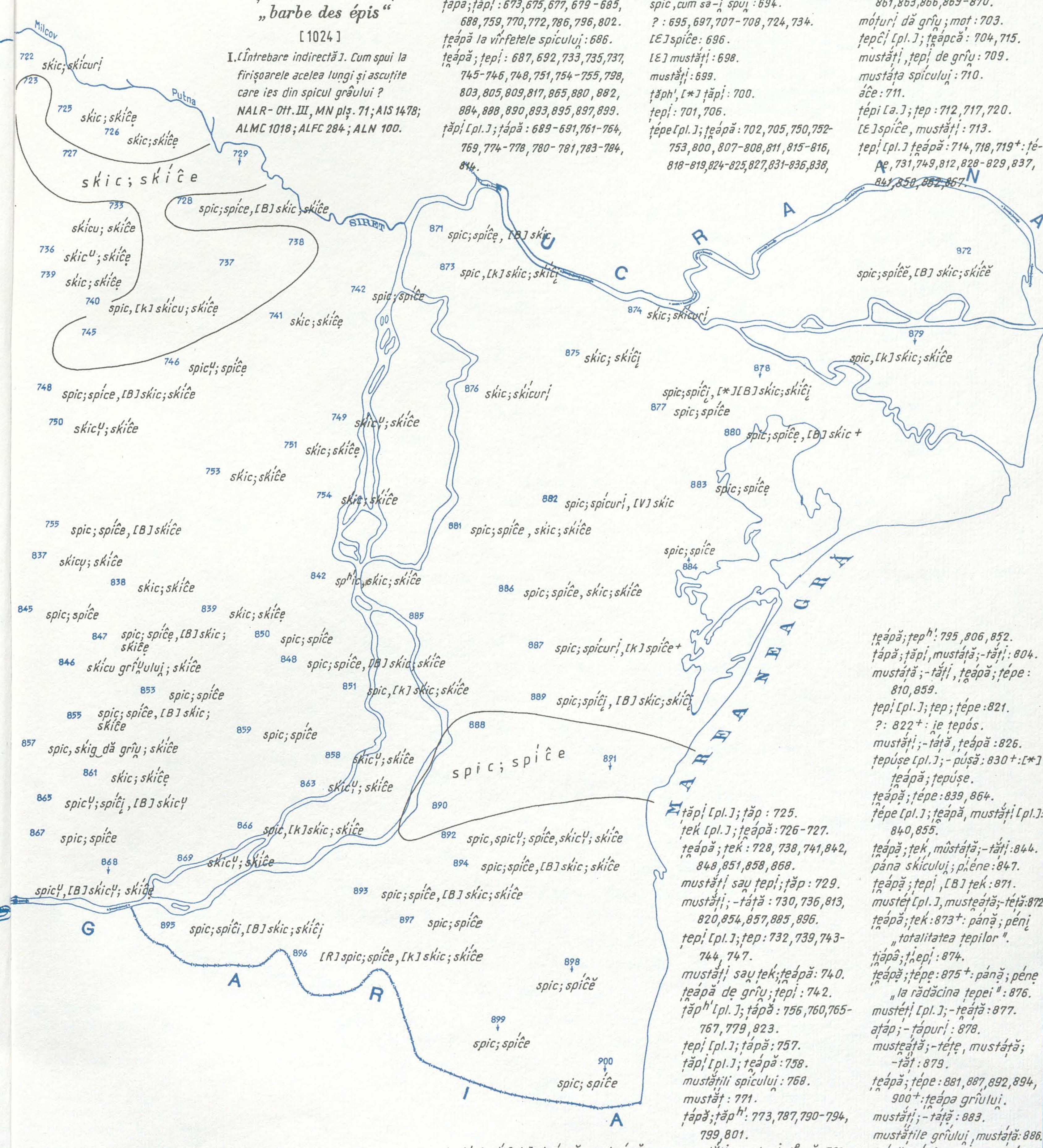
ȚEAPĂ (la grâu), pl. „barbe des épis“

[1024]

I. [Întrebare indirectă]. Cum spui la firișoarele acelea lungi și ascuțite care ies din spicul grâului?

NALR-Olt. III, MN plș. 71; AIS 1478; ALMC 1018; ALFC 284; ALN 100.

II. țápă; țápe: 671-672, 674, 676, 678.
țápă; țăpi: 673, 675, 677, 679-685, 688, 759, 770, 772, 786, 796, 802.
țeápă la vîrfetele spicului̯: 686.
țeápă; țepi: 687, 692, 733, 735, 737, 745-746, 748, 751, 754-755, 798, 803, 805, 809, 817, 865, 880, 882, 884, 888, 890, 893, 895, 897, 899.
țăpi [pl.]; țápă: 689-691, 761-764, 769, 774-778, 780-781, 783-784, 814.
fh'iríli, fh'irișuáre: 693.
spic, cum să-i̯ spui̯: 694.
?: 695, 697, 707-708, 724, 734.
[ε] spiĉe: 696.
[ε] mustăți: 698.
mustăți: 699.
țăph', [*] țăpi: 700.
țepi: 701, 706.
țépe [pl.]; țeápă: 702, 705, 750, 752-753, 800, 807-808, 811, 815-816, 818-819, 824-825, 827, 831-836, 838, 843, 845-846, 849, 853, 856, 860-861, 863, 866, 869-870.
móțuri dă grîu̯; moț: 703.
țepĉi [pl.]; țeápcă: 704, 715.
mustăți, țepi de grîu̯: 709.
mustáța spicului̯: 710.
áĉe: 711.
țépi [a.]; țep: 712, 717, 720.
[ε] spiĉe, mustăți: 713.
țepi [pl.] țeápă: 714, 718, 719+: țépe, 731, 749, 812, 828-829, 837, 841, 850, 862, 867.
țeph', țepk [pl.]; țeápcă sau țeápă: 716.
țăk [pl.]; țápă: 721.
țepi, [k] țek; țep: 722.
țăpĉ [pl.]; țápcă: 723.
țăpi [pl.]; țăp: 725.
țek [pl.]; țeápă: 726-727.
țeápă; țek: 728, 738, 741, 842, 848, 851, 858, 868.
mustăți sau̯ țepi; țăp: 729.
mustăți; -táță: 730, 736, 813, 820, 854, 857, 885, 896.
țepi [pl.]; țep: 732, 739, 743-744, 747.
mustăți sau̯ țek; țeápă: 740.
țeápă de grîu̯; țepi: 742.
țăph' [pl.]; țápă: 756, 760, 765-767, 779, 823.
țepi [pl.]; țápă: 757.
țăpi [pl.]; țeápă: 758.
mustățili spicului̯: 768.
mustăț: 771.
țápă; țăph': 773, 787, 790-794, 799, 801.
mustăți sau̯ țepi; țeapă: 782.
pleávă, țepi; țeapă: 785.
mustáță; -tăți: 788, 797.
mustáță; -tăți, [σ] țápă; țăph': 789.
țeápă; țeph': 795, 806, 852.
țápă; țăpi, mustáță; -tăți: 804.
mustáță; -tăți, țeápă; țépe: 810, 859.
țepi [pl.]; țep; țépe: 821.
?: 822+: i̯e țepós.
mustăți; -táță, țeápă: 826.
țepúșe [pl.]; -púșă: 830+: [*] țeápă; țepúșe.
țeápă; țépe: 839, 864.
țépe [pl.]; țeápă, mustăți [pl.]: 840, 855.
țeápă; țek, mûstáță; -tăți: 844.
pána skicului̯; pi̯éne: 847.
țeápă; țepi, [B] țek: 871.
mustéț [pl.], musteáță; -téță: 872.
țeápă; țek: 873+: páná; péni „totalitatea țepilor".
țiápâ; țiepi: 874.
țeápă; țépe: 875+: páná; péne „la rădăcina țepei": 876.
mustéți [pl.]; -teáță: 877.
ațáp; -țápuri: 878.
musteáță; -téțe, mustáță; -tăț: 879.
țeápă; țépe: 881, 887, 892, 894, 900+: țeápa grîului̯.
mustăți; -táță: 883.
mustățile grîului̯, mustáță: 886.
țeápă; țepi, țepi, [*] țépe, [B] țek: 889.
țeápă (de grîu̯); țépe: 891.
țeápă; țiépie: 898+: mustăți [pl.]; -táță „e toată".

MĂNUNCHI (de grâu), pl. „*javelle, poignée (de blé)*“

[1029]

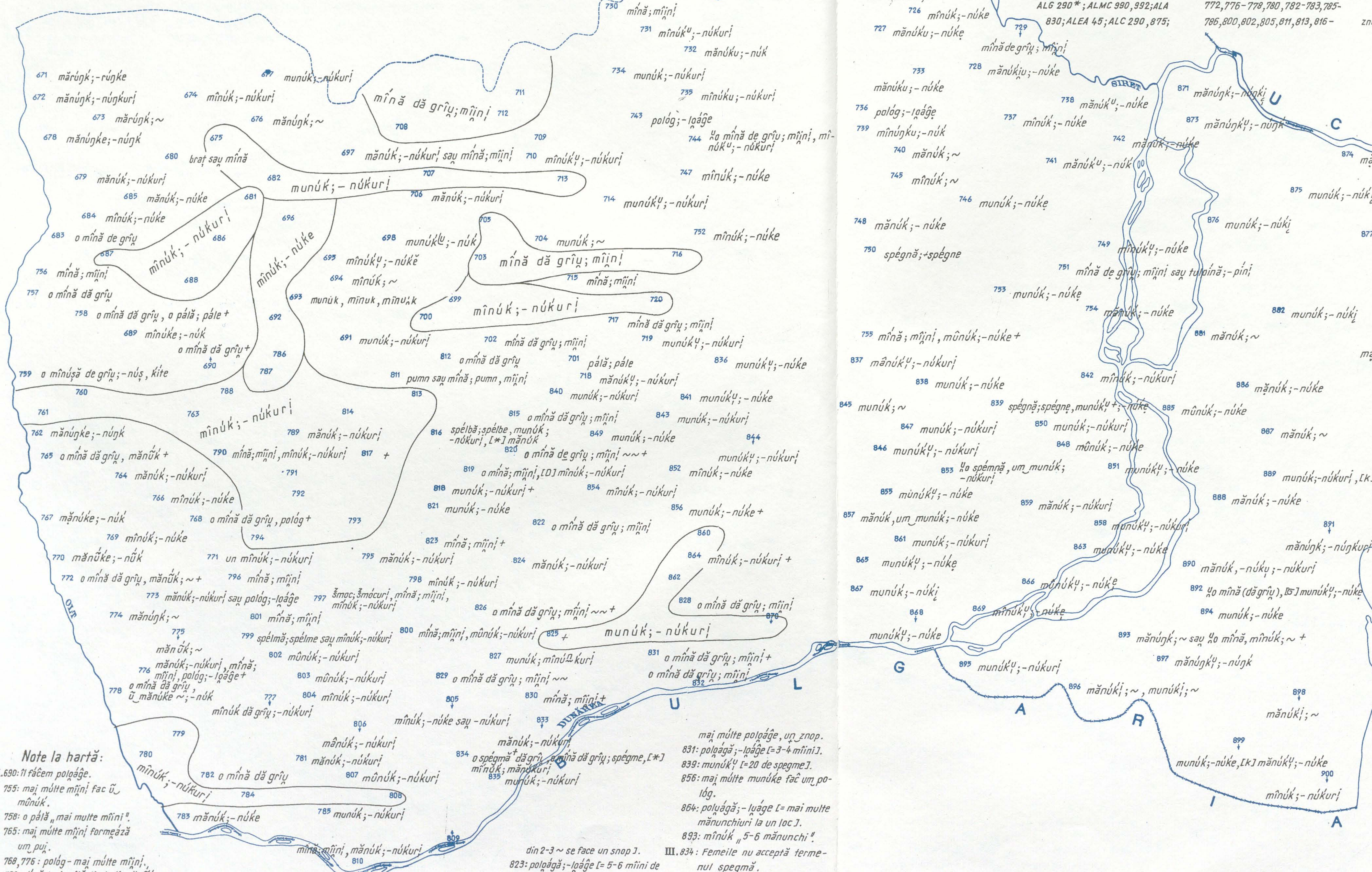
I. [Întrebare indirectă]. Cum spui la grâul cât cuprinzi o dată în mână (GEST) când seceri?
ALR II s.n. 55; NALR - Olt. 443; ALRR-Mar. 414; ALM 407; AIS 1456; ALG 290*; cf. ALMC 990; ALA 264; ALEA 43, cf. 44; ALB 379; ALBRAM 56; ALCB 405; ALCe 314*; ALFC 291; ALIFO 167; ALJA 41; ALLR 579; ALN 136; ALO 63*; cf. ALP 345; ASLEF 725, 673/494.

SNOP, pl. „*gerbe (de blé)*“

[1030]

I. [Întrebare indirectă]. Dar la câteva mănunchiuri legate laolaltă cum le spui?
cf. ALR II s.n. 117; NALR - Olt. III, MN pls. 72; ALF 641 sup pl. I; AIS 1454; ALG 290*; ALMC 990, 992; ALA 830; ALEA 45; ALC 290, 875; ALCo 747; ALB 432; ALBRAM 56; ALCB 406; ALCe 314*; ALFC 296; ALIFO 167*; ALJA 322; ALN 141, 144; ALO 66; ALP 346; ASLEF 674/495.

II. znop; znopʲ: 671, 673-681, 683-694, 696-699, 701-703, 705, 707-710, 712-713, 715, 718-719, 734-735, 743, 751, 754, 758-764, 768, 770, 772, 776-778, 780, 782-783, 785-786, 800, 802, 805, 811, 813, 816-817, 820-822, 826, 829-832, 835, 840, 841+: pológ; -loáge [= mai multe mănunchiuri], 843+: pológ; -luáĝe [= mai multe mănunchiuri], 849-850, 853, 854+: întîi fac porlóg [= câteva mănunchiuri]; -luáĝe, 856, 859-860, 864, 882, 884, 886+: [B] znoḱ, 887+: [B] znoḱ, 888, 896.
znop; znópurʲ: 672, 682, 717, 723-724, 731, 819, 827, 889+: [B] znoḱ.
znop; znophʲ: 695, 700, 704, 716, 757, 765+: mai mult pui formează un znop, 767, 769, 789-790, 793-796, 799, 801, 803-804, 806, 808, 824, 862.
znop; znopʲ, znópurʲ: 706.
braț; brățurʲ, snop; snópurʲ: 711.
znopᵘ; znopʲ: 714, 828.
snop; snopʲ: 720, 740, 742, 747, 756, 771, 774-775, 784, 807, 865, 867, 890, 900.

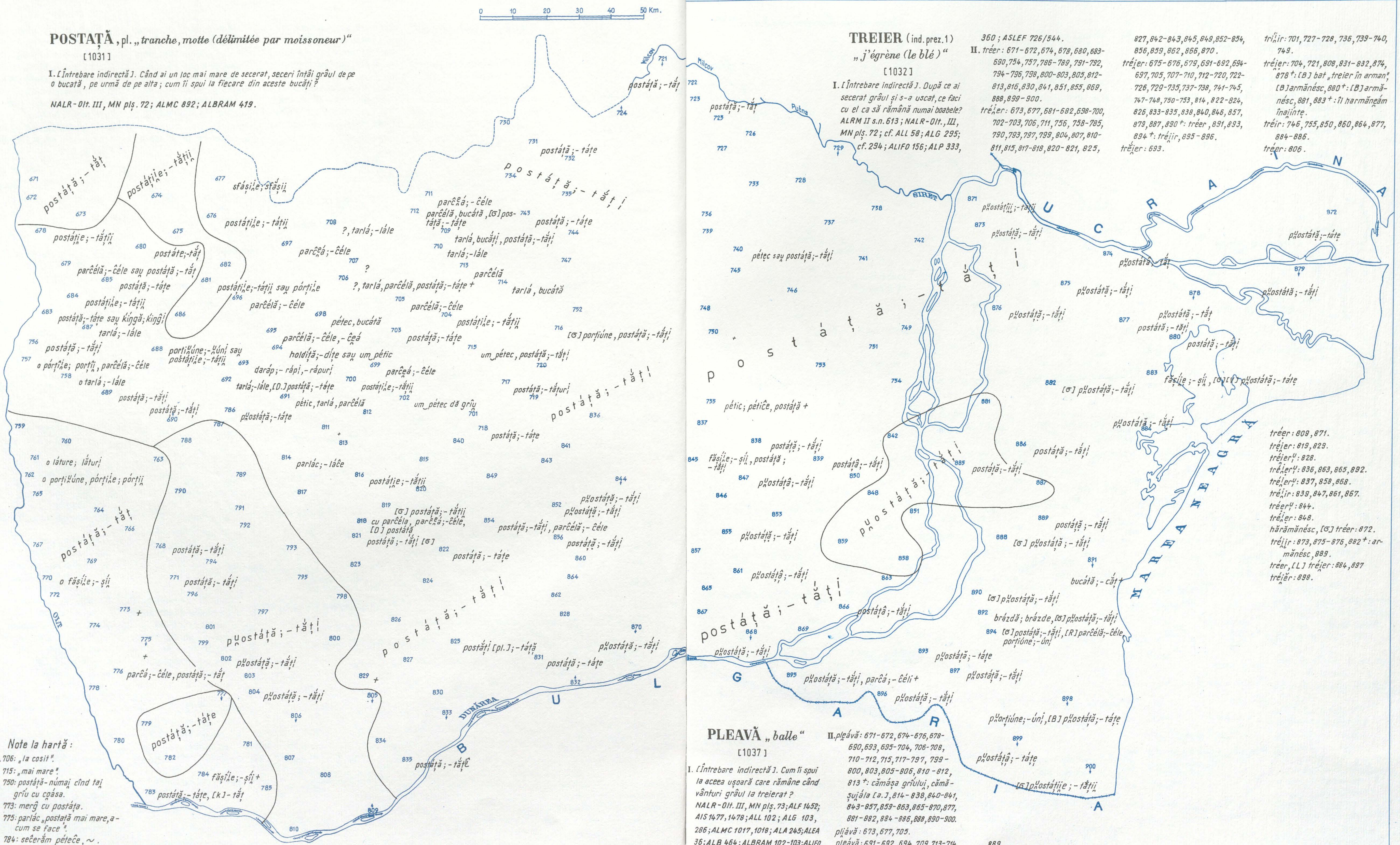

Note la hartă:

II. 690: îl făcem poloáĝe.
755: mai múlte mîini fac ũ mûnúḱ.
758: o pálă „mai multe mîini“.
765: mai múlte mîinʲ formează um pui.
768, 776: pológ - mai múlte mîinʲ.
772: dóuă trei mîiń îi zîc îi mănũḱ.
817: poloágă; -loáĝe: „din 3-4 ~ se face un snop“.
818: poloágă; -loáĝe [= 2-3 mănunchi la un loc].
820: pológ; -loáĝe [= mai multe mîini la un loc; din 2-3 ~ se face un snop].
823: poloágă; -loáĝe [= 5-6 mîini de grîu puse culcat].
825, 830: pológ; -loáĝe.
826: mai múlte mîinʲ fáce um pológ, mai múlte poloáĝe, un znop.
831: poloágă; -loáĝe [= 3-4 mîini].
839: munúḱᵘ [= 20 de spegme].
856: mai múlte munúke fac um pológ.
864: poluágă; -luáge [= mai multe mănunchiuri la un loc].
893: mînúḱ „5-6 mănunchi“.

III. 834: Femeile nu acceptă termenul spegmă.

znop; znoḱ: 721, 726-727, 736-737, 739, 741, 744, 753, 755, 838-839, 842, 845, 847, 851, 866.
snop; snoḱ: 722, 725, 728-729, 733, 738, 745-746, 749-750, 752.
znop; znopʲ, [B] znoḱ: 730.
znop; znopʲ, [k] znoḱ: 732, 846, 857, 869.
snop; snopʲ, [B] snoḱ: 748.
snop; znophʲ: 766.
snop; snophʲ: 773, 779, 798.
snop; znopʲ: 781, 825, 833+: pológ [= mănunchiurile nelegate].
ẑnop; snopʲ: 787-788, 809, 815.
ẑnop; ẑnophʲ: 791-792, 797, 810.
znop; znophʲ: 812, 814, 818, 823, 834+: [*] snop, 852+: [= 2-3 poloage]; pᵘológ; -luáĝe [= 4-5 mănunchiuri], 870.
znopᵘ; znophʲ: 836.
znopᵘ; znoḱ: 837, 844+: polᵘóg; luáĝe [= 10 mănunchiuri], znᵘopᵘ [= 7-8 poloage], 858, 861, 863, 868.
znᵘopᵘ; znᵘopʲ, [B] znᵘoḱ: 848, 855.
znopᶜ; znópurʲ: 871.
snop; snópurʲ: 872, 877.
znᵘop; znᵘoḱ „4-5 poloage“: 873+: pológ; -loáĝi „4-6 mănunchi“.
znᵘop; znᵘopʲ: 874+: tʲestʲá; -télʲ „mai multe testele fac un snop“, 880.
znᵘop; znᵘoḱ: 875+: testeá; -téle „2-3 testele fac un snop“.
znopᶜ; znoḱ: 876.
znᵘop; znᵘópurʲ: 878.
snop; snoḱ, snopʲ: 879.
znop; znópurʲ: 881.
testeá; -téle: 883+: snᵘop; snᵘopʲ „mai multe testele“.
máldăr; máldăre: 885.
znᵘop; znópurʲ: 891+: „subiectul scrie snop, pentru că așa a văzut că se scrie“.
jumătáte; -tățʲ sau znᵘopᵘ; znopʲ, [B] znoḱ: 892.
znᵘop; znopʲ, [B] znoḱ: 893.
snop; snopʲ, snoḱ: 894+: „úni zic znop; znopʲ, znoḱ“.
znopᵘ; znópurʲ, [k] znopʲ: 895.
znᵘop; znopʲ: 897.
snop, [k] znᵘop; znᵘopʲ: 898.
znᵘop; znᵘopʲ: 899.

POSTAȚĂ, pl. *„tranche, motte (délimitée par moissoneur)"*

[1031]

I. *[Întrebare indirectă]. Când ai un loc mai mare de secerat, seceri întâi grâul de pe o bucată, pe urmă de pe alta; cum îi spui la fiecare din aceste bucăți?*

NALR-Olt. III, MN plș. 72; ALMC 892; ALBRAM 419.

Note la hartă:

II. 706: „la cosit".
715: „mai mare".
750: postáță-númai cînd tai grîu cu coása.
773: merĝ cu postáța.
775: parlác „postață mai mare, acum se face".
784: seĉerắm péteĉe, ~.
811: „se măsura cu brâul".
891: „númai când săp; am săpat postáte; -tắț".
895: parĉá „bucată, porțiune".

TREIER (ind. prez. 1) *„j'égrène (le blé)"*

[1032]

I. *[Întrebare indirectă]. După ce ai secerat grâul și s-a uscat, ce faci cu el ca să rămână numai boabele? ALRM II s.n. 613; NALR-Olt., III, MN plș. 72; cf. ALL 58; ALG 295; cf. 294; ALIFO 156; ALP 333, 360; ASLEF 726/544.*

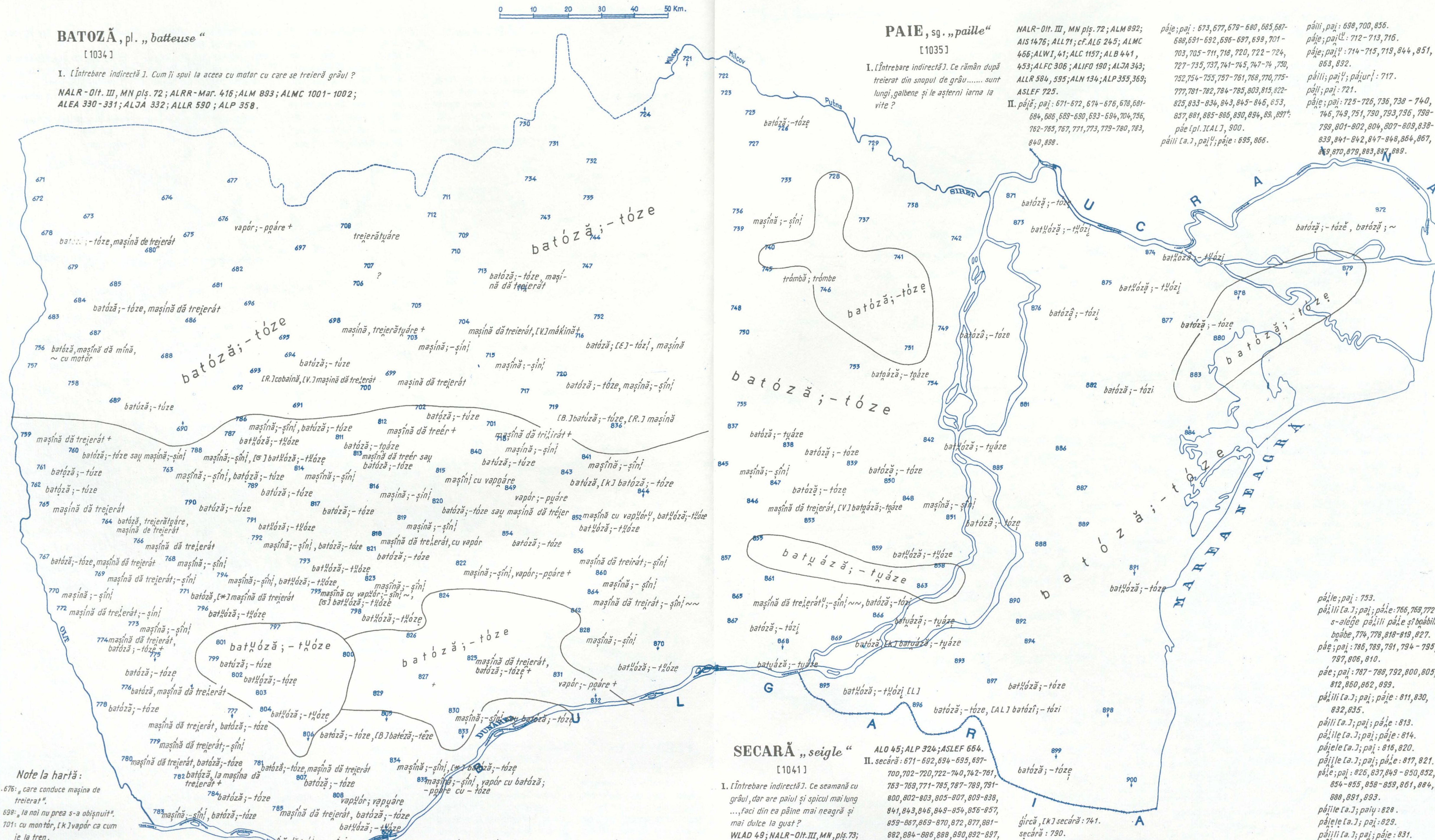
II. tréer: 671-672, 674, 678, 680, 683-690, 754, 757, 786-789, 791-792, 794-796, 798, 800-803, 805, 812-813, 816, 830, 841, 851, 855, 869, 888, 899-900.
tréier: 673, 677, 681-682, 698-700, 702-703, 706, 711, 756, 758-785, 790, 793, 797, 799, 804, 807, 810-811, 815, 817-818, 820-821, 825, 827, 842-843, 845, 849, 852-854, 856, 859, 862, 866, 870.
tréier: 675-676, 679, 691-692, 694-697, 705, 707-710, 712-720, 722-726, 729-735, 737-738, 741-745, 747-748, 750-753, 814, 822-824, 826, 833-835, 838, 840, 846, 857, 879, 887, 890+: tréer, 891, 893, 894+: tréiir, 895-896.
tréier: 693.
triíir: 701, 727-728, 736, 739-740, 749.
tréier: 704, 721, 808, 831-832, 874, 878+: [B] bat „treier în arman", [B] armănésc, 880+: [B] armănésc, 881, 883+: îl harmăneám înainte.
tréir: 746, 755, 850, 860, 864, 877, 884-886.
tréer: 806.
tréer: 809, 871.
tréier: 819, 829.
tréieru: 828.
tréieru: 836, 863, 865, 892.
tréieru: 837, 858, 868.
tréiir: 839, 847, 861, 867.
tréeru: 844.
tréier: 848.
hărămănésc, [σ] tréer: 872.
tréiir: 873, 875-876, 882+: armănésc, 889.
tréer, [L] tréier: 884, 897
tréiĕr: 898.

PLEAVĂ *„balle"*

[1037]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi spui la aceea ușoară care rămâne când vânturi grâul la treierat? NALR-Olt. III, MN plș. 73; ALF 1452; AIS 1477, 1478; ALL 102; ALG 103, 286; ALMC 1017, 1018; ALA 245; ALEA 36; ALB 464; ALBRAM 102-103; ALIFO 196-197; ALJA 346, 353; ALLR 596; ALO 44*, 83, 93*; ALP 369; ASLEF 727/545.*

II. pleávă: 671-672, 674-676, 678-690, 693, 695-704, 706-708, 710-712, 715, 717-797, 799-800, 803, 805-806, 810-812, 813+: cămáșa grîului, cămășuiála [a.], 814-838, 840-841, 843-857, 859-863, 865-870, 877, 881-882, 884-886, 888, 890-900.
pliávă: 673, 677, 705.
pleávă: 691-692, 694, 709, 713-714, 716, 842, 858.
pleávă: 798, 801-802, 808-809, 839, 864, 871-873, 876, 878-880, 883, 889.
pleávă: 804, 807.
pleávâ: 874.
plieávă: 875, 887.

BATOZĂ, pl. „batteuse"

[1034]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la aceea cu motor cu care se treieră grâul?

NALR-Olt. III, MN plș. 72; ALRR-Mar. 416; ALM 893; ALMC 1001-1002; ALEA 330-331; ALJA 332; ALLR 590; ALP 358.

Note la hartă:

676: „care conduce mașina de treierat".
698: „la noi nu prea s-a obișnuit".
701: cu montór, [k] vapór ca cum ie la tren.
704: „alegea grâul de pleavă, după ce îl treiera cu caii".
759: (înainte) treierá cu cai.
774: acúma ie combínă.
782: acú - la combínă.
812: șî cu vapór dă ábur.
822: vapór îi zicĉá, că mergá cu páie.
827: batóza uo mínă vapóru; vapor cu ábur.
830: [pusă în mișcare de] vapór; - puáre.
831: „era înainte; acum e tractor".

PAIE, sg. „paille"

[1035]

I. [Întrebare indirectă]. Ce rămân după treierat din snopul de grâu .... sunt lungi, galbene și le așterni iarna la vite?

NALR-Olt. III, MN plș. 72; ALM 892; AIS 1476; ALL 71; cf. ALG 245; ALMC 466; ALWI, 41; ALC 1157; ALB 441, 453; ALFC 306; ALIFO 190; ALJA 343; ALLR 584, 595; ALN 134; ALP 355, 369; ASLEF 725.

II. páĭĕ; paĭ: 671-672, 674-676, 678, 681-684, 686, 689-690, 693-694, 704, 756, 762-765, 767, 771, 773, 779-780, 783, 840, 898.
páĭe; paĭ: 673, 677, 679-680, 685, 687-688, 691-692, 696-697, 699, 701-703, 705-711, 718, 720, 722-724, 727-735, 737, 741-745, 747-74, 750, 752, 754-755, 757-761, 768, 770, 775-777, 781-782, 784-785, 803, 815, 822-825, 833-834, 843, 845-846, 853, 857, 881, 885-886, 890, 894, 89, 897+: páe [pl.] [AL], 900.
páili [a.], paĭu; páĭe: 695, 866.
páili, paĭ: 698, 700, 856.
páĭe; paĭu: 712-713, 716.
páĭe; paĭu: 714-715, 719, 844, 851, 863, 892.
páili; paĭu; páĭuri: 717.
páii; paĭ: 721.
páĭe; paĭ: 725-726, 736, 738-740, 746, 749, 751, 790, 793, 796, 798-799, 801-802, 804, 807-809, 838-839, 841-842, 847-848, 864, 867, 869, 870, 879, 883, 887, 889.
páile; paĭ: 753.
páiili [a.]; paĭ; páie: 766, 769, 772+: s-alége páiili páie și boábili boábe, 774, 778, 818-819, 827.
páe; paĭ: 786, 789, 791, 794-795, 797, 806, 810.
páe; paĭ: 787-788, 792, 800, 805, 812, 860, 862, 899.
páiili [a.]; paĭ; páĭe: 811, 830, 832, 835.
páili [a.]; paĭ; páie: 813.
páiile [a.]; paĭ; páĭe: 814.
páĭele [a.]; paĭ: 816, 820.
páĭile [a.]; paĭ; páie: 817, 821.
páie; paĭ: 826, 837, 849-850, 852, 854-855, 858-859, 861, 884, 888, 891, 893.
páĭile [a.]; paiu: 828.
páĭele [a.]; paĭ: 829.
páĭili [a.]; paĭ; páĭe: 831.
páĭe; paĭu: 836, 865, 868.
páĭi; paĭ: 871-872, 873+: paĭu, 875-876, 878, 880, 882, 895.
páĭi: 874.
páĭe, páĭe: 877.

SECARĂ „seigle"

[1041]

I. [Întrebare indirectă]. Ce seamană cu grâul, dar are paiul și spicul mai lung ..., faci din ea pâine mai neagră și mai dulce la gust?

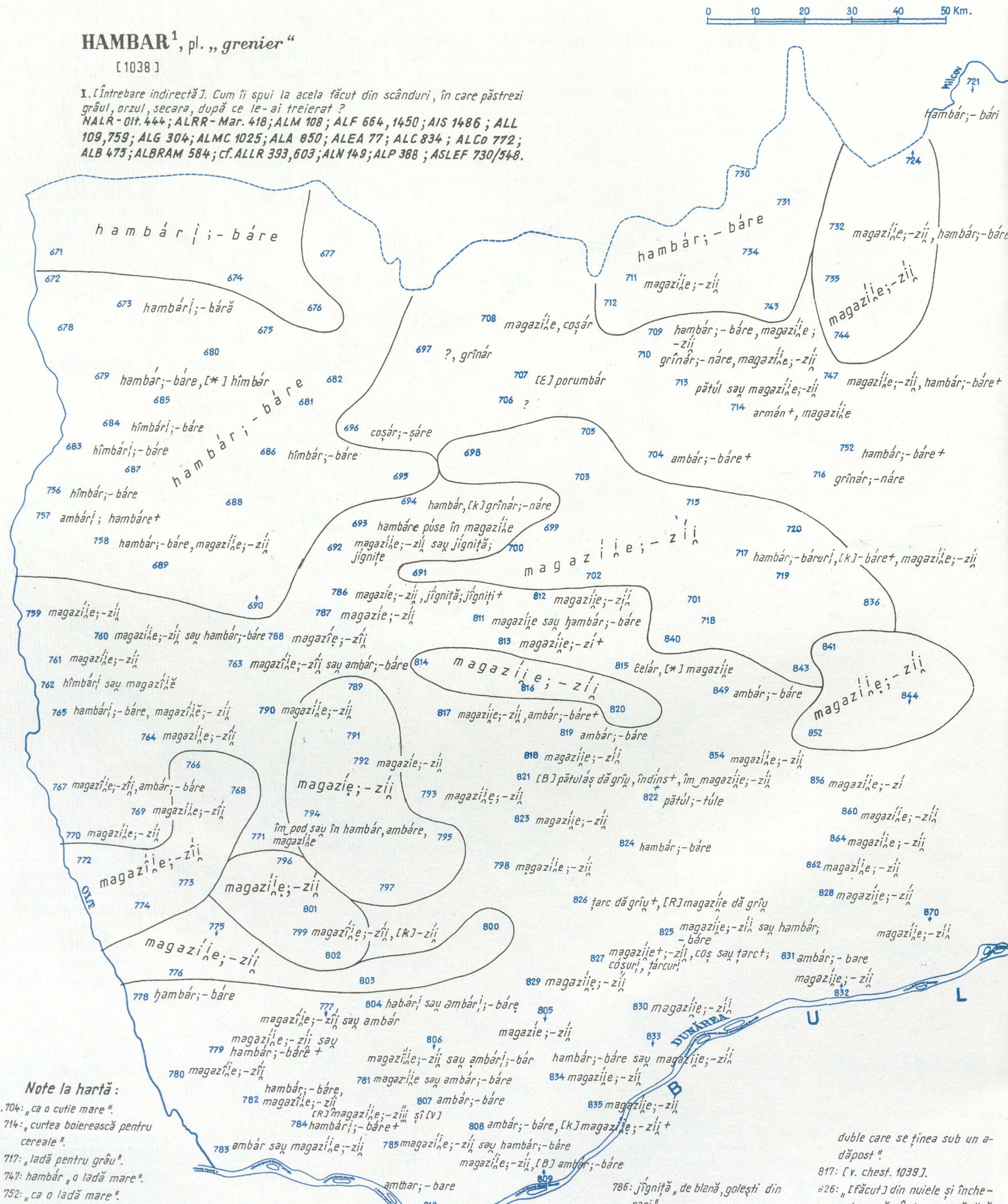
WLAD 49; NALR-Olt. III, MN, plș. 73; ALM 113; ALF 1211; AIS 1462, 1445*; ALL 44; ALG 278; ALMC 963; ALPO 486; ALB 390; ALBRAM 3; ALCB 384; ALCe 274; ALFC 276; ALIFO 37; ALJA 294; ALLR 562; ALN 98; ALO 45; ALP 324; ASLEF 664.

II. secáră: 671-692, 694-695, 697-700, 702-720, 722-740, 742-761, 763-769, 771-785, 787-789, 791-800, 802-803, 805-807, 809-838, 841, 843, 846, 849-854, 856-857, 859-867, 869-870, 872, 877, 881-882, 884-886, 888, 890, 892-897, 899-900.
secára [a.]: 693, 840, 845.
sĕcáră: 696, 762, 770, 786.
secáre, [k] săcáră: 701.
sacáră: 721.
gírcă, [k] secáră: 741.
secáră: 790.
secáră: 801, 804, 808, 839, 847, 871, 875-876, 889.
sĭecáră: 842, 844, 848, 855, 858, 868, 887, 891, 898.
sĭecáră: 873, 880, 883.
sĭecárâ: 874.
săcáră: 878-879.

HAMBAR[1], pl. „grenier“

[1038]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la acela făcut din scânduri, în care păstrezi grâul, orzul, secara, după ce le-ai treierat?
NALR-Olt. 444; ALRR-Mar. 418; ALM 108; ALF 664, 1450; AIS 1486; ALL 109, 759; ALG 304; ALMC 1025; ALA 850; ALEA 77; ALC 834; ALCo 772; ALB 475; ALBRAM 584; cf. ALLR 393, 603; ALN 149; ALP 388; ASLEF 730/548.

Note la hartă:

I. 704: „ca o cutie mare".
714: „curtea boierească pentru cereale".
717: „ladă pentru grâu".
747: hambár „o ladă mare".
752: „ca o ladă mare".
757: „lăzi mari de scândură".
779: hambáru ˛ergá făcut dă nuiéle și lipit.
784: hambárⁱ – cuvîn‿veˌk.
786: jîgniță „de blană, golești din saci".
808: ambár „mai mic, în special pentru mălai".
813: hambár; -báre „ladă de 20-30 duble care se ținea sub un adăpost".
817: [v. chest. 1039].
826: „[făcut] din nuiele și închegat cu pământ numa pă dinăuntru; cu podină dă blană".
827: „dă blană"; „împletit din nuiele și lipit cu pământ pe dinăuntru".

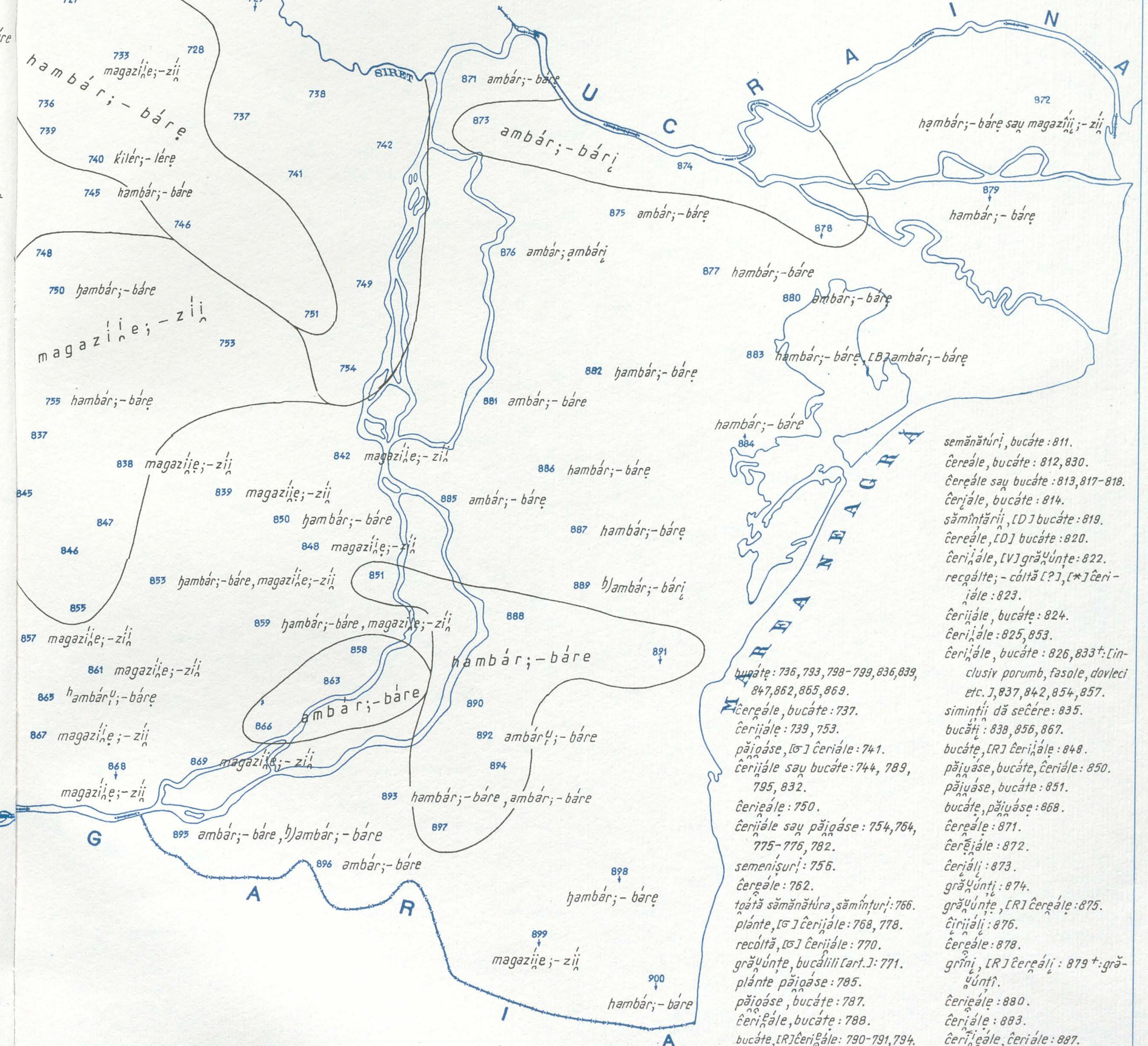
CEREALE „céréales“

[1044]

I. [Întrebare indirectă]. Cum zici cu un cuvânt la grâu, orz, porumb, la toate pe care le aduni de pe câmp pentru hrană?

NALR-Olt. III, MN pls. 73; cf. ALEA 63; ALFC 275.

II. păi̯ga̯se: 671, 761.
ĉeri̯ále: 672-673, 675-679, 681-682, 684-686, 688-690, 697, 701, 704+: păi̯u̯áse, 711, 882, 884+: [L] ĉeri̯i̯ale, 890, 891+: bucáte, 900.
ĉere̯ále: 674, 680, 683, 687, 691+: recóltă, 692+: la vále să spúne bucáte, 695-696, 698-699, 702-703, 705-706, 708, 710, 715, 717-718, 772, 889+: ĉeriͤále, 897 [AL]+: ĉereále [L].
bucáte: 693, 730, 734, 738, 786, 792, 796, 800-803, 805, 810, 815, 821, 827-829, 831, 840-841, 843-845, 849, 855, 858-861, 863, 866, 870, 885-886, 895.
sămănătúră, ĉere̯ále: 694.
bu̯ábe, bucáte, ĉeri̯ále: 700.
?: 707.
păi̯u̯áse: 709, 712-713, 720.
bu̯ábe, ĉeri̯ále: 714.
semănătúrⁱ, ĉere̯ále: 716.
ĉire̯ále: 719.
ĉeri̯i̯áli: 721.
ĉeriále: 722, 728, 732, 742, 745, 747, 749, 752, 779-780, 816, 846, 899.
ĉeriále̜: 723, 725-727, 740, 746, 751, 877.
grîne: 724.
bucate, [R] ĉeriále: 729, 832, 864.
ĉeri̯i̯ále: 731, 735, 743, 748, 755, 757-761, 763, 765, 767, 769, 773-774, 777, 781, 783-784, 809, 881, 893.
[B] bucáte, ĉeri̯i̯ále: 733.
bu̯áte̜: 736, 793, 798-799, 836, 839, 847, 862, 865, 869.
ĉere̯ále, bucáte: 737.
ĉeri̯i̯ále̜: 739, 753.
păi̯o̯áse, [σ] ĉeriále: 741.
ĉeri̯i̯ále sau̯ bucáte: 744, 789, 795, 832.
ĉerie̯ále̜: 750.
ĉeri̯i̯ále sau̯ păi̯o̯áse: 754, 764, 775-776, 782.
semenișúrⁱ: 756.
ĉere̯ále: 762.
to̯átă sămănătúra, sămînțúrⁱ: 766.
plánte, [σ] ĉeri̯i̯ále: 768, 778.
recóltă, [σ] ĉeri̯i̯ále: 770.
gră̯u̯únțe, bucálili [art.]: 771.
plánte păi̯o̯áse: 785.
păi̯o̯áse, bucáte: 787.
ĉeriͤále, bucáte̜: 788.
bucáte, [R] ĉeriͤále: 790-791, 794.
ĉeriále, bucáte̜: 797.
bucáte̜, múŋcă̜: 804.
bucáte, [×] păi̯u̯áse: 806.
múŋcă: 807-808, 834+: „în țelină să făcea ~, nu fleac, că era odihnit pământul".
semănătúrⁱ, bucáte: 811.
ĉereále, bucáte: 812, 830.
ĉere̯ále sau̯ bucáte: 813, 817-818.
ĉeri̯ále, bucáte: 814.
sămînțăríi̯, [D] bucáte: 819.
ĉere̯ále, [D] bucáte: 820.
ĉeriⁱále, [V] gră̯u̯únțe: 822.
reco̯álte; -cóltă [?], [*] ĉeri̯ále: 823.
ĉeri̯i̯ále, bucáte̜: 824.
ĉeriⁱále: 825, 853.
ĉeriⁱále, bucáte: 826, 833+: [inclusiv porumb, fasole, dovleci etc.], 837, 842, 854, 857.
simínții̯ dă seĉére: 835.
bucắți̯: 838, 856, 867.
bucáte̜, [R] ĉeriⁱále̜: 848.
păi̯u̯áse, bucáte, ĉeriále: 850.
păi̯u̯áse, bucáte: 851.
bucáte̜, păi̯u̯áse̜: 868.
ĉere̯ále̜: 871.
ĉereͤi̯ále: 872.
ĉeri̯áli̯: 873.
gră̯u̯únți̯: 874.
gră̯u̯únțe̜, [R] ĉere̯ále̜: 875.
ĉiri̯i̯áli̯: 876.
ĉere̯ále: 878.
grîni̯, [R] ĉere̯áli̯: 879+: gră̯u̯únți.
ĉerie̯ále̜: 880.
ĉeri̯ále̜: 883.
ĉeriⁱe̯ále, ĉeri̯ále: 887.
ĉeri̯ále sau̯ bucáte: 888.
[V] bucáte, [σ][R] ĉeri̯ále: 892+: recóltă; -cólte.
ĉereͤále: 894.
ĉeriͤále, [V] bucáte: 896.
ĉereͤále: 898.

HAMBAR², pl. (*les sens du mot hambar*)
[1039]

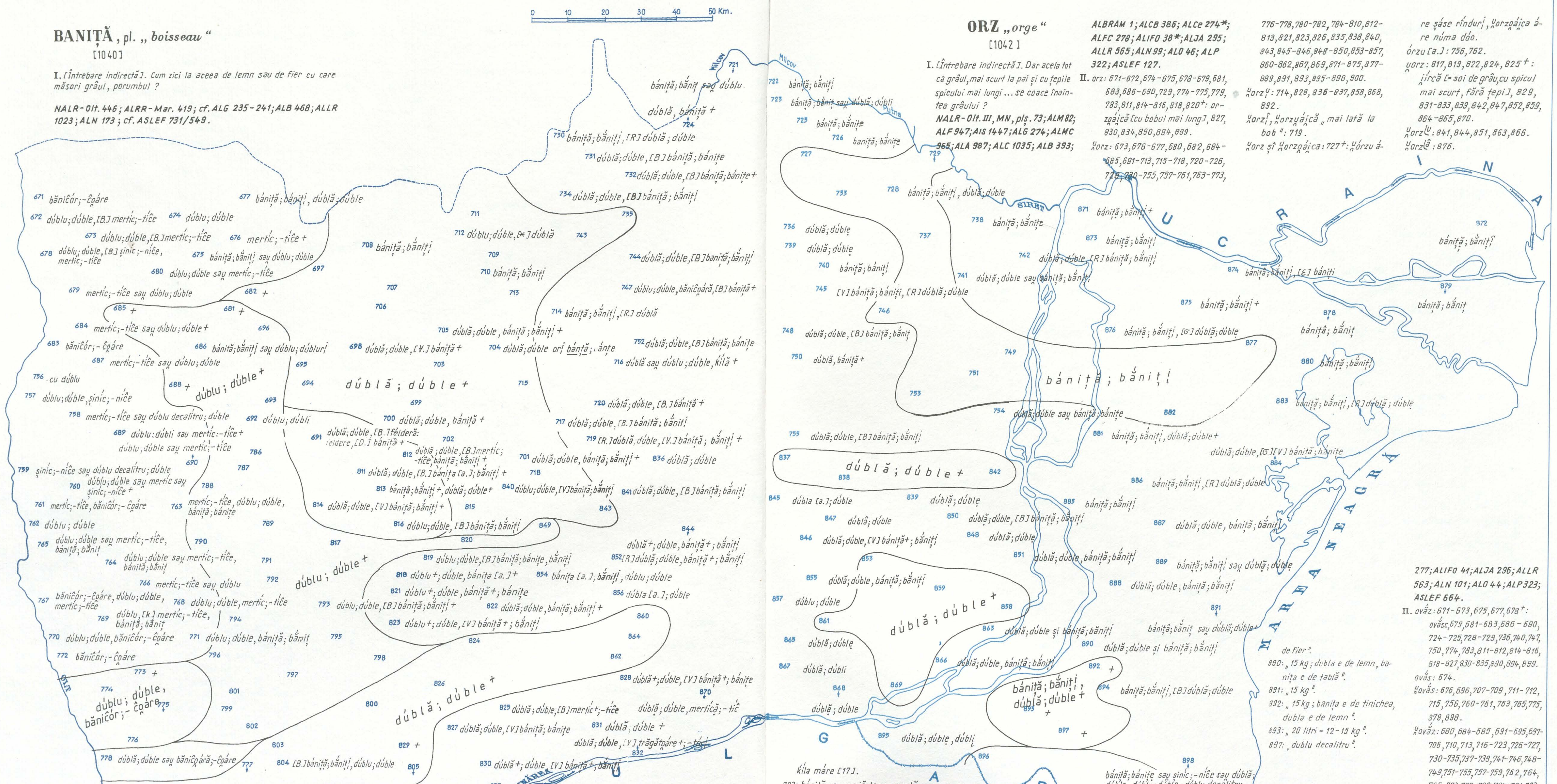
I. [Întrebare directă]. [D.] La ce mai spuneți hambar?

NALR-Olt. 445; ALM 108; AIS 1487; cf. ALG 305.

Note la hartă:

II. 691: „o cutie de scânduri, până la 30-40 duble; îl ții sub șopru etc".
692: „din blăni, pentru grâu, porumb, făină, mălai".
694: „20 - 30 duble".
695: „ladă pentru grâu, în magazie".
697: „ladă pentru grâu, se ține în casă".
698: „ladă de scânduri ținută în magazie, cu capac, pentru grâu, porumb, tărâțe, mălai etc."
700, 702, 706: „mai mare".
705: „ca o ladă, pe picioare, din scânduri, în care ții boabe".
711: „din lemn, în care se ține grâu, cereale".
713; 747: „ladă pentru cereale".
716: „ladă, pe picioare, care se ține în magazie".
718: „ca o ladă pentru făină de grâu, mălai".
721, 734, 749, 750, 765, 767, 774, 778: „ladă mare de păstrat cereale".
723: ládă mai mári de mălái.
724: „o ladă de ținut porumb, grâu etc".
725: „la magazia în care băgam grâu, porumb".
726: ládă máre péntru mălái să zíĉi tot ~ .
727, 730, 732, 738, 745, 754: „o ladă mare în care se ține făină și mălai".
729: hambáre mai níĉ de ținút ĉeriále.
731: láda de ținút mălắiu.
733, 743, 755: „ca o ladă mare".
735: hambár spúnem da-i mai mic ca magaziia.
739: „o ladă acoperită cu capac pentru păstrat mălaiul".
740: hambár făcút din lemn pentru bucáte.
741: „ladă mai mică de ținut făina și mălaiul".
744: ládă únde ții mălắiu.
748: ~ în care pui mălái, făínă.
751: ládă péntru mălái.
753: ~ la o magazíie mícă.
756: ~ dă gríu, dă porúmb.
758: ca o cutiie dîm blánă și cu capác.
759: „tot pentru grâu".
760: únde ținem mălắiu.
761: ~ dă prijinít gríuu, mălái, orĉé.
762: ~ în care mai ținem și făíină.
763: ~ la cáre púnem mălái, făíină, boábe.
764, 769: ~ dă făíină și dă mălái.
766: ~ să númără [= se numește] un vas dă păstréz în iel, dă um métru jumáte dă larg.
770: „ladă de 30-40 duble".
772: o cutiie dă blánă dă zéĉe-dóuazăĉ dă băniĉoáre, dă ținem mălắiu, făíina.
773, 777: la ắla cáre ținem mălái, făíină.
775: ~ zíĉem la cáre ținem făíina.
776: ~ únde ținem făíina, mălắiu.
778: la láda cáre păstreáză făíină.
780: ắla dă ține mălắiu, făíina.
781: únde pui múnca: porúmb sau gríu.
786: „păstrezi grâul sau făina, mălaiul".
787: „~ cu capac; pui grâu sau făină".
788: „păstrezi mălai, făină și grâu chiar".
789, 793: „are capac; pui mălai, pui făină".
790: „cutie cu pliopă în care păstrezi mălai, făină".
791: áre plióipă „de se închide; ții făina, mălaiul".
792: „~ de mălai, de făină; ca o ladă, cu capac".
794: „de blană, pui grâul în el sau făina; stă sub un acoperiș".
796: „ladă mare cu capac".
797: „din scândură, are capac pentru făină; vin mocanii cu ele".
798: „ții făina sau mălaiul".
799, 800, 802, 806: „păstrăm mălai, făină; cu capac".
801, 803, 808: „dă făină; ca o ladă cu capac cu despărțâturi; 10 - 20 duble".
805: „cu capac; magazii care se pot muta pe picioare; le ții în cameră".
809: tot magaziie.
810: „avém ládă dă făíină".
811, 829, 833: „ladă pentru păstrat mălai și făină".
812: la cáre ținem mălắiu.
813: [v. harta precedentă].
814: „se ținea grâul în el, cine nu avea magazie; cu picioare și capac făcut de rudari".
815: „făcut din scânduri cu o plópă [= capac] frumoasă, unde se păstrează făină".
816: „un vas [= ladă] mai mare care ia mai multe duble de grâu, cu picioare, cu plópă [= capac].
817: „ladă mare cu capac în care se păstrează cereale și făină".
818: „ladă cu picioare".
819: „ladă de provizii".
820 „ladă pentru păstrat bucate; [hambarul] e mai mic".
821: „ladă mare, cu picioare, pentru cereale, făină etc.".
822: „ca o ladă mare, făcută în curte, cu capac și lacăt, nu cu ușă".
823: „ladă cu picioare pentru cereale".
824: la ắstea care pui bucáte iel".
825: cînd îl cúrăță pă porúmb, îl púne-n ~ [= magazie].
826: dîm blánă.
827: „ladă pe picioare, cu [plẹópă] [= capac], în care se ține mălai etc."
828: ắla cáre să pune făíină ielu.
830: „ca o ladă și cu capac; pus pe picioare ca de o palmă de la pământ; pentru păstrat mălai și grâu".
831: „unde ții mălaiul; ca un fel de lădiță care se ține sub pătul".
832: [= magazie].
834: „de nuiele și lipit cu pământ".
835: ierá-nainte, [de nuiele] îngrădite și lipite.
836-837, 841, 843, 845-846, 849, 852-853, 860, 862, 865, 867: „ladă cu capac, pentru păstrat mălai și făină".
838-839, 842, 854, 857, 859, 861, 864, 866, 870: „ladă cu capac pentru păstrat grâu, mălai, făină".
840: „o ládă în care ții făínă, mălái.
844: „ladă cu capac, cu o capacitate de cca 2 saci".
847: „făcut cu două uókuri [= despărțituri] cu clápă [= capac] în coperíș, pentru cereale, făină".
848: „ladă mare pentru cereale".
851, 863: [v. harta precedentă].
855, 868: 1° „ladă cu capac, pentru păstrat grâu, făină, mălai"; 2° „ghizduri de lemn la puț".
856: ie cu capác și ie făcú dín scíndură; să puneá mai mul făínă.
858: „ladă mai mică, pentru făină, mălai".
869: „o cutiie dă șáizeĉ, șáptej dă dúble dă ții ĩ ia boábe, făíină...
874, 881, 887-890, 894, 898-899: „ladă pentru depozitat făina".
879: „e la vapoare".
883: ládă pentru făínă.
884: „ladă în care încape cantitatea a 2-3 saci cu făină".
891-892, 897: „ladă pentru făină, mălai etc.".
893: „sunt la șlepurile care transportă cereale".
895-896, 900: „ladă cu despărțituri pentru făină și mălai".
895: „se mai ține fasole, porumb".

BANIȚĂ, pl. „boisseau"

[1040]

I. [Întrebare indirectă]. Cum zici la aceea de lemn sau de fier cu care măsori grâul, porumbul ?

NALR-Olt. 446; ALRR-Mar. 419; cf. ALG 235-241; ALB 468; ALLR 1023; ALN 173; cf. ASLEF 731/549.

Note la hartă:

II. 676, 681, 688: „15 kg.".
682: „15-16 litri".
684: „12-15 kg., după cât sunt de grele boabele".
685: „14 litri".
689: „15-16 kg".
691: „2 duble și jumătate".
698: „pă timpuri îi zicea ~, e mai mare, de 20-30 kg".
700: dúblă „13-15 kg., adevărata unitate de măsură"; bániță „1½ duble".
701: dúblă „15-16 kg. grâu"; baniță „mai mare".
705: dúblă „15 kg."; bániță „20 kg.".
716: „7 saci".
719: „de lemn, o veșcă și cu fund cusut cu curea".
720: dúblă „15 la sac"; bániță „4 la sac".
724: „banița are coadă".
732: pe vekime-i spuneá și bániță.
747: da bánița-i mai máre ca dúblu.
750: bániță-i dúblu și jumáte.
760: șinic – pă vekime.
773: [ănainte] kíla máre [35 duble] și kíla mică [17,5 duble] …
784: a dispărút kíla mică [14 bănițĭ], kíla máre [17].
793: bániță „cu coajă tare, cusută cu fașă de lemn; era mai măruntă și mai largă ca dublu".
807: bániță „mai largă și mai măruntă; kílă mică = 15 duble".
811: bătrîni nóștri măsurá cu bánița.
812: „de lemn"; „de 1½ duble.
813: „capacitate variabilă"; „20 litri".
814: „mai mare decât dubla".
818: „de fier sau de lemn"; „mai mare, cum era ocáua lu Cúzea".
820: îm preájmă să spúne bănicór".
821: „15 litri"; „pă timpu lu Cúzea, 21 litri".
822: io am apucá și bániță care jerá mai máre ca dúbla.
823: „de lemn"; „n-am pomenit-o".
825: „o dublă și jumătate".
828: „15 litri"; mai pă tímpurĭ să spuneá bániță.
829: în álte părțĭ [se spune] bániță.
830: „14 litri"; „16-17 litri".
831: [D], #; „baniță se spune în partea oltenească".
832: jerá-naĭínte ~; [termenul a ieșit din uz].
834: „[era] mai mare".
835: „din placaj, mai mărunt și mai larg".
844: „5 duble = 1 sac"; „4 duble = 1 sac".
846: da n-am mai văzút-o [baniță].
852: „1½ duble"; „½ baniță".
871: „în partea Moldovei: dúblă; dúble".
875: „8 banițe = o chilă".
881: „banița și dubla pot fi de lemn sau de fier".
890: „15 kg; dubla e de lemn, banița e de tablă".
891: „15 kg".
892: „15 kg; banița e de tinichea, dubla e de lemn".
893: „20 litri = 12-15 kg".
897: „dublu decalitru".

ORZ „orge"

[1042]

I. [Întrebare indirectă]. Dar acela tot ca grâul, mai scurt la pai și cu țepile spicului mai lungi ... se coace înaintea grâului ?

NALR-Olt. III, MN, plș. 73; ALM 82; ALF 947; AIS 1447; ALG 274; ALMC 965; ALA 987; ALC 1035; ALB 393; ALBRAM 1; ALCB 386; ALCe 274*; ALFC 278; ALIFO 38*; ALJA 295; ALLR 565; ALN 99; ALO 46; ALP 322; ASLEF 127.

II. orz: 671-672, 674-675, 678-679, 681, 683, 686-690, 729, 774-775, 779, 783, 811, 814-816, 818, 820+: orzoáĭcă [cu bobul mai lung], 827, 830, 834, 890, 894, 899.
ŭorz: 673, 676-677, 680, 682, 684-685, 691-713, 715-718, 720-726, 728, 730-755, 757-761, 763-773, 776-778, 780-782, 784-810, 812-813, 821, 823, 826, 835, 838, 840, 843, 845-846, 848-850, 853-857, 860-862, 867, 869, 871-875, 877-889, 891, 893, 895-898, 900.
ŭorzĭ: 714, 828, 836-837, 858, 868, 892.
ŭorzî, ŭorzuáĭcă „mai lată la bob": 719.
ŭorz și ŭorzoáĭca: 727+: ŭórzu áre șáse rîndurĭ, ŭorzoáĭca áre núma dóo.
órzu [a.]: 756, 762.
ŭorz: 817, 819, 822, 824, 825+: ĭírcă [= soi de grâu, cu spicul mai scurt, fără țepi], 829, 831-833, 839, 842, 847, 852, 859, 864-865, 870.
ŭorzŭ: 841, 844, 851, 863, 866.
ŭorzâ: 876.

OVĂZ „avoine"

[1043]

I. [Întrebare indirectă]. Ce seamănă tot cu grâul, îl seceri după grâu și îl dai ca mâncare, mai ales la cai ?

WLAD 61; NALR-Olt. III, MN plș. 73; ALF 81; AIS 1449; ALL 73; ALG 275; ALMC 965; ALPO 55; ALA 437; ALEA 101, cf. 293; ALC 481; ALB 391; ALBRAM 6; ALCB 385; ALCe 274*; ALFC 277; ALIFO 41; ALJA 296; ALLR 563; ALN 101; ALO 44; ALP 323; ASLEF 664.

II. ovăz: 671-673, 675, 677, 678+: ovăsc, 679, 681-683, 686-690, 724-725, 728-729, 736, 740, 747, 750, 774, 783, 811-812, 814-816, 818-827, 830-835, 890, 894, 899.
ovăs: 674.
ŭovăs: 676, 696, 707-709, 711-712, 715, 756, 760-761, 763, 765, 775, 878, 898.
ŭovăz: 680, 684-685, 691-695, 697-706, 710, 713, 716-723, 726-727, 730-735, 737-739, 741-746, 748-749, 751-755, 757-759, 762, 764, 766-773, 776-782, 784-791, 793-799, 801-810, 838, 841, 843, 845-846, 848-850, 853-857, 859-862, 864, 866-867, 870-871, 872+: ovăz, 873-877, 879-889, 891, 893, 895-897, 900.
ŭovăzĭ: 714, 836-837, 868, 892.
ŭovăz: 792, 800, 813.
ŭovăzu [a.]: 817, 840.
ovăzu: 828+: cícă ovăz: unde vezĭ [= joc de cuvinte].
ŭovăz: 829, 839, 842, 847, 852, 865, 869.
ŭovăzŭ: 844, 851, 858, 863.

GOSPODĂRIE AGRICOLĂ COLECTIVĂ, pl.

[1045] „exploitation agricole collective"

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spuneți la aceea în care s-au unit toți oamenii dintr-un sat ca să-și lucreze pământul?

NALR - Olt. III, MN, pls. 73; cf. ALM 321.

Note la hartă:

II. 697, 767: „îi spunea înainte".
736: acú să zíĉe coperativă.
756: la noị nu ịéste; adunătúră dă ụámenị.
812: colectív [= termenul curent].
822: maị bine în colectív.
825: la colectív, maị répede.
834: gospodărịịe nu maị să zíĉe.

PREȘEDINTE (al colectivei), pl.

„président"

[1046]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui omului care conduce o gospodărie colectivă?

NALR - Olt. III, MN pls. 73.

II. președinte; -dinț: 671-673, 678, 680, 683-684, 686-688, 762, 764-765, 774, 776, 783, 891.
?: 674, 679.
președinte; -dințị: 675-677, 681-682, 685, 689-697, 699-719, 726-727, 730-735, 737, 743, 745, 747-748, 750-755, 757, 768, 779, 781, 790-791, 794, 803, 805, 808-809, 811, 814-817, 819, 823, 826, 828, 830, 832, 834, 836-838, 840-845, 848-855, 857-864, 869-870, 881, 884-888, 892-894, 897, 899-900.
președinte; -dințị: 698.
președinte: 720, 778, 782, 822.
președinte; -dinț: 721, 723, 872.
președinte; -dințị: 722, 724-725, 728-729, 736, 738-741, 744, 746, 749, 824, 846-847, 865-868, 880, 883, 898.
președinte; -dințị: 742, 795, 839.
—: 756.
președintili [a.]: 758, 760-761, 771-773, 777, 785, 812.
președintele gospodărịị: 759 [a.].
președintili; -dinte; -dinț: 763, 767, 769 [a.].
preșĕdinte; -dinț: 766, 770.
preșĕdintele; -dinț: 775, 780 [a.].
președintele [a.]: 784.
preșĕdinte; -dințị: 786-787, 789, 792, 797-800, 806-807, 810, 890.
prișĕdinte; -dințị: 788, 793, 796, 802, 804, 882.
preșădinte; -dințị: 801.
președintili [a.]; -dinte; -dințị: 813, 818, 823, 825.
președintele [a.]; -dințị: 820.
președintili [a.]; -dințị: 821, 827, 829, 831, 856.
președinte; -dințị: 835, 896.
președinte; -dințị: 871.
preșĕdinți; -dințị: 873, 889.
preșịedinți; -dinț: 874.
președinti; -dinti: 875-876, 895.
președinte: 877.
președinți; -dinț: 878.
președịintịe; -dinț: 879.

COLECTIVIST, pl.

„collectiviste"

[1047]

I. [Întrebare indirectă]. Cum se numesc țăranii care lucrează într-o gospodărie agricolă colectivă?

NALR - Olt. III, MN pls. 73.

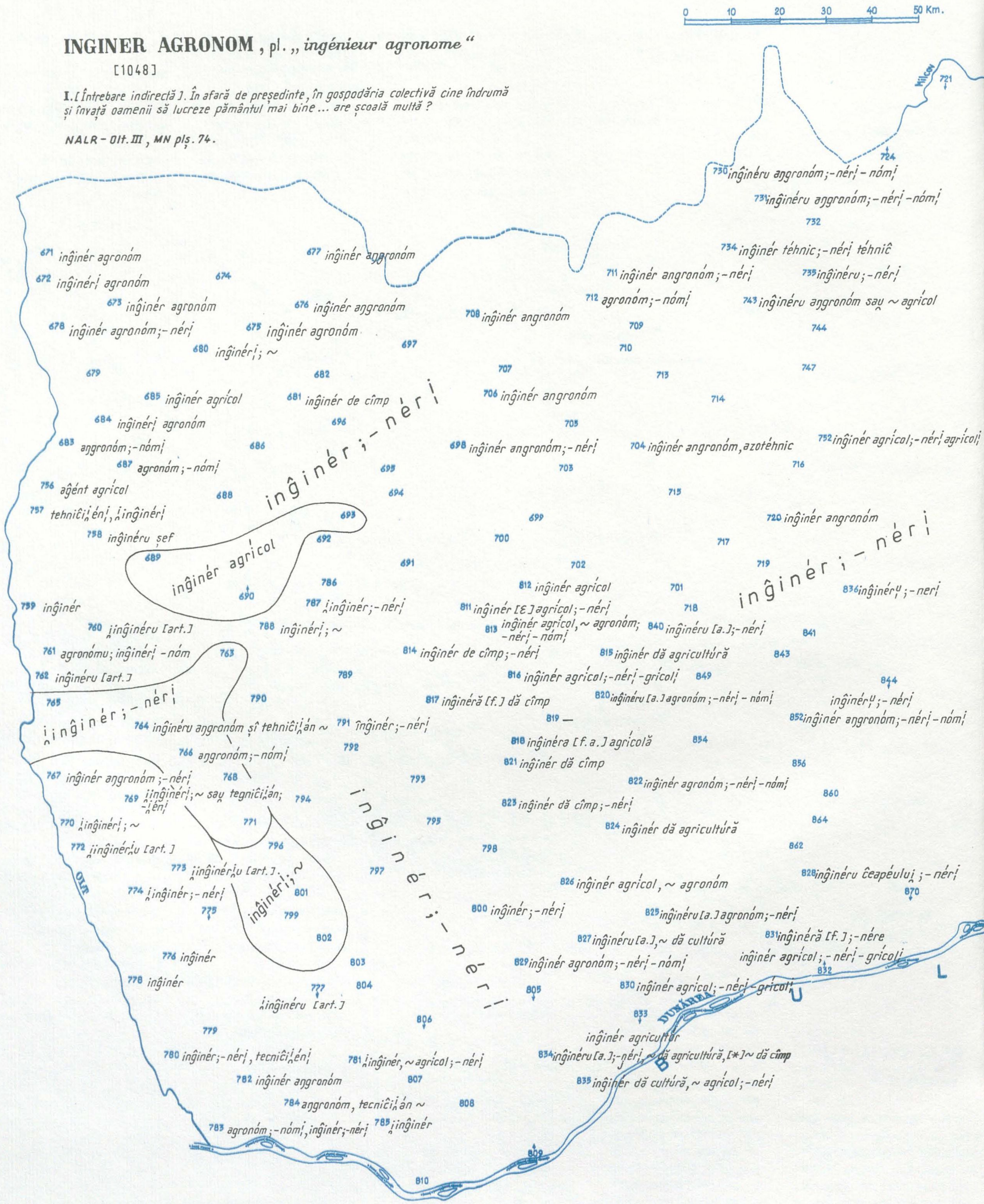
II. colectivist: -viștị: 671-672, 674-676, 678, 680-685, 687-688, 691-696, 697+: [R] mémbru coperatór, 699, 701, 704-710, 712-713, 715-721, 725-727, 730-732, 734, 736-738, 740-741, 744-746, 751-752, 769, 772+: [E] ụámenị, ịekípă sau brigádă, 811-812, 818, 821-823, 825, 829-830, 832-833, 835-838, 840-841, 845-846, 849-851, 856-858, 860, 864-867, 869, 874-875, [σ] 876+: [R] țărán munĉitór, 878, 880, 883, 889+: și ĉeapist; -piștị, 890+: mémbru coperatór, 893+: sau ĉeapist; -piștị, 894+: mémbru colectivist, ~ coperatór.
coperatórị [pl.]: 673, 724+: sau colectiviștị [pl.]; -vist, 728, 763+: să zîĉă colectiviștị [pl.], da acú nu maị să zíĉe.
coperatist: -tiștị: 677.
?: 679, 698, 817.
colectivist, [K] coperatór; -tórị: 686.
coperatór; -tórị: 689-690, 700, 726, 729, 747, 753, 765, 767, 843, 852, 886, 887+: [V] cụolectivist; -viștị.
mémbru al ĉeapéuluị: 702, 711.
cooperatór; -tórị: 703+: atelajér „cel cu căruța", 750, 782.
mémbru colectivist: 714.
coperatórị [pl.] sau colectiviștị [pl.]; -vist: 722.
colectivist; -viștị, [R] coperatór; -tórị: 723, 739, 742.
colectivist sau coperatór: 733.
coperatór; -tórị, colectivist; -viștị: 735, 839, 854.
mémbri coperatórị [pl.], colectiviștị [pl.]; -vist: 743.
mémbri colectiviștị [pl.]; mémbru: 748, 771.
coperatist: 749, 755.
colectivist; -viștị, coperatist, ĉeapist: 754.
—: 756.
ĉeapist; -piștị: 757, 885, 888+: munĉitór; -tórị, 896+: sau cụolectivist; -viștị.
colectiviștị [pl.]: 758, 761, 770, 777.
lucrătórị în ĉeapé: 759.
munĉitórị [pl.] dî la ĉeapéụ: 760.
munĉitórị [pl.]; -tór: 762, 766, 768, 779-780, 784, 814, 820.
colectivist; -viștị, ĉeapist; -piștị: 764.
agricultórị [pl.] sau colectiviștị [pl.]: 773.
mémbri [pl.] ĉeapéụluị: 774.
colectiviștị [pl.], ĉeapiștị [pl.]: 775-776.
mémbri coperatórị [pl.]: 778, 853.
colectivist; -viștị, munĉitór; -tórị: 781.
coperatórị [pl.], mémbri ~ [pl.]; -tor: 783
coperatórị [pl.] agricolị: 785.
cụolectivist; -viștị: 786-796, 798-810, 842, 847-848, 855, 859, 861, 868, 870, 872-873, 879, 881-882, 895, 897.
cụolectivist; -viștị, ĉeapist; -piștị: 797.
munĉitór agricól; -tórị -cólị: 813, 816.
munĉitór: 815, 834.
[E] *coleftiviștị [pl.], [k] colectiviștị [pl.]: 819.
agricultórị [pl.]: 824.
mémbri colectiviștị [pl.], coperatórị [pl.]: 826.
agricultór, coperalist; -liștị: 827.
colectivistụ; -viștị: 828, 844.
gospodár; -dárị: 831.
colectivist; -viștị: 842, 862-863, 877.
țărán munĉitór; -ránị -tórị, cụolectivist; -viștị: 871.
cụoperatór; -tórị: 884.
ĉeapistụ; -piștị: 891.
cụolectivistụ; -viștị: 892.
mémbru coperatór, fost colectivist; -viștị: 898.
mémbru colectivistụ: 899.
mémbru ĉeapist: 900.

INGINER AGRONOM, pl. „ingénieur agronome“

[1048]

I. [Întrebare indirectă]. În afară de președinte, în gospodăria colectivă cine îndrumă și învață oamenii să lucreze pământul mai bine ... are școală multă ?

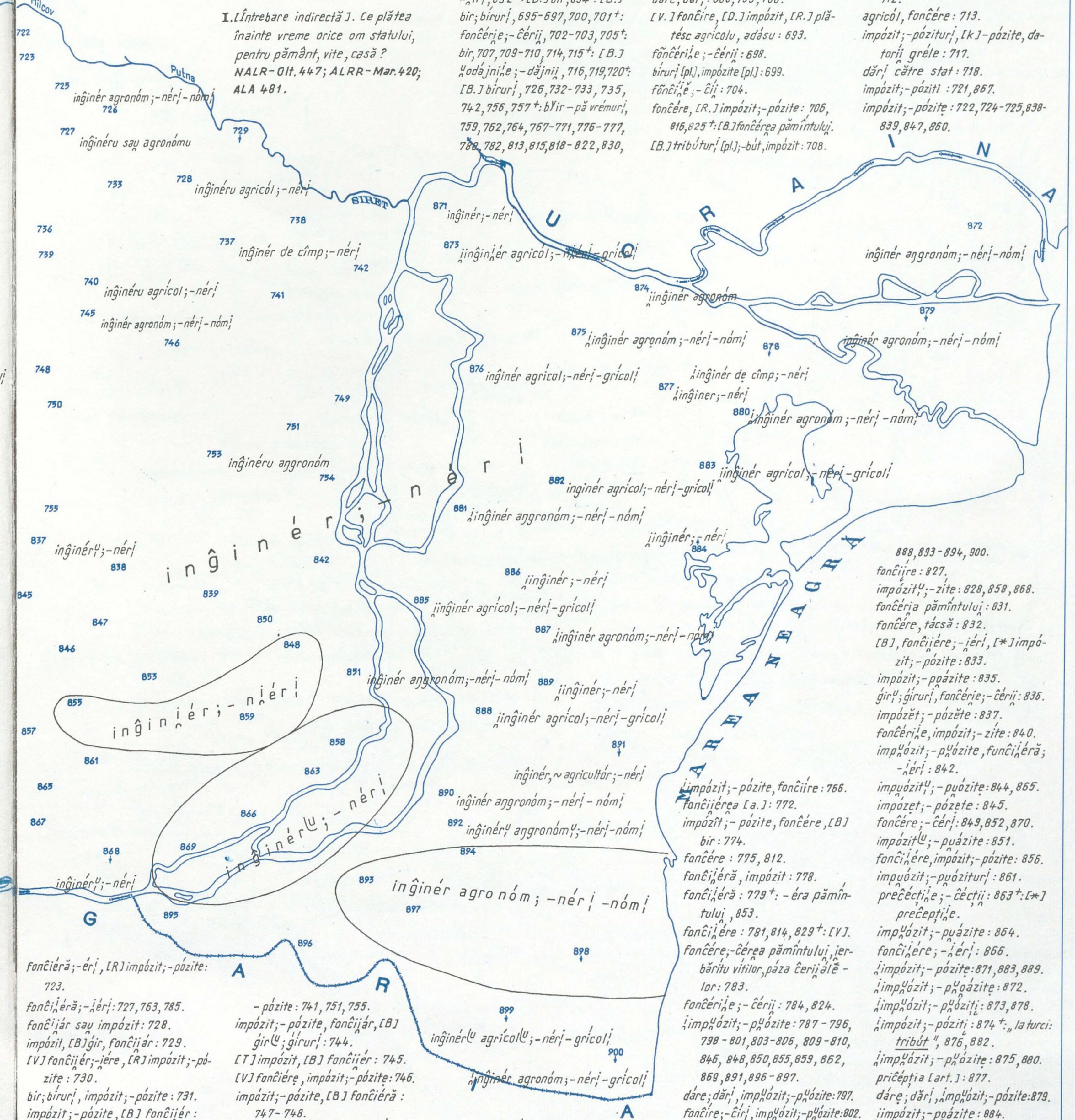
NALR - Olt. III, MN plș. 74.

IMPOZIT, pl. „impôt“

[1049]

I. [Întrebare indirectă]. Ce plătea înainte vreme orice om statului, pentru pământ, vite, casă ?
NALR - Olt. 447; ALRR - Mar. 420; ALA 481.

II. impózit; -pózite : 671-678, 680-687, 689-690, 691+: [B.] fonĉiįíre; -įíri, 692+: [B.] bir, 694+: [B.] bir; bíruri, 695-697, 700, 701+: foncérie; -cérii, 702-703, 705+: bir, 707, 709-710, 714, 715+: [B.] ᵘodájniie; -dăjnii, 716, 719, 720+: [B.] bíruri, 726, 732-733, 735, 742, 756, 757+: bʸir - pă vrémuri, 759, 762, 764, 767-771, 776-777, 780, 782, 813, 815, 818-822, 830, 834, 841, 843, 854, 857, 890, 898.
foncére, impózit sau dáre; dări : 679.
dáre; dări : 688, 739, 786.
[V.] fonĉíre, [D.] impózit, [R.] plătésc agricolu, adásu : 693.
fõncérie; -cérii : 698.
bíruri [pl.], impózite [pl.] : 699.
fõnciíe; -ĉíi : 704.
foncére, [R.] impózit; -pózite : 706, 816, 825+: [B.] foncérea pămîntului.
[B.] tribúturi [pl.]; -búł, impózit : 708.
arîndă; - rînzi : 711.
[B.] foncejére; -iéri, impózit; -pózite : 712.
agricól, foncére : 713.
impózit; -póziturí, [k] -pózite, datorii gréle : 717.
dări către stat : 718.
impózit; -póziti : 721, 867.
impózit; -pózite : 722, 724-725, 838-839, 847, 860.

fonĉiéră; -éri, [R] impózit; -pózite : 723.
fonĉiíéră; -iéri : 727, 763, 785.
fonĉiįár sau impózit : 728.
impózit, [B] gir, fonĉiįár : 729.
[V] fonĉiįér; -iére, [R] impózit; -pózite : 730.
bir; bíruri, impózit; -pózite : 731.
impózit; -pózite, [B] fonĉiįér : 734, 750.
fonĉiér : 736.
fonĉiíér, impózit; - pózite : 737, 740, 743.
fonĉiér; -ére : 738.
[B] fonĉiéră; -ére, [T] impózit; -pózite : 741, 751, 755.
impózit; -pózite, fonĉiįár, [B] gírᵘ; gíruri : 744.
[T] impózit, [B] fonĉiįér : 745.
[V] fonĉiére, impózit; -pózite : 746.
impózit; -pózite, [B] fonĉiéră : 747-748.
impózit; -pózite sau gir; gíruri : 749.
dăjdii sau fonĉiįéra : 752.
foncéră; - ĉére : 753.
bir; bíruri, impózit; - pózite : 754, 773.
impózite agricole; - pózit : 758.
bir, fonĉiíire : 760.
fonĉiíére : 761.
įimpózit, fonĉiéră, [V] bir, tribút : 765+: bir - înaiinte, îl dai în țară, tribút - cîn iereai capturát.
įimpózit; -pózite, fonĉiíre : 766.
fonĉiįérea [a.] : 772.
impózît; - pózite, foncére, [B] bir : 774.
foncére : 775, 812.
fonĉiíéră, impózit : 778.
fonĉiíéră : 779+: - éra pămîntului, 853.
fonĉiíére : 781, 814, 829+: [V].
foncére; -cérea pămîntului, ierbăritu vitilor, páza ĉerii ălĕ - lor : 783.
foncérie; - ĉérii : 784, 824.
įimpᵘózit; - pᵘózite : 787 - 796, 798 - 801, 803-806, 809 - 810, 846, 848, 850, 855, 859, 862, 869, 891, 896 - 897.
dáre; dări, impᵘózit; -pᵘózite : 797.
fonĉíre; -ĉíri, impᵘózit; -pᵘózite : 802.
impᵘózit; - pᵘózite, foncérie; -cérii : 807 - 808.
fonĉiįére; -iéri, impózit; -pózite : 811.
impózit, [B] foncejéră : 817.
fonĉiįíre; -iíri : 823.
įimpózit; - pózite : 826, 881, 885, 888, 893 - 894, 900.
fonĉiíre : 827.
impózitᵘ; - zíte : 828, 858, 868.
foncéria pămîntului : 831.
foncére, tácsă : 832.
[B], fonĉiįére; - iéri, [*] impózit; - pózite : 833.
impózit; - poázite : 835.
gírᵘ; gíruri, foncérie; - cérii : 836.
impózĕt; - pózĕte : 837.
foncérie, impózit; - zíte : 840.
impᵘózit; - pᵘózite, funĉiíéră; -iéri : 842.
impuózitᵘ; - puózite : 844, 865.
impózet; - pózete : 845.
foncére; - ĉéri : 849, 852, 870.
impózitᵘ; - puázite : 851.
fonĉiíére, impózit; - pózite : 856.
impuózit; - puózituri : 861.
preĉécție; - ĉécții : 863+: [*] preĉépție.
impᵘózit; - puázite : 864.
fonĉiíere; - iéri : 866.
įimpózit; - pózite : 871, 883, 889.
įimpᵘózit; - pᵘoázite : 872.
įimpᵘózit; - pᵘóziți : 873, 878.
įimpózit; - póziți : 874+: „la turci: tribút“, 876, 882.
įimpᵘózit; - pᵘózite : 875, 880.
priĉépția [art.] : 877.
dáre; dări, įimpᵘózit; - pózite : 879.
įimpózit; - poázite : 884.
dáre; dări : 886.
įimpᵘózit (la fisc); - pózite : 887.
įimpózitᵘ; - pózite : 892+: fonĉiéră; - éri
įimpózit; - póziți : 895.
impózitᵘ; - pózite : 899.

HOTARUL (satului), pl. „*domaine d'un village*"

[1050]

I. [Întrebare indirectă]. Cum spuneți la tot pământul care ține de un sat ?

ALR II s.n. 3, 4; ALRM II s.n. 1; NALR - Olt. 448; cf. ALL 849; cf. ALMC 109; cf. ALEA 12; cf. ALJA 348; ASLEF 692/512.

TRIFOI „*trèfle*"

[1052]

I. [Întrebare indirectă]. Ce semeni ca nutreț pentru vite ... când crește are trei frunzulițe și îl cosești de mai multe ori într-o vară ?

ALR II s.n. 139; ALRM II s.n. 95; NALR-Olt. III, MN, pls. 74; ALF 1326; ALL 275; ALMC 157; ALAL 367-370; ALB 330-331; cf. ALBRAM 152, 154; ALCB 324-325; ALFC 241; ALIFO 128, cf. 197; ALJA 237; ALLOc. 126; ALLOr. 188; ALLR 90; ALN 107; ALO 1*; ASLEF 123/96.

II. trifói: 671-693, 695-697, 699, 701-702, 704-705, 708, 712, 715-716, 718, 720-765, 767-785, 792, 810, 811+: [în conversație apare termenul] tirifói, 812-819, 820+: [*] trifoiáță, 821, 822+: [are și sensul „lucernă"], 824-827, 829-830, 831+: [are și sensul „lucernă"] 833-835, 837, 838, 840, 843, 845-846, 849-850, 853-854 856-857, 860, 862-864, 867, 869, 872, 877, 880, 881+: „nu se seamănă", 889-890, 894.
tirifói: 694, 698, 700, 703, 706-707, 709-711, 713.
trifói: 714, 717, 719, 828, 836, 841, 865-866, 892.
másă vérde, trifói: 766.
trifuói: 786-791, 793-809, 842, 847, 852, 855, 859, 861, 870, 876, 878-879, 883-888, 891, 893, 896-898, 900.
?, [D] trifói: 823.
trifói: 832, 844, 848, 851, 858, 868.
trifuói: 839.
trifói: 871.
trifuói: 873, 895, 899.
trifuói: 874-875.
tirifuói: 882+: „nu se pune".

LUCERNĂ „*luzerne*"

[1053]

I. [Întrebare indirectă]. În afară de trifoi, ce mai semeni ca nutreț pentru vite ... o semeni o dată pentru mai mulți ani ?

NALR - Olt. III, MN, pls. 74; ALM 352; cf. ALEA 363; ALB 332; ALFC 241; ALIFO 113; ALL Or. 190; ALN 107*, 162.

II. lucérnă: 671-672, 674-677, 679+: [*] luțérnă, 680-683, 685-688, 691-692, 694-702, 704, 708, 710-715, 717-719, 720+: [*] luțérnă, 721-722, 725-726, 729, 733, 735, 740, 742-745, 747, 749-750, 752, 754, 756, 758-762, 765-778, 780-785, 789-811, 813, 815-818, 819+: la noi îi zice trifoiáță, 820+: [*] trifói, 821-830, 832-833, 834+: ie tot úna cu trifóiu, 835, 838, 840-845, 848-853, 856-858, 860, 862-864, 866-870, 879, 881, 883-886, 887+: luțérnă, 888, 890, 892+: sudán „iarbă de Sudan", 893-900.
luțérnă: 673, 678, 684, 689-690, 693, 703, 705-707, 709, 716, 724, 727-728, 730-731, 734, 736-739, 741, 746, 748, 751, 753+: [*] acú să spúne lucérnă, 755, 757, 763, 779, 786, 788, 812, 814, 831+: [are și sensul „trifoi"], 836-837, 846-847, 854-855, 859, 861, 865, 877, 882, 889, 891.
luțắrnă: 723.
lucérnă sau luțérnă: 732, 764, 787.
luțérnă: 839; 875.
lucérnă: 871-872, 873+: moldovéni spun luțérnă, 878, 880.
lucérnâ: 874, 876.

Note la hartă:

I. 698: „unde se despărțește de alte comuni".
706: perimétru.
709: ce ie șet, lîngă sat.
711: unde sînt cáse.
734: únde ne rozorím cu Siriu ie hotár.
766: sau al popéștilor sau ce comúnă ie.
815: [= terenul arabil al unei comune].
817: cît cuprinde sátu.
829: „teritoriul comunei".
830: vátra sátului [= partea locuită, cu case, a satului].
854: hotár [= limită, graniță].
872: hotár; -táre „linia despărțitoare".
876: [V] merá; -ráli „terenul arabil".
878: uotár; -táre „linia despărțitoare între două sate".
880: hotár; -tári „granița despărțitoare între merelele comunelor".
881: huotár; -táre „limită despărțitoare".
889: uotáre despárte o mereá de alta.
898: hotár; -táre „gránită".
899: „pământul satului Chirnogeni".
III. [În punctele 811-835, termenul hotar, are accepția de „limită, graniță (a satelor, terenurilor agricole etc.) marcată prin răzoare, drumuri, cursuri de apă etc."].

ATLASUL LINGVISTIC ROMÂN PE REGIUNI
MUNTENIA ȘI DOBROGEA

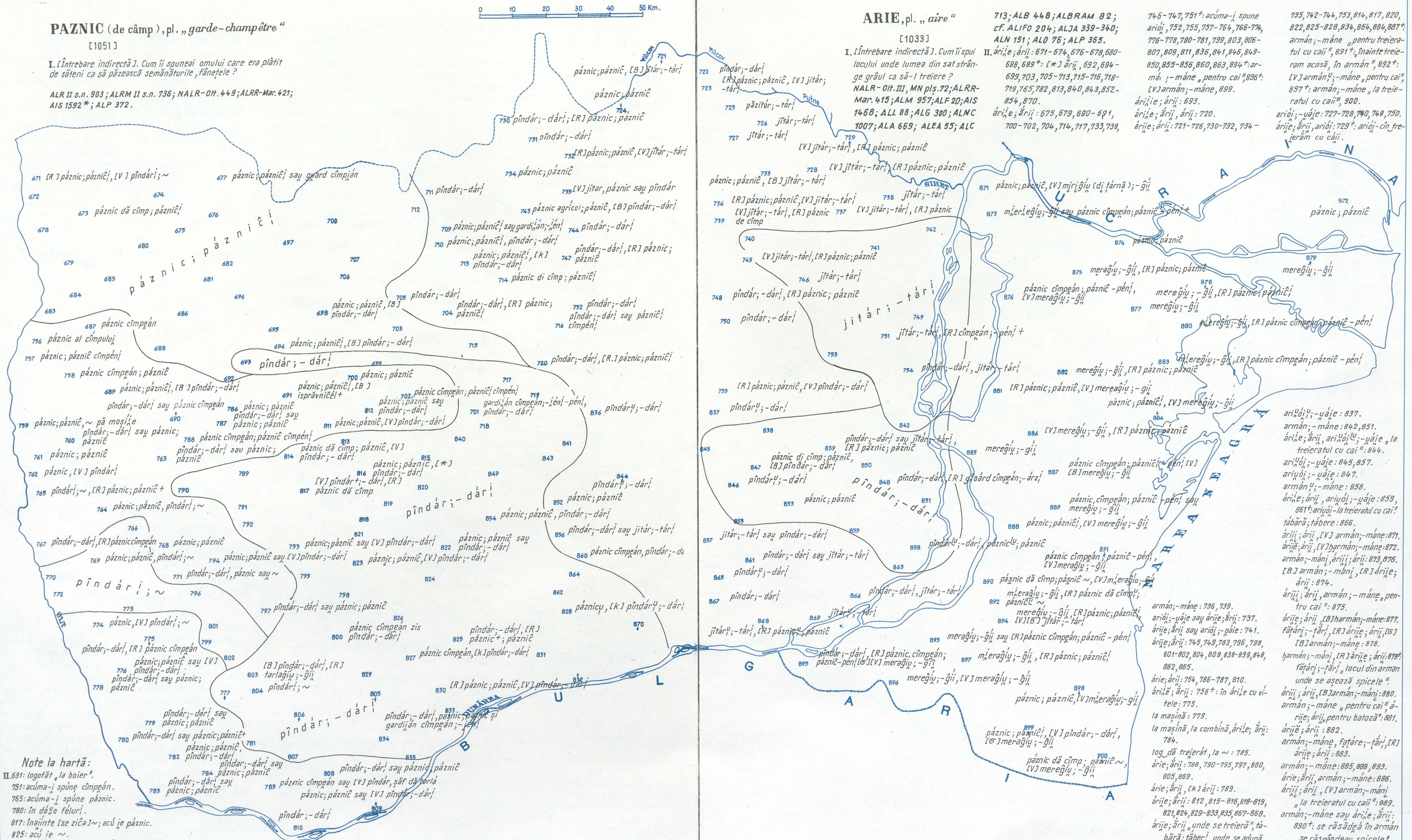
HARTA 327

PAZNIC (de câmp), pl. „garde-champêtre“

[1051]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spuneai omului care era plătit de săteni ca să păzească semănăturile, fânețele?

ALR II s.n. 903; ALRM II s.n. 736; NALR-Olt. 449; ALRR-Mar. 421; AIS 1592*; ALP 372.

Note la hartă:

II. 691: logofăt „la boier".
751: acúma-i̯ spúne cîmpeán.
765: acúma-i̯ spúne páznic.
780: în dóu̯o félurʲ.
817: înaiínte [se zîca] ~; acú i̯e páznic.
825: acú i̯e ~.
873: „în Brăila îi zice jitár".

ARIE, pl. „aire“

[1033]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui locului unde lumea din sat strânge grâul ca să-l treiere? NALR-Olt. III, MN pls. 72; ALRR-Mar. 415; ALM 957; ALF 20; AIS 1468; ALL 88; ALG 300; ALMC 1007; ALA 669; ALEA 55; ALC 713; ALB 448; ALBRAM 82; cf. ALIFO 204; ALJA 339-340; ALN 151; ALO 76; ALP 365.

II. ári̯e; árii̯: 671-674, 676-678, 680-688, 689+: [*] ắrii̯, 692, 694-699, 703, 705-713, 715-716, 718-719, 765, 782, 813, 840, 843, 852-854, 870.
ári̯e; ắrii̯: 675, 679, 690-691, 700-702, 704, 714, 717, 733, 738, 746-747, 751+: acúma-i̯ spune ariói̯, 752, 755, 757-764, 766-774, 776-778, 780-781, 799, 803, 806-807, 809, 811, 836, 841, 846, 849-850, 855-856, 860, 863, 894+: armá;-máne „pentru cai", 896+: [V] armán;-máne, 899.
ári̯ie; árii̯: 693.
ári̯e; ắrii̯, árii̯: 720.
árii̯e; árii̯: 721-726, 730-732, 734-735, 742-744, 753, 814, 817, 820, 822, 825-828, 834, 864, 884, 887+: armán;-máne „pentru treieratul cu caii", 891+: „înainte treieram acasă, în armán", 892+: [V] armánu;-máne „pentru cai", 897+: armán;-máne „la treieratul cu caii", 900.
ariói̯;-u̯ái̯e: 727-728, 740, 748, 750.
árii̯e; ắrii̯, ariói̯: 729+: ariói̯-cîn treierăm cu cáii̯.
armán;-máne: 736, 739.
ariói̯;-u̯ái̯e sau árii̯e; ắrii̯: 737.
árii̯e; ắrii̯ sau ariói̯;-u̯áie: 741.
árii̯e; ắrii̯: 745, 749, 783, 796, 798, 801-802, 804, 808, 838-839, 848, 862, 865.
árie; árii̯: 754, 786-787, 810.
ári̯ĕ; ắrii̯: 756+: în ári̯e cu vítele: 775.
la mașínă: 779.
la mașínă, la combínă, ári̯e; ắrii̯: 784.
log dă treierát, la ~: 785.
árie; ắrii̯: 788, 790-795, 797, 800, 805, 869.
árie; ắrii̯, [k] árii̯: 789.
árii̯e; ắrii̯: 812, 815-816, 818-819, 821, 824, 829-833, 835, 867-868.
árii̯e; ắrii̯ „unde se treieră", tábără; tăberʲ „unde se adună oamenii", armán;-máne „arie la treieratul cu cai": 823.
ariu̯ói̯;-u̯ái̯e: 837.
armán;-máne: 842, 851.
ári̯e; ắrii̯, ariu̯ói̯u;-u̯ái̯e „la treieratul cu cai": 844.
ariu̯ói̯;-u̯ái̯e: 845, 857.
ariu̯ói̯;-u̯ái̯e: 847.
armánu;-máne: 858.
ári̯e; árii̯, ariu̯ói̯;-u̯ái̯e: 859, 861+: ariu̯ói̯-la treieratul cu cai".
tábără; tábere: 866.
árii̯i̯; árii̯, [V] armán;-máne: 871.
árii̯ĕ; árii̯, [V] harmán;-máne: 872.
armán;-mánʲ, árii̯i̯; árii̯: 873, 876.
[B] armán;-mánʲ, [R] árii̯e; árii̯: 874.
árii̯i̯; árii̯, armán;-máne „pentru cai": 875.
árii̯e; árii̯, [B] harmán;-máne: 877.
fățárʲ;-țắrʲ, [R] árii̯e; árii̯, [G] [B] armán;-máne: 878.
harmán;-mánʲ, [R] árii̯e; árii̯: 879+: fățárʲ;-țắrʲ „locul din arman unde se așează spicele".
árii̯i̯; árii̯, [B] armán;-mánʲ: 880.
armán;-máne „pentru cai", árii̯e; árii̯ „pentru batoză": 881.
árii̯ĕ; árii̯: 882.
armán;-máne, fațáre;-țắrʲ, [R] árii̯e; árii̯: 883.
armán;-máne: 885, 888, 893.
árie; ắrii̯, armán;-máne: 886.
árii̯i̯; árii̯, [V] armán;-mánʲ „la treieratul cu caii": 889.
armán;-máne sau ári̯e; ắrii̯: 890+: se răsădeá în armán „se răspândeau spicele".
armán;-mánʲ, [G] árii̯i̯; árii̯: 895.
árii̯ă; árii̯ sau armán;-máne: 898.

FÂNAȚ, pl. „pré (de fauche)“

[1055]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la locul unde crește fânul?

ALR II s.n. 122; ALRM II s.n. 86; NALR-Olt. 450; ALRR-Mar. 422; ALF supl. 1087; AIS 1415; ALL 2; ALG 334, 505; cf. ALB 338; ALCe 172; ALLR 512; ALN 24; ALO 1; cf. ALP 194; ASLEF 759.

FÂN „foin“

[1054]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la iarba cosită și uscată? **NALR-Olt. III, MN, plș. 74; ALF 586; AIS 1396; ALG 330; ALMC 943, 1239; ALA 53; ALEA 116; ALCo 686; ALB 344; ALBRAM 120; ALCB 338; ALCe 172; ALFC 262; ALJA 185; ALN 185; ALO 12; ALP 193; ASLEF 646, 867.**

II. fîn: 671–713, 715, 717–754, 757–759, 761–775, 777–779, 781–784, 786–810, 812–827, 829–830, 832–833, 837, 841–843, 845, 847, 849–857, 859–862, 864–865; 867, 869–873, 875–891, 893–900.

fîn̦ᵘ, notréțᵘ: 714.

furáj, notrét, fîn: 716.

notrét, fîn: 755.

fînéțe, notrét uscát: 756.

fînéțe uscată, notrét: 760.

furáj dă iárnă, fîn: 776.

notrét, foráj, fîn: 780.

foráj: 785.

fîn cosít: 811.

fînᵘ: 828, 836, 844, 846, 892.

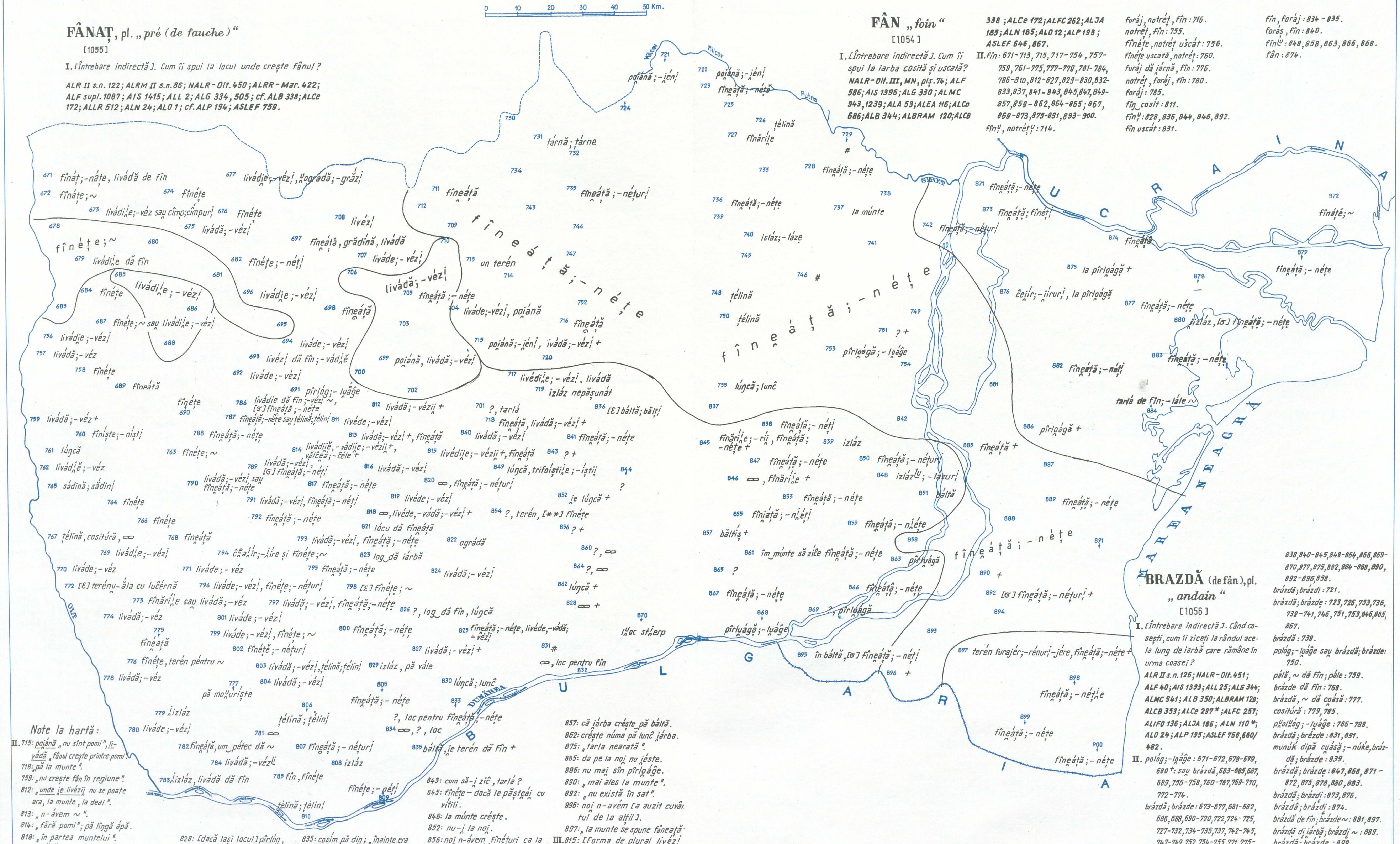
fîn uscát: 831.

fîn, foráj: 834–835.

forás, fîn: 840.

fînᵘ: 848, 858, 863, 866, 868.

fân: 874.

BRAZDĂ (de fân), pl. „andain“

[1056]

I. [Întrebare indirectă]. Când cosești, cum îi ziceți la rândul acela lung de iarbă care rămâne în urma coasei?

ALR II s.n. 126; NALR-Olt. 451; ALF 40; AIS 1393; ALL 25; ALG 344; ALMC 941; ALB 350; ALBRAM 128; ALCB 353; ALCe 297*; ALFC 257; ALIFO 136; ALJA 186; ALN 110*; ALO 24; ALP 195; ASLEF 766, 660/482.

II. pológ; -loáĝe: 671–672, 678–679, 680⁺: sau brázdă, 683–685, 687, 689, 756–758, 760–767, 769–770, 772–774.

brázdă; brázde: 673–677, 681–682, 686, 688, 690–720, 722, 724–725, 727–732, 734–735, 737, 742–745, 747–749, 752, 754–755, 771, 775–776, 778, 780–784, 789–830, 832–838, 840–845, 848–864, 866, 869–870, 877, 879, 882, 884–888, 890, 892–896, 898.

brázdă; brázdi: 721.

brázdă; brázde: 723, 726, 733, 736, 739–741, 746, 751, 753, 846, 865, 867.

brázdă: 738.

pológ; -loáĝe sau brázdă; brázde: 750.

pálă, ~ dă fîn; pále: 759.

brázde dă fîn: 768.

brázdă, ~ dă coásă: 777.

cositúră: 779, 785.

pᵘolᵘóg; -luáĝe: 786–788.

brázdă; brézde: 831, 891.

munúk dipă cuásă; -núke, brázdă; brázde: 839.

brázdă; brázde: 847, 868, 871–872, 875, 878, 880, 883.

brázdă; brázdi: 873, 876.

brázdâ; brázdi: 874.

brázdă de fîn; brázde ~: 881, 897.

brázdă di iárbă; brázdi ~: 889.

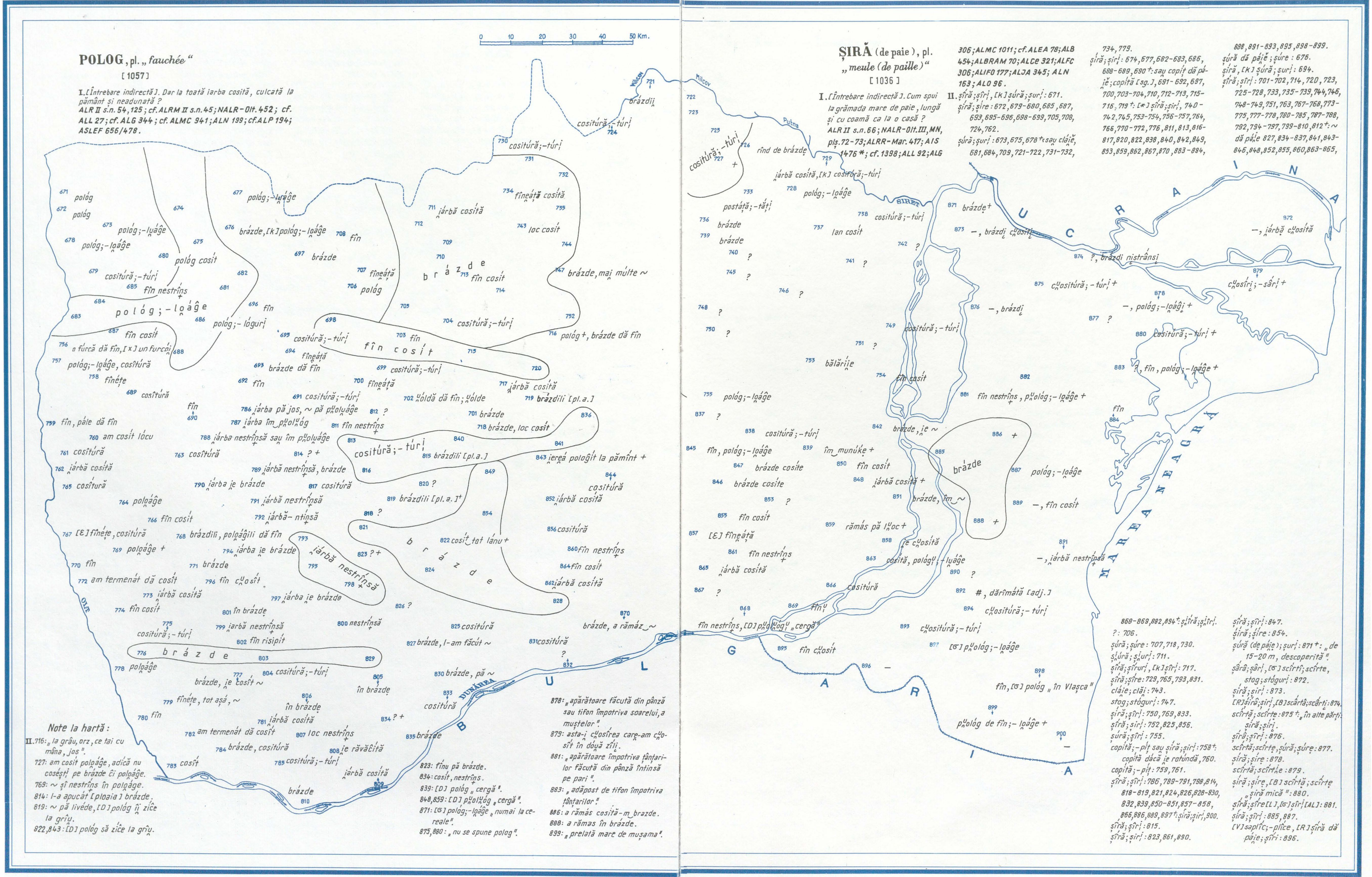
brázdă; brázde: 899.

brázdă (dă coásă); brázde ~: 900.

Note la hartă:

II. 715: poiánă „nu sînt pomi“, livádă „fânul crește printre pomi“.
718: „pă la munte“.
759: „nu crește fân în regiune“.
812: „unde ie livézii nu se poate ara, la munte, la deal“.
813: „n-ávem ~“.
814: „fără pomi“; pă lîngă ápă.
818: „în partea muntelui“.
827: „fără pomi“.
828: [dacă lași locul] pîrlóg, créște buruiánu.
835: cosím pă dig; „înainte era plai mare“.
843: cum să-i zic, tarlá?
845: fînéțe – dacă le păștea cu vitili.
846: la múnte créște.
852: nu-i la noi.
856: noi n-ávem fînéțuri ca la múnte.
857: că iárba créște pă báltă.
862: créște núma pă lunĉ iárba.
875: „tarla nearată“.
885: da pe la noi nu iéste.
886: nu mai sîn pîrloáĝe.
890: „mai ales la munte“.
892: „nu există în sat“.
896: noi n-avém [a auzit cuvântul de la alții].
897: „la munte se spune fâneață“.

III. 815: [Forma de plural livézi apare în conversație liberă].

POLOG, pl. *„fauchée"*

[1057]

I. [Întrebare indirectă]. Dar la toată iarba cosită, culcată la pământ și neadunată?
ALR II s.n. 54,125; cf. ALRM II s.n. 45; NALR-Olt. 452; cf. ALL 27; cf. ALG 344; cf. ALMC 941; ALN 199; cf. ALP 194; ASLEF 656/478.

Note la hartă:

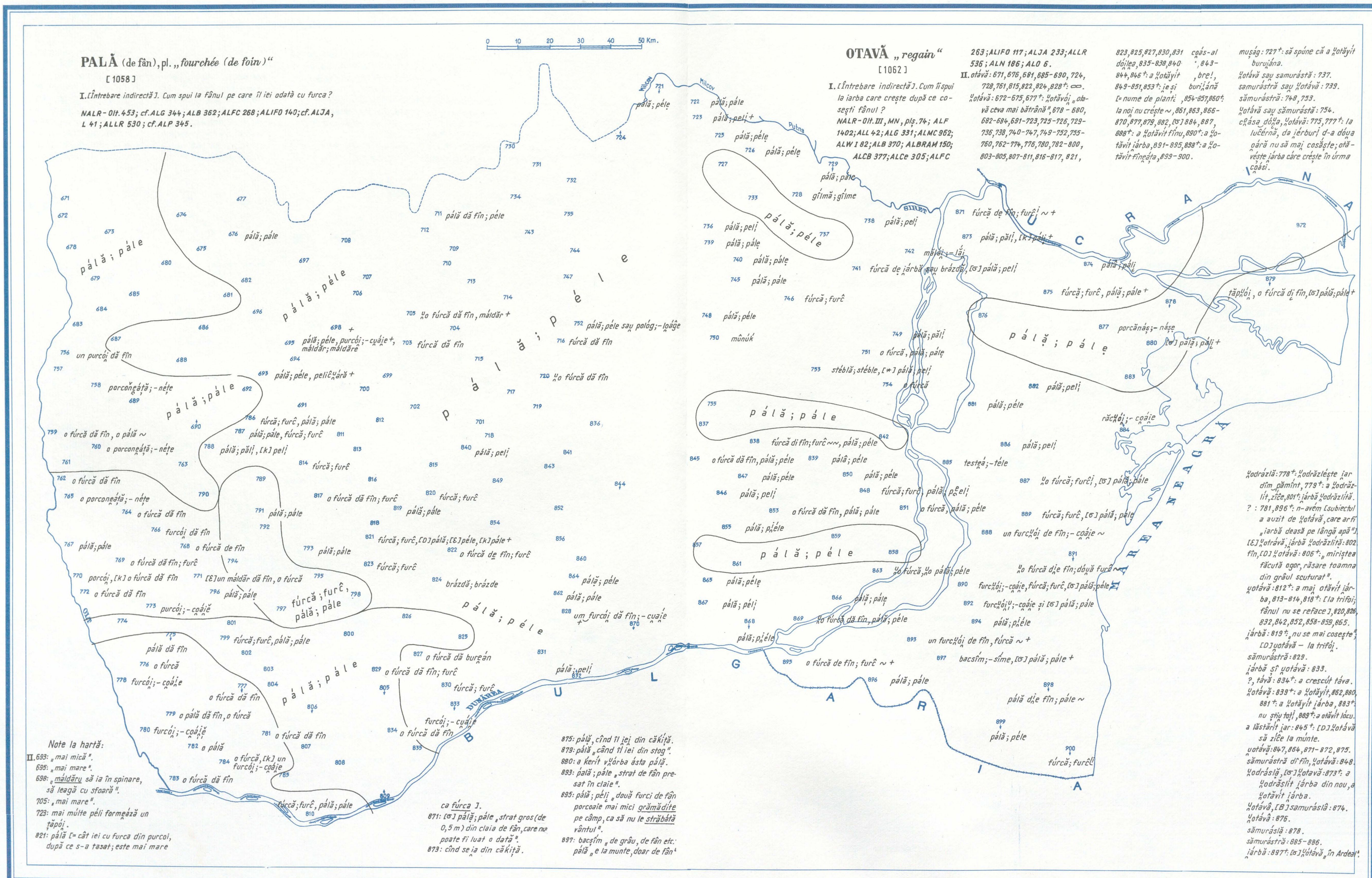
II. 716: „la grâu, orz, ce tai cu mâna, jos".
727: am cosit polo̯áĝe, adică nu coséștⁱ pe brazde ĉi polo̯áĝe.
769: ~ șî nestrî̦ns în polo̯áge.
814: l-a apucát [ploaia] brázde.
819: ~ pă livéde, [D] pológ i̯ⁱ zíĉe la grî̯u.
822,843: [D] pológ să zíĉe la grî̯u.
823: fînu pă brázde.
834: cosít, nestrî̦ns.
839: [D] pológ „cergă".
848,859: [D] pᵤ̯olᵤ̯óg „cergă".
871: [G] pológ;-lo̯áĝe „numai la cereale".
875,880: „nu se spune polog".
878: „apărătoare făcută din pânză sau tifon împotriva soarelui, a muștelor".
879: asta-i̯ cᵤ̯osîrea care-am cᵤ̯osî́t în dó̯ă zî́li̯.
881: „apărătoare împotriva țânțarilor făcută din pânză întinsă pe pari".
883: „adăpost de tifon împotriva țânțarilor".
886: a rămás cosîtă-m brazde.
888: a rămas în brázde.
899: „prelată mare de mușama".

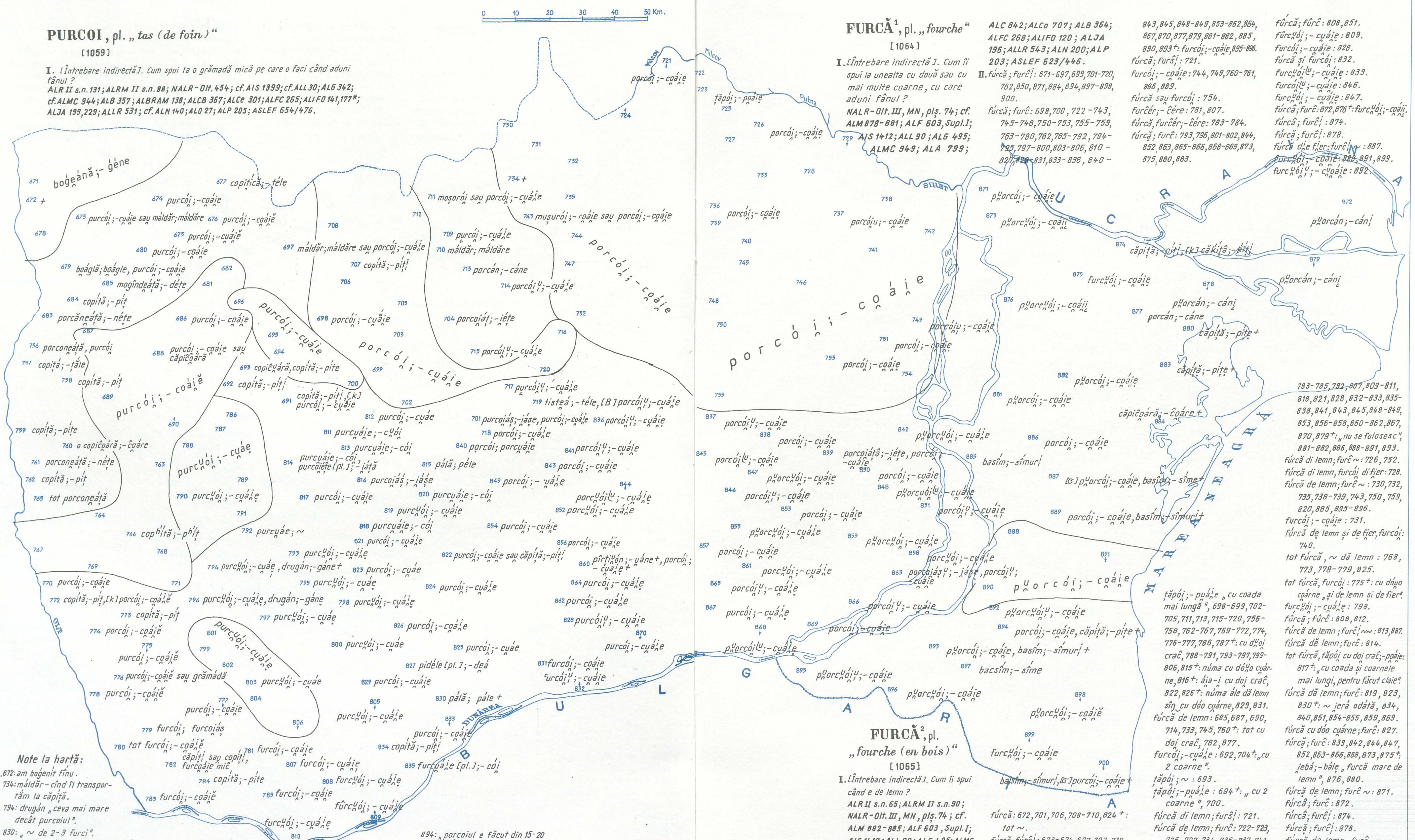
ȘIRĂ (de paie), pl. *„meule (de paille)"*

[1036]

I. [Întrebare indirectă]. Cum spui la grămada mare de paie, lungă și cu coamă ca la o casă?
ALR II s.n. 66; NALR-Olt. III, MN, pls. 72-73; ALRR-Mar. 417; AIS 1476*; cf. 1398; ALL 92; ALG 306; ALMC 1011; cf. ALEA 78; ALB 454; ALBRAM 70; ALCe 321; ALFC 306; ALIFO 177; ALJA 345; ALN 163; ALO 96.

II. șî́ră; șî́ri̯, [K] șúră; șuri̯: 671.
șî́ră; șire: 672, 679-680, 685, 687, 693, 695-696, 698-699, 705, 708, 724, 762.
șúră; șuri̯: 673, 675, 678⁺: sau cláie, 681, 684, 709, 721-722, 731-732, 734, 779.
șî́ră; șîri̯: 674, 677, 682-683, 686, 688-689, 690⁺: sau copít dă páie; copîtă [sg.], 691-692, 697, 700, 703-704, 710, 712-713, 715-716, 719⁺: [*] șî́ră; șîri̯, 740-742, 745, 753-754, 756-757, 764, 766, 770-772, 776, 811, 813, 816-817, 820, 822, 838, 840, 842, 849, 853, 859, 862, 867, 870, 883-884, 888, 891-893, 895, 898-899.
șúră dă páie; șúre: 676.
șî́ră, [K] șúră; șuri̯: 694.
șî́ră; șîri̯: 701-702, 714, 720, 723, 725-728, 733, 735-739, 744, 746, 748-749, 751, 763, 767-768, 773-775, 777-778, 780-785, 787-788, 792, 794-797, 799-810, 812⁺: ~ dă páie 827, 834-837, 841, 843-846, 848, 852, 855, 860, 863-865, 868-869, 882, 894⁺: șⁱî́ră; șⁱî́ri̯.
?: 706.
șúră; șúre: 707, 718, 730.
șⁱúră; șⁱuri̯: 711.
șî́ră; șî́ruri̯, [K] șî́ri̯: 717.
șî́ră; șî́re: 729, 765, 793, 831.
cláie; clăi̯: 743.
stog; stóguri̯: 747.
șî́ră; șîri̯: 750, 769, 833.
șî́ră; șiri̯: 752, 825, 856.
șúră; șîri̯: 755.
copî́tă; -pî́ț sau șî́ră; șiri̯: 758⁺: copîtă dácă i̯e rotúndă, 760.
copî́tă; -pîț: 759, 761.
șî́ră; șîri̯: 786, 789-791, 798, 814, 818-819, 821, 824, 826, 828-830, 832, 839, 850-851, 857-858, 866, 886, 889, 897⁺: șî́ră; șiri̯, 900.
șî́ră; șîri̯: 815.
șî́ră; șiri̯: 823, 861, 890.
șî́ră; șîri̯: 847.
șî́ră; șî́re: 854.
șúră (de páie); șuri̯: 871⁺: „de 15-20 m, descoperită".
șârâ; șâri̯, [G] scî́rtî; scî́rte, stog; stóguri̯: 872.
șî́ră; șiri̯: 873.
[R] șî́râ; șiri̯, [B] scârtâ; scârți: 874.
scî́rtă; scî́rte: 875⁺: „în alte părți: șî́ră; șiri̯.
șî́râ; șîri̯: 876.
scî́rtă; scî́rte, șúră; șúre: 877.
șî́ră; șíre: 878.
scî́rtă; scî́rtⁱe: 879.
șî́ră; șire, [B] scî́rtă; scî́rte „șî́ră mică": 880.
șî́ră; șîre [L], [G] șî́ri̯ [AL]: 881.
șî́ră; șîri̯: 885, 887.
[V] saplî́c; -plî́ce, [R] șî́ră dă páie; șî́ri: 896.

PALĂ (de fân), pl. „fourchée (de foin)"
[1058]
I. [Întrebare indirectă]. Cum spui la fânul pe care îl iei odată cu furca?
NALR-Olt. 453; cf. ALG 344; ALB 362; ALFC 268; ALIFO 140; cf. ALJA, L 41; ALLR 530; cf. ALP 345.
0 10 20 30 40 50 Km.
OTAVĂ „regain"
[1062]
I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la iarba care crește după ce cosești fânul?
NALR-Olt. III, MN, pls. 74; ALF 1402; ALL 42; ALG 331; ALMC 962; ALW I 82; ALB 370; ALBRAM 150; ALCB 377; ALCe 305; ALFC 263; ALIFO 117; ALJA 233; ALLR 536; ALN 186; ALO 6.
Note la hartă:
II. 693: „mai mică".
695: „mai mare".
698: „máldăru să ia în spinare, să leagă cu sfoară".
705: „mai mare".
723: mai múlte péli formează un țapoi.
821: pálă [= cât iei cu furca din purcoi, după ce s-a tasat; este mai mare ca furca].
871: [σ] pálă; pále „strat gros (de 0,5 m) din claia de fân, care nu poate fi luat o dată".
873: cînd se ia din căkiță.
875: pálă, cînd îl iei din căkiță.
879: pálă „când îl iei din stog".
880: a kerit vorba ásta pálă.
893: pálă; pále „strat de fân presat în claie".
895: pálă; péli „două furci de fân porcoaie mai mici grămădite pe câmp, ca să nu le străbată vântul".
897: bacsîm „de grâu, de fân etc.; pálă „e la munte, doar de fân".
DUNĂREA
SIRET
MAREA NEAGRĂ
UCRAINA
BULGARIA

PURCOI, pl. „tas (de foin)"

[1059]

I. [Întrebare indirectă]. Cum spui la o grămadă mică pe care o faci când aduni fânul ?
ALR II s.n. 131; ALRM II s.n. 88; NALR-Olt. 454; cf. AIS 1399; cf. ALL 30; ALG 342; cf. ALMC 944; ALB 357; ALBRAM 138; ALCB 367; ALCe 301; ALFC 265; ALIFO 141,177*; ALJA 199,229; ALLR 531; cf. ALN 140; ALO 27; ALP 205; ASLEF 654/476.

Note la hartă:

II. 672: am bogenit fînu.
734: máldăr – cînd îl transportăm la căpiță.
794: drugán „ceva mai mare decât purcoiul".
830: „~ de 2-3 furci".
860: „grămadă de 2-3 pale de fân"; „este mai mare".
880,883-884: „nu se spune purcoi".
887,893: „basâmul e mai mic decât porcoiul".
889: „cinci basâmuri fac un porcoi".
894: „porcoiul e făcut din 15-20 basấmurị".
900: purcoi „grămadă de orz cosit" [se zicea înainte].

FURCĂ[1], pl. „fourche"

[1064]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la unealta cu două sau cu mai multe coarne, cu care aduni fânul ?
NALR-Olt. III, MN, plș. 74; cf. ALM 878-881; ALF 603, Supl. I; AIS 1412; ALL 90; ALG 495; ALMC 949; ALA 799; ALC 842; ALCo 707; ALB 364; ALFC 268; ALIFO 120; ALJA 196; ALLR 543; ALN 200; ALP 203; ASLEF 623/446.

II. fúrcă; furĉ: 671-697,699,701-720, 762,850,871,884,894,897-898, 900.
fúrcă; furĉ: 698,700, 722-743, 745-748,750-753,755-759, 763-780,782,785-792,794-795,797-800,803-806,810-827,829-831,833-838,840-843,845,848-849,853-862,864, 867,870,877,879,881-882,885, 890,893[+]: furcói;-coáie,895-896.
fúrcă; furŝ: 721.
furcói; – coáie: 744,749,760-761, 886,889.
fúrcă sau furcói: 754.
furĉér; – ĉére: 781, 807.
fúrcă, furĉér; – ĉére: 783-784.
fúrcă; furĉ: 793,796,801-802,844, 852,863,865-866,868-869,873, 875,880,883.
fấrcă; fấrĉ: 808,851.
fấrcuói; – cuáie: 809.
furcói; – cuáie: 828.
fúrcă și furcói: 832.
furcuói; – cuáie: 839.
furcói; – cuáie: 846.
furcuói; – cuáie: 847.
fúrcâ; furĉ: 872,876[+]: furcuói; – coáii.
fúrcâ; furĉ: 874.
fúrcă; furĉ: 878.
fúrcă de fier; furĉ ~: 887.
furcuói; – coáie: 888,891,899.
furcuói; – cuoáie: 892.

FURCĂ[2], pl. „fourche (en bois)"

[1065]

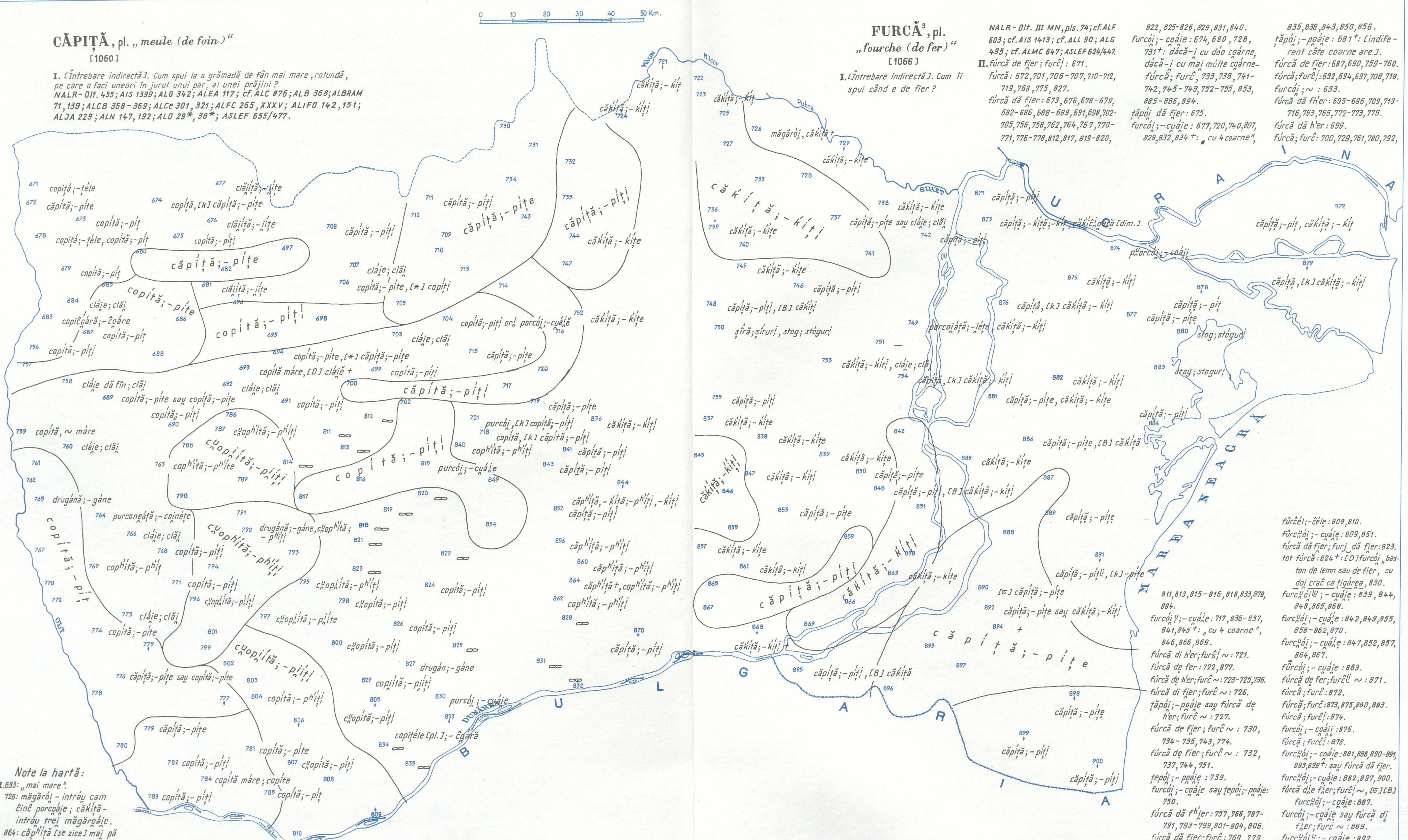
I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui când e de lemn ?
ALR II s.n. 65; ALRM II s.n. 90; NALR-Olt. III, MN, plș. 74; cf. ALM 882-885; ALF 603, Supl. I; AIS 1412; ALL 90; ALG 495; ALMC 949; ALC 842; cf. ALCe 66; ASLEF 627/445.

II. fúrcă de lemn sau țăpói: 671.
fúrcă: 672,701,706,708-710,824[+]: tot ~.
fúrcă; fúrĉ: 673-674,677,707,712, 846,850,884,892,894,897,899.
fúrcă dă lemn: 675-676,678-684, 686,688-689,691,695-696,697[+]: țăpói; – puáie „cu coada mai lungă", 698-699,702-705,711,713,715-720,756-758,762-767,769-772,774, 776-777,786,787[+]: cu doi craĉ, 788-791,793-797,799-806,815[+]: núma cu dóuo cuárne, 816[+]: áia-i cu doi craĉ, 822,826[+]: núma ále dă lemn sîn cu dóo cuárne, 829,831.
fúrcă de lemn: 685,687,690, 714,733,745,760[+]: tot cu doi craĉ, 782,877.
furcói; – cuáie: 692,704[+]: „cu 2 coarne".
țăpói; ~: 693.
țăpói; – puáie: 694[+]: „cu 2 coarne", 700.
fúrcă di lemn; furŝ: 721.
fúrcă de lemn; furĉ: 722-723, 725,727,734,736-737,741, 744,751.
fúrcă; furĉ: 724,729,742,746-749,753-755,761,780-781, 783-785,792,807,809-811, 818,821,828,832-833,835-838,841,843,845,848-849, 853,856-858,860-862,867, 870,879[+]: „nu se folosesc", 881-882,886,888-891,893.
fúrcă di lemn; furĉ ~: 726,752.
fúrcă di lemn, furcói di fier: 728.
fúrcă de lemn; furĉ ~: 730,732, 735,738-739,743,750,759, 820,885,895-896.
furcói; – coáie: 731.
fúrcă de lemn și de fier, furcói: 740.
tot fúrcă, ~ dă lemn: 768, 773,778-779,825.
tot fúrcă, furcói: 775[+]: cu dóuo coárne „și de lemn și de fier".
furcuói; – cuáie: 798.
fấrcă; fấrĉ: 808,812.
fúrcă de lemn; furĉ ~~: 813,887.
fúrcă dĕ lemn; furĉ: 814.
tot fúrcă, țăpói cu doi craĉ; – poáie: 817[+]: „cu coada și coarnele mai lungi, pentru făcut claie".
fúrcă dă lemn; furĉ: 819, 823, 830[+]: ~ ierá odátă, 834, 840,851,854-855,859,869.
fúrcă cu dóo cuárne; furĉ: 827.
fúrcă; furĉ: 839,842,844,847, 852,863-866,868,873,875[+]: iebá; – bále „furcă mare de lemn", 876,880.
fúrcă de lemn; furĉ ~: 871.
fúrcâ; furĉ: 872.
fúrcâ; furĉ: 874.
fúrcă; furĉ: 878.
fúrcă de lemn; furĉ ~ ~: 883[+]: iabá, iebá; – bále „furcă mare de lemn".
fúrcă dă lemn; furĉ ~~: 898,900.

CĂPIȚĂ, pl. „meule (de foin)“

[1060]

I. [Întrebare indirectă]. Cum spui la o grămadă de fân mai mare, rotundă, pe care o faci uneori în jurul unui par, al unei prăjini?
NALR-Olt. 455; AIS 1399; ALG 342; ALEA 117; cf. ALC 876; ALB 368; ALBRAM 71, 139; ALCB 368-369; ALCe 301, 321; ALFC 265, XXXV; ALIFO 142, 151; ALJA 229; ALN 147, 192; ALO 29*, 38*; ASLEF 655/477.

FURCĂ[3], pl. „fourche (de fer)“

[1066]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui când e de fier?

NALR-Olt. III MN, pls. 74; cf. ALF 603; cf. AIS 1413; cf. ALL 90; ALG 495; cf. ALMC 647; ASLEF 624/447.

II. fúrcă de fier; furĉi : 671.
fúrcă : 672, 701, 706-707, 710-712, 719, 768, 775, 827.
fúrcă dă fier : 673, 676, 678-679, 682-686, 688-689, 691, 698, 702-705, 756, 758, 762, 764, 767, 770-771, 776-778, 812, 817, 819-820, 822, 825-826, 829, 831, 840.
furcói; - coáie : 674, 680, 728, 731+: dácă-i cu dóo coárne, dácă-i cu mai múlte coárne- fúrcă; furĉ, 733, 738, 741-742, 745-749, 752-755, 853, 885-886, 894.
țăpói dă fier : 675.
furcói; - cuáie : 677, 720, 740, 807, 828, 832, 834+: „cu 4 coarne",
835, 838, 843, 850, 856.
țăpói; - poáie : 681+: [indiferent câte coarne are].
fúrcă de fier : 687, 690, 759-760.
fúrcă; furĉi : 692, 694, 697, 708, 718.
furcói; ~ : 693.
fúrcă dă fh'er : 695-696, 709, 713-716, 763, 765, 772-773, 779.
fúrcă dă h'er : 699.
fúrcă; furĉ : 700, 729, 761, 780, 792, 811, 813, 815-816, 818, 833, 879, 884.
furcói; - cuáie : 717, 836-837, 841, 845+: „cu 4 coarne", 846, 866, 869.
fúrcă di h'er; furŝi ~ : 721.
fúrcă de fer : 722, 877.
fúrcă de h'er; furĉ ~ : 723-725, 736.
fúrcă di fier; furĉ ~ : 726.
țăpói; - poáie sau fúrcă de h'er; furĉ ~ : 727.
fúrcă de fier; furĉ ~ : 730, 734-735, 743, 774.
fúrcă de fier; furĉ ~ : 732, 737, 744, 751.
țepói; - poáie : 739.
furcói; - coáie sau țepói; - poáie : 750.
fúrcă dă fhier : 757, 766, 787-791, 793-799, 801-804, 806.
fúrcă dă fier; furĉ : 769, 779, 786, 800, 805, 814, 821, 854.
furĉér : 781, 782+: cîn je dă fier.
furĉér; - ĉére : 783-785.
fûrĉél; - ĉéle : 808, 810.
fûrcuói; - cuáie : 809, 851.
fúrcă dă fier; furj dă fier : 823.
tot fúrcă : 824+: [D] furcói „baston de lemn sau de fier, cu doi craĉ ca țigárea", 830.
furcuói; - cuáie : 839, 844, 848, 865, 868.
furcuói; - cuáie : 842, 849, 855, 858-862, 870.
furcuói; - cuáie : 847, 852, 857, 864, 867.
fûrcói; - cuáie : 863.
fúrcă de fer; furĉi ~ : 871.
fúrcâ; furĉ : 872.
fúrcă; furĉ : 873, 875, 880, 883.
fúrcâ; furĉi : 874.
furcói; - coáii : 876.
fúrcă; furĉi : 878.
furcuói; - coáie : 881, 888, 890-891, 893, 899+: sau fúrcă dă fier.
furcuói; - cuáie : 882, 897, 900.
fúrcă die fier; furĉi ~, [G] [B] furcuói; - coáie : 887.
furcói; - coáie sau fúrcă di fier; furc ~ : 889.
furcuói; - coáie : 892.
fúrcă de fer; furĉ ~ : 895.
fúrcă dă fer; furĉ ~ : 896.
fúrcă dă fier; furĉ ~ : 898.

Note la hartă:

II. 693: „mai mare".
726: măgărói - intráu cam ĉinĉ porcoáie; căkíță - intráu trei măgăroáie.
864: căphíță [se zice] mai pă politică.
868: căkíța să făĉeá rătúndă.
894: hai la căpițát!

ATLASUL LINGVISTIC ROMÂN PE REGIUNI

MUNTENIA ȘI DOBROGEA

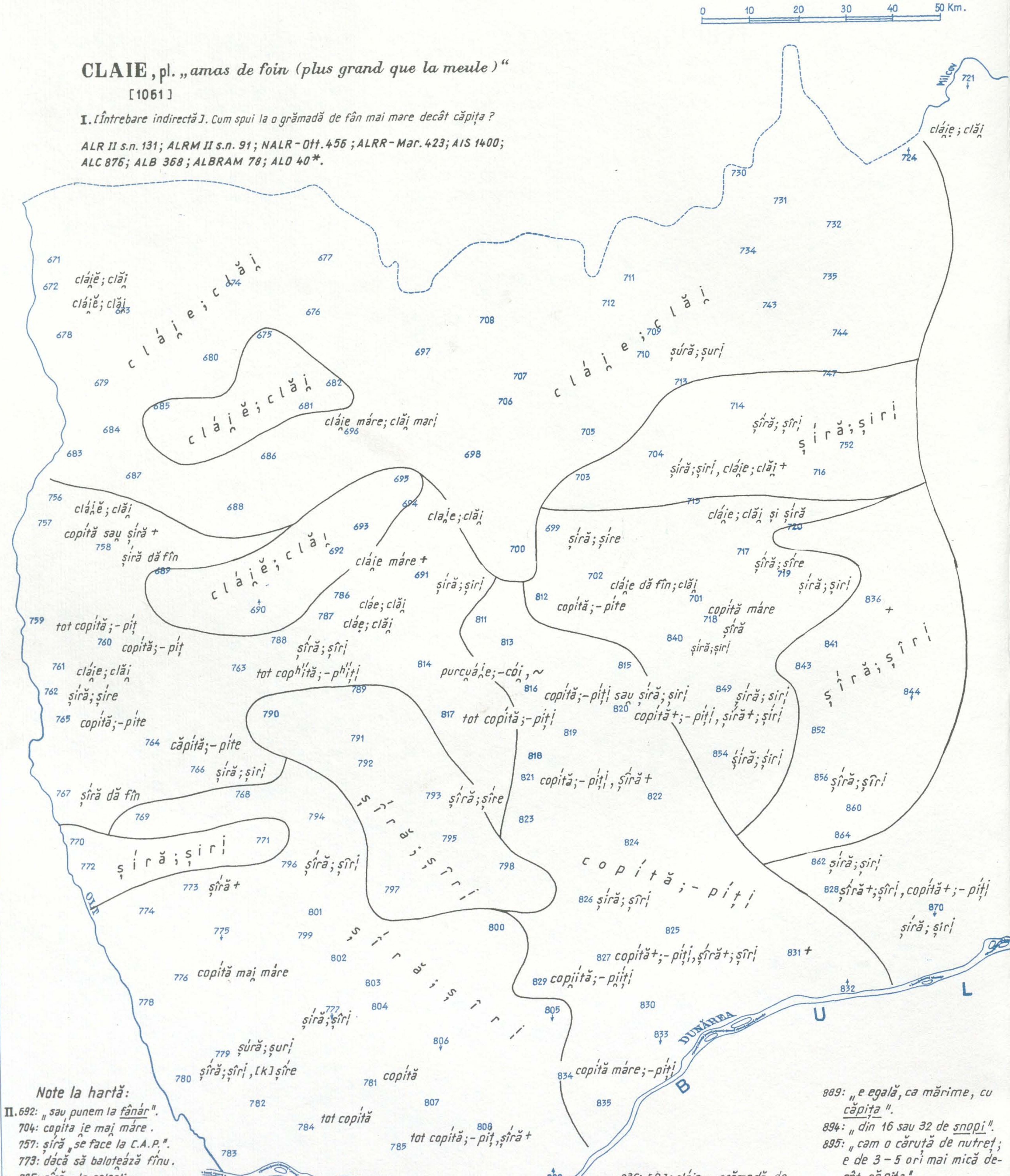
HARTA 333

CLAIE, pl. „amas de foin (plus grand que la meule)"

[1061]

I. [Întrebare indirectă]. Cum spui la o grămadă de fân mai mare decât căpița?

ALR II s.n. 131; ALRM II s.n. 91; NALR-Olt. 456; ALRR-Mar. 423; AIS 1400; ALC 876; ALB 368; ALBRAM 78; ALO 40*.

Note la hartă:

II. 692: „sau punem la fânar".
704: copița e mai mare.
757: șiră „se face la C.A.P.".
773: dacă să balotează fânu.
785: șiră – la colectiv.
820, 827: „rotundă"; „lungă".
821: „șiră – dacă era mai mult".
828: „lungă"; „claie rotundă, mare".
831: „căt de mare: 2-3 care".

836: [D]: claie – „grămadă de znopi de grâu".
859: „rotundă"; „lungă".
872, 875, 880, 883: „nu se spune claie."

889: „e egală, ca mărime, cu căpița".
894: „din 16 sau 32 de snopi".
895: „cam o căruță de nutreț; e de 3–5 ori mai mică decât căpița".
896: „claia se face numai din snopi de grâu, din 13 snopi".
899: „e de grâu".
900: „din 26 de snopi".

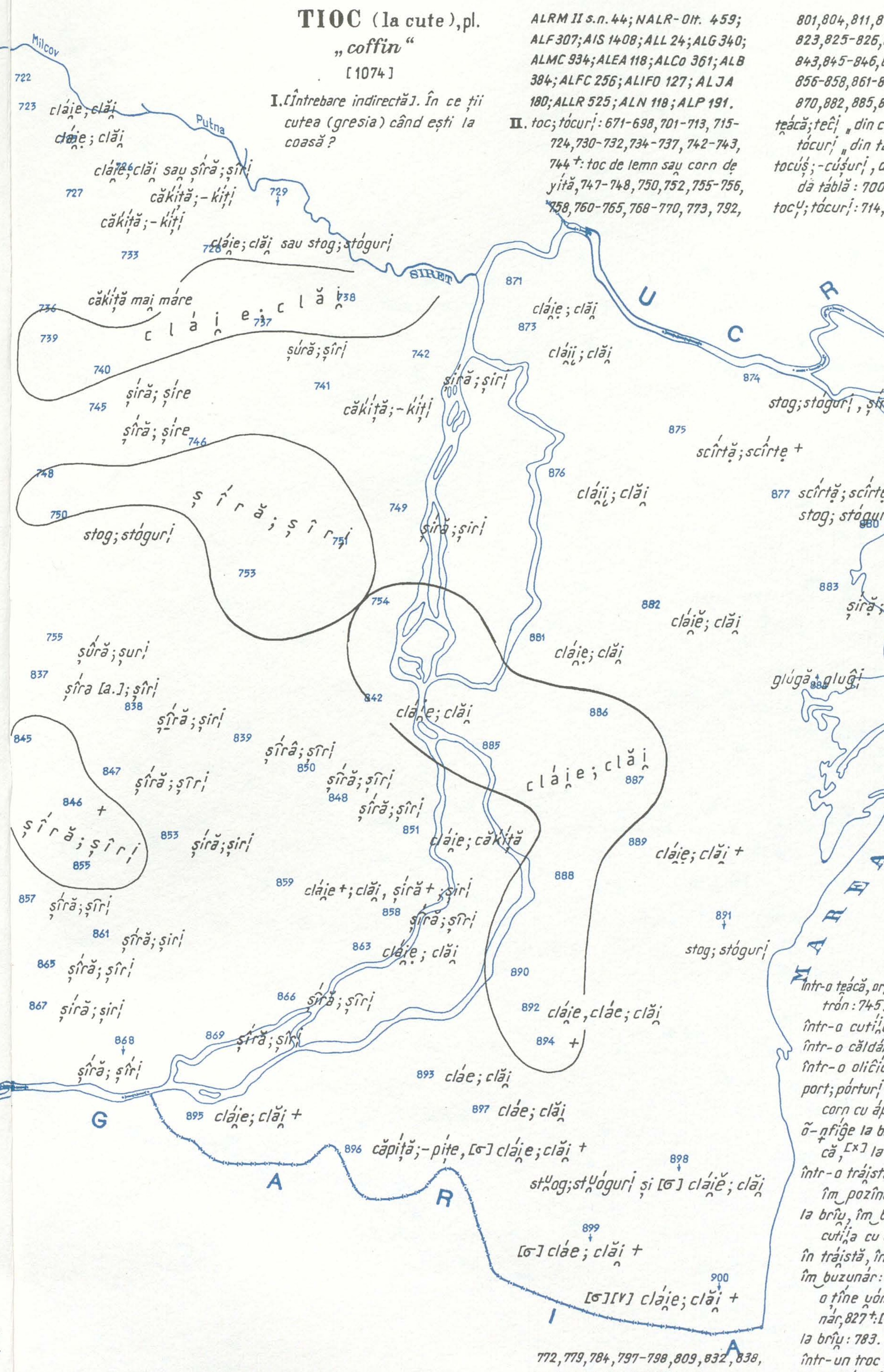
TIOC (la cute), pl. „coffin"

[1074]

I. [Întrebare indirectă]. În ce ții cutea (gresia) când ești la coasă?

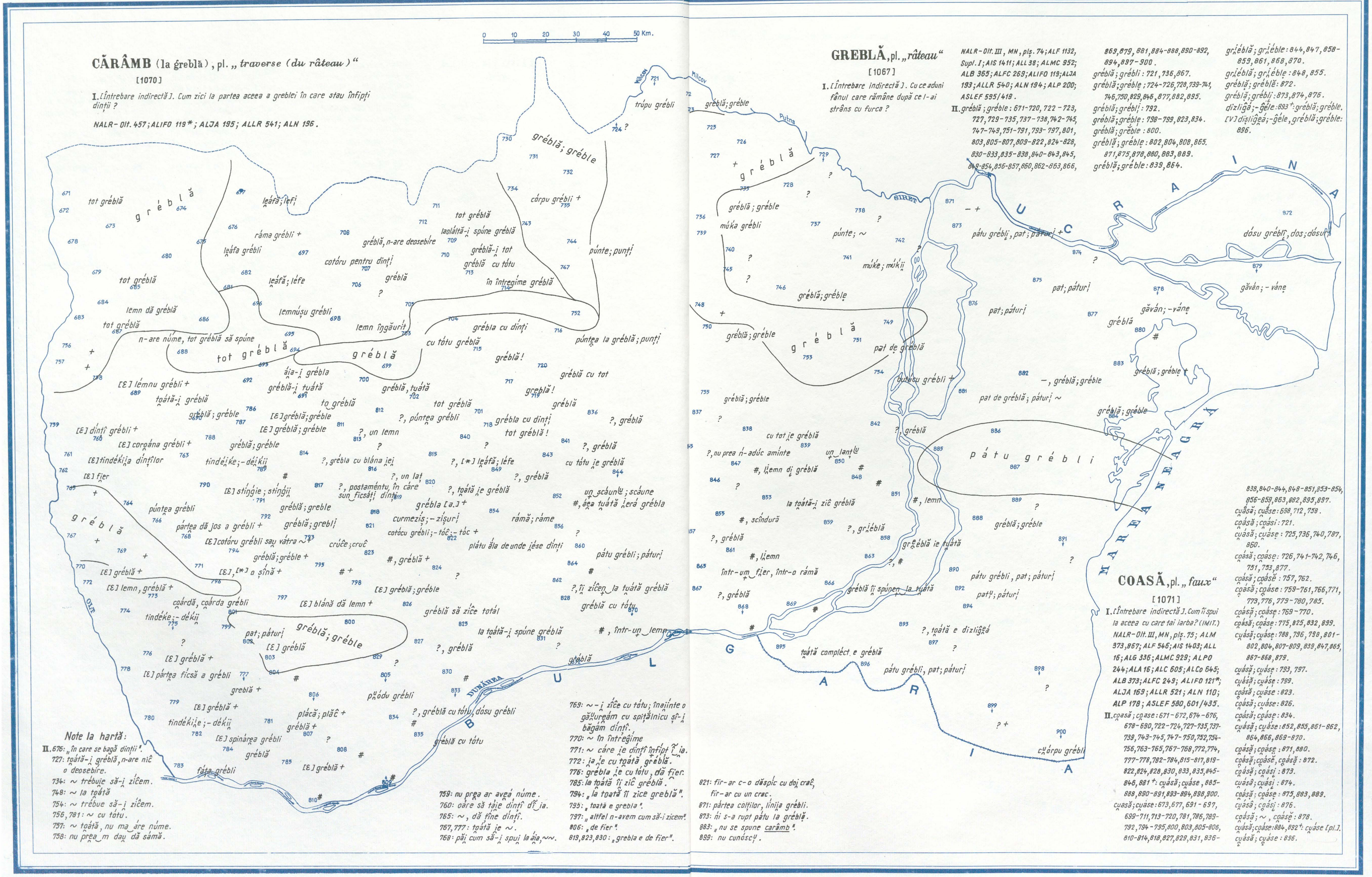
ALRM II s.n. 44; NALR-Olt. 459; ALF 307; AIS 1408; ALL 24; ALG 340; ALMC 934; ALEA 118; ALCo 361; ALB 384; ALFC 256; ALIFO 127; ALJA 180; ALLR 525; ALN 118; ALP 191.

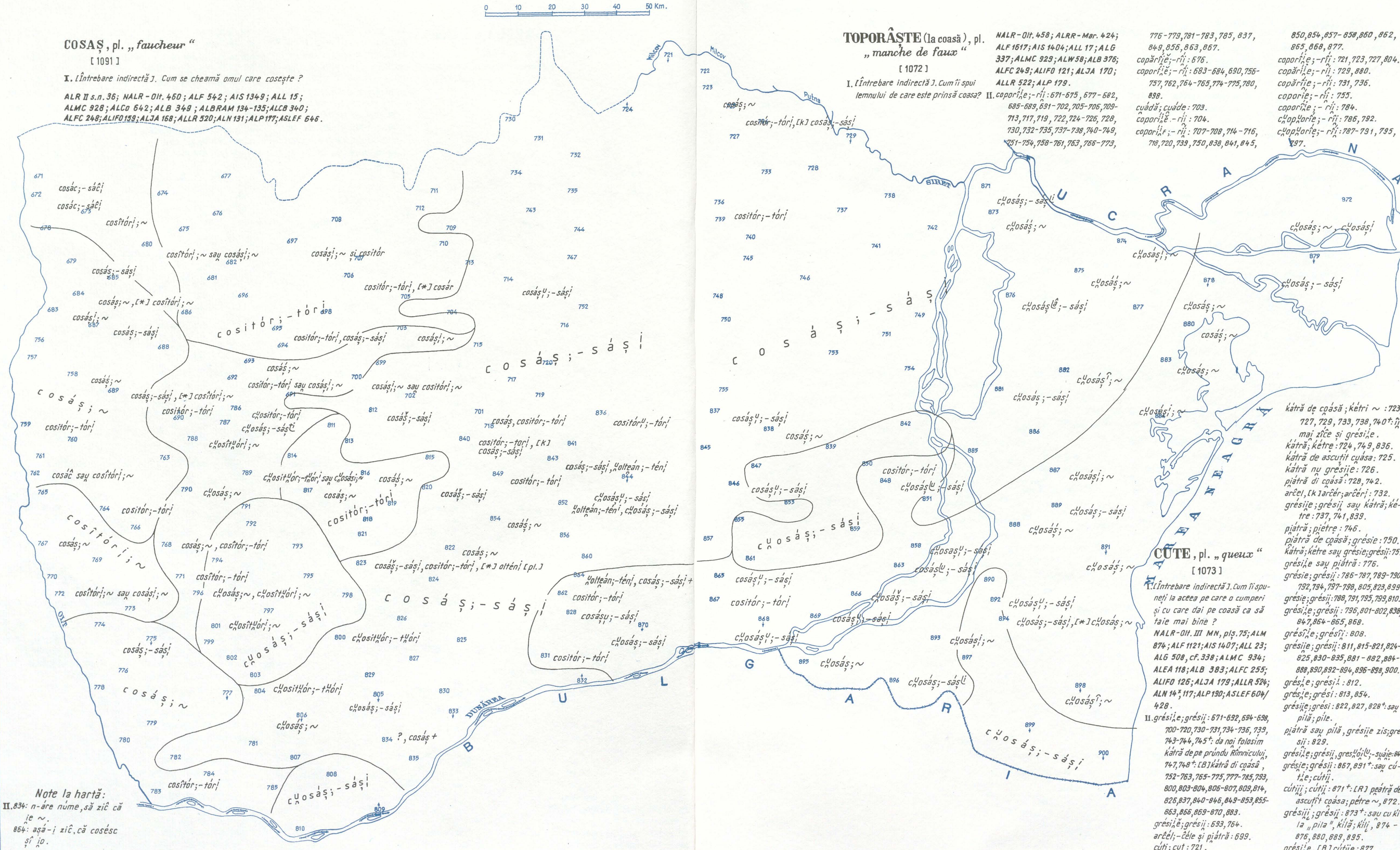
II. toc; tocuri: 671–698, 701–713, 715–724, 730–732, 734–737, 742–743, 744+: toc de lemn sau corn de viță, 747–748, 750, 752, 755–756, 758, 760–765, 768–770, 773, 792, 801, 804, 811, 813, 815–818, 820–823, 825–826, 830, 833, 835, 837, 843, 845–846, 849–850, 853–854, 856–858, 861–862, 864, 867, 869–870, 882, 885, 887, 897–898.
teacă; teci „din corn de vită"; toc; tocuri „din tablă": 699.
tocuș; -cușuri, „dă corn, dă vacă, dă tablă": 700.
toc; tocuri: 714, 739, 836, 841, 844, 865, 895.
cutiie, cuter; cutere: 725.
în strachină cu apă: 726, 729.
îm buzunar sau la brîu sau într-o strachină la capu brazdi: 727.
într-o oală-n ceva: 728.
teșcoi; -coaie: 733.
teacă; teci: 738, 754, 757+: un corn așa legat dă șold, 759, 767, 771–772, 779, 784, 797–798, 809, 832, 838, 842, 860, 866, 877, 881, 890.
cutiie; -tii: 740–741, 766+: cutiia g... siii, 774+: într-o ~ cu apă-n ia, ... o cutie dă fier care-o agăț la brîu, îm puțină apă acolo, 805, 868.
într-o teacă, ori în corn, ori în castron: 745.
într-o cutie: 746.
într-o căldare: 749.
într-o olicică mică cu apă: 751.
port; porturi: 753, 782+: într-un corn cu apă.
o-nfige la brîu într-o treișteucă, [*] la brîu: 775.
într-o traistă la șold, la brîu, îm pozinar: 777.
la brîu, îm buzunar: 778+: în cutiia cu apă – la munte.
în traistă, în gac: 780.
îm buzunar: 781+: n-are teacă, o ține omu la iel îm buzunar, 827+: [*] corn dă bivoliță.
la brîu: 783.
într-un troc cu apă: 785.
toc; tocuri: 786–791, 793–796, 799, 840, 847–848, 852, 855, 859.
tinică; -kele: 800.
corn; cornuri: 802.
∞: 803, 807.
în traistă: 806.
tingulița; -lițe, tiugă; tiugi: 808.
buzunar, [B] corn dă bivol: 810.
o cutiie: 812+: te-ncingi cu ea cu o ață, 814+: ~ cu apă, 819, 824.
la brîu sau într-o teacă, dă soldu; teci: 828: „oltenii o țin mai mult în teci".
o geantă mică pusă la șold: 829+ #.
o fărîmă dă cănuță: 831.
o cutiuță cu apă: 834+: „sau o strachină cu apă".
corn, strachină: 839.
în căldare: 851+: la munte are un corn, teacă-i zice.
[B] avea un corn în căldare: 863.
teacă; teci; [V], [acum se ține în] cutii; -tii: 871.
în brîu: 872.
teacă; teci: 873.
tiacă; tieci: 874.
—: 875+: n-avem, la noi nu s-a purtat de-astea, 892+: [a] auzit vorba în Oltenia: Gorj, Dolj]: purtu dă gresiie.
teacă; teci: 876.
tiacă; tieci: 878.
—, oală cu apă: 879.
teacă; teci: 880.
n-avem, în vas: 883.
teacă; teci: 884, 888, 893+: nu-avem aici, 894, 900.
o țiu la brîu: 886.
?: 889.
cutiie cu apă; -tii ~, tinikă; -kele: 891.
toc; tocuri sau teacă; teci: 896.
teacă; teci: 899.

ATLASUL LINGVISTIC ROMÂN PE REGIUNI
MUNTENIA ȘI DOBROGEA

HARTA 334

COSAȘ, pl. „*faucheur*“

[1091]

I. [Întrebare indirectă]. Cum se cheamă omul care cosește ?

ALR II s.n. 36; NALR - Olt. 460; ALF 542; AIS 1349; ALL 15; ALMC 928; ALCo 642; ALB 349; ALBRAM 134-135; ALCB 340; ALFC 248; ALIFO 159; ALJA 168; ALLR 520; ALN 131; ALP 177; ASLEF 646.

Note la hartă:

II. 834: n-are núme, să zic că je ~.

864: așá-i zic că cosésc și io.

TOPORÂȘTE (la coasă), pl. „*manche de faux*“

[1072]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui lemnului de care este prinsă coasa?

NALR - Olt. 458; ALRR - Mar. 424; ALF 1617; AIS 1404; ALL 17; ALG 337; ALMC 929; ALW 58; ALB 376; ALFC 249; ALIFO 121; ALJA 170; ALLR 522; ALP 179.

II. coporíe; -ríi : 671-675, 677-682, 685-689, 691-702, 705-706, 709-713, 717, 719, 722, 724-726, 728, 730, 732-735, 737-738, 740-749, 751-754, 758-761, 763, 766-773, 776-779, 781-783, 785, 837, 849, 856, 863, 867.

copăríĕ; -ríi : 676.

coporíĕ; -ríi : 683-684, 690, 756-757, 762, 764-765, 774-775, 780, 898.

cuádă; cuáde : 703.

coporíĕ. -ríi : 704.

coporíe; -ríi : 707-708, 714-716, 718, 720, 739, 750, 838, 841, 845, 850, 854, 857-858, 860, 862, 865, 868, 877.

coporíe; -ríi : 721, 723, 727, 804.

copăríe; -ríi : 729, 880.

copăríe; -ríi : 731, 736.

coporíe; -ríi : 755.

coporíe; -ríi : 784.

cuopuoríe; -ríi : 786, 792.

cuopuoríe; -ríi : 787-791, 795, 797.

CUTE, pl. „*queux*“

[1073]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spuneți la aceea pe care o cumperi și cu care dai pe coasă ca să taie mai bine ?

NALR - Olt. III MN, pls. 75; ALM 874; ALF 1121; AIS 1407; ALL 23; ALG 508, cf. 338; ALMC 934; ALEA 118; ALB 383; ALFC 255; ALIFO 126; ALJA 179; ALLR 524; ALN 14ˣ, 117; ALP 190; ASLEF 604/428.

II. grésie; grésii : 671-692, 694-698, 700-720, 730-731, 734-736, 739, 743-744, 745+: da noi folosim kátră depe prúndu Rîmnicului, 747, 748+: [B] kátrâ di coásâ, 752-763, 765-775, 777-785, 793, 800, 803-804, 806-807, 809, 814, 826, 837, 840-846, 849-853, 855-863, 866, 869-870, 883.

grésiĕ; grésii : 693, 764.

arcêl; -cêle și piátră : 699.

cúti; cuț : 721.

cúte; ~ : 722.

kátră de coásă; kétri ~ : 723, 727, 729, 733, 738, 740+: îi mai zîce și grésie.

kátră; kétre : 724, 749, 836.

kátră de ascuțit cuása : 725.

kátră nu grésiie : 726.

piátră di coásă : 728, 742.

arcel, [k] arcér; arcéri : 732.

grésiie; grésii sau kátră; kétre : 737, 741, 839.

piátră; piétre : 746.

piátră de coásă; grésie : 750.

kátră; kétre sau grésie; grésii : 751.

grésie sau piátră : 776.

grésie; grésii : 786-787, 789-790, 792, 794, 797-798, 805, 823, 899.

grésie; grésii : 788, 791, 795, 799, 810.

grésie; grésii : 796, 801-802, 838, 847, 864-865, 868.

grésîe; grésîi : 808.

grésiie; grésii : 811, 815-821, 824-825, 830-835, 881-882, 884-888, 890, 892-894, 896-898, 900.

grése; grési : 812.

grése; grési : 813, 854.

grésiie; grési : 822, 827, 828+: sau pílă; píle.

piátră sau pílă, grésiie zis; grésii : 829.

grésie; grésii, gresuoilu; -suáie : 848.

grésie; grésii : 867, 891+: sau cútie; cútii.

cútiii; cútii : 871+: [R] peátră de ascuțît coása; pétre ~, 872.

grésiii; grésii : 873+: sau cu kíla „pila“, kílă; kíli, 874-876, 880, 889, 895.

grésie, [B] cútiie : 877.

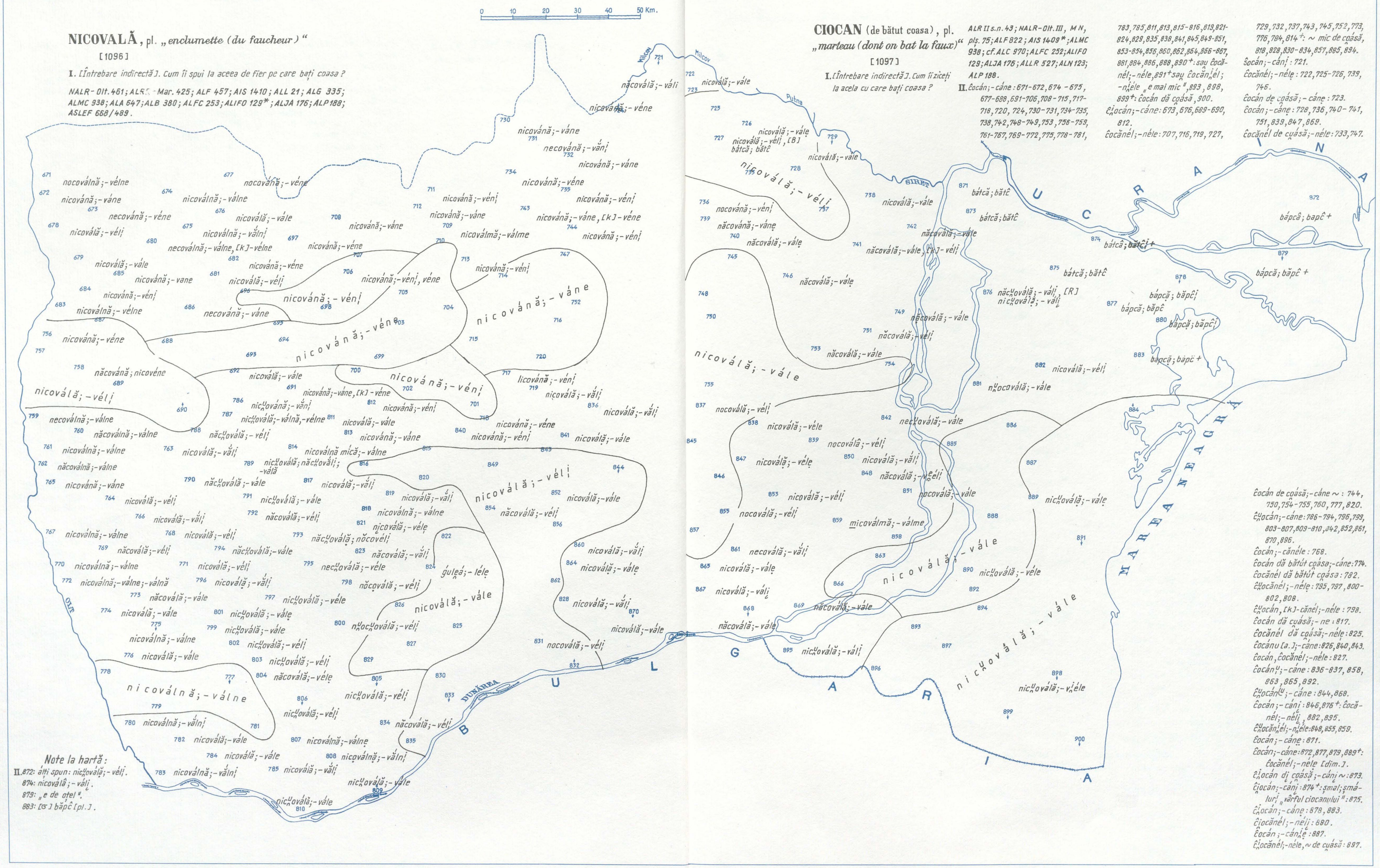
cútiie; cútii : 878-879.

NICOVALĂ, pl. *„enclumette (du faucheur)"*

[1096]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la aceea de fier pe care bați coasa?

NALR-Olt. 461; ALR[illegible]-Mar. 425; ALF 457; AIS 1410; ALL 21; ALG 335; ALMC 938; ALA 647; ALB 380; ALFC 253; ALIFO 129*; ALJA 176; ALP 188; ASLEF 668/489.

CIOCAN (de bătut coasa), pl. *„marteau (dont on bat la faux)"*

[1097]

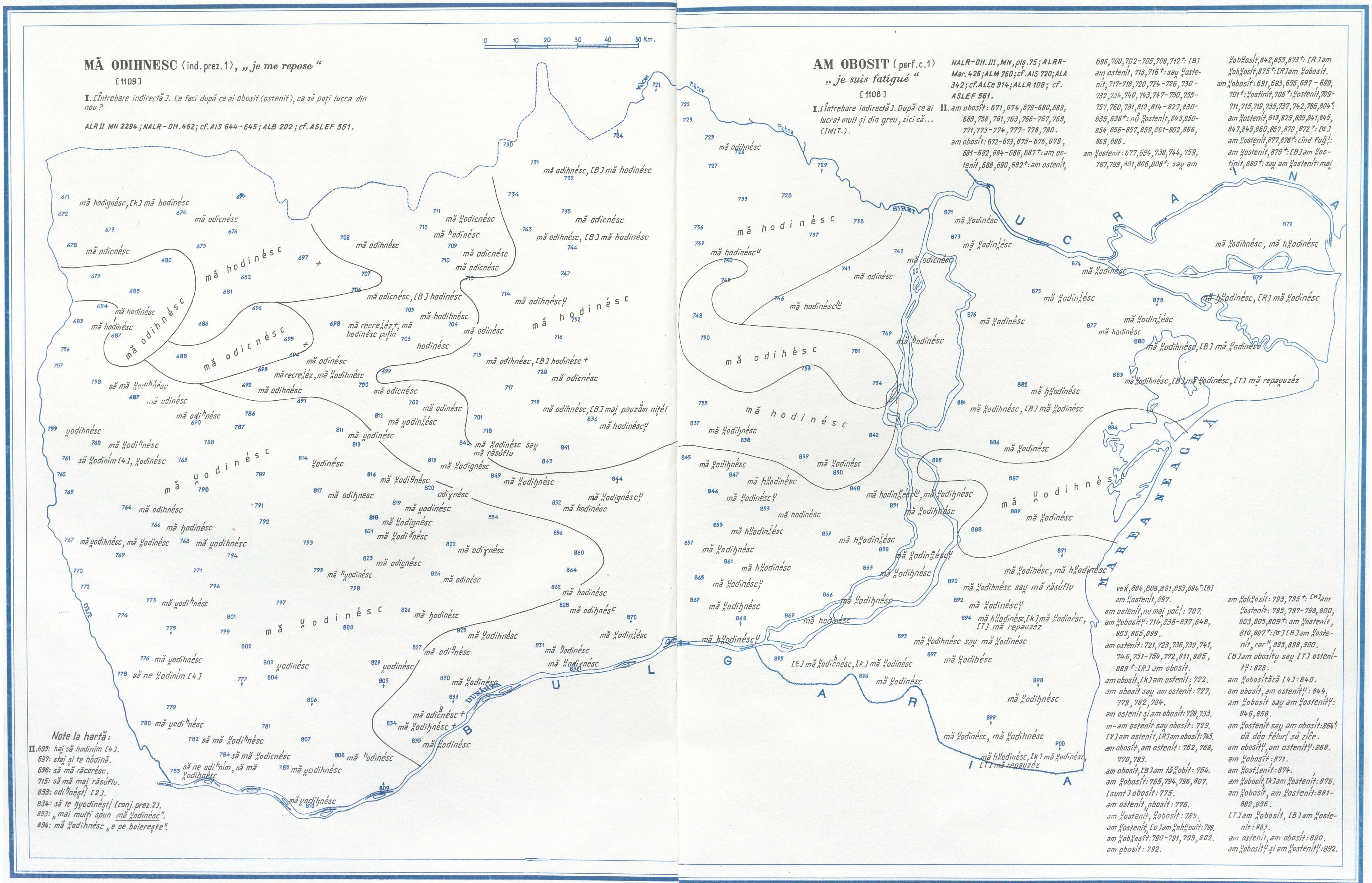
I. [Întrebare indirectă]. Cum îi ziceți la acela cu care bați coasa?

ALR II s.n. 43; NALR-Olt. III, MN, pls. 75; ALF 822; AIS 1409*; ALMC 938; cf. ALC 970; ALFC 252; ALIFO 129; ALJA 176; ALLR 527; ALN 123; ALP 188.

II. ĉocán; -cáne: 671-672, 674-675, 677-688, 691-706, 708-715, 717-718, 720, 724, 730-731, 734-735, 738, 742, 748-749, 753, 756-759, 761-767, 769-772, 775, 778-781, 783, 785, 811, 813, 815-816, 819, 821-824, 829, 835, 838, 841, 845, 849-851, 853-854, 856, 860, 862, 864, 866-867, 881, 884, 886, 888, 890+: sau ĉocănél; -néle, 891+ sau ĉocăn!él; -n!éle „e mai mic", 893, 898, 899+: ĉocán dă coásă, 900.
ĉ!ocán; -cáne: 673, 676, 689-690, 812.
ĉocănél; -néle: 707, 716, 719, 727, 729, 732, 737, 743, 745, 752, 773, 776, 784, 814+: ~ mic de coásă, 818, 828, 830-834, 857, 885, 894.
ŝocán; -cán!: 721.
ĉocănél; -néle: 722, 725-726, 739, 746.
ĉocán de coásă; -cáne: 723.
ĉocán; -cáne: 728, 736, 740-741, 751, 839, 847, 869.
ĉocănél de cuásă; -néle: 733, 747.
ĉocán de coásă; -cáne ~: 744, 750, 754-755, 760, 777, 820.
ĉuocán; -cáne: 786-794, 796, 799, 803-807, 809-810, 842, 852, 861, 870, 896.
ĉocán; -cănéle: 768.
ĉocán dă bătút coása; -cáne: 774.
ĉocănél dă bătút coása: 782.
ĉuocănél; -néle: 795, 797, 800-802, 808.
ĉuocán, [k]-cănél; -néle: 798.
ĉocán dă cuásă; -ne: 817.
ĉocănél dă coásă; -néle: 825.
ĉocánu [a.]; -cáne: 826, 840, 843.
ĉocán, ĉocănél; -néle: 827.
ĉocánu; -cáne: 836-837, 858, 863, 865, 892.
ĉuocánu; -cáne: 844, 868.
ĉocán; -cán!: 846, 876+: ĉocănél; -nél!, 882, 895.
ĉuocăn!él; -n!éle: 848, 855, 859.
ĉocán; -cáne: 871.
ĉocán; -cáne: 872, 877, 879, 889+: ĉocănél; -néle [dim.].
ĉ!ocán di coásă; -cán! ~: 873.
ĉiocán; -cán!: 874+: șmal; șmálur! „vârful ciocanului": 875.
ĉ!ocán; -cáne: 878, 883.
ĉiocănél; -nél!: 880.
ĉocán; -cán!e: 887.
ĉ!ocănél; -néle, ~ de cuásă: 897.

Note la hartă:

II. 872: álți spun: nicŭoválă; -vél!.
874: nicoválâ; -vál!.
879: „e de oțel".
883: [ɕ] băpĉ [pl.].

MĂ ODIHNESC (ind. prez. 1), „je me repose“
[1109]
I. [Întrebare indirectă]. Ce faci după ce ai obosit (ostenit), ca să poți lucra din nou?
ALR II MN 2294; NALR-Olt. 462; cf. AIS 644-645; ALB 202; cf. ASLEF 561.
Note la hartă:
II. 695: hai să hodiním [4].
697: stai și te hódină.
698: să mă răcorésc.
715: să mă mai răsúflu.
833: odihnéști [2].
834: să te hodinéști [conj. prez. 2].
893: „mai mulți spun mă uodinésc“.
894: mă uodihnésc „e pe boierește“.
AM OBOSIT (perf. c. 1)
„je suis fatigué“
[1108]
I. [Întrebare indirectă]. După ce ai lucrat mult și din greu, zici că... (IMIT.).
NALR-Olt. III, MN, pl. 75; ALRR-Mar. 426; ALM 760; cf. AIS 720; ALA 342; cf. ALCe 914; ALLR 108; cf. ASLEF 561.
II. am obosít: 671, 674, 679-680, 683, 689, 758, 761, 763, 766-767, 769, 771, 773-774, 777-778, 780.
am obosít: 672-673, 675-676, 678, 681-682, 684-686, 687+: am ostenít, 688, 690, 692+: am ostenít, 696, 700, 702-705, 708, 712+: [B] am ostenit, 713, 716+: sau uostenít, 717-718, 720, 724-726, 730-732, 734, 740, 743, 747-750, 755-757, 760, 781, 812, 814-827, 830-835, 838+: nu uostenít, 843, 850-854, 856-857, 859, 861-862, 866, 869, 886.
am uostenit: 677, 694, 738, 744, 759, 787, 789, 801, 806, 808+: sau am uobuosít, 842, 855, 873+: [R] am uobuosít, 875+: [R] am uobosít.
am uobosít: 691, 693, 695, 697-699, 701+: uostinít, 706+: uostenít, 709-711, 715, 719, 735, 737, 742, 786, 804+: am uostenít, 813, 829, 839, 841, 845, 847, 849, 860, 867, 870, 872+: [σ] am uostenít, 877, 878+: cînd fugi: am uostenít, 879+: [B] am uostinít, 880+: sau am uostenít: mai vek, 884, 888, 891, 893, 894+: [B] am uostenít, 897.
am ostenít, nu mai poci: 707.
am uobosítu: 714, 836-837, 848, 863, 865, 899.
am ostenít: 721, 723, 736, 739, 741, 746, 751-754, 772, 811, 885, 889+: [R] am obosít.
am obosít, [k] am ostenít: 722.
am obosít sau am ostenít: 727, 779, 782, 784.
am ostenít și am obosít: 728, 733.
m-am ostenít sau obosít: 729.
[V] am ostenít, [R] am obosít: 745.
am obosît, am ostenít: 762, 768, 770, 783.
am obosít, [B] am tăuobít: 764.
am uobosît: 765, 794, 796, 807.
[sunt] obosít: 775.
am ostenít, obosít: 776.
am uostenít, uobosít: 785.
am uostenít, [o] am uobuosît: 788.
am uobuosît: 790-791, 799, 802.
am obosít: 792.
am uobuosít: 793, 795+: [*] am uostenít: 795, 797-798, 800, 803, 805, 809+: am uostenít, 810, 887+: [σ] [B] am uostenít „rar“, 895, 898, 900.
[B] am obosítu sau [T] ostenítu: 828.
am uobosítără [4]: 840.
am obosít, am ostenítu: 844.
am uobosít sau am uostenítu: 846, 858.
am uostenít sau am obosít: 864+: dă doo féluri să zíce.
am obosítu, am ostenítu: 868.
am uobosît: 871.
am uostienít: 874.
am uobosít, [k] am uostenít: 876.
am uobosít, am uostenít: 881-882, 896.
[T] am uobosít, [B] am uostenít: 883.
am ostenít, am obosít: 890.
am uobosítu și am uostenítu: 892.

LENEȘ, pl. „paresseux“
[1110]
I. [Întrebare indirectă]. Cum spui că-i omul care nu e harnic, căruia nu-i place să lucreze?
ALRM II s.n. 1065; NALR-Olt. III, MN, plș. 75; ALRR-Mar. 427; ALF 971; AIS 719; ALMC 1535; ALA 828; ALC 873; cf. ASLEF 752.
LENEȘĂ, pl. „paresseuse“
[1111]
I. [Întrebare indirectă]. Dar femeia care nu e harnică cum e?
NALR-Olt. III MN, plș. 76; ALRR-Mar. 428; ALC 873.
Note la hartă:
II. 824: „[se spune] mai rar“.
874: rău; răi, puturós; -rós.
881: léniș „rar“.
889: puturós; -rósi.
900: „mai des se spune puturos“.
0 10 20 30 40 50 Km.
MAREA NEAGRĂ
UCRAINA
BULGARIA

CAZMA, pl. „bêche“

[1112]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la unealta ascuțită la vârf și pe care apeși cu piciorul când vrei să lucrezi pământul ?

NALR-Olt. 463; cf. ALM 396, 866; ALF 1763; AIS 1427; ALL 158; ALG 308; ALMC 905, 907; ALCB 294; ALB 310, 317; ALFC 226, 239; ALIFO 248*; ALJA 289; ALLR 94; ALN 316; ALP 300, 304; ASLEF 591/415.

Note la hartă:

II. 691, 702: „mai rar".
697: „se folosește la plantație".
698: „mai grea, pentru rădăcini, loc mai tare – nu apeși cu piciorul".
699: „mai des se zice".
700: „are o toartă pentru picior".
704: „scoți buturugi, puieți".
715: „mai lată".
758: desfundătoáre sau săpătoáre; -tóri.
773: îi mai zíce și hîrléț î̆ álte părț.
774: în álte părț: hîrléț.
816: „partea Moldovei se spune hîrléț".
821: pă Ilfov [se spune] hîrléț; -léțe.
829: în áltă parte [se zice] hîrléte.
830: prin álte părț [se zice] hîrléțuri.
843: calistéră [= sapă mai mică, pentru grădină].
859: noi ̮ înainte îi zicéam hîrleete.
864: să nu scri hîrléț, la noi să zíce cazmá.
869: bătrînéște îi mai zíce hîrléț; kírcă [= sapă mică pentru grădină].
873: [în Muntenia, Oltenia] cazmá; -máli; [în sat] cazmá „tîrnăcop cu un singur tăiș și cu muchie".
874: „cazma se spune rar".
875: „cazma se spune în alte părți".
878: mai auúd di úni că spúni și cazmá.
880: îi mai zíci și cazmá.
890: [în Moldova] hîrléț; [subiectul scrie]: casma.
891: olténi spun hîrléțu.
892: [în alte părți] hîr. ; -léțe.
895: [în partea Moldovei]: hîrléț; -léțe.

GRĂDINĂ, pl. „potager“

[1102]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici locului unde pui pentru casă: ceapă, varză, roșii, pătrunjel ?

ALR II s.n. 187, 201; NALR-Olt. III, MN, plș. 75; ALRR-Mar. 429; ALM 952; ALF 712; AIS 1144, 1354; ALL 253; ALG 479; ALMC 171; ALCB 289; ALA 866; ALC 909, cf. 911; ALB 732; ALBRAM 424; ALFC 483; ALJA 407; ALLOc. 236; ALLOr. 309; ALLR 92; ALN 314; ALP 427; ASLEF 760, 768.

II. grădínă; -dín̦i: 671-690, 692, 696, 699, 701-703, 705, 707-709, 712-714, 717, 719-725, 728-729, 731, 733-735, 737-738, 740-743, 745-750, 753-755, 757, 761, 764+: loc dă ~, 765, 767-768, 770-773, 775-777, 779-782, 784-793, 795-797, 799-811, 813-814, 815+: log ̮ dă ~, 817-818, 820-824, 825+: log ̮ dă ~ sau dă legúme, 826, 829-838, 841, 844-846, 848-853, 855-863, 865-866, 869-870, 882, 884, 886, 888, 890-891, 893-897, 899-900.
grădínă dă zarzavát; -dín̦i: 691, 693, 695, 704, 710, 715, 756, 758-760, 762, 763+: sau vărzărí̦e-i zîcă uodátă, 769, 774, 778, 783+: vátră; vétre, 840, 842.
grădiníță; -níțe: 694+: grădínă; -dín̦i, 697, 698+: grădínă dă zarzavát, 700+: grădínă, 706, 732, 752, 819, 843, 892+: grădínă; -dín̦i.
grădínă de zarzavát: 711, 716, 730, 885.
uobrátie; -brắții: 718.
grădinúță; -núțe: 726, 727.
grădiníță; -níț̦i: 736, 739, 812.
grădínă de legúme, [B] uobór; -boáre: 744.
grădínă; grădín̦i: 751.
lócu péntru zarzavát: 766.
grădínă; -díne: 794.
grădiníță, [K] grădínă; -dín̦i: 798.
grădiníță; -níț̦i, grădínă; -dín̦i: 816.
um ̮ pétic dă loc, [O] grădínă; -dín̦i: 827.
log ̮ dă zarzavátu, [K] péntru ~ sau grădínă; -dín̦i: 828.
grădínă; -dín̦i: 839, 847, 864, 867-868, 871, 872+: vátră; vétre „parcelă în grădină", 875, 877-880, 883, 889.
gredínă; -dín̦i: 854.
grăd'ínă; -d'ín̦i: 873.
grădínă; -d'ín̦i: 874, 876, 887, 898.
grădínă; -díne, [K] -dín̦i: 881.

GRĂDINAR, pl. „jardinier“

[1104]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zice omului care se pricepe și lucrează la grădină ?

ALR II s.n. 185; NALR-Olt. III, MN, plș. 75; ALRR-Mar. 430; cf. ASLEF 749.

II. grădinárí; ~: 671-674, 678, 683-684, 760, 764-766, 769-770, 788, 796, 799, 801-802.
grădinár; -nár̦i: 675-677, 679-682, 685-699, 700+: și sîrb; sîrb̦i „sunt bulgari de nemul lor", 701-707, 709-730, 733, 736-738, 740-744, 746, 747+: sau sîrb; sîrb̦i, 748-749, 750+: sau sîrb; sîrb̦i, 751, 753-759, 761, 763, 767-768, 771-786, 787+: sau sîrb; sîrb̦i, 789-791, 793-795, 797-798, 800, 803-811, 813, 815, 817+: ie sîrb̦i, 818-827, 829-835, 838-843, 845-847, 849-853, 855-857, 859-862, 864, 867, 870-891, 893-900.
zarzavagíu; -gíi: 708.
sîrb; sîrb̦i sau grădinár; -nár̦i: 731, 735+: îi mai spúne și grădinár, da sîrb [se spune], 739, 812.
sîrb; sîrb̦i sau zarzavagíu; -gíi: 732.
sîrb; sîrb̦i: 734, 816+: [*] grădinár; -nár̦i.
[V] sîrb; sîrb̦i, [R] grădinár; -nár̦i: 745.
sîrb; sîrg: 752.
muncitór̦i; ~, zarzavagíu; -gíi, grădinár̦i; ~: 762.
sîrb; sîrbʸ, grădinár; -nár̦i: 792.
grădinár; -nár̦i, [V] sîrb; sîrb̦i: 814.
grădinárᵘ; -nár̦i: 828, 836-837, 844, 858, 865, 868, 892.
grădinárᵘ; -nár̦i: 848, 863, 866, 869.
gredinár; -nár̦i: 854.

PĂTLĂGELE ROȘII, sg. „tomates“

[1118]

I. [Întrebare indirectă]. Cum zici la acelea rotunde și zemoase care cresc în grădină; când se coc le mânânci cu sare, ori le pui în mâncare (toamna le pui și la murat)?

NALR-Olt. 464; ALRR-Mar. 432; ALM 932; ALF 1901; AIS 1374; ALS 31; ALLOr. 336; ALN 348*; cf. ALP 449, 452; ASLEF 745.*

Note la hartă:

II. 681: „care sunt verzi"; róșii „care sunt coapte".
709, 712: „când e verde".
719: „roșii necoapte, puse la murat".
731: acúma le zíĉem númaį róșii̯.
735: dúpă ce se coc le maį spúne și róșii̯.
744: acú să zíĉe núma róșii̯.

756: parlaĝéle le zíĉá părínțí.
760: plataĝéle, da ie̯re̯áu̯ maį mic.
812: „acu ne-am mai boierit".
831: pă bătrînéște; pă boieréște.
869: pă boiréște ĭi̯ zíĉe dumáte.

ZARZAVATURI, sg. „légumes“

[1103]

I. [Întrebare indirectă]. Cum le spui la toate astea (ceapă, varză, roșii pătrunjel...) la un loc?

ALR II s.n. 186; ALRM II s.n. 127; NALR-Olt. MN, plș. 75; ALRR-Mar. 448; ALM 924; ALLOr. 313; cf. ALP 431; ASLEF 749.*

II. zarzaváturi̯; -vát: 671-692, 694-696, 698, 701-702, 704, 706-710, 712-713, 715, 717-718, 720-723, 727, 732, 735, 749, 757-758, 769, 786-789, 792, 794, 796-802, 805-807, 809-810, 813, 815-817, 820, 822, 833, 839-841, 845, 847, 849, 855, 858-859, 861-862, 864-865, 870, 872-873, 877-879, 881, 885-890, 893-898, 900.

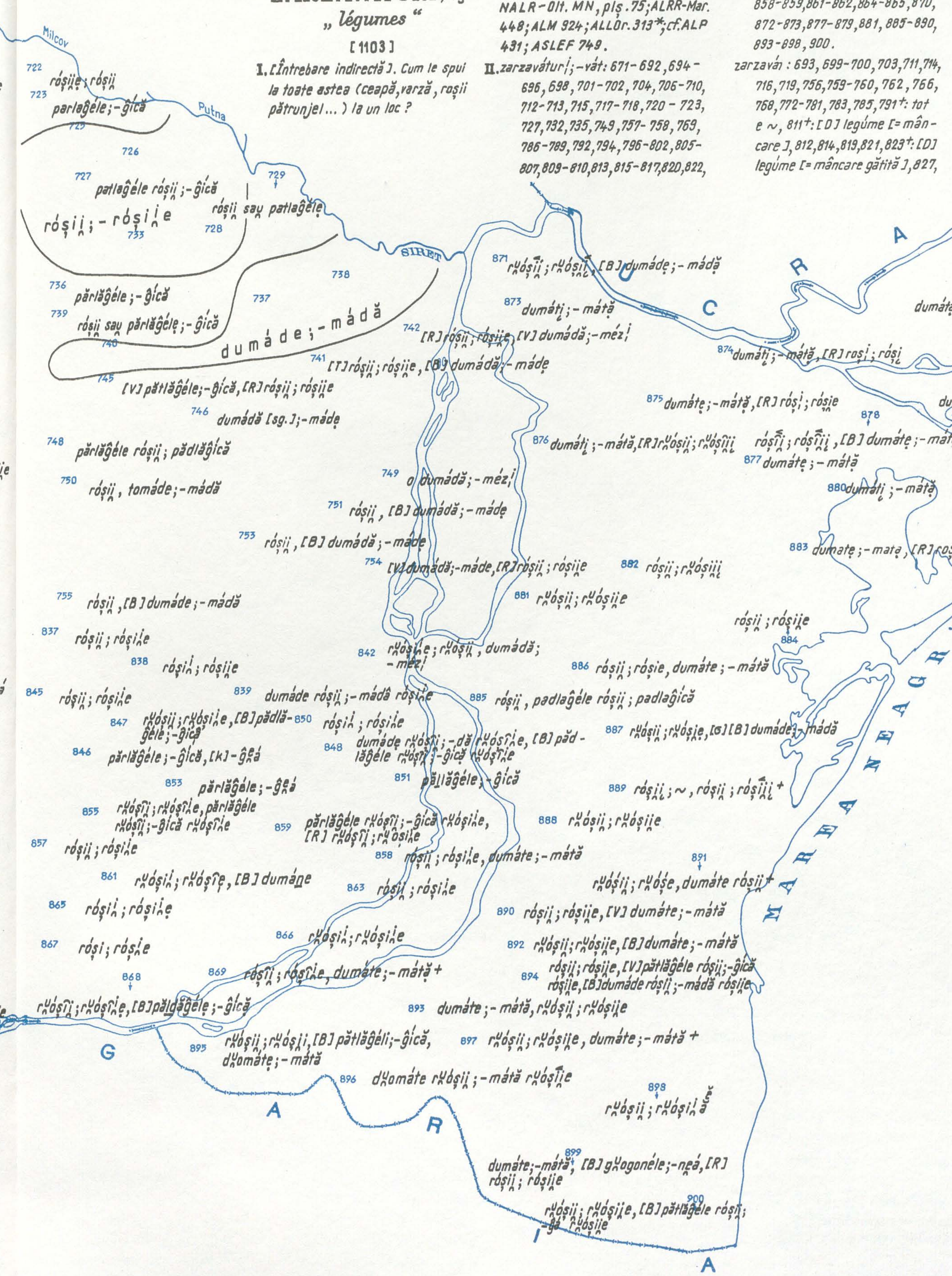
zarzavắ: 693, 699-700, 703, 711, 714, 716, 719, 756, 759-760, 762, 766, 768, 772-781, 783, 785, 791+: tot e ~, 811+: [D] legúme [= mâncare], 812, 814, 819, 821, 823+: [D] legúme [= mâncare gătită], 827, 829+: [**] legúme, 831.

legúme: 697, 825+: [plt.].

legúme, zarzavát: 705, 782.

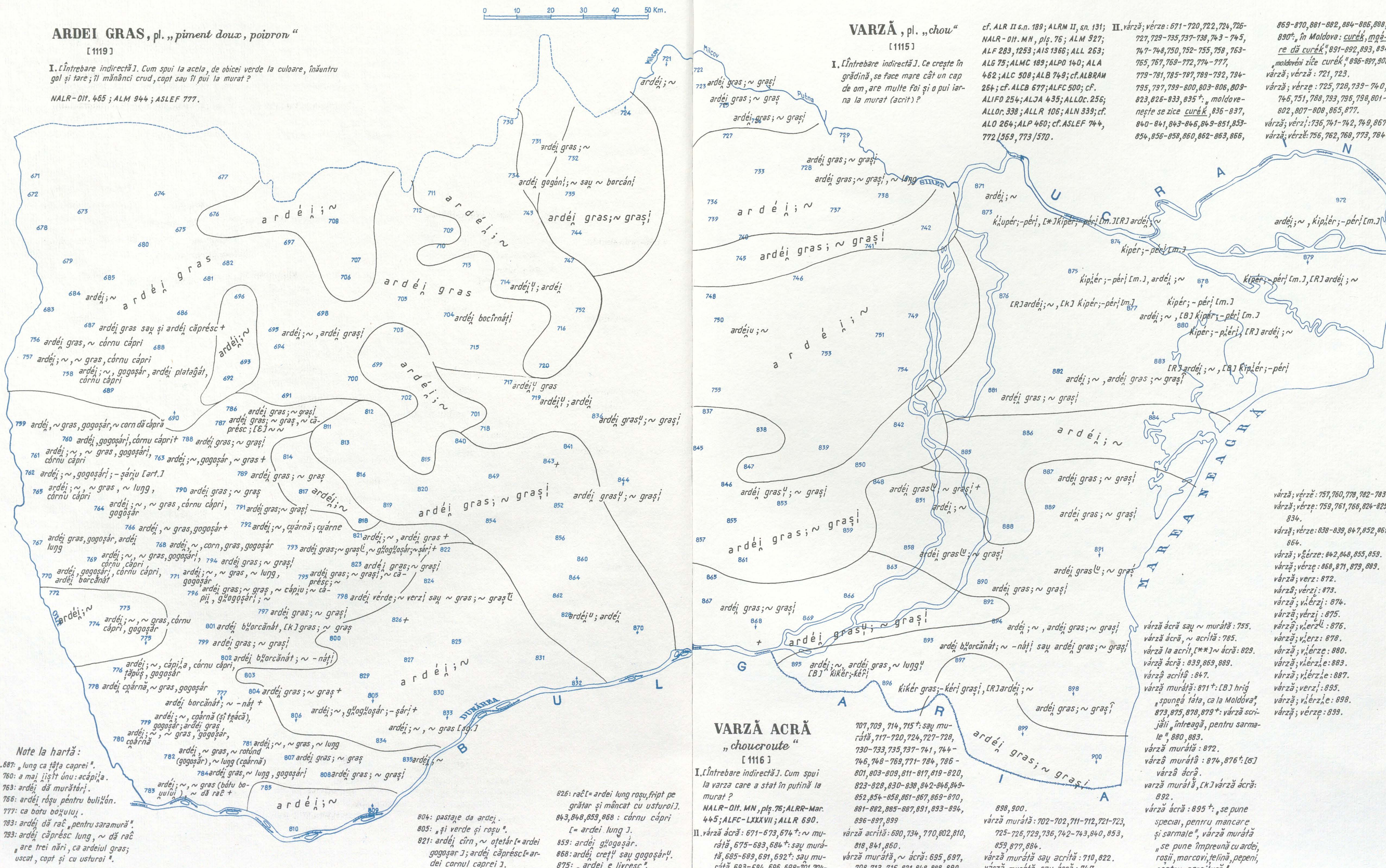
legúme̯; -gúmă sau̯ zarzaváturi̯: 724, 729.

zarzavát [sg.]; -váturi̯: 725, 730-731, 733-734, 736-739, 742-743, 745-747, 750-752, 754, 763-764, 767, 790, 795, 804, 808, 826, 832, 837-838, 842, 850, 852-854, 856-857, 867.

[×] legúme, zarzavát; -váturi̯: 726.
legúme̯; -gúmă: 728, 740-741.
legúme; -gúmă: 744, 748, 755, 830, 835, 843, 860, 866.
legúme̯, [×] zarzaváturi̯; -vát: 753.
zarzaváturi̯: 761, 765, 770-771, 784, 818.
zarzaváturi̯; -vát, legúme; ~: 793.
semínții̯; -ții̯e, zarzaváturi̯; -vát: 803.
grădinărie, legúme; -gúmă: 824.
zarzaváturi̯; -vátu: 828, 836, 844, 863, 868-869.
d-ále legúmii̯: 834.
zarzavát [sg.]; -váturi̯, legúme; -gúmă: 846, 851.
zarzaváturi̯; -vátlu: 848, 899.
zarzaváturi̯; -vát ori̯ legúmi̯; -gúmă: 871.
zărzăváturi̯; -vát: 874.
zarzaváturi̯; -vát: 875, 883.
legúmi̯; -gúmâ: 876.
legúme̯; -gúmă și zarzavát: 880.
zarzaváturi̯; -vát, legúme̯; -gúmă: 882.
zarzaváte; -vát: 884.
zarzaváturi̯; -vát sau̯ legúme; -gúmă: 891.
zarzaváturi̯; -vátu, legúme; -gúmă: 892.

889: dumáte; -mátă „pătlăgele verzi pentru murătóri".
891: dumáte verzí.
897: vlășĉéni spun dumáte.

ARDEI GRAS, pl. „piment doux, poivron"

[1119]

I. [Întrebare indirectă]. Cum spui la acela, de obicei verde la culoare, înăuntru gol și tare; îl mănânci crud, copt sau îl pui la murat?

NALR-Olt. 465; ALM 944; ASLEF 777.

Note la hartă:

II. 687: „lung ca țâța caprei".
760: a mai iișît únu: acápila.
763: ardéi dă murătóri.
766: ardéi róșu pentru buliuón.
777: ca botu bouului.
783: ardéi dă rac „pentru saramură".
793: ardéi căprésc lung, ~ dă rac „are trei nări, ca ardeiul gras; uscat, copt și cu usturoi".

804: pastaie da ardei.
805: „și verde și roșu".
821: ardéi círn, ~ oțetár [= ardei gogoșar]; ardéi căprésc [= ardei cornul caprei].

826: rac [= ardei lung roșu, fript pe grătar și mâncat cu usturoi].
843, 848, 859, 868: córnu cápri [= ardei lung].
859: ardéi guogoșár.
868: ardéi crețiu sau gogoșáriu.
875: „ardei e livresc".

VARZĂ, pl. „chou"

[1115]

I. [Întrebare indirectă]. Ce crește în grădină, se face mare cât un cap de om, are multe foi și o pui iarna la murat (acrit)?

cf. ALR II s.n. 189; ALRM II, s.n. 131; NALR-Olt. MN, pls. 76; ALM 927; ALF 283, 1253; AIS 1366; ALL 263; ALG 75; ALMC 189; ALPO 140; ALA 462; ALC 508; ALB 749; cf. ALBRAM 264; cf. ALCB 677; ALFC 500; cf. ALIFO 254; ALJA 435; ALLOc. 256; ALLOr. 338; ALLR 106; ALN 339; cf. ALO 264; ALP 460; cf. ASLEF 744, 772/569, 773/570.

II. várză; vérze: 671-720, 722, 724, 726-727, 729-735, 737-738, 743-745, 747-748, 750, 752-755, 758, 763-765, 767, 769-772, 774-777, 779-781, 785-787, 789-792, 794-795, 797, 799-800, 803-806, 809-823, 826-833, 835+: „moldovenește se zice curék", 836-837, 840-841, 843-846, 849-851, 853-854, 856-858, 860, 862-863, 866, 869-870, 881-882, 884-886, 888, 890+: „în Moldova: curék, moáre dă curék", 891-892, 893, 894+: „moldovéni zíce curék", 896-897, 900.
várză; vérză: 721, 723.
várză; vérze: 725, 728, 739-740, 746, 751, 788, 793, 796, 798, 801-802, 807-808, 865, 877.
várză; vérzi: 736, 741-742, 749, 867.
várză; vérzĕ: 756, 762, 768, 773, 784.
várză; vérzĕ: 757, 760, 778, 782-783.
várză; vérze: 759, 761, 766, 824-825, 834.
várză; vérze: 838-839, 847, 852, 861, 864.
várză; veérze: 842, 848, 855, 859.
várză; vérze: 868, 871, 879, 889.
várză; verz: 872.
várzâ; vérzi: 873.
várză; viérzi: 874.
várză; vérzi: 875.
várzâ; vierzi: 876.
várză; vierz: 878.
várză; viérze: 880.
várză; viérzie: 883.
várză; viérzie: 887.
várză; verzi: 895.
várză; viérzie: 898.
várză; vérze: 899.

VARZĂ ACRĂ „choucroute"

[1116]

I. [Întrebare indirectă]. Cum spui la varza care a stat în putină la murat?

NALR-Olt. MN, pls. 76; ALRR-Mar. 445; ALFC-LXXXVII; ALLR 690.

II. várză ácră: 671-673, 674+: ~ murátă, 675-683, 684+: sau murátă, 685-689, 691, 692+: sau murátă, 693-694, 696, 698-701, 704-707, 709, 714, 715+: sau murátă, 717-720, 724, 727-728, 730-733, 735, 737-741, 744-746, 748-769, 771-784, 786-801, 803-809, 811-817, 819-820, 823-828, 830-838, 842-846, 849-852, 854-858, 861-867, 869-870, 881-882, 885-887, 891, 893-894, 896-897, 899, 898, 900.
várză acrítă: 690, 734, 770, 802, 810, 818, 841, 860.
várză murátă, ~ ácră: 695, 697, 708, 713, 716, 821, 848, 888, 890.
várză murátă: 702-702, 711-712, 721-723, 725-726, 729, 736, 742-743, 840, 853, 859, 877, 884.
várză murátă sau acrítă: 710, 822.
várză murátă sau ácră: 747.
várză ácră sau ~ murátă: 755.
várză ácră, ~ acrítă: 785.
várză la acrít, [**] ~ ácră: 829.
várză ácră: 839, 869, 889.
várzâ acrítâ: 847.
várză murátă: 871+: [B] hríg „spuneá táta, ca la Moldóva", 873, 875, 878, 879+: várză scrijăli „întreagă, pentru sarmale", 880, 883.
várză murátă: 872.
várzâ murátâ: 874, 876+: [б] várzâ ácrâ.
varză murátă, [K] várză ácră: 892.
várză ácră: 895+: „se pune special, pentru mancare și sarmale", várză murátă „se pune împreună cu ardei, roșii, morcovi, țelină, pepeni, pentru garnitură".

MUNTENIA ȘI DOBROGEA

HARTA 342

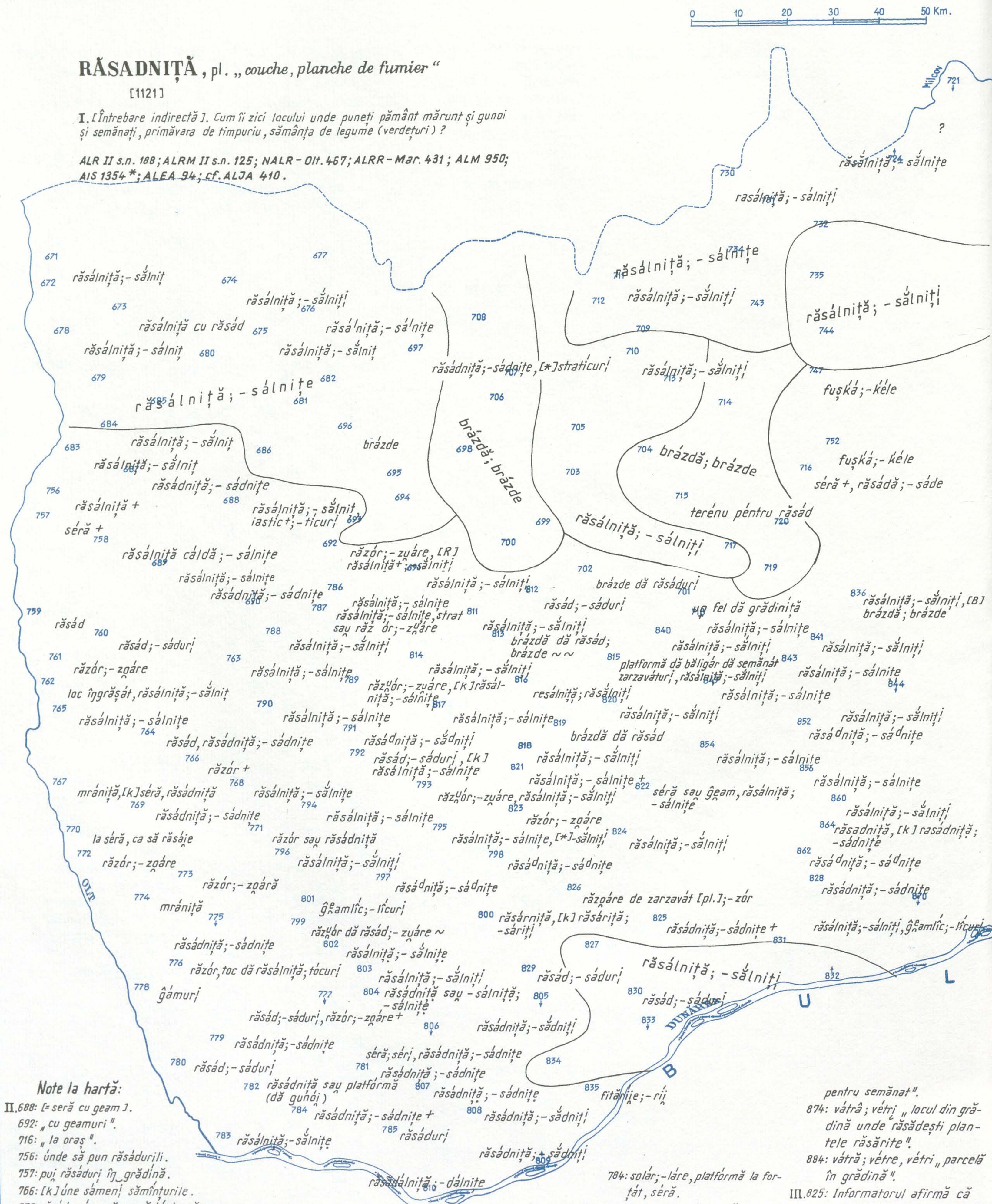
HARTA 343

RĂSADNIȚĂ, pl. „couche, planche de fumier"

[1121]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici locului unde puneți pământ mărunt și gunoi și semănați, primăvara de timpuriu, sământa de legume (verdețuri)?

ALR II s.n. 188; ALRM II s.n. 125; NALR-Olt. 467; ALRR-Mar. 431; ALM 950; AIS 1354*; ALEA 94; cf. ALJA 410.

Note la hartă:

II. 688: [= seră cu geam].
692: „cu geamuri".
716: „la oraș".
756: únde să pun răsădurili.
757: puį răsădurį în grădínă.
766: [k] úne sámenį sămînțurile.
777: răsád- cáre să presădéște, răzor „locul".
779: să pun semințíį dă timpuriu.
784: solár; -láre, platfórmă la forțát, séră.
821: „cu capac de sticlă sau plastic".
871: fităríįį „parcelă în grădină, pentru semănat".
874: vátră; vétrį „locul din grădină unde răsădești plantele răsărite".
884: vátră; vétre, vétri „parcelă în grădină".

III. 825: Informatorul afirmă că zarzavaturile se cultivă de puțină vreme.
878: Subiectul scrie: răsaniță.

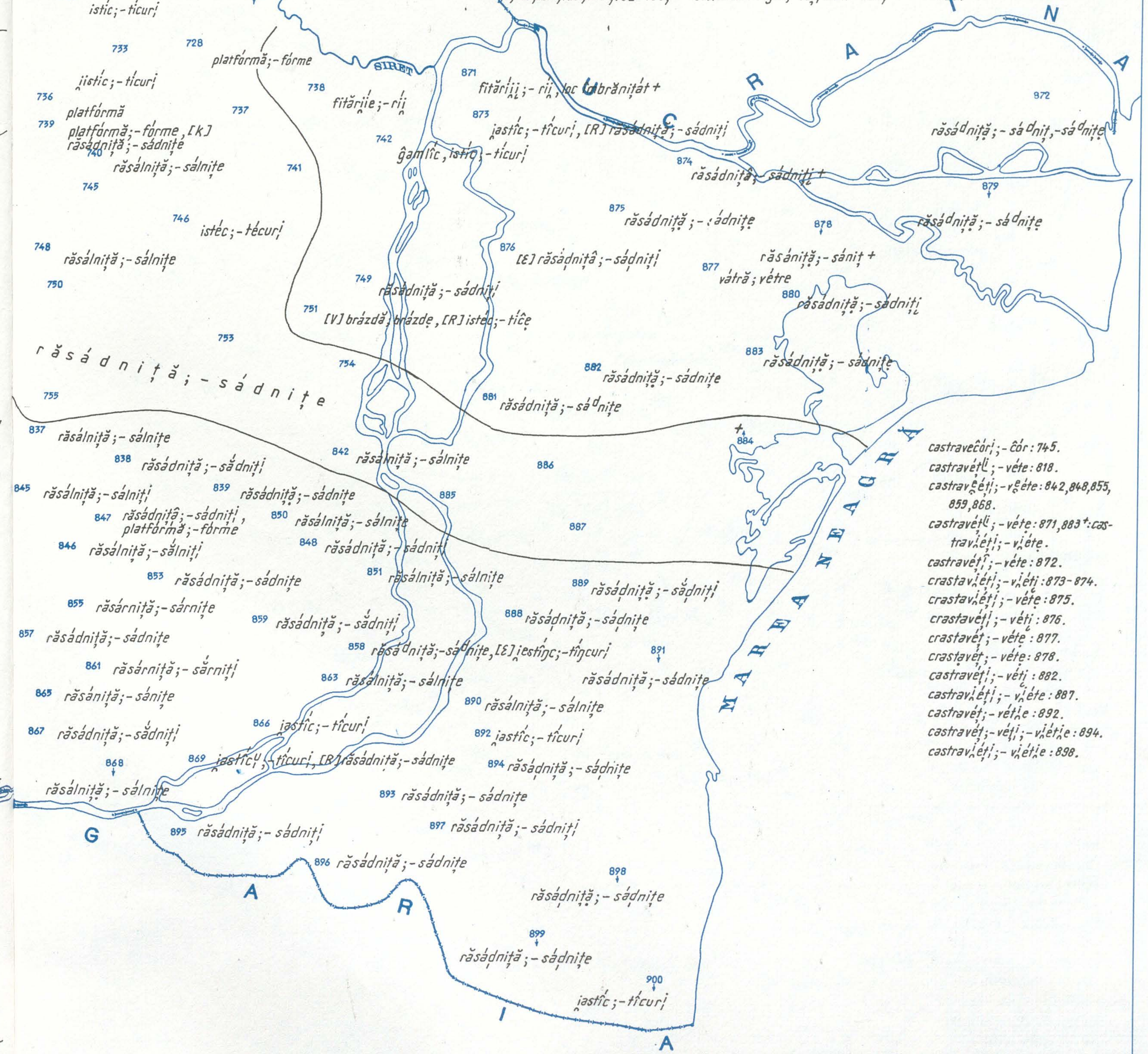
CASTRAVEȚI, sg. „concombres"

[1122]

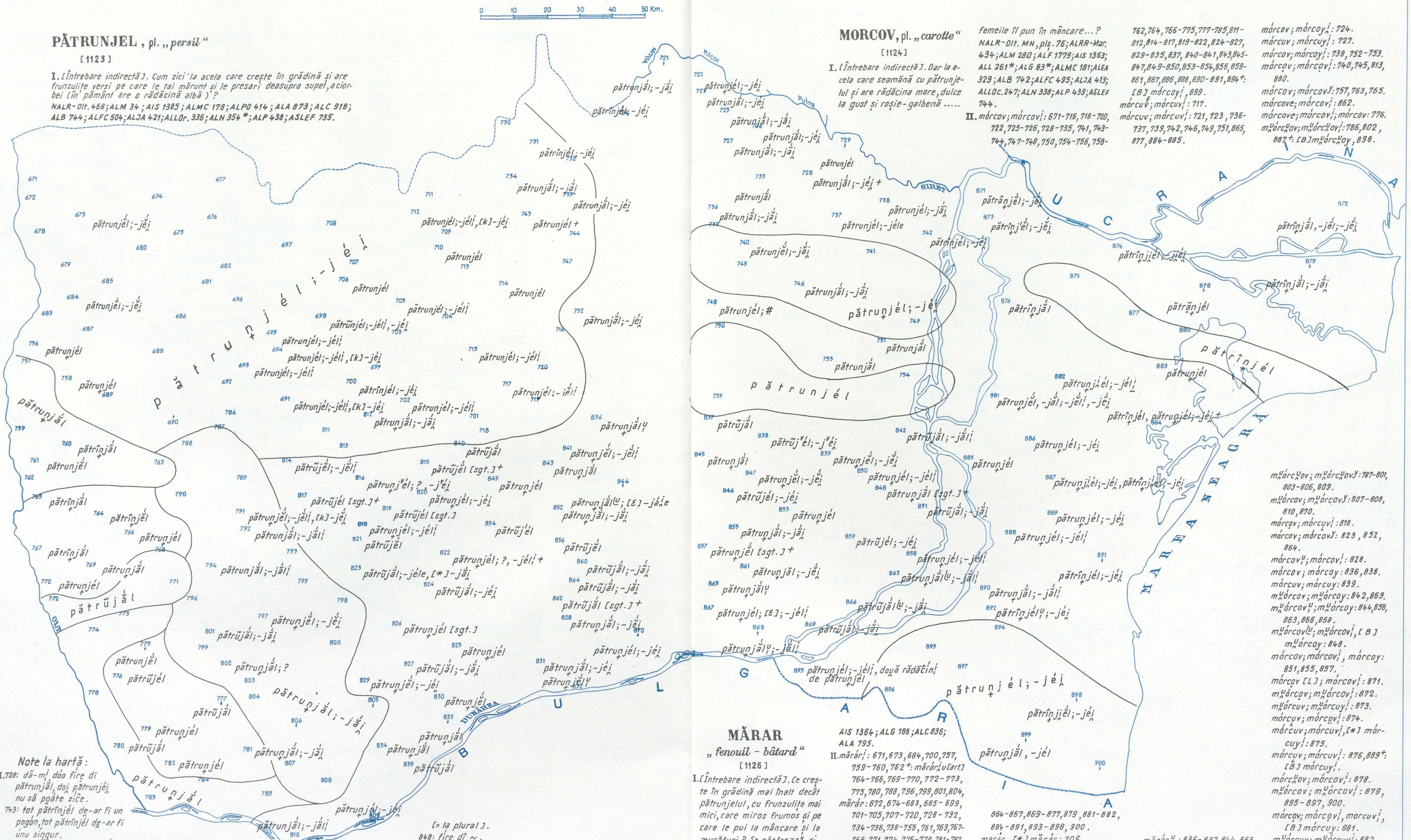
I. [Întrebare indirectă]. Ce mai pui la murat pentru iarnă (sunt lungi, verzi și cresc pe vrej)?

NALR-Olt. MN, plș. 76; ALRR-Mar. 433; ALF s.; AIS 1373; ALG 86*; ALMC 187; ALLOr. 331*; ALN 346*; ASLEF 749.

II. castravéț; -véte: 671-672, 678, 680, 683, 689, 756-767, 769-778, 780-781, 785, 891.
castravéțį; -véte: 673-677, 679, 681-682, 684-688, 690, 693, 698, 702, 708, 713, 724, 726, 730, 732-735, 737-738, 743, 747-749, 752, 754-755, 768, 779, 782-784, 786-787, 789-792, 794-795, 797-801, 803-807, 809-817, 819-826, 828, 830, 832, 834-838, 841, 843-847, 849-854, 856-858, 860-866, 870, 879, 881, 884, 886, 888-889, 890+: úni spúne crastavéte „pe Ialomița", 893, 896-897, 899-900.
castravéte [sg.]; -véțį: 691-692, 694-697, 699-701, 703-707, 709-712, 714-720, 731, 827, 829, 831, 833, 840.
castravéț; -véti: 721.
castravéțį; -véte: 722-723, 727-729, 736, 739-742, 744, 746, 750-751, 753, 788, 793, 796, 802, 808, 839, 867, 869, 880, 885, 895.
crastavéțį, [k] castravéțį; -véte: 725.

castravecórį; -cór: 745.
castravéțľi; -véte: 818.
castravᵉéțį; -vᵉéte: 842, 848, 855, 859, 868.
castravéțľi; -véte: 871, 883+: castravįéțį; -vįéte.
castravéțį; -véte: 872.
crastavįéțį; -vįéti: 873-874.
crastavįéțį; -véte: 875.
crastavéțį; -véti: 876.
crastavéț; -véte: 877.
crastavéț; -véte: 878.
castravéțį; -véti: 882.
castravįéțį; -vįéte: 887.
castravéț; -véțįe: 892.
castravéț; -véțį; -vįéțįe: 894.
castravįéțį; -vįéțįe: 898.

PĂTRUNJEL, pl. „*persil*“

[1123]

I. [Întrebare indirectă]. Cum zici la acela care crește în grădină și are frunzulițe verzi pe care le tai mărunt și le presari deasupra supei, a ciorbei (în pământ are o rădăcină albă)?

NALR-Olt. 468; ALM 34; AIS 1385; ALMC 178; ALPO 414; ALA 873; ALC 918; ALB 744; ALFC 504; ALJA 421; ALLOr. 336; ALN 354*; ALP 438; ASLEF 735.

Note la hartă:

II. 728: dă-mi două fire di pătrunjăl, doi pătrunjei nu să poate zice.
743: tot pătrînjel de-ar fi un pogon, tot pătrînjel de-ar fi unu singur.
815: trei fire dă pătrunjăl.
817: trei fhire dă ~.
822: tot pătrŭjel trebe să-i spui.

[= la plural].
848: fire di ~.
857: núma ~, atît.
862: mai múlte fhire dă ~.
III. 884: subiectul scrie: pătrunjel.

MORCOV, pl. „*carotte*“

[1124]

I. [Întrebare indirectă]. Dar la acela care seamănă cu pătrunjelul și are rădăcina mare, dulce la gust și roșie-galbenă ..... femeile îl pun în mâncare...?

NALR-Olt. MN, plș. 76; ALRR-Mar. 434; ALM 280; ALF 1779; AIS 1363; ALL 261*; ALG 83*; ALMC 181; ALEA 329; ALB 742; ALFC 495; ALJA 413; ALLOc. 247; ALN 338; ALP 439; ASLEF 744.

II. mórcov; mórcovi: 671-716, 718-720, 722, 725-726, 728-735, 741, 743-744, 747-748, 750, 754-756, 758-762, 764, 766-775, 777-785, 811-812, 814-817, 819-822, 824-827, 829-835, 837, 840-841, 843, 845-847, 849-850, 853-854, 856, 859-861, 867, 886, 888, 890-891, 894+: [B] mórcoyi, 899.
mórcuv; mórcuvi: 717.
mórcuv; mórcuvi: 721, 723, 736-737, 739, 742, 746, 749, 751, 865, 877, 884-885.
mórcov; mórcoyi: 724.
mórcuv; mórcuyi: 727.
mórcov; mórcoyi: 738, 752-753.
mórcov; mórcovi: 740, 745, 813, 880.
mórcov; mórcovy: 757, 763, 765.
mórcove; mórcovi: 862.
mórcove; mórcovi; mórcov: 776.
muórcuov; muórcuovi: 786, 802, 887+: [B] muórcuoy, 898.
muórcuov; muórcuovy: 787-801, 803-806, 809.
muórcov; muórcovy: 807-808, 810, 870.
mórcov; mórcuvi: 818.
mórcov; mórcovy: 823, 852, 864.
mórcovu; mórcovi: 828.
mórcov; mórcoy: 836, 838.
mórcuv; mórcuy: 839.
muórcov; muórcoy: 842, 869.
muórcovu; muórcoy: 844, 858, 863, 866, 868.
muórcovu; muórcovi, [B] muórcoy: 848.
mórcov; mórcovi, mórcoy: 851, 855, 857.
mórcov [L]; mórcovi: 871.
muórcov; muórcovi: 872.
muórcuv; muórcuyi: 873.
mórcuv; mórcovi: 874.
mórcuv; mórcuvi, [*] mórcuyi: 875.
mórcuv; mórcuvi: 876, 889+: [B] mórcuyi.
mórcuov; mórcovi: 878.
muórcov; muórcovi: 879, 895-897, 900.
mórcov; mórcovi, morcuvi, [B] mórcuy: 881.
muórcuv; muórcuvi: 882.
mórcove; mórcovi: 883.
muórcovu; mórcovi: 892.
muórcov; mórcovi: 893.

MĂRAR

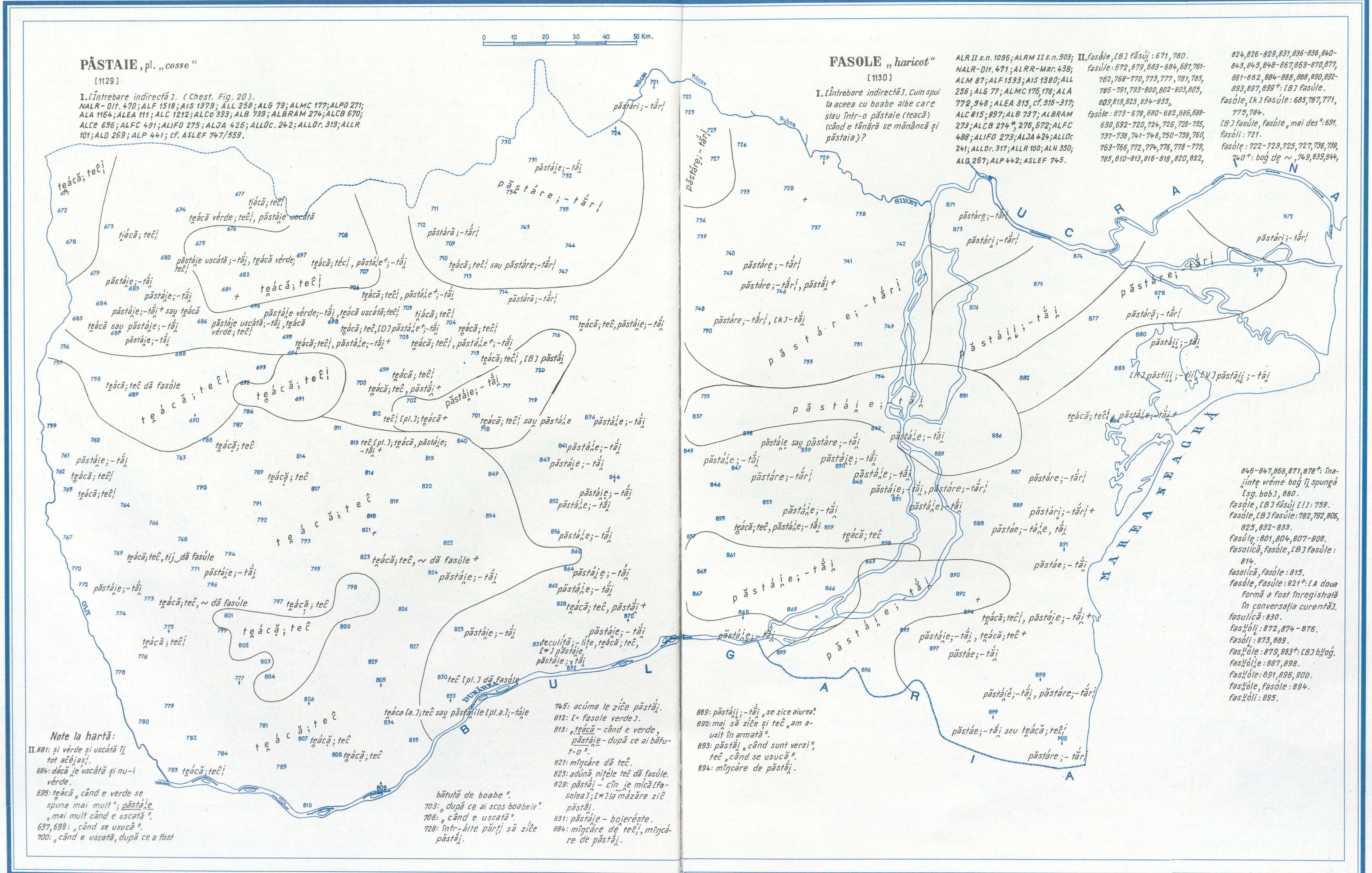
„*fenouil - bâtard*“

[1126]

I. [Întrebare indirectă]. Ce crește în grădină mai înalt decât pătrunjelul, cu frunzulițe mai mici, care miros frumos și pe care le pui la mâncare și la murături? Se păstrează și uscat pentru iarnă?

NALR-Olt. MN, plș. 76; ALRR-Mar. 436; ALM 149; ALF 1565; AIS 1364; ALG 188; ALC 836; ALA 795.

II. mărári: 671, 673, 684, 700, 757, 759-760, 762+: mărárilu [art.] 764-766, 769-770, 772-773, 775, 780, 788, 796, 799, 801, 804.
mărár: 672, 674-683, 685-699, 701-705, 707-720, 728-732, 734-736, 738-755, 761, 763, 767-768, 771, 774, 776-779, 781-787, 789-795, 797-798, 800, 802-803, 805-835, 838, 840-843, 845-847, 849-857, 859-862, 864-867, 869-877, 879, 881-882, 884-891, 893-898, 900.
marár, [*] mărár: 706.
marár: 721-722, 737.
marár: 733, 878, 880.
mărár: 756, 758.
mărári: 836-837, 844, 863, 868, 892.
mărárlu: 839, 848, 858, 899.
mărár: 883.

PĂSTAIE, pl. „cosse“
[1129]
I. [Întrebare indirectă]. (Chest. Fig. 20).
NALR-Olt. 470; ALF 1518; AIS 1379; ALL 258; ALG 79; ALMC 177; ALPO 271; ALA 1164; ALEA 111; ALC 1212; ALCo 393; ALB 739; ALBRAM 274; ALCB 670; ALCe 696; ALFC 491; ALIFO 275; ALJA 426; ALLOc. 242; ALLOr. 319; ALLR 101; ALO 269; ALP 441; cf. ASLEF 747/559.
FASOLE „haricot“
[1130]
I. [Întrebare indirectă]. Cum spui la aceea cu boabe albe care stau într-o păstaie (teacă) (când e tânără se mănâncă și păstaia)?
ALR II s.n. 1096; ALRM II s.n. 903; NALR-Olt. 471; ALRR-Mar. 438; ALM 87; ALF 1593; AIS 1380; ALL 256; ALG 77; ALMC 176, 178; ALA 772, 948; ALEA 315, cf. 316-317; ALC 815; 997; ALB 737; ALBRAM 273; ALCB 274*, 276, 672; ALFC 488; ALIFO 273; ALJA 424; ALLOc 241; ALLOr. 317; ALLR 100; ALN 350; ALO 267; ALP 442; ASLEF 745.
II. fasóle, [B] făsúi : 671, 780.
fasúle : 672, 679, 683-684, 687, 761-762, 768-770, 773, 777, 781, 783, 786-791, 793-800, 802-803, 805, 809, 819, 823, 834-835,
fasóle : 673-678, 680-682, 686, 688-690, 692-720, 724, 726, 728-735, 737-738, 741-748, 750-758, 760, 763-766, 772, 774, 776, 778-779, 785, 810-813, 816-818, 820, 822, 824, 826-829, 831, 836-838, 840-843, 845, 848-867, 869-870, 877, 881-882, 884-886, 888, 890, 892-893, 897, 899+: [B] fasúle.
fasóle, [k] fasúle : 685, 767, 771, 775, 784.
[B] fasúle, fasóle „mai des“: 691.
fasóli : 721.
fasóle : 722-723, 725, 727, 736, 739, 740+: bog de ~, 749, 839, 844, 846-847, 868, 871, 878+: înaiinte vreme bog îi spunea [sg. bob], 880.
fasóle, [B] făsúi [!]: 759.
fasóle, [B] fasúle: 782, 792, 806, 825, 832-833.
fasúle : 801, 804, 807-808.
fasolícă, fasóle, [B] fasúle : 814.
fasolícă, fasóle : 815.
fasóle, fasúle : 821+: [A doua formă a fost înregistrată în conversația curentă].
fasulícă : 830.
fasuóli : 872, 874-876.
fasóli : 873, 889.
fasuóle : 879, 883+: [B] buóg.
fasuólie : 887, 898.
fasuóle : 891, 896, 900.
fasuóle, fasóle : 894.
fasuóli : 895.
Note la hartă:
II. 681: și vérde și uscátă îi tot acéiași.
684: dácă ie uscátă și nu-i vérde.
695: teácă „când e verde se spune mai mult“; păstáie „mai mult când e uscată“.
697, 698: „când se usucă“.
700: „când e uscată, după ce a fost bătută de boabe“.
703: „după ce ai scos boabele“.
706: „când e uscată“.
728: într-álte părți să zíce păstắi.
745: acúma le zíce păstắi.
812: [= fasole verde].
813: „teácă - când e verde, păstáie - după ce ai bătut-o“.
821: mîncáre dă teĉ.
823: adúnă nițele teĉ dă fasúle.
828: păstắi - cîn ie mícă [fasolea]; [*] la mázăre zíĉ păstắi.
831: păstáie - boieréște.
884: mîncáre de teĉi, mîncáre de păstắi.
889: păstắii; -tắi „se zice aiurea“.
892: mai să zíĉe și teĉ „am auzit în armată“.
893: păstắi „când sunt verzi“, teĉ „când se usucă“.
894: mîncáre de păstắi.
0 10 20 30 40 50 Km.
UCRAINA
MAREA NEAGRĂ
BULGARIA
DUNĂREA
SIRET
OLT
Milcov
Putna

MUNTENIA ȘI DOBROGEA

DEZGHIOC (fasolea)(ind. prez. 1) „*j'écosse*"

[1132]

I. [Întrebare indirectă]. Ce zici că faci cu păstaia ca să iasă boabele?

NALR-Olt. 472; ALRR-Mar. 439; ALF 1050; AIS 1379*; ALL 258; ALG 80; ALMC 177; ALEA 113; ALB 738; ALBRAM 276; ALCe 697; ALFC 491; ALIFO 275; ALJA 426; ALLOr. 319*; ALO 270; cf. ALP 448.

Note la hartă:

II. 682: „cu mâna".
737: păstăiésc ca să-i scot bógi.
782: tecuíim fasólea, cînd bátem tẹ́cile.
845: [fasolea] noi uo treierám cu cáii.
866: [D] păstăiésc [= culeg fasolea].
872: dijgóc fasulea sau boábili.
894: guoĝésc [= scot boabele uscate din păstăile uscate].
898: dăjgóc „am auzit la părinți".

MAZĂRE „*pois*"

[1131]

I. [Întrebare indirectă]. Dar la aceea care seamănă cu fasolea, cu boabele rotunde, verzi și mai mici?

ALM 340; NALR-Olt. MN, plș. 77; ALRR-Mar. 437; ALF 1050, suppl. I; AIS 1376; ALL 257; ALG 78; ALMC 175; ALPO 433; ALEA 110; cf. ALC 1261; ALBRAM 272; ALCB 671; ALFC 490; ALIFO 274; ALJA 427; ALLOc. 240; ALLOr. 316; ALLR 99; ALN 351; ALP 436; ASLEF 745, 752.

II. mázăre: 671-703, 705-711, 713, 715, 718-720, 730-734, 742-743, 747, 749-752, 754-807, 809-816, 818-846, 848-870, 882, 884, 888, 890-897, 899-900.
mázîre: 704, 712, 714, 716, 722, 735-738, 744, 817.
mázăre: 717, 879, 881.
mázîri: 721.
mázîre: 723-729, 739, 741, 745-746, 753, 886.
mázăre: 740, 808, 847, 872.
mázâre: 748, 877.
mázăre: 871, 875, 878, 880, 883, 889.
mázări: 873, 876.
mázâri: 874.
mázâre: 885.
mázărie: 887, 898.

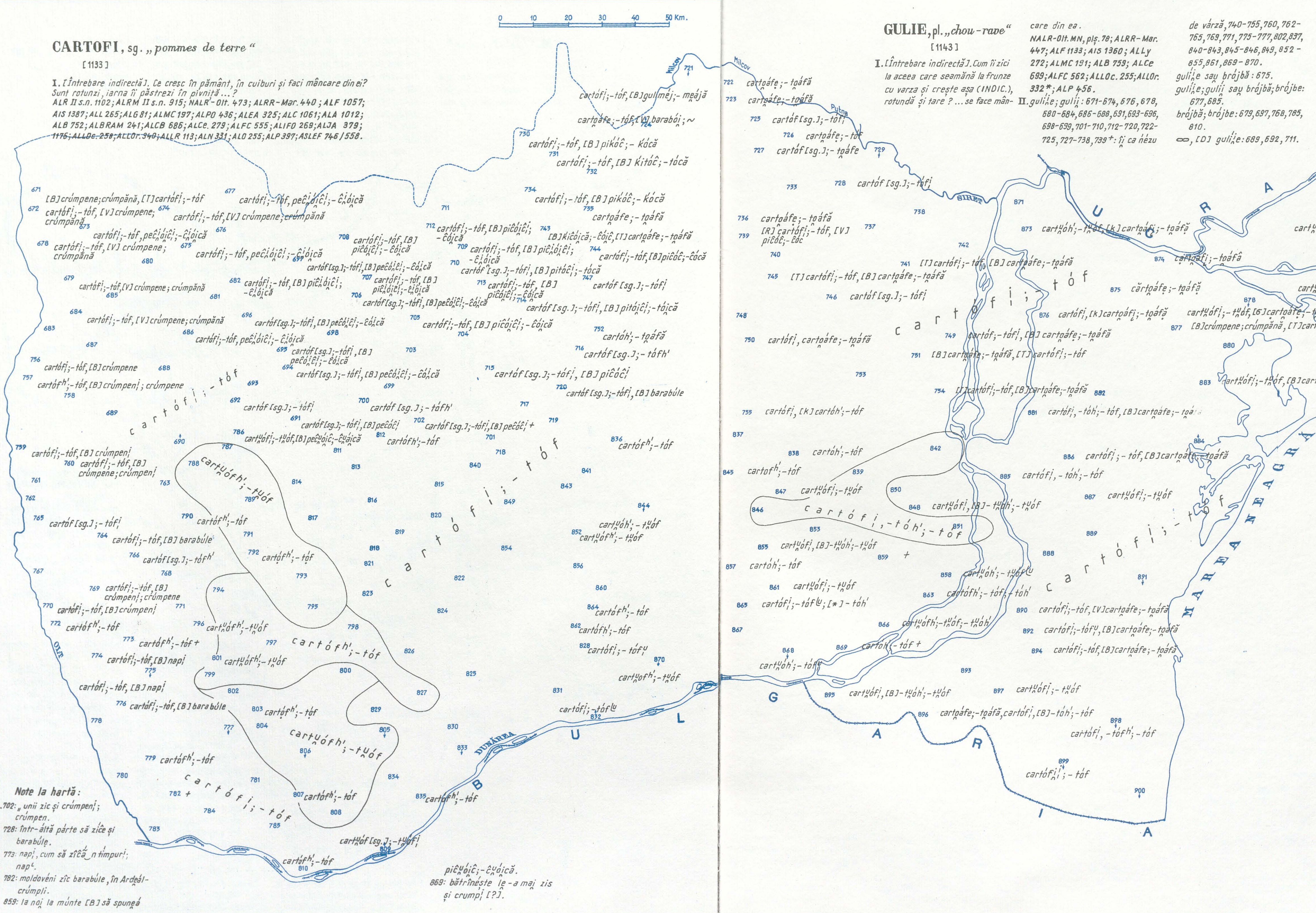
HREAN „*raifort*"

[1142]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la acela care seamănă cu rădăcina pătrunjelului și care, când îl mănânci, îi iute, îți dau lacrimile și strănuți?

ALR II s.n. 191; ALRM II s.n. 134; NALR-Olt. MN, plș. 78; ALM 395; ALMC 195; ASLEF 775/572.

II. hirẹán: 671.
hrẹan: 672, 674, 676, 678-682, 685-690, 692, 695-697, 701-703, 705-706, 711-713, 718, 720-732, 734-735, 737, 739-755, 760+: rîián, pă țărănéște, 771, 775-776, 784-785, 794, 810-811, 816, 827-828, 830, 832-834, 837, 840-843, 845-846, 850, 852, 854-857, 860, 862-863, 866, 868, 871, 876+: rẹan, 877, 879, 881-882, 883+: [B] rẹan, 884-891, 893-895, 897-900.
rian: 673, 675, 878+: rieni [pl.].
hrian: 677, 758.
hirián: 683.
hrẹan: 684, 704, 708, 717, 733, 736, 738, 766.
hrẹan: 691, 694, 700, 716, 847-848.
hrẹan, rẹan: 693, 795, 798, 802.
rẹan: 698, 714, 786-787, 809, 870, 873.
rẹan: 699, 707, 710, 715, 719, 789-790, 792-793, 800, 805-807, 812, 814, 817+: nu χrẹan, 819, 835, 838-839, 861, 864, 869, 874, 875+: nu hrẹan, 880, 896.
hrẹan, [K] rẹan: 709.
hrẹan, [B] riián: 756.
iirẹán: 757, 759, 762, 765, 767, 769-770, 772.
hriián: 761, 764, 797.
rîián: 763.
riián: 768, 791+: [E] „nu sunt pe aici", 796, 801, 815.
iiriián: 773, 777+: [*] hrẹan.
hrẹan, [B] iiriián [!]: 774, 778.
hrẹan, iiriián: 779+: „înainte îl cunoșteau ca o floare".
∞: 780+: [σ], n-am auzît, 781.
hrean sau iiriián: 782.
[σ] iirián: 783.
hriẹán, [K] riẹán: 788.
riẹán: 799.
rẹan, [K] hrẹan: 803, 804, 849.
rean sau hrẹan: 808.
?: 813, 823+: [σ] rẹan, 831+: [σ] rẹan.
χrẹan: 818, 820-822, 824, 826, 829.
crẹan, [K] hrẹan: 825.
reani: 836, 865.
rẹani: 844, 858.
hrẹan: 851.
hrẹan: 853, 859, 867, 872.
hrẹani: 892.

CARTOFI, sg. „pommes de terre"

[1133]

I. [Întrebare indirectă]. Ce cresc în pământ, în cuiburi şi faci mâncare din ei? Sunt rotunzi, iarna îi păstrezi în pivniţă ...?
ALR II s.n. 1102; ALRM II s.n. 915; NALR-Olt. 473; ALRR-Mar. 440; ALF 1057; AIS 1387; ALL 265; ALG 81; ALMC 197; ALPO 436; ALEA 325; ALC 1061; ALA 1012; ALB 752; ALBRAM 241; ALCB 686; ALCe. 279; ALFC 555; ALIFO 269; ALJA 379; 1176; ALLOc. 258; ALLOr. 340; ALLR 113; ALN 331; ALO 255; ALP 397; ASLEF 746/558.

Note la hartă:

II. 702: „unii zic şi crúmpeni; crúmpen.
728: într-áltă párte să zíĉe şi barabúle.
773: napi, cum să zîĉă_n tímpuri; napᶜ.
782: moldovéni zîc barabúle, în Ardeál- crúmpli.
859: la noi la múnte [B] să spuneá piĉoiĉ;-ĉoįcă.
869: bătrîneşte le-a mai zis şi crumpi [?].

GULIE, pl. „chou-rave"

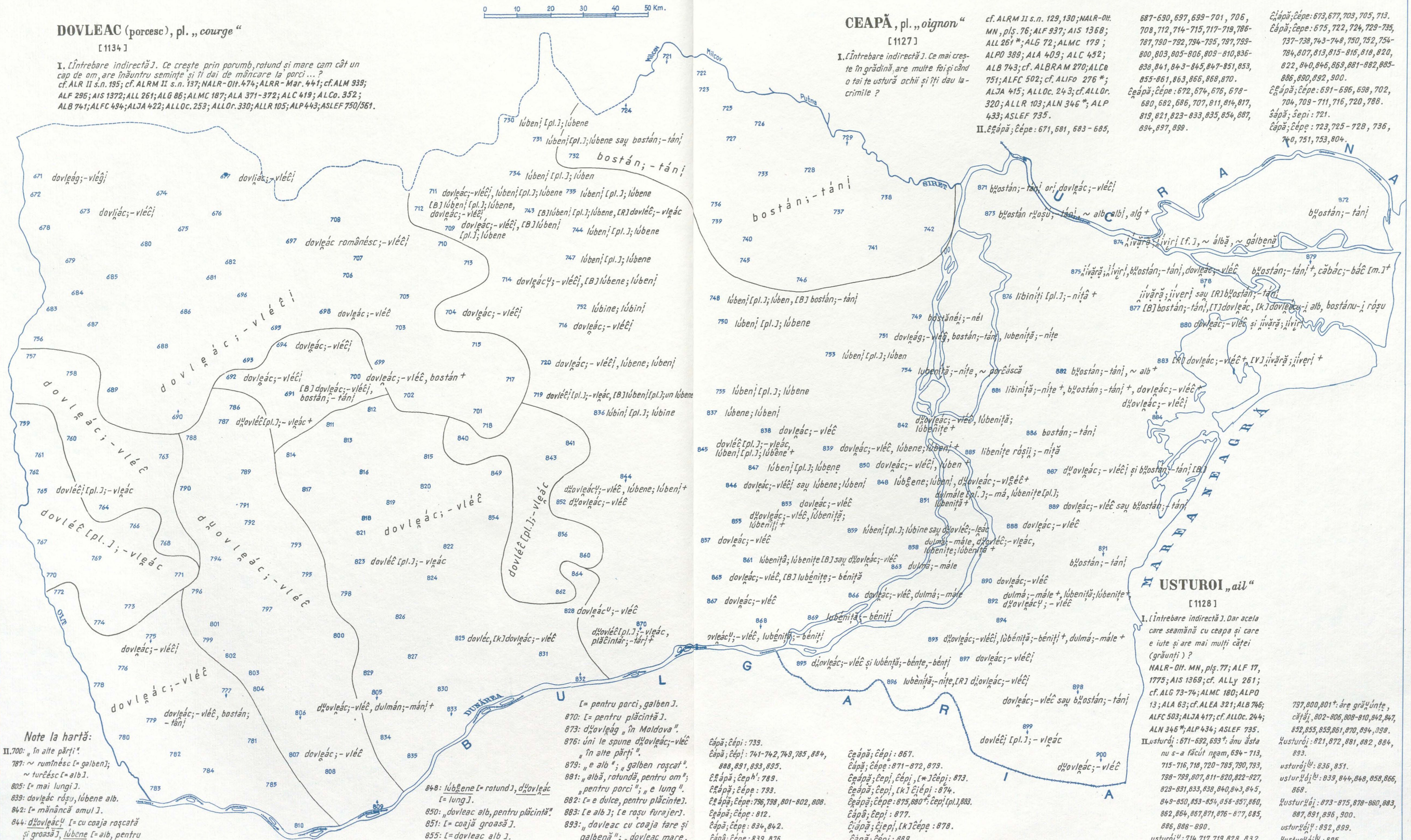
[1143]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la aceea care seamănă la frunze cu varza şi creşte aşa (INDIC.), rotundă şi tare? ... se face mâncare din ea.
NALR-Olt. MN, plş. 78; ALRR-Mar. 447; ALF 1133; AIS 1360; ALLy 272; ALMC 191; ALB 759; ALCe 699; ALFC 562; ALLOc. 255; ALLOr. 332*; ALP 456.

II. gulie; gulii: 671-674, 676, 678, 680-684, 686-688, 691, 693-696, 698-699, 701-710, 712-720, 722-725, 727-738, 739+: îi ca nézu de várză, 740-755, 760, 762-765, 769, 771, 775-777, 802, 837, 840-843, 845-846, 849, 852-855, 861, 869-870.
gulie sau brójbă: 675.
gulie; gulii sau brójbă; brójbe: 677, 685.
brójbă; brójbe: 679, 697, 768, 785, 810.
∞, [D] gulie: 689, 692, 711.
∞: 690.
brójbă, [D] gulie: 700.
nap; nak: 721.
gulie; -lii: 726, 877-878, 879+: [nu ştie cum e, dar a auzit], 880, 883.
gulii [pl.]: 756.
?, [D] #: 757, 758+: nu să recoltéază la noi, 759, 761+: nu je la noi, 789+: „nu creşte buruiana asta pe la noi".
conophidă, [σ] gulie; -lii: 766.
gulie; -lii, brózbe, ∞: 767.
brózbă; brózbe: 770, 772-773, 778, 780, 783-784.
brózbă; brózbe sau gulie; -lii: 774, 779.
brójbă; brójbe sau gulie; -lii: 781, 782+: gulii-„în alte părţi".
gulíe; -lii: 786-788, 790, 791+: „n-am văzut", 792-793, 795, 797-801, 803, 805-806, 897, 899.
gulíe; -lii, brójbă; brójbe: 794.
gulie; -lii, bruójbă; bruójbe: 796.
bruójbă; bruójbi: 804.
gulie; -lii, [B] brójbă; brójbe: 807.
brójbă; brójbe, gulíe; -lii: 808.
bruójbă; bruójbe sau gulie; -lii: 809.
gulie; -lii: 811, 812+: púne sîrbi, 815-817, 819-822, 824-830, 833-835, 881, 884-889, 890-894, 896, 900.
[D] gulie; -li: 813+: „poate n-am mâncat de 30 de ani", 831.
[σ] gulie; -lii: 814: ∞, 823, 832.
∞: 818+: guline.
gulie; -lii: 836, 838-839, 844, 847-848, 864-865, 867-868.
gulie; -lii: 850-851, 856-860, 862-863, 866.
guliii; -lii, alabáş; -báşi: 871.
guliii; -lii: 872-876, 882, 889.
guliii; -lii: 895
gulie; -lii: 898.

ATLASUL LINGVISTIC ROMÂN PE REGIUNI

MUNTENIA ȘI DOBROGEA

DOVLEAC (porcesc), pl. „courge“

[1134]

I. [Întrebare indirectă]. Ce crește prin porumb, rotund și mare cam cât un cap de om, are înăuntru semințe și îl dai de mâncare la porci ...?
cf. ALR II s.n. 195; cf. ALRM II s.n. 137; NALR-Olt. 474; ALRR-Mar. 441; cf. ALM 939; ALF 296; AIS 1372; ALL 261; ALG 86; ALMC 187; ALA 371-372; ALC 419; ALCo. 352; ALB 741; ALFC 494; ALJA 422; ALLOc. 253; ALLOr. 330; ALLR 105; ALP 443; ASLEF 750/561.

Note la hartă:

II. 700: „în alte părți“.
787: ~ rumînésc [= galben]; ~ turĉésc [= alb].
805: [= mai lungi].
839: dovleác róșu, lúbene alb.
842: [= mănâncă omul].
844: dovleácu [= cu coaja roșcată și groasă], lúbene [= alb, pentru plăcintă].
845: [= cu coaja albă].
848: lúbeene [= rotund], duovleác [= lung].
850: „dovleac alb, pentru plăcintă“.
851: [= coajă groasă].
855: [= dovleac alb].
858: dulmá [= alb, bun de copt], duovleác [din dovlecei], lúbeniță [= pentru porci, galben].
870: [= pentru plăcintă].
873: duovleág „în Moldova“.
876: úni le spune duovleác; -vleĉ „în alte părți“.
879: „e alb“; „galben roșcat“.
881: „albă, rotundă, pentru om“; „pentru porci“; „e lung“.
882: [= e dulce, pentru plăcinte].
883: [e alb]; [e roșu furajer].
893: „dovleac cu coaja tare și galbenă“; „dovleac mare, cu coaja albă“.

CEAPĂ, pl. „oignon“

[1127]

I. [Întrebare indirectă]. Ce mai crește în grădină, are multe foi și când o tai te usturǎ ochii și îți dau lacrimile?
cf. ALRM II s.n. 129, 130; NALR-Olt. MN, plș. 76; ALF 937; AIS 1368; ALL 261*; ALG 72; ALMC 179; ALPO 389; ALA 409; ALC 452; ALB 743; cf. ALBRAM 270; ALCe 751; ALFC 502; cf. ALIFO 276*; ALJA 415; ALLOc. 243; cf. ALLOr. 320; ALLR 103; ALN 346*; ALP 433; ASLEF 735.

II. ĉeápă; ĉépe: 671, 681, 683-685, 687-690, 697, 699-701, 706, 708, 712, 714-715, 717-719, 786-787, 790-792, 794-795, 797, 799-800, 803, 805-806, 809-810, 836-838, 841, 843-845, 847-851, 853, 855-861, 863, 866, 868, 870.
ĉeápă; ĉépe: 672, 674, 676, 678-680, 682, 686, 707, 811, 814, 817, 819, 821, 823-833, 835, 854, 887, 894, 897, 899.
ĉiápă; ĉépe: 673, 677, 703, 705, 713.
ĉápă; ĉépe: 675, 722, 724, 729-735, 737-738, 743-748, 750, 752, 754-784, 807, 813, 815-816, 818, 820, 822, 840, 846, 869, 881-882, 885-886, 890, 892, 900.
ĉeápă; ĉépe: 691-696, 698, 702, 704, 709-711, 716, 720, 788.
ŝápă; ŝepi: 721.
ĉápă; ĉépe: 723, 725-728, 736, 740, 751, 753, 804.
ĉápă; ĉépi: 739.
ĉápă; ĉépi: 741-742, 749, 785, 884, 888, 891, 893, 895.
ĉeápă; ĉeph: 789.
ĉeápă; ĉépe: 793.
ĉeápă; ĉépe: 796, 798, 801-802, 808.
ĉeápă; ĉépe: 812.
ĉápă; ĉépe: 834, 842.
ĉápâ; ĉépe: 839, 876.
ĉeápă; ĉépe: 852, 864.
ĉeápă; ĉépi: 862, 865.
ĉeápă; ĉépi: 867.
ĉápă; ĉépe: 871-872, 879.
ĉeápă; ĉepi, ĉépi, [*] ĉépi: 873.
ĉeápă; ĉepi, [k] ĉiépi: 874.
ĉeápă; ĉépe: 875, 880+: ĉepi [pl.], 883.
ĉápâ; ĉepi: 877.
ĉiápă; ĉiepi, [k] ĉépe: 878.
ĉápă; ĉépi: 889.
ĉeápă; ĉepi: 896.
ĉápă; ĉépie: 898.

USTUROI „ail“

[1128]

I. [Întrebare indirectă]. Dar acela care seamănă cu ceapa și care e iute și are mai mulți căței (grăunți)?
NALR-Olt. MN, plș. 77; ALF 17, 1775; AIS 1369; cf. ALLy 261; cf. ALG 73-74; ALMC 180; ALPO 13; ALA 63; cf. ALEA 321; ALB 746; ALFC 503; ALJA 417; cf. ALLOc. 244; ALN 346*; ALP 434; ASLEF 735.

II. usturói: 671-692, 693+: ánu ăsta nu s-a făcut neam, 694-713, 715-716, 718, 720-785, 790, 793, 798-799, 807, 811-820, 822-827, 829-831, 833, 838, 840, 843, 845, 849-850, 853-854, 856-857, 860, 862, 864, 867, 871, 876-877, 885, 886, 888-890.
usturói: 714, 717, 719, 828, 832, 837, 841, 846, 863, 865, 869.
usturuói: 786-789, 791-792, 794-797, 800, 801+: áre grăuúnțe, cățăi, 802-806, 808-810, 842, 847, 852, 855, 859, 861, 870, 894, 898.
uusturói: 821, 872, 881, 882, 884, 893.
usturói: 836, 851.
usturuói: 839, 844, 848, 858, 866, 868.
uusturuói: 873-875, 878-880, 883, 887, 891, 896, 900.
usturuói: 892, 899.
uusturuói: 895.
usturói; -rói: 897.

TIGVĂ, pl. „gourde, calebasse“

[1136]

I. [Întrebare indirectă]. Cum numiți soiul acela de dovleac în care, când se usucă, dacă-i scoți semințele, poți ține ceva în el sau cu care, dacă are coadă lungă, poți trage țuică sau vin din butoi ?'

ALR II s.n. 200; NALR-Olt. 475; ALMC 1072; ALEA 332; ALLOr. 331.

Note la hartă:

II. 678: ~ de dovleác duŋgós.
684: „pentru lapte sau apă“.
688, 700: „cu care scoți țuica“.
711, 712, 714, 719: „mai lungă“.
735: trágă „cu coada lungă“, tívă - cu coáda scúrtă și mai gogoneáță.
745: láptele ácru stă bine-n tívgă la cîmp, îl ține rece.
747: tívga créște mărúntă și trága créște înáltă.
757: tîlv „cu coada lungă“, tertecúțe „mai mici“.
765: tîlv „cu gâtul lung“.
766: glăveájă dă dovleác „folosită în aceleași scopuri ca tigva“.
768: tertecúțe miĉ - beam țúică cu iele.
799: țiúgă „pui sare în ea“, tîlv „scoți vin“, cătrúnă „bem țuică cu ea; ca o lingură cu coadă scurtă“.
817: tătírcă; -tírĉ [= mici, cu dungi, fără utilizare].
820: am văzú‿pă vláșca.
822: tărtăcúță; -cúțe [= mai mică decât tigva].
829: glăveájă [= coajă de dovleac comestibil, folosită ca recipient]; -véji.
832: traĝ cu ia dîn butói.
846: țiúvgă - „nu tragi vinul, dar poți pune mâncare în ea“.
873: tívgâ; tivĝ „craniu, țeastă“.
875: tívgă, mai pă boieréște.
893: cătrunítă „e mai mică“.
II. 896: termenul tivgă e luat de la coloniștii veniți din Muntenia.

RIDICHE, pl. „radis“

[1125]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la aceea care crește în pământ, are miezul alb și se mănâncă cu sare și e puțin iute ? (Chest. Fig. 19).

NALR-Olt. 469; ALRR-Mar. 435; ALF 1687; AIS 1361; ALG 1368; ALMC 195; ALA 1084; ALC 1132; ALFC 499; ALLOc. 248*; ALLOr. 334; ALN 348*; ALP 454; ASLEF 744, 769, 777.

II. ridíke; -dík: 671, 674-677, 680-683, 685, 687-688, 695, 698, 704-708, 710-713, 715, 719-720, 724-741, 743-747, 750, 752-753, 762, 764, 847, 849, 853-856, 860-862, 864-865, 867, 870, 877, 885-888, 891, 894, 897-899.
ridíkie; -díkii: 672-673, 678-679, 686, 689, 703, 761, 763, 809, 811, 825-826, 835-838, 845.
ridíkiie; -díkii: 684, 691, 697, 700-701, 718, 749, 757-759, 767-773, 775-778, 780-782, 784-785, 803, 805, 807, 817-818, 820, 840, 843-844, 850, 858, 881, 890, 893, 896, 900.
ridíke; -díkii: 690, 692, 699, 702, 751, 754, 756, 760, 765-766, 779, 787, 816, 842, 846, 851.
ridíkĕ; -díkii: 693-694, 696.
rădíke; ridík: 709.
ridíkiie; -dík: 714, 717, 783, 852.
ridíke; -díki: 716, 832.
ridíke; -dík: 721-723, 742, 748, 755.
rîdíke; -díkii: 745.
ridíkiĕ; -díkii, ~ dă lună, ~ dă toámnă: 774.
ridíkie; -díkii: 786, 789-790, 792, 799, 812, 822, 869.
ridíke dă lúnă; ridík: 788.
ridíkie; -díkii: 791, 793, 795, 810.
ridíkie dă lúnă; ridíkii: 794.
rîdíkiie; -díkii: 796, 798.
ridíkie dă lúnă; ridíkii: 797.
rîdíkiie; -díkii: 800, 806, 814, 821, 834.
ridíkiie; -díkii: 801-802, 804, 808, 829.
ridíkiie; -díki: 813, 824.
ridíkiie dă lúnă; -díkii: 815.
rîdíke; -díki: 819.
ridíkiie; -díkii: 823, 827, 830-831, 833, 892.
rîdíkiie; -díki: 828.
rîdíkiie; -díkii: 839.
rîdíke; -dík: 841.
rîdíkiie; -díkii: 848, 859.
ridíkiie; -díkii: 857, 866.
rîdíkiie; -díkii: 863.
ridíkiie; -díki: 868.
rĕdíke; -dík: 871.
râdíke; -dík, rîdíki; -dík: 872.
ridíki; -dík: 873.
ridíki; -dík: 874-876, 889.
râdíke; -dík: 878.
rîdíki; -dík: 879.
ridíke; -dík: 880, 883.
ridíki; -dík: 882, 895.
ridíke; -díkii: 884.

HARTA 350

PEPENE VERDE, pl. „pastèque"

[1137]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la acela pe care, ca să-l cunoști dacă e copt, îl ciocănești cu degetul și care are coaja verde, miezul roșu?
ALR II s.n. 199; ALRM II s.n. 138; NALR-Olt. MN, pls. 77; ALRR-Mar. 443; ALM 934; AIS 1373*; ALEA 1137; ALLOr. 331*; ASLEF 749.

PEPENE GALBEN, pl. „melon"

[1138]

I. [Întrebare indirectă]. Dar la acela cu coaja galbenă?

NALR-Olt. MN, pls. 77; ALM 114; AIS 1372*; ALLOr. 331*; ASLEF 749.

II. pépene; pépeni: 671, 679, 683, 710, 756-757, 759, 761, 764-772, 774-776, 778, 783, 799, 802.
pépene gálben; pépeni: 672-673, 675, 677, 680, 682, 684-697, 699-700, 702-703, 705-709, 712-713, 715, 718-720, 758, 779, 784-785.
pépene gálbăn: 674, 681.
pépene turcésc: 676.
pépene gălbin: 678, 698.
pépine gálben: 701, 714, 726, 748, 750.
pépine gălbin: 704, 711, 716.
pépene gálben: 717.
pépini gálbîn; pépini gálbini: 721.
pépine gálben; pépini gálben: 722, 844, 848, 851, 853, 856, 859, 861, 864, 866.
pépini gálbin; pépini gálbini: 723, 727-728, 736, 739.
pépine gálben; pépini gálbini: 724, 738, 742.
pépine gálben; pépini gálbeni: 725, 741, 753.
pépini gálben; pépini gálbeni: 729, 867.
pépene gálben sau harbúz; -búji: 730.
pépine gálben; pépini gálbeni: 731-733, 735, 745, 751, 754, 838, 849, 860, 862.
pépene gálben; pépeni gálbeni: 734, 737, 743-744, 747, 786-798, 800-801, 803-807, 809, 811, 813, 816-818, 820, 822-823, 825-830, 832, 834, 839-840, 843, 845, 847, 850, 854, 857, 888, 900.
pépene gálben; pépini gálbeni: 740.
pépine gălbin; pépini gálbini: 746, 836.
pépine gálben; pépini gálbeni: 749, 865.
pépine gálben; pépeni gálbeni: 752.
pépene gálben; pépini gálbeni: 755, 852, 863.
pépene gálben: 760, 763, 773, 777, 782, 810, 819, 824.
pépene gălbin; pépeni: 762, 780.
pépene: 781+: la ăia gálbeni.
pépene bălán; pépeni bălání: 808.
pépeni gálbeni [pl.]: 812.
tot pépene, ~ gálben; pépeni gálbeni: 814, 833.
tot pépene, da al soi, gálben: 815.
pépene gálben, crăpăcós; pépeni gálbeni: 821.
pépine gálben; pépini gálbeni: 831.
glomóz; -móji: 835+: áre mai gust.
pépene gălbin; pépeni gálbini: 837, 887.
pépine gălbin; pépini gálbini: 841-842, 855, 869, 894.
pépine gálbinu; pépini gálbini: 846.
pépine gálbenu; pépini gálbeni: 858.
piépine gálbenu; piépini gálbeni: 868.
pépine gálben; pépini gálbeni, cantaluóg; -luóĝ: 870.
pépene gálben; pépeni gálbeni gari [V] bacír; -círi: 871.
zămuós; -muós: 872.
cauúni; -uúni: 873, 876+: [R] pépini gălbin; pépini gálbini, 880.
cauún; -uúni: 874, 893, 896+: [R] pépene gálben; pépeni gálbeni.
cauúni; -uúni: 875.
cauún, [B] zămós; -móși: 877.
cauúne; -uúni: 878, 881+: sau pépene gălbin; pépini gálbini.
pépene gálben; pepeni gálbeni sau căuúni; -uúni: 879+: „la C.A. Rosetti spun: zămós; -móși".
pépini gálbin; pépini gálbini, [G] [V] cauún; -uúni: 882.
căuúne; -uúni: 883+: cantalúp; -lúpi „soi de pepene galben foarte dulce", barabitiúne; -tiúni „căune cu sămânța cocoloș".
pépene gálben; pépeni gálbini: 884.
pépine gálben: 885, 886+: pépine grumúi, cáre-i cu semințele cocoloáșe.
pépeni gálbin; pépeni gálbeni: 889.
pépine gálben; pépini gálbeni: 890+: „nu se spune caune".
pépine gălbin; pépini gálbini: 891.
pépene gálbenu; pépeni gálbeni: 892.
pépene gálben sau cauúnlu; -uúni: 895.
pépene gálben; pépeni gálbeni, caón; -óni: 897+: barabitón; -tóni „soi de pepene galben cu semințele cocoloș".
piépiene gálben; piépieni gálbieni: 898.
pépene gálben, pépine ~; pépeni gálbeni, pépini ~: 899.

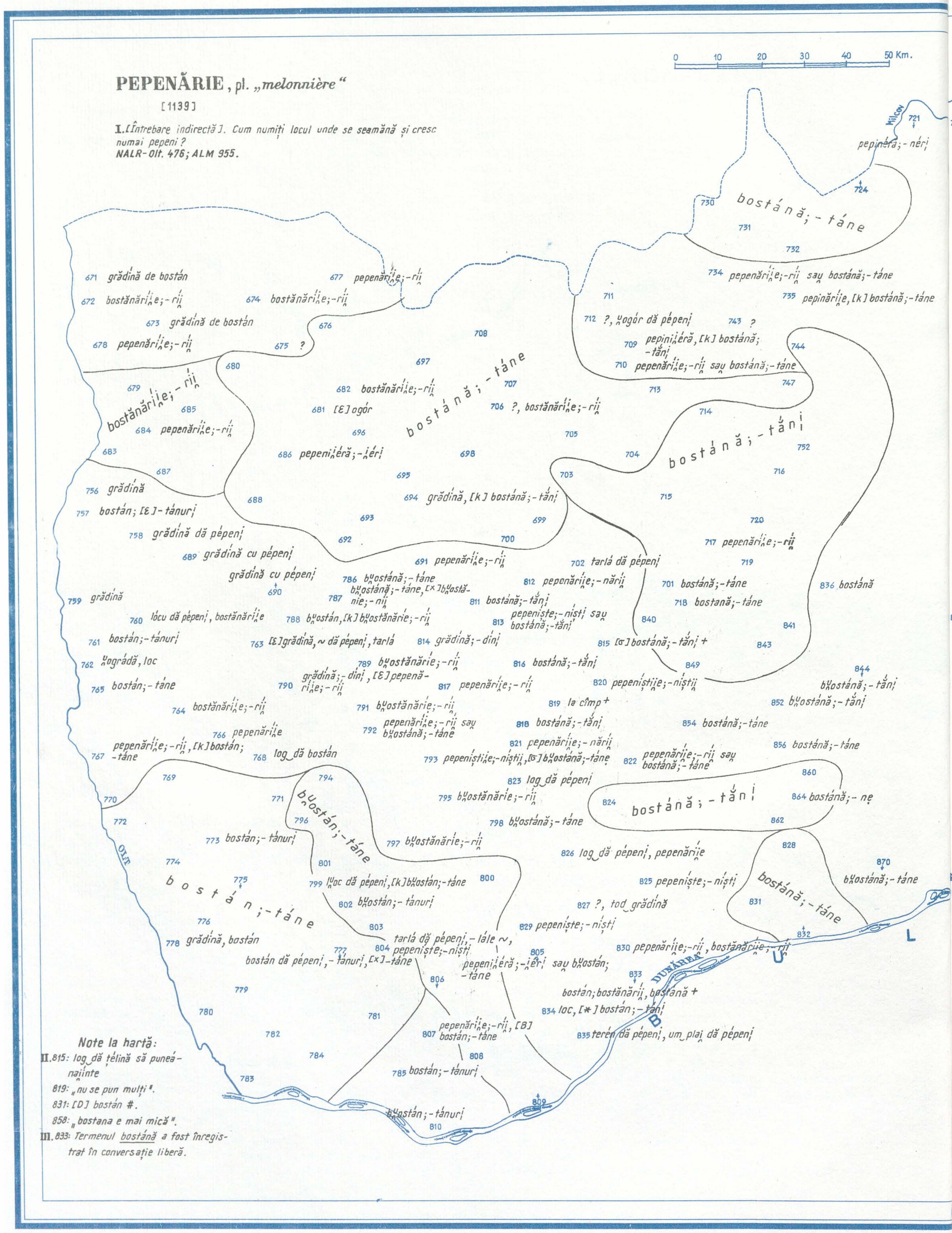
Note la hartă:

II. 693: „îi zice alții în Moldova".
698: „în altă parte arbúști".
721: le mai zîĉe și harbúj.
767: pépeni verz „acum, în agrotehnică".
789, 791, 792, 795, 796, 800, 802, 805, 806, 810: gîgîlice; -liĉ „pepene mic".
803: gîgîlíĉiie; -líĉii „pepene mic".
817: arbúji, în pártea moldóvi.
844: buoșár [= pepene verde cu miez galben].
889: [a mai auzit în alte părți] arbúz; -búji.

PEPENĂRIE, pl. *„melonnière"*

[1139]

I. [Întrebare indirectă]. Cum numiți locul unde se seamănă și cresc numai pepeni?
NALR-Olt. 476; ALM 955.

VREJ, pl. *„sarment"*

[1135]

I. [Întrebare indirectă]. Cum spuneți la acela care se întinde pe pământ și pe care cresc castraveții sau dovlecii?

II. vrej; vreji: 671, 677, 679, 681-682, 694-695, 699, 701-702, 704-705, 711+: sau cúrpene, 713, 715-716, 718-720, 729, 733, 740, 742, 744, 747-748, 750, 752, 762-763, 770-771, 787-789, 791-792, 795, 797-798, 800, 803, 805, 811-812, 815+: [*] vrej; vreji, vréju [a.], 819-821, 824-825, 827-828, 832-834, 843, 850-852, 857, 859, 862, 864, 870, 889, 890+: [subiectul scrie] un vrej; doi vreji, 897, 899, 900+: [B] cúrpene; cúrpeni.

vrej; ~ : 672, 678, 684, 687, 756-757, 759-761, 765, 767, 769, 801.

vrej; vréjuri: 673-676, 680, 685-686, 688-691, 753, 755, 764, 766, 768, 773-786, 790, 793-794, 796, 799, 802, 804, 806-810, 826, 830, 835, 841, 895.

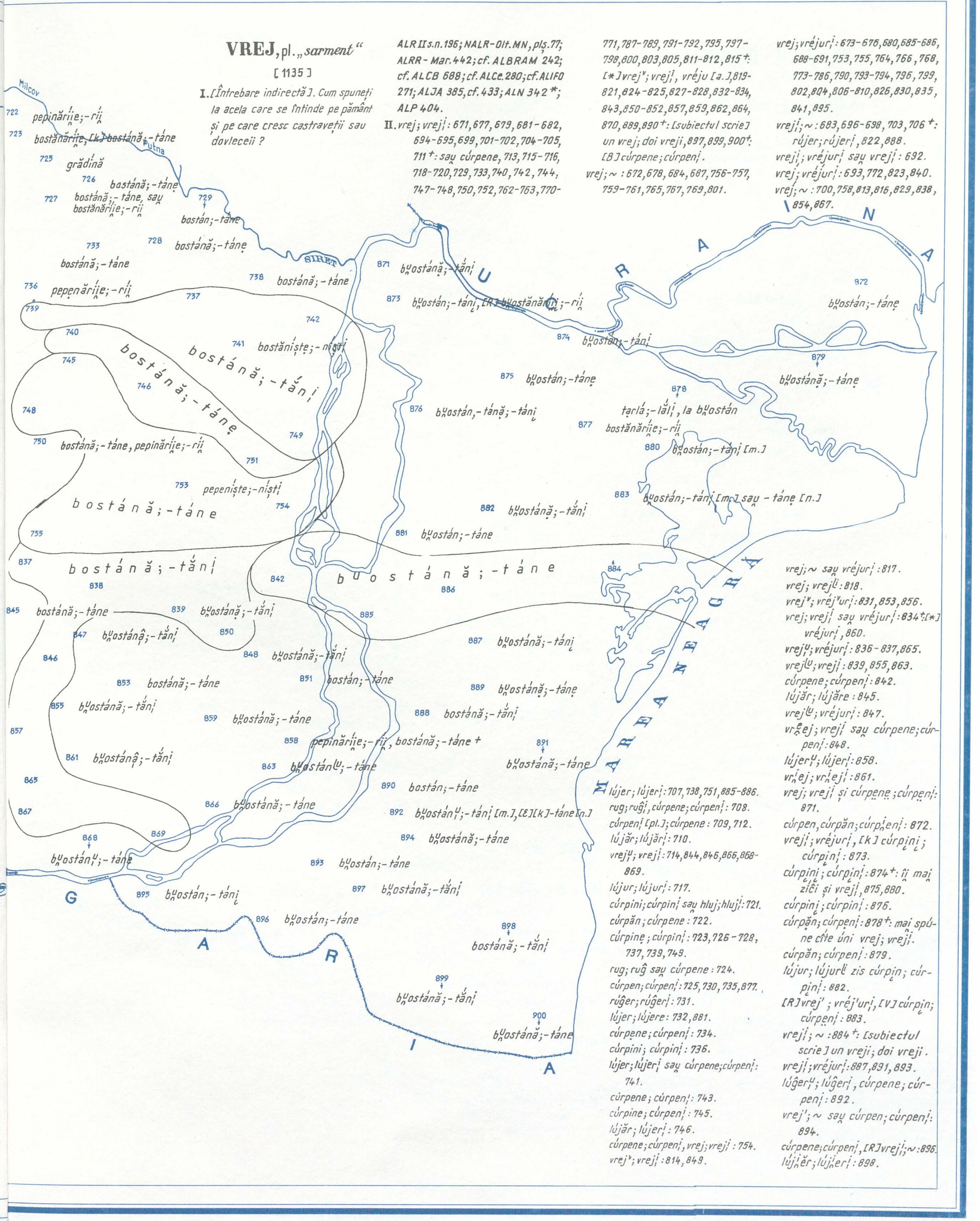
vrej; ~ ; vréjuri: 683, 696-698, 703, 706+: rújer; rújeri, 822, 888.

vrej; vréjuri sau vreji: 692.

vrej; vréjuri: 693, 772, 823, 840.

vrej; ~ : 700, 758, 813, 816, 829, 838, 854, 867.

ALR II s.n. 196; NALR-Olt. MN, pl. 77; ALRR-Mar. 442; cf. ALBRAM 242; cf. ALCB 688; cf. ALCe. 280; cf. ALIFO 271; ALJA 385, cf. 433; ALN 342*; ALP 404.

SFECLĂ FURAJERĂ, pl. „*betterave fourragère*“

[1141]

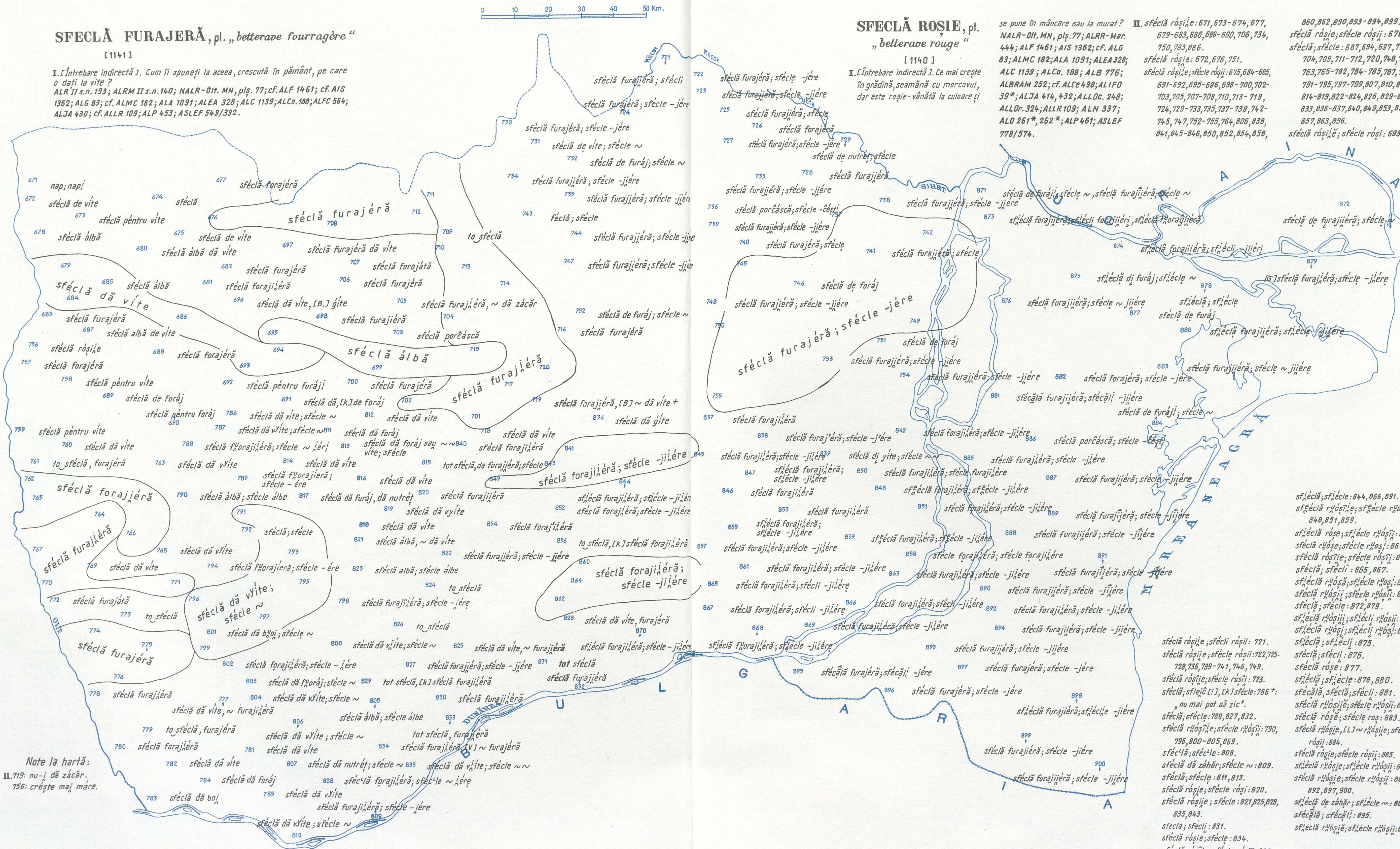
I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spuneți la aceea, crescută în pământ, pe care o dați la vite?
ALR II s.n. 193; ALRM II s.n. 140; NALR-Olt. MN, plș. 77; cf. ALF 1461; cf. AIS 1362; ALG 83; cf. ALMC 182; ALA 1091; ALEA 328; ALC 1139; ALCo. 188; ALFC 564; ALJA 430; cf. ALLR 109; ALP 453; ASLEF 549/392.

SFECLĂ ROȘIE, pl. „*betterave rouge*“

[1140]

I. [Întrebare indirectă]. Ce mai crește în grădină, seamănă cu morcovul, dar este roșie-vânătă la culoare și se pune în mâncare sau la murat?
NALR-Olt. MN, plș. 77; ALRR-Mar. 444; ALF 1461; AIS 1362; cf. ALG 83; ALMC 182; ALA 1091; ALEA 328; ALC 1139; ALCo. 188; ALB 776; ALBRAM 252; cf. ALCe 498; ALIFO 39*; ALJA 414, 432; ALLOc. 248; ALLOr. 324; ALLR 109; ALN 337; ALO 261*, 262*; ALP 461; ASLEF 778/574.

II. sféclă róșie: 671, 673-674, 677, 679-683, 686, 688-690, 706, 734, 750, 783, 886.
sféclă róșie: 672, 676, 751.
sféclă róșie; sfécle róșii: 675, 684-685, 691-692, 695-696, 698-700, 702-703, 705, 707-708, 710, 713-719, 724, 729-733, 735, 737-738, 742-745, 747, 752-755, 764, 806, 838, 841, 845-846, 850, 852, 854, 858, 860, 862, 890, 893-894, 899.
sféclă róșie; sfécle róșii: 678.
sféclă; sfécle: 687, 694, 697, 701, 704, 709, 711-712, 720, 748, 756-763, 765-782, 784-785, 787, 789, 791-795, 797-799, 807, 810, 812, 814-819, 822-824, 826, 829-830, 833, 836-837, 840, 849, 853, 856-857, 863, 896.
sféclă róșie; sfécle róși: 693.

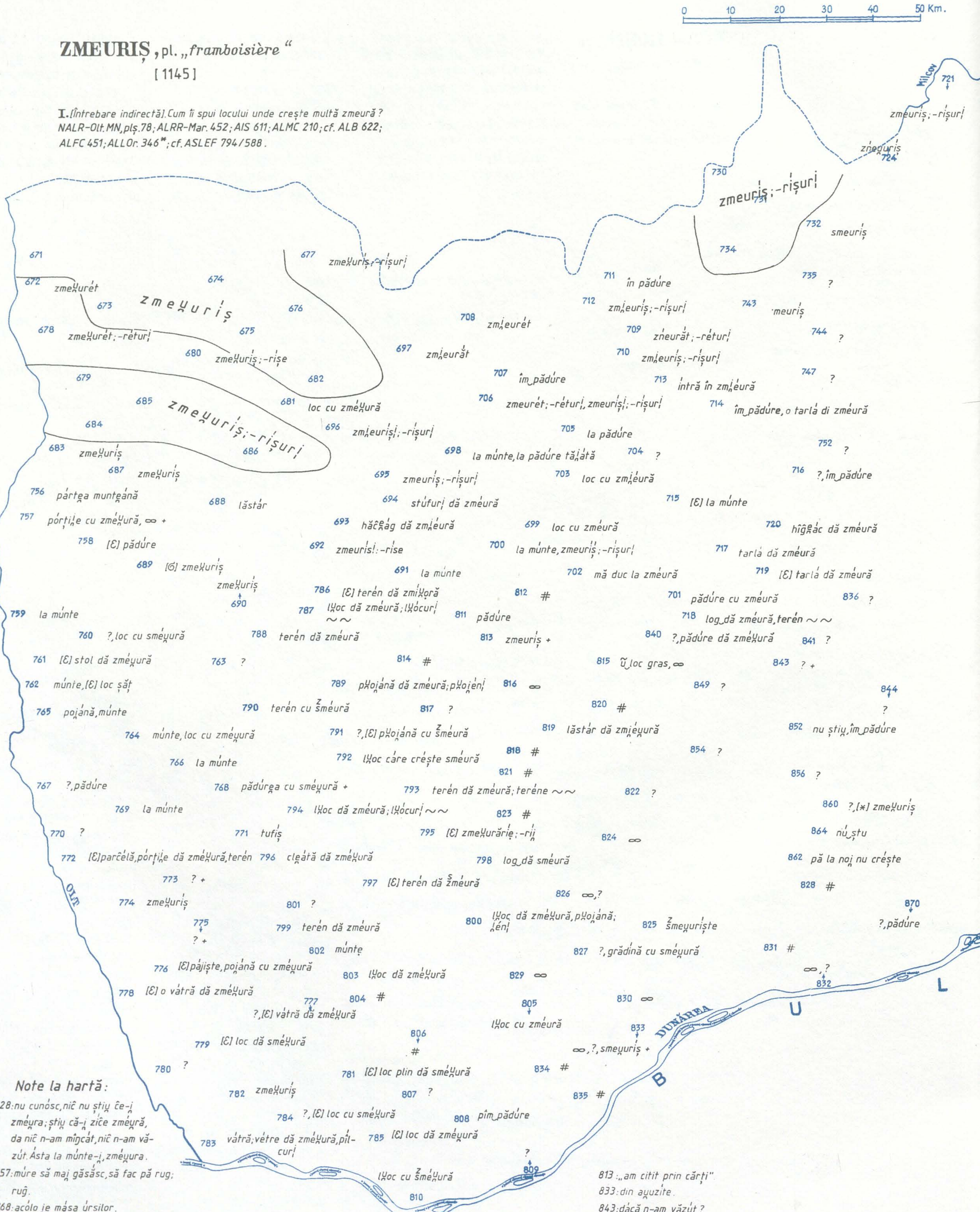

sféclă róșie; sfécli róșii: 721.
sféclă róșiie; sfécle róșii: 722, 725-728, 736, 739-741, 746, 749.
sféclă róșîie; sfécle róșîi: 723.
sféclă; sfleiĉ [!], [k] sfécle: 786 +: „nu mai pot să zic".
sféclă; sfécle: 788, 827, 832.
sféclă ruóșîie; sfécle ruóșîi: 790, 796, 800-805, 869.
sféclă; sfécle: 808.
sféclă dă záhăr; sfécle ~: 809.
sféclă; sfécle: 811, 813.
sféclă róșie; sfécle róși: 820.
sféclă róșiie; sfécle: 821, 825, 828, 835, 843.
sfecla; sfecli: 831.
sféclă róșie; sfécle: 834.
sféclă róșîie; sfécle róșîi: 839.
sfeéclă ruóșiie; sfeécle ruóșii: 842, 847, 870.
sfiéclă; sfiécle: 844, 866, 891.
sfeéclă ruóșîie; sfeécle ruóșîi: 848, 851, 859.
sfiéclă róșe; sfiécle ruóșîi: 855.
sféclă ruóșe; sfécle ruóși: 861.
sféclă róșîie; sfécle róșîi: 864.
sféclă; sfécli: 865, 867.
sfiéclă ruóșă; sfiécle ruóși: 868.
sféclă ruóșii; sfécle ruóșîi: 871.
sféclă; sfécle: 872, 879.
sfiéclă ruóșiii; sfiécli ruósii: 873.
sfiéclâ ruóși; sfiécli ruóși: 874.
sfiéclă; sfiécli: 875.
sféclă; sfécli: 876.
sféclă róșe: 877.
sfiéclă; sfiécle: 878, 880.
sfécălă, sféclă; sfécli: 881.
sféclă ruóșiiĕ; sfécle ruóșii: 882.
sféclă róșĕ; sfécle roș: 883.
sféclă ruóșie, [L] ~ ruóșiie; sfécli róșii: 884.
sféclă róșie; sfécle róșii: 885.
sfiéclă ruóșie; sfiécle ruóșii: 887.
sféclă ruóșie; sfécle ruóșii: 888, 892, 897, 900.
sfiéclă de záhăr; sfiécle ~: 889.
sfécălă; sfécăli: 895.
sfiéclă ruóșiĕ; sfiécle ruóșii: 898.

Note la hartă:
II. 719: nu-i dă zăcăr.
756: crește mai mare.

ZMEURIȘ, pl. „*framboisière*“
[1145]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi spui locului unde crește multă zmeură? NALR-Olt. MN, plș. 78; ALRR-Mar. 452; AIS 611; ALMC 210; cf. ALB 622; ALFC 451; ALL Or. 346*; cf. ASLEF 794/588.*

Note la hartă:

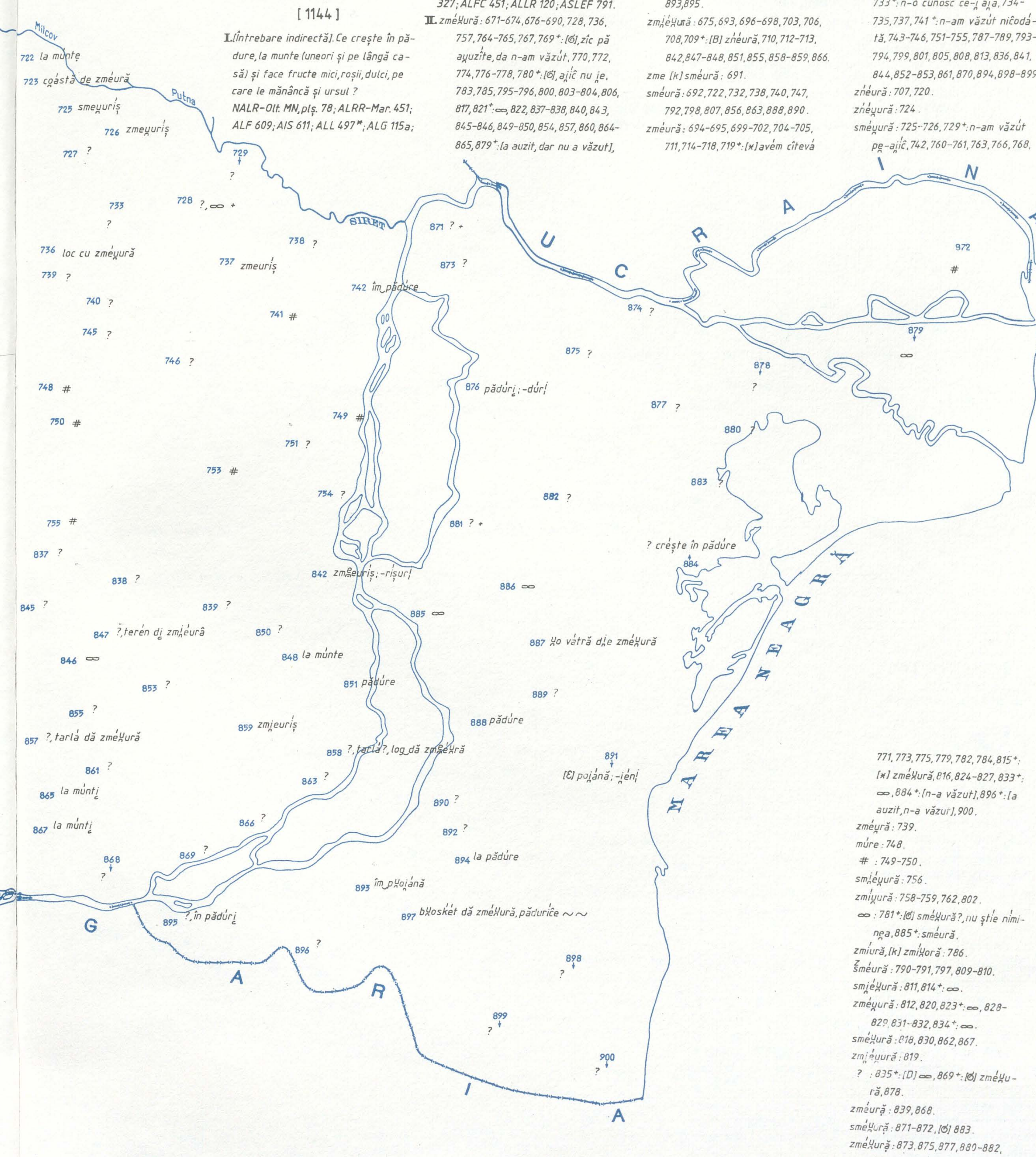
II. 728: nu cunósc, niĉ nu știu̯ ĉe-i̯ zméu̯ra; știu̯ că-i̯ ziĉe zméu̯ră, da niĉ n-am mîŋcát, niĉ n-am văzút. Ásta la múnte-i̯, zméu̯ra.
757: múre să mai̯ găsắsc, să fac pă rug; ruĝ.
768: acólo i̯e mása úrșilor.
773: nu pre̯a i̯e pîn párte̯a lóculu̯i.
775: n-aș pute̯á ști.

813: „am citit prin cărți“
833: din au̯zite.
843: dacă n-am văzut?
871: pădúri̯; -dúri̯.
881: pădúre.

ZMEURĂ „*framboise*“
[1144]

I. *[Întrebare indirectă]. Ce crește în pădure, la munte (uneori și pe lângă casă) și face fructe mici, roșii, dulci, pe care le mănâncă și ursul? NALR-Olt. MN, plș. 78; ALRR-Mar. 451; ALF 609; AIS 611; ALL 497*; ALG 115a; ALMC 210; ALA 840; ALC 887; ALAL 327; ALFC 451; ALLR 120; ASLEF 791.*

II. zméu̯ură: 671-674, 676-690, 728, 736, 757, 764-765, 767, 769⁺: [ɕ], zîc pă au̯uzíte, da n-am văzút, 770, 772, 774, 776-778, 780⁺: [ɕ], ai̯íĉ nu i̯e, 783, 785, 795-796, 800, 803-804, 806, 817, 821⁺: ∞, 822, 837-838, 840, 843, 845-846, 849-850, 854, 857, 860, 864-865, 879⁺: [a auzit, dar nu a văzut], 886-887, 891, 892⁺: „în alte părți“, 893, 895.
zmi̯éu̯ură: 675, 693, 696-698, 703, 706, 708, 709⁺: [B] zńéură, 710, 712-713, 842, 847-848, 851, 855, 858-859, 866.
zme [k] sméură: 691.
sméură: 692, 722, 732, 738, 740, 747, 792, 798, 807, 856, 863, 888, 890.
zméură: 694-695, 699-702, 704-705, 711, 714-718, 719⁺: [×] avém cîteva ĥíre acóle̯a, 721, 723, 727, 730-731, 733⁺: n-o cunósc ĉe-i̯ ái̯a, 734-735, 737, 741⁺: n-am văzút nic̆odátă, 743-746, 751-755, 787-789, 793-794, 799, 801, 805, 808, 813, 836, 841, 844, 852-853, 861, 870, 894, 898-899.
zńéură: 707, 720.
zńéu̯ură: 724.
sméu̯ură: 725-726, 729⁺: n-am văzút pe̯-ai̯íĉ, 742, 760-761, 763, 766, 768, 771, 773, 775, 779, 782, 784, 815⁺: [×] zméu̯ură, 816, 824-827, 833⁺: ∞, 884⁺: [n-a văzut], 896⁺: [a auzit, n-a văzut], 900.
zméu̯ră: 739.
múre: 748.
: 749-750.
smi̯éu̯ură: 756.
zmíu̯ură: 758-759, 762, 802.
∞ : 781⁺: [ɕ] sméu̯ură?, nu știe nimíne̯a, 885⁺: sméură.
zmíură, [k] zmíu̯oră: 786.
ẑméură: 790-791, 797, 809-810.
smi̯éu̯ură: 811, 814⁺: ∞.
zméu̯ură: 812, 820, 823⁺: ∞, 828-829, 831-832, 834⁺: ∞.
sméu̯ură: 818, 830, 862, 867.
zmi̯éu̯ură: 819.
? : 835⁺: [D] ∞, 869⁺: [ɕ] zméu̯ură, 878.
zméurạ: 839, 868.
sméu̯urạ: 871-872, [ɕ] 883.
zméu̯urạ: 873, 875, 877, 880-882, 889.
sméu̯urâ: 874.
zméu̯urâ: 876.
zmi̯éură: 897.

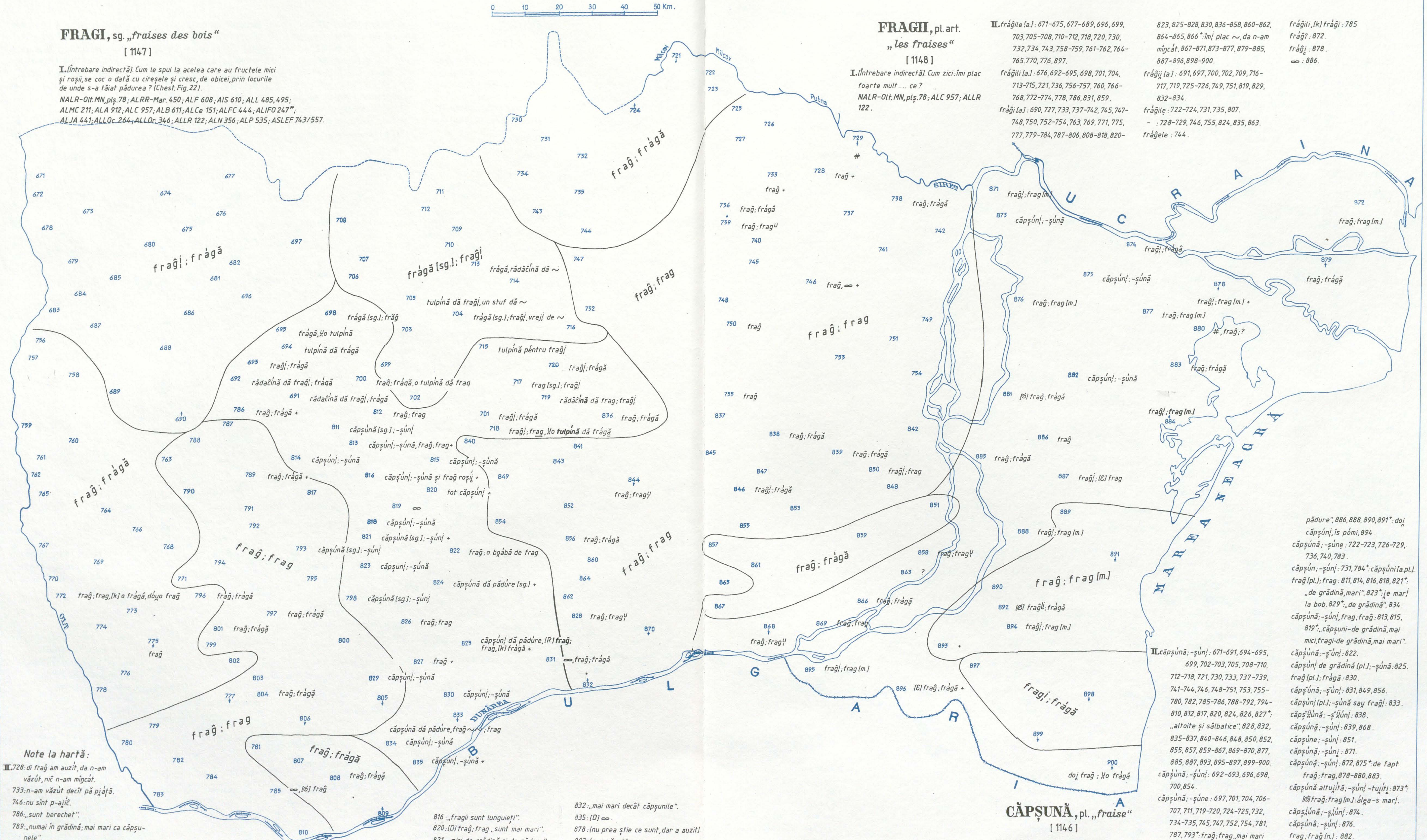

FRAGI, sg. „*fraises des bois*"

[1147]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum le spui la acelea care au fructele mici și roșii, se coc o dată cu cireșele și cresc, de obicei, prin locurile de unde s-a tăiat pădurea ? (Chest. Fig. 22).*

NALR-Olt. MN, plș. 78; ALRR-Mar. 450; ALF 608; AIS 610; ALL 485, 495; ALMC 211; ALA 912; ALC 957; ALB 611; ALCe 151; ALFC 444; ALIFO 247; ALJA 441; ALLOc 264; ALLOr. 346; ALLR 122; ALN 356; ALP 535; ASLEF 743/557.*

FRAGII, pl. art. „*les fraises*"

[1148]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum zici: îmi plac foarte mult ... ce ?*
NALR-Olt. MN, plș. 78; ALC 957; ALLR 122.

II. *frâĝile [a.]: 671-675, 677-689, 696, 699, 703, 705-708, 710-712, 718, 720, 730, 732, 734, 743, 758-759, 761-762, 764-765, 770, 776, 897.*
fráĝili [a.]: 676, 692-695, 698, 701, 704, 713-715, 721, 736, 756-757, 760, 766-768, 772-774, 778, 786, 831, 859.
fráĝi [a.]: 690, 727, 733, 737-742, 745, 747-748, 750, 752-754, 763, 769, 771, 775, 777, 779-784, 787-806, 808-818, 820-823, 825-828, 830, 836-858, 860-862, 864-865, 866+: îmi plac ~, da n-am mîncát. 867-871, 873-877, 879-885, 887-896, 898-900.
fráĝii [a.]: 691, 697, 700, 702, 709, 716-717, 719, 725-726, 749, 751, 819, 829, 832-834.
fráĝile: 722-724, 731, 735, 807.
– : 728-729, 746, 755, 824, 835, 863.
fráĝele: 744.
fráĝili, [k] fráĝi: 785
fráĝî: 872.
fráĝi: 878.
∞ : 886.

CĂPȘUNĂ, pl. „*fraise*"

[1146]

I. *[Întrebare indirectă]. (Chest. Fig. 21).*
NALR-Olt. MN, plș. 78; ALRR-Mar. 449; AIS 610; ALJA 443; ALP 536.*

II. *căpșúnă; -șúni: 671-691, 694-695, 699, 702-703, 705, 708-710, 712-718, 721, 730, 733, 737-739, 741-744, 746, 748-751, 753, 755-780, 782, 785-786, 788-792, 794-810, 812, 817, 820, 824, 826, 827+: „altoite și sălbatice", 828, 832, 835-837, 840-846, 848, 850, 852, 855, 857, 859-867, 869-870, 877, 885, 887, 893, 895-897, 899-900.*
căpșúnă; -șúni: 692-693, 696, 698, 700, 854.
căpșúnă; -șúne: 697, 701, 704, 706-707, 711, 719-720, 724-725, 732, 734-735, 745, 747, 752, 754, 781, 787, 793+: fraĝ; frag „mai mari decât căpșunele, în grădină", 847, 853, 858, 881, 884+: „aici în sat sunt numai sălbatice, cresc în pădure"; 886, 888, 890, 891+: doi căpșúni, îs pómi, 894.
căpșúnă; -șúne: 722-723, 726-729, 736, 740, 783.
căpșún; -șúni: 731, 784+: căpșúni [a. pl.].
fraĝ [pl.]; frag: 811, 814, 816, 818, 821+: „de grădină, mari", 823+: ie mari la bob, 829+: „de grădină", 834.
căpșúnă; -șúni, frag; fraĝ: 813, 815, 819+: „căpșuni-de grădină, mai mici, fragi-de grădină, mai mari".
căpșúnă; -șúni: 822.
căpșúni de grădină [pl.]; -șúnă: 825.
fraĝ [pl.]; frágă: 830.
căpșúnă; -șúni: 831, 849, 856.
căpșúni [pl.]; -șúnă sau fraĝi: 833.
căpșúnă; -șúni: 838.
căpșúnă; -șúni: 839, 868.
căpșúne; -șúni: 851.
căpșúnă; -șúni: 871.
căpșúnă; -șúni: 872, 875+: de fapt fraĝ; frag, 878-880, 883.
căpșúnă altuiită; -șúni -tuiiti: 873+: [6] fraĝ; frag [m.]: álea-s mari.
căpșúnă; -șúni: 874.
căpșúnâ; -șúni: 876.
frag; fraĝ [n.]: 882.
căpșúnă; -șúne: 889.
căpșúnă; -șúne, [E] -șúni: 892.
căpșúnă; -șúni, [k] -șúne: 898.

Note la hartă:

II. *728: di fraĝ am auzít, da n-am văzút, nič n-am mîncát.*
733: n-am văzút decît pă piáță.
746: nu sînt p-aiíč.
786: „sunt berechet".
789: „numai în grădină; mai mari ca căpșunele".
813: „căpșúni: sunt rotunde, cresc și în pădure și în grădină; fraĝ: sunt mai lunguiețe".
816: „fragii sunt lunguieți".
820: [D] fraĝ; frag „sunt mai mari".
821: „mici, de grădină și de pădure".
824: [D] ?
825: fraĝ = [are sensul] sméuură.
832: „mai mari decât căpșunile".
835: [D] ∞.
878: [nu prea știe ce sunt, dar a auzit].
893: [n-a văzut].
896: [a auzit, n-a văzut].

III. *Vezi și [chest. 1146].*

COCEAN (la măr), pl. „*trognon (de pomme)*“
[1152]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum se numește partea din măr care rămâne după ce-ai mâncat mărul ?*
NALR-Olt. 478; AIS 1270, cf. 1367; ALL 473, cf. 264; ALG 76, 104; ALMC 294, cf. 190; ALB 637; ALBRAM 301; ALFC 462; cf. ALJA 436, 464; ALLOc. 226; ALLOr. 296; ALLR 159; cf. ALP 462, 520; ASLEF 738/553.*

Note la hartă:

II. *706: miezu mărului cu sâmburi.*
768: care nu să mănâncă.
791: „altceva ce să arunc, îl mănânc tot”.
809: „aici merele se mănâncă până la sămânță”.
873: câpcă; cepc „restul de la ciorchinele strugurelui”.
883: „nu se spune cocean”.

MĂR (pom), pl. „*pommier*“
[1150]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum se cheamă pomul care face mere ?*
NALR-Olt. MN, plș. 79; ALF 1058; AIS 1260; ALL 472; ALMC 293; ALA 1056; ALC 1104; ALB 639; ALBRAM 307; ALFC 462; ALJA 461; ALLR 157; ALN 231; ALP 519; ASLEF 780.*

II. *măr; meri: 671-713, 715-785, 790, 792, 800-827, 829-835, 838-841, 843, 845, 847, 849-851, 853-854, 856-857, 860-862, 864, 867, 870-871, 875-876, 889, 893-896, 899-900.*
mărŭ; meri: 714, 828, 836-837, 846, 858, 863, 865-866, 869, 892.
mâăr; meri: 786-789, 791, 793-799, 852.
măr; meeri: 842, 859.
mîărŭ; meeri: 844, 848, 868.
mîăr; mieri: 855.
măr; mieri: 872-874, 877-888, 890, 897-898.
mărtŭ, măr; merti: 891.

MĂR (fruct), pl. „*pomme*“
[1149]

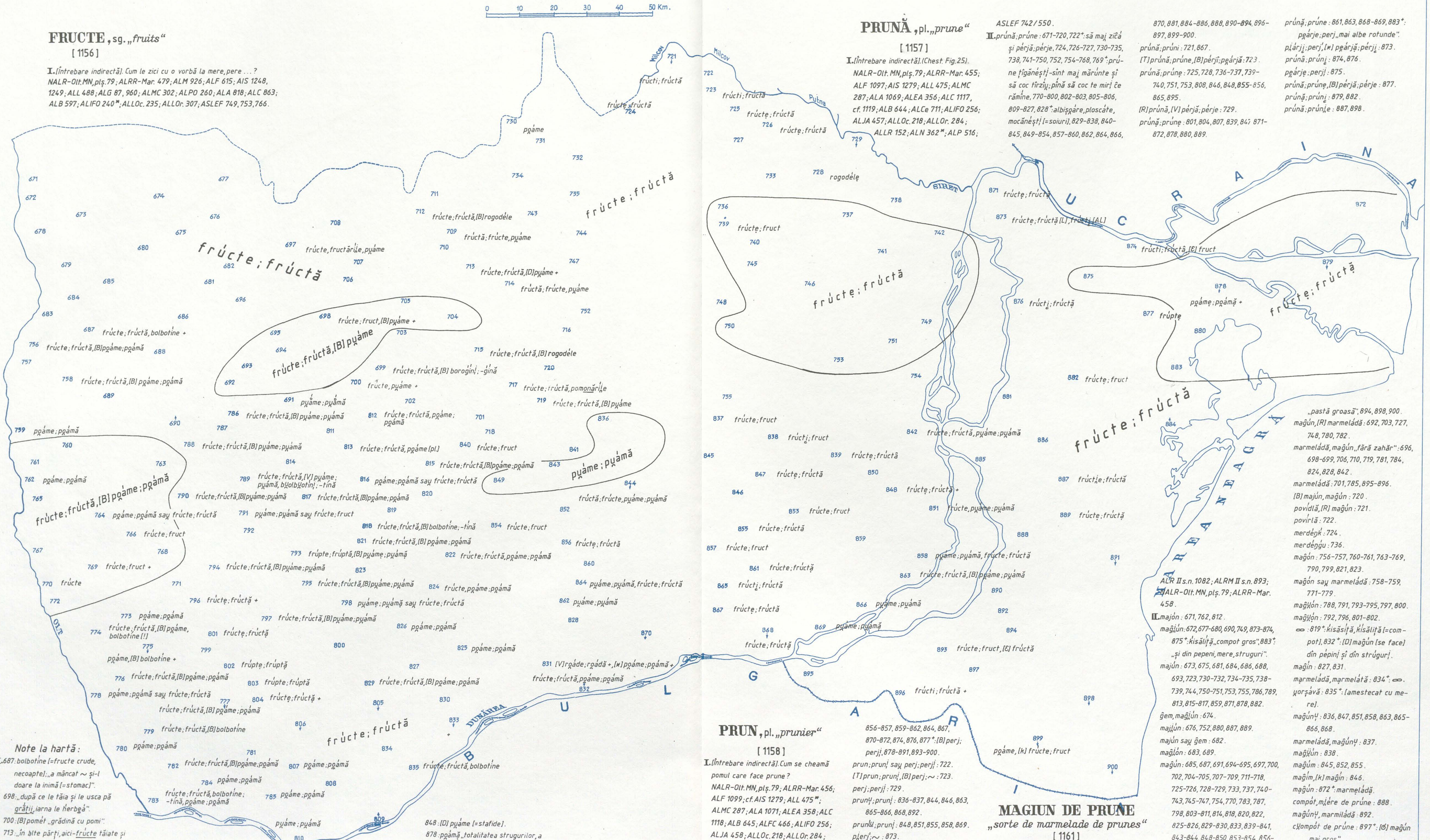
I. *[Întrebare indirectă]. (Chest. Fig. 23).*
NALR-Olt. MN, plș. 79; ALM 48; ALF 421, 1055-1056; AIS 1266; ALL 472; ALMC 293; ALA 1055; ALC 1103; ALB 638; ALBRAM 306; ALFC 463; ALIFO 206; ALJA 461; ALLR 157; ALN 231*; ALP 518; ASLEF 737.*

II. *măr; mere: 671-713, 715-720, 724, 729-735, 737-738, 741-745, 747-750, 752, 754-761, 763-764, 766-785, 790, 792, 800-801, 803, 805-807, 809-823, 825-827, 829-830, 832-835, 838-843, 845-846, 849-851, 853-854, 856-857, 859-860, 862, 864, 870, 879, 881, 884-886, 888, 893-894, 896-897, 899-900.*
mărŭ; mere: 714, 828, 836-837, 858, 863, 866, 869.
măr; meri: 721.
măr; mere: 722-723, 725-728, 736, 739-740, 746, 751, 753, 802, 804, 847, 867, 871-872, 876-878, 880+: [k] mară [sg.], 889, 895.
măr; merĕ: 762.
măr; mere: 765+: o mară; două mere și un măr, 824, 887.
mâăr; mere: 786-789, 791, 793-799, 852, 855.
mărtŭ; mere: 808.
mară; mere: 831.
mîărŭ; mere: 844, 868.
mîăr; meere: 848, 861.
mărŭ; mere: 865.
măr; mieri: 873-874.
mară; mere: 875.
măr; meri: 882.
măr; miere, [B] mară; mere: 883+: îi mai potrivit mară, după mine.
măr; miere: 890.
mărtŭ; mere: 891
mărŭ; mere: 892; măr; mierie: 898.

(mere) OARZĂNE „*(pommes) précoces*“
[1151]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum numiți merele care se coc devreme ?*
NALR-Olt. 477; cf. AIS 1249; ALL 493; cf. ALG 89; ALMC 299; ALBRAM 318; ALJA 449.*

II. *mere văratice: 671, 673-674, 676-677, 680-683, 685-687, 689-692, 694, 696-699, 701-702, 705-710, 712-713, 716-718, 720, 727, 731, 734, 741-743, 748, 763, 766-767, 769-771, 774, 776-777, 781-782, 785, 804, 806-808, 817, 823, 839, 844, 850, 857, 862, 869, 871, 887, 890, 894, 897, 899-900.*
mere văratici: 672, 675, 679, 684, 715+: sau timpurii, 847, 866.
mere pitricești: 678.
mere dulci: 688, 693, 695+: văratice „după cele dulci”, 703+: și urzărese, văratice, 704+: mere bobești „mere vechi, din bătrâni, potrivite, galbene”, 711, 714, 719.
măr văratic, dulce, mere sunătoare „sună semințele în ele”: 700.
meri varatice: 721-722.
văratice: 723, 736, 794, 829.
vărătece: 724, 744.
mere văratice: 725-726, 728-729, 739, 746, 751, 846, 853, 881, 886, 889.
văratice: 730, 732, 735, 738, 740, 753, 811, 813.
mere vărătece: 733, 749-750, 752, 754-755, 863, 885.
varatice: 737.
mere timpurii, ~ văratice: 745, 747+: mere drăgaicuțe, că se coace cam de drăgaică, 833, 891, 896, 898.
mere văratic, ~ piticești: 756.
mere dulc: 757, 761, 822, 834, 854.
mere văratice, ~ dulc: 758.
mere dă vară: 759.
mere strugurești sau acrișoare: 760.
mere timpurii: 762, 764, 765+: ~ dă vară, 772+: sau văratice, 775, 778-780, 783-784, 810+: sau dă vară, 815, 820, 828, 831, 840, 884+: [б] văratice.
mere dă sîm pietru, iepurești: 768.
mere dă vară, văratice: 773.
văratic: 786, 790, 793, 797-799, 801.
mere văratic: 787-788, 791-792, 796, 800, 802-803, 805, 809, 812, 814, 818-819, 821, 827, 830, 836-838, 841-843, 845, 849, 851-852, 855, 858, 860-861, 864, 867-868, 870, 876, 893.
măr văratic: 789.
duomnești, [V] văratic: 795.
varatic: 816.
timpurii, văratic: 824.
vărătec: 825.
mere timpurii sau varatice: 826, 832.
mere dă vară, ~ văratic: 835.
meere dî sîm peetru: 848.
?, mere ionatanice: 856.
mere vărătec: 859, 865, 882.
mere: 872.
meri văratici: 873+: să coc la Drăgaica, 874.
mere timpurii sau văratici: 875.
mere timpurii: 877-878, 880.
mere văratic sau timpurii: 879.
miere văratice, ~ timpurii: 883.
mere văratice sau timpurii: 888.
mere vărătecĭ: 892.
mere timpurii sau văratic: 895.

FRUCTE, sg. „fruits"

[1156]

I. [Întrebare indirectă]. Cum le zici cu o vorbă la mere, pere ...? NALR-Olt. MN, plș. 79; ALRR-Mar. 479; ALM 926; ALF 615; AIS 1248, 1249; ALL 488; ALG 87, 960; ALMC 302; ALPO 260; ALA 818; ALC 863; ALB 597; ALIFO 240*; ALLOc. 235; ALLOr. 307; ASLEF 749, 753, 766.

Note la hartă:

II. 687: bolbotíne [=fructe crude, necoapte]: „a mâncat ~ și-l doare la inimă [=stomac]".
698: „după ce le tăia și le usca pă grắții, iarna le herbeá".
700: [B] pomét „grădină cu pomi".
713: „în alte părți, aici-frúcte tăiate și uscate".
769: tot așá zîĉá și bătrîni.
775: ie bolbotíne iéstimp [!].
796: pyáme - sînt uscáte.
831: n-áre rod pómi ĭ ánu ásta.
833: [D] pǫáme: [se spune] núma la ĉe am pus la uscát.
848: [D] pyáme [=stafide].
878: pǫámă „totalitatea strugurilor, a viei".
896: le mai spúnem și pyáme.

III. 819: Termenul este neuzual.

PRUNĂ, pl. „prune"

[1157]

I. [Întrebare indirectă]. (Chest. Fig. 25). NALR-Olt. MN, plș. 79; ALRR-Mar. 455; ALF 1097; AIS 1279; ALL 475; ALMC 287; ALA 1069; ALEA 356; ALC 1117, cf. 1119; ALB 644; ALCe 711; ALIFO 256; ALJA 457; ALLOc. 218; ALLOr. 284; ALLR 152; ALN 362*; ALP 516; ASLEF 742/550.

II. prúnă;prúne: 671-720, 722*: să mai zîĉă și pérjă;pérje, 724, 726-727, 730-735, 738, 741-750, 752, 754-768, 769*: prúne țîgănéștị - sînt mai mărúnte și să coc tîrziu; pînă să coc te miri ĉe rămíne, 770-800, 802-803, 805-806, 809-827, 828*: albișǫáre, ploscáte, mocănéștị [=soiuri], 829-838, 840-845, 849-854, 857-860, 862, 864, 866, 870, 881, 884-886, 888, 890-894, 896-897, 899-900.
prúnă;prúni: 721, 867.
[T] prúnă;prúne, [B] pérjî;pǫárjă: 723.
prúnă;prúnẹ: 725, 728, 736-737, 739-740, 751, 753, 808, 846, 848, 855-856, 865, 895.
[R] prúnă, [V] pérjă;pérje: 729.
prúnặ;prúnẹ: 801, 804, 807, 839, 847, 871-872, 878, 880, 889.
prúnặ;prúne: 861, 863, 868-869, 883*: pǫárje;perj „mai albe rotunde".
pịárjị;perjí, [*] pǫárjặ;pérjị: 873.
prúnâ;prúnị: 874, 876.
pǫárjẹ;perjí: 875.
prúnă;prúnẹ, [B] pérjă;pérje: 877.
prúnặ;prúnị: 879, 882.
prúnă;prúnịe: 887, 898.

PRUN, pl. „prunier"

[1158]

I. [Întrebare indirectă]. Cum se cheamă pomul care face prune? NALR-Olt. MN, plș. 79; ALRR-Mar. 456; ALF 1099; cf. AIS 1279; ALL 475*; ALMC 287; ALA 1071; ALEA 358; ALC 1118; ALB 645; ALFC 466; ALIFO 256; ALJA 458; ALLOc. 218; ALLOr. 284; ALLR 152; ALN 362*; ALP 517.

II. prun;prunị: 671-721, 724-728, 730-835, 838-843, 845, 847, 849-850, 852-854, 856-857, 859-862, 864, 867, 870-872, 874, 876, 877*: [B] perj; perjị, 878-891, 893-900.
prun;prunị sau perj;perjị: 722.
[T] prun;prunị, [B] perj;~: 723.
perj;perjị: 729.
prunᵘ;prunị: 836-837, 844, 846, 863, 865-866, 868, 892.
prunᵘ;prunị: 848, 851, 855, 858, 869.
pịerjị;~: 873.
perjị;~: 875.

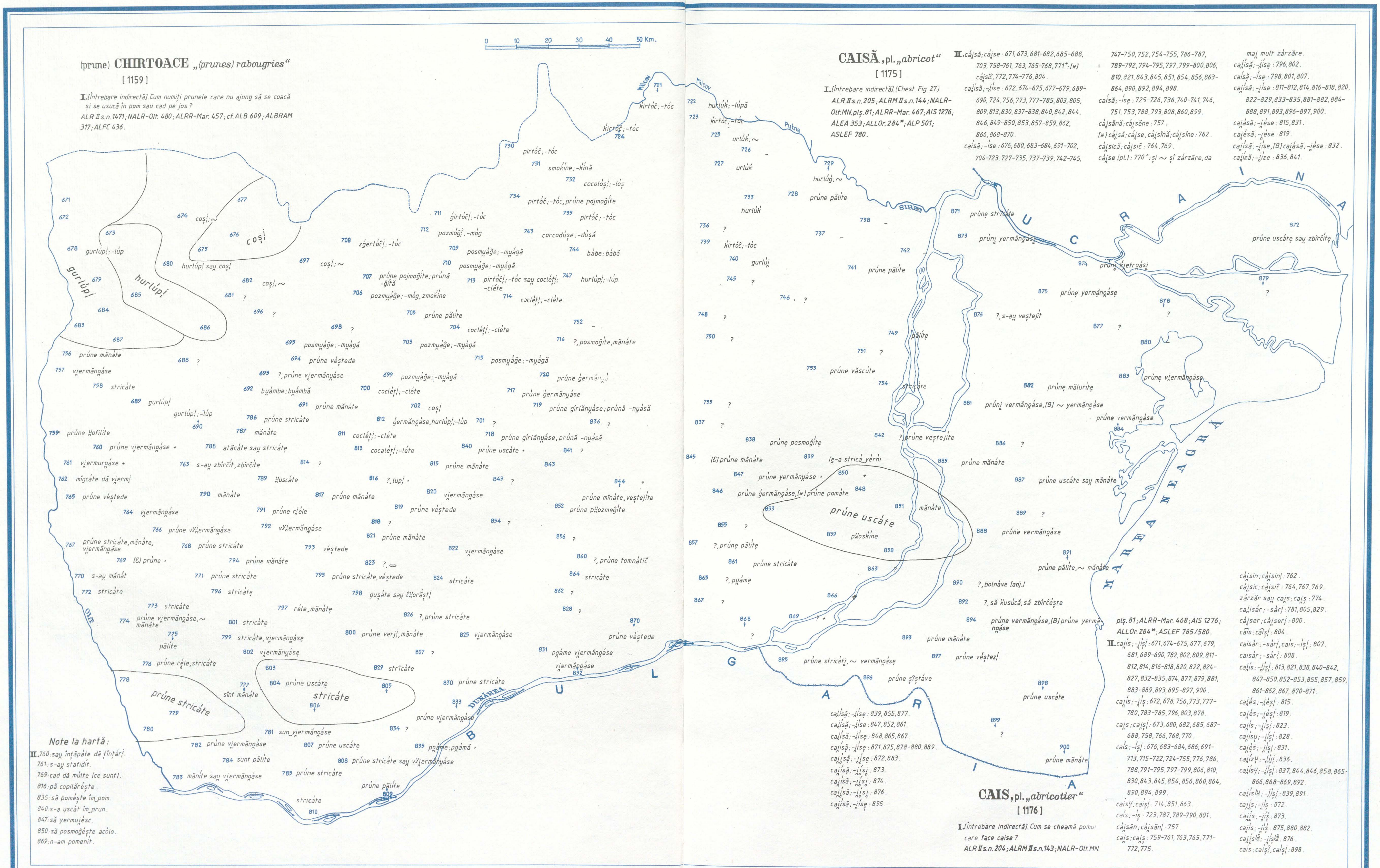
MAGIUN DE PRUNE

„sorte de marmelade de prunes"

[1161]

I. [Întrebare indirectă]. Ce faceți toamna din prune când le fierbeți mult pe foc și le dați la copii iarna să mănânce pe pâine? ALR II s.n. 1082; ALRM II s.n. 893; NALR-Olt. MN, plș. 79; ALRR-Mar. 458.

II. majón: 671, 762, 812.
maĝịún: 672, 677-680, 690, 749, 873-874, 875*: kisălíță „compot gros", 883*: „și din pepeni, mere, struguri".
majún: 673, 675, 681, 684, 686, 688, 693, 723, 730-732, 734-735, 738-739, 744, 750-751, 753, 755, 786, 789, 813, 815-817, 859, 871, 878, 882.
ĝem, maĝịún: 674.
majịún: 676, 752, 880, 887, 889.
majún sau ĝem: 682.
maĝịón: 683, 689.
maĝún: 685, 687, 691, 694-695, 697, 700, 702, 704-705, 707-709, 711-718, 725-726, 728-729, 733, 737, 740-743, 745-747, 754, 770, 783, 787, 798, 803-811, 814, 818, 820, 822, 825-826, 829-830, 833, 839-841, 843-844, 848-850, 853-854, 856-857, 860-862, 864, 867, 869-870, 876, 877*: [B] kisălíță, 879, 881, 884-886, 890-891, 893*: pastíle „pastă groasă", 894, 898, 900.
maĝún, [R] marmeládă: 692, 703, 727, 748, 780, 782.
marmeládă, maĝún „fără zahăr": 696, 698-699, 706, 710, 719, 781, 784, 824, 828, 842.
marmeládă: 701, 785, 895-896.
[B] majún, maĝún: 720.
povídlă, [R] maĝún: 721.
povírlă: 722.
merdéŋk: 724.
merdéŋgu: 736.
maĝón: 756-757, 760-761, 763-769, 790, 799, 821, 823.
maĝón sau marmeládă: 758-759, 771-779.
maĝᵘón: 788, 791, 793-795, 797, 800.
maĝᵘọn: 792, 796, 801-802.
∞: 819*: kisăsíță, kisălíță [=compot], 832*: [D] maĝún [se face] dîn pépinị și dîn strúgurị.
maĝín: 827, 831.
mạrmeládă, mạrmelátă: 834*: ∞.
ụorșávă: 835*: [amestecat cu mere].
maĝúnᵘ: 836, 847, 851, 858, 863, 865-866, 868.
marmeládă, maĝúnᵘ: 837.
maĝᵘún: 838.
maĝúm: 845, 852, 855.
maĝím, [k] maĝín: 846.
mạĝún: 872*: marmẹládặ.
compót, mịére de prúne: 888.
maĝúnᵘ, marmiládă: 892.
cᵘompót de prúne: 897*: [ɞ] maĝún „mai gros".
cᵘompót, [ɞ] maĝúnᵘ: 899.

(prune) CHIRTOACE „(prunes) rabougries“

[1159]

I. [Întrebare indirectă]. Cum numiți prunele care nu ajung să se coacă și se usucă în pom sau cad pe jos?

ALR II s.n. 1471; NALR-Olt. 480; ALRR-Mar. 457; cf. ALB 609; ALBRAM 317; ALFC 436.

Note la hartă:

II. 760: sau înțăpate dă țînțari.
761: s-au stafidit.
769: cad dă multe [ce sunt].
816: pă copilărește.
835: să pomește im pom.
840: s-a uscat im prun.
847: să yermuiesc.
850: să posmoĝește acolo.
869: n-am pomenit.

CAISĂ, pl. „abricot“

[1175]

I. [Întrebare indirectă]. (Chest. Fig. 27).
ALR II s.n. 205; ALRM II s.n. 144; NALR-Olt. MN. plș. 81; ALRR-Mar. 467; AIS 1276; ALEA 353; ALLOr. 284*; ALP 501; ASLEF 780.

II. caisă; caise: 671, 673, 681-682, 685-688, 703, 758-761, 763, 765-768, 771+: [*] caisic, 772, 774-776, 804.
caiisă; -iise: 672, 674-675, 677-679, 689-690, 724, 756, 773, 777-785, 803, 805, 809, 813, 830, 837-838, 840, 842, 844, 846, 849-850, 853, 857-859, 862, 866, 868-870.
caisă; -ise: 676, 680, 683-684, 691-702, 704-723, 727-735, 737-739, 742-745, 747-750, 752, 754-755, 786-787, 789-792, 794-795, 797, 799-800, 806, 810, 821, 843, 845, 851, 854, 856, 863-864, 890, 892, 894, 898.
caisă; -ise: 725-726, 736, 740-741, 746, 751, 753, 788, 793, 808, 860, 899.
caisănă; caisene: 757.
[*] caisă; caise, caisînă; caisîne: 762.
caisică; caisic: 764, 769.
caise [pl.]: 770+: și ~ și zarzăre, da mai mult zarzăre.
caiisă; -iise: 796, 802.
caisă; -ise: 798, 801, 807.
caiisă; -iise: 811-812, 814, 816-818, 820, 822-829, 833-835, 881-882, 884-888, 891, 893, 896-897, 900.
caiasă; -iese: 815, 831.
caiesă; -iese: 819.
caiisă; -iise, [B] caiasă; -iese: 832.
caiiză; -iize: 836, 841.
caiisă; -iise: 839, 855, 877.
caiisă; -iise: 847, 852, 861.
caiisă; -iise: 848, 865, 867.
caiisă; -iise: 871, 875, 878-880, 889.
caiisă; -iise: 872, 883.
caiisă; -iisi: 873.
caiisâ; -iisi: 874.
caiisâ; -iisi: 876.
caiisă; -iise: 895.

CAIS, pl. „abricotier“

[1176]

I. [Întrebare indirectă]. Cum se cheamă pomul care face caise?
ALR II s.n. 204; ALRM II s.n. 143; NALR-Olt. MN. plș. 81; ALRR-Mar. 468; AIS 1276; ALLOr. 284*; ASLEF 785/580.

II. caiis; -iiși: 671, 674-675, 677, 679, 681, 689-690, 782, 802, 809, 811-812, 814, 816-818, 820, 822, 824-827, 832-835, 874, 877, 879, 881, 883-889, 893, 895-897, 900.
caiis; -iiș: 672, 678, 756, 773, 777-780, 783-785, 796, 803, 878.
cais; caiși: 673, 680, 682, 685, 687-688, 758, 766, 768, 770.
cais; -iși: 676, 683-684, 686, 691-713, 715-722, 724-755, 776, 786, 788, 791-795, 797-799, 806, 810, 830, 843, 845, 854, 856, 860, 864, 890, 894, 899.
caisu; caiși 714, 851, 863.
cais; -iș: 723, 787, 789-790, 801.
caisăn; caisăni: 757.
cais; caiș: 759-761, 763, 765, 771-772, 775.
caisin; caisini: 762.
caisic; caisic: 764, 767, 769.
zarzăr sau cais; caiș: 774.
caiisar; -sari: 781, 805, 829.
caiser; caiseri: 800.
câis; câiși: 804.
caisar; -sari, cais; -iși: 807.
caisar; -sari: 808.
caiis; -iiși: 813, 821, 838, 840-842, 847-850, 852-853, 855, 857, 859, 861-862, 867, 870-871.
caies; -ieși: 815.
caies; -ieși: 819.
caiis; -iiși: 823.
caiisu; -iiși: 828.
caies; -iiși: 831.
caiizu; -iiji: 836.
caiisu; -iiși: 837, 844, 846, 858, 865-866, 868-869, 892.
caiisu; -iiși: 839, 891.
caiis; -iiș: 872.
caiis; -iiș: 873.
caiis; -iiș: 875, 880, 882.
caiisâ; -iisâ: 876.
cais; caiși, caiși: 898.

(dinții) SE STREPEZESC (ind.prez.6) „(les dents sont) agacées"

[1160]

I. *[Întrebare indirectă]. Ce se întâmplă cu dinții când mănânci multe prune verzi, mere pădurețe ... ?*

NALR-Olt. 481; ALM 728; cf. ALL 496; cf. ALMC 297; ALCe 856; ALFC 442; ALJA 463; ALLOc. 229; ALP 476.

Note la hartă:

II. *722: să fáĉẹ gúra ca púŋga.*

766: încép a scîrțîịị.

772: ịŋcrețắște gúra.

834: [prunele] ~~.

888: mị-a strepezít dínți.

III. *876: verbul nu e reflexiv.*

MĂR PĂDUREȚ, pl.

„pommier sauvage"

[1153]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum numiți mărul care nu crește în livada omului, ci pe câmp, și nu e altoit ?*

NALR-Olt. 479; ALRR-Mar. 454; AIS 1256, cf. 1260; ALL 472*; ALMC 295; ALB 641; ALCe 139; ALFC 464; ALiFO 316; cf. ALJA 448; ALP 485.*

II. *măr pădurét : 671-672, 676-678, 681-684, 687, 693, 695, 706-708, 711, 743, 750, 758, 761, 764⁺: ~ pă cîmp, 768, 770, 773-774, 776, 802, 834⁺: măr romînésc [= măr cultivat], 840.*

măr pădurét ; merị pădurétị : 673, 675, 680, 685-686, 690-692, 694, 696-700, 702-705, 709-710, 712-713, 715-716, 718, 724-725, 729, 731-732, 734-736, 741, 749, 788, 790-792, 796-797, 807-814, 816-817, 819, 824-826, 830, 833, 837-838, 843, 845, 853, 856-857, 860, 862, 867, 872, 875-876, 880, 882, 884-885, 887.

măr sălbátic, ~ pădurét : 674, 719-721, 726-728, 737, 765, 767, 771, 775, 777, 782, 798.

măr sălbátic : 679, 728, 745-746, 766, 772⁺: pădurét maị dăgrábă, 779, 785, 800-801, 832⁺: [V] măr pădurét; merị -rétị.

măr pădurét ; mére pădurețe : 688, 701, 717, 742, 744, 769.

măr sălbátic ; merị sălbátiĉị : 689, 878-879, 896, 899.

măr pădurétᵘ : 714.

măr sălbátic ; merị -bátiĉ : 722, 730, 738-740, 747-748, 751-752, 754, 762, 781, 786, 789, 793-795, 799, 803-806, 820, 822, 827, 839, 841, 847, 849-850, 854, 864, 869-870, 886, 889, 891, 900.

măr pădurét ; merị ~ : 723, 756, 759, 763, 778, 783-784.

măr sălbátec saụ ~ pădurét : 733.

măr sălbátẹc : 753, 755, 877.

pom pădurét ; poáme -rețe, măr ~ : 757.

măr sălbátic ; mére pădurețe : 760.

măr pădurésc ; merị -reștị : 780.

măr pădurét ; merị -rétị saụ sălbátic ; -bátiĉ : 787.

pădurét ; -rétị : 815.

măr pădurét ; merị -rétᶩ : 818, 871

măr sălbátic, pădurét ; merị -rétị 821.

măr sălbátic ; merị -bátiĉ, măr pădurét ; merị -rétị : 823, 829, 842, 888, 890, 897.

măr sălbáticᵘ ; merị -bátiĉ saụ pădurétᵘ ; -rétị : 828.

sălbátic : 831.

pom sălbátic, măr pădurétᵘ ; merị -rétị : 835-836.

măr sălbáticᵘ ; merị -bátiĉ : 844, 846.

măr pădurịét ; merị -rịétị : 848, 852, 858-859, 861, 873-874, 894, 898.

măr salbátic ; merị -bátiĉ : 851, 866⁺: merị pădurétị.

mịăr pădurịézᶩ ; mịerị -rịézị : 855.

măr sălbátecᵘ ; merị -báteĉ : 863.

măr salbáticᵘ ; merị -bátiĉ : 865.

măr pădurịétᵘ ; mịerị -rịétị : 868.

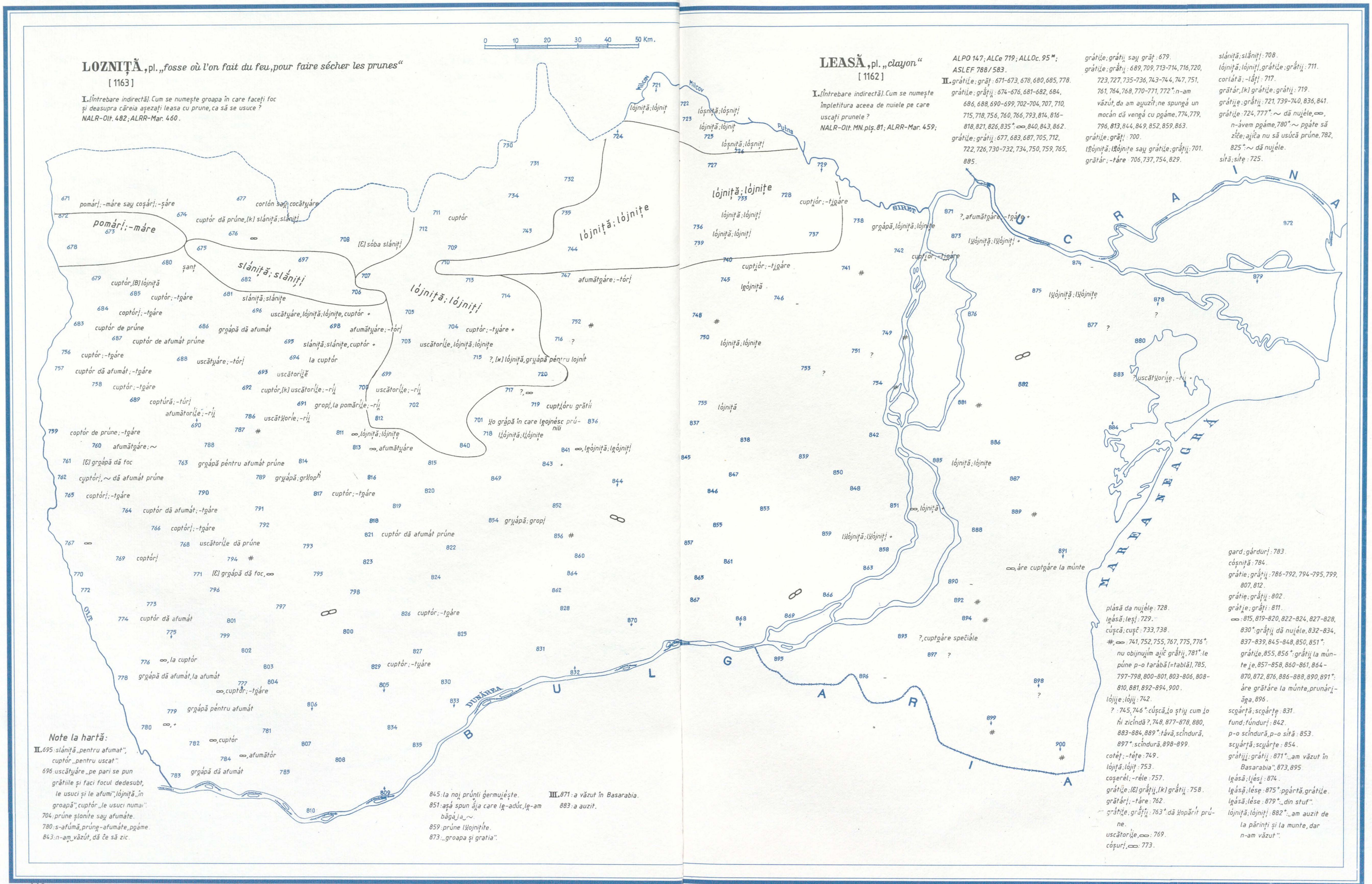
măr pădurét, ~ sạlbátic ; merị -bátiĉ : 881.

măr ácru : 883.

măr sălbátecᵘ ; merị -báteĉᶩ : 892.

măr sălbátic saụ ~ ácru ; merị sălbátiĉ saụ ~ ácri : 893.

măr sălbátịc ; merị sălbátẹĉ : 895.

0 10 20 30 40 50 Km.
LOZNIȚĂ, pl. „fosse où l'on fait du feu, pour faire sécher les prunes"
[1163]
I. [Întrebare indirectă]. Cum se numește groapa în care faceți foc și deasupra căreia așezați leasa cu prune, ca să se usuce ?
NALR-Olt. 482; ALRR-Mar. 460.
pomári; -máre
slániță; slániți
lóјniță; lóјniți
lóјniță; lóјnițe
LEASĂ, pl. „clayon"
[1162]
I. [Întrebare indirectă]. Cum se numește împletitura aceea de nuiele pe care uscați prunele ?
NALR-Olt. MN. plș. 81; ALRR-Mar. 459;
ALPO 147; ALCe 719; ALLOc. 95 M; ASLEF 788/583.
II. grátiḙe; grăț: 671-673, 678, 680, 685, 778.
grátiḙe; grățiį: 674-676, 681-682, 684, 686, 688, 690-699, 702-704, 707, 710, 715, 718, 756, 760, 766, 793, 814, 816-818, 821, 826, 835+: ∞, 840, 843, 862.
grátiḙe; grátiį: 677, 683, 687, 705, 712, 722, 726, 730-732, 734, 750, 759, 765, 885.
grátiḙe; grátiį sau grăț: 679.
grátiḙe; grățiį: 689, 709, 713-714, 716, 720, 723, 727, 735-736, 743-744, 747, 751, 761, 764, 768, 770-771, 772+: n-am văzút, da am auzít; ne spunea un mocán dă venea cu poáme, 774, 779, 796, 813, 844, 849, 852, 859, 863.
grátiḙe; grăți: 700.
leójniță; leójnițe sau grátiḙe; grățiį: 701.
grătár; -táre: 706, 737, 754, 829.
slániță; slániți: 708.
lóјniță; lóјniți, grátiḙe; grățiį: 711.
corlátă; -láți: 717.
grătár, [k] grátiḙe; grátiį: 719.
grátiįe; grățiį: 721, 739-740, 836, 841.
grátiḙe: 724, 777+: ~ dă nuiéle, ∞, n-ávem poáme, 780+: ~ poáte să zíce; aiíca nu să usúcă prúne, 782, 825+: ~ dă nuiéle.
sítă; síte: 725.
plásă da nuiéle: 728.
leásă; leși: 729.
cúșcă; cușĉ: 733, 738.
#, ∞: 741, 752, 755, 767, 775, 776+: nu obijnuiím aiíĉ grățiį, 781+: le púne p-o tarábă [=tablă], 785, 797-798, 800-801, 803-806, 808-810, 881, 892-894, 900.
lójiįe; lójiį: 742.
?: 745, 746+: cúșcă, io știu cum io hi zicîndă ?, 748, 877-878, 880, 883-884, 889+: távă, scîndură, 897+: scîndură, 898-899.
cotéț; -téțe: 749.
lójiță; lójiț: 753.
coșerél; -réle: 757.
grátiḙe; [E] grățiį, [k] grátiį: 758.
grătári; -táre: 762.
grátiḙe; grățiį: 763+: dă uopărít prúne.
uscătoriḙe, ∞: 769.
cóșuri, ∞: 773.
gard; gárduri: 783.
cóșniță: 784.
grátie; grățiį: 786-792, 794-795, 799, 807, 812.
grátie; grățiį: 802.
grátie; grăți: 811.
∞: 815, 819-820, 822-824, 827-828, 830+: grățiį dă nuiéle, 832-834, 837-839, 845-848, 850, 851+: grátiḙe, 855, 856+: grățiį la múnte ie, 857-858, 860-861, 864-870, 872, 876, 886-888, 890, 891+: áre grătáre la múnte, prunáriăea, 896.
scoárță; scoárțe: 831.
fund; fúnduri: 842.
p-o scîndură, p-o sítă: 853.
scuárță; scuárțe: 854.
grátiįį; grátiį: 871+: „am văzut în Basarabia", 873, 895.
leásă; liési: 874.
leásă; lése: 875+: poártă, grátiḙe.
leásă; lése: 879+: „din stuf".
lójniță; lójniți: 882+: „am auzit de la părinți și la munte, dar n-am văzut".
Note la hartă:
II. 695: slániță „pentru afumat", cuptór „pentru uscat".
696: uscătuáre „pe pari se pun grătiile și faci focul dedesubt, le usuci și le afumi", lójniță „în groapă", cuptór „le usuci numai".
704: prúne șlonite sau afumáte.
780: s-afúmă, prúne-afumáte, poáme.
843: n-am văzút, dă ĉe să zic.
845: la noi prúnli ĝermuiéște.
851: așá spun ăia care le-adúc, le-am băgá la ~.
859: prúne lUojnițite.
873: „groapa și gratia".
III. 871: a văzut în Basarabia.
883: a auzit.
SIRET
DUNĂREA
OLT
MAREA NEAGRĂ
UCRAINA
BULGARIA

FRUNTEA ȚUICII „eau-de-vie provenant du début de la distillation"

[1165]

I. [Întrebare indirectă]. Cum ziceți la țuica aceea care curge la început ?
NALR-Olt. MN. pls. 80; ALRR-Mar. 463; ALFC 480.

ȚUICĂ PROFRIPTĂ „eau-de-vie deux fois distillée"

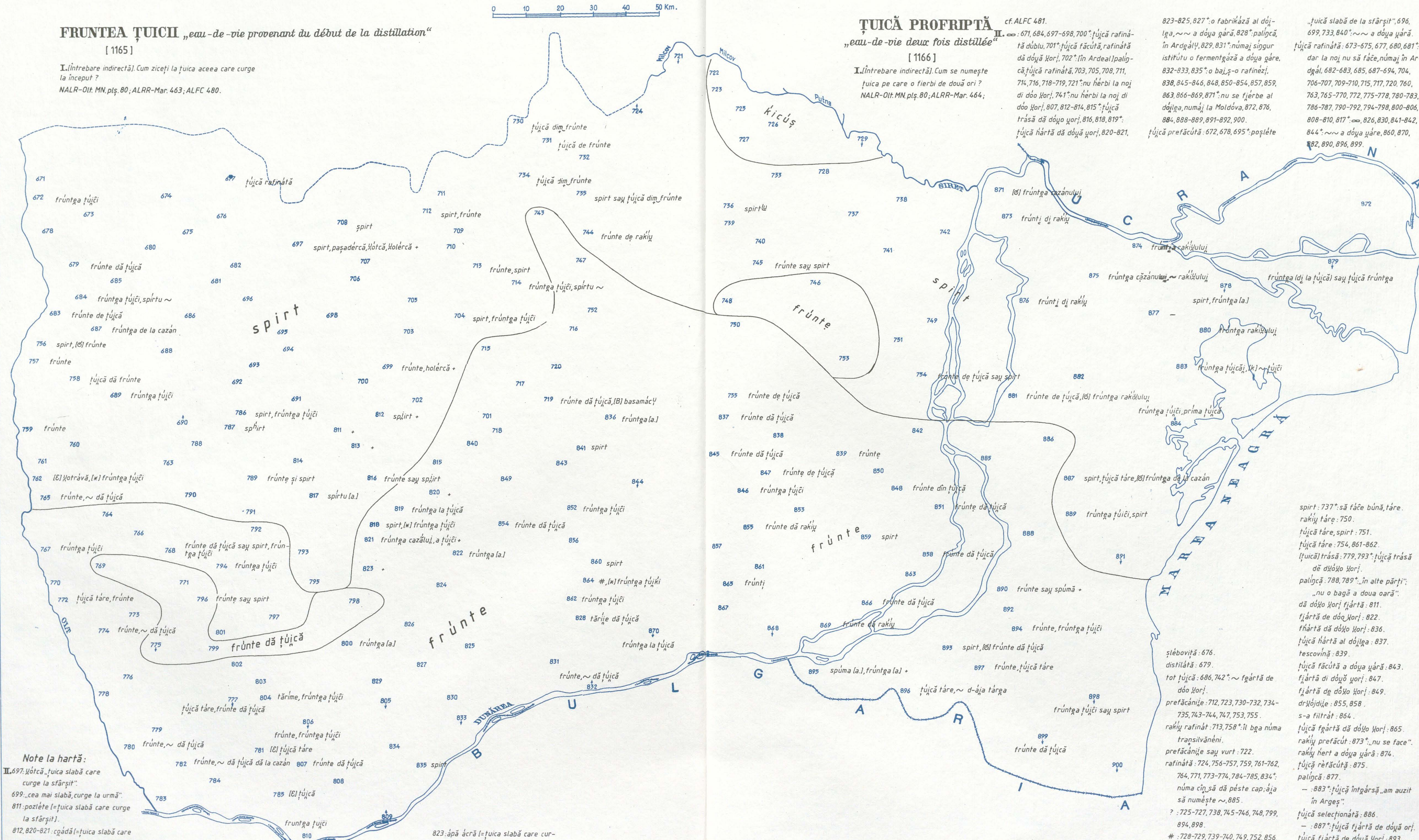
[1166]

I. [Întrebare indirectă]. Cum se numește țuica pe care o fierbi de două ori ?
NALR-Olt. MN. pls. 80; ALRR-Mar. 464; cf. ALFC 481.

II. ∞ : 671, 684, 697-698, 700⁺: țúịcă rafinátă dúblu, 701⁺: țúịcă făcútă, rafinátă dă dọ́ụă ụorị, 702⁺: [în Ardeal] palíŋcă, țúịcă rafinátă, 703, 705, 708, 711, 714, 716, 718-719, 721⁺: nu hérbi la noị di dóo ụorị, 741⁺: nu hérbi la noị di dóo ụorị, 807, 812-814, 815⁺: țúịcă trásă dă dóụo ụorị, 816, 818, 819⁺: țúịcă hártă dă dọ́ụă ụorị, 820-821, 823-825, 827⁺: o fabrikázä al dọ́ịlea, ∼∼ a dọ́ụa ọ́ară, 828⁺: palíŋcă, în Ardẹálụ, 829, 831⁺: númaị síŋgur istitútu o fermentẹázä a dọ́ụa ọ́are, 832-833, 835⁺: o baị ș-o rafinézị, 838, 845-846, 848, 850-854, 857, 859, 863, 866-869, 871⁺: nu se fíerbe al dọ́ịlea, númaị la Moldóva, 872, 876, 884, 888-889, 891-892, 900.

țúịcă prefăcútă : 672, 678, 695⁺: poșléte „țuică slabă de la sfârșit", 696, 699, 733, 840⁺: ∼∼ a dọ́ụa ụ́ară.

țúịcă rafinátă : 673-675, 677, 680, 681⁺: dar la noị nu să fáce, númaị în Ardẹál, 682-683, 685, 687-694, 704, 706-707, 709-710, 715, 717, 720, 760, 763, 765-770, 772, 775-778, 780-783, 786-787, 790-792, 794-798, 800-806, 808-810, 817⁺: ∞, 826, 830, 841-842, 844⁺: ∼∼ a dọ́ụa ụ́are, 860, 870, 882, 890, 896, 899.

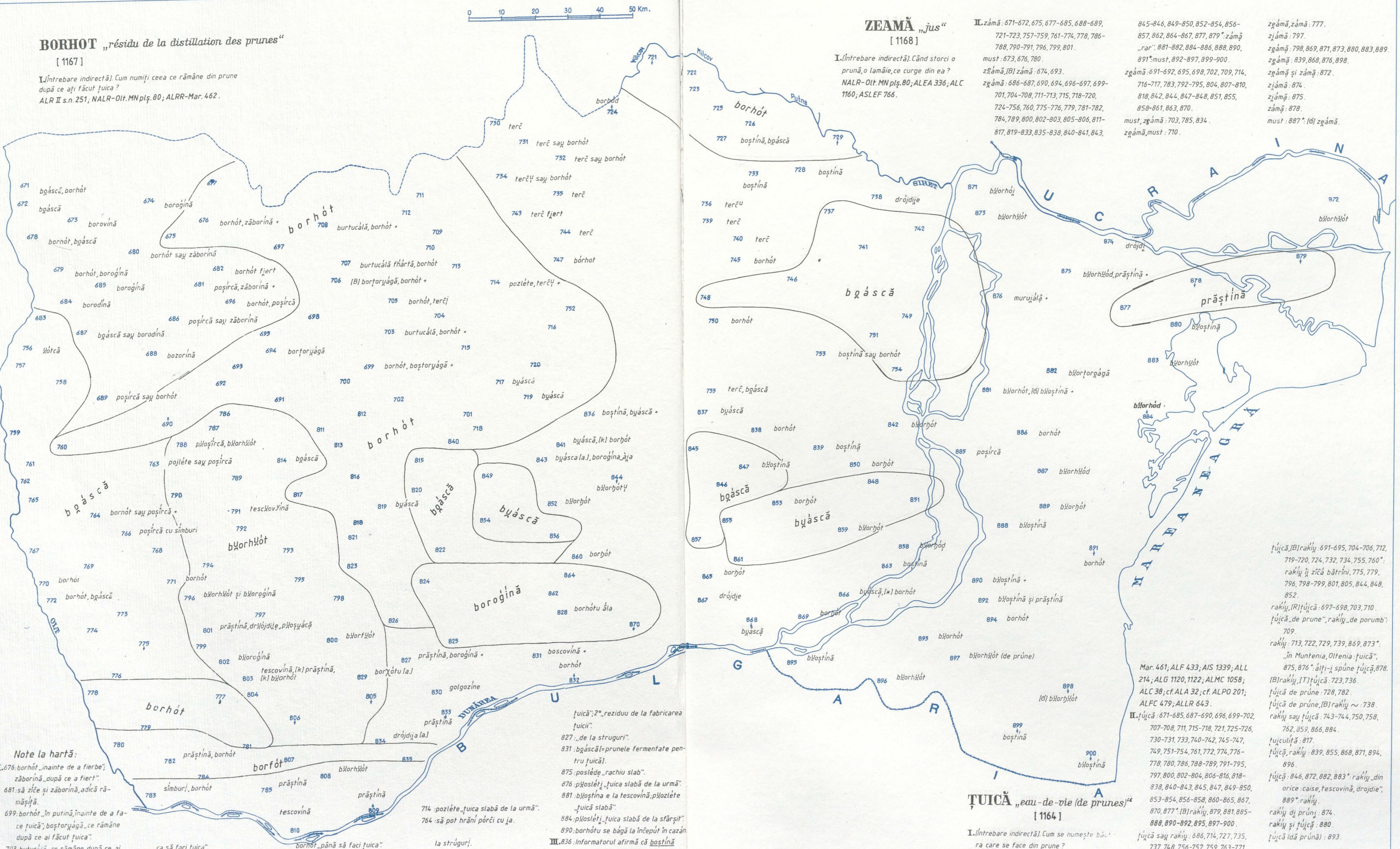

șlébovịță : 676.
distilátă : 679.
tot țúịcă : 686, 742⁺: ∼ fẹártă de dóo ụorị.
prefăcánịle : 712, 723, 730-732, 734-735, 743-744, 747, 753, 755.
rakíụ rafinát : 713, 758⁺: îl bẹa núma transilvănéni.
prefăcánịle saụ vurt : 722.
rafinátă : 724, 756-757, 759, 761-762, 764, 771, 773-774, 784-785, 834⁺: núma cịn să dă péste cap; áịa să numéște ∼, 885.
? : 725-727, 738, 745-746, 748, 799, 894, 898.
: 728-729, 739-740, 749, 752, 856, 878⁺: poșléte „țuică slabă", 879-881.
prefăcút : 736.

spirt : 737⁺: să fáce búnă, táre.
rakíụ tárẹ : 750.
țúịcă táre, spirt : 751.
țúịcă táre : 754, 861-862.
[țuică] trásă : 779, 793⁺: țúịcă trásă dĕ dụóụo ụorị.
palíŋcă : 788, 789⁺: „în alte părți": „nu o bagă a doua oară".
dă dóụo ụorị fịártă : 811.
fịártă de dóo ụorị : 822.
fhártă dă dóụo ụorị : 836.
țúịcă hártă al dọ́ịlẹa : 837.
tescovínă : 839.
țúịcă făcútă a dọ́ụa ụ́ară : 843.
fịártă di dóụŏ ụorị : 847.
fịártă dẹ dóụo ụorị : 849.
drụójdịle : 855, 858.
s-a filtrát : 864.
țúịcă fẹártă dă dóụo ụorị : 865.
rakíụ prefăcút : 873⁺: „nu se face".
rakíụ hert a dọ́ụa ụ́ară : 874.
țúịcă rèfăcútă : 875.
palíŋcă : 877.
— : 883⁺: țúịcă întọársă „am auzit în Argeș".
țúịcă selecționátă : 886.
— : 887⁺: țúịcă fịártă de dọ́ụă orị.
țúịcă fịártă de dọ́ụă ụorị : 893.
țúịcă fermentátă : 895.
fịártă a dọ́ọa ụ́ară : 897.

Note la hartă:

II. 697: ụótcă „țuica slabă care curge la sfârșit".
699: „cea mai slabă, curge la urmă".
811: pozléte [= țuica slabă care curge la sfârșit].
812, 820-821: cọádă [= țuica slabă care curge la sfârșit].
813: zẹámă ácră saụ bolẹárcă [țuica slabă care curge la sfârșit].
823: ápă ácră [= țuica slabă care curge la sfârșit].
890: ástea súntŭ prímele.
895: a luá frúntẹa.

BORHOT „résidu de la distillation des prunes“

[1167]

I. [Întrebare indirectă]. Cum numiţi ceea ce rămâne din prune după ce aţi făcut ţuica?
ALR II s.n. 251; NALR-Olt. MN plş. 80; ALRR-Mar. 462.

Note la hartă:

II. 676: borhót „înainte de a fierbe"; zăborínă „după ce a fiert".
681: să zîĉe şi zăborínă, adică rămăşíţă.
699: borhót „în putină, înainte de a face ţuică"; boştoruágă „ce rămâne după ce ai făcut ţuica".
703: butucálă „ce rămâne după ce ai fiert ţuica"; borhót „ce bagi în cazan ca să faci ţuica".
706: borţoruágă „după ce ai făcut ţuica"; borhót „până să faci ţuica".
708: „ce se pune în cazan".
714: pozléte „ţuica slabă de la urmă".
764: să pot hrănĭ pórĉi cu ĭa.
la strúgurĭ.
821: 1° „fructele fermentate pentru ţuică"; 2° „reziduu de la fabricarea ţuicii".
827: „de la struguri".
831: bọáscă [= prunele fermentate pentru ţuică].
875: poslédẹ „rachiu slab".
876: pŭoslétị „ţuica slabă de la urmă".
881: bŭoştína e la tescovínă; pŭozléte „ţuică slabă".
884: pŭoslétị „ţuica slabă de la sfârşit".
890: borhótu se bágă la începút în cazán.

III. 836: Informatorul afirmă că boştínă este termenul curent.

ZEAMĂ „jus“

[1168]

I. [Întrebare indirectă]. Când storci o prună, o lamâie, ce curge din ea?
NALR-Olt. MN plş. 80; ALEA 336; ALC 1160; ASLEF 766.

II. zámă: 671-672, 675, 677-685, 688-689, 721-723, 757-759, 761-774, 778, 786-788, 790-791, 796, 799, 801.
must: 673, 676, 780.
zẹámă, [B] zámă: 674, 693.
zẹámă: 686-687, 690, 694, 696-697, 699-701, 704-708, 711-713, 715, 718-720, 724-756, 760, 775-776, 779, 781-782, 784, 789, 800, 802-803, 805-806, 811-817, 819-833, 835-838, 840-841, 843, 845-846, 849-850, 852-854, 856-857, 862, 864-867, 877, 879*: zámą „rar", 881-882, 884-886, 888, 890, 891*: must, 892-897, 899-900.
zẹámă: 691-692, 695, 698, 702, 709, 714, 716-717, 783, 792-795, 804, 807-810, 818, 842, 844, 847-848, 851, 855, 858-861, 863, 870.
must, zẹámă: 703, 785, 834.
zẹámă, must: 710.
zẹámă, zámă: 777.
zịámă: 797.
zẹámą: 798, 869, 871, 873, 880, 883, 889.
zẹámą: 839, 868, 876, 898.
zẹámą şi zámą: 872.
zịámâ: 874.
zịámą: 875.
zámą: 878.
must: 887*: [G] zẹámă.

ŢUICĂ „eau-de-vie (de prunes)“

[1164]

I. [Întrebare indirectă]. Cum se numeşte băutura care se face din prune?
ALR II s.n. 163; NALR-Olt. MN plş. 80; ALRR-Mar. 461; ALF 433; AIS 1339; ALL 214; ALG 1120, 1122; ALMC 1058; ALC 38; cf. ALA 32; cf. ALPO 201; ALFC 479; ALLR 643.

II. ţúịcă: 671-685, 687-690, 696, 699-702, 707-708, 711, 715-718, 721, 725-726, 730-731, 733, 740-742, 745-747, 749, 751-754, 761, 772, 774, 776-778, 780, 786, 788-789, 791-795, 797, 800, 802-804, 806-816, 818-838, 840-843, 845, 847, 849-850, 853-854, 856-858, 860-865, 867, 870, 877*: [B] rakíụ, 879, 881, 885-888, 890-892, 895, 897-900.
ţúịcă saụ rakíụ: 686, 714, 727, 735, 737, 748, 756-757, 759, 763-771, 773, 781, 783-785, 787, 790, 851.
ţúịcă, [B] rakíụ: 691-695, 704-706, 712, 719-720, 724, 732, 734, 755, 760*: rakíụ îị zîĉă bătrîni, 775, 779, 796, 798-799, 801, 805, 844, 848, 852.
rakíụ, [R] ţúịcă: 697-698, 703, 710.
ţúịcă „de prune", rakíụ „de porumb": 709.
rakíụ: 713, 722, 729, 739, 869, 873*: „în Muntenia, Oltenia: ţuică", 875, 876*: álţi-ị spúne ţúịcă, 878.
[B] rakíụ, [T] ţúịcă: 723, 736.
ţúịcă de prúne: 728, 782.
ţúịcă de prúne, [B] rakíụ ~ : 738.
rakíụ saụ ţúịcă: 743-744, 750, 758, 762, 859, 866, 884.
ţuịculíţă: 817.
ţúịcă, rakíụ: 839, 855, 868, 871, 894, 896.
ţúịcă: 846, 872, 882, 883*: rakíụ „din orice: caise, tescovină, drojdie", 889*: rakíụ.
rakíụ dẹ prúnẹ: 874.
rakíụ şi ţúịcă: 880.
ţúịcă (dă prúnă): 893.

CIREAȘĂ, pl. *„cerise“*
[1169]

I. *[Întrebare indirectă]. (Chest. Fig. 26)*
Cf. ALR II s.n. 208-209; NALR-Olt. 483; ALM 138; ALF 217; AIS 1282; ALPY 43; ALL 466; cf. ALG 98; ALMC 283; ALPO 118; ALW I, 8; ALA 432; ALS 476; ALB 624; ALBRAM 286; ALCe 708; ALFC 452; ALIFO 256; ALJA 451; ALLOc. 213; ALLOr. 278-279; ALLR 151; ALN 359*; ALP 498; ASLEF 740.*

Note la hartă:
II. *834: „la moși le leagă la cuáda óli".*
839: „sunt mai negre și mai dulci decât cireșele".

CIREȘ, pl. *„cerisier“*
[1170]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum se cheamă pomul care face cireșe? NALR-Olt. MN plș. 80; ALF 218; AIS 1263; ALL 466; ALG 96; ALMC 283; ALPO 1170; ALA 433; ALB 623; ALBRAM 287; ALCe 708; ALFC 453; ALIFO 256*; ALJA 452; ALLOc. 212; ALLOr. 278-279; ALLR 151; ALN 359; ALP 499; ASLEF 783/578.*

II. *čiréș; ~: 671-672, 678, 684-685, 688, 723, 756-757, 759-761, 763-771, 773-780, 784-785, 790, 796, 801, 807, 818, 872, 878, 895.*
čiréș; -réși: 673-675, 677, 679, 681-682, 686-687, 689-691, 694-695, 699, 701-702, 704-705, 707, 709-713, 715-720, 722, 724-755, 762, 781-783, 789, 791-792, 795, 799, 802, 804, 808-809, 813-815, 817, 819, 821, 825-827, 830, 832-835, 840-841, 843, 845, 847, 851-853, 856-857, 860, 862, 864, 870, 877, 879, 881-882, 885-886, 890, 894: [*] či-réșî, ~, 897-900.*
čiréși; ~: 676, 680, 683, 692, 696-698, 700, 703, 706, 708, 772, 811, 820, 822, 842, 874, 880, 887-888.
čiréș; ~: 693, 758, 829, 838, 854, 867, 875.
čiréșu; -réși: 714, 836-837, 846, 858, 863, 865-866.
șiréș; -réși: 721.
čiréș; -réșli: 786-788, 793-794, 797-798, 803, 806, 810, 889.
čirișár; -șári: 800.
čireșár; -șári: 805.
čirléș; -réși: 812.
čiréș; -réși: 816, 823, 831, 849-850.
čeréș; -réși: 824.
čiréșu; -réș: 828.
čiréș; -réși, [k] víșin; víșini: 839.
čiréșu; -réși: 844, 869.
čireéșu; -reéși: 848, 855.
čirléș; -rléși: 859, 861.
víșănu; víșăni: 868.
čuréș; -réși, čiréș; -réși: 871.
čluréș; ~: 873.
čiréșu, čuréșu; čuréșî: 876.
čeréș; ~: 883.
čuréși; ~: 884.
čiréșu; -réș: 891.
čuréșu; -réși: 892.
čiréș; ~ sau čuréș; ~: 893.
čuréș; ~: 896: pârcă s-ar auzí, pâr-că nu s-ar auzíi la „doi".*

PARĂ, pl. *„poire“*
[1154]

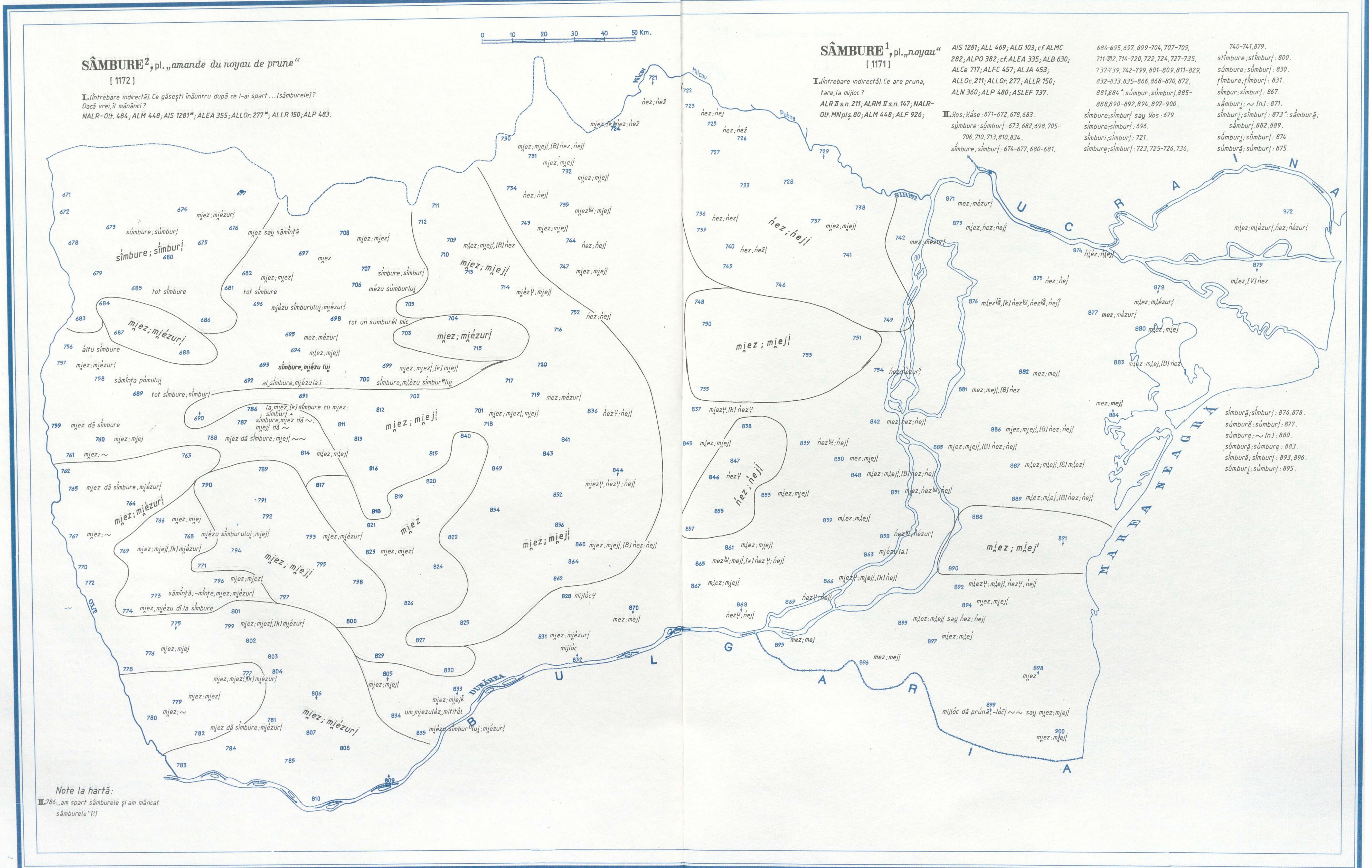
I. *[Întrebare indirectă]. (Chest. Fig. 24). WLAD 10; NALR-Olt. MN plș. 79; ALM 14; ALF 1047; AIS 1258-1259; ALL 470; ALMC 291; ALPO 431; ALW I 75; ALA 1028; cf. ALEA 362; ALC 1076; ALB 633; ALBRAM 302; ALCe 712; ALFC 460; ALJA 465; ALLOc. 224; ALLOr. 292; ALLR 156; ALN 357; ALP 504; ASLEF 736.*

II. *páră; pére: 671-720, 724, 727, 729-735, 737-739, 743-745, 747-748, 750, 752, 754-756, 758-761, 763-792, 794, 799-800, 802-807, 809-818, 820-830, 832-833, 835-836, 840-846, 849-854, 856-857, 859-863, 866, 870, 884-886, 888, 893*: [V] ajlamá; -mále, 894-897, 899-900.*
pără; péri: 721, 741, 867.
páră; pérẹ: 722-723, 725-726, 728, 736, 740, 742, 746, 751, 753, 795-796, 819, 864-865, 877, 882.
páră; peri: 749, 834.
páră; pérĕ: 757, 762.
páră; pérẹ: 793, 797-798, 801, 808, 872, 875-876, 878: prăsádă; -sádi „pere altoite, mari", 880*: prisá-dă; -sádẹ „soi de pere lungi".*
mătrúnă; -trúne: 831: páră nu să zíce.*
páră; pére: 839, 847, 868-869, 879, 889.
páră; peére: 848, 855, 858.
páră; pliere: 871, 883.
páră; pliéri: 873: prisádă; -sádi „soi de pere mari".*
pără; pliéri: 874.
prisádă; -sáde: 881: páră; pére „mi-că și rotundă".*
páră; pliére: 887, 890-892.
páră; plierie: 898.

PĂR, pl. *„poirier“*
[1155]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum se cheamă pomul care face pere? NALR-Olt. MN plș. 79; ALF 1049, supl. I; AIS 1256; ALL 471, 1051; ALMC 291; ALPO 432; ALA 1027; ALC 1075; ALB 634; ALBRAM 303; ALCe 712; ALFC 460; ALIFO 268; ALJA 466; ALLOc. 224; ALLOr. 292; ALLR 156; ALN 358; ALP 505.*

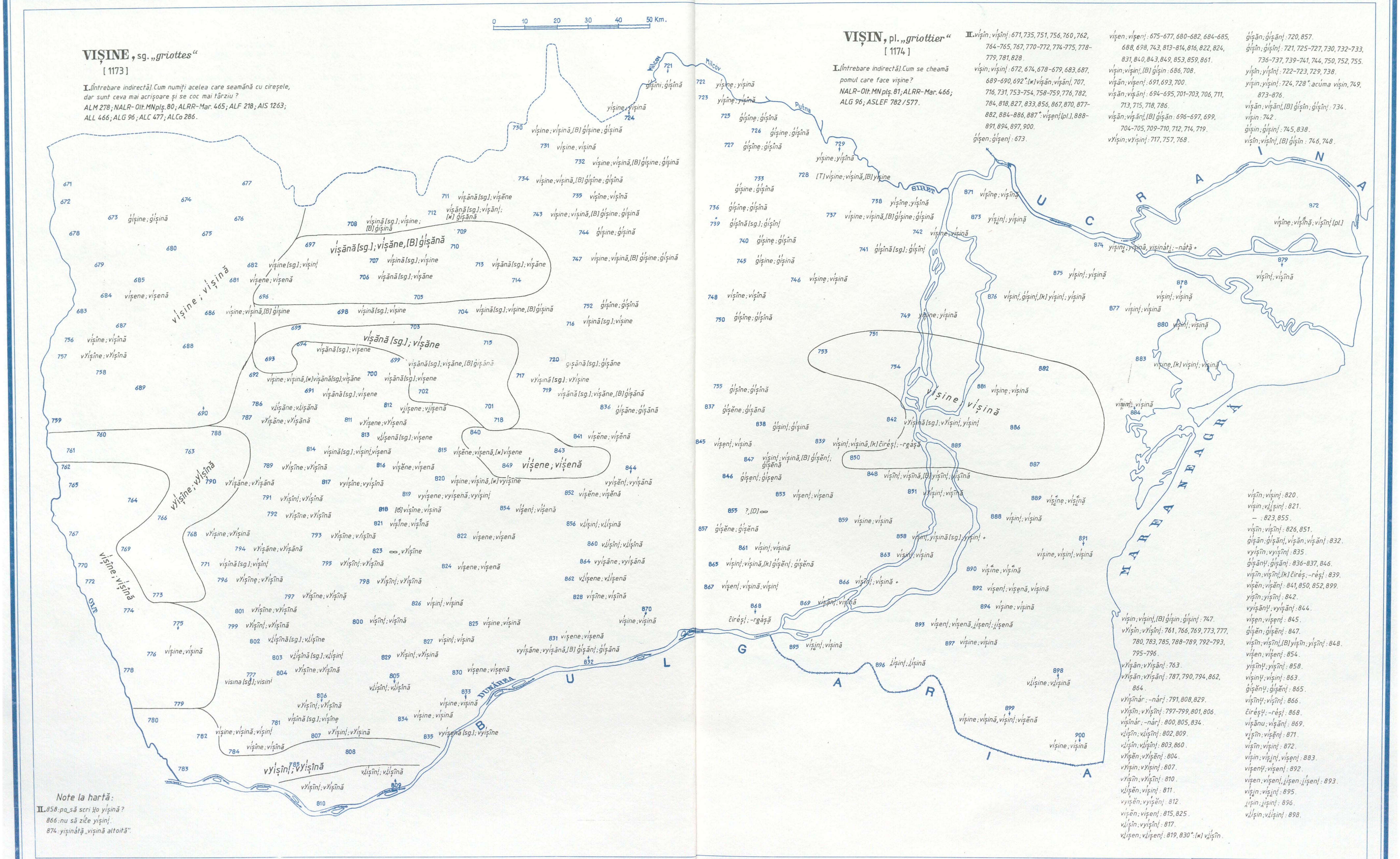
II. *păr; péri: 671-785, 790, 800-802, 804, 806-827, 829-830, 832*: [D] mo-trúnă [= soi de pere mai mari și tari], 833-835, 838-843, 845, 849-851, 853-854, 856-857, 859-862, 864, 867, 870-871, 874-877, 879, 882-883, 885-889, 893*: [V] ajla-mál; -máli, 894-897, 899-900.*
pâăr; peri: 786, 789, 791, 793, 798.
pâăr; peri: 787-788, 792, 794-797, 799, 803, 805, 852, 855.
păru; peri: 828, 836-837, 846, 863, 865-866, 869, 892.
mătrún; -trúni: 831.
plâru; plieri: 844, 848, 868.
plâr; plieri: 847, 858.
păr; plieri: 872-873, 884, 890, 898.
păr; plieri, prăsád; -sád: 878.
păr; peri, prisád; -sádi: 880.
prisád; -sázi, păr; peri: 881.
păru; plieri: 891.

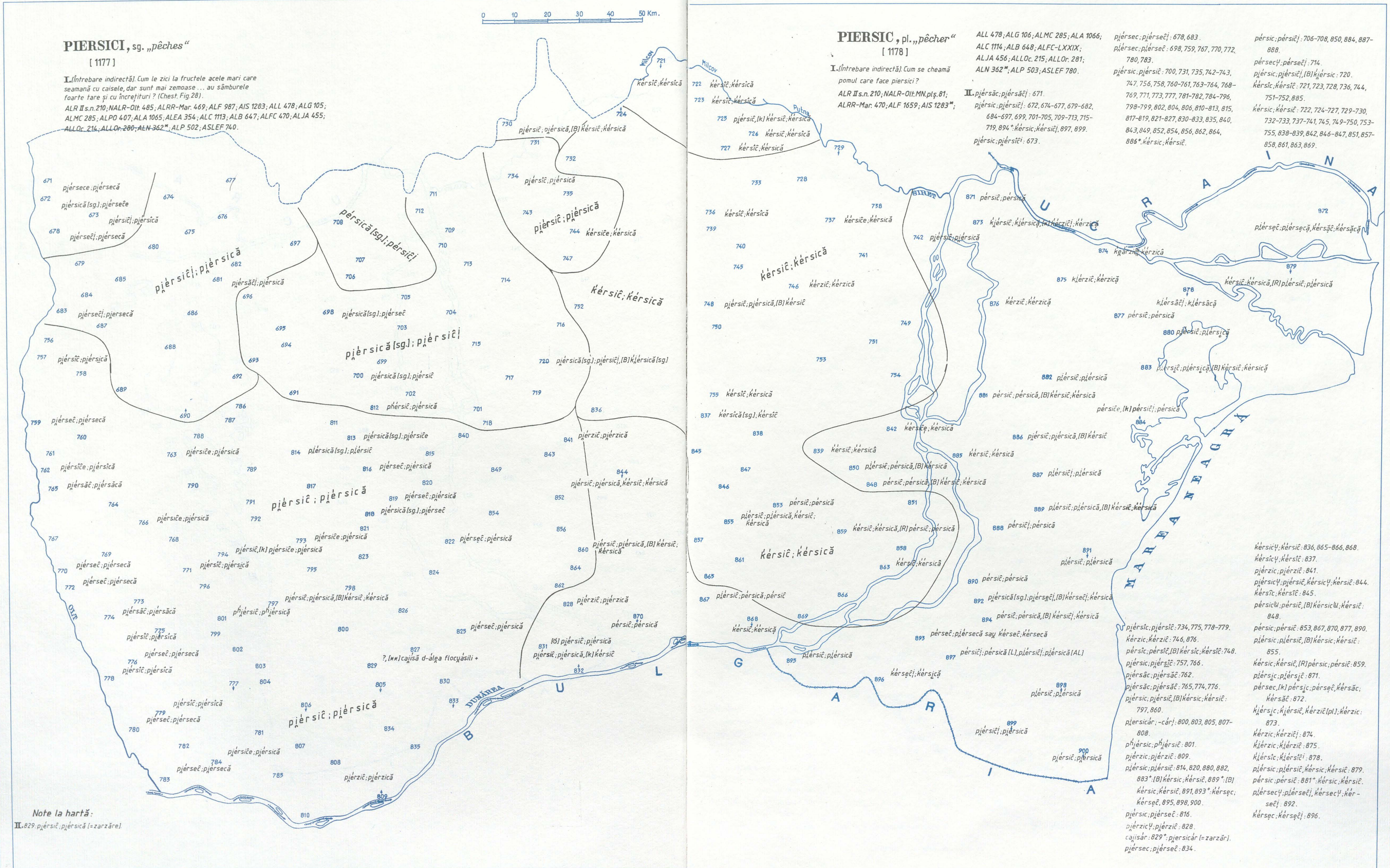

SÂMBURE[2], pl. „amande du noyau de prune“
[1172]
I. [Întrebare indirectă]. Ce găsești înăuntru după ce l-ai spart ... [sâmburele]? Dacă vrei, îl mănânci?
NALR-Olt. 484; ALM 448; AIS 1281*; ALEA 355; ALLOr. 277*; ALLR 150; ALP 483.
SÂMBURE[1], pl. „noyau“
[1171]
I. [Întrebare indirectă]. Ce are pruna, tare, la mijloc?
ALR II s.n. 211; ALRM II s.n. 147; NALR-Olt. MN pl.ș. 80; ALM 448; ALF 926; AIS 1281; ALL 469; ALG 103; cf. ALMC 282; ALPO 382; cf. ALEA 335; ALB 630; ALCe 717; ALFC 457; ALJA 453; ALLOc. 211; ALLOr. 277; ALLR 150; ALN 360; ALP 480; ASLEF 737.
II. ŭos; ŭase : 671-672, 678, 683.
sŭmbure; sŭmburi : 673, 682, 698, 705-706, 710, 713, 810, 834.
símbure; símburi : 674-677, 680-681, 684-695, 697, 699-704, 707-709, 711-712, 714-720, 722, 724, 727-735, 737-739, 742-799, 801-809, 811-829, 832-833, 835-866, 868-870, 872, 881, 884[+]: súmbur; súmburi, 885-888, 890-892, 894, 897-900.
símbure; símburi sau ŭos : 679.
símbure; símburi : 696.
símburi; símburi : 721.
símbure; símburi : 723, 725-726, 736, 740-741, 879.
stímbure; stímburi : 800.
súmbure; súmburi : 830.
ţímbure; ţímburi : 831.
símbur; símburi : 867.
sâmburi; ~ [n.] : 871.
símburi; símburi : 873[+]: sâmbură; sâmburi, 882, 889.
sûmburi; sûmburi : 874.
súmbură; súmburi : 875.
0 10 20 30 40 50 Km.
Note la hartă:
II. 786: „am spart sâmburele și am mâncat sâmburele“ [!]
UCRAINA
MAREA NEAGRĂ
BULGARIA
DUNĂREA
SIRET
Milcov
Putna
Olt

ATLASUL LINGVISTIC ROMÂN PE REGIUNI

MUNTENIA ȘI DOBROGEA

HARTA 364

PIERSICI, sg. „*pêches*"

[1177]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum le zici la fructele acele mari care seamană cu caisele, dar sunt mai zemoase ... au sâmburele foarte tare și cu încrețituri ? (Chest. Fig. 28).*

ALR II s.n. 210; NALR-Olt. 485; ALRR-Mar. 469; ALF 987; AIS 1283; ALL 478; ALG 105; ALMC 285; ALPO 407; ALA 1065; ALEA 354; ALC 1113; ALB 647; ALFC 470; ALJA 455; ALLOc. 214; ALLOr. 280; ALN 362; ALP 502; ASLEF 740.*

Note la hartă:

II. *829: pi̯ersic̆; pi̯ersică [= zarzăre].*

PIERSIC, pl. „*pêcher*"

[1178]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum se cheamă pomul care face piersici ?*

ALR II s.n. 210; NALR-Olt. MN. plș. 81; ALRR-Mar. 470; ALF 1659; AIS 1283; ALL 478; ALG 106; ALMC 285; ALA 1066; ALC 1114; ALB 648; ALFC-LXXIX; ALJA 456; ALLOc. 215; ALLOr. 281; ALN 362*; ALP 503; ASLEF 780.*

II. *pi̯érsăc; pi̯érsăc̆i̯ : 671.*

pi̯ersic; pi̯ersic̆i̯ : 672, 674–677, 679–682, 684–697, 699, 701–705, 709–713, 715–719, 894⁺: kérsic; kérsic̆i̯, 897, 899.

pi̯érsic; pi̯érsîc̆i : 673.

pi̯ersec; pi̯ersec̆i̯ : 678, 683.

pi̯ersec; pi̯erseč : 698, 759, 767, 770, 772, 780, 783.

pi̯érsic; pi̯érsic̆ : 700, 731, 735, 742–743, 747, 756, 758, 760–761, 763–764, 768–769, 771, 773, 777, 781–782, 784–796, 798–799, 802, 804, 806, 810–813, 815, 817–819, 821–827, 830–833, 835, 840, 843, 849, 852, 854, 856, 862, 864, 886⁺: kérsic; kérsic̆.

pérsic; pérsic̆i̯ : 706–708, 850, 884, 887–888.

pérsecu̯; pérsec̆i̯ : 714.

pi̯ersic; pi̯ersic̆i̯, [B] ki̯ersic : 720.

kérsîc; kérsîc̆ : 721, 723, 728, 736, 744, 751–752, 885.

kérsic; kérsic̆ : 722, 724–727, 729–730, 732–733, 737–741, 745, 749–750, 753–755, 838–839, 842, 846–847, 851, 857–858, 861, 863, 869.

pi̯érsîc; pi̯érsîc̆ : 734, 775, 778–779.

kérzic; kérzic̆ : 746, 876.

pérsîc; pérsîc̆, [B] kérsîc; kérsîc̆ : 748.

pi̯érsic; pi̯érsic̆ : 757, 766.

pi̯érsâc; pi̯érsăc̆ : 762.

pi̯érsăc; pi̯érsăc̆ : 765, 774, 776.

pi̯ersic; pi̯ersic̆, [B] kérsic; kérsic̆ : 797, 860.

pi̯ersicár; -cári̯ : 800, 803, 805, 807–808.

pʰi̯érsic; pʰi̯érsic̆ : 801.

pi̯érzic; pi̯érzic̆ : 809.

pi̯érsic; pi̯érsic̆ : 814, 820, 880, 882, 883⁺: [B] kérsic; kérsic̆, 889⁺: [B] kérsic; kérsic̆, 891, 893⁺: kérsec; kérseč, 895, 898, 900.

pi̯érsic; pi̯érsec̆ : 816.

pi̯érzicu̯; pi̯érzic̆ : 828.

cai̯isár : 829⁺: pi̯ersicár [= zarzăr].

pi̯érsec; pi̯érsec̆ : 834.

kérsicu̯; kérsic̆ : 836, 865–866, 868.

kérsîcu̯; kérsîc̆ : 837.

pi̯érzic; pi̯érzic̆ : 841.

pi̯érsicu̯; pi̯érsic̆, kérsicu̯; kérsic̆ : 844.

kérsîc; kérsîc̆ : 845.

pérsicu̯; pérsic̆, [B] kérsicu̯; kérsic̆ : 848.

pérsic; pérsic̆ : 853, 867, 870, 877, 890.

pi̯érsic; pi̯érsic̆, [B] kérsic; kérsic̆ : 855.

kérsic; kérsic̆, [R] pérsic; pérsic̆ : 859.

pi̯érsic; pi̯érsic̆ : 871.

pérsec, [k] pérsic; pérseč, kérsăc; kérsăc̆ : 872.

ki̯érsic; ki̯érsic̆, kérzic̆ [pl.]; kérzic : 873.

kérzic; kérzic̆i̯ : 874.

ki̯érzic; ki̯érzic̆ : 875.

ki̯érsîc; ki̯érsîc̆i : 878.

pi̯érsic; pi̯érsic̆, kérsic; kérsic̆ : 879.

pérsic; pérsic̆ : 881⁺: kérsic; kérsic̆.

pi̯érsecu̯; pi̯érsec̆i̯, kérsecu̯; kérsec̆i̯ : 892.

kérsec; kérseč̆i̯ : 896.

CORCODUȘE, sg. „*mirabelles*"

[1179]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum le spuneți la acelea rotunde, mai mici decât prunele și de culoare galbenă sau roșie?...Se coc mai devreme decât prunele?*

NALR-Olt. 486; ALRR-Mar. 471; ALLR 154.

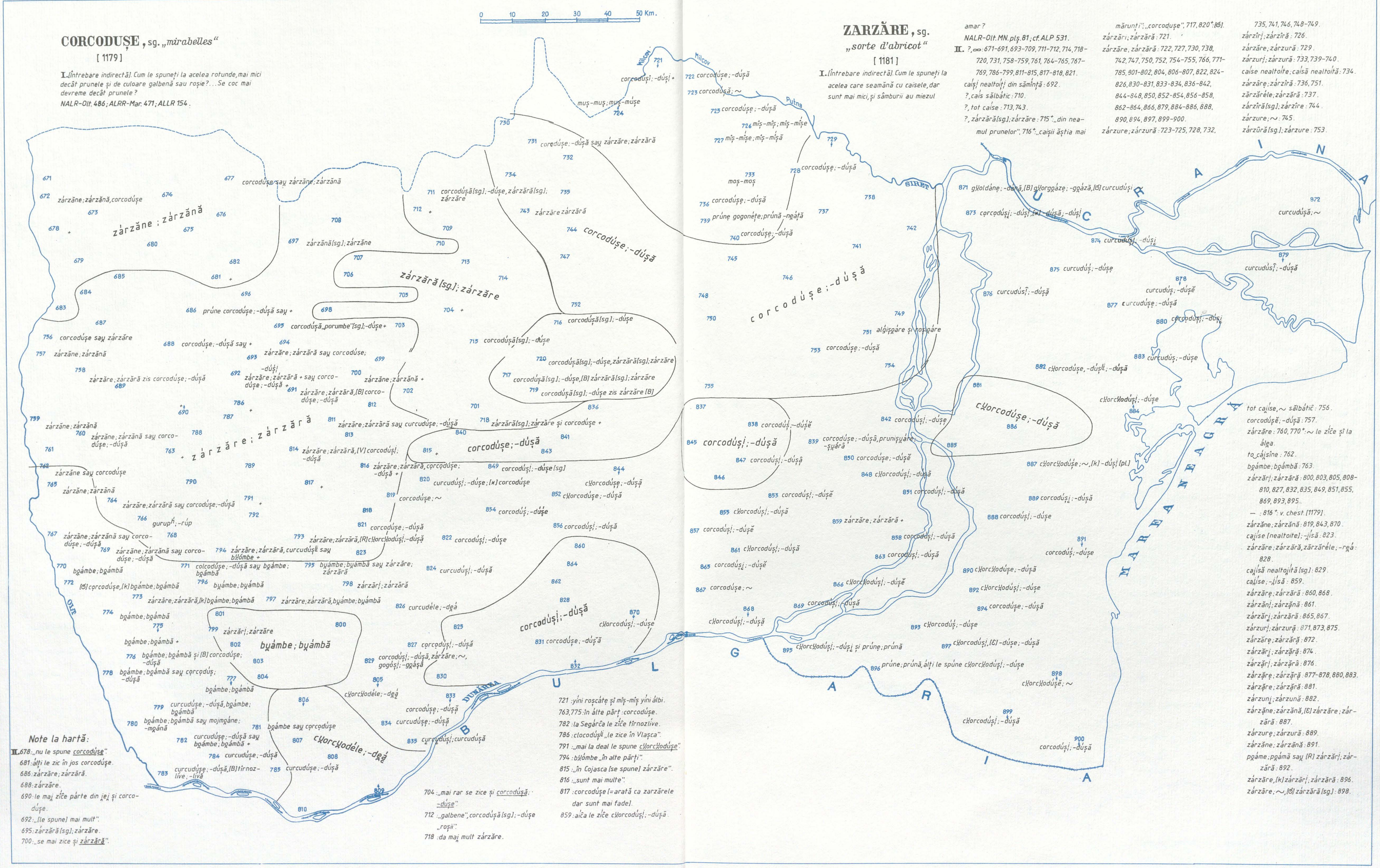
ZARZĂRE, sg. „*sorte d'abricot*"

[1181]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum le spuneți la acelea care seamănă cu caisele, dar sunt mai mici, și sâmburii au miezul amar?*

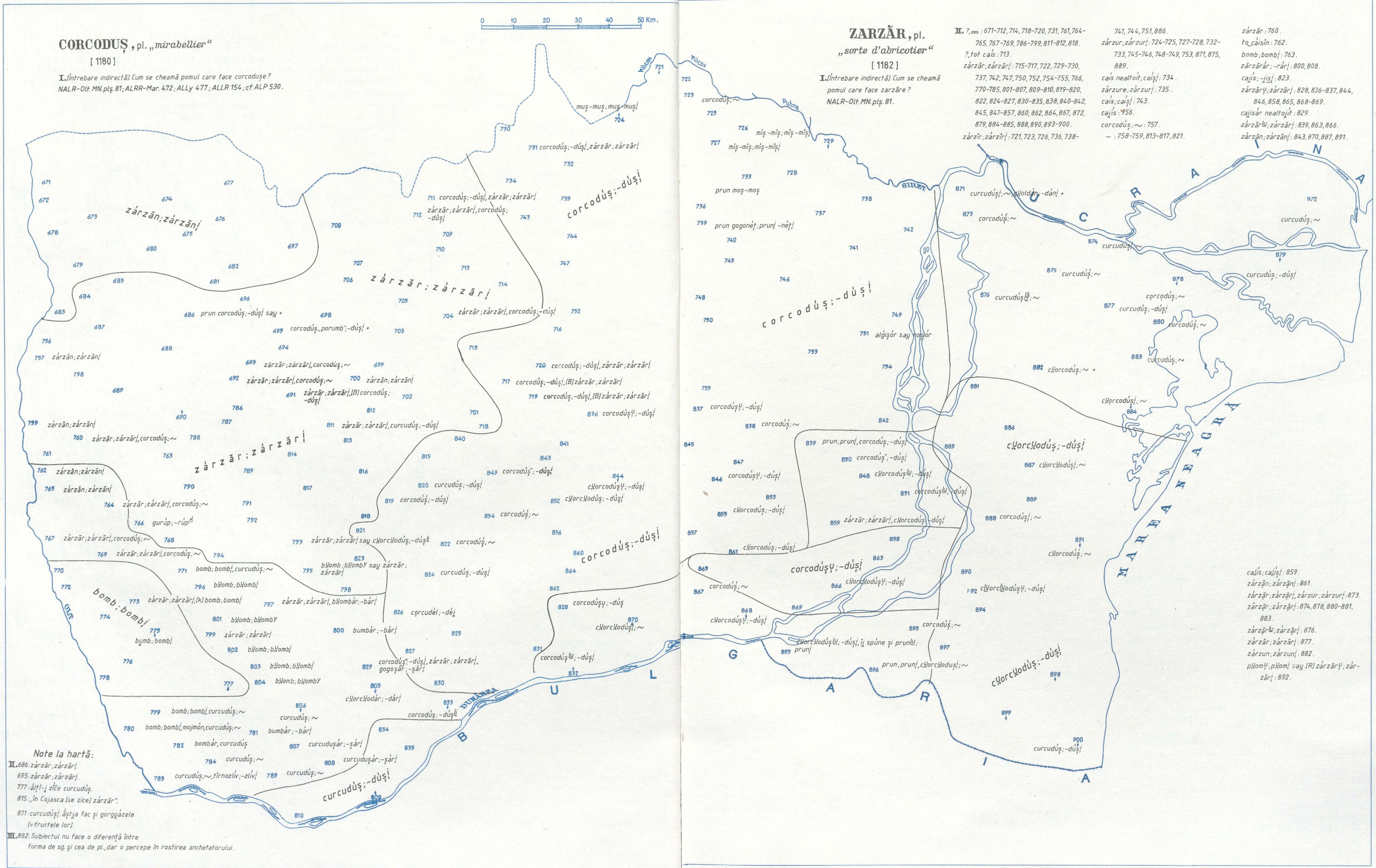
NALR-Olt. MN. plș. 81; cf. ALP 531.

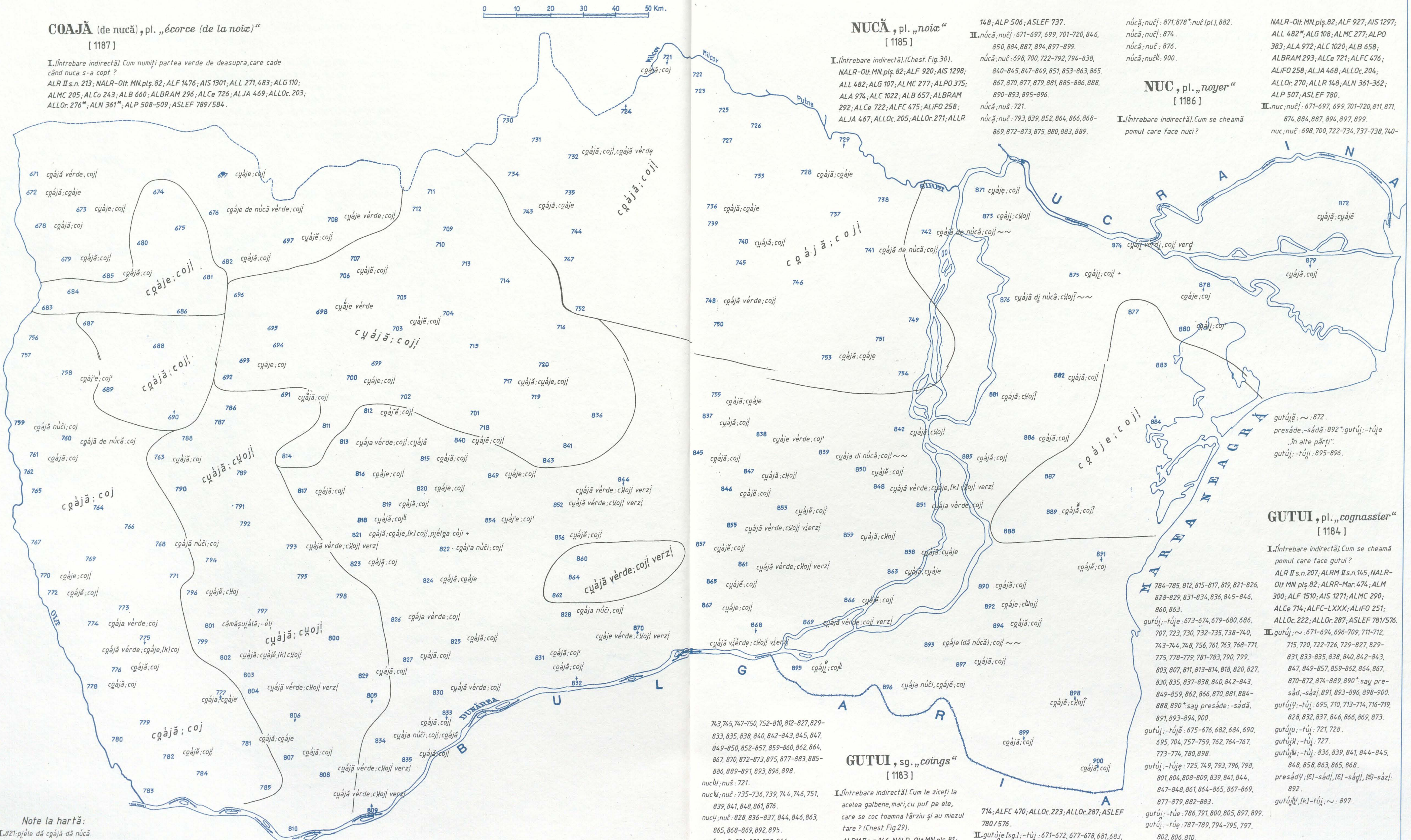
II. *?, ∞: 671-691, 693-709, 711-712, 714, 718-720, 731, 758-759, 761, 764-765, 767-769, 786-799, 811-815, 817-818, 821.*
caiși nealtoiți din sămînță: 692.
?, cais sălbátic: 710.
?, tot caise: 713, 743.
?, zárzără [sg.]; zárzăre: 715: „din neamul prunelor", 716*: „caișii ăștia mai mărunți"; „corcodușe", 717, 820*: [б].*
zárzări; zárzără: 721.
zárzăre, zárzără: 722, 727, 730, 738, 742, 747, 750, 752, 754-755, 766, 771-785, 801-802, 804, 806-807, 822, 824-826, 830-831, 833-834, 836-842, 844-848, 850, 852-854, 856-858, 862-864, 866, 879, 884-886, 888, 890, 894, 897, 899-900.
zárzure; zárzură: 723-725, 728, 732, 735, 741, 746, 748-749.
zárzîri; zárzîră: 726.
zárzăre; zárzură: 729.
zárzuri; zárzură: 733, 739-740.
caise nealtoite; caisă nealtoită: 734.
zárzâre; zárzîră: 736, 751.
zărzărele; zárzără: 737.
zárzîră [sg.]; zárzîre: 744.
zárzure; ∼: 745.
zárzûră [sg.]; zárzure: 753.
tot caiise, ∼ sălbátic: 756.
corcodușĕ; -dúșă: 757.
zárzăre: 760, 770: ∼ le zîce și la álea.*
to‿cáisîne: 762.
boámbe; boámbă: 763.
zárzări; zárzără: 800, 803, 805, 808-810, 827, 832, 835, 849, 851, 855, 869, 893, 895.
— : 816: v. chest. [1179].*
zárzăne; zárzănă: 819, 843, 870.
caiise [nealtoite]; -iisă: 823.
zárzăre; zárzără, zărzărele; -reá: 828.
caiisă nealtoiită [sg.]: 829.
caiise; -iisă: 859.
zárzăre; zárzără: 860, 868.
zárzăni; zárzănă: 861.
zárzări; zárzără: 865, 867.
zárzuri; zárzură: 871, 873, 875.
zárzăre; zárzără: 872.
zárzări; zárzără: 874.
zárzări; zárzărâ: 876.
zárzăre; zárzără: 877-878, 880, 883.
zárzăre; zárzără: 881.
zárzuni; zárzună: 882.
zárzăne; zárzănă, [ε] zárzăre; zárzără: 887.
zárzure; zárzură: 889.
zárzăne; zárzănă: 891.
poáme; poámă sau [R] zárzări; zárzără: 892.
zárzăre, [k] zárzări; zárzără: 896.
zárzăre; ∼, [б] zárzără [sg.]: 898.

Note la hartă:

II. 678: „nu le spune corcodúșe".
681: álți le zic în jos corcodúșe.
686: zárzăre; zárzără.
688: zárzăre.
690: le mai zîce párte din iei și corcodúșe.
692: „[le spune] mai mult".
695: zárzără [sg.]; zárzăre.
700: „se mai zice și zárzără".
704: „mai rar se zice și corcodúșă; -dúșe".
712: „galbene", corcodúșă [sg.]; -dúșe „roșii".
718: da mai mult zárzăre.
721: yíni roșcáte și mîș-mîș yíni álbi.
763, 775: în álte părț: corcodúșe.
782: la Segárĉa le zîĉe tîrnozlive.
786: clocodúșli „le zice în Vlașca".
791: „mai la deal le spune cuorcuodúșe".
794: buómbe „în alte părți".
815: „în Cojasca [se spune] zárzăre".
816: „sunt mai multe".
817: corcodúșe [=arată ca zarzărele dar sunt mai fade].
859: aíĉa le zîĉe cuorcodúși; -dúșă.

CORCODUȘ, pl. „mirabellier"
[1180]
I. [Întrebare indirectă]. Cum se cheamă pomul care face corcodușe?
NALR-Olt. MN. pl. ș. 81; ALRR-Mar. 472; ALLy 477; ALLR 154; cf. ALP 530.
ZARZĂR, pl.
„sorte d'abricotier"
[1182]
I. [Întrebare indirectă]. Cum se cheamă pomul care face zarzăre?
NALR-Olt. MN. pl. ș. 81.
II. ?, ∞ : 671-712, 714, 718-720, 731, 761, 764-765, 767-769, 786-799, 811-812, 818.
?, tot cais : 713.
zárzăr; zárzări : 715-717, 722, 729-730, 737, 742, 747, 750, 752, 754-755, 766, 770-785, 801-807, 809-810, 819-820, 822, 824-827, 830-835, 838, 840-842, 845, 847-857, 860, 862, 864, 867, 872, 879, 884-885, 888, 890, 893-900.
zárzîr; zárzîri : 721, 723, 726, 736, 738-741, 744, 751, 886.
zárzur; zárzuri : 724-725, 727-728, 732-733, 745-746, 748-749, 753, 871, 875, 889.
cais nealtoit; caiși : 734.
zárzure; zárzuri : 735.
cais; caiși : 743.
caiis : 756.
corcoduș; ∼ : 757.
— : 758-759, 813-817, 821.
zárzăr : 760.
to caisîn : 762.
bomb; bombi : 763.
zărzărár; -rári : 800, 808.
caiis; -iisi : 823.
zárzăru; zárzări : 828, 836-837, 844, 846, 858, 865, 868-869.
caiisár nealtoiit : 829.
zárzărlu; zárzări : 839, 863, 866.
zárzăn; zárzăni : 843, 870, 887, 891.
caiis; caiiși : 859.
zárzăn; zárzăni : 861.
zárzăr; zárzări, zárzur; zárzuri : 873.
zárzăr; zárzări : 874, 878, 880-881, 883.
zárzărlu; zárzări : 876.
zárzâr; zárzâri : 877.
zárzun; zárzuni : 882.
pluomu; pluomi sau [R] zárzăru; zárzări : 892.
Note la hartă:
II. 686: zárzăr; zárzări.
695: zárzăr; zárzări.
777: álți-i zíce curcudúș.
815: „în Cojasca [se zice] zárzăr".
871: curcudúși: ăștia fac și gorgoázele [= fructele lor].
III. 882: Subiectul nu face o diferență între forma de sg. și cea de pl., dar o percepe în rostirea anchetatorului.
MAREA NEAGRĂ
UCRAINA
BULGARIA
DUNĂREA

COAJĂ (de nucă), pl. „*écorce (de la noix)*“
[1187]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum numiți partea verde de deasupra, care cade când nuca s-a copt ?*
ALR II s.n. 213; NALR-Olt. MN.plș. 82; ALF 1476; AIS 1301; ALL 271, 483; ALG 110; ALMC 205; ALCo 243; ALB 660; ALBRAM 296; ALCe 726; ALJA 469; ALLOc. 203; ALLOr. 276; ALN 361*; ALP 508-509; ASLEF 789/584.*

Note la hartă:
II. *821: pịéle dă cọájă dă núcă.*
875: gụoĝésc „curăț coaja verde“.

NUCĂ, pl. „*noix*“
[1185]

I. *[Întrebare indirectă]. (Chest. Fig. 30).*
NALR-Olt. MN.plș. 82; ALF 920; AIS 1298; ALL 482; ALG 107; ALMC 277; ALPO 375; ALA 974; ALC 1022; ALB 657; ALBRAM 292; ALCe 722; ALFC 475; ALiFO 258; ALJA 467; ALLOc. 205; ALLOr. 271; ALLR 148; ALP 506; ASLEF 737.

II. *núcă; nuĉ́ : 671-697, 699, 701-720, 846, 850, 884, 887, 894, 897-899.*
núcă; nuĉ : 698, 700, 722-792, 794-838, 840-845, 847-849, 851, 853-863, 865, 867, 870, 877, 879, 881, 885-886, 888, 890-893, 895-896.
núcă; nuŝ : 721.
núcạ; nuĉ : 793, 839, 852, 864, 866, 868-869, 872-873, 875, 880, 883, 889.
núcạ; nuĉ́ : 871, 878+: nuĉ [pl.], 882.
núcâ; nuĉ́ : 874.
núcâ; nuĉ : 876.
núcă; nuĉl : 900.

NUC, pl. „*noyer*“
[1186]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum se cheamă pomul care face nuci?*
NALR-Olt. MN.plș. 82; ALF 927; AIS 1297; ALL 482; ALG 108; ALMC 277; ALPO 383; ALA 972; ALC 1020; ALB 658; ALBRAM 293; ALCe 721; ALFC 476; ALiFO 258; ALJA 468; ALLOc. 204; ALLOr. 270; ALLR 148; ALN 361-362; ALP 507; ASLEF 780.*

II. *nuc; nuĉ́ : 671-697, 699, 701-720, 811, 871, 874, 884, 887, 894, 897, 899.*
nuc; nuĉ : 698, 700, 722-734, 737-738, 740-743, 745, 747-750, 752-810, 812-827, 829-833, 835, 838, 840, 842-843, 845, 847, 849-850, 852-857, 859-860, 862, 864, 867, 870, 872-873, 875, 877-883, 885-886, 889-891, 893, 896, 898.
nucu̯; nuŝ : 721.
nucu̯; nuĉ : 735-736, 739, 744, 746, 751, 839, 841, 848, 861, 876.
nucụ; nuĉ : 828, 836-837, 844, 846, 863, 865, 868-869, 892, 895.
nucᵉ; nuĉ : 834, 851, 858, 866.
nuc; nuĉl : 888, 900.

GUTUI, sg. „*coings*“
[1183]

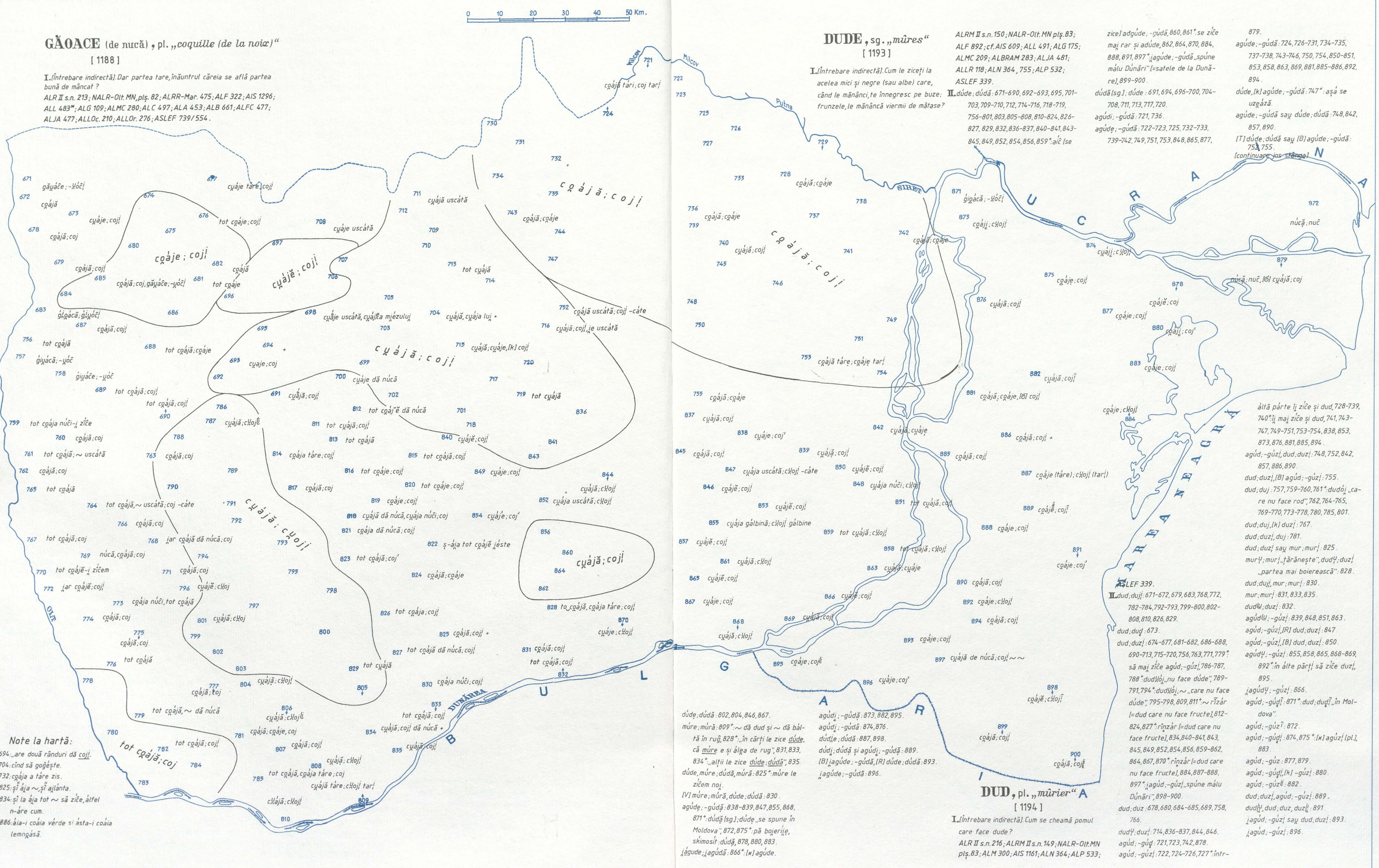
I. *[Întrebare indirectă]. Cum le ziceți la acelea galbene, mari, cu puf pe ele, care se coc toamna târziu și au miezul tare ? (Chest. Fig. 29).*
ALRM II s.n. 146; NALR-Olt. MN plș. 81; ALRR-Mar. 473; ALF 1510; AIS 1271; ALG 1363; ALMC 290; ALA 456; ALCe 714; ALFC 470; ALLOc. 223; ALLOr. 287; ASLEF 780/576.

II. *gutúịe [sg.]; -túị : 671-672, 677-678, 681, 683, 685, 687-689, 691-694, 696-703, 705-706, 708-722, 724, 726-729, 731, 736-737, 741-742, 745-747, 750-755, 760, 772, 776-777, 784-785, 812, 815-817, 819, 821-826, 828-829, 831-834, 836, 845-846, 860, 863.*
gutúị; -túịe : 673-674, 679-680, 686, 707, 723, 730, 732-735, 738-740, 743-744, 748, 756, 761, 763, 768-771, 775, 778-779, 781-783, 790, 799, 803, 807, 811, 813-814, 818, 820, 827, 830, 835, 837-838, 840, 842-843, 849-859, 862, 866, 870, 881, 884-888, 890+: sau̯ presáde; -sádă, 891, 893-894, 900.
gutúị; -túịĕ : 675-676, 682, 684, 690, 695, 704, 757-759, 762, 764-767, 773-774, 780, 898.
gutúị; -túịẹ : 725, 749, 793, 796, 798, 801, 804, 808-809, 839, 841, 844, 847-848, 861, 864-865, 867-869, 877-879, 882-883.
gutúị; -túe : 786, 791, 800, 805, 897, 899.
gutúị; -túẹ : 787-789, 794-795, 797, 802, 806, 810.
gutúe; ~ : 792.
gutúị; -túịi : 871, 873-876, 880, 889.
gutúịẹ̆; ~ : 872.
presáde; -sádă : 892+: gutúị; -túịe „în alte părți“.
gutúị; -túịi : 895-896.

GUTUI, pl. „*cognassier*“
[1184]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum se cheamă pomul care face gutui ?*
ALR II s.n. 207; ALRM II s.n. 145; NALR-Olt. MN. plș. 82; ALRR-Mar. 474; ALM 300; ALF 1510; AIS 1271; ALMC 290; ALCe 714; ALFC-LXXX; ALiFO 251; ALLOc. 222; ALLOr. 287; ASLEF 781/576.

II. *gutúị; ~ : 671-694, 696-709, 711-712, 715, 720, 722-726, 729-827, 829-831, 833-835, 838, 840, 842-843, 847, 849-857, 859-862, 864, 867, 870-872, 874-889, 890+: sau̯ presád; -sází, 891, 893-896, 898-900.*
gutúịụ; -túị : 695, 710, 713-714, 716-719, 828, 832, 837, 846, 866, 869, 873.
gutúịu; -túị : 721, 728.
gutúịu̯; -túị : 727.
gutúịu̯; -túị : 836, 839, 841, 844-845, 848, 858, 863, 865, 868.
presádụ; [ε]-sádí, [ε]-sádí, [ɞ]-sází : 892.
gutúịu̯, [k]-túị; ~ : 897.

GĂOACE (de nucă), pl. „*coquille (de la noix)*"
[1188]

I. *[Întrebare indirectă]. Dar partea tare, înăuntrul căreia se află partea bună de mâncat ?*

ALR II s.n. 213; NALR-Olt. MN, plș. 82; ALRR-Mar. 475; ALF 322; AIS 1296; ALL 483; ALG 109; ALMC 280; ALC 497; ALA 453; ALB 661; ALFC 477; ALJA 477; ALLOc. 210; ALLOr. 276; ASLEF 739/554.*

Note la hartă:

II. *694: „are două rânduri dă coji.*
704: cînd să goĝéște.
732: coája a táre zis.
825: șî ája ~, șî ajlánta.
834: șî la ája tot ~ să zíĉe, álfel n-áre cum.
886: áia-i coáia vérde si ásta-i coáia lemnoásă.

DUDE, sg. „*mûres*"
[1193]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum le ziceți la acelea mici și negre (sau albe) care, când le mănânci, te înnegresc pe buze; frunzele, le mănâncă viermii de mătase?*

ALRM II s.n. 150; NALR-Olt. MN plș. 83; ALF 892; cf. AIS 609; ALL 491; ALG 175; ALMC 209; ALBRAM 283; ALJA 481; ALLR 118; ALN 364, 755; ALP 532; ASLEF 339.

II. *dúde; dúdă: 671-690, 692-693, 695, 701-703, 709-710, 712, 714-716, 718-719, 756-801, 803, 805-808, 810-824, 826-827, 829, 832, 836-837, 840-841, 843-845, 849, 852, 854, 856, 859+: aíĉ [se zice] adgúde, -gúdă, 860, 861+: se zíĉe maj rar și adúde, 862, 864, 870, 884, 888, 891, 897+: iagúde; -gúdă „spúne málu Dúnări" [=satele de la Dunăre], 899-900.*
dúdă [sg.]; dúde: 691, 694, 696-700, 704-708, 711, 713, 717, 720.
agúdi; -gúdă: 721, 736.
agúde; -gúdă: 722-723, 725, 732-733, 739-742, 749, 751, 753, 848, 865, 877, 879.
agúde; -gúdă: 724, 726-731, 734-735, 737-738, 743-746, 750, 754, 850-851, 853, 858, 863, 869, 881, 885-886, 892, 894.
dúde, [k] agúde; -gúdă: 747+: așá se uzeázā.
agúde; -gúdă sau dúde; dúdă: 748, 842, 857, 890.
[T] dúde; dúdă sau [B] agúde; -gúdă: 752, 755.
[continuare jos stânga]

dúde; dúdă: 802, 804, 846, 867.
múre; múră: 809+: ~ dă dud și ~ dă báltă în rug, 828+: „în cărți le zice dúde, că múre e și álea de rug", 831, 833, 834+: „alții le zice dúde; dúdă", 835.
dúde, múre; dúdă, múră: 825+: múre le zíĉem noi.
[V] múre; múră, dúde; dúdă: 830.
agúde; -gúdă: 838-839, 847, 855, 868, 871+: dúdă [sg.]; dúde „se spune în Moldova", 872, 875+: pă bojeríje, skímosít: dúdă, 878, 880, 883.
iágude; iagúdă: 866+: [*] agúde.
agúdi; -gúdă: 873, 882, 895.
agúdi; -gúdâ: 874, 876.
dúdie; dúdă: 887, 898.
dúdi; dúdă și agúdi; -gúdă: 889.
[B] iagúde; -gúdă, [R] dúde; dúdă: 893.
iagúde; -gúdă: 896.

DUD, pl. „*mûrier*"
[1194]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum se cheamă pomul care face dude?*

ALR II s.n. 216; ALRM II s.n. 149; NALR-Olt. MN plș. 83; ALM 300; AIS 1161; ALN 364; ALP 533; ASLEF 339.

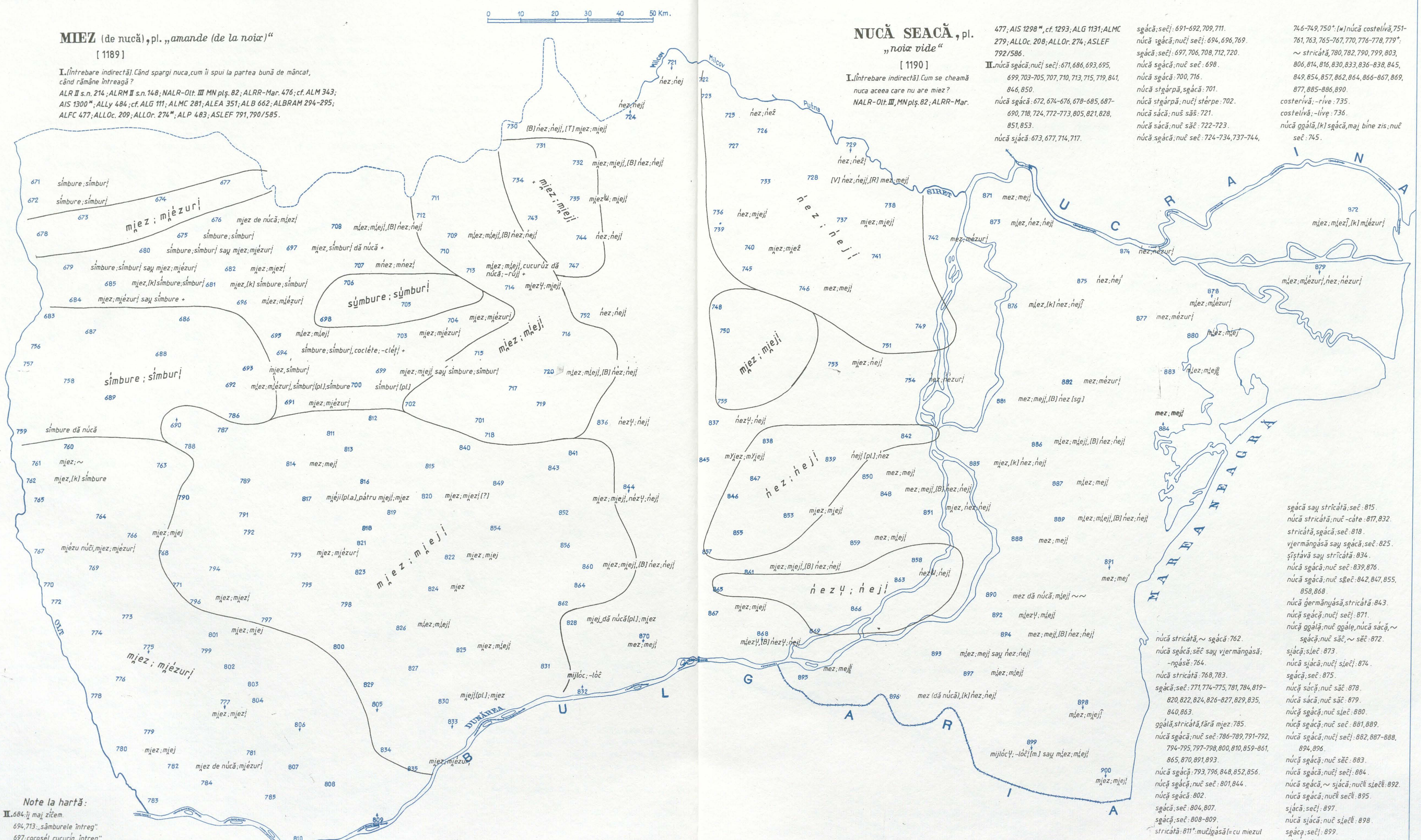
II. *dud; duji: 671-672, 679, 683, 768, 772, 782-784, 792-793, 799-800, 802-808, 810, 826, 829.*
dud; dud: 673.
dud; duzi: 674-677, 681-682, 686-688, 690-713, 715-720, 756, 763, 771, 779+: să mai zíĉe agúd; -gúzi, 786-787, 788+: dudúoi „nu face dúde", 789-791, 794+: dudúoi; ~ „care nu face dúde", 795-798, 809, 811+: ~ rîzár [=dud care nu face fructe], 812-824, 827+: rînzár [=dud care nu face fructe], 834, 840-841, 843, 845, 849, 852, 854, 856, 859-862, 864, 867, 870+: rînzár [=dud care nu face fructe], 884, 887-888, 897+: iagúd; -gúzi „spúne málu Dúnări", 898-900.
dud; duz: 678, 680, 684-685, 689, 758, 766.
dudu; duzi: 714, 836-837, 844, 846.
agúd; -gúd: 721, 723, 742, 878.
agúd; -gúzi: 722, 724-726, 727+: într-áltă párte îi zíĉe și dud, 728-739, 740+: îi mai zíĉe și dud, 741, 743-747, 749-751, 753-754, 838, 853, 873, 876, 881, 885, 894.
agúd; -gúzi, dud; duzi: 748, 752, 842, 857, 886, 890.
dud; duzi, [B] agúd; -gúzi: 755.
dud; duj: 757, 759-760, 761+: dudói „care nu face rod", 762, 764-765, 769-770, 773-778, 780, 785, 801.
dud; duj, [k] duzi: 767.
dud; duzi, duj: 781.
dud; duzi sau mur; muri: 825.
muru; muri „țărănește", dudu; duzi „partea mai boierească": 828.
dud; duji, mur; muri: 830.
mur; muri: 831, 833, 835.
dudu; duzi: 832.
agúdu; -gúzi: 839, 848, 851, 863.
agúd; -gúzi, [R] dud; duzi: 847.
agúd; -gúzi, [B] dud; duzi: 850.
agúdu; -gúzi: 855, 858, 865, 868-869, 892+: în álte părți să zíĉe duzi, 895.
iagúdu; -gúzi: 866.
agúd; -gúdi: 871+: dud; dudi „în Moldova".
agúd; -gúzî: 872.
agúd; -gúdi: 874, 875+: [*] agúzi [pl.], 883.
agúd; -gúz: 877, 879.
agúd; -gúdi, [k] -gúzi: 880.
agúd; -gúzi: 882.
dud; duzi, agúd; -gúzi: 889.
dudu, dud; duz, duzi: 891.
iagúd; -gúzi sau dud; duzi: 893.
iagúd; -gúzi: 896.

MIEZ (de nucă), pl. *„amande (de la noix)"*

[1189]

I. *[Întrebare indirectă]. Când spargi nuca, cum îi spui la partea bună de mâncat, când rămâne întreagă?*

ALR II s.n. 214; ALRM II s.n. 148; NALR-Olt. III MN plș. 82; ALRR-Mar. 476; cf. ALM 343; AIS 1300; ALLy 484; cf. ALG 111; ALMC 281; ALEA 351; ALB 662; ALBRAM 294-295; ALFC 477; ALLOc. 209; ALLOr. 274*; ALP 483; ASLEF 791, 790/585.*

NUCĂ SEACĂ, pl. *„noix vide"*

[1190]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum se cheamă nuca aceea care nu are miez?*
NALR-Olt. III, MN plș. 82; ALRR-Mar. 477; AIS 1298, cf. 1293; ALG 1131; ALMC 279; ALLOc. 208; ALLOr. 274; ASLEF 792/586.*

II. *núcă sẹácă; nuĉ̦ sec̦: 671, 686, 693, 695, 699, 703-705, 707, 710, 713, 715, 719, 841, 846, 850.*
núcă sẹácă: 672, 674-676, 678-685, 687-690, 718, 724, 772-773, 805, 821, 828, 851, 853.
núcă sịácă: 673, 677, 714, 717.
sẹácă; seĉ̦: 691-692, 709, 711.
núcă sẹácă; nuĉ̦ seĉ̦: 694, 696, 769.
sẹácă; seĉ̦: 697, 706, 708, 712, 720.
núcă sẹácă; nuĉ seĉ: 698.
núcă sẹácă: 700, 716.
núcă stẹárpă, sẹácă: 701.
núcă stẹárpă; nuĉ̦ stérpe: 702.
núcă sácă; nuŝ săŝ: 721.
núcă sácă; nuĉ săĉ: 722-723.
núcă sẹácă; nuĉ seĉ: 724-734, 737-744, 746-749, 750⁺: [*] núcă costelívă, 751-761, 763, 765-767, 770, 776-778, 779⁺: ~ stricátă, 780, 782, 790, 799, 803, 806, 814, 816, 830, 833, 836-838, 845, 849, 854, 857, 862, 864, 866-867, 869, 877, 885-886, 890.
costerívă; -ríve: 735.
costelívă; -líve: 736.
núcă gọálă, [k] sẹácă, mai bíne zis; nuĉ seĉ: 745.
núcă stricátă, ~ sẹácă: 762.
núcă sẹácă; sĕĉ sau vịermăngásă; -ngásĕ: 764.
núcă stricátă: 768, 783.
sẹácă; seĉ: 771, 774-775, 781, 784, 819-820, 822, 824, 826-827, 829, 835, 840, 863.
gọálă, stricátă, fără mịez: 785.
núcă sẹácă; nuĉ seĉ: 786-789, 791-792, 794-795, 797-798, 800, 810, 859-861, 865, 870, 891, 893.
núcă sẹácạ: 793, 796, 848, 852, 856.
núcạ sẹácạ; nuĉ seĉ: 801, 844.
núcạ sẹácă: 802.
sẹácă; seĉ: 804, 807.
sẹácạ; seĉ: 808-809.
stricátă: 811⁺: mucẹgásă [= cu miezul putred], 831.
núcă seácă; nuĉ seĉ̦: 812.
gụálă: 813, 823.
sẹácă sau strîcátă; seĉ: 815.
núcă stricátă; nuĉ -cáte: 817, 832.
stricátă, sẹácă; seĉ: 818.
vịermăngásă sau sẹácă; seĉ: 825.
șîștávă sau strîcátă: 834.
núcâ sẹácâ; nuĉ seĉ: 839, 876.
núcă sẹácă; nuĉ sẹeĉ: 842, 847, 855, 858, 868.
núcă germănụásă, stricátă: 843.
núcạ sẹácạ; nuĉ̦ seĉ̦: 871.
núcạ gọálạ; nuĉ gọálẹ, núcă sácạ, ~ sẹácạ; nuĉ săĉ, ~ sĕĉ: 872.
sịácă; sịeĉ: 873.
núcâ sịácâ; nuĉ̦ sịeĉ̦: 874.
sẹácạ; seĉ: 875.
núcạ sácạ; nuĉ săĉ: 878.
núcă sácă; nuĉ săĉ: 879.
núcạ sẹácạ; nuĉ sịeĉ: 880.
núcạ sẹácạ; nuĉ seĉ: 881, 889.
núcă sẹácă; nuĉ̦ seĉ̦: 882, 887-888, 894, 896.
núcạ sẹácạ; nuĉ sĕĉ: 883.
núcă sẹácă; nuĉ̦ seĉ̦: 884.
núcă sẹácă, ~ sịácă; nuĉl sịeĉl: 892.
núcă sẹácă; nuĉl seĉl: 895.
sịácă; seĉ̦: 897.
núcă sịácă; nuĉ sịeĉl: 898.
sẹácạ; seĉ̦: 899.
núcă sẹácă; nuĉl seĉl: 900.

Note la hartă:

II. *684: îi mai zîĉem.*
694, 713: „sâmburele întreg".
697: cocoșél, cucurig „întreg".
734: pátru frați la ũ loc, învălíți într-un cojóc.

NUCET „noiseraie“

[1191]

I. [Întrebare indirectă]. La un loc cu mulți nuci pe el cum îi ziceți?
ALR II s.n. 212; NALR-Olt. 487.

Note la hartă:

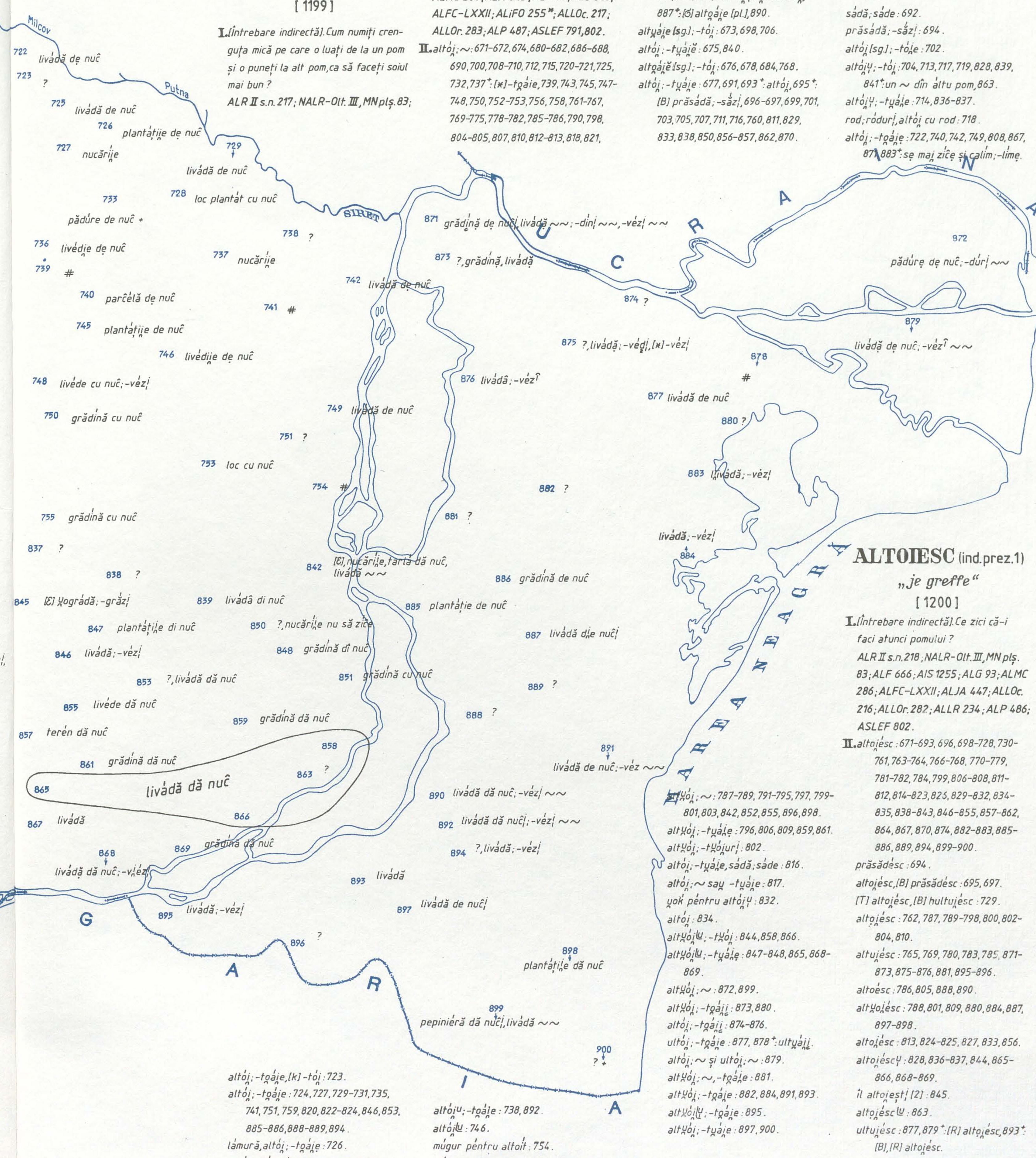
II. 697: mă duc la mal la nuĉį.
733: am văzút ịncólo la dẹal, la podgórịẹ.
734: putém să-ị ziĉem și nucărịẹ, da nu-ị ziĉem.
812, 822, 833: [D] #.
817: ~~~, așá putém să ziĉem.
818: „la Nucet [= comună în apropiere] am văzut nuci mulți".
824: „[nucii cresc] pîn grădini, pîn vii".
834: [k] „livede se zice la pruni".
900: n-áre definițịẹ.

ALTOI, pl. „greffe“

[1199]

I. [Întrebare indirectă]. Cum numiți crenguța mică pe care o luați de la un pom și o puneți la alt pom, ca să faceți soiul mai bun?
ALR II s.n. 217; NALR-Olt. III, MN plș. 83; ALRR-Mar. 482; ALF 1883; AIS 1255*; ALMC 286; ALA 643; ALS 30; ALC 687; ALFC-LXXII; ALiFO 255*; ALLOc. 217; ALLOr. 283; ALP 487; ASLEF 791, 802.

II. altóį; ~: 671-672, 674, 680-682, 686-688, 690, 700, 708-710, 712, 715, 720-721, 725, 732, 737+: [*] -tọáie, 739, 743, 745, 747-748, 750, 752-753, 756, 758, 761-767, 769-775, 778-782, 785-786, 790, 798, 804-805, 807, 810, 812-813, 818, 821, 825-827, 830-831, 835, 843, 845, 849, 851, 854, 860, 864+: îį puį áltu soį, 887+: [G] altọáịe [pl.], 890.
altụáịe [sg.]; -tóį: 673, 698, 706.
altóį; -tụáịĕ: 675, 840.
altọáịĕ [sg.]; -tóį: 676, 678, 684, 768.
altóį; -tụáịe: 677, 691, 693+: altóį, 695+: [B] prăsádă; -săzį, 696-697, 699, 701, 703, 705, 707, 711, 716, 760, 811, 829, 833, 838, 850, 856-857, 862, 870.
altọáịe [sg.]; -tóį: 679, 683, 685, 689, 815, 819.
sádă; sáde: 692.
prăsádă; -săzį: 694.
altóį [sg.]; -tóịe: 702.
altóįu; -tóį: 704, 713, 717, 719, 828, 839, 841+: un ~ dîn áltu pom, 863.
altóįu; -tụáịe: 714, 836-837.
rod; ródurį, altóį cu rod: 718.
altóį; -tọáịe: 722, 740, 742, 749, 808, 867, 871, 883+: sẹ maį ziĉẹ și calim; -limẹ.
altóį; -tọáịe, [k] -tóį: 723.
altóį; -tọáịe: 724, 727, 729-731, 735, 741, 751, 759, 820, 822-824, 846, 853, 885-886, 888-889, 894.
lámură, altóį; -tọáịẹ: 726.
altóį; -tóịurį: 728, 733, 755, 757, 777.
altọáịe; ~: 734, 744, 814.
altóįu; -tóį: 736.
altóįu; -tọáịe: 738, 892.
altóįu: 746.
múgur péntru altoít: 754.
múgure: 776, 783.
ụọịk saụ múgur, lăstár: 784+: lăstár-cînd ịe-m pánă („altoit în pană").
altụóį; ~: 787-789, 791-795, 797, 799-801, 803, 842, 852, 855, 896, 898.
altụóį; -tụáịẹ: 796, 806, 809, 859, 861.
altụóį; -tụóịurį: 802.
altóį; -tụáịe, sádă; sáde: 816.
altóį; ~ saụ -tụáịe: 817.
ụok péntru altóįu: 832.
altóį: 834.
altụóįu; -tụóį: 844, 858, 866.
altụóįu; -tụáịẹ: 847-848, 865, 868-869.
altụóį; ~: 872, 899.
altụóį; -tọáịį: 873, 880.
altóį; -tọáịį: 874-876.
ultóį; -tọáịe: 877, 878+: ultụáịį.
altóį; ~ și ultóį; ~: 879.
altụóį; ~, -tọáịe: 881.
altụóį; -tọáịe: 882, 884, 891, 893.
altụóįu; -tọáịe: 895.
altụóį; -tụáịe: 897, 900.

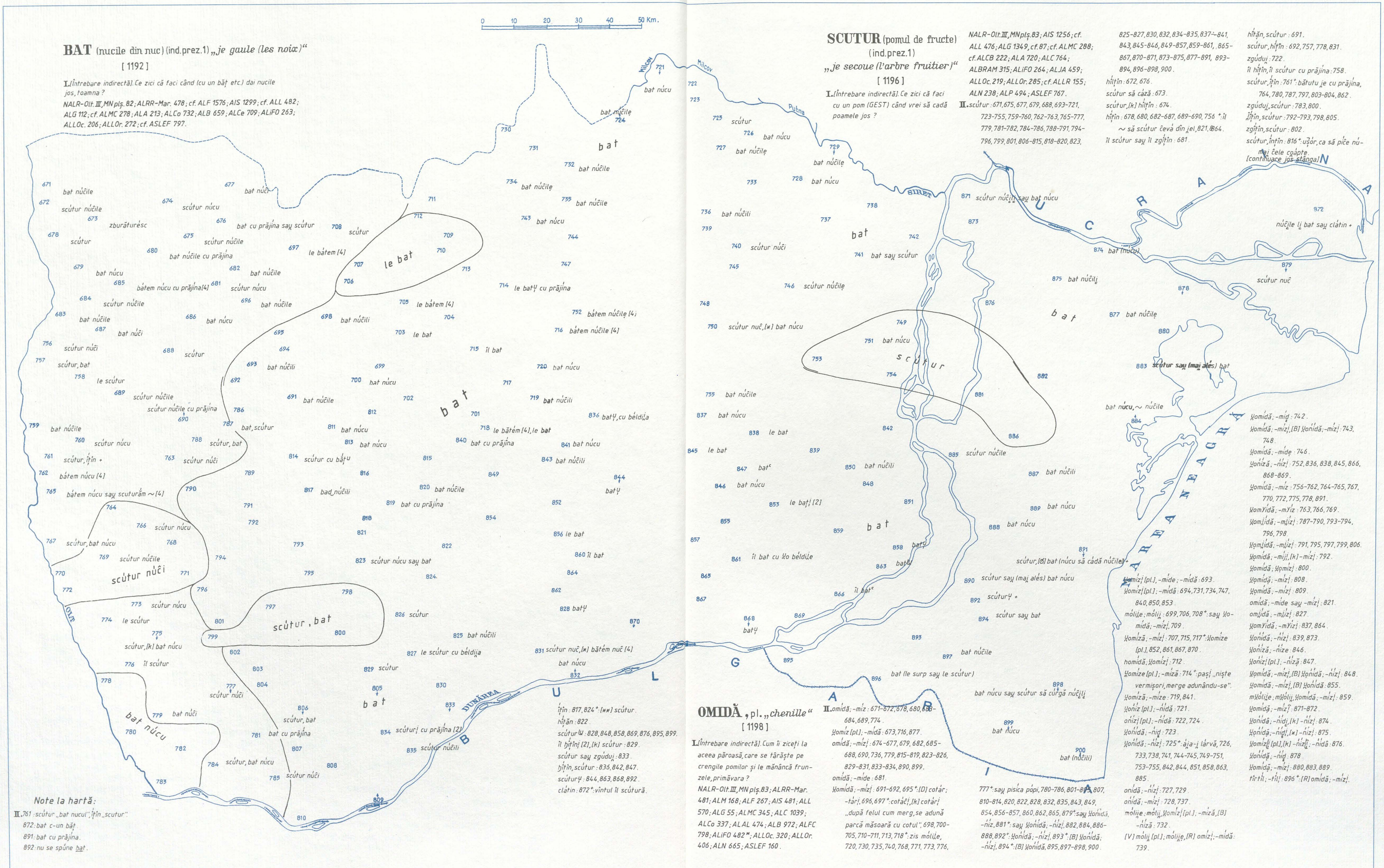

ALTOIESC (ind. prez. 1) „je greffe“

[1200]

I. [Întrebare indirectă]. Ce zici că-i faci atunci pomului?
ALR II s.n. 218; NALR-Olt. III, MN plș. 83; ALF 666; AIS 1255; ALG 93; ALMC 286; ALFC-LXXII; ALJA 447; ALLOc. 216; ALLOr. 282; ALLR 234; ALP 486; ASLEF 802.

II. altoịésc: 671-693, 696, 698-728, 730-761, 763-764, 766-768, 770-779, 781-782, 784, 799, 806-808, 811-812, 814-823, 826, 829-832, 834-835, 838-843, 846-855, 857-862, 864, 867, 870, 874, 882-883, 885-886, 889, 894, 899-900.
prăsădésc: 694.
altoịésc, [B] prăsădésc: 695, 697.
[T] altoịésc, [B] hultuịésc: 729.
altọịésc: 762, 787, 789-798, 800, 802-804, 810.
altuịésc: 765, 769, 780, 783, 785, 871-873, 875-876, 881, 895-896.
altoésc: 786, 805, 888, 890.
altụoịésc: 788, 801, 809, 880, 884, 887, 897-898.
altoịésc: 813, 824-825, 827, 833, 856.
altoịéscu: 828, 836-837, 844, 865-866, 868-869.
îl altoịeștį [2]: 845.
altoịéscu: 863.
ultuịésc: 877, 879+: [R] altoịésc, 893+: [B], [R] altoịésc.
ụultuịésc: 878.
altuịéscu: 891-892.

BAT (nucile din nuc) (ind. prez. 1) *„je gaule (les noix)“*

[1192]

I. [Întrebare indirectă]. Ce zici că faci când (cu un băț etc.) dai nucile jos, toamna ?

NALR-Olt. III, MN plș. 82; ALRR-Mar. 478; cf. ALF 1576; AIS 1299; cf. ALL 482; ALG 112; cf. ALMC 278; ALA 213; ALCo 732; ALB 659; ALCe 709; ALiFO 263; ALLOc. 206; ALLOr. 272; cf. ASLEF 797.

Note la hartă:

II. 761: scútur „bat nucul“, ițîn „scutur“.
872: bat c-un băț.
891: bat cu prăjína.
892: nu se spúne bat.

SCUTUR (pomul de fructe) (ind. prez. 1) *„je secoue (l'arbre fruitier)“*

[1196]

I. [Întrebare indirectă]. Ce zici că faci cu un pom (GEST) când vrei să cadă poamele jos ?

NALR-Olt. III, MN plș. 83; AIS 1256; cf. ALL 476; ALG 1349, cf. 87; cf. ALMC 288; cf. ALCB 222; ALA 720; ALC 764; ALBRAM 315; ALiFO 264; ALJA 459; ALLOc. 219; ALLOr. 285; cf. ALLR 155; ALN 238; ALP 494; ASLEF 767.

II. scútur: 671, 675, 677, 679, 688, 693–721, 723–755, 759–760, 762–763, 765–777, 779, 781–782, 784–786, 788–791, 794–796, 799, 801, 806–815, 818–820, 823, 825–827, 830, 832, 834–835, 837–841, 843, 845–846, 849–857, 859–861, 865–867, 870–871, 873–875, 877–891, 893–894, 896–898, 900.
hílțîn: 672, 676.
scútur să cáză: 673.
scútur, [k] hílțîn: 674.
híțîn: 678, 680, 682–687, 689–690, 756 +: îl ~ să scútur čevá dîn i̯el, 821, 864.
îl scútur sau̯ îl zgíțîn: 681.
híțăn, scútur: 691.
scútur, híțîn: 692, 757, 778, 831.
zgúdui̯: 722.
îl híțîn, îl scútur cu prăjína: 758.
scútur, íțîn: 761 +: bătutu i̯e cu prăjína, 764, 780, 787, 797, 803–804, 862.
zgúdui̯, scútur: 783, 800.
i̯íțîn, scútur: 792–793, 798, 805.
zgíțîn, scútur: 802.
scútur, ínțîn: 816 +: ușór, ca să píče numai čele coápte.
[continuare jos stânga]

íțîn: 817, 824 +: [**] scútur.
híțăn: 822.
scútur[u]: 828, 848, 858, 869, 876, 895, 899.
îl ḫíțîn[i] [2], [k] scútur: 829.
scútur sau̯ zgúdui̯: 833.
ḫíțîn, scútur: 836, 842, 847.
scútur[u]: 844, 863, 868, 892.
clátin: 872 +: vîntul îl scútură.

OMIDĂ, pl. *„chenille“*

[1198]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi ziceți la aceea păroasă, care se târăște pe crengile pomilor și le mănâncă frunzele, primăvara ?

NALR-Olt. III, MN plș. 83; ALRR-Mar. 481; ALM 168; ALF 267; AIS 481; ALL 570; ALG 55; ALMC 345; ALC 1039; ALCo 337; ALAL 474; ALB 972; ALFC 798; ALiFO 482*; ALLOc. 320; ALLOr. 406; ALN 665; ASLEF 160.

II. omídă; -míz: 671–672, 678, 680, 683–684, 689, 774.
u̯omíz (pl.); -mídă: 673, 716, 877.
omídă; -míz[i]: 674–677, 679, 682, 685–688, 690, 736, 779, 815–819, 823–826, 829–831, 833–834, 890, 899.
omídă; -míde: 681.
u̯omídă; -míz[i]: 691–692, 695 +: [D] cotár; -tár[i], 696, 697 +: cotáč[i], [k] cotár[i] „după felul cum merg, se adună parcă măsoară cu cotul“, 698, 700–705, 710–711, 713, 718 +: zis mólii̯e, 720, 730, 735, 740, 768, 771, 773, 776, 777 +: sau̯ pisíca pópi, 780–786, 801–805, 807, 810–814, 820, 822, 828, 832, 835, 843, 849, 854, 856–857, 860, 862, 865, 879 +: sau̯ u̯onídă, -níz, 881 +: sau̯ u̯onídă; -níz[i], 882, 884, 886–888, 892 +: u̯onídă; -níz[i], 893 +: [B] u̯onídă; -níz[i], 894 +: [B] u̯onídă, 895, 897–898, 900.
u̯omíz[i] (pl.), -míde; -mídă: 693.
u̯omíz[i] (pl.); -mídă: 694, 731, 734, 747, 840, 850, 853.
mólii̯e; mólii̯: 699, 706, 708 +: sau̯ u̯omídă; -míz[i], 709.
u̯omíză; -míz[i]: 707, 715, 717 +: u̯omíze (pl.), 852, 861, 867, 870.
homídă; u̯omíz[i]: 712.
u̯omíze (pl.); -míză: 714 +: pași „niște vermișori, merge adunându-se“.
u̯omíză; -míze: 719, 841.
u̯oníz (pl.); -nídă: 721.
oníz[i] (pl.); -nídă: 722, 724.
u̯onídă; -níd: 723.
u̯onídă; -níz[i]: 725 +: ai̯a-i̯ lárvă, 726, 733, 738, 741, 744–745, 749–751, 753–755, 842, 844, 851, 858, 863, 885.
onídă; -níz[i]: 727, 729.
onídă; -míz[i]: 728, 737.
mólii̯e; mólii̯, u̯omíz[i] (pl.); -míză, [B] -níză: 732.
[V] mólii̯ (pl.); mólii̯e, [R] omíz[i]; -mídă: 739.
u̯omídă; -míd: 742.
u̯omídă; -míz[i], [B] u̯onídă; -míz[i]: 743, 748.
u̯omídă; -míde: 746.
u̯oníză; -níz[i]: 752, 836, 838, 845, 866, 868–869.
u̯omídă; -míz: 756–762, 764–765, 767, 770, 772, 775, 778, 891.
u̯omi̯ídă; -mi̯íz: 763, 766, 769.
u̯omi̯ídă; -mi̯íz[i]: 787–790, 793–794, 796, 798.
u̯omi̯ídă; -mi̯íz[i]: 791, 795, 797, 799, 806.
u̯omídă; -míj[i], [k] -míz[i]: 792.
u̯omídă; u̯omíz[i]: 800.
u̯omídă; -míz[i]: 808.
u̯omídă; -míz[i]: 809.
omídă; -míde sau̯ -míz[i]: 821.
omi̯ídă; -mi̯íz[i]: 827.
u̯omi̯ídă; -mi̯íz[i]: 837, 864.
u̯onídă; -níz[i]: 839, 873.
u̯oníză; -níze: 846.
u̯oníz[i] (pl.); -níză: 847.
u̯omídă; -míz[i], [B] u̯onídă; -níz[i]: 848.
u̯omídă; -míz[i], [B] u̯onídă: 855.
mu̯ólii̯e; mu̯ólii̯, u̯omídă; -míz[i]: 859.
u̯omídă; -míz[i]: 871–872.
u̯onídă; -níd[i], [k] -níz[i]: 874.
u̯onídă; -níd[i], [*] -níz[i]: 875.
u̯omíz[i] (pl.), [k] -níz[i]; -nídă: 876.
u̯onídă; -níd: 878.
u̯omídă; -míz[i]: 880, 883, 889.
tírtíl; -tíl[i]: 896 +: [R] omídă; -míz[i].

LIVADĂ, pl. *„verger“*
[1197]

I. [Întrebare indirectă]. Cum numiți locul unde ai pus mulți pomi (meri, peri) ?
ALR II s.n. 201; ALRM II s.n. 141; NALR-Olt. 488; ALRR-Mar. 480; AIS 1415 [M]; ALMC 105, 288, 912; ALCe 707.

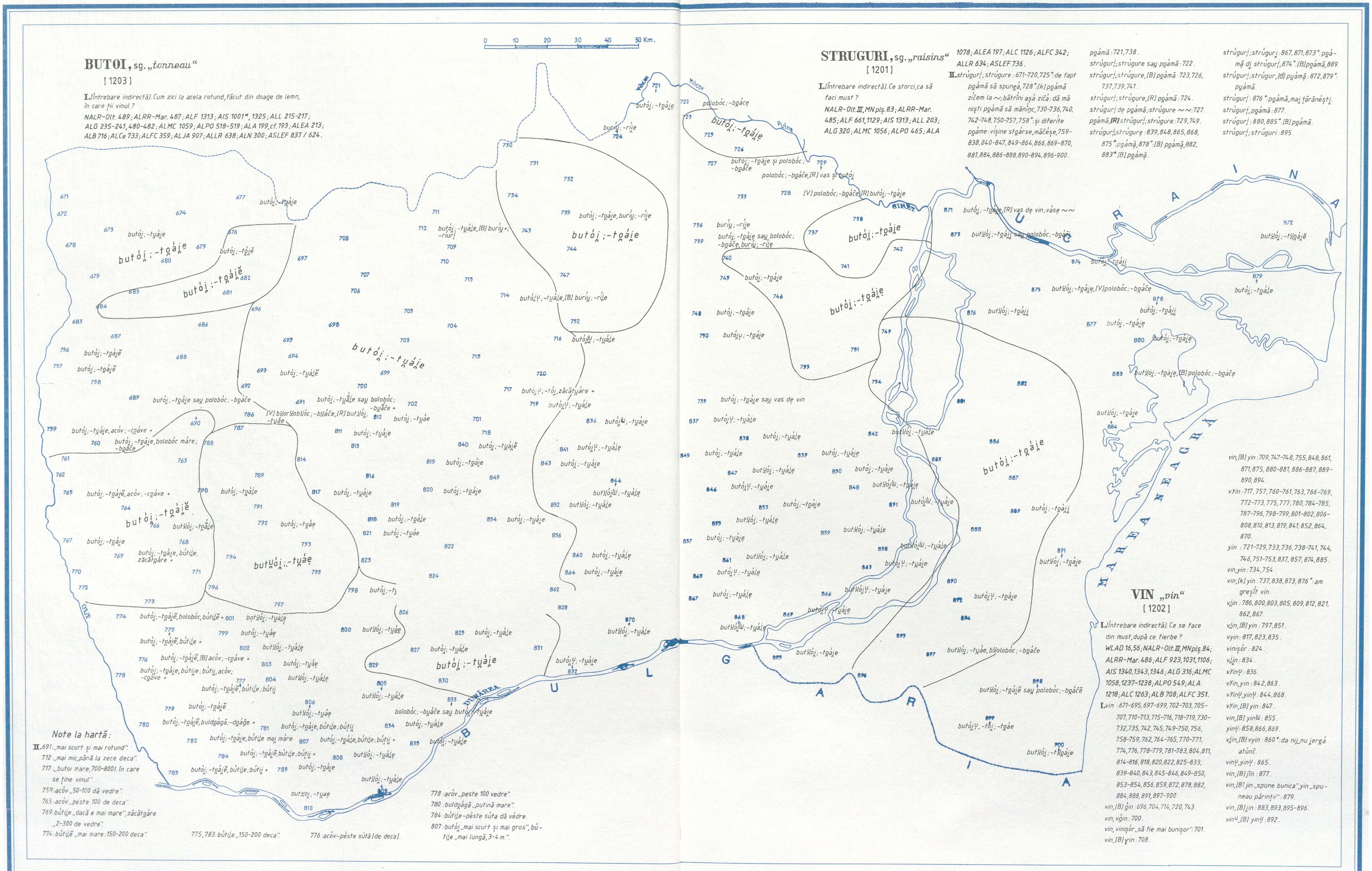
Note la hartă:
II. 698: livădi̯e dă pomi̯ „unde sunt pomi mulți”.
732: livădă–cînd îi numai un singur fel de pomi̯–prun; grădină dę pomi̯–când sunt diferite feluri de pomi”.
789: „pentru că e [livadă] și de fân”
791 livădă „unde se cosește”
794: „mai e și livezi de vii”.
815: „[este] și fâneață [pentru cu] iarba se cosește pântre pomi”.
823 ogradă [scurte] livădă [alor cu pomi și iarbă]
826: [are și sensurile „fâneață și pășune”].
828: „nu se zice pe la noi livadă, se zice pe la munte”.
834: la munte. [În localitate pomii se plantează în curte].
III. 812: cf. [1191] și [1055].

POM, pl. *„arbre fruitier“*
[1195]

I. [Întrebare indirectă]. La pruni, meri, peri, cireși, cum le zici la toți cu o vorbă?
NALR-Olt. III, MN plș. 83; ALF 51–52; AIS 1251; cf. ALG 88; ALC 141; ALCo 83, 309, 422; cf. ALP 469.

II. pom; pomi̯: 671–672, 674–675, 677–689, 691, 693–694, 698, 700–702, 704, 708, 710, 715–716, 718–721, 725, 733, 735–736, 740, 742–743, 747, 750, 752, 754, 758, 772, 778, 785, 807, 811, 830, 835⁺: [pronunță curent pomⁿ; pomⁿi]; [*] pomn, 840, 853–854, 856–857, 871⁺: copác; -páč; „e mai mare”, 877, 878⁺: pomi̯ fructi̯éri̯, mai zîc tinerétul ăsta, 880⁺: copác; -páč, 882, 886, 888, 889⁺: [B] poń, 890–891, 893⁺: [B] pong și poń, 895–896.
pomi̯ [pl.]; pom: 673, 676, 690, 692, 695, 697, 699, 703, 705–707, 709, 711–712, 722, 726, 730–732, 734, 739, 744–746, 748, 751, 755, 760–763, 766, 768, 770–771, 773–776, 780–783, 813–815, 818–820, 822–826, 829, 831–833, 837–838, 841, 843, 845, 849, 860, 864, 867, 899.
pomi̯ fructiféri̯ [pl.]: 696, 713, 717.
pomi̯ [pl.]; pomᵘ: 714, 846, 865.
poń [pl.]; pom: 723, 727–729, 738, 753, 851.
pom; poń: 724, 737, 741, 869, 885.
pomi̯, [k] poń [pl.]; pom: 749.
pomi̯ [pl.]; pom roditór: 756.
pomi̯ fructiféri̯ [pl.]; pom -fér: 757, 764–765, 767, 777, 779, 784, 817, 821, 862, 887, 897⁺: pom roditór.
pomi̯ roditóri̯ [pl.]; pom -tór: 759, 850.
pomi̯ fructifi̯éri̯ [pl.]; pom -fi̯er: 769, 859.

MUNTENIA ȘI DOBROGEA

VIȚĂ DE VIE „vigne"
[1204]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la aceea pe care o pui pe lângă casă și pe care se fac strugurii ... ține și umbră ?
NALR-Olt. III, MN plș. 84; ALRR-Mar. 483; ALF 1780; AIS 1305,1308; ALG 496; ALEA 186; ALC 461; ALB 674; ALFC 336; ALJA 887; ALLR 632; ALP 642.

Note la hartă:
II. 742: „viță care se agață".
814 „am 2 rădăcini de ~".
874: yiță „când e tânară".
876: yiță „[rostire cu] limba mai lată".
895: buoltă; bolți „instalația pe care urcă vița".

VIE, pl. „vignoble"
[1205]

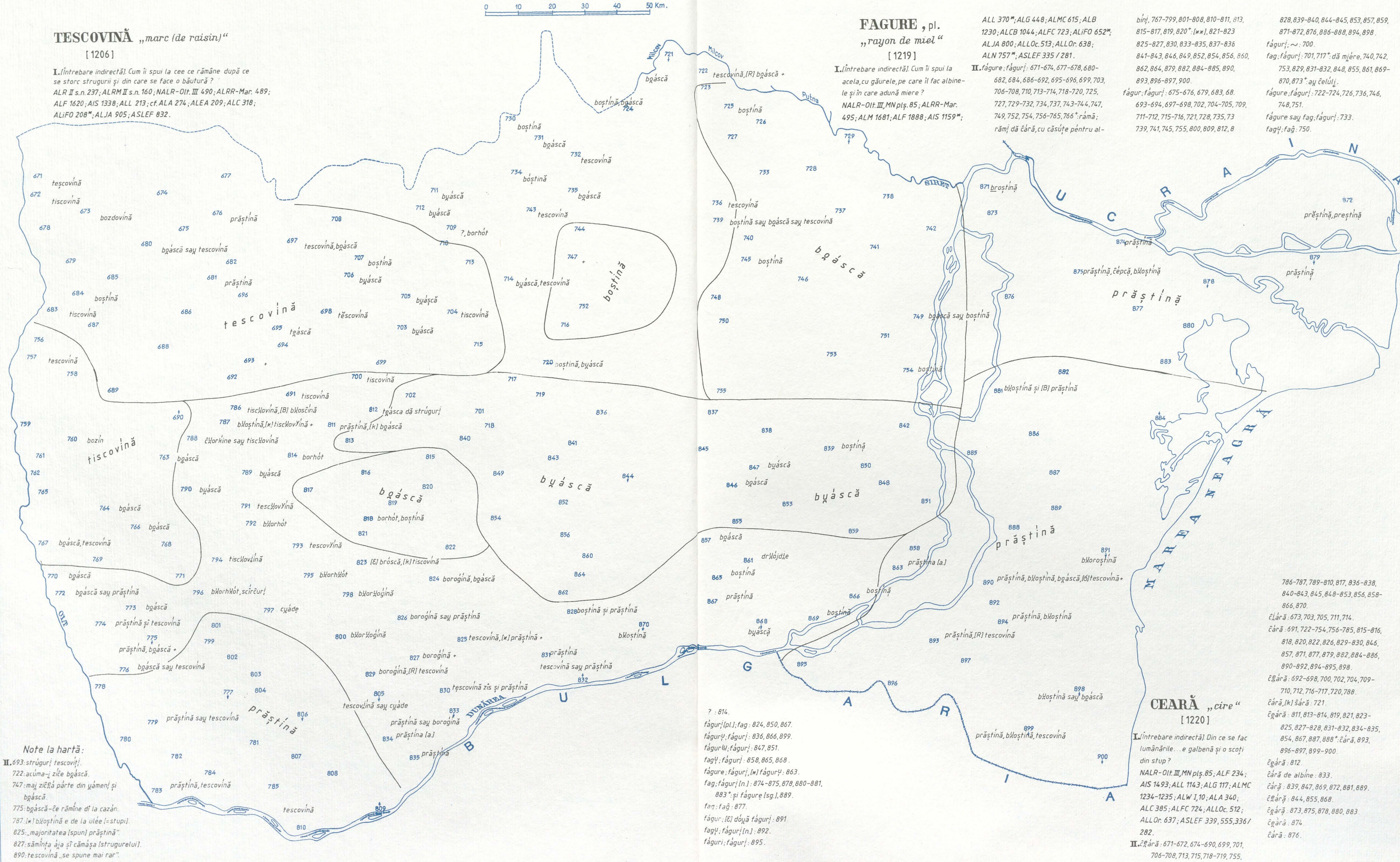
I. [Întrebare indirectă]. Cum zici locului de unde culegi strugurii, toamna, când sunt copți ?
ALR II s.n. 224; NALR-Olt., MN plș. 84; ALRR-Mar. 484; ALM 275; ALF 1392, suppl. I; AIS 1304; ALG 496; ALA 1221; ALC 1266; ALB 663; ASLEF 807.

II. vie; vii: 671-702, 704-706, 708-713, 716, 719, 730-732, 734-735, 745, 747, 749-750, 758-759, 761-762, 764-765, 767, 770-772, 774, 776, 778-785, 840⁺: [*] vyii, 843, 845, 849, 853-856, 859, 888.
la vie: 703, 707, 715.
vie; vii, [B] gie; gii: 714, 720.
vyie; vyii: 717, 844.
vie: 718⁺: mă duc în ~, să culeg, 742.
yie: 721.
vie, [k] yie; yii: 722, 737.
yie; yii: 723-729, 733, 738, 740-741, 744, 746, 751⁺: da acuma s-a mai civilizat și zice vie, 752-755, 837-838, 842, 846, 851, 857-858, 861, 866, 869, 885.
yie; yii: 736.
vie; vii: 739, 867, 872, 882, 891.
[B] gie, vie: 743.
vie; vii, [B] yie; yii: 748, 886.
vYie; vYii: 756-757, 760, 763, 766, 768-769, 773, 775, 777, 786-799, 801-802, 804, 806-807, 808⁺: plai dă vYie, 810, 819, 832, 836, 850, 860, 862.
vie; vii: 800, 803, 805, 809, 841, 852, 870.
vie; vii: 811, 814, 816, 818, 820, 822, 824-828, 830-831, 833-834.
vie; vYi: 812.
vie; vi: 813.
vie; viy: 815, 823.
vYie; vYi: 817.
vie; vii: 821, 877-878, 884, 893, 897-900.
vyie; vyii: 829, 835, 863-864.
yie; yii: 839, 847, 865, 868.
vie; vii, [B] yie; yii: 848.
viii; vii, [B] yii: 871, 876, 880, 889, 890, 892.
yiii; yii: 873-875.
vie; vii, [B] yie; yii: 879, 881, 883, 887.
vie; vii, [B] iie; iii: 895-896.

MIERE „miel"
[1213]

I. [Întrebare indirectă]. Dar la aceea galbenă, dulce și bună de mâncat, pe care o face albina?
NALR-Olt. III, MN plș. 84; ALM 260; ALF 852; AIS 1159; ALL 368; ALG 551; ALMC 615; ALPO 348; ALA 929; ALC 974; ALB 1231; ALCB 1039; ALFC 724; ALJA 799; ALLOc. 512; ALLOr. 637; ALN 757*; ALP 339; ASLEF 378.

II. miére: 671-691, 731, 734-735, 746-747, 750, 756-796, 798-800, 803-808, 810-813, 815-825, 827-835, 840-841, 843, 849, 852-854, 856, 862, 868-869, 886⁺: [B] nére de fágur, 893⁺: [B] nére dă algíne, 897-900.
miére: 692-707, 710-719, 814, 826, 859, 870, 890, 8?5.
miére, [B] nére: 708, 730, 743, 755, 797, 860.
miére, [x] nére: 709.
nére: 720, 727, 729, 732-733, 737-738, 744-745, 752, 754, 836-839, 842, 844-847, 857-858, 861, 863, 866, 885, 896.
néri: 721.
nére: 722-726, 728⁺: ~ să știe că-i de algíne, da mére, mérele sîn di mincát, sînt îm pom, 736, 739-741, 749, 753, 851.
mére: 742, 748⁺: [B] nére de algíne, 751, 877.
miére: 801-802, 809, 864.
miére, [B] nére: 848, 887.
mére dă albínă: 850.
miére, [B] nére: 855.
miére, [B] nére: 865.
miére: 867, 883.
mére (de albíni), [B] nére: 871.
miéri, néri: 372.
néri: 873, 875-876.
n'eri: 874.
nére, [k] miére: 878.
miére și néri (di algíni): 879.
miéri, [B] néri: 880.
mére (de albíne), [B] nére de algíne: 881.
miéri: 882.
méri: 884.
miére (dă albíne): 888.
miére di albíni, [B] nére: 889.
miére (de albínă): 891.
miére sau nére: 892.
miérie: 894.

TESCOVINĂ *„marc (de raisin)"*
[1206]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi spui la cee ce rămâne după ce se storc strugurii și din care se face o băutură ?*
ALR II s.n. 237; ALRM II s.n. 160; NALR-Olt. III 490; ALRR-Mar. 489; ALF 1620; AIS 1338; ALL 213; cf. ALA 274; ALEA 209; ALC 318; ALiFO 208; ALJA 905; ASLEF 832.*

FAGURE, pl.
„rayon de miel"
[1219]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi spui la acela, cu găurele, pe care îl fac albinele și în care adună miere ?*
NALR-Olt. III, MN plș. 85; ALRR-Mar. 495; ALM 1681; ALF 1888; AIS 1159; ALL 370*; ALG 448; ALMC 615; ALB 1230; ALCB 1044; ALFC 723; ALiFO 652*; ALJA 800; ALLOc. 513; ALLOr. 638; ALN 757*; ASLEF 335 / 281.*

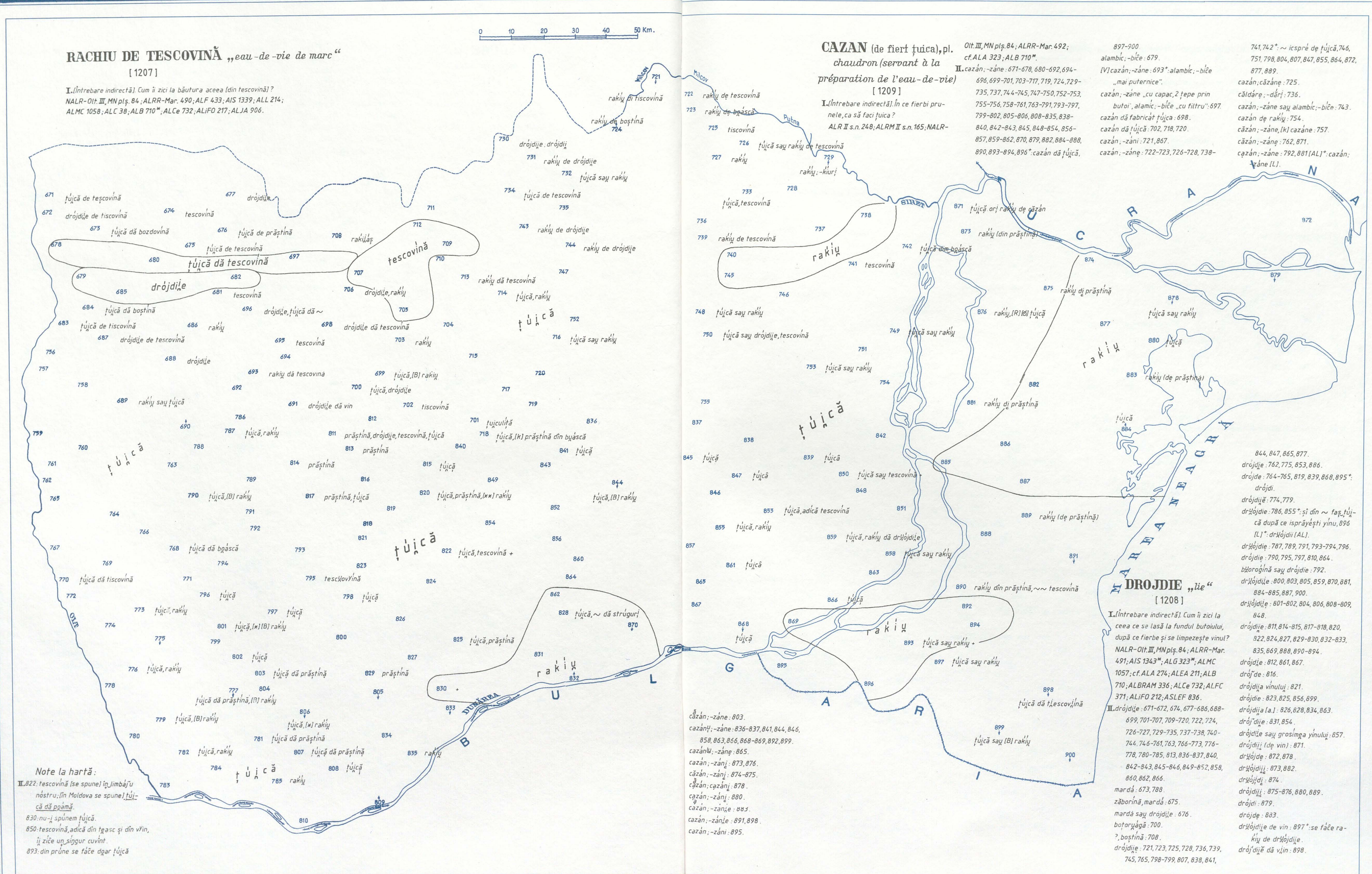
II. *fágure; fáguri: 671-674, 677-678, 680-682, 684, 686-692, 695-696, 699, 703, 706-708, 710, 713-714, 718-720, 725, 727, 729-732, 734, 737, 743-744, 747, 749, 752, 754, 756-765, 766⁺: rámă; rămi dă câră, cu căsuțe pentru albini, 767-799, 801-808, 810-811, 813, 815-817, 819, 820⁺: [**], 821-823, 825-827, 830, 833-835, 837-838, 841-843, 846, 849, 852, 854, 856, 860, 862, 864, 879, 882, 884-885, 890, 893, 896-897, 900.*
fágur; fáguri: 675-676, 679, 683, 68. 693-694, 697-698, 702, 704-705, 709, 711-712, 715-716, 721, 728, 735, 73 739, 741, 745, 755, 800, 809, 812, 8 828, 839-840, 844-845, 853, 857, 859, 871-872, 876, 886-888, 894, 898.
fáguri; ~: 700.
fag; fáguri: 701, 717⁺: dă miere, 740, 742, 753, 829, 831-832, 848, 855, 861, 869-870, 873⁺: ay čelúli.
fágure; fáguri: 722-724, 726, 736, 746, 748, 751.
fágure sau fag; fáguri: 733.
fagu; fag: 750.
? : 814.
fáguri [pl.]; fag: 824, 850, 867.
fáguru; fáguri: 836, 866, 899.
fáguru; fáguri: 847, 851.
fagu; fáguri: 858, 865, 868.
fágure; fáguri, [*] fáguru: 863.
fag; fáguri [n.]: 874-875, 878, 880-881, 883⁺: și fágure [sg.], 889.
fag; fag: 877.
fágur; [ɛ] dóuă fáguri: 891.
fagu; fáguri [n.]: 892.
fáguri; fáguri: 895.

CEARĂ *„cire"*
[1220]

I. *[Întrebare indirectă]. Din ce se fac lumânările... e galbenă și o scoți din stup ?*
NALR-Olt. III, MN plș. 85; ALF 234; AIS 1493; ALL 1143; ALG 117; ALMC 1234-1235; ALW I, 10; ALA 340; ALC 385; ALFC 724; ALLOc. 512; ALLOr. 637; ASLEF 339, 555, 336/282.

II. *čeáră: 671-672, 674-690, 699, 701, 706-708, 713, 715, 718-719, 755, 786-787, 789-810, 817, 836-838, 840-843, 845, 848-853, 856, 858-866, 870.*
čiáră: 673, 703, 705, 711, 714.
čáră: 691, 722-754, 756-785, 815-816, 818, 820, 822, 826, 829-830, 846, 857, 871, 877, 879, 882, 884-886, 890-892, 894-895, 898.
čeáră: 692-698, 700, 702, 704, 709-710, 712, 716-717, 720, 788.
čáră, [k] šáră: 721.
čeáră: 811, 813-814, 819, 821, 823-825, 827-828, 831-832, 834-835, 854, 867, 887, 888⁺: čáră, 893, 896-897, 899-900.
čeáră: 812.
čáră de albine: 833.
čáră: 839, 847, 869, 872, 881, 889.
čeáră: 844, 855, 868.
čeáră: 873, 875, 878, 880, 883.
čeâră: 874.
čárâ: 876.

Note la hartă:
II. *693: strúguri tescovíți.*
722: acúma-i zíce boáscă.
747: mai zičeá párte din uámeni și boáscă.
775: boáscă-če rămíne dî la cazán.
787: [*] buoștínă e de la ulée [=stupi].
825: „majoritatea [spun] prăștină".
827: sămínța áia și cămáșa [strugurelui].
890: tescovină „se spune mai rar".

RACHIU DE TESCOVINĂ „eau-de-vie de marc"

[1207]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la băutura aceea [din tescovină]?
NALR-Olt. III, MN plș. 84; ALRR-Mar. 490; ALF 433; AIS 1339; ALL 214; ALMC 1058; ALC 38; ALB 710*; ALCe 732; ALiFO 217; ALJA 906.

Note la hartă:

II. 822: tescovínă [se spune] în limbáju nóstru; [în Moldova se spune] ṭúịcă dă poámă.
830: nu-i spúnem ṭúịcă.
850: tescovínă, adícă din teasc și din vyin, îi zíce un singur cuvînt.
893: din prúne se fáce doar ṭúịcă

CAZAN (de fiert țuica), pl. chaudron (servant à la préparation de l'eau-de-vie)

[1209]

I. [Întrebare indirectă]. În ce fierbi prunele, ca să faci țuica?
ALR II s.n. 248; ALRM II s.n. 165; NALR-Olt. III, MN plș. 84; ALRR-Mar. 492; cf. ALA 323; ALB 710*.

II. cazán; -záne: 671-678, 680-692, 694-696, 699-701, 703-717, 719, 724, 729-735, 737, 744-745, 747-750, 752-753, 755-756, 758-761, 763-791, 793-797, 799-802, 805-806, 808-835, 838-840, 842-843, 845, 848-854, 856-857, 859-862, 870, 879, 882, 884-888, 890, 893-894, 896+: cazán dă ṭúịcă, 897-900.
alambíc; -bíce: 679.
[V] cazán; -záne: 693+: alambíc; -bíce „mai puternice".
cazán; -záne „cu capac, 2 țepe prin butoi", alamíc; -bíce „cu filtru": 697.
cazán dă fabricát ṭúịca: 698.
cazán dă ṭúịcă: 702, 718, 720.
cazán; -záni: 721, 867.
cazán; -záne: 722-723, 726-728, 738-741, 742+: ~ icspré de ṭúịcă, 746, 751, 798, 804, 807, 847, 855, 864, 872, 877, 889.
cazán; căzáne: 725.
căldáre; -dări: 736.
cazán; -záne sau alambíc; -bíce: 743.
cazán de rakíu: 754.
căzán; -záne, [k] cazáne: 757.
căzán; -záne: 762, 871.
cazán; -záne: 792, 881 [AL]+: cazán; -záne [L].
căzán; -záne: 803.
cazánu; -záne: 836-837, 841, 844, 846, 858, 863, 866, 868-869, 892, 899.
cazánu; -záne: 865.
cazán; -záni: 873, 876.
căzán; -záni: 874-875.
căzán; cazáni: 878.
cazán; -záni: 880.
cazan; -zanie: 883.
cazán; -zánie: 891, 898.
cazán; -záni: 895.

DROJDIE „lie"

[1208]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la ceea ce se lasă la fundul butoiului, după ce fierbe și se limpezește vinul?
NALR-Olt. III, MN plș. 84; ALRR-Mar. 491; AIS 1343*; ALG 323*; ALMC 1057; cf. ALA 274; ALEA 211; ALB 710; ALBRAM 336; ALCe 732; ALFC 371; ALiFO 212; ASLEF 836.

II. drójdiie: 671-672, 674, 677-686, 688-699, 701-707, 709-720, 722, 724, 726-727, 729-735, 737-738, 740-744, 746-761, 763, 766-773, 776-778, 780-785, 813, 836-837, 840, 842-843, 845-846, 849-852, 858, 860, 862, 866.
mardá: 673, 788.
zăborínă, mardá: 675.
mardá sau drójdiie: 676.
boṭoruágă: 700.
?, boștínă: 708.
drójdiie: 721, 723, 725, 728, 736, 739, 745, 765, 798-799, 807, 838, 841, 844, 847, 865, 877.
drójdie: 762, 775, 853, 886.
drójde: 764-765, 819, 839, 868, 895+: drójdi.
drójdiiĕ: 774, 779.
druójdie: 786, 855+: și din ~ faș ṭúịcă după ce isprăyéști yínu, 896 [L]+: druójdii [AL].
druójdie: 787, 789, 791, 793-794, 796.
drójdie: 790, 795, 797, 810, 864.
buorogínă sau drójdie: 792.
druójdiie: 800, 803, 805, 859, 870, 881, 884-885, 887, 900.
druójdiie: 801-802, 804, 806, 808-809, 848.
drójdiie: 811, 814-815, 817-818, 820, 822, 824, 827, 829-830, 832-833, 835, 869, 888, 890-894.
drójdie: 812, 861, 867.
dróĭde: 816.
drójdiia vínului: 821.
drójdie: 823, 825, 856, 899.
drójdiia [a.]: 826, 828, 834, 863.
dróĭdiie: 831, 854.
drójdiie sau grosímea yínului: 857.
drójdiii (de vin): 871.
druójde: 872, 878.
druójdiii: 873, 882.
druójidi: 874.
drójdiii: 875-876, 880, 889.
drójdi: 879.
drójde: 883.
druójdiie de vin: 897+: se fáce rakíu de druójdiie.
dróĭdiiĕ dă vin: 898.

VELNIȚĂ, pl. „hangar où est montée la distillerie"
[1210]
I. [Întrebare indirectă]. Cum spui la locul (adăpostul) unde este așezat cazanul de țuică?
ALR II s.n. 247; NALR-Olt. III, 491; ALRR-Mar. 493.
0 10 20 30 40 50 Km.
Note la hartă:
II. 726: ~, da mai mult să zice la cazán.
728: cása áia să kámă cazán cu tótu.
731: povárnă iera la bojéri, unde ierá mai múlte cazáne; únde ie númai un cazán - vélniță.
762: căzánu ie băgát în adăpóst.
769: [E] cása dă cazán, făcútă separát.
792: [×] „casa aceea nu are nici o denumire".
795: uo căsuáică mică.
814: [= adăpost, construcție ușoară]; „mă duc cu prunele la cazán".
848: munténi din săveeni [= sat învecinat] zic veelniță.
879: a văzut în alte sate, dar nu știe cum se spune.
896: „într-o cameră".
STUP, pl. „ruche"
[1218]
I. [Întrebare indirectă]. Cum ziceți, cu un cuvânt, la toate albinele care trăiesc la un loc cu matca lor?
NALR-Olt. III, MN pls. 85; ALF 1174; AIS 1157; ALL 365; ALG 446; ALMC 611; ALPO 474; ALA 129; ALEA 627; ALC 155; ALCB 1037; ALJA 793; cf. ALLOc. 508; cf. ALLOr. 634; ALLR 340; ALN 754.
II. stup; stupi: 671-675, 677-694, 696-697, 698+: [V] uleie, buduruaie „lemn scobit", 699-703, 705-713, 715, 718-720, 729+: [B] stiubei; -beie, 730-732, 734-735, 742-743, 746-748, 750-751, 754, 759, 761, 768, 770, 774-775, 777-778, 782, 785-786, 800, 805, 814-816, 819, 821-822, 824, 826, 829, 832-834, 840-843, 849-850, 853-854, 856, 867, 872, 878, 880, 882, 884-886, 888, 890-891, 897, 900.
stup; stúpuri: 676, 717+: [k] stupi, 728, 753, 764, 784, 811, 823, 827, 830-831, 835, 845.
stup; stuph: 695, 704, 716, 760, 765, 779, 783, 787-791, 793-799, 801-804, 806-810, 812, 818, 852, 862, 864, 870.
stupu; stupi: 714.
stup; stuk: 721-727, 733, 737-741, 745, 752, 836, 838-839, 873-874.
ulei; -leie: 736.
stup; stuk, [B] buduroi; -roaie: 744.
stup, [B] ulei: 749.
stup; stupi, [k] stuk: 755, 869.
stup; stuph, ulei; -leie: 756.
familie dă stuph, ~ de albine: 757.
familie dă albine: 758.
stupc; stuph: 762-763, 766, 769.
familie; -milii, stup; stuph: 767.
stup: 771+: ũ roi într-un ~.
ulei, stup dă albine: 772.
stupărie; -rii: 773.
familie; -milii, stup; stupi: 776.
roi dă albine, ulei: 780.
stup; stúpuri sau stupi: 781.
uulei, -lee sau ruoi; ruóiuri: 792.
stup, [V] ulei; -lee: 813.
stup; stupi, ulei cu muște „din blană sau din scorburi"; -lee: 817.
stup; stupi sau stúpuri [k] stupi: 820.
stup; stupi, [V] buduroi; -ruaie: 825.
stupu; stupi, [B] uleiu; -lee: 828.
roiu; róiuri: 837, 846.
stupu; stuk: 844.
stup; stuph, [B] stuk: 847, 868.
stupu; stupi, [B] stuk, [V] uleiu [= stup primitiv]; -lei: 848.
stupu; stuk: 851, 866.
stupc; stuk: 855.
stup; stupi, stuk dă algine: 857.
stupu; stuk, [B] uleiu; -leie: 858.
stup; stupi, [B] ulei; -leie: 859.
stup; stupi, [B] stuk: 860, 871+: [V] captár; -tári, 879, 883, 887+: [B] ștubei; -beie, buduruoi; -roaie, 889, 892-893.
stupu; stupi, [B] ulei; -lee: 861.
roiu; róiuri, stupu; stúpuri: 863.
stupu; stupi, [B] stuk: 865.
stup; stupi, stuk: 875, 881.
ládă; lăzi: 876+: [G] stupc; stupi, stuk.
ládă; lăz: 877.
stup; stupi, [B] stuki: 894, 896.
stup; stúpuri, [k] stupi: 895.
stup; stupi, stuph: 898.
stupc; stupi: 899.

ATLASUL LINGVISTIC ROMÂN PE REGIUNI

MUNTENIA ȘI DOBROGEA

HARTA 379

ALAMBIC, pl. „alambic“

[1211]

I. [Întrebare indirectă]. Cum zici la țeava șerpuită de la cazan, prin care trece țuica să se răcească?

NALR-Olt. III 492; ALRR-Mar. 488; ALFC 479; ALiFO 216*; ALN 285.

Note la hartă:

II. 694: „încolăcită“.
704: „șerpuit“.
708: „și curge-n vedriță“.
712: „vas de lemn în care e apă pentru răcit, la cazan“.
713: „cazan care are serpentine“.
720: „vas din ciment, scândură prin care trece țeava ca să răcească țuica“.
791: „trei țevi drepte primitive“; cazán alambyíc
„am văzut și așa“.
812: răcitor [=putină cu apă pentru răcire].
816: „țeavă dreaptă“.
818: acú s-a modificát.
819: „e dreaptă“.
825: „cazanul avea două țevi drepte, fără serpentină“.
829: „răcitór cu cilindru cu taiere“.
833: „nu e serpentină“.
834: „nici eu nu pot să-i zic“.
860: n-áre áltu núme.
883: alámbic; -lámbiĉe, da nu-i la nuoi.
899: Uni ziĉe terpentínă; -tíne.
900: „nu se zice alambic“.

ROI, pl. „essaim“

[1221]

I. [Întrebare indirectă]. Cum spui, cu o vorbă, la toate albinele care ies cu matca din stup și zboară să-și caute un alt adăpost?

NALR-Olt. III, MNplș. 85; ALF 482; AIS 1155; ALL 371; ALG 447; ALMC 613; ALPO 219; ALA 635; ALEA 630; ALS 33; ALC 678; ALCo 594; ALB 1232; ALCB 1045; ALFC 725; ALiFO 651; ALJA 795; ALLOc. 510; ALLR 341; ALN 756; ASLEF 333, 344/289.

II. roi; ~: 671-675, 680-681, 687-688, 690-691, 692*: mi-a roiit un stup, 693, 698, 700-701, 707, 712, 715, 718*: a roiit róiu, 720, 722, 732, 735-736, 747, 756*: [*] róiuri, 758, 760-761, 763, 766-767, 770, 773-774, 776-778, 780, 783, 785, 812-816, 819*: roiéște dă trei uori pă an.

roi; róiuri: 676-679, 682*: roiéște stúpu, 683, 684*: a roiát, 685-686, 689, 694-697, 699, 702-706, 708-711, 716, 721, 723-731, 733-734, 737-743, 745-746, 748, 751-755, 757, 759, 762, 764-765, 768-769, 771-772, 775, 779, 781-782, 784, 804, 811, 818, 820, 822-825, 827, 829, 830*: ~ dă albíne; roiázǎ, 831, 833-835, 838, 840, 843, 845, 849-850, 853-854, 856-857, 860, 862, 864, 867, 871, 877-878, 884-886, 888, 890*: [ɛ] roi [pl.], 900.

roiu; roi: 713-714, 717, 719, 749, 828, 832, 836-837, 841, 846, 865-866, 869.

róiu; róiuri: 744, 750.

ruoi; ~: 786, 794, 798, 801, 887*: [ɞ] róiuri, 898*: [k] róiuri, a roiát, roiázǎ [vb.].

ruoi; ruóiuri: 787-792, 795-797, 799-800, 802-803, 805-810, 842, 847, 852, 855, 861, 870, 872, 873*: ruoiésc, 874-875, 880, 882-883, 889, 891, 897.

ruoi; ~ sau ruóiuri: 793.

roi; ~, [k] róiuri: 817.

roi; ~, róiuri: 821*: roiázǎ.

roi; róiuri, [k] roi: 826.

ruoiu; ruóiuri: 839, 844, 848, 858, 868, 892-893, 895.

roiu; róiuri: 851, 863.

ruoi; ruáie: 859.

ruoiu; ruoi: 876, 881.

ruoi; róiuri: 879, 894.

ruoiu; ruoi: 896.

ruoi; ruoiu; róiuri: 899.

ATLASUL LINGVISTIC ROMÂN PE REGIUNI
MUNTENIA ȘI DOBROGEA

HARTA 380

VIESPE, pl. „guêpe"

[1214]

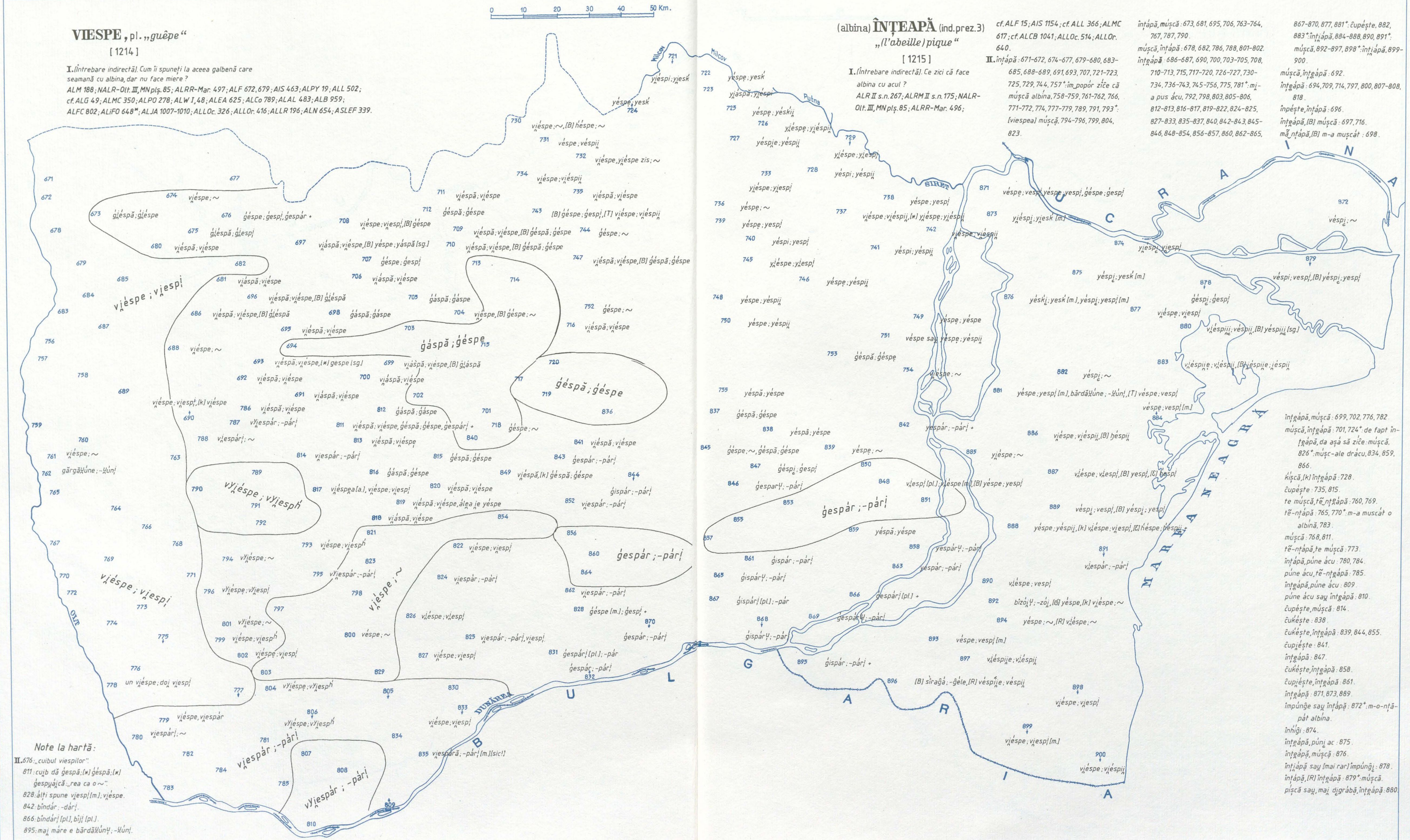
I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spuneți la aceea galbenă care seamană cu albina, dar nu face miere ?
ALM 188; NALR-Olt. III, MN plș. 85; ALRR-Mar. 497; ALF 672, 679; AIS 463; ALPY 19; ALL 502; cf. ALG 49; ALMC 350; ALPO 278; ALW I, 48; ALEA 625; ALCo 789; ALAL 483; ALB 959; ALFC 802; ALiFO 648*; ALJA 1007-1010; ALLOc. 326; ALLOr. 416; ALLR 196; ALN 654; ASLEF 339.

(albina) ÎNȚEAPĂ (ind. prez. 3) „(l'abeille) pique"

[1215]

I. [Întrebare indirectă]. Ce zici că face albina cu acul ?
ALR II s.n. 267; ALRM II s.n. 175; NALR-Olt. III, MN plș. 85; ALRR-Mar. 496; cf. ALF 15; AIS 1154; cf. ALL 366; ALMC 617; cf. ALCB 1041; ALLOc. 514; ALLOr. 640.

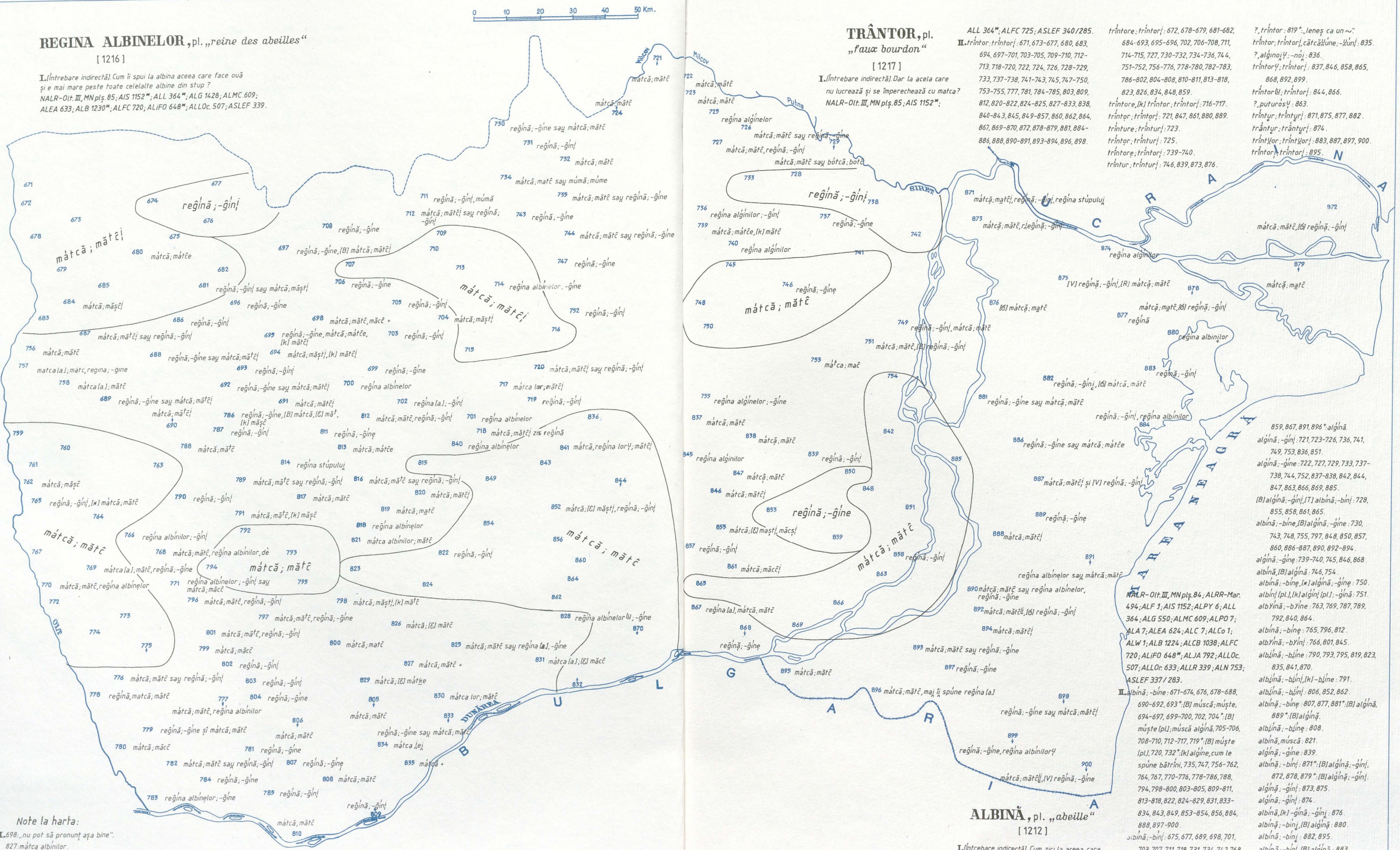
II. ințápă : 671-672, 674-677, 679-680, 683-685, 688-689, 691, 693, 707, 721-723, 725, 729, 744, 757+: im popór zíĉe că múșcă albína, 758-759, 761-762, 766, 771-772, 774, 777-779, 789, 791, 793+: [viespea] múșcă, 794-796, 799, 804, 823.
ințápă, múșcă : 673, 681, 695, 706, 763-764, 767, 787, 790.
múșcă, ințápă : 678, 682, 786, 788, 801-802.
ințeápă : 686-687, 690, 700, 703-705, 708, 710-713, 715, 717-720, 726-727, 730-734, 736-743, 745-756, 775, 781+: mi-a pus ácu, 792, 798, 803, 805-806, 812-813, 816-817, 819-822, 824-825, 827-833, 835-837, 840, 842-843, 845-846, 848-854, 856-857, 860, 862-865, 867-870, 877, 881+: ĉupéște, 882, 883+: înțiápă, 884-888, 890, 891+: múșcă, 892-897, 898+: înțiápă, 899-900.
múșcă, ințeápă : 692.
ințeápă : 694, 709, 714, 797, 800, 807-808, 818.
înpéște, ințápă : 696.
ințeápă, [B] múșcă : 697, 716.
mẵ nțápă, [B] m-a mușcát : 698.
ințeápă, múșcă : 699, 702, 776, 782.
múșcă, ințeápă : 701, 724+: de fapt înțeápă, da așá să zíĉe: múșcă, 826+: múșc-ale drácu, 834, 859, 866.
kíșcă, [k] ințeápă : 728.
ĉupéște : 735, 815.
te múșcă, tẽ nțeápă : 760, 769.
tẽ-nțápă : 765, 770+: m-a muscát o albínă, 783.
múșcă : 768, 811.
tẽ-nțápă, te múșcă : 773.
ințápă, púne ácu : 780, 784.
púne ácu, tẽ-nțeápă : 785.
ințeápă, púne ácu : 809.
púne ácu sau ințeápă : 810.
ĉupéște, múșcă : 814.
ĉukéște : 838.
ĉukéște, ințeápă : 839, 844, 855.
ĉupiéște : 841.
ințeápă : 847.
ĉukéște, ințeápă : 858.
ĉupiéște, ințeápă : 861.
ințeápă : 871, 873, 889.
împúnĝe sau ințápă : 872+: m-o-nțăpát albína.
înhíĝi : 874.
ințeápă, púni ac : 875.
ințeápă, múșcă : 876.
înțiápă sau [mai rar] împúnĝi : 878.
ințápă, [R] ințeápă : 879+: múșcă.
píșcă sau, mai digrábă, ințeápă : 880.

Note la hartă:

II. 676: „cuibul viespilor".
811: cuib dă géspă; [*] géspă; [*] géspuaică: „rea ca o ~".
828: álți spune viespi (m.); viéspe.
842: bîndár; -dári.
866: bîndári (pl.), bîji (pl.).
895: mai máre e bărdăuún; -uúni.

III. 888: Subiectului i se pare că n-a rostit niciodată cu y.

REGINA ALBINELOR, pl. „*reine des abeilles*“

[1216]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi spui la albina aceea care face ouă și e mai mare peste toate celelalte albine din stup ?*
NALR-Olt. III, MN plș. 85; AIS 1152; ALL 364*; ALG 1428; ALMC. 609; ALEA 633; ALB 1230*; ALFC 720; ALiFO 648*; ALLOc. 507; ASLEF 339.*

Note la harta:

II. 698: „nu pot să pronunț așa bine“.
827: mátca albínilor.
835: mátca lor i̯e trîntoru.

TRÂNTOR, pl. „*faux bourdon*“

[1217]

I. *[Întrebare indirectă]. Dar la acela care nu lucrează și se împerechează cu matca?*
NALR-Olt. III, MN plș. 85; AIS 1152; ALL 364*; ALFC 725; ASLEF 340/285.*

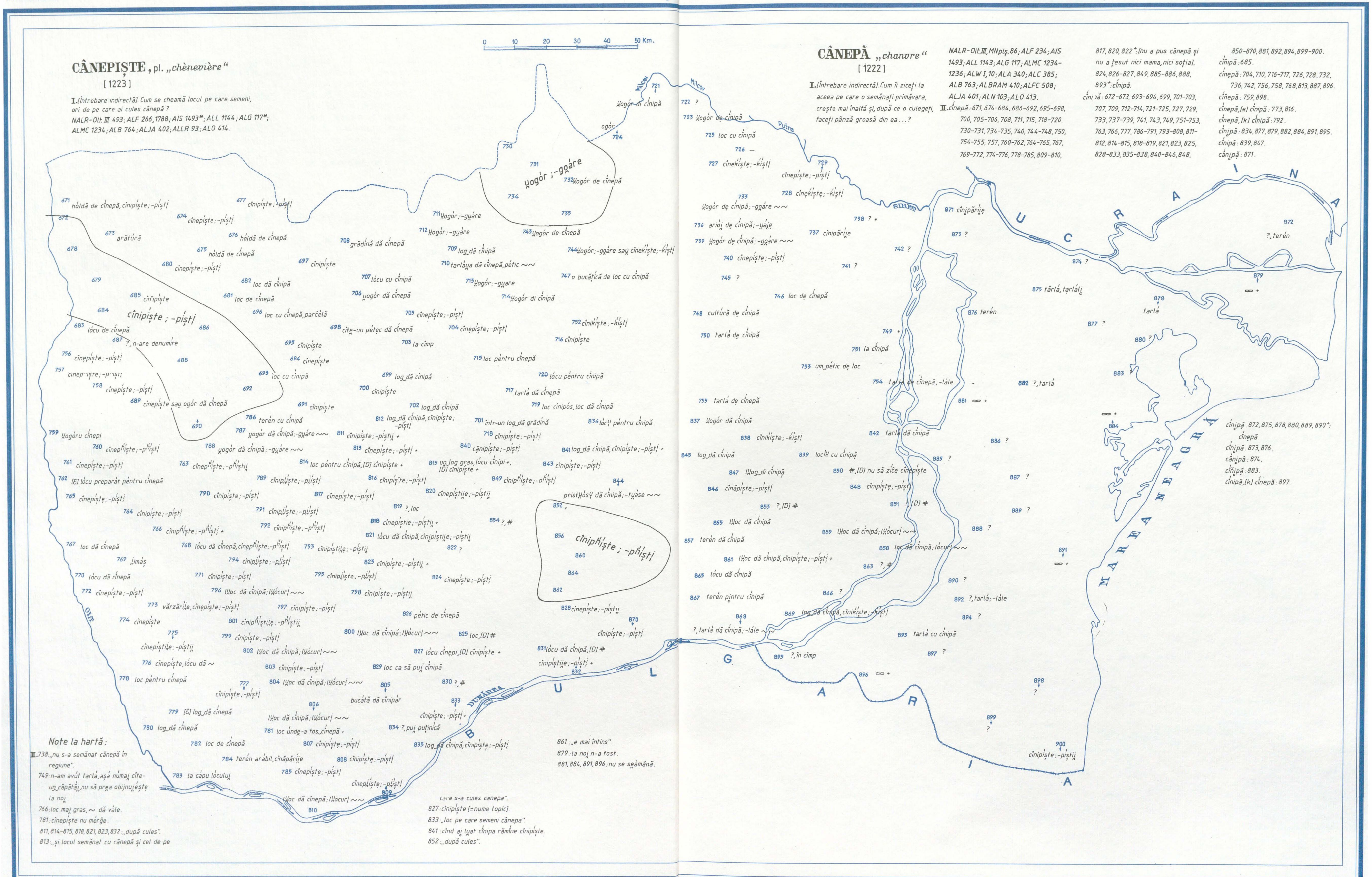
II. trîntor; trîntori̯: 671, 673-677, 680, 683, 694, 697-701, 703-705, 709-710, 712-713, 718-720, 722, 724, 726, 728-729, 733, 737-738, 741-743, 745, 747-750, 753-755, 777, 781, 784-785, 803, 809, 812, 820-822, 824-825, 827-833, 838, 840-843, 845, 849-857, 860, 862, 864, 867, 869-870, 872, 878-879, 881, 884-886, 888, 890-891, 893-894, 896, 898.
trîntore; trîntori̯: 672, 678-679, 681-682, 684-693, 695-696, 702, 706-708, 711, 714-715, 727, 730-732, 734-736, 744, 751-752, 756-776, 778-780, 782-783, 786-802, 804-808, 810-811, 813-818, 823, 826, 834, 848, 859.
trîntore, [k] trîntor; trîntori̯: 716-717.
trîntọr; trîntọri̯: 721, 847, 861, 880, 889.
trînture; trînturi̯: 723.
trîntọr; trînturi̯: 725.
trîntoṛe; trîntori̯: 739-740.
trîntur; trînturi̯: 746, 839, 873, 876.
?, trîntor: 819+: „leneș ca un ~“.
trîntor; trîntori̯, cătcăŭne; -ŭni̯: 835.
?, alginoi̯ŭ; -noi̯: 836.
trîntorŭ; trîntori̯: 837, 846, 858, 865, 868, 892, 899.
trîntorŭ; trîntori̯: 844, 866.
?, puturosŭ: 863.
trîntur; trînturi̯: 871, 875, 877, 882.
trântur; trânturi̯: 874.
trîntŭor; trîntŭori̯: 883, 887, 897, 900.
trîntori̯, trîntori̯: 895.

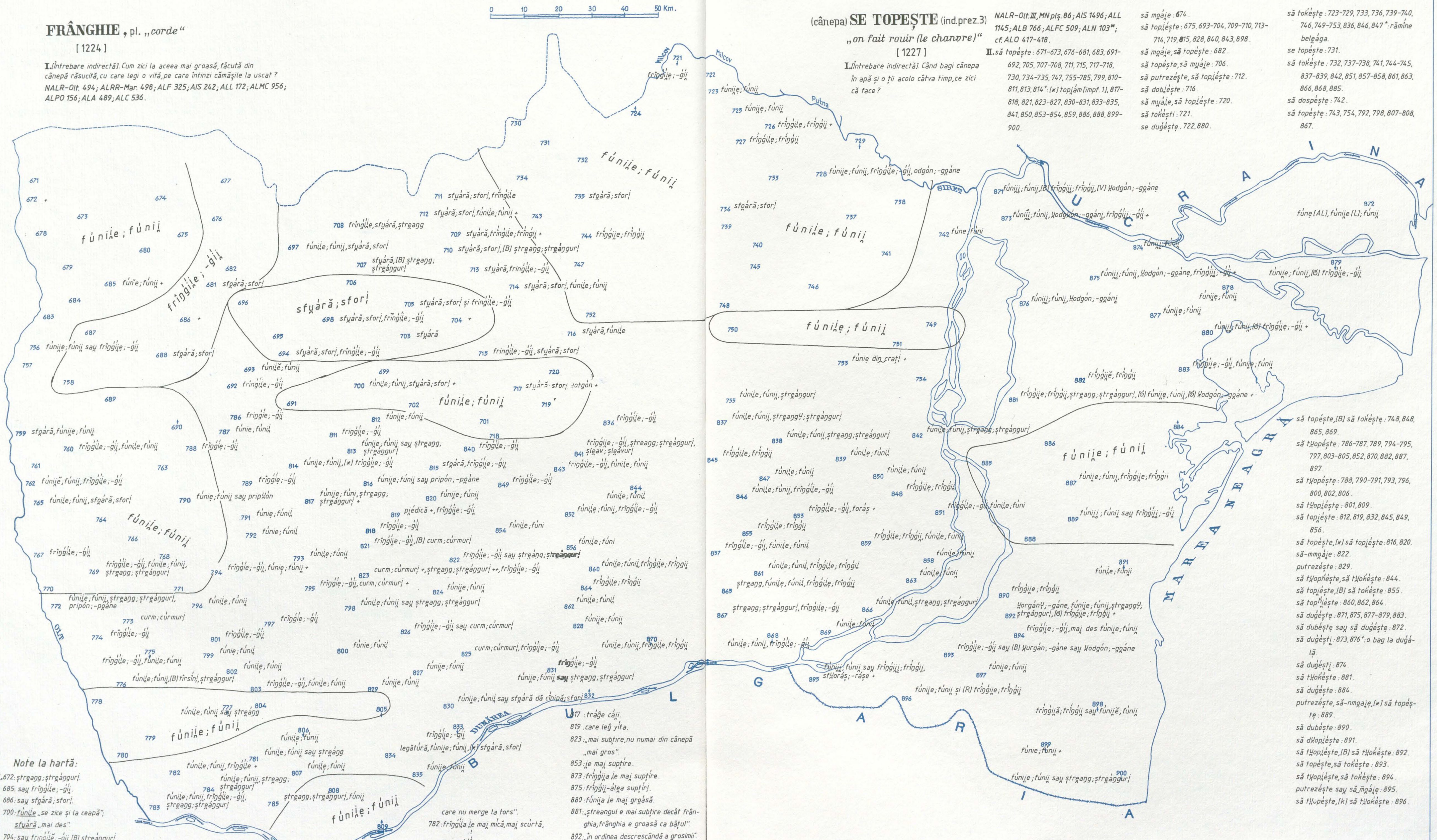
ALBINĂ, pl. „*abeille*“

[1212]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum zici la aceea care umblă din floare în floare și are ac ?*
Cf. ALR II s.n. 271; cf. ALRM II s.n. 176; ALM 248; NALR-Olt. III, MN plș. 84; ALRR-Mar. 494; ALF 1; AIS 1152; ALPY 6; ALL 364; ALG 550; ALMC 609; ALPO 7; ALA 7; ALEA 624; ALC 7; ALCo 1; ALW 1; ALB 1224; ALCB 1038; ALFC 720; ALiFO 648; ALJA 792; ALLOc. 507; ALLOr. 633; ALLR 339; ALN 753; ASLEF 337/283.*

II. albină; -bine: 671-674, 676, 678-688, 690-692, 693+: [B] muscă; muște, 694-697, 699-700, 702, 704+: [B] muște [pl.]; muscă algină, 705-706, 708-710, 712-717, 719+: [B] muște [pl.], 720, 732+: [k] algine, cum le spune bătrîni, 735, 747, 756-762, 764, 767, 770-776, 778-786, 788, 794, 798-800, 803-805, 809-811, 813-818, 822, 824-829, 831, 833-834, 843, 849, 853-854, 856, 884, 888, 897-900.
albină; -bini̯: 675, 677, 689, 698, 701, 703, 707, 711, 718, 731, 734, 742, 768, 777, 802, 820, 830+: „<u>albine țigănești</u>-face miere în pământ“, 832, 859, 867, 891, 896+: algină.
algină; -gini̯: 721, 723-726, 736, 741, 749, 753, 836, 851.
algină; -gine: 722, 727, 729, 733, 737-738, 744, 752, 837-838, 842, 844, 847, 863, 866, 869, 885.
[B] algină; -gini̯, [T] albină; -bini̯: 728, 855, 858, 861, 865.
albină; -bine, [B] algină; -gine: 730, 743, 748, 755, 797, 848, 850, 857, 860, 886-887, 890, 892-894.
algină; -gịne: 739-740, 745, 846, 868.
albină, [B] algină: 746, 754.
albină; -bịne, [×] algină; -gịne: 750.
albini̯ [pl.], [k] algini̯ [pl.]; -gină: 751.
albyină; -byine: 763, 769, 787, 789, 792, 840, 864.
albină; -bịne: 765, 796, 812.
albyină; -byini̯: 766, 801, 845.
albi̯ină; -bi̯ine: 790, 793, 795, 819, 823, 835, 841, 870.
albi̯ină; -bi̯ini̯, [k] -bi̯ine: 791.
albi̯ină; -bi̯ini̯: 806, 852, 862.
albinạ; -bịne: 807, 877, 881+: [B] algină, 889+: [B] alginạ.
albi̯ină; -bi̯ịne: 808.
albină, muscă: 821.
alginạ; -gine: 839.
albinạ; -bini̯: 871+: [B] alginạ; -gini̯, 872, 878, 879+: [B] alginạ; -gini̯.
alginạ; -gini̯: 873, 875.
algină; -gini̯: 874.
albină, [k] -gină; -ginị: 876.
albinạ; -binị, [B] alginạ: 880.
albină; -binị: 882, 895.
albinạ; -bini̯, [B] alginạ: 883.

0 10 20 30 40 50 Km.
CÂNEPIȘTE, pl. „chènevière"
[1223]
I. [Întrebare indirectă]. Cum se cheamă locul pe care semeni, ori de pe care ai cules cânepă ?
NALR-Olt. III 493; ALF 266, 1788; AIS 1493*; ALL 1144; ALG 117*; ALMC 1234; ALB 764; ALJA 402; ALLR 93; ALO 414.
CÂNEPĂ „chanvre"
[1222]
I. [Întrebare indirectă]. Cum îi ziceți la aceea pe care o semănați primăvara, crește mai înaltă și, după ce o culegeți, faceți pânză groasă din ea ... ?
NALR-Olt. III, MN pls. 86; ALF 234; AIS 1493; ALL 1143; ALG 117; ALMC 1234-1236; ALW I, 10; ALA 340; ALC 385; ALB 763; ALBRAM 410; ALFC 508; ALJA 401; ALN 103; ALO 413.
II. cînepă: 671, 674-684, 686-692, 695-698, 700, 705-706, 708, 711, 715, 718-720, 730-731, 734-735, 740, 744-748, 750, 754-755, 757, 760-762, 764-765, 767, 769-772, 774-776, 778-785, 809-810, 817, 820, 822* [nu a pus cânepă și nu a țesut nici mama, nici soția], 824, 826-827, 849, 885-886, 888, 893*: cînipă.
cîni ̯ă: 672-673, 693-694, 699, 701-703, 707, 709, 712-714, 721-725, 727, 729, 733, 737-739, 741, 743, 749, 751-753, 763, 766, 777, 786-791, 793-808, 811-812, 814-815, 818-819, 821, 823, 825, 828-833, 835-838, 840-846, 848, 850-870, 881, 892, 894, 899-900.
cînipă: 685.
cînepă: 704, 710, 716-717, 726, 728, 732, 736, 742, 756, 758, 768, 813, 887, 896.
cînepă: 759, 898.
cînepă, [*] cînipă: 773, 816.
cînepă, [k] cînipă: 792.
cînjpă: 834, 877, 879, 882, 884, 891, 895.
cînipă: 839, 847.
cânipă: 871.
cînjpă: 872, 875, 878, 880, 889, 890*: cînepă.
cînipă: 873, 876.
cânipă: 874.
cînipă: 883.
cînipă, [k] cînepă: 897.
cînipiște ; -piștⁱ
yogór ; -ggáre
cînipᵏiște ; -pᵏiștⁱ
Milcov
Putna
SIRET
OLT
DUNĂREA
U C R A I N A
B U L G A R I A
MAREA NEAGRĂ
Note la hartă:
II. 738: „nu s-a semănat cânepă în regiune".
749: n-am avut tarlă, așă numaj cîte-un căpătâi, nu să prea obijnuiește la noj.
766: loc maj gras, ~ dă vale.
781: cînepiște nu merge.
811, 814-815, 818, 821, 823, 832: „după cules".
813: „și locul semănat cu cânepă și cel de pe care s-a cules canepa".
827: cînipiște [= nume topic].
833: „loc pe care semeni cânepa".
841: cînd aj luat cînipa rămîne cînipiște.
852: „după cules".
861: „e mai întins".
879: la noj n-a fost.
881, 884, 891, 896: nu se seamănă.

FRÂNGHIE, pl. „*corde*“

[1224]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum zici la aceea mai groasă, făcută din cânepă răsucită, cu care legi o vită, pe care întinzi cămășile la uscat?*

NALR-Olt. 494; ALRR-Mar. 498; ALF 325; AIS 242; ALL 172; ALMC 956; ALPO 156; ALA 489; ALC 536.

Note la hartă:

II. *672: ștrẹang; ștrẹángurị.*
685: sau frịngịịẹ; -gịị.
686: sau sfọară; sforị.
700: fúnịẹ „se zice și la ceapă“; sfŭară „mai des“.
704: sau frịngịĕ; -gịị, [B] ștrẹángurị.
709, 712, 717: „mai groasă“.
726: acú să maị zíce și fúnịẹ.
753: craṭ; craṭị „partea mai groasă din cânepă, care nu merge la tors“.
782: frịngịịa ịe maị mică, maị scúrtă, maị subṭire.
794: fúnịẹ „să zice mai mult“.
795: curm „frânghice mai scurtă, cu care împiedic caii“.
817: tráge cáịị.
819: care leğ yíta.
823: „mai subțire, nu numai din cânepă „mai gros“.
853: ịe maị supṭíre.
873: frịngịịa ịe maị supṭíre.
875: frịngịị-álẹa supṭírị.
880: fúnịịa ịe maị grọásă.
881: „ștreangul e mai subțire decât frânghia; frânghia e groasă ca bățul“.
892: „în ordinea descrescândă a grosimii“.
895: sfŭoráș „funie subțire“.
899: marinărẹște să spune parímă; -ríme.

(cânepa) SE TOPEȘTE (ind. prez. 3)

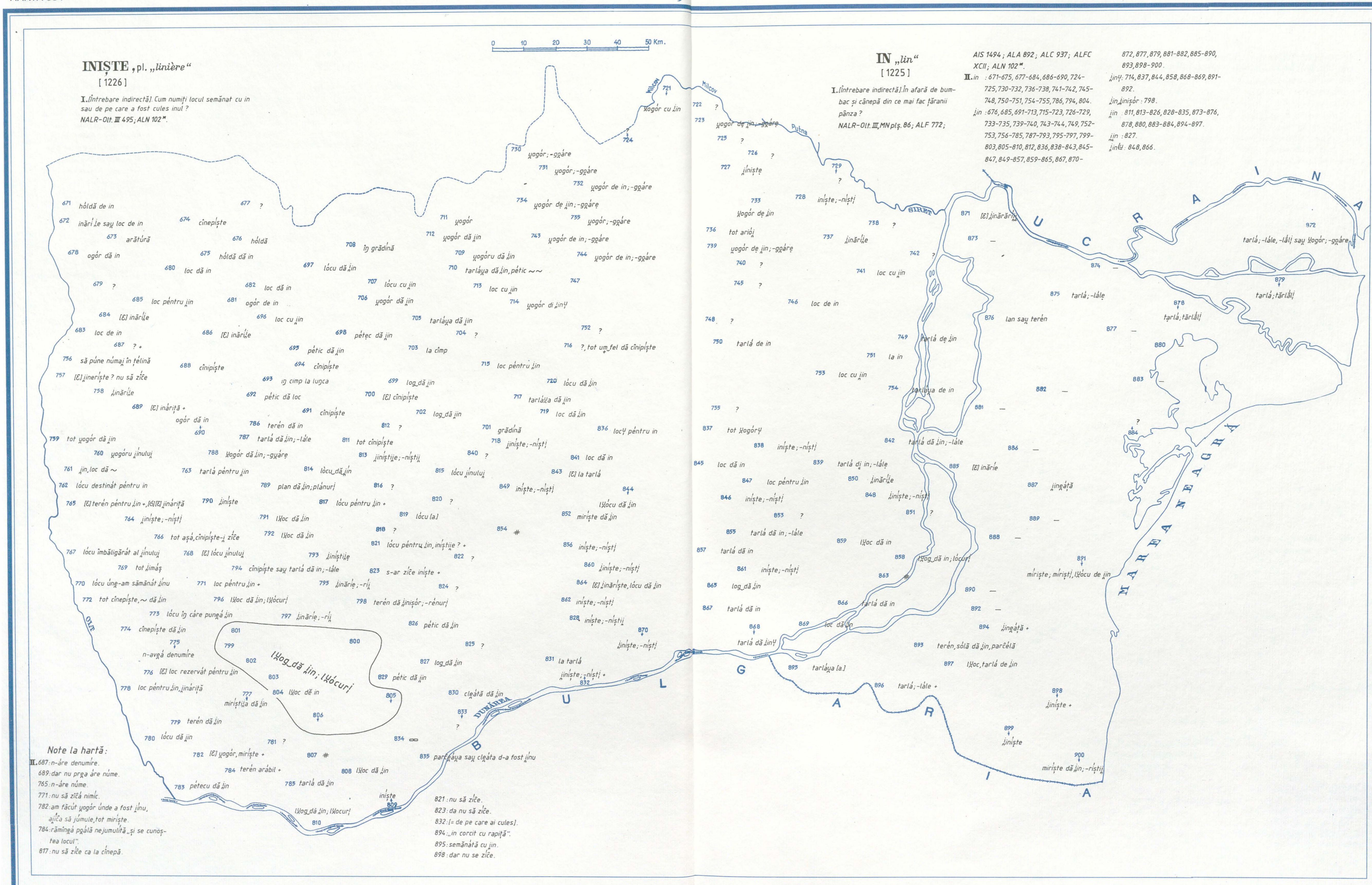
„*on fait rouir (le chanvre)*“

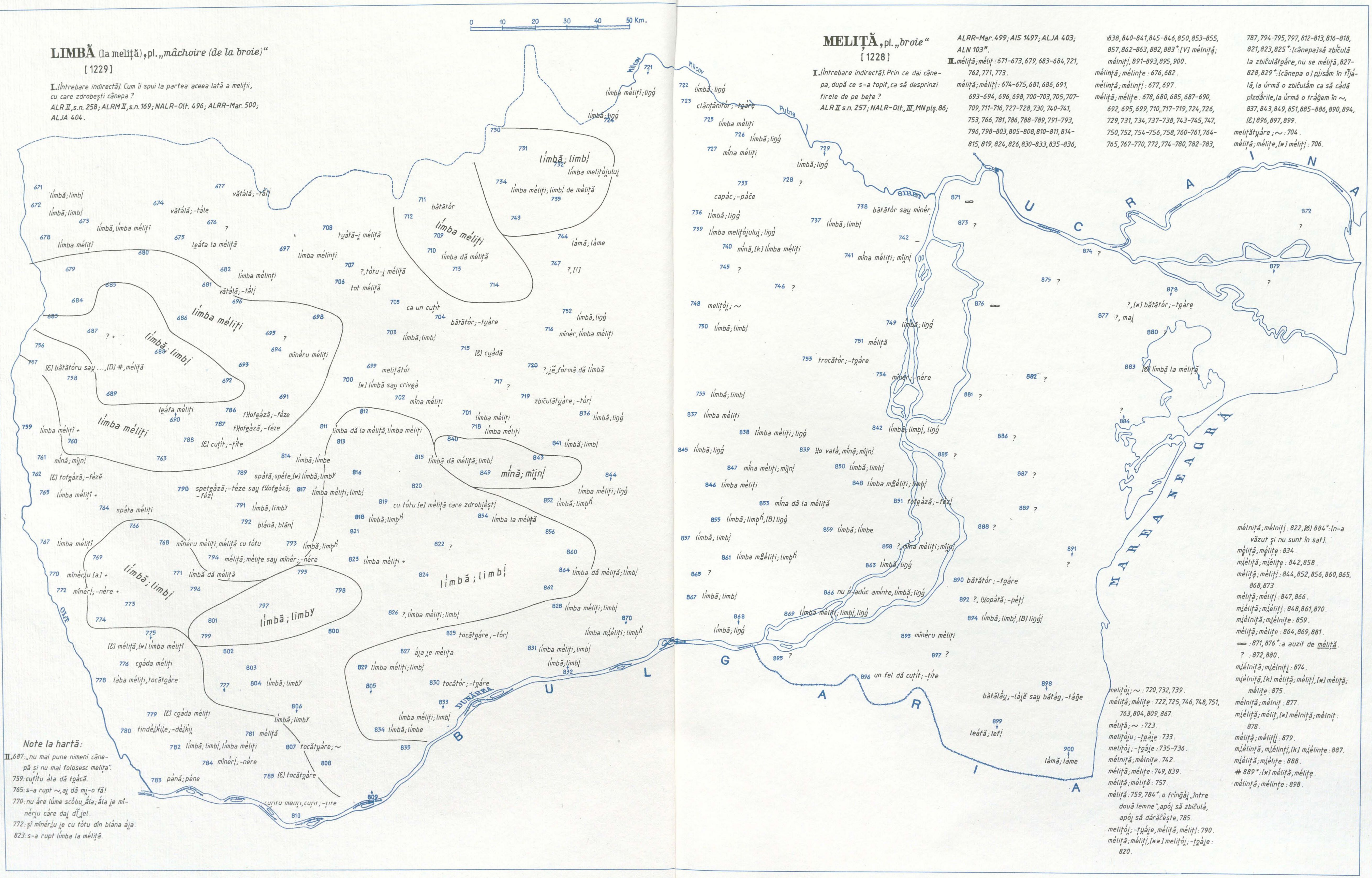
[1227]

I. *[Întrebare indirectă]. Când bagi cânepa în apă și o ții acolo câtva timp, ce zici că face?*

NALR-Olt. III, MN plș. 86; AIS 1496; ALL 1145; ALB 766; ALFC 509; ALN 103; cf. ALO 417-418.*

II. *să topéște: 671-673, 676-681, 683, 691-692, 705, 707-708, 711, 715, 717-718, 730, 734-735, 747, 755-785, 799, 810-811, 813, 814⁺: [*] topịám (impf. 1), 817-818, 821, 823-827, 830-831, 833-835, 841, 850, 853-854, 859, 886, 888, 899-900.*
să mọáịe: 674.
să topịéște: 675, 693-704, 709-710, 713-714, 719, 815, 828, 840, 843, 898.
să mọáịe, să topéște: 682.
să topéște, să mụáịe: 706.
să putrezéște, să topịéște: 712.
să dobịéște: 716.
să mụáịe, să topịéște: 720.
să tokéști: 721.
se dugéștẹ: 722, 880.
să tokéștẹ: 723-729, 733, 736, 739-740, 746, 749-753, 836, 846, 847⁺: rămíne belẹága.
se topéște: 731.
să tokéște: 732, 737-738, 741, 744-745, 837-839, 842, 851, 857-858, 861, 863, 866, 868, 885.
să dospéștẹ: 742.
să topéștẹ: 743, 754, 792, 798, 807-808, 867.
să topéște, [B] să tokéștẹ: 748, 848, 865, 869.
să tụopéște: 786-787, 789, 794-795, 797, 803-805, 852, 870, 882, 887, 897.
să tụopéștẹ: 788, 790-791, 793, 796, 800, 802, 806.
să tụopịéștẹ: 801, 809.
să topịéște: 812, 819, 832, 845, 849, 856.
să topéște, [*] să topịéște: 816, 820.
să-mmọáịe: 822.
putrezéște: 829.
să tụophéște, să tụokéște: 844.
să topịéște, [B] să tokéște: 855.
să topʰịéște: 860, 862, 864.
să dugéștẹ: 871, 875, 877-879, 883.
să dubéștẹ sau sẹ dugéștẹ: 872.
să dugéștị: 873, 876⁺: o bag la dugálă.
să dugéștị: 874.
să tụokéște: 881.
să dugéște: 884.
putrezéște, să-nmọaịẹ, [*] să topéștẹ: 889.
să dubéște: 890.
să dụopịéște: 891.
să tụopịéște, [B] să tụokéște: 892.
să topéște, să tokéște: 893.
să tụopịéște, să tokéște: 894.
putrezéște sau să mọáịẹ: 895.
să tụopéște, [k] să tụokéște: 896.

0 10 20 30 40 50 Km.
INIȘTE, pl. „linière"
[1226]
I. [Întrebare indirectă]. Cum numiți locul semănat cu in sau de pe care a fost cules inul?
NALR-Olt. III 495; ALN 102**.
IN „lin"
[1225]
I. [Întrebare indirectă]. În afară de bumbac și cânepă din ce mai fac țăranii pânza?
NALR-Olt. III, MN pl.ș. 86; ALF 772;
AIS 1494; ALA 892; ALC 937; ALFC XCII; ALN 102**.
II. in : 671-675, 677-684, 686-690, 724-725, 730-732, 736-738, 741-742, 745-748, 750-751, 754-755, 786, 794, 804.
in : 676, 685, 691-713, 715-723, 726-729, 733-735, 739-740, 743-744, 749, 752-753, 756-785, 787-793, 795-797, 799-803, 805-810, 812, 836, 838-843, 845-847, 849-857, 859-865, 867, 870-872, 877, 879, 881-882, 885-890, 893, 898-900.
in : 714, 837, 844, 858, 868-869, 891-892.
in, inișor : 798.
in : 811, 813-826, 828-835, 873-876, 878, 880, 883-884, 894-897.
in : 827.
in : 848, 866.
Milcov
Putna
SIRET
DUNĂREA
OLT
U C R A I N A
B U L G A R I A
MAREA NEAGRĂ
Note la hartă:
II. 687: n-are denumire.
689: dar nu prea are nume.
765: n-are nume.
771: nu să zice nimic.
782: am făcut yogor unde a fost inu, așa că să jumule, tot miriște.
784: rămânea pgală nejumulită, și se cunoștea locul".
817: nu să zice ca la cânepă.
821: nu să zice.
823: da nu să zice.
832: [= de pe care ai cules].
894: „in corcit cu rapiță".
895: semănată cu in.
898: dar nu se zice.

LIMBĂ (la meliță), pl. „*mâchoire (de la broie)*“

[1229]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi spui la partea aceea lată a meliții, cu care zdrobești cânepa ?*
ALR II, s.n. 258; ALRM II, s.n. 169; NALR-Olt. 496; ALRR-Mar. 500; ALJA 404.

Note la hartă:

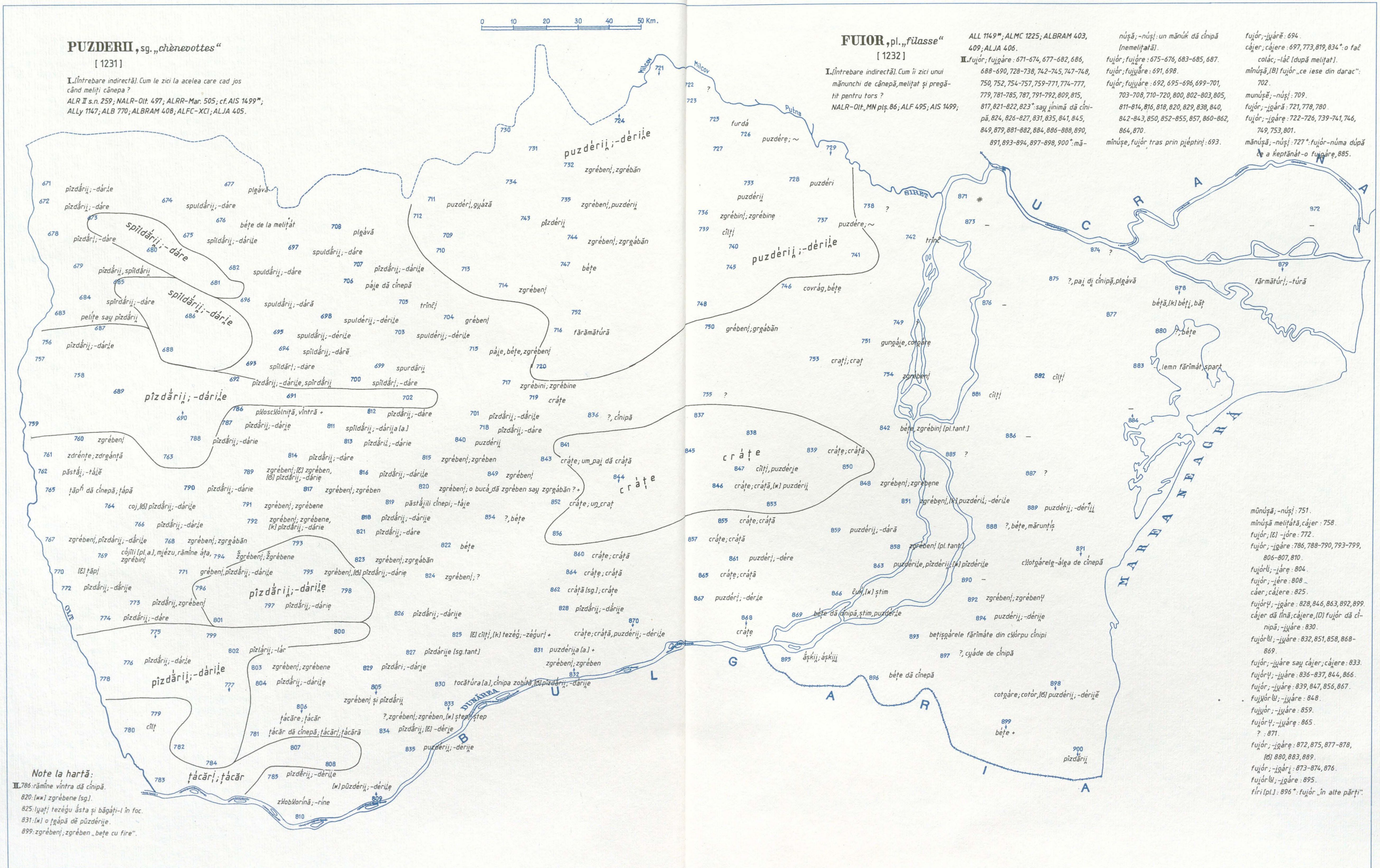
II. *687: „nu mai pune nimeni cânepă și nu mai folosesc melița“.*
759: cuțítu ála dă toácă.
765: s-a rupt ~, ai dă mi-o fă!
770: nu áre lúme scóbu ăla; ăla ie minériu cáre dai dĭ iel.
772: și mînériu ie cu tótu dín blána áia.
823: s-a rupt límba la méliță.

MELIȚĂ, pl. „*broie*“

[1228]

I. *[Întrebare indirectă]. Prin ce dai cânepa, după ce s-a topit, ca să desprinzi firele de pe bețe ?*
ALR II s.n. 257; NALR-Olt., III, MN plș. 86; ALRR-Mar. 499; AIS 1497; ALJA 403; ALN 103.*

II. *méliță; mélit : 671-673, 679, 683-684, 721, 762, 771, 773.*
méliță; méliți : 674-675, 681, 686, 691, 693-694, 696, 698, 700-703, 705, 707-709, 711-716, 727-728, 730, 740-741, 753, 766, 781, 786, 788-789, 791-793, 796, 798-803, 805-808, 810-811, 814-815, 819, 824, 826, 830-833, 835-836, 838, 840-841, 845-846, 850, 853-855, 857, 862-863, 882, 883⁺: [V] mélniță; mélniți, 891-893, 895, 900.
mélinț ă; mélințe : 676, 682.
mélință; mélinți : 677, 697.
méliță; mélițe : 678, 680, 685, 687-690, 692, 695, 699, 710, 717-719, 724, 726, 729, 731, 734, 737-738, 743-745, 747, 750, 752, 754-756, 758, 760-761, 764-765, 767-770, 772, 774-780, 782-783, 787, 794-795, 797, 812-813, 816-818, 821, 823, 825⁺: [cânepa] să zbiculă la zbiculătoáre, nu se méliță, 827-828, 829⁺: [cânepa o] plisăm în tíjală, la úrmă o zbiculăm ca să cádă pîzdările, la úrmă o trágem în ~, 837, 843, 849, 851, 885-886, 890, 894, [E] 896, 897, 899.
melițătuáre ; ~ : 704.
méliță; mélițe, [*] méliți : 706.
melițói; ~ : 720, 732, 739.
méliță; mélițe : 722, 725, 746, 748, 751, 763, 804, 809, 867.
méliță; ~ : 723.
melițóiu; -țoáie : 733.
melițói; -țoáie : 735-736.
mélniță; mélnițe : 742.
méliță; mélițe : 749, 839.
méliță; mélițĕ : 757.
méliță : 759, 784⁺: o frîngái „între două lemne“, apói să zbiculá, apói să dărăcèște, 785.
melițói; -țuáie, méliță; méliți : 790.
méliță; méliți, [**] melițói; -țoáie : 820.
mélniță; mélniți : 822, [6] 884⁺: [n-a văzut și nu sunt în sat].
méliță; mélițe : 834.
mielíță; mielíțe : 842, 858.
méliță; méliți : 844, 852, 856, 860, 865, 868, 873.
méliță; méliți : 847, 866.
mieliță; mieliți : 848, 861, 870.
miélniță; miélnițe : 859.
méliță; mélițe : 864, 869, 881.
∞ : 871, 876⁺: a auzit de méliță.
? : 872, 880.
miélniță; miélniți : 874.
miélniță, [k] méliță; méliți, [*] méliță; mélițe : 875.
mélniță; mélniț : 877.
miéliță; méliț, [*] mélniță; mélniț : 878.
méliță; mélițli : 879.
miélință; miélinți, [k] miélințe : 887.
miéliță; miélițe : 888.
889⁺: [*] méliță; mélițe.
mélință; mélințe : 898.

PUZDERII, sg. „*chènevottes*"
[1231]

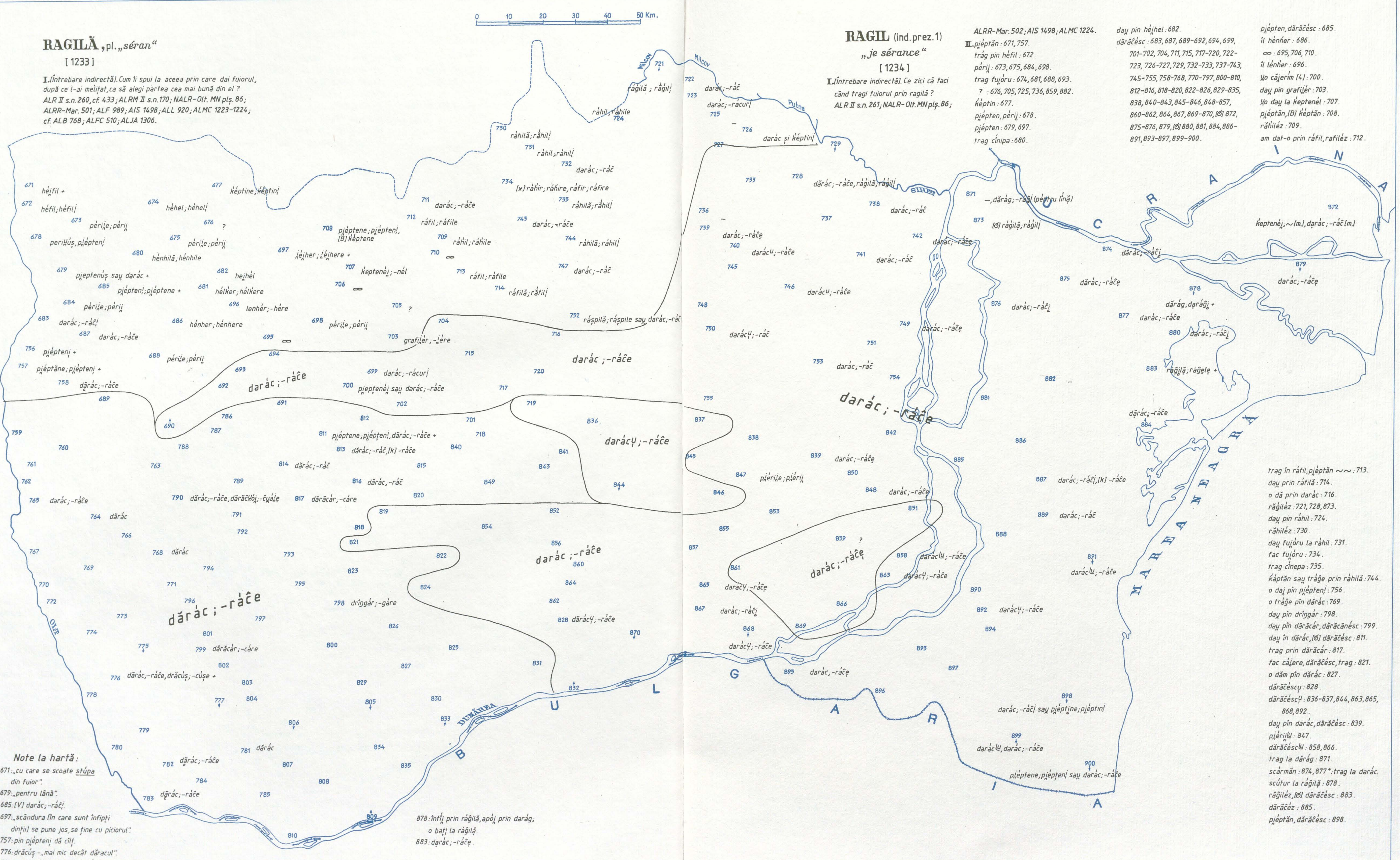
I. [Întrebare indirectă]. Cum le zici la acelea care cad jos când meliți cânepa ?
ALR II s.n. 259 ; NALR-Olt. 497 ; ALRR-Mar. 505 ; cf. AIS 1499* ; ALLy 1147 ; ALB 770 ; ALBRAM 408 ; ALFC-XCI ; ALJA 405.

Note la hartă:
II. 786 : rămîne vîntra dă cînipă.
820 : [**] zgrébene [sg.].
825 : luați tezégu ăsta și băgați-l în foc.
831 : [*] o țeápă dě pûzdérije.
899 : zgrébeni ; zgrében „bețe cu fire".

FUIOR, pl. „*filasse*"
[1232]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici unui mănunchi de cânepă, melițat și pregătit pentru tors ?
NALR-Olt., MN plș. 86 ; ALF 495 ; AIS 1499 ; ALL 1149* ; ALMC 1225 ; ALBRAM 403, 409 ; ALJA 406.

II. fuịór ; fuịoáre : 671-674, 677-682, 686, 688-690, 728-738, 742-745, 747-748, 750, 752, 754-757, 759-771, 774-777, 779, 781-785, 787, 791-792, 809, 815, 817, 821-822, 823+ : sau inimă dă cînipă, 824, 826-827, 831, 835, 841, 845, 849, 879, 881-882, 884, 886-888, 890, 891, 893-894, 897-898, 900+ : mănúșă ; -núși : un mănúk dă cînipă [nemelițată].
fuịór ; fuịóre : 675-676, 683-685, 687.
fuịór ; fuịuáre : 691, 698.
fuịór ; fuịuáre : 692, 695-696, 699-701, 703-708, 710-720, 800, 802-803, 805, 811-814, 816, 818, 820, 829, 838, 840, 842-843, 850, 852-855, 857, 860-862, 864, 870.
mînúșe, fuịór tras prin pieptini : 693.
fuịór ; -iuárě : 694.
cáier ; cáiere : 697, 773, 819, 834+ : o fac colác ; -láĉ [după melițat].
mînúșă, [B] fuịór „ce iese din darac" : 702.
munúșě ; -núși : 709.
fuịór ; -ioáră : 721, 778, 780.
fuịór ; -ioáre : 722-726, 739-741, 746, 749, 753, 801.
mănúșă ; -núși : 727+ : fuịór-núma dúpă ĉe a keptănát-o fuịoáre, 885.
mûnúșă ; -núși : 751.
mînúșă melițátă, cáier : 758.
fuịór ; [ε] -ióre : 772.
fuịór ; -ioáre : 786, 788-790, 793-799, 806-807, 810.
fuịórlị ; -iáre : 804.
fuịór ; -iére : 808.
cáer ; cáiere : 825.
fuịóru ; -ioáre : 828, 846, 863, 892, 899.
cáier dă lînă ; cáiere, [D] fuịór dă cînipă ; -iuáre : 830.
fuịórlu ; -iuáre : 832, 851, 858, 868-869.
fuịór ; -iuáre sau cáier ; cáiere : 833.
fuịóru ; -iuáre : 836-837, 844, 866.
fuịór ; -iuáre : 839, 847, 856, 867.
fuịuórlu ; -iuáre : 848.
fuịuór ; -iuáre : 859.
fuịóru ; -iuáre : 865.
? : 871.
fuịór ; -ioáre : 872, 875, 877-878, [б] 880, 883, 889.
fuịór ; -ioári : 873-874, 876.
fuịórlu ; -ioáre : 895.
fíri [pl.] : 896+ : fuịór „în alte părți".

RAGILĂ, pl. „séran“

[1233]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la aceea prin care dai fuiorul, după ce l-ai melițat, ca să alegi partea cea mai bună din el ?
ALR II s.n. 260, cf. 433; ALRM II s.n. 170; NALR-Olt. MN plș. 86; ALRR-Mar. 501; ALF 989; AIS 1498; ALL 920; ALMC 1223-1224; cf. ALB 768; ALFC 510; ALJA 1306.

RAGIL (ind. prez. 1) „je sérance“

[1234]

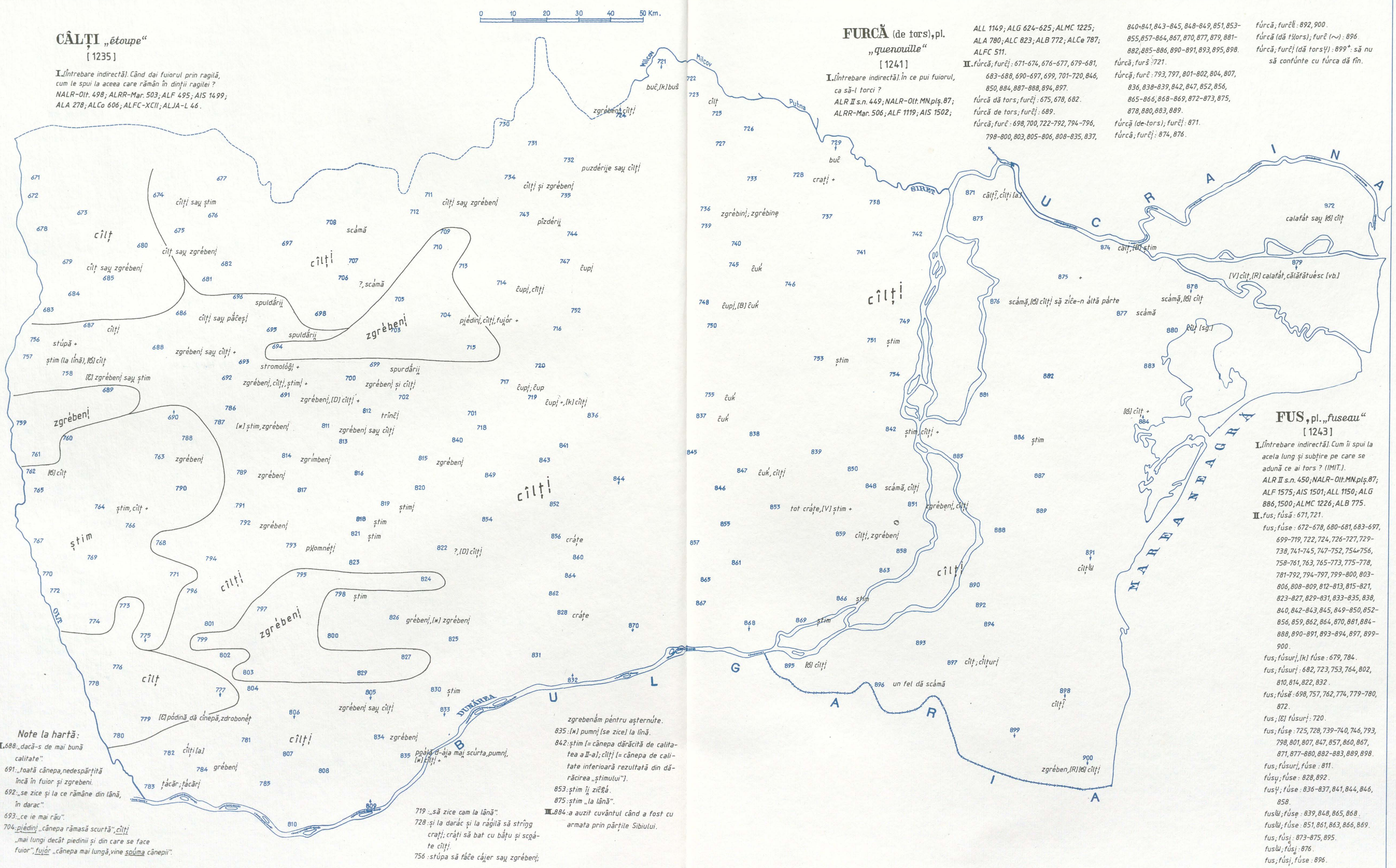
I. [Întrebare indirectă]. Ce zici că faci când tragi fuiorul prin ragilă ?
ALR II s.n. 261; NALR-Olt. MN plș. 86; ALRR-Mar. 502; AIS 1498; ALMC 1224.

II. pieptăn : 671, 757.
trág pin héfil : 672.
périi : 673, 675, 684, 698.
trag fuióru : 674, 681, 688, 693.
? : 676, 705, 725, 736, 859, 882.
képtin : 677.
pieptén, périi : 678.
pieptén : 679, 697.
trag cinipa : 680.
dau pin héihel : 682.
dărăĉésc : 683, 687, 689-692, 694, 699, 701-702, 704, 711, 715, 717-720, 722-723, 726-727, 729, 732-733, 737-743, 745-755, 758-768, 770-797, 800-810, 812-816, 818-820, 822-826, 829-835, 838, 840-843, 845-846, 848-857, 860-862, 864, 867, 869-870, [б] 872, 875-876, 879, [б] 880, 881, 884, 886-891, 893-897, 899-900.
pieptén, dărăĉésc : 685.
îl hénher : 686.
∞ : 695, 706, 710.
îl lénher : 696.
yo cățerim [4] : 700.
dau pin grafilér : 703.
yo dau la keptenél : 707.
pieptăn, [B] képtăn : 708.
răhiléz : 709.
am dat-o prin ráfil, rafiléz : 712.
trag în ráfil, pieptăn ~~ : 713.
dau prin ráfilă : 714.
o dă prin darác : 716.
răĝiléz : 721, 728, 873.
dau pin ráhil : 724.
răhiléz : 730.
dau fuióru la ráhil : 731.
fac fuióru : 734.
trag cinepa : 735.
káptăn sau tráĝe prin ráhilă : 744.
o dai pîn piépteni : 756.
o tráĝe pîn dărác : 769.
dau pîn drîngár : 798.
dau pîn dărăcár, dărăcănésc : 799.
dau în dărác, [б] dărăĉésc : 811.
trag prin dărăcár : 817.
fac cáiere, dărăĉésc, trag : 821.
o dăm pîn dărác : 827.
dărăĉéscu : 828.
dărăĉéscu : 836-837, 844, 863, 865, 868, 892.
dau pîn darác, dărăĉésc : 839.
piériilu : 847.
dărăĉésclu : 858, 866.
trag la dărág : 871.
scármăn : 874, 877 [+]: trag la darác.
scútur la ráĝilă : 878.
răĝiléz, [б] dărăĉésc : 883.
dărăĉéz : 885.
pieptăn, dărăĉésc : 898.

Note la hartă:

II. 671: „cu care se scoate stúpa din fuior".
679: „pentru lână".
685: [V] darác; -ráĉi.
697: „scândura [în care sunt înfipți dinții] se pune jos, se ține cu piciorul".
757: pin piépteni dă cîlț.
776: drăcúș – „mai mic decât dăracul".
811: [mai întâi se dă prin] piéptene.

878: întîi prin ráĝilă, apoi prin darág; o bați la ráĝilă.
883: darác; -ráĉe.

CÂLȚI *„étoupe“*
[1235]

I. *[Întrebare indirectă]. Când dai fuiorul prin ragilă, cum le spui la aceea care rămân în dinții ragilei ?*
NALR-Olt. 498; ALRR-Mar. 503; ALF 495; AIS 1499; ALA 278; ALCo 606; ALFC-XCII; ALJA-L 46.

FURCĂ (de tors), pl. *„quenouille“*
[1241]

I. *[Întrebare indirectă]. În ce pui fuiorul, ca să-l torci ?*
ALR II s.n. 449; NALR-Olt. MN.plș.87; ALRR-Mar. 506; ALF 1119; AIS 1502; ALL 1149; ALG 624-625; ALMC 1225; ALA 780; ALC 823; ALB 772; ALCe 787; ALFC 511.

II. *fúrcă; furĉ̦i : 671-674, 676-677, 679-681, 683-688, 690-697, 699, 701-720, 846, 850, 884, 887-888, 894, 897.*
fúrcă dă tors; furĉ̦i : 675, 678, 682.
fúrcă de tors; furĉ̦i : 689.
fúrcă; furĉ : 698, 700, 722-792, 794-796, 798-800, 803, 805-806, 808-835, 837, 840-841, 843-845, 848-849, 851, 853-855, 857-864, 867, 870, 877, 879, 881-882, 885-886, 890-891, 893, 895, 898.
fúrcă; furŝ : 721.
fúrcă; furĉ : 793, 797, 801-802, 804, 807, 836, 838-839, 842, 847, 852, 856, 865-866, 868-869, 872-873, 875, 878, 880, 883, 889.
fúrcă (de-tors); furĉ̦i : 871.
fúrcâ; furĉ̦i : 874, 876.
fúrcă; furĉl̦i : 892, 900.
fúrcă (dă tu̯ors); furĉ (~) : 896.
fúrcă; furĉ̦i (dă torsu̯) : 899+: să nu să confúnte cu fúrca dă fîn.

FUS, pl. *„fuseau“*
[1243]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi spui la acela lung și subțire pe care se adună ce ai tors ? (IMIT.).*
ALR II s.n. 450; NALR-Olt. MN.plș.87; ALF 1575; AIS 1501; ALL 1150; ALG 886, 1500; ALMC 1226; ALB 775.

II. *fus; fúsă : 671, 721.*
fus; fúse : 672-678, 680-681, 683-697, 699-719, 722, 724, 726-727, 729-738, 741-745, 747-752, 754-756, 758-761, 763, 765-773, 775-778, 781-792, 794-797, 799-800, 803-806, 808-809, 812-813, 815-821, 823-827, 829-831, 833-835, 838, 840, 842-843, 845, 849-850, 852-856, 859, 862, 864, 870, 881, 884-888, 890-891, 893-894, 897, 899-900.
fus; fúsur̦i, [k] fúse : 679, 784.
fus; fúsur̦i : 682, 723, 753, 764, 802, 810, 814, 822, 832.
fus; fúsĕ : 698, 757, 762, 774, 779-780, 872.
fus; [E] fúsur̦i : 720.
fus; fúsẹ : 725, 728, 739-740, 746, 793, 798, 801, 807, 847, 857, 860, 867, 871, 877-880, 882-883, 889, 898.
fus; fúsur̦i, fúse : 811.
fúsu̦; fúse : 828, 892.
fusu̯; fúse : 836-837, 841, 844, 846, 858.
fusu̯; fúsẹ : 839, 848, 865, 868.
fusu̯; fúse : 851, 861, 863, 866, 869.
fus; fúsi̯ : 873-875, 895.
fusu̯; fúsi̯ : 876.
fus; fúsi̦, fúse : 896.

Note la hartă:

II. *688: „dacă-s de mai bună calitate".*
691: „toată cânepa, nedespărțită încă în fuior și zgrebeni.
692: „se zice și la ce rămâne din lână, în darac".
693: „ce ie mai rău".
704: piédin̦i „cânepa rămasă scurtă", cîlț̦i „mai lungi decât piedinii și din care se face fuior", fuiór „cânepa mai lungă, vine spúma cânepii".
719: „să zice cam la lână".
728: și la darác și la rágilă să strîŋg crați; cráti să bat cu băț̦u și scoáte cîlț̦i.
756: stúpa să fáĉe cáier sau zgrében̦i; zgrebenăm péntru așternúte.
835: [×] pumn̦i [se zice] la lînă.
842: știm [= cânepa dărăcită de calitatea a II-a]; cîlț̦i [= cânepa de calitate inferioară rezultată din dărăcirea „știmului"].
853: știm îi ziĉeá.
875: știm „la lână".

III. *884: a auzit cuvântul când a fost cu armata prin părțile Sibiului.*

PIEPTENI (pentru câlți), sg. „peignes (pour l'étoupe)"
[1236]
I. [Întrebare indirectă]. Cum le spuneți la aceia cu dinți de fier prin care dați câlții ca să alegeți ce-i mai bun din ei?
ALR II s.n. 433; cf. ALRM II s.n. 283; NALR-Olt. 499; ALRR-Mar. 504; ALF 989; AIS 1498; ALLy 920; ALMC 1223; ALBRAM 405; ALFC 510; ALO 415.
PIAPTĂNĂ (câlții)
(ind. prez. 3)
„elle peigne l'étoupe"
[1237]
I. [Întrebare indirectă]. Ce zici că face femeia cu câlții când îi dă prin piepteni?
Cf. ALR II s.n. 434; NALR-Olt. MN pls. 86; AIS 1498; ALBRAM 404; ALFC-XCI; ALO 416.
0 10 20 30 40 50 Km.
Note la hartă:
II. 691: „se dă înainte de darac".
697: feștilă „resturile din câlți ce rămân în piepteni".
698: zgrebeni „partea care rămâne în ~".
703: „se dă prin ~ și apoi prin grafiĭer".
718: „făcută dă păr dă porc".
728: ~, da la noi nu să obișnuiește; se dă numai prin răgilă și darac.
745: numai perek se poate lucra cu iei.
771: îi dai cu peria.
772, 809: „nu se mai dă prin nimic".
773: îi dai la mașină sau îi bat cu nuiaua, îi îndrug.
776: îi bate c-o nuia să iasă toate bețile, îi mai scămează.
781: să dărăcesc și iei și-i îndrug.
782: nu-i mai dă.
785: al dărac mai des.
787: „întâi la pieptene, apoi la darac".
788: „fuiorul se dă prin ~ să se aleagă inima".
814: „[câlții] îi bați cu un băț și îi scuturi de puzderii".
815: „[câlții] se îndrugă pentru zăbläu".
817: rămâne zgrebeni; câjer (= ceea ce se alege după ce trag câlții prin darac, cânepă de calitatea a II-a).
825: „[câlții] se bat cu bățul".
827: [câlții] îi îndrug cu fusu.
828: [câlții] să tocă [cu un băț și să bagă la piepini].
829: zgrebeni îi bat cu toiaga (= băț subțire) și-i îndrug.
833: [câlții] îi bate cu bățu.
834: [câlții] îi bătem cu bățu.
835: „[câlții] se bat cu bățul".
843: [câlții] nu-i mai dai, îi scărmeni doar cu mâna.
847: „numai câlții se dau prin darac".
881: péptine-i ala de cap.
894: „peria era mai fină decât pieptenele".
897: „câlții nu se dărăcesc".
900: „nu se mai dau".
MILCOV SIRET PUTNA OLT DUNĂREA U C R A I N A B U L G A R I A MAREA NEAGRĂ

ȘEZĂTOARE (la tors), pl. „veillée de filandières"

[1240]

I. [Întrebare indirectă]. Ce ziceți că se face când se adună la un loc femei seara și torc ?
ALR II s.n. 445; ALRM II s.n. 289; NALR-Olt. 500; cf. ALG 244; ALLR 841.

Note la hartă:

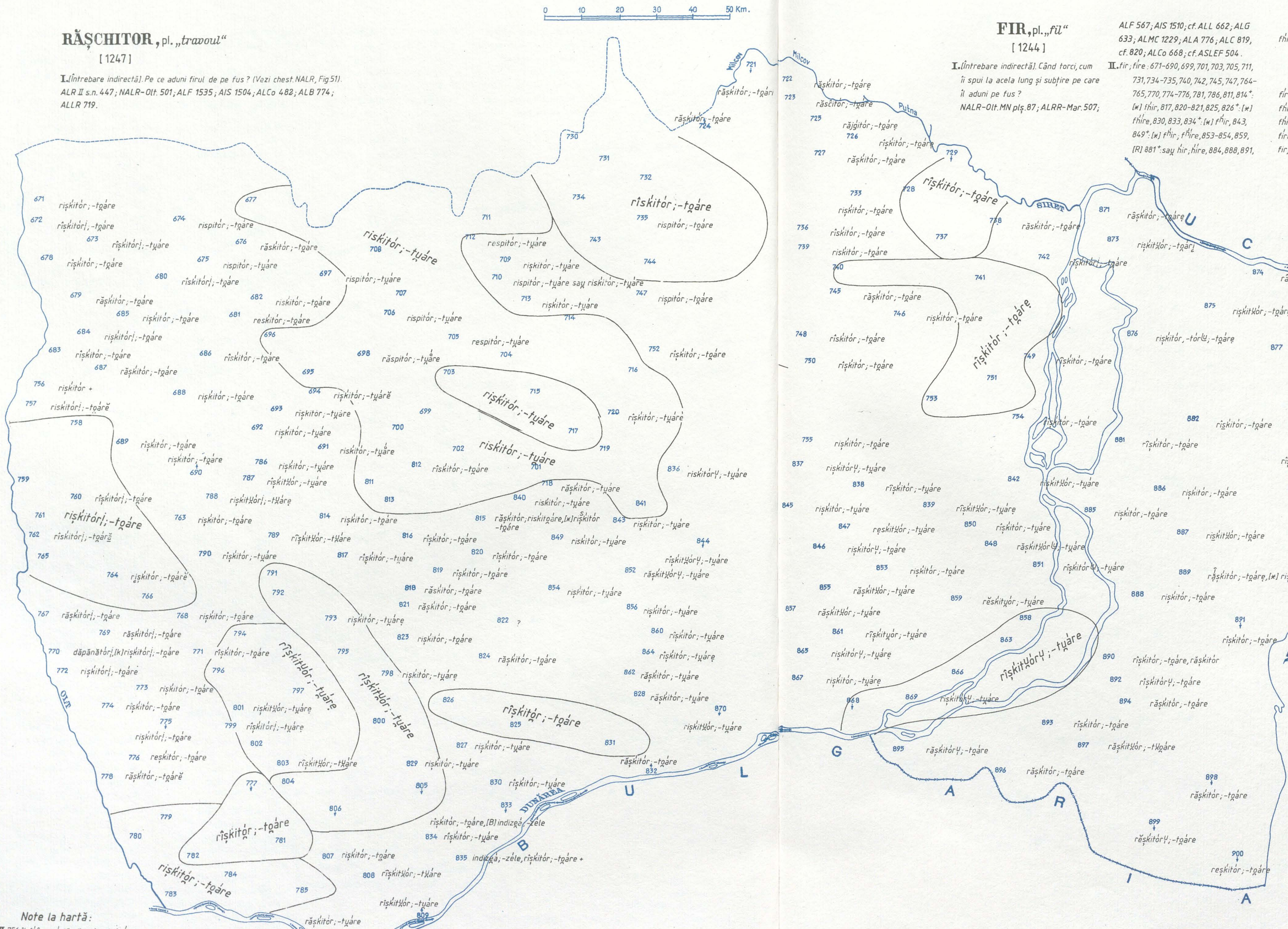
II. 679: „când torc toate pentru gazdă".
680, 682, 685: clácă „când torc toate pentru gazdă", șezătoáre „când fiecare toarce pentru ea".
683: vin furcăresele la ~.
686: șezătoáre „toarce fiecare pentru sine", hóspe „dacă torc toate pentru gazdă".
687: furcărie „la tors cu furca pentru o singură persoană", șezătoáre „fiecare lucrează pentru sine și petrec împreună", clácă „lucrează toți pentru unul".
688: „îi tot una".
691: furcărie „mai mult cu fete, flăcăi".
695, 699, 701, 705, 713, 715, 717: clácă „toarce pentru gazdă".
697: clácă „pentru gazdă", furcărie „și pentru fiecare".
698, 711, 714: clácă „și cu lucrul lor și pentru gazdă".
702: filișcáre péntru ia.
706: clácă „toarce pentru gazdă", sezătuáre „fiecare toarce pentru ea".
709: șezătuáre „mai puțină, fiecare lucra pentru ea", clácă „mai mare, lucra pentru gazdă".
710: „pentru fiecare, toarce în parte".
716: șezătuáre „toarce fiecare pentru ea, se făcea la poarta casei", clácă „toarce pentru gazdă".
719: ne-am strîns la ~.
720: clácă „torc pentru gazdă", șezătuáre „torc pentru ele".
721, 730-731, 734-735, 737, 741-742, 744, 747, 749, 751, 754: șezătoári „când vine fiecare cu lucrul său", clácă „când ajută la unul singur".
727: stă la ~, s-adúnă la ~.
733: clácă „când lucrează toate pentru una", la lúcru „fiecare cu lucrul ei".
738: „și când vine fiecare cu lucrul său și când ajutăm la una".
748: fúrcă [=șezătoare].
755: sau s-adunáu la fúrcă [=șezătoare].
756: clácă: dácă invitează cîtevá féte cáre ajútă.
767: să făcá un clic dă femei și torcám.
768, 773: clic „fiecare vine cu lucru de acasă".
771: clácă „când ajută pe cineva".
772: [*] ne-am strîns la furcării.
787: furcárie „fiecare cu lucrul ei".
788-792, 794, 802, 805-806: furcărie „fiecare pentru ea", clácă „pentru gazdă".
793: „peste tot se duce cu lucru de acasă".
803: „își duc lucru de acasă".
810: „indiferent pentru cine lucrează".
811: „la clacă se lucrează pentru gazdă".
812: clácă; clăc nu să făcá.
817: tot acélaș.
820: clácă [= șezătoare].
821: „am văzut în Moldova".
822: furcărie „fiecare cu lucrul ei", clácă „se lucra pentru gazdă, nu numai la tors".
823: „fiecare cu lucrul ei".
824: „la noi nu [se face]".
826: clácă „lucrau pentru una", sideáncă [= șezătoare].
828: „lucrează pentru gazdă; șezătoare se zice în altă parte".
829, 830: „pentru gazdă".
831: „în Dobrogea [se zice] la opáiț [= șezătoare]".
832: clácă „cu lucrul gazdei".
833: clácă „cu lucrul gazdei", șezătoáre „fiecare cu lucrul ei; nu se făcea [șezătoare]".
834: clácă „pentru gazdă", adiiáncă [se face] toámna la gard [cu tors, cusut, tricotat].
835: clácă dă drúgă sau dă tors [pentru gazdă], sideáncă: lișeá la lumínă [= lună] la drum vára [fiecare cu lucrul ei].
839, 842: clácă „pentru gazdă", uopáiț [= șezătoare].
841, 844, 847-848, 852, 855, 859, 861, 870: clácă „toate torc pentru gazdă", șezătoáre „fiecare cu lucrul ei".
844: fúrcă [= șezătoare].
851, 863, 866, 869: uopáiț [= șezătoare].
853: cînd îș toárce fiecáre lîna lor.
868: „[la] uopáițu venea fiecare cu lucrul ei".
871: álceva e clácă; clăci „când ajuți pe cineva".
873: [*] stau la uopáiță; -páiți.
875: clácă; clăc „pentru folosul altuia".
880: „fiecare pentru el", clácă; clăc „pentru altcineva".
881: șezătoáre „se spune în alte părți".
885: „fiecare e cu lucrul său", clácă; clăc „pentru altcineva".
886: clácă; clăc „pentru altcineva".
897: pă bulgărește sideáncă; -dénci.

RĂȘCHITOR, pl. *„travoul“*

[1247]

I. *[Întrebare indirectă]. Pe ce aduni firul de pe fus? (Vezi chest. NALR, Fig. 51).*

ALR II s.n. 447; NALR-Olt. 501; ALF 1535; AIS 1504; ALCo 482; ALB 774; ALLR 719.

FIR, pl. *„fil“*

[1244]

I. *[Întrebare indirectă]. Când torci, cum îi spui la acela lung și subțire pe care îl aduni pe fus?*

NALR-Olt. MN pls. 87; ALRR-Mar. 507; ALF 567; AIS 1510; cf. ALL 662; ALG 633; ALMC 1229; ALA 776; ALC 819, cf. 820; ALCo 668; cf. ASLEF 504.

II. *fir; fire: 671–690, 699, 701, 703, 705, 711, 731, 734–735, 740, 742, 745, 747, 764–765, 770, 774–776, 781, 786, 811, 814+: [*] fhir, 817, 820–821, 825, 826+: [*] fhire, 830, 833, 834+: [*] fhir, 843, 849+: [*] fhir; fhire, 853–854, 859, [R] 881+: sau hir; hire, 884, 888, 891, 897–898.*

fhir; fhire: 691, 695–697, 700, 706–707, 710, 712–716, 757, 760–761, 766–769, 771–773, 777, 779, 783, 785, 787–810, 812, 829, 835, 864.

firu [a.]; fire: 692.

fhiru [a.]; fhire: 693.

fhir; fhirĕ: 694.

firili; firu [a.]: 698.

fir, [*] hiru [a.]; fhire: 702.

fir; fire, [B] hir; hire: 704, 708, 728, 730, 743, 746, 748, 754, 842, 886–887, 890, 896.

fhir; fhire, [B] hir: 709.

fhirŭ; fhire: 717.

fir; fire, fhire: 718.

fhiru̯, fhir; fhire: 719.

fhir; fhiruri, [B] hir; hiruri: 720.

hir; hiri: 721, 723.

hir; hire: 722, 727, 729, 733, 736–739, 741, 744, 750–752, 755, 838, 851, 861, 869, 885.

fir, [k] hir; hire: 724, 732.

hir; hirẹ: 725–726, 749, 753, 839, 847, 857, 875, 879+: [R] fir; firẹ.

fir, ~ dă tort: 756.

fhir; fire: 758, 763.

fir; fire, tort: 759, 762.

fir, tort: 778.

tort, fire dă ~: 780, 784.

tort dă cînepă, fir; firuri, fire: 782.

fhir; fhire: 813, 822, 824, 832, 852, 900.

fhiru [a.], fir; fire: 815.

fhir; fhire: 816, 818, 823, 840–841, 845, 850, 856, 862, 870.

fiiru [a.]; hire: 819.

fir; fhire: 827.

firu̯; fire: 828.

fir dă tort; fire: 831.

fir, [k] hiru̯; hire: 836, 868.

hiru̯; hire: 837, 846, 863, 866.

hiru̯; hirẹ: 844.

firŭ; firẹ, [B] hirŭ; hirẹ: 848.

fhir; fhire, [B] hir: 855, 860.

fhiru̯, [k] hiru̯; hire: 858.

firu̯; firi, [B] hiru̯; hiri: 865.

fhir; fhiri: 867.

fir; firẹ, [B] hir; hire: 871.

fir; firẹ: 872, 877, 883+: au̯ zis cînva bătrîni hir; hirẹ.

hir; hiri, [*] hiru̯: 873.

hir; hiri: 874.

fir, [k] hir; hiri: 876.

fir; firi: 878, 880+: [B] hir, u̯or hi mai zicînd, 882, 895+: [B] hir.

fir; firi, [*] fhir, [B] hir; hiri: 889.

firu̯; fire, [V] hiru̯; hire: 892.

fiir; fiire, [B] hir; hire: 893.

fhir; fhire, [B] hir; hire: 894.

firŭ; fiire: 899.

Note la hartă:

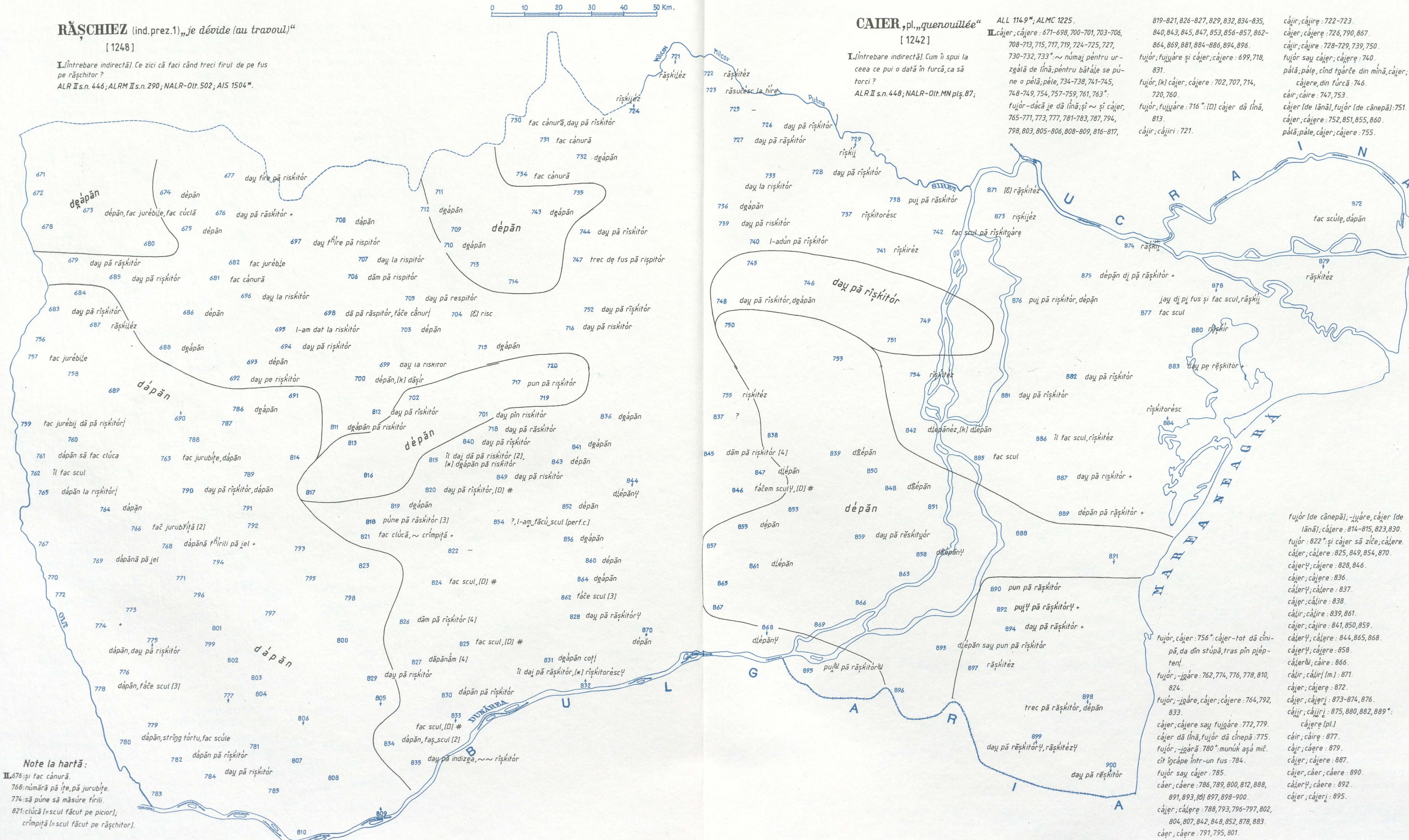
II. *756: îl făcem cuclă pă ~, îl dăpânăm.*

835: indizeá – „de 1 m.“, rîșkitór – „de cca 2 m.“.

III. *883: Subiectul face legătura cu cuvântul risipitor.*

ATLASUL LINGVISTIC ROMÂN PE REGIUNI

MUNTENIA ȘI DOBROGEA

RĂȘCHIEZ (ind.prez.1) „*je dévide (au travoul)*“

[1248]

I. *[Întrebare indirectă]. Ce zici că faci când treci firul de pe fus pe rășchitor ?*

ALR II s.n. 446; ALRM II s.n. 290; NALR-Olt. 502; AIS 1504.*

Note la hartă:

II. *676: și fac cánură.*

768: númără pă ițe, pă jurubițe.

774: să púne să măsúre fírili.

821: clúcă [=scul făcut pe picior]; crîmpiță [=scul făcut pe rășchitor].

III. *875, 883, 887, 889, 892, 894: Nu se spune rășchiez.*

CAIER, pl. „*quenouillée*“

[1242]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi spui la ceea ce pui o dată în furcă, ca să torci ?*

ALR II s.n. 448; NALR-Olt. MN plș. 87; ALL 1149; ALMC 1225.*

II. *cáier; cáiere: 671-698, 700-701, 703-706, 708-713, 715, 717, 719, 724-725, 727, 730-732, 733⁺: ~ númai péntru urzeálă de lînă; péntru bătáie se púne o pélă; péle, 734-738, 741-745, 748-749, 754, 757-759, 761, 763⁺: fuiór-dácă ie dă lînă; și ~ și cáier, 765-771, 773, 777, 781-783, 787, 794, 798, 803, 805-806, 808-809, 816-817, 819-821, 826-827, 829, 832, 834-835, 840, 843, 845, 847, 853, 856-857, 862-864, 869, 881, 884-886, 894, 896.*

fuiór; fuiuáre și cáier; cáiere: 699, 718, 831.

fuiór, [k] cáier; cáiere: 702, 707, 714, 720, 760.

fuiór; fuiuáre: 716⁺: [D] cáier dă lînă, 813.

cáiir; cáiiri: 721.

cáiir; cáiire: 722-723.

cáier; cáiere: 726, 790, 867.

cáiir; cáiire: 728-729, 739, 750.

fuiór sau cáier; cáiere: 740.

pálă; pále, cînd toárce din mînă, cáier; cáiere, din fúrcă: 746.

cáir; cáire: 747, 753.

cáier [de lână], fuiór [de cânepă]: 751.

cáier; cáiere: 752, 851, 855, 860.

pálă; pále, cáier; cáiere: 755.

fuiór, cáier: 756⁺: cáier-tot dă cînipă, da dîn stúpă, tras pîn piépteni.

fuiór; -ioáre: 762, 774, 776, 778, 810, 824.

fuiór; -ioáre, cáier; cáiere: 764, 792, 833.

cáier; cáiere sau fuioáre: 772, 779.

cáier dă lînă, fuiór dă cînepă: 775.

fuiór; -ioáră: 780⁺: munúk așá mic. cît încápe într-un fus: 784.

fuiór sau cáier: 785.

cáer; cáere: 786, 789, 800, 812, 888, 891, 893, [Ø] 897, 898-900.

cáier; cáiere: 788, 793, 796-797, 802, 804, 807, 842, 848, 852, 878, 883.

cáer; cáere: 791, 795, 801.

cáier; cáiere [la lână], fuiór; -ioáre [la cânipă]: 799.

cáier; cáere: 811, 818.

fuiór [de cânepă]; -iuáre, cáier [de lână]; cáiere: 814-815, 823, 830.

fuiór: 822⁺: și cáier să zíce; cáiere.

cáier; cáiere: 825, 849, 854, 870.

cáierŭ; cáiere: 828, 846.

cáier; cáiere: 836.

cáierŭ; cáiere: 837.

cáier; cáiire: 838.

cáiir; cáiire: 839, 861.

cáier; cáiire: 841, 850, 859.

cáierŭ; cáiere: 844, 865, 868.

cáierŭ; cáiere: 858.

cáierŭ; cáire: 866.

cáiir; cáiiri [m.]: 871.

cáier; cáiere: 872.

cáier; cáieri: 873-874, 876.

cáiir; cáiiri: 875, 880, 882, 889⁺: cáiere [pl.]

cáir; cáire: 877.

cáir; cáere: 879.

cáier; cáiere: 887.

cáier, cáer; cáere: 890.

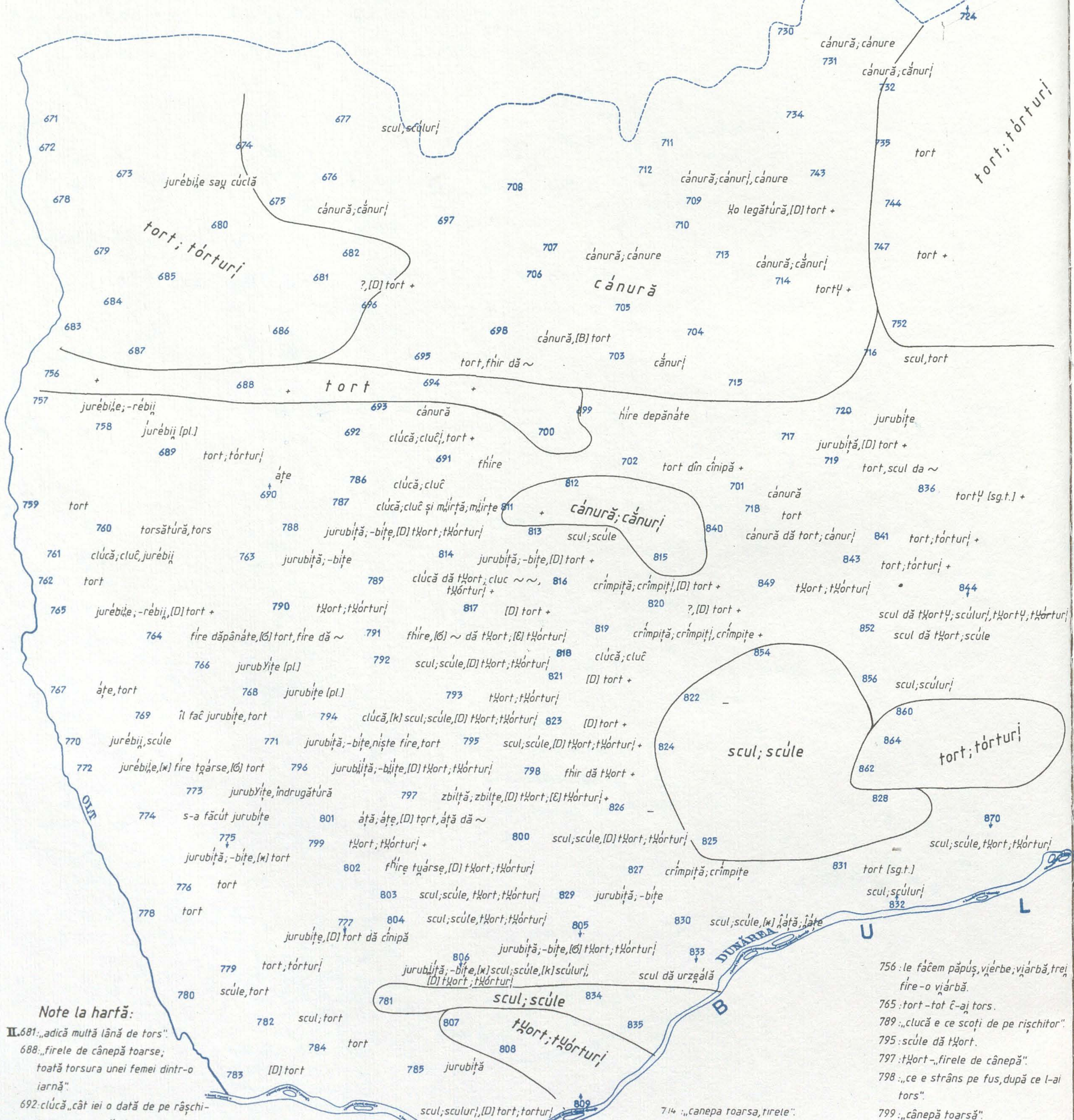
cáierŭ; cáere: 892.

cáier; cáieri: 895.

TORT, pl. „filé"

[1251]

I. (Întrebare indirectă). Cum spui la firele de cânepă după ce le iei de pe râșchitor?
NALR-Olt. 503; cf. ALJA 1303.

Note la hartă:

II. 681: „adică multă lână de tors".
688: „firele de cânepă toarse; toată torsura unei femei dintr-o iarnă".
692: clúcă „cât iei o dată de pe râșchitor", tort „toată cânepa".
694: „am atâtea jurebii dă tort, cânepa toarsă".
702: „cânipă toarsă".
709: tort „firele se numesc ~".
756: le fắcem păpuș, vierbe; viárbă, trei fire - o viárbă.
765: tort - tot ĉ-ai tors.
789: „clucă e ce scoți de pe rișchitor".
795: scúle dă tᵘort.
797: tᵘort - „firele de cânepă".
798: „ce e strâns pe fus, după ce l-ai tors".
799: „cânepă toarsă".
811: „gata numărat".
814, 823: tort [= fir de cânepă].
816: crîmpiță cu rost; tort [= cânepă toarsă].

(firul) SE SUCEȘTE

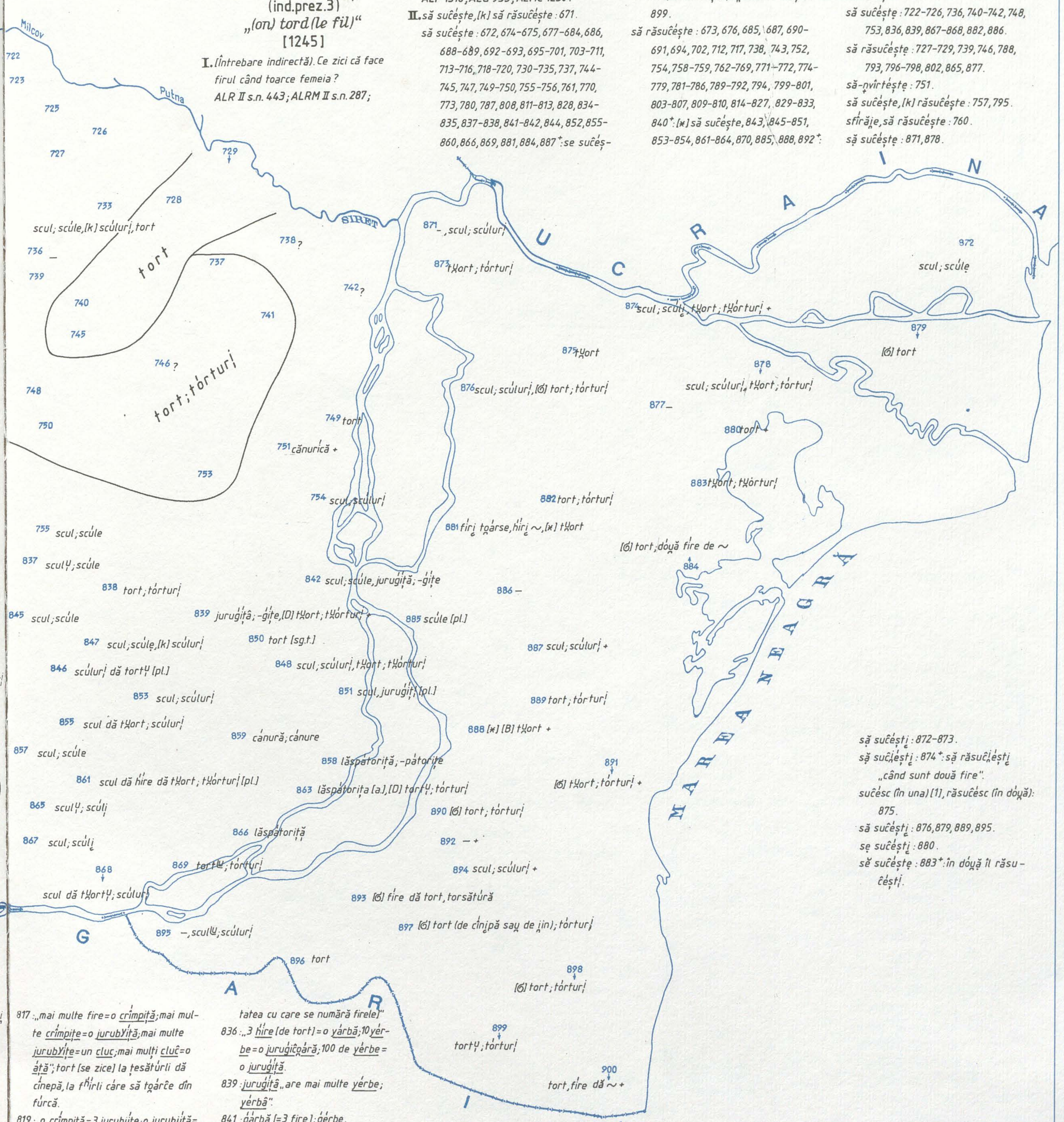
(ind.prez.3)

„(on) tord (le fil)"

[1245]

I. (Întrebare indirectă). Ce zici că face firul când toarce femeia?
ALR II s.n. 443; ALRM II s.n. 287; NALR-Olt. MN pl.ș. 87; ALRR-Mar. 508; ALF 1316; ALG 935; ALMC 1230.

II. să sucéște, [k] să răsucéște: 671.
să sucéște: 672, 674-675, 677-684, 686, 688-689, 692-693, 695-701, 703-711, 713-716, 718-720, 730-735, 737, 744-745, 747, 749-750, 755-756, 761, 770, 773, 780, 787, 808, 811-813, 828, 834-835, 837-838, 841-842, 844, 852, 855-860, 866, 869, 881, 884, 887⁺: se sucéște, 890-891, 894⁺: apoi să răsucéște, 896, [б] 898⁺: și apoi să răsucéște, 899.
să răsucéște: 673, 676, 685, 687, 690-691, 694, 702, 712, 717, 738, 743, 752, 754, 758-759, 762-769, 771-772, 774-779, 781-786, 789-792, 794, 799-801, 803-807, 809-810, 814-827, 829-833, 840⁺: [*] să sucéște, 843, 845-851, 853-854, 861-864, 870, 885, 888, 892⁺: [б] să sucéște, 893, 897, 900.
să sucéști: 721.
să sucéștẹ: 722-726, 736, 740-742, 748, 753, 836, 839, 867-868, 882, 886.
să răsucéștẹ: 727-729, 739, 746, 788, 793, 796-798, 802, 865, 877.
să-nvîrtéștẹ: 751.
să sucéște, [k] răsucéște: 757, 795.
sfîrâie, să răsucéște: 760.
sạ sucéștẹ: 871, 878.

să sucéști: 872-873.
să sucéști: 874⁺: să răsucéști „când sunt două fire".
sucésc (în una) [1], răsucésc (în două): 875.
să sucéști: 876, 879, 889, 895.
se sucéști: 880.
se sucéște: 883⁺: în două îl răsucéști.

Note la hartă:

817: „mai multe fire = o crîmpiță; mai multe crîmpite = o jurubYiță; mai multe jurubYițe = un cluc; mai mulți cluĉ = o ắță"; tort [se zice] la țesăturli dă cînepă, la fʰirli care să toarĉe dîn furcă.
819: „o crîmpiță = 3 jurubiițe; o jurubiiță = 44 dă vierbe; o viárbă = 3 hire".
820: tort [= totalitatea firelor toarse].
821: „pânză de tort în tort"; tort [= fir de cânepă].
823: „3 fhire = o viárbă; 10 vierbe = o jurubiiță; 3 jurubiiți = o ắță [ața este unitatea cu care se numără firele]".
836: „3 hire [de tort] = o yárbă; 10 yérbe = o jurugiĉoară; 100 de yérbe = o jurugiță.
839: jurugiță „are mai multe yérbe; yérbă".
841: gárbă [= 3 fire]; gérbe.
843: „3 fire = ᵘo gárbă; 33 dă gérbe = o jurubiță".
874: tᵘort „toată cantitatea de fire toarse".
880: se fắce scul.
888: să zicea-n bătrîni, bunica spunea tᵘort „fire (de lână) toarse".
891: „fire de lână toarse".
900: nu să prea zice două [= pluralul].

III. 887, 892: Nu se spune tort".
894: N-a auzit: tort.

DEAPĂN (ind. prez. 1) *„je dévide"*
[1252]

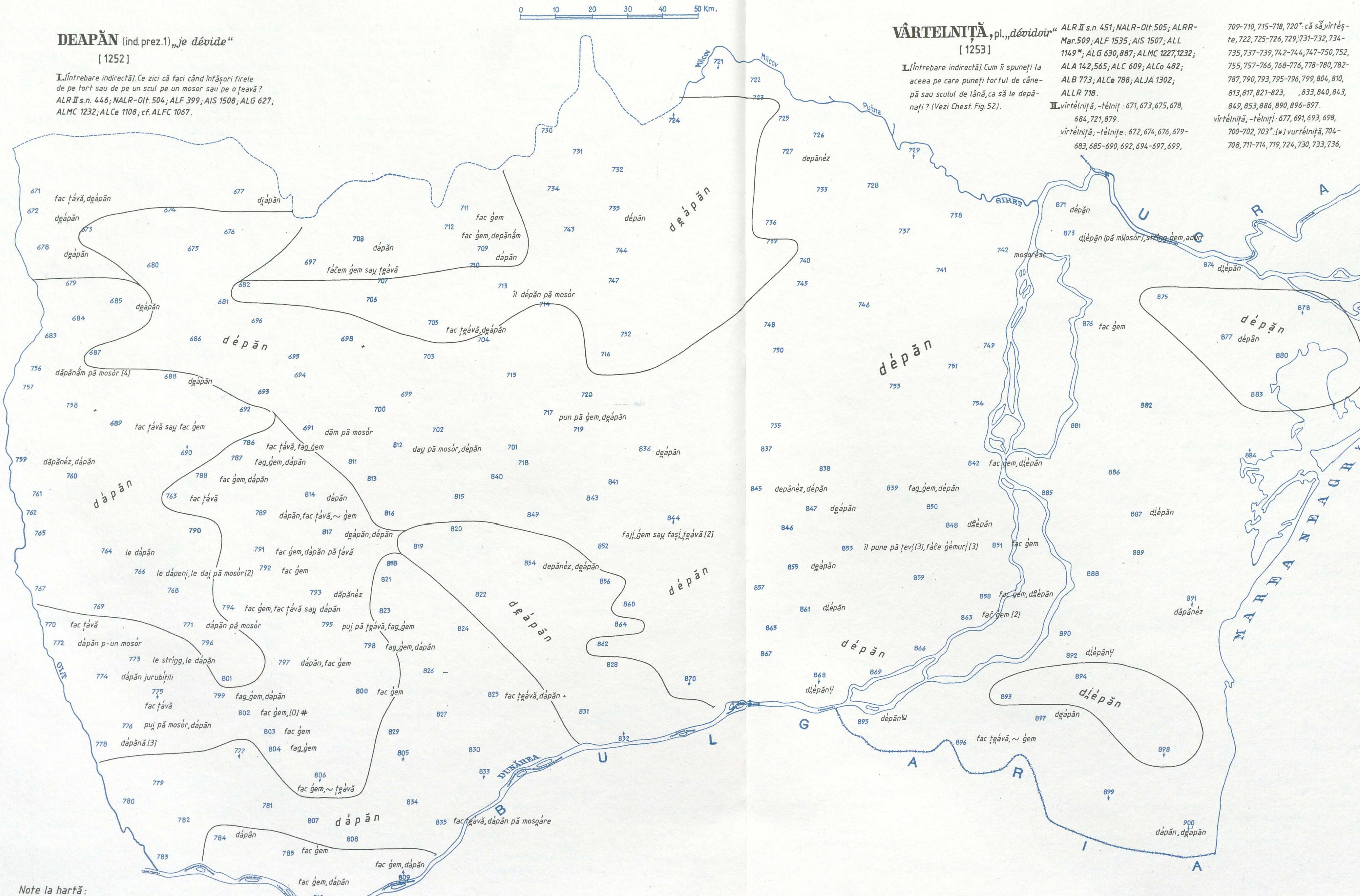
I. *[Întrebare indirectă]. Ce zici că faci când înfășori firele de pe tort sau de pe un scul pe un mosor sau pe o țeavă?*
ALR II s.n. 446; NALR-Olt. 504; ALF 399; AIS 1508; ALG 627; ALMC 1232; ALCe 1108; cf. ALFC 1067.

VÂRTELNIȚĂ, pl. *„dévidoir"*
[1253]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi spuneți la aceea pe care puneți tortul de cânepă sau sculul de lână, ca să le depănați? (Vezi Chest. Fig. 52).*

ALR II s.n. 451; NALR-Olt. 505; ALRR-Mar. 509; ALF 1535; AIS 1507; ALL 1149; ALG 630, 887; ALMC 1227, 1232; ALA 142, 565; ALC 609; ALCo 482; ALB 773; ALCe 788; ALJA 1302; ALLR 718.*

II. *vîrtélniță; -télniț : 671, 673, 675, 678, 684, 721, 879.*
vîrtélniță; -télnițe : 672, 674, 676, 679-683, 685-690, 692, 694-697, 699, 709-710, 715-718, 720⁺: că să vîrteș-te, 722, 725-726, 729, 731-732, 734-735, 737-739, 742-744, 747-750, 752, 755, 757-766, 768-776, 778-780, 782-787, 790, 793, 795-796, 799, 804, 810, 813, 817, 821-823, , 833, 840, 843, 849, 853, 886, 890, 896-897.
vîrtélniță; -télnițĭ : 677, 691, 693, 698, 700-702, 703⁺: [*] vurtélniță, 704-708, 711-714, 719, 724, 730, 733, 736, 753, 788, 791-792, 798, 802-803, 805, 811-812, 814-816, 818, 820, 836, 838, 842, 850, 857, 859, 861, 870, 882, 887, 892.
ĉiclíc; -clícurĭ : 723.
vîrténiță; -ténițe : 727, 741, 745, 767, 808, 825, 834-835, 837, 851, 854, 858, 866, 868, 881, 885, 888, 893, 900.
vîrténiță; -ténițĭ : 728, 781, 800, 824, 829-831, 844-846, 848, 852, 855-856, 860, 869, 894⁺: -ténițe [pl.], 898, 899⁺: [*] -téniță [sg.].
vîrtélniță; -télnițe : 740, 746, 751, 777, 797, 807, 867, 877.
îvîrtélniță; -télnițe : 754.
vîrtélniță : 756⁺: púnem cúcla pă ~ și dăm fúsu pă létcă, pă mosór.
vîrtélniță; -télnițĭ : 789, 794.
vîrtélniță; -télnițe : 801, 806.
vûrtélniță; -télnițĭ : 809.
vătélnițele [pl.a]; -télniță : 819.
— : 826.
vîrténiță; -ténițe, [*] -ténițĭ : 827.
vîrténiță; -ténițe : 828.
vîrtélniță; -télnițe; [k] -téniță : 832.
vîrténiță; -ténițe : 839, 847.
rodán; -dáne : 841.
vîrténiță; -ténițĭ : 862.
vurtélniță; -télnițe : 863.
vîrténiță; -ténițĭ : 864-865, 876.
vîrténiță; -ténițlĭ : 871.
vîrtélniță; -télnițlĭ : 872.
vîrtĭéniță; -tĭénițĭ : 873.
vârténiță; -ténițĭ : 874⁺: ĉicârâc; -râĉĭ.
vîrténiță; -ténițe : 875.
vîrtérniță, [k] -télniță; -télniț : 878.
vîrtélniță; -télnițĭ : 880, 883.
depănătoáre; -tórĭ, [6] vîrtélniță; -télnițĭ : 884.
vîrtélniță; -télnițe : 889.
vîrtérniță; -térniț : 891.
vîrténlĭță; -ténlĭțĭ, [L] -téniță [sg.] : 895.

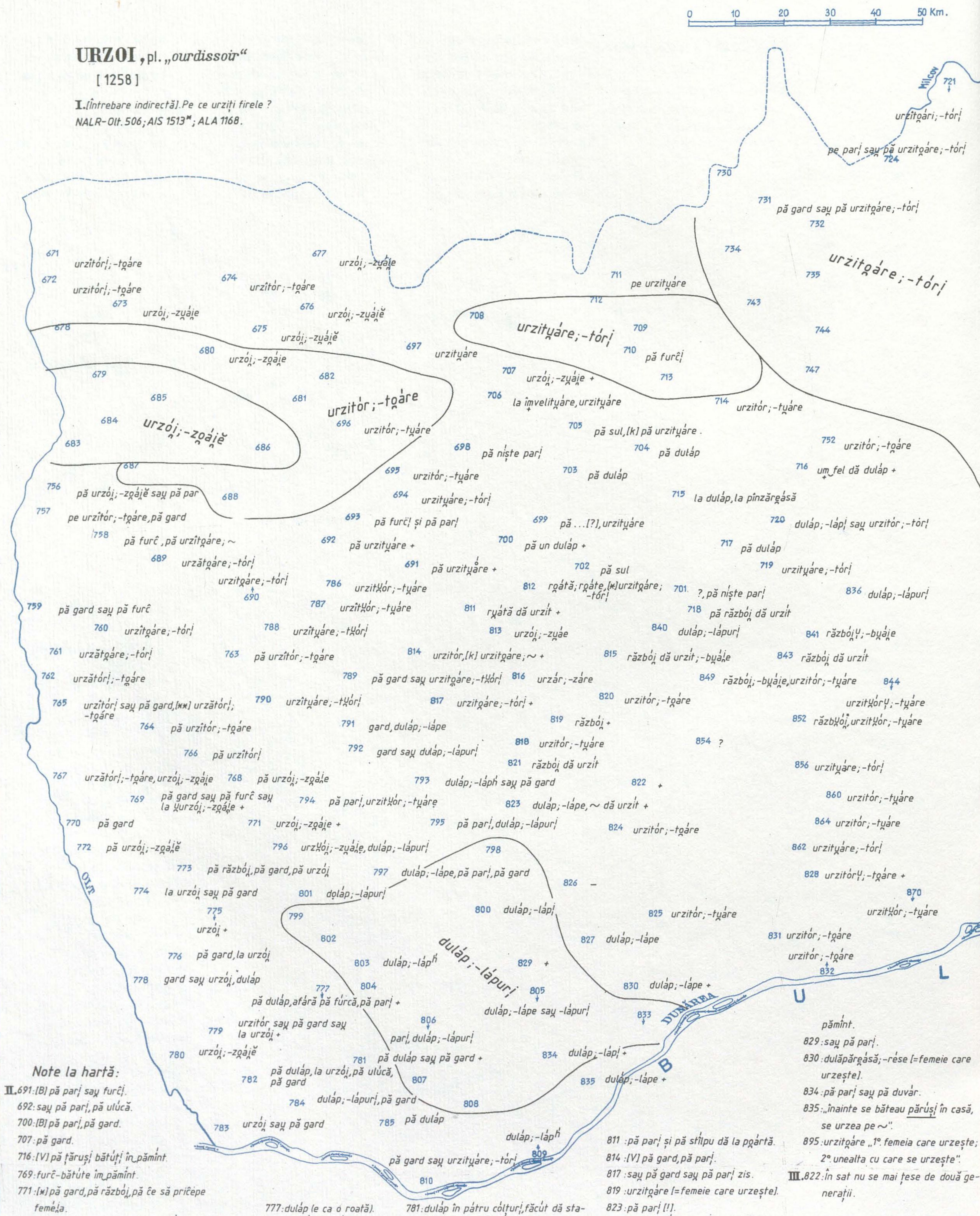

Note la hartă:
II. *698: dă fíriĭi pă țeávă.*
758: tot dăpănát, dápăn pă mosór.
825: dăpănắm núma la bumbác.

URZOI, pl. „ourdissoir“

[1258]

I. [Întrebare indirectă]. Pe ce urziți firele ?
NALR-Olt. 506; AIS 1513*; ALA 1168.

Note la hartă:

II. 691: [B] pă pari sau furĉi.
692: sau pă pari, pă ulúcă.
700: [B] pă pari, pă gard.
707: pă gard.
716: [V] pă țăruși bătúți în pămînt.
769: furĉ-bătúte îm pămînt.
771: [*] pă gard, pă războ̯i, pă ĉe să priĉepe femé̯a.
775: [*] și pă gard; ieu n-am pomenit.
777: duláp (e ca o roată).
779: duláp dă urzít.
781: duláp în pátru cólțuri, făcút dă staḱéț.
811: pă pari și pă stîlpu dă la poártă.
814: [V] pă gard, pă pari.
817: sau pă gard sau pă pari zis.
819: urzitoáre [=femeie care urzește].
823: pă pari [!].
828: pă furculițe dă lemnu, să báte-m pămînt.
829: sau pă pari.
830: dulăpăreásă; -rése [=femeie care urzește].
834: pă pari sau pă duvár.
835: „înainte se băteau părúși în casă, se urzea pe ~“.
895: urzitoáre „1°. femeia care urzește; 2°. unealta cu care se urzește“.

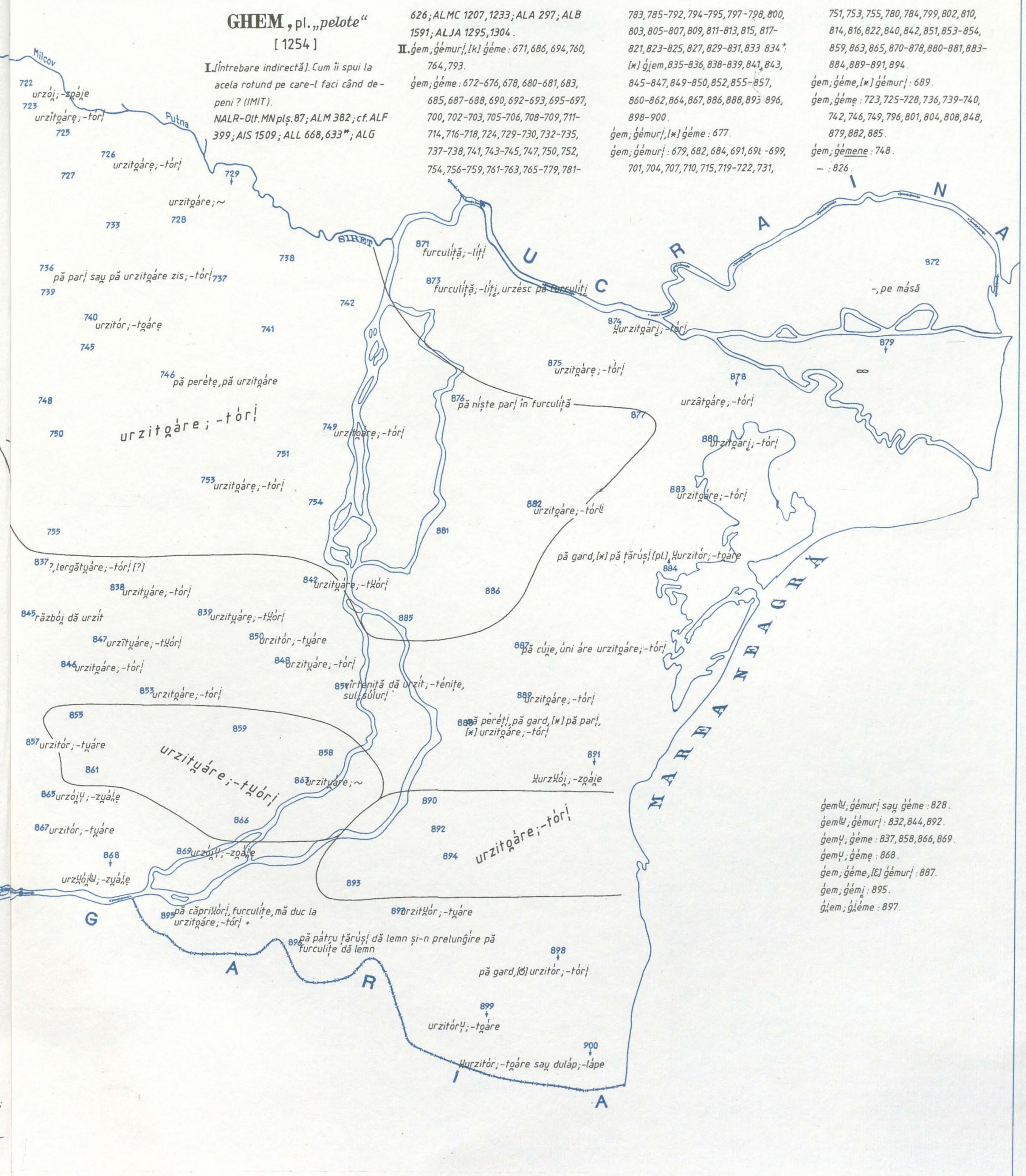
III. 822: În sat nu se mai țese de două generații.

GHEM, pl. „pelote“

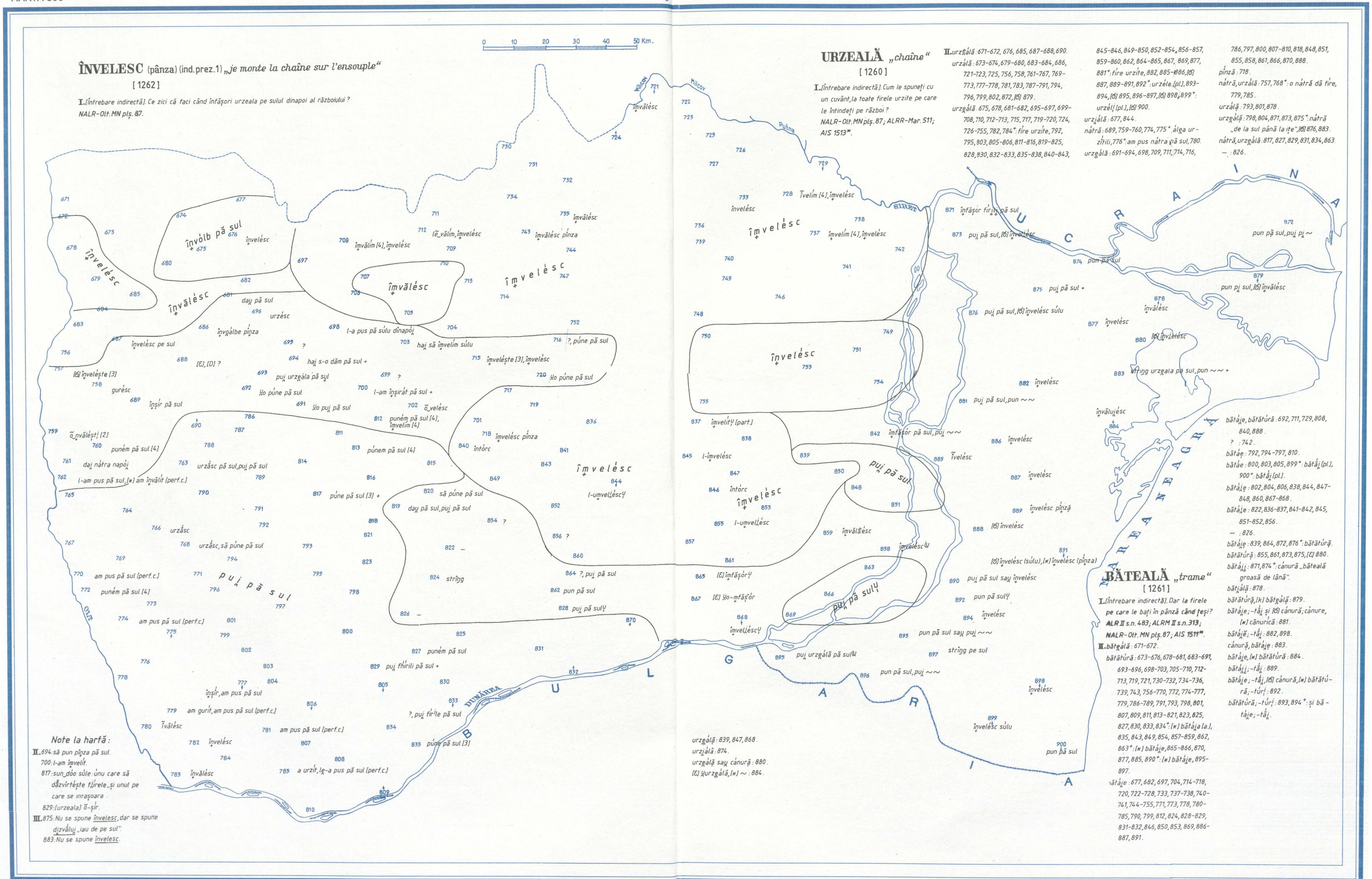
[1254]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la acela rotund pe care-l faci când depeni ? (IMIT).
NALR-Olt. MN pl. ș. 87; ALM 382; cf. ALF 626; ALMC 1207, 1233; ALA 297; ALB 1591; ALJA 1295, 1304.

II. ǵem; ǵémuri, [k] ǵéme: 671, 686, 694, 760, 764, 793.
ǵem; ǵéme: 672-676, 678, 680-681, 683, 685, 687-688, 690, 692-693, 695-697, 700, 702-703, 705-706, 708-709, 711-714, 716-718, 724, 729-730, 732-735, 737-738, 741, 743-745, 747, 750, 752, 754, 756-759, 761-763, 765-779, 781-783, 785-792, 794-795, 797-798, 800, 803, 805-807, 809, 811-813, 815, 817-821, 823-825, 827, 829-831, 833, 834⁺: [*] ǵiem, 835-836, 838-839, 841, 843, 845-847, 849-850, 852, 855-857, 860-862, 864, 867, 886, 888, 893, 896, 898-900.
ǵem; ǵémuri, [*] ǵéme: 677.
ǵem; ǵémuri: 679, 682, 684, 691, 698-699, 701, 704, 707, 710, 715, 719-722, 731, 751, 753, 755, 780, 784, 799, 802, 810, 814, 816, 822, 840, 842, 851, 853-854, 859, 863, 865, 870-878, 880-881, 883-884, 889-891, 894.
ǵem; ǵéme, [*] ǵémuri: 689.
ǵem; ǵéme: 723, 725-728, 736, 739-740, 742, 746, 749, 796, 801, 804, 808, 848, 879, 882, 885.
ǵem; ǵemene: 748.
— : 826.

ǵemu; ǵémuri sau ǵéme: 828.
ǵemu; ǵémuri: 832, 844, 892.
ǵemu; ǵéme: 837, 858, 866, 869.
ǵemu; ǵéme: 868.
ǵem; ǵéme, [E] ǵémuri: 887.
ǵem; ǵémi: 895.
ǵiem; ǵiéme: 897.

ÎNVELESC (pânza) (ind. prez. 1) „je monte la chaîne sur l'ensouple"
[1262]
I. [Întrebare indirectă]. Ce zici că faci când înfășori urzeala pe sulul dinapoi al războiului?
NALR-Olt. MN pl.ș. 87.
URZEALĂ „chaîne"
[1260]
I. [Întrebare indirectă]. Cum le spuneți cu un cuvânt, la toate firele urzite pe care le întindeți pe război?
NALR-Olt. MN pl.ș. 87; ALRR-Mar. 511; AIS 1513**.
BĂTEALĂ „trame"
[1261]
I. [Întrebare indirectă]. Dar la firele pe care le bați în pânză când țeși?
ALR II s.n. 483; ALRM II s.n. 313; NALR-Olt. MN pl.ș. 87; AIS 1511**.
Note la hartă:
II. 694: să pun pînza pă sul.
700: l-am învelit.
817: sun dóo súle: unu care să dăzvîrtéște fírele, și unul pe care se înfășoara.
829: [urzeala] ŏ-șir.
III. 875: Nu se spune învelesc, dar se spune dizvăluĭ „iau de pe sul".
883: Nu se spune învelesc.
UCRAINA
MAREA NEAGRĂ
BULGARIA
DUNĂREA
SIRET
OLT
50 Km.

ROST, pl. „foule; pas"
[1279]
I. [Întrebare indirectă]. Prin ce treci firul de băteală, dintr-o parte în alta a pânzei. (GEST).
NALR-Olt. 507.
rost; rosturi
rușt; rușturi
spas; spasuri
RĂZBOI (de țesut), pl.
„métier à tisser"
[1259]
I. [Întrebare indirectă]. La (în) ce țese femeia pânza?
ALR II s.n. 470; ALRM II s.n. 300; NALR-Olt. MN pl. ș. 87; ALRR-Mar. 510; AIS 1512; ALC 1216.
II. războį; -boąįe: 671-672, 678-679, 681, 683-687, 689-690, 756-757, 762-765, 770-771, 772+: [*] argâ; -ĝele [!] „se punea războiul într-o groapă și-i spunea argea", 774-776, 779-780, 783, 785.
războį; -buąįe: 673, 677, 692, 694-703, 705-713, 715, 718, 720, 811-812, 815+: ~ dă țesut, 819, 825, 833, 835, 850, 854, 856.
războį; -boąįe: 674, 680, 682, 688, 722, 724, 727-728, 730-741, 743-744, 747-750, 752-755, 758-761, 766-769, 773, 777-778, 781-782, 784, 822, 862.
războį; -buąįe: 675-676, 693, 704.
războį; -buąįe: 691.
războįu; -buąįe: 714, 717, 719, 836, 845.
războįu; -buąįe: 716.
războį; -boąįe: 721, 723, 725-726, 742, 745-746, 751, 877, 883, 889.
războįu; -boąįe: 729.
războį; -buąe: 786-789, 791, 794-795, 797, 810.
războį; -buąįe: 790, 793, 796, 798, 801-802, 804, 806, 808-809, 864.
războį; -boąe: 792.
războį; -buąįe: 799, 805, 834, 847, 852, 859, 861, 870, 897.
războį; -buąe: 800, 803.
războį; -boąįe: 807.
războį; -buąe: 813-814, 818, 827.
războį; -buąįe: 816-817, 820, 823, 829-831, 840, 843, 860.
războį dă țesut: 821.
războį; -boąįe: 824, 849, 853, 881+: „nu se spune argea", 885-888, 894.
— : 826.
războįu; -buąįe: 828.
războįu; -buąįe: 832, 837, 841, 846, 869.
războį; -buąįe: 838, 867.
războį; -buąįe, argâ; -ĝele: 839.
războį; -buąįe, argâ; -ĝele: 842.
războįu; -buąįe: 844, 865, 868.
războįu; -buąįe, [B] argâ; -ĝele: 848.
argâ; -ĝele: 851, 866.
războįu; -buąįe și argâ; -ĝele: 855, 858.
războį; -buąįe: 857.
argâ; -ĝele, războį; -buąįe: 863.
războį; -boąįį: 871.
războį; -boąįe: 872, 891, 898.
războįu; -boąįį: 873.
războį; -buąįį: 874.
războį; -boąįe: 875.
războį; -boąįį: 876, 880.
războį; -buąįį: 878.
războį; -boąe: 879.
războį; -boąįe: 882, 884.
războį; -boąįe, argâ; -ĝele: 890.
războįu; -boąįe sau argâ; -ĝele: 892.
războį; -boąįe, argâ; -ĝele: 893+: bag în argâ, ~ argâua.
războįu; -boąįe: 895, 896+: [V] argâ; -ĝele.
războįu; -boąįe: 899.
războį; -boąe: 900.
Note la hartă:
II. 694: să răsfiră fhirele.
695: s-a rostit pinza, să skimbă fhirili.
696: „legătura care o faci la sulul dinainte când începi să țeși".
700: [D]: „la început, îi leg gura sau rostu".
769: să făce rost în urzală.
779: ai iițat firele [=ai făcut rost].
784: să făce loc pentru suvelniță.
828: spas [=spațiul pe unde circulă suveica]; rost [=porțiune din urzeală delimitată de 2 semne (ațe, zdrențe)]: am mai țesut un rost.
844: ruost [=unitate de lungime, măsurată în coți, folosită când se urzește cu urzitorul].
852: ruost [=unitate de lungime pentru urzeală, egală cu 5 coți].
876: pinza rostește.
881: războiu nu făce ruost.
882: nu rostește iițile.
883: natră; natre „toate firele până la sul".
DUNĂREA
SIRET
Putna
Milcov
UCRAINA
BULGARIA
MAREA NEAGRĂ
0 10 20 30 40 50 Km.

SUVEICĂ, pl. *„navette“*

[1280]

I. *[Întrebare indirectă]. Cu ce treci băteala (bătătura) prin gura (rostul) pânzei ? (GEST).*

NALR-Olt. 508 ; AIS 1514 .

Note la hartă:

II. *689: suvélnịță „să zice mai des“, suvẹ́ịcă „să zice mai rar“.*

830: „șuveică e la mașina de cusut“.

855: suvẹ́ịcă să ziĉe la fábrică.

896: „veteranii [= cei veniți după 1877] spun suvẹ́ịcă; -vẹ́ịĉị.

ȚEAVĂ, pl. *„canette“*

[1281]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi spui la aceea pe care aduni băteala (bătătura) și pe care o bagi în suveică ?*

ALRM II s.n. 485 ; NALR-Olt. MN plș. 88 ; ALRR-Mar. 513 ; ALM 29 ; AIS 1514.*

II. *țávă ; țăvị : 671-672, 674-675, 677-678, 680-681, 683-686, 688-689, 756, 759, 762-764, 767-772, 774, 776-777, 780, 783, 786, 794, 796, 802, 804, 872.*

țávă ; țắve : 673, 682 .

țávă ; țáve : 676 .

țávă ; țevị : 679, 722, 758 .

țẹávă ; țevị : 687, 690, 695, 701-702, 712, 715, 725-726, 728, 731, 733-734, 738, 741-742, 747-748, 751, 754-755, 761, 782, 785, 800, 813, 816, 820, 822, 830, 833, 846, 853, 857, 865, 877, 879⁺: [B] țắyi ; țăy, ђuludéț ; -déțe „bățul din țeavă“, 886, 887⁺: [G] [*] țéve, 888, 890-891, 893, 895-897, 899-900.

țávă ; țắve, [*] țăvị : 691 .

țẹávă ; țevị : 692-694, 808 .

țẹávă ; țéve : 696-700, 703-711, 713-714, 716-720, 724, 727, 729-730, 732, 735-737, 740, 743-744, 749-750, 752-753, 784, 803, 814⁺: [*] țevʸ, 815, 818-819, 821, 823-825, 827-828, 831-832, 834-838, 840, 843-845, 849-852, 854-856, 859-860, 862-864, 881, 884-885, 892, 894, 898 .

țávă ; țăyị : 721, 723 .

țẹávă ; țéve : 739, 746, 841, 883 .

țẹávă ; țéve, [k] țevị : 745 .

țávă ; țăvʸ : 757, 765-766, 773, 787-791, 799, 801 .

țávă ; țĕvi : 760, 775, 778 .

țẹávă ; țĕvị : 779 .

țẹávă ; țăvị ; țávă : 781 .

țẹávă ; țevʸ : 792, 795, 797-798, 805-807 .

țávă ; țevʸ : 793 .

țẹávă ; țéve : 809-812, 858, 861 .

țẹávă ; țevʸ : 817 .

— : 826 .

țẹávă : 829 .

țẹávă ; țevị : 839, 871, 873, 875 .

țẹávă ; țéve, țey : 842 .

țẹávă ; țéve : 847, 866 .

țẹávă ; țevị : 848⁺: ~ dă tréịstile .

țẹávă ; țévị : 867, 882 .

țẹávă ; țéve : 868, 876, 880, 889 .

țẹávă ; țéve, [k] țevị : 869⁺: ~ dă tréịstile .

țẹáve ; țéve : 870 .

țịávâ ; țeyi : 874 .

țávă ; țăvị : 878 .

SUCALĂ, pl. „rouet (à bobiner)"

[1282]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la aceea cu care depănați pe țevi băteala (bătătura)?

ALR II s.n. 456; NALR-Olt. 509; AIS 1514*.

NĂVĂDESC (ind. prez. 1)

„je passe les fils par les lisses et le peigne"

[1265]

I. [Întrebare indirectă]. Ce zici că faci când treci firele urzelii prin ițe și prin spată?

NALR-Olt. MN pls. 88.

II. năvădésc: 671, 674, 676-680, 682-687, 689-692, 696, 699, 710, 712, 716, 727-728, 731, 737, 746-747, 750, 754, 756-762, 767, 770-773, 775-776, 778-783, 786-788, 794, 797-799, 801, 804, 809-810, 813, 817, 820-821, 824-825, 827, 833, 835, 850, 857, 859, 862, 867, 885, 888, 891, 897-900.

înnăvădésc: 672-673, 675, 681, 688, 694, 698, 701-709, 711, 713, 715, 717-719, 730, 732, 734-736, 739-745, 748-749, 751-752, 755, 764, 777, 811-812, 815-816, 830-832, 842-843, 845, 849, 853-854, 856, 860, 864, 886-887, 889, 893+: ~ la ițe și dau pîn spátă, 894.

înnăvădiésc: 693, 847, 855, 863, 865

dăm prin ițe să năvădím [4]: 695.

hai să năvădím [4]: 697.

hai să înnăvădím [4]: 714.

õ năvădésc: 700, 720.

innevedésc: 721, 723-724, 733, 738, 873, 875, 880.

înăvedésc: 722.

nevedésc: 725-726, 729, 883.

înăvădésc: 753, 785, 796, 802, 818, 882.

gurím [4]: 763.

onăvădésc: 765, 869.

am năvădít [perf.c.]: 766.

am înăvădít [perf.c.], năvădésc: 768, 784.

năvădéște [3]: 769.

gurésc, guréște [3]: 774.

bag pîn spátă, înăvădésc: 789.

înăvădésc: 790-793, 805-808, 836, 838-841, 851-852, [E] 871, 876, 881, 890, 895+: năvădésc, 896.

ñăvădésc: 795, 800, 803, 834.

le-năvădésc, am înnăvădít [perf.c.]: 814.

o-nnăvădésc: 819.

alége fírili: 822+: [D] am auzít-o.

le-ñăvădésc, am înăvădít [perf.c.]: 823.

— : 826.

înnăvădéscu: 828, 837, 846.

am înnăvădít [perf.c.], năvădésc: 829.

înăvădiéscu: 844, 868.

înăvădiésc: 848, 858, 861, 866, 870.

năvuodésc, [*] înividésc: 872.

nievedésc: 874.

nividésc: 877-879.

înevedésc: 884.

Înnăvădéscu: 892.

Note la hartă:

II. 684, 797: rotári „se învârtește cu mâna", sucálă „se dă numai cu mâna pe fus".

685: áre dúră [=roată] care învîrtește.

695: rotán „cu roată", sucálă „dai cu mâna".

698: ruátă cu sucálă.

703: rotán „cu roată mare".

715: čicríc „cu roată".

727, 778: sucálă „cu mâna", čicríc „cu roată".

737: čicîrig-roátă de făcút țevi.

764: rodán „are o roată".

767: rodán „e mai mare și cu roată".

774: čacír „mai mare cu roată".

779: čicríc „cu roată mare".

784: sucálă dă mînă, čicríc cu roátă.

794: ruotár „învârtești", sucálă „dai cu mâna".

796, 805: čacír „învârtești cu roata", sucálă „dai cu mâna".

800: „la Târnava [6 km.] se zice": čaclíc; -clicuri.

801: sucálă „partea pe care se pune țeava".

808-810: sucálă „parte a ceacârcului, unde se bagă țeava".

812: sucálă „învârtită cu mâna", tivríc „învârtit cu o manivelă".

814: „învârtită cu palma".

815, 820-821, 828: sucálă „învârtită cu palma", rodán „învârtit cu manivela".

819: rodán „cu manivelă".

825: sucálă [=instrumentul de depănat pe țevi], rodán [=axa pe care se pune țeava].

830: čicríc „învârtit cu mâna", pat „învârtit cu palma".

832: kičorgánğe „învârtit cu palma", rodan „învârtit cu manivela", sucálă [=vergea la rodán sau la kičorgáğe].

833: pad dă čicríc „fără manivelă, se învârtește cu palma", sucálă; -cále „vergeaua pe care stă țeava".

834: [*] pad dă sucálă „învârtit cu palma; a pierit astea".

835: sucálă; -căl' „mânată cu palma, era mai demult".

842, 847, 859: sucálă [=parte a roții, unde se fixează țeava].

858: sucálă [=parte a roții sau a čicîricului].

860: țevile mérğe pă sucálă [=parte a rodanului].

861: sucálă [=parte a rodanului].

864: [rodanul] áre sucálă únde bağ țeáva.

868: sucálă [=parte a cicîrigului].

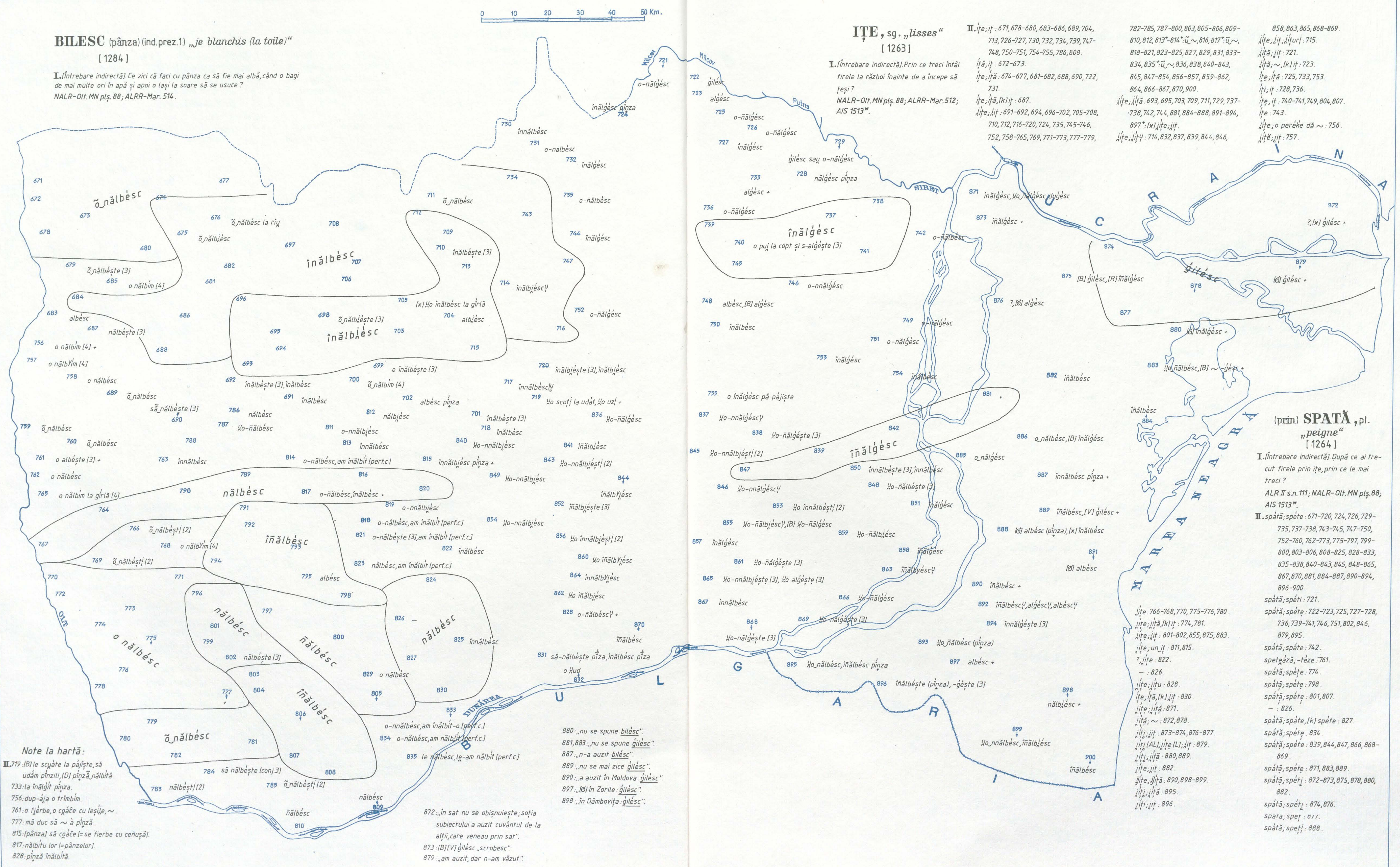
869: pă sucálă bağ țévili.

871: „e cu vîrténiță".

890: „sucála e un fier rotund, o țeavă".

897: „La Zorile se zice čicîríc. N-a auzit de rodan".

III. În punctele 836-870 termenii rodan, cicîric, roată de depănat denumesc instrumentul de depănat acționat cu o manivelă. Termenul sucálă denumește un instrument de depănat mai simplu, alcătuit dintr-o rotiță cu o axă pe care se fixează țevile. Sucala este folosită ca atare prin învârtire cu palma sau constituie o parte componentă a rodanului (cicîricului, roții) pe care se fixează țevile.

BILESC (pânza) (ind.prez.1) *„je blanchis (la toile)"*
[1284]

I. *[Întrebare indirectă]. Ce zici că faci cu pânza ca să fie mai albă, când o bagi de mai multe ori în apă și apoi o lași la soare să se usuce?*
NALR-Olt. MN plș. 88; ALRR-Mar. 514.

IȚE, sg. *„lisses"*
[1263]

I. *[Întrebare indirectă]. Prin ce treci întâi firele la război înainte de a începe să țesi?*
NALR-Olt. MN plș. 88; ALRR-Mar. 512; AIS 1513.*

II. *ițe; iț: 671, 678-680, 683-686, 689, 704, 713, 726-727, 730, 732, 734, 739, 747-748, 750-751, 754-755, 786, 808.*
iță; iț: 672-673.
ițe; iță: 674-677, 681-682, 688, 690, 722, 731.
ițe; iță, [k] iț: 687.
iițe; iiț: 691-692, 694, 696-702, 705-708, 710, 712, 716-720, 724, 735, 745-746, 752, 758-765, 769, 771-773, 777-779, 782-785, 787-800, 803, 805-806, 809-810, 812, 813+-814+: ŭ ~, 816, 817+: ŭ ~, 818-821, 823-825, 827, 829, 831, 833-834, 835+: ŭ ~, 836, 838, 840-843, 845, 847-854, 856-857, 859-862, 864, 866-867, 870, 900.
iițe; iiță: 693, 695, 703, 709, 711, 729, 737-738, 742, 744, 881, 884-888, 891-894, 897+: [×] iițe; iiț.
iițe; iițĭ: 714, 832, 837, 839, 844, 846, 858, 863, 865, 868-869.
iițe; iiț; iițurĭ: 715.
iiță; iiț: 721.
iiță; ~, [k] iț: 723.
ițe; iță: 725, 733, 753.
iți; iț: 728, 736.
ițe; iț: 740-741, 749, 804, 807.
ițe: 743.
iițe; o pereke dă ~: 756.
iiță; iiț: 757.
iițe: 766-768, 770, 775-776, 780.
iițe; iiță, [k] iț: 774, 781.
iițe; iiț: 801-802, 855, 875, 883.
iițe; un iț: 811, 815.
?, iițe: 822.
— : 826.
iițe; iițu: 828.
ițe; iță, [k] iiț: 830.
iițe; iiță: 871.
iiță; ~: 872, 878.
iiți; iiț: 873-874, 876-877.
iiți [AL], iițe [L]; iiț: 879.
iiți; iiță: 880, 889.
iițe; iiț: 882.
iițe; iiță: 890, 898-899.
iiți; iiță: 895.
iiți; iiț: 896.

(prin) **SPATĂ**, pl. *„peigne"*
[1264]

I. *[Întrebare indirectă]. După ce ai trecut firele prin ițe, prin ce le mai treci?*
ALR II s.n. 111; NALR-Olt. MN plș. 88; AIS 1513.*

II. *spată; spete: 671-720, 724, 726, 729-735, 737-738, 743-745, 747-750, 752-760, 762-773, 775-797, 799-800, 803-806, 808-825, 828-833, 835-838, 840-843, 845, 848-865, 867, 870, 881, 884-887, 890-894, 896-900.*
spată; speti: 721.
spată; spete: 722-723, 725, 727-728, 736, 739-741, 746, 751, 802, 846, 879, 895.
spată; spate: 742.
spetează; -teze: 761.
spată; spete: 774.
spată; spete: 798.
spată; spete: 801, 807.
— : 826.
spată; spate, [k] spete: 827.
spată; spete: 834.
spată; spete: 839, 844, 847, 866, 868-869.
spată; spete: 871, 883, 889.
spată; speți: 872-873, 875, 878, 880, 882.
spată; speți: 874, 876.
spara; speț: 877.
spată; spețĭ: 888.

Note la hartă:

II. *719: [B] le scuăte la pajiște, să udăm pînzili, [D] pînză nălbită.*
733: la înălgit pînza.
756: dup-aia o trîmbim.
761: o fierbe, o coăce cu leșile, ~.
777: mă duc să ~ à pînză.
815: [pânza] să coăce [= se fierbe cu cenușă].
817: nălbitu lor [= pânzelor].
828: pînză înălbită.

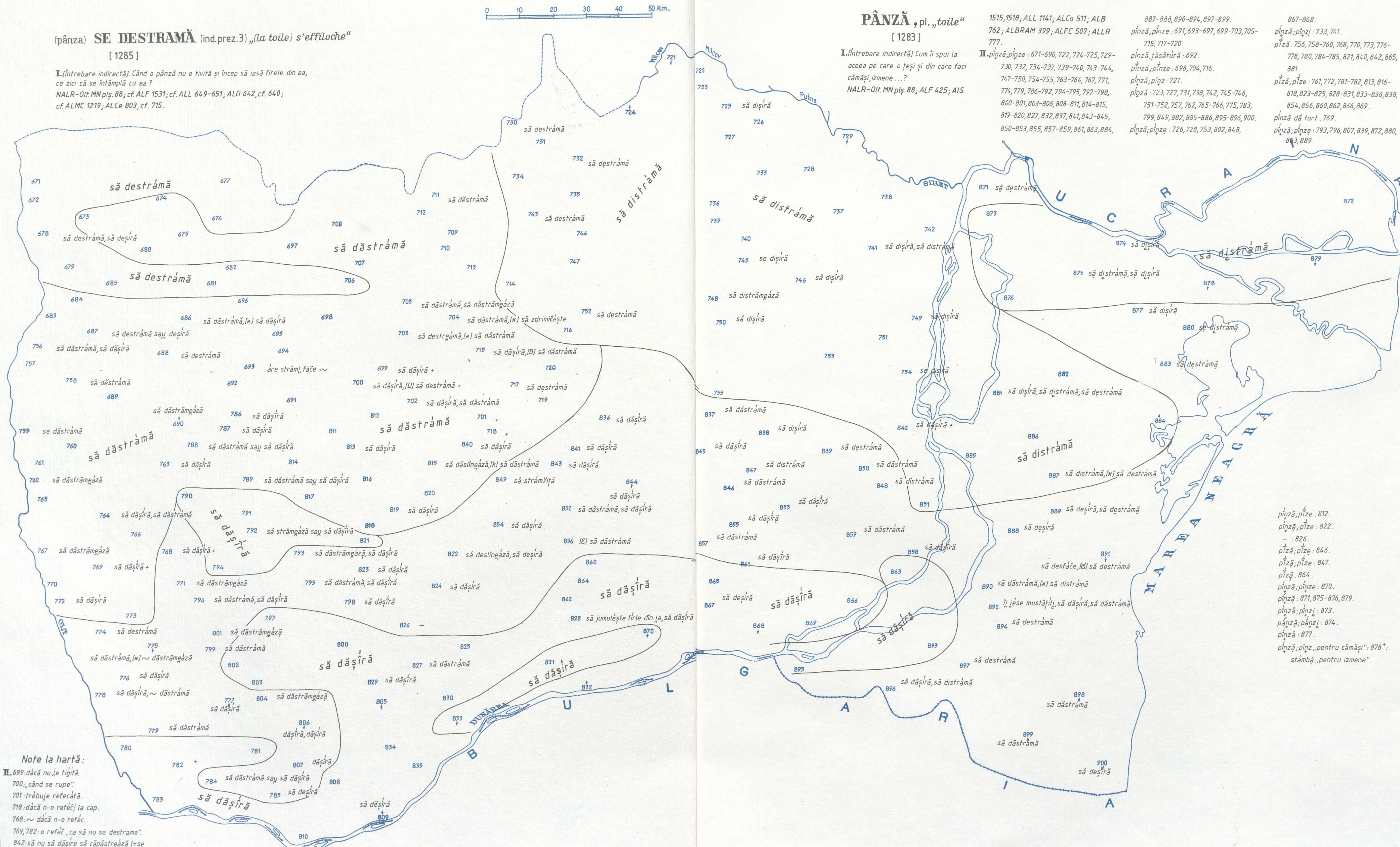
872: „în sat nu se obișnuiește; soția subiectului a auzit cuvântul de la alții, care veneau prin sat".
873: [B] [V] gilesc „scrobesc".
879: „am auzit, dar n-am văzut".

880: „nu se spune bilesc".
881, 883: „nu se spune gilesc".
887: „n-a auzit bilesc".
889: „nu se mai zice gilesc".
890: „a auzit în Moldova: gilesc".
897: „[Ő] în Zorile: gilesc".
898: „în Dâmbovița: gilesc".

(pânza) **SE DESTRAMĂ** (ind.prez.3) *„(la toile) s'effiloche"*

[1285]

I. *[Întrebare indirectă]. Când o pânză nu e tivită și încep să iasă firele din ea, ce zici că se întâmplă cu ea?*
NALR-Olt. MN plș. 88; cf. ALF 1531; cf. ALL 649-651; ALG 642, cf. 640; cf. ALMC 1219; ALCe 803, cf. 715.

Note la hartă:

II. 699: dácă nu ̯le tigită.
700: „când se rupe".
701: trébu̯ie refecátă.
718: dácă n-o refécĭ la cap.
768: ~ dácă n-o refec.
769, 782: o refeĉ „ca să nu se destrame".
842: să nu să dășire să căpăstreáză [=se tivește] márnea.

PÂNZĂ, pl. *„toile"*

[1283]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi spui la aceea pe care o țeși și din care faci cămăși, izmene ...?*
NALR-Olt. MN plș. 88; ALF 425; AIS 1515, 1518; ALL 1141; ALCo 511; ALB 762; ALBRAM 399; ALFC 507; ALLR 777.

II. pínză; pínze: 671-690, 722, 724-725, 729-730, 732, 734-737, 739-740, 743-744, 747-750, 754-755, 763-764, 767, 771, 774, 779, 786-792, 794-795, 797-798, 800-801, 803-806, 808-811, 814-815, 819-820, 827, 832, 837, 841, 843-845, 850-853, 855, 857-859, 861, 863, 884, 887-888, 890-894, 897-899.
pínză; pínze: 691, 693-697, 699-703, 705-715, 717-720.
pínză, țăsătúră: 692.
pînză; pînze: 698, 704, 716.
pínză; pínz: 721.
pínză: 723, 727, 731, 738, 742, 745-746, 751-752, 757, 762, 765-766, 775, 783, 799, 849, 882, 885-886, 895-896, 900.
pínză; pínze: 726, 728, 753, 802, 848, 867-868.
pínză; pínzĭ: 733, 741.
pîză: 756, 758-760, 768, 770, 773, 776-778, 780, 784-785, 821, 840, 842, 865, 881.
pîză; pîze: 761, 772, 781-782, 813, 816-818, 823-825, 828-831, 833-836, 838, 854, 856, 860, 862, 866, 869.
pínză dă tort: 769.
pínză; pínze: 793, 796, 807, 839, 872, 880, 883, 889.
pínză; pîze: 812.
pínză; pîze: 822.
— : 826.
pîză; pîze: 846.
pîză; pîze: 847.
pîză: 864.
pínză; pínze: 870.
pínză: 871, 875-876, 879.
pínzâ; pínzĭ: 873.
pánză; pánzĭ: 874.
pínzâ: 877.
pínză; pínz „pentru cămăși": 878+: stámbă „pentru izmene".

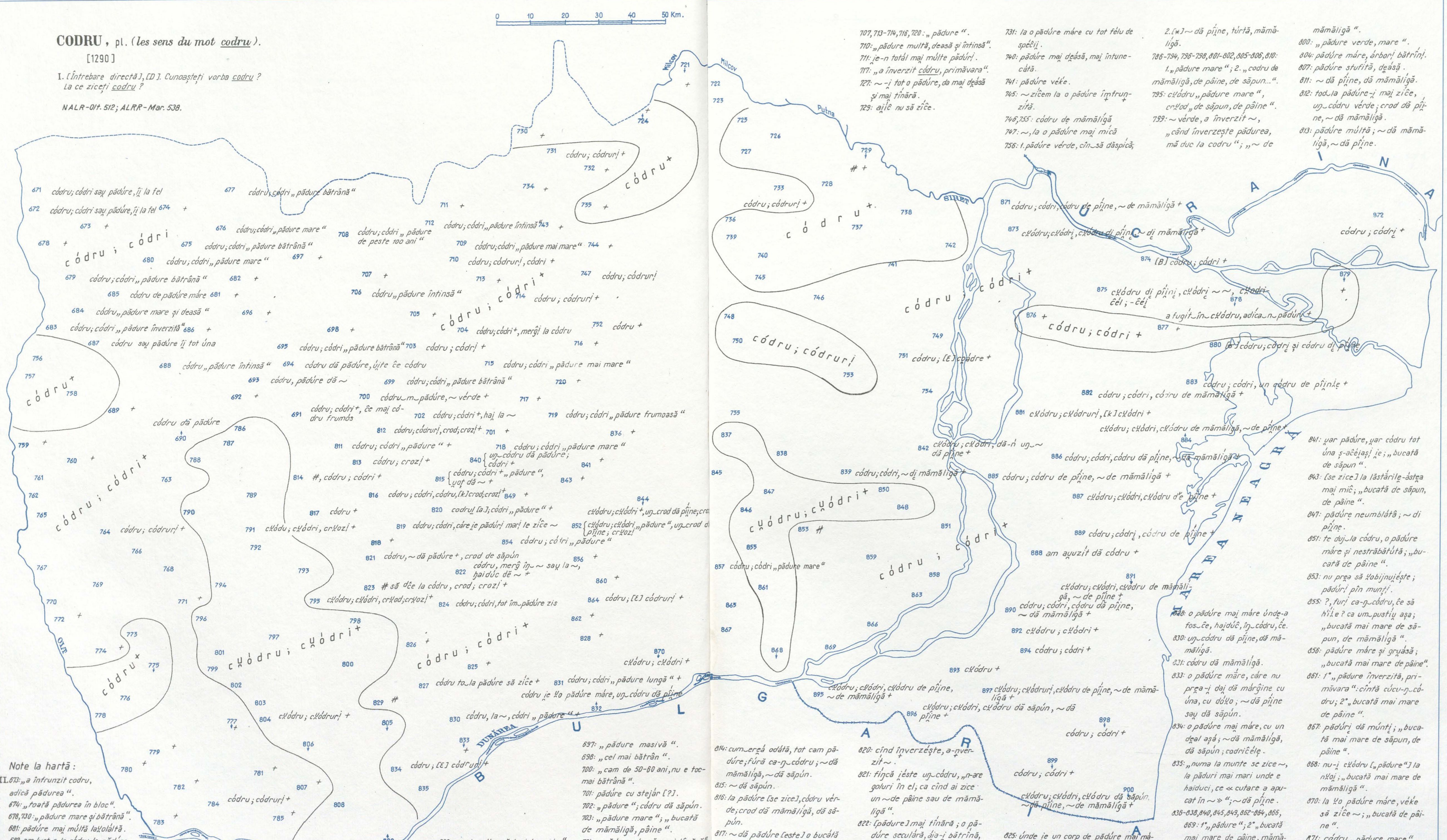

DESAGI, sg. „besace"
[1287]
I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la sacul care e făcut din două părți și pe care îl porți pe umăr sau îl pui pe cal?
NALR-Olt. 511; ALRR-Mar. 516; AIS 1441*; ALA 54.
TRAISTĂ, pl. „sac"
[1286]
I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la aceea ca un sac mai mic, făcut din pânză groasă ori din lână, în care porți merinde la câmp sau la drum?
NALR-Olt. 510; ALRR-Mar. 515; ALM 410; cf. AIS 1441*; ALMC 869; ALPO 347;
ALA 54, 950; ALEA 497; ALC 999; ALB 445.
Note la hartă:
MAREA NEAGRĂ
UCRAINA
BULGARIA
DUNĂREA

CODRU, pl. (*les sens du mot codru*).

[1290]

I. [Întrebare directă], [D]. Cunoașteți vorba codru? La ce ziceți codru?

NALR-Olt. 512; ALRR-Mar. 538.

Note la hartă:

II. 673: „a înfrunzit codru, adică pădurea".
674: „toată pădurea în bloc".
678, 730: „pădure mare și bătrână".
681: pădúre mai múltă laŭoláltă.
682: am luat-o la códru, la pădúre.
686: „pădure mare sau mică, tânără sau bătrână".
689, 721-726, 728, 732-739, 742-744, 748-754, 803, 808-809: îi o pădúre mai máre.

692: „mai multe păduri la un loc"; códru dă mămăligă, pîine, ácu ziĉe dă-mi ŭo bucátă [!], da să fiĉe tot máre ca códru.
696: „pădure mai multă la un loc".

697: „pădure masivă".
698: „cel mai bătrân".
700: „cam de 50-60 ani, nu e tocmai bătrână".
701: pădúre cu stejár [?].
702: „pădure"; códru dă săpún.
703: „pădure mare"; „bucată de mămăligă, pâine".
704: „pădure deasă, mai tânără"; códru dă mămăligă, ~ dă săpún.
705: „pădure mai în lături, la munte, unde nu prea umblă lumea, acolo sunt hoți, haiduci".

707, 713-714, 716, 720: „pădure".
710: „pădure multă, deasă și întinsă".
711: ie-n totál mai múlte pădúri.
717: „a înverzit códru, primăvara".
727: ~ -i tot o pădúre, da mai deásă și mai tínără.
729: aiĉ nu să ziĉe.

731: la o pădúre máre cu tot félu de spéĉii.
740: pădúre mai deásă, mai întunecátă.
741: pădúre véke.
745: ~ ziĉem la o pădúre îmfrunzítă.
746, 755: códru de mămălígă
747: ~, la o pădúre mai mícă
756: 1. pădúre vérde, cîn‿să dăspícă; 2. [*] ~ dă pîine, túrtă, mămălígă.

786-794, 796-798, 801-802, 805-806, 810: 1. „pădure mare"; 2. „codru de mămăligă, de pâine, de săpun...".
795: cŭódru „pădure mare", crŭod „de săpun, de pâine".
799: ~ vérde, a înverzit ~, „când înverzește pădurea, mă duc la codru"; „~ de mămăligă".
800: „pădure verde, mare".
804: pădúre máre, árbori bătrîni.
807: pădúre stufítă, deásă.
811: ~ dă pîine, dă mămăligă.
812: tod‿la pădúre-i mai ziĉe, uŋ‿códru vérde; crod dă pîine, ~ dă mămăligă.
813: pădúre múltă; ~ dă mămăligă, ~ dă pîine.

814: cum‿ereá odátă, tot cam pădúre; fúră ca-ŋ‿códru; ~ dă mămăligă, ~ dă săpún.
815: ~ dă săpún.
816: la pădúre [se zice], códru vérde; crod dă mămăligă, dă săpún.
817: ~ dă pădúre [este] o bucátă da pădúre mai dăpărtata dă pădúrea ĉa máre, „cu copaci mai mici și mai deși".
818: „la păduri mari se zice ~"; [V] ~ dă săpún.

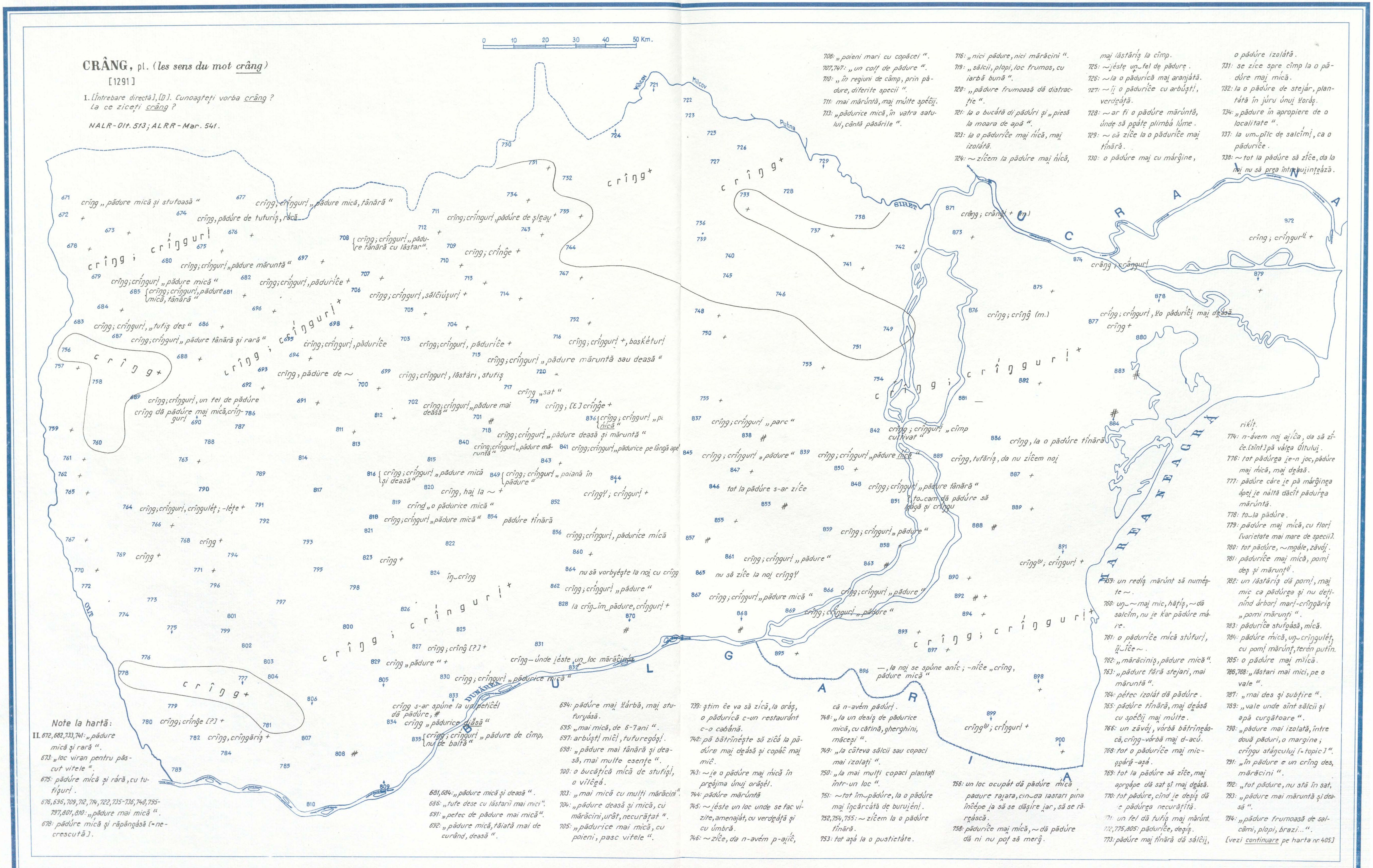
820: cînd înverzéște, a-nverzít ~.
821: fiŋcă iéste uŋ‿códru, „n-are goluri în el; ca cînd ai zice un ~ de pâine sau de mămăligă".
822: [pădure] mai tínără; o pădúre seculáră, áia-i bătrînă, áia-i cam neumblátă.
823: „se zice de áia, de basme, a fugit în codru [nu poate preciza sensul]; crod [= bucată de săpun, pâine, mămăligă].

825: únde ie un corp de pădúre mai máre; [V] uŋ‿~ dă mămăligă, dă pîine.
826: o pădúre mai máre, mai deásă, mai bătrînă.
827: s-a-ŋkeiát códru primăvára; crod dă pădúre, uŋ‿crod dă pîine; crozi.

828: o pădúre mai máre únde-a fos‿ĉe, haidúĉ, îŋ‿códru, ĉe.
830: uŋ‿códru dă pîine, dă mămăligă.
831: códru dă mămăligă.
833: o pădúre máre, cáre nu prea-i dai dă márĝine cu úna, cu doŭo; ~ dă pîine sau dă săpún.
834: o pădúre mai máre, cu un deal așá; ~ dă mămăligă, dă săpún; codriĉéle.
835: „numa la munte se zice ~, la păduri mai mari unde e haiduci, ce « cutare a apucat în ~ »"; ~ dă pîine.
836-838, 840, 845, 849, 862-864, 866, 869: 1° „pădure"; 2° „bucată mai mare de pâine, mămăligă, săpun".
839, 842, 844, 846, 848, 850, 858-860, 865: 1° „pădure mare"; 2° „bucată mai mare de pâine, mămăligă, săpun".

841: ŭar pădúre, ŭar códru tot úna ș-aĉeiași ie; „bucată de săpun".
843: [se zice] la lăstárile-ástea mai miĉ; „bucată de săpun, de pâine".
847: pădúre neumblátă; ~ di pîine.
851: te duj‿la códru, o pădúre máre și nestrăbătútă; „bucată de pâine".
853: nu prea să ŭobijnuiéște; pădúri pîn munți.
855: ?, furi ca-ŋ‿códru, ĉe să hiĉe? ca um‿pustiu așa; „bucată mai mare de săpun, de mămăligă".
856: pădúre máre și gruásă; „bucată mai mare de pâine".
861: 1° „pădure înverzită, primăvara": cîntă cúcu-ŋ‿códru; 2° „bucată mai mare de pâine".
867: pădúri dă múnti; „bucată mai mare de săpun, de pâine".
868: nu-i cŭódru [„pădure"] la nŭoi; „bucată mai mare de mămăligă".
870: la ŭo pădúre máre, véke să ziĉe ~; „bucată de pâine".
871: códru „pădure mare".
872: 1° „porțiune de pădure", 2° „marginea de la pâine sau de la mămăligă, lăsătură".
873: cŭódru „pădure mare".

[vezi continuare pe harta nr. 405]

CRÂNG, pl. (*les sens du mot crâng*)

[1291]

I. [Întrebare directă], [D]. Cunoașteți vorba crâng ? La ce ziceți crâng ?

NALR-Olt. 513; ALRR-Mar. 541.

706: „poieni mari cu copăcei".
707,747: „un colț de pădure".
710: „în regiuni de câmp, prin pădure, diferite specii".
711: mai mărúntă, mai múlte spéčii.
713: „pădurice mică, în vatra satului, cântă păsările".
716: „nici pădure, nici mărăcini".
719: „sălcii, plopi, loc frumos, cu iarbă bună".
720: „pădure frumoasă dă distracție".
721: la o bucátă di pădúri și „piesă la moara de apă".
723: la o pădurîče mai ńică, mai izolátă.
724: ~ zîčem la pădúre mai ńică, mai lăstăriș la cîmp.
725: ~ iéste un fel de pădure.
726: ~ la o păduricá mai aranjátă.
727: ~ îi o pădurîče cu arbúști, verdeáță.
728: ~ ar fi o pădúre mărúntă, únde să poáte plimbá lúme.
729: ~ să zîče la o pădurîče mai tînără.
730: o pădúre mai cu márĝine, o pădúre izolátă.
731: se zice spre cîmp la o pădúre mai mică.
732: la o pădúre de stejár, plantátă în júru únui ȣoráș.
734: „pădure în apropiere de o localitate".
737: la um pîlc de salcîmi, ca o pădurîče.
738: ~ tot la pădúre să zîče, da la noi nu să prea întrebuințeázā.

Note la hartă:

II. 672, 682, 733, 741: „pădure mică și rară".
673: „loc viran pentru păscut vitele".
675: pădúre mică și rárā, cu tufișuri.
676, 696, 709, 712, 714, 722, 735-736, 740, 795-797, 801, 810: „pădure mai mică".
678: pădúre mică și răpăngásă [= necrescută].
681, 684: „pădure mică și deasă".
686: „tufe dese cu lăstarii mai mici".
691: „petec de pădure mai mică".
692: „pădure mică, tăiată mai de curând, deasă".
694: pădúre mai ȣárbă, mai stufuroásă.
695: „mai mică, de 6-7 ani".
697: arbúști mići, tufuregóși.
698: „pădure mai tânără și deasă, mai multe esențe".
700: o bucățică mică de stufiși, o vîlčeá.
703: „mai mică cu mulți mărăcini".
704: „pădure deasă și mică, cu mărăcini, urât, necurățat".
705: „pădurice mai mică, cu poieni, pasc vitele".
739: știm če va să zică, la oráș, o păduricá c-un restauránt c-o cabánă.
742: pă bătrînéște să zîcá la pădúre mai deásă și copáč mai mič.
743: ~ ie o pădúre mai mică în preájma únui orășél.
744: pădúre mărúntă
745: ~ iéste un loc unde se fac vizite, amenaját, cu verdeáță și cu úmbră.
746: ~ zîče, da n-avém p-aiíč, că n-avém pădúri.
748: „la un desiș de pădurice mică, cu cătină, gherghini, măceși".
749: „la câteva sălcii sau copaci mai izolați".
750: „la mai mulți copaci plantați într-un loc".
751: ~ tot îm pădúre, la o pădúre mai încărcátă de buruiéni.
752, 754, 755: ~ zîčem la o pădúre tînără.
753: tot așá la o pustietáte.
756: un loc ocupát dă pădúre mică, pădure tăiată, cîn da lăstari pînă încépe ia să se dășire iar, să se răreáscă.
758: pădurîče mai mică, ~ dă pădúre dă ni nu pot să merĝ.
759: un rediș mărúnt să numéște ~.
760: un ~ mai mic, hățíș, ~ dă salcîm, nu ie kar pădúre máre.
761: o pădurîče mică stúfuri, îi îče ~.
762: „mărăciniș, pădure mică".
763: „pădure fără stejari, mai măruntă".
764: pétec izolát dă pădúre.
765: pădúre tînără, mai deásă cu spéčii mai múlte.
766: un zăvói, vórbă bătrîneáscă, crîng-vórbă mai d-acú.
768: tot o pădurîče mai micșoáră-așá.
769: tot la pădúre să zîče, mai aproápe dă sat și mai deásă.
770: tot pădúre, cînd ie desiș dă e pădúrea necurățîtă.
771: un fel dă tufiș mai mărúnt.
772, 775, 805: pădurîče, desiș.
773: pădúre mai tînără dă sălčii, rikíț.
774: n-ávem noi aiíča, da să zîče. [sînt] pă válea Óltului.
776: tot pădúrea ie-n joc, pădúre mai mică, mai deásă.
777: pădúre cáre ie pă márĝinea ápei ie náltă dăcît pădúrea mărúntă.
778: to la pădúre.
779: pădúre mai mică, cu flori [varietate mai mare de specii].
780: tot pădúre, ~ moále, zăvói.
781: pădurîče mai mică, pomi deș și măruntl.
782: un lăstăriș dă pomi, mai mic ca pădúrea și nu deținînd árbori mari-crîngăriș „pomi mărunți".
783: pădurîče stufoásă, mică.
784: pădúre mică, un crîngulét, cu pomi mărúnț, terén puțîn.
785: o pădúre mai mȣică.
786, 788: „lăstari mai mici, pe o vale".
787: „mai des și subțire".
789: „vale unde sînt sălcii și apă curgătoare".
790: „pădure mai izolată, între două păduri, o margine; crîngu stânculuí [= topic]".
791: „în pădure e un crîng des, mărăcini".
792: „tot pădure, nu stă în sat,
793: „pădure mai măruntă și deasă".
794: „pădure frumoasă de salcâmi, plopi, brazi...".

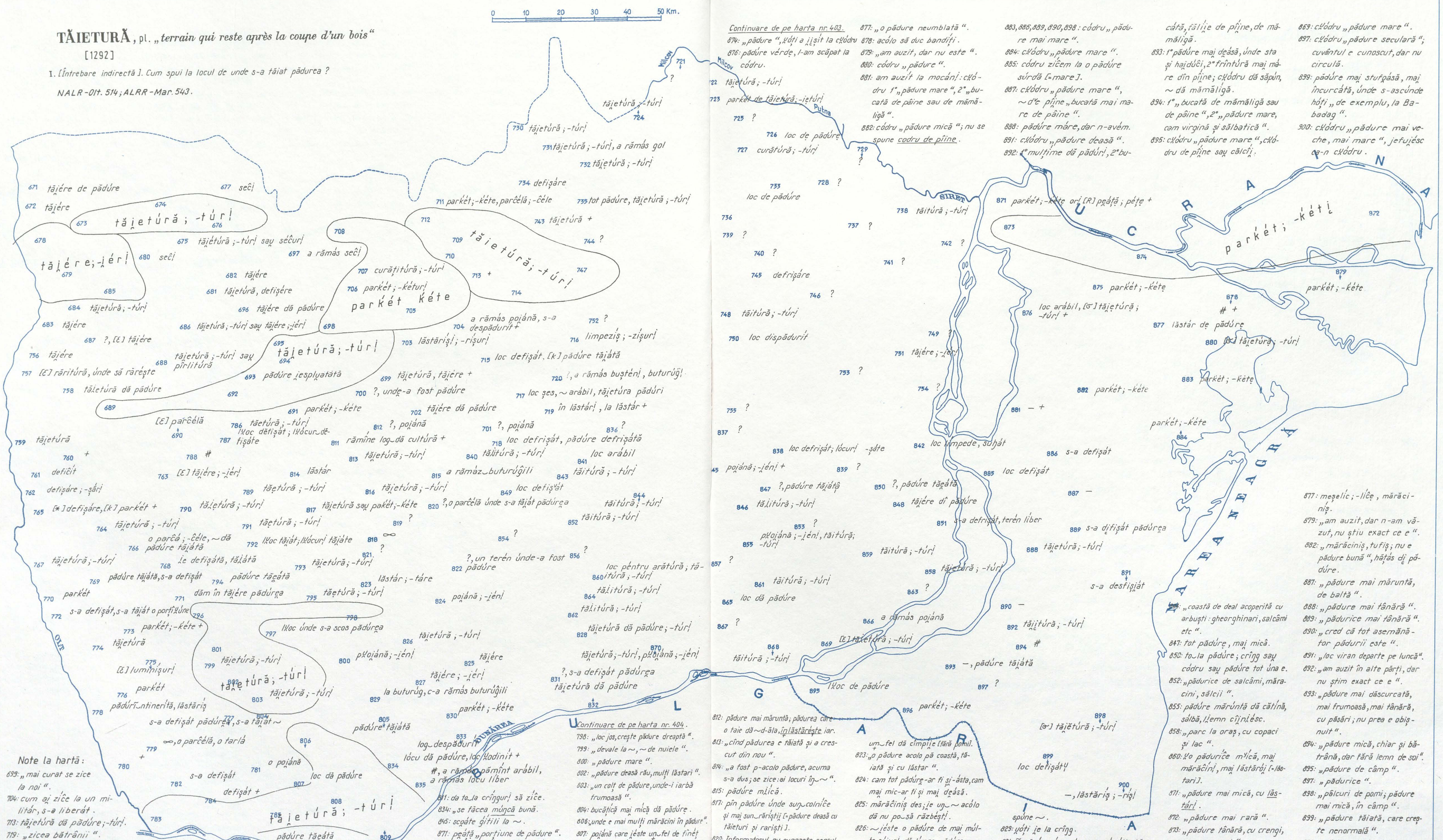
[vezi continuare pe harta nr. 405]

TĂIETURĂ, pl. „terrain qui reste après la coupe d'un bois"

[1292]

1. [Întrebare indirectă]. Cum spui la locul de unde s-a tăiat pădurea ?

NALR-Olt. 514; ALRR-Mar. 543.

Note la hartă:

699: „mai curat se zice la noi".
704: cum ai zice la un militár, s-a liberát.
713: tăietúră dă pădúre; -túri.
719: „zicea bătrânii".
743: ~, da nu durează că dúpă ce s-a terminát tăiérea dă lăstar.
760: am tăiát o bucátă dă pădúre.
765: s-a tăiát pădúrea.
773: s-a tăiát um parkét dîm pădúre.
780: a rămás búturile, mérgem îm búturi.
784: deplantát-cînd să scoáte dîn rădăcînă.
811: da to la crínguri să zíce.
834: „se făcea múncă bună.
845: scoáte gítili la ~.
871: peáță „porțiune de pădure".
876: a curát pădúrea, s-a difișát, l-a făcút loc arábil.
878: difișiát „defrișat".
881: difișát „defrișat".

Continuare de pe harta nr. 404.

798: „loc jos, crește pădure dreaptă".
799: „devale la ~, ~ de nuiele".
800: „pădure mare".
802: „pădure deasă rău, mulți lăstari".
803: „un colț de pădure, unde-i iarbă frumoasă".
804: bucățică mai mică dă pădúre.
806: „unde e mai mulți mărăcini în pădure".
807: poiánă care iéste un fel de fînéț cu mărăcîni.
809: t[illegible]ot cam la pădúre.
811: „păduri d-astea mai micili de 5-6 prăjini".
812: pădure mai măruntă; pădurea care o taie dă ~ d-ăla, înlăstăréște iar.
813: „cînd pădurea e tăiată și a crescut din nou".
814: „a fost p-acolo pădure, acuma s-a dus; se zice: ai locuri în ~".
815: pădúre mlícă.
817: pîn pădúre únde sun colníce și mai sun rărișții [=pădure deasă cu tăieturi și rariști].
820: Informatorul nu cunoaște sensul cuvântului.
821: „când e tăiată pădurea de e lăstaru mic cât omu".
822: afáră dîn sat, dîn comúnă, un fel dă cîmpíie [fără pomi].
823: „o pădure acolo pă coastă, tăiată și cu lăstar".
824: cam tot pădúre-ar fi și-ásta, cam mai mic-ar fi și mai deásă.
825: mărăcîniș des; ie un ~ acólo dă nu po să răzbéști.
826: ~ iéste o pădúre de mai múlte sóiuri dă lémne, pădúre cam dă lúncă și mai mic-așá.
827: iéste o pădúre pă lúncă; pădúre dă ~.
828: mai mul la pădúri négre să spúne ~.
829: uóți ie la crîng.
831: ũ răzór máre, cáre spuneá: úite bă ce dă mai críngu iéste-acolo [cresc porumbari, măceși etc.].
843: péțice d-ástea dă pădúri, mai mic așá.
844: „coastă de deal acoperită cu arbuști: gheorghinari, salcâmi etc".
847: tot pădúre, mai mică.
850: to la pădúre; crîng sau códru sau pădúre tot úna e.
852: „pădurice de salcâmi, mărăcini, sălcii".
855: pădúre mărúntă dă cătínă, sálbă, lemn cîinlésc.
858: „parc la oraș, cu copaci și lac".
860: uo pădurícé mică, mai mărăcîni, mai lăstărói [=lăstari].
871: „pădure mai mică, cu lăstári.
872: „pădure mai rară".
873: „pădure tânără, cu crengi, n-are copaci".
874: „pădure cu mărăcini, tufe, pomi tineri".
875: „pădure mică în câmp".
876: „pădure mică, tânără".
877: meșelíc; -líce, mărăciníș.
879: „am auzit, dar n-am văzut, nu știu exact ce e".
882: „mărăciniș, tufiș; nu e pădure bună", hățás di pădúre.
887: „pădure mai măruntă, de baltă".
888: „pădure mai tânără".
889: „pădurice mai tânără".
890: „cred că tot asemănător pădurii este".
891: „loc viran departe pe luncă".
892: „am auzit în alte părți, dar nu știm exact ce e".
893: „pădure mai dăscurcată, mai frumoasă, mai tânără, cu păsări; nu prea e obișnuit".
894: „pădure mică, chiar și bătrână, dar fără lemn de soi".
895: „pădure de câmp".
897: „pădurice".
898: „pâlcuri de pomi; pădure mai mică, în câmp".
899: „pădure tăiată, care crește nenormală".
900: „pădure mai mică și mai tânără, cu tufiș, mărăciniș care crește pe coaste", în crîng, la báltă, la Cuostícă Vilău.

Continuare de pe harta nr. 403.

874: „pădure", uóți a iișit la cuódru.
876: pădúre vérde, l-am scăpat la códru.
877: „o pădure neumblată".
878: acólo să duc bandíți.
879: „am auzit, dar nu este".
880: códru „pădure".
881: am auzít la mocáni: cuódru 1° „pădure mare", 2° „bucată de pâine sau de mămăligă".
882: códru „pădure mică"; nu se spune codru de pîine.
883, 886, 889, 890, 898: códru „pădure mai mare".
884: cuódru „pădure mare".
885: códru zícem la o pădúre súrdă [=mare].
887: cuódru „pădure mare", ~ de píine „bucată mai mare de pâine".
888: pădúre máre, dar n-avém.
891: cuódru „pădure deasă".
892: 1° mulțime dă pădúri, 2° bucátă, fălíie de píine, de mămăligă.
893: 1° pădúre mai deásă, únde sta și haidúci, 2° frîntúră mai máre dîn píine; cuódru dă săpún, ~ dă mămăligă.
894: 1° „bucată de mămăligă sau de pâine", 2° „pădure mare, cam virgină și sălbatică".
895: cuódru „pădure mare", cuódru de píine sau călcíi.
869: cuódru „pădure mare".
897: cuódru „pădure seculară"; cuvântul e cunoscut, dar nu circulă.
899: pădúre mai stufoásă, mai încurcátă, únde s-ascúnde hóți „de exemplu, la Babadag".
900: cuódru „pădure mai veche, mai mare", jefuiésc ca-n cuódru.

CURĂTURĂ, pl. „*terrain défriché*“
[1293]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la locul de pe care ai tăiat și curățat pădurea și l-ai făcut bun de arat ?.

NALR-Olt. 515; ALRR-Mar. 544; cf. ALAL 297.

LĂZUIESC (ind. prez. 1) „*j'essarte (le terrain)*“
[1294]

I. [Întrebare indirectă]. Ce zici că faci cu un loc când tai pădurea de pe el, când îl cureți de tufișuri ?.

ALR II s.n. 594; NALR-Olt. 516; ALG 256; ALEA 10; ALC 162; ALCo 93; cf. ALAL 297.

II. defișéz: 671, 680, 682, 686, 693-694, 703, 705, 715, 787-788, 790, 794, 796-797, 799, 802, 813, 820, 827, 831-833, 847-848, 850, 852, 855, 857-858, 861, 866-867, 890, 893, 895+: s-a defișát pădúrea.
cúrăț: 672-674, 677, 681, 683, 687, 696-698, 709-714, 716-720, 722-723, 730, 734, 739, 786, 791-792, 798, 801+: dă truphíni, 884.
îl defișéz: 675.
îl cúrăț: 676, 688, 721, 762, 773+: îl cúreț dă trupíni, dă toáte-á-lea, 785+: ~ dă butușíni, curățám lócu, 845, 854, 859-860, 863, 891.
îl martonéz: 678.
defrișéz: 679, 685, 727, 729, 758, 809, 851, 879, 897.
curățîm parkétu [4]: 684.
îl livezésc: 689.
îl ogorásc: 690.
scot búturili: 691.
dăspădurésc, am defișát: 692.
am curățít terénu: 695.
tai pădúrea: 699, 706-707, 849.
am defișát lócu: 700.
?: 701, 726, 728, 732-733, 737-738, 741-742, 745-746, 750-755, 812, 818-819, 822-823, 829, 836, 841, 843, 846, 853, 874, 880, 883, 888-889, 899.
îl dăsfúnd: 702.
curățím terénu [4]: 704.
am curățít terénu: 708.
îl curățám [4]: 724.
curățit, curățésc: 725.
curățire de parkét: 731.
cúrăț lócu: 735, 744, 766+: bun péntru múncă, 838.
descúrcᵘ: 736.
defișăm [4]: 740, 780.
s-a pus pădúrea în ecsploatáre, [B] ~ ~ în tăiére: 743.
difișéz: 747, 839, 842, 877, 882.
curățésc: 748, 800, 804, 805+: ~, lo scoț, 808, 811, 862, 885.
dispădurésc: 749.
îl ogorăște [3]: 756.
îl crăm [4]: 757.
curățéști [2]: 759, 824.
fac logór, pui bucáte: 760.
îl logorăști [2]: 761.
[ε] îl fácem bun de arát: 763.
îl curățásc: 764, 789.
l-a rărit [perf. c. 3]: 765.
cúrăț, curățătúră: 767.
o rărésc, o brăniștésc: 768.
curățăști [2], curățătúră: 769.
l-a defișát péntru arát: 770.
îl ar: 771, 778+: [ε] ~ și să sámănă.
o rărésti, să cúrăță, curățătúră: 772.
l-ai curățít, l-ai defișát: 774.
[ε] mă apúc dă tăiát: 775.
curățím pădúrea [4]: 776.
cúreț dă mărăcíni, curățăști [2]: 777.
[ε] cúreț creng dă copác: 779.
scot pădúrea, îl ar: 781.
am curățát lócu: 782.
îl cúreț [2]: 783.
scoț butușínili sau rădăcínili: 784.
defálc, [k] defalkéz [?]: 793.
defhișéz: 795, 821.
cúrăț pădúrea: 803, 806-807.
dăsfișéz, [k] dăfișéz, cúrăț terénu: 810.
am tăiát [perf. c.] zavóiu: 814.
scoț buturúgili: 815+: sau vínili, 830.
dăfișéz: 816, 869-870.
să dăfișázá [3]: 817.
l-am curățít [perf. c.]: 825.
îl limpezéști [2]: 826.
defișézᵘ: 828, 844, 868.
?, curățítă: 834.
liberăm lócu: 835.
l-am curățátᵘ [perf. c.]: 837.
îl dăsfundéz: 840.
scoți [2] buturúgili: 856.
dăfhișéz: 864.
tăiém [4] la pădúre: 865.
cúrăț de rădăcíni: 871.
difișáz: 872.
[σ] difrișéz: 873.
cúrăț: 875, 881.
l-am curát lócu: 876.
îl fac lo tarlá: 878.
îl fac péntru arát, péntru ogór: 886.
cúrăț buturúgile: 887.
l-am curátᵘ, [σ] l-am curățátᵘ, [σ] defișézᵘ: 892.
scoț buturúgili: 894.
defrișés, -șési, -șeázá: 896.
dăspădurésc: 898.
îl fac bun dă cultúră: 900.

Note la hartă:

II. 675: am făcút defișére.
685: „loc curățit de tîrși, buturi“.
690: și-i bun de arát.
693: fac loc dă arábil, defișáre [= pentru porumb].
698: îl cúrăț dă búturi [buturugi].
700: am desfundát lócu.
707: nu rămîne neam dă copác.
724: nu avém pe aiíc.
757: să dă agricultúri.
758: ráre cázuri, să fáce terén arábil, dácă iéste șeț, nu ie coáste.
776: cel mai bun terén.
813: curățătúră [= loc de unde s-au tăiat copacii uscați].
820: curățătúră [= tăierea copacilor tineri, mai puțin viguroși, dintr-o pădure].
829: [D] #.
835: „unde-a fost pădurea“.
883: „se dădeau coloniștilor ca teren“.
890: „crengi și resturi desprinse de pe trunchi“.
895: rămurile dă pă copác, strînse grămádă.

DESIȘ, pl. „fourré"

[1295]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi ziceți la un loc din pădure cu mulți copaci, de nu poți trece prin el ?

ALR II s.n. 586; ALRM II s.n. 397; NALR-Olt. 517; ALRR-Mar. 545; cf. ALF 187; cf. AIS 531; ALMC 207, 248, 252; cf. ALCo 520; ALBRAM 353; ALN 440.

FRUNZĂ, pl. „feuille"

[1301]

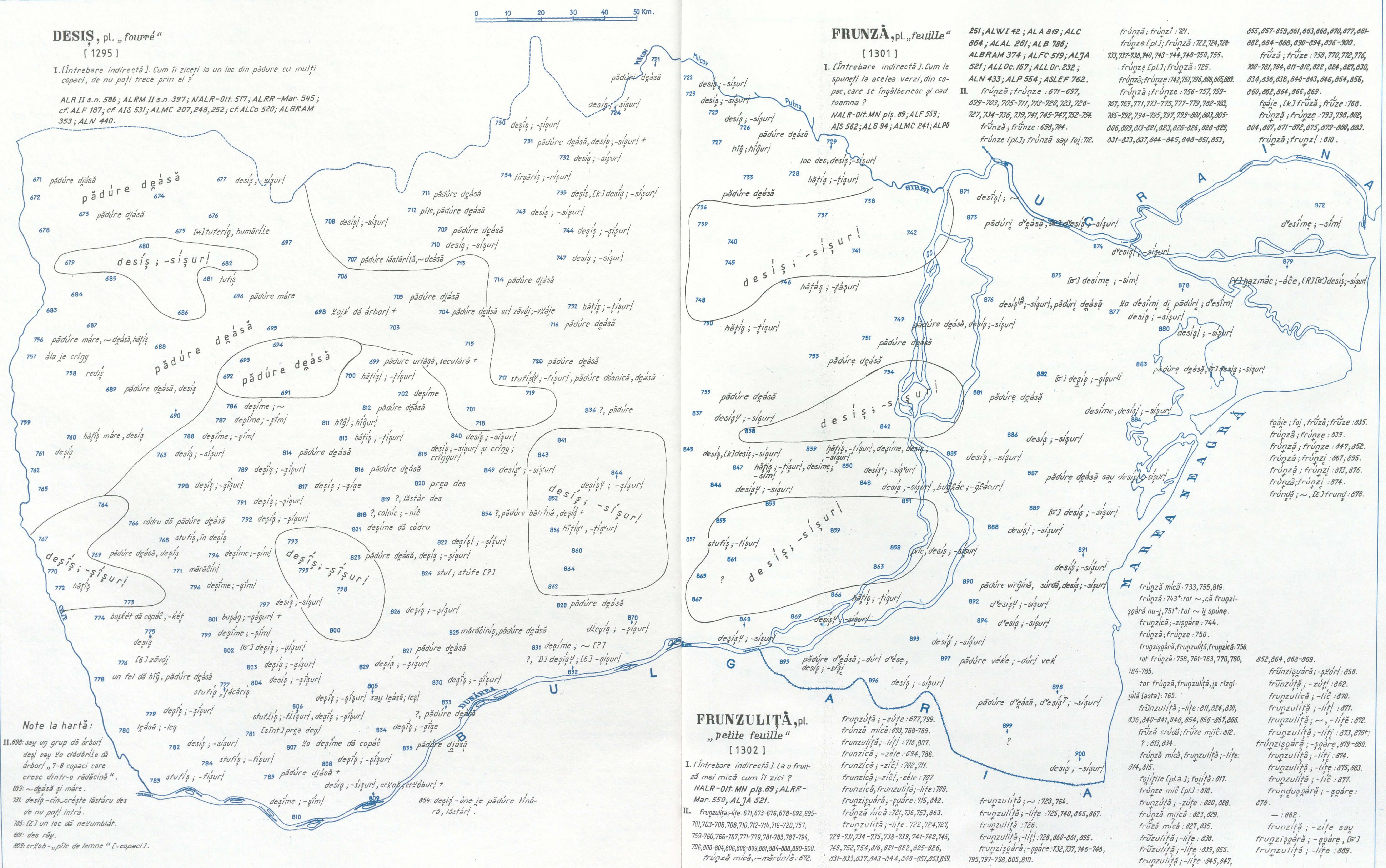
I. [Întrebare indirectă]. Cum le spuneți la acelea verzi, din copac, care se îngălbenesc și cad toamna ?

NALR-Olt. MN pls. 89; ALF 559; AIS 562; ALG 94; ALMC 241; ALPO 251; ALWI 42; ALA 819; ALC 864; ALAL 261; ALB 786; ALBRAM 374; ALFC 519; ALJA 521; ALLOc. 167; ALLOr. 232; ALN 433; ALP 554; ASLEF 762.

II. frunză ; frunze : 671-697, 699-703, 705-711, 713-720, 723, 726-727, 734-736, 739, 741, 745-747, 752-754.
frunză ; frunze : 698, 704.
frunze [pl.] ; frunză sau foi : 712.
frunză ; frunzi : 721.
frunze [pl.] ; frunză : 722, 724, 728-733, 737-738, 740, 743-744, 748-750, 755.
frunze [pl.] ; frunză : 725.
frunză ; frunze : 742, 751, 796, 808, 865, 889.
frunză ; frunze : 756-757, 759-767, 769, 771, 773-775, 777-779, 782-783, 785-792, 794-795, 797, 799-801, 803, 805-806, 809, 813-821, 823, 825-826, 828-829, 831-833, 837, 844-845, 848-851, 853, 855, 857-859, 861, 863, 868, 870, 877, 881-882, 884-888, 890-894, 896-900.
frunză ; frunze : 758, 770, 772, 776, 780-781, 784, 811-812, 822, 824, 827, 830, 834, 836, 838, 840-843, 846, 854, 856, 860, 862, 864, 866, 869.
foaie, [k] frunză ; frunze : 768.
frunză ; frunze : 793, 798, 802, 804, 807, 871-872, 875, 879-880, 883.
frunză ; frunzi : 810.

foaie ; foi, frunză, frunze : 835.
frunză ; frunze : 839.
frunză ; frunze : 847, 852.
frunză ; frunzi : 867, 895.
frunză ; frunzi : 873, 876.
frunză ; frunzi : 874.
frundă ; ~, [ε] frund : 878.

frunză mică : 733, 755, 819.
frunză : 743⁺ : tot ~, că frunzișoară nu-i, 751⁺ : tot ~ îi spune.
frunzică ; -zișoare : 744.
frunză ; frunze : 750.
frunzișoară, frunzuliță, frunzică : 756.
tot frunză : 758, 761-763, 770, 780, 784-785.
tot frunză, frunzuliță, le rizgi-ială [asta] : 765.

FRUNZULIȚĂ, pl. „petite feuille"

[1302]

I. [Întrebare indirectă]. La o frunză mai mică cum îi zici ?

NALR-Olt. MN pls. 89; ALRR-Mar. 550, ALJA 521.

II. frunzuliță ; -lițe : 671, 673-676, 678-692, 695-701, 703-706, 708, 710, 712-714, 716-720, 757, 759-760, 766-767, 771-779, 781-783, 787-794, 796, 800-804, 806, 808-809, 881, 884-888, 890-900.
frunză mică, ~mărunță : 672.
frunzuță ; -zuțe : 677, 799.
frunză mică : 693, 768-769.
frunzuliță ; -liți : 716, 807.
frunzică ; -zele : 694, 786.
frunzică ; -zici : 702, 711.
frunzică ; -zici, -zele : 707.
frunzică, frunzuliță ; -lițe : 709.
frunzișoară ; -șoare : 715, 842.
frunză mică : 721, 736, 753, 863.
frunzuliță ; -lițe : 722, 724, 727, 729-731, 734-735, 738-739, 741-742, 745, 749, 752, 754, 816, 821-822, 825-826, 831-833, 837, 843-844, 848-851, 853, 859.
frunzuliță ; ~ : 723, 764.
frunzuliță ; -lițe : 725, 740, 865, 867.
frunzuliță : 726.
frunzuliță ; -liți : 728, 860-861, 895.
frunzișoară ; -șoare : 732, 737, 746-748, 795, 797-798, 805, 810.
frunzuță ; -zuțe : 811, 824, 830, 836, 840-841, 846, 854, 856-857, 866.
frunză crudă ; frunze mici : 812.
? : 813, 834.
frunză mică, frunzuliță ; -lițe : 814, 815.
foișile [pl. a.] ; foiță : 817.
frunze mici [pl.] : 818.
frunzuță ; -zuțe : 820, 828.
frunză mică : 823, 829.
frunză mică : 827, 835.
frunzuliță ; -lițe : 838.
frunzuliță ; -lițe : 839, 855.
frunzuliță ; -lițe : 845, 847, 852, 864, 868-869.
frunzișoară ; -șoari : 858.
frunzuță ; -zuți : 862.
frunzulică ; -lice : 870.
frunzuliță ; -liți : 871.
frunzuliță ; ~, -lițe : 872.
frunzuliță ; -liți : 873, 876⁺.
frunzișoară ; -șoare : 879-880.
frunzuliță ; -liți : 874.
frunzuliță ; -lițe : 875, 883.
frunzuliță ; -lice : 877.
frundușoară ; -șoare : 878.
— : 882.
frunziță ; -zițe sau frunzișoară ; -șoare, [ε] frunzuliță ; -lițe : 889.

Note la hartă :

II. 698 : sau un grup de arbori deși sau ~ dărâmături de arbori, „7-8 copaci care cresc dintr-o rădăcină".
699 : ~ deasă și mare.
731 : desiș -cînd crește lăstaru des de nu poți intra.
785 : [ε] un loc dă nelumblat.
801 : des rău.
809 : crâng - „pîlc de lemne" [= copaci].
854 : desiș -une ie pădure tînără, lăstari.

HUCI, pl. „petit bois épais"

[1296]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la o pădure mică, deasă, cu copăcei și cu tufișuri ?

ALR II s.n. 585 ; ALRM II s.n. 396 ; NALR - Olt. 518 ; ALRR - Mar. 542, cf. ALF 187 ; cf. AIS 531 ; cf. ALCo 520 ; ALMC 252 ; ALBRAM 353.

Note la hartă:

II. 725: o tăiem de hărăgărije.
761: [și nume topic, nume de pădure].
774: ~ sămănáte cu gíndă.
775: síntem dăpárte dă pădúri.
801: îĝ - ca déștiu, deásă răụ.
813: ĉeajír - „o pădurice a rázna" [= separată].
816: pădure hîĝoásă.
817: mai cu seámă mai pă văi.
826: aiíĉ ie o késtiie foárte interesántă: și la o crácă tot ~ îi zíĉe.
838: ụo iaụ pîn lăstár și daụ îm pădúre.
848: „de mărăcini, gheorghinari, porumbari".
850: un lăstár nu puasă fiie un códru, ie ụo pădúre tînără.
858: să fáĉe pădúre ca cînd ie sĕmănát.
864: am fost în ~.
868: „de copăcei"; „de rugi de mure, arbuști, buruieni".
870: tîrtáni [= mărăcini].
881: „pădure tânără, neră-rită".
882: 1° „pădure de lăstari", 2° „lăstar".
893: „amestecătură de pădure cu tufe, cu mărăciniș etc.", mișel „ceva care nu-i bun".
894: leásă de mărăcîni.
898: „în alte părți, în Moldova".

MLĂDIȚĂ, pl. „talle"

[1309]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la aceea tânără de tot care crește de-a dreptul din rădăcina unui copac ?

NALR - Olt. MN pls. 89 ; ALRR - Mar. 554 ; ALL 235 ; ALG 95 ; ALMC 247; ALA 1086 ; ALC 1134; ALAL 267; ALB 571; ALBRAM 363 ; ALIFO 328; ALJA 522, 551; ALLOc. 172 ; ALLOr. 238 ; ALP 556 ; ASLEF 802, 806/598.

II. lăstári ; ~ sau mlădíță ; mlădíțe : 671.
lăstári ; ~ : 672-674, 676, 678, 680, 684, 686 + : sau lácume „suge seva de la copac, sînt lacome", 764-766, 770, 772-773, 784, 796, 801, 804.
lăstár ; -táre : 675, 729-730, 820, 825.
lăstár ; -tári : 677, 679, 681-683, 685, 687-690, 694, 696, 697 + : [B.] zmiĉeá lácomă, 699, 705-706, 708, 710-713, 716-721, 724, 726-728, 731, 733-742, 744-748, 751-753, 755-763, 767, 771, 774-775, 777-778, 782-783, 786-789, 792-793, 797-800, 802-803, 805-806, 809-811, 814 + : [*] lăstáre ; -tări, 818-819, 821-824, 833, 838-839, 842-843, 845, 847-850, 853-854, 855 + : mlájă ; mlăji [= mlădițe de salcie pentru împletit], 856, 859-864, 867, 869-871, 879 + : puiét ; -iéț, 880 + : [B.] vlăstár ; -tári, 881-882, 883 + : [E] -táre [n.], 886-889, 893-896, 900.
lăstáre ; -tări : 691, 790, 794, 813, 816, 826.
lăstár ; -tări : 692, 768, 791 + : sau juárdă ; juárde, 795, 808, 817, 830.
zmiĉéle, rugári ; -gár, lácomi : 693.
lăstáră ; -táre : 695.
zmiĉeá ; -ĉéle : 698.
zmiĉeá ; -ĉíle : 700, 704, 715.
puiét ; -iéți : 701, 876 + : [G] (la salcie, la plop) mlájă ; mlăji, mlădíță ; -díți.
rámură ; rámuri : 702.
rămurícă ; -réle : 703.
lámură ; lámuri : 707, 709.
lámură ; lámuri, lăstár ; -tári : 714.
lámură ; lámure : 722.
mlădíță ; -díț : 723.
mlădúcă ; -doáĉe : 725.
lámură ; lámuri : 732, 743.
nuiá ; nuiéle : 749, 841.
mlădíță ; -díțe : 750, 754, 885.
lăstári ; -tări : 769.
crengúțe, lăstári : 776 + : [*] a dat copíli.
joárdă ; joárde, pui : 779.
pui, lăstár ; -tári : 780.
fidán ; -dáni : 781.
pui, un fidán dă pui : 785.
fʰidán ; -dáni : 807.
lăstár ; -táruri : 812.
zmiĉeá ; -ĉéle : 815.
pui ; ~ lăstár ; -tári : 827.
vlăstár ; -tári : 828, 831-832.
nuiá ; -iéle : 829.
altói ; ~ : 834.
altói ; -toáĭe, fʰidán ; -dáni : 835.
? : 836.
lăstárᵘ ; -tări : 837, 844, 858, 865, 866, 868 + : mlădíță ; -díțe [= nuia de salcie].
zmiĉeá ; -ĉéle, nuiá ; -iéle : 840.
pui : 846 + : mlădíță îi zíĉe númai la sălĉíĭe.
mlájă ; mlăji : 851.
lăstár ; -tári, mlădíță ; -díțe : 852.
lăstár ; -tári sau altói : 857.
puiéț ; ~ : 872 + : să lăstărésc puiéțâ.
lăstár ; -tări [n.], [k] -tári : 873.
pui ; ~, mláji ; mlăji : 874.
lăstár ; -táre : 875.
pui ; ~ : 877, 878 + : mlájă ; mlăj „mlădițe care ies din tulpina tăiată", 884, 890 + : a dat pui din el, lăstár ; -tári, lăstăréște, mlădíță ; -díțe, 891 + : lăstărúș ; ~ puiᵘ ; pui, lăstárᵘ ; -tári : 892 + : mlădíță ; -díțe „ramuri tinere de copac".
puiéte ; -iéți : 897 + : [G] lăstár ; -táre.
lăstár ; -tári, pui ; ~ : 898.
vlăstár ; -tári sau puiét ; -iéți : 899.

RARIȘTE, pl. *„éclaircie"*
[1297]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum se cheamă locul din pădure unde copacii nu sunt deși, ci depărtați unii de alții?*

ALR II s.n. 588; ALRM II s.n. 399; NALR-Olt. 519; ALRR-Mar. 546; ALAL 249; ALN 439.

RETEZ, (un copac) (ind. prez. 1)
„j'étête (un arbre)"
[1312]

I. *[Întrebare indirectă]. Când vârful unui copac e prea înalt și vrei să-l ... [GEST], ce zici că-i faci?*

NALR-Olt. MN pls. 90; ALRR-Mar. 556; cf. AIS 543; ALCe-LVII; ALIFO 398; ALLOc. 171; cf. ALLR 611; cf. ALN 438, 503; ASLEF 801/594.*

II. *retéz: 671-683, 685-692, 696, 698-702, 706, 712, 715-718, 720, 722, 724-727, 729, 731, 735, 737, 739, 742-744, 746-750, 752, 755-758, 761, 763-768, 770-778, 781, 784-795, 797-803, 805, 807-814, 816-818, 820-824, 827, 829, 832-833, 835, 838-840, 843, 847, 849, 853-854, 856, 860-862, 869, 871, 876, 879, 882, 884-885, 887-888, 896 +: retés, 897, 899-900.*

îl tunz, îl retéz: 684.

rătéz: 693, 695, 697, 704, 708, 710, 713, 721, 723, 730, 732-734, 741, 745, 751, 759 782, 815, 826.

tai, rătunjésc, retéz: 694.

rătunjésc, tai, rătéz: 703.

rătunjésc, retéz: 705, 719.

tunz, rătunzésc: 707.

rătunzésc, rătéz: 709.

tai, retéz: 711, 762.

retéz: 714, 836-837, 844, 846, 863.

rĕtéz: 728, 736, 796, 804, 806, 851, 890.

rătunjăsc: 738.

scurtéz: 740.

rătunjésc sau ĉuntéz: 753.

rătunjésc: 754, 895 +: îi tai vîrfu.

îi tăiém corgána, vîrfu: 760.

tunz: 769 +: îl mai ~ dă sus să-ș fácă corgánă.

îl tai, îl retezăsc: 779.

retéz, cîrneștį [2]: 780.

tai corgána, cúrăț: 783.

tunz, retéz: 819, 830.

rătunjăsc: 825, 834, 841, 845, 855, 864.

rătunjésc: 828, 865-866.

rătunjésc: 831, 857, 870.

rătunjăsc, retéz: 842.

retléz: 848, 859, 891.

retéz, rătunjésc: 850.

retéz, rătunjĕsc: 852.

rĕtéz, rătunjĕsc: 858.

rătunjăsc: 865-866, 868.

rătunjĕsc: 867.

crestéz, retéz: 872.

rletéz, ĉluntéz la vîrf: 873.

rletléz: 874, 881, 889.

ĉluntéz: 875.

ĉuntéz: 877.

rlętéz: 878.

rletéz: 880 +: sumléz (în sus) „tai crengile de jos ca să facă coroană sus".

îi ĉuntésc corgána, [σ] rletéz: 883.

retunjésc: 886.

scurtléz, rîntujésc „ciuntesc, rotunjesc", [σ] retéz: 892.

răntujésc: 893 „îl mai scurtez".

îi fac scáun, [σ] retéz: 894.

tai vîrfu: 898 +: „nu se spune retéz, vorbă oltenească".

Note la hartă:

II. 681: *cu jirárį [= copaci cu jir, pentru sămânță].*
691: *ĉolpánį „copaci rari", ʮo poįánă.*
698: *poįánă; -įénį „loc fără nici un arbore, în pădure", [D] ráriște.*
715: *áre gólurį, įe dumbrăvíță.*
719: *nu maį įe búnă.*
765: *am dat d-o poįánă.*
768: *pădúrea úne įe ráră.*
772: *să rărĕște, să fáĉe o poįánă.*
818: *gindárį [= stejari izolați].*
827: *įe tufánį rárį.*
879: *„porțiune din pădure, ca o fâșie lungă, fără copaci".*
896: *kelemneá; -néle „goliș mare, până la 1/2 ha".*

LUNCĂ, pl. „pré au bord d'une rivière"

[1298]

1. [Întrebare indirectă]. Cum îi spuneți la locul neted (cu copaci) de-a lungul unei ape?

NALR-Olt. 520; ALRR-Mar. 547; cf. ALCe 171.

RĂDĂCINĂ, pl. „racine"

[1303]

I. [Întrebare indirectă]. Cum se cheamă partea copacului care crește în pământ?

NALR-Olt. MN pls. 89; ALF 1126; AIS 558; ALG 486; ALMC 232; ALA 133; ALC 159; ALAL 259; ALBRAM 370; ALFC 519; ALJA 506; ALLOc. 163; ALLOr. 228*; ALN 432; ALP 544; ASLEF 760, 802.

II. rădăcínă; -cíni : 671-701, 703-715, 717-718, 720-726, 728, 730-751, 753-758, 760, 766+: sau vínă, 768-771, 773-774, 779-787, 789, 791-792, 795, 801-810, 812, 817, 820-822, 824-826, 829, 832, 837-838, 841-853, 855-870, 877, 881, 884-888, 890-900.

buturúgă cu rădăcíni : 702.

buturúgă cu rădăcínă : 716, 719.

buturúgă; -rúĝ, rădăcínă; -cíni : 727.

rădăcínă; -cíni sau ĉoátcă; ĉoátĉe : 729.

rădăcínă; -cíni sau buturúgă; -rug : 752, 799.

rădăcínă -cíni, trupínă : 759, 762.

trupínă; -píni, rădăcínă; -cíni : 761.

bútură, ~ cu víne; búturi : 763.

rădăcínă; -cíni, trupínă cu ~ : 764.

rădăcínă; -cíni, trupínă; -píni : 765, 767.

trupínă; -píni sau vínă; víne : 772.

trupínă; -píni : 775+: trupina cu víne : 776, 778.

buturúgă; -rúĝ : 777, 798+: cu víne; vínă, 836.

vínă; víne, [σ] rădăcínă; -cíni : 788.

rădăcínă; -cíni sau bútură; búturi, vínă; víne : 790.

buturúgă; -rúĝ cu víne; vínă, [σ] rădăcínă; -cíni : 793.

vínă; víne, rădăcínă; -cíni : 794, 800.

vínă; víne, [σ] rădăcínă; -cíni : 796.

vínă; víne, rădăcínă; -cíni : 797.

rădăcínă; -cíni, vínă; víne : 811, 814-816, 823, 828, 833.

vínele [pl.a.]; vínă : 813.

buturúgă; -rúĝ, vínă; víne : 818.

vínă; vínă, rădăcínă; -cíni, buturúgă : 819, 827.

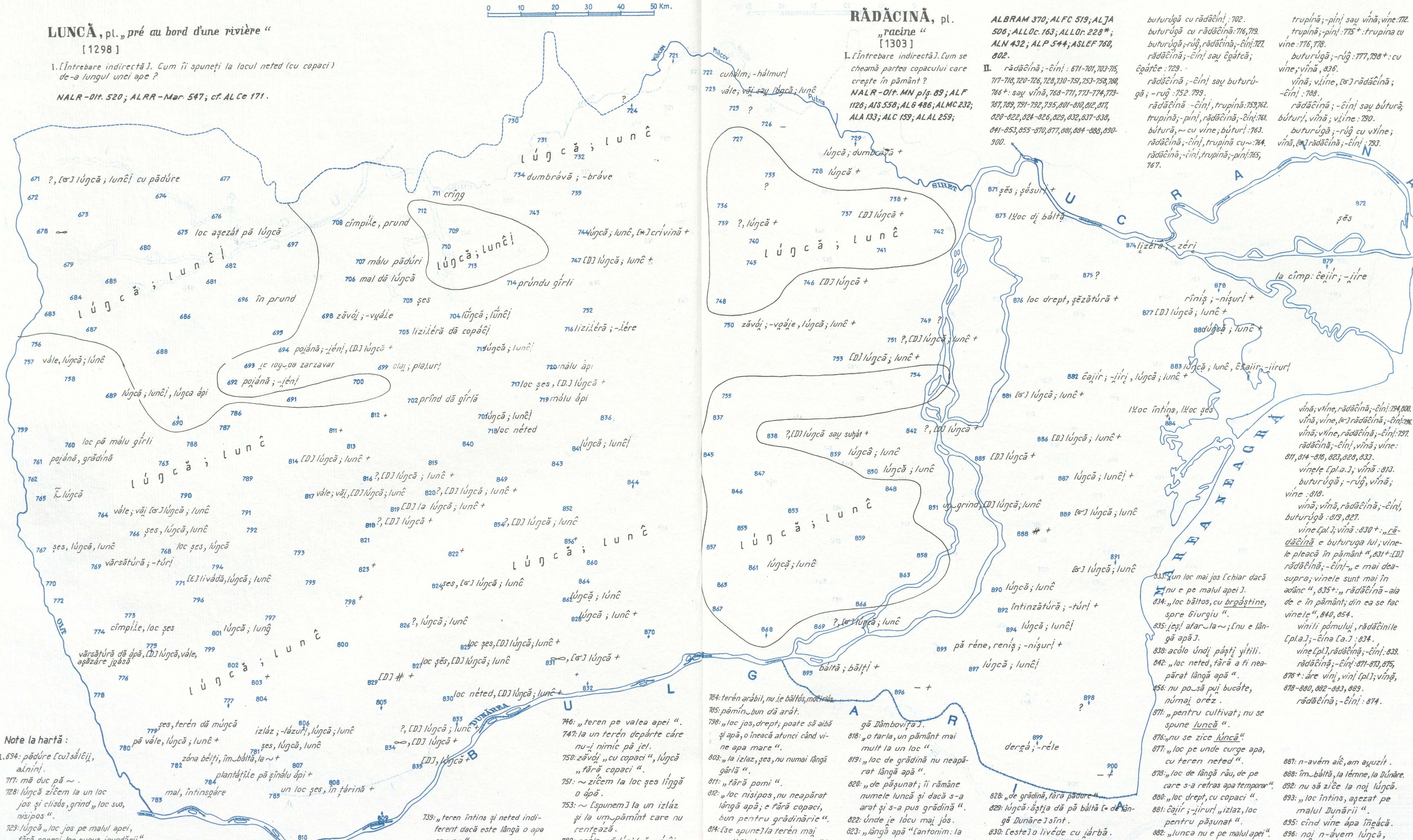
víne [pl.]; vínă : 830+: „rădăcínă e buturuga lui; vinele pleacă în pământ", 831+: [D] rădăcínă; -cíni – „e mai deasupra; vinele sunt mai în adânc", 835+: „rădăcínă-aia de e în pământ; din ea se fac vinele", 840, 854.

vinili pómului, rădăcinile [pl.a.]; -cina [a.] : 834.

víne [pl.], rădăcínă; -cíni : 839.

rădăcínă; -cíni : 871-873, 875, 876+: áre víni, víni [pl.]; vínă, 878-880, 882-883, 889.

rădăcínă; -cíni : 874.

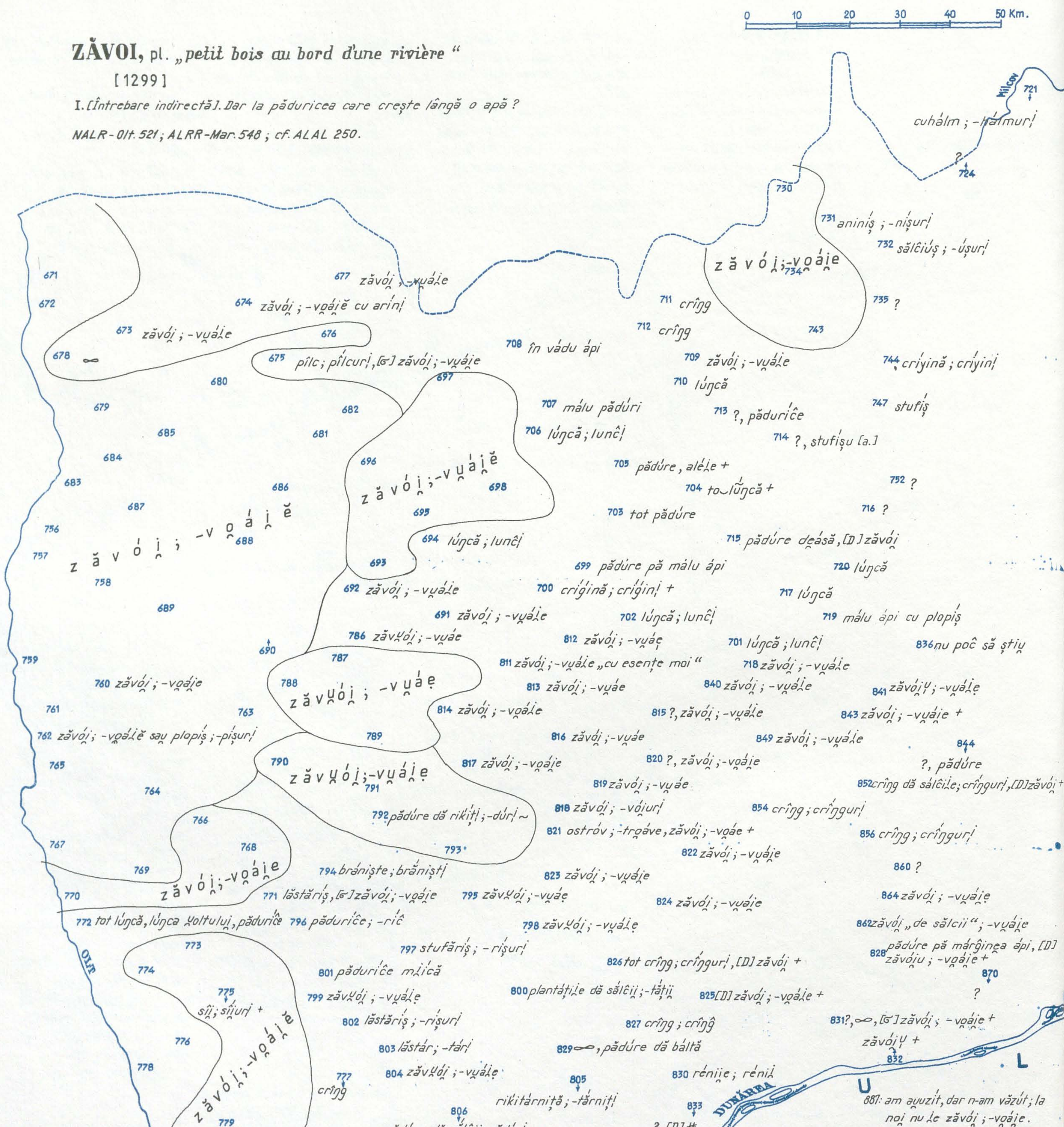
Note la hartă:

II. 694: pădúre [cu] sălĉii, alnini.
717: mă duc pă ~.
728: lúŋcă ziĉem la un loc jos și clisós, grind „loc sus, nisipos".
729: lúŋcă „loc jos pe malul apei, fără copaci, loc supus inundării".
737: ~ ziĉem la lócuri joáse.
738: „teren neted
739: „teren întins și neted indiferent dacă este lângă o apa sau nu".
744: lúŋcă ie o întindere máre de loc.
746: „teren pe valea apei".
747: la un terén depárte cáre nu-i nimic pă iel.
750: zăvói „cu copaci", lúŋcă „fără copaci".
751: ~ ziĉem la loc șes líŋgă o ápă.
753: ~ [spunem] la un izláz și la um‿pămînt care nu rentează.
780: poála pădúri (pă márĝinea ~).
782: bun dă grădínă [=grădinărit].
784: terén arábil, nu ie băltós, mocirlós.
785: pămîn‿bun dă arát.
798: „loc jos, drept; poate să aibă și apă, o îneacă atunci când vine apa mare".
803: „la izlaz, șes, nu numai lângă gârlă".
811: „fără pomi".
812: „loc nisipos, nu neapărat lângă apă; e fără copaci, bun pentru grădinărie".
814: [se spune] la terén mai mult [independent de apă].
816: únde sînt pămînt dă kișái, unde iéste kișáiuri [pe lângă Dâmbovița].
818: „o tarla, un pământ mai mult la un loc".
819: „loc de grădină nu neapărat lângă apă".
820: „de pășunat; îi rămâne numele luncă și dacă s-a arat și s-a pus grădină".
822: únde ie lócu mai jós.
823: „lângă apă" [antonim: la dial].
825: loc șes únde ie mai jos ca dă deal [nu neapărat lângă apă].
828: „de grădină, fără pădure".
829: lúŋcă: áștia dă pă báltă [= de lângă Dunăre] sînt.
830: [este] o livéde cu iárbă.
831: ~ să spúne la Uotár [=satul vecin].
832: aruncătúră: „unde aruncă apa nisip de face grinduri".
833: „un loc mai jos [chiar dacă nu e pe malul apei].
834: „loc băltos, cu broáștine, spre Giurgiu".
835: iéși afar‿la ~; [nu e lângă apă].
838: acólo úndi páști yítili.
842: „loc neted, fără a fi neapărat lângă apă".
856: nu po‿să pui bucáte, númai oréz.
871: „pentru cultivat; nu se spune luncă".
876: „nu se zice lúncă".
877: „loc pe unde curge apa, cu teren neted".
878: „loc de lângă râu, de pe care s-a retras apa temporar".
880: „loc drept, cu copaci".
881: ĉaiír; -iíruri „izlaz, loc pentru pășunat".
882: „lunca nu e pe malul apei".
885: „loc neted pe lângă malul unei ape".
886: „pământ neted pe lângă o apă".
887: n-avém aiĉ, am auzít.
888: îm‿báltă, la lémne, la Dúnăre.
892: nu să ziĉe la noi lúŋcă.
893: „loc întins, așezat pe malul Dunării".
895: cînd víne ápa îneácă.
896: noi n-ávem lúŋcă, am auzít în armátă.
900: n-ávem așá ĉevá.

ZĂVOI, pl. „*petit bois au bord d'une rivière*"
[1299]

I. [Întrebare indirectă]. Dar la păduricea care creşte lângă o apă?

NALR-Olt. 521; ALRR-Mar. 548; cf. ALAL 250.

Note la hartă:

II. 700: „plută, anină, sălcii".
704: pă prúndu gîrli.
705: pă márĝinea ápi.
746: loc cu cătină, cu paṭakinį, cu mlájă.
775: terén nu prea bun dă múncă, mocirlós.
825: únde ie pădurîĉe dă sálĉie, pleop, anin.
826: „zăvoi nu se mai zice de mult".
828: zăvóiu – únde ie mai mul sálĉie.
831: „un pământ cam găvănat, pe care e un drum".
832: „în mijlocul apei, cu copaci".
843: mai mult rikítă, sálĉiḷe créşte.
852: „zăvoi – smârc, loc mlăştinos cu apă puţină şi papură".
855: „pădure rară cu copaci mari".
868: „grind împădurit".
887: am auzít, dar n-am văzút; la noi nu ḷe zăvói; -voáie.
889: [a auzit în Muntenia] zăvói; -voáie; [în sat nu se foloseşte].
894: a auzit zăvói; -voáie, dar nu se ştie la ce se zice; mă parcă eştį un zăvói „om neplăcut la fizic".

III. 821. Informatorul afirmă că termenii sunt sinonimi.

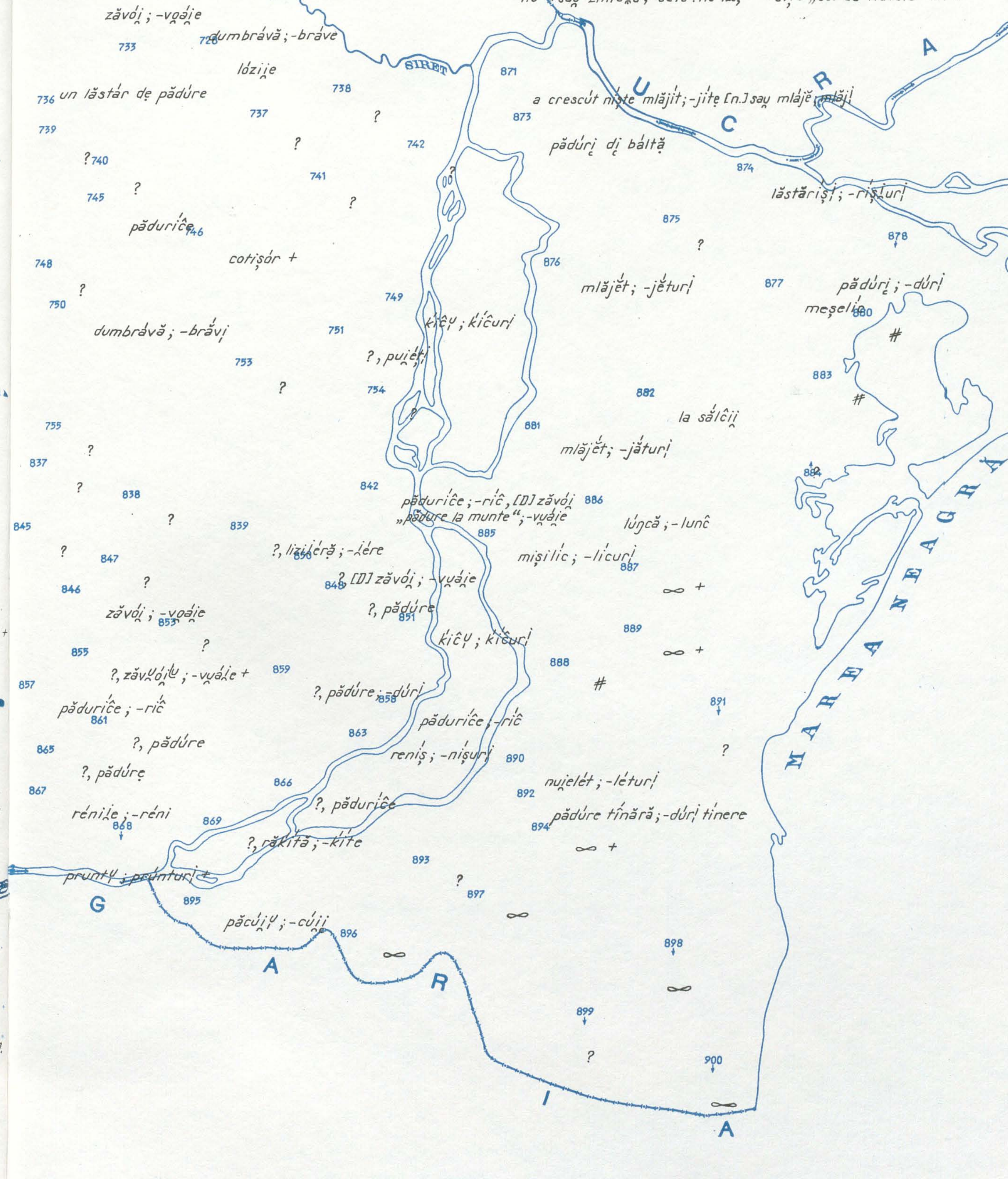
NUIA, pl. „*verge*"
[1310]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la aceea lungă şi subţire, pe care o tai şi cu care împleteşti garduri, coşuri?

NALR-Olt. MN pls. 89; AIS 561; ALL 1013; ALMC 249; ALBRAM 376; ALIFO 327*; ALJA 549; ALLOc. 174; ALLR 870; ASLEF 40, 802.

II. nuiá; nuiéle: 671-685, 686+: sau zmiĉeá; -ĉéle, 687-694, 695+: sau ŭo lăstáră, 698-702, 704-706, 707+: coádă dă biĉį, 708-717, 718+: sau zmiĉeá; -ĉéle: 719-720; 723-724, 730-732, 734, 743, 747, 749, 755-765, 767-771, 773-776, 778-780, 783-785, 795, 800, 804-805, 807, 809, 811-817, 819-826, 828, 830-832, 834-838, 840-842, 844, 851-852, 854-859, 861-864, 869-870, 872+: nuielúşă; ~ [dim.], 877, 879+: nueá; -éle, 881+: nueá; -éle, 882, 885-886, 887+: mlădíţă; -díţe, 890-892, 894+: mlădíţă; -díţe „soi de nuiele care se mlădoáie şi-s bune pentru coşuri", 897-898.

zmiĉeá; -ĉéle: 696, 703.
crácă, [D] nuiá; -iéle „lăstar crescut de jos": 697.
nuiá; -iéli: 721, 733, 867.
nuiá; -iéle: 722, 725-729, 735-736, 738-741, 744, 751-752, 792, 796, 801, 806, 808, 839, 848, 865-866, 868, 876, 880, 883, 889.
mlájă; mlăjį: 737, 753-754.
mlájă; mláje: 742, 745-746.
cătină sau răkítă, nuiá; -iéle: 748.
nuiá; -iéle, [*] mlájă; mlăjį: 750.
băţ, cránġă: 766+: l-am golăşít.
nuiá; -iéle sau zmiĉá; -ĉéle: 772.
zmiĉá; -ĉéle, toiágă, nuiágă; -iéĝ: 777.
joárdă, nuiá; -iéle: 781.
nuielúşă; -lúşe, nuiá; -iéle: 782.
nueá; -éle: 786.
nueá; -ḷéle, rikítă; -kíte: 787.
rikítă; -kíţį, nueá; -ḷéle: 788, 794.
nueá dă rikítă; -ḷéle ~: 789.
nueá; -ḷéle: 790, 799, 802, 810, 888, 896.
nueá; -éle: 791, 884.
nueá; -ḷéle: 793, 797-798, 871+: nuéle [pl.].
zmiĉeá; -ĉéle orį nuiá; -iéle: 803.
nueá; -iéle: 818.
nuiá; -ḷéle: 827.
tod nuiá: 829.
nuiá; -iéle, [B] tuiágă; -iéĝ: 833.
rikítă, nuiéle dă ~ [pl.]; -iá: 843.
răkítă; -kíţį: 845.
mládă dă sálĉiḷe; mlăzį, nuiá; -iéle: 846.
răkíţă, nuiá; -iéle: 847.
nuiá; -iéle, zalóg; -loáĝe sau rikítă; -kíte: 849.
mláiĕ; mlăjį, nuiá; -iéle: 850.
mláiĕ; mlăjį sau răkítă; -kíte: 853.
răkítă; -kíte, nuiá; -iéle: 860.
nuiá; -iéli: 873-875.
nuiá; -iélį: 878.
nuielúşe; -lúşlį, nuiá; -iéle, nueá; -éle: 893.
nueá; -éle: 895, 899+: „pentru gard", mlájă; mlăjį „pentru coşuri".
nueá; -éle: 900.

COPACI, pl. „arbres“
[1300]

I. [Întrebare indirectă]. În livadă cresc pomi, dar în pădure ce cresc?

ALR II s.n. 1351; ALRM II s.n. 1132; NALR-Olt. 522; ALRR-Mar. 549; ALF 51, 52; AIS 533, 1251; ALPy 17; ALL 428*; ALG 88; ALMC 231; ALPO 40; ALA 117; ALC 141; ALCo 85, 309; ALAL 251; ALB 531; ALCe 112; ALFC 373; ALIFO 321; ALJA 487; ALL Oc. 162; ALL Or. 227; ALLR 130; cf. ALP 541; ASLEF 760, 763.

Note la hartă:

II. 773: nu sînt fructiferi, sîn sălbatic, fără fructe.
776: pomi: peri, meri sălbatic, alune.
778: per și meri păduret.
785: păi ce sînt iei: pădure dă sălcile, ~ dă salcimi, ~ plopi.
814: fel dă fel dă lemne; [am tăiat] un lemn.
821: „care sunt mari, groși, uriași; m-am suit într-un lemn“.
834: copácu cu pómu nu ie tot úna?
835: copắc [= plopi].
878: um pom mai vîrtos, mai mári.
892: „nu se spune arbore“.
897: copác „arbore bătrân, uscat“.

VEȘTEDĂ, pl. „fanée“
[1311]

I. [Întrebare indirectă]. Cum zici că este o floare pe care, după ce ai tăiat-o, n-ai pus-o în apă?

NALR-Olt. MN pls. 90; ALLR-Mar. 555; AIS 562*; cf. ALCe 704; ASLEF 807.

II. véștedă: 671-674, 675+: s-a veștejít, 676-680, 682, 685-687, 733-734, 743, 753, 761, 767+: să veștejăște, 769, 786-788, 795, 798-799, 802-803, 805-808, 811-813, 820, 825+: s-a veștejît, 827, 829-830, 833, 835, 840-841, 844-845, 850, 852-853, 855, 857, 860+: să veștejáște, 865, 867+: să veștejáști, 868, 870, 886, 888+: veștejită; -jite, 893, 895-896, 897+: s-a ofilit, 899.

véștedă; véștede: 681, 694-695, 700-702, 705-707, 715, 747, 750, 754, 756, 758, 763-764, 768, 776, 791-792, 794, 800, 822+: s-a veștejit, 824, 843.

veștejită: 683-684, 689, 719+: să veștejáște, 765, 818, 823.

veștezită: 688, 724, 742.

să veștejéște, ie véștedă: 690.

veștejită, [B] pălită: 691.

feștelită, veștejită: 692.

ofilită; -líte: 693, 849, 856.

véștidă; véștide: 696, 710, 713, 748, 842+: veștejáște, 859, 881-882, 885, 890.

veștejită; -jite, pălită; -líte: 697.

să beștejéște, să usúcă, beștejită sau uscátă, [D] s-a ofilit: 698.

veștejită; -jite: 699, 703, 704+: s-a veștejită, s-a pălit, 708-709, 711, 718, 720, 730, 854, 884+: [G] véștedă.

să păléște, pălită: 712, 717, 757, 772, 775.

s-a pălit, s-a veștejit, pălită; -líte: 714.

véștidă, [*] pălită: 716.

pălită; -líte: 721, 723, 725-727, 729, 731, 735-737, 744, 759.

ohilită; -líte: 722.

pălită; -líte, veștejîtă: 728, 774+: să veștejăște, să păléște.

pălită sau veștejită: 732.

zvitejîtă: 738.

véștidă: 739, 891, 892+: să veștejéște.

veștezîtă; -zîte: 740.

véștedă; veștejite: 741.

ofilită sau pălită: 745.

veștejîtă: 746, 848, 862, 864.

véștedă: 749, 838, 858, 866, 869, 887, 900.

veștejîtă; -jîte: 751.

uscátă, veștejită: 752.

veștejîtă; -jîte: 755, 784, 789, 810, 831, 846.

să veștejăște, véștedă: 760.

s-a ofilit, ofilită, s-a veștejît, véștedă: 762.

s-a uscát, să veștejăște: 766.

să veștejéște: 770.

uscátă, ofilită: 771.

să usúcă, să veștejăște: 773.

s-a veștejît, veștejîtă: 777.

să veștejăște, să păléște: 778.

ofilită, s-a pălit: 779.

pălită: 780+: s-a pălit, 783+: să păléște, 785+: să usúcă, să păléște, 815+: veștejîtă, 781+: să usúcă, să veștejăște.

s-a pălit: 782.

ofilită, véștedă: 790.

veștejîtă: 793, 801, 804, 814, 821, 828+: s-a veștejît, 839, 863+: să veștejáște.

veștejîtă, véștedă: 796.

trecútă, véștedă: 797.

uscátă, veștejîtă; véștedă: 809.

uscátă, véștedă sau feștelită: 816.

véștedă, s-a veștejît, s-a ofilit: 817.

uscátă, véștedă: 819, 832.

uscátă, véștedă; véștede: 826.

uscátă, veștejîtă: 834+: s-a veștejît sau s-a uscát.

uscátă, véștedă: 836.

veștejîtă; -jîte, véștedă; véștede: 837.

pălită, veștejîtă: 847.

véștidă, ohilită: 851+: să ohiléște.

veștejîtă, véștidă: 861.

ofelită, [B] pălită: 871.

véștedă, să veștejéște: 872, 883.

veștejită; -jiti, [G] véștidă: 873.

véștidâ; véștidi: 874.

véștidă: 875-876.

véștîdă; véștide: 877.

véștidă; véștide sau uscátă: 878.

véștedă; véștede: 879.

véștidă; véștide: 880+: se vestezéște, 889.

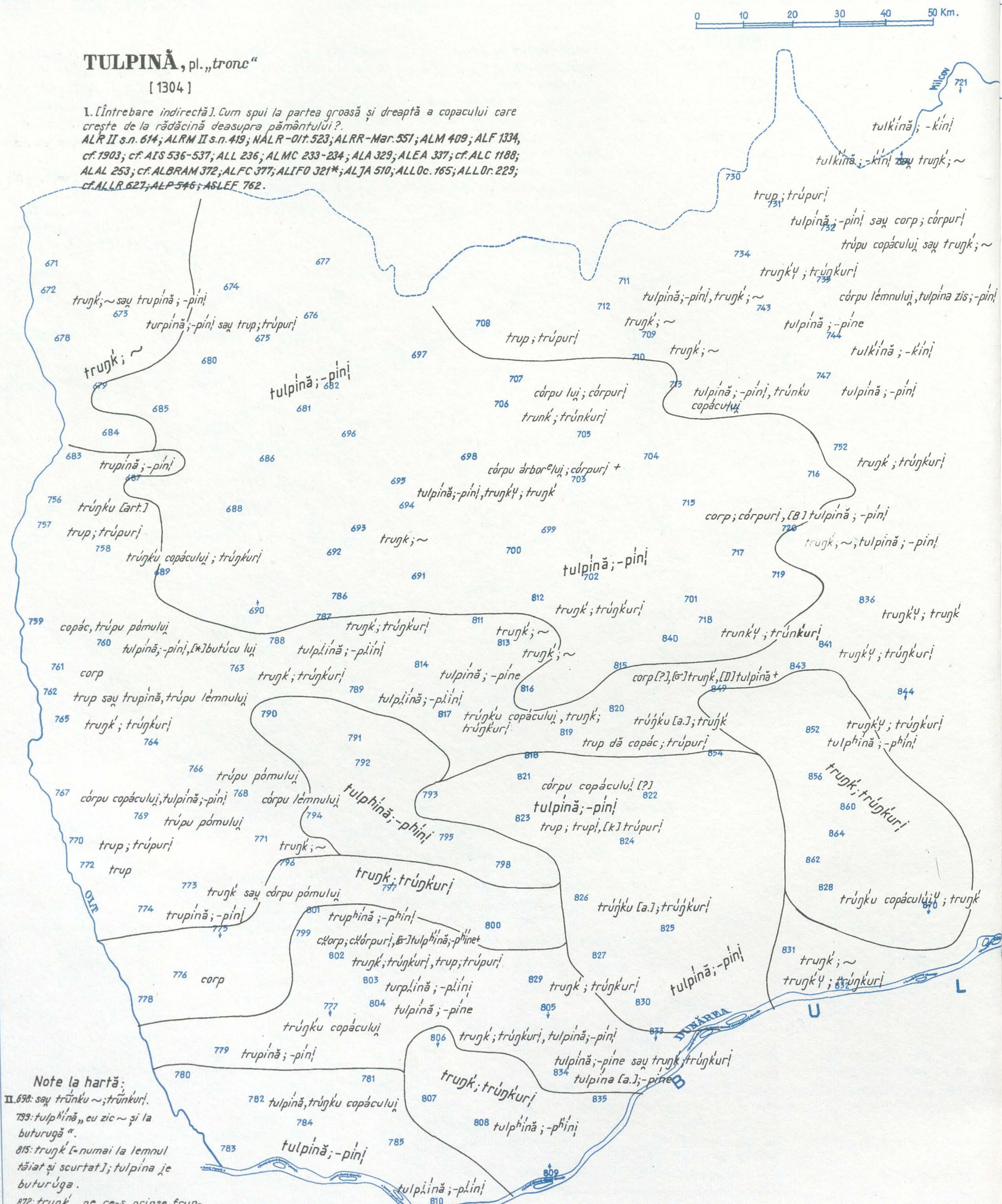
véștidă, [R] véștedă; véștede, să veștejăște: 894+: véștedă „îl scoate pă i și-l púne pă e“.

viéștiedă; viéștiede: 898.

TULPINĂ, pl. „tronc"

[1304]

I. [Întrebare indirectă]. Cum spui la partea groasă și dreaptă a copacului care crește de la rădăcină deasupra pământului?.
ALR II s.n. 614; ALRM II s.n. 419; NALR-Olt. 523; ALRR-Mar. 551; ALM 409; ALF 1334, cf. 1903; cf. AIS 536-537; ALL 236; ALMC 233-234; ALA 329; ALEA 337; cf. ALC 1188; ALAL 253; cf. ALBRAM 372; ALFC 377; ALIFO 321*; ALJA 510; ALLOc. 165; ALLOr. 229; cf. ALLR 627; ALP 546; ASLEF 762.

Note la hartă:
II. 698: sau trŭnku ~; trŭnkurʲ.
799: tulpʰínă „eu zic ~ și la buturugă".
815: trunk' [= numai la lemnul tăiat și scurtat]; tulpina ʲe buturúga.
872: trunk' „pe ce-s prinse frunzele".

CREANGĂ, pl. „branche"

[1305]

I. [Întrebare indirectă]. Dar la aceea mai groasă pe care o tai dintr-un pom, când se usucă? **NALR-Olt. 524; ALRR-Mar. 552; ALF 170; AIS 543*, 559, 1616; cf. ALL 435; ALMC 236-239; ALEA 339; ALC 313; ALCo 228; ALA 279, 379, 1080; ALAL 254; ALB 535; ALBRAM 373; 377; ALCe 122; ALFC 375; ALJA 519; ALLOc. 168; ALLOr. 234; ALLR 135; ALN 434*; ALP 548-549; ASLEF 762, 802.**

II. crácă; crăĉʲ: 671-681, 683-684, 686+: sau crac; craĉʲ, 687-688, 689+: care-i mai mică și comănác; -náĉe, care-i mai gros, 690+: sau crenĝʲ; creángă, 691-694, 695+: creángă; crenĝʲ, 699, 701-704, 706-707, 709-719, 841, 846, 871, 884, 893+: rámură; rămurʲ „mai subțiri", 899.

rámură; rámurʲ: 682, 685+: rámurile copácului, 828+: crenĝ; creángă să spúne mai puțin, dă pîn-cărțʲ.

creángă; crĕnĝʲ, crácă; crăĉʲ „se spune mai des": 696.

creángă; crenĝʲ, crácă, crăĉʲ: 697, 708, 720.

crácă; crăĉ: 698, 700, 724, 730, 732-733, 736-737, 739-741, 743, 745-749, 751-760, 762-765, 768-769, 771-773, 775, 777, 780-784, 786-795, 799-800, 803, 805-806, 808-812, 813+: comănác; -năĉ [= crengi groase], 814-816, 819-821, 823, 824+: [D] creángă; crenĝ „zicem la crăci", 827, 829-838, 840, 842-843, 845, 848-849, 851, 853-862, 866-867, 870, 879+: crángă; crănĝ, [E] crenĝ „mai subțiri", 885-886, 889, 891.

crac; craĉʲ: 705.

crángă; crănĝ: 721, 723, 726-728, 738, 742+: crăngărịle, 766, 869.

creángă; crenĝ: 722, 725, 734, 750, 776, 779, 785, 826.

[V] crácă; crăĉ, [R] creángă; crenĝ: 729.

crac; crăĉ: 731.

cracᵘ; craĉ: 735.

crac; craĉ: 744.

rămurʲ [pl.]; crácă; crăĉ: 761.

crenĝ [pl.], [k] crácă; crăĉ: 767.

creácă; creĉ: 770, 774.

creĉ, rámurʲ [pl.], crácă; crăĉ: 778.

rámură; rắmurʲ, crácă; crăĉ: 796.

crácă; crăĉ: 797-798, 801-802, 804, 807, 839, 844, 847, 852, 863-865, 868.

creáncă; crănĝ, crácă; crăĉ: 817.

creángă; crenĝ, crácă; crăĉ: 818.

creángă; crănĝ, crácă; crăĉ: 822.

crăcili [pl. a.]; crácă, rámură; rámurʲ: 825.

crácă; crănĝʲ sau crăĉʲ: 850.

creángă; crenĝ, crácă; crăĉ: 872.

crángă; crănĝ: 873+: crănguliță; -lițʲ, 878.

rámură; rámurʲ: 874+: crácâ; crăĉʲ.

crácă; crăĉ, crángă; crănĝ, vrasc; vráscurʲ: 875.

crángă; crănĝ, rámură; rámurʲ: 876.

creángă; crănĝ: 877.

crángă; crănĝʲ, crănguță; -guțʲ: 880.

crángă; crănĝ sau [σ] crácă; crăĉ: 881+: rámură; rámurʲ „mai subțiri".

rámură; rámurʲ: 882+: crácă; crăĉ „ramuri groase", sulinár „ramură și mai groasă".

crángă; crănĝ, creácă; creĉ: 883.

crángă; crănĝʲ, crácă, crăĉʲ: 887.

crácă; crăĉʲ sau rámură; rámurʲ: 888.

rámură; rámurʲ, crángă; crănĝ, [σ] crácă; crăĉ: 890.

crácă; crăĉʲ sau crángă; crănĝʲ, [σ] rámură; rămurʲ „cracă subțire": 892.

cráncă; crănĉʲ, úni ziĉe tot aịiĉa crángă; crănĝʲ: 894.

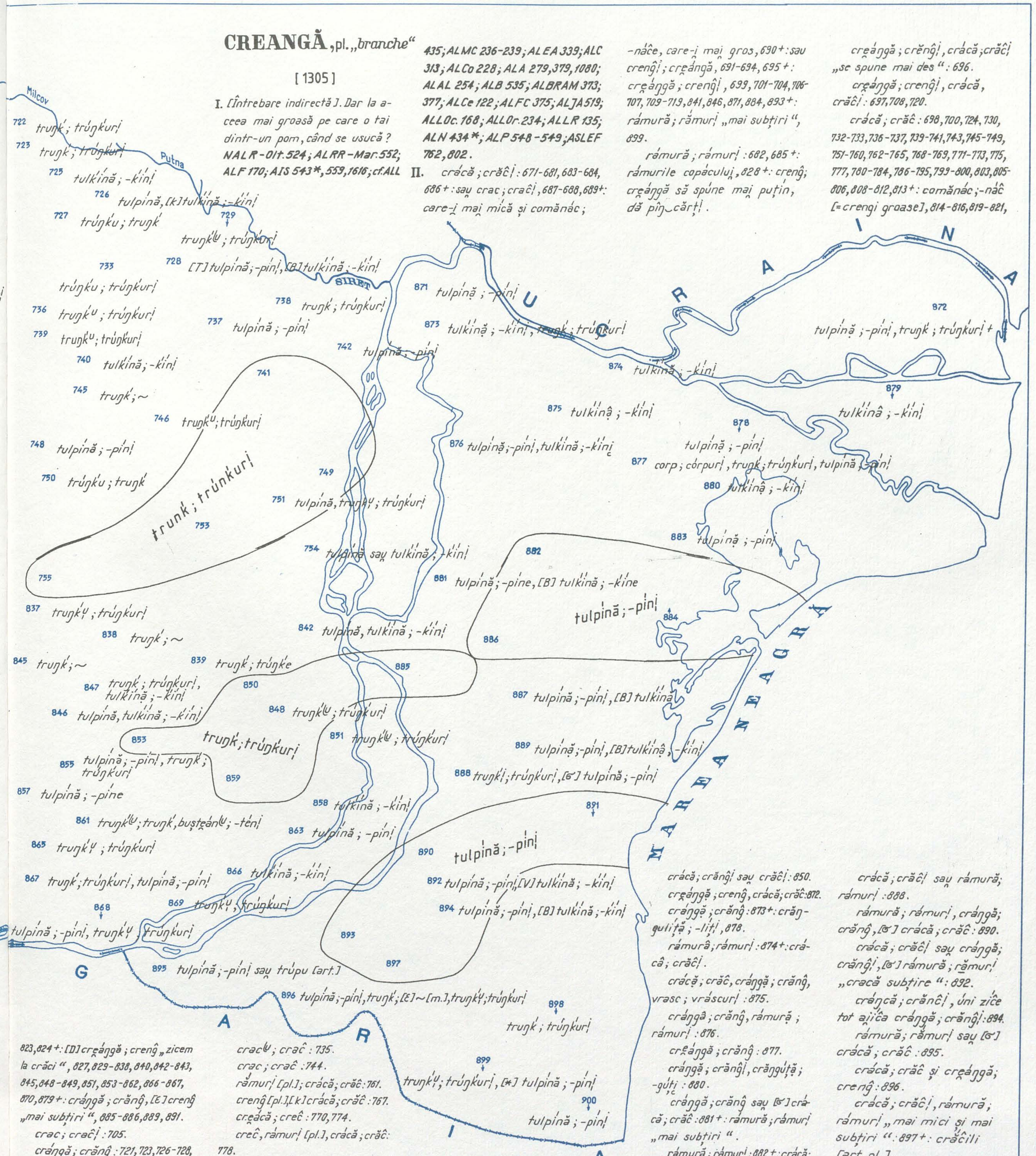
rámură; rămurʲ sau [σ] crácă; crăĉ: 895.

crácă; crăĉ și creángă; crenĝ: 896.

crácă; crăĉʲ, rámură, rámurʲ „mai mici și mai subțiri": 897+: crăĉili [art. pl.].

rámură; rámurʲ sau crángă; crănĝʲ: 898.

creángă; crenĝʲ, crácă; crăĉʲ „mai groasă", rámură; rámurʲ „mai subțire": 900+: crácă uscátă o taị.

MÂZGĂ „sève"

[1307]

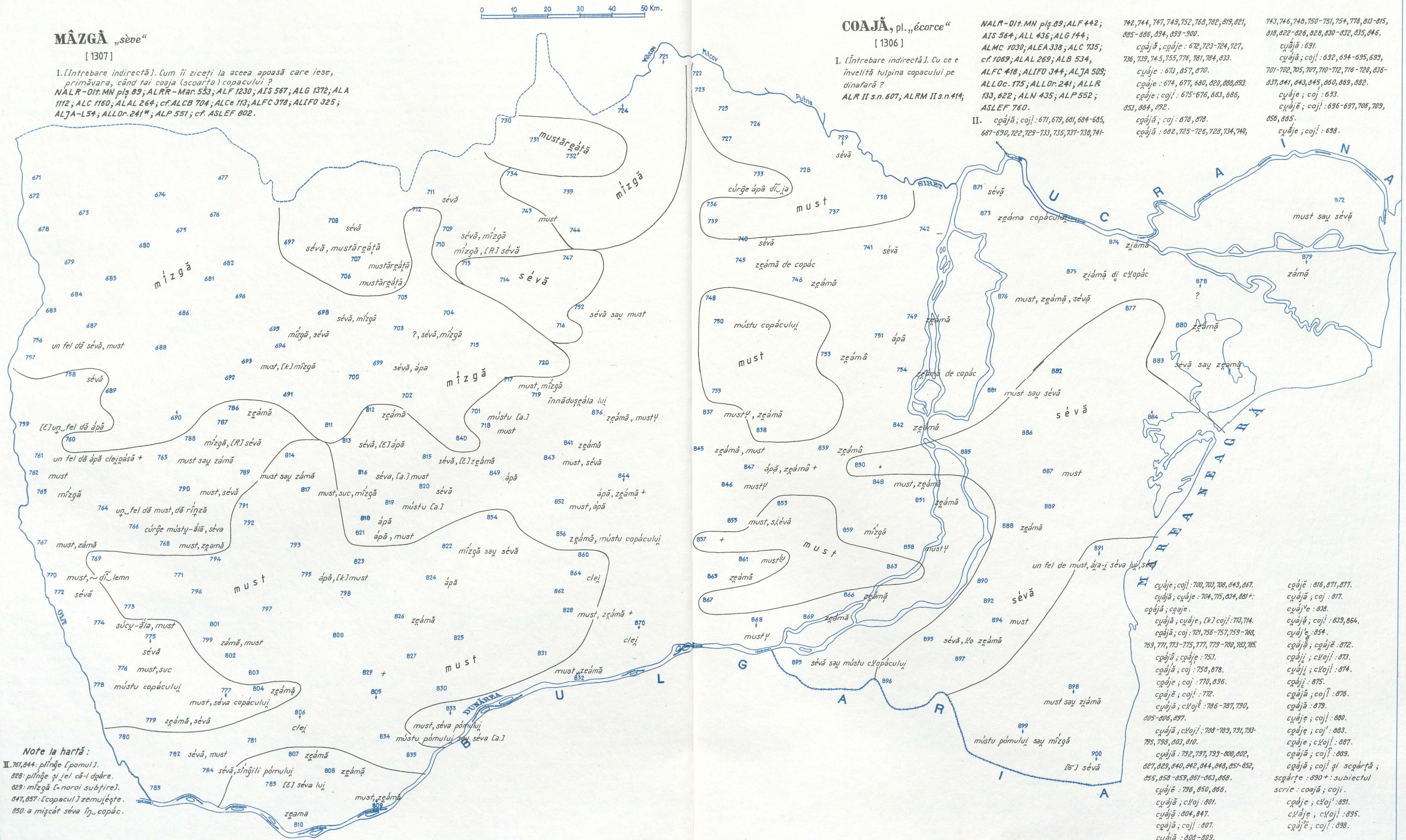
I. [Intrebare indirectă]. Cum îi ziceți la aceea apoasă care iese, primăvara, când tai coaja (scoarța) copacului ?
NALR-Olt.MN plș 89; ALRR-Mar. 553; ALF 1230; AIS 567; ALG 1372; ALA 1112; ALC 1160; ALAL 264; cf. ALCB 704; ALCe 113; ALFC 378; ALIFO 325; ALJA-L54; ALLOr. 241*; ALP 551; cf. ASLEF 802.

COAJĂ, pl. „écorce"

[1306]

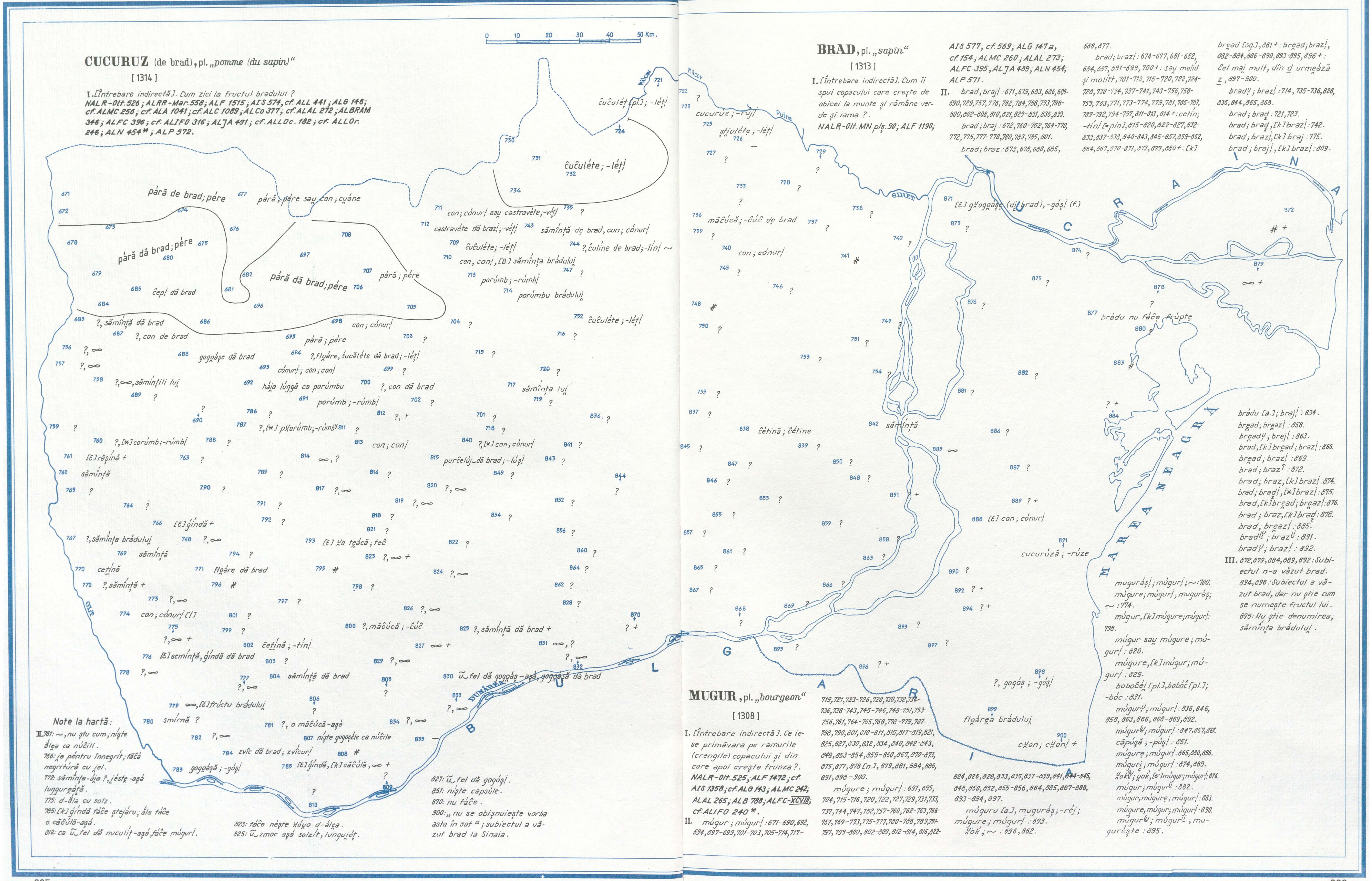
I. [Întrebare indirectă]. Cu ce e învelită tulpina copacului pe dinafară ?
ALR II s.n. 607; ALRM II s.n. 414; NALR-Olt.MN plș. 89; ALF 442; AIS 564; ALL 436; ALG 144; ALMC 1030; ALEA 338; ALC 735; cf. 1069; ALAL 269; ALB 534, ALFC 418; ALIFO 344; ALJA 509; ALLOc. 175; ALLOr. 241; ALLR 133, 622; ALN 435; ALP 552; ASLEF 760.

II. cọájă ; coj̦ : 671, 679, 681, 684-685, 687-690, 722, 729-733, 735, 737-738, 741-742, 744, 747, 749, 752, 768, 782, 819, 821, 885-886, 894, 899-900.
cọájă ; cọáje : 672, 723-724, 727, 736, 739, 745, 755, 776, 781, 784, 833.
cṷáje : 673, 857, 870.
cọáje : 674, 677, 680, 820, 888, 893.
cọáje ; coj̦ : 675-676, 683, 686, 853, 884, 892.
cọájă ; coj : 678, 878.
cọájă : 682, 725-726, 728, 734, 740, 743, 746, 748, 750-751, 754, 778, 813-815, 818, 822-826, 828, 830-832, 835, 846.
cṷájă : 691.
cṷájă ; coj̦ : 692, 694-695, 699, 701-702, 705, 707, 710-712, 716-720, 836-837, 841, 843, 845, 860, 869, 882.
cṷáje ; coj : 693.
cṷájĕ ; coj̦ : 696-697, 706, 709, 856, 865.
cṷáje ; coj̦ : 698.
cṷáje ; coj̦ : 700, 703, 708, 849, 867.
cṷájă ; cṷáje : 704, 715, 834, 881+: cọájă ; cọaje.
cṷájă ; cṷáje , [k] coj̦ : 713, 714.
cọájă ; coj : 721, 756-757, 759-768, 769, 771, 773-775, 777, 779-780, 783, 785.
cọájâ ; cọáje : 753.
cọájă ; coj : 758, 878.
cọáje ; coj : 770, 896.
cọájĕ ; coj̦ : 772.
cṷájă ; cṷoj : 786-787, 790, 805-806, 897.
cṷájă ; cṷoj̦ : 788-789, 791, 793-795, 798, 803, 810.
cṷájă : 792, 797, 799-800, 802, 827, 829, 840, 842, 844, 848, 851-852, 855, 858-859, 861-863, 868.
cṷájĕ : 796, 850, 866.
cṷájă ; cṷoj : 801.
cṷájă : 804, 847.
cọajă ; coj̦ : 807.
cṷájă : 808-809.
cṷájă ; cṷáje , [k] coj̦ : 811.
cṷájᵛĕ ; coj̦ : 812.
cọájĕ : 816, 871, 877.
cṷájă ; coj : 817.
cṷájᵛe : 838.
cṷájă ; coj̦ : 839, 864.
cṷáj'e : 854.
cọájă ; cọájĕ : 872.
cọáji ; cṷoj̦ : 873.
cṷáji ; cṷoj̦ : 874.
cọáji : 875.
cọájâ ; coj̑ : 876.
cọájă : 879.
cṷáje ; coj̦ : 880.
cọáje ; coj' : 883.
cọáje ; cṷoj̦ : 887.
cọájă ; coj̑ : 889.
cọájă ; coj̦ și scọárță ; scọárțe : 890+ : subiectul scrie : coajă ; coji.
cọáje ; cṷoj' : 891.
cṷáje , cṷoj̦ : 895.
cọáj'ĕ ; coj̑ : 898.

Note la hartă :

II. 761, 844: plînĝe [pomul].
828: plînĝe și i̯el că-l dọáre.
829: mîzgă [= noroi subțire].
847, 857: [copacul] zemui̯éște.
850: a mișcát séva în copác.

CUCURUZ (de brad), pl. „*pomme (du sapin)*"

[1314]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum zici la fructul bradului ?*
NALR-Olt. 526; ALRR-Mar. 558; ALF 1515; AIS 574, cf. ALL 441; ALG 148; cf. ALMC 256; cf. ALA 1041; cf. ALC 1089; ALCo 377; cf. ALAL 272; ALBRAM 346; ALFC 396; cf. ALIFO 316; ALJA 491; cf. ALLOc. 182; cf. ALLOr. 246; ALN 454*; ALP 572.

Note la hartă:

II. 761: ~, nu ștu cum; niște ălea ca núĉili.
766: ie péntru înnegrit; făĉá negritúră cu iel.
772: sămínța-ăia ?, iéste-așá lungureáță.
775: d-ăla cu solz.
785: [k] gíndă fáĉe ștejáru; ăla fáĉe o căĉúlă-așá.
812: ca ũ fel dă nuculíț-așá, fáĉe múgurí.
823: fáĉe néște ᵘoᵘo d-álea.
825: ũ zmoc așá solzít, lunguíeț.
827: ũ fel dă gogóșí.
851: niște capsúle.
870: nu fáĉe.
900: „nu se obișnuiește vorba asta în sat"; subiectul a văzut brad la Sinaia.

BRAD, pl. „*sapin*"

[1313]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi spui copacului care crește de obicei la munte și rămâne verde și iarna ?*
NALR-Olt. MN pls. 90; ALF 1190; AIS 577, cf. 569; ALG 147a, cf. 154; ALMC 260; ALAL 273; ALFC 395; ALJA 489; ALN 454; ALP 571.

II. *brad; brajĭ : 671, 679, 683, 686, 689-690, 729, 757, 776, 782, 784, 788, 793, 798-800, 802-808, 810, 821, 829-831, 835, 839.*
brad; braj : 672, 760-762, 764-770, 772, 775, 777-778, 780, 783, 785, 801.
brad; braz : 673, 678, 680, 685, 688, 877.
brad; brazĭ : 674-677, 681-682, 684, 687, 691-693, 700+: sau molid și molift, 701-713, 715-720, 722, 724-728, 730-734, 737-741, 743-756, 758-759, 763, 771, 773-774, 779, 781, 786-787, 789-792, 794-797, 811-813, 814+: cetín; -tínĭ [= pin], 815-820, 822-827, 832-833, 837-838, 840-843, 845-857, 859-862, 864, 867, 870-871, 873, 879, 880+: [k] bread [sg.], 881+: bread; brazĭ, 882-884, 886-890, 893-895, 896+: ĉel mai mult, din d urmează z, 897-900.
bradᵘ; brazĭ : 714, 735-736, 828, 836, 844, 865, 868.
brad; brad : 721, 723.
brad; brad, [k] brazĭ : 742.
brad; brazĭ, [k] braj : 775.
brad; brajĭ, [k] brazĭ : 809.
brádu [a.]; brajĭ : 834.
bread; breazĭ : 858.
breadᵘ; brejĭ : 863.
brad, [k] bread; brazĭ : 866.
bread; brazĭ : 869.
brad; brazᶦ : 872.
brad; braz, [k] brazĭ : 874.
brad; bradĭ, [*] brazĭ : 875.
brad, [k] bread; breazĭ : 876.
brad; braz, [k] brad : 878.
brad; breazĭ : 885.
bradᵘ; brazᶦ : 891.
bradᵘ; brazĭ : 892.

III. *872, 879, 884, 889, 892: Subiectul n-a văzut brad. 894, 896: Subiectul a văzut brad, dar nu știe cum se numește fructul lui. 895: Nu știe denumirea; sămínța bráduluĭ.*

MUGUR, pl. „*bourgeon*"

[1308]

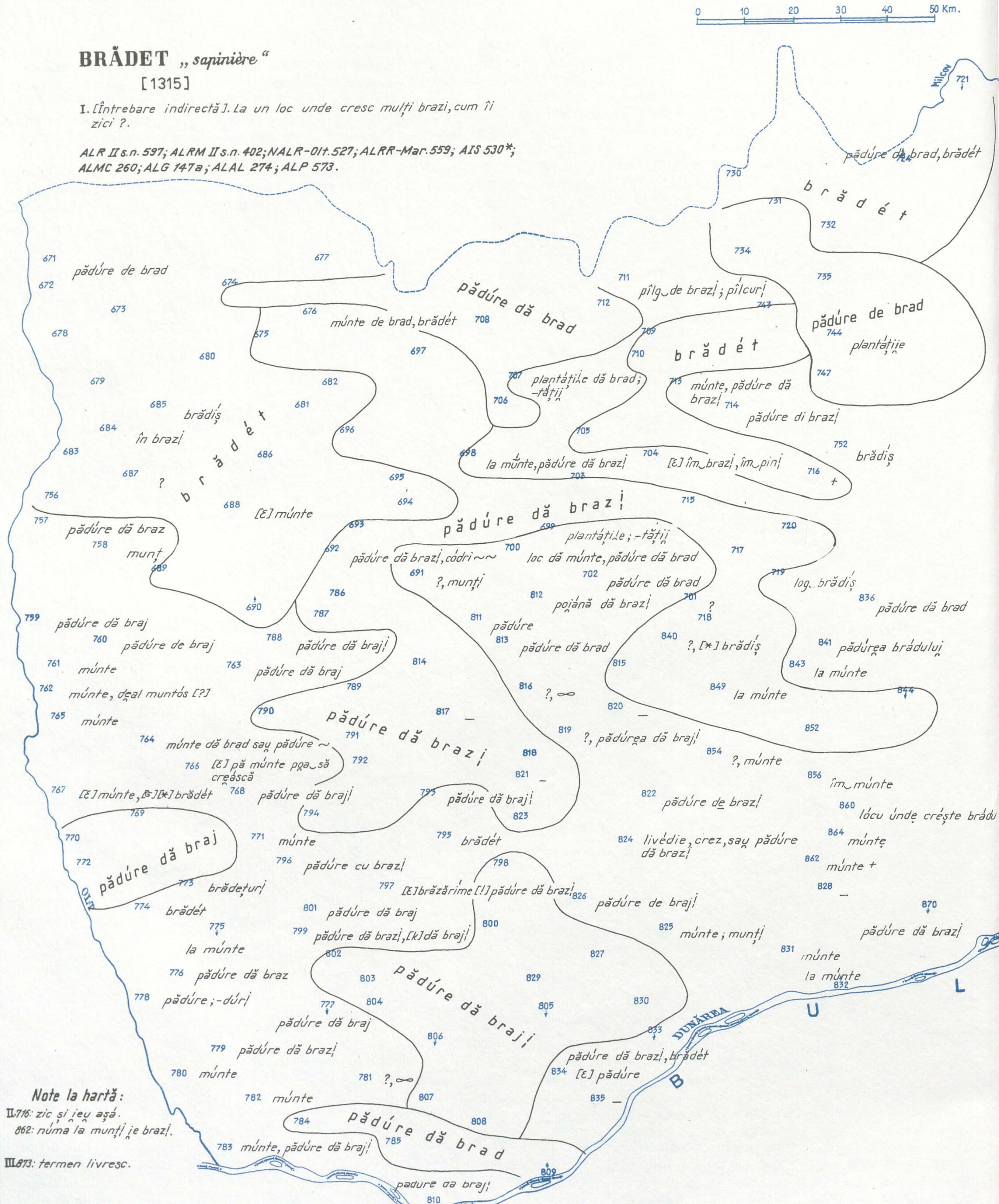
I. *[Întrebare indirectă]. Ce iese primăvara pe ramurile (crengile) copacului și din care apoi crește frunza ?*
NALR-Olt. 525; ALF 1472; cf. AIS 1358; cf. ALG 143; ALMC 242; ALAL 265; ALB 788; ALFC-XCVIII; cf. ALIFO 240*.

II. *múgur; múgurĭ : 671-690, 692, 694, 697-699, 701-703, 705-714, 717-719, 721, 723-726, 728, 730, 732, 734-736, 738-743, 745-746, 748-751, 753-756, 761, 764-765, 768, 778-779, 787-788, 790, 801, 810-811, 815, 817-819, 821, 825, 827, 830, 832, 834, 840, 842-843, 849, 853-854, 859-860, 867, 870-873, 875, 877, 878 [n.], 879, 881, 884, 886, 891, 898-900.*
múgure; múgurĭ : 691, 695, 704, 715-716, 720, 722, 727, 729, 731, 733, 737, 744, 747, 752, 757-760, 762-763, 766-767, 769-773, 775-777, 780-786, 789, 791-797, 799-800, 802-809, 812-814, 816, 822-824, 826, 828, 833, 835, 837-839, 841, 844-845, 848, 850, 852, 855-856, 864, 885, 887-888, 893-894, 897.
múguru [a.], mugurăș; -réĭ; múgure; múgurĭ : 693.
ᵘok; ~ : 696, 862.
mugurășĭ; múgurĭ; ~ : 700.
múgure; múgurĭ, mugurăș; ~ : 774.
múgur, [k] múgure; múgurĭ : 798.
múgur sau múgure; múgurĭ : 820.
múgure, [k] múgur; múgurĭ : 829.
bobocéĭ [pl.], bobóĉ [pl.]; -bóc : 831.
múgurᵘ; múgurĭ : 836, 846, 858, 863, 866, 868-869, 892.
múgurᵘ; múgurĭ : 847, 857, 861.
căpúșă; -púșĭ : 851.
múgure; múgurĭ : 865, 880, 896.
múgurĭ; múgurĭ : 874, 889.
ᵘokᵘ; ᵘok, [σ] múgur; múgurĭ : 876.
múgur; múgurᶦ : 882.
múgur, múgure; múgurĭ : 883.
múgure, múgur; múgurĭ : 890.
múgurᵘ; múgurᶦ, mugurește : 895.

BRĂDET „sapinière"
[1315]

I. [Întrebare indirectă]. La un loc unde cresc mulți brazi, cum îi zici ?.

ALR II s.n. 597; ALRM II s.n. 402; NALR-Olt. 527; ALRR-Mar. 559; AIS 530*; ALMC 260; ALG 147a; ALAL 274; ALP 573.

Note la hartă:
II. 716: zic și ieu așá.
862: núma la munțĭ ie brazĭ.

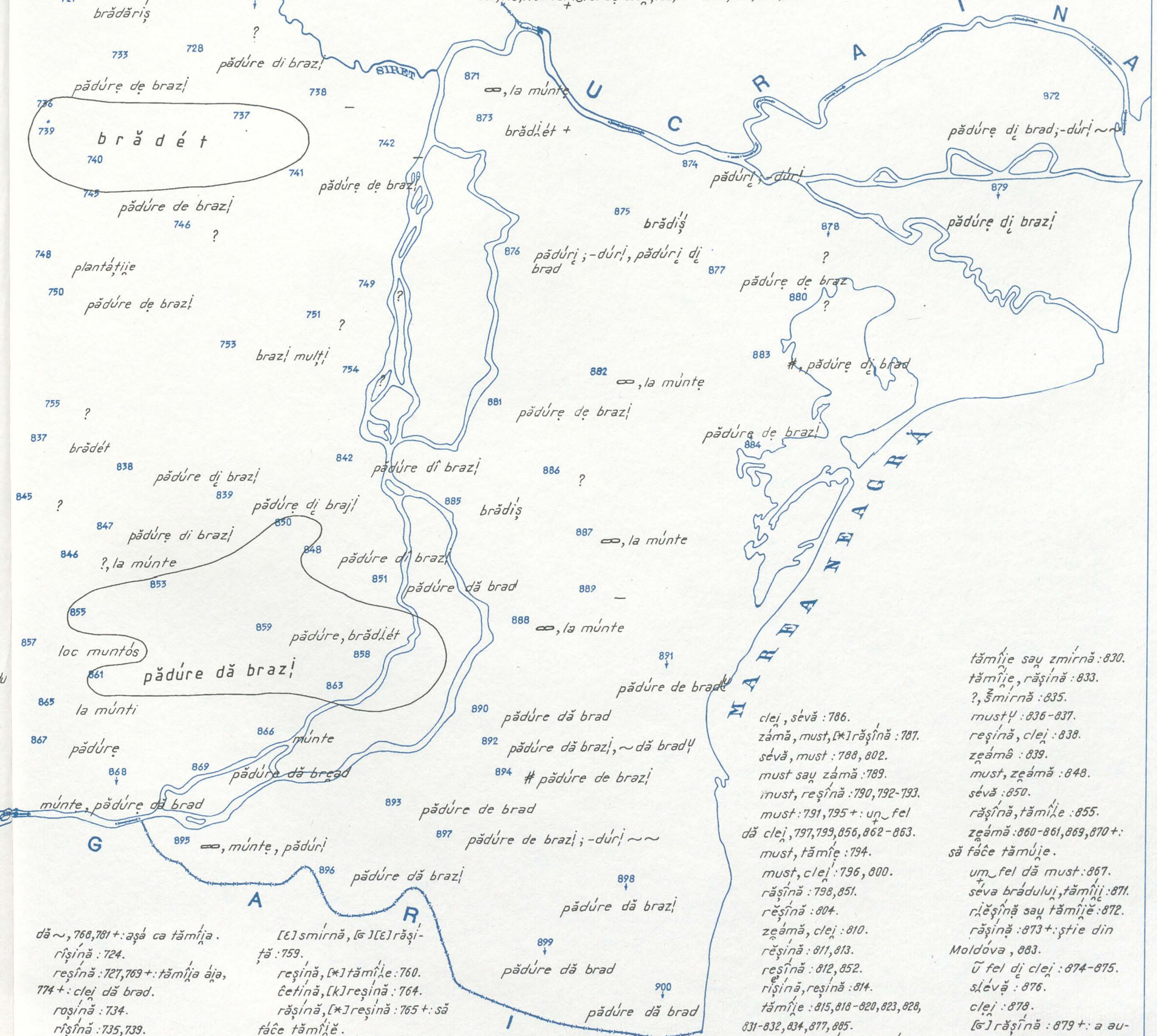
III. 873: termen livresc.

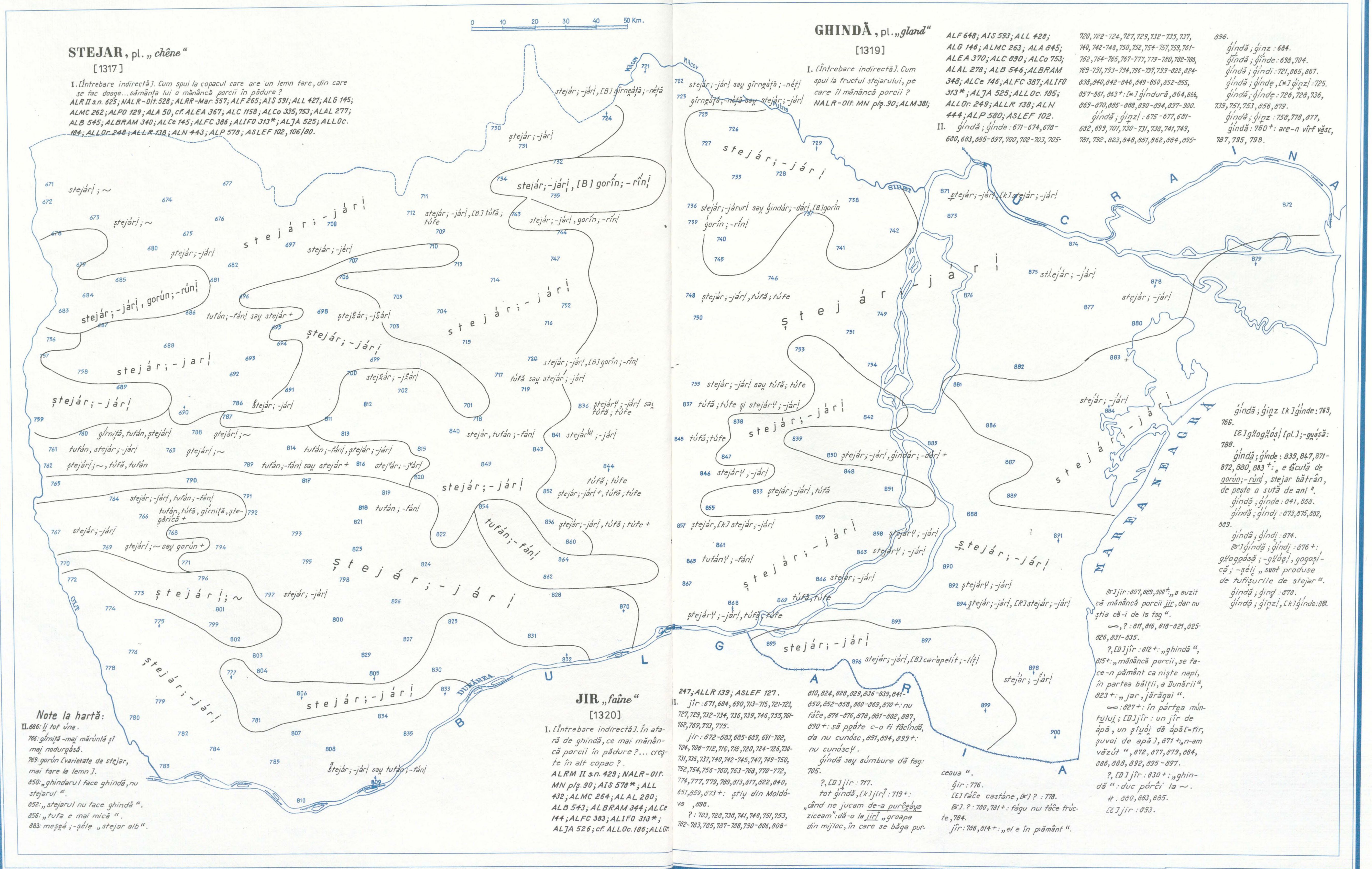
RĂȘINĂ (de brad) „résine"
[1316]

I. [Întrebare indirectă]. Ce curge pe sub coaja (scoarța) bradului... este lipicioasă și miroase ?.

NALR-Olt. MN pls. 90; ALM 66; ALF 1693; AIS 968; ALL 442; ALG 149; ALMC 257; cf. ALC 1066; ALAL 275; ALBRAM 345; ALFC 396; ALJA 492; ALLOc. 183*.

II. rășínă: 671-681, 684-685, 687-689, 695, 699-700, 703, 708, 710, 712, 715-716, 718, 722-723, 726, 729-730, 732, 737, 740, 743, 748+: um fel de clei, 752, 754, 756-758, 761, 775, 840, 859, 882, 884, 886-888, 891, 893, [E] 896+: uo ia femeiile la noi în luog dă tămîie, 897, [G] 898, 900.
reșínă: 682-683, 686, 694, 696, 697+: unt dă brad, 698, 702, 704-706, 709, 711, 713-714, 717, 725, 741, 747, 749-751, 762, 772+: să fáce tămîie, 776, 778+: un fel dă câră, 782, 807, 853, 857, 890, 899.
rășínă: 690, 721, 731, 733, 744, 763, 866.
rășínă, [k] reșínă: 691.
rușínă, [k] reșínă: 692.
mîzgă, [k] rășínă: 693.
?: 701, 808-809, 824, 844, 846, 864, 889.
rișínă: 707.
clei: 719, 865, 868.
tămîie: 720, 728, 766+: un fel dă ~, 768, 781+: așá ca tămîia.
rîșínă: 724.
reșînă: 727, 769+: tămîia áia, 774+: clei dă brad.
roșínă: 734.
rîșînă: 735, 739.
rușînă: 736.
clei: 738, 746, 753, 755, 785, 801+: néște ~, 803, 805-806, 842, 845, 847, 854, 858, 894.
recínă: 742+: din cáre se fáce tămîie.
sfáră: 745.
[E] smírnă, [G][E] răși-tă: 759.
reșínă, [*] tămîie: 760.
cetínă, [k] reșínă: 764.
rășínă, [*] reșínă: 765+: să fáce tămîie.
rășínă, reșînă: 767.
?, [G] rășínă: 770+: n-am crescú la múnte ca să cunósc și pártea muntoásă, 817.
clei, tămîie: 771+: dín áia să fáce și tămîia, 829.
rășínă, tămîie: 773.
?, [*] smírdă: 777+: așá știam ieu dî la bîtu.
tămîie, reșínă: 779.
tămúie: 780.
smírnă: 783.
tămîie sau pucoásă: 784.
clei, sévă: 786.
zámă, must, [*] rășînă: 787.
sévă, must: 788, 802.
must sau zámă: 789.
must, reșînă: 790, 792-793.
must: 791, 795+: un fel dă clei, 797, 799, 856, 862-863.
must, tămîe: 794.
must, clei: 796, 800.
rășînă: 798, 851.
rĕșînă: 804.
zeámă, clei: 810.
rĕșínă: 811, 813.
reșînă: 812, 852.
rișínă, reșínă: 814.
tămîie: 815, 818-820, 823, 828, 831-832, 834, 877, 885.
clei ca tămîia, [D] rășínă: 816.
reșínă, reșînă, [*] tămîie: 821.
?, ŭ fel dă clei: 822, 841, 843, 849.
rĕșînă: 825.
tămîie, ŭ fel dă clei: 826.
ŭ fel dă tămîie: 827.
tămîie sau zmírnă: 830.
tămîie, rășínă: 833.
?, šmírnă: 835.
must: 836-837.
reșínă, clei: 838.
zeámâ: 839.
must, zeámă: 848.
sévă: 850.
rășînă, tămîie: 855.
zeámă: 860-861, 869, 870+: să fáce tămúie.
um fel dă must: 867.
séva bráduluĭ, tămîii: 871.
rĭĕșînă sau tămîiĕ: 872.
rășínă: 873+: știe din Moldóva, 883.
ŭ fel di clei: 874-875.
slévă: 876.
clei: 878.
[G] rășînă: 879+: a auzit, dar în sat vorba nu se știe.
clei di brad: 880.
clei de bread, [k] ~ ~ brad: 881.
un fel dă clei: 892.
tămîii, clei dă brad: 895.

STEJAR, pl. „chêne“

[1317]

I. [Întrebare indirectă]. Cum spui la copacul care are un lemn tare, din care se fac doage... sămânța lui o mănâncă porcii în pădure?
ALR II s.n. 625; NALR-Olt. 528; ALRR-Mar. 557; ALF 265; AIS 591; ALL 427; ALG 145; ALMC 262; ALPO 129; ALA 50, cf. ALEA 367; ALC 1158; ALCo 335, 753; ALAL 277; ALB 545; ALBRAM 340; ALCe 145; ALFC 386; ALIFO 313*; ALJA 525; ALLOc. 184; ALLOr. 248; ALLR 138; ALN 443; ALP 578; ASLEF 102, 106/80.

Note la hartă:

II. 686: îi tot úna.
766: gîrmiță – mai mărúntă și mai nodurọásă.
769: gorún [varietate de stejar, mai tare la lemn].
850: „ghindarul face ghindă, nu stejarul“.
852: „stejarul nu face ghindă“.
856: „tufa e mai mică“.
883: meșẹá; -șéḷe „stejar alb“.

JIR „faîne“

[1320]

I. [Întrebare indirectă]. În afară de ghindă, ce mai mănâncă porcii în pădure?... crește în alt copac?.
ALRM II s.n. 429; NALR-Olt. MN plș. 90; AIS 578*; ALL 432; ALMC 264; ALAL 280; ALB 543; ALBRAM 344; ALCe 144; ALFC 383; ALIFO 313*; ALJA 526; cf. ALLOc. 186; ALLOr. 247; ALLR 139; ASLEF 127.

II. jîr: 671, 684, 690, 713–715, 721–723, 727, 729, 732–734, 736, 739, 746, 755, 761–762, 769, 773, 775.

jir: 672–683, 685–689, 691–702, 704, 706–712, 716, 718, 720, 724–726, 730–731, 735, 737, 740, 742–745, 747, 749–750, 752, 754, 756–760, 763–768, 770–772, 774, 777, 779, 789, 813, 817, 822, 840, 851, 859, 873+: știu din Moldóva, 898.

?: 703, 728, 738, 741, 748, 751, 753, 782–783, 785, 787–788, 790–806, 808–810, 824, 828, 829, 836–839, 841–850, 852–858, 860–869, 870+: nu fáĉe, 874–876, 878, 881–882, 887, 890+: să poáte c-o fi făcîndă, da nu cunósc, 891, 894, 899+: nu cunóscu.

gíndă sau súmbure dă fag: 705.

?, [D] jir: 717.

tot gíndă, [k] jirî: 719+: „când ne jucam de-a purĉeáua ziceam“: dă-o la jirî „groapa din mijloc, în care se băga purceaua“.

ĝir: 776.

[ε] fáĉe castáne, [σ] ?: 778.

[σ]. ?: 780, 781+: fágu nu fáĉe frúcte, 784.

jîr: 786, 814+: „el e în pământ“.

[σ] jir: 807, 889, 900+: „a auzit că mănâncă porcii jir, dar nu știa că-i de la fag“.

∞, ?: 811, 816, 818–821, 825–826, 831–835.

?, [D] jîr: 812+: „ghindă“, 815+: „mănâncă porcii, se face-n pământ ca niște napi, în partea bălții, a Dunării“, 823+: „jar, jărăgai“.

∞: 827+: în pártea múntului; [D] jîr: un jîr de ápă, un șîuói dă ápă [= fir, șuvoi de apă], 871+: „n-am văzút“, 872, 877, 879, 884, 886, 888, 892, 895–897.

?, [D] jîr: 830+: „ghindă“: duc pórĉi la ~.

#: 880, 883, 885.

[ε] jir: 893.

GHINDĂ, pl. „gland“

[1319]

I. [Întrebare indirectă]. Cum spui la fructul stejarului, pe care îl mănâncă porcii?
NALR-Olt. MN plș. 90; ALM 381; ALF 648; AIS 593; ALL 428; ALG 146; ALMC 263; ALA 845; ALEA 370; ALC 890; ALCo 753; ALAL 278; ALB 546; ALBRAM 348; ALCe 146; ALFC 387; ALIFO 313*; ALJA 525; ALLOc. 185; ALLOr. 249; ALLR 138; ALN 444; ALP 580; ASLEF 102.

II. gíndă; gínde: 671–674, 678–680, 683, 685–697, 700, 702–703, 705–720, 722–724, 727, 729, 732–735, 737, 740, 742–748, 750, 752, 754–757, 759, 761–762, 764–765, 767–777, 779–780, 782–786, 789–791, 793–794, 796–797, 799–822, 824–838, 840, 842–846, 849–850, 852–855, 857–861, 863+: [*] gíndură, 864, 866, 869–870, 885–888, 890–894, 897–900.

gíndă; gínzi: 675–677, 681–682, 699, 701, 730–731, 738, 741, 749, 781, 792, 823, 848, 851, 862, 884, 895–896.

gíndă; ginz: 684.

gíndă; gínde: 698, 704.

gíndă; gíndi: 721, 865, 867.

gíndă; gínde, [*] gínzi: 725.

gíndă; gínde: 726, 728, 736, 739, 751, 753, 856, 879.

gíndă; ginz: 758, 778, 877.

gíndă: 760+: are-n vîrf văsc, 787, 795, 798.

gíndă; ginz [k] gínde: 763, 766.

[ε] gŭogŭóși [pl.]; -guáșă: 788.

gíndă; gínde: 839, 847, 871–872, 880, 883+: „e făcută de gorún; -rúni, stejar bătrân, de peste o sută de ani“.

gíndă; gínde: 841, 868.

gíndă; gíndi: 873, 875, 882, 889.

gíndâ; gíndi: 874.

[σ] gíndă; gíndi: 876+: gŭogoásă; -gŭóși, gogoșícă; -șéli „sunt produse de tufișurile de stejar“.

gíndă; gind: 878.

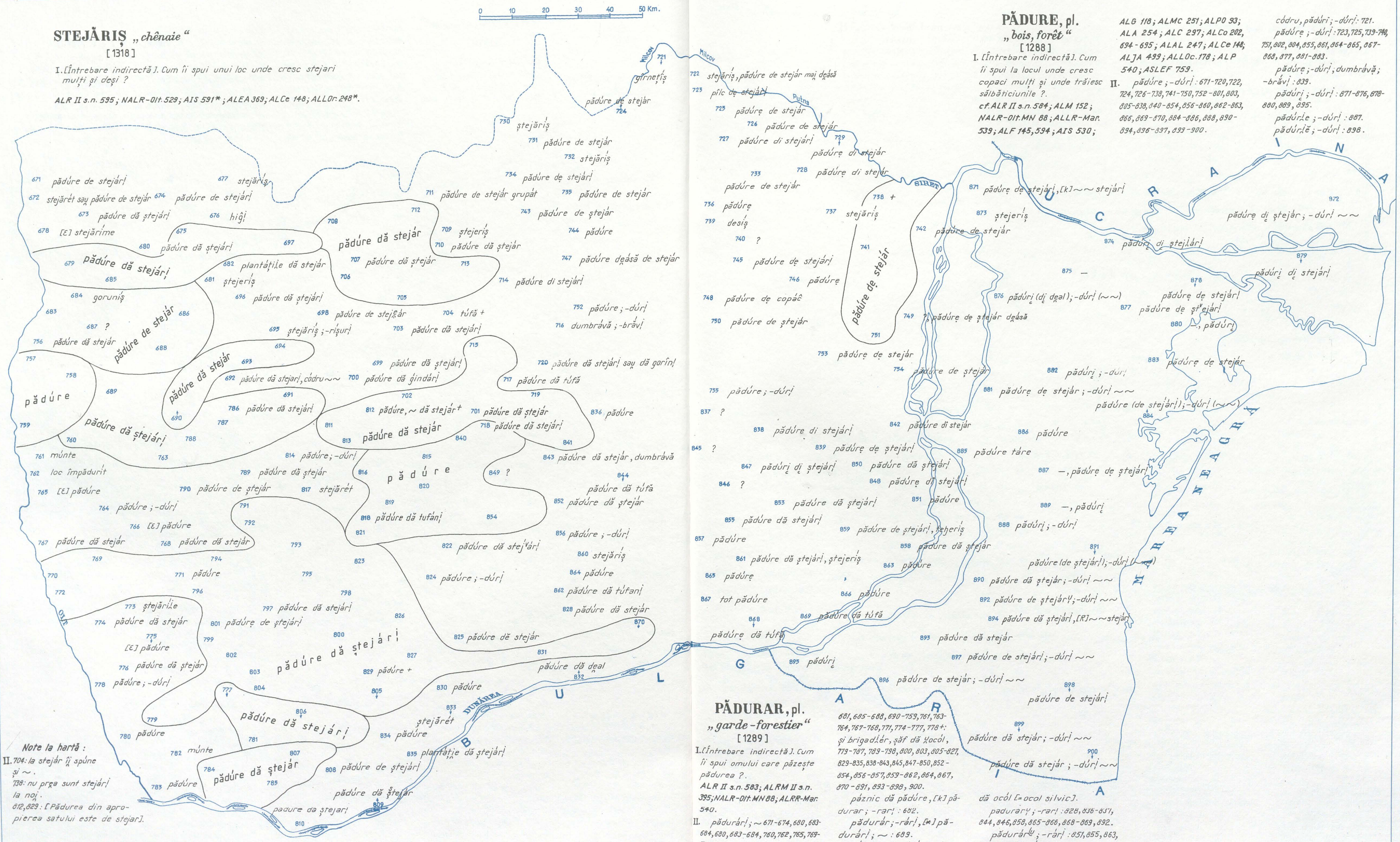
gíndă; gínzi, [k] gínde: 881.

STEJĂRIȘ „chênaie"

[1318]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui unui loc unde cresc stejari mulți și deși ?

ALR II s.n. 595; NALR-Olt. 529; AIS 591*; ALEA 369; ALCe 148; ALLOr. 248*.

Note la hartă:

II. 704: la stejár îi spúne și ~.
738: nu prea sunt stejári la noi.
812, 829: [Pădurea din apropierea satului este de stejar].

PĂDURE, pl. „bois, forêt"

[1288]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la locul unde cresc copaci mulți și unde trăiesc sălbăticiunile ?.
cf. ALR II s.n. 584; ALM 152; NALR-Olt. MN 88; ALLR-Mar. 539; ALF 145, 594; AIS 530; ALG 118; ALMC 251; ALPO 93; ALA 254; ALC 297; ALCo 202, 694-695; ALAL 247; ALCe 148; ALJA 499; ALLOc. 178; ALP 540; ASLEF 759.

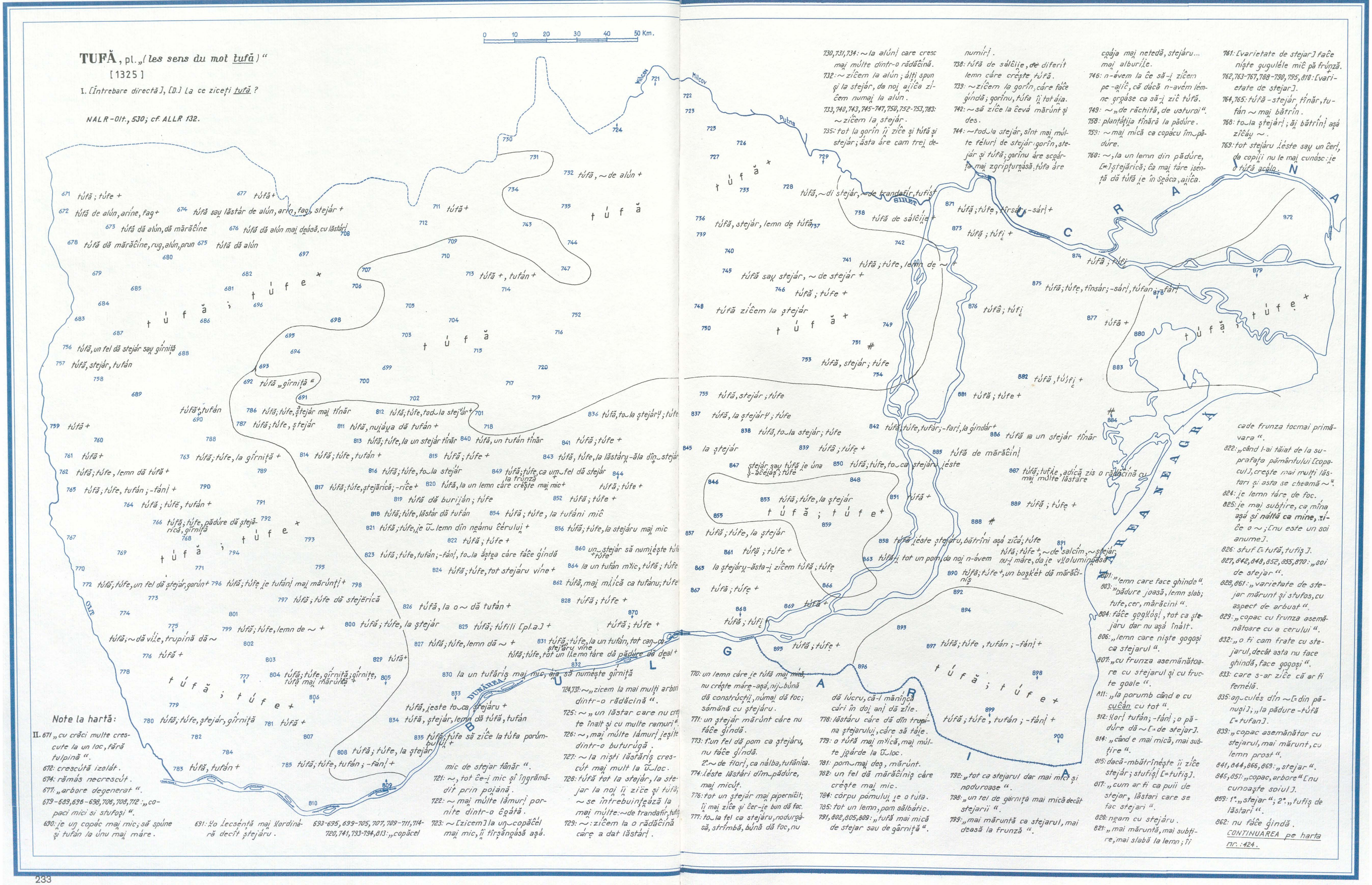
II. pădúre ; -dúri : 671-720, 722, 724, 726-738, 741-750, 752-801, 803, 805-838, 840-854, 856-860, 862-863, 866, 869-870, 884-886, 888, 890-894, 896-897, 899-900.
códru, pădúri ; -dúri : 721.
pădúre ; -dúri : 723, 725, 739-740, 751, 802, 804, 855, 861, 864-865, 867-868, 877, 881-883.
pădúre ; -dúri ; dumbrávă ; -brăvi : 839.
pădúri ; -dúri : 871-876, 878-880, 889, 895.
pădúrie ; -dúri : 887.
pădúrĭe ; -dúri : 898.

PĂDURAR, pl. „garde-forestier"

[1289]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui omului care păzește pădurea ?.
ALR II s.n. 583; ALRM II s.n. 395; NALR-Olt. MN 88; ALRR-Mar. 540.

II. pădurári ; ~ 671-674, 680, 683-684, 680, 683-684, 760, 762, 765, 769-770, 772-773, 788, 799, 801-802, 804.
pădurár ; -rári : 675-679, 681, 685-688, 690-759, 761, 763-764, 767-768, 771, 774-777, 778+: și brigadiér, șăf dă ocól, 779-787, 789-798, 800, 803, 805-827, 829-835, 838-843, 845, 847-850, 852-854, 856-857, 859-862, 864, 867, 870-891, 893-898, 900.
páznic dă pădúre, [k] pădurar ; -rari : 682.
pădurár ; -rári, [*] pădurári ; ~ : 689.
páznic dă pădúre, pîndári : 766+: pădurári - dácă-i dă ocól [= ocol silvic].
padurary ; -rari : 828, 836-837, 844, 846, 858, 865-866, 868-869, 892.
pădurár[u] ; -rári : 851, 855, 863, 899+: pădurár (sg.).

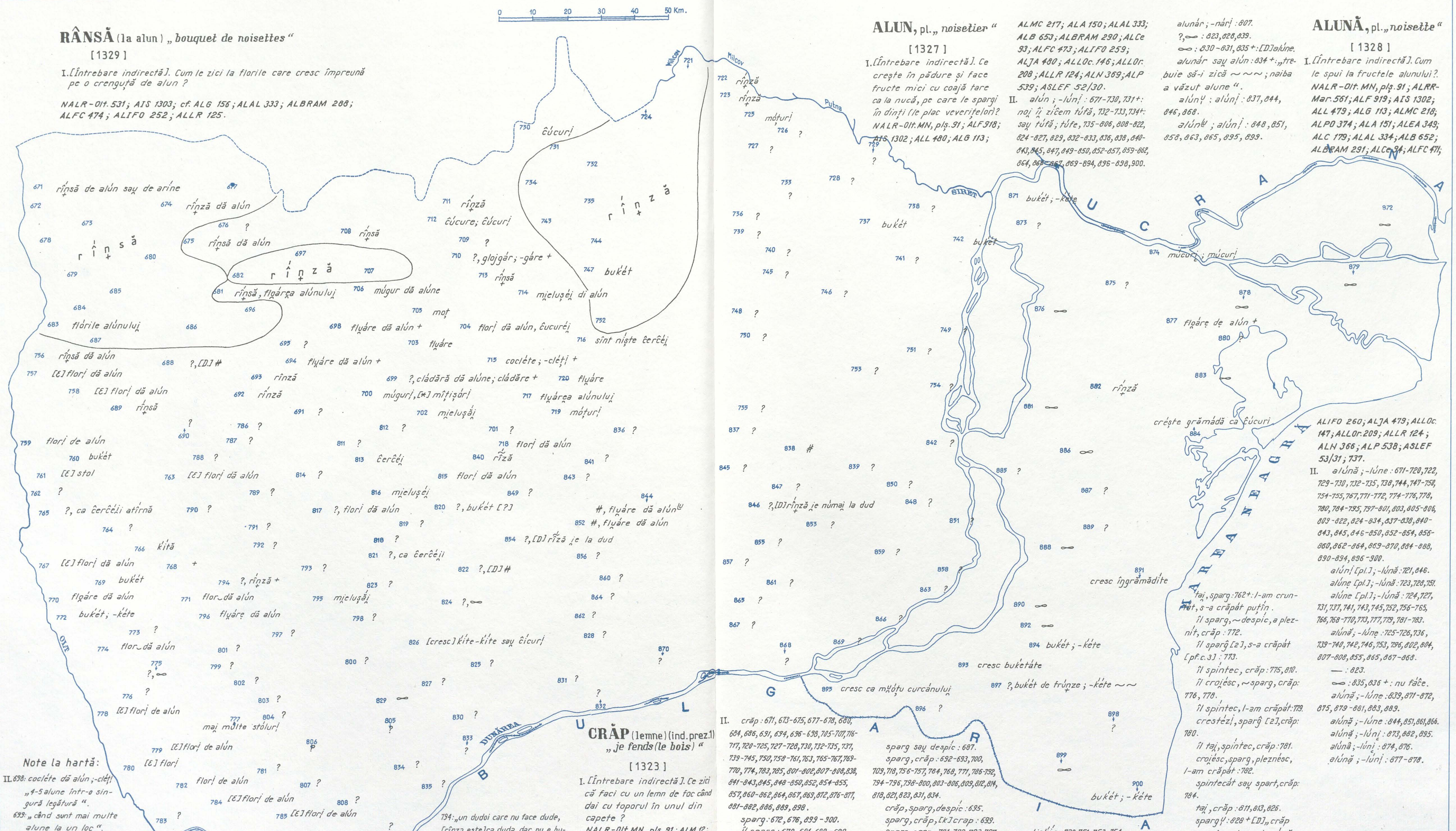

TUFĂ, pl. „(les sens du mot tufă)"
[1325]
I. [Întrebare directă], [D.] La ce ziceți tufă ?
NALR - Olt., 530; cf. ALLR 132.
Note la hartă:
II. 671 „cu crăci multe crescute la un loc, fără tulpină".
672: crescută izolat.
674: rămas necrescut.
677: „arbore degenerat".
CONTINUAREA pe harta nr.: 424.

RÂNSĂ (la alun) „bouquet de noisettes“

[1329]

I. [Întrebare indirectă]. Cum le zici la florile care cresc împreună pe o crenguță de alun ?

NALR-Olt. 531; AIS 1303; cf. ALG 156; ALAL 333; ALBRAM 288; ALFC 474; ALIFO 252; ALLR 125.

ALUN, pl. „noisetier“

[1327]

I. [Întrebare indirectă]. Ce crește în pădure și face fructe mici cu coajă tare ca la nucă, pe care le spargi în dinți (le plac veverițelor)? NALR-Olt. MN, plș. 91; ALF 918; AIS 1302; ALL 480; ALG 113; ALMC 217; ALA 150; ALAL 333; ALB 653; ALBRAM 290; ALCe 93; ALFC 473; ALIFO 259; ALJA 480; ALLOc. 146; ALLOr. 208; ALLR 124; ALN 369; ALP 539; ASLEF 52/30.

II. alún ; -lúnị : 671-730, 731+: noị îị zićem túfă, 732-733, 734+: sau túfă ; túfe, 735-806, 808-822, 824-827, 829, 832-833, 836, 838, 840-843, 845, 847, 849-850, 852-857, 859-862, 864, 866-867, 869-894, 896-898, 900.

alunár ; -nárị : 807.

?, ∞ : 823, 828, 839.

∞ : 830-831, 835+: [D] alúne.

alunár sau alún : 834+: „trebuie să-i zică ~ ~ ~ ; naiba a văzut alune“.

alúnᵘ : alúnị : 837, 844, 846, 868.

alúnᵘ ; alúnị : 848, 851, 858, 863, 865, 895, 899.

ALUNĂ, pl. „noisette“

[1328]

I. [Întrebare indirectă]. Cum le spui la fructele alunului? NALR-Olt. MN, plș. 91; ALRR-Mar. 561; ALF 919; AIS 1302; ALL 479; ALG 113; ALMC 218; ALPO 374; ALA 151; ALEA 349; ALC 179; ALAL 334; ALB 652; ALBRAM 291; ALCe 94; ALFC 471; ALIFO 260; ALJA 479; ALLOc. 147; ALLOr. 209; ALLR 124; ALN 366; ALP 538; ASLEF 53/31; 737.

II. alúnă ; -lúne : 671-720, 722, 729-730, 732-735, 738, 744, 747-750, 754-755, 767, 771-772, 774-776, 778, 780, 784-795, 797-801, 803, 805-806, 809-822, 824-834, 837-838, 840-843, 845, 846-850, 852-854, 856-860, 862-864, 869-870, 884-888, 890-894, 896-900.

alúnị [pl.] ; -lúnă : 721, 846.

alúne [pl.] ; -lúnă : 723, 728, 751.

alúne [pl.] ; -lúnă : 724, 727, 731, 737, 741, 743, 745, 752, 756-765, 766, 768-770, 773, 777, 779, 781-783.

alúnă ; -lúne : 725-726, 736, 739-740, 742, 746, 753, 796, 802, 804, 807-808, 855, 865, 867-868.

— : 823.

∞ : 835, 836+: nu fáće.

alúnă ; -lúne : 839, 871-872, 875, 879-881, 883, 889.

alúnă ; -lúne : 844, 851, 861, 866.

alúnă ; -lúnị : 873, 882, 895.

alúnâ ; -lúnị : 874, 876.

alúnă ; -lúnị : 877-878.

CRĂP (lemne) (ind. prez. 1) „je fends (le bois)“

[1323]

I. [Întrebare indirectă]. Ce zici că faci cu un lemn de foc când dai cu toporul în unul din capete ? NALR-Olt. MN, plș. 91; ALM 12; ALF 184; AIS 540; ALL 239*; cf. ALG 128; ALMC 1043; ALEA 715; ALCo 249; ALAL 298; ALB 582; cf. ALFC 410; ALLR 607, 682; cf. ALP 611-612.

II. crăp : 671, 673-675, 677-678, 680, 684, 686, 691, 694, 696-698, 705-707, 716-717, 720-725, 727-728, 730, 732-735, 737, 739-745, 750, 758-761, 763, 765-767, 769-770, 774, 783, 785, 801-802, 807-808, 838, 841-843, 845, 848-850, 852, 854-855, 857, 860-862, 864, 867, 869, 872, 876-877, 881-882, 886, 889, 898.

sparg : 672, 676, 899-900.

îl sparg : 679, 681, 689-690.

// crap : 682, 688.

crăp sau sparg : 683.

crap : 685, 703-704, 710-712, 714-715, 719, 747-748, 752, 755, 777, 822, 836, 840, 847, 853, 859, 870.

sparg sau despíc : 687.

sparg, crăp : 692-693, 700, 709, 718, 756-757, 764, 768, 771, 786-792, 794-796, 798-800, 803-806, 809, 812, 814, 818, 821, 823, 831, 834.

crăp, sparg, despíc : 695.

sparg, crăp, [k] crap : 699.

sparg, crap : 701-702, 793, 797, 815-817, 819-820, 824-825, 827, 832-833, 856.

despíc, crăp : 708.

taịᵘ, crăp : 713.

dișkíc, [ɞ] crăp : 726.

diskíc : 729, 751, 753-754.

dispic sau crăp : 731.

îl țăndărescu, îl crăp : 736.

dișkíc : 738, 875+: crăp.

deskícᵘ, crăp : 746.

dișkícᵘ : 749.

taị, sparg : 762+: l-am crunțit, s-a crăpát puțîn.

îl sparg, ~ despíc, a pleznít, crăp : 772.

îl spargâ [2], s-a crăpát [pf. c. 3] : 773.

îl spíntec, crăp : 775, 810.

îl croiésc, ~ sparg, crăp : 776, 778.

îl spíntec, l-am crăpát : 779.

crestézị, spargâ [2], crăp : 780.

îl taị, spíntec, crăp : 781.

croiésc, sparg, pleznésc, l-am crăpát : 782.

spintecát sau spart, crăp : 784.

taị, crăp : 811, 813, 826.

spargᵘ : 828+ [D] „crăp nu se zice ; lemnul crápă când dai cu toporul“

spargâ [2], despíĉ [2], crap : 829.

taị, sparg, crap : 830.

[Continuare la harta nr. 423].

Note la hartă:

II. 698: cocléte dă alún ; -cléțị „4-5 alune într-o singură legătură“.

699: „când sunt mai multe alune la un loc“.

710: cu alúnă la „buchet de alune sau nuci“.

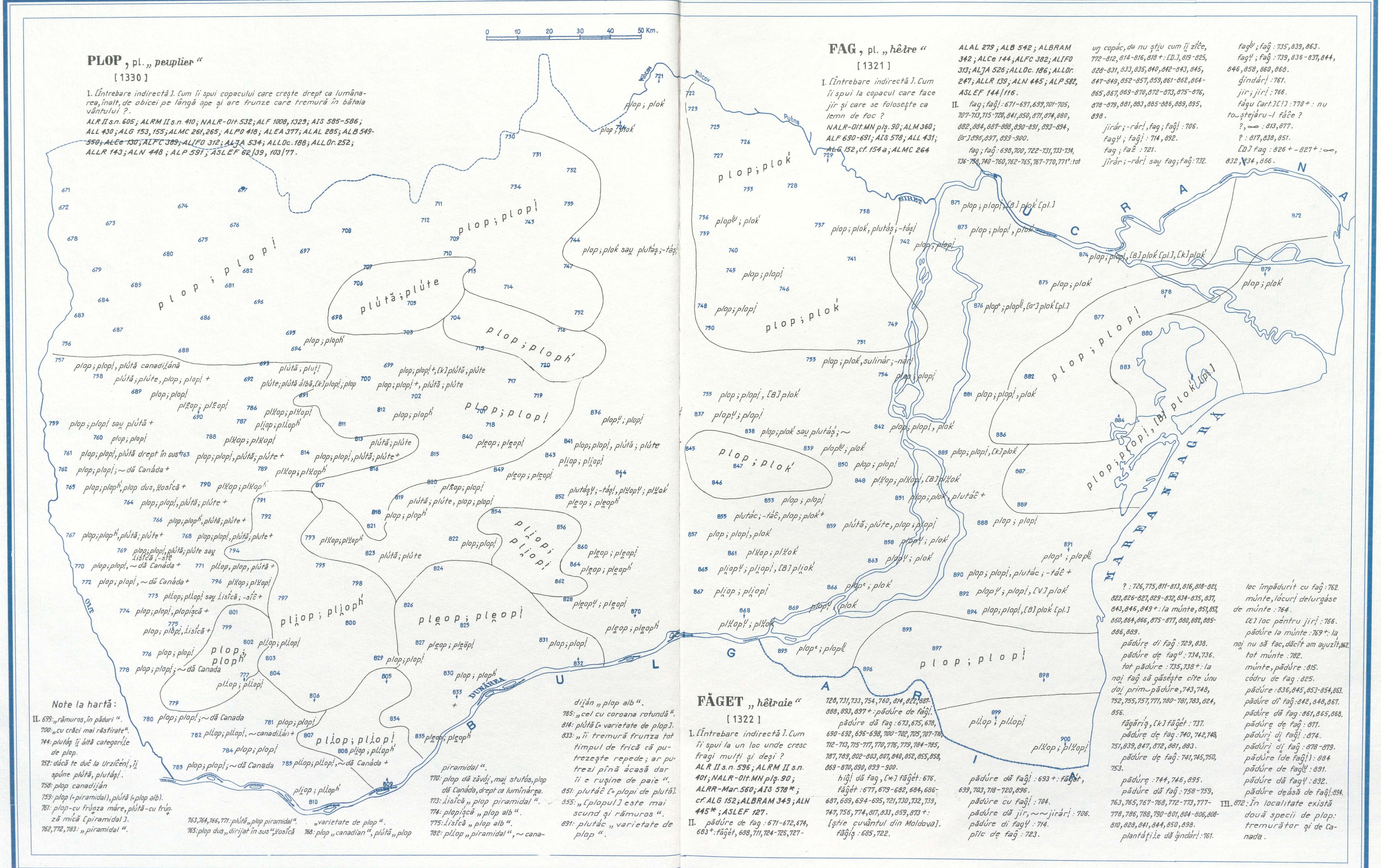
715: „și la nuci“.

768: niĉ io nu știu cîn înflorește iel.

794: „un dudoi care nu face dude, [rînza este] ca duda, dar nu e bună, e fálșă“.

810: „floare de dud, care nu face dude“.

877: cam gălbiĉoásă, în gălbúị atínĝe.

PLOP, pl. „*peuplier*“

[1330]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui copacului care crește drept ca lumânarea, înalt, de obicei pe lângă ape și are frunze care tremură în bătaia vântului ?.

ALR II s.n. 605; ALRM II s.n. 410; NALR-Olt. 532; ALF 1008, 1329; AIS 585-586; ALL 430; ALG 153, 155; ALMC 261, 265; ALPO 418; ALEA 377; ALAL 285; ALB 549-550; ALCe 130; ALFC 389; ALIFO 312; ALJA 534; ALLOc. 188; ALLOr. 252; ALLR 143; ALN 448; ALP 591; ASLEF 62/39, 103/77.

Note la hartă:

II. 699: „rămuros, în păduri“.
700: „cu crăci mai răsfirate“.
744: plutáș îi áltă categorie de plop.
752: dácă te duĉ la Urziĉeni, îi spúne plútă, plutáși.
758: plop canadiján
759: plop (=piramidal), plútă (=plop alb).
761: plop-cu frúnza máre, plútă-cu frúnză mică [piramidal].
762, 772, 783: „piramidal“.
763, 764, 766, 771: plútă „plop piramidal“.
765: plop dus „dirijat în sus“, ĺosîcă „varietate de plop“.
768: plop „canadian“, plútă „plop piramidal“.
770: plop dă zăvoi, mai stufós, plop dă Canáda, drept ca lumînárea.
773: ĺisîcă „plop piramidal“.
774: plopișcă „plop alb“.
775: ĺisîcă „plop alb“.
782: pĺop „piramidal“, ~ canadiján „plop alb“.
785: „cel cu coroana rotundă“.
814: plútă [= varietate de plop].
833: „îi tremură frunza tot timpul de frică că putrezește repede; ar putrezi pînă ácasă dar îi e rușine de paie“.
851: plutáĉ [= plopi de plută].
855: „[plopul] este mai scund și rămuros“.
891: plutác „varietate de plop“.

FAG, pl. „*hêtre*“

[1321]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la copacul care face jir și care se folosește ca lemn de foc ?

NALR-Olt. MN pl. ș. 90; ALM 360; ALF 690-691; AIS 578; ALL 431; ALG 152, cf. 154 a; ALMC 264 ALAL 279; ALB 542; ALBRAM 342; ALCe 144; ALFC 382; ALIFO 313; ALJA 526; ALLOc. 186; ALLOr. 247; ALLR 139; ALN 445; ALP 582, ASLEF 144/116.

II. fag; faĝi: 671-697, 699, 701-705, 707-713, 715-720, 841, 850, 871, 874, 880, 882, 884, 887-888, 890-891, 893-894, [G] 896, 897, 899-900.

fag; faĝ: 698, 700, 722-731, 733-734, 736-738, 740-760, 762-765, 767-770, 771+: tot uŋ copác, da nu știu cum îi zîĉe, 772-812, 814-816, 818+: [D.], 819-825, 828-831, 833, 835, 840, 842-843, 845, 847-849, 852-857, 859, 861-862, 864-865, 867, 869-870, 872-873, 875-876, 878-879, 881, 883, 885-886, 889, 895, 898.

jirár; -rári, fag; faĝi: 706.

fagu; faĝi: 714, 892.

fag; faẑ: 721.

jîrár; -rári sau fag; faĝ: 732.

fagu; faĝ: 735, 839, 863.

fagu; faĝ: 739, 836-837, 844, 846, 858, 860, 868.

ĝindári: 761.

jir; jiri: 766.

fágu [art.] [!]: 770+: nu to‿stejáru-l fáĉe ?

?, ∞: 813, 877.

?: 817, 838, 851.

[D] fag: 826+-827+: ∞, 832, 834, 866.

FĂGET „*hêtraie*“

[1322]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la un loc unde cresc fragi mulți și deși ?

ALR II s.n. 596; ALRM II s.n. 401; NALR-Olt. MN pl. ș. 90; ALRR-Mar. 560; AIS 578*; cf. ALG 152; ALBRAM 349; ALN 445*; ASLEF 127.

II. pădúre de fag: 671-672, 674, 683+: făĝét, 688, 711, 724-725, 727-728, 731, 733, 754, 760, 814, 822, 887-888, 893, 897+: pădúre de faĝi.

pădúre dă fag: 673, 675, 678, 690-692, 696-698, 700-702, 705, 707-710, 712-713, 715-717, 770, 776, 779, 784-785, 787, 789, 802-803, 807, 840, 852, 855, 858, 869-870, 890, 899-900.

hiĝi dă fag, [*] făĝet: 676.

făĝét: 677, 679-682, 684, 686-687, 689, 694-695, 721, 730, 732, 739, 747, 756, 774, 817, 833, 859, 873+: [știe cuvântul din Moldova].

făĝiș: 685, 722.

pădúre dă faĝi: 693+: făĝet, 699, 703, 718-720, 896.

pădúre cu faĝi: 704.

pădúre dă jir, ~~jirári: 706.

pădúre di fagu: 714.

pîlc de faĝ: 723.

?: 726, 775, 811-813, 816, 818-821, 823, 826-827, 829-832, 834-835, 837, 843, 846, 849+: la múnte, 851, 857, 860, 864, 866, 875-877, 880, 882, 885-886, 889.

pădúre di faĝ: 729, 838.

pădúre de fagu: 734, 736.

tot pădúre: 735, 738+: la noi faĝ să găséște cîte únu doi prim‿pădúre, 743, 748, 752, 755, 757, 771, 780-781, 783, 824, 856.

făgăriș, [k] făĝét: 737.

pădúre de fag: 740, 742, 749, 751, 839, 847, 872, 881, 883.

pădúre de faĝ: 741, 745, 750, 753.

pădúre: 744, 746, 895.

pădúre dă faĝ: 758-759, 763, 765, 767-768, 772-773, 777-778, 786, 788, 790-801, 804-806, 808-810, 828, 841, 844, 850, 898.

plantáțiĺe dă ĝindári: 761.

loc împădurít cu faĝ: 762.

múnte, lócuri delurgáse de múnte: 764.

[E] loc péntru jiri: 766.

pădúre la múnte: 769+: la noi nu să fac, dăcît am auzît, 862.

tot múnte: 782.

múnte, pădúre: 815.

códru de fag: 825.

pădúre: 836, 845, 853-854, 863.

pădúre dî faĝ: 842, 848, 867.

pădúre dă fag: 861, 865, 868.

pădúre de faĝ: 871.

pădúri di faĝi: 874.

pădúri di faĝ: 878-879.

pădúre (de faĝi): 884

pădúre de fagu: 891.

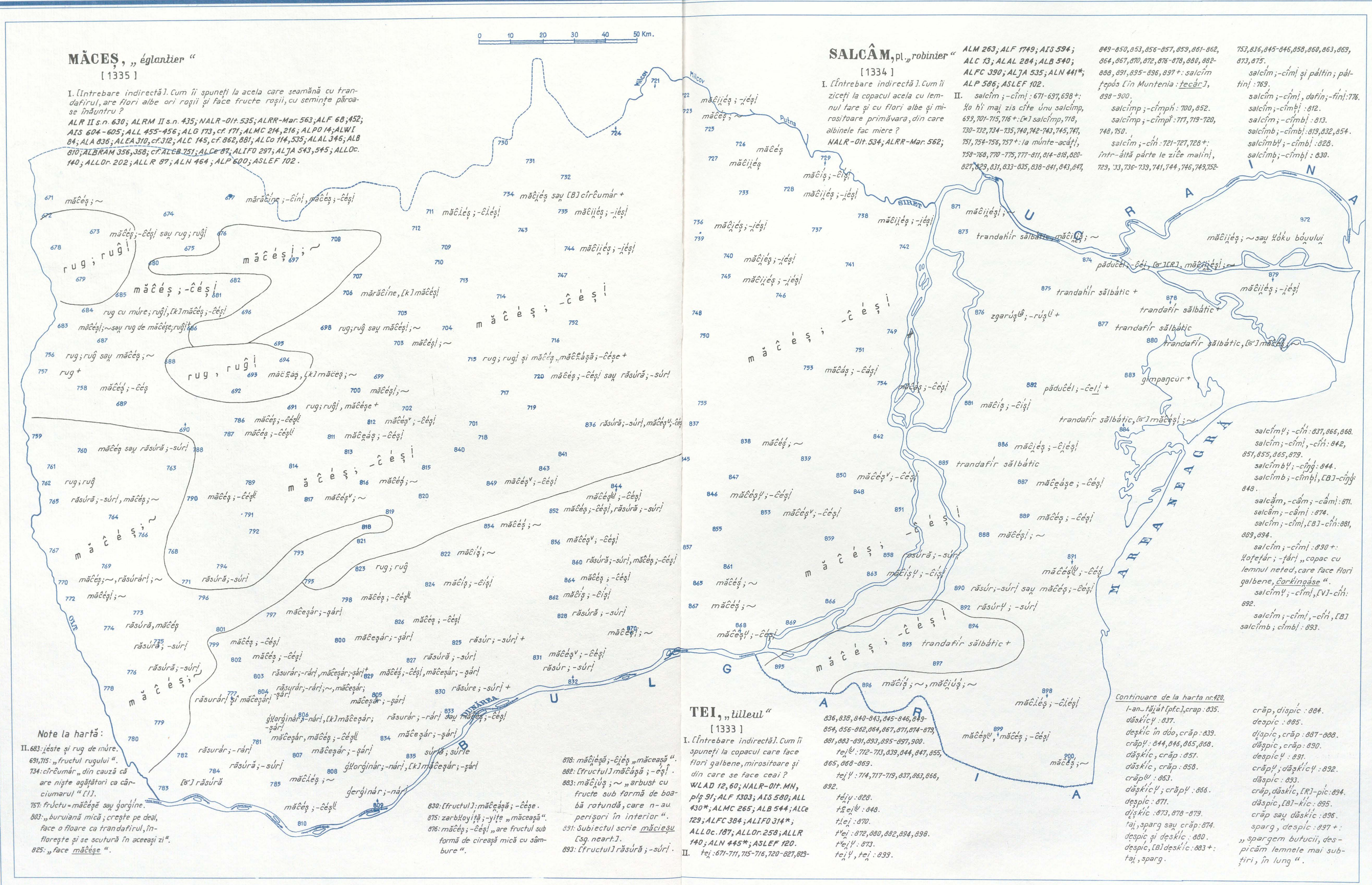
pădúre dă fagu: 892.

pădúre deásă de faĝi: 894.

III. 872: În localitate există două specii de plop: tremurător și de Canada.

HARTA 422

SALCIE, pl. „saule“
[1332]
I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spuneți la copacul care crește, de obicei, pe lîngă ape; are crengile subțiri, lungi (aplecate în jos)?
ALR II s.n. 606; ALRM II s.n. 431, cf. 411; NALR-Olt. 533; ALF 1196; AIS 600; ALPY 447*; ALG 125-126; ALMC 268; ALEA 376; cf. ALC 1265; ALAL 287; ALB 551-552; ALBQ AM 360; ALCe 133; ALFC 393; ALIFO 315*; ALJA 531; ALLOc. 190-191; ALLOr. 254-255; ALLR 145; ALN 449; ALP 594; ASLEF 113-87.
FRASIN, pl. „frêne“
[1331]
I. [Întrebare indirectă]. Afară de brad, stejar, fag, plop, ce copac mai cunoști care creș-te înalt, are coaja cenușie și lemnul tare și bun de lucrat?
NALR-Olt. MN, plș. 91; ALM 143; ALF 611; AIS 588; ALL 429; ALG 157; ALPO 257; ALAL 283; ALB 541; ALBRAM 340; ALFC 380; ALIFO 313*; ALJA 527; ALLOr. 258; ALLR 142; ALP 585; ASLEF 127.
II. frásin; frásin̦i: 671-672, 675-679, 682-683, 686-687, 689-694, 696-699, 701-704, 707, 710-711, 716-718, 722, 724-758, 760-761, 763-765, 768-769, 771, 776-777, 779, 781-810, 812, 814, 815+: „cel mai des lemn și mai tare, se folosea la trăsuri; arde bine și ud; lui i-a fost rușine de pădure, că altfel se aprindea singur“, 817-820, 822+: „se fac din el paturi de armă; e un lemn mai dulce de lucrat“, 823-829, 831, 833-834, 849, 853, 856-857, 860, 863-864, 867, 870, 874-877, 880, 882, 883+: mojdrean; -dren̦i „frasin de pietriș, de stepă“, 885-887, 889-890, 893, 894+: [R] frásen; frásen̦i, 895, 897-898, 900.
frásăn; frásen̦i: 673.
frásen; frásen̦i: 674, 680-681, 688, 695, 700, 705-706, 708-709, 712-715, 719-720, 816, 832, 838, 840-841, 843, 852, 854-855, 859, 862, 869, 872, 899.
frásîn; frásîn̦i: 684, 721, 723, 759, 762, 766-767, 770, 772-775, 778, 780.
frásen; frásin̦i: 685, 861.
frásin; frásen̦i: 811.
frásen; frásen̦i: 813, 839, 842, 845-848, 850-851, 866.
frásîn; frásin̦i: 821.
frásin; frásin̦i: 830, 873, 884, 888, 891.
frásin; frásin̦i: 835+: ∞
frásin; frásin̦i: 836.
frásen; frásen̦i: 837, 844, 858, 868.
frásen; frásen̦i: 865, 892.
frásĕn; frásĕn̦i: 871.
frásîn; frásîn̦i: 878.
frásân; frásin̦i: 879.
frásen; frásen̦i: 881.
[V] mojdrean; -dren̦i, moșidrean; -dren̦i, [R] frásin; frásen̦i: 896.
RUNC, pl.
(les sens du mot runc)
[1326]
I. [Întrebare directă], [D.]. La ce ziceți runc?
NALR-Olt. MN, plș. 91.
II. runc; rúncur̦i „nume de loc“: 671-673, 678, 682+: éste un múnte pășunătór de vite; și o vále este numită runc, 685, 702+: „pădure de frasin, stejar, carpen, ulm“, 723+: avém un sat cu numele de Rúncu, 725: runc nu zicem, decît că avém o comúnă Rúncu, 727+: iéste comúna Rúncu, 733+: iésti un sat Rúncu, sus la deal, 735+: runc am auzit că-i un sat péste múke, 744+: rúncu ie númele únui sat. L-avém acî, 814.
runc; rúncur̦i, „la leuca carului“: 671-672, 679, 683-684, 765+: [*] runc „era legătura leucii cu loitra“.
#: 674, 677, 680-681, 686-687, 690, 692-701, 703-705, 708-709, 711-715, 717-720, 722, 724, 726+: runc nu prea să zice, 729-731, 736-739, 741-743, 746-761, 763, 768, 771-788, 791, 794, 796-798, 782-812, 815-818, 820-821, 823-834, 836-849, 852-875, 876+: „e o comună Runcu în județul Constanța.“, 877-900.
?: 675-676, 688-689, 691, 706-707, 710, 716, 721, 728, 732, 734, 740, 745, 789-790, 792-793, 795, 799-781, 819, 822, 850-851.
runc: 762+: ca un fel dă viță americánă, cáre s-agáță pîn tufán̦i, 764+: pom lung îm pădúre; să ridică pe pom ca vița de vie; la cápu lăstárului fáce um buket, 766+: iéste o pădúre Rúncu șî comúnă, 767+: [*] ie um pom la múnte, 769+: tot un pom, la múnte; nu l-am văzút, 770+: ie o comúnă spre Drăgășán̦i, dă únde iej dî la Runc.
arúnc o piatră: 813.
arúncă! [imperat.]: 835.
Note la hartă:
II. 691, 702: „pentru coșuri“.
695: „mai mică, pentru împletit e folosită mai mult“.
700: „pe marginea gîrlei, mai joasă, pentru împletituri“.
714: „pentru împletit“.
715: sálcie „cenușie la culoare“; rikită „roșie, galbenă, se mlădie“.
720: „mai galbenă“.
812: rikită, rekită; -kiți.
834: sălcoi.
862: zălog; -log [= varietate de salcie, mai măruntă, cu trunchiul strâmb].
898: răkită „salcie mai mică și mai deasă“.
MAREA NEAGRĂ
UCRAINA
BULGARIA
DUNĂREA
SIRET
Putna
Milcov
Olt
0 10 20 30 40 50 Km.

MĂCEȘ, „églantier"

[1335]

I. [Intrebare indirectă]. Cum îi spuneți la acela care seamănă cu trandafirul, are flori albe ori roșii și face fructe roșii, cu semințe păroase înăuntru?

ALR II s.n. 630; ALRM II s.n. 435; NALR-Olt. 535; ALRR-Mar. 563; ALF 68; 452; AIS 604-605; ALL 455-456; ALG 173, cf. 171; ALMC 214, 216; ALPO 14; ALWI 84; ALA 836; ALEA 310, cf. 312; ALC 145, cf. 862, 881; ALCo 114, 535; ALAL 346; ALB 810; ALBRAM 356, 358; cf. ALCB 751; ALCe 87; ALIFO 297; ALJA 543, 545; ALLOc. 140; ALLOr. 202; ALLR 87; ALN 464; ALP 600; ASLEF 102.

Note la hartă:

II. 683: ieste și rug de múre.

691, 715: „fructul rugului".

734: cîrĉumár „din cauză că are niște agățători ca cârciumarul" [!].

757: fructu = măĉéșĕ sau gorgíne.

803: „buruiană mică; crește pe deal, face o floare ca trandafirul, înflorește și se scutură în aceeași zi".

825: „face măĉéșe".

830: [fructul]: măĉeáșă; -ĉéșe.

875: zarbuoyíță; -yíțe „măceașă".

876: măĉéș; -ĉéși „are fructul sub formă de cireașă mică cu sâmbure".

878: măĉiéșă; -ĉiéș „măceașă".

882: [fructul] măĉáșă; -éșî.

883: măĉiúș; ~ „arbust cu fructe sub formă de boabă rotundă, care n-au perișori în interior".

891: Subiectul scrie măcieșu [sg. neart.].

893: [fructul] răsúră; -súri.

SALCÂM, pl. „robinier"

[1334]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi ziceți la copacul acela cu lemnul tare și cu flori albe și mirositoare primăvara, din care albinele fac miere?

NALR-Olt. 534; ALRR-Mar. 562; ALM 263; ALF 1749; AIS 594; ALC 13; ALAL 284; ALB 540; ALFC 390; ALJA 535; ALN 441*; ALP 586; ASLEF 102.

II. salcîm; -cîmi: 671-697, 698+: uo hi mai zis cîte unu salcîmp, 699, 701-715, 716+: [*] salcîmp, 718, 730-732, 734-735, 740, 742-743, 745, 747, 751, 754-756, 757+: la múnte-acáți, 758-768, 770-775, 777-811, 814-818, 820-827, 829, 831, 833-835, 838-841, 843, 847, 849-850, 853, 856-857, 859, 861-862, 864, 867, 870, 872, 876-878, 880, 882-888, 891, 895-896, 897+: salcîm țepós [în Muntenia: tecár], 898-900.

salcîmp; -cîmph: 700, 852.

salcîmp; -cîmpi: 717, 719-720, 748, 750.

salcîm; -cîn: 721-727, 728+: într-áltă párte le ziĉe malíni, 729, '33, 736-739, 741, 744, 746, 749, 752-753, 836, 845-846, 858, 860, 863, 869, 873, 875.

salcîm; -cîmi și páltin; páltini: 769.

salcîm; -cîmi, dafin; -fini: 776.

salcîm; -cîmbi: 812.

salcîm; -cîmbi: 813.

salcîmb; -cîmbi: 819, 832, 854.

salcîmbu; -cîmbi: 828.

salcîmb; -cîmbi: 830.

salcîmu; -cîn: 837, 866, 868.

salcîm; -cîmi, -cîn: 842, 851, 855, 865, 879.

salcîmbu; -cîŋg: 844.

salcîmb; -cîmbi, [B] -cîŋg: 848.

salcăm, -câm; -câmi: 871.

salcâm; -câmi: 874.

salcîm; -cîmi, [B] -cîn: 881, 889, 894.

salcîm; -cîmi: 890+: uoțetár; -țári „copac cu lemnul neted, care face flori galbene, ĉorkinoáse".

salcîmu; -cîmi, [V] -cîn: 892.

salcîm; -cîmi, -cîn, [B] salcîmb; cîmbi: 893.

TEI, „tilleul"

[1333]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spuneți la copacul care face flori galbene, mirositoare și din care se face ceai?

WLAD 12, 60; NALR-Olt. MN, plș 91; ALF 1303; AIS 580; ALL 430*; ALMC 265; ALB 544; ALCe 129; ALFC 384; ALIFO 314*; ALLOc. 187; ALLOr. 258; ALLR 140; ALN 445*; ASLEF 120.

II. tei: 671-711, 715-716, 720-827, 829-836, 838, 840-843, 845-846, 849-854, 856-862, 864, 867, 871, 874-879, 881, 883-891, 893, 895-897, 900.

teiu: 712-713, 839, 844, 847, 855, 865, 868-869.

teiu: 714, 717-719, 837, 863, 866, 892.

téiu: 828.

teeiu: 848.

tlei: 870.

tvei: 872, 880, 882, 894, 898.

tveiu: 873.

teiu, tei: 899.

Continuare de la harta nr. 420.

l-an‿tăiát [pf.c.], crap: 835.

dăskícu: 837.

deșkíc în dóo, crăp: 839.

crăpu: 844, 846, 865, 868.

dășkíc, crăp: 851.

dăskíc, crăp: 858.

crăpu: 863.

dășkícu; crăpu: 866.

deșpíc: 871.

dișkíc: 873, 878-879.

tai, sparg sau crăp: 874.

deșpíc și deșkíc: 880.

deșpíc, [B] deșkíc: 883+: tai, sparg.

crăp, dispíc: 884.

despíc: 885.

dispíc, crăp: 887-888.

dășpíc, crăp: 890.

despícu: 891.

crăpu; dășkícu: 892.

dăspíc: 893.

crăp, dăskíc, [R] -pic: 894.

dăspíc, [B] -kíc: 895.

crăp sau dăskíc: 896.

sparg, despíc: 897+: „spargem butucii, despicăm lemnele mai subțiri, în lung".

GHIMPE, pl. „*épine*"

[1336]

I. *[Intrebare indirectă]. Cum îi zici la acela care creşte pe tulpina trandafirului ori a măceşului şi te înţeapă ?*

ALR II s.n. 629; ALRM II s.n. 434; NALR-Olt. 536; ALRR-Mar. 564; ALF 476; AIS 563; ALG 176; cf. 174; ALPO 217; ALW I 35; ALA 718; ALC 762; ALCo 586; ALAL 328; ALB 621; cf. ALCB 749; ALCe 84; cf. ALJA 545; ALLOr. 197; ASLEF 763, 807, 112/86.

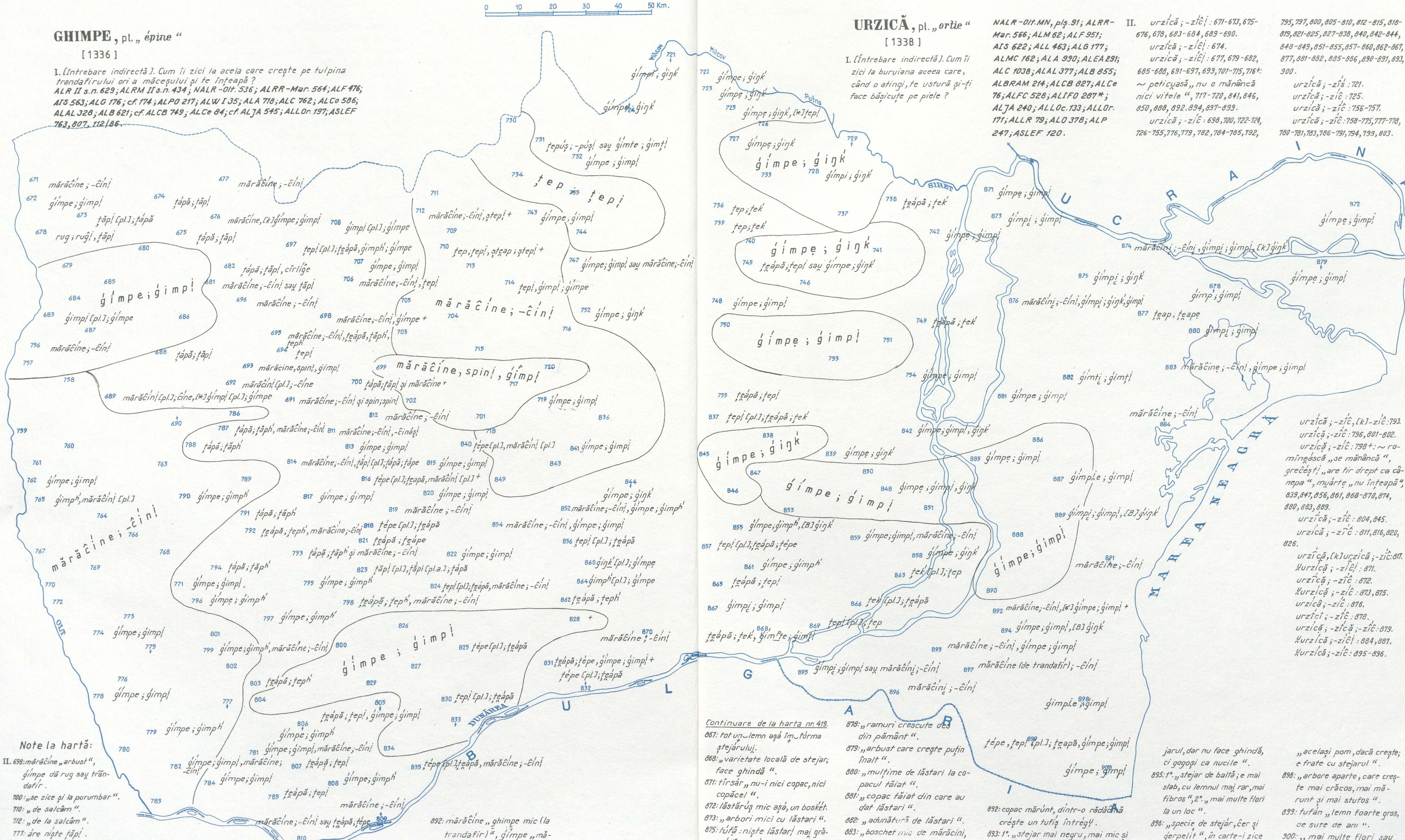
URZICĂ, pl. „*ortie*"

[1338]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi zici la buruiana aceea care, când o atingi, te usturǎ şi-ţi face băşicuţe pe piele ?*

NALR-Olt. MN, pls. 91; ALRR-Mar. 566; ALM 62; ALF 951; AIS 622; ALL 463; ALG 177; ALMC 162; ALA 990; ALEA 291; ALC 1038; ALAL 377; ALB 855; ALBRAM 214; ALCB 827; ALCe 76; ALFC 528; ALIFO 287; ALJA 240; ALLOc. 133; ALLOr. 171; ALLR 79; ALO 378; ALP 247; ASLEF 120.*

II. urzícă; -zíĉ!: 671-673, 675-676, 678, 683-684, 689-690.
urzîcă; -zîĉ!: 674.
urzícă; -zíĉ!: 677, 679-682, 685-688, 691-697, 699, 701-715, 716+: ~ peticuasă „nu o mănâncă nici vitele", 717-720, 841, 846, 850, 888, 892, 894, 897-899.
urzícă; -zíĉ: 698, 700, 722-724, 726-755, 776, 779, 782, 784-785, 792, 795, 797, 800, 805-810, 812-815, 818-819, 821-825, 827-838, 840, 842-844, 848-849, 851-855, 857-860, 862-867, 877, 881-882, 885-886, 890-891, 893, 900.
urzîcă; -zîś: 721.
urzîcă; -zíĉ: 725.
urzícă; -zîĉ: 756-757.
urzîcă; -zîĉ: 758-775, 777-778, 780-781, 783, 786-791, 794, 799, 803.
urzîcă; -zíĉ, [k]-zíĉ: 793.
urzîcă; -zîĉ: 796, 801-802.
urzícă; -zíĉ: 798+: ~ romîneáscă „se mănâncă", grecéşti „are fir drept ca cânepa", muárte „nu înţeapă"; 839, 847, 856, 861, 868-870, 874, 880, 883, 889.
urzîcă; -zîĉ: 804, 845.
urzícă; -zîĉ: 811, 816, 820, 826.
urzîcă, [k]urzícă; -zíĉ: 817.
ŭurzícă; -zîĉ!: 871.
urzîcă; -zíĉ: 872.
ŭurzícă; -zíĉ: 873, 875.
urzícâ; -zíĉ: 876.
urzîcî; -zîĉ: 878.
urzícă; -zîcă; -zîĉ: 879.
ŭurzícă; -zíĉ!: 884, 887.
ŭurzícă; -zíĉ: 895-896.

Note la hartă:

II. 698: mărăcíne „arbust", gímpe dă rug sau trăndafír.
700: „se zice şi la porumbar".
710: „de salcâm".
712: „de la salcâm".
777: áre nişte ţăpi.
816: la gorginár, păducél.
828: nu spúnem vímpe.
831: gímpe dă salcîm.
892: mărăcíne „ghimpe mic (la trandafir)", gímpe „mărăcine mare (la salcâm)".

<u>Continuare de la harta nr. 419.</u>

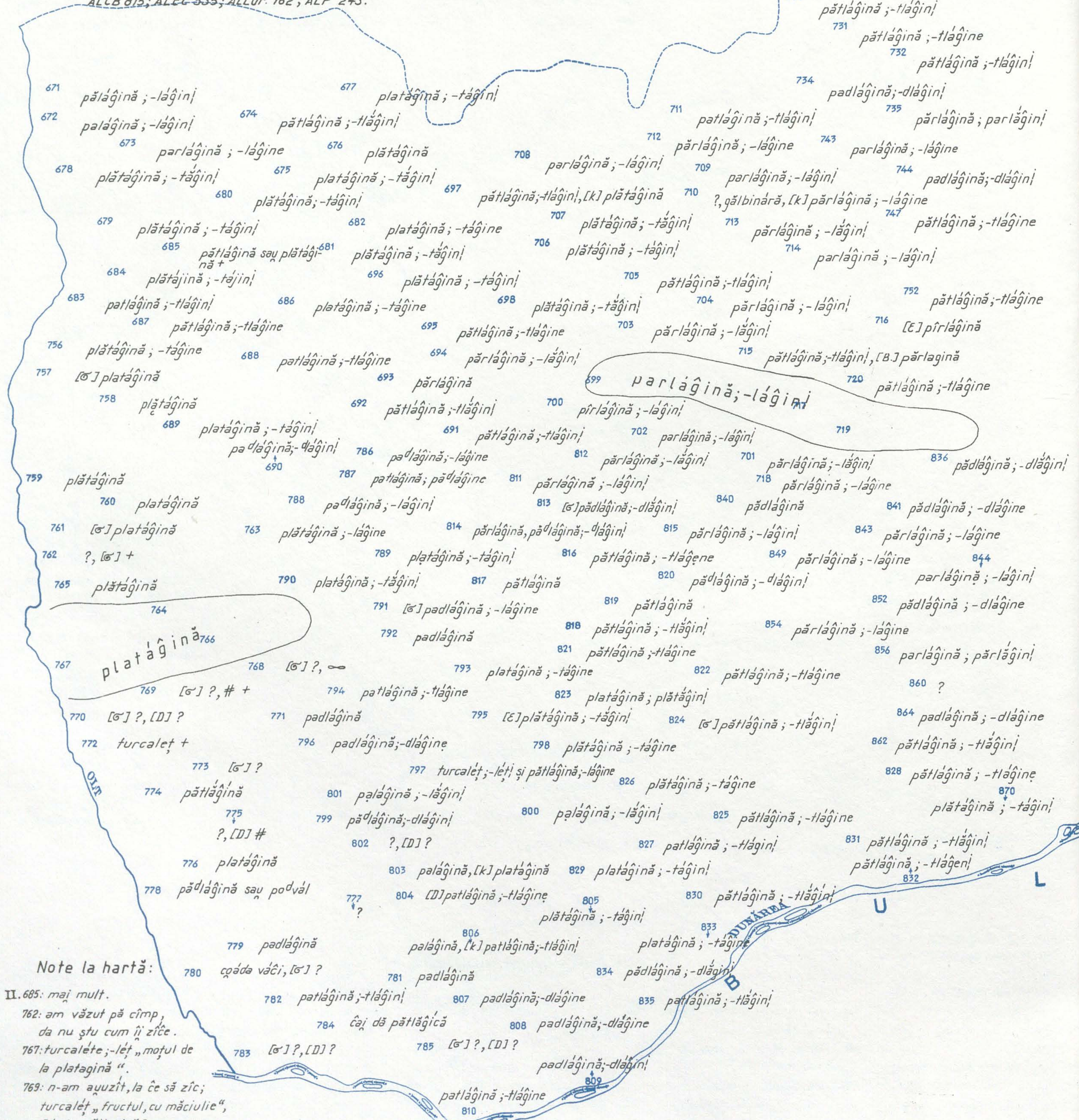
867: tot un lemn aşá îm fórma ştejárului.
868: „varietate locală de stejar; face ghindă".
871: tîrsár „nu-i nici copac, nici copăcel".
872: lăstărúş mic aşá, un boskét.
873: „arbori mici cu lăstari".
875: túfă: nişte lăstari mai grămádă; tufán „tufiş, tufăriş".
876: „mai mulţi lăstari la un loc".
877: „copac tăiat cu un pui crescut".
878: „ramuri crescute des din pământ".
879: „arbust care creşte puţin înalt".
880: „mulţime de lăstari la copacul tăiat".
881: „copac tăiat din care au dat lăstari".
882: „adunătură de lăstari".
883: „boschet mic de mărăcini, stejari tineri, lăstăriş".
889: „lăstăriş; grămadă de vlăstari".
892: copac mărúnt, dintr-o rădăcínă créşte un tufíş întrégu.
893: 1°. „stejar mai negru, mai mic şi mai râios", 2°. túfă sau rădăcínă de trándafiri.
894: „arbore mărunt, înrudit cu stejarul, dar nu face ghindă, ci gogoşi ca nucile".
895: 1°. „stejar de baltă; e mai slab, cu lemnul mai rar, mai fibros", 2°. „mai multe flori la un loc".
896: „specie de stejar, cer şi gerpelít", în carte-i zice boskéte.
897: túfă „pom mai mic, care n-a avut creştere bună", tufán „acelaşi pom, dacă creşte; e frate cu stejarul".
898: „arbore aparte, care creşte mai crăcos, mai mărunt şi mai stufos".
899: tufán „lemn foarte gros, de sute de ani".
900: „mai multe flori sau lăstari de pom daţi dintr-o singură rădăcină".

HARTA 425

PĂTLAGINĂ, pl. „*plantain*“
[1337]

I. [Intrebare indirectă]. Cum îi zici la buruiana care crește prin grădină și ale cărei frunze se pun pe rană ca să o vindece? (Chest. Fig. 31).

ALR II s.n. 650; ALRM II s.n. 465; NALR-Olt. 537; ALLR-Mar. 565; ALF 1027; AIS 633; ALG 189; ALMC 161; ALEA 294; ALAL 375; ALB 849; ALBRAM 232; ALCB 815; ALEC 535; ALLOr. 162; ALP 243.

Note la hartă:

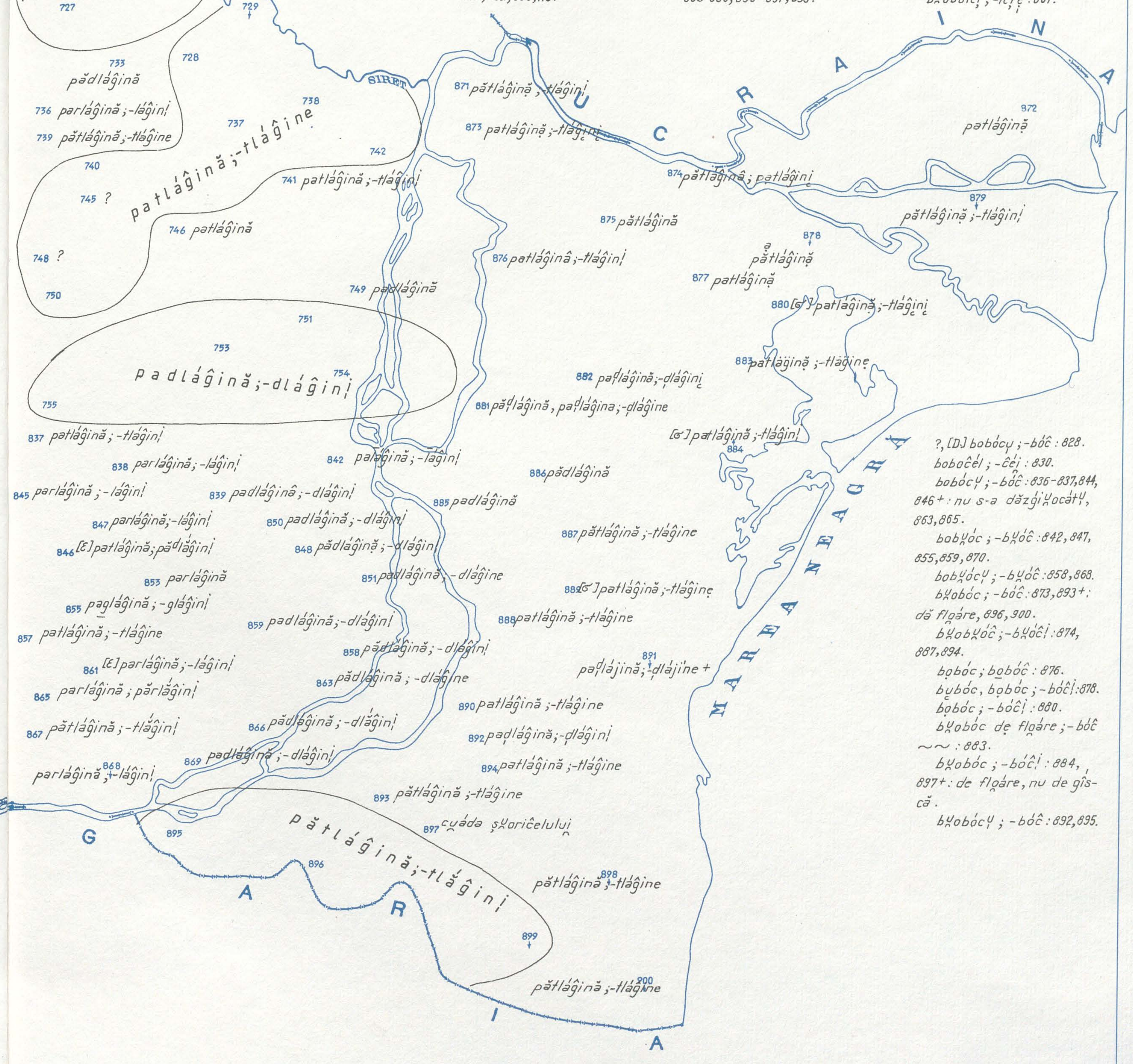
II. 685: maị mult.
762: am văzut pă cîmp, da nu știu cum îị zîĉe.
767: turcaléte; -léț „moțul de la platagină“.
769: n-am auzît, la ĉe să zîc; turcaléț „fructul, cu măciulie“, [de la pătlagină].
772: pîn livéz, în liváde.
891: Subiectul scrie: palajină.

BOBOC (de floare), pl. „*bouton (de fleur)*“
[1339]

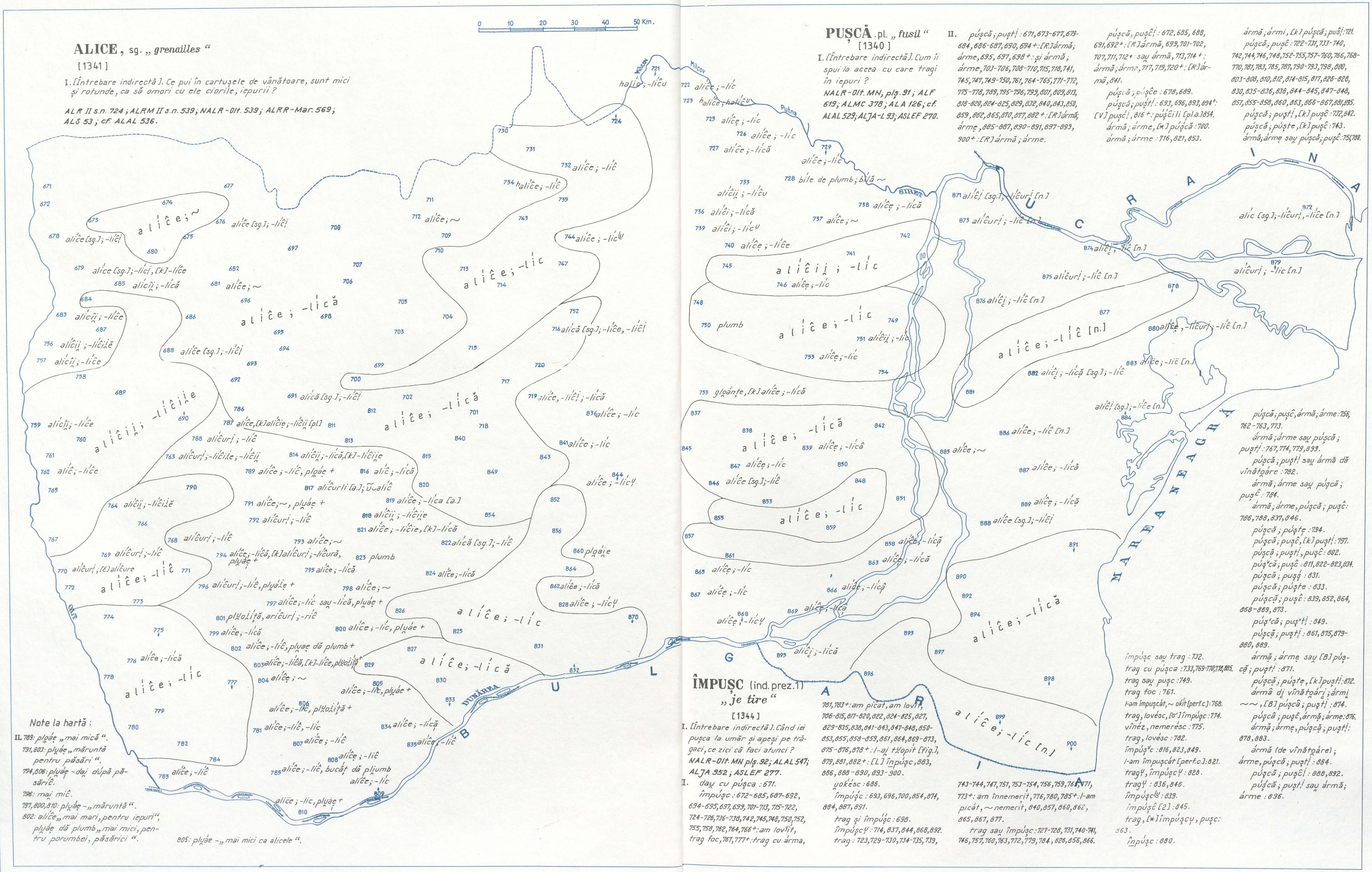
I. [Întrebare indirectă]. Cum spuneți la o floare care n-a înflorit, care nu s-a deschis încă?

ALR II s.n. 660; ALRM II s.n. 478; NALR-Olt. 538; ALRR-Mar. 567; ALF 1472, 1770; AIS 1358; ALC 296; ALCo 218; cf. ALCB 702; ASLEF 764/565.

II. bobóc; -bóĉ: 671-673, 675-681, 683, 685-689, 691-697, 699, 701-717, 719-720, 841, 850, 871, 888.
bobóc, floáre îmbobocîtă: 674, 682, 690, 718.
bobóc, a~mbobocît: 684.
bobóc; -bóĉ: 698, 700, 722-726, 728-734, 736-737, 739, 745-758, 759+: ~ dă floáre, 760, 761+: îmbobocîtă, 762-765, 766+: îmbobocîtă, 767-776, 777+: ~ dă floáre, 778-785, 807, 811-827, 829, 831-835, 838-840, 843, 845, 849, 851, 853-854, 856-857, 860, 862, 864, 866-867, 877, 881-882, 885-886, 890-891, 899.
bobóc; -bóŝ: 721.
bubóc; -bóĉ: 727, 738, 740, 872.
bobócu; -bóĉ: 735, 869.
bobóc; -bóĉ: 741-744.
buobuóc; -buóĉ: 786-790, 793-799, 803-806, 808-810, 848, 852, 861, 875, 879, 889, 898.
buobuóc; -buóĉ: 791-792, 800, 802.
buobuléț; -léțe: 801.

?, [D] bobócu; -bóĉ: 828.
bobocêl; -ĉéi: 830.
bobócu; -bóĉ: 836-837, 844, 846+: nu s-a dăzgiuocátu, 863, 865.
bobuóc; -buóĉ: 842, 847, 855, 859, 870.
bobuócu; -buóĉ: 858, 868.
buobóc; -bóĉ: 873, 893+: dă floáre, 896, 900.
buobuóĉ; -buóĉi: 874, 887, 894.
bobóc; bobóĉ: 876.
bubóc, bobóc; -bóĉi: 878.
bobóc; -bóĉi: 880.
buobóc de floáre; -bóĉ ~~: 883.
buobóc; -bóĉi: 884, 897+: de floáre, nu de gîscă.
buobócu; -bóĉ: 892, 895.

ALICE, sg. „*grenailles*“

[1341]

I. [Întrebare indirectă]. Ce pui în cartușele de vânătoare, sunt mici și rotunde, ca să omori cu ele ciorile, iepurii?

ALR II s.n. 724; ALRM II s.n. 539; NALR-Olt. 539; ALRR-Mar. 569; ALS 53; cf. ALAL 536.

Note la hartă:

II. 789: ploáe „mai mică“.
791, 803: pluáe „măruntă pentru păsări“.
794, 806: pluáe - daŭ dúpă păsăriĉ.
796: maĭ miĉ.
797, 800, 810: pluáe - „măruntă“.
802: aliĉe „mai mari, pentru iepuri“, pluáe dă plumb „mai mici, pentru porumbei, păsărici“.
805: pluáe - „mai mici ca alicele“.

PUȘCĂ .pl. „*fusil*“

[1340]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la aceea cu care tragi în iepuri?
NALR-Olt. MN, plș. 91; ALF 619; ALMC 378; ALA 126; cf. ALAL 529; ALJA-L 93; ASLEF 270.

II. púșcă; puștĭ: 671, 673-677, 679-684, 686-687, 690, 694+: [R] ármă; árme, 695, 697, 698+: și ármă; árme, 703-706, 708-710, 715, 718, 741, 745, 747, 749-750, 761, 764-765, 771-772, 775-778, 789, 795-796, 799, 801, 809, 813, 818-820, 824-825, 829, 832, 840, 843, 850, 859, 862, 865, 870, 877, 882+: [R] ármă; árme, 885-887, 890-891, 897-899, 900+: [R] ármă; árme.
púșcă; pușĉĭ: 672, 685, 688, 691, 692+: [R] ármă, 699, 701-702, 707, 711, 712+: saŭ ármă, 713, 714+: ármă; árme, 717, 719, 720+: [R] ármă, 841.
púșcă; púșĉe: 678, 689.
púșcă; puștĭ: 693, 696, 893, 894+: [V] pușĉĭ, 816+: púșĉili [pl.a.] 854.
ármă; árme, [*] púșcă: 700.
ármă; árme: 716, 821, 853.
ármă; ármi, [k] púșcă; pușĭ: 721.
púșcă; pușĉ: 722-731, 733-740, 742, 744, 746, 748, 752-755, 757-760, 766, 768-770, 781, 783, 785, 787, 790-793, 798, 800, 803-808, 810, 812, 814-815, 817, 826-828, 830, 835-836, 838, 844-845, 847-848, 851, 855-858, 860, 863, 866-867, 881, 895.
púșcă; puștĭ, [k] pușĉ: 732, 842.
púșcă; púște, [k] pușĉ: 743.
ármă; árme saŭ púșcă; pușĉ: 751, 780.
púșcă; pușĉ, ármă; árme: 756, 762-763, 773.
ármă; árme saŭ púșcă; puștĭ: 767, 774, 779, 899.
púșcă; puștĭ saŭ ármă dă vînătoáre: 782.
ármă; árme saŭ púșcă; pușĉ: 784.
ármă; árme, púșcă; pușĉ: 786, 788, 837, 846.
púșcă; púște: 794.
púșcă; pușĉ, [k] puștĭ: 797.
púșcă; puștĭ, pușĉ: 802.
púșᵛcă; pușĉ: 811, 822-823, 834.
púșcă; pușș: 831.
púșcă; púște: 833.
púșcă; pușĉ: 839, 852, 864, 868-869, 873.
púșᵛcă; pușᵛtĭ: 849.
púșcă; puștĭ: 861, 875, 879-880, 889.
ármă; árme saŭ [B] púșcă; puștĭ: 871.
púșcă; púște, [k] puștĭ: 872.
ármâ dĭ vînătoárĭ; ármĭ ~ ~, [B] púșcâ; puștĭ: 874.
púșcâ; pușĉ, ármă; árme: 876.
ármă; árme, púșcă; puștĭ: 878, 883.
ármă (de vînătoáre); árme, púșcă; puștĭ: 884.
púșcă; pușĉĭ: 888, 892.
púșcă; puștĭ saŭ ármă; árme: 896.

ÎMPUȘC (ind. prez. 1) „*je tire*“

[1344]

I. [Întrebare indirectă]. Când iei pușca la umăr și apeși pe trăgaci, ce zici că faci atunci?
NALR-Olt. MN plș. 92; ALAL 547; ALJA 952; ASLEF 277.

II. daŭ cu púșca: 671.
împúșc: 672-685, 687-692, 694-695, 697, 699, 701-713, 715-722, 724-726, 736-738, 742, 745, 748, 750, 752, 755, 758, 762, 764, 766+: am lovᵞit, trag foc, 767, 777+: trag cu árma, 781, 783+: am picat, am lovit, 786-815, 817-820, 822, 824-825, 827, 829-835, 838, 841-843, 847-848, 850-853, 855, 858-859, 861, 864, 869-873, 875-876, 878+: l-aĭ tᵘopit [fig.], 879, 881, 882+: [L] înpúșc, 883, 886, 888-890, 893-900.
ŭokésc: 686.
împúșc: 693, 696, 700, 854, 874, 884, 887, 891.
trag și împúșc: 698.
împúșcᵘ: 714, 837, 844, 868, 892.
trag: 723, 729-730, 734-735, 739, 743-744, 747, 751, 753-754, 756, 759, 765, 771, 773+: am înnemerit, 776, 780, 785+: l-am picát, ~ nemerit, 840, 857, 860, 862, 865, 867, 877.
trag saŭ împúșc: 727-728, 731, 740-741, 746, 757, 760, 763, 772, 779, 784, 826, 856, 866.
împúșc saŭ trag: 732.
trag cu púșca: 733, 769-770, 778, 885.
trag saŭ pușc: 749.
trag foc: 761.
l-am împușcát, ~ okit [perf.c.]: 768.
trag, lovésc, [ɢ] împúșc: 774.
vînéz, nemerésc: 775.
trag, lovésc: 782.
împúșᵛc: 816, 823, 849.
l-am împușcát [perf.c.]: 821.
tragᵘ, împúșcᵘ: 828.
tragᵘ: 836, 846.
împúșcᵘ: 839.
împúșĉ [2]: 845.
trag, [*] împúșcụ, pușc: 863.
înpúșc: 880.

PRAF DE PUȘCĂ „poudre à canon"

[1342]

I. [Întrebare indirectă]. Ce se pune în cartușul de vânătoare ca să ia foc și să arunce alicele?

ALR II s.n. 948; ALRM II s.n. 763; NALR-Olt. 540; ALRR-Mar. 570; ALAL 536; ASLEF 399.

Note la hartă:

II. 715: așá-i zíĉẽ‿limbáju nóstru.

874: „la pușca de vânătoare", barît „la glontele de război".

SĂGEATĂ, pl. „flèche"

[1343]

I. [Intrebare indirectă]. Când tragi cu arcul, ce pui în el? (IMIT.).

NALR-Olt. MN, plș. 92.

II. săĝeátă; -ĝeț: 671-672, 678-680, 684-685, 687, 689.

săĝiátă; -ĝeț: 673.

săĝeátă; -ĝeți: 674-676, 681-682, 686, 688, 690, 695-697, 703, 705-708, 710, 713, 715, 717-718, 787, 790, 793, 795, 797-798, 801-807, 809, 818, 836, 840, 842-851, 853, 855+: ~ dă tréiste, 856, 858-862, 864, 866-867, 870.

săĝiátă; -ĝeți: 677, 711.

săĝeátă; -ĝete: 683, 698, 714, 786, 792, 808, 863.

săĝeátă: 691, 704.

sprint „din lemn, fier": 692.

ᵘo súlă, țeápă, silíngă: 693.

splíngă; splínĝi: 694, 699, 701.

săĝeátă; -ĝeți: 700, 709, 712, 716, 788, 794.

glonț dă lemn: 702.

súliță: 719.

ᵘo tréstiʟe: 720.

săẑátă; -ẑeț: 721.

săĝátă; -ĝeți: 722, 724-730, 732-735, 737-743, 745-746, 749-752, 754, 757, 779, 782, 784-785, 825, 828, 833, 869, 881, 884, 886-888, 890, 892-893, 895-896, 899-900.

țăpúșă; -púș: 723.

súliță; súlițe sau săĝátă; -ĝeți: 731, 822.

țeápă; țek: 736.

țápă; țápe: 744.

săĝátă; -ĝete: 747.

țeápă; țepi: 748.

țepúșă; -púși: 753.

țepúșă; -púșe: 755.

săĝátă; -ĝeț: 756, 758-768, 770-778, 877, 891.

sîmĉá; -ĉéle: 769.

țóglie; țóglii: 780.

țógiʟe; țógii: 781, 814.

săĝátă, țógiʟe; țógii: 783.

țăpúșă; -púși: 789+: [D] „am auzit dar nu știu ce e".

săĝeátă; -ĝeți: 791.

săĝeátă; -ĝéte, [*] spilcă; spilĉ: 796.

súliță; súlițe, săĝeátă; -ĝeți: 799.

țeápă; țépe, [ɞ] săĝeátă; -ĝeți: 800.

seĝeátă; -ĝeți: 810.

săĝeátă; -ĝeți: 811, 821, 823-824, 829, 831-832, 838, 854.

sprîngă; sprinĝ: 812, 820.

splíngă; splinĝ sau săĝeátă; -ĝeți: 813, 885, 894, [ɞ] 897, 898.

arcúș; -cúșuri: 815.

?, săĝátă: 816.

săĝeátă; -ĝeț: 817, 826.

splíngă; splinĝ: 819.

arcúș; -cúșuri, [D] săĝátă; -ĝeț: 827.

săĝeátă; -ĝeți: 830.

?: 834.

glonț; gloánțe: 835+: „zice copiii".

săĝeátă; -ĝeți, țepúșa [a.]; -púșe: 837.

săĝátă; -ĝeți: 839, 868, 871, 876, 889.

súliță; súliți: 841.

săĝeátă; -ĝeți: 852.

súliță; súlițe: 857.

săĝeátă; -ĝete: 865.

săĝátă; -ĝeț: 872, 879.

săĝeátă; -ĝeți: 873, 875, 880+: [B] súliță; -lițe

săĝiátâ; -ĝiet: 874.

sâĝátă; -ĝeț: 878.

seĝátă; -ĝeți: 882.

săĝeátă; -ĝete, [k] -ĝeți: 883.

OCHESC (ind. prez. 1) „je vise"

[1345]

I. [Intrebare indirectă]. Înainte de a împușca, pui pușca la umăr și...? (GEST).

NALR-Olt. MN, plș. 92; ALRR-Mar. 568; cf. ALG 219; cf. ALMC 376; ALAL 537; ALJA 952; ASLEF 277.

II. okésc: 671, 673-674, 676, 680-681, 683-684, 687-689, 729, 814-816, 818, 820-822, 824, 831, 834.

ᵘokésc sau iau la ᵘok: 672, 741, 796, 808.

ᵘokésc: 675, 677-678, 682, 685, 690, 692, 695, 697, 701-708, 709+: iau la ᵘoik, 710, 712-713, 715-727, 730-735, 737-738, 742-750, 752-757, 759-778, 780-787, 790-791, 794, 797-798, 801-802, 804-807, 809-813, 817, 823, 832-833, 835, 838-841, 843, 848, 850-857, 859-862, 870, 872-887, 889-890, 893-894, 896-897, 899-900.

oʟkésc: 679.

împúșc: 686.

ᵘoikésc: 691, 693+: iau la uoik, 694, 696, 698, 700.

iau la ᵘok: 699, 711, 717, 719, 728, 740, 792, 803, 829, 846, 849, 867.

ᵘokéscᵘ: 714, 836, 844, 858, 863, 868, 891-892.

okéscᵘ: 736, 739, 828.

iau línia de ᵘokíre: 751.

iei líniʟa ᵘokíri [2], ᵘokésc: 758.

ai luat la ᵘok [2]: 779.

eau la uok: 788, 799.

eau la uok, [ɞ] ᵘokéz: 789.

uokéz: 793, 795.

iau la uok, [ɞ] uokéz: 800.

uokésc: 819, 825, 842, 847, 864-865, 869.

oikésc: 826.

iau la ok, okéz: 827.

iau la ok, okésc: 830.

iau la ᵘokᵘ, ᵘokéscᵘ: 837, 866.

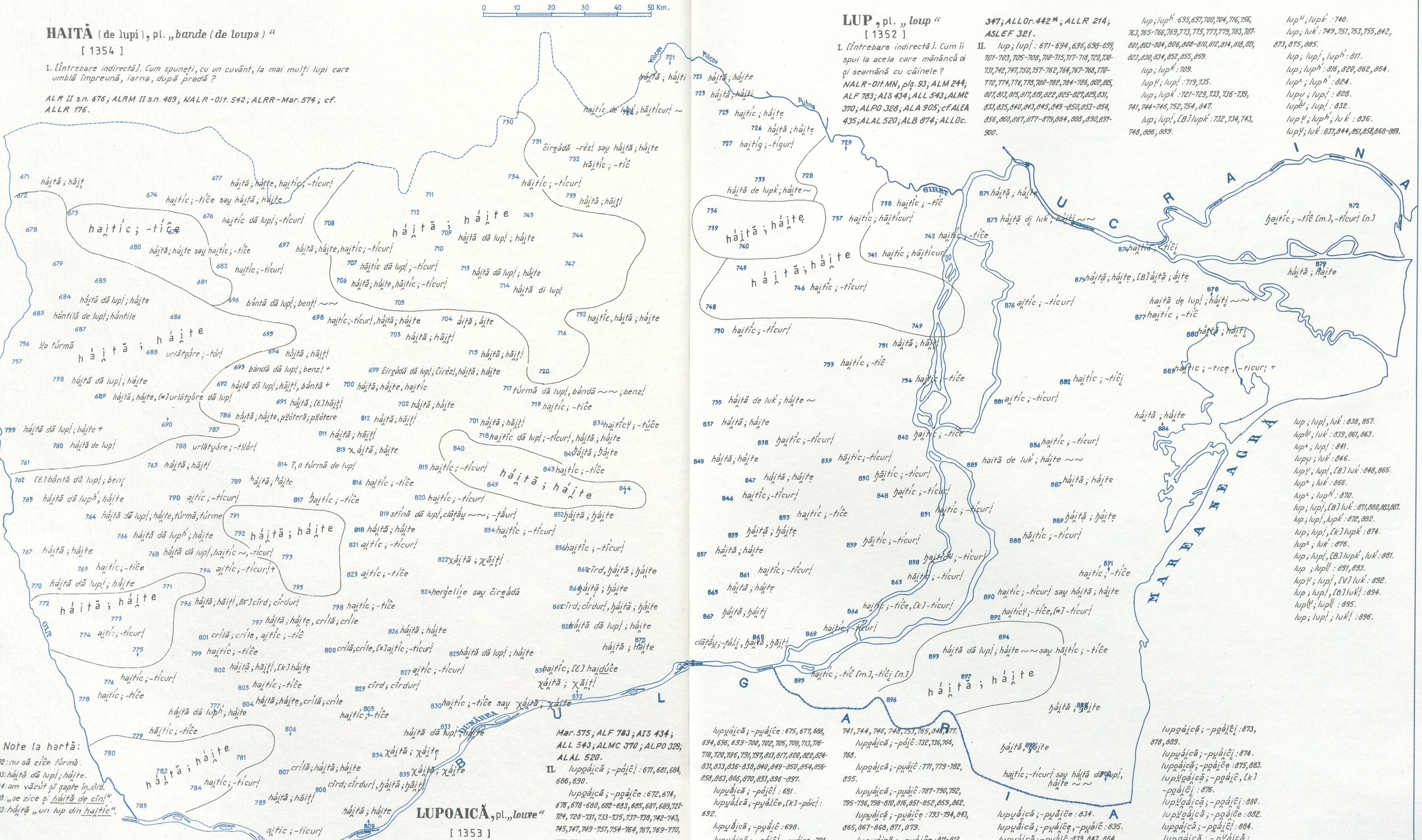
ᵘokéști [2]: 845.

iau la ᵘok ori ᵘokésc: 871, 888.

iau la ᵘokᵘ sau ᵘokésc: 895.

ᵘokʟésc: 898.

GONACI, sg. „rabatteurs"
[1348]
I. [Întrebare indirectă]. Cum le spui la oamenii care, la vânătoare, alungă animalele sălbatice și le fugăresc în calea vânătorilor?
ALR II s.n. 727; ALRM II s.n. 541; NALR-Olt. 541; ALRR-Mar. 572.
Note la hartă:
II. 707: „ciocăne prin buturi, face gălăgie ca să sperie animalele, am fost la ciocăneálă.
777: s-a loat și bătăiașu.
806: crilă; crile „ceată de oameni".
823: fácem bătălie; fácem crilă [=grup] dă yameni.
834: crilă [=grup de oameni] dă uídui̯e iépuri.
MISTREȚ, pl. „sanglier"
[1351]
I. [Întrebare indirectă]. Cum spui la acela mare care se hrănește cu jir, cu ghindă și trăiește în pădure... carnea și slănina lui unii oameni le mănâncă?
ALR II s.n. 684; ALRM II s.n. 495; NALR-Olt. MN, plș. 92; ALRR-Mar. 573; ALF 1188; AIS 436*; ALG 15; ALMC 371; ALA 1057; ALEA 441; ALC 1105; ALAL 521; ALCe 1140; ALFC 737; ALIFO 450*; ALJA 958; ALLOc. 350; ALLOr. 442; ALLR 215; ALN 619*.
MAREA NEAGRĂ
UCRAINA
BULGARIA
DUNĂREA
SIRET
Putna
Milcov
OLT

HAITĂ (de lupi), pl. *„bande (de loups)“*

[1354]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum spuneți, cu un cuvânt, la mai mulți lupi care umblă împreună, iarna, după pradă?*

ALR II s.n. 676; ALRM II s.n. 489; NALR-Olt. 542; ALRR-Mar. 574; cf. ALLR 176.

Note la hartă:

II. *692: nu să zíĉe túrmă.*

693: háịtă dă lupị; háịte.

794: am văzút și șapte în cîrd.

878: „se zice și háịtă de cînị“.

883: háịtă „un lup din haịtíc“.

LUP, pl. *„loup“*

[1352]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi spui la acela care mănâncă oi și seamănă cu câinele?*

NALR-Olt. MN, plș. 93; ALM 244; ALF 783; AIS 434; ALL 543; ALMC 370; ALPO 328; ALA 905; cf. ALEA 435; ALAL 520; ALB 874; ALLOc. 347; ALLOr. 442*; ALLR 214; ASLEF 321.

II. *lup; lupị: 671-694, 696, 698-699, 701-703, 705-708, 710-715, 717-718, 720, 730-731, 742, 747, 750, 757-762, 764, 767-768, 770-772, 774, 776, 778, 780-782, 784-786, 802, 805, 807, 813, 815, 817, 819, 822, 825-827, 829, 831, 833, 835, 840, 843, 845, 849-850, 853-854, 856, 860, 867, 877-879, 884, 888, 890, 897-900.*

lup; lupʰ: 695, 697, 700, 704, 716, 756, 763, 765-766, 769, 773, 775, 777, 779, 783, 787-801, 803-804, 806, 808-810, 812, 814, 818, 821, 823, 830, 834, 852, 855, 859.

lup; lupᵏ: 709.

lupᵘ; lupị: 719, 735.

lup; lupk': 721-729, 733, 736-739, 741, 744-746, 752, 754, 847.

lup; lupị, [B] lupk': 732, 734, 743, 748, 886, 889.

lupᵘ; lupk': 740.

lup; luk': 749, 751, 753, 755, 842, 873, 875, 885.

lup; lupị, lupʰ: 811.

lup; lupʰ: 816, 820, 862, 864.

lupᶜ; lupʰ: 824.

lupu; lupị: 828.

lupᵘ; lupị: 832.

lupᵘ; lupʰ; luk': 836.

lupᵘ; luk': 837, 844, 851, 858, 868-869.

LUPOAICĂ, pl. *„louve“*

[1353]

I. *[Întrebare indirectă]. Dar dacă e parte femeiască?*

NALR-Olt. MN, plș. 93; ALRR-Mar. 575; ALF 783; AIS 434; ALL 543; ALMC 370; ALPO 329; ALAL 520.

II. *lupoáịcă; -póịĉị: 671, 681, 684, 686, 690.*

lupoáịcă; -poáịĉe: 672, 674, 676, 678-680, 682-683, 685, 687, 689, 722-724, 728-731, 733-735, 737-738, 742-743, 745, 747, 749-751, 754-764, 767, 769-770, 772-778, 783-785, 853, 881, 885-888, 890-891, 894, 898.

lupuáịcă; -póịĉị: 673, 693, 695, 697, 701, 703, 706-707, 709, 711-712, 714-715, 719, 841.

lupuáịcă; -puáịĉe: 675, 677, 688, 694, 696, 699-700, 702, 705, 708, 713, 716-718, 720, 786, 791, 797, 813, 817, 820, 822, 824-831, 833, 836-838, 840, 849-850, 854, 856-858, 863, 866, 870, 893, 896-897.

lupuáịcă; -póịĉị: 691.

lupuáịcă; -puáịĉe, [k] -póịcị: 692.

lupuáịcă; -puáịĉ: 698.

lupuáịcă; -póịĉị, -puáịce: 704.

lupuáịcă; -puóịĉị: 710.

lupoáịcă; -poáịĉi: 721, 752.

lupoáịcă; -poáịĉe: 725-727, 739-741, 744, 746, 748, 753, 765, 848, 877.

lupoáịcă; -póịĉ: 732, 736, 766, 768.

lupoáịcă; -puáịĉ: 771, 779-782, 895.

lupuáịcă; -puáịĉ: 787-790, 792, 795-796, 798-810, 816, 851-852, 859, 862.

lupuáịcă; -puáịĉe: 793-794, 843, 865, 867-868, 871, 879.

lupuáịcă; -puáịĉe: 811-812, 814-815, 818, 821, 832, 842, 844-845, 848.

lupuáịcă; -póịĉ: 819.

lupuáịcă; lúpe, lupuáịĉe: 823.

lupuáịcă; -puáịĉe: 834.

lupuáịcă; -puáịĉe, -puáịĉ: 835.

lupuáịcă; -puáịĉ: 839, 847, 864.

lupuáịcă; -puáịĉe: 855, 869.

lupuáịcă; -póịĉ: 860-861.

lupoáịcă; -poáịĉe: 872.

lupoáịcă; -poáịĉị: 873, 878, 889.

lupuáịcâ; -puáịĉị: 874.

lupoáịcă; -poáịĉe: 875, 883.

lupᵘoáịcă; -poáịĉ, [k] -poáịĉị: 876.

lupᵘoáịcă; -poáịĉị: 880.

lupᵘoáịcă; -poáịĉe: 882.

lupoáịcă; -poáịĉị: 884.

lupoáịcă; -pᵘáịcă; -puáịĉe: 892.

lupuáịcă; -uáịĉị: 899.

lupoáịcă; -poáịĉị: 900.

CÂINE (de vânătoare), pl. „chien (de chasse)“

[1347]

I. [Întrebare indirectă]. Cum zici la câinele care îl însoțește pe vânător când merge la vânătoare?

ALR II s.n. 663; ALRM II s.n. 480; NALR-Olt. MN, plș. 92; cf. AIS 520*; ALAL 527; ASLEF 270.

Note la hartă:

II. 691: „e mai mare și prinde vânatul“.
735: ie și ogár d-ăia de prinde.
790: copoi [mai mic] ke făne, face gălăgie, latră.
830: sînt niște cîini dă-nțeles.
834: „pentru rațe“; „pentru iepuri; ca când miroase omul țuica, așa miroase el urma iepurelui“.
891: alta ie ogár.
894: cîine de vînát „termen generic pentru toți“.

VÂNĂTOR, pl. „chasseur“

[1346]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui omului care împușcă iepuri, vulpi, urși, rațe sălbatice? NALR-Olt. MN, plș. 92; ALRR-Mar. 571; ALF 249; AIS 518; ALPJ 39; ALMC 374; ALWI 14; ALCo 315; ALAL 526; ALB 878; ALFC 741; ALJA 952; ALLOr. 455*; ALN 617*; ASLEF 270.

II. vînătór; ~ : 671, 673, 680, 684, 700, 758, 760-762, 764-765, 769-770, 773, 775-776, 780, 784.
vînătór; -tóri : 672, 674-679, 681-683, 685-699, 701-757, 759, 763, 766-768, 771-772, 774, 777-779, 781-783, 785, 811-827, 829-835, 838, 840, 843, 845-846, 849-851, 853-854, 856-857, 860, 862, 864, 867, 871-872, 875-879, 881-882, 884-890, 893-896, 899-900.
vînătuór; -tuóri : 786-787, 789-795, 797-798, 800, 803, 805-810, 839, 842, 847, 852, 855, 859, 861, 870, 873-874, 880, 883, 891, 897-898.
vînătuóri; ~ : 788, 796, 799, 801-802.
vînătuór; tuóri, pușcâc; ~ : 804.
vînătóru, -tóri : 828, 836-837, 841, 848, 863, 865-866, 869, 892.
vînătuóru; tuóri : 844, 858, 868.

URS, pl. „ours“

[1349]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la acela care trăiește la munte, mănâncă zmeură, miere și face mor-mor-mor? NALR-Olt. MN, plș. 92; ALF 960, AIS 433; ALG 1417; ALA 992; ALC 1040.

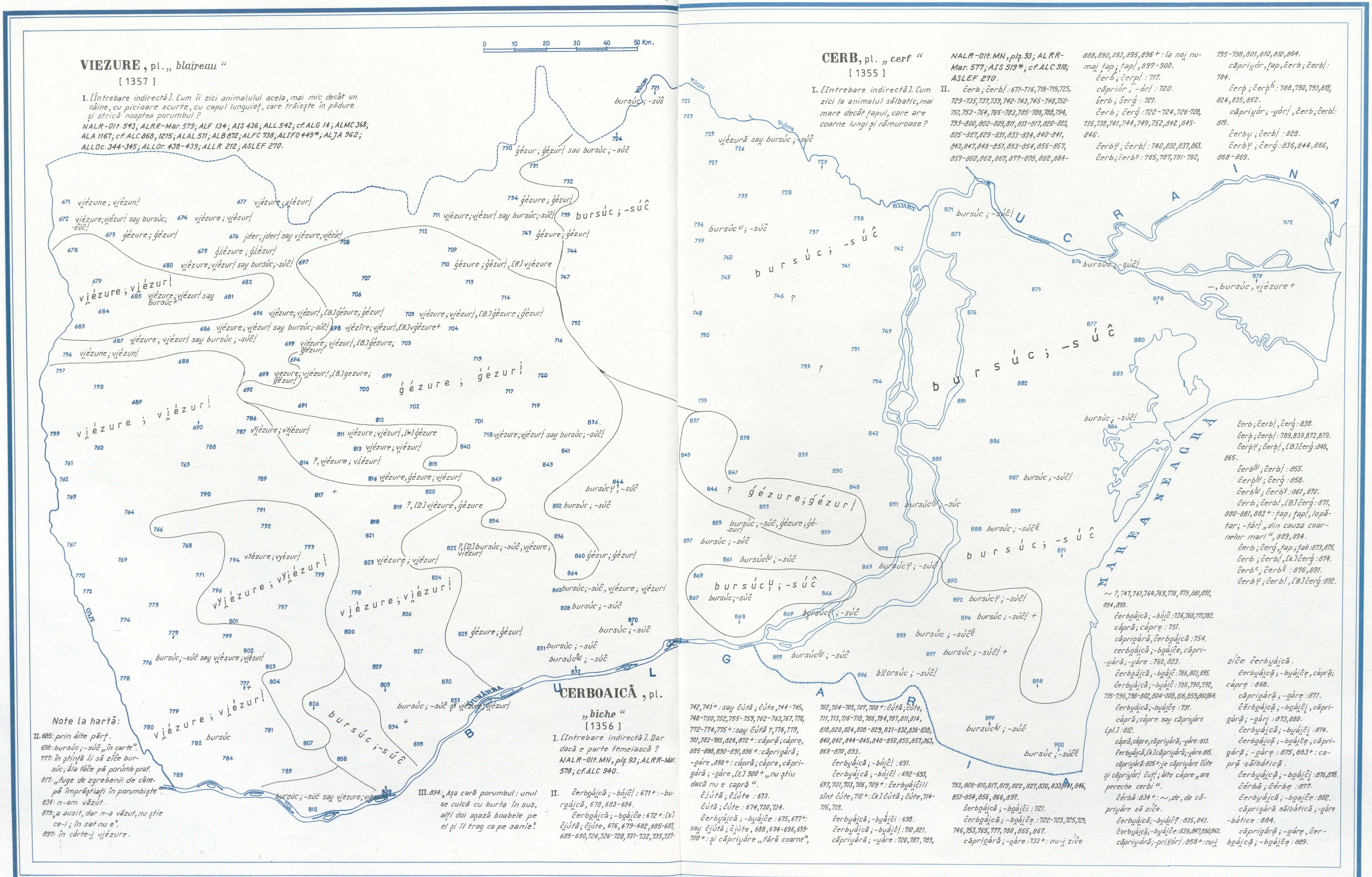
II. urs; urș : 671-672, 678, 723, 756-757, 759-768, 770-785, 789, 801, 804, 882-883.
urs; urși : 673-674, 679-681, 683-684, 686-699, 701-713, 715-722, 724-748, 750-755, 786-788, 790-794, 796-800, 802-803, 805-810, 816-817, 819-820, 825, 830, 833, 840-843, 845, 847-850, 853-854, 856-857, 859-860, 862, 864, 867, 873, 875, 877, 880-881, 885-886, 888, 890, 894, 897.
uurs; uurși : 675-677, 682, 685, 749, 795, 811-815, 821-824, 826-827, 829, 831-832, 834-835, 852, 871, 874, 884+: urs, 887, 889, 893, 900.
urs; urș : 700, 758, 838.
ursu; urși : 714, 828, 836-837, 844, 846, 858, 865-866, 868-869.
uurs; uurș : 769, 872, 878.
urs; urși : 818, 879.
ursu; urși : 839, 851, 855, 861, 863, 870.
uursə; urșî : 876.
uurs, uursu; uurș : 891.
uursu; urși : 892.
uursu; uurș : 895.
uurs; uurș : 896.
urs; urșî : 898.
ursu, urs; urși : 899.

URSOAICĂ, pl. „ourse“

[1350]

I. [Întrebare indirectă]. Dar când e parte femeiască? NALR-Olt. MN, plș. 92; ALRR-Mar. 576; AIS 433.

II. ursoáică; -sóici : 671, 676, 678, 680, 684.
ursoáică; -soáice : 672, 674, 679, 681-683, 685-687, 689-690, 722, 724, 728-735, 737-739, 741-745, 747-751, 753-767, 769-770, 772-776, 778-779, 783-785, 853, 877, 881-882, 885-886, 888, 890-892, 894, 898.
ursuáică; -sóici : 673, 693, 695, 697, 703, 706, 709-710, 712, 714-715, 719.
ursuáică; -suáice : 675, 677, 688, 694, 696, 699, 702, 704-705, 707-708, 713, 716-718, 720, 786, 811, 813-815, 818-822, 824-834, 836-837, 840, 842-845, 848-851, 854, 856-858, 860, 863, 869-870, 897.
ursuåică; -sóici : 691.
ursuáică; -suáice : 692.
ursuåică; -suåic : 698.
ursuáică; -suáic : 700, 787-789, 795-802, 804-810, 816, 852, 859, 861-862, 864.
ursuáică; -suóici : 701.
ursuáică; -suáici : 711, 841, 899.
ursoáică; -soáiși : 721.
ursoáică; -soáice : 723, 725-727, 740, 746, 752, 771, 777, 782, 846.
ursoáică; -sóic : 736, 768.
ursoáică; -soáic : 780-781.
ursuáică; -suáice, -suáic : 790, 868.
ursuáică; -suáice : 791, 793-794.
ursoáică; -soáic : 792, 803.
ursuáică; -sóic : 812, 835, 838.
ursuáică; -sóic, [k] -suáice : 817, 823.
ursuáică; -suáice : 839, 847, 855, 866.
ursuáică; -suáice : 865, 867.
ursoáică; -soáice : 871, 880, 883, 889.
ursuoáică; -soáic, [ε] -soáice : 872.
ursoáică; -soáici : 873, 875-876.
uursuáică; -suáici : 874.
uursoáică; -soáici : 878.
ursuáică; -soáice : 879.
uursoáică; -soáici : 884.
uursoáică; -soáice : 887, 893.
uursuáică; -suáici : 895.
uursuáică; -suáice : 896.
uursoáică; -soáice : 900.

VIEZURE, pl. „blaireau“

[1357]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici animalului acela, mai mic decât un câine, cu picioare scurte, cu capul lunguieț, care trăiește în pădure și strică noaptea porumbul?

NALR-Olt. 543; ALRR-Mar. 579; ALF 134; AIS 436; ALL 542; cf. ALG 14; ALMC 368; ALA 1167; cf. ALC 868, 1215; ALAL 511; ALB 872; ALFC 738; ALIFO 449*; ALJA 962; ALLOc. 344-345; ALLOr. 438-439; ALLR 212; ASLEF 270.

Note la hartă:

II. 685: prin álte părț.
698: bursúc; -súĉ „în carte“.
777: în ștință ĭi să zíĉe bursúc; ăla fáĉe pă porúmb praf.
817: „fuge de zgrebenii de cânepă împrăștiați în porumbiște“.
834: n-am văzút.
879: „a auzit, dar n-a văzut, nu știe ce-i; în sat nu e“.
897: în cárte-i viézure.

III. 894: „Așa cară porumbul: unul se culcă cu burta în sus, alți doi așază boabele pe el și îl trag ca pe sanie“.

CERBOAICĂ, pl.

„biche“

[1356]

I. [Intrebare indirectă]. Dar dacă e parte femeiască?
NALR-Olt. MN, plș. 93; ALRR-Mar. 578; cf. ALC 940.

II. ĉerboáică; -bóiĉi: 671+: -buroáică, 678, 683-684.
ĉerboáică; -boáiĉe: 672+: [k] ĉiútă; ĉiúte, 676, 679-682, 685-687, 689-690, 724, 726-728, 731-732, 735, 737-742, 743+: sau ĉútă; ĉúte, 744-745, 748-750, 752, 755-759, 762-763, 767, 770, 772-774, 775+: sau ĉútă?, 776, 779, 781, 783-785, 826, 872+: cápră; cápre, 885-888, 890-891, 896+: căprioáră; -oáre, 898+: cápră; cápre, căprioáră; -oáre, [ɛ] 900+ „nu știu dacă nu e capră“.
ĉiútă; ĉiúte: 673.
ĉútă; ĉúte: 674, 730, 734.
ĉerbuáică; -buáiĉe: 675, 677+: sau ĉiútă; ĉiúte, 688, 694-696, 699-700+: și căpriuáre „fără coarne“, 702, 704-705, 707, 708+: ĉútă; ĉúte, 711, 713, 716-718, 786, 794, 797, 811, 814, 818, 820, 824, 828-829, 831-832, 836-838, 840, 842, 844-845, 848-850, 855, 857, 863, 869-870, 893.
ĉerbuáică; -bóiĉi: 691.
ĉerbuáică; -bóiĉi: 692-693, 697, 701, 703, 706, 709+: ĉerbuáiĉili sînt ĉúte, 712+: [k] ĉútă; ĉúte, 714-715, 719.
ĉerbuáică; -buáiĉi: 698.
ĉerbuáică; -buáiĉi: 710, 821.
căpriuáră; -uáre: 720, 787, 789, 793, 809-810, 817, 819, 822, 827, 830, 833, 841, 846, 851-854, 856, 866, 897.
ŝerboáică; -boáiĉi: 721.
ĉerboáică; -boáiĉe: 722-723, 725, 729, 746, 753, 765, 777, 780, 865, 867.
căprioáră; -oáre: 733+: nu-i zíĉe ~?, 747, 761, 764, 769, 778, 879, 881, 892, 894, 899.
ĉerboáică; -bóiĉ: 736, 768, 771, 782.
cápră; cápre: 751.
căprioáră, ĉerboáică: 754.
cerboáică; -boáiĉe, căpriuáră; -uáre: 760, 823.
ĉerboáică; -boáiĉ: 766, 803, 895.
ĉerbuáică; -buáiĉ: 788, 790, 792, 795-796, 798-802, 804-808, 816, 859, 861, 864.
ĉerbuáică; -buáiĉe: 791.
cápră; cápre sau căpriuáre [pl.]: 812.
cápră; cápre, căpriuáră; -uáre: 813.
ĉerbuáică, [k] căpriuáră; -uáre: 815.
căpriuáră: 825+: ie căpriuáre ĉúte și căpriuóri ĉuți; álte cápre „are pereche cerbi“.
ĉérbă: 834+: ~, de, da căpriuáre să zíĉe.
ĉerbuáică; -buáiĉe: 835, 843.
ĉerbuáică; -buáiĉe: 839, 847, 860, 862.
căpriuáră; -priuóri: 858+: nu-i zíĉe ĉerbuáică.
ĉerbuáică; -buáiĉe, cápră; cápre: 868.
căprioáră; -oáre: 871.
ĉĕrboáică; -boáiĉi, căprioáră; -oári: 873, 880.
ĉerbuáică; -buáiĉi: 874.
ĉerboáică; -boáiĉe, căprioáră; -oáre: 875, 883+: capră sălbátică.
ĉerbuáică; -boáiĉi: 876, 878.
ĉérbă; ĉérbe: 877.
ĉerbuáică; -boaiĉe: 882.
căprioáră sălbátică; -oáre -bátice: 884.
căprioáră; -oáre, ĉerboáică; -boáiĉe: 889.

CERB, pl. „cerf“

[1355]

I. [Intrebare indirectă]. Cum zici la animalul sălbatic, mai mare decât țapul, care are coarne lungi și rămuroase?
NALR-Olt. MN, plș. 93; ALRR-Mar. 577; AIS 519*; cf. ALC 910; ASLEF 270.

II. ĉerb; ĉerbi: 671-716, 718-719, 725, 729-735, 737, 739, 742-743, 745-748, 750-751, 753-764, 766-783, 785-786, 788, 794, 799-800, 802-809, 811, 813-817, 820-823, 825-827, 829-831, 833-834, 840-841, 843, 847, 849-851, 853-854, 856-857, 859-860, 862, 867, 877-878, 882, 884-888, 890, 893, 895, 896+: la noi numai țap; țapi, 897-900.
ĉerb; ĉerpi: 717.
căpriór; -óri: 720.
ŝerb; ŝerg: 721.
ĉerb; ĉerg: 722-724, 726-728, 736, 738, 741, 744, 749, 752, 842, 845-846.
ĉerbu; ĉerbi: 740, 832, 837, 863.
ĉerb; ĉerbʸ: 765, 787, 791-792, 795-798, 801, 810, 812, 864.
căpriuór, țap, ĉerb; ĉerbi: 784.
ĉerb; ĉerbʰ: 788, 790, 793, 818, 824, 835, 852.
căpriuór; -uóri, ĉerb; ĉerbi: 819.
ĉerbu; ĉerbi: 828.
ĉerbu; ĉerg: 836, 844, 866, 868-869.
ĉerb; ĉerbi, ĉerg: 838.
ĉerb; ĉerbi: 789, 839, 872, 879.
ĉerbu; ĉerbi, [B] ĉerg: 848, 865.
ĉerbᵘ; ĉerbi: 855.
ĉerbᵘ; ĉerg: 858.
ĉerbᵘ; ĉerbʸ: 861, 870.
ĉerb; ĉerbi, [B] ĉerg: 871, 880-881, 883+: țap; țapi, lopătar; -tári „din cauza coarnelor mari“, 889, 894.
ĉerb; ĉerg, țap; țak: 873, 875.
ĉerb; ĉerbi, [k] ĉerg: 874.
ĉerbᶜ; ĉerbⁱ: 876, 891.
ĉerbu; ĉerbi, [B] ĉerg: 892.

CÂRTIȚĂ, pl. „taupe"

[1359]

I. [Întrebare indirectă]. Cum spui la aceea mai mică decât dihorul (se va folosi răspunsul de la întrebarea precedentă), care trăiește sub pământ, sapă mereu și face mușuroi?

NALR-Olt. MN, pls. 92; ALRR-Mar. 580; ALM 290; ALF 1286; AIS 447; ALL 551; ALG 5; ALMC 363; ALPO 510; ALA 1162; ALEA 430; ALC 1210; ALAL 505; ALB 881; ALFC 744; ALJA 165; ALLOc. 340; ALLOr. 434; ALLR 206; ALN 630; ASLEF 267/232.

Note la hartă:

II. 717: „roșcat, în felul șoarecelui, pe câmp".

719: „dacă face 99 de mușuroaie în rând îi dă ochi".

811: [D] círtiță; círtițe – mai mică.

812: poponéte [= popândău].

818: orbéte: „[este un] animal mai mare".

827: șomîlc [= inflamație la sân].

853: griván; -vání [soi de șobolan de câmp].

873: „numai sobolul face mușuroaie; cârtița e mai mică și neagră și lasă dâră".

875: „sobolul e sur, cârtița e neagră".

878: korí: iei núma răscolésc pământu, nu fac mușuroaie.

879: „a văzut cârtiță în carte".

880: „sobolul e vânăt sau negru, cârtița e neagră".

889: „nu se spune sobol".

890: úni-i spúne, în álte părți, círtiță; círtițe.

894: „n-a auzit de sobol".

896: círtiță „mai recent, de la proveniți".

898: [σ] círtiță; círtițe „în alte părți, în Ialomița".

DIHOR, pl. „putois"

[1358]

I. [Întrebare indirectă]. Dar la acela cât o pisică și care mănâncă puii mici de găină (de obicei capul puilor)?

NALR-Olt. MN, pls. 93; ALM 295; ALF 601, 1686; cf. AIS 437, 439; ALL 539, 541; ALG 11-12; ALMC 367-368; ALA 823; ALEA 433; ALAL 512, 515; ALB 869, 871; ALFC 734, 736; ALIFO 449*; ALJA 960, 963; ALLOc. 343; ALLOr. 437, 440; ALLR 211; ALN 620; ASLEF 271/235.

II. dihór; -hórí: 671-689, 691-703, 705-759, 760+: [*] dihór, 811-817, 819+: [în conversație], dióre, 820, 822, 825+: [*] diuór, 826, 830, 832, 840, 843, 882, 885-886, 888, 890, 894.

dihór; -hórí: 690, 761, 763-772, 774-784, 788-794, 796-800, 802, 804-810, 854, 875, 896.

diór; -órí: 704, 877.

dihór; dihórí: 762.

dihór; dihórí: 773.

dihór, [k] dihór; -hórí: 785.

dihuór; -huórí: 786, 803.

dihuór; -huórí: 787.

dihuór; dihuórí, [k] dihuórí: 795.

diuór; -uórí: 801.

dihór; -hórí: 818, 838, 841-843, 847, 850, 853, 856-857, 860, 862, 864, 867, 881, 889, 900.

diuór; -uórí: 821, 823, 827, 829+: diuoruáică -áia cáră púii, 831, 834-835.

dixór; xórí: 824.

diuóru; -uórí: 828.

dihór: 833+: mai pă scurt nu-l mai întrebuințăm pă hî, zicem diór [AL]; -uórí.

dihóru; -hórí: 836, 851, 863, 865-866, 869.

dihóru; -hórí: 837, 846.

dihuóru; -huórí: 839, 844, 848, 858, 868.

dihór; -hórí: 845.

dihuór; -huórí: 852, 855, 859, 861, 870.

dihor; dihorí: 871.

dihuor; dihuorí: 872.

diur; diurí: 873.

diuori; diuorí: 874, 878, 880.

diór; diuórí: 876.

dihore, [k] dihor; dihorí: 879.

diuore; diuorí: 883.

dihuór; -huórí: 884, 887, 891, 897-898.

dihóru; -hórí: 892.

dihuór sau diuór; -uórí: 893.

dihóru; -hóri: 895.

dihóru; -hórí: 899.

ARICI, pl. „hérisson"

[1360]

I. [Întrebare indirectă]. Dar la acela care are țepi peste tot corpul, care-l apără de dușmani?

NALR-Olt. MN, pls. 93; ALRR-Mar. 581; ALM 350; ALF 687; AIS 441; ALL 548; ALMC 367; ALA 670; ALC 714; ALAL 514; ALB 880; ALFC 743; ALJA-L 95; ALLOc. 346; ALLOr. 435; ALN 629; ASLEF 266/231.

II. arící; ~: 671-684, 686, 688-694, 696, 697+: [B.] harící, 699, 701-709, 711-712, 715-716, 718, 720, 819, 830-831, 834, 850, 871, 874, 884, 887-888, 894, 899.

harící; ~: 685.

arîc; -rící: 687.

harící [pl.]; -rícu: 695.

arîc; ~: 698, 700, 722, 724-727, 729-731; 733, 737-738, 740-743, 745, 747, 749-750, 752, 818, 820-823, 825-827, 829, 832-833, 835, 838, 840, 842-843, 845, 849, 851-857, 859-860, 862, 864, 867, 870, 872; 873, 875-883, 885-886, 889, 891, 893, 895-896, 898.

arícu; -rící: 710, 713.

harícu; -rící: 714.

arícu; -rící: 717, 719.

arișu; -riș: 721.

arícu; -ríc: 723, 728, 732, 734-735, 739, 744, 746, 836-837, 841, 844, 848, 858, 863, 865-866, 868-869.

arícu [a.]; -ríc: 736, 748, 751, 824, 846.

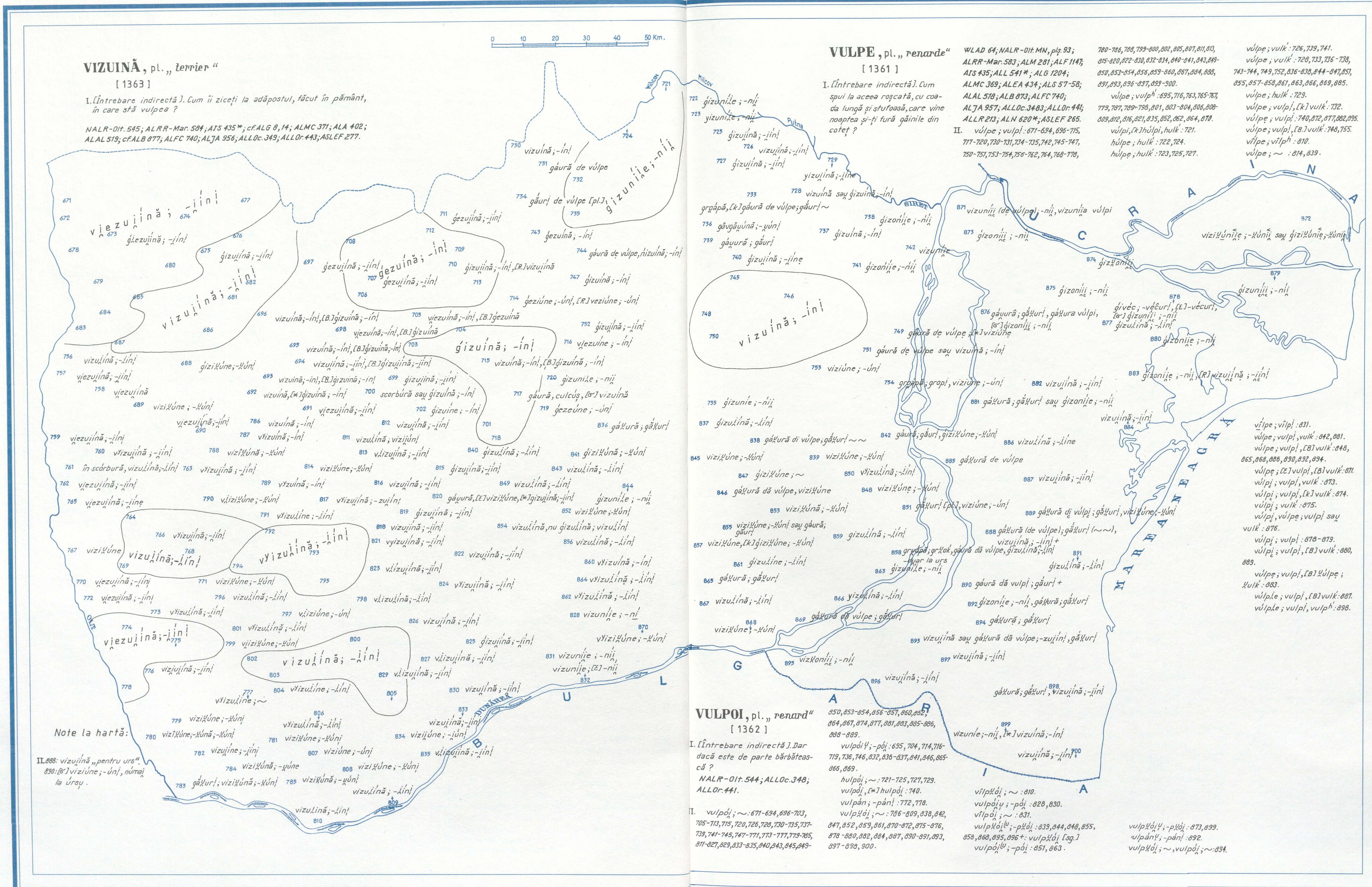
arícu; -ríc: 828.

arícu; -ríc: 839, 847, 861.

arícu; -rícu; -ríc; arîc: 890.

arícu; -rící: 892, 897+: „cu u la urmă, spune subiectul".

arícu; ~: 900.

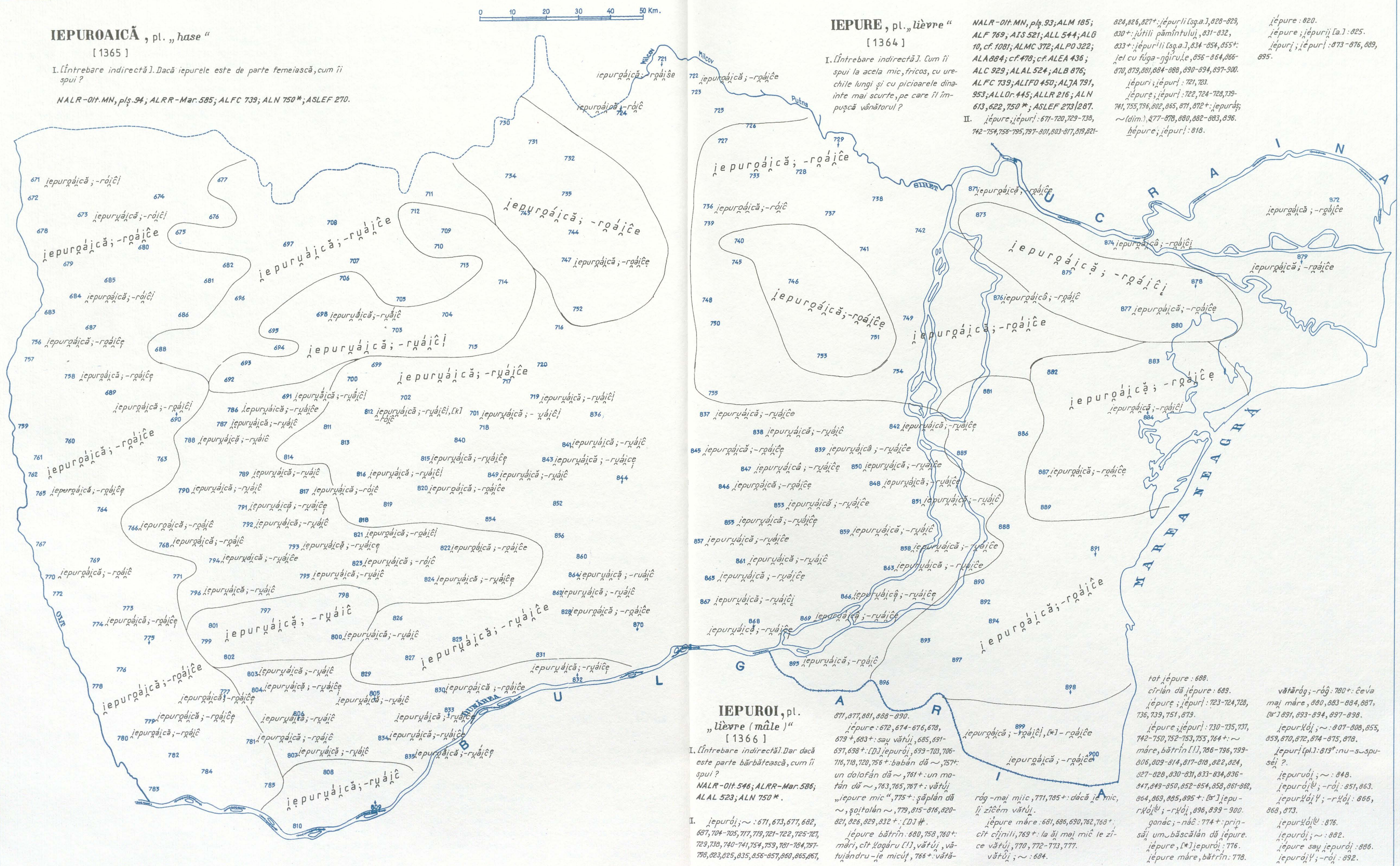

VIZUINĂ, pl. „terrier“
[1363]
I. [Întrebare indirectă]. Cum îi ziceți la adăpostul, făcut în pământ, în care stă vulpea ?
NALR-Olt. 545; ALRR-Mar. 584; AIS 435*; cf. ALG 8, 14; ALMC 371; ALA 402; ALAL 519; cf. ALB 877; ALFC 740; ALJA 956; ALLOc. 349; ALLOr. 443; ASLEF 277.
Note la hartă:
II. 888: vizuịínă „pentru urs“.
890: [σ] viziúne; -úni, númaị la úrsụ.
VULPE, pl. „renarde“
[1361]
I. [Întrebare indirectă]. Cum spui la aceea roșcată, cu coada lungă și stufoasă, care vine noaptea și-ți fură găinile din coteț ?
WLAD 64; NALR-Olt. MN, pls. 93; ALRR-Mar. 583; ALM 281; ALF 1147; AIS 435; ALL 541*; ALG 1204; ALMC 369; ALEA 434; ALS 57-58; ALAL 518; ALB 873; ALFC 740; ALJA 957; ALLOc. 3483; ALLOr. 441; ALLR 213; ALN 620*; ASLEF 265.
II. vúlpe; vulpi : 671-694, 696-715, 717-720, 730-731, 734-735, 742, 745-747, 750-751, 753-754, 756-762, 764, 768-778, 780-786, 788, 799-800, 802, 805, 807, 811, 813, 815-820, 822-830, 832-834, 840-841, 843, 849-850, 853-854, 856, 859-860, 867, 884, 888, 891, 893, 896-897, 899-900.
vúlpe; vulpʰ : 695, 716, 763, 765-767, 779, 787, 789-798, 801, 803-804, 806, 808-809, 812, 816, 821, 835, 852, 862, 864, 870.
vúlpi, [k] húlpi, hulk : 721.
húlpe; hulk : 722, 724.
húlpẹ; hulk : 723, 725, 727.
vúlpẹ; vulk : 726, 739, 741.
vúlpe; vulk : 728, 733, 736-738, 743-744, 749, 752, 836-838, 844-847, 851, 855, 857-858, 861, 863, 866, 869, 885.
vúlpe; hulk : 729.
vúlpe; vulpi, [k] vulk : 732.
vúlpẹ; vulpi : 740, 872, 877, 882, 895.
vúlpe; vulpi, [B.] vulk : 748, 755.
vîlpe; vîlpʰ : 810.
vúlpe; ~ : 814, 839.
VULPOI, pl. „renard“
[1362]
I. [Întrebare indirectă]. Dar dacă este de parte bărbătească ?
NALR-Olt. 544; ALLOc. 348; ALLOr. 441.
II. vulpói; ~ : 671-694, 696-703, 705-713, 715, 720, 726, 728, 730-735, 737-739, 741-745, 747-771, 773-777, 779-785, 811-827, 829, 833-835, 840, 843, 845, 849-850, 853-854, 856-857, 860, 862, 864, 867, 874, 877, 881, 883, 885-886, 888-889.
vulpóiᵘ; -pói : 695, 704, 714, 716-719, 736, 746, 832, 836-837, 841, 846, 865-866, 869.
hulpói; ~ : 721-725, 727, 729.
vulpói, [*] hulpói : 740.
vulpán; -páni : 772, 778.
vulpᵘói; ~ : 786-809, 838, 842, 847, 852, 859, 861, 870-872, 875-876, 878-880, 882, 884, 887, 890-891, 893, 897-898, 900.
vîlpᵘói; ~ : 810.
vulpóịu; -pói : 828, 830.
vîlpói; ~ : 831.
vulpᵘóiᵘ; -pᵘói : 839, 844, 848, 855, 858, 868, 895, 896+: vulpᵘói [sg.]
vulpóiᵘ; -pói : 851, 863.
vulpᵘóiᵘ; -pᵘói : 873, 899.
vulpánᵘ; -páni : 892.
vulpᵘói; ~, vulpói; ~ : 894.

IEPUROAICĂ, pl. „hase"

[1365]

I. [Întrebare indirectă]. Dacă iepurele este de parte femeiască, cum îi spui?

NALR-Olt. MN, plș. 94; ALRR-Mar. 585; ALFC 739; ALN 750*; ASLEF 270.

IEPURE, pl. „lièvre"

[1364]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la acela mic, fricos, cu urechile lungi și cu picioarele dinainte mai scurte, pe care îl împușcă vânătorul?

NALR-Olt. MN, plș. 93; ALM 185; ALF 769; AIS 521; ALL 544; ALG 10, cf. 1081; ALMC 372; ALPO 322; ALA 884; cf. 478; cf. ALEA 436; ALC 929; ALAL 524; ALB 876; ALFC 739; ALIFO 450; ALJA 791, 953; ALLOr. 445; ALLR 216; ALN 613, 622, 750*; ASLEF 273/287.

II. iépure; iépuri: 671-720, 729-738, 742-754, 756-795, 797-801, 803-817, 819, 821-824, 826, 827+: iépurli [sg.a.], 828-829, 830+: iútili pămîntului, 831-832, 833+: iépurili [sg.a.], 834-854, 855+: iel cu fúga-ngiru̯e, 856-864, 866-870, 879, 881, 884-888, 890-894, 897-900.

iépuri; iépuri: 721, 723.

iépure; iépuri: 722, 724-728, 739-741, 755, 796, 802, 865, 871, 872+: iepuráș; ~ (dim.), 877-878, 880, 882-883, 896.

hépure; iépuri: 818.

iépure: 820.

iépure; iépurii [a.]: 825.

iépuri; iépuri: 873-876, 889, 895.

IEPUROI, pl. „lièvre (mâle)"

[1366]

I. [Întrebare indirectă]. Dar dacă este parte bărbătească, cum îi spui?

NALR-Olt. 546; ALRR-Mar. 586; ALAL 523; ALN 750*.

II. iepurói; ~: 671, 673, 677, 682, 687, 704-705, 717, 719, 721-722, 725-727, 729, 738, 740-741, 754, 759, 781-784, 797-798, 823, 825, 835, 856-857, 860, 865, 867, 871, 877, 881, 888-890.

iépure: 672, 674-676, 678, 679+, 683+: sau vătúi, 685, 691-697, 698+: [D:] iepurói, 699-703, 706-716, 718, 720, 756+: babán dă ~, 757+: un dolofán dă ~, 761+: un motán dă ~, 763, 765, 767+: vătúi „iepure mic", 775+: șăplán dă ~, șoitolán ~, 779, 815-816, 820-821, 826, 829, 832+: [D:] #.

iépure bătrîn: 680, 758, 760+: mări, cît ẓogáru [!], vătúi, vătuiándru - ie micúț, 766+: vătărog - mai miic, 771, 785+: dácă ie mic, îi zîĉém vătúi.

iépure máre: 681, 686, 690, 762, 768+: cît cîinili, 769+: la ăi mai miĉ le zîce vătúi, 770, 772-773, 777.

vătúi; ~: 684.

tot iépure: 688.

cîrlán dă iépure: 689.

iépure; iépuri: 723-724, 728, 736, 739, 751, 879.

iépure; iépuri: 730-735, 737, 742-750, 752-753, 755, 764+: ~ máre, bătrîn [!], 786-796, 799-806, 809-814, 817-818, 822, 824, 827-828, 830-831, 833-834, 836-847, 849-850, 852-854, 858, 861-862, 864, 869, 885, 895+: [σ] iepuruói; -ruói, 896, 899-900.

gonác; -náĉ: 774+: prinsăi um băscălán dă iépure.

iépure, [*] iepurói: 776.

iépure máre, bătrîn: 778.

vătăróg; -róĝ: 780+: ĉeva mai máre, 880, 883-884, 887, [σ] 891, 893-894, 897-898.

iepuruói; ~: 807-808, 855, 859, 870, 872, 874-875, 878.

iepuri [pl.]: 819+: nu-s spusei?

iepuruói; ~: 848.

iepurói; -rói: 851, 863.

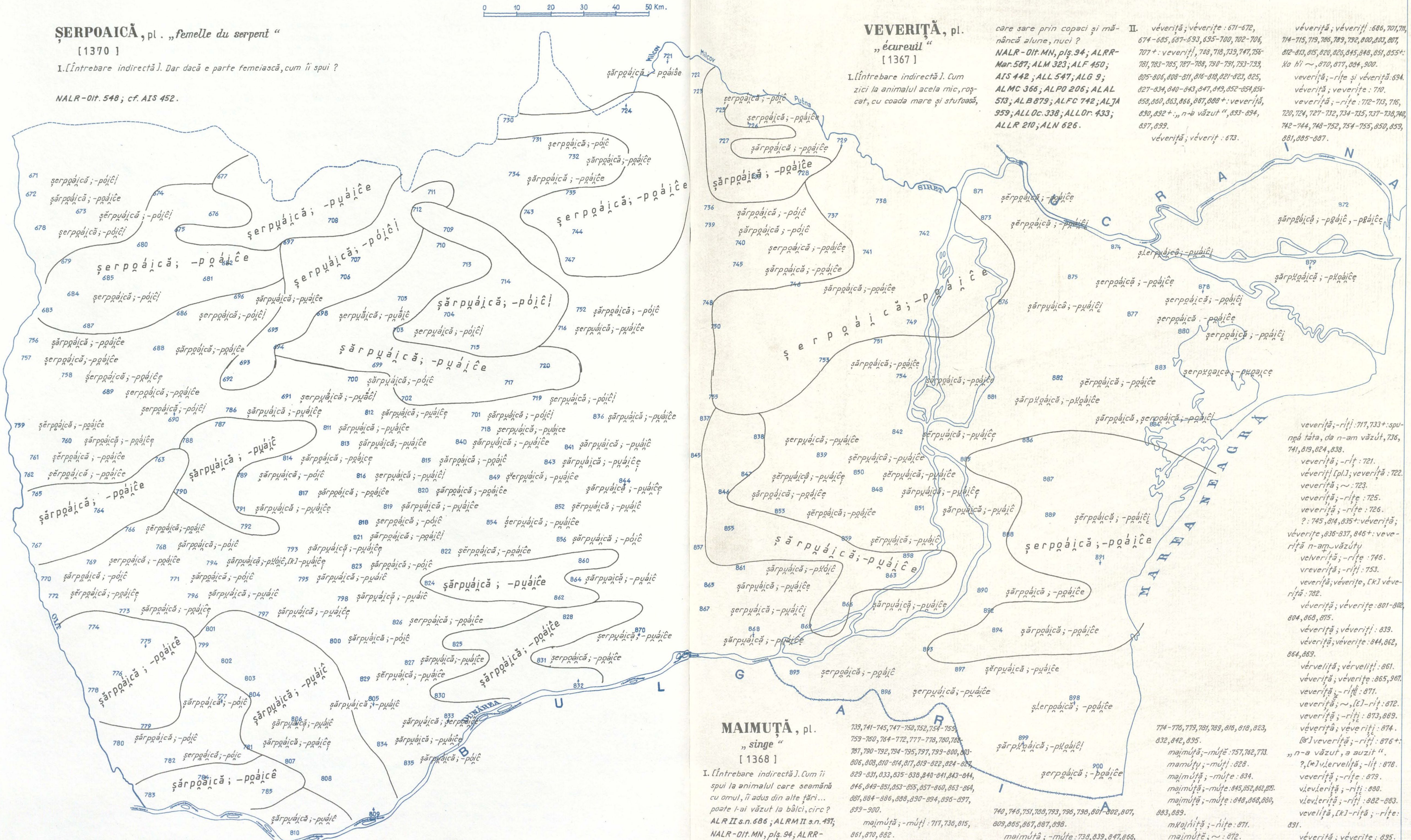
iepuruói; -ruói: 866, 868, 873.

iepuruói: 876.

iepurói; ~: 882.

iépure sau iepurói: 886.

iepurói; -rói: 892.

ȘERPOAICĂ, pl. *„femelle du serpent"*

[1370]

I. *[Întrebare indirectă]. Dar dacă e parte femeiască, cum îi spui ?*

NALR-Olt. 548; cf. AIS 452.

VEVERIȚĂ, pl.

„écureuil"

[1367]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum zici la animalul acela mic, roșcat, cu coada mare și stufoasă, care sare prin copaci și mănâncă alune, nuci ?*
NALR-Olt. MN, plș. 94; ALRR-Mar. 587; ALM 323; ALF 450; AIS 442; ALL 547; ALG 9; ALMC 366; ALPO 206; ALAL 513; ALB 879; ALFC 742; ALJA 959; ALLOc. 338; ALLOr. 433; ALLR 210; ALN 626.

II. *véverită; véverițe : 671-672, 674-685, 687-693, 695-700, 702-706, 707+: veverițĭ, 708, 718, 739, 747, 756-781, 783-785, 787-788, 790-791, 793-799, 805-806, 808-811, 816-818, 821-823, 825, 827-834, 840-843, 847, 849, 852-854, 856-858, 860, 863, 866, 867, 888+: veverĭță, 890, 892+: „n-a văzut", 893-894, 897, 899.*

véveriță; véverit : 673.

véveriță; véverițĭ : 686, 701, 711, 714-715, 719, 786, 789, 792, 800, 803, 807, 812-813, 815, 820, 826, 845, 848, 851, 855+: Xo h'i ~, 870, 877, 884, 900.

veveriță; -rițe și véveriță: 694.

véveriță; veverițe : 710.

veveriță; -rițe : 712-713, 716, 720, 724, 727-732, 734-735, 737-738, 740, 742-744, 748-752, 754-755, 850, 859, 881, 885-887.

veveriță; -rițĭ : 717, 733+: spunea tata, da n-am văzut, 736, 741, 819, 824, 838.

veveriță; -riț : 721.

véverițĭ [pl.]; veveriță : 722.

veveriță; ~ : 723.

veveriță; -rițe : 725.

veveriță; -rițe : 726.

? : 745, 814, 835+: véveriță; véverițe, 836-837, 846+: veveriță n-am văzuty

velveriță; -rițe : 746.

vreveriță; -rițĭ : 753.

veveriță; véverițe, [k] véveriță : 782.

véveriță; véverițe : 801-802, 804, 868, 875.

véveriță; véverițĭ : 839.

véveriță; véverițe : 844, 862, 864, 869.

vérveliță; vérvelițĭ : 861.

véveriță; véverițe : 865, 967.

veveriță; -rițĭ : 871.

veveriță; ~, [ɛ]-riț : 872.

veveriță; -rițĭ : 873, 889.

véveriță; véverițĭ : 874.

[ɕ] veveriță; -rițĭ : 876+: „n-a văzut, a auzit".

?, [*] vĭerveliță; -liț : 878.

veveriță; -rițe : 879.

vĭevĭeriță; -rițĭ : 880.

vĭevĭeriță; -rițĭ : 882-883.

veveliță, [k]-riță; -rițe: 891.

véveriță; véverițe : 895.

véveriță; -riță; -rițe: 896.

vĭevĭeriță; -rițe : 898.

MAIMUȚĂ, pl.

„singe"

[1368]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi spui la animalul care seamănă cu omul, îi adus din alte țări... poate l-ai văzut la bâlci, circ ?*
ALR II s.n. 686; ALRM II s.n. 497; NALR-Olt. MN, plș. 94; ALRR-Mar. 588; AIS 433; ASLEF 265.*

II. *maimúță; -múțe : 671-716, 718-720, 724, 726-727, 729-735, 737, 739, 741-745, 747-750, 752, 754-755, 759-760, 764-772, 777-778, 780, 782-787, 790-792, 794-795, 797, 799-800, 803-806, 808, 810-814, 817, 819-822, 824-827, 829-831, 833, 835-838, 840-841, 843-844, 846, 849-851, 853-855, 857-860, 863-864, 881, 884-886, 888, 890-894, 896-897, 899-900.*

maimúță; -múțĭ : 717, 736, 815, 861, 870, 882.

maimíță; -mîț : 721, 723.

maimuțói; ~ : 722, 856.

maimúță; -múțe : 725, 728, 740, 746, 751, 788, 793, 796, 798, 801-802, 807, 809, 865, 867, 887, 898.

maimúță; -múțe : 738, 839, 847, 866, 869.

maimúțâ; -múțĭ : 753, 876.

maimúță; -múțe : 756, 758, 761, 763, 774-776, 779, 781, 789, 816, 818, 823, 832, 842, 895.

maimúță; -múțĕ : 757, 762, 773.

mamúțu; -múțĭ : 828.

maimúță; -múțe : 834.

maimúță; -múțe : 845, 852, 862, 879.

maimúță; -múțe : 848, 868, 880, 883, 889.

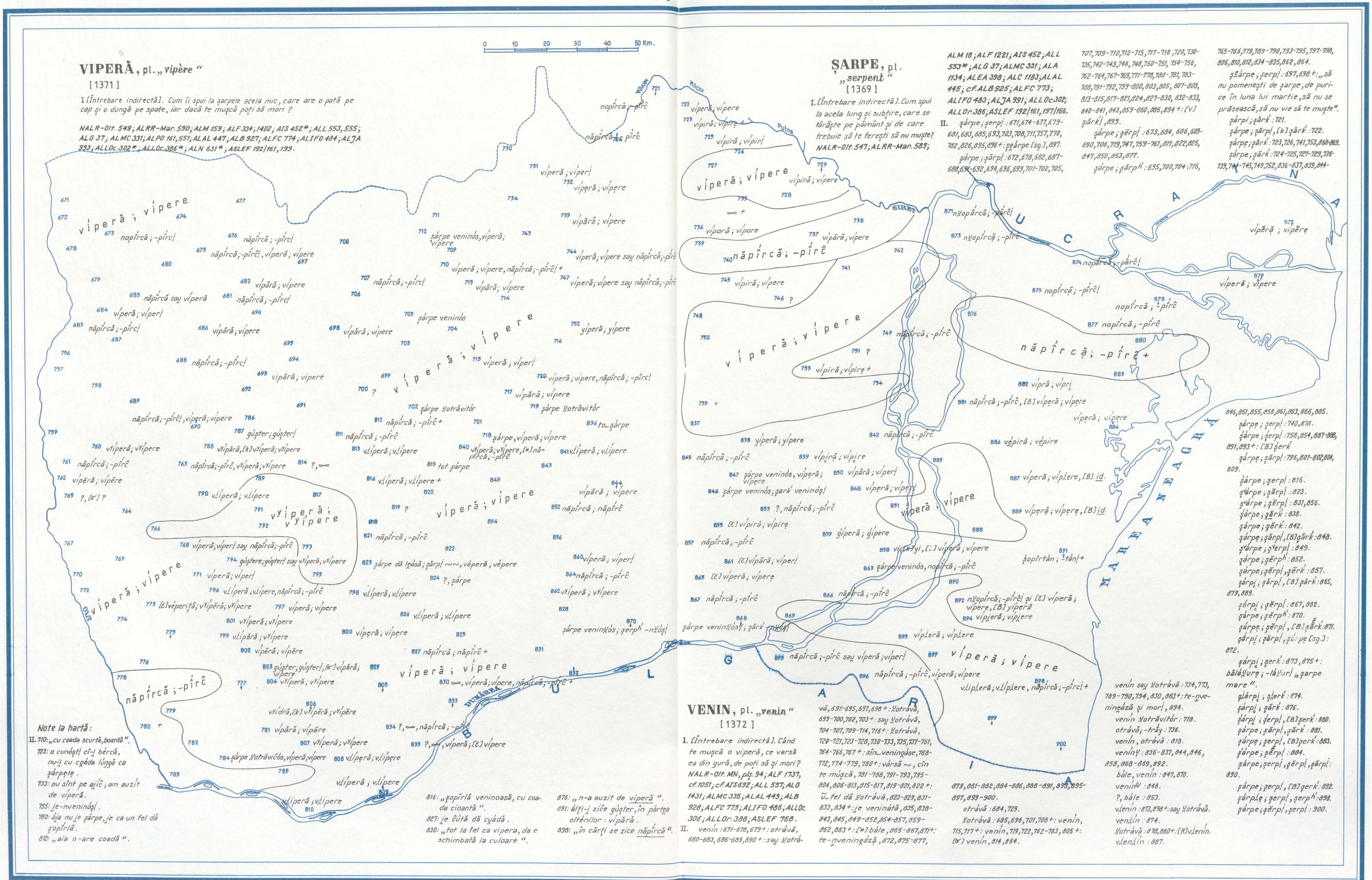
mĕoinĭță; -nĭțe : 871.

maimúțĕ; ~ : 872.

maimúță; -múțĭ : 873, 875.

maimúțâ; -múțĭ : 874.

maimúță; -múț : 877-878.

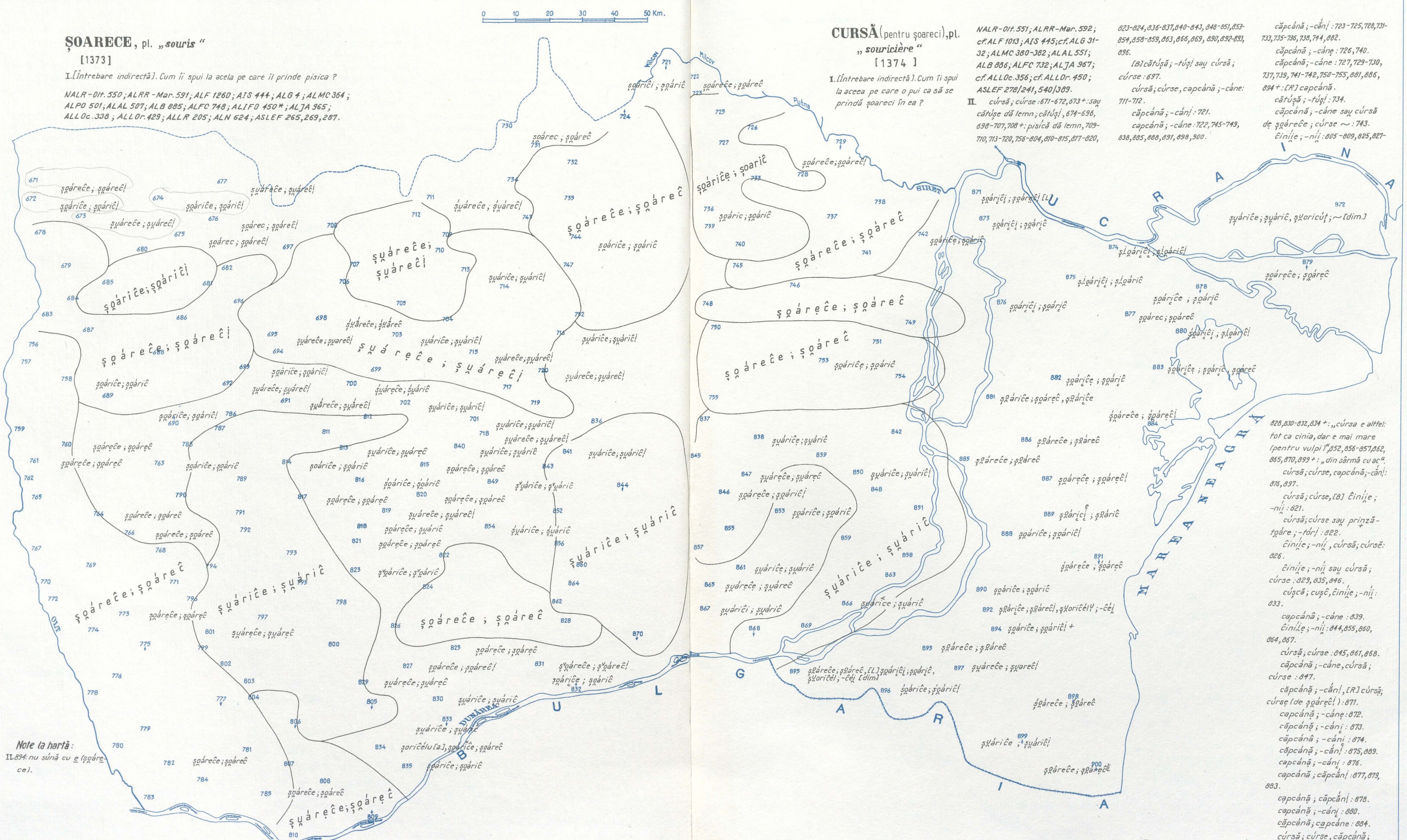

VIPERĂ, pl. „vipère“
[1371]
I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la șarpele acela mic, care are o pată pe cap și o dungă pe spate, iar dacă te mușcă poți să mori ?
NALR-Olt. 549; ALRR-Mar. 590; ALM 159; ALF 334; 1402; AIS 452*; ALL 553, 555; ALG 37; ALMC 331; ALPO 161, 551; ALAL 447; ALB 927; ALFC 774; ALIFO 484; ALJA 933; ALLOc. 302*; ALLOr. 386*; ALN 631*; ASLEF 192/161, 199.
ȘARPE, pl. „serpent“
[1369]
I. [Întrebare indirectă]. Cum spui la acela lung și subțire, care se târăște pe pământ și de care trebuie să te ferești să nu muște?
NALR-Olt. 547; ALRR-Mar. 583;
VENIN, pl. „venin“
[1372]
I. [Întrebare indirectă]. Când te mușcă o viperă, ce varsă ea din gură, de poți să și mori?
Note la hartă:
II. 710: „cu coada scurtă, boantă“.
723: o cunoști cî-i bercă, nu-i cu coada lungă ca șarpele.
733: nu sînt pe aici; am auzit de viperă.
780: aia nu-i șarpe, ie ca un fel dă șopîrlă.
812: „aia n-are coadă“.
816: „șopîrlă veninoasă, cu coada cioantă“.
827: ie ćută dă cuadă.
830: „tot la fel ca vipera, da e schimbată la culoare“.
876: „n-a auzit de viperă“.
891: alți-i zice gușter, în partea oltenilor: vipără.
898: „în cărți se zice năpîrcă“.
MAREA NEAGRĂ
UCRAINA
BULGARIA
DUNĂREA
SIRET
0 10 20 30 40 50 Km.

ȘOARECE, pl. „souris“

[1373]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la acela pe care îl prinde pisica ?

NALR-Olt. 550; ALRR-Mar. 591; ALF 1260; AIS 444; ALG 4; ALMC 364; ALPO 501; ALAL 507; ALB 885; ALFC 748; ALIFO 450*; ALJA 965; ALLOc. 338; ALLOr. 429; ALLR 205; ALN 624; ASLEF 265, 269, 287.

Note la hartă:

II. 894: nu sună cu e (șoáre-ce).

CURSĂ (pentru șoareci), pl. „souricière“

[1374]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la aceea pe care o pui ca să se prindă șoareci în ea ?

NALR-Olt. 551; ALRR-Mar. 592; cf. ALF 1013; AIS 445; cf. ALG 31-32; ALMC 380-382; ALAL 551; ALB 886; ALFC 732; ALJA 967; cf. ALLOc. 356; cf. ALLOr. 450; ASLEF 278/241, 540/389.

II. cúrsă; cúrse: 671-672, 673+: sau cătúșe dă lemn; cătúș̦i, 674-696, 698-707, 708+: pisică dă lemn, 709-710, 713-720, 756-804, 810-815, 817-820, 823-824, 836-837, 840-843, 848-851, 853-854, 858-859, 863, 866, 869, 890, 892-893, 896.

[B] cătúșă; -túș̦i sau cúrsă; cúrse: 697.

cúrsă; cúrse, capcánă; -cáne: 711-712.

căpcánă; -cáni: 721.

capcánă; -cáne: 722, 745-749, 838, 885, 888, 891, 898, 900.

căpcánă; -căni: 723-725, 728, 731-733, 735-736, 738, 744, 882.

căpcánă; -cáne: 726, 740.

căpcánă; -cáne: 727, 729-730, 737, 739, 741-742, 750-755, 881, 886, 894+: [R] capcánă.

cătúșă; -túș̦i: 734.

căpcánă; -cáne sau cúrsă de șoárece; cúrse ~: 743.

câinie; -nii: 805-809, 825, 827-828, 830-832, 834+: „cúrsa e altfel: tot ca cinia, dar e mai mare (pentru vulpi)“, 852, 856-857, 862, 865, 870, 899+: „din sârmă cu ac“.

cúrsă; cúrse, capcánă; -căni: 816, 897.

cúrsă; cúrse, [B] câinie; -nii: 821.

cúrsă; cúrse sau prinză-toáre; -tóri: 822.

câinie; -nii, cúrsă; cúrse: 826.

câinie; -nii sau cúrsă; cúrse: 829, 835, 846.

cúșcă; cuște, câinie; -nii: 833.

capcánâ; -cáne: 839.

câinie; -nii: 844, 855, 860, 864, 867.

cúrsă; cúrse: 845, 861, 868.

căpcánă; -cáne, cúrsă; cúrse: 847.

căpcánă; -căni, [R] cúrsă; cúrse (de șoáreci): 871.

capcánă; -cáne: 872.

căpcánă; -cáni: 873.

căpcánâ; -cáni: 874.

căpcánă; -căni: 875, 889.

capcánă; -cáni: 876.

capcánă; căpcăni: 877, 879, 883.

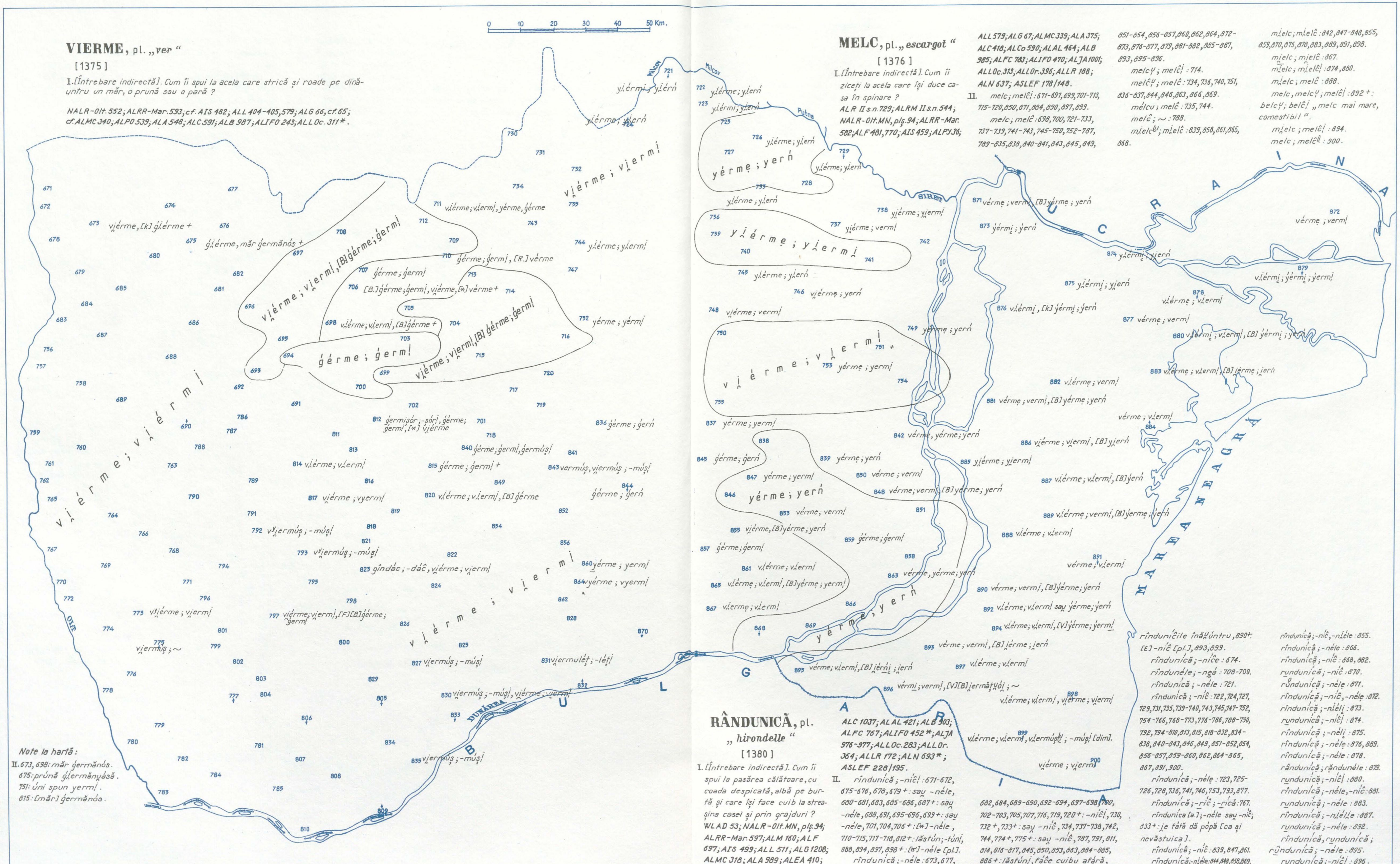
capcánă; căpcăni: 878.

capcánă; -cáni: 880.

căpcánă; capcáne: 884.

cúrsă; cúrse, căpcánă; -căni: 887.

cúrsă; cúrsi: 895.

VIERME, pl. *„ver"*

[1375]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la acela care strică și roade pe dinăuntru un măr, o prună sau o pară?

NALR-Olt. 552; ALRR-Mar. 593; cf. AIS 482; ALL 404-405, 579; ALG 66, cf. 65; cf. ALMC 340; ALPO 539; ALA 548; ALC 591; ALB 987; ALIFO 243; ALLOc. 311*.

MELC, pl. *„escargot"*

[1376]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi ziceți la acela care își duce casa în spinare?
ALR II s.n. 729; ALRM II s.n. 544; NALR-Olt. MN, plș. 94; ALRR-Mar. 582; ALF 481, 770; AIS 459; ALPY 36; ALL 579; ALG 67; ALMC 339; ALA 375; ALC 418; ALCo 590; ALAL 464; ALB 985; ALFC 783; ALIFO 470; ALJA 1001; ALLOc. 313; ALLOr. 396; ALLR 188; ALN 637; ASLEF 178/148.

II. melc; melĉ́i : 671-697, 699, 701-713, 715-720, 850, 871, 884, 890, 897, 899.
melc; melĉ : 698, 700, 721-733, 737-739, 741-743, 745-750, 752-787, 789-835, 838, 840-841, 843, 845, 849, 851-854, 856-857, 860, 862, 864, 872-873, 876-877, 879, 881-882, 885-887, 893, 895-896.
melcu̯; melĉi : 714.
melĉu̯; melĉ : 734, 736, 740, 751, 836-837, 844, 846, 863, 866, 869.
mélcu; melĉ : 735, 744.
melĉ; ~ : 788.
mi̯elcu; mi̯elĉ : 839, 858, 861, 865, 868.
mi̯elc; mi̯elĉ : 842, 847-848, 855, 859, 870, 875, 878, 883, 889, 891, 898.
mi̯elc; mi̯elĉ : 867.
mi̯elc; mi̯elĉi : 874, 880.
mi̯elc; melĉ : 888.
melc, melcu̯; melĉi : 892+: belcu̯; belĉi „melc mai mare, comestibil".
mi̯elc; melĉi : 894.
melc; melĉi : 900.

RÂNDUNICĂ, pl. *„hirondelle"*

[1380]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la pasărea călătoare, cu coada despicată, albă pe burtă și care își face cuib la streașina casei și prin grajduri?
WLAD 53; NALR-Olt. MN, plș. 94; ALRR-Mar. 597; ALM 160; ALF 697; AIS 499; ALL 511; ALG 1208; ALMC 318; ALA 989; ALEA 410; ALC 1037; ALAL 421; ALB 903; ALFC 767; ALIFO 452*; ALJA 976-977; ALLOc. 283; ALLOr. 364; ALLR 172; ALN 693*; ASLEF 228/195.

II. rîndunícă; -nícĭ : 671-672, 675-676, 678, 679+: sau -néle, 680-681, 683, 685-686, 687+: sau -néle, 688, 691, 695-696, 699+: sau -néle, 701, 704, 706+: [*] -néle, 710-715, 717-718, 812+: lăstún; -túni, 888, 894, 897, 898+: [σ] -néle [pl.].
rîndunícă; -néle : 673, 677, 682, 684, 689-690, 692-694, 697-698, 700, 702-703, 705, 707, 716, 719, 720+: -nícĭ, 730, 732+, 733+: sau -níĉ, 734, 737-738, 742, 744, 774+, 775+: sau -níĉ, 787, 791, 811, 814, 816-817, 845, 850, 853, 863, 884-885, 886+: lăstúni, fáĉe cui̯bu afáră, rîndunîĉile înău̯úntru, 890+: [ε] -níĉ [pl.], 893, 899.
rîndunícă; -níĉe : 674.
rîndunéle; -neá : 708-709.
rîndunícă; -néle : 721.
rîndunícă; -níĉ : 722, 724, 727, 729, 731, 735, 739-740, 743, 745, 747-752, 754-766, 768-773, 776-786, 788-790, 792, 794-810, 813, 815, 818-832, 834-838, 840-843, 846, 849, 851-852, 854, 856-857, 859-860, 862, 864-865, 867, 891, 900.
rîndunícă; -néle : 723, 725-726, 728, 736, 741, 746, 753, 793, 877.
rîndunícă; -ríĉ; -rícă : 767.
rîndunica [a.]; -néle sau -níĉ; 833+: i̯e fátă dă pópă [ca și nevăstuica].
rîndunícâ; -níĉ : 839, 847, 861.
rîndunícă; -ni̯éle : 844, 848, 858, 869.
rîndunícă; -níĉ, -ni̯éle : 855.
rîndunícâ; -néle : 866.
rîndunícă; -níĉ : 868, 882.
rundunícă; -níĉ : 870.
rundunícă; -néle : 871.
rîndunícă; -níĉ, -néle : 872.
rîndunícă; -ni̯éli : 873.
rundunícâ; -níĉi : 874.
rîndunícă; -néli : 875.
rîndunícă; -néle : 876, 889.
rîndunícă; -néle : 878.
rândunícă; rândunéle : 879.
rundunícă; -níĉi : 880.
rîndunícă; -néle, -níĉ : 881.
rundunícă; -néle : 883.
rîndunícă; -ni̯éli̯e : 887.
rundunícă; -néle : 892.
rîndunícă, rundunícă; rundunícă; -néle : 895.
rundunícă; -níĉi : 896.

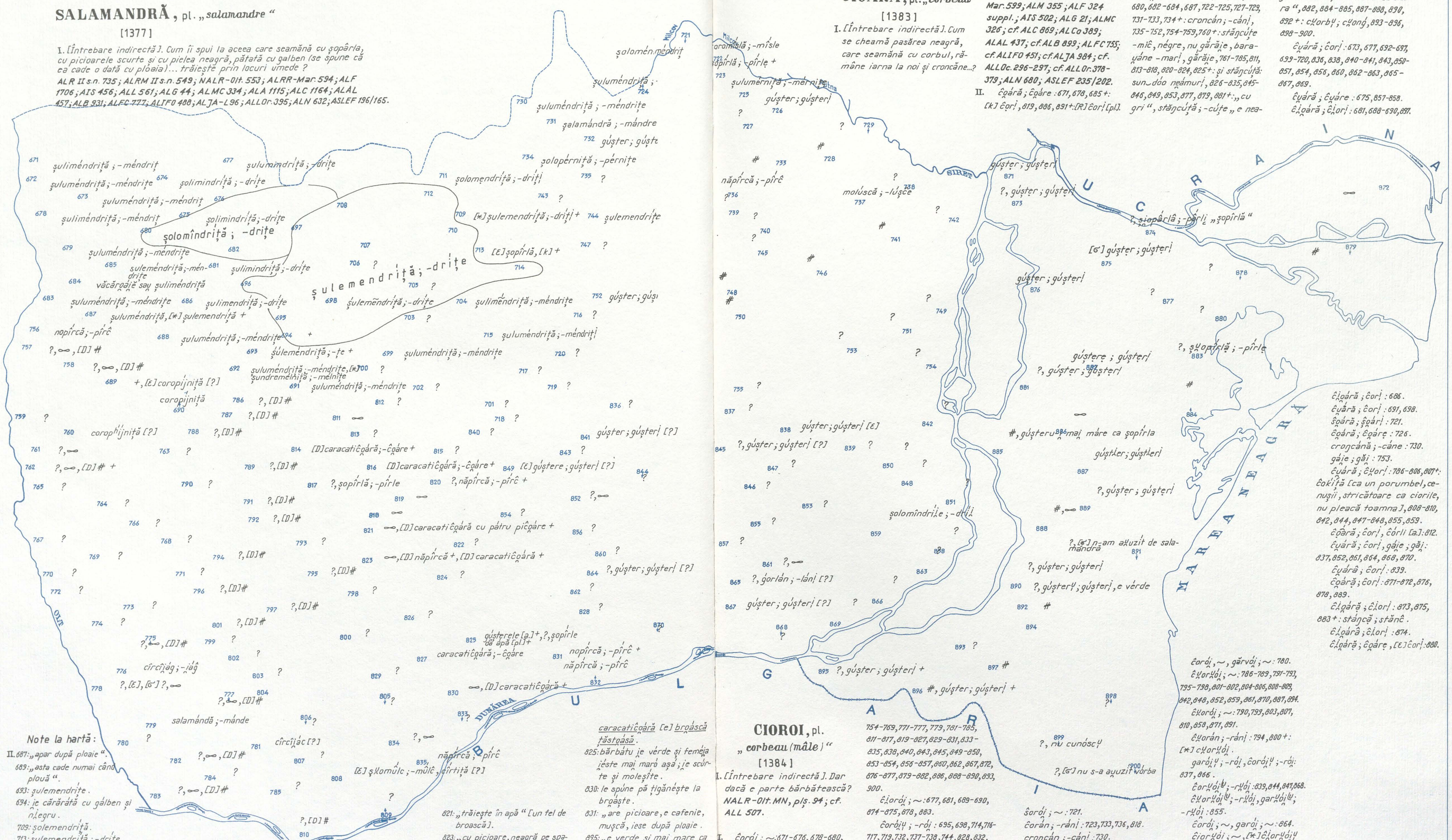
Note la hartă:
II. 673, 698: măr ǵermănós.
675: prúnă ǵi̯ermănu̯ásă.
751: úni spun yermi.
815: [măr] ǵermănós.

SALAMANDRĂ, pl. „salamandre“

[1377]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la aceea care seamănă cu șopârla, cu picioarele scurte și cu pielea neagră, pătată cu galben (se spune că cade o dată cu ploaia)... trăiește prin locuri umede ?

ALR II s.n. 735; ALRM II s.n. 549; NALR-Olt. 553; ALRR-Mar. 594; ALF 1706; AIS 456; ALL 561; ALG 44; ALMC 334; ALA 1115; ALC 1164; ALAL 457; ALB 931; ALFC 777; ALIFO 488; ALJA-L96; ALLOr. 395; ALN 632; ASLEF 196/165.

Note la hartă:

II. 687: „apar după ploaie“.
689: „asta cade numai când plouă“.
693: șulemendrițe.
694: e cărărată cu galben și n̦egru.
709: șolemendrịță.
713: șulemendrịță ; -drịțe.
723: ăla verde-i gúștire.
762: n-am văzut și n-am auzit.
777: tot un fel dă șopîrlă, ~ dă apă.
814: „trăiește în gârlă, are patru picioare, e cam verde“.
820: nu mușcă, sun̯ și domọ́i.
821: „trăiește în apă“ [un fel de broască].
823: „cu picioare, neagră pe spate, galbenă pe burtă, mușcă, merge repede, șade în lac“, caracaticĉọáră [e] broáscă țăstọasă.
825: bărbatu ie verde și femeia ieste mai mară așa; ie scurte și moleșîte.
830: le spune pă țiganește la broaște.
831: „are picioare, e cafenie, mușcă, iese după ploaie“.
895: „e verde și mai mare ca șopârla“.
896: „șopârlă mare, verde“.

CIOARĂ, pl. „corbeau“

[1383]

I. [Întrebare indirectă]. Cum se cheamă pasărea neagră, care seamănă cu corbul, rămâne iarna la noi și croncănе...?

NALR-Olt. MN, pls. 94; ALRR-Mar. 599; ALM 355; ALF 324 suppl.; AIS 502; ALG 21; ALMC 326; cf. ALC 869; ALCo 389; ALAL 437; cf. ALB 899; ALFC 755; cf. ALIFO 451; cf. ALJA 984; cf. ALLOc. 296-297; cf. ALLOr. 378-379; ALN 680; ASLEF 235/202.

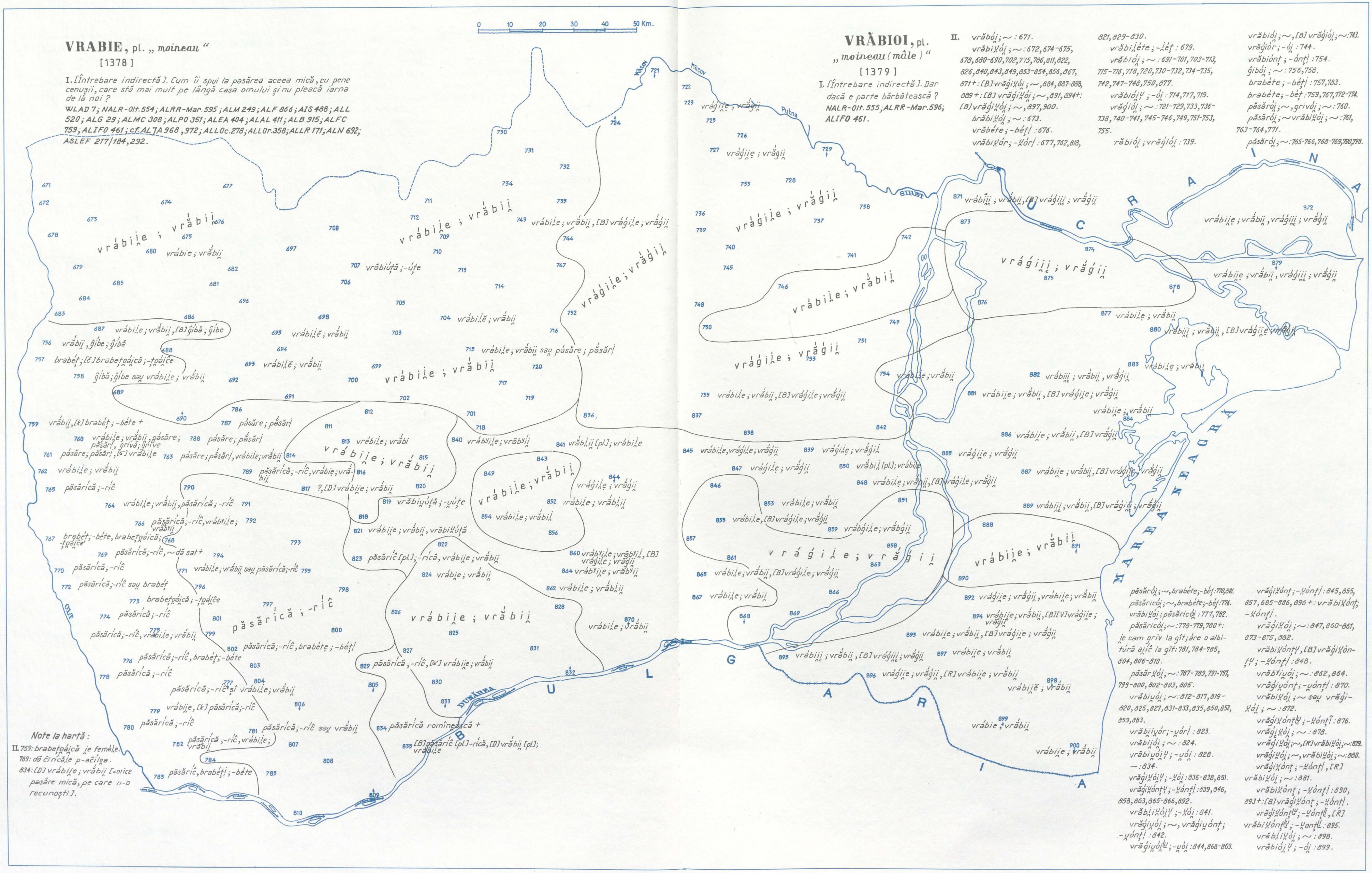
II. ĉọáră; ĉọáre: 671, 678, 685 +: [k] ĉọr̦ị, 819, 886, 891 +: [R] ĉọr̦ị [pl.].
ĉọáră; ĉọr̦ị: 672, 674, 676, 679-680, 682-684, 687, 722-725, 727-729, 731-733, 734 +: croncán; -cán̦ị, 735-752, 754-759, 760 +: stăncúțe - mic̦, négre, nu gărăịe, barau̯áne - mar̦ị, gărăịe, 761-785, 811, 813-818, 820-824, 825 +: și stăncúță: sun̯ doo neámur̦ị, 826-835, 845-846, 849, 853, 877, 879, 881 +: „cu gri“, stăncúță; -cúțe „e neagră curată, mai mică ca cioara“, 882, 884-885, 887-888, 890, 892 +: cu̯orbụ; cu̯ọn̦, 893-896, 898-900.
ĉu̯áră; ĉọr̦ị: 673, 677, 692-697, 699-720, 836, 838, 840-841, 843, 850-851, 854, 856, 860, 862-863, 865-867, 869.
ĉu̯ără; ĉu̯áre: 675, 857-858.
ĉĭọáră; ĉĭọr̦ị: 681, 688-690, 897.
ĉĭọáră; ĉọr̦ị: 686.
ĉu̯ără; ĉọr̦ị: 691, 698.
ŝọáră; ŝọár̦ị: 721.
ĉọáră; ĉọárẹ: 726.
croncánă; -cáne: 730.
gáịe; găị: 753.
ĉu̯áră; ĉu̯ọr̦ị: 786-806, 807 +: ĉokíță [ca un porumbel, cenușịị, stricătoare ca ciorile, nu pleacă toamna], 808-810, 842, 844, 847-848, 855, 859.
ĉọáră; ĉọr̦ị, ĉọrlị [a.]: 812.
ĉu̯áră; ĉọr̦ị, gáịe; găị: 837, 852, 861, 864, 868, 870.
ĉu̯áră; ĉọr̦ị: 839.
ĉọáră; ĉọr̦ị: 871-872, 876, 878, 889.
ĉĭọáră; ĉĭọr̦ị: 873, 875, 883 +: stáncă; stắnc̦.
ĉĭọáră; ĉĭọr̦ị: 874.
ĉĭọáră; ĉọáre, [ɛ] ĉọr̦ị: 880.

CIOROI, pl. „corbeau (mâle)“

[1384]

I. [Întrebare indirectă]. Dar dacă e parte bărbătească? NALR-Olt. MN, pls. 94; cf. ALL 507.

II. ĉorọ́ị; ~: 671-676, 678-680, 682-688, 691-694, 696-697, 699-703, 705-713, 715, 716, 720, 722, 724-729, 731, 734-735, 739-743, 745-752, 754-769, 771-777, 779, 781-785, 811-817, 819-827, 829-831, 833-835, 838, 840, 843, 845, 849-850, 853-854, 856-857, 860, 862, 867, 872, 876-877, 879-882, 886, 888-890, 893, 900.
ĉĭorọ́ị; ~: 677, 681, 689-690, 874-875, 878, 883.
ĉorọ́ịụ; -rọ́ị: 695, 698, 714, 716-717, 719, 732, 737-738, 744, 828, 832, 836, 841, 846, 865, 869, 892, 896.
ĉorọ́ịụ; -rọ́ị: 704, 851, 863, 885, 899.
ŝorọ́ị; ~: 721.
ĉorán; -rán̦ị: 723, 733, 736, 818.
croncán; -cán̦ị: 730.
gắọị; ~: 753.
garọ́ị; ~: 770.
garhọ́ị; ~, ĉorán; -rán̦ị: 778.
ĉorọ́ị, ~, gărvọ́ị; ~: 780.
ĉu̯orọ́ị; ~: 786-789, 791-793, 795-798, 801-802, 804-806, 808-809, 842, 848, 852, 859, 861, 870, 887, 894.
ĉu̯orọ́ị; ~: 790, 799, 803, 807, 810, 858, 871, 891.
ĉu̯orán; -rán̦ị: 794, 800 +: [*] cu̯orọ́ị.
garọ́ịụ; -rọ́ị, ĉorọ́ịụ; -rọ́ị: 837, 866.
ĉoru̯ọ́ịụ; -rọ́ị: 839, 844, 847, 868.
ĉu̯oru̯ọ́ịụ; -rọ́ị, garu̯ọ́ịụ; -rọ́ị: 855.
ĉorọ́ị; ~, garọ́ị; ~: 864.
ĉĭorọ́ịụ; ~, [*] ĉĭorọ́ịụ [sg.]: 873.
ĉĭorọ́ịụ; ~: 884, 897-898.
ĉu̯orọ́ịụ; -rọ́ị: 895.

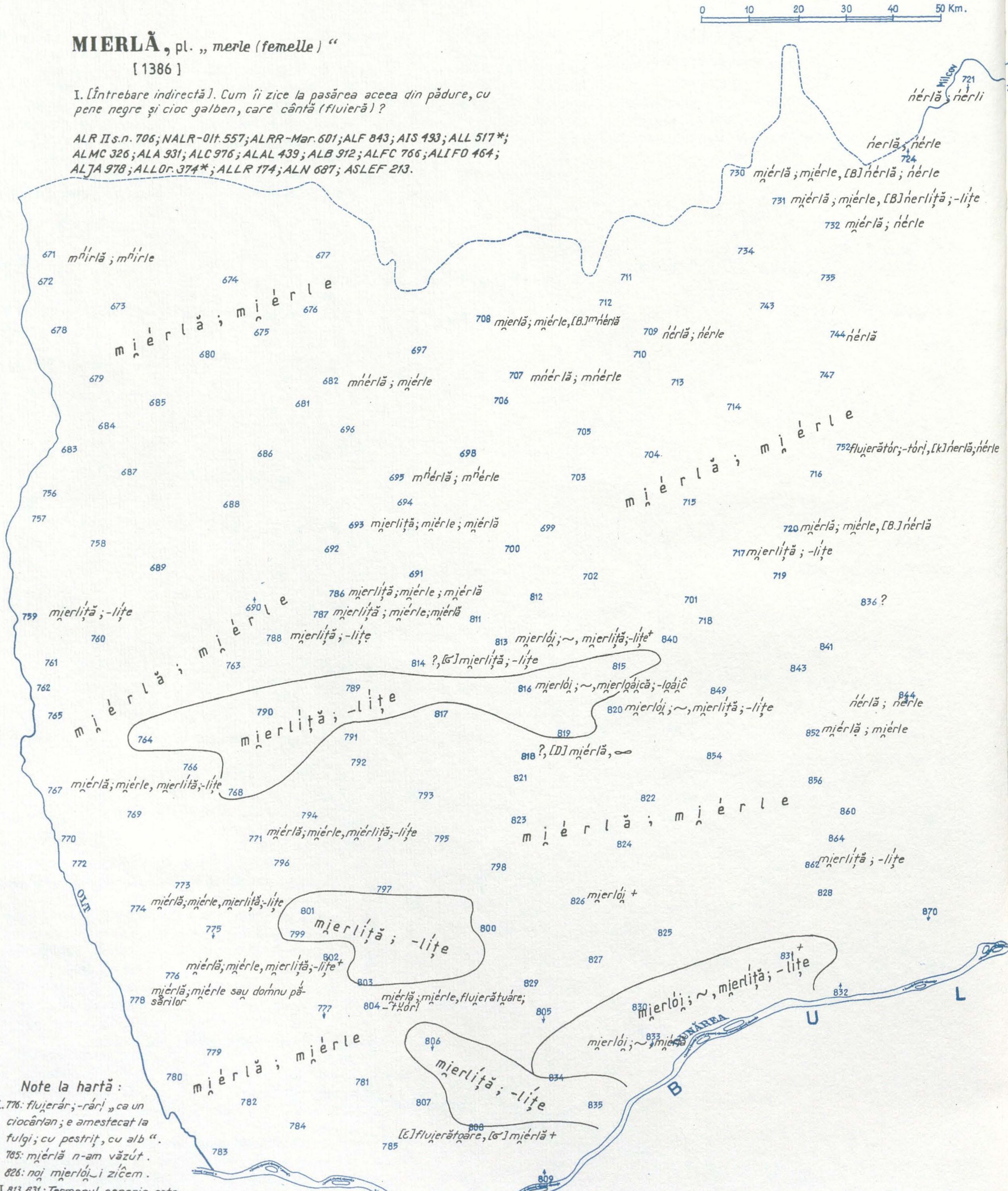

VRABIE, pl. „moineau“
[1378]
I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la pasărea aceea mică, cu pene cenușii, care stă mai mult pe lângă casa omului și nu pleacă iarna de la noi?
WLAD 7; NALR-Olt. 554; ALRR-Mar. 595; ALM 249; ALF 866; AIS 488; ALL 520; ALG 29; ALMC 308; ALPO 351; ALEA 404; ALAL 411; ALB 915; ALFC 759; ALIFO 461; cf. ALJA 968, 972; ALLOc. 278; ALLOr. 358; ALLR 171; ALN 692; ASLEF 217/184, 292.
VRĂBIOI, pl.
„moineau (mâle)“
[1379]
I. [Întrebare indirectă]. Dar dacă e parte bărbătească?
NALR-Olt. 555; ALRR-Mar. 596; ALIFO 461.
II. vrăbói̯; ~: 671.
vrăbii̯ói̯; ~: 672, 674-675, 678, 680-690, 702, 775, 786, 811, 822, 826, 840, 843, 849, 853-854, 856, 867, 871+: [B] vrăgii̯ói̯; ~, 884, 887-888, 889+: [B] vrăgii̯ói̯; ~, 891, 894+: [B] vrăgii̯ói̯; ~, 897, 900.
brăbii̯ói̯; ~: 673.
vrăbéte; -béți: 676.
vrăbii̯ór; -i̯óri: 677, 762, 818, 821, 829-830.
vrăbilléte; -lléț: 679.
vrăbiói̯; ~: 691-701, 703-713, 715-716, 718, 720, 730-732, 734-735, 742, 747-748, 750, 877.
vrăbiói̯ᵘ; -ói̯: 714, 717, 719.
vrăgiói̯; ~: 721-729, 733, 736-738, 740-741, 745-746, 749, 751-753, 755.
răbiói̯; vrăgiói̯: 739.
vrăbiói̯; ~, [B] vrăgiói̯; ~: 743.
vrăgiór; -ói̯: 744.
vrăbiónț; -ónți: 754.
ĝibói̯; ~: 756, 758.
brabéte; -béți: 757, 783.
brabéte; -béț: 759, 767, 772-774.
păsărói̯; ~, grivói̯; ~: 760.
păsărói̯; ~ vrăbii̯ói̯; ~: 761, 763-764, 771.
păsărói̯; ~: 765-766, 768-769, 790, 798.
păsărói̯; ~, brabéte; -béț: 770, 801.
păsăricói̯; ~, brabéte; -béț: 776.
vrăbii̯ói̯; păsăricói̯: 777, 782.
păsăricói̯; ~: 778-779, 780+: i̯e cam griv la gît; áre o albitúră ai̯ic la gît: 781, 784-785, 804, 806-810.
păsări̯ói̯; ~: 787-789, 791-797, 799-800, 802-803, 805.
vrăbiu̯ói̯; ~: 812-817, 819-820, 825, 827, 831-833, 835, 850, 852, 859, 883.
vrăbiiu̯ór; -u̯óri: 823.
vrăbiiói̯; ~: 824.
vrăbiu̯ói̯ᵘ; -u̯ói̯: 828.
—: 834.
vrăgii̯ói̯ᵘ; -i̯ói̯: 836-838, 851.
vrăgii̯ónțᵘ; -i̯ónți: 839, 846, 858, 863, 865-866, 892.
vrăbii̯ói̯ᵘ; -i̯ói̯: 841.
vrăgiu̯ói̯; ~, vrăgiu̯ónț; -u̯ónți: 842.
vrăgiu̯ói̯ᵘ; -u̯ói̯: 844, 868-869.
vrăgii̯ónț; -i̯ónți: 845, 855, 857, 885-886, 896+: vrăbii̯ónț; -i̯ónți.
vrăgii̯ói̯; ~: 847, 860-861, 873-875, 882.
vrăbii̯ónțᵘ, [B] vrăgii̯ónțᵘ; -i̯ónți: 848.
vrăbʸiu̯ói̯; ~: 862, 864.
vrăgiu̯ónț; -u̯ónți: 870.
vrăbii̯ói̯; ~ sau vrăgii̯ói̯; ~: 872.
vrăgii̯ónțᵘ; -i̯ónți: 876.
vrăgii̯ói̯; ~: 878.
vrăgii̯ói̯; ~, [R] vrăbii̯ói̯; ~: 879.
vrăgii̯ói̯; ~, vrăbii̯ói̯; ~: 880.
vrăgii̯ónț; -i̯ónți, [R] vrăbii̯ói̯; ~: 881.
vrăbii̯ónț; -i̯ónți: 890, 893+: [B] vrăgii̯ónț; -i̯ónți.
vrăgii̯ónțᵘ; -i̯ónți, [R] vrăbii̯ónțᵘ; -i̯ónți: 895.
vrăbii̯ói̯; ~: 898.
vrăbiói̯ᵘ; -ói̯: 899.
Note la hartă:
II. 759: brabețoáică i̯e feméle.
769: dă ĉiricăle p-aĉilea.
834: [D] vrábie; vrăbii [=orice pasăre mică, pe care n-o recunoști].
vrábie; vrăbii
vrágie; vrăgii
păsărică; -ric
DUNĂREA
SIRET
BULGARIA
UCRAINA
MAREA NEAGRĂ

MIERLĂ, pl. „merle (femelle)“

[1386]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zice la pasărea aceea din pădure, cu pene negre și cioc galben, care cântă (fluieră)?

ALR II s.n. 706; NALR-Olt. 557; ALRR-Mar. 601; ALF 843; AIS 493; ALL 517*; ALMC 326; ALA 931; ALC 976; ALAL 439; ALB 912; ALFC 766; ALIFO 464; ALJA 978; ALLOr. 374*; ALLR 174; ALN 687; ASLEF 213.

Note la hartă:

II. 776: fluierár; -rár' „ca un ciocârlan; e amestecat la fulgi; cu pestriț, cu alb“.
785: mierlă n-am văzút.
826: noi mierlói-i zícem.

III. 813, 831: Termenul generic este masculin.

MIERLOI, pl. „merle (mâle)“

[1387]

I. [Întrebare indirectă]. Dar dacă e parte bărbătească? NALR-Olt. MN, plș. 95; AIS 493; ALG 1423.

II. mⁿirlói; ~ : 671.
mierlói; ~ : 672-694, 696-703, 705-706, 708 + : [k] mnerlói, 710-713, 715, 718, 734-735, 743, 747, 750, 754-786, 790, 798-799, 804, 807, 811-817, 819-827, 829, 831-834, 840, 849, 854, 856-858, 860, 864, 867.
mⁿerlói; ~ : 695.
mierlói; -lói : 704, 716, 830.
mnerlói; ~ : 707.
nerlói; ~ : 709, 720-726, 732, 736-737, 739-740, 744-745, 749, 838, 842, 847, 857.
mierlói; -lói : 714, 717, 719, 828, 841.
? : 727-728, 738, 746, 836, 853, 896.
merlói; ~ : 729, 742, 850, 859.
mierlói; ~, [B] nerlói; ~ : 730-731.
fluierătór; -tóri : 733, 748, 751, 753.
mierlói; ~, nirlói; ~ : 741, 881.
fluierătór; -tóri, [k] nerlói; ~ : 752.
mierluói; ~ : 787-789, 791-797, 800, 802-803, 805-806, 809-810, 852, 870, 897, 900 + : sau pluoiér; -iéri.
[ε] mierliu; -lii : 801.
[ε] mierlițuói : 808, 839.
— : 818.
mierlițói, mierluțói; ~ : 835.
nerlói; -lói : 837, 846, 866.
mierlói; ~ : 843, 862, 878, 883, 888, 890.
nerluói; -lói : 844, 848, 855, 865, 868.
mierlói : 845 + : ~ nu să zíce.
merlói; -lói : 851.
nerlițuói; ~ : 861.
mirlói; -lói : 863.
merlițói; ~ : 869.
merluțói; ~, [B] nerluțói; ~ : 871.
mierluói; ~ : 872, 879-880, 882, 887, 894 + : [V] nerluói; ~, subiectul scrie merloi, „dar nu se zice“, 898.
nierluói; ~ : 873.
nierlói; ~ : 874.
nirluói; ~ : 875.
merlói, [k] nirlói; ~ : 876.
mirlói; ~ : 877.
merluói; ~ : 884.
merlói; ~ : 885, 893.
fluierătór; -tóri : 886.
mierlói; ~, [B] nerlói; ~ : 889.
mielițuói; ~, [*] mierluói; ~ : 891.
mirluói; -luói : 892.
miirluói; -uói : 895.
fluerúș; -rúși : 899.

PUPĂZĂ, pl. „huppe“

[1385]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la pasărea pestriță, cu un moț ca o creastă și care cântă pu-pu-pu? NALR-Olt. MN, plș. 95; ALRR-Mar. 600; ALF s.; AIS 496 a.; ALL 516; ALG 1209; ALMC 319; ALEA 415; ALAL 423; ALB 910; ALFC 763; ALIFO 452*; ALLOc. 285; ALLOr. 363; ALN 682; ASLEF 249/215.

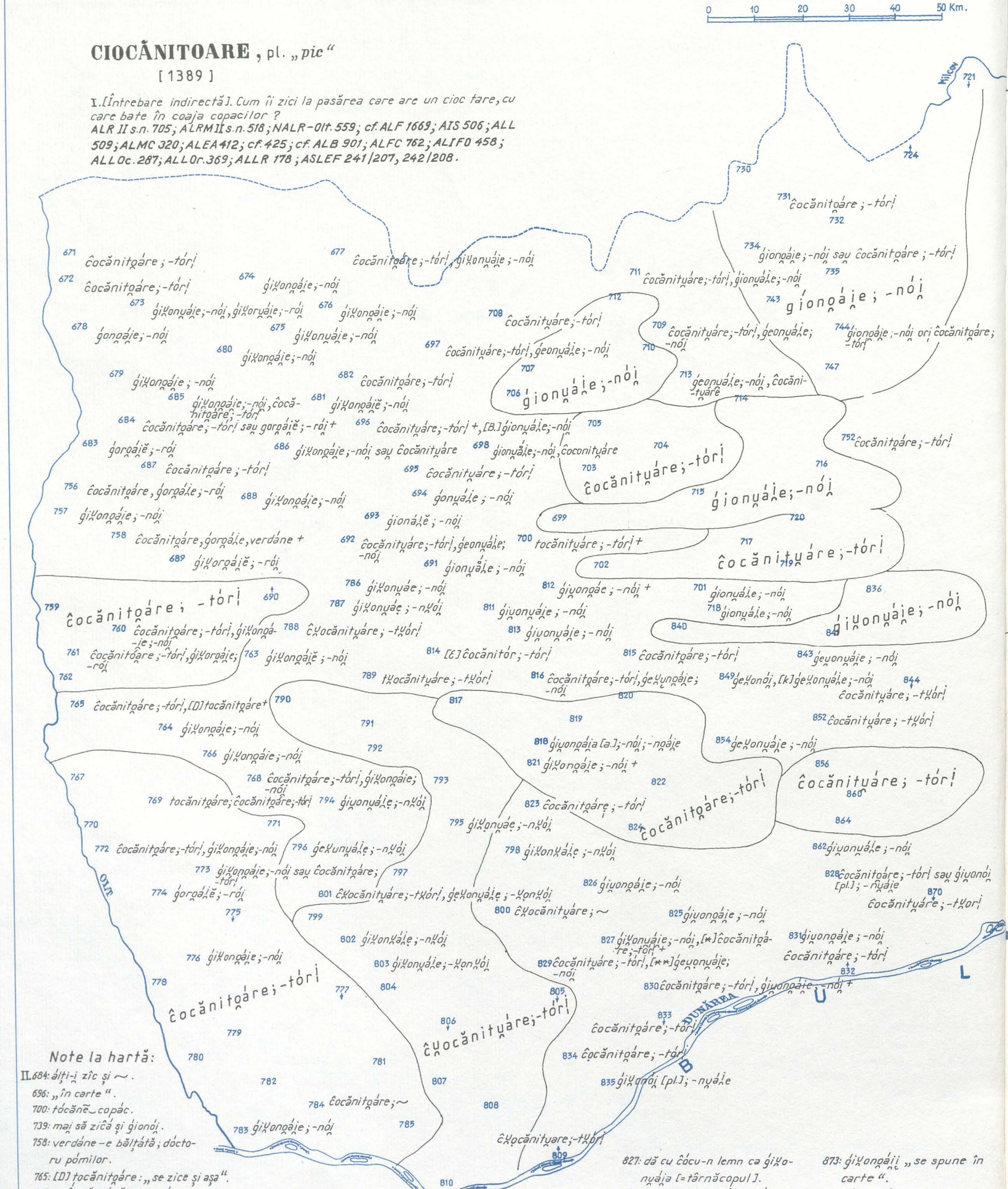
II. púpăză; púpeze : 671-682, 685-718, 720, 722, 724, 727, 730-732, 734-735, 737, 741, 743-744, 747, 750, 755-761, 763, 765-772, 774-776, 779, 781-797, 800, 803, 805-806, 808-838, 841-843, 845-846, 850-853, 855-860, 862-863, 866, 869-870, 879, 884-886, 888, 890-894, 896 + : sau cuc țigănésc, 897, 899-900.
púpăză; púpăze : 683-684, 719, 799, 840, 847, 849.
púpîză; púpizi : 721, 736, 753.
púpîză; púpîze : 723, 738, 746, 748.
púpăză; púpize : 725, 733, 745, 888.
púpăză; púpeze : 726, 728, 742, 798, 801-802, 804, 807.
púpâză; púpeze : 729.
púpîză; púpăze : 739.
púpăză; púpezi : 740.
púpîză; púpize : 749, 751, 754.
púpuză; púpuze : 752.
púpăză; púpezĕ : 762, 780.
púpăză; púpĕze : 764, 773.
púpoză; púpeze : 777.
púpeză; púpeze : 778.
púpăză; púpezi : 805, 865.
púpûzâ; púpize : 839.
púpuză; púpeze : 844, 864, 868.
púpăză; púpăze, [k] púpeze : 848, 854.
púpăză; púpăze : 861.
púpăză; púpezi : 867, 895.
púpăză; púpĕze : 871.
púpăză; púpeze : 872, 880, 881 + : pupuzói; ~ [m.], 883.
púpăză; púpizi : 873-875, 889.
púpâzâ; púpizi : 876.
púpîzâ; púpize : 877.
cuc țigănésc; cuĉ -néști : 878.
púpîzî; púpizi : 882.
púpăză; púpiezie : 887, 898.

ULIU, pl. „épervier"
[1388]
I. [Întrebare indirectă]. Cum spui la pasărea aceea mare, care fură și mănâncă găinile, puii...?
NALR-Olt. 558; ALL 499; ALG 34; ALMC 327-328; ALA 709; ALC 752; ALAL 442; ALCe 1105; ALFC 770; ALIFO 458*; ALJA 988; ALLOr. 380; ASLEF 250/216.
PORUMBEL, pl. „pigeon"
[1381]
I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la pasărea zburătoare care crește pe lângă casa omului, îi bună de mâncat și face două ouă micuțe, pe care le clocește două săptămâni?
NALR-Olt. 556; ALF 1016; AIS 1151; ALL 524; ALMC 323; ALA 465, 1197; ALEA 618; cf. ALC 1243; ALAL 434; ALB 916; ALFC 718; ALJA 790; ALLOc. 290; ALLOr. 372; ALN 674; ASLEF 239, 292, 303.
Note la hartă:
I. 683: dacă ie mai mic.
694, 700, 705, 710: „mai mic".
699: hărete „de porumbei, e mai mic", ulei „de găini, e mai mare".
717: „mai mare".
727: mai sînt și hultani, care să lasă de la munte.
775: ierițe „ie mai mică, căută porumbei; s-a rărit".
780: uliu - mai mare.
787: șkövă - mai mare.
789, 791: hulei - mai mic.
791: ărete „mai mic ca uliul".
793: arete, ulei - „tot una".
794: vultur „mai mare".
796: vultur „mai mare", areți „cei mai mici".
800: arivói - „foarte mare".
802: ulete „pasăre răpitoare mică, la porumbelul din zbor".
804: udubăi - „mai mari".
810: uliu - „mai mare, fură un miel".
818: vultur; -turi: ie mai mare, cît curcanu; nu mai iește.
822: uliu [e mai mare].
823: viltur [e mai mare].
825: [mănâncă] mai mulți cîrli.
828: balaban [e mai mare].
829: areie: „prinde porumbelul din zbor".
833: [se spune] la ăia mai mici; vultur [e mai mare].
841: urubei [=pasăre răpitoare mai mare decât eretele].
848: yerete [e mai mic] munteni zice herete.
855: „mai mic ca uliul, mai mare ca uliul".
856, 861: „mai mare ca eretele".
858: „mai mic decât găoiul".
869: „mai mic decât garoiul".
873: cărtal; -tali „mai mare".
880: cartal; -tali „e mai mare, pe câmp, prinde și iepuri".
881: cartali mănîncă și mortăciuni.
889: altu ie vultur; vulturi.
892: cartal „pentru mortăciuni".
897: iirete „e mai mic la corp".
II. porumbel; -bei: 671-674, 676-684, 686-691, 706-708, 711, 715-716, 718-719, 730-731, 734-735, 742, 747, 750, 756, 775-776, 782-783, 822, 825, 841, 843, 849, 853-854, 870, 877+: [B] ulub; -lubi, 886, 888, 890, 896+: [L] porumbel, [B] guguș; -guși.
porumbel; -bei: 675, 685, 692-693, 694+: cucuruz; -ruji „sălbatici", 695-705, 709-710, 712-714, 717, 720, 757-762, 764-765, 768, 770-774, 777-781, 784-785, 807, 852, 883+: [B] guguș; ~ 891, 893+: [B] porungel; -gei, 898.
porumb; -rumb: 721, 726.
porungel; -gei: 722-723, 725, 729, 732-733, 736-737, 740, 744-746, 749, 752-753, 755, 836, 838, 845-847, 851, 857, 874, 880+: și hulub; -lubi, [R] porumbei; -bei „mai dislușit", 885.
porîngel; -gei: 724, 727-728, 738-739, 741, 754, 842, 858.
porumbel; -bei, [B] porungel; -gei: 743, 748, 751, 855, 894.
porumbel; -gei: 763, 766-767, 769.
porumbel; -bei: 786, 788, 790, 793, 797, 802, 805-806.
porumbel; -bei sau cucuruz; -ruzi „gugușțiuc", 787, 791.
porumbel; -bei: 789, 796, 799-800, 804, 809-810.
porumbel; -bei: 791-792.
porumbel; -bei: 795, 801, 864.
porumbel; -bei: 798.
porumbel; -bei: 803.
porumbel; -bei: 808.
porumbel; -bei: 811-816, 818-819, 821, 823-824, 826, 829-832, 834-835, 856+: partea bărbătească îi zice porumb, 859-860, 862, 867.
porumbel; -bei: 817.
porumbel; -bei: 820, 833, 840.
porumbel; -bei: 827-828.
porungel; -gei: 837.
porungel; -gei: 839, 863, 869.
porungel; -gei: 844, 866, 868.
porumbel; -bei, [B] porungel; -gei: 848, 861.
porîmbel; -bei: 850.
porumbel; -bei, [B] porungel; -gei: 865.
porumbel; -bei: 871, 879, 881+: [B] porîngel; -gei, 882, 884, 887, 895.
hulub; -lubi sau porumbel; -bei: 872.
porumb; -rung: 873.
porungel; -gei: 875+: porumb; -rung „sunt cei de la pădure", 876.
porumbel, [k] porungel; -gei: 878.
hulub; -lug: 878.
porumbel; -bei, [B] porungel; -gei: 889.
porungel; -gei, [B] guguș; -guși: 892.
porumbel; -bei: 897, 900.
porumbel; -bei: 899.

CIOCĂNITOARE, pl. „pic"

[1389]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la pasărea care are un cioc tare, cu care bate în coaja copacilor ?
ALR II s.n. 705; ALRM II s.n. 518; NALR-Olt. 559; cf. ALF 1669; AIS 506; ALL 509; ALMC 320; ALEA 412; cf. 425; cf. ALB 901; ALFC 762; ALIFO 458; ALLOc. 287; ALLOr. 369; ALLR 178; ASLEF 241/207, 242/208.

Note la hartă:

II. 684: álți-i zîc și ~.
696: „în carte".
700: tócăne‿copác.
739: mai să zică și gionói.
758: verdáne –e bălțátă; dóctoru pómilor.
765: [D] țocănitoáre: „se zice și așa".
768: scîrmă dúpă viermúș.
812: ĉocănitoáre d-álea ?
821: „ĉocănitoáre îi spune alții"
827: dă cu ĉócu-n lemn ca ĝiuonuája [= târnăcopul].
830: „numele ei e ĝiuonoáie; din popor îi zice ciocănitoare".
873: ĝiuongáii „se spune în carte".
883: ĝiuongáie „se spune după carte".

COȚOFANĂ, pl. „pie"

[1390]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spune la pasărea aceea cu coada lungă, neagră pe spate și albă pe burtă, care fură ouăle din cuibar ?

ALR II s.n. 692; ALRM II s.n. 505; NALR-Olt. 560; ALF 1010; AIS 504; ALL 517; ALG 23; ALMC 325; ALPO 421; ALA 832; ALEA 417; ALC 877; ALAL 436; ALB 911; ALFC 755; ALIFO 456; ALJA 980, 983; ALLOc. 298; ALLOr. 376; ALN 685; ASLEF 231/198.

II. coțofánă; -féni: 671, 677+: crâță; créțe, 680, 686, 690, 695, 702, 710, 713, 715, 717, 721, 757, 762-765, 767, 769-773, 775, 777+: ie grívă, 782, 811-813, 815-816, 818, 820-822, 828-830, 834, 856, 862, 867, 870.

coțofánă; -féne: 672-675, 678-679, 681-685, 687-689, 691-694, 696-700, 703-704, 705+: sau fráșcă; freștí, așá am pomenit, 706, 711, 718, 758+: sau știrică, ĉe că dă dă știre, aștépt să viie rúde, 759-761, 766, 768, 774, 776, 778-781, 783, 785, 804, 807, 814, 817, 823-827, 831-833, 835-836, 840-841, 843, 849, 854, 866, 888+: sau caragáță; -gáțe.

coțofánă; -fáne: 676, 714+: sau garagáță; -găți, 719, 730, 743, 748, 750, 784, 819, 838, 851, 860, 864.

stăncúță; -cúțe, coțofánă; féne: 701.

fráșcă; frășĉi: 707-708, 712.

fráșcă; frăști: 709.

garagáță; -gáțe: 716, 747, 844-845.

?: 720, 727, 733, 739, 753.

coțofánă; -fáne: 722, 726, 749.

garagáță; -găț: 723.

caragáță; -gáțe: 724, 728-729, 737-738, 740-741, 744-746, 754-755, 842, 846, 848, 853, 858, 861, 863, 869, 881+: te-ai făcút de caragáță, 884-886, 887+: sau cuoțofánă; -fáne, [ɢ] -féne, 891-892, 894+: [V] cuoțofánă; -féne.

cațifánă; -fáne: 725.

gáiță; găiți: 731.

gáiță; gáițe: 732.

freáșcă; freșĉ: 734.

caragáță; -găți: 735, 882, 897.

gionoáie; -nói: 736.

caragáță sau coțofánă; -fáne: 742, 850.

coțovánă; -váne: 751.

nagîță; -gîțe: 752.

gáiță, [ɢ] coțofánă; -féne: 756.

cuoțofánă; -féni: 786, 789-790, 798-799, 801-802, 805, 895-896.

cuoțofánă; -féne: 787, 791, 794-797, 803, 806, 809-810, 890+: [V] caragáță; -gáțe, ĉoáră bălțátă; ĉori bălțáte, 893, 900.

cuoțofánă; -fáne: 788, 800, 899+: [k] -féne [pl.].

cuoțofánă; -féni: 792.

cuoțuofánă; -féne: 793.

coțofánă; -féni: 808.

cotobîță; -bîțe [?]: 837.

caragáță; -gáțe: 839, 855, 868.

caragáță; -gáțe: 847, 883+: la carte-i spúne coțofánă; -féne, 889.

cuoțofánă; -féni, garagáță; -gáțe: 852.

coțofáncă; -fánĉe: 857.

fráșcă; frășĉ: 859+: acúma-i ziĉe coțofánă; -fáne.

coțofáncă; -fánĉe: 865.

caragáță; -găți: 871.

caragáță; -găț sau cuoțuofánă; -fáne: 872.

cărăgáță; -găți: 873, [ɢ] 875.

cărăgáță; -găți: 874.

caragáță; -gáți: 876.

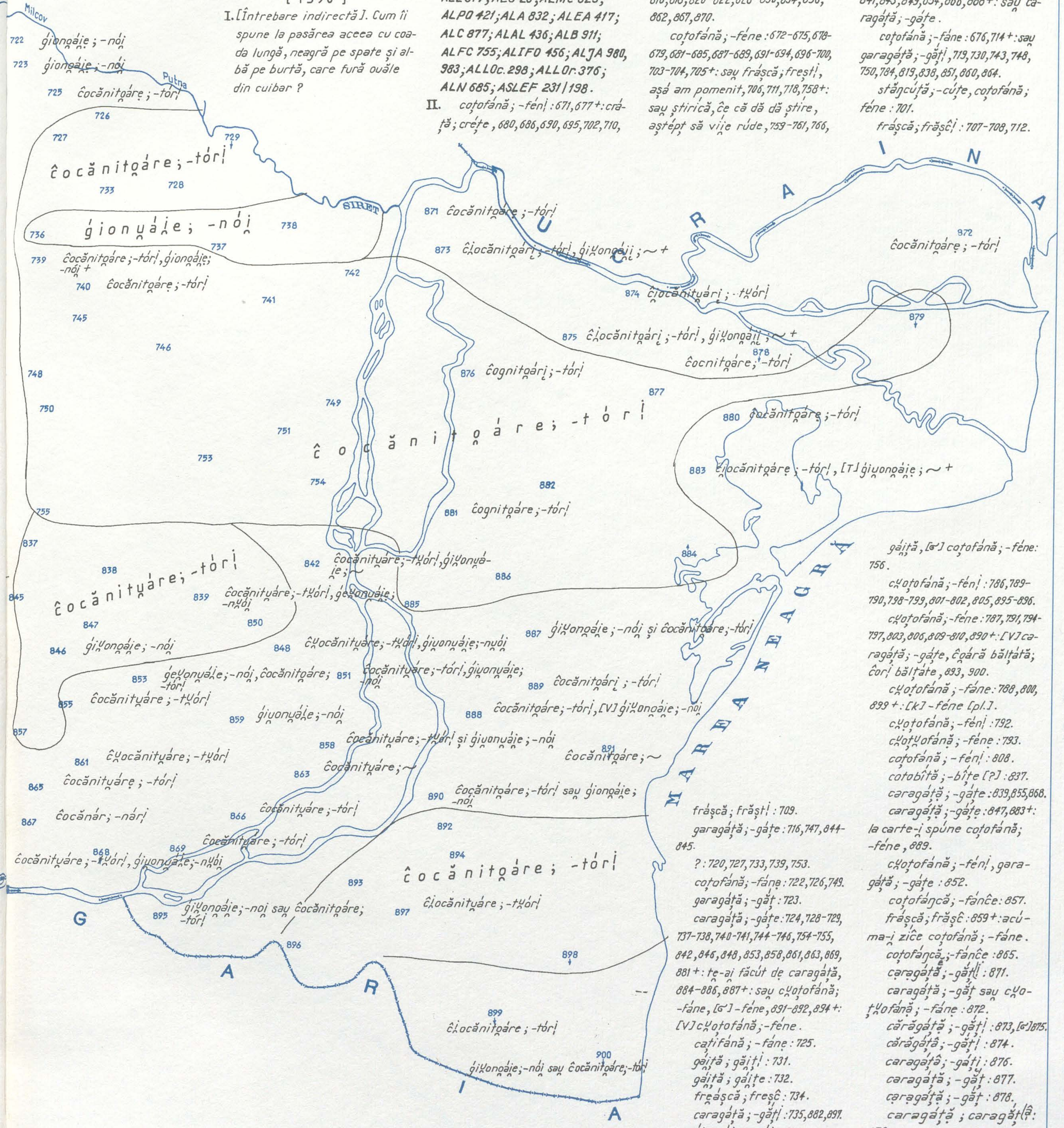
caragáță; -găț: 877.

caragáță; -găț: 878.

caragáță; caragăț(ă): 879.

caragáță; -găți: 880.

cuoțuofánă; -fáne, [ɢ] [k] -féne și caragáță; -gáțe: 898.

GRANGUR, pl. „*loriot*“

[1391]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui păsării cântătoare (se imită fluierul grangurului) care vine numai vara la noi, are penele galbene și negre? ALR II s.n. 697; ALRM II s.n. 509; NALR-Olt. 561; ALRR-Mar. 602; ALF 1612; AIS 495; ALL 510; cf. ALMC 316; ALEA 413; ALAL 420; ALB 902; ALFC 757; ALIFO 459*; ALLOr. 362*; ASLEF 227/194.

ARC, pl. „*arc*“

[1397]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la nuiaua îndoită, legată la capete cu o sfoară, cu care tragi cu săgeata? NALR-Olt. MN, pls. 95; ALA 118.

II. harc; hárcurǐ: 671-673, 678, 683-685, 688, 692-694, 701, 712-713, 716, 721-722, 724-725, 735-736, 741, 743, 751, 755-756, 786, 811, 813, 838-839, 843, 845, 850, 856, 859, 861.

arc; árcurǐ: 674-677, 679-682, 686-687, 689-691, 695, 700, 703-705, 708-709, 711, 715-718, 720, 726-728, 730-732, 737-738, 742, 745, 749, 757-758, 761, 763-764, 767-768, 771-775, 778-779, 782-785, 787-791, 793, 795, 797-798, 800, 804, 806-807, 809-810, 816, 818-822, 826, 829, 833, 841-842, 847-848, 851-855, 857, 863, 869-875, 877-878, 879+: arcúș; -cúșurǐ, 880-881, 883, 885-887, 889-891, 893-900.

harc; hárcurǐ: 696-699, 702, 706-707, 710, 717, 719, 734, 747-748, 862, 866.

arcᵘ; árcurǐ: 714, 733, 828, 844, 858, 876, 892.

covérgă de harc; covérĝ ~: 723.

arcᵘ; árĉe: 729, 740.

harcᵘ; hárcurǐ: 739, 836-837, 846, 865, 868.

ḩarc; ḩárcurǐ: 744, 750, 754, 812, 860, 864, 867.

ḩarcúș; -cúșurǐ: 746.

arc; hárcurǐ: 752.

harc; harĉ: 753.

arc; árĉe: 759, 823, 832, 840, 884+: [ɞ] árcurǐ, 888.

arcúș; -cúșurǐ: 760, 762, 770, 776-777, 792, 794, 796, 799, 802, 808, 827.

harcúș; -cúșĕ: 765.

arcúș; -cúșĕ: 766, 769, 780-781, 801.

arc; árcurǐ, arcúș; -cúșurǐ: 803.

arcúș; -cúșe: 805, 817, 835.

?: 814.

springă; springĝ: 815, 824.

arc; árĉe sau coveárgă; -vérĝ: 825.

arc; árĉe, [k] árcurǐ: 830.

scoveárgă; -vérĝ: 831.

arcúș; -cúșĕ: 834.

arcúșᵛ; -cúșᵛe, splingă; splinĝ: 849.

arc; árcurˡ: 882.

Note la hartă:

II. 680: [= e poreclit astfel deoarece lumea are impresia că zice: ~.

756: ieste împărátu păsărilor, pă toáte le báte gránguru.

762: ie négru, să strîng în ĉéte.

779: trăiésc în stólurǐ.

780: nu știu cum îi zîĉe, da am auzît cînteču.

787: „regele păsărilor“.

791: „negru ca cioara“; „au început să vină“ [= la 1 IV 1972].

797: „gălbui la pene“.

808: [D] #.

810: „negru“.

812: „e regele păsărilor; toate se tem de el; alungă uliul“.

815: știie 12 gérbe dă cînteĉe; gérbă [= 3 fire numărate la rășchitor].

816: „face cuibul agățat dă crăci“.

822: spúne: otomobilu, otomobílu!.

824: să púne pă vii și le mănîncă.

829: #

866: „ies când vine ploaia“.

871: „e castaniu și umblă în cârduri“.

873: „ar fi tot mierla“.

880: „cu pene sure: alb și negru“.

881: négru cu griu.

889: „e numai negru“.

890: „e cenușiu și negru; nu există cuvântul grangur“.

891: noáptea fluieră; fáĉe ouăle pe piátră și acólo le cloĉește.

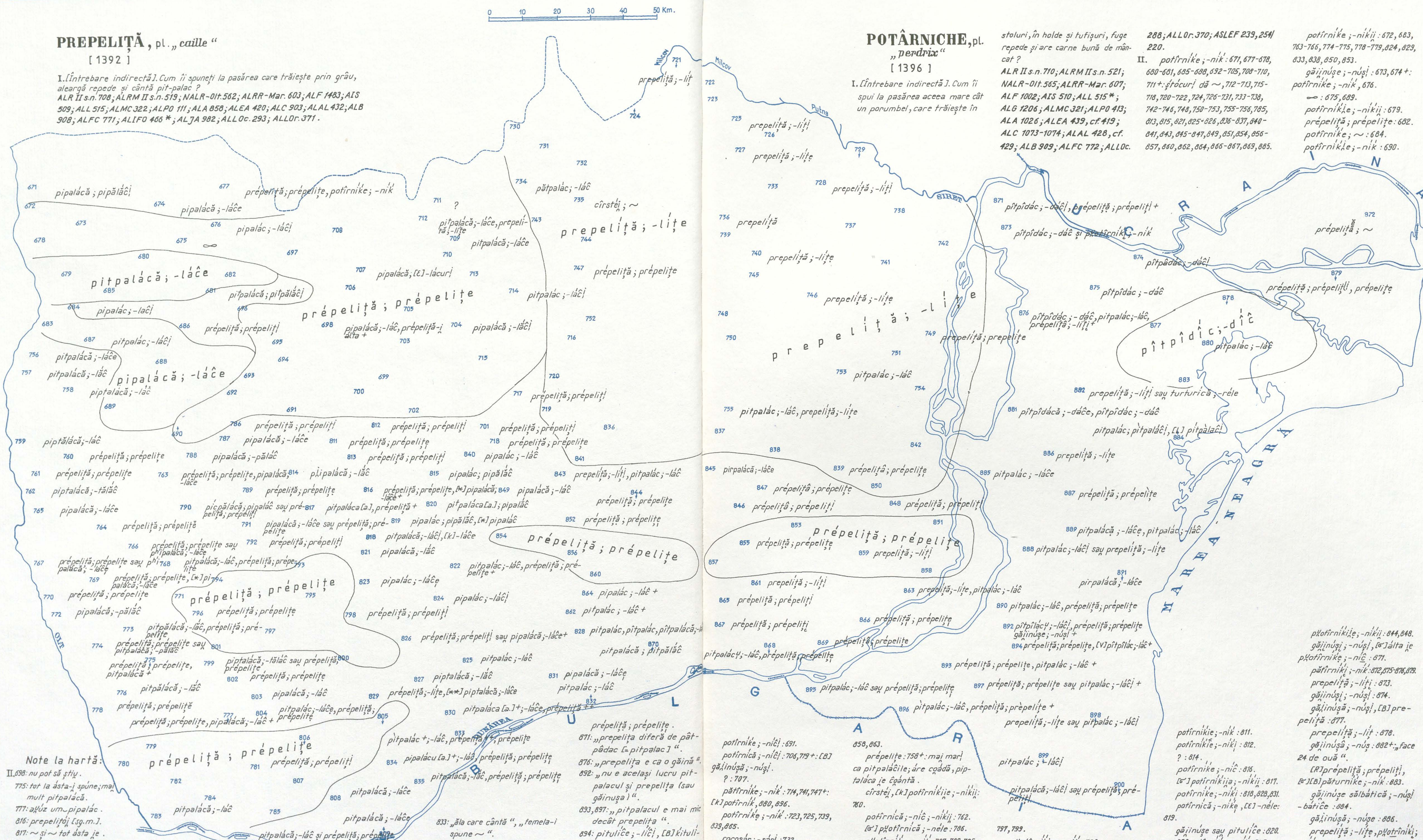
892: „pistruiat alb cu negru“.

894: grángor; grángorǐ „bogătaș mare și fudul“, zis neam prost.

895: „graurii sunt negri, fluierarul e cam cenușiu“.

899: „sunt negri“.

900: „păsări nemigratoare, negre, cu steluțe albe și cioc lung; cea mai cântăreață pasăre, le imită pe celelalte“.

PREPELIȚĂ, pl. *„caille“*

[1392]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spuneți la pasărea care trăiește prin grâu, aleargă repede și cântă pit-palac ?
ALR II s.n. 708; ALRM II s.n. 519; NALR-Olt. 562; ALRR-Mar. 603; ALF 1483; AIS 509; ALL 515; ALMC 322; ALPO 111; ALA 858; ALEA 420; ALC 903; ALAL 432; ALB 908; ALFC 771; ALIFO 466 *; ALJA 982; ALLOc. 293; ALLOr. 371.

Note la hartă:

II. 698: nu pot să știu.
775: tot la ásta-i spúne; mai mult pitpalácă.
777: auúz um pipalác.
816: prepelițoi [sg.m.].
817: ~ și ~ tot ásta ie.
822: „e una și-aceeași cu pitpalacul“.
826: pipălăcoi [sg.m.].
830: „~ îi spune în popor“, „vânătorii îi spune ~“.
833: „ăla care cântă“, „femela-i spune ~“.
834: [=masculul].
862: și nevásta lui: băbúșcă; -búșĉ.
864: și iei [=femelei] îi zicem prépeliță; prépelițe.
871: „prepelița diferă de pâtpâdac [=pitpalac]“.
876: „prepelița e ca o găină“.
892: „nu e același lucru pitpalacul și prepelița (sau găinușa)“.
893, 897: „pitpalacul e mai mic decât prepelița“.
894: pitulíĉe; -líĉi, [B] kitulíĉe, „prepelița e de mărimea graurului“.
896: „prepelița e mai mare decât pitpalacul“.

POTÂRNICHE, pl. *„perdrix“*

[1396]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la pasărea aceea mare cât un porumbel, care trăiește în stoluri, în holde și tufișuri, fuge repede și are carne bună de mâncat ?
ALR II s.n. 710; ALRM II s.n. 521; NALR-Olt. 565; ALRR-Mar. 607; ALF 1002; AIS 510; ALL 515 *; ALG 1206; ALMC 321; ALPO 413; ALA 1026; ALEA 439, cf. 419; ALC 1073-1074; ALAL 428, cf. 429; ALB 909; ALFC 772; ALLOc. 288; ALLOr. 370; ASLEF 239, 254/220.

II. potîrníke; -ník: 671, 677-678, 680-681, 685-688, 692-705, 708-710, 711+: ștócuri dă ~, 712-713, 715-718, 720-722, 724, 726-731, 733-738, 742-746, 748, 750-753, 755-756, 785, 813, 815, 821, 825-826, 836-837, 840-841, 843, 845-847, 849, 851, 854, 856-857, 860, 862, 864, 866-867, 869, 885.
potîrníke; -níkii: 672, 683, 763-766, 774-775, 778-779, 824, 829, 833, 838, 850, 853.
găiinúșe; -núși: 673, 674+: potîrníke; -ník, 676.
∞: 675, 689.
potîrníkle; -níkii: 679.
prépeliță; prépelițe: 682.
potîrníke; ~: 684.
potîrníkle; -ník: 690.
potîrníke; -níĉi: 691.
potîrnícă; -níĉi: 706, 719+: [B] găiinúșă; -núși.
?: 707.
pătîrníke; -ník: 714, 741, 747+: [k] potîrník, 880, 896.
potîrníke; -ník: 723, 725, 739, 839, 865.
cocoșár; -șári: 732.
găiinúșă; -núși: 740, 749, 754, 859, 897.
potîrníkile; -níkii: 757, 759, 761, 767-773, 776-777, 780-784, 830, 834, 858, 863.
prépelițe: 758+: mai mari ca pitpaláĉile; áre coádă, piptaláca ie ĉoántă.
cîrstéi, [k] potîrníkiie; -níkii: 760.
potîrnícă; -níĉ; -níkii: 762.
[ϭ] puotîrnícă; -néle: 786.
puotîrníke; -ník: 787-789, 795, 809, 842, 852, 855, 861, 868, 870, 881+: găiinúșă; -núși, 887-888, 894, 898-899.
puotîrníkie; -níkii: 789, 791-794, 797, 799.
puotîrníkie; -ník: 790.
puotîrníkile; -níkii: 796, 798, 800-808, 892.
puotîrníke; -níkii: 810, 890+: [*] -ník [pl.], 893+: puotîrníke; -níkii, 900.
potîrníkie; -ník: 811.
potîrníkie; -níki: 812.
?: 814.
potîrníke; -níĉ: 816.
[ϭ] potîrníkiia; -níkii: 817.
potîrníke; -níki: 818, 828, 831.
potîrnícă; -níke, [ε] -néle: 819.
găiinúșe sau pitulíĉe: 820.
[D] potîrníke; -ník, [k] -níĉ: 822.
potîrníke; -níkii: 823, 827.
potărníke; -ník: 832.
[ϭ] potîrník [pl.]; -níke: 835.
puotîrníkile; -níkii: 844, 848.
găiinúși; -núși, [ϭ] álta ie puotîrníke; -níĉ: 871.
pătîrníki; -ník: 872, 875-876, 879.
prepeliță; -liți: 873.
găiinúși; -núși: 874.
găiinúșă; -núși, [B] prepeliță: 877.
prepeliță; -liț: 878.
găiinúșă; -núș: 882+: „face 24 de ouă“.
[R] prépeliță; prépeliți, [ϭ][B] păturníke; -ník: 883.
găiinúșe sălbatică; -núși -batíĉe: 884.
găiinúșă; -núșe: 886.
prepeliță; -lițe, puotrîníki; -ník „e mai mare“: 889.
găiinúșe; ~ și puotîrníke; -ník, mai mari ca găiinușile: 891.
[ϭ] puotîrníki; -níki sau găiinúși; -núși: 895.

BUFNIȚĂ, pl. „hibou“

[1394]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la pasărea aceea mare care are ochii bulbucați, apropiați unul de altul și vede mai bine noaptea decât ziua?

ALR II s.n. 712; ALRM II s.n. 525; NALR-Olt. 563; ALRR-Mar. 605; AIS 508; cf. ALL 505; cf. ALG 24; cf. ALMC 329; ALA 964, 981; ALC 1011; ALAL 443; ALB 894; ALLOc. 300*; ALLOr. 383; ALLR 181; ALN 670; ASLEF 246/212.

Note la hartă:

II. 681: îi zic álți.
689: mai iéste álta ~.
694, 695, 700: „mai mare“.
697: [sunt specii] „deosebite“.
698: búfniță; búfnițe.
762: to‿ca un fel dă ĉuhuréz víne.
774: ĉuf ie pártea bărbăteáscă.
820: fáĉe ūf, prevestéz‿prímăvàra.
823: „nu prea e“.
894: bufnátă „(femeie) supărată“.

BARZĂ, pl. „cigogne“

[1393]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi ziceți la pasărea aceea mare, cu ciocul și cu picioarele lungi, care-și face, de obicei, cuibul pe acoperișul caselor, (mănâncă broaște, șerpi ...)?

ALR II s.n. 694; ALRM II s.n. 507; NALR-Olt. MN, plș. 95; ALRR-Mar. 604.

II. bárză; bérze: 671-683, 684+: sau cocostîrc; -stîrĉi, 685-709, 711-720, 722, 724-725, 728-729, 731-735, 737+: sau cocostîrc; -stîrĉ, 738, 742-750, 752-755, 758-761, 763, 765-770, 772-795, 797, 799-800, 803, 805-825, 827-838, 840-841, 843-846, 849-851, 853-854, 856-863, 866, 868, 881-882, 884-886, 888, 890-891, 893-894, 895+: „sunt două specii: neagră, în pădure, și albă în sat“; și stîncu stă-ntr-un picĉor, 896-897, 899-900.

bárză; berzi: 710.
bárză; bérză: 721, 723, 762, 764.
bárză; bérze: 726-727, 736, 739-741, 751, 796, 798, 801-802, 804, 865.
bárză; bărzi, [k] bárze: 730.
bárză; bérzĕ: 756, 757, 771, 826.
bárză; bérze: 839, 847, 852, 864, 869.
bárză; beérze: 842, 848, 855, 870.
bárză; bérzi: 867.
bárză; bérze: 871, 879.
cuocuostîrc; -stîrĉ sau bárză; bérzĕ: 872.
bárză; bierzi: 873.
bárzâ; bérzi: 874.
bárză; bérzie: 875.
bárzâ; bierzi: 876.
cocostîrc; cucostîrĉ: 877.
cucostîrc; -stîrĉ, [ɢ] bárză; berz: 878.
bárză; bárze, [ɢ] biérze: 880.
bárză; bierzĕ: 883+: și cocuostîrc; -stîrĉ „după carte“.
bárză; bierzie: 887, 898.
bárză; biérze: 889.
bárză; biérze: 892.

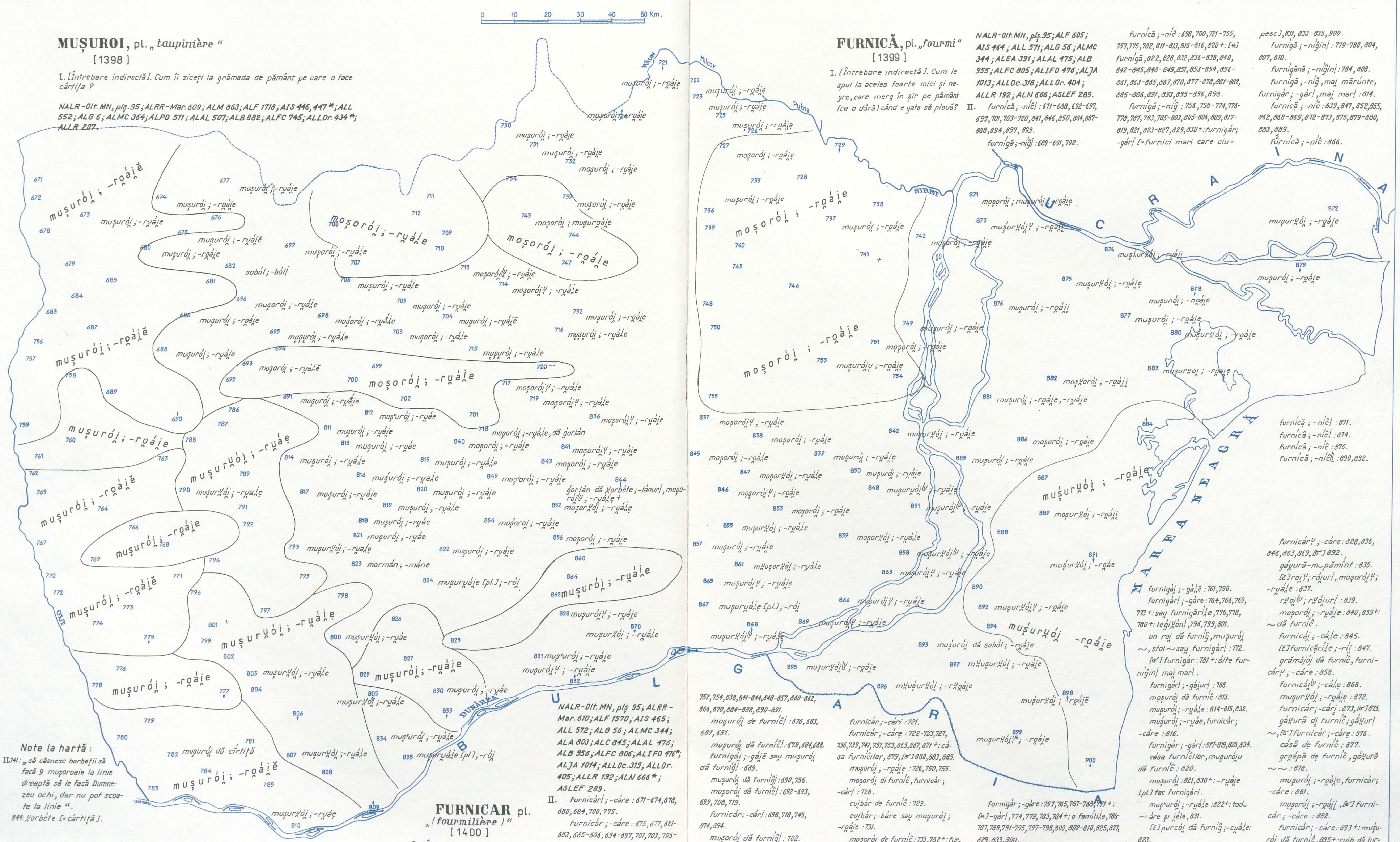
CUCUVEA, pl. „chouette“

[1395]

I. [Întrebare indirectă]. Dar la aceea mai mică decât o bufniță și despre care se spune că „prevestește“ o nenorocire, moarte?

ALR II s.n. 711; ALRM II s.n. 527; NALR-Olt. 564; ALRR-Mar. 606; ALF 1502; AIS 507; ALL 501, 505; ALG 22; ALMC 330; ALC 1029; ALCo 348; ALA 981; ALAL 444; ALB 893; ALFC 769; ALIFO 453-455; ALJA 985-986; ALLOc. 300; ALLOr. 382; ASLEF 244/210.

II. ĉiuvícă; -víĉi: 671-674, 678, 680.
cucuveá; -véle: 675-676, 677+: ĉioiícă; -iíĉi, 683-691, 693, 695-696, 699+: ĉoiícă; -iíĉi, 701-707, 709-716, 717+: [B.] búmniță, 718-720, 728-735, 737-738, 741-742, 744-745, 747-748, 750-755, 757-769, 771-772, 774, 776-783, 785, 787, 811-813, 815, 816+: kórtăne, 817, 821-822, 824-828, 833, 836, 838, 840-841, 843-844, 846, 849-854, 856-857, 860-862, 879+: cucuveáucă; -véuĉ, 881, 884-886, 888, 890, 894, 897, 899-900.
cucuváie; -véle: 679.
ĉiuiícă; -iíĉi: 681, 682+: sau cucuveá; -véle, 694.
ĉuflícă; -flíĉi, cucuveá; -véle: 692.
ĉoícă; -íĉi: 697.
ĉuícă; ĉuiĉ: 698.
cutcuveá; -véle: 700, 814, 818-820.
púhă; púhe: 708.
cucuveá; -véli: 721, 867.
cucuveá; -véle: 722-727, 736, 739-740, 743, 746, 749, 865, 871, 889.
ĉuhuréz; ~: 756.
cucumeá; -méle: 770, 773, 775, 784, 798, 803-804, 808-809, 829, 831, 834-835, 864, 870.
ĉuvícă; -víĉ: 786.
cucuveá; -véli: 788.
cucuveá; -véle: 789-791, 793-796, 802.
cucumeá; -méle: 792, 797, 800-801, 805-806, 810.
cucuveá; -véle și ĉuf; ĉufh': 799.
cucumeá; -méle, [B] búfniță; búfnițe: 807.
cucumeá; -méle: 823.
cucuveá; -véle: 830.
cucuveá; -véle sau cucumeá; -méle: 832.
cucuveá; -véle sau búvniță; búvnițe: 837, 866.
cŭcuveá; -véle: 839, 845.
cucuveá; -veéle: 842, 848, 859.
cucuveá; -viéle: 847, 855.
cucuvéică; -véiĉ: 858, 895-896.
cucuveá; -véiĉ: 863, 893.
cucuvéică; -véiĉ: 868+: ăia dîn‿Sátu Nou [=Iezeru, sat cu locuitori originari din Banat] îi zîĉá cristélniță, 869.
cucuveáucă; -véuĉ: 872, 877-878.
cucuveá; -véli: 873, 876.
cucuveáucâ; -véuĉi: 874.
cucuveáucă; -véiĉ: 875, 880, 883+: [k] cucuvéle [pl.].
cucuvieá; -viéle: 882, 887, 898.
cucuveá; -véle: 891.
cucuvéică; -véiĉi: 892.

MUŞUROI, pl. „taupinière"

[1398]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi ziceți la grămada de pământ pe care o face cârtița ?

NALR-Olt. MN, plș. 95; ALRR-Mar. 609; ALM 863; ALF 1718; AIS 446, 447*; ALL 552; ALG 6; ALMC 364; ALPO 511; ALAL 507; ALB 882; ALFC 745; ALLOr. 434*; ALLR 207.

Note la hartă:

II. 741: „să căsnesc horbeții să facă 9 moşoroaie la linie dreaptă să le facă Dumnezeu ochi, dar nu pot scoate la linie".

844: ŭorbéte [= cârtiță].

FURNICAR pl. „(fourmilière)"

[1400]

I. [Întrebare indirectă]. Dar la toate furnicile la un loc ?

NALR-Olt. MN, plș 95; ALRR-Mar. 610; ALF 1570; AIS 465; ALL 572; ALG 56; ALMC 344; ALA 803; ALC 845; ALAL 476; ALB 956; ALFC 806; ALIFO 476*; ALJA 1014; ALLOc. 319; ALLOr. 405; ALLR 192; ALN 666*; ASLEF 289.

II. furnicárĭ; -cáre: 671-674, 678, 680, 684, 700, 775.

furnicár; -cáre: 675, 677, 681-683, 685-686, 694-697, 701, 703, 705-707, 709-717, 724-725, 730, 732, 734-735, 737-738, 740, 742-744, 747-749, 752, 754, 838, 841-844, 848-857, 860-862, 866, 870, 884-888, 890-891.

muşuroĭ de furnicĭ: 676, 683, 687, 691.

muşuroĭ dă furnicĭ: 679, 684, 688.

furnigaĭ; -gaĭĕ sau muşuroĭ dă furnigĭ: 689.

muşuroĭ dă furnigĭ: 690, 756.

moşoroĭ dă furnicĭ: 692-693, 699, 708, 719.

furnicár; -cárĭ: 698, 718, 745, 874, 894.

moşoroĭ dă furnigĭ: 702.

furnicár; -cárurĭ: 704, 720, 811-812, 864.

furnicár; -cári: 721.

furnicár; -cáre: 722-723, 727, 736, 739, 741, 751, 753, 865, 867, 871+: cása furnicilor, 879, [ɞ] 880, 883, 889.

moşoroĭ; -roaĭe: 726, 750, 755.

moşoroĭ di furnic, furnicár; -cárĭ: 728.

cuĭbár de furnic: 729.

cuĭbár; -báre sau muşuroĭ; -roaĭe: 731.

moşoroĭ de furnic: 733, 782+: furnicár.

roĭ, [k] furnicár; -cáre: 746.

furnigár; -gáre: 757, 765, 767-768, 771+: [*] -gárĭ, 774, 779, 783, 784+: o familiĭe, 786-787, 789, 791-795, 797-798, 800, 802-810, 825, 827, 829, 833, 900.

muşuroĭ dă furnig: 758-759, 760+: furnigárĭ, 762-763, 770, 777+: furnigár; -gáre, 785.

furnigaĭ; -gaĭĕ: 761, 790.

furnigárĭ; -gáre: 764, 766, 769, 773+: sau furnigăriĭe, 776, 778, 780+: legiŭonĭ, 796, 799, 801.

un roĭ dă furnig, muşuroĭ ~, stol ~ sau furnigárĭ: 772.

[ɞ] furnigár: 781+: álte furnigini maĭ marĭ.

furnigárĭ; -gaĭurĭ: 788.

moşuroĭ dă furnic: 813.

muşuroĭ; -ruaĭe: 814-815, 832.

muşuroĭ; -ruáe, furnicár; -cáre: 816.

furnigár; -gárĭ: 817-819, 826, 834.

cása furnicilor, muşuroĭu dă furnic: 820.

muşuroĭ: 821, 830+: -ruaĭe [pl.] fac furnigári.

muşᵘroĭ; -ruaĭe: 822+: tod ~ áre şi iéle, 831.

[ε] purcoĭ dă furnig; -cuaĭe: 823.

roĭ; ~: 824+: an da dă róiu lor.

furnicárᵘ; -cáre: 828, 836, 846, 863, 869, [ɞ] 892.

gáŭură-m pămînt: 835.

[ε] roĭᵘ; róiurĭ, moşoroĭᵘ; -ruaĭe: 837.

rᵘoĭᵘ; rᵘóiurĭ: 839.

moşoroĭ; -ruaĭe: 840, 859+: ~ dă furnic.

furnicaĭ; -caĭe: 845.

[ε] furnicăriĭe; -riĭ: 847.

grămăjoĭ dă furnic, furnicárᵘ; -cáre: 858.

furnicaĭᵘ; -caĭe: 868.

muşurᵘoĭ; -roaĭe: 872.

furnicár; -cárĭ: 873, [ɞ] 875.

gáŭură di furnic; găŭurĭ ~, [ɞ] furnicár; -cáre: 876.

cásă de furnic: 877.

groápă de furnic, gáŭură ~ ~: 878.

muşuroĭ; -roaĭe, furnicár; -cáre: 881.

moşoroĭ; -roaĭĭ, [ɞ] furnicár; -cáre: 882.

furnicár; -cáre: 893+: muşuroĭ dă furnic, 895+: cuĭb dă furnic, 896, 897+: cuĭb de furnicĭ, 898, 899.

FURNICĂ, pl. „fourmi"

[1399]

I. [Întrebare indirectă]. Cum le spui la acelea foarte mici şi negre, care merg în şir pe pământ (ce o dâră) când e gata să plouă?

NALR-Olt. MN, plș. 95; ALF 605; AIS 464; ALL 571; ALG 56; ALMC 344; ALEA 391; ALAL 475; ALB 955; ALFC 805; ALIFO 476; ALJA 1013; ALLOc. 318; ALLOr. 404; ALLR 192; ALN 666; ASLEF 289.

II. furnícă; -nicĭ: 671-688, 692-697, 699, 701, 703-720, 841, 846, 850, 884, 887-888, 894, 897, 899.

furnígă; -nigĭ: 689-691, 702.

furnícă; -nic: 698, 700, 721-755, 757, 775, 782, 811-813, 815-816, 820+: [*] furnígă, 822, 828, 832, 836-838, 840, 842-845, 848-849, 851, 853-854, 856-861, 863-865, 867, 870, 877-878, 881-882, 885-886, 891, 893, 895-896, 898.

furnígă; -nig: 756, 758-774, 776-778, 781, 783, 785-803, 805-806, 809, 817-819, 821, 823-827, 829, 830+: furnigár; -gárĭ [= furnici mari care ciupesc], 831, 833-835, 900.

furnígă; -nigini: 779-780, 804, 807, 810.

furnigănă; -niginĭ: 784, 808.

furnígă; -nig, maĭ mărúnte, furnigár; -gárĭ, maĭ marĭ: 814.

furnícă; -nic: 839, 847, 852, 855, 862, 868-869, 872-873, 875, 879-880, 883, 889.

fûrnícă; -nic: 866.

HARTA 448

COROPIȘNIȚĂ, pl. „courtilière"

[1402]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la aceea care trăiește în pământ, ori în gunoi, are picioarele dinainte ca la rac și roade rădăcinile legumelor?

NALR-Olt. 566; ALRR-Mar. 608; ALF suppl. I; AIS 467; ALG 53; cf. ALMC 342; AL 56; ALAL 473; ALB 970; ALFC 788; ALIFO 468*; ALJA 1018; ALLOr. 415; ASLEF 174/144.

Note la hartă:

II. 709: [*] coropíjniță.
720: corokéșniță.
764: ie veninoásă; dácă te múșcă n-ai leac.
822: ĉe le júdecă găiín'li.
828: „mușcătura ei trece numai cu saramură".
832: „când cântă coropijnița, vine apa, se bate crapul".
894: forfecár; -cári „gândac care zboară și foarfecă florile".
896: coropișniță „așa se scrie".

UNDIȚĂ, pl. „ligne"

[1410]

I. [Întrebare indirectă]. Cum zici la aceea care are un cârlig la capăt și pe care o arunci în apă ca să se agațe peștele în ea?

NALR-Olt. 569; ALM 298; ALF 682; AIS 524; cf. ALG 1216; ALMC 390; ALPO 323; cf. ALA 1033; ALAL 558; ALFC – CXXXI; ALLOr. 472*.

II. úndiță; úndiț: 671, 672, 678, 683, 684, 721, 723, 762, 877–879.

ŭúndiță; ŭúndiț: 673.

úndiță; úndiț': 674, 691, 693, 699, 700, 702, 703, 705–709, 711, 713–715, 716+: [k] úndițe, 717, 719, 722, 725, 727, 728, 732, 733, 736–739, 742, 748, 750, 753, 763, 781, 782, 786, 788, 807, 813–815, 818, 820, 825–827, 829, 830, 835, 840, 841, 843, 845, 846, 848, 850, 851, 854, 856, 862, 864, 865, 867, 869, 870, 882, 892, 893, 895, 898.

úndiță; úndițe: 675, 679–681, 685–689, 724, 729–731, 734, 735, 741, 743–745, 747, 749, 751, 752, 754–758, 760, 761, 766, 768, 771, 772, 774–780, 783–785, 797, 816, 817, 819, 821, 822, 828, 837, 842, 849, 853, 857–859, 863, 885, 886, 888, 890, 894, 896, 897, 899.

ŭúndiță; ŭúndiț': 676, 682, 789–792, 796, 798–801, 803, 805, 806, 808–812, 823, 824, 831, 891, 900.

ŭúndiță; ŭúndițe: 677, 690, 692, 694–697, 701+: úndiț', 710, 718, 720, 764, 765, 767, 769, 770, 773, 787, 794, 795, 832–834, 838.

ũndiță; ũndițe: 698.

ũndiță; ũndiț: 704.

úntiță; únteț' [?]: 712.

úndiță; úndițe: 726, 740, 746, 804, 836.

cîrlíg; -líge: 759.

ụúndiță; ụúndițe: 793, 802.

úndiță; úndițe: 839, 883.

úndiță; úndiț': 844, 847, 852, 855, 861, 866, 868, 875, 880, 884.

úntiță; úntiț': 860.

úndiță; -diț': 871.

ŭúngiță; ŭúngiț: 872.

undíță; -díț': 873.

undíță; -díț': 874.

undíță; -díț': 876, 889.

ŭundíță; -díțe: 881.

úndliță; úndiț': 887.

URECHELNIȚĂ, pl. „forficule"

[1403]

I. [Întrebare indirectă]. Cum zici la aceea mică care are coada ca o furculiță și de care te ferești să nu-ți intre în urechi?

NALR-Olt. MN, plș. 96; ALF 1664; AIS 468; ALL 537; ALMC 341; ALS 5; ALAL 468; ALB 979; ALFC 788; ALJA 1021; ALLOc. 315; ALLOr. 401; ALLR 190; ALN 645; ASLEF 173/143.

II. urikélniță; -kélniț: 671, 683, 684, 694, 723.

urikélniță; -kélnițe: 672, 676–677, 681–682, 686, 722.

urekélniță; -kélniț: 673, 721, 877.

urekélniță; -kélniț': 674–675, 701–702, 704–709, 712–715, 717, 719, 728, 731, 740, 813–816, 818, 821, 823, 826, 830–832, 840–843, 845, 848, 856, 860, 862, 864, 866.

urekélniță; -kélnițe: 678–680, 685, 687–690, 692, 696, 697, 699, 703, 710, 716, 718, 724, 725, 729, 730, 732–735, 743, 744, 747, 752, 755–785, 819, 822, 824, 825, 828, 829, 834, 836, 849, 853–855, 858, 881+: -kélniț', 885, 886, 890, 894.

ureĭkélniță; -kélniț': 691, 693, 695, 698, 700.

corokíjniță, [σ] urekélniță: 711.

?: 720, 738, 748, 749, 751, 835, 838, 844+: cŭorokéjniță, 871, 872, 893.

ŭorășkélniță mică: 726.

corokéjniță ńică; -kéjniĉe ńiĉ: 727.

coroșkélniță; -kélniț', [k] urekélniță; -kélniț': 736.

urekéjniță; -kéjnițe: 737, 750.

urekélniță; -kélnițe: 739, 753.

urekérniță; -kérnițe ńiĉ: 741, 745, 746, 888.

coropéșniță de pom; -péșnițe: 742.

urekíșniță; -kíșnițe: 754.

urekélniță; -kélnițe: 811.

urikélniță; urekélniț': 812, 837, 852, 861.

urekélniță; -kélniț': 817, 820.

urekérneță; -kérnete: 827.

urekélniță; -kélnițe, cîrcĭiác; -ĭéĉ: 833.

urekélniță; -kélnițe: 839, 889.

tot ŭorokérniță: 846.

urekélniță; -kélnițe: 847.

ŭorekélniță; -kélnițe: 850.

tot corokíjniță: 851.

tot urukélniță: 857.

likérniță; -kérniț': 859.

corokíjniță; -kíjnițe: 863.

hŭorekéniță: 865.

urekéjniță; -kéjniți: 867.

ŭorokéniță; -kéniț': 868.

urukérniță; -kérniț': 869.

ŭorekélniță; -kélniț': 870.

ŭurekélniță; -kélniți: 873, 877.

cŭorokíșniță mică și ŭurekélniță; -kélniți: 874.

ŭurekélniță; -kélniț': 875.

urekérniță; -kérniț': 876.

urikérniță; urekérniț: 878.

[ε][σ] ŭurekélniță; -kélniț: 879.

urekéșniță; -kéșniț': 880.

cŭorokíjniță; -kíjniț', [σ] urekélniță; -kélniț': 882.

urekérniță; -kérnițe: 883.

ŭurekélniță; -kélniț': 884, 895.

ŭurekélniță; -kélnițe: 887, 896, 900.

ŭurekérniță; -kérniț: 891.

cŭoroșkérniță; -kérniț': 892.

urikélniță, [k] -kélniță; -kélnițe: 897.

urikélniță; -kélniț': 898.

urekérniță; -kérniț': 899.

BONDAR, pl. „bourdon"

[1405]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la musca aceea mare care bâzâie tare ?
ALR II s.n. 745; ALRM II s.n. 563; NALR-Olt. 567; ALF 1471; AIS 462; cf. ALG 45, 50; ALMC 352; ALEA 378; ALCo 216; ALAL 485; ALB 967; ALFC 804; ALJA 1010; ALLOc. 328; ALLR 197; ALN 655; ASLEF 167/137, 341/286.

Note la hartă:

II. 696: áịa fáĉe mușițe.
698: sau un ǵespár.
743: tăúne ịe álĉeva.
765: [*] múscă dă vịermi.
815: „pișcă".
816: „galben".
817: „înțeapă".
825: care înțeápă vítili.
832: buzóịᵘ [= bărzăune].
833: „bărzăunul de pădure înțeapă".
890: „bărgăunii sunt în pădure, veninoși; dacă te mușcă nouă, mori".
894: „care depun mușițe [= ouăle lor]."

MUSCĂ, pl. „mouche"

[1404]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la aceea mică, care tot timpul zboară vara prin casă, mai ales pe lângă mâncare ?
NALR-Olt. MN, plș. 96; ALRR-Mar. 611; ALF 876; AIS 477; ALG 45; ALMC 353; ALPO 358; ALWI 64; ALA 954; ALC 1002; ALAL 487; ALB 963; ALFC 792; cf. ALJA 1005; ALLOc. 330*; ALLOr. 420*; ALLR 200; ALN 650; ASLEF 289.

II. múscă; múște: 671-675, 677-697, 699-705, 709-720, 724, 730-732, 735, 737, 742-745, 747-750, 752-787, 789-792, 794, 795, 797-800, 803-807, 809-837, 840-846, 848-860, 862, 863, 866, 870, 881+: mᵘúscă; mᵘúște, 883-888, 890-894, 896-900.
múscă; mușți: 676, 721, 723, 729, 733, 736, 875.
múscă; múște, [B.] bîză; bîze: 698, 708.
bîze [pl.]; bîză, [R.] múște: 706.
bîze; bîză: 707.
múscă; múște: 722, 725-728, 734, 738-741, 746, 751, 788, 793, 796, 801, 802, 808, 865, 867.
múscă; múște: 838, 839, 847, 861, 864, 868, 869, 877.
múscă; múște: 871-873, 879, 889.
múscâ; múșți: 874.
múscă; múșți: 876, 878, 880, 882, 895.

FLUTURE, pl. „papillon"

[1407]

I. [Întrebare indirectă]. Cum zici la acela care zboară primăvara din floare în floare? (aleargă copiii după el să-l prindă). E alb, roșu, galben, pestriț.
NALR-Olt. MN, plș. 96; ALM 449; ALF 968; AIS 480; ALL 530; ALMC 345; ALA 1007; ALEA 396; ALC 1056; ALAL 477; ALB 971; ALFC 796; ALJA 1015; ALLOc. 321; ALLOr. 407; ALLR 193; ASLEF 161/131.

II. flúture; flúturi: 671-720, 722, 724, 725, 728, 730-735, 737, 738, 743-816, 817+: omízili înflutureáză [= devin fluturi], 818-838, 840-843, 845-847, 849-850, 852-860, 862, 863, 866, 869, 870, 881, 884-888, 890-894, 897-900.
flúturi; flúturi: 721, 895, 896+: flútur [sg.]; [B] kén-kelebéc; -béĉi.
flúture; flúturi: 723, 726, 727, 729, 736, 739-741, 839, 844, 848, 861, 864, 865, 867, 868, 871-880, 882, 883, 889.
flútur; flúturi: 742, 851.

PORUMBIȚĂ, pl. „pigeonne"

[1382]

I. [Întrebare indirectă]. Dar dacă e parte femeiască ?
NALR-Olt. MN, plș. 94; ALRR-Mar. 598; ALF 1016; AIS 1151; ALL 524; ALMC 323; ALA 465; ASLEF 303.

II. porumbíță; -bíțe: 671, 672, 674-697, 699-701, 703-714, 716-720, 730, 731, 734, 742, 748, 750, 756-765, 768-785, 807, 813, 815-818, 820, 821+: [*] porumbyíță, 822, 824, 825, 827-833, 840, 843, 849, 853, 854, 856, 859, 862, 886, 888, 890, 891, 893+: poruŋgíță; -gíțe, 898, 900.
porumbíță; -béle: 673, 715.
porũmbíță; -bléle: 698.
porumbíță; -bléle: 702.
porîŋgíță; -gíț: 721.
poruŋgíță; -gíțe: 722, 725, 728, 729, 732, 733, 737, 739, 741, 744, 745, 749, 752, 755, 836-838, 844, 851, 857, 885.
poruŋgíță; ~: 723.
porîŋgíță; -gíțe: 724, 726, 727, 738, 842, 858.
porumbícă, [k]-bíță; -bíțe: 735.
poruŋgíță; -gíțe: 736, 740, 746, 751, 753.
porumbíță; -bíțe, [B]-ruŋgíță; -gíțe: 743, 848, 894, 898, 900.
porumbíță; ~: 747.
porûŋgíță; -gíțe: 754.
purumbʸíță; -bʸíțe: 766, 767, 792, 801, 860, 864.
pᵘorumbíță; -bíțe: 786, 793, 798, 799, 879, 881, 884, 887, 895, 896+: guguṣoáịcă; -ṣoáịĉe, 897, 899.
pᵘorûmbʸíță; -bʸíțe: 787, 791, 795.
pᵘorumblíță; -blíțe: 788-790, 794, 797, 802, 805, 806.
pᵘorûmbíță; -bíțe: 798, 804, 809.
pᵘorûmblíță; -blíțe: 796, 800, 808, 810.
pᵘorîmblíță; -blíțe: 803.
porumblíță; -blíțe: 811, 812, 814, 819, 823, 835, 841, 870.
porumbíță; -bíțe: 826.
porumblíță; -blíțe: 834.
porûŋgíță; -gíțe: 839.
poruŋgíță; -gíțe: 844, 847, 855.
poruŋgíță; -gíți: 845, 846.
porîmbíță; -bíțe: 850.
porumbíță; -bíțe: 852, 862.
porumbíță; -bíți: 861.
porûŋgíță; -gíțe: 863, 866.
poruŋgíță; -gíți: 865.
porumbíță; -bíți: 867.
poruŋgíță; -gíțe: 868.
porûŋgíță; -gíțe: 869.
pᵘoruŋgíță; -bíță; -bíți: 871.
ḫulubuáịcă; -buáịĉe sau pᵘorombíță; ~, -bíțlʲ: 872.
pᵘorumbíță; -bíți: 873, 882.
pᵘorumbíță, [k]-ruŋgíță; -gíți: 874.
pᵘoruŋgíță; -gíți: 875.
pᵘorîŋgíță; -gíți: 876.
porumbíță; -bíțe, [B] ulubíță; -bíțe: 877, 880+: sau ḫulubíță; -bíțe, [B] poruŋgíță; -ŋgíțe.
ḫulubíță; -bíț: 878.
pᵘorumbíță; -bíțe, pᵘorîŋgíță; -gíțe: 886-888, 891, 893.
porumbíță; -bíțe: 883.
pᵘorămbíță; -bíțe, [B] pᵘorăŋgíță; -gíțe: 889-890.
pᵘoruŋgíță; -gíțe, [B] guguṣoáịcă; -ṣoáịĉe: 892.

HARTA 450

STRECHE, „taon"

[1406]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la musca aceea, mare cât o albină, care mușcă vitele și ele o iau la fugă?
NALR-Olt. 568; ALRR-Mar. 612; cf. ALF 1281; AIS 478*; ALL 528, cf. 301; cf. ALG 46; cf. ALMC 351; cf. ALPO 509; ALAL 482; ALB 966; ALFC 795; ALIFO 478*; ALLOc. 325; ALLOr. 418; cf. ALLR 229; ALN 661; cf. 852, 867.

GREIER, pl. „grillon"

[1401]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la acela care cântă toată vara și sare prin ierburi?
NALR-Olt. MN, plș. 95; ALF 669; AIS 466*; ALL 575; ALG 52; ALMC 341; ALA 853; ALC 898, cf. 724; ALAL 467; ALB 957; ALFC 787; ALIFO 481*; ALJA 1019; ALLOc. 314; ALLOr. 400; ALLR 189; ALN 643*; ASLEF 168/138.

II. greerúș; ~ : 671.
gréere; gréerʲ : 672, 681, 683-685, 688-689, 700, 765, 787-789, 791-792, 794-803, 805-806, 812, 814-816, 818, 821, 827, 854-855, 857, 897.
gréler; grélerʲ : 673, 680, 695, 698, 707, 711, 716, 731, 733, 737, 754, 782-783, 859, 872, 879, 887+: [ε] gréiere [sg.], 891, 896.
gréer; gréerʲ : 674-676, 679, 682, 686-687, 690.
grélere; grélerʲ : 677, 691-692, 694, 696, 699, 702-706, 708-710, 712-715, 718-720, 724, 730, 734, 736, 742-743, 745, 747, 750, 755-756, 758-761, 763, 764+: greleráș; ~, 766-781, 784-785, 790, 793, 804, 807-808, 813, 823, 837, 841, 870.
grére; grerʲ : 678.
grélere; grlerʲ : 693.
grélere; grerʲ : 697, 757.
grélire; grélirʲ : 701.
grilire; grilirʲ : 717.
greuurúș; -rúșʲ : 721.
gréiere; gréierʲ : 722.
griire; -irʲ : 723.
gréiire; gréierʲ : 725-727, 738.
gréiiri; gréiirʲ : 728.
grilir; grilirʲ : 729, 877.
gréiire; gréiirʲ : 732, 740, 744, 746, 751+: gréirle [a.], 752, 886.
gréire; gréierʲ : 735.
gréiere; gréierʲ : 739.
gréiir; gréiirʲ : 741.
gréiere; gréierʲ : 748, 809.
gréier; grélerʲ : 749.
gréieru [art.]; gréierʲ : 753.
gréere; grerʲ : 762, 786, 810.
gréiere; gréierʲ : 811, 817, 820, 822, 824, 826, 829, 832, 846, 858, 888, 890+: gréere; gréerʲ, 893-894, 900.
gréiire; gréierʲ : 819.
grélere; gréerʲ : 825, 853.
gréiere; gréiirʲ : 828, 831.
gréere; gréerʲ : 830.
gréere; grélerʲ : 833, 843.
greleráșu [a.], grélerli [a.]; grelerʲ; grelere : 834.
gréere; grelerʲ : 835.
grélire; grélirʲ : 836, 838, 840, 844-845, 850, 856, 860, 862, 864, 868.
grélire; grélirʲ : 839.
grélere; grélerʲ : 842, 847, 849, 851-852.
gréure; gréurʲ : 848, 869.
grélirᵘ; grélirʲ : 861.
grélere; gréurʲ : 863.
grélere; grélerʲ : 865, 889.
gréerᵘ; gréerʲ : 866.
gréeri; gréerʲ : 867.
gréere; gréerʲ : 871.
gréuurri; gréuurʲ : 873.
gréleri; gréierʲ : 874+: săritᵘór; -tᵘórʲ „cosaș", 895.
gréiir; gréierʲ : 875.
gréiiri, [k] gréuuri, gréuurʲ : 876.
griiire; griiirʲ : 878.
griuori; griuorʲ : 880+: îi burduuós.
grelere, gréere, gréiire; gréiirʲ : 881.
gréieri; gréierˡ : 882.
gréiere; gréierʲ, [B] griuure; griuurʲ : 883.
greieri, gréiere; gréierʲ : 884.
gréire; greirʲ : 885.
grélerᵘ; gréierʲ : 892.
gréiĕr; gréiĕrʲ : 898.
gréere, gréire, gréer, gréerʲ : 899.

Note la hartă:

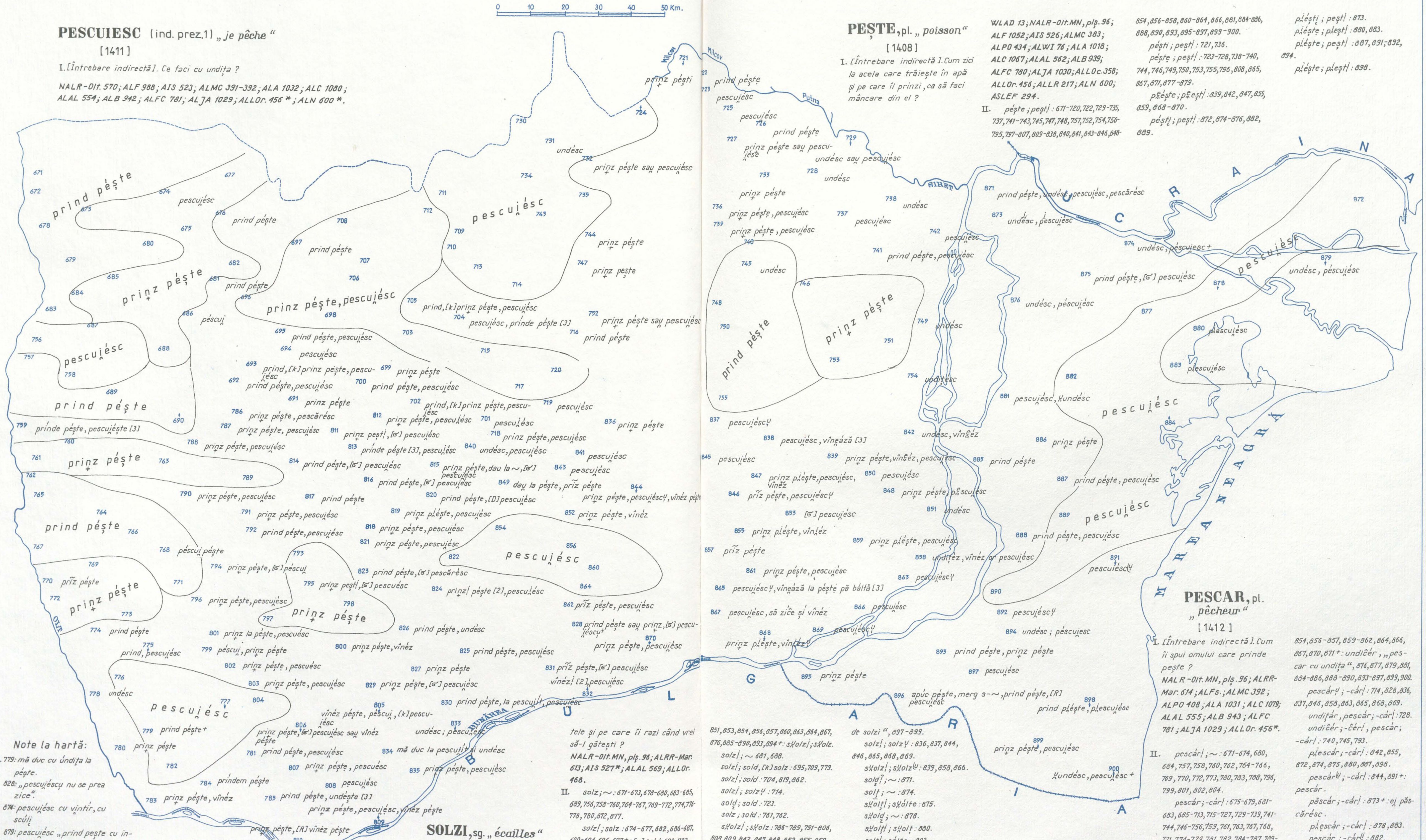
II. 691: „i-a venit vacii stréikea și fuge".
697: dă vacili stréika „o iau la fugă".
702: s-a pus stréklia „e ca un tăune, mai mare".
703: dă stréklila în vacă.
708: „mai mare".
710: ca géspa.
714: váca a luat-o stréklila.
715: s-a pus stréka pă vácă.
735: șî ie úna cáre-i zíĉe stréke; de áia fúge vitele mai táre; stréki.
764: stréka e o múscă cu áripʲ, tăuúnele e lung, ie grosolán.
767: stréklila – múscă i-áia dă cîĉine [nu sunt sinonime].
776: [σ] nu stréklila.
780: ála ie ~, ~ d-áia mári.
781: a apucát-o stréklila.
793: „când se spune răgăuáĉe o apucă strékiea".
797: „s-a pus tăunele pe vacă și a dat strechea".
799: „s-a pus strékiea pe ea; o mușcă ceva".
806: să púne ~ „o usturá rău".
811: [D] a da stréika-n vaĉ" – „tot tăuni".
812: „tot așa un fel de muscă".
813: s-a pus stréka pă vită [= se pun tăuni unde nu se poate apăra].
815: „mare ca o muscă, ciupește rău"; a dat ~ [= se pun bărzăuni mulți pe vită, în locuri în care nu se poate apăra].
816: stréke – „muscă floriie".
817: „strékiia [e] mică și galbenă, se bagă sub coada vitei; cacă lindine în părul de pe picioarele vitei".
820: [D] ĉe-áre váca áia, a dat în stréke: da nu știu ĉe-i áia.
822: ii s-a pus stréika [la o vită].
825: ~ ie míĉă dă níĉ nu să véde; să púne sup coádă la vită.
828: s-a pus stréka pă vite [informatorul nu știe ce este].
830: „a dat ~-n ea; pune coada pe spinare și fuge; bătrânii spuneau că din scuipatul cucului se face o musculiță care se pune sub coada vacii".
831: năuút [= ceva mai mic]; [D] li s-a pus strékiia [la vaci] – nu le múșcă, nimíc, da așá ie iele.
850: „are ac".
862: tăuúni ie bása, nu ie tot áea.
891: „când le mușcă tăunii".

PESCUIESC (ind. prez.1) „*je pêche*“

[1411]

I. *[Întrebare indirectă]. Ce faci cu undița ?*

NALR-Olt. 570; ALF 988; AIS 523; ALMC 391-392; ALA 1032; ALC 1080; ALAL 554; ALB 942; ALFC 781; ALJA 1029; ALLOr. 456; ALN 600*.*

Note la hartă:

II. 779: *mă duc cu úndița la péște.*

828: *„pescuiéscu nu se prea zice“.*

874: *pescuiésc cu vintír, cu scúli.*

879: *pescuiésc „prind pește cu instrumente“.*

881: *uundésc „cu undița“.*

894: *undésc „cu undița“.*

900: *cu úndița uúndesc, pescuiésc cu plása.*

PEȘTE, pl. „*poisson*“

[1408]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum zici la acela care trăiește în apă și pe care îl prinzi, ca să faci mâncare din el ?*

WLAD 13; NALR-Olt. MN, pls. 96; ALF 1052; AIS 526; ALMC 383; ALPO 434; ALWI 76; ALA 1018; ALC 1067; ALAL 562; ALB 939; ALFC 780; ALJA 1030; ALLOc. 358; ALLOr. 456; ALLR 217; ALN 600; ASLEF 294.

II. *péște; pești : 671-720, 722, 729-735, 737, 741-743, 745, 747, 748, 751, 752, 754, 756-795, 797-807, 809-838, 840, 841, 843-846, 848-854, 856-858, 860-864, 866, 881, 884-886, 888, 890, 893, 895-897, 899-900.*

péști; pești : 721, 736.

péște; pești : 723-728, 738-740, 744, 746, 749, 750, 753, 755, 796, 808, 865, 867, 871, 877-879.

peéște; peești : 839, 842, 847, 855, 859, 868-870.

péști; pești : 872, 874-876, 882, 889.

piéști; pești : 873.

piéște; piești : 880, 883.

piéște; pești : 887, 891-892, 894.

piéște; piești : 898.

SOLZI, sg. „*écailles*“

[1409]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum zici la aceia cu care e acoperit peștele și pe care îi razi când vrei să-l gătești ?*

NALR-Olt. MN, pls. 96; ALRR-Mar. 613; AIS 527; ALAL 569; ALLOr. 468.*

II. *solz; ~ : 671-673, 678-680, 683-685, 689, 756, 758-760, 764-767, 769-772, 774, 776-778, 780, 812, 877.*

solzi; solz : 674-677, 682, 686-687, 690-694, 696, 697+: [*] sold, 698-703, 705-708, 710-713, 715-722, 724-755, 757, 763, 768, 773, 775, 781-785, 790, 807, 810-818, 820-835, 838, 840-841, 843, 845, 849-851, 853, 854, 856, 857, 860, 863, 864, 867, 876, 885-890, 893, 894+: suolzi; suolz.

solzi; ~ 681, 688.

solzi; sold, [k] solz : 695, 709, 779.

solzi; sold : 704, 819, 862.

solzi; solzu : 714.

sold; sold : 723.

solz; sold : 761, 762.

suolzi; suolz : 786-789, 791-806, 808, 809, 842, 847, 848, 852, 855, 859, 861, 870, 873, 879, 881, 882, 891, 895, 896+: am suolzít [un acoperiș] „am acoperit [un acoperiș] în formă de solzi“, 897-899.

solzi; solzu : 836, 837, 844, 846, 865, 868, 869.

suolzi; suolzu : 839, 858, 866.

soldî; ~ : 871.

solț; ~ : 874.

suolți; suólte : 875.

suold; ~ : 878.

suolți; suolț : 880.

solți; sólte : 883.

suolzi; suólde : 884.

suolzi, solzi; solzu : 892.

suolzi; solz : 900.

PESCAR, pl. „*pêcheur*“

[1412]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi spui omului care prinde pește ?*

NALR-Olt. MN, pls. 96; ALRR-Mar. 614; ALFs.; ALMC 392; ALPO 408; ALA 1031; ALC 1079; ALAL 555; ALB 943; ALFC 781; ALJA 1029; ALLOr. 456.*

II. *pescári; ~ : 671-674, 680, 684, 757, 758, 760, 762, 764-766, 769, 770, 772, 773, 780, 783, 788, 796, 799, 801, 802, 804.*

pescár; -cári : 675-679, 681-683, 685-713, 715-727, 729-739, 741-744, 746-756, 759, 761, 763, 767, 768, 771, 774-779, 781, 782, 784-787, 789-795, 797, 798, 800, 803, 805-820, 821+: [*] [V] undițár; -țári, 822-827, 829-835, 838-841, 843, 845, 847-854, 856-857, 859-862, 864, 866, 867, 870, 871+: undicér, „pescar cu undița“, 876, 877, 879, 881, 884-886, 888-890, 893-897, 899, 900.

pescáru; -cári : 714, 828, 836, 837, 846, 858, 863, 865, 868, 869.

undițár, pescár; -cári : 728.

undicér; -céri, pescár; -cári : 740, 745, 793.

piescár; -cári : 842, 855, 872, 874, 875, 880, 887, 898.

pescáru; -cári : 844, 891+: pescár.

păscár; -cári : 873+: ei păscărésc.

piescár; -cári : 878, 883.

pescár; -cári : 882.

piescáru; -cári : 892.

CRÂSNIC, pl. „carrelet“

[1414]

I. [Întrebare indirectă]. (Chest. Fig. 32).

NALR-Olt. 572; ALRR-Mar. 616; ALF 569; ALG 1213-1214; ALMC 393; AIS 525*; cf. ALC 1081-1082; ALA 710; ALB 948; ALLOr. 474*.

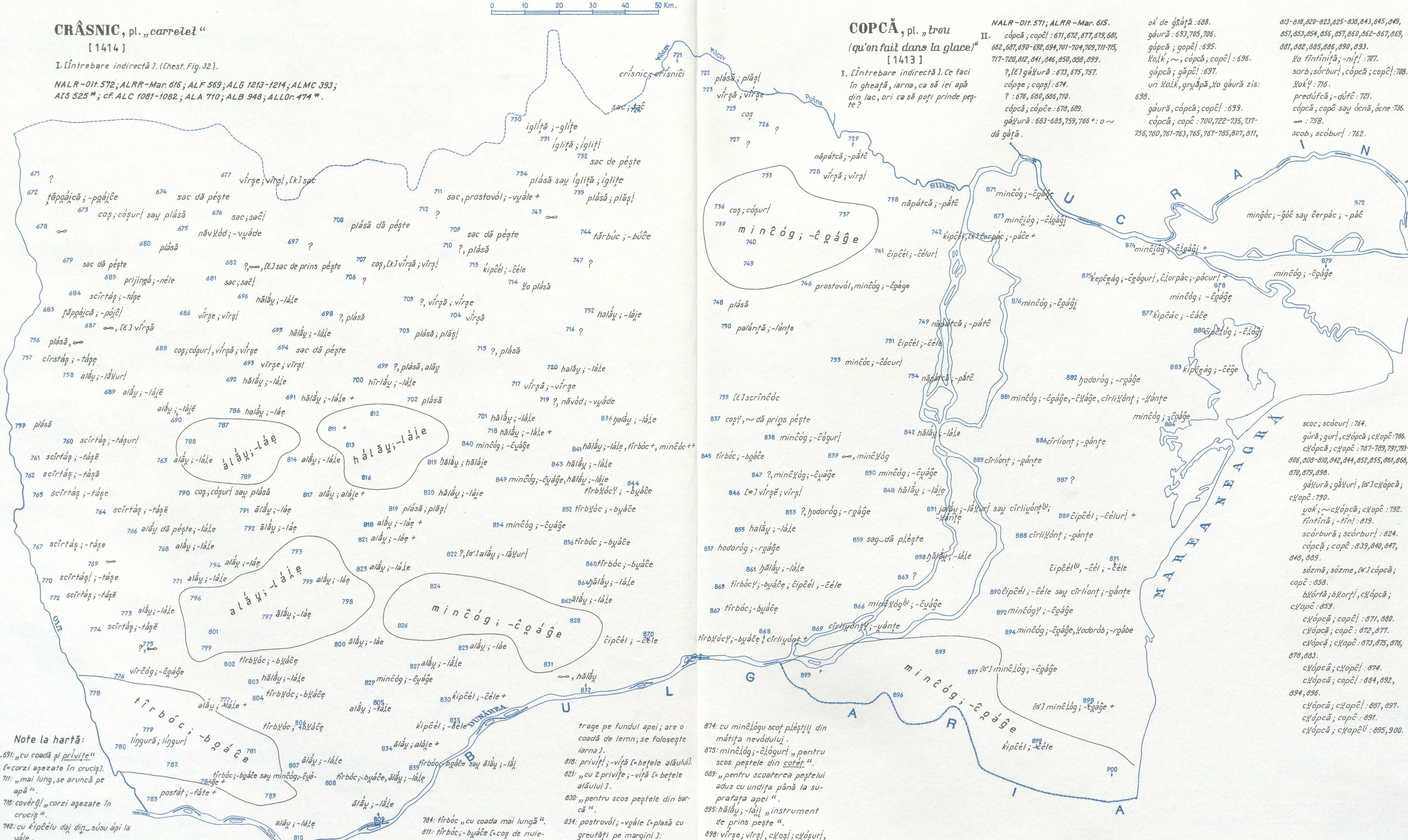
COPCĂ, pl. „trou (qu'on fait dans la glace)“

[1413]

I. [Întrebare indirectă]. Ce faci în gheață, iarna, ca să iei apă din lac, ori ca să poți prinde pește?

NALR-Olt. 571; ALRR-Mar. 615.

II. cópcă; copĉ! : 671, 672, 677, 679, 681, 682, 687, 690-692, 694, 701-704, 709, 711-715, 717-720, 812, 841, 846, 850, 888, 899.
?, [E] gáŭură : 673, 675, 757.
cópșe; copș! : 674.
? : 676, 680, 686, 710.
cópcă; cópĉe : 678, 689.
gáŭură : 683-685, 759, 766 + : o ~ dă gáță.
ok' de gĕáță : 688.
gáură : 693, 705, 706.
gópcă; gopĉ! : 695.
ŭo!k'; ~, cópcă; copĉ! : 696.
gápcă; găpĉ! : 697.
un ŭo!k', gruápă, ŭo gáură zis: 698.
gáură, cópcă; copĉ! : 699.
cópcă; copĉ : 700, 722-735, 737-756, 760, 761-763, 765, 767-785, 807, 811, 813-818, 820-823, 825-838, 843, 845, 849, 851, 853, 854, 856, 857, 860, 862-867, 869, 881, 882, 885, 886, 890, 893.
ŭo fîntîniță; -nițĭ : 707.
sorb; sórburĭ, cópcă; copĉ! : 708.
ŭok'ŭ : 716.
predúfcă; -dúfĉ : 721.
cópcă; copĉ sau ócnă; ócne : 736.
∞ : 758.
scob; scóburĭ : 762.
scoc; scócurĭ : 764.
gúră; gurĭ, cŭópcă; cŭopĉ : 786.
cŭópcă; cŭopĉ : 787-789, 791, 793-806, 808-810, 842, 844, 852, 855, 861, 868, 870, 879, 898.
gáŭură; găŭurĭ, [б] cŭópcă; cŭopĉ : 790.
ŭok'; ~ cŭópcă; cŭopĉ : 792.
fîntînă; -tînĭ : 819.
scórbură; scórburĭ : 824.
cópcă; copĉ : 839, 840, 847, 848, 889.
sózmă; sózme, [б] cópcă; copĉ : 858.
bŭórtă; bŭorțĭ, cŭópcă; cŭopĉ : 859.
cŭópcă; copĉ! : 871, 880.
cŭópcă; copĉ : 872, 877.
cŭópcă; cŭopĉ : 873, 875, 876, 878, 883.
cŭópcâ; cŭopĉ! : 874.
cŭópcă; copĉ! : 884, 892, 894, 896.
cŭópcă; cŭopĉ! : 887, 897.
cŭópcă; copĉ : 891.
cŭópcă; cŭopĉ[li] : 895, 900.

Note la hartă:

II. 691: „cu coadă și privițe“ [=corzi așezate în cruciș].
711: „mai lung, se aruncă pe apă“.
718: covérĝ! „corzi așezate în cruciș“.
742: cu kipĉélu dai din‿súsu ápi la vále.
777: cu postrovólu să dă la adîncătúră.
783: în áltă párte-i zîĉe kipĉél.
784: tîrbóc „cu coada mai lungă“.
811: tîrbóc; -buáĉe [=coș de nuiele pentru pescuit].
817: tîrîș; -rîșurĭ [plasă de pescuit cu o scîndură care se trage pe fundul apei; are o coadă de lemn; se folosește iarna].
818: privițĭ; -viță [=bețele alăului].
821: „cu 2 privițe; -viță [= bețele alăului].
830: „pentru scos peștele din barcă“.
834: postrovól; -voále [=plasă cu greutăți pe margini].
841: „tîrboc – mai mare ca halăul; mincôc – pentru peștele mic“.
868: șajmá; -măĭ [= postrovol].
874: cu mincĭógu scot pĭeștĭĭ din mátița nevódului.
875: mincĭóg; -cĭógurĭ „pentru scos peștele din coteț“.
889: „pentru scoaterea peștelui adus cu undița până la suprafața apei“.
895: hălắŭ; -láĭĭ „instrument de prins pește“.
898: vîrșe; vîrșĭ, cŭoșĭ; cŭóșurĭ, hodoróg; -roáĝe, plasă [sunt instrumente de prins pește].

ISBN 973-27-0793-3
ISBN 973-27-0556-6

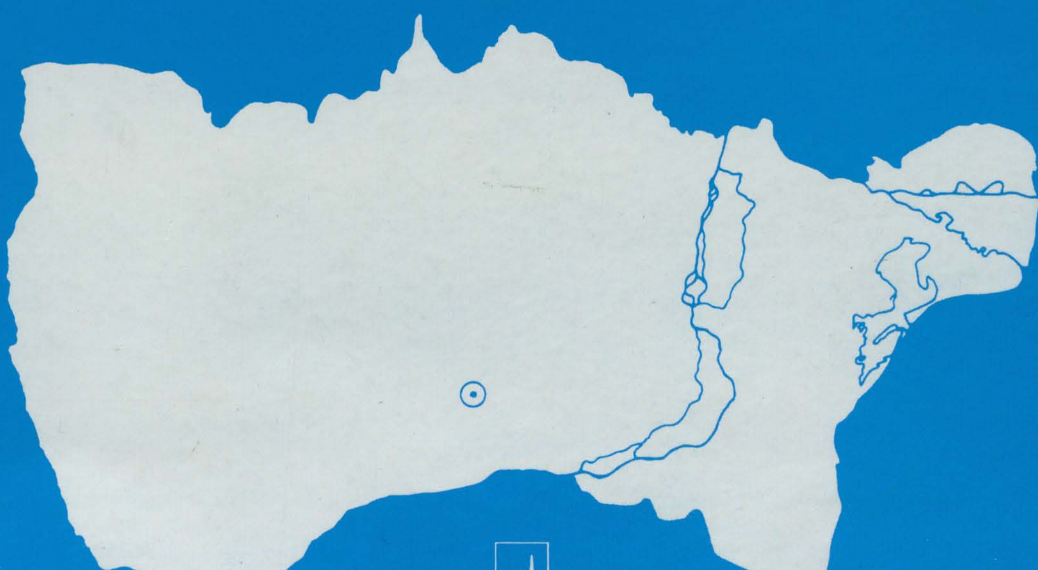
ACADEMIA ROMÂNĂ

INSTITUTUL DE LINGVISTICĂ „IORGU IORDAN – AL. ROSETTI”

ATLASUL LINGVISTIC ROMÂN PE REGIUNI

MUNTENIA ȘI DOBROGEA

IV

EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL DE LINGVISTICĂ „IORGU IORDAN – AL. ROSETTI”

ATLASUL LINGVISTIC ROMÂN PE REGIUNI MUNTENIA ŞI DOBROGEA IV

de

TEOFIL TEAHA (coordonator), ION IONICĂ, BOGDAN MARINESCU, NICOLAE SARAMANDU, MAGDALENA VULPE

EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE
BUCUREŞTI
2004

Cartografi: LUCIA MARINESCU
ELENA SCORNEA

**EDITAT CU SPRIJINUL
MINISTERULUI CULTURII ŞI CULTELOR**

ISBN 973-27-0793-3
ISBN 973-27-0556-6

Bun de tipar: 7.08.2004.
Format: 4/61 x 86. Coli de tipar: 85,50.
C.Z. pentru biblioteci mari: 459.087.9 (498.7) (084.4)
C.Z. pentru biblioteci mici: 459.

Tiparul executat la tipografia „SEMNE '94"

PREFAȚĂ

O dată cu apariția acestui al IV-lea volum al **Atlasului lingvistic român pe regiuni. Muntenia și Dobrogea (ALRR – Munt. Dobr.)** se încheie publicarea i n t e g r a l ă a faptelor de limbă înregistrate cu *Chestionarul general* (2 000 de întrebări) în cursul anchetelor dialectale efectuate în cele 230 de localități incluse în rețeaua de puncte cartografice a atlasului.

Materialul dialectal reprezentat pe hărți înfățișează răspunsurile primite la întrebările 1 415–2 000 aparținând ultimelor capitole din *Chestionarul general* al NALR.

Rămâne ca răspunsurile obținute la întrebările din *Chestionarele speciale* (chest. 2 001–2 543) să fie reprezentate pe hărțile celui de al V-lea volum, aflat în curs de elaborare, iar ultimul volum, al VI-lea, să cuprindă datele referitoare la paradigmele conjugării verbului.

Volumul al IV-lea cuprinde 135 hărți lingvistice, numerotate în continuarea celor apărute (h. 453–587). Hărțile sunt grupate în ordinea capitolelor din *Chestionarul NALR*, după cum urmează: 9. HRANĂ; ÎMBRĂCĂMINTE; ÎNCĂLȚĂMINTE (h. 453–499); 10. TIMPUL; FENOMENE ATMOSFERICE (h. 500–530); 11. TERENUL; RELIEFUL (h. 531–552); 12. ȘCOALA; ARMATA; ADMINISTRAȚIA (h. 553–572); 13. MESERII; COMERȚ; DIVERSE (h. 573–587).

La redactarea și cartografierea hărților lingvistice s-au aplicat aceleași principii metodologice utilizate în elaborarea celor trei volume anterioare, iar pentru a completa spațiul rămas liber în afara perimetrului hărților s-a continuat amplasarea în părțile sale laterale, sub formă de *LISTE* cu material necartografiat *(MN)*, a răspunsurilor primite la întrebările din chestionar care nu prezintă un interes deosebit din punctul de vedere al ariei de răspândire regională.

În prezent, echipa atlasului s-a redus la trei cercetători: Bogdan Marinescu, Nicolae Saramandu, Teofil Teaha, și doi tehnicieni-cartografi: Lucia Marinescu și Elena Scornea.

La fel cum s-a procedat și la celelalte volume, zona anchetată de V. Rusu (punctele cartografice 691–720) a fost preluată și redactată, în continuare, de către T. Teaha, zona anchetată de P. Lăzărescu (punctele cartografice 721–755) a fost preluată și redactată de către B. Marinescu, iar zona anchetată de M. Conțiu (punctele cartografice 786–810) a fost preluată și redactată de către I. Ionică. De asemenea, la redactarea hărților din zona anchetată de Magdalena Vulpe au participat, în bună parte, B. Marinescu și I. Ionică.

În afară de hărțile lingvistice, volumul de față cuprinde și *48 planșe*, care conțin *LISTE* cu material necartografiat *(MN)* reprezentând răspunsurile primite la întrebările din partea finală a chestionarului, la care s-a anexat ca *supliment* și materialul rămas nevalorificat, aparținând atlasului lingvistic al Olteniei. Toate *planșele MN* au fost executate prin procesare computerizată de către Bogdan Marinescu.

Coordonarea întregului proces de redactare și cartografiere a hărților, precum și revizia finală și definitivarea volumului pentru tipar au fost asigurate de către responsabilul-coordonator al atlasului prin lectura integrală a hărților elaborate în manuscris de către fiecare redactor în parte, prin conturarea ariilor lingvistice zonale, prin stabilirea corespondențelor cu celelalte atlase lingvistice românești și romanice publicate, precum și prin diferite alte operații neprevăzute, apărute în faza corecturilor finale.

Elaborarea și publicarea acestui al IV-lea volum al **Atlasului lingvistic român pe regiuni. Muntenia și Dobrogea,** lucrare fundamentală a dialectologiei românești, cu ecouri dintre cele mai favorabile în lumea științifică internațională, s-a bucurat în permanență, la fel ca și volumele anterioare, de sprijinul moral și material al Academiei Române și al Editurii ei, iar tipografia „SEMNE '94" a asigurat bune condiții de imprimare.

Tuturor le exprimăm întreaga noastră gratitudine.

București, octombrie 2003

TEOFIL TEAHA

PRÉFACE

Le quatrième volume de **L'Atlas linguistique roumain par régions. La Munténie et la Dobroudja (ALRR – Munt. Dobr.)** achève la publication intégrale des données linguistiques enregistrées avec le *Questionnaire général* (2 000 questions) lors des enquêtes dialectales réalisées dans les 230 localités qui constituent le réseau des points cartographiques de l'atlas.

Les données dialectales cartographiées représentent les réponses obtenues aux questions des derniers chapitres du *Questionnaire NALR*.

Les réponses aux *Questions spéciales* seront représentées sur les cartes du cinquième volume, en cours d'élaboration, alors que le sixième volume (le dernier) comprendra les données linguistiques concernant le paradigme du verbe.

Le quatrième volume contient 135 cartes linguistiques (les cartes 453–587, numérotées par ordre croissant) qui sont groupées selon les chapitres du *Questionnaire NALR*: 9. NOURRITURE; VÊTEMENTS; CHAUSSURES (cartes 453–499); 10. LE TEMPS; PHÉNOMÈNES ATMOSPHÉRIQUES (cartes 500–530); 11. LE TERRAIN; LE RELIEF (cartes 531–552); 12. L'ÉCOLE; L'ARMÉE; L'ADMINISTRATION (cartes 553–572); 13. MÉTIERS; COMMERCE; ÉLÉMENTS DIVERS (cartes 573–587).

Les principes méthodologiques appliqués lors de la rédaction et de la cartographie des cartes de ce volume ont été les mêmes que ceux qui avaient été utilisés pour l'élaboration des volumes précédents, déjà publiés. Afin de compléter l'espace resté libre en dehors du périmètre des cartes il a été continué l'emplacement dans les parties latérales, des *LISTES* contenant des «matériaux non-cartographiés» *(MN)* constituant des réponses aux questions qui ne présentent pas un intérêt spécial du point de vue de l'aire de distribution régionale.

À présent l'équipe de l'atlas est reduite à trois chercheurs: Bogdan Marinescu, Nicolae Saramandu, Teofil Teaha, et deux techniciens-cartographes: Lucia Marinescu et Elena Scornea.

De même que nous avons procédé pour la rédaction des volumes déjà parus, les tâches de la rédaction pour la zone enquêtée par V. Rusu (points cartographiques 691–720) ont été assumées par T. Teaha, pour la zone enquêtée par P. Lăzărescu (points cartographiques 721–755) par B. Marinescu et pour la zone enquêtée par M. Conțiu (points cartographiques 786–810) par I. Ionică. Enfin, à la rédaction des cartes de la zone enquêtée par Magdalena Vulpe ont contribué B. Marinescu et I. Ionică.

À part les cartes linguistiques, le quatrième volume contient un grand nombre de *planches* avec des *LISTES* de «matériau non-cartographié» *(MN),* matériau qui représente des réponses reçues aux questions des derniers chapitres du *Questionnaire NALR*. À cela nous avons ajouté un petit *supplément (MN)* appartenant à l'atlas linguistique de l'Olténie. Toutes ces *planches MN* ont été réalisées sur ordinateur par B. Marinescu.

La coordination des cartes rédigées en manuscrit, ainsi que la cartographie sur papier calque et la révision finale pour l'imprimerie ont été assurées, grâce aux soins du coordonnateur de l'atlas, par la lecture intégrale du volume, par le contournement des aires linguistiques zonales, par l'établissement des correspondances avec les autres atlas linguistiques roumains et romans déjà parus, mais aussi par d'autres opérations imprévues qui sont intervenues pendant la phase des corrections finales.

L'élaboration et la publication de ce quatrième volume de **L'Atlas linguistique roumain par régions. La Munténie et la Dobroudja,** ouvrage fondamental de la dialectologie roumaine, dont les échos internationaux sont des plus favorables, ont bénéficié de même que les trois volumes publiés antérieurement, de l'appui constant, moral et matériel, de l'Académie Roumaine et de sa Maison d'Éditions. À la typographie «SEMNE '94» on doit les bonnes conditions de parution de ce volume.

Nous nous faisons un agréable devoir d'adresser à tous par cette voie notre profonde gratitude.

Bucarest, octobre 2003

TEOFIL TEAHA

CUPRINS

SOMMAIRE

I. HĂRŢI LINGVISTICE

9. HRANĂ; ÎMBRĂCĂMINTE; ÎNCĂLŢĂMINTE

11. TERENUL; RELIEFUL

13. MESERII; COMERŢ; DIVERSE

II. PLANŞE CU MATERIAL LINGVISTIC NECARTOGRAFIAT *(MN)*

*

* *

Supliment la NALR-Olt.

LISTA
localităților anchetate
(cu corespondențele dintre NALR – Munt. Dobr., ALR I, II și WLAD)

Nr. crt.	*Comuna, satul*	*Județul*	*Nr. cartografic din*		
			NALR – Munt. Dobr.	*ALR*	*WLAD*
1.	Boișoara	Vâlcea	671	I, 795	
2.	Perișani, Băiaș	Vâlcea	672		326
3.	Arefu	Argeș	673	I, 782	
4.	Nucșoara	Argeș	674	II, 784	
5.	Albeștii de Muscel	Argeș	675	I, 770	
6.	Lerești	Argeș	676		
7.	Rucăr	Argeș	677		
8.	Berislăvești, Dângești	Vâlcea	678		
9.	Cepari	Argeș	679		
10.	Mușătești	Argeș	680		
11.	Boteni	Argeș	681		
12.	Cetățeni, Cetățeni-Vale	Argeș	682		
13.	Budești, Bercioiu	Vâlcea	683	I, 803	
14.	Băiculești, Tutana	Argeș	684	I, 780	
15.	Mălureni	Argeș	685		
16.	Stâlpeni, Pițigaia	Argeș	686	I, 776	
17.	Cotmeana	Argeș	687		
18.	Colibași, Racovița	Argeș	688		
19.	Poiana Lacului, Păduroiu din Deal	Argeș	689	I, 792	
20.	Oarja	Argeș	690		
21.	Dragodana, Picior de Munte	Dâmbovița	691		
22.	Hulubești	Dâmbovița	692		
23.	Ludești, Scheiu de Sus	Dâmbovița	693		
24.	Tătărani, Gheboieni	Dâmbovița	694		
25.	Brănești	Dâmbovița	695		
26.	Voinești, Gemenea-Brătulești	Dâmbovița	696		
27.	Runcu, Siliștea	Dâmbovița	697	I, 768	
28.	Valea Lungă, Valea Lungă-Cricov	Dâmbovița	698	II, 762	
29.	I.L. Caragiale, Ghirdoveni	Dâmbovița	699		
30.	Comișani, Lazuri	Dâmbovița	700	I, 760	
31.	Șirna, Varnița	Prahova	701		
32.	Mănești, Coada Izvorului	Prahova	702		
33.	Filipeștii de Pădure, Dițești	Prahova	703		
34.	Păulești	Prahova	704	I, 748	
35.	Bănești	Prahova	705		
36.	Talea	Prahova	706		
37.	Șotrile	Prahova	707		
38.	Valea Doftanei, Trăisteni	Prahova	708	I, 764	
39.	Măneciu, Măneciu-Pământeni	Prahova	709		
40.	Bertea	Prahova	710		
41.	Cerașu, Slon	Prahova	711		
42.	Starchiojd, Bătrâni	Prahova	712	I, 740	
43.	Predeal-Sărari, Tulburea	Prahova	713		
44.	Chiojdeanca, Nucet	Prahova	714		
45.	Plopu	Prahova	715		
46.	Fântânele	Prahova	716	I, 744	
47.	Albești-Paleologu, Cioceni	Prahova	717		
48.	Balta Doamnei	Prahova	718	I, 746	
49.	Ciorani	Prahova	719		
50.	Boldești-Grădiștea, Grădiștea	Prahova	720		
51.	Andreiașu de Jos	Vrancea	721		
52.	Vârteșcoiu, Beciu	Vrancea	722		
53.	Poiana Cristei, Podu-Lacului	Vrancea	723		
54.	Jitia	Vrancea	724	I, 595	
55.	Urechești	Vrancea	725		
56.	Milcovul, Gologanu	Vrancea	726		
57.	Tătăranu, Bordeasca Veche	Vrancea	727		
58.	Măicănești, Râmniceni	Vrancea	728		574
59.	Nămoloasa, Nămoloasa-Sat	Galați	729		
60.	Siriu	Buzău	730		
61.	Gura Teghii	Buzău	731	I, 735	
62.	Lopătari, Luncile	Buzău	732		
63.	Ciorăști, Mihălceni	Vrancea	733		
64.	Nehoiu, Nehoiașu	Buzău	734		
65.	Odăile	Buzău	735		
66.	Murgești	Buzău	736		571
67.	Salcia Tudor, Ariciu	Buzău	737		
68.	Siliștea, Cotu Lung	Buzău	738		613
69.	Zărnești, Vadu Sorești	Buzău	739		
70.	Boldu	Buzău	740	I, 708	
71.	Gemenele	Brăila	741		
72.	Vădeni, Baldovinești	Brăila	742		
73.	Pătârlagele, Muscel	Buzău	743		
74.	Măgura	Buzău	744		
75.	Galbenu	Brăila	745		
76.	Mircea Vodă, Dedulești	Brăila	746		
77.	Merei, Gura Sărății	Buzău	747	II, 728	
78.	Săgeata	Buzău	748	I, 710	
79.	Gropeni	Brăila	749		597
80.	C.A. Rosetti, Bălteni	Buzău	750		
81.	Viziru	Brăila	751	I, 700	
82.	Movila Banului, Limpeziș	Buzău	752		
83.	Zăvoaia	Brăila	753		608
84.	Stăncuța, Stanca	Brăila	754		598
85.	Padina	Buzău	755		
86.	Dănicei, Dealu Lăunele	Vâlcea	756		
87.	Olanu	Vâlcea	757		
88.	Topana	Olt	758		
89.	Vulturești, Dienci	Olt	759		
90.	Spineni, Alunișu	Olt	760		
91.	Poboru	Olt	761		
92.	Verguleasa, Dumitrești	Olt	762	I, 805	
93.	Lunca Corbului, Pădureți	Argeș	763		
94.	Scornicești, Negreni	Olt	764	II, 791	
95.	Teslui, Comănița	Olt	765		
96.	Hârsești	Argeș	766		
97.	Valea Mare, Bărca	Olt	767		
98.	Bârla, Mozăceni-Vale	Argeș	768		
99.	Movileni	Olt	769	I, 890	
100.	Milcov, Ulmi	Olt	770		
101.	Balaci	Teleorman	771		
102.	Izvoarele	Olt	772		
103.	Nicolae Titulescu	Olt	773		
104.	Stoicănești	Olt	774		
105.	Mihăiești	Olt	775		
106.	Radomirești, Călinești	Olt	776		
107.	Plosca	Teleorman	777		
108.	Plopii-Slăvitești	Teleorman	778		
109.	Salcia	Teleorman	779		
110.	Lunca, Saelele	Teleorman	780		
111.	Furculești	Teleorman	781		
112.	Crângu, Dracea	Teleorman	782		
113.	Ciuperceni, Poiana	Teleorman	783	I, 898	
114.	Piatra	Teleorman	784		
115.	Suhaia	Teleorman	785		
116.	Leordeni, Budișteni	Argeș	786	I, 786	
117.	Rătești, Tigveni	Argeș	787		
118.	Rociu, Gliganu de Sus	Argeș	788		
119.	Vișina, Răscăeți	Dâmbovița	789		
120.	Recea, Recea de Sus	Argeș	790	I, 790	
121.	Șelaru, Fierbinți	Dâmbovița	791		
122.	Poeni, Cătunu	Teleorman	792		
123.	Gratia	Teleorman	793		
124.	Tătărăștii de Sus	Teleorman	794		
125.	Blejești, Baciu	Teleorman	795		
126.	Zâmbreasca	Teleorman	796		
127.	Talpa, Talpa-Bâscoveni	Teleorman	797		
128.	Mereni, Merenii de Jos	Teleorman	798		
129.	Drăcșenei	Teleorman	799		
130.	Moșteni	Teleorman	800		
131.	Vârtoape, Vârtoapele de Sus	Teleorman	801		
132.	Drăgăneștii de Vede	Teleorman	802	I, 896	
133.	Orbeasca, Lăceni	Teleorman	803		
134.	Mavrodin	Teleorman	804		

Nr.	Localitate	Județ	Nr.	Ref.
135.	Toporu	Teleorman	805	
136.	Mârzănești, Teleormanu	Teleorman	806	
137.	Țigănești	Teleorman	807	I, 900
138.	Cervenia	Teleorman	808	
139.	Pietroșani	Teleorman	809	I, 922
140.	Zimnicea	Teleorman	810	II, 899
141.	Nucet	Dâmbovița	811	
142.	Finta, Gheboaia	Dâmbovița	812	
143.	Cornățel, Bolovani	Dâmbovița	813	
144.	Mătăsari, Tețcoiu	Dâmbovița	814	
145.	Butimanu, Sterianu de Sus	Dâmbovița	815	
146.	Conțești, Mereni	Dâmbovița	816	
147.	Uliești	Dâmbovița	817	
148.	Odobești, Zidurile	Dâmbovița	818	
149.	Brezoaele, Brezoaia	Dâmbovița	819	
150.	Crevedia	Dâmbovița	820	
151.	Crevedia Mare	Giurgiu	821	
152.	Militari	Municipiul București	822	I, 934
153.	Bucșani, Uiești	Giugiu	823	
154.	Mihăilești	Giurgiu	824	I, 932
155.	Comana	Giurgiu	825	
156.	Ghimpați, Sălcioara	Giurgiu	826	II, 928
157.	Stoenești	Giurgiu	827	
158.	Radovanu	Călărași	828	
159.	Drăgănești-Vlașca	Teleorman	829	I, 926
160.	Băneasa	Giurgiu	830	
161.	Greaca	Călărași	831	
162.	Chirnogi	Giurgiu	832	
163.	Frătești	Giurgiu	833	I, 940
164.	Putineiu	Giurgiu	834	
165.	Vedea, Malu	Giurgiu	835	
166.	Ciocârlia	Ialomița	836	
167.	Grindu	Ialomița	837	I, 725
168.	Miloșești	Ialomița	838	
169.	Valea Ciorii	Ialomița	839	
170.	Ciolpani	Ilfov	840	
171.	Dridu	Ialomița	841	
172.	Giurgeni	Ialomița	842	II, 705
173.	Grădiștea	Ialomița	843	
174.	Bărcănești	Ialomița	844	
175.	Sfântu Gheorghe, Butoiu	Ialomița	845	
176.	Căzănești	Ialomița	846	II, 723
177.	Amara	Ialomița	847	
178.	Săveni, Frățilești	Ialomița	848	
179.	Balotești	Ilfov	849	
180.	Bucu	Ialomița	850	
181.	Făcăeni	Ialomița	851	I, 695

Nr.	Localitate	Județ	Nr.	Ref.	
182.	Drăgoești	Ialomița	852		
183.	Ciulnița, Poiana	Ialomița	853	I, 720	
184.	Ștefăneștii de Jos	Ilfov	854	II, 769	
185.	Albești	Ialomița	855		
186.	Tămădău Mare	Călărași	856	I, 727	
187.	Dor Mărunt	Călărași	857		
188.	Stelenica	Ialomița	858		
189.	Perișoru	Călărași	859		
190.	Gurbănești	Călărași	860		
191.	Vâlcelele	Călărași	861		
192.	Plătărești, Podu Pitarului	Călărași	862		
193.	Borcea	Călărași	863		
194.	Sohatu	Călărași	864		
195.	Ulmu	Călărași	865	I, 960	
196.	Unirea, Șocariciu	Călărași	866	I, 980	604
197.	Mânăstirea	Călărași	867		
198.	Grădiștea	Călărași	868		
199.	Roseți	Călărași	869		605
200.	Ulmeni	Călărași	870		
201.	I.C. Brătianu	Tulcea	871		
202.	C.A. Rosetti	Tulcea	872	I, 675	
203.	Luncavița	Tulcea	873		581
204.	Somova	Tulcea	874	II, 682	583
205	Niculițel	Tulcea	875	I, 684	582
206.	Turcoaia	Tulcea	876		595
207.	Frecăței, Cataloi	Tulcea	877		584
208.	Mahmudia, Beștepe	Tulcea	878	I, 677	
209.	Crișan	Tulcea	879		
210.	Valea Nucarilor, Agighiol	Tulcea	880		
211.	Dăeni	Tulcea	881	I, 690	
212.	Topologu	Tulcea	882		
213.	Sarichioi, Enisala	Tulcea	883	I, 679	
214.	Ceamurlia de Jos, Lunca	Tulcea	884		
215.	Ciobanu	Constanța	885		591
216.	Saraiu, Dulgheru	Constanța	886		
217.	Cogealac, Râmnicu de Jos	Constanța	887		
218.	Crucea, Băltăgești	Constanța	888		
219.	Târgușor	Constanța	889		
220.	Seimenii Mari	Constanța	890		588
221.	Mihail Kogălniceanu, Sibioara	Constanța	891	I, 988	
222.	Rasova, Cochirleni	Constanța	892	I, 986	586
223.	Aliman, Dunăreni	Constanța	893		
224.	Peștera	Constanța	894		
225.	Ostrov	Constanța	895		593
226.	Băneasa	Constanța	896	I, 984	589
227.	Adamclisi	Constanța	897		
228.	Topraisar	Constanța	898	II, 987	
229.	Chirnogeni	Constanța	899		
230.	Limanu	Constanța	900	I, 990	

INDICE ALFABETIC AL CUVINTELOR-TITLU

I. HĂRŢI LINGVISTICE

II. PLANŞE CU MATERIAL LINGVISTIC NECARTOGRAFIAT (*MN*)

*

* *

Supliment cu *MN* (NALR–Olt.)

TRANSCRIEREA FONETICĂ

Dăm mai jos, în ordine alfabetică, lista semnelor întrebuințate în transcrierea fonetică a materialului *NALR.* Sistemul de notare folosit are la bază sistemul *Atlasului lingvistic român*, cu unele completări.

După semnul egalității, indicăm, pentru semnele folosite de noi, corespondentul cel mai apropiat în sistemul de transcriere al *Asociației fonetice internaționale*, publicat de D. Jones în *Lautzeichen und ihre Anwendung in verschiedenen Sprachgebieten* (Berlin, 1928, p. 18—27).

a (cea mai deschisă vocală din seria centrală: a...ă...î) în munt. cap = între a și ɑ.

å (cea mai deschisă vocală din seria posterioară: å...o...u) în istr. cåp = ɒ.

ạ (a cu nuanță posterioară) în băn. cạp = ɑ.

ä (cea mai deschisă vocală din seria anterioară: ä...e...i) în bucov. pi̯äle 'piele' = æ.

ạ̈ (a cu nuanță anterioară) în munt. stẹa 'stea' = a.

ą (a închis) în olt. mąi (adv.).

ă (vocală cu deschidere mijlocie din seria centrală) în munt. păr = ə.

ă̦ (ă deschis) în mold. bă̦rbắt = ɐ.

ă̩ (ă închis) în olt. pâ̩nă = între ə și ɨ, dar mai aproape de ə.

ằ (vocală din seria centrală, între ă și î, mai aproape de î) în mold. căsằ = între ə și ɨ.

b (oclusivă bilabială sonoră) în munt. bun = b.

c (oclusivă velară surdă) în munt. corb, semn întrebuințat înaintea vocalelor a, ă, â, î, o, ŏ, u, ŭ, înaintea consoanelor sau la sfârșitul cuvintelor = k.

ĉ (africată alveolo-palatală surdă, al cărei element fricativ este un ŝ) în munt. ĉáră 'ceară' = între tɕ și tʃ.

č̣ (africată alveolo-palatală, cu nuanță mai palatală) în trans. č̣ur 'ciur' = între tɕ și tʃ, dar mai aproape de tɕ.

ć (africată alveolo-palatală surdă, al cărei element fricativ este un ś, corespunzând sonorei đ) în băn. fráće 'frate' = tɕ.

č (africată palato-alveolară surdă, al cărei element fricativ este un ș, corespunzător sonorei ǧ) în maram. čăr 'cer' = tʃ.

d (oclusivă dentală sonoră) în munt. dar = d.

d' (oclusivă dentală sonoră puțin palatalizată) în mold. ún̦d'e 'unde' = între d și ȡ.

d̕ (oclusivă alveolo-palatală sonoră) în mold. d̕in 'din' = între ȡ și ɟ [cf. ť].

d" (oclusivă palatală sonoră) în trans. d"in 'din' = ɟ.

ḍ (oclusivă cacuminală sonoră, corespunzând surdei ṭ) în trans. crúḍă = ɖ.

ʒ (africată dentală sonoră) în mold. ʒic 'zic' = dz.

đ (africată alveolo-palatală sonoră, al cărei element fricativ este un ź, corespunzând surdei ć) în băn. đes 'des' = dʑ.

δ (fricativă interdentală sonoră, corespunzând surdei ϑ) în arom. δálă 'zară' = ð.

e (vocală cu deschidere mijlocie, din seria anterioară) în munt. vezi = e.

ẹ (e semideschis) în olt. vẹde = între e și ɛ.

ę (e deschis) în trans. vęde = ɛ.

ę̈ (e și mai deschis, în bucov. vę̈de 'vede' = între ɛ și æ.

ẹ (e închis) în mold. vẹdẹ = e (închis).

ẹ̣ (e și mai închis) în mold. vẹ́dẹ̣ = între e și i.

ė (vocală centrală cu nuanță anterioară, între ă și e) în băn. fė́ĉė 'face' = între ə și e.

ė̦ (ė deschis, între ę și ę) în trans. așė̦ 'așa' = între ɐ și ɛ.

f (fricativă labio-dentală surdă) în munt. fin = f.

g (oclusivă velară sonoră) în munt. gol = g.

ĝ (africată alveolo-palatală sonoră, al cărei element fricativ este un ẑ) în munt. ĝer 'ger' = între dʑ și dʒ.

ǧ (africată palato-alveolară sonoră, al cărei element fricativ este un j, corespunzând surdei č) în maram. ǧăr 'ger' = dʒ.

ğ (oclusivă velară sonoră palatalizată, corespunzând surdei ǩ) în munt. ğem 'ghem' = gʲ.

ɣ (fricativă velară sonoră, corespunzând surdei χ) în istr. ɣúră 'gură' = ɣ.

h (fricativă laringală surdă) în trans. hái̯nă 'haină' = h.

ḥ (fricativă laringală sonoră) în trans. hóḥot 'hohot' = ɦ.

ḫ (fricativă palatală surdă, corespunzând sonorei y) în munt. ḫir 'fir' = ç.

χ (fricativă velară surdă, corespunzând sonorei ɣ) în munt. χái̯nă 'haină' = x.

i (vocala cea mai închisă din seria anterioară) în munt. fir = i.

į (i deschis) în mold. márį 'mare' = ɪ.

î (vocala cea mai închisă din seria centrală) în munt. cînd = ɨ.

ỉ (vocală centrală cu nuanță anterioară între i și î) în trans. rỉu 'râu' = ɪ.

j (fricativă palato-alveolară sonoră, corespunzând surdei ș) în trans. jar 'jar' = ʒ.

j' (j puțin muiat, corespunzând surdei ș') în olt. j'ug.

j" (j muiat, corespunzând surdei ș") în munt. j"ug 'jug' = între ʒ și ʑ.

k (oclusivă velară surdă, identică cu c. Semnul se întrebuințează numai înaintea lui e și i) în băn. kip 'chip' = k.

k' (oclusivă velară surdă puțin palatalizată) în munt. k'ip 'chip' = între k și ķ.

ǩ (oclusivă velară surdă palatalizată, corespunzând sonorei ğ (în mold. ǩišór 'picior' = ķ.

l (laterală alveolară) în munt. pălărịĭe 'pălărie' = l.

l' (l puțin palatalizat) în trans. i̯ęl'e 'ele' = ļ.

ľ (laterală palatală) în arom. ľíľu 'tiu' = ʎ.

ł (laterală velară) în maram. cal 'cal' = ɫ.

m (oclusivă nazală bilabială) în munt. másă = m.

ɱ (nazală labio-dentală, cu ocluziune incompletă, urmată de f, v) în munt. îɱvăț 'învăț' = ɱ.

n (oclusivă nazală dentală) în munt. mînă = n.

n' (oclusivă nazală dentală puțin palatalizată) în mold. pî́n'i 'pâine' = ŋ.

ń (oclusivă nazală palatală) în mold. ńel 'miel' = ɲ.

ṇ (nazală cu ocluziune incompletă, urmată de constrictive și lichide) în munt. îṇșír 'înșir'.

ṅ (nazală slăbită, urmată de consoană) în trans. mṹṅte 'munte'.

ŋ (nazală velară, urmată de c (k), g) în munt. îŋcă = ŋ.

ñ sau ñ (nazală dentală, de durată mai scurtă, vălul palatului necoborând îndeajuns, mai ales pentru ñ), în pronunțarea lui n intervocalic la moți: cî́ñi, cî́ñi 'câine'.

o (vocală cu deschidere mijlocie din seria posterioară) în munt. pot = o.
ǫ (o semideschis) în olt. dǫrm.
ǫ (o deschis) în trans. pǫte 'poate' = ɔ.
ǫ (o și mai deschis) în olt. dǫᵘo 'două'.
ö (vocală anterioară labială, cu deschidere mijlocie, cu nuanță închisă) în magh. cör 'cero' = ø.
p (oclusivă bilabială surdă) în munt. par = p.
r (vibrantă apicală alveolară) în munt. rar = r.
r (r cu mai multe și mai puternice vibrații) în trans. rîu 'râu'.
r (r cu și mai multe vibrații) în trans. rău 'râu'.
ρ (r uvular) în arom. (la fărșeroți) gùρă 'gură' = R.
ρ (r uvular cu mai multe vibrații) în arom. (la fărșeroți) vę̄ρă 'vară'.
ŕ (r apical cu o singură vibrație, foarte slabă) la moți, în cîŕi 'câine' = r.
ŕ (r puțin muiat) în olt. tŕeče 'trece'.
ŕ (r muiat) în trans. învățătóŕ 'învățător' = ŗ.
r (r bilabial) în interjecția munt. tr̄ cu care se opresc caii.
s (fricativă dentală surdă) în munt. sórě = s.
ś (fricativă alveolo-palatală surdă, muiată, corespunzând sonorei ź) în băn. féśe 'face' = ç.
ś (fricativă alveolo-palatală surdă, aproape identică cu ś, dar cu o articulație puțin posterioară, corespunzând sonorei ź) în mold. fáśi 'face' = ç.
ș (fricativă palato-alveolară surdă, corespunzând sonorei j) în mold. șî 'și' = ʃ.
ș (ș pronunțat mai puternic, dând impresia unui ș mai lung) în mold. șî 'și'.
ș (ș puțin muiat, corespunzând sonorei j') în olt. așęză 'așază'.
ś (ș muiat, corespunzând sonorei j') în munt. așá 'așa' = între ʃ și ç.
t (oclusivă dentală surdă) în munt. tátă = t.
t́ (oclusivă dentală surdă puțin palatalizată) în mold. múnt́e = ţ.
ť (oclusivă palatală surdă) în mold. fráťe = între ţ și c [cf. ď].
ť (oclusivă palatală surdă) în trans. fráťe = c.
ṭ (oclusivă cacuminală surdă, corespunzând sonorei ḍ) în trans. clópoṭ = ṭ.
ϑ (fricativă interdentală surdă, corespunzând sonorei δ) în arom. năϑęmă 'puțin' = θ.
ț (africată dentală surdă) în munt. țin = ts.
u (vocala cea mai închisă din seria posterioară) în munt. bun = u.
ų (u deschis) în olt. p-ųrmă 'pe urmă'.
û (vocală centrală cu nuanță posterioară, între î și u) în olt. dûpă = între ɨ și u.
ü (vocală anterioară, labială închisă) în magh. fül 'ureche' = y.
v (fricativă labiodentală sonoră) în munt. váră = v.
w (fricativă bilabială sonoră) în ucrain. (la huțuli) wodá 'apă' = w.
z (fricativă dentală sonoră) în munt. zac = z.
ź (fricativă alveolo-palatală sonoră corespunzând surdei ś) în băn. źénă 'geană' = ʑ.
ź (fricativă alveolo-palatală sonoră corespunzând surdei ś) în mold. źénă 'geană' = ʑ.
y (fricativă palatală sonoră, corespunzând surdei ḫ) în trans. yę́rme 'vierme' = j (fricativ).

SEMNE DIACRITICE

- ‾ (deasupra vocalelor) nazalitate: ō = õ
- ‾ (deasupra vocalelor) seminazalitate: ō
- ˌ (sub vocale sau consoane sonore) asurzire: ḁ, r̥ = ḁ, r̥
- ˌ (sub vocale sau consoane sonore) sonoritate redusă: ḁ
- (sub vocale) închidere: ẹ
- ¨ (sub vocale) închidere mai mare: ẹ̈
- ˛ (sub vocale) deschidere: ę
- ˛ (sub vocale) deschidere mai mare: ǫ
- (sub vocale) semideschidere ę
- ˇ (deasupra consoanelor c și g): č africată surdă, între ĉ și č; ğ africată sonoră între ĝ și ǧ
- ʾ (înaintea vocalelor) oclusivă glotală (coup de glotte): ʾe = ʔe
- ʿ după oclusive, arată o explozie mai puternică, în olt. patʿ 'pat'
- (sub consoane) consoană silabică: n̩ = n̩
- ˘ (sub vocale) arată că vocala constituie elementul consonantic al unui diftong: u̯ 'în dau̯' = ŭ
- ͡ (deasupra vocalelor) arată că două vocale formează un diftong cu elemente egale, în trans. to͡ate
- ´ (deasupra unei vocale sau a unui diftong) accent principal: véde, tu̯áte = 'vede, 'tŭɒte
- ˝ (deasupra unei vocale) accent dinamic mai puternic, mai ales în fraze: nű vrę̄au̯
- ` (deasupra unei vocale) accent secundar: sànătáte = ˌsənə'tate
- ‾ (deasupra unei vocale, lichide sau fricative) lungime: ō, r̄, s̄
- ˘ (deasupra unei vocale) scurtime: ŭ
- (sub o nazală) arată că articulația nazalei nu e completă, ci analoagă constrictivei următoare: îṃvăț = iɱ'vəts
- ę ẹ ą etc. arată nuanțe vocalice intermediare
- ẓ ḍ ṣ etc. arată nuanțe consonantice intermediare
- ⁱ ᵘ ˢ ʰ etc. (la umărul literei precedente) arată sunete slab perceptibile
- etc. arată sunete și mai slab perceptibile
- etc. arată sunete extrem de slab perceptibile

ALTE SEMNE

\- se întrebuinţează ca în ortografia oficială: *dă-t˝ĕ la drįápta, n-a văzút.*

– înlocuieşte silabele dinaintea accentului cuvântului, reproduse în forma anterioară: *tîrnăcóp; – cǫápe.*

– sub litere sau sub cuvinte, arată că anchetatorul a auzit bine sunetele sau cuvintele subliniate, deşi acestea par neobişnuite. Cuvintele subliniate în NOTE sunt reproduse în transcriere fonetică.

– pusă în locul unui răspuns, arată că în punctul respectiv n-a fost pusă întrebarea.

‿ leagă două sau mai multe cuvinte care formează un singur grup fonetic: *saį‿ĭ‿sus* 'sai în sus'.

— arată că anchetatorul n-a auzit clar sunetele astfel subliniate.

~ înlocuieşte forma precedentă.

puse în urma sau înaintea unui răspuns, arată că el nu este complet. Completarea este de obicei dată în NOTE.

\+ pusă după un răspuns, trimite la NOTE, de obicei sub II şi numai în cazuri rare sub III.

? pus în locul unui răspuns, arată că informatorul n-a ştiut să răspundă; dacă urmează totuşi un răspuns, acesta a fost dat după ezitare.

\# pus în locul unui răspuns, arată că informatorul a declarat că nu există termenul întrebat.

∞ pus în locul sau înaintea unui răspuns, arată că obiectul sau obiceiul întrebat nu există în localitate.

, separă variante lexicale.

; separă forme gramaticale diferite ale aceluiaşi cuvânt: singularul de plural, forma articulată de cea nearticulată, persoana I de a II-a.

„ " între aceste ghilimele sunt reproduse explicaţiile sau completările date de informatori, de obicei netranscrise fonetic şi literarizate.

‹ › între aceste ghilimele se dă traducerea literară a răspunsurilor româneşti sau traducerea românească a răspunsurilor din limbile minorităţilor naţionale.

( ) între aceste paranteze sunt reproduse, pe hartă sau în NOTE, explicaţii sau completări, transcrise fonetic, date de informatori.

[ ] între aceste paranteze se dau completările sau observaţiile anchetatorilor sau ale redactorilor; sub titlul hărţii, cifrele puse între aceste paranteze reprezintă numărul întrebării din chestionar.

[k] pus înaintea unui răspuns, arată că informatorul s-a corectat.

[σ] pus înaintea unui răspuns, arată că termenul a fost sugerat de anchetator.

[ε] arată că informatorul a ezitat înainte de a da răspunsul.

[?] pus după un răspuns, arată că anchetatorul se îndoieşte de exactitatea răspunsului înregistrat.

[!] pus după răspuns, arată că întrebarea sau răspunsul l-a făcut pe informator sau pe cei de faţă să râdă.

[*] pus înaintea unui răspuns, arată că răspunsul a fost dat de un informator ocazional, căruia anchetatorul nu i-a notat numele.

[**] arată un al doilea informator ocazional.

[I], [II], etc. arată numărul informatorului din localitatea respectivă.

În NOTE:

sub I se arată cum a fost pusă întrebarea;

sub II sunt date explicaţiile sau completările primite de la informatori în legătură cu răspunsurile de pe hartă;

sub III sunt date observaţiile sau completările anchetatorilor sau ale redactorilor.

ABREVIERI

[a.], [art.] formă articulată
[acuz.] acuzativ
[adj.] adjectiv
[adv.] adverb
[AL] formă rostită repede (allegro)
[B] aşa zic bătrânii
[col.] colectiv
[cond.] condiţional
[conj.] conjunctiv
[D] întrebare directă
[f.] feminin
[F] aşa zic femeile
[gen.] genitiv
[ger.] gerunziu
[GEST] întrebare însoţită de gest
[h.] harta
[IMIT.] întrebare însoţită de imitarea acţiunii
[imper.] imperativ
[imperf.] imperfect
[imper. neg.] imperfect negativ
[INDIC.] întrebare completată prin indicarea obiectului
[ind. prez.] indicativ prezent
[inf.] infinitiv
[L] formă rostită rar
[m.] masculin
[m.m.c. perf.] mai mult ca perfectul
[MN] material necarografiat
[n.] neutru
[part.] participiu
[perf. c.] perfect compus
[perf. s.] perfect simplu
[pl.] plural
[pl. a.] plural articulat
[pl. f.] plural feminin
[pl. m.] plural masculin
[pl. na.] plural nearticulat
[pl. tant.] plurale tantum
[plş.] planşa (cu MN)
[R] formă recentă
[s.] substantiv
[sg.] singular
[sg. a.] singular articulat
[sg. f.] singular feminin
[sg. m.] singular masculin
[sg. na.] singular nearticulat
[sg. tant.] singulare tantum
[T] aşa zic tinerii
[V] formă veche
[viit.] viitor
[voc.] vocativ
[1], [2], [3] arată persoana I, a II-a, a III-a singular
[4], [5], [6] arată persoana I, a II-a, a III-a plural

ATLASE LINGVISTICE ROMÂNEŞTI ŞI ROMANICE

SIGLE

AIS = Karl Jaberg und Jakob Jud, *Sprach- und Sachatlas Italiens und der Südschweiz*, I–VIII, Zofingen, 1928–1940; *Index*, Bern, 1960.

ALA = Antoni Griera, *Atlas lingüístic d'Andorra*, Andorra, 1960.

ALAL = Jean-Claude Potte, *Atlas linguistique et ethnographique de l'Auvergne et du Limousin*, I–III, Paris, CNRS, 1975–1992.

ALAran = Antoni Griera, *Atlas lingüístic de la Vall d'Aran*, Barcelona, 1973.

ALB = Gérard Taverdet, *Atlas linguistique et ethnographique de Bourgogne*, I–III, Paris, CNRS, 1975–1980.

ALBRAM = Gabriel Guillaume et Jean-Paul Chauveau, *Atlas linguistique et ethnographique de la Bretagne romane, de l'Anjou et du Maine (atlas linguistique armoricain roman)*, I–II, Paris, CNRS, 1975–1983.

ALC = Antoni Griera, *Atlas lingüístic de Catalunya*, I–V (1923–1939), VI–X (1962–1964), Barcelona.

ALCB = Henri Bourcelot, *Atlas linguistique et ethnographique de la Champagne et de la Brie*, I–III, Paris, CNRS, 1966–1978.

ALCe = Pierrete Dubuisson, *Atlas linguistique et ethnographique du Centre*, I–III, Paris, CNRS, 1971–1982.

ALCo = Jules Gilliéron et Edmond Edmont, *Atlas linguistique de la Corse*, fasc. 1–4, Paris, 1914–1915.

ALDC = Joan Veny, Lídia Pons i Griera, *Atlas lingüístic del domini català*, volum I: *Introducció*. 1. *El cos humà. Malalties*, Barcelona, 2001.

ALEA = Manuel Alvar, con la colaboración de Antonio Llorente y Gregorio Salvador, *Atlas lingüístico y etnográfico de Andalucía*, I–IV, Granada, 1961–1973.

ALEANAR = Manuel Alvar, Antonio Llorente, T. Buesa y E. Alvar, *Atlas lingüístico y etnográfico de Aragon, Navarra y Rioja*, I–IX, Madrid, 1979–1982.

ALED = A.M. Melillo, *Atlante linguistico etnografico della Daunia*, I, Manfredonia, 1979.

ALEIC = Gino Bottiglioni, *Atlante linguistico etnografico della Corsica*, I–X, Pisa, 1933–1942.

ALF = Jules Gilliéron et Edmond Edmont, *Atlas linguistique de la France*, fasc. 1–35, Paris, 1902–1910.

ALFC = Colette Dondaine, *Atlas linguistique et ethnographique de la Franche-Comté*, I–III, Paris, CNRS, 1972–1984.

ALG = Jean Séguy, avec la collaboration de Jacques Allières, Xavier Ravier, *Atlas linguisitique et ethnographique de la Gascogne*, I–VI, Paris, CNRS, 1954–1972.

ALI = Ugo Pellis / Lorenzo Massobrio et alii (a cura di), *Atlante linguistico italiano*, I–II, Istituto Poligrafico e Zecca dello Stato, Roma, 1996.

ALIFO = Marie-Rose Simoni-Aurembou, *Atlas linguistique et ethnographique de l'Île-de-France et de l'Orléanais*, I–II, Paris, CNRS, 1974–1978.

ALiR = *Atlas linguistique roman*, I–II, Istituto Poligrafico e Zecca dello Stato, Roma, 1996, 2001.

ALJA = Jean-Baptiste Martin et Gaston Tuaillon, *Atlas linguistique et ethnographique du Jura et des Alpes du Nord*, I–III, Paris, CNRS, 1971–1978.

ALLOc. = Xavier Ravier, avec la collaboration de Jacques Boisgontier, Ernest Nègre, *Atlas linguistique et ethnographique du Languedoc occidental*, I–III, Paris, CNRS, 1978–1986.

ALLOr. = Jacques Boisgontier, avec la collaboration de Louis Michel et la participation de Jean-Marie Petit, *Atlas linguistique et ethnographique du Languedoc oriental*, I–II, Paris, CNRS, 1981–1984.

ALLR = J. Lanher, Alain Litaize et Jean Richard, *Atlas linguistique et ethnographique de la Lorraine romane*, I–IV, Paris, CNRS, 1979–1988.

ALLy = Pierre Gardette avec la collaboration de Paulette Durdilly, Simone Escoffier, Henri Girodet, Marguerite Gonon, Anne-Marie Vurpas-Gaillard, *Atlas linguistique et ethnographique du Lyonnais*, I–V, Paris, CNRS, 1950–1976.

ALM = *Atlasul lingvistic moldovenesc*, vol. I, partea I, *Fonetica*, de Rubin Udler; partea a II-a, *Fonetica*, de Rubin Udler; *Morfologia*, de Vasile Melnic, Chişinău, 1968; vol. II, partea I, *Lexicul*, de Victor Comarniţchi, Chişinău, 1971; partea a II-a, *Lexicul*, de Vasile Melnic şi Vasile Pavel, Chişinău, 1973.

ALMC = Pierre Nauton, *Atlas linguistique et ethnographique du Massif Central*, I–III, Paris, CNRS, 1957–1963.

ALN = Patrice Brasseur, *Atlas linguistique et ethnographique normand*, I–II, Paris, CNRS, 1980–1984.

ALO = Geneviève Massignon et Brigitte Horiot, *Atlas linguistique et ethnographique de l'Ouest (Poitu, Aunis, Saintonge, Angoumoise)*, I–III, Paris, CNRS, 1971–1983.

ALP = Jean-Claude Bouvier et Claude Martel, *Atlas linguistique et ethnographique de la Provence*, I–III, Paris, CNRS, 1975–1986.

ALPI = *Atlas lingüístico de la Peninsula Ibérica*, I, *Fonetica*, Madrid, 1962.

ALPO = Henri Guiter, *Atlas linguistique des Pyrénées Orientales*, I, Paris, CNRS, 1966.

ALR I = Sever Pop, *Atlasul lingvistic român*, partea I, vol. I, Cluj, 1938; vol. II, Sibiu – Leipzig, 1940.

ALR II = Emil Petrovici, *Atlasul lingvistic român*, partea a II-a, vol. I, Sibiu – Leipzig, 1940.

ALR II s.n. = Emil Petrovici, *Atlasul lingvistic român*, partea a II-a, serie nouă, redactor principal Ion Pătruţ, vol. I–VII, [Bucureşti], 1956–1972.

ALRM I = Sever Pop, *Micul atlas lingvistic român*, partea I, vol. I, Cluj, 1938; vol. II, Sibiu – Leipzig, 1942.

ALRM II = Emil Petrovici, *Micul atlas lingvistic român*, partea a II-a, vol. I, Sibiu – Leipzig, 1940.

ALRM II s.n. = Emil Petrovici, *Micul atlas lingvistic român*, partea a II-a, serie nouă, redactor principal Ion Pătruţ, vol. I–IV, [Bucureşti], 1956–1981.

ALRR-Mar. = *Atlasul lingvistic român pe regiuni – Maramureş*, de Petru Neiescu, Grigore Rusu, Ionel Stan, I–III, [Bucureşti], 1969–1973.

ALRR-Munt.Dobr. = *Atlasul lingvistic român pe regiuni – Muntenia şi Dobrogea*, de Teofil Teaha (coordonator), Mihai Conţiu, Ion Ionică, Paul Lăzărescu, Bogdan Marinescu, Valeriu Rusu, Nicolae Saramandu, Magdalena Vulpe, I–II, III, Bucureşti, 1996, 2001.

ALRR-Trans. = *Atlasul lingvistic român pe regiuni – Transilvania*, de Grigore Rusu, Viorel Bidian, Dumitru Loşonţi, I–II, Bucureşti, 1992–1997.

ALS = Benvenuto Terracini e Temistocle Franceschi, *Saggio di un Atlante linguistico della Sardegna*, Torino, 1964.

ALW = *Atlas linguistique de la Wallonie*, I–II (par Louis Remacle), III (par Elisée Legros), IV–V (par Jean Lechanteur), Liège, 1953–1987.

ASLEF = Giovan Batista Pellegrini et collab., *Atlante storico-linguistico-etnografico friulano*, I–VI, Padova – Udine, 1972–1986.

NALBB = J. Le Dû, *Nouvel atlas linguistique de la Basse-Bretagne*, Paris, CNRS, 1999.

NALCo = M.J. Dalbera-Stefanaggi, *Nouvel atlas linguistique de la Corse*, Paris, CNRS, 1995.

NALR-Ban. = *Noul atlas lingvistic român pe regiuni – Banat*, sub conducerea lui Petru Neiescu, de Eugen Beltechi, Ioan Faiciuc, Nicolae Mocanu, I–III, Bucureşti, 1980–2000.

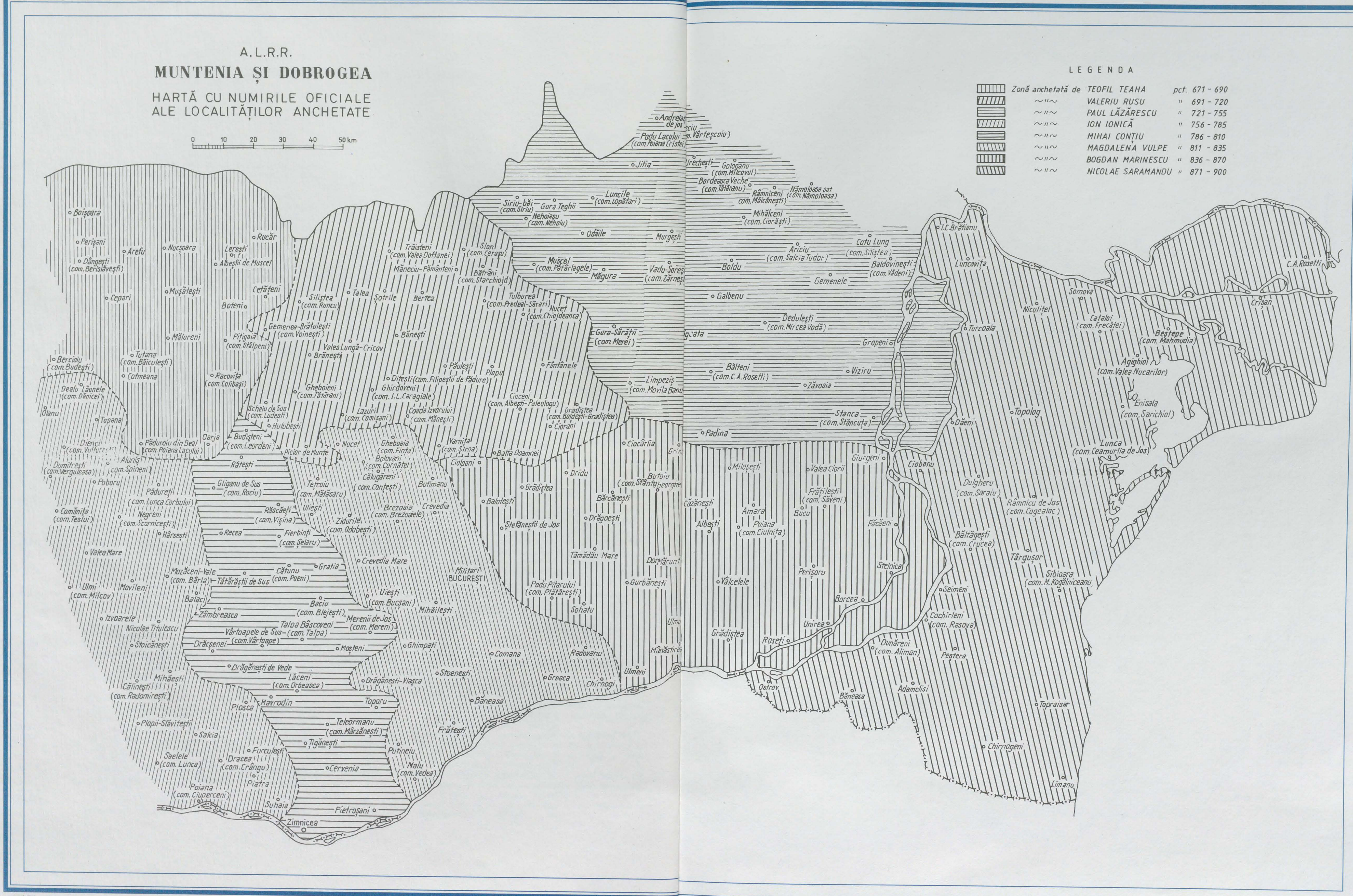
NALR-Chest. = *Chestionarul Noului Atlas lingvistic român*, Bucureşti, 1963.

NALR-Mold.Buc. = *Noul Atlas lingvistic al României – Moldova şi Bucovina*, de Vasile Arvinte, Stelian Dumistrăcel, Ion A. Florea, Ion Nuţă, Adrian Turculeţ, I–II, Bucureşti, 1987–1997.

NALR-Olt. = *Noul Atlas lingvistic român pe regiuni – Oltenia*, întocmit sub conducerea lui Boris Cazacu, de Teofil Teaha, Ion Ionică, Valeriu Rusu, I–V, Bucureşti, 1967–1984.

WLAD = Gustav Weigand, *Linguistischer Atlas des dakorumänischen Sprachgebietes*, Leipzig, 1909.

I. HĂRȚI LINGVISTICE

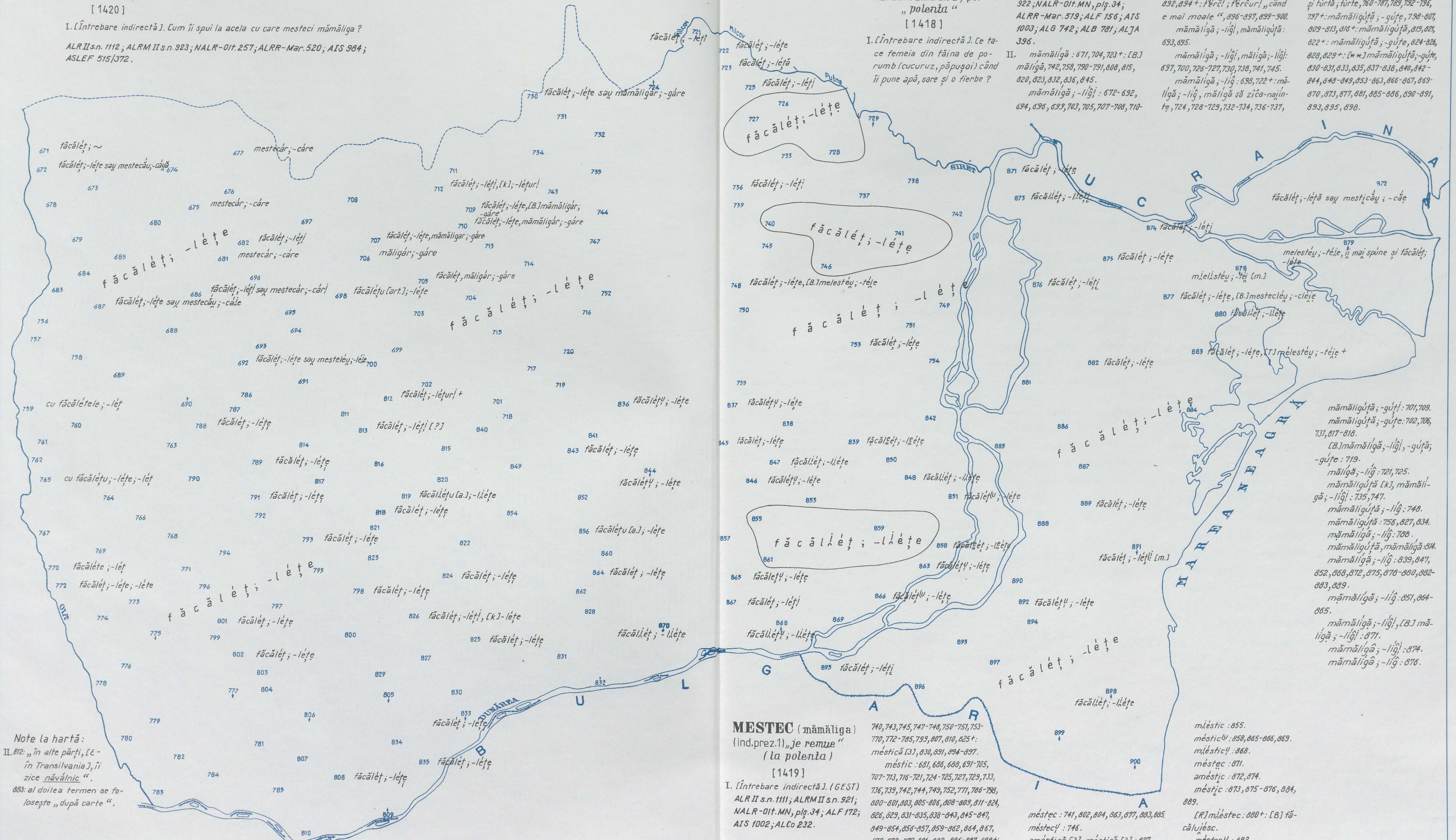

A.L.R.R.
MUNTENIA ȘI DOBROGEA
HARTĂ CU NUMIRILE OFICIALE ALE LOCALITĂȚILOR ANCHETATE
0 10 20 30 40 50 km
LEGENDA
Zonă anchetată de TEOFIL TEAHA pct. 671 - 690
~"~ VALERIU RUSU " 691 - 720
~"~ PAUL LĂZĂRESCU " 721 - 755
~"~ ION IONICĂ " 756 - 785
~"~ MIHAI CONȚIU " 786 - 810
~"~ MAGDALENA VULPE " 811 - 835
~"~ BOGDAN MARINESCU " 836 - 870
~"~ NICOLAE SARAMANDU " 871 - 900
Boișoara
Perișani
Arefu
Nucșoara
Rucăr
Lerești
Albeștii de Muscel
Dângești (com. Berislăvești)
Cepari
Mușătești
Cetățeni
Boteni
Mălureni
Pitigaia (com. Stâlpeni)
Berciou (com. Budești)
Tutana (com. Băiculești)
Cotmeana
Racovița (com. Colibași)
Dealu Țăunele (com. Dănicei)
Olanu
Topana
Păduroiu din Deal (com. Poiana Lacului)
Oarja
Aluniș (com. Spineni)
Dumitrești (com. Verguleasa)
Poboru
Pădurefți (com. Lunca Corbului)
Negreni (com. Scorniceşti)
Comănița (com. Teslui)
Hârsești
Valea Mare
Ulmi (com. Milcov)
Movileni
Izvoarele
Nicolae Titulescu
Stoicănești
Călinești (com. Radomirești)
Mihăești
Plopii-Slăvitești
Salcia
Saelele (com. Lunca)
Dracea (com. Crângu)
Furculești
Piatra
Poiana (com. Ciuperceni)
Suhaia
Zimnicea
Pietroșani
Cervenia
Țigănești
Teleormanu (com. Mârzănești)
Mavrodin
Plosca
Toporu
Lăceni (com. Orbeasca)
Drăgănești de Vede
Drăcșenei
Vârtoapele de Sus (com. Vârtoape)
Talpa Bâscoveni (com. Talpa)
Zâmbreasca
Balaci
Mozăceni-Vale (com. Bârla)
Tătărăștii de Sus
Cățunu (com. Poeni)
Gratia
Baciu (com. Blejești)
Merenii de Jos (com. Mereni)
Moșteni
Recea
Fierbinți (com. Șelaru)
Râscăeți (com. Vișina)
Gliganu de Sus (com. Rociu)
Rătești
Budișteni (com. Leordeni)
Scheiu de Sus (com. Ludești)
Hulubești
Gemenea-Brătulești (com. Voinești)
Siliștea (com. Runcu)
Valea Lungă-Cricov
Brănești
Gheboieni (com. Tătărani)
Lazuri (com. Comișani)
Coada Izvorului (com. Mănești)
Ghirdoveni (com. I.L. Caragiale)
Ditești (com. Filipeștii de Pădure)
Păulești
Plopu
Talea
Șotrile
Bertea
Bănești
Trăisteni (com. Valea Doftanei)
Măneciu-Pământeni
Slon (com. Cerașu)
Bătrâni (com. Starchiojd)
Tulburea (com. Predeal-Sărari)
Nucet (com. Chiojdeanca)
Siriu-băi (com. Siriu)
Gura Teghii
Nehoiașu (com. Nehoiu)
Luncile (com. Lopătari)
Odăile
Mușcel (com. Pătârlagele)
Măgura
Jitia
Andreiașu de Jos
Podu Lacului (com. Poiana Cristei)
Fântânele
Gura-Sărății (com. Merei)
Limpezis (com. Movila Banului)
Cioceni (com. Albești-Paleologu)
Grădiștea (com. Boldești-Grădiștea)
Ciorani
Varnița (com. Sirna)
Balta Doamnei
Ciolpani
Picior de Munte
Nucet
Gheboaia (com. Finta)
Bolovani (com. Cornățel)
Călugăreni (com. Contești)
Tețcoiu (com. Mătăsaru)
Uliești
Butimanu
Brezoaia (com. Brezoaiele)
Crevedia
Zidurile (com. Odobești)
Crevedia Mare
Militari
BUCUREȘTI
Uiești (com. Bucșani)
Mihăilești
Ghimpați
Drăgănești-Vlașca
Stoenești
Băneasa
Frătești
Putineiu
Malu (com. Vedea)
Comana
Greaca
Radovanu
Chirnogi
Ulmeni
Mânăstirea
Ulmu
Sohatu
Podu Pitarului (com. Plătărești)
Tămădău Mare
Gurbănești
Dor Mărunt
Ștefăneștii de Jos
Drăgoești
Bărcănești
Butoiu (com. Sfântu Gheorghe)
Grădiștea
Balotești
Dridu
Ciocârlia
Padina
Stanca (com. Stăncuța)
Bălteni (com. C.A. Rosetti)
Zăvoaia
Viziru
Gropeni
Dedulești (com. Mircea Vodă)
Galbenu
Gemenele
Boldu
Ariciu (com. Salcia Tudor)
Cotu Lung (com. Siliștea)
Baldovinești (com. Vădeni)
Vadu-Soreşti (com. Zărnești)
Murgești
Mihălceni (com. Ciorăști)
Râmniceni (com. Mălcănești)
Nămoloasa sat (com. Nămoloasa)
Bordeasca Veche (com. Tătăranu)
Gologanu (com. Milcovul)
Urechești
Milosești
Valea Ciorii
Frățilești (com. Săveni)
Cazănești
Albești
Amara
Poiana (com. Ciulnița)
Bucu
Făcăeni
Perișoru
Vălcelele
Grădiștea
Borcea
Unirea
Roseți
Stelnica
Giurgeni
Ostrov
Băneasa
Dunăreni (com. Aliman)
Adamclisi
Seimeni
Cochirleni (com. Rasova)
Peștera
Chirnogeni
Topraisar
Limanu
Ciobanu
Dulgheru (com. Saraiu)
Râmnicu de Jos (com. Cogealac)
Băltăgești (com. Crucea)
Târgușor
Sibioara (com. M. Kogălniceanu)
Daeni
Topolog
Lunca (com. Ceamurlia de Jos)
Enisala (com. Sarichiol)
Agighiol (com. Valea Nucarilor)
Beștepe (com. Mahmudia)
Cataloi (com. Frecăței)
Niculițel
Turcoaia
Luncavița
I.C. Brătianu
Somova
C.A. Rosetti
Crișan

FĂCĂLEȚ, pl. „bâton pour remuer la polenta“

[1420]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la acela cu care mesteci mămăliga?

ALR II s.n. 1112; ALRM II s.n. 923; NALR-Olt. 257; ALRR-Mar. 520; AIS 984; ASLEF 515/372.

Note la hartă:

II. 812: „în alte părți, [ε – în Transilvania], îi zice năválnic“.

883: al doilea termen se folosește „după carte“.

MĂMĂLIGĂ, pl. „polenta“

[1418]

I. [Întrebare indirectă]. Ce face femeia din făina de porumb (cucuruz, păpușoi) când îi pune apă, sare și o fierbe?

cf. ALR II s.n. 1111; ALRM II s.n. 922; NALR-Olt. MN, plș. 34; ALRR-Mar. 519; ALF 156; AIS 1003; ALG 742; ALB 781; ALJA 396.

II. mămăligă: 671, 704, 723+: [B.] măligă, 742, 758, 790-791, 808, 815, 820, 823, 832, 836, 845.

mămăligă; -lígi: 672-692, 694, 696, 699, 703, 705, 707-708, 710-718, 720, 841, 846, 850, 884, 887-888, 892, 894+: tércĭ; tércurĭ „când e mai moale“, 896-897, 899-900.

mămăligă; -lígi, mămăligúță: 693, 695.

mămăligă; -lígi, măligă; -lígi: 697, 700, 726-727, 730, 738, 741, 745.

mămăligă; -líg: 698, 722+: măligă; -líg, măligă să zîca-nainte, 724, 728-729, 732-734, 736-737, 739-740, 743-744, 746, 749-755, 757, 759+: și túrtă; túrte, 760-787, 789, 792-796, 797+: mămăligúță; -gúțe, 798-807, 809-813, 816+: mămăligúță, 819, 821, 822+: mămăligúță; -gúțe, 824-826, 828, 829+: [**] mămăligúță; -gúțe, 830-831, 833, 835, 837-838, 840, 842-844, 848-849, 853-863, 866-867, 869-870, 873, 877, 881, 885-886, 890-891, 893, 895, 898.

mămăligúță; -gúți: 701, 709.

mămăligúță; -gúțe: 702, 706, 731, 817-818.

[B.] mămăligă; -lígi, -gúță; -gúțe: 719.

măligă; -líg: 721, 725.

mămăligúță [k], mămăligă; -lígi: 735, 747.

mămăligúță; -líg: 748.

mămăligúță: 756, 827, 834.

mămăligă; -líg: 788.

mămăligúță, mămăligă: 814.

mămăligă; -líg: 839, 847, 852, 868, 872, 875, 878-880, 882-883, 889.

mămăligă; -líg: 851, 864-865.

mămăligă; -lígi, [B.] măligă; -lígi: 871.

mămăligâ; -lígi: 874.

mămăligâ; -líg: 876.

MESTEC (mămăliga) (ind.prez.1) „je remue“ (la polenta)

[1419]

I. [Întrebare indirectă]. (GEST) ALR II s.n. 1111; ALRM II s.n. 921; NALR-Olt. MN, plș. 34; ALF 172; AIS 1002; ALCo 232.

II. méstec: 671-680, 682-683, 685, 687, 689-690, 706, 714-715, 722-723, 726, 728, 730-732, 734-735, 737-738, 740, 743, 745, 747-748, 750-751, 753-770, 772-785, 799, 807, 810, 825+: méstică [3], 830, 891, 894-897.

méstic: 681, 686, 688, 691-705, 707-713, 716-721, 724-725, 727, 729, 733, 736, 739, 742, 744, 749, 752, 771, 786-798, 800-801, 803, 805-806, 808-809, 811-824, 826, 829, 831-835, 838-843, 845-847, 849-854, 856-857, 859-862, 864, 867, 870, 878-879, 881-882, 886-887, 888+: méstec, 890, 891+: [R] méstec, 899-900.

mestecăm [4]: 684.

méstec: 741, 802, 804, 863, 877, 883, 885.

méstecu: 746.

améstică [3], méstică [3]: 827.

mésticu: 828.

mésticu: 836-837, 844.

mĕéstec: 848.

mléstic: 855.

méstic(u): 858, 865-866, 869.

mléstícu: 868.

méstec: 871.

améstic: 872, 874.

méstic: 873, 875-876, 884, 889.

[R] mléstec: 880+: [B] făcăluiésc.

méstecu: 892.

méstec mămăliga: 893.

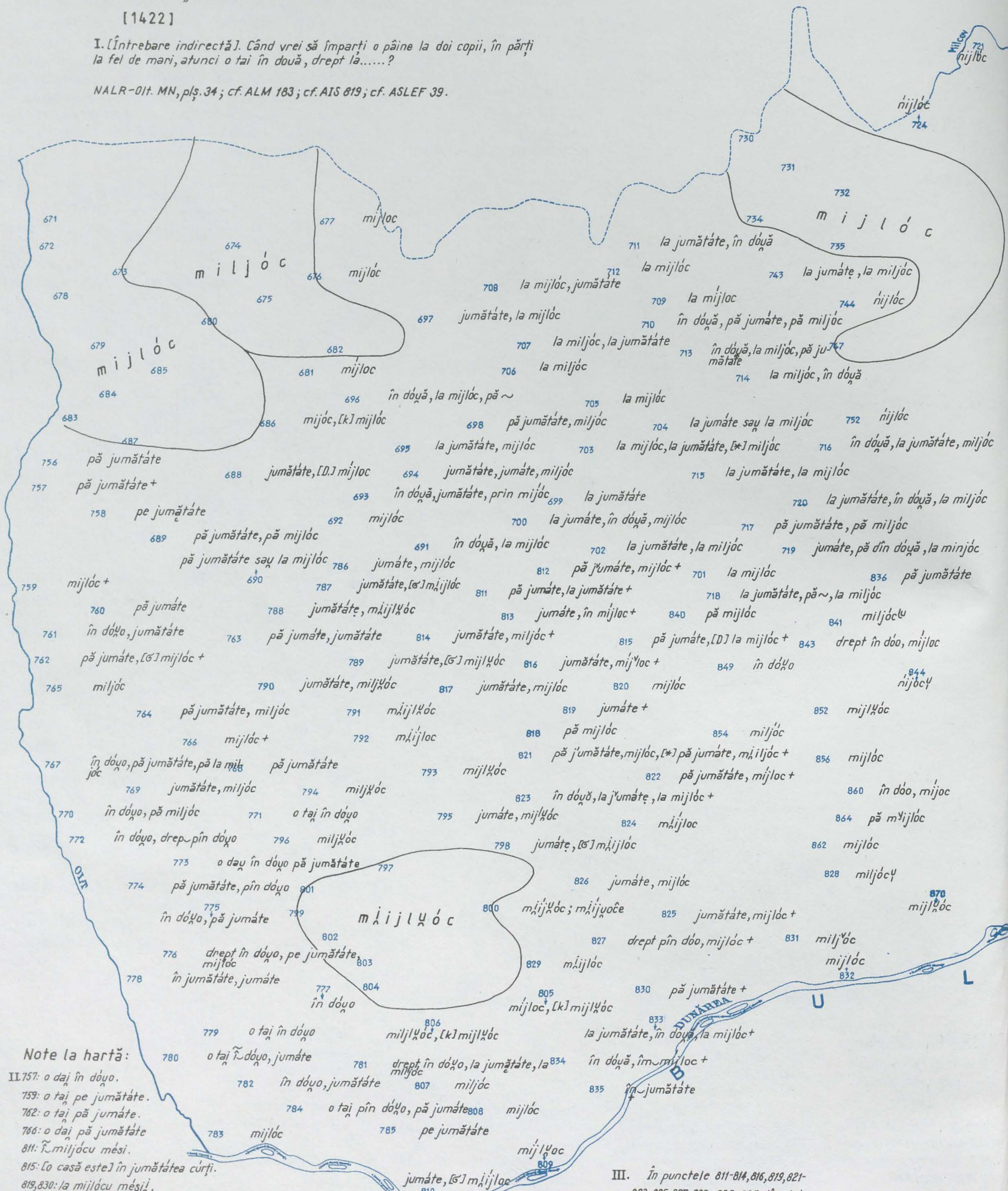
mléstlec: 898.

MIJLOC „milieu“

[1422]

I. [Întrebare indirectă]. Când vrei să împarţi o pâine la doi copii, în părţi la fel de mari, atunci o tai în două, drept la......?

NALR-Olt. MN, plş. 34; cf. ALM 183; cf. AIS 819; cf. ASLEF 39.

Note la hartă:

II. 757: o dai în doṷo.
759: o tai pe jumătáte.
762: o tai pă jumáte.
766: o dai pă jumătáte
811: î̃ miljócu mési.
815: [o casă este] în jumătátea cúrţi.
819, 830: la mijlócu mésiⁱ.
835: la miljocu mési.
845. saṷ pă ţărănéşte : ńiljóc.

III. În punctele 811-814, 816, 819, 821-823, 825, 827, 830, 833-835, (în, la) mijloc (cu variantele fonetice înregistrate) are sensul „(în, la) centru (în opoziţie cu (în, la) colt, margine).

PÂINE, pl. „pain“

[1421]

I. [Întrebare indirectă]. Din făină de porumb (etc.) se face mămăligă (se va folosi răspunsul de la întrebarea pentru mămăligă); dar din cea de grâu ce se face?

cf. ALR II s.n. 1066, 1067; ALRM II s.n. 873; ALM 78, cf. 237; NALR-Olt. 258; ALRR-Mar. 518; ALF 964; AIS 985; ALL 419; ALG 975; ALMC 1124; ALPO 401; ALW 68; cf. ALEA 258; ALB 515; ASLEF 542.

II. pîⁱne; pîⁱnⁱ: 671-683, 685-690, 694-698, 700-701, 707, 710-711, 715-716.

pîⁱnˇe; pînˇⁱ: 684.

pîịne; pîịnⁱ: 691-693, 699, 702-706, 709, 712-714, 717-718, 720, 722-726, 728-735, 737-738, 740+: înaịínte zićá că fáće túrtă, 742-745, 747-757, 759-760, 763-769, 773-777, 779-782, 784, 786-792, 794-800, 803, 805-807, 809-825, 826+: pítă [= pîine crescută], 827-834, 836-847, 849-860, 862-864, 866-870, 881, 885-888, 890-894, 896-900.

pîⁱne; pîⁱnⁱ, [B.] píne: 708.

pîịne, pîịnícă: 719.

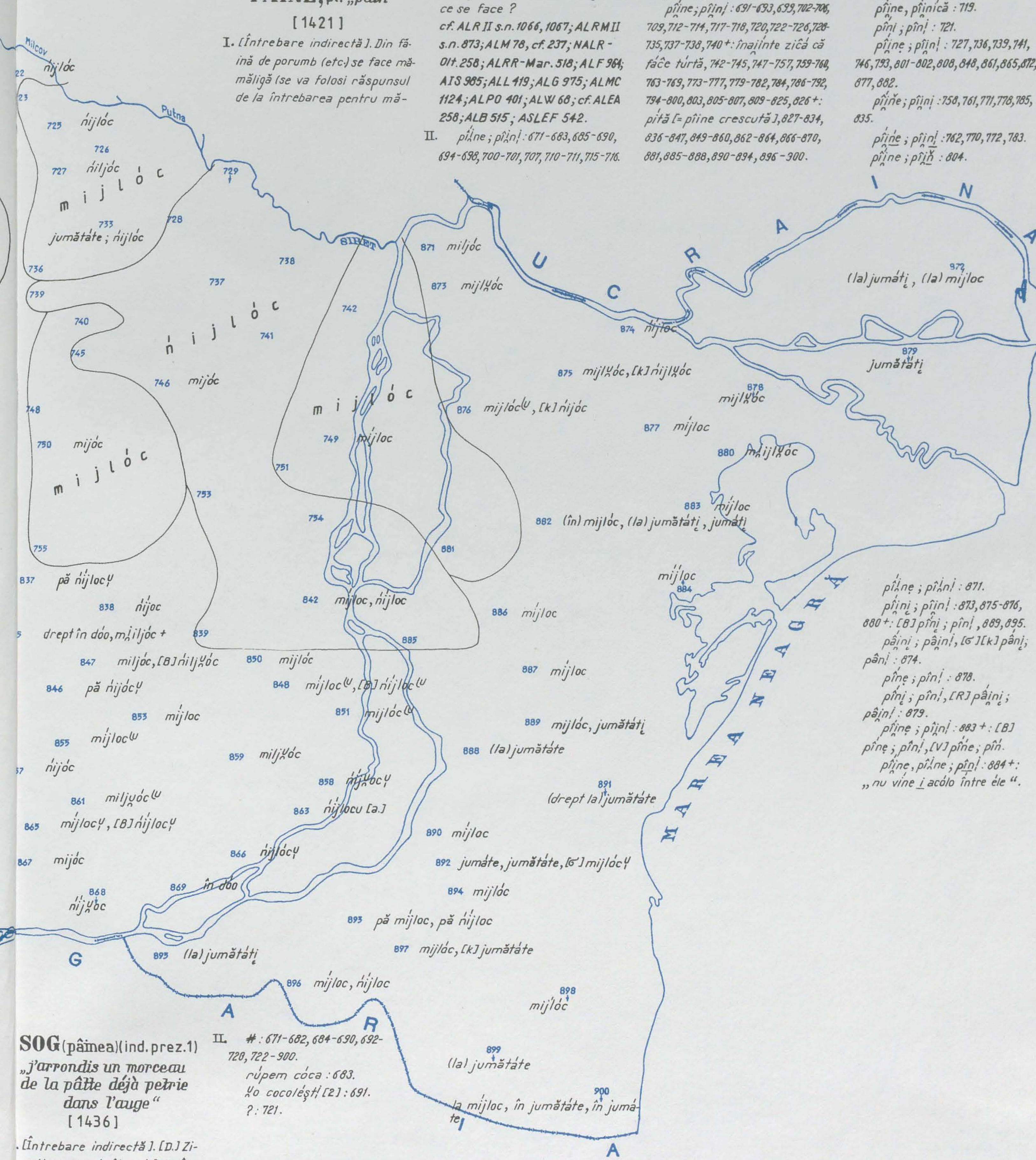
pînⁱ; pînⁱ: 721.

pîịnẹ; pîịnⁱ: 727, 736, 739, 741, 746, 793, 801-802, 808, 848, 861, 865, 872, 877, 882.

pîịńe; pîịnⁱ: 758, 761, 771, 778, 785, 835.

pîịne; pîịnⁱ: 762, 770, 772, 783.

pîịne; pîịn̆: 804.

pîⁱnẹ; pîⁱnⁱ: 871.

pîịnị; pîịnⁱ: 873, 875-876, 880+: [B] pînị; pînⁱ, 889, 895.

pâịnị; pâịnⁱ, [σ][k] pânị; pânⁱ: 874.

pînẹ; pînⁱ: 878.

pînị; pînⁱ, [R] pâịnị; pâịnⁱ: 879.

pîịnẹ; pîịnⁱ: 883+: [B] pînẹ; pînⁱ, [V] píńe; píń.

pîịne, pîⁱne; pînⁱ: 884+: „nu vine i acólo între éle“.

SOG (pâinea) (ind. prez. 1) „j'arrondis un morceau de la pâte déjà petrie dans l'auge“

[1436]

I. [Întrebare indirectă]. [D.] Ziceţi eu sog (pâinea)? Ce înseamnă când spuneţi (eu) sog (pâinea)?

ALR II s.n. 1056; NALR-Olt. MN, plş. 35; ALRR-Mar. 523.

II. #: 671-682, 684-690, 692-720, 722-900.

rúpem cóca: 683.

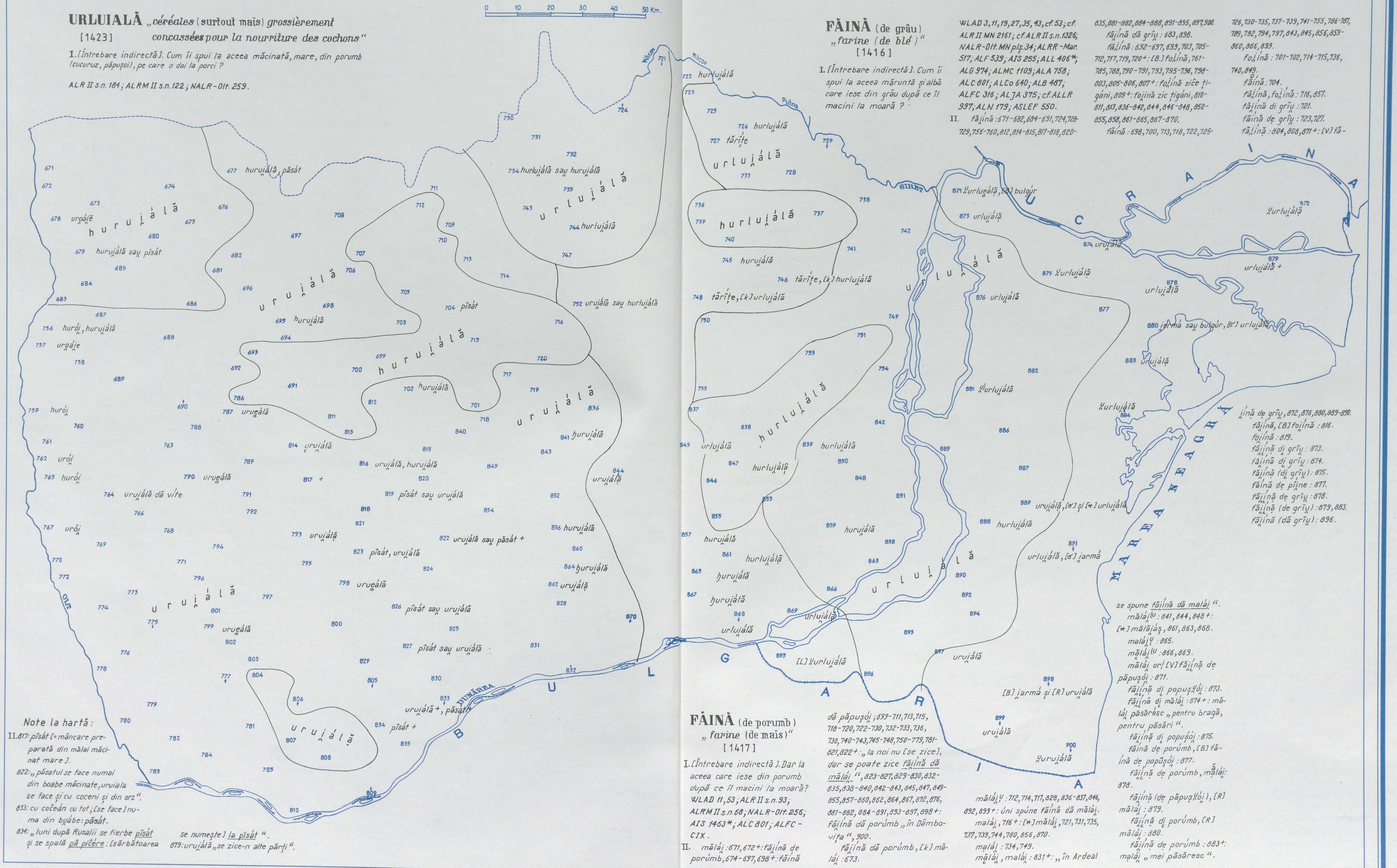
ṷo cocoléştⁱ [2]: 691.

?: 721.

URLUIALĂ „*céréales* (surtout maïs) *grossièrement concassées pour la nourriture des cochons*“
[1423]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la aceea măcinată, mare, din porumb (cucuruz, păpușoi), pe care o dai la porci?

ALR II s.n. 184; ALRM II s.n. 122; NALR-Olt. 259.

FĂINĂ (de grâu) „*farine (de blé)*“
[1416]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la aceea măruntă și albă care iese din grâu după ce îl macini la moară?

WLAD 3, 11, 19, 27, 35, 43, cf. 53; cf. ALR II MN 2161; cf. ALR II s.n. 1326; NALR-Olt. MN pls. 34; ALRR-Mar. 517; ALF 539; AIS 255; ALL 406*; ALG 974; ALMC 1109; ALA 758; ALC 801; ALCo 640; ALB 487; ALFC 316; ALJA 375; cf. ALLR 997; ALN 179; ASLEF 550.

II. făịină: 671-682, 684-691, 724, 728-729, 756-760, 812, 814-815, 817-818, 820-835, 881-882, 884-888, 891-895, 897, 900.
făịină dă grîu: 683, 898.
făịină: 692-697, 699, 703, 705-712, 717, 719, 720+: [B.] foịină, 761-785, 788, 790-791, 793, 795-796, 798-803, 805-806, 807+: foịină zice ți-gáni, 809+: foịină zic țigáni, 810-811, 813, 836-842, 844, 846-848, 850-855, 858, 861-865, 867-870.
făină: 698, 700, 713, 718, 722, 725-726, 730-735, 737-739, 741-755, 786-787, 789, 792, 794, 797, 843, 845, 856, 859-860, 866, 899.
foịină: 701-702, 714-715, 736, 740, 849.
făină: 704.
făịină, foịină: 716, 857.
făịină di grîu: 721.
făină dẹ grîu: 723, 727.
făịinạ: 804, 808, 871+: [V] fă-ịină dẹ grîu, 872, 876, 880, 889-890.
făịină, [B] foịină: 816.
foịină: 819.
făịină dị grîu: 873.
făịinâ dị grîu: 874.
făịină (dị grîu): 875.
făină dẹ pîịne: 877.
făịinạ dẹ grîu: 878.
făịinạ (de grîu): 879, 883.
făịină (dă grîu): 896.

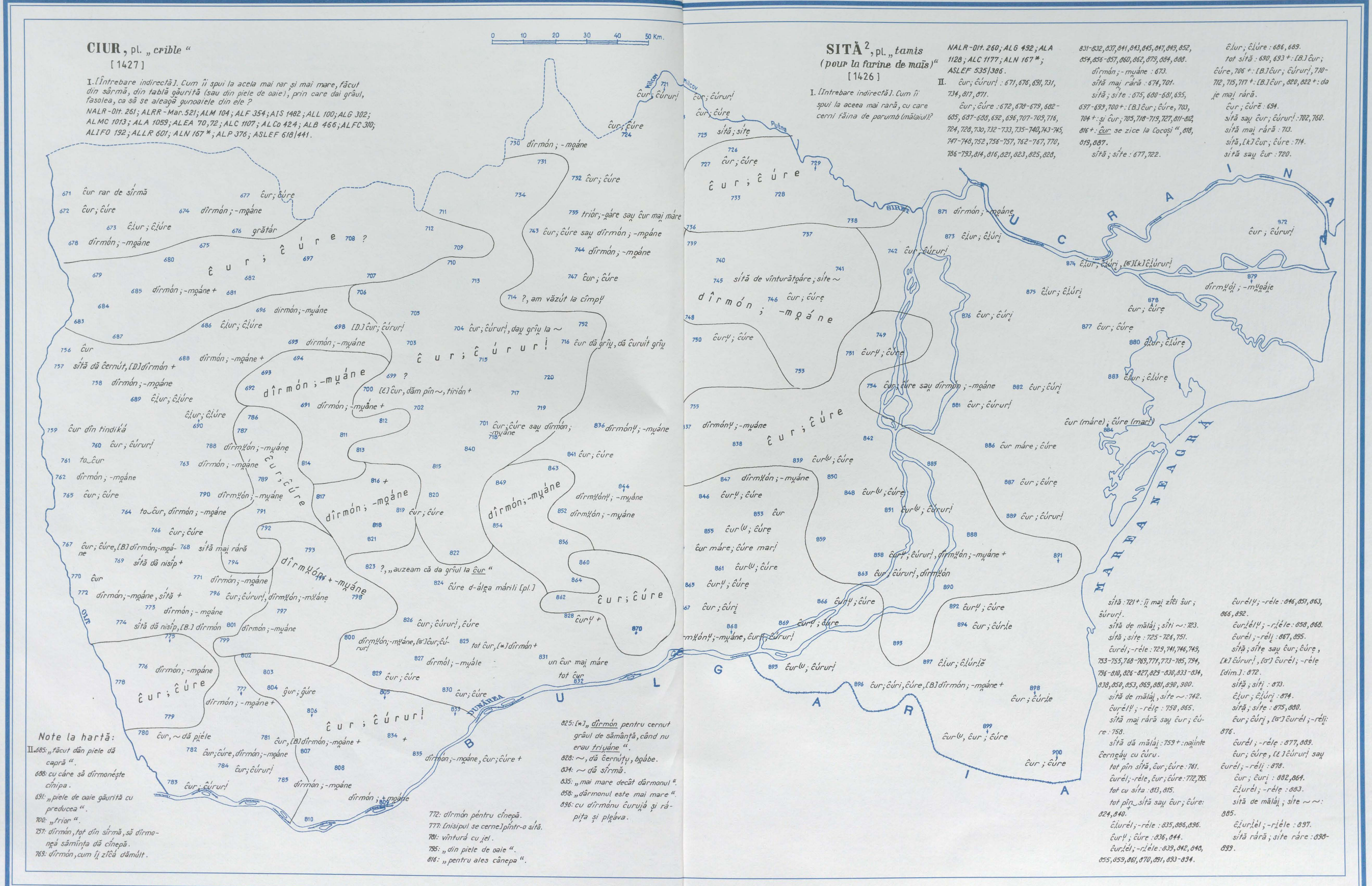
FĂINĂ (de porumb) „*farine (de maïs)*“
[1417]

I. [Întrebare indirectă]. Dar la aceea care iese din porumb după ce îl macini la moară?
WLAD 11, 53; ALR II s.n. 93; ALRM II s.n. 68; NALR-Olt. 256; AIS 1463*; ALC 801; ALFC-CIX.

II. mălái: 671, 672+: făịină de porúmb, 674-697, 698+: făină dă păpușói; 699-711, 713, 715, 718-720, 722-730, 732-733, 736, 738, 740-743, 745-748, 750-779, 781-821, 822+: „la noi nu [se zice], dar se poate zice făịină dă mălái“, 823-827, 829-830, 832-835, 838-840, 842-843, 845, 847, 849-855, 857-860, 862, 864, 867, 872, 876, 881-882, 884-891, 893-897, 898+: făịină dă porúmb „în Dâmbovița“, 900.
făịină dă porúmb, [k] mălái: 673.
măláịᵘ: 712, 714, 717, 828, 836-837, 846, 892, 899+: úni spúne făină dă mălái.
malái, 716+: [*] mălái, 721, 731, 735, 737, 739, 744, 780, 856, 870.
malái: 734, 749.
mălái, malái: 831+: „în Ardeal se spune făịină dă malái“.
măláịᵘ: 841, 844, 848+: [*] mălăiáș, 861, 863, 868.
maláịᵘ: 865.
măláịᵘ: 866, 869.
mălái orị [V] făịinạ dẹ păpușói: 871.
făịinạ dị popușᵘói: 873.
făịinâ dị mălái: 874+: mălái păsărésc „pentru bragă, pentru păsări“.
făịinạ dị popușói: 875.
făină dẹ porúmb, [B] făină dẹ popúșoi: 877.
făịinạ dẹ porúmb, mălái: 878.
făịinạ (dẹ păpușᵘói), [R] mălái: 879.
făịinạ dị porúmb, [R] mălái: 880.
făịinạ dẹ porúmb: 883+: malái „mei păsăresc“.

Note la hartă:

II. 817: pîsát [= mâncare preparată din mălai măcinat mare].
822: „păsatul se face numai din boabe măcinate, uruiala se face și cu coceni și din orz“.
833: cu cocean cu tot; [se face] numa din buábe: păsát.
834: „luni după Rusalii se fierbe pîsát și se spală pă picére: [sărbătoarea se numește] la pîsát“.
879: uruịálă „se zice-n alte părți“.

CIUR, pl. „crible"
[1427]
I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la acela mai rar şi mai mare, făcut din sârmă, din tablă găurită (sau din piele de oaie), prin care dai grâul, fasolea, ca să se aleagă gunoaiele din ele?
NALR-Olt. 261; ALRR-Mar. 521; ALM 104; ALF 354; AIS 1482; ALL 100; ALG 302; ALMC 1013; ALA 1059; ALEA 70,72; ALC 1107; ALCo 424; ALB 466; ALFC 310; ALIFO 192; ALLR 601; ALN 167*; ALP 376; ASLEF 618/441.
SITĂ², pl. „tamis (pour la farine de maïs)"
[1426]
I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la aceea mai rară, cu care cerni făina de porumb (mălaiul)?
NALR-Olt. 260; ALG 492; ALA 1128; ALC 1177; ALN 167*; ASLEF 535/386.
Note la hartă:
II. 685: „făcut din piele de capră".
688: cu care să dirmoneşte cînipa.
691: „piele de oaie găurită cu preducea".
700: „trior".
757: dirmón, tot din sîrmă, să dirmonegă sămînţa dă cînepă.
769: dirmón, cum îi zîcă dămólt.
772: dirmón pentru cînepă.
777: [nisipul se cerne] pîntr-o sită.
781: vînturá cu ţel.
795: „din piele de oaie".
816: „pentru ales cânepa".
825: [*] „dirmón pentru cernut grâul de sămânţă, când nu erau triuáne".
828: ~, dă cernúţu, boábe.
834: ~ dă sîrmă.
835: „mai mare decât dîrmonul".
858: „dârmonul este mai mare".
896: cu dirmónu curuiá şi rápiţa şi pleáva.
DUNĂREA
BULGARIA
UCRAINA
MAREA NEAGRĂ

VEȘCĂ (la sită). pl. „cadre (cylindrique) du tamis“

[1428]

I. [Intrebare indirectă]. Cum îi spui la marginea de lemn a sitei ?

NALR-Olt. 262; AIS 1482*.

Note la hartă:

II. 780: postaméntu ĉúrului, lăturile; văcălilĕ-la mărĝinili-ălea dă lemn.
883: „nu a auzit de veșcă“.
889: veșt înseamnă și „știri“.

SITĂ[1], pl. „tamis“

[1425]

I. [Intrebare indirectă]. Cum îi spui la aceea cu care cerni făina de grâu ?

NALR-Olt. MN, plș. 35; ALM 59, 658; AIS 1484; ALG 492; ALA 1128; ALC 1177; ALJA 376; ASLEF 535/386.

II. sĭtă ; sĭte: 671-674, 676-677, 683-684, 687, 722, 758-759, 761-763, 765-767, 769-770, 772-774, 776, 778, 780, 787-789, 791, 799.

sĭtă ; site : 675, 678-682, 685-686, 688, 690-692, 695-719, 720+: sau ĉur; ĉúrurĭ, 724, 727, 730-734, 737, 741-745, 747-748, 750, 752-757, 760, 764, 768, 771, 775, 777, 779, 781-786, 790, 792-798, 800-812, 814-822, 825-827, 829-837, 840, 842-846, 849-860, 862-863, 870, 881, 884-886, 888, 890-893, 897-900.

sĭtă; sîte : 689.

sîtă ; site : 693.

ĉur; ĉúrĕ : 694.

sîtă; sîti : 721, 723.

sĭtă ; sĭtẹ : 725-726, 728, 736, 738-740, 746, 749, 751, 824+: sau ĉur; ĉúre, 848, 867, 877.

[B] ĉurél; -réle, [T] sĭtă; sĭtẹ : 729.

sĭtă deásă; site dése: 735, 813.

sĭtă; sĭtẹ : 823, 896.

sĭtă ; site: 828, 838, 841, 847, 861, 864, 866, 869.

sĭtă ; sĭtẹ : 839, 865, 868, 871, 875, 879-880, 883.

sîtă ; sîtẹ : 872.

TĂRÂȚE „son“

[1429]

I. [Întrebare indirectă]. Ce rămâne în sită după ce cerni făina ?

NALR-Olt. MN, plș 35; ALF 1242; AIS 257; ALL 1163; ALG 287; ALMC 1723; ALA 1129; ALEA 250; ALC 1178; ALB 489; ALBRAM 112-113; ALCB 441-442; ALFC 317; ALJA 377-378; ALLR 998; ALO 88; ALP 395; ASLEF 550.

II. tărîțe : 671-682, 684-690, 692-701, 703, 705-709, 711-712, 714-716, 718-719, 724, 727, 729-732, 734-735, 737-738, 740-741, 743, 747-753, 755, 758-765, 767-773, 775-780, 782-785, 787, 790, 792-793, 795, 799-800, 803, 805, 810, 812-814, 816, 819-836, 843-846, 849-852, 854, 856, 858-859, 861-864, 869-870, 881, 884-885, 887, 891, 893+: tărîțele [art.] sau tărîța [art.], 894.

tărîță : 683, 691, 702, 710, 713, 717, 720-723, 744, 756, 766, 774, 809, 815, 838-839, 841-842, 848, 853, 855, 857, 860, 866, 871+: tărîța [art.], 872, 886, 888, 890, 896, 897+: tărîța [art.], 898+: tărîța [art.], 899, 900+: tărîța [art.].

tărîțili [art.] : 704, 817.

tărîțẹ : 725-726, 728, 733, 736, 739, 746, 786, 788-789, 791, 794, 796-798, 801-802, 804, 806-808, 865, 867-868.

tărîță ; -rîțe : 742, 745, 754.

tărîțĕ : 757, 840.

tărîța [art.]: 756, 781, 818, 837.

tărîțili [a.], -rîțe : 811.

tărîță : 847, 877, 879, 882.

tărîță sau jermic : 873.

tărâță : 874, 892.

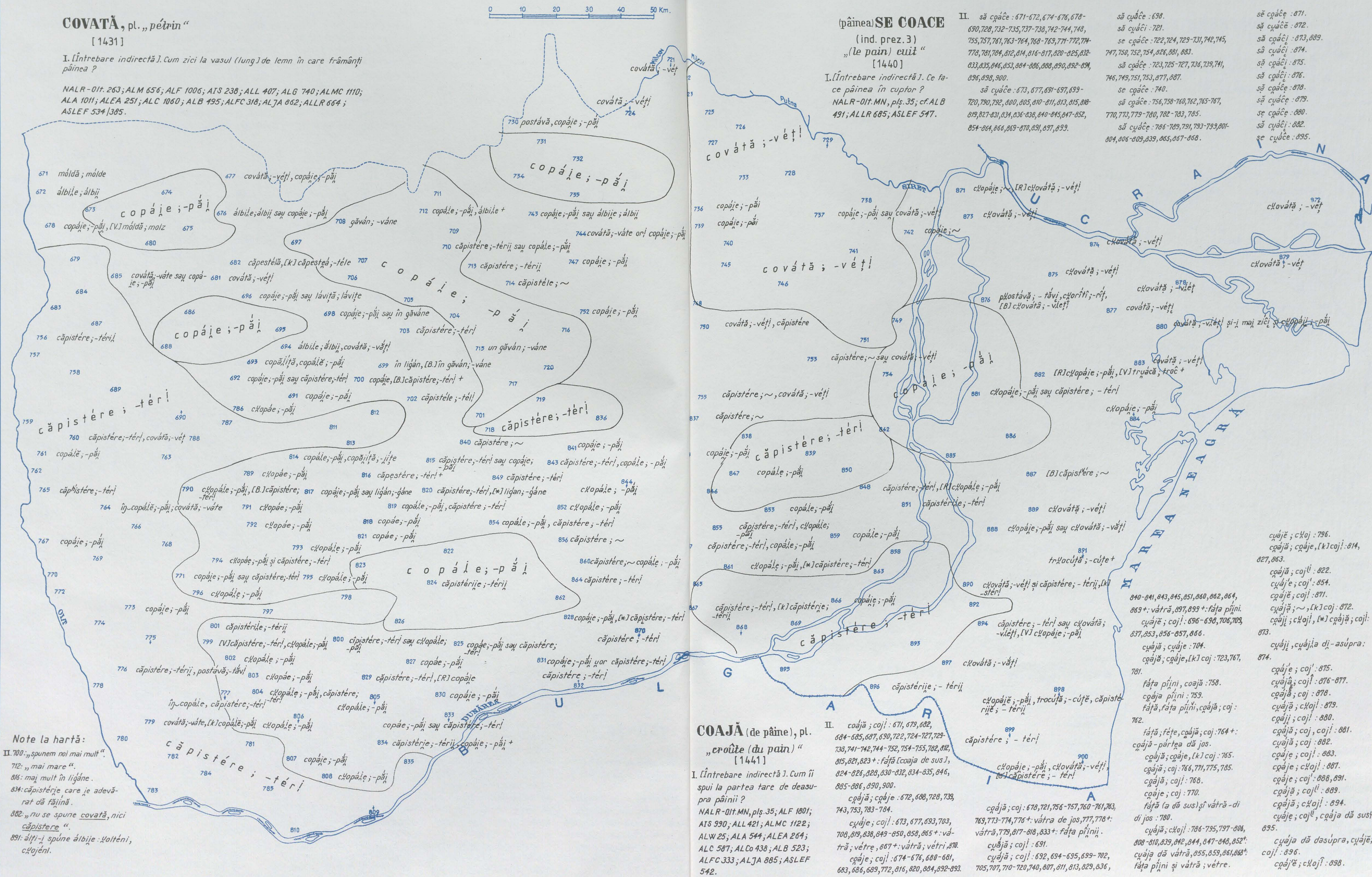
tărîțẹ, îi mai zice și tărîță : 875+: tărîța [art.].

tărîți : 876, 895+: tărîțele [art.].

jirmic, tărîță : 878.

tărîță, [ε] -rîțẹ : 880.

tărîțĕ : 883, 889.

COVATĂ, pl. „pétrin"

[1431]

I. [Întrebare indirectă]. Cum zici la vasul (lung) de lemn în care frământi pâinea ?

NALR-Olt. 263; ALM 656; ALF 1006; AIS 238; ALL 407; ALG 740; ALMC 1110; ALA 1011; ALEA 251; ALC 1060; ALB 495; ALFC 318; ALJA 862; ALLR 664; ASLEF 534/385.

Note la hartă:

II. 700: „spunem noi mai mult".
712: „mai mare".
816: mai mult în ligáne.
834: căpistérie care ie adevărat dă făiină.
882: „nu se spune covată, nici căpistere".
891: álți-i spúne álbiie: volténi, cuojéni.

(pâinea) SE COACE

(ind. prez. 3)

„(le pain) cuit"

[1440]

I. [Întrebare indirectă]. Ce face pâinea în cuptor ?

NALR-Olt. MN, plș. 35; cf. ALB 491; ALLR 685; ASLEF 547.

II. să coáĉe : 671-672, 674-676, 678-690, 728, 732-735, 737-738, 742-744, 748, 755, 757, 761, 763-764, 768-769, 771-772, 774-778, 781, 784, 812, 814, 816-817, 820-825, 832-833, 835, 846, 853, 884-886, 888, 890, 892-894, 896, 898, 900.

să cuáĉe : 673, 677, 691-697, 699-720, 790, 792, 800, 805, 810-811, 813, 815, 818-819, 827-831, 834, 836-838, 840-845, 847-852, 854-864, 866, 869-870, 891, 897, 899.

să cuáĉe : 698.

să cuáĉi : 721.

se coáĉe : 722, 724, 729-731, 742, 745, 747, 750, 752, 754, 826, 881, 883.

să coáĉe : 723, 725-727, 736, 739, 741, 746, 749, 751, 753, 877, 887.

se coáĉe : 740.

să coáĉe : 756, 758-760, 762, 765-767, 770, 773, 779-780, 782-783, 785.

să cuáĉe : 786-789, 791, 793-799, 801-804, 806-809, 839, 865, 867-868.

sĕ coáĉe : 871.

să cuáĉĕ : 872.

să coáĉi : 873, 889.

sâ cuáĉi : 874.

să coáĉi : 875.

să coáĉi : 876.

să coáĉe : 878.

să cuáĉe : 879.

se coáĉe : 880.

să cuáĉi : 882.

se cuáĉe : 895.

COAJĂ (de pâine), pl.

„croûte (du pain)"

[1441]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la partea tare de deasupra pâinii ?

NALR-Olt. MN, plș. 35; ALF 1801; AIS 990; ALL 421; ALMC 1122; ALW 25; ALA 544; ALEA 264; ALC 587; ALCo 438; ALB 523; ALFC 333; ALJA 885; ASLEF 542.

II. coájă ; coji : 671, 679, 682, 684-685, 687, 690, 722, 724-727, 729-738, 741-742, 744-752, 754-755, 782, 812, 815, 821, 823+: fáță [coaja de sus], 824-826, 828, 830-832, 834-835, 846, 885-886, 890, 900.

coájă ; coáje : 672, 688, 728, 739, 743, 753, 783-784.

cuáje ; coji : 673, 677, 693, 703, 708, 819, 838, 849-850, 858, 865+: vátră ; vétre, 867+: vátră ; vétri, 870.

coáje ; coji : 674-676, 680-681, 683, 686, 689, 772, 816, 820, 884, 892-893.

coájă ; coj : 678, 721, 756-757, 760-761, 763, 769, 773-774, 776+: vátra de jos, 777, 778+: vátră, 779, 817-818, 833+: fáța pîinii.

cuájă ; coji : 691.

cuájă ; coji : 692, 694-695, 699-702, 705, 707, 710-720, 740, 807, 811, 813, 829, 836, 840-841, 843, 845, 851, 860, 862, 864, 869+: vátră, 897, 899+: fáța pîini.

cuájĕ ; coji : 696-698, 706, 709, 837, 853, 856-857, 866.

cuájă ; cuáje : 704.

coájă ; coáje, [k] coj : 723, 767, 781.

fáța pîini, coajă : 758.

coája pîini : 759.

fáță, fáța pîini, coájă ; coj : 762.

fáță ; féțe, coájă ; coj : 764+: coájă - pártea dă jos.

coájă ; coáje, [k] coj : 765.

coájă ; coj : 766, 771, 775, 785.

coájă ; coji : 768.

coáje ; coj : 770.

fáță (a dă sus) și vátră - di di jos : 780.

cuájă ; cuoji : 786-795, 797-806, 808-810, 839, 842, 844, 847-848, 852+: cuája dă vátră, 855, 859, 861, 868+: fáța pîini și vátră ; vétre.

cuájĕ ; cuoj : 796.

coájă ; coáje, [k] coji : 814, 827, 863.

coájă ; coji : 822.

cuáj'e ; coj' : 854.

coájĕ ; coji : 871.

cuájă ; ~, [k] coj : 872.

coáji ; cuoji, [*] coájă ; coji : 873.

cuáji, cuájila di-asúpra : 874.

coáje ; coj' : 875.

cuájâ ; cojî : 876-877.

coájă ; coj : 878.

cuájă ; cuoji : 879.

coáji ; coji : 880.

coájă ; coj, coji : 881.

cuájă ; coj : 882.

coáje ; coji : 883.

coáje ; cuoji : 887.

coáje ; coj' : 888, 891.

coájă ; coji : 889.

coájă ; cuoji : 894.

cuáje ; coji, coája dă susu : 895.

cuája dă dasúpra, cuájĕ ; coji : 896.

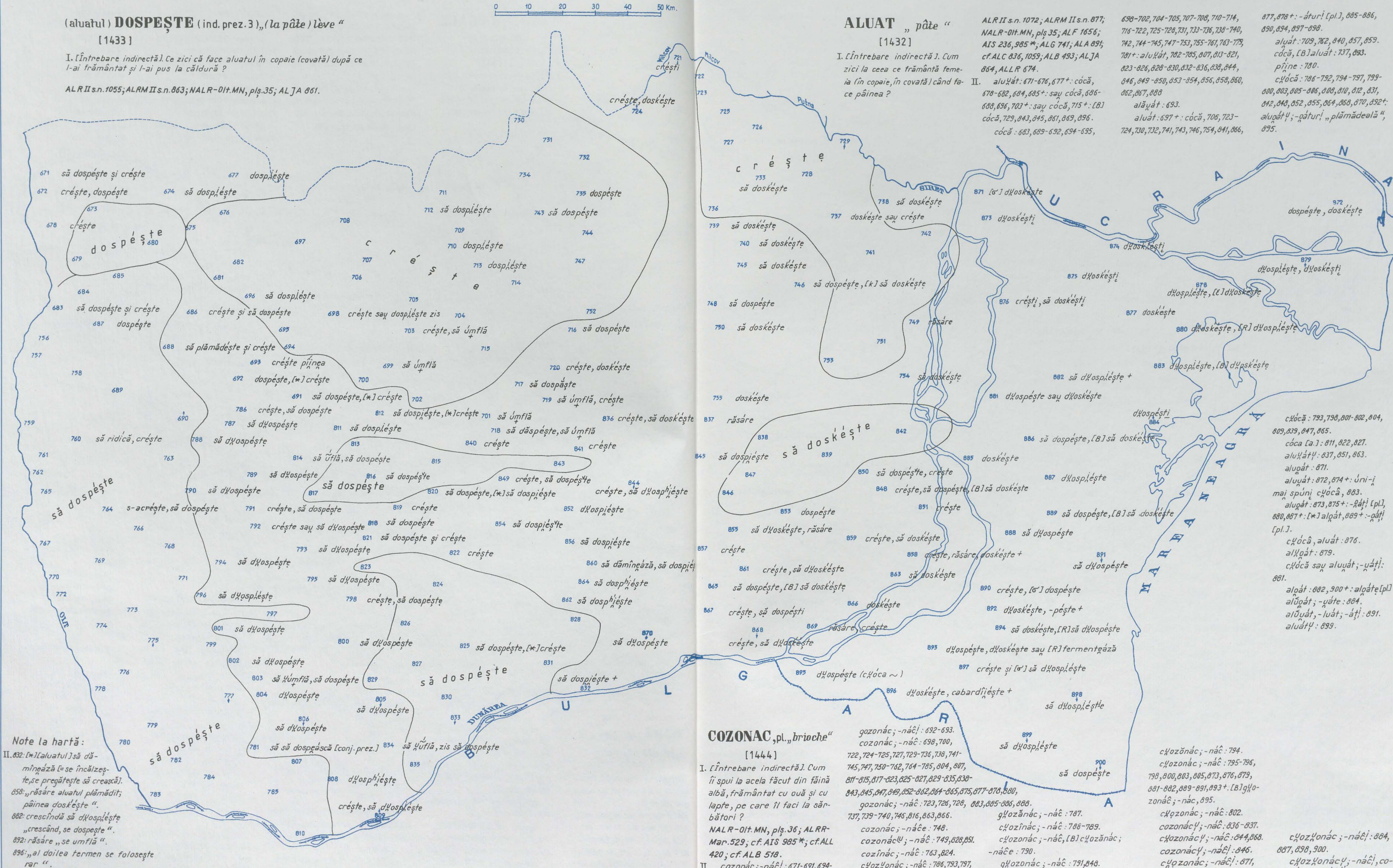
coáj'ĕ ; cuojî : 898.

(aluatul) **DOSPEŞTE** (ind. prez. 3) „(*la pâte*) *lève*“

[1433]

I. *[Întrebare indirectă]. Ce zici că face aluatul în copaie (covată) după ce l-ai frământat şi l-ai pus la căldură ?*

ALR II s.n. 1055; ALRM II s.n. 863; NALR-Olt. MN, plş. 35; ALJA 861.

ALUAT „*pâte*“

[1432]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum zici la ceea ce frământă femeia (în copaie, în covată) când face pâinea ?*

ALR II s.n. 1072; ALRM II s.n. 877; NALR-Olt. MN, plş 35; ALF 1656; AIS 236, 985; ALG 741; ALA 891; cf. ALC 836, 1059; ALB 493; ALJA 864, ALLR 674.*

II. *aluᵘát: 671-676, 677+: cócă, 678-682, 684, 685+: saų cócă, 686-688, 696, 703+: saų cócă, 715+: [B] cócă, 729, 843, 845, 861, 869, 896.*

cócă: 683, 689-692, 694-695, 698-702, 704-705, 707-708, 710-714, 716-722, 725-728, 731, 733-736, 738-740, 742, 744-745, 747-753, 755-761, 763-779, 781+: aluᵘát, 782-785, 807, 813-821, 823-826, 828-830, 832-836, 838, 844, 846, 849-850, 853-854, 856, 858, 860, 862, 867, 888

alăųát: 693.

aluát: 697+: cócă, 706, 723-724, 730, 732, 741, 743, 746, 754, 841, 866, 877, 878+: -áturⁱ [pl.], 885-886, 890, 894, 897-898.

alųát: 709, 762, 840, 857, 859.

cọcă, [B] aluát: 737, 893.

pîįne: 780.

cᵘócă: 786-792, 794-797, 799-800, 803, 805-806, 808, 810, 812, 831, 842, 848, 852, 855, 864, 868, 870, 892+: aluọátᵘ; -ọáturⁱ „plămădeală“, 895.

cᵘócă: 793, 798, 801-802, 804, 809, 839, 847, 865.

cóca [a.]: 811, 822, 827.

aluᵘátᵘ: 837, 851, 863.

aluọát: 871.

aluųát: 872, 874+: úni-į mai spúni cᵘócâ, 883.

aluọát: 873, 875+: -ọáţⁱ [pl.], 880, 887+: [*] alọát, 889+: -ọáţⁱ [pl.].

cᵘócâ, aluát: 876.

alᵘọát: 879.

cᵘócă saų aluųát; -ųáţⁱ: 881.

alọát: 882, 900+: alọátẹ [pl.]

alŭọát; -ųáte: 884.

alŭųát, -luát; -áţⁱ: 891.

aluátᵘ: 899.

COZONAC, pl. „*brioche*“

[1444]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi spui la acela făcut din făină albă, frământat cu ouă şi cu lapte, pe care îl faci la sărbători ?*

NALR-Olt. MN, plş. 36; ALRR-Mar. 529; cf. AIS 985; cf. ALL 420; cf. ALB 518.*

II. *cozonác; -náĉⁱ: 671-691, 694-697, 699, 701-721, 850, 867, 869-870.*

gozonác; -náĉⁱ: 692-693.

cozonác; -náĉ: 698, 700, 722, 724-725, 727, 729-736, 738, 741-745, 747, 750-762, 764-785, 804, 807, 811-815, 817-823, 825-827, 829-835, 838-843, 845, 847, 849, 852-862, 864-865, 875, 877-878, 880, 883, 885-886, 888.

gozonác; -náĉ: 723, 726, 728, 737, 739-740, 746, 816, 863, 866.

cozonác; -náĉe: 748.

cozonácᵘ; -náĉ: 749, 828, 851.

cozînác; -náĉ: 763, 824.

cᵘozᵘonác; -náĉ: 786, 793, 797, 799, 801, 806, 808-810, 872, 896.

gᵘozănác; -náĉ: 787.

cᵘozînác; -náĉ: 788-789.

cᵘozonác; -náĉ, [B] cᵘozănác; -náĉe: 790.

gᵘozonác; -náĉ: 791, 848.

gọzonác; -náĉ: 792.

cᵘozŏnác; -náĉ: 794.

cᵘozonác; -náĉ: 795-796, 798, 800, 803, 805, 873, 876, 879, 881-882, 889-891, 893+. [B] gᵘozonáĉ; -nác, 895.

cᵘọzonác; -náĉ: 802.

cozonácᵘ; -náĉ: 836-837.

cᵘozonácᵘ; -náĉ: 844, 868.

cozonácᵘ; -náĉⁱ: 846.

cᵘọzonác; -náĉⁱ: 871, 874, 894, 897, 899.

cᵘozᵘonác; -náĉⁱ: 884, 887, 898, 900.

cᵘozᵘonácᵘ; -náĉⁱ, cozonácᵘ; -náĉⁱ: 892.

Note la hartă:

II. *832: [*] [aluatul] să dămîneázâ [= se încălzeşte, se pregăteşte să crească].*

858: „răsáre aluatul plămădit; pâinea doskéşte“.

882: crescîndă să dᵘospⁱéşte „crescând, se dospeşte“.

892: răsáre „se umflă“.

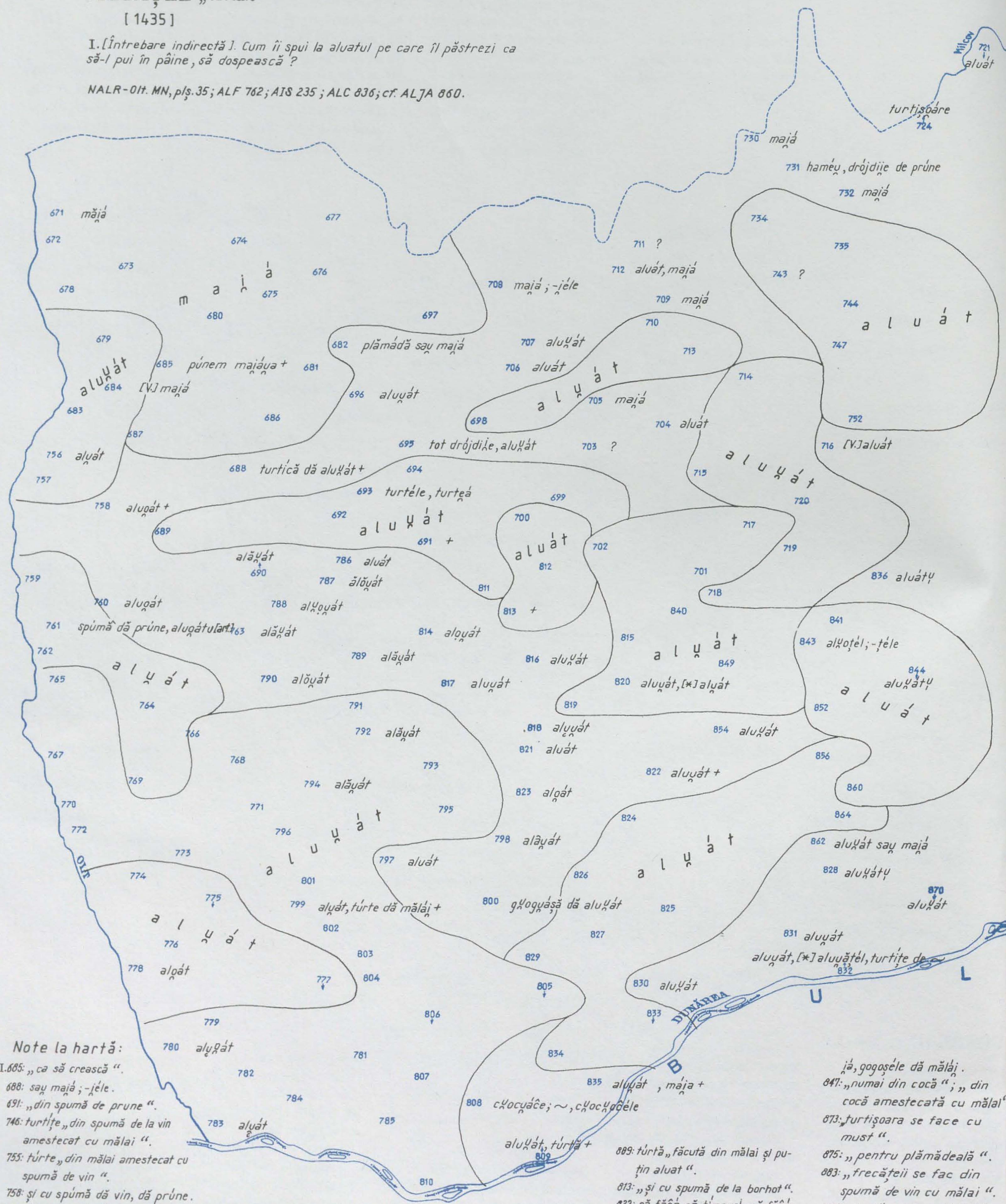
896: „al doilea termen se foloseşte rar“.

ALUĂȚEL „levain"

[1435]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la aluatul pe care îl păstrezi ca să-l pui în pâine, să dospească?

NALR-Olt. MN, pl/ș.35; ALF 762; AIS 235; ALC 836; cf. ALJA 860.

Note la hartă:

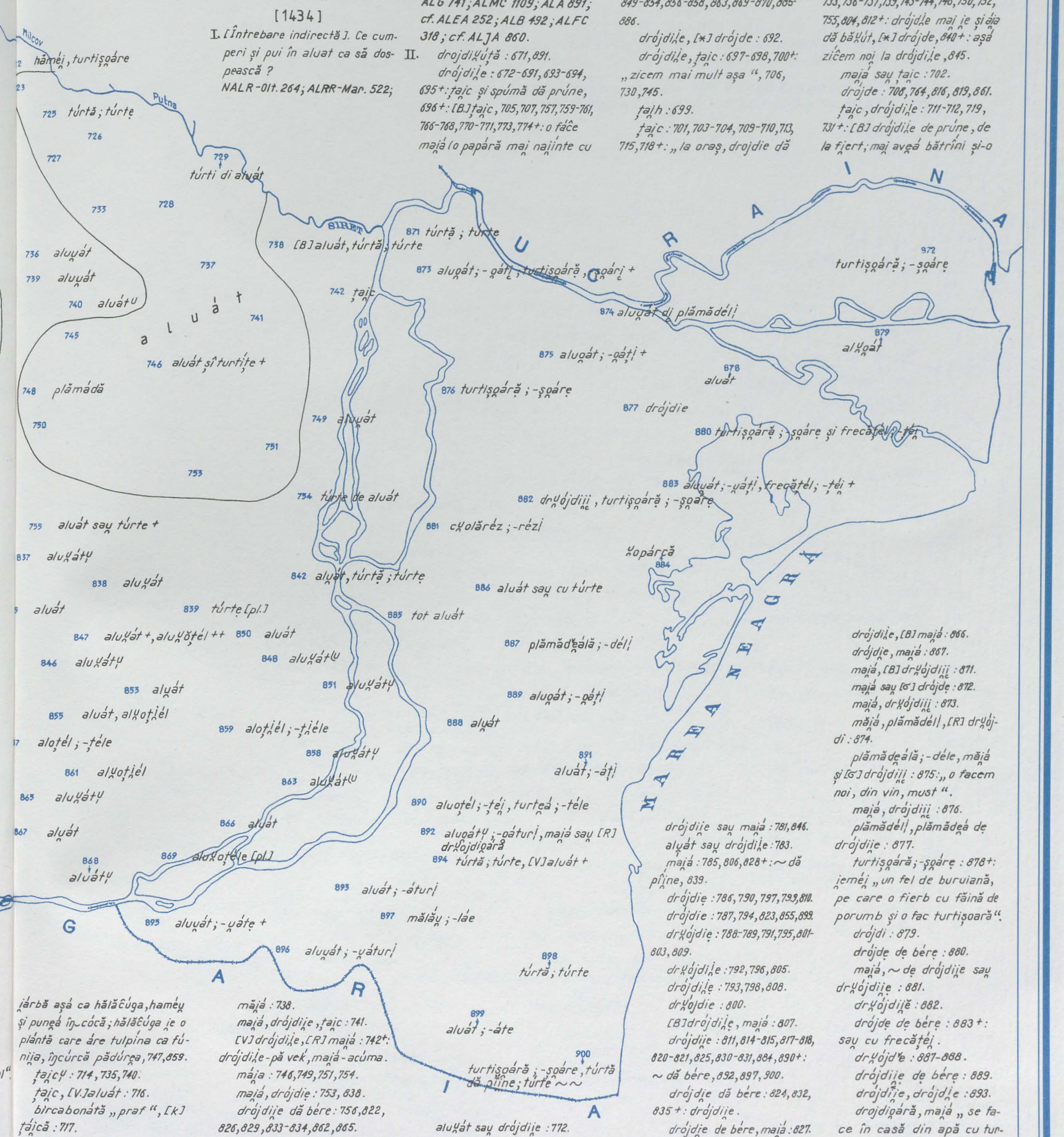
II. 685: „ca să crească".
688: sau maĭá; -ĭéle.
691: „din spumă de prune".
746: turtíțe „din spumă de la vin amestecat cu mălai".
755: túrte „din mălai amestecat cu spumă de vin".
758: și cu spúmă dă vin, dă prúne.
799: túrte dă mălắĭ „le usuci, le înmoi și le pui în aluat".
809: túrtă „făcută din mălai și puțin aluat".
813: „și cu spumă de la borhot".
822: să făĉá pă tímpurĭ; să făĉá și din spúmă dă vin, dă must.
835: cu aluṷát dospĭá pîĭína, cu maĭá, gogoșéle dă mălắĭ.
847: „numai din cocă"; „din cocă amestecată cu mălal".
873: „turtișoara se face cu must".
875: „pentru plămădeală".
883: „frecățeii se fac din spumă de vin cu mălai".
894: „turtă pentru plămădit din mălai".

DROJDIE „levure"

[1434]

I. [Întrebare indirectă]. Ce cumperi și pui în aluat ca să dospească?
NALR-Olt. 264; ALRR-Mar. 522; ALF 762; AIS 235; ALL 406*; ALG 741; ALMC 1109; ALA 891; cf. ALEA 252; ALB 492; ALFC 318; cf. ALJA 860.

II. drojdiṷúță: 671, 891.
drójdiĭe: 672-691, 693-694, 695+: țaĭc și spúmă dă prúne, 696+: [B.] țaĭc, 705, 707, 757, 759-761, 766-768, 770-771, 773, 774+: o fáĉe maĭá (o papáră maĭ naĭínte cu făĭínă), 778, 780, 782, 784, 842, 844, 849-854, 856-858, 863, 869-870, 885-886.
drójdiĭe, [*] drójde: 692.
drójdiĭe, țaĭc: 697-698, 700+: „zicem mai mult așa", 706, 730, 745.
țaĭh: 699.
țaĭc: 701, 703-704, 709-710, 713, 715, 718+: „la oraș, drojdie dă bere", 720-721, 723, 726-728, 732-733, 736-737, 739, 743-744, 748, 750, 752, 755, 804, 812+: drójdiĭe maĭ ĭe și áĭa dă băṷút, [*] drójde, 840+: așá ziĉem noĭ la drójdiĭe, 845.
maĭá sau țaĭc: 702.
drojde: 708, 764, 816, 819, 861.
țaĭc, drójdiĭe: 711-712, 719, 731+: [B] drójdiĭe de prúne, de la fiert; maĭ aveá bătrî́ni și-o ĭárbă așá ca hălăĉúga, hameṷ și puneá în cócă; hălăĉúga ĭe o plántă care áre tulpína ca fúniĭa, încúrcă pădúrea, 747, 859.
țaĭcṷ: 714, 735, 740.
țaĭc, [V.] aluát: 716.
bîrcabonátă „praf", [k] țáĭcă: 717.
țáĭcă: 722.
[R] țáĭc sau [V] drójdiĭe: 724.
țaĭc, [B] maĭá: 725.
[V] drójdiĭe, [R] țaĭc: 729.
aluát sau drójdiĭe, țaĭc: 734.
măĭá: 738.
maĭá, drójdiĭe, țaĭc: 741.
[V] drójdiĭe, [R] maĭá: 742+: drójdiĭe-pă vek', maĭá-acúma.
máĭa: 746, 749, 751, 754.
maĭá, drójdie: 753, 838.
drójdiĭe dă bére: 756, 822, 826, 829, 833-834, 862, 865.
aluṷát, drójdiĭe dă bére: 758.
drójdĭe: 762-763, 813.
maĭá dă drójdiĭe sau aluṷát: 765.
drójdĭe sau aluát: 769.
aluṷát sau drójdiĭe: 772.
aluát, maĭá, [k] drójdie: 775.
aluát sau drójdiĭe: 776+: plămádă dă aluát.
maĭá, aluát, drójdiĭe: 777.
maĭá, drójdiĭe: 779.
drójdiĭe sau maĭá: 781, 846.
aluát sau drójdiĭe: 783.
maĭá: 785, 806, 828+: ~ dă pîĭne, 839.
drójdie: 786, 790, 797, 799, 810.
drójdie: 787, 794, 823, 855, 899.
drṷójdie: 788-789, 791, 795, 801-803, 809.
drṷójdiĭe: 792, 796, 805.
drójdiĭe: 793, 798, 808.
drṷojdie: 800.
[B] drójdiĭe, maĭá: 807.
drójdiĭe: 811, 814-815, 817-818, 820-821, 825, 830-831, 884, 890+: ~ dă bére, 892, 897, 900.
drójdie dă bére: 824, 832, 835+: drójdiĭe.
drójdie de bére, maĭá: 827.
țaĭcṷ: 836-837.
drójdiĭe: 841, 848, 864.
drójdiĭe dă bére, țaĭc: 843.
drójdiĭe di bére: 847.
drójde dă bére: 860, 868.
drójdiĭe, [B] maĭá: 866.
drójdie, maĭá: 867.
maĭá, [B] drṷójdiĭ: 871.
maĭá sau [σ] drójde: 872.
maĭá, drṷójdiĭ: 873.
măĭá, plămădélĭ, [R] drṷójdi: 874.
plămădeálă; -déle, măĭá și [σ] drójdiĭ: 875: „o facem noi, din vin, must".
maĭá, drójdiĭ: 876.
plămădélĭ, plămădeá de drójdiĭe: 877.
turtișoáră; -șoáre: 878+: ĭeméĭ „un fel de buruiană, pe care o fierb cu făină de porumb și o fac turtișoară".
drójdi: 879.
drójde de bére: 880.
maĭá, ~ de drójdiĭe sau drṷójdiĭe: 881.
drṷójdiĭĕ: 882.
drójde de bére: 883+: sau cu frecățeĭ.
drṷójdĭe: 887-888.
drójdiĭe de bére: 889.
drójdiĭe, drójdĭe: 893.
drojdioáră, maĭá „se face în casă din apă cu turte": 894.
mageá, maĭ púne și drṷójdiĭ: 895.
aluṷát, [R] maĭá: 896.
drójdiĭă: 898.

LOPATĂ (pentru pâine). pl. „*pelle*"

[1439]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la aceea lată și cu coadă lungă pe care pui pâinea ca s-o bagi în cuptor?

ALR II s.n. 1053; NALR-Olt. 266; AIS 240*; ALL 414*; ALG 699; ALMC 1114; cf. ALA 999; cf. ALC 1047; ALB 510; cf. ALJA 868; ALLR 668; cf. ASLEF 570.

CUPTOR, pl. „*four*"

[1438]

I. [Întrebare indirectă]. Cum zici la acela făcut din cărămidă, unde bagi pâinea ca să se coacă?

NALR-Olt. 265; ALM 286; ALF 602; AIS 239; ALL 410*; ALMC 1105; ALA 803; cf. ALEA 273; ALC 847; ALCo 706; ALB 500; ALFC 323, 937; ALJA 867; cf. ALLR 425, 666; ASLEF 509.

II. cuptór; -toáre: 671-672, 674, 676, 678-679, 681-683, 685-690, 730-731, 734, 737+: [B.] cotlón; -loáne, 743, 756-758, 764, 768, 771+: țăst; țăste, 776, 777+: și țăst dă pămînt, 779, 781-782, 783+: sau în țăst; țăste, 784, 785+: în țest, 816-817, 821+: țest; țésturi, țéste, 823, 825+: țest; țésturi, 831-832, 835, 877, 881+: [B] cuptiór; -tioáre, 882+: cuptorás; -rási [dim.], 884, 888, 891, 893, 895-897,

cuptóri; -tuáră: 673, 680.

cuptór; -tuáră: 675, 677, 692-697, 699-701, 703, 705-715, 717-718.

cuptóri; -toáre: 684, 762, 770, 772+: în țăst „mai des".

cuptór; -tuăre: 691.

cuptór; -tuăre: 698.

cuptór; -tuáre: 702, 704.

cuptiór; -tiuáre; 716+: [*] cuptór, 719, 720+: [V.] „să făcea țesturi".

cuptiór; -tioári: 721.

cuptiór; -tioáre: 722-723, 725, 872, 875, 878.

cuptiór; -tioáre: 724, 728-729, 732-733, 735, 738-739, 741-742, 744-745, 747, 749-750, 752-755, 885-886, 894.

cuptór; -toáre: 726-727, 864, 867, 883+: [B] cuptiór; -tioáre.

cuptiór; -toáre: 736, 740, 746, 748, 751.

coptór; -toáre: 759, 763, 766-767, 773, 815, 822+: cuptór, 824, 843.

la cuptóri: 760.

coptóri; -toáre sau țăst; țăste: 761.

cuptóri; -toáră: 765.

coptóri; -toáră: 769.

cuptór; -toáră: 774, 780.

în cuptór, în țăst: 775.

țăst; țăste, cuptór; -toáre: 778.

cuptuór; -tuáre: 786, 791, 800, 805, 807, 809, 870.

cuptuór; -tuáre: 787, 793, 795, 797-798, 804, 806, 808, 810.

cuoptuóri; -tuáre: 788, 796.

cuoptuór; -tuáre: 789, 794.

cuoptór; -tuáre: 790.

cuptór; -toáre: 792.

cuptuóri; -tuáre: 799, 801-802.

cuoptuór; -tuáre: 803.

cuptór; -tuáre: 811-813, 818-820, 827, 833+: pă timpu bătrînilor să cocá la țest, 834, 840-841, 849, 856-857, 859-860, 862, 866.

cuptór; -toáre: 814, 829.

cuptór; -toáre: 826.

cuptór; -toáre: 828.

cuptór; coptoáre: 830.

cuptióri; -tiuáre: 836, 844, 846, 848.

cuptóri; -tuáre: 837, 863, 868.

cuptiór; -tiuáre: 838-839, 842, 845, 847, 850-851, 853, 855, 861, 869.

cuoptiór; -tiuáre: 852.

coptór; cuptuáre: 854.

cuptóri; -tuáre: 858.

cuptóri; -tuáre: 865.

cuptiór; -tioáre: 871, 879.

cuptiór; -tioári: 873-874.

cuptór, -tiór; -tioáre: 876.

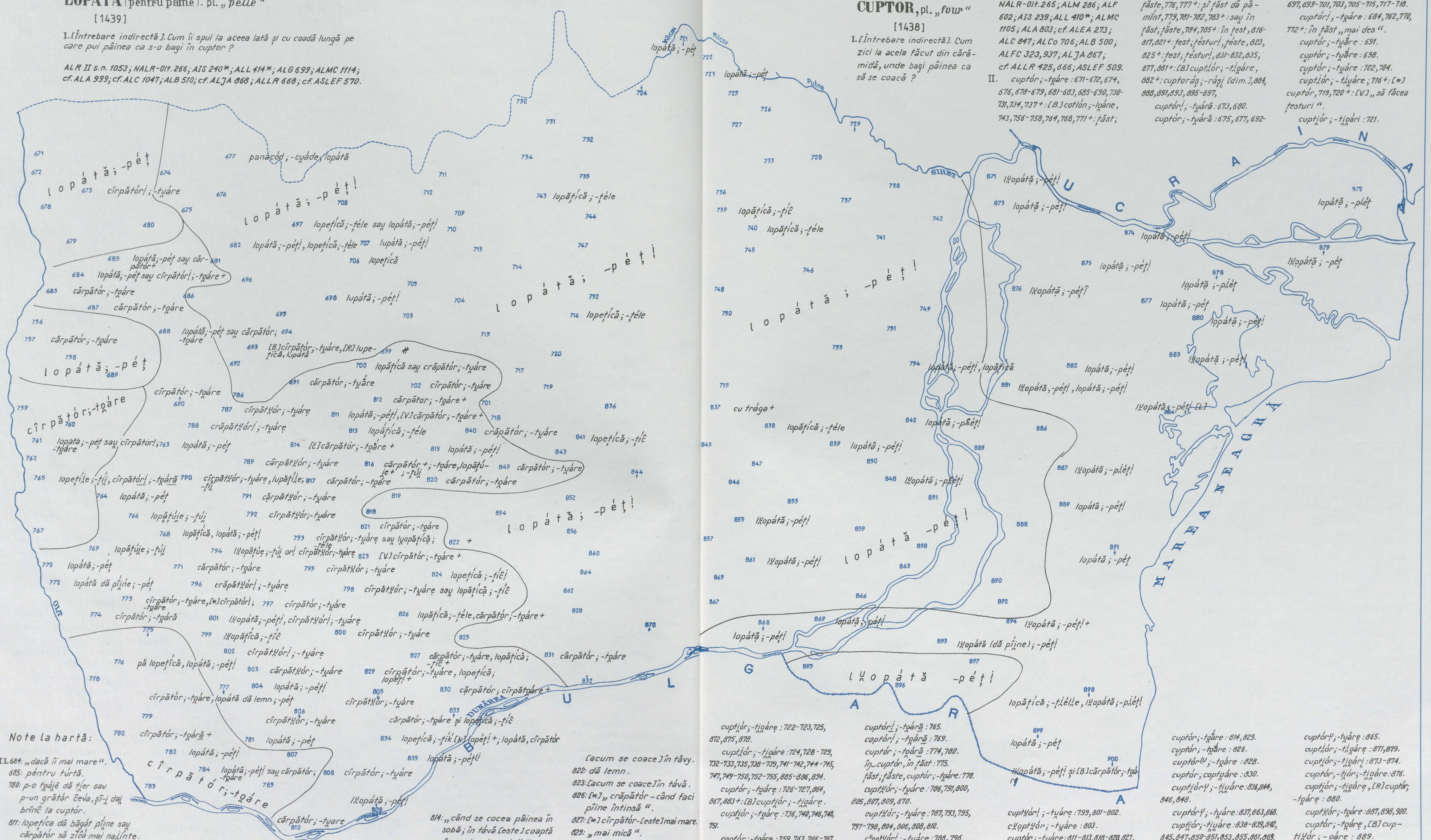
cuptiór; -tioáre, [R] cuptór; -toáre: 880.

cuptuór; -toáre: 887, 898, 900.

cuptór; -toáre, [B] cuptiuór; -oáre: 889.

[V] cuptiór; -tioáre, [R] cuptór; -toáre: 890.

cuptóri; -toáre: 892, 899.

Note la hartă:

II. 684: „dacă îi mai mare".
685: péntru túrtă.
780: p-o foáie dă fier sau p-un grătár ĉeva, și-i dai brînĉ la cuptór.
811: lopețíca dă băgát pîine sau cărpătór să zîcá mai nainte.
812: II lopátă; -péți, lopățícă; -țíĉ, crăpătór; -toáre.
814: „când se cocea pâinea în sobă; în tăvă [este] coaptă în cuptorul mașinii".
816: „mai mare și rotund"; „mai mică și pătrată"; [acum se coace] în tăvy.
822: dă lemn.
823: [acum se coace] în távă.
826: [*] „crăpătór – când faci pîine întinsă".
827: [*] cîrpătór-[este] mai mare.
829: „mai mică".
830: nu mai mîngîiém [!].
837: „din lemn".
894: púne pîinea d-a mîna.

SCURSURĂ (la pâine), pl. „enflure, écoulement (au pain)"
[1443]

I. [Întrebare indirectă]. Cum spui la umflătura care se face uneori la pâine când o pui la copt și se crapă ?

ALR II s.n. 1063; ALRM II s.n. 870; NALR-Olt. 268; ALRR-Mar. 528; ALA 544; cf. ALLR 672.

MIEZ (la pâine), pl. „mie (du pain)"
[1442]

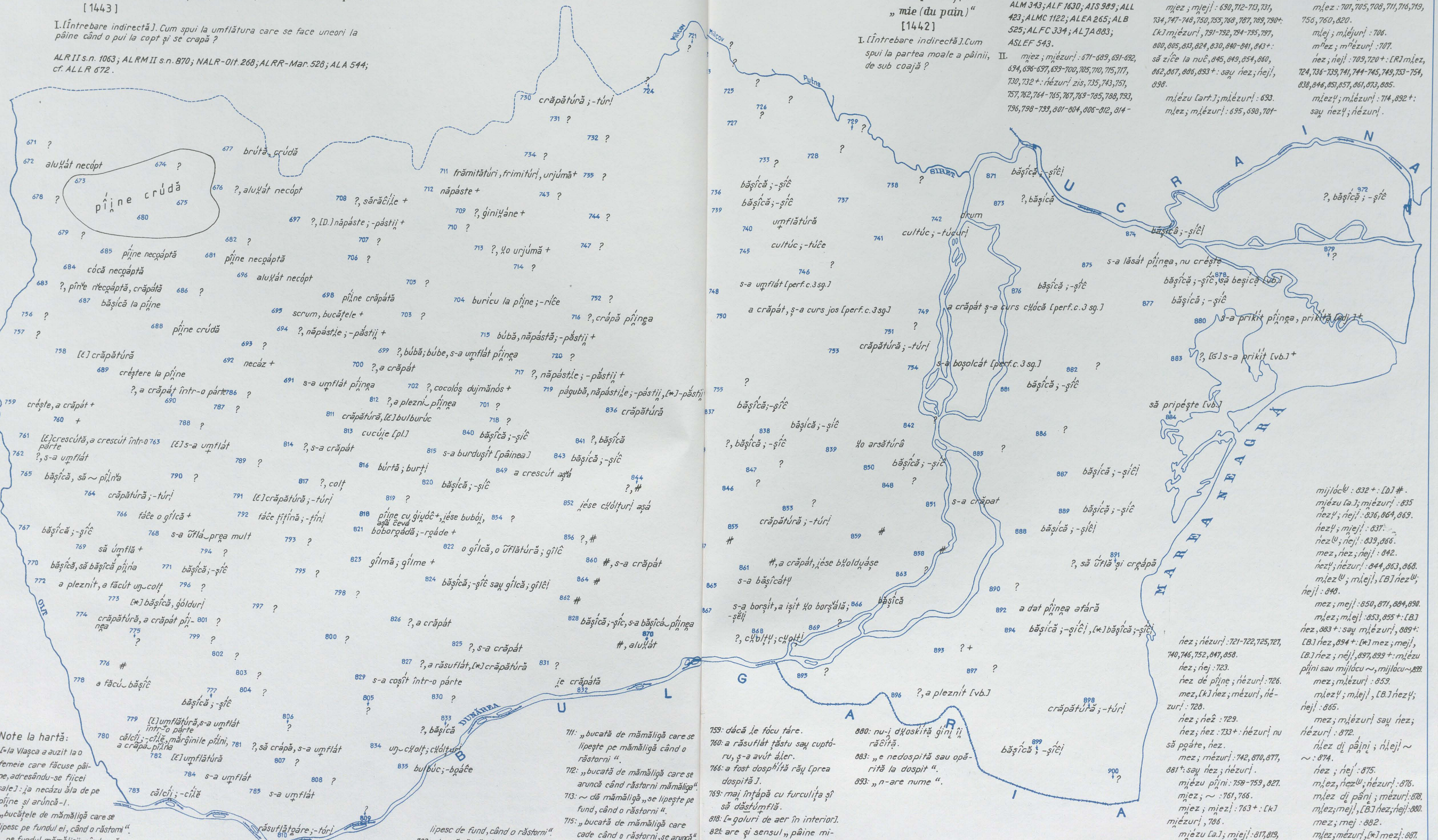
I. [Întrebare indirectă]. Cum spui la partea moale a pâinii, de sub coajă ?

NALR-Olt. 267; ALRR-Mar. 525; ALM 343; ALF 1630; AIS 989; ALL 423; ALMC 1122; ALEA 265; ALB 525; ALFC 334; ALJA 883; ASLEF 543.

II. mịez ; mịezurị : 671-689, 691-692, 694, 696-697, 699-700, 705, 710, 715, 717, 730, 732+ : ńezurị zis, 735, 743, 751, 757, 762, 764-765, 767, 769-785, 788, 793, 796, 798-799, 801-804, 806-812, 814-816, 818, 823, 826, 829, 834, 852, 900.
mjez ; mịejị : 690, 712-713, 731, 734, 747-748, 750, 755, 768, 787, 789, 790+ : [k] mịézurị, 791-792, 794-795, 797, 800, 805, 813, 824, 830, 840-841, 843+ : să zíce la nuc, 845, 849, 854, 860, 862, 867, 886, 893+ : sau ńez ; ńejị, 898.
mịezu [art.] ; mịézurị : 693.
mịez ; mịézurị : 695, 698, 701-704, 718, 879+ : sau ńez ; ńézurị.
mịez : 707, 705, 708, 711, 716, 719, 756, 760, 820.
mịej ; mịéjurị : 706.
mⁿez ; mⁿézurị : 707.
ńez ; ńejị : 709, 720+ : [R] mịez, 724, 736-739, 741, 744-745, 749, 753-754, 838, 846, 851, 857, 861, 873, 885.
mịezᵘ ; mịézurị : 714, 892+ : sau ńezᵘ ; ńézurị.

ńez ; ńezurị : 721-722, 725, 727, 740, 746, 752, 847, 858.
ńez ; ńej : 723.
ńez de pịịne ; ńezurị : 726.
mez, [k] ńez ; mézurị, ńé-zurị : 728.
ńez ; ńeẑ : 729.
ńez ; ńez : 733+ : ńezurị nu să poáte, ńez.
mez ; mézurị : 742, 870, 877, 881+ : sau ńez ; ńezurị.
mịezu pịịni : 758-759, 827.
mịez ; ~ : 761, 766.
mịez ; mịez : 763+ : [k] mịézurị, 786.
mịezu [a.] ; mịejị : 817, 819, 836.
mịez : 821-822, 825, 831, 833.
mijlócu pịịni, mịezu pịịni : 828.

mijlócᵘ : 832+ : [D] #.
mịézu [a.] ; mịézurị : 835.
ńezᵘ ; ńejị : 836, 864, 869.
ńezᵘ ; mịejị : 837.
ńezᵘ ; ńejị : 839, 866.
mez, ńez ; ńejị : 842.
ńezᵘ ; ńezurị : 844, 863, 868.
mịezᵘ ; mịejị, [B] ńezᵘ ; ńejị : 848.
mez ; mej : 850, 871, 884, 890.
mịez ; mịejị : 853, 855+ : [B] ńez, 883+ : sau mịézurị, 889+ : [B] ńez, 894+ : [*] mez ; mejị, [B] ńez ; ńejị, 897, 899+ : mịezu pịịni sau mijlócu ~, mijlócu ~ : 899.
mez ; mịézurị : 859.
mịezᵘ ; mịejị, [B] ńezᵘ ; ńejị : 865.
mez ; mịézurị sau ńez ; ńézurị : 872.
ńịez dị pịịni ; ńịejị ~ ~ : 874.
ńez ; ńej : 875.
mịez, ńezᵘ ; ńezurị : 876.
mịez dị pịịni ; mézurị : 878.
mịez ; mej, [B] ńez ; ńej : 880.
mez ; mej : 882.
mịez ; mézurị, [*] mez : 887.
mịez ; mịej : 888.
mịez ; mejị : 891.
mịez ; mịej : 895.
mez, [k] ńez ; ńejị : 896.

Note la hartă:

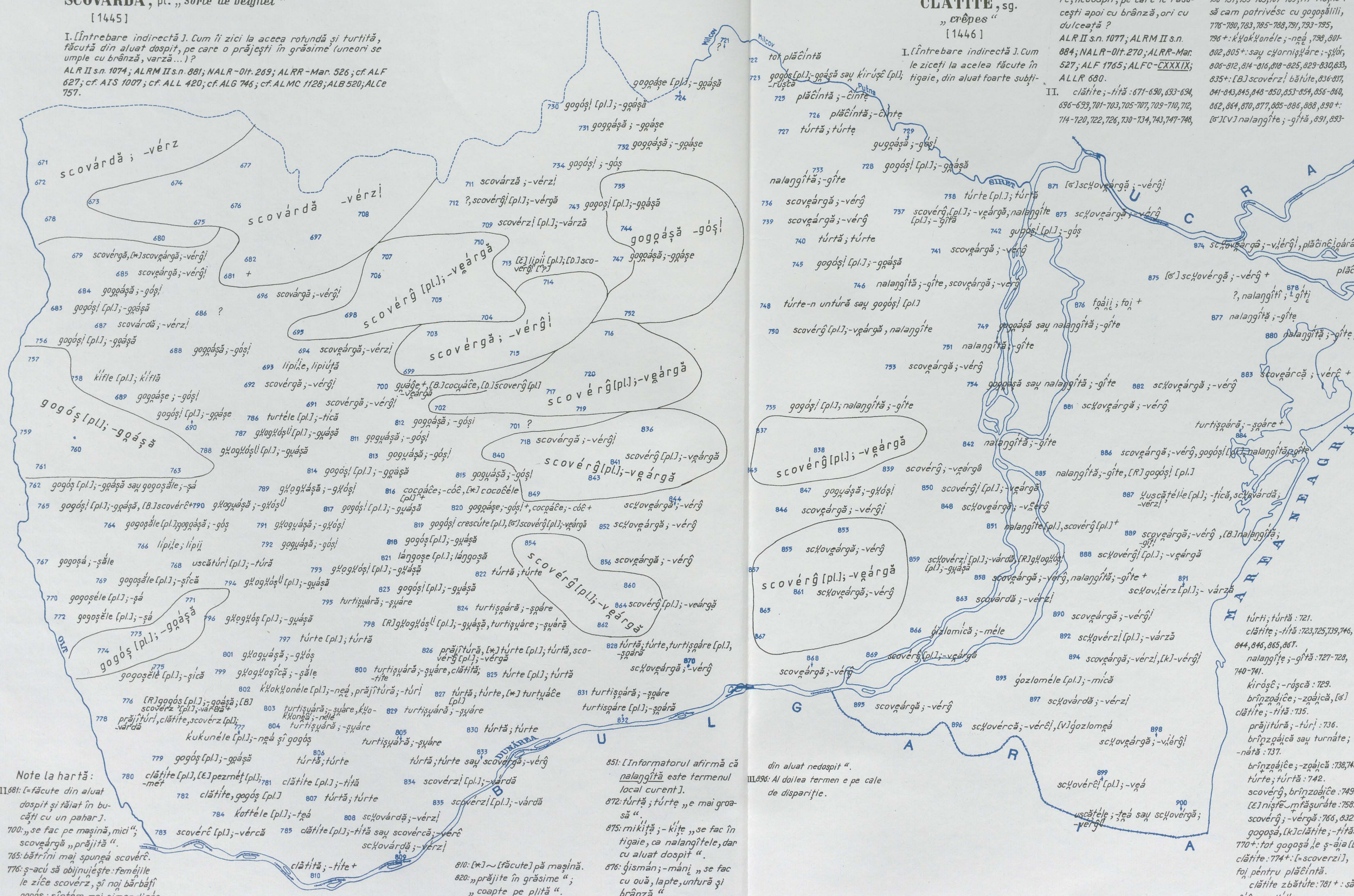
II. 692: [= la Vlașca a auzit la o femeie care făcuse pâine, adresându-se fiicei sale] : ja necázu ăla de pe pịịne și aruncă-l.
694: „bucățele de mămăligă care se lipesc pe fundul ei, când o răstorni".
695: „pe fundul mămăligii, când o răstorni".
697: „fărâmituri de mămăligă care se lipesc de fund, când o răstorni".
702: „la mămăligă când o răstorni".
708: la mămăligă.
709: „bucățelele de mămăligă când o răstorni".
711: „bucată de mămăligă care se lipește pe mămăligă când o răstorni".
712: „bucată de mămăligă care se aruncă când răstorni mămăliga".
713: ~ dă mămăligă „se lipește pe fund, când o răstorni".
715: „bucată de mămăligă care cade când o răstorni, se aruncă".
717: „bucățele de mămăligă care se lipesc când răstorni mămăliga".
719: „și la mămăligă, când o răstorni".
759: dácă ḷe fócu táre.
760: a răsuflát țăstu sau cuptóru, ș-a avút áḷer.
766: a fost dospᴵᵗᶦ rău [prea dospită].
769: maị ịntăpă cu furculịța și să dăsțumflă.
818: [= goluri de aer în interior].
821: are și sensul „pâine mică, cât pumnul, care se dă de pomană muiată în vin îndulcit".
823: „se zice că e semn rău".
880: nu-ị dụoskịtă gịnị ịị răcịtă.
883: „e nedospită sau opărită la dospit".
893: „n-are nume".

SCOVARDĂ, pl. „sorte de beignet“

[1445]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la aceea rotundă și turtită, făcută din aluat dospit, pe care o prăjești în grăsime (uneori se umple cu brânză, varză...)?

ALR II s.n. 1074; ALRM II s.n. 881; NALR-Olt. 269; ALRR-Mar. 526; cf. ALF 627; cf. AIS 1007; cf. ALL 420; cf. ALG 746; cf. ALMC 1128; ALB 520; ALCe 757.

Note la hartă:

II. 681: [= făcute din aluat dospit și tăiat în bucățl cu un pahar].

700: „se fac pe mașină, mici“; scoveárgă „prăjită“.

765: bătrîni mai spuneá scovérĉ.

776: ș-acú să obijnuiéște: feméiile le ziĉe scovérz, și noi bărbațî gogóș; sîntém mai simandicóș.

810: „din cocă dospită de pâine“.

810: [*] ~ [făcute] pă mașínă.

820: „prăjite în grăsime“; „coapte pe plită“.

851: „scovergile sunt din aluat nedospit“.

851: [Informatorul afirmă că nalangîtă este termenul local curent].

872: túrtă; túrte „e mai groasă“.

875: mikíță; -kíțe „se fac în tigaie, ca nalangîtele, dar cu aluat dospit“.

876: ĝismán; -máni „se fac cu ouă, lapte, untură și brânză“.

883: „nu se fac“.

884: nălăngîtă; -gîte „gogoși din aluat nedospit“.

III. 896: Al doilea termen e pe cale de dispariție.

CLĂTITE, sg. „crêpes“

[1446]

I. [Întrebare indirectă]. Cum le ziceți la acelea făcute în tigaie, din aluat foarte subțire, nedospit, pe care le răsucești apoi cu brânză, ori cu dulceață?

ALR II s.n. 1077; ALRM II s.n. 884; NALR-Olt. 270; ALRR-Mar. 527; ALF 1765; ALFC-CXXXIX; ALLR 680.

II. clătite; -tită: 671-690, 693-694, 696-699, 701-703, 705-707, 709-710, 712, 714-720, 722, 726, 730-734, 743, 747-748, 750-757, 759-765, 767-769, 771-773, 775+: să cam potrivésc cu gogoșălili, 776-780, 783, 785-788, 791, 793-795, 796+: kʼokʼonéle; -neá, 798, 801-802, 805+: sau cʼornișuáre; -șuór, 806-812, 814-816, 818-825, 829-830, 833, 835+: [B] scovérzi bătúte, 836-837, 841-843, 845, 848-850, 853-854, 856-860, 862, 864, 870, 877, 885-886, 888, 890+: [σ][V] nalangîte; -gîtă, 891, 893-894, 897, 898+: nalangîte; -gîtă „clătite mai groase și mai mici“, 899-900.

clătită [sg.]; -tite: 691-692, 695, 700, 704, 708, 744, 813, 840.

?: 711, 713, 724, 789, 792, 799, 804, 828+: prăjitúri; -túră, 834+: „vărzár se face pe baltă, pe la Slobozie, [*] clătite sau koftéle; -teá, 851, 863, 869+: [D] ∞.

túrti; túrtă: 721.

clătite; -tită: 723, 725, 739, 746, 844, 846, 865, 867.

nalangîte; -gîtă: 727-728, 740-741.

kiróșĉ; -róșcă: 729.

brînzoáiĉe; -zoáică, [σ] clătite; -tită: 735.

prăjitúră; -túri: 736.

brînzoáică sau turnáte; -nátă: 737.

brînzoáiĉe; -zoáică: 738, 745.

túrte; túrtă: 742.

scovérĝ, brînzoáiĉe: 749.

[ε] niște-mfășuráte: 758.

scovérĝ; -vérgă: 766, 832.

gogoșá, [k] clătite; -tită: 770+: tot gogoșá le ș-aia [D] clătite: 774+: [= scoverzi], foi péntru plăĉîntă.

clătite zbătúte: 781+: să făĉe cu uauo.

tot un fel dă plăĉîntă: 782.

tot koftéle, ~ bătúte: 784+: că le bat cu ouo, cu lápte.

?, [D] clătite; -tită: 790+: „cocă rulată, umplută, pusă în cuptor“.

?, [D.] clătite [= ochiuri]: 797.

clătite-mfășuráte; -tită -șurátă: 800+: bizmárcă; -márĉ „cocă din făină, zahăr și ouă, băgate la cuptor“.

prăjîtúră; -túri, [σ] clătite; -tită: 803.

clătite; -tită: 817.

[D.] clătite: 826+: túrte d-álea bătúte, 827, 839+: ∞, clătite [= prăjituri fierte în apă îndulcită].

turtișoáre bătúte: 831.

clătite; -tită: 838, 847, 855, 861, 868, 889.

clătite; -tită: 852.

clătite, nalangîte le ziĉem noi; -gîte: 866.

nalangîte; -gîtă: 871, 875+: [σ] clătite; -tită, 879+: [R] clătite; -tită, 880+: „umflate, din cocă dospită“.

blînțîi; -țîie: 872.

nalangîtă; -gîți: 873-874, 876, 878.

nalangîte; -gîtă: 881+: clătite; -tită „la oraș“, 887+: sau clătite; -tită, 892+: cu lingura [expr.], [σ] clătite; -tită, 896+: [R.] clădite; -dită.

∞: 882-883.

cornuléțe; -léț: 884+: „clătite“; „n-am auzit de clătite“.

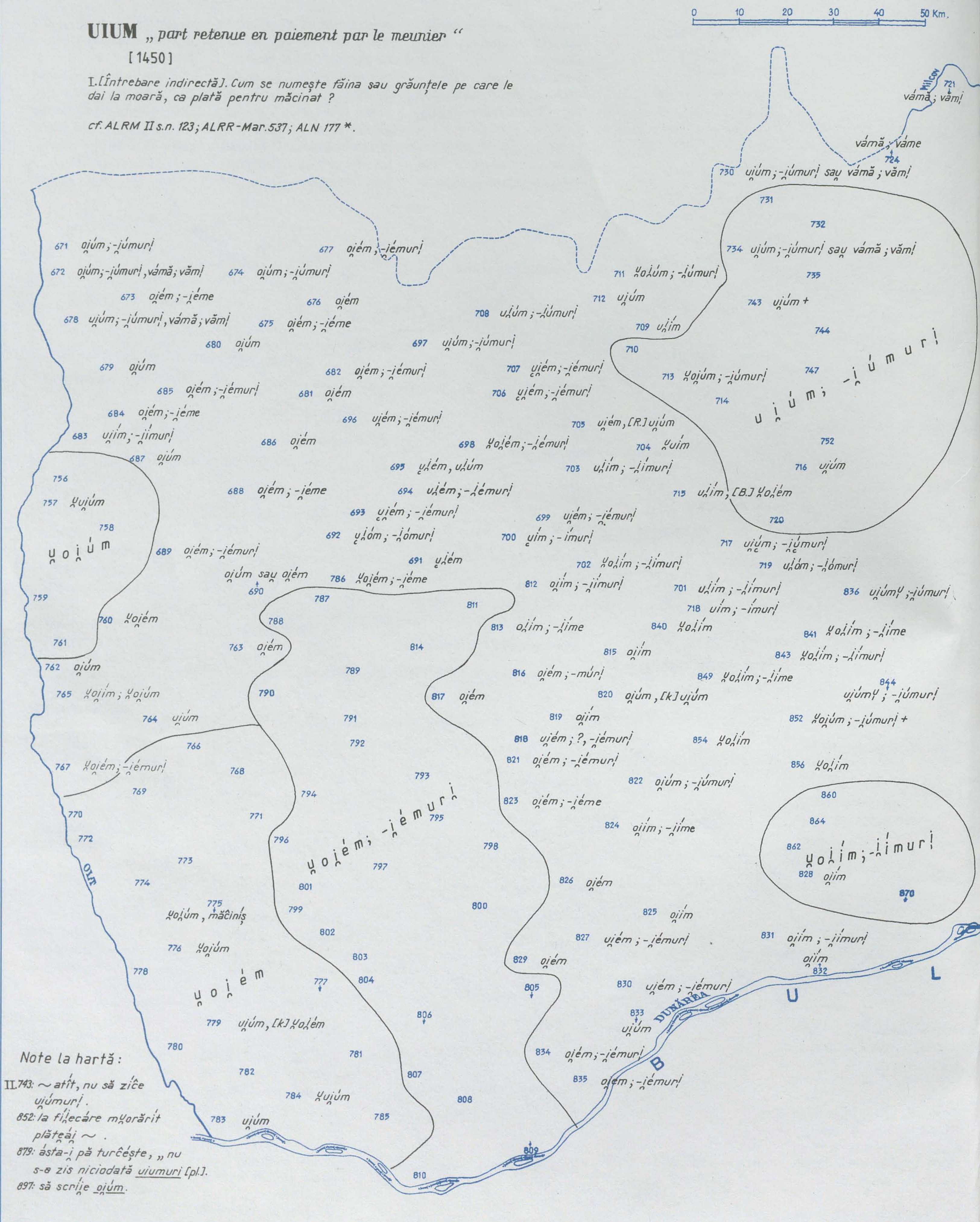
clătiți, [k] -diți; -dită, [σ] nalangîți; -gîtă: 895.

UIUM „part retenue en paiement par le meunier"

[1450]

I. [Întrebare indirectă]. Cum se numeşte făina sau grăunţele pe care le dai la moară, ca plată pentru măcinat ?

cf. ALRM II s.n. 123; ALRR-Mar.537; ALN 177 *.

Note la hartă:

II. 743: ~ atít, nu să zíĉe ui̯úmuri̯.

852: la fii̯ecáre mu̯orărít plăteái̯ ~ .

879: ásta-i̯ pă turĉéşte, „nu s-a zis niciodată uiumuri [pl.].

897: să scríi̯e oi̯úm.

PIETRE (la moară).sg. meules (du moulin)

[1449]

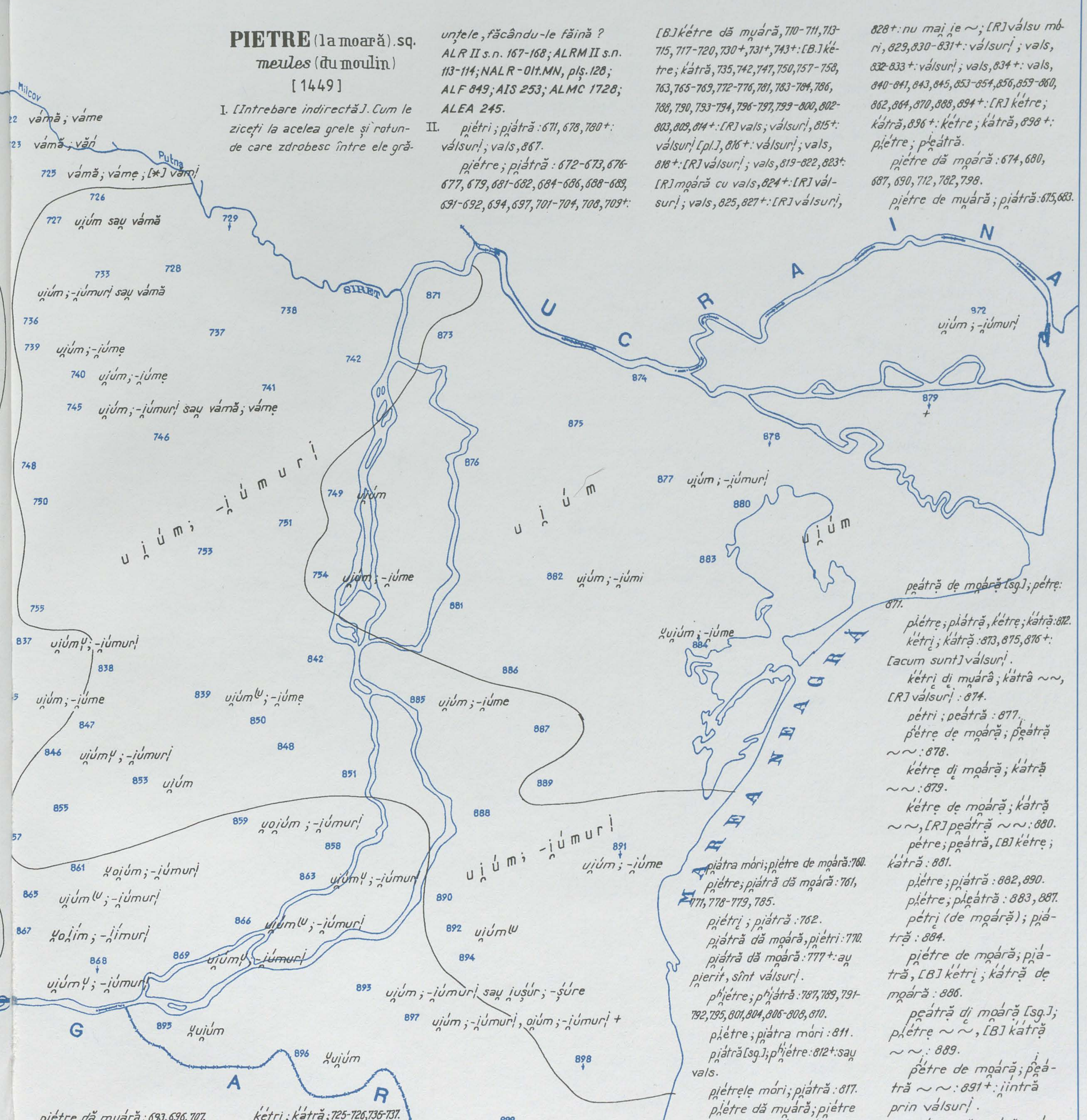
I. [Intrebare indirectă]. Cum le ziceţi la acelea grele şi rotunde care zdrobesc între ele grăunţele, făcându-le făină ? ALR II s.n. 167-168; ALRM II s.n. 113-114; NALR-Olt.MN, pls.128; ALF 849; AIS 253; ALMC 1728; ALEA 245.

II. pi̯étri; pi̯átră: 671, 678, 780+: válsuri̯; vals, 867.

pi̯étre; pi̯átră: 672-673, 676-677, 679, 681-682, 684-686, 688-689, 691-692, 694, 697, 701-704, 708, 709+: [B.] ḱétre dă mu̯ártă, 710-711, 713-715, 717-720, 730+, 731+, 743+: [B.] ḱétre; ḱátră, 735, 742, 747, 750, 757-758, 763, 765-769, 772-776, 781, 783-784, 786, 788, 790, 793-794, 796-797, 799-800, 802-803, 809, 814+: [R] vals; válsuri̯, 815+: válsuri̯ [pl.], 816+: válsuri̯; vals, 818+: [R] válsuri̯; vals, 819-822, 823+: [R] moáră cu vals, 824+: [R] válsuri̯; vals, 825, 827+: [R] válsuri̯, 828+: nu mai̯ i̯e ~; [R] válsu móri, 829, 830-831+: válsuri̯; vals, 832-833+: válsuri̯; vals, 834+: vals, 840-841, 843, 845, 853-854, 856, 859-860, 862, 864, 870, 888, 894+: [R] ḱétre; ḱátră, 896+: ḱétre; ḱátră, 898+: pi̯étre; pi̯eátră.

pi̯étre dă moáră: 674, 680, 687, 690, 712, 782, 798.

pi̯étre de mu̯áră; pi̯átră: 675, 683.

piétre dă mu̯áră: 693, 696, 707, 849+: pi̯átră ~ ~.

pi̯étrili móri: 695.

pi̯étrili dă măĉinát, pi̯étre: 698.

pi̯átră dă mu̯áră; pi̯étre: 699, 705-706, 716.

pʰi̯étre dă mu̯áră; pʰi̯átră: 700.

ḱétri di moáră, ḱátră ~: 721, 723, 729.

ḱátră [sg.]; ḱétri: 722, 739, 741, 746.

ḱátră [sg.]; ḱétre: 724, 752, 838, 851, 855.

ḱétri; ḱátră; 725-726, 736-737.

ḱátră de moáră [sg.]; ḱétri ~: 727.

pi̯átră, înai̯ínte zíĉá o ḱátră; ḱetri̯: 728.

pi̯étre, [k] ḱétre; ḱátră: 732, 753.

ḱátră de moáră; ḱétre ~: 733, 738, 751.

pi̯étre de moáră: 734.

ḱátra móri; ḱétri: 740+: cîn nu mai̯ máĉină gine, atúnĉa le férecă.

ḱétre; ḱátra móri: 744.

ḱétre; ḱátră: 745, 755, 868, 885.

pétri; pi̯átră, [B] ḱétri; ḱátră: 748.

ḱétre; ḱátră: 749, 842, 844, 846, 857-858, 861, 863, 866, 869.

pi̯átră de moáră; pi̯étre: 754.

pi̯étre dă moáră; pi̯átră: 756, 759, 764, 805, 813.

pi̯átra móri; pi̯étre de moáră: 760.

pi̯étre; pi̯átră dă moáră: 761, 771, 778-779, 785.

pi̯étri; pi̯átră: 762.

pi̯átră dă moáră, pi̯étri: 770.

pi̯átră dă moáră: 777+: au̯ pi̯erít, sînt válsuri̯.

pʰi̯étre; pʰi̯átră: 787, 789, 791-792, 795, 801, 804, 806-808, 810.

pi̯étre; pi̯átra móri: 811.

pi̯átră [sg.]; pʰi̯étre: 812+: sau̯ vals.

pi̯étrele móri; pi̯átră: 817.

pi̯étre dă mu̯áră; pi̯étre de ~: 826+: válțuri̯.

[V] pʰi̯átră; pi̯étre: 835+: vals, 836.

ḱátră dă mu̯áră [sg.]; ḱétre: 837.

ḱétre; ḱátră: 839, 842.

ḱétre; ḱátră: 847, 868.

pi̯étre; peátră, [B] ḱétre; ḱátră: 848, 865.

peátră [sg.], [k] pi̯átră; pi̯étre: 850.

pi̯étre; pi̯átră: 852.

peátră de moáră [sg.]; pétre: 871.

pi̯étre; pi̯átră, ḱétre; ḱátră: 872.

ḱétri; ḱátră: 873, 875, 876+: [acum sunt] válsuri̯.

ḱétri di mu̯árâ; ḱátrâ ~~, [R] válsuri̯: 874.

pétri; peátră: 877.

pétre de moáră; peátră ~~: 878.

ḱétre di moáră; ḱátră ~~: 879.

ḱétre de moáră; ḱátră ~~, [R] peátră ~~: 880.

pétre; peátră, [B] ḱétre; ḱátră: 881.

pi̯étre; pi̯átră: 882, 890.

pi̯étre; pi̯eátră: 883, 887.

pétri (de moáră); pi̯átră: 884.

pi̯étre de moáră; pi̯átră, [B] ḱétri; ḱátră de moáră: 886.

peátră di moáră [sg.]; pi̯étre ~~, [B] ḱátră ~~: 889.

pétre de moáră; peátră ~~: 891+: i̯íntră prin válsuri̯.

pi̯étre dă moáră; pi̯átră ~~, [V] ḱétre ~~; ḱátră ~~: 892.

pétre dă moáră; pi̯átră ~~ sau̯ ḱétre ~~; ḱátră ~~: 893.

pi̯átră [sg.]; pi̯étri, pi̯étre: 895.

pi̯étre de mu̯áră; pi̯átră ~~: 897.

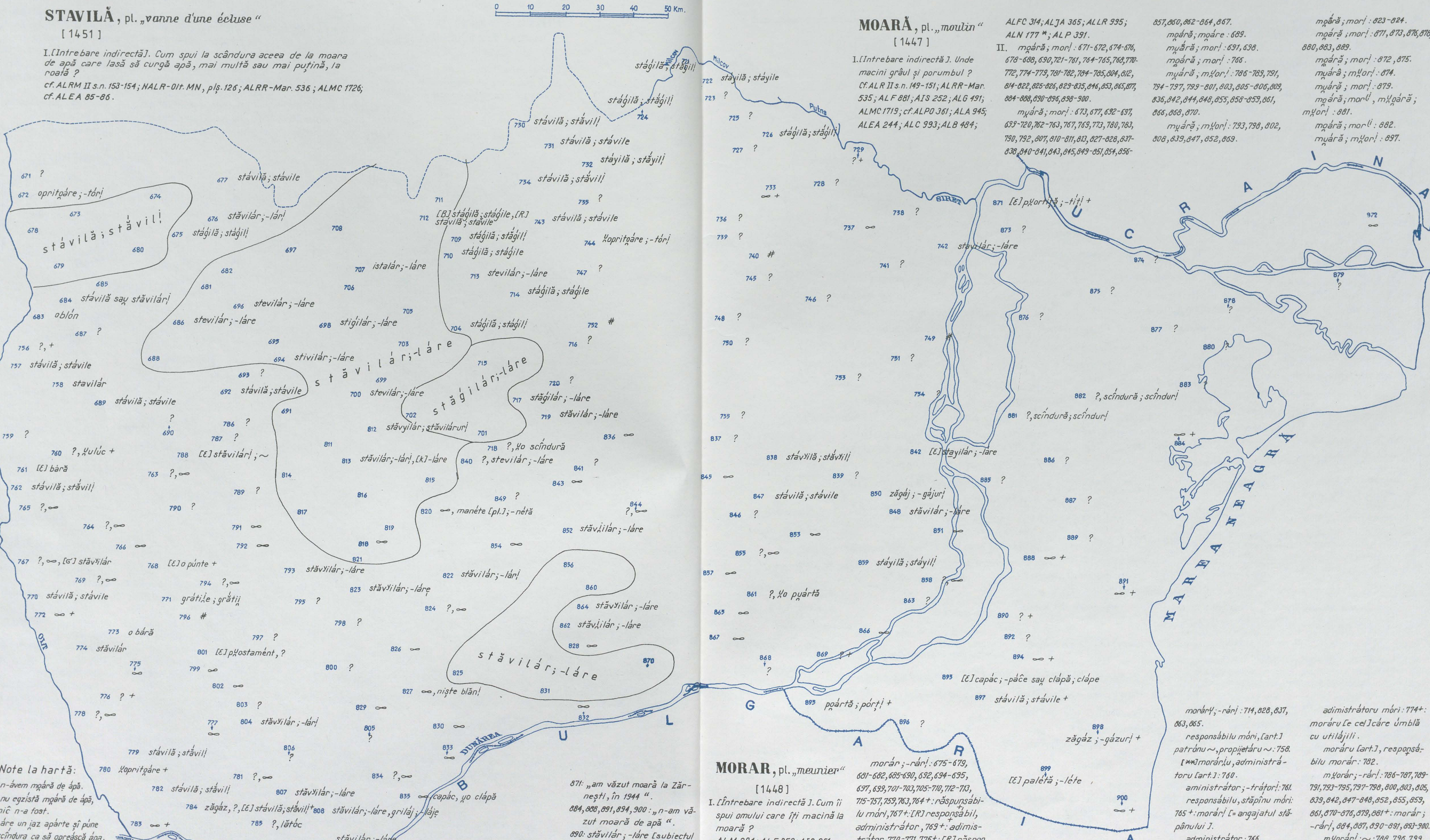
pi̯étre dă moáră; pi̯átră ~~: 899-900.

STAVILĂ, pl. *„vanne d'une écluse"*

[1451]

I. [Intrebare indirectă]. Cum spui la scândura aceea de la moara de apă care lasă să curgă apă, mai multă sau mai puțină, la roată ?

cf. ALRM II s.n. 153-154; NALR-Olt. MN, pls. 126; ALRR-Mar. 536; ALMC 1726; cf. ALEA 85-86.

MOARĂ, pl. *„moulin"*

[1447]

I. [Intrebare indirectă]. Unde macini grâul și porumbul ?

Cf. ALR II s.n. 149-151; ALRR-Mar. 535; ALF 881; AIS 252; ALG 491; ALMC 1719; cf. ALPO 361; ALA 945; ALEA 244; ALC 993; ALB 484; ALFC 314; ALJA 365; ALLR 995; ALN 177 *; ALP 391.

II. mọáră; mor! : 671-672, 674-676, 678-688, 690, 721-761, 764-765, 768, 770-772, 774-779, 781-782, 784-785, 804, 812, 814-822, 825-826, 829-835, 846, 853, 865, 877, 884-888, 890-896, 898-900.

mụáră; mor! : 673, 677, 692-697, 699-720, 762-763, 767, 769, 773, 780, 783, 790, 792, 807, 810-811, 813, 827-828, 837-838, 840-841, 843, 845, 849-851, 854, 856-857, 860, 862-864, 867.

mọáră; mọáre : 689.

mụắră; mor! : 691, 698.

mọáră; mor! : 766.

mụáră; mụor! : 786-789, 791, 794-797, 799-801, 803, 805-806, 809, 836, 842, 844, 848, 855, 858-859, 861, 866, 868, 870.

mụáră; mụor! : 793, 798, 802, 808, 839, 847, 852, 869.

mọắră; mor! : 823-824.

mọáră; mor! : 871, 873, 876, 878, 880, 883, 889.

mọáră; mor! : 872, 875.

mụáră; mụor! : 874.

mụáră; mor! : 879.

mọáră; mor(i), mụọáră; mụor! : 881.

mọáră; mor(i) : 882.

mụáră; mụor! : 897.

MORAR, pl. *„meunier"*

[1448]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui omului care îți macină la moară ?

ALM 204; ALF 850; AIS 251; ALLy 1160; ALG 489; ALMC 1719; ALB 482; ALBRAM 114; ALCB 437; ALFC 313; ALJA 366; ALLR 994; ALN 177; ALP 393.

II. morár!; ~ : 671-674, 680, 700, 762.

morár; -rár! : 675-679, 681-682, 685-690, 692, 694-695, 697, 699, 701-703, 705-710, 712-713, 715-757, 759, 763, 764+: răspunsábilu móri, 767+: [R] responsábil, administrátor, 769+: adimistrátor, 770-771, 775+: [R] răspunsábil, 776+: administrátor, 777, 778+: sau administrátor, 779, 780+: diréctoru móri, 781, 783-785, 792, 810-827, 830-831, 833-835, 838, 840-841, 843, 845-846, 849-851, 853-854, 856-857, 860, 862, 864, 867, 877-878, 880, 883, 885-886, 888-889.

murár!; ~ : 683-684, 691.

mecánic; -cánic!, [G] morár; -rár! : 693.

murár; -rár! : 696.

mọrár; -rár! : 698, 704, 711.

morárụ; -rár! : 714, 828, 837, 863, 865.

responsábilu móri, [art.] patrónu ~, propiietáru ~ : 758.

[**] morár!u, administrátoru [art.] : 760.

aministrátor; -trátor! : 761.

responsábilu, stăpînu móri: 765+: morár! [= angajatul stăpânului].

administrátor : 766.

adimistrátoru, stăpînu móri, propiietáru ~ : 768.

morá... [k] adimistrátoru móri : 772.

adimistrátor, [**] logofătu : 773.

adimistrátoru móri : 774+: moráru [e cel] cáre úmblă cu utilájili.

moráru [art.], responsábilu morár : 782.

mụorár; -rár! : 786-787, 789-791, 793-795, 797-798, 800, 803, 805, 839, 842, 847-848, 852, 855, 859, 861, 870-876, 879, 881+: morár; -rár!, 884, 887, 890-891, 893-900.

mụorár!; ~ : 788, 796, 799, 801, 802, 804, 806-809.

adimistrátor; morár; -rár! : 829.

morár(u); -rár! : 832, 866, 869.

mụorárụ; -rár! : 836, 844, 858, 868, 892.

mụorár; mọrár! : 882.

Note la hartă:

II. 729: n-ávem mọáră dẹ ápă.

733: nu egzistă mọáră de ápă, nic n-a fost.

756: áre un iaz apárte și pune scîndura ca să oprẹáscă ápa.

760: ásta spun așá, da nu știu.

768: o púnte ụo ụoprẹá să vie [apa] ma‿ụușúre; am văzú‿la múnte.

772: îi punẹá un lemn dă oprẹá ápa.

776: ápa coborá într-o tulbină.

780: ~ cáre ụoprẹá ápa; a pierit mórile-álẹa; a fos‿ajic la Úda.

783: n-am văzút.

784: zăgáz, únde oprẹ́ști ápa.

869: nu mai țiu minte.

871: „am văzut moară la Zărnești, în 1944".

884, 888, 891, 894, 900: „n-am văzut moară de apă".

890: stăvilár; -láre [subiectul a auzit termenul].

895: „din moment ce oprește".

897: „am văzut la Resova".

898: „am auzit din altă parte; nu se zice stavilă".

PRÂNZ[1], pl. „(petit) déjeuner"

[1452]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la mâncarea pe care o mănânci dimineața după ce ai lucrat un timp?

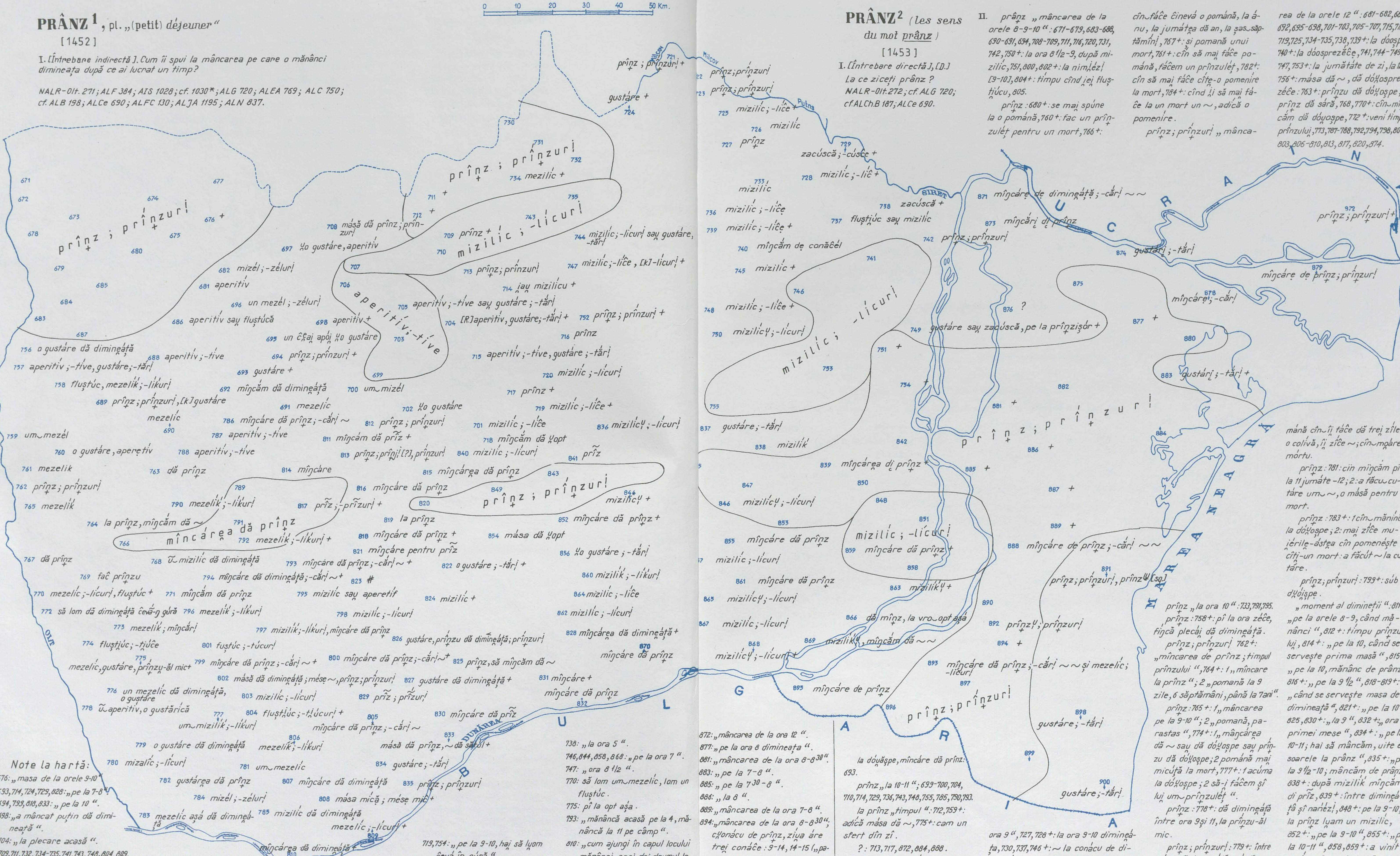
NALR-Olt. 271; ALF 384; AIS 1028; cf. 1030*; ALG 720; ALEA 769; ALC 750; cf. ALB 198; ALCe 690; ALFC 130; ALJA 1195; ALN 837.

PRÂNZ[2] (les sens du mot prânz)

[1453]

I. [Întrebare directă], [D.] La ce ziceți prânz?

NALR-Olt. 272; cf. ALG 720; cf. ALCh.B 187; ALCe 690.

II. prânz „mâncarea de la orele 8-9-10": 671-679, 683-688, 690-691, 694, 708-709, 711, 716, 720, 731, 742, 750+: la ora 8 1/2-9, după mizilic, 751, 800, 802+: la nimiezi [9-10], 804+: timpu cînd iei fluștiucu, 805.

prînz: 680+: se mai spune la o pomană, 760+: fac un prînzuleț pentru un mort, 766+: cîn face cineva o pomană, la anu, la jumătea dă an, la șas săptămîni, 767+: și pomană unui mort, 761+: cîn să mai face pomană, facem un prînzuleț, 782+: cîn să mai face cîte-o pomenire la mort, 784+: cînd îi să mai face la un mort un ~, adică o pomenire.

prînz; prînzuri „mâncarea de la orele 12": 681-682, 689, 692, 695-698, 701-703, 705-707, 715, 718-719, 725, 734-735, 738, 739+: la doospe, 740+: la doosprezece, 741, 744-745, 747, 753+: la jumătate de zi, la 12, 756+: masa dă ~, dă doosprezece: 763+: prînzu dă doospe; prînz dă sară, 768, 770+: cîn mîncăm dă douospe, 772+: veni timpu prînzului, 773, 787-788, 792, 794, 798, 801, 803, 806-810, 813, 817, 820, 874.

Note la hartă:

II. 676: „masa de la orele 9-10".
693, 714, 724, 729, 828: „pe la 7-8".
694, 799, 818, 833: „pe la 10".
698: „a mâncat puțin dă dimineață".
704: „la plecare acasă".
709, 711, 732, 734-735, 741, 743, 748, 804, 809, 811, 859: „pe la 8-9".
712, 792, 794, 852: „pe la ora 9-10".
717, 721, 751-752, 808, 822, 827, 831: „pe la 9".

719, 754: „pe la 9-10, hai să luom ceva în gură".
725, 739, 745, 749, 753, 839: „pe la orele 8".
728, 863: „6-7 dimineață".

738: „la ora 5".
746, 844, 858, 868: „pe la ora 7".
747: „ora 8 1/2".
770: să lom um mezelic, lom un fluștuc.
775: pî la opt așa.
793: „mănâncă acasă pe la 4, mănâncă la 11 pe câmp".
810: „cum ajungi în capul locului mănânci, apoi dai drumul la treabă, ora 6-7".
817: „pe la 10 1/2".
824: [mâncăm] mai puțin.

872: „mâncarea de la ora 12".
877: „pe la ora 8 dimineața".
881: „mâncarea de la ora 8-8³⁰".
883: „pe la 7-8".
885: „pe la 7³⁰-8".
886: „la 8".
889: „mâncarea de la ora 7-8".
894: „mâncarea de la ora 8-8³⁰"; cuonacu de prînz, ziua are trei conace: 9-14, 14-15 („pauza"), 15-17.
896: „momentul zilei, între 9-10 dimineața": mîncăm la prînz.

la douăspe, mîncare dă prînz: 693.

prînz „la 10-11"; 699-700, 704, 710, 714, 729, 736, 743, 748, 755, 785, 790, 793.

la prînz „timpul": 712, 759+: adică masa dă ~, 775+: cam un sfert din zi.

?: 713, 717, 872, 884, 888.

prînz: 721+: masa de la ora doo.

prînz „la 9-10": 722, 724+: „pe la 9", 726+: „la cîmp, la ora 9", 727, 728+: la ora 9-10 dimineața, 730, 737, 746+: ~ la conacu de dimineață, între 9-10, 749, 757+: pî la ora 9 și 10 vremea prînzului, 786, 789, 796-797, 892, 896.

#: 723, 732, 752, 754, 771, 769, 776.

prînz „la ora 10": 733, 791, 795.

prînz: 758+: pî la ora zece, fincă plecai dă dimineață.

prînz; prînzuri 762+: „mîncarea de prînz; timpul prînzului", 764+: 1 „mîncare la prînz"; 2 „pomană la 9 zile, 6 săptămâni, până la 7 ani".

prînz: 765+: 1 „mâncarea pe la 9-10"; 2 „pomană, parastas", 774+: 1 „mâncarea dă ~ sau dă douospe sau prînzu dă douospe; 2 pomană mai micuță la mort, 777+: 1 acuma la douospe; 2 să-i facem și lui um prînzuleț".

prînz: 778+: dă dimineață între ora 9 și 11, la prînzu-ăl mic.

prînz; prînzuri: 779+: între masa dă dimineață ș-a dă ~; 2 cîn face cîte-o pomenire.

prînz: 780+: cîn ie soarele pî la nouo-zece; 2 la pomană cîn îi face dă trei zile o colivă, îi zice ~; cîn moare mortu.

prînz: 781: cin mîncăm pî la 11 jumate -12; 2: a făcu cutare um ~, o masă pentru mort.

prînz: 783+: 1 cîn mănînc la douospe; 2: mai zice muierile-astea cîn pomenește cîți-un mort: a făcut ~ la cutare.

prînz; prînzuri: 799+: sub duoispe.

„moment al dimineții": 811+: „pe la orele 8-9, când mănânci", 812+: timpu prînzului, 814+: „pe la 10, când se servește prima masă", 815+: „pe la 10, mănânc de prânz", 816+: „pe la 9 1/2", 818-819+: „când se servește masa de dimineață", 821+: „pe la 10", 825, 830+: „la 9", 832+: „ora primei mese", 834+: „pe la 10-11; hai să mâncăm, uite e soarele la prânz", 835+: „pe la 9 1/2-10; mâncăm de prânz, 838+: după mizilik mîncăm di prîz, 839+: între dimineață și namiezi, 848+: pe la 9-10; la prînz luam un mizilic, 852+: „pe la 9-10", 855+: „pe la 10-11", 858, 859+: a vinit prînzu [= orele 8-9], 861+: „pe la 8-9", 862+: pă la uopt așa, îi zice prîz, 863+: „pe la

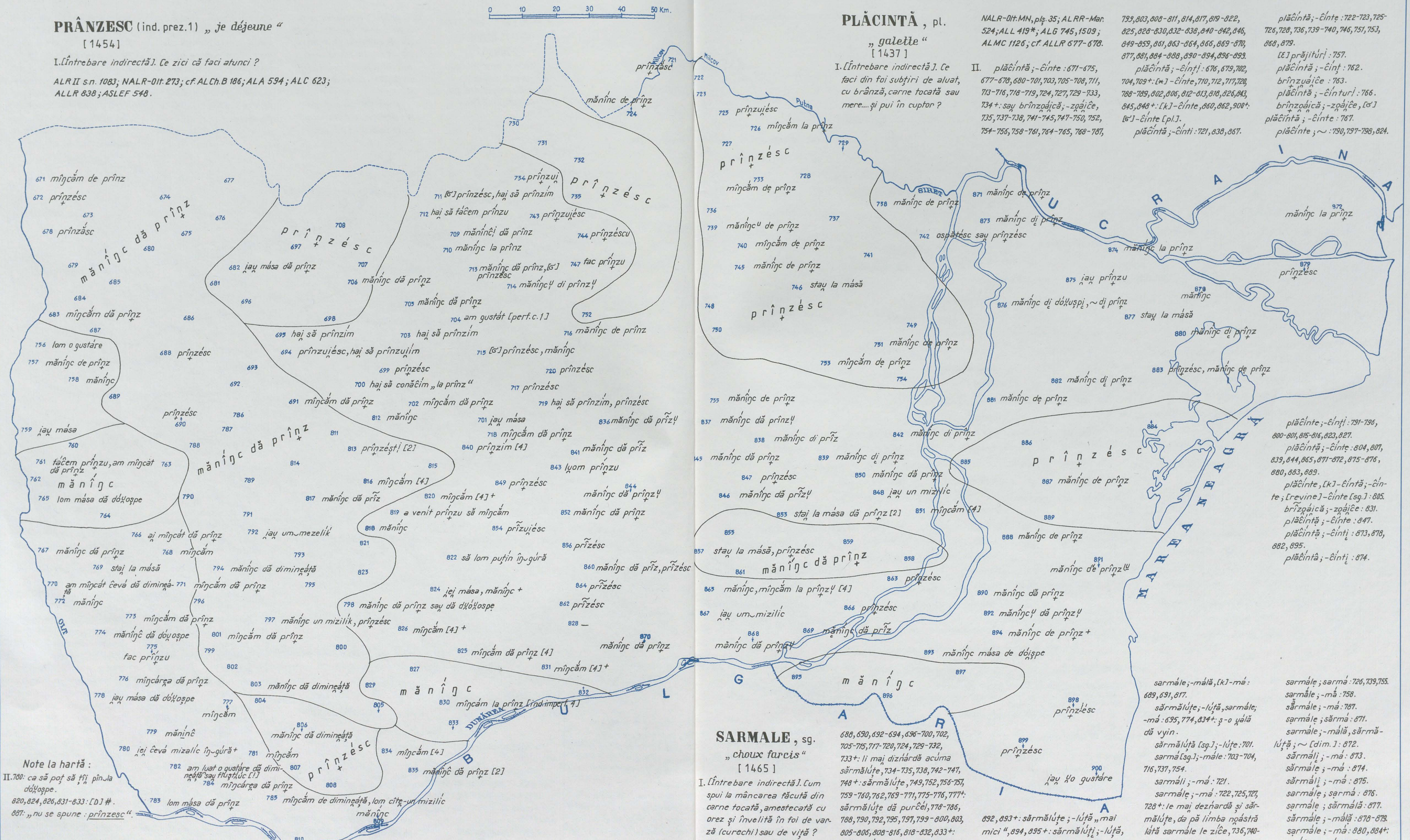
CONTINUAREA: pe h. 474-PIFTIE

PRÂNZESC (ind. prez.1) *„je déjeune“*

[1454]

I. *[Întrebare indirectă]. Ce zici că faci atunci ?*

ALR II s.n. 1083; NALR-Olt. 273; cf. ALCh.B 186; ALA 594; ALC 623; ALLR 838; ASLEF 548.

Note la hartă :

II. *780: ca să poț să țîį pîn‿la dóⁿᵘoșpe.*

820, 824, 826, 831-833: [D] #.

887: „nu se spune : prînzesc“.

PLĂCINTĂ, pl.

„galette“

[1437]

I. *[Întrebare indirectă]. Ce faci din foi subțiri de aluat, cu brânză, carne tocată sau mere.... și pui în cuptor ?*

NALR-Olt. MN, pls. 35; ALRR-Mar. 524; ALL 419; ALG 745, 1509; ALMC 1126; cf. ALLR 677-678.*

II. *plăĉíntă; -ĉínte : 671-675, 677-678, 680-701, 703, 705-708, 711, 713-716, 718-719, 724, 727, 729-733, 734+: saụ brînzoáịcă; -zoáịĉe, 735, 737-738, 741-745, 747-750, 752, 754-756, 758-761, 764-765, 768-787, 799, 803, 808-811, 814, 817, 819-822, 825, 828-830, 832-838, 840-842, 846, 849-859, 861, 863-864, 866, 869-870, 877, 881, 884-888, 890-894, 896-899.*

plăĉíntă; -ĉínțį : 676, 679, 702, 704, 709+: [*] -ĉínte, 710, 712, 717, 720, 788-789, 802, 806, 812-813, 818, 826, 843, 845, 848+: [k] -ĉínte, 860, 862, 900+: [ɞ] -ĉínte [pl.].

plăĉíntă; -ĉínti : 721, 838, 867.

plăĉíntă; -ĉínte : 722-723, 725-726, 728, 736, 739-740, 746, 751, 753, 868, 879.

[ɛ] prăjitúrį : 757.

plăĉíntă; -ĉínț : 762.

brînzuáịĉe : 763.

plăĉíntă; -ĉínturį : 766.

brînzoáịcă; -zoáịĉe, [ɞ] plăĉíntă; -ĉínte : 767.

plăĉínte; ~ : 790, 797-798, 824.

plăĉínte; -ĉínțį : 791-796, 800-801, 815-816, 823, 827.

plăĉíntă; -ĉínte : 804, 807, 839, 844, 865, 871-872, 875-876, 880, 883, 889.

plăĉínte, [k] -ĉíntă; -ĉínte; [revine] -ĉínte [sg.] : 805.

brîzoáịcă; -zoáịĉe : 831.

plăĉíntă; -ĉínte : 847.

plăĉíntă; -ĉínțį : 873, 878, 882, 895.

plăĉíntâ; -ĉínțį : 874.

SARMALE, sg.

„choux farcis“

[1465]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum spui la mâncarea făcută din carne tocată, amestecată cu orez și învelită în foi de varză (curechi) sau de viță ?*

ALR II s.n. 1098; ALRM II s.n. 907; NALR-Olt. MN, pls. 36; ALRR-Mar. 530.

II. *sarmále; -má : 671-672, 674-688, 690, 692-694, 696-700, 702, 705-715, 717-720, 724, 729-732, 733+: li maị diznárdă acúma sărmălúțe, 734-735, 738, 742-747, 748+: sărmălúțe, 749, 752, 756-757, 759-760, 762, 769-771, 775-776, 777+: sărmălúțe dă purĉél, 778-786, 788, 790, 792, 795, 797, 799-800, 803, 805-806, 808-816, 818-832, 833+: sărmălúțe, 835-837, 839-845, 847, 849-855, 857-858, 859+: [V.] gălúșcă; -lúștį, 860-864, 866, 868, 870, 881-882, 885-886, 888, 890-892, 893+: sărmălúțe; -lúță „mai mici“, 894, 895+: sărmălúțį; -lúță, 896, 898-900.*

sarmále; -málă : 673, 761, 763-766, 767+: [*] sarmá, 768, 772-773, 789, 791, 794, 796, 897.

sarmále; -málă, [k] -má : 689, 691, 817.

sărmălúțe; -lúță, sarmále; -má : 695, 774, 834+: ș-o ụálă dă vyin.

sărmălúță [sg.]; -lúțe : 701.

sarmá [sg.]; -mále : 703-704, 716, 737, 754.

sarmáli; -má : 721.

sarmále; -má : 722, 725, 727, 728+: le maị deznárdă și sărmălúțe, da pă límba noástră látă sarmále le ziĉe, 736, 740-741, 750-751, 753, 793, 798, 801-802, 804, 807, 838, 846, 848, 856, 865, 867, 869.

sarmále; sărmá : 723.

sarmále; sarmá : 726, 739, 755.

sarmále; -má : 758.

sărmále; -má : 787.

sarmále; sărmá : 871.

sarmále; -málă, sărmălúță; ~ [dim.] : 872.

sărmálį; -má : 873.

sărmále; -má : 874.

sărmálį; -má : 875.

sarmále; sarmá : 876.

sarmále; sărmálă : 877.

sărmále; -málă : 878-879.

sarmále; -má : 880, 884+: sarmále; -má : 887.

sarmále; -má : 883.

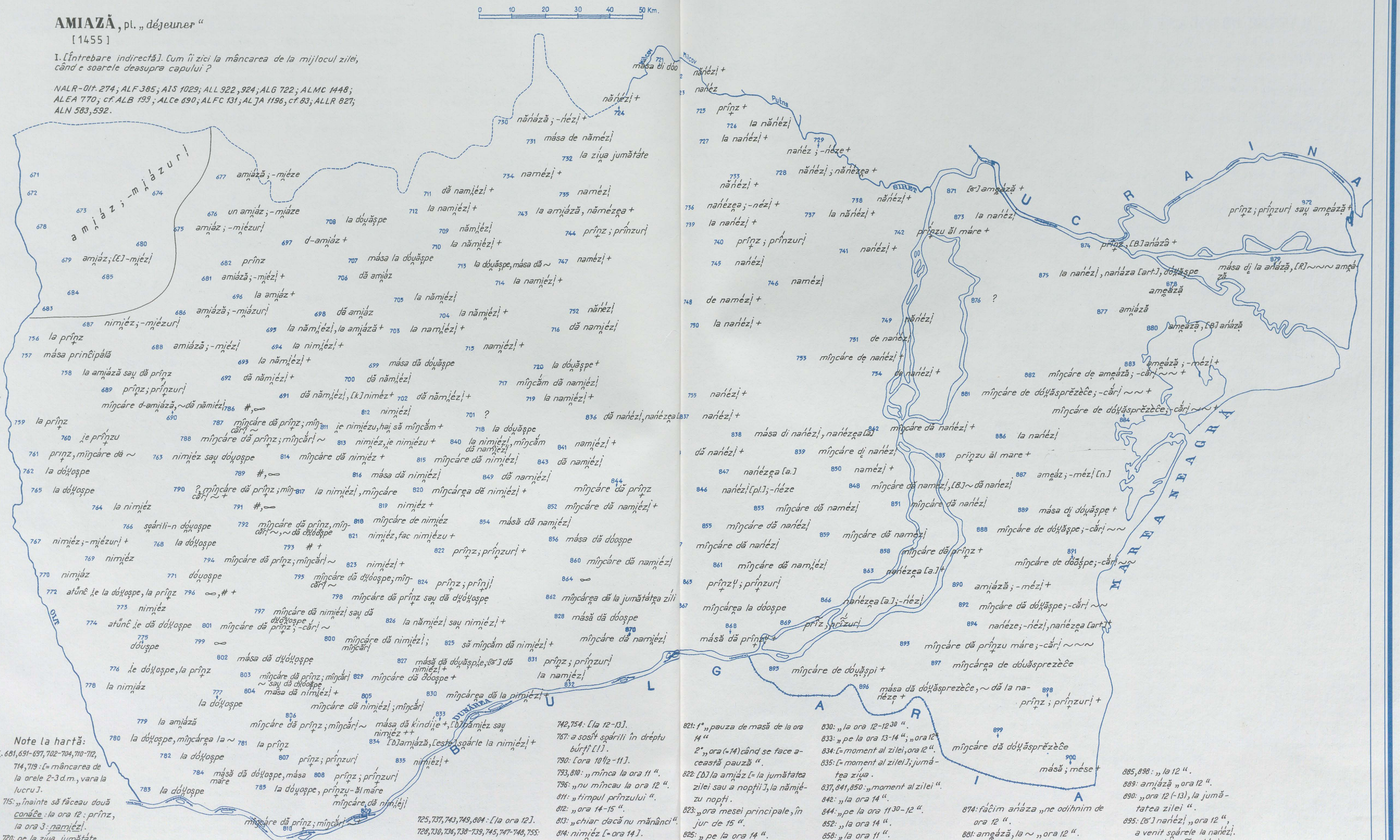
sărmălúțe; -lúță : 889.

AMIAZĂ, pl. „déjeuner“

[1455]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la mâncarea de la mijlocul zilei, când e soarele deasupra capului?

NALR-Olt. 274; ALF 385; AIS 1029; ALL 922, 924; ALG 722; ALMC 1448; ALEA 770; cf. ALB 199; ALCe 690; ALFC 131; ALJA 1196, cf. 83; ALLR 827; ALN 583, 592.

Note la hartă:

II. 681, 691-697, 702-704, 710-712, 714, 719: [= mâncarea de la orele 2-3 d.m., vara la lucru].
715: „înainte să făceau două conáĉe: la ora 12: prînz, la ora 3: namiézi“.
720: pe la ziua jumătáte.
722: [la 13-14].
724, 727, 733, 741, 750, 753: [la ora 14].
725, 737, 743, 749, 804: [la ora 12].
728, 730, 736, 738-739, 745, 747-748, 755: [la orele 14-15].
729: [între orele 15-16].
734: [la 4-5].
742, 754: [la 12-13].
767: a sosít soárili în dréptu búrţî [!].
790: [ora 10½-11].
793, 810: „mînca la ora 11“.
796: „nu mîncau la ora 12“.
811: „timpul prînzului“.
812: „ora 14-15“.
813: „chiar dacă nu mănânci“.
814: nimiéz [= ora 14].
819: „ora 14³⁰, timpul celei de-a doua mese“.
820: nimiézi [= ora de masă, 12-13].
821: 1° „pauza de masă de la ora 14“
2° „ora (=14) când se face această pauză“.
822: [D] la amiáz [= la jumătatea zilei sau a nopţii], la nămiézu nopţi.
823: „ora mesei principale, în jur de 15“.
825: „pe la ora 14“.
826: „moment al zilei, nu masă“.
827: „la ora 12“.
829: amiázž = dăpă [după] dóospe.
830: „la ora 12-12³⁰“.
833: „pe la ora 13-14“; „ora 12“.
834: [= moment al zilei, ora 12“.
835: [= moment al zilei]; jumátea ziua.
837, 841, 850: „moment al zilei“.
842: „la ora 14“.
844: „pe la ora 11³⁰-12“.
852: „la ora 14“.
858: „la ora 11“.
863: „la ora 14-15“.
868: „la ora 10“.
871, 872, 894: „ora 12“.
874: fáĉim anáza „ne odihnim de ora 12“.
881: ameázž, la ~ „ora 12“.
882: ameázž „ora 12“.
883: „ora 12, mijlocul zilei“.
884: [ɓ][B] ameázž „ora 12“.
885, 898: „la 12“.
889: amiázž „ora 12“.
890: „ora 12 (-13), la jumătatea zilei“.
895: [ɓ] nanézi „ora 12“, a venit soárele la nanézi.
896: la nanézi, î nanézi „la 12“.
900: (la) amiázž „ora 12“.

MĂNÂNC DE AMIAZĂ (ind. prez. 1) „je déjeune“

[1456]

I. [Întrebare indirectă]. Ce zici că faci atunci?

ALR II s.n. 1084; NALR-Olt. 275; ALF 385; AIS 1029; ALL 922; ALG 720; ALMC 1448; ALCh.B 188; ALC 638; ALFC 131.

Note la hartă:

II. 732: mai zice și conácu de la dóosprezéĉe.
787, 810: „la 10 1/2-11“.
789, 791, 796: „nu mâncam“.
794: „la 12“.
799: „la 10“.
813: [R] ~ ~ amiáză.
816: o odiⁱnă mai máre ca la prînz.
818: „pe la ora 13-14“.
826: [vezi chest. 1453].
868: „la ora 15“.
879: „la ora 12-13“.
897: amiáză; -miézi „ora 12 fix“.

OJINĂ „goûter (l'après midi)“

[1457]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la mâncarea pe care o mănânci la jumătatea timpului dintre amiază și asfințit? ALR II s.n. 1085; ALRM II s.n. 894; NALR-Olt. 276; ALF 657; AIS 1030; cf. ALCh.B 191; ALC 261; ALEA 771; cf. ALB 205; ALCe 691; ALFC 136; ALJA 1197.

II. ∞: 671, 673-675, 678-685, 687, 690-697, 700, 702, 704-706, 708-710, 714-716, 718-720, 811-823, 825, 828, 832-841, 843, 845-847, 849, 851-855, 857, 859-860, 863-864, 867, 870.

∞, [k]ujínă: 672.

?: 676-677, 686, 688, 701, 724, 726, 856.

la nămiéz: 689.

amiázu-i la pátru: 698.

péste prînz: 699.

nu éste áltă másă: 703.

mai luăm ĉevá în gúră: 707.

un aperitív: 711.

dă seára: 712.

la nămiézi: 713.

între conáĉe: 717, 747, 750, 752+: un mizilíc pintre conáĉe, 754.

mizilíc: 721+: „la ora 16“.

la kíndiie: 722, 727+: „la ora 18-19“, 738+, 741+: „la ora 17-18“, 740+: dácă-i răzgá fuámea, 742+: „la 16-17“, 745+: númai hodínă,

Continuare jos stânga.

nu mai mîncăm, 746, 749+: „când mai era vreo două ore până seara“, 753, 755, 779, 784-785, 886, 894+: „ora când apune soarele, la 19-20-21“

mîncăm la toácă: 723.

nanézi: 725+: „ora 14“, 744+: mănînc de ~.

la nănézi, în diseáră: 728+: n hodineám, nu mai mîncăm.

—: 729, 751, 826+: [vezi chest. 1453], 879, 882, 899.

fluștiúc: 730, 804+: iei un ~ la nimiézi în dăseáră

fluștiúc; -tiúĉe: 731.

nănézi: 732+: „ora 3-4“.

∞: 733+: de la dóo pînă seara nu mai mîncăm, 734-735, 743

nu iéste, 748+: nu mai mîncăm pînă seára, 770, 800, 809+: „nu se mănâncă, pleacă acasă“.

jumáte conácu: 736+: pe la 4 1/2-5“.

în kíndiie, între conáĉe: 737.

tot mizilícu, mizilícu de seára: 739+: „pe la 5-6“.

dă nimiáz: 756+: la jumătátea conáculụi, 758, 760, 762, 765.

tot un supliment: 757.

la amiáză: 759.

în dăsáră: 761.

conácu jumáte: 763+: veni ~ ~.

la nimiéz în dăseáră: 764.

dă nimiéz: 766+: pî la trei, 771-772, 774.

nimiéz în dăsáră: 767+: ~ între sáră.

la nimiéz: 768, 773, 777.

#: 769+: nu i-am pus núme.

mai luam cîte-o gustáre, 827, 848, 850, 861.

soárili în kíndiie: 775+: să-mpárte tímpu cu sára.

spre kíndiie: 776.

[ε] gustăricá: 778.

kíndiĕ: 780+: soárele ~ n ~ ~, 782.

pî la kíndiie: 781+: „pe la 4“, 783.

mîncáre dă nimiéz: 786-789, 793, 799.

mîncáre dă nimiézi: 790-792, 794-796, 797+: în disáră, 798+: în diseáră, 801, 803, 806-807, 810.

mîncáre dă sára: 802.

mănînc dúpă dóuăspe: 805+: „la ora 3“.

mása dă nimiézi: 808+: „ora 3“.

mănînĉ la nemiéz: 824+: [mâncare] dă nemiéz.

pă seáră: 829.

mai luom un aperitív după nimiézi: 830+: [pe la ora 15].

între nimiézi: 831+: ar veni ora trei.

mîncáre di kíndiie: 842.

mîncáre dă nanézi: 844+: [la ora 15-15³⁰], 858+: [la ora 15], 865.

mîncáre pă la pátru: 862.

mănînc dă kíndiie: 866.

másă dă nanézi: 868+: [la ora 15], 869.

zacúscă: 871, 877+: „la ora 16“.

kíndiie; -dii: 872+: „ora 16“.

zacúscă: mămăligă cu sári: 873+: la kíndiii.

zacúscă; -cúști sau gustári: 874+: la kíndei „ora chindiei“.

di kíndeii: 875+: soárile la kíndeii.

mîncáre, mása di pátru: 876.

mîncáre; -cări: 878+: la kíndii „timpul pe la ora 5 p.m.“.

zacúscă; -cúști: 880+: la kíndii.

mîncáre de la kíndeie; -cări ~ ~ ~: 881+: la kíndei, [k] ~ kíndeie „la ora 16“.

zacúscă: 883+: hai să zăcusím, la kíndiie „[vara] la ora 16-17“.

tot prînz trébuie să fiie: 884, 886, 894.

mizilíc; -lícuri: 885, 889+: kíndiii „ora 16-17“.

mîncárea de kíndiie; -cări ~ ~: 887, 893+: kíndiie; -dii „ora 16“.

mîncáre de amiáză; -cări ~ ~: 888+: „pe la ora 16“.

[ε] prînz: 890+: kíndiie, la ~ „la asfințitul soarelui“.

mîncáre la veĉérnie, ~ la kíndiie: 891+: la veĉérnie, la kíndiie „ora 16-17-18“.

mîncáre dă pátru; -cări ~ ~: 892+: „la ora 16“.

prînzu máre: 895+: la kíndiii.

mîncăm la kíndiie: 896+: „mâncăm la ora 16“.

[B] kíndie; -dii: 897+: „ora 17, când se lasă soarele jos, între după-amiază [=ora 14-15] și seară, cu două ore înainte de întuneric“.

mai mănîncă ĉevá, ĉe i-a rămás de la 12: 898+: la kíndiĕ.

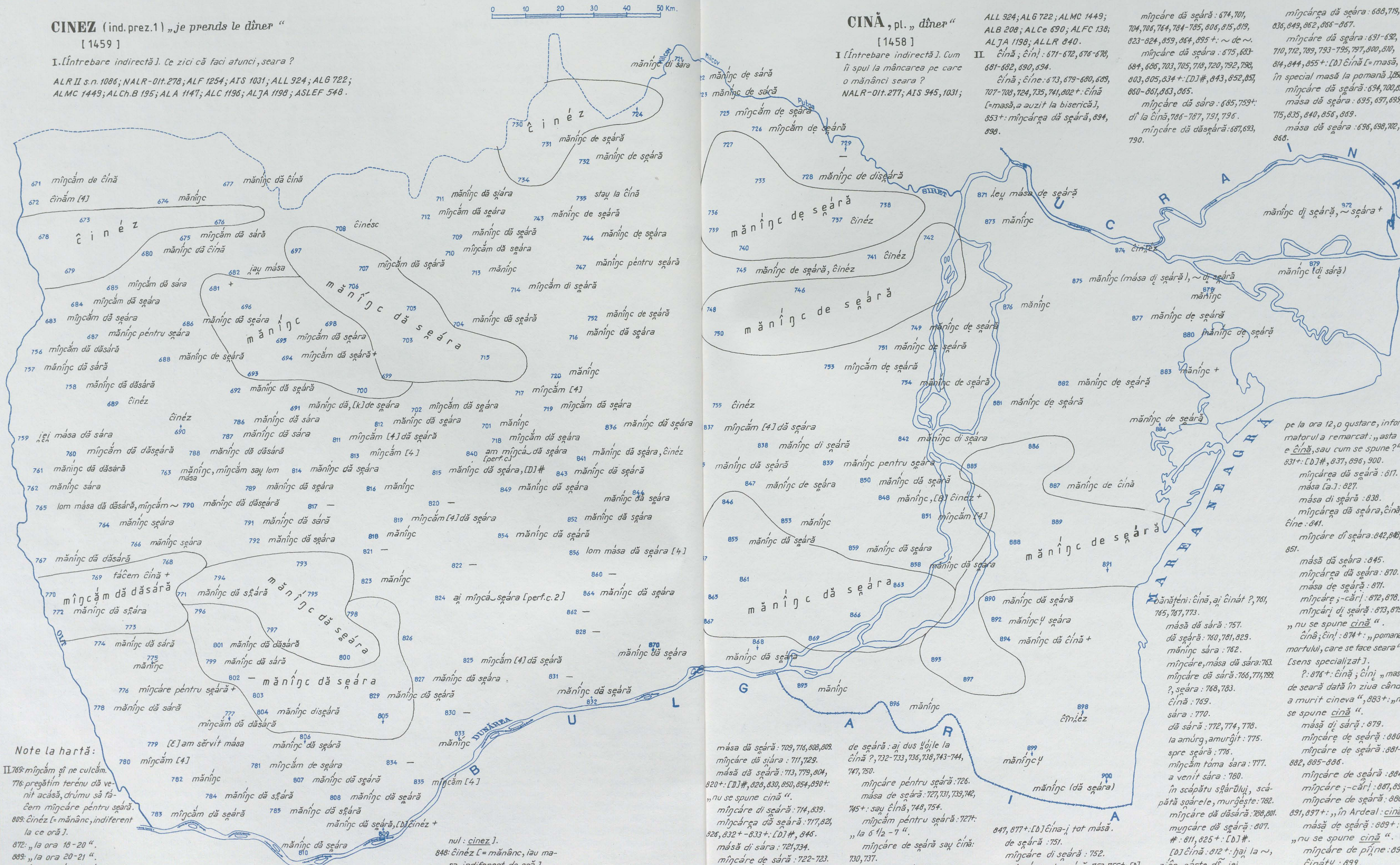
gustáre; -tări: 900+: (la) kíndiie „în jurul orei 16“.

CINEZ (ind. prez. 1) „*je prends le dîner*"

[1459]

I. [Întrebare indirectă]. Ce zici că faci atunci, seara?

ALR II s.n. 1086; NALR-Olt. 278; ALF 1254; AIS 1031; ALL 924; ALG 722; ALMC 1449; ALCh.B 195; ALA 1147; ALC 1196; ALJA 1198; ASLEF 548.

Note la hartă:

II. 769: mîncắm și ne culcắm.

776: pregătím terénu dă venít acásă, drúmu să fácem mîncáre péntru seáră.

809: ĉinéz [= mănânc, indiferent la ce oră].

872: „la ora 18-20".

889: „la ora 20-21".

897: în Ardeál: ĉinéz.

III. 681, 694, 883, 894: [Nu se folosește termenul: cinez].

848: ĉinéz [= mănânc, iau masa, indiferent de oră].

CINĂ, pl. „*dîner*"

[1458]

I [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la mâncarea pe care o mănânci seara?

NALR-Olt. 277; AIS 945, 1031; ALL 924; ALG 722; ALMC 1449; ALB 208; ALCe 690; ALFC 138; ALJA 1198; ALLR 840.

II. ĉínă; ĉín̦i: 671-672, 676-678, 681-682, 690, 694.

ĉínă; ĉíne: 673, 679-680, 689, 707-708, 724, 735, 741, 802+: ĉínă [=masă, a auzit la biserică], 853+: mîncárea dă seáră, 894, 898.

mîncáre dă seáră: 674, 701, 704, 706, 764, 784-785, 806, 815, 819, 823-824, 859, 864, 895+: ~ de ~.

mîncáre dă seára: 675, 683-684, 686, 703, 705, 718, 720, 792, 798, 803, 805, 834+: [D] #, 843, 852, 857, 860-861, 863, 865.

mîncáre dă sára: 685, 759+: dî la ĉínă, 786-787, 791, 796.

mîncáre dă dăseáră: 687, 693, 790.

mîncárea dă seára: 688, 719, 836, 849, 862, 866-867.

mîncáre dă seára: 691-692, 710, 712, 789, 793-795, 797, 800, 810, 814, 844, 855+: [D] ĉínă [= masă, în special masă la pomană], 858.

mîncáre dă seáră: 694, 700, 818.

mása dă seára: 695, 697, 699, 715, 835, 840, 856, 869.

mása dă seára: 696, 698, 702, 868.

mása dă seáră: 709, 716, 808, 809.

mîncáre dă siára: 711, 729.

másă dă seáră: 713, 779, 804, 820+: [D] #, 828, 830, 850, 854, 890+: „nu se spune cină".

mîncáre di seáră: 714, 839.

mîncárea dă seáră: 717, 821, 826, 832+-833+: [D] #, 846.

másă di sára: 721, 734.

mîncáre de sáră: 722-723.

mîncáre de seáră: 725, 728+: [D] ĉínă númai la boi; la ĉínă înseamneáză păscútu boilor de seáră: ai dus boile la ĉínă?, 732-733, 736, 738, 743-744, 747, 750.

mîncáre péntru seáră: 726.

mása de seáră: 727, 731, 739, 742, 745+: sau ĉínă, 748, 754.

mîncắm péntru seáră: 727+: „la 6 1/2 - 7".

mîncáre de seáră sau ĉínă: 730, 737.

másă de seáră: 739+: „pe la ora 8-9", 746.

mîncáre de seáră: 740, 749, 847, 877+: [D] ĉína-i tot másă.

de seáră: 751.

mîncáre di seáră: 752.

mîncárea de seáră: 753, 755+: [D] ĉína ĉea de seáră, se mai zíĉe.

dă dăsáră: 756, 758+: mîncắm ~; bănățéni: ĉínă, ai ĉinát?, 761, 765, 767, 773.

másă dă sáră: 757.

dă seáră: 760, 781, 829.

mănînc sára: 762.

mîncáre, mása dă sára: 763.

mîncáre dă sáră: 766, 771, 799.

?, seára: 768, 783.

ĉínă: 769.

sára: 770.

dă sáră: 772, 774, 778.

la amúrg, amurgît: 775.

spre seáră: 776.

mîncắm tóma sára: 777.

a venít sára: 780.

în scápătu soárului, scápătă soárele, murgéște: 782.

mîncáre dă dăsáră: 788, 801.

muncáre dă seáră: 807.

#: 811, 825+: [D] #.

[D] ĉínă: 812+: hai la ~, zíĉe párte dî-iei.

mása dă seáră: 813, 816+: [D] #, 822+: [când am luat, pe la ora 12, o gustare, informatorul a remarcat: „asta e ĉínă, sau cum se spune?"], 831+: [D] #, 837, 896, 900.

mîncárea dă seáră: 817.

mása [a.]: 827.

mása di seáră: 838.

mîncárea dă seára, ĉínă; ĉíne: 841.

mîncáre dî seára: 842, 848, 851.

másă dă seára: 845.

mîncárea dă seára: 870.

mása de seáră: 871.

mîncáre; -cắri: 872, 878.

mîncări di seáră: 873, 875+: „nu se spune cină".

ĉínă; ĉín̦i: 874+: „pomana mortului, care se face seara", [sens specializat].

?: 876+: ĉínă; ĉíni „masa de seară dată în ziua când a murit cineva", 883+: „nu se spune cină".

másă di sáră: 879.

mîncáre de seáră: 880.

mîncáre de seáră: 881-882, 885-886.

mîncáre de seáră: 884.

mîncáre; -cắri: 887, 892.

mîncáre de seáră: 888, 891, 897+: „în Ardeal: cină".

másă de seáră: 889+: „nu se spune cină".

mîncáre de píine: 893.

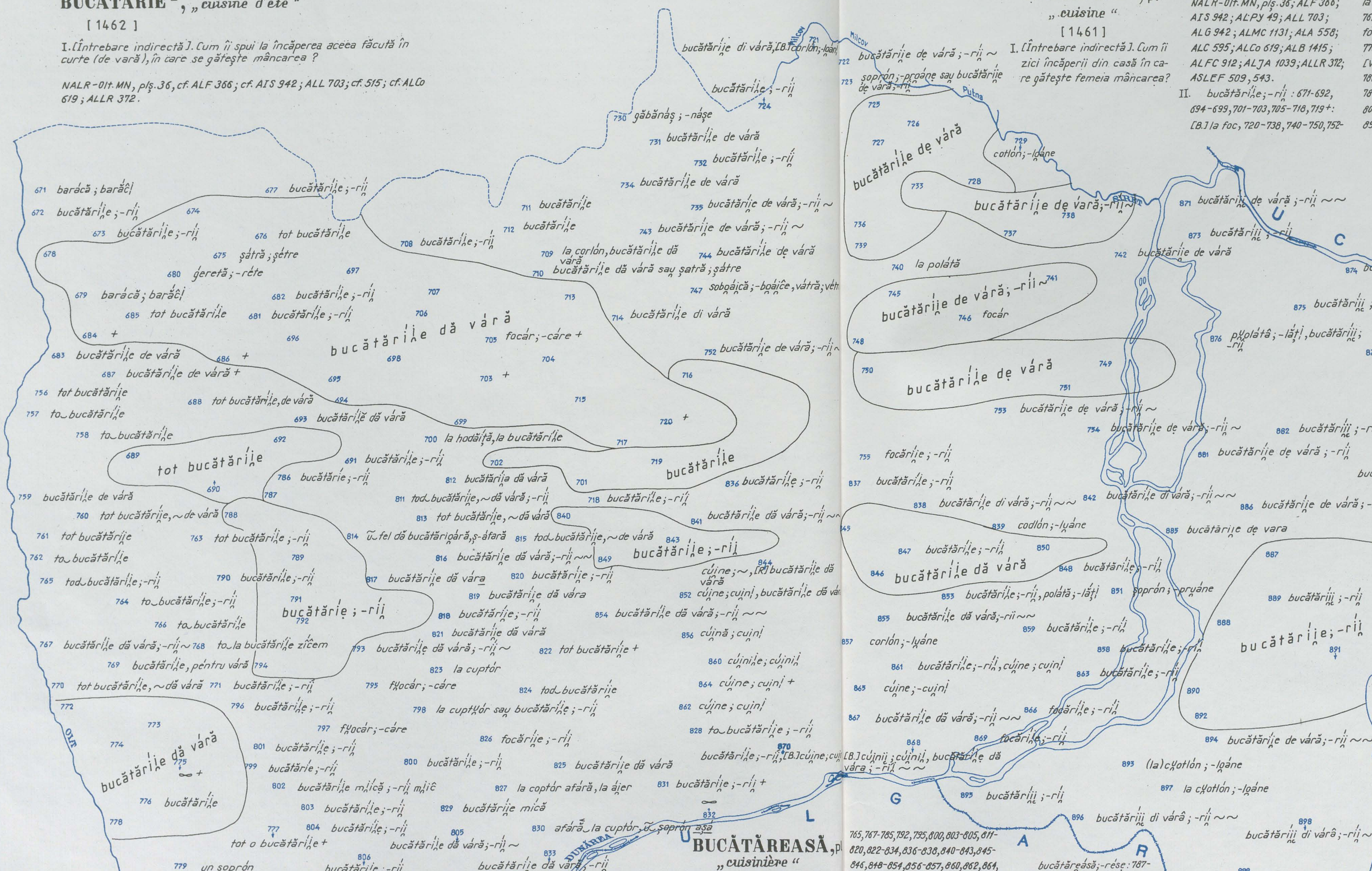
ĉinátu: 899.

BUCĂTĂRIE[2], „cuisine d'été"

[1462]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la încăperea aceea făcută în curte (de vară), în care se găteşte mâncarea?

NALR-Olt. MN, plş. 36, cf. ALF 366; cf. AIS 942; ALL 703; cf. 515; cf. ALCo 619; ALLR 372.

BUCĂTĂRIE[1], pl. „cuisine"

[1461]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici încăperii din casă în care găteşte femeia mâncarea?

ALR II s.n. 1091; ALRM II s.n. 899; NALR-Olt. MN, plş. 36; ALF 366; AIS 942; ALPY 49; ALL 703; ALG 942; ALMC 1131; ALA 558; ALC 595; ALCo 619; ALB 1415; ALFC 912; ALJA 1039; ALLR 372; ASLEF 509, 543.

II. bucătări̯e; -rii̯: 671-692, 694-699, 701-703, 705-718, 719+: [B.] la foc, 720-738, 740-750, 752-753, 756-759, 760+: cúni̯e, bujdúla noástră [=casa mai mică], 761, 763-764, 766, 767+: [*] sau la foc, 768, 769+: la foc, la vátră, 770, 771+: pă vátră, la foc, 772+: [V] la foc, 777, 778, 779+: la vátră, 780-782, 783+: [V] tíndă; tinzi̯, 784+: vátră; vétre, 785, 790, 803, 805, 877, 881, 884-888, 890-894, 896-897, 900.

bucătări̯ĕ; -rii̯: 693, 704, 762, 773-776, 837, 840-843, 845-846, 849, 853, 856, 862-863, 870, 898.

la tíndă: 700.

bucătări̯e; -rii̯: 739, 765, 793, 796, 798, 801, 802+: sálă; săli̯, 804+: fu̯ocár; -cáre, 806-809, 872.

bucătărie; -rii̯: 751, 754-755, 786-787, 788+: sau tíndă; tínde, 799, 800+: sálă; săli̯, 836, 838-839, 844, 864-865, 867-868, 899.

bucătărie; -rii̯: 789+: [V] fu̯ocár; -cáre, 791+: „e afară", [k] tu̯ocar; -care „e în casa", 792, 794-795, 810.

tíndă; tinzi̯, [R] sálă; sále: 797.

bucătării̯e; -rii̯: 811-812, 814-818, 820-821, 824, 829, 832+: [B.] făcea mîncárea în vátră, în tíndă, 833-835.

bucătări̯e; -ri: 813, 825, 827-828, 854.

bucătării̯e; -rii̯: 819.

bucătări̯e; -rii̯: 822-823, 847-848, 850-852, 857-861, 866, 869.

bucătării̯e; -rii̯, [V] focár; -cáre: 826.

în tíndă, bucătărie; -ri: 830.

~ u̯odái̯e; u̯odăi̯, bucătării̯e; -rii̯: 831.

bucătări̯e; -rii̯, [B.] fu̯ocări̯e; -rii̯: 855.

bucătării̯; -rii̯: 871, 873-876, 878-879, 882, 889, 895.

kilér; -lére: 880+: [R] bucătării̯e; -rii̯.

bucătării̯e; -rii̯: 883.

BUCĂTĂREASĂ, pl. „cuisinière"

[1463]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici femeii care e plătită să facă mâncare pentru mai mulţi oameni?

ALR II 163; ALRM II s.n. 896; NALR-Olt. MN, plş 36; AIS 942*; ALJA 1158.

II. bucătăreásă; -rése: 671-672, 674-690, 695-697, 699, 701-703, 705-708, 710-713, 715, 717-720, 724-727, 729-735, 737-739, 741-745, 747-750, 752-761, 763-765, 767-785, 792, 795, 800, 803-805, 811-820, 822-834, 836-838, 840-843, 845-846, 848-854, 856-857, 860, 862, 864, 866, 869-870, 879, 881, 884-888, 890, 893+: bábă dă căldări̯ (la nunţi̯, morţi̯), 894, 896-897, 899-900.

bucătări̯ásă; -rése: 673, 714, 898.

bucătăreásă; -rése: 691-692, 694, 698, 700, 704, 709, 716, 766, 786, 791, 821, 844, 847, 858, 861, 863, 891-892.

bucătăreásă; -ri̯ése: 693, 855, 859.

bucătăreásă; -résă: 721, 723.

bucătăreásă; -rése: 722, 728, 736, 740, 746, 751, 806, 865, 867, 877, 883.

bucătăreásă; -résĕ: 762.

bucătăreásă; -rése: 787-790, 793, 796, 808-810.

bucătăreásă; -rése: 794, 797-799, 801-802, 807, 871, 880, 882, 889.

servitoáre, bucătăreásă „la nuntă"; -rése: 835.

bucătăreúsă; -rése: 839, 868.

bucătăreásă; -résă: 872.

bucătăreásă; -rési̯: 873, 875.

bucătăreásâ; -ri̯ési̯: 874.

bucătăreásă; -rése: 876.

bucătăreásă; -résă: 878.

bábă dă (de) vátră; bábi̯ ~~: 895.

BUCĂTAR, pl. „cuisinier"

[1464]

I. [Întrebare indirectă]. Dar dacă e bărbat?

ALR II s.n. 1090; ALRM II s.n. 895; NALR-Olt. MN, plş. 36; AIS 942*.

II. bucătári̯; ~: 671-674, 678, 680, 684, 758, 762, 764, 766, 769-770, 772, 788, 796, 799, 801-802, 804, 828.

bucătár; -tári̯: 675-677, 679, 681-683, 685-713, 715-757, 759-761, 763, 765, 767-768, 771, 773-787, 789-795, 797-798, 800, 803, 805-827, 829-835, 838-840, 842-843, 845-847, 849-857, 859-862, 864, 867, 870-891, 893-900.

bucătáru̯; -tári̯: 714, 836-837, 858, 868, 892.

bucătárlu̯; -tári̯: 841, 844, 848, 863, 865-866, 869.

Note la hartă:

II. 684: cúni̯e [= căsuţă cu o singură cameră], poláţă [= încăpere cu pereţi de scânduri ca la gard, folosită pentru gătit].

686: [D] cúi̯ne se spúne la o căsúţă mică.

687: „înainte îi zicea cúni̯e".

705: „o poláţică unde găteşte".

720: tepşán; -şáne „policioară de pământ, la bucătăriile vechi, pe care ţii vase, lucruri".

775: n-ávem aşá régulă, improvizáţi̯e aşá.

777: únde fáce fócu vára.

822: i̯e únili dă vára, ca un şopru aşá.

831: „sub un şopron, în faţa odăii unde e şi cuptorul".

835: „a fost interzis de pompieri".

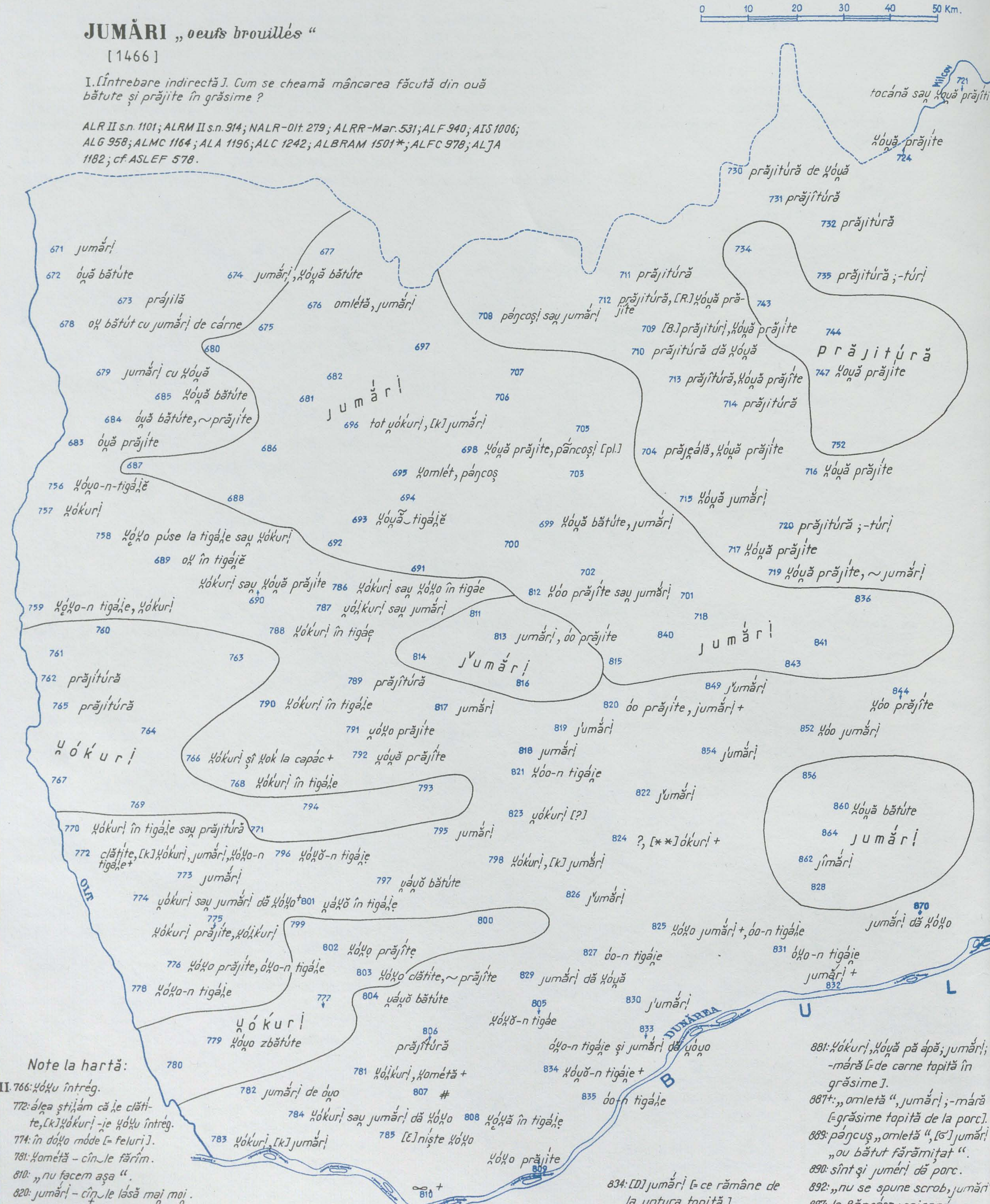
864: cui̯năreáţă [= bucătărioară de vară].

JUMĂRI „oeufs brouillés"

[1466]

I. [Întrebare indirectă]. Cum se cheamă mâncarea făcută din ouă bătute și prăjite în grăsime ?

ALR II s.n. 1101; ALRM II s.n. 914; NALR-Olt. 279; ALRR-Mar. 531; ALF 940; AIS 1006; ALG 958; ALMC 1164; ALA 1196; ALC 1242; ALBRAM 1501*; ALFC 978; ALJA 1182; cf. ASLEF 578.

Note la hartă:

II. 766: uóuu întrég.

772: álea știi̯ám că i̯e clăti-te, [k] uókuri̯ -i̯e uóuu întrég.

774: în dóuo móde [= feluri].

781: uometă – cîn‿le fărîm.

810: „nu facem așa".

820: jumări̯ – cîn‿le lásă mai̯ moi̯.

824: „și dacă [ouăle] sunt bătute".

825: pă boi̯ereéște; ca bîta [= bunica].

832: „și de porc".

834: [D] jumări̯ [= ce rămâne de la untura topită].

875: álți le mai̯ spúne <u>scrum</u> di̯ uóuă.

878: [subiectul scrie] scrop de ou.

881: uókuri̯, uóuă pă ápă; jumări̯; -máră [= de carne topită în grăsime].

887+: „omletă", jumări̯; -máră [= grăsime topită de la porc].

889: páncuș „omletă", [G] jumări̯ „ou bătut fărămițat".

890: sînt și jumeri̯ dă porc.

892: „nu se spune scrob, jumări".

897: la Băneásá: gai̯ganá.

898: [B] păpáră; -păr̄i̯ „nu știe dacă e același lucru", [G] jumări̯ „spun coloniștii olteni".

900: moldovéni-i̯ zicéau̯ scruob.

ULEI „huile"

[1467]

I. [Întrebare indirectă]. Ce se face din semințele de floarea soarelui ori de dovleac (bostan etc.)... cu el faci mâncarea ?

ALR II s.n. 1133; ALRM II s.n. 949; NALR-Olt. 280; ALF 702; AIS 1012; ALL 723; ALMC 1135; ALPO 286; ALJA 1163; ALLR 402; ASLEF 551.

II. ulei̯: 671-685, 687-688, 690-692, 694+: [B.] untdălémn, ulei̯ dă nucă, [k] unt dă núcă, 695, 697, 702-703, 709+: [B.] undălémn, und‿dă núcă, 710+: [B.] uloi̯, 712+: und‿dă núcă, 716, 726, 728, 736, 740, 752+: [*] undilémn, 753+: [R.] olivea, 754+ [B.] oloi̯, olivi̯a, undilémn, 755+: [B.] undilémn, uloi̯, 756-757, 760, 761, 765-766, 768, 770-771, 773-774, 779, 782-794, 796-798, 800-803, 805-806, 810-820, 823-827, 829-831, 833-836, 838-843, 845, 847, 849-854, 856-860, 862, 864-865, 867, 870, 872, 875+: [k] sloi̯, 876, 877+: [B.] oloi̯, undilémn, 878+: [k] oloi̯, 879-881, 883+: undelémn „ulei de măsline", 885+: [B.] uloi̯, undilémn, 887, 889-890, 894, 896.

ulei̯: 693, 698.

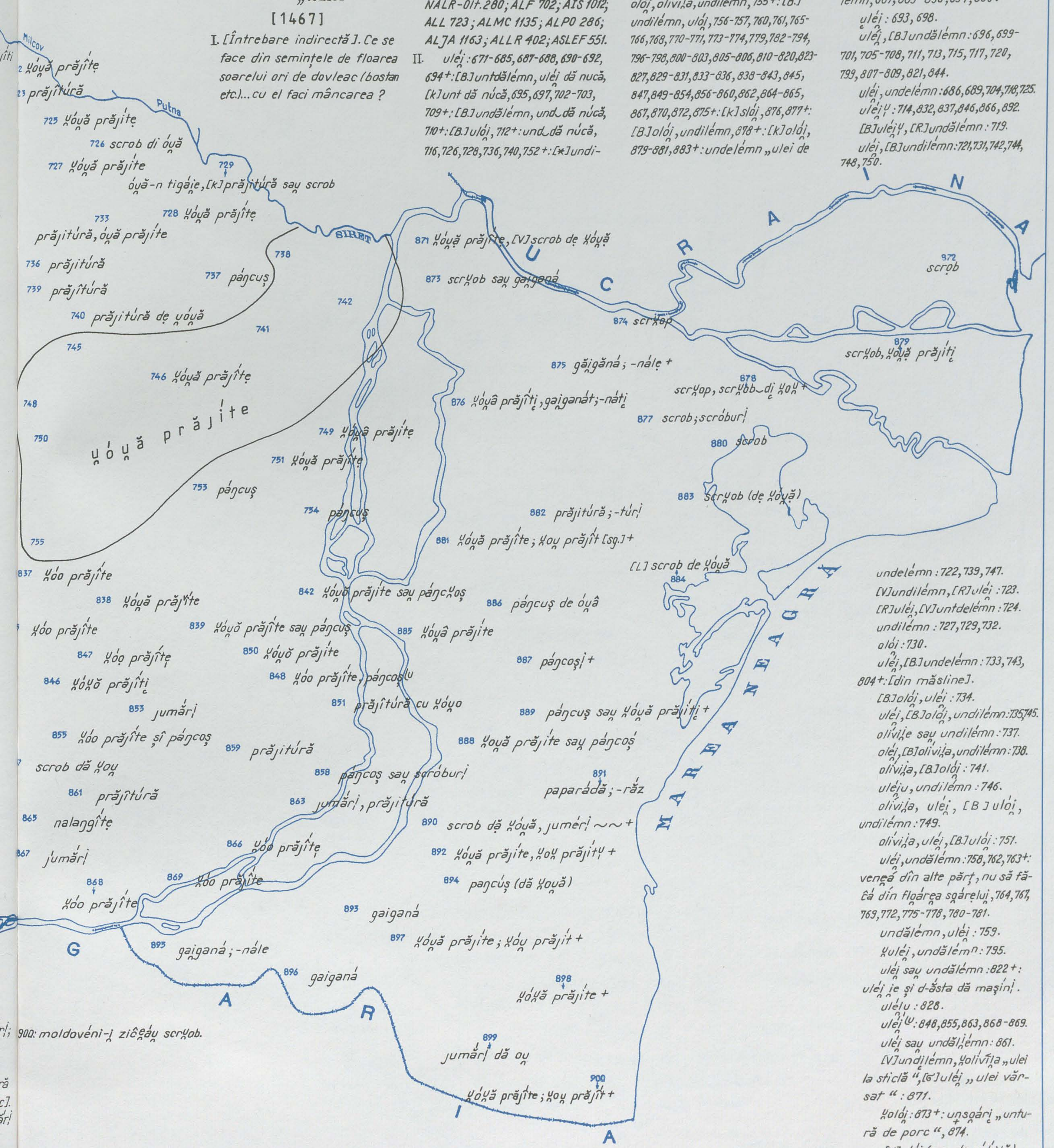
ulei̯, [B.] undălémn: 696, 699-701, 705-708, 711, 713, 715, 717, 720, 799, 807-809, 821, 844.

ulei̯, undelémn: 686, 689, 704, 718, 725.

ulei̯ᵘ: 714, 832, 837, 846, 866, 892.

[B] ulei̯ᵘ, [R.] undălémn: 719.

ulei̯, [B.] undilémn: 721, 731, 742, 744, 748, 750.

uuléi̯: 888, 891, 895, 900.

uuléi̯ᵘ: 893.

uléi̯ᵘ, [k] uléi̯: 897.

ulléi̯: 898.

uléi̯lᵘ; uléi̯: 899.

undelémn: 722, 739, 747.

[V] undilémn, [R] ulei̯: 723.

[R] ulei̯, [V] untdelémn: 724.

undilémn: 727, 729, 732.

oloi̯: 730.

ulei̯, [B.] undelémn: 733, 743, 804+: [din măsline].

[B.] oloi̯, ulei̯: 734.

ulei̯, [B.] oloi̯, undilémn: 735, 745.

olivi̯e sau̯ undilémn: 737.

olei̯, [B] olivi̯a, undilémn: 738.

olivi̯a, [B.] oloi̯: 741.

ulei̯u, undilémn: 746.

olivi̯a, ulei̯, [B] uloi̯, undilémn: 749.

olivi̯a, ulei̯, [B.] uloi̯: 751.

ulei̯, undălémn: 758, 762, 763+: venea din alte părț, nu să făcá din floárea soárelui̯, 764, 767, 769, 772, 775-778, 780-781.

undălémn, ulei̯: 759.

uulei̯, undălémⁿ: 795.

ulei̯ sau̯ undălémn: 822+: ulei̯ i̯e și d-ăsta dă mașini̯.

ulei̯u: 828.

ulei̯ᵘ: 848, 855, 863, 868-869.

ulei̯ sau̯ undăllémn: 861.

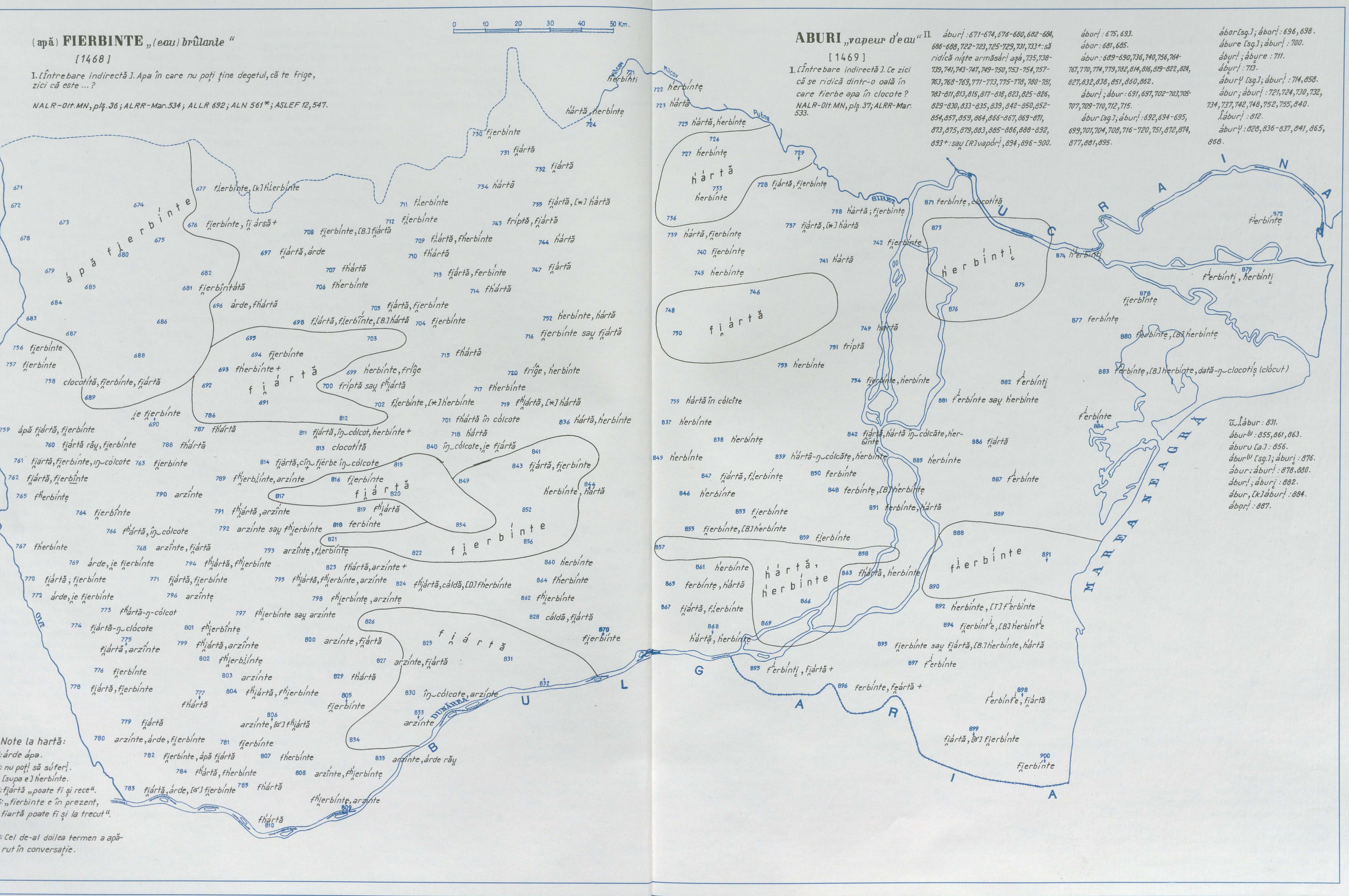
[V] undilémn, uolivi̯a „ulei la sticlă", [G] ulei̯ „ulei vărsat": 871.

uoloi̯: 873+: unsoári̯ „untură de porc", 874.

[V] ulei̯ (era de rákiță), [R.] uolivi̯a: 882.

uundilémn, noi̯ îi̯ spúnem uulei̯: 884.

ulei̯, [R.] cotón: 886+: [B.] uloi̯, undelémn.

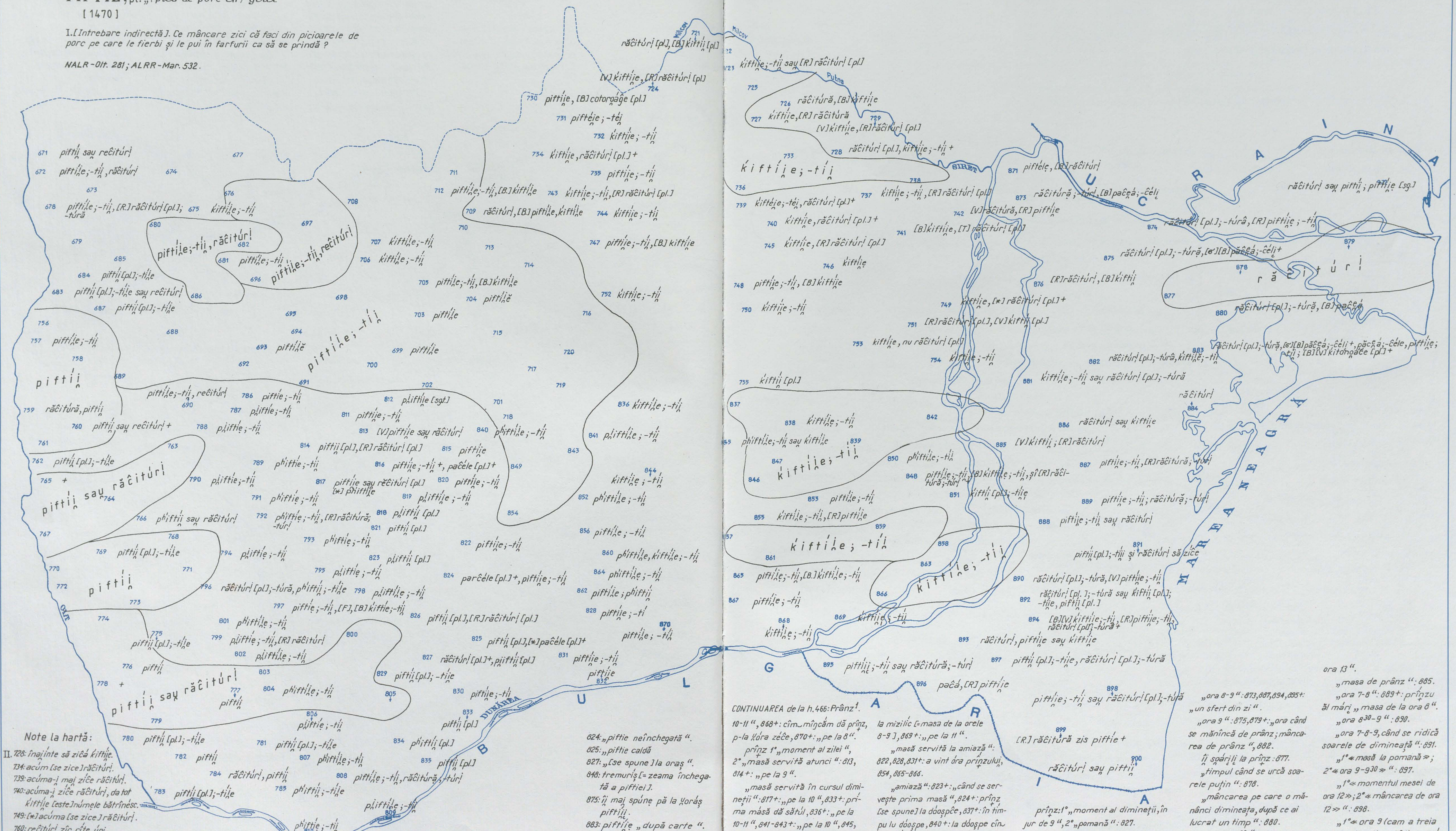
0 10 20 30 40 50 Km.
(apă) FIERBINTE „(eau) brûlante“
[1468]
I. [Întrebare indirectă]. Apa în care nu poți ține degetul, că te frige, zici că este ...?
NALR-Olt.MN, plș. 36; ALRR-Mar. 534; ALLR 692; ALN 561*; ASLEF 12, 547.
ABURI „vapeur d'eau“
[1469]
I. [Întrebare indirectă]. Ce zici că se ridică dintr-o oală în care fierbe apa în clocote?
NALR-Olt.MN, plș. 37; ALRR-Mar. 533.
II. áburi : 671-674, 676-680, 682-684, 686-688, 722-723, 725-729, 731, 733+: să ridică niște armăsári așá, 735, 738-739, 741, 743-747, 749-750, 753-754, 757-763, 768-769, 771-773, 775-778, 780-781, 783-811, 813, 815, 817-818, 823, 825-826, 829-830, 833-835, 839, 842-850, 852-854, 857, 859, 864, 866-867, 869-871, 873, 875, 879, 883, 885-886, 888-892, 893+: sau [R] vapóri, 894, 896-900.
ábori : 675, 693.
ábor : 681, 685.
ábur : 689-690, 736, 740, 756, 764-767, 770, 774, 779, 782, 814, 816, 819-822, 824, 827, 832, 838, 851, 860, 862.
áburi ; ábur : 691, 697, 702-703, 705-707, 709-710, 712, 715.
ábur [sg.]; áburi : 692, 694-695, 699, 701, 704, 708, 716-720, 751, 872, 874, 877, 881, 895.
ábor [sg.]; ábori : 696, 698.
ábure [sg.]; áburi : 700.
áburi ; ábure : 711.
áburi : 713.
ábur [sg.]; áburi : 714, 858.
ábur ; áburi : 721, 724, 730, 732, 734, 737, 742, 748, 752, 755, 840.
îáburi : 812.
ábur : 828, 836-837, 841, 865, 868.
ŭ îábur : 831.
ábur : 855, 861, 863.
áburu [a.] : 856.
ábur [sg.]; áburi : 876.
ábur ; áburi : 878, 880.
áburi ; áburi : 882.
ábur, [k] áburi : 884.
ábori : 887.
Note la hartă:
II. 676: árde ápa.
693: nu poți să súferi.
811: [supa e] herbínte.
884: fiártă „poate fi și rece“.
896: „fierbinte e în prezent, fiartă poate fi și la trecut“.
III. 823: Cel de-al doilea termen a apărut în conversație.

PIFTIE, pl. „(pied de porc en) gelée"

[1470]

I. [Intrebare indirectă]. Ce mâncare zici că faci din picioarele de porc pe care le fierbi şi le pui în farfurii ca să se prindă ?

NALR-Olt. 281; ALRR-Mar. 532.

Note la hartă:

II. 728: înaiinte să zică kiftiie.
734: acúm [se zice] răcitúri.
739: acúma-i mai zice răcitúri.
740: acúma-i zice răcitúri, da tot kiftiie [este] númele bătrînésc.
749: [*] acúma [se zice] răcitúri.
760: recitúri zîc cîte úni.
765: la oráș îi spúne răcitúri.
778: acúma ie răcitúri.
816: „din căpăţână"; „din picioare".

824: „piftie neînchegată".
825: „piftie caldă
827: „[se spune] la oraș".
848: tremuriș [= zeama închegată a piftiei].
875: îi mai spúne pă la uoráș piftiii.
883: piftiie „după carte".
894: „și unii tineri spun kiftiie".
899: piftie: noi așá spúnem.

CONTINUAREA de la h. 466: Prânz[1].

10-11", 868+: cîm mîncăm dă prînz, p-la uóra zéce, 870+: „pe la 8".

prînz 1° „moment al zilei", 2° „masă servită atunci": 813, 814+: „pe la 9".

„masă servită în cursul dimineţii": 817+: „pe la 10", 833+: príma másă dă sătúl, 836+: „pe la 10-11", 841-843+: „pe la 10", 845, 846+: p-la zéĉe-așá, 847: „pe la 8-9", 849+: „la 10", 850+: „pe la 8-8[30]", 851+: „pe la 10", 853, 856+: „pe la 8", 857, 860+: „la 11", 867+: [se spune] la mizilíc [= masa de la orele 8-9], 869+: „pe la 11".

„masă servită la amiază": 822, 828, 831+: a vint óra prînzului, 854, 865-866.

„amiază": 823+: „când se serveşte prima masă", 824+: prînz [se spune] la dóoșpĉe, 837+: în timpu lu dóoșpe, 840+: la dóoșpe cîn mîncăm, 844; 864+: la dóoșpie.

„masă servită: 1° pe la 10, 2° la conácu du pă seáră [= orele 14-15], 3° seara, acasă": 826.

prînz: 1° „moment al dimineţii, în jur de 9", 2° „pomană": 827.

„pomană fără preot, cu 3-4 oameni, în cursul dimineţii": 829.

„ora 12": 871, 876, 886, 893+: sau prînzu máre, 899.

„ora 8-9": 873, 887, 894, 895+: „un sfert din zi".

„ora 9": 875, 879+: „ora când se mănîncă de prânz; mâncarea de prânz", 882.

îi soárili la prînz: 877.

„timpul când se urcă soarele puţin": 878.

„mâncarea pe care o mănânci dimineaţa, după ce ai lucrat un timp": 880.

„ora 8-8[30]": 881.

„ora 10": 883+: prînzu mic „mâncarea de la ora 10", prînzu máre „mâncarea de la ora 13".

„masa de prânz": 885.

„ora 7-8": 889+: prînzu ăl mári „masa de la ora 8".

„ora 8[30]-9": 890.

„ora 7-8-9, când se ridică soarele de dimineaţă": 891.

„1° « masă la pomană »; 2° « ora 9-9[30] »": 897.

„1° « momentul mesei de ora 12 »; 2° « mâncarea de ora 12 »": 898.

„1° « ora 9 (cam a treia parte din zi) »; 2° uo pománă mai mícă; am făcút un prînzuléţ péntru ăi morţi": 900.

BORUL (pălăriei), pl. „*bord (du chapeau)*"
[1472]

I. [Întrebare indirectă]. Cum zici la marginea răsfrântă a pălăriei?

NALR-Olt. 282; ALRR-Mar. 617; cf. ALMC 1394.

PĂLĂRIE, pl.
chapeau
[1471]

I. [Întrebare indirectă]. Cum zici la aceea rotundă, cu margini, pe care o poartă bărbații vara în cap?

ALR II s.n. 1159; ALRM II s.n. 979; NALR-Olt. MN, pls. 37; ALF 560; AIS 1561, 1585; ALL 1133; ALG 656; ALMC 1393; ALW 11; ALA 196; ALC 238; ALCo 301-302; ALB 1544; ALFC 1021; ALJA 1261; ALLR 793.

II. pălărie; -rii: 671-703, 705-724, 726-754, 757-763, 766-773, 776-779, 782-785, 800, 803-805, 807, 809, 836-838, 840, 843, 845-846, 849, 853, 856, 858, 862, 867, 870.

pălăriĕ; -rii: 704, 756, 764, 774-775, 780, 898.

pălărie; -rii: 725, 765, 781, 793-794, 798, 801, 806, 808, 839, 841, 844, 847-848, 852, 864-865, 868, 878, 883.

pălărie; -rii: 755, 786-787, 790, 899.

pălărie; -rii: 788-789, 791-792, 795-797, 799, 802, 810.

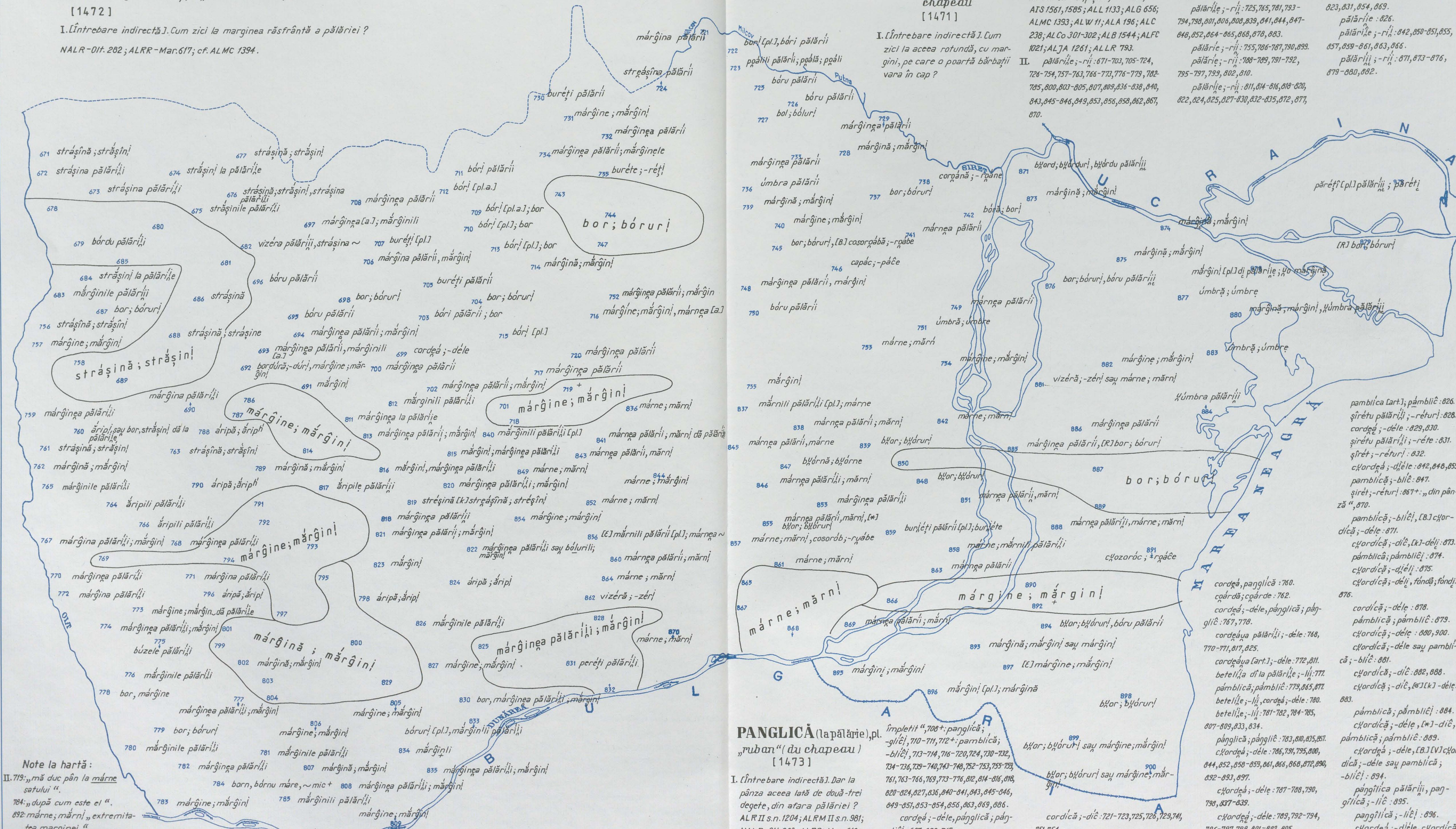
pălărie; -rii: 811, 814-816, 818-820, 822, 824, 825, 827-830, 832-835, 872, 877, 881, 884-897, 900.

pălărie; -ri: 812, 813, 817, 821, 823, 831, 854, 869.

pălărie: 826.

pălărie; -rii: 842, 850-851, 855, 857, 859-861, 863, 866.

pălării; -rii: 871, 873-876, 879-880, 882.

Note la hartă:
II. 719: „mă duc pân la <u>márne</u> satului".
784: „după cum este el".
892: márne; mărni „extremitatea <u>marginei</u>".

PANGLICĂ (la pălărie), pl.
„*ruban*" (*du chapeau*)
[1473]

I. [Întrebare indirectă]. Dar la pânza aceea lată de două-trei degete, din afara pălăriei?
ALR II s.n. 1204; ALRM II s.n. 981; NALR-Olt. 283; ALRR-Mar. 618; cf. AIS 1515*; ALMC 1394.

II. cordeá; -déle: 671-686, 688-690, 695+: pámblicĭ [pl.]; pámblică, 696-697, 700-702, 704-706, 707+: „din fir împletit", 708+: panglică; -glicĭ, 710-711, 712+: pamblică; -blicĭ, 713-714, 716-720, 724, 730-732, 734-736, 739-740, 743-748, 752-753, 755-759, 761, 763-766, 769, 773-776, 812, 814-816, 818, 820-824, 827, 836, 840-841, 843, 845-846, 849-851, 853-854, 856, 863, 869, 886.

cordeá; -déle, pánglică; pánglicĭ: 687, 692, 715.

cordeá; -déle: 691, 693-694, 698+: pámblică; pámblic, 709.

buréti pălării, [R.] bóri ~: 699.

pamblícă; -blícĭ: 703, 899.

cordícă; -díc: 721-723, 725, 726, 729, 741, 751, 754.

cordícă; -déle: 727+: sau -díc, 728, 733, 749, 885.

pamblícă; -blíc: 737+: sau cordícă; -díc, 738, 742, 750, 804, 860, 862, 864, 887, 891.

cordeá, panglícă: 760.

coárdă; coárde: 762.

cordeá; -déle, pánglică; pánglic: 767, 778.

cordeáua pălăriii; -déle: 768, 770-771, 817, 825.

cordeáua [art.]; -déle: 772, 811.

betelía di la pălărie; -lii: 777.

pámblică; pámblic: 779, 865, 877.

betelie; -lii, cordeá; -déle: 780.

betelie; -lii: 781-782, 784-785, 807-809, 833, 834.

pánglică; pánglic: 783, 810, 835, 857.

cuordeá; -déle: 786, 791, 795, 800, 844, 852, 858-859, 861, 866, 868, 872, 890, 892-893, 897.

cuordeá; -déle: 787-788, 790, 798, 837-839.

cuordeá; -déle: 789, 792-794, 796-797, 799, 801-802, 805.

cuordíță; -díțe: 803.

panglícă; -glíc: 806.

cordeáua [art.]; -déle; -eá: 813.

cordeá; -déle: 819.

pamblíca [art.]; pámblic: 826.

șîrétu pălăriii; -réturĭ: 828.

cordeá; -déle: 829, 830.

șirétu pălăriii; -réte: 831.

șîrét; -réturĭ: 832.

cuordeá; -diéle: 842, 848, 855.

pamblícă; -blíc: 847.

șirét; -réturĭ: 867+: „din pânză", 870.

pamblícă; -blícĭ, [B.] cuordícă; -déle: 871.

cuordícă; -díc, [k]-déli: 873.

pámblică; pámblicĭ: 874.

cuordícă; -diéli: 875.

cuordícă; -déli, fóndă; fóndi: 876.

cordícă; -déle: 878.

pámblică; pámblic: 879.

cuordícă; -déle: 880, 900.

cuordícă; -déle sau pamblícă; -blíc: 881.

cuordícă; -díc: 882, 888.

cuordícă; -díc, [ɕ][k] -déle: 883.

pámblică; pămblicĭ: 884.

cuordícă; -déle, [*]-díc, pámblică; pámblic: 889.

cuordeá; -déle, [B.][V] cuordícă; -déle sau pamblícă; -blícĭ: 894.

pángîlica pălăriii, pangîlícă; -líc: 895.

pangîlícă; -lícĭ: 896.

cuordeá; -diéle, cuordícă; -dícĭ: 898.

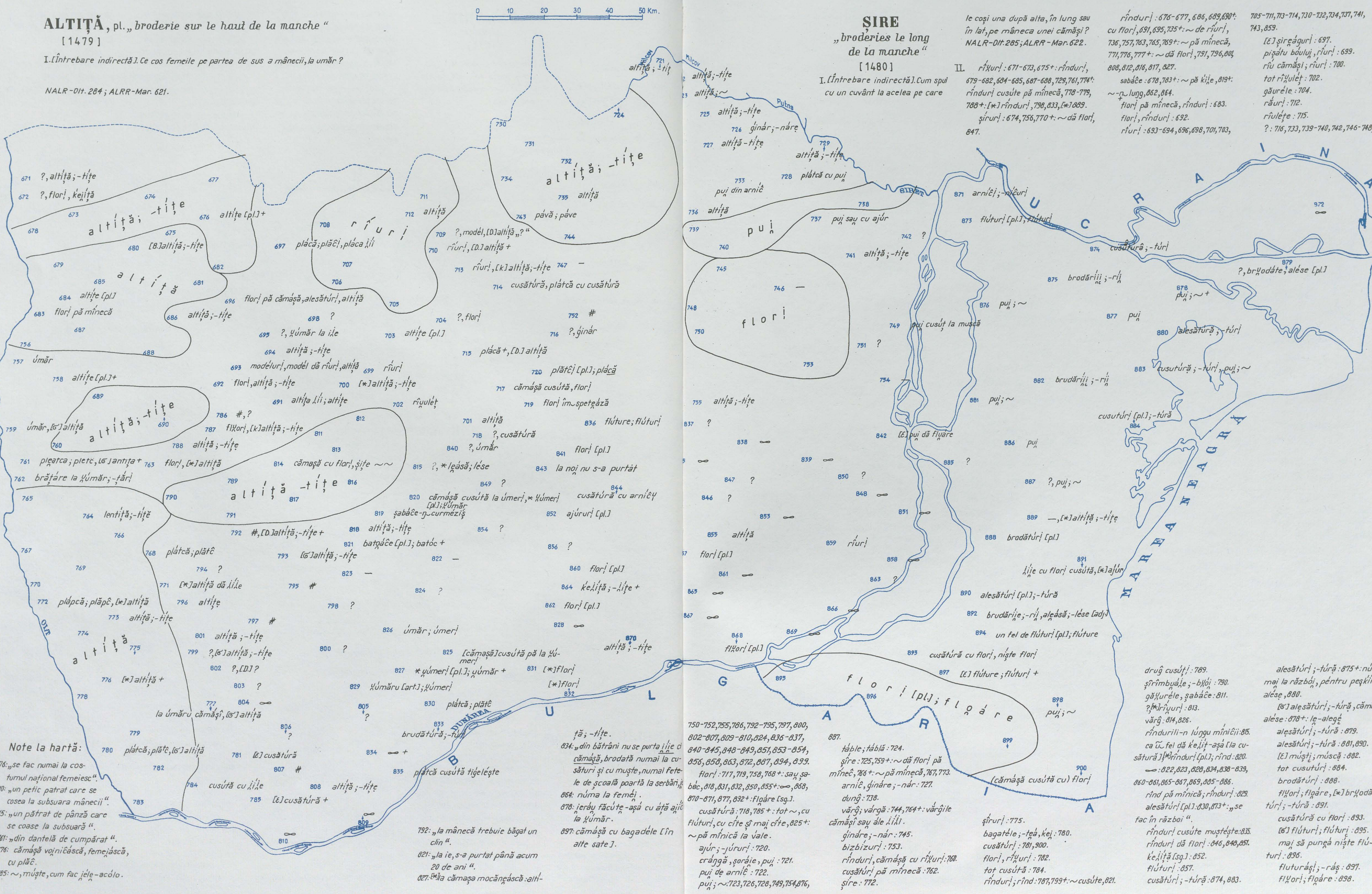
ALTIŢĂ, pl. „*broderie sur le haut de la manche*“
[1479]

I. [Întrebare indirectă]. Ce cos femeile pe partea de sus a mânecii, la umăr?

NALR-Olt. 284; ALRR-Mar. 621.

ŞIRE
„*broderies le long de la manche*“
[1480]

I. [Întrebare indirectă]. Cum spui cu un cuvânt la acelea pe care le coşi una după alta, în lung sau în lat, pe mâneca unei cămăşi?
NALR-Olt. 285; ALRR-Mar. 622.

Note la hartă:

II. 676: „se fac numai la costumul naţional femeiesc“. 710: „un petic patrat care se cosea la subsuara mânecii“. 715: „un pătrat de pânză care se coase la subsuară“. 761: „din dantelă de cumpărat“. 776: cămáşă voinicáscă, femeiáscă, cu plăĉ. 785: ~, múşte, cum fac iéle acólo.

792: „la mânecă trebuie băgat un clin“. 821: „la ie, s-a purtat până acum 20 de ani“. 827: [*] la cămaşa mocănească: altiţă; -tiţe. 834: „din bătrâni nu se purta iie ci cămáşă, brodată numai la cusături şi cu muşte, numai fetele de şcoală poartă la serbări“. 864: núma la femei. 876: ierău făcúte-aşa cu ată ajúr la úmăr. 897: cămáşă cu bagadéle [în alte sate].

II. rîurĭ: 671-673, 675+: rînduri, 679-682, 684-685, 687-688, 729, 761, 774+: rîndurĭ cusúte pă mînecă, 778-779, 788+: [*] rîndurĭ, 798, 833, [*] 889. şirurĭ: 674, 756, 770+: ~ dă florĭ, 847.

rîndurĭ: 676-677, 686, 689, 690+: cu florĭ, 691, 695, 735+: ~ de rîurĭ, 736, 757, 763, 765, 769+: ~ pă mînecă, 771, 776, 777+: ~ dă florĭ, 791, 796, 801, 808, 812, 816, 817, 827. sabâĉe: 678, 703+: ~ pă iiĭe, 819+: ~ în lung, 862, 864. florĭ pă mînecă, rînduri: 683. florĭ, rînduri: 692. rîurĭ: 693-694, 696, 698, 701, 703, 705-711, 713-714, 730-732, 734, 737, 741, 743, 859. [ɛ] şirgáurĭ: 697. pişatu bouluĭ, rîurĭ: 699. rîu cămăşi; rîurĭ: 700. tot rîuleţ: 702. găurele: 704. răurĭ: 712. rîuleţe: 715. ?: 716, 733, 739-740, 742, 746-748,

750-752, 755, 786, 792-795, 797, 800, 802-807, 809-810, 824, 836-837, 840-845, 848-849, 851, 853-854, 856, 858, 863, 872, 887, 894, 899. florĭ: 717, 719, 758, 768+: saŭ şabác, 818, 831, 832, 850, 855+: ∞, 868, 870-871, 877, 892+: floáre [sg.]. cusătúră: 718, 785+: tot ~, cu flúturi, cu cîte şi maĭ cîte, 825+: ~ pă mînică la vale. ajúr; -júrurĭ: 720. crángă, şoráie, puĭ: 721. puĭ de arnîĉ: 722. puĭ; ~: 723, 726, 728, 749, 754, 876, 887.

táble; táblă: 724. şire: 725, 759+: ~ dă florĭ pă mîneĉ, 766+: ~ pă mînecă, 767, 773. arnîĉ, ginare; -nár: 727. dung: 738. vărgĭ; vărgă: 744, 764+: vărgile cămăşi saŭ ale iiĭlĭ. ginare; -nár: 745. bizbizurĭ: 753. rîndurĭ, cămáşă cu rîurĭ: 760. cusăturĭ pă mînecă: 762. şire: 772.

şirurĭ: 775. bagatéle; -teă, keĭ: 780. cusăturĭ: 781, 900. florĭ, rîurĭ: 782. tot cusútă: 784. rînduri; rînd: 787, 799+: ~ cusúte, 821.

drug cusútĭ: 789. şfrîmbuále; -băĭ: 790. găurele, şabâĉe: 811. ?[*] rîurĭ: 813. vărgĭ: 814, 826. rîndurili-n lúngu mîniĉii: 815. ca ũ fel dă keiţ-aşa [la cusătură] [*] rîndurĭ [pl.]; rînd: 820. ∞: 822, 823, 828, 834, 838-839, 860-861, 865-867, 869, 885-886. rînd pă mînică; rîndurĭ: 829. alesăturĭ [pl.]: 830, 873+: „se fac în război“. rîndurĭ cusúte muşteşte: 835. rîndurĭ dă florĭ: 846, 848, 857. keiţă [sg.]: 852. flúturĭ: 857. cusăturĭ; -túră: 874, 883.

alesăturĭ; -túră: 875+: númaĭ la războĭ, péntru peşkirĭ, alése, 880. [ɛ] alesăturĭ; -túră, cămăşĭ alése: 878+: le-alegé. alesăturĭ; -túră: 879. alesăturĭ; -túră: 881, 890. [ɛ] múştĭ; múscă: 882. tot cusúturĭ: 884. brodăturĭ: 888. fliurĭ; floáre, [*] brodăturĭ; -túră: 891. cusătúră cu florĭ: 893. [ɛ] flúturĭ; flúturĭ: 895. maĭ să pungă nişte flúturĭ: 896. fluturáşĭ; -raş: 897. fliorĭ; floáre: 898.

DANTELĂ, pl. „dentelle“ [1481]

I. [Întrebare indirectă]. Cum zici la împletitura pe care o fac fetele ori o cumpără și pe care o cos la poalele cămășii, uneori și la marginea cearceafului?

ALR II s.n. 1208; ALRM II s.n. 1025; NALR-Olt. 286; ALRR-Mar. 623, cf. ALMC 1236.

CĂMAȘĂ, pl. „chemise“ [1475]

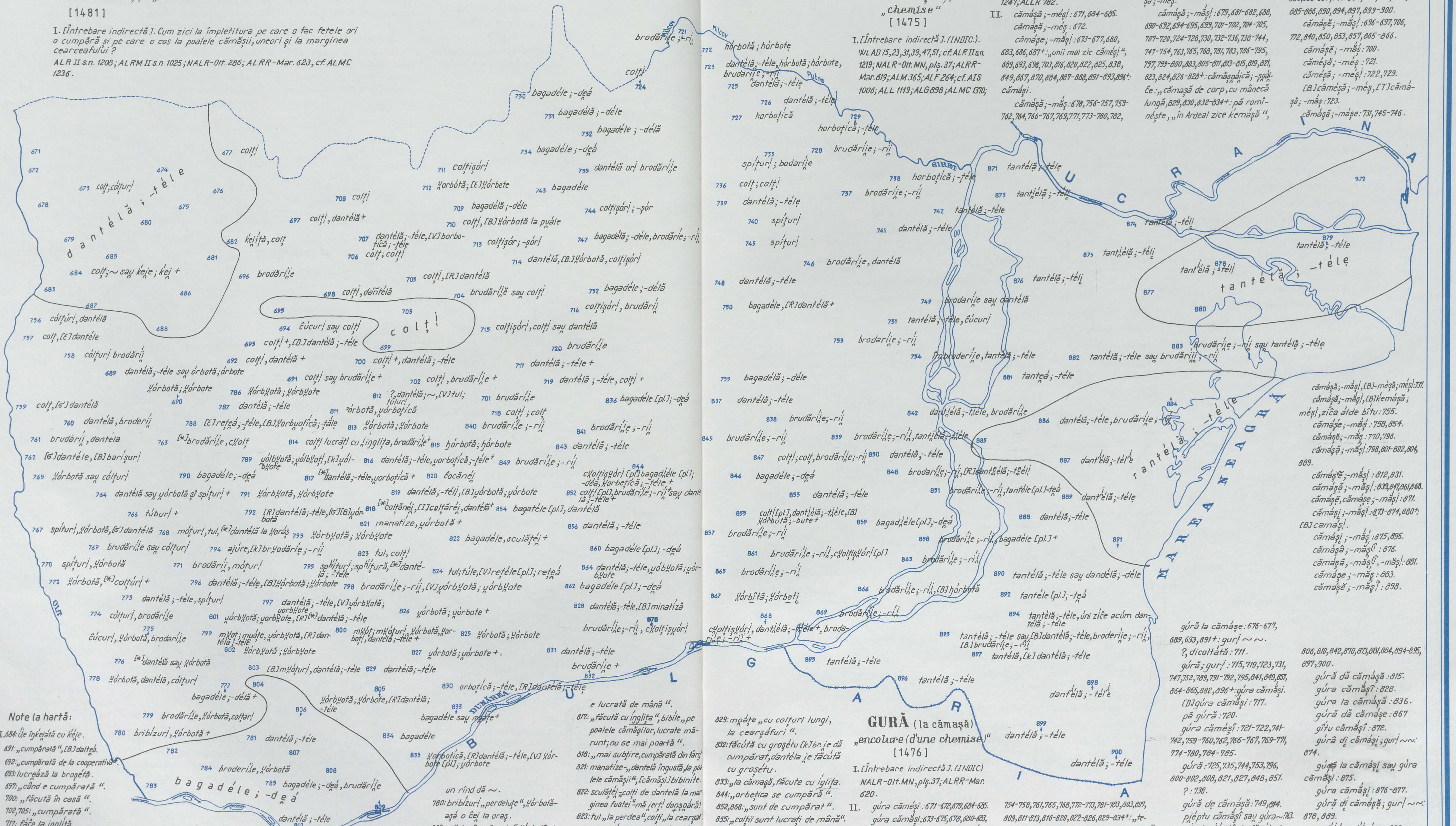
I. [Întrebare indirectă]. (INDIC.). WLAD 15, 23, 31, 39, 47, 51; cf. ALR II s.n. 1219; NALR-Olt. MN, pl.s. 37; ALRR-Mar. 619; ALM 365; ALF 264; cf. AIS 1006; ALL 1119; ALG 898; ALMC 1310; ALA 334; ALC 379; ALB 1529; ALJA 1247; ALLR 782.

II. cămașă; -meși: 671, 684-685. cămașă; -meș: 672. cămașe; -mășĭ: 673-677, 680, 683, 686, 687+: „unii mai zic cămeși“, 689, 693, 698, 703, 816, 820, 822, 825, 838, 849, 867, 870, 884, 887-888, 891-893, 896+: cămași. cămașă; -măș: 678, 756-757, 759-762, 764, 766-767, 769, 771, 773-780, 782, 784-785, 817, 818, 872, 878, 882, [B.] kemé-șă; -meș. cămașă; -mășĭ: 679, 681-682, 688, 690-692, 694-695, 699, 701-702, 704-705, 707-720, 724-728, 730, 732-736, 738-744, 747-754, 763, 765, 768, 781, 783, 786-795, 797, 799-800, 803, 805-811, 813-815, 819, 821, 823, 824, 826-828+: cămășoaică; -șoái-če: „cămașă de corp, cu mânecă lungă“, 829, 830, 832-834+: pă romî-nește, „în Ardeal zice kemașă“, 835-837, 841-846, 848, 851-852, 855-856, 858-860, 862-864, 869, 877, 879, 885-886, 890, 894, 897, 899-900. cămașe; -mășĭ: 696-697, 706, 772, 840, 850, 853, 857, 865-866. cămașe; -măș: 700. cămeșă; -meș: 721. cămașă; -meșĭ: 722, 729. [B.] cămeșă; -meș, [T] cămașă; -măș: 723. cămașă; -mașe: 731, 745-746. cămașă; -mășĭ, [B.] -meșă; meșĭ: 737. cămașă; -mășĭ, [B.] kemășă; meșĭ, zic-a alde bitu: 755. cămașe; -măș: 758, 854. cămașe; -măș: 770, 796. cămașă; -mășĭ: 798, 801-802, 804, 889. cămașe; -mășĭ: 812, 831. cămașă; -mășĭ: 839, 847, 861, 868. cămașă, cămașe; -mășĭ: 871. cămașĭ; -mășĭ: 873-874, 880+: [B.] camași. cămașĭ; -măș: 875, 895. cămașă; -măș: 876. cămașă; -măș, -mășĭ: 881. cămașe; -măș: 883. cămașe; -mășĭ: 898.

GURĂ (la cămașă) „encolure (d'une chemise)“ [1476]

I. [Întrebare indirectă]. (INDIC.) NALR-Olt. MN, pl.s. 37; ALRR-Mar. 620.

II. gura cămeșii: 671-672, 679, 684-685. gura cămășii: 673-675, 678, 680-683, 686-688, 690-692, 694-703, 704+: gîtĭar, -tare „gulerul cămășii“, 705-710, 712-714, 716, 718, 724, 726-730, 732-734, 736-737, 739-740, 743, 745-746, 748, 750-751, 754-758, 761, 765, 768, 772-773, 781-783, 803, 807, 809, 811-813, 816-820, 822-826, 829-834+: „te-ai uitat pă ~ ~, ți-a venit neamurile“, 835, 837-840, 843-847, 850, 852-856, 858-863, 866, 868-869, 871+: gură; gurĭ, 879-880, 883, 885-887, 890, 892-893, 899. gură la cămașe: 676-677, 689, 693, 891+: gurĭ ~ ~. ?, dicoltătă: 711. gură; gurĭ: 715, 719, 723, 731, 747, 752, 789, 791-792, 795, 841, 849, 857, 864-865, 882, 896+: gura cămășĭ. [D] gura cămășĭ: 717. pă gură: 720. gura cămeșĭ: 721-722, 741-742, 759-760, 762, 766-767, 769-771, 774-780, 784-785. gură: 725, 735, 744, 753, 796, 800-802, 808, 821, 827, 848, 851. ?: 738. gură de cămașă: 749, 814. pieptu cămășĭ sau gura: 763. piept, piepți desfăcut ai cămășĭ: 764. gura cămășĭ, gură, gurĭ: 786-788, 790, 793-794, 797-799, 804-806, 810, 842, 870, 873, 881, 884, 894-895, 897, 900. gura dă cămașă: 815. gura cămășĭ: 828. gura la cămașă: 836. gura dă cămașe: 867. gîtu cămășĭ: 872. gura di cămășĭ; gurĭ ~ ~: 874. gura la cămășĭ sau gura cămășĭ: 875. gura cămășĭ: 876-877. gura di cămășĭ; gurĭ ~ ~: 878, 889. ankĭor; -kĭoare: 888. deskizătură; -turĭ, [G.] gură; gurĭ, gura cămășĭ: 898.

Note la hartă:

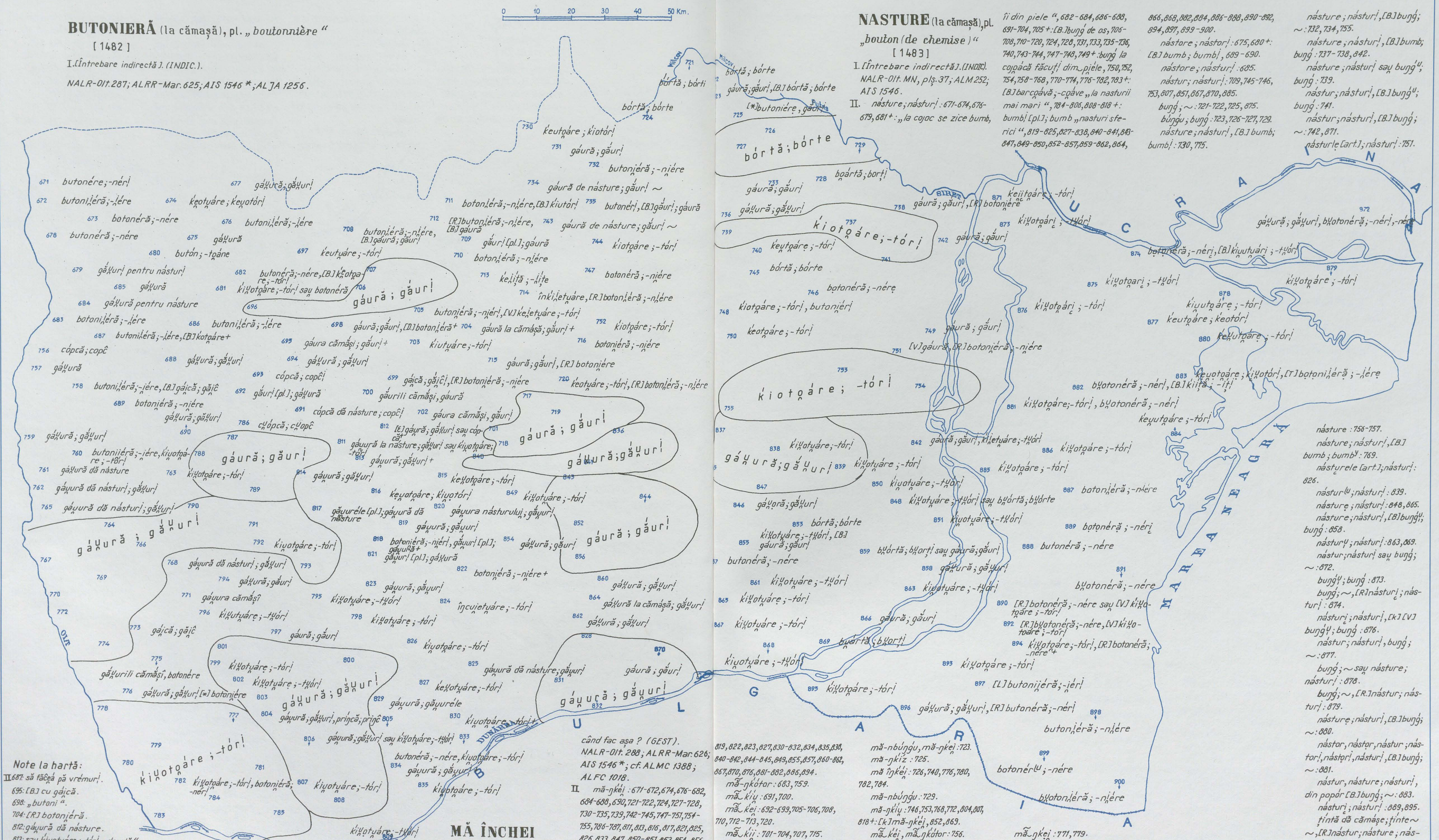
II. 684: ile închelată cu kéĭe. 691: „cumpărată“, [B.] dalteă. 692: „cumpărată de la cooperativă“. 693: lucrează la broșetă. 697: „când e cumpărată“. 700: „făcută în casă“. 702, 705: „cumpărată“. 717: face la inglită. 719: „făcută de mână“. 750: dantela-ĭ maĭ politicoasă [!]. 764: ɣorbotă pă romînește; să maĭ zice și spiturĭ. 766: să face cu inglita. 772: ɣorbotă îĭ spunea vodată; colțurĭ croșetate ? iglită. 777: facute la iglită; o perekĕ dă ~, un rînd dă ~. 780: bribizurĭ „perdelușe“, ɣorbotă-așă o ceĭ la oraș. 800: mɣot „face femeia“, ɣorbotă și dantelă „de cumpărat“. 814: „tot cu iglita“. 816: „dantela e de cumpărat, orbotica e lucrată de mână“. 817: „făcută cu inglita“, bibile „pe poalele cămășilor, lucrate mărunt; nu se mai poartă“. 818: „mai subțire, cumpărată din târg“. 821: manatize „dantelă îngustă la poalele cămășii“, [cămășĭ] bibinite. 822: sculățeĭ: „colți de dantelă la marginea fustei“ „mă iert! dopspară!“. 823: tul „la perdea“, colți „la cearșaf“. 826: bagadele „dantelă măruntă, la poalele cămășii“. 827: bărăĭe „dantelă îngustă, cu mițe, la mâneca cămășii țărănești“. 829: moațe „cu colțuri lungi, la cearșafuri“. 832: făcută cu groșetu [k]br.ĭe dă cumpărat, dantela ĭe făcută cu groșetu. 833: „la cămașă, făcute cu iglita“. 844: „orbetica se cumpără“. 852, 868: „sunt de cumpărat“. 855: „colții sunt lucrați de mână“. 858: bagadele [= dantelă colorată]. 894: fac tantelă cu iglița.

BUTONIERĂ (la cămașă), pl. „boutonnière“

[1482]

I. [Întrebare indirectă]. (INDIC.).

NALR-Olt. 287; ALRR-Mar. 625; AIS 1546 *; ALJA 1256.

NASTURE (la cămașă), pl. „bouton (de chemise)“

[1483]

I. [Întrebare indirectă]. (INDIC). NALR-Olt. MN, pls. 37; ALM 252; AIS 1546.

II. násture; nástur'ᵢ : 671-674, 676-679, 681+: „la cojoc se zice bumb, îi din piele“, 682-684, 686-688, 691-704, 705+: [B.] bung' de os, 706-708, 710-720, 724, 728, 731, 733, 735-736, 740, 743-744, 747-748, 749+: bung' la cojoacă făcuțᵢ dim piele, 750, 752, 754, 758-768, 770-774, 776-782, 783+: [B.] barcoávă; -coáve „la nasturii mai mari“, 784-806, 808-818+: bumbᵢ [pl.]; bumb „nasturi sferici“, 819-825, 827-838, 840-841, 843-847, 849-850, 852-857, 859-862, 864, 866, 868, 882, 884, 886-888, 890-892, 894, 897, 899-900.

nástore; nástorᵢ : 675, 680+: [B.] bumb; bumbᵢ, 689-690.

nástore; násturᵢ : 685.

nástur; násturᵢ : 709, 745-746, 753, 807, 851, 867, 870, 885.

bung'; ~ : 721-722, 725, 875.

búngu; bung' : 723, 726-727, 729.

násture; násturᵢ, [B.] bumb; bumbᵢ : 730, 775.

násture; násturᵢ, [B.] bung'; ~ : 732, 734, 755.

násture; násturᵢ, [B.] bumb; bung' : 737-738, 842.

násture; násturᵢ sau bung'ᵘ; bung' : 739.

nástur; násturᵢ, [B.] bung'ᵘ; bung' : 741.

nástur; násturᵢ, [B.] bung'; ~ : 742, 871.

násturle [art.]; násturᵢ : 751.

násture : 756-757.

násture; násturᵢ, [B.] bumb; bumbʸ : 769.

násturele [art.]; násturᵢ : 826.

násturᵘ; násturᵢ : 839.

násture; násturᵢ : 848, 865.

násture; násturᵢ, [B] bung'ᵘ; bung' : 858.

nástutᵘ; násturᵢ : 863, 869.

nástur; násturᵢ sau bung'; ~ : 872.

bung'ᵘ; bung' : 873.

bung'; ~, [R] násturᵢ; násturᵢ : 874.

násturᵢ; násturᵢ, [k] [V] bung'ᵘ; bung' : 876.

nástur; násturᵢ, bung'; ~ : 877.

bung'; ~ sau násture; násturᵢ : 878.

bung'; ~, [R.] nástur; násturᵢ : 879.

násture; násturᵢ, [B.] bung'; ~ : 880.

nástor, nástor, nástur; nástorᵢ, nástorᵢ, násturᵢ, [B.] bung'; ~ : 881.

nástur, násture; násturᵢ, din popór [B.] bung'; ~ : 883.

násturᵢ; násturᵢ : 889, 895.

țintă dă cămáșe; țínte ~ ~, [R.] nástur; násture; násturᵢ : 893.

nástur; násturᵢ, [B.] țintă (dă cămáșĕ); țínte (~ ~) : 896.

násturlĕ; násturᵢ : 898.

MĂ ÎNCHEI

(la haină) (ind. prez. 1) „je boutonne“

[1484]

I. [Întrebare indirectă]. Ce zici că fac la haină (cămașă, etc.), când fac așa? (GEST). NALR-Olt. 288; ALRR-Mar. 626; AIS 1546 *; cf. ALMC 1388; ALFC 1018.

II. mă-ŋkéi : 671-672, 674, 676-682, 684-688, 690, 721-722, 724, 727-728, 730-735, 739, 742-745, 747-751, 754-755, 786-787, 811, 813, 816, 817, 821, 825, 826, 833, 847, 850-851, 853, 854, 856, 859, 864, 871-875, 877-880, 883-885, 887-890, 893, 895-898, 900.

mă mbúmb, mă-ŋkéi : 673, 737.

mă-ŋkíi : 675, 689, 738, 741, 752, 788-803, 805-806, 808-810, 814, 815, 819, 822, 823, 827, 830-832, 834, 835, 838, 840-842, 844-845, 849, 855, 857, 860-862, 867, 870, 876, 881-882, 886, 894.

mă-ŋkótor : 683, 759.

mă kíu : 691, 700.

mă kéi : 692-699, 705-706, 708, 710, 712-713, 720.

mă kíi : 701-704, 707, 715.

íŋkéi : 709, 736, 820.

ŏ kei : 711.

mă kéiᵘ : 714, 718-719.

mă kíi, [*] mă kíu : 716.

mă kíiᵘ : 717.

mă-nbúŋgu, mă-ŋkéi : 723.

mă-ŋkíz : 725.

mă îŋkéi : 726, 740, 776, 780, 782, 784.

mă-nbúŋgu : 729.

mă-ŋkíu : 746, 753, 768, 772, 804, 807, 818+: [k] mă-ŋkéi, 852, 869.

mă kéi, mă ŋkótor : 756.

mă îŋkótor : 757.

să ŋkótoră [3] : 758.

mă ŋkíi : 760-762, 764-767, 769-770, 773-775, 777-778, 781, 783, 785.

mă ŋkíu, [k] mă ŋkíi : 763.

mă ŋkéi : 771, 779.

mă-nkéi : 812, 829.

mă îŋkíz : 824.

mă-nkíiu : 828+: mă dăskíiu.

mă-ŋkíiᵘ : 836, 839, 848, 865.

mă-ŋkéiᵘ : 837, 846, 858, 863, 866, 868, 899.

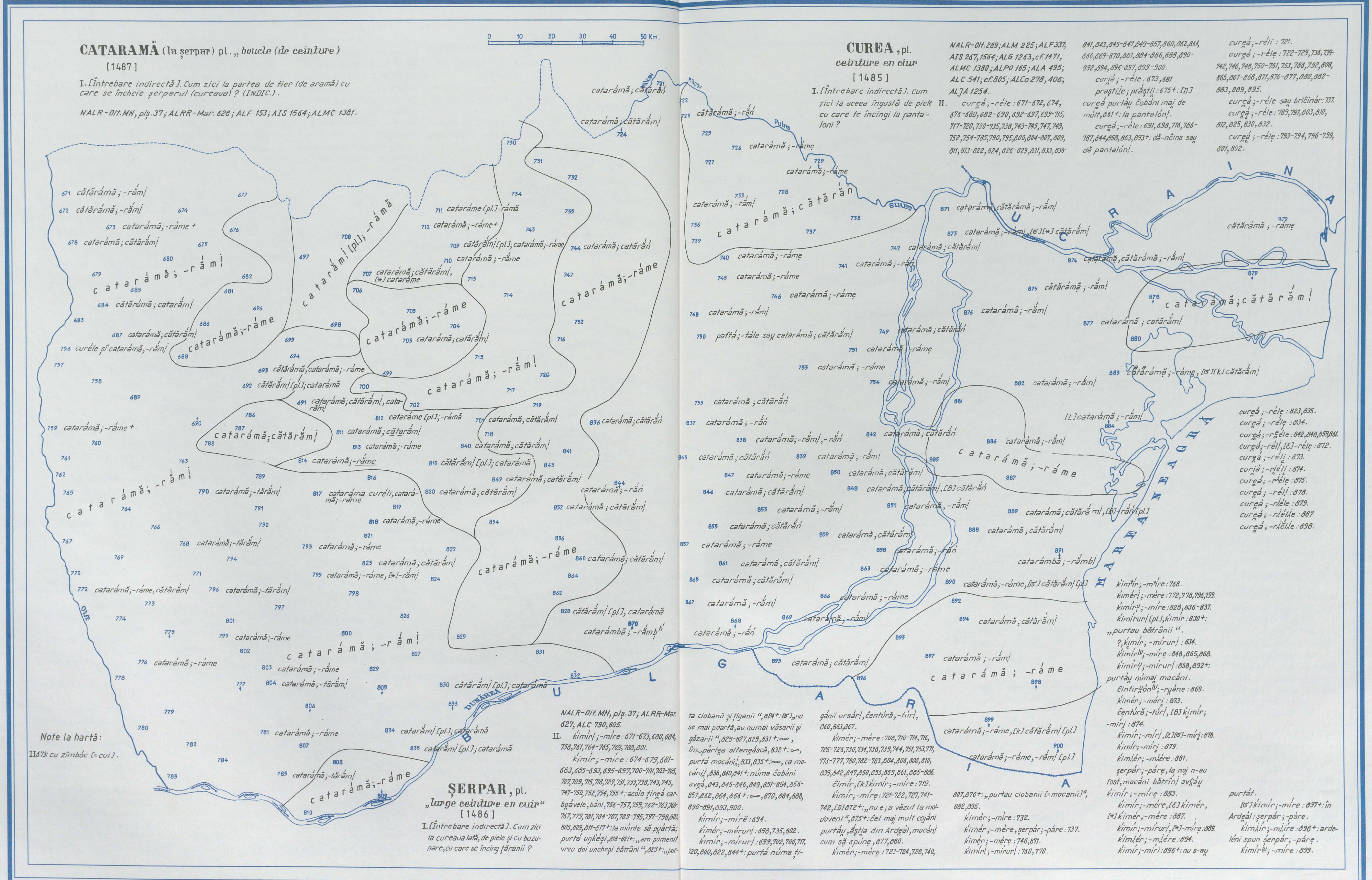
mă-ŋkíu, [k] mă-ŋkíi : 843.

íŋkéi (mânica) : 891.

mă-ŋkíiᵘ : 892.

Note la hartă:

II 687: să făcea pă vrémurᵢ.
695: [B.] cu gáică.
698: „butoni“.
704: [R] botoniéră.
812: gáuură dă násture.
813: sau kiuotuáre; -tórᵢ „de ață“.
818: [B] keuotórᵢ [pl.]; -toáre.
822: sau gáuură la násture sau pentru násture; găurᵢ.
830: n-o să-i spui butoniéră! gáuură; găurᵢ.
834: * butiniére „că nici nu poĉ să-i zic“.
894: báte botonére la cămáșă!

CATARAMĂ (la șerpar) pl. „boucle (de ceinture)"

[1487]

I. [Întrebare indirectă]. Cum zici la partea de fier (de aramă) cu care se încheie șerparul (cureaua)? (INDIC.).

NALR-Olt. MN, pls. 37; ALRR-Mar. 628; ALF 153; AIS 1564; ALMC 1381.

Note la hartă:

II 673: cu zîmbóc [= cui].

CUREA, pl. ceinture en cuir

[1485]

I. [Întrebare indirectă]. Cum zici la aceea îngustă de piele cu care te încingi la pantaloni?

NALR-Olt. 289; ALM 225; ALF 337; AIS 267, 1564; ALG 1263, cf. 1471; ALMC 1380; ALPO 165; ALA 495; ALC 541; cf. 805; ALCo 278, 406; ALJA 1254.

II. curẹá; -réle: 671-672, 674, 676-680, 682-690, 692-697, 699-715, 717-720, 730-735, 738, 743-745, 747, 749, 752, 754-785, 790, 795, 800, 804-807, 809, 811, 813-822, 824, 826-829, 831, 833, 836-841, 843, 845-847, 849-857, 860, 862, 864, 866, 869-870, 881, 884-886, 888, 890-892, 894, 896-897, 899-900.

curiá; -réle: 673, 681

praștiḷe; prắștii: 675+: [D.] curẹá purtáu ĉobáni mai de múlt, 861+: la pantalónị.

curẹá; -réle: 691, 698, 716, 786-787, 844, 858, 863, 893+: dă-nĉins sau dă pantalónị.

curẹá; -réli: 721.

curẹá; -rélẹ: 722-729, 736, 739-742, 746, 748, 750-751, 753, 788, 792, 808, 865, 867-868, 871, 876-877, 880, 882-883, 889, 895.

curẹá; -réle sau briĉinár: 737.

curẹá; -réle: 789, 791, 803, 810, 812, 825, 830, 832.

curẹá; -rélẹ: 793-794, 796-799, 801, 802.

curẹá; -rélẹ: 823, 835.

curẹá; -rélẹ: 834.

curẹá; -rẹéle: 842, 848, 859, 861.

curẹá; -rélị, [E]-rélẹ: 872.

curẹá; -réli: 873.

curiá; -riéli: 874.

curẹá; -rélẹ: 875.

curẹá; -rélị: 878.

curẹá; -riéle: 879.

curẹá; -riélie: 887

curẹá; -riélie: 898.

ȘERPAR, pl. „large ceinture en cuir"

[1486]

I. [Întrebare indirectă]. Cum zici la cureaua lată, de piele și cu buzunare, cu care se încing țăranii?

NALR-Olt. MN, pls. 37; ALRR-Mar. 627; ALC 790, 805.

II. kimírị; -míre: 671-673, 680, 684, 758, 761, 764-765, 769, 788, 801.

kimír; -míre: 674-679, 681-683, 685-693, 695-697, 700-701, 703-705, 707, 709, 715, 718, 729, 731, 733, 738, 743, 745, 747-750, 752, 754, 755+: acólo ținẹá carbọávele, báni, 756-757, 759, 762-763, 766-767, 779, 781, 784-787, 789-795, 797-798, 803, 805, 809, 811-817+: la múnte să pọártă; purtá uŋkéși, 818-821+: „am pomenit vreo doi unchești bătrâni", 823+: „purta ciobanii și țiganii", 824+: [σ] „nu se mai poartă, au numai văsarii și găzarii", 825-827, 829, 831+: ∞, îm‿pártẹa olteneáscă, 832+: ∞, purtá mocánị, 833, 835+: ∞, ca mocánị, 838, 840, 841+: núma ĉobáni avẹá, 843, 845-846, 849, 851-854, 856-857, 862, 864, 866+: ∞, 870, 884, 888, 890-891, 893, 900.

kimír; -mírĕ: 694.

kimér; -mérurị: 698, 735, 802.

kimír; -mírurị: 699, 702, 706, 717, 720, 800, 822, 844+: purtá núma țiganii ursárị, ĉentúră; -túrị, 860, 863, 867.

kimér; -mére: 708, 710-714, 716, 725-726, 730, 734, 736, 739, 744, 751, 753, 771, 773-777, 780, 782-783, 804, 806, 808, 810, 839, 842, 847, 850, 855, 859, 861, 885-886.

ĉimír, [k] kimír; -míre: 719.

kimír; -mírẹ: 721-722, 727, 741-742, [D] 872+: „nu e; a văzut la moldoveni", 875+: ĉel mai mult cojáni purtáu, ắștia din Ardẹál, mocánị cum să spúnẹ, 877, 880.

kimér; -mérẹ: 723-724, 728, 740, 807, 876+: „purtau ciobanii [= mocanii]", 882, 895.

kimér; -míre: 732.

kimér; -mére, șerpár; -páre: 737.

kimér; -mérẹ: 746, 871.

kimírị; -mírurị: 760, 770.

kimʸir; -mʸire: 768.

kimérị; -mére: 772, 778, 796, 799.

kimírʸ; -míre: 828, 836-837.

kimírurị [pl.]; kimír: 830+: „purtau bătrânii".

?, kimír; -mírurị: 834.

kimírᵘ; -mírẹ: 848, 865, 868.

kimírʸ; -mírurị: 858, 892+: purtáu númai mocáni.

ĉintirʸónᵘ; -ruáne: 869.

kimér; -mérị: 873.

ĉentúră; -túrị, [B] kimír; -mírị: 874.

kimír; -mírị, [E][σ]-mírị: 878.

kimír; -mírị: 879.

kimiér; -miére: 881.

șerpár; -párẹ, la noi n-au fost, mocáni bătrînị avẹáu kimír; -mírẹ: 883.

kimír; -mére, [E] kimér, [*] kimér; -mére: 887.

kimír; -mírurị, [*]-mírẹ: 889.

kimiér; -miére: 894.

kimír; -míri: 896+: nu s-au purtát.

[σ] kimír; -míre: 897+: în Ardẹál: șerpár; -páre.

kimiír; -miíre: 898+: ardeléni spun șerpár; -párẹ.

kimírᵘ; -míre: 899.

BRÂU, pl. „*longue ceinture en laine*“
[1488]

I. [Întrebare indirectă]. Cum zici la acela de lână cu care se încing unii oameni ca să le fie cald la şale?

NALR-Olt. 290; ALM 74; cf. ALPY 46; ALA 748; ALC 790, 805.

Note la hartă:

II. 692: „mai înguste“, brîu̯ „mai lat“.
727: brîne-numai dungile trase de femei̯ la casă.
749: brăĉile-dacă-s mai̯ înguste
758, 759, 765, 778, 784: bete „subţiri şi înguste“.
760: bete-mai̯ înguste ca brîu̯u.
776: bete-peste brîu̯.
780: deferite colori̯: alb (ĉiĉic; -ĉiĉe), altfel-brîu̯, orĉe coloare.
835: dă doru miljocului̯.
894: „nu se spune brîuri nici brîie“.

IZMENE, pl.
„*caleçons*“
[1492]

I. [Întrebare indirectă]. Cum le zici la acelea lungi, de pânză, pe care le poartă bărbaţii iarna sub pantaloni?
ALR II s.n. 1169; ALRM II s.n. 990; NALR-Olt. MN, plş. 38; ALRR-Mar. 632; cf. AIS 1554; ALMC 1372; ALA 322; ALCe 805; ALFC 1006.

II. izmene; -mană: 671-685, 686+: sau dispensabili̯, 687-693, 695-697, 699, 703-706, 707+: [R.], piloţi̯; -lot, 708-709, 711, 712+: [R.] dispensabili̯, 713-720, 730-731, 733, 734+: acuma le zîĉe dispensări̯ [!], 738, 743-744, 747-748, 750, 754-755, 783, 786, 789, 790+: dăspensabili̯, 791, 793-796, 798-810, 815, 827, 828, 834, 836-838, 840-846, 849-851, 853-858, 860, 863, 866, 869-870, 885-886.
izmană [sg.]; -mene: 694+: [R.] dispensări̯, 700-702, 710, 829+: [R.] dispensabil, să boi̯ereşte lumea!
izmene, despensare, kiloţi̯ „scurţi“: 698.
izmeni; -mană: 721, 723, 728-729, 736, 739, 752, 867.
izmene; -mană: 722, 724-727, 741, 745-746, 751, 753, 865.
izmene; -meană: 732, 735.
izmană [sg.]; -mane: 737.
ismene; -mană: 740, 792, 825, 890.
ismene: 742, 749, 768.
i̯izmene; -mană: 756, 762-763, 765, 767, 769+, [k] o păreke dă ~, 773-774, 781, 784, 788, 823, 832, 835, 862, 881, 883+: [R.] dispensabili̯, kiloţi̯, 884+: i̯izmeni [pl.], 888,
i̯izmene: 757-760, 766, 770-771, 775, 777-778, 780, 785.
i̯ismene: 758, 761.
izmene: 759, 819+: [!] o pereke dă ~, 821+: „şi cele purtate la costumul naţional, vara“, 826+: o pereke dă ~, 831.
i̯izmene, i̯indispensabile: 764.
i̯izmene; pereke dă ~: 772, 779.
i̯izmene sau dispensare: 776+: dă fabrică, ca să nu-l rîjgîie.
izmene, dispensabili̯: 782.
izmene, pereke dă ~: 787.
iẑmene; -mană: 797, 824.
i̯izmană [sg.]: 811+: acu nu mai̯ zîĉe i̯izmene, zîĉe kiloţi̯.
i̯izmene; -mană sau kiloţi̯; -lot: 812.
i̯izmană [sg.]; -mane [k] -mene: 813.
ismană [sg.]; iẑmene: 814.
ismană [sg.]; -mene: 816.
izmenile [art.], o pereke dă izmene: 817+: „la armată: o izmană“.
izmană [sg.]; izmane: 818.
ismene: 820+: o pereke de izmene.
kiloţi̯; -lot, izmene; -mană: 822.
kiloţi̯ sau izmene [pl. tantum]: 830.
ismene; izmană: 833.
izmene; -mană: 839, 864.
izmi̯ene; -mană: 847.
izmi̯ene; -mană: 848, 859, 861, 868.
izmene; -mană: 852, 879.
i̯izmene; -mană: 871-872, 875, 877, 878+: u̯o pereke de i̯izmene, 880, 889.
i̯izmeni; -mană: 873, 876.
i̯izmeni; -manâ: 874+: (vara) kiloţ; -lot.
i̯izmeni; -mană: 882, 895+: [V.] dinii̯; -nii̯.
i̯izmene; -mi̯ană: 887.
i̯izmană; -mene: 891+: boi̯eri zîĉe dispensabili̯, 892, 896, 897+: sau dispensabili̯ (la oraş), 899.
(u̯o pereke sau două perek dă) i̯izmene, [R.] indispensabili̯: 893.
[R.] i̯ismene; -mană, [B.] i̯izmene; -mană: 894.
i̯izmeni̯e; -mană sau dispensabili̯; -sabil: 898.
i̯ismene; -mană: 900.

PATĂ, pl. „*tache*“
[1477]

I. [Întrebare indirectă]. Ce se face pe cămaşa albă când, din greşeală, o stropeşti cu vin roşu ori cu cerneală?
ALR II s.n. 1222; ALRM II s.n. 1038; NALR-Olt. MN, plş. 37; ALRR-Mar. 643; ALF 1275; AIS 1550; cf. 1618*; cf. ALMC 1178; ALA 919; cf. ALEA 576.

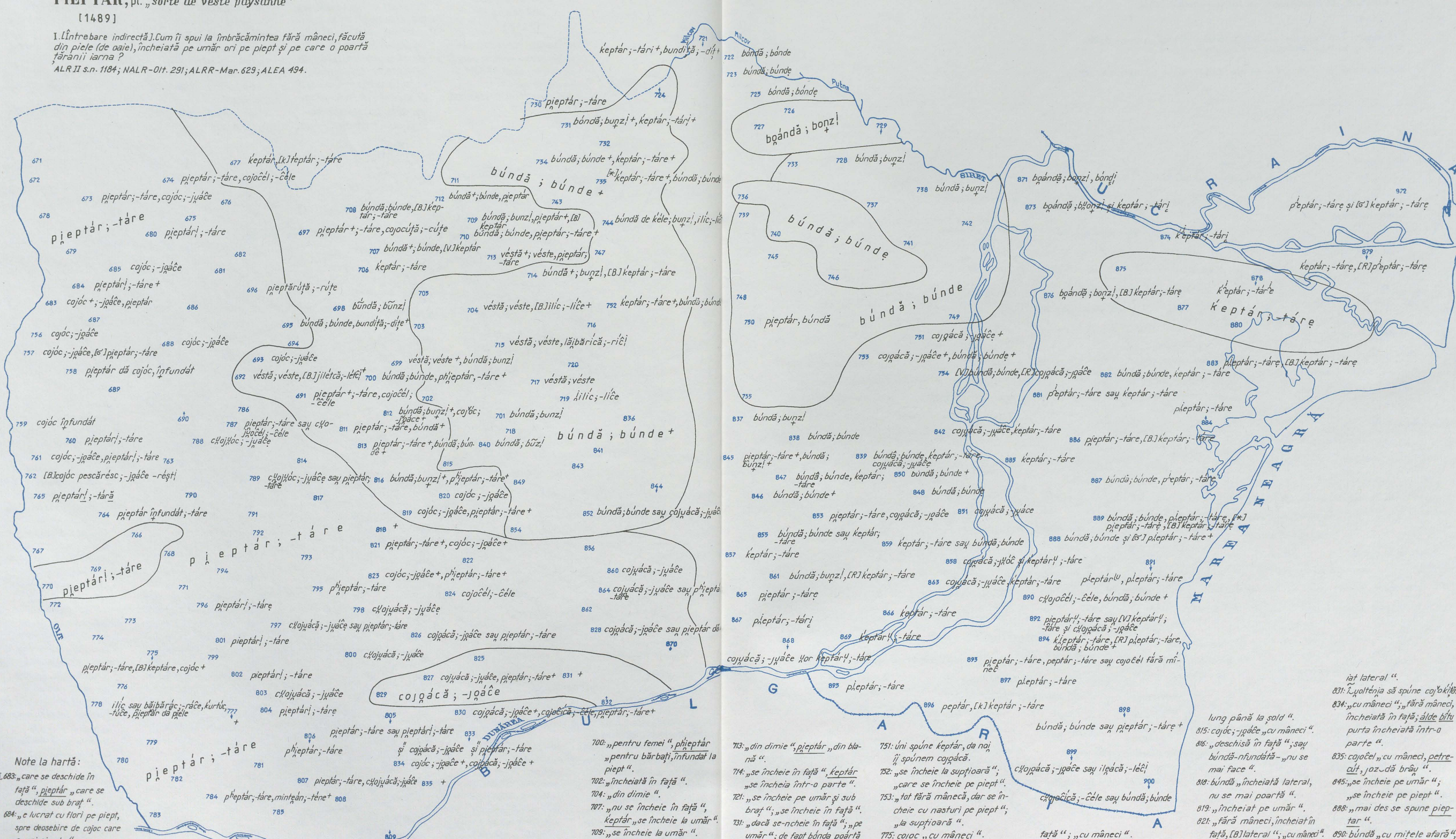
II. pată; peţ: 671.
pată; pete: 672-685, 686+: sau peţi̯, 687-711, 713-720, 724, 732-734, 737-738, 741, 743, 745, 747-750, 752, 754, 755+: se petează, 756-758, 759+: am pătat-o, 760-762, 763+: ruşaţă, murdări̯e, 764-765, 766+: să pătează, 767-769, 770+: să pătează, 771-772, 773+: s-a pătat, 774+: o pătezi̯, 775-776, 777+: s-a pătat, 778, 779+: să pătează, 781, 782+, 784+: să pătează, 783, 785-788, 789-792, 794-795, 800-801, 803, 805, 807, 809-819, 821, 822, 825, 827-833, 835-838, 840-841, 843, 845, 849-854, 856-857, 859-860, 862, 881, 884-886, 888, 893, 897, 899-900.
peată; pete: 712, 730-731, 735, 744+: se petează, 746+: s-a petat, 751, 753, 866+: [*] pată, 892.
pată; peti: 721-723, 867.
pată; pete: 725-729, 736, 739+: se petează, 740, 742, 768, 796-797, 804, 806, 846, 865, 877, 895.
o roşaţă: 780+: s-a murdărit.
pată; pete: 793, 798, 802, 808, 871, 878, 883, 889.
pată; peţi̯: 799.
pată; pete: 820, 826, 896.
pată; pete: 823, 824.
pată; pate [k] pete: 834.
pată; pete: 839, 861, 864, 872.
pată; peete: 842, 844, 847-848, 855, 868-870.
piată; piete: 858.
peĉeată; -ĉete: 863+: să petează.
pată; peti: 873, 875, 880+: s-a patat, 882.
pâtă; pleti: 874.
pâtă; peţi̯: 876.
pată; peti̯e: 879, 891
pată; peti: 882.
pată; pi̯eti̯e: 887, 898.
pată; plete: 890, 894.
pată; pleţ, [E] pate, [G] plete: 891.

PIEPTAR, pl. „sorte de veste paysanne"

[1489]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la îmbrăcămintea fără mâneci, făcută din piele (de oaie), încheiată pe umăr ori pe piept şi pe care o poartă ţăranii iarna?

ALR II s.n. 1184; NALR-Olt. 291; ALRR-Mar. 629; ALEA 494.

Note la hartă:

II. 683: „care se deschide în faţă", pieptár „care se deschide sub braţ".

684: „e lucrat cu flori pe piept, spre deosebire de cojoc care e mai simplu".

691: „să încheie pe o parte, cu o gură mică"; cojoĉel „din piele de oaie"; véstă; véste.

692: „din dimie".

695: [D] pieptár „împletit, fără mâneci".

697: „încheiat pe umăr sau lateral"; cojocúţă „încheiată în faţă".

699: „din material".

700: „pentru femei", phieptár „pentru bărbaţi, înfundat la piept".

702: „încheiată în faţă".

704: „din dimie".

707: „nu se încheie în faţă", keptár „se încheie la umăr".

709: „se încheie la umăr".

710: „se încheie pe umăr şi pe parte".

711: „se încheie în faţă".

712: „se încheie în faţă", pieptár „se încheie pe umăr".

713: „din dimie", pieptár „din blană".

714: „se încheie în faţă", keptár „se încheia într-o parte".

721: „se încheie pe umăr şi sub braţ"; „se încheie în faţă".

731: „dacă se-ncheie în faţă"; „pe umăr"; de fapt bónda poártă feméile şi keptáru uámeni.

734: „se încheie în faţă"; „se încheie pe umăr".

735: keptáru să-ŋkeie-ntr-o párte.

744: ilíc-dacă-i de stófă.

751: úni spúne keptár, da noi îi spúnem cojoácă.

752: „se încheie la supţioară"; „care se încheie pe piept".

753: „tot fără mânecă, dar se încheie cu nasturi pe piept"; „la supţioară".

775: cojoc „cu mâneci".

777: ilíc-dă línă, împletit.

784: mînteán cu mîneĉ.

811: „s-a mai boierit", cojóc; -juáĉe: cu míniĉ.

812: „fără mâneci, încheiată în faţă"; „cu mâneci".

813: „încheiat lateral"; „încheiată în faţă"; cojóc; -juáĉe „cu mânecă".

814: „fără mâneci, închis în faţă", ~ îŋkís „fără mâneci, încheiat lateral", cojóc; -joáĉe „cu mâneci, lung până la şold".

815: cojóc; -joáĉe „cu mâneci".

816: „deschisă în faţă"; sau búndă-nfundátă – „nu se mai face".

818: búndă „încheiată lateral, nu se mai poartă".

819: „încheiat pe umăr".

821: „fără mâneci, încheiat în faţă, [B] lateral"; „cu mâneci".

823: „cu mâneci"; „fără mâneci, încheiat în faţă sau lateral".

827: cojuácă-nfundátă: „încheiat lateral".

830: „încheiată în faţă"; încheiat lateral".

831: î-uolténia să spúne cojokíţă.

834: „cu mâneci"; „fără mâneci, încheiată în faţă; álde bítu purta încheiată într-o parte".

835: cojoĉel „cu mâneci, petrecút, joz-dă brâu".

845: „se încheie pe umăr"; „se încheie pe piept".

888: „mai des se spune pieptar".

890: búndă „cu miţele afară", cuojóc; -joáĉe „e până la pământ".

894: búndă „pieptar care se încheie în faţă".

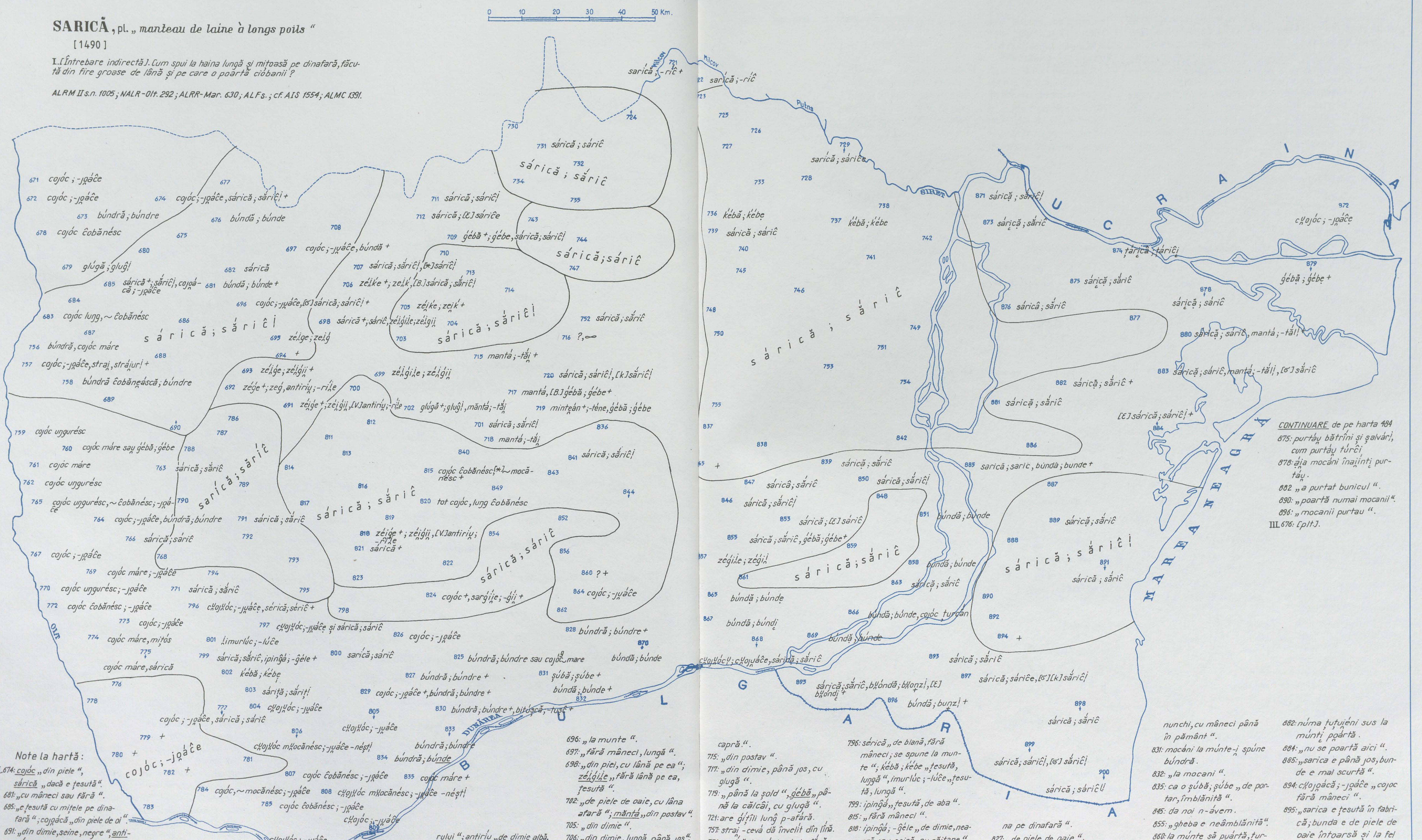
898: ilíc; -líĉe „de lână".

SARICĂ, pl. „*manteau de laine à longs poils*"

[1490]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum spui la haina lungă și mițoasă pe dinafară, făcută din fire groase de lână și pe care o poartă ciobanii?*

ALRM II s.n. 1005; NALR-Olt. 292; ALRR-Mar. 630; ALF s.; cf. AIS 1554; ALMC 1391.

Note la hartă:

II. 674: cojóc „din piele", sáricā „dacă e țesută".
681: „cu mâneci sau fără".
685: „e țesută cu mițele pe dinafară"; cojoácă „din piele de oi".
691: „din dimie, seine, negre", antiríu „din dimie albă, cu găitane, flori", cojóc; -juắĉe „lung, de piele, de oaie, cu mâneci".
692: „neagră, dă lână, până la pulpa piciorului"; antiriu „de dimie albă, cu găitane negre".
693: „fără glugă, până la genunchi, gleznă".
694: „din piei de oaie".
696: „la munte".
697: „fără mâneci, lungă".
698: „din piei, cu lână pe ea"; zéĝiĝile „fără lână pe ea, țesută".
702: „de piele de oaie, cu lâna afară"; mănta „din postav".
705: „din dimie".
706: „din dimie, lungă până jos"; sárică „mai groasă, tot lungă"; mintean; -téne „haină de zeik, dimie".
709: „din dimie"; sárică „dă păr dă capră".
715: „din postav".
717: „din dimie, până jos, cu glugă".
719: „până la șold", ǵébă „până la călcâi, cu glugă".
721: are ǵițîli lunĝ p-afară.
757: strai -cevá dă învelít dîn lînă.
779: saricā, la múnte, da ie fără mîneĉ.
780: áia númai mocáni, cu dóuo fețe.
782: mintean; -téne, mai scurt.
796: sérică „de blană, fără mâneci; se spune la munte"; kébă; kébe „țesută, lungă", imurlúc; -lúĉe „țesută, lungă".
799: ipinĝá „țesută, de aba".
815: „fără mâneci".
818: ipinĝá; -ĝéle „de dimie, neagră sau seină, cu găitane".
821: șúbă; șúbe „de postav, îmblănită, până la genunchi".
824: „de piele, cu blana pe dinăuntru, cu mâneci"; „cu blana pe dinafară".
827: „de piele de oaie".
829: „cu mâneci și cu blana pe dinăuntru"; „fără mâneci, cu blana pe dinafară".
830: „fără mâneci"; „până la genunchi, cu mâneci până în pământ".
831: mocáni la múnte-i spúne búndră.
832: „la mocani".
835: ca o șúbă; șúbe „de portar, îmblănită".
845: da noi n-ávem.
855: „gheba e neâmblănită".
860: la múnte să puártă, turcănári-ăea.
879: „aici n-au fost".
880: „subiectul a văzut și a auzit în alte părți de sarică".
882: núma țuțuiéni sus la múnti poártă.
884: „nu se poartă aici".
885: „sarica e până jos, bunde e mai scurtă".
894: cuojoácă; -joáĉe „cojoc fără mâneci".
895: „sarica e țesută în fabrică; bunda e de piele de oaie întoarsă și la fel de lungă ca sarica".
896: „au mocanii".

CONTINUARE de pe harta 484
875: purtáu bătrîni și șalvári, cum purtáu túrĉi.
878: áia mocáni înaiínti purtáu.
882 „a purtat bunicul".
890: „poartă numai mocanii".
896: „mocanii purtau".

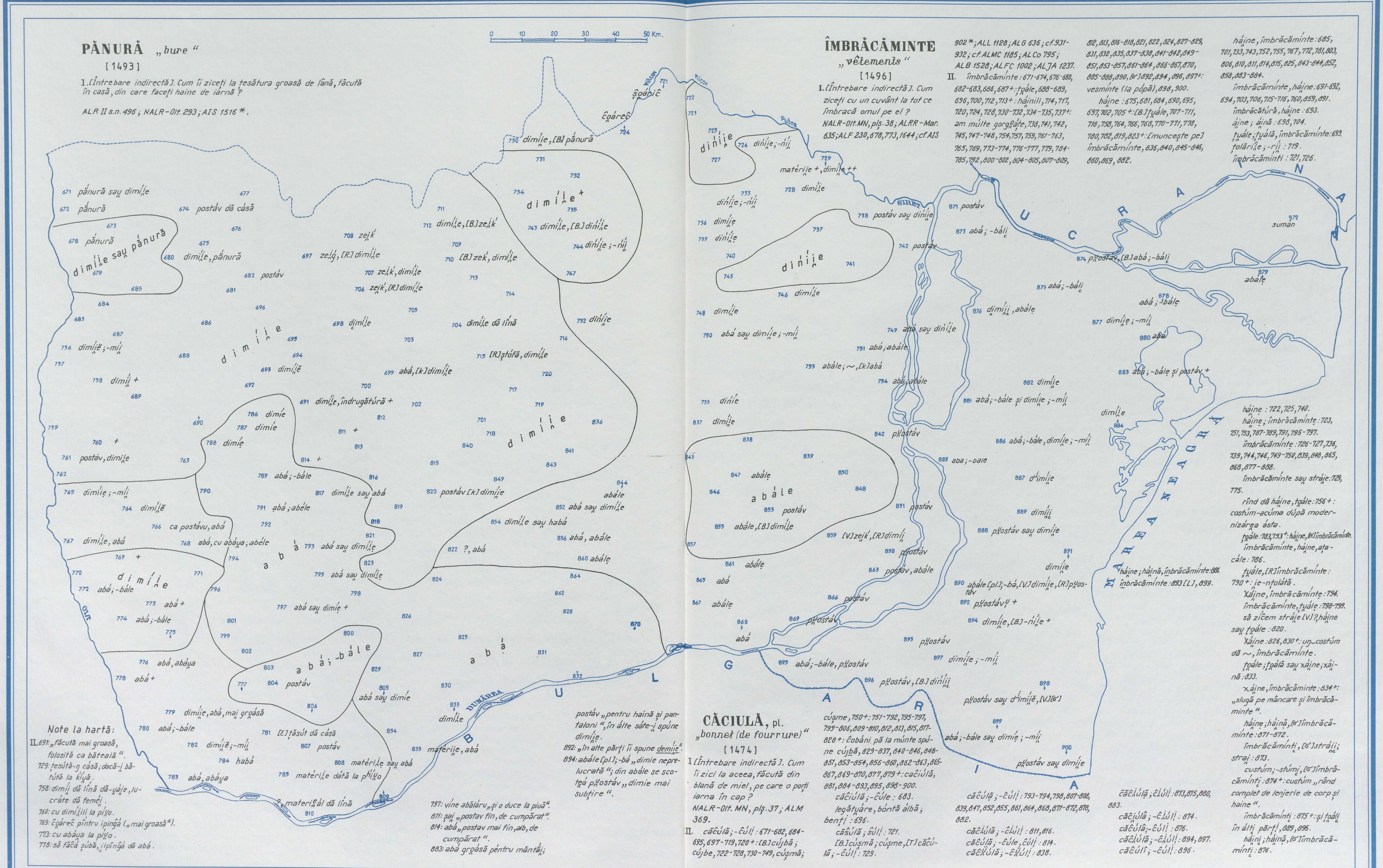
III. 676: [plt].

PĂNURĂ „bure“

[1493]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi ziceți la țesătura groasă de lână, făcută în casă, din care faceți haine de iarnă?

ALR II s.n. 496; NALR-Olt. 293; AIS 1516 *.

Note la hartă:

II. 691: „făcută mai groasă, folosită ca bătealǎ“.
729: țesútă-ŋ cásă; dacă-i bătútă la kíuă.
758: dimii dă lînă dă-uaie, lucráte dă femei.
760: cu dimíiili la piuo.
769: ĉoáreĉ pîntru ipingâ („mai groasă“).
773: cu abáua la piuo.
778: să făĉá șúbă, iipîngâ dă abá.
797: víne abăláru „și o duce la piuă“.
811: șai „postav fin, de cumpărat“.
814: abá „postav mai fin, alb, de cumpărat“.
883: abá groásă péntru măntắi; postáv „pentru haină și pantaloni“, în álte sáte-i spúne dimíie.
892: „în alte părți îi spune demiie“.
894: abále [pl.]; -bá „dimie neprelucrată“; din abále se scotea puostáv „dimie mai subțire“.

ÎMBRĂCĂMINTE „vêtements“

[1496]

I. [Întrebare indirectă]. Cum ziceți cu un cuvânt la tot ce îmbracă omul pe el? NALR-Olt. MN, plș. 38; ALRR-Mar. 635; ALF 230, 678, 773, 1644; cf. AIS 902 *; ALL 1128; ALG 636; cf. 931-932; cf. ALMC 1185; ALCo 795; ALB 1528; ALFC 1002; ALJA 1237.

II. îmbrăcămínte: 671-674, 676-680, 682-683, 686, 687+: țoále, 688-689, 696, 700, 712, 713+: háinili, 714, 717, 720, 724, 728, 730-732, 734-735, 737+: am múlte gorgoațe, 738, 741, 742, 745, 747-748, 754, 757, 759, 761-763, 765, 769, 773-774, 776-777, 779, 784-785, 792, 800-802, 804-805, 807-809, 812, 813, 816-818, 821, 822, 824, 827-829, 831, 832, 835, 837-838, 841-842, 849-851, 853-857, 861-864, 866-867, 870, 885-888, 890, [ɢ] 892, 894, 896, 897+: vesmínte (la pópă), 898, 900.

háine: 675, 681, 684, 690, 695, 697, 702, 705+: [B.] țuále, 707-711, 718, 758, 764, 766, 768, 770-771, 778, 780, 782, 819, 823+: [muncește pe] îmbrăcămínte, 836, 840, 845-846, 860, 869, 882.

háine, îmbrăcămínte: 685, 701, 733, 743, 752, 755, 767, 772, 781, 803, 806, 810, 811, 814, 815, 825, 843-844, 852, 858, 883-884.

îmbrăcămínte, háine: 691-692, 694, 703, 706, 715-716, 760, 859, 891.

îmbrăcătúră, háine: 693.

áine; áină: 698, 704.

țuále; țuálă, îmbrăcămínte: 699.

țolăríie; -rii: 719.

îmbrăcăminti: 721, 726.

háine: 722, 725, 740.

háine; îmbrăcămínte: 723, 751, 753, 787-789, 791, 795-797.

îmbrăcămínte: 726-727, 736, 739, 744, 746, 749-750, 839, 848, 865, 868, 877-888.

îmbrăcămínte sau stráie: 729, 775.

rînd dă háine, țoále: 756+: costúm-acúma dúpă modernizárea ásta.

țoále: 783, 793+: háine, [ɢ] îmbrăcămínte.

îmbrăcămínte, háine, ațacále: 786.

țuále, [R] îmbrăcămínte: 790+: ie-nțolátă.

xáine, îmbrăcămínte: 794.

îmbrăcămínte, țuále: 798-799.

să zícem stráie [V]?, háine sau țoále: 820.

xáine: 826, 830+: un costúm dă ~, îmbrăcămínte.

țoále; țoálă sau xáine; xáină: 833.

xáine, îmbrăcămínte: 834+: „slugă pe mâncare și îmbrăcăminte“.

háine; háină, [ɢ] îmbrăcămínte: 871-872.

îmbrăcămínți, [ɢ] stráii; strai: 873.

custúm; -stúmi, [ɢ] îmbrăcămínți: 874+: custúm „rând complet de lenjerie de corp și haine“.

îmbrăcămínți: 875+: și țoáli în álți părți, 889, 895.

háini; háină, [ɢ] îmbrăcămínți: 876.

CĂCIULĂ, pl. „bonnet (de fourrure)“

[1474]

I [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la aceea, făcută din blană de miel, pe care o porți iarna în cap? NALR-Olt. MN, plș. 37; ALM 369.

II. căĉúlă; -ĉúli: 671-682, 684-695, 697-719, 720+: [B.] cújbă; cújbe, 722-728, 730-749, cúșmă; cúșme, 750+: 751-792, 795-797, 799-806, 809-810, 812, 813, 815, 817-828+: ĉobáni pă la múnte spúne cújbă, 829-837, 840-846, 848-851, 853-854, 856-860, 862-863, 865-867, 869-870, 877, 879+: caĉiúlă, 881, 884-893, 895, 898-900.

căĉiúlă; -ĉúle: 683.

legătuáre, bóntă álbă; benți: 696.

căsúlă; súli: 721.

[B.] cúșmă; cúșme, [T] căĉúlă; -ĉúli: 729.

căĉúlă; -ĉúli: 793-794, 798, 807-808, 839, 847, 852, 855, 861, 864, 868, 871-872, 878, 882.

căĉiúlă; -ĉiúli: 811, 816.

căĉúlă; -ĉúle, ĉúli: 814.

căĉüúlă; -ĉüúli: 838.

ĉăĉiúlă; ĉiúli: 873, 875, 880, 883.

căĉiúlâ; -ĉiúli: 874.

căĉúlâ; -ĉúli: 876.

căĉiúlă; -ĉiúli: 894, 897.

căĉúlî; -ĉúli: 896.

CIOARECI, sg. „*pantalons étroits en bure*“
[1494]

I. [Întrebare indirectă]. Cum le spui la pantalonii țărănești strâmți pe picior, făcuți din pănură ?

ALR II s.n. 1176 ; ALRM II 994 ; NALR-Olt. 294.

PANTALONI, pl.
„*pantalons*“
[1491]

I. [Întrebare indirectă]. (INDIC). ALR II s.n. 1177; ALRM II s.n. 1003; NALR-Olt. MN, pls. 38; ALRR-Mar. 631; ALF 373; AIS 1554; ALL 1121; ALG 641; ALMC 1377; ALCo 488; ALB 1532; ALFC 1007; ALJA 1252.

II. pantalón̦i; -lón : 671-680, 682-687, 693-695, 701-703, 705, 707, 714-715, 721-723, 725-732, 736-739, 741-743, 745-746, 750-751, 753, 756, 769, 777, 786, 788-792, 794-795, 797-798, 800, 802+: [B] ĝimii; -mi̯e, 803, 805-806, 808-810, 814, 822, 824, 827, 828, 835, 838-843, 845-857, 859-865, 867, 870-872, 876-882, 884-891, 893, 894, 895+: [V] ĉacsîri; -șîr, 896, 898, 900.

pantalón [sg.]; -lón̦i : 681, 688-688-692, 696-700, 704+: [V.] nădrâĝi; -drág, 706, 708-713, 716-720, 724, 733-735, 740, 744, 747-749, 752, 754-755, 781+: [B.] purtáu iițári cu brăĉinár și tur, 793+: nădráĝ „încrețiti sus și îi purtai pe ambele părți“, 804, 807+: [B.] nădráĝ; -drág, 811, 813, 818, 829+: [**] [V.] nădráĝ „largi, cu tur, tușinați pe brăcinar“, 869.

pantalón̦i : 757-768, 770-771, 773-775, 778-780, 782, 784-785, 812, 815-817, 819+: nădráĝ: ierea-ŋaitáți, 821, 823, 825, 830-834, 866.

pantalón̦i; o peréke dă ~: 772, 820.

pantalón : 776.

pantalón̦i, nădráĝ, ițári: 783+: „ițarii-din cânepă, nădragii-din lână țesută, dimie“.

pantalón̦i; [E] -lón, peréke dă ~ : 787, 826.

pantalon̦i; -lón, [B] dimii; -mi̯e: 796+: „largi, cu găitane“, 799+: „largi, încrețiti, de aba, cu gâ̯itáne“, 801

pantalón̦i; -lón̦ᵘ : 836-837, 844, 868, 892.

pantalón̦i; -lónᵘ : 858.

pantalᵘón̦i; -lᵘón : 873-875, 897.

paltalᵘón [sg.]; -loáne sau pantalᵘón [sg.]; -loáne : 883.

paltalón̦i; -lón : 899.

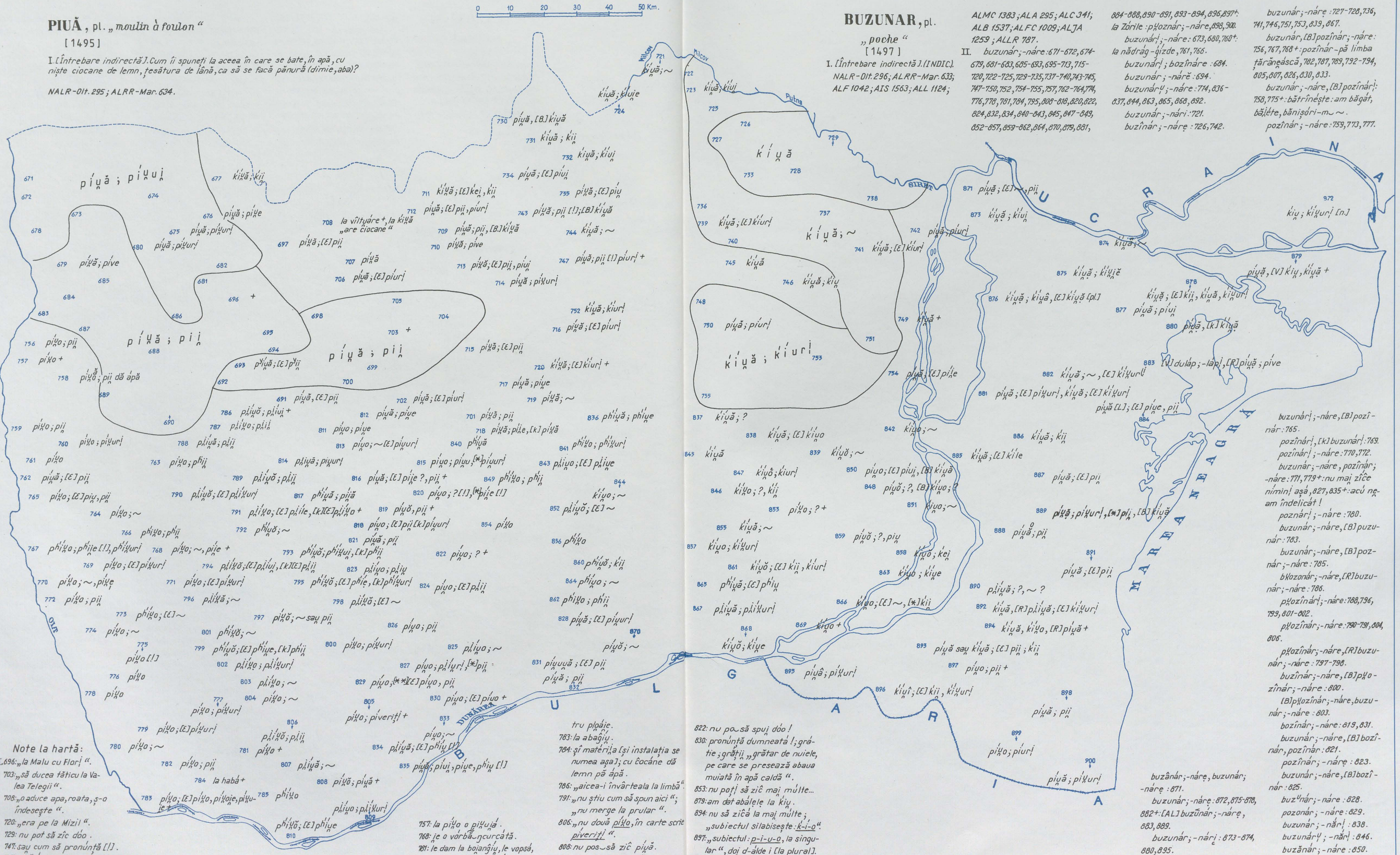

Note la hartă:

II. 683: „acúma nu prea să mai fac ; acuma s-au dat la făcut pantaloni de dimie“.
691: „mai rar“.
692: „albi, cu găitane“.
696: „la Rucăr !“.
702: „albi, cu cusături, strâmți“.
704: „albi, de lână, național“, nădrag „pantaloni de lână“.
708: „albi curați“.
714: „mai strâmți pe picior“.
718: „cu cusături, cu crețuri, cu turu mare“.
719: „strâmți, albi, de lână“; nădrág „din dimie, largi, maro“.
740: și-i prind cu ĉorák.
751: pă mocăneáște îi spúne ~; noi n-am purtát.
761: iițári-în altă párte [se zice]; la noi-pantalón̦i.
767: nădráĝ-cu gâ̯itáne.
768: larĝ și băgát pă cureá.
769: pótori-tot cu gâ̯itáne și cu pozînáre, cu o roátă máre [sub buzunare].
771: iițári poartă bîțáni ăia „ᵘolári“ d-ăia.
772: strîmtári albi-cáre țîpáu pă piĉor, cu gâ̯itáne négre ca ále lu Tudor Vladimirescu; pótori iereá larĝ ca pantalóni turĉéști, iereá mari la spáte și sus încrețît.
774: dimi̯ĕ-„pantaloni largi din aba“.
775: dimii larĝ cu găletáni pă márĝini; nu să purtá ițári.
776: șalvári mai larĝ, lărgúț bine!; iițári nu mai poártă decît rudári și ᵘorhéstrele-éștea, da ie materiál fin.
779: strîmț sînt iițári-la múnte.
781: nu iereá kar strimț; acum: pantalóni bufánț, strimț pă licra piĉórului ș-aiiĉa veneá nițăl mai larĝ, la púlpă-aiiĉ.
783: nădráĝi să făĉá larĝ, cu brăĉinár.
785: iițári nu să purtá; [aici] -nădráĝ larĝ.
792: „numai slobozenii purtau“.
793: „la noi nu se face, la munte poartă“.
796: „au mocanii“.
797: dimii „sunt largi“.
798: dimii „pantaloni și haină“, iițári-„la munte, nu la noi“.
803: „pantaloni largi“.
806: ĉu̯áriĉ „le zicea mocanii“.
811: „țesuți în casă, din bumbac cu cânepă; purtau bătrânii“.
812: „se purtau mai demult; mai încoace se purtau bufánți“.
813: „albi, potrivit de largi“.
814: „se purtau pantaloni albi, largi, de lână sau bumbac; mai recent, bufánți de dimie neagră“.
815: „bătrânii purtau șalvári încutáți: băgau 8 coturi de dimie“.
816: bufánți-„ca cei de călărie“, nădráĝ-„albi, largi, de dimie“.
817: vlășĉéni purtá nădráĝ „foarte largi în tur“.
818: „la munte; aici se purtau pantalóni dă șai“.
820: trași „pantaloni pană din postav de cumpărat“.
821: nădráĝ „largi și bufanți“.
824: nu să mai ᵘobijnuiéște; bufánți „se purtau înainte“.
825: nădráĝ „largi“.
826: nădráĝ „largi, de aba“.
827: mocánii poártă; nădráĝ: pă brăĉinár, „largi și încrețiti în talie“.
829: pantalón bufánt, seiin sau négru.
830: aveám niște nădráĝ mari, lărĝ, îi spuneám pótori.
832: „la mocani“; nădráĝ: tamán ca șalvárii turĉéști, cu brăĉinár [se purtau pe vremea bunicului inf.]; pantalóni larĝ: „aveam cute crețe până jos la buzunar“ [purtau bătrânii înainte de război]; pantalóni strîmți [de oraș].
833: bătrîni púrta nădráĝ larĝ.
834: nădráĝ [largi sus, negri sau maro]; póturi „avea niște găitane, o dungă, ca cum are generalul“ [tot largi].
835: pantalóni, „da ei cum le-o zice nu știu“; „se purtau șalvári bulgărești cu brăĉinár“.
843: la noi nu să puártă.
860: nu să purtá aiĉ.
862: puártă ăștea dă pă la múnte.
864: aveá mocáni.
866: nu-i țărănéști, ie mocănéști.
869: purtá núma mocáni.
874: mai poártă moldovéni.

CONTINUARE pe harta 482.

HARTA 485

PIUĂ, pl. „*moulin à foulon*“
[1495]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spuneți la aceea în care se bate, în apă, cu niște ciocane de lemn, țesătura de lână, ca să se facă pănură (dimie, aba)?

NALR-Olt. 295; ALRR-Mar. 634.

Note la hartă:

II. 696: „la Malu cu Flori“.
703: „să ducea tăticu la Valea Telegii“.
708: „o aduce apa, roata, ș-o îndesește“.
720: „era pe la Mizil“.
729: nu pot să zîc dóo.
747: sau cum să pronúnță [!].
749: abălár „cel care făcea abale la piuă“.
757: la piuo o piuuiá.
768: ie o vórbă ncurcátă.
781: le dam la boiangiu, le vopsá, o da la lústru; la piuo nu s-a obijnuit să fácă lipîngele pentru ploaie.
783: la abagiu.
784: și matériia [și instalația se numea așa]; cu ĉocáne dă lemn pă ápă.
786: „aicea-i învârteala la limbă“.
791: „nu știu cum să spun aici“; „nu merge la prular“.
806: „nu două piuo, în carte scrie piveriți“.
808: nu pos să zîĉ piuă.
816: „cu mai mulți i“.
819: la dimiiér.
822: nu po să spui dóo!
830: pronúnță dumneatá!; grátie; grății „grătar de nuiele, pe care se presează abaua muiată în apă caldă“.
853: nu poți să zîĉ mai múlte...
879: am dat abálele la kiu.
894: nu să zîĉá la mai múlte; „subiectul silabisește: k-i-o“.
897: „subiectul: p-i-u-o, la singular“, doi d-álde i [la plural].
III. 869: [Informatorul afirmă că nu există formă de plural].

BUZUNAR, pl.
„*poche*“
[1497]

I. [Întrebare indirectă]. (INDIC). NALR-Olt. 296; ALRR-Mar. 633; ALF 1042; AIS 1563; ALL 1124; ALMC 1383; ALA 295; ALC 341; ALB 1537; ALFC 1009; ALJA 1259; ALLR 787.

II. buzunár; -náre: 671-672, 674-679, 681-683, 685-693, 695-713, 715-720, 722-725, 729-735, 737-740, 743-745, 747-750, 752, 754-755, 757, 762-764, 774, 776, 778, 781, 784, 795, 808-818, 820, 822, 824, 832, 834, 840-843, 845, 847-849, 852-857, 859-862, 864, 870, 879, 881, 884-888, 890-891, 893-894, 896, 897+: la Zórile: puoznár; -náre, 898, 900.

buzunári; -náre: 673, 680, 760+: la nădrág-gízde, 761, 766.

buzunári; bozînáre: 684.

buzunár; -nárĕ: 694.

buzunáru; -náre: 714, 836-837, 844, 863, 865, 868, 892.

buzunár; -nári: 721.

buzînár; -náre: 726, 742.

buzunár; -náre: 727-728, 736, 741, 746, 751, 753, 839, 867.

buzunár, [B] pozînár; -náre: 756, 767, 768+: pozînár-pă limba țărănească, 782, 787, 789, 792-794, 805, 807, 826, 830, 833.

buzunár; -náre, [B] pozînári: 758, 775+: bătrînéște: am băgát, băiéte, bănișóri-m ~.

pozînár; -náre: 759, 773, 777.

buzunári; -náre, [B] pozînár: 765.

pozînári, [k] buzunári: 769.

pozînári; -náre: 770, 772.

buzunár; -náre, pozînár; -náre: 771, 779+: nu mai zîĉe nímini așá, 827, 835+: acú neam îndelicát!

poznári; -náre: 780.

buzunár; -náre, [B] puzunár: 783.

buzunár; -náre, [B] poznár; -náre: 785.

buozonár; -náre, [R] buzunár; -náre: 786.

puozînári; -náre: 788, 796, 799, 801-802.

puozînár; -náre: 790-791, 804, 806.

puozînár; -náre, [R] buzunár; -náre: 797-798.

buzînár; -náre, [B] puozînár; -náre: 800.

[B] puozînár; -náre, buzunár; -náre: 803.

bozînár; -náre: 819, 831.

buzunár; -náre, [B] bozînár, pozînár: 821.

pozînár; -náre: 823.

buzunár; -náre, [B] bozînár: 825.

buzunár; -náre: 828.

pozonár; -náre: 829.

buzunár; -năr: 838.

buzunáru; -năr: 846.

buzănár; -náre: 850.

buzînár; -náre: 851.

buzunár; -náre: 858, 866, 869.

buzânár; -náre, buzunár; -náre: 871.

buzunár; -náre: 872, 875-878, 882+: [AL] buzūnár; -náre, 883, 889.

buzunár; -nári: 873-874, 880, 895.

buznár; -náre: 899+: úni zîĉe poznár; -náre.

HARTA 486

MĂNUȘI, sg. „*gants*"
[367]

I. [Întrebare indirectă]. Ce pui iarna în mâini ca să te aperi de frig ?

NALR-Olt. MN, plș. 8; ALA 856.

Note la hartă:

II. 881: [subiectul scrie]: „o munușă; dua munuși".
890: [subiectul scrie]: „o mănușă; dua mănuși".

BATISTĂ, pl.
„*mouchoir*"
[156]

I. [Întrebare indirectă]. (INDIC). ALR II s.n. 1202; NALR-Olt. 53; ALRR-Mar. 60; ALS 48; ALB 1319*; ALFC 1023; ALJA 1260; ASLEF 3

II. batístă; -tíste: 671-692, 694-702, 704-710, 712-713, 716-718, 719+: [B.] șervețél, 720-721, 726-730, 732-735, 737+: basmá; -mále, 738, 743, 747-748, 752, 754-755, 762+: [B.] șărvét; -véte, círpă; círpe, 763+: manáfră parc-auuzám mai naiinte, 770+: [B.] șervét, 771+: [B.] șărvét, stergár, 772+: [B.] prosóp sau ștergár!, 773, 775+: [B.] ăia umblá cu șărvétu, 776+: [B.] ștergár; -gáre, círpă; círpe, 783+: [B.] bazmá; -mále sau círpă; círpe, 784+: [B.] [*] círpă; círpe, ~ dă mínă, 788, 790, 799+: [B.] bazmá; -méle, 800, 803-804, 808, 810, 811+: „bătrânii avea servete la brâu", 813+: [B.] șervét purtá iei, cíte un șervețél la brîu, 815+: [V] [se ștergeau] cu șervétu; aveá -véte și le țineá la brîu, 816, 817+: [B.] ĝovréle, [k.] ĝuvréle [pl.], 818, 820, 822-825+: noi ne ștergém cu círpă, 828+: [B.] aveáu șervéte, 831+: [B.] círpă, ștergár, 832+: bazmá; -mále, 833, 834+: „asta-i boierește; când eram copii ștergeam cu mânica cămășii și făceam p-aicea [= pă braț] tor", 836-838, 840-843, 845-846, 849-851, 853, 858, 860, 862, 864, 867, 884-888, 890-894, 896-897, 899-900.

batístă; -tíste, [B.] círpă: 693, 703, 711, 714+: ĝiuvreá; -vréle „din pânză, cu râuri cusută", 715.

batístă; -tíste: 722, 723+: sau [B.] círpă; círpe, 724-725, 736, 739-742, 746, 749, 750+: [B.] bazmá; -mále, 751, 753, 764+: [B.] mahrámă; mă-hráme, 848, 852, 865.

batístă; -tíste, [B.] círpă; círpe: 731, 844, 854, 859, 861, 866, 868, 870.

[V.] círpă, círpe, [R] batístă; -tíste: 744.

bazmá; -mále: 745.

batístă; -tíste, [B.] marámă; mărăm!: 756, 758.

batístă: 757+: [B.] prosóp, șărvét, 759+: [B.] șărvét, 760+: [B.] ștergár!, 761+: sau șervét, círpă, 766+: [B.] șărvéte, marámă; mărăm!.

batístă; -tíste, [B.] șervét; -véte: 765+: o treánță dă círpă, 827, 829.

batístă; -tíste, [B.] marámă; -ráme: 767, 795.

bazmá; -méle, [B.] șervét; -țăle: 768.

batístă; -tíste, [B.] marámă; -răm!: 769, 796.

batístă; -tíste, [B.] șărvét; -véte: 774, 777.

batístă; -tíste, [B.] círpă; círpe: 778-782, 785-787, 789, 791, 793-794, 797-798, 801-802, 805, 807, 809.

batístă; -tíste, [B.] ĝuvreá; -vréle: 792+: „din pânză, cusută cu flori", 821.

círpă; círpe: 806.

círpă; círpe, batístă; -tíste: 812, 835.

batiștoáră; -toáre, batístă; -tíste, [B.] o círpulíță: 814.

batístă; -tíste, [B.] șervețél; -țéle: 819, 830.

batístă; -tíste: 826.

batístâ; -tíste, [B.] bazmá; -mále: 839, 847.

batístă; -tíste, círpă; círpe: 844.

batístă; -tíste: 852, 855-856, 863, 869.

batístă; -tíste, [B.] ștergărél; -réle: 857.

batístă; -tíste: 871-872, 875+: [B.] basmá; -mále, 876-877, 881, 883+: basmá; băsmăl!, 889, 898.

batístă; -tísti, [B.] basmá; -máli: 873.

batístâ; -tísti: 874.

batístă; -tísti: 878.

batístă; -tísti, [B.] bazmá; -mále: 879.

batístă; -tísti: 880.

batístă; -tísti: 882.

batístă; -tíst!, [*] -tísti: 895.

MÂNECĂ. pl.
„*manche*"
[1478]

I. [Întrebare indirectă]. (INDIC). NALR-Olt. MN, plș. 37; AIS 1557*; ALL 1127; ALG 1265; ALMC 1371; ALA 940; ALC 783; ALB 1541; ALFC 1015; ALJA 1249.

II. mínecă; mínec!: 671, 674, 676-677, 679, 681-682, 686-689, 695, 708, 715, 718, 747, 841, 896.

mínică; mínic!: 672-673, 675, 678, 680, 684-685, 690-694, 696-697, 699, 701-705, 707, 709-714, 716-717, 719-720, 846, 850, 884, 888, 890, 894, 899.

mínʸecă; mínʸec!: 683, 759, 898.

mínică; mínic: 698, 721, 723, 736, 755, 763, 782, 786-808, 811-815, 817, 819, 823, 827-832, 835-836, 838, 840, 842-845, 848, 851-867, 870, 877, 881, 885, 891.

mínecă; mínec: 700, 724-726, 729-732, 734, 737-738, 740, 744-746, 750, 756-759, 762, 764-767, 769-770, 772-776, 778-781, 783-785, 809-810, 816, 820, 822, 833, 834, 837, 886, 893+: mínică; mínic, 900.

mínică; mínec!: 706, 892.

mínecă; mínic: 722, 728, 739, 742, 751-752.

mínecă; mínec!: 727.

mínecă; mínec: 733, 741, 748, 753-754, 824.

mínică; mínec: 735, 743, 771, 821, 826.

mínecă; mínec: 749, 761, 768.

mínecа cămắși: 760.

mínica cămắși; mínic: 777.

mắnică; mắnic: 818.

mínica cămắși; mínec dă cămáșă: 825.

mínică; mínic: 839, 847, 868-869.

mínecă; mínec, [k] mínic: 849.

mínică; -níc!: 871.

mínică; mínic: 872-873, 875-876, 878-880, 882-883, 889, 895.

mánică; mánic!: 874.

mínecă; mínec!: 887.

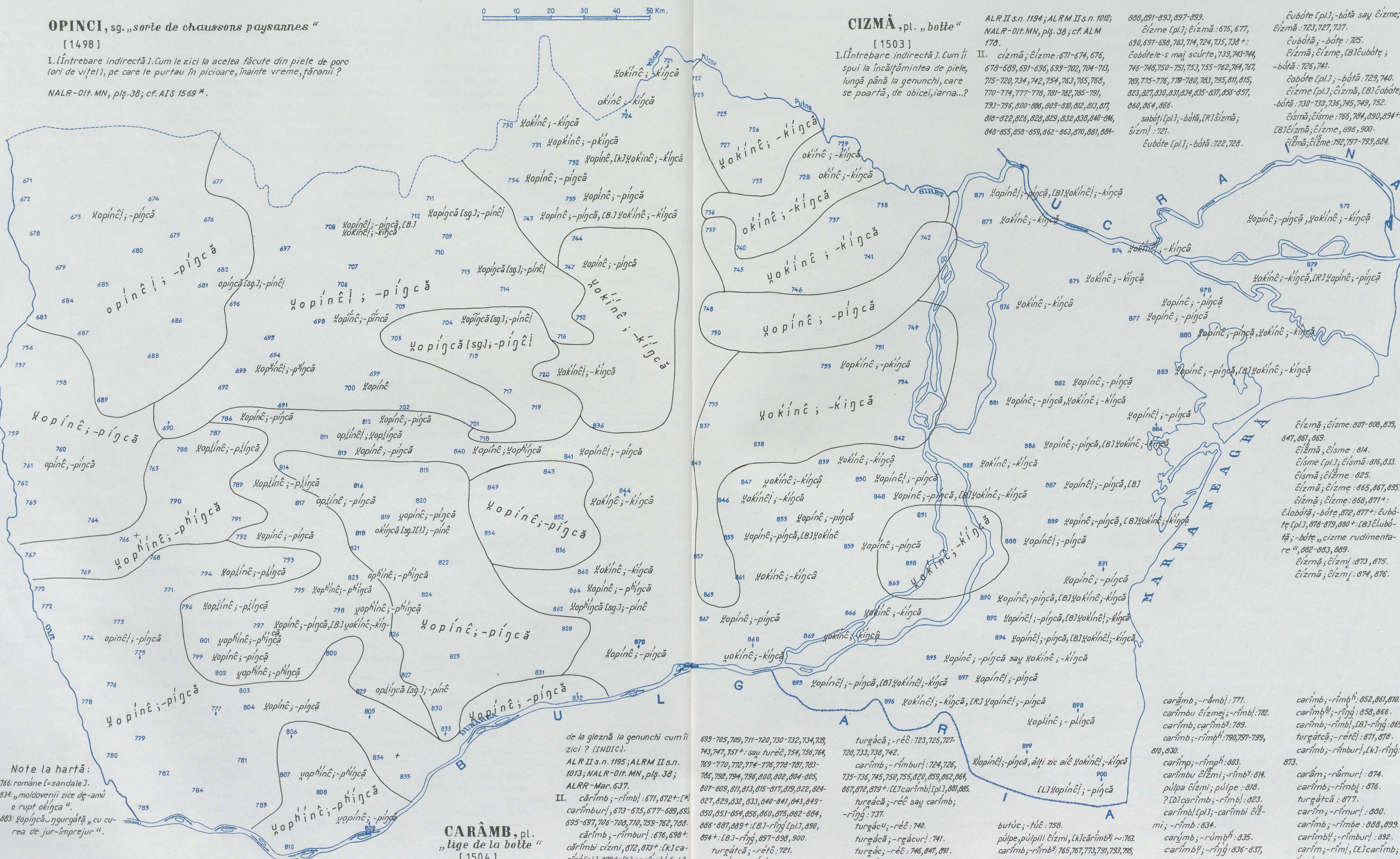
mínică, [k] mínecă; mínec!: 897.

OPINCI, sg. „sorte de chaussons paysannes“

[1498]

I. [Întrebare indirectă]. Cum le zici la acelea făcute din piele de porc (ori de vițel), pe care le purtau în picioare, înainte vreme, țăranii?

NALR-Olt. MN, pls. 38; cf. AIS 1569*.

Note la hartă:

II. 766: române [=sandale].
834: „moldovenii zice de-amú o rupt okiŋca“.
883: ụopiŋcă ŋgurgátă „cu curea de jur-împrejur“.

CIZMĂ, pl. „botte“

[1503]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la încălțămintea de piele, lungă până la genunchi, care se poartă, de obicei, iarna...?

ALR II s.n. 1194; ALRM II s.n. 1012; NALR-Olt. MN, pls. 38; cf. ALM 178.

II. cízmă; ĉízme: 671-674, 676, 678-689, 691-696, 699-702, 704-713, 715-720, 734, 742, 754, 763, 765, 768, 770-774, 777-778, 781-782, 785-791, 793-796, 800-806, 809-810, 812, 813, 817, 818-822, 826, 828, 829, 832, 838, 840-846, 848-855, 858-859, 862-863, 870, 881, 884-888, 891-893, 897-899.

ĉízme [pl.]; ĉízmă: 675, 677, 690, 697-698, 703, 714, 724, 735, 738+: ĉobótele-s mai scúrte, 739, 743-744, 746-748, 750-751, 753, 755-762, 764, 767, 769, 775-776, 779-780, 783, 795, 811, 815, 823, 827, 830, 831, 834, 835-837, 856-857, 860, 864, 866.

sabóți [pl.]; -bótă, [R] ŝízmă; ŝízmi: 721.

ĉubóte [pl.]; -bótă: 722, 728.

ĉubóte [pl.]; -bótă sau ĉízme; ĉízmă: 723, 727, 737.

ĉubótă; -bóte: 725.

ĉízmă; ĉízme, [B] ĉubóte; -bótă: 726, 741.

ĉobóte [pl.]; -bótă: 729, 740.

ĉízme [pl.]; ĉízmă, [B] ĉobóte; -bótă: 730-733, 736, 745, 749, 752.

ĉísmă; ĉísme: 766, 784, 890, 894+: [B] ĉízmă; ĉízme, 896, 900.

ĉízmă; ĉízme: 792, 797-799, 824.

ĉízmă; ĉízme: 807-808, 839, 847, 861, 869.

ĉízmă; ĉísme: 814.

ĉísme [pl.]; ĉísmă: 816, 833.

ĉísmă; ĉízme: 825.

ĉízmă; ĉízme: 865, 867, 895.

ĉízmă; ĉízme: 868, 871+: ĉlobótă; -bóte, 872, 877+: ĉubóte [pl.], 878-879, 880+: [B] ĉlubótă; -bóte „cizme rudimentare“, 882-883, 889.

ĉízmă; ĉízmi: 873, 875.

ĉízmâ; ĉízmi: 874, 876.

CARÂMB, pl. „tige de la botte“

[1504]

I. [Întrebare indirectă]. Dar la partea cizmei (ciubotei, etc.) de la gleznă la genunchi cum îi zici? (INDIC.).

ALR II s.n. 1195; ALRM II s.n. 1013; NALR-Olt. MN, pls. 38; ALRR-Mar. 637.

II. cărímb; -rímbi: 671, 672+: [*] carímburi, 673-675, 677-689, 693, 695-697, 706-708, 710, 759-762, 788.

cărímb; -rímburi: 676, 698+: cărímbi cízmi, 872, 873+: [k] caríŋg [pl.], 879+: [ɛ] carímbi [pl.], 881, 885.

carímb; -rímbi: 690-692, 694, 699-705, 709, 711-720, 730-732, 734, 739, 743, 747, 751+: sau turéĉ, 754, 756, 764, 769-770, 772, 774-776, 778-781, 783-786, 792, 794, 796, 800, 802, 804-805, 807-809, 811, 813, 815-817, 819, 822, 824-827, 829, 832, 833, 840-841, 843, 849-850, 853-854, 856, 860, 875, 882-884, 886-887, 889+: [B.] -ríŋg [pl.], 890, 894+: [B.] -ríŋg, 897-898, 900.

turẹátcă; -rétĉ: 721.

carímb; -ríŋg: 722, 729, 744, 749, 752, 838-839, 842, 845, 851, 855, 857, 869.

turẹácă; -réĉ: 723, 725, 727-728, 733, 738, 742.

carímb; -rímburi: 724, 726, 735-736, 745, 750, 755, 820, 859, 862, 864, 867, 872, 879+: [ɛ] carímbi [pl.], 881, 885.

turẹácă; -réĉ sau carímb; -ríŋg: 737.

turẹácᵘ; -réĉ: 740.

turẹácă; -rẹácuri: 741.

turẹác; -réĉ: 746, 847, 891.

turẹác; -réĉe: 748.

căpúte; -pútă: 753.

cărímb; -rímbʸ: 757, 766, 787.

butúc; -túĉ: 758.

púlpe, púlpili ĉízmi, [k] cărímbʸi ~: 763.

carímb; -rímbʸ: 765, 767, 773, 791, 793, 795, 801, 806.

carímbu ĉízmi; -rímbi: 768, 777, 812, 821, 828, 831.

carắmb; -rắmbi: 771.

carímbu ĉízmei; -rímbi: 782.

carímb; carímbʸ: 789.

carímb; -rímbʰ: 790, 797-799, 810, 830.

carímp; -rímpʰ: 803.

carímbu ĉízmi; -rímbʸ: 814.

púlpa ĉízmi; púlpe: 818.

? [D] carímb; -rímbi: 823.

carímbi [pl.]; -carímbi ĉízmi; -rímb: 834.

carúmb; -rúmbʰ: 835.

carímbᵘ; -ríŋg: 836-837, 844, 863, 868.

carímbu ĉízmi; -ríŋg: 846.

carímbᵘ; -rímburi: 848.

carímb; -rímbʰ: 852, 861, 870.

carímbᵘ; -ríŋg: 858, 866.

carímb; -rímbi, [B] -ríŋg: 865.

turẹátcă; -rétĉi: 871, 878.

carímb; -rímburi, [k] -ríŋg: 873.

carấm; -rấmuri: 874.

carímb; -rímbe: 876.

turẹátcă: 877.

carím; -rímuri: 880.

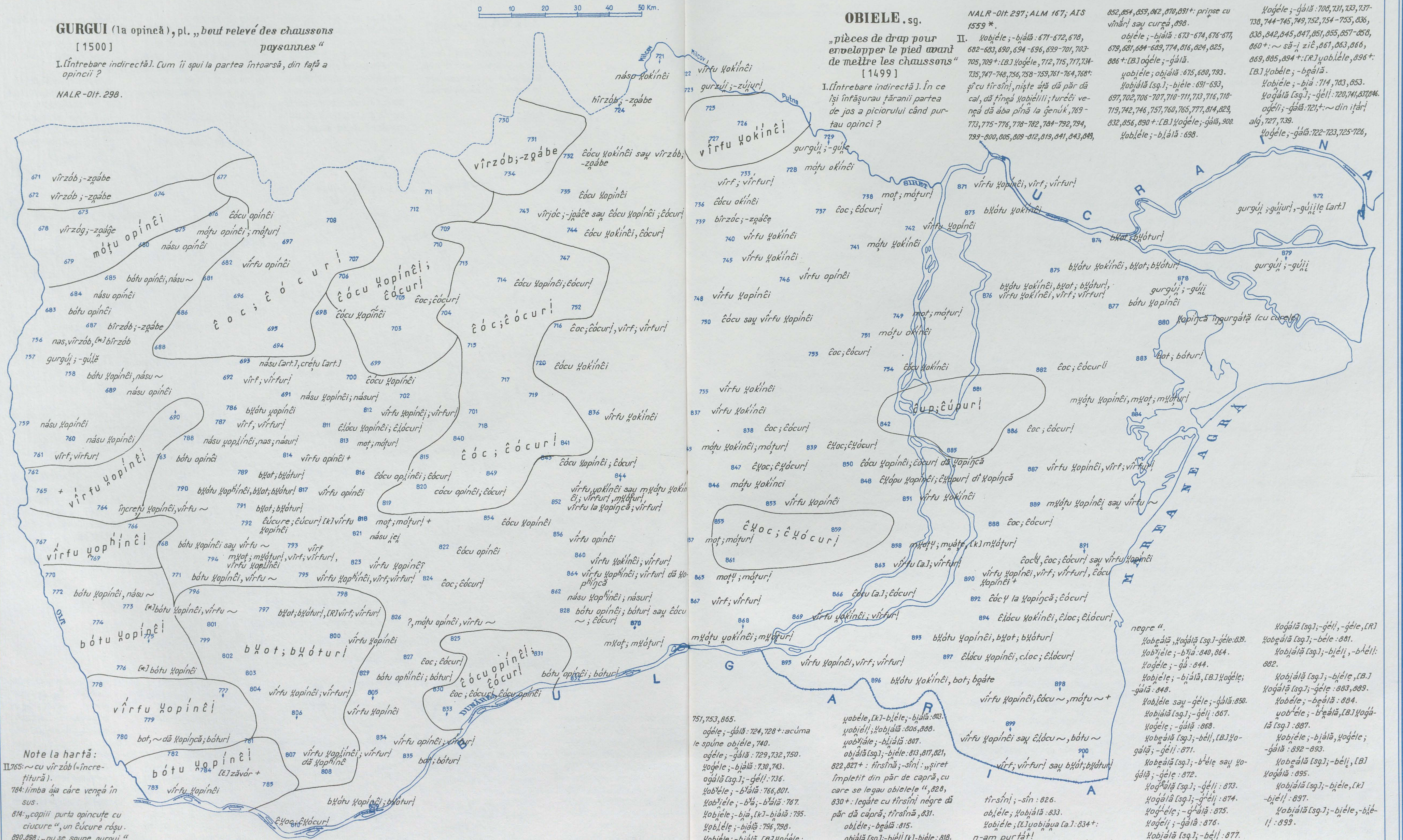
carímb; -rímbe: 888, 899.

carímbᵘ; -rímburi: 892.

carím; -rími, [ɛ] carímb; -rímbi: 893.

[ɕ] carím; -rími: 895.

[ɛ] carímp; -rímpi: 896.

GURGUI (la opincă), pl. „*bout relevé des chaussons paysannes*“
[1500]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la partea întoarsă, din faţă a opincii?

NALR-Olt. 298.

Note la hartă:
II. 765: ~ cu vîrzób (= încreţitură).
784: límba ája cáre veneá în sus.
814: „copiii purta opincuţe cu ciucure“, un ĉúcure róşu.
890, 898: „nu se spune gurgui“.

OBIELE. sg.

„*pièces de drap pour envelopper le pied avant de mettre les chaussons*“
[1499]

I. [Întrebare indirectă]. În ce îşi înfăşurau ţăranii partea de jos a piciorului când purtau opinci?

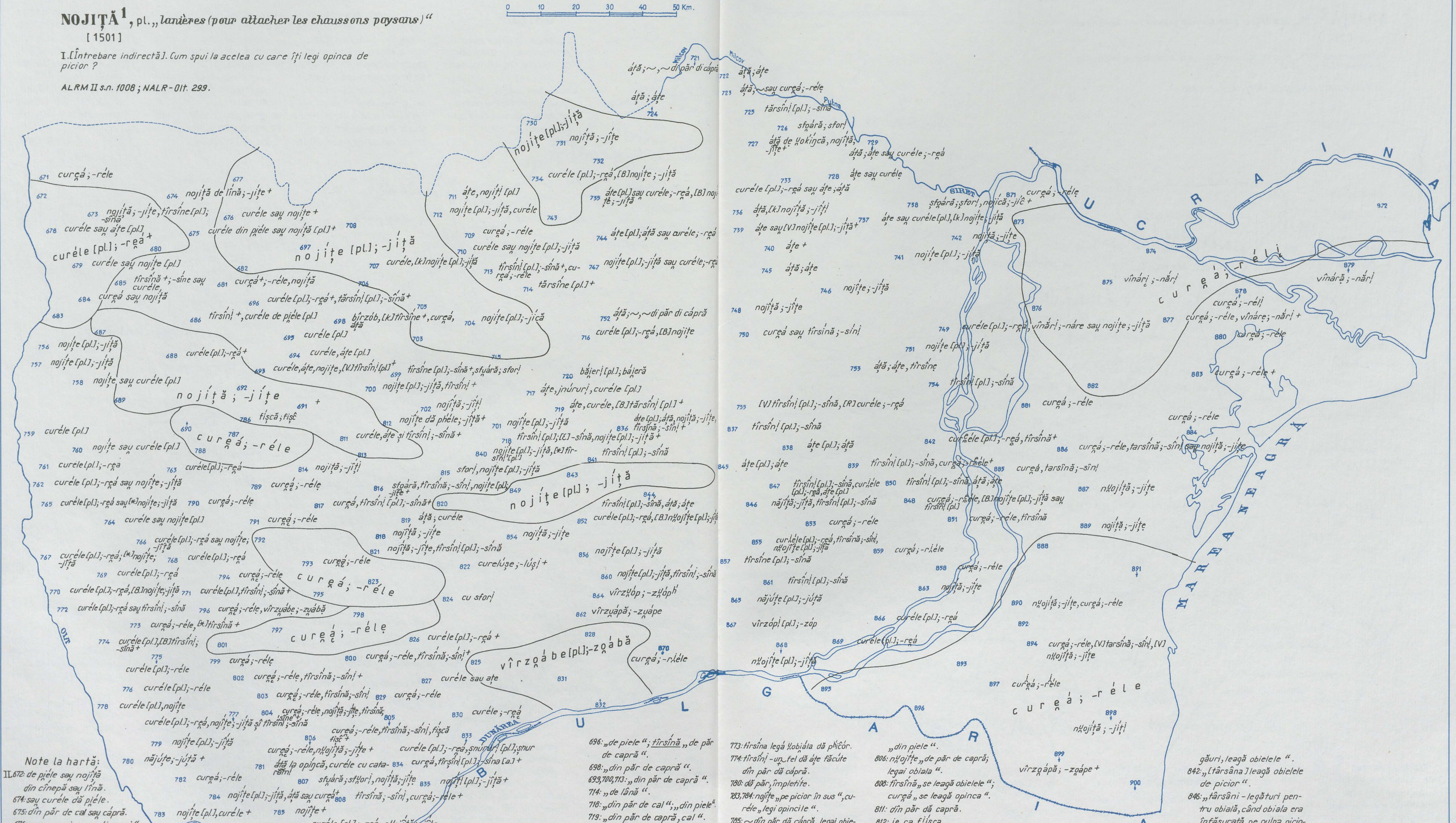
NALR-Olt. 297; ALM 167; AIS 1559 *.

II. uobiéle; -biálă: 671-672, 678, 682-683, 690, 694-696, 699-701, 703-705, 709+: [B.] uogéle, 712, 715, 717, 734-735, 747-748, 756, 758-759, 761-764, 768+: şî cu tîrsíni, nişte áţă dă păr dă cal, dă ţineá uobiélili; turéĉi veneá dă ába pînă la ĝenúk, 769-773, 775-776, 778-782, 784-792, 794, 799-800, 805, 809-812, 819, 841, 843, 849, 852, 854, 859, 862, 870, 891+: prinse cu vînări sau cureá, 898.
obiéle; -biálă: 673-674, 676-677, 679, 681, 684-689, 774, 816, 824, 825, 886+: [B.] ogéle; -gálă.
uobiele; obiálă: 675, 680, 793.
uobiálă [sg.]; -biéle: 691-693, 697, 702, 706-707, 710-711, 713, 716, 718-719, 742, 746, 757, 760, 765, 777, 814, 829, 832, 856, 890+: [B.] uogéle; -gálă, 900.
uobliéle; -bliálă: 698.
uogéle; -gálă: 708, 731, 733, 737-738, 744-745, 749, 752, 754-755, 836, 838, 842, 845, 847, 851, 855, 857-858, 860+: ~ să-i zic, 861, 863, 866, 869, 885, 894+: [R.] uobliéle, 896+: [B.] uobéle; -beálă.
uobiéle; -biá: 714, 783, 853.
uogálă [sg.]; -géli: 720, 741, 837, 846.
ogéli; -gálă: 721, +: ~ din iţári algi, 727, 739.
uogéle; -gálă: 722-723, 725-726, 751, 753, 865.
ogéle; -gálă: 724, 728+: acúma le spúne obiéle, 740.
ogéle; -gálă: 729, 732, 750.
uogéle; -biálă: 730, 743.
ogálă [sg.]; -géli: 736.
uobyéle; -byálă: 766, 801.
uobyiéle; -byá; -byálă: 767.
uobiéle; -biá, [k]-biálă: 795.
uobliéle; -biálă: 796, 798.
uobiéle; -biálă, [B] uogéle; -gálă: 797.
uobiálă [sg.]; -biéle: 802, 804, 808.
uobéle, [k]-bliéle; -biálă: 803.
uobiéli; uobiálă: 806, 888.
uobyiále; -bliálă: 807.
obiálă [sg.]; -biéle: 813, 817, 821, 822, 827+: tîrsînă; -síni: „şiret împletit din păr de capră, cu care se legau obielele“, 828, 830+: legáte cu tîrsíni négre dă păr dă cápră; tîrsînă, 831.
obliéle; -beálă: 815.
obiálă [sg.]; -biéli [k]-biéle: 818.
obeálă [sg.]; -biéle: 820.
obiéle; uobiálă: 823.
tîrsíni; -sín: 826.
obliéle; uobiálă: 833.
uobiéle; [E] uobiáua [a.]: 834+: n-am purtát!
uobiéle; -byálă: 835+: tîrsíni; -sînă „ca un fel de nojiţe de păr de cal, negre“.
uobeálă, uogálă [sg.]-géle: 839.
uobyiéle; -byiá: 840, 864.
uogéle; -gá: 844.
uobiéle; -biálă, [B.] uogéle; -gálă: 848.
uobliéle sau -géle; -gálă: 850.
uobiálă [sg.]; -géli: 867.
uogéle; -gálă: 868.
uobeálă [sg.]; -béli, [B.] uogálă; -géli: 871.
uobeálă [sg.]; -bréle sau uogálă; -géle: 872.
uogeálă [sg.]; -géli: 873.
uogálă [sg.]; -gréli: 874.
uogréle; -grálă: 875.
uogéli; -gálă: 876.
uobiálă [sg.]; -béli: 877.
uobiálă [sg.]; -bréli: 878.
uogéle; -gálă: 879-880
uogálă [sg.]; -géli, -géle, [R] uobeálă [sg.]; -béle: 881.
uobiálă [sg.]; -biéli, -bréli: 882.
uobiálă [sg.]; -biéle, [B.] uogálă [sg.]; -géle: 883, 889.
uobéle; -beálă: 884.
uobréle; -breálă, [B.] uogálă [sg.]: 887.
uobiéle; -biálă, uogéle; -gálă: 892-893.
uobeálă [sg.]; -béli, [B] uogálă: 895.
uobiálă [sg.]; -biéle, [k] -biéli: 897.
uobiálă [sg.]; -biéle, -bliéli: 899.

NOJIȚĂ[1], pl., „*lanières (pour attacher les chaussons paysans)*“
[1501]

I. [Întrebare indirectă]. Cum spui la acelea cu care îți legi opinca de picior?

ALRM II s.n. 1008; NALR-Olt. 299.

Note la hartă:

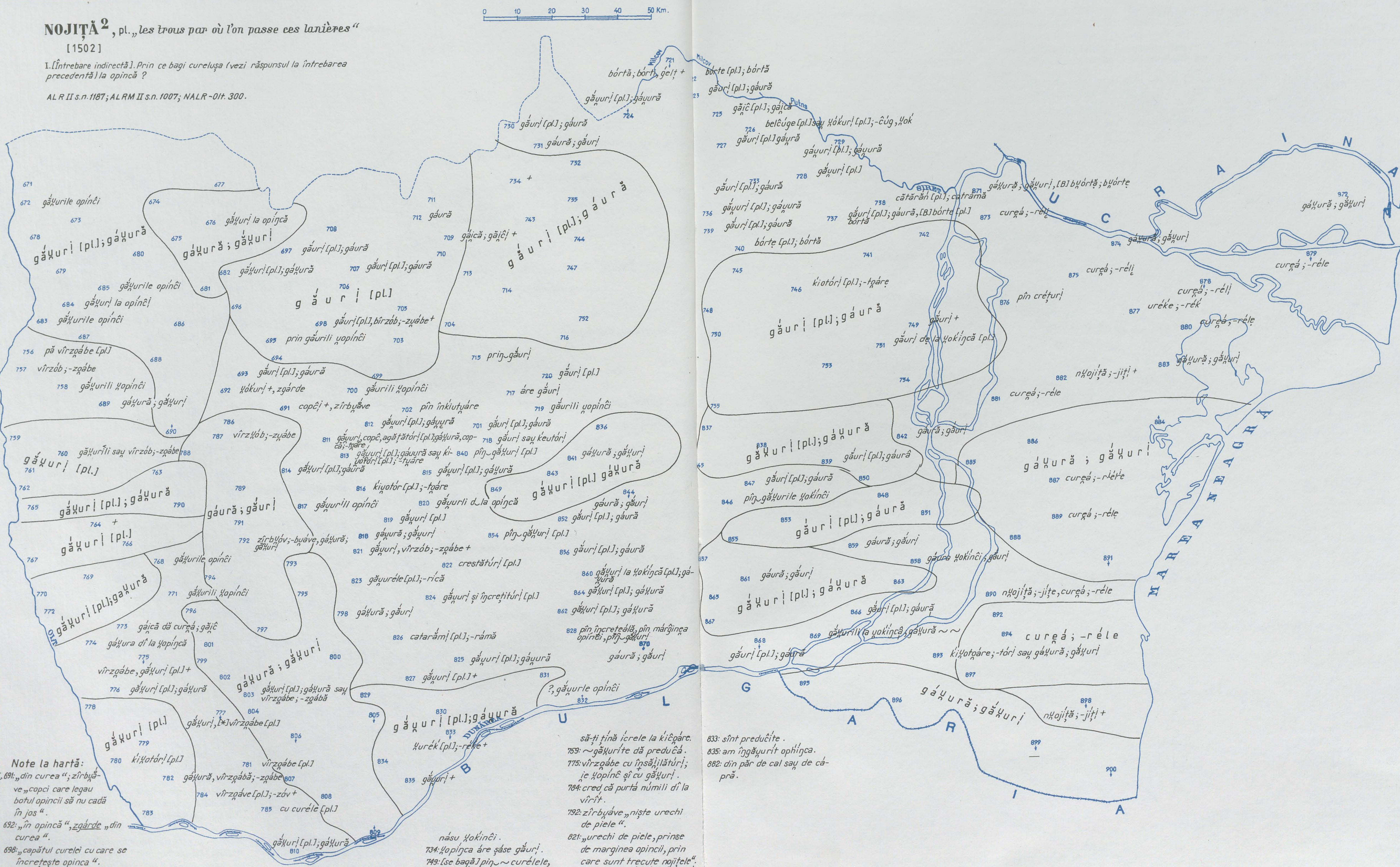
II. 672: de piele sau nojiță din cînepă sau lînă.
674: sau curele dă piele.
675: din păr de cal sau capră.
676: „cum se zicea pe timpuri“.
681: „din piele“; nojiță „când îi din păr de capră, răsucite“.
685: „făcută din păr de capră sau din lână“.
686: „ațe din păr de capră împletit“.
691: „de ață, curea“.
693: nojițe „din curele“; tîrsîni „din păr de capră“ îl legam mai încua în sus pă obială să paie frumos.
696: „de piele“; tîrsînă „de păr de capră“.
698: „din păr de capră“.
699, 700, 713: „din păr de capră“.
714: „de lână“.
718: „din păr de cal“; „din piele“.
719: „din păr de capră, cal“.
727: să făcă dim păr.
738: nojică poartă numai mocanii.
739: nojițe să zică înainte.
740: înainte să făcă niște sfori de păr de cal, da tot ațe.
771, 777: tîrsîni „pe picior în sus“.
773: tîrsîna legă obiala dă picior.
774: tîrsîni - un fel dă ațe făcute din păr dă capră.
780: dă păr, împletite.
783, 784: nojițe „pe picior în sus“, curele „legi opincile“.
785: ~ din păr dă capră „legai obielele“.
800: tîrsînă - „pe pulpă, din păr de cal“.
802-804, 807: tîrsînă „leagă obiala“.
805: tîrsînă „din păr de capră; lega de pulpa piciorului“; fișcă „din piele“.
806: nuojițe „de păr de capră; legai obiala“.
808: tîrsînă „se leagă obielele“; curea „se leagă opinca“.
811: din păr dă capră.
812: ie ca flișca.
816: „târsâna e dân păr dă capră, nojița dân curea“.
817: „din păr de capră; se poartă la munte“.
822: tîrsînă; -sîni, sîne „sfoară de lână cu care se legau obielele“.
834: „din păr de capră“; tîrsînile țin ea obiala-n sus.
835: sucite din cînipă.
836: „târsâni - din păr de cal“.
839: „[târsânile sunt] băgate prin găuri, leagă obielele“.
842: „[târsâna] leagă obielele de picior“.
846: „târsâni - legături pentru obială, când obiala era înfășurată pe pulpa piciorului“.
847: „târsâni-pentru legarea obielelor“.
848: „nojițe - înfășoară obielele“.
877: vînări „din păr“.
883: „nu se spune nojiță“.
899: „din piele“.

NOJIȚĂ², pl. „les trous par où l'on passe ces lanières"

[1502]

I. [Întrebare indirectă]. Prin ce bagi cureluşa (vezi răspunsul la întrebarea precedentă) la opincă ?

AL R II s.n. 1187; AL RM II s.n. 1007; NALR-Olt. 300.

Note la hartă:

II. 691: „din curea"; zîrbuắve „copci care legau botul opincii să nu cadă în jos".

692: „în opincă", zgárde „din curea".

698: „capătul curelei cu care se încrețește opinca".

709: „din curea".

721: ģelț îi lócu pi undi să bágă ața la násu ỵokínĉi.

734: ỵopinca áre șáse găắurị.

749: [se bagă] pin‿~ curélele, da nojițele se pun în‿sus de la ogálă ca o jámbieră să-ți țínă ícrele la kíĉoárc.

759: ~găỵuríte dă predúĉá.

775: vîrzoábe cu însăịilătúrị; ịe ỵopínĉ și cu găỵurị.

784: cred că purtá númili dî la vîrît.

792: zîrbuáve „niște urechi de piele".

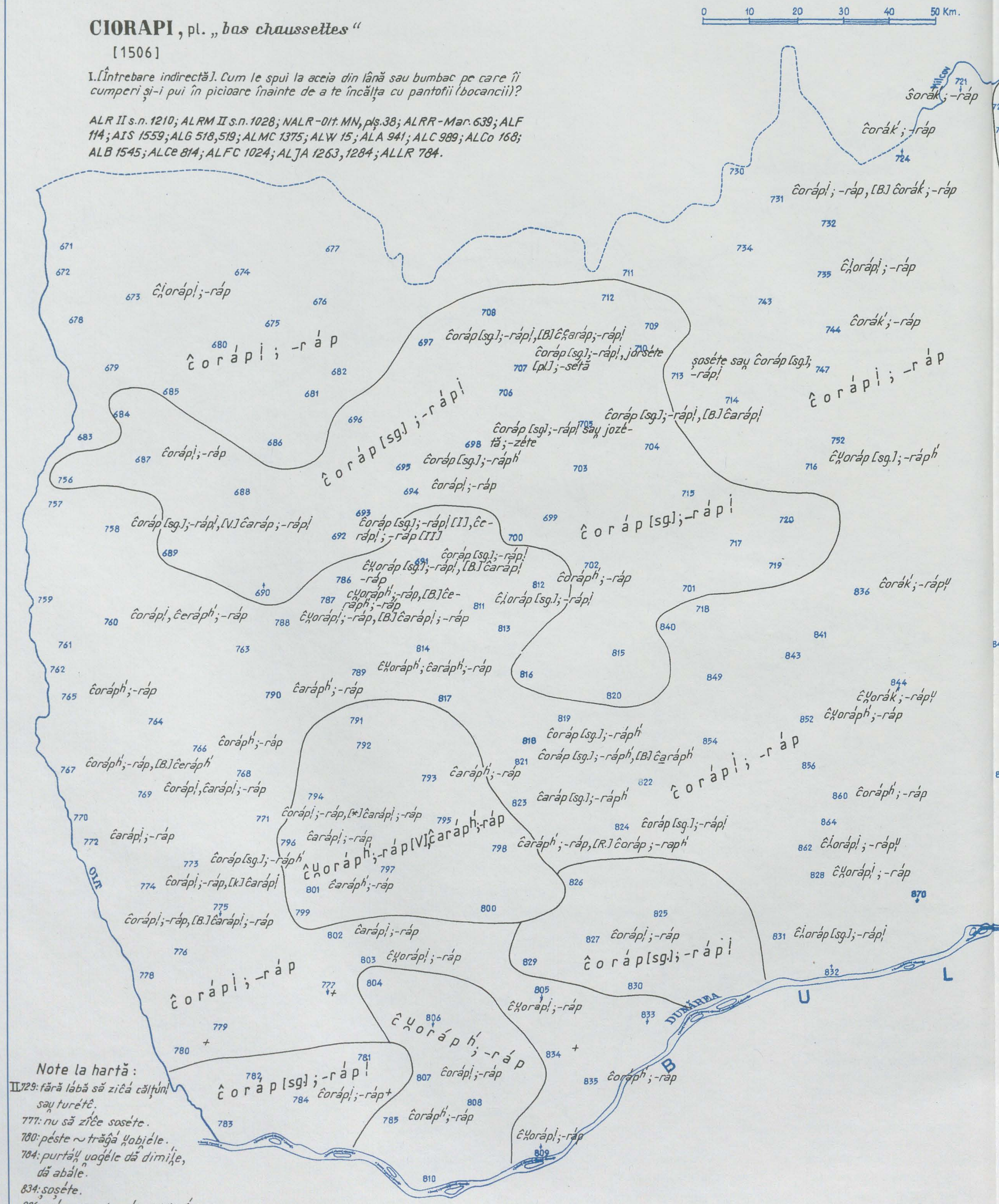
821: „urechi de piele, prinse de marginea opincii, prin care sunt trecute nojițele".

827: „cam ruşinós ịéste, da așá să zice".

833: sînt predúĉíte.

835: am îŋgăắuurít ophíŋca.

882: din păr de cal sau de cápră.

CIORAPI, pl. „bas chaussettes“

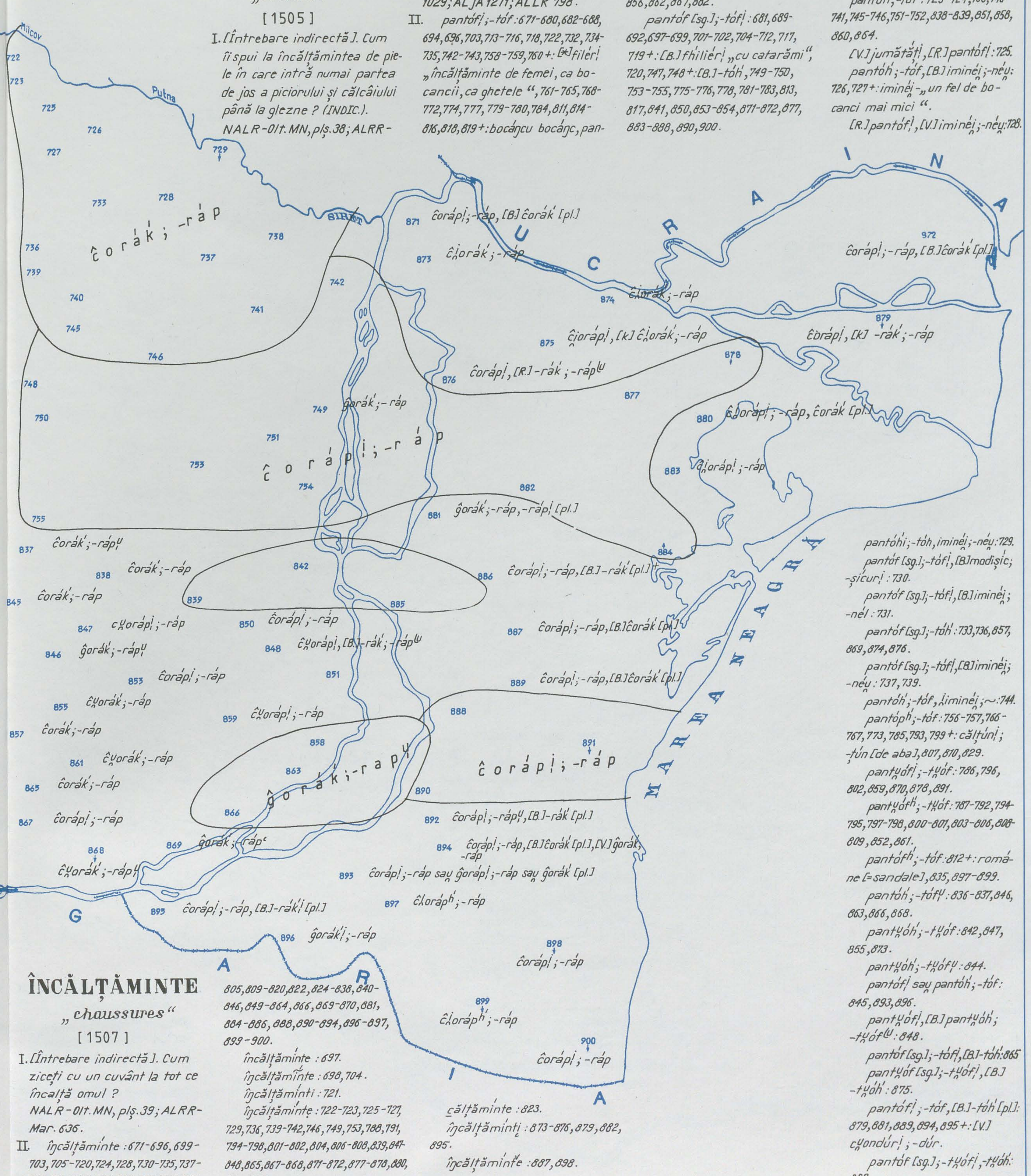
[1506]

I. [Întrebare indirectă]. Cum le spui la aceia din lână sau bumbac pe care îi cumperi și-i pui în picioare înainte de a te încălța cu pantofii (bocancii)?

ALR II s.n. 1210; ALRM II s.n. 1028; NALR-Olt. MN, pls. 38; ALRR-Mar. 639; ALF 114; AIS 1559; ALG 518, 519; ALMC 1375; ALW 15; ALA 941; ALC 989; ALCo 168; ALB 1545; ALCe 814; ALFC 1024; ALJA 1263, 1284; ALLR 784.

Note la hartă:

II. 729: fără lábă să zîĉá călțúni sau turétĉ.
777: nu să zîĉe soséte.
780: péste ~ trăĝá uobiéle.
784: purtáu uogéle dă dimiie, dă abále.
834: șoséte.
886: acú s-a modernát și bătrîni, nu mai zîĉe.

PANTOFI. pl. „souliers“

[1505]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la încălțămintea de piele în care intră numai partea de jos a piciorului și călcâiului până la glezne? (INDIC.).
NALR-Olt. MN, pls. 38; ALRR-Mar. 638; ALF 1252; AIS 1566; ALL 1137; ALMC 1412; ALB 1550; ALFC 1029; ALJA 1271; ALLR 798.

II. pantóf; -tóf: 671-680, 682-688, 694, 696, 703, 713-716, 718, 722, 732, 734-735, 742-743, 758-759, 760+: [*] filér „încălțăminte de femei, ca bocancii, ca ghetele“, 761-765, 768-772, 774, 777, 779-780, 784, 811, 814-816, 818, 819+: bocáncu bocánc, pantóhi pantóf, 820-827+: gumár; -márĭ, 828, 830-834, 840, 843, 849, 856, 862, 867, 882.

pantóf [sg.]; -tóf: 681, 689-692, 697-699, 701-702, 704-712, 717, 719+: [B.] fhiliér „cu catarămi“, 720, 747, 748+: [B.] -tóh, 749-750, 753-755, 775-776, 778, 781-783, 813, 817, 841, 850, 853-854, 871-872, 877, 883-888, 890, 900.

pantóf [sg.]; -tofh: 693, 695, 700.

pantóh; -tóf, [B.] ĝumătắț: 721.

pantóh; -tóf: 723-724, 738, 740-741, 745-746, 751-752, 838-839, 851, 858, 860, 864.

[V.] jumătắț, [R.] pantóf: 725.

pantóh; -tóf, [B.] iminéi; -néu: 726, 727+: iminéi - „un fel de bocanci mai mici“.

[R.] pantóf, [V.] iminéi; -néu: 728.

pantóhi; -tóh, iminéi; -néu: 729.

pantóf [sg.]; -tóf, [B.] modișíc; -șícur: 730.

pantóf [sg.]; -tóf, [B.] iminéi; -nél: 731.

pantóf [sg.]; -tóh: 733, 736, 857, 869, 874, 876.

pantóf [sg.]; -tóf, [B.] iminéi; -néu: 737, 739.

pantóh; -tóf, iminéi; ~: 744.

pantóph; -tóf: 756-757, 766-767, 773, 785, 793, 799+: călțún; -țún [de aba], 807, 810, 829.

pantuóf; -tuóf: 786, 796, 802, 859, 870, 878, 891.

pantuófh; -tuóf: 787-792, 794-795, 797-798, 800-801, 803-806, 808-809, 852, 861.

pantófh; -tóf: 812+: románe [=sandale], 835, 897-899.

pantóh; -tófu: 836-837, 846, 863, 866, 868.

pantuóh; -tuóf: 842, 847, 855, 873.

pantuóh; -tuófu: 844.

pantóf sau pantóh; -tóf: 845, 893, 896.

pantuóf, [B.] pantuóh; -tuófu: 848.

pantóf [sg.]; -tóf, [B.] -tóh: 865

pantuóf [sg.]; -tuóf, [B.] -tuóh: 875.

pantóf; -tóf, [B.] -tóh [pl.]: 879, 881, 889, 894, 895+: [V.] cuondúr; -dúr.

pantóf [sg.]; -tuóf, -tuóh: 880.

pantófu [sg.]; -tóh, [R.] -tóf: 892.

ÎNCĂLȚĂMINTE „chaussures“

[1507]

I. [Întrebare indirectă]. Cum ziceți cu un cuvânt la tot ce încalță omul?
NALR-Olt. MN, pls. 39; ALRR-Mar. 636.

II. încălțămínte: 671-696, 699-703, 705-720, 724, 728, 730-735, 737-738, 743-745, 747-748, 750-752, 754-787, 789-790, 792-793, 799-800, 803, 805, 809-820, 822, 824-838, 840-846, 849-864, 866, 869-870, 881, 884-886, 888, 890-894, 896-897, 899-900.

încălțămínte: 697.

încălțămínte: 698, 704.

încălțăminti: 721.

încălțămínte: 722-723, 725-727, 729, 736, 739-742, 746, 749, 753, 788, 791, 794-798, 801-802, 804, 806-808, 839, 847-848, 865, 867-868, 871-872, 877-878, 880, 883, 889.

încălțămínte: 821.

călțămínte: 823.

încălțăminti: 873-876, 879, 882, 895.

încălțămínte: 887, 898.

BROBOADĂ, pl. „châle"

[1508]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la aceea pe care și-o pun femeile iarna pe cap... e de lână și are ciucuri?

NALR-Olt. 301; cf. AIS 1571*; ALG 654; cf. ALMC 141, cf. 1387.

Note la hartă:

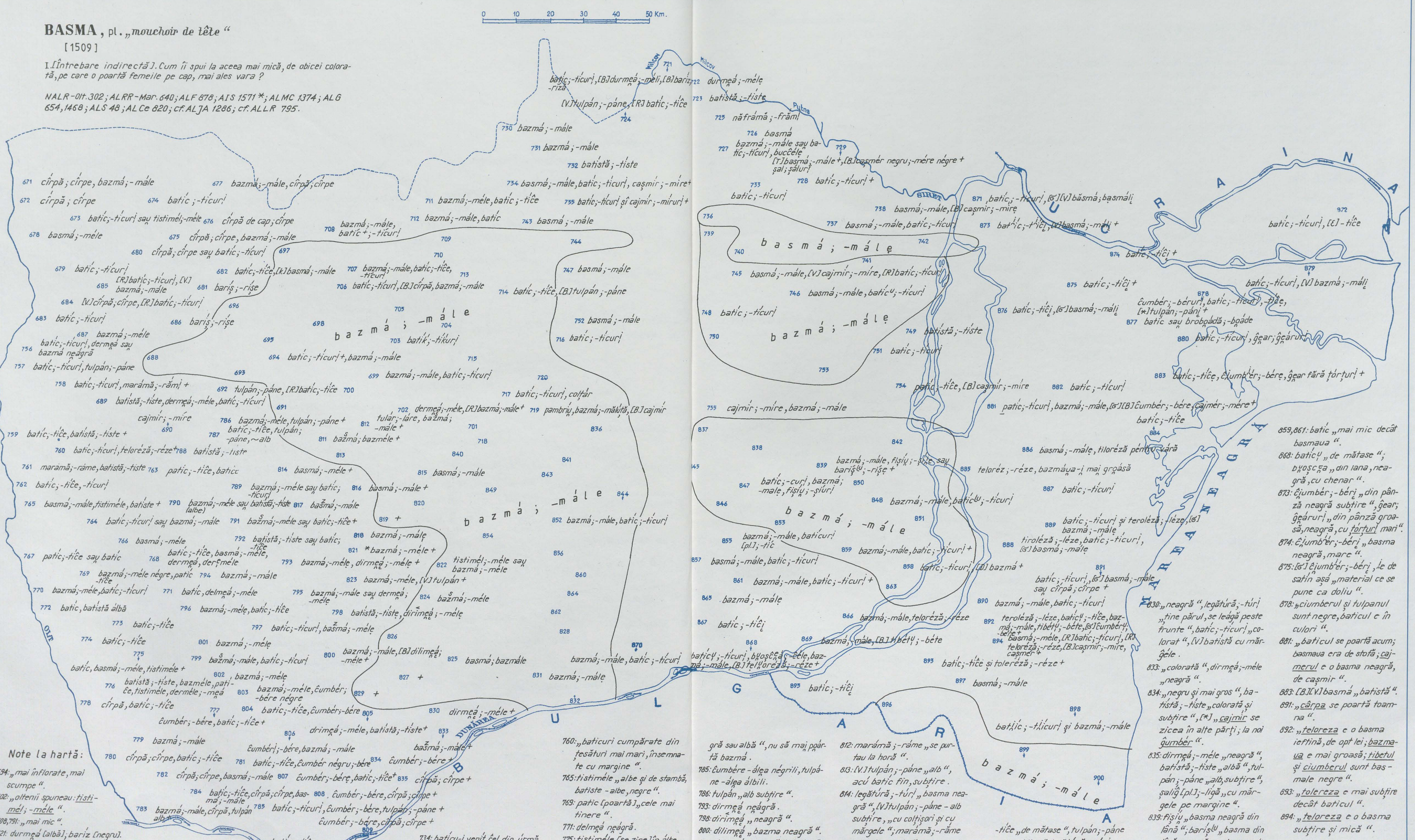
II. 708: „mai îngust".
726: fașonéta-i mai mícă ca șálu.
729: șálu să púne peste broboádă; casíncă; -sínĉ [= basma de lână]: iárna să púne întîi casínca, pe úrmă broboáda și la úrmă șálu.
730: „e mai mare, se pune peste broboadă".
739: șálu-i mai máre.
749: „[șalul este] mai mare".
753: bérta-i mai nícă.
761: cașmír gros, négru și cu ĉúcuri; batíste.
807: tartán; -táne „mai mare de îi îmbracă tot corpul".
821: „nu mai sunt".
826: „nu se mai folosește".
858: țiubét [= șal negru din cașmir].
873: „berta e mai mică, șalul e mai mare (are 4 kg.)", au tórțuri „ciucuri".
875: „berta e mai mică și e de culoare neagră, maro sau albă; castinca e neagră și ornamentată cu ciucuri".
878: „gearul se cumpără, e din pânză și are ciucuri".
880: „gearul e negru și are ciucuri".
881: șal „broboadă mare pe cap și spate".
882: „berta e tot una cu broboada; șalul e mai mare".
890: șal „broboadă mai mare".
892: șal „broboadă groasă din material de pătură; era înainte vreme".
897: „șalul e mai lung decât broboada".

BASMA, pl. *„mouchoir de tête"*

[1509]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la aceea mai mică, de obicei colorată, pe care o poartă femeile pe cap, mai ales vara?

NALR-Olt. 302; ALRR-Mar. 640; ALF 878; AIS 1571*; ALMC 1374; ALG 654, 1468; ALS 48; ALCe 820; cf. ALJA 1286; cf. ALLR 795.

Note la hartă:

II. 694: „mai înflorate, mai scumpe".
702: „oltenii spuneau: tistimél; -méle".
708, 791: „mai mic".
721: durmeá [albă]; baríz [negru].
728: înainte aveá batístă álbă și cașmír négru.
729: „poartă tinerele", „poartă bătrânele".
734: baticu-i venit cel din urmă.
735: cajmír - îi mai máre ca baticu și mai gros.
758: marámă - mai groásă.
759: batístă álbă, ~ neágră.
760: „baticuri cumpărate din țesături mai mari, însemnate cu margine".
765: tistiméle „albe și de stambă, batiste - albe, negre".
769: patic [poartă] „cele mai tinere".
771: delmeá neágră.
775: tistiméle [se zice] în álte părț.
777: ĉumbér („basma neagră"), batíc („colorat").
783: bazmá (colorată), cîrpă „neagră sau albă", nu să mai poártă bazmá.
785: ĉumbére - álea négrili, tulpáne - álea álbili.
786: tulpán „alb subțire".
793: dirmeá neágră.
798: dirimeá „neagră".
800: dilimeá „bazma neagră".
806: drimeá „neagră", batistă „cu roșu, cu flori".
807-808: ĉumbére „negre".
809: cîrpe „colorate".
811: tulpán; -páne „subțire".
812: marámă; -ráme „se purtau la horă".
813: [V.] tulpán; -páne „alb", acú batíc fin, subțire.
814: legătúră; -túri „basma neagră", [V] tulpán; -páne - alb subțire, „cu colțișori și cu mărgele"; marámă; -răme „din borangic".
816: [V] tulpán; -páne „basma albă, triunghiulară, subțire".
819: dirmeá; -méle „neagră".
821: „de pânză colorată", batíc; -tíĉe „de mătase", tulpán; -páne „alb subțire", legătúră; -túri „neagră groasă".
822: „alb, subțire, cusut cu flori".
827: dirimeá; -méle „mai groasă".
829: batíc; -tícuri d-ástea mai subțiri.
830: „neagră", legătúră; -túri „ține părul, se leágă peste frunte", batíc; -tícuri „colorat", [V] batístă cu mărĝele.
833: „colorată", dirmeá; -méle „neagră".
834: „negru și mai gros", batístă; -tíste „colorată și subțire", [*] „cajmir se zicea în alte părți; la noi ĝumbér".
835: dirmeá; -méle „neagră", batístă; -tíste „albă", tulpán; -páne „alb, subțire", șalíĝ [pl.]; -lígă „cu mărgele pe margine".
839: fișiu „basma neagră din lână"; barișlu „basma din lână neagră, mai mare decât fișiul".
847: fișiu „basma neagră, mai lungă".
858: bazmá „de lână, cu chenar".
859, 861: batíc „mai mic decât basmaua".
868: batíc „de mătase"; bŭoșcĝa „din lana, neagră, cu chenar".
873: ĉiumbér; -béri „din pânză neagră subțire", ĝear; ĝeáruri „din pânză groasă, neagră, cu tórțuri mari".
874: ĉiumbér; -béri „basma neagră, mare".
875: [ɕ] ĉiumbér; -béri, ie de satin așá „material ce se pune ca doliu".
878: „ciumberul și tulpanul sunt negre, baticul e în culori".
881: „baticul se poartă acum; basmaua era de stofă; cajmerul e o basma neagră, de cașmir".
883: [B.][V.] basmá „batistă".
891: „cârpa se poartă toamna".
892: „teloreza e o basma ieftină, de opt lei; bazmaua e mai groasă; tibetul și ciumberul sunt basmale negre".
893: „tolereza e mai subțire decât baticul".
894: „teloreza e o basma subțire și mică".

HARTA 494

CATRINȚĂ[1], pl. „*cotte (jupe paysanne)*“

[1512]

I. [Întrebare indirectă]. Cum zici la îmbrăcămintea țesută în casă, cusută de obicei cu flori și cu fire și pe care o poartă femeile, de la brâu în jos, în loc de fustă?

NALR-Olt. 303; ALC 795.

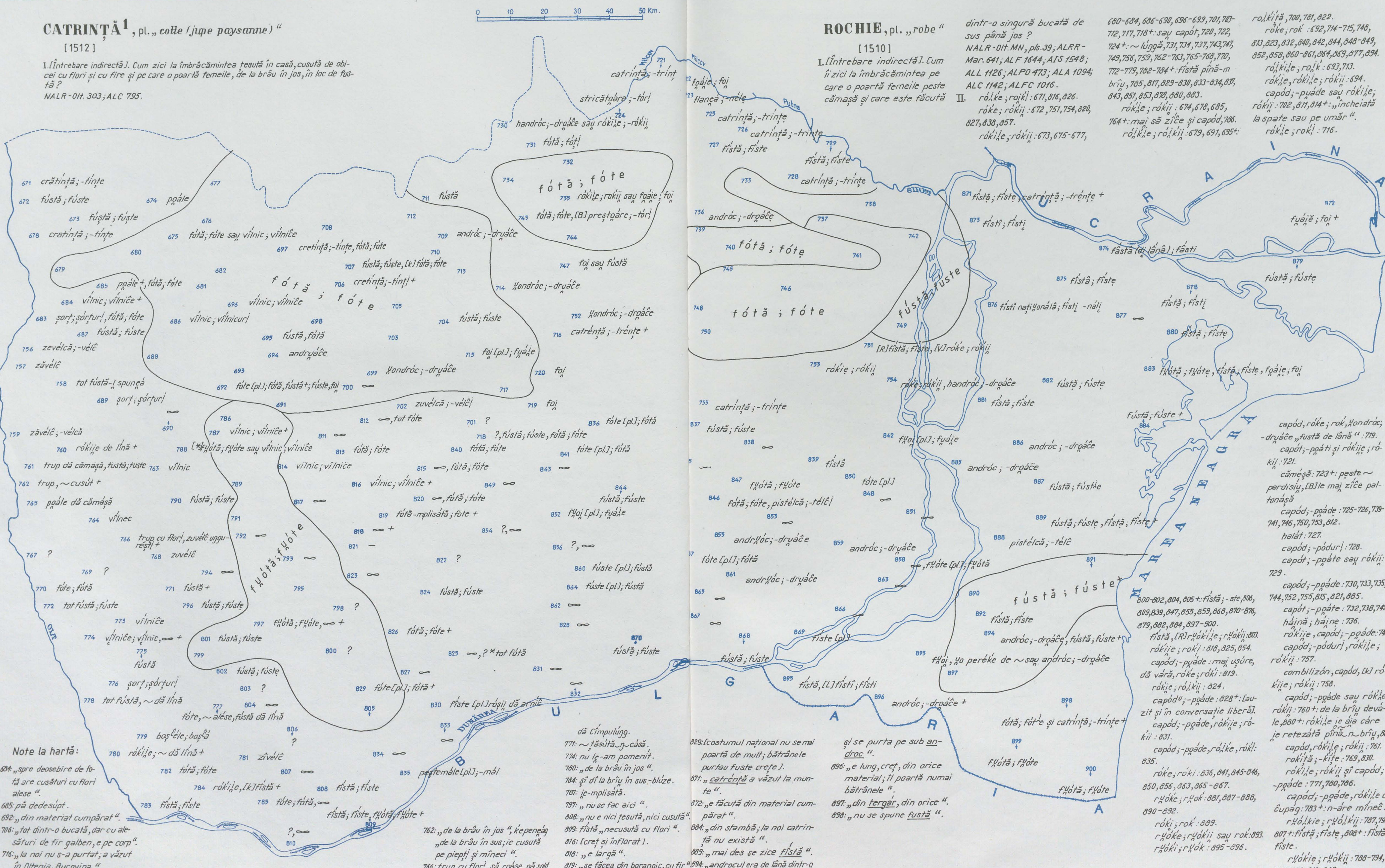
ROCHIE, pl. „*robe*“

[1510]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la îmbrăcămintea pe care o poartă femeile peste cămașă și care este făcută dintr-o singură bucată de sus până jos?

NALR-Olt. MN, pls. 39; ALRR-Mar. 641; ALF 1644; AIS 1548; ALL 1126; ALPO 473; ALA 1094; ALC 1142; ALFC 1016.

II. róḷke; roịkḷ: 671, 816, 826.
róke; rókiị: 672, 751, 754, 820, 827, 838, 857.
rókiḷe; rókiị: 673, 675-677, 680-684, 686-690, 696-699, 701, 703-712, 717, 718+: sau capót, 720, 722, 724+: ~ lúngă, 731, 734, 737, 743, 747, 749, 756, 759, 762-763, 765-768, 770, 772-779, 782-784+: fístă pînă-m brîu, 785, 817, 829-830, 833-834, 837, 843, 851, 853, 878, 880, 883.
rókḷe; rókiị: 674, 678, 685, 764+: mai să zîĉe și capód, 786.
róḷkḷe; róḷkiị: 679, 691, 695+: roḷkíță, 700, 781, 822.
róke; rok: 692, 714-715, 748, 813, 823, 832, 840, 842, 844, 848-849, 852, 858, 860-861, 864, 869, 877, 894.
róḷkiḷe; roḷk: 693, 713.
rókḷe, rókiḷe; rókiị: 694.
capód; -puáde sau rókiḷe; rókiị: 702, 811, 814+: „încheiată la spate sau pe umăr“.
rókḷe; rokḷ: 716.
capód, róke; rok, Ꮒondróc; -druáĉe „fustă de lână“: 719.
capót; -poáti și rókiịe; rókiị: 721.
cămeșă: 723+: peste ~ pardisiu, [B]le mai zîĉe paltonáșă
capód; -poáde: 725-726, 739-741, 746, 750, 753, 812.
halát: 727.
capód; -póduri: 728.
capót; -poáte sau rókiị: 729.
capód; -poáde: 730, 733, 735, 744, 752, 755, 815, 821, 885.
capót; -poáte: 732, 738, 742.
háină; háine: 736.
rókiịe, capód; -poáde: 745.
capód; -póduri, rókiḷe; rókiị: 757.
combilizón, capód, [k] rókiịe; rókiị: 758.
capód; -poáde sau rókḷe; rókiị: 760+: de la brîu devále, 880+: rókiḷe ie áia cáre ie retezátă pînă‿n‿brîu, 886.
capód, rókiḷe; rókiị: 761.
rokíță; -kíțe: 769, 830.
rókiḷe; rókiị și capód; -poáde: 771, 780, 786.
capód; -poáde, rókiḷe cu ĉupág: 783+: n-áre mîneĉ.
ruóḷkie; ruóḷkiị: 787, 795, 807+: fístă; físte, 808+: fístă; físte.
ruókie; ruókiị: 788-794, 797, 799, 810, 862.
ruókiḷe; ruókiị: 796, 798, 800-802, 804, 805+: fístă; -ste, 806, 809, 839, 847, 855, 859, 868, 870-876, 879, 882, 884, 897-900.
fístă, [R] ruókiḷe; ruókiị: 803.
rókiịe; rokí: 818, 825, 854.
capód; -puáde: mai ușúre, dă váră, róke; róki: 819.
rókie; róḷkiị: 824.
capódᵘ; -poáde: 828+: [auzit și în conversație liberă].
capód; -poáde, rókiịe; rókii: 831.
capód; -poáde, róḷke, rókḷ: 835.
róke; róki: 836, 841, 845-846, 850, 856, 863, 865-867.
ruóke; ruok: 881, 887-888, 890-892.
róki; rok: 889.
ruóke; ruókiị sau rok: 893.
ruóki; ruók: 895-896.

Note la hartă:

II. 684: „spre deosebire de fotă are cusături cu flori alese“.
685: pă dedesúpt.
692: „din materiat cumpărat“.
706: „tot dintr-o bucată, dar cu alesături de fir galben, e pe corp“.
716: „la noi nu s-a purtat; a văzut în Oltenia, Bucovina“.
760: țesútă î‿răzbói, aleásă.
762: „de la brâu în jos“, kepeneág „de la brâu în sus; ie cusută pe piepți și mîneci“.
766: trup cu flori, să coáse pă șold și pă poále; zuvélĉ ungurești, dă Cîmpulúng.
771: ~ țăsútă‿n‿cásă.
774: nu le-am pomenit.
780: „de la brâu în jos“.
784: și dî la brîu în sus - blúze.
787: ie-mplisátă.
797: „nu se fac aici“.
808: „nu e nici țesută, nici cusută“.
809: fístă „necusută cu flori“.
816: [creț și înflorat].
818: „e largă“.
819: „se făcea din borangic, cu fir“.
826: „numai de sărbători“.
829: [costumul național nu se mai poartă de mult; bătrânele purtau fuste crețe].
871: „catrénță a văzut la munte“.
872: „e făcută din material cumpărat“.
884: „din stambă; la noi catrință nu există“.
889: „mai des se zice fístă“.
894: „androcul era de lână dintr-o singură bucată; fusta era de pânză albă, brodată cu tiv și se purta pe sub androc“.
896: „e lung, creț, din orice material; îl poartă numai bătrânele“.
897: „din tergár, din orice“.
898: „nu se spune fustă“.

CATRINȚĂ², pl. „cotte (d'une seule pièce)"
[1513]

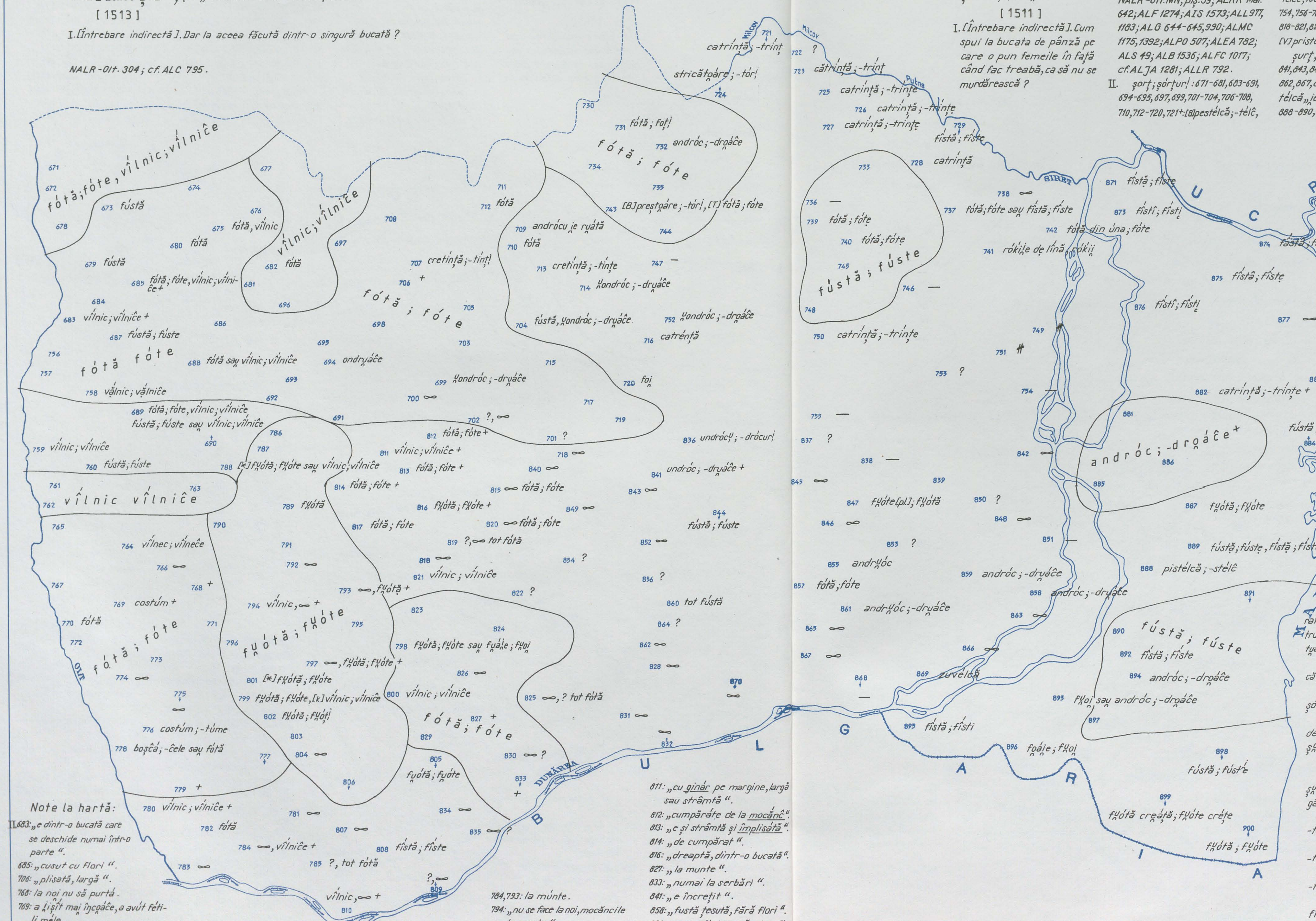
I. [Întrebare indirectă]. Dar la aceea făcută dintr-o singură bucată?

NALR-Olt. 304; cf. ALC 795.

ȘORȚ, pl. „tablier"
[1511]

I. [Întrebare indirectă]. Cum spui la bucata de pânză pe care o pun femeile în față când fac treabă, ca să nu se murdărească?

ALR II s.n. 1180; ALRM II s.n. 1001; NALR-Olt. MN, pl.ș. 39; ALRR-Mar. 642; ALF 1274; AIS 1573; ALL 977, 1183; ALG 644-645, 990; ALMC 1175, 1392; ALPO 507; ALEA 782; ALS 49; ALB 1536; ALFC 1017; cf. ALJA 1281; ALLR 792.

II. șorț; șórțur̦i: 671-681, 683-691, 694-695, 697, 699, 701-704, 706-708, 710, 712-720, 721+: [B] pestélcă; -télĉ, 723-725, 728, 730-736, 737+: [B] pistélcă; -télĉe, 738-739, 742-744, 747-749, 751, 754, 756-765, 767-785, 804, 807, 813-815, 818-821, 824, 825, 827, 829, 830, 832-835+: [V] pristélcă dă lî́nă, vărgátă.
șurț; súrțur̦i: 682, 709, 711, 840-841, 843, 845-846, 850, 856-857, 860, 862, 867, 872, 878, 881-882, 886+: pistélcă „ierá țesútă-n răzbói̯", 888-890, 897-899
șórț; șuárțe: 692.
șorț; șuárțe, [k] șórțur̦i: 693.
șórț; șórțur̦i: 696, 698, 700, 811, 816, 822, 823, 826, 831, 849, 854, 884, 893, 898.
șorț; șórțur̦i, [B] șurț; șúrțur̦i: 705.
pistélcă; pestélĉ: 722.
pestélcă; -télĉ, [R] șorț: 726.
șorț; șórțur̦i, [B] pistélcă; -télĉ: 727, 740+: din țesătúră dẹ cî́nẹpă, 741, 894+: pọálă; pọále „partea de jos a rochiei".
[V] pestélcă; -télĉe, [R] șorț; șórțur̦i: 729.
șorț; șọárțe: 745-746, 750, 753.
pistélcă; -télĉ: 752, 877.
șorț; șórțur̦i, [k] șọárțe: 755.
șorțár̦i; -țáre: 766.
șuorț; șuárțẹ: 786.
șuorț; șuórțur̦i: 787-788, 789+: șuorțár; -țáre „are o baieră după gât", 790-803, 805-806, 808-810, 812, 838, 852-853, 859+: băltăréți puártă, pastélcă; -télĉ, 864, 869-870, 883, 887, 895, 900.
șorțuléțu [art.]; -lẹ́țe: 817.
șórțu; șórțur̦i: 828, 892.
șuorțu; șuórțur̦i: 836-837, 865.
șuorț; șuórțur̦i sau pistélcâ; -télĉ: 839+: „pistelca e mai groasă", 847+: „pistelca e țesută cu dungi".
șuorț; șuórțur̦i, pistélcă; -télĉ: 842+: „pistelca e din lână", 848+: „pistelca e țesută în război", 851+: „pistelca e din lână", 855+: „pistelca e țesută în război", 863+: „și bărbații poartă ~", 866.
șuorțu; șuórțur̦i, pistélcă; -télĉ: 844+: „pistelca e țesută în război", 868+: „pistelca e din lână".
șuorț „din pânză cumpărată"; șuórțur̦i, pistélcă „pentru bărbați"; -télĉ, semănătuáre „din in"; -tuór̦i: 858.
șuorț; șuórțur̦i, [B] pistrélcă; -trélĉ: 861.
[V] pistélcă; -télĉ̦i, [R] șorț; șórțur̦i: 871.
pistélcă; -télĉ „de pânză, de la brâu în jos", [R] șuorț; șuórțur̦i „începe de la gât: 873.
pistélcâ; -télĉ̦i: 874.
pistélcă; -télĉ, [R] șuorț; șuórțur̦i „are și bretele de gât": 875.
șorț; șórțur̦i, [k] pistélcâ; -télĉ: 876.
șorț; șórțur̦i, [V] pestélcă; -télĉ: 879.
[R] șorț; șórțur̦i, pistélcă; -télĉ, [B] fuotă; fuote: 880.
[R] șórț; șórțur̦i, [V] fî́stă; fî́ste: 885.
șúrț; șúrțe: 891.
șuórț; șọárțe, [V] fî́stă; fî́ste: 896.

Note la hartă:

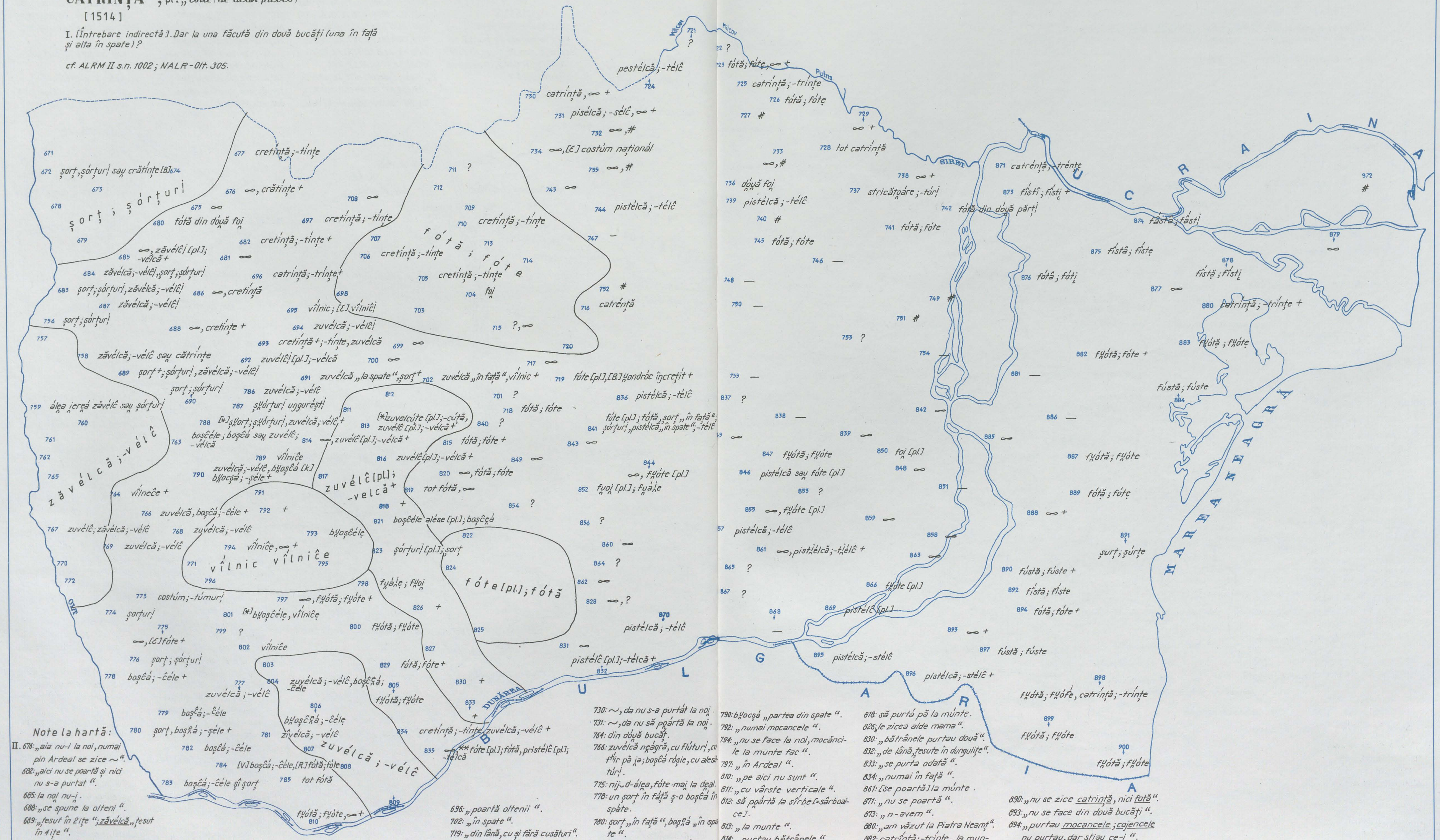
II. 683: „e dintr-o bucată care se deschide numai într-o parte".
685: „cusut cu flori".
706: „plisată, largă".
768: la noi nu să purtá.
769: a ĭișî́t mai încoáĉe, a avút fetili méle.
779: pî la múnte.
780: la múnte, nu aiíĉ.
784, 793: la múnte.
794: „nu se face la noi, mocăncile la munte".
797: „în Ardeal".
810: „pe aici nu sunt".
811: „cu ginár pe margine, largă sau strâmtă".
812: „cumpăráte de la mocắnĉ".
813: „e și strâmtă și împlisátă".
814: „de cumpărat".
816: „dreaptă, dintr-o bucată".
827: „la munte".
833: „numai la serbări".
841: „e încrețit".
858: „fustă țesută, fără flori".
880: „am auzit și am văzut la Piatra Neamț".
881: „fustă din țesătură făcută în război, din patru clini [=bucăți], cusuți între ei".
882: „la munte".

CATRINȚĂ[3], pl. „*cotte (de deux pièces)*"

[1514]

I. [Întrebare indirectă]. Dar la una făcută din două bucăți (una în față și alta în spate)?

cf. ALRM II s.n. 1002; NALR-Olt. 305.

Note la hartă:

II. 676: „aia nu-i la noi, numai pin Ardeal se zice ~".
682: „aici nu se poartă și nici nu s-a purtat".
685: la noi nu-i.
688: „se spune la olteni".
689: „țesut în 2 ițe"; zăvélcă „țesut în 4 ițe".
691: „în față".
693: „în spate", zuvélcă „în față".
696: „poartă oltenii".
702: „în spate".
719: „din lână, cu și fără cusături".
723, 738: nu să poártă la noi.
729: nu jeste, n-a fost nicodată.
730: ~, da nu s-a purtát la noi.
731: ~, da nu să poártă la noi.
764: din două bucăț.
766: zuvélcă neágră, cu flúturi, cu fhir pă ia; boșĉá roșie, cu alesătúri.
775: nij-d-álea, fóte-mai la deal.
778: un șorț în fáță ș-o boșĉá în spáte.
780: șorț „în fața", boșeá „în spate".
788: șuorț „în fața", zuvélcă „în spate".
790: buocșá „partea din spate".
792: „numai mocancele".
794: „nu se face la noi, mocăncile la munte fac".
797: „în Ardeal".
810: „pe aici nu sunt".
811: „cu vârste verticale".
812: să poártă la sîrbe [= sârboaice].
813: „la munte".
814: „purtau bătrânele".
815: „se purtau când eram tânăr".
816: „ca sârboaicele".
818: să purtá pă la múnte.
826: „le zicea alde mama".
830: „bătrânele purtau două".
832: „de lână, țesute în dungulițe".
833: „se purta odată".
834: „numai în față".
861: [se poartă] la múnte.
871: „nu se poartă".
873: „n-avem".
880: „am văzut la Piatra Neamț".
882: catrînță; -trînțe „la munte".
888: „nu se poartă așa".
890: „nu se zice catrință, nici fotă".
893: „nu se face din două bucăți".
894: „purtau mocancele; cojencele nu purtau, dar știau ce-i".
896: „la munte, în altă parte, le spune fuótă; fuóte".

PANGLICĂ, pl. „ruban"

[1515]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la fâşia aceea îngustă cu care îşi leagă părul fetele când merg la şcoală?

NALR-Olt. 306; AIS 1575*; ALA 272.

NEGRU, pl. „noir"

[1522]

I. [Întrebare indirectă]. Cum e cărbunele la culoare?

ALR II s.n. 1214; NALR-Olt. MN, pls. 40; ALF 916; AIS 1574; ALL 1113; ALG 633; ALMC 1304; ALPO 372; cf. ALAL 104; ALJA 1552.

II. négru; négri: 671-693, 695-708, 710-711, 713, 721-727, 729-735, 737-739, 741-768, 770-779, 781-794, 796-822, 824-833, 835-841, 843, 845-846, 849-851, 853-854, 856-857, 862-867, 871-872, 875-877, 879, 881-882, 884-886, 888-890, 893-897, 900.
négru; n̦égri: 694, 714-720.
n̦égru; n̦égri: 709, 712, 780, 834, 842, 844, 847-848, 852, 855, 860, 868, 870.
négru; negrí: 728, 736, 740, 795, 899.
n̦égru; n̦égri: 769, 823, 858-859, 861, 869, 873-874, 878, 880, 883, 887, 891-892, 898.

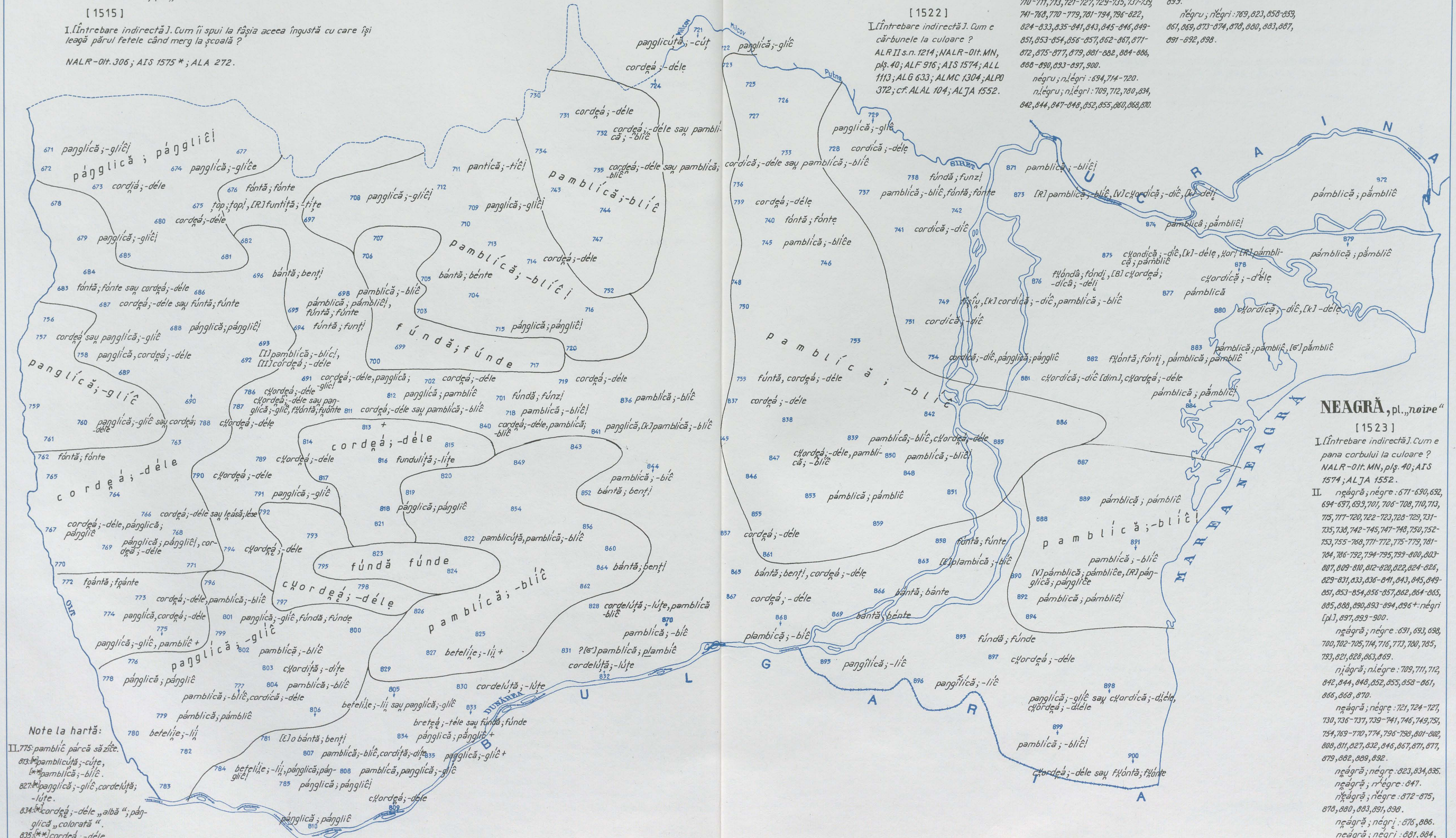
NEAGRĂ, pl. „noire"

[1523]

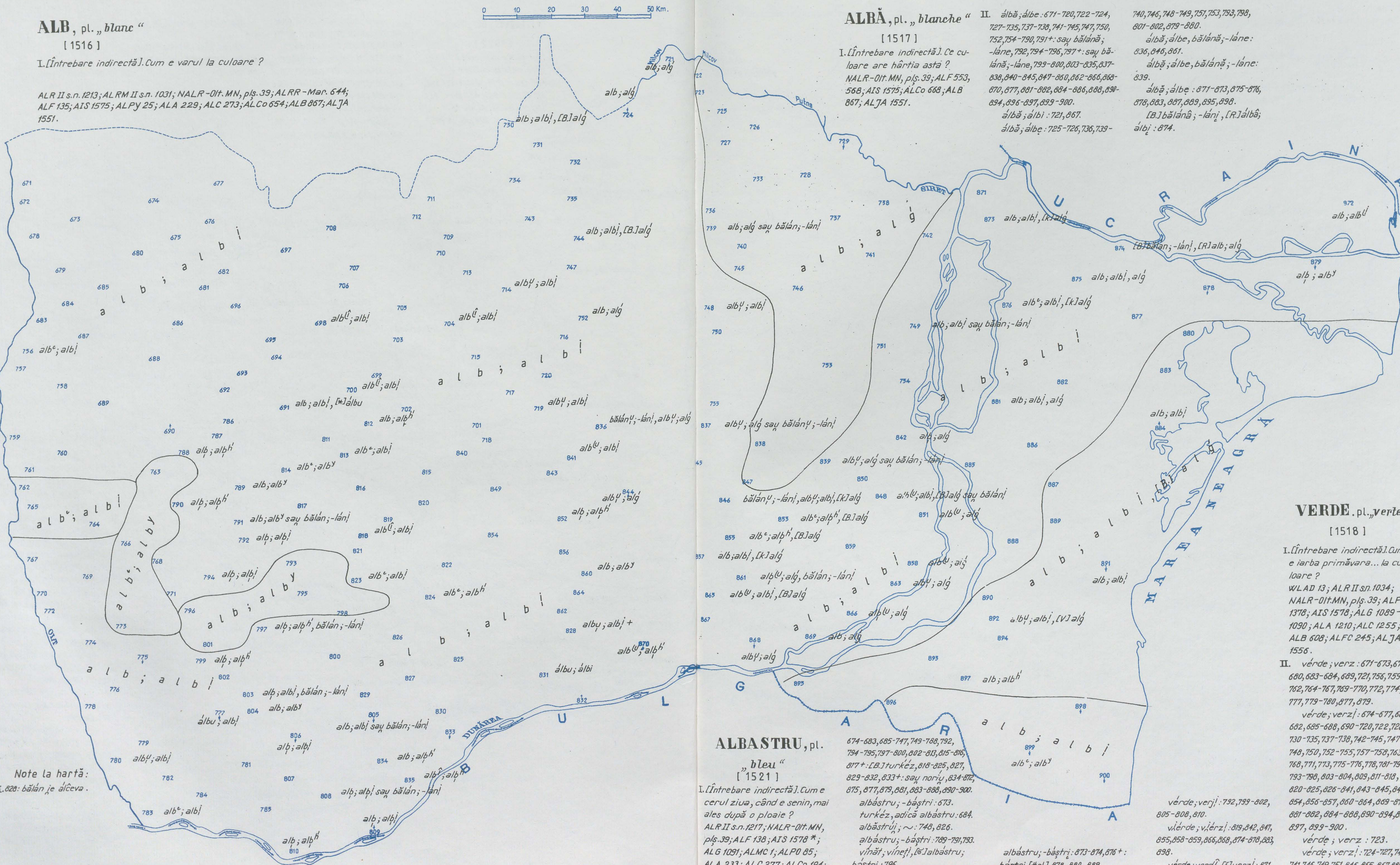
I. [Întrebare indirectă]. Cum e pana corbului la culoare?

NALR-Olt. MN, pls. 40; AIS 1574; ALJA 1552.

II. neágră; négre: 671-690, 692, 694-697, 699, 701, 706-708, 710, 713, 715, 717-720, 722-723, 728-729, 731-735, 738, 742-745, 747-748, 750, 752-753, 755-768, 771-772, 775-779, 781-784, 786-792, 794-795, 799-800, 803-807, 809-810, 812-820, 822, 824-826, 829-831, 833, 836-841, 843, 845, 849-851, 853-854, 856-857, 862, 864-865, 885, 888, 890, 893-894, 896+: négri [pl.], 897, 899-900.
neágră; négre: 691, 693, 698, 700, 702-705, 714, 716, 773, 780, 785, 793, 821, 828, 863, 869.
n̦eágră; n̦égre: 709, 711, 712, 842, 844, 848, 852, 855, 858-861, 866, 868, 870.
neágră; négre: 721, 724-727, 730, 736-737, 739-741, 746, 749, 751, 754, 769-770, 774, 796-798, 801-802, 808, 811, 827, 832, 846, 867, 871, 877, 879, 882, 889, 892.
neágră; négre: 823, 834, 835.
neágră; négre: 847.
neágră; négre: 872-875, 878, 880, 883, 891, 898.
neágră; négri: 876, 886.
neágră; négri: 881, 884, 887+: [*] négre [pl.], 895.

Note la hartă:
II. 775: pamblíĉ parcă să zice.
813: [*] pamblicúță; -cúțe, [**] pamblícă; -blíĉ.
827: [*] panglícă; -glíĉ, cordelúță; -lúțe.
834: [*] cordeá; -déle „albă"; panglícă „colorată".
835: [**] cordeá; -déle.

ALB, pl. „blanc"

[1516]

I. [Întrebare indirectă]. Cum e varul la culoare ?

ALR II s.n. 1213; ALRM II s.n. 1031; NALR-Olt. MN, plş. 39; ALRR-Mar. 644; ALF 135; AIS 1575; ALPy 25; ALA 229; ALC 273; ALCo 654; ALB 867; ALJA 1551.

Note la hartă:
II. 828: bălán ̯e álceva.

ALBĂ, pl. „blanche"

[1517]

I. [Întrebare indirectă]. Ce culoare are hârtia asta ?
NALR-Olt. MN, plş. 39; ALF 553, 568; AIS 1575; ALCo 668; ALB 867; ALJA 1551.

II. álbă; álbe: 671-720, 722-724, 727-735, 737-738, 741-745, 747, 750, 752, 754-790, 791+: sau bălánă; -láne, 792, 794-796, 797+: sau bălánă; -láne, 799-800, 803-835, 837-838, 840-845, 847-860, 862-866, 868-870, 877, 881-882, 884-886, 888, 890-894, 896-897, 899-900.

álbă; álbi: 721, 867.

álbă; álbẹ: 725-726, 736, 739-740, 746, 748-749, 751, 753, 793, 798, 801-802, 879-880.

álbă; álbe, bălánă; -láne: 836, 846, 861.

álbặ; álbe, bălánặ; -láne: 839.

álbặ; álbẹ: 871-873, 875-876, 878, 883, 887, 889, 895, 898.

[B.] bălánâ; -láni̯, [R.] álbâ; álbi̯: 874.

VERDE, pl. „verte"

[1518]

I. [Întrebare indirectă]. Cum e iarba primăvara... la culoare ?
WLAD 13; ALR II s.n. 1034; NALR-Olt. MN, plş. 39; ALF 1378; AIS 1578; ALG 1089-1090; ALA 1210; ALC 1255; ALB 608; ALFC 245; ALJA 1556.

II. vérde; verz: 671-673, 678-680, 683-684, 689, 721, 756, 759-762, 764-767, 769-770, 772, 774, 777, 779-780, 877, 879.

vérde; verzʲ: 674-677, 681-682, 685-688, 690-720, 722, 728, 730-735, 737-738, 742-745, 747-748, 750, 752-755, 757-758, 763, 768, 771, 773, 775-776, 778, 781-791, 793-798, 803-804, 809, 811-818, 820-825, 826-841, 843-845, 848-854, 856-857, 860-864, 869-870, 881-882, 884-888, 890-894, 896-897, 899-900.

vérde̥; verz: 723.

vérde̥; verzʲ: 724-727, 740-741, 746, 749, 751, 846, 865, 867, 880, 889.

vérdi; verzʲ: 729, 736, 739.

vérde; verjʲ: 792, 799-802, 805-808, 810.

vʲérde; vʲérzʲ: 819, 842, 847, 855, 858-859, 866, 868, 874-878, 883, 898.

vérde̥; verdʲ, [E] verzʲ: 871

vérde̥; verzʲ: 872.

vérdi̥; verzʲ: 873, 876, 895.

ALBASTRU, pl. „bleu"

[1521]

I. [Întrebare indirectă]. Cum e cerul ziua, când e senin, mai ales după o ploaie ?
ALR II s.n. 1217; NALR-Olt. MN, plş. 39; ALF 138; AIS 1578 *; ALG 1091; ALMC 1; ALPO 85; ALA 233; ALC 277; ALCo 194; ALAL 1; ALJA 1555.

II. albástru; -báştri: 671-672, 674-683, 685-747, 749-788, 792, 794-795, 797-800, 802-813, 815-816, 817+: [B.] turkéz, 818-825, 827, 829-832, 833+: sau noriu̯, 834-872, 875, 877, 879, 881, 883-888, 890-900.

albástru; -báştri: 673.

turkéz, adică albástru: 684.

albăstrúi̯; ~: 748, 826.

ạlbástru; -báştri: 789-791, 793.

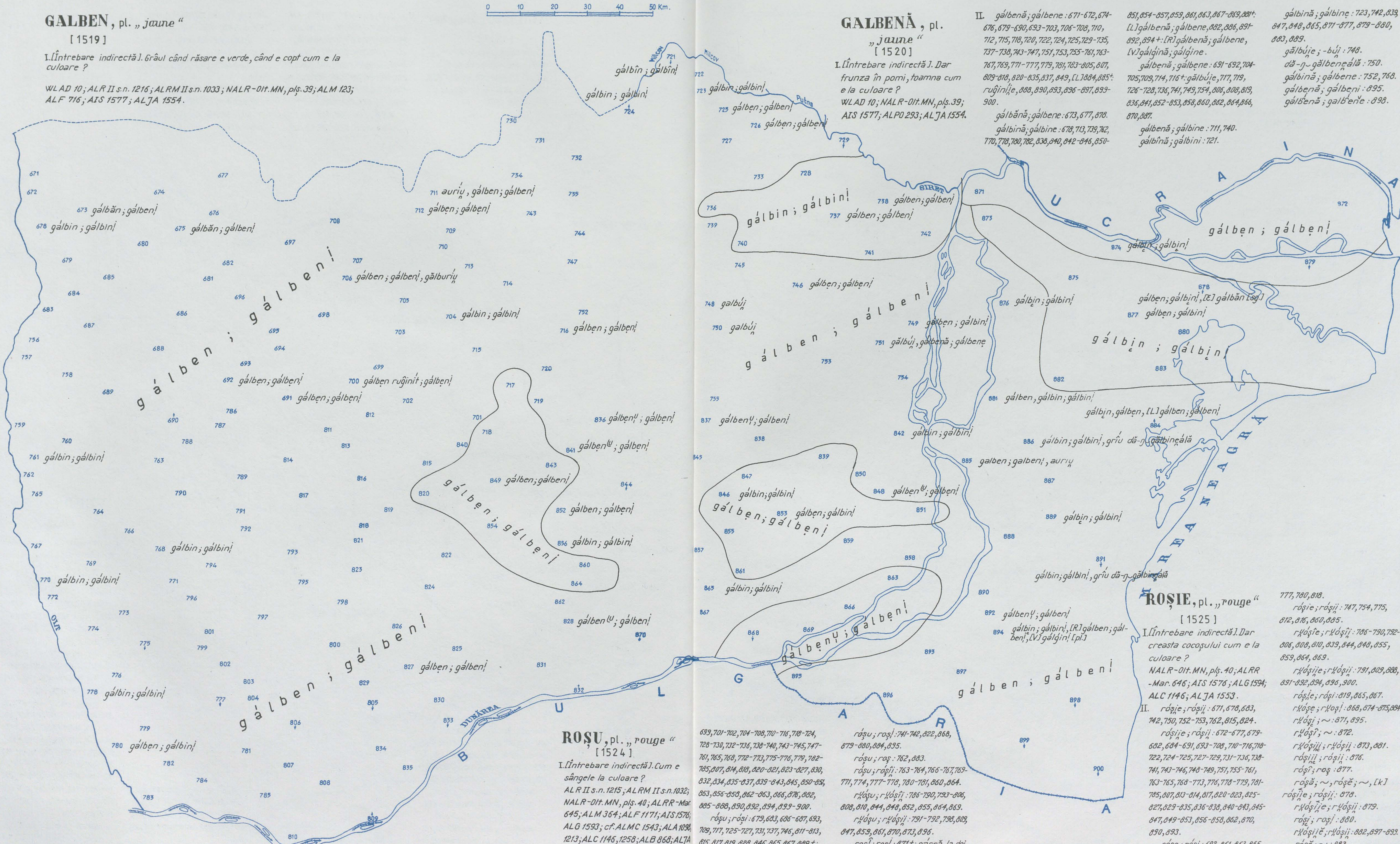
vínăt; vineţʲ, [G] albástru; -báştri: 796.

vînăt, albástru; -báştri: 801, 814.

albăstrúi̯ᵘ, albástru; -báştri: 828.

albástru; -báştri̥: 873-874, 876+: -báştri̥ [#pl.], 878, 880, 889.

albástru; -bástri, -báştri: 882.

GALBEN, pl. „jaune"
[1519]

I. [Întrebare indirectă]. Grâul când răsare e verde, când e copt cum e la culoare ?

WLAD 10; ALR II s.n. 1216; ALRM II s.n. 1033; NALR-Olt.MN, plș.39; ALM 123; ALF 716; AIS 1577; ALJA 1554.

GALBENĂ, pl. „jaune"
[1520]

I. [Întrebare indirectă]. Dar frunza în pomi, toamna cum e la culoare ?
WLAD 10; NALR-Olt.MN, plș.39; AIS 1577; ALPO 293; ALJA 1554.

II. gálbenă; gálbene: 671-672, 674-676, 679-690, 693-703, 706-708, 710, 712, 715, 718, 720, 722, 724, 725, 729-735, 737-738, 743-747, 751, 753, 755-761, 763-767, 769, 771-777, 779, 781, 783-805, 807, 809-818, 820-835, 837, 849, [L]884, 885+: ruĝiniⁱe, 888, 890, 893, 896-897, 899-900.

gálbănă; gálbene: 673, 677, 878.

gálbină; gálbine: 678, 713, 739, 762, 770, 778, 780, 782, 838, 840, 842-846, 850-851, 854-857, 859, 861, 863, 867-869, 881+: [L]gálbenă; gálbene, 882, 886, 891-892, 894+: [R]gálbenă; gálbene, [V]gálgină; gálgine.

gálbẹnă; gálbẹne: 691-692, 704-705, 709, 714, 716+: gălbúie, 717, 719, 726-728, 736, 741, 749, 754, 806, 808, 819, 836, 841, 852-853, 858, 860, 862, 864, 866, 870, 887.

gálbenă; gálbine: 711, 740.

gálbînă; gálbini: 721.

gálbină; gálbinẹ: 723, 742, 839, 847, 848, 865, 871-877, 879-880, 883, 889.

gălbúie; -búi: 748.

dă-ŋ-gălbenẹálă: 750.

gálbină; gálbene: 752, 768.

gálbẹnă; gálbẹni: 895.

gálbenă; galbeňe: 898.

ROȘU, pl. „rouge"
[1524]

I. [Întrebare indirectă]. Cum e sângele la culoare ?
ALR II s.n. 1215; ALRM II s.n. 1032; NALR-Olt.MN, plș. 40; ALRR-Mar. 645; ALM 364; ALF 1171; AIS 1576; ALG 1593; cf. ALMC 1543; ALA 1098, 1213; ALC 1146, 1258; ALB 868; ALJA 1553.

II. róșu; róșii: 671-678, 676-678, 680-682, 684-685, 688-692, 694-695, 697, 699, 701-702, 704-708, 710-716, 718-724, 728-730, 732-736, 738-740, 743-745, 747-761, 765, 768, 772-773, 775-776, 779, 782-785, 807, 814, 818, 820-821, 823-827, 830, 832, 834, 835-837, 839-843, 845, 850-851, 853, 856-858, 862-863, 866, 876, 882, 885-888, 890, 892, 894, 899-900.

róșu; róși: 679, 683, 686-687, 693, 709, 717, 725-727, 731, 737, 746, 811-813, 815, 817, 819, 828, 846, 865, 867, 889+: [*]róșii [pl.]

róśu; róșii: 696, 698, 700, 703, 816, 829, 831, 833, 838, 849, 854, 893, 898.

róșu; roșⁱ: 741-742, 822, 868, 879-880, 884, 895.

róșu; roș: 762, 883.

róșu; róșîi: 763-764, 766-767, 769-771, 774, 777-778, 780-781, 860, 864.

rᵘóșu; rᵘóșîi: 786-790, 793-806, 808, 810, 844, 848, 852, 855, 864, 869.

rᵘóșu; rᵘóșii: 791-792, 798, 809, 847, 859, 861, 870, 873, 896.

roșî; roșⁱ: 871+: párcă la doi [=pl.] priméște i.

róșu; róșî: 872.

rᵘoșⁱ; ~: 874.

róșu; rᵘoș: 875.

roș; róși: 877.

rᵘóșu; róșii: 878, 881, 891, 897.

ROȘIE, pl. „rouge"
[1525]

I. [Întrebare indirectă]. Dar creasta cocoșului cum e la culoare ?
NALR-Olt.MN, plș. 40; ALRR-Mar. 646; AIS 1576; ALG 1594; ALC 1146; ALJA 1553.

II. róșie; róșii: 671, 678, 683, 742, 750, 752-753, 762, 815, 824.

róșiie; róșii: 672-677, 679-682, 684-691, 693-708, 710-716, 718-722, 724-725, 727-729, 731-736, 738-741, 743-746, 748-749, 751, 755-761, 763-765, 768-773, 776, 778-779, 781-785, 807, 813-814, 817, 820-823, 825-827, 829-835, 836-838, 840-843, 845-847, 849-853, 856-858, 862, 870, 890, 893.

róșe; róși: 692, 861, 863, 865.

róșiⁱe; róși: 709, 717, 726, 730, 737, 811, 828, 854, 866.

róșîⁱe; róșîi: 723, 766-767, 774, 777, 780, 818.

róșie; róșii: 747, 754, 775, 812, 816, 860, 885.

rᵘóșîe; rᵘóșîi: 786-790, 792-806, 808, 810, 839, 844, 848, 855, 859, 864, 869.

rᵘóșiie; rᵘóșii: 791, 809, 888, 891-892, 894, 896, 900.

róșⁱe; róși: 819, 865, 867.

rᵘóșẹ; rᵘoșⁱ: 868, 874-875, 884.

rᵘóși; ~: 871, 895.

rᵘóșî; ~: 872.

rᵘóșiii; rᵘóșii: 873, 881.

róșiii; róșii: 876.

róșî; roș: 877.

róșă; ~, róșĕ; ~, [k] róșiie; róșii: 878.

rᵘóșiie; rᵘóșii: 879.

róși; roșⁱ: 880.

rᵘóșiiĕ; rᵘóșii: 882, 897-899.

róșĕ; ~: 883.

róșe; róșii: 886.

róșⁱe; róșii: 887.

róși; ~, [*]róșiie; róșii: 889.

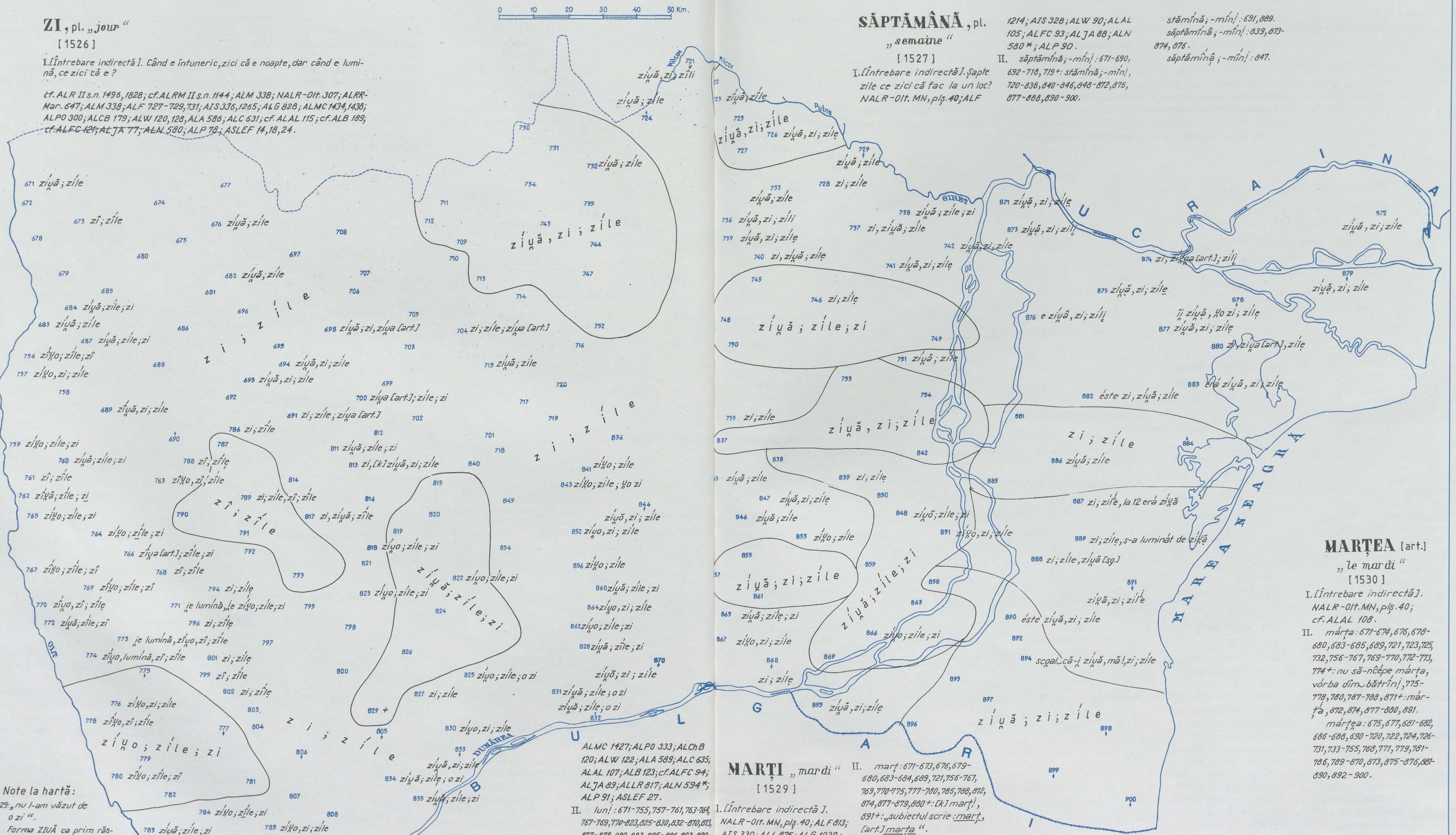
HARTA 500

ZI, pl. „jour“

[1526]

I. [Întrebare indirectă]. Când e întuneric, zici că e noapte, dar când e lumină, ce zici că e?

cf. ALR II s.n. 1496, 1828; cf. ALRM II s.n. 1144; ALM 338; NALR-Olt. 307; ALRR-Mar. 647; ALM 338; ALF 727-729, 731; AIS 336, 1265; ALG 828; ALMC 1434, 1438; ALPO 300; ALCB 179; ALW 120, 128, ALA 586; ALC 631; cf. ALAL 115; cf. ALB 189; cf. ALFC 121; ALJA 77; ALN 580; ALP 78; ASLEF 14, 18, 24.

Note la hartă:

I. 829: „nu l-am văzut de o zi“.

III. Forma ZIUĂ ca prim răspuns apare datorită întrebării, ca antonim al lui „noapte“; forma ZI, ca singular al lui ZILE, are accepția „interval de 24 de ore“.

SĂPTĂMÂNĂ, pl. „semaine“

[1527]

I. [Întrebare indirectă]. Șapte zile ce zici că fac la un loc? NALR-Olt. MN, plș. 40; ALF 1214; AIS 328; ALW 90; ALAL 105; ALFC 93; ALJA 88; ALN 580*; ALP 90.

II. săptămínă; -mín!: 671-690, 692-718, 719+: stămínă; -mín!, 720-838, 840-846, 848-872, 875, 877-888, 890-900.

stămínă; -mín!: 691, 889.

săptămínâ; -mín!: 839, 873-874, 876.

săptămínâ; -mín!: 847.

LUNI „lundi“

[1528]

I. [Întrebare indirectă]. Care sunt zilele săptămânii? NALR-Olt. MN, plș. 40; ALF 787; AIS 329; ALL 874, 881; ALG 1038; ALMC 1427; ALPO 333; ALChB 120; ALW 122; ALA 589; ALC 635; ALAL 107; ALB 123; cf. ALFC 94; ALJA 89; ALLR 817; ALN 594*; ALP 91; ASLEF 27.

II. lun!: 671-755, 757-761, 763-764, 767-769, 770-823, 825-830, 832-870, 873, 877-878, 880, 883, 885-886, 893, 900.

lun!, lúnea [art.]: 756, 762, 765-766, 776, 824, 871-872, 874-876, 879, 881-882, 884, 887-892, 894-899.

lun: 831.

MARȚI „mardi“

[1529]

I. [Întrebare indirectă]. NALR-Olt. MN, plș. 40; ALF 813; AIS 330; ALL 875; ALG 1039; ALMC 1428; ALChB 122; ALW 123; ALA 590; ALC 636; ALAL 108; ALB 125; cf. ALFC 95; ALJA 90; ALLR 819; ALN 594*; ALP 92; ASLEF 27.

II. marț: 671-673, 676, 679-680, 683-684, 689, 721, 756-767, 769, 770-775, 777-780, 785, 788, 872, 874, 877-879, 880+: [k] marț!, 891+: „subiectul scrie: marț, [art.] marța“.

marț!: 674-675, 677-678, 681-682, 685-688, 690-720, 722-755, 768, 776, 781-784, 786-787, 789-870, 871+: marțî, 873, 875-876, 881-890, 892-900.

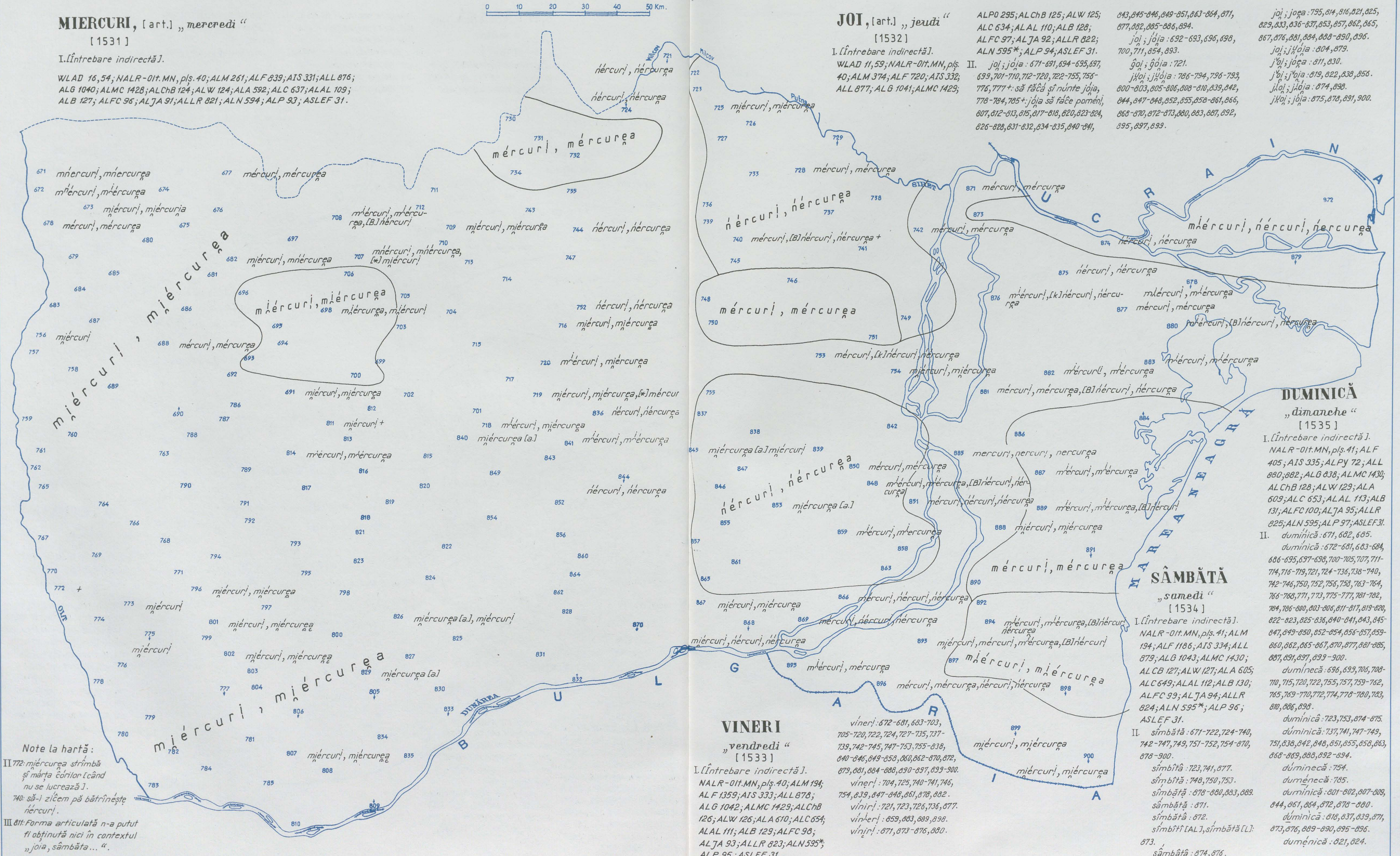
MARȚEA [art.] „le mardi“

[1530]

I. [Întrebare indirectă]. NALR-Olt. MN, plș. 40; cf. ALAL 108.

II. márța: 671-674, 676, 678-680, 683-685, 689, 721, 723, 725, 732, 756-767, 769-770, 772-773, 774+: nu să-ncépe márța, vórba dîm bătrîn!, 775-778, 780, 787-788, 871+: márța, 872, 874, 877-880, 891.

márțea: 675, 677, 681-682, 686-688, 690-720, 722, 724, 726-731, 733-755, 768, 771, 779, 781-786, 789-870, 873, 875-876, 881-890, 892-900.

MIERCURI, [art.] „mercredi"

[1531]

I. [Întrebare indirectă].

WLAD 16,54; NALR-Olt.MN, pls. 40; ALM 261; ALF 839; AIS 331; ALL 876; ALG 1040; ALMC 1428; ALChB 124; ALW 124; ALA 592; ALC 637; ALAL 109; ALB 127; ALFC 96; ALJA 91; ALLR 821; ALN 594; ALP 93; ASLEF 31.

JOI, [art.] „jeudi"

[1532]

I. [Întrebare indirectă].

WLAD 11,59; NALR-Olt.MN, pls. 40; ALM 374; ALF 720; AIS 332; ALL 877; ALG 1041; ALMC 1429; ALPO 295; ALChB 125; ALW 125; ALC 634; ALAL 110; ALB 128; ALFC 97; ALJA 92; ALLR 822; ALN 595*; ALP 94; ASLEF 31.

II. jói; jóia: 671-691, 694-695, 697, 699, 701-710, 712-720, 722-755, 756-776, 777+: să făĉá şî núnte jóia, 778-784, 785+: jóia să fáĉe poméni, 807, 812-813, 815, 817-818, 820, 823-824, 826-828, 831-832, 834-835, 840-841, 843, 845-846, 849-851, 863-864, 871, 877, 882, 885-886, 894.

jói; jóia: 692-693, 696, 698, 700, 711, 854, 893.

ĝói; ĝóia: 721.

jŭói; jŭóia: 786-794, 796-799, 800-803, 805-806, 808-810, 839, 842, 844, 847-848, 852, 855, 858-861, 866, 868-870, 872-873, 880, 883, 887, 892, 895, 897, 899.

jói; joea: 795, 814, 816, 821, 825, 829, 833, 836-837, 853, 857, 862, 865, 867, 876, 881, 884, 888-890, 896.

jói; jŭóia: 804, 879.

jvói; joea: 811, 830.

jvói; jvóia: 819, 822, 838, 856.

jói; jóia: 874, 898.

jŭói; jóia: 875, 878, 891, 900.

VINERI

„vendredi"

[1533]

I. [Întrebare indirectă].

NALR-Olt.MN, pls. 40; ALM 194; ALF 1359; AIS 333; ALL 878; ALG 1042; ALMC 1429; ALChB 126; ALW 126; ALA 610; ALC 654; ALAL 111; ALB 129; ALFC 98; ALJA 93; ALLR 823; ALN 595*; ALP 95; ASLEF 31.

II. vińeri: 671, 682.

víneri: 672-681, 683-703, 705-720, 722, 724, 727-735, 737-739, 742-745, 747-753, 755-838, 840-846, 849-858, 860, 862-870, 872, 879, 881, 884-888, 890-897, 899-900.

víneri: 704, 725, 740-741, 746, 754, 839, 847-848, 861, 878, 882.

víniri: 721, 723, 726, 736, 877.

víneri: 859, 883, 889, 898.

víniri: 871, 873-876, 880.

SÂMBĂTĂ

„samedi"

[1534]

I. [Întrebare indirectă].

NALR-Olt.MN, pls. 41; ALM 194; ALF 1186; AIS 334; ALL 879; ALG 1043; ALMC 1430; ALCB 127; ALW 127; ALA 605; ALC 649; ALAL 112; ALB 130; ALFC 99; ALJA 94; ALLR 824; ALN 595*; ALP 96; ASLEF 31.

II. sîmbătă: 671-722, 724-740, 742-747, 749, 751-752, 754-870, 878-900.

sîmbîtâ: 723, 741, 877.

sîmbîtă: 748, 750, 753.

sîmbătă: 878-880, 883, 889.

sâmbătă: 871.

sîmbătâ: 872.

sîmbîtî [AL], sîmbătă [L]: 873.

sâmbâtâ: 874, 876.

sîmbîtî: 875.

DUMINICĂ

„dimanche"

[1535]

I. [Întrebare indirectă].

NALR-Olt.MN, pls. 41; ALF 405; AIS 335; ALPY 72; ALL 880; 882; ALG 838; ALMC 1430; ALChB 128; ALW 129; ALA 609; ALC 653; ALAL 113; ALB 131; ALFC 100; ALJA 95; ALLR 825; ALN 595; ALP 97; ASLEF 31.

II. dumińică: 671, 682, 685.

dumínică: 672-681, 683-684, 686-695, 697-698, 700-705, 707, 711-714, 716-719, 721, 724-736, 738-740, 742-746, 750, 752, 756, 758, 763-764, 766-768, 771, 773, 775-777, 781-782, 784, 786-800, 803-806, 811-817, 819-820, 822-823, 825-836, 840-841, 843, 845-847, 849-850, 852-854, 856-857, 859-860, 862, 865-867, 870, 877, 881-885, 887, 891, 897, 899-900.

dumínecă: 696, 699, 706, 708-710, 715, 720, 722, 755, 757, 759-762, 765, 769-770, 772, 774, 778-780, 783, 810, 886, 898.

dumínicâ: 723, 753, 874-875.

dúminică: 737, 741, 747-749, 751, 838, 842, 848, 851, 855, 858, 863, 868-869, 888, 892-894.

dúminecă: 754.

duménecă: 785.

dumínică: 801-802, 807-809, 844, 861, 864, 872, 878-880.

dúminică: 818, 837, 839, 871, 873, 876, 889-890, 895-896.

duménică: 821, 824.

Note la hartă:

II 772: miércurea strîmbă şî márţa ĉórilor [când nu se lucrează].

740: să-i ziĉem pă bătrînéşte ńércuri.

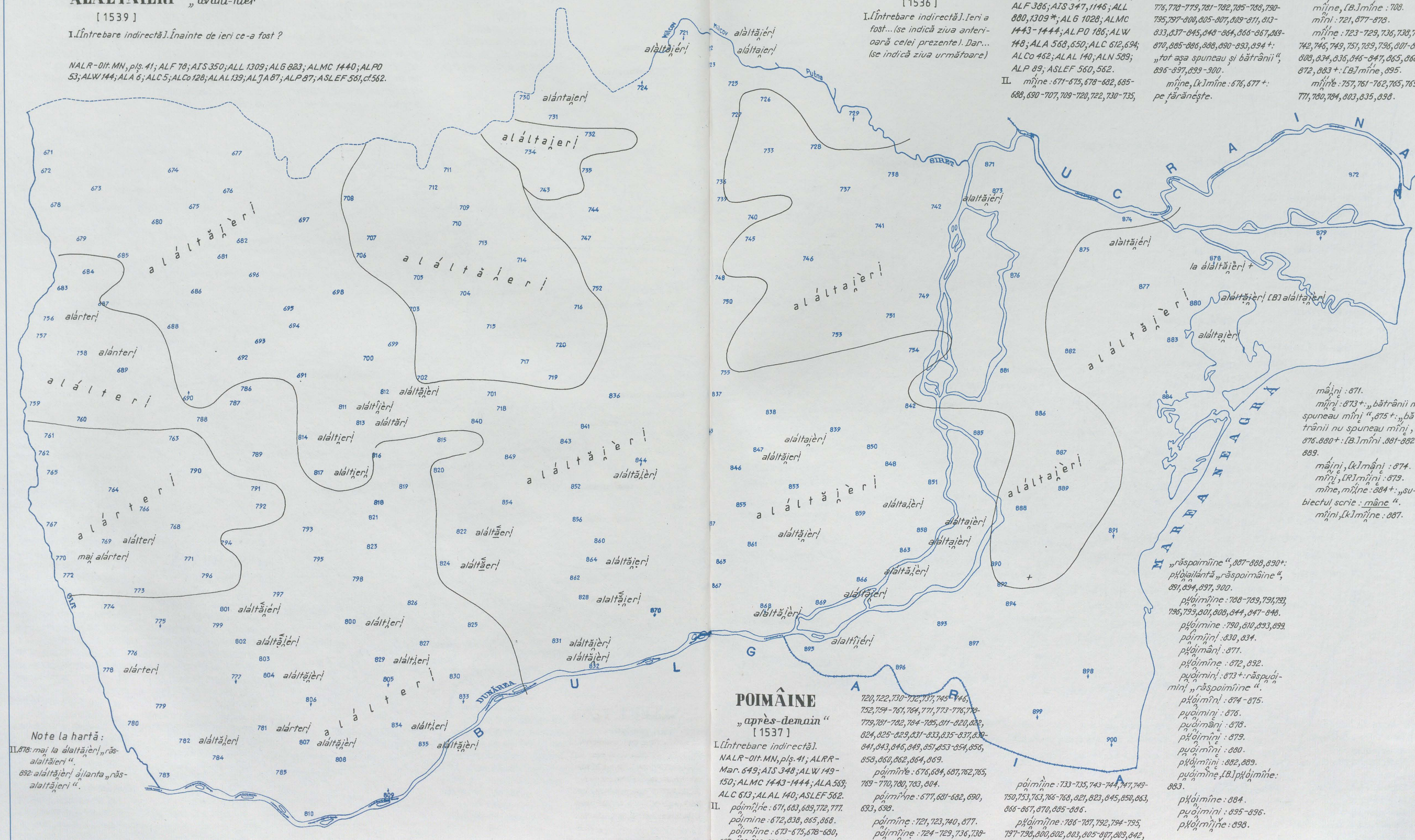
III 811: Forma articulată n-a putut fi obţinută nici în contextul „joia, sâmbăta...".

ALALTĂIERI „avant-hier“

[1539]

I. [Întrebare indirectă]. Înainte de ieri ce-a fost ?

NALR-Olt. MN, pl.ş. 41; ALF 78; AIS 350; ALL 1309; ALG 823; ALMC 1440; ALPO 53; ALW 144; ALA 6; ALC 5; ALCo 128; ALAL 139; ALJA 87; ALP 87; ASLEF 561, cf. 562.

Note la hartă:

II. 878: maĭ la álaltăĭerĭ „răs-alaltăieri“.
892: alálțăĭerĭ áĭlanta „răs-alaltăĭeri“.

MÂINE „demain“

[1536]

I. [Întrebare indirectă]. Ieri a fost... (se indică ziua anterioară celei prezente). Dar... (se indică ziua următoare) când zici că este ?

NALR-Olt. MN, pl.ş. 41; ALM 79; ALF 386; AIS 347, 1146; ALL 880, 1309*; ALG 1028; ALMC 1443-1444; ALPO 186; ALW 148; ALA 568, 650; ALC 612, 694; ALCo 462; ALAL 140; ALN 589; ALP 89; ASLEF 560, 562.

II. mĭne : 671-675, 678-682, 685-688, 690-707, 709-720, 722, 730-735, 737, 739, 743-745, 747-748, 750, 752-756, 758-760, 763-764, 766-768, 772-776, 778-779, 781-782, 785-788, 790-795, 797-800, 805-807, 809-811, 813-833, 837-845, 848-864, 866-867, 869-870, 885-886, 888, 890-893, 894+: „tot aşa spuneau şi bătrânii“, 896-897, 899-900.

mĭne, [k]mîne : 676, 677+: pe ţărăneşte.

mĭne : 683, 777, 783, 804, 812.

mîne : 684, 689, 770.

mĭne, [B.]mîne : 708.

mîni : 721, 877-878.

mĭne : 723-729, 736, 738, 740-742, 746, 749, 751, 789, 796, 801-802, 808, 834, 836, 846-847, 865, 868, 872, 883+: [B.]mĭne, 895.

mĭne : 757, 761-762, 765, 769, 771, 780, 784, 803, 835, 898.

mâĭnĭ : 871.

mĭnĭ : 873+: „bătrânii nu spuneau mînĭ“, 875+: „bătrânii nu spuneau mînĭ, 876. 880+: [B.]mîni. 881-882. 889.

mâĭnĭ, [k]mânĭ : 874.

mînĭ, [R]mĭnĭ : 879.

mîne, mĭne : 884+: „subiectul scrie : mâne“.

mĭni, [k]mĭne : 887.

POIMÂINE „après-demain“

[1537]

I. [Întrebare indirectă].

NALR-Olt. MN, pl.ş. 41; ALRR-Mar. 649; AIS 348; ALW 149-150; ALMC 1443-1444; ALA 569; ALC 613; ALAL 140; ASLEF 562.

II. poĭmĭne : 671, 683, 689, 772, 777.

poĭmine : 672, 838, 865, 868.

poĭmĭne : 673-675, 678-680, 685-686, 688, 691-692, 694-697, 699-720, 722, 730-732, 737, 745-746, 752, 754-761, 764, 771, 773-776, 778-779, 781-782, 784-785, 811-820, 822, 824, 825-829, 831-833, 835-837, 839-841, 843, 846, 849, 851, 853-854, 856, 858, 860, 862, 864, 869.

poĭmîne : 676, 684, 687, 762, 765, 769-770, 780, 783, 804.

poĭmîne : 677, 681-682, 690, 693, 698.

poĭmîne : 721, 723, 740, 877.

poĭmĭne : 724-729, 736, 738-739, 741-742, 748, 751, 857.

poĭmĭne : 733-735, 743-744, 747, 749-750, 753, 763, 766-768, 821, 823, 845, 850, 863, 866-867, 870, 885-886.

puoĭmĭne : 786-787, 792, 794-795, 797-798, 800, 802, 803, 805-807, 809, 842, 852, 855, 859, 861, 881+: răspuoĭmĭne „răspoimîine“, 887-888, 890+: puoĭaĭlantă „răspoimâine“, 891, 894, 897, 900.

puoĭmĭne : 788-789, 791, 793, 796, 799, 801, 808, 844, 847-848.

puoĭmine : 790, 810, 893, 899.

poĭmĭnĭ : 830, 834.

puoĭmânĭ : 871.

puoĭmîne : 872, 892.

puoĭminĭ : 873+: răspuoĭminĭ „răspoimîine“.

puoĭmînĭ : 874-875.

puoĭminĭ : 876.

puoĭmânĭ : 878.

puoĭmînĭ : 879.

puoĭmînĭ : 880.

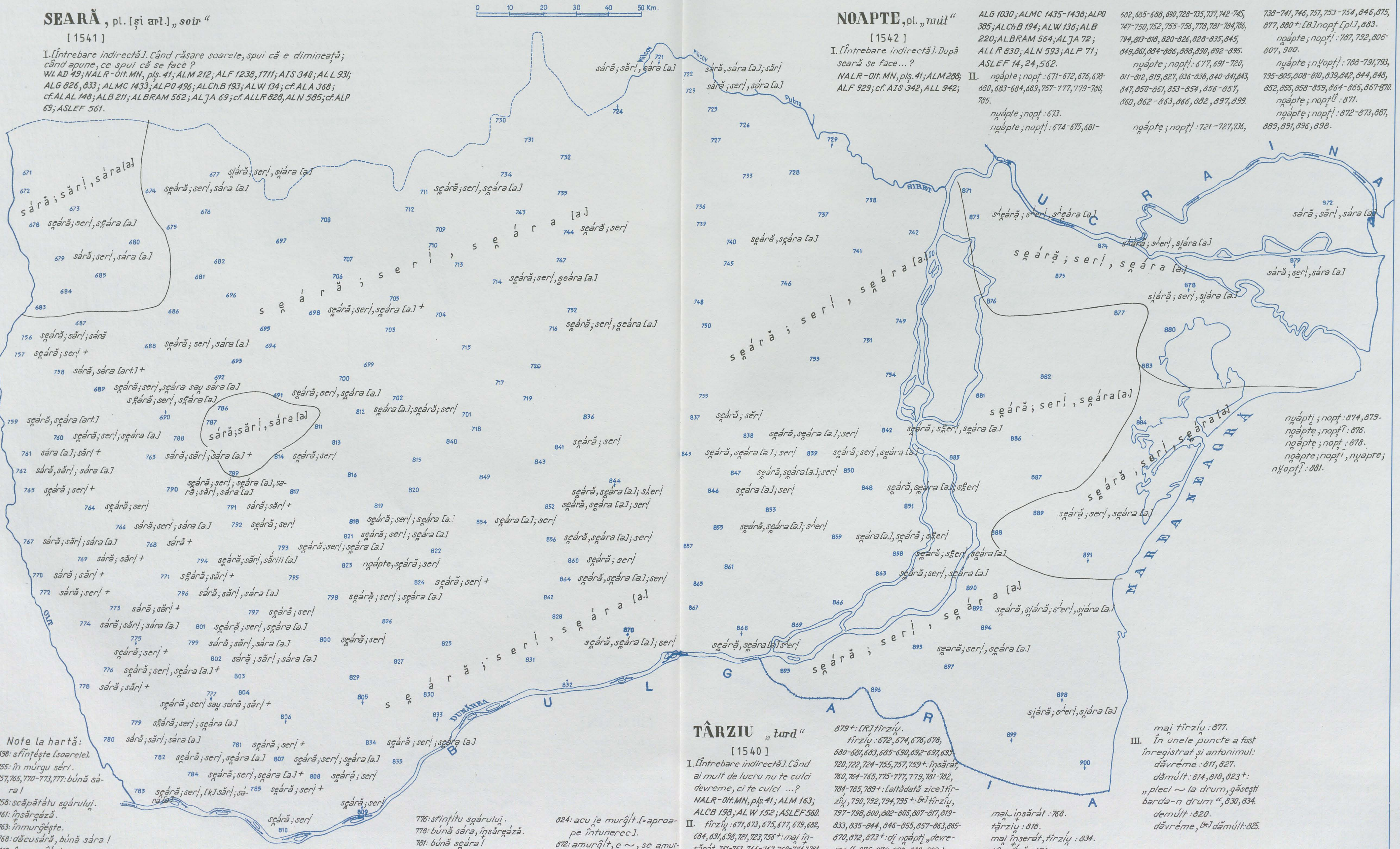
puoĭmĭnĭ : 882, 889.

puoĭmîne, [B.]puoĭmîne : 883.

puoĭmîne : 884.

puoĭmini : 895-896.

puoĭmĭne : 898.

SEARĂ, pl. [și art.] „soir"

[1541]

I. [Întrebare indirectă]. Când răsare soarele, spui că e dimineață; când apune, ce spui că se face? WLAD 49; NALR-Olt.MN, pls. 41; ALM 212; ALF 1238, 1711; AIS 340; ALL 931; ALG 826, 833; ALMC 1433; ALPO 496; ALCh.B 193; ALW 134; cf. ALA 368; cf. ALAL 148; ALB 211; ALBRAM 562; ALJA 69; cf. ALLR 828, ALN 585; cf. ALP 69; ASLEF 561.

NOAPTE, pl. „nuit"

[1542]

I. [Întrebare indirectă]. După seară se face...? NALR-Olt. MN, pls. 41; ALM 288; ALF 929; cf. AIS 342, ALL 942; ALG 1030; ALMC 1435-1438; ALPO 385; ALChB 194; ALW 136; ALB 220; ALBRAM 564; ALJA 72; ALLR 830; ALN 593; ALP 71; ASLEF 14, 24, 562.

II. noápte; nopț: 671-672, 676, 678-680, 683-684, 689, 757-777, 779-780, 785.

nuápte; nopț: 673.

noápte; nopți: 674-675, 681-682, 685-688, 690, 728-735, 737, 742-745, 747-750, 752, 755-756, 778, 781-784, 786, 794, 813-818, 820-826, 828-835, 845, 849, 861, 884-886, 888, 890, 892-895.

nuápte; nopți: 677, 691-720, 811-812, 819, 827, 836-838, 840-841, 843, 847, 850-851, 853-854, 856-857, 860, 862-863, 866, 882, 897, 899.

noápte; nopți: 721-727, 736, 738-741, 746, 751, 753-754, 846, 875, 877, 880+: [B.] nopț [pl.], 883.

noápte; nopți: 787, 792, 806-807, 900.

nuápte; nuopți: 788-791, 793, 795-805, 808-810, 839, 842, 844, 848, 852, 855, 858-859, 864-865, 867-870.

noápte; nopțî: 871.

noápte; nopți: 872-873, 887, 889, 891, 896, 898.

nuápți; nopt: 874, 879.

noápte; nopți: 876.

noápte; nopt: 878.

noápte; nopți, nuapre; nuopți: 881.

TÂRZIU „tard"

[1540]

I. [Întrebare indirectă]. Când ai mult de lucru nu te culci devreme, ci te culci ...? NALR-Olt.MN, pls. 41; ALM 163; ALCB 198; ALW 152; ASLEF 560.

II. tîrzîu: 671, 673, 675, 677, 679, 682, 684, 691, 698, 721, 723, 756+: mai însărát, 761-763, 766-767, 769-774, 778+: mai însărát, 780, 783, 786-788, 791, 793, 796, 799, 801, 806, 845, 856, 864, 879+: [R] tîrziu.

tîrziu: 672, 674, 676, 678, 680-681, 683, 685-690, 692-697, 699-720, 722, 724-755, 757, 759+: însărát, 760, 764-765, 775-777, 779, 781-782, 784-785, 789+: [altădată zice] tîrzîu, 790, 792, 794, 795+: [*] tîrzîu, 797-798, 800, 802-805, 807-817, 819-833, 835-844, 846-855, 857-863, 865-870, 872, 873+: di noápți „devreme", 876, 878, 880-882, 883+: tărziu, 885-900.

mai întîrziát: 758.

mai însărát: 768.

tărziu: 818.

mai înserát, tîrziu: 834.

târzîuă: 871.

târziu: 874, 875+: di noápte „devreme", 884.

mai tîrziu: 877.

III. În unele puncte a fost înregistrat și antonimul:

dăvréme: 811, 827.

dămúlt: 814, 818, 823+: „pleci ~ la drum, găsești barda-n drum", 830, 834.

demúlt: 820.

dăvréme, [*] dămúlt: 825.

Note la hartă:

II. 698: sfînțéște [soarele].
755: în múrgu séri.
757, 765, 770-773, 777: búnă sára!
758: scăpătátu seárului.
761: însăreázá.
763: înmurgéște.
768: dăcusáră, búnă sára!
769: îmmurgéște.
775: scápătă.
776: sfințitu seárului.
778: búnă sára, însăreázá.
781: búnă seára!
784: pă murgît.
785: búnă seára!
824: acu ie murgît. [= aproape întunerec].
872: amurgít, e ~, se amurgéște.

SE CRAPĂ DE ZIUĂ „le jour point"

[1543]

I. [Întrebare indirectă]. Ce zici că se întâmplă atunci când noaptea-i pe terminate și începe să se vadă?
ALR II s.n. 762; NALR-Olt. 308; ALRR-Mar. 648; ALF 1758; ALL 915; ALG 830; ALMC 1431; cf. ALChB 180; ALW 130; cf. ALC 615; ALAL 100-101; cf. ALB 187; cf. ALCe 5-6; cf. ALFC 120; cf. ALJA 78; cf. ASLEF 7, 24.

ASTĂZI „aujourd'hui"

[1538]

I. [Întrebare indirectă]. Dar... (se indică ziua în care se anchetează) ce zici că este?
NALR-Olt. MN, pl. 41; ALF 72; AIS 346; ALL 1310; ALG 1029; ALMC 1441; ALPO 51; ALW 147; ALA 157; ALC 187; ALCo 486; ALAL 138; ALB 1740; ALBRAB 565; ALCe 1070; ALJA 86; ALP 88; ASLEF 562.

II. ástăz: 671-672, 676, 678, 680, 683-684, 756-758, 762, 765, 772, 774, 777-778.
ástăzį: 673-674, 677, 685-687, 689-690, 695, 700, 702-704, 706, 708, 711, 714-715, 717-720, 725, 730, 733-735, 738, 746-747, 750, 753, 755, 768, 779, 781-782, 784-785, 790-793, 798-799, 807-808, 810, 816, 820, 830, 832-833, 837-838, 843-844, 846, 849, 854, 857, 859-860, 863, 866-867, 869-870, 885, 886, 888, 896.
azį: 675, 681-682, 688, 691-692, 694, 696-699, 701, 705, 709-710, 713, 716, 722, 724, 726-729, 731-732, 736, 739-745, 748-749, 751-752, 754, 771, 775, 783, 786-789, 794, 796-797, 801, 805-806, 809, 811-815, 817-819, 823-829, 834-836, 840-842, 845, 847-848, 851-853, 856, 862, 864-865, 868, 847-848, 851-853, 856, 862, 864-865, 868, 873, 875-876, 880+: [B] az, 882, 897, 899-900.

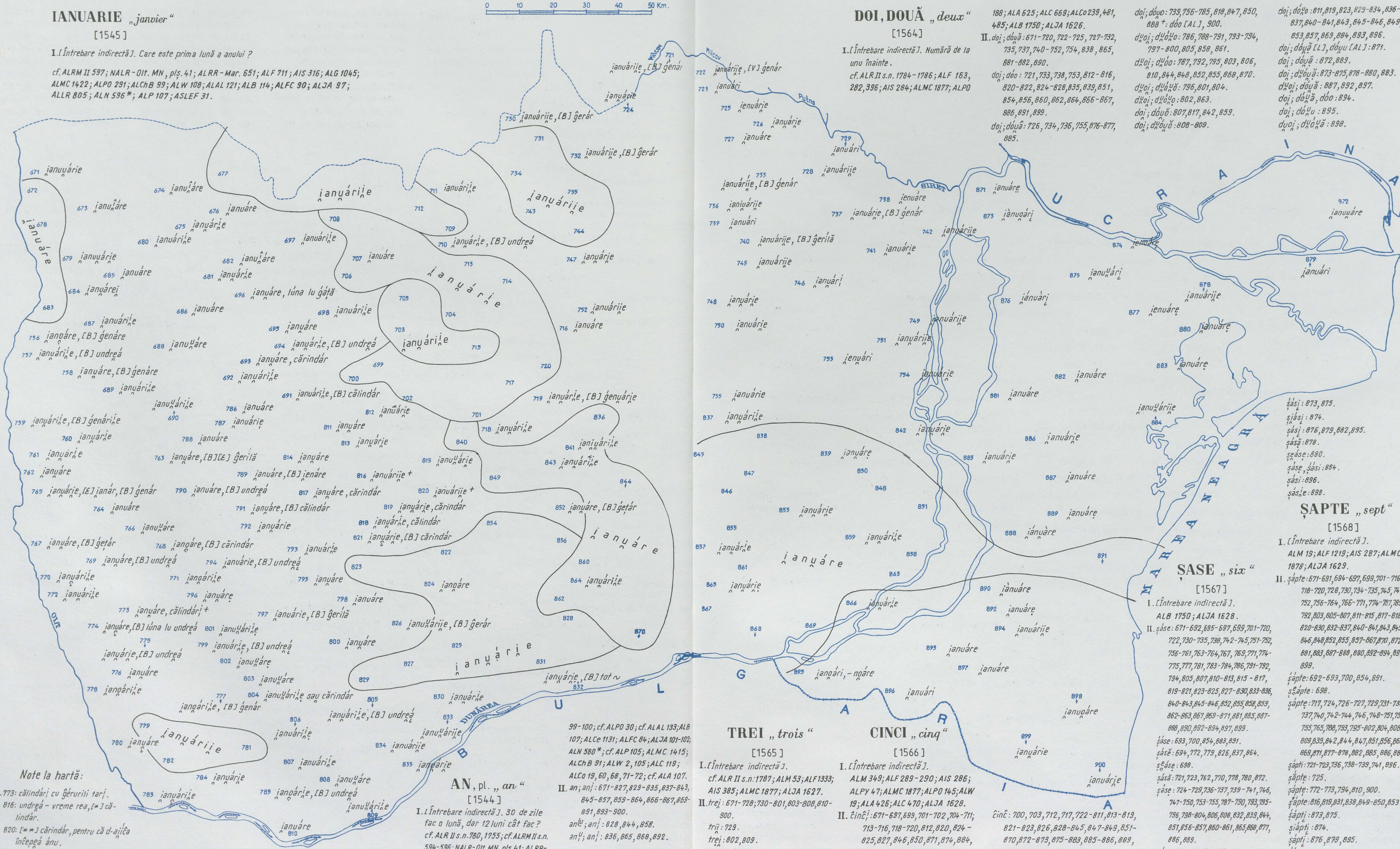

az: 679, 721, 723, 759-760, 763-764, 766, 769-770, 773, 776, 780, 877-878.
ástăzį, azį: 693, 712, 737, 795, 800, 802-804, 850, 858, 887, 890, 892-893, 898.
azį, ástăzį: 707, 822, 894-895.
az, ástăz: 761, 767.
ástîzį: 831.
ástązį, azį: 839, 889+: [σ] azį „mai rar".
ástązį: 855, 861.
ástăzlį: 871.
azį: 872.
ástąz, [k] ástązį: 874.
ástąz: 879.
ástązį sau azį: 881.
azį și ástązį: 883.
azį, mai mult ástăzį: 884.
az, azlį: 891.

III. În punctul 821 s-a înregistrat, în mod eronat, ierį.

Note la hartă:

II. 672: să gureáză de ziuă.
678: să gurește de ziuă.
682: murg dă dimineáță.
684: să crápă dă zúuă.
686: să fáce sprînčána dă ziuă.
691: dă dimineáță.
692: despre ziuă, răvărsátu zórilor.
693: să crápă dă ziuă, în zóru zili, să răvársă dă ziuă.
697: să fáce sprinčeánă dă ziuă.
698: s-a luminát dă ziuă.
700: zorį dă ziuă, să lumineáză, hai să mergem.
702: ie zórili zili.
709: să vársă zórili.
712: să fáce ziuă, să lumineáză.
713: să lumineáză dă ziuă.
714: i-aproápe să lumineze.
715: să cunuáște dă ziuă.
716: să lumineáză.
719: [B] să răvársă zórili.
726: să lunineáză.
736: să luniáză, să crápă dă ziuă.
740: să crápă de ziuă.
762: s-a făcút ziuo.
771: să ngînă noáptea cu ziua.
777: răvărsátu zórilor.
788: să-ngînă zíua cu noáptea.
811: a-ncepú s să zăreáscă.
812: să răvársă zórili.
815: să răvársă zórili.
817: să revársă zórile.
818: s-a răvărsát zórili, s-a luminád dă ziuo, s-a crăpád ~~.
819: s-a răvărsát zórili.
820: [începe să] să lumineze.
821: să lumineáză dă ziuă.
825: să răvársă zórili, [*] să răscácără dă ziuă - zicá bîta, da nu ie frumós.
826: sau să revársă zórle.
827: să răvársă zórli, să crápă dă ziuă.
828: [a-nceput] s să reverse zórle.
831: în crăpui dă ziuă.
832: să lumineáză dă ziuă.
834: a iești luceáfăru, acúma moáre țîgánu „de frig".
847: să răvársă zuórîli.
864: să revársă zórili, să lumineáză.
875: „nu se zice se crapă de ziuă"
878: zorį de ziuă.
883: în zóri zile.
892: să lumineáză.
893: să lunineáză.

IANUARIE „janvier"

[1545]

I. [Întrebare indirectă]. Care este prima lună a anului?

cf. ALRM II 597; NALR-Olt. MN, plş. 41; ALRR-Mar. 651; ALF 711; AIS 316; ALG 1045; ALMC 1422; ALPO 291; ALChB 99; ALW 108; ALAL 121; ALB 114; ALFC 90; ALJA 97; ALLR 805; ALN 596*; ALP 107; ASLEF 31.

Note la hartă:

II. 773: călindári cu ĝérurili tari.
816: undreá – vreme rea, [*] că-lindár.
820: [**] cărindár, pentru că d-aiíĉa începeá ánu.

AN, pl. „an"

[1544]

I. [Întrebare indirectă]. 30 de zile fac o lună, dar 12 luni cât fac?
cf. ALR II s.n. 780, 1755; cf. ALRM II s.n. 594-596; NALR-Olt. MN, plş. 41; ALRR-Mar. 650; ALM 307; ALF 9, 44, 99, cf. 39, 212; AIS 50, 309, 1247, cf. 827; cf ALG 99-100; cf. ALPO 30; cf. ALAL 133; ALB 107; ALCe 1131; ALFC 84; ALJA 101-102; ALN 580*; cf. ALP 105; ALMC 1415; ALChB 91; ALW 2, 105; ALC 119; ALCo 19, 60, 68, 71-72; cf. ALA 107.

II. an; ani: 671-827, 829-835, 837-843, 845-857, 859-864, 866-867, 869-891, 893-900.
an(u); ani: 828, 844, 858.
anu; ani: 836, 865, 868, 892.

DOI, DOUĂ „deux"

[1564]

I. [Întrebare indirectă]. Numără de la unu înainte.
cf. ALR II s.n. 1784-1786; ALF 163, 282, 396; AIS 284; ALMC 1877; ALPO 188; ALA 625; ALC 669; ALCo 239, 481, 485; ALB 1750; ALJA 1626.

II. doi; dóuă: 671-720, 722-725, 727-732, 735, 737, 740-752, 754, 838, 865, 881-882, 890.
doi; dóo: 721, 733, 738, 753, 812-816, 820-822, 824-828, 835, 839, 851, 854, 856, 860, 862, 864, 866-867, 886, 891, 899.
doi; dóuâ: 726, 734, 736, 755, 876-877, 885.
doi; dóuo: 739, 756-785, 818, 847, 850, 888+: dóo [AL], 900.
duoi; duóuo: 786, 788-791, 793-794, 797-800, 805, 858, 861.
duoi; duóo: 787, 792, 795, 803, 806, 810, 844, 848, 852, 855, 868, 870.
duoi; duóuŏ: 796, 801, 804.
duoi; duóuo: 802, 863.
doi; dóuŏ: 807, 817, 842, 859.
doi; duóuŏ: 808-809.
doi; dóuo: 811, 819, 823, 829-834, 836-837, 840-841, 843, 845-846, 849, 853, 857, 869, 884, 893, 896.
doi; dóuă [L], dóuu [AL]: 871.
doi; dóuă: 872, 889.
doi; duóuă: 873-875, 878-880, 883.
duoi; dóuă: 887, 892, 897.
doi; dóuă, dóo: 894.
doi; dóuu: 895.
duoi; duóuă: 898.

TREI „trois"

[1565]

I. [Întrebare indirectă].
cf. ALR II s.n. 1787; ALM 53; ALF 1333; AIS 385; ALMC 1877; ALJA 1627.

II. trei: 671-728; 730-801, 803-808, 810-900.
trii: 729.
trei: 802, 809.

CINCI „cinq"

[1566]

I. [Întrebare indirectă].
ALM 349; ALF 289-290; AIS 286; ALPY 47; ALMC 1877; ALPO 145; ALW 19; ALA 426; ALC 470; ALJA 1628.

II. ĉinĉi: 671-697, 699, 701-702, 704-711; 713-716, 718-720, 812, 820, 824-825, 827, 846, 850, 871, 874, 884, 887-888, 890, 892, 894, 896-897, 899.
ĉĩnĉ: 698.
ĉinĉ: 700, 703, 712, 717, 722-811, 813-819, 821-823, 826, 828-845, 847-849, 851-870, 872-873, 875-883, 885-886, 889, 891, 893, 895, 898, 900.
ŝinŝ: 721.

ŞASE „six"

[1567]

I. [Întrebare indirectă].
ALB 1750; ALJA 1628.

II. şáse: 671-692, 695-697, 699, 701-720, 722, 730-735, 738, 742-745, 751-752, 756-761, 763-764, 767, 769, 771, 774-775, 777, 781, 783-784, 786, 791-792, 794, 805, 807, 810-813, 815-817, 819-821, 823-825, 827-830, 833-836, 840-843, 845-846, 852, 855, 858, 859, 862-863, 867, 869-871, 881, 885, 887-888, 890, 892-894, 897, 899.
şáse: 693, 700, 854, 883, 891.
şásĕ: 694, 772, 779, 826, 837, 864.
şeáse: 698.
şásă: 721, 723, 762, 770, 778, 780, 872.
şáse: 724-729, 736-737, 739-741, 746, 747-750, 753-755, 787-790, 793, 795-796, 798-804, 806, 808, 832, 839, 844, 851, 856-857, 860-861, 865, 868, 877, 886, 889.
şáse: 765-766, 768, 773, 776, 782, 785, 797, 809, 814, 818, 847-848, 900.
şáse: 822, 831, 838, 849-850, 853, 866.
şási: 873, 875.
şiási: 874.
şási: 876, 879, 882, 895.
şásă: 878.
şeáse: 880.
şáse, şási: 884.
şási: 896.
şásie: 898.

ŞAPTE „sept"

[1568]

I. [Întrebare indirectă].
ALM 19; ALF 1219; AIS 287; ALMC 1878; ALJA 1629.

II. şápte: 671-691, 694-697, 699, 701-716, 718-720, 728, 730, 734-735, 745, 747, 752, 756-764, 766-771, 774-787, 789-792, 803, 805-807, 811-815, 817-818, 820-830, 832-837, 840-841, 843, 845-846, 848, 852, 855, 857-867, 870, 872, 881, 883, 887-888, 890, 892-894, 897, 899.
şápte: 692-693, 700, 854, 891.
şeápte: 698.
şápte: 717, 724, 726-727, 729, 731-733, 737, 740, 742-744, 746, 748-751, 753-755, 765, 788, 793, 795-802, 804, 808-809, 839, 842, 844, 847, 851, 856, 868-869, 871, 877-878, 882, 885, 886, 889.
şápti: 721-723, 736, 738-739, 741, 896.
şăpte: 725.
şápte: 772-773, 794, 810, 900.
şápte: 816, 819, 831, 838, 849-850, 853.
şápti: 873, 875.
şiápti: 874.
şápti: 876, 879, 895.
şápte: 880.
şápti: 884.
şápte: 898.

FEBRUARIE „février“

[1546]

I. [Întrebare indirectă].

cf. ALRM II 598; NALR-Olt. MN, pls. 42; ALRR-Mar. 652; ALF 562; AIS 317; ALL 869; ALG 1046; ALMC 1422; ALChB 102; ALW 109; ALAL 122; ALB 115; ALFC 90; ALJA 98; ALLR 806; ALN 596; ALP 108; ASLEF 31.

OPT „huit“

[1569]

I. [Întrebare indirectă].

cf. ALR II s.n. 1789; ALM 81; ALF 703, 729; AIS 287, 1265; ALG 1031-1032; ALMC 1878; ALPO 287; ALJA 1629.

II. opt: 671, 673-676, 678-681, 683, 685-689, 724-725, 727-729, 732, 736, 739-740, 756, 772-774, 756, 772-774, 777, 779, 781, 814-816, 818-819, 821-827, 833, 835, 871, 880, 882, 887, 889-890, 894, 899.

uopt: 672, 677, 684, 690-713, 715-723, 726, 730-731, 733-735, 737-738, 741-755, 757-771, 775-776, 778, 780, 782-785, 787-810, 812, 820, 829-832, 836-838, 840-841, 843, 845, 849-850, 852-854, 856-857, 860, 862, 864, 867, 870, 872-875, 877-879, 883-886, 888, 891, 895, 897-898, 900.

opti: 682.

uoptu: 714, 839, 844, 846, 858, 863, 868, 892.

uopt: 786, 893.

opt: 811.

uopt: 813, 817, 834, 881, 896.

optu: 828.

uopti: 842, 855, 859, 861, 876.

uoptu: 847-848, 851, 865-866, 869.

NOUĂ „neuf“

[1570]

I. [Întrebare indirectă].

cf. ALR II 1790; ALF 906; AIS 288; ALJA 1630.

II. nóuă: 671-720, 724-725, 728-729, 732, 735, 737, 741-742, 744-745, 747, 754-755, 817, 823, 831-832, 835-836, 838, 842, 846, 863, 865, 868, 884+: nóuă, 887+: nóuo, 890-891, 894+: nóo [AL], 898.

nóo: 721, 730, 733, 743, 752, 822, 824, 827-828, 833, 851-852, 854-857, 862, 867, 869.

nóuo: 722, 726, 734, 739, 756-785, 829, 850, 864, 888, 893, 900.

nóuâ: 723, 727, 731, 736, 738, 740, 746, 748-751, 753, 860, 876-877, 886.

n'óuo: 786, 788, 790-791, 797-800, 804-805, 897.

n'óo: 787, 792, 795, 803, 806, 810, 844, 848.

n'óuŏ: 789, 794, 796, 801-802, 807-809.

n'óuo: 793, 870.

nóuŏ: 811, 814, 858.

nóuo: 812, 816, 821, 825-826, 830, 834, 837, 840-841, 843, 845, 847, 849, 853, 859, 861, 866.

nóuă: 813, 819-820.

nóuo: 815.

nóuŏ: 818, 839.

nóuâ: 871.

nóuă: 872, 878, 880, 883, 885, 889.

n'óuă: 873, 875.

n'óuâ: 874.

nóuă: 879.

n'óuă: 881+: nóuă, 882, 892.

nóuu: 895-896.

nóo: 899.

ZECE „dix“

[1571]

I. [Întrebare indirectă].

WLAD 50; cf. ALR II s.n. 1791; ALM 52; ALF 412; AIS 288; ALPY 70; ALMC 1878; ALJA 1630.

II. zéĉe: 671-697, 699-720, 722, 730-735, 737, 741, 743-745, 747, 749, 751-752, 754, 756-763, 765-769, 771-779, 781-792, 794-795, 797, 799-800, 803, 805-807, 809-813, 815-819, 821-827, 829-838, 840-841, 843, 845, 849-850, 852-854, 856-857, 859, 861-867, 869-870, 881+: zéĉi, 885-886, 888, 890, 892-894, 897, 900.

zéĉe: 698, 724, 726-729, 736, 739-740, 742, 746, 748, 750, 753, 755, 791-792, 796, 798, 801-802, 804, 808, 839, 846, 871, 889, 895.

zăŝi: 721.

zéĉi: 723, 896.

zăĉi: 725, 729.

zĕĉi: 738.

zĕĉe: 764, 814, 820, 828.

z'éĉe: 770, 780, 793, 842, 844, 847-848, 855, 858, 860, 887, 891.

z'éĉe: 851, 868, 880, 883.

zéčĕ: 872, 899.

z'éĉi: 873, 875.

zéĉi: 874, 876, 882.

zăĉe: 877.

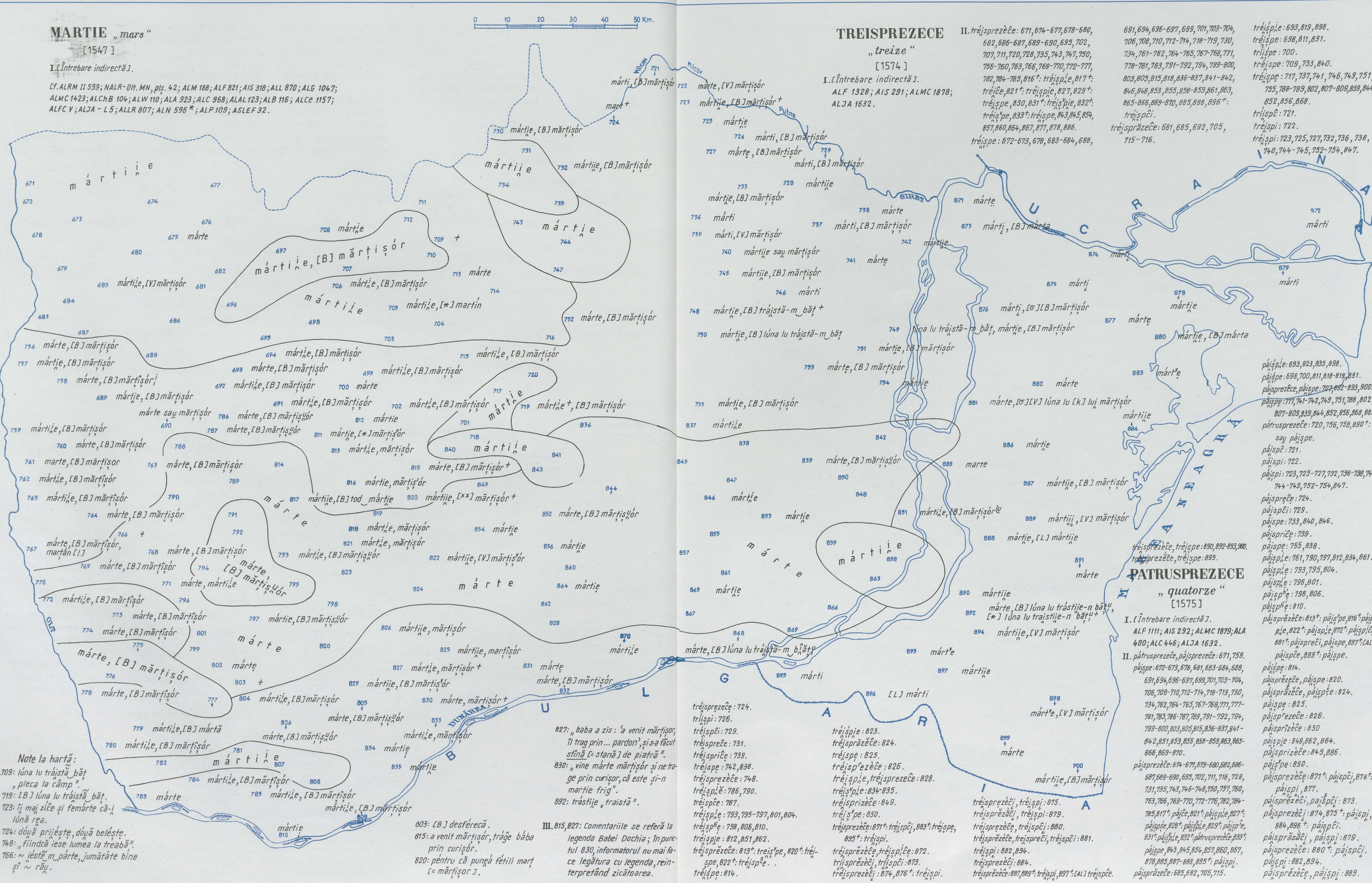
z'éĉĕ: 878+: zéĉe, 898.

zăĉi: 879.

zéĉi: 884.

Note la hartă:

II. 698: „15 zile férică și 15 zile dăsférică".
709, 720: férică și dăsférică.
740: férică și desférică, adícă iel și-ncălzeá și ningâ.
755: férică și disférică.
757: făurári și géturi tari.
766: ~ trâĝe pîn găunári.
773: dóuo férică, dóuo dăsférică.
776, 793: férecă șî dăsférecă.
785: [B] férecă șî dăsférecă adícă îngáță șî dăjgáță.
786, 796: férică șî dăsférică.
827: „un ceas ferecă și altul desferecă".
829: „două săptămâni férecă și două dăsférecă".
834: „îl drăcuie lumea că e prea friguros; i-a luat o zi, să fie mai scurt".
835: ~ férecă șî dăsférică.
872: țîgáni zîĉeau făuréi.
894: făuréște „vremea e schimbătoare, se schimbă".

MARTIE „mars“

[1547]

I. [Întrebare indirectă].

Cf. ALRM II 599; NALR-Olt. MN, pls. 42; ALM 188; ALF 821; AIS 318; ALL 870; ALG 1047; ALMC 1423; ALChB 104; ALW 110; ALA 923; ALC 968; ALAL 123; ALB 116; ALCe 1157; ALFC V; ALJA - L 5; ALLR 807; ALN 596*; ALP 109; ASLEF 32.

Note la hartă:

II. 709: lúna lu tráistẵ băț „pleca la câmp".
719: [B] lúna lu tráistẵ băț.
723: îi mai zíĉe și femárte că-i lúnă rea.
724: dóuă priiéște, dóuă beléște.
748: „fiindcă iese lumea la treabă".
766: ~ iéstẽ m párte, jumătáte bine și ~ rău.

803: [B] desférecă.
815: a venit mărțișór, tráĝe bába prin curișór.
820: péntru că puneá fétili marț [= mărțișor].

827: „baba a zis: 'a venit mărțișor, îl trag prin... pardon', și s-a făcut stînă [= stană] de piatră".
830: „vine márte mărțișór și ne trage prin curișor, că este și-n marție frig".
892: trástiie „traistă".

III. 815, 827: Comentariile se referă la legenda Babei Dochia; în punctul 830, informatorul nu mai face legătura cu legenda, reinterpretând zicătoarea.

TREISPREZECE „treize“

[1574]

I. [Întrebare indirectă].
ALF 1328; AIS 291; ALMC 1878; ALJA 1632.

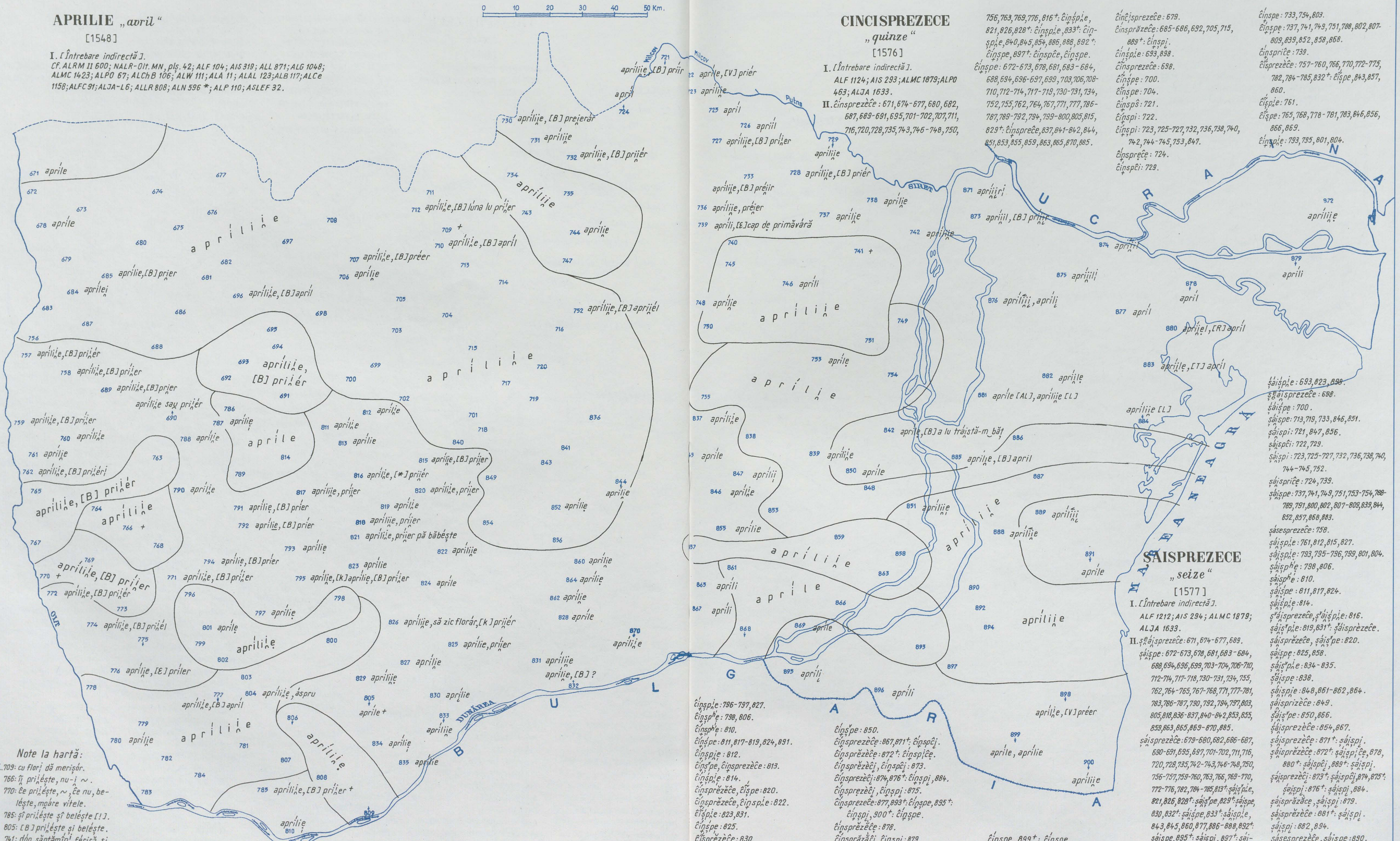
II. tréisprezèĉe: 671, 674-677, 679-680, 682, 686-687, 689-690, 695, 702, 707, 711, 720, 728, 735, 743, 747, 750, 756-760, 763, 766, 769-770, 772-777, 782, 784-785, 816+: tréispie, 817+: tréiĉe, 821+: tréispie, 827, 829+: tréispe, 830, 831+: tréișpie, 832+: tréișpe, 833+: tréispe, 843, 845, 854, 857, 860, 864, 867, 877, 878, 886.
tréispe: 672-673, 678, 683-684, 688, 691, 694, 696-697, 699, 701, 703-704, 706, 708, 710, 712-714, 718-719, 730, 734, 761-762, 764-765, 767-768, 771, 778-781, 783, 791-792, 794, 799-800, 803, 805, 815, 818, 836-837, 841-842, 846, 848, 853, 855, 858-859, 861, 863, 865-866, 869-870, 885, 888, 896+: tréispĉi.
tréisprăzeĉe: 681, 685, 692, 705, 715-716.
tréispie: 693, 819, 898.
tréispe: 698, 811, 891.
triispe: 700.
tréispe: 709, 733, 840.
tréispe: 717, 737, 741, 746, 749, 751, 755, 788-789, 802, 807-809, 839, 844, 852, 856, 868.
triispĉ: 721.
tréispi: 722.
tréispi: 723, 725, 727, 732, 736, 738, 740, 744-745, 752-754, 847.
tréisprezeĉe: 724.
triispi: 726.
tréispĉi: 729.
tréispreĉe: 731.
tréispriĉe: 739.
tréispe: 742, 838.
tréisprezèĉe: 748.
tréispiĕ: 786, 790.
tréispĉe: 787.
tréispie: 793, 795-797, 801, 804.
tréisphe: 798, 806, 810.
tréispie: 812, 851, 862.
tréisprĕzeĉe: 813+: treișpe, 820+: tréispe, 822+: tréispĉe.
tréișpe: 814.
tréișpie: 823.
tréisprăzĕĉe: 824.
tréispe: 825.
tréisprezèĉe: 826.
tréispie, tréisprezeĉe: 828.
tréișpie: 834-835.
tréisprizèĉe: 849.
tréișpe: 850.
tréisprezèĉe: 871+: tréispĉi, 883+: tréispe, 895+: tréispi.
tréisprĕzèĉe, tréispiĉe: 872.
triisprĕzèĉi, triispĉi: 873.
tréisprezèĉi: 874, 876+: tréispi.
tréisprezèĉi, tréispi: 875.
tréisprĕzăĉi, tréispi: 879.
tréisprezèĉe, tréispĉi: 880.
tréisprĕzèĉe, treispreĉi, tréispĉi: 881.
tréispi: 882, 894.
tréisprezèĉi: 884.
tréisprĕzèĉe: 887, 889+: tréispi, 897+: [AL] tréispĉe.
tréisprezèĉe, tréispe: 890, 892-893, 900.
tréisprezèĉe, tréispe: 899.

PATRUSPREZECE „quatorze“

[1575]

I. [Întrebare indirectă].
ALF 1111; AIS 292; ALMC 1879; ALA 400; ALC 446; ALJA 1632.

II. pátrusprezeĉe, páisprezeĉe: 671, 759.
páispe: 672-673, 678, 681, 683-684, 688, 691, 694, 696-697, 699, 701, 703-704, 706, 708-710, 712-714, 718-719, 730, 734, 762, 764-765, 767-768, 771, 777-781, 783, 786-787, 789, 791-792, 794, 799-800, 803, 805, 815, 836-837, 841-842, 851, 853, 855, 858-859, 863, 865-866, 869-870.
páisprezèĉe: 674-677, 679-680, 682, 686-687, 689-690, 695, 702, 711, 716, 728, 731, 735, 743, 746-748, 750, 757, 760, 763, 766, 769-770, 772-776, 782, 784-785, 817+: páiĉe, 821+: páispie, 827+: páispșe, 828+: páișpie, 829+: páispie, 831+: páișpie, 832+: pátrusprezèĉe, 833+: páispe, 843, 845, 854, 857, 860, 867, 878, 885, 887-888, 895+: páispi.
páisprăzeĉe: 685, 692, 705, 715.
páispie: 693, 823, 835, 898.
páișpe: 698, 700, 811, 818-819, 891.
páisprezêce, páispe: 707, 892-893, 900.
páispe: 717, 741-742, 749, 751, 788, 802, 807-809, 839, 844, 852, 856, 868, 883.
pátrusprezeĉe: 720, 756, 758, 890+: sau páispe.
páispĉ: 721.
páispi: 722.
páispi: 723, 725-727, 732, 736-738, 740, 744-745, 752-754, 847.
páispreĉe: 724.
páispĉi: 729.
páispe: 733, 840, 846.
páispriĉe: 739.
páispe: 755, 838.
páispie: 761, 790, 797, 812, 834, 861.
páispie: 793, 795, 804.
páispie: 796, 801.
páisphe: 798, 806.
páisphe: 810.
páisprĕzèĉe: 813+: páișpe, 816+: páișpie, 822+: páispie, 872+: páispiĉe, 881+: páispreĉi, páispe, 897+: [AL] páispĉe, 899+: páispe.
páișpe: 814.
páisprĕzeĉe, páispe: 820.
páisprăzĕĉe, páispșe: 824.
páispe: 825.
páisprezeĉe: 826.
páisprîzèĉe: 830
páispie: 848, 862, 864.
páisprizèĉe: 849, 886.
páișpe: 850.
páisprezèĉe: 871+: páispĉi, 876+: páispi, 877.
páisprĕzèĉi, paișpĉi: 873.
páisprezèĉi: 874, 875+: páispi, 884, 896+: páispĉi.
páisprăzăĉi, páispi: 879.
páisprezèĉe: 880+: páispĉi.
páispi: 882, 894.
páisprĕzèĉe, páispi: 889.

APRILIE „avril“

[1548]

I. [Întrebare indirectă].
Cf. ALRM II 600; NALR-Olt. MN, pls. 42; ALF 104; AIS 319; ALL 871; ALG 1048; ALMC 1423; ALPO 67; ALChB 106; ALW 111; ALA 11; ALAL 123; ALB 117; ALCe 1158; ALFC 91; ALJA-L6; ALLR 808; ALN 596 *; ALP 110; ASLEF 32.

Note la hartă:
II. 709: cu flori dă merișór.
766: îi priéște, nu-i ~.
770: ĉe priéște, ~, ĉe nu, beléște, moáre vitele.
785: șî priéște șî beléște [!].
805: [B] priéște și beléște.
741: dóo săptămîni férică și dóo disférică.

CINCISPREZECE „quinze“

[1576]

I. [Întrebare indirectă].
ALF 1124; AIS 293; ALMC 1879; ALPO 463; ALJA 1633.

II. ĉínsprezèĉe: 671, 674-677, 680, 682, 687, 689-691, 695, 701-702, 707, 711, 716, 720, 728, 735, 743, 746-748, 750, 756, 763, 769, 776, 816+: ĉínșpie, 821, 826, 828+: ĉínspie, 833+: ĉínspie, 840, 845, 854, 886, 888, 892+: ĉínspe, 897+: ĉínspĉe, ĉínspe.
ĉínspe: 672-673, 678, 681, 683-684, 688, 694, 696-697, 699, 703, 706, 708-710, 712-714, 717-719, 730-731, 734, 752, 755, 762, 764, 767, 771, 777, 786-787, 789-792, 794, 799-800, 805, 815, 829+: ĉínspreĉe, 837, 841-842, 844, 851, 853, 855, 859, 863, 865, 870, 885.
ĉínĉisprezeĉe: 679.
ĉínsprăzeĉe: 685-686, 692, 705, 715, 889+: ĉínspi.
ĉínspie: 693, 898.
ĉînsprezeĉe: 698.
ĉînspe: 700.
ĉînspe: 704.
ĉínspŝ: 721.
ĉínspi: 722.
ĉínspi: 723, 725-727, 732, 736, 738, 740, 742, 744-745, 753, 847.
ĉínspreĉe: 724.
ĉínspĉi: 729.
ĉínspe: 733, 754, 803.
ĉínspe: 737, 741, 749, 751, 788, 802, 807-809, 839, 852, 858, 868.
ĉínspriĉe: 739.
ĉîsprezèĉe: 757-760, 766, 770, 772-775, 782, 784-785, 832+: ĉîspe, 843, 857, 860.
ĉîspie: 761.
ĉîspe: 765, 768, 778-781, 783, 846, 856, 866, 869.
ĉínspie: 793, 795, 801, 804.
ĉínspie: 796-797, 827.
ĉínsphe: 798, 806.
ĉínsphe: 810.
ĉínspe: 811, 817-819, 824, 891.
ĉínspie: 812.
ĉínsʼpe, ĉínsprezèĉe: 813.
ĉínspie: 814.
ĉínsprĕzĕĉe, ĉîspe: 820.
ĉínsprĕzeĉe, ĉínspie: 822.
ĉîspie: 823, 831.
ĉínspe: 825.
ĉîsprĕzèĉe: 830.
ĉínspie: 834-835, 848, 861-862, 864.
ĉínspe: 838.
ĉínsprizèĉe: 849.
ĉínsʼpe: 850.
ĉínsprezèĉe: 867, 871+: ĉínspĉi.
ĉínsprĕzèĉe: 872+: ĉínspiĉe.
ĉínsprĕzèĉi, ĉínspĉi: 873.
ĉínsprezèĉi: 874, 876+: ĉínspi, 884.
ĉínsprezèĉi, ĉínspi: 875.
ĉínsprezeĉe: 877, 893+: ĉínspe, 895+: ĉínspi, 900+: ĉínspe.
ĉínsprĕzĕĉe: 878.
ĉínsprăzăĉi, ĉínspi: 879.
ĉínsprezèĉe: 880+: ĉínspĉi, 883+: ĉínspe.
ĉínsprĕzèĉe: 881+: ĉínspi, 887, 890+: ĉínspe, 899+: ĉínspe.
ĉínspi: 882.
ĉîspi: 894.
ĉínsprezeĉi, ĉínspĉi: 896.

ŞAISPREZECE „seize“

[1577]

I. [Întrebare indirectă].
ALF 1212; AIS 294; ALMC 1879; ALJA 1633.

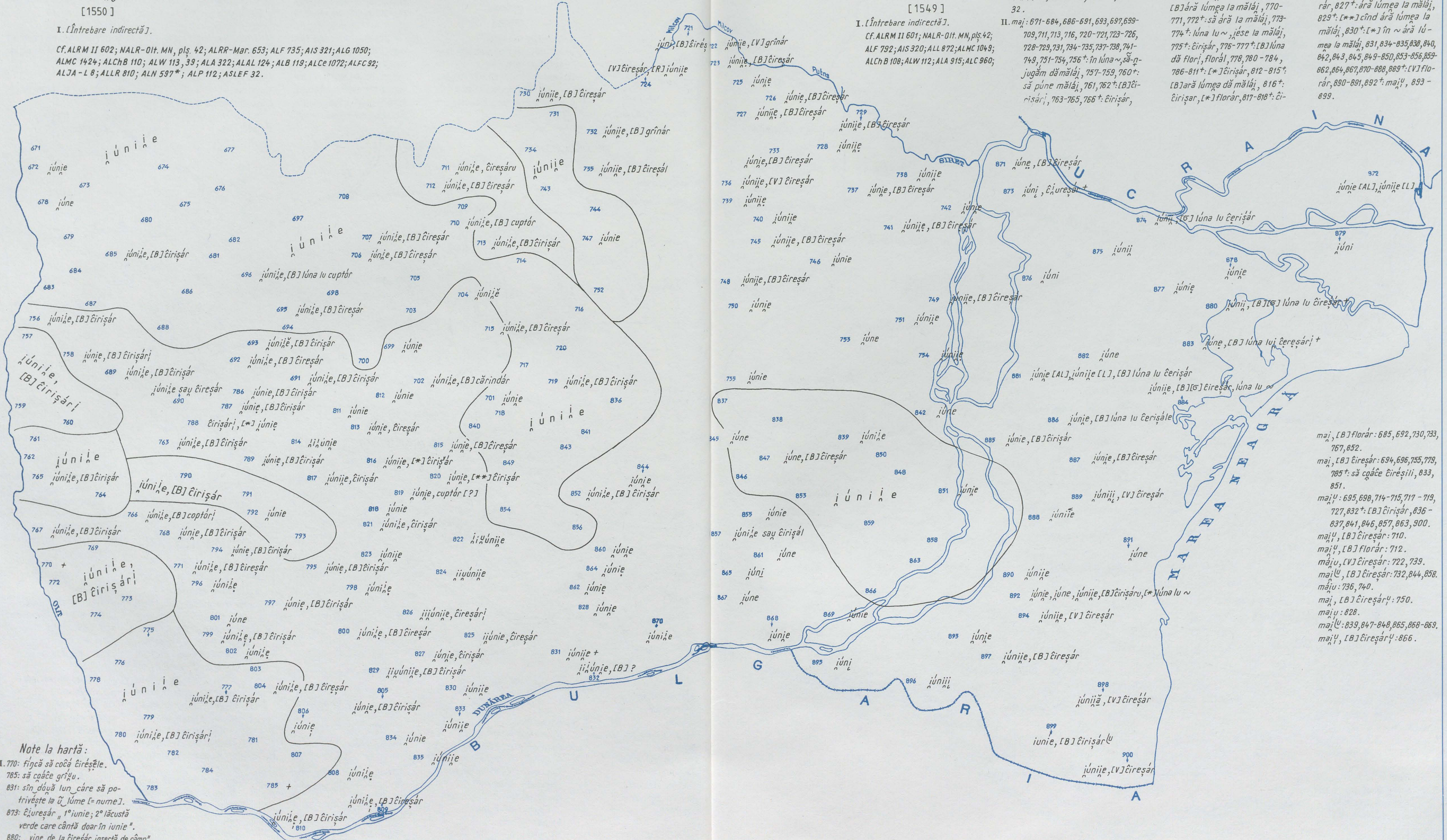
II. șeáisprezeĉe: 671, 674-677, 689.
șáispe: 672-673, 678, 681, 683-684, 688, 694, 696, 699, 703-704, 706-710, 712-714, 717-718, 730-731, 734, 755, 762, 764-765, 767-768, 771, 777-781, 783, 786-787, 790, 792, 794, 797, 803, 805, 818, 836-837, 840-842, 853, 855, 859, 863, 865, 869-870, 885.
șáisprezèĉe: 679-680, 682, 686-687, 690-691, 695, 697, 701-702, 711, 716, 720, 728, 735, 742-743, 746-748, 750, 756-757, 759-760, 763, 766, 769-770, 772-776, 782, 784-785, 813+: șáisʼpie, 821, 826, 828+: șáisʼpe, 829+: șáispe, 830, 832+: șáispe, 833+: șáispie, 843, 845, 860, 877, 886-888, 892+: șáispe, 895+: șáispi, 897+: șáispĉe, șáispe, 900+: șáispe.
șáisprăzeĉe: 685, 692, 705, 715, 822+: șáispie.
șáispie: 693, 823, 898.
șeáisprezeĉe: 698.
șáispe: 700.
șáispe: 713, 719, 733, 846, 851.
șáispi: 721, 847, 856.
șáispĉi: 722, 729.
șáispi: 723, 725-727, 732, 736, 738, 740, 744-745, 752.
șáispriĉe: 724, 739.
șáispe: 737, 741, 749, 751, 753-754, 788-789, 791, 800, 802, 807-809, 839, 844, 852, 857, 868, 883.
șásesprezeĉe: 758.
șáispie: 761, 812, 815, 827.
șáispie: 793, 795-796, 799, 801, 804.
șáisphe: 798, 806.
șáisphe: 810.
șáispe: 811, 817, 824.
șáispie: 814.
șʼáisprezeĉe, șʼáispie: 816.
șáisʼpie: 819, 831+: șʼáisprèzeĉe.
șáisprĕzeĉe, șáisʼpe: 820.
șáispe: 825, 858.
șáisʼpie: 834-835.
șʼáispe: 838.
șáispie: 848, 861-862, 864.
șáisprizèĉe: 849.
șʼáisʼpe: 850, 866.
șáisprezèĉe: 854, 867.
șáisprezèĉe: 871+: șáispi.
șáisprĕzèĉe: 872+: șáispiĉe, 878, 880+: șáispĉi, 889+: șáispi.
șáisprezèĉi: 873+: șáispĉi, 874, 875+: șáispi: 876+: șáispi, 884.
șáisprăzăĉe, șáispi: 879.
șáisprĕzèĉe: 881+: șáispi.
șáispi: 882, 894.
șásesprezèĉe, șáispe: 890.
șáispe: 891, 893+: șáisprezeĉe.
șáisprĕzèĉi, șáispĉi: 896.
șáisprĕzèĉe, șáispi: 899.

IUNIE „juin“

[1550]

I. [Întrebare indirectă].

Cf. ALRM II 602; NALR-Olt. MN, plș. 42; ALRR-Mar. 653; ALF 735; AIS 321; ALG 1050; ALMC 1424; ALChB 110; ALW 113, 39; ALA 322; ALAL 124; ALB 119; ALCe 1072; ALFC 92; ALJA-L 8; ALLR 810; ALN 597*; ALP 112; ASLEF 32.

Note la hartă:

II. 770: fịncă să cọĉá ĉiréṣẹle.
785: să cọáĉe grîịu.
831: sîn dọ́ụă lun cáre să potrivéṣte la ũ lúme [= nume].
873: ĉịureṣár „1° iunie; 2° lăcustă verde care cântă doar în iunie".
880: „vine de la ĉireṣár, insectă de câmp".
883: ĉẹrẹṣárị „insecte care cântă numai în luna iunie".

MAI „mai“

[1549]

I. [Întrebare indirectă].

Cf. ALRM II 601; NALR-Olt. MN, plș. 42; ALF 792; AIS 320; ALL 872; ALMC 1049; ALChB 108; ALW 112; ALA 915; ALC 960; ALAL 124; ALB 118; ALFC 91; ALJA-L 7; ALLR 809; ALN 597*; ALP 111; ASLEF 32.

II. maị: 671-684, 686-691, 693, 697, 699-709, 711, 713, 716, 720-721, 723-726, 728-729, 731, 734-735, 737-738, 741-749, 751-754, 756+: în lúna ~, sẵ-ṇ-jugăm dămăláị, 757-759, 760+: să púne măláị, 761, 762+: [B] ĉiriṣárị, 763-765, 766+: ĉiriṣár, 768+: sápă lúmẹa la măláị; ịeị atúnĉ înĉepẹá la plug, 769+: [B] áră lúmẹa la măláị, 770-771, 772+: să áră la măláị, 773-774+: lúna lu ~, ịése la măláị, 775+: ĉiriṣár, 776-777+: [B] lúna dă florị, florál, 778, 780-784, 786-811+: [*] ĉiriṣár, 812-815+: [B] ară lúmẹa dă măláị, 816+: ĉiriṣar, [*] florár, 817-818+: ĉiriṣár, 819-825+: [B] a venị maị să arăm la măláị, 826+: ?, florár, 827+: áră lúmẹa la măláị, 829+: [**] cînd áră lúmẹa la măláị, 830+: [*] în ~ áră lúmẹa la măláị, 831, 834-835, 838, 840, 842, 843, 845, 849-850, 853-856, 859-862, 864, 867, 870-888, 889+: [V] florár, 890-891, 892+: maịụ, 893-899.

maị, [B] florár: 685, 692, 730, 733, 767, 852.
maị, [B] ĉireṣár: 694, 696, 755, 779, 785+: să cọáĉe ĉiréṣili, 833, 851.
maịụ: 695, 698, 714-715, 717-719, 727, 832+: [B] ĉiriṣár, 836-837, 841, 846, 857, 863, 900.
maịụ, [B] ĉireṣár: 710.
maịụ, [B] florár: 712.
máịu, [V] ĉireṣár: 722, 739.
maịụ, [B] ĉireṣár: 732, 844, 858.
máịu: 736, 740.
maị, [B] ĉireṣárụ: 750.
maịụ: 828.
maịụ: 839, 847-848, 865, 868-869.
maịụ, [B] ĉireṣárụ: 866.

IULIE „juillet“

[1551]

I. [Întrebare indirectă].

Cf. ALRM II 603; NALR-Olt. MN, pls. 42; ALRR-Mar. 654; ALF 734; AIS 322; ALG 1051; ALMC 1424; ALChB 112; ALW 114; ALA 872; ALC 917; ALAL 125; ALB 120; ALFC VII; ALJA 99; ALLR 811; ALN 597 *; ALP 113; ASLEF 32.

AUGUST „août“

[1552]

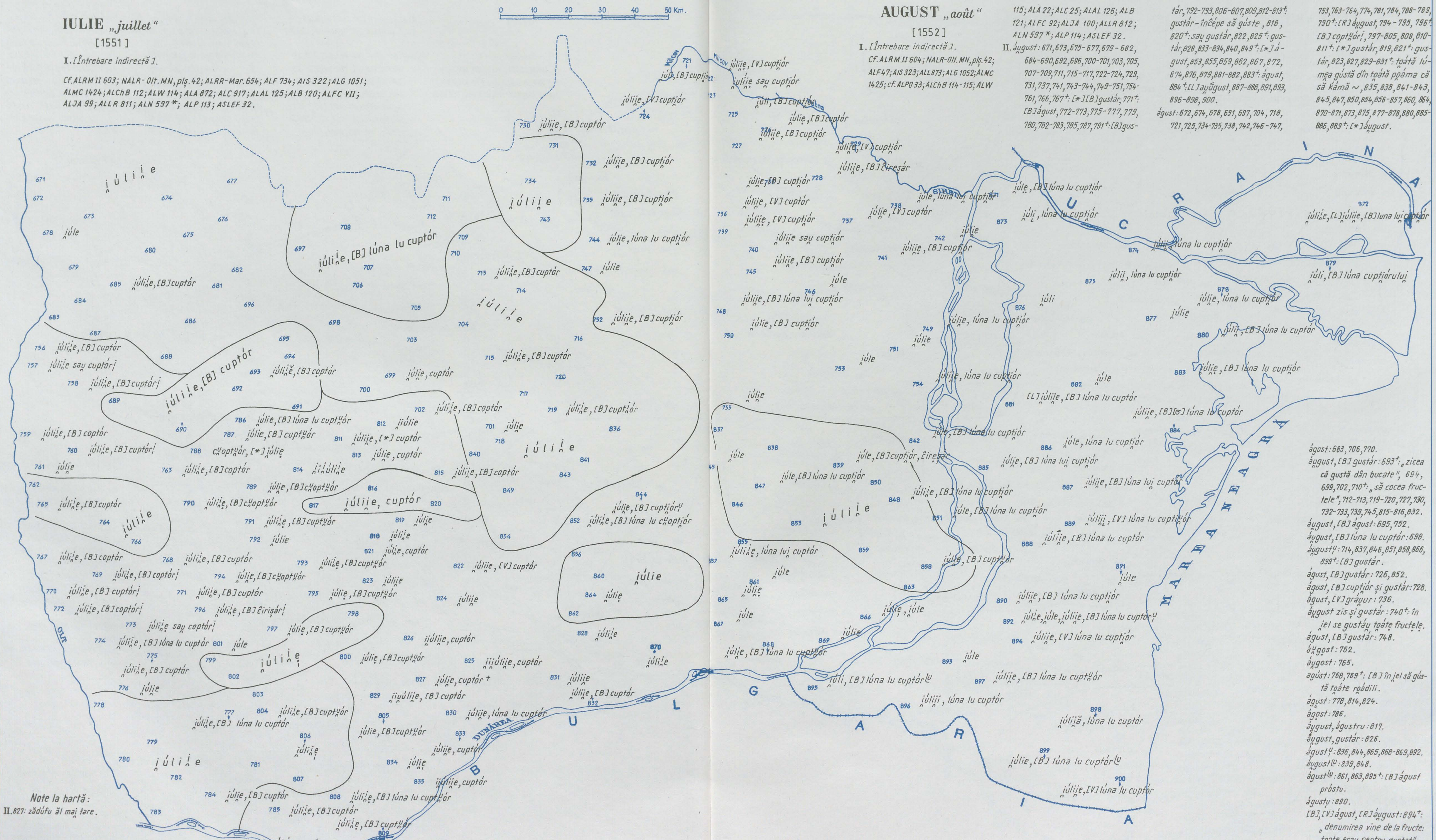
I. [Întrebare indirectă].

Cf. ALRM II 604; NALR-Olt. MN, pls. 42; ALF 47; AIS 323; ALL 873; ALG 1052; ALMC 1425; cf. ALPO 33; ALChB 114-115; ALW 115; ALA 22; ALC 25; ALAL 126; ALB 121; ALFC 92; ALJA 100; ALLR 812; ALN 597 *; ALP 114; ASLEF 32.

II. ángust: 671, 673, 675-677, 679-682, 684-690, 692, 696, 700-701, 703, 705, 707-709, 711, 715-717, 722-724, 729, 731, 737, 741, 743-744, 749-751, 754-761, 766, 767+: [*][B] gustár, 771+: [B] águst, 772-773, 775-777, 779, 780, 782-783, 785, 787, 791+: [B] gustár, 792-793, 806-807, 809, 812-813+: gustár – încépe să gúste, 818, 820+: sau gustár, 822, 825+: gustár, 828, 833-834, 840, 849+: [*] águst, 853, 855, 859, 862, 867, 872, 874, 876, 879, 881-882, 883+: águst, 884+: [L] aŭŭgust, 887-888, 891, 893, 896-898, 900.

águst: 672, 674, 678, 691, 697, 704, 718, 721, 725, 734-735, 738, 742, 746-747, 753, 763-764, 774, 781, 784, 788-789, 790+: [R] ángust, 794-795, 796+: [B] coptᵘóri, 797-805, 808, 810-811+: [*] gustár, 819, 821+: gustár, 823, 827, 829-831+: toátă lúmea gústă dîn toátă poáma că să kámă ~, 835, 838, 841-843, 845, 847, 850, 854, 856-857, 860, 864, 870-871, 873, 875, 877-878, 880, 885-886, 889+: [*] ángust.

ágost: 683, 706, 770.
ángust, [B] gustár: 693+: „zicea că gustă dân bucate", 694, 699, 702, 710+: „să cocea fructele", 712-713, 719-720, 727, 730, 732-733, 739, 745, 815-816, 832.
ángust, [B] águst: 695, 752.
ángust, [B] lúna lu cuptór: 698.
ángustᵘ: 714, 837, 846, 851, 858, 866, 899+: [B] gustár.
águst, [B] gustár: 726, 852.
águst, [B] cuptiór și gustár: 728.
águst, [V] gráuur: 736.
ángust zis și gustár: 740+: în iel se gustáu toáte fructele.
águst, [B] gustár: 748.
áᵘgost: 762.
ángost: 765.
agúst: 768, 769+: [B] în iel să gústă toáte roádili.
águst: 778, 814, 824.
ágost: 786.
ángust, águstru: 817.
ángust, gustár: 826.
águstᵘ: 836, 844, 865, 868-869, 892.
ángustᵘ: 839, 848.
águstᵘ: 861, 863, 895+: [B] águst próstu.
águstu: 890.
[B], [V] águst, [R] ángust: 894+: „denumirea vine de la fructe: toate erau pentru gustat".

Note la hartă:
II. 827: zădúfu ăl maĭ tare.

SEPTEMBRIE „septembre“

[1553]

I. [Întrebare indirectă].

Cf. ALRM II 605; NALR-Olt. MN, pls. 43; ALRR-Mar. 655; ALF 1220; AIS 324; ALG 1053; ALMC 1426; cf. ALCh B 114; ALW 116; ALA 1137; ALC 1186; ALAL 127; ALB 122; ALFC VII; ALLR 813; ALN 597*; ALP 115; ASLEF 32.

NOUĂSPREZECE „dix-neuf“

[1580]

I. [Întrebare indirectă].
ALF 414; AIS 297; ALMC 1879; ALA 596; ALC 640.

II. nóuăsprezèĉe: 671, 674-677, 679-680, 682, 687, 689-691, 695, 702, 704, 711-712, 716, 720, 816+: nóuăș'p'e, 886-887, 892+: nóuășpe, nóoșpe, 897+: nóuăspĉe, nóuășpe.
nóuășpe: 672-673, 678, 681, 683-684, 688, 692, 694, 696-697, 699, 701, 703, 706-710, 713-714, 718-719.
nóuăsprăzeĉe: 685-686, 705, 715.
nóuășp'e: 693, 814, 823.
nóuășpe: 698.
nóuășpe: 700, 717.
nóospîĉi: 721.
nóospĉi: 722.
nóuîșpi: 723.
nóospriĉe: 724.
nóuăsprezèĉe: 725.
nóuoșpi: 726.
nóuâșpi: 727.
nóosprezèĉe: 728, 743, 746-747, 820+: nóoșpe, 827-828+: nóuășpe, 830, 843, 845, 854-855, 857, 860, 863, 867, 888, 899+: nóoșpe, 900+: nóoșpe.
nóuspreĉe: 729.
nóoșpe: 730-731, 735, 754-755, 815, 818, 835-837, 839, 841-842, 848, 851-853, 858, 866, 870, 885.
nóoșpi: 732, 737-738, 740, 744-745, 752, 856.
nóospe: 733.
nóospi: 734.
nóuușpi: 736.
nóuospriĉe: 739.
nóuîșpe: 741.
nóosprizĕĉe: 742.
nóuâsprezèĉe: 748, 750.
nóoșpe: 749, 751, 753, 844, 865, 868.
nóuosprezèĉe: 756-760, 763, 765, 769-770, 772-778, 782, 784-785, 826, 829, 893+: nóuoșpe.
nóuoșp'e: 761, 834.
nóuoșpe: 762, 764, 767-768, 771, 779-781, 783, 840, 846, 869.
nóuospreĉe: 766.
nuóuoșpe: 786, 791, 794, 799, 805.
nuóoșpe: 787, 803, 810.
nuóuoșpe: 788, 798, 800, 802.
nuóuășp'e: 789, 807-808.
nuóuoșp'e: 790, 797.
nuóuosprezéĉe: 792.
nuóuoșp'e: 793.
nuóoșp'e: 795.
nuóuășp'e: 796, 801, 804.
nuóoșp'e: 806.
nuóuășpe: 809.
nóoș'pe: 811, 859.
nóuășp'e: 812, 898.
nóuoșp'e, nóosprĕzèĉe: 813.
nóuŏșpe: 817.
nóoș'p'e: 819.
nóŏsprezèĉe: 821, 877.
nóospĉe: 822+: nóosprĕzèĉe.
nóuușpe: 824.
nóoșpe: 825, 891.
nóoș'p'e: 831.
nóuosprĕzeĉe, nóuoșpe: 832.
nóuosprezèĉe: 833+: nóoșp'e, 893+: nóuoșpe.
nóușpe: 838.
nóoșpe: 847.
nóosprizèĉe: 849.
nóușpĉe: 861.
nóoșp'e: 862, 864.
nóuăsprezèĉe: 871+: nóuășpĉi, 872+: nóuășpîĉi, 895+: nóuășpi.
nuóuăsprĕzèĉi, nuóuășpĉi: 873.
nuóuâsprezèĉi: 874.
nuóuăsprezèĉi, nuóuășpi: 875.
nóuăsprezèĉi: 876+: nóuâșpi, 884.
nuóuăsprĕzèĉe: 878.
nóuusprăzăĉi, nóuușpi: 879.
nóuăsprezèĉe, nóuășpĉi: 880.
nuóuusprĕzèĉe, nuóuușpi: 881.
nóuușpi: 882+: nóuăsprezèĉe.
nóuășpe: 883.
nóuăsprăzèĉe, nóuășpi: 889.
nuóuăsprĕzèĉe sau nóuășpe: 890.
nóoșpi: 894.
nuóuusprezèĉi, nóuușpĉi: 896.

Note la hartă:

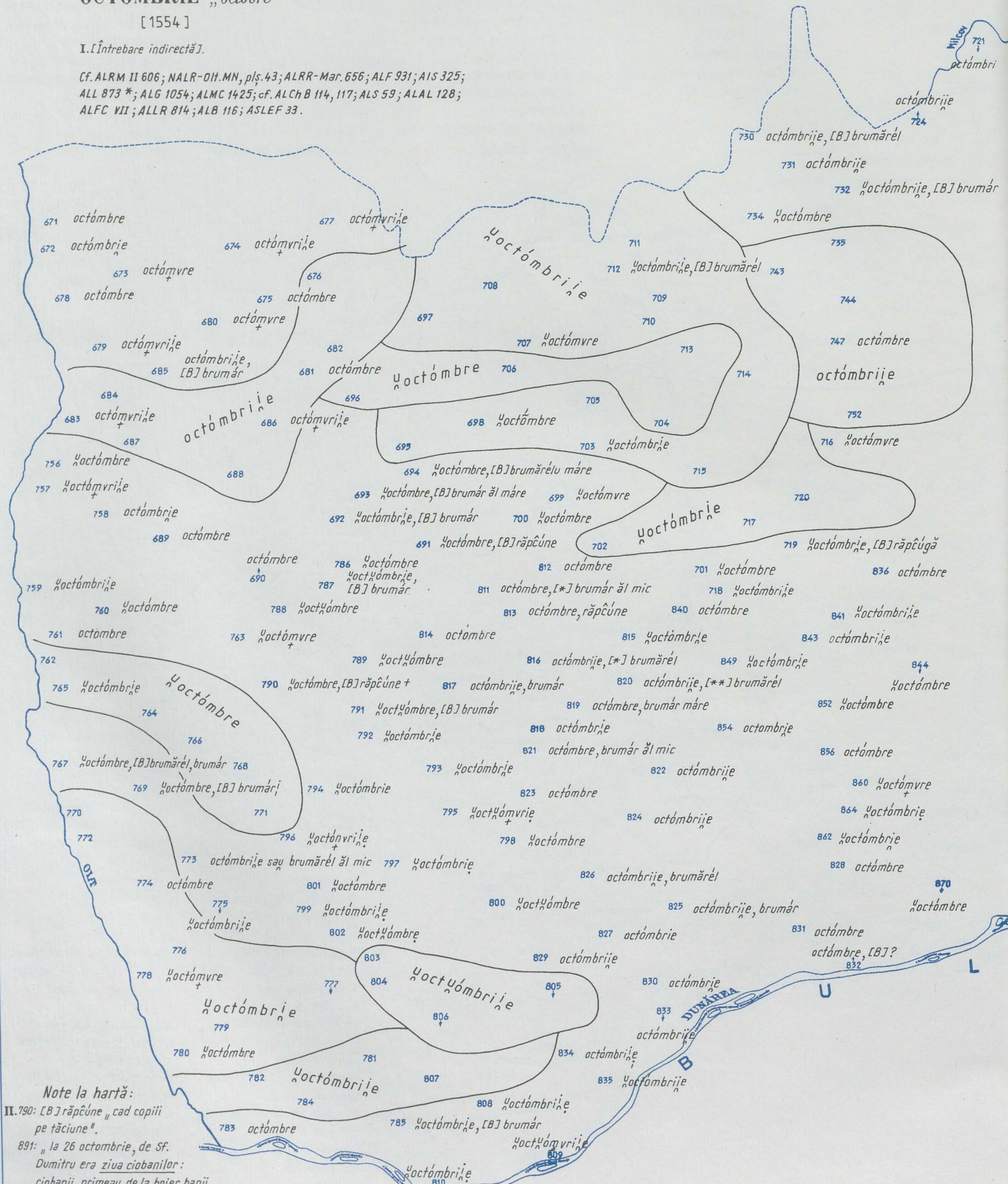
II. 740: îi mai zîĉă și brumár; iel înĉepea prevestirea cu brúma.
820: a veni răpĉúne, cad copiii pă tăĉúne.
821: cáde ómu pă tăĉúne.

OCTOMBRIE „octobre“

[1554]

I. [Întrebare indirectă].

Cf. ALRM II 606; NALR-Olt.MN, pl.ș.43; ALRR-Mar. 656; ALF 931; AIS 325; ALL 873 *; ALG 1054; ALMC 1425; cf. ALChB 114, 117; ALS 59; ALAL 128; ALFC VII; ALLR 814; ALB 116; ASLEF 33.

Note la hartă:

II. 790: [B] răpĉúne „cad copiii pe tăciune“.

891: „la 26 octombrie, de Sf. Dumitru era ziua ciobanilor: ciobanii primeau de la boier banii ce li se cuveneau“.

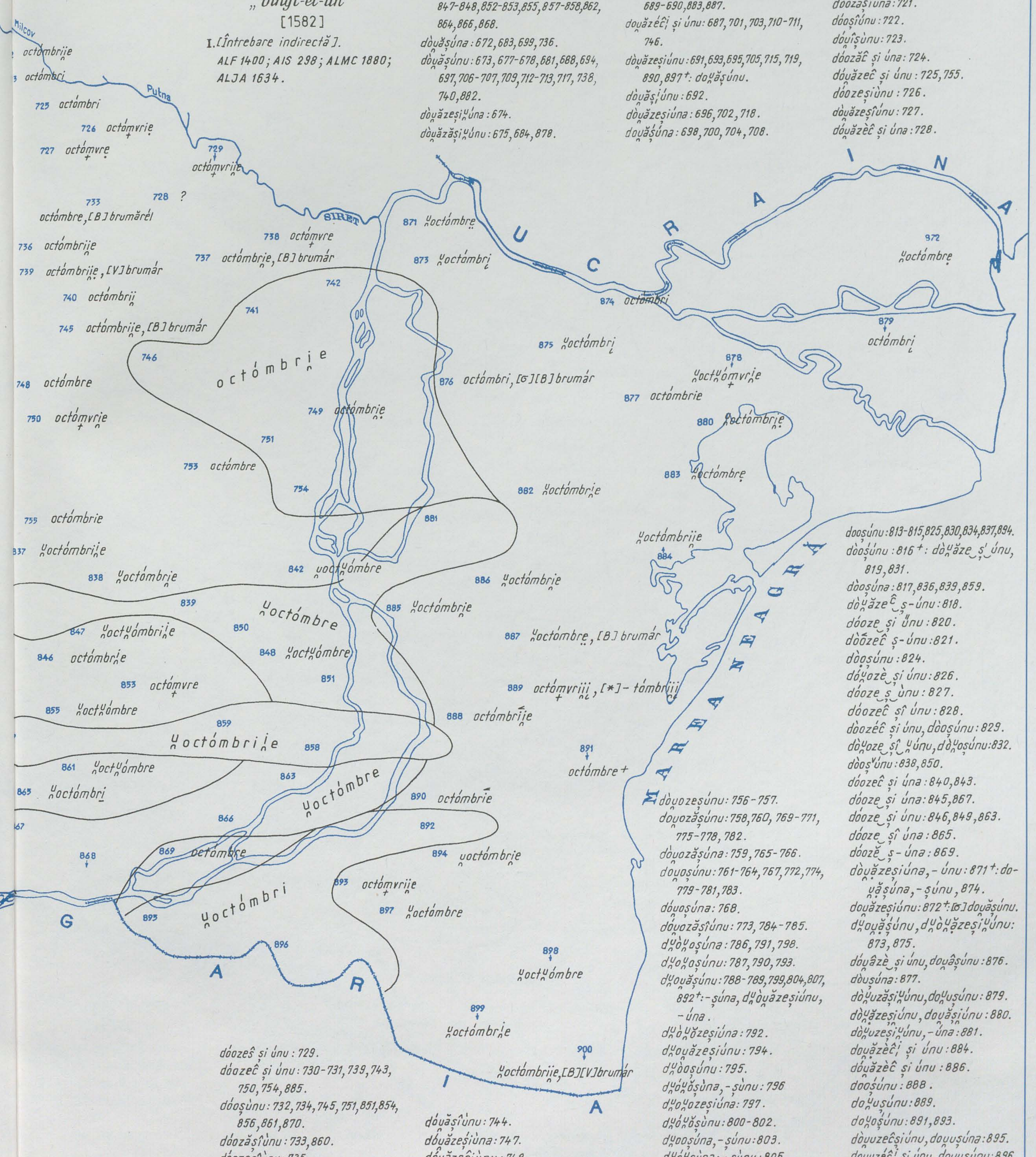
DOUĂZECI ȘI UNU

„vingt-et-un“

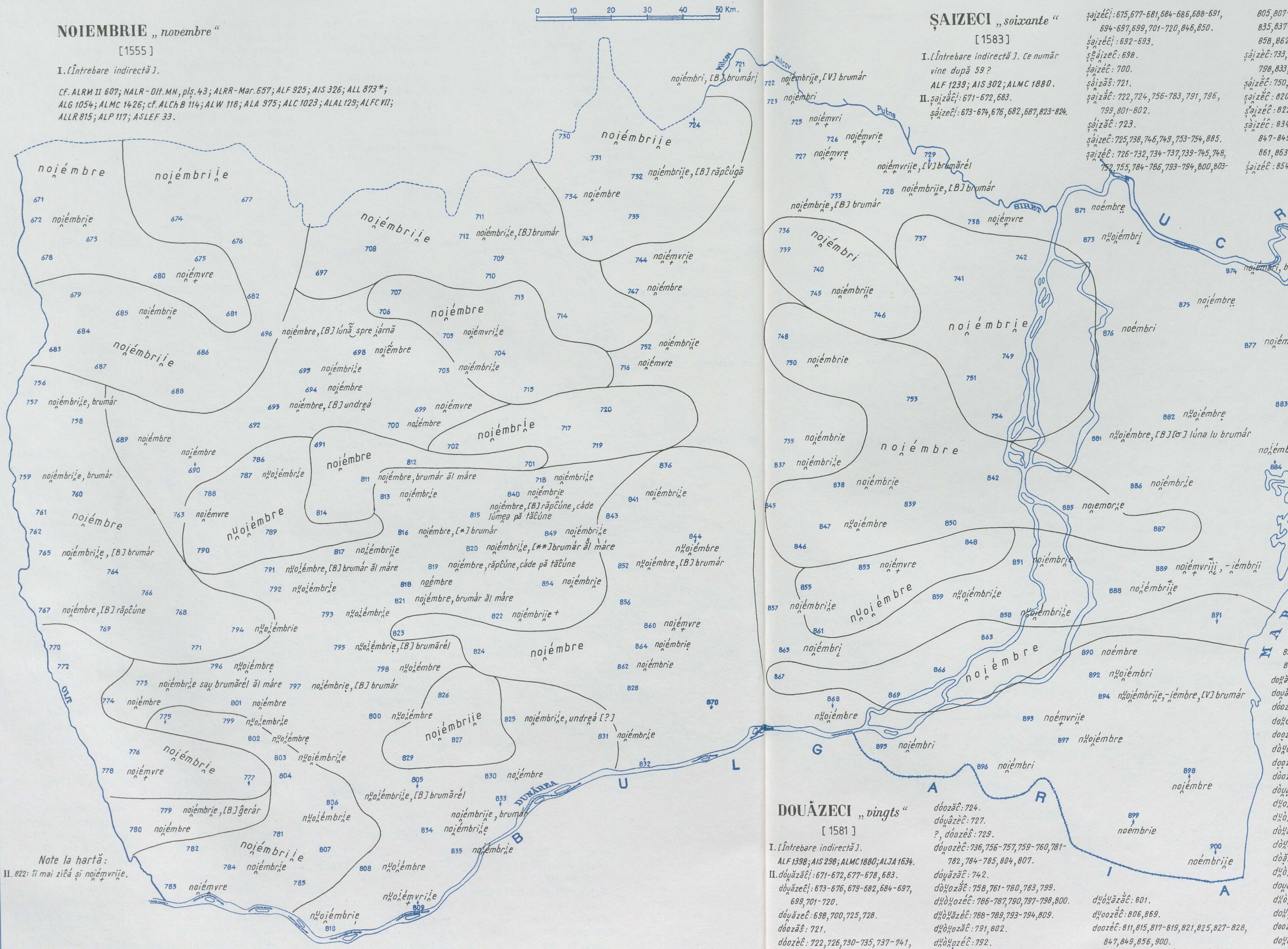
[1582]

I. [Întrebare indirectă].

ALF 1400; AIS 298; ALMC 1880; ALJA 1634.

II. dòoșúnu: 671, 811-812, 823, 833+: douăzéĉ și únu, 835, 841-842, 844, 847-848, 852-853, 855, 857-858, 862, 864, 866, 868.
dòuășúna: 672, 683, 699, 736.
dòuășúnu: 673, 677-678, 681, 688, 694, 697, 706-707, 709, 712-713, 717, 738, 740, 882.
dòuăzeșiúna: 674.
dòuăzășiúnu: 675, 684, 878.
douăzéĉi și úna: 676, 714.
dòuăzeșiúnu: 679-680, 682, 685-686, 689-690, 883, 887.
douăzéĉi și únu: 687, 701, 703, 710-711, 746.
dòuăzeșiúnu: 691, 693, 695, 705, 715, 719, 890, 897+: douășúnu.
dòuășiúnu: 692.
dòuăzeșiúna: 696, 702, 718.
douășúna: 698, 700, 704, 708.
dóuăzeĉ și únu: 716, 822+: [L].
douăzeșúna: 720.
dóozășîúna: 721.
dóoșîúnu: 722.
dóuîșùnu: 723.
dóozăĉ și úna: 724.
dóuăzeĉ și únu: 725, 755.
dóozeșiùnu: 726.
dòuăzeșîúnu: 727.
dóuăzèĉ și úna: 728.
dóozeŝ și únu: 729.
dóozeĉ și únu: 730-731, 739, 743, 750, 754, 885.
dóoșùnu: 732, 734, 745, 751, 851, 854, 856, 861, 870.
dóozășîùnu: 733, 860.
dóozeșîùnu: 735.
dóozășiùnu: 737.
dòuășîúnu: 741.
dóuăzăĉ și únu: 742.
dóuășîùnu: 744.
dóuăzeșiùna: 747.
dóuăzeĉiùnu: 748.
dóuâșùnu: 749.
dóoșîùna: 752.
dóoĉșùna: 753.
dòuozeșúnu: 756-757.
douozășúnu: 758, 760, 769-771, 775-778, 782.
dòuozășúna: 759, 765-766.
douoșúnu: 761-764, 767, 772, 774, 779-781, 783.
dóuoșúna: 768.
dóuozășîúnu: 773, 784-785.
duòuoșúna: 786, 791, 798.
duouoșúnu: 787, 790, 793.
duouășúnu: 788-789, 799, 804, 807, 892+: -șúna, duòuăzeșiúnu, -úna.
duòuŏzeșiúna: 792.
duouăzeșiúnu: 794.
duòoșúnu: 795.
duóuŏșùna, -șùnu: 796
duouozeșiúna: 797.
duóuŏșùnu: 800-802.
duooșúna, -șúnu: 803.
duóușùna; -șùnu: 805.
duòozășîúna: 806.
duóuŏșùna: 808, 810.
duóuășùnu: 809.
doosúnu: 813-815, 825, 830, 834, 837, 894.
dòoșúnu: 816+: dòuăze ș' únu, 819, 831.
dòoșúna: 817, 836, 839, 859.
dòuăzeĉ ș-únu: 818.
dóoze și ǘnu: 820.
dòozeĉ ș-únu: 821.
dòoșúnu: 824.
dóuozè și únu: 826.
dóoze ș ùnu: 827.
dóozeĉ șî únu: 828.
dòozéĉ și únu, dòoșúnu: 829.
dòuoze șî uúnu, dòuoșúnu: 832.
dòoșvúnu: 838, 850.
dóozeĉ și úna: 840, 843.
dóoze și úna: 845, 867.
dóoze și únu: 846, 849, 863.
dóoze șî úna: 865.
dóozĕ ș-úna: 869.
dòuăzeșiúna, -únu: 871+: douășúna, -șúnu, 874.
douăzeșiúnu: 872+: [σ] douășúnu.
duouășúnu, duòuăzeșiuúnu: 873, 875.
dóuâzè și únu, douâșúnu: 876.
dòușúna: 877.
dòuuzășiuúnu, douușúnu: 879.
dòuăzeșiúnu, douășiúnu: 880.
dòuuzeșiuúnu, -úna: 881.
douăzèĉi și únu: 884.
dóuăzèĉ și únu: 886.
dooșúnu: 888.
douușúnu: 889.
douoșúnu: 891, 893.
dòuuzeĉșiúnu, douușúna: 895.
douuzéĉi și únu, douușúnu: 896.
dòuășúnu: 898.
dòozeșiúna, -únu: 899.
doozeșiuúnu: 900.

NOIEMBRIE „novembre“

[1555]

I. [Întrebare indirectă].

Cf. ALRM II 607; NALR-Olt.MN, plș.43; ALRR-Mar.657; ALF 925; AIS 326; ALL 873*; ALG 1054; ALMC 1426; cf. ALCh B 114; ALW 118; ALA 975; ALC 1023; ALAL 129; ALFC VII; ALLR 815; ALP 117; ASLEF 33.

Note la hartă:
II. 822: ți mai zică și noiémvrije.

ȘAIZECI „soixante“

[1583]

I. [Întrebare indirectă]. Ce număr vine după 59?
ALF 1239; AIS 302; ALMC 1880.

II. șaizăĉi: 671-672, 683.
șáizeĉi: 673-674, 676, 682, 687, 823-824.
șaizéĉi: 675, 677-681, 684-686, 688-691, 694-697, 699, 701-720, 846, 850.
șaizéĉi: 692-693.
șeáizeĉ: 698.
șaizéĉ: 700.
șáizăŝ: 721.
șaizăĉ: 722, 724, 756-783, 791, 796, 799, 801-802.
șáizăĉ: 723.
șáizeĉ: 725, 738, 746, 749, 753-754, 885.
șaizéĉ: 726-732, 734-737, 739-745, 748, 752, 755, 784-786, 793-794, 800, 803-805, 807-819, 821, 825-830, 832, 835, 837-838, 840, 842, 845, 851, 858, 862, 864-865, 868, 870, 877.
șáizèĉ: 733, 747, 751, 788, 792, 795, 797-798, 833, 857, 886.
șáizĕĉ: 750, 787, 789-790, 806, 869.
șaizĕĉ: 820.
șaizéĉ: 822, 831.
șàizéĉ: 834, 836, 839, 841, 843-844, 847-849, 852-853, 855-856, 859-861, 863, 866-867.
șaizéĉ: 854.
șaiizéĉi: 871.
șaiizéĉ: 872, 876, 889.
șaiizéĉ: 873, 875, 891.
șiaiizéĉi: 874.
șàiizéĉi: 878.
șaiizăĉ, -zĕĉ: 879.
șaiizéĉ: 880.
șaiizéĉ: 881-883, 888, 890, 895-896, 900.
șaiizéĉi: 884, 893.
șaiizéĉi: 887, 892, 894, 897-898.
șaizéĉi: 899.

DOUĂZECI „vingts“

[1581]

I. [Întrebare indirectă].
ALF 1398; AIS 298; ALMC 1880; ALJA 1634.

II. dóuăzăĉi: 671-672, 677-678, 683.
dóuăzeĉi: 673-676, 679-682, 684-697, 699, 701-720.
dóuăzeĉ: 698, 700, 725, 728.
dóozăŝ: 721.
dóozèĉ: 722, 726, 730-735, 737-741, 743-755, 830, 843, 885-886.
dóuîzăĉ: 723.
dóozăĉ: 724.
dóuâzèĉ: 727.
?, dóozéŝ: 729.
dóuozèĉ: 736, 756-757, 759-760, 781-782, 784-785, 804, 807.
dóuăzăĉ: 742.
dòuozăĉ: 758, 761-780, 783, 799.
duòuozéĉ: 786-787, 790, 797-798, 800.
duòuăzéĉ: 788-789, 793-794, 809.
duòuozăĉ: 791, 802.
duòuozéĉ: 792.
duòozéĉ: 795, 803, 810.
duóuăzĕĉ: 796, 805, 808.
duóuăzăĉ: 801.
duoozĕĉ: 806, 869.
doozéĉ: 811, 815, 817-819, 821, 825, 827-828, 847, 849, 856, 900.
dòozéĉ: 812, 822+: dóoj dă ani, 829, 832-833, 835, 842, 844-845, 848, 851-853, 855, 857, 859, 861-862, 864-868, 870.
douăzéĉ: 813, 883.
douăzéĉ: 814, 816, 872.
dóozeĉ: 820, 840, 854, 860, 863.
douozéĉ: 823, 831, 891, 893.
doozéĉ: 824.
dòuozéĉ: 826, 836-839, 858.
doozéĉ: 834.
dòozéci: 841, 846, 850, 894.
dòuăzéĉi: 871, 880.
duouăzéĉ: 873.
duòuâzéĉi: 874.
dòuăzéĉi: 875, 887, 890, 892.
dòuâzéĉ: 876, 884
dòăzéĉe: 877.
duòuăzéĉ: 878, 889.
douuzăĉ, dóuuzĕĉ: 879.
duòuuzéĉ: 881, 895.
douăzéĉ: 882.
doozéĉi: 888, 899.
douuzéĉi: 896.
douăzéĉi: 897.
dòuăziéĉi: 898.

OPTZECI „quatre-vingts“

[1584]

I. [Întrebare indirectă]. Dar după 79 ce număr vine?
ALF 1113; AIS 303; ALMC 1880; ALJA 1636.

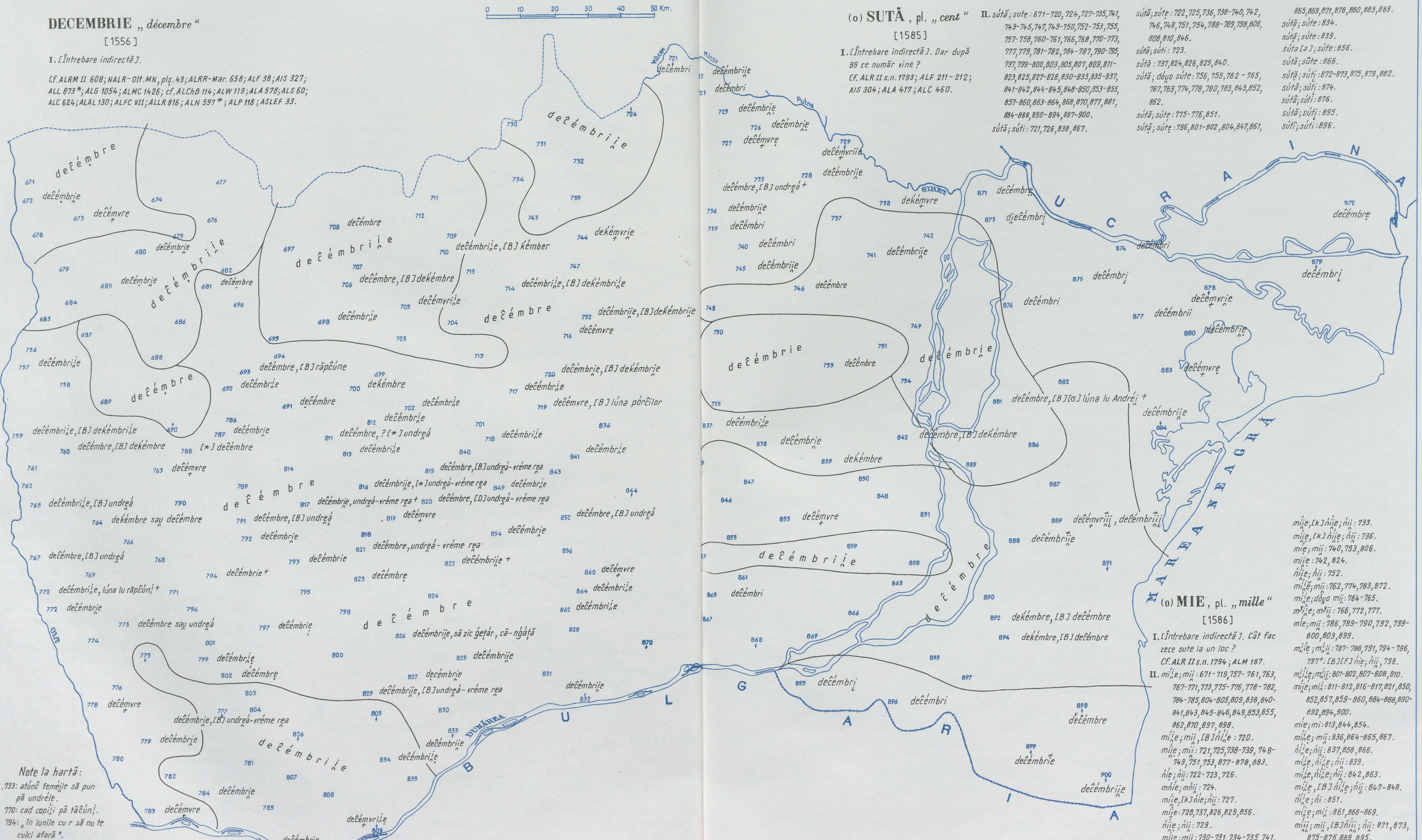
II. obzăĉi: 671-672, 677, 679, 683.
obzéĉi: 673-676, 678, 680-682, 684-690, 824, 880, 887-888, 899.
uobzéĉi: 691-697, 699, 701-720, 846, 850, 871, 878, 884, 892, 894, 897.
uobzéĉ: 698, 700, 726, 730, 732-733, 735, 737-738, 742, 744, 749, 784, 786, 804, 807, 810-812, 822, 829, 835-838, 845, 847, 849, 851, 854, 862, 865, 868, 872-873, 881-883, 889, 891, 893, 895, 900.
obzăŝ: 721.
uòbzăĉ: 722, 757, 759-760, 762-771, 776, 778-783, 785, 791, 799, 801-802.
óbzăĉ: 723.
obzăĉ: 724, 758, 761, 772-775, 777.
obzéĉ: 725, 727-729, 731, 734, 739-741, 743, 745-748, 750, 752-755, 813-818, 820-821, 823, 825-828, 830-831, 834, 876-877, 885, 890.
obzĕĉ: 736, 756.
óbzèĉ: 751, 853, 857, 886.
uobzĕĉ: 787, 794, 869, 879
uòbzéĉ: 788-790, 792-793, 795-798, 800, 803, 805-806, 808-809, 839-841, 843-844, 848, 852, 855, 858-861, 863, 866-867, 870.
uobzéĉ: 819, 832, 842, 856, 864.
òbzéĉ: 833.
uobziéĉi: 874.
uobziéĉ: 875, 898.
òpt zéĉ: 896.

DECEMBRIE „décembre"

[1556]

I. [Întrebare indirectă].

Cf. ALRM II 608; NALR-Olt.MN, pl̦s. 43; ALRR-Mar. 658; ALF 38; AIS 327; ALL 873*; ALG 1054; ALMC 1426; cf. ALChB 114; ALW 119; ALA 578; ALS 60; ALC 624; ALAL 130; ALFC VII; ALLR 816; ALN 597*; ALP 118; ASLEF 33.

Note la hartă:

II. 733: atúnĉ feméi̯le să pun pă undréle.
770: cad copi̯i pă tăĉúni̯.
794: „în lunile cu r să nu te culci afară".
817: „le ştiu de la mama".
822: şi putế să-i̯ ziĉen şi deĉémvrii̯e.
881: cap di̯ i̯árnă.

(o) SUTĂ, pl. „cent"

[1585]

I. [Întrebare indirectă]. Dar după 99 ce număr vine?
Cf. ALR II s.n. 1793; ALF 211-212; AIS 304; ALA 417; ALC 460.

II. sútă; sute: 671-720, 724, 727-735, 741, 743-745, 747, 749-750, 752-753, 755, 757-758, 760-761, 766, 768, 770-773, 777, 779, 781-782, 784-787, 790-795, 797, 799-800, 803, 805, 807, 809, 811-823, 825, 827-828, 830-833, 835-837, 841-842, 844-845, 848-850, 853-855, 857-860, 863-864, 868, 870, 877, 881, 884-888, 890-894, 897-900.
sútă; súti: 721, 726, 838, 867.
sútă; súte: 722, 725, 736, 738-740, 742, 746, 748, 751, 754, 788-789, 798, 806, 808, 810, 846.
sútâ; súti: 723.
sútă: 737, 824, 826, 829, 840.
sútă; dóuo súte: 756, 759, 762-765, 767, 769, 774, 778, 780, 783, 843, 852, 862.
sútă; súte: 775-776, 851.
sútă; súte: 796, 801-802, 804, 847, 861, 865, 869, 871, 878, 880, 883, 889.
sútă; súte: 834.
sútă; súte: 839.
súta [a]; súte: 856.
sútă; sũte: 866.
sútă; súti: 872-873, 875, 879, 882.
sútâ; súti: 874.
sútâ; súti: 876.
sútă; súti: 895.
sútî; súti: 896.

(o) MIE, pl. „mille"

[1586]

I. [Întrebare indirectă]. Cât fac zece sute la un loc?
Cf. ALR II s.n. 1794; ALM 187.

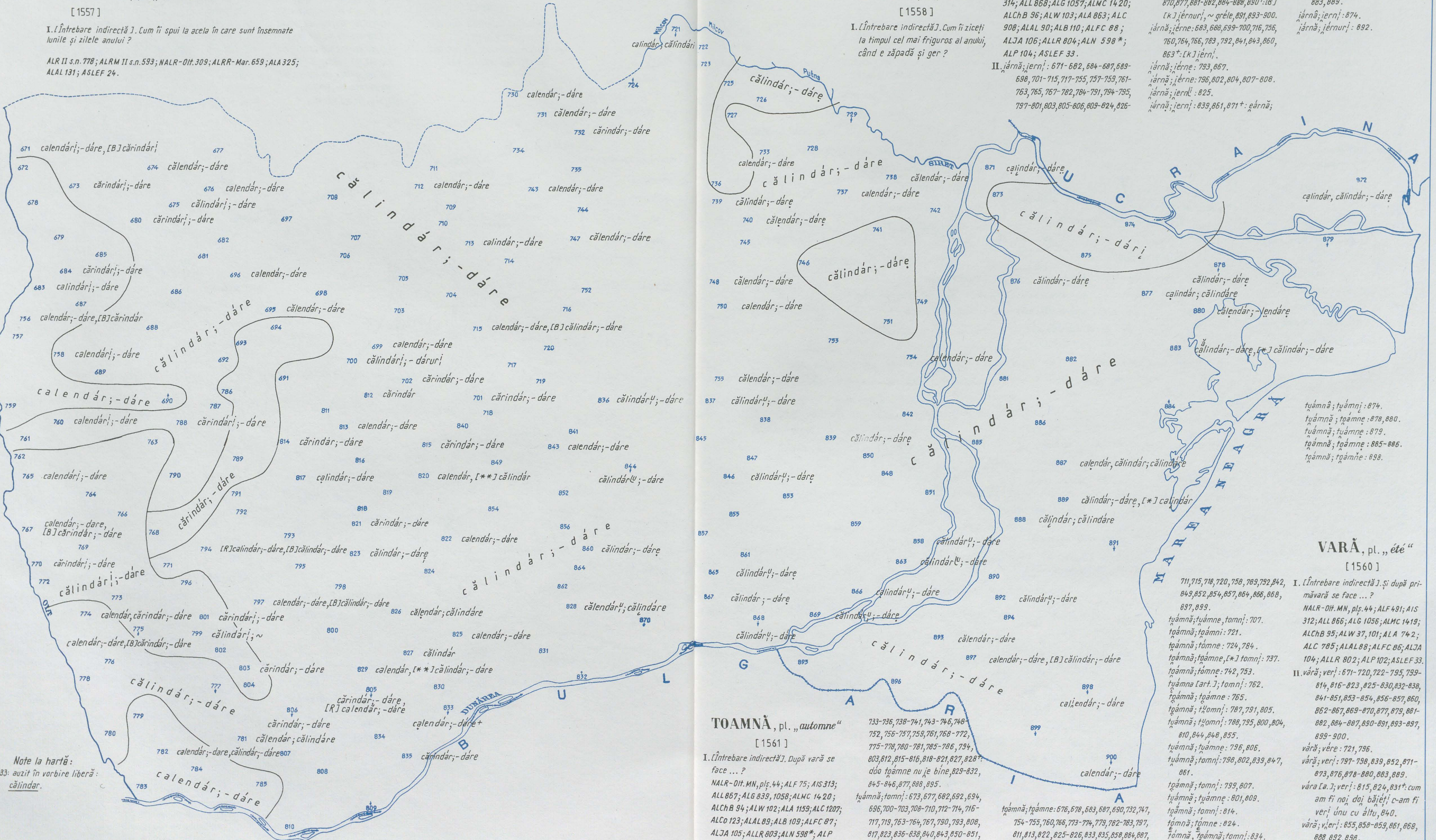
II. mi̯e; mii̯: 671-719, 757-761, 763, 767-771, 773, 775-776, 778-782, 784-785, 804-805, 809, 838, 840-841, 843, 845-846, 849, 853, 855, 862, 870, 897, 898.
mi̯e; mii̯, [B] ńi̯e: 720.
mii̯e; mii̯: 721, 725, 738-739, 748-749, 751, 753, 877-878, 883.
ńie; ńii̯: 722-723, 726.
mńie; mńii̯: 724.
mii̯e, [k] ńie; ńii̯: 727.
mii̯e: 728, 737, 826, 829, 856.
ńii̯e; ńii̯: 729.
mii̯e; mii̯: 730-731, 734-735, 741, 743-747, 750, 754-756, 814-815, 818-820, 822-823, 825, 827-828, 830-835.
mii̯e, [B] ńie; ńii̯: 732.
mii̯e, [k] ńii̯e; ńii̯: 733.
mii̯e, [k] ńii̯e; ńii̯: 736.
mie; mii̯: 740, 793, 806.
mii̯e: 742, 824.
ńii̯e; ńii̯: 752.
mi̯ĕ; mii̯: 762, 774, 783, 872.
mi̯e; dóuo mii̯: 764-765.
mʸi̯e; mʸii̯: 766, 772, 777.
mie; mii̯: 786, 789-790, 792, 799-800, 803, 899.
mi̯ie; mi̯ii̯: 787-788, 791, 794-796, 797+: [B][F] ńie; ńii̯, 798.
mi̯i̯e; mi̯ii̯: 801-802, 807-808, 810.
mii̯e; mi̯: 811-812, 816-817, 821, 850, 852, 857, 859-860, 884-888, 890-892, 894, 900.
mie; mi: 813, 844, 854.
mi̯e; mii̯: 836, 864-865, 867.
ńi̯e; ńii̯: 837, 858, 866.
mi̯e, ńi̯e; ńii̯: 839.
mi̯e, ńi̯e; ńii̯: 842, 863.
mi̯e, [B] ńi̯e; ńii̯: 847-848.
ńi̯e; ńi: 851.
mi̯e; mi̯: 861, 868-869.
miii̯; mii̯, [B] ńiii̯; ńii̯: 871, 873, 875-876, 889, 895.
miii̯; mii̯: 874, 879-880, 882.
mii̯e; mii̯, ńii̯e; ńii̯: 881.
mii̯e; mii̯, ńie; ńii̯: 893.
miii̯; mii̯: 896.

CALENDAR, pl. „*calendrier*“

[1557]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la acela în care sunt însemnate lunile și zilele anului?

ALR II s.n. 778; ALRM II s.n. 593; NALR-Olt. 309; ALRR-Mar. 659; ALA 325; ALAL 131; ASLEF 24.

Note la hartă:

III. 833: auzit în vorbire liberă: călindar.

IARNĂ, pl. „*hiver*“

[1558]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi ziceți la timpul cel mai friguros al anului, când e zăpadă și ger?

NALR-Olt. MN, plș. 43; ALF 698; AIS 314; ALL 868; ALG 1057; ALMC 1420; ALChB 96; ALW 103; ALA 863; ALC 908; ALAL 90; ALB 110; ALFC 88; ALJA 106; ALLR 804; ALN 598*; ALP 104; ASLEF 33.

II. iárnă; iernⁱ: 671-682, 684-687, 689-698, 701-715, 717-755, 757-759, 761-763, 765, 767-782, 784-791, 794-795, 797-801, 803, 805-806, 809-824, 826-840, 842, 844-859, 862, 864-866, 868-870, 877, 881-882, 884-888, 890⁺: [σ] [k] iérnurⁱ, ~ grêle, 891, 893-900.

iárnă; iérne: 683, 688, 699-700, 716, 756, 760, 764, 766, 783, 792, 841, 843, 860, 863⁺: [k] iérnⁱ.

iárnă; iérne: 793, 867.

iárnă; iérne: 796, 802, 804, 807-808.

iárnă; iernⁱ: 825.

iárnă; iernⁱ: 839, 861, 871⁺: eárnă; ernⁱ, 872-873, 875-876, 878-880, 883, 889.

iárnâ; iernⁱ: 874.

iárnă; iérnurⁱ: 892.

VARĂ, pl. „*été*“

[1560]

I. [Întrebare indirectă]. Și după primăvară se face ...?

NALR-Olt. MN, plș. 44; ALF 491; AIS 312; ALL 866; ALG 1056; ALMC 1419; ALChB 95; ALW 37, 101; ALA 742; ALC 785; ALAL 88; ALFC 86; ALJA 104; ALLR 802; ALP 102; ASLEF 33.

II. váră; verⁱ: 671-720, 722-795, 799-814, 816-823, 825-830, 832-838, 841-851, 853-854, 856-857, 860, 862-867, 869-870, 877, 879, 881-882, 884-887, 890-891, 893-897, 899-900.

váră; vére: 721, 796.

váră; verⁱ: 797-798, 839, 852, 871-873, 876, 878-880, 883, 889.

vára [a.]; verⁱ: 815, 824, 831⁺: cum am fi noi doi băieți c-am fi verⁱ únu cu áltu, 840.

váră; vⁱerⁱ: 855, 858-859, 861, 868, 888, 892, 898.

várâ; verⁱ: 874.

váră; vⁱerⁱ: 875.

TOAMNĂ, pl. „*automne*“

[1561]

I. [Întrebare indirectă]. După vară se face ...?

NALR-Olt. MN, plș. 44; ALF 75; AIS 313; ALL 867; ALG 839, 1058; ALMC 1420; ALChB 94; ALW 102; ALA 1159; ALC 1207; ALCo 123; ALAL 89; ALB 109; ALFC 87; ALJA 105; ALLR 803; ALN 598*; ALP 103; ASLEF 33.

II. toámnă; tomnⁱ: 671-672; 675, 679-681, 684-686, 688-689, 722-723, 725-731, 733-736, 738-741, 743-746, 748-752, 756-757, 759, 761, 768-772, 775-778, 780-781, 785-786, 794, 803, 812, 815-816, 818-821, 827, 828⁺: dóo toámne nu ie bine, 829-832, 845-846, 877, 888, 895.

tuámnă; tomnⁱ: 673, 677, 682, 692, 694, 696, 700-703, 708-710, 712-714, 716-717, 719, 763-764, 767, 790, 793, 808, 817, 823, 836-838, 840, 843, 850-851, 856, 859-860, 862-863, 865, 867, 869-870, 881⁺: toámnă [sg.], 882.

toámnă; toámne, tomnⁱ: 674, 841, 853.

toámnă; toámne: 676, 678, 683, 687, 690, 732, 747, 754-755, 760, 766, 773-774, 779, 782-783, 797, 811, 813, 822, 825-826, 833, 835, 858, 884, 887, 890-894, 896, 900.

tuåmnă; tomnⁱ: 691, 698.

tuámnă; tuámne: 693, 695, 697, 699, 704-706, 711, 715, 718, 720, 758, 789, 792, 842, 849, 852, 854, 857, 864, 866, 868, 897, 899.

tuámnă; tuámne, tomnⁱ: 707.

toámnă; toámni: 721.

toámnă; tómne: 724, 784.

toámnă; toámne, [*] tomnⁱ: 737.

toámnă; tómne: 742, 753.

tuámna [art.]; tomnⁱ: 762.

toámnă; toámne: 765.

toámnă; tᵘomnⁱ: 787, 791, 805.

tuámnă; tᵘomnⁱ: 788, 795, 800, 804, 810, 844, 848, 855.

tuámnă; tuámne: 796, 806.

tuámnă; tomnⁱ: 798, 802, 839, 847, 861.

toámnă; tomnⁱ: 799, 807.

tuámnă; tuámne: 801, 809.

toåmnă; tomnⁱ: 814.

tómnă; tómne: 824.

tómnă, toámnă; tomnⁱ: 834.

toámnă; toámne: 879, 876, 883, 889.

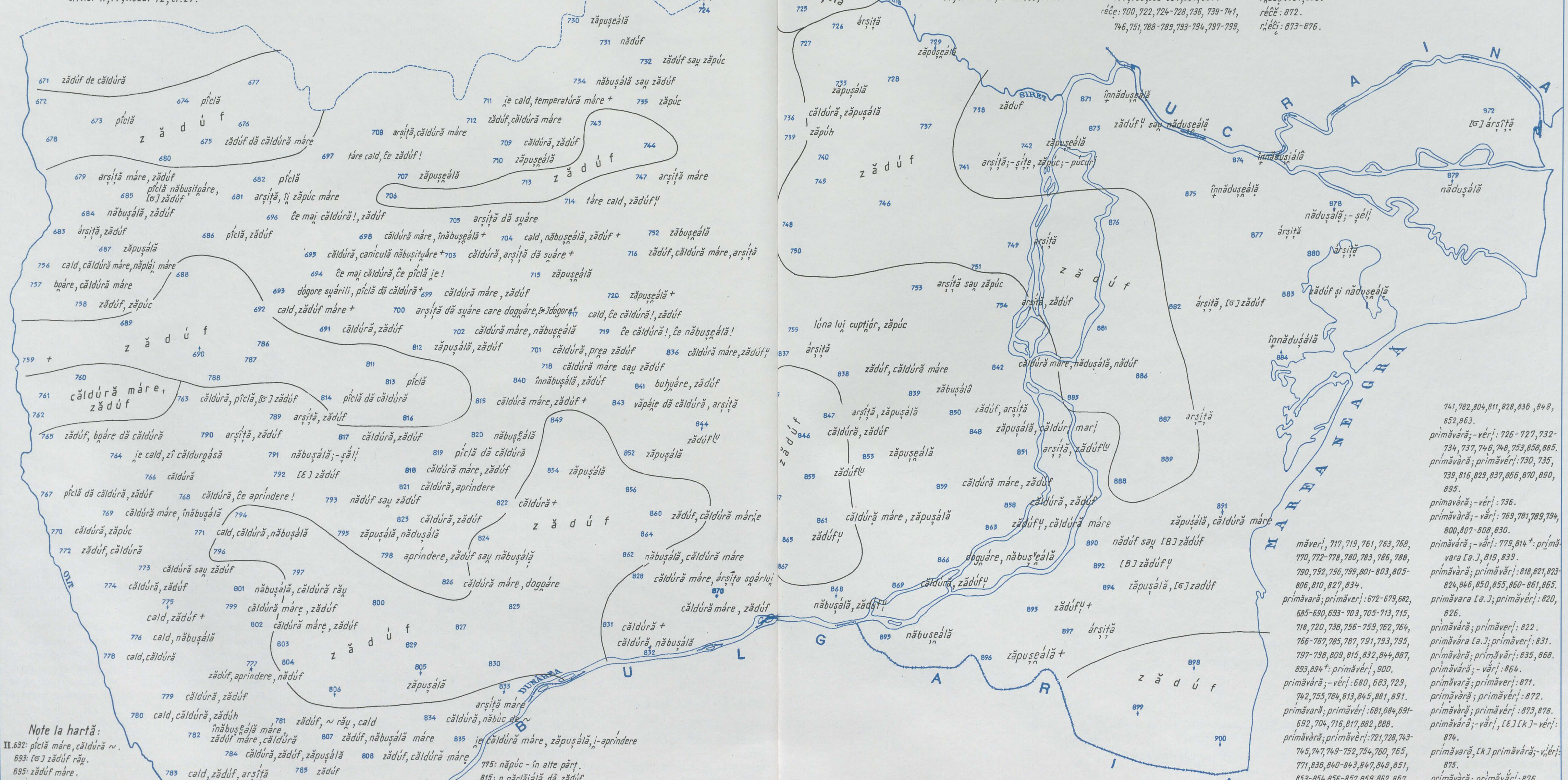
toámnă; toámne: 871-872.

toámnă; toámni: 873, 875.

ZĂDUF „canicule“

[1563]

I. [Întrebare indirectă]. Ce zici că e vara când arde soarele tare, încât deabia răsufli?
ALR II s.n. 1502; NALR-Olt. 310; ALRR-Mar. 660; ALF 223, 1115; ALL 827; cf. ALMC 9; cf. ALG 1025; cf. ALW 25-28; ALAL 14; cf. ALJA 5-7; ALLR 7; cf. ALP 11, 14; ASLEF 12, cf. 27.

Note la hartă:

II. 692: pîclă máre, căldúră ~.
693: [σ] zădúf răụ.
695: zădúf máre.
698: [D] zădúf [V].
700: „măi ce pâclă de căldură, așa o boare dă căldură“.
703: prea zădúf.
704: căldúră.
711: zădúf înnăbușít.

720: ĉe zădufări̯e!
759: ĉe zădúf dă căldúră!

775: năpúc – în alte părț.
815: o năclăi̯álă dă zădúf.
822: [soarele] pripéște táre, árde táre.
831: ne vine un nădúf de căldúră.
893: „căldură mare“.
896: o căldúră cam nèsuferită, greţoásă.

RECE „froid“

[1562]

I. [Întrebare indirectă]. Vara apa e caldă, dar iarna cum e?
NALR-Olt. MN, plș. 44; ALM 37; cf. ALF 612; cf. ALL 632; cf. ALMC 64; ALChB 68; cf. ALW 45; cf. ALC 859; ALCe 3.

II. réĉe: 671-699, 701-720, 723, 729-735, 737-738, 742-745, 747-750, 752-755, 757, 759-787, 790-792, 795-796, 800, 803, 805, 809-812, 814-815, 817, 819-822, 825-827, 829-838, 840-841, 843-845, 847, 849-850, 852-854, 856-858, 862-864, 866, 885-886, 887⁺: r̯iéĉe, 888, 890, 893-894, 897, 900.
réĉe: 700, 722, 724-728, 736, 739-741, 746, 751, 788-789, 793-794, 797-799, 801-802, 804, 806-808, 839, 846, 865, 867-868, 871, 877, 879, 882-883, 889.
réŝe: 721.
réĉe: 756, 758, 816, 818, 823-824, 828.
réĉe: 813.
r̯iéĉe: 842, 848, 855, 859-861, 869-870, 881, 891-892.
r̯iéĉe: 851, 878.
réĉĕ: 872.
r̯iéĉi: 873-876.
réĉe: 880.
réĉi: 884, 896.
réĉi: 895.
r̯iéĉĕ: 898.
réĉe: 899.

PRIMĂVARĂ, pl. „printemps“

[1559]

I. [Întrebare indirectă]. După iarnă se face ...?
NALR-Olt. MN, plș. 43; ALF 1093; AIS 311; ALL 865; ALG 1055; ALMC 1419; ALChB 93; ALW 100; ALA 1067; ALC 1115; ALAL 87; ALB 108; ALFC 85; ALJA 103; ALLR 801; ALN 598; ALP 101; ASLEF 33.

II. prímăvară; prímăvări: 671, 714⁺: [k] prímăveri, 717, 719, 761, 763, 768, 770, 772-778, 780, 783, 786, 788, 790, 792, 796, 799, 801-803, 805-806, 810, 827, 834.
prímăvară; prímăveri: 672-679, 682, 685-690, 693-703, 705-713, 715, 718, 720, 738, 756-759, 762, 764, 766-767, 785, 787, 791, 793, 795, 797-798, 809, 815, 832, 844, 887, 893, 894⁺: primăvéri, 900.
primăváră; -véri: 680, 683, 729, 742, 755, 784, 813, 845, 881, 891.
prímăvară; primăvéri: 681, 684, 691-692, 704, 716, 817, 882, 888.
prímăvàră; prímăvèri: 721, 728, 743-745, 747, 749-752, 754, 760, 765, 771, 838, 840-843, 847, 849, 851, 853-854, 856-857, 859, 862, 867, 869, 877, 884, 886, 892, 899.
primaváră; -vére: 722.
prímăvàră; prímăvéri: 723, 731, 740, 812, 825, 833, 896⁺: primăváră, 897.
prímăvàră; primăveri: 724-725, 741, 782, 804, 811, 828, 836, 848, 852, 863.
prìmăváră; -véri: 726-727, 732-734, 737, 746, 748, 753, 858, 885.
prímăvàră; prìmăvéri: 730, 735, 739, 816, 829, 837, 866, 870, 890, 895.
primaváră; -véri: 736.
prímăvàră; -vări: 769, 781, 789, 794, 800, 807-808, 830.
primăváră; -vări: 779, 814⁺: prímăvara [a.], 819, 839.
prímăvàră; prímăvări: 818, 821, 823-824, 846, 850, 855, 860-861, 865.
primăvara [a.]; primăvéri: 820, 826.
prìmăváră; prímăveri: 822.
primăvára [a.]; prímăveri: 831.
prímăvàră; prímăvări: 835, 868.
prìmăváră; -vări: 864.
prímăvară; prímăveri: 871.
prímăvàră; primăvéri: 872.
prímăvàră; primăvéri: 873, 878.
primăváră; -vări, [ε] [k] -véri: 874.
prímăvară, [k] primăváră; -v̯iéri: 875.
prímăvàră; prìmăvări: 876.
prímăvàră; primăvéri, primăváră [sg.]: 879.
prìmăváră; -véri: 880.
primăváră; -véri: 883.
prímăváră; prìmăvéri: 889.
primăváră; -v̯iéri: 898.

ATLASUL LINGVISTIC ROMÂN PE REGIUNI
MUNTENIA ŞI DOBROGEA

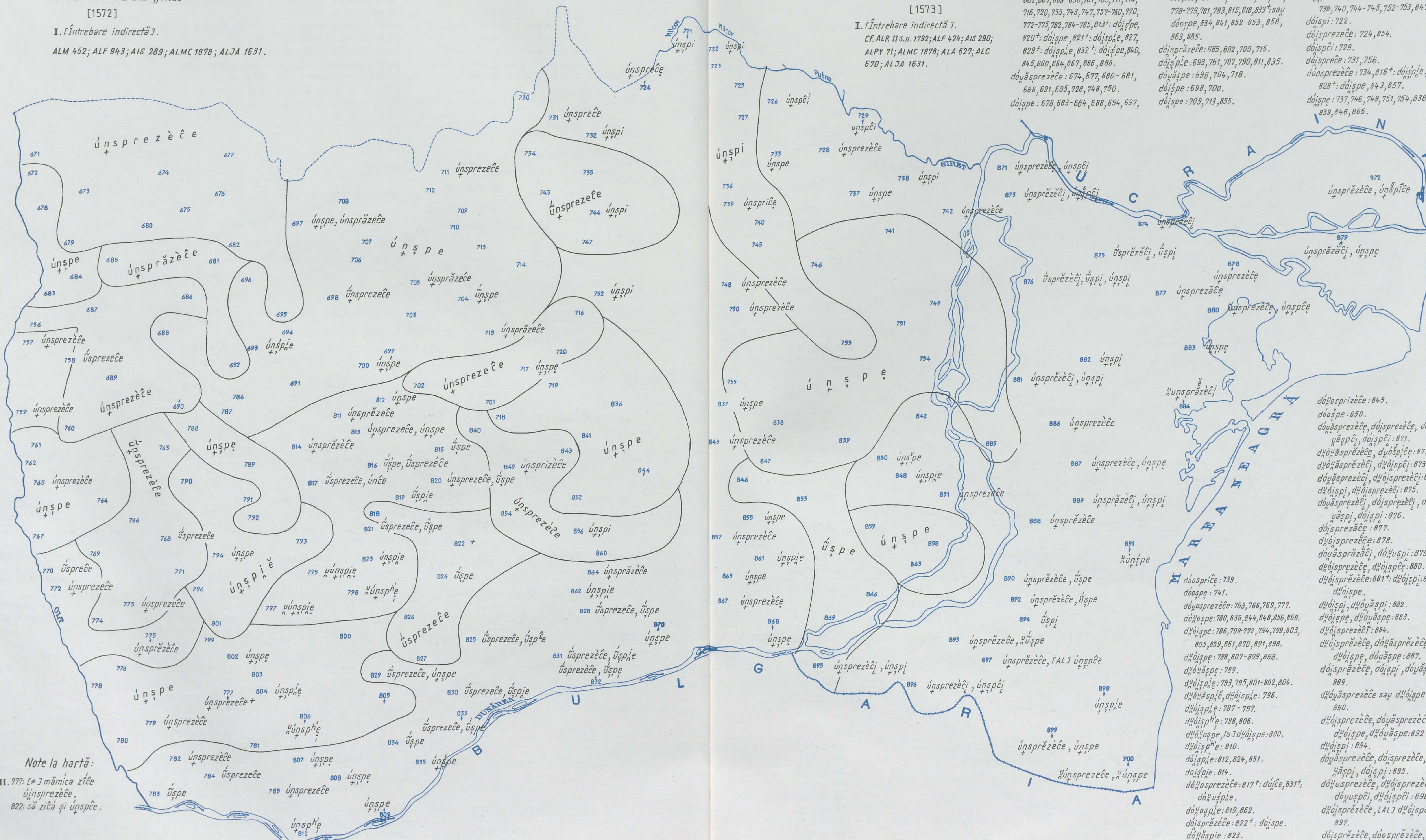
HARTA 517

UNSPREZECE „onze“

[1572]

I. [Întrebare indirectă].

ALM 452; ALF 943; AIS 289; ALMC 1878; ALJA 1631.

Note la hartă:

II. 777: [*] mămica zîĉe úinsprezèĉe.

822: să zîcă şi úṇspĉe.

DOISPREZECE „douze“

[1573]

I. [Întrebare indirectă].

Cf. ALR II s.n. 1792; ALF 424; AIS 290; ALPY 71; ALMC 1878; ALA 627; ALC 670; ALJA 1631.

II. dóisprezèĉe: 671-673, 675-676, 679, 682, 687, 689-690, 701, 703, 711, 714, 716, 720, 735, 743, 747, 757-760, 770, 772-775, 782, 784-785, 813+: dóiśpe, 820+: dóispe, 821+: dóispie, 827, 829+: dóispie, 832+: dóiśpe, 840, 845, 860, 864, 867, 886, 888.

dóuăsprezèĉe: 674, 677, 680-681, 686, 691, 695, 728, 748, 750.

dóișpe: 678, 683-684, 688, 694, 697, 699, 702, 706-708, 710, 719, 730, 742, 755, 762, 764-765, 767-768, 771, 776, 778-779, 781, 783, 815, 818, 833+: sau dóoșpe, 834, 841, 852-853, 858, 863, 885.

dóisprăzeĉe: 685, 692, 705, 715.

dóiśpie: 693, 761, 787, 790, 811, 835.

dóuășpe: 696, 704, 718.

dóiśpe: 698, 700.

dóispe: 709, 713, 855.

dóișpe: 712, 717, 733.

dóișpi: 721, 723, 725-727, 732, 736, 738, 740, 744-745, 752-753, 847.

dóispi: 722.

dóisprezeĉe: 724, 854.

dóișpĉi: 729.

dóispreĉe: 731, 756.

dóosprezèĉe: 734, 816+: dóiśpie, 828+: dóișpe, 843, 857.

dóișpe: 737, 746, 749, 751, 754, 838-839, 846, 865.

dóosprîĉe: 739.

dóoșpe: 741.

dóuosprezèĉe: 763, 766, 769, 777.

dóuoșpe: 780, 836, 844, 848, 856, 869.

duóișpe: 786, 790-792, 794, 799, 803, 805, 859, 861, 870, 891, 898.

duóișpe: 788, 807-809, 868.

duóuășpe: 789.

duóișpie: 793, 795, 801-802, 804.

duóuășpiĕ, duóișpie: 796.

duóișpie: 787-797.

duóișphe: 798, 806.

duóuoșpe, [σ] duóișpe: 800.

duóișphe: 810.

dóișpie: 812, 824, 851.

doiśpie: 814.

dóuosprezèĉe: 817+: dóiĉe, 831+: dóușpie.

dóuoșpie: 819, 862.

dóisprĕzéĉe: 822+: dóispe.

dóuŏșpie: 823.

dóișpe: 825, 842.

dóisprezeĉe: 826, 830.

dóișpe sau dóuoșpe: 837, 866.

dóuosprizèĉe: 849.

dóoșpe: 850.

dóuăsprezèĉe, dóisprezèĉe, dóuășpĉi, dóișpĉi: 871.

duóuăsprĕzèĉe, duáśpiĉe: 872.

duóuăsprĕzèĉi, duóișpĉi: 873.

dóuăsprezèĉi, duóisprezèĉi: 874.

duóișpi, duóisprezèĉi: 875.

dóuâsprezèĉi, dóisprezèĉi, dóuâșpi, dóișpi: 876.

dóisprezăĉe: 877.

duóisprezèĉe: 878.

dóuâsprăzăĉi, dóuușpi: 879.

duóisprezèĉe, duóișpĉe: 880.

duóisprĕzèĉe: 881+: duóișpi: 893+: duóișpe.

duóișpi, duóuășpi: 882.

duóișpe, duóuășpe: 883.

duóisprezèĉî: 884.

duóisprĕzèĉe, dóuăsprĕzèĉe, duóișpe, dóuășpe: 887.

dóisprăzèĉe, dóișpi, dóuășpi: 889.

duóuăsprezèĉe sau duóispe: 890.

duóisprezèĉe, dóuăsprezèĉe, duóispe, duóuășpe: 892.

duóișpi: 894.

dóuăsprezèĉe, dóisprezèĉe, dóuășpi, dóișpi: 895.

dóuusprezèĉe, duóisprezèĉe, dóuușpĉi, duóișpĉi: 896.

duóisprĕzèĉe, [AL] duóispĉe: 897.

dóisprĕzèĉe, dóosprĕzèĉe, dóișpe, dóoșpe: 899.

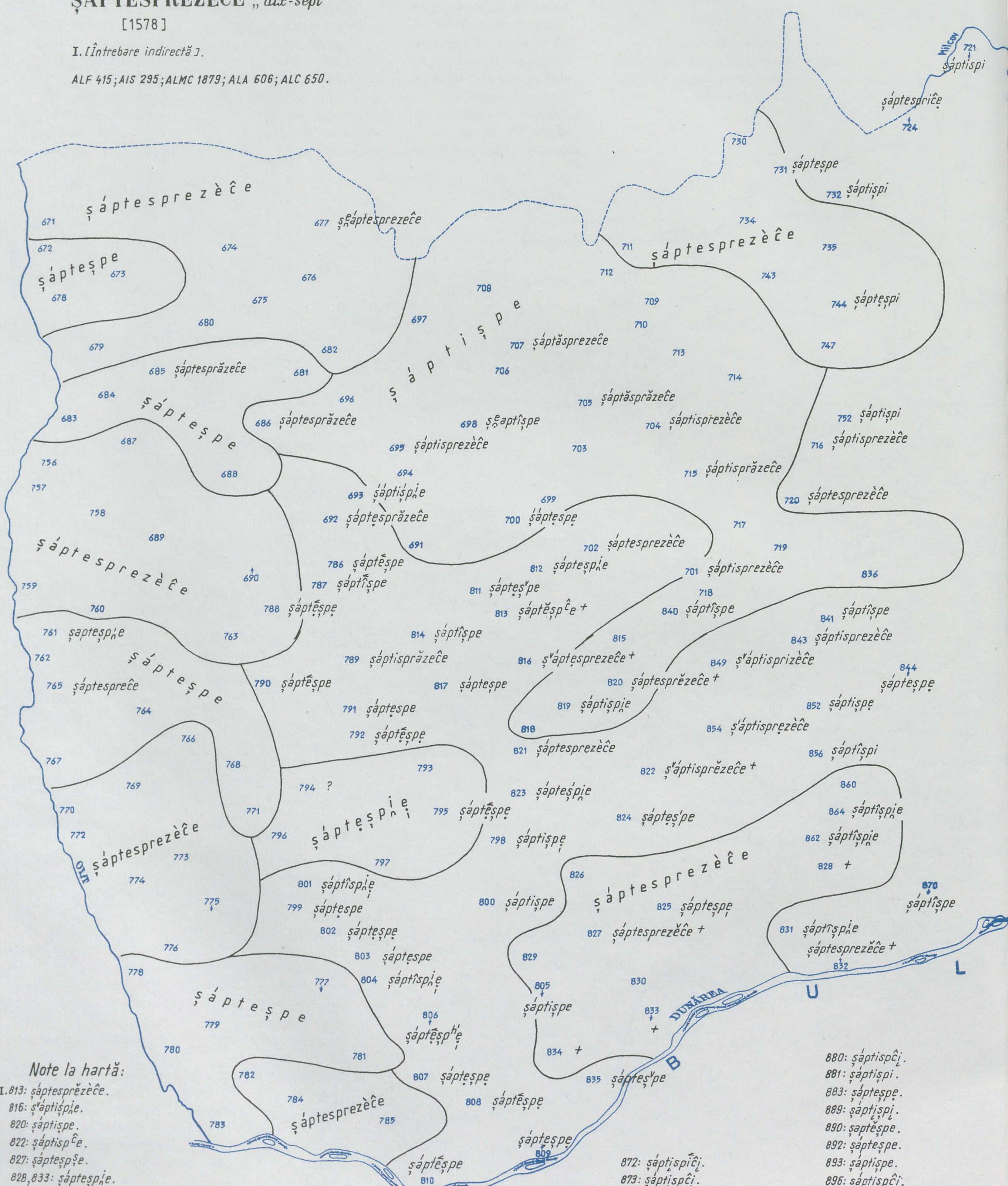
duóisprezèĉe, duóișpe, dóoșpe: 900.

ŞAPTESPREZECE „dix-sept"

[1578]

I. [Întrebare indirectă].

ALF 415; AIS 295; ALMC 1879; ALA 606; ALC 650.

Note la hartă:

II. 813: șáptesprĕzèĉe.
816: ș'áptișp̑ie.
820: șáptișpe.
822: șáptisp^ĉe.
827: șáptesp^se.
828, 833: șápteșp̑ie.
834: „de ce zice la televizor, la pronosport ș̑ie̍pte ?".
871: șáptespĉi.

872: șáptispĭĉi.
873: șáptispĉi.
875: șáptișpi.
876: șáptișpi.
879: șáptișpi.

880: șáptispĉi.
881: șáptișpi.
883: șápteșpe.
889: șáptișpi.
890: șaptĕșpe.
892: șápteșpe.
893: șáptișpe.
896: șáptișpĉi.
897: șáptispĉe.
899: șaptesprĕzèĉe.
900: șápteșpe.

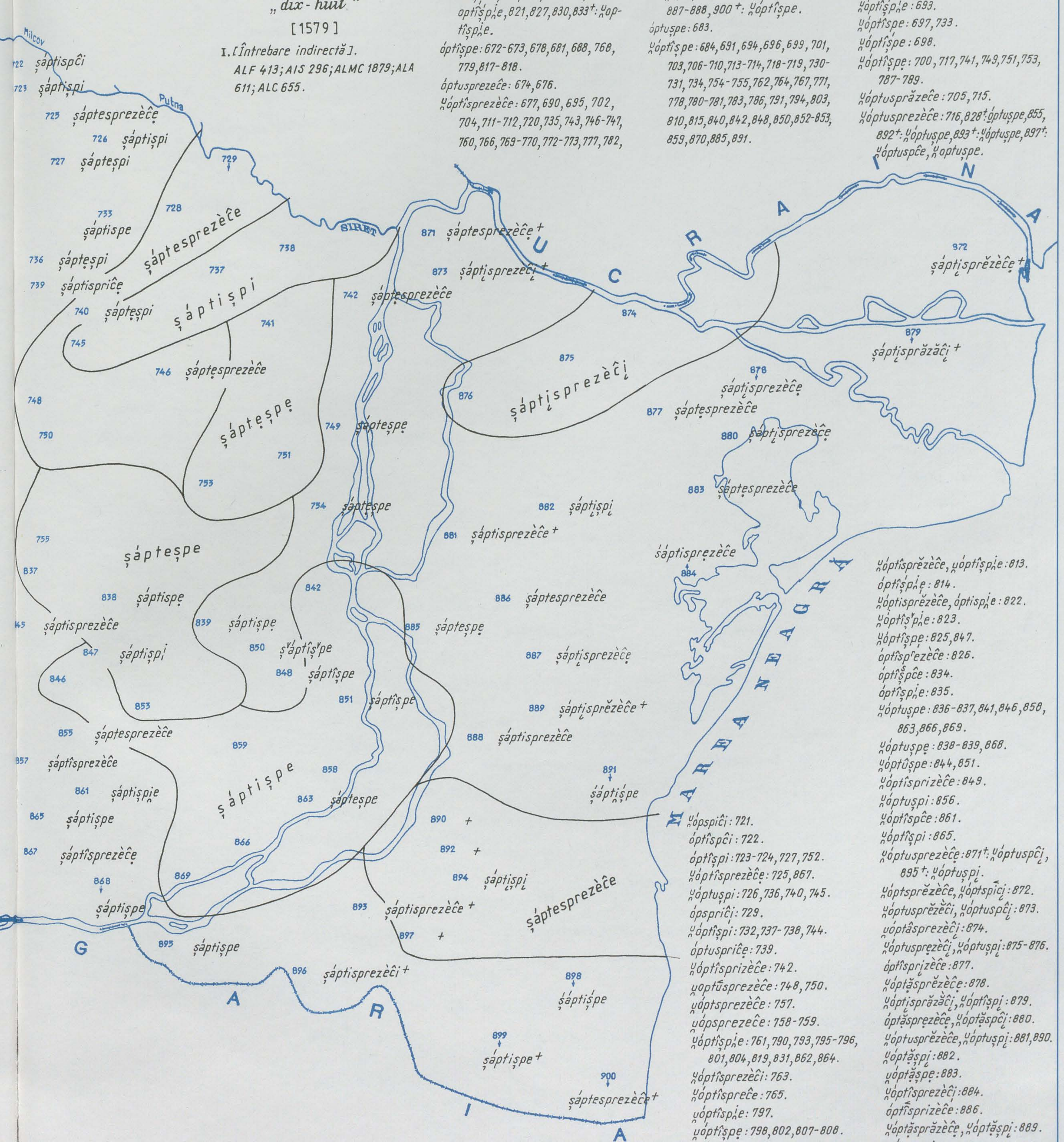
OPTSPREZECE „dix-huit"

[1579]

I. [Întrebare indirectă].

ALF 413; AIS 296; ALMC 1879; ALA 611; ALC 655.

II. óptîsprezèĉe: 671, 675, 679-680, 682, 687, 689, 728, 756, 774-776, 816+: optîșp̑ie, 821, 827, 830, 833+: u̯op-tîșp̑ie.
óptîșpe: 672-673, 678, 681, 688, 768, 779, 817-818.
óptusprezeĉe: 674, 676.
u̯óptîsprezèĉe: 677, 690, 695, 702, 704, 711-712, 720, 735, 743, 746-747, 760, 766, 769-770, 772-773, 777, 782, 784-785, 820+: u̯óptîșpe, 829, 832+: u̯óptîșpe, 843, 845, 854, 857, 860, 887-888, 900+: u̯óptîșpe.
óptușpe: 683.
u̯óptîșpe: 684, 691, 694, 696, 699, 701, 703, 706-710, 713-714, 718-719, 730-731, 734, 754-755, 762, 764, 767, 771, 778, 780-781, 783, 786, 791, 794, 803, 810, 815, 840, 842, 848, 850, 852-853, 859, 870, 885, 891.
óptîsprăzeĉe: 685-686.
u̯óptîsprăzeĉe: 692, 792.
u̯óptîșp̑ie: 693.
u̯óptîșpe: 697, 733.
u̯óptîșpe: 698.
u̯óptîșpe: 700, 717, 741, 749, 751, 753, 787-789.
u̯óptusprăzeĉe: 705, 715.
u̯óptusprezèĉe: 716, 828+: óptușpe, 855, 892+: u̯óptușpe, 893+: u̯óptușpe, 897+: u̯óptuspĉe, u̯optușpe.

u̯ópspiĉi: 721.
óptîspĉi: 722.
óptîșpi: 723-724, 727, 752.
u̯óptîsprezèĉe: 725, 867.
u̯óptușpi: 726, 736, 740, 745.
ópspriĉi: 729.
u̯óptîșpi: 732, 737-738, 744.
óptuspriĉe: 739.
u̯óptîsprizèĉe: 742.
u̯optŭsprezèĉe: 748, 750.
u̯óptsprezèĉe: 757.
u̯ópsprezeĉe: 758-759.
u̯óptîșp̑ie: 761, 790, 793, 795-796, 801, 804, 819, 831, 862, 864.
u̯óptîsprezèĉi: 763.
u̯óptîspreĉe: 765.
u̯óptîsp̑ie: 797.
u̯óptîșpe: 798, 802, 807-808.
u̯óptîșpe: 799-800.
u̯óptișpe: 805, 824.
u̯óptîșp^he: 806.
u̯ópșpe: 809.
óptîș^vpe: 811.
óptûșp̑ie: 812.

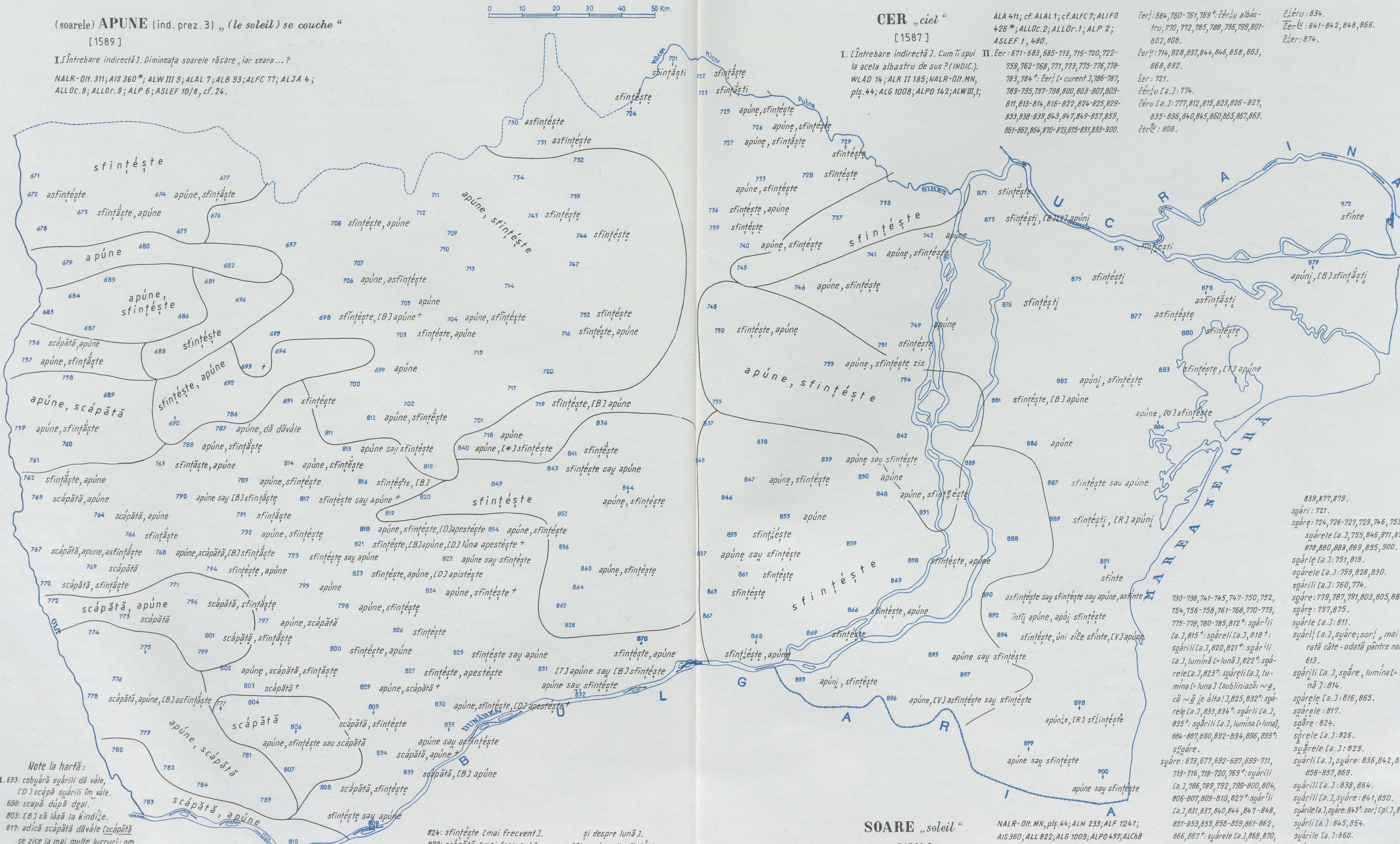
u̯óptîsprĕzèĉe, u̯óptîșp̑ie: 813.
óptîșp̑ie: 814.
u̯óptisprĕzèĉe, óptisp̑ie: 822.
u̯óptîș^vp̑ie: 823.
u̯óptîșpe: 825, 847.
óptîsp^rezèĉe: 826.
óptîș^spĉe: 834.
óptîșp̑ie: 835.
u̯óptușpe: 836-837, 841, 846, 858, 863, 866, 869.
u̯óptușpe: 838-839, 868.
u̯óptûșpe: 844, 851.
u̯óptîsprizèĉe: 849.
u̯óptușpi: 856.
u̯óptîspĉe: 861.
u̯óptîșpi: 865.
u̯óptusprezèĉe: 871+: u̯óptuspĉi, 895+: u̯óptușpi.
u̯óptsprĕzèĉe, u̯óptspĭĉi: 872.
u̯óptusprĕzèĉi, u̯óptuspĉi: 873.
u̯óptâsprezèĉi: 874.
u̯óptusprezèĉi, u̯óptușpi: 875-876.
óptîsprizèĉe: 877.
u̯óptăsprĕzèĉe: 878.
u̯óptisprăzăĉi, u̯óptîșpi: 879.
óptăsprezèĉe, u̯óptăspĉi: 880.
u̯óptusprĕzèĉe, u̯óptușpi: 881, 890.
u̯óptășpi: 882.
u̯óptășpe: 883.
u̯óptîsprezèĉi: 884.
óptîsprizèĉe: 886.
u̯óptăsprăzèĉe, u̯óptășpi: 889.
u̯óptușpi: 894.
u̯óptusprezèĉi, u̯óptușpĉi: 896.
u̯óptâșp̑ie: 898.
u̯óptîsprĕzèĉe, óptîșpe: 899.

(soarele) **APUNE** (ind. prez. 3) „*(le soleil) se couche*“

[1589]

I. [Întrebare indirectă]. Dimineața soarele răsare, iar seara ...?

NALR-Olt. 311; AIS 360*; ALW III 9; ALAL 7; ALB 93; ALFC 77; ALJA 4; ALLOc. 8; ALLOr. 9; ALP 6; ASLEF 10/8, cf. 24.

Note la hartă:

II. 693: cobuáră suárili dă vále, [D] scápă suárili îm vále.
698: scapă dúpă deal.
803: [B] să lásă la kindíe.
817: adică scápătă dăvále [scápătă se zice la mai multe lucruri: om, căruță = dispare la vale].
821: apestéște [= iese târziu]. „Acúma luna ie apestítă“ [= e lună veche].
824: sfințéște [mai frecvent].
829: scápătă [mai frecvent].
830: apestéște „prea rar!“ [= apune].
834: [D] apestéște soárle [= apune; și despre lună].
884: mai mult sfințéște.
892: apúne „coboară“, sfințéște „dispare“.

CER „*ciel*“

[1587]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la acela albastru de sus? (INDIC.). WLAD 14; ALR II 185; NALR-Olt. MN, pls. 44; ALG 1008; ALPO 142; ALW III, 1; ALA 411; cf. ALAL 1; cf. ALFC 7; ALIFO 426*; ALLOc. 2; ALLOr. 1; ALP 2; ASLEF 1, 480.

II. čer: 671-683, 685-713, 715-720, 722-759, 762-768, 771, 773, 775-776, 778-783, 784+: čeri [= curent], 786-787, 789-795, 797-798, 800, 803-807, 809-811, 813-814, 816-822, 824-825, 829-833, 838-839, 843, 847, 849-857, 859, 861-862, 864, 870-873, 875-891, 893-900.
čeri: 684, 760-761, 769+: čériu albástru, 770, 772, 785, 788, 796, 799, 801-802, 808.
čeru: 714, 828, 837, 844, 846, 858, 863, 868, 892.
šer: 721.
čériu [a.]: 774.
čéru [a.]: 777, 812, 815, 823, 826-827, 835-836, 840, 845, 860, 865, 867, 869.
čeru: 808.
čiéru: 834.
čeru: 841-842, 848, 866.
čier: 874.

SOARE „*soleil*“

[1588]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la acela care răsare dimineața și strălucește ziua pe cer?

NALR-Olt. MN, pls. 44; ALM 233; ALF 1241; AIS 360; ALL 822; ALG 1009; ALPO 497; ALChB 59; ALW I, 92, III 3, ALAL 2; ALB 90; ALBRAM 506; ALFC 76; ALIFO 409; ALJA 2; ALLOc 7; ALLOr. 8; ALP 3; ASLEF 1.

II. soáre: 671-672, 674-676, 678-690, 722, 728, 730-738, 741-745, 747-750, 752, 754, 756-758, 761-768, 770-773, 775-778, 780-785, 812+: soárîli [a.], 815+: soáreli [a.], 818+: soárili [a.], 820, 821+: soárîli [a.], lumínă [= lună], 822+: soárele [a.], 823+: soáreli [a.], lumina [= luna] [subliniază: ~a, că ~ă ie álta!], 825, 832+: soárele [a.], 833, 834+: soárli [a.], 835+: soárili [a.], lumina [= luna], 884-887, 890, 892-894, 896, 899+: suoáre.
suáre: 673, 677, 692-697, 699-711, 713-716, 718-720, 769+: suárili [a.], 786, 789, 792, 799-800, 804, 806-807, 809-810, 827+: suárîli [a.], 831, 837, 840, 844, 847-848, 851-853, 855, 858-859, 861-862, 866, 867+: suárele [a.], 868, 870, 881-882, 891, 897.
suáre: 691, 698, 712.
suáre: 717, 723, 725, 739-740, 788, 790, 793-796, 798, 801-802, 808, 839, 877, 879.
soári: 721.
soáre: 724, 726-727, 729, 746, 753+: soárele [a.], 755, 846, 871, 876, 878, 880, 883, 889, 895, 900.
soárle [a.]: 751, 819.
soárele [a.]: 759, 828, 830.
soárili [a.]: 760, 774.
soáre: 779, 787, 791, 803, 805, 888.
soáre: 797, 875.
suárle [a.]: 811.
suárli [a.], suáre; sori „mai s-arată câte-odată pântre nori“: 813.
soárili [a.], soáre, lumina [= lună]: 814.
soárele [a.]: 816, 865.
soárele: 817.
soáre: 824.
sórele [a.]: 826.
suárele [a.]: 829.
suárli [a.], suáre: 836, 842, 849, 856-857, 869.
suárili [a.]: 838, 864.
suárili [a.], suáre: 841, 850.
suárile [a.], suáre: 843+: sori [pl.], 863.
suárli [a.]: 845, 854.
suárile [a.]: 860.
soáre: 872.
soári: 873.
suári: 874.
soárie: 898.

CALEA LACTEE „voie lactée“

[1591]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spuneți la fâșia (dâra) albă care se vede noaptea pe cer, când e senin?

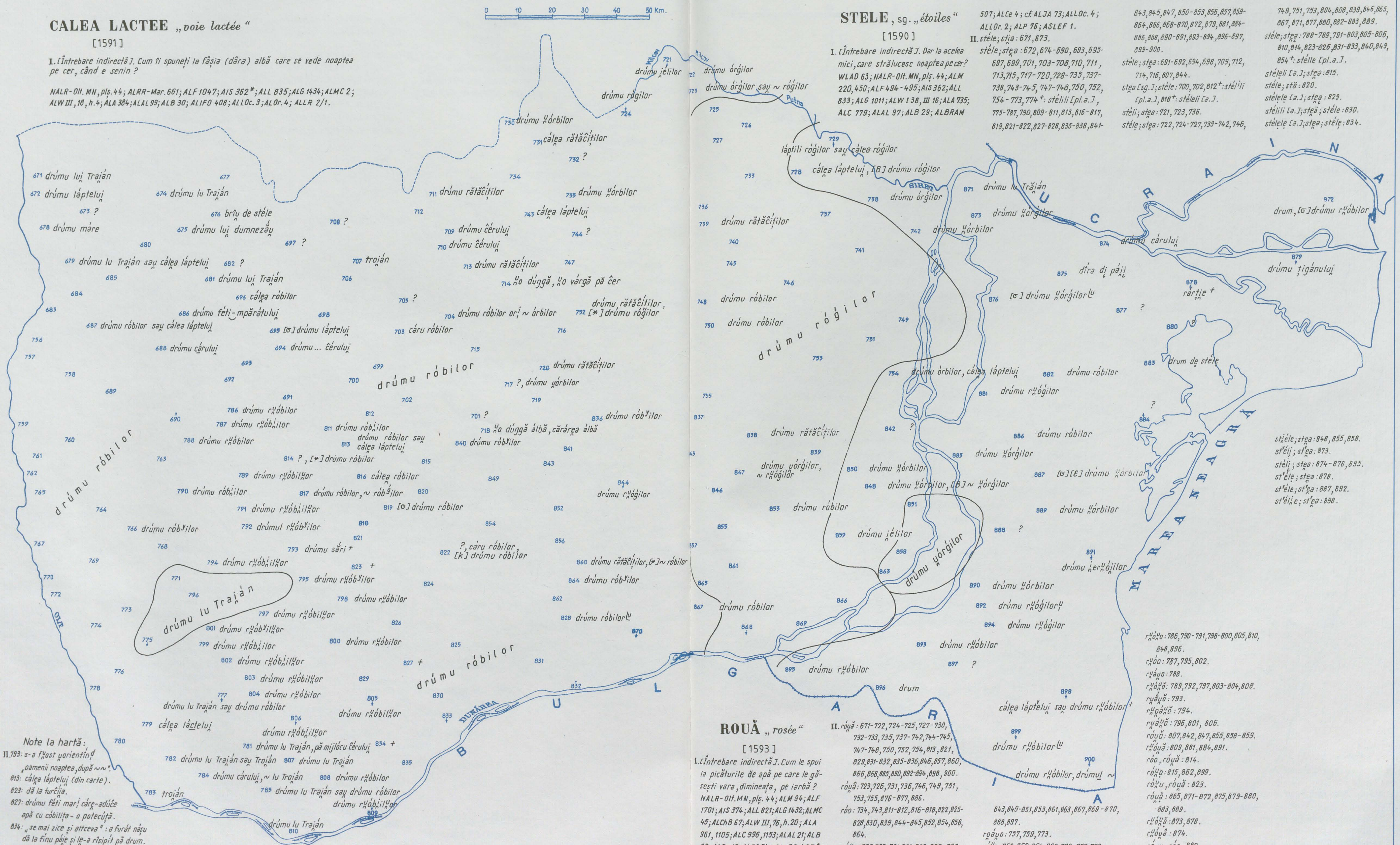
NALR-Olt. MN, pls. 44; ALRR-Mar. 661; ALF 1047; AIS 362*; ALL 835; ALG 1434; ALMC 2; ALW III, 18, h. 4; ALA 384; ALAL 99; ALB 30; ALIFO 408; ALLOc. 3; ALOr. 4; ALLR 2/1.

STELE, sg. „étoiles“

[1590]

I. [Întrebare indirectă]. Dar la acelea mici, care strălucesc noaptea pe cer? WLAD 63; NALR-Olt. MN, pls. 44; ALM 220, 450; ALF 494-495; AIS 362; ALL 833; ALG 1011; ALW I 38, III 16; ALA 735; ALC 779; ALAL 97; ALB 29; ALBRAM 507; ALCe 4; cf. ALJA 73; ALLOc. 4; ALLOr. 2; ALP 76; ASLEF 1.

II. stéle; stia: 671, 673.
stéle; stea: 672, 674-690, 693, 695-697, 699, 701, 703-708, 710, 711, 713, 715, 717-720, 728-735, 737-738, 743-745, 747-748, 750, 752, 754-773, 774+: stélili [pl.a.], 775-787, 790, 809-811, 813, 816-817, 819, 821-822, 827-828, 835-838, 841-843, 845, 847, 850-853, 856, 857, 859-864, 866, 868-870, 872, 879, 881, 884-886, 888, 890-891, 893-894, 896-897, 899-900.
stéle; stea: 691-692, 694, 698, 709, 712, 714, 716, 807, 844.
stea [sg.]; stéle: 700, 702, 812+: stélili [pl.a.], 818+: stéleli [a.].
stéli; stea: 721, 723, 736.
stéle; stea: 722, 724-727, 739-742, 746, 749, 751, 753, 804, 808, 839, 846, 865, 867, 871, 877, 880, 882-883, 889.
stéle; stea: 788-789, 791-803, 805-806, 810, 814, 823-826, 831-833, 840, 849, 854+: stélle [pl.a.].
stéleli [a.]; stea: 815.
stéle; stä: 820.
stélele [a.]; stea: 829.
stélili [a.]; steä; stéle: 830.
stélele [a.]; stea; stéle: 834.
stiéle; stea: 848, 855, 858.
stvéli; stvea: 873.
stéli; stea: 874-876, 895.
stvéle; stea: 878.
stvéle; stvea: 887, 892.
stvélie; stvea: 898.

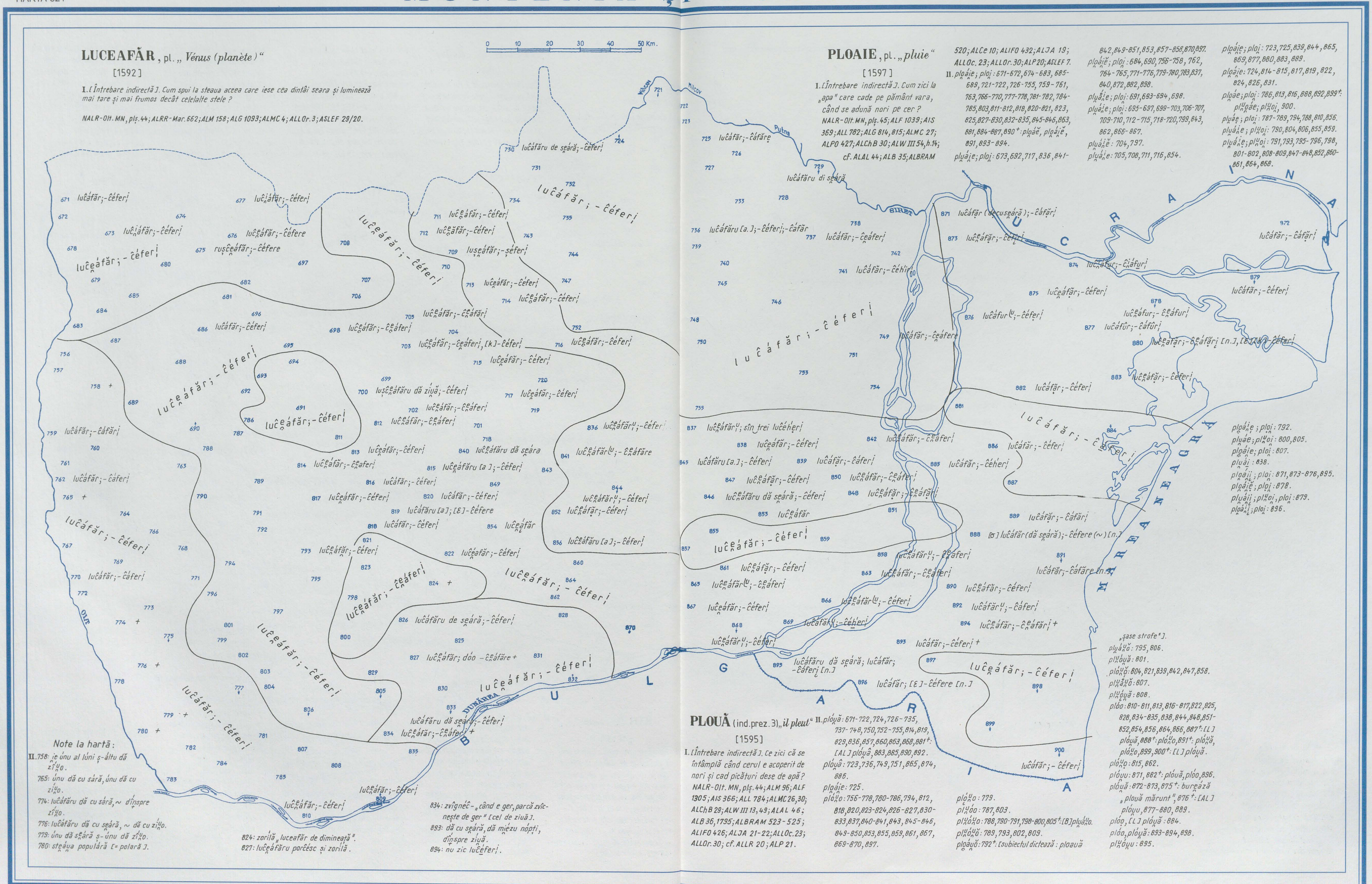
Note la hartă:
II. 793: s-a fuost uorientînd „oamenii noaptea, după ~~“.
813: cálea láptelui (din carte).
823: dă la turcíia.
827: drúmu féti mari cáre-adúce apă cu cóbilița - o potecúță.
834: „se mai zice și altceva“: a furát násu dă la fínu páie și le-a rîsipít pă drum.
878: găiinúșă [?].
III. 898: Nu știe dacă e același lucru.

ROUĂ „rosée“

[1593]

I. [Întrebare indirectă]. Cum le spui la picăturile de apă pe care le găsești vara, dimineața, pe iarbă? NALR-Olt. MN, pls. 44; ALM 94; ALF 1701; AIS 374; ALL 821; ALG 1432; ALMC 45; ALChB 67; ALW III, 76, h. 20; ALA 961, 1105; ALC 996, 1153; ALAL 21; ALB 69; ALCe 15; ALFC 54; ALIFO 427*; ALJA 36; ALLOc. 38; ALLOr. 54; ALLR 6; ALN 572; ASLEF 20, 27.

II. róuă: 671-722, 724-725, 727-730, 732-733, 735, 737-742, 744-745, 747-748, 750, 752, 754, 813, 821, 829, 831-832, 835-836, 846, 857, 860, 866, 868, 885, 890, 892-894, 898, 900.
róuâ: 723, 726, 731, 736, 746, 749, 751, 753, 755, 876-877, 886.
róo: 734, 743, 811-812, 816-818, 822, 825-828, 830, 839, 844-845, 852, 854, 856, 864.
róuo: 756, 760-761, 763, 765, 767, 769, 771, 774-776, 778, 780, 782-785, 819-820, 824, 833-834, 837-838, 840-841, 843, 849-851, 853, 861, 863, 867, 869-870, 888, 897.
roáuo: 757, 759, 773.
róuo: 758, 762, 764, 768, 772, 777, 779.
ruóuo: 766.
róuo: 770, 781.
ruóuo: 786, 790-791, 798-800, 805, 810, 848, 896.
ruóo: 787, 795, 802.
ruáuo: 788.
ruóuŏ: 789, 792, 797, 803-804, 808.
ruåuŏ: 793.
ruoáuŏ: 794.
ruáuŏ: 796, 801, 806.
róuŏ: 807, 842, 847, 855, 858-859.
ruóuă: 809, 881, 884, 891.
róo, róuă: 814.
róuo: 815, 862, 899.
róuu, róuă: 823.
róuă: 865, 871-872, 875, 879-880, 883, 889.
ruóuă: 873, 878.
ruóuâ: 874.
róuu, róo: 882.
róo, [L] róuă: 887.
ruóuu: 895.

LUCEAFĂR, pl. „*Vénus (planète)*"

[1592]

I. [Întrebare indirectă]. Cum spui la steaua aceea care iese cea dintâi seara și luminează mai tare și mai frumos decât celelalte stele?

NALR-Olt. MN, plș. 44; ALRR-Mar. 662; ALM 158; ALG 1093; ALMC 4; ALLOr. 3; ASLEF 29/20.

Note la hartă:

II. 758: ie únu al lúni ș-áltu dă zíuo.
765: únu dă cu sáră, únu dă cu zíuo.
774: lucáfăru dă cu sáră, ~ dínspre zíuo.
776: lucáfăru dă cu seáră, ~ dă cu zíuo.
779: únu dă seáră ș-únu dă zíuo.
780: steáua populáră [= polară].

824: zorílă „luceafăr de dimineață".
827: luceáfăru porcésc și zorílă.

834: zvîgnéc – „când e ger, parcă zvâcnește de ger" [cel de ziuă].
893: dă cu seáră, dă miézu nópți, dínspre ziuă.
894: nu zic lucéferi.

PLOAIE, pl. „*pluie*"

[1597]

I. [Întrebare indirectă]. Cum zici la „apa" care cade pe pământ vara, când se adună nori pe cer?
NALR-Olt. MN, plș. 45; ALF 1039; AIS 369; ALL 782; ALG 814, 815; ALMC 27; ALPO 427; ALChB 30; ALW III 54, h. 14; cf. ALAL 44; ALB 35; ALBRAM 520; ALCe 10; ALIFO 432; ALJA 19; ALLOc. 23; ALLOr. 30; ALP 20; ASLEF 7.

II. ploáie; ploi: 671-672, 674-683, 685-689, 721-722, 726-755, 759-761, 763, 766-770, 777-778, 781-782, 784-785, 803, 811-812, 818, 820-821, 823, 825, 827-830, 832-835, 845-846, 863, 881, 884-887, 890+: ploáĕ, ploáiĕ, 891, 893-894.
pluáie; ploi: 673, 692, 717, 836, 841-842, 849-851, 853, 857-858, 870, 897.
ploáiĕ; ploi: 684, 690, 756-758, 762, 764-765, 771-776, 779-780, 783, 837, 840, 872, 882, 898.
pluáie; ploi: 691, 693-694, 698.
pluáie; ploi: 695-697, 699-703, 706-707, 709-710, 712-715, 718-720, 799, 843, 862, 866-867.
pluáiĕ: 704, 797.
pluáie: 705, 708, 711, 716, 854.
ploáie; ploi: 723, 725, 839, 844, 865, 869, 877, 880, 883, 889.
ploáie: 724, 814-815, 817, 819, 822, 824, 826, 831.
ploáe; ploi: 786, 813, 816, 888, 892, 899+: pluoáe; pluoi, 900.
pluáe; ploi: 787-789, 794, 788, 810, 856.
pluáie; pluoi: 790, 804, 806, 855, 859.
pluáie; pluoi: 791, 793, 795-796, 798, 801-802, 808-809, 847-848, 852, 860-861, 864, 868.

ploáie; ploi: 792.
pluáe; pluoi: 800, 805.
ploáie; ploi: 807.
pluái: 838.
ploáii; ploi: 871, 873-876, 895.
ploáiĕ; ploi: 878.
pluáii; pluoi, ploi: 879.
ploáii; ploi: 896.

PLOUĂ (ind. prez. 3) „*il pleut*"

[1595]

I. [Întrebare indirectă]. Ce zici că se întâmplă când cerul e acoperit de nori și cad picături dese de apă?
NALR-Olt. MN, plș. 44; ALM 96; ALF 1305; AIS 366; ALL 784; ALMC 26, 30; ALChB 29; ALW III 13, 49; ALAL 46; ALB 36, 1795; ALBRAM 523-525; ALIFO 426; ALJA 21-22; ALLOc. 23; ALLOr. 30; cf. ALLR 20; ALP 21.

II. plóuă: 671-722, 724, 726-735, 737-748, 750, 752-755, 814, 819, 829, 836, 857, 860, 863, 868, 881+: [AL] plóuâ, 883, 885, 890, 892.
plóuâ: 723, 736, 749, 751, 865, 874, 886.
ploáie: 725.
plóuo: 756-778, 780-786, 794, 812, 818, 820, 823-824, 826-827, 830-833, 837, 840-841, 843, 845-846, 849-850, 853, 855, 859, 861, 867, 869-870, 897.
plóuo: 779.
pluóo: 787, 803.
pluóuo: 788, 790-791, 798-800, 805+: [B] pluáuo.
pluóuŏ: 789, 793, 802, 809.
ploáuŏ: 792+: [subiectul dictează: ploauă „șase strofe"].
pluáuŏ: 795, 806.
pluóuă: 801.
plóuŏ: 804, 821, 839, 842, 847, 858.
pluăuŏ: 807.
pluóuă: 808.
plóo: 810-811, 813, 816-817, 822, 825, 828, 834-835, 838, 844, 848, 851-852, 854, 856, 864, 866, 887+: [L] plóuă, 888+: plóuo, 891+: plóuă, plóuo, 899, 900+: [L] plóuă.
plóuo: 815, 862.
plóuu: 871, 882+: plóuă, plóo, 896.
plóuă: 872-873, 875+: bureáză „plouă mărunt", 876+: [AL] plóuu, 877-880, 889.
plóo, [L] plóuă: 884.
plóo, plóuă: 893-894, 898.
pluóuu: 895.

(apa) **PICURĂ** (ind. prez. 3) „*(l'eau) goutte*“

[1598]

I. *[Întrebare indirectă]. Ce zici că face apa când cade rar de tot, câte un strop, de pe marginea acoperișului casei ?*

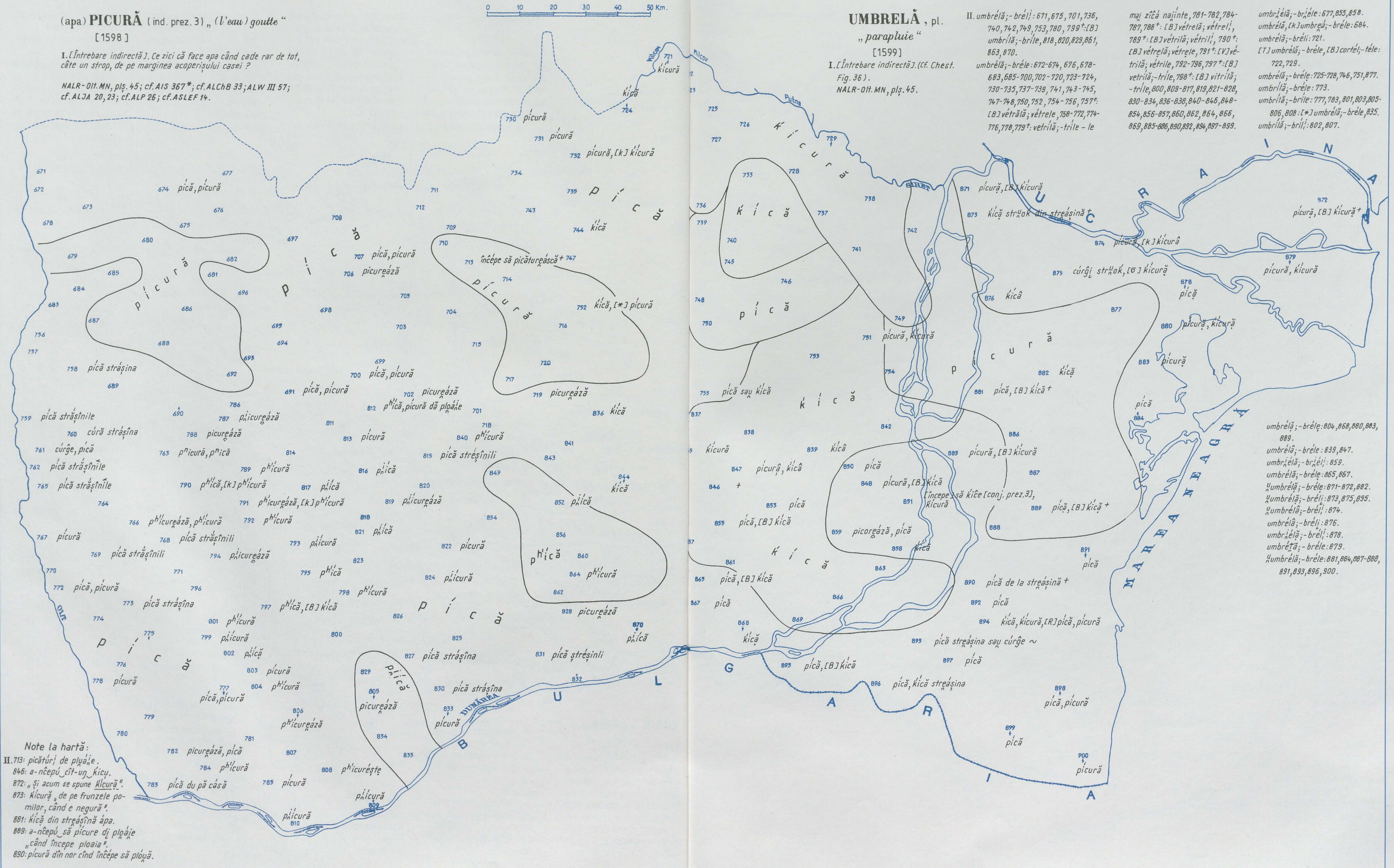
NALR-Olt. MN, plș. 45; cf. AIS 367; cf. ALChB 33; ALW III 57; cf. ALJA 20, 23; cf. ALP 26; cf. ASLEF 14.*

UMBRELĂ, pl. „*parapluie*“

[1599]

I. *[Întrebare indirectă]. (Cf. Chest. Fig. 36).*
NALR-Olt. MN, plș. 45.

II. *umbrélă; -bréli: 671, 675, 701, 736, 740, 742, 749, 753, 780, 799⁺: [B] umbrílă; -bríle, 818, 820, 829, 861, 863, 870.*
umbrélă; -bréle: 672-674, 676, 678-683, 685-700, 702-720, 723-724, 730-735, 737-739, 741, 743-745, 747-748, 750, 752, 754-756, 757⁺: [B] vétrălă; vétrele, 758-772, 774-776, 778, 779⁺: vetrílă; -tríle – le mai zîcá najínte, 781-782, 784-787, 788⁺: [B] vétrelă; vétreli, 789⁺: [B] vétrilă; vétrili, 790⁺: [B] vétrelă; vétrele, 791⁺: [V] vétrilă; vétrile, 792-796, 797⁺: [B] vetrílă; -tríle, 798⁺: [B] vitrílă; -tríle, 800, 809-817, 819, 821-828, 830-834, 836-838, 840-846, 848-854, 856-857, 860, 862, 864, 866, 869, 885-886, 890, 892, 894, 897-899.
umbriélă; -briéle: 677, 855, 858.
umbrélă, [k] umbreá; -bréle: 684.
umbrélă; -bréli: 721.
[T] umbrélă; -bréle, [B] cortél; -téle: 722, 729.
umbrélă; -bréle: 725-728, 746, 751, 877.
umbrílă; -bréle: 773.
umbrílă; -bríle: 777, 783, 801, 803, 805-806, 808: [*] umbrélă; -bréle, 835.
umbrílă; -bríli: 802, 807.
umbrélă; -bréle: 804, 868, 880, 883, 889.
umbrélâ; -bréle: 839, 847.
umbriélă; -briéli: 859.
umbrélă; -bréle: 865, 867.
ᵘumbrélă; -bréle: 871-872, 882.
ᵘumbrélă; -bréli: 873, 875, 895.
ᵘumbrélâ; -bréli: 874.
umbrélâ; -bréli: 876.
umbriélă; -bréli: 878.
umbréłă; -bréle: 879.
ᵘumbrélă; -bréle: 881, 884, 887-888, 891, 893, 896, 900.

Note la hartă:

II. 713: picăturí de pluáie.
846: a-ncepú cît-un kicu.
872: „Și acum se spune kícură“.
873: kícură „de pe frunzele pomilor, când e negură“.
881: kícă din streáșînă ápa.
889: a-ncepú să pícure di ploáie „când începe ploaia“.
890: pícură dîn nor cînd încépe să plóuă.

FULGERĂ (ind. prez. 3) „*il y a des éclairs*"

[1600]

I. [Întrebare indirectă]. Când plouă și pe cer se face dintr-odată lumină mare, care se stinge repede, ce zici că se întâmplă?
NALR-Olt. MN, plș. 45; ALF 439; AIS 391; ALL 777; ALG 1021, 1821; ALMC 34; cf. ALChB 26; ALW III 60; ALA 876; cf. ALC 922; ALCo 522; ALAL 60; cf. ALBRAM 550; ALCe 24; ALFC 15; cf. ALIFO 420*; ALJA 27-28; ALLOc. 30; ALLOr. 42; cf. ALLR 25; ALN 574; ALP 33; ASLEF 8/6, 13/10.

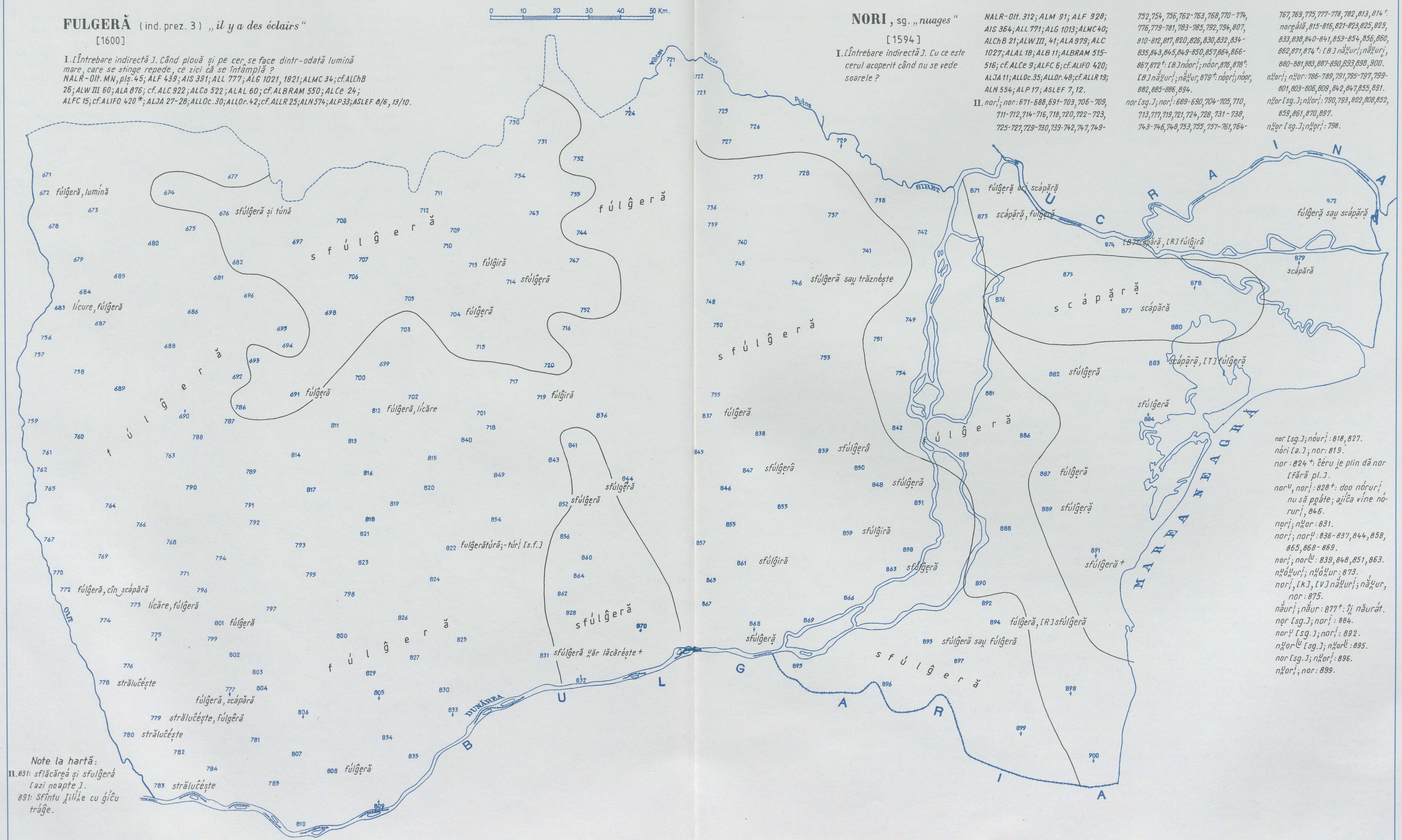
NORI, sg. „*nuages*"

[1594]

I. [Întrebare indirectă]. Cu ce este cerul acoperit când nu se vede soarele?

NALR-Olt. 312; ALM 91; ALF 928; AIS 364; ALL 771; ALG 1013; ALMC 40; ALChB 21; ALW III, 41; ALA 979; ALC 1027; ALAL 18; ALB 11; ALBRAM 515-516; cf. ALCe 9; ALFC 6; cf. ALIFO 420; ALJA 11; ALLOc. 35; ALLOr. 48; cf. ALLR 19; ALN 554; ALP 17; ASLEF 7, 12.

II. nori̯; nor: 671-688, 691-703, 706-709, 711-712, 714-716, 718, 720, 722-723, 725-727, 729-730, 739-742, 747, 749-752, 754, 756, 762-763, 768, 770-774, 776, 779-781, 783-785, 792, 794, 807, 810-812, 817, 820, 826, 830, 832, 834-835, 843, 845, 849-850, 857, 864, 866-867, 872+: [B] nóori̯; nóor, 876, 878+: [B] nău̯ri̯; nău̯r, 879+: nóori̯; nóor, 882, 885-886, 894.
nor [sg.]; nori̯: 689-690, 704-705, 710, 713, 717, 719, 721, 724, 728, 731-738, 743-746, 748, 753, 755, 757-761, 764-767, 769, 775, 777-778, 782, 813, 814+: noreálă, 815-816, 821-823, 825, 829, 833, 838, 840-841, 853-854, 856, 860, 862, 871, 874+: [B] nău̯ri̯; nău̯ri̯, 880-881, 883, 887-890, 893, 898, 900.
nu̯ori̯; nu̯or: 786-789, 791, 795-797, 799-801, 803-806, 809, 842, 847, 855, 891.
nu̯or [sg.]; nu̯ori̯: 790, 793, 802, 808, 852, 859, 861, 870, 897.
nu̯or [sg.]; nu̯ori̯: 798.

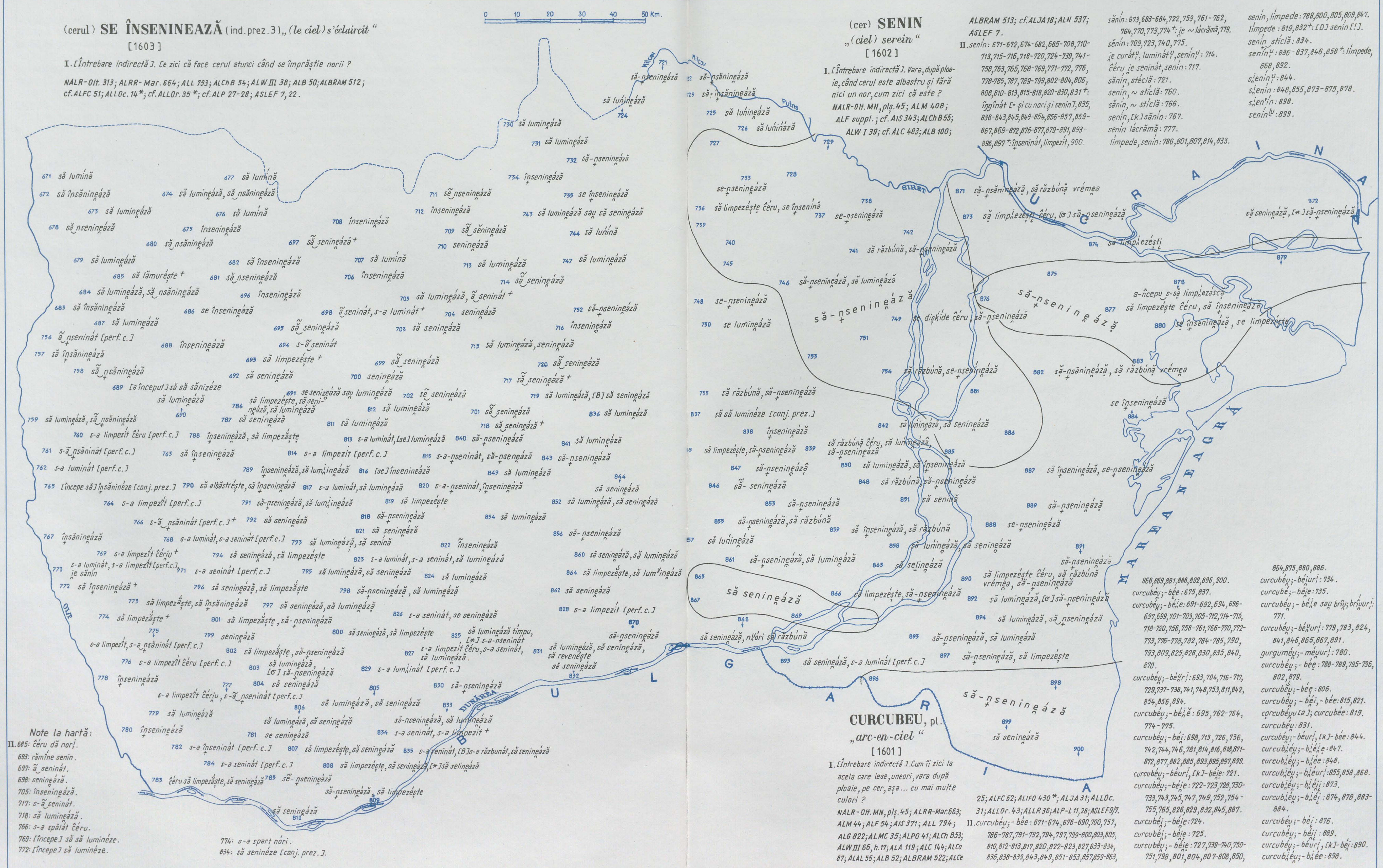

(cerul) SE ÎNSENINEAZĂ (ind. prez. 3) „(le ciel) s'éclaircit"

[1603]

I. [Întrebare indirectă]. Ce zici că face cerul atunci când se împrăștie norii?

NALR-Olt. 313; ALRR-Mar. 664; ALL 793; ALChB 54; ALW III 38; ALB 50; ALBRAM 512; cf. ALFC 51; ALLOc. 14*; cf. ALLOr. 35*; cf. ALP 27-28; ASLEF 7, 22.

Note la hartă:

II. 685: ĉéru dă norį.
693: rămîne senin.
697: ã seninát.
698: seninẹáză.
705: înseninẹáză.
717: s-ã seninát.
718: să luminẹáză.
766: s-a spălát ĉéru.
769: [începe] să să lumineze.
772: [începe] să lumineze.

774: s-a spart nóri.
834: să senineze [conj. prez.].

(cer) SENIN „(ciel) serein"

[1602]

I. [Întrebare indirectă]. Vara, după ploaie, când cerul este albastru și fără nici un nor, cum zici că este?

NALR-Olt. MN, plș. 45; ALM 408; ALF suppl.; cf. AIS 343; ALChB 55; ALW I 39; cf. ALC 483; ALB 100; ALBRAM 513; cf. ALJA 18; ALN 537; ASLEF 7.

II. senin: 671-672, 674-682, 685-708, 710-713, 715-716, 718-720, 724-739, 741-758, 763, 765, 768-769, 771-772, 776, 778-785, 787, 789-799, 802-804, 806, 808, 810-813, 815-818, 820-830, 831+: îngînát [= și cu nori și senin], 835, 838-843, 845, 849-854, 856-857, 859-867, 869-872, 876-877, 879-891, 893-896, 897+: înseninát, limpezit, 900.
sănin: 673, 683-684, 722, 759, 761-762, 764, 770, 773, 774+: ie ~ lácrămă, 779.
sĕnin: 709, 723, 740, 775.
ie curátụ, luminátụ, seninụ: 714.
ĉéru ie seninát, senin: 717.
sănin, stéclă: 721.
senin, ~ sticlă: 760.
sănin, ~ sticlă: 766.
senin, [k] sănin: 767.
senin lácrămă: 777.
límpede, senin: 786, 801, 807, 814, 833.
senin, límpede: 788, 800, 805, 809, 847.
límpede: 819, 832+: [D] senin [!].
senin sticlă: 834.
seninụ: 836-837, 846, 858+: límpede, 868, 892.
sienínụ: 844.
sienin: 848, 855, 873-875, 878.
sienin: 898.
seninụ: 899.

CURCUBEU, pl. „arc-en-ciel"

[1601]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la acela care iese, uneori, vara după ploaie, pe cer, așa ... cu mai multe culori?

NALR-Olt. MN, plș. 45; ALRR-Mar. 663; ALM 44; ALF 54; AIS 371; ALL 794; ALG 822; ALMC 35; ALPO 41; ALCh B53; ALW III 66, h. 17; ALA 119; ALC 144; ALCo 87; ALAL 55; ALB 52; ALBRAM 522; ALCe 25; ALFC 52; ALIFO 430*; ALJA 31; ALLOc. 31; ALLOr. 43; ALLR 36; ALP-L 11, 28; ASLEF 9/7.

II. curcubéụ; -bée: 671-674, 676-690, 700, 757, 786-787, 791-792, 794, 797, 799-800, 803, 805, 810, 812-813, 817, 820, 822-823, 827, 833-834, 836, 838-839, 843, 849, 851-853, 857, 859-863, 866, 869, 881, 888, 892, 896, 900.
curcubéụ; -bẹe: 675, 837.
curcubéụ; -béie: 691-692, 694, 696-697, 699, 701-703, 705-712, 714-715, 718-720, 756, 758-761, 766-770, 772-773, 776-778, 782, 784-785, 790, 793, 809, 825, 828, 830, 835, 840, 870.
curcubéụ; -béụrį: 693, 704, 716-717, 729, 737-738, 741, 748, 753, 811, 842, 854, 856, 894.
curcubéụ; -béĭĕ: 695, 762-764, 774-775.
curcubéụ; -béį: 698, 713, 726, 736, 742, 744, 746, 781, 814, 816, 818, 871-872, 877, 882, 885, 893, 895, 897, 899.
curcubéụ; -béurį, [k]-béie: 721.
curcubéụ; -béie: 722-723, 728, 730-733, 743, 745, 747, 749, 752, 754-755, 765, 826, 829, 832, 845, 887.
curcubéį; -béie: 724.
curcubéį; -béie: 725.
curcubéụ; -béie: 727, 739-740, 750-751, 798, 801, 804, 807-808, 850, 864, 875, 880, 886.
curcubéụ; -béiurį: 734.
curcubé; -béie: 735.
curcubéụ; -béie sau brîụ; brîụurį: 771.
curcubéụ; -béụurį: 779, 783, 824, 841, 846, 865, 867, 891.
gurguméụ; -méụurį: 780.
curcubéụ; -bẹe: 788-789, 795-796, 802, 879.
curcubéụ; -bẹe: 806.
curcubéụ; -béį, -bée: 815, 821.
corcubéụụ [a]; curcubée: 819.
curcubéụ: 831.
curcubéụ; -béurį, [k]-bée: 844.
curcubiéụ; -biéie: 847.
curcubiéụ; -biée: 848.
curcubiéụ; -biéurį: 855, 858, 868.
curcubiéụ; -biéįį: 873.
curcubiéụ; -biéį: 874, 878, 883-884.
curcubéụ; -béį: 876.
curcubéụ; -béįį: 889.
curcubéụ; -béurį, [k]-béį: 890.
curcubiéụ; -biée: 898.

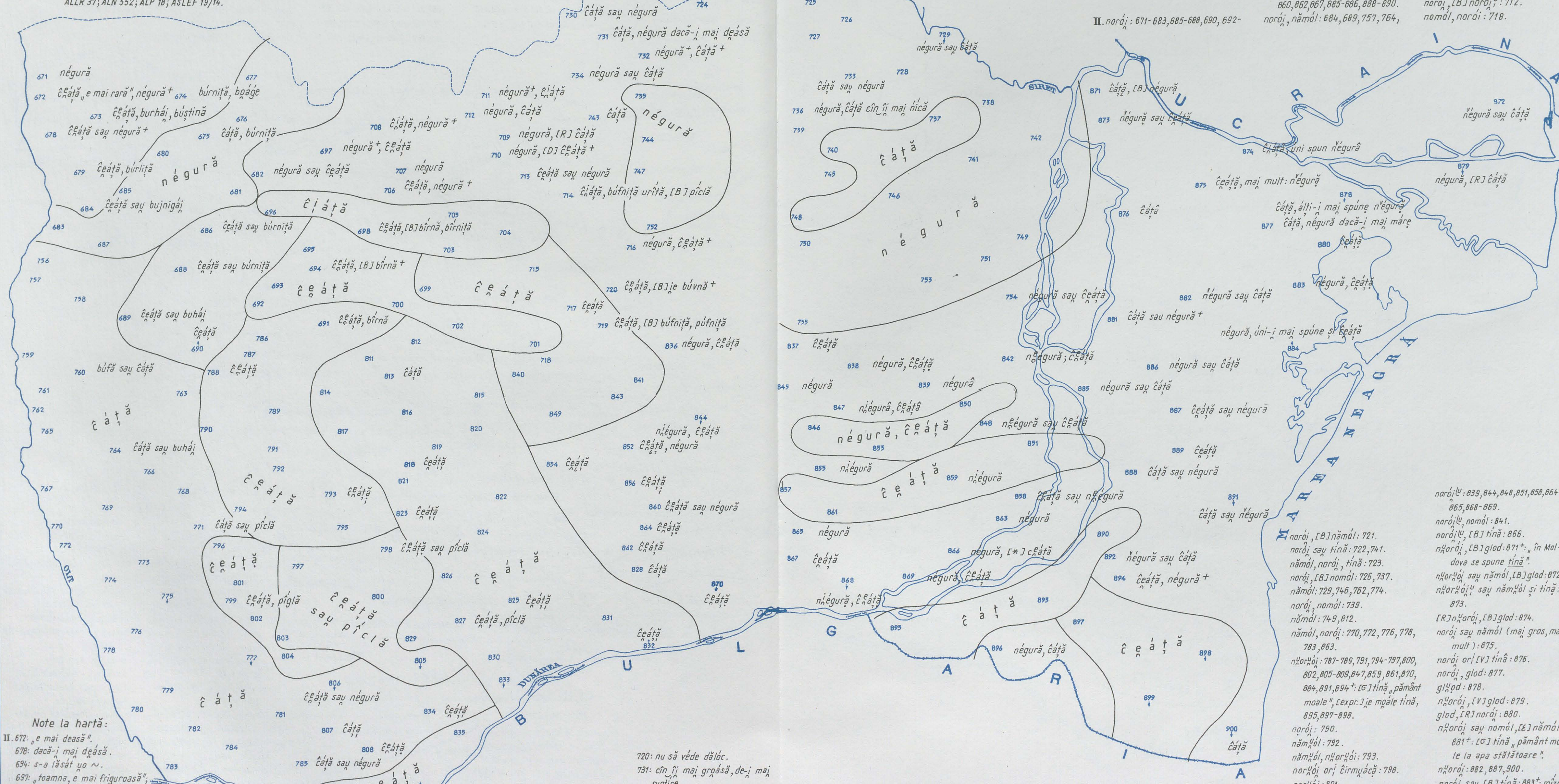
CEAȚĂ „brouillard"
[1605]

I. [Întrebare indirectă]. Cum spuneți la aceea ca un fel de aburi care, mai des toamna și iarna, se lasă aproape de pământ de nu mai vezi nimic în jur?
ALR II s.n. 795; ALRM II s.n. 615; NALR-Olt. MN, plș. 45; ALRR-Mar. 665; ALF 178; AIS 365; ALL 819; ALG 1014; ALMC 42; ALPO 101, cf. 104; ALW III 43; ALC 284; ALCo 245; ALAL 39; ALB 67, cf. 66; ALBRAM 528, 530; ALCe 15; ALFC 53; ALIFO 435; ALJA 16; ALLOc. 36; ALLOr. 47; ALLR 37; ALN 552; ALP 18; ASLEF 19/14.

NOROI „boue"
[1604]

I. [Întrebare indirectă]. Când nu plouă, pe drum se face praf (colb etc.), dar când plouă, ce se face?
ALR II s.n. 1220; ALRM II s.n. 1036; NALR-Olt. MN, plș. 45; ALM 279; ALF 154; AIS 419, 849; ALL 796; ALG 999; ALMC 37; ALJA 34, 142; ALChB 43; ALPO 97; ALA 756, 908; ALC 953, cf. 798; ALAL 61; ALB 58; ALCe 37; ALFC 47; ALIFO 381; ALLOc. 32; ALLOr. 44; ALLR 33; ALP 36.

II. norói: 671-683, 685-688, 690, 692-694, 696-697, 699-701, 705, 707-711, 713, 715, 720, 725, 728, 730-731, 733-735, 738, 740, 742-745, 747-748, 750-752, 754-756, 758-761, 763, 765-769, 771, 773, 781-782, 784-786, 799, 804, 810, 811, 813, 817, 819-820, 822-824, 826-827, 829-830, 833-834, 838, 843, 845, 849-850, 853-854, 856-857, 860, 862, 867, 885-886, 888-890.
norói, nămól: 684, 689, 757, 764, 775, 777, 779, 835.
norói, [B] glod: 691.
norói: 695, 698, 714, 716-717, 719, 736, 753, 832, 836-837, 846.
norói, nomól: 702, 727, 780, 816, 818, 825.
norói, glod: 703-704.
nărói: 706, 724, 732.
norói, [B] norói: 712.
nomól, norói: 718.

norói, [B] nămól: 721.
norói sau tínă: 722, 741.
nămól, norói, tínă: 723.
norói, [B] nomól: 726, 737.
nămól: 729, 746, 762, 774.
norói, nomól: 739.
nŏmól: 749, 812.
nămól, norói: 770, 772, 776, 778, 783, 863.
nuoruói: 787-789, 791, 794-797, 800, 802, 805-809, 847, 859, 861, 870, 884, 891, 894+: [G] tínă „pământ moale", [expr.] ie moále tínă, 895, 897-898.
norói: 790.
nămuól: 792.
nămuól, nuoruói: 793.
noruói ori cîrmuácă: 798.
noruói: 801.
noruói: 803, 842, 852, 855.
nămól, nomól: 814+: „nu se spune la noi glod".
nomól: 815, 821, 831, 840.
noróiu sau nomól: 828.
norói: 839, 844, 848, 851, 858, 864-865, 868-869.
norói, nomól: 841.
norói, [B] tínă: 866.
nuorói, [B] glod: 871+: „în Moldova se spune tínă".
nuoruói sau nămól, [B] glod: 872.
nuoruói sau nămuól și tínă: 873.
[R] nuorói, [B] glod: 874.
norói sau nămól (mai gros, mai mult): 875.
norói ori [V] tínâ: 876.
norói, glod: 877.
gluod: 878.
nuorói, [V] glod: 879.
glod, [R] norói: 880.
nuorói sau nomól, [E] nămól: 881+: [G] tínă „pământ moale la apa stătătoare".
nuorói: 882, 887, 900.
norói sau [B] tínă: 883+: mízgă.
nuorói, tínă: 892, 896.
nuorói sau tínă: 893.
nuorói: 899.

Note la hartă:

II. 672: „e mai deasă".
678: dacă-i mai deásă.
694: s-a lăsát uo ~.
697: „toamna, e mai friguroasă"; ĉeàță „pe văi, după ploi, e mai caldă".
706: „mai deasă".
708: „după ploaie".
710: „când e cam secetă, ceață din praf, nu se vede departe".
711: „mai periculoasă"; ĉiață „se mai lasă, se mai ridică".
716: tot cam úna, ĉeáța ie mai puțín.
720: nu să véde dălóc.
731: cîn îi mai groásă, de-i mai supțire.
881: négura-i cu picătúri de ploáie.
894: négură „ceață cu apă", să-nĉețeáză.
896: ĉáță „negură rece", négură „e mai întunecată".

LAPOVIȚĂ „neige aqueuse“
[1607]
I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spuneți la ploaia măruntă amestecată cu zăpadă?
ALR II s.n. 796; ALRM II s.n. 616; NALR-Olt. 314; ALRR-Mar. 666; AIS 378*; cf. ALG 1099; ALCe 17; ALJA 68.
ZĂPADĂ „neige“
[1606]
I. [Întrebare indirectă]. Cu ce se acoperă iarna pământul, când ninge?
NALR-Olt. MN, plș. 46; ALF 903; AIS 378; ALL 799; ALG 1019; ALMC 47; ALPO 368; ALChB 74; ALW III 92, h. 28; ALA 970; ALC 1018; ALAL 79; ALBRAM 548; ALCe 16; ALFC 62; ALJA 56; ALLOc. 46; ALLOr. 60; ALLR 39; ALN 571; ALP 58; ASLEF 7, 20.
II. zăpádă: 671-676, 678-714, 716-720, 722, 724-725, 731-736, 738-739, 743-744, 746-747, 749-760, 761+: cînd e câța, cáde boangă, 762-792, 794-797, 799-801, 803, 805-806, 807+: cúră ~, línge, zăpádă, 808-828, 829+: yíne cu víscol, 830-831, 834, 835+: [B] línge, 836-838, 840-846, 849-858, 859+: îm Moldóva-i zíce mia, 860, 862-867, 869-870, 879, 881-882, 884-886, 888, 890-893, 894+: omăt „zăpadă mai abundentă, groasă“, 895-900.
zăpádă, nia, niáua [art.]: 677.
zăpádă, nea: 715.
zăpádă, [B] omăt: 721, 723, 726, 728-729, 740, 742, 748, 877.
zăpádă sau omăt: 727, 741+: după ce nu mai yihorá zícá: „uite ce omăt s-a pus“.
zăpádă, [B] nea: 730+: neaua [a.], 745+: se mai obișnuiá cuvíntu de nea.
zăpádă, [B] neáuă: 737.
zăpádă: 793, 798, 802, 804, 839, 847-848, 861, 868, 872-873, 875+: língi „ninge“, 878, 880+: [B] omăt [rar], 889.
zăpádă, [B] săpádă: 832.
nisoáre, zăpádă: 833.
zăpádă ori [B] omăt: 871.
zăpádă: 874, 876+: [B] omăt.
ninsoáre, zăpádă: 883.
zăpádă sau ninsoáre: 887.
Note la hartă:
II. 684: sloteázâ ploáie cu zăpádă.
711: „mai multă ninsoare“.
720: „noi am mai modificat, am pus pă v“.
726: búrhăie [= bureazâ].
766: ninsoáre cu ploáie.
783: píclă-cîn ie câța.
814: um prešcău de zăpádă cu ploai amesticátă.
835: prăscău; -căuri [=prima zăpadă slabă].
873: a-nceput afáră o lapoyíță!
890: búrniță, burniteázâ [vb.] „permanent, ca o ceață cu ploaie“.
MILCOV
PUTNA
SIRET
OLT
DUNĂREA
U C R A I N A
B U L G A R I A
MAREA NEAGRĂ

TROIAN, pl. „congère"

[1608]

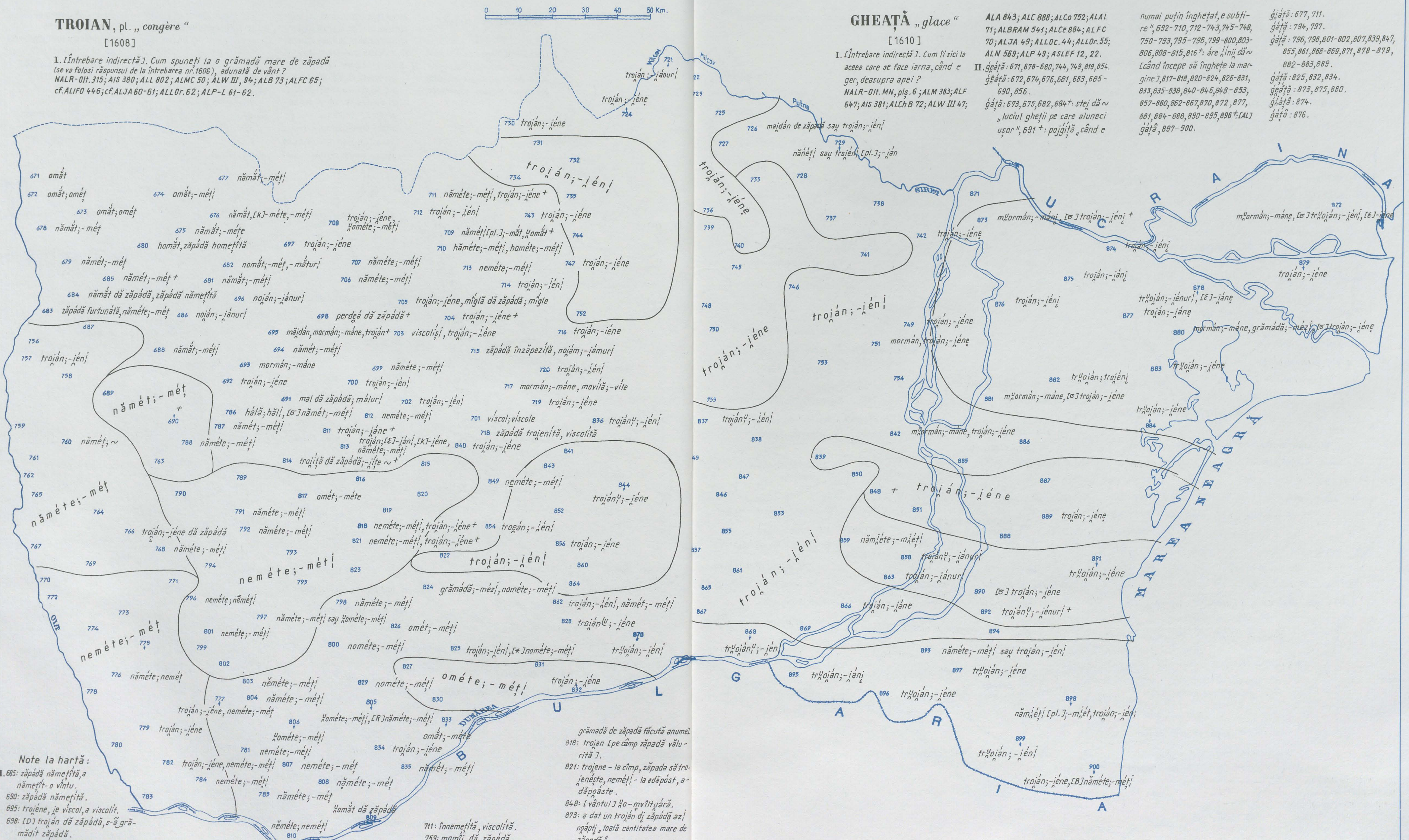
I. [Întrebare indirectă]. Cum spuneți la o grămadă mare de zăpadă (se va folosi răspunsul de la întrebarea nr. 1606), adunată de vânt?
NALR-Olt. 315; AIS 380; ALL 802; ALMC 50; ALW III, 94; ALB 73; ALFC 65; cf. ALIFO 446; cf. ALJA 60-61; ALLOr. 62; ALP-L 61-62.

GHEAȚĂ „glace"

[1610]

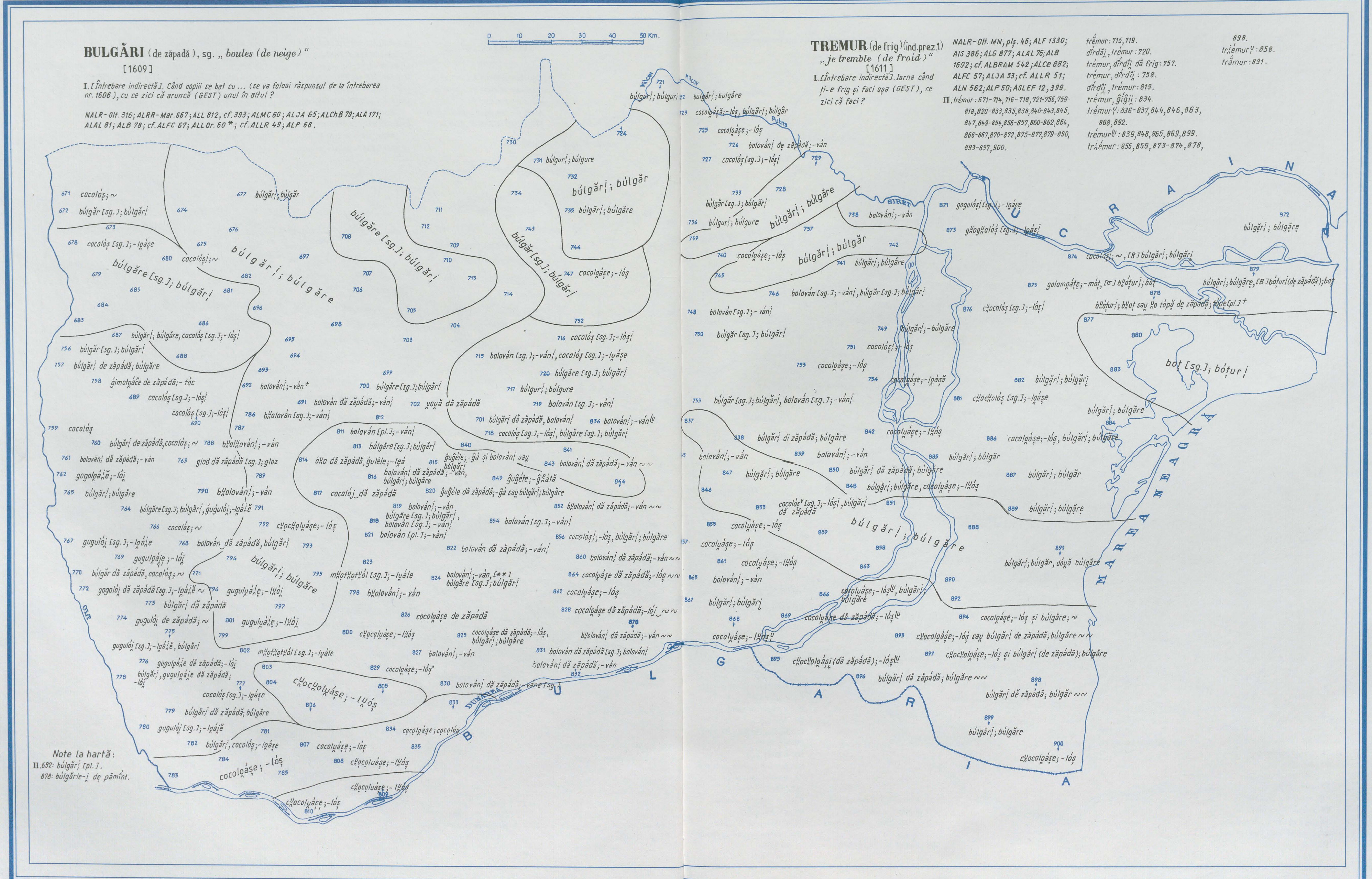
I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la aceea care se face iarna, când e ger, deasupra apei?
NALR-Olt. MN, pls. 6; ALM 383; ALF 647; AIS 381; ALChB 72; ALW III 47; ALA 843; ALC 888; ALCo 752; ALAL 71; ALBRAM 541; ALCe 884; ALFC 70; ALJA 49; ALLOc. 44; ALLOr. 55; ALN 569; ALP 49; ASLEF 12, 22.

II. geáță: 671, 678-680, 744, 749, 819, 854.
geáță: 672, 674, 676, 681, 683, 685-690, 856.
gáță: 673, 675, 682, 684+: stei dă ~ „luciul gheții pe care aluneci ușor", 691+: pojgiță „când e numai puțin înghețat, e subțire", 692-710, 712-743, 745-748, 750-793, 795-796, 799-800, 803-806, 808-815, 816+: áre iinii dă ~ [când începe să înghețe la margine], 817-818, 820-824, 826-831, 833, 835-838, 840-846, 848-853, 857-860, 862-867, 870, 872, 877, 881, 884-888, 890-895, 896+: [AL] gáță, 897-900.
giáță: 677, 711.
gáță: 794, 797.
gáță: 796, 798, 801-802, 807, 839, 847, 855, 861, 868-869, 871, 878-879, 882-883, 889.
gáță: 825, 832, 834.
geáță: 873, 875, 880.
giâță: 874.
gáță: 876.

Note la hartă:

II. 685: zăpádă nămețítă, a nămețít-o víntu.
690: zăpádă nămețítă.
695: troiéne, ie víscol, a viscolít.
698: [D] troián dă zăpádă, s-a grămădít zăpádă.
704: a inundát zăpáda.
709: „zăpadă multă, adusă de vânt: ometítă".
711: înnemețítă, viscolítă.
759: momíi dă zăpádă.
766: măidán dă zăpádă.
811: zăpádă viforítă.
814: măidán dă zăpádă [= derdeluș, grămadă de zăpadă făcută anume].
818: troian [pe câmp zăpadă vălurită].
821: troiene - la cîmp, zăpada să troienéște, neméți - la adăpóst, adăpoáste.
848: [vântul] o-mvîltuáră.
873: a dat un troián di zăpádă azi noápti „toată cantitatea mare de zăpadă".
892: odmeteálă; -téle „zăpadă depozitată de vânt", se odmetéște [vb.].

BULGĂRI (de zăpadă), sg. „boules (de neige)"
[1609]
I. [Întrebare indirectă]. Când copiii se bat cu ... (se va folosi răspunsul de la întrebarea nr. 1606), cu ce zici că aruncă (GEST) unul în altul?
NALR-Olt. 316; ALRR-Mar. 667; ALL 812, cf. 393; ALMC 60; ALJA 65; ALChB 79; ALA 171; ALAL 81; ALB 78; cf. ALFC 67; ALL Or. 60 *; cf. ALLR 49; ALP 68.
TREMUR (de frig) (ind. prez. 1)
„je tremble (de froid)"
[1611]
I. [Întrebare indirectă]. Iarna când ţi-e frig şi faci aşa (GEST), ce zici că faci?
NALR-Olt. MN, pls. 46; ALF 1330; AIS 386; ALG 877; ALAL 76; ALB 1692; cf. ALBRAM 542; ALCe 882; ALFC 57; ALJA 53; cf. ALLR 51; ALN 562; ALP 50; ASLEF 12, 399.
Note la hartă:
II. 692: búlgări [pl.].
878: búlgărle-i de pămînt.
UCRAINA
MAREA NEAGRĂ
BULGARIA
DUNĂREA

HARTA 529

GRINDINĂ „grêle“

[1612]

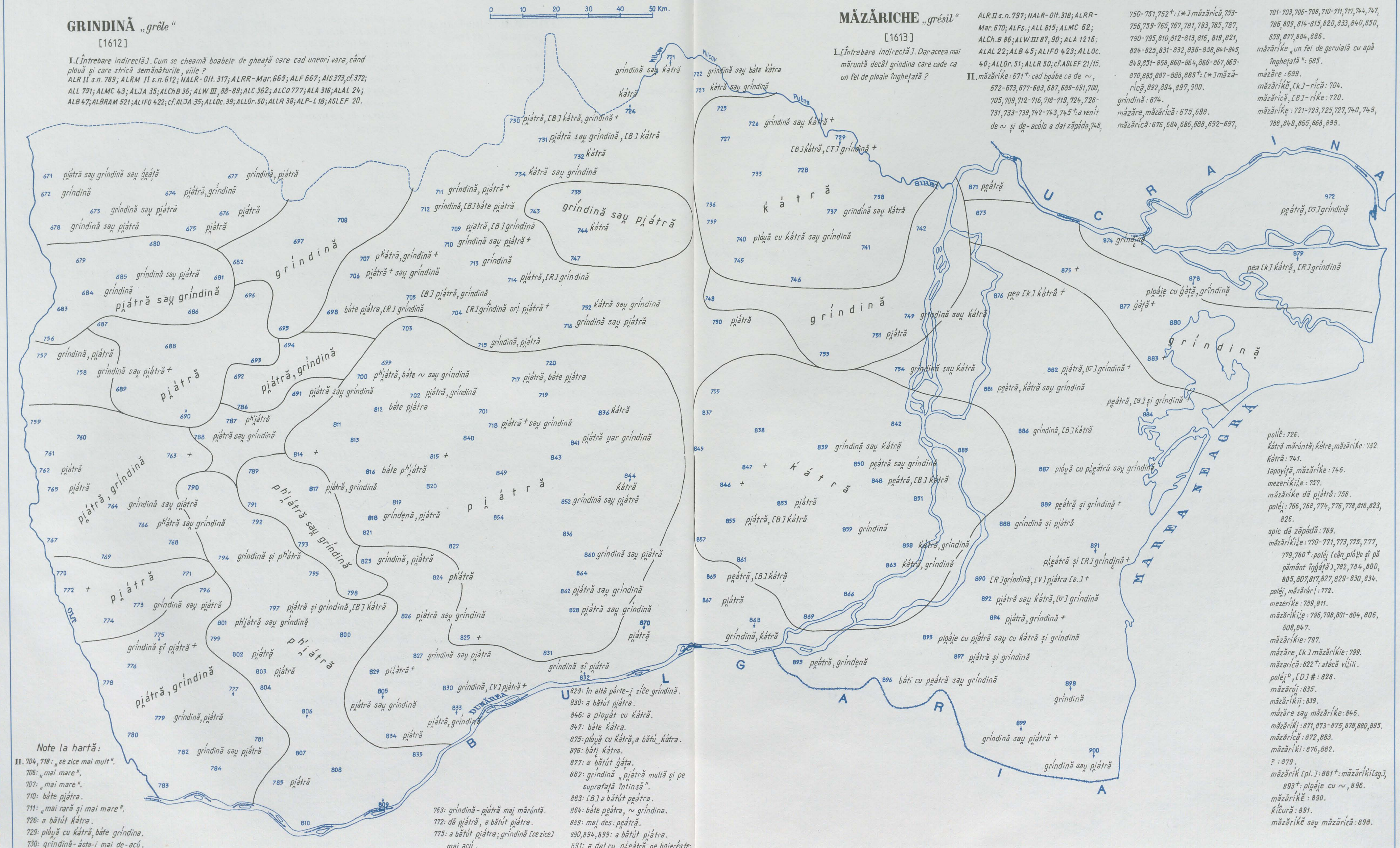
I. [Întrebare indirectă]. Cum se cheamă boabele de gheață care cad uneori vara, când plouă și care strică semănăturile, viile?
ALR II s.n. 789; ALRM II s.n. 612; NALR-Olt. 317; ALRR-Mar. 669; ALF 667; AIS 373, cf. 372; ALL 791; ALMC 43; ALJA 35; ALChB 36; ALW III, 88-89; ALC 362; ALCo 777; ALA 316; ALAL 24; ALB 47; ALBRAM 521; ALIFO 422; cf. ALJA 35; ALLOc. 39; ALLOr. 50; ALLR 38; ALP-L 18; ASLEF 20.

MĂZĂRICHE „grésil“

[1613]

I. [Întrebare indirectă]. Dar aceea mai măruntă decât grindina care cade ca un fel de ploaie înghețată?
ALR II s.n. 797; NALR-Olt. 318; ALRR-Mar. 670; ALFs.; ALL 815; ALMC 62; ALCh.B 86; ALW III 87, 90; ALA 1216; ALAL 22; ALB 45; ALIFO 423; ALLOc. 40; ALLOr. 51; ALLR 50; cf. ASLEF 21/15.

II. măzărike: 671+: cad boabe ca de ~, 672-673, 677-683, 687, 689-691, 700, 705, 709, 712-716, 718-719, 724, 728-731, 733-739, 742-743, 745+: a venit de ~ și de-acolo a dat zăpada, 748, 750-751, 752+: [*] măzărică, 753-756, 759-765, 767, 781, 783, 785, 787, 790-795, 810, 812-813, 816, 819, 821, 824-825, 831-832, 836-838, 841-845, 849, 851-858, 860-864, 866-867, 869-870, 885, 887-888, 889+: [*] măzărică, 892, 894, 897, 900.
grindină: 674.
mázăre, măzărică: 675, 698.
măzărică: 676, 684, 686, 688, 692-697, 701-703, 706-708, 710-711, 717, 744, 747, 786, 809, 814-815, 820, 833, 840, 850, 859, 877, 884, 886.
măzărike „un fel de geruială cu apă înghețată“: 685.
mázăre: 699.
măzărikĕ, [k]-rică: 704.
măzărică, [B]-rike: 720.
măzărike: 721-723, 725, 727, 740, 749, 788, 848, 865, 868, 899.
polic: 726.
kátră măruntă; kétre, măzărike: 732.
kátră: 741.
lapoviță, măzărike: 746.
mezerikie: 757.
măzărike dă piatră: 758.
polei: 766, 768, 774, 776, 778, 818, 823, 826.
spic dă zăpadă: 769.
măzărikie: 770-771, 773, 775, 777, 779, 780+: polei (cân plouo și pă pământ îngață), 782, 784, 800, 805, 807, 817, 827, 829-830, 834.
polei, măzărari: 772.
mezerike: 789, 811.
măzărikie: 796, 798, 801-804, 806, 808, 847.
măzărikie: 797.
mázăre, [k] măzărikie: 799.
măzarică: 822+: atácă viile.
poleiu, [D] #: 828.
măzăroi: 835.
măzărikii: 839.
mázăre sau măzărike: 846.
măzăriki: 871, 873-875, 878, 880, 895.
măzărică: 872, 883.
măzăriki: 876, 882.
? : 879.
măzărik [pl.]: 881+: măzăriki [sg.], 893+: ploaie cu ~, 896.
măzărikĕ: 890.
kicură: 891.
măzărikĕ sau măzărică: 898.

Note la hartă:

II. 704, 718: „se zice mai mult“.
706: „mai mare“.
707: „mai mare“.
710: bate piatra.
711: „mai rară și mai mare“.
726: a bătut kátra.
729: plouă cu kátră, bate grindina.
730: grindină - ásta-i mai de-acú.
758, 814-815: bate piatra.

763: grindină - piatră mai măruntă.
772: dă piatră, a bătut piatra.
775: a bătut piatra; grindină [se zice] mai acú.
825: grindină să zice pă carte.

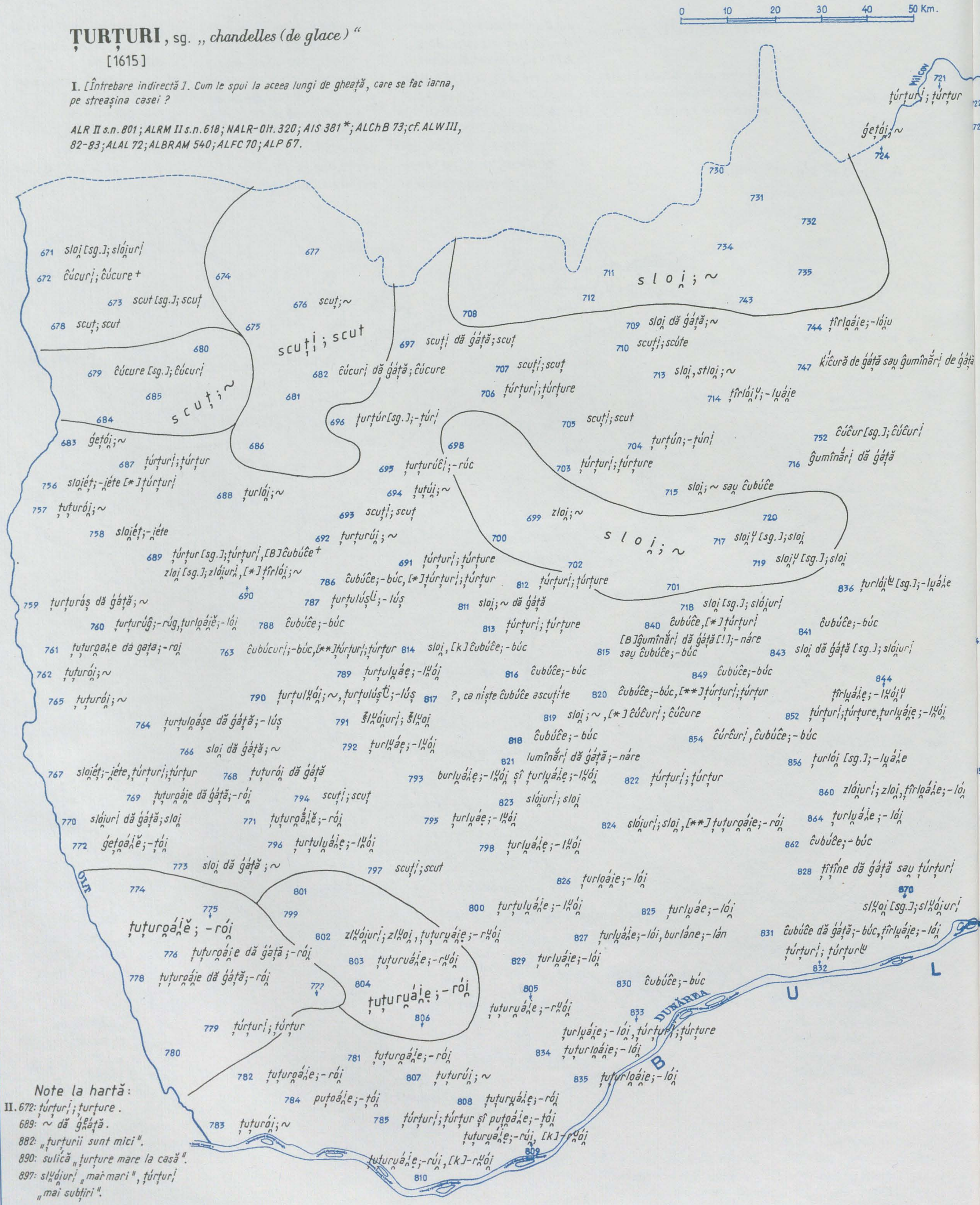
829: în altă parte-i zice grindină.
830: a bătut piatra.
846: a plouat cu kátră.
847: bate kátra.
875: plouă cu kátră, a bătu kátra.
876: bati kátra.
877: a bătut gața.
882: grindină „piatră multă și pe suprafață întinsă“.
883: [B] a bătut peatra.
884: bate peatra, ~ grindina.
889: mai des: peatră.
890, 894, 899: a bătut piatra.
891: a dat cu pieatră, pe boierește: grindină.

ȚURȚURI, sg. „*chandelles (de glace)*"

[1615]

I. [Întrebare indirectă]. Cum le spui la aceea lungi de gheață, care se fac iarna, pe streașina casei?

ALR II s.n. 801; ALRM II s.n. 618; NALR-Olt. 320; AIS 381*; ALChB 73; cf. ALW III, 82-83; ALAL 72; ALBRAM 540; ALFC 70; ALP 67.

Note la hartă:

II. 672: țúrțurĭ; țurțure.
689: ~ dă gĕáță.
882: „țurțurii sunt mici".
890: sulică „țurțure mare la casă".
897: slŭóĭurĭ „maĭ mari", țúrțurĭ „mai subțiri".

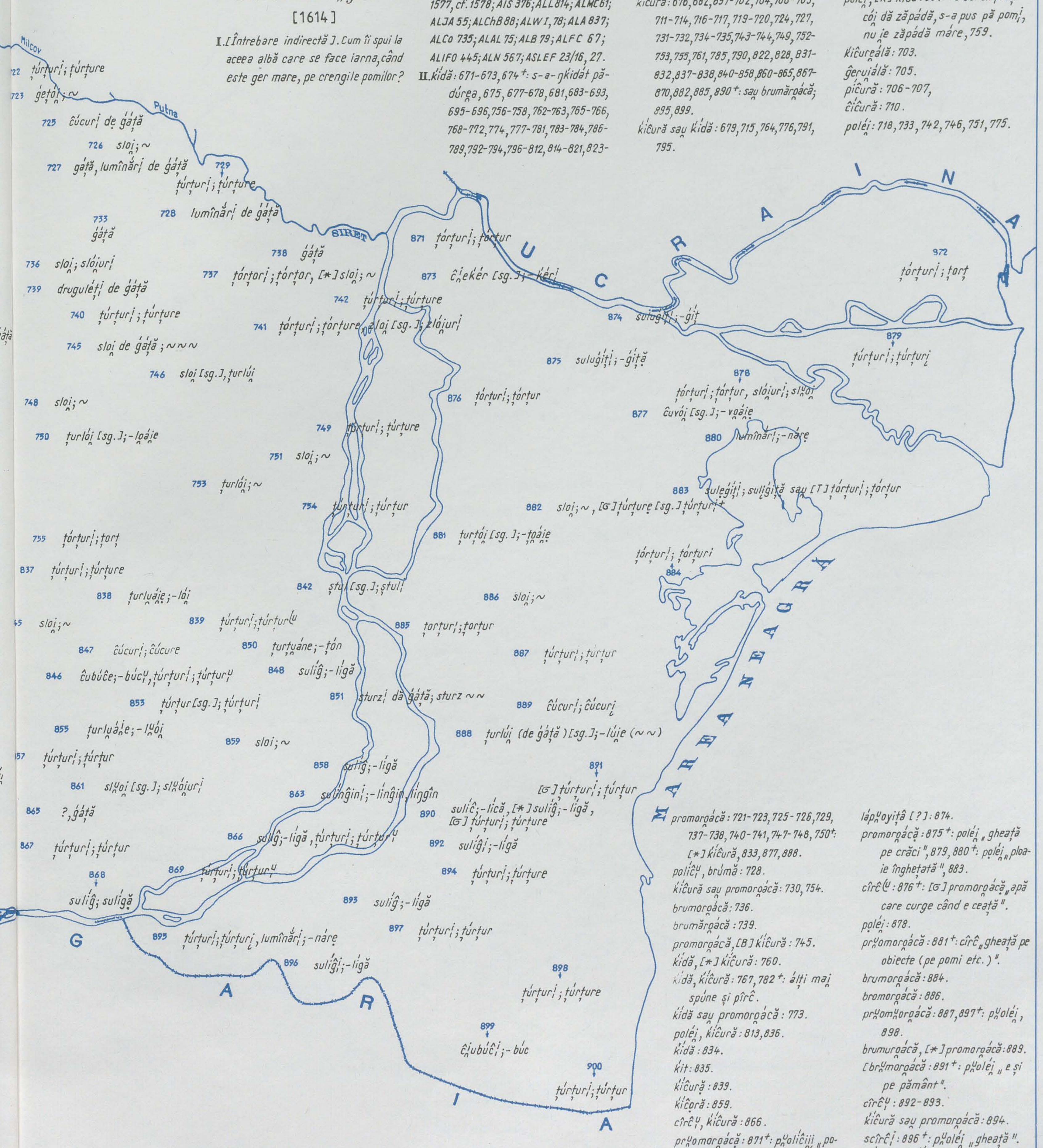
CHICIURĂ „*givre*"

[1614]

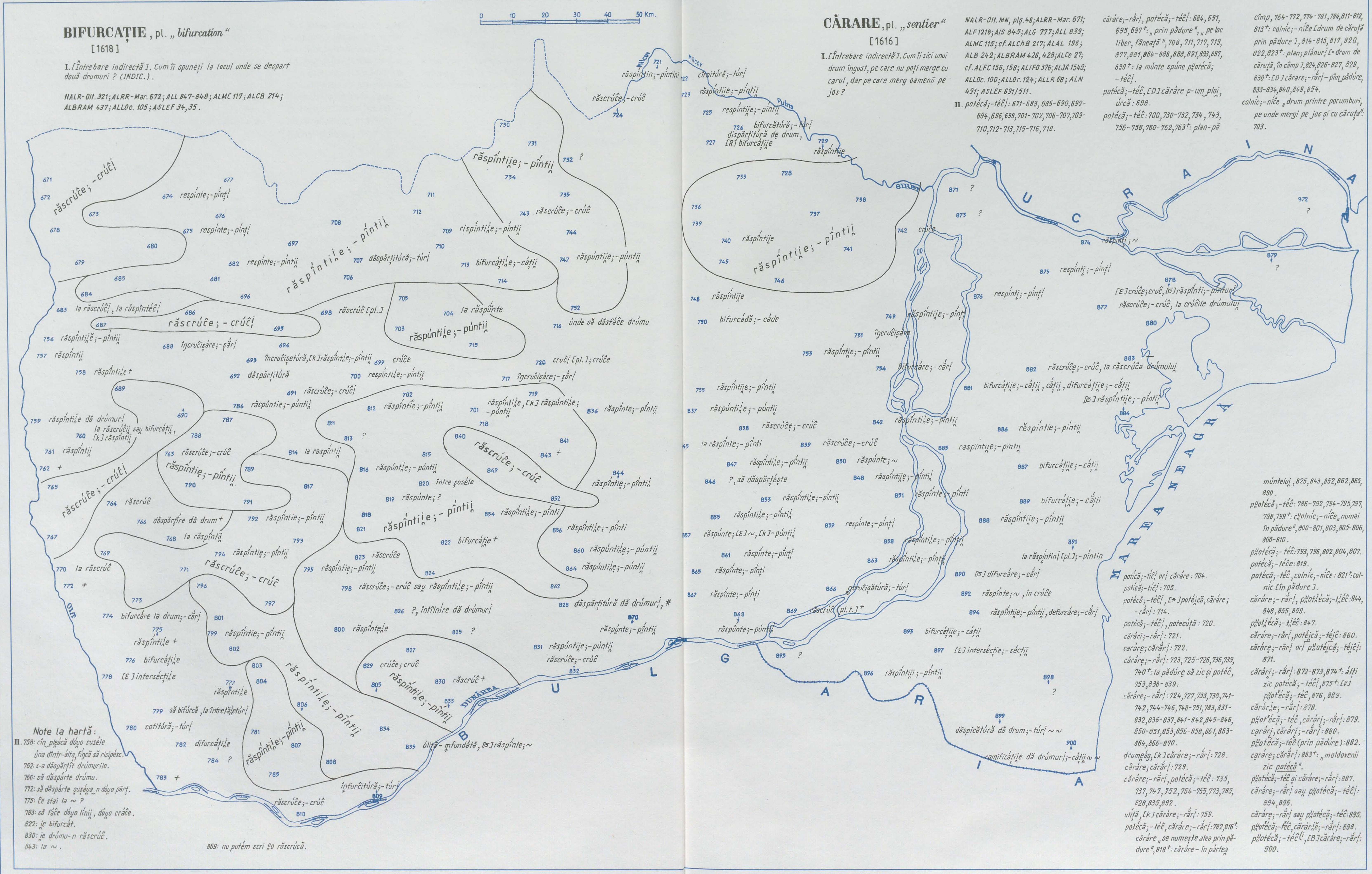
I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la aceea albă care se face iarna, când este ger mare, pe crengile pomilor?

NALR-Olt. 319; ALRR-Mar. 668; ALF 1577, cf. 1578; AIS 376; ALL 814; ALMC 61; ALJA 55; ALChB 88; ALW I, 78; ALA 837; ALCo 735; ALAL 75; ALB 79; ALFC 67; ALIFO 445; ALN 567; ASLEF 23/16, 27.

II. kídă: 671-673, 674+: s-a-ŋkidát pădúrea, 675, 677-678, 681, 683-693, 695-696, 756-758, 762-763, 765-766, 768-772, 774, 777-781, 783-784, 786-789, 792-794, 796-812, 814-821, 823-827, 829-830.
kícură: 676, 682, 697-702, 704, 708-709, 711-714, 716-717, 719-720, 724, 727, 731-732, 734-735, 743-744, 749, 752-753, 755, 761, 785, 790, 822, 828, 831-832, 837-838, 840-858, 860-865, 867-870, 882, 885, 890+: sau brumărgácă; 895, 899.
kícură sau kídă: 679, 715, 764, 776, 791, 795.
poléĭ sau kídă: 680.
poléĭ, [k] kídă: 694+: a dat un prășcóĭ dă zăpádă, s-a pus pă pomĭ, nu ĭe zăpádă máre, 759.
kícureálă: 703.
ĝeruĭálă: 705.
pícură: 706-707,
cícură: 710.
poléĭ: 718, 733, 742, 746, 751, 775.

promorgácă: 721-723, 725-726, 729, 737-738, 740-741, 747-748, 750+: [*] kícură, 833, 877, 888.
polícĭ, brúmă: 728.
kícură sau promorgácă: 730, 754.
brumorgácă: 736.
brumărgácă: 739.
promorgácă, [B] kícură: 745.
kídă, [*] kícură: 760.
kídă, kícură: 767, 782+: álți maĭ spúne și pîrĉ.
kídă sau promorgácă: 773.
poléĭ, kícură: 813, 836.
kídă: 834.
kit: 835.
kícură: 839.
kícoră: 859.
cîrĉĭ, kícură: 866.
prŭomorgácă: 871+: pŭolíciĭĭ „polei (pe pomi, pe jos etc.)".
bromorgácă, [*] [σ] promorgácă: 872.
[σ] prŭomŭorgácă: 873+: cîrĉ „polei pe crengi".
lápŭoyiță [?]: 874.
promorgácă: 875+: poléĭ „gheață pe crăci", 879, 880+: poléĭ „ploaie înghețată", 883.
cîrĉŭ: 876+: [σ] promorgácă „apă care curge când e ceață".
poléĭ: 878.
prŭomorgácă: 881+: cîrĉ „gheață pe obiecte (pe pomi etc.)".
brumorgácă: 884.
bromorgácă: 886.
prŭomŭorgácă: 887, 897+: pŭoléĭ, 898.
brumurgácă, [*] promorgácă: 889.
[brŭmorgácă: 891+: pŭoléĭ „e și pe pământ".
cîrĉĭ: 892-893.
kícură sau promorgácă: 894.
scîrĉĭ: 896+: pŭoléĭ „gheață".
kídă, [B] kícură: 900.

BIFURCAȚIE, pl. „*bifurcation*"

[1618]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spuneți la locul unde se despart două drumuri? (INDIC.).

NALR-Olt. 321; ALRR-Mar. 672; ALL 847-848; ALMC 117; ALCB 214; ALBRAM 437; ALLOc. 105; ASLEF 34, 35.

Note la hartă:

II. 758: cîn pleácă dóuo susele úna dîntr-álta, fiịcă să risipésc.
762: s-a dăspărțît drúmurile.
766: să dăspárte drúmu.
772: să dăspárte șușáua n dóuo părț.
775: ĉe stai la ~ ?
783: să fáĉe dóuo línii, dóuo cráĉe.
822: ie bifurcát.
830: ie drúmu-n răscrúĉ.
843: la ~ .
869: nu putém scri uo răscrúcă.

CĂRARE, pl. „*sentier*"

[1616]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici unui drum îngust, pe care nu poți merge cu carul, dar pe care merg oamenii pe jos?

NALR-Olt. MN, plș. 46; ALRR-Mar. 671; ALF 1218; AIS 845; ALG 777; ALL 839; ALMC 115; cf. ALChB 217; ALAL 196; ALB 242; ALBRAM 426, 428; ALCe 27; cf. ALFC 156, 158; ALIFO 376; ALJA 1549; ALLOc. 100; ALLOr. 124; ALLR 68; ALN 491; ASLEF 691/511.

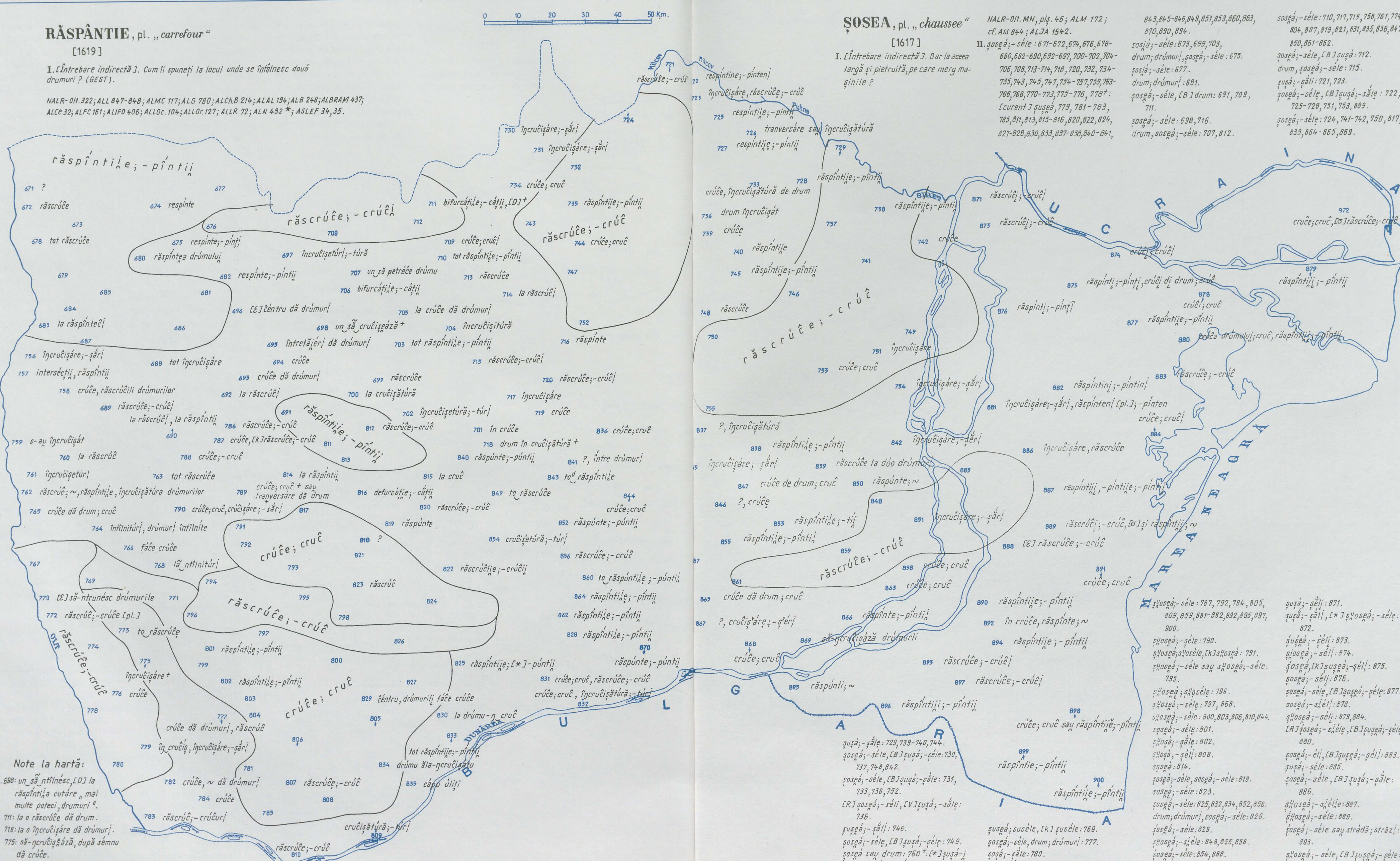
II. potécă; -téĉi: 671-683, 685-690, 692-694, 696, 699, 701-702, 706-707, 709-710, 712-713, 715-716, 718.
căráre; -rări, potécă; -téĉi: 684, 691, 695, 697+: „prin pădure", „pe loc liber, fâneață", 708, 711, 717, 719, 877, 881, 884-886, 888, 891, 893, 897, 899+: la múnte spúne puotécă; -téĉi.
potécă; -téĉ, [D] căráre p-um plai, úrcă: 698.
potécă; -téĉ: 700, 730-732, 734, 743, 756-758, 760-762, 763+: plan-pă cîmp, 764-772, 774-781, 784, 811-812, 813+: colníc; -níĉe [drum de căruță prin pădure], 814-815, 817, 820, 822, 823+: plan; plánuri [= drum de căruță, în câmp], 824, 826-827, 829, 830+: [D] cărare; -rări - pîm pădúre, 833-834, 840, 849, 854.
colníc; -níĉe „drum printre porumburi, pe unde mergi pe jos și cu căruța": 703.
poticá; -tíĉi ori căráre: 704.
poticá; -tíĉi: 705.
potécă; -téĉi, [*] potéică, căráre; -rări: 714.
potécă; -téĉi, potecúță: 720.
cărári; -rări: 721.
caráre; cărări: 722.
cărárę; -rări: 723, 725-726, 736, 739, 740+: la pădúrę să zic și potéĉ, 753, 838-839.
căráre; -rări: 724, 727, 733, 738, 741-742, 744-746, 748-751, 783, 831-832, 836-837, 841-842, 845-846, 850-851, 853, 856-858, 861, 863-864, 866-870.
drumeág, [k] căráre; -rări: 728.
câráre; cărări: 729.
căráre; -rări, potécă; -téĉ: 735, 737, 747, 752, 754-755, 773, 785, 828, 835, 892.
ulíță, [k] cărare; -rări: 759.
potécă; -téĉ, cărare; -rări: 782, 816+: cărare „se numește alea prin pădure", 818+: cărare - în pártea múntelui, 825, 843, 852, 862, 865, 890.
puotécă; -téĉ: 786-792, 794-795, 797, 798, 799+: cuolníc; -níĉe „numai în pădure", 800-801, 803, 805-806, 808-810.
puotécă; -téĉ: 793, 796, 802, 804, 807.
potécă; -téĉe: 819.
potécă; -téĉ, colníc; -níĉe: 821+: colnic [în pădure].
cărare; -rări, puotiécă; -tiéĉ: 844, 848, 855, 859.
puotiécă; -tiéĉ: 847.
cărare; -rări, potéică; -téiĉ: 860.
cărárę; -rări ori puotéică; -téiĉi: 871.
cărári; -rări: 872-873, 874+: álți zic potécă; -téĉi, 875+: [V] puotécă; -téĉ, 876, 889.
cărárie; -rări: 878.
puotécă; -téĉ, cărári; -rări: 879.
carári, cărári; -rări: 880.
puotécă; -téĉ (prin pădúre): 882.
carárę; cărări: 883+: „moldovenii zic potécă".
puotécă; -téĉ și cărare; -rări: 887.
cărare; -rări sau puotécă; -téĉi: 894, 896.
cărárę; -rări sau puotécą; -téĉ: 895.
puotécă; -téĉ, cărárie; -rări: 898.
puotécă; -téĉi, [B] cărare; -rări: 900.

RĂSPÂNTIE, pl. *„carrefour“*

[1619]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spuneţi la locul unde se întâlnesc două drumuri? (GEST).

NALR-Olt. 322; ALL 847-848; ALMC 117; ALG 780; ALCh.B 214; ALAL 194; ALB 248; ALBRAM 437; ALCe 32; ALFC 161; ALIFO 406; ALLOc. 104; ALLOr. 127; ALLR 72; ALN 492 *; ASLEF 34, 35.

Note la hartă:

II. 698: un_să_ntîlnésc [D] la răspîntiịa cutáre „mai multe poteci, drumuri“.
711: la o răscrúce dă drum.
718: la o încrucişáre dă drúmurị.
775: să-ncrucişază, după sémnu dă crúce.
781: să-ncrucişază.

ŞOSEA, pl. *„chaussee“*

[1617]

I. [Întrebare indirectă]. Dar la aceea largă şi pietruită, pe care merg maşinile?

NALR-Olt. MN, plş. 46; ALM 172; cf. AIS 844; ALJA 1542.

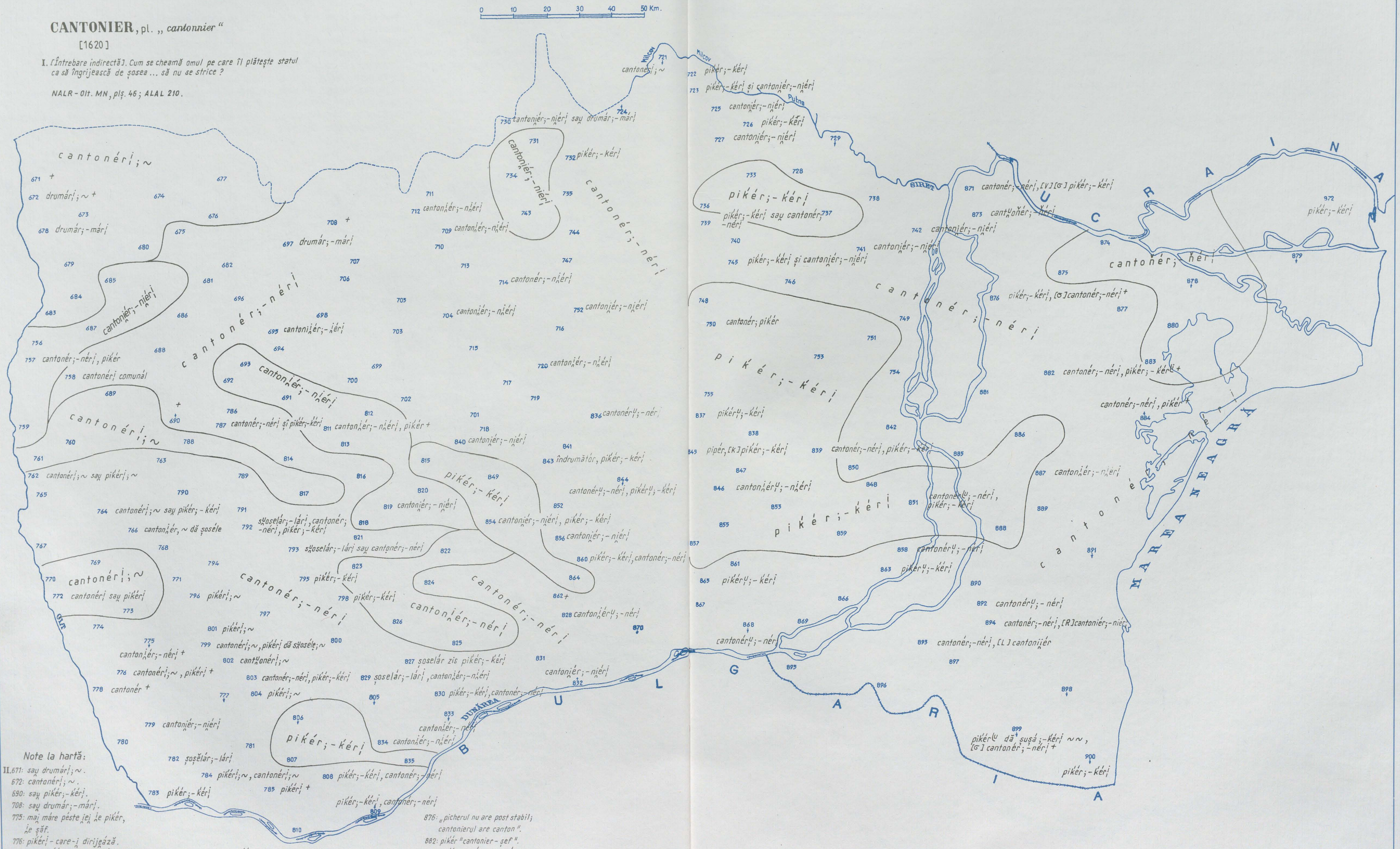
II. şoseá; -séle: 671-672, 674, 676, 678-680, 682-690, 692-697, 700-702, 704-706, 708, 713-714, 718, 720, 732, 734-735, 743, 745, 747, 754-757, 759, 763-766, 768, 770-773, 775-776, 778+: [curent] şuşeá, 779, 781-783, 785, 811, 813, 815-816, 820, 822, 824, 827-828, 830, 833, 837-838, 840-841, 843, 845-846, 849, 851, 853, 860, 863, 870, 890, 894.
sosiá; -séle: 673, 699, 703.
drum; drúmurị, şoseá; -séle: 675.
şosiá; -séle: 677.
drum; drúmurị: 681.
şoseá; -séle, [B] drum: 691, 709, 711.
şoseá; -séle: 698, 716.
drum, soseá; -séle: 707, 812.
soseá; -séle: 710, 717, 719, 758, 761, 774, 804, 807, 819, 821, 831, 835, 836, 847, 850, 861-862.
şoseá; -séle, [B] şuşá: 712.
drum, şoseá; -séle: 715.
şuşá; -şăli: 721, 723.
şoseá; -séle, [B] şuşá; -săle: 722, 725-728, 751, 753, 889.
şoseá; -séle: 724, 741-742, 750, 817, 839, 864-865, 869.
şuşá; -şắle: 729, 739-740, 744.
şoseá; -séle, [B] şuşá; -şéle: 730, 737, 748, 842.
şoseá; -séle, [B] şuşá; -şắle: 731, 733, 738, 752.
[R] şoseá; -séli, [V] şuşá; -săle: 736.
şuşeá; -şắlị: 746.
şoseá; -séle, [B] şuşá; -şéle: 749.
şoseá sau drum: 760+: [*] şuşá-i spuneá bătrîni.
şoseá; soséle: 762.
şoseá; -séle, suseá, soseá: 767.
şuseá; suséle, [k] şuséle: 769.
şoseá; -séle, drum; drúmurị: 777.
şoşá; -şắle: 780.
drum, liniịe, soseá; -séle: 784.
şᵘoseá; -séle: 786, 788-789, 793+: asfált, 798-799, 891.
şᵘoseá; -séle: 787, 792, 794, 805, 809, 859, 881-882, 892, 895, 897, 900.
şᵘoseá; -şéle: 790.
şᵘoseá; şᵘoséle, [k] sᵘoseá: 791.
şᵘoseá; -séle sau sᵘoseá; -séle: 795.
sᵘoseá; şᵘoséle: 796.
şᵘoseá; -séle: 797, 868.
sᵘoseá; -séle: 800, 803, 806, 810, 844.
soseá; -séle: 801.
şᵘoşá; -şắle: 802.
şᵘoşá; -şélị: 808.
soseá: 814.
şoseá; -séle, soseá; -séle: 818.
soseá; -séle: 823.
şoseá; -séle: 825, 832, 834, 852, 856.
drum; drúmurị, soseá; -séle: 826.
şoseá; -séle: 829.
şᵘoseá; -sịéle: 848, 855, 858.
şoseá; -séle: 854, 888.
şuşá; -şéle: 857.
şoseá; şuşắle; şuşá: 866.
soseá; -sélị: 867.
şuşá; -şélị: 871.
şuşắ; -şắlị, [*] şᵘoseá; -séle: 872.
şuşeá; -şélị: 873.
şioseá; -sélị: 874.
şoseá, [k] şuşeá; -şélị: 875.
şoseá; -sélị: 876.
şoseá; -séle, [B] şoşeá; -şéle: 877.
soseá; -sịélị: 878.
şᵘoseá; -sélị: 879, 884.
[R] şoseá; -sịéle, [B] suşeá; -şéle: 880.
şoseá; -élị, [B] şuşeá; -şélị: 883.
şuşá; -şéle: 885.
şoseá; -séle, [B] şuşá; -şắle: 886.
şᵘoseá; -sịélịe: 887.
şᵘoseá; -séle: 889.
şoseá; -séle sau strádă; străzị: 893.
şᵘoseá; -séle, [B] şuşeá; -şéle: 896.
şịoseá; -sịélịe: 898.
şᵘoseá; -séle, [B] şuşá; -şélị: 899.

CANTONIER, pl. „*cantonnier*"

[1620]

I. [Întrebare indirectă]. Cum se cheamă omul pe care îl plătește statul ca să îngrijească de șosea ... să nu se strice ?

NALR - Olt. MN, plș. 46; ALAL 210.

Note la hartă:

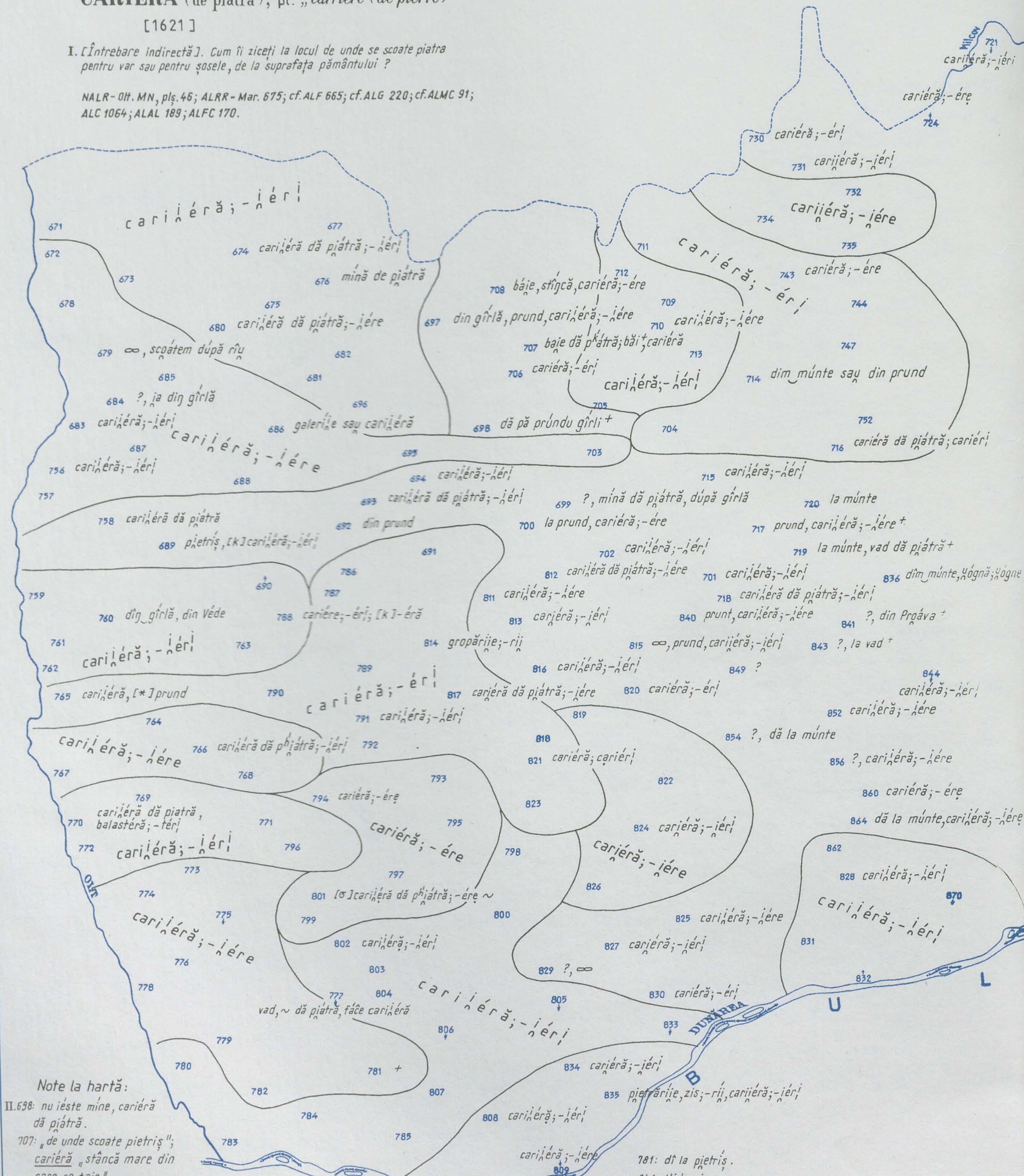
II. 671: sau drumári; ~.
672: cantonéri; ~.
690: sau pikér; -kéri.
708: sau drumár; -mári.
775: mai máre péste iei ie pikér, ie șăf.
776: pikéri - care-i dirijeázǎ.
778: sau pikér - ăl mai máre.
785: uom dă servíĉ.
811: pikér [mai mare în grad].
862: mai máre iéste pikér; -kéri.
876: „picherul nu are post stabil; cantonierul are canton".
882: pikér "cantonier - șef".
884: pikéru ie șéfu cantonérilor.
899: cantonér „picher - șef".

CARIERĂ (de piatră), pl. „carrière (de pierre)"

[1621]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi ziceți la locul de unde se scoate piatra pentru var sau pentru șosele, de la suprafața pământului?

NALR-Olt. MN, pls. 46; ALRR-Mar. 675; cf. ALF 665; cf. ALG 220; cf. ALMC 91; ALC 1064; ALAL 189; ALFC 170.

Note la hartă:

II. 698: nu iește mine, carieră dă piatră.
707: „de unde scoate pietriș"; carieră „stâncă mare din care se taie".
717: „la Teleajen".
719: „pe malul Teleajenului".
727: noi luăm de pe prundu gîrli, de pe Rîmna.
781: dî la pietriș.
841: Hidronim.
843: să spune vad dă piatră.
872: „Nu se spune canară".
894: „canară se zice rar".
896: canară; -rale „mai pietros".

PRISLOP, pl.

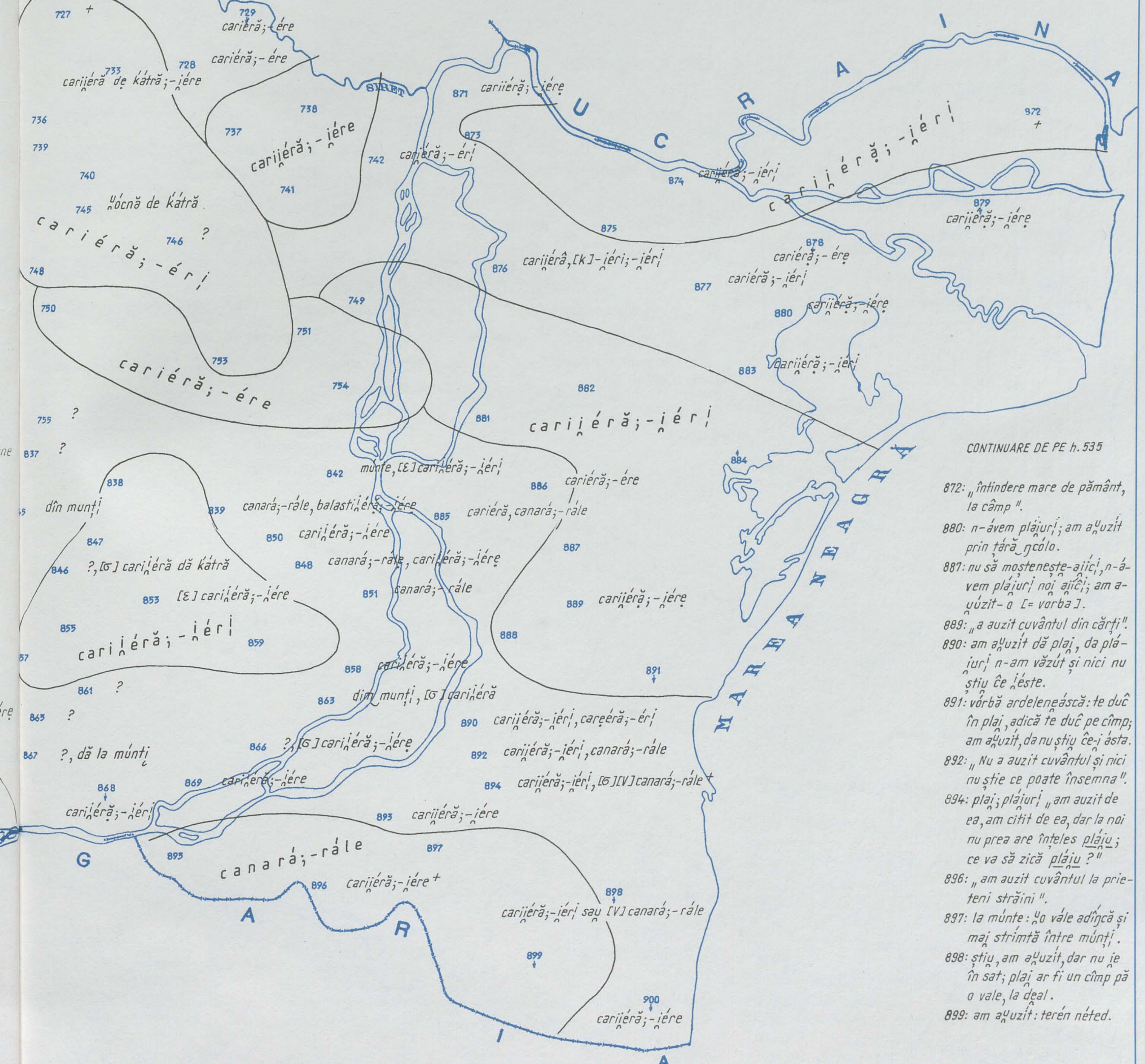
(les sens du mot prislop)

[1623]

I. [Întrebare directă], [D.] Cunoașteți vorba prislop? La ce ziceți prislop?

NALR-Olt. MN, pls. 47; cf. ALN 492*.

II. prislop [= nume de munte]: 671.
prizlóp: 672+: [nume de loc], 710+: ie múnte.
#: 673-676, 678-680, 683-685, 687, 689-702, 704-706, 709, 711-720, 722, 723+: iești un punct la noi, un drum îm pădure, um punct di trécire, în deal la prisloape, 724-900.
múntele Prislóp [= nume topic]: 677.
prislóp: 681+: îi un múnte ridicát mai sus, 686+: [= nume topic], 703+: „o coamă în Bucovina", 707+: múnte la Tesílă.
prislóp; -loápe: 682+: „vârful neted al unui deal izolat", 688+: [= nume de loc].
prizlóp; -loápe: 708+: „denumire de munte și cătun".
prislóp [toponim]: 721+: la Prislóapi.

CONTINUARE DE PE h. 535

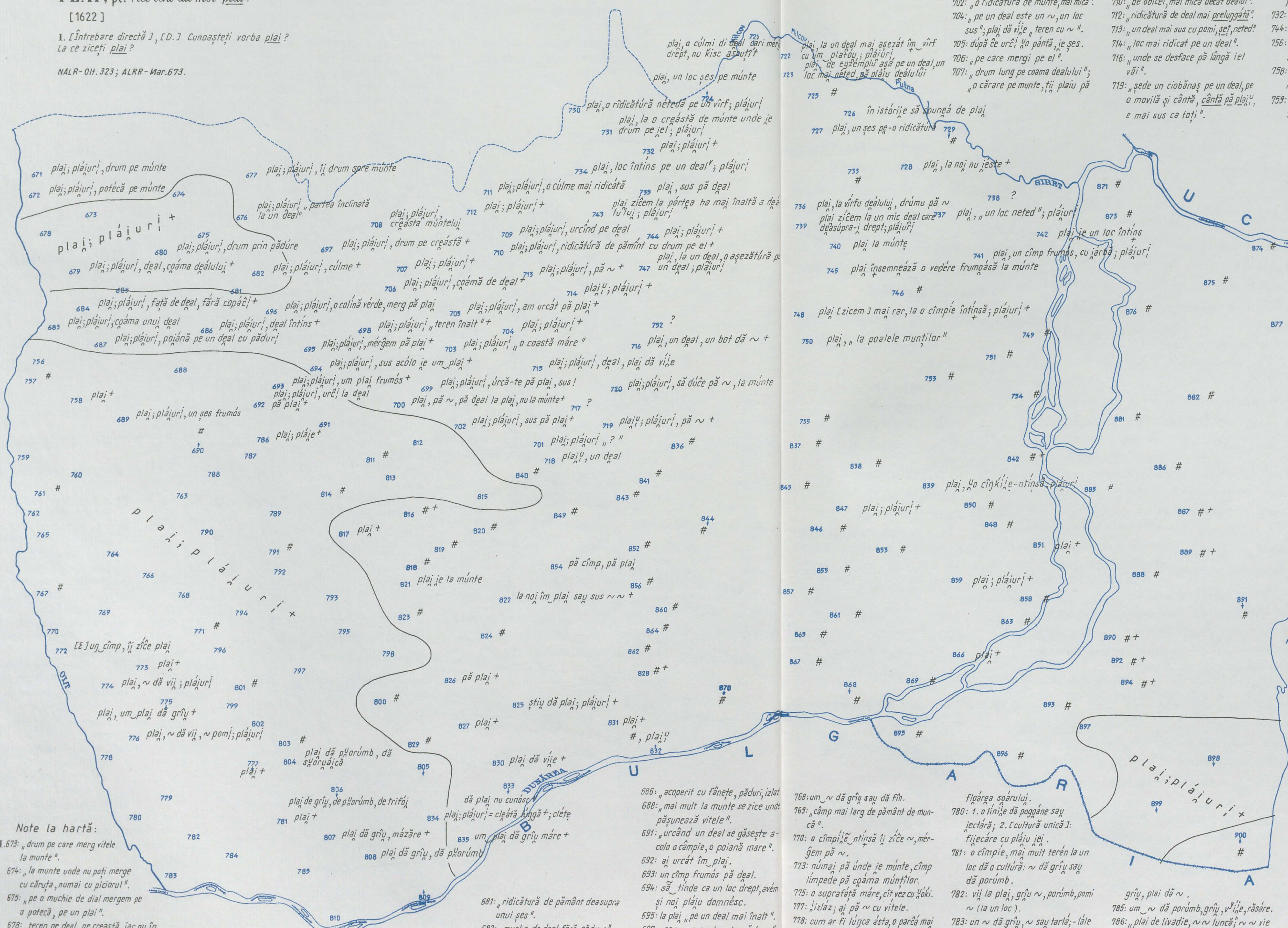
872: „întindere mare de pământ, la câmp".
880: n-ávem plaiuri; am auzit prin țăra ncólo.
887: nu să moștenește-aici, n-ávem plaiuri noi aici; am auzit-o [= vorba].
889: „a auzit cuvântul din cărți".
890: am auzit dă plai, da plaiuri n-am văzut și nici nu știu ce iéste.
891: vórbă ardelenească: te duci în plai, adică te duci pe cîmp; am auzit, da nu știu ce-i asta.
892: „Nu a auzit cuvântul și nici nu știe ce poate însemna".
894: plai; plaiuri „am auzit de ea, am citit de ea, dar la noi nu prea are înțeles plaiu; ce va să zică plaiu?"
896: „am auzit cuvântul la prieteni străini".
897: la múnte: „o vale adâncă și mai strîmtă între munți".
898: știu, am auzit, dar nu ie în sat; plai ar fi un cîmp pă o vale, la deal.
899: am auzit: terén néted.

PLAI, pl. *(les sens du mot plai)*

[1622]

I. [Întrebare directă], [D.] Cunoaşteţi vorba plai? La ce ziceţi plai?

NALR-Olt. 323; ALRR-Mar. 673.

700: urcai pă plai, plaiu ursului.
702: „o ridicătură de munte, mai mică".
704: „pe un deal este un ~, un loc sus"; plai dă vie „teren cu ~".
705: după ce urci o pantă, ie şes.
706: „pe care mergi pe el".
707: „drum lung pe coama dealului"; „o cărare pe munte, ţii plaiu pă muntele cutare".
710: „de obicei, mai mică decât dealul".
712: „ridicătură de deal mai prelungată".
713: „un deal mai sus cu pomi, şeţ, neted".
714: „loc mai ridicat pe un deal".
716: „unde se desface pă lângă iel văi".
719: „şede un ciobănaş pe un deal, pe o movilă şi cântă, cântă pă plai, e mai sus ca toţi".
728: cuvîntu plai înseamnă um podiş pe un vîrf de munte.
732: culmea unui deal sau unui munte.
744: pă un deal un drum şes.
756: vale lungă, frumoasă; ai pă ~ în jos.
758: nu prea [se zice]; pă la munte: mă duc pă ~ în sus.
759: merĝ pă ~, faĉ o plimbare într-o pădure.
760: o cîmpie mare, um ~.
762: hai pă plai în deal, pămînt întins, neted.
763: cîmpie sau d-asupra unui deal, o cîmpie-i ziĉe ~ [= platou].
764: ~ pă cîmp întins, teren dă muncă, pă ~.
765: ~ dă vii, ~ dă păduri, „loc plantat cu aceeaşi specie".
766: cîmphie-ntinsă mai pă deal.

815: mérĝem pă ~ „drum între bucate; zicea bătrânii".
816: „o câmpie pe unde paşte oile".
817: să spune îm basarabia mai mult: o culme dă dealuri „lungi", pă care să poate planta; nu ie munte; ie foarte frumos.
822: da asta-i cam la deal „o ridicătură de teren şi deasupra este neted, platou".
825: ieste un ţinut oarecare, dă pă plaiurile astea.
826: un teren dă loc... mai frumos... tot o-ntindere dă iarbă, dă livede.
827: tot în partea transilvănii.
828: am auzit în cînteĉe.
830: [= suprafaţă mare, pe coastă].
831: [B.] cîta plai dă grîu ie p-a-jiĉa = o moşie dă grîu.
833: dăcît singur din poiezia mioriţa.
834: [= bucată de pământ arabil].
835: intră-m plaiu ăla mai multe clete, plaiuri.
842: am auzit îm poiezia ĉobanului cu mioriţa.
847: uo cîmpie-ntinsă ar vini plai.
851: ~ ieste un loc verde, şes aşa, ca un rai aşa.
859: ardicături între două văi, la munte.
866: p-um piĉor dă ~, p-o gură dă rai, ie uo-ntinsură.

CONTINUARE PE h. 534

Note la hartă:

II. 673: „drum pe care merg vitele la munte".
674: „la munte unde nu poţi merge cu căruţa, numai cu piciorul".
675: „pe o muchie de dial mergem pe o potecă, pe un plai".
678: „teren pe deal, pe creastă, iar nu în dos sau gropi".
679: „ţine plaiu ca să nu să rătăcească".

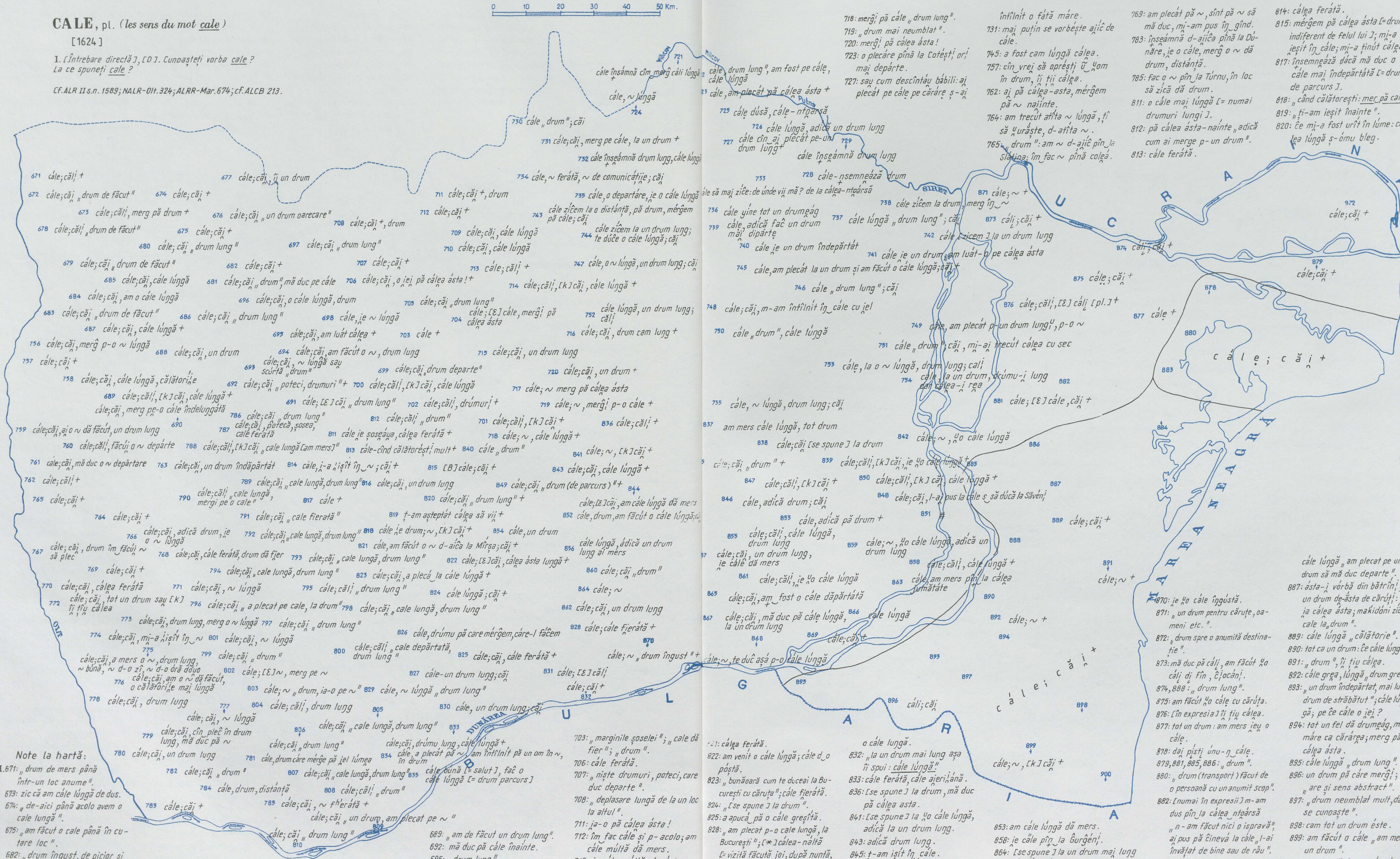
681: „ridicătură de pământ deasupra unui şes".
682: „muche de deal fără pădure".
684: numai cu iarbă.
685: „muchea unui deal".
686: „acoperit cu fâneţe, păduri, izlaz".
688: „mai mult la munte se zice unde păşunează vitele".
691: „urcând un deal se găseşte acolo o câmpie, o poiană mare".
692: ai urcat îm plai.
693: un cîmp frumos pă deal.
694: să tinde ca un loc drept, avem şi noi plaiu domnesc.
695: la plai „pe un deal mai înalt".
697: „pe un versant, prin pădure".
698: cum am eu plaiu călugărului, merg kar pă cuâmă, acolo ie potecă.
768: um ~ dă grîu sau dă fîn.
769: „câmp mai larg de pământ de muncă".
770: o cîmpie-ntinsă îi ziĉe ~, mérĝem pă ~.
773: numai pă unde ie munte, cîmp limpede pă coama munţilor.
775: o suprafaţă mare, cît vez cu uoki.
777: izlaz; ai pă ~ cu vitele.
778: cum ar fi lunca asta, o parĉa mai mare dă grîu, dă porumb, ~ dă ~.
779: unde ieste o singură recoltă: ~ dă grîu, ~ dă porumb, ~ dă floarea soarului.
780: 1. o linie dă pogoane sau iectară; 2. [cultură unică]: fiiecare cu plaiu iei.
781: o cîmpie, mai mult teren la un loc dă o cultură: ~ dă grîu sau dă porumb.
782: vii la plai, grîu ~, porumb, pomi ~ (la un loc).
783: un ~ dă grîu, ~ sau tarla; -lale „lan mare şi continuu dintr-o cultură".
784: o cîmpie, o tarla cu porumb, cu grîu, plai dă ~.
785: um ~ dă porumb, grîu, vie, răsare.
786: „plai de livadie, ~ ~ luncă; ~ ~ vie „o întindere mai mare".
787: plai dă grîu „tarla".
788: „întindere de grâu sau porumb".
789: „poiană la munte".
790: „câmp, şes".
792: „tot pe la munte, tot pădure, numai mocanii vorbesc aşa".
793: „pe plai, la câmp".
794: „teren deschis".
795: „câmpie".
796: „pe plai la deal, loc limpede pe care pasc vitele: la munte".
797: „plaiul Bistriţei, câmp mare".
798: „pă plai, pă câmp".
799: „plaiurile bucovine, plaiurile româneşti".
802: „plai de pământ, întindere de pământ".
805: „poiană cu iarbă unde se poate paşte".
807: porumb, fîneţe; tarla.
809: „un plai de grâu, o întindere însămânţată".
810: „plai de grâu, ~ ~ porumb".
812: [= platou pe un deal]
813: am auzit, la un teren dă deal am auzit că să spune ~.

CALE, pl. (*les sens du mot cale*)

[1624]

I. [Întrebare directă], [D]. Cunoașteți vorba cale? La ce spuneți cale?

Cf. ALR II s.n. 1589; NALR-Olt. 324; ALRR-Mar. 674; cf. ALCB 213.

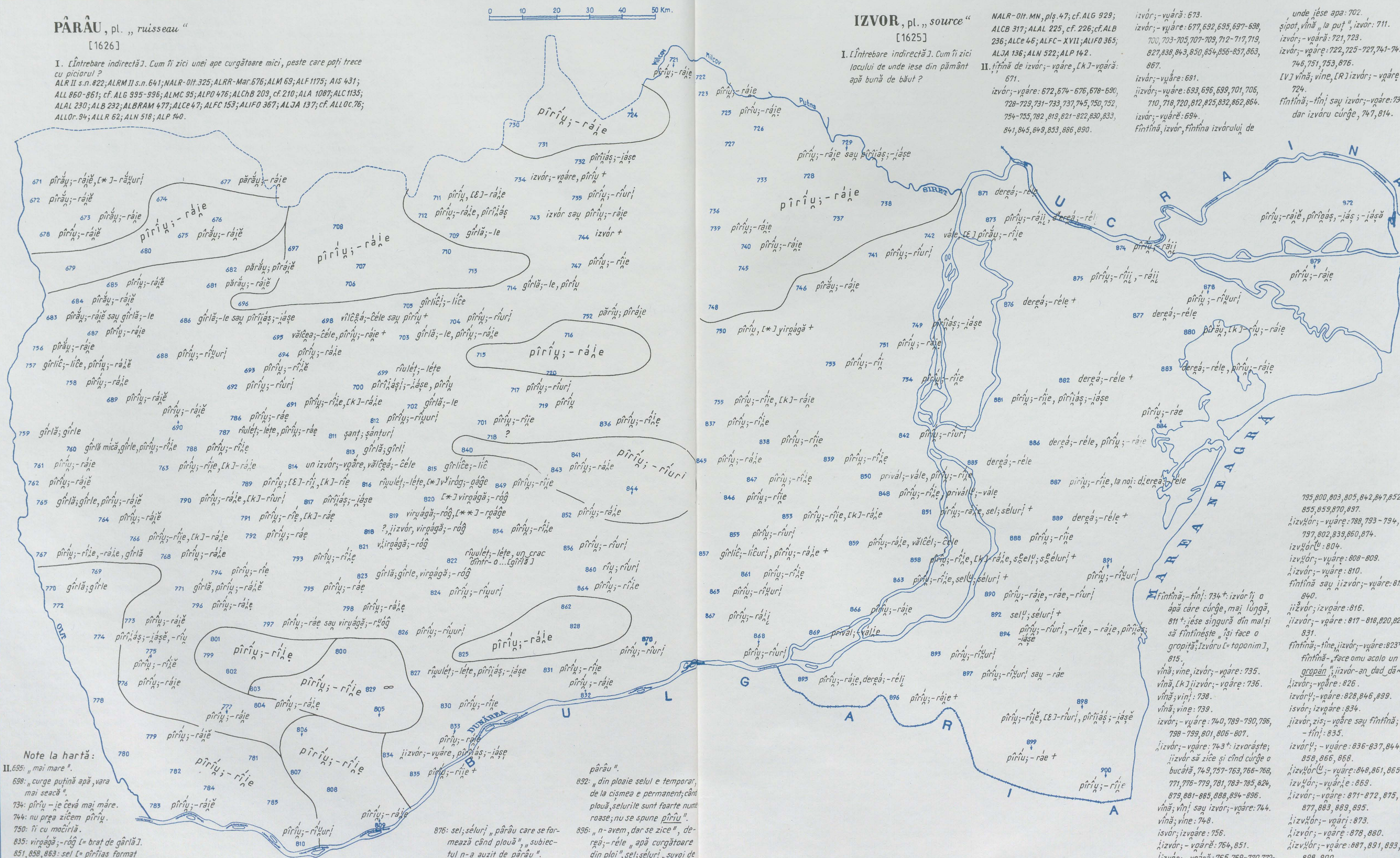
Note la hartă:

II. 671: „drum de mers până într-un loc anume".
673: zic că am cále lúngă de dus.
674: „de-aici până acolo avem o cale lungă".
675: „am făcut o cale până în cutare loc".
682: „drum îngust, de picior și care-i bătut".
687: „drum de parcurs".
689: „am de făcut un drum lung".
692: mă duc pă cále înainte.
695: „drum lung".
701: hai la cále máre, dăpărtátă.
702: mérĝem pă cálea ásta.
703: „marginile șoselei"; „cale dă fier"; „drum".
706: cále ferátă.
707: „niște drumuri, poteci, care duc departe".
708: „deplasare lungă de la un loc la altul".
711: ia-o pă cálea ásta!
712: îm fac cále și p-acolo; am cále múltă dă mers.
713: ie cále múltă, depárte.
714: iesẽ cále.
716: merg p-o cále „drum".
718: merĝi pă cále „drum lung".
719: „drum mai neumblat".
720: merĝi pă cálea ásta!
723: o plecáre pînă la Cotéști ori mai depárte.
727: sau cum descîntáu bábili: ai plecát pe cále pe căráre ș-ai întîlnít o fátă máre.
731: mai puțin se vorbéște aiíĉ de cále.
745: a fost cam lúngă cálea.
757: cîn vrei să opréști ũ uom în drum, îi tii cálea.
762: ai pă cálea-asta, mérĝem pă ~ naiínte.
764: am trecút atîta ~ lúngă, tî să urăște, d-atîta ~.
765: „drum": am ~ d-aiíĉ pîn la Slatina; îm fac ~ pînă coleá.
769: am plecát pă ~, sînt pă ~ să mă duc, mi-am pus în gînd.
783: înseámnă d-aiíĉa pînă la Dunăre, ie o cále, merĝ o ~ dă drum, distánță.
785: fac o ~ pîn la Túrnu, în loc să zică dă drum.
811: o cále mai lúngă [= numai drumuri lungi].
812: pă cálea ásta-nainte „adică cum ai merge p-un drum".
813: cále ferátă.
814: cálea ferátă.
815: mérĝem pă cálea ásta [= drum, indiferent de felul lui]; mi-a ieșit în cále; mi-a ținút cálea.
817: însemneázā dácă mă duc o cále mai îndepărtátă [= drum de parcurs].
818: „când călătorești: mer pă cale".
819: „ți-am ieșit înainte".
820: ĉe mi-a fost urît în lúme: cálea lúngă ș-ómu bleg.
821: cálea ferátă.
822: am venít o cále lúngă; cále d-o póștă.
823: „bunăoară cum te duceai la București cu căruța"; cále fierátă.
824: „[se spune] la drum".
825: a apucá pă o cále greșítă.
828: „am plecat p-o cale lungă, la București"; [*] cálea-náltă [= vizită făcută joi, după nuntă, la socrii mici].
831: [se spune] la un drum sau la o șoseá: fuséi pă o cále, bătúi o cále lungă.
832: „la un drum mai lung așa îi spui: cále lúngă".
833: cále ferátă, cále aieriĭánă.
836: [se spune] la drum, mă duc pă cálea asta.
841: [se spune] la uo cále lúngă, adică la un drum lung.
843: adică drum lung.
845: ț-am ișít în cále.
847: merg o cále lúngă.
849: ne-am întîlnit la calea jumáte.
850: adică uo distánță mai máre.
853: am cále lúngă dă mers.
858: ie cále pîn la Ĝurĝéni.
864: [se spune] la un drum mai lung așá, cále lúngă.
869: cîm merĝ prea mult, ziĉe: am mers o cále búnă, ziĉe.
870: ie uo cále îngústă.
871: „un drum pentru căruțe, oameni etc.".
872: „drum spre o anumită destinație".
873: mă duc pă cáli, am făcút uo cáli di fîn, ĉiocáni.
874, 888: „drum lung".
875: am făcút uo cále cu cărúța.
876: [în expresia] îi tiu cálea.
877: tot un drum: am mers ieu o cále.
878: dai pisti únu-n cále.
879, 881, 885, 886: „drum".
880: „drum (transport) făcut de o persoană cu un anumit scop".
882: [numai în expresii] m-am dus pîn la cálea ntoársă „n-am făcut nici o ispravă", ai pus pă ĉinevá la cále „l-ai învățat de bine sau de rău".
883: [numai în expresia] mi-a ieșít (scos) în cále.
884: [în expresii] am plecat o cále lúngă „am plecat pe un drum să mă duc departe".
887: ásta-i vórbă din bătrîni; un drum de-ăsta de cărúți: ia cálea ásta; makidóni ziĉe cale la „drum".
889: cále lúngă „călătorie".
890: tot ca un drum: ĉe cále lúngă!
891: „drum", îi tiu cálea.
892: cále grea, lúngă „drum greu".
893: „un drum îndepărtat, mai lung; drum de străbătut"; cále lúngă; pe ĉe cále o iei?
894: tot un fel dă drumeág, mai máre ca cărárea; merg pă cálea ásta.
895: cále lúngă „drum lung".
896: un drum pă cáre merĝi; „are și sens abstract".
897: „drum neumblat mult, dar se cunoaște".
898: cam tot un drum éste.
899: am făcút o cále „am mers un drum".
900: un fel dă drum; cále lúngă: pînă la Constánța ie cále lúngă.

PÂRÂU, pl. „ruisseau"

[1626]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici unei ape curgătoare mici, peste care poți trece cu piciorul?
ALR II s.n. 822; ALRM II s.n. 641; NALR-Olt. 325; ALRR-Mar. 676; ALM 69; ALF 1175; AIS 431; ALL 860-861; cf. ALG 995-996; ALMC 95; ALPO 476; ALChB 209, cf. 210; ALA 1087; ALC 1135; ALAL 230; ALB 232; ALBRAM 477; ALCe 47; ALFC 153; ALIFO 367; ALJA 137; cf. ALLOc. 76; ALLOr. 94; ALLR 62; ALN 518; ALP 140.

Note la hartă:

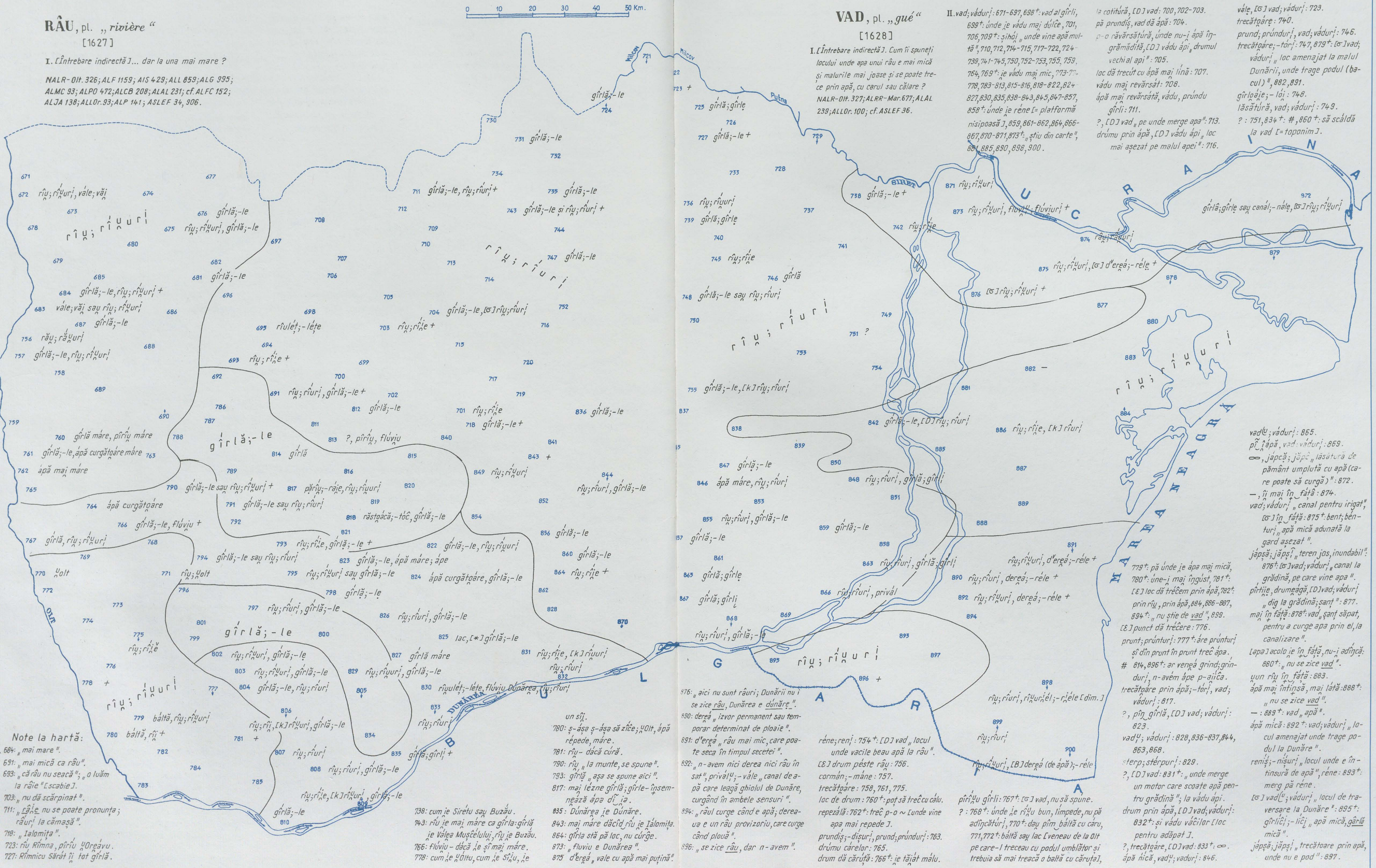
II. 695: „mai mare".
698: „curge puțină apă, vara mai seacă".
734: pîrîu – ie ceva mai mare.
744: nu prea zicem pîrîu.
750: îi cu mocîrlă.
835: virgagă; -rôg [= braț de gârlă].
851, 858, 863: sel [= pîrîiaș format în timpul ploilor].
857: „pârâul [este] mai mare".
876: sel; seluri „pârâu care se formează când plouă", „subiectul n-a auzit de pârâu".
882: pîrîu; -raie: nu la noi.
889: „nu se folosește cuvântul pârâu".
892: „din ploaie selul e temporar, de la cișmea e permanent; când plouă, selurile sunt foarte numeroase; nu se spune pîrîu".
896: „n-avem, dar se zice", dereá; -rele „apă curgătoare din ploi", sel; seluri „șuvoi de apă cât timp curge".
899: ástea ie din clasele primare.

IZVOR, pl. „source"

[1625]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici locului de unde iese din pământ apă bună de băut?
NALR-Olt. MN, pls. 47; cf. ALG 929; ALCB 317; ALAL 225, cf. 226; cf. ALB 236; ALCe 46; ALFC-XVII; ALIFO 365; ALJA 136; ALN 522; ALP 142.

II. țițină de izvor; -voare, [k]-voară: 671.
izvór; -voare: 672, 674-676, 678-690, 728-729, 731-733, 737, 745, 750, 752, 754-755, 782, 819, 821-822, 830, 833, 841, 845, 849, 853, 886, 890.
izvór; -vuară: 673.
izvór; -vuare: 677, 692, 695, 697-698, 700, 703-705, 707-709, 712-717, 719, 827, 838, 843, 850, 854, 856-857, 863, 867.
izvár; -vuare: 691.
iizvór; -vuare: 693, 696, 699, 701, 706, 710, 718, 720, 812, 825, 832, 862, 864.
izvór; -vuarĕ: 694.
fîntînă, izvór, fîntîna izvorului de unde iese apa: 702.
șipot, vînă „la puț", izvór: 711.
izvór; -voară: 721, 723.
izvór; -voare: 722, 725-727, 741-742, 746, 751, 753, 876.
[V] vînă; vine, [R] izvór; -voare: 724.
fîntînă; -tîni sau izvór; -voare: 730+: dar izvoru curge, 747, 814.
fîntînă; -tîni: 734+: izvor îi o apă care curge, mai lungă, 811+: iese singură din mal și să fîntînește „își face o gropiță"; Izvoru [= toponim], 815.
vînă; vine, izvór; -voare: 735.
vînă, [k] iizvór; -voare: 736.
vînă; vini: 738.
vînă; vine: 739.
izvór; -vuare: 740, 789-790, 796, 798-799, 801, 806-807.
iizvór; -voare: 743+: izvoraște; iizvor să zice și cînd curge o bucată, 749, 757-763, 766-768, 771, 776-779, 781, 783-785, 824, 879, 881-885, 888, 894-896.
vînă; vîni sau izvór; -voare: 744.
vînă; vine: 748.
isvór; izvoare: 756.
iizvór; -voarĕ: 764, 851.
iizvór; -voară: 765, 769-770, 772-775, 780.
iizvuór; -vuare: 786-787, 791-792, 795, 800, 803, 805, 842, 847, 852, 855, 859, 870, 897.
iizvuór; -vuare: 788, 793-794, 797, 802, 839, 860, 874.
izvuórtu: 804.
izvuór; -vuare: 808-809.
iizvór; -vuare: 810.
fîntînă sau iizvór; -vuare: 813, 840.
iizsvór; izvoare: 816.
iizvór; -voare: 817-818, 820, 829, 831.
fîntînă; -tîne, iizvór; -vuare: 823+: fîntînă – „face omu acolo un gropan"; iizvór-an dad dă~.
iizvór; -voare: 826.
izvóru; -voare: 828, 846, 899.
isvór; izvoare: 834.
iizvór, zis; -voare sau fîntînă; -tîni: 835.
izvóru; -vuare: 836-837, 844, 858, 866, 868.
iizvuóru; -vuare: 848, 861, 865.
izvuór; -vuarie: 869.
iizvór; -voare: 871-872, 875, 877, 883, 889, 895.
iizvuór; -voari: 873.
iizvór; -voare: 878, 880.
iizvuór; -voare: 887, 891, 893, 898, 900.
cijmeá; -mele, cejmele, uobanu; -bane, [σ] iizvóru; -voare: 892.

RÂU, pl. „*rivière*“

[1627]

I. [Întrebare indirectă]... dar la una mai mare ?

NALR-Olt. 326; ALF 1159; AIS 429; ALL 859; ALG 995; ALMC 93; ALPO 472; ALCB 208; ALAL 231; cf. ALFC 152; ALJA 138; ALLOr. 93; ALP 141; ASLEF 34, 906.

Note la hartă:

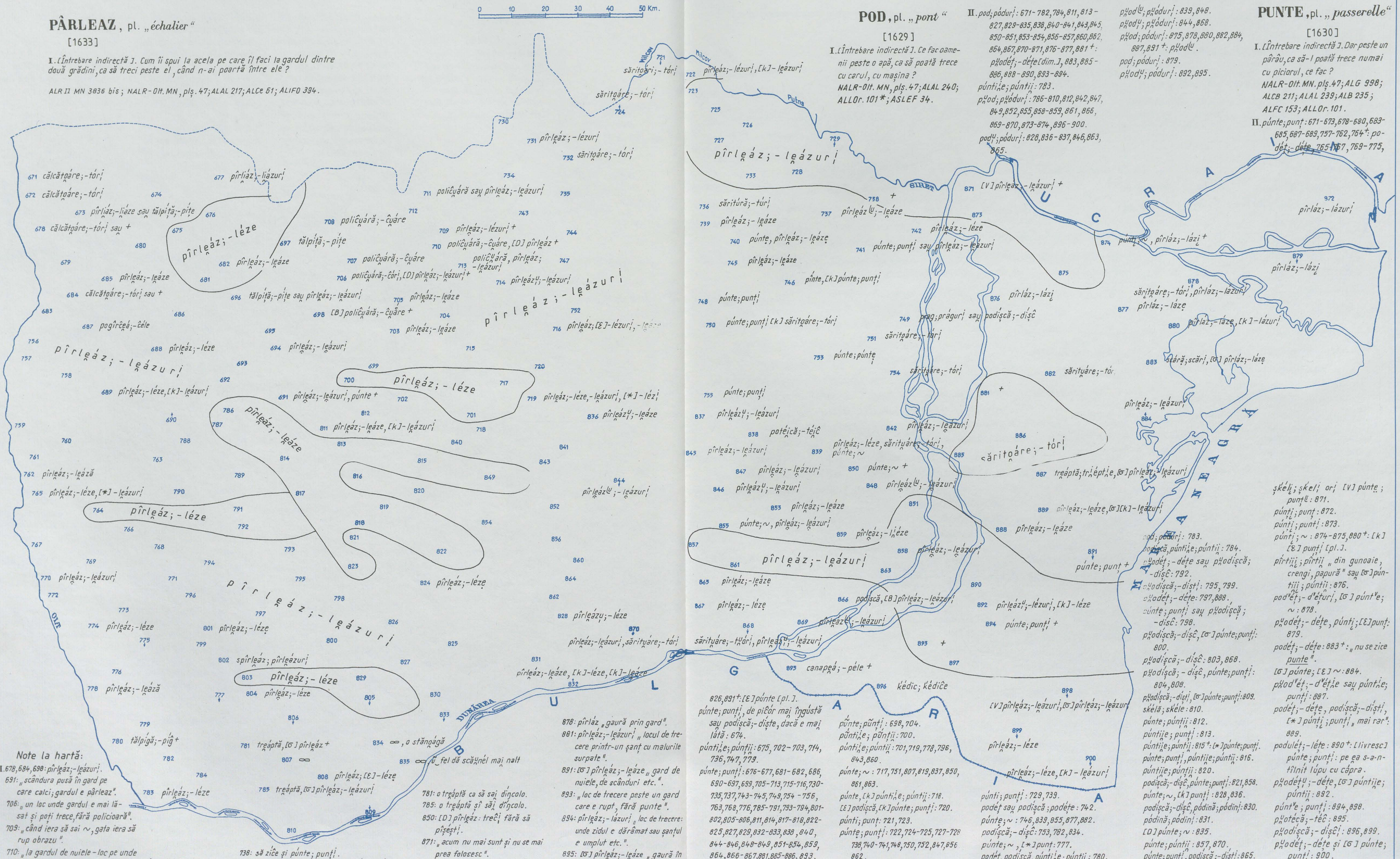
II. 684: „mai mare".
691: „mai mică ca râu".
693: „că râu nu seacă"; „o luăm la râie" [scabie].
703: „nu dă scărpinat".
711: „râie nu se poate pronunța; râuri la cămașă".
718: „Ialomița".
723: rîu Rîmna, pîrîu Oreavu.
727: Rîmnicu Sărat îi tot gîrlă.
738: cum ie Siretu sau Buzău.
743: rîu ie mai mare ca gîrla: gîrlă ie Valea Mușcelului, rîu ie Buzău.
766: fluviu – dacă ie și mai mare.
778: cum ie Oltu, cum ie Sîiu, ie un sîi.
780: ș-așa ș-așa să zîce; Olt, apă repede, mare.
781: rîu – dacă cură.
790: rîu „la munte, se spune".
793: gîrlă „așa se spune aici".
817: mai lezne gîrlă; gîrle – însemnează apa di ia.
835: Dunărea ie Dunăre.
843: mai mare dăcît rîu ie Ialomița.
864: gîrla stă pă loc, nu curge.
873: „fluviu e Dunărea".
875 d'ereá „vale cu apă mai puțină".
876: „aici nu sunt râuri; Dunării nu i se zice râu, Dunărea e dunăre".
890: dereá „izvor permanent sau temporar determinat de ploaie".
891: d'ereá „râu mai mic, care poate seca în timpul secetei".
892: „n-avem nici derea nici râu în sat", privalu; – vale „canal de apă care leagă ghiolul de Dunăre, curgând în ambele sensuri".
894: „râul curge când e apă; dereaua e un râu provizoriu, care curge când plouă".
896: „se zice râu, dar n-avem".

VAD, pl. „*gué*“

[1628]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spuneți locului unde apa unui râu e mai mică și malurile mai joase și se poate trece prin apă, cu carul sau călare ?
NALR-Olt. 327; ALRR-Mar. 677; ALAL 239; ALLOr. 100; cf. ASLEF 36.

II. vad; vaduri: 671-697, 698+: vad al gîrli, 699+: unde ie vadu mai dulce, 701, 706, 709+: șihoi „unde vine apă multă", 710, 712, 714-715, 717-722, 724-739, 741-745, 750, 752-753, 755, 759, 764, 769+: ie vadu mai mic, 773-778, 783-813, 815-816, 818-822, 824-827, 830, 835, 838-843, 845, 847-857, 858+: unde ie rene [= platformă nisipoasă], 859, 861-862, 864, 866-867, 870-871, 873+: „știu din carte", 881, 885, 890, 898, 900.
la cotitură, [D] vad: 700, 702-703.
pă prundiș, vad dă apă: 704.
p-o răvărsătură, unde nu-i apă îngrămădită, [D] vadu api „drumul vechi al api": 705.
loc dă trecut cu apă mai lină: 707.
vadu mai revărsat: 708.
apă mai revărsată, vadu, prundu gîrli: 711.
?, [D] vad „pe unde merge apa": 713.
drumu prin apă, [D] vadu api „loc mai așezat pe malul apei": 716.
vale, [σ] vad; vaduri: 723.
trecătoare: 740.
prund; prunduri, vad; vaduri: 746.
trecătoare; -tori: 747, 879+: [σ] vad; vaduri „loc amenajat la malul Dunării, unde trage podul (bacul)", 882, 891.
gîrloaie; -loi: 748.
lăsătură, vad; vaduri: 749.
?: 751, 834+: #, 860+: să scaldă la vad [= toponim].
rene; reni: 754+: [D] vad „locul unde vacile beau apă la râu".
[ε] drum peste râu: 756.
cormán; -mane: 757.
trecătoare: 758, 761, 775.
loc de drum: 760+: poț să trec cu calu.
repezală: 762+: trec p-o ~ [unde vine apa mai repede].
prundiș; -dișuri, prund; prunduri: 763.
drumu carelor: 765.
drum dă căruță: 766+: ie tăiat malu.
pîrîu gîrli: 767+: [σ] vad, nu să spune.
?: 768+: unde ie rîu bun, limpede, nu pă adîncături, 770+: dau pîn baltă cu caru, 771, 772+: baltă sau lac [veneau de la Olt pe care-l treceau cu podul umblător și trebuia să mai treacă o baltă cu căruța], 779+: pă unde ie apa mai mică, 780+: une-i mai îngust, 781+: [ε] loc dă trecem prin apă, 782+: prin rîu, prin apă, 884, 886-887, 894+: „nu știe de vad", 899.
[ε] punct dă trecere: 776.
prunt; prunturi: 777+: are prunturi și dîn prunt în prunt trec apa.
814, 896+: ar venea grind; grinduri, n-avem ape p-aiîca.
trecătoare prin apă; -tori, vad; vaduri: 817.
?, pîn gîrlă, [D] vad; vaduri: 823.
vadu; vaduri: 828, 836-837, 844, 863, 868.
sterp; sterpuri: 829.
?, [D] vad: 831+: „unde merge un motor care scoate apă pentru grădină"; la vadu api.
drum prin apă, [D] vad; vaduri: 832+: și vadu vacilor [loc pentru adăpat].
?, trecătoare, [D] vad: 833+: ∞.
apă mică, vadu; vaduri: 846.
vadu; vaduri: 865.
pîn apă, vad: vaduri: 869.
∞, japcă; japcî „lăsătură de pământ umplută cu apă (care poate să curgă)": 872.
—, îi mai în fața: 874.
vad; vaduri „canal pentru irigat", [σ] în fața: 875+: bent; benturi „apă mică adunată la gard așezat".
japșă; japșî „teren jos, inundabil": 876+: [σ] vad; vaduri „canal la grădină, pe care vine apa".
pîrtie, drumeagă, [D] vad; vaduri „dig la grădină; șanț": 877.
mai în fața: 878+: vad „șanț săpat, pentru a curge apa prin el, la canalizare".
[apa] acolo ie în fața, nu-i adîncă: 880+: „nu se zice vad".
un rîu în fața: 883.
apă mai întinsă, mai lată: 888+: „nu se zice vad".
—: 889+: vad „apă".
apă mică: 892+: vad; vaduri „locul amenajat unde trage podul la Dunăre".
reniș; -nișuri „locul unde e întinsură de apă", rene: 893+: merg pă rene.
[σ] vad(u); vaduri „locul de traversare la Dunăre": 895+: gîrliciî; -liciî „apă mică, gârlă mică".
japșă; japșî „trecătoare prin apă, unde nu e pod": 897.

PÂRLEAZ, pl. „échalier"

[1633]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la acela pe care îl faci la gardul dintre două grădini, ca să treci peste el, când n-ai poartă între ele?

ALR II MN 3836 bis; NALR-Olt. MN, plș. 47; ALAL 217; ALCe 61; ALIFO 394.

POD, pl. „pont"

[1629]

I. [Întrebare indirectă]. Ce fac oamenii peste o apă, ca să poată trece cu carul, cu mașina?

NALR-Olt. MN, plș. 47; ALAL 240; ALLOr. 101*; ASLEF 34.

II. pod; póduri: 671-782, 784, 811, 813-827, 829-835, 838, 840-841, 843, 845, 850-851, 853-854, 856-857, 860, 862, 864, 867, 870-871, 876-877, 881+: puodéț; -déțe [dim.], 883, 885-886, 888-890, 893-894.

púntie; púntii: 783.

puod; puóduri: 786-810, 812, 842, 847, 849, 852, 855, 858-859, 861, 866, 869-870, 873-874, 896-900.

podu; póduri: 828, 836-837, 846, 863, 865.

puodu; puóduri: 839, 848.

puodu; puóduri: 844, 868.

puod; póduri: 875, 878, 880, 882, 884, 887, 891+: puodu.

pod; póduri: 879.

puodu; póduri: 892, 895.

PUNTE, pl. „passerelle"

[1630]

I. [Întrebare indirectă]. Dar peste un pârâu, ca să-l poată trece numai cu piciorul, ce fac?

NALR-Olt. MN. plș. 47; ALG 998; ALCB 211; ALAL 239; ALB 235; ALFC 153; ALLOr. 101.

II. púnte; punț: 671-673, 678-680, 683-685, 687-689, 757-762, 764+: podéț; -déțe, 765-767, 769-775, 826, 891+: [ε] púnte [pl.].

púnte; punți, de picór mai îngústă sau podíșcă; -díște, dacă e mai látă: 674.

púntie; púnții: 675, 702-703, 714, 736, 747, 779.

púnte; punți: 676-677, 681-682, 686, 690-697, 699, 705-713, 715-716, 730-735, 737, 743-745, 749, 754-756, 763, 768, 776, 785-791, 793-794, 801-802, 805-806, 811, 814, 817-818, 822-825, 827, 829, 832-833, 838, 840, 844-846, 848-849, 851-854, 859, 864, 866-867, 881, 885-886, 893, 897.

pũnte; pũnți: 698, 704.

pũntie; pũnții: 700.

púntie; púnții: 701, 719, 778, 796, 843, 860.

púnte; ~: 717, 751, 807, 819, 837, 850, 861, 863.

púnte, [k] púntie; púnții: 718.

[ε] podíșcă, [k] púnte; punți: 720.

púnti; punț: 721, 723.

púnte; punți: 722, 724-725, 727-728, 738, 740-741, 748, 750, 752, 847, 856, 862.

púnti; ~, [k] punți: 726.

púnti; punți: 729, 739.

podéț sau podíșcă; podéțe: 742.

púnte; ~: 746, 839, 855, 877, 882.

podíșcă; -díșĉ: 753, 782, 834.

púnte; ~, [*] punț: 777.

podéț, podíșcă, púntie; púnții: 780.

podíșcă; -díșĉ, púntie; púnții: 781, 842.

pod; póduri: 783.

podíșcă, púntie; púnții: 784.

puodéț; -déțe sau puodíșcă; -díșĉ: 792.

puodíșcă; -díști: 795, 799.

puodéț; -déțe: 797, 888.

púnte; punți sau puodíșcă; -díșĉ: 798.

puodíșcă; -díșĉ, [σ] púnte; punți: 800.

puodíșcă; -díșĉ: 803, 868.

puodíșcă; -díșĉ, púnte; punți: 804, 808.

puodíșcă; -díști, [σ] púnte; punți: 809.

skélă; skéle: 810.

púnte; púnții: 812.

púntie; punți: 813.

púntie; púnții: 815+: [*] púnte; punți.

púnte; punți, púntie; púnții: 816.

púntie; púnții: 820.

podíșcă; -díșĉ, púnte; punți: 821, 858.

púnte; ~, [k] punți: 828, 836.

podíșcă; -díșĉ, pódină; pódini: 830.

pódină; pódini: 831.

[D] púnte; ~: 835.

púnte; púnții: 857, 870.

púnte; punți, podíșcă; -díști: 865.

púnte: 869+: da_n-ávem noi.

șkéli; șkeli ori [V] púnte; punți: 871.

púnți; punț: 872.

púnți; punți: 873.

púnți; ~: 874-875, 880+: [k] [ε] punți [pl.].

pîrtíii; pîrtii „din gunoaie, crengi, papură" sau [σ] púntii; púntii: 876.

podvéț; -dvéțuri, [σ] púntve; ~: 878.

puodéț; -déțe, púnți; [ε] punț: 879.

podéț; -déțe: 883+: „nu se zice punte".

[σ] púnte; [ε] ~: 884.

puodvéț; -dvéție sau púntie; punți: 887.

podéț; -déțe, podíșcă; -díști, [*] púnți; punți „mai rar": 889.

poduléț; -léțe: 890+: [livresc] púnte; punți: pe ea s-a-ntîlnit lúpu cu cápra.

puodéțu; -déțe, [σ] púntie; púntii: 892.

púntve; punți: 894, 898.

puotécă; -técĉ: 895.

puodíșcă; -díșĉi: 896, 899.

puodéț; -déțe și [σ] púnte; punți: 900.

Note la hartă:

II. 678, 684, 698: pîrleáz; -leázuri.

691: „scândura pusă în gard pe care calci; gardul e pârleaz".

706: „un loc unde gardul e mai lăsat și poți trece, fără policioară".

709: „când iera să sai ~, gata iera să rup obrazu".

710: „la gardul de nuiele – loc pe unde iera mai curat, de puteai sări, fără scândură".

738: să zíĉe și púnte; punți.

780: o ~ dă blánă ca să poț pune piĉóru pă ia.

781: o treáptă ca să sai dincolo.

785: o treáptă șî săi dincolo.

850: [D] pîrleáz: treĉi fără să pîșéști.

871: „acum nu mai sunt și nu se mai prea folosesc".

874: pîrláz „spărtură în gard".

878: pîrláz „gaură prin gard".

881: pîrleáz; -leázuri „locul de trecere printr-un șanț cu malurile surpate".

891: [σ] pîrleáz; -leáze „gard de nuiele, de scânduri etc.".

893: „loc de trecere peste un gard care e rupt, fără punte".

894: pîrleáz; -lázuri „loc de trecere: unde zidul e dărâmat sau șanțul e umplut etc.".

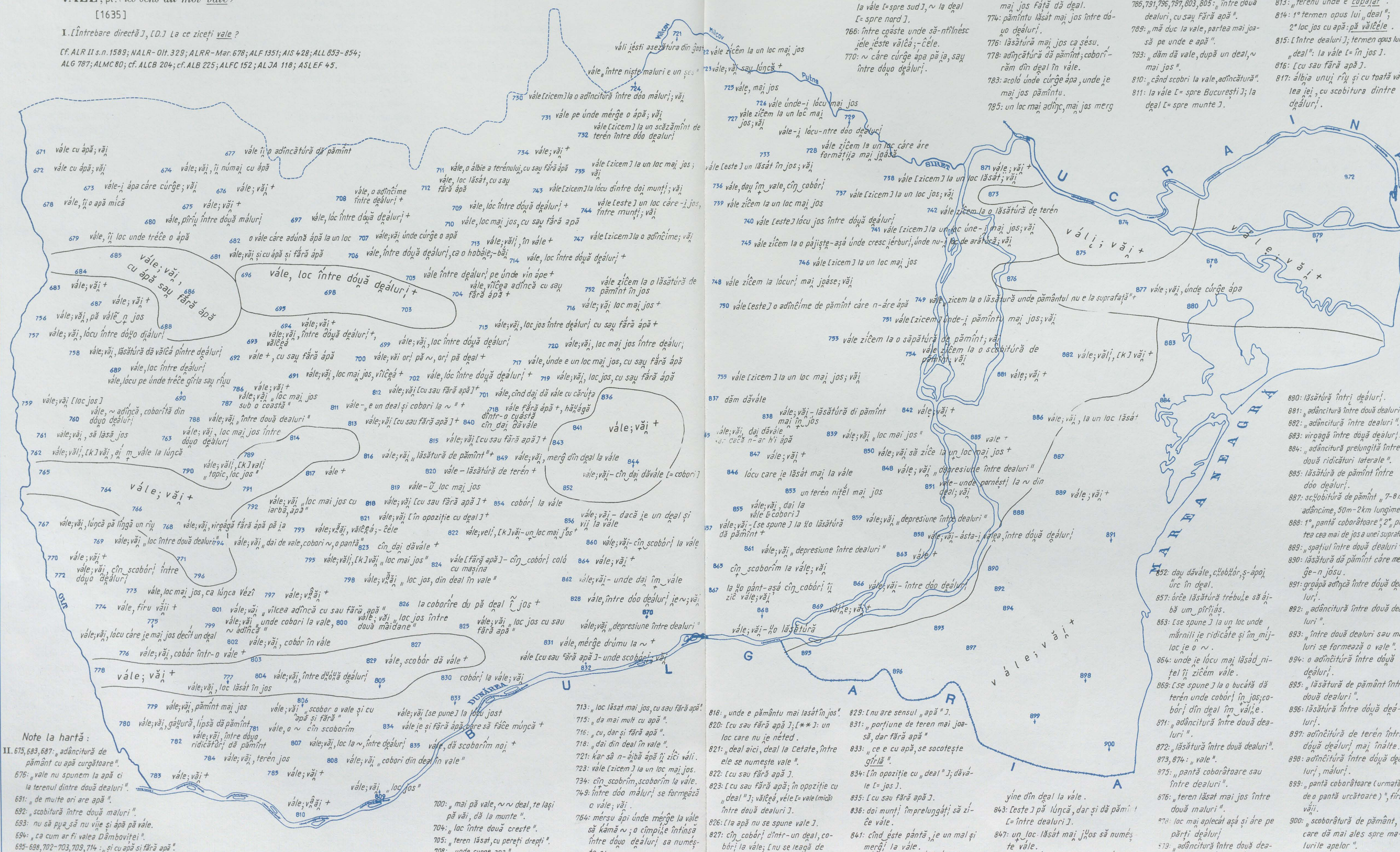
895: [σ] pîrleáz; -leáze „gaură în gard".

MUNTENIA ȘI DOBROGEA

VALE, pl. *(les sens du mot vale)*
[1635]

I. [Întrebare directă], [D.] La ce ziceți vale ?

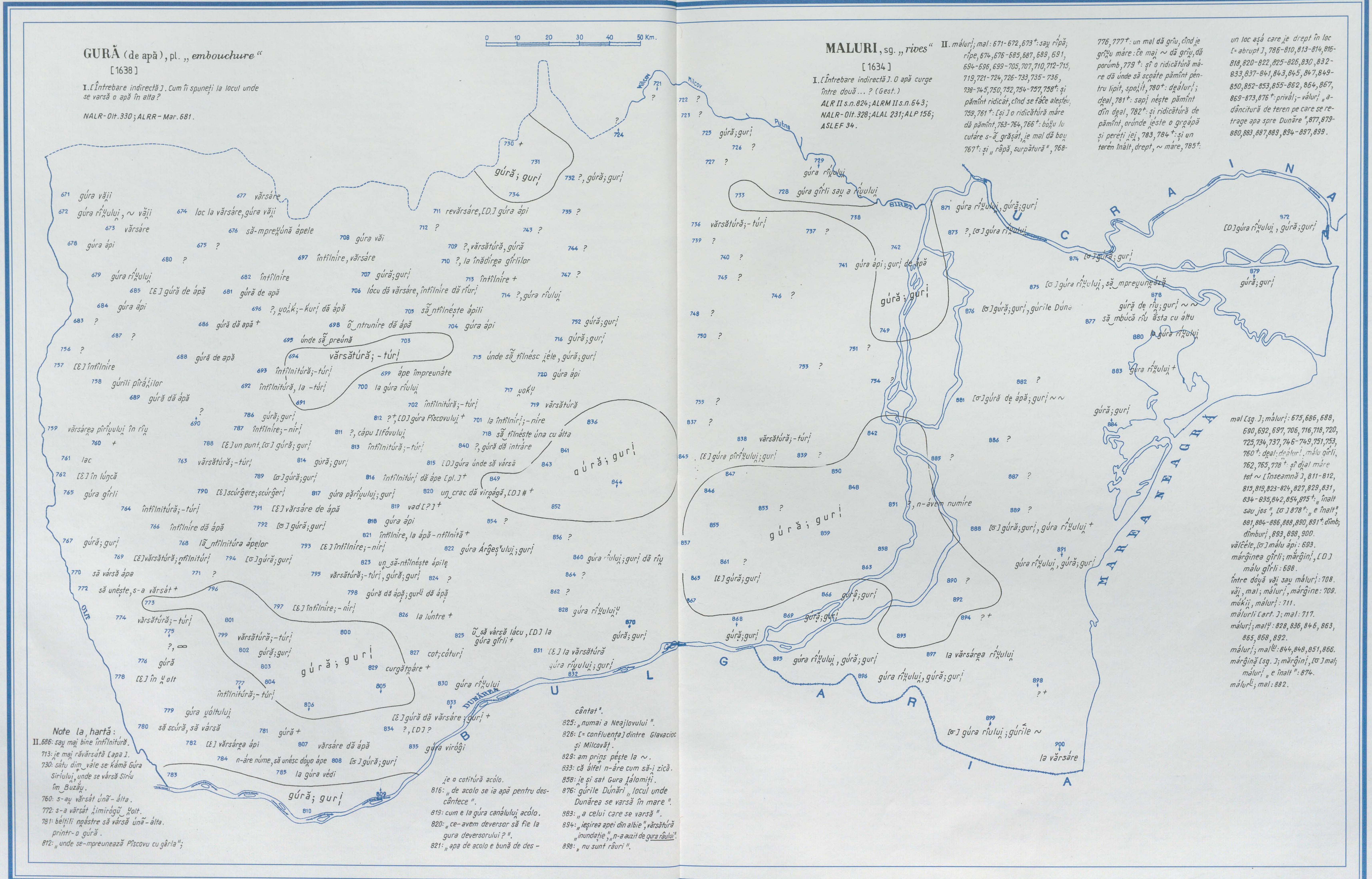
Cf. ALR II s.n. 1589; NALR-Olt. 329; ALRR-Mar. 678; ALF 1351; AIS 428; ALL 853-854; ALG 787; ALMC 80; cf. ALCB 204; cf. ALB 225; ALFC 152; ALJA 118; ASLEF 45.

765: „loc jos între dealuri"; mă duc la vale [= spre sud], ~ la deal [= spre nord].
766: între coaste unde să-ntîlnesc iele ieste vălĉá; -ĉele.
770: ~ care curĝe apa pă ia, sau între douo dealuri.
771: aiiĉ ie deal și aiiĉ- vale, un loc mai jos fată dă deal.
774: pămîntu lăsat mai jos între douo dealuri.
776: lăsătură mai jos ca sesu.
778: adîncătură dă pămînt; coborî-răm dîn deal în vale.
783: acolo unde curĝe apa, unde ie mai jos pămîntu.
785: un loc mai adînc, mai jos merg la ~.
786, 791, 796, 797, 803, 805: „între două dealuri, cu sau fără apă".
789: „mă duc la vale, partea mai joasă pe unde e apă".
793: „dăm dă vale, după un deal, ~ mai jos".
810: „când scobri la vale, adîncătură".
811: la vale [= spre București]; la deal [= spre munte].
812: [termen opus lui „deal"]
813: „terenu unde e copăiat".
814: 1° termen opus lui „deal"; 2° loc jos cu apă: pă vălĉele.
815: [între dealuri]; termen opus lui „deal": la vale [= în jos].
816: [cu sau fără apă].
817: albia unui rîu și cu toată valea iei, cu scobitura dintre dealuri.

Note la hartă :

II. 675, 683, 687: „adâncitură de pământ cu apă curgătoare".
676: „vale nu spunem la apă ci la terenul dintre două dealuri".
691: „de multe ori are apă".
692: „scobitură între două maluri".
693: nu să pua să nu viie și apă pă vale.
694: „ca cum ar fi valea Dâmboviței".
695-698, 702-703, 709, 714: „și cu apă și fără apă".
700: „mai pă vale, ~ ~ deal, te lași pă văi, dă la munte".
704: „loc între două creste".
705: „teren lăsat, cu pereți drepți".
708: „unde curge apa".
713: „loc lăsat mai jos, cu sau fără apă".
715: „da mai mult cu apă".
716: „cu, dar și fără apă".
718: „dai din deal în vale".
721: kar sâ n-aibă apă îi zîĉi vali.
723: vale [zicem] la un loc mai jos.
734: cîn scobrîm, scoborîm la vale.
749: între doo maluri se formează o vale; văi.
764: mersu api unde merĝe la vale să kamă ~; o cîmpiie întinsă între douo dealuri sa numește ~.
818: „unde e pământu mai lasat în jos".
820: [cu sau fără apă]; [**]: un loc care nu ie neted.
821: „deal aici, deal la Cetate, între ele se numește vale".
822: [cu sau fără apă].
823: [cu sau fără apă; în opoziție cu „deal"]; vălĉeá, vele [= vale (mică) între două dealuri].
826: [la apă nu se spune vale].
827: cîn cobori dîntr-un deal, cobori la vale; [nu se leagă de „apă"].
829: [nu are sensul „apă"].
831: „porțiune de teren mai joasă, dar fără apă"
833: „ce e cu apă, se socotește gîrlă".
834: [în opoziție cu „deal"]; dăvale [= jos].
835: [cu sau fără apă].
836: doi munți împrelungați să ziĉe vale.
841: cînd este pantă, ie un mal și merĝi la vale.
842: aiĉa ieste deal, aiĉa yine vale; yine dîn deal la vale.
843: [este] pă luncă, dar și dă pămînt [= între dealuri].
847: un loc lăsat mai juos să numește vale.
850: urĉi dealu și dai într-o vale.
852: dau dăvale, cuobuor, ș-apoi urc în deal.
857: orĉe lăsătură trebuie să aibă um pîrîiaș.
863: [se spune] la un loc unde mărnili ie ridicate și îm mijloc ie o ~.
864: unde ie locu mai lăsad nițel îi zicem vale.
869: [se spune] la o bucată dă teren unde cobori în jos; cobori dîn deal îm valie.
871: „adâncitură între două dealuri".
872: „lăsătură între două dealuri".
873, 874: „vale".
875: „pantă coborâtoare sau între dealuri".
876: „teren lăsat mai jos între două maluri".
878: loc mai aplecat așa și are pe părți dealuri
879: „adâncitură între două dealuri", cuobor în văli.
880: lăsătură întri dealuri.
881: „adâncitură între două dealuri".
882: „adâncitură între dealuri".
883: viroagă între douӑ dealuri.
884: „adâncitură prelungită între două ridicături laterale".
885: lăsătură de pămînt între doo dealuri.
887: scuobitură de pămînt „7-8 m adâncime, 50m-2km lungime".
888: 1° „pantă coborâtoare", 2° „partea cea mai de jos a unei suprafețe".
889: „spațiul între două dealuri".
890: lăsătură dă pămînt care merĝe-n josu.
891: groapă adîncă între douӑ dealuri.
892: „adâncitură între două dealuri".
893: „între două dealuri sau maluri se formează o vale".
894: o adînĉitură între douӑ dealuri.
895: „lăsătură de pământ între două dealuri".
896: lăsătură între douӑ dealuri.
897: adînĉitură de teren între douӑ dealuri mai înalte.
898: adînĉitură între douӑ dealuri, maluri.
899: „pantă coborâtoare (urmată de o pantă urcătoare)", firu văii.
900: „scoborâtură de pământ, care dă mai ales spre malurile apelor".

GURĂ (de apă), pl. „embouchure"
[1638]
I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spuneți la locul unde se varsă o apă în alta?
NALR-Olt. 330; ALRR-Mar. 681.
MALURI, sg. „rives"
[1634]
I. [Întrebare indirectă]. O apă curge între două ...? (Gest.)
ALR II s.n. 824; ALRM II s.n. 643; NALR-Olt. 328; ALAL 231; ALP 156; ASLEF 34.
0 10 20 30 40 50 Km.
DUNĂREA
SIRET
Putna
Milcov
OLT
BULGARIA
UCRAINA
MAREA NEAGRĂ
Note la hartă:
II. 686: sau mai bine înfilnitură.
713: je mai răvărsătă [apa].
730: satu dim vale se kámă Gura Siriului, unde se varsă Siriu îm Buzău.
760: s-au vărsat ună-ălta.
772: s-a vărsat imirogu Olt.
781: beltili noastre să varsă ună-ălta printr-o gură.
812: „unde se-mpreunează Pîscovu cu gârla";
je o cotitură acólo.
816: „de acolo se ia apă pentru descântece".
819: cum e la gura canalului acólo.
820: „ce-avem deversor să fie la gura deversorului?".
821: „apa de acolo e bună de descântat".
825: „numai a Neajlovului".
826: [= confluența] dintre Glavacioc și Milcovăț.
829: am prins peste la ~.
833: că altel n-are cum să-i zică.
858: je și sat Gura Ialomiți.
876: gurile Dunări „locul unde Dunărea se varsă în mare".
883: „a celui care se varsă".
894: „ieșirea apei din albie", vărsătură „inundație", „n-a auzit de gura râului".
898: „nu sunt râuri".

LAC, pl. „lac“

[1639]

I. [Întrebare indirectă]. Cum ziceți la locul acela cu apă stătătoare, întins și adânc?

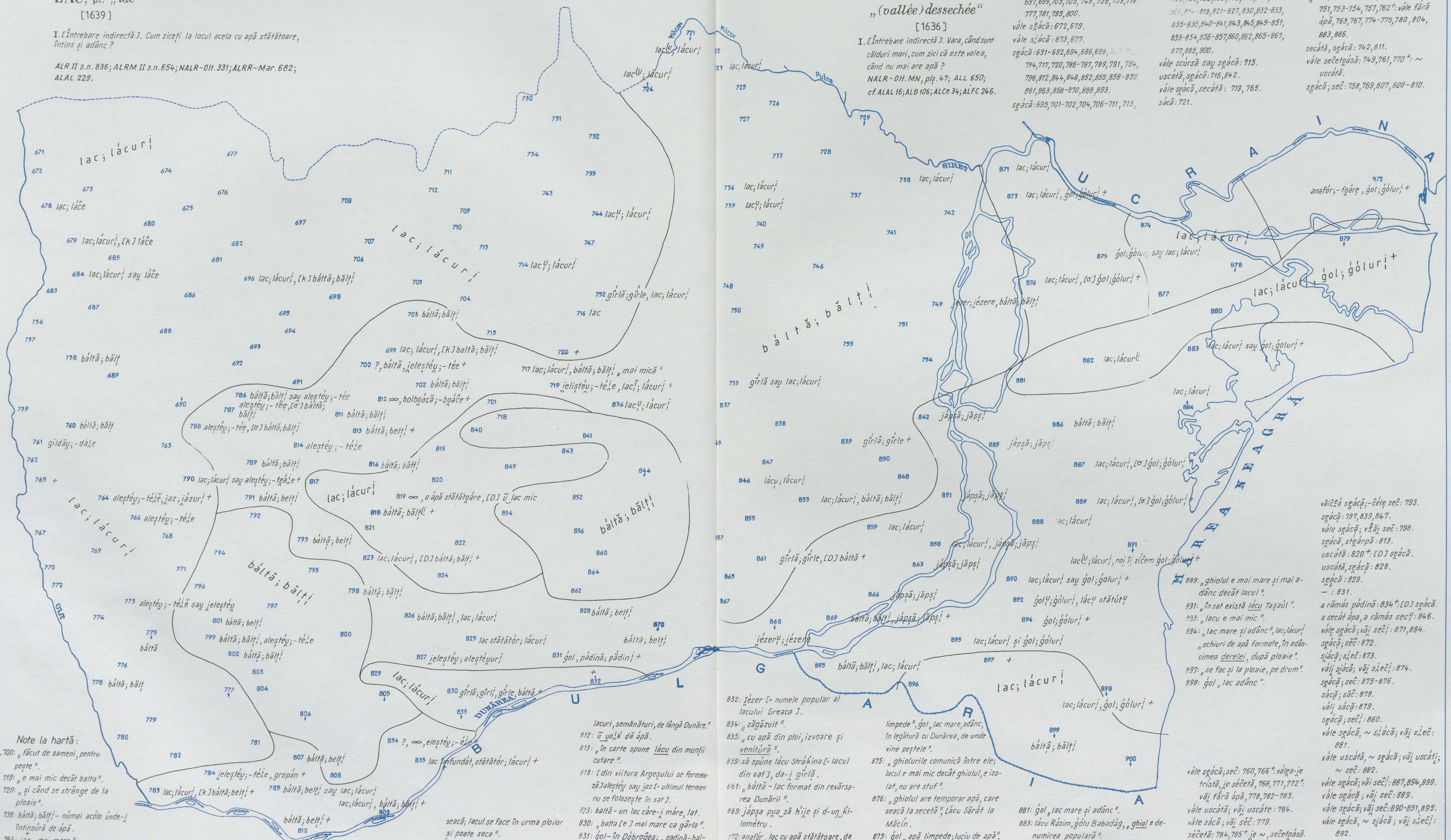
ALR II s.n. 836; ALRM II s.n. 654; NALR-Olt. 331; ALRR-Mar. 682; ALAL 229.

(vale) SEACĂ „(vallée) desseché“

[1636]

I. [Întrebare indirectă]. Vara, când sunt călduri mari, cum zici că este valea, când nu mai are apă?

NALR-Olt. MN, pls. 47; ALL 650; cf. ALAL 16; ALB 106; ALCe 34; ALFC 246.

II. vále sẹácă: 671, 674-676, 678-690, 69?-697, 699, 703, 705, 748, 756, 759, 776-777, 781, 795, 800.
vále sₙᵉácă: 672, 679.
vále sᵢácă: 673, 677.
sẹácă: 691-692, 694, 696, 698, [illegible] 714, 717, 720, 786-787, 789, 791, 794, 796, 812, 844, 848, 852, 855, 858-859, 861, 863, 868-870, 888, 893.
sẹácă: 695, 701-702, 704, 706-711, 713, 718, 724-730, 734-737, 739-741, 743-745, 750, 752, 755, 773, 792, 803, 805-80?, 8??-819, 821-827, 830, 832-833, 835-838, 840-841, 843, 845, 849-851, 853-854, 856-857, 860, 862, 865-867, 877, 885, 900.
vále scúrsă sau sẹácă: 715.
uscátă, sẹácă: 716, 842.
vále sẹácă, secátă: 719, 765.
sácă: 721.
sácă; săĉ: 722, 732.
sẹácă; seĉ: 723, 731, 733, 738, 746-747, 751, 753-754, 757, 762⁺: vále făra ápă, 763, 767, 774-775, 780, 804, 883, 886.
secátă, sẹácă: 742, 811.
vále seĉetoásă: 749, 761, 770⁺: ~ uscátă.
sẹácă; seĉ: 758, 769, 807, 808-810.
vále sẹácă; seĉ: 760, 766⁺: válea-ie tristă, ie séĉetă, 768, 771, 772⁺: văi fără ápă, 778, 782-783.
vále uscátă; văi uscáte: 764.
vále sácă; văi săĉ: 779.
séĉetă: 784, 785⁺: ie ~, seĉetoásă.
vále sẹácă: 788, 799, 801-802, 864.
vále sẹácă; văli, [k] veli seĉ, [k] văi ~: 790.
vălĉea sẹácă; -ĉele seĉ: 793.
sẹácă: 797, 839, 847.
vále sẹácă; vâăi seĉ: 798.
sẹácă, steárpă: 813.
uscátă: 820⁺: [D] sẹácă.
uscátă, sẹácă: 828.
sẹácă: 829.
— : 831.
a rămás pádină: 834⁺: [D] sẹácă.
a secát ápa, a rămás secᵘ: 846.
vále sẹácă; văi seĉi: 871, 884.
sẹácă; seĉ: 872.
siácă; sieĉ: 873.
váli siácă; văi sieĉi: 874.
sẹácă; seĉ: 875-876.
sácă; săĉ: 878.
váli sácă: 879.
sẹácă; seĉi: 880.
vále sẹácă, ~ siácă; văi sieĉ: 881.
vále uscátă, ~ sẹácă; văi uscáti; ~ seĉ: 882.
vále sẹácă; văi seĉi: 887, 894, 899.
vále sẹácă; văi seĉ: 889.
vále sẹácă; văi seĉ: 890-891, 895.
vále sẹácă, ~ siácă; văi sieĉi: 892.
vále uscátă; văi uscáti: 896.
(vále) sẹácă; (văi) seĉi: 897.
uscátă; -cáte, sẹácă; seĉi: 898.

Note la hartă:

II. 700: „făcut de oameni, pentru pește“.
719: „e mai mic decât balta“.
720: „și când se strânge de la ploaie“.
738: báltă; bălți – númai acólo únde-i întinsúră de ápă.
764: iaz „mai mare“.
765: cáre nu-i curgătóri
783: „balta e mai mare decât lacul și nu seacă; lacul se face în urma ploilor și poate seca“.
784: gropán „mai mic“.
790: alestéu „e muncit de oameni“.
809: báltă „întreaga zonă cu stuf, lacuri, semănături, de lângă Dunăre.“
812: ŭ uoik dă ápă.
813: „în carte spune lácu din munții cutare“.
818: [din viitura Argeșului se formează] alestéu sau iaz [= ultimul termen nu se folosește în sat].
823: baltă – un lac cáre-i máre, lat.
830: „balta [e] mai mare ca gârla“.
831: gol – în Dóbroĝea; „padină-baltă de cca 1 pogon, adâncă de 1 m., formată din revărsarea râului; locul, și fără apă se numește tot ~“.
832: Iézer [= numele popular al lacului Greaca].
834: „zăgăzuit“.
835: „cu apă din ploi, izvoare și venitúră“.
839: să spúne lácu Strákina [= lacul din sat], da-i gîrlă.
861: „báltă – lac format din revărsarea Dunării“.
869: jápșa pua să h'iie și d-un kilométru.
872: anafór „loc cu apă stătătoare, de 1-2 ha“, gol „lac mare, de 2-5 km lungime“.
873: „lacul n-are pește sau stuf, e limpede“, gol „lac mare, adânc, în legătură cu Dunărea, de unde vine peștele“.
875: „ghiolurile comunică între ele; lacul e mai mic decât ghiolul, e izolat, nu are stuf“.
876: „ghiolul are temporar apă, care seacă la secetă“, Lácu Sărát la Măcín.
879: gol „apă limpede; luciu de apă“, lac „ghiol mic“.
880: Aĝigól, „lacul n-are legături cu ghiolul, care este mai mare“.
881: gol „lac mare și adânc“.
883: lácu Rázim, gólu Babadág, „ghiol e denumirea populară“.
884: lácu Rázim.
887: „ghiolul e mai mic și are nomol terapeutic“.
889: „ghiolul e mai mare și mai adânc decât lacul“.
891: „în sat există lácu Tașaúl“.
893: „lacu e mai mic“.
894: „lac mare și adânc“, lac; lácuri „ochiuri de apă formate, în adâncimea derelei, după ploaie“.
897: „se fac și la ploaie, pe drum“.
898: gol „lac adânc“.

HARTA 543

BALTĂ, pl. „*étang, marais*“

[1640]

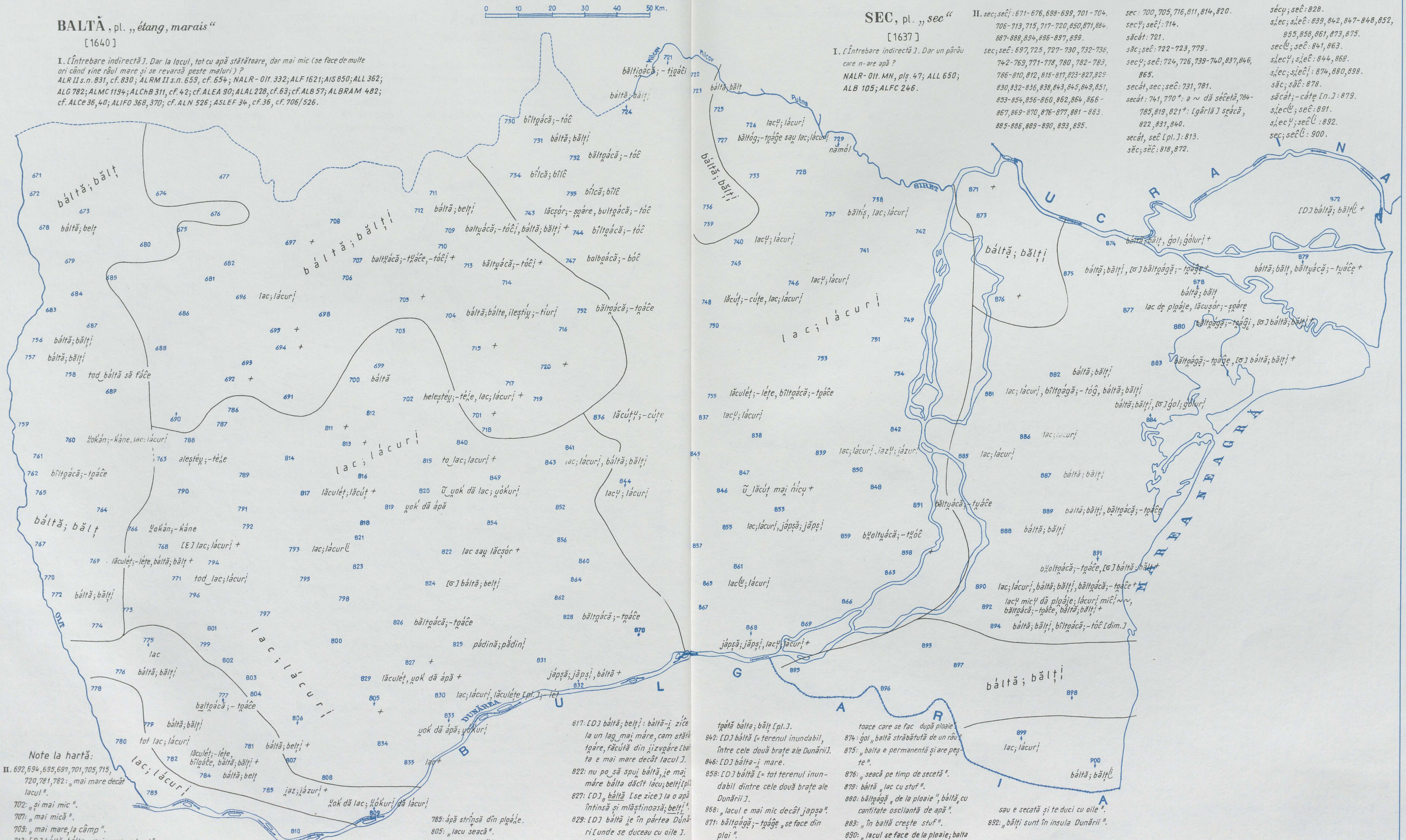
I. [Întrebare indirectă]. Dar la locul, tot cu apă stătătoare, dar mai mic (se face de multe ori când vine râul mare și se revarsă peste maluri)?
ALR II s.n. 831, cf. 830; ALRM II s.n. 659, cf. 654; NALR-Olt. 332; ALF 1621; AIS 850; ALL 362; ALG 782; ALMC 1194; ALChB 311, cf. 42; cf. ALEA 90; ALAL 228, cf. 63; cf. ALB 57; ALBRAM 482; cf. ALCe 36, 40; ALIFO 368, 370; cf. ALN 526; ASLEF 34, cf. 36, cf. 706/526.

SEC, pl. „*sec*“

[1637]

I. [Întrebare indirectă]. Dar un pârâu care n-are apă?
NALR-Olt. MN, plș. 47; ALL 650; ALB 105; ALFC 246.

II. sec; secî: 671-676, 698-699, 701-704, 706-713, 715, 717-720, 850, 871, 884, 887-888, 894, 896-897, 899.
sec; seĉ: 697, 725, 727-730, 732-738, 742-769, 771-778, 780, 782-783, 786-810, 812, 815-817, 823-827, 829, 830, 832-836, 838, 843, 845, 849, 851, 853-854, 856-860, 862, 864, 866-867, 869-870, 876-877, 881-883, 885-886, 889-890, 893, 895.
sec: 700, 705, 716, 811, 814, 820.
secᵘ; seĉi: 714.
săcát: 721.
săc; seĉ: 722-723, 779.
secᵘ; seĉ: 724, 726, 739-740, 837, 846, 865.
secát, sec; seĉ: 731, 781.
secát: 741, 770+: a ~ dă sécetă, 784-785, 819, 821+: [gârlă] seácă, 822, 831, 840.
secát, seĉ [pl.]: 813.
sěc; sěĉ: 818, 872.
sécu; seĉ: 828.
sⁱec; sⁱeĉ: 839, 842, 847-848, 852, 855, 858, 861, 873, 875.
secᵘ; seĉ: 841, 863.
sⁱecᵘ; sⁱeĉ: 844, 868.
sⁱec; sⁱeĉi: 874, 880, 898.
săc; săĉ: 878.
săcát; -cáte [n.]: 879.
sⁱecᵘ; seĉ: 891.
sⁱecᵘ; seĉi: 892.
sec; seĉi: 900.

Note la hartă:

II. 692, 694, 695, 697, 701, 705, 715, 720, 781, 782: „mai mare decât lacul“.
702: „și mai mic“.
707: „mai mică“.
709: „mai mare, la câmp“.
713: [D] báltă; bélte „mai mare ca lacul“.
768: dúpă ploáie.
769: báltă – „mai mare ca lacul“.
785: ápă strînsă din ploáie.
805: „lacu seacă“.
813: „care seacă“.
815: [D] báltă; bălți – „cu scurgere, cu pește“.
817: [D] báltă; belți: báltă-i zice la un lac mai máre, cam stătătoáre, făcútă din izvoáre [balta e mai mare decât lacul].
822: nu po să spui báltă, ie mai máre bálta dăcît lácu; belți [pl.].
827: [D] „báltă [se zice] la o apă întinsă și mlăștinoasă; belți“.
829: [D] báltă ie în pártea Dúnări [unde se duceau cu oile].
832: báltă [= balta Dunării].
835: [D] – zícem la toată bálta, dă fîneáță; a-necát ápa d-a călcát toată bálta; bălț [pl.].
842: [D] báltă [= terenul inundabil, între cele două brațe ale Dunării].
846: [D] bálta-i mare.
858: [D] báltă [= tot terenul inundabil dintre cele două brațe ale Dunării].
868: „lacul e mai mic decât japșa“.
871: băltoágă; -toáĝe „se face din ploi“.
872: „apă cu stufiș, papură etc.“, lac; lácuri [a auzit din carte, în sat nu sunt], bulhác; -háĉi „bălțoace care se fac după ploaie“.
874: gol „baltă străbătută de un râu“.
875: „balta e permanentă și are pește“.
876: „seacă pe timp de secetă“.
879: báltă „lac cu stuf“.
880: băltoágă „de la ploaie“, báltă „cu cantitate oscilantă de apă“.
883: „în baltă crește stuf“.
890: „lacul se face de la ploaie; balta și băltoaca au apă permanentă“.
891: „băltoaca se face când plouă sau vine apa mare; balta are stuf sau e secată și te duci cu oile“.
892: „bălți sunt în insula Dunării“.

NĂMOL „vase"
[1641]
I. [Întrebare indirectă]. Cum spui la pământul moale de pe fundul bălţilor sau rămas pe malul unei ape curgătoare după revărsare?
ALR II s.n. 827; ALRM II s.n. 647; NALR-Olt. 333; ALF 771; AIS 419; ALL 363; ALMC 1194; ALCB 312; ALAL 237; cf. ALBRAM 439; cf. ALCe 37; ALJA 142; ALLOr. 98; ALLR 60; ASLEF 906.
0 10 20 30 40 50 Km.
Milcov
Putna
SIRET
DUNĂREA
OLT
U C R A I N A
B U L G A R I A
MAREA NEAGRĂ
Note la hartă:
II. 672: „dacă-i mai subţire".
698: umplutură.
816: zmîrc „pământul de pe fundul bălţii", [**] pozmól.
817: podmól [= adus de apă], nămól [= pe fundul bălţii].
819: s-a pozmolít.
829: te scofínzî [în el]; s-a-nomolít.
874: „majoritatea zice nămol".
884: „pe drum nu se poate face nomól".
885: „mâlul e adus de apă".
891: „clisa e pământul galben de pe fundul fântânii".
895: „în alte părţi: tîgă".
899: nomól să spune numai la Tetirgólu.

ATLASUL LINGVISTIC ROMÂN PE REGIUNI
MUNTENIA ȘI DOBROGEA

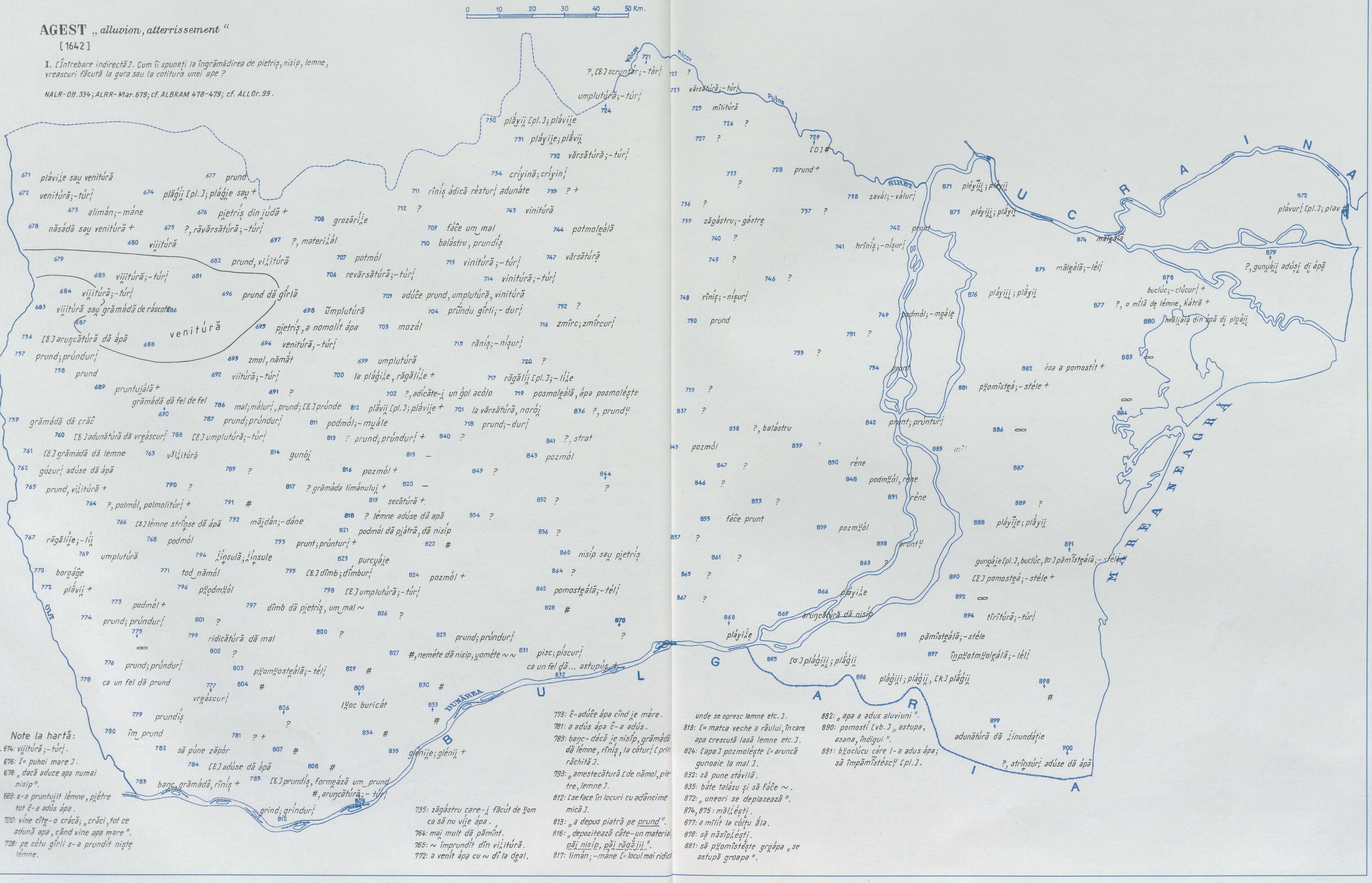
HARTA 545

AGEST „alluvion, atterrissement"

[1642]

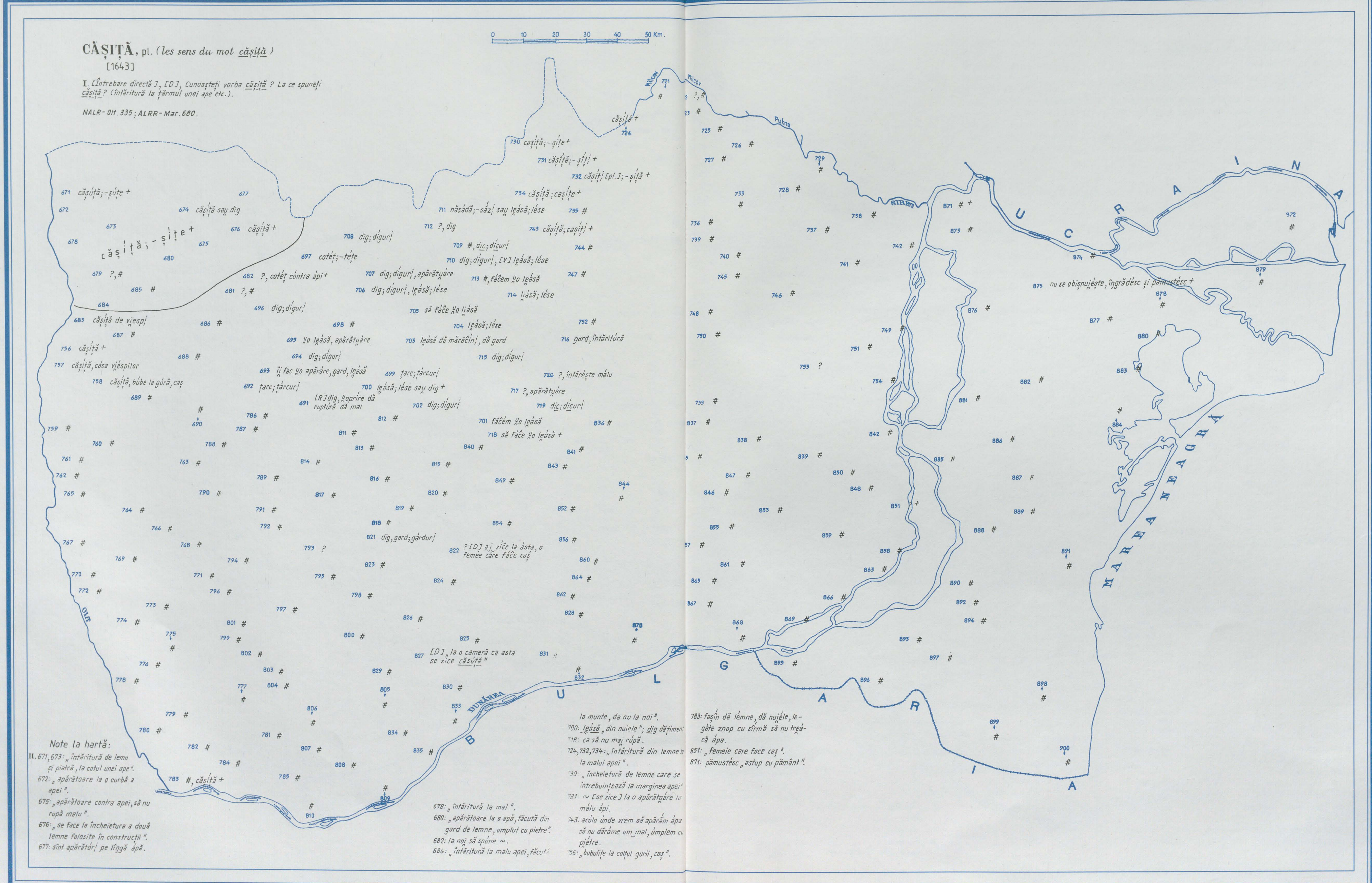
I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spuneți la îngrămădirea de pietriș, nisip, lemne, vreascuri făcută la gura sau la cotitura unei ape?

NALR-Olt. 334; ALRR-Mar. 679; cf. ALBRAM 478-479; cf. ALLOr. 99.

Note la hartă:

II. 674: vijitúră;-túri̯.
676: [= puhoi mare].
678: „dacă aduce apa numai nisip".
689: s-a pruntui̯it lémne, pi̯étre tot ĉ-a adús ápa.
700: vine cîte-o crácă; „crăci, tot ce adună apa, când vine apa mare".
728: pe cótu gîrli s-a prundit niște lémne.
735: zăgástru care-i̯ făcut de om ca să nu vi̯e ápa.
764: mai̯ mult dă pămînt.
765: ~ împrundít din vii̯itúră.
772: a venit ápa cu ~ di la deal.
773: ĉ-adúce ápa cînd i̯e máre.
781: a adús ápa ĉ-a adús.
783: banc-dăcă i̯e nisip, grămădă dă lemne, rîniș, la cóturi̯ [prin răchită].
793: „amestecătură [de nămol, pietre, lemne].
812: [se face în locuri cu adâncime mică].
813: „a depus piatră pe prund".
816: „depozitează câte-un material: păi nisip, păi răgăjii".
817: limán;-máne [= locul mai ridic... unde se opresc lemne etc.].
819: [= matca veche a râului, în care apa crescută lasă lemne etc.].
824: [apa] pozmoléște [= aruncă gunoaie la mal].
832: să pune stăvilă.
835: báte talázu și să fáce ~.
872: „uneori se deplasează".
874, 875: măli̯ésti.
877: a mîlit la cóltu ăla.
878: să năsîpi̯ésti.
881: să pomîstéște groápa „se astupă groapa".
882: „apa a adus aluviuni".
890: pomostí [vb.] „astupa, asana, îndigui".
891: buclúcu care l-a adus ápa; să împămîstésc [pl.].

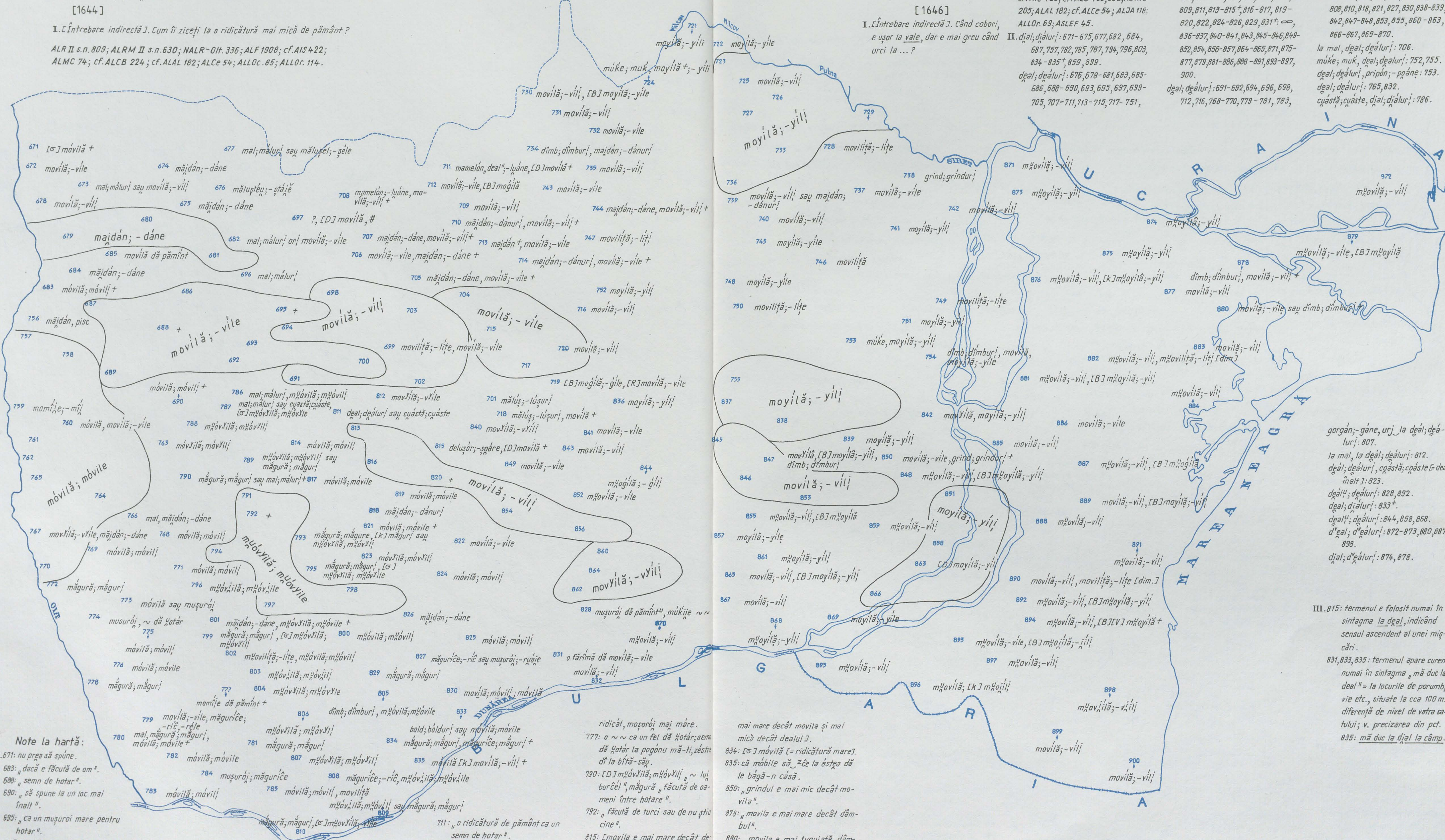

CĂȘIȚĂ, pl. (les sens du mot căsiță)
[1643]
I. [Întrebare directă], [D], Cunoașteți vorba căsiță? La ce spuneți căsiță? (întăritură la țărmul unei ape etc.).
NALR-Olt. 335; ALRR-Mar. 680.
MAREA NEAGRĂ
UCRAINA
BULGARIA
DUNĂREA
SIRET
Putna
Milcov
OLT
Note la hartă:
II. 671, 673: „întăritură de lemn și piatră, la cotul unei ape".
672: „apărătoare la o curbă a apei".
675: „apărătoare contra apei, să nu rupă malu".
676: „se face la încheietura a două lemne folosite în construcții".
677: sînt apărători pe lîngă apă.
678: „întăritură la mal".
680: „apărătoare la o apă, făcută din gard de lemne, umplut cu pietre".
682: la noi să spune ~.
684: „întăritură la malu apei, făcută la munte, da nu la noi".
700: leásă „din nuiele"; dig dă timent.
718: ca să nu mai rúpă.
724, 732, 734: „întăritură din lemne la malul apei".
730: „încheietură de lemne care se întrebuințează la marginea apei".
731: ~ [se zice] la o apărătoare la málu ápi.
743: acólo únde vrem să apărăm ápa să nu dăráme um mal, úmplem cu pietre.
756: „bubulițe la colțul gurii, caș".
783: fașín dă lémne, dă nuiéle, legáte znop cu sîrmă să nu treácă ápa.
851: „femeie care face caș".
871: pămustésc „astup cu pământ".

MOVILĂ, pl. „*mamelon*"

[1644]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi ziceți la o ridicătură mai mică de pământ?

ALR II s.n. 809; ALRM II s.n. 630; NALR-Olt. 336; ALF 1908; cf. AIS 422; ALMC 74; cf. ALCB 224; cf. ALAL 182; ALCe 54; ALLOc. 85; ALLOr. 114.

Note la hartă:

II. 671: nu prea să spune.
683: „dacă e făcută de om".
688: „semn de hotar".
690: „să spune la un loc mai înalt".
695: „ca un mușuroi mare pentru hotar".
705, 708, 710, 714, 718, 780, 801: „mai mare".
706: „mai mare".
707: „mai mică".
711: „o ridicătură de pământ ca un semn de hotar".
713: „mai mic".
724: „mai mare".
744: movilă- unde-i pămîntu mai ridicat, moșoroi mai mare.
777: o ~ ~ ca un fel dă hotar; semn dă hotar la pogonu mă-ti, zéstre dî la bîtă-său.
790: [D] muovvilă; muovvili „~ lui burcel", măgură „făcută de oameni între hotare".
792: „făcută de turci sau de nu știu cine".
815: [movila e mai mare decât delușorul].
820: ✱✱ movvilă.
821: măidan; -danuri [= ridicătură mai mare decât movila și mai mică decât dealul].
834: [σ] movilă [= ridicătură mare].
835: că mobile să zice la astea dă le bagă-n casă.
850: „grindul e mai mic decât movila".
878: „movila e mai mare decât dâmbul".
880: „movila e mai țuguiată, dâmbul e mai rotund".
894: „movila e mai mică decât dealul", la muoyilița cu ketroaie.

DEAL, pl. „*colline*"

[1646]

I. [Întrebare indirectă]. Când cobori, e ușor la vale, dar e mai greu când urci la ...?

NALR-Olt. MN, plș. 48; ALM 297; cf. AIS 422; cf. ALG 785, 802; ALChB 205; ALAL 182; cf. ALCe 54; ALJA 118; ALLOr. 69; ASLEF 45.

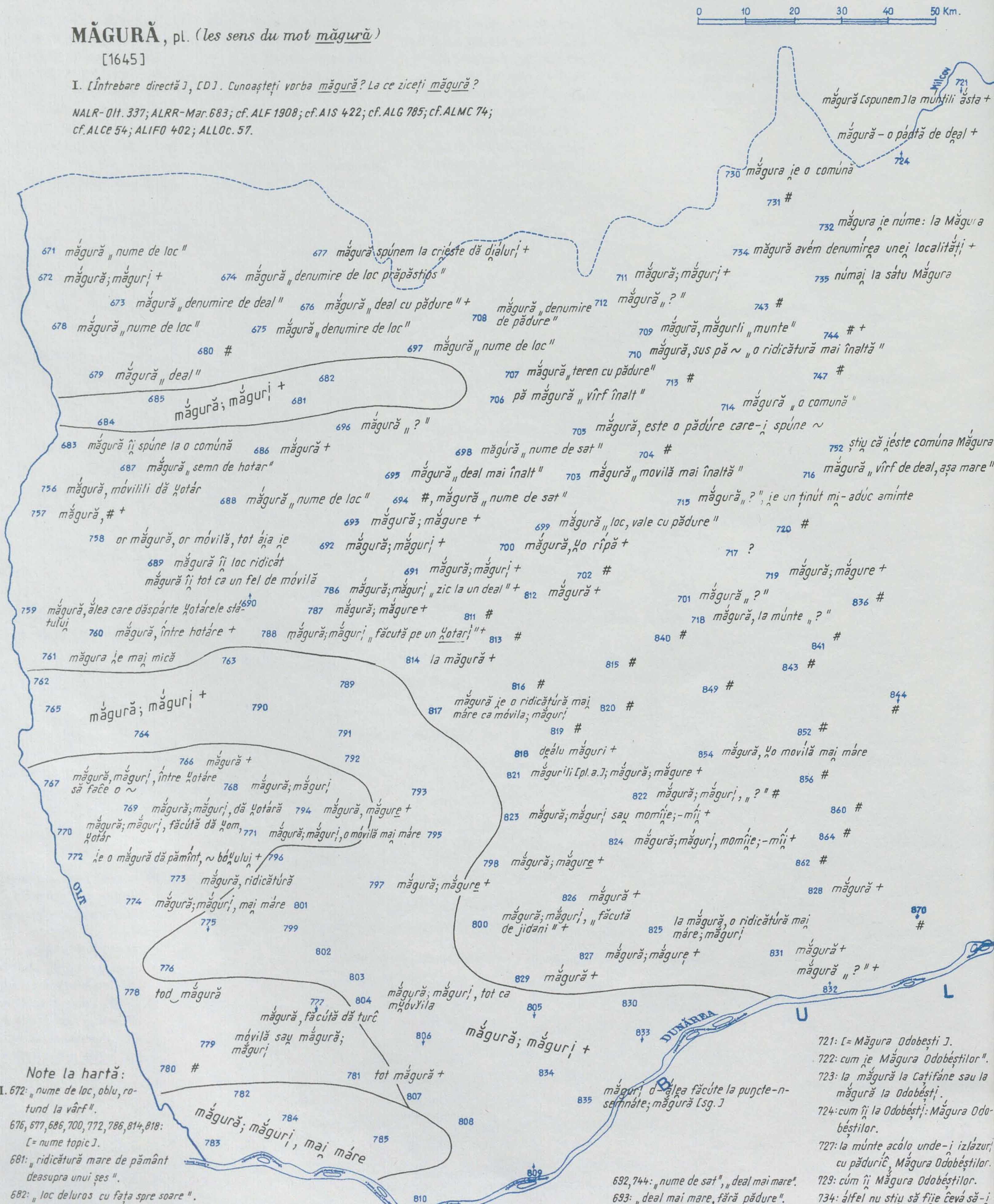
II. dial; diáluri: 671-675, 677, 682, 684, 687, 757, 782, 785, 787, 794, 796, 803, 834-835+, 859, 899.
deal; deáluri: 676, 678-681, 683, 685-686, 688-690, 693, 695, 697, 699-705, 707-711, 713-715, 717-751, 754, 756, 758-764, 766+: la coástă, 767, 771-778, 798, 800, 802, 805, 809, 811, 813-815+, 816-817, 819-820, 822, 824-826, 829, 831+: ∞, 836-837, 840-841, 843, 845-846, 849-852, 854, 856-857, 864-865, 871, 875-877, 879, 881-886, 888-891, 893-897, 900.
deal; deáluri: 691-692, 694, 696, 698, 712, 716, 768-770, 779-781, 783, 784+: miidán; -dánuri [abrupt], 788-793, 795, 797, 799, 801, 804, 806, 808, 810, 818, 821, 827, 830, 838-839, 842, 847-848, 853, 855, 860-863, 866-867, 869-870.
la mal, deal; deáluri: 706.
múke; muk, deal; dealuri: 752, 755.
deal; deáluri, pripón; -poáne: 753.
deal; deáluri: 765, 832.
cuástă; cuáste, dial; diáluri: 786.
gorgán; -gáne, urj la deál; deáluri: 807.
la mal, la deál; deáluri: 812.
deál; deáluri, coástă; coáste [= deal înalt]: 823.
deálu; deáluri: 828, 892.
deal; diáluri: 833+.
dealu; deáluri: 844, 858, 868.
dᵛeal; dᵛeáluri: 872-873, 880, 887, 898.
dial; dᵛeáluri: 874, 878.

III. 815: termenul e folosit numai în sintagma la deal, indicând sensul ascendent al unei mișcări.
831, 833, 835: termenul apare curent numai în sintagma „mă duc la deal" = la locurile de porumb, vie etc., situate la cca 100 m. diferență de nivel de vatra satului; v. precizarea din pct. 835: mă duc la dial la câmp.

MĂGURĂ, pl. (*les sens du mot măgură*)
[1645]

I. [Întrebare directă], [D]. Cunoaşteţi vorba măgură? La ce ziceţi măgură?

NALR-Olt. 337; ALRR-Mar. 683; cf. ALF 1908; cf. AIS 422; cf. ALG 785; cf. ALMC 74; cf. ALCe 54; ALIFO 402; ALLOc. 57.

Note la hartă:
II. 672: „nume de loc, oblu, rotund la vârf".
676, 677, 686, 700, 772, 786, 814, 818: [= nume topic].
681: „ridicătură mare de pământ deasupra unui şes".
682: „loc deluros cu faţa spre soare".
684: „maidan cu pădure pă el".
685: „ridicătură de teren arabil".
691: „movilă mai mare".

692, 744: „nume de sat", „deal mai mare".
693: „deal mai mare, fără pădure".
711: „o ridicătură înaltă, un munte mai jos".
719: vine o ~ „vreme urâtă".

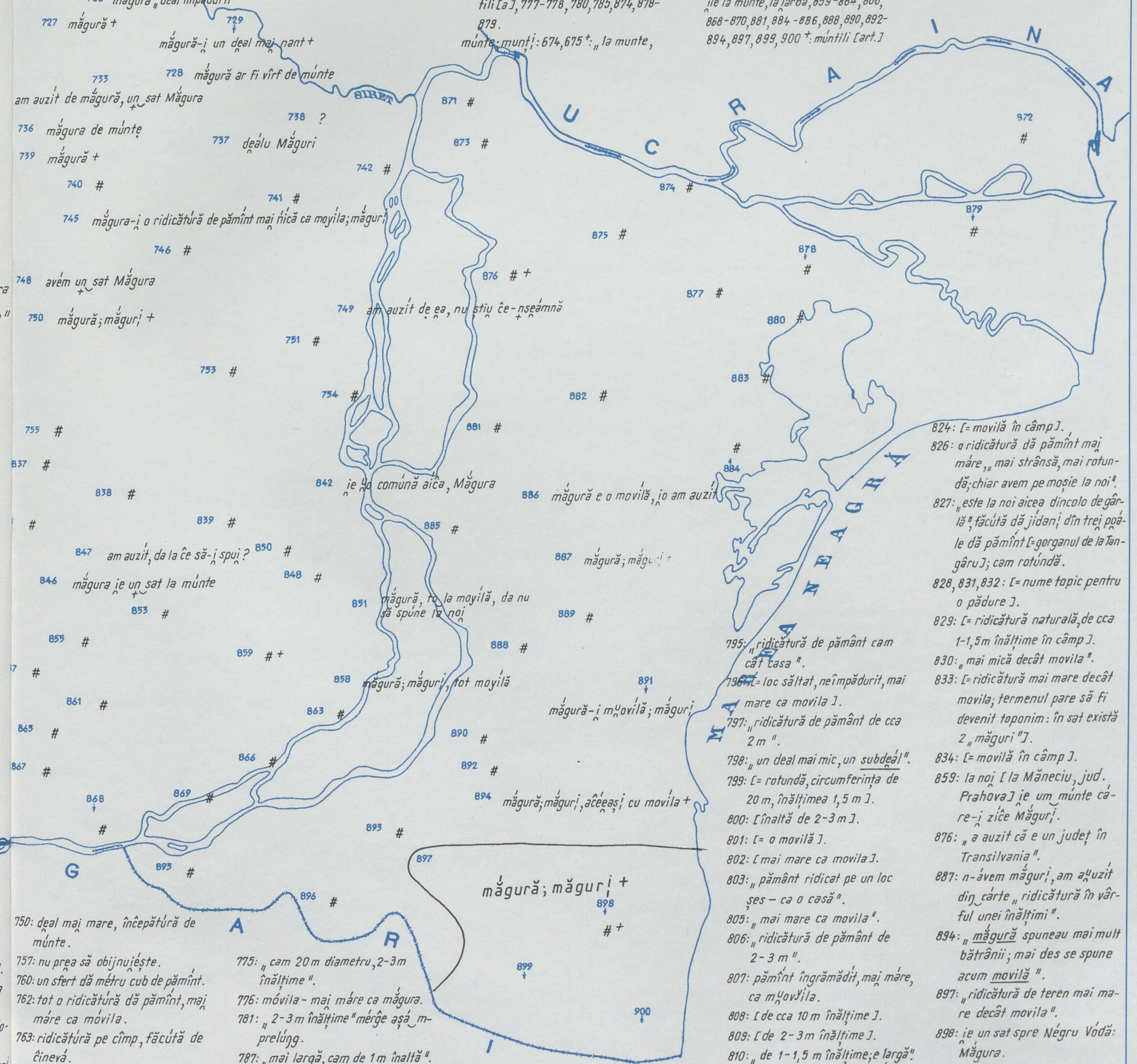
721: [= Măgura Odobeşti].
722: cum ie Măgura Odobeştilor".
723: la măgură la Cătifane sau la măgură la Odobeşti.
724: cum îi la Odobeşti: Măgura Odobeştilor.
727: la munte acolo unde-i izlazuri cu pădurici, Măgura Odobeştilor.
729: cum îi Măgura Odobeştilor.
734: altfel nu ştiu să fiie ceva să-i zicem măgură.
739: ~ nu cunoaştem altfel decât că ieste o comună care-i zice Măgura.

MUNTE, pl. „*montagne*"
[1647]

I. [Întrebare indirectă]. Cum zici la acela mai mare decât dealul şi unde cresc brazi? (Se va urmări dacă coexistă la acest termen sensul care denumeşte forma de relief cu sensul loc de păşune).

NALR-Olt. MN, pls. 48; ALF 874; AIS 421; ALMC 69; ALA 963; ALC 1009; ALAL 179; cf. ALFC 151; ALJA 120; ALLOc. 54; ALLOr. 66, 68; ASLEF 34.

II. munte; munţ: [1. formă de relief; 2. loc de păşune]: 671-672, 680, 700.
munte; munţ: 673, 678-679, 683-685, 687, 689, 757-762, 764-767, 769-771, 772+: munţili [a], 773-774+: munţili [a], 777-778, 780, 785, 874, 878-879.
munte; munţ: 674, 675+: „la munte, la păşune", 676-677, 681-682, 686, 688, 690, 691-697, 699, 701-703, 705-720, 728, 730-735, 737-738, 743-744, 746-748, 750, 752, 754-756, 763+: munţili [a], 768, 775-776, 779+: [şi] loc dă păşunat, 781-784, 811-838, 840-841, 842+: termenul are ambele sensuri, 843-846, 848-850, 852-857, 858+: termenul are ambele sensuri: duc oile la munte, la iarbă, 859-864, 866, 868-870, 881, 884-886, 888, 890, 892-894, 897, 899, 900+: munţili [art.]
munte; munţ: 698, 704.
munti; munţ: 721, 723.
munte; munţ: 722, 724-727, 729, 736, 739-742, 745, 749, 751, 753, 839, 847, 851, 865, 867, 871-873, 875-877, 880, 882-883, 887, 889, 891, 895-896, 898.

750: deal mai mare, începătură de munte.
757: nu prea să obişnuieşte.
760: un sfert dă metru cub de pământ.
762: tot o ridicătură dă pământ, mai mare ca movila.
763: ridicătură pe câmp, făcută de cineva.
764: mai mică decât movila.
765: acuma-i spune borne, semn de hotar între sate sau locuri".
766: niste pământ mai ridicat, vreo sută dă metri înconjurat [= circonferinţă]; aiţi ierea semnu une ierea posta pă vremuri.

775: „cam 20 m diametru, 2-3 m înălţime".
776: movila - mai mare ca măgura.
781: „2-3 m înălţime" merge aşa prelung.
787: „mai largă, cam de 1 m înaltă".
788: „înaltă de 1-1,5 m".
789: „semn de se face la pădure la hotare".
790: [făcută de oameni pe hotar; [vezi şi chest. 1644].
791: „mai mică decât movila; se făcea între judeţe, la hotar".

792: „niste pământ strâns la un loc făcut de om; mai mare ca casa [înalt de] 8-10 m".
793: „o grămadă de pământ săltat pe terenul limpede; făcut de om între hotare şi din natură".
794: „grămadă de pământ - inginerii fac când măsoară; [înaltă de] 1-1,5 m".

795: „ridicătură de pământ cam cât casa".
796: „loc săltat, neîmpădurit, mai mare ca movila".
797: „ridicătură de pământ de cca 2 m".
798: „un deal mai mic, un subdeal".
799: [= rotundă, circumferinţa de 20 m, înălţimea 1,5 m].
800: [înaltă de 2-3 m].
801: [= o movilă].
802: [mai mare ca movila].
803: „pământ ridicat pe un loc şes - ca o casă".
805: „mai mare ca movila".
806: „ridicătură de pământ de 2-3 m".
807: pământ îngrămădit, mai mare, ca movila.
808: [de cca 10 m înălţime].
809: [de 2-3 m înălţime].
810: „de 1-1,5 m înălţime; e largă".
812: ie un punt dă loc dă-i zice ~, o pădure lângă Ploieşti".
821: [= movile de pază, ridicate de Negru-Vodă].
823: „un loc pe câmp, ridicat, cu un lemn sau un fier" [= semn de hotar].

824: [= movilă în câmp].
826: o ridicătură dă pământ mai mare, „mai strânsă, mai rotundă; chiar avem pe moşie la noi".
827: este la noi aicea dincolo de gârlă, făcută dă jidani din trei poale dă pământ [= gorganul de la Tangâru]; cam rotundă.
828, 831, 832: [= nume topic pentru o pădure].
829: [= ridicătură naturală, de cca 1-1,5 m înălţime în câmp].
830: „mai mică decât movila".
833: [= ridicătură mai mare decât movila; termenul pare să fi devenit toponim: în sat există 2 „măguri"].
834: [= movilă în câmp].
859: la noi [la Măneciu, jud. Prahova] ie um munte care-i zice Măguri.
876: „a auzit că e un judeţ în Transilvania".
887: n-avem măguri, am auzit din carte, „ridicătură în vârful unei înălţimi".
894: „măgură spuneau mai mult bătrânii; mai des se spune acum movilă".
897: „ridicătură de teren mai mare decât movila".
898: ie un sat spre Negru Vodă: Măgura.
899: „ridicătură mai mare şi mai lungă de pământ, de 3-4 km; deal mare".
900: „spuneau bătrânii la movilă".

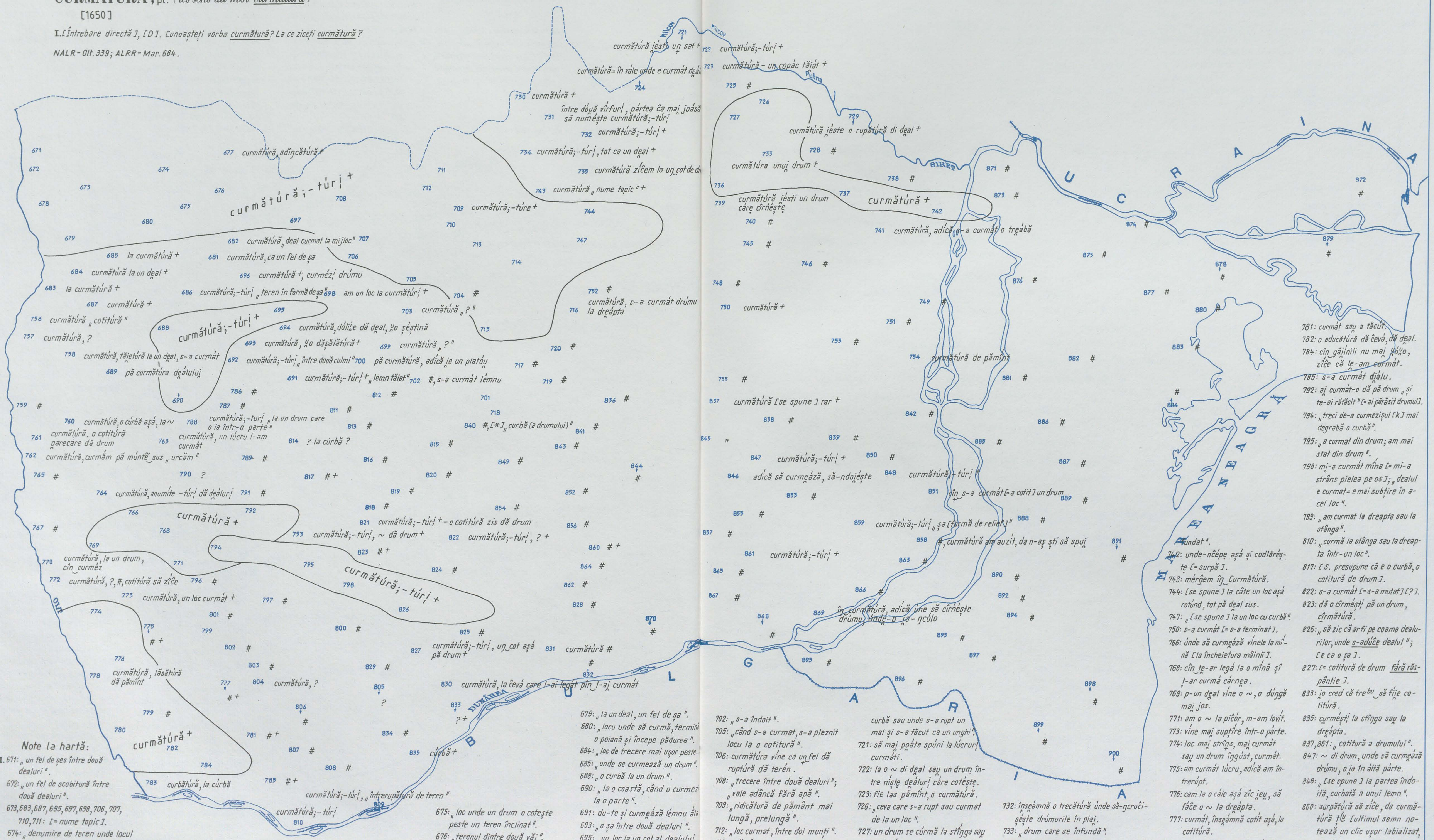
III. Vezi şi h. 547: MOVILĂ.

CURMĂTURĂ, pl. (*les sens du mot curmătură*)

[1650]

I. [Întrebare directă], [D]. Cunoașteți vorba curmătură? La ce ziceți curmătură?

NALR-Olt. 339; ALRR-Mar. 684.

Note la hartă:

II. 671: „un fel de șes între două dealuri".
672: „un fel de scobitură între două dealuri".
673, 683, 687, 695, 697, 698, 706, 707, 710, 711: [= nume topic].
674: „denumire de teren unde locul neted se termină în pantă mai repede".
675: „loc unde un drum o cotește peste un teren înclinat".
676: „terenul dintre două văi".
677: „pe unde treci dincolo".
678: „curbă de teren, cotitură".
679: „la un deal, un fel de șa".
680: „locu unde să curmă, termină o poiană și începe pădurea".
684: „loc de trecere mai ușor peste...
685: „unde se curmează un drum".
688: „o curbă la un drum".
690: „la o coastă, când o curmezi la o parte".
691: du-te și curmează lémnu ăla.
693: „o șa între două dealuri".
695: „un loc la un cot al dealului, apei...".
696: ĉevá curb.
702: „s-a îndoit".
705: „când s-a curmat, s-a pleznit locu la o cotitură".
706: curmătúra vine ca un fel dă ruptúră dă terén.
708: „trecere între două dealuri"; „vale adâncă fără apă".
709: „ridicătură de pământ mai lungă, prelungă".
712: „loc curmat, între doi munți".
713: „pământ lăsat într-o parte".
714: „loc mai jos între două dealuri".
715: „un drum, o gârlă, unde are o curbă sau unde s-a rupt un mal și s-a făcut ca un unghi".
721: să mai poáte spúni la lúcrur̦ curmáti.
722: la o ~ di deal sau un drum între niște dealur̦ cáre cotéște.
723: fie las pămînt, o curmătúră.
726: „ceva care s-a rupt sau curmat de la un loc".
727: un drum se cúrmă la stînga sau la dreápta.
729: de ápă, de timpur̦, s-a curmát.
730: „un deal care are o vale".
732: înseámnă o trecătúră únde să-ncrucișéște drúmurile în plai.
733: „drum care se înfundă".
734: „și o bucată de lemn".
736: cîrnéșț în deal, așá s-a zis.
737: „unde se termină un drum, drum înfundat".
742: unde-ncépe așá și codlăréște [= surpă].
743: mérĝem în Curmătúră.
744: [se spune] la câte un loc așa rotúnd, tot pă deal sus.
747: „[se spune] la un loc cu curbă".
750: s-a curmát [= s-a terminat].
766: únde să curmeáză vínele la mînă [la încheietura mâinii].
768: cîn te-ar legá la o mînă șî ț-ar curmá cárnea.
769: p-un deal víne o ~, o dúngă mai jos.
771: am o ~ la piĉór, m-am lovít.
773: víne mai supțíre într-o párte.
774: loc mai strîns, mai curmát sau un drum îngúst, curmát.
775: am curmát lúcru, adică am întrerúpt.
776: cam la o cále așá zîc ieu, să fáĉe o ~ la dreápta.
777: curmát, înseámnă cotít așá, la cotitúră.
780: un loc cîn îl tai mai múlte postăț sau la jumáte curmeáză-l la jumáte.
781: curmát sau a tăcút.
782: o aducătúră dă ĉevá, dă deal.
784: cîn găĭínili nu mai ..., zíĉe că le-am curmát.
785: s-a curmát diálu.
792: ai curmát-o dă pă drum „și te-ai rătăcit" [= ai părăsit drumul].
794: „treci de-a curmezișul [k] mai degrabă o curbă".
795: „a curmat din drum; am mai stat din drum".
798: mi-a curmát mîna [= mi-a strâns pielea pe os]; „dealul e curmat = e mai subțire în acel loc".
799: „am curmat la dreapta sau la stânga".
810: „curmă la stânga sau la dreapta într-un loc".
817: [S. presupune că e o curbă, o cotitură de drum].
822: s-a curmát [= s-a mutat] [?].
823: dă o cîrméșț pă un drum, cîrmătúră.
826: „să zic că ar fi pe coama dealurilor, unde s-adúĉe dealul"; [e ca o șa].
827: [= cotitură de drum fără răspântie].
833: io cred că tre[bu] să fíe cotitúră.
835: curméșț la stînga sau la dreápta.
837, 861: „cotitură a drumului".
847: ~ di drum, unde să curmeáză drúmu, o ia în áltă párte.
848: „[se spune] la partea îndoită, curbată a unui lemn".
860: surpătúră să zíĉe, da curmătúră ț[u] [ultimul semn notează un clic ușor labializat, produs prin sucțiune].

ATLASUL LINGVISTIC ROMÂN PE REGIUNI
MUNTENIA ȘI DOBROGEA

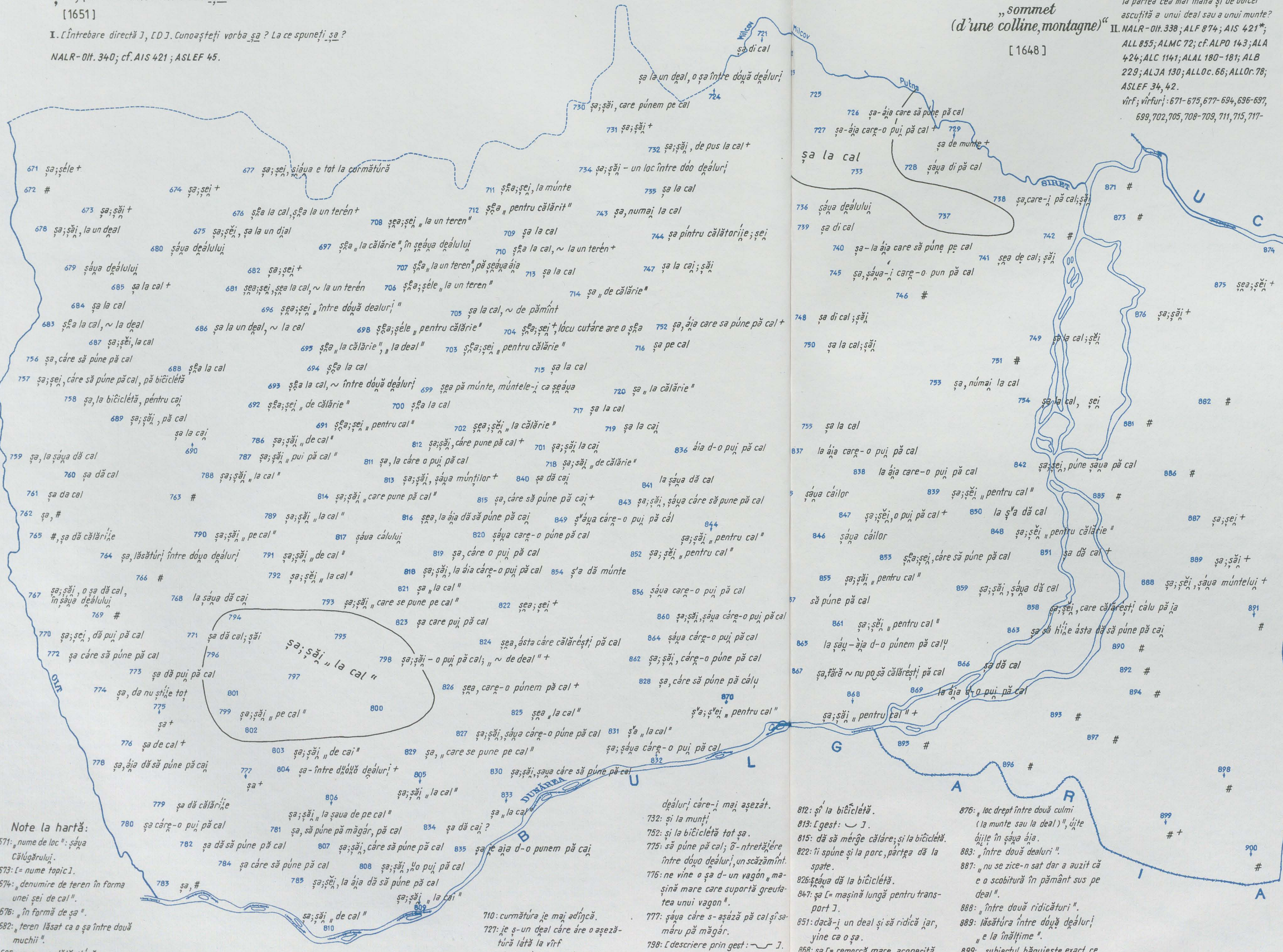
HARTA 550

ȘA, pl. *(les sens du mot șa)*

[1651]

I. [Întrebare directă], [D]. Cunoașteți vorba șa? La ce spuneți șa?

NALR-Olt. 340; cf. AIS 421; ASLEF 45.

Note la hartă:

II. 671: „nume de loc": șáua Călúgărului.
673: [= nume topic].
674: „denumire de teren în forma unei șei de cal".
676: „în formă de șa".
682: „teren lăsat ca o șa între două muchii".
685: șa, are o dălășitúră.
704: „pentru cal".
710: curmătúra ie mai adîncă.
727: ie ș-un deal cáre áre o așezătúră látă la vîrf
729: úndi múntili are fórmă di șa.
731: [zicem] la un terén între dóuă deálur care-i mai așezát.
732: și la munți
752: și la bicicletă tot șa.
775: să púne pă cal; õ-ntretăiére între dóuo deáluri, un scăzămînt.
776: ne víne o șa d-un vagón „mașină mare care suportă greutatea unui vagon".
777: șáua cáre s-așáză pă cal șî samáru pă măgár.
798: [descriere prin gest: ⌣].
804: [Subiectul cunoaște sensul din armată].
812: șî la bicicletă.
813: [gest: ⌣].
815: dă să mérge călare; și la bicicletă.
822: îi spúne și la porc, pártea dă la spate.
826: șeáua dă la bicicletă.
847: șa [= mașină lungă pentru transport].
851: dacă-i un deal și să ridícă iar, yine ca o șa.
868: șa [= remorcă mare, acoperită, pentru transprtarea vitelor].
875: cum ar hi un munți lasát.
876: „loc drept între două culmi (la munte sau la deal)", úite óiile în șáua áia.
883: „între două dealuri".
887: „nu se zice-n sat dar a auzit că e o scobitură în pământ sus pe deal".
888: „între două ridicături".
889: lăsătúra între dóuă deáluri „e la înălțime".
899: „subiectul bănuiește exact ce trebuie să fie: lăsătură între doi munți".

VÂRF (de deal, munte), pl. „sommet (d'une colline, montagne)"

[1648]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spuneți la partea cea mai înaltă și de obicei ascuțită a unui deal sau a unui munte?

II. NALR-Olt. 338; ALF 874; AIS 421*; ALL 855; ALMC 72; cf. ALPO 143; ALA 424; ALC 1141; ALAL 180-181; ALB 229; ALJA 130; ALLOc. 66; ALLOr. 78; ASLEF 34, 42.

vîrf; vîrfuri: 671-675, 677-694, 696-697, 699, 702, 705, 708-709, 711, 715, 717-719, 721-722, 724, 726-728, 730-738, 740-752, 756, 762-764, 767, 774-775, 779, 781, 785, 786-789, 791-795, 797-799, 801, 803-806, 808-809, 812-813, 816+: ~ dă múnte, 819, 823-826, 829, 833, 838, 840-842, 844, 847-852, 854-862, 864-867, 869-877, 879, 882-883, 888-891, 893, 894+: cúlme; culmi „vârf prelungit", 898-900.

vîrf de múnte; vîrfuri: 676, 713, 771, 776, 800, 807, 878, 895.

vîrfu deálului; vîrfuri: 695, 704.

vîrfu múntelui; vîrfuri: 698, 700, 757, 759-760, 765, 768, 770, 772, 777, 782, 811, 815, 818, 822, 831, 834, 881, 896.

creástă, pă creásta múntelui: 701.

cuámă; cuáme, vîrf; vîrfuri: 703.

cúlme, creástă; créste: 706.

creástă; créste, vîrf; vîrfuri: 707, 725, 761, 778, 783, 790, 810, 839.

pisc; píscuri, vîrf; vîrfuri: 710, 712, 897.

creástă; créste: 714, 720, 753, 755, 853.

vîrf sau creástă; vîrfuri, créste: 716, 754.

vîrf; vîrfuri sau creástă: 723+: în creásta deálului, ~ ~ múntelui.

kisc; kíscuri: 729.

vîrfu; vîrfuri: 739, 836, 858, 863, 868, 892+: vîrfu múntelui, vîrf dă múnte.

vîrfu múnților: 758.

? : 766+: uómu șî caraimánu – ăl mai máre múnte.

creástă, múkie, vîrfu múntelui: 769.

coámă, vîrf; vîrfuri: 773+: stîncă „când e ascuțit".

creástă, coámă, vîrfu deálului: 780.

creástă, stînc, vîrfu múntelui: 784.

vîrf; vîrfuri, sfîrc; sfîrcuri: 796.

sfîrcu múntelui; sfîrcuri, vîrfu ~; vîrfuri: 802.

vîrfu múntului: 814.

coáma múntelui, vîrfu ~; vîrfuri: 817.

vîrfu múntelui: 820, 830, 835, 837.

vîrfu deálului; vîrfuri: 821.

creásta deálului, ~ múntilui; créste, vîrfu múntiului: 827.

vîrfu múntelui; vîrfuri: 828.

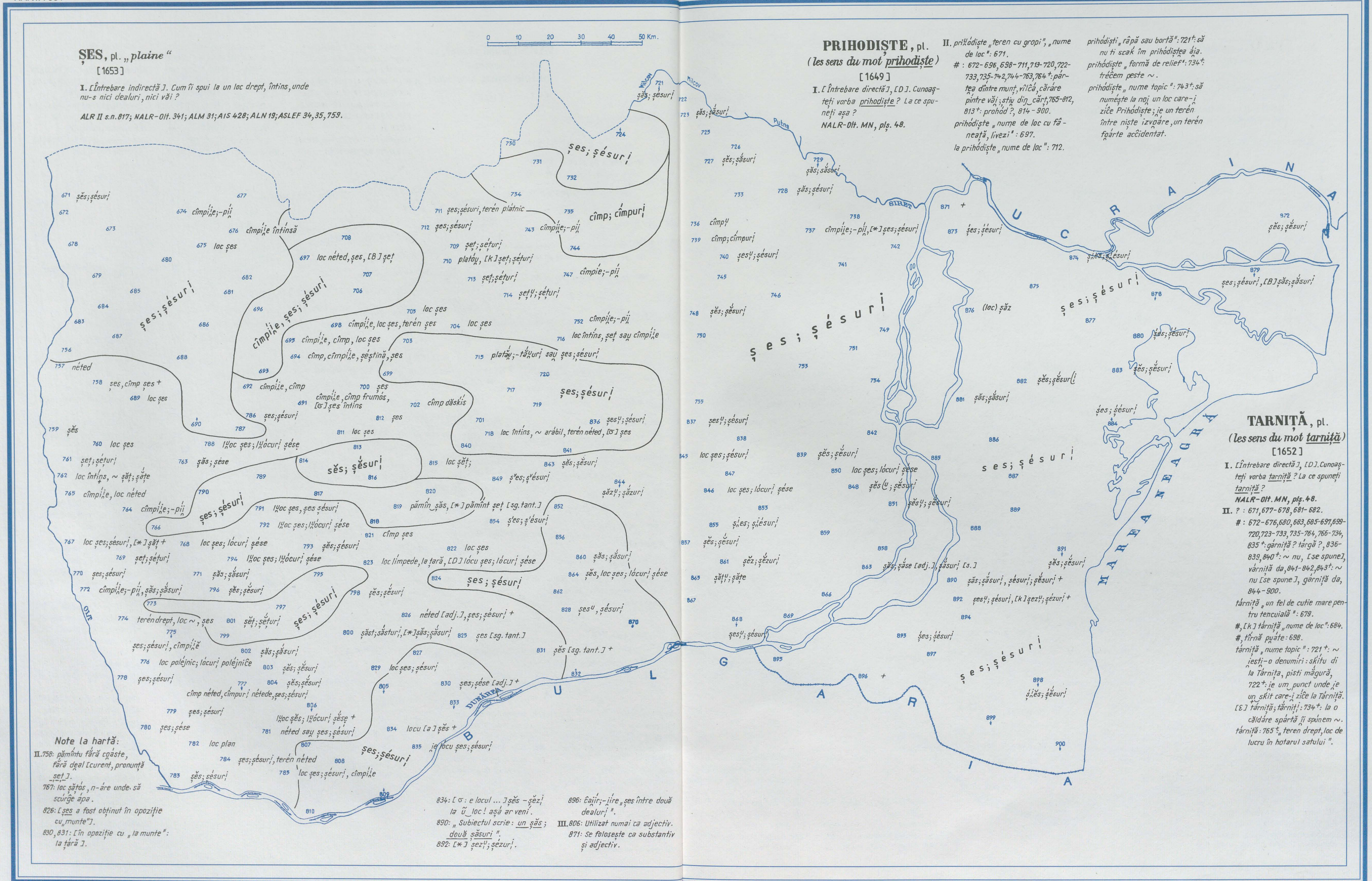
[E] stîncă dă múnte, vîrfu deállui; vîrfuri: 832.

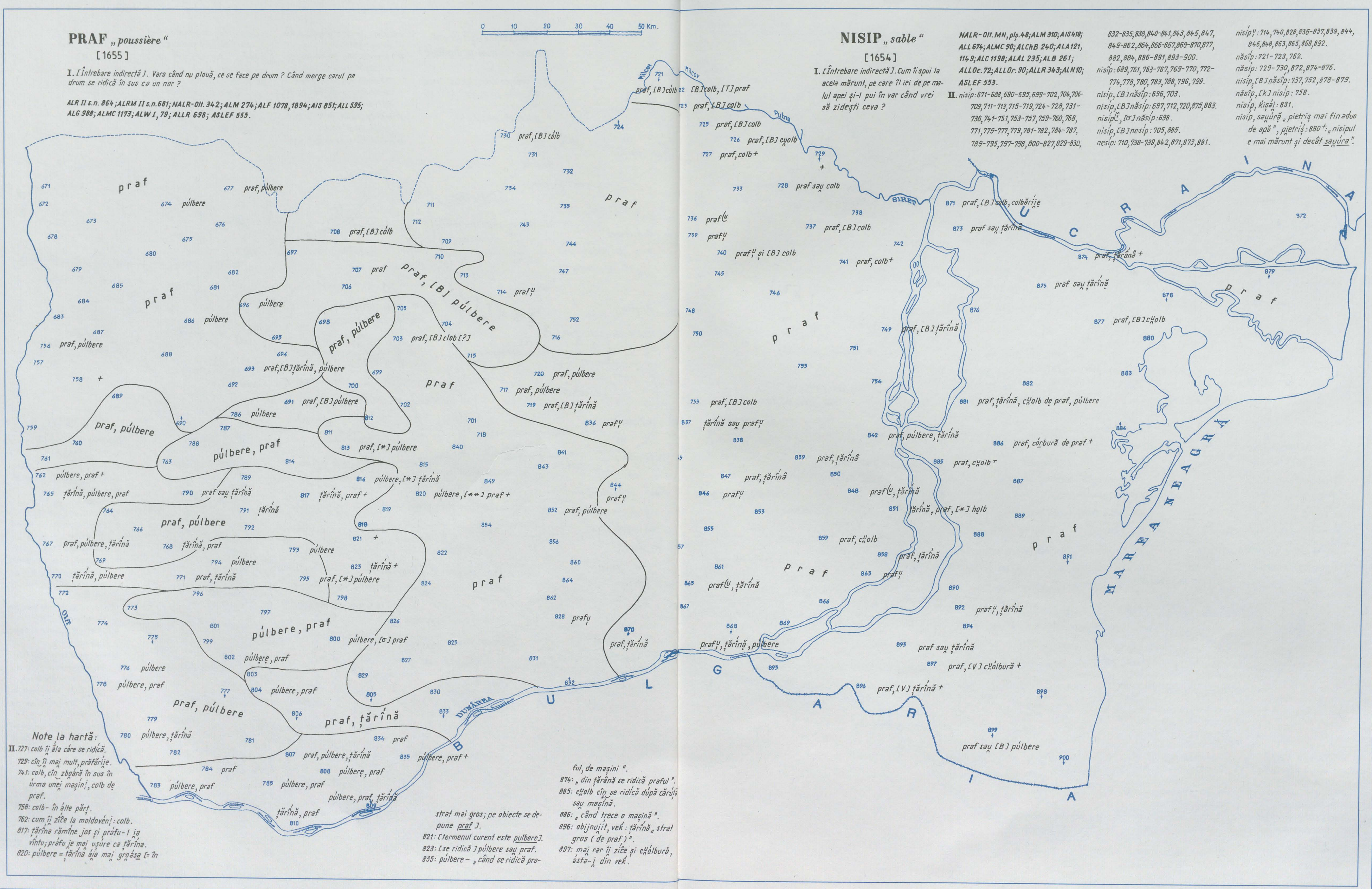
vîrfu deálului, creásta ~; vîrfuri, créste: 843.

vîrfu deállui; vîrfuri: 845.

vîrv dă deal; vîrfuri: 846.

vîrfu múnt'elui, vîrf d'e múnt'e; vîrfuri: 887.

ŞES, pl. „plaine“
[1653]
I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la un loc drept, întins, unde nu-s nici dealuri, nici văi?
ALR II s.n. 817; NALR-Olt. 341; ALM 31; AIS 428; ALN 19; ASLEF 34, 35, 759.
0 10 20 30 40 50 Km.
PRIHODIŞTE, pl.
(les sens du mot prihodişte)
[1649]
I. [Întrebare directă], [D]. Cunoaşteţi vorba prihodişte? La ce spuneţi aşa?
NALR-Olt. MN, pls. 48.
II. prihodişte „teren cu gropi", „nume de loc": 671.
#: 672-696, 698-711, 713-720, 722-733, 735-742, 744-763, 764+: partea dintre munţ, vîlcă, cărare pintre văi; ştiu din cărţ, 765-812, 813+: prohód?, 814-900.
prihódişte „nume de loc cu fâneaţă, livezi": 697.
la prihódişte „nume de loc": 712.
prihódişti „râpă sau bortă": 721+: să nu ti scak îm prihódiştea aia.
prihódişte „formă de relief": 734+: trécem peste ~.
prihódişte „nume topic": 743+: să numeşte la noi un loc care-i zîce Prihódişte; ie un terén între nişte izvoare, un terén foarte accidentat.
TARNIŢĂ, pl.
(les sens du mot tarniţă)
[1652]
I. [Întrebare directă], [D]. Cunoaşteţi vorba tarniţă? La ce spuneţi tarniţă?
NALR-Olt. MN, pls. 48.
II. ?: 671, 677-678, 681-682.
#: 672-676, 680, 683, 685-697, 699-720, 723-733, 735-764, 766-734, 835+: gárniţă? tárgă?, 836-839, 840+: ~ nu, [se spune], várniţă da, 841-842, 843+: ~ nu [se spune], gárniţă da, 844-900.
tárniţă „un fel de cutie mare pentru tencuială": 679.
#, [k] tárniţă „nume de loc": 684.
#, tîrnă poate: 698.
tárniţă „nume topic": 721+: ~ iesti-o denumiri: skitu di la Tárniţa, pisti măgură, 722+: ie um punct unde ie un skit care-i zîce la Tárniţă.
[ε] tárniţă; tărniţi: 734+: la o căldáre spártă îi spúnem ~.
tárniţă: 765+: „teren drept, loc de lucru în hotarul satului".
Note la hartă:
II. 758: pămîntu fără coaste, fără deal [curent, pronunţă şeţ].
767: loc şăţós, n-áre unde să scúrge ápa.
826: [şes a fost obţinut în opoziţie cu „munte"].
830, 831: [în opoziţie cu „la munte": la ţáră].
834: [σ: e locul ...] şĕs - şĕzi la ũ loc! aşá ar veni.
890: „Subiectul scrie: un şăs; două şăsuri".
892: [*] şezu; şézuri.
896: câiir; -iire „şes între două dealuri".
III. 806: Utilizat numai ca adjectiv.
871: Se foloseşte ca substantiv şi adjectiv.
UCRAINA
BULGARIA
MAREA NEAGRĂ
DUNĂREA
OLT
SIRET
Putna
Milcov

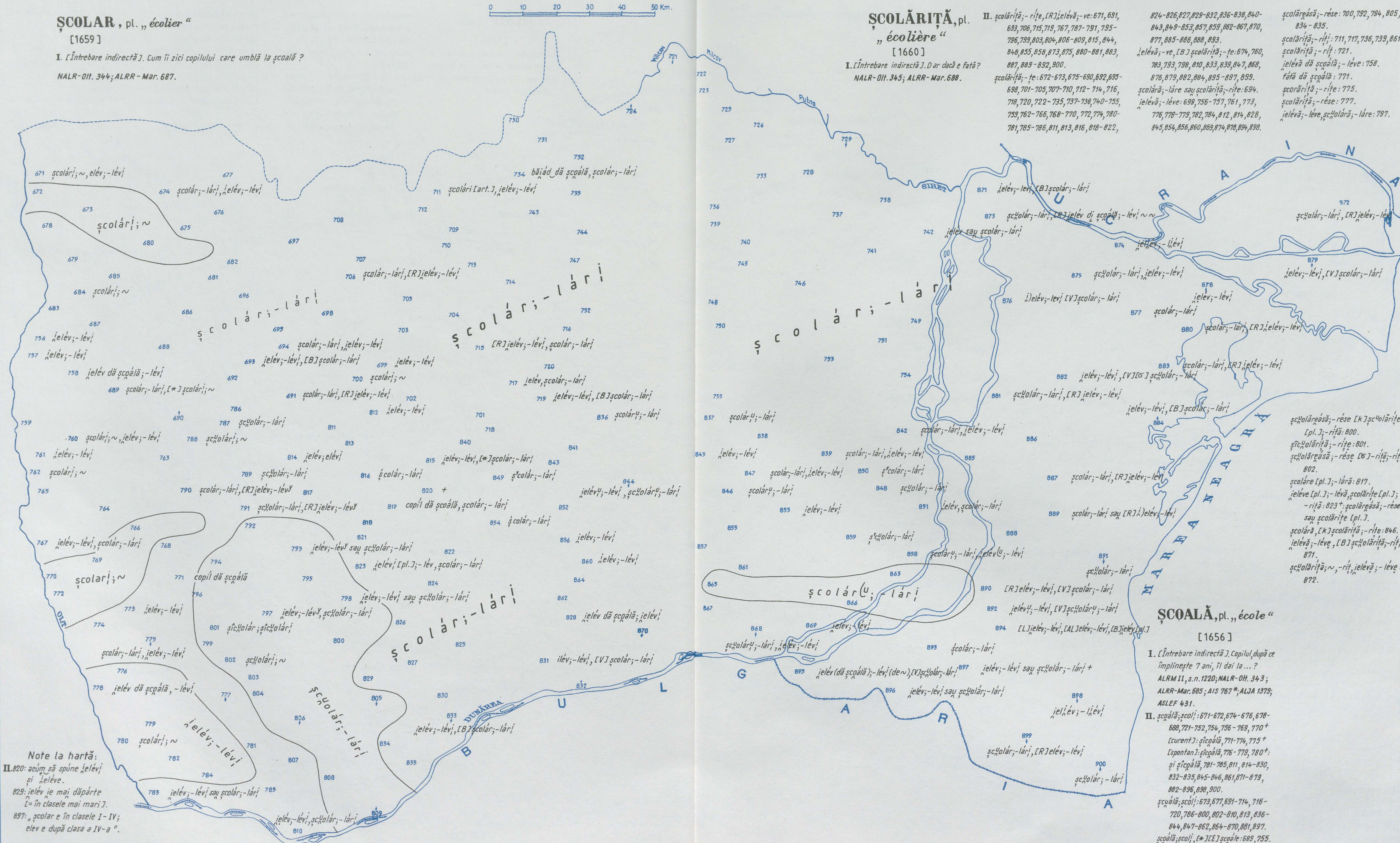

PRAF „poussière“
[1655]
I. [Întrebare indirectă]. Vara când nu plouă, ce se face pe drum? Când merge carul pe drum se ridică în sus ca un nor?
ALR II s.n. 864; ALRM II s.n. 681; NALR-Olt. 342; ALM 274; ALF 1078, 1894; AIS 851; ALL 595; ALG 988; ALMC 1173; ALW I, 79; ALLR 698; ASLEF 555.
NISIP „sable“
[1654]
I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la acela mărunt, pe care îl iei de pe malul apei şi-l pui în var când vrei să zideşti ceva?
NALR-Olt. MN, pls. 48; ALM 310; AIS 418; ALL 674; ALMC 90; ALChB 240; ALA 121, 1149; ALC 1198; ALAL 235; ALB 261; ALLOc. 72; ALLOr. 90; ALLR 343; ALN 10; ASLEF 553.
II. nisíp: 671-688, 690-695, 699-702, 704, 706-709, 711-713, 715-719, 724-728, 731-736, 741-751, 753-757, 759-760, 768, 771, 775-777, 779, 781-782, 784-787, 789-795, 797-798, 800-827, 829-830, 832-835, 838, 840-841, 843, 845, 847, 849-862, 864, 866-867, 869-870, 877, 882, 884, 886-891, 893-900.
nisî́p: 689, 761, 763-767, 769-770, 772-774, 778, 780, 783, 788, 796, 799.
nisíp, [B] năsî́p: 696, 703.
nisíp, [B] năsíp: 697, 712, 720, 875, 883.
nisíp, [σ] năsíp: 698.
nisíp, [B] nesíp: 705, 885.
nesíp: 710, 738-739, 842, 871, 873, 881.
nisíp: 714, 740, 828, 836-837, 839, 844, 846, 848, 863, 865, 868, 892.
năsî́p: 721-723, 762.
năsíp: 729-730, 872, 874-876.
nisíp, [B] năsî́p: 737, 752, 878-879.
năsî́p, [k] nisíp: 758.
nisíp, kişá̦i̯: 831.
nisíp, sau̯úră „pietriş mai fin adus de apă", pietríş: 880+: „nisipul e mai mărunt şi decât sau̯úra".
Note la hartă:
II. 727: colb î̦i̯ ăla cáre se ridică.
729: cîn î̦i̯ mai̯ mult, prăfăríi̯e.
741: colb, cîn zboáră în sus în úrma unei̯ maşínʹ, colb de praf.
758: colb – în álte părţ.
762: cum î̦i̯ zî́ce la moldovénʹ: colb.
817: ţărî́na rămî́ne jos şi práfu-l i̯a vî́ntu; práfu i̯e mai̯ uşúre ca ţărî́na.
820: púlbere = ţărî́na ái̯a mai̯ groása [= în strat mai gros; pe obiecte se depune praf].
821: [termenul curent este pulbere].
823: [se ridică] púlbere sau̯ praf.
835: púlbere – „când se ridică praful, de maşini".
874: „din ţărână se ridică praful".
885: cu̯olb cîn se ridícă dúpă căruţă sau̯ maşínă.
886: „când trece o maşină".
896: obijnuíit, vek: ţărî́nă „strat gros (de praf)".
897: mai̯ rar î̦i̯ zî́ce şi cu̯ólbură, ásta-i̯ din vek.
DUNĂREA
U C R A I N A
B U L G A R I A
MAREA NEAGRĂ

ȘCOLAR, pl. „écolier"

[1659]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici copilului care umblă la școală ?

NALR-Olt. 344; ALRR-Mar. 687.

Note la hartă:

II. 820: acúm să spúne ielévi și ieléve.

829: ielév ie mai dăpárte [= în clasele mai mari].

897: „școlar e în clasele I - IV; elev e după clasa a IV-a".

ȘCOLĂRIȚĂ, pl. „écolière"

[1660]

I. [Întrebare indirectă]. D ar dacă e fată?

NALR-Olt. 345; ALRR-Mar. 688.

II. școlăríță; - ríțe, [R] ielévă; -ve: 671, 691, 693, 706, 715, 719, 767, 787-791, 795-796, 799, 803, 804, 806-809, 815, 844, 848, 855, 858, 873, 875, 880-881, 883, 887, 889-892, 900.

școlăríță; - țe: 672-673, 675-690, 692, 695-698, 701-705, 707-710, 712-714, 716, 718, 720, 722-735, 737-738, 740-755, 759, 762-766, 768-770, 772, 774, 780-781, 785-786, 811, 813, 816, 818-822, 824-826, 827, 829-832, 836-838, 840-843, 849-853, 857, 859, 862-867, 870, 877, 885-886, 888, 893.

ielévă; -ve, [B] școlăríță; - țe: 674, 760, 783, 793, 798, 810, 833, 839, 847, 868, 876, 879, 882, 884, 895-897, 899.

școláră; -láre sau școlăríță; -ríțe: 694.

ielévă; -léve: 699, 756-757, 761, 773, 776, 778-779, 782, 784, 812, 814, 828, 845, 854, 856, 860, 869, 874, 878, 894, 898.

școlăreásă; -rése: 700, 792, 794, 805, 834-835.

școlăríță; - ríți: 711, 717, 736, 739, 861.

școlăríță; - ríț: 721.

ielévă dă școálă; - léve: 758.

fátă dă școálă: 771.

școrăríță; - ríte: 775.

școlăríță; - rése: 777.

ielévă; - léve, scuoláră; - láre: 797.

școlăreásă; - rése [k] școlăríțe [pl.]; - ríță: 800.

șîcuolăríță; - ríțe: 801.

școlăreásă; - rése [G] - ríță; - ríțe: 802.

școláre [pl.]; - láră: 817.

ieléve [pl.]; - lévă, școlăríțe [pl.]; - ríță: 823+: școlăreásă; - rése sau școlăríțe [pl.].

școláră, [k] școlăríță; - ríte: 846.

ielévă; - léve, [B] școlăríță; - ríți: 871.

școlăríță; ~, - ríț, ielévă; - léve: 872.

ȘCOALĂ, pl. „école"

[1656]

I. [Întrebare indirectă]. Copilul, după ce împlinește 7 ani, îl dai la ... ?

ALRM II, s.n. 1220; NALR-Olt. 343; ALRR-Mar. 685; AIS 767*; ALJA 1379; ASLEF 431.

II. școálă; școli: 671-672, 674-676, 678-688, 721-752, 754, 756-769, 770+ [curent]: șîcoálă, 771-774, 775+ [spontan]: șîcoálă, 776-779, 780+: și șîcoálă, 781-785, 811, 814-830, 832-835, 845-846, 861, 871-879, 882-896, 898, 900.

școálă; școli: 673, 677, 691-714, 716-720, 786-800, 802-810, 813, 836-844, 847-862, 864-870, 881, 897.

școálă; școli, [*] [E] școále: 689, 755.

școálă; școále: 690, 715, 812, 831, 880.

școálă; școále, [k] școli: 753, 863, 899.

șicuálă; șicuóli: 801.

ÎNVĂȚĂTOR, pl. „instituteur"

[1661]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la cel ce învață pe copii, la școală, să scrie și să citească ?

NALR-Olt. 346; ALRR-Mar. 689; AIS 767*; ALLR 1029; ASLEF 433.

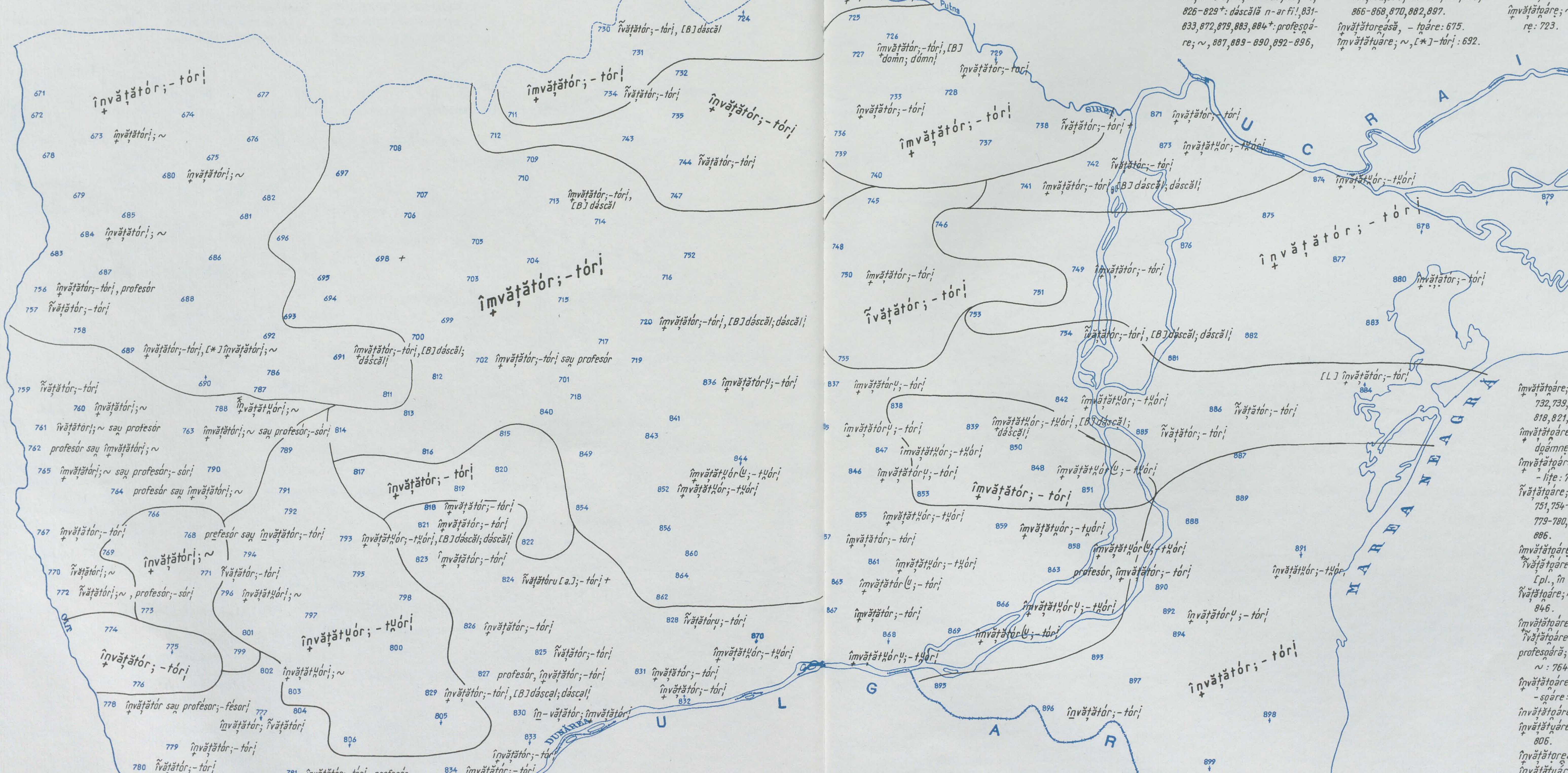
ÎNVĂȚĂTOARE, pl. „institutrice"

[1662]

I. [Întrebare indirectă]. Dar dacă e femeie ?

NALR-Olt. 347; ALRR-Mar. 690; AIS 767*; ALJA 1380; ALLR 1029; ASLEF 433.

II. învățătoáre; ~ : 671-672, 674, 676, 732-733, 735, 737, 743, 750, 756, 758, 760, 762, 766-767, 769, 773-777, 781, 811-813, 817, 819-820, 822, 824, 826-829+: dáscălă n-ar fi!, 831-833, 872, 879, 883, 884+: profesoáre; ~, 887, 889-890, 892-896, 898-900.
învățătuáre; ~ : 673, 677-691, 693-697, 699-700, 702-711, 713-720, 786-788, 790-791, 793-795, 797, 800, 802-803, 805, 807, 809-810, 836, 838, 840-842, 844, 847, 849-850, 852, 854, 856-860, 862, 864, 866-868, 870, 882, 897.
învățătoreásă, - toáre: 675.
îmvățătuáre; ~, [*]-tóri : 692.
profesuáre; -sóri, îmvățătuáre; -tóri : 698.
îmvățătuáre; -tóri : 701, 712, 837, 843, 851, 853, 863.
îmvățătoári; ~ : 721.
îmvățătoáre; ~ : 722, 740-741, 746, 753, 877.
îmvățătoáre; ~, profesoáră; -soáre: 723.

îmvățătoáre; ~ : 724-726, 728, 731-732, 739, 747, 763, 814-816, 818, 821, 834, 845.
îmvățătoáre; -tóri, [B] doámnă; doámne: 727.
îmvățătoáre; ~ sau dăscăliță; -lițe: 729.
îvățătoáre; ~ : 730, 734, 744-745, 751, 754-755, 757, 759, 770-772, 779-780, 784-785, 825, 830, 885-886.
îmvățătoáre; -tóri : 736, 869.
îvățătoáre; -tóri : 738, 748, 835+: [pl., în text:] îvățătoáre.
îvățătoáre; ~, profisoáră : 742, 846.
îmvățătoáre; -tóri : 749, 752, 823.
îvățătoáre; ~, profesoáră: 761.
profesoáră; -soáre, învățătoáre; ~ : 764, 778.
învățătoáre; ~, profesoáră; -soáre: 765, 782-783.
învățătoáre, doámnă : 768.
îmvățătuáre; -tuóri : 789, 792, 806.
învățătoreásă; -rése : 796.
învățătuáre; ~ : 798-799, 804, 808.
învățătoreásă; -rése, învățătuáre; ~ : 801.
îmvățătuáre; -tuóri : 839, 855, 861.
îmvățătuáre; ~ : 848, 865.
învățătoáre; ~ : 871, 876, 878, 880-881.
învățătuári; ~ : 873-875.
învățătoáre; -tóri : 888.
învățătoáre; -tuóri : 891.

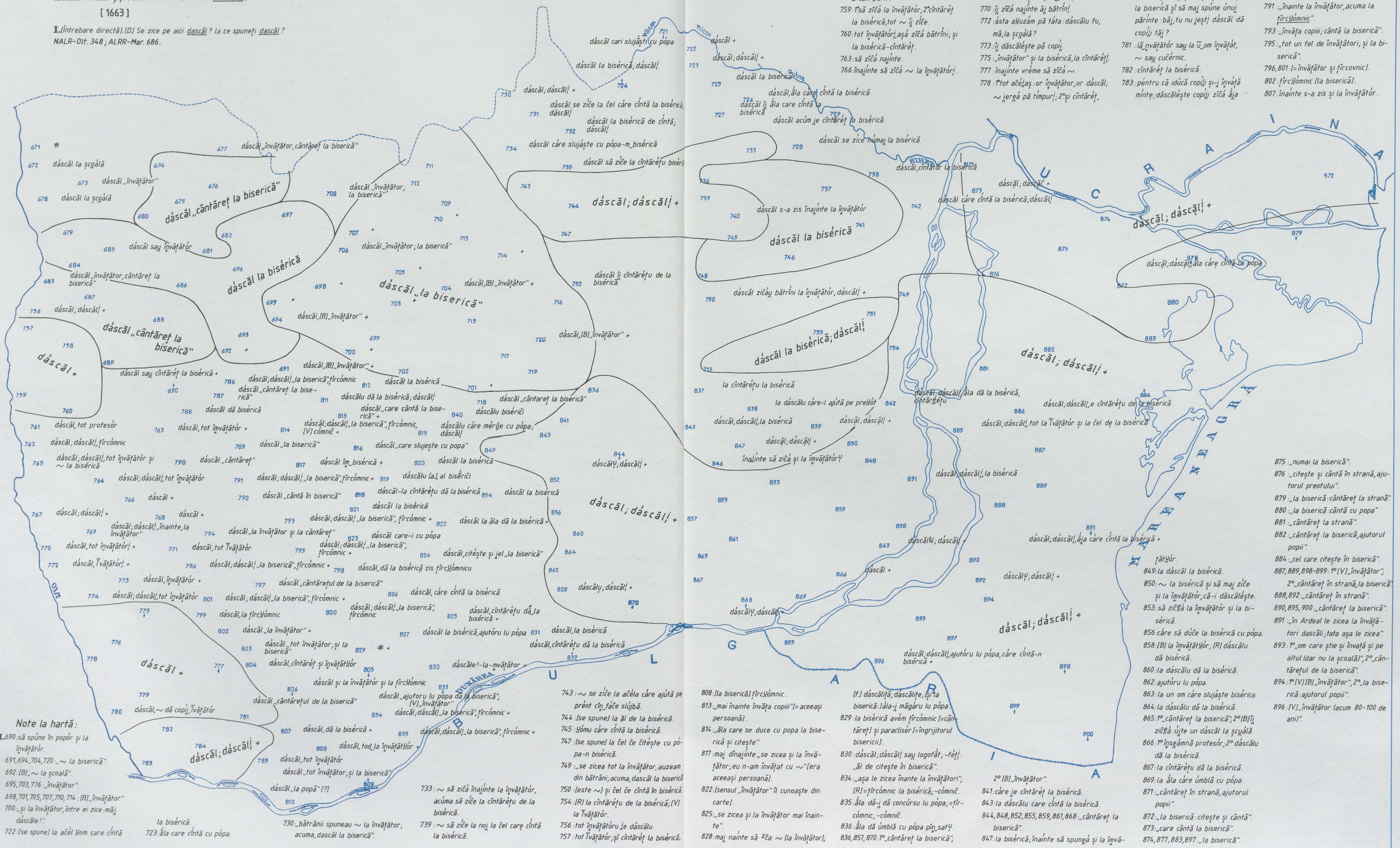
Note la hartă:

II. 698: acú profesór; -sóri.
729: mai înainte se zica dáscăl; dáscăli.
738: să mai zică și profisór; -sóri.
783: cum vrei să-i zic.
824: prefésor [k] profésor.

DASCĂL, pl. *(les sens du mot dascăl)*

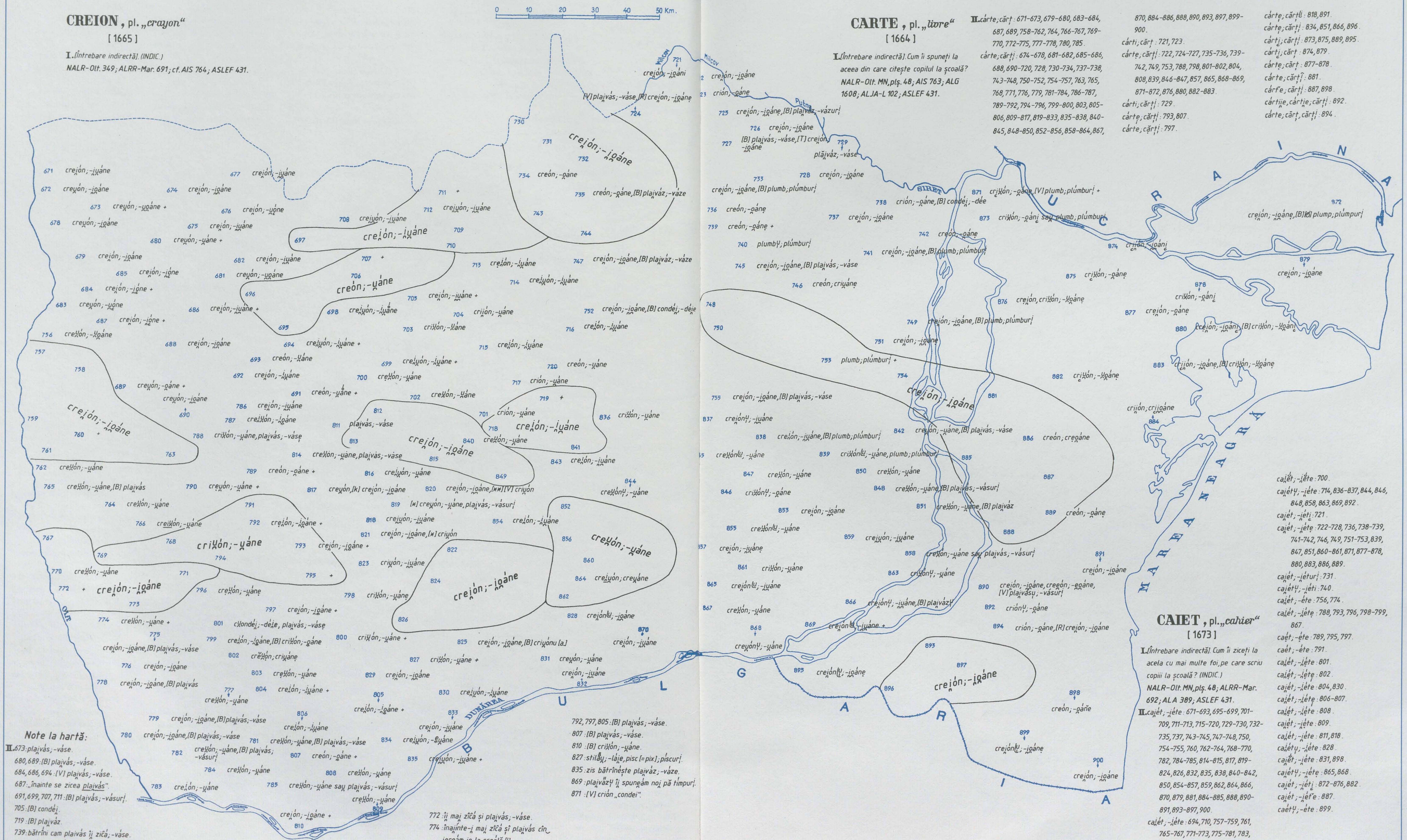
[1663]

I. [întrebare directă]. [D] Se zice pe aici dascăl? la ce spuneţi dascăl?
NALR-Olt. 348; ALRR-Mar. 686.

Note la hartă:

II. 690: să spune în popor şi la învăţător.
691, 694, 704, 720: „~ la biserică".
692: [B] „~ la şcoală".
695, 703, 776: „învăţător".
698, 701, 705, 707, 710, 714: [B] „învăţător".
700: „şi la învăţător, între ei zice: măi dascăle!"
722: [se spune] la acel om care cîntă la biserică.
723: ăla care cîntă cu popa.
730: „bătrînii spuneau ~ la învăţător; acuma, dascăl la biserică".
733: ~ să zică înainte la învăţător, acuma să zice la cîntăreţu de la biserică.
739: ~ să zice la noi la cel care cîntă la biserică.
743: ~ se zice la acela care ajută pe preot cîn face slujbă.
744: [se spune] la ăl de la biserică.
745: omu care cîntă la biserică.
747: [se spune] la cel ce citeşte cu popa-n biserică.
749: „se zicea tot la învăţător, auzeam din bătrîni; acuma, dascăl la biserică".
750: [este ~] şi cel ce cîntă în biserică.
754: [R] la cîntăreţu de la biserică; [V] la învăţător.
756: tot învăţătoru şe dascălu.
757: tot învăţător; şi cîntăreţ la biserică.
758: „învăţător": tot lor le spunea ~; a cam perit.
759: 1° să zică la învăţător; 2° cîntăreţ la biserică, tot ~ îi zice.
760: tot învăţători, aşa zică bătrînii; şi la biserică-cîntăreţ.
763: să zică nainte.
766: înainte să zică ~ la învăţători.
767: „învăţător şi cîntăreţ".
768: tot un învăţător, um preot.
770: îi zică nainte ăi bătrînii.
772: asta auzam pă tata: dascălu fu, mă, la şcoală?
773: îi dăscăleşte pă copii.
775: „învăţător" şi la biserică, la cîntăreţi.
777: înainte vreme să zică ~.
778: 1° tot acelaş: or învăţător, or dascăl; ~ iera pă timpuri; 2° şi cîntăreţ, ţîrcovnicu di la biserică.
779: „ie una ş-aceiaş cu învăţătoru; şi la biserică şi să mai spune unui părinte: băi, tu nu ieşti dascăl dă copiii tăi?
781: „lă nvăţător sau la u om învăţat, ~ sau cucernic.
782: cîntăreţ la biserică.
783: pentru că iducă copiii şi-i învaţă minte; dăscăleşte copiii zică aşa bătrînii.
784: „iar la biserică, cîntăreţi".
791: „înainte la învăţător, acuma la ţîrcovnic".
793: „învăţa copiii; cîntă la biserică".
795: „tot un fel de învăţători; şi la biserică".
796, 801: [= învăţător şi ţîrcovnic].
802: ţîrcovnic [la biserică].
807: înainte s-a zis şi la învăţător.
808: [la biserică] ţîrcovnic.
813: „mai înainte învăţa copiii" [= aceeaşi persoană].
814: „ăla care se duce cu popa la biserică şi citeşte".
817: mai dinainte „se zicea şi la învăţător; eu n-am învăţat cu ~" [era aceeaşi persoană].
822: [sensul „învăţător" îl cunoaşte din carte].
825: „se zicea şi la învăţător mai înainte".
828: mai nainte să zica ~ [la învăţător]; [f.] dăscăliţă, dăscăliţe, [şi la biserică]: ăla-i măgaru lu popa.
829: la biserică avem ţîrcovnic [= cântăreţ] şi paracliser [= îngrijitorul bisericii].
830: dascăl; dascăli sau logofăt; -feţi: „ăl de citeşte în biserică".
834: „aşa le zicea înante la învăţători"; [R] = ţîrcovnic la biserică; -covnic.
835: ăla dă-i dă concursu lu popa; = ţîrcovnic; -covnic.
836: ăla dă umblă cu popa pin sat.
836, 857, 870: 1° „cântăreţ la biserică"; 2° [B] „învăţător".
841: care ie cîntăreţ la biserică.
843: la dascălu care cîntă la biserică.
844, 848, 852, 855, 859, 861, 868: „cântăreţ la biserică".
847: la biserică; înainte să spunea şi la învăţător.
849: la dascăl la biserică.
850: ~ la biserică şi să mai zice şi la învăţător, că-i dăscăleşte.
853: să zică la învăţător şi la biserică.
856: care să duce la biserică cu popa.
858: [B] la învăţător; [R] dascălu dă biserică.
860: la dascălu dă la biserică.
862: ajutoru lu popa.
863: la un om care slujaşte biserica.
864: la dascălu dă la biserică.
865: 1° „cântăreţ la biserică", 2° [B] îi zică: uite un dascăl la şcoală.
866: 1° înseamnă profesor; 2° dascălu dă la biserică.
867: la cîntăreţu dă la biserică.
869: la ăla care umblă cu popa.
871: „cântăreţ în strană, ajutorul popii".
872: „la biserică: citeşte şi cântă".
873: „care cântă la biserică".
874, 877, 883, 897: „la biserică".
875: „numai la biserică".
876: „citeşte şi cântă în strană, ajutorul preotului".
879: „la biserică: cântăreţ la strană".
880: „la biserică: cântă cu popa".
881: „cântăreţ la strană".
882: „cântăreţ la biserică, ajutorul popii".
884: „cel care citeşte în biserică".
887, 889, 898-899: 1° [V] „învăţător"; 2° „cântăreţ în strană, la biserică".
888, 892: „cântăreţ în strană".
890, 895, 900: „cântăreţ la biserică".
891: „în Ardeal le zicea la învăţători dascăli; tata aşa le zicea".
893: 1° „om care ştie şi învaţă şi pe altul (dar nu la şcoală)", 2° „cântăreţul de la biserică".
894: 1° [V] [B] „învăţător", 2° „la biserică: ajutorul popii".
896: [V] „învăţător (acum 80-100 de ani)".

CREION, pl. „crayon"
[1665]

I. [Întrebare indirectă]. (INDIC.)
NALR-Olt. 349; ALRR-Mar. 691; cf. AIS 764; ASLEF 431.

CARTE, pl. „livre"
[1664]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spuneţi la aceea din care citeşte copilul la şcoală?
NALR-Olt. MN, plş. 48; AIS 763; ALG 1608; ALJA-L 102; ASLEF 431.

II. cárte; cărt : 671-673, 679-680, 683-684, 687, 689, 758-762, 764, 766-767, 769-770, 772-775, 777-778, 780, 785.
cárte; cărți : 674-678, 681-682, 685-686, 688, 690-720, 728, 730-734, 737-738, 743-748, 750-752, 754-757, 763, 765, 768, 771, 776, 779, 781-784, 786-787, 789-792, 794-796, 799-800, 803, 805-806, 809-817, 819-833, 835-838, 840-845, 848-850, 852-856, 858-864, 867, 870, 884-886, 888, 890, 893, 897, 899-900.
cárti; cărt : 721, 723.
cárte; cărți : 722, 724-727, 735-736, 739-742, 749, 753, 788, 798, 801-802, 804, 808, 839, 846-847, 857, 865, 868-869, 871-872, 876, 880, 882-883.
cárti; cărți : 729.
cárte; cărți : 793, 807.
cárte; cărți : 797.
cárte; cărtli : 818, 891.
cárte; cărți : 834, 851, 866, 896.
cárti; cărți : 873, 875, 889, 895.
cárti; cărt : 874, 879.
cárte; cărt : 877-878.
cárte; cărțî : 881.
cárte; cărți : 887, 898.
cártiie, cártie; cărți : 892.
cárte; cărt, cărți : 894.

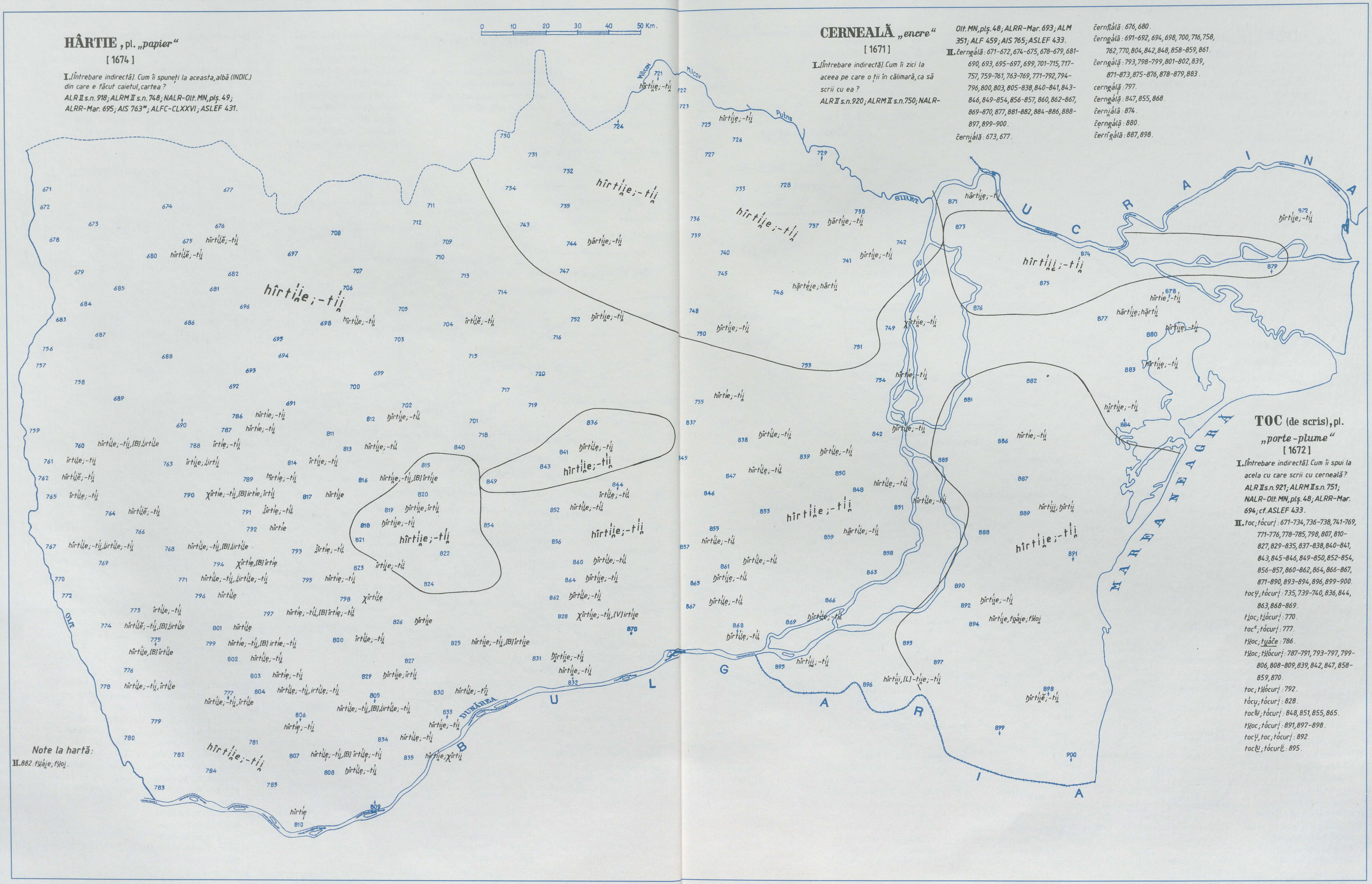
CAIET, pl. „cahier"
[1673]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi ziceţi la acela cu mai multe foi, pe care scriu copiii la şcoală? (INDIC.)
NALR-Olt. MN, plş. 48; ALRR-Mar. 692; ALA 389; ASLEF 431.

II. caiét; -iéte : 671-693, 695-699, 701-709, 711-713, 715-720, 729-730, 732-735, 737, 743-745, 747-748, 750, 754-755, 760, 762-764, 768-770, 782, 784-785, 814-815, 817, 819-824, 826, 832, 835, 838, 840-842, 850, 854-857, 859, 862, 864, 866, 870, 879, 881, 884-885, 888, 890-891, 893-897, 900.
caiét; -iéte : 694, 710, 757-759, 761, 765-767, 771-773, 775-781, 783, 786-787, 790, 792, 794, 800, 803, 805, 810, 812-813, 816, 825, 827, 829, 833-834, 843, 845, 849, 852-853.
caiét; -iéte : 700.
caiétu; -iéte : 714, 836-837, 844, 846, 848, 858, 863, 869, 892.
caiét; -iéti : 721.
caiét; -iéte : 722-728, 736, 738-739, 741-742, 746, 749, 751-753, 839, 847, 851, 860-861, 871, 877-878, 880, 883, 886, 889.
caiét; -iéturi : 731.
caiétu; -iéti : 740.
caiét; -éte : 756, 774.
caiét; -iéte : 788, 793, 796, 798-799, 867.
caét; -éte : 789, 795, 797.
caét; -éte : 791.
caiét; -iéte : 801.
caiét; -iéte : 802.
caiét; -iéte : 804, 830.
caiét; -iéte : 806-807.
caiét; -iéte : 808.
caiét; -iéte : 809.
caiét; -iéte : 811, 818.
caiétu; -iéte : 828.
caiét; -iéte : 831, 898.
caiétu; -iéte : 865, 868.
caiét; -iéti : 872-876, 882.
caiét; -iéte : 887.
caétu; -éte : 899.

Note la hartă:

II. 673: plaivás; -váse.
680, 689: [B] plaivás; -váse.
684, 686, 694: [V] plaivás; -váse.
687: „înainte se zicea plaivás".
691, 699, 707, 711: [B] plaivás; -vásuri.
705: [B] condéi.
719: [B] plaiváz.
739: bătrîni cam plaivás îi zîcá; -váse.
753: acúma să zîce creión; -ioáne.
760: plaivás să zîcá.
772: îi mai zîcá şi plaivás; -váse.
774: înaiínte-i mai zîcá şi plaivás cîn ierеám io la şcoálă [!].
789: [B] plaivás; -vásuri.
790, 793, 795, 800, 804: [B] plaivás; -vásuri.
792, 797, 805: [B] plaivás; -váse.
807: [B] plaivás; -váse.
810: [B] criuón; -uáne.
827: stilóu; -láie, pisc [=pix]; píscuri.
835: zis bătrîneşte plaiváz; -váze.
869: plaivázu îi spuneám noi pă tímpuri.
871: [V] crión „condei".

HÂRTIE, pl. „papier“

[1674]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spuneți la aceasta, albă (INDIC.) din care e făcut caietul, cartea?

ALR II s.n. 918; ALRM II s.n. 748; NALR-Olt. MN, plș. 49; ALRR-Mar. 695; AIS 763^M; ALFC-CLXXVI; ASLEF 431.

Note la hartă:

II. 882: fꞌoaie, fꞌoi.

CERNEALĂ „encre“

[1671]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la aceea pe care o ții în călimară, ca să scrii cu ea?

ALR II s.n. 920; ALRM II s.n. 750; NALR-Olt. MN, plș. 48; ALRR-Mar. 693; ALM 351; ALF 459; AIS 765; ASLEF 433.

II. černeálă: 671-672, 674-675, 678-679, 681-690, 693, 695-697, 699, 701-715, 717-757, 759-761, 763-769, 771-792, 794-796, 800, 803, 805-838, 840-841, 843-846, 849-854, 856-857, 860, 862-867, 869-870, 877, 881-882, 884-886, 888-897, 899-900.

černiálă: 673, 677.

černeálă: 676, 680.

černeálă: 691-692, 694, 698, 700, 716, 758, 762, 770, 804, 842, 848, 858-859, 861.

černeálă: 793, 798-799, 801-802, 839, 871-873, 875-876, 878-879, 883.

cerneálă: 797.

černeálă: 847, 855, 868.

černiálâ: 874.

černeálă: 880.

černeálă: 887, 898.

TOC (de scris), pl. „porte-plume“

[1672]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la acela cu care scrii cu cerneală?

ALR II s.n. 921; ALRM II s.n. 751; NALR-Olt. MN, plș. 48; ALRR-Mar. 694; cf. ASLEF 433.

II. toc; tócuri: 671-734, 736-738, 741-769, 771-776, 778-785, 798, 807, 810-827, 829-835, 837-838, 840-841, 843, 845-846, 849-850, 852-854, 856-857, 860-862, 864, 866-867, 871-890, 893-894, 896, 899-900.

tocu; tócuri: 735, 739-740, 836, 844, 863, 868-869.

tioc; tiócuri: 770.

toc^c; tócuri: 777.

tuoc; tuáče: 786.

tuoc; tuócuri: 787-791, 793-797, 799-806, 808-809, 839, 842, 847, 858-859, 870.

toc; tuócuri: 792.

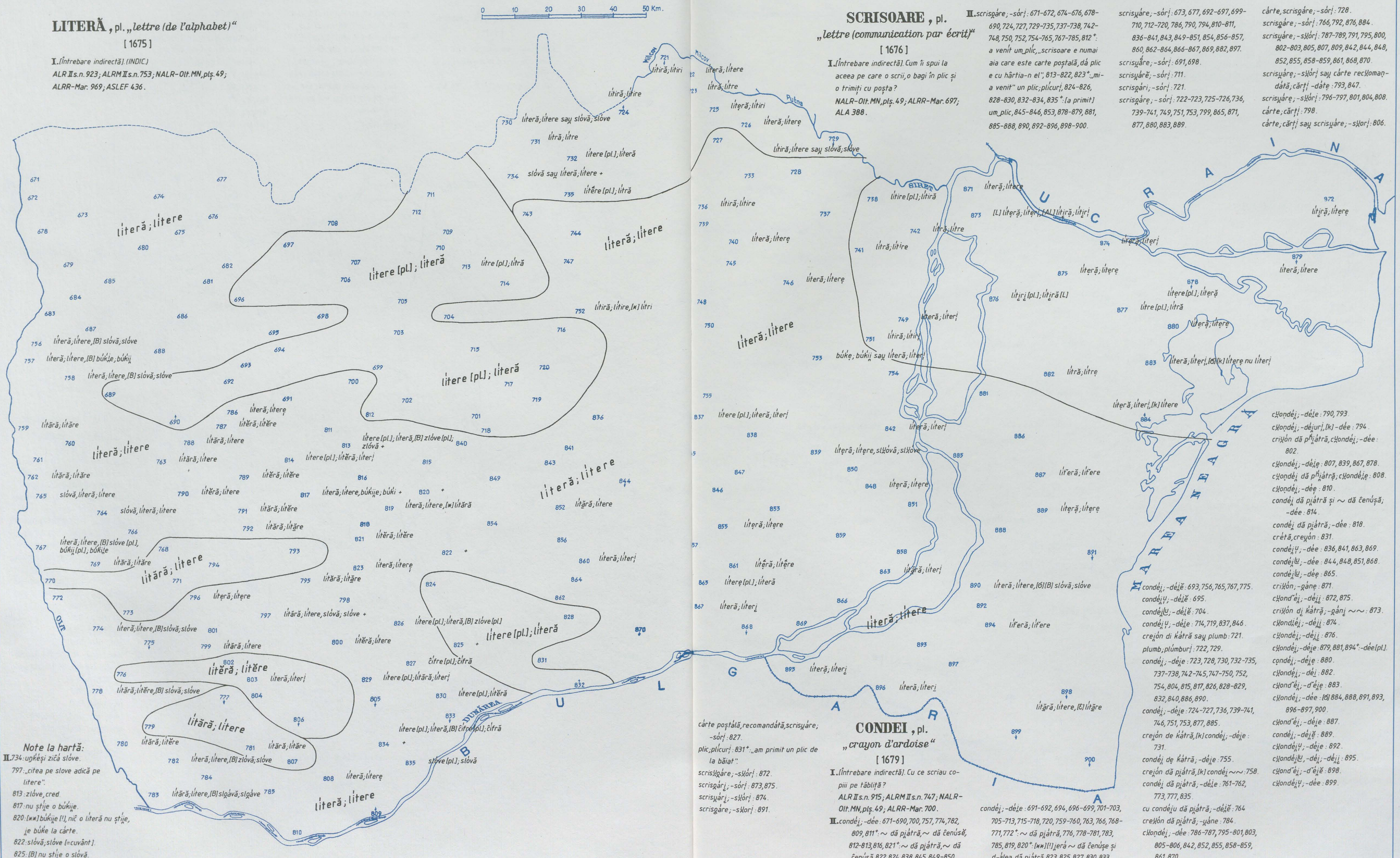
tócu; tócuri: 828.

tocu; tócuri: 848, 851, 855, 865.

tuoc; tócuri: 891, 897-898.

tocu, toc; tócuri: 892.

tocu; tócurli: 895.

LITERĂ, pl. „*lettre (de l'alphabet)*“

[1675]

I. *[Întrebare indirectă]. (INDIC.)*
ALR II s.n. 923; ALRM II s.n. 753; NALR-Olt. MN, plş. 49; ALRR-Mar. 969; ASLEF 436.

Note la hartă:

II. 734: *unkéşi zićá slóve.*
797: *„citea pe slove adică pe litere“.*
813: *zlóve, cred.*
817: *nu ştiie o búkiie.*
820: *[✻✻] búkiie [!], nić o literă nu ştiie, ie búke la cárte.*
822: *slóvă; slóve [=cuvânt].*
825: *[B] nu ştiie o slóvă.*
834: *[în convorbire:] lítără.*

SCRISOARE, pl. „*lettre (communication par écrit)*“

[1676]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi spui la aceea pe care o scrii, o bagi în plic şi o trimiţi cu poşta?*
NALR-Olt. MN, plş. 49; ALRR-Mar. 697; ALA 388.

II. *scrisoáre; -sórí: 671-672, 674-676, 678-690, 724, 727, 729-735, 737-738, 742-748, 750, 752, 754-765, 767-785, 812⁺: a venit um plic, „scrisoare e numai aia care este carte poştală, dá plic e cu hârtia-n el“, 813-822, 823⁺: „mi-a venit“ un plic; plícurí, 824-826, 828-830, 832-834, 835⁺: [a primit] um plic, 845-846, 853, 878-879, 881, 885-888, 890, 892-896, 898-900.*

scrisuáre; -sórí: 673, 677, 692-697, 699-710, 712-720, 786, 790, 794, 810-811, 836-841, 843, 849-851, 854, 856-857, 860, 862-864, 866-867, 869, 882, 897.
scrisuåre; -sórí: 691, 698.
scrisuárĕ; -sórí: 711.
scrisoári; -sórí: 721.
scrisoáre; -sórí: 722-723, 725-726, 736, 739-741, 749, 751, 753, 799, 865, 871, 877, 880, 883, 889.
cárte, scrisoáre; -sórí: 728.
scrisoáre; -sórí: 766, 792, 876, 884.
scrisuáre; -suórí: 787-789, 791, 795, 800, 802-803, 805, 807, 809, 842, 844, 848, 852, 855, 858-859, 861, 868, 870.
scrisuáre; -suórí sau cárte recuomandátă; cărţí -dáte: 793, 847.
scrisuáre; -suórí: 796-797, 801, 804, 808.
cárte; cărţí: 798.
cárte; cărţí sau scrisuáre; -suorí: 806.
cárte poştálă, recomandátă, scrisuáre; -sórí: 827.
plic; plícurí: 831⁺: „am primit un plic de la băiat“.
scrisuoáre; -suórí: 872.
scrisoári; -sórí: 873, 875.
scrisuári; -suórí: 874.
scrisoáre; -suorí: 891.

CONDEI, pl. „*crayon d'ardoise*“

[1679]

I. *[Întrebare indirectă]. Cu ce scriau copiii pe tăbliţă?*
ALR II s.n. 915; ALRM II s.n. 747; NALR-Olt. MN, plş. 49; ALRR-Mar. 700.

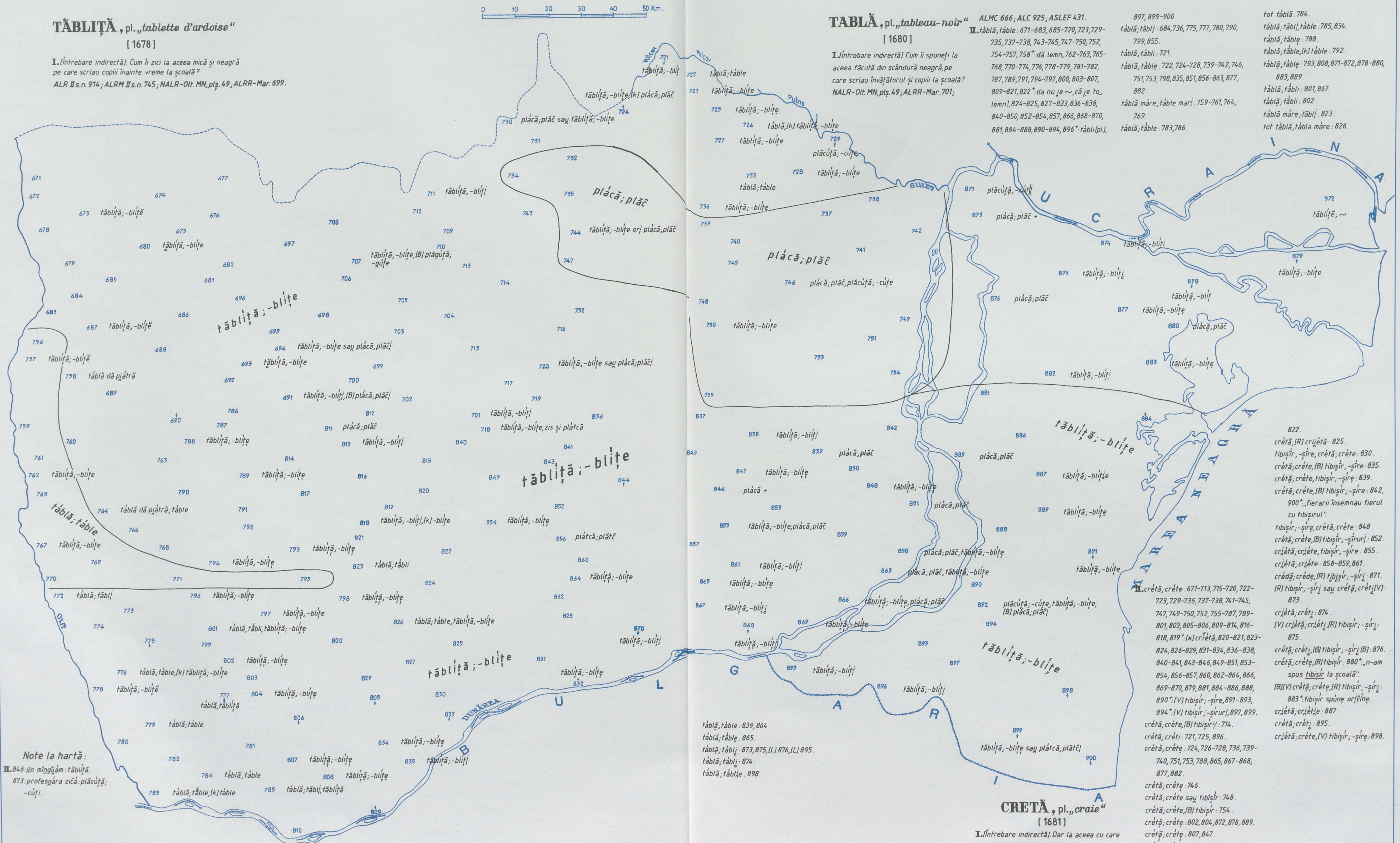
II. *condéi; -dée: 671-690, 700, 757, 774, 782, 809, 811⁺: ~ dă piátră, ~ dă ĉenúsĕ, 812-813, 816, 821⁺: ~ dă piátră, ~ dă ĉenúşă, 822, 824, 838, 845, 849-850, 854, 856-857, 860, 862, 864, 866.*

condéi; -déie: 691-692, 694, 696-699, 701-703, 705-713, 715-718, 720, 759-760, 763, 766, 768-771, 772⁺: ~ dă piátră, 776, 778-781, 783, 785, 819, 820⁺: [✻✻][!] ierá ~ dă ĉenúşe şi d-álea dă piátră, 823, 825, 827, 830, 833, 834⁺: condéiili [pl.a.], 843, 853.

condéi; -déiĕ: 693, 756, 765, 767, 775.
condéiu; -déiĕ: 695.
condéiu; -déiĕ: 704.
condéiu; -déie: 714, 719, 837, 846.
creión di kátră sau plumb: 721.
plumb; plúmburí: 722, 729.
condéi; -déie: 723, 728, 730, 732-735, 737-738, 742-745, 747-750, 752, 754, 804, 815, 817, 826, 828-829, 832, 840, 886, 890.
condéi; -déie: 724-727, 736, 739-741, 746, 751, 753, 877, 885.
creión de kátră, [k] condéi; -déie: 731.
condéi de kátră; -déie: 755.
creión dă piátră, [k] condéi ~~: 758.
condéi dă piátră; -déie: 761-762, 773, 777, 835.
cu condéiu dă piátră; -déiĕ: 764
creuón dă piátră; -uáne: 784.
cuondéi; -dée: 786-787, 795-801, 803, 805-806, 842, 852, 855, 858-859, 861, 870.
cuondéi; -dée: 788-789, 791-792, 847.
cuondéi; -déie: 790, 793.
cuondéi; -déiurí, [k] -dée: 794.
criuón dă phiátră, cuondéi; -dée: 802.
cuondéi; -déie: 807, 839, 867, 878.
cuondéi dă phiátră; cuondéie: 808.
cuondéi; -dée: 810.
condéi dă piátră şi ~ dă ĉenúşă; -dée: 814.
condéi dă piátră; -dée: 818.
crétă, creuón: 831.
condéiu; -dée: 836, 841, 863, 869.
condéiu; -dée: 844, 848, 851, 868.
condéiu; -dée: 865.
criuón; -oáne: 871.
cuondĕi; -déii: 872, 875.
criuón di kátră; -oáni ~~: 873.
cuondiéi; -déii: 874.
cuondéi; -déii: 876.
cuondéi; -déie: 879, 881, 894⁺: -dée [pl.].
condéi; -déie: 880.
cuondéi; -déi: 882.
cuondĕi; -dĕie: 883.
cuondéi; -dée: [ɞ] 884, 888, 891, 893, 896-897, 900.
cuondĕi; -déie: 887.
condéi; -déiĕ: 889.
cuondéiu; -déie: 892.
cuondéiu, -déi; -déii: 895.
cuondĕi; -dĕiĕ: 898.
cuondéiu; -dée: 899.

TĂBLIȚĂ, pl. „*tablette d'ardoise*“
[1678]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi zici la aceea mică și neagră pe care scriau copiii înainte vreme la școală?*
ALR II s.n. 914; ALRM II s.n. 745; NALR-Olt. MN, plș. 49; ALRR-Mar. 699.

TABLĂ, pl. „*tableau-noir*“
[1680]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi spuneți la aceea făcută din scândură neagră, pe care scriau învățătorul și copiii la școală?*
NALR-Olt. MN, plș. 49; ALRR-Mar. 701; ALMC 666; ALC 925; ASLEF 431.

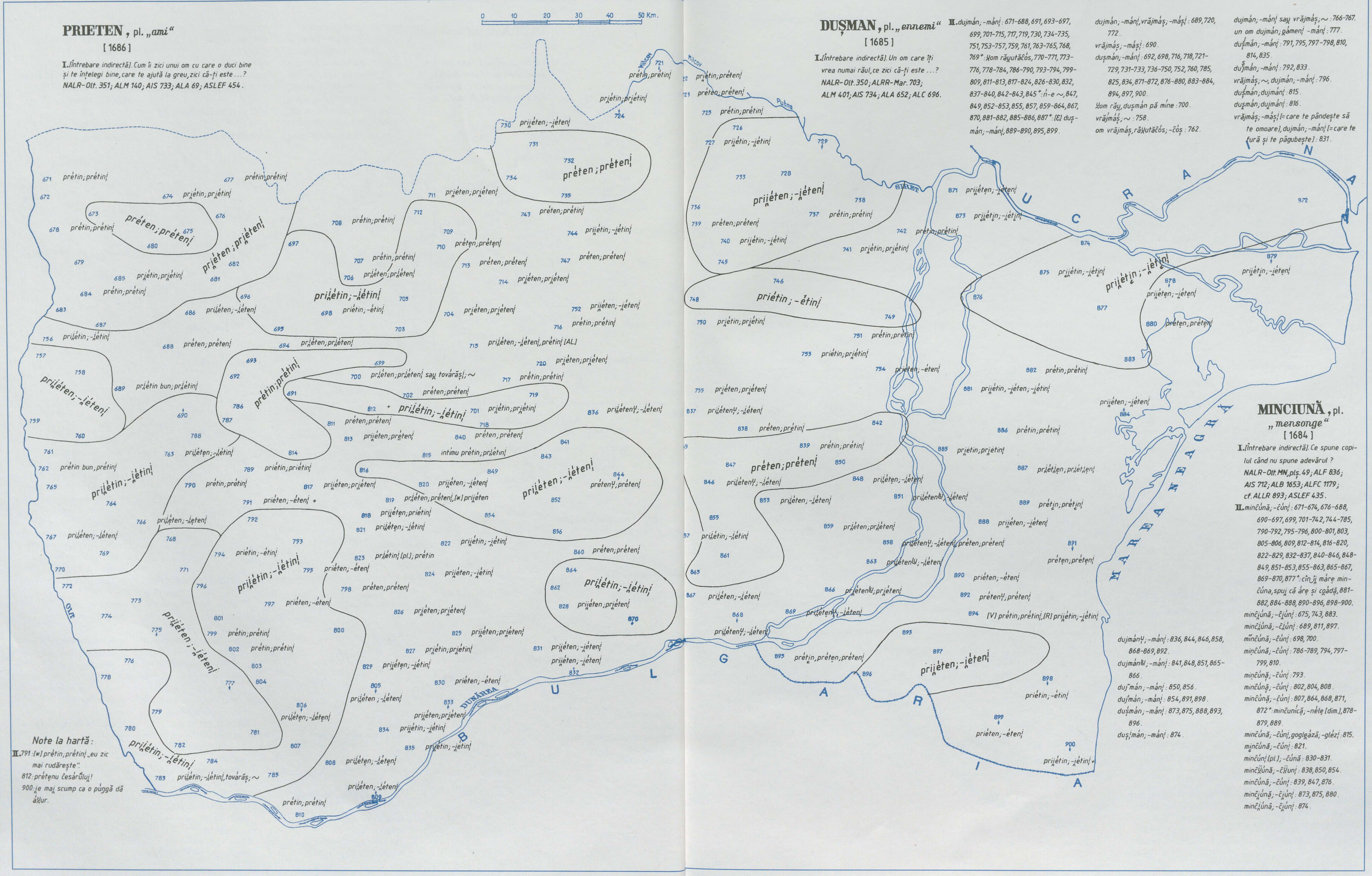
II. *tablă; table*: 671-683, 685-720, 723, 729-735, 737-738, 743-745, 747-750, 752, 754-757, 758⁺: dă lemn, 762-763, 765-768, 770-774, 776, 778-779, 781-782, 787, 789, 791, 794-797, 800, 803-807, 809-821, 822⁺: da nu ie ~, că ie to lemn!, 824-825, 827-833, 836-838, 840-850, 852-854, 857, 866, 868-870, 881, 884-888, 890-894, 896⁺: tabli (pl.), 897, 899-900.
tablă; tăbli: 684, 736, 775, 777, 780, 790, 799, 855.
tablă; tabli: 721.
tablă; table: 722, 724-728, 739-742, 746, 751, 753, 798, 835, 851, 856-863, 877, 882.
tablă mare; table mari: 759-761, 764, 769.
tablă; table: 783, 786.
tot tablă: 784.
tablă; tăbli, table: 785, 834.
tablă; table: 788.
tablă; table, [k] table: 792.
tablă; table: 793, 808, 871-872, 878-880, 883, 889.
tablă; tabli: 801, 867.
tablă; tabli: 802.
tablă mare; tăbli: 823.
tot tablă, tabla mare: 826.
tablă; table: 839, 864.
tablă; table: 865.
tablă; tabli: 873, 875, [L] 876, [L] 895.
tablă; tabli: 874.
tablă; table: 898.

CRETĂ, pl. „*craie*“
[1681]

I. *[Întrebare indirectă]. Dar la aceea cu care se scrie pe tablă?*
ALR II s.n. 916; NALR-Olt. MN, plș. 49; ALRR-Mar. 702; ALCB 236; ASLEF 431.

II. *cretă; crete*: 671-713, 715-720, 722-723, 729-735, 737-738, 741-745, 747, 749-750, 752, 755-787, 789-801, 803, 805-806, 809-814, 816-818, 819⁺: [*] crietă, 820-821, 823-824, 826-829, 831-834, 836-838, 840-841, 843-846, 849-851, 853-854, 856-857, 860, 862-864, 866, 869-870, 879, 881, 884-886, 888, 890⁺: [V] tibișir; -șire, 891-893, 894⁺: [V] tibișir; -șiruri, 897, 899.
cretă; crete, [B] tibișir: 714.
cretă; creti: 721, 725, 896.
cretă; crete: 724, 726-728, 736, 739-740, 751, 753, 788, 865, 867-868, 877, 882.
cretă; crete: 746.
cretă; crete sau tibîșîr: 748.
cretă; crete, [B] tibișir: 754.
cretă; crete: 802, 804, 872, 878, 889.
cretă; crete: 807, 847.
cretă; crete: 808.
crietă; criete: 815.
cretă; crete, îi zică și tibișir; -șire: 822.
cretă, [R] criietă: 825.
tibișîr; -șîre, cretă; crete: 830.
cretă; crete, [B] tibișîr; -șîre: 835.
cretă; crete, tibișir; -șire: 839.
cretă; crete, [B] tibișir; -șire: 842, 900⁺: „fierarii însemnau fierul cu tibișirul".
tibișir; -șire, cretă; crete: 848.
cretă; crete, [B] tibișîr; -șîruri: 852.
crietă; criete, tibișir; -șire: 855.
crietă; criete: 858-859, 861.
credă; crede, [R] tibișir; -șiri: 871.
[R] tibișir; -șiri sau cretă; creti [V]: 873.
crietâ; creti: 874.
[V] crietă; crieti, [R] tibișir; -șiri: 875.
cretă; creti, [G] tibișir; -șiri [B]: 876.
cretă; crete, [B] tibișir: 880⁺: „n-am spus tibișir la școală".
[B][V] cretă; crete, [R] tibișir; -șiri: 883⁺: tibișir spune oricine.
crietă; criete: 887.
cretă; creti: 895.
crietă; crete, [V] tibișir; -șire: 898.

Note la hartă:
II. 846: uo mingiiam: tăbliță.
873: profesoara zică: plăcuță; -cuți.

PRIETEN, pl. „ami"

[1686]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici unui om cu care o duci bine și te înțelegi bine, care te ajută la greu, zici că-ți este ...? NALR-Olt. 351; ALM 140; AIS 733; ALA 69; ASLEF 454.

Note la hartă:

II. 791: [*] prétin; prétinį „eu zic mai rudărește".
812: prétẹnu ĉesárŭluį!
900: ịe maį scump ca o púŋgă dă áuur.

DUȘMAN, pl. „ennemi"

[1685]

I. [Întrebare indirectă]. Un om care îți vrea numai răul, ce zici că-ți este ...? NALR-Olt. 350; ALRR-Mar. 703; ALM 401; AIS 734; ALA 652; ALC 696.

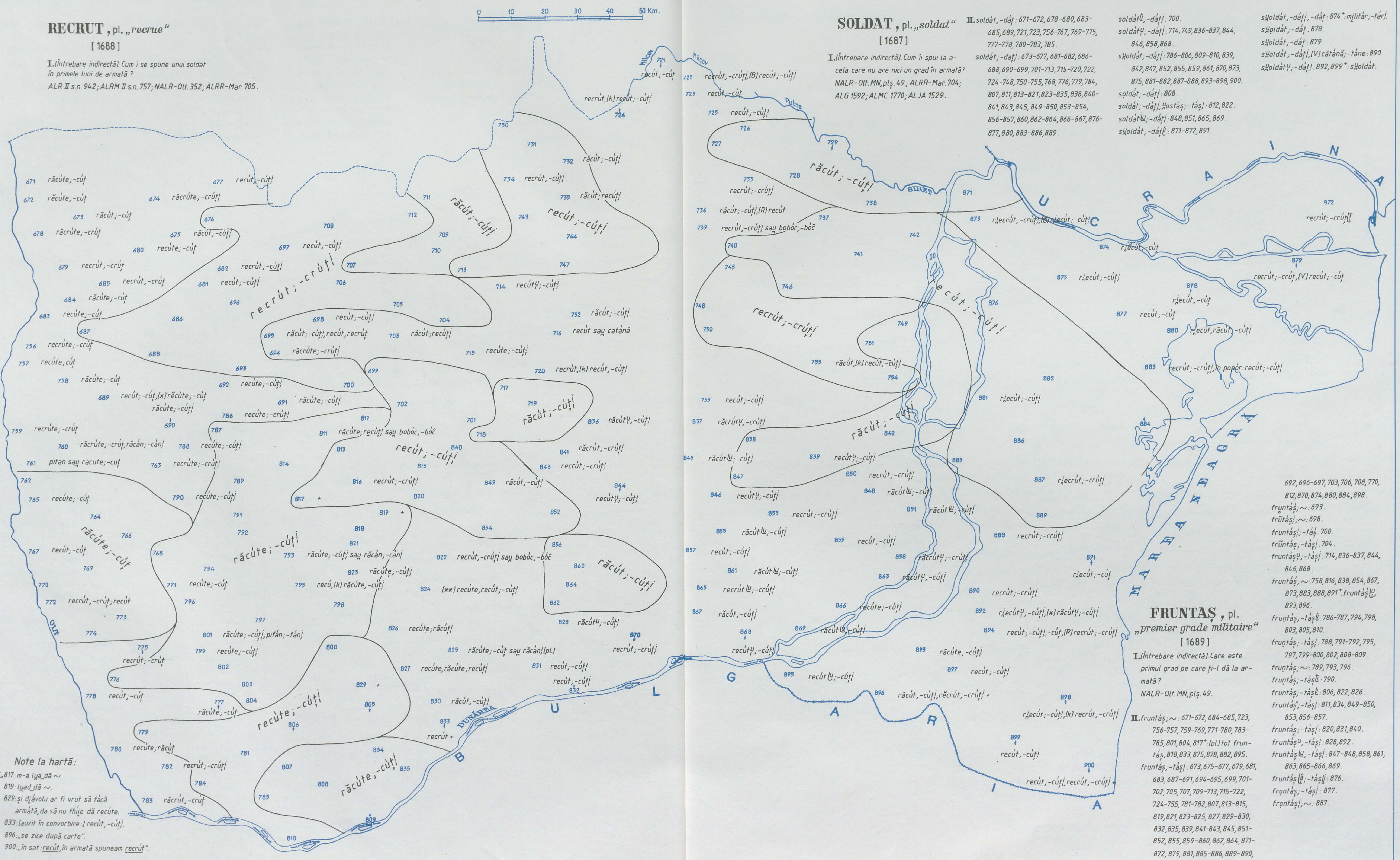
II. dujmán; -mánį: 671-688, 691, 693-697, 699, 701-715, 717, 719, 730, 734-735, 751, 753-757, 759, 761, 763-765, 768, 769+: uom răuutăĉós, 770-771, 773-776, 778-784, 786-790, 793-794, 799-809, 811-813, 817-824, 826-830, 832, 837-840, 842-843, 845+: ń-e ~, 847, 849, 852-853, 855, 857, 859-864, 867, 870, 881-882, 885-886, 887+: [E] dușmán; -mánį, 889-890, 895, 899.
dujmán; -mánį, vrăjmáș; -máșį: 689, 720, 772.
vrăjmáș; -máșį: 690.
dușmán; -mánį: 692, 698, 716, 718, 721-729, 731-733, 736-750, 752, 760, 785, 825, 834, 871-872, 876-880, 883-884, 894, 897, 900.
uom răų, dușmán pă míne: 700.
vrăjmáș; ~: 758.
om vrăjmáș, răuutăĉós; -ĉóș: 762.
dujmán; -mánį sau vrăjmáș; ~: 766-767.
un om dujmán; oámenį -mánį: 777.
dușmán; -mánį: 791, 795, 797-798, 810, 814, 835.
dujmán; -mánį: 792, 833.
vrăjmáș; ~, dujmán; -mánį: 796.
dușmán; dujmánį: 815.
dușmán; dujmánį: 816.
vrăjmáș; -máșį [= care te pândește să te omoare], dujmán; -mánį [= care te fură și te păgubește]: 831.
dujmánu; -mánį: 836, 844, 846, 858, 868-869, 892.
dujmánu; -mánį: 841, 848, 851, 865-866.
dujmán; -mánį: 850, 856.
dujmán; -mánį: 854, 891, 898.
dușmán; -mánį: 873, 875, 888, 893, 896.
dușmán; -mánį: 874.

MINCIUNĂ, pl. „mensonge"

[1684]

I. [Întrebare indirectă]. Ce spune copilul când nu spune adevărul? NALR-Olt. MN, plș. 49; ALF 836; AIS 712; ALB 1653; ALFC 1179; cf. ALLR 893; ASLEF 435.

II. minĉúnă; -ĉúnį: 671-674, 676-688, 690-697, 699, 701-742, 744-785, 790-792, 795-796, 800-801, 803, 805-806, 809, 812-814, 816-820, 822-829, 832-837, 840-846, 848-849, 851-853, 855-863, 865-867, 869-870, 877+: cîn îį máre minĉúna, spuį că áre și coádă, 881-882, 884-888, 890-896, 898-900.
minĉịúnă; -ĉịúnį: 675, 743, 883.
minĉịúnă; -ĉịúnį: 689, 811, 897.
mĩnĉúnă; -ĉúnį: 698, 700.
minĉúnă; -ĉúnį: 786-789, 794, 797-799, 810.
minĉúnă; -ĉúnį: 793.
minĉúnă; -ĉúnį: 802, 804, 808.
minĉúnă; -ĉúnį: 807, 864, 868, 871, 872+: minĉunícă; -nélẹ [dim.], 878-879, 889.
minĉúnă; -ĉúnį, gogleázăă; -glézį: 815.
minĉúnă; -ĉúnį: 821.
minĉúnį [pl.]; -ĉúnă: 830-831.
minĉuúnă; -ĉuunį: 838, 850, 854.
minĉúnâ; -ĉúnį: 839, 847, 876.
minĉịúnă; -ĉịúnį: 873, 875, 880.
minĉịúnâ; -ĉịúnį: 874.

RECRUT, pl. „*recrue*“
[1688]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum i se spune unui soldat în primele luni de armată?*
ALR II s.n. 942; ALRM II s.n. 757; NALR-Olt. 352; ALRR-Mar. 705.

Note la hartă:

II. *817: m-a lua dă ~.*
819: luad dă ~.
829: și diávolu ar fi vrut să fácă armátă, da să nu fhiie dă recúte.
833: [auzit în convorbire:] recút; -cúțí.
896: „se zice după carte“.
900: „în sat: recút, în armată spuneam recrút“.

SOLDAT, pl. „*soldat*“
[1687]

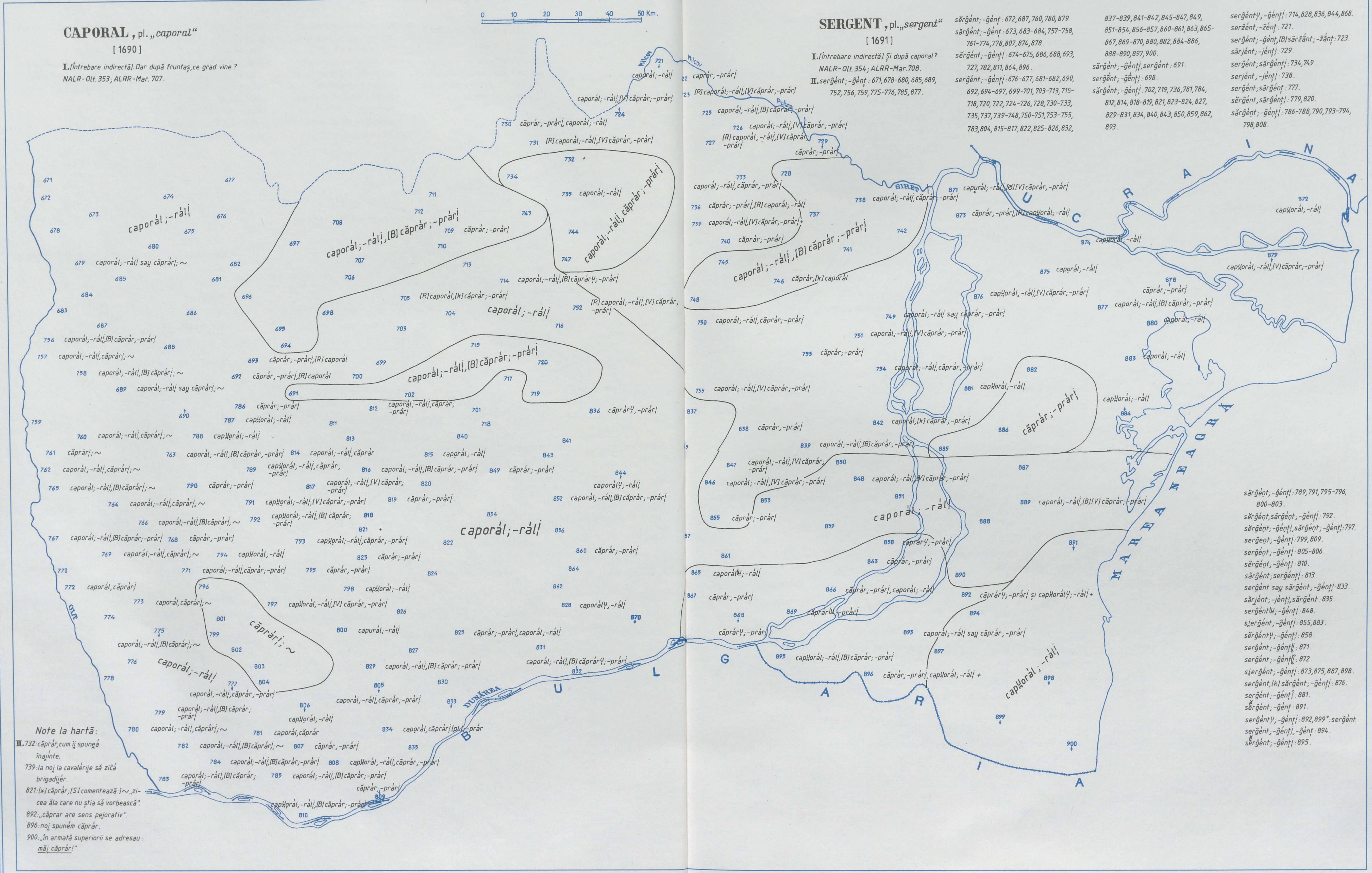
I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi spui la acela care nu are nici un grad în armată?*
NALR-Olt. MN, plș. 49; ALRR-Mar. 704; ALG 1592; ALMC 1770; ALJA 1529.

II. *soldát; -dáț: 671-672, 678-680, 683-685, 689, 721, 723, 756-767, 769-775, 777-778, 780-783, 785.*
soldát; -dáțí: 673-677, 681-682, 686-688, 690-699, 701-713, 715-720, 722, 724-748, 750-755, 768, 776, 779, 784, 807, 811, 813-821, 823-835, 838, 840-841, 843, 845, 849-850, 853-854, 856-857, 860, 862-864, 866-867, 876-877, 880, 883-886, 889.
soldátĭ; -dáțí: 700.
soldáțu; -dáțí: 714, 749, 836-837, 844, 846, 858, 868.
suoldát; -dáțí: 786-806, 809-810, 839, 842, 847, 852, 855, 859, 861, 870, 873, 875, 881-882, 887-888, 893-898, 900.
soldát; -dáțí: 808.
soldát; -dáțí, uostáș; -táșí: 812, 822.
soldátu; -dáțí: 848, 851, 865, 869.
suoldát; -dáțĭ: 871-872, 891.
suoldát; -dáțí, -dáț: 874⁺: militár; -táří.
suoldát; -dáț: 878.
suoldát; -dáț: 879.
suoldát; -dáțí, [V] cătánă; -táne: 890.
suoldáțu; -dáțí: 892, 899⁺: suoldát.

FRUNTAȘ, pl. „*premier grade militaire*“
[1689]

I. *[Întrebare indirectă]. Care este primul grad pe care ți-l dă la armată?*
NALR-Olt. MN, plș. 49.

II. *fruntáș; ~: 671-672, 684-685, 723, 756-757, 759-769, 771-780, 783-785, 801, 804, 817⁺: [pl.] tot fruntáș, 818, 833, 875, 878, 882, 895.*
fruntáș; -táșí: 673, 675-677, 679, 681, 683, 687-691, 694-695, 699, 701-702, 705, 707, 709-713, 715-722, 724-755, 781-782, 807, 813-815, 819, 821, 823-825, 827, 829-830, 832, 835, 839, 841-843, 845, 851-852, 855, 859-860, 862, 864, 871-872, 879, 881, 885-886, 889-890, 894, 897, 899-900.
fruntáșí; ~: 674, 678, 680, 682, 686, 692, 696-697, 703, 706, 708, 770, 812, 870, 874, 880, 884, 898.
fruntáș; ~: 693.
frũtáșí; ~: 698.
fruntáșí; -táș: 700.
frũntáș; -táșí: 704.
fruntáșu; -táșí: 714, 836-837, 844, 846, 868.
fruntáș; ~: 758, 816, 838, 854, 867, 873, 883, 888, 891⁺: fruntáșu, 893, 896.
fruntáș; -táșĭ: 786-787, 794, 798, 803, 805, 810.
fruntáș; -táșí: 788, 791-792, 795, 797, 799-800, 802, 808-809.
fruntáș; ~: 789, 793, 796.
fruntáș; -táșĭ: 790.
fruntáș; -táșĭ: 806, 822, 826.
fruntáș; -táșí: 811, 834, 849-850, 853, 856-857.
fruntáș; -táșí: 820, 831, 840.
fruntáșu; -táșí: 828, 892.
fruntáșu; -táșí: 847-848, 858, 861, 863, 865-866, 869.
fruntáșâ; -táșĭ: 876.
frontáș; -táșí: 877.
frontáșí; ~: 887.

CAPORAL, pl. „caporal"
[1690]
I. [Întrebare indirectă]. Dar după fruntaş, ce grad vine?
NALR-Olt. 353; ALRR-Mar. 707.
SERGENT, pl. „sergent"
[1691]
I. [Întrebare indirectă]. Şi după caporal?
NALR-Olt. 354; ALRR-Mar. 708.
II. serĝént; -ĝénț: 671, 678-680, 685, 689, 752, 756, 759, 775-776, 785, 877.
sĕrĝént; -ĝénț: 672, 687, 760, 780, 879.
sărĝént; -ĝénț: 673, 683-684, 757-758, 761-774, 778, 807, 874, 878.
sĕrĝént; -ĝénțʲ: 674-675, 686, 688, 693, 727, 782, 811, 864, 896.
serĝént; -ĝénțʲ: 676-677, 681-682, 690, 692, 694-697, 699-701, 703-713, 715-718, 720, 722, 724-726, 728, 730-733, 735, 737, 739-748, 750-751, 753-755, 783, 804, 815-817, 822, 825-826, 832, 837-839, 841-842, 845-847, 849, 851-854, 856-857, 860-861, 863, 865-867, 869-870, 880, 882, 884-886, 888-890, 897, 900.
sărĝént; -ĝénțʲ, serĝént: 691.
serĝént; -ĝénțʲ: 698.
sărĝént; -ĝénțʲ: 702, 719, 736, 781, 784, 812, 814, 818-819, 821, 823-824, 827, 829-831, 834, 840, 843, 850, 859, 862, 893.
serĝéntᵘ; -ĝénțʲ: 714, 828, 836, 844, 868.
serẑént; -ẑénț: 721.
serĝént; -ĝénț, [B] sărẑắnt; -ẑắnț: 723.
sărjént; -jénțʲ: 729.
serĝént; sărĝénțʲ: 734, 749.
serjént; -jénțʲ: 738.
serĝént; sărĝénț: 777.
sĕrĝént; sărĝénțʲ: 779, 820.
sărĝénţ; -ĝénțʲ: 786-788, 790, 793-794, 798, 808.
sărĝénţ; -ĝénțʲ: 789, 791, 795-796, 800-803.
sĕrĝénţ, sărĝénţ; -ĝénțʲ: 792.
sĕrĝénţ; -ĝénțʲ, sărĝénţ; -ĝénțʲ: 797.
serĝenţ; -ĝénțʲ: 799, 809.
serĝénţ; -ĝénțʲ: 805-806.
sĕrĝénţ; -ĝénțʲ: 810.
sărĝént; serĝénțʲ: 813.
serĝént sau sărĝént; -ĝénțʲ: 833.
sărjént; -jénțʲ, sărĝént: 835.
serĝéntᵘ; -ĝénțʲ: 848.
sⁱerĝént; -ĝénțʲ: 855, 883.
sĕrĝéntᵘ; -ĝénțʲ: 858.
serĝént; -ĝénțʲ: 871.
serĝént; -ĝénțʲ: 872.
sⁱerĝént; -ĝénțʲ: 873, 875, 887, 898.
serĝént, [k] sărĝént; -ĝénțʲ: 876.
serĝént; -ĝénțʲ: 881.
sĕrĝént; -ĝénț: 891.
serĝéntᵘ; -ĝénțʲ: 892, 899⁺: serĝént.
serĝént; -ĝénțʲ, -ĝénț: 894.
sĕrĝént; -ĝénțʲ: 895.
Note la hartă:
II. 732: căprár, cum îi spuneá înainte.
739: la noi la cavalérie să zicá brigadiiér.
821: [*] căprár; [SI comentează:] ~ „zicea ăla care nu știa să vorbească".
892: „căprar are sens pejorativ".
896: noi spunem căprár.
900: „în armată superiorii se adresau: măi căprár!"
0 10 20 30 40 50 Km.
caporál; -rálʲ
căprár; -prárʲ
UCRAINA
MAREA NEAGRĂ
BULGARIA
DUNĂREA
OLT
SIRET
Milcov
Putna

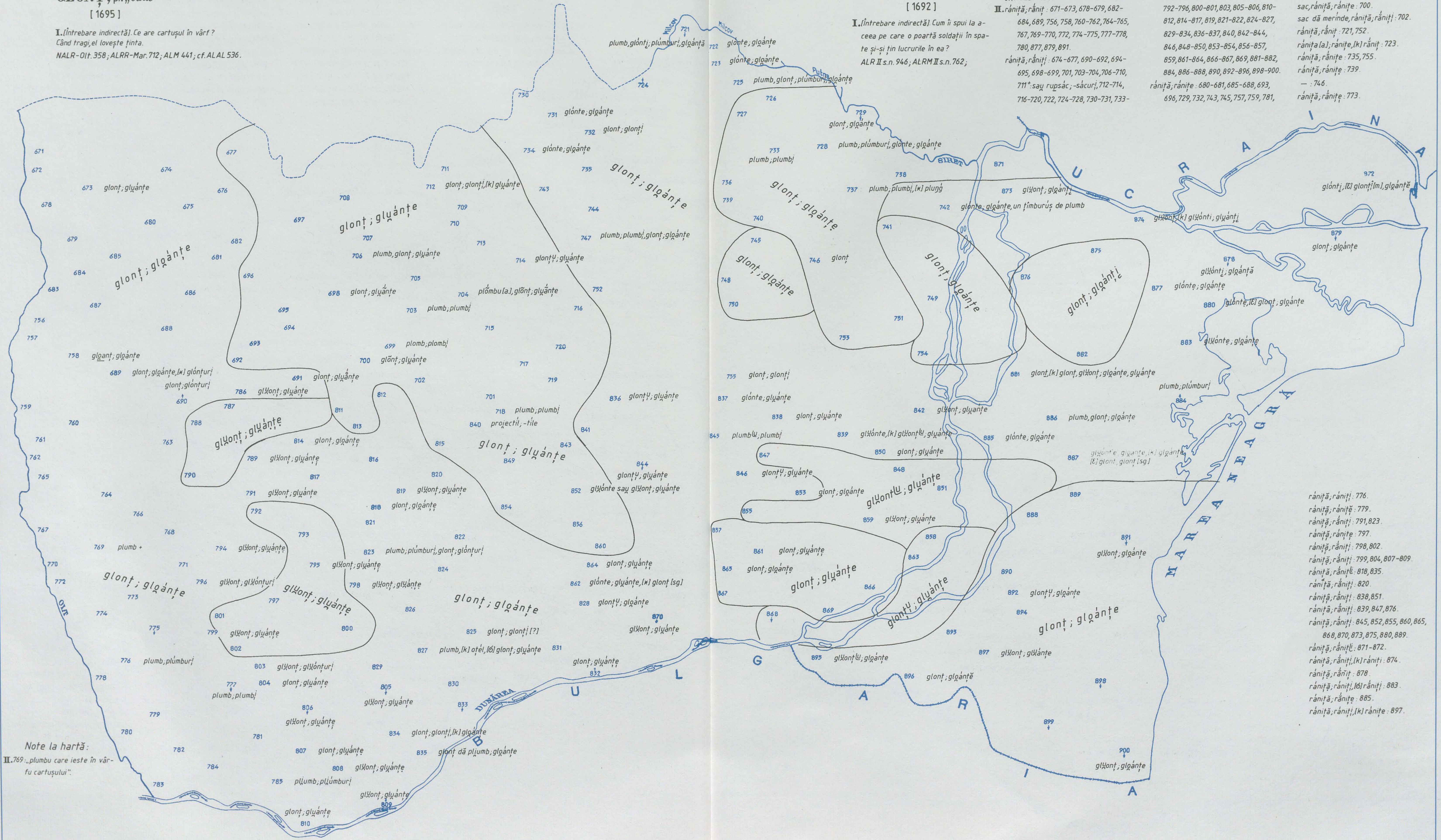
GLONȚ, pl. „*balle*"
[1695]

I. *[Întrebare indirectă]. Ce are cartușul în vârf? Când tragi, el lovește ținta.*
NALR-Olt. 358; ALRR-Mar. 712; ALM 441; cf. ALAL 536.

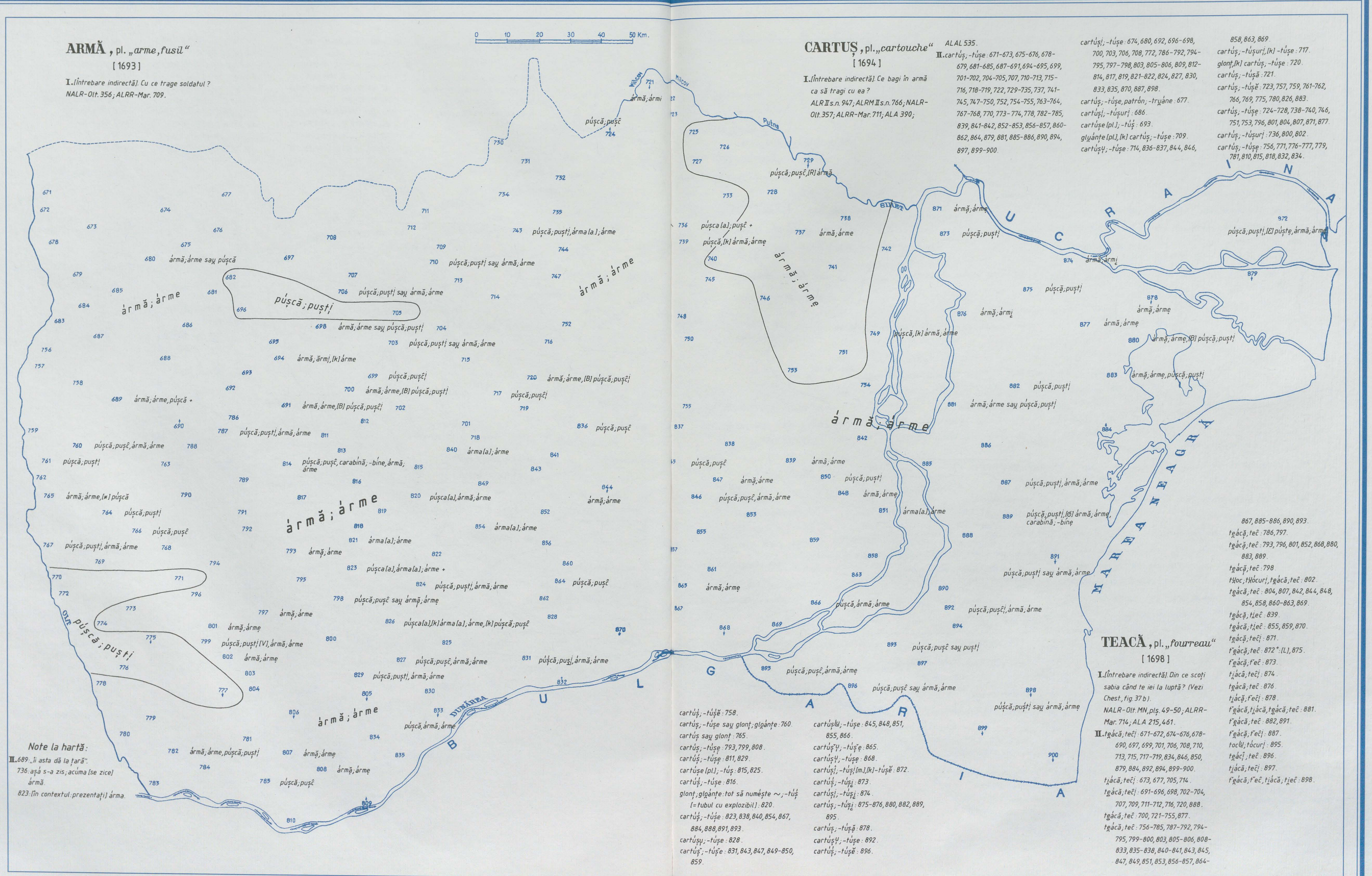
RANIȚĂ, pl. „*havresac*"
[1692]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi spui la aceea pe care o poartă soldații în spate și-și țin lucrurile în ea?*
ALR II s.n. 946; ALRM II s.n. 762; NALR-Olt. 355; ALRR-Mar. 706; cf. ASLEF 431.

II. *ránițã; rǎ́nit: 671-673, 678-679, 682-684, 689, 756, 758, 760-762, 764-765, 767, 769-770, 772, 774-775, 777-778, 780, 877, 879, 891.*
ránițã; rǎ́niți: 674-677, 690-692, 694-695, 698-699, 701, 703-704, 706-710, 711+: sau rupsác; -sácuri, 712-714, 716-720, 722, 724-728, 730-731, 733-734, 736-738, 740-742, 744, 747-751, 753-754, 763, 766, 768, 771, 782-790, 792-796, 800-801, 803, 805-806, 810-812, 814-817, 819, 821-822, 824-827, 829-834, 836-837, 840, 842-844, 846, 848-850, 853-854, 856-857, 859, 861-864, 866-867, 869, 881-882, 884, 886-888, 890, 892-896, 898-900.
ránițã; ránițe: 680-681, 685-688, 693, 696, 729, 732, 743, 745, 757, 759, 781, 813, 828, 841, 858.
ránițã; ráníți: 697, 705, 715.
sac, ránițã; ránițe: 700.
sac dã merinde, ránițã; rǎ́niți: 702.
ránițã; rǎ́nit: 721, 752.
ránița [a.]; ránițe, [k] rǎ́nit: 723.
ránițã; rǎ́nițe: 735, 755.
ránițã; ránițe: 739.
—: 746.
ránițã; rǎ́nițe: 773.
ránițã; ráníți: 776.
ránițã; ránițe: 779.
ránițã; rǎ́niți: 791, 823.
ránițã; ránițe: 797.
ránițã; rǎ́niți: 798, 802.
ránițã; rǎ́niți: 799, 804, 807-809.
ránițã; rǎ́nițĭ: 818, 835.
ránițã; rǎ́niți: 820.
ránițâ; rǎ́niți: 838, 851.
ránițâ; rǎ́niți: 839, 847, 876.
ránițã; rǎ́niți: 845, 852, 855, 860, 865, 868, 870, 873, 875, 880, 889.
ránițã; rǎ́nițĭ: 871-872.
ránițâ; rǎ́niți, [k] ránițí: 874.
ránițã; rǎ́nĭț: 878.
ránițã; ráníți, [6] rǎ́niți: 883.
ránițã; rǎ́nițe: 885.
ránițã; ráníți, [k] ránițe: 897.

Note la hartă:
II. 769: „plumbu care ieste în vârfu cartușului".

ARMĂ, pl. *„arme, fusil"*
[1693]

I. [Întrebare indirectă]. Cu ce trage soldatul?
NALR-Olt. 356; ALRR-Mar. 709.

Note la hartă:
II. 689: „îi asta dă la țară".
736: așá s-a zis; acúma [se zice] ármă.
823: [în contextul: prezentați] árma.

CARTUȘ, pl. *„cartouche"*
[1694]

I. [Întrebare indirectă]. Ce bagi în armă ca să tragi cu ea?
ALR II s.n. 947; ALRM II s.n. 766; NALR-Olt. 357; ALRR-Mar. 711; ALA 390; ALAL 535.

II. cartúș; -túșe: 671-673, 675-676, 678-679, 681-685, 687-691, 694-695, 699, 701-702, 704-705, 707, 710-713, 715-716, 718-719, 722, 729-735, 737, 741-745, 747-750, 752, 754-755, 763-764, 767-768, 770, 773-774, 778, 782-785, 839, 841-842, 852-853, 856-857, 860-862, 864, 879, 881, 885-886, 890, 894, 897, 899-900.
cartúșᵢ; -túșe: 674, 680, 692, 696-698, 700, 703, 706, 708, 772, 786-792, 794-795, 797-798, 803, 805-806, 809, 812-814, 817, 819, 821-822, 824, 827, 830, 833, 835, 870, 887, 898.
cartúș; -túșe, patrón; -trųáne: 677.
cartúșᵢ; -túșurᵢ: 686.
cartúșe [pl.]; -túș: 693.
glųánțe [pl.], [k] cartúș; -túșe: 709.
cartúșu; -túșe: 714, 836-837, 844, 846, 858, 863, 869.
cartúș; -túșurᵢ, [k] -túșe: 717.
glonț, [k] cartúș; -túșe: 720.
cartúș; -túșă: 721.
cartúș; -túșĕ: 723, 757, 759, 761-762, 766, 769, 775, 780, 826, 883.
cartúș; -túșẹ: 724-728, 738-740, 746, 751, 753, 796, 801, 804, 807, 871, 877.
cartúș; -túșurᵢ: 736, 800, 802.
cartúș; -túșẹ: 756, 771, 776-777, 779, 781, 810, 815, 818, 832, 834.
cartúș; -túșĕ: 758.
cartúș; -túșe sau glonț; glǫánțe: 760.
cartúș sau glonț: 765.
cartúș; -túșẹ: 793, 799, 808.
cartúș; -túșẹ: 811, 829.
cartúșe [pl.]; -túș: 815, 825.
cartúș; -túșe: 816.
glonț; glǫánțe: tot să numéște ~; -túș [= tubul cu explozibil]: 820.
cartúș; -túșe: 823, 838, 840, 854, 867, 884, 888, 891, 893.
cartúșu; -túșe: 828.
cartúș; -túșe: 831, 843, 847, 849-850, 859.
cartúșlu; -túșe: 845, 848, 851, 855, 866.
cartúșu; -túșẹ: 865.
cartúșu; -túșẹ: 868.
cartúșᵢ; -túșᵢ [m.], [k] -túșĕ: 872.
cartúș; -túșᵢ: 873.
cartúșᵢ; -túșᵢ: 874.
cartúș; -túșᵢ: 875-876, 880, 882, 889, 895.
cartúș; -túșă: 878.
cartúșu; -túșe: 892.
cartúș; -túșĕ: 896.

TEACĂ, pl. *„fourreau"*
[1698]

I. [Întrebare indirectă]. Din ce scoți sabia când te iei la luptă? (Vezi Chest., fig. 37 b).
NALR-Olt. MN, pls. 49-50; ALRR-Mar. 714; ALA 215, 461.

II. tẹácă; tecᵢ: 671-672, 674-676, 678-690, 697, 699, 701, 706, 708, 710, 713, 715, 717-719, 834, 846, 850, 879, 884, 892, 894, 899-900.
tᵢácă; tecᵢ: 673, 677, 705, 714.
tẹácă; tecᵢ: 691-696, 698, 702-704, 707, 709, 711-712, 716, 720, 888.
tẹácă; tec: 700, 721-755, 877.
tẹácă; tec: 756-785, 787-792, 794-795, 799-800, 803, 805-806, 808-833, 835-838, 840-841, 843, 845, 847, 849, 851, 853, 856-857, 864-867, 885-886, 890, 893.
tẹácă; tec: 786, 797.
tẹácă; tec: 793, 796, 801, 852, 868, 880, 883, 889.
tẹácă; tec: 798.
tuoc; tuócurᵢ, tẹácă; tec: 802.
tẹácă; tec: 804, 807, 842, 844, 848, 854, 858, 860-863, 869.
tẹácă; tᵢec: 839.
tẹácă; tᵢec: 855, 859, 870.
tẹácă; tecᵢ: 871.
tẹácă; tec: 872⁺: [L], 875.
tẹácă; tec: 873.
tᵢácă; tecᵢ: 874.
tẹácă; tec: 876.
tᵢácă; tecᵢ: 878.
tẹácă, tᵢácă, tẹácă; tec: 881.
tẹácă; tec: 882, 891.
tẹácă; tecᵢ: 887.
toclu; tócurᵢ: 895.
tẹácᵢ; tec: 896.
tᵢácă; tecᵢ: 897.
tẹácă; tec, tᵢácă; tᵢec: 898.

PISTOL, pl. *„pistolet"*

[1696]

I. *(Întrebare indirectă). Cum îi spui la acela cu țeavă scurtă, cu care tragi numai cu o mână? (IMIT.).*

NALR-Olt. 359; ALRR-Mar. 710.

SABIE, pl. *„sabre"*

[1697]

I. *(Întrebare indirectă). (Vezi Chest., fig. 37a).*

NALR-Olt. MN, pls. 49; ALRR-Mar. 713.

II. *sábi̯e; săbi̯: 671-692, 694-703, 705-720, 757-760, 762-765, 768-773, 776, 778-780, 782-785, 807, 839-841, 843, 845-846, 849-850, 852-857, 859-862, 866-867, 869-870.*

sábi̯ĕ; săbi̯: 693, 704, 756, 774-775.

ságii̯e; săgii̯: 721, 723-725, 727, 738-739.

ságii̯e; săgii̯: 722, 726, 729, 736, 740, 745, 752.

sábii̯e; săbii̯: 728, 730-735, 737, 743-744, 748-751, 812, 815-817, 820, 822-827, 830-831, 833-834, 835⁺: a peri sábya, 877, 884, 887-888, 893, 897, 900.

sábii̯e; săbii̯, [B] ságii̯e; săgii̯: 741.

sábii̯e; săbi̯: 742.

sábii̯e; săgii̯: 746.

sábie; săbii̯: 747, 755, 786, 790, 794-795, 800, 803, 805, 821, 878, 886, 899.

sábii̯e; săbii̯: 753, 829, 883.

sábie, ságie; săbii̯: 754.

bai̯nétă; -néte, [k] sábi̯e; săbii̯: 761.

sábyi̯e; săbyii̯: 766-767, 777.

sábi̯e; săbii̯ sau bai̯nétă; -néte: 781.

sábie; săbii̯: 787, 797.

sábie; săbi̯: 788, 793.

sábie; săbi̯: 789.

sábie; săbi̯: 791-792, 809.

sábi̯e; săbii̯: 796, 799, 801-802, 804, 808, 844, 868.

sábi̯e; săbii̯: 798.

sáb̯i̯e; săb̯ii̯: 806.

sábie; săbii̯: 810.

sábii̯e; săbi̯: 811, 818, 832.

sábii̯e; săbi: 813.

sáb̯ii̯e; săbii̯: 814.

sábii̯a [a.]; săbyi: 819.

sábie; săbi̯: 828.

sáb̯i̯e; săb̯ii̯: 836.

sábi̯e; săbii̯, săgii̯: 837, 842, 863.

ságii̯e; săgii̯: 838, 851, 858, 885.

sábi̯e; săbii̯, [B] ságii̯e; săgii̯: 847-848.

sábi̯e; săb̯ii̯: 864.

sábi̯e; săbii̯, ságii̯e; săgii̯: 865.

sábiii̯; săbii̯, [B] ságiii̯; săgii̯: 871, 889, 895.

sábiii̯; săbii̯ sau ságiii̯; săgii̯: 872-873, 896⁺: acásă spuném ságiii̯.

sábiii̯, [ɛ] ságiii̯; săbii̯: 874.

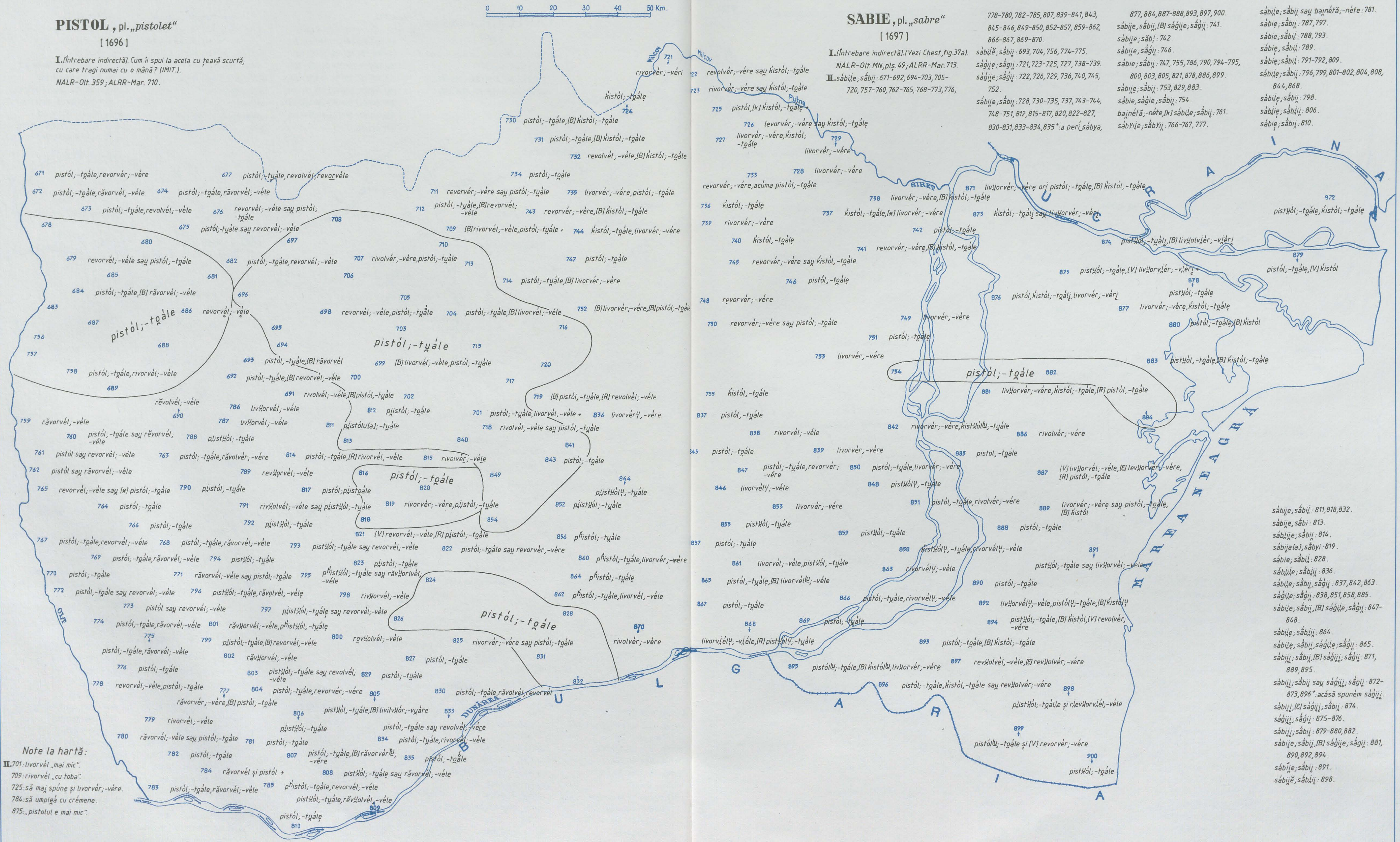
ságiii̯; săgii̯: 875-876.

sábiii̯; săbii̯: 879-880, 882.

sábii̯e; săbii̯, [B] ságii̯e; săgii̯: 881, 890, 892, 894.

sábii̯e; săbii̯: 891.

sábii̯ĕ; săb̯ii̯: 898.

Note la hartă:

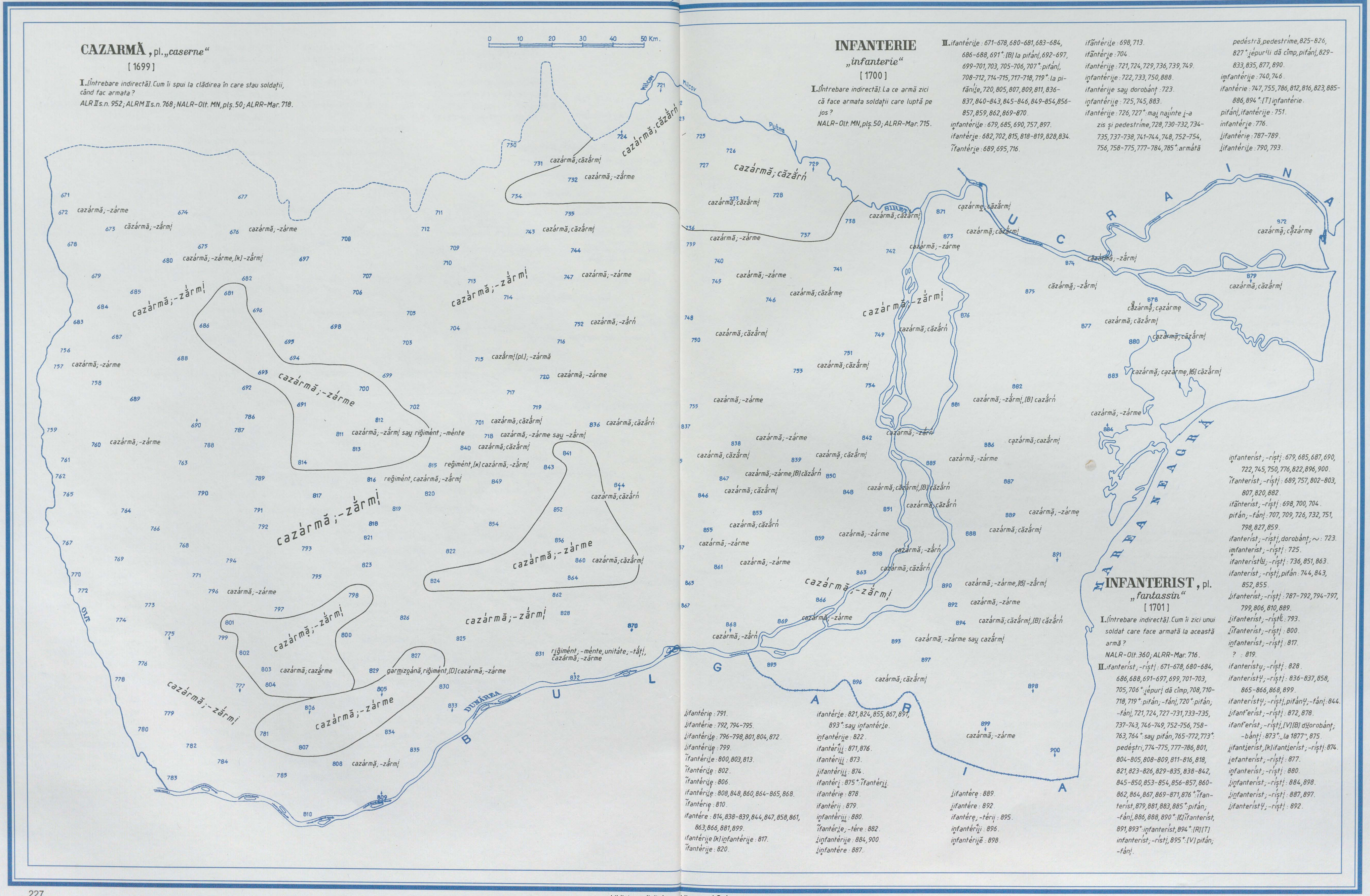
II. *701: livorvél „mai mic".*

709: rivorvél „cu toba".

725: să mai̯ spúne și livorvér; -vére.

784: să umpleá cu crémene.

875: „pistolul e mai mic".

CAZARMĂ, pl. „caserne"
[1699]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la clădirea în care stau soldații, când fac armata?
ALR II s.n. 952; ALRM II s.n. 768; NALR-Olt. MN, pl.ș. 50; ALRR-Mar. 718.

INFANTERIE
„infanterie"
[1700]

I. [Întrebare indirectă]. La ce armă zici că face armata soldații care luptă pe jos?
NALR-Olt. MN, pl.ș. 50; ALRR-Mar. 715.

II. ifantérie : 671-678, 680-681, 683-684, 686-688, 691+: [B] la pifáni, 692-697, 699-701, 703, 705-706, 707+: pifáni, 708-712, 714-715, 717-718, 719+: la pifănie, 720, 805, 807, 809, 811, 836-837, 840-843, 845-846, 849-854, 856-857, 859, 862, 869-870.
infantérie : 679, 685, 690, 757, 897.
ifantérie : 682, 702, 815, 818-819, 828, 834.
ĩfantérie : 689, 695, 716.
ifãntérie : 698, 713.
ifãntérie : 704.
ifantérije : 721, 724, 729, 736, 739, 749.
infantérije : 722, 733, 750, 888.
ifantérije sau dorobánț : 723.
infantérije : 725, 745, 883.
ifantérije : 726, 727+: mai naiinte i-a zis și pedestríme, 728, 730-732, 734-735, 737-738, 741-744, 748, 752-754, 756, 758-775, 777-784, 785+: armátă pedéstră, pedestríme, 825-826, 827+: iépurli dă cîmp, pifáni, 829-833, 835, 877, 890.
imfantérije : 740, 746.
ifantérie : 747, 755, 786, 812, 816, 823, 885-886, 894+: [T] infantérie.
pifáni, ifantérije : 751.
infantérie : 776.
iifantérie : 787-789.
iifantérie : 790, 793.
iifantérie : 791.
iifantérie : 792, 794-795.
iifantérie : 796-798, 801, 804, 872.
iifantérie : 799.
ĩfantérie : 800, 803, 813.
ĩfantérie : 802.
ĩfantérie : 806.
ifantérie : 808, 848, 860, 864-865, 868.
ĩfantérie : 810.
ifantére : 814, 838-839, 844, 847, 858, 861, 863, 866, 881, 899.
ifantérije [k] infantérije : 817.
ĩfantérije : 820.
ifantérie : 821, 824, 855, 867, 891, 893+: sau infantérie.
infantérije : 822.
ifantérii : 871, 876.
ifantérii : 873.
iifantérii : 874.
ifantéri : 875+: ĩfantérii.
ifantérie : 878.
ifantérii : 879.
infantérii : 880.
ĩfantérie; -tére : 882.
iinfantérije : 884, 900.
iinfantére : 887.
iifantére : 889.
iifantére : 892.
ifantére; -térii : 895.
infantérii : 896.
infantérijĕ : 898.

INFANTERIST, pl.
„fantassin"
[1701]

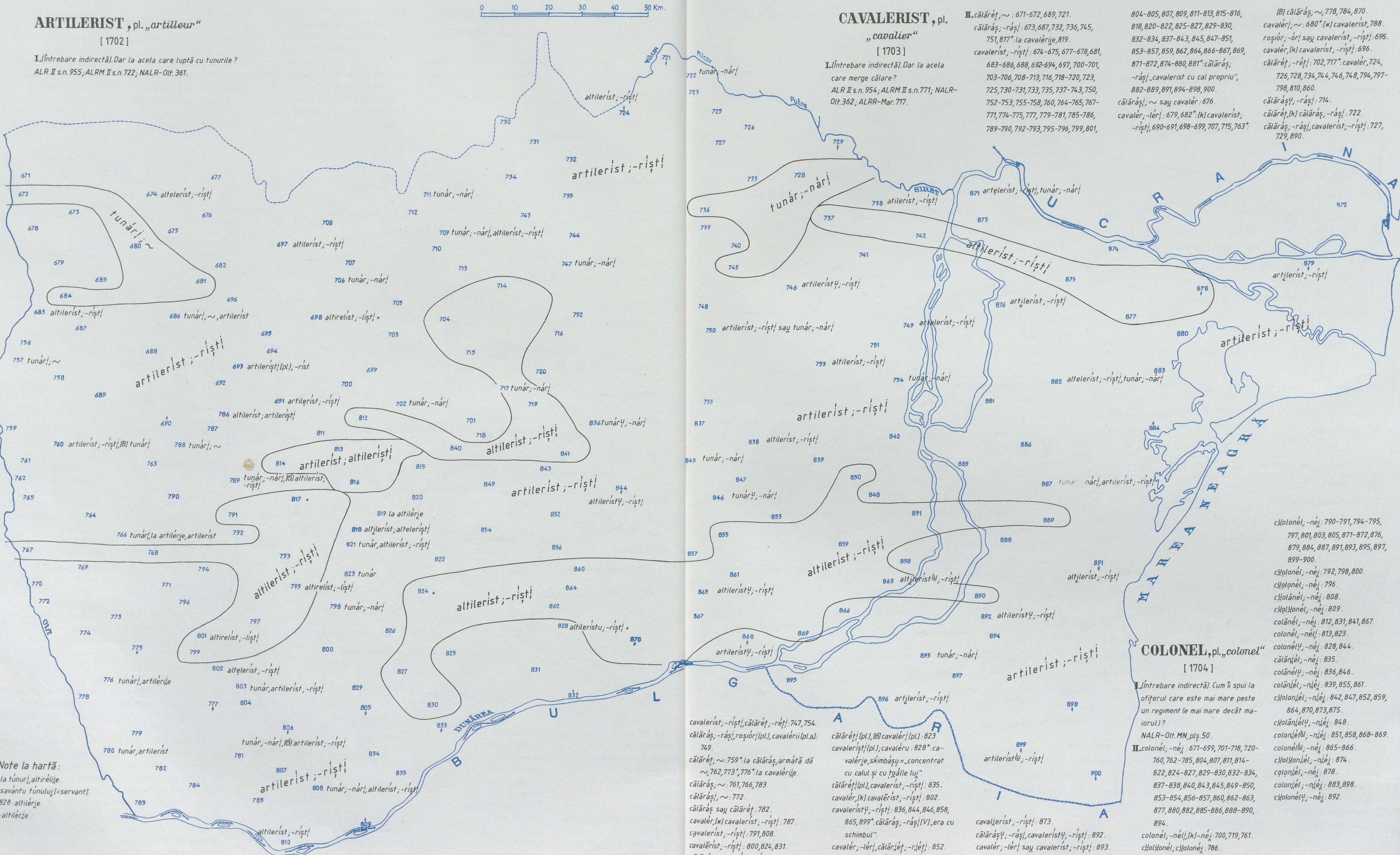
I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici unui soldat care face armată la această armă?
NALR-Olt. 360; ALRR-Mar. 716.

II. ifanteríst; -ríști : 671-678, 680-684, 686, 688, 691-697, 699, 701-703, 705, 706+: iépuri dă cîmp, 708, 710-718, 719+: pifán; -fáni, 720+: pifán; -fáni, 721, 724, 727-731, 733-735, 737-743, 746-749, 752-756, 758-763, 764+: sau pifán, 765-772, 773+: pedéștri, 774-775, 777-786, 801, 804-805, 808-809, 811-816, 818, 821, 823-826, 829-835, 838-842, 845-850, 853-854, 856-857, 860-862, 864, 867, 869-871, 876+: ĩfanteríst, 879, 881, 883, 885+: pifán; -fáni, 886, 888, 890+: [E] ĩfanteríst, 891, 893+: infanteríst, 894+: [R][T] infanteríst; -ríști, 895+: [V] pifán; -fáni.
infanteríst; -ríști : 679, 685, 687, 690, 722, 745, 750, 776, 822, 896, 900.
ĩfanteríst; -ríști : 689, 757, 802-803, 807, 820, 882.
ifãnteríst; -ríști : 698, 700, 704.
pifán; -fáni : 707, 709, 726, 732, 751, 798, 827, 859.
ifanteríst; -ríști, dorobánț; ~ : 723.
imfanteríst; -ríști : 725.
ifanterístŭ; -ríști : 736, 851, 863.
ifanteríst; -ríști, pifán : 744, 843, 852, 855.
iifanteríst; -ríști : 787-792, 794-797, 799, 806, 810, 889.
iifanteríst; -ríștĭ : 793.
iĩfanteríst; -ríști : 800.
infanteríst; -ríști : 817.
? : 819.
ifanterístu; -ríști : 828.
ifanterístŭ; -ríști : 836-837, 858, 865-866, 868, 899.
ifanterístŭ; -ríști, pifánŭ; -fáni : 844.
iifantĕríst; -ríști : 872, 878.
ifantĕríst; -ríști, [V][B] dŭorobánț; -bánți : 873+: „la 1877", 875.
iifantieríst, [k] ifantieríst; -ríști : 874.
iefanteríst; -ríști : 877.
infanteríst; -ríști : 880.
iinfanteríst; -ríști : 884, 898.
iinfanteríst; -ríști : 887, 897.
iifanterístŭ; -ríști : 892.

ARTILERIST, pl. „*artilleur*“

[1702]

I. *[Întrebare indirectă]. Dar la acela care luptă cu tunurile?*
ALR II s.n. 955; ALRM II s.n. 722; NALR-Olt. 361.

Note la hartă:

II. *698: la tunuri, altirelile.*
761: savantu tunului [=servant].
817, 828: altilerie.
824: altilerie.

CAVALERIST, pl. „*cavalier*“

[1703]

I. *[Întrebare indirectă]. Dar la acela care merge călare?*
ALR II s.n. 954; ALRM II s.n. 771; NALR-Olt. 362; ALRR-Mar. 717.

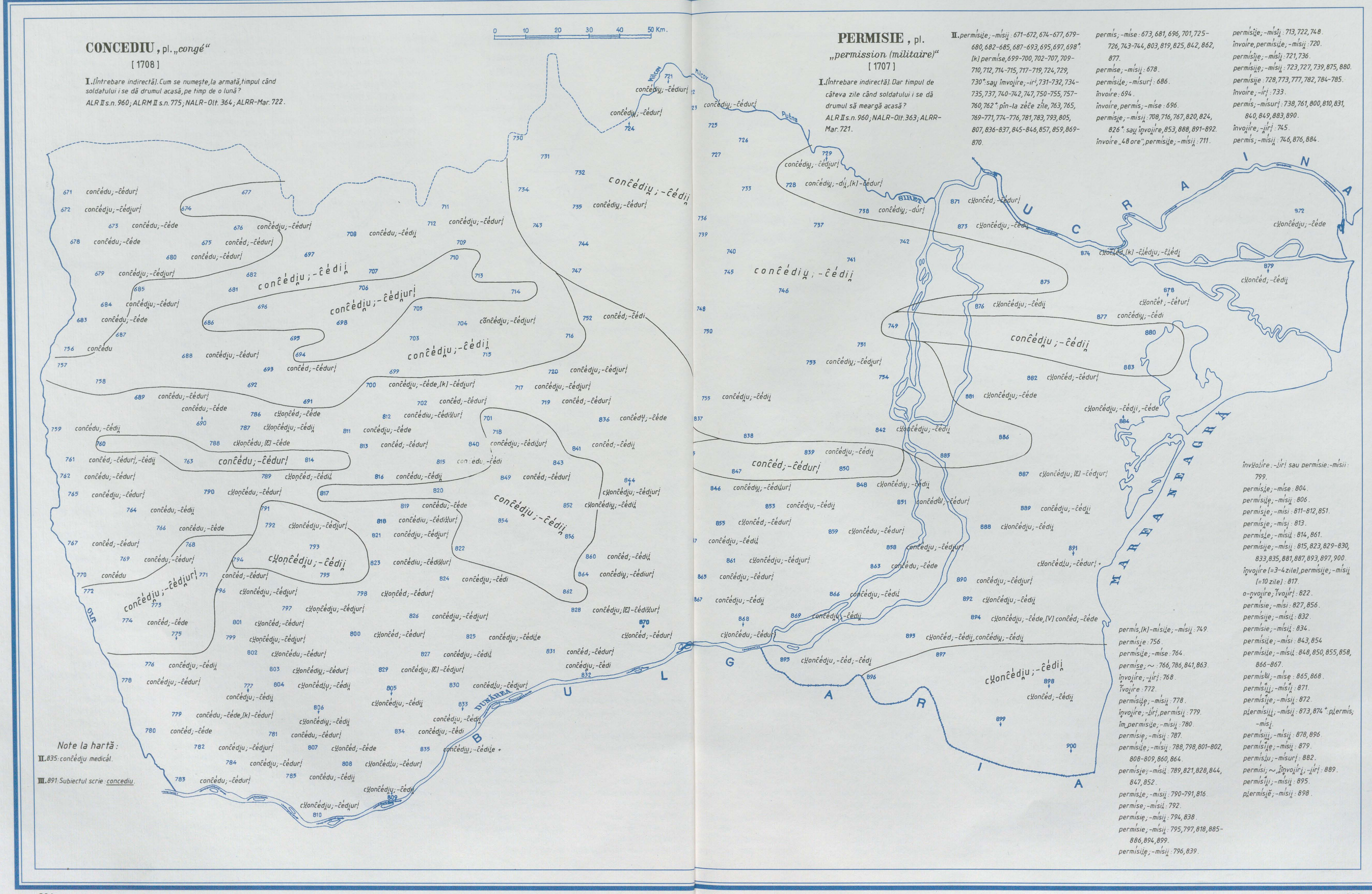
II. *călăreț; ~ : 671-672, 689, 721.*
călăraș; -rași : 673, 687, 732, 736, 745, 751, 817⁺: la cavaleriie, 819.
cavalerist; -riști : 674-675, 677-678, 681, 683-686, 688, 692-694, 697, 700-701, 703-706, 708-713, 716, 718-720, 723, 725, 730-731, 733, 735, 737-743, 750, 752-753, 755-758, 760, 764-765, 767-771, 774-775, 777, 779-781, 785-786, 789-790, 792-793, 795-796, 799, 801, 804-805, 807, 809, 811-813, 815-816, 818, 820-822, 825-827, 829-830, 832-834, 837-843, 845, 847-851, 853-857, 859, 862, 864, 866-867, 869, 871-872, 874-880, 881⁺: călăraș; -rași „cavalerist cu cal propriu“, 882-889, 891, 894-898, 900.
călărași; ~ sau cavaler : 676.
cavaler; -leri : 679, 682⁺: [k] cavalerist; -riști, 690-691, 698-699, 707, 715, 763⁺: [B] călăraș; ~, 778, 784, 870.
cavaleri; ~ : 680⁺: [∗] cavalerist, 788.
roșior; -ori sau cavalerist; -riști : 695.
cavaler, [k] cavalerist; -riști : 696.
călăreț; -reți : 702, 717⁺: cavaler, 724, 726, 728, 734, 744, 746, 748, 794, 797-798, 810, 860.
călărașu; -rași : 714.
călăreț, [k] călăraș; -rași : 722.
călăraș; -rași, cavalerist; -riști : 727, 729, 890.
cavalerist; -riști, călăreț; -reți : 747, 754.
călăraș; -rași, roșiori [pl.], cavalerii [pl. a]: 749.
călăreț; ~ : 759⁺: la călăraș, armata dă ~, 762, 773⁺, 776⁺: la cavalerile.
călăraș; ~ : 761, 766, 783.
călărași; ~ : 772.
călăraș sau călăreț : 782.
cavaler, [∗] cavalerist; -riști : 787.
cavalerist; -riști : 791, 808.
cavalerist; -riști : 800, 824, 831.
călăreț, cavalerist; -riști : 803.
călăreț; -reți, [б] cavalerist; -riști : 806.
[ε] cavalărist, la cavalerie; cavalăriști : 814.
călăreți [pl.], [б] cavaleri [pl.] : 823.
cavaleriști [pl.]; cavaleru : 828⁺: cavalerie, skimbașu = „concentrat cu calul și cu toalle lui“.
călăreți [pl.], cavalerist; -riști : 835.
cavaler, [k] cavalerist; -riști : 802.
cavaleristu; -riști : 836, 844, 846, 858, 865, 899⁺: călăraș; -rași [V] „era cu schimbul“.
cavaler; -leri, călăreț; -reți : 852.
călăraș; -rași, skimbaș; -bași : 861.
cavalărist; -riști : 863.
cavaleru; -leri : 868.
cavalerist; -riști : 873.
călărașu; -rași, cavaleristu; -riști : 892.
cavaler; -leri sau cavalerist; -riști : 893.

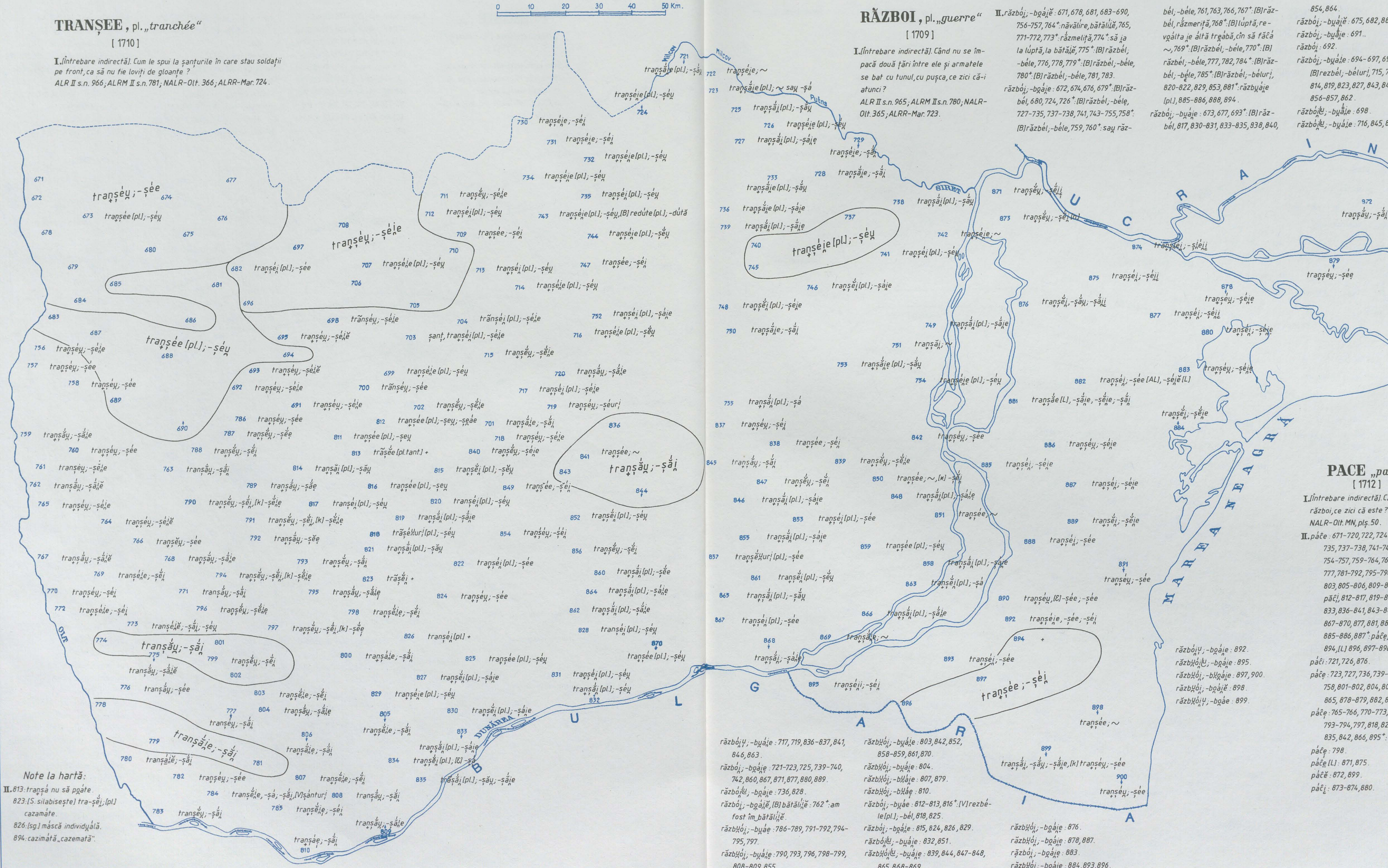
COLONEL, pl. „*colonel*“

[1704]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi spui la ofițerul care este mai mare peste un regiment (e mai mare decât maiorul)?*
NALR-Olt. MN, plș. 50.

II. *colonel; -nei : 671-699, 701-718, 720-760, 762-785, 804, 807, 811, 814-822, 824-827, 829-830, 832-834, 837-838, 840, 843, 845, 849-850, 853-854, 856-857, 860, 862-863, 877, 880, 882, 885-886, 888-890, 894.*
colonel; -neli, [k] -nei : 700, 719, 761.
cuoluonel; cuolonei : 786.
cuoluonel; -nei : 787-788, 793, 799, 802, 881, 896.
cuolănel; -nei : 789, 806, 810.
cuolonel; -nei : 790-791, 794-795, 797, 801, 803, 805, 871-872, 876, 879, 884, 887, 891, 893, 895, 897, 899-900.
cuolonel; -nei : 792, 798, 800.
cuolonel; -nei : 796.
cuolănel; -nei : 808.
cuoluonel; -nei : 809.
colănel; -nei : 812, 831, 841, 867.
colonel; -neli : 813, 823.
colonelu; -nei : 828, 844.
călăniel; -nei : 835.
colănelu; -nei : 836, 846.
colăniel; -niei : 839, 855, 861.
cuoloniel; -niei : 842, 847, 852, 859, 864, 870, 873, 875.
cuolănielu; -niei : 848.
coloniel(u); -niei : 851, 858, 868-869.
colonel(u); -nei : 865-866.
cuoluoniel; -niei : 874.
coloniel; -nei : 878.
coloniel; -niei : 883, 898.
cuolonelu; -nei : 892.

CONCEDIU, pl. „congé“
[1708]
I. [Întrebare indirectă]. Cum se numeşte, la armată, timpul când soldatului i se dă drumul acasă, pe timp de o lună?
ALR II s.n. 960; ALRM II s.n. 775; NALR-Olt. 364; ALRR-Mar. 722.
PERMISIE, pl.
„permission (militaire)“
[1707]
I. [Întrebare indirectă]. Dar timpul de câteva zile când soldatului i se dă drumul să meargă acasă?
ALR II s.n. 960; NALR-Olt. 363; ALRR-Mar. 721.
II. permisie; -misii: 671-672, 674-677, 679-680, 682-685, 687-693, 695, 697, 698+: [k] permise, 699-700, 702-707, 709-710, 712, 714-715, 717-719, 724, 729, 730+: sau învoire; -iri, 731-732, 734-735, 737, 740-742, 747, 750-755, 757-760, 762+: pîn-la zece zile, 763, 765, 769-771, 774-776, 781, 783, 793, 805, 807, 836-837, 845-846, 857, 859, 869-870.
permis; -mise: 673, 681, 696, 701, 725-726, 743-744, 803, 819, 825, 842, 862, 877.
permise; -misii: 678.
permisie; -misuri: 686.
învoire: 694.
învoire, permis; -mise: 696.
permisie; -misii: 708, 716, 767, 820, 824, 826+: sau învoire, 853, 888, 891-892.
învoire „48 ore“, permisie; -misii: 711.
permisie; -misii: 713, 722, 748.
învoire, permisie; -misii: 720.
permisie; -misii: 721, 736.
permisie; -misii: 723, 727, 739, 875, 880.
permisie: 728, 773, 777, 782, 784-785.
învoire; -iri: 733.
permis; -misuri: 738, 761, 800, 810, 831, 840, 849, 883, 890.
învoire; -iri: 745.
permis; -misii: 746, 876, 884.
permis, [k] -misie; -misii: 749.
permisie: 756.
permisie; -mise: 764.
permise; ~: 766, 786, 841, 863.
învoire; -iri: 768.
învoire: 772.
permisie; -misii: 778.
învoire; -iri, permisii: 779.
îm permisie; -misii: 780.
permisie; -misii: 787.
permisie; -misii: 788, 798, 801-802, 808-809, 860, 864.
permisie; -misii: 789, 821, 828, 844, 847, 852.
permisie; -misii: 790-791, 816.
permise; -misii: 792.
permisie; -misii: 794, 838.
permisie; -misii: 795, 797, 818, 885-886, 894, 899.
permisie; -misii: 796, 839.
învoire: -iri sau permisie: -misii: 799.
permisie; -mise: 804.
permisie; -misii: 806.
permisie; -misi: 811-812, 851.
permisie; -misi: 813.
permisie; -misii: 814, 861.
permisie; -misii: 815, 823, 829-830, 833, 835, 881, 887, 893, 897, 900.
învoire [=3-4 zile], permisie; -misii [=10 zile]: 817.
o-nvoire; învoiri: 822.
permisie; -misi: 827, 856.
permisie; -misii: 832.
permisie; -misii: 834.
permisie; -misi: 843, 854
permisie; -misii: 848, 850, 855, 858, 866-867.
permisu; -mise: 865, 868.
permisii; -misii: 871.
permisie; -misii: 872.
pęrmisii; -misii: 873, 874+: pęrmis; -misi.
permisii; -misii: 878, 896.
permisie; -misii: 879.
permisu; -misuri: 882.
permisi; ~, învoiri; -iri: 889.
permisii; -misii: 895.
pęrmisię; -misii: 898.
Note la hartă:
II. 835: concediu medical.
III. 891: Subiectul scrie: concediu.
UCRAINA
MAREA NEAGRĂ
BULGARIA
DUNĂREA
SIRET
Putna
Milcov
OLT

TRANȘEE, pl. „tranchée"

[1710]

I. [Întrebare indirectă]. Cum le spui la șanțurile în care stau soldații pe front, ca să nu fie loviți de gloanțe ?
ALR II s.n. 966; ALRM II s.n. 781; NALR-Olt. 366; ALRR-Mar. 724.

Note la hartă:

II. 813: tranșá nu să poáte.
823: [S. silabisește] tra-șẹ̆i; [pl] cazamáte.
826: [sg.] máscă individuálă.
894: cazimátă „cazemată".

RĂZBOI, pl. „guerre"

[1709]

I. [Întrebare indirectă]. Când nu se împacă două țări între ele și armatele se bat cu tunul, cu pușca, ce zici că-i atunci ?
ALR II s.n. 965; ALRM II s.n. 780; NALR-Olt. 365; ALRR-Mar. 723.

II. răzbói; -boáie̯ : 671, 678, 681, 683-690, 756-757, 764⁺: năvălíre, bătălíĭe, 765, 771-772, 773⁺: rắzmeliță, 774⁺: să ia la lúptă, la bătáĭe, 775⁺: [B] răzbél; -béle, 776, 778, 779⁺: [B] răzbél; -béle, 780⁺: [B] răzbél; -béle, 781, 783.
răzbói; -boáie : 672, 674, 676, 679⁺: [B] răzbói; -bél, 680, 724, 726⁺: [B] răzbél; -bélẹ, 727-735, 737-738, 741, 743-755, 758⁺: [B] răzbél; -béle, 759, 760⁺: sau răzbél; -béle, 761, 763, 766, 767⁺: [B] răzbél, rắzmeriță, 768⁺: [B] lúptă; revoálta ie áltă treábă, cîn să făĉá ~, 769⁺: [B] răzbél; -béle, 770⁺: [B] răzbél; -béle, 777, 782, 784⁺: [B] răzbél; -béle, 785⁺: [B] răzbél; -bélur̦ĭ, 820-822, 829, 853, 881⁺: răzbuáie [pl.], 885-886, 888, 894.
răzbói; -buáie : 673, 677, 693⁺: [B] răzbél, 817, 830-831, 833-835, 838, 840, 854, 864.
răzbói; -buáiĕ : 675, 682, 882.
răzbói; -buáie : 691.
răzbói : 692.
răzbói; -buáie : 694-697, 699-713, 714⁺: [B] rezbél; -bélur̦ĭ, 715, 718, 720, 811, 814, 819, 823, 827, 843, 849-850, 856-857, 862.
răzbóiu; -buáie : 698.
răzbóiu; -buáie : 716, 845, 851, 866.
răzbóiu; -buáie : 717, 719, 836-837, 841, 846, 863.
răzbói; -boáie̯ : 721-723, 725, 739-740, 742, 860, 867, 871, 877, 880, 889.
răzbóiu; -boáie : 736, 828.
răzbói; -boáĭĕ, [B] bătălíĭĕ : 762⁺: am fost îm bătălíĭĕ.
răzbuói; -buáe̯ : 786-789, 791-792, 794-795, 797.
răzbuói; -buáie̯ : 790, 793, 796, 798-799, 808-809, 855.
răzbuói; -buáe : 800, 805.
răzbuói; -buáie̯ : 801-802, 806.
răzbuói; -buáie : 803, 842, 852, 858-859, 861, 870.
răzbuói; -buáie : 804.
răzbuói; -buáie : 807, 879.
răzbuói; -buáe̯ : 810.
răzbói; -buáe : 812-813, 816⁺: [V] rezbéle [pl.]; -bél, 818, 825.
răzbói; -boáie : 815, 824, 826, 829.
răzbóiu; -buáie : 832, 851.
răzbuóiu; -buáie̯ : 839, 844, 847-848, 865, 868-869.
răzbuói; -buoáiĕ : 872.
răzbuói; -buoáii : 873-875.
răzbuói; -boáie̯ : 876.
răzbuói; -boáie̯ : 878, 887.
rẹzbói; -boáie̯ : 883.
răzbuói; -boáie : 884, 893, 896.
răzbói, -bóiu; -boáie : 890⁺: [B] buzgún; -gúne.
răzbuói; -boáe : 891.
răzbóiu; -boáie : 892.
răzbuóiu; -boáie : 895.
răzbuói; -buoáie : 897, 900.
răzbuói; -boáiĕ : 898.
răzbuóiu; -boáe : 899.

PACE „paix"

[1712]

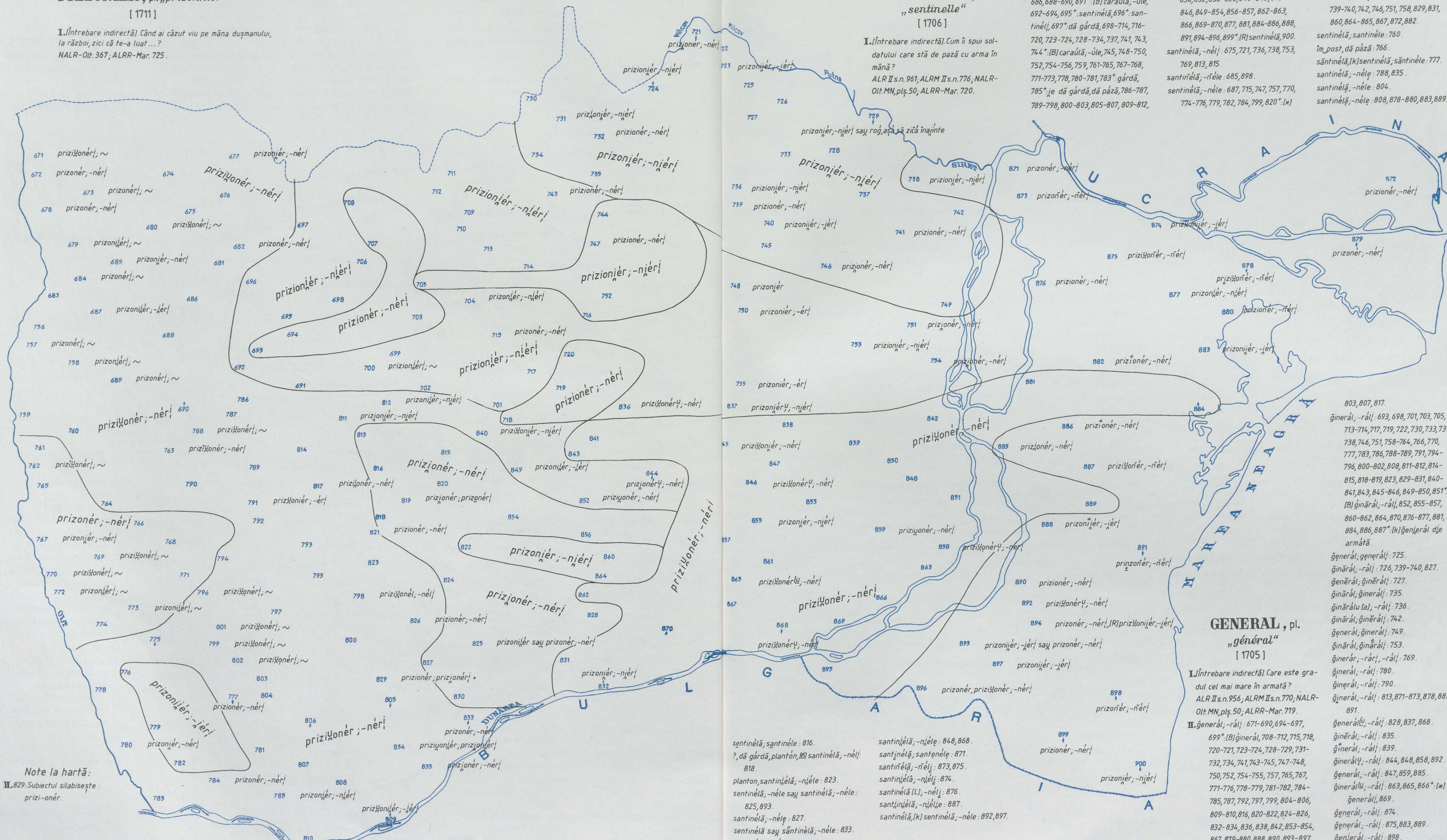
I. [Întrebare indirectă]. Când nu-i război, ce zici că este ?
NALR-Olt. MN, plș. 50.

II. páĉe : 671-720, 722, 724-725, 728-735, 737-738, 741-745, 747-752, 754-757, 759-764, 767-769, 774-777, 781-792, 795-796, 799-800, 803, 805-806, 809-810, 811⁺: [pl] păĉĭ, 812-817, 819-822, 824-831, 833, 836-841, 843-846, 848-864, 867-870, 877, 881, 883, [L] 884, 885-886, 887⁺: páĉẹ, 888, 890-894, [L] 896, 897-898, 900.
páĉi : 721, 726, 876.
páĉẹ : 723, 727, 736, 739-740, 746, 753, 758, 801-802, 804, 807-808, 847, 865, 878-879, 882, 889.
páĉẹ : 765-766, 770-773, 778-780, 793-794, 797, 818, 823, 832, 834-835, 842, 866, 895⁺: [L] paĉi.
páĉẹ : 798.
páĉẹ [L] : 871, 875.
páĉĕ : 872, 899.
páĉi̯ : 873-874, 880.

PRIZONIER, pl. „prisonnier“

[1711]

I. [Întrebare indirectă]. Când ai căzut viu pe mâna dușmanului, la război, zici că te-a luat ...?
NALR-Olt. 367; ALRR-Mar. 725.

SANTINELĂ, pl. „sentinelle“

[1706]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui soldatului care stă de pază cu arma în mână?
ALR II s.n. 961; ALRM II s.n. 776; NALR-Olt. MN, plș. 50; ALRR-Mar. 720.

II. santinélă; -néle : 671-674, 676-684, 686, 688-690, 691⁺: [B] caraúlă; -úle, 692-694, 695⁺: sentinélă, 696⁺: santinéli, 697⁺: dă gárdă, 698-714, 716-720, 723-724, 728-734, 737, 741, 743, 744⁺: [B] caraúlă; -úle, 745, 748-750, 752, 754-756, 759, 761-765, 767-768, 771-773, 778, 780-781, 783⁺: gárdă, 785⁺: ie dă gárdă, dă pázǎ, 786-787, 789-798, 800-803, 805-807, 809-812, 814, 817, 819, 821-822, 824, 826, 828, 830, 832, 836-838, 840-843, 845-846, 849-854, 856-857, 862-863, 866, 869-870, 877, 881, 884-886, 888, 891, 894-896, 899⁺: [R] sentinélă, 900.
santinélă; -néli : 675, 721, 736, 738, 753, 769, 813, 815.
santiňélă; -ňéle : 685, 898.
sentinélă; -néle : 687, 715, 747, 757, 770, 774-776, 779, 782, 784, 799, 820⁺: [*] santinélă, 890.
santinélă; -néle : 722, 725-727, 735, 739-740, 742, 746, 751, 758, 829, 831, 860, 864-865, 867, 872, 882.
sentinélă; santinéle : 760.
îm post, dă pázǎ : 766.
săntinélă, [k] sentinélă; săntinéle : 777.
santinélă; -néle : 788, 835.
santinélă; -néle : 804.
santinélă; -néle : 808, 878-880, 883, 889.
sentinélă; santinéle : 816.
?, dă gárdă, plantón, [6] santinélă; -néli : 818.
planton, santinélă; -néle : 823.
sentinélă; -néle sau santinélă; -néle : 825, 893.
santinélă; -néle : 827.
sentinélă sau săntinèlă; -néle : 833.
santinélă; -néle : 834.
santinélă; -néle : 839, 844.
santinélă; -néle : 847, 855, 858-859, 861.
santinélă; -néle : 848, 868.
santinélă; santenéle : 871.
santiňélă; -ňéli : 873, 875.
santinélâ; -néli : 874.
santinélă [L]; -néli : 876.
santinélă; -nélie : 887.
santinélă, [k] sentinélă; -néle : 892, 897.

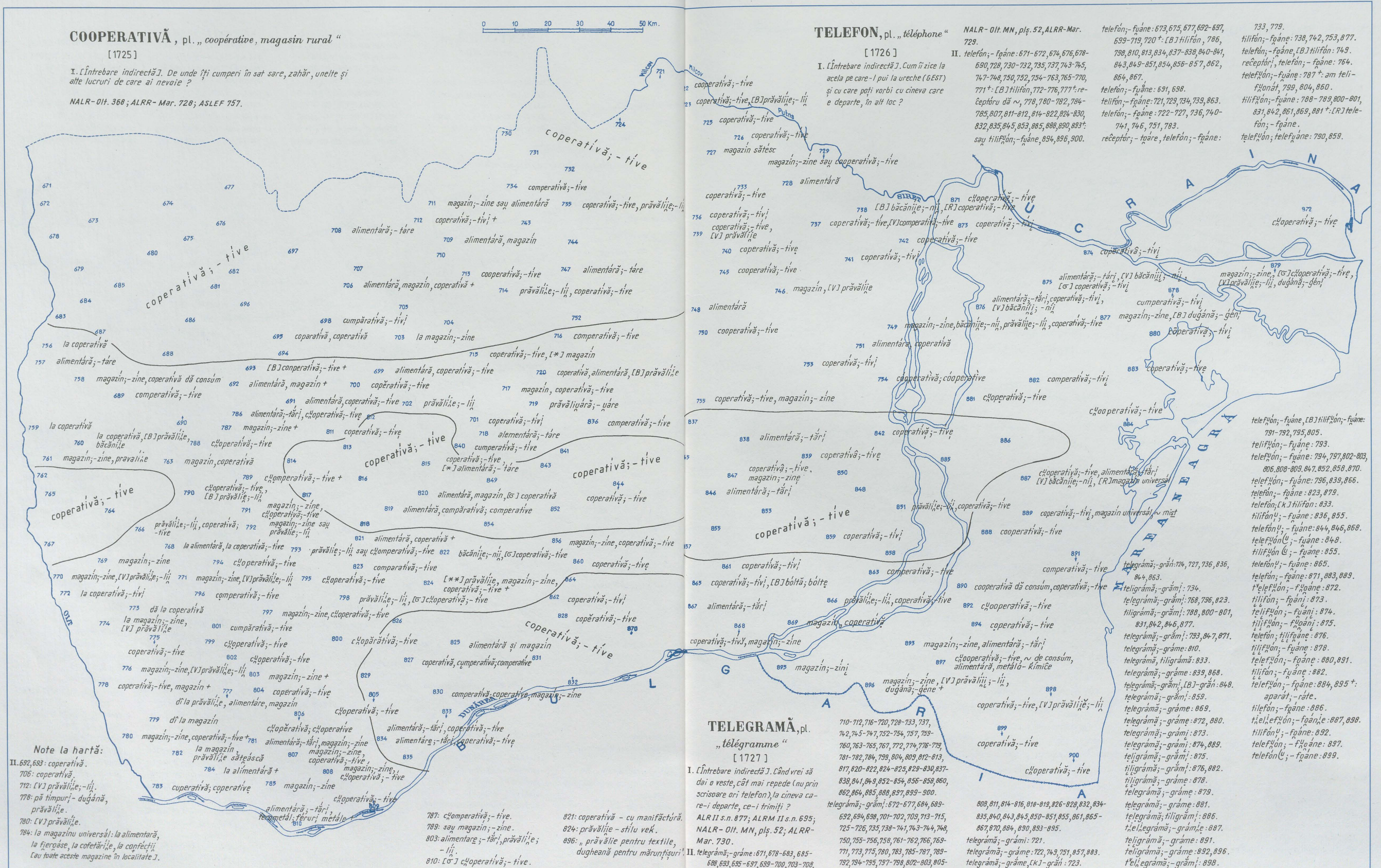
GENERAL, pl. „général“

[1705]

I. [Întrebare indirectă]. Care este gradul cel mai mare în armată?
ALR II s.n. 956; ALRM II s.n. 770; NALR-Olt. MN, plș. 50; ALRR-Mar. 719.

II. ĝenerál; -ráli : 671-690, 694-697, 699⁺: [B] ĝinerál, 708-712, 715, 718, 720-721, 723-724, 728-729, 731-732, 734, 741, 743-745, 747-748, 750, 752, 754-755, 757, 765, 767, 771-776, 778-779, 781-782, 784-785, 787, 792, 797, 799, 804-806, 809-810, 816, 820-822, 824-826, 832-834, 836, 838, 842, 853-854, 867, 879-880, 888, 890, 893-897, 899-900.
ĝenerál; -ráli : 691-692, 700, 702, 704, 706-707, 716, 756, 768, 793, 798, 803, 807, 817.
ĝinerál; -ráli : 693, 698, 701, 703, 705, 713-714, 717, 719, 722, 730, 733, 737-738, 746, 751, 758-764, 766, 770, 777, 783, 786, 788-789, 791, 794-796, 800-802, 808, 811-812, 814-815, 818-819, 823, 829-831, 840-841, 843, 845-846, 849-850, 851⁺: [B] ĝinărál; -ráli, 852, 855-857, 860-862, 864, 870, 876-877, 881, 884, 886, 887⁺: [k] ĝenerál de armátă.
ĝenerál; generáli : 725.
ĝinărál; -ráli : 726, 739-740, 827.
ĝenĕrál; ĝinĕráli : 727.
ĝinărál; ĝineráli : 735.
ĝinărálu [a]; -ráli : 736.
ĝinărál; ĝinĕráli : 742.
ĝenerál; ĝineráli : 749.
ĝinărál; ĝinăráli : 753.
ĝinerár; -ràri, -ráli : 769.
ĝinerál; -ráli : 780.
ĝinerál; -ráli : 790.
ĝinerál; -ráli : 813, 871-873, 878, 882, 891.
ĝenerál(u); -ráli : 828, 837, 868.
ĝinĕrál; -ráli : 835.
ĝinerál; -ráli : 839.
ĝinerálu; -ráli : 844, 848, 858, 892.
ĝenerál; -ráli : 847, 859, 885.
ĝinerál(u); -ráli : 863, 865, 866⁺: [*] ĝeneráli, 869.
ĝenerál; -ráli : 874.
ĝenerál; -ráli : 875, 883, 889.
ĝenerál; -ráli : 898.

Note la hartă:
II. 829: Subiectul silabisește: prizi-onér.

COOPERATIVĂ, pl. „*coopérative, magasin rural*“

[1725]

I. [Întrebare indirectă]. De unde îţi cumperi în sat sare, zahăr, unelte şi alte lucruri de care ai nevoie?

NALR-Olt. 368; ALRR-Mar. 728; ASLEF 757.

TELEFON, pl. „*téléphone*“

[1726]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zice la acela pe care-l pui la ureche (GEST) şi cu care poţi vorbi cu cineva care e departe, în alt loc?

NALR-Olt. MN, plş. 52, ALRR-Mar. 729.

II. telefón; -foáne: 671-672, 674, 676, 678-690, 728, 730-732, 735, 737, 743-745, 747-748, 750, 752, 754-763, 765-770, 771⁺: [B] tilifón, 772-776, 777⁺: recĕptóru dă ~, 778, 780-782, 784-785, 807, 811-812, 814-822, 824-830, 832, 835, 845, 853, 885, 888, 890, 893⁺: sau tilifuón; -fuáne, 894, 896, 900.
telefón; -fuáne: 673, 675, 677, 692-697, 699-719, 720⁺: [B] tilifón, 786, 798, 810, 813, 834, 837-838, 840-841, 843, 849-851, 854, 856-857, 862, 864, 867.
telefón; -fuåne: 691, 698.
telifón; -foáne: 721, 729, 734, 739, 863.
telefón; -foáne: 722-727, 736, 740-741, 746, 751, 783.
recĕptór; -toáre, telefón; -foáne: 733, 779.
tilifón; -foáne: 738, 742, 753, 877.
telefón; -foáne, [B] tilifón: 749.
recĕptóri, telefón; -foáne: 764.
telefuón; -fuáne: 787⁺: am telifuonát, 799, 804, 860.
tilifuón; -fuáne: 788-789, 800-801, 831, 842, 861, 869, 881⁺: [R] telefón; -foáne.
telefuón; telefuáne: 790, 859.
telefuón; -fuáne, [B] tilifuón; -fuáne: 791-792, 795, 805.
telifuón; -fuáne: 793.
telefuón; -fuáne: 794, 797, 802-803, 806, 808-809, 847, 852, 858, 870.
telefuón; -fuáne: 796, 839, 866.
telefón; -foáne: 823, 879.
telefón; [K] tilifón: 833.
tilifónu; -fuáne: 836, 855.
telefónu; -fuáne: 844, 846, 868.
telefuónu; -fuáne: 848.
tilifuónu; -fuáne: 855.
telefónu; -fuáne: 865.
telefón; -foáne: 871, 883, 889.
tvelefuón; -fuoáne: 872.
tilifón; -foáni: 873.
telifuón; -fuáni: 874.
tilifuón; -fuoáni: 875.
telefón; tilifoáne: 876.
tilifuón; -fuáne: 878.
telefuón; -foáne: 880, 891.
tilifón; -fuáne: 882.
telefuón; -foáne: 884, 895⁺: aparát; -ráte.
tilefón; -foáne: 886.
tielief uón; -foánie: 887, 898.
tilifónu; -foáne: 892.
telefuón; -fuoáne: 897.
telefónu; -foáne: 899.

TELEGRAMĂ, pl. „*télégramme*“

[1727]

I. [Întrebare indirectă]. Când vrei să dai o veste, cât mai repede (nu prin scrisoare ori telefon), la cineva care-i departe, ce-i trimiţi?
ALR II s.n. 877; ALRM II s.n. 695; NALR-Olt. MN, plş. 52; ALRR-Mar. 730.

II. telegrámă; -gráme: 671, 678-683, 685-688, 693, 695-697, 699-700, 703-708, 710-712, 716-720, 728-733, 737, 742, 745-747, 752-754, 757, 759-760, 763-765, 767, 772, 774, 776-779, 781-782, 784, 799, 804, 809, 812-813, 817, 820-822, 824-825, 829-830, 837-838, 841, 849, 852-854, 856-858, 860, 862, 864, 885, 888, 897, 899-900.
telegrámă; -grămi: 672-677, 684, 689-692, 694, 698, 701-702, 709, 713-715, 725-726, 735, 738-741, 743-744, 748, 750, 755-756, 758, 761-762, 766, 769-771, 773, 775, 780, 783, 785-787, 789-792, 794-795, 797-798, 802-803, 805-808, 811, 814-816, 818-819, 826-828, 832, 834-835, 840, 843, 845, 850-851, 855, 861, 865-867, 870, 884, 890, 893-895.
telegrámă; -grámi: 721.
telegrámă; -gráme: 722, 749, 751, 857, 883.
telegrámă; -gráme, [K] -grăn: 723.
telegrámă; -grăn: 724, 727, 736, 836, 844, 863.
teligrámă; -grămi: 734.
telegrámă; -grămi: 768, 796, 823.
tiligrámă; -grămi: 788, 800-801, 831, 842, 846, 877.
telegrámă; -grămi: 793, 847, 871.
telegrámă; -gráme: 810.
telegrámă, tiligrámă: 833.
telegrámă; -gráme: 839, 868.
telegrámă; -grămi, [B] -grăn: 848.
telegrámă; -grămi: 859.
telegrámă; -gráme: 869.
telegrámă; -gráme: 872, 880.
telegrámă; -grámi: 873.
telegrámă; -grámi: 874, 889.
teligrámă; -grămi: 875.
tiligrámă; -grămi: 876, 882.
tiligrámă; -gráme: 878.
telegrámă; -gráme: 879.
telegrámă; -gráme: 881.
telegrámă; tiligrămi: 886.
tieliegrámă; -grámie: 887.
teligrámă; -gráme: 891.
teligrámă; -gráme: 892, 896.
tvelieegrámă; -grămi: 898.

Note la hartă:

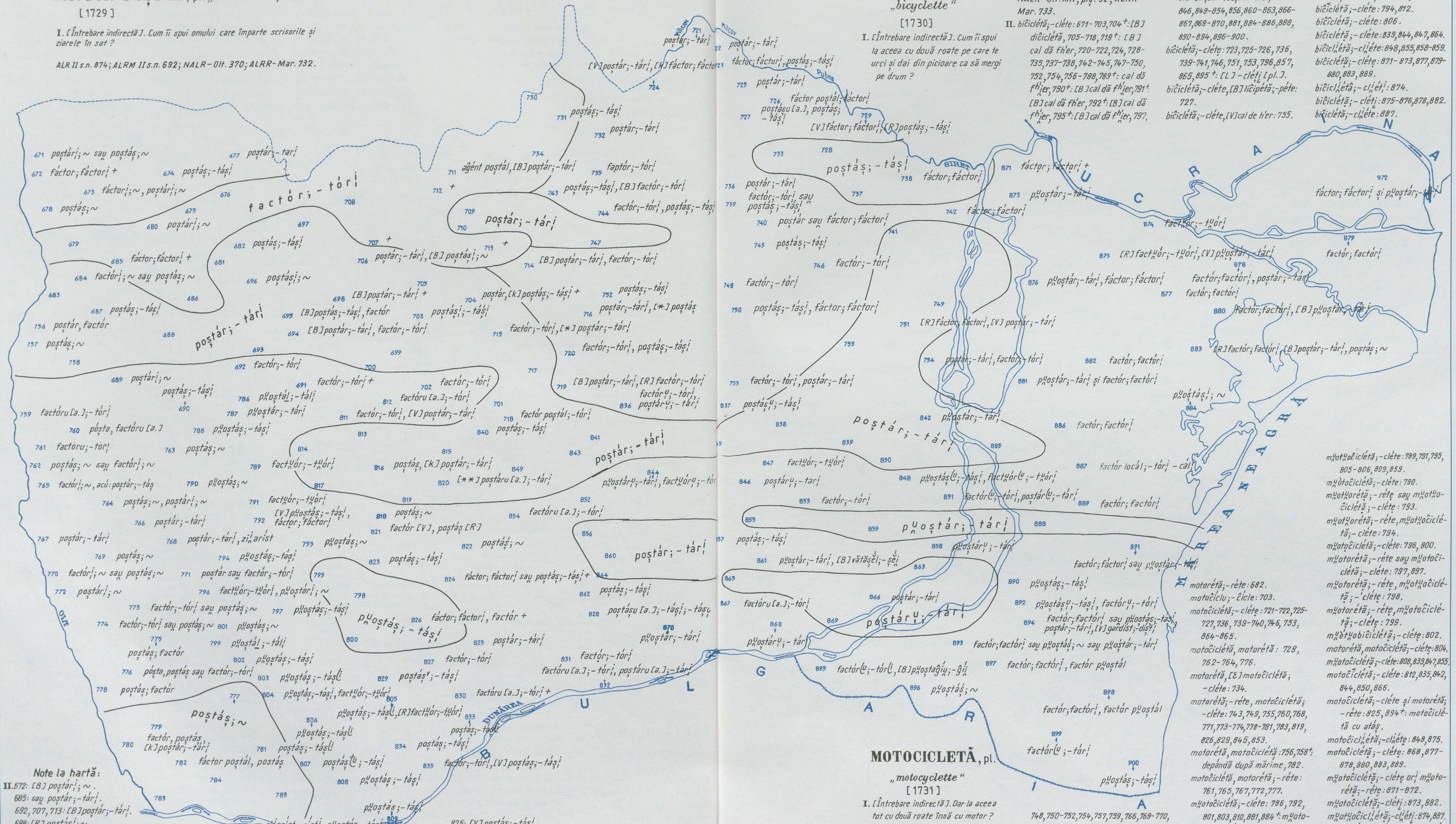
II. 692, 693: coperativă.
706: coperativă.
712: [V] prăvălie; -lii.
778: pă timpuri - dugánă, prăvălie.
780: [V] prăvălie.
784: la magazinu universál: la alimentară, la fieroáse, la cofetărie, la confécţii [au toate aceste magazine în localitate].
787: cuomperativă; -tive.
789: sau magazin; -zine.
803: alimentare; -tări, prăvălie; -lii.
810: [σ] cuoperativă; -tive.
821: coperativă - cu manifăctúră.
824: prăvălie - stílu vek.
896: „prăvălie pentru textile, dugheană pentru mărunţişuri“.

FACTOR POȘTAL, pl. *„facteur (des postes)“*

[1729]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui omului care împarte scrisorile și ziarele în sat?

ALR II s.n. 874; ALRM II s.n. 692; NALR-Olt. 370; ALRR-Mar. 732.

Note la hartă:

II. 672: [B] poștári; ~.
685: sau poștár; -tári.
692, 707, 713: [B] poștár; -tári.
698: [R] poștáși; ~.
704: [*] poștár.
712: [B] poștáru [a.].
824: factóru ie mai nou, poștáșu ie mai veik.

825: [V] poștáș; -tási.
830: zis și poștáș; -tási.
871: factoriță; -riți [f.].

BICICLETĂ, pl. *„bicyclette“*

[1730]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la aceea cu două roate pe care te urci și dai din picioare ca să mergi pe drum?

ALR II s.n. 866; ALRM II s.n. 684; NALR-Olt. MN, pls. 52; ALRR-Mar. 733.

II. bicicletă; -clete: 671-703, 704+: [B] dicicletă, 705-718, 719+: [B] cal dă fh'er, 720-722, 724, 728-735, 737-738, 742-745, 747-750, 752, 754, 756-788, 789+: cal dă fhier, 790+: [B] cal dă fhier, 791+: [B] cal dă fh'er, 792+: [B] cal dă fhier, 795+: [B] cal dă fhier, 797, 799-800, 803-805+: [B] cal dă fier, 809-811, 813-838, 840-843, 845-846, 849-854, 856, 860-863, 866-867, 869-870, 881, 884-886, 888, 890-894, 896-900.
bicicletă; -clete: 723, 725-726, 736, 739-741, 746, 751, 753, 796, 857, 865, 895+: [L] -cleți [pl.].
bicicletă; -clete, [B] licipetă; -pete: 727.
bicicletă; -clete, [V] cal de h'er: 755.
bicicletă; -clete: 793+: [B] cal dă fier, 798, 801-802, 807-808, 868.
bicicletă; -clete: 794, 812.
bicicletă; -clete: 806.
bicicletă; -clete: 839, 844, 847, 864.
biciclietă; -cliete: 848, 855, 858-859.
bicicletă; -clete: 871-873, 877, 879-880, 883, 889.
biciclietâ; -clieti: 874.
bicicletă; -cleți: 875-876, 878, 882.
bicicletă; -cliete: 887.

MOTOCICLETĂ, pl. *„motocyclette“*

[1731]

I. [Întrebare indirectă]. Dar la aceea tot cu două roate însă cu motor?
NALR-Olt. MN, pls. 52; ALRR-Mar. 734.

II. motocicletă; -clete: 671-681, 683-702, 704-720, 723-724, 729-733, 735, 737-738, 741-742, 744-745, 747-748, 750-752, 754, 757, 759, 766, 769-770, 775, 784-785, 807, 811, 813-818, 820-824, 827-828, 830-834, 836-838, 840-841, 843, 846, 849, 851-852, 854, 856-858, 860-863, 867, 869-870, 885-886, 888, 890, 893, 898.
motoretă; -rete: 682.
motociclu; -cicle: 703.
motocicletă; -clete: 721-722, 725-727, 736, 739-740, 746, 753, 864-865.
motocicletă, motoretă: 728, 762-764, 776.
motoretă, [E] motocicletă; -clete: 734.
motoretă; -rete, motocicletă; -clete: 743, 749, 755, 760, 768, 771, 773-774, 778-781, 783, 819, 826, 829, 845, 853.
motoretă, motocicletă: 756, 758+: depándă după mărime, 782.
motocicletă, motoretă; -rete: 761, 765, 767, 772, 777.
muotocicletă; -clete: 786, 792, 801, 803, 810, 881, 884+: muotoretă; -rete, 891-892, 899-900.
muotocicletă; -clete, muotoretă; -rete: 787.
muòtuocicletă; muocicletę [k] muotuocicletę: 788.
muotuocicletă; -clete: 789, 791, 795, 805-806, 809, 859.
muòtocicletă; -clete: 790.
muotuoretă; -rete sau muotuocicletă; -clete: 793.
muotuoretă; -rete, muotuocicletă; -clete: 794.
muotocicletă; -clete: 796, 800.
muotoretă; -rete sau muotocicletă; -clete: 797, 897.
muotoretă; -rete, muotuocicletă; -clete: 798.
muotoretă; -rete, muotocicletă; -clete: 799.
muòtuobicicletă; -clete: 802.
motoretă, motocicletă; -clete: 804.
muotocicletă; -clete: 808, 839, 847, 855.
motocicletă; -clete: 812, 835, 842, 844, 850, 866.
motocicletă; -clete și motoretă; -rete: 825, 894+: motocicletă cu atáș.
motociclietă; -cliete: 848, 875.
motocicletă; -clete: 868, 877-878, 880, 883, 889.
muotocicletă; -clete ori muotoretă; -rete: 871-872.
muotocicletă; -cleți: 873, 882.
muotuociclietă; -clieți: 874, 887.
muotoretâ; -reți, muotocicletâ; -cleți: 876.
muotocicletă; -clete: 879, 896.
muotoretă; -rete, muotocicletă; -cleți: 895.

FERĂSTRĂU, pl. „ scie "

[1744]

I. [Întrebare indirectă]. (vezi chest., fig. 38).

ALR II s.n. 553; ALRM II s.n. 369; NALR-Olt. 574; ALRR-Mar. 746; ALM 117; ALF 1205; AIS 552; ALL 238; ALG 133-134; ALMC 1031-1032; ALPO 482; ALA 1130, 1135; ALC 1184; ALAL 303; ALB 579; ALFC 416; ALJA 501, 553, 567; ALLOc. 360 *; ALLR 617; ALN 483.

TOPOR, pl. „ hache "

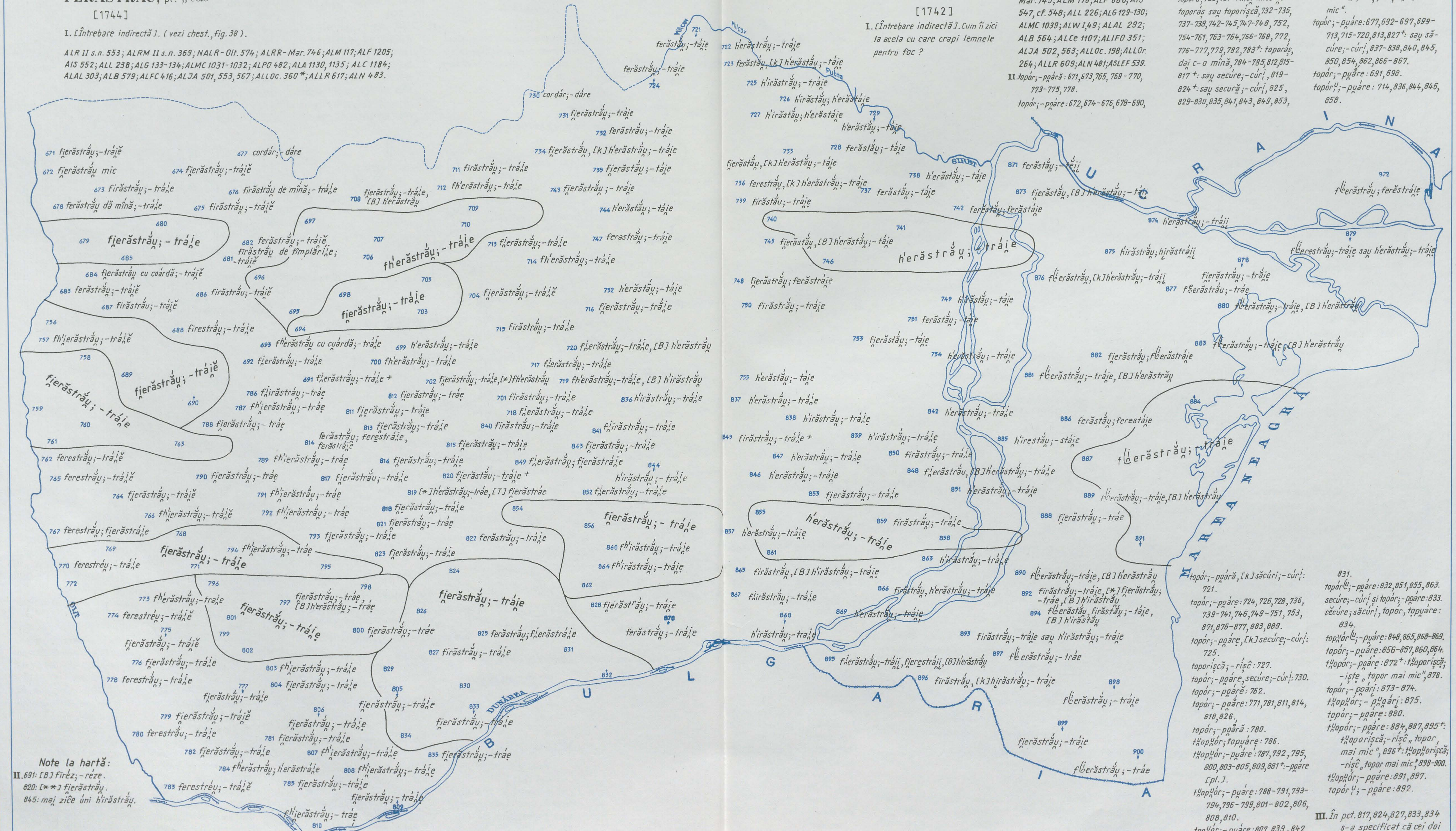
[1742]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la acela cu care crapi lemnele pentru foc ?

NALR-Olt. MN, pls. 97-98; ALRR-Mar. 745; ALM 176; ALF 680; AIS 547, cf. 548; ALL 226; ALG 129-130; ALMC 1039; ALW I,49; ALAL 292; ALB 564; ALCe 1107; ALIFO 351; ALJA 502, 563; ALLOc. 198; ALLOr. 264; ALLR 609; ALN 481; ASLEF 539.

II. topór; -poáră : 671, 673, 765, 769-770, 773-775, 778.
topór; -poáre : 672, 674-676, 678-690, 722, 723+: săcúrea-i mai nică ca topóru, 729, 731+: mai mică ie toporáș sau toporíșcă, 732-735, 737-738, 742-745, 747-748, 752, 754-761, 763-764, 766-768, 772, 776-777, 779, 782, 783+: toporáș, dai c-o mînă, 784-785, 812, 815-817 +: sau secúre; -cúri, 819-824 +: sau secúră; -cúri, 825, 829-830, 835, 841, 843, 849, 853, 879, 882, 885-886, 888, 890, 893, 894+: tuoporáș; -ráșe „ topor mai mic ".
topór; -puáre: 677, 692-697, 699-713, 715-720, 813, 827+: sau săcúre; -cúri, 837-838, 840, 845, 850, 854, 862, 866-867.
topór; -puåre : 691, 698.
topóri; -puáre : 714, 836, 844, 846, 858.
topór; -poáră, [k] săcúri; -cúri: 721.
topór; -poáre : 724, 726, 728, 736, 739-741, 746, 749-751, 753, 871, 876-877, 883, 889.
topór; -poáre, [k] secúre; -cúri: 725.
toporíșcă; -ríșĉ : 727.
topór; -poáre, secúre; -cúri: 730.
topór; -poárĕ : 762.
topór; -poåre: 771, 781, 811, 814, 818, 826.
topór; -poåră : 780.
tuopuór; topuáre : 786.
tuopuór; -puáre : 787, 792, 795, 800, 803-805, 809, 881+: -poáre [pl.].
tuopuór; -puáre : 788-791, 793-794, 796-799, 801-802, 806, 808, 810.
topuór; -puáre : 807, 839, 842, 847, 852, 859, 861, 870.
topóru; -poáre : 828.
săcúre; -cúri, topór „ la Oltenia": 831.
topóru; -poáre : 832, 851, 855, 863.
secúre; -cúri și topór; -poáre : 833.
sĕcúre; săcúri, topor, topuáre : 834.
topuóru; -puáre : 848, 865, 868-869.
topór; -puáre : 856-857, 860, 864.
tuopór; -poáre : 872+ : tuoporíșcă; -iște „ topor mai mic", 878.
topór; -poári : 873-874.
tuopuór; - puoári : 875.
topór; -poáre : 880.
tuopór; -poáre : 884, 887, 895+: tuoporíșcă; -ríșĉ „ topor, mai mic", 896+: tuopuoríșcă; -ríșĉ „ topor mai mic", 898-900.
tuopuór; -poáre : 891, 897.
topóru; -poáre : 892.

III. În pct. 817, 824, 827, 833, 834 s-a specificat că cei doi termeni sunt sinonimi.

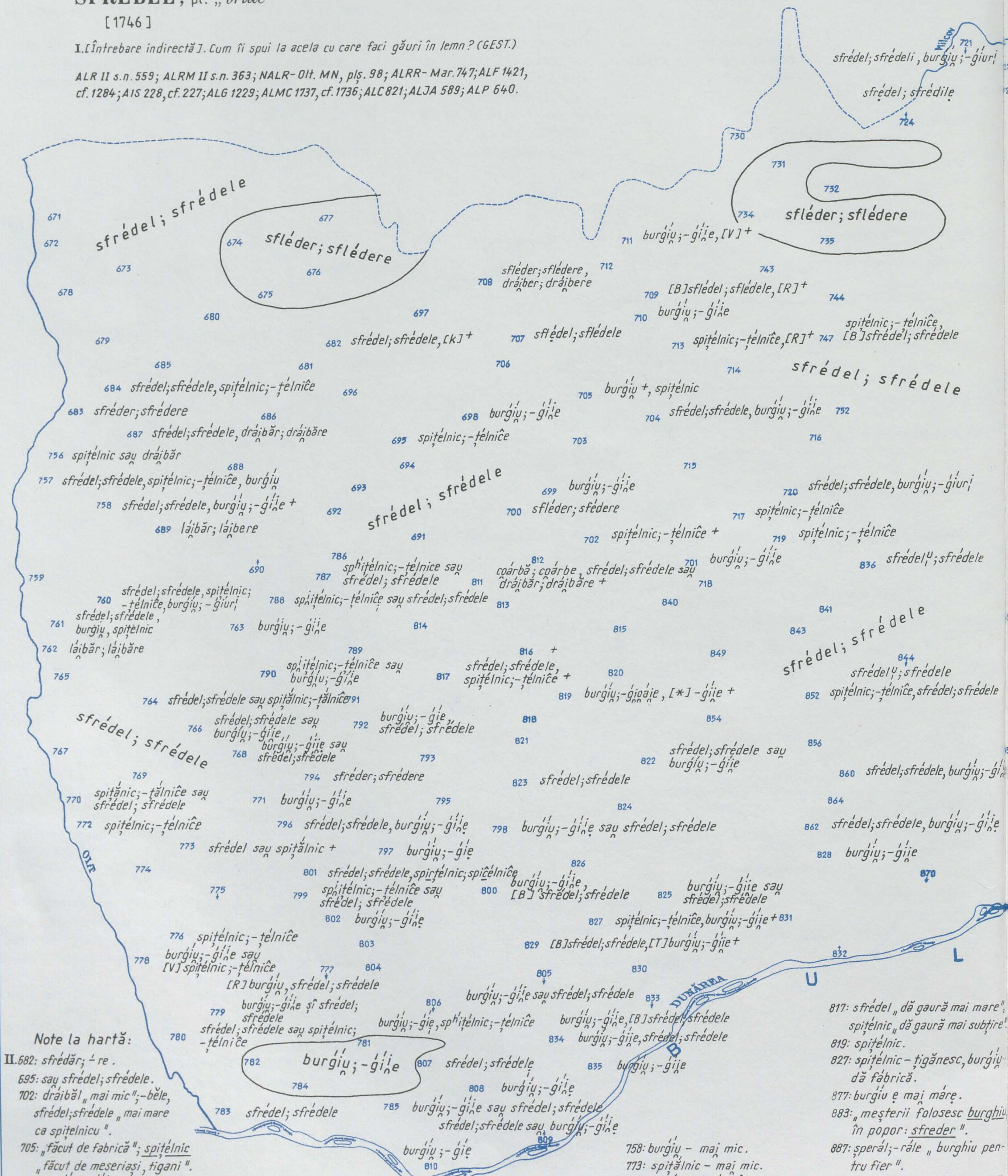
Note la hartă:
II. 691: [B] firéz; -réze.
820: [**] fierăstrău.
845: mai ziĉe úni hirăstrău.

SFREDEL, pl. „*vrille*“

[1746]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la acela cu care faci găuri în lemn? (GEST.)

ALR II s.n. 559; ALRM II s.n. 363; NALR-Olt. MN, plș. 98; ALRR-Mar. 747; ALF 1421, cf. 1284; AIS 228, cf. 227; ALG 1229; ALMC 1737, cf. 1736; ALC 821; ALJA 589; ALP 640.

Note la hartă:

II. 682: sfrédăr; ⸗re.
695: sau sfrédel; sfrédele.
702: dráibăl „mai mic“; -běle, sfrédel; sfrédele „mai mare ca spițelnicu“.
705: „făcut de fabrică“; spițélnic „făcut de meseriași, țigani“.
709: burgíu; -gíie.
711: sfléder; sfledére.
713: drájbăr; drájbere.
758: burgíu – maj mic.
773: spițălnic – maj mic.
816: spițélnic; -țélniĉe „la găuri mai mici“, burgíu; -gíie „subțire ca un creion“.
817: sfrédel „dă gaură mai mare“, spițélnic „dă gaură mai subțire“.
819: spițélnic.
827: spițélnic – țigănesc, burgíu dă fábrică.
877: burgíu e maj máre.
883: „meșterii folosesc burghiu, în popor: sfreder“.
887: sperál; -ŕale „burghiu pentru fier“.

III. 811: întrebare greșit înțeleasă: arătându-mi obiectul, văd că e vorba de coarbă.

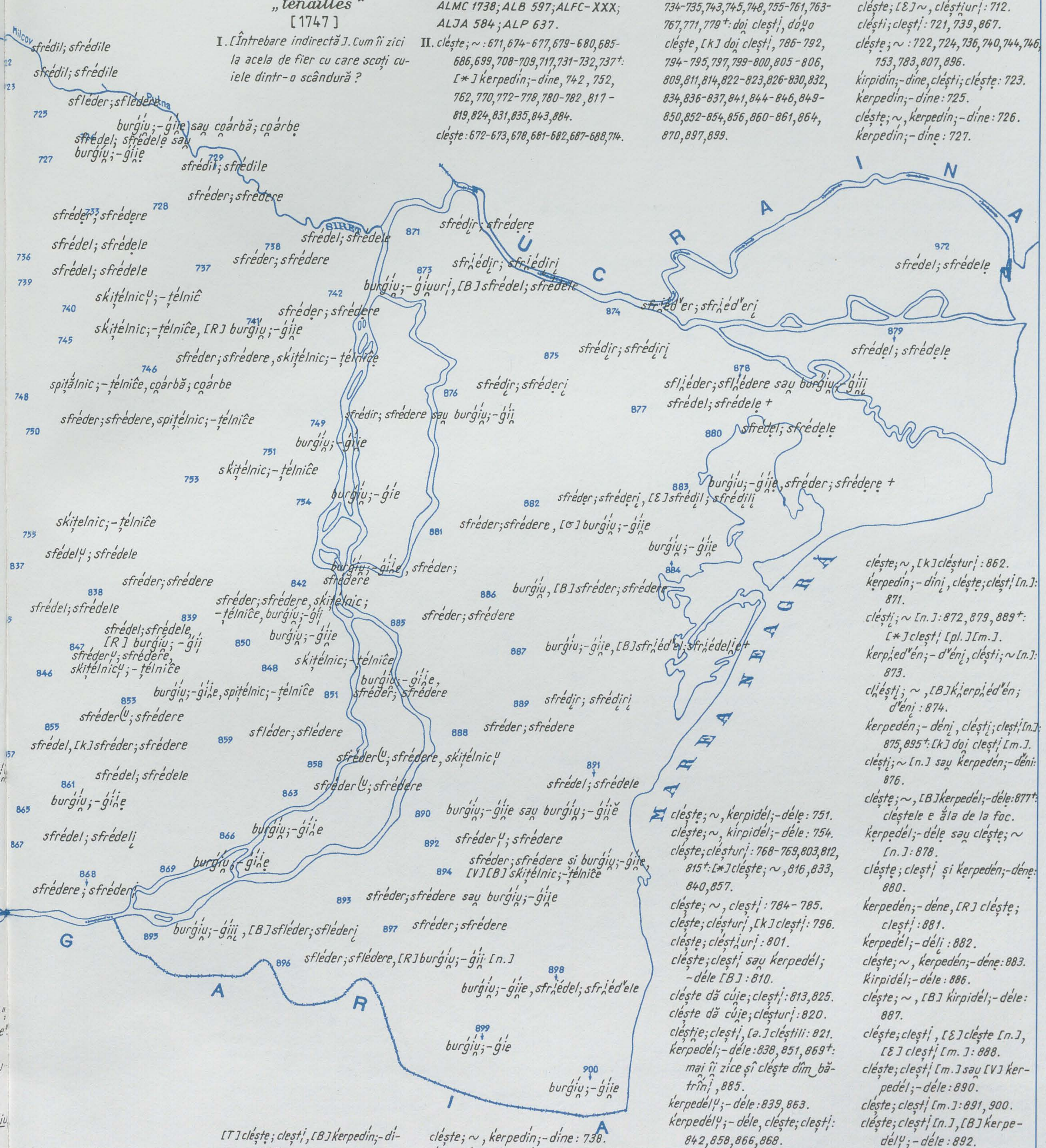
CLEȘTE (de scos cuie), pl. „*tenailles*“

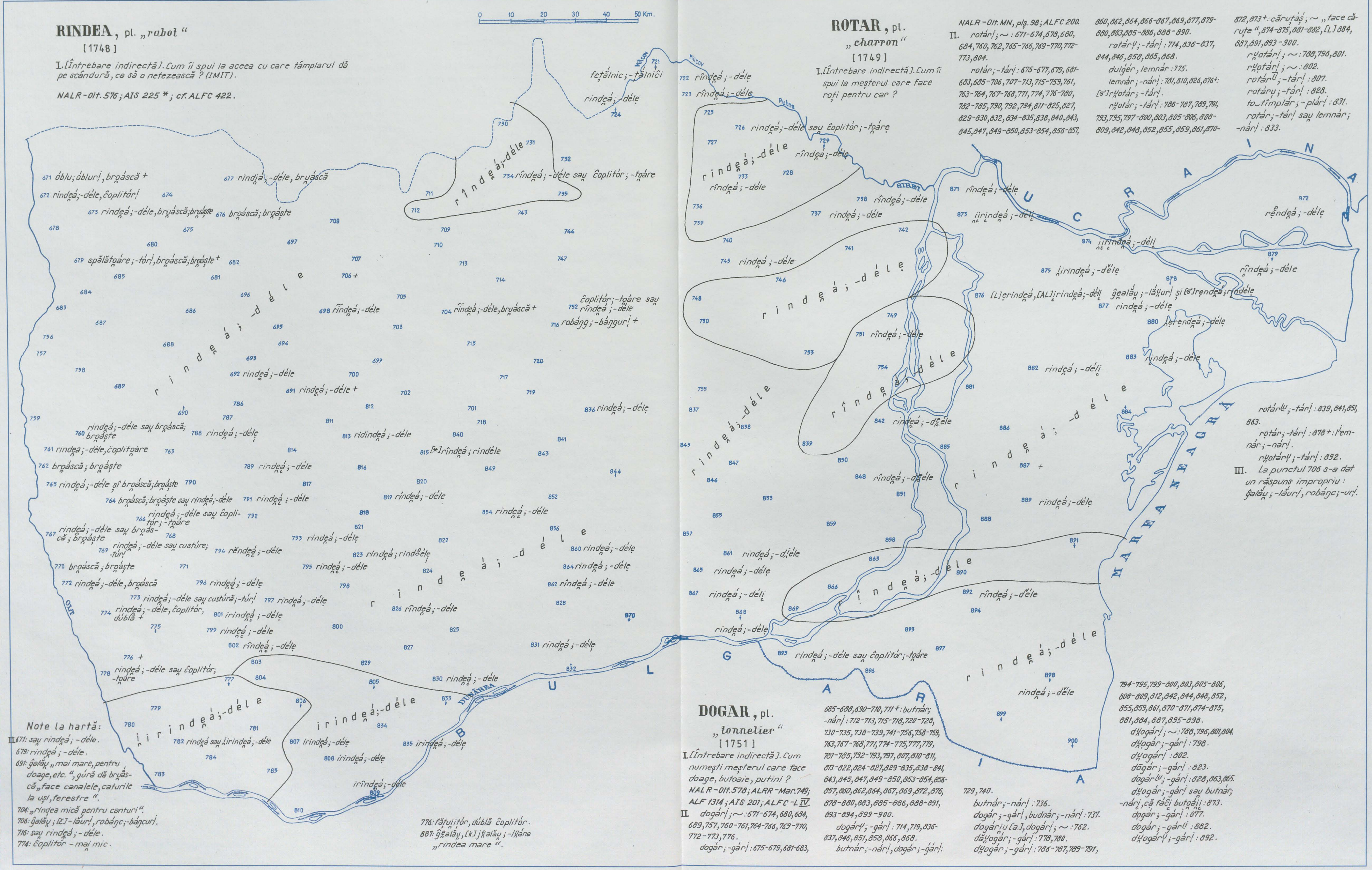
[1747]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la acela de fier cu care scoți cuiele dintr-o scândură?

NALR-Olt. MN, plș. 98; ALRR-Mar. 748; ALM 315; ALF 1293; AIS 224; ALMC 1738; ALB 597; ALFC-XXX; ALJA 584; ALP 637.

II. cléște; ~: 671, 674-677, 679-680, 685-686, 699, 708-709, 717, 731-732, 737+: [*] kerpedín; -díne, 742, 752, 762, 770, 772-778, 780-782, 817-819, 824, 831, 835, 843, 884.
cléște: 672-673, 678, 681-682, 687-688, 714.
cléște; cléșți: 683-684, 691-698, 700-707, 710-711, 713, 715-716, 718-720, 734-735, 743, 745, 748, 755-761, 763-767, 771, 779+: doj cleșți, dóuo cléște, [k] doj cleșți, 786-792, 794-795, 797, 799-800, 805-806, 809, 811, 814, 822-823, 826-830, 832, 834, 836-837, 841, 844-846, 849-850, 852-854, 856, 860-861, 864, 870, 897, 899.
cléște; cléșturi [?], [ɛ] cleșți: 689.
cléște; cléștiuri: 690.
cléște; [ɛ] ~, cléștiuri: 712.
cléști; cleșți: 721, 739, 867.
cléște; ~: 722, 724, 736, 740, 744, 746, 753, 783, 807, 896.
kirpidín; -díne, cléști; cléște: 723.
kerpedín; -díne: 725.
cléște; ~, kerpedín; -díne: 726.
kerpedín; -díne: 727.
[T] cléște; cleșți, [B] kerpedín; -díne: 728.
kerpedín; -díne, [R] cléște; cleșți: 729.
cléște; ~, [k] cléșturi: 730.
cléște; cleșți, kerpedín; -díne: 733.
cléște; ~, kerpedín; -díne: 738.
kerpedél; -déle, cléște; ~: 741.
cléște de cuie; cléșturi: 747.
cléște; cleșți, kirpidél; -déle: 749.
cléște; cleșți: 750, 793, 798, 802, 804, 808, 865.
cléște; ~, kerpidél; -déle: 751.
cléște; ~, kirpidél; -déle: 754.
cléște; cléșturi: 768-769, 803, 812, 815+: [*] cléște; ~, 816, 833, 840, 857.
cléște; ~, cleșți: 784-785.
cléște; cléșturi, [k] cleșți: 796.
cléște; cléștiuri: 801.
cléște; cleșți sau kerpedél; -déle [B]: 810.
cléște dă cuie; cleșți: 813, 825.
cléște dă cuie; cléșturi: 820.
cléștie; cleșți, [a.] cléștili: 821.
kerpedél; -déle: 838, 851, 869+: maj îi zice și cléște dîm bătrîni, 885.
kerpedélu; -déle: 839, 863.
kerpedélu; -déle, cléște; cleșți: 842, 858, 866, 868.
cléște; cleșți, [B] kerpedél; -déle: 847.
kerpedél; -déle, cléște; cleșți: 848, 855.
cléște; cleșți, kerpetín; -tíne: 859.
cléște; ~, [k] cléșturi: 862.
kerpedín; -díni, cléște; cléști [n.]: 871.
cléști; ~ [n.]: 872, 879, 889+: [*] cleșți [pl.] [m.].
kerpiedvén; -dvéni, cléști; ~ [n.]: 873.
cliéști; ~, [B] kierpiédvén; dvéni: 874.
kerpedén; -déni, cléști; cleșți [n.]: 875, 895+: [k] doj cleșți [m.].
cléști; ~ [n.] sau kerpedén; -déni: 876.
cléște; ~, [B] kerpedél; -déle: 877+: cleștele e ăla de la foc.
kerpedél; -déle sau cléște; ~ [n.]: 878.
cléște; cleșți și kerpedén; -déne: 880.
kerpedén; -déne, [R] cléște; cleșți: 881.
kerpedél; -déli: 882.
cléște; ~, kerpedén; -déne: 883.
kirpidél; -déle: 886.
cléște; ~, [B] kirpidél; -déle: 887.
cléște; cleșți, [ɛ] cléște [n.], [ɛ] cleșți [m.]: 888.
cléște; cleșți [m.] sau [V] kerpedél; -déle: 890.
cléște; cleșți [m.]: 891, 900.
cléște; cleșți [n.], [B] kerpedélu; -déle: 892.
cléște; cleșți [m.] sau kerpedén; -déne: 893.
cléște; cleșți [m.], [V] [B] kerpidél; -déle: 894.
cléște; dóuă sau doj cleșți: 898.

RINDEA, pl. „rabot“

[1748]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la aceea cu care tâmplarul dă pe scândură, ca să o netezească? (IMIT).

NALR-Olt. 576; AIS 225 *; cf. ALFC 422.

Note la hartă:

II. 671: sau rindeá; -déle.
679: rindeá; -déle.
691: ĝalắu „mai mare, pentru doage, etc.“, gúră dă bruås-că „face canalele, caturile la uși, ferestre“.
704: „rindea mică pentru canturi“.
706: ĝalắu; [ɛ] -lắuri, robáŋc; -báŋcuri.
716: sau rindeá; -déle.
774: ĉoplitór – mai mic.

776: făţuitór, dúblă ĉoplitór.
887: ĝealău, [k] ĵealău; -lgăne „rindea mare“.

ROTAR, pl. „charron“

[1749]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la meșterul care face roţi pentru car?

NALR-Olt. MN, plș. 98; ALFC 200.

II. rotári; ~: 671-674, 678, 680, 684, 760, 762, 765-766, 769-770, 772-773, 804.

rotár; -tári: 675-677, 679, 681-683, 685-706, 707-713, 715-759, 761, 763-764, 767-768, 771, 774, 776-780, 782-785, 790, 792, 794, 811-825, 827, 829-830, 832, 834-835, 838, 840, 843, 845, 847, 849-850, 853-854, 856-857, 860, 862, 864, 866-867, 869, 877, 879-880, 883, 885-886, 888-890.

rotárᵘ; -tári: 714, 836-837, 844, 846, 858, 865, 868.

dulgér, lemnár: 775.

lemnár; -nári: 781, 810, 826, 876+: [ɕ] ruotár; -tári.

ruotár; -tári: 786-787, 789, 791, 793, 795, 797-800, 803, 805-806, 808-809, 842, 848, 852, 855, 859, 861, 870-872, 873+: căruțáș; ~ „face căruțe“, 874-875, 881-882, [L] 884, 887, 891, 893-900.

ruotári; ~: 788, 796, 801.

ruotári; ~: 802.

rotárᵘ; -tári: 807.

rotáru; -tári: 828.

to‿tîmplár; -plári: 831.

rotár; -tári sau lemnár; -nári: 833.

rotárlu; -tári: 839, 841, 851, 863.

rotár; -tári: 878+: lemnár; -nári.

ruotárᵘ; -tári: 892.

III. La punctul 706 s-a dat un răspuns impropriu: ĝalắu; -lắuri, robáŋc; -uri.

DOGAR, pl. „tonnelier“

[1751]

I. [Întrebare indirectă]. Cum numești meșterul care face doage, butoaie, putini?
NALR-Olt. 578; ALRR-Mar. 749; ALF 1314; AIS 201; ALFC-L IV.

II. dogári; ~: 671-674, 680, 684, 689, 757, 760-761, 764-766, 769-770, 772-773, 776.

dogár; -gári: 675-679, 681-683, 685-688, 690-710, 711+: butnár; -nári: 712-713, 715-718, 720-728, 730-735, 738-739, 741-756, 758-759, 763, 767-768, 771, 774-775, 777, 779, 781-785, 792-793, 797, 807, 810-811, 813-822, 824-827, 829-835, 838-841, 843, 845, 847, 849-850, 853-854, 856-857, 860, 862, 864, 867, 869, 872, 876, 878-880, 883, 885-886, 888-891, 893-894, 899-900.

dogárᵘ; -gári: 714, 719, 836-837, 846, 851, 858, 866, 868.

butnár; -nári, dogár; -gári: 729, 740.

butnár; -nári: 736.

dogár; -gári, budnár; -nári: 737.

dogáriu [a.], dogári; ~: 762.

dăuogár; -gári: 778, 780.

duogár; -gári: 786-787, 789-791, 794-795, 799-800, 803, 805-806, 808-809, 812, 842, 844, 848, 852, 855, 859, 861, 870-871, 874-875, 881, 884, 887, 895-898.

duogári; ~: 788, 796, 801, 804.

duogár; -gári: 798.

duogári: 802.

dōgár; -gári: 823.

dogárlu; -gári: 828, 863, 865.

duogár; -gári sau butnár; -nári, că făci butoáii: 873.

dogár; -gári: 877.

dogár; -gárli: 882.

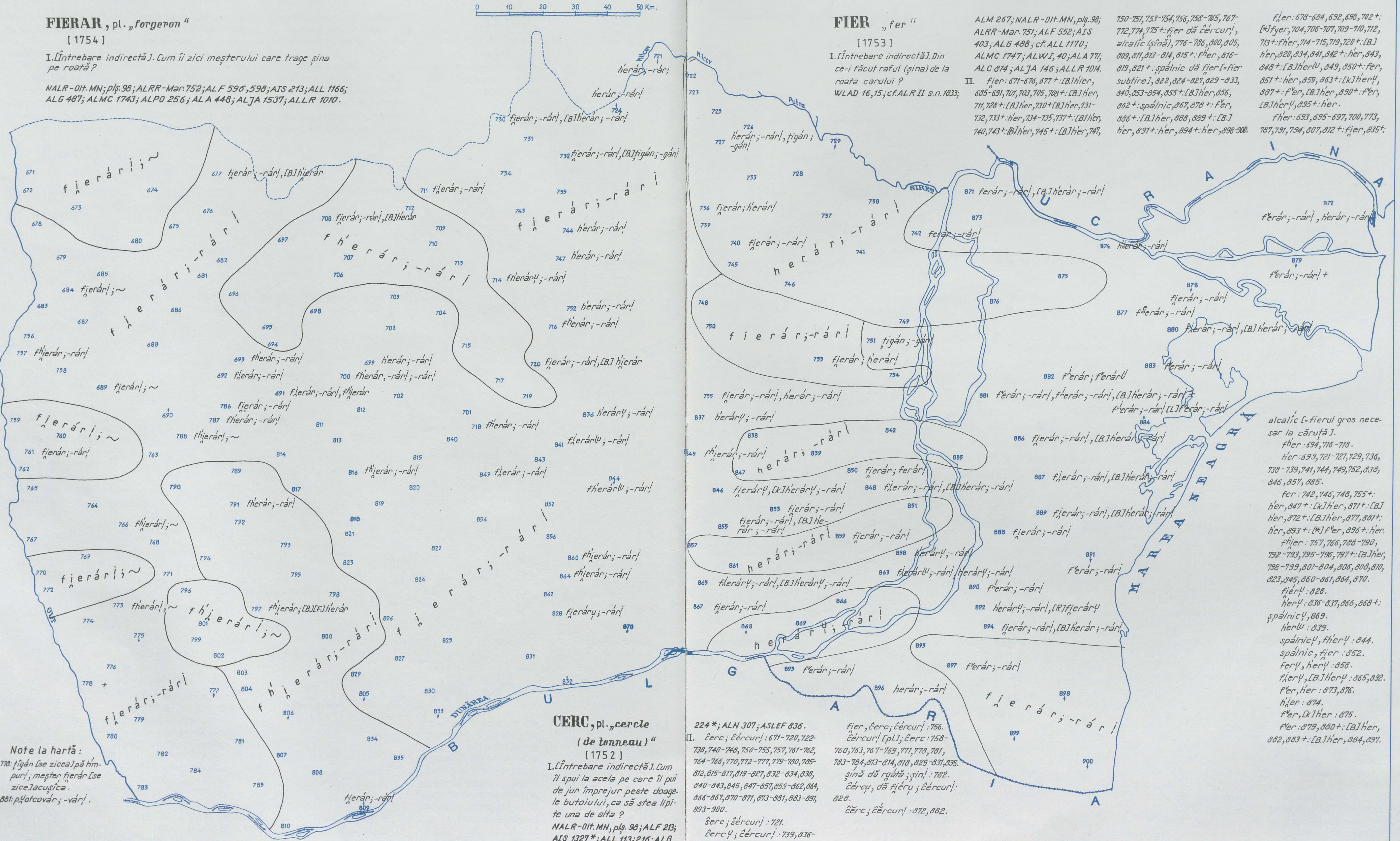
duogárᵘ; -gári: 892.

FIERAR, pl. „forgeron"

[1754]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici meşterului care trage şina pe roată?

NALR-Olt. MN; plş. 98; ALRR-Mar. 752; ALF 596, 598; AIS 213; ALL 1166; ALG 487; ALMC 1743; ALPO 256; ALA 448; ALJA 1537; ALLR 1010.

Note la hartă:

II. 778: ţîgán [se zicea] pă tímpur̦ʲ; meşter fierár [se zice] acuşîca.

881: pʷotcovár; -vár̦ʲ.

FIER „fer"

[1753]

I. [Întrebare indirectă]. Din ce-i făcut raful (şina) de la roata carului?

WLAD 16,15; cf. ALR II s.n. 1833; ALM 267; NALR-Olt. MN, plş. 98; ALRR-Mar. 751; ALF 552; AIS 403; ALG 488; cf. ALL 1170; ALMC 1747; ALW I, 40; ALA 771; ALC 814; ALJA 146; ALLR 1014.

II. fier: 671-676, 677+: [B.] hier, 685-691, 701, 703, 705, 708+: [B.] hʹer, 711, 728+: [B.] hʹer, 730+ [B.] hʹer, 731-732, 733+: hʹer, 734-735, 737+: [B.] hʹer, 740, 743+: [B.] hʹer, 745+: [B.] hʹer, 747, 750-751, 753-754, 756, 758-765, 767-772, 774, 775+: fier dă cêrcur̦ʲ, alcalîc (şînă), 776-786, 800, 805, 809, 811, 813-814, 815+: fhʹer, 816-819, 821+: spálnic dă fier [= fier subţire], 822, 824-827, 829-833, 840, 853-854, 855+: [B.] hʹer, 856, 862+: spálnic, 867, 878+: fʸer, 886+: [B.] hʹer, 888, 889+: [B.] hʹer, 891+: hʹer, 894+: hʹer, 898-900.

fier: 678-684, 692, 698, 702+: [*] fyer, 704, 706-707, 709-710, 712, 713+: fhʹer, 714-715, 719, 720+: [B.] hʹer, 820, 834, 841, 842+: hʹer, 843, 848+: [B.] hʹerᵘ, 849, 850+: fer, 851+: hʹer, 859, 863+: [k] hʹerᵘ, 887+: fʸer, [B.] hʹer, 890+: fʸer, [B.] hʹerᵘ, 895+: hʹer.

fhʹer: 693, 695-697, 700, 773, 787, 791, 794, 807, 812+: fier, 835+: alcalîc [= fierul gros necesar la căruţă].

fhʹer: 694, 716-718.

hʹer: 699, 721-727, 729, 736, 738-739, 741, 744, 749, 752, 838, 846, 857, 885.

fer: 742, 746, 748, 755+: hʹer, 847+: [k] hʹer, 871+: [B.] hʹer, 872+: [B.] hʹer, 877, 881+: hʹer, 893+: [*] fʸer, 896+: hʹer.

fhier: 757, 766, 788-790, 792-793, 795-796, 797+: [B.] hʹer, 798-799, 801-804, 806, 808, 810, 823, 845, 860-861, 864, 870.

fiérᵘ: 828.

hʹerᵘ: 836-837, 866, 868+: spálnicᵘ, 869.

hʹerᵘ: 839.

spálnicᵘ, fhʹerᵘ: 844.

spálnic, fier: 852.

ferᵘ, hʹerᵘ: 858.

fierᵘ, [B.] hʹerᵘ: 865, 892.

fʸer, hʹer: 873, 876.

hier: 874.

fʸer, [k] hʹer: 875.

fʸer: 879, 880+: [B.] hʹer, 882, 883+: [B.] hʹer, 884, 897.

CERC, pl. „cercle (de tonneau)"

[1752]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la acela pe care îl pui de jur împrejur peste doagele butoiului, ca să stea lipite una de alta?

NALR-Olt. MN, plş. 98; ALF 213; AIS 1327*; ALL 113; 216; ALG 501; ALMC 1064; ALPO 116; ALA 420-421; ALB 720; ALIFO 224*; ALN 307; ASLEF 836.

II. cerc; cércur̦ʲ: 671-720, 722-738, 740-748, 750-755, 757, 761-762, 764-766, 770, 772-777, 779-780, 785-812, 815-817, 819-827, 832-834, 838, 840-843, 845, 847-857, 859-862, 864, 866-867, 870-871, 873-881, 883-891, 893-900.

şerc; şércur̦ʲ: 721.

cercᵘ; cércur̦ʲ: 739, 836-837, 844, 846, 858, 868, 892.

cercᵘ; cércur̦ʲ: 749, 839, 863, 865, 869.

fier, cerc; cércur̦ʲ: 756.

cércur̦ʲ [pl.]; cerc: 758-760, 763, 767-769, 771, 778, 781, 783-784, 813-814, 818, 829-831, 835.

şînă dă roátă; şin̦ʲ: 782.

cérçu, dă fiéru; cércur̦ʲ: 828.

cĕrc; cĕrcur̦ʲ: 872, 882.

FIERĂRIE, pl. „*forge*"

[1756]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici locului unde lucrează fierarul ?

ALR II s.n. 537; ALRM II s.n. 357; NALR-Olt. MN, pls. 98; ALRR-Mar. 754; AIS 213*; ALMC 1744; ALB 1003; ALFC 593; cf. ALJA 1538; ALLR 1013.

Note la hartă:

II. 691: atelier; -iere.
693: dă fherăriie.
708: sau fierăriie; -rii, [B.] herăriie.
786: fierărie „magazin de unde cumperi produse de fier".
813: atelier dă ~.
835: mă duc la fherár.

FOALE

„soufflet de forge"

[1757]

I. [Întrebare indirectă]. Cum le spui la acelea cu care fierarul suflă în foc ?

ALR II MN 2212; NALR-Olt. MN, pls. 99; ALRR-Mar. 755; AIS 214*, 934; ALL 744, 1168; ALG 926; ALMC 1744; ALB 1001; ALFC 593; ALJA 1540; ALLR 1011, cf. 417; ASLEF 512.

II. foale: 671-672, 676, 678+: sau burduf, 680-681, 685-688, 738, 743, 746-747, 749, 755, 758, 760, 762-785, 812-813, 815, 817-818+: acuma [e] focjă, 819-820, 822-824, 826-833+: un ~, două ~, tot cu aceiași literă să termină, 834-835, 841, 845-846, 849, 853, 857, 886, 888, 892, 894+: fuoi; fuoiuri [n.].
fuale: 673, 677, 692, 695, 697, 700, 702, 705, 709, 711-712, 715-716, 719, 786-795, 797-802, 803+: [B.] cújniță, 804-810, 836-837, 840, 843-844, 847, 851-852, 854-856, 858-859, 861-870, 896.
foi: 674, 682-683, 689, 691, 725, 742, 756, 839+: a keri-și foile, 885.
foi; fuale: 675, 694, 796, 842, 848, 850.
foi; foale: 679, 727, 741, 750, 759, 761.
foi; ~: 684, 751.
forjă sau foale: 690.
foi; foiuri: 693, 737, 754, 877, 895.
folceac; -ceacuri: 696.
fuală; fuale: 698-699, 701, 703-704, 706-708, 710, 713, 717-718, 720.
fuală; [ɛ] foli, burdufu țiganului: 714.
foaie; foi: 721-723, 729, 736.
foală: 724, 730-731, 734, 740, 811+: [țiganii au] pufulete dă piele dă capră, 860.
foaie: 726.
[T] foi; ~, [B.] foale: 728.
foaie, foală: 732.
foiu; foi, [B] foale: 733.
foală; foale: 735, 739, 744-745, 748, 752-753.
foi, [k] foale: 757.
foale; ~ [sg.]: 814.
foale sau foala [a.]; foală: 816+: pufulete; -leți [= foale mici, din piele de capră, utilizate de fierarii ambulanți].
un foale; ~: 821.
foale sau burduf: 825.
fuale; fuală: 838.
fuoi: 871+: fuoile [art.], 879+: [sg.], 880+: [B.] fuale, 881+: foaie [sg.], 887+: [ɛ] foale, 889+: [B.] foale.
fuoi; fuoiuri: 872, 874-875, 876+: foale [pl.], 878, 897.
foaii; fuoi: 873+: țiganii mai zici foali; fuoli, [*] pă țigănești.
fuoi; ~: 882+: [f.], 884+: [m.].
foaie; fuoi: 883+: țigani zic foale.
foale sau fuoiu: 890.
fuale și fuoi: 891.
fuoi sau foale: 893, 900.
două foale; un fuoi: 898.
fuoiu; foale, fuale: 899.

CĂRBUNI, sg.

„*charbons*"

[1760]

I. [Întrebare indirectă]. Ce pune fierarul pe foc să se poată înroși fierul ?

NALR-Olt. MN, pls. 99; ALF 236; AIS 212; ALA 373; ALC 421; ASLEF 585.

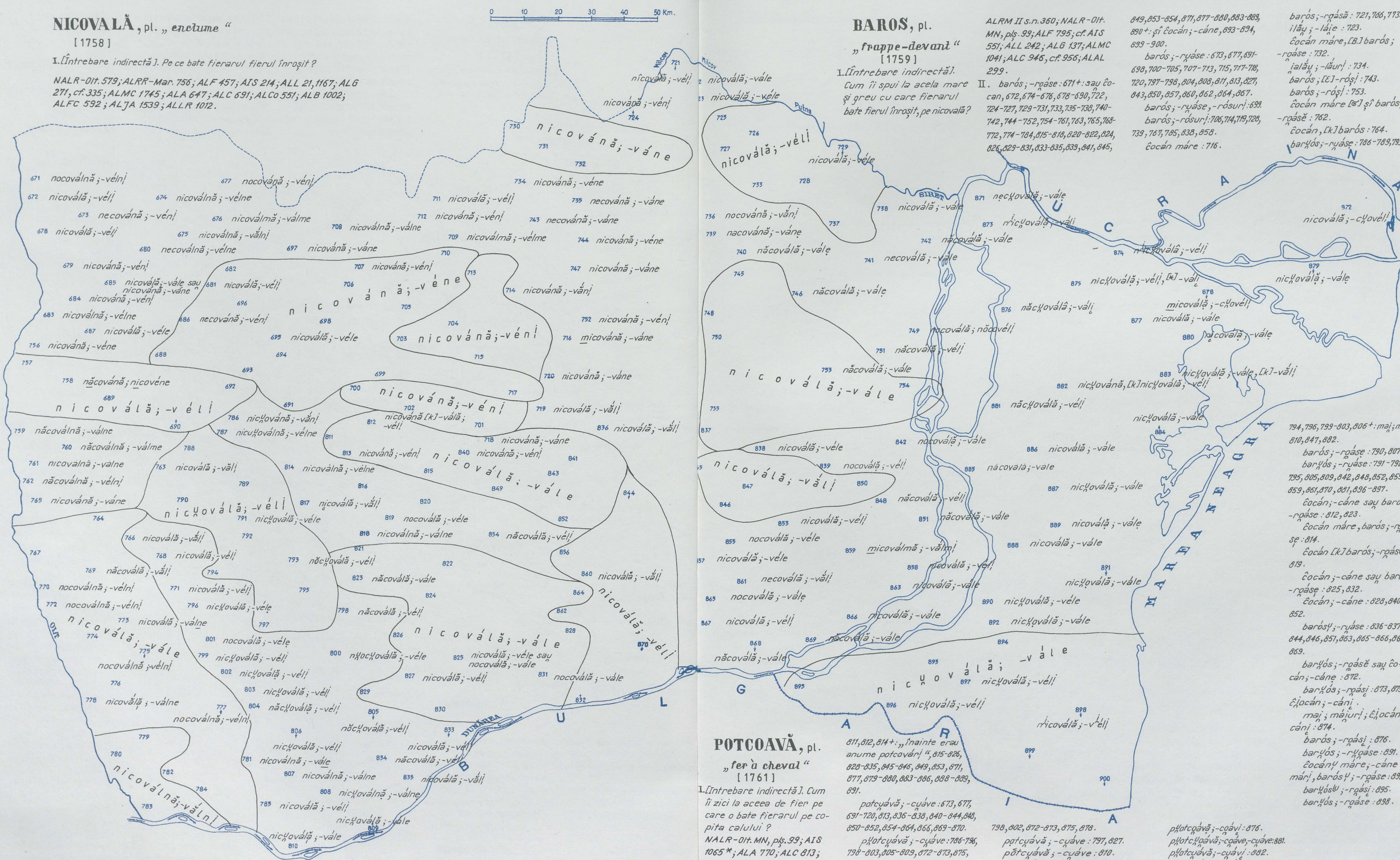
II. cărbuni; -bune: 671-677, 678+: sau mangal, 679-684, 685+: sau mangal, 686-720, 722, 724-728, 730-735, 737-738, 742-750, 752-755, 760, 763-765, 769, 771, 773, 783, 786-797, 799-800, 803, 805-807, 809-813, 815-822, 824-829, 831-834, 835+: sau coceni bătuți [= fără boabe], 836-845, 847-864, 866, 869-870, 881, 884-888, 890-893, 894+: cújniță „locul unde arde focul", 897-900.
cărbuni [sg.]; -buni: 721, 867, 896+: cărbune [sg.].
cărbuni; -bune, mangal: 723, 740.
cărbune [sg.]; -buni, mangal: 729.
cărbuni; -bun: 736.
cărbuni; -bune: 739, 741, 751, 798, 801-802, 804, 808, 823, 846, 865, 868, 872-873, 877, 879, 883.
cărbuni, mangal: 750.
cărbuni: 756-759, 761-762, 766-768, 770, 772, 774-776, 777+: ~ dă forjă, 778-780, 781+: sau coceni bătuț [= porumb curățat], 782, 784-785, 830.
cărbuni de peatră; -bune: 814.
cărbuni; -buni: 871, 874-875, 876+: mangal, 878, 880, 882, 889, 895-896.

NICOVALĂ, pl. „enclume"

[1758]

I. [Întrebare indirectă]. Pe ce bate fierarul fierul înroșit?

NALR-Olt. 579; ALRR-Mar. 756; ALF 457; AIS 214; ALL 21, 1167; ALG 271, cf. 335; ALMC 1745; ALA 647; ALC 691; ALCo 551; ALB 1002; ALFC 592; ALJA 1539; ALLR 1012.

BAROS, pl.

„frappe-devant"

[1759]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la acela mare și greu cu care fierarul bate fierul înroșit, pe nicovală?

ALRM II s.n. 360; NALR-Olt. MN, pls. 99; ALF 795; cf. AIS 551; ALL 242; ALG 137; ALMC 1041; ALC 946, cf. 956; ALAL 299.

II. barós; -roáse: 671+: sau côcan, 672, 674-676, 678-690, 722, 724-727, 729-731, 733, 735-738, 740-742, 744-752, 754-761, 763, 765, 768-772, 774-784, 815-818, 820-822, 824, 826, 829-831, 833-835, 839, 841, 845, 849, 853-854, 871, 877-880, 883-889, 890+: și côcán; -cáne, 893-894, 899-900.

barós; -ruáse: 673, 677, 691-698, 700-705, 707-713, 715, 717-718, 720, 797-798, 804, 808, 811, 813, 827, 843, 850, 857, 860, 862, 864, 867.

barós; -ruáse, -rósurí: 699.

barós; -rósurí: 706, 714, 719, 728, 739, 767, 785, 838, 858.

côcán máre: 716.

barós; -roásă: 721, 766, 773.

ilău; -láie: 723.

côcán máre, [B.] barós; -roáse: 732.

ialău; -láurí: 734.

barós; [ε]-róșí: 743.

barós; -róșí: 753.

côcán máre [σ] și barós; -roásĕ: 762.

côcán, [k] barós: 764.

baruós; -ruáse: 786-789, 793-794, 796, 799-803, 806+: mai; máe, 810, 847, 882.

barós; -roáse: 790, 807.

baruós; -ruáse: 791-792, 795, 805, 809, 842, 848, 852, 855, 859, 861, 870, 881, 896-897.

côcán; -cáne sau barós; -roáse: 812, 823.

côcán máre, barós; -roáse: 814.

côcán [k] barós; -roáse: 819.

côcán; -cáne sau barós; -roáse: 825, 832.

côcán; -cáne: 828, 840, 852.

barósu; -ruáse: 836-837, 844, 846, 851, 863, 865-866, 868-869.

baruós; -roásĕ sau côcán; -cáne: 872.

baruós; -roási: 873, 875+: ĉiocán; -cáni.

mai; máiurí; ĉiocán; cáni: 874.

barós; -roási: 876.

baruós; -ruoáse: 891.

côcánu máre; -cáne márí, barósu; -roáse: 892.

baruósu; -roási: 895.

baruós; -roáse: 898.

POTCOAVĂ, pl.

„fer à cheval"

[1761]

I. [Intrebare indirectă]. Cum îi zici la aceea de fier pe care o bate fierarul pe copita calului?

NALR-Olt. MN, pls. 99; AIS 1065*; ALA 770; ALC 813; ALB 1000*; ALFC 591.

II. potcoávă; -coáve: 671-672, 674-676, 678-690, 721-785, 804, 811, 812, 814+: „înainte erau anume potcovárí", 815-826, 828-835, 845-846, 849, 853, 871, 877, 879-880, 883-886, 888-889, 891.

potcuávă; -cuáve: 673, 677, 691-720, 813, 836-838, 840-844, 848, 850-852, 854-864, 866, 869-870.

puotcuávă; -cuáve: 786-796, 798-803, 805-809, 872-873, 875, 878, 887, 896-897, 899.

puotcuávă; -cuáve: 789, 791.

puotcuávă; -cuáve: 793, 798, 802, 872-873, 875, 878.

potcuávă; -cuáve: 797, 827.

pôtcuávă; -cuáve: 810.

potcuávă; -cuáve: 839, 847, 865, 867-868.

potcoávâ; puotcuoávi: 874.

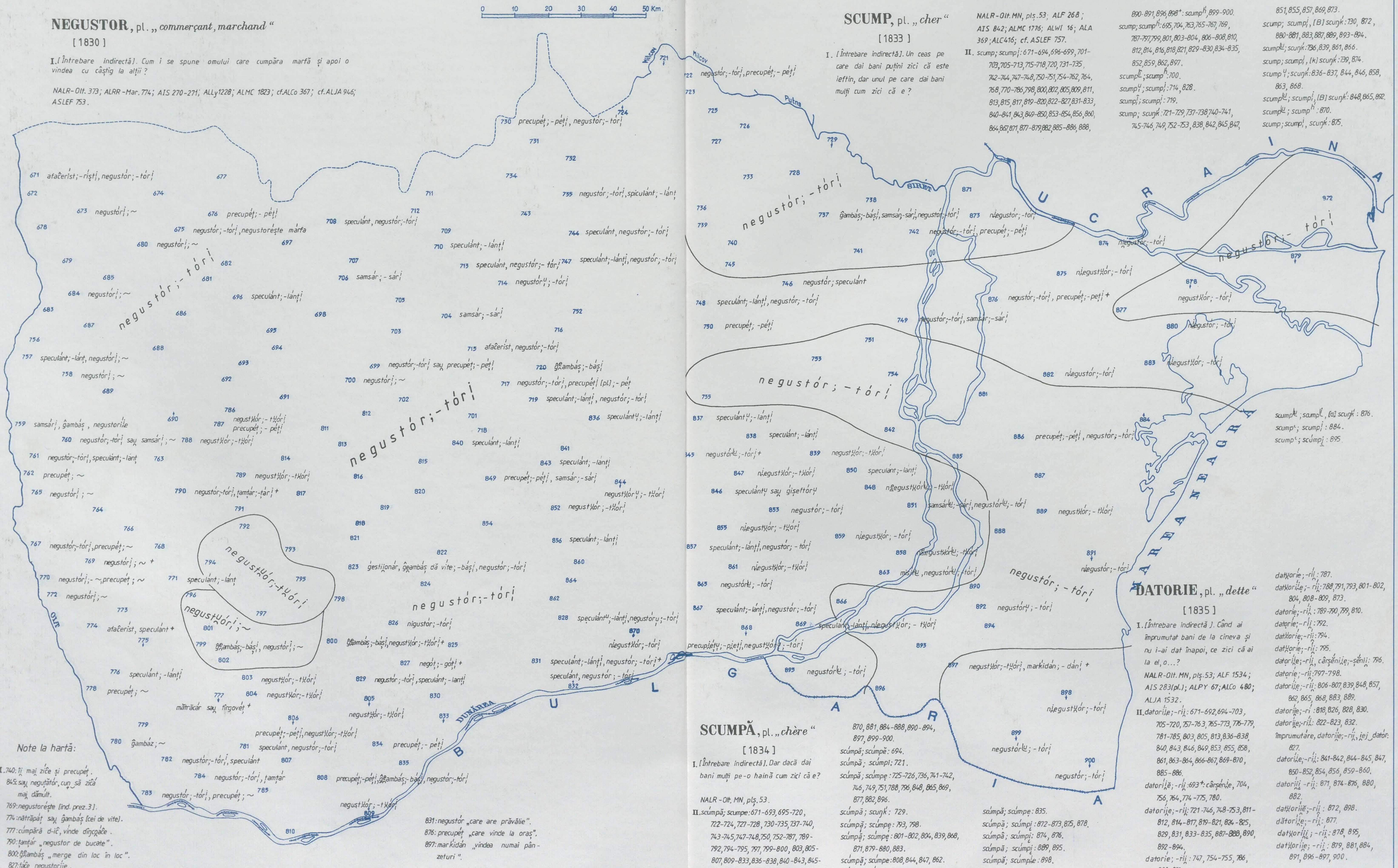
puotcoávă; -coávi: 876.

puotcuoávă; -coáve, -cuáve: 881.

puotcuávă; -cuávi: 882.

puotcoávă; -coáve: 890, 892-894, 898, 900.

puotcoávă; -coávi: 895.

NEGUSTOR, pl. „commerçant, marchand"

[1830]

I. [Întrebare indirectă]. Cum i se spune omului care cumpăra marfă și apoi o vindea cu câștig la alții?

NALR-Olt. 373; ALRR-Mar. 774; AIS 270-271; ALLy 1228; ALMC 1823; cf. ALCo 367; cf. ALJA 946; ASLEF 753.

Note la hartă:

II. 740: îi mai zice și precupeț.
845: sau negutător, cun să zică mai dămult.
769: negustorește [ind. prez. 3].
774: năträpaț sau gâmbaș [cei de vite].
777: cúmpără d-ic, vinde dincoace.
790: țamțar „negustor de bucate".
800: gîambaș „merge din loc în loc".
827: face negustorie.
831: negustor „care are prăvălie".
876: precupeț „care vinde la oraș".
897: markidan „vindea numai pânzeturi".

SCUMP, pl. „cher"

[1833]

I. [Întrebare indirectă]. Un ceas pe care dai bani puțini zici că este ieftin, dar unul pe care dai bani mulți cum zici că e?

NALR-Olt. MN, pls. 53; ALF 268; AIS 842; ALMC 1776; ALWI 16; ALA 369; ALC 416; cf. ASLEF 757.

II. scump; scumpi: 671-694, 696-699, 701-703, 705-713, 715-718, 720, 731-735, 742-744, 747-748, 750-751, 754-762, 764, 768, 770-786, 798, 800, 802, 805, 809, 811, 813, 815, 817, 819-820, 822-827, 831-833, 840-841, 843, 849-850, 853-854, 856, 860, 864, 867, 871, 877-879, 882, 885-886, 888, 890-891, 896, 898+: scumph, 899-900.
scump; scumph: 695, 704, 763, 765-767, 769, 787-797, 799, 801, 803-804, 806-808, 810, 812, 814, 816, 818, 821, 829-830, 834-835, 852, 859, 862, 897.
scumpĭ; scumph: 700.
scumpu; scumpi: 714, 828.
scumpî; scumpi: 719.
scump; scunk: 721-729, 737-738, 740-741, 745-746, 749, 752-753, 838, 842, 845, 847, 851, 855, 857, 869, 873.
scump; scumpi, [B] scunk: 730, 872, 880-881, 883, 887, 889, 893-894.
scumpu; scunk: 736, 839, 861, 866.
scump; scumpi, [k] scunk: 739, 874.
scumpu; scunk: 836-837, 844, 846, 858, 863, 868.
scumpu; scumpi, [B] scunk: 848, 865, 892.
scumpu; scumph: 870.
scump; scumpi, scunk: 875.
scumpu; scumpi, [a] scunk: 876.
scumpu; scumpi: 884.
scumpu; scumpi: 895.

SCUMPĂ, pl. „chère"

[1834]

I. [Întrebare indirectă]. Dar dacă dai bani mulți pe-o haină cum zici că e?

NALR-Olt. MN, pls. 53.

II. scúmpă; scumpe: 671-693, 695-720, 722-724, 727-728, 730-735, 737-740, 743-745, 747-748, 750, 752-787, 789-792, 794-795, 797, 799-800, 803, 805-807, 809-833, 836-838, 840-843, 845-846, 849-861, 863-864, 866-867, 870, 881, 884-888, 890-894, 897, 899-900.
scúmpă; scúmpě: 694.
scúmpă; scúmpi: 721.
scúmpă; scúmpe: 725-726, 736, 741-742, 746, 749, 751, 788, 796, 848, 865, 869, 877, 882, 896.
scúmpă; scunk: 729.
scúmpă; scúmpe: 793, 798.
scúmpă; scúmpe: 801-802, 804, 839, 868, 871, 879-880, 883.
scúmpă; scúmpe: 808, 844, 847, 862.
scúmpă; scúmpe: 834.
scúmpă; scúmpe: 835.
scúmpă; scúmpi: 872-873, 875, 878.
scúmpâ; scúmpi: 874, 876.
scúmpă; scúmpi: 889, 895.
scúmpă; scúmpie: 898.

DATORIE, pl. „dette"

[1835]

I. [Întrebare indirectă]. Când ai împrumutat bani de la cineva și nu i-ai dat înapoi, ce zici că ai la el, o...?

NALR-Olt. MN, pls. 53; ALF 1534; AIS 283(pl.); ALPY 67; ALCo 480; ALJA 1532.

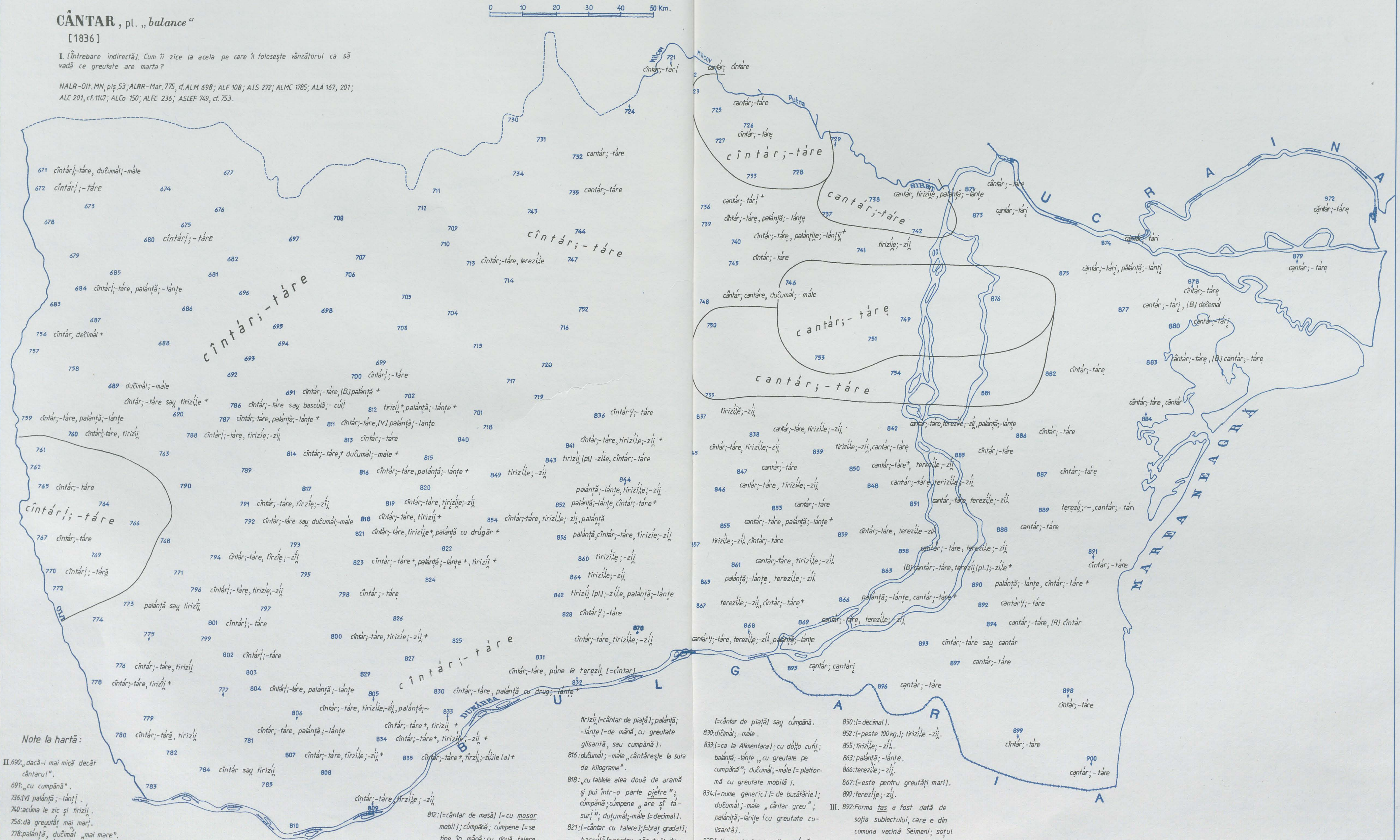
II. datorie; -rii: 671-692, 694-703, 705-720, 757-763, 765-773, 776-779, 781-785, 803, 805, 813, 836-838, 840, 843, 846, 849, 853, 855, 858, 861, 863-864, 866-867, 869-870, 885-886.
datoriě; -rii: 693+: cârșenie, 704, 756, 764, 774-775, 780.
datorie; -rii: 721-746, 748-753, 811-812, 814-817, 819-821, 824-825, 829, 831, 833-835, 887-888, 890, 892-894.
datorie; -rii: 747, 754-755, 786, 800, 899.
datuorie; -rii: 787.
datuorie; -rii: 788, 791, 793, 801-802, 804, 808-809, 873.
datorie; -rii: 789-790, 799, 810.
datorie; -rii: 792.
datuorie; -rii: 794.
datuorie; -rii: 795.
datorie; -rii, cârșenie; -șenii: 796.
datorie; -rii: 797-798.
datorie; -rii: 806-807, 839, 848, 857, 862, 865, 868, 883, 889.
datorie; -ri: 818, 826, 828, 830.
datorie; -rii: 822-823, 832.
împrumutare, datorie; -rii, iej dator: 827.
datorie; -rii: 841-842, 844-845, 847, 850-852, 854, 856, 859-860.
datorii -rii: 871, 874-876, 880, 882.
datuoriiě; -rii: 872, 898.
dătorie; -rii: 877.
datuorii; -rii: 878, 895,
datuorie; -rii: 879, 881, 884, 891, 896-897, 900.

CÂNTAR, pl. „*balance*"

[1836]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zice la acela pe care îl folosește vânzătorul ca să vadă ce greutate are marfa?

NALR-Olt. MN, pl.ș.53; ALRR-Mar. 775, cf. ALM 698; ALF 108; AIS 272; ALMC 1785; ALA 167, 201; ALC 201, cf. 1147; ALCo 150; ALFC 236; ASLEF 749, cf. 753.

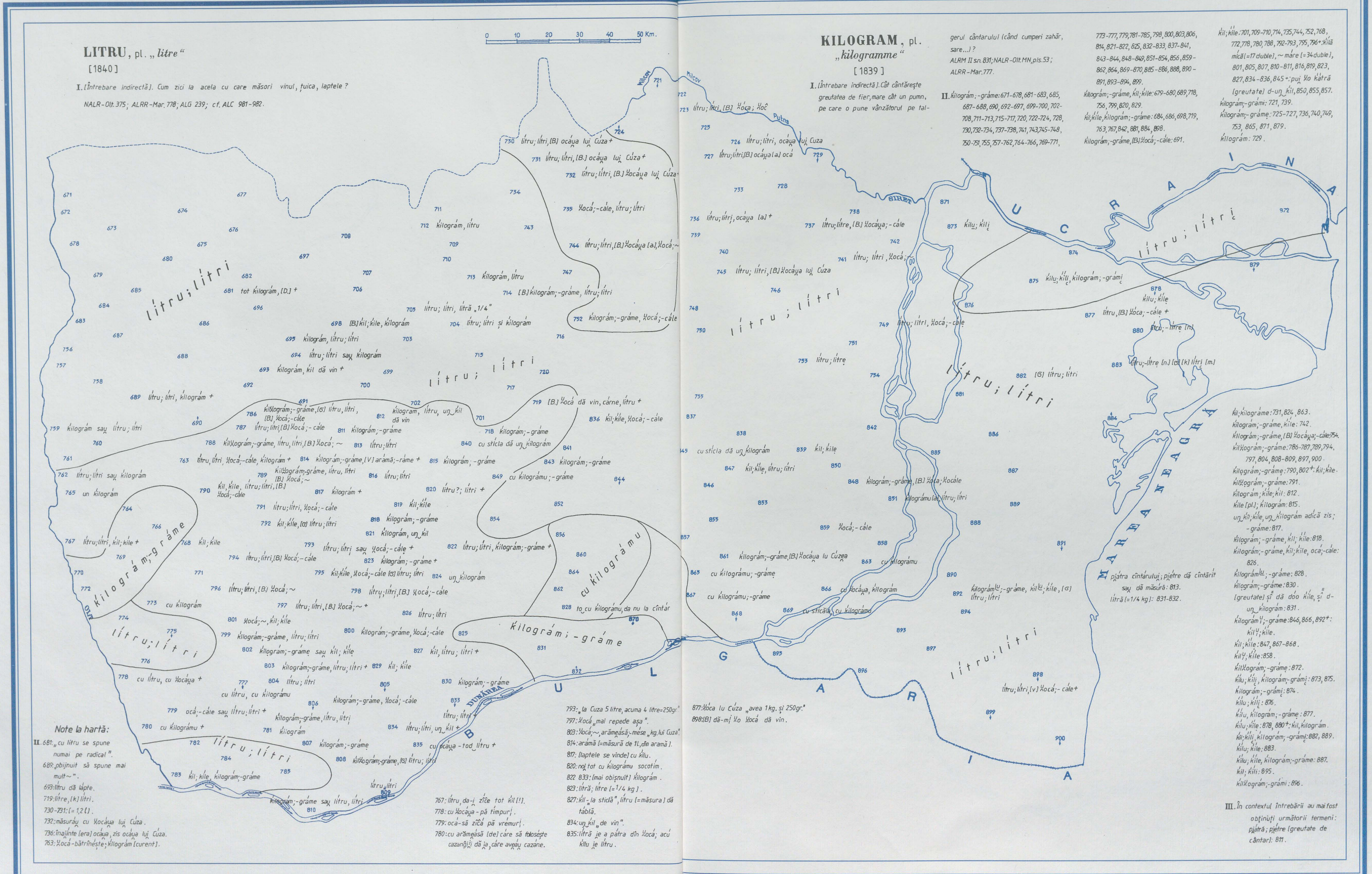
Note la hartă:

II. 690: „dacă-i mai mică decât cântarul".
691: „cu cumpănă".
736: [V] palánță; -lánți.
740: acúma le zic și tirizii.
756: dă greutăți mai mari.
778: palánță, ducimál „mai mare".
787: sau tirigíe; -gíi.
800, 807: palánță; -lánțe.
812: [=cântar de masă] [=cu mosor mobil]; cúmpănă; cúmpene [=se ține în mână; cu două talere, cu lanțuri].
814: [termen generic]; [=decimal]; tirizii [=cântar de piață]; palánță; -lánțe [=de mână, cu greutate glisantă, sau cumpănă].
816: ducumál; -mále „cântărește la suta de kilograme".
818: „cu tablele alea două de aramă și pui într-o parte piétre"; cúmpănă; cúmpene „are și tásuri"; duțumál; -mále [=decimal].
821: [=cântar cu talere]; [=braț gradat]; basculă [=pentru cărușe]; duțumál [=decimal].
823: [=500 kg.]; [=cu greutate culisantă]; [=cântar de piață] sau cúmpănă.
830: dicimál; -mále.
833: [=ca la Alimentara]; cu dóuo cutii; balánță; -lánțe „cu greutate pe cumpănă"; ducumál; -mále [=platformă cu greutate mobilă].
834: [=nume generic] [=de bucătărie]; ducumál; -mále „cântar greu"; palánită; -lánițe [cu greutate culisantă].
835: [=tip nou]; [=balanță]; palánță cu drug; palánțe.
841: palánță; -lánțe.
850: [=decimal].
852: [=peste 100 kg.]; tirizíle -zii.
855: tirizíle; -zíi.
863: palánță; -lánțe.
866: terezíle; -zíi.
867: [=este pentru greutăți mari].
890: terezíe; -zíi.

III. 892: Forma tas a fost dată de soția subiectului, care e din comuna vecină Seimeni; soțul nu a auzit cuvântul.

Vezi și h. 599: TALGER.

TALGER (la cântar), pl. „plateau (de la balance)“
[1838]
I. [Întrebare indirectă]. Cum spui la acela de la cântar în care pui marfa când vrei s-o cântărești?
NALR-Olt. 374; ALM 699; AIS 272*.
0 10 20 30 40 50 Km.
terezi'e; -zii
tas; tásuri
tiriziie; -zii
taz; tázuri
tereziie; -zii
DUNĂREA
SIRET
Milcov
Putna
Olt
UCRAINA
BULGARIA
MAREA NEAGRĂ
Note la hartă:
II. 700: cúpă „la balanța cu cúmpene”.
863: terezi'e ie tuátă (=cântarul).
769: tirizíi „cântar la magazin”; táieru-ăla, sau nu știu cum le zîc iei.
779: pune-o la cîntár.
819: piátră [=greutate pentru cântar].
822: „la cântaru ăla mai mic”.
827: san [=talger adânc], „ca o cutie”, tiriziie; -zii [= cântar].
880: palánțe „la cântarul suspendat”.
883: tásu-i mai mic.
899: că-i marcátu, ștanțátu.
III. 892: Forma tas a fost dată de soția subiectului, care e din comuna vecină Seimeni; soțul nu a auzit cuvântul.
Vezi și h. 598: CÂNTAR.

LITRU, pl. „litre"
[1840]
I. [Întrebare indirectă]. Cum zici la acela cu care măsori vinul, ţuica, laptele?
NALR-Olt. 375; ALRR-Mar. 778; ALG 239; cf. ALC 981-982.
KILOGRAM, pl. „kilogramme"
[1839]
I. [Întrebare indirectă]. Cât cântăreşte greutatea de fier, mare cât un pumn, pe care o pune vânzătorul pe talgerul cântarului (când cumperi zahăr, sare...)?
ALRM II s.n. 831; NALR-Olt. MN, pls. 53; ALRR-Mar. 777.
UCRAINA
MAREA NEAGRĂ
BULGARIA
DUNĂREA
SIRET
Putna
Milcov
Note la hartă:
III. În contextul întrebării au mai fost obţinuţi următorii termeni: pjatră; pjetre (greutate de cântar): 811.

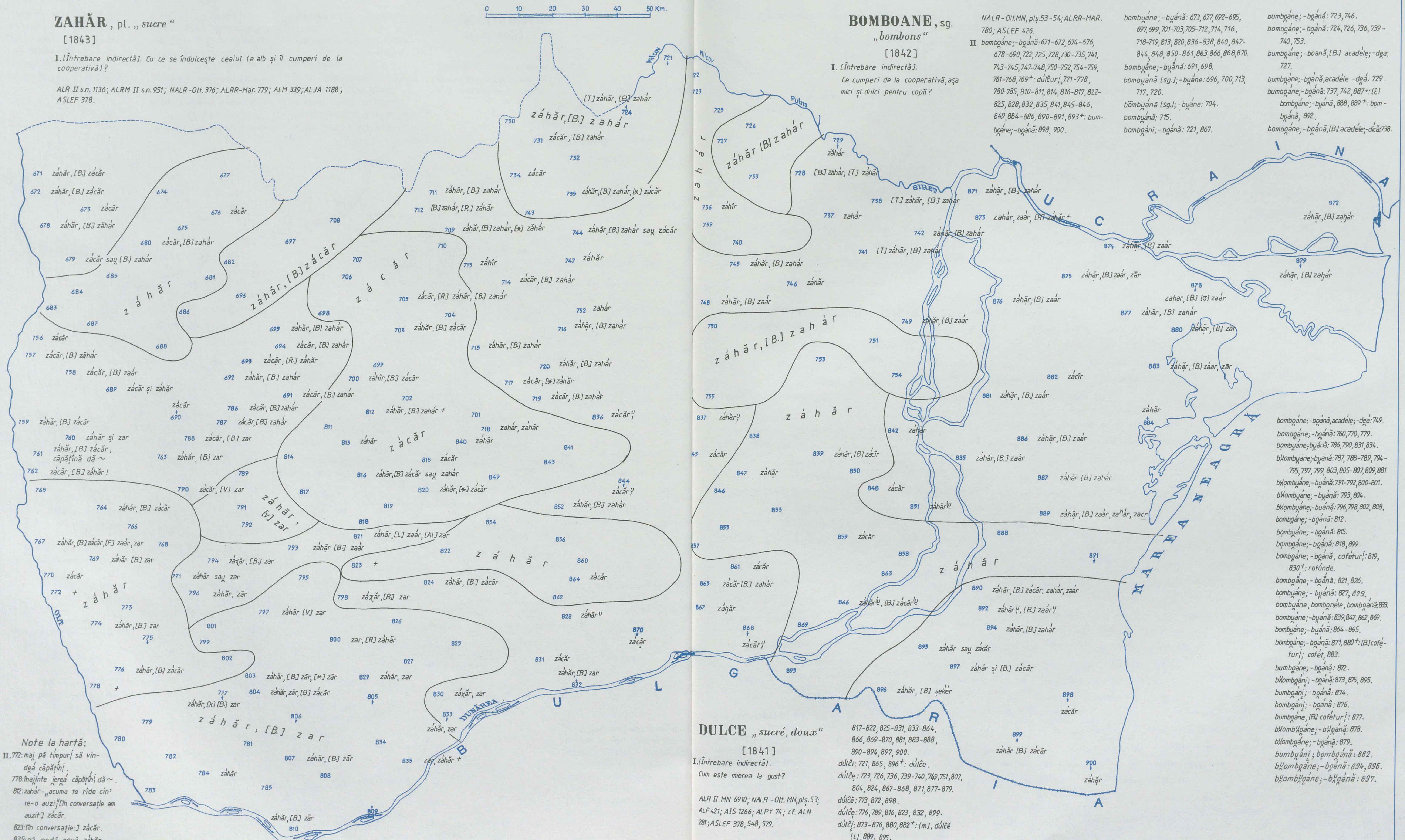
HARTA 583

ZAHĂR, pl. „sucre"

[1843]

I. [Întrebare indirectă]. Cu ce se îndulceşte ceaiul (e alb şi îl cumperi de la cooperativă)?

ALR II s.n. 1136; ALRM II s.n. 951; NALR-Olt. 376; ALRR-Mar. 779; ALM 339; ALJA 1188; ASLEF 378.

Note la hartă:

II. 772: mai pă tímpuri să vindeá căpăţíni.
778: înaiínte iereá căpăţíni dă ~.
812: zahár - „acuma te rîde cin' te-o auzi!" [în conversaţie am auzit] zácăr.
823: [în conversaţie:] zácăr.
835: pă modă nouă záhăr.
873: noi ziĉeám înainti zahár, zaár; acúma ne-am mai boierít.

BOMBOANE, sg. „bombons"

[1842]

I. [Întrebare indirectă]. Ce cumperi de la cooperativă, aşa mici şi dulci pentru copii?

NALR-Olt. MN, pls. 53-54; ALRR-MAR. 780; ASLEF 426.

II. bomboáne; -boánă: 671-672, 674-676, 678-690, 722, 725, 728, 730-735, 741, 743-745, 747-748, 750-752, 754-759, 761-768, 769+: dúlĉuri, 771-778, 780-785, 810-811, 814, 816-817, 822-825, 828, 832, 835, 841, 845-846, 849, 884-886, 890-891, 893+: bumboáne; -boánă: 898, 900.
bombuáne; -buánă: 673, 677, 692-695, 697, 699, 701-703, 705-712, 714, 716, 718-719, 813, 820, 836-838, 840, 842-844, 848, 850-861, 863, 866, 868, 870.
bombuáne; -buánă: 691, 698.
bombuánă [sg.]; -buáne: 696, 700, 713, 717, 720.
bõmbuánă [sg.]; -buáne: 704.
bombuánă: 715.
bomboáni; -boánă: 721, 867.
bumboáne; -boánă: 723, 746.
bomboáne; -boánă: 724, 726, 736, 739-740, 753.
bumboáne; -boană, [B.] acadéle; -deá: 727.
bumboáne; -boánă, acadéle -deá: 729.
bumboáne; -boánă: 737, 742, 887+: [ε] bomboáne; -buánă, 888, 889+: bomboánă, 892.
bomboáne; -boánă, [B.] acadéle; -díĉă: 738.
bomboáne; -boánă, acadéle; -deá: 749.
bomboáne; -boánă: 760, 770, 779.
bombuáne; -buánă: 786, 790, 831, 834.
bᵘombuáne; -buánă: 787, 788-789, 794-795, 797, 799, 803, 805-807, 809, 881.
bᵘombuáne; -buánă: 791-792, 800-801.
bᵘombuáne; -buánă: 793, 804.
bᵘombuáne; -buánă: 796, 798, 802, 808.
bomboáne; -boánă: 812.
bombuáne; -boánă: 815.
bomboáne; -boánă: 818, 899.
bomboáne; -boánă, cofétur: 819, 830+: rotúnde.
bomboáne; -boánă: 821, 826.
bombuáne; -buánă: 827, 829.
bombuáne, bombonéle, bomboánă: 833.
bombuáne; -buánă: 839, 847, 862, 869.
bombuáne; -buánă: 864-865.
bomboáne; -boánă: 871, 880+: [B.] cofétur; cofét, 883.
bumboáne; -boánă: 872.
bᵘomboáni; -boánă: 873, 875, 895.
bumboáni; -boánă: 874.
bomboáni; -boánă: 876.
bumboáne, [B.] cofétur: 877.
bᵘombᵘoáne; -bᵘoánă: 878.
bᵘomboáne; -boánă: 879.
bumbuáni; bomboánă: 882.
bᵘomboáne; -boánă: 894, 896.
bᵘombᵘoáne; -bᵘoánă: 897.

DULCE „sucré, doux"

[1841]

I. [Întrebare indirectă]. Cum este mierea la gust?

ALR II MN 6910; NALR-Olt. MN, pls. 53; ALF 421; AIS 1266; ALPY 74; cf. ALN 281; ASLEF 378, 548, 579.

II. dúlĉe: 671-720, 722, 724-725, 727-735, 737-738, 741-748, 750, 752-772, 774-775, 777-788, 790-801, 803, 805-815, 817-822, 825-831, 833-864, 866, 869-870, 881, 883-888, 890-894, 897, 900.
dúlĉi: 721, 865, 896+: dúlĉe.
dúlĉe: 723, 726, 736, 739-740, 749, 751, 802, 804, 824, 867-868, 871, 877-879.
dúlĉĕ: 773, 872, 898.
dúlĉe: 776, 789, 816, 823, 832, 899.
dúlĉi: 873-876, 880, 882+: [m], dúlĉĕ [L], 889, 895.

VICLEAN, pl. „*rusé*"

[1845]

I. [Întrebare indirectă]. Cum zici că este un om care știe să te tragă de limbă, să afle de la tine tot ce vrea, dar care nu-ți spune ce știe el?

NALR-Olt. 377; ALRR-Mar. 783; ALM 139; cf. ALMC 1533; ALFC 1179; ASLEF 434.

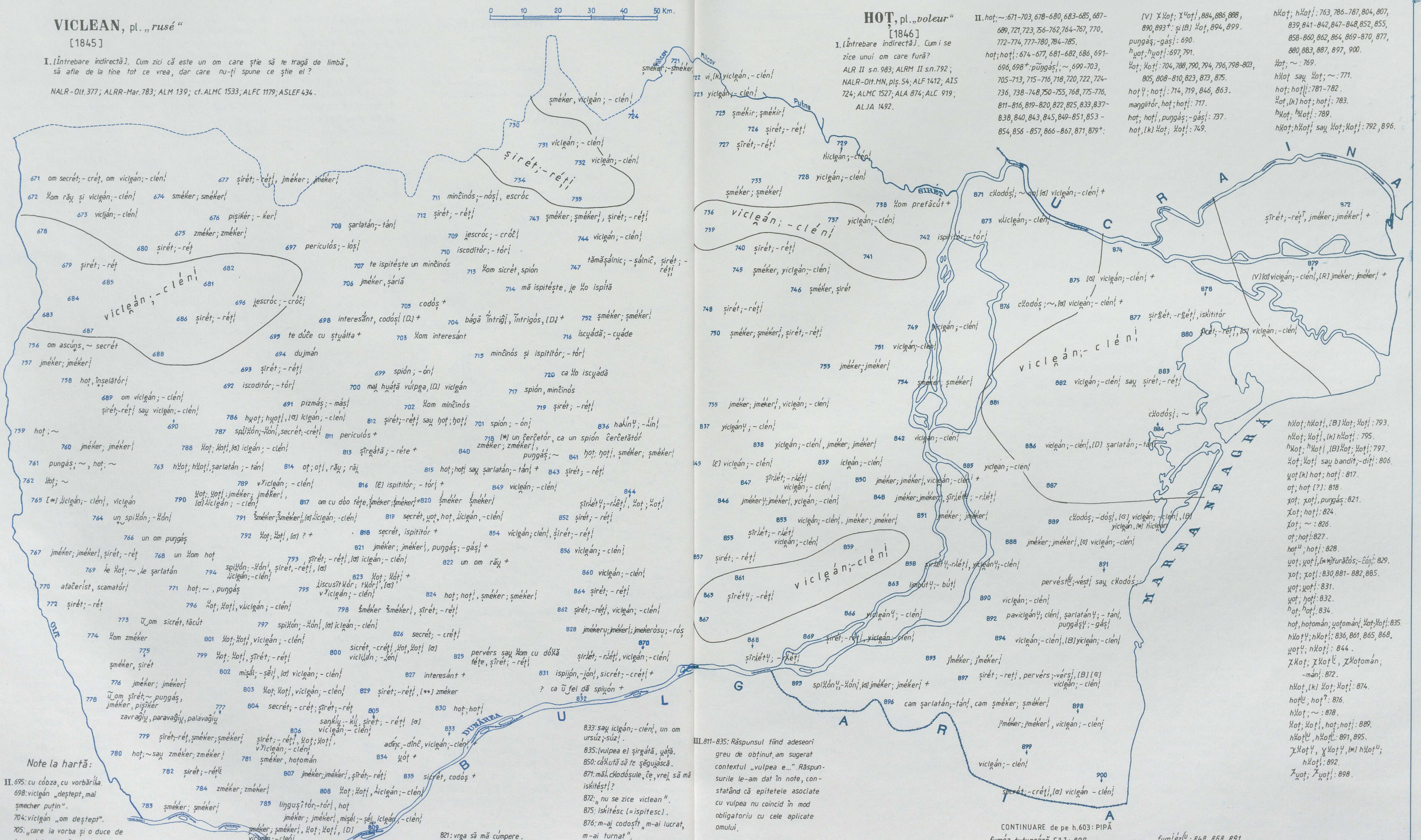
HOȚ, pl. „*voleur*"

[1846]

I. [Întrebare indirectă]. Cum i se zice unui om care fură?

ALR II s.n. 983; ALRM II s.n. 792; NALR-Olt. MN, plș. 54; ALF 1412; AIS 724; ALMC 1527; ALA 874; ALC 919; ALJA 1492.

II. hoț; ~: 671-703, 678-680, 683-685, 687-689, 721, 723, 756-762, 764-767, 770, 772-774, 777-780, 784-785.
hoț; hoți: 674-677, 681-682, 686, 691-696, 698⁺: pũngași; ~, 699-703, 705-713, 715-716, 718, 720, 722, 724-736, 738-748, 750-755, 768, 775-776, 811-816, 819-820, 822, 825, 833, 837-838, 840, 843, 845, 849-851, 853-854, 856-857, 866-867, 871, 879⁺: [V] χuoț; χuoți, 884, 886, 888, 890, 893⁺: și [B] uoț, 894, 899.
pungáș; -gáși: 690.
huoț; huoți: 697, 791.
uoț; uoți: 704, 788, 790, 794, 796, 798-803, 805, 808-810, 823, 873, 875.
hoțu; hoți: 714, 719, 846, 863.
manglitór, hoț; hoți: 717.
hoț; hoți, pungáș; -gáși: 737.
hoț, [k] uoț; uoți: 749.
huoț; huoți: 763, 786-787, 804, 807, 839, 841-842, 847-848, 852, 855, 858-860, 862, 864, 869-870, 877, 880, 883, 887, 897, 900.
uoț; ~: 769.
huoț sau uoț; ~: 771.
hoț; hoți: 781-782.
uoț, [k] hoț; hoți: 783.
huoț; huoți: 789.
huoț; huoți sau uoț; uoți: 792, 896.
huoț; huoți, [B] uoț; uoți: 793.
huoț; uoți, [k] huoți: 795.
huoț; huoți, [B] uoț; uoți: 797.
uoț; uoți sau bandít; -díți: 806.
uoț [k] hoț; hoți: 817.
oț; hoț [?]: 818.
χoț; χoți, pungáș: 821.
χoț; hoți: 824.
χoț; ~: 826.
oț; hoți: 827.
hoțu; hoți: 828.
uoț; uoți, [**] furăcós; -cóși: 829.
χoț; χoți: 830, 881-882, 885.
uoț; uoți: 831.
uoț; hoți: 832.
hoț; hoți: 834.
hoț, hoțomán; uoțománi, uoț; uoți: 835.
huoțu; huoți: 836, 861, 865, 868.
uoțu; huoți: 844.
χuoț; χuoți, χuoțomán; -máni: 872.
huoț, [k] uoț; uoți: 874.
hoțu; hoț?: 876.
huoț; ~: 878.
uoț; uoți, hoț; hoți: 889.
huoțu, huoți: 891, 895.
χuoțu, γuoțu, [*] huoțu; huoți: 892.
χuoț; χuoți: 898.

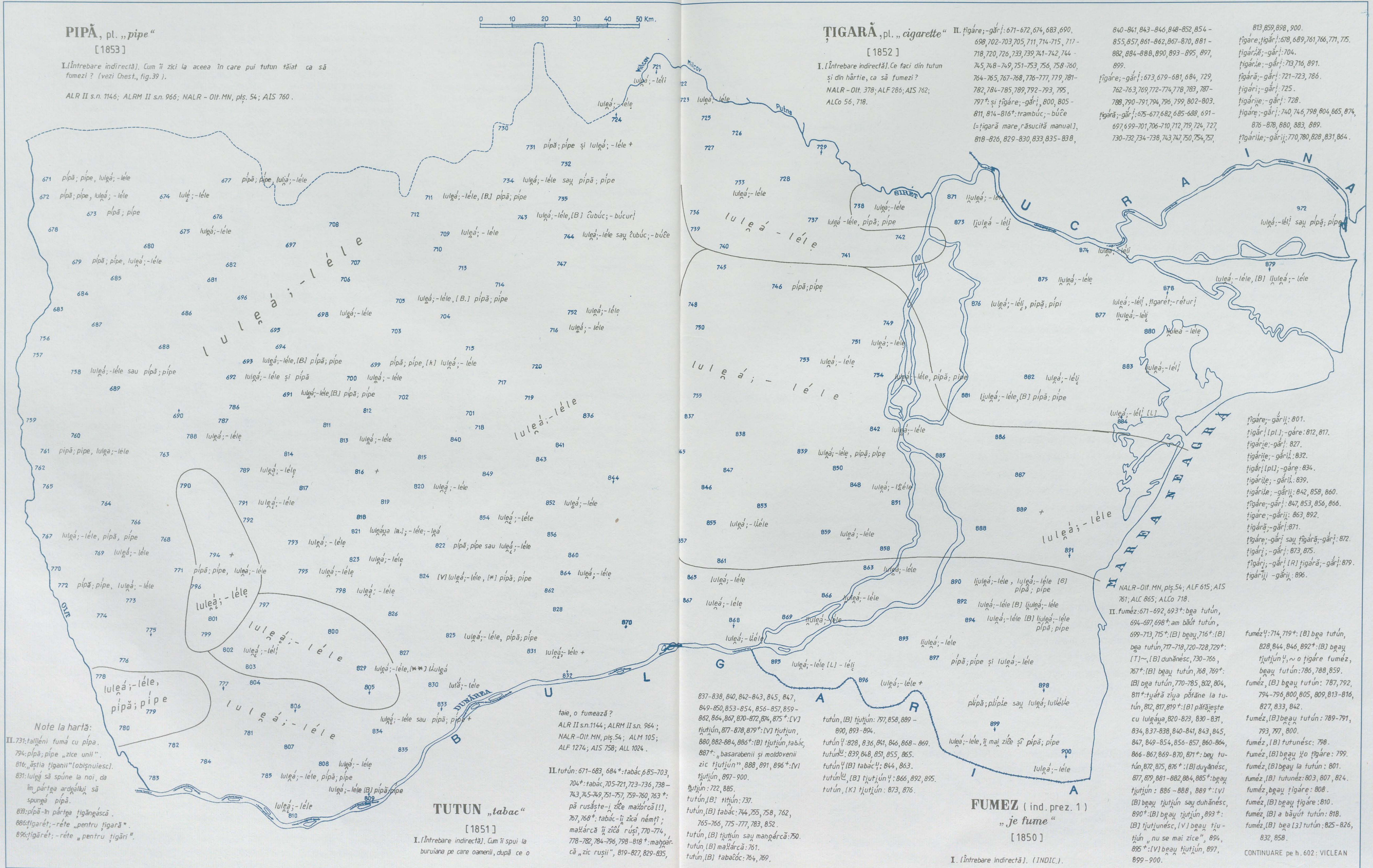

Note la hartă:

II. 695: cu cóbza, cu vorbăriha.
698: viclean „deștept, mai șmecher puțin".
704: viclean „om deștept".
705: „care ia vorba și o duce de la unul la altul".
738: nu spúne adíncu lui.
792: vúlpea je hicleánă [dar numai la vulpe].
811: [vulpea e] hoáță, șireátă; -réte.
813: [despre vulpe].
815: [*] oáță [f.]
816: [vulpea e] șireátă; [D] viclean – „te cercetează, e ~ ca vulpea".
817: sau ascúns, șirét, -éți.
818: [vulpea e] vicleánă.
821: vrea să mă cúmpere.
822: [vulpea e] vicleánă, șireátă.
823: [vulpea e] șireátă.
827, 831: [vulpea e] uáță.
832, 834: [vulpea e] șireátă.
833: sau iclean; -cleni, un om ursúz; -súzi.
835: [vulpea e] șireátă, uáță.
850: cauută să te șeguiască.
871: măi chodóșule, ce vrei să mă iskiteșți?
872: „nu se zice viclean".
875: iskitésc [= ispitesc].
876: m-ai codoșít „m-ai lucrat, m-ai turnat".
879: vúlpea e șireátă.
884: vrea s-te chodoșáscă.
895: [σ] viclean „puternic", „lupul, leul, tigrul sunt vicleni".

III. 811-835: Răspunsul fiind adeseori greu de obținut, am sugerat contextul „vulpea e...". Răspunsurile le-am dat în note, constatând că epitetele asociate cu vulpea nu coincid în mod obligatoriu cu cele aplicate omului.

CONTINUARE de pe h.603: PIPĂ
fumez, tutuneáză [3]: 829.
fumez, [R] tutuneáză: 835⁺: tutunár [fumător înrăit].
fumézu, [B] beau: 836.
fumez, beau tutúnu: 839
fumiézu: 848, 868, 891.
fumiéz: 855, 873-874, 878, 880, 883, 898.
fumézu, [B] beau uo țigáre: 867.
fumés: 896⁺: [V] beau țigări.

PIPĂ, pl. „*pipe*“

[1853]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi zici la aceea în care pui tutun tăiat ca să fumezi ? (vezi Chest., fig. 39).*

ALR II s.n. 1146; ALRM II s.n. 966; NALR - Olt. MN, pls. 54; AIS 760 .

Note la hartă:

II. *731: talljéni fumá cu pípa.*
794: pípă; pípe „zice unii“.
816: „ăștia țiganii“ [obișnuiesc].
831: luleá să spúne la noi, da îm pártea ardeállui să spuneá pípă.
833: pípă - în pártea țigăneáscă.
886: țigarét; -réte „pentru țigară“.
896: țigărét; -réte „pentru țigări“.

TUTUN „*tabac*“

[1851]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi spui la buruiana pe care oamenii, după ce o taie, o fumează?*

ALR II s.n. 1144; ALRM II s.n. 964; NALR - Olt. MN, pls. 54; ALM 105; ALF 1274; AIS 758; ALL 1024.

II. *tutún: 671-683, 684+: tabác, 685-703, 704+: tabác, 705-721, 723-736, 738-743, 745-749, 751-757, 759-760, 763+: pă rusắște-i zíĉe mauórcă [!], 767, 768+: tabác-îi zîcá némțî; mauárcă îi zîĉá rúșî, 770-774, 778-782, 784-796, 798-818+: mahoár-că „zic rușii“, 819-827, 829-835, 837-838, 840, 842-843, 845, 847, 849-850, 853-854, 856-857, 859-862, 864, 867, 870-872, 874, 875+: [V] tiutiún, 877-878, 879+: [V] tiutiun, 880, 882-884, 886+: [B] tiutiún, tabác, 887+: „basarabenii și moldovenii zic tiutiún“, 888, 891, 896+: [V] tiutiún, 897-900.*
tiutiún: 722, 885.
tutún, [B] tiťiún: 737.
tutún, [B] tabác: 744, 755, 758, 762, 765-766, 775-777, 783, 852.
tutún, [B] tiutiún sau mahoárcă: 750.
tutún, [B] mauárcă: 761.
tutún, [B] tabaĉóc: 764, 769.
tutún, [B] tiutiún: 797, 858, 889-890, 893-894.
tutúnᵘ: 828, 836, 841, 846, 868-869.
tutúnᵘ: 839, 848, 851, 855, 865.
tutúnᵘ [B] tabácᵘ: 844, 863.
tutúnᵘ, [B] tiutiúnᵘ: 866, 892, 895.
tutún, [K] tiutiún: 873, 876.

ȚIGARĂ, pl. „*cigarette*“

[1852]

I. *[Întrebare indirectă]. Ce faci din tutun și din hârtie, ca să fumezi?*
NALR - Olt. 378; ALF 286; AIS 762; ALCo 56, 718.

II. *țigáre; -găŕi: 671-672, 674, 683, 690, 698, 702-703, 705, 711, 714-715, 717-718, 720, 726, 733, 739, 741-742, 744-745, 748-749, 751-753, 756, 758-760, 764-765, 767-768, 776-777, 779, 781-782, 784-785, 789, 792-793, 795, 797+: și țîgáre; -găŕi, 800, 805-811, 814-816+: trambúc; -búĉe [= țigară mare, răsucită manual], 818-826, 829-830, 833, 835-838, 840-841, 843-846, 848-852, 854-855, 857, 861-862, 867-870, 881-882, 884-888, 890, 893-895, 897, 899.*
țîgáre; -găŕi: 673, 679-681, 684, 729, 762-763, 769, 772-774, 778, 783, 787-788, 790-791, 794, 796, 799, 802-803.
țigáră; -găŕi: 675-677, 682, 685-688, 691-697, 699-701, 706-710, 712, 719, 724, 727, 730-732, 734-738, 743, 747, 750, 754, 757, 813, 859, 898, 900.
țîgáre; țigắri: 678, 689, 761, 766, 771, 775.
țigárie; -găŕi: 704.
țigárie; -găŕi: 713, 716, 891.
țîgáră; -găŕi: 721-723, 786.
țigári; -găŕi: 725.
țigáriie; -găŕi: 728.
țigáre; -găŕi: 740, 746, 798, 804, 865, 874, 876-878, 880, 883, 889.
țîgárile; -gắrii: 770, 780, 828, 831, 864.
țîgáre; -gắrii: 801.
țigắri [pl.]; -gáre: 812, 817.
țigárie; -găŕi: 827.
țigáriie; -gắrii: 832.
țigắri [pl.]; -gáre: 834.
țigárile; -gắrii: 839.
țigárile; -gắrii: 842, 858, 860.
țîgáre; -gắri: 847, 853, 856, 866.
țigáre; -gắrii: 863, 892.
țigáră; -gắri: 871.
țîgáre; -găŕi sau țîgáră; -gắri: 872.
țigári; -gắri: 873, 875.
țîgári; -gắri [R] țigáră; -gắri: 879.
țigáriii -gắrii: 896.

FUMEZ (ind. prez. 1) „*je fume*“

[1850]

I. *[Întrebare indirectă]. (INDIC.).*
NALR-Olt. MN, pls. 54; ALF 615; AIS 761; ALC 865; ALCo 718.

II. *fuméz: 671-692, 693+: bea tutún, 694-697, 698+: am băút tutún, 699-713, 715+: [B] beau, 716+: [B] bea tutún, 717-718, 720-728, 729+: [T] ~, [B] duhănésc, 730-766, 767+: [B] beau tutún, 768, 769+: [B] bea tutún, 770-785, 802, 804, 811+: tuátă ziua pŏfăne la tutún, 812, 817, 819+: [B] păfăiește cu luleáua, 820-823, 830-831, 834, 837-838, 840-841, 843, 845, 847, 849-854, 856-857, 860-864, 866-867, 869-870, 871+: beu tutún, 872, 875, 876+: [B] duγănésc, 877, 879, 881-882, 884, 885+: beau tiutiún: 886-888, 889+: [V] [B] beau tiutiún sau duhănésc, 890+: [B] beau tiutiún, 893+: [B] tiutiunésc, [V] beau tiutiún „nu se mai zice“, 894, 895+: [V] beau tiutiún, 897, 899-900.*
fuméz ᵘ: 714, 719+: [B] bea tutún, 828, 844, 846, 892+: [B] beau tiutiún ᵘ, ~ o țigáre fuméz, beau tutún: 786, 788, 859.
fuméz, [B] beau tutún: 787, 792, 794-796, 800, 805, 809, 813-816, 827, 833, 842.
fuméz, [B] beau tutún: 789-791, 793, 797, 800.
fuméz, [B] tutunésc: 798.
fuméz, [B] beau ᵘo țîgáre: 799.
fuméz, [B] beau la tutún: 801.
fuméz, [B] tutunéz: 803, 807, 824.
fuméz, beau țigáre: 808.
fuméz, [B] beau țigáre: 810.
fuméz, [B] a băuút tutún: 818.
fuméz, [B] bea [3] tutún: 825-826, 832, 858.

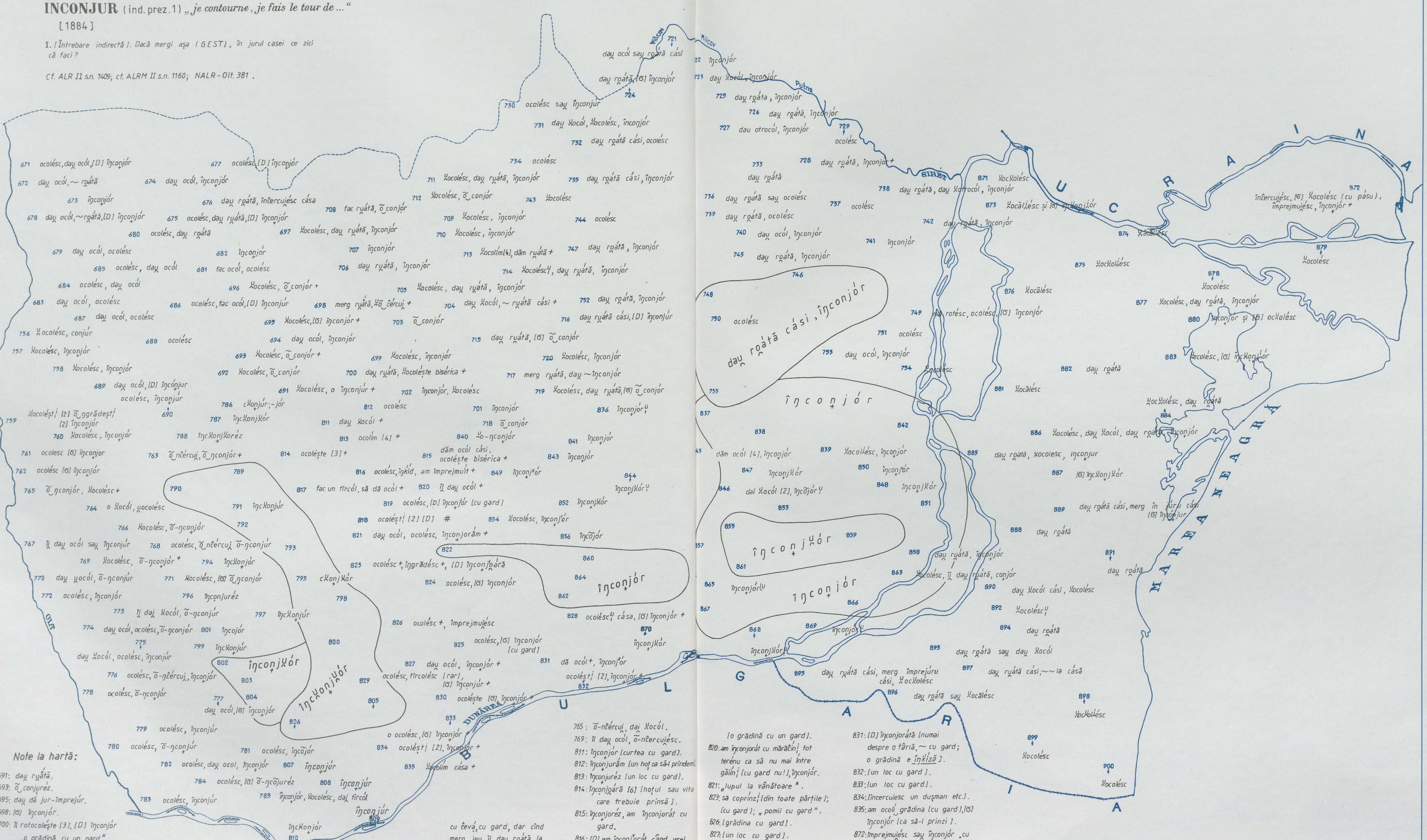
CONTINUARE pe h. 602: VICLEAN

ÎNCONJUR (ind. prez. 1) „je contourne, je fais le tour de ..."

[1884]

I. [Întrebare indirectă]. Dacă mergi aşa (GEST), în jurul casei ce zici că faci?

Cf. ALR II s.n. 1409; cf. ALRM II s.n. 1160; NALR-Olt. 381.

Note la hartă:

II. 691: dau̯ ru̯ată.
693: õ conjurez.
695: dau̯ dă jur-împrejúr.
698: [G] înconjór.
700: îl rotocoleşte [3], [D] înconjór „o grădină cu un gard".
704: ocoliésc, înconjór.
713: înconjór.
728: înconjorát însemneáză că înkíd cása cu ĉevá, cu gard, dar cînd merg ieu̯, îi dau̯ ro̯ată la cásă.
763: õ mpréjbui, õ mprejurăsc, îi dai ro̯ată.
765: õ-ncércui, dai ocól.
769: îi dau̯ ocól, õ-ncercuiésc.
811: înconjór [curtea cu gard].
812: înconjurắm [un hoț ca să-l prindem].
813: înconjuréz [un loc cu gard].
814: înconjoáră [6] [hoțul sau vita care trebuie prinsă].
815: înconjoréz, am înconjorát cu gard.
816: [D] am înconjorát „când vrei să prinzi pe cineva", înconjór.
817: să ocoléşte [biserica], înconjór [o grădină cu un gard].
820: am înconjorát cu mărăĉini tot terénu ca să nu mai íntre găiini (cu gard nu!), înconjór.
821: „lupul la vânătoare".
823: să coprinzi [din toate părțile]; [cu gard]; „pomii cu gard".
826: [grădina cu gard].
827: [un loc cu gard].
828: [un loc cu gard].
829: „închid de jur împrejur cu gard".
830: [= împresor pentru a prinde].
831: [D] înconjorátă [numai despre o târlă, ~ cu gard; o grădină e înkísă].
832: [un loc cu gard].
833: [un loc cu gard].
834: [încercuiesc un duşman etc.].
835: am ocoli grădina [cu gard], [G] înconjór [ca să-l prinzi].
872: împrejmuiésc sau̯ înconjór „cu pasul ori cu gard".

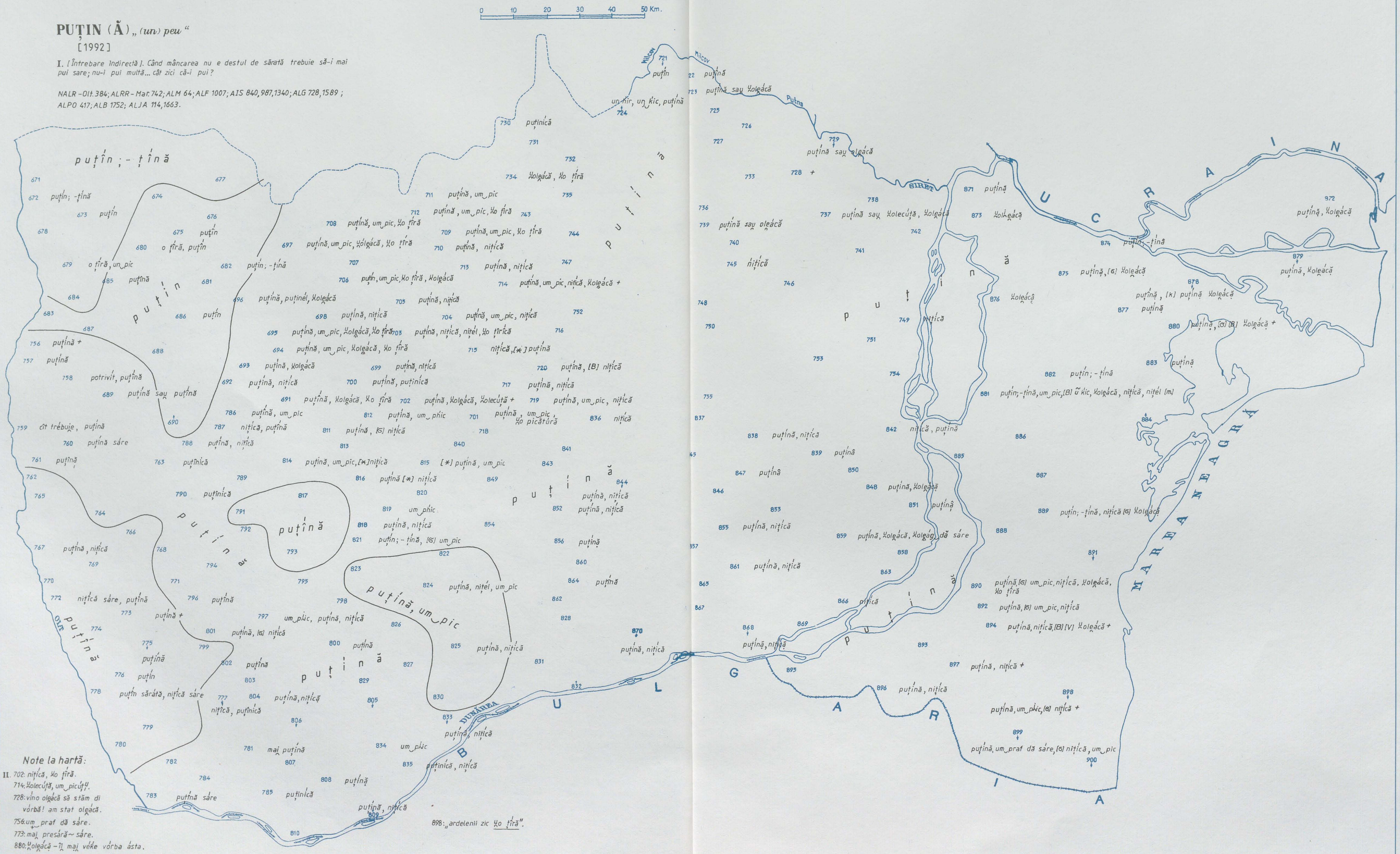
III. 815: Termenul „a înconjura" nu e curent.

PUȚIN (Ă) „(un) peu"

[1992]

I. [Întrebare indirectă]. Când mâncarea nu e destul de sărată trebuie să-i mai pui sare; nu-i pui multă... cât zici că-i pui?

NALR-Olt. 384; ALRR-Mar. 742; ALM 64; ALF 1007; AIS 840, 987, 1340; ALG 728, 1589; ALPO 417; ALB 1752; ALJA 114, 1663.

Note la hartă:

II. 702: nițică, ꭒo țîră.
714: ꭒolecuță, um picuțꭒ.
728: vino oleacă să stăm di vorbă! am stat oleacă.
756: um praf dă sare.
773: mai presară~ sare.
880: ꭒoleacă – îi mai veke vorba asta.
894: ꭒoleacă „nu se mai zice".
897: cîte uni zic nițică.

II. PLANŞE CU MATERIAL LINGVISTIC NECARTOGRAFIAT

(MN)

MUNCITOR, pl. *„ouvrier"*

[1739]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi ziceți omului care lucrează (cu mâinile) într-o fabrică (pe șantier)?*

NALR-Olt. MN, plș. 97; ALChB 283; ALC 1234; cf. ALJA 948.

II. *munĉitóri̯;* ~ : 671, 673, 680, 684, 760, 765, 769, 772, 799.

munĉitór; -tóri̯: 672, 674, 676-677, 682-683, 685-688, 690-695, 697-698, 700, 702-709, 711-716, 718, 720-723, 725-727, 729-735, 737-739, 741-757, 764, 767, 771, 773, 775-776, 778-779, 781-786, 790, 797, 804, 807, 810-811, 815-816, 823-824, 825 +: *~ i̯e și agricol*, 826, 829, 831-832, 838-841, 843, 845-846, 849, 853-854, 856-857, 860, 862, 864, 867, 871-874, 876-890, 893-894, 896, 898, 900.

lucrătór; -tóri̯: 675, 679, 681, 719, 728, 736, 759, 812 +: *[D] munĉitór; -tóri̯: „ăștea de lucrează la zidărie, de cară cărămidă" [salahor],* 814 +: *munĉitór; -tóri̯ „la câmp",* 817-818, 828.

pălmáș; ~ , *munĉitór; -tóri̯:* 678.

lucrătóri̯; ~ : 689, 762-763, 766.

munĉitór fabricánt: 696.

munĉitór industriiáși̯: 699.

fabricánt; -cánți̯: 701.

fabricánt sau̯ lucrătór; -tóri̯: 710.

munĉitór; -tóri̯, lucrătór: 717, 740.

lucrătór, [k] munĉitór; -tóri̯: 724.

munĉitór în fábrică; -tóri̯: 758, 768.

salau̯ór: 761.

lucrătóri̯; ~ *sau̯ munĉitóri̯;* ~ : 770.

lucrătór; -tóri̯, muncitór; -tóri̯: 774, 777, 780, 798, 813, 819-820, 822, 827 +: *munĉitór „și la câmp",* 830 +: *munĉitór „la câmp, cu sapa".*

munĉitu̯ór; -tu̯óri̯: 787, 789, 791, 794-795, 800, 802-803, 805-806, 808-809, 842, 847, 855, 858, 861, 870, 875, 891, 897.

muncitu̯óri̯; ~ : 788, 796, 801.

lucrătu̯ór; -tu̯óri̯: 792 +: *[σ] munĉitu̯ór; -tu̯óri̯.*

munĉitór; -tóri̯: 793.

lucrătór în fábrică; -tóri̯: 821 +: *[D] munĉitór; -tóri̯ [= necalificat],* 835 +: *[D] muncitór; -tóri̯ [= agricultor]: îm fábrică i̯e núma lucrătóru.*

lucrătór; -tóri̯, munĉitór necalificát; -tóri̯ -cáți̯: 833.

munĉitór, [k] lucrătór; -tóri̯: 834 +: *munĉitór; -tóri̯ „[sunt] ăia care merge la sapă, la porumb, la secere".*

munĉitóru̯; -tóri̯; lucrătóru̯; -tóri̯: 836, 868.

munĉitóru̯; -tóri̯: 837, 863, 866, 869, 892.

munĉitu̯óru̯; -tu̯óri̯: 844.

lucrătu̯ór; -tu̯óri̯, munĉitu̯ór; -tu̯óri̯: 848, 852, 859.

pálmáș; -máși̯, munĉitór; -tóri̯: 850.

munĉitóru; -tóri̯: 851, 865, 895, 899.

LEMNAR, pl. *„charpentier"*

[1740]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi zici omului care lucrează grinzile, acoperișul casei?*

ALR II s.n. 221; NALR-Olt. 573; ALRR-Mar. 743; ALF 244; AIS 219, 221; ALW I 93; ALC 867.*

II. *dulgéri̯;* ~ : 671, 673-674, 680, 684, 700 +: *tîmplár „care face ferestre, uși",* 757-758, 760-762, 764-765, 770, 796, 799, 801-802, 804.

máistor; mái̯stor, lemnár; -nári̯: 672.

dulgér; -géri̯: 675-677, 679, 681, 683, 685-686, 688, 689 +: *[∗] lemnár; -nári̯,* 690 +: *sau̯ lemnár,* 691-698, 701-713, 716, 718-719, 721, 725-726, 728, 730-731, 735-736, 739, 742-743, 746, 751, 753-754, 756, 763, 767, 771, 774, 777, 781-784, 786-787, 789, 793-794, 797-798, 800, 803, 805-808, 811-817, 819-822, 824, 825 +: *sau̯ méșter,* 829, 832-834, 841, 843, 850, 852-857, 860-861, 864, 870, 875 +: *l̦emnár „ciopleşte la lemn",* 878, 880, 883 +: *„pentru casă", lemnár „lucrează doar căruțe",* 884-886, 887 +: *[σ] lemnár „lucrează tot ce e de lemn", ĉoplitór „ciopleşte lemnele",* 888, 889 +: *lemnár „el căprioreşte",* 893, 894 +: *„face grinzi, căpriori", lemnár „face uși, ferestre",* 895 +: *mái̯stor; mái̯stori̯ [=termen general],* 896, 898, 900.

lemnár; -nári̯: 678, 682, 699, 715, 717 +: *sau̯ dulgér; -géri̯,* 722-723, 727, 729, 733, 737, 740 +: *înai̯ínte le zĭcá dulgéri̯,* 745, 747-750, 752, 768, 779, 791-792, 795, 810, 818, 830, 838, 842, 847, 871, 872 +: *[σ] dulgér „lucrează și în fier",* 876, 879, 891 +: [σ].

munĉitór; -tóri̯: 687.

constructór, dulgér; -géri̯: 714.

lemnár; -nári̯, dulgér; -géri̯: 720, 741, 744, 755, 839, 848, 859.

tîmplár; -plári̯, [k] dulgér; -géri̯: 724.

ĉoplitór, [k] lemnár; -nári̯: 732.

ĉoplitór; -tóri̯: 734.

tîmplár; -plári̯: 738, 809, 826, 831, 840, 845, 849, 862, 867, 897.

meseriiáș; ~ , *dulgér:* 759.

ĉoplitóri̯; ~ , *dulgér; -géri̯:* 766.

mai̯ístor; -i̯ístori̯, dulgér: 769.

lemnári̯; ~ : 772-773, 788.

dulgér, lemnár, meseriiáș: 775.

meserii̯áș; ~ , *constructór:* 776.

mai̯ístor; -i̯ístori̯, méșter, dulgéri̯: 778.

mái̯stor; mái̯stori̯, dulgér; -géri̯: 780.

méșter, dulgér: 785.

lemnár; -nári̯, [V] dulgér; -géri̯: 790.

meserii̯áș, tîmplár; -plári̯, [∗] lemnár; -nári̯: 823.

meseri̯áș, dulgér; -géri̯: 827.

tîmpláru̯; -plári̯: 828, 837.

méșter; méșteri̯, tîmplár; -plári̯: 835.

dulgéru̯; -géri̯: 836, 844, 863, 868-869.

lemnáru̯; -nári̯: 846, 858, 866.

tîmpláru; -plári̯: 851, 865.

l̦emnár; -nári̯, mái̯stur di̯ cási̯: 873.

dulgʼér; -gʼéri̯: 874.

lemnár; -nári̯, [k] dulgér; -géri̯: 877.

dulgér; -géri̯ sau̯ lemnár; -nári̯: 881, 890.

dulgĕr; -gĕri̯: 882.

l̦emnáru̯; -nári̯, [σ] dulgéru̯; -géri̯: 892

dulgéru; -géri̯: 899.

TÂMPLAR, pl. *„menuisier"*

[1741]

I. *[Întrebare indirectă]. Dar la meșterul care face scaune, mese, dulapuri?*

ALR II s.n. 551; ALRM II s.n. 367; NALR-Olt. MN, plș. 97; ALRR-Mar. 744; ALF 838; AIS 219, 221; ALMC 1730; ALW I 13; ALA 822; cf. ALC 867; ALCo 157; ALB 587; ALFC 421; ALJA 577; ALLR 999; ALP 628.*

II. *tîmplári̯;* ~ : 671-674, 676, 680, 684, 689, 757-758, 760-762, 764-766, 769-770, 772-773, 776, 788, 796, 799, 801-802, 804.

tîmplár; -plári̯: 675, 677-679, 681-683, 685-686, 688, 690-713, 715-726, 728-752, 754-756, 759, 763, 767-768, 771, 774-775, 777-778, 779 +: *lucrẹáză númai̯ tîmplări̯la,* 780-787, 789-794, 797-798, 800, 803, 805-813, 814 +: *„lucrează uși, tocuri de geamuri", [există și] tîmplár de móbili̯,* 815-825, 826 +: *tot* ~ , 827, 829-830, 831 +: *to* ~ , 832-833, 834 +: *tót ai̯a i̯éste!,* 835 +: *to* ~ , 838, 840-843, 845, 847-850,

852-857, 859-862, 864, 870, 872, 875, 878 +: *lᶦemnár,* 880-891, 893, 894 +: *şi lemnár,* 895-900.

dulgér; -gérᵢ̯ᶦ: 687, 795, 837, 871, 876 +: *[σ] tîmplár,* 879 +: *[σ] tîmplár.*

tîmplárᵢ̯ᵘ; -plárᵢ̯ᶦ: 714, 828, 836, 844, 858, 863, 868, 892.

stolér; -lérᵢ̯ᶦ: 727.

lemnár; -nárᵢ̯ᶦ: 753, 877 +: *[D] tîmplár.*

riglár; -glárᵢ̯ᶦ, lemnár; -nárᵢ̯ᶦ: 839.

to‿lemnárᵢ̯ᵘ: 846.

lemnár⁽ᵘ⁾; -nárᵢ̯ᶦ: 851.

tîmplár⁽ᵘ⁾; -plárᵢ̯ᶦ: 865-866, 869.

tîmplár; -plárᵢ̯ᶦ, dulgér;-gérᵢ̯ᶦ: 867.

stᵘolᶦér; -lᶦérᵢ̯ᶦ, tîmplár; -plárᵢ̯ᶦ: 873.

tâmplár; -plárᵢ̯ᶦ: 874.

SECURE, pl. *„cognée"*

[1743]

I. *[Întrebare indirectă]. Dar la aceea tot ca toporul, dar mai mare, cu care crapi butucii?*

NALR-Olt. MN, plş. 98; ALF 680; AIS 548, cf. 547; ALL 226; ALG 129-130; ALMC 1039; ALW I 49; ALEA 716; ALCo 796; ALAL 292; ALB 563; ALFC 402; ALiFO 351; ALJA 502, 563; ALLoc. 198; ALLor. 264; ALLR 609; ALP 614; ASLEF 539.

II. *secúre; -cúrᵢ̯ᶦ:* 671-672, 674, 676-678, 679 +: *săcúre,* 680-682, 685-688, 692-693, 699, 775-776, 778-780, 782-784, 798, 810.

săcúre; -cúrᵢ̯ᶦ: 673, 683-684, 691, 756-763, 765-774, 777, 786-797, 799-809, 834.

sĕcúre; -cúrᵢ̯ᶦ: 675, 690.

secúre; săcúrᵢ̯ᶦ: 689, 764.

? : 694-695, 697, 717, 734, 738, 755, 845, 851 +: *bárdă,* 853, 856, 863.

bárdă; berzᵢ̯ᶦ: 696, 719 +: *„pentru cioplit",* 843, 850, 857, 860, 862, 867, 869, 882 +: *„mai mică decât toporul",* 887.

to‿topór: 698, 820.

∞ : 700, 818, 819 +: *cu barósu şi cu péne dă fier,* 821 +: *cu pána ş‿cu máĭu, [B] săcúre; -cúrᵢ̯ᶦ,* 823 +: *cu péne dá fᶦiĕr,* 825 +: *cu péne şi cu barós,* 832 +: *secúră; -cúrᵢ̯ᶦ am văzú‿la rudárᵢ̯ᶦ,* 833 +: *o spárĝem la barós şi péne,* 835 +: *barós şî cu péne; rudári lé‿sîc secúre; -cúrᵢ̯ᶦ, ie maĭ lung în‿gîtu-ŏla,* 877 +: *secúręa e un‿fel de toporíşcă cu cáre ascúțᵢ̯ᶦ aráĝi,* 900.

topór d-al márili: 701.

tot topór: 702-703, 709-710, 712-713, 716, 751, 814, 815 +: *[D] săcúre,* 817, 824, 826-828, 831.

?, topuáre [pl.]: 704.

bárdă: 705, 715 +: *„pentru cioplit".*

topór: 706-708, 720, 725 +: *secúręa-i̯ maĭ mícă şi topóru-i̯ maĭ márę.*

malarínă; -ríne: 711.

topór máre: 714, 783 +: *daĭ cu dóuo mîĭnᵢ̯ᶦ,* 893.

bárdă; bérde, [k] berzᵢ̯ᶦ: 718.

topór; -poáră: 721.

topór; -poárę: 722 +: *săcúręa-i̯ maĭ mícă,* 724, 727-728, 736, 739-740, 746.

secúręa [a.]; -cúrᵢ̯ᶦ: 723 +: *secúręa-i̯ maĭ mícă ca topóru, taĭ o găĭnă, haráĝ,* 741 +: *secúręa-i̯ maĭ mícă ca topóru.*

topór; -poáre: 726, 732, 748, 752, 754, 822 +: *şi ie şi toporáşᵢ̯ᶦ péntru făcút surcéle; -ráşe,* 885-886, 888.

topór máre; -poáre marᵢ̯ᶦ: 729.

secúre; ~ , topór; -poáre: 730.

[D]: 731 +: *nu să zíĉe,* 733 +: *secúręa-i̯ un topór maĭ mic; -cúrᵢ̯,* 735 +: #, 742 +: #, 749 +-750 +: #, 753 +: #, 837 +: *secúra [a.], da nu ᵘobʸijnuᶦím,* 852 +: *nu să zíĉe secúră,* 858 +: *la noĭ nu să vorbéşte cu sĕcúră,* 868 +: #.

– : 737, 743-745.

secúră; -cúrᵢ̯ᶦ: 747, 839-840, 844, 846, 847 +: ∞, 870, 895 +: *„topor mare, ca o bardă, pe care-l folosesc rudarii la pădure",* 896 +: *„topor cu leafa lungă; au numai rudarii".*

săcúre; secúrᵢ̯ᶦ: 781, 811, 829 +: *[D],* 830.

tot topór, secúre; -cúrᵢ̯ᶦ: 785.

topór maĭ máre: 812 +: *[D] sĕcúre; secúrᵢ̯ to‿la topór zic,* 816 +: *[D] secúră.*

săcúră, sĕcúre; -cúrᵢ̯ᶦ: 813.

bárdă; bérde: 836, 841, 849, 854, 864, 884 +: *„e mai mică şi ciopleşti cu* ea", 894 +: „ a auzit de secure, dar nu ştie ce e".

bárdă; bárde: 838, 865, 881, 897 +: „topor mic, pentru cioplit".

sᶦecúră; -cúrᵢ̯ᶦ: 842, 855 +: ∞, 861.

tᵘopór, [σ] sᶦecúră; -cúrᵢ̯ᶦ: 848.

topᵘór; -puáre, secúră; -cúrᵢ̯ᶦ: 859.

bárdă; bărzᵢ̯ᶦ: 866.

sĕcúrᵢ̯; secúrᵢ̯ᶦ: 871 +: „topor mai mic".

tᵘopór; -poárę: 872.

tᵘopór márᵢ̯; -poárᵢ̯ marᵢ̯ᶦ: 873.

bárdâ; bărzᵢ̯ᶦ, [k] bárdᵢ̯: 874.

tᵘopór; -pᵘoárᵢ̯: 875 +: *„e mai mică, pentru cioplit".*

topór; -poárᵢ̯: 876.

bárdă; bᶦerd: 878.

tᵘoporíşcă; -ríştᵢ̯ᶦ: 879 +: „topor mai mic".

bárdă; bárdę: 880 +: „pentru cioplit ".

bárdă; berzᵢ̯ᶦ: 883 +: „pentru cioplit".

bárdă; bárdᵢ̯, [*] bérdę: 889.

bárdă; [ε] bérde, bárde, toporíşcă; -ríşĉ, toporél; -réle: 890.

tᵘopór; -poáre: 891.

tᵘoporíşcă; -ríşĉᵢ̯ᶦ: 892 +: *bárdă; bărzᵢ̯ᶦ, [k] bárde* „pentru cioplit, ascuţit spiţe etc."

bárdă; bᶦérd'e, sᶦecúrᶦe; ~ : 898.

tᵘoporíşcă; -ríşĉᵢ̯, bárdă; berzᵢ̯ᶦ: 899.

BESCHIE, pl. *„passe-partout (scie)"*

[1745]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi zici la ferăstrăul cu pânza lată şi cu câte un mâner de lemn la fiecare capăt, cu care tai lemnele groase?*

ALRM II s.n. 370; NALR-Olt. 575; AIS 553; ALL 229; ALG 133, 134; ALMC 1031-1031; ALC 1274; ALAL 305; ALCB 161; ALFC 405; ALLoc. 358; ALN 484; ALP 615.*

II. *joágăr; joágăre:* 671, 675-676, 682, 686-688, 689 +: *î̃ áltă párte-i̯ spúne béskᶦie,* 690, 730, 734,738, 742, 745, 748, 750, 752, 755-758, 761, 763-764, 765 +: *béskᶦᶦe în limbáju vek'; béskᶦiĭ,* 767 +: *[B] cosác; -sáĉe,* 769, 771-772, 774-775, 777, 779-782, 784-785, 811, 813-815, 817-821, 824-825, 827-830, 832-833, 841, 843, 845-846, 853, 870, 886-888, 894, 896, 899-900.

fier máre: 672.

fier; fiáră: 673.

fier dă retezát: 674.

juágăr; juágăre: 677, 691 +: *[B] fier,* 694, 697, 699, 706, 708-710, 712, 715, 717-720, 760, 786-787, 790-792, 794-795, 797, 799-801, 804-807, 809, 840, 851-852, 854-855, 857, 859-860, 862-864, 866, 869.

ferăstrău; -tráie: 678.

fier; fiáre, joágăr; joágăre: 679, 685.

fier; fiáre: 680, 732.

firăstrău; -tráĭĕ: 681.

ferăstrău máre: 683.

fier máre, joágăr: 684.

j'uágăr; j'uágăre: 692-693, 696, 698, 700, 704, 711.

juágăr; juágăre, fᶦier; fᶦiáre: 695.

juágîr; juágîre: 701-702, 707.

j'ágăr; j'ágăre: 703, 891.

ju̯ágăr; ju̯ágăre, şai̯táu̯; -tắⁱe: 705.

jágîr; jágîre: 713, 739, 753, 747, 885.

jágăr; jágăre: 714.

ju̯ágăr; ju̯ágăre: 716, 798, 839, 842, 847.

jágîr; jágîri, béşki̯i̯e; béşki̯i̯: 721.

béşki̯i̯e; béşki̯i̯: 722.

béşki̯i̯e; béşki̯i̯, ju̯ágâr; ju̯ágâre, [R] h́er; h́áre: 723.

[V] h́er; h́ére, [R]: 724.

jágîr; jágîre, béski̯i̯e; béski̯i̯: 725.

béşki̯i̯e; béşki̯i̯, [V] ju̯ágăr; ju̯ágăre: 726.

béski̯i̯e; béski̯i̯, jo̯ágăr; jo̯ágăre: 727, 741.

béşki̯i̯e; béşki̯i̯: 728.

bíşki̯i̯e; bíşki̯i̯, jo̯ágăr; jo̯ágăre: 729.

jágăr; jágăre: 731, 735, 743-744, 783, 879, 884.

béski̯i̯e; béski̯i̯, jo̯ágăr; jo̯ágăre: 733.

jágăr,[k] jágîr; jágîre: 736.

béşki̯i̯e; béşki̯i̯, jágăr; jágăre: 737.

jágîr; jágîrⁱ: 740.

jágăr; jágăre: 746.

[R] jágăr; jágăre, [V] báşki̯i̯e; báşki̯i̯: 749.

jágîr; jágîre: 751.

jo̯ágăr; jo̯ágăre, [B] béski̯i̯e; béski̯i̯: 754.

cosác; -sáĉe: 759, 762.

jo̯ágăr; jo̯ágăre: 766, 768, 770, 773, 803, 834.

jo̯ágăr; jo̯ágăre, tráşcă; tráşte: 776.

şo̯ágăr; şo̯ágăre: 778.

ju̯ágăr; ju̯ágăre: 788-789.

ju̯ágăr; ju̯ágăre: 793.

ju̯ágăr; ju̯ágăre: 796, 802, 848.

ju̯ágăr; ju̯ágăre: 808, 810.

j'o̯ágăr; j'o̯ágăre: 812, 822-823, 826, 831.

j'o̯ágăr; j'o̯ágăre: 816, 893, 898.

jo̯ágăr; jógăre: 835.

jágărᵘ; jágăre: 836.

ju̯ágărᵘ; ju̯ágăre: 837, 844.

ĝu̯ágăr; ĝu̯ágăre: 838.

j'u̯ágăr; j'u̯ágăre: 849-850, 856.

ju̯ágăr⁽ᵘ⁾; ju̯ágăre: 858.

jo̯ágăr⁽ᵘ⁾; jo̯ágăre: 861.

j'u̯ágăr; j'u̯ágăre: 865.

j'u̯ágăr; j'u̯ágări: 867.

ju̯ágărᵘ; ju̯ágăre: 868.

beşki̯i̯i; -ki̯i̯, jo̯ágăr; jo̯ágăre: 871.

j'o̯ágăr; j'o̯ágăre, ferăstrắu̯; -trắi̯e: 872.

pílcă; pilĉ, j'o̯ágăr; j'o̯ágări: 873.

bⁱéski̯i̯i; bⁱéski̯i̯: 874.

beşki̯i̯i; -ki̯i̯, j'ágăr; j'ágări: 875.

jo̯ágăr; jo̯ágări: 876.

jágâr; jágâre: 877.

jágăr; jágăre, [σ] béstii̯e; béstii̯: 878.

béski̯i̯e; béski̯i̯, jⁱo̯ágăr; jⁱo̯ágăre: 880.

jo̯ágăr; jo̯ágăre, ju̯ágăr [sg.]: 881.

ju̯ágăr; ju̯ágăre: 882.

jo̯ágăr; jo̯ágăre: 883.

jágăr; jágăre, [∗] jo̯ágăr; jo̯ágăre: 889.

jágăr; jágăre, [k] jo̯ágăr; jo̯ágăre: 890.

jo̯ágărᵘ; jo̯ágăre: 892.

jo̯ágăr; jo̯ágări: 895.

jᵘo̯ágăr; jᵘo̯ágăre: 897.

DOAGE, sg. „*douves*"

[1750]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum numeşti scândurelele de brad sau de stejar din care e făcut un butoi, un ciubăr, o putină?*

ALF 422; AIS 1327; ALL 216; ALG 502; ALMC 1064; ALA 612; ALEA 214; ALC 656; ALCo 510.*

II. *do̯áĝe; do̯ágă:* 671-676, 678-690, 724-725, 727, 729-735, 737-739, 741-745, 747-748, 750, 752, 754-759, 761-764, 767-769, 771-776, 778-779, 781-785, 812-826, 828-835, 841, 845-846, 849, 853, 881 ⁺: *du̯áĝe; du̯ágă,* 885-887, 888 ⁺: *doĝⁱ[pl.],* 890-894, 898.

du̯áĝe; du̯ágă: 677, 691-692, 693⁺: *nu i̯eştⁱ în du̯áĝili téle,* 694-720, 760, 787, 791-792, 795, 800, 803, 805, 809, 811, 836-837, 840, 842-843, 848, 850-851, 854-859, 870, 896-897, 899 ⁺: *doĝⁱ [pl.].*

do̯áĝi; do̯ágă: 721.

do̯áĝe; do̯ágă: 722, 726, 728, 736, 740, 746, 749, 751, 753, 827.

do̯áĝe; do̯ágâ: 723.

do̯áĝe; do̯ágă: 765-766, 770, 777 ⁺: *dóu̯o doĝ,* 807, 884, 895, 900.

dăo̯áĝe; -o̯ágă: 780.

du̯áĝe; du̯ágă: 786, 793, 806, 867.

du̯áĝe; du̯ágă: 788, 796, 799, 801-802, 804, 808, 838, 860, 864-865, 882.

du̯áĝe ; du̯ágă: 789, 794, 798.

du̯áĝe; du̯ágă: 790, 797, 839, 844, 847, 852, 866, 868-869.

du̯áĝe; du̯ágă; 810, 861-863.

do̯áĝi; do̯ágă: 871, 873.

do̯áĝĕ; do̯ágă: 872.

du̯áĝi; do̯ágâ: 874.

do̯áĝi; do̯ágă: 875.

do̯áĝi; do̯ágâ: 876.

do̯áĝe; do̯ágă: 877.

do̯áĝe; do̯ágă: 878, 880, 883, 889.

do̯áĝe; do̯ágă: 879.

REPARĂ (ind. prez. 3 sg.) „*il répare*"

[1755]

I. *[Întrebare indirectă]. Când ţi se strică căruţa, te duci cu ea la fierar şi el ţi-o...?*

ALR II s.n. 1342; ALRM II s.n. 1128; NALR-Olt. MN, pls. 98; ALRR-Mar. 753; ALB 1581; ALFC 1060; ALJA 1289, 1735; ASLEF 553.

II. *repáră:* 671, 673-679, 681-683, 685-691, 693-701, 703, 705-707, 710-715, 717-719, 721-722, 726-728, 730-732, 734-735, 738-739, 742, 745-746, 748, 750-751, 754, 756-761, 772-773, 775, 777,786-788, 791, 793-794, 810, 811 ⁺: *[B] dréĝe,* 812, 814, 817 ⁺: *[B] dréĝe,* 821, 832-833, 840, 849-850, 853-854, 857, 862, 865, 867, 877, 879, 881 ⁺: *[B] dréĝe,* 882, 884-885, 888, 891, 893, 894 ⁺: [V] *dréĝe,* 895-897, 899-900.

le̯ágă, repáră: 672, 716.

repáră, dréĝe: 680, 692, 720, 733, 752, 764-765, 767-769, 774, 778-780, 783-785, 795, 800, 805, 807, 813, 816, 818, 820, 822, 827-828, 830, 835, 838, 852, 855, 858-860, 864, 870.

dréĝe, repáră: 684, 702, 704, 708, 763, 776, 803, 819, 844.

fáĉe, repáră: 709, 747.

dréĝe: 723-725, 736, 740-741, 792, 801-802, 804.

dréĝe, [k] repáră: 729.

fáĉe, [k] repáră: 737.

le̯ágă, dréĝe: 743.

repáră, [k] dréĝe: 744.

fáĉe, dréĝe: 749, 753, 847.

s-o dre̯ágă [conj. prez.], repáră: 755.

dréĝe: 762, 766, 770, 782, 789, 799, 806, 809, 829, 831, 836-837, 841, 843, 846, 848, 851, 856, 863, 866, 869, 886.

o strínĝe, o le̯ágă, repáră: 771.

repáră, o fáĉe: 781.

[V] dréĝe, [R] repáră: 790.

repáră, dréĝe: 796-797.

dréĝe, repáră: 798, 839, 868.

repáră, dréĝe: 808.

răpáră: 815 ⁺: *[B] le̯ágă, dréĝe.*

repáră, strínĝe [roata], [σ] dréĝe: 823.

fáĉe, [R] repáră, [V] dréĝe: 824.

repáră, o le̯ágă: 825.

[s-o] repáre, s-o dre̯ágă [conj. prez.], dréĝe: 826.

d [k] repáră, dréĝe: 834.

fắĉe, repáră, drége: 842.
ń-o-ndrepteáză: 845.
fắĉe, drége: 861.
repáră: 871, 873, 889 $^{+}$: *doar nu mi-o drége.*
r^{i}epáră: 872, 875, 878, 883, 887, 890, 892, 898.
r^{i}epáră: 874.
repáră, drégi: 876.
repáră: 880.

LINGURAR, pl.

„ouvrier qui fabrique et vend des cuillères en bois"

[1763]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi zici omului care face şi vinde linguri de lemn?*

NALR-Olt. 580.

II. *rudár^{i}; ~ :* 671, 673, 675, 678, 680, 758, 760, 762, 764-765, 769-770, 772-774, 778, 788, 796, 801-802, 804, 891, 893 $^{+}$: *lingurár „[e] locul unde se pun lingurile grămadă",* 895-896, 899 $^{+}$: *fắĉe şi fúse, furĉ^{i}.*
lingurár^{i}; ~ : 672, 684, 700, 799.
[ε] rudár^{i}: 674.
lingurár; -rár^{i}: 676, 679, 688, 692, 694-696, 701, 703-704, 708, 710, 713, 716-717, 719-723, 725-730, 733, 736-738, 740-742, 745-747, 749, 751-755, 791, 806, 815, 818, 820, 822, 824-826, 837-840, 842, 845, 847, 849-850, 852-853, 855-857, 859-862, 864, 867, 872-874, 875 $^{+}$: *rudár; -dár^{i}: fắĉe ắlģii, fúsi, covắţ^{i},* 877, 880-881, 884, 886-889, 894, 897-898.
rudár; -dár^{i}: 677, 682, 685-687, 689-690, 698-699, 702, 705, 709, 712, 724, 731-732, 734-735, 743-744, 748, 756, 759, 761, 763, 768, 771, 776-777, 779-780, 783, 786, 789-790, 792-794, 797-798, 800, 803, 805, 807-808, 810-814, 816-817, 819, 821 $^{+}$: *[*] lingurár^{i}*, 823, 827, 829, 831, 833-834, 841, 843.
lingurár, rudár: 681.
lingurár; -rár^{i}, rudár; -dár^{i}: 683, 691, 718, 750, 784, 809, 854.
lingurár; -rár^{i}, rudár: 693 $^{+}$: *„face linguri, troáne; tron, pentru ţinut mălai",* 767, 781-782, 785.
ţigán^{i}[pl.]: 697.
ţigán^{i}[pl.], rudár; -dár^{i}: 706.
rudár; -dár^{i}, lingurár; -rár^{i}: 707, 711, 787, 795, 830, 835.
rudár^{u}; -dár^{i}: 714, 832, 844, 868.
rudár; -dár^{i}, lingurár: 715, 775.
lingurár; -rár^{i}, [k] rudár; -dár^{i}: 739.
lingurár; -rár^{i}, rudári [pl. a.]: 757.
rudár^{i}; ~ , rudăreásă: 766.
rudár^{i} [pl.], lingurár^{i} [pl.]; -ráru : 828.
lingurár^{u}; -rár^{i}: 836, 846, 858, 869.
copăiér; -iér^{i}: 848.
rudár$^{(u)}$; -dár^{i}: 851, 863, 865-866.
ălbi^{i}ér; -^{i}ér^{i}: 870.
lingurár; -rár^{i}: 871, 878, 882.
r^{o}odár; -dár^{i}: 876.
lingurár; -rár^{i}, rudár; -dár^{i}: 879, 890, 900 $^{+}$: *„lingurarii sunt rudarii".*
rodár; -dár^{i}: 883 $^{+}$: *„nu se spune lingurar".*
rodár; -dár^{i}: 885.
lingurár^{u}; -rár^{i}, rudár^{u}; -dár^{i}: 892.

CIZMAR, pl. *„cordonnier"*

[1764]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi spui omului care face încălţăminte?*

ALR II s.n. 518; ALRM II s.n. 328; NALR-Olt. MN, plş. 99; ALRR-Mar. 757; ALF 326; AIS 207; ALMC 1752; ALC 1173; ALFC 1030; ALJA 1277.

II. *cizmár^{i}; ~ :* 671-674, 680, 684, 700, 762, 765, 769-770, 772, 788, 796, 801.
cizmár; -már^{i}: 675-679, 681-683, 685-688, 689 $^{+}$: *„în Moldova zice ĉ^{i}obotár",* 690-692, 693 $^{+}$: *[B] plotogár; -gár^{i} „cârpaci", plotogéşte „cârpeşte",* 694-699, 701-704, 705 $^{+}$: *sau şúster,* 706-708, 709 $^{+}$: *porlogár „care repară vechituri",* 710-713, 715-720, 724, 728, 731, 731, 734-735, 738-748, 750-753, 755-759, 761, 763-764, 766-768, 771, 773-781, 783, 785-787, 789, 791, 793-794, 800, 802-810, 812-815, 818-819, 821-824,826-827, 829-832, 835, 838, 840-843, 845, 847-850, 852-857, 859-862, 864, 867, 870, 872-876, 877 $^{+}$: *[B] papucár, ĉubotár,* 878-881, 883, 884 $^{+}$: *[L] ĉismár,* 885 $^{+}$: *sau ĉobotár,* 886-887, 889, 891, 893, 898-899.
ĉizmár^{u}; -már^{i}: 714, 836-837, 844, 846, 858, 865, 868-869, 892.
ŝizmár; -már^{i}: 721.
[B] ĉubotár; -tát^{i}, [T] ĉizmár; -már^{i}: 722.
ĉizmár; -már^{i}, [B] ĉubotár; -tár^{i}: 723, 726.
[V] ĉubotár; -tár^{i}, [R] ĉizmár; -már^{i}: 725.
ĉizmár; -már^{i}, [B] ĉobotár; -tár^{i}: 727, 730, 732-733, 737, 754.
[B] ĉobotár; -tár^{i}, [T] ĉizmár^{i}; -már^{i}: 729.
ĉizmár; -már^{i}, [V] okincár; -cár^{i}: 736 $^{+}$: *că să făcă númai okínĉ pă tímpur^{i}.*
ĉizmár; -már^{i}, ĉobotár; -tár^{i}: 749.
ĉismár^{i}; ~ : 760.
ĉismár; -már^{i}: 765, 784, 888, 890, 894 $^{+}$: *[V] pantofár, „unii, inculţi, zic ĉizmár,* 895-896, 897 $^{+}$: *[AL] ĉizmár,* 900.
ĉizmár; -már^{i}, [B] ĉubotár^{i}: 782.
ĉi^{s}zmár; -már^{i}: 790, 792, 795, 797-798.
ĉi^{s}zmár^{i}; ~ : 799.
ĉi^{s}zmár; ĉizmár^{i}: 811, 817, 820, 833.
ĉismár; [B] potlogár^{i} [pl.]; -gár: 816.
ĉismár; ĉizmár^{i}: 825.
ĉizmár$^{(u)}$; -már^{i}: 828, 839, 851, 863, 866.
ĉi^{s}zmár; ĉismár^{i}: 834.
ĉizmár; -már^{i}: 871, 882.

CALAPOD, pl. *„embauchoir"*

[1765]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi ziceţi la acela de lemn, care seamănă cu laba piciorului şi pe care cizmarul îl bagă în gheată când vrea să o repare?*

ALR II s.n. 519; ALRM II s.n. 329; NALR-Olt. MN, plş. 99; ALRR-Mar. 758; AIS 207.*

II. *calapód; -poáde:* 671-672, 676, 678-681, 683-690, 730-732, 737, 743-744, 747, 752-753, 756-785, 814-816, 820, 821 $^{+}$: *şan; şánur^{i} [pentru cizme],* 822-826, 829, 832, 835, 846, 886-887, 891, 894.
calapód; -puáde: 673, 675, 677, 691-699, 701-713, 715-716, 718-720, 812 $^{+}$: *cal dă ĉizmăríe [pe care se bat cuie în încălţăminte],* 813, 817, 827, 830-831, 834, 838, 840-841, 843, 845, 849, 853-854, 856-857, 882.
şan; şánur^{i}, [σ] calapód; -poáde: 674.
canapód; -poáde: 682.
calapód$^{(i)}$; -puáde: 700.
calapód^{u}; -puáde: 714, 844.
calapód; -póz^{i}: 717.
calapód; -poádi: 721.
calapód; -poáde: 722-728, 733, 735-736, 739-741, 745-746, 748, 750-751, 755, 867.
calúp; -lúpur^{i}: 729.
cal de fier, calapód; -poáde: 734.

calapód; -pótur^{i}: 738.
calapót; -pọátẹ: 742, 754.
calapód; -pọátẹ: 749.
calap^{u}ód; -pụádẹ: 786.
calap^{u}ód; -pụádẹ: 787-790, 793-794, 796-798, 801-803, 806-808.
calap^{u}ód; -pụáde: 791-792, 795, 800, 805, 807, 809-810, 819, 837, 847, 852, 855, 859-860, 862, 864, 870, 899 $^{+}$: *calap^{u}ọáde [pl.].*
calap^{u}ód; -p^{u}óz^{i}: 799.
calapód; -pụádẹ: 804.
calapód; -pọádẹ: 811.
calapód; -pọáde: 818.
calapódụ; -pọáde: 828.
lábă; lábe: 833.
calap^{u}ód$^{(u)}$; -pụáde: 836, 851, 861.
calap^{u}ód$^{(u)}$; -pụádẹ: 839, 865.
calap^{u}ót; -pụáte: 842, 848, 850, 866, 869, 881, 896.
calap^{u}ót^{u}; -pụáte: 858, 863, 868.
calapót; -pọátẹ: 871-872.
calap^{u}ód; -pọádị: 873.
calap^{u}ót; -pụátị: 874-875.
calapót; -pọátị: 876, 879.
cạlapót; -pọátẹ: 877.
calap^{u}ót; -pụátẹ: 878.
calap^{u}ót; -pọátẹ: 880, 895 $^{+}$: *calap^{u}ót$^{(u)}$.*
calíp; -lípur^{i}, [k] calap^{u}ót; -pọáte: 883.
calapót; -pọáte: 884, 888, 890, 893.
calíp; -lípur^{i}: 885.
calap^{u}ód; -pọáde: 889, 897: *calap^{u}ọáde [pl.],* 898, 900.
șan; șánur^{i}, calapót^{u}; -pọáte: 892.

COJOCAR, pl. „*pelletier*"

[1766]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum zici omului care face cojoace?*
NALR-Olt. MN, plș. 99; ALRR-Mar. 759.

II. *cojocár^{i}; ~ :* 671-673, 680, 684, 700, 757-758, 760-762, 764-766, 769-770, 772-773.
cojocár; -cár^{i}: 674-679, 681-683, 685-699, 701-713, 715-756, 759, 763, 767-768, 771, 774-785, 807, 811, 814-815, 817-827, 829-830, 832-835, 838-841, 843, 845, 847, 849, 852-853, 857, 859-860, 862, 864, 866-867, 872, 877-878, 883-886, 889, 899.
cojocár^{u}: -cár^{i}: 714, 836-837, 844, 846, 858, 865, 868.
c^{u}ojocár; -cár^{i}: 786, 790-792, 797-798, 800, 803, 806, 808, 810, 842, 855, 861, 870-871, 876, 888, 890-891, 893, 895.
c^{u}oj^{u}ocár; -cár^{i}: 787, 789, 793-795, 804-805, 809, 881, 894, 896-897, 900.
c^{u}oj^{u}ocár^{i}; ~ : 788, 799, 801-802.
c^{u}ojọcár^{i}; ~ : 796.
coj'ocár; -cár^{i}: 812-813, 816, 850, 856.
cojocárụ; -cár^{i}: 828.
coj'ocár; -cár^{i}: 831, 854, 875, 898.
cojocár$^{(u)}$; -cár^{i}: 848, 851, 863, 869.
c^{u}oj^{i}ocár; -cár^{i}: 873-874, 887.
cọjocár; -cár^{i}: 879-880.
[AL] cọjocár, [L] c^{u}ojocár; -cár^{i}: 882.
c^{u}ojocár^{u}; -cár^{i}: 892.

ARGĂSEŞTE (ind. prez. 3) „*il tanne*"

[1767]

I. *[Întrebare indirectă]. Ce zici că face cojocarul când curăță și pregătește pielea, ca să fie bună de lucrat cojoace, căciuli?*

ALR II s.n. 531; ALRM II s.n. 349; NALR-Olt. MN, plș. 99; ALRR-Mar. 760.

II. *argăséște:* 671-672, 674-679, 681-683, 688, 696-697, 704, 705 $^{+}$: *„cu tărâțe de grâu",* 706-710, 712-714, 716-717, 719, 728, 730-735, 743-744, 747, 752 $^{+}$: *[*] tăbăĉéște,* 754-756, 784-785, 794-795, 800, 803, 805, 809-813, 817, 824-827, 829-830, 832-836, 841, 843, 845-846, 849-854, 856-857, 861, 863, 869, 881, 883-888, 890-891, 893-900.
argăsắște: 673, 680, 758, 760-761, 763-768, 771-776, 778-783, 837.
tăbăĉéște: 684-687, 691-695, 698-699, 700 $^{+}$: *[B] ^{u}o rădẹá [imperf.],* 701-703, 715, 720, 806-808, 814-815, 818-819, 822, 831, 862.
o cîrnoséște príma dátă: 689.
o cúrăță și o tráĝe cu scrípca: 690.
argăséște, tăbăĉéște: 711, 792.
tăbăĉéște, argăséște: 718, 737, 816 $^{+}$: *„mai ușor se obișnuiește cuvântul ăsta: <u>băgáte la argăsít</u>",* 820, 840.
argăsắști: 721, 723.
argăséștẹ: 722, 724-727, 729, 738-742, 745-746, 748-751, 753, 793, 797, 838, 865, 877-878, 889.
tăbăĉéștẹ: 736 $^{+}$: *pă tímpur^{i} să zîĉá argăséștẹ,* 786, 788.
la tăbăĉít, argăsắșt^{i} [2]: 757.
tăbăĉéște, argăsắște: 759
le púne la argăsắl^{i}: 762.
argăsắsc [1]: 769.
o bágă la argăsálă, argăsắște: 770, 777.
tăbăĉéște, argăsắște: 787, 804.
argăsắștẹ: 789.
argăsắștẹ: 790-791, 796, 799, 801-802.
argăsẽștẹ: 798.
argăséște: 821, 828, 839, 864.
bágă la argăsít, argăsắște: 823.
argăs^{i}éște: 842, 844, 847-848, 855, 858-860, 866, 870.
argăséștị: 867.
argăs^{i}ésc^{u} [1]: 868.
argăsẽștẹ: 871.
tăbăĉéștị, [σ] argăsẽștẹ: 872.
argăs^{i}éștị: 873, 875.
arg^{ă}ăs^{i}éștị: 874.
argăséștị: 876, 879, 882.
argăs^{i}éștẹ: 880.
argăséște, cúră: 892.

MĂCELAR, pl. „*boucher*"

[1768]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi zici omului care vinde carne și taie vite?*

NALR-Olt, MN, plș. 100; ALRR-Mar. 761; ALF 152; AIS 244; ALEA 558; ALS 44.

II. *măĉelár^{i}; ~ :* 671-673, 680, 684, 686-688, 690, 700, 758, 760 $^{+}$: *[B] parlaĝíụ; -ĝíị,* 761 $^{+}$: *[B] mătrăcár^{i},* 762, 764-765, 769-770, 773, 778, 780-782, 788, 796, 799, 801-802, 817.
măĉelár; -lár^{i}: 674-676, 677 $^{+}$: *parlaĝíụ; -ĝíị,* 678-679, 681-683, 685, 689, 691-699, 701-713, 715-721, 723-724, 727, 729-736, 739-740, 742-757, 759, 763, 766-768, 771-772, 774-776, 777 $^{+}$: *parlaĝíụ,* 779, 783-787, 789-795, 797-798, 800, 803-812, 814-816, 819-827, 829-831, 833-835, 838-843, 845, 847-857, 859-862, 864, 867, 869-870, 881, 884-888, 890, 893-895, 898-900.
măĉelár^{u}; -lár^{i}: 714, 836-837, 844, 846, 858, 863, 865-866, 868, 892.
casáp; -sák': 722, 728, 738.
[R] măĉelár; -lár^{i}, [V] casáp; -sák': 725.

măcelár; -lár^{i}, [B] casáp; -sák: 726, 741.
măcelár; -lár^{i}, [B] casáp; -sáp^{i}: 737, 880, 897.
măcęlár; -lár^{i}: 813, 818, 871 $^{+}$: *căsáp; -sáp^{i},* 878-879, 882, 889, 891, 896.
măcelár^{u}; -lár^{i}: 828, 832.
măcilár; -lár^{i}: 872.
[R] măcęlár; -lár^{i}, căsáp; -sák: 873.
măcilár; -lár^{i}: 874, 875 $^{+}$: *[V] căsáp; -sák, căsăsăkéşti cárnea,* 883 $^{+}$: *[V] casáp; -sáp^{i}.*
casáp^{u}; -sáp^{i}, -sák, măcelár; -lár^{i}: 876.
casáp; -sáp^{i}: 877.

ABATOR, pl. *„abattoir"*

[1769]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum zici la locul unde se taie vitele, la oraş?*

NALR-Olt. MN, plş. 100; ALRR-Mar. 762.

II. *abatór^{i}; -toáre:* 671, 760-762, 764-765, 769, 773.
abatór; -toáre: 672, 674, 676, 678, 680-683, 685-690, 728, 730-732, 734-735, 737-738, 743-745, 747-748, 752-757, 759, 763, 767-768, 771, 774-782, 783 $^{+}$: *măcelări^{i}e [unde vinde],* 784-785, 811, 813-815, 817-824, 826, 829-830, 832-833, 879, 884-886, 888, 890-891, 893-894, 896, 898.
abatór^{i}; -tuáre: 673.
abatór; -tuáre: 675, 677, 691-701, 703-717, 719-720, 790, 827, 834, 838, 840-841, 843, 845, 849-850, 853-854, 856-857, 862, 864, 869, 882.
zahaná, abatór: 679.
abatór^{i}, zahaná: 684.
măcelări^{i}e, abatór: 702, 718, 758.
abatór; -toári: 721.
abatór; -toáre, [B] căsăkíie; -kíi: 722.
abatór; -toáre: 723-727, 729, 733, 736, 739-742, 746, 749-751, 797, 808, 871, 873, 878, 880, 889.
măcelări^{i}e: 766.
abătór^{i}; abatoáre: 770.
abatór: 772 $^{+}$: *nu ^{i}e numít, la ~, pî la oráş [se zice].*
abat^{u}ór; -tuáre: 786-787, 792, 799, 806.
abat^{u}ór^{i}; -tuáre: 788, 796, 801-802.
abat^{u}ór; -tuáre: 789.
abat^{u}ór; -tuáre: 791, 795, 800, 804-805, 809, 842, 847, 852, 859, 861, 866, 870, 881, 887, 897.
abatór; -tuáre: 793, 807, 860, 867.
abatór; -toáre: 794, 803, 810.
abatúr; -tuáre: 798.
măcelăríie; -ríi, abatór; -tuáre: 812.
măcelăríie, [k] abatór: 816, 825.
abatór^{u}: 828.
abătór; abatoáre: 831.
abatór; abatoáre: 835.
abatór^{u}; -tuáre: 836-837, 844, 846, 858, 863.
abatór^{u}; -tuáre: 839, 851, 855.
abat^{u}ór^{u}; -tuáre: 848, 865, 868.
abatór; -toáre: 872.
ab^{a}at^{u}ór; -tuári: 874.
abat^{u}ór; -t^{u}oáre: 875.
abatór; -toári: 876.
căsăpíe; -píi: 877.
[σ] abat^{u}ór; -toári: 883.
abatór^{u}; -toáre: 892, 899.
abat^{u}ór^{u}; -oári: 895.
abat^{u}ór; -toáre: 900.

CROITOR, pl. *„tailleur"*

[1770]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum zici omului care face haine?*

ALR II s.n. 521; ALRM II s.n. 327; NALR-Olt. MN, plş. 100; ALRR-Mar. 763; ALF 1276; AIS 259; ALFC 1003.

II. *croiitór^{i}; ~ :* 671-673, 680, 684, 728, 760-762, 769-770, 773.
croiitór; -tór^{i}: 674-679, 681-683, 685-690, 757-759, 763-767, 771, 776-778, 780-785, 804, 811, 814-815, 817-821, 823-825, 827, 829, 831-832, 872, 882, 884, 888-890, 893-894, 896.
croitór; -tór^{i}: 691-699, 701-727, 729-755, 790, 793, 798, 835, 839, 841, 843, 856, 860, 866, 877, 885-886.
croitór^{i}; ~ : 700, 799.
croitór; -tór^{i}: 756, 768, 772, 774-775, 779.
croit^{u}ór; -t^{u}ór^{i}: 786, 810, 852, 861, 870.
cr^{u}oitór; -tór^{i}: 787, 797.
cr^{u}oit^{u}ór; -t^{u}ór^{i}: 788-789, 791, 794-795, 802, 805, 808-809.
cro^{i}it^{u}ór; -t^{u}ór^{i}: 792, 806.
cr^{u}o^{i}it^{u}ór; -t^{u}ór^{i}: 800, 803.
cr^{u}o^{i}it^{u}ór^{i}; ~ : 796, 801.
croitór; -tór^{i}: 807.
croiit^{u}ór; -t^{u}ór^{i}: 812, 847, 859, 875, 883, 898.
cro^{i}itór; -tór^{i}: 813, 816, 822, 826, 830, 834, 838, 840, 842, 845, 849-850, 853-854, 857, 862, 864, 867.
croiitór^{u}; -tór^{i}: 828.
croitór; croitór^{i}: 833.
cro^{i}itór^{u}; -tór^{i}: 836-837, 844, 846, 858, 863, 868-869.
croit^{u}ór^{u}; -t^{u}ór^{i}: 848, 851, 855, 865.
cr^{u}oiitór; -tór^{i}: 871, 873.
croiit^{u}ór; -tór^{i}: 874.
croiitór; tór^{i}: 876, 878, 880.
cr^{u}oiitór; -tór^{i}: 879, 881, 887, 891, 900.
cr^{u}oiitór^{u}; -tór^{i}: 892, 895.
cr^{u}oiit^{u}ór; -tór^{i}: 897.
croitór^{u}; -tór^{i}: 899.

CROITOREASĂ, pl. *„couturière"*

[1771]

I. *[Întrebare indirectă]. Dar dacă e femeie ce zici că e?*

ALR II s.n. 522; NALR-Olt. MN, plş. 100; ALRR-Mar. 764; AIS 264; ALCo 407; ALFC 1003; ALJA 1288.

II. *croiitoreásă; -rése:* 671-672, 674-676, 678-680, 682-690, 728, 757-758, 760, 762-773, 776-785, 812, 817, 819-820, 822, 829, 832, 884-886, 888, 890, 893-894, 898.
croiitoriásă; -rése: 673, 677, 882.
croiitoríță, [k] croiitoreásă: 681.
croitoreásă; -rése: 691-694, 698, 700, 704, 709, 716, 786, 810.
croitoreásă; -rése: 695-697, 699, 701-703, 705-708, 711-715, 717-718, 720, 722-724, 729-731, 733, 737-738, 742-745, 747-750, 754-755, 815, 827, 830, 834-835, 841, 844, 850-852, 856, 860-861, 864, 866, 870.
croituáre, croitoreásă: 710.
croitoríță; -rése: 719, 735.
croitoreásă; -résă: 721.
croitoreásă; -rése: 725-727, 746, 751, 753, 846, 865, 868.
croitoríță; -ríțe: 732, 741, 752, 845, 858, 863.
croitoreásă; -rése: 734, 756, 759, 774-775, 833, 899.
croitoríță; -ríț^{i}: 736.
croitoríță; -ríțe, croitoreásă; -rése: 739.
croitoreásă; -rése: 740, 807, 877.

croịitorẹásă, -rîță: 761.
crᵘoitorẹásă; -rése: 787, 789.
crᵘoitorẹásă; -résẹ: 788, 808.
croitorẹásă; -résẹ: 790, 793.
crᵘoitorẹásă; -rése: 791, 803, 805-806.
croịtorẹásă; croịitorése: 792.
crᵘoitᵘorẹásă; -rése: 794.
crᵘoịtᵘorẹásă; -résẹ: 795-796.
crᵘoitorẹásă; -résẹ: 797, 800.
croitorẹásă; -résẹ: 798-799.
crᵘoịitᵘorẹásă; -résẹ: 801-802.
croịtᵘorẹásă; -résẹ: 804.
crᵘoịtᵘorẹásă: -rése: 809.
croịitorẹásă; -rése: 811, 816, 823, 826, 828, 837-838, 840, 842-843, 849, 853-854, 857, 862, 867.
croitorẹásă; croịtorése: 813.
croitorẹásă; -résẹ: 814.
croitorẹásă; -résẹ: 818.
croịitorẹásă; -résẹ: 821.
croịtorẹásă; -résẹ: 824.
croịitorẹásă; -résẹ: 825.
croịitorẹásă; -résẹ: 831.
croịitoriță; -țițe: 836.
croitorẹásă; -rése: 839, 855, 869.
croitorẹásă; -rịése: 847-848, 859.
crᵘoịitorẹásă; -résẹ: 871.
croịitorẹásă; -résị: 872.
croịitorẹásă; -résị: 873, 876, 880, 883, 889.
crᵘoịitᵘorẹásâ; -rịésị: 874.
croịitᵘorẹásă; -résị: 875.
croịitorẹásă; -résă: 878.
crᵘoịitorẹásă; -rése: 879, 881, 887, 892, 896.
crᵘoịitᵘorẹásă; -rése: 891, 897, 900.
crᵘoịitᵘorẹásă; -résị: 895.

AC, pl. „*aiguille*"

[1772]

I. *[Întrebare indirectă]. Ca să-ți cârpești cămașa, îți trebuie ață și...?*

NALR-Olt. MN, pls. 100; ALF 14; AIS 1539; ALPY 12; ALL 658, cf. 366; ALG 632; ALMC 1207; ALPO 11; ALW I, 1; ALA 28; ALC 29; ALCo 27; ALB 1584; ALCe 796; ALFC 1062; ALJA 1293.

II. *ac; áĉe:* 671-676, 677 ⁺: *acói; acụáịe,* 678-713, 715-718, 720, 722-723, 726, 728, 730-732, 734, 737-738, 741-745, 747-748, 751-752, 754-767, 769, 771-778, 780-787, 789-792, 794-795, 799-800, 803, 805-807, 810-817, 819-823, 825-827, 829-835, 837-843, 845-854, 856-864, 866-867, 870, 879, 881, 884-891, 893-894, 897-900.
acᵘ: áĉe: 714, 719, 735-736, 739, 746, 749, 836, 844, 868-869, 892.
ac; áĉi: 721.
ac⁽ᵘ⁾; áĉẹ: 724.
ac; áĉẹ: 725, 727, 750, 753, 788, 793, 796, 802, 804, 808, 855, 865, 871, 877-878, 880, 882-883, 895.
ac⁽ᵘ⁾; áĉe: 729, 733.
acᵘ: áĉẹ: 740.
ac; áĉẹ: 768, 770, 779, 797-798, 818, 824.
ac; áĉẹ: 801, 809, 896.
ácụ; áĉe: 828.
ac; áĉĕ: 872.
ac; áĉị: 873, 875-876.
acᵃ; áĉi: 874.

AC (cu gămălie) „*épingle*"

[1773]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi zici la acela cu care nu coși, nu are urechi și e rotund la un capăt?*

ALR II s.n. 523; ALRM II s.n. 1050; NALR-Olt. 581; ALRR-Mar. 786; ALF 477; AIS 1543; ALL 663; ALG 900; ALMC 1208; cf. ALPO 218; ALC 30; ALCo 584; ALB 1589; ALFC 1066; ALLR 714; ASLEF 386.

II. *bold; bóldurị:* 671, 691, 693-694, 696, 699, 701, 705 ⁺: *[B] ac cu gămălịe,* 706, 708-709, 711-713, 715-727, 729-735, 736 ⁺: *áre în̯ cap o măcukíță,* 737-754, 758-759, 761, 770, 774 ⁺: *[V] spílcă; spílĉe [!],* 775, 783, 811, 818, 823-824, 827, 829 ⁺: *spílcă; spilĉ [= ac cu gămălie mare, pentru prins flori în păr],* 841, 843, 845, 850, 854, 856-857, 864-865, 867, 876-880, 882-886, 889-890, 893-894, 896, 898.
ac cu gămălịe: 672-676, 678-681, 683-684, 687-688, 697, 702, 707, 840.
ac cu gămălịe, ~ ~ măĉịúcă: 677.
? : 682.
spílcă; spilĉị: 685, 689-690.
ac cu gămălịe, bold; bóldurị: 686.
[R] bold; bóldurị, ac cu gămălịe: 692.
ac cu gămălịĕ: 695.
spílcă cu gămălịe; spilĉ: 698.
ac dă gămălịe, ~ cu ~ : 700.
ac bont: 703.
bold; bóldurị, ac cu gămălịĕ: 704.
ac, [k] bold; bóldurị: 710.
boldᵘ; bóldurị: 714, 837, 846, 863.
boldișór; -șórị: 728;
bold; bọálde: 755.
áĉe cu măgălịe [pl.]: 756.
bold; bóldurị, ac cu măĉulịe: 757.
bold; bóldurị, áĉe cu gămălịe: 760, 779.
áĉe miĉ [pl.]; ac cu măgălịe: 762.
bold; bóldurị, spílcă; spilĉ: 763, 769, 776, 821 ⁺: *spílcă [= ac cu gămălie mare, pentru prins flori în păr],* 833.
spílcă; spílĉe, bold; bóldurị: 764.
bold; bóldurị, ac cu măgălịe: 765, 780.
bᵘold; bóldurị: 766, 872, 875, 881, 891.
bold; bóldurị, spílcă, ac cu gămălịe; áĉe ~ ~ : 767.
spílcă; spilĉ: 768, 771, 773, 796, 800, 805, 817, 826 ⁺: *[= ac mare, cu gămălie colorată],* 828.
bold, spílcă; spilĉ: 772.
ac cu gămălịe, spílcă; spilĉ: 777.
ac, ~ cu gămălịe, spílcă; spilĉ: 778.
ac cu măĉulịe sau cu gămălịe, spilc; spílĉe: 781.
bold; bóldurị, ac cu gămălịe: 782.
ac; áĉe cu gămălịe, bold; bóldurị: 784.
ac cu gămălịe; áĉe ~ ~ : 785, 807.
bᵘold; bᵘóldurị: 786, 799, 808-810, 812, 834, 838, 842, 847-848, 851-853, 859, 861, 866, 869- 871, 873-874, 887, 897, 899-900.
bᵘold; bᵘóldurị, spʰílcă; spʰilĉ: 787, 793, 798.
spịílcă; spịilĉ: 788-789, 791.
spʰílcă; spʰilĉ: 790, 792, 794-795, 797, 803, 862.
spílcă; spilĉ: 801.
bᵘold; bụáldẹ, spílcă; spilĉ: 802.
ac cu gămălịẹ: 804.
ac cu gămălie: 806.
bold; bolzị: 813.
ac cu gămălịe; áĉe ~ ~ : 814 ⁺: *[σ] ac cu bold.*
boldulét; -léțe: 815.
ac cu gămălịe, bold; bóldurị: 816, 822.
ac cu gămălịe: 819-820, 832.
ac cu gămălịe, ~ dă ~ : 825.
ac cu gămălịe, áĉe ~ ~ , spílcă; spilĉ: 830.
ag̯ dă gămălịe: 831.
bolduléțe [pl.], álẹa cu gămălịe, bold; bóldurị: 835.
bᵘoldᵘ; bᵘóldurị: 836, 839, 844, 858, 868.
ac cu gămălịe; áĉe ~ ~ , bold; bóldurị: 849.
bᵘold⁽ᵘ⁾; bᵘóldurị: 855.
ag̯ dă gămălịe; áĉe ~ ~ : 860.

bᵘold, bold; bóldurᵢ̑: 888.

bᵘoldᵘ; bóldurᵢ̑: 892 ⁺: *[*] bǫálde,* 895.

(acul te) ÎNŢEAPĂ (ind. prez. 3)

„(l'aiguille) pique"

[1774]

I. *[Întrebare indirectă]. Ce zici că-ţi face acul când îţi intră în deget? (GEST)*

NALR-Olt. 582; ALRR-Mar. 766; cf. ALAL 329.

II. *te-nţápă:* 671, 673-674, 676, 678, 681, 684, 689-690, 722-723, 729, 758, 761, 764, 766, 768-769, 771-773, 779, 781, 786-792, 795, 799, 803, 814 ⁺: *te-nţăpᵢ̑ în déĝet,* 823.

înţápă: 672, 675, 677, 679-680, 682-683, 685-688, 695-696, 706-707, 721, 756-757, 759, 762, 767, 774 ⁺: *m-am înţăpát [perf. c. 1],* 776-778, 780, 783, 794, 804.

tẽ-ţápă: 691, 698.

împúnĝe, înţápă: 692-693.

tẽ-ţᵉápă: 694.

înţᵉápă: 697, 710, 775.

înţẹápă: 699, 701, 703, 708, 711, 713, 717, 719, 724, 726-728, 730-735, 737-738, 740-741, 743-745, 747-748, 750, 753, 755, 805, 808, 811, 813, 815-822, 824-829, 833, 836, 838, 841-842, 848, 850-851, 857, 859, 862-867, 869-870, 877, 884, 888, 890-891, 893-900.

mẵ-ţẹápă: 700, 704.

tẽ-ţẹápă: 702, 705, 715, 718.

înţẹápă: 709, 712, 714, 855, 858.

tẽ-ţẹápă: 716.

împúnĝe: 720, 883, 887.

te-nţẹápă: 725, 736, 739, 742, 746, 751-752, 754, 760, 830-832, 834-835, 837, 844, 846, 849, 854, 856, 860-861, 881-882, 885-886, 892.

înţẹápặ: 749, 852, 873, 876, 889.

mă înţắp [1]: 763.

te înţápă: 765.

te-nţắpᵢ̑ [2]: 770.

m-am înţepát [perf. c. 1]: 782.

mă înţăpáį [perf. s, 1], mă înţắp [1]: 784.

mă înţẹápă: 785.

te-nţápă: 793, 801-802.

înţápặ: 796, 879.

te-nţẹápặ: 797.

te-nţẹápă: 798, 868, 871.

te-nţẹápă: 800, 810.

te-nţẹápặ: 806.

înţẹápă: 807.

te înţẹápă: 809.

înţẹápặ: 812.

înţẹápâ: 839, 847.

te-nţᵉápă: 840.

te înţẹápă: 843, 853.

te-nţék [2]: 845

ţį-mpúnĝẹ, ţį-nţápặ: 872.

te-nńíĝi: 874.

te-nyíĝi: 875.

împúnĝi: 878.

tẹ-mpúnĝį, tẹ-nţẹápă: 880.

DEGETAR, pl. „dé à coudre"

[1788]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi spune la acela pe care îl pune croitorul în deget, când coase, ca să nu se înţepe?*

NALR-Olt. 583; ALRR-Mar. 767; AIS 1544; ALL 657; ALG 892; ALB 1583; ALCe 795; ALFC 1061; ALJA 1290.

II. *deĝetár; -táre:* 671, 674-679, 681-683, 685-693, 695-697, 699, 701-703, 705-711, 713-718, 722, 724, 728-735, 737, 742-745, 748, 754, 759 ⁺: *[σ] năpîstróc „spîrnel din capul fusului; jucărie",* 768, 776, 778, 782, 784, 790, 798, 809-825, 827-834, 836, 838, 840-843, 845, 849-850, 853-854, 856-857, 860, 862, 864, 866-867, 887-888, 891, 893-897, 899-900.

deĝetárᵢ̑; -táre: 672-673, 680, 684, 770, 799, 802.

deĝetár; -tărĕ: 694, 826.

deĝetár; [ε] -tárᵢ̑: 698.

deĝẹtár; -táre: 700,704, 859.

deĝetáre; -táre, [B] năpîrstóc; -tụáĉe: 712, 719-720.

deźetár; -tári: 721.

deĝetár; -tárẹ: 723, 725-727, 739-741, 746, 750, 753.

deĝetár; -tárᵢ̑: 736, 738.

deĝitár; -táre: 747, 884.

deĝetár; -táre, [B] năpîstróc; -trọáĉe: 749.

deĝetár; -tárẹ, [B] naprostóc: 751.

deĝetár; -táre, năpîrstóc; -stọáĉe: 752.

năprîstóc; -tọáĉe, deĝetár; -táre: 755 ⁺: *da năprîstóc îį zīcá álde máma.*

năpîrstóc; -stọáĉe, deĝetár; -táre: 756-758.

deĝetárᵢ̑; -táre, [σ] năpîrstóc; -stọáĉe: 760.

deĝetárᵢ̑; -táre, [B] năpîrstóc; -stọáĉe: 761, 766, 769, 773.

deĝetár; -táre, [B] năpîrstóc; -stọáĉe: 762, 764-765, 767, 771-772, 774-775, 777, 779-781, 783.

năpîrstóc; -stọáĉe: 763.

năprîstóc; -tọáĉe: 785.

deĝetál; -tále, [B] năpîrstóc; -stụáĉe: 786.

năpîrstᵘóc; -stụáĉe: 787-789.

dẹĝẹtár; -táre, [B] năpîrstᵘóc; -stụáĉe: 791.

deĝetár; -táre, [B] năpîrstᵘóc; -stụáĉe: 792, 794-797, 803, 805-806.

năpurstóc; -stụáĉẹ, deĝitár; -tárẹ: 793.

deĉedár, [k] deĝetár, [B] năpîrstᵘóc; -stụáĉe: 800.

deĝetárᵢ̑; -tárẹ, [B] năpîrstᵘóc; -stụáĉẹ: 801.

deĝetár; -tárẹ, năprîstᵘóc; -tụáĉẹ: 804.

deĝetár; -táre, [B] năpîstróc; -trụáĉẹ: 807.

dẹĝẹtár; -táre: 808.

deĝetár; -táre, [k] năpristóc; -tọáĉe [degetarul e neînfundat]: 835.

deĝetárᵘᵢ; -táre: 837, 844 ⁺: *maį ţărănᵢ̑éşte [se zice] năpîstrᵘócᵘᵢ; -trụáĉe,* 869.

năpîstróc; -trụáĉe: 839.

deĝetárᵘᵢ; -tárẹ: 846.

deĝetár, -táre, [B] năpîrstóc; -stụáĉe: 847, 852.

deĝetár; -táre, [B] năpîstrᵘóc; -trụáĉe: 848, 855, 858.

deĝetár; -táre, [B] năpăstrócᵘ; -trụáĉe: 851.

năpustróc; -trụáĉe: 861.

deĝetárᵘᵢ; -táre, [B] năpustrócᵘᵢ; -trụáĉe: 863.

deĝetárᵘᵢ; -tárẹ, [B] năpîstrócᵘ; -trụáĉẹ: 865, 868.

deĝetár; -táre, [B] năpustrᵘóc; -trụáĉe: 870.

deĝetár; -tárẹ: 871, 876, 882-883, 889.

diĝitár; -tárᵢ̑, [k] -táre: 872.

d'egetár; -tárį: 873.

d'eĝⁱetár; -tárᵢ̑, [σ] -tárį: 874.

deĝetár; -tárį: 875.

deĝitár; -tárẹ: 877.

dẹĝⁱẹtár; -tárẹ: 878.

dẹĝẹtár; -tárẹ: 879-880.

deĝetár; -tárᵢ̑, [k] -táre: 881, 890.

năpăstróc; -trọáĉe: 885.

deĝetár; -táre, [B] năpăstróc; -trọáĉe: 886.

deĝetárᵘᵢ; -tárᵢ̑, [k] -táre, [B] năpăstrócᵘᵢ; -trọáĉe: 892.

d'egetár; -táre: 898.

ÎNSĂILEZ (ind. prez. 1) „je faufile"

[1789]

I. *[Întrebare indirectă]. Ce zici că faci cu părţile unei cămăşi când le prinzi iar cu aţă înainte de a le coase? (IMIT.)*

ALR II s.n. 525; NALR-Olt. MN, plş. 100; ALRR-Mar. 768; ALF 1563; AIS 260; ALMC 1204.

II. *î̟nsăi̯léz:* 671-672, 674-677, 679-680, 683-690, 692, 695, 697, 700, 702, 706, 708-712, 721-723, 725, 727, 729-730, 732-735, 737-743, 745-749, 751-754, 826, 850, 873, 875, 877, 888, 891.

î̟nsăi̯lắm [4]: 673.

î̟nsăi̯lézⁱ̯ [2]: 678.

o urzésc [?], o î̟nsăi̯léz: 681.

î̟nsăi̯le̯ază [3]: 682.

õ-şír: 691.

î̟nsei̯lézⁱ̯ [2]: 693.

î̟nşír, î̟nsăi̯léz: 694.

õ-săi̯léz: 696, 698-699, 705, 707.

õ-şulărésc: 701, 819.

şulărésc: 703, 812 ⁺: *î̟nşulărít [part.],* 823.

î̟nsei̯léz: 704, 713, 813, 817, 824, 890.

[B] î̟nşír pî́nza, î̟nsăi̯lézᵘ̯: 714.

ᵘo şulărésc, õ-săi̯léz: 715.

î̟nsăi̯lésc: 716.

î̟nsăi̯léz, õ-săi̯léz; săi̯le̯ază [3]: 717.

õ-puŋgălésc, õ-şír: 718.

õ-şălărésc: 719.

ᵘo bugíléşt ⁱ̯ [2]: 720.

î̟nsăjiléz: 724, 726, 728, 736, 756, 762, 764-765, 767, 773, 775, 785, 788, 796, 798, 800, 802, 806, 881, 894, 900.

le-n̥siléz: 731.

î̟nsắi̯l: 744.

î̟nşír: 750.

î̟nşulărésc: 755, 809, 830, 832, 834-835, 852, 862.

dă péste múkiⁱle, o-n̥săjile̯ază [3]: 757.

î̟nsăjiléz, î̟nsăjilătúră: 758.

le î̟nsăjiléz: 759.

le-n̥săjiléz: 760, 763, 766, 770, 774, 776, 779.

cusút péste múkiⁱle, săjile̯ază [3]: 761.

le-n̥săjilắm [4]: 768.

le-n̥seji̯lézⁱ̯ [2]: 769.

o-n̥sejiléz: 771.

o-n̥săjiléz: 772, 777.

î̟nsajiléz: 778, 782, 804.

le-n̥sajiléz: 780.

o-n̥sajiléz: 781.

sajiléz: 783.

săjiléz: 784, 895.

î̟nsăiléz: 786, 789, 794, 863, 866, 885-886, 899.

î̟nseiléz: 787, 799, 870.

î̟nsĕⁱiléz: 790.

î̟nseⁱiléz: 791-792, 795, 811.

î̟nşuleréz: 793.

î̟nsắil, [k] î̟nsăiléz: 797.

săⁱiléz: 801.

seⁱiléz: 803.

î̟nşîlorésc, î̟nseⁱiléz: 805.

troposésc: 807.

î̟nşír, î̟nsaⁱiléz, [*] tîrpᵘosésc: 808.

săⁱiléz, [k] î̟nsăⁱiléz: 810.

[ɛ] seji̯léz: 814.

î̟nsejiléz: 815, 893, 896-898.

o-n̥seji̯léz, o-n̥şír: 816.

î̟nsĕjiléz: 818.

sei̯le̯ază[3], [*] î̟nşulăréşte[3]: 820.

ĩşulărésc: 821.

î̟nşulărézⁱ̯ [2], î̟nşír: 822.

şuläréştⁱ̯ [2], î̟nşulărésc: 825.

o-n̥şulăréz: 827.

le-n̥şíruiᵘ̯: 828.

o-n̥sejiléz: 829.

î̟nşlorésc: 831.

î̟nsăi̯léz, î̟nşulărésc: 833.

î̟nşulărescᵘ̯: 836, 865.

î̟nsăⁱiléz: 837-838, 851.

î̟nşĕiléz: 839.

î̟nseⁱiléz: 840.

î̟nşuloréz: 841.

ᵘo-n̥săⁱiléz: 842, 848.

le-n̥şulărésc: 843.

î̟nşírᵘ̯, ᵘo-n̥săilézᵘ̯: 844.

ᵘo-n̥şuláréz, ᵘo-n̥săiléz: 845.

le-n̥şulărescᵘ̯: 846.

î̟nsăiléz: 847.

le-n̥săⁱiléz: 849.

ᵘo-n̥seⁱile̯ază [3]: 853.

le-n̥şirolésc: 854.

î̟nşuláréz: 855, 857, 861.

ᵘo-n̥şuläréştⁱ̯ [2]: 856.

î̟nsăⁱilézᵘ: 858.

î̟nşír: 859.

î̟nşîlărésc: 860.

î̟nşîrolésc: 864.

î̟nsăⁱelésc: 867.

ᵘo-n̥şulărescᵘ̯: 868.

î̟nsăilézᵘ̯: 869.

î̟nsájil: 871.

î̟nsăiĩléz: 872, 882.

î̟nsăjél: 874, 883.

î̟nsăjiléz: 876.

î̟nsắjil: 878.

î̟nsắjil, î̟nsájil: 879.

î̟nsăjeléz: 880.

î̟nsajĩléz: 884.

î̟nsei̯léz, î̟nsejiléz: 887.

î̟nseléz: 889.

î̟nsajilézᵘ̯: 892.

PETEC, pl. *„lambeau d'étoffe"*

[1790]

I. *[Întrebare indirectă]. Când ţi s-a rupt cămaşa, ce coşi peste ruptură, ca s-o mai poţi purta?*

NALR-Olt. MN, plş. 100; ALRR-Mar. 769; cf. ALF 281; AIS 1556; ALL 652-653, cf. 598; ALG 634, 897; ALMC 1217, cf. 1218; cf. ALLR 717.

II. *pétec; péteĉe:* 671-683, 685, 687-689, 695, 715, 732, 734-735, 743, 757-758, 760-762, 764-767, 769-770, 772-774, 776-781, 783-785, 799, 807, 810, 817, 897.

pétec; pétiĉe: 684, 745, 825, 847.

pétic; pétiĉe: 686, 690-694, 696-697, 699, 701-707, 709-711, 713, 717-720, 723-724, 731, 733, 736-737, 744, 747, 750-752, 754-755, 768, 771, 786-787, 789-795, 797-798, 800, 803-806, 808-809, 811-815, 818-820, 822-824, 826-835, 838-841, 843, 845, 849-857, 861-862, 864, 870, 877, 879, 884-888, 890-891, 894, 896, 900.

péte̯c; péte̯ĉe: 698, 716, 742, 763, 775.

péte̯c; pétiĉe: 700, 816, 821, 837, 866.

pétec; péte̯ĉe: 708, 722, 730.

pétic; péteĉe: 712.

pétecᵘ̯; péteĉe: 714.

pétic; pétiši: 721.

pétic; pétiĉe̯: 725-728, 739, 741, 746, 748, 788, 796, 801-802, 860, 867, 881 ⁺: *[L] péteĉe.*

pétec; pétiĉe̯: 729, 738.

péticᵘ̯; pétiĉe: 740, 836, 844, 846, 869.

péticᵘ; pétiĉe̯: 749.

pétec; péte̯ĉe̯: 753.

pétec; péteçe: 756.

o cîrpă, um pétec: 759.

pétic; pétiçe: 782, 871.

pᶦétic; pᶦétiçe: 842, 859.

pᶦétic⁽ᵘ⁾; pᶦétiçe: 848, 858.

pétecᵘ; péteçe: 863.

péticᵘ; pétiçe: 865.

pᶦéticᵘ; pᶦétiçe: 868.

pétic; pétiçe: 872.

pᶦétic; pᶦétiçi: 873.

péticâ; péticᶦ: 874.

cîrpă; cîrpi, pétic; pétiçi: 875 ⁺: *ă cîrkít-o.*

pétic; pétiĉ [f.]: 876.

cîrpálă; -pélᶦ: 878 ⁺: *ádu um pétic să-l púnem cîrpálă.*

pétic; pétiçᶦ, [B] cîrpă; cîrpi: 880.

pétic; pétiçi: 882, 895 ⁺: *pétic [sg.].*

pétic; pétiĉ, [k] pétiçe: 883.

pétic; pétiçe: 889.

pétecᵘ; pétiçe: 892.

pétec; pétiçe: 893.

pᶦétic; pᶦétiĉe: 898.

pétec, pétic; pétiçe: 899.

TIVITURĂ, pl. „ourlet"

[1795]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum spui la marginea prosopului (ştergarului, basmalei etc.), îndoită şi tivită? (INDIC.)*

ALRM II s.n. 1054; NALR-Olt. MN, plş. 100; ALRR-Mar. 770; ALG 896, 1469; ALMC 1210; ALCe 798; ALFC 1069; ALJA 1296.

II. *tiv; tívurᶦ:* 671-674, 676-680, 682-685, 687-689, 695, 697 ⁺: *[B] reféc; -fécurᶦ* 700-701, 703-707, 710, 713-714, 717-718, 727-728, 743, 745, 747-748, 755-756, 758-761, 765, 767, 770, 779, 784-785, 797, 799, 802, 807, 810, 812-813, 817, 820, 822, 829, 832, 834-835, 838, 841, 845, 847, 850, 852-854, 864, 869, 871, 877, 879, 881-882, 884, 888-890, 894-897, 899-900.

reféc; -féçe: 675, 690-691, 694, 708-709, 723-724, 730, 734-735, 734-735, 740, 752, 766, 768, 776, 780, 791, 808-809, 814, 818, 819 ⁺: *[∗] tiv; tívurᶦ,* 821 ⁺: *[B] tiv; tívurᶦ,* 824-825, 827, 830-831.

tivél; -véle: 681, 699, 716, 737.

tivél; -vélurᶦ: 686.

tiv; tívurᶦ, reféc; -féçe: 692, 811 ⁺: *reféc să ziçeá,* 816.

tivél; -véle, -vélurᶦ: 693.

tivᶦél; -vᶦéle: 696, 712 ⁺: *[B] tigél.*

reféct; -fécte: 698 ⁺: *„la şervet, faţă de masă; [σ] tiv; tívurᶦ „la cămăşi".*

tigél; -géle: 702, 719-720, 741, 750, 778, 781-782, 787, 789-790, 795 ⁺: *[∗] reféc; -fécurᶦ,* 801, 839, 843, 851, 855 ⁺: *[∗] tiv; tívurᶦ,* 857.

tiv; tíve: 711, 749, 751, 775, 840, 885, 893.

reféc; -fécurᶦ: 715, 769, 774, 823, 826, 833, 883.

tiyitúră; -túrᶦ: 721.

tiyél; -yéle: 722, 725.

tiyálă: 726.

tiyél; -yélurᶦ: 729.

tiv; tívurᶦ, [B] reféc; -féçe: 731, 815.

tiveálă; -vélᶦ: 732, 738.

tiyálă; -yélᶦ: 733, 861.

tiyeá; -yiélᶦ: 736.

tivél; -véle: 739.

tiveálă: 742, 757, 762.

refécᵘ; -féçe: 744.

tiv; tíve: 746, 753.

am căpăstrát-o: 754.

reféc; -féçe, tiv; tívurᶦ: 763, 786.

tiv; tívurᶦ, reféc; -fécurᶦ: 764, 793-794.

tigél; -gélurᶦ: 771, 788, 858, 867.

tivitúră: 772.

[ε] refecátă, reféc: 773.

tigél; -géle, reféc; -fécurᶦ: 777, 800.

tigél, [B] reféc; -féçe: 783.

reféc; -fécurᶦ, tiv; tívurᶦ: 792.

reféc; -féçe: 796.

reféc; -féçe: 798.

reféc; -féçe, tigél; -géle: 803-804.

tigél; -géle, reféc; -féçe: 805.

reféc, tiv;tívurᶦ: 806 ⁺: *reféc dă dᵘóo ᵘorᶦ.*

márĝin, tivᵘ; tíve: 828.

tivᵘ; tívurᶦ: 836-837, 846, 865-866, 892.

tigél; -géle, căpăstreálă; -trélᶦ: 842 ⁺: *„tighelul se face cu maşina de cusut".*

tigélᵘ; -géle: 844, 863, 868.

tiv⁽ᵘ⁾; tíve: 848.

tivél; -véle, reféc; -fécurᶦ: 849.

şulár; -láre, tiv; tívurᶦ: 856.

refᶦéc; -fᶦéçe: 859.

tiv; tívurᶦ, tiyálă; -yélᶦ: 860.

tivʸiél; -vʸiéle: 862.

tigél; -géle, tivitúră; -túrᶦ: 870.

tivitúră; -túrᶦ: 872.

tiyeálă; -yéle, tiyitúră; -túrᶦ: 873.

márĝinâ; mărĝinᶦ: 874.

[R] tiv; tívurᶦ, [V] tiyitúră, -túrᶦ: 875.

reféc⁽ᵘ⁾; -fécurᶦ: 876.

tivíl; -vílurᶦ: 878.

tivitúră; -túrᶦ: 880.

tigél; -géle, tiv; tívurᶦ: 886.

tiviálă; -vᶦélᶦ: 887.

tiv; tíve, [k] tívurᶦ: 891.

tigél; -gélurᶦ, tivitúră; -túrᶦ: 898.

OLAR, pl. „potier"

[1796]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum se numeşte omul care face oale?*

NALR-Olt. MN, plş. 100; cf. ALC 1219.

II. *olárᶦ; ~ :* 671-672, 674, 680, 684.

ᵘolárᶦ, ~ : 673, 757, 760-762, 764, 766, 769-770, 772-773, 788, 796, 801-802, 804.

olár; -lárᶦ: 675-676, 679, 681-683, 685-690, 729, 731, 736, 774, 816, 819, 821, 825, 827, 883, 899.

ᵘolár; -lárᶦ: 677-678, 691-713, 715-728, 730, 733-735, 737-739, 741-747, 749-756, 758-759, 763, 765, 767-768, 771, 775-787, 789-795, 797, 799-800, 803, 805-810, 813-815, 818, 820, 823-824, 826, 829-831, 833-835, 838-841, 843-845, 847, 849-850, 852-857, 859-862, 864, 866-867, 869-870, 872-873, 875-882, 884-891, 893-898, 900.

ᵘolárᵘ; -lárᶦ: 714, 836-837, 846, 858, 865, 868, 892.

uolár; -lárᶦ: 732, 748, 811-812, 817, 822, 832, 842, 871.

olárᵘ; -lárᶦ: 740, 828.

ᵘolár; -lárᶦ: 798, 874.

ᵘolár⁽ᵘ⁾; -lárᶦ: 848, 851, 863.

BRUTAR, pl. „boulanger"

[1797]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum se cheamă omul care face sau vinde pâine la oraş?*

ALR II s.n. 504; ALRM II s.n. 332; NALR-Olt. MN, plş. 101; ALM 329; ALF 157; AIS 234; ALMC 1756; ALA 805; ALC 848; ALFC 334.

II. *brutárᶦ; ~ :* 671-674, 680, 684, 760-762, 764-766, 769-770, 772-773, 788, 796, 801-802, 804.

brutár; -tárᶦ: 675-679, 681-683, 685-713, 715-728, 729 ⁺: *[B] kitár; -tárᶦ,* 730-759, 763, 767-768,

771, 774-787, 789-795, 797-800, 803, 805-827, 829-835, 838-843, 845, 847-857, 859-862, 864, 866-867, 869-891, 893-900.

brutár^{u}i̯; -tári̯: 714, 828, 836-837, 846, 858, 865, 868, 892.

brutár$^{(u)}$; -tári̯: 844, 863.

COȘAR, pl. „*ramoneur*"

[1798]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi ziceți omului care curăță de funingine coșurile (hornurile) la casă?*

ALR II s.n. 508; ALRM II s.n. 345; NALR-Olt. MN, plș. 101; ALF suppl.; AIS 268; ALFC 939.

II. *coșári̯; ~* : 671-674, 680, 683-684, 757, 760, 762, 764-766, 772-774.

măturătór de cóșuri̯: 675.

coșár; -șári̯: 676-679, 682, 685-689, 691, 694, 697, 699, 701-702, 705-707, 709-713, 715-720, 723-724, 726, 739, 742-743, 745-747, 755-756, 759, 761, 767, 769, 771, 775-785, 811, 813, 814 ⁺: „*numa la oraș este asta*", 817, 818 ⁺: „*la țară nu, la oraș am văzut*", 819-820, 821 ⁺: ∞, 824-827, 829-830, 832-833, 840-841, 843, 845, 851, 853, 856-857, 860, 862-864, 866, 877, 885, 889.

zidár [?]: 681.

sobár; -bári̯: 690, 696, 748.

coșár; -șári̯: 692, 693 ⁺: *sobári̯ [pl.]* „*face sobe*", 758, 816 ⁺: „*aicea noi le curățăm*", 831, 854.

măturătór dă cóșuri̯: 695, 812 ⁺: *[în sat, fiecare își curăță singur coșul].*

coș^{e}ár; -ș^{e}ári̯: 698.

coș^{e}ári̯; ~ : 700.

coș^{e}ár; -ș^{e}ári̯: 703.

ornár; -nári̯, coșár: 704.

hornár;-nári̯: 708, 721-722, 725, 727-731, 733-735, 737-738, 740-741, 750-754, 886.

coșár^{u}i̯; -șári̯: 714, 828, 837.

coșéri̯ [pl.]; -șér: 732.

ștergătór de horn: 736.

coșár; -șári̯, hornár; -nári̯: 744.

hornár; ^{h}ornári̯: 749.

curățitór dă cóșuri̯: 763.

zidár, [σ] coșár; -șári̯: 768.

țigán, [σ] coșári̯; ~ : 770.

c^{u}oșár; -șári̯: 786-787, 789, 791-795, 797 ⁺: „*la oraș*", 798-799, 803-807, 810, 839, 842, 847-848, 852, 855, 859, 861, 879, 881-882, 888, 890, 897 ⁺: „*la orașe*", 900.

c^{u}oșári̯; ~ : 788, 796, 801-802.

?, măturătór dă c^{u}oș: 790 ⁺: *[D] c^{u}oșár; -șári̯*: „*[cel care] bagă la tobă la mașina de treierat*".

s^{u}obár; -bári̯, c^{u}oșár; -șári̯: 800.

[ε] scuturătór dă c^{u}oșuri̯, [*] c^{u}oșár; -șári̯: 808.

c^{u}oșár; -șári̯, ^{u}ornár; -nári̯: 809.

coșnicér; cojnicéri̯: 815.

coșăr; -șări̯: 822, 823 ⁺: ∞, 838, 849-850, 867, 870.

∞: 834, 835 ⁺: *curățitór dă cóșuri̯*, „*noi le curățăm*", 836 ⁺: *noi̯ nu avém,*

c^{u}oșár$^{(u)}$; -șári̯: 844, 865, 869.

? : 846, 878, 899.

c^{u}oșár^{u}i̯; -șári̯: 858, 868, 892.

h^{u}ornár; -nári̯: 871, 883, 891.

ḫ^{u}ornár; -nári̯: 872.

c^{u}oșár; -șári̯, h^{u}ornár; -nári̯: 873.

c^{u}oși̯ár; -și̯ári̯: 874.

c^{u}oșár; -șári̯: 875, 884 ⁺:[Nu sunt în sat; a văzut în oraș], 887, 893, 896.

^{u}ornár; -nári̯: 876.

[ε] h^{u}ornagíu; -gíi̯: 880 ⁺: [Nu există în sat; subiectul presupune că așa li se spune].

c^{u}oșár; -șári̯, [V] ḫ^{u}ornár; -nári̯: 894.

c^{u}oșeár; -șeári̯: 895.

ḫ^{u}ornár; -nári̯, c^{u}oșár; -șári̯: 898.

TINICHIGIU, pl. „*ferblantier*"

[1799]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi spui omului care face lucruri de tablă (gălеți, lighene)?*

ALR II s.n. 535; ALRM II s.n. 356; NALR-Olt. MN, plș. 101; ALRR-Mar. 771; ALM 533; cf. ALF 256; cf. AIS 202; cf. ALL 1165; cf. ALMC 1750; ALA 881; ALC 926; ALLR 356; cf.ASLEF 553.

II. *tinikígíu; -gíi̯*: 671-673, 675-681, 683-692, 694, 697-702, 704, 706-707, 708 ⁺: *tiničigíu*, 709-710, 714-717, 718 ⁺: *[*] tinkígíu*, 719-734, 736-752, 754-777, 779-781, 783-786, 788, 790-800, 802-812, 814, 816-817, 819, 821-824, 827-828, 832-833, 836-838, 840-844, 846, 849-850, 852-855, 864, 866-867, 869-870, 877, 881-882, 884-889, 891, 893-894, 897-900.

tenikígíu; -gíi̯: 674, 682, 695, 753, 789, 851, 862.

tinikígeríu; -ríi̯: 693.

tinekégíu; -gíi̯: 696.

tinikígíu; tiničigíi̯: 703.

tiničigíu; -gíi̯: 705.

tinikégíu; -gíi̯: 711, 831, 876, 880, 883, 890, 892.

tenekígíu; -gíi̯: 712-713.

tinigeríu; - ríi̯: 735.

tinikígíu; -gíi̯: 778. (ǵ)

tininkígíu; -gíi̯: 782.

tęnikígíu; -gíi̯: 787.

tikinigíu; -gíi̯: 801.

tinikígíu; -gi: 813, 826, 829 ⁺: *[*] tinikegíu.*

cazangíu; -gíi̯, tinikígíu; -gíi̯: 815 ⁺: *tinikígíu [= cel care pune tabla pe casă]*, 820, 825.

ținikígíu; -gíi̯: 818, 872, 879.

ținikígíu; -gíi̯: 830, 834.

tinikígíu; -gíi̯: 835.

tinikígíu; -gíi̯: 839, 847-848, 856-861, 865, 868.

tiničigíu; -gíi̯: 845 ⁺: *[*] tinikígíu.*

telękígíu; -gíi̯: 863.

tęnękígíu; -gíi̯: 871.

ținikígíu; -gíi̯: 873, 878.

ținekégíu; -gíi̯: 874.

tęnękegíu; -gíi̯: 875.

tenekegíu; -gíi̯: 895-896.

UCENIC, pl. „*apprenti*"

[1800]

I. *[Întrebare indirectă]. Când un copil a intrat la o fabrică sau la un meșter ca să învețe o meserie, până când învață meseria, ce zici că este el?*

ALR II s.n. 500; ALRM II s.n. 324; ALRR-Mar. 772; ALA 104.

II. *učeníc; -níči̯*: 671-692, 694-695, 697, 699, 701-703, 705-712, 715-719, 824-825, 832-833, 835, 850, 887-888, 890, 894, 899-900.

učiníc; -níči̯: 693, 704.

^{u}očeníc; -níči̯: 696.

učeníc; -níč: 698, 700, 722, 724, 726-727, 729-733, 738-741, 743, 745, 747-748, 750, 752, 754-760, 762, 764-785, 787-799, 802-807, 809-810, 813, 821, 829-830, 838, 843, 845, 847-849, 851, 853-855, 859, 862-864, 867, 870, 885-886, 891, 893, 898.

^{u}ǫčeníc; -níči̯: 713.

učiníc^{u}i̯; -níči̯: 714.

učęníc; -níči̯: 720, 871, 880.

učiníc; -níč: 721, 723, 735-737, 742, 744, 761, 800, 808, 811, 816-818, 820, 826, 834, 840-842, 856, 861, 866, 869, 872, 876-877.

učiníc; učeníč: 725, 763.

učęníc; -níč: 728, 734, 749, 751, 753, 839, 852, 857.

učeníc$^{(u)}$; -níč: 746.

^{u}očeníc; -níč: 786.

^{u}ǫčeníc; -níč: 801.

^{u}*ucenic; -nic:* 812, 896.

ielév; -lév^{i}, ^{u}očínic; -níc: 814.

očínic; ^{u}očeníc: 815.

očínic; -níc: 819.

ielév, ucéníc; -níc: 822 $^{+}$: *nu să mai zíce ~ .*

ielév, ^{u}ucenic; -níc: 823.

ucenic; učinic: 827, 837.

ucénicu; -níc: 828 $^{+}$: *[*] ^{u}očínic^{u}.*

uočínic; -níc: 831.

ucénic^{u}; -níc: 836, 858, 865, 868.

^{u}*očeníc^{u}; -níc:* 844.

učínicu; -níc: 846.

^{u}*očeníc; -níc:* 860.

učinic; -níc: 873, 878-879, 882-883, 889.

učinic; -níč^{i}: 874.

ucenic; -níc: 875.

učínic, [k] ucenic; -níc: 881.

^{u}*učínic; -níč^{i}:* 884, 895.

^{u}*ucéníc^{u}; -níč^{i}:* 892.

^{u}*ucenic; -níč^{i}:* 897.

VÂNZĂTOR, pl. *„vendeur"*

[1827]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi spui omului care îţi vinde marfa?*

NALR Olt. MN, plş. 53; ALRR-Mar. 773; cf. ALJA 946.

II. *vînzătór^{i}; ~ :* 671-673, 680, 684, 700.

vînzătór; tór^{i}: 674-679, 681-683, 685-697, 699, 701-713, 715-716, 719-720.

[V] negustór; -tór^{i}, [R] vîzătór; -tór^{i}: 698.

vînzătór^{u}; -tór^{i}: 714, 836-837, 865, 892, 899.

negustór, vînzătór: 717-718.

vînzătór; -tór^{i}: 721-727, 729-742, 744-745, 747-754, 756-759, 764, 767, 774-779, 781-784, 790, 793-794, 798, 807, 810-817, 819-820, 822-823, 825, 827-830, 832-835, 838, 841, 845, 849, 851, 853-854, 856-857, 859-862, 864, 866-867, 871-873, 876-882, 884-891, 893-894, 895 $^{+}$: *ĝesti^{u}onár; -nár^{i}*, 896, 900.

negustór; -tór^{i}, vînzătór; -tór^{i}: 728, 743, 755, 763, 766 $^{+}$: *prăvăli^{i}áş*, 768, 771, 785, 840, 843, 850.

negustór, vînzătór: 746, 824.

vînzătór^{i}; ~ : 760-761, 765, 772-773, 799.

negustór^{i}; ~ , vînzătór^{i}; ~ : 762, 769, 770 $^{+}$: *precupéţ.*

ĝesti^{u}onár, vînzătór: 780.

vînzăt^{u}ór; -t^{u}ór^{i}: 786-787, 789, 791-792, 797, 800, 803, 805-806, 808-809, 839, 842, 847-848, 852, 855, 870, 874-875, 883, 897-898.

vînzăt^{u}ór^{i}; ~ : 788, 796, 801-802, 804.

negust^{u}ór; -t^{u}ór^{i}, [σ] vînzăt^{u}ór; -t^{u}ór^{i}: 795.

vănzătór; vănzătór: 818.

ĝestionár, [σ] vînzătór; -tór^{i}: 821.

negustór, vînzătór; -tór^{i}: 826.

ĝestiionár; -nár^{i}, vînzătór: 831.

vînzăt^{u}ór^{u}; -t^{u}ór^{i}: 844, 858, 868.

vîzătór^{u}; -tór^{i}, negustór^{u}; -tór^{i}: 846, 869.

vînzătór$^{(u)}$; -tór^{i}: 863.

CUMPĂRĂTOR, pl. *„acheteur"*

[1828]

I. *[Întrebare indirectă]. Dar aceluia care o cumpără?*

NALR-Olt. MN, plş. 53.

II. *cumpărătór; -tór^{i}:* 671-672, 674-679, 681-683, 691 $^{+}$: *sau cli^{i}ént; -iénţ^{i}*, 692- 699, 701-713, 715-716, 718-755, 757, 759, 763-764, 766-768, 771, 773-777, 779-784, 785 $^{+}$: *muşteríu*, 790, 793-794, 798-799, 807, 811-823, 825-827, 829-835, 837-838, 840-841, 843, 845-846, 849-850, 853-854, 856-857, 860, 862, 864, 866-867, 869, 871-872, 876-879, 880 $^{+}$: *clejént; -jénţ^{i}*, 881-882, 884-890, 893-894, 896, 900.

cumpărătór^{i}; ~ : 673, 680, 684-690, 700, 756, 758, 760-762, 765, 769-770, 772, 778.

cumpărătór^{u}; -tór^{i}: 714, 828, 836, 844, 858, 868, 892, 899.

clejént, cumpărătór: 717, 824.

cumpărăt^{u}ór; -t^{u}ór^{i}: 786-787, 789, 791-792, 795, 797, 800, 803, 805-806, 808-810, 839, 842, 847, 852, 855, 859, 861, 870, 873-874, 875 $^{+}$: *clejént; -jénţ^{i}* 883, 891, 897-898.

cumpărăt^{u}ór^{i}; ~ : 788, 796, 801-802, 804.

cumpărăt^{u}ór$^{(u)}$; -t^{u}ór^{i}: 848, 851, 863, 865.

cumpărătór$^{(u)}$; -t^{u}ór$^{(i)}$: 895.

ALDĂMAŞ, pl. *„tournée (offerte pour sceller un marché)"*

[1829]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum zici la mâncarea şi băutura cu care cinsteşti pe cineva după ce ai făcut un târg cu el?*

NALR-Olt. 372.

II. *adălmáş; -máşur^{i}:* 671, 678-679, 683, 685, 687, 690, 760, 762-763, 768, 771, 777-778, 782, 789-790, 792, 796, 798-801, 803-804, 807-808, 830, 833.

adălmáş; -máşe: 672, 674, 688-689, 756, 759, 764-766, 770, 774-775, 781, 783-784, 787, 791, 793, 795, 797, 805-806, 811, 813, 815, 817, 821-822, 824-825, 827, 829, 831-832.

aldămáş; -máşur^{i}: 673, 676, 701-702, 704, 711, 712 $^{+}$: *[*] -máşe*, 713, 715, 718, 720, 723, 728, 730, 733, 737-738, 740, 742-743, 745-746, 750, 752-753, 819, 845, 855, 857, 859-860, 862, 864, 871, 886, 888-890, 894, 897.

aldămáş; -máşe: 675, 677, 681-682, 694-695, 707, 709-710, 716, 722, 724-725, 729, 731-732, 735, 739, 741, 744, 747-749, 751, 754-755, 820, 837, 840-841, 843, 847, 852-853, 856, 881-882, 885, 895, 899, 900 $^{+}$: *la noi e cam turcésc cuvíntu-ăsta.*

adălmáş^{i}; -máşe: 680, 686.

cínste, adălmáş: 684.

adălmáş; -máşur^{i}, kef; kéfur^{i}: 691.

adălmáş^{i}; -máşur^{i}: 692.

adalmáş; -máşe: 693.

cínste, aldămáş^{i}; -máşur^{i}: 696-697.

aldămáş^{i}; -máşe: 698, 703, 708.

adălmáş, [ε] -máş^{i}: 699.

aldămáş^{i}; -máşur^{i}: 700.

cínste, aldămáş; -máşe: 705.

aldămáş^{i}; -máşur^{i}: 706.

aldămáş^{u}; -máşur^{i}: 714, 844, 846, 858, 866, 869.

hai să ne cinstím, aldămáş; -máşur^{i}: 717.

ne-am cinstít, aldămáş; -máşe: 719.

adalmáş; -máşur^{i}: 721.

aldămáş; -máşe: 726-727.

mizilíc, [k] aldămáş; -máşe: 734.

aldămáş;-máş^{i}: 736.

adălmáşu [a.]; -máşĕ: 757.

adălmáş; -máşur^{i}: 758, 816.

^{u}*o cínste, fắcem adălmáş:* 761.

adălmáş; -máşe, -máşur^{i}: 767.

adălmáş; -máşĕ: 769, 773.

adălmáş^{i}; -máşur^{i}: 772.

cínste, adălmáş; -máşur^{i}: 776.

adălmáş; -máşur^{i}, císte; cístur^{i}: 779.

adălmáş; -máşĕ, [k] -máşur^{i}: 780.

adălmáş: 785 $^{+}$: *hai să fắcem ~ .*

adălmáş; -máşe: 786, 794.

adălmáş; -máşe: 788, 802.

adîlmáş; -máşur^{i}: 809.

adîlmáş; -máşe: 810, 835.
adălmáş̆; -máş̆ur̦ⁱ: 812.
adălmáş̆; -máş̆e: 814.
fac adălmáşu; -máşe: 818.
fac̦ⁱ adălmáşu; -máşe: 823.
adălmáşu [a.]; -máşe: 826, 828.
adălmáş; -máşe: 834.
aldămáşᵘ; -máşe: 836.
aldămáş̆; -máş̆ur̦ⁱ: 838, 870.
aldămáş⁽ᵘ⁾; -máşur̦ⁱ: 839.
aldămáş; -máşur̦ⁱ: 842.
aldămáş⁽ᵘ⁾; -máşur̦ⁱ: 848, 851, 861, 863 ⁺: *[*] adălmáş⁽ᵘ⁾.*
aldămáş̆; -máş̆e: 849-850.
aldămáş; -máşur̦ⁱ: 854.
aldamáş; -áşur̦ⁱ: 865.
aldămáş; -máşe: 867.
aldămáş̦ᵘ; -máşe: 868.
aldămáş; -máşĕ: 872.
aldămáş; -máşį: 873, 875.
cînstį, [σ] aldămáş̦ⁱ; -máşur̦ⁱ: 874.
aldămáş; -máşį: 876, 879.
aldamáş; aldămáşe: 877.
aldamáş; -máşur̦ⁱ: 878.
aldămáş̦ⁱ; -máşur̦ⁱ: 880.
aldamác; -máce: 883.
aldamác̦ⁱ; -máce: 884.
aldămáş̦ⁱ; -máşe: 887.
aldămáş⁽ᵘ⁾; -máşe: 891.
aldămáş⁽ᵘ⁾; -máşe: 892.
aldîmáş; -máşe: 893.
aldîmác̦ⁱ; -mácur̦ⁱ, -máce: 896.
aldămáş̦ⁱ; -máşĕ: 898.

TOVARĂŞ, pl. „*camarade*"

[1713]

I. *[Întrebare indirectă]. Înainte, când intrai în vorbă cu cineva, îi spuneai* domn, *dar acuma [1970-1980] cum îi spui?*

NALR-Olt. MN, plş. 50.

II. *továrăş; ~ :* 671-672, 685, 688, 723, 766, 770-780, 782, 785, 807, 818, 826.
továrăş; -várăş̦ⁱ: 673-675, 677-679, 681-683, 686-687, 689-691, 694-695, 699, 701-702, 704-705, 707, 709-713, 715-722, 724-735, 737-747, 749-755, 811, 813-815, 817, 819-821, 824-825, 827, 830-835, 837, 843, 845, 851, 853, 856-857, 864, 866, 877, 885-886, 890, 894.
továrăş̦ⁱ; ~ : 676, 680, 692, 696-698, 706, 708, 870, 887 ⁺: Subiectul scrie: un tovarăşi doi tovarăşi, 888, 898.
továroş; -várοş̦ⁱ: 684.
továrăş; ~ : 693, 829, 840, 854, 867, 893.
továrăş̦ⁱ; -várăş, továrăş̦ⁱ; ~ : 700.
továrăş̦ⁱ; -várăş̦ⁱ: 703.
továrăş̦ᵘ; -várăş̦ⁱ: 714, 836, 846, 865, 868.
továrîş; -várîş̦ⁱ: 736.
továrăşe! [voc.]: 748.
továroş; ~ : 756-757, 759-764, 767-769.
továroş; ~ : 758.
továroş; -várăş: 765.
továrăş; -várăş⁽ⁱ⁾: 781, 786.
továrăş; ~ : 783, 882.
továrâş; ~ : 784.
tᵘovárăş; -várăş⁽ⁱ⁾: 787, 790, 793-794, 798, 805-806, 810.
tᵘovárăş; -várăş̦ⁱ: 788-789, 791-792, 795, 797, 800, 802-803, 808-809, 852, 855, 859, 861, 897, 899-900.
tᵘovárăş; ~ : 796, 801, 804, 895.
tᵘovároş; -várοş̦ⁱ: 799.
továrăş̆; -várăş̦ⁱ: 812, 823, 838, 849.
továrăş; -várăş̦ⁱ: 816.
továrăş⁽ⁱ⁾; ~ : 822 ⁺: [V] *am továrăj' de drum, să ne-ntovărăşím să mérgem la mọ́ară.*
[un] *továrăj doį –várăş̦ⁱ:* 828.
továrăş; -várăş̦ⁱ: 839, 841, 847-848, 860, 862.
tᵘovárăş̦ⁱ; ~ : 842.
továrăş̦ᵘ; -várăş̦ⁱ: 844.
továrăş̆; -várăş̦ⁱ: 850.
továrăş⁽ᵘ⁾; -várăş̦ⁱ: 858, 863, 869.
továrăş̦ⁱ; ~ : 871.
tᵘovárăş; ~ , várăşî, -várăş̦ⁱ: 872.
tᵘovárăş; ~ : 873, 883.
tᵘovárâş̦ⁱ; ~ : 874.
tᵘovárăş; ~ : 875, 878.
tᵘovárîş⁽ⁱ⁾; ~ : 876.
tᵘovárăş; -várăş̦ⁱ: 879.
továrăş̦ⁱ; ~ : 880.
tᵘovárăş; -várăş̦ⁱ, tᵘovárîş; -várîş̦ⁱ: 881.
tᵘovárăş̦ⁱ; ~ : 884.
továrĕş; -várеş̦ⁱ: 889.
továrăş; ~ : 891 ⁺: Subiectul scrie: un tovarăş, doi tovarăş.
tᵘovárăş̦ᵘ; -várăş̦ⁱ: 892.
tᵘovárăş; ~ : 896.

TOVARĂŞE!, pl. (voc.) „*camarade!*"

[1714]

I. *[Întrebare indirectă]. Când nu-l strigi pe nume, cum îl chemi?*

NALR-Olt. MN, plş. 50.

II. *továrăşe!:* 671-683, 685, 687-688, 695, 705, 708-709, 712, 715, 717-718, 725, 729, 731-735, 738-745, 747-755, 766, 770-773, 775-776, 778, 780, 784, 811-812, 815-817, 822, 824, 827-829, 834, 836-837, 840, 843, 845, 853, 856-857, 865, 867, 885-886, 893.
továroşe!: 684, 690, 756-757, 759, 761, 763-765, 767-769, 782.
továrăşe!; továrăşilor!: 686, 691, 746, 858, 861, 869-870.
továrăşu cutáre!: 689.
măį továrăşe!: 692-694, 696-704, 706-707, 710-711, 713-714, 716, 719-720, 724, 726, 728, 779, 887.
továrăşe!: 721, 727.
továrăşe!; továrăş̦ⁱ!: 722, 730, 737, 781, 807, 810, 813, 819, 825, 833, 838, 852, 859, 862-864, 866, 868, 877, 888, 898.
továrăşĕ!: 723.
măį továrîşe!: 736 ⁺: *pînă acúma să zîcá: măi romîne!.*
továroşu cutáre!: 758.
bă továroşe!: 760.
továroş! [pl.]: 762.
továrăşe cutáre!: 774, 785, 818.
továrăşu...!: 777 ⁺: *~ secretár!, depínde dă fúncţia cáre õ-deplinéşte,* 846.
továrăş!: 783.
továrăşe!; továrăş̦ⁱ!: 786,797.
tᵘovárăşĕ!; tᵘovárăş⁽ⁱ⁾!: 787.
măį tᵘovárăşe!; ~ tᵘovárăş̦ⁱ!: 788 ⁺: *saų tᵘovárăşilor!,* 793.
tᵘovárăşe!: 789, 792, 794-795, 800, 879, 895, 900.
măį tᵘovárăşe!; ~ tᵘovárăşilor!: 790.
tᵘovárăşe!; tᵘovárăş̦ⁱ!, [k] tᵘovárăşilor!: 791.
tᵘovárăşĕ!; tᵘovárăş!: 796.
măⁱ tᵘovárăşe!; măį tᵘovárăş⁽ⁱ⁾!: 798.
măį tᵘovároşe!; ~ tᵘovároş̦ⁱ!: 799.
tᵘovárăşĕ!: 801.
tᵘovárăşe!; ~: 802.
tᵘovárăşe!; tᵘovárăş̦ⁱ!: 803, 806, 808-809, 884, 892, 897, 899.
tᵘovárăşĕ!; tᵘovárăşilor!: 804.
tᵘovárăşe!; tᵘovárăş⁽ⁱ⁾!: 805.

továrăşe!: 814, 821, 830, 832, 835.

băi továrăşe!: 820.

továrăşe!: 823.

továrăşĕ!: 826.

măi továrăşe!: 831, 854.

továrăşe!: 839, 841-842, 860.

továrăşe!; továrăşilor!: 844.

továrăşe!; továrăşilor!: 847-848, 851, 890.

továrăşe!: 849.

továrăşe !; továrăşilor!: 850.

továrăşe!; továrăşilor!: 855.

továrăşe!; továrăşilor!: 871.

măi tuovárîşĕ!; ~ tuovárîş!: 872.

măi tuovárăşi!: 873.

măi tuovárâşi!; ~ tuovárâşiluor!: 874.

tuovárăşi!; tuovárăşi!: 875.

tuovárîşe!; tuovárîş!: 876.

továrăşu!; továrăş!: 878.

továrăşe!; továrăşi!: 880 +: *[σ] továrăşilor!*

tuovárîşe!, măi tuovárăşe!; măi tuovárăşi!: 881.

măi továrăş!: 882.

továrăşe!; továrăşi, továrăşilor!: 883.

továrĕşe!; továrăşilor!: 889.

tuovárĕşe!: 891.

măi továrăşe!; ~ továrăşilor!: 894.

măi tuovárăşe!: 896.

TOVARĂŞĂ, pl. „*camarade*"

[1715]

I. *[Întrebare indirectă]. Dar dacă este femeie?*

NALR-Olt. MN, plş. 50-51.

II. *továrăşă; -várăşe:* 671, 679, 682, 685, 688-689, 691-692, 694-695, 699, 701-702, 704-705, 709-720, 722 +: *tovărăşícă, dácă vrei s-o dizńérzi*, 723-724, 727-735, 738-739, 741, 743-745, 747-753, 755, 766, 773-774, 778-782, 784-785, 807, 810-812, 815, 817-819, 821 +: *tovărăşícă!* [voc.], 824-826, 828-829, 833-834, 836-837, 843, 845-847, 852, 855, 861-864, 868-869, 885-886, 890, 894.

továrăşe; ~ : 672-678, 680-681, 683, 686-687, 690, 693, 697, 703, 707-708, 742, 770, 772, 816, 820, 840, 849, 867, 870, 892-893.

továroşă; -vároşe: 684, 760-761, 763, 767, 768 +: *tovaroşíţilor! [voc.].*

továrăşĕ; -várăşe: 696, 698, 700, 822, 838, 850, 853, 866.

továrăşĕ; ~ : 706, 856-857, 865, 898.

továrăşă; ~ : 721, 765, 771, 775-776.

továrăşă; -várăşe: 725-726, 740, 746.

továrâşă; -várâşe: 736.

továrăşă! [voc.]: 737, 754, 756.

továrăşă; -várăşĕ: 757, 777.

továroşe; ~ : 758, 769.

továroşă: 759, 764.

tovoroşícă: 762.

továrăşă; -várăşe: 783, 839, 841-842, 851, 858, 860.

továrăşă; -várăşi, [k] –várăşe: 786.

tuovárăşă; -várăşe: 787, 790, 792, 794-795, 797, 800, 804-806, 808-809, 859, 897, 899-900.

tuovárăşă; -váruoşe: 788.

tuovárăşă; -vărăşe : 789.

tuovárăşă; -várăşe: 791.

tuovárăşă ; -várăşe: 793, 801.

tuovárăşă; -várăş: 796.

tuovárăşă; -várăşe: 798.

tuovároşă; tuovároşi: 799.

továrăşă; -várăşe: 802.

tuovărăşíţă; -şíţi, [σ] tuovárăşă; -várăşe: 803.

továrăşă; -várăşe: 813-814.

továrăşă; -várăşe: 823, 830, 832, 835.

tovărăşíţă; -şíţe: 827.

továrăşă; -şe: 831.

továrăşă; -várişe: 844.

továrăşă; -várăşe: 848.

továrăşe; ~ : 854, 891.

továrăşe; ~ : 871.

tuovárîşĕ; ~ : 872.

tuovárăşi; ~ : 873-875.

továrîşă; -várîşi: 876.

továrăşe; -várăşi: 877.

tuovărăşícă; -şéle, továrăşă; ~ : 878.

tuovárăşă; -várăşe: 879.

továrăşĕ; ~ : 880, 882-883.

tuovárăşă; -várăşe: 881.

tuovárăşe; ~ : 884, 887, 895-896.

továrăşe; -várăşi: 888.

tovarăşícă; -şéle, továrăşă; -várăşi: 889.

SFAT POPULAR „*conseil populaire*"

[1716]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi zici la casa unde te duci să înscrii copilul când se naşte?*

cf. ALR II s.n. 901; cf. ALRM II s.n. 730; NALR-Olt. MN, plş. 51; ALMC 1765; ALA 392.

II. *primăríle:* 671-680, 682-687, 693, 695, 699, 710, 714, 720, 841, 846, 849-851.

sfat popular: 681, 688, 712-713, 725, 729, 737, 748, 751, 754, 767, 769, 783, 821, 838, 873, 875, 880, 887, 900.

sfat: 689-690, 696, 707, 709, 716, 719, 728, 762-764, 772, 784, 787, 789, 792, 796, 798, 800-802, 804-805, 807-808, 824, 842, 845, 861, 863, 870, 872, 877-878, 882-883, 896.

sfat, [V] primăríle: 691-692, 726 +: *înaínte [se zicea] primăríie.*

[V] primăríle, [R] sfat: 694, 859.

consíliu popular [a.]: 697.

sfátu popular [a.], [V] primăríle: 698, 758-759, 781.

sfátu popular [a.]: 700, 702-704, 706, 715, 718, 761, 765, 768, 776, 786 +: *sfat,* 791 +: *sfat,* 812, 818, 828, 831, 839, 843-844, 847-848, 853, 855, 857, 860, 862, 864-865, 867-868.

sfátu popular [a.], primăríle: 701, 780 +: *primăríle îi zícá naínte.*

primăríle, sfat: 705, 756.

consíliu comunal [a.]: 708.

consíliu popular [a.], primăríle: 711.

sfat popular, primăríle: 717.

sfat popular, primăríie: 721.

sfat popular, primăríie: 722, 734-735, 753, 755.

consíliu populár, primăríie, sfat: 723.

primăríie, sfat populár: 724, 730-731, 742, 744, 750, 811 +: *consíliu populár spúne la judéţ.*

sfat, primăríie: 727, 732, 738, 741, 816, 820, 834.

sfat popular, [R] consíliu populár: 733.

sfatu, primăríie: 736 +: *[mai demult] să zícá primăríie.*

primăríie, sfat: 739, 819 +: *acú-i zíce sfat,* 827, 832, 881.

primăríie: 740, 743, 813, 815, 825, 830 +: *nu-i mai spúnem sfat,* 835, 885.

sfat populár, consíliu, [V] primăríie: 745.

sfátu populár [a.], primăríie: 746.

primăríe: 747.

primăríie, sfat populár, consíliu: 749.

sfat populár, [V] primăríie: 752, 760, 893.

consíliu populár: 757.

sfat, primăríle: 766.

sfat, primăríle: 770-771, 803, 858, 866.

primăríle: 773 +: *sau sfatu populár, cum să zíce acúş,* 779, 785 +: *nu mai zíce sfat.*

primăríĕ: 774 +: *pîn-acú i-a zîs sfat populár.*

primăríle, sfátu populár [a.], consíliu: 775.

primări^{l}e, [R] sfátu populár [a.]: 777.
consíl̦iu populár, sfat ~ : 778 $^{+}$: *primări^{l}e [se zicea] pă tímpur^{i}.*
primări^{l}e, [R] consíl̦iu populár: 782.
sfat, [V] primări^{l}e: 788, 794.
sfat p^{u}opulár: 790, 793, 852.
primăríe, sfat: 795, 886.
sfat, [V] primăríe: 797.
sfat, primăríe : 799.
primări^{l}e, [R] sfat: 806.
primări^{l}e, [R] sfat: 809.
primăríe : 810.
[V] primăríe, [R] sfat: 814.
– *:* 817, 826.
primăríe, sfátu populár [a.]: 822.
sfátu populár [a.], [V] primăríe: 823, 829, 833.
sfat^{u}: 836.
consíl̦iu populár: 837, 854.
sfátu [a.]: 840.
primări^{l}e: 856.
sfat^{u}, consíl̦iu populár: 869.
primăríi, [R] c^{u}onsíl̦iu populár: 871.
sfat populár, c^{u}onsíl̦iu ~ : 874.
primăríi, [R] c^{u}onsíl̦iu populár, sfat ~ : 876 $^{+}$: *acúma-i spúni ~ ~ .*
primăríi, sfat: 879.
sfat, [V] primăríe: 884, 891.
sfat populár, [R] primăríe: 888.
sfat populár, [R] consíl̦iu ~ : 889.
sfat, consíl̦iu: 890.
[V] primăríe, [R] sfat^{u}: 892.
sfat populár, consíl̦iu comunál, primăríe: 894.
sfat populár, primăríi: 895.
consíl̦iu populár comunál: 897.
sfat populár, primăríĕ: 898.
primăríe, [R] sfat populár: 899.

PREŞEDINTELE (sfatului popular)

„le président"

[1717]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum se cheamă omul care conduce toate treburile sfatului?*

NALR-Olt. MN, pls. 51; ALMC 1765; cf. ALLR 1030.

II. *primár^{i}:* 671, 684.
primár: 672, 675, 677-679, 682, 686, 759, 841, 850-851, 856, 862, 866.
primár^{i}; ~ : 673, 680.
primár; -már^{i}: 674, 676, 683, 685, 687, 699, 701, 705, 708-710, 714, 717, 719-720, 733, 740, 743-744, 746, 753, 755, 785, 813, 816, 820, 823, 827, 830, 832-835, 843, 864, 882, 885, 893.
preşedínte; -dínţ^{i}: 681, 690-692, 694-697, 702-703, 706-707, 712, 715-716, 718, 726 $^{+}$: *înaínte [se zicea] primár; -már^{i},* 734, 748, 892, 900 $^{+}$: *preşedíntili [a.].*
preşedínte; -dínţ: 688-689, 762, 767, 769-770, 778 $^{+}$: *primár^{i} – am venít iar la véka fórmă,* 878.
primáru [a.]; -már^{i}: 693, 779.
preşedíntili sfătului: 698, 704, 812.
preşedíntili [a.]: 700, 761, 763, 791, 815, 824, 829, 831, 837, 839, 842, 845, 847-848, 855, 859, 868, 870.
preşedíntile [a.]: 711, 821.
preşedíntele consíliului: 713.
preşedínti di sfat; -dínţ ~ ~ : 721.
primár; -már^{i}, preşedínte; -dínţ^{i}: 722, 724, 739.
preşedínti; -dínţ, primár; -már^{i}: 723.
preşedínte; -dínţ^{i}, primár; -már^{i}: 725, 736, 741, 751, 880.
preşedínte; -dínţ, primár; -már^{i}: 727, 731, 738, 745, 750, 811, 890.
preşédinte: 728, 764-765, 772, 781 $^{+}$: *nu-i zícem primár,* 838, 840, 857, 860, 863, 867.
preşedínte: 729, 808 $^{+}$: *preşedíntili [a.].*
primár; -már^{i}, preşedínte; -dínţ^{i}: 730, 735, 737, 747, 749, 752, 754, 819 $^{+}$: *acú [se zice] preşedínte,* 896-898.
preşedínte, primár: 732, 886.
preşidínte: 742.
primáru [a.], preşedíntele [a.]: 756, 780, 844, 852, 861.
primáru [a.]: 757, 774, 782, 825, 849. 854.
preşedínte [a.]: 758.
preşedíntili [a.], primáru [a.]: 760, 766, 768, 771, 773, 777.
preşĕdínte, primár^{i}: 775.
preşĕdínte; -dínţ: 776.
preşedínte sfătului: 783.
preşedíntele [a.]: 784. 805, 809, 828, 853.
preşĕdíntili [a.]: 786, 788-790, 792, 797, 800, 802.
primáru [a.], preşĕdíntili [a.]: 787, 793, 796, 798-799, 803, 810.
primár; -már^{i}, preşĕdínte; -dínţ^{i}: 794.
primáru [a.], preşedíntili [a.]: 795, 822.
primáru [a.], preşădínte [a.]: 801.
preşĕdínte: 804, 807.
primáru [a.], [R] preşĕdíntili [a.]: 806.
[V] primár; -már^{i}, [R] preşedínte; -dínţ^{i}: 814.
– *:* 817, 826.
preşedíntili [a.], zis primár: 818.
primár^{u}; -már^{i}: 836, 846, 865, 869.
preşedínte [a.], primáru [a.]: 858.
primár; -már^{i}, [V] preşedínte; -dínţ^{i}: 871.
preşĕdínte; -dínţ^{ĭ}, primár; -már^{i}: 872.
preşĕdínti; -dínţ^{i}: 873.
pr^{i}eş^{i}edínti; -dínţ: 874.
preşedínti; -dínţ^{i}: 875, 889.
preşedínti; -dínţ^{ĭ}, [V] primár; -már^{i}: 876.
preşedínte, primár: 877.
preşedínti; -dínţ, primár; -már^{i}: 879.
preşĕdínte; -dínţ^{i}, [V] primár; -már^{i}: 881.
preşedínte; -dínţ^{i}, primár;-már^{i}: 883.
[R] primár; -már^{i}, [V] preşedínte de sfat; -dínţ^{i} ~ ~ : 884.
preş^{i}ed^{i}ínt^{i}e; -d^{i}ínţ^{i}: 887.
primár; -már^{i}, [V] preşedínte; -dínţ^{i}: 888, 894.
primár; -már^{i}, [R] preşedínte; -dínţ: 891.
primár; -már^{i}, preşedínti; -dínţ^{i}: 895.
preşĕdínte; -dínţ^{i}: 899.

SECRETARUL (sfatului popular)

„le secrétaire"

[1718]

I. *[Întrebare indirectă]. Când mergi la sfat cu o treabă şi nu-l găseşti pe preşedinte, de cine întrebi?*

NALR-Olt. MN, pls. 51; cf. ALM 118.

II. *secretár^{i}, notár^{i}:* 671.
secretár^{i}; ~ : 672-673, 680, 684, 689, 700, 765-766, 775.
secretár; -tár^{i}: 674-679, 681-683, 685-688, 690-697, 699, 701, 703, 705-708, 710-722, 724-738, 740-745, 747-755, 767, 769, 776-778, 782, 804, 811-813, 816, 819-820, 823, 830, 832, 834, 864, 872 $^{+}$: *secretáru [a.],* 878, 881, 883-885, 888-890, 893-895, 897, 899-900.
secretáru sfătului: 698, 759 $^{+}$: *[V] notáru comúni,* 770.
sicretár; -tár^{i}: 702, 709, 835, 886.
seçretár; -tár^{i}: 704, 896.
secretár; -tár^{i}, notár; -tár^{i}: 723, 833.
sicretár; -tár^{i}, [V] notár; -tár^{i}: 739.
seçretár; -tár^{i}: 746, 877 $^{+}$: *seçretáru [a.],* 879.

secretáru [a.]: 756-758, 760 ⁺: *[B] notáru i̯-a zîs pă tímpur^i̯*, 761, 764, 768 ⁺: *nai̯ínte ^i̯erçá notáru,* 774, 780, 786, 787 ⁺: *[V] n^uotáru,* 789-791, 792 ⁺: *[B] sicretáru [a.],* 793, 794 ⁺: *secretár; -tár^i̯,* 795, 798, 802, 805-806, 810, 824-825, 829, 837, 839, 842-845, 852-855, 858-859, 868, 870.

secretár: 762-763, 771-772, 781, 783-785, 807, 808 ⁺: *secretárul [a.],* 821, 838, 850-851, 856-857, 863, 866-867.

secretári̯u [a.]: 773.

notár, [R] secretár: 779.

sicretáru [a.]: 788, 800, 815, 840, 861.

sęcretáru [a.]: 796-797, 809 ⁺: *sęcretár,* 847.

secr^i̯etár^i̯; ~ : 799 ⁺: *secr^i̯etáru [a.].*

sicretár^i̯: 801.

n^uotáru [a.], secretáru [a.]: 803

sicretáră; -táre: 814.

– : 817, 826.

sęcretár: 818.

notár, secretár: 822, 827.

secretáru̦ : 828.

siclitáru [a.]: 831.

sicritár^u; -tár^i̯: 836.

sicretár: 841, 849, 860, 862.

secretár^u: 846, 865.

s^i̯ecretáru [a.]: 848.

sicretár^u: 869.

secretár; -tár^i̯, [V] n^uotár; -tár^i̯: 871, 891.

s^i̯ecretár; -tár^i̯: 873, 875, 898 ⁺: *[V] notár; -tár^i̯.*

s^i̯ecr^i̯etár; -tár^i̯: 874, 887.

secretár; -tár^i̯, [V] notár; -tár^i̯: 876.

s^i̯ęcretár; -tár^i̯: 880.

sicrętár; -tár^i̯: 882.

sicretár^u; -tár^i̯: 892.

COMUNĂ, pl. *„commune"*

[1719]

I. *[Întrebare indirectă]. Mai multe sate la un loc, care au un sfat popular, miliție…ce formează?*

ALR II s.n. 900; ALRM II s.n. 729; NALR-Olt. MN, pls. 51; cf. ALG 775, 991; ALChB 307; ALW I, 99; ALJA 1527.

II. *comúnă; -mún^i̯:* 671-682, 684-707, 709-723, 725, 727, 730-732, 734, 737-742, 745-746, 748-753, 755-756, 759-774, 776-783, 785, 801, 812-818, 820, 821 ⁺: *comŭ́nă,* 822, 825-826, 832, 833 ⁺: *[D] limbáju țărănésc: commî́nă,* 836-838, 840-843, 845-854, 856-858, 862-866, 869, 877, 886, 888, 890-891.

comúnă; -múne: 683, 708, 724, 729, 733, 735, 743-744, 747, 754, 758, 784, 824, 885, 894, 900.

comúnă; -múnę: 726, 728, 898.

comî́nă; -mî́n^i̯: 736, 807, 819, 828-831, 834-835, 860, 867.

comúnă; -múne, -mún^i̯: 757, 775.

c^uomúnă; -mún^i̯: 786-792, 795 ⁺: *[∗] c^uomî́nă; -mî́ne,* 798 ⁺: *[în conversație]: comî́nă; -mî́n^i̯,* 799, 805 ⁺: *c^uomî́nă; -mî́n^i̯ „zic femeile astea mai proaste",* 855, 859, 870, 881-882, 884, 887, 892-893, 895-897, 899.

c^uomúnă ; -mún^i̯: 793.

c^uomúnă; -múne: 794, 804.

c^uomŭ́nă, c^uomî́nă; -mî́n^i̯: 796.

c^uomúnă; -múnę: 797.

c^uomî́nă; -mî́n^i̯: 800, 802, 808-810, 844, 861, 868.

c^uomî́n [?]; -mî́n^i̯: 803.

c^uomŭ́nă; -mŭ́n^i̯: 806.

comúne; -mún^i̯: 811.

comŭ́nă; -mŭ́n^i̯: 823.

comŭ́nă; -mî́n^i̯: 827.

comúnă; -múne: 839, 879.

c^uomúnă; -mún^i̯: 871, 873.

c^uomúnă; -múnę: 872.

comúnâ; -mún^i̯: 874, 876.

comúnă; -mún^i̯: 875, 878, 880, 883, 889.

RAION, pl. *„arrondissement"*

[1720]

I. *[Întrebare indirectă]. Mai multe sate la un loc alcătuiesc o comună, dar mai multe comune…?*

NALR-Olt. MN, pls. 51.

II. *– :* 671-672, 674-676, 678, 682-685, 687, 703, 708, 817, 846.

judéț; -déțe: 673, 677, 679-680, 686, 692, 694-697, 699, 701-702, 705-707, 709-713, 715-716, 718-720, 732-733, 748, 754-756, 758 ⁺: *nu mai i̯e plăș, rai̯oáne,* 766, 768, 770-772, 774 ⁺: *nai̯ínte formáu̯ un rai̯ón, o reğî^uúne,* 782, 784-785, 811-815, 819-821, 825-827, 830, 832-833, 837, 884, 886, 888, 893.

rai̯ón; -i̯oáne: 681, 688-690, 746, 762-765, 767, 769, 783, 824, 829, 887.

rai̯ón; -i̯uáne: 691, 698, 700, 704.

j'udéț; -déțe: 693, 854.

judéț^u; -déțe: 714, 863, 866.

judéț; -déțur^i̯: 717.

judéț; -déță, rai̯ón; -i̯oáni: 721.

judéț; -déțe, rai̯ón; -i̯oáne: 722, 724, 730-731, 734-735, 738, 743, 745, 747, 750, 752, 778, 845, 885.

plásă; plăș, rai̯ón; -i̯oánę, judéț; -déță: 723.

judéț; -déțę, rai̯ón; -i̯oánę: 725.

rai̯ón, judéț: 726.

[R] rai̯ón, [V] plásă: 727.

[R] judéț, [V] rai̯ón: 728.

judéț^u; -déțe: 729.

rai̯ón; -i̯oánę: 736, 869, 878.

rai̯ón; -i̯oáne, [B] plásă; pláse: 737.

judéț; -déțe, rai̯ón; -i̯oánę: 739, 742.

plásă; plăș^i̯, rai̯ón; -i̯oánę: 740.

rai̯ón; -i̯oáne, judéț; -déțe: 741, 895.

plásă; pläse, judéț; -déțe, rai̯ón; -i̯oáne: 744.

judéț; -déțe, plásă; plăș^i̯, rai̯ón; -i̯oáne: 749, 753.

judéț; -déțę: 751, 804, 807, 877, 883, 889.

plásă, rai̯ón: 757.

judéț, plásă, rai̯ón; -i̯oáne: 759, 761.

plásă, judéț, rai̯ón: 760.

judéț; -déțĕ: 773.

judéț: 775 ⁺: *acú fac un judéț; ne ținem dă ce ^i̯e ástăz,* 777, 781 ⁺: *înai̯ínte formá o plásă; mai̯ múlte plăș formá judéțu,* 840.

judéț; -déțe, raion, plásă: 776.

plásă, [k] judéț; -déțe: 779.

judéț, plásă; plăș^i̯, rai̯ón; -i̯oáne: 780.

judéț; -déțę, [V] rai̯ón; -i̯oáne: 786, 797.

judéț; -déțe, [V] rai̯ón; -i̯oáne: 787, 791, 809.

judéț; -déțe, [V] rai̯ón; -i̯oánę: 788.

judéț; -déțe, rai̯ón; -i̯oáne: 789-790.

judéț; -déțe, rai̯ón; -i̯uáne: 792, 803, 805-806, 841-843, 852, 860, 864.

judéț; -déțę, rai̯ón; -i̯oánę: 793, 798.

judéț; -déțe, rai̯ón; -i̯oánę: 794-795, 799.

judéț; -déțę, rai̯ón; -i̯uánę: 796, 800.

judéț; -déțę, rai̯ón; -i̯oánę: 801.

judéț; -déțur^i̯, rai̯ón; -i̯uánę: 802.

judéț; -déțe, [V] rai̯ón; -i̯uáne: 808, 810, 900.

j'udéț; -déțe: 816, 822, 831, 851, 853, 856.

judéț; -déțę: 818, 834-835.

rai̯ón, jud^eéț; -d^eéțe: 823.

judéțu̦; -déțe: 828.

rai̯ón^u; -i̯uáne, judéț^u; -déțe: 836.

j'udéț; -déțe, raión; -iuáne: 838, 849-850, 867.
judéț; -déțe, raión; -iuáne: 839.
raión^{u}; -ioáne: 844.
jud^{i}éț; -d^{i}éțe, [V] raión; -iuáne: 847, 870.
jud^{i}éț; -d^{i}éțe, raión; -iuáne: 848.
jud^{i}éț; -d^{i}éțe, raión^{u}; -iuáne: 855.
raión; -iuáne; judéț; -déțe: 857.
jud^{i}éț^{u}; -d^{i}éțe, raión; -iuáne: 858, 868.
rai^{u}ón; -iuáne, jud^{i}éț; -d^{i}éțe: 859, 861.
raión; -iuáne: 862.
raión^{u}; -iuáne; judéț^{u}; -déțe: 865.
plásă; plăș^{i}, raión; -ioáne: 871, 873, 879.
jud'éț; -d'éțĕ, plásă; plăș^{i}, raión; -ioáne: 872.
raión; -ioáni: 874.
raión; -ioáni, plásă; plási: 875.
plásâ; plási, [σ] plăș^{i}, raión; -ioáni: 876.
raión; -ioáne, judéț; -déțe: 880.
raión; -ioáne, -iuáne, [V] plásă; plăș^{i}: 881, 896-897.
raión; -ioáne, [V] plásă; plăș^{i}: 882.
raión; -ioáne, [V] plásă; plăș^{i}: 890.
j'udéț; -déțe, [V] raión; -ioáne: 891.
raión^{u}; -iónur^{i}, plásă; plăș^{i}: 892.
plásă; plăș^{i}, raión; -ioáne: 894.
plásă; plăș^{i}, pretúră; -túr^{i}, raión; -ioáne: 898.
[V] plásă; pláse, raión^{u}; -ioáne: 899.

REGIUNE, pl. *„région"*

[1721]

I. *[Întrebare indirectă]. Dar mai multe raioane?*

NALR-Olt. MN, plș. 51.

II. *judéț; -déțe:* 671-676, 678, 682-685, 687, 692, 703, 708, 715-716, 719, 746, 887 +: *reĝi^{u}úne; -ĝi^{u}ún^{i},* 888, 899, 900 +: *[V] reĝi^{u}úne; -^{u}ún^{i}.*
? : 677, 679-680, 686, 693-694, 696-697, 699, 701-702, 705-707, 709-712, 714, 718, 720.
reĝi^{u}úne; -^{u}ún^{i}: 681, 688-690, 762-764, 767, 769, 783, 791-792, 795, 798-800, 803, 805-806, 808 +: *[V],* 810, 836, 838-839, 841, 845, 848-850, 852, 857-860, 862, 867-868, 870, 877, 881 +: *[R] judéț; -déțe,* 890 +: *judéț; -déțe,* 891 +: *[V],* 893 +: *„a fost".*
reĝiúne; -ún^{i}: 691 +: *judéț; -déțe,* 698, 700, 704, 722, 724, 728-731, 733-735, 738, 742-745, 747-748, 750-752, 754-755, 786 +: *„înainte",* 787, 789-790, 793-794, 796-797, 842-843, 847, 855, 885-886.
ádio!: 695, 713, 717.
reĝiúni; -ún^{i}: 721.
reĝiúne; -ún^{i}: 723, 725, 739, 741, 749, 753, 788 +: *„înainte",* 861, 864-865, 878.
reĝiúne, judéț: 726.
judéț; -déțe, reĝiúne; -ún^{i}: 727, 740, 869.
raión; -ioáne, reĝiúne; -ún^{i}: 732.
– : 736, 756, 766, 768, 770, 779, 781-782, 784-785, 804, 811-823, 825-828, 830-835, 837, 840, 851, 853-854, 856, 863, 866. 883-884.
judéț; -déțe, reĝiúne; -ún^{i}: 737, 894, 898.
reĝi^{u}úne, [R] judéț: 757.
reĝi^{u}úne: 758-761, 765, 771 +: *adícă nu mai iegzístă acúma ~ ,* 774, 775 +: *înaiínte,* 776.
țára [a.]: 772, 777 +: *reĝi^{u}ún^{i} nu mai sînt, s-a desfințát,* 778, 780.
o țáră: 773.
legi^{u}úne; -^{u}ún^{i}: 801.
reĝi^{u}úni^{i}e; -^{u}únii: 802.
∞ : 807.
[V] rĕĝi^{u}úne; -^{u}ún^{i}: 809.
reĝiúne; -ĝiún^{i}: 824.
reĝiiúne; -iún^{i}: 829.
jud^{i}éț^{u}; -d^{i}éțe, reĝiúne; -ún^{i}: 844.
judéț^{u}; -déțe: 846.
judéț; -déțe: 871 +: *reĝi^{u}úne; -^{u}ún^{i},* 889.
[L] reĝi^{u}úni^{i}e; -^{u}únii: 872.
reĝi^{u}úni; -^{u}ún^{i}, j'ud'éț; -d'éți: 873, 875.
judéț; -déțe 874.
judéț; -déțe, reĝi^{u}úni; -^{u}ún^{i}: 876, 882.
reĝi^{u}úne; -^{u}ún^{i}, judéț; -déțe: 879.
reĝi^{u}úne; -^{u}ún^{i}: 880.
reĝi^{u}úne; -^{u}ún^{i}, judéț^{u}; -déțe: 892.
reĝi^{u}úne; -^{u}ún^{i}, judéț; -déțe: 895-897.

DEPUTAT, pl. *„député"*

[1722]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi spui omului pe care îl votezi la alegeri?*

ALR II s.n. 892; ALRM II s.n. 727; NALR-Olt. MN, plș. 51; ALRR-Mar. 726.

II. *deputát; -tát:* 671-673, 678-680, 683-684, 688-689, 721, 723, 756-762, 764-765, 767, 769, 771-780, 782-785, 818.
deputát; -tăț^{i}: 674-677, 681-682, 685-687, 690-713, 715-720, 722, 724-755, 763, 768, 781, 786-796, 798-801, 803-813, 815-817, 819-820, 822, 824-826, 829-833, 837-841, 843, 845, 847, 849-854, 856-857, 860, 862, 864, 866-867, 869, 884-886, 888-890, 893, 895-897, 899-900.
deputát^{u}; -tăț^{i}: 714, 828, 836, 844, 846, 858, 863, 865.
^{u}om dă partíd: 766.
depotát; -tát: 770.
candidát; -dăț^{i}, [σ] deputát; -tăț^{i}: 797.
d^{i}ep^{u}otát; -tăț^{i}: 802.
delegát: 814.
?, deputăț^{i} [pl.], consilíu comunál [a.]: 821.
depotát; -tăț^{i}: 823, 834.
deputát; -tăț^{i}: 827.
?, deputăț^{i} [pl.]; -tát: 835.
d^{i}eputát; -tăț^{i}: 842, 855, 859, 861, 870, 887.
d^{i}eputát^{u}; -tăț^{i}: 848, 868.
deputát; -tăț^{i}: 871, 877, 883.
diputát; -tăț^{i}: 872.
d'eputát; -tăț^{i}: 873, 881-882, 894, 898.
deputát; -tát: 874.
diputát; -tăț^{i}: 875-876.
diputát; -tát: 878.
d'eputát; -tát: 879.
d'eputát; -tăț^{i}: 880.
d'eputát; -tát: 891.
d'eputát^{u}; -tăț^{i}: 892.

MILIȚIAN, pl. *„milicien (policier)"*

[1723]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi spui omului care ține rânduială în sat și care te controlează dacă ai buletin?*
cf. ALR II s.n. 884; cf. ALRM II s.n. 734; NALR-Olt. MN, plș. 51; ALRR-Mar. 727.

II. *milițiián; -țén^{i}:* 671.
milițiián; -ién^{i}: 672-680, 682-683, 685-689, 692, 694-696, 698-699, 703-705, 708-712, 714-720, 756-757, 763, 767-769, 772, 775-776, 778-779, 782, 784-785, 796, 800-801, 803-804, 806, 809, 837, 840, 842-843, 845-848, 850.
milițián; -ț^{i}én^{i}: 681, 693, 701-702, 833, 867, 869.
milițiián, șef de post: 684.
milițián; -țién^{i}: 690, 780-781, 783, 789, 792, 814, 817-818, 826, 832, 839, 851 +: *[B] jandár,* 854, 856, 860, 865-866, 880 +: *[V] jandárm; -dárm^{i},* 882 +: *[L] milițián; -én^{i},* 891.
milițiián; -țién^{i}: 691.
milițián; -țén^{i}: 697.
milițián; -ț^{i}én^{i}: 700.
milițián; -țén^{i}: 706.
milițiián; -ț^{i}én^{i}: 707.
melițiián; -ién^{i}: 713.

milițiján; -i̯éni̯: 721-722, 724, 730-735, 737, 740-742, 744, 749, 752, 823 +: *jandár să zî-câ*, 883-884, 889, 893, 897, 900.
jandárm; -dárḿ, milițiján; -i̯éni̯: 723.
milițiján; melițiénj: 725.
milițiján; -i̯éni̯, [B] jandárm; -dármi̯: 726, 743.
milițiján; -i̯éni̯, jandárm; -dármi̯: 727, 745.
milițián; -i̯éni̯: 728-729, 736, 813, 816.
melițiján; -i̯éni̯, jandárm; -dármi̯: 738.
milițiján; -i̯éni̯, [V] jandárm; -dármi̯: 739, 894.
melițián; -éni̯: 746.
milițián; -éni̯: 747, 751, 753, 786, 794-795, 797, 807, 810, 821, 878, 885-886.
milițián; -i̯éni̯: 748, 750.
milițieán; -éni̯: 754, 890.
milițián; -țéni̯: 755, 764-765, 861 +: *[B] jandár; -dári̯*.
milițeán; -țéni̯: 758, 761, 815, 822, 825, 835 +: *[V] jandár*, 841, 849, 852-853, 857, 862, 870, 881 +: *[V] jandárm; -dármi̯, jandár; -dári̯*, 895-896, 898.
şăf de milíțiie, milițiján: 759.
milițián; -țiéni̯, jandári̯; ~ : 760.
şăfu dă post [a.]: 762.
milițilán; -țiléni̯, jandárm; -dármi̯: 766.
milițilán; -léni̯, şef dă post: 770.
milițilán; -léni̯, jandárm: 771.
milițilán; -léni̯: 773 +: *nai̯ínte i̯ereá jandárm.*
şăf dă post, milițilán: 774 +: *nai̯ínte-i̯ spuneá jandárm.*
milițiјánu [a.], jandármu [a.]: 777.
milițián; -éni̯: 787.
milițeán; -țéni̯: 788, 790, 834, 877, 888.
milițieán; -éni̯: 791.
milițieán; -léni̯: 793, 798.
milițieán; -éni̯: 799.
şăv dă puost, milițián; -țiéni̯: 802.
şăf dă puost; şăfi ~ ~ : 805 +: *milițián; -țiáni̯.*
jandár; -dári̯, milițilán; -léni̯: 808.
milițeán; -țiéni̯: 811.
jandár; -dári̯, milițián; -țléni̯: 812.
jandár; -dári̯, milițeán; -țéni̯: 819.
milițián; -țiiéni̯: 820 +: *[**] jandár*, 824.
milițián; -țiléni̯: 827.
milițilán; -țéni̯: 828.
milițilán; -țiéni̯, [V] jandárm; -dármi̯: 829.
milițeán; milițiéni̯: 830.
jandár; -dári̯, milițeán; -țléni̯: 831.
milițilánu; -léni̯: 836, 844.
milițián; -léni̯: 838.
milițeánu; -țéni̯: 855, 863.
milițiánu; -țiéni̯: 858.
milițeán; milițiléni̯; -lán: 859.
milițán; -țéni̯: 864.
milițeánu; -țléni̯: 868.
melițiján; -i̯éni̯: 871-873, 876 +: *[V] jandár; -dári̯.*
melițiján; -i̯éni̯: 874-875.
melițiján; -i̯éni̯: 879, 887.
milițiјánu; -i̯éni̯: 892.
milițián, -țeán; -țéni̯: 899.

MILIȚIE, „milice (police)"

[1724]

I. *[Întrebare indirectă]. Casa unde lucrează milițianul cum se cheamă?*

NALR-Olt. MN, plş. 51-52.

II. *post de milíțile*: 671-672, 681, 688, 690.
milíțile: 673-677, 679, 682-687, 692, 696, 699-700, 703-705, 707, 709-710, 712, 715-719, 757, 761, 763, 767, 769, 770 +: *biră̆u*, 771-772, 775-776, 778, 781, 784-785, 805, 811, 814, 821, 833, 836-837, 840-841, 843-844, 846-847, 849, 851, 854, 863, 867, 869-870.
post dă milíțile: 678, 680, 689, 691, 694, 698, 720, 850, 866.
post dă milíțilĕ: 693, 774.
milíțilĕ: 695, 764, 882, 898.
póstu dă milíțile [a.]: 697, 708, 711, 713-714, 756, 759-760, 765, 768, 777, 779, 782.
milíțle: 701, 706, 758, 780, 783.
póstu dă milíțle [a.]: 702, 812, 825, 852.
milíțiie: 721.
milíțiie: 722, 724-725, 736-737, 740, 742, 744, 755, 817-818, 820, 822-824, 827, 881 +: *puost de jandári̯*, 890. 892-893, 894 +: *post de jandármi̯*, 896, 897 +: *puost de ~*, 900.
post de jandár, ~ ~ milíțiie: 723.
milíțiie: 726, 733, 749, 753, 883-888.
post de milíțiie: 727, 729-732, 735, 745, 748, 752.
post di milíție: 728.
post de melíțiie: 734.
post: 738, 743, 762 +: *póstu dă jandármi̯ [a.], [k] sau̯ dă milíțilĕ*, 815, 835 +: *milíție̯.*
post de milíțiie: 739.
milíție: 741, 819, 828, 832, 853, 865.
melíțiie: 746.
milíție: 747, 750-751, 754, 786, 795, 799, 807, 813, 816, 830, 855, 860, 878.
myilíțile: 766.
póstu dă milíțile [a.]: 773.
puost, puóstu dă milíție [a.]: 787.
puost dă milíție: 788, 794.
puost: 789, 803, 862.
puóstu dă milíție [a.], milíție: 790.
milíție: 791, 864, 868.
puost dă jandármi̯, [k] ~ ~ milițiéni̯: 792.
puost dă milíțile: 793, 796, 800, 806.
puost dă milíție: 797.
puost dă milíțile: 798, 801-802.
milíțile: 804, 808-809, 838, 848, 857.
milíțile: 810.
milíția [a.]: 826, 845, 856.
póstu dă milíțiie [a.]: 829, 831.
milíție: 834.
puóstu di milíții [a.]: 839.
puost, milíțile: 842.
puostu: 858.
melíțile: 859.
milíțe: 861.
puost de melíțiii: 871.
milíțiie: 872.
melíțiii: 873-875, 876 +: *[V] post di jandári̯.*
póstu de milíție [a.]: 877.
milíțiii: 879, 889 +: *[V] post di jandármi̯*, 895.
post, [R] milíțiie: 880.
puost de milíțile: 891.
puostu dă milíție: 899.

ZIAR, pl. „journal"

[1728]

I. *[Întrebare indirectă]. Din ce citiți, în fiecare zi, știrile și noutățile din țară și din toată lumea?*

ALR II s.n. 926; ALRM II s.n. 756; NALR-Olt. 369; ALRR-Mar. 731; ALF 730; AIS 769; ALPY 68; ALPO 301; ALFC – CLXXVI.

II. *zilár; -láre, jurnál; -nále*: 671, 684, 840, 848.
zilár: 672-675, 677-678, 680, 682, 686, 756 +: *jurnál zîcâ părínți*, 777 +: *jurnál, pă limbáju romînésc*, 801, 845, 851 +: *[B] jurnál*, 869.
zilár; -láre: 676, 681, 683, 685, 687-690, 694-696, 704-705, 709, 711-712, 714, 718, 757-765, 768, 770, 772, 776, 778, 780-783, 792, 809-810, 818, 841, 843, 849, 852-857, 861-862, 867-868.
zilár; -láre, [B] jurnál; -nále: 679, 691, 697, 795, 800, 803, 805-806, 859, 870.
ziar; ziáre: 692-693, 698-699, 701 +: *zilár*, 702, 706-708, 713, 716, 719, 860.

zi̯áru [a.]: 700.

zi^{i}ár, [k] zi̯ar; zi̯áre: 703.

zi̯ar; zi̯áre, [B] jurnál; -nále: 710, 717.

zi̯ar, zi^{i}ár; -^{i}áre: 715.

jurnál; -nále: 720, 766, 779, 784.

zii̯ár; -i̯ári: 721.

zii̯ár; -i̯áre: 722, 724, 728, 735, 752, 811-813, 815, 817, 819, 821-823, 825, 828-830, 833-835, 876, 882, 884, 888, 891, 893, 897, 899-900.

zii̯ár; -i̯árę, [B] jurnál; -nálę: 723, 726-727, 741, 751, 753.

zii̯ár: 725, 816, 824.

gazétă; -zétę: 729.

zii̯ár; -i̯áre, [B] gazétă; -zéte: 730, 890.

gazétă; -zéte, jurnál; -nále: 731.

zii̯ár; -i̯áre, [B] jurnál; -nále: 732-734, 737-738, 742-748, 754-755, 771, 773, 785, 881, 887, 894-896.

zii̯ár; -i̯árę: 736, 740, 877, 880, 883.

zii̯ár; -i̯árę, [k] jurnal: 739.

zii̯ár; -i̯áre, [B] jurnál^{u}; -nále: 749.

gazétă, zii̯ár; -i̯áre: 750.

zî^{i}ár; -^{i}áre: 767.

jurnál; -nále, zi^{i}ár; -^{i}áre: 769, 842.

ziár; -áre, jurnál; -nále: 774.

zi^{i}ár; -^{i}áre, ju̯rnál; -nále: 775.

zi^{e}ár; -^{e}áre, [B] jurnál; -nále: 786.

ziár; -áre, [B] jurnál; -nále: 787, 789, 791.

zi^{e}ár; -^{e}áre, [B] jurnál; -nále: 788, 790, 799.

zi^{e}ár; -^{e}árę: 793.

zi^{e}ár; -^{e}áre: 794.

zi^{i}ár; -^{i}árę, [B] jurnál; -nálę: 796, 808, 839.

ziár; -árę: 797.

zi^{e}ár; -^{e}árę, [B] jurnál; -nálę: 798, 872.

zi^{i}ár, jurnál: 802, 804.

zi^{i}ár, [B] jurnál: 807.

ziár; -áre: 814, 827.

zi^{i}áru [a.]: 820.

zi̯ar: 826.

zi̯ar; zii̯áre: 831.

ziiáru [a.]; -i̯áre: 832.

jurnál^{u}; -nále: 836, 863.

zi^{i}ár^{u}; -^{i}áre: 837, 844, 846, 865-866.

ziár: 838, 850, 864.

zi^{i}ár; -^{i}árę, j'urnál; -nálę: 847.

zi^{i}ár^{u}, jurnál^{u}: 858.

zīi̯ár; -i̯árę: 871.

zii̯ár; -i̯ári „spun intelectualii“, jurnál; -náli „spunem noi, ţăranii“: 873.

zii̯ár; -i̯ári: 874.

zii̯ár; -i̯ári: 875.

zii̯ár; -i̯árur^{i}, [k] -i̯árę: 878.

zii̯ár; -e̯áre: 879.

zie̯ár; -e̯áre, [B] jurnál; -nále: 885-886.

zii̯ár; -i̯ári, [B] [V] jurnál; -náli: 889.

zii̯ár^{u}; -i̯áre, jurnál^{u}; -nále, [V] [B] [σ] gazétă; -zéte: 892.

zii̯ár; -i̯áre, [V] jurnál; -nále, [V] gazétă; -zéte: 898.

TREN, pl. „*train*“

[1732]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi zici la acela care merge pe şina de fier şi duce oamenii pe el?*

ALR II s.n. 867; ALRM II s.n. 685; NALR-Olt. MN, plş. 52; ALRR-Mar. 735.

II. *tren; trénur^{i}:* 671-690, 692, 694, 698, 702, 704, 707, 709, 711-713, 716-737, 739-743, 745-748, 750-755, 759, 761-763, 765-766, 768-770, 772-773, 776, 778, 780, 783-786, 788, 793, 796-798, 800, 802-804, 806-815, 817-818, 820-822, 824-828, 829 $^{+}$: *„ţiganul zice trin“*, 830-831, 833-835, 838-843, 845, 847, 849-850, 852-857, 860-864, 867, 869-886, 887 $^{+}$: *[B] trin; trínur^{i}*, 888-893, 894 $^{+}$: *[V] trin; trínur^{i}*, 895-900.

tren; trénur^{i}, [B] trin: 691, 693, 695-697, 699-701, 703, 705-706, 708, 710, 715, 756-758, 764, 767, 771, 774-775, 777, 779, 781-782, 816, 851.

tren^{u}; trénur^{i}: 714, 836-837, 844, 846, 865, 868.

trin; trínur^{i}: 738, 744, 749, 801, 819.

trin; trínur^{i} [!], tren: 760.

tren: 787.

tren; trénur^{i}, [B] trin; trínur^{i}: 789-792, 794-795, 799, 805.

tr^{e}n; tr^{e}énur^{i}: 823.

tren; trénur^{i}, [B] trin^{u}: 832.

tr^{i}en; tr^{i}énur^{i}: 848, 859.

tren^{u}; trénur^{i}: 858, 866 $^{+}$: *trin.*

CINEMATOGRAF, pl. „*cinéma*“

[1733]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi spui la casa aceea mare (de la oraş) unde te duci, cumperi bilet, intri înăuntru, se face întuneric şi vezi pe perete tot felul de lucruri?*

NALR-Olt. 371; ALRR-Mar. 736.

II. *ĉinematográf; -gráfe:* 671-673, 675-688, 692, 695-696, 698, 705-706, 709, 720, 724, 729-730, 741, 744-745, 747, 752, 754, 756, 769, 771, 773, 775, 809, 813, 818, 825-826, 830, 832, 837, 841, 843, 845, 849, 853-854, 856, 867, 885, 894, 897, 900.

ĉinematográf; -gráfur^{i}: 674, 690-691, 712 $^{+}$: *film; fílmur^{i}*, 743, 750, 762, 785, 812, 831 $^{+}$: *ásta-i̯ o límbă-ŋcurcátă*, 870.

ĉenematográf; -gráfe: 689.

la film, la căminu culturál: 693 $^{+}$: *la oráş la film, la ĉinematográf*, 777.

la film, ĉinemá: 694.

la film, la cămín: 697, 700, 795 $^{+}$: *[σ] ĉinemá; -má^{u}ur^{i}.*

cása dă film: 699, 702.

la cămín: 701, 707, 710, 714, 746.

la căminu culturál: 703.

film, sálă dă ~ : 704.

?, ĉinemá: 708.

la film: 711, 719, 735, 759, 784, 811, 824.

film; fílmur^{i}: 713 $^{+}$: *la cămín*, 732, 753, 768, 770, 776, 780, 786, 820 $^{+}$: *[*] ĉinematográf; -gráfe*, 827, 829^{+}: *cása dă film*, 834 $^{+}$: [Subiectul n-a fost la cinema].

ĉinemá: 715-716, 728, 817, 819, 840.

film, ĉinematográf; -gráfur^{i}: 717.

cămín culturál: 718 $^{+}$: *ĉinematográf „la oraş“.*

ĉinematográf; -gráfę: 721-722, 725, 727, 739-740.

ĉinemotográf; -gráfur^{i}: 723, 858.

la film, ĉinematográf; -gráfę: 726.

ĉinmatográf; -gráfe: 731.

ĉinemá; ĉinematográfe: 733, 833.

ĉinemotográf; -gráfe: 734.

ĉinimatográf; -gráfur^{i}: 736.

ĉinimá; ~ : 737, 801, 882.

ĉinemá; -mále: 738, 850, 888, 896.

film, ĉinimatográf; -gráfe: 742.

ĉinemá; ~ : 748, 765 $^{+}$: *[ε] o ~ ; dóu̯o ~*, 803-804, 844, 871.

ĉinimatográf; -gráfe: 749, 842, 851, 860-861, 863-864.

film; fílmę: 751, 877.

film; fílme: 755, 757, 794 $^{+}$: *„e un sediu“.*

club, cămín culturál: 758.

ĉinematográf; -gráfe, film; fílme: 760.

film, cămín: 761.

?, ĉinămatográf; -gráfe: 763.

la film, ĉinematográf; -gráfe: 764, 822.

f^{i}ilm; f^{i}ílmur^{i}: 766.

fᴴilm; fᴴilme, ĉinemá; -máuri̯: 767.
la ĉinemá, la film: 772, 779.
film, cămín culturál: 774 +: *[la oraş]: cásă dă cultúră.*
ĉinemá, la cămín: 778.
la film; fílme, la cămín: 781.
ĉinemá; -máuri̯: 782, 800, 807, 852.
film, sála dă ~ : 783.
ĉinematográf; -gráfe: 787, 798-799, 806, 869 +: *ĉinemá.*
ĉinumatográf; [ε] ĉinurimatográfe [!]: 788.
fᴴilm; fᴴilme: 789.
ĉinomatográf; -gráfe: 790, 862.
la film, cásă dă cultúră; cáse ~ ~ : 791.
firm; fírme: 792.
ĉinematᵘográf; -gráfuri̯: 793.
ĉinĕmatográf; -gráfuri̯: 796.
la cămín, la film, la ĉinematográf; -gráfe: 797.
ĉinĕmatᵘográf; -gráfe: 802.
ĉinumatográf; -gráfe: 805 +: *mai pă scurt: ĉinemá,* 836.
ĉinemá; ~ , [k] -mále: 808.
ĉinematográf; -gráfuri̯, film; fílmuri̯: 810.
film, ĉinimatográf; -gráfe: 814.
ĉinemá; ? : 815.
la film, ĉinimá: 816.
fhilm: 821 +: *[*] ĉinematográf.*
ĉinĕmătográf; [L] ĉíne-ma-tográfe: 823.
filmᵘ; fílme: 828.
ĉinĕmatográf; -gráfe: 835.
ĉinemá; săli di ~ , ĉinematográfe: 838.
ĉimatográf; -gráfe: 839.
ĉinomatográfᵘ; -gráfe: 846.
ĉinimá; -máuri̯: 847.
ĉinemá; -mále: 848.
ĉimotográf; -gráfe: 855.
ĉinemá; -mále: 857
ĉimatográf; -gráfe: 859.
ĉimatográf; -gráfuri̯: 865.
ĉinematográf; -gráfuri̯: 866.
ĉinimatográfᵘ; -gráfe: 868, 899.
ĉinimᵘotográf; -gráfuri̯: 872.
ĉinimá; -máli: 873.
ĉinimá; -máli: 874, 876.
cămín; -míni, [σ] ĉinimotográf; -gráfi: 875.
la cămín, ĉinimá; -măli: 878.
ĉinimatográf; -gráfe: 879.
ĉinematográf; -gráfe: 880.
ĉinimá, ĉinimatográf; -gráfe: 881.
ĉinimá; -mále: 883.
cămín; -míne, ĉinimá; -mále: 884 +: *la cămín se dă film.*
ĉínema: 886.
ĉinemá; ĉinimálie: 887.
ĉinimá: 889.
ĉinemá, ĉinematográf; -gráfe: 890, 898.
ĉinimá; -mále: 891.
ĉinimatográfᵘ; -gráfuri̯: 892.
ĉinematográf; -gráfuri̯, -gráfe, ĉinemá: 893.
ĉinimotográf; -gráfi: 895.

CHITANŢĂ, pl. „*quittance*"

[1734]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi zici la hârtia aceea pe care o primeşti când ai plătit o dare, un impozit?*

cf. ALR II s.n. 876; cf. ALRM II s.n. 694; NALR-Olt. MN, pls. 52; ALRR-Mar. 737.

II. *ḱitánță; -tănți̯*: 671, 674-675, 677, 682, 686, 691 +: *[B] riĉipísă; -píse, țidúlă; -dúle,* 694, 698-699, 701-702, 704, 705 +: *[B] peĉétiie; -cétii,* 706-711, 713-717, 719-720, 725-726, 728, 734-736, 737 +: *[B] țidúlă; -dúle,* 746-748, 751-753, 755, 768, 775, 781-782, 785, 788-789, 791-793, 795-797, 800-801, 803-806, 810-817, 822-823, 827-828, 830-834, 836-838, 840, 842-846, 848-851, 855-860, 863-864, 867, 870, 886, 893-896, 897 +: *ḱitánțe [pl.]:* 898.
ḱitánță; -tánțe: 672, 680-681, 685, 687-688, 690, 692-693, 695-697, 700, 703, 712, 718, 722, 727, 729-732, 738-739, 743-745, 749-750, 754, 757, 759, 771-772, 784, 787, 809, 821, 825-826, 829, 841, 853-854, 862, 869, 881, 885, 887-888, 890, 900.
ḱitánță; -tănț: 673, 676, 683-684, 689, 721, 758 +: *reĉipísă; -písĕ,* 760, 762-766, 770, 773-774, 776-778, 780, 783 +: *sau reĉipísă; -píse,* 891.
ḱitánță; -tănturi̯: 678.
nótă, ḱitánță; -tánțe: 679.
ḱitánță; -tănții: 723, 790, 820, 824, 882, 884 +: *ḱitánțiie; -tănții,* 892.
ḱitánță; -tănțe: 724, 741.
reĉipísă; -píse, ḱitánță; -tánțe: 733.
ḱitánță; -tánții: 740.
ḱitánță; -tánțe: 742, 807.
ḱitánță, reĉipísă: 756.
reĉipísă; -píse, fițúică; -țúiĉ: 761.
ḱitánță; -tánțe, reĉipísă; -píse: 767, 769.
reĉipístă; -píste: 779.
riĉipísă; -píse: 786, 877.
ḱitánță; -tănți̯, bᵘon; bᵘónuri̯: 794.
ḱitánță; -tănți̯: 798, 835, 861, 866.
ḱitánță; -tănți̯: 799, 802, 808, 839, 852, 865, 868, 875, 889, 899.
ḱitánță; -tănțᶤ: 818.
fitánță; -tănți̯: 819.
riĉipísă; -píse, ḱitánță; -tănți̯: 847.
ḱitánții; -tănții: 871.
ḱitánță; ~ : 872.
ḱitánță; -tánți: 873.
ḱitánță; -tănți, [k] -tánți: 874.
ḱitánță; -tănții: 876.
ḱitánță; -tănț: 878.
ḱitánță; -tánțe: 879-880, 883.

CERERE, pl. „*demande*"

[1735]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi spui la hârtia cu care te duci la sfat când vrei să capeți ceva?*

ALR II s.n. 985; ALRM II s.n. 794; NALR Olt. MN, pls. 52.

II. *ĉérere; ĉéreri̯*: 671-672, 674-678, 679 +: *petíțiie,* 681-682, 688, 695, 697-700, 702, 704-710, 712 +: *[B] petíțiie,* 713-719, 720 +: *petíțiie,* 722, 724, 728, 730-732, 733 +: *[B] petíții; -tíții,* 734-735, 738, 742-745, 747-748, 750 +: *plîngere,* 752, 755, 760-761, 764, 776, 798, 805-807, 810, 815-816, 820-822, 824-825, 827-828, 832, 835, 837, 840-841, 845-847, 849, 853-854, 856, 860, 862-864, 866-870, 872, 879, 882, 888, 892-898.
ĉerére; -réri̯: 673, 680, 683-687, 689-690, 691 +: *[B] jálbă; jálbe,* 692-694, 703, 756-759, 762-763, 765-775, 777-778, 780-783, 784 +: *[V] petíție şi jálbă; m-am jăluít,* 785-795, 797, 799-801, 803-804, 808-809, 811, 813-814, 818, 819 +: *[*] ĉérere,* 823, 826, 829-830, 833-834, 843, 899-900.
jálbă, ĉérere; ĉéreri̯: 696.
ĉérire; ĉériri̯: 701, 737, 754, 850, 859, 861, 881, 885-886.
ĉérere; ĉeréri̯: 711.
ĉériri; ĉériri̯: 721, 729.
ĉérere; ĉéreri̯: 723, 857, 865.
ĉérire; ĉériri̯: 725-727, 736.
ĉérere; ĉéreri̯: 739, 746, 753, 871, 878, 880, 883.
ĉérere; ĉériri̯: 740, 838, 844, 855.

ĉérirę; ĉérerị̂: 741.

ĉérirę; ĉérerị̂, [B] jálbă; jálbe: 749.

ĉérẹre; ĉérẹrị̂: 751, 831, 836, 839, 842, 848, 851-852, 858, 891.

petíțiˡe; -tíțiị, [B] jálbă; jălbị̂: 779.

ĉẹrére; -rérị̂: 796.

ĉerérẹ; -rérị̂: 802.

ĉéṟure; ĉérẹrị̂: 812 ⁺: *[II] ĉérere.*

petíțịe; -tíțiị, [V] jálbă; jălbị̂: 817.

ĉéṟiṟi; ĉéṟiṟị̂: 873, 875, 877.

ĉérẹri; ĉérẹrị̂: 874.

ĉéṟiṟi; ĉérẹrị̂: 876.

ĉérire; ĉéṟiṟị̂: 884.

ĉérˡerˡe; ĉérˡerị̂: 887.

ĉéṟirẹ; ĉéṟiṟị̂: 889.

ĉérȩ̄re; ĉérȩ̄rị̂: 890.

TRIBUNAL, pl. „*tribunal*"

[1736]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi spuneți la casa aceea mare din oraș unde te duci când ai judecată cu cineva?*

ALRM II s.n. 803; NALR-Olt. MN, plș. 52-53; ALRR Mar. 738; cf. AIS 737.*

II. *tribunál; -nále:* 671-673, 676-679, 681-683, 685, 688-689, 692, 695-696, 698, 700, 703, 705, 707, 709-710, 715-716, 718-719, 720 ⁺: *[R] judicătoríˡe; -ríị,* 728, 730-735, 737, 739, 741, 743-745, 747-749, 751-755, 768-769, 775, 781, 789 ⁺: *[V] judecătoríę; -ríị,* 793, 795, 797-798, 809, 813, 817, 822 ⁺: *îi spunẹá și j'udecătoríịe,* 824-827, 832-833, 838, 842, 848, 852-853, 859, 866, 879, 881, 885, 888, 890, 894 ⁺: *[B] trebọnál, [V] judecătoríịe,* 895, 897, 899-900.

trebunál; -nále: 674-675, 680, 684, 686-687, 690, 693-694, 697, 699, 701, 704, 708, 712-713, 742, 763, 780, 782, 788, 792, 800, 803, 805, 812, 814 ⁺: *procêst; -céste,* 816, 820, 823, 830, 835, 854, 857, 867, 877 ⁺: *judẹcătoríę dácă-ị maị mícą̆.*

judicătoríˡe; -ríị, tribunál; -nále: 691.

trebunál; -nálurị̂: 702, 717, 738, 865, 870.

trẹbunál; -nále: 706, 786, 882, 886, 891.

tribunál; -nále, judicătoríˡe; -ríị: 711.

tribunál; -nálurị̂: 714, 723, 750, 858, 889.

tribunál; -náli: 721.

tribunál; -nálę: 722, 724-727, 740, 746, 799, 872, 883.

trebunál; tribunále: 729.

trebunál; -nálę: 736, 801, 807 ⁺: *[B] judecătoríˡe; -ríị,* 871.

trịbunál; -nále: 756, 758, 815, 896.

judecătoríˡe; -ríị: 757.

jŭdecătoríˡe, tribunál; -nále: 759, 778.

trebunál; -nálurị̂, judecătoríˡe; -ríị: 760.

judecătoríˡe, trebunál: 761-762.

judecătoríˡe; -ríị, tribunál; -nále: 764, 771-772, 774, 776-777, 779, 837, 846.

jŭdecătoríˡe, trebunál; -nále: 765.

judecătoríˡe, tribunál: 766-767, 784.

judecătoríˡe; -ríị, trebunál; -nále: 770, 773, 806.

trebunál; -nále, jŭdecătoríˡĕ; -ríị: 783.

judecătoríˡe: 785.

judecătoríę; -ríị, trebunál; -nále: 787.

judecătoríę; -ríị, tribunál; -nále: 790-791.

jŭdecătoríę; -ríị, tribunál; -nále: 794.

trẹbunál; -nálę: 796.

judicătᵘoríˡe; -ríị, tribunár; -nárurị̂: 802.

judecătᵘoríˡe; -ríị: 804.

[L] judecătᵘoríˡę; -ríị: 808.

judecătoríẹ; -ríị, tribunár; -nárurị̂: 810.

judicătoríịe; -ríị, trebunál; -nále: 811.

tribọnál; -nále: 818.

trebunár; -náre: 819, 843, 861, 864.

trẹbunál; trebunále: 821.

judecătoríịe; -ríị: 828.

judicătoríịe; -ríị, tribunál; -nále: 829.

j'udicătoríịe; -ríˡ: 831.

trebụnál; -nále: 834.

judicătoríˡe; -ríị: 836, 840, 845, 856, 862.

judẹcătoríˡe; -ríị, tribunál; -nálę: 839.

judecătoríˡe; -ríˡ: 841.

tribunálᵘ; -nále: 844, 855.

judicătoríˡe; -ríị, tribunál; -nálę: 847.

j'udicătoríˡe; -ríị: 849.

j'udĭcătoríˡe; -ríˡ: 850.

jŭdecătoríˡe; -ríị: 851.

judẹcătoríˡe; -ríˡ, trebunál; -nále: 860.

judĭcătoríˡe; -ríị, tribunál; -nále: 863.

tribunálᵘ; -nále: 868-869.

trebunál; -nálị: 873, 875.

trịbunál; -nálị: 874.

trẹbunál; -nálị: 876.

trịbunál; -nálę, judicățtoríịe; -ríị: 878.

trịbunál; -nálę: 880.

j'udicătᵘoríịe; -ríị, tribunál; -nále: 884.

[ε] tribunál, [k] trebunál; -náˡe: 887.

[V] judecătoríˡe; -ríˡ, [R] trebunálᵘ; -nále: 892.

judecătoríịe; -ríị, tribunál; -nále: 893.

tribunál; -nále, jud'ecătoríịe; -ríị: 898.

AVOCAT, pl. „*avocat*"

[1737]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi spui omului acela, de la tribunal, care te apără, la judecată?*

ALR II s.n. 989; ALRM II s.n. 801; NALR-Olt. MN, plș. 53; ALRR-Mar. 740; ASLEF 758.

II. *avocát; -cáț:* 671-673, 678-680, 683-685, 689, 721, 756-757, 760, 763-764, 785.

avocát; -cáțị̂: 674-677, 681-682, 686-688, 690-691, 693-694, 696, 698-701, 703, 705-706, 708, 710-712, 716, 724, 728, 731, 740-741, 744, 755, 781, 784 ⁺: *apărătór,* 807, 813-814, 818, 821, 823-825, 833 ⁺: *sau avucát,* 837-838, 840-841, 845, 852-854, 857, 860, 862, 864, 883.

advocát; -cáțị̂: 692, 695 ⁺: *apărătór,* 697 ⁺: *[B] apărătór,* 702, 713, 715, 718, 720, 722, 725-726, 730, 732, 734-735, 737, 739, 743, 745-748, 750, 754, 776, 782-783, 808, 810-811, 816-817, 820, 822, 826-827, 830, 832, 843, 849, 856, 870, 877, 882, 885-886, 888, 889 ⁺: *[R] avocát,* 890-891.

avucát; -cáțị̂: 704, 707, 709, 717, 719 ⁺: *[B] apărătór,* 729, 733, 738, 742, 752-753, 793, 795-796, 798, 800, 812, 815, 819, 828, 835 ⁺: *uṇ supținătór,* 850, 855, 861, 867, 892 ⁺: *avucátᵘ.*

advocátᵘ; -cáțị̂: 714, 846, 865.

advocát; avocáț: 723, 758, 766, 768, 774-775, 777, 779.

avocát; avọcáțị̂: 727 ⁺: *[V] advocát; -cáțị̂.*

advucát; avocáțị̂: 736.

avọcát; avucáțị̂: 749.

avocát; avọcáțị̂: 751.

advocát, apărătór: 759.

avucát; -cáț: 761-762, 767 ⁺: *avocát,* 770, 773.

advucát; -cáț: 765.

advọcát; -cáț: 769.

advocát; avocáțị̂: 771.

avọcát; -cáț: 772, 780.

avụcát; -cáț: 778.

avọcát; -cáțị̂: 786, 788, 801-802, 829, 831, 847, 859, 880.

avᵘọcát; -cáțị̂: 787, 794, 797.

advᵘocát; -cáțị̂: 789, 791-792, 805, 842, 873, 875, 884, 893 ⁺: *sau avucát,* 894 ⁺: *[B] avocát,* 895.

av^{u}ocát; -cáț^{i}: 790, 809, 874 $^{+}$: *[R] apărăt^{u}ór,* 881 $^{+}$: *[R] adv^{u}ocát,* 887 $^{+}$: *[B] adv^{u}ocát,* 896-898, 900.

advọcát; -cáț^{i}: 799, 806, 839.

adv^{u}ọcát; -cáț^{i}: 803.

av^{u}ocát; -cáț: 804.

advocát; avucáț^{i} [AL]: 834.

avucáț^{u}; -cáț^{i}: 836, 844, 863, 868.

avocát^{u}; -cáț^{i}: 848, 851.

av^{u}ocáț^{u}; -cáț^{i}: 858.

advucát; -cáț^{i}: 866.

advocát^{u}; -cáț^{i}: 869, 899 $^{+}$: *[B] apărătór^{u}.*

avucát; avụcáț^{i}: 871.

adv^{u}ocát; -cáț^{i}: 872.

advocát; -cáț^{i}: 876.

adv^{u}ocát; -cáț: 878-879.

FOTOGRAFIE, pl. „*photographie*"

[1738]

I. *[Întrebare indirectă]. Când îţi scoţi buletin, ce-i dai miliţianului să lipească pe buletin, ca să te cunoască?*

NALR-Olt. MN, plş. 53; ALRR-Mar. 741; ALM 612.

II. *fotografí^{i}e; -fíị:* 671-674, 676-690, 692 $^{+}$: *póze [pl.],* 698 $^{+}$: *[B] m-am tras îm‿póză,* 699 $^{+}$: *[B] fotográfi^{i}e,* 708, 713, 716 $^{+}$: *[B] potografí^{i}e,* 757-759, 763, 770-771, 777-778, 782, 837-838, 840, 842-843, 845, 847, 849, 853, 859, 867.

fotografí^{i}e: 675.

fotográfi^{i}e; -gráfii, [B] póză; póze: 691.

fotografí^{i}e; -fíị, [B] póză; póze: 693-697, 702-703, 705-707, 709, 711-712, 714 $^{+}$: *mă duc să mă-pozéz^{u},* 715, 717, 781.

póză; póze: 700, 719 $^{+}$: *[R] fotografíị [pl.],* 752, 822.

fotográfi^{i}e; -gráfii, [B] potográfi^{i}e; -gráfiị: 701.

fotografí^{i}ĕ; -fíị: 704 $^{+}$: *[B] potografí^{i}ĕ.*

potografí^{i}e; -fíị, [B] póză; póze: 710.

fotográfi^{i}e; -gráfiị: 718, 764, 772.

fotográfiịe; -gráfii, [B] póză; póze: 720.

fotografíịẹ; -fíị: 721, 883.

fotografíịe; -fíị: 722, 727, 729-733, 738-740, 742-745, 747-750, 754, 826, 886, 888.

fotográfiịe; -gráfiị: 723, 735, 737, 829.

fotográfie; -gráfiị: 724, 746, 869.

fotográfiịe; -gráfiị: 725.

fotográfiịẹ; -gráfiị: 726.

fotrografíịe; -fíị: 728.

fotográfiịe; -gráfii, póză; póze: 734, 820.

potrografíịe; -fíị: 736.

fotografíịe; -fíị, [B] póză; pózẹ: 741.

fotografíe; -fíị: 751, 856.

fotográfiịe; fotográfiị: 753.

fotográfie; -gráfiị: 755.

fotografí^{i}e; -fíị, póză; póze: 756, 760, 776, 779-780, 783, 807, 844, 863, 866.

fotográfi^{i}e; -gráfiị: 761, 765, 768, 785, 804, 846, 848, 858, 870.

fotográfi^{i}ĕ; -gráfiị: 762.

fotografí^{hi}e; -f^{h}íị: 766, 841, 862.

fotográf^{hi}i^{i}e; -gráfiị: 767.

póza [a.], fotográfi^{i}a [a.]; -gráfiị: 769.

fotográfi^{i}e; -gráfii, póză; póze: 773, 784.

fotografí^{i}ĕ; -fíị, póză; póze: 774.

póză, fotografí^{i}ẹ; -fíị: 775.

fọtografíe; -fí^{i}, p^{u}óză; p^{u}óze: 786.

f^{u}otografí^{i}e; -fíị, p^{u}óză; p^{u}óze: 787.

p^{u}otr^{u}ografíẹ; -fíị: 788.

f^{u}ot^{u}ografíẹ; -fí^{i}: 789.

f^{u}otográfie; -gráfii, [B] p^{u}óză; p^{u}óze: 790.

f^{u}otografí^{i}ẹ; -fíị: 791.

f^{u}otográfiẹ; -gráfii, [B] p^{u}óză; p^{u}óze: 792.

f^{u}ot^{u}ográf^{hi}ẹ; -gráf^{hi}i, p^{u}óză; p^{u}ózẹ: 793.

f^{u}ot^{u}ográfi^{i}ẹ; -gráfiị: 794.

p^{u}óză; p^{u}óze: 795 $^{+}$: *[∗] f^{u}ot^{u}ográf^{h}ịe; -gráf^{h}ii,* 799, 834. 836.

f^{u}ot^{u}ografí^{i}e; -fíị: 796.

f^{u}otografí^{hi}ẹ; -f^{hi}í, [B] p^{u}óză; p^{u}óze: 797.

f^{u}otográfi^{i}e; -gráf^{hi}ii, p^{u}óză; p^{u}ózẹ: 798.

f^{u}ot^{u}ográfi^{i}e; -gráfiị: 800, 809.

p^{u}óză; p^{u}ózẹ, p^{u}otográfi^{i}e; -gráfiị: 801.

f^{u}otográf^{hi}i^{i}ẹ; -gráf^{hi}iị: 802.

f^{u}otografí^{i}e; -fíị, [B] p^{u}óză; p^{u}óze: 803.

f^{u}otografí^{i}e; -fíị, p^{u}óză; p^{u}óze: 805.

f^{u}otografí^{i}ẹ; -fíị: 806.

f^{u}ot^{u}ográfi^{i}e; -gráfiị: 808.

f^{u}otografíẹ; -f^{hi}íị: 810.

fotografíịe; -fí^{i}, [V] póză; póze: 811.

fotográfie; -gráfi, [B] p^{u}óză; póze: 812.

fotografíịe; -fí: 813.

fotografíịe; -fíị, póză; póze: 814, 825, 890.

fotográfiịe; -gráfi, [B] póză; póze: 815

fotografíịịe; -fí, [B] póză; póze: 816.

fotográfiịe, -gráfi: 817.

fotografíịe; -fíị, [B] póză; póze: 818, 819 $^{+}$: *a scos o póză,* 821, 824, 828 $^{+}$: *m-am împozáț^{u},* 831-833.

fotográfiịe; -gráfi^{i}, póză; póze: 823 $^{+}$: *m-am împozát.*

fotografíịe; fotográfiị: 827.

fotografíịe; fotográfiị: 830.

fotografíịe; -fíị, [B] póză; póze: 835 $^{+}$: *mă-mpozáị.*

fotográfi^{i}e; -gráfi^{i}: 839, 850-851, 854, 857, 861.

fotografí^{i}i^{i}e; -fíị: 852.

fotográfie; -gráfi^{i}: 855.

fotográf^{hi}i^{i}e; -gráf^{hi}iị: 860.

fotograf^{hi}í^{i}ẹ; -f^{hi}íị: 864.

fotografí^{i}ẹ; -fí^{i}: 865.

fotográfiẹ; -gráfi^{i}: 868.

fotografíịị: -fíị: 871, 875.

f^{u}otografíịị: -fíị: 872-873.

fotografíịị: -fíị, [B] p^{u}óziịị; p^{u}óziị: 874.

f^{u}otografíịị: -fíị, póză; pózị: 876.

fotografíe; -fí: 877.

p^{u}óziịẹ; p^{u}ózii, [R] potrografíịẹ; -fíị: 878.

f^{u}otografíịẹ; -fíị: 879.

fotografíịẹ; -fíị, póză; pózị: 880.

f^{u}otografíịe: -fíị, p^{u}óză; p^{u}óze: 881, 892-893.

póză; poz^{i}: 882.

f^{u}ot^{u}ografíịe; -fíị: 884, 897.

fotografíe: 885.

f^{u}ot^{u}ografíịe; -fíị, p^{u}óză; p^{u}óz^{i}e: 887.

fotografíịị: -fíị, [B] [V] póză; pózẹ: 889.

f^{u}otografíịe: -fíị: 891, 899-900.

f^{u}otografíịe: -fíị, [V] p^{u}óză; p^{u}óze: 894 $^{+}$: *mă scoț îm‿póză la pozár [= fotograf].*

fotografíịị: -fíị, [V] [B] p^{u}óză; p^{u}óze: 895.

p^{u}óză; p^{u}ózi, p^{u}óze, [σ] [R] f^{u}otografíịe: -fíị: 896.

fotografíịĕ; -fíị: 898.

RUŞINE „*honte*"

[1844]

I. *[Întrebare indirectă]. Dacă ai greşit şi ai făcut o faptă rea, pe care au aflat-o oamenii, îţi pare rău şi-ţi plezneşte obrazul de…?*

NALR-Olt. MN, plş. 54; AIS 721; ALA 1211; ALC 1256; ASLEF 392.*

II. *rușíne:* 671-700, 703-712, 714-716, 718-719, 722, 724, 728-732, 734, 737, 741- 743, 745, 750, 752-753, 755, 758, 765, 770, 772, 776-777, 781-782, 791, 811-812, 814-817, 819-820, 822-824, 826, 829, 833, 840, 842-843, 849-850, 852-853, 858-859, 862, 867, 870, 873 $^{+}$: *[L], rușíni [AL],* 882, 884-886, 888, 890-894, 897, 899-900.

rușíne: 701-702, 713, 717, 720, 733, 735-736, 738, 744, 746-748, 754, 756-757, 759-764, 766-769, 771, 773-775, 778-780, 783-785, 787, 792, 797, 799-800, 805-806, 809-810, 821, 825, 831-832, 834-837, 844-845, 851, 860, 864, 869.

rușíni: 721, 739.

rușíne̜: 723, 725-727, 751, 788, 801, 807-808, 846, 865, 868.

rușíne̜: 740, 838, 857, 878.

rușíne: 749, 786, 789-790, 798, 803, 813, 818, 827-828, 830, 841, 855-856, 861, 863, 866, 881.

rușíne̜: 793-796, 802, 804, 839, 847-848, 877, 889, 896.

rușíne: 854.

rușíni̜: 871, 876, 879.

rușín^{i}e: 872.

rușíni̜: 874-875, 880, 895.

rușín^{i}e: 883, 887, 898.

MILĂ *„pitié"*

[1847]

I. *[Întrebare indirectă]. Când vezi un om nenorocit, zici că-ți este de el tare ...?*

NALR-Olt. MN, plș. 54.

II. *mílă:* 671-699, 701-720, 728, 732, 734-735, 742-743, 746-747, 750, 754-760, 762, 764-774, 776-786, 790-792, 794, 798, 800, 805, 807, 809-815, 816 $^{+}$: *mi̯ílă,* 817-818, 820-822, 824-828, 830-835, 840-841, 843, 849, 852-854, 856, 859, 867, 870, 877, 882, 884, 888, 891, 895, 897-900.

m^{i}ílă: 700, 787-789, 795, 797, 799, 801-803, 806, 808, 819, 829, 850.

ńílă: 721-727, 729, 733, 737-741, 744-745, 749, 751-753, 836-838, 846-847, 851, 857-858, 861, 863, 866, 869, 885.

mílă, [B] ńílă: 730-731, 748, 842, 848, 855, 865, 868, 886-887, 890, 892-894.

mílă, [k] ńílă: 736.

mílă̜: 793, 796, 804, 872, 878.

m^{y}ílă: 761, 763, 775, 845, 860, 862, 864.

mi̯ílă: 823.

ńílă̜: 839, 844, 875-876.

mi̯lă̜: 871.

mílă̜, ńílă̜: 873, 879.

mílă, [k] ńílă: 874.

mílă̜, [B] ńílă̜: 880, 883, 889.

mílă, [B] ńílă: 881.

mílă̜, [k] ńílă̜: 896.

MILOS, pl. *„compatissant"*

[1848]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum zici că este un om căruia îi pare rău de nenorocirea altuia și care e gata să-l ajute?*

NALR-Olt. MN, plș. 54.

II. *milós; -lóș:* 671-672, 678, 684, 688, 756-759, 762, 764-771, 773-774, 776-781, 783-784, 817, 822, 877 $^{+}$: *blăjín.*

milós; -lóș^{i}: 673-677, 679-683, 685-687, 689-690, 692, 694-699, 701-713, 715-720, 728, 734-735, 742-743, 747-748, 750-751, 755, 798, 811, 814-815, 819-821, 826, 830-832, 834-835, 840-841, 843, 849, 853-854, 856, 867, 888, 893 $^{+}$: *[B] ńil^{u}ós; -l^{u}óș,* 897.

miloștív; -ștív^{i}: 691.

milós; -lóș^{i}: 693.

m^{i}ilós; -lóș: 700, 850.

milós^{u}; -lóș^{i}: 714, 828.

ńilós; -lóș: 721, 723.

ńilós; -lóș^{i}: 722, 724-727, 733, 737-741, 744-745, 749, 752-753, 838, 842, 847, 857, 861, 885.

ńilostív; -tív^{i}: 729.

milós, [B] ńilós; -lóș^{i}: 730-731.

milostív; -tív^{i}: 732, 782.

milós; ńilóș^{i}: 736.

milós, ńilós; -lóș^{i}: 746, 754.

m^{y}ilós; -lóș: 760-761, 763, 772, 775, 785.

mil^{u}ós; -l^{u}óș^{a}: 786.

m^{i}il^{u}ós; -l^{u}óș^{a}: 787, 800, 803, 806, 810.

m^{i}il^{u}ós; -l^{u}óș^{i}: 788-789, 795, 799, 801-802, 808.

m^{i}ilós -lóș^{a}: 790.

mil^{u}ós; -l^{u}óș^{i}: 791-792, 794, 805, 807, 809, 813, 852, 859, 870, 900.

mil^{u}ós; -l^{u}óș: 793, 796, 804, 878 $^{+}$: *blăjín.*

m^{i}il^{u}ós; -l^{u}óș^{a}, [F], [B] ńil^{u}ós; -l^{u}óș^{i}: 797.

mi̯ilós; -lóș^{i}: 812, 829.

milós; -lóș: 816, 884.

m^{i}ilós; -lóș: 818.

bun, [σ] milós; -lóș^{i}: 823.

bun, milós; -lóș^{i}: 824.

bun, [D] milós; -lóș^{i}: 825.

bun, ajutătór, milós; -lóș^{i}: 827.

milós; -lóș^{a}: 833, 882.

ńilós^{u}; -lóș^{i}: 836-837, 844, 846, 858, 863, 868.

ńil^{u}ós^{u}; -l^{u}óș^{i}: 839, 851, 865-866, 869.

m^{y}ilós^{u}; -lóș^{i}: 845.

mil^{u}ós^{u}; -l^{u}óș^{i}, [B] ńil^{u}ós^{u}; -l^{u}óș^{a}: 848.

mil^{u}ós^{u}; -l^{u}óș^{i}: 855.

m^{y}ilós; -lóș^{i}: 860, 862, 864.

milós; -lóș^{i}, [B] ńilós: 871, 880-881, 886, 889, 894.

mil^{u}ós; -l^{u}óș, [B] ńilós; -lóș^{a}: 872.

ńil^{u}ós; -l^{u}óș^{i}: 873-875, 896.

ńilós^{u}; -lóș^{i}: 876.

milós; -lóș^{i}, ńilós; -lóș, -lóș^{i}: 879.

milostív; -tív^{i}, [B] ńilostív: 883 $^{+}$: *[σ] milós; -lóș, [B] ńilós.*

mil^{u}ós; -l^{u}óș^{i}, [B] ńil^{u}ós: 887 $^{+}$: *milós,* 890.

milós^{u}; -lóș^{a}: 891.

milós^{u}; -lóș^{a}: 892, 899.

mil^{u}ós^{u}; -l^{u}óș: 895.

mil^{u}ós; -l^{u}óș^{i}, m^{i}il^{u}ostív; -tív^{i}: 898.

MILOASĂ, pl. *„compatissante"*

[1849]

I. *[Întrebare indirectă]. Dar despre o femeie care e astfel, cum zici că este?*

NALR-Olt. MN, plș. 54.

II. *milo̯ásă; -lo̯áse:* 671-672, 674-676, 678-690, 696, 728, 734-735, 742-743, 747-748, 750, 755-756, 759, 762, 764-771, 773-774, 776-781, 783-784, 811-812, 814-825, 828, 830, 832-835, 841, 845, 853, 884, 887-888, 891-892, 898-900.

milu̯ásă; -lu̯áse: 673, 677, 692-695, 697-720, 786, 791-792, 794, 800, 804-805, 809, 813, 827, 840, 843, 849, 852, 854-856, 859, 867, 870, 882, 897.

milostívă; -tíve: 691, 782.

ńilo̯ásă; ~ : 721.

ńilo̯ásă; -lo̯áse: 722-724, 726-727, 729, 733, 737-739, 741, 744-745, 749, 752-753, 837, 846, 861, 885.

ńilo̯ásă; -lo̯áse̜: 725, 740, 746.

milo̯ásă, [B] ńilo̯ásă; -lo̯áse: 730-731.

milostívă; -tíve, milo̯ásă; -lo̯áse: 732.

milo̯ásă; -lo̯áse̜: 736, 751, 831.

milo̯ásă; -lo̯áse, ńilo̯ásă: 754.

milo̯ásă̜; -lo̯áse̜: 757-758.

m^{y}ilo̯ásă; -lo̯áse: 760-761, 763, 772, 775, 785, 860, 862, 864.

m^{i}ilu̯ásă; -lu̯áse: 787, 795, 803, 806, 850.

m^{i}ilu̯ásă̜; -lu̯áse̜: 788, 799, 801-802.

m^{i}ilu̯ásă; -lu̯áse̜: 789-790.

milu̯áșă; -lu̯áșe: 793, 796, 798, 807.
m^i^ilu̯ásă; -lu̯áse, [F], [B] ńilu̯ásă; -lu̯áse: 797.
m^i^ilu̯ásă; -lu̯áse: 808.
milo̯ásă; -lo̯áse: 810.
milo̯ásă; -lo̯ásĕ: 826.
m^ń^ilu̯ásă; -lu̯áse: 829.
ńilu̯ásă; -lu̯áse: 836, 838, 842, 851, 857-858, 863, 865-866, 869.
ńilu̯ásă; -lu̯áse: 839, 844, 847.
milu̯ásă; -lu̯áșe, [B] ńilu̯ásă; -lu̯áșe: 848.
ńilu̯ásă; -lu̯áșe: 868, 875.
milo̯ásă; -lo̯áșe, [B] ńilo̯ásă; -lo̯áșe: 871.
ńilo̯ásă; ~ , milo̯ásă; ~ : 872.
ńilo̯ásă; -lo̯ási̯: 873.
ńilu̯ásâ; -lu̯ási̯: 874, 876.
milo̯ásă; -lo̯áșe: 877.
milo̯ásă; ~ : 878.
milo̯ásă; -lo̯áșe, ńilo̯ásă; -lo̯áșe: 879.
milo̯ásă; -lo̯áșe, [B] ńilo̯ásă; -lo̯áșe: 880, 889.
milo̯ásă; -lo̯áse, [B] ńilo̯ásă; -lo̯áse: 881, 886, 890, 893-894.
milostívă; -tívę, milo̯ásă; -lo̯áșe, [B] ńilo̯ásă; -lo̯áșe: 883.
milo̯ásă; -lo̯ási̯: 895.
ńilo̯ásă; -lo̯ási: 896.

AUR *„or"*

[1854]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum îi spui la acela galben, scump, care nu rugineşte şi din care se fac inele?*
NALR-Olt. MN, plş. 54; ALF 944; AIS 406.

II. *á^u^ur:* 671, 674, 677, 679-680, 682-687, 689-690, 756-785, 788, 790-793, 795-796, 798-810, 813, 815, 830, 834, 838, 840, 843, 845, 849-850, 853, 857, 859-862, 864, 867, 871-872, 876-879, 881, 884-887, 894, 897, 900.
á^u^or: 672-673, 675-676, 678, 681, 688, 822.
áur: 691-692, 702, 704, 709, 716, 718, 721-723, 725-727, 730-735, 737-739, 741-755, 787, 789, 794, 797, 842, 847, 852, 854, 856, 870, 882, 890, 898-899.
áor: 693-699, 701, 703, 705-708, 710-715, 717, 719-720.
áo̯r: 700.
áu̯ur: 724, 728-729, 736, 740, 811-812, 818, 820, 823-826, 829, 831-832, 833 ⁺: *„masa de dimineață e de argint, masa de prânz e de aur, masa de seară e plumb"*, 873-875, 880, 883, 888-889, 891, 893, 896.
á^u^or: 786, 814, 835.
áu̯or: 816.
^î^áu̯ur: 817, 819, 827.
áu̯u̯r: 821.
áu̯uru̦: 828.
á^u^ur^u^: 836-837, 841, 844, 846, 863, 866, 868-869, 892, 895.
áur^(u)^: 839, 848, 851, 855, 858, 865.

ARGINT *„argent"*

[1855]

I. *[Întrebare indirectă]. Dar la acela tot scump ca aurul, însă alb la culoare, cum îi spui?*

NALR-Olt. MN, plş. 54; ALM 358; AIS 402.

II. *argínt:* 671-699, 701-713, 715-827, 829-835, 837-843, 845, 847, 849-857, 859-862, 864, 866-867, 869-891, 893-898, 900.
nihél, alumín, argínt: 700.
argînt^u^: 714, 836, 844, 846, 858, 863, 868, 892.
argîntu̦: 828.
argînt^(u)^: 848, 865, 899.

OŢEL *„acier"*

[1856]

I. *[Întrebare indirectă]. Ce e mai tare ca fierul?*

NALR-Olt. MN, plş. 54; ALF 8; AIS 401; ALPY 9; ALA 13; ALS 14; ALC 14; ASLEF 550.

II. *^u^oțắl:* 671-676, 680, 682, 686, 691, 721, 761-763, 765, 769, 774, 778, 783, 786-788, 790-791, 794, 796, 798-799, 801-802, 804, 878.
^u^oțél: 677-678, 685, 690, 692-693, 695, 701, 704, 706, 710, 714, 716, 719, 725, 727, 730, 737, 742, 744, 752, 759, 789, 792-793, 795, 800, 803, 805-813, 821, 823, 830, 838-839, 841, 850, 852, 860, 862, 864, 867, 871-873, 875-877, 879-884, 888, 890-891, 893-900.
oțắl: 679, 681, 683-684, 689.
oțél: 687-688, 728-729, 736, 739-740, 816-817, 824, 835, 889.
^u^oțélu [a.]: 694, 696-700, 702-703, 705, 707-709, 711-713, 715, 717-718, 720, 722-723, 726, 731-735, 741, 743, 745-746, 748-751, 753-755, 776-777, 779, 784-785, 815, 819, 822, 825, 831-832, 833 ⁺: *„nu e mai tare, e mai iute [= elastic]"*, 837, 840, 843, 845, 849, 851, 853-854, 856-857, 863, 865-866, 885-886.
oțélu [a.]: 724, 738, 747, 826-829, 834.
^u^oțél: 756, 758.
^u^oțắlu [a.]: 757, 760, 766, 768, 770-773, 780-781.
^u^oțélu [a.]: 764, 775, 782.
^u^oțél, ^u^oțắl: 767.
^u^oțél, [B] ^u^oțắl: 797.
oț^i^él: 814, 818.
u̯oțél: 820.
^u^oțél^u^: 836, 846, 869, 892.
^u^oț^i^él: 842, 847, 855, 858-859, 861, 870, 874, 887.
^u^oț^i^él^u^: 844, 848, 868.

PRAŞTIE, pl. *„fronde"*

[1857]

I. *[Întrebare indirectă]. (Chest., fig. 40)*

NALR-Olt. MN, plş. 54; ALRR-Mar. 781; ALF 1828; ALG 1281; ALC 835; ALA 792; ALFC CLIX; ASLEF 453.

II. *prắști^i^e; prắșt^i^:* 671.
prắști^i^e; prắști̯: 672-678, 681-686, 689-691, 694-698, 700-703, 706-708, 711, 713-718, 720, 756-758, 760-763, 765-766, 768, 770-775, 777, 779, 780 ⁺: picătọáre; -tór^i^, 781, 782 ⁺: *sau picătọáre; -tór^i^*, 784-785, 803, 805, 809, 815, 836-838, 842-843, 845-846, 849-855, 860, 863-864, 869-870, 899.
prắști^i^e; prắști̯: 679-680, 687-688, 712, 719, 759, 767, 898.
prắște; prắști̯: 692.
prắști^i^ĕ; prắști̯: 693, 704, 764.
prắi̯ști^i^e; prắi̯ști̯: 699, 709, 859.
prắi̯ști^i^e; prắi̯ști̯: 705, 710.
prắștii̯ę; prắști̯: 721, 723, 726-727, 736, 739, 769, 793, 796, 798, 802, 804, 808, 839, 878-879.
prắștii̯e; prắști̯: 722, 724, 729-730, 732-735, 737-738, 740-742, 744-746, 748-752, 817-818, 820-825, 827-829, 831-835, 881, 884, 887-888, 890 ⁺: *s-a făcút ~ „s-a îmbătat turtă"*, 891-894, 897, 900.
prắi̯ștę; prắi̯șt^i^: 725, 871.
prắi̯știi̯ę; prắști̯: 728.
prắi̯știi̯e; prắi̯ști̯: 731.
prắștii̯e; prắști̯: 743.
șlắi̯dăr; șlắi̯dăre: 747.
prắștie; prắști̯: 753-754, 786, 792, 800, 806, 856, 885-886.

práştie; práştii̯: 755.

práştie; prắştii̯: 776, 867.

picătǫáre; -tór'i: 778, 783 ⁺: *práştiⁱe; prắştii̯.*

práştie; prắştii̯: 787-790, 794, 799, 807, 844.

práştii̯e; prắştii̯: 791, 801.

práştie; prắştii̯: 795, 810, 865.

práştie; práştii̯: 797.

práştie; prắştiⁱ: 811, 862.

práştii̯e; prắştiⁱ: 812, 814, 830.

práştie; prắşti: 813.

práştii̯e; prắş'tii̯: 816.

práşte; prắşti: 819 ⁺: *splíngă „arc".*

práştii̯e; prắşti: 826.

prái̯şte; prắi̯şt'i: 840.

práştiⁱe; prắştiⁱ: 841, 857-858, 866.

práştiⁱe; prắştiⁱ: 847, 868.

práştiⁱe; prắştii̯: 848.

práştiⁱe; prắşti: 861.

práştii̯i̯; prắştii̯, práşḱii̯; prắşḱii̯: 872.

práştii̯i̯ ; prắştii̯: 873, 880, 882, 889, 895-896.

práşḱii̯i̯; práşḱii̯, [k] prắşḱii̯: 874.

práşḱii̯i̯; prắşḱii̯: 875.

prái̯ştii̯i̯; prắi̯ştii̯: 876.

práşḱii̯ ; prắşḱi: 877.

práştii̯e; práştii̯, prắştii̯: 883 ⁺: *mai̯ múlte sunt prắştii̯.*

MINGE, pl. *„balle"*

[1858]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum se cheamă aceea rotundă, făcută din piele, păr, cârpe sau cauciuc, cu care se joacă copii şi tinerii?*

NALR-Olt. MN, plş. 54; ALRR-Mar. 782; cf. ALC 916; cf. ALA 871.

II. *mínĝe; minĝ'i:* 671-676, 678-681, 683-690, 692-694, 696-697, 699, 701-705, 707-716, 718, 813, 825, 878, 884, 894, 899.

mínĝe; mínĝii̯: 677, 682, 691, 695, 706, 730, 744-745, 755, 764, 775, 814, 858, 882, 892.

mínĝe; minĝ: 698, 700, 722, 724, 731, 734-735, 737, 741, 743, 748, 750, 752-753, 756-760, 762-763, 765-770, 772-774, 776-779, 780 ⁺: *gúlă; gúle [de păr de vită],* 781, 782 ⁺: *[B] cópcă; copĉ,* 783-800, 803-811, 816-819, 821, 823-824, 827-831, 833-835, 841, 843, 851, 854, 861-862, 864, 867, 870, 877, 879, 886, 891, 893, 898, 900.

mínĝiⁱe; mínĝii̯: 717, 719-720, 761 ⁺: *galǫáⁱe; -lói̯ [de păr de vită],* 771, 836-838, 840, 842, 845, 849-850, 855, 859, 866.

mínĝi; minẑ: 721.

mínĝe; minĝ: 723, 725-729, 733, 738, 740, 742, 746, 749, 801-802, 832, 875 ⁺: *[L] mínĝe,* 880, 883.

mínĝe; mínĝi: 732, 856.

mínĝii̯e; mínĝii̯: 736.

mínĝi; mínĝii̯: 739.

mínĝi̯e; mínĝii̯: 747, 754, 853, 885, 887 ⁺: *mín-ĝi-i̯e,* 888.

mínĝe; mínĝii̯: 751.

mínĝe; mínĝi : 812.

mínĝii̯e; mínĝii̯: 815, 820, 822, 846, 881, 897.

mínĝiⁱe; minĝ: 826.

mínĝiⁱe; mínĝii̯: 839, 848, 865, 868.

mínĝe; mínĝiⁱ: 844, 860.

mínĝiⁱe; mínĝiⁱ: 847, 852, 857, 863, 869.

mínĝe; ~ : 871.

mínĝĕ; minĝ: 872.

mínĝi ; minĝ: 873.

mínĝi ; minĝ'i: 874.

mínĝi, mínĝii̯i̯ ; mínĝii̯: 876.

mínĝii̯ ; mínĝii̯: 889.

mínĝe; minĝ, mínĝii̯e; mínĝii̯: 890 ⁺: *[B] tǫágeră; tǫágere: „minge din păr de bou".*

mínĝii̯i; mínĝii̯: 895.

mínĝe, mínĝi; minĝ'i: 896.

(pământul) CRAPĂ (ind. prez. 3)

„(la terre) se crevasse"

[1883]

I. *[Întrebare indirectă]. Ce se întâmplă cu pământul vara când e secetă? (GEST)*

NALR-Olt. MN, plş. 55; AIS 1691, cf. 1345, 1587*; ALG 1564; ALPO 195; ALA 615-618; ALC 660-661; ALAL 17; ASLEF 481.*

II. *crápă:* 671-673, 675-688, 691-699, 700 ⁺: *cáre i̯e arsurós,* 701-708, 710, 712-715, 717-720, 722, 724-728, 730-731, 733-737, 743, 745-748, 750, 752, 754-755, 757-758, 760-761, 763-766, 768-772, 774-784, 785 ⁺: *să usúcă şi crápă dă uscătúră,* 786, 788, 790-794, 795 ⁺: *[*] să crápă,* 799, 801, 805-807, 809-813, 815-817, 819-837, 840, 842-845, 851-853, 855-857, 862-863, 866-867, 869, 877, 881-882, 884, 886-888, 890, 892-900.

să crápă: 674, 689-690, 709, 711, 716, 721, 723, 732, 738, 740, 744, 751, 753, 759 ⁺: *să usúcă,* 762, 767, 787, 789, 797, 800, 803, 814, 818, 838-839, 841, 846, 848-850, 854, 858-859, 864-865, 870, 885.

se crápă: 729, 742.

crápâ: 739, 749, 874.

să răşḱirẹáză, să crápă: 741.

a crăpát [perf. c. 3]: 756.

i̯e crăpát: 773.

crápă̦: 796, 798, 804, 847, 860, 868, 871-873, 875-876, 878, 880, 883, 889.

să crápă̦: 802, 808, 861, 879.

să crẹápă: 891.

III. Au fost înregistrate următoarele forme de conj. prez. 3: *să crắpe* (în punctele 811, 821, 823), *să să crắpe* (în punctul 818), *să crápe* (în punctele 812-813, 815-816, 819, 822, 827-828, 830, 832-835).

PERII (ind. prez. 1) *„je brosse"*

[1891]

I. *[Întrebare indirectă]. Ce zici că faci cu o haină prăfuită când îi dai aşa (GEST) cu aceea făcută din păr şi lemn?*
NALR-Olt. 999; ALLR-Mar. 784; ALF 176, 905; AIS 1551; ALC 242.

II. *périi̯:* 671, 673-680, 682-699, 701-710, 712-713, 715-721, 723-724, 726, 729-741, 743-749, 751-768, 770-779, 780 ⁺ : *o scútur'i [2],* 781, 783-785, 787-788, 789 ⁺: *curăţésc,* 790-791, 793 ⁺: frec, 795-797, 799, 801-805, 807-812, 815-827, 829-836, 838-840, 843, 845, 849-854, 856-858, 860, 862, 864-865, 867, 871, 875-876, 879, 881-886, 890, 893 ⁺: *[ε] périi̯u,* 894-897, 899-900.

şterg, cúrăţ: 672.

o cúrăţ: 681, 786 ⁺: *[σ] périi̯.*

ᵘo scútur, périi̯: 700, 794.

cúrăţ, périi̯: 711, 769 ⁺: *o şterg cu périⁱa,* 806.

perii̯ᵘ: 714.

şterg: 722.

perii̯éz: 725, 728.

periéz: 727, 750, 877.

perii̯ésc: 742.

scútur: 782, 792 ⁺: *[σ] périi̯.*

curăţésc, périi̯: 798, 800.

périⁱ: 813, 841.

périi, périi̯: 814.

périi̯ᵘ: 828, 837.

pl̦érii̯: 842, 847, 855, 859, 861, 870, 873-874, 878, 880, 887-889, 891, 898.
périi̯ᵘ: 844, 848, 863, 866, 868-869.
périi̯u: 846, 892.
périi̯: 872.

UCID (ind. prez. 1) *„je tue"*

[1904]

I. *[Întrebare indirectă]. Ce faci cu un purice pe care îl prinzi? (GEST)*

ALR I 291; NALR-Olt. MN plş. 55; ASLEF 401.

II. *îl omór*: 671, 674-676, 678, 680, 683, 684 ⁺: *îl strivésc*, 689 ⁺: *[D] l-am ucís*, 748, 757 ⁺: *îl sinucíd*, 777 ⁺: *îl troznésc*, 822 ⁺: *[σ] ucíd*.
ucíd, [k] omór: 672.
ucíg: 673, 862.
ucíd: 677, 681-682, 688, 693, 695, 699 ⁺: *[k] ucíz*, 700 ⁺: *[k] ucíz*, 702-704, 712, 726-727, 730, 733, 736, 739-742, 745, 747, 752, 754-755, 756 ⁺: *l-omórʲ [2], îl ucízʲ [2]*, 758 ⁺: *l-omór*, 764, 776 ⁺: *îl troznésc*, 779, 805, 812, 837-842, 845, 847, 849-852, 854-855, 858-859, 861, 866-867, 869-870, 872, 874-875, 878-880.
îl ucíd: 679, 685-687, 690, 767, 770-771.
ᵘomór, [D] şi ucíd: 691.
ᵘomór: 692, 694, 696 ⁺: *ucíz*, 697, 698 ⁺: *[B] ucíd*, 701, 705 ⁺: *ucíd „omor"*, 706 ⁺: *ucíd, [k] ucíz*, 707 ⁺: *[B] ucíd, [k] ucíz*, 708 ⁺: *strivésc*, 709 ⁺: *ucíd*, 710, 711 ⁺: *ucíd*, 713 ⁺: *ucíd*, 714 ⁺: *îl strigéscᵘ, ucídᵘ, [k] ucízᵘ*, 715, 716 ⁺: *[D] ucíd, îi̯ ieu̯ vi̯áţa*, 717 ⁺: *[D] ucíd*, 718, 720 ⁺: *ᵘucíd, [k] ᵘucíz*, 725, 732, 734, 737-738, 743-744, 746, 749, 763 ⁺: *îl troznésc*, 775 ⁺: *îl troznésc*, 782 ⁺-783 ⁺: *troznésc*, 786 ⁺: *[σ] ucíd*, 808 ⁺: *ᵘucíd*, 809 ⁺: *[σ] ucíd*, 832, 884, 888, 893, 900.
ᵘomórʲ, [B] ucídᵘ: 719.
ᵘomór, ucíz: 721.
ᵘomór, ucíd: 722, 731, 735, 760, 766, 769, 860, 864, 871, 877, 881-883, 885-886, 890, 894.
ucíd, [k] ucíz: 723.
omór, ucíd: 724, 728, 811, 813, 814 ⁺: *„ucid nu se zice despre om"*, 816, 818, 821, 830 ⁺: *ucísu cu omorítu i̯e fráte*.
omór: 729, 815 ⁺: *[*] troznéştʲ [2]*, 817, 827 ⁺: *[σ] ucíd*, 829 ⁺: *[σ] ucíz*, 833.
l-omór: 750-751, 761 ⁺: *îl troznésc*, 762, 823 ⁺: *[D] l-am ucís [perf. c.], ucéz, [k] ucíz*, 831, 853.
ucíz: 753, 796, 856-857.
îl ᵘomórʲ [2]: 759 ⁺: *ucíd, îl troznéştʲ [2]*, 785 ⁺: *îl troznéştʲ*.
l-omórʲ [2], l-ucíz [2]: 765.
l-omórʲ [2], îl ucízʲ [2]: 768, 778 ⁺: *îl troznéştʲ*.
îl ucíz [1, 2]: 772-773.
l-omór, l-ucíd: 774, 843.
l-omórʲ [2], îl troznéştʲ [2]: 780.
îl ucíd, îl omór: 781.
îl troznésc: 784, 826.
ᵘo̜mᵘór, [σ] ᵘucíd: 787, 789, 798.
ᵘucíd: 788, 790, 795 ⁺: *[k] ᵘucíz*, 801, 804, 807.
ᵘucíz: 791.
ᵘucíg, ᵘo̜mᵘór: 792, 797.
ucíd, ᵘomᵘór: 793-794, 800, 806, 810.
trᵘoznésc, [σ] ucíd: 799, 803.
ᵘomᵘór, ᵘucíz: 802.
troznésc, omór, ucíd: 819-820.
omórʲ [2], trosnésc, [σ] ucíd: 824.
ucíd, îl omór: 825 ⁺: *ucíd [se zice] după cárte; álţii̯ cáre nu ştii̯e zíce îl omór, fútu-i̯ şi drégu-i̯*.
l-omórᵘ: 828.
l-omórʲ [2]: 834 ⁺: *[σ] ucízʲ [2], ucíd [rar folosit]*.
omᵘór: 835 ⁺: *l-ă răpít [perf. c.], [D] am ucidát [perf. c.]; să zíce rar ᵘucíd*.
ucídᵘ: 836, 844, 863, 865.
ᵘomórᵘ: 846, 848, 892.
ucígᵘ: 868.
ucíg, [k] ucíd: 873.
ᵘomór, ucíg: 876.
ᵘomᵘór: 887, 889, 891, 896-898.
ᵘomᵘórᵘ: 895, 899.

MĂ ÎNVELESC (ind. prez. 1)

„je m' enveloppe"

[1911]

I. *[Întrebare indirectă]. Ce faci noaptea când pui pătura pe d-ta (GEST) ca să nu-ţi fie frig?*

NALR-Olt. 382; ALM 125; cf. ALG 808; ALA 653.

II. *mă-n̦velésc*: 671, 672 ⁺: *m-acóperʲ*, 674-678, 681, 685-688, 729, 733, 737, 741, 743, 746-748, 750-751, 753-756, 757 ⁺: *m-acóper*, 758, 760 ⁺: *m-acóperʲ*, 761, 770-771, 775-776, 779, 782, 809, 812, 817, 819, 822, 825, 829, 831, 833, 871-872, 876, 878-884, 886-890, 893-897, 899.
mă-n̦vălésc: 673, 679-680, 682-684, 689-690, 735, 759, 762 ⁺: *m-acóper*, 763-764, 767-769, 772-774, 777, 778 ⁺: *m-acópăr*, 780-781, 783-799, 801-808, 810.
mẵ-velésc: 691 ⁺: *m-acópăr*, 694-697, 699-704, 706-708, 709 ⁺: *m-acóper*, 710-713, 715-720, 728, 730, 738, 813, 827.
mẵ-vălésc: 692-693, 698.
mă în̦vălésc: 705, 823, 830.
mẵ-veléscᵘ: 714.
mă-n̦vălésc: 721, 835, 859.
mă-n̦velésc: 722-727, 731-732, 740, 742, 744, 811, 814, 818, 821, 826, 834, 838-843, 845-846, 849-850, 852, 854-858, 860-862, 867, 870.
mă acópăr, mă-n̦velésc: 734.
mă-n̦veléscu: 736.
mă-n̦veléscᵘ: 739, 836-837, 844, 863, 868, 892.
mă ĩvelésc: 745, 815-816.
mă în̦velésc: 749, 752, 820, 824, 832, 851, 853, 864, 877, 885, 900.
mă cóper: 765.
m-acóper: 766.
mă-n̦făşur, mă-n̦vălui̯ésc: 800.
mă-n̦veléscu̯: 828.
mă-n̦vel̦ésc: 847-848.
mă-n̦veléscᵘ: 865-866, 869, 891.
mă-n̦vl̦el̦ésc: 873.
mă-n̦vl̦elésc: 874 ⁺: *[*] m-acᵘópăr*, 875, 898.

(dă-mi şi) MIE *„(donne-) moi"*

[1966]

I. *[Întrebare indirectă]. Când împarţi ceva, zici: na şi ţie !; când ceri, cum zici?*

ALM 256; ALB 1725.

II. *míl̦e*: 671-692, 694-703, 705-719, 758-759, 762-763, 765-774, 776-779, 781-785, 811, 828, 840-841, 843, 845, 849-850, 852-854, 862, 864, 884, 888, 890, 897.
míl̦ĕ: 693, 704, 764, 775, 780.
ńíl̦e, [R] míl̦e: 720, 892.
ńíi̯a: 721 ⁺: *dă-ń şi ~*, 722 ⁺: *dă-ń şi ~*, 723, 725 ⁺: *dă-ń şi ~*, 729, 733, 737, 873 ⁺: *dă-ń şi ~*, 874-876.
ńíi̯e: 724, 727, 738, 744, 746, 752-753, 885 ⁺: *dă şi ~*.
ńi̯e: 726.
míi̯e: 728, 743, 834, 871.
míi̯e, [B] ńíi̯e: 730.

míįe: 731-732, 734-735, 742, 747-748, 750-751, 754-756, 812-813, 815-827, 829-833, 835, 870, 891, 900.

ńíįe: 736, 739, 741, 745, 749, 839, 857, 865.

míįe, [k] ńie: 740.

m^{y}íįe: 757, 760-761.

míe: 786, 789-790, 792, 800, 805, 856, 886, 899.

míę: 787, 877.

míę̯: 788, 791, 793-795, 803, 810.

mí^{l}e: 796, 798, 801-802, 804, 807-809, 864, 867.

m^{l}íę: 797.

m^{l}í^{l}ę: 799.

míįę̯: 806.

míįĕ: 814.

ńí^{l}ę: 836, 868.

ńí^{l}e: 837-838, 842, 844, 846-847, 851, 858-859, 861, 863, 866, 869.

mí^{l}ę, [B] ńí^{l}ę: 848.

mí^{l}e, [B] ńí^{l}e: 855, 860, 881, 887, 893-894.

míįa, [B] ńíįa: 872.

míįa: 878.

míįe, míįa, ńíįa: 879.

míįę, míįa: 880.

míįi̯: 882-883, 895.

míįi̯, [B] ńíįa: 889.

ńíįi, míįi: 896.

míįĕ^{ă}: 898.

(calul e) AL MEU „*le mien*"

[1967]

I. *[Întrebare indirectă]. Dacă ai un cal şi te întreb: „al cui e calul acesta?", cum răspunzi?*

ALB 1714; ALJA 1564.

II. *al meu̯:* 671-672, 674, 676-678, 683, 686-688, 691, 705-706, 708 +: *[B] al ńeu̯,* 711, 715, 719, 725, 728, 731-732, 734-735, 742-743, 747-748, 750-751, 782, 822, 825, 843, 850, 853, 867, 870, 877-878, 882, 884, 886-891, 895, 897, 899.

al m^{l}eu̯: 673, 675, 679-682, 684-685, 689-690, 692-704, 707, 709-710, 712-714, 716-718, 756-779, 781, 783-785, 807-809, 900.

al ńeu̯: 720, 722, 724, 726, 736-740, 744-745, 749, 752-753, 755, 836-839, 842, 844-847, 851, 855, 857-859, 861, 863, 865-866, 868-869, 876, 885, 896.

a ńeu̯: 721, 723, 727, 729, 733, 741, 746, 873.

al meu̯, [B] al ńeu̯: 730, 881, 892.

al meu̯, al ńeu̯: 754, 893.

al mi̯o^{u}: 780, 817.

al mi̯ĕu̯: 786, 788-806, 810.

al mi̯ęu̯: 787.

al mi̯eu̯: 811-816, 818-821, 823-824, 826-835, 840-841, 849, 852, 854, 856, 860, 862, 864.

al m^{l}eu̯, [B] al ńeu̯: 848.

a meu̯: 871, 880.

al meu̯, a m^{l}eu̯: 872.

a m^{l}eu̯: 874, 898.

al ńeu̯, a ńeu̯, [T] al m^{l}eu̯: 875.

al meu̯, [B] a meu̯: 879.

al meu̯, a meu̯: 883.

al m^{l}eu̯, al ńeu̯: 894.

(casa e a) A MEA „*la mienne*"

[1968]

I. *[Întrebare indirectă]. A cui e casa în care stai d-ta cu familia?*

ALM 463.

II. *a mea̯:* 671-672, 674, 676, 678-687, 690, 692-697, 699, 701-703, 705-706, 708, 710-711, 713, 715-719, 721-795, 797-802, 804, 806-809, 811-815, 817-824, 826-829, 831-833, 835-853, 855-871, 873, 875-897, 899-900.

a mi̯a: 673, 677, 704.

a mę: 675.

a m^{e}e: 688.

a meä: 689.

a mea̯: 691, 698, 700, 709, 712, 714, 874, 898.

a m^{e}a: 707.

a ńa, [R] a mea̯: 720.

a mea̯: 796, 803, 805, 810, 816, 825, 830, 834, 854.

a mĕ: 872.

(boii sunt) AI MEI „*les miens*"

[1969]

I. *[Întrebare indirectă]. Dacă ai o pereche de boi şi te întreb: „ai cui sunt boii aceştia?", cum răspunzi?*

ALJA 1565.

II. *ai̯ m^{l}ei̯:* 671-672, 684, 689, 691-704, 706-707, 709-710, 712-714, 716-718, 756, 779, 832, 850, 859, 897-898.

ai̯ mei̯: 673-674, 676-678, 680-683, 685-688, 690, 705, 708, 711, 715, 719, 728, 730-732, 734-735, 742-743, 747-748, 750-751, 754, 782, 814, 816, 822, 828, 853-854, 867, 870, 877-878, 882, 884, 886-891, 895, 899-900.

ai̯ mi̯ei̯: 675, 679, 757-768, 770-772, 774-778, 780-781, 783-785, 787, 790, 792, 797-800, 802, 806-813, 815, 817-821, 823-827, 829-831, 833-835, 840-841, 843, 849, 852, 856, 860, 862, 864.

ai̯ ńei̯: 720, 724-726, 729, 733, 736-741, 744-745, 749, 752-753, 755, 836-839, 842, 844-847, 851, 855, 857-858, 861, 863, 865-866, 868-869, 876, 885, 896.

a ńei̯: 721-723, 727, 873.

a mei̯: 746, 871, 874, 880.

ai̯ mi̯ęi̯: 769, 773.

ai̯ mi̯ĕi̯: 786, 788-789, 791, 793-796, 801, 803-805.

ai̯ m^{l}ei̯, [B] ai̯ ńei̯: 848.

ai̯ mei̯, [σ] a mei̯: 872, 879.

a mei̯, ai̯ mei̯: 875.

ai̯ mei̯, [B] ai̯ ńei̯: 881, 892, 894.

ai̯ mei̯, a mei̯: 883.

ai̯ mei̯, ai̯ ńei̯: 893.

(vacile sunt) ALE MELE „*les miennes*"

[1970]

I. *[Întrebare indirectă]. Dar dacă ai două vaci şi te întreb: „ale cui sunt vacile?", cum răspunzi?*

ALJA 1566.

II. *ále méle:* 671-681, 683-691, 695-699, 702-705, 707-708, 711, 714-715, 718-719, 729-732, 734-735, 737, 743-745, 747-748, 750, 752, 754, 756-785, 794, 797, 804, 809, 813, 815, 817, 823, 826, 828-829, 831, 833 +: *ále téle,* 837, 886, 888, 896-897.

áli méle: 682, 692-694, 701, 709-710, 713, 716-717, 786, 805, 812, 814, 821-822, 835-836, 838, 840-846, 849-850, 852-854, 856-864, 866, 869-870, 892, 894 +: *[B] áli ńéle,* 899.

álę méle: 700, 706, 712, 787, 790-792, 798, 806, 810-811, 816, 820, 824, 827 +: *álį méle,* 830, 832, 834, 847, 891 +: *[ε] a méle,* 900.

ále m^{l}éle: 720.

a méli: 721.

a mélę: 722-727, 741, 746, 871, 879-880.

álę mélę: 728, 739-740, 751, 753, 755, 789, 793, 795, 799, 801-803, 808, 818, 839, 877-878, 881, 883 +: *a mélę.*

a méle: 733, 738, 742, 872.

álę méli: 736.

ále mélę: 749, 807, 825, 885.

áli mélę: 788, 796, 800, 848, 851, 865, 867.

áli mʲéle: 819.

áli mʲélę: 855, 868.

a méli̯: 873, 875 ⁺: *áli̯ méli̯.*

a mʲéli̯: 874.

álę méli̯: 876, 882.

áli̯ méle: 884, 887, 889, 893.

áli̯ mʲéle: 890.

áli̯ méli̯: 895.

ále mʲéle: 898.

(băiatul) CEL MARE, pl.

„le grand (fils)"

[1971]

I. *[Întrebare indirectă]. Dacă ai doi băieți: unul de doi ani și unul de opt ani și te întreb: „care băiat merge la școală?", ce răspunzi?*

II. *al máre; ai̯ marʲ:* 671, 712.

ăl máre; ăi̯ marʲ: 672-674, 677-678, 680-681, 683-688, 704, 713, 724, 730-734, 742, 745-747, 750, 755, 766, 768 ⁺: *ắla máre,* 769, 786-791, 793-799, 803-805, 842, 844, 847-848, 852, 858-859, 861, 868, 870, 886, 897.

ăl máre; ai̯ marʲ: 675, 679.

ăl mai̯ máre; ăi̯ marʲ: 676, 812, 839.

ĉel máre; ĉei̯ marʲ: 682, 690, 776.

ĉel mai̯ máre, ăl ~ : 689.

ăl máre: 691-703, 705-707, 710- 711, 714-716, 729, 735, 738, 744, 756-758, 760 ⁺: *ắsta márili,* 762, 771, 800, 809, 811, 832, 840, 845, 846 ⁺: *ăl mai̯ máre,* 881-882, 890.

ĉel máre, ăl ~ : 708.

ăl mai̯ máre; ăi̯ mai̯ marʲ: 709, 770.

ăl mai̯ máre: 717, 764, 775, 792, 815, 818-819, 821, 825, 827 ⁺: *ắsta mai̯ márili,* 830-831, 833, 853 ⁺: *ăl máre,* 857, 860, 864, 891.

ắla márili: 718, 772-773, 777, 836.

ắla máre: 719, 752, 778, 822 ⁺: *ắl máre,* 826, 888, 894 ⁺: *ắla márili,* 900.

ăla márile, ăl máre: 720, 806.

ĉel mári: 721.

ĉel márę; ĉei̯ marʲ: 722.

ăl mári: 723.

ắla márę; ăi̯ marʲ: 725.

ắla márę: 726-727, 740, 883 ⁺: *ắla mai̯ márę,* 884.

ăl márę; ăi̯ marʲ: 728, 736, 739, 748-749, 802, 810.

ắla máre; ăi̯ marʲ: 737, 885.

ắla máre; ắ̯ia marʲ: 741.

hăl máre; ăi̯ marʲ: 743.

ắla márilę; ắ̯ia mári: 751.

ắla máre; ắ̯ia mári: 753.

ăl máre; ắ̯ia mári: 754.

ăl máre, ĉel mai̯ máre; ĉei̯ marʲ: 759.

ăl máre; ăi̯ doi̯: 761.

ắl máre; ắi̯ marʲ: 763.

ắl mai̯ máre; ắi̯ mai̯ marʲ: 765.

ắl máre: 767, 849-850, 854.

ăl dă opt anʲ: 774.

ắla mai̯ márele: 779.

ắla mai̯ márili: 780.

ăl mai̯ máre; ắ̯ia marʲ: 781 ⁺: *ắla mícu șáde acás.*

ắla márele; ắ̯ia marʲ: 782.

ắla mai̯ máre, ăl ~ ~ : 783.

ĉel mai̯ máre: 784.

ắla mai̯ márili; ắ̯ia mai̯ marʲ: 785.

ăl márę; ai̯ marʲ: 801.

ắla márę̆lę, ăl máre: 807.

ắl márę: 808, 856, 867.

ál‿màre: 813.

ắla mai̯ márʲli: 814.

ắl ‿ màre: 816.

ắl mái̯ máre: 817.

ắsta máre: 820.

ăl cáre-i̯ mai̯ máre, ăl mai̯ máre: 823 ⁺: *vin ále gí̦ște.*

ắla márili; ắ̯ia mári: 824, 869.

ắla mai̯ márele: 828.

ắla mai̯ márěli; ắ̯ia mári: 829.

ắla márĭli: 834-835, 862-863, 865.

ắla mai̯ márĭli, ắl máre: 837.

ắla mai̯ máre: 838, 843 ⁺: *ăl máre.*

ĉel máre, ăl máre: 841.

ăl máre; ăi̯ mai̯ marʲ: 851.

ắla márĭli, ăl máre: ăi̯ marʲ: 855.

ắla mai̯ márĭli; ắ̯ia mai̯ mári: 866.

ạla mári̯: 871 ⁺: *márele,* 874, 878.

ăl (mai̯) márę, acél (mai̯) márę, ĉel márę: 872.

ăl mári̯: 873. 880.

ála mári̯: 875.

ắl mári̯: 876.

ạla márę: 877.

ắla mári̯, ạla mári̯: 879.

ăl márę, ắla márę: 887.

ắl‿màrę, ắla márʲlę: 889.

ắla mai̯ márĭli, ắla mai̯ máre, ắla márěle, [σ] ắl‿máre: 892.

ắla mári̯li̯, ĉel máre, ăl máre: 893.

ắla márěli̯: 895.

ála márili, ạla márili: 896.

ĉel (mai̯) máre: 898.

ắla márĭlę: 899.

(fata) CEA MICĂ

„la petite (fille)"

[1972]

I. *[Întrebare indirectă]. Dacă ai o fată mică care e frumoasă și o fată mai mare care e urâtă și te întreb: „care fată e frumoasă?", cum răspunzi?*

II. *a mícă; ále miĉʲ, éle ~ :* 671.

a mícă; éle miĉʲ: 672, 679, 683.

a mícă; ále miĉʲ: 673, 688, 704.

a mícă; ắle miĉʲ: 674-678, 680-681, 684-687.

ĉęa mícă; ĉéle miĉʲ: 682, 690.

ĉęa mícă, sau̯ a ~ : 689.

a mícă: 691, 693-697, 699-703, 705-708, 710-711, 714-716, 735, 757-758, 800, 809, 840-841, 853, 890.

a mai̯ mícă: 692, 698, 718, 775, 818-819, 821, 825, 830, 833, 843, 867 ⁺: *a mícă,* 892 ⁺: *[σ] ái̯a mica.*

a mai̯ mícă; áli mai̯ miĉʲ: 709.

a mícă; áli miĉʲ: 712-713.

ái̯a mícă: 717, 719- 720, 778, 783 ⁺: *a mai̯ mícă,* 827, 832, 834, 891.

ĉa ńícă: 721.

ĉa ńícă; ĉélę ńiĉ: 722.

a ńícă: 723, 744.

a ńícă; ále ńiĉ: 724, 733, 745, 842.

ái̯a ńícă: 725-727, 729, 738.

a mícă; álęa miĉ: 728, 747.

a mícă, [B] a ńícă; ále ńiĉ: 730.

a mícă; ále miĉ: 731-732, 743, 810, 852, 870.

a máre; ále marʲ: 734.

a ńícă; álę ńiĉ: 736, 739, 749, 868.

a mícă; ále miĉ, [k] álęa ńiĉ: 737.

ái̯a mai̯ ńícă: 740, 838.

ái̯a ńícă; álęa ńíĉilę: 741, 753.

ái̯a mícă; álęa míĉ: 742, 754.

a máre; álęa márilę: 746.

ĉa mícă, a mícă; ĉéle miĉ, ále miĉ: 748.

a mícă; ále marį: 750.

áįa mícă; álęa mîĉile: 751.

áįa ńíca: 752, 836, 865.

áįa míca; álęa miĉ: 755.

ẵ mícă: 756, 760, 762, 764, 767, 771, 850, 854, 860.

ĉa mícă; ĉéle cu lápte [oi]: 759 +: *ş-a máre, ş-a mícă.*

ẵ mícă; ẵlęa miĉ: 761.

ẵ máre; ẵle marį: 763.

ẵ maį mícă: 765, 773, 811.

ẵ mícă; ẵle miĉ: 766, 768.

a mʸícă; ále mʸiĉ: 769.

ẵ mícă; ẵle miĉ: 770.

áįa maį mʸíca: 772.

ẵ dă opt anį: 774.

ĉa mícă; ĉéle miĉ: 776.

áįa míca: 777, 780, 822, 826, 828 +: *úni zíĉe că cu a mícă: nu!,* 862, 894 +: *áįa máręa.*

áįa maį míca: 779, 781 +: *amîndóuo, ẵ maį mícă.*

áįa mícă; álęa míĉili: 782.

ĉa maį mícă: 784.

áįa míca; álęa míĉili: 785.

á‿mìcă; áli miĉ: 786, 848, 859.

á‿mlícă; álę mliĉ: 787-788, 791, 799, 801.

ẵ mícă; álę miĉ: 789.

á‿mlícă; álę miĉ: 790, 802-803.

a maį mlícă: 792, 815, 864.

ẵ mlícą; áli mliĉ: 793.

ẵ mlícă; áli mliĉ: 794-796.

ẵ mlícă; ále mliĉ: 797, 849.

ẵ mícą; álę miĉ: 798, 804.

áįa míca, a mícă; ále miĉ: 805.

áįa míca, a mícă: 806.

áįa mícă, a mícą: 807.

áįa maį mlícą: 808.

a maį mlícă; áli miĉ: 812.

á‿mìcă: 813.

áįa maį míca: 814.

á dă ĉinĉ anį, á‿mícă: 816.

ẵ maį mícă: 817.

ásta maį mícă: 820.

a mlícă: 823.

áįa mícă; álęa míĉilę: 824.

áįa maį mícă; álęa míĉili: 829.

áįa maį mícă: 831.

áįa mlíca: 835.

ẵ‿ńícă, áįa maį ńíca: 837.

áįa maį ńíca, a maį ńícă; álęa ńiĉ: 839.

a mícă; ále ńiĉ: 844.

a mícă, a ńícă: 845, 881.

a maį ńícă: 846, 857.

a mícâ, [k] ńícâ; ẵlęa ńiĉ: 847.

a maį ńícă; álęa ńíĉili: 851.

áįa ńíca; álęa ńíĉili: 855 +: *á‿ńìcă; ále ńiĉ,* 858, 885.

ẵ máre: 856.

ẵ ńícă; álęa ńíĉili: 861.

ásta ńíca, á‿ńìcă: 863.

áįa ńíca; álęa ńiĉ: 866, 876.

áįa míca; álęa márĭ̃le: 869.

áįa mícą, [B] áįa ńícą: 871.

áįa maį mícâ, aĉă maį mícą, ĉa mícă: 872.

a ńícâ: 873.

áįa ńícâ: 874.

áįa ńícą: 875.

áįa mícą; álęa miĉ: 877.

áįa mícą: 878, 880, 883.

áęa mícâ: 879.

a mícą: 882.

áęa mícă: 884, 888, 900 +: *[ε] áęa míca.*

a mícă; ẵle miĉ: 886.

a máre: 887.

á‿màre, áįa máręa: 889.

ĉęa mícă, ĉęa ńícă: 893.

áęa míca: 895, 899.

áęa ńíca: 896.

áęa mícă: 897.

ĉęa mícă: 898.

(Ion este omul) CEL MAI HARNIC (din sat)

„le plus travailleur"

[1973]

I. *[Întrebare indirectă], [D]. Cum spui d-ta, cu vorbele d-tale, aşa cum se vorbeşte aici în sat: „Ion este omul* <u>*cel mai harnic*</u> *din sat"?*

II. *ĉel maį hárnic:* 671-672, 674, 676-677, 682-684, 687, 690, 694, 697, 699, 703 +: *ăl ~ ~,* 705, 708 +: *ăl ~ ~,* 709, 717, 719 +: *ăl ~ ~,* 721-722, 726, 731, 736, 740, 745, 748, 756, 757 +: *om fǫárte bărbát,* 759, 762, 764 +: *~ ~ vrénic,* 768 +: *~ ~ vrénic dĭ̃‿sat,* 775 +: *~ ~ munĉitór,* 780, 817, 842 +: *ăl maį vrénic,* 871, 878, 883-884, 893, 900 +: *~ ~ vrédnic.*

ăl maį hárnic: 673, 678-681, 685-686, 688, 701, 704, 707, 710-711, 714-715, 718 +: *ĉel ~ ~,* 720, 723-725, 727-728, 730, 732-733, 735, 737-738, 741-742, 744, 749, 753-755, 804, 840, 843, 845-846, 854, 856, 864, 887, 889 +: *ĉel ~ ~,* 894.

ăl maį vréᵈnic: 675, 689 +: *~ ~ hárnic.*

maį hárnic, ăl maį gospodár: 691.

maį hárnic ca toţį: 692, 693 +: *ĉel maį vrénic.*

ĉel maį bun: 695, 769 +: *hárnic saų vrénic.*

ăl maį dăştépt: 696, 706.

ăl maį bărbát ᵘom: 698, 734, 739, 746.

ăl maį vrénic: 700, 770, 773, 787-788, 789 +: *~ ~ ḩárnic,* 790, 793-796, 798-803, 805-806, 808-810, 812, 848 +: *ĉel maį munĉitᵘór,* 850, 852, 857, 858 +: *ĉel maį vrénic,* 861-862, 869-870, 876, 882 +: *ĉel ~ ~,* 897.

maį voįníc ca toţį: 702.

ĉel maį vrénic: 712-713, 760-761, 763, 765-767, 771-772, 774, 777, 778 +: *hárnic saų vrénic,* 784-785, 814-815, 823-826, 827 +: *maį bărbát,* 829, 833, 838, 839 +: *ăl maį vrénic,* 847, 853, 855 +: *ăl maį vrénic,* 866 +: *ăl maį vrénic,* 888, 890-891, 895-896.

maį deştépt ca tųătă lúmęa, táre deştépt: 716.

ăl maį hárnic, ĉel maį ~ : 729 +: *cáre-į ĉel maį máre plop,* 750.

hăl maį vrédnic, ʰăl maį bărbát: 743.

ăl maį hárnic, ĉel maį munĉitór: 747.

ăl maį vrédnic: 751, 885-886.

ĉel maį vrédnic: 752, 776, 872, 877.

ĉel maį bărbát: 758.

ĉel maį gospodár: 779, 783, 822.

ĉel maį munĉitór: 781-782, 835 +: *hárnic nu să zíĉe nęam.*

ăl maį vrlénic: 786, 797.

ĉel maį árnic: 791, 819.

ăl maį árnic: 792, 873.

ĉel maį ḩárnic: 807, 832 +: *įéste ᵘómuļ ~ ~ dîn sat,* 841, 849, 860, 867, 898.

maį vrénic: 811.

ĉel maį hárnic, saų maį lácom, maį munĉitór: 813.

ĉel maį gospodár saų vrénic: 816.

maį vrénic ca toţį, ăl maį vréᵈnic: 818.

al maį vrénic: 820.

ĉel maį χárnic: 821, 830 +: *ĉel maį vrénic.*

ĉel maį χárnic şi vestít: 828.

įéste ŭ‿ųom ʰăl maį vrénic: 831.

vrénic, munĉitór saų vrénic: 834.

ăl maį vrénicᵘ: 836, 844, 865, 868 +: *ĉel maį vrénicᵘ.*

ăl maį hárnicᵘ: 837.

ĉel maį hárnic, [k] maį vrénic: 851.

ăl maį gospodár: 859.

ăl mai̯ vrédnic: 863.

cel măi̯ árnic: 874.

ăl măi̯ vrénic: 875.

cel mai̯ vrédnic, [B] şel mai̯ vrédnic: 879.

al mai̯ hárnic: 880.

cel mai̯ vrédnic: 881.

cel mai̯ vrénic: 892.

cel mai̯ vrénic: 899 +: ~ ~ *hárnic.*

(Maria este femeia) CEA MAI HARNICĂ (din sat)

„la plus travailleuse"

[1974]

I. *[Întrebare indirectă]. Dar dacă e vorba de o femeie pe care o cheamă Maria, cum spui?*

II. *cea mai̯ hárnică:* 671, 674, 676-677, 682-683, 687, 689 +: *sau̯ a* ~ ~, 690, 694, 697, 703 +: *a* ~ ~, 709, 712-713, 716-718, 719 +: *a* ~ ~, 884.

a mai̯ hárnică: 672-673, 678-681, 685-686, 688, 699, 701, 704, 706-707, 708 +: *cea* ~ ~, 710, 714-715, 720, 723, 727-728, 730, 732-733, 735, 737-738, 741-742, 744, 749, 755-756, 789 +: ~ ~ *vrénică,* 804, 818, 837, 840, 854, 856, 864, 887, 894.

a mai̯ vrénică: 675, 700, 711, 773, 787-788, 790, 793-796, 798-799, 803, 805-806, 808-811, 836, 843, 845-847, 850, 852, 857-858, 861-863, 865, 869-870, 897.

cea mai̯ bărbátă femée: 684.

a mai̯ gospodáră: 691.

mai̯ hárnică ca toț!: 692.

cea mai̯ puturu̯ásă!: 693.

cea mai̯ búnă: 695.

a mai̯ dăşteáptă: 696.

a mai̯ bărbátă: 698, 734, 739, 743, 746.

mai̯ voinícă ca toț!: 702.

cea mai̯ vrénică: 705, 802, 833, 838, 866.

ca mai̯ hárnică: 721-722, 724, 726, 729, 740, 745, 748, 750, 753, 757 +: *sau̯ bărbátă,* 759, 762-763, 764 +: ~ ~ *vrénică,* 768 +: ~ ~ *vrénică,* ~ ~ *gospodínă,* 775, 779, 780 +: *mai̯ vrénică,* 807.

ca mai̯ árnică: 725.

cea mai̯ hárnică: 731 +: ~ ~ *vrénică,* 813 +: *cea mai̯ muncitoáre,* 893 +: ~ ~ *vrénică,* 900 +: ~ ~ *vrénică.*

ca mai̯ bărbátă: 736, 758.

cea mai̯ vrédnică: 747.

a mai̯ vrédnică: 751, 885-886.

ca mai̯ vrédnică: 752.

áia mai̯ hárnică: 754.

ca mai̯ vrénică: 760-761, 765-767, 769-772, 774, 777-778, 783-785, 820, 827, 839, 851, 888, 890-892, 895-896.

ca mai̯ gospodínă: 776, 781 +: ~ ~ *muncitoáre.*

ca mai̯ muncitoáre: 782.

a mai̯ vriénică: 786, 797.

cea mai̯ árnică: 791.

a mai̯ árnică: 792, 800 +: ~ ~ *vrénică.*

a mai̯ vrénică: 801.

cea mai̯ vrénică: 812, 814-815, 823-825, 829, 831, 835, 853, 899 +: ~ ~ *hárnică.*

cea mai̯ gospodáră sau̯ vrénică: 816.

mai̯ hárnică: 817 +: *[din tot satul] Maríi̯a i̯e* ~ ~.

a mai̯ frumoásă: 819.

cea mai̯ χárnică: 821, 830.

cea mai̯ gospodínă: 822.

ca mai̯ vrénică sau̯ χárnică: 826.

cea mai̯ vestítă: 828.

cea mai̯ hárnică: 832, 841, 849, 860, 867, 898.

? : 834.

cea mai̯ vrénică, a mai̯ ~ : 842, 844, 848, 855, 868.

a mai̯ gospodínă: 859.

ca mai̯ hárnică: 871.

ca mai̯ vrénică: 872, 881.

a mai̯ árnică: 873.

cia mai̯ árnică: 874.

a măi̯ vrénică: 875.

a mai̯ vrénică: 876.

cea mai̯ vreádnică: 877.

cea mai̯ hárnică: 878, 883, 889 +: *a mai̯ hárnică.*

cea mai̯ vrédnică, [B] şea ~ ~ : 879.

áia mai̯ hárnică: 880.

cea mai̯ vrénică, a ~ ~ : 882.

(Ion este) FOARTE DEŞTEPT

„très intelligent"

[1975]

I. *[Întrebare indirectă], [D]. Cum spui d-ta, cu vorbele d-tale, aşa cum se vorbeşte aici în sat: „Ion este foarte deştept"?*

cf. ASLEF 434.

II. *foárte deştépt:* 671-672, 674 +: *táre* ~, 676, 678-679, 681-684, 686 +: *táre* ~, 687-688, 690 +: *táre* ~, 733, 735, 742, 744, 747-748, 752, 758, 782, 826, 886, 888, 891, 894, 897.

fu̯árte dăştépt: 673, 677, 693 +: *grozáv dă* ~, 695 +: *táre* ~, 698 +: *táre* ~, 700 +: *i̯e* ~ *rău̯,* 704 +: *grozáv dă* ~, 705 +: *táre* ~, 706 +: *táre* ~, 709, 786, 787 +: *dăştépt rău̯,* 788 +: *dăştépt táre,* 790 +: *dăştéb grozáv, 791, 793* +: *dăştéb grozáv,* 794 +: *dăştép táre, dăştépt rău̯,* 795 +: *dăştépt táre,* ~ *rău̯,* 800, 803 +: *dăştéb bíne,* 806 +: *dăştépt rău̯, táre dăştépt,* 809, 811, 832, 834, 840-841, 843, 845, 849, 853-854, 856-857, 860, 862, 864, 867.

táre deştépt: 675, 716-717, 731-732, 738, 743, 745, 754-755, 885.

foárte dăştépt: 680, 685, 689, 756, 759-760, 762, 764, 767-775, 777-778, 780, 783-785, 817, 821 +: *[în conversaţie] dăştépt rău̯,* 823 +: *[în conversaţie] dăşteáptă táre,* 824, 825 +: *[în conversaţie] dăştépt rău̯,* 828, 831, 835, 893, 896, 898 +: *[B] táre dăştépt,* 900 +: *táre dăştépt, dăştépt táre.*

prea deştépt: 691, 692 +: *fu̯árte deştépt.*

fu̯árte deştépt: 694, 712 +: *táre* ~, 839.

táre dăştépt: 696, 699, 702-703, 707, 710 +: *fu̯árte* ~, 718, 720, 797, 804, 807, 819.

dăştépt foc, ~ *táre:* 697.

grozáv dă dăştépt: 701, 708.

teríbel, mai̯ deştépt: 711.

dăştépt táre, fu̯árte dăştépt: 713, 798, 805, 810, 855, 859, 869.

hárnic rău̯, deştépt táre: 714.

i̯estrém dă dăştépt, fu̯árte dăştépt: 715.

táre bărbát „vrednic": 719.

táre diştépt: 721, 723.

táre deştépt: 722, 741.

foárte deştépt: 724, 726-727, 740, 746, 753.

fu̯árti diştépt: 725.

diştépt táre: 728, 749.

táre diştépt: 729.

deştépt táre, [k] táre deştépt: 730.

foárte diştépt: 734, 838, 884.

foárti diştépt: 736.

mult deştépt: 737.

foárte diştépt: 739.

deştépt táre: 750.

? : 751, 781 +: *mai̯ cărturár,* ~ *pricepút.*

foárte cumínte: 757, 763 +: *sau̯ dăştépt,* 766, 776.

cel mai̯ dăştépt, táre ~ : 761.

cel mai̯ dăştépt: 765, 816 +: *foárte dăştépt.*

foárte inteligént: 779.

dăştépt táre: 789, 799, 858, 866.

dăştépt rău̯, ~ gr^{u}ozáv: 792.

dăştép‿táre̯, dăştéb‿rău̯: 796.

dăştéb‿rău̯: 801.

dăştépt rău̯: 802.

dăştéb‿b^{i}íne: 808.

ăl mai̯ cumínte: 812.

dăştépt: 813 $^{+}$: *i̯uón i̯e ~*, 814 $^{+}$: *aĝér, táre dăştépt,* 822.

fo̯ắrte dăştépt: 815.

ăl mai̯ dăştépt: 818.

fo̯árte dĕştépt sau̯ táre dăştépt: 820.

ĉel mai̯ deştépt, fu̯árte dĕştépt: 827.

fo̯árte dĕştépt: 829.

fo̯árte dăstói̯nic: 830 $^{+}$: *[în conversaţie] greu̯ dă dăştépt.*

táre dăştépt, dăştéb‿rău̯: 833 $^{+}$: *[în conversaţie] bun péste fíre.*

fu̯árte dăştépt^{u}: 836, 846.

fu̯árte dăştépt, táre ~ : 837, 861, 863, 870, 890.

diştépt, táre diştépt: 842.

fu̯árte dăştépt, mult dăştépt^{u}: 844.

táre diştépt: 847.

fu̯árte dîştépt, táre ~ : 848.

fu̯árte dăştépt, táre mult dăştépt: 850.

fu̯árte diştépt, diştépt táre: 851 $^{+}$: *[∗] mult diştépt^{u}.*

fu̯árte dăştépt, dăştépt táre, mult dăştépt: 852.

fu̯árte̯ dăştépt^{u}: 865.

fu̯árte dăştépt^{u}, dăştépt táre, mul‿dăştépt^{u}: 868.

táre̯ diştépt: 871 $^{+}$: *táre-i̯ diştépt,* 881-882.

fo̯árte diştépt: 872 $^{+}$: *táre̯ ~*, 883.

tári̯ diştépt, fo̯árti̯ ~ : 873, 880.

[R] fu̯árti̯ diştépt, [B] tári̯ ~ : 874.

fo̯árti̯ diştépt: 875, 889 $^{+}$: *deştépt, dăştépt.*

tári̯ diştépt: 876.

fo̯árte̯: 877.

fo̯árte̯ deştépt: 878.

fo̯árte̯ bun: 879.

táre diştépt, fo̯árte ~ : 887.

táre dăştépt^{u}: 892 $^{+}$: *tári̯ i̯e ~ ; la oráş [se zice] fo̯árte ~*, 899.

fu̯árti̯ dăştépt, táre̯ ~ : 895.

ACELA „*celui-là*"

[1976]

I. *[Întrebare indirectă]. Dacă sunt doi oameni, unul lângă d-ta, care ţi-e prieten, iar altul mai departe, care ţi-e duşman, şi dacă eu te întreb: „care dintre ei ţi-e duşman?", cum răspunzi?*

ALCe 1204; ALJA 1585

II. *ắla:* 671-680, 683-688, 691-692, 694-720, 722-747, 749-755, 758, 761, 763-764, 767, 769-773, 778-784, 786-812, 814-815, 818, 822, 824-825, 827-829, 834, 836-871, 878-885, 887 $^{+}$: *ăl di̯ cólo,* 888-892, 893 $^{+}$: *~ dî cólo,* 894-895, 898-900.

acêla: 681-682, 776, 872.

ắlă: 698-690.

ála: 693, 876-877, 886.

acâla: 721.

acêla, ắla: 748.

ăl mai̯ dă dăpárte: 756, 833 $^{+}$: *ắla.*

ăl dă dăpárte, ắla: 757.

ĉel mai̯ dă dăpárte, ắla: 759.

ăla de cólo: 760, 826.

ắla, acêla: 762.

ắla di coló: 765.

ắla dî coló: 766, 775, 785.

ắla dă dăpárte: 768.

ắla d-acoló: 774, 817.

ắla d-acólo: 777, 813, 831.

acêl: 816 $^{+}$: *~ cáre stă îm‿párte̯a ắi̯a, [ɛ] ắla: o vórbă mai̯ prelúŋgă „mai aproape", ắsta d-aĉí.*

ăl dîŋ‿cólo: 819.

ắla de̯-acólo: 820.

ála, ắla: 821.

ăl du̯ cólo: 823.

ắla dă cólo: 830.

ăla di cólo: 832.

ála dă díŋcolo: 835 $^{+}$: *ála mi̯-e dujmán.*

ắla, ála: 873.

á̯la: 874.

ála, á̯la̯: 875.

ála, á̯la: 896.

^{î}ắla: 897.

ACEIA „*ceux-là*"

[1977]

I. *[Întrebare indirectă]. Dar dacă ei sunt mai mulţi şi eu te întreb: „care dintre ei îţi sunt duşmani?", cum răspunzi?*

II. *ắi̯a:* 671-680, 683-692, 707-708, 717, 722-755, 761-767, 769-773, 778-779, 781-785, 795-796, 801-809, 811, 818, 821-825, 827-829, 833-847, 849-851, 853, 855, 857, 859-861, 863-867, 869-870, 878, 880-883, 885-886, 887 $^{+}$: *ăi̯ di̯ cólo,* 889, 891-892, 894, 898.

acêi̯a: 681-682, 721, 776.

ái̯a: 693, 873, 877.

ắ^{i}a: 694-706, 709-716, 718-720.

ắ^{i}a d-acólo: 756.

ắe̯a: 757, 786-794, 798-800, 810, 848, 852, 862, 884, 896, 900.

ắi̯a: 758.

acêi̯a, ắi̯a: 759.

ắi̯a de cólo: 760.

ăi̯ dă dăpárte: 768.

ăi̯a d-acoló: 774, 817, 819.

ắi̯a dî coló: 775.

ắi̯a d-acólo: 777, 815 $^{+}$: *[∗] ắşti̯a dîn dre̯ápta,* 826, 832.

ắi̯a dói̯i̯: 780.

ắe̯a: 797, 854, 856, 871, 879, 893, 895, 899.

ắşti̯a dîm‿párte̯a asta: 812.

ắi̯ d-acólo: 813.

ắe̯a diŋ‿colţ: 814.

ắe̯a d-acólo: 816.

ắi̯a de̯-acólo: 820.

ắşti̯a dă cólo, ^{î}ắi̯a dă cólo: 830.

ắi̯a d-acól‿dîŋ‿colţ: 831.

^{î}ắi̯a: 858, 868.

acêi̯: 872.

á̯i̯a: 874.

ắi̯a, [k] ái̯a, á̯i̯a: 875.

áe̯a, ắi̯a: 876.

ắe̯a, ắi̯a: 888.

ắi̯a, ắe̯a: 890.

^{î}ắe̯a: 897.

ACEEA „*celle-là*"

[1978]

I. *[Întrebare indirectă]. Dar dacă sunt două femei, una lângă d-ta, frumoasă, alta mai departe, urâtă, şi dacă te întreb: „care dintre ele e urâtă?", cum răspunzi?*

II. *ắi̯a:* 671-680, 683-691, 693, 697, 700, 703-705, 707, 709, 711-717, 719, 722-767, 769-775, 778-785, 792, 795-797, 801-802, 804-809, 815-816, 818, 824-825, 827, 829, 830 $^{+}$: *ásta dîn dre̯ápta,* 831, 834, 837-851, 853, 855-870, 873-875, 877-878, 880-883, 885-886, 887 $^{+}$: *~ di̯ cólo,* 889, 892, 894, 898.

acê^{i}a: 681.

acêe̯a: 682, 721.

ắ^{i}a: 692, 694-696, 698-699, 701-702, 706, 708, 710, 718, 720.

ái̯a dă dăpárte: 768, 823.

acêi̯a: 776.

áia d-acólo: 777, 813, 820-821, 828, 832-833.
áça: 786, 788-791, 793-794, 798-800, 803, 810, 819, 835, 852, 884, 888, 896.
áça: 787, 822, 836, 854, 871, 876, 879, 891, 893, 895, 897, 899-900.
ásta mai dăpárte, ásta cáre-i mai dăpárte: 811.
áia dîm pàrtea ásta: 812.
a din fund, áça: 814.
áia d-acoló: 817.
áia de coló: 826.
acéça: 872.
áia, áça: 890.

ACELEA „celles-là"

[1979]

I. *[Întrebare indirectă]. Dar dacă sunt mai multe şi te întreb: „care dintre ele sunt urâte?", cum răspunzi?*

II. *éleа:* 671-673, 683.
ălea: 674-675, 684, 687, 697, 700, 707-709, 711, 722-723, 757, 759-761, 763-765, 769-770, 772-773, 879, 883, 886, 887 +: *~ dį cólo,* 888, 891, 898.
álea: 676, 678-679, 680 +: *ălea,* 685-686, 688-690, 692-696, 699, 701-706, 710, 713, 715, 717-720, 724-756, 758, 766-767, 768 +: *ále dă dăpárte,* 771, 774-775, 777-800, 802-810, 812, 814-816, 818-820, 822, 824-825, 827, 829-831, 834-854, 856-871, 873, 875-878, 880-882, 884-885, 890, 892-896, 899-900.
ălia: 677.
acélea: 681-682, 721, 762, 776, 872.
álça: 691, 698, 716, 801, 855.
ále: 712, 714.
ástea: 811.
álea d-acólo: 813, 821, 828, 832-833.
álea d-acoló: 817.
ále dă dăpárte: 823.
álea de coló: 826.
ạlea: 874.
álea, ălea: 889.
ălea, álea: 897.

ACESTA „celui-ci"

[1980]

I. *[Întrebare indirectă]. Dacă sunt doi bărbaţi, unul lângă d-ta, tânăr, altul mai departe, bătrân, şi dacă te întreb: „care dintre ei este mai tânăr?", cum răspunzi?*

ALM 465; ALB 1734; ALJA 1581.

II. *ăsta:* 671-680, 682-720, 722-775, 777-810, 815-816, 819-825, 827-829, 833-871, 875-878, 883, 885-886, 888-895, 898-900.
acésta: 681, 776, 872.
aísta: 721.
ăsta d-aícea: 811, 813.
ăsta dîm pártea ásta: 812.
ăsta d-aiíc: 814, 826.
ăsta d-ic: 817.
ăl dă lîngă míne, ăsta: 818.
îăsta: 830, 879, 881-882, 897.
ăla de-aiíc, ăsta: 831.
ăsta d-acî: 832.
ásta, ăsta: 873.
ạsta: 874.
ásta: 880.
ăăsta: 884, 887.
ástạ: 896.

ACEŞTIA „ceux-ci"

[1981]

I. *[Întrebare indirectă]. Dar dacă sunt mai mulţi, cum răspunzi?*

ALJA 1583.

II. *ăştia:* 671-678, 680, 682-688, 690, 692, 707-710, 722-728, 730-755, 802, 807, 819, 828, 831, 875, 877-878, 882, 885-886, 894.
ăştea: 679, 757-758, 760, 763-766, 767 +: *ăį doį,* 769-773, 777-779, 781-782, 784-785, 787, 794, 797, 799, 805, 808-810, 812, 818, 822, 824, 829, 833-835, 837-848, 850-857, 860-863, 865-871, 876, 881, 883, 887-889, 897, 900.
acéştia: 681, 776.
ăştia: 689, 789, 791.
ăştila: 691, 694-695, 697-698, 700, 703-705, 711, 715, 759, 792, 836, 849, 858-859, 864.
ăştla: 693, 696, 699, 701-702, 706, 712-714, 716-720, 756, 762, 768, 774-775, 780, 783.
aíştea: 721.
ăştiia: 729, 815-816, 820-821, 825, 827, 892-893, 899.
ăştea: 761, 796, 800-801, 803-804, 806, 895.
ăştiea: 786, 788, 790, 823.
ăştiea: 793, 795, 798.
ăştia mai d-aproápe: 811.
ăştia d-aíca: 813.
ăştea d-acîlea: 814.
ăştiia d-ic: 817.
ăştia d-aiíc: 826.
îăştea: 830, 879.
ăştiia d-acî: 832.
acéştea, aiíştea: 872.
áştia, ăştia: 873.
ạştea: 874.
áştia: 880.
ăăştea: 884.
ăştiea: 890.
ăştea: 891.
ăştila: 896, 898.

ACEASTA „celle-ci"

[1982]

I. *[Întrebare indirectă]. Dacă sunt două femei, una mai înaltă, lângă d-ta, şi alta mai scundă, mai departe, şi dacă te întreb: „care dintre ele e mai înaltă?", cum răspunzi?*

ALM 466; ALB 1735; ALJA 1582.

II. *ásta:* 671-680, 682-775, 777-812, 815-816, 818-825, 827-831, 833-834, 836-871, 873-878, 880-882, 884-900.
acеásta: 681.
acásta: 776, 872.
ásta d-aíc: 813.
ásta de-aproápe: 814.
ásta d-ic: 817.
ásta d-acî: 826, 832.
áia dă lîngă míne, ásta: 835.
aásta: 879.
ăsta, ásta: 883.

ACESTEA „celles-ci"

[1983]

I. *[Întrebare indirectă]. Dar dacă sunt mai multe?*

ALJA 1584.

II. *éstea:* 671-672, 678, 683.
éstia: 673.
ăstea: 674-676, 682, 684-685, 687, 697, 706-709, 711, 723, 757-765, 767, 769-770, 773, 877-878, 883, 886-888, 891, 898.
ăstia: 677.
ástea: 679-680, 686, 690, 692-693, 695-696, 699, 701, 704-705, 710, 713, 717-720, 722, 724-750, 752-755, 766, 771, 775, 777, 779-788, 790-791,

793-799, 802, 805, 808-810, 812, 814-816, 818-823, 825, 827-828, 830-831, 833-871, 873-876, 880-882, 884, 890, 892-894, 896-897, 899-900.

acêstẹa: 681.

áste: 688, 712, 714, 768 ⁺: *~ dóu̯o feméi̯.*

ástẹa: 689, 691, 694, 698, 789, 792, 800-801, 803-804, 806-807, 895.

ắstẹa: 700, 716.

ástᵉa: 702-703, 715.

ai̯éstẹa: 721.

ástelẹa: 751, 885.

ắste dóu̯o feméi̯: 756.

ắştẹa: 772, 774.

acêştẹa: 776.

áştẹa: 778, 829.

ástẹa d-acî́: 811, 832.

ástẹa d-aíĉ: 813.

ástẹa d-iĉ: 817.

ástẹa, ắstẹa: 824, 889.

ástẹa d-acîlẹa: 826.

acêstẹa, ai̯ştẹa: 872.

ắástẹa: 879.

NOUĂ, adj. pl. *„neuve"*

[1984]

I. *[Întrebare indirectă]. Dacă ai o haină veche, pe care n-o mai poţi purta, atunci zici că trebuie să-ţi cumperi o haină…?*

ALM 95, 451; ALCe 1156; ALJA 1239.

II. *nóu̯ă; noi̯:* 671-722, 724-725, 728-735, 739-745, 747, 750-753, 755, 821, 831, 846, 857, 860, 879, 885, 890, 892-894.

nóu̯â; noi̯: 723, 726-727, 736, 738, 746, 748-749, 754, 865, 886.

nóo; noi̯: 737, 838, 844-845, 851, 854, 856, 862, 867, 869, 882 ⁺: *[L] nóu̯ă,* 887, 897, 899.

nóu̯o: 756-757, 828.

nóu̯o; noi̯: 758-785, 812, 823, 829, 832, 866.

nu̯óu̯o; nu̯oi̯: 786, 788, 790-791, 793, 799-800, 805, 808-809, 852, 855, 859.

nu̯óo; nu̯oi̯: 787, 792, 794-795, 803, 806, 810, 848.

nu̯óu̯ŏ; nu̯oi̯: 789, 796-797, 801, 804.

nu̯óu̯ọ; nu̯oi̯: 798, 802.

nóu̯ŏ; noi̯: 807, 815, 818, 839, 842, 847, 858, 868.

nóu̯o; noi̯: 811, 813-814, 819, 824-826, 830, 833-834, 836-837, 840-841, 843, 849-850, 853, 863-864, 870, 884 ⁺: *[L] nóu̯ă.*

nóo: 816, 822, 888.

nóu̯o; nu̯oi̯: 817, 861.

nóu̯o: 820.

nóu̯ă: 827.

nóu̯ŏ: 835.

[L] nóu̯ă, [AL] nóu̯u; noi̯: 871.

nóu̯ă; noi̯: 872, 876, 878, 889.

nu̯óu̯ă; nu̯oi̯: 873, 875.

nu̯óu̯â; nu̯oi̯: 874.

nóọ; noi̯: 877.

nóu̯ă; nu̯oi̯: 880, 883.

nu̯óu̯ă; nu̯oi̯: 881, 898.

nóu̯ă; nu̯oi̯: 891.

nu̯óu̯u; nu̯oi̯: 895.

nu̯óu̯o, nu̯óu̯u; nu̯oi̯: 896.

[AL] nóo, [L] nóu̯ă; nu̯oi̯: 900.

UNUI (cal) *„à un (cheval)"*

[1985]

I. *[Întrebare indirectă]. Dacă sunt mai mulţi cai la un loc, nu poţi să le dai apă cu căldarea deodată, ci dai mai întâi, numai…?*

II. *la uŋ‿cal:* 671, 672 ⁺: *[k] cálului̯,* 673-674, 677-679, 681, 684-688, 690, 736, 796, 831, 871-874, 876, 878-884, 887-891, 893-894, 896-897, 899-900.

la cal: 675-676, 682-683.

la cîte únu: 680, 689, 712, 724-725, 728, 733 ⁺: *~~~ pă rînd,* 746, 754, 764, 776, 778, 819-820, 886.

la únu: 691-711, 713-723, 726-727, 730-732, 734-735, 737-739, 741-745, 747-753, 757, 760-761, 763, 765 ⁺: *la cêlălant,* 766 ⁺: *pă rînd,* 768 ⁺: *pă rînd,* 770 ⁺: *pă rînd, întîi̯ la únu, i-acî la al dói̯lẹa,* 772 ⁺: *treptát, întîi̯ la únu, la cîte únu,* 773 ⁺: *pă rînd,* 774-775, 777 ⁺: *pă rînd,* 780 ⁺: *la rînd,* 781-795, 797-800, 802-803, 805-810, 811 ⁺: *la cai̯,* 813, 816 ⁺: *nu la toţⁱ,* 821, 827-830, 832-841, 844-868, 870, 885.

la únu, únui̯a: 729, 801.

únui̯: 740.

la únu, la cîte únu: 755, 812, 843, 869.

únui̯a: 756, 762.

la ăl mai̯ máre: 758 ⁺: *la prímu, la ăl dîm‿márĝine.*

la fiecáre-m‿párte: 759.

la prímu, la ăl dîntîi̯ cal: 767.

la u̯únu, ş-ắlui̯lant: 769.

pă rînd: 771, 779 ⁺: *la ĉel dintîi̯ cal.*

la u̯únu: 804, 823.

lu prímu, la únu: 814.

la únu, la uŋ‿cal: 815, 817, 824, 898.

la ĉel dintîi̯, la prímu: 818.

la cîte únu cîte únu, la cal: 822.

lu ăl dă la márĝine, lu súru sau̯ lu rói̯bu, cái̯ilor: 825.

ĉélui̯ mai̯ slab, la cal, la únu: 826.

lu únu: 842.

la uŋ‿cal, la únu: 875, 895.

la cîtẹ únu: 877.

la uŋ‿calu̯: 892.

TATEI *„à mon père"*

[1986]

I. *[Întrebare indirectă]. Dacă ai în mână o scrisoare către tatăl d-tale şi eu te întreb: „cui i-ai scris scrisoarea asta…?", cum răspunzi?*

ALM 432.

II. *lu táta:* 671, 674, 676-677, 683, 687-688, 690, 693-696, 698-699, 701-706, 709-712, 714-724, 726-728, 732-736, 738-744, 746-753, 756-757, 760, 763, 765, 770, 772-779, 781, 783, 785-789, 791-793, 795, 797-812, 814-815, 817-821, 823-826, 828 ⁺: *sau̯ lu băĉátă sau̯ fîĉi la şcọálă,* 829-830, 831 ⁺: *la o sóră sau̯ la uṃ‿fráte,* 832-837, 840-848, 850-852, 854-871, 873-875, 877-878, 879 ⁺: *[B] [σ] táti,* 880-895, 897-900.

táti: 672-673, 675, 678-680, 682, 684⁺: *lu tătícu,* 685-686, 689 ⁺: *lu táta,* 692, 697, 707-708, 730, 759, 761-762, 766 ⁺: *către tát-al mi̯eu̯,* 769 ⁺: *lu tătícu,* 790.

lui̯ táta: 681, 700, 725, 729, 737, 745, 754-755, 782, 838, 853.

lui̯ tái̯că-mi̯u: 691.

lu tátă-mi̯u: 713.

tái̯ki: 731.

lu tátă-mi̯eu̯ sau̯ tătălui̯ mi̯eu̯: 758.

lu tái̯că-mi̯eu̯: 764.

lu táta, táti: 767.

lu tát-al mi̯eu̯: 768, 784, 849.

lu táta, lu tái̯că-mi̯eu̯: 771.

lu tát-al mi̯eou̯: 780.

táti, lu táta: 794, 796.

lu tái̯că-mi̯u: 813.

lu táta, [k] lui̯ táta: 816.

lui̯ táta sau̯ péntru táta: 822.

lu táta, lu tátă-mi̯u: 827.

lu tátăl ńeu̯: 839.

lu táta, lui̯ táta: 872.

lu táta, lu tétea: 876.

lu táta, [V] lu táti: 896.

ANICĂI *„à Anica"*

[1987]

I. *[Întrebare indirectă]. Dar dacă scrisoarea e către Anica…, cui spui că i-ai scris-o?*

ALM 431.

II. *lu aníca:* 671-674, 676-677, 683, 688, 725, 740, 743, 751, 756-757, 760, 765, 784, 814, 823, 836, 840-841, 849-851, 854, 856-857, 860, 865, 867, 872, 875-878, 880, 881 +: *îi scriu bunícî, ~ ~ anícî,* 882-889, 891-894, 896-900.

aníḱi: 675, 679-680, 682, 685-686, 689-720, 724, 727, 730-734, 736-737, 739, 744-745, 747-748, 750, 752, 755, 761, 768, 771, 777, 781 +: *la o femée, la nevásta,* 783, 799, 801, 808, 811-812, 815, 817-818, 819 +: *vasilíḱi,* 824, 826-829, 831-833, 838, 844-846, 852, 855, 859, 862, 864, 870.

anícî: 678, 684, 723, 735, 738, 746, 749, 753, 759, 762, 769-770, 772-775, 778-779, 780 +: *la o femée,* 785, 806, 810, 848, 858, 863, 866, 868-869, 873.

lui aníca: 681, 754, 782, 816 +: *[în conversaţie]: víḱi [dat. de la Vica],* 843, 853.

lu anícă: 687.

anícă: 721, 728, 742, 895.

anícăi: 722, 729, 741, 813, 879.

anícîi: 726.

către aníca: 758 +: *către úngḱi-mea, ~.*

lu aníca, anícî: 763, 767, 842, 890.

către aníca, lu aníca: 764.

către aníca, anícî: 766, 776.

aníḱi: 786-791, 793, 795-798, 802, 834-835.

lu aníca, aníḱi: 792.

aníḱi: 794.

aníḱî: 800, 803.

aníki: 804, 807, 809, 830, 839.

lu aníca, aníḱî: 805.

lui aníca, aníḱi: 820.

aníḱi: 821.

lui aníca, lu aníca, [σ] anícăi: 822.

lu aníca, aníḱi: 825, 837, 847.

la aníca, aníḱi: 861.

anícâ: 871.

anícâi, lu aníca: 874.

ÎNTÂI *„première"*

[1988]

I. *[Întrebare indirectă]. În ce clasă zici că e copilul când, la 7 ani, l-ai înscris la şcoală?*

cf. ALB 1677.

II. *întîi:* 671, 673, 675-680, 682, 687, 690, 704, 709, 755.

a-ntíia: 672, 749, 773, 782-783, 816, 825, 840, 877, 883, 894.

întîia: 674, 681, 683-685, 689, 745.

clása întîi sau príma: 686.

clása-ntîi: 688, 762, 766, 769, 774-775, 779, 784, 836, 841, 850, 873, 887, 890-891, 893.

întîla: 691-703, 705-708, 710-713, 715, 717-718, 720, 804.

întâla: 714, 716.

[B] clása úna, [R] întîi: 719.

întâi: 721, 726, 730-731, 734, 736-737, 739-740, 743, 746, 748, 751-752, 886.

întâia: 722-725, 727-729, 732-733, 735, 738, 741-742, 744, 747, 750, 885.

a-ntâia: 753.

întâia: 754.

a-ntíia, clása-ntíia: 756.

clása-ntíia: 757-759, 763, 765, 771, 778, 820, 824, 832, 837, 839, 842, 847-848, 851, 853, 857-859, 861, 863, 865-866, 876, 878, 880, 888, 896.

pă clása-ntîi: 760.

în clása-ntíia sau a dóua: 761.

într-a-ntíla: 764, 768, 849.

în clása-ntíia: 767, 780-781.

într-a-ntíia: 770, 776, 846.

într-a-ntîi: 772.

în clása-ntíia: 777, 785.

a-ntíea: 786, 795.

clása-ntíea: 787-788, 797-800, 852, 854, 860.

întíi: 789.

clása ântíea: 790.

întíea: 791, 794.

ântía: 792.

întíea: 793.

întíla: 796, 809.

întíi: 801, 805, 807.

clása-ntíla: 802, 844, 867, 869.

a-ntíla: 803.

clása-ntía: 806.

clása a-ntíla: 808.

clása-ntíea: 810.

clása-ntíi: 811, 856, 862, 864, 868.

clása-ntíia: 812, 814, 817-818, 821-822, 826, 830-831, 833-834, 870.

clása-ntîi, clása-ntíia: 813.

a-ntíia: 815, 823, 827-829, 835.

clása-ntíi: 819, 843.

clása-ntíea: 838, 845, 855.

clása-ntâia: 871, 879.

clása întâia: 872, 875.

clása-ntâi: 874.

clása întíia: 881.

a-ntâia: 882.

clása întíea, clása-ntíea: 884.

clása întâia, a-ntâia: 889.

clása-ntíia, a-ntíia: 892, 895, 898.

întíea: 897.

clása-ntíia, clása-ntíia: 899.

clása întíea: 900.

SINGUR *„seul"*

[1989]

I. *[Întrebare indirectă]. Eşti cu doi oameni în casă, după ce ei pleacă, cum zici că rămâi?*

ALM 60.

II. *síngur:* 671, 673, 675, 679-680, 721, 756-757, 761-763, 766-767, 769-770, 772-774, 777-778, 780, 786-788, 790-791, 793, 796, 799, 801-802, 878.

síngur: 672, 674, 676-678, 681-720, 722-755, 758-760, 764-765, 768, 771, 775-776, 779-785, 789, 792, 794-795, 797-798, 800, 803-814, 816-817, 820-830, 833-835, 838, 840-843, 845, 849-850, 852-854, 856-857, 859-860, 862-863, 867, 870, 872-877, 879-889, 891, 893-894, 896-898, 900.

síngură [f.]: 815.

síngur: 818, 831, 864, 871.

singurícă [f.]: 819.

síngurᵘ: 832, 839, 847-848, 851, 855, 858, 861, 865, 890 +: *síngur,* 895, 899.

síngurᵘ: 836-837, 844, 846, 866, 868-869, 892.

NIMENI *„personne"*

[1990]

I. *[Întrebare indirectă]. Dacă pleci şi d-ta, zici că în casă nu mai e…?*

ALRM II s.n. 1236; NALR Olt. 383; cf. ALM 313; AIS 1672; ALPO 415; ALB 1749; ALJA 1646.

II. *nímini̯*: 671, 674, 678, 684, 690, 692-693, 701, 704, 707, 714 +: *níminea̯*, 721, 736, 743, 751, 758, 761, 763, 769, 772-774, 777-780, 783-784, 786, 788-789, 791, 793, 795-803, 806-808, 810, 812, 817, 821, 823, 827 +: *nimícălea̯ „nimic"*, 834-835, 862, 877, 883 +: *[B] nímirea̯, nímiri̯, nimeríca*, 886.

nímeni̯: 672, 675-677, 679-683, 685-689, 694-700, 703 +: *[*] nímenea̯*, 705-706, 708, 710 +: *nímenea̯*, 711, 713, 715-716, 718-720, 722, 730, 734-735, 737, 741, 745, 747-748, 750, 760, 771, 775-776, 782, 787, 813, 816, 820, 822, 824-826, 829-830, 832-833, 840, 843, 849, 867, 884, 888, 895 +: *[σ] nimeríca*, 897, 899.

níma: 673.

nímenea̯: 691.

nímenea̯: 702, 712, 717, 732, 746, 818.

níminea̯: 709, 723-724, 731, 762, 766, 768, 770, 785, 790, 792, 794, 814-815, 819, 828, 831, 859.

nímeri̯: 725-726, 728, 733, 738, 740, 744, 754-755, 836, 838, 844, 847-848, 856, 858, 861, 865, 868-869, 892 +: *[R] nímeni̯, [σ] nimeríca*, 894 +: *[R] úni zíĉe nímeni̯*.

nímerea̯: 727, 729, 739, 841, 850, 857, 860, 885.

nímene: 742.

nimerícă: 749, 863.

nímeri̯, nimeríca: 752, 851, 864, 866, 896 +: *[al doilea termen este mai utilizat]*.

nímiri̯: 753.

nímeni̯, nímenea̯: 756.

nímeni̯: 757, 764, 809, 853-854, 878, 880 +: *[unii spun] nimeríca*, 881 +: *n-a mai̯ rămâs ~; [B] nímeri̯, [σ] nimeríca*, 887, 891, 898, 900.

ńímini̯: 759.

níminea, nimíni̯: 765.

nímeni̯, nímini̯: 767, 781, 805.

nímeni̯, nímini̯: 804.

nímini̯: 811, 889 +: *[σ] nimeríca, níminea̯*.

nímeni̯, nimeríca: 837.

nimerícă: 839.

nímeni̯, [k] nímerea̯: 842.

nímeni̯, nímeri̯: 845, 893.

nímeri̯, nimerícă: 846, 855.

nímerea̯, nímeri̯: 852, 870.

nimeríca: 871.

níminea, nímerea̯: 872.

nímiri̯: 873, 882.

nímini̯, nimeríc: 874.

nímirea, nimeríca: 875.

nimeríc: 876.

nímeni̯, nímenea̯: 879 +: *[femeile zic] nimeríca*.

nímeni̯, nimeríc: 890.

BINE, adv. „bien"

[1991]

I. *[Întrebare indirectă]. Un om care nu lucrează rău, zici că lucrează...?*

ALRM II s.n. 323; NALR-Olt. MN, plş. 55; ALM 246; ALF 131, 148, 369; AIS 920, 1537; ALG 945-946; ALMC 1202; ALW I 3; ALJA 1680.

II. *bíne*: 671-676, 678-682, 684-720, 734-735, 743, 747, 750, 754-757, 759-762, 764-765, 767-768, 770-786, 790, 794, 797-799, 803, 805, 809-811, 813-818, 820-828, 830-831, 833-835, 840-841, 843, 849-850, 852-854, 856, 859, 867, 870, 884-886, 888, 891, 897-900.

ǵíne, [k] bíne: 677, 892.

bíńe: 683, 758.

ǵíni: 721-723, 727, 729, 733, 738-739, 745.

ǵíne̯: 724-726, 740-741, 839, 846, 857.

bíne, [k] ǵíne: 728, 732, 744, 838.

bíne, [B] ǵíne: 730-731, 748, 845, 848, 887, 890, 894.

bíne̯, [B] ǵíne̯: 736.

ǵíne: 737, 752, 836-837, 842, 844, 851, 858, 861, 863, 866, 869.

bíne̯: 742, 746, 749, 751, 753, 793, 796, 800, 804, 807, 877.

b^yíne: 763, 766, 769, 864.

b^líne: 787, 789, 791-792, 795, 806, 819, 829, 862.

b^líne̯: 788, 802.

b^yíne̯: 801, 808.

bi̯íne: 812.

bíne, [V] ǵíne: 832.

bíne̯, [B] ǵíne̯: 847, 855.

b^yíne,[B]ǵíne: 860.

bíni̯, [B] ǵíni̯: 865.

b^líne̯, [B] ǵíne̯: 868.

bíni̯, [B] ǵíni̯: 871, 875 +: *mai̯ mult ǵíni̯ să zíĉi̯*, 880-881, 883.

[L] bíne̯, [AL] ǵíni̯: 872.

ǵíni̯: 873-874.

bíni̯, [k] ǵíni̯: 876.

bíni̯: 878, 882.

bíne̯, ǵíni̯: 879.

bíne̯, [B] ǵíni̯: 889.

bíne, ǵíne: 893.

bíni: 895.

bíne̯, ǵíni: 896.

ACUM „maintenant"

[1993]

I. *[Întrebare indirectă]. Dacă îţi dau ceva şi te întreb repede: „când ţi-am dat?", cum răspunzi?: chiar...*

ALR II s.n. 1489; ALRM II s.n. 1211; NALR-Olt. 385; ALM 515; ALF 798; AIS 1533; ALG 1035; ALMC 1868; ALW III 52-53; ALA 111; ALCo 399; ALAL 137; ALJA 108.

II. *acúma*: 671, 682, 688, 697-699, 702-703, 707-709, 712, 714, 717, 719 +: *[*] acúş*, 720-723, 730, 732, 734, 736, 744, 747, 754, 764, 770-771, 779 +: *ḱar ~*, 780-781, 784, 786, 789, 791, 810, 812, 814-815, 828, 830-831, 836-838, 841-842, 846, 849, 852, 854, 858, 860, 865-866, 869, 871, 874-877, 880-881, 891-892, 900.

acúm: 672, 674, 676-677, 679 +: *[k] acú*, 681, 683, 686, 689 +: *[k] acú*, 695, 700 +: *acúş mai̯ pă ve^lḱ*, 704, 710, 715-716, 725-726, 728, 731, 733, 735, 737-742, 745-746, 748-751, 753, 755, 758 +: *adineá^uuri̯*, 759, 762, 768, 774, 804, 811, 813, 816 +: *ḱar acú*, 818, 820, 822 +: *[în conversaţie] ḱar acúşi̯*, 825, 832, 843, 845, 847-848, 850-851, 853, 857, 863-864, 867, 870, 878, 885-887, 889-890, 897, 899.

acú: 673, 675, 678, 680, 684-685, 687, 690-692, 693 +: *acúm*, 694, 696, 701, 705-706, 711, 713, 743, 756-757, 760-761, 763, 766-767, 769 +: *[şi] acúş, acúşa*, 773, 775 +: *acuşíc (parcă întăreşte), acúş*, 776-777, 778 +: *adineau̯ará*, 783, 787-788, 790, 794-803, 806-809, 817, 819 +: *acú-z dădúi̯*, 821, 824, 833, 844, 856, 859, 861-862.

acúşi̯: 718, 840.

acúm, acúş: 724, 782.

acúş, acúm: 727.

acúşa: 729, 855.

acúş: 752, 772, 826, 834, 839, 868, 873.

acúm, acúma, acúş: 765.

acú, acúma: 785.

àcúş: 792.

acúm sau̯ acú: 793.

acúma, acú: 805, 884.

acúş: 823.

acú, acúş, acúmălea̯: 827.

adineáu̯uri̯, acúm: 829.

acúş, [*] acúmălea̯: 835.

acúm, acúma: 872, 883, 895.

acúma, acúş: 879.

acú, acúm, acúma: 882.

acúma, [k] acúm: 888.
acúma, acúm, acuşíc: 893.
acúm, [k] acúma: 894.
acúma, acuşíca: 896.
acúma, ācúm: 898.

MĂI!

„(interjection d'appel, pour un homme)"

[1994]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum strigi un bărbat, când nu vrei să-i spui pe nume?*

II. *măi!:* 671-674, 676, 679, 681-685, 687, 690, 692, 695, 702, 705-706, 713, 717, 719 +: *~ n-aúzi̯!,* 720 +: *mă!,* 721, 723-724, 726-727, 728 +: *dácă-i̯ mai̯ bătrîn, îl strig bre!,* 729-732, 734-737, 741, 746, 753-755, 779, 789, 792, 793 +: *~ néne!,* 797, 803, 809-810, 812 +: *[*] mă̄! n-àu̯úzi̯?,* 814-815, 818, 827 +: *măi̯ cutáre!,* 832, 836, 839-841, 843, 848, 850, 852-853, 856, 859, 863, 865, 871, 875-877, 879-880, 882-883, 885, 887-888, 890-891, 894 +: *bre! [la cei mai în vârstă],* 895, 897, 899-900.

mă!: 675, 677-678, 680, 686, 688-689, 691, 694, 697, 698 +: *măi̯!,* 699, 701, 708, 710, 715, 722, 733, 738-740, 742-743, 745, 747-752, 756, 761 +: *vʸíno-ŋcoa ~,* 769-770, 774 +: *~, i̯a víno-ŋcoáĉe!,* 782 +: *şi măi! şi făi! [în conversaţie],* 785, 829, 844-845, 857, 860, 862, 872, 874, 884, 886, 889, 898 +: *bre! [dacă-i mai mare].*

hei̯!, măi̯!, mă!: 693.

măi̯ cutáre!: 696, 712, 716 +: *măi̯ ắla!,* 788 +: *bă!,* 823 +: *„îl strig pă polo̯ácre".*

măi̯ vére!: 700 +: *mă!,* 718 +: *măi̯ néne!,* 776.

măi̯ néne!: 703, 707, 714, 835 +: *i̯a víni-ŋco̯áĉe̜.*

măi̯ ᵘómule!: 704, 709, 759, 784.

băi̯!: 711 +: *măi̯!,* 781, 791, 795, 799-800, 802, 833 +: *„urmat de nume",* 842, 851.

măi̯!, mă!: 725, 783, 790, 837, 867, 878 +: *măi̯ górge!, mă̯ maríne!,* 881, 893.

bă!: 744, 765 +: *~ i̯a víno-ŋco̯áĉe!,* 767 +: *~, ~ cutáre!; şi mă!, măi̯!,* 772 +: *~, i̯a víno-ŋco̯á!,* 773, 775, 804, 807, 817, 820, 828, 831.

mă!, i̯a víno-ŋco̯á!, víno!: 757.

i̯a víno-ŋco̯aĉ prii̯étene!: 758.

i̯a víno néne-ŋco̯a!: 760.

bă cutáre!: 762.

bă!, mă!: 763, 778 +: *bă!, i̯a víno-ŋco̯áĉe!, mă ne̯a cutáre!, dácă i̯e mai̯ ĩ i̯etáte,* 819 +: *„nu e politicos, în lume îl strigi pe nume",* 824.

mă n-aúz?: 764.

bă!, măi̯!: 766, 855.

bă n-aᵘúz?!: 768.

măi̯ băi̯éte!: 771.

măi̯ creştíne!: 777.

mă!, bă!: 780, 858, 864 +: *da bă i̯e urît,* 868 +: *„bre!, strigi la un bătrân",* 870.

băi̯!: 786.

băi̯!, măi̯!: 787, 849, 873, 896.

băᵃ!: 794.

mă̄!: 796, 801, 808.

măᵃ!: 798.

bă̄!: 805-806, 811, 825-826, 861 +: *mă!,* 866.

alŏ!, [V] măi̯!: 813.

mă!, măi̯ cutáre!: 816.

băi̯ vére, bă!: 821.

aló!, măi̯ fráte!: 822.

bă n-aúzi̯!, măi̯ maríne!: 830.

băi̯ ne̯a górge!, măi̯!: 834.

măi̯!, mă̄!: 838.

măi̯!, bă!, bă!: 846.

băi̯!, mă!: 847.

bre!, măi̯!: 854.

bă!, băi̯!: 869.

măă!: 892.

FĂ!

„(interjection d'appel, pour une femme)"

[1995]

I. *[Întrebare indirectă]. Dar o femeie?*

II. *fă!:* 671-673, 674 +: *mă!,* 675-690, 693, 694 +: *făi̯!,* 697, 698 +: *şi făi̯! sau̯ măi̯!,* 699, 701, 710, 712 +: *făi̯ cutáre!,* 715, 720, 722-728, 731-736, 738-752, 761 +: *[numai nevestei poţi să i te adresezi cu fă!],* 763 +: *ţáţo! [dacă e străină],* 765 +: *bă fătă!, măi̯ ~ !,* 769 +: *la noi̯ nu-i̯ mai̯ zíĉe fă! cum să zîĉá nai̯ínte: fă n-au̯úz?!,* 775, 777 +: *~, i̯a vʸíno-co̯áĉe fa!,* 780, 782, 785, 804, 807 +: *númai̯ nevésti; mă! [se strigă la o] feméi̯e streínă,* 811, 818 +: *„mai pe boiereşte îi zice tot mă! şi femeii",* 820, 824 +: *[D] şi mă!,* 825, 828, 829 +: *[*] i̯e urîtă vórba ~,* 832, 836, 837 +: *măi̯ feméi̯e!, i̯e mai̯ radicál,* 838, 841, 844-846, 857-858, 860-862, 864 +: *númai̯ ~ [se zice], fă̄ surdalíno!,* 865, 867, 869-871, 873 +: *[**] fa!,* 875-876, 880, 881 +: *[σ] fa!, măi̯ mui̯ére!,* 883-884, 886, 889, 895, 897.

mă!: 691 +: *fă!,* 772 +: *~, i̯a víno-ŋco̯áĉe!; nu să-ntrebui̯nţe̯ázǎ cuvîntu dă fă!, núma ŭ ᵘom la nevásta lui̯ [îi zice]; ~ feméi̯a-ái̯a,* 774.

făi̯!: 692, 695, 700, 702, 705 +: *hăi̯!,* 713, 717, 719 +: *~ n-aúzi̯!,* 730, 753-754, 791 +: *„nu se întrebuinţează măi̯!",* 809, 816 +: *fă! sau̯ măi̯!, acúma mai̯ pă mîngi̯éte,* 833 +: *„urmat de nume",* 839, 842-843, 847-852, 855-856, 859, 863, 885, 899 +: *víno fa-ŋco̯áĉe!.*

fă ţáţo!: 696.

făi̯ ţaţíco!: 703.

măi̯ fiméi̯ĕ!, făi̯ ~ !: 704.

măi̯!: 706 +: *fă!,* 707 +: *~ ţáţo!,* 708 +: *fă!,* 756 +: *i̯a víno ~ fáto!,* 757 +: *~ feméi̯e víno-ŋco̯á!,* 759 +: *~ feméi̯e!,* 762 +: *~ feméi̯e!,* 771 +: *~ feméi̯e! sau̯ fă ~ !,* 784 +: *~ feméi̯e!,* 787, 789, 790 +: *[*] fă!,* 792 +: *~ femée!,* 793 +: *~ léle!, ~ ţáţo!,* 796 +: *[D] fă! şáde urît,* 797 +: *făᵃ! [femeile, mai mult între ele],* 800 +: *fă! [zici numai la soţie],* 802, 887 +: *[B] fă!,* 888.

făi̯ feméi̯e!: 709, 711.

făi̯ ţáţă!: 714 +: *fă!.*

hăi̯ cutărícă!: 716 +: *fă!.*

făi̯ cutáre!: 718.

: 721 +: *divále zíĉi fă!, ai̯íĉ nu să obijnui̯éşti,* 779 +: *pă núme.*

fa!: 729, 813, 872, 874 +: *măi̯ feméi̯i!,* 877.

hăi̯!: 737 +: *[*] fă!.*

fă!, făi̯!: 755.

cutáre!, vecíno!, mătúşo!: 758.

i̯a víno ţáţă-ŋco̯a!: 760.

mă n-au̯úz!?: 764.

cutăríţă, vʸíno-ŋco̯áĉe!: 766.

măi̯ cutáre!: 767.

bă n-aᵘúz?!: 768.

i̯a stăi̯ acíle̯a!: 770 +: *o strig pă núme.*

i̯a vʸíno-u̯a!: 773.

măi̯ cumnátă!: 776.

măi̯ fátă!, ~ feméi̯e!: 778.

bă, i̯a víno-ŋco̯áĉe!: 781.

fă nevástă!: 783 +: *ţáţo!, léi̯că!, dádă!.*

făi̯!: 786.

făᵃ!: 788, 795.

fă̄!: 794, 805-806, 808, 810, 866, 892.

măᵃ!: 798.

băi̯!: 799.
mă̄!: 801 ⁺: *fă̄! [numai la soţie].*
mă!, măi̯!: 803 ⁺: *fă! „zici la nevasta ta, altfel şa-de rău".*
fă!, făi̯ femée!: 812.
tu!, fă!, făi̯ maríi̯o!, făi̯ surátă!: 814.
făi̯ femée!, i̯a víno-ŋcọa fă!: 815.
tot bă-i̯ ziĉ: 817 ⁺: *ca să-i̯ ziĉ fă!, i̯e cam…sau̯ mă!.*
fă!, făi̯ maríi̯o!: 819.
făi̯ surátă!: 821.
măi̯ fátă!: 822 ⁺: *[D] ai̯ fă, víno-ŋcọáĉe!, mai̯ mérĝe ş-ásta; „mai nou se vorbeşte cu tu, sună mai bine".*
măi̯ femée!, făi̯ cutáre!, fă!: 823.
fă!, bi̯a!: 826 ⁺: *„bia îşi zic femeile între ele".*
făi̯ cutăríţă!, cutăríţă!, fa!, bi̯a!: 827 ⁺: *bíne fa, ĉe faĉ?.*
fă n-aúzi̯!, făi̯ aníco!: 830.
fă!, vin să mîŋcắm!, făi̯ nevástă!, făi̯ codíno!: 831.
făi̯ ǵergíno!, măi̯!: 834.
fă!, tu!: 835 ⁺: *zíĉe mulţi̯ ~ şi ~ , da i̯eu̯ nu zic,* 894 ⁺: *bre! [dacă e mai mare],* 898 ⁺: *fa! spune olténi.*
făi̯!, fă!: 840.
măi̯ verişọáră!: 853.
bre!, fă!: 854.
făi̯!, bre!: 868.
măi̯!, fa!: 878-879.
tu!: 882, 891 ⁺: *fă! [zic] cojéni şi olténi,* 900 ⁺: *fă! se zíĉe númai̯ feméi̯i téle.*
măi̯!, fă!: 890.
fă!, făi̯!, fa!: 893.
fă!, va!: 896 ⁺: *fă i̯iu̯ọáno! [când e departe], ǵergíno va! [când e aproape].*

(merg) PE (drum)

„(je marche) sur (la route)"

[1996]

I. *[Întrebare indirectă]. Când ies din casă, merg prin curte şi după ce trec de poartă, merg …?*

II. *pe:* 671-672, 678, 681, 690, 711 ⁺: *pă,* 757, 759, 776, 813 ⁺: *[în conversaţie] pă,* 826, 832 ⁺: *[în conversaţie] pă,* 891.
pă: 673-677, 679-680, 682-689, 691-710, 712-720, 722-756, 758, 760-775, 777-812, 814-819, 821-825, 827-831, 833-842, 844-871, 873-877, 879 ⁺: *pe, pi,* 881-882, 884-886, 888, 892-900.
pi: 721.
pĕ: 820.
pă, [k] pe: 843.
pą, pe: 872.
pį: 878.
pẹ: 880. 883 ⁺: *[**] pâ.*
pă, pe: 887, 889-890.

(lapte) DE (oaie)

„(lait) de (brebis)"

[1997]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum zici la laptele pe care ţi-l dă oaia?*

II. *de:* 671-672, 674, 676, 681, 683, 687-688, 690, 730, 733, 743, 745, 747, 750, 754, 761, 764, 772-775, 779-780, 782, 814, 817 ⁺: *[în conversaţie şi] dă,* 822 ⁺: *[în conversaţie] dă,* 826, 827 ⁺: *[în conversaţie] dă,* 832 ⁺-833 ⁺: *[în conversaţie] dă,* 879, 885, 887-888, 891, 897.
dă: 673, 675, 677-680, 682, 684-686, 689, 691-713, 715-720, 756-760, 762-763, 765-771, 776-778, 781, 783-787, 789-798, 800-807, 809-812, 815-816, 818-821, 823-825, 828-829, 831, 835-837, 840-841, 843-846, 849-850, 852-870, 890 ⁺: *de,* 892-896, 898 ⁺: *de,* 899-900.
di: 714, 721-722, 724-725, 727-729, 838, 842.
dį: 723, 839, 847, 872⁺: dẹ, dĕ, 873-878, 880, 882, 889 ⁺: *[σ] dą.*
dẹ: 726, 731-732, 734-742, 744, 746, 748-749, 751, 753, 755, 881, 883.
dĭ: 752, 848, 851.
dą: 788, 799, 808.
dĕ: 813 ⁺: *[în conversaţie şi] dă,* 834, 884 ⁺: *de,* 886.
de, dĕ: 830.
dẹ: 871.

(ies) DIN (casă)

„(je sors) de (la maison)"

[1998]

I. *[Întrebare indirectă]. Când stai în casă şi te cheamă cineva de afară, de unde zici că ieşi?*

II. *diŋ‿cásă:* 671-672, 674, 681-684, 687-688, 690, 692, 711 ⁺: *dîŋ‿cásă,* 714-715, 721-722, 724-729, 731-733, 735-736, 738-740, 746-748, 750-751, 753-755, 757-760, 764, 776, 779, 781-783, 785, 814, 820 ⁺: *[în conversaţie] dîn,* 822 ⁺: *[în mod curent] dîn,* 826, 833 ⁺: *[în conversaţie] dîn,* 838-839, 842-843, 847, 871-885, 887-889, 890 ⁺: *dîn,* 891, 897-898.
dîŋ‿cásă: 673, 675-680, 685-686, 689, 691, 693 ⁺: *diŋ‿~ ,* 694-710, 712-713, 716-720, 756, 761-763, 765, 767-775, 777-778, 780, 784, 807, 811-812, 815-816, 823, 835-837, 840-841, 844-846, 848-858, 860-870, 886, 892-894, 895 ⁺: *diŋ‿~ ,* 896, 899-900.
din: 723, 730, 734, 737, 741-745, 749, 752, 818.
dîŋ‿cúrte: 766.
dîn: 786-791, 793-806, 808-810, 813, 819, 821, 824-825, 827-831, 834.
din, dîn: 792, 832, 859.
dîŋ‿cásă: 817.

DECÂT

„(…est plus grand) que"

[1999]

I. *[Întrebare indirectă]. Dacă sunt doi oameni, unul mare (Ion) şi altul mic (Gheorghe), cum spui: „Ion e mai mare…"?*

ALM 519; cf. ALJA 1667.

II. *ca:* 671, 673-677, 680-688, 690-691, 693-709, 711-715, 716 ⁺: *decît,* 717-718, 720-722, 724-731, 734-736, 739-742, 745, 747-749, 751, 753, 763, 767-768, 771, 780, 783, 786-815, 819-820, 822-828, 830-836, 839, 842, 846-847, 850-851, 859, 861, 863, 866, 869-871, 872 ⁺: *[σ] dįcît, dẹcît,* 874, 876-877, 882, 884, 887-888, 891-893, 894 ⁺: *„decît zice unii mai citiţi",* 897-900.
decît, ca: 672, 679, 692, 710, 733, 744, 881, 889.
decît: 678, 723, 732, 737-738, 743, 746, 750, 752, 754-755, 821, 885-886.
şi: 689.
ca, dăcît: 719, 775, 844, 855, 858.
şî: 756, 759-760, 762, 764, 766, 772, 774, 776-779, 781, 784-785.
şî, dăcît: 757, 769.
? : 758, 817.
şî, ca: 761, 765, 770.
făţă d-ăsta mícu: 773.
: 782 ⁺: [Ion e mai mare, Gheorghe e mai mic].
dăcît: 816, 818, 829, 837, 840-841, 843, 845, 849, 852-854, 856-857, 860, 862, 864-865, 867-868, 890, 895-896.
dicît: 838.
ca, dîcît: 848.

ca, dicít: 873.
dịcít: 875, 879-880, 883.
dẹcít: 878.

(iau căciula) DIN (cap)

„(j'enlève mon bonnet) de sur (ma tête)"

[2000]

I. *[Întrebare indirectă]. Când intri într-o casă străină, ce zici că faci cu căciula? (GEST)*

II. *diŋ cap:* 671-672, 674, 676, 678, 681-685, 687-690, 692, 700, 711 ⁺: *dîŋ ~*, 714-716, 721-722, 725-729, 732, 736, 738-740, 746-749, 753-755, 759 ⁺: *i̯ai̯ căcúla ~ ~*, 760, 764, 779, 782, 784, 813, 820, 828, 838-839, 843, 847, 849, 871, 873-889, 890 ⁺: *du pă ~*, 891, 897.
dîŋ cap: 673, 675, 677, 679-680, 686, 691 ⁺: *diŋ ~*, 693 ⁺: *diŋ ~*, 694-699, 701-710, 712-713, 717-720, 756-757, 761-762, 763 ⁺: *o i̯ai̯ ~ ~*, 765-778, 780-781, 783, 785, 807, 811-812, 814-815, 817-818, 823-824, 826, 836, 840-842, 844-846, 848, 850-856, 858-870, 892-894, 896, 898-900.
din: 723-724, 731, 733, 735, 737, 741-745, 750-752, 833, 872, 895.
de pă cap: 730, 734, 834.
du pă cap, de pe ~ : 758 ⁺: *nu [se zice] dîŋ ~.*
dîn: 786-806, 808-810, 816, 819, 821, 825, 827, 829-831, 835.
dîŋ cap, diŋ ~ : 822.
dîn: 832.
du pă cap: 837, 857.

*

* *

DOI, DOUĂ *„deux"*

[1564]

I. *[Întrebare indirectă]. Numără, te rog, de la unu înainte?*
cf. ALR II s.n. 1784-1786; ALF 163, 282, 396; AIS 284; ALMC 1877; ALPO 188; ALA 625; ALC 669; ALCo 239, 481, 485; ALB 1750; ALJA 1626.

II. *doi̯, dóu̯ă:* 901-904, 907-914, 916-918, 920, 924, 927-930, 932-934, 939, 942-943, 946, 949, 951-955, 957, 959-966.
doi̯, dọ́u̯ă: 905-906, 915, 919, 921, 923, 925, 935-938, 940-941, 944-945, 947-948, 956.
doi̯, dᵘọ́u̯ă: 922.
doi̯, dọ́u̯ă: 926.
doi̯, dᵘóu̯ă: 931.
doi̯, du̯áu̯ă: 950, 958.
doi̯, dọ́ᵘo: 967.
doi̯, dóu̯o: 968-998.

TREI *„trois"*

[1565]

I. *[Întrebare indirectă].*

cf. ALR II s.n. 1787; ALM 53; ALF 1333; AIS 385; ALMC 1877; ALJA 1627.

II. *trei̯:* 901-904, 906-935, 938-939, 942-943, 945-947, 951-952, 954-955, 957-959, 961-966, 968-998.
tri: 905.
trii̯: 936-937, 941, 944, 948-950, 953.
trei̯, trii̯: 940.
trẹi̯: 956, 967.
trii̯: 960.

CINCI *„cinq"*

[1566]

I. *[Întrebare indirectă].*

II. *činčʹ:* 901-935, 938-939, 943, 947, 950-966.
śinś: 936, 942, 945-946, 949.
šinš: 937, 940, 944, 948.
šîš: 941.
činč: 967-998.

ŞASE *„six"*

[1567]

I. *[Întrebare indirectă].*

ALB 1750; ALJA 1628.

II. *şáse:* 901-902, 904, 920, 927, 969, 974, 982, 985, 998.
şásă: 903, 905-919, 921-926, 928-934, 937, 941-942, 945-949, 967-968, 970-972, 975-981, 983-984, 986-997.
şẹásă: 935, 938.
sášă: 936.
şᵉásă: 939.
sásă: 940, 944.
şᵉásă: 943, 953, 958.
şᵉásă: 950-952, 954, 957, 959-966.
şásă: 955-956.
şásĕ: 973.

ŞAPTE *„sept"*

[1568]

I. *[Întrebare indirectă].*

ALM 19; ALF 1219; AIS 287; ALMC 1878; ALJA 1629.

II. *şápte:* 901-904, 906-934, 967-998.
şáptʹi: 905.
şẹáptʹe : 935, 938, 950, 954, 957, 961, 964-965.
śáptʹĕ: 936.
şáptĕ : 937, 941.
şápte: 939, 955-956.
sápčĕ: 940, 944.
şáptʹe : 942, 949.
şᵉáptʹe : 943, 953.
şáptʹĕ: 945-946.
şáptʹe : 947.
şápčĕ: 948.
şᵉápte: 951-952, 959-960, 966.
şᵉápte: 958.
şᵉáptʹe: 962.
şᵉáptʹẹ : 963.

OPT *„huit"*

[1569]

I. *[Întrebare indirectă].*

cf. ALR II s.n. 1789; ALM 81; ALF 703, 729; AIS 287, 1265; ALG 1031-1032; ALMC 1878; ALPO 287; ALJA 1629.

II. *opt:* 901-903, 906-910, 913, 915, 918, 920-921, 924-926, 928, 930-933, 937, 955-956, 984, 987, 997.
ᵘopt: 904-905, 911-912, 914, 916-917, 919, 922-923, 927, 929, 934-936, 938-954, 957-983, 985-986, 988-996, 998.

NOUĂ *„neuf"*

[1570]

I. *[Întrebare indirectă].*

cf. ALR II s.n. 1790; ALF 906; AIS 288; ALJA 1630.

II. *nǫ́u̯ă:* 901-906, 908-911, 913, 915-916, 918-921, 923-926, 928, 930-931, 935-938, 940-942, 944-945, 947-948, 956.
nóu̯ă: 907, 912, 914, 917, 927, 929, 932-933, 939, 943, 946, 949, 951-952, 953 ⁺: *[*] nu̯áu̯ă,* 955, 957, 959-966.
nᵘǫ́u̯ă: 922, 934, 950.
nu̯áu̯ă: 954, 958.
nǫ́ᵘo: 967, 970, 975, 982, 990, 996.
nóu̯o: 968-969, 972-973, 978-980, 983, 988, 991-993, 998.
nóᵘo: 971, 974, 976-977, 981, 984-987, 989, 994-995, 997.

ZECE „dix"

[1571]

I. *[Întrebare indirectă].*

WLAD 50; cf. ALR II s.n. 1791; ALM 52; ALF 412; AIS 288; ALPY 70.

II. *zę́ĉe:* 901-904, 906, 911, 915, 917, 919-920, 925-927, 931.
zę́ĉi: 905.
zéĉe: 907-910, 912-914, 916, 918, 922-924, 928-930, 932-934, 947, 962, 967-969, 971-972, 975-980, 982-998.
zę́ĉĕ: 921.
zắĉe: 935, 938-939, 943, 956.
d̦ắšĕ: 936.
ᵈzắšę: 937.
d̦ášĕ: 940, 944.
ᵈzášĕ: 941.
zắše: 942, 949.
zắšĕ: 945.
zášĕ: 946, 948.
zắĉe: 950-954, 957-960, 965-966.
zĕ́ĉe: 955, 970, 974.
zắĉę: 961, 963-964.
zĕ́ĉĕ: 973.
zⁱéĉe: 981.

UNSPREZECE „onze"

[1572]

I. *[Întrebare indirectă].*

ALM 452; ALF 943; AIS 289; ALMC 1878; ALJA 1631.

II. *únșpe:* 901, 903, 909-910, 912-913, 916-917, 923, 933, 939, 943, 949, 951, 953, 955, 958, 961, 965, 972, 979, 983, 992.
únsprezeĉe: 902, 907, 918, 925, 927-928, 930, 932.
únșpę: 904, 919, 922, 931.
únsprăzeĉe: 905-906, 908, 915, 924, 929, 934.
únsprăzęĉe, ǘșpe: 911.
úⁿspreĉe: 914, 977.
únsprezĕĉe: 920.
úⁿsprezèĉe: 921, 968-969, 974-975, 978, 980, 982, 984, 986-991, 993-994, 997-998.
únsprăzę́ĉe: 926.
úⁿșpe: 935, 954, 959-960, 964, 966.
únsprèšĕ: 936.
úⁿsprăzắšę: 937.
úⁿsprăzắĉe: 938, 947, 952, 956-957, 962.
úⁿsprèšĕ: 940, 944.
únsprăzắšĕ: 941.
úⁿșpe: 942, 971, 981, 995.
úⁿsprăzắšĕ: 945-946., 948.
úⁿsprăzắĉe, úⁿșpe: 950.
úⁿsprăzắĉę: 963.
ǘsprezèĉe: 967, 970, 985, 996.
únsprezèĉĕ: 973.
ǘspe: 976.

DOISPREZECE „douze"

[1573]

I. *[Întrebare indirectă].*

cf. ALR II s.n. 1792; ALF 424; AIS 290; ALPY 71; ALMC 1878; ALA 627; ALC 670; ALJA 1631.

II. *dói̯șpe:* 901, 903, 905, 909, 912, 916-917, 923, 933-934, 939, 942-943, 949, 951, 953, 955, 958, 961, 965, 971, 976, 979, 981, 983, 989-990, 992-993, 998.
dói̯prezeĉe: 902, 907, 918, 925, 927-928, 932.
dói̯șpę: 904, 919, 931.
dói̯sprăzeĉe: 906, 908, 915, 924, 926, 929.
dói̯șpe: 910.
dóu̯ășpe, [k] dói̯șpe: 911.
dóu̯ășpe: 913.
dói̯spreĉe: 914.
dói̯sprĕzĕĉe: 920.
dói̯sprezèĉe: 921, 930, 967-970, 972, 974, 977, 985-988, 991, 994, 996-997.
dᵘói̯șpę: 922.
dói̯șpe: 935, 950, 954, 959-960, 964.
dói̯sprèšĕ: 936.
dói̯sprăzắšę: 937.
dǫ́u̯ăsprăzắĉe: 938.
dói̯sprèšĕ: 940, 944.
dói̯sprăzắšĕ: 941.
dói̯sprăzắšĕ: 945-946.
dói̯sprăzắĉe: 947, 952, 966.
dóu̯ăsprăzắšĕ: 948.
dóu̯ăsprăzắĉe: 956-957, 962.
dói̯sprăzắĉę: 963.
dói̯sprezèĉĕ: 973.
dóu̯osprezèĉe: 975, 980, 982, 984, 995.
dóu̯ospreĉe: 978.

TREISPREZECE „treize"

[1574]

I. *[Întrebare indirectă].*

ALF 1328; AIS 291; ALMC 1878; ALJA 1632.

II. *tréi̯șpe:* 901, 903, 909, 911-913, 916-917, 923, 933-934, 939, 942-943, 951, 955, 965, 971-972, 976, 979, 981, 983, 990, 992, 998.
tréi̯sprezeĉe: 902, 907, 918, 925, 927-928, 932.
tréi̯șpę: 904, 919, 922, 931.
tréi̯sprăzeĉi: 905.
tréi̯sprăzeĉe: 906, 908, 924, 929.
tréi̯șpe: 910.
tréi̯spreĉe: 914, 978.
tréi̯sprăzęĉe: 915.
tréi̯sprăzĕĉe: 920.
tréi̯sprezèĉe: 921, 930, 967-970, 974-975, 977, 980, 982, 984-989, 991, 993-997.
tréi̯sprăzę́ĉe: 926.
tréi̯șpe: 935, 954, 959, 964, 966.
tríi̯sprèšĕ: 936.
tríi̯sprăzắšę: 937.
tríi̯șpe: 938.
tríi̯sprèšĕ: 940, 944.
trę́i̯sprăzắšĕ: 941.
tríi̯sprăzắšĕ: 945, 948.
tréi̯sprăzắšĕ: 946.
tréi̯sprăzắĉe: 947, 952, 957, 962.
tríi̯șpe: 949, 953, 958, 961.
tríi̯șpe: 950, 960.
trę́i̯sprăzắĉe: 956.
tréi̯sprăzắĉę: 963.
tréi̯sprezèĉĕ: 973.

PAISPREZECE „quatorze"

[1575]

I. *[Întrebare indirectă].*

ALF 1111; AIS 212; ALMC 1879; ALA 400; ALC 446; ALJA 1632.

II. *páịșpe:* 901, 903, 909-913, 916-917, 923, 933-934, 938-939, 942-943, 951, 953, 955, 958, 965, 971-972, 976, 981, 983, 990, 992, 998.
páịsprezeĉe: 902, 907, 918, 925, 927-928, 932.
páịșpẹ: 904, 919, 922, 931.
pátrusprăzeĉi: 905.
páịsprăzeĉe: 906, 908, 924, 929.
páịspreĉe: 914, 978.
páịsprăzẹĉe: 915.
páịsprăzĕĉe: 920.
páịsprezèĉe: 921, 930, 967-970, 975, 977, 979-980, 982, 984-989, 991, 993-997.
páịsprăzẹ́ĉe: 926.
páịśpe: 935, 950, 954, 959-960, 964, 966.
pắtrusprèśĕ: 936.
páịsprăzắșẹ: 937.
pátrusprèśĕ: 940, 944.
páịsprăzắśĕ: 941.
páịsprăzắśĕ: 945-946, 948.
páịsprăzắĉe: 947, 952, 957, 961-963.
páịsprăzăśe, páịșpe: 949.
pátrusprăzắĉe: 956.
páịsprezèĉĕ: 973-974.

CINCISPREZECE „quinze"

[1576]

I. *[Întrebare indirectă].*

ALF 1124; AIS 293; ALMC 1879; ALPO 463; ALJA 1633.

II. *ĉínșpe:* 901, 903, 911-913, 916-917, 919, 923, 933-934, 943, 951, 965, 972, 981.
ĉínsprezeĉe: 902, 907, 918, 925, 927-928, 932.
ĉínșpẹ: 904, 922, 931.
ĉínsprăzeĉi: 905.
ĉínsprăzeĉe: 906, 908, 924, 929.
ĉínșpe: 909-910.
ĉíṇspreĉe: 914, 978.
ĉínsprăzẹĉe: 915, 926.
ĉínsprăzĕĉe: 920.
ĉíṇsprezèĉe: 921, 930, 967-968, 980, 995.
ĉíṇśpe: 935, 950, 954, 959-960, 964.
śíṇsprèśĕ: 936.
śíṇsprăzắșẹ: 937.
ĉíṇșpe: 938-939, 953, 955, 958.
śíṇsprèśĕ: 940, 944.
śíśsprăzắśĕ: 941.
śíṇșpe: 942.
śíṇsprăzắśĕ: 945-946, 948.
ĉíṇsprăzắĉe: 947, 952, 956-957, 961-962, 966.
śínsprăzăśe, śínșpe: 949.
ĉíṇsprăzắĉẹ: 963.
ĉíspreze̊ĉe: 969-970, 974-975, 977, 979, 982, 985-989, 991, 993-994, 996-997.
ĉíșpe: 971, 976, 983, 990, 992, 998.
ĉísprezèĉĕ: 973.
ĉíspreĉe: 984.

ŞAISPREZECE „seize"

[1577]

I. *[Întrebare indirectă].*

ALF 1212; AIS 294; ALMC 1879; ALJA 1633.

II. *șáịșpe:* 901, 903, 909, 923-924, 934, 942, 949, 971-974, 976, 981-983, 990, 992, 998.
ș͡eáịsprezeĉe: 902, 918.
șáịșpẹ: 904, 919.
șáịsprăzeĉi: 905.
șẹ́ịsprăzeĉe: 906, 908.
șéịsprezeĉe: 907.
șáịșpe: 910.
ș͡eáịșpe: 911, 913, 916, 922, 933, 943, 953, 958.
șẹ́ịșpe: 912.
ș͡eáịspreĉe: 914.
șáịsprăzẹĉe: 915.
șẹ́ịșpe: 917.
ș͡eáịsprăzĕĉe: 920.
șáịsprezèĉe: 921.
șẹ́ịsprezeĉe: 925.
ș͡eáịsprăzẹ́ĉe: 926.
șáịsprezeĉe: 927-928, 932.
șáịsprăzeĉe: 929.
ș͡eáịsprezèĉe: 930.
șáịșpẹ: 931.
șẹáịśpe: 935, 950, 954, 959-960, 964.
sắịsprèśĕ: 936.
șáịsprăzắșẹ: 937.
șẹáịșpe: 938, 951, 965.
ș͡eáịșpe: 939.
sáịsprèśĕ: 940, 944.
șaịsprăzắśĕ: 941.
șáịsprăzắśĕ: 945-946, 948.
șáịsprăzắĉe: 947.
ș͡eáịsprăzắĉe: 952, 957, 961-962, 966.
șáịșpe: 955.
șásăsprăzắĉe: 956.
ș͡eáịsprăzắĉẹ: 963.
șáịsprezèĉe: 967-970, 975, 977, 979-980, 985-989, 993-997.
șáịspreĉe: 978, 991.
șáịșpĉe: 984.

ŞAPTESPREZECE „dix-sept"

[1578]

I. *[Întrebare indirectă].*

ALF 415; AIS 295; ALMC 1879; ALA 606; ALC 650.

II. *șápteșpe:* 901, 903, 909-913, 916-917, 923, 933-934, 971, 974, 981, 983, 990, 992, 998.
șáptesprezeĉe: 902, 907, 918, 925, 927-928, 932.
șápteșpẹ: 904, 919, 922, 931.
șápt'isprăzeĉi: 905.
șáptesprăzeĉe: 906, 908, 924, 929.
șáptespreĉe: 914, 978.
șáptesprăzẹĉe: 915, 926.
șáptesprăzĕĉe: 920.
șáptesprezèĉe: 921, 930, 967-970, 972, 975-977, 979-980, 982, 985-989, 991, 993-997.
șẹáptiśpe: 935, 960.
sắpt'esprèśĕ: 936.
șápt'esprăzắșẹ: 937.
șẹáptișpe: 938.
șáptișpe: 939, 955.
sápĉesprèśĕ: 940, 944.
șápt'esprăzắśĕ: 941.
șápt'eșpe: 942.
ș͡eápt'ișpe: 943, 953, 965.
șápt'esprăzắśĕ: 945-946, 948.
șápt'esprăzắĉe: 947, 957.
șápt'isprăzăśe: 949.
ș͡eápt'eśpe: 950, 954.
ș͡eáptișpe: 951, 958.
ș͡eáptesprăzắĉe: 952, 961.

śáptesprăzăĉe: 956.
şęáptişpe: 959, 964, 966.
şęáptisprăzăĉe: 962.
şęáptăsprăzăĉę: 963.
śáptesprezèĉĕ: 973.
śápteşpĉe: 984.

OPTSPREZECE „dix-huit“

[1579]

I. *[Întrebare indirectă].*

ALF 413; AIS 296; ALMC 1879; ALA 611; ALC 655.

II. *óptîşpe:* 901, 903, 912-913, 916, 923, 933, 955.
óptîsprezeĉe: 902, 907, 925, 927-928, 932.
óptîşpę: 904, 919, 931.
óptsprăzeĉi: 905.
ópsprăzeĉe: 906.
óptîsprăzeĉe: 908, 924, 929.
ᵘóptîşpe: 909, 911, 917, 938-939, 942-943, 951, 953, 958, 971, 974, 976, 981, 983, 990, 992, 998.
óptuşpe: 910.
ᵘóptîspreĉe: 914.
óptîsprăzęĉe: 915.
óptisprezeĉe: 918.
óptîsprăzĕĉe: 920.
ᵘóptîsprezèĉe: 921, 968-970, 972, 975, 977, 979-980, 982, 985-989, 991, 993-997.
ᵘóptîşpę: 922.
óptîsprăzéĉe: 926.
óptusprezeĉe: 930.
óptûşpe: 934.
ᵘóptîşpe: 935, 950, 954, 959-960, 964.
ᵘópsprèśĕ: 936.
ópsprăzăśę: 937.
ᵘóptsprèśĕ: 940, 944.
óptsprăzăśĕ: 941.
óptsprăzăśĕ: 945.
óptîsprăzăśĕ: 946.
ᵘóptîsprăzăĉe: 947, 961-963, 965-966.
ᵘópsprăzăśĕ: 948.
ᵘópsprăzăśe: 949.
ᵘópsrăzăĉe: 952, 957.
óptusprăzăĉe: 956.
ᵘópsprezèĉe: 967.
ᵘóptîsprezèĉĕ: 973.
ᵘópspreĉe: 978.
ópşpĉe: 984.

NOUĂSPREZECE „dix-neuf“

[1580]

I. *[Întrebare indirectă].*

ALF 414; AIS 297; ALMC 1879; ALA 596; ALC 640.

II. *nǫ́ṷăşpe:* 901, 903, 909-910, 938.
nǫ́ṷăsprezeĉe: 902.
nǫ́ṷăşpę: 904, 919, 931.
nóṷăsprăzăĉi: 905.
nóṷăsprăzeĉe: 906, 908, 914.
nóṷăsprezèĉe: 907, 925, 927, 929, 932.
nǫ́ṷăşpe: 911.
nóṷăşpe: 912-913, 916-917, 923, 933, 939, 942-943, 951, 953, 955, 965.
nǫ́ṷăsprăzęĉe: 915, 920, 924, 926.
nᵘǫ́ṷăsprezeĉe: 918.
nǫ́ṷăsprezèĉe: 921, 928.
nᵘǫ́ṷăşpę: 922.
nóṷăsprezèĉe: 930.
nǫ́ûşpe: 934.
nǫ́ṷăśpe: 935, 950.
nǫ́ṷăsprèśĕ: 936.
nǫ́ṷăsprăzăśę: 937.
nǫ́ṷăsprèśĕ: 940, 944.
nǫ́ṷăsprăzăśĕ: 941.
nǫ́ṷăsprăzăśĕ: 945, 948.
nóṷăsprăzăśĕ: 946.
nóṷăsprăzăĉe: 947, 952, 957, 961-962, 966.
nóṷăsprăzăśe: 949.
nóṷăşpe: 954, 959-960, 964.
nǫ́ṷăsprăzăĉe: 956.
nṷáṷăşpe: 958.
nǫ́ṷăsprăzăĉę: 963.
nóṷosprezèĉe: 967-970, 972, 975, 977, 980-982, 985-989, 991, 993-995, 997.
nóᵘoşpe: 971, 974, 976, 979, 983, 990, 992, 998.
nóṷosprezèĉĕ: 973.
nóṷospreĉe: 978.
nóṷoşpĉe: 984.
nǫ́ṷosprezèĉe: 996.

DOUĂZECI „vingt“

[1581]

I. *[Întrebare indirectă].*

ALF 1398; AIS 298; ALMC 1880; ALJA 1634.

II. *doṷăzắĉị:* 901-904, 906-910, 914-915, 917, 921-922, 925-928. 931, 933, 938-939, 943, 947, 951-954, 957, 959-964, 966.
dǫ́ṷăzăĉị: 905, 918-919.
dòṷăzăĉị: 911.
dóṷăzắĉị: 912, 916, 924.
doṷăzếĉị: 913.
doṷăzéĉị: 920.
dóṷăzăĉị: 923, 929, 932, 956.
dóṷzăĉị: 930.
dóṷăzăĉ: 934.
dǫṷăzáĉị: 935.
dǫ́ṷăzḑăś: 936.
dǫ́ṷăzăś: 937, 941.
dǫ́ṷăḑăś: 940-944.
dóṷăzăś: 942, 945-946, 948-949.
dᵘǫ́ṷăzăĉị: 950.
dóṷăzăĉị: 955, 965.
dṷáṷăzăĉị: 958.
dóṷozắĉ: 967-969, 972, 974, 976-977, 979, 981-984, 986-987, 989-994, 996-998.
dóᵘozèĉ: 970, 985.
dòᵘozắĉ: 971, 975, 978, 980, 995.
dóṷozếĉ: 973, 988.

DOUĂZECI ŞI UNU „vingt-et-un“

[1582]

I. *[Întrebare indirectă].*

ALF 1400; AIS 298; ALMC 1880; ALJA 1634.

II. *doṷăză‿şi‿ᵘúnu:* 901-904, 906, 910, 912, 916-917, 921, 925-929, 938, 952, 955, 961-963.
dǫṷăză‿ş-úna: 905.
dóṷăşúnu: 907, 923-924, 933-934, 943, 945, 949, 964-965.
dóṷăză‿şi‿ᵘunu, dóṷăşunu: 908.
dooşúnu: 909, 922.
dòoşúna: 911.
doṷăză‿şi‿ᵘúna: 913-915.
dǫṷăzăĉị şi únu: 918.
dǫṷăşúna: 919.
doṷăze‿şi‿ᵘúnu: 920.
dóṷăză‿şi únu: 930, 932.
dóṷăşúna: 931, 942.
dǫṷăşúnu: 935, 950.
dǫṷăḑă‿s-ùnu: 936, 940, 944.
dǫṷăzăś‿ş-ùnu: 937.
doṷăzăĉị şi únu: 939, 953.
dóṷăzᵈăś ş-únu: 941.
dóṷăzăś‿ş-ùnu: 946.
dóṷăză‿şî únu: 947.
doṷăzăś‿şî‿úna: 948.

douăză ş-úna: 951.
douăşúnu: 954, 957, 959, 966.
dóuăză śi únu: 956.
duáuăzăĉ şi ùnu: 958.
douăşíunu: 960.
dóuoză ş-ùnu: 967-968, 972, 974-975, 986, 991, 997.
dóuozăĉ şi únu: 969, 977.
dóuoze şi únu: 970.
dóuoşùnu: 971, 976, 979, 981, 983-984, 988-989, 993-994, 998.
dóuozĕ ş-ùnu: 973.
dòuoşúnu: 978, 980, 995.
dòuoză ş-únu: 982.
dóuoze ş-ùnu: 985.
dóuoză ş-ùna: 987, 990, 996.
dóuoşùna: 992.

ŞAIZECI „soixante"

[1583]

I. *[Întrebare indirectă]. Ce număr vine după 59?*

ALF 1239; AIS 302; ALMC 1880.

II. *şaizăĉi:* 901-905, 909-910, 915, 919, 923-924, 927-929, 932, 947.
şĕizăĉi: 906, 908, 912, 917, 925.
şeizăĉi: 907.
şeaizăĉi: 911, 914, 916, 918, 922, 933, 943.
şeaizéĉi: 913.
şeaizéĉi: 920.
şáizăĉi: 921, 930.
şĕizăĉi: 926.
śáizăĉi: 931, 955.
şaizăĉ: 934.
şeaizăĉi: 935, 938, 954.
saidăś: 936.
şaizăś: 937.
śeaizăĉi: 939.
saidăś: 940, 944.
şaizăş: 941.
şaizăś: 942, 945-946, 948-949.
şeaizăĉi: 950-952, 959-966.
şeaizăĉi: 953, 957-958.
śaizăĉi: 956.
şàizăĉ: 967, 975, 978-980.
şáizăĉ: 968-969, 971-974, 976-977, 981-994, 996-998.
şáizèĉ: 970.
şaizăĉ: 995.

OPTZECI „quatre-vingts"

[1584]

I. *[Întrebare indirectă]. Dar după 79?*

ALF 1113; AIS 303; ALMC 1880; ALJA 1636.

II. *obzăĉi:* 901-905, 907-910, 912-916, 918-919, 921, 923-933, 955-956.
uobzăĉi: 906, 911, 917, 922, 935, 938-939, 943, 947, 950-954, 957-966, 976.
obzĕĉi: 920.
obzăĉ: 934.
uobdăś: 936.
obzăś: 937.
uobdăś: 940, 944.
obzăş: 941.
uobzăś: 942, 945-946, 948-949.
uobzăĉ: 967-975, 977-998.

(o) SUTĂ, pl. „cent"

[1585]

I. *[Întrebare indirectă]. Dar după 99?*

cf. ALR II s.n. 1793; ALF 211-212; AIS 304; ALA 417; ALC 460.

II. *sútă; súte:* 901-904, 906-920, 922-923, 925-929, 931-933, 939, 951-952, 955-956, 958-960, 966-998.
sútă; sút'i : 905.
sútă: 921, 924, 930, 934.
sútă; sút'e : 935, 938, 943, 947, 950, 953-954, 957, 961, 964-965.
sútă; sút'ĕ: 936, 945.
sútă; sút'ĕ: 937, 941.
sútă; súćĕ: 940, 946, 948.
sútă; sút'e : 942, 949, 963.
sútă; súĉĕ: 944.
sútă; súte: 962.

(o) MIE, pl. „mille"

[1586]

I. *[Întrebare indirectă]. Cât fac 10 sute la un loc?*

cf. ALR II s.n. 1794; ALM 187.

II. *mile; mii:* 901-904, 906-917, 919, 924-929, 931-933, 939, 942-943, 949, 953, 955, 957, 967-969, 974-978, 980-983, 985, 987, 991-993, 995-998.
míiĕ: 905.
míie; mii: 918, 972.
míle: 920-923, 930, 934, 971.
mílĕ; mii: 935-938, 940, 944, 947-948, 950-952, 954, 956, 958-966, 970, 973, 979, 984, 986, 988-990, 994.
míĕ; mii: 941, 945-946.

(dă-mi şi) MIE „(donne-) moi"

[1966]

I. *[Întrebare indirectă]. Când împarţi ceva, zici: na şi ţie!; când ceri, cum zici?*

ALM 256; ALB 1725.

II. *míle:* 901-917, 919-934, 939, 942-943, 953, 957, 967-969, 972, 974-976, 978-983, 985, 989, 991-993, 995, 997-998.
míie: 918, 977.
mílĕ: 935-938, 940, 944-952, 954-956, 958-966, 970-971, 973, 984, 986-988, 990, 994, 996.
míĕ: 941.

(calul e) AL MEU „le mien"

[1967]

I. *[Întrebare indirectă]. Dacă ai un cal şi te întreb: „al cui e calul acesta?", cum răspunzi?*

ALB 1714; ALJA 1564.

II. *al mleu:* 901, 903-904, 906, 908-909, 911-914, 916-917, 919, 921-922, 924-929, 931, 933-934, 963, 967, 982, 985-986, 988, 991.
al meu: 902, 905, 907, 910, 915, 920, 923, 930, 935-962, 964-966, 968-971, 973-981, 984, 989-990, 992-997.
al mieu: 918, 932, 972, 998.
al meu, al ńeu: 983 +: *[al ńeu este forma curentă]*, 987 +: *[AL] al ńeu.*

(casa e) A MEA „la mienne"

[1968]

I. *[Întrebare indirectă]. A cui e casa în care stai d-ta cu familia?*
ALM 463.

II. *a mea:* 901-905, 907-913, 915-916, 918-934, 936, 939-940, 944-946, 956, 967-998.
a mę: 906, 917, 942-943, 948.

a mi̯a: 914.

a me̯a: 935, 937-938, 941, 947, 949-955, 957-966.

(boii sunt) AI MEI *„les miens"*

[1969]

I. *[Întrebare indirectă]. Dacă ai o pereche de boi şi te întreb: „ai cui sunt boii aceştia?", cum răspunzi?*

ALJA 1565.

II. *ai̯ m^{i}ei̯:* 901, 903-904, 906, 908, 910-911, 913-914, 916, 919, 921-922, 924-929, 931, 933, 963, 993.

ai̯ mei̯: 902, 907, 909, 912, 915, 920, 923, 930, 935-962, 964-966, 968-971, 973-981, 983-984, 987, 990, 992, 994-997.

ai̯ miei̯: 905, 917-918, 932, 934, 967, 972, 985-986, 988-989, 991, 998.

ai̯ miei̯, [k] ai̯ ńei̯: 982 $^{+}$: *cálu [e] al ńeu̯.*

(vacile sunt) ALE MELE

„les miennes"

[1970]

I. *[Întrebare indirectă]. Dar dacă ai două vaci şi te întreb: „ale cui sunt vacile", cum răspunzi?*

ALJA 1566.

II. *ále méle:* 901-904, 906, 908, 910-913, 915, 917-918, 920-925, 927, 929, 931, 939.

ále méle̯: 905, 919.

ále méle: 907, 909, 914, 916, 926, 928, 930, 932-934, 940, 949-952, 954-956, 958-960, 962, 966-998.

ál'e mél'e: 935, 937-938, 943.

ál'ĕ mél'ĕ: 936, 944-945, 948.

ál'e mél'ĕ: 941, 946.

ál'e méle: 942.

ál'e mél'e: 947, 953, 957, 961, 964-965.

ál'e m^{i}él'e: 963.

(băiatul) CEL MARE, pl.

„le grand (fils)"

[1971]

I. *[Întrebare indirectă]. Dacă ai doi băieţi: unul de doi ani şi unul de opt ani şi te întreb: „care băiat merge la şcoală?", ce răspunzi?*

II. *ăl máre; ăi̯ mar^{i}:* 901, 903, 906-907, 911, 913-914, 917, 922, 926-927, 931-932, 977-978, 980, 983-984, 986-992, 994-997.

al máre; ăi̯ mar^{i}: 902.

ăl máre; ai̯ mar^{i}: 904, 908-909, 912, 915, 920, 933, 976, 981, 985.

al máre; ai̯ mar^{i}: 905, 916, 924, 968-969, 979.

ĉel máre; ĉei̯ mar^{i}: 910.

ắl máre; ăi̯ mar^{i}: 918.

ăl de opt an^{i}: 919, 972.

ĉel máre: 921.

al mai̯ máre: 923, 940, 967.

ăl mai̯ máre; ăi̯ mar^{i}: 925.

ăl mai̯ máre; ăi̯ mar^{i}: 928.

al mai̯ máre; ai̯ mar^{i}: 929, 970.

ăl máre: 930, 942 $^{+}$: *[*] al ~*, 944 $^{+}$: *[*] al ~*.

ăl mai̯ máre: 934.

ăl máre; ăi̯ mári̯: 935.

al mắre: 936.

al máre: 937-939, 941, 943 $^{+}$: *[*] ăl ~*, 945-960, 966, 971, 973.

al már^{i}e: 961-965.

ăl mai̯ máre; ai̯ mar^{i}: 974.

ál‿màre; ái̯‿màr^{i}: 975.

ăl mai̯ máre; ăi̯ mar^{i}: 982, 993.

ála márele: 998.

(fata) CEA MICĂ

„la petite (fille)"

[1972]

I. *[Întrebare indirectă]. Dacă ai o fată mică care e frumoasă şi o fată mai mare care e urâtă şi te întreb: „care fată e frumoasă?", cum răspunzi?*

II. *a mícă; ăle miĉ^{i}:* 901, 909, 932.

a mícă; éle miĉ^{i}: 902, 911-912, 914.

a mícă; ále miĉ^{i}: 903-905, 907-908, 913, 915-918, 920, 924, 926-928, 933.

a mícă; éle̯ miĉ^{i}: 906, 922.

ĉe̯a mícă; ĉéle miĉ^{i}: 910.

a‿mícă: 919.

ĉe̯a mícă: 921.

a mai̯ mícă: 923, 934, 967.

a máre; éle̯ mar^{i}: 925.

a mai̯ mícă; ále miĉ^{i}: 929.

a mícă: 930, 935-936, 938-960, 962-966, 971-972, 998.

a mícă; ăle̯ miĉ^{i}: 931.

a máre: 937, 973.

a már^{i}ĕ: 961.

a mícă; ále miĉ: 968-969, 977, 979, 981, 983, 996.

a mai̯ mícă; ále miĉ: 970, 974.

á‿mìcă; ále miĉ: 975.

a mícă; ále micúță: 976.

a mícă; ắle miĉ: 978, 980, 982, 984-987, 988 $^{+}$: *[k] ĉéle miĉ,* 989-992, 994-995, 997.

a mai̯ mícă; ắle miĉ: 993.

(Ion este omul) CEL MAI HARNIC (din sat)

„le plus travailleur"

[1973]

I. *[Întrebare indirectă], [D]. Cum spui d-ta, cu vorbele d-tale, aşa cum se vorbeşte aici în sat: „Ion este omul cel mai harnic din sat"?*

II. *ĉel mai̯ hárnic:* 901-903, 910-914, 921, 923, 927, 956, 976, 988, 997-998.

ăl mai̯ hárnic: 904, 906-909, 922, 926.

al mai̯ hárńic: 905, 940.

al mai̯ vré^{d}nic: 915.

al mai̯ hárnic: 916, 955, 959, 966, 970.

ăl mai̯ bărbát: 917.

ắl mai̯ hárnic: 918-919.

ĉel mai̯ vrénic: 920, 930, 967-968, 973, 975, 978, 981-983, 985, 989-992, 995-996.

al mai̯ vrénic: 924.

ăl mai̯ vrénic: 925.

ăl mai̯ árnic: 928, 987.

ăl mai̯ vrénic: 929, 931-932, 934, 980, 986.

ăl mai̯ munĉitór: 933, 994.

ăl mai̯ hárńic: 935.

mai̯ barbắt ca toț: 936.

al mai̯ bătăúș: 937.

ĉel mai̯ hárńic, al ~ ~ : 938.

hárnic táre: 939.

grozáv d'e múnçă, ŝel mai̯ hárńic: 941.

ăl mai̯ cumínt'e, cúlme̯a d'e hárńic: 942.

ăl mai̯ vréńic: 943.

ăl mai̯ deșćépt: 944.

ŝel mai̯ hárńic: 945 $^{+}$: *mai̯ cumínĉĕ ca toț,* 946.

mai̯ hárńic ca toț: 947.

al mai̯ vrédnic: 948.

mai̯ d'eșt'épt ca toț, táre d'eșt'épt: 949.

al mai̯ deșt'ĕpt: 950.

ĉel mai̯ deștépt, al ~ ~ : 951.

mai̯ deștépt ca toț, al mai̯ cumínte: 952.

al mai̯ vréñic: 953.

al mai̯ hárñic: 954, 957, 964.

ĉel mai̯ hárnic, al ~ ~ : 958.

al mai̯ deștépt: 960.

al măi̯ hárñic: 961, 965.

ĉel mai̯ hárnic, al ~ ~, ăl ~ ~ : 962.

al mai̯ cumínt'e: 963.

ĉel măi̯ vrénic: 969.

ĉel mai̯ vrénic, al ~ ~ : 971.

ĉel măi̯ gospodári̯: 972.

ĉel mai̯ hárnic, ăl mai̯ vrénic: 974.

ĉel mai̯ cumínte: 977.

ĉel mai̯ munĉitór: 979, 984, 993.

(Maria este femeia) CEA MAI HARNICĂ (din sat)

„la plus travailleuse"

[1974]

I. *[Întrebare indirectă]. Dar dacă e vorba de o femeie pe care o cheamă Maria, cum spui?*

II. *cḙa mai̯ hárnică:* 901-903, 910-914, 921, 923, 927, 956.

a mai̯ hárnică: 904, 906, 916, 926, 955, 959, 966, 970.

a mai̯ hárñică: 905, 940, 948.

ai̯ mai̯ hárnică: 907.

a măi̯ hárnică: 908-909, 922.

a mai̯ vrḙnică: 915, 925.

a mai̯ bărbátă: 917.

á mai̯ hárnică: 918-919.

ĉea mai̯ vrénică: 920, 930.

a mai̯ vrénică: 924, 929, 931-932, 934, 980, 986, 994.

a mai̯ árnică: 928, 987.

a mai̯ munĉitu̯áre: 933.

ĉḙa mai̯ hárñică: 935, 938 +: *a ~ ~.*

mai̯ bărbátă: 936.

a mai̯ bătăúșă: 937.

fu̯árte táre hárnică: 939.

ŝḙa mai̯ hárñică: 941.

a mai̯ cumínt'e, culmḙa d'e hárñică: 942.

a mai̯ vréñică: 943, 953.

a mai̯ đeșćáptă: 944.

śa mai̯ vrédñică: 945.

śa mai̯ hárñică: 946.

mai̯ hárñică ca tot satu: 947.

a mai̯ hárñică şî bărbátă: 949.

a mai̯ deșt'ḙáptă: 950.

cḙa mai̯ deștḙáptă, a ~ ~ : 951.

mai̯ deștḙáptă ca toț, a mai̯ cumínte: 952.

a mai̯ hárñică: 954, 957, 964.

ĉḙa mai̯ hárnică, a ~ ~ : 958, 962.

a mai̯ deștḙáptă: 960.

a măi̯ hárñică: 961, 965.

a mai̯ cumínt'e: 963.

ĉa mai̯ vrénică: 967-968, 973-975, 978, 981-983, 985, 989, 991-992, 995-996, 998.

ĉa măi̯ vrénică: 969.

ĉa mai̯ vrénică, a ~ ~ : 971.

ĉa măi̯ vrénică: 972.

ĉa mai̯ hárnică: 976, 997.

ĉa mai̯ ĉistítă: 977.

ĉa mai̯ munĉitḙáre: 979, 984, 988, 990, 993.

(Ion este) FOARTE DEŞTEPT

„très intelligent"

[1975]

I. *[Întrebare indirectă], [D]. Cum spui d-ta, cu vorbele d-tale, aşa cum se vorbeşte aici în sat: „Ion este foarte deştept"?*

cf. ASLEF 434.

II. *fu̯árte deștépt:* 901-902, 904, 907-908, 911-916, 919-921, 925-927, 929-932.

fu̯árte deștépt, táre ~ : 903, 910, 922, 928, 951, 960.

fu̯árt'e d'eșt'épt, táre ~ : 905.

táre deștépt: 906, 909, 917-918, 923-924, 955-956, 966.

fo̯árte deștépt: 933.

táre deștépt: 934.

táre d'eșt'épt: 935, 943, 950, 953.

fu̯árt'ĕ đeșćépt: 936.

péstă fíre d'ĕ d'eșt'épt, grozáv ~ ~ : 937.

fu̯árt'e d'eșt'épt, táre ~ : 938, 954.

fu̯árte táre deștépt: 939.

fu̯árćĕ đeșćépt, táre ~ : 940.

grozáv d'ĕ d'eșt'épt: 941.

cúlmḙa d'e d'eșt'épt: 942.

grozáv đe đeșćépt: 944.

grozáv d'e d'eșt'épt: 945.

táre d'eșt'épt, nu să mai̯ pu̯át'ĕ d'e d'eșt'épt, d'eșt'épt d'in fírḙ-afáră: 946.

al mai̯ d'eșt'épt: 947.

táre đeșt'épt: 948.

táre d'eșt'épt: 949.

táre cumínte: 952.

táre grozáv d'e d'eșt'épt: 957.

grozáv de deștépt: 958.

táre deștépt, péste fíre de ~ : 959.

tári̯ĕ d'eșt'épt: 961, 964-965.

tári̯ĕ deștépt: 962.

tári̯e cumínte, fu̯árte ~ : 963.

fo̯árte deștépt: 967-972, 974-979, 981, 983, 985, 988, 990-991, 994-996.

táre dăștépt: 973.

fo̯árte deștépt, táre ~ : 980.

fo̯árte deștépt, deștépt táre: 982.

fo̯árte dĕștépt: 984.

ăl mai̯ dăștépt, fo̯árte bun: 986.

ăl mai̯ deștépt, fo̯árte ~ : 987.

fo̯árte dăștépt: 989, 992-993, 997-998.

ACELA *„celui-là"*

[1976]

I. *[Întrebare indirectă]. Dacă sunt doi oameni, unul lângă d-ta, care ţi-e prieten, iar altul mai departe, care ţi-e duşman, şi dacă eu te întreb: „care dintre ei ţi-e duşman?", cum răspunzi?*

ALCe 1204; ALJA 1585.

II. *ăla:* 901-909, 911-923, 925-940, 941 +: *al mai̯ d'e d'epárt'ĕ*, 942-944, 945 +: *[∗] íla*, 946-961, 963-964, 966-970, 971 +: *~ di coló*, 972 +: *ăl mai̯ depárte*, 974-990, 992-998.

ĉéla: 910.

al: 924.

ála, ăla: 962.

ála: 965, 973, 991 +: *~ dḙ-acólo.*

ACEIA *„ceux-là"*

[1977]

I. *[Întrebare indirectă]. Dar dacă ei sunt mai mulţi şi eu te întreb: „care dintre ei îţi sunt duşmani?", cum răspunzi?*

II. *ăi̯a:* 901-916, 918, 920-923, 925-945, 947-970, 971 +: *~ de depárte*, 972-990, 992-998.

ăi̯ĕ: 917.

ái̯a: 919, 946 +: *[∗] ăi̯a*, 991 +: *~ dḙ-acoló.*

ai̯: 924.

ACEEA „celle-là"

[1978]

I. *[Întrebare indirectă]. Dar dacă sunt două femei, una lângă d-ta, frumoasă, alta mai departe, urâtă, şi dacă te întreb: „care dintre ele e urâtă?", cum răspunzi?*

II. *ája:* 901-916, 918, 920-930, 932-970, 971[+]: *ş-áj-lantă*, 972-990, 991 [+]: *~ dẹ-acoló*, 992-998.

ájẹ̆: 917.

a: 919.

ásta [?]: 931.

ACELEA „celles-là"

[1979]

I. *[Întrebare indirectă]. Dar dacă sunt mai multe şi te întreb: „care dintre ele sunt urâte?", cum răspunzi?*

II. *élẹa:* 901, 904, 908-909, 911, 914, 916, 920-921, 927-928.

ĕ́lẹa: 902, 913.

ẹ́lẹa: 903, 910, 912, 915, 918, 922-923, 926, 929.

ẹ́lẹ: 905.

ẹ̆́lẹa: 906, 925.

álẹa: 907, 924, 970-971, 977-978, 990, 991[+]: *~ dẹ-acoló*, 994-998.

álẹ̆: 917.

el: 919.

ắlẹa: 930, 932-934, 940, 956, 967-969, 972-976, 979-989, 992-993.

ắştẹa [?]: 931.

i̯ẹ́l'ẹa: 935, 938.

ắl'a: 936, 945, 963.

ălẹa: 937.

ẹ́lẹa: 939.

ắl'ẹa: 941.

i̯él'a: 942.

ăl'ẹa: 943, 965.

ắl'a: 944.

i̯ẹ́l'ẹa: 946.

i̯él'ẹa: 947, 957, 961, 964.

i̯ĕ́l'a: 948.

álẹa: 949.

ắlẹa: 950-951, 955, 958-960, 966.

i̯ẹ́lẹa: 952.

ắl'ẹa: 953.

i̯élẹa: 954, 962.

ACESTA „celui-ci"

[1980]

I. *[Întrebare indirectă]. Dacă sunt doi bărbaţi, unul lângă d-ta, tânăr, altul mai departe, bătrân, şi dacă te întreb: „care dintre ei este mai tânăr?", cum răspunzi?*

ALM 465; ALB 1734; ALJA 1581.

II. *ắsta:* 901-914, 916-923, 925-971, 972 [+]: *ăl de lî́ngă míne*, 973-998.

al de lî́ngă míne, ắsta: 915.

acẹ́sta: 924.

ACEŞTIA „ceux-ci"

[1981]

I. *[Întrebare indirectă]. Dar dacă sunt mai mulţi, cum răspunzi?*

ALJA 1583.

II. *ắştẹa:* 901-904, 906-910, 912-914, 916, 919, 922, 927-928, 930-933, 967, 973-975, 977-978, 980-986, 989, 991-995, 997.

ắşt'a: 905, 942, 946, 949. 963.

ắştia: 911, 915, 920, 923, 925-926, 929, 939, 951-952, 955-956, 958, 960, 968-972, 976, 979, 987-988, 990, 996, 998.

ắştẹ: 917.

áştẹa: 918.

ắştẹa: 921.

acẹ́ştia: 924.

ắştia: 934, 959, 966.

ắşt'i̯a: 935, 937-938, 943, 947, 950, 954, 957, 961, 964, 965 [+]: *~ d'î́ngă míñe.*

ắşt'a: 936.

ắşća: 940, 944, 948.

ắşt'i̯a: 941.

ắşt'a: 945.

ắşt'ẹa: 953.

ắştia: 962.

ACEASTA „celle-ci"

[1982]

I. *[Întrebare indirectă]. Dacă sunt două femei, una mai înaltă, lângă d-ta, şi alta mai scundă, mai departe, şi dacă te întreb: „care dintre ele e mai înaltă?", cum răspunzi?*

ALM 466; ALB 1735; ALJA 1582.

II. *ásta:* 901-923, 925-935, 937-998.

acẹ́asta: 924.

ắsta: 936.

ACESTEA „celles-ci"

[1983]

I. *[Întrebare indirectă]. Dar dacă sunt mai multe?*

ALJA 1584.

II. *éstẹa:* 901, 904, 911, 914, 927.

ĕ́ştẹa: 902, 928.

ẹ́stẹa: 903, 910, 922, 926.

ẹ̆şt'ẹ: 905.

ẹ́stẹa: 906.

áştẹa: 907, 997.

éştẹa: 908-909, 916.

ĕ́ştẹa: 912.

ẹ̆́ştẹa: 913, 918, 929.

ẹ́ştẹa: 915, 919.

áştẹ: 917.

éştia: 920.

ẹ́ştẹa: 921.

ắştẹa: 923, 930-933, 956, 967-968, 971, 973-977, 979-986, 988, 990-994, 996.

acẹ́ştẹa: 924.

ẹ̆́ştia: 925.

áştẹa: 934, 978, 995, 998.

i̯ẹ́şt'i̯a: 935, 938.

ắşt'a: 936.

ăşt'ẹa: 937.

ẹ̆́ştẹa: 939.

ắşća: 940.

ắşt'ẹa: 941.

i̯éşt'a: 942.

i̯ẹ́şt'ẹa: 943.

ắşća: 944.

ắşt'a: 945 [+]: *i̯éşt'a.*

i̯ẹ́şt'a: 946.

i̯éşt'ẹa: 947, 954, 957, 964.

i̯ẹ̆́şća: 948.

áşt'a: 949.

ắşt'i̯a: 950.

ắştẹa: 951, 955, 958, 969.

i̯ĕ́stẹa: 952.

ắşt'ẹa: 953, 961, 965.

ắştẹa: 959, 966.

ắști̯a: 960, 970, 972, 987.

i̯éșt'e̯a: 962.

ắșt'a: 963.

ắște̯a: 989.

NOUĂ, adj. pl. *„neuve"*

[1984]

I. *[Întrebare indirectă]. Dacă ai o haină veche, pe care n-o mai poți purta, atunci zici că trebuie să-ți cumperi o haină…?*

ALM 95, 451; ALCe 1156; ALJA 1239.

II. *nọ́u̯ă; noi̯:* 901, 903-906, 910, 913, 915, 919, 921, 923-925, 929, 935-938, 940-941, 944-945, 948, 950, 959, 963, 967.

nóu̯ă; noi̯: 902, 907-909, 911-912, 914, 927-928, 930, 932-934, 939, 942-943, 946-947, 949, 951-953, 955-957, 960-962, 964-966.

nọ́u̯ă; noi̯: 916, 920, 926, 931.

nᵘóu̯ă; noi̯: 917.

nᵘọ́u̯ă; noi̯: 918.

nᵘọ́u̯ă; nᵘoi̯: 922.

nu̯áu̯ă; noi̯: 954, 958.

nóu̯o; noi̯: 968-969, 971-974, 978, 980-983, 985-989, 991, 993, 995, 998.

nọ́ᵘo; noi̯: 970.

nóᵘo; noi̯: 975, 979, 984, 990, 992, 994, 997.

nọ́u̯o; noi̯: 976-977, 996.

UNUI (cal) *„à un (cheval)"*

[1985]

I. *[Întrebare indirectă]. Dacă sunt mai mulți cai la un loc, nu poți să le dai apă cu căldarea deodată, ci dai mai întâi, numai…?*

II. *la únu:* 901, 911, 915, 919, 930, 933, 935-943, 945-955, 957-967, 969, 971-974, 977-985, 987-991, 993-998.

la cîte ᵘúnu: 902, 905, 907-908, 918, 924, 926, 928-929, 931, 934, 986 ⁺: *la cai̯.*

la ᵘúnu: 903-904, 906, 909-910, 912-914, 916-917, 920, 922-923, 925, 927, 932, 976⁺: *la áltu.*

únui̯a: 921, 956 ⁺: *la un‿cal,* 970.

la únu, únui̯a: 944.

ắstui̯a, ălui̯lánt: 968.

la úni: 975.

la cálu cáre ⁱéste prímu la rînd: 992.

TATEI *„à mon père"*

[1986]

I. *[Întrebare indirectă]. Dacă ai în mână o scrisoare către tatăl d-tale și eu te întreb: „cui i-ai scris scrisoarea asta…?", cum răspunzi?*

ALM 432.

II. *táti, tátălui̯ meu̯:* 901.

lu táta: 902-904, 908-916, 920, 923, 928-933, 937, 940-951, 953-955, 957-965, 967-977, 979-987, 989-990, 993-998.

tát'i: 905.

táti: 906-907, 919, 921-922, 925-926, 939 ⁺: *lu táta,* 952, 956, 991.

la táta: 917.

lui̯ táta: 918, 924, 988, 992.

lu tái̯că-mⁱeu̯: 927.

lu tátă-mⁱeu̯: 934.

tátălui̯ meu̯: 935, 966 ⁺: *lu táta.*

lu tắta: 936.

tát'ĭ: 938.

la părínț, lu tátă-meu̯: 978.

ANICĂI *„à Anica"*

[1987]

I. *[Întrebare indirectă]. Dar dacă scrisoarea e către Anica…, cui spui că i-ai scris-o?*

ALM 431.

II. *anícĭ:* 901, 906-908, 910-911, 914, 927, 931-932, 934, 985-986, 992.

lu aníca: 902-904, 909, 912, 915, 921, 923, 969, 975, 977, 980, 983.

an'íki: 905.

anícăi̯: 913, 916, 918-919, 922, 924-926, 928-930, 933, 960, 967, 970-973, 978-979, 981-982, 987-991, 993-997.

la aníca: 917, 958 ⁺: *aníki,* 998.

aník'i: 920, 939, 951-952, 955-956, 959, 966, 968.

añík'i: 935, 938, 943, 947, 950, 954, 964.

aňík'i: 936-937, 940-942, 944, 946, 949.

lu aňíca: 945.

lu aňíca, aňík'i: 948, 963.

lu añíca, añík'i: 953, 957, 961, 965.

lu aňíca, aňík'i: 962.

lu aníca, anícăi̯: 974, 976, 984.

ÎNTÂI *„première"*

[1988]

I. *[Întrebare indirectă]. În ce clasă zici că e copilul când, la 7 ani, l-ai înscris la școală?*

cf. ALB 1677.

II. *clása-ntî́i̯:* 901-904, 909, 914, 923-924, 929-930, 933⁺: *a-ntî́i̯a,* 934, 967-968, 972-973, 975, 980, 985-987, 990, 993, 996-997.

întî́i̯a: 905, 907, 926, 928, 935, 938-940, 942, 945, 953-954, 957, 959, 961-962, 965-966, 969.

clása-ntî́i̯a: 906, 908, 910-913, 915-916, 920, 927, 931-932, 943, 947, 955, 974, 981-982, 984, 991-992, 995.

clása-ntî́i̯e̯: 917.

clása întî́i̯a: 918, 925, 956.

într-a-ntî́i̯a: 919, 921-922, 937, 949, 952.

întî́i̯: 936, 944, 946, 948, 950, 958.

întî́i̯a, clása-ntấi̯, clása-ntấi̯a: 941.

a-ntî́i̯a: 951, 970-971, 976, 978-979, 983, 989.

întî́i̯a, clása-ntî́i̯: 960.

clása întî́i̯: 963, 977.

întî́i̯ă: 964.

a-ntî́i̯: 988.

într-a-ntî́i̯: 994, 998.

SINGUR *„seul"*

[1989]

I. *[Întrebare indirectă]. Ești cu doi oameni în casă, după ce ei pleacă, cum zici că rămîi?*

ALM 60.

II. *síngur:* 901-902, 904, 907, 910, 912, 924, 956, 970, 974, 978, 980-981, 984-987, 993, 995-996, 998.

sĭ́ngur: 903, 905-906, 908-909, 911, 913-923, 925-955, 957-964, 965 ⁺: *[∗] síngur,* 966-968, 971-973, 975-977, 979, 982-983, 988-992, 994, 997.

sĭ́ngur, síngur: 969.

MĂI!

„(interjection d'appel, pour un homme)"

[1994]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum strigi un bărbat, când nu vrei să-i spui pe nume?*

II. *mă!:* 901, 903-904, 908-910, 912, 916-917, 919, 924-926, 929, 932, 935-938, 942, 943 $^+$: *îl măi̯ésc*, 944, 947, 949-950, 954-955, 957 $^+$: *măi̯ továrăşe!*, 958, 960-962, 964-966, 968-969, 972, 974 $^+$: *[*] bă!*, 981-984, 989-991, 996.

măi̯!: 902, 914-915, 920, 923, 933-934, 963, 975, 987.

mă!, [k] bă!: 905.

băi̯!: 906, 927, 977.

măă!: 907, 913, 921.

mă!, néne!: 911, 978, 995.

mă néne!: 918, 980.

bă!, mă!: 922, 930-931, 939, 945, 951, 952 $^+$: *măi̯ továrăşe!*, 953, 959, 970-971, 973, 979, 986 $^+$: *cam urît cuvîntu ăsta bă!.*

nea!: 928.

mă!, măi̯!: 940, 941 $^+$: *[D] bă!*, 946, 948, 956 $^+$: *„cei mai boieroşi zic măi!"*.

bă!: 967, 976, 985, 988, 992, 994, 997-998.

măi̯!, băi̯!, mă!, bă!: 993.

FĂ!

„(interjection d'appel, pour une femme)"

[1995]

I. *[Întrebare indirectă]. Dar o femeie?*

II. *fă!:* 901, 902 $^+$: *[B]*, 904-905, 907 $^+$: *[D]*, 908-909, 912 $^+$: *„zic numai femeile între ele, bărbaţii nu le strigă cu fă!"*, 913 $^+$: *zîc feméi̯ile între éle*, 916 $^+$: *„zic femeile între ele"*, 917-918, 920, 924-933, 938, 940, 942, 943 $^+$: *o făi̯ésc*, 948 $^+$: *„dacă e a mea"*, 949 $^+$: *„cuiva pe care o cunoşti"*, 951 $^+$: *„numai femeile între ele şi la muierea mea"*, 958 $^+$: *nu să făi̯éşte, ᵘómu pu̯áte să-şi̯ făi̯ască nevásta lui̯*, 960 $^+$: *„[strig] la nevasta mea, fe! [strig] la cele străine"*, 962 $^+$: *„la a mea strig fă!; cu fă! se strigă femeile între ele"*, 963 $^+$: *„între femei; e vorbă murdară dacă îi zici fă! unei femei"*, 968 $^+$-969 $^+$: *„[se strigă] femeile între ele"*, 971, 977 $^+$: *„nu [se strigă] unei femei străine"*, 982 $^+$: *„dacă nu e rudă, nu [o strigi aşa]"*, 984 $^+$: *„măi̯!, dacă e străină"*, 987, 989 $^+$: *[se strigă aşa] la ăi̯ diŋ cas*, 990 $^+$: *„numai nevestei"*, 991 $^+$: *„[se strigă aşa] la femei măritate care nu sunt străine"*, 994 $^+$: *„nevestei"*, 997 $^+$: *„nu [se strigă] la o străină"*.

fă!, mă!: 903, 944, 953 $^+$: *„fă! [se strigă] femeile între ele şi soţia"*, 954 $^+$: *„[se strigă] fă! la nevastă sau la o femeie cunoscută şi mă!, la una străină"*, 955 $^+$: *[D] „fă! [se strigă] la o femeie cunoscută"*, 959 $^+$: *„fă! [o strig] pe nevastă- mea"*, 964 $^+$-966 $^+$: *„fă! [strig] la nevasta mea"*.

măi̯!, fă!: 906 $^+$: *fă! zic mui̯érile-ntre ʲéle*, 952 $^+$: *„când nu ştie cum mă cheamă; fă! [spun] numai muierile, eu nu pot să făi̯ésc"*.

măi̯!, fa!: 910 $^+$: *fa! zîc núma éle între éle.*

măi̯ leliţă!: 911 $^+$: *[D] rar să spúne fă!.*

mă!: 914 $^+$: *[D] la noi̯ nu să făi̯éşte cu fă!*, 919, 934-936, 957 $^+$: *[D] #*, 974 $^+$: *„rar [se spune] fă!"*, 975, 988, 995 $^+$: *~ feméi̯e!*, 998 $^+$: *nu pot să-i̯ zîc fa! sau̯ fe!.*

#: 915.

făă!: 921.

fâ!: 922 $^+$: *îi̯ spui̯ la a mea, da la álta nu.*

măi̯ ţáţă!: 923.

feméi̯ĕ!: 937 $^+$: *„fă! [se spune] numai la nevastă"*.

bă!, fă!: 939 $^+$: *„fă! [strigă] numai la nevasta lui"*, 985 $^+$: *„fă! nu se strigă decât nevestei"*.

mă!, măi̯!, fă!, [ε] făi̯!: 941 $^+$: *„dacă zice cu fă!, se supără, că nu-i muierea mea"*.

fă!, fa!: 945.

mă feméi̯ĕ!, fa ńevástă!: 946.

mă!, fă!: 947 $^+$: *„fă! [se strigă] femeile între ele"*, 950 $^+$: *„fă!, numai pe nevasta mea [o strig]"*, 983 $^+$: *„fă! nu se spune decât în familie"*.

măi̯!, mă!, fă!: 956 $^+$: *„fă! zic numai muierii mele"*.

ńiĉi̯ mă!, ńiĉi̯ fă!: 961 $^+$: *„fă! [se foloseşte] între femei şi unii bărbaţi cu nevestele lor"*.

fátă!, múi̯că!, dádă!: 967.

ţáţă!, fă!: 970 $^+$: *„fă! [se strigă] la soţie"*.

fátă!: 972, 981, 992 $^+$: *[D] #.*

fa!, fă!: 973 $^+$: *„[se strigă] numai soţiei"*.

dái̯că!, ţáţă!: 976 $^+$: *nu-i̯ zîc fă!.*

ţáţă!, túşă!, leliţă!: 978.

ţáţo!: 979, 993 $^+$: *măi̯ ~ !.*

măi̯ ţáţă!: 980 $^+$: *„fă! [se strigă] între ele [femeile]"*.

bă!, mă!, fă!: 986 $^+$: *„fă! îşi zic femeile între ele sau bărbatul soţiei lui"*.

fa!: 996.

(merg) PE (drum)

„(je marche) sur (la route)"

[1996]

I. *[Întrebare indirectă]. Când ies din casă, merg prin curte şi după ce trec de poartă, merg ...?*

II. *pă:* 901-905, 908-911, 913-914, 916, 919, 921, 923, 926-927, 931-932, 934, 939, 985-986, 992-993, 997-998.

pe: 906-907, 912, 915, 917-918, 920, 924-925, 928-930, 933, 935-938, 940-977, 979-984, 987-991, 994-995.

pă, pe: 922, 978, 996.

(lapte) DE (oaie)

„(lait) de (brebis)"

[1997]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum zici la laptele pe care ţi-l dă oaia?*

II. *de:* 901-904, 906-909, 912-926, 928-931, 933, 939, 950-952, 955-956, 958-960, 962, 966-984, 987-991, 993-994, 996.

d'i: 905.

dă: 910-911, 927, 932, 934, 985-986, 992, 997-998.

d'e: 935, 938, 943, 947, 953-954, 957, 961, 964-965, 995.

đ d'e: 936, 945-946.

d'ĕ: 937, 941.

đe: 940.

d'e: 942, 949, 963.

đĕ: 944, 948.

(ies) DIN (casă)

„(je sors) de (la maison)"

[1998]

I. *[Întrebare indirectă]. Când stai în casă şi te cheamă cineva de afară, de unde zici că ieşi?*

II. *diŋ‿cásă:* 901-904, 906-910, 912-926, 928-931, 933, 939, 949-952, 955-956, 958-960, 962, 966-984, 987-991, 994-996, 998.

d'iŋ‿cásă: 905, 942, 945, 963.

dîŋ‿cásă: 911, 927, 932, 934, 986, 992-993, 997.

d'iŋ‿cásă: 935, 937-938, 941, 947, 953-954, 957, 961, 964-965.

đ d'iŋ‿cășă: 936.

điŋ‿cásă: 940, 944, 948.

d'in: 943.

đ d'iŋ‿cásă: 946.

diŋ‿cásă, dîŋ‿cásă: 985.

DECÂT

„(…est plus grand) que“

[1999]

I. *[Întrebare indirectă]. Dacă sunt doi oameni, unul mare (Ion) şi altul mic (Gheorghe), cum spui: „Ion e mai mare…“?*

ALM 519; cf. ALJA 1667.

II. *decît:* 901, 924, 926, 941, 966, 968, 983.

ca: 902-903, 906-915, 918, 925, 928, 930-931, 934-940, 942-964, 965 ⁺: *[*] d'ecít*, 970-971, 973-974, 978-979, 986-987, 994.

î̯i̯ mai̯ máre górǵe: 904.

decít: 905.

ca, decít: 916, 919, 921-922.

ión î̯i̯ mai̯ máre, górǵe î̯i̯ mai̯ mic: 917, 920, 929, 932-933.

únu-i̯ mai̯ máre şi únu-i̯ mai̯ mic: 923.

únu-i̯ mai̯ înált şi áltu-i̯ mai̯ mic: 927.

şî: 967, 977, 981, 984, 989-990, 995-996, 998.

şi: 969, 975-976, 980, 982, 985, 988, 991.

ịión i̯e măi̯ máre, górǵe i̯e măi̯ mic: 972.

i̯iᵘón i̯e mai̯ máre, górǵe i̯e mai̯ mic: 992-993, 997.

(iau căciula) DIN (cap)

„(j'enlève mon bonnet) de sur (ma tête)“

[2000]

I. *[Întrebare indirectă]. Când intri într-o casă străină, ce zici că faci cu căciula? (GEST).*

II. *du pă cap:* 901, 986.

diŋ‿cap: 902-904, 906-910, 912-926, 928-931, 933, 939, 949-952, 955-956, 958-960, 962, 966-984, 987-991, 994-995.

d'iŋ‿cap: 905, 942, 945, 963.

dîŋ‿cap: 911, 927, 932, 934, 992-993, 996-998.

d'ïŋ‿cap: 935, 937-938, 941, 943, 947, 953-954, 957, 961, 964-965.

điŋ‿cåp: 936.

điŋ‿cap: 940, 944, 948.

đ
d'iŋ‿cap: 946.

diŋ‿cap, dîŋ‿cap: 985.

ISBN 973-27-0793-3

Lei 950.000

ISBN 973-27-0556-6

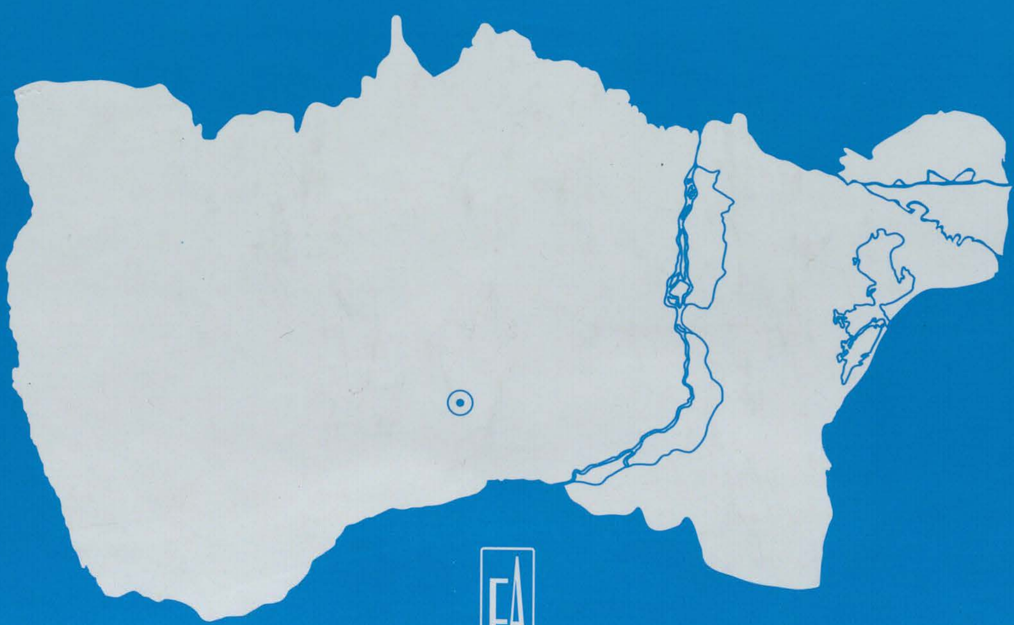
ACADEMIA ROMÂNĂ

INSTITUTUL DE LINGVISTICĂ „IORGU IORDAN – AL. ROSETTI”

ATLASUL LINGVISTIC ROMÂN PE REGIUNI

MUNTENIA ȘI DOBROGEA

V

EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL DE LINGVISTICĂ „IORGU IORDAN – AL. ROSETTI”

ATLASUL LINGVISTIC ROMÂN PE REGIUNI MUNTENIA ŞI DOBROGEA V

de

TEOFIL TEAHA (coordonator),
BOGDAN MARINESCU, NICOLAE SARAMANDU

EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE
BUCUREŞTI
2007

Cartografi: ELENA SCORNEA, LUCIA MARINESCU, GICA DRĂGAN

EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE
050711, București, România
Calea 13 Septembrie nr. 13, sector 5
Tel.: 4021-318 81 06, 4021-318 81 46
Fax: 4021-318 24 44
E-mail: edacad@ear.ro
Adresa web: www.ear.ro

VOLUM EDITAT CU SPRIJINUL
AUTORITĂȚII NAȚIONALE PENTRU CERCETARE ȘTIINȚIFICĂ

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Atlasul Lingvistic Român pe regiuni : Muntenia și Dobrogea / Teofil Teaha (coord.), Mihai Conțiu, Ion Ionică, ... - București : Editura Academiei Române, 1996-
vol.
ISBN 973-27-0556-6
Vol. 5 / Teofil Teaha (coord.), Bogdan Marinescu, Nicolae Saramandu. - 2007. - ISBN 978-973-27-1582-6

I. Teaha, Teofil (coord.)
II. Conțiu, Mihai
III. Ionică, Ion

811.135.1'282(498.1)(084)
811.135.1'282(498.8)(084)

Redactor: ALEXANDRA ARDELEA
Tehnoredactor: LUIZA STAN

Bun de tipar: 07.12.2007. Format: 4/61×86.
Coli de tipar: 99
C.Z. pentru biblioteci mari: 459.087.9 (498.7)(084.4)
C.Z. pentru biblioteci mici: 459

PREFAȚĂ

Cel de-al V-lea volum al **Atlasului lingvistic român pe regiuni. Muntenia și Dobrogea (ALRR – Munt. Dobr.)** înglobează în structura sa materialul dialectal înregistrat pe teren cu ajutorul chestionarelor *speciale* (chest. nr. 2001–2543).

În prima sa parte, volumul însumează un număr de 116 hărți lingvistice, grupate pe capitole: AGRICULTURĂ (h. nr. 588–667); OIERIT (h. nr. 668–683); MESERII (rotărie, dogărie, dulgherie, lemnărie, zidărie, fierărie, pielărie, olărie) (h. nr. 684–703).

Partea a doua cuprinde 135 *planșe* sub formă de *liste* cu material lingvistic necartografiat (MN). Aici sunt prezentate *integral* răspunsurile primite la întrebările din chestionarele speciale: VITICULTURĂ, APICULTURĂ, CÂNEPA (și prelucrarea ei), MORĂRIT. Din chestionarele: AGRICULTURĂ, OIERIT, MESERII sunt înfățișate acele răspunsuri care n-au format obiectul vreunei hărți aflate în prima parte a volumului.

Odată cu reducerea numărului de cercetători, care au format inițial echipa atlasului, a fost necesară redistribuirea obligațiilor asumate în cadrul programului de cercetare al institutului, concomitent cu intensificarea eforturilor în vederea realizării și încheierii la timp și în bune condiții a acestei vaste lucrări de interes național, fundamentală pentru dialectologia românească.

Cartografierea hărților lingvistice a fost efectuată printr-un efort susținut, însoțit de o bună execuție grafică și într-un timp relativ scurt, de numai trei ani (2005–2007), de cartografii Sectorului de dialectologie: Elena Scornea, Lucia Marinescu și Gica Drăgan.

Procesarea computerizată a *listelor* cu material necartografiat (MN) a fost realizată în întregime de Bogdan Marinescu, având o excelentă și riguroasă finalizare.

Întregul proces de redactare, cartografiere și corectura a hărților lingvistice și a planșelor cu listele de material necartografiat (MN), precum și revizia finală și definitivarea pentru tipar a volumului de față au fost asigurate de coordonatorul atlasului.

Pentru a câștiga timp în cartografierea unei hărți și a reduce în acest fel perioada de execuție a hărților s-a renunțat atât la scrierea de către cartografi a *listelor* cu material necartografiat, cât și la amplasarea acestora în spațiul rămas liber în afara perimetrului hărților.

Scurtarea timpului de execuție a unei hărți a fost înlesnită și de faptul că unele întrebări din chestionarele speciale n-au fost puse în toate localitățile din rețeaua de puncte cartografice a atlasului. S-a lăsat la latitudinea fiecărui anchetator să folosească sau nu unele dintre aceste chestionare, în funcție de existența sau de inexistența în localitate a ocupației sau a obiceiului tradițional supus anchetei dialectale. În acest fel, în locul unui răspuns, pe numeroase hărți apare o liniuță orizontală (–), semn care arată că în punctul cartografic respectiv n-a fost pusă întrebarea corespunzătoare din chestionar.

Adăugăm și faptul că în fiecare localitate anchetată s-a apelat, de la caz la caz, la mai mulți informatori, în funcție de ocupația fiecăruia. Astfel, pentru *oierit*, de exemplu, s-a recurs la un „cioban" autentic, pentru *morărit*, la un „morar" de meserie, iar pentru *albinărit*, la un „albinar" priceput.

Acest al V-lea volum al *Atlasului lingvistic al Munteniei și Dobrogei* aduce în câmpul investigației științifice un imens material dialectal inedit, care urmează a fi studiat și valorificat de abia de acum înainte, el oferind specialiștilor noi perspective de cercetare. În acest sens, un prim pas a fost făcut deja prin excerptarea din hărțile aflate în manuscris a unui bogat corpus de cuvinte regionale care au fost incluse în dicționarul graiurilor muntenești, aflat în curs de elaborare în cadrul Sectorului de dialectologie al institutului nostru.

Faptele de limbă prezentate în volumul de față facilitează, de asemenea, elaborarea unor studii de lexicologie romanică comparată, pe întreaga arie lingvistică romanică, de la Marea Neagră și până la Atlantic.

Spre a veni în sprijinul unor astfel de cercetări aprofundate, în volumul al V-lea se continuă procedeul de a indica prin *sigle*, pentru fiecare hartă în parte, *corespondențele* cu hărțile aparținând atlaselor din celelalte țări romanice surori.

Stabilirea acestor corespondențe s-a realizat cu sprijinul Fundației „Alexander von Humboldt" din Bonn, care a asigurat deplasările pe care le-am efectuat în Germania la invitația Institutului „Deutscher Sprachatlas" al Universității din Marburg, renumit centru internațional de dialectologie, unde sunt reunite toate atlasele lingvistice europene și unde am avut posibilitatea de a confrunta și de a stabili, pentru fiecare hartă din atlasul nostru, *corespondențele* cu celelalte atlase lingvistice romanice.

Sperăm ca și volumul de față (penultimul din serie), care reprezintă o nouă realizare a dialectologiei românești, să se bucure de o bună primire în rândul specialiștilor din țară și din străinătate.

Elaborarea și publicarea acestui al V-lea volum al *Atlasului lingvistic al Munteniei și Dobrogei* s-au bucurat, la fel ca și volumele anterioare, de sprijinul moral și material al conducerii Academiei Române, precum și al Institutului de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti", iar Editura Academiei Române și tipografia „MAGIC PRINT" (Onești, jud. Bacău) au asigurat bune condiții de publicare.

Tuturor le exprimăm întreaga noastră gratitudine.

București, iulie 2007 TEOFIL TEAHA

PRÉFACE

Le cinquième volume de **Atlasul lingvistic român pe regiuni. Muntenia și Dobrogea [Atlas linguistique roumain par régions. Munténie et Dobroudja] (ALRR – Munt. Dobr.)** contient dans sa structure le matériel dialectal enregistré dans les enquêtes sur place à l'aide des questionnaires *spéciaux* (questions n°s 2001 – 2543).

Dans sa première partie, ce volume est composé de 116 *cartes linguistiques*, qui sont groupées dans les chapitres suivants: l'AGRICULTURE (c. n°s 588 – 667); l'ÉLEVAGE DES MOUTONS (c. n°s 668 – 683); les MÉTIERS (la fabrication des roues, la tonnellerie, la boiserie, la menuiserie, la maçonnerie, la quincaillerie, la pelleterie, la poterie) (c. n°s 684 – 703).

La seconde partie du volume contient les *listes* à matériel non-cartographié (MN), représentées sur un nombre de 135 *planches*. C'est ici que sont reproduites, de façon *exhaustive*, les réponses aux questions contenues dans les questionnaires spéciaux: VITICULTURE, APICULTURE, INDUSTRIE CHANVRIÈRE, MEUNERIE, tandis que les réponses aux questionnaires AGRICULTURE, ÉLEVAGE DES MOUTONS, MÉTIERS y sont représentées seulement dans la mesure où elles n'ont pas constitué l'objet de quelque carte comprise dans la première partie du volume.

Une nouvelle distribution des obligations assumées dans le cadre du programme de recherche de l'Institut s'est imposée à la suite de la diminution du nombre des chercheurs qui formaient au début l'équipe de l'Atlas. En même temps, les efforts pour élaborer et achever en temps utile et en bonnes conditions cette vaste œuvre d'intérêt national, fondamentale pour la dialectologie roumaine, ont dû être intensifiés.

La cartographie des *cartes linguistiques* a été effectuée grâce à l'effort soutenu des cartographes du département de dialectologie: Elena Scornea, Lucia Marinescu et Gica Drăgan, doublé d'une bonne exécution graphique, nonobstant le temps relativement court assigné à cette opération (seulement trois ans: 2005–2007).

La version électronique des *listes* à matériel non-cartographié (MN) a été réalisée intégralement par Bogdan Marinescu, qui l'a achevée d'une façon excellente et rigoureuse.

Tout le processus de rédaction, cartographie et correction des *cartes linguistiques* et des *planches* où sont reproduites des listes à matériel *non-cartographié*, aussi bien que la révision finale et la préparation définitive en vue de l'impression du présent volume sont l'œuvre du coordinateur de l'atlas.

Dans le but de gagner du temps dans la cartographie de telle ou telle carte, en réduisant ainsi la période nécessaire pour l'exécution des cartes, on a renoncé tant au procédé de reproduire les listes à matériel non-cartographié par écriture manuelle due aux cartographes qu'à l'emplacement de ces listes dans l'espace libre existant au dehors du périmètre des cartes.

La diminution du temps assigné à l'exécution de chaque carte a été favorisée par le fait que certaines questions contenues dans les questionnaires spéciaux ont été omises par les enquêteurs dans quelques-unes des localités du réseau cartographique de l'atlas. Suivant l'existence ou l'absence de telle ou telle occupation ou coutume traditionnelle dans telle ou telle localité, chaque enquêteur a eu la liberté de décider soit d'employer, soit de renoncer à un certain questionnaire spécial. C'est ainsi que s'explique l'apparition d'une petite barre horizontale (–) remplaçant souvent, sur une carte, la réponse, montrant que la question correspondante n'a pas été posée dans le point cartographique où se trouve ce signe.

Nous ajoutons le détail que dans chaque localité enquêtée on a eu recours, selon le cas, à plusieurs informateurs, compte tenu des métiers qu'ils pratiquaient. De sorte que pour l'*élevage des moutons* on a choisi un berger authentique, pour la *meunerie* un meunier et pour l'*apiculture* un éleveur d'abeilles industrieux.

Ce cinquième volume de l'Atlas linguistique de la Munténie et de la Dobroudja amène dans le champ de l'investigation scientifique une quantité immense de matériel dialectal inédit, qui commencera à être étudié et valorifié à partir de ce moment, ouvrant aux spécialistes de nouvelles perspectives de recherche. Un premier pas dans cette direction a été déjà fait par le dépouillement des cartes manuscrites dans le but d'en extraire le riche corpus de mots régionaux qui ont été inclus dans le dictionnaire des parlers de Munténie, en train d'élaboration dans le département de dialectologie de notre institut.

Les faits de langue qui sont à trouver dans le présent volume facilitent aussi l'élaboration des études de lexicologie romane comparée, rendant possible la comparaison sur toute l'étendue du domaine roman, à partir de la Mer Noire jusqu'à l'Atlantique. Au profit de telles recherches approfondies, le présent volume continue le procédé qui consiste à marquer à l'aide des *sigles*, pour chaque carte, les *correspondances* avec les cartes homologues des atlas des autres pays romans.

L'établissement de ces correspondances à été effectué grâce à l'appui de la Fondation „Alexander von Humboldt" de Bonn, qui a soutenu nos déplacements en Allemagne à l'invitation de l'Institut „Deutscher Sprachatlas" de l'Université de Marburg, important centre international de dialectologie, où se trouvent réunis tous les atlas linquistiques européens, ce qui nous a permis de confronter et d'établir les *correspondances* avec les autres atlas linguistiques romans pour chacune des cartes de notre atlas.

Nous espérons que le présent volume (le pénultième de sa série) – qui représente une nouvelle réalisation de la dialectologie roumaine – jouira aussi d'un bon accueil dans le monde scientifique de ce domaine.

L'élaboration et la publication de ce V^{e} volume de L'Atlas linguistique de la Munténie et de la Dobroudja ont été, tout comme les volumes antérieurs, appuyées moralement et pratiquement par la direction de l'Académie Roumaine aussi bien que par l'Institut de Linguistique „Iorgu Iordan – Al. Rosetti", tandis que l'Édition de l'Académie Roumaine et l'imprimerie „MAGIC PRINT" (Onești, dép. de Bacău) ont assuré de bonnes conditions de publication.

Nous exprimons ici notre pleine gratitude envers tous.

Bucarest, juillet 2007 TEOFIL TEAHA

CUPRINS

SOMMAIRE

I. HĂRȚI LINGVISTICE

AGRICULTURĂ

OIERIT

MESERII

II. PLANȘE CU MATERIAL LINGVISTIC NECARTOGRAFIAT (MN)

AGRICULTURĂ

APICULTURĂ

OIERIT

MORĂRIT

LISTA
localităților anchetate
(cu corespondențele dintre ALRR–Munt. Dobr., ALR I, ALR II și WLAD)

Nr. crt.	*Comuna, satul*	*Județul*	*Nr. cartografic din*		
			ALRR – Munt.Dobr.	*ALR*	*WLAD*
1.	Boişoara	Vâlcea	671	I, 795	
2.	Perişani, Băiaş	Vâlcea	672		326
3.	Arefu	Argeş	673	I, 782	
4.	Nucşoara	Argeş	674	II, 784	
5.	Albeştii de Muscel	Argeş	675	I, 770	
6.	Lereşti	Argeş	676		
7.	Rucăr	Argeş	677		
8.	Berislăveşti, Dângeşti	Vâlcea	678		
9.	Cepari	Argeş	679		
10.	Muşăteşti	Argeş	680		
11.	Boteni	Argeş	681		
12.	Cetățeni, Cetățeni-Vale	Argeş	682		
13.	Budeşti, Bercioiu	Vâlcea	683	I, 803	
14.	Băiculeşti, Tutana	Argeş	684	I, 780	
15.	Mălureni	Argeş	685		
16.	Stâlpeni, Pițigaia	Argeş	686	I, 776	
17.	Cotmeana	Argeş	687		
18.	Colibaşi	Argeş	688		
19.	Poiana Lacului, Păduroiu din Deal	Argeş	689	I, 792	
20.	Oarja	Argeş	690		
21.	Dragodana	Dâmbovița	691		
22.	Hulubeşti	Dâmbovița	692		
23.	Ludeşti, Scheiu de Sus	Dâmbovița	693		
24.	Tătărani, Gheboieni	Dâmbovița	694		
25.	Brăneşti	Dâmbovița	695		
26.	Voineşti, Gemenea-Brătuleşti	Dâmbovița	696		
27.	Runcu, Siliştea	Dâmbovița	697	I, 768	
28.	Valea Lungă-Cricov	Dâmbovița	698	II, 762	
29.	I.L. Caragiale, Ghirdoveni	Dâmbovița	699		
30.	Comişani, Lazuri	Dâmbovița	700	I, 760	
31.	Şirna, Varnița	Prahova	701		
32.	Măneşti, Coada Izvorului	Prahova	702		
33.	Filipeştii de Pădure, Dițeşti	Prahova	703		
34.	Păuleşti	Prahova	704	I, 748	
35.	Băneşti	Prahova	705		
36.	Talea	Prahova	706		
37.	Şotrile	Prahova	707		
38.	Valea Doftanei, Trăisteni	Prahova	708	I, 764	
39.	Măneciu-Pământeni	Prahova	709		
40.	Bertea	Prahova	710		
41.	Ceraşu, Slon	Prahova	711		
42.	Starchiojd, Bătrâni	Prahova	712	I, 740	
43.	Predeal-Sărari, Tulburea	Prahova	713		
44.	Chiojdeanca, Nucet	Prahova	714		
45.	Plopu	Prahova	715		
46.	Fântânele	Prahova	716	I, 744	
47.	Albeşti-Paleologu, Cioceni	Prahova	717		
48.	Balta Doamnei	Prahova	718	I, 746	
49.	Ciorani	Prahova	719		
50.	Boldeşti-Grădiştea	Prahova	720		
51.	Andreiaşu de Jos	Vrancea	721		
52.	Vârteşcoiu, Beciu	Vrancea	722		
53.	Poiana Cristei, Podu Lacului	Vrancea	723		
54.	Jitia	Vrancea	724	I, 595	
55.	Urecheşti	Vrancea	725		
56.	Milcovul, Gologanu	Vrancea	726		
57.	Tătăranu, Bordeasca Veche	Vrancea	727		
58.	Măicăneşti, Râmniceni	Vrancea	728		574
59.	Nămoloasa-Sat	Galați	729		
60.	Siriu	Buzău	730		
61.	Gura Teghii	Buzău	731	I, 735	
62.	Lopătari, Luncile	Buzău	732		
63.	Ciorăşti, Mihălceni	Vrancea	733		
64.	Nehoiu, Nehoiaşu	Buzău	734		
65.	Odăile	Buzău	735		
66.	Murgeşti	Buzău	736		
67.	Salcia Tudor, Ariciu	Buzău	737		
68.	Siliştea, Cotu Lung	Buzău	738		613
69.	Zărneşti, Vadu Soreşti	Buzău	739		
70.	Boldu	Buzău	740	I, 708	

71. Gemenele	Brăila	741		
72. Vădeni, Baldovineşti	Brăila	742		
73. Pătârlagele, Muscel	Buzău	743		
74. Măgura	Buzău	744		
75. Galbenu	Brăila	745		
76. Mircea Vodă, Deduleşti	Brăila	746		
77. Merei, Gura Sărăţii	Buzău	747	II, 728	
78. Săgeata	Buzău	748	I, 710	
79. Gropeni	Brăila	749		597
80. C.A.Rosetti, Bălteni	Buzău	750		
81. Viziru	Brăila	751	I, 700	
82. Movila Banului, Limpeziş	Buzău	752		
83. Zăvoaia	Brăila	753		608
84. Stăncuţa, Stanca	Brăila	754		598
85. Padina	Buzău	755		
86. Dănicei, Dealu Lăunele	Vâlcea	756		
87. Olanu	Vâlcea	757		
88. Topana	Olt	758		
89. Vultureşti, Dienci	Olt	759		
90. Spineni, Alunişu	Olt	760		
91. Poboru	Olt	761		
92. Verguleasa, Dumitreşti	Olt	762	I, 805	
93. Lunca Corbului, Pădureţi	Argeş	763		
94. Scorniceşti, Negreni	Olt	764	II, 791	
95. Teslui, Comăniţa	Olt	765		
96. Hârseşti	Argeş	766		
97. Valea Mare, Bărca	Olt	767		
98. Bârla, Mozăceni-Vale	Argeş	768		
99. Movileni	Olt	769	I, 890	
100. Milcov, Ulmi	Olt	770		
101. Balaci	Teleorman	771		
102. Izvoarele	Olt	772		
103. Nicolae Titulescu	Olt	773		
104. Stoicăneşti	Olt	774		
105. Mihăieşti	Olt	775		
106. Radomireşti, Călineşti	Olt	776		
107. Plosca	Teleorman	777		
108. Plopii-Slăviteşti	Teleorman	778		
109. Salcia	Teleorman	779		
110. Lunca, Saelele	Teleorman	780		
111. Furculeşti	Teleorman	781		
112. Crângu, Dracea	Teleorman	782		
113. Ciuperceni, Poiana	Teleorman	783	I, 898	
114. Piatra	Teleorman	784		
115. Suhaia	Teleorman	785		
116. Leordeni, Budişteni	Argeş	786	I, 786	
117. Răteşti, Tigveni	Argeş	787		
118. Rociu, Gliganu de Sus	Argeş	788		
119. Vişina, Răscăeţi	Dâmboviţa	789		
120. Recea, Recea de Sus	Argeş	790	I, 790	
121. Şelaru, Fierbinţi	Dâmboviţa	791		
122. Poeni, Cătunu	Teleorman	792		
123. Gratia	Teleorman	793		
124. Tătărăştii de Sus	Teleorman	794		
125. Blejeşti, Baciu	Teleorman	795		
126. Zâmbreasca	Teleorman	796		
127. Talpa, Talpa-Bâscoveni	Teleorman	797		
128. Mereni, Merenii de Jos	Teleorman	798		
129. Drăcşănei	Teleorman	799		
130. Moşteni	Teleorman	800		
131. Vârtoape, Vârtoapele de Sus	Teleorman	801		
132. Drăgăneştii de Vede	Teleorman	802	I, 896	
133. Orbeasca, Lăceni	Teleorman	803		
134. Mavrodin	Teleorman	804		
135. Toporu	Teleorman	805		
136. Mârzăneşti, Teleormanu	Teleorman	806		
137. Ţigăneşti	Teleorman	807	I, 900	
138. Cervenia	Teleorman	808		
139. Pietroşani	Teleorman	809	I, 922	
140. Zimnicea	Teleorman	810	II, 899	
141. Nucet	Dâmboviţa	811		
142. Finta, Gheboaia	Dâmboviţa	812		
143. Cornăţel, Bolovani	Dâmboviţa	813		
144. Mătăsari, Teţcoiu	Dâmboviţa	814		
145. Butimanu, Sterianu de Sus	Dâmboviţa	815		
146. Conţeşti, Mereni	Dâmboviţa	816		
147. Ulieşti	Dâmboviţa	817		
148. Odobeşti, Zidurile	Dâmboviţa	818		
149. Brezoaele, Brezoaia	Dâmboviţa	819		
150. Crevedia	Dâmboviţa	820		
151. Crevedia Mare	Giurgiu	821		
152. Militari	Municipiul Bucureşti	822	I, 934	
153. Bucşani, Uieşti	Giurgiu	823		
154. Mihăileşti	Giurgiu	824	I, 932	
155. Comana	Giurgiu	825		
156. Ghimpaţi, Sălcioara	Giurgiu	826	II, 928	
157. Stoeneşti	Giurgiu	827		
158. Radovanu	Călăraşi	828		
159. Drăgăneşti-Vlaşca	Teleorman	829	I, 926	
160. Băneasa	Giurgiu	830		
161. Greaca	Călăraşi	831		
162. Chirnogi	Giurgiu	832		
163. Frăteşti	Giurgiu	833	I, 940	
164. Putineiu	Giurgiu	834		
165. Vedea, Malu	Giurgiu	835		
166. Ciocârlia	Ialomiţa	836		
167. Grindu	Ialomiţa	837	I, 725	
168. Miloşeşti	Ialomiţa	838		
169. Valea Ciorii	Ialomiţa	839		
170. Ciolpani	Ilfov	840		
171. Dridu	Ialomiţa	841		
172. Giurgeni	Ialomiţa	842	II, 705	
173. Grădiştea	Ialomiţa	843		
174. Bărcăneşti	Ialomiţa	844		
175. Sf. Gheorghe	Ialomiţa	845		
176. Căzăneşti	Ialomiţa	846	II, 723	
177. Amara	Ialomiţa	847		
178. Săveni, Frăţileşti	Ialomiţa	848		
179. Baloteşti	Ilfov	849		
180. Bucu	Ialomiţa	850		
181. Făcăeni	Ialomiţa	851	I, 695	
182. Drăgoeşti	Ialomiţa	852		
183. Ciulniţa, Poiana	Ialomiţa	853	I, 720	
184. Ştefăneştii de Jos	Ilfov	854	II, 769	
185. Albeşti	Ialomiţa	855		
186. Tămădău Mare	Călăraşi	856	I, 727	
187. Dor Mărunt	Călăraşi	857		
188. Stelnica	Ialomiţa	858		
189. Perişoru	Călăraşi	859		
190. Gurbăneşti	Călăraşi	860		
191. Vâlcelele	Călăraşi	861		
192. Plătăreşti, Podu Pitarului	Călăraşi	862		
193. Borcea	Călăraşi	863		
194. Sohatu	Călăraşi	864		
195. Ulmu	Călăraşi	865	I, 960	
196. Unirea	Călăraşi	866	I, 980	604
197. Mânăstirea	Călăraşi	867		
198. Grădiştea	Călăraşi	868		
199. Roseţi	Călăraşi	869		605
200. Ulmeni	Călăraşi	870		
201. I.C. Brătianu	Tulcea	871		
202. C.A. Rosetti	Tulcea	872	I, 675	
203. Luncaviţa	Tulcea	873		581
204. Somova	Tulcea	874	II, 682	583
205. Niculiţel	Tulcea	875	I, 684	582
206. Turcoaia	Tulcea	876		595
207. Frecăţei, Cataloi	Tulcea	877		584
208. Mahmudia, Beştepe	Tulcea	878	I, 677	
209. Crişan	Tulcea	879		
210. Valea Nucarilor, Agighiol	Tulcea	880		
211. Dăeni	Tulcea	881	I, 690	
212. Topologu	Tulcea	882		
213. Sarichioi, Enisala	Tulcea	883	I, 679	
214. Ceamurlia de Jos, Lunca	Tulcea	884		
215. Ciobanu	Constanţa	885		591
216. Saraiu, Dulgheru	Constanţa	886		
217. Cogealac, Râmnicu de Jos	Constanţa	887		
218. Crucea, Băltăgeşti	Constanţa	888		
219. Târguşor	Constanţa	889		
220. Seimenii Mari	Constanţa	890		588
221. Mihail Kogălniceanu, Sibioara	Constanţa	891	I, 988	
222. Rasova, Cochirleni	Constanţa	892	I, 986	586
223. Aliman, Dunăreni	Constanţa	893		
224. Peştera	Constanţa	894		
225. Ostrov	Constanţa	895		593
226. Băneasa	Constanţa	896	I, 894	589
227. Adamclisi	Constanţa	897		
228. Topraisar	Constanţa	898	II, 987	
229. Chirnogeni	Constanţa	899		
230. Limanu	Constanţa	900	I, 990	

INDICE ALFABETIC AL CUVINTELOR-TITLU

I. HĂRŢI LINGVISTICE

Dăm mai jos, în ordine alfabetică, lista semnelor întrebuințate în transcrierea fonetică a materialului *NALR*. Sistemul de notare folosit are la bază sistemul *Atlasului lingvistic român*, cu unele completări.

După semnul egalității, indicăm, pentru semnele folosite de noi, corespondentul cel mai apropiat în sistemul de transcriere al *Asociației fonetice internaționale*, publicat de D. Jones în *Lautzeichen und ihre Anwendung in verschiedenen Sprachgebieten* (Berlin, 1928, p. 18–27).

a (cea mai deschisă vocală din seria centrală : a...ă...î) în munt. cap = între a și ɑ.

å (cea mai deschisă vocală din seria posterioară : å...o...u) în istr. cåp = ɒ.

ạ (a cu nuanță posterioară) în băn. cạp = ɑ.

ä (cea mai deschisă vocală din seria anterioară : ä...e...i) în bucov. päle 'piele' = æ.

ą (a cu nuanță anterioară) în munt. steą 'stea' = a.

ą̣ (a închis) în olt. mą̣ (adv.).

ă (vocală cu deschidere mijlocie din seria centrală) în munt. păr = ə.

ặ (ă deschis) în mold. bărbắt = ɐ.

ă̱ (ă închis) în olt. pînă = între ə și ɨ, dar mai aproape de ə.

ă̂ (vocală din seria centrală, între ă și î, mai aproape de î) în mold. căsă = între ə și ɨ.

b (oclusivă bilabială sonoră) în munt. bun = b.

c (oclusivă velară surdă) în munt. corb, semn întrebuințat înaintea vocalelor a, å, ă, î, o, ǒ, u, ŭ, înaintea consoanelor sau la sfîrșitul cuvintelor = k.

č (africată alveolo-palatală surdă, al cărei element fricativ este un š) în munt. čără 'ceară' = între tɕ și tʃ.

ć (africată alveolo-palatală, cu nuanță mai palatală) în trans. ćur 'ciur' = între tɕ și tʃ, dar mai aproape de tɕ.

ć (africată alveolo-palatală surdă, al cărei element fricativ este un ś, corespunzând sonorei ǵ) în băn. frăće 'frate' = tɕ.

č (africată palato-alveolară surdă, al cărei element fricativ este un ș, corespunzător sonorei ǧ) în maram. čăr 'cer' = tʃ.

d (oclusivă dentală sonoră) în munt. dor = d.

d́ (oclusivă dentală sonoră puțin palatalizată) în mold. ŭnd́e 'unde' = între d și ɖ.

ď (oclusivă alveolo-palatală sonoră) în mold. ďin 'din' = între ɖ și ɟ [cf. ť].

ď (oclusivă palatală sonoră) în trans. ďin 'din' = ɟ.

ḍ (oclusivă cacuminală sonoră, corespunzând surdei ṭ) în trans. crúḍă = ɖ.

ʒ (africată dentală sonoră) în mold. ʒic 'zic' = dz.

ǯ (africată alveolo-palatală sonoră, al cărei element fricativ este un ź, corespunzând surdei ć) în băn. ǯes 'des' = dʑ.

δ (fricativă interdentală sonoră, corespunzând surdei ϑ) în arom. δáră 'zară' = ð.

e (vocală cu deschidere mijlocie, din seria anterioară) în munt. veʃ = e.

ẹ (e semideschis) în olt. vẹde = între e și ɛ.

ę (e deschis) în trans. vęde = ɛ.

ę̈ (ę și mai deschis, în bucov. vę̈de 'vede' = între ɛ și æ.

ẹ̣ (e închis) în mold. vẹdẹ = e (închis).

ẹ (ẹ și mai închis) în mold. vẹdẹ = între e și i.

ė (vocală centrală cu nuanță anterioară, între ă și e) în băn. făćė 'face' = între ə și e.

ȩ (ę deschis, între ę și ę) în trans. așȩ 'așa' = între ə și ɛ

f (fricativă labio-dentală surdă) în munt. fin = f.

g (oclusivă velară sonoră) în munt. gol = g.

ǵ (africată alveolo-palatală sonoră, al cărei element fricativ este un ź) în munt. ǵer 'ger' = între dʑ și dʒ.

ǧ (africată palato-alveolară sonoră, al cărei element fricativ este un ǰ, corespunzând surdei č) în maram. ǧăr 'ger' = dʒ.

ĝ (oclusivă velară sonoră palatalizată, corespunzând surdei ḱ) în munt. ĝem 'ghem' = gʲ.

γ (fricativă velară sonoră, corespunzând surdei χ) în istr. γúră 'gură' = ɣ.

h (fricativă laringală surdă) în trans. hắină 'haină' = h.

ḥ (fricativă laringală sonoră) în trans. ḥóḥot 'hohot' = ɦ.

ĥ (fricativă palatală surdă, corespunzând sonorei y) în munt. ĥir 'fir' = ç.

χ (fricativă velară surdă, corespunzând sonorei γ) în munt. χáină 'haină' = x.

i (vocala cea mai închisă din seria anterioară) în munt. fir = i.

ị (i deschis) în mold. márị 'mare' = ɪ.

î (vocala cea mai închisă din seria centrală) în munt. cînd = ɨ.

ï (vocală centrală cu nuanță anterioară între i și î) în trans. rîŭ 'rău' = ɪ.

j (fricativă palato-alveolară sonoră, corespunzând surdei ș) în trans. jar 'jar' = ʒ.

j́ (j puțin muiat, corespunzând surdei ș́) în olt. júgǵ.

ĵ (j muiat, corespunzând surdei ś) în munt. ĵug 'jug' = între ʒ și ʑ.

k (oclusivă velară surdă, identică cu c. Semnul se întrebuințează numai înaintea lui e și i) în băn. kip 'chip' = k.

ḱ (oclusivă velară surdă puțin palatalizată) în munt. ḱip 'chip' = între k și ķ.

ḱ (oclusivă velară surdă palatalizată, corespunzând sonorei ĝ (în mold. ḱićór 'picior' = ķ.

l (laterală alveolară) în munt. pălắrịă 'pălărie' = l.

ĺ (l puțin palatalizat) în trans. jĭĺe 'ele' = ļ.

ľ (laterală palatală) în arom. ľíŭ 'fiu' = ʎ.

ł (laterală velară) în maram. cał 'cal' = ɫ.

m (oclusivă nazală bilabială) în munt. măsă = m.

ɱ (nazală labio-dentală, cu ocluziune incompletă, urmată de f, v) în munt. îɱvắț 'învăț' = ɱ.

n (oclusivă nazală dentală) în munt. mînă = n.

ń (oclusivă nazală dentală puțin palatalizată) în mold. pîńi 'pâine' = ŋ.

ñ (oclusivă nazală palatală) în mold. ñel 'miel' = ɲ.

ṇ (nazală cu ocluziune incompletă, urmată de constrictive și lichide) în munt. îṇșír 'înșir'.

ⁿ (nazală slăbită, urmată de consoană) în trans. mⁿúnte 'munte'.

ŋ (nazală velară, urmată de c (k), g) în munt. îŋcă = ŋ.

ň sau ñ (nazală dentală, de durată mai scurtă, vălul palatului necoborînd îndeajuns, mai ales pentru ñ), în pronunțarea lui n intervocalic la moți : cîňi, cîñi 'câine'.

o (vocală cu deschidere mijlocie din seria posterioară) în munt. pot = o.

ǫ (o semideschis) în olt. dǫrm.

ǫ (o deschis) în trans. pǫťe 'poate' = ɔ.

ǫ (o și mai deschis) în olt. dǫᵘo 'două'.

ö (vocală anterioară labială, cu deschidere mijlocie, cu nuanță închisă) în magh. cör 'cero' = ø.

p (oclusivă bilabială surdă) în munt. per = p.

r (vibrantă apicală alveolară) în munt. rar = r.

r̄ (r cu mai multe și mai puternice vibrații) în trans. r̄ŭ 'rău'.

r̄ (r cu și mai multe vibrații) în trans. r̄ŭ 'rău'.

ρ (r uvular) în arom. (la fărșeroți) gúpă 'gură' = R.

ρ̄ (r uvular cu mai multe vibrații) în arom. (la fărșeroți) vę́ρ̄ă 'vară'.

ŕ (r apical cu o singură vibrație, foarte slabă) la moți, în cír̨ 'câine' = r.

ŕ (r puțin muiat) în olt. tŕéčę 'trece'.

ŕ (r muiat) în trans. învǎțǎtóŕ 'învățător' = r.

r (r bilabial) în interjecția munt. tr̄ cu care se opresc caii.

s (fricativă dentală surdă) în munt. sórě = s.

ś (fricativă alveolo-palatală surdă muiată, corespunzând sonorei ź) în băn. fę́śe 'face' = ç.

ś (fricativă alveolo-palatală surdă, aproape identică cu ś, dar cu o articulație puțin posterioară, corespunzând sonorei ź) în mold. fę́śi 'face' = ç.

ș (fricativă palato-alveolară surdă, corespunzând sonorei j) în mold. și 'și' = ʃ.

ș̄ (ș pronunțat mai puternic, dând impresia unui ș mai lung) în mold. ș̄i 'și'.

ș́ (ș puțin muiat, corespunzând sonorei j́) în olt. așáză 'așază'.

ș́ (ș muiat, corespunzând sonorei j́) în munt. ușǎ 'ușa' = între ʃ și ç.

t (oclusivă dentală surdă) în munt. tátǎ = t.

ť (oclusivă dentală surdă puțin palatalizată) în mold. múnťe = ţ.

ť (oclusivă palatală surdă) în mold. fráťe = între ţ și c [cf. ď].

ť (oclusivă palatală surdă) în trans. fráťe = c.

ţ (oclusivă cacuminală surdă, corespunzând sonorei ḑ) în trans. clópoţ = ţ.

ϑ (fricativă interdentală surdă, corespunzând sonorei δ) în arom. năϑęámă 'puțin' = θ.

ț (africată dentală surdă) în munt. țin = ts.

u (vocala cea mai închisă din seria posterioară) în munt. bun = u.

ų (u deschis) în olt. p-ų́rmă 'pe urmă'.

ū (vocală centrală cu nuanță posterioară, între î și u) în olt. dū́pă = între ɨ și u.

ü (vocală anterioară, labială închisă) în magh. fül 'ureche' = y.

v (fricativă labiodentală sonoră) în munt. vérǎ = v.

w (fricativă bilabială sonoră) în ucrain. (la huțuli) wodǎ 'apă' = w.

z (fricativă dentală sonoră) în munt. zac = z.

ź (fricativă alveolo-palatală sonoră corespunzând surdei ś) în băn. źę́nă 'geană' = ʑ.

ź (fricativă alveolo-palatală sonoră corespunzând surdei ś) în mold. źę́nă 'geană' = ʑ.

y (fricativă palatală sonoră, corespunzând surdei h́) în trans. yę́rme 'vierme' = j (fricativ).

SEMNE DIACRITICE

~ (deasupra vocalelor) nazalitate: õ = õ

˜ (deasupra vocalelor) seminazalitate: ȫ

˳ (sub vocale sau consoane sonore) asurzire: i̥, r̥ = i̥ r̥

˳ (sub vocale sau consoane sonore) sonoritate redusă: ḁ

. (sub vocale) închidere: ẹ

.. (sub vocale) închidere mai mare: e̤

˛ (sub vocale) deschidere: ę

˛ (sub vocale) deschidere mai mare: ǫ

˛ (sub vocale) semideschidere ę

ˇ (deasupra consoanelor c și g): č africată surdă, între ć și č; ǧ africată sonoră între ǵ și ǧ

ʼ (înaintea vocalelor) oclusivă glotală (coup de glotte): ʼe = ʔe

ʻ după oclusive, arată o explozie mai puternică, în olt. patʻ 'pat'

˳ (sub consoane) consoană silabică: n̥ = n̩

˯ (sub vocale) arată că vocala constituie elementul consonantic al unui diftong: u̯ 'în dau̯' = ŭ

⌢ (deasupra vocalelor) arată că două vocale formează un diftong cu elemente egale, în trans. to͡ate

´ (deasupra unei vocale sau a unui diftong) accent principal: véde, tų́áte = 'vede, 'tŭote

˝ (deasupra unei vocale) accent dinamic mai puternic, mai ales în fraze: nű vręau

` (deasupra unei vocale) accent secundar: sǎ̀nǎtáte = ˌsenə'tate

¯ (deasupra unei vocale, lichide sau fricative) lungime: ō, r̄, s̄

˘ (deasupra unei vocale) scurtime: ŭ

˒ (sub o nazală) arată că articulația nazalei nu e completă, ci analoagă constrictivei următoare: ịṃvǎț = ɨ ɱ'vəts

e/ę ă/ą ǎ/â etc. arată nuanțe vocalice intermediare

z/s d/ḑ s/z etc. arată nuanțe consonantice intermediare

ⁱ ᵘ ᵃ ʰ etc. (la umărul literei precedente) arată sunete slab perceptibile

ᵒ ᵇ ᵃ etc. arată sunete și mai slab perceptibile

ᵒ ᵇ ᵃ etc. arată sunete extrem de slab perceptibile

ALTE SEMNE

-	se întrebuinţează ca în ortografia oficială: *dǻ-ťĕ la drįápta, n-a văzút.*
–	înlocuieşte silabele dinaintea accentului cuvântului, reproduse în forma anterioară: *tîrnăcóp; – cǫ́ápe.*
–	sub litere sau sub cuvinte, arată că anchetatorul a auzit bine sunetele sau cuvintele subliniate, deşi acestea par neobişnuite. Cuvintele subliniate în NOTE sunt reproduse în transcriere fonetică.
–	pusă în locul unui răspuns, arată că în punctul respectiv n-a fost pusă întrebarea.
‿	leagă două sau mai multe cuvinte care formează un singur grup fonetic: *saį‿ĭ‿sus* 'sai în sus'.
_	arată că anchetatorul n-a auzit clar sunetele astfel subliniate.
~	înlocuieşte forma precedentă.
	puse în urma sau înaintea unui răspuns, arată că el nu este complet. Completarea este de obicei dată în NOTE.
+	pusă după un răspuns, trimite la NOTE, de obicei sub II şi numai în cazuri rare sub III.
?	pus în locul unui răspuns, arată că informatorul n-a ştiut să răspundă; dacă urmează totuşi un răspuns, acesta a fost dat după ezitare.
#	pus în locul unui răspuns, arată că informatorul a declarat că nu există termenul întrebat.
∞	pus în locul sau înaintea unui răspuns, arată că obiectul sau obiceiul întrebat nu există în localitate.
,	separă variante lexicale.
;	separă forme gramaticale diferite ale aceluiaşi cuvânt: singularul de plural, forma articulată de cea nearticulată, persoana I de a II-a.
„ "	între aceste ghilimele sunt reproduse explicaţiile sau completările date de informatori, de obicei netranscrise fonetic şi literarizate.
‹ ›	între aceste ghilimele se dă traducerea literară a răspunsurilor româneşti sau traducerea românească a răspunsurilor din limbile minorităţilor naţionale.
( )	între aceste paranteze sunt reproduse, pe hartă sau în NOTE, explicaţii sau completări, transcrise fonetic, date de informatori.
[ ]	între aceste paranteze se dau completările sau observaţiile anchetatorilor sau ale redactorilor; sub titlul hărţii, cifrele puse între aceste paranteze reprezintă numărul întrebării din chestionar.
[k]	pus înaintea unui răspuns, arată că informatorul s-a corectat.
[σ]	pus înaintea unui răspuns, arată că termenul a fost sugerat de anchetator.
[ε]	arată că informatorul a ezitat înainte de a da răspunsul.
[?]	pus după un răspuns, arată că anchetatorul se îndoieşte de exactitatea răspunsului înregistrat.
[!]	pus după răspuns, arată că întrebarea sau răspunsul l-a făcut pe informator sau pe cei de faţă să râdă.
[*]	pus înaintea unui răspuns, arată că răspunsul a fost dat de un informator ocazional, căruia anchetatorul nu i-a notat numele.
[**]	arată un al doilea informator ocazional.
[I], [II], etc.	arată numărul informatorului din localitatea respectivă.

În NOTE:

sub I se arată cum a fost pusă întrebarea;

sub II sunt date explicaţiile sau completările primite de la informatori în legătură cu răspunsurile de pe hartă;

sub III sunt date observaţiile sau completările anchetatorilor sau ale redactorilor.

ABREVIERI

[a.], [art.] formă articulată
[acuz.] acuzativ
[adj.] adjectiv
[adv.] adverb
[AL] formă rostită repede (allegro)
[B] aşa zic bătrânii
[col.] colectiv
[cond.] condiţional
[conj.] conjunctiv
[D] întrebare directă
[f.] feminin
[F] aşa zic femeile
[gen.] genitiv
[ger.] gerunziu
[GEST] întrebare însoţită de gest
[h.] harta
[IMIT.] întrebare însoţită de imitarea acţiunii
[imper.] imperativ
[imperf.] imperfect
[imper. neg.] imperativ negativ
[INDIC.] întrebare completată prin indicarea obiectului
[ind. prez.] indicativ prezent
[inf.] infinitiv
[L] formă rostită rar
[m.] masculin
[m. m. c. perf.] mai mult ca perfect
[MN] material necartografiat
[n.] neutru
[part.] participiu
[perf. c.] perfect compus
[perf. s.] perfect simplu
[pl.] plural
[pl. a.] plural articulat
[pl. f.] plural feminin
[pl. m.] plural masculin
[pl. na.] plural nearticulat
[pl. tant.] plurale tantum
[plş.] planşă (cu MN)
[R] formă recentă
[s.] substantiv
[sg.] singular
[sg. a.] singular articulat
[sg. f.] singular feminin
[sg. m.] singular masculin
[sg. na.] singular nearticulat
[sg. tant] singulare tantum
[T] aşa zic tinerii
[V] formă veche
[viit.] viitor
[voc.] vocativ
[1], [2], [3] arată persoana I, a II-a, a III-a singular
[4], [5], [6] arată persoana I, a II-a, a III-a plural

ATLASE LINGVISTICE ROMÂNEŞTI ŞI ROMANICE

SIGLE

AIS – Karl Jaberg und Jakob Jud, *Sprach- und Sachatlas Italiens und der Südschweiz*, I-VIII, Zofingen, Rieger Co, 1928-1940; *Index*, Bern, 1960.

ALA – Antoni Griera, *Atlas lingüístic d'Andorra*, Andorra, 1960.

ALAL – Jean-Claude Potte, *Atlas linguistique et ethnographique de l'Auvergne et du Limousin*, I-III, Paris, CNRS, 1975-1992.

Alb – Gérard Taverdet, *Atlas linguistique et ethnographique de Bourgogne*, I-III, Paris, CNRS, 1975-1980.

ALBRAM – Gabriel Guillaume et Jean-Paul Chauveau, *Atlas linguistique et ethnographique de la Bretagne romane, de l'Anjou et du Maine (atlas linguistique armoricain)*, I-II, Paris, CNRS, 1975-1983.

ALC – Antoni Griera, *Atlas lingüístic de Catalunya*, I-V (1923-1939), VI-X (1962-1964), Barcelona; *Index*, a cura di Ch. Haesler, San Cugát del Vallés, 1964.

ALCB – Henri Bourcelot, *Atlas linguistique et ethnographique de la Champagne et de la Brie*, I-III, Paris, CNRS, 1966-1978.

ALCe – Pierrette Dubuisson, *Atlas linguistique et ethnographique du Centre*, I-III, Paris, CNRS, 1971-1982.

ALD – *Atlas linguistich dl lodin dolomitich y di dialec vejins*, I part, Hans Goebl (opus omne curavit), Wiesbaden, Reichert Verlag, 1998.

ALDC – Joan Veny, Lidia Pons i Griera, *Atles lingüístic del domini català*, vol. I: *Introducció. 1. El cos humà, Malalties*, Barcelona, 2001.

ALE – *Atlas Linguarum Europae*, Assen–Maastricht, Van Gorcum, I, 1-4, Roma, 1983-1990, I, 5, 6, Roma, 1998-2002.

ALEA – Manuel Alvar, con la colaboración de Antonio Llorente y Gregorio Salvador, *Atlas lingüístico y etnográfico de Andalucía*, I-VI, Granada, 1961-1963.

ALEANAR – Manuel Alvar, con la colaboración de Antonio Llorente, Tomás Buesa y Elena Alvar, *Atlas linguístico y etnográfico de Aragon, Navarra y Rioja*, I-XII, Madrid, 1979-1983.

ALEC – *Atlas lingüístico-etnográfico de Columbia*, vol. I, de Luis Flórez, José Joaquin Montes, Bogotà, 1981; vol. II, de Siervo Mora Monroy, José Joaquin Montes, 1982; vol. III, de María Luisa Rodriguez de Montes, 1982; vol. IV, de Jennie Figueroa Lorza, 1983; vol. VI, de Siervo Mora Monroy, Luis Flórez, José Joaquin Montes, 1983.

ALECant – Manuel Alvar, *Atlas lingüístico y etnográfico de Cantabria*, I-II, Madrid, 1995.

ALED – A. M. Melillo, *Atlante linguistico etnografico della Daunia*, I, Manfredonia, 1979.

ALEIC – Gino Bottiglioni, *Atlante linguistico etnografico italiano della Corsica*, I-IX, Pisa, 1933-1942.

ALEICan – Manuel Alvar, *Atlas lingüístico y etnográfico de las Islas Canarias*, I-III, Las Palmas, 1975-1978.

ALF – Jules Gilliéron et Edmond Edmont, *Atlas linguistique de la France*, fasc. 1-35, Paris, 1902-1910.

ALFC – Colette Dondaine, *Atlas linguistique et ethnographique de la Franche-Comté*, I-IV, Paris, CNRS, 1972-1991.

ALFCorse – Jules Gilliéron et Edmond Edmont, *Atlas linguistique de la France. Corse*, fasc. 1-4, Paris, 1914-1915.

ALG – Jean Séguy, avec la collaboration de Jacques Allières et Xavier Ravier, *Atlas linguistique de la Gascogne*, I-VI, Paris, CNRS, 1954-1973.

ALGa – Instituto da Lingua Galega, *Atlas lingüístico galego*, I, 1-2 (*Morfoloxia verbal*, por Francisco Fernández Rei), 1990; II (*Morfoloxia non verbal*, por Rosario Àlvarez Blanco), A CoruQa, 1996.

ALI – Matteo Bartoli, Benvenuto Terracini, Giuseppe Vidossi, Corrado Grassi, Arturo Genre, Lorenzo Massobrio (a cura di) et alii, *Atlante linguistico italiano*, Roma, Istituto Poligrafico e Zecca dello Stato, I, 1995; II, 1996; III, 1997.

AliA – Wolfgang Dahmen, Johannes Kramer, *Aromunischer Sprachatlas*, Atlasul lingvistic aromân, I-II, Hamburg, 1985-1992.

ALIFO – Marie-Rose Simoni-Aurembou, *Atlas linguistique et ethnographique de l'Île-de-France et de l'Orléanais*, I-II, Paris, CNRS, 1973-1978.

ALiR – *Atlas linguistique roman*, I, IIa, Istituto Poligrafico e Zecca dello Stato, Roma, 1996, 2001.

ALJA – Jean-Baptiste Martin et Gaston Tuaillon, *Atlas linguistique et ethnographique du Jura et des Alpes du Nord (Francoprovencal central)*, I-III, Paris, CNRS, 1971-1978.

ALLOc – Xavier Ravier, avec la collaboration de Jaques Boisgontier, Ernest Nègre, *Atlas linguistique et ethnographique du Languedoc occidental*, I-IV, Paris, CNRS, 1978-1986.

ALLOr – Jacques Boisgontier, avec la collaboration de Louis Michel et la participation de Jean-Marie Petit, *Atlas linguistique et ethnographique du Languedoc oriental*, I-III, Paris, CNRS, 1981-1984.

ALLR – Jean Lanher, Alain Litaize et Jean Richard, *Atlas linguistique et ethnographique de la Lorraine romane*, I-IV, Paris, CNRS, 1979-1988.

ALLy – Pierre Gardette, avec la collaboration de Paulette Durdilly, Simone Escoffier, Henri Girodet, Marguerite Gonon, Anne-Marie Vurpas-Gaillard, *Atlas linguistique et ethnographique du Lyonnais*, I-V, Paris, CNRS, 1950-1976.

ALM – *Atlasul lingvistic moldovenesc*, vol. I, partea I, *Fonetica*, de Rubin Udler; partea a II-a, *Fonetica*, de Rubin Udler; *Morfologia*, de Vasile Melnic, Chişinău, 1968; vol. II, partea I, *Lexicul*, de Victor Comarniţchi, Chişinău, 1972; partea a II-a, *Lexicul*, de Vasile Melnic şi Vasile Pavel, Chişinău, 1973.

ALMC – Pierre Nauton, *Atlas linguistique et ethnographique du Massif Central*, I-IV, Paris, CNRS, 1957-1963.

ALN – Patrice Brasseur, *Atlas linguistique et ethnographique normand*, I-III, Paris, CNRS, 1980-1984.

ALO – Geneviève Massignon et Brigitte Horiot, *Atlas linguistique et ethnographique de l'Ouest (Poitou, Aunis, Saintonge, Angoumois)*, I-III, Paris, CNRS, 1971-1983.

ALP – Jean-Claude Bouvier et Claude Martel, *Atlas linguistique et ethnographique de la Provence*, I-III, Paris, CNRS, 1975-1986.

ALPI – *Atlas lingüístico de la Peninsula Iberica*, I, *Fonética*, Madrid, CSIC, 1962.

ALPic – Fernand Carton, Maurice Lebégue, *Atlas linguistique de la Picardie*, I-II, Paris, CNRS, 1989-1998.

ALPO – Henri Guiter, *Atlas linguistique et ethnographique des Pyrénées orientales*, I, Paris, CNRS, 1966.

ALR I – Sever Pop, *Atlasul lingvistic român*, partea I, vol. I, Cluj, 1938; vol. II, Sibiu–Leipzig, 1942.

ALR II – Emil Petrovici, *Atlasul lingvistic român*, partea a II-a, vol. I, Sibiu – Leipzig, 1940-1942.

ALR II s. n. – Emil Petrovici, *Atlasul lingvistic român*, partea a II-a, serie nouă, redactor principal Ion Pătruţ, vol. I-VII, Bucureşti, Editura Academiei Române, 1956-1972.

ALRé – Michel Carayol, Robert Chaudenson, *Atlas linguistique de la Réunion*, I-III, Paris, CNRS, 1984-1996.

ALRM I – Sever Pop, *Micul atlas lingvistic român*, partea I, vol. I, Cluj, 1938; vol. II, Sibiu-Leipzig, 1942.

ALRM II – Emil Petrovici, *Micul atlas lingvistic român*, partea a II-a, vol. I, Sibiu–Leipzig, 1040.

ALRM II s. n. – Emil Petrovici, *Micul atlas lingvistic român*, partea a II-a, serie nouă, redactor principal Ion Pătruţ, vol. I-IV, [Bucureşti], 1956-1981.

ALRR-Bas. – Vasile Pavel, *Atlasul lingvistic român pe regiuni. Basarabia, nordul Bucovinei, Transnistria*, vol. I-IV, Chişinău, 1993-2002.

ALRR-Mar. – Petru Neiescu, Grigore Rusu, Ionel Stan, *Atlasul lingvistic român pe regiuni. Maramureş*, vol. I-IV, [Bucureşti], Editura Academiei Române, 1969-1997.

ALRR-Munt. Dobr. – Teofil Teaha (coordonator), Mihai Conţiu, Ion Ionică, Paul Lăzărescu, Bogdan Marinescu, Valeriu Rusu, Nicolae Saramandu, Magdalena Vulpe, *Atlasul lingvistic român pe regiuni. Muntenia şi Dobrogea*, vol. I-IV, Bucureşti, Editura Academiei Române, 1996-2004.

ALRR-Trans. – Grigore Rusu, Viorel Bidian, Dumitru Loşonţi, *Atlasul lingvistic român pe regiuni. Transilvania*, vol. I-III, Bucureşti, Editura Academiei Române, 1992-2002.

ALSard – Benvenuto Terracini e Temistocle Franceschi (a cura di), *Saggio di un Atlante linguistico della Sardegna*, Torino, 1964.

ALVAran – Antoni Griera, *Atles lingüístic de la Vall d'Aran*, Barcelona, 1973.

ALW – *Atlas linguistique de la Wallonie*, I-II (par Louis Remacle), III (par Elisée Legros), IV-V (par Jean Lechanteur), IX (par Elisée Legros et Marie-Thérèse Counet), Liège, 1953-1987, VIII et XV (par Marie-Guy Boutier), Liège, 1994-1997.

ASLEF – Giovan Battista Pellegrini et collab., *Atlante storico-linguistico etnografico friulano*, I-VI, Padova – Udine, 1972-1986.

Atlas «Sacaze» – Georges J. Costa, *Atlas linguistique «Sacaze» des confins catalano-languedociens*, I, Saint-Estève, 1986.

MALGI – Radu Flora, *Micul atlas lingvistic al graiurilor istroromâne*, Bucureşti, Editura Academiei Române, 2003.

MAArom – Petru Neiescu, *Micul atlas al dialectului aromân din Albania şi din fosta Republică Iugoslavă Macedonia*, Bucureşti, Editura Academiei Române, 1997.

NALBB – Jean Le Dû, *Nouvel Atlas linguistique de la Basse-Bretagne*, Paris, CNRS, 1999.

NALCorse – Marie-José Dalbera-Stefanaggi, *Nouvel Atlas linguistique de la Corse*, Paris, CNRS, I, 1995; II, 1999.

NALR–Ban. – *Noul Atlas lingvistic român pe regiuni. Banat*, sub conducerea lui Petru Neiescu, de Eugen Beltechi, Ioan Faiciuc, Nicolae Mocanu, vol. I-III, Bucureşti, Editura Academiei Române, 1980-1998 (vol. III, sub titlul *Atlasul lingvistic român pe regiuni. Banat*).

NALR–Criş. – Ionel Stan, Dorin Uriţescu, *Noul Atlas lingvistic român. Crişana*, vol. I-II, Bucureşti, Editura Academiei Române, 1996, 2003.

NALR–Mold. Bucov. – Vasile Arvinte, Stelian Dumistrăcel, Ioan Florea, Ion Nuţă, Adrian Turculeţ, *Noul Atlas lingvistic al României. Moldova şi Bucovina*, vol. I-II, Bucureşti, Editura Academiei Române, 1987, 1997.

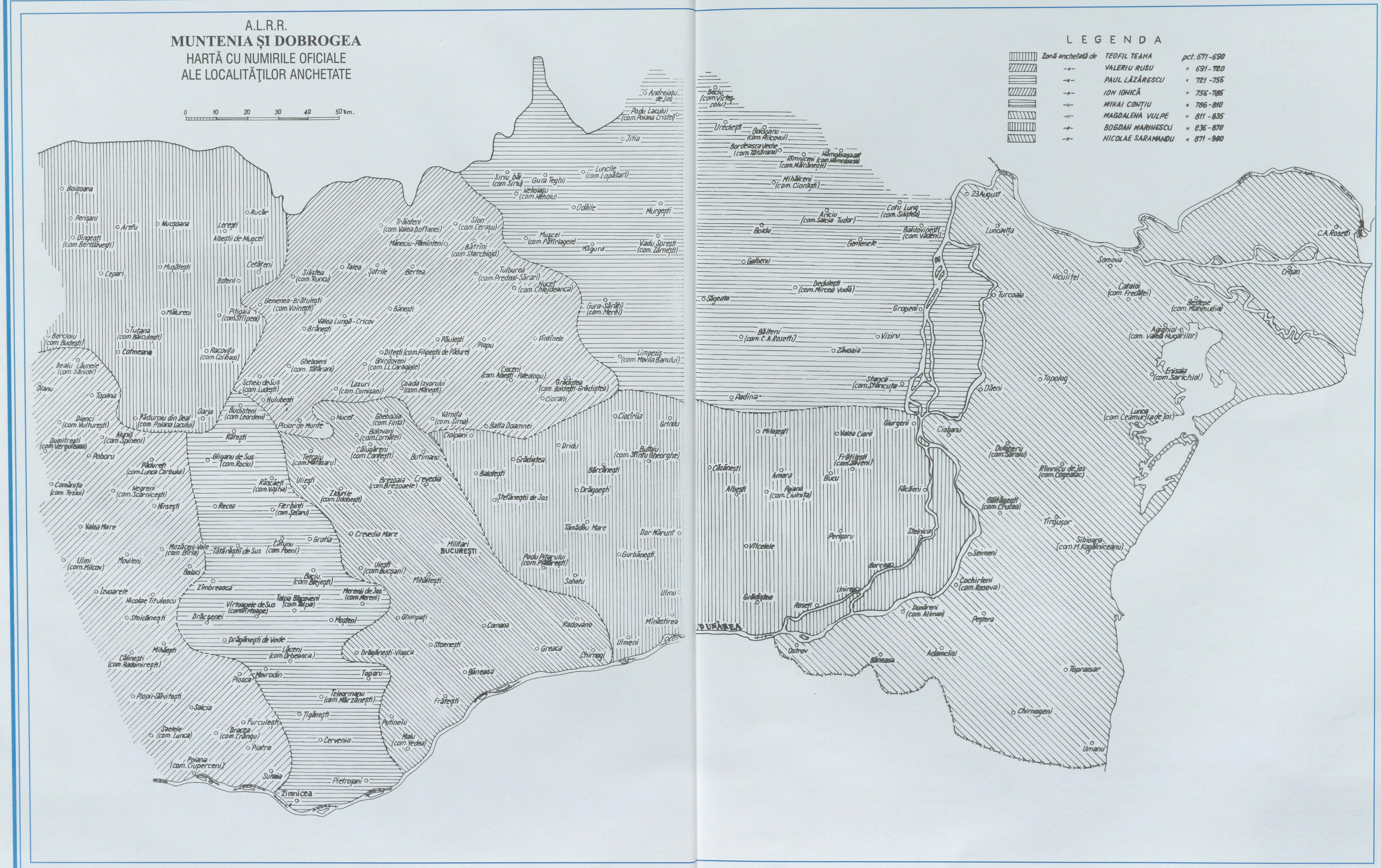
NALR–Olt. – Teofil Teaha, Ion Ionică, Valeriu Rusu, *Noul Atlas lingvistic român pe regiuni. Oltenia*, vol. I-III (sub conducerea lui B. Cazacu); vol. IV-V, Bucureşti, Editura Academiei Române, 1967-1984.

PALW – *Petit Atlas linguistique de la Wallonie*, I-III, Institut de Dialectologie Wallone, Université de Liège, 1990-1994.

Wild, *Atlas megl.* – Beate Wild, *Meglenorumänischer Sprachatlas*, Hamburg, 1983.

WLAD – Gustav Weigand, *Linguistischer Atlas des dakorumänischen Sprachgebietes*, Leipzig, 1909.

I. HĂRȚI LINGVISTICE

A.L.R.R.
MUNTENIA ȘI DOBROGEA
HARTĂ CU NUMIRILE OFICIALE
ALE LOCALITĂȚILOR ANCHETATE
0 10 20 30 40 50 Km.
LEGENDA
Zonă anchetată de TEOFIL TEAHA pct. 671-690
VALERIU RUSU 691-720
PAUL LĂZĂRESCU 721-755
ION IONICĂ 756-785
MIHAI CONȚIU 786-810
MAGDALENA VULPE 811-835
BOGDAN MARINESCU 836-870
NICOLAE SARAMANDU 871-900
Militari BUCUREȘTI
DUNĂREA
Zimnicea

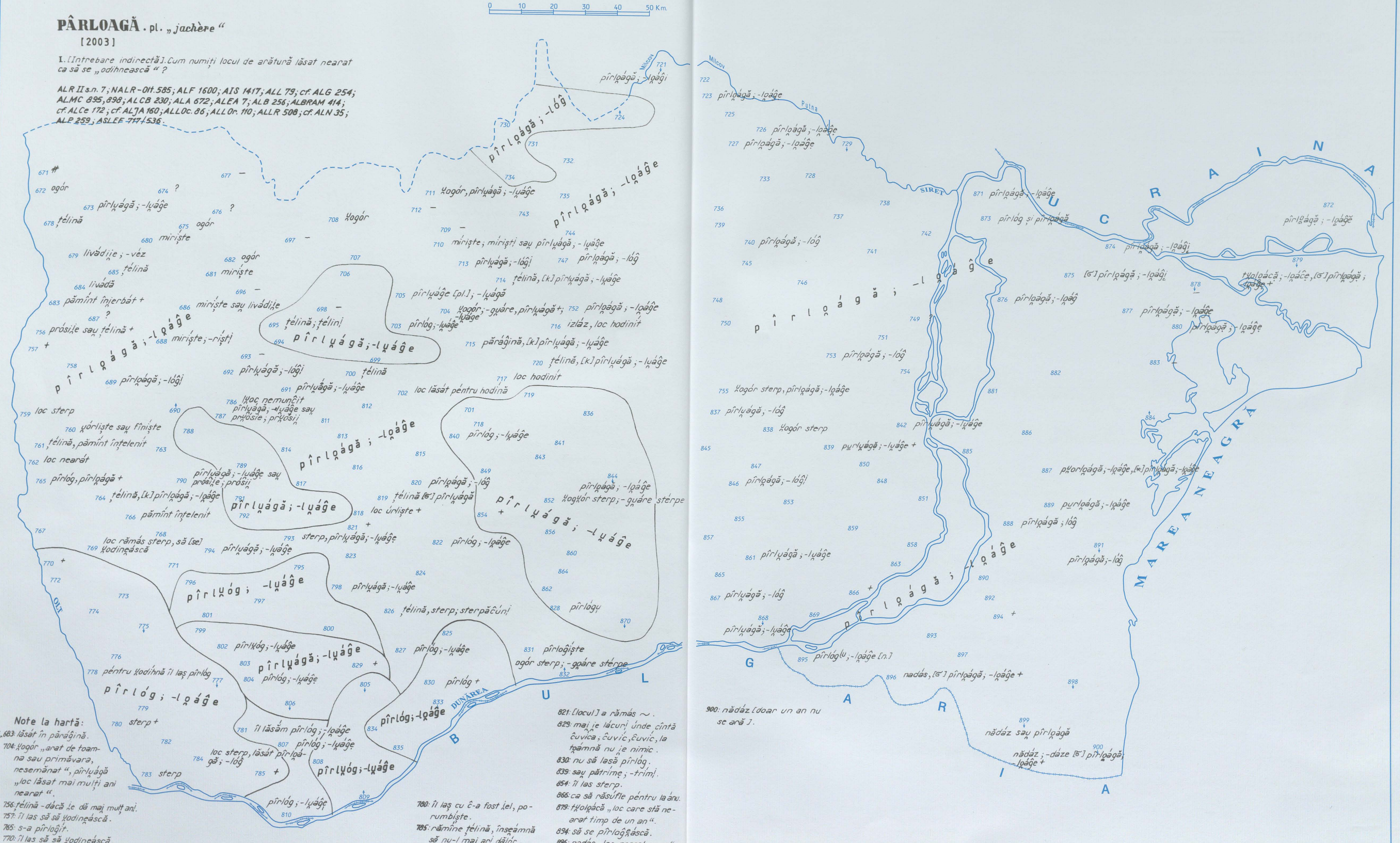

MRANIȚĂ „fumure"
[2001]
I. [Întrebare indirectă]. Cum îi ziceți la gunoiul amestecat cu bălegar și putrezit, care se pune de obicei la straturi (răzoare)?
NALR - Olt. MN, pls. 102.
0 10 20 30 40 50 Km.
gunói̯ pútred
băligár pútred
gunói̯ pútred
gunói̯
gunói̯ pútred
mránițā
bránițā
băligár pútred
băligár pútred
mránițā
brániță
mránițā
bránițā
gunói̯ mránițā
bránițā
mránițā
bránițā
UCRAINA
MAREA NEAGRĂ
BULGARIA
DUNĂREA
SIRET
Milcov
Putna
Note la hartă:
II.689: „nainte vreme-i zicea imáș ".
776: bránițā - acúma [se zicea].
798: mránițā „îi zice la grădină ".
801: la răsălnițā [se zice].
822: în limbáju grădinărilor să zíće ~.
834: várnițā, gránițā, bránițā: [-D-ta ce-ai pus?] - băligár.
836: [D] bránițā [= gunoi de oaie care se arde].
845: bránițā [= gunoi de oaie uscat, folosit la foc].
851: úni-i̯ zíće bránițā.
882: brănițár „gunoi de oaie", [restul e] gunói̯ pútred.
889: brănițắu̯ „gunoi de oaie".
891: bránițā „gunoi de oaie".

(pământ) AFÂNAT „(terre) meuble"
[2002]
I. [Întrebare indirectă]. Cum îi ziceți pământului care, când îl ari, se fărâmă tot, de nu mai rămân bulgări (bolovani)?
ALR II s.n., 12; NALR-Olt. 584; ALF 1299; cf. ALG 220, 471-472; cf. ALMC 903.
0 10 20 30 40 50 Km.
Milcov
Putna
SIRET
DUNĂREA
OLT
UCRAINA
MAREA NEAGRĂ
BULGARIA
kișái
nisipós
țărînós
afînát
mărúnt
țărînós
[ɑ̆] afînát
671 mărúnt
672 pămînt creț, ~ mărúnt
674 țărînós
673 afînát
678 afînát
676 pămînt polmolós
679 pămînt creț, ~ afînát
682 năsipós
681 pămînt kișăjós
684 mărúnt
683 pămînt afînát
686 kișái, pămînt kișăjós
687 afînát
756 pămîn_frăged
757 pămînt_bun, pămînt gras
688 kișái, pămînt kișăjós +
758 [ɑ] [care] să lucrează bine
689 pămînt kișăjós sau nisipós + pămînt gras, ~ afinát
759 nisipós
760 cam nisipós, ~ pietriș
761 nisipós
762 pămînt mărunțát
764 pămînt măsu[ri]t
766 pămînt bun dă muncă
767 țărînós
769 pămînt bun +
770 mărunțát, nisipós
773 mărunțál
774 țărînós, făinós
[ɑ] măzărătic așá +
[ɑ] pămînt bun dă lucru, ~ argilós
778 nisipós
[*] pămînt argilós, nisipós
780 pămîn_galben
782 nisipós
784 je afinát
721 să mărunțeșeáză
724 pămînt ars
730 afânát
731 nisipós
732 ?
734 pămînt néted
735 pămînt bun
743 stărmicós, néted
744 reávăn
747 mărunțít
711 nisipós
708 pămînt frăget
710 pămînt gras
713 pămînt mărúnt
714 pămînt mărunțel
706 pămînt bun, frăged
705 pămînt festíl, [**] fertíl
704 afânát
752 degerát
716 mărunțít, mărúnt
695 podzól, nisipós, ușór
703 pămînt mărunțát
694 pămînt bun dă lucrát, kișăjós
715 nisipós
692 kișái +
699 pămînt frăged
720 pămînt bun
700 log_mărúnt, ~ testós +
717 mărúnt
691 kișái +
702 nisipós
719 pămînt mărúnt, ~ creț
812 mărunțít
701 hogór cam nisipós
836 pămînt čenușós
811 țărînă +
718 pămînt mărúnt, frăged
813 s-a arát ca mălaiu
840 pămînt țărănós
841 pămînt bun, mălăițós
814 mărunțít
815 zobít, mărúnt, [*] frăged
843 pămînt creț, ~ bun
816 afinát
849 pămînt gras
817 mărunțít, fărîmițát
820 fărîmicós sau mărúnt
pămînt făinos, bun, reávăn, afinát
791 țărînós
819 pămîn_nisipós
792 mărunțát
854 je muále
821 țărînós
856 icră dă pămînt, pămînt bun
822 mărúnt, [ɑ] afînát
860 țărînós
771 țărînos
795 făinós, [*] afinát
864 pămînt bun
798 mărunțít
862 pămînt nebătút
797 mărúnt, gras
826 țărînă, pămînt bun
828 pămînt ars
801 mărunțát
870 pămînt afinát
825 gras
827 slab, afînát
831 mărunțel
fărmicós +
829 čenușós
804 mărúnt, [ɑ] afînát
830 bun, băligărós
mu̯ále
833
țărînós
781 [ɑ] pămînt mărunțít +
834 néted, afinát
807 [ɑ] afinát
835 s-a făcut țărînă +
809 pămînt bun
722 nisipós
723 čenușă, s-a mironțișát gíne
726 mărúnt, pămînt brănițós
729 afinát
728 nisipós, pămînt di grind afinát
733 grind
736 se ără gíne
739 răbunít
738 pămînt galben
737 se mărunțeșeáză, țărînós
871 afinát
873 măzărát
742 silișteș
741 siliște, siliște
874 nisipós, [ɑ] afinát
872 [ɑ] afinát sau fărîmát
875 [ɑ] afinát
877 pămînt care să fărîmă
880 mărgilós, [ɑ] afânát
751 mărunțít
753 frămîntát
755 mărúnt
838 reávăn, pămînt cu reveneálă
842 pămînt nisipós, ~ mrănițós
886 pămînt umed
845 pămînt mălăiós
839 pămînt gras
885 mărunțít
847 afînát
850 ?, #
846 pămînt reávăn
853 nisipós
851 gras, producătór
855 pămînt afinát
859 pămînt frăged
888 [ɑ] afînát
857 pămînt măzărát
858 pămînt bun
861 pămînt țărînós
863 afinát, bun
865 pămînt bun
nisipós, pămînt bun
866 afinát
867 țărînós
869 pămînt nisipós
892 afinát +
894 zvîntát sau răbunát, [ɑ] afinát
868 siliște, [ɑ] siliște, pămînt gunoiós
897 afinát
896 pămînt afinát
898 gras sau [ɑ] afinát
899 afinát
900 [ɑ] afinát +
Note la hartă:
II. 698: „nisipos".
689: la un loc mai kișái [teren cu pământ mai argilos].
691: „pământ ușor".
692: „să mărunțează grozav".
700: „pe care rămîn bolovani".
763: să ără mărúnt.
775: da, kar așá-i spúne, ~.
777: să ără mărúnt dă tot, să lucrează bine pămîntu.
781: s-a arát mărúnt.
811: [locul e] frăged.
832: să frămičește de să făce ca pogonu dă čeápă.
835: așá dă bíne če s-a arát.
878, 900: să mălăiește, adică nu mai rămîne bolovani.
892: să revărsă.

PÂRLOAGĂ . pl. „jachère“
[2003]

I. [Intrebare indirectă]. Cum numiți locul de arătură lăsat nearat ca să se „odihnească“ ?

ALR II s.n. 7; NALR-Olt. 585; ALF 1600; AIS 1417; ALL 79; cf. ALG 254; ALMC 895, 898; ALCB 230; ALA 672; ALEA 7; ALB 256; ALBRAM 414; cf. ALCe 172; cf. ALJA 160; ALL Oc. 86; ALL Or. 110; ALLR 508; cf. ALN 35; ALP 259; ASLEE 717/536.

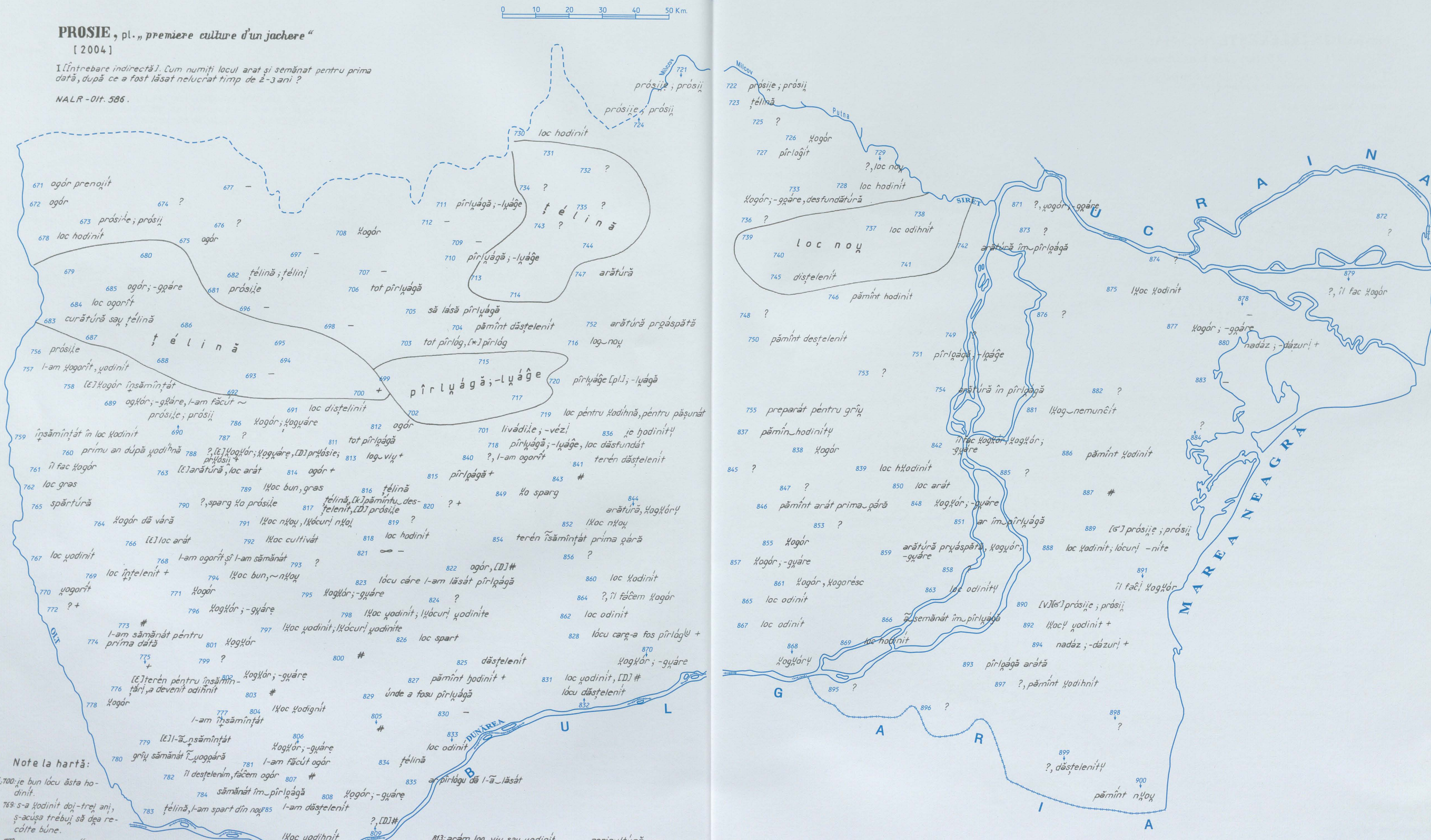
Note la hartă:

II. 683: lăsát în părágînă.
704: ǔogór „arat de toamna sau primăvara, nesemănat“, pîrlǔágă „loc lăsat mai mulți ani nearat“.
756: țélină - dácă ĭe dă mai mult ani.
757: îl las să să ǔodineáscă.
765: s-a pîrloĝít.
770: îl las să să ǔodineáscă.
780: îl laș cu ĉ-a fost ĭel, porumbiște.
785: rămîne țélină, înseámnă să nu-l mai arĭ dălóc.
818: l-a lăsát úrliște.
821: [locul] a rămás ~.
829: mai ĭe lácurĭ únde cîntă ĉuvíca; ĉuvíc, ĉuvíc, la toámnă nu ĭe nimic.
830: nu să lasă pîrlóg.
839: sau pătríme; -trímĭ.
854: îl las sterp.
866: ca să răsúfle péntru la ánu.
879: tǔolgácă „loc care stă nearat timp de un an“.
894: să se pîrloĝeáscă.
896: nadás „loc nearat un an“, pîrlǫágă „loc nearat mai
900: nădáz [doar un an nu se ară].

PROSIE, pl. „*premiere culture d'un jachere*"
[2004]

I. [Întrebare indirectă]. Cum numiți locul arat și semănat pentru prima dată, după ce a fost lăsat nelucrat timp de 2-3 ani?

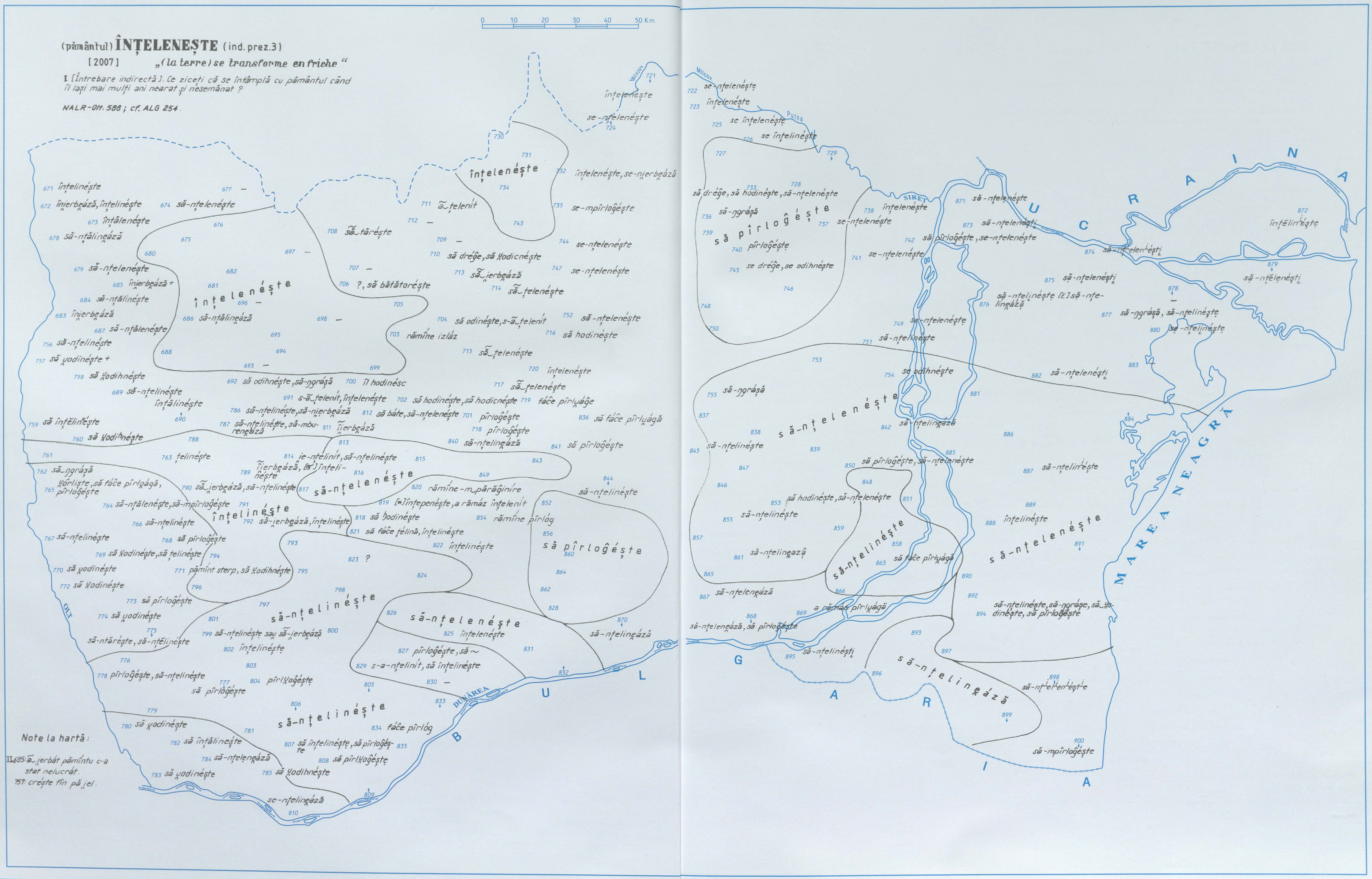
NALR-Olt. 586.

Note la hartă:

II. 700: i̯e bun lócu ăsta hodinit.
769: s-a u̯odinit doi̯-trei̯ ani, ș-acúșa trébui̯ să dea recólte búne.
772: „n-are nume".
775: nu prea am făcút noi̯ așá ceva.
788: prósie „o bucată de pământ jos lângă gârlă".

813: arám lou̯ viu̯ sau u̯odinít, arăm în pîrlu̯ágă.
814: îl ogorăște.
815: am semănat în ~.
820: devine iarăș bun pentru agricultúră.
827: am arát pîrlógu.
828: îl fac terén dă múncă.
III. 880, 894: n-a auzit de prosie.
892: nu se spune prosie.

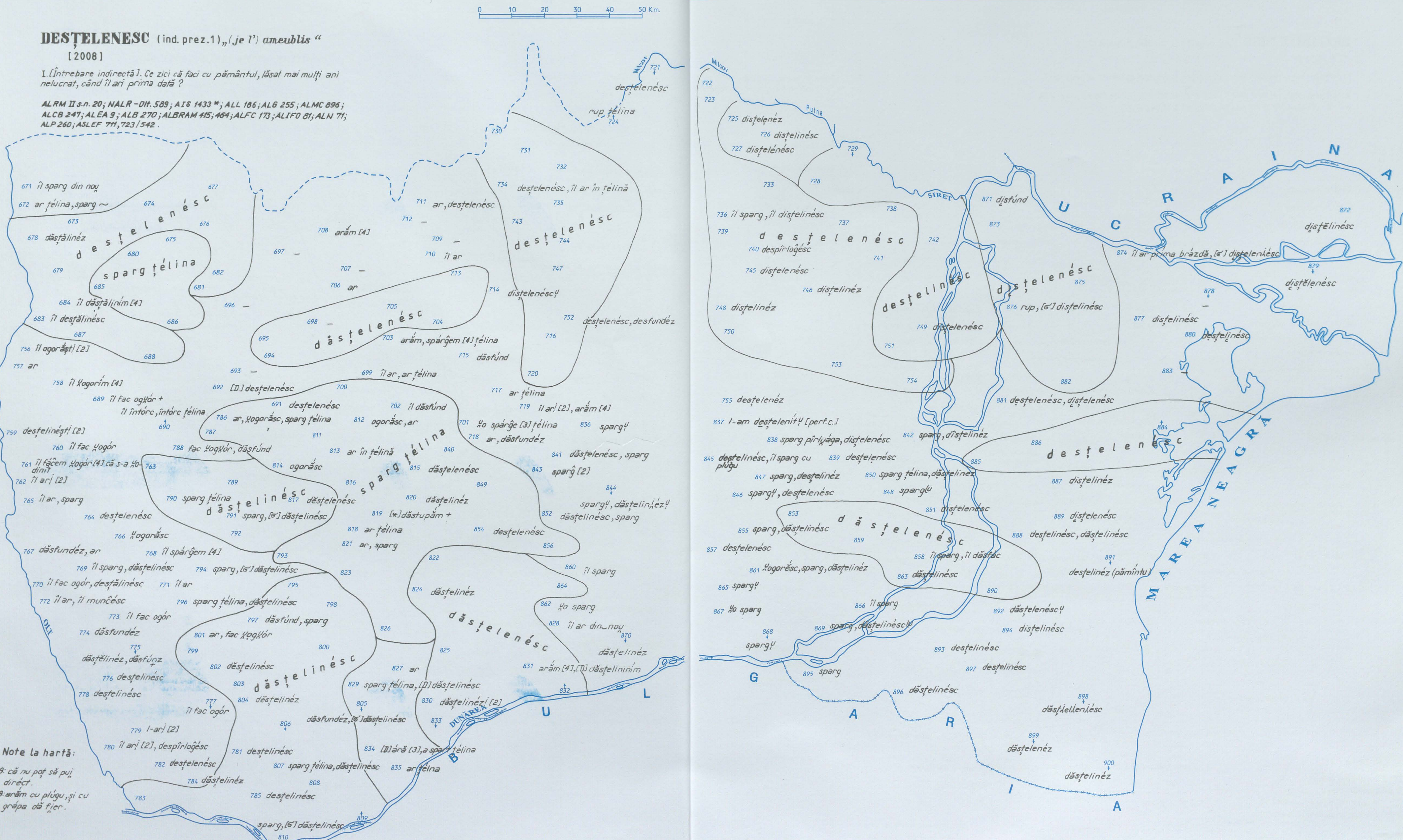

(pământul) ÎNȚELENEȘTE (ind. prez. 3)
[2007] „(la terre) se transforme en friche"
I [Întrebare indirectă]. Ce ziceți că se întâmplă cu pământul când îl lași mai mulți ani nearat și nesemănat?
NALR-Olt. 588; cf. ALG 254.
0 10 20 30 40 50 Km.
671 ințelinește
672 inierbează, ințelinește
673 ințălenește
674 să-nțelenește
678 să-nțălinează
679 să-nțelenește
684 să-nțălinește
683 inierbează
686 să-nțălinează
687 să-nțălenește
756 să-nțelinește
757 să yodinește +
758 să hodihnește
689 să-nțelinește
ințălinește
759 să ințelinește
760 să hodihnește
întelenéște
înțelenéște
708 să țărește
711 s-a țelenit
706 ?, să bătătorește
703 rămîne izlaz
704 să odinește, s-a țelenit
710 să drege, să hodicnește
713 s-a ierbează
714 s-a țelenește
715 s-a țelenește
716 să hodinește
717 s-a țelenește
720 ințelenește
719 face pîrloagă
701 pîrloăgește
718 pîrloăgește
692 să odihnește, să-ngrașă
700 îl hodinesc
691 s-a țelenit, ințelenește
702 să hodinește, să hodicnește
786 să-nțelinește, să-nierbează
812 să bate, să-nțelenește
787 să-nțelinește, să-mbu-renează
811 ierbează
840 să-nțelinează
836 să face pîrloagă
841 să pîrloăgește
721 ințelenește
724 se-nțelenește
732 ințelenește, se-nierbează
735 se-mpîrloăgește
744 se-nțelenește
747 se-nțelenește
752 să-nțelenește
763 țelinește
762 să-ngrașă
765 yorliște, să face pîrloagă, pîrloăgește
764 să-nțălenește, să-mpîrloăgește
766 să-nțelinește
767 să-nțelinește
768 să pîrloăgește
769 să hodinește, să țelinește
770 să yodinește
771 pămînt sterp, să hodihnește
772 să hodinește
773 să pîrloăgește
774 să yodinește
să-nțărește, să-nțelinește
776
778 pîrloăgește, să-nțelinește
să pîrloăgește
780 să yodinește
782 să ințălinește
784 să-nțelenează
783 să yodinește
785 să hodihnește
să-nțelinează
789 ierbează, [ă] ințeli-nește
790 s-a ierbează, să-nțelinește
ințelinește
792 s-a ierbează, ințelinește
814 ie-nțelinit, să-nțelinește
să-nțelenește
820 rămîne-m părăginire
819 [*] ințepenește, a rămaz ințelenit
818 să hodinește
821 să face țelină, ințelinește
822 ințelinește
854 rămîne pîrloag
844 să-nțelinește
să pîrloăgește
823 ?
să-nțelinește
799 să-nțelinește sau s-a ierbează
802 ințelinește
804 pîrlyoăgește
806 să-nțelinește
807 să ințelinește, să pîrloăgește
808 să pîrlyoăgește
834 face pîrloăg
să-nțelenește
825 ințelenește
827 pîrloăgește, să ~
829 s-a-nțelinit, să ințelinește
830 –
870 să-nțelinează
DUNĂREA
OLT
Milcov
Putna
SIRET
722 se-nțelenește
723 ințelenește
725 se ințelenește
726 se ințelinește
733 să drege, să hodinește, să-nțelenește
să-ngrașă
să pîrloăgește
pîrloăgește
745 se drege, se odihnește
738 ințelenește
se-nțelenește
741 se-nțelenește
742 să pîrloăgește, se-nțelenește
871 să-nțelenește
873 să-nțelenești
874 să-nțelenești
872 ințelinește
879 să-nțelenești
875 să-nțelenești
876 să-nțelinește [ε] să-nțe-linează
877 să-ngrașă, să-nțelinește
880 să-nțelinește
749 să-nțelenește
751 să-nțelinește
882 să-nțelenești
754 să odihnește
755 să-ngrașă
să-nțelenește
842 să-nțelinează
845 să-nțelinește
850 să pîrloăgește, să-nțelenește
887 să-nțelinește
853 să hodinește, să-nțelenește
855 să-nțelinește
888 ințelinește
să-nțelenește
861 să-nțelinează
să-nțelinește
863 să face pîrloagă
867 să-nțelenează
894 să-nțelinește, să-ngrașe, să ho-dinește, să pîrloăgește
869 a rămas pîrloagă
868 să-nțelenează, să pîrloăgește
895 să-nțelinești
să-nțelinează
898 să-nțelenește
900 să-mpîrloăgește
UCRAINA
MAREA NEAGRĂ
BULGARIA
Note la hartă:
II. 685: s-a ierbat pămîntu c-a stat nelucrat.
757: crește fin pă iel.

DESȚELENESC (ind. prez.1) „*(je l') ameublis*"

[2008]

I. [Întrebare indirectă]. Ce zici că faci cu pământul, lăsat mai mulți ani nelucrat, când îl ari prima dată?

ALRM II s.n. 20; NALR-Olt. 589; AIS 1433; ALL 186; ALG 255; ALMC 896; ALCB 247; ALEA 9; ALB 270; ALBRAM 415; 464; ALFC 173; ALIFO 81; ALN 71; ALP 260; ASLEF 711, 723/542.*

Note la hartă:

II. 689: că nu poț să puĭ diréct.

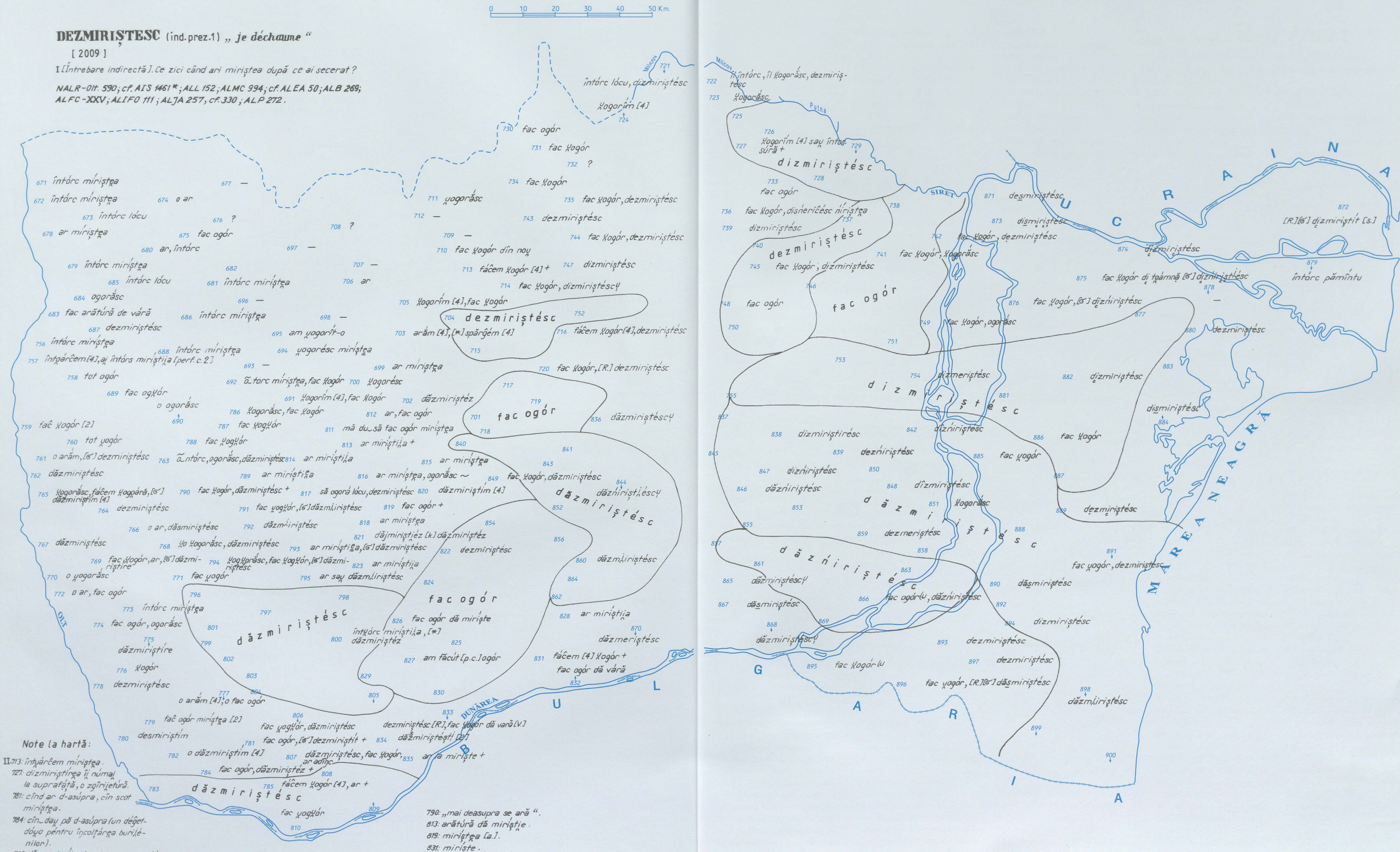
819: arắm cu plúgu, și cu grápa dă fier.

DEZMIRIȘTESC (ind. prez. 1) „*je déchaume*“

[2009]

I [Întrebare indirectă]. Ce zici când ari miriștea după ce ai secerat?

NALR-Olt. 590; cf. AIS 1461; ALL 152; ALMC 994; cf. ALEA 50; ALB 269; ALFC-XXV; ALIFO 111; ALJA 257, cf. 330; ALP 272.*

Note la hartă:

II. 713: întoarcem miriștea.
727: dizmiriștirea îi numai la suprafață, o zgîriietură.
761: cînd ar d-asupra, cîn scot miriștea.
784: cîn_dau pă d-asupra (un dejet-doyo pentru încolțarea buruienilor).
785: dăzmiriștit – dor dai cu cultivatoru.

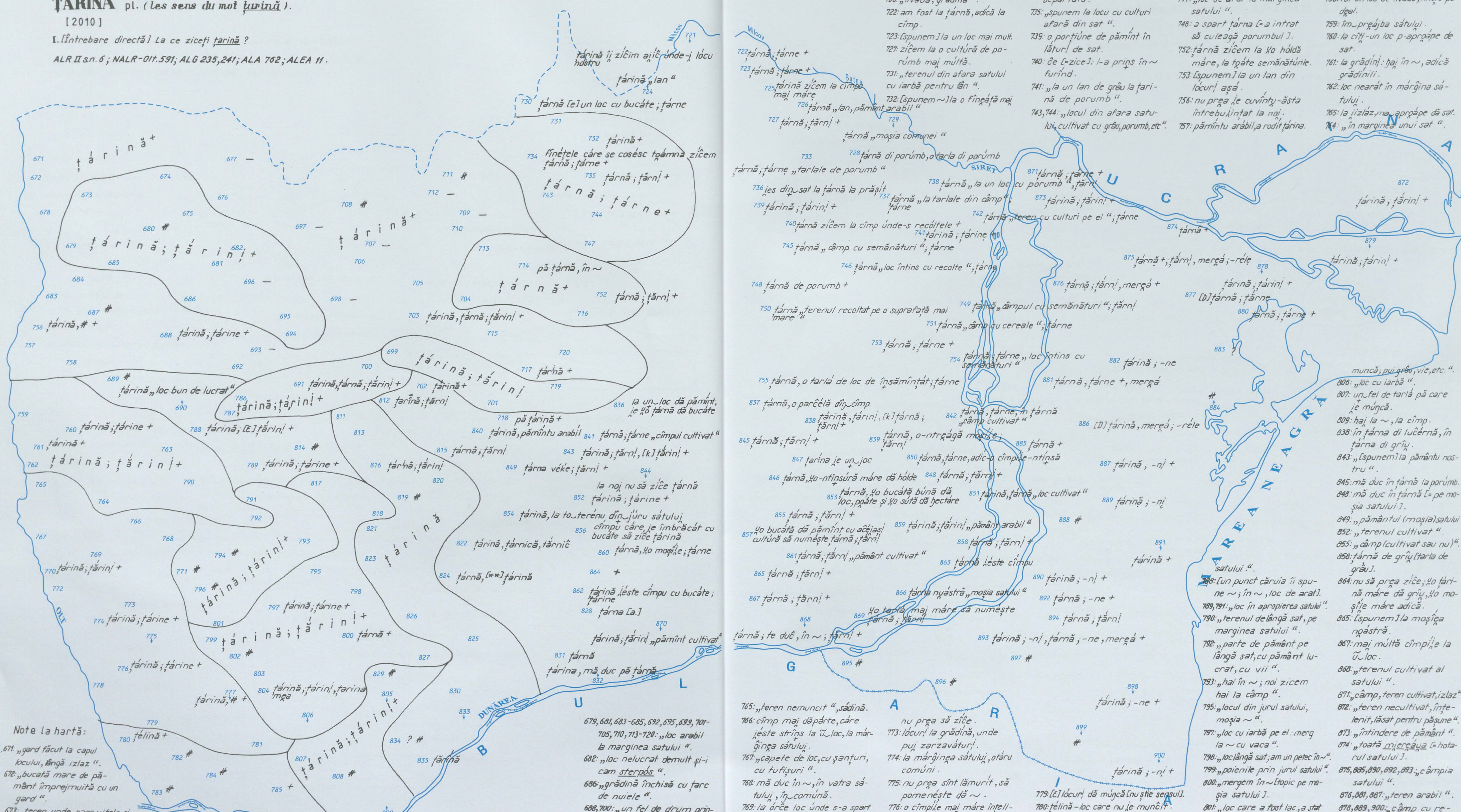
790: „mai deasupra se ară“.
813: arătură dă miriștie.
819: miriștea [a.].
831: miriște.
835: am ogorît miriștea.

ȚARINĂ pl. (*les sens du mot țarină*).

[2010]

I. [Întrebare directă] La ce ziceți țarină ?

ALR II s.n. 6; NALR-Olt. 591; ALG 235,241; ALA 762; ALEA 11.

Note la hartă:

II. 671: „gard făcut la capul locului, lângă izlaz".
672: „bucată mare de pământ împrejmuită cu un gard".
673: „teren unde pasc vitele și e îngrădit".
674: „teren îngrădit lângă un izlaz comunal".
675: „teren agricol sau livadă cu pomi".
676: „teren ce se întinde dincolo de grădinile din spatele caselor".
678: „gard și teren între livezi și izlaz".
679, 681, 683-685, 692, 695, 699, 701-705, 710, 713-720: „loc arabil la marginea satului".
682: „loc nelucrat demult și-i cam sterpós".
686: „grădină închisă cu țarc de nuiele".
688, 700: „un fel de drum printre ogoare, iese în câmp la marginea satului".
691: „teren la margine de sat".
694: „grădină împrejmuită să nu intre vitele".

706: „livadă, grădină".
722: am fost la țárnă, adică la cîmp.
723: [spunem] la un loc mai mult.
727: zicem la o cultúră de porúmb mai múltă.
731: „terenul din afara satului cu iarbă pentru fân".
732: [spunem ~] la o fîneáță mai depărtátă.
735: „spunem la locu cu culturi afară din sat".
739: o porțiúne de pămînt în lăturǐ de sat.
740: ĉe [=zice]: l-a prins în ~ furînd.
741: „la un lan de grâu la țarină de porumb".
743, 744: „locul din afara satului, cultivat cu grâu, porumb, etc".
747: „loc de arat la marginea satului".
748: a spart țárna [= a intrat să culeagă porumbul].
752: țárnă zicem la ŭo hóldă máre, la toáte semănătúrile.
753: [spunem] la un lan din lócurǐ așá.
756: nu prea ĭe cuvîntu-ăsta întrebuĭințat la noi.
757: pămîntu arábil; a rodit țárina.
758: tot un loc de liváde, fînețe pă deal.
759: îm‿preájba sátului.
760: la cîți-un loc p-aproápe de sat.
761: la grădinǐ: hai în ~, adică grădinili.
762: loc nearát în márĝina sátului.
764: „în marginea unui sat".
765: la iizláz, mai aproápe dă sat.
765: „teren nemuncit", sádină.
766: cîmp mai dăpárte, cáre ĭeste strîns la ŭ‿loc, la márĝinea sátului.
767: „capete de loc, cu șanțuri, cu tufișuri".
768: mă duc în ~, în vatra sátului, în‿comúnă.
769: la órĉe loc únde s-a spart mai dă curînd și ĭe pămîntu mai bun; pă márĝinea sátului.
768: un loc înkís cu șanț.
772: loc cu ográdă, mă duc la ~, nu prea să zíĉe.
773: lócurǐ la grădină, unde pui zarzavátúrǐ.
774: la márĝinea sátului, otáru comúni.
775: nu prea sînt lămurít, să pomeneáște dă ~.
776: o cîmpiĭe mai máre înțelinítă, o tarlá.
777: nu prea să întrebuĭințáză cuvîntu ~.
778: la cîte-o mejdină cáre dăspărța lóturile.
779: [E] lócurǐ dă múncă [nu știe sensul].
780: țélină - loc care nu ĭe muncît.
781: „teren" [rar].
785: lócu dă múncă, órĉe fel.
786: „un loc șes, de se servește omul de el".
787: „la câte o grădină sau în jurul satului".
788: [un punct căruia îi spune ~; în ~, loc de arat].
789, 791: „loc în apropierea satului".
790: „terenul de lângă sat, pe marginea satului".
792: „parte de pământ pe lângă sat, cu pământ lucrat, cu vii".
793: „hai în ~; noi zicem hai la câmp".
795: „locul din jurul satului, moșia ~".
797: „loc cu iarbă pe el: merg la ~ cu vaca".
798: „loc lângă sat; am un petec în ~".
799: „poienile prin jurul satului".
800: „mergem în ~ [topic pe moșia satului].
801: „loc care a fost lac, a stat pârlog; câteodată, când nu e apă, îl lucrezi".
803: „loc cu iarbă deasă, bună de păscut".
805: „am fost la ~; un loc pentru muncă; pui grâu, vie, etc.".
806: „loc cu iarbă".
807: un‿fel de tarlá pă care ĭe múncă.
809: hai la ~, la cîmp.
838: în țárna di luĉérnă, în țárna di grîu.
843: „[spunem] la pământu nostru".
845: mă duc în țárnă la porúmb.
848: mă duc în țárnă [= pe moșia satului].
849: „pământul (moșia) satului".
852: „terenul cultivat".
855: „câmp (cultivat sau nu)".
858: țárnă de grîu [tarla de grâu].
864: nu să prea zíĉe; ŭo țárină máre dă grîu, ŭo moșíĭe máre adică.
865: [spunem] la moșíĉa noástră.
867: mai múltă cîmpiĭe la ŭ‿loc.
868: „terenul cultivat al satului".
871: „câmp, teren cultivat, izlaz".
872: „teren necultivat, înțelenit, lăsat pentru pășune".
873: „întindere de pământ".
874: „toată miereáua [= hotarul satului].
875, 885, 890, 892, 893: „câmpia satului".
876, 881, 887: „teren arabil".
878, 889, 900: „câmp cu recolta pe el".
879: „teren cu semănături".
880; 898: „loc întins".
891: „se zicea în alte părți".

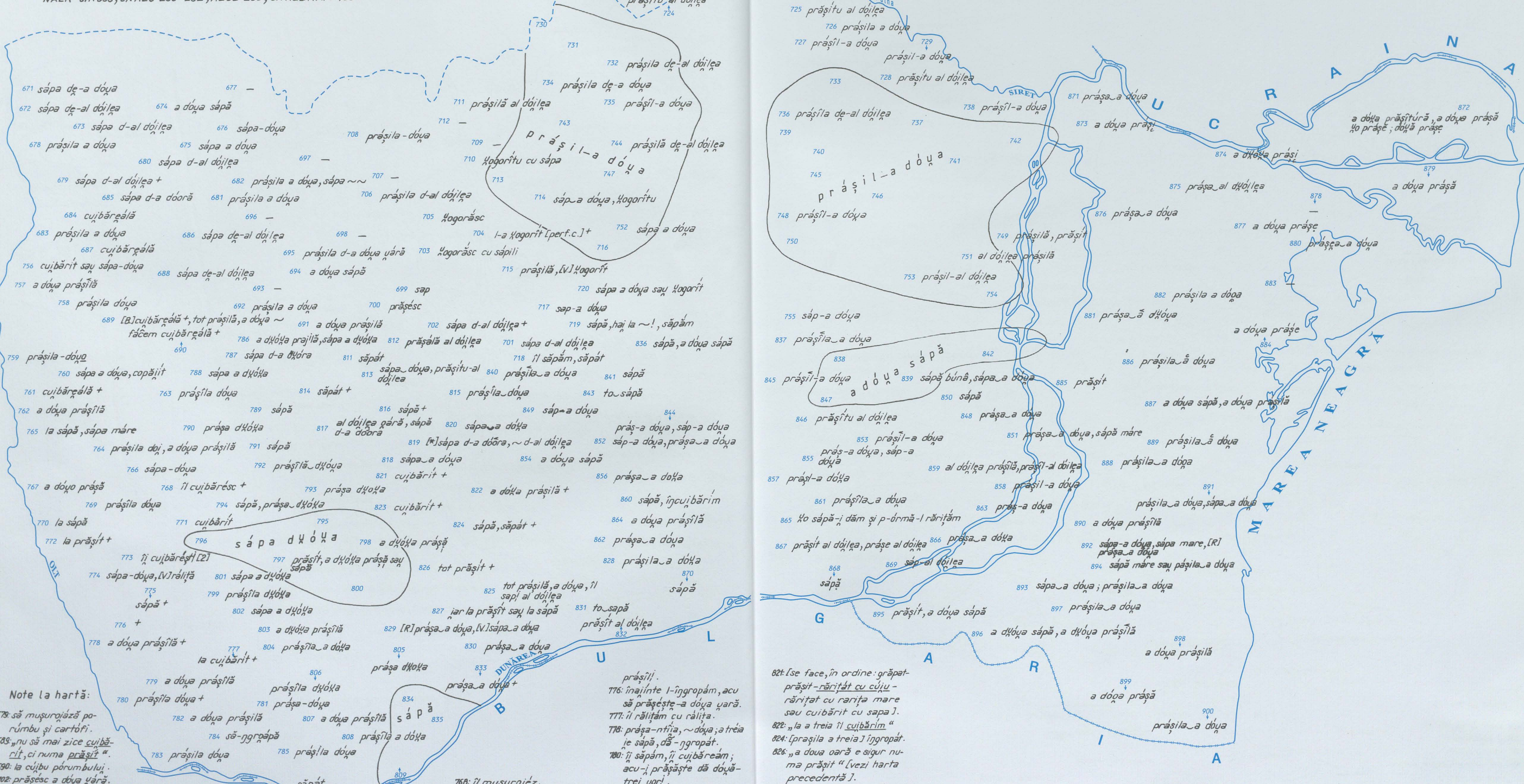

PRĂȘITUL DINTÂI „premier binage (du maïs)“
[2012]
I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spuneți la lucrul pe care îl faceți primăvara cu sapa la porumb, după ce a crescut de-o palmă ?
NALR-Olt. MN, pls. 102; cf. ALG 250-252; cf. ALCB 252.
0 10 20 30 40 50 Km.
UCRAINA
MAREA NEAGRĂ
BULGARIA
DUNĂREA
OLT
SIRET
Milcov
Putna
Note la hartă:
II. 816: [D] prășit – „cu prășitoarea și cu cal, taie buruianul printre rînduri“.
825: sapi porumbu întîi.
830: prașă – vorba mai pă scurt.
831: să mergem să tăcănim la porumb.
872: prășăsc, prășesc.
874: sapa mari „prima sapă“.
885: tăcănim [vb.]
892: prașa-ntîia „cu sapa“, prășitu „cu prășitoarea mecanică“.

PRĂȘITUL AL DOILEA „second binage (du maïs)"

[2013]

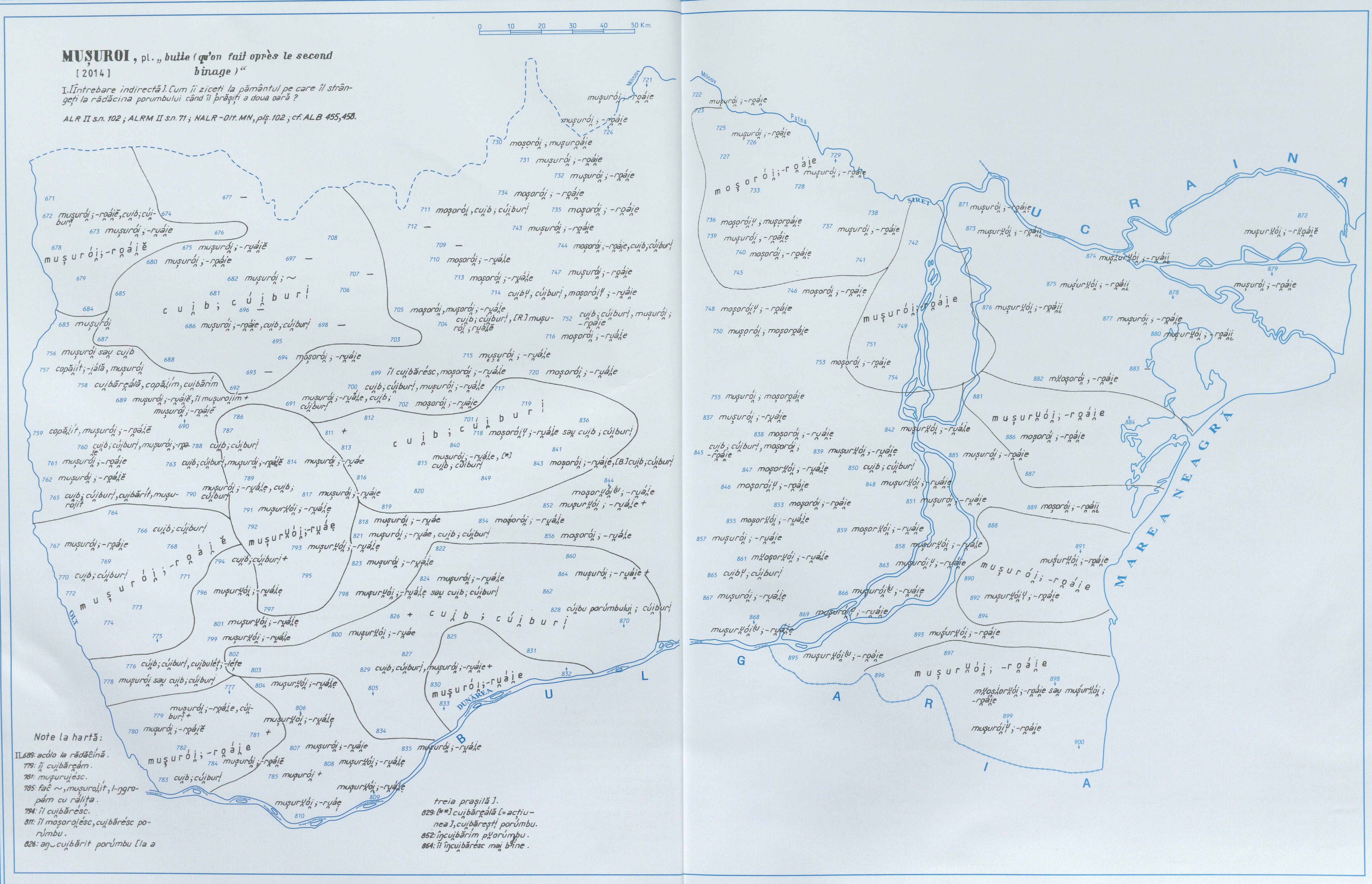
I. [Întrebare indirectă]. Dar la lucrul pe care îl faceți a doua oară?

NALR-Olt. 593; cf. ALG 250–252; ALCB 253; cf. ALBRAM 455.

Note la hartă:

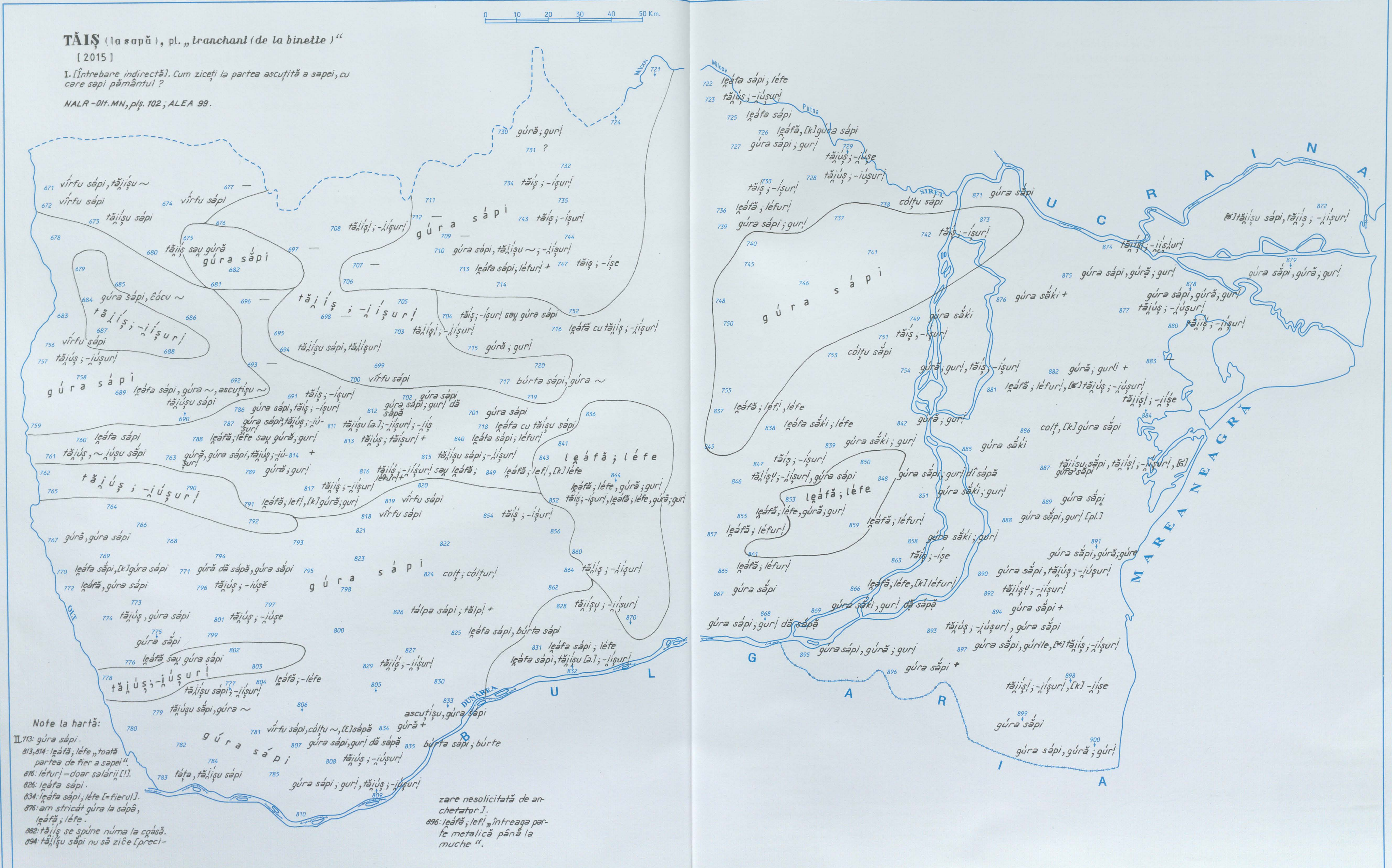
II. 679: să mușuroiáză porúmbu și cartófi.
689: „nu să mai zice cuibărít, ci numa prășít".
690: la cúibu pórumbului.
702: prășésc a dóua vără.
704: yogorăsc „cu sapa".
761: dúpă ráriță, veneám cu prășîtoárea dă fier, [apoi] veneám la cuibăreálă.
768: îl mușuroiéz.
772: acúma să zîce tot la prășít, la rălițát, dup-aia îi îngropám.
775: acú urmeáză mai múlte prásîli.
776: înaiínte l-îngropám, acu să prășéște-a dóua vară.
777: îl rălițám cu rálița.
778: prása-ntîia, ~ dóua; a tréia ie sápă, dă-ngropát.
780: îi săpám, îi cuibăreám; acu-i prășăște dă dóuă-trei vori.
814: „a treia oară se băga rálíță"; răriți; ráriță.
816: îl săpăm d-a dóra, [D] prășít cu prășîtoárea.
821: [se face, în ordine: grăpat-prășit-rărițát cu cúiu-rărițat cu rarița mare sau cuibărit cu sapa].
822: „la a treia îl cuibărím"
824: [prașila a treia] îngropát.
826: „a doua oară e sigur numa prășit" [vezi harta precedentă].
833: „înainte îi dam cu rálița dăfinitív.

MUȘUROI, pl. „butte (qu'on fait après le second binage)"
[2014]
I. [Întrebare indirectă]. Cum îi ziceți la pământul pe care îl strângeți la rădăcina porumbului când îl prășiți a doua oară?
ALR II s.n. 102; ALRM II s.n. 71; NALR-Olt. MN, pls. 102; cf. ALB 455, 458.
0 10 20 30 40 50 Km.
cuịb; cúịburị
mușurói; -roáịe
moșorói; -roáịe
OLT
DUNĂREA
SIRET
Milcov
Putna
UCRAINA
MAREA NEAGRĂ
BULGARIA
Note la hartă:
II. 686: acolo la rădăcină.
779: îl cuịbărẹ́am.
781: mușurujesc.
785: fac ~, mușurolịt, l-ngropam cu rălița.
794: îl cuịbăresc.
811: îl moșorojesc, cuịbăresc porúmbu.
826: aŋ cuịbărit porúmbu [la a treia prașilă].
829: [**] cuịbărẹ́ală [= acțiunea], cuịbăreștị porúmbu.
852: încuịbărim porúmbu.
864: îl încuịbăresc maị bine.

TĂIȘ (la sapă), pl. „*tranchant (de la binette)*"
[2015]

I. [Întrebare indirectă]. Cum ziceți la partea ascuțită a sapei, cu care sapi pământul?

NALR-Olt.MN, pl. 102; ALEA 99.

Note la hartă:

II. 713: gúra sápi.
813, 814: leáfă; léfe „toată partea de fier a sapei".
816: léfurʲ – doar salárii [!].
826: leáfa sápi.
834: leáfa sápi; léfe [=fierul].
876: am stricát gúra la sápă, leáfă; léfe.
882: tăĭíș se spúne núma la coásă.
894: tăĭíșu sápi nu să zíce [precizare nesolicitată de anchetator].
896: leáfă; lefʲ „întreaga parte metalică până la muche".

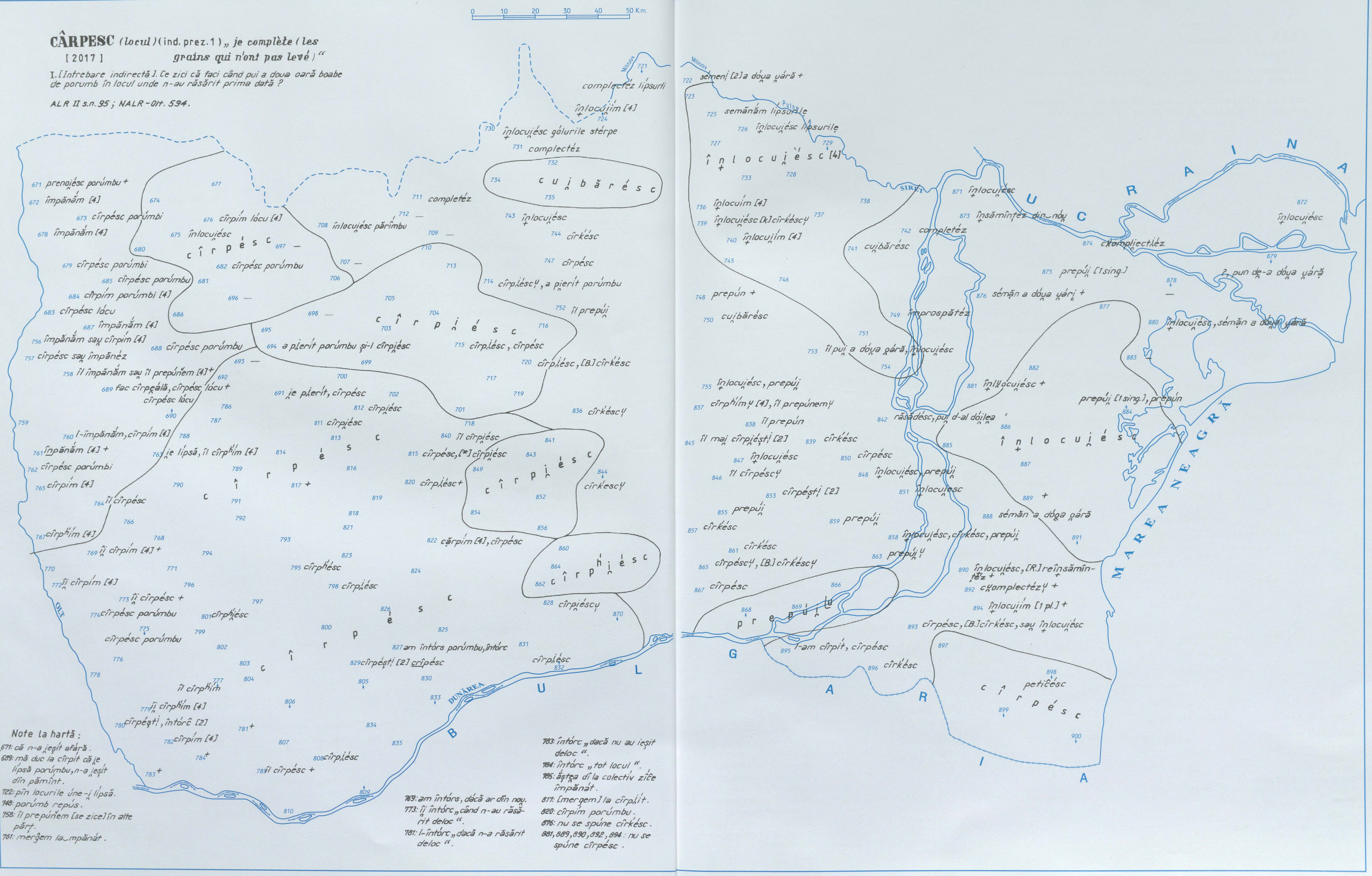
HARTA 600

CÂRPESC (locul) (ind. prez. 1) „je complète (les grains qui n'ont pas levé)"

[2017]

I. [Intrebare indirectă]. Ce zici că faci când pui a doua oară boabe de porumb în locul unde n-au răsărit prima dată?

ALR II s.n. 95; NALR-Olt. 594.

Note la hartă:

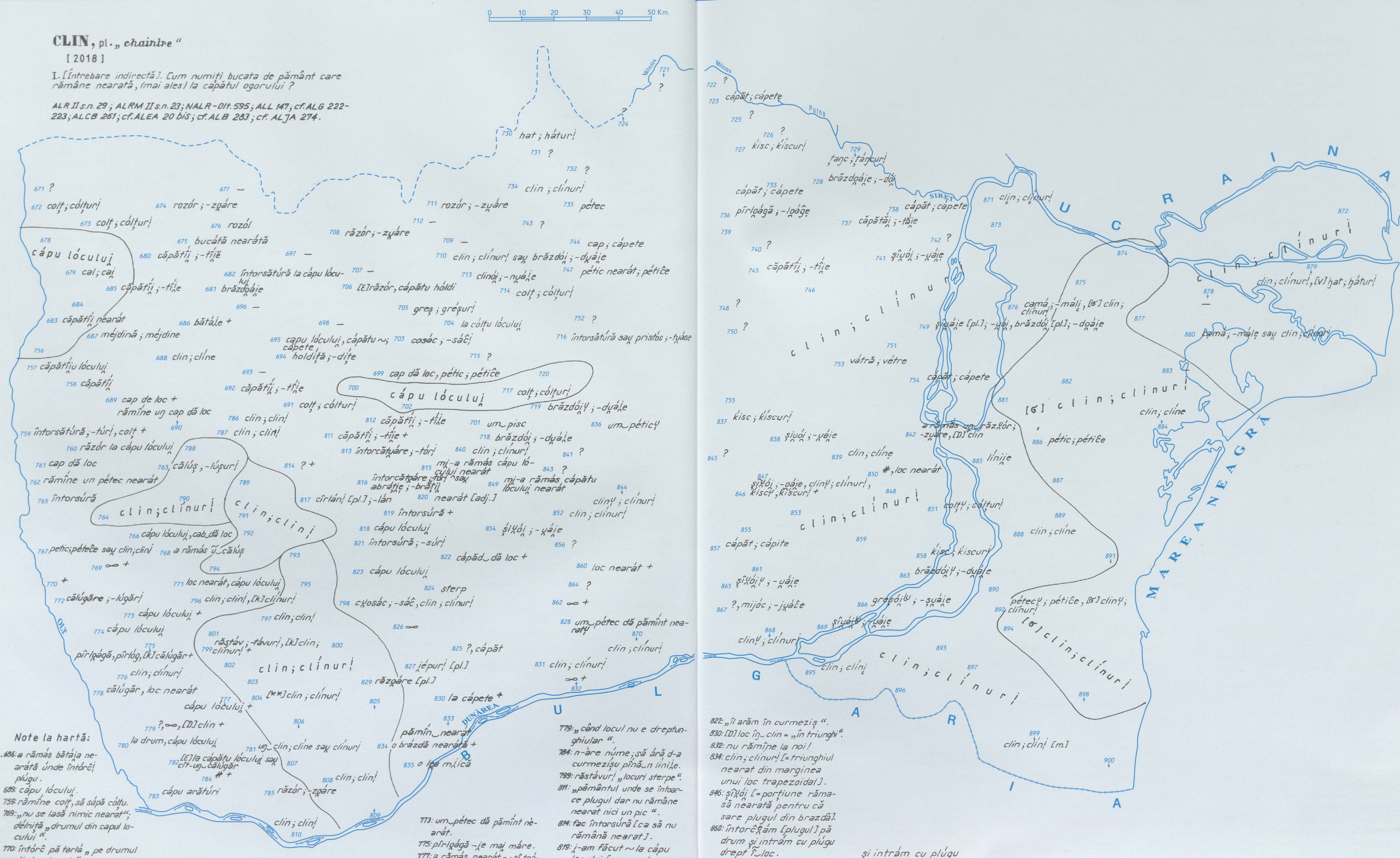
II 671: că n-a ieșit afară.
685: mă duc la cîrpit că je lipsă porumbu, n-a ieșit din pămînt.
722: pîn locurile úne-i lipsă.
748: porumb repus.
758: îl prepúnem [se zice] în alte părțⁱ.
761: mergem la împănat.
769: am întors, dacă ar din nou.
773: îi întorc „când n-au răsărit deloc".
781: l-întorc „dacă n-a răsărit deloc".
783: întorc „dacă nu au ieșit deloc".
784: întorc „tot locul".
785: ăștea di la colectiv zice împănat.
817: [mergem] la cîrpit.
820: cîrpim porumbu.
876: nu se spune cîrkésc.
881, 889, 890, 892, 894: nu se spune cîrpésc.

CLIN, pl. *„chaintre"*

[2018]

I. [Întrebare indirectă]. Cum numiți bucata de pământ care rămâne nearată, (mai ales) la capătul ogorului?

ALR II s.n. 29; ALRM II s.n. 23; NALR-Olt. 595; ALL 147; cf. ALG 222-223; ALCB 261; cf. ALEA 20 bis; cf. ALB 283; cf. ALJA 274.

Note la hartă:

II. 686: a rămas bătăįa nearătă unde întorĉį plugu.
685: cápu lóculuį.
759: rămîne colț, să săpă cólțu.
769: „nu se lasă nimic nearat"; délniță „drumul din capul locului".
770: întorĉ pă tarlă „pe drumul dintre locuri".
773: um_pétec dă pămînt nearát.
775: pîrloágă _įe maį máre.
777: a rămas nearát ~ și trăĝem brăzdă să-l arăm.
779: „când locul nu e dreptunghiular".
784: n-are núme; să ără d-a curmezișu pînă_n lin̂iįe.
799: răstăvurį „locuri sterpe".
811: „pământul unde se întoarce plugul dar nu rămâne nearat nici un pic".
814: fac întorsúră [ca să nu rămână nearat].
819: į-am făcut ~ la cápu lóculuį [= am arat ce a rămas].
822: „îl arăm în curmeziș".
830: [D] loc în_clin = „în triunghi".
832: nu rămîne la noi!
834: clin; clinurį [= triunghiul nearat din marginea unui loc trapezoidal].
846: șîųóį [= porțiune rămasă nearată pentru că sare plugul din brazdă].
860: întorĉeam [plugul] pă drum și intrăm cu plúgu drept ĩ loc.
862: întorĉeam pă drum și intrăm cu plúgu drept ĩ loc.

GREȘ, pl. „partie du raie mal labourée"
[2019]
I. [Întrebare indirectă]. Cum numiți peticul de pământ dintre două brazde rămas nearat când plugul a sărit din brazdă?
ALR II s.n. 30; ALRM II 24; NALR-Olt. 596; ALL 149; ALCB 265; ALB 283; ALBRAM 466; ALIFO 84; cf. ALJA 272; ALP-L 290.
0 10 20 30 40 50 Km.
Note la hartă:
II. 726: să mai zice și brăzdoáie.
767: face cărărăle; -răi.
772: ăla le călugăre.
817: tot cîrlan să numește, rămîne adică locu vyiu.
874: Čekel „lemn crăcănat pentru curățatul lămii plugului".
889: [la I.A.S., la muncitorii veniți]
din alte părți a auzit]:
896: în alte părți îi spune
897: în alte părți saram-
899: [S] greș; greșuri [la semănat].
900: răzor; -zoáre.
MAREA NEAGRĂ
UCRAINA
BULGARIA
DUNĂREA
OLT
SIRET
Milcov
Putna

HARTA 603

COAMĂ, pl. „*billon (au milieu du champ)*“

[2020]

I. [Întrebare indirectă]. Cum numiți ridicătura de la mijlocul ogorului unde se dau brazdele una peste alta când s-a început arătura de la mijloc?

ALR II s.n. 31; ALRM II s.n. 73; NALR-Olt. 597; cf. ALG 249; cf. ALIFO 94.

Note la hartă:

II. 685: la mijlóc.
686: sau troián mai mult.
689: nu se dă alminterea, la răzór.
690: nu de la răzoáre.
695: dă brázda la mijloc.
721: arătúră la cormánă.
728: rămîne cîn_să áră la cormánă.
733: cîn_să fáce arătúră la cormánă.
734: cîn_ari la cormánă.
753: la cormánă îi priviștită [=una peste alta].
758: fácem cormánu pă mijloc.
761: pămîntu săltát ca buricu.
768: i-am dat lóculuj la miljóc.
769: je lócu bombát, buricát.
781: răzoreálă pă miljóc „șanț, vale între brazde, când începi la margine“.
783: răzoreálă, „dacă se face un șanț pe mijloc“.
785: să formeázâ ũ_mușk.
811, 814, 827, 830: îi dau la ~ [=încep arătura de la mijloc].
812: arăm la cormánă sau la mijlóc.
815: să áră la cormánă.
816: ar la cormánă.
817: [dacă se ară mereu de pe margine, locurile] să capăiésc [=se adîncesc la mijloc].
818: cînd ar la cormánă.
819: l-am arat la cormánă și s-a făcut ~.
821; 825: arătură la cormánă.
822: „când se ară <u>la cormánă</u>“.
823: am arát la cormánă.
833: arăm la cormánă.
834: dai brazda la cormánă.
848: „la mijlocul locului“.
849: cînd ari la cormánă.
855: lócu je mai grindeác nițlél [=mai înalt].
860: nu prea să zíce.
872: arătúră la hăjsa „te duci și vii pe aceeași brazdă pornind de la mijloc“, arătúră la câla „arătură la dreapta, de jur împrejurul ogorului“.
879: arătúră la ceála „arătură cu întoarcere spre dreapta“, arătúră la hăjsa „arătură cu întoarcere spre stânga“.
890: răzoleálă „adâncitura care rămâne la sfârșitul aratului“.
892: răzoleálă „adâncitură“.
894: „nu se zice coámă; <u>coama</u> e orice ridicătură a brazdei“.
896: ar tuoplamá, adică să ia brázda la-mprejúr, de la mijlocu uogórului; ar aulamá, adică încep arátu de la márginea tarláli și termin la mijloc.
900: invers je iisprăvitúră dă plug, cînd je adîncitúră.

(porumbul) ÎMPUIAZĂ (ind. prez. 3) „le mais fait des rejetons"
[2023]
I. [Intrebare indirectă]. Ce zici că face porumbul când îi ies pui (frați) la rădăcină ?
ALR II s.n. 98; NALR - Olt. 599.
Note la hartă:
II. 757: „crește mai lent".
765: [a început] să copilească.
768: însemnează că i-a merz bine.
785: nu merge bine că suge puii-ăia di-i iei.
855: cin copilește îi merge bine.
876: stationează, nu mai crești.
880, 892: „nu se spune împuiază".
888, 893: îi merge bine.
UCRAINA
MAREA NEAGRĂ
BULGARIA
DUNĂREA
SIRET
OLT
Milcov
Putna

PĂPUŞĂ, pl. „épi vert de maïs"

[2024]

I. [Întrebare indirectă]. Cum spuneţi la ştiuletele de porumb înainte de a-i da mătasea şi a-i creşte boabele ?

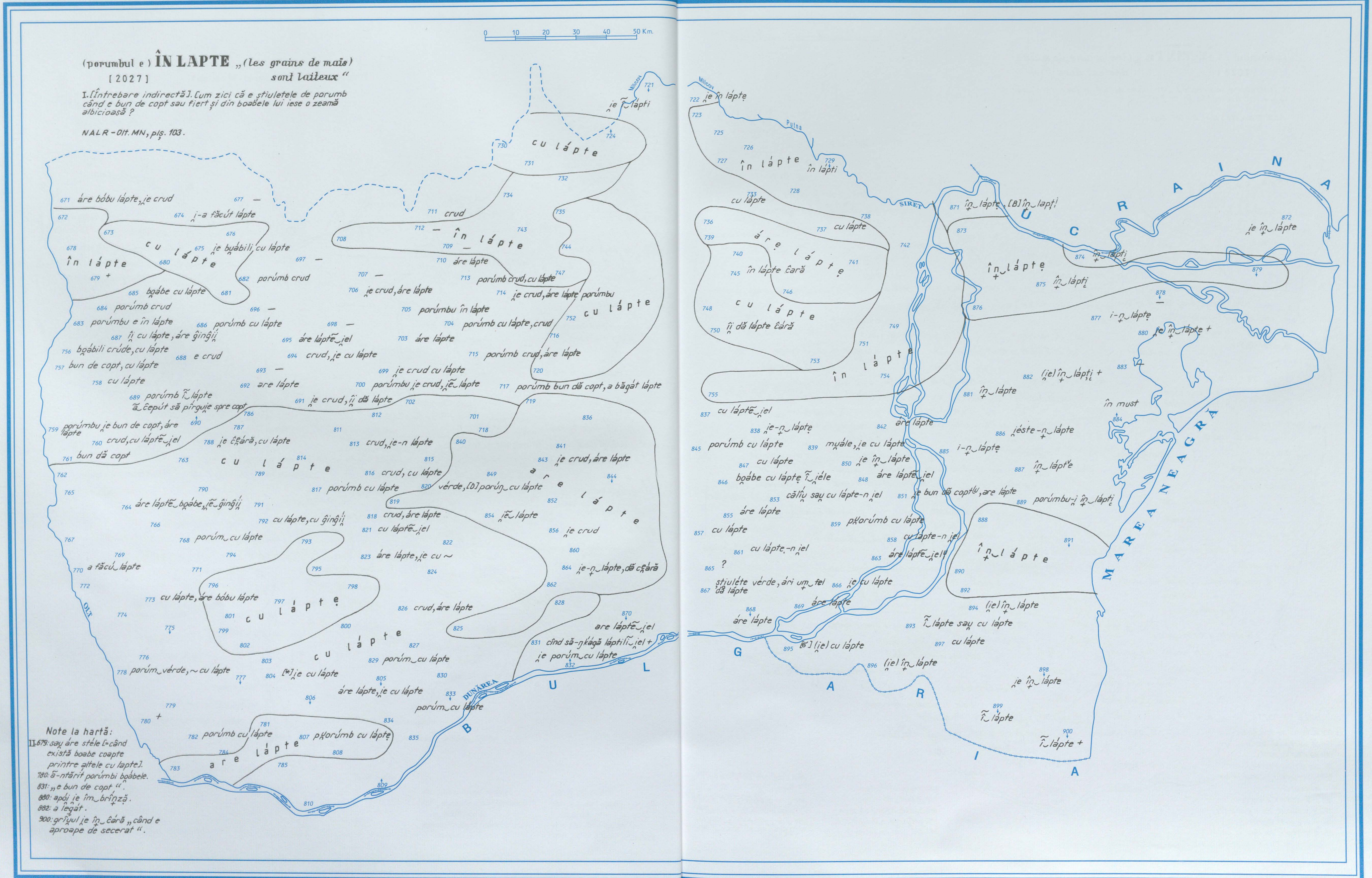
ALR II s.n. 105; ALRM II s.n. 75; NALR - Olt. 600.

Note la hartă:

II. 700: a dat pui la porumb.
761: Să înceapă să facă giburi.
785: a aruncat legătură; vez acolo ca un pui, iese din foaie.
810: i-a da druga.
812: îi dă pui = leagă [?].
822: a dat ~ la porumbi noştri.
832: a lepădat pui.
833: a aruncat prúmbu păpúşi.
834: a aruncat púi.
835: a făcut ~.
841: a lega porumbu da n-are boabe.
848: i-a da pana la porumb.
854: a lepădat sau a aruncat ~.
855: „fústă; fúste - [rămâne fără boabe]".
864: zice numa copiii, da noi nu zicem.
868: fultúc spoit [= fără boabe].
869: lepădă ~.
893: a spoit „a început să crească", e slovonit „e format".
896: cloacăn; -ceni.

(porumbul) URZEȘTE (ind. prez. 3) „les grains (de maïs) commencent à se former"
[2026]
I. [Întrebare indirectă]. Ce zici că face porumbul când îi dau boabele pe știulete?
NALR - Olt. 602.
0 10 20 30 40 50 Km.
UCRAINA
MAREA NEAGRĂ
BULGARIA
DUNĂREA
OLT
SIRET
Milcov
Putna
Note la hartă:
II. 672: și crește bóbu.
682: a legát bóbu, a făcút ĝingíį.
689: n-are încă bọábe.
702: pă știuléte.
768: după ĉe-į dă mătásea.
778: cin ă-florit mọțu.
815: [*] a-nĉepút să să spọįáscă bọábili; nij nu-į detése bábili bine, ierea abia spọįít.
821: saụ a făcút bọábe.
823: „și peste o săptămână" a făcút bọábe.
830: [D] a legát [când e cu boabe].
851: îį dă bóbu.
861: i-a dat o spọįálă, dă buábe.
864: acú fáce buábili.
894: „nu se spune urzește.

(porumbul e) ÎN LAPTE „(les grains de maïs) sont laiteux“
[2027]
I. [Întrebare indirectă]. Cum zici că e știuletele de porumb când e bun de copt sau fiert și din boabele lui iese o zeamă albicioasă?
NALR - Olt. MN, pls. 103.
Note la hartă:
II 679: sau are stéle [= când există boabe coapte printre altele cu lapte].
780: ă-ntărit porumbi boabele.
831: „e bun de copt“.
880: apói ie îm brînză.
882: a legat.
900: grîul ie în ceară „când e aproape de secerat“.
0 10 20 30 40 50 Km.
UCRAINA
MAREA NEAGRĂ
BULGARIA
DUNĂREA
SIRET
OLT
Milcov
Putna

(porumbul e) **ÎN ȚINTE** „(les grains de maïs) devient durs"
[2028]

I. [Întrebare indirectă]. Dar când bobul se face tare, că abia intră unghia în el?

ALR II s.n. 114; NALR-Olt. 603.

Note la hartă:

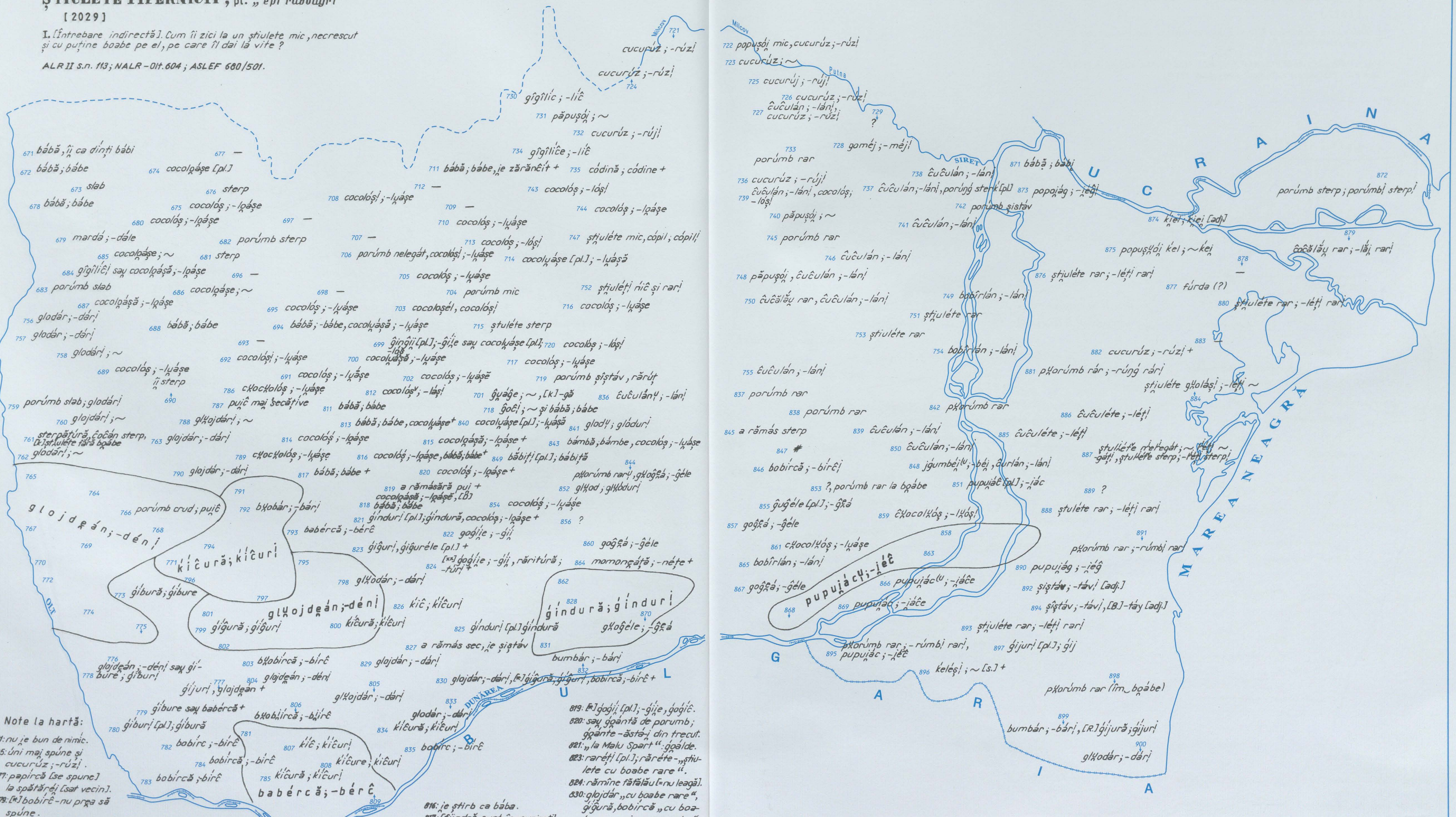
II. 695: ă-cepút să dea copt.
704: să virtuĭáscă láptili.
718: să dea în copt.
719: porúmbu a făcút flúturi.
756: ~porúmbu, nu mai je bun dă copt.
769: s-ă-ntărít bóbu.
774: s-a făcút dă moáră [!].
784: ĭ-a pierít láptili.
815: a-ncepút sa dea în uscát.
822: s-a-ntărid buába.
828: je bun dă culésu.
862: buábă ĉáră să zíce.
874: grîuu je pălcuĭít.
880, 892: „nu se spune în ținte".
884: înáinte de ásta je împîrg.
887: „nu e chiar copt, e încă moale, mai are tinta".
891: s-a cχopt, s-ă-ntărít bχóbu.
894: în coáĉere, a făcút țanc „crestătura de deasupra".
896: je în cărălápte „nici copt, nici verde".
898: „se zice în Ialomița".

ȘTIULETE PIPERNICIT, pl. „épi rabougri"

[2029]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la un știulete mic, necrescut și cu puține boabe pe el, pe care îi dai la vite?

ALR II s.n. 113; NALR – Olt. 604; ASLEF 680/501.

Note la hartă:

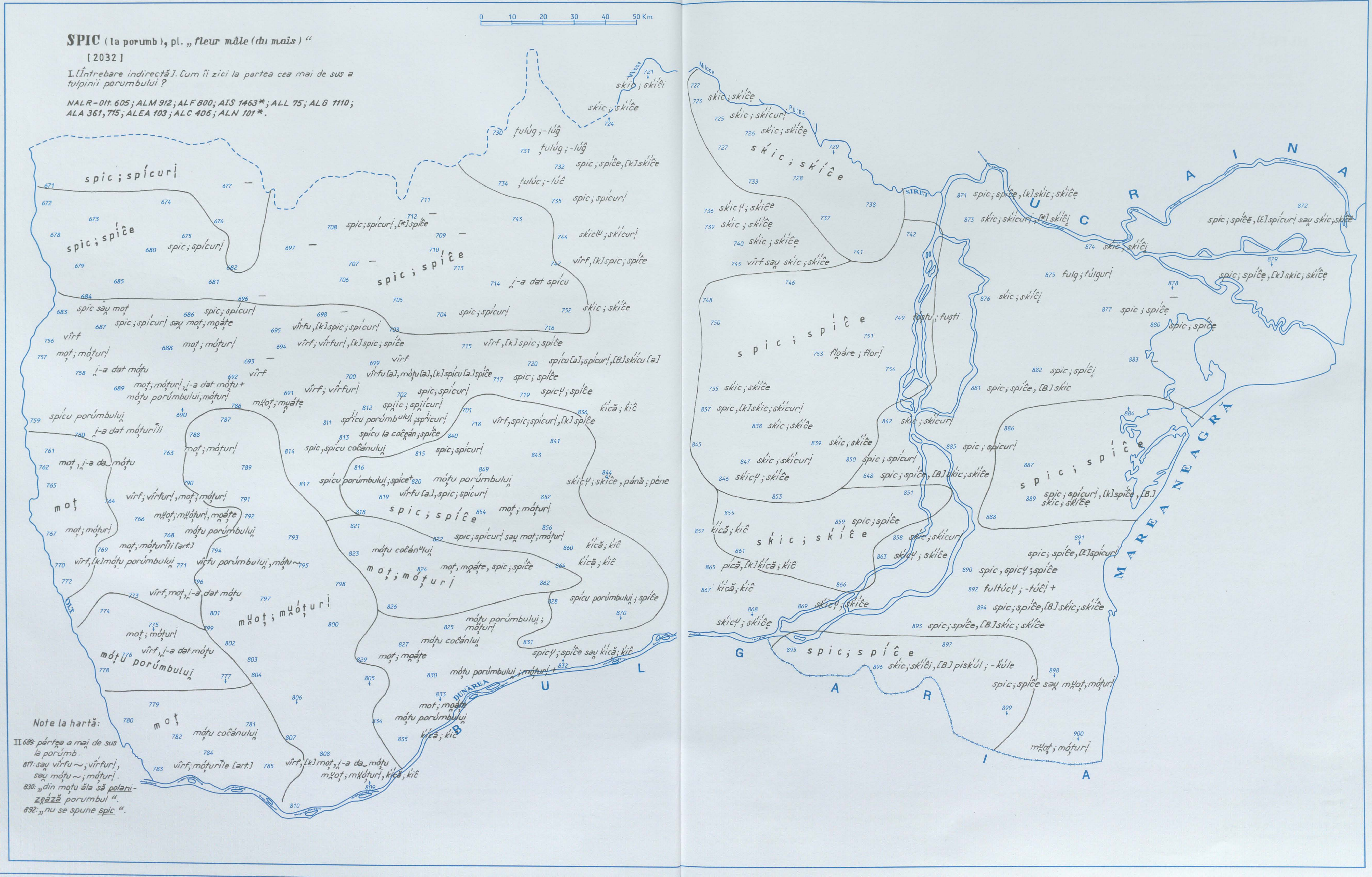
II. 711: nu ịe bun de nimic.
735: úni maị spúne și cucurúz; -rúzị.
777: papírcă [se spune] la spătărẹị [sat vecin].
779: [*] bobírĉ – nu prẹa să spúne.
813: bábă [= mare, dar fără boabe], cocoluáse – dacă-i mică.
815: Î‿álte părțị [= Ialomița]: gogịị.
816: ịe știrb ca bába.
817: [fiindcă sunt încovrigați] „sunt vorbe mai frumoase la noi și mai ușor de pronunțat".
819: [*] gogịị [pl.]; -gịịe, gogíĉ.
820: saụ gọántă de porumb; gọánte-ăstá-ị din trecut.
821: „la Malu Spart": gọálde.
823: raréțị [pl.]; răréte – „știulete cu boabe rare".
824: rămîne fătălău [= nu leagă].
830: glojdár „cu boabe rare", gíĝură, bobírcă „cu boabe numai pe o parte".
864: ịe fʰiștáv, nu fáĉe bọábe.
882: „știulete rar".
896: am culés keléși.

SPIC (la porumb), pl. „*fleur mâle (du maïs)*"

[2032]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la partea cea mai de sus a tulpinii porumbului?

NALR-Olt. 605; ALM 912; ALF 800; AIS 1463*; ALL 75; ALG 1110; ALA 361, 715; ALEA 103; ALC 406; ALN 101*.

Note la hartă:

II. 689: pártęa a mai de sus la porúmb.
811: saụ vîrfu ~; vîrfurí, saụ mot̹u ~; mot̹urí.
830: „din mot̹u ăla să polanizęáză porumbul".
892: „nu se spune spic".

GLUGĂ[1], pl. „moyette (de maïs)“

[2034]

I. [Întrebare indirectă]. Toamna, când tai porumbul, snopii îi faci grămezi, cum le zici la grămezile făcute pe câmp?

ALR II s.n. 118; NALR-Olt. 607; ALM 915; ASLEF 687/507.

Note la hartă:

II. 704: „fără vârf“.

725: și să mai ziĉe și glug̑ [pl.]; glúgă cîn_îi púnem în kiĉuáre.

728: dácă-i pă lat îi spui grămádă, dácă-i în_kiĉoáre îi spui glúg̑ sau glugulițe [pl.]; -liță.

739, 761, 765, 774, 789, 791, 792, 794: clúcă [= îm picioare], teanc [= culcat].

757, 759, 760, 764, 795: teanc „jos, culcat“.

762, 763, 767: teáncuri „znopii culcați“.

768: dúpă cum ie timpu.

769: grămádă [culcați], glúgă [în picioare].

772: teáncuri - culcát, cîn ie uscát, glug̑ - îm_piĉoáre, cîn_ie ploi, ca să scúrgă ápa.

773: glugă, îm_piĉére, teanc „snopi culcați“.

776: plug̑ - să ridícă îm_piĉoáre.

777: 20-30 dă znopi.

778: jos și_m_piĉoáre.

780, 782: culcáte sau îm_piĉoáre.

786: stuog „culcat“.

798: frunzár „snopi culcați“.

800: „znopii culcați“.

810: glug̑ „sunt numai cele mari“.

817: [= 30 de snopi nelegați la vîrf].

821, 823, 825: [= în picioare], teanc; teáncuri [= culcați].

828: [*]gulgúș [= glugă pentru pus în cap].

874: rujlán; -jlén „cocean“.

891: să fáĉe din máldări de coĉáni.

GLUGĂ², pl. „*gerbier (de maïs)*“

[2035]

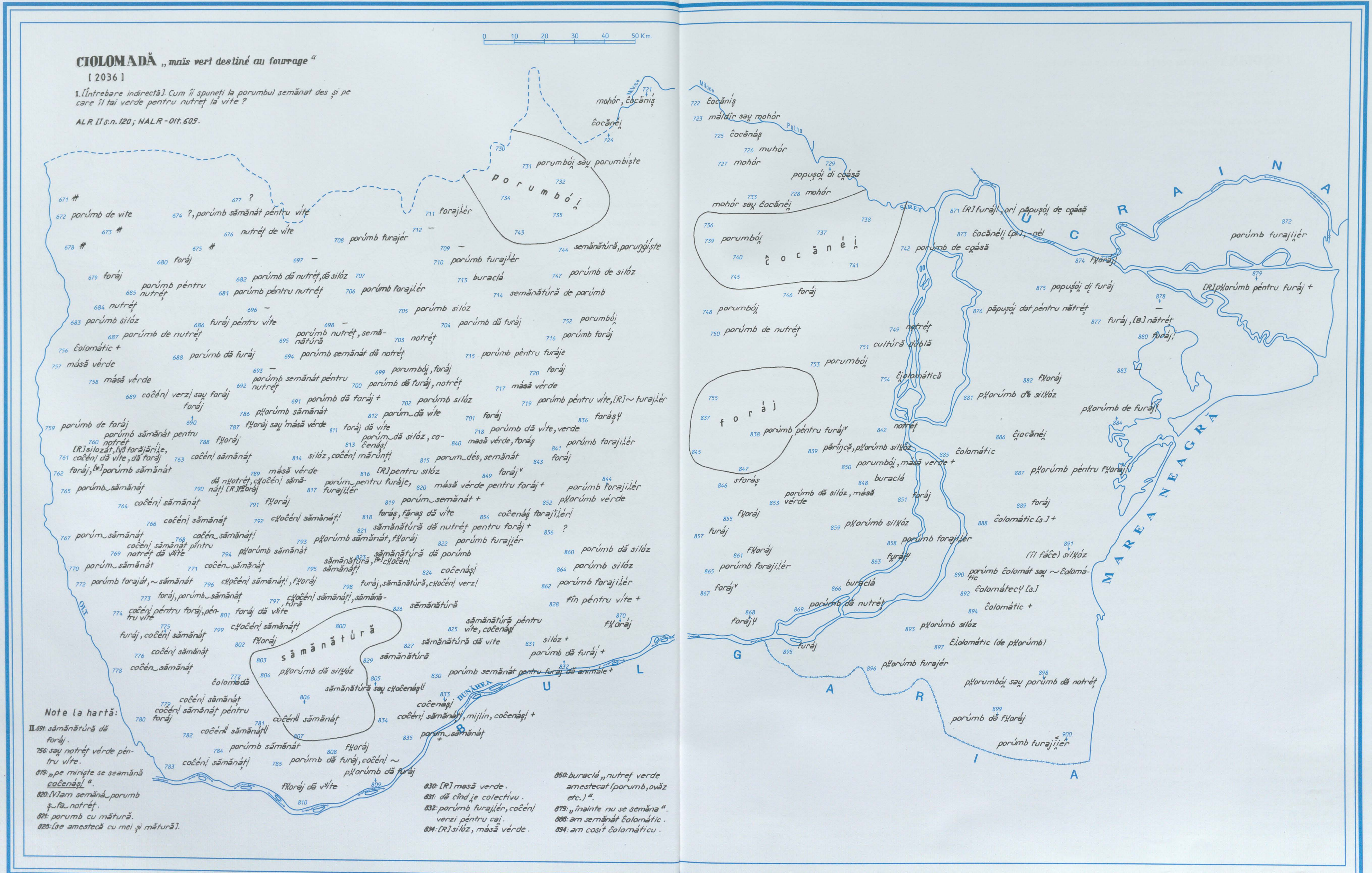
I. [Întrebare indirectă]. Dar la acelea, mai mari, făcute acasă?

NALR-Olt. 608; ALM 916.

Note la hartă:

II. 671–672: dacă-i făcut în pom.
689: cocenár „200 snopi“; frunzári „400–500 snopi“.
691: glúgă „150 snopi“, stog „400–500 snopi“.
692, 772: mai mari.
694: „pe prăjină“.
704: „mai mare decât cluca“.
718: „mai mare“.
736: clúcă „când e ascuțită“; stog „când e șiră lungă“.
747: șiră, dacă-i mai máre.
756: di la o sută dă snopi în sus.
769: gluĝ-dacă sînt mai neuscáț bine.
773, 802: frunzár „mai mare“.
775: frunzár – „500–600 de snopi“.
777: glúgă máre - dacă-ie mai verdúni.
788: „se mai pune și în porni“.
789: glúgă „în picioare“, stog „culcat“.
791: stog „culcat“, glúgă „în picioare, neuscati“.
795: glúgă [în picioare], frunzár [jos].
796: frunzári [mai mare: 4 care].
800: frunzár [2 care în frunzar].
816: [în stog cocenii stau orizontal].
821: stog; stóguri [cocenii stau orizontal].
849: stog; stóguri.
855: tepșán [= claie mai mică].
884: o poți fáce și șiră; șiri.
890: să-nclăiesc „se fac clăi“.
891: „șira e lungă, stogul e rotund“.

CIOLOMADĂ „maïs vert destiné au fourrage"
[2036]
I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spuneți la porumbul semănat des și pe care îl tai verde pentru nutreț la vite?
ALR II s.n. 120; NALR-Olt. 609.
0 10 20 30 40 50 Km.
porumbój
čocănéi
foráj
sămănătúră
U C R A I N A
MAREA NEAGRĂ
B U L G A R I A
DUNĂREA
OLT
SIRET
Milcov
Putna
Note la hartă:
II. 691: sămănătúră dă foráj.
756: sau notreț vérde péntru vite.
819: „pe miriște se seamănă cocenáș/".
820: [V]am sămănă porumb ș-a notréț.
821: porumb cu mătură.
826: [se amestecă cu mei și mătură].
830: [R] másă vérde.
831: dă cînd je colectivu.
832: porumb furajiér, cocéni verzi péntru caj.
834: [R] silóz, másă vérde.
850: buraclá „nutreț verde amestecat (porumb, ovăz etc.)".
879: „înainte nu se semăna".
888: am semănát čolomátic.
894: am cosít čolomáticu.

COȘOLINĂ „avoine verte destinée au fourrage"

[2037]

I. [Întrebare indirectă]. Cum spuneți la ovăzul semănat, ca să fie tăiat verde, tot ca nutreț pentru vite?

NALR-Olt. 610; cf. ALBRAM 148; cf. ALFC 274*; cf. ALIFO 114; cf. ALN 105; cf. ALO 48*.

Note la hartă:

II. 700: péntru notréț.
718: péntru foráj.
772: amestecát poáte cu borcág, da ovăz singur nu prea să púne.
811: îl tăién dă vérde.
816: îl tăi dă vérde pentru vyite.
823: ovezíștie; -zíștii „locul de pe care s-a cosit ovăzul verde".

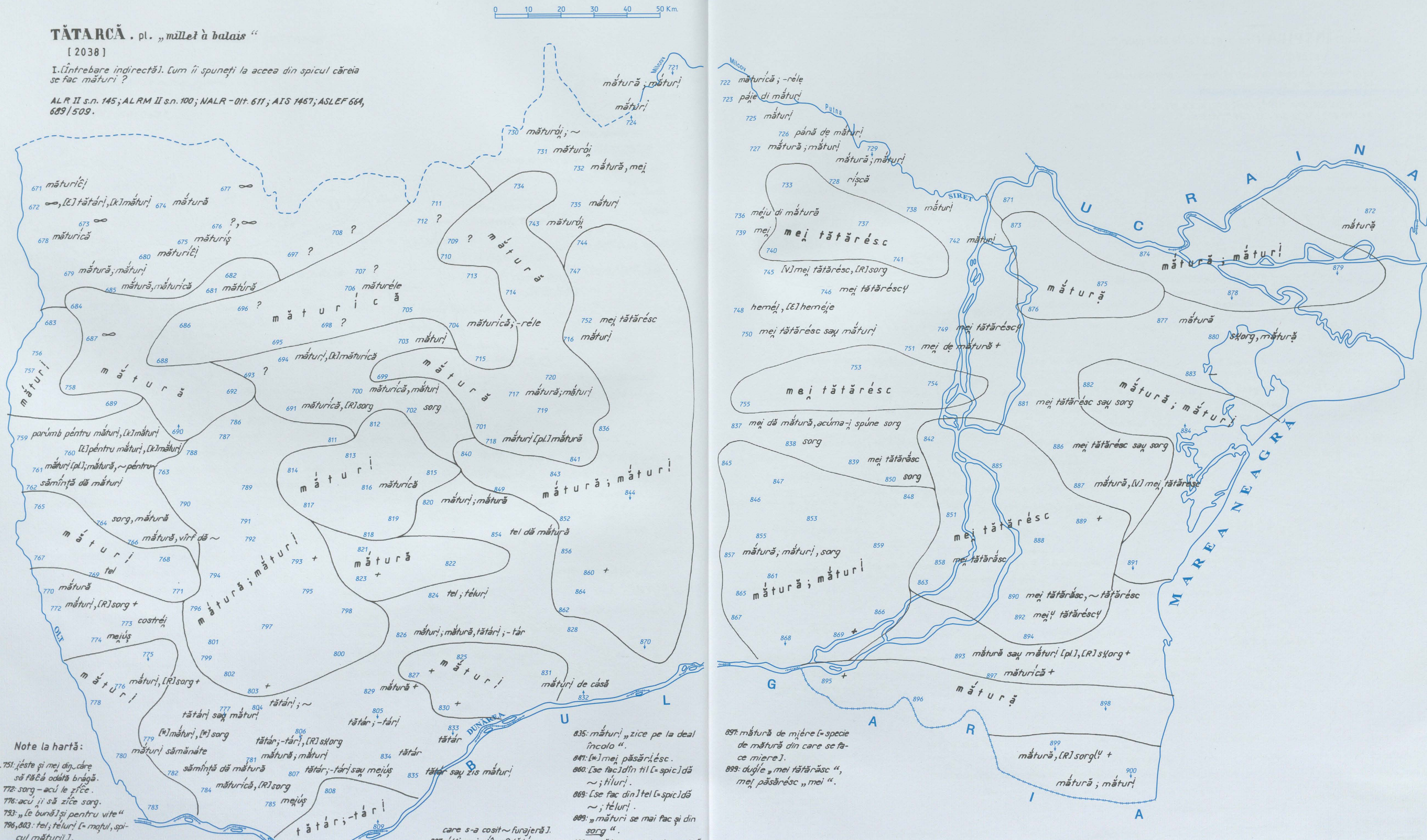
874: másă vérdi „dacă îl pasc vitele".
879: „înainte nu se semăna așa ceva".
890: „pentru fân".
892: „nu se spune coșolină".

TĂTARCĂ . pl. „*millet à balais*"

[2038]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spuneți la aceea din spicul căreia se fac mături ?

ALR II s.n. 145; ALRM II s.n. 100; NALR - Olt. 611; AIS 1467; ASLEF 664, 689/509.

Note la hartă:

II. 751: ieste și meĭ din care să făcá odátă brágă.
772: sorg – acú le zíce.
776: acú ĭi să zíce sorg.
793: „[e bună] și pentru vite"
796, 803: tel; téluri [= moțul, spicul măturii].
823: tel [= mătura curățită, pentru a fi prelucrată]: znopĭ dă tel dă mătură; măturiștiie [= loc de pe care s-a cosit ~ furajeră].
827: álți mai zíce și tătár.
829: tel [= spicul plantei, din care se fac mături].
830: la Frăteștĭ [zice] tătár.
835: măturĭ „zice pe la deal încolo".
847: [*] meĭ păsărĭésc.
860: [se fac] din til [= spic] dă ~; tíluri.
869: [se fac din] tel [= spic] dă ~; téluri.
889: „mături se mai fac și din sorg".
893: „mătura e spicul sorgului".
895: mătură de miére [= specie de mătură din care se face miere; sorg (?)].
897: mătură de miére [= specie de mătură din care se face miere].
899: dugíe „mei tătărăsc", meĭ păsărésc „mei".

(grâul) **ÎNSPICĂ** (ind. prez. 3) „(le blé) épie“
[2039]

I. [Întrebare indirectă]. Ce ziceți că face grâul primăvara, când începe să-i crească spicul?

NALR-Olt. 612; AIS 1459*; ALMC 979; ALEA 35; ALCe 273; ALFC 284; ALIFO 41*; ALJA 314; ALN 94*; ALO 54*.

Note la hartă:

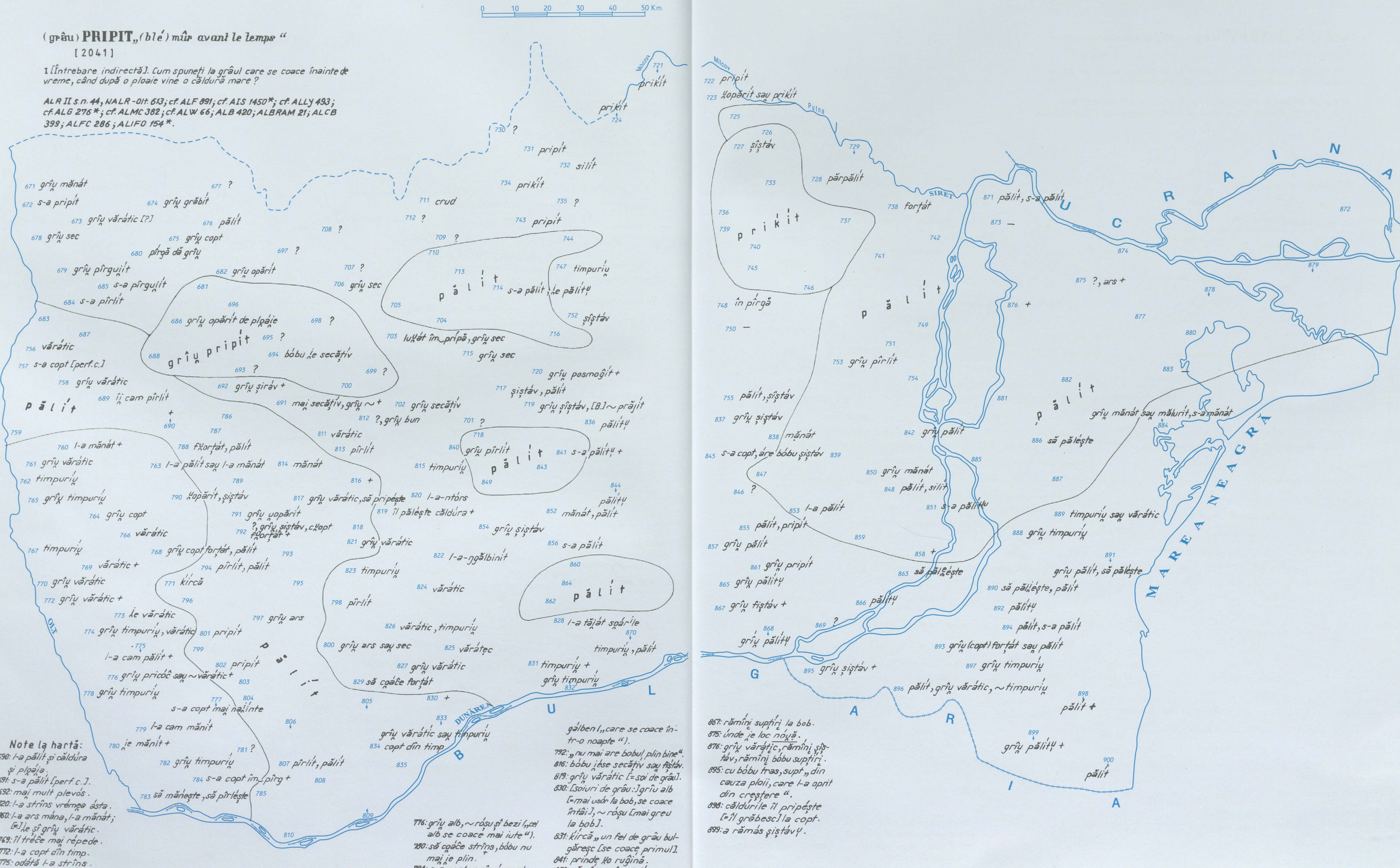
II. 690: „după ce-i dă întîi nódu și pă urmă gușeázăt și apoi îi dă spicu“.
695: înspicĉeázăt.
704: ș-apoi îmflorește.
728: s-a bordoșît grîuu.
759: și la úrmă iese spícu.
769: fáĉe bútile și-i dă sphícu.
775: ã-ĉepú să pingă bútila.
776: întîi înflorește [pe urmă] leágă bob.
781: ~, cînd iése din gilácaaia.
794: [mai întîi] îi dă bútila.
817: bútiia ie spícu băgát î foi.
821: „de Sf. Gheorghe“ să phi-tește ĉoára-n iel.
850: îmborțoșeáză pînă nu-i dă spícu.
872: dă-n pîrg „când începe să se coacă“.
873: în burdúf „înainte să-i dea spicul“.
874: a dat grâuu-n burdúf „i-a dat spicul“.
875: dă-n pai; [mai înainte] ii-n burdúf.
877: ii-m burdúf [când se formează spicul].
888 [în faza precedentă] îmborțoșáză.
891: întîi îi dă burdúfu și pe úrmă-i dă spícu.
894: [mai întîi] a-mborțoșát.
895: [după înflorit] arúncă bob, bágă ~.

(grâu) PRIPIT „(blé) mûr avant le temps"

[2041]

I [Întrebare indirectă]. Cum spuneți la grâul care se coace înainte de vreme, când după o ploaie vine o căldură mare?

ALR II s.n. 44, NALR-Olt. 613; cf. ALF 891; cf. AIS 1450*; cf. ALLY 493; cf. ALG 276*; cf. ALMC 382; cf. ALW 66; ALB 420; ALBRAM 21; ALCB 399; ALFC 286; ALIFO 154*.

Note la hartă:

II. 690: l-a pălit și căldúra și ploaia.
691: s-a pălit [perf. c.].
692: mai mult plevós.
720: l-a strîns vrémea ásta.
760: l-a ars mána, l-a mănát; [*] ie și grîu vărátic.
769: îl tréce mai répede.
772: l-a copt dîn timp.
775: odátă l-a strîns.
776: grîu alb, ~ róșu și bezi („cel alb se coace mai iute").
780: să coáce strîns, bóbu nu mai ie plin.
784: s-a copt ca și pépenele gálben („care se coace într-o noapte").
792: „nu mai are bobul plin bine".
816: bóbu iése secătiv sau fiștáv.
819: grîu vărátic [= soi de grâu].
830: [soiuri de grâu:] grîu alb [= mai usór la bob, se coace întâi], ~ róșu [mai greu la bob].
831: kírcă „un fel de grâu bulgăresc [se coace primul].
841: prinde uo rugînă.
858: rămîne grîu șiștáv.
867: rămîni supțiri la bob.
875: únde ie loc nóuă.
876: grîu vărátic, rămîni șiștáv, rămîni bóbu supțiri.
895: cu bóbu tras, supt „din cauza ploii, care l-a oprit din creștere".
898: căldúrile îl pripéște [= îl grăbesc] la copt.
899: a rămás șiștávi.

(holda) **DĂ ÎN COPT** (ind.prez.3) „(le blé) commence à mûrir)“

[2042]

I. [Întrebare indirectă]. Ce zici că face holda când au mai rămas puține zile până la secerat și grâul începe să fie galben ?

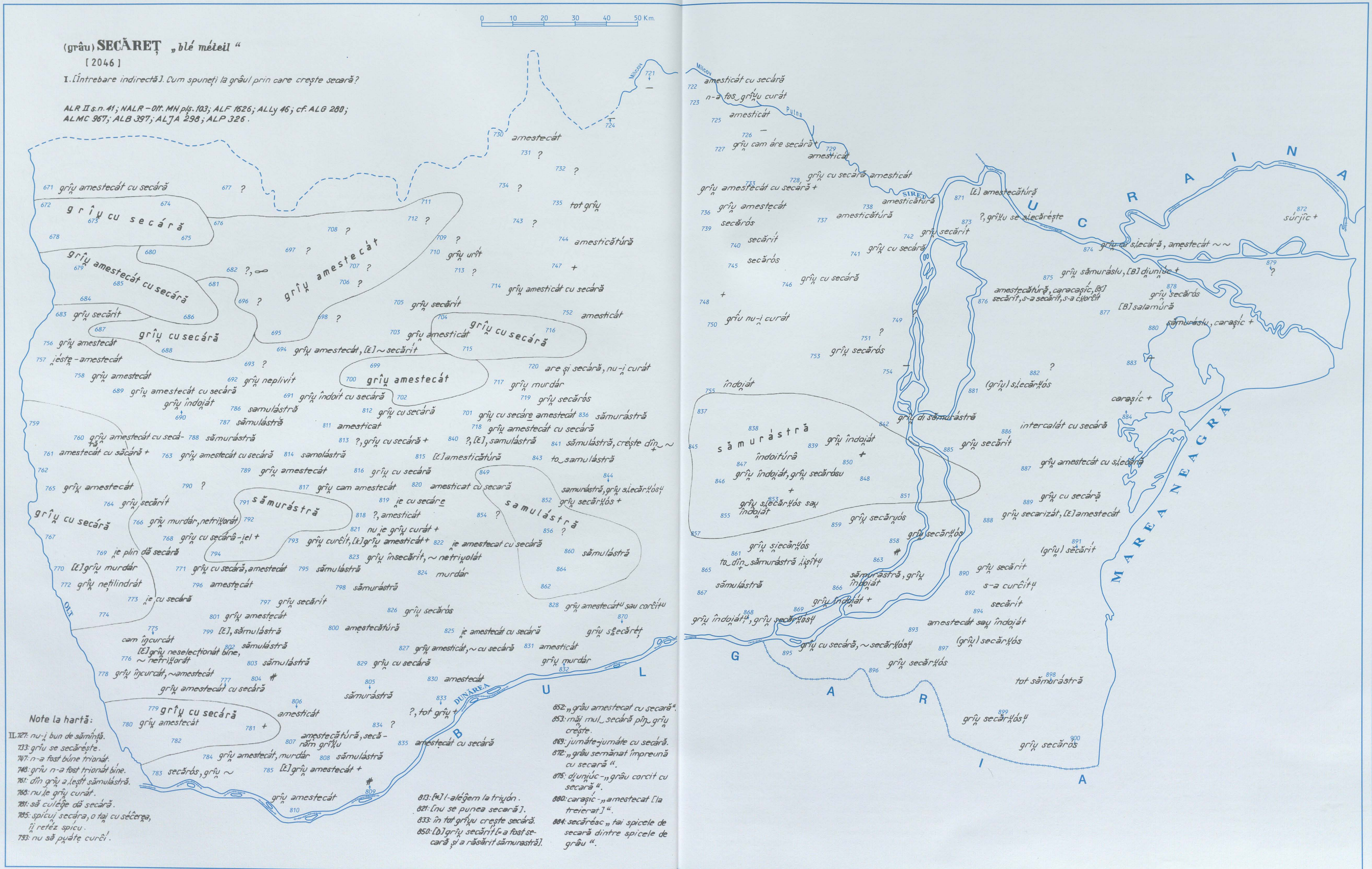
ALR II s.n. 43; NALR-Olt. 614; cf. ALF 891; cf. AIS 1450*; cf. ALLY 493; cf. ALG 276*; cf. ALMC 982; cf. ALW 66; cf. ALJA 316; ALN 94*; cf. ALP 332.

Note la hartă:

II. 690: ie gáta de seĉeriș.
691: say s‿să pîrguiáscă.
700: ie‿pírgă.
701: dă îm‿pírgă.
703: îm‿pírgă dă copt.
704: ã‿ĉepút să codălbeáscă.
711: dã‿pírgă, ie‿perspective dă copt.
714: „nu mai e verde, e ca coada vacii, a vulpii“.
716: s-a codălbít, a dat în pîrg.
718: să pîrguiáscă, să deã‿copt.
719: ã ĉepút să pîrguiáscă.
756: a dat în‿gálben.
760: [*] s-a‿ngălbenít grínili.
879: [a auzit la Constanța]: dă-n pîrg.
880: [în faza anterioară] erá în pírgă.
884: [apoi] s-a cuopt.

MOMÂIE (in grâu, în cânepă), pl. „épouvantail"
[2044]
I. [Întrebare indirectă]. Ce faceți din zdrențe și puneți în holda de grâu ori în cânepă, ca să se sperie păsările?
ALR II s.n. 46; ALRM II s.n. 33; NALR-Olt. 616; ALM 946; ALF 1817; AIS 1424; ALLy 255*; ALG 1112; ALMC 172; ALA 158; ALEA 30; ALCo 586; ALB 735; ALFC 487; ALLOc. 238; ALLOr. 310; ASLEF 669/490.
0 10 20 30 40 50 Km.
Milcov
Putna
SIRET
OLT
DUNĂREA
U C R A I N A
B U L G A R I A
MAREA NEAGRĂ
Note la hartă:
II. 671: din trențe.
688: manokin; -kini.
695: sperietuare; -tori.
767: pui cufe s-să mai spele păsărili.
781: „într-o prăjină niște cârpe".
790: „niște zdrențe pe un lemn".
816: [+] cofti [pl.]; -fție [SI: „pe la noi nu!"].
831: manokin „se spunea la armată".
835: mă, ce stai ca uo mămuie!".
864: nu să pune dăcit la pepini.

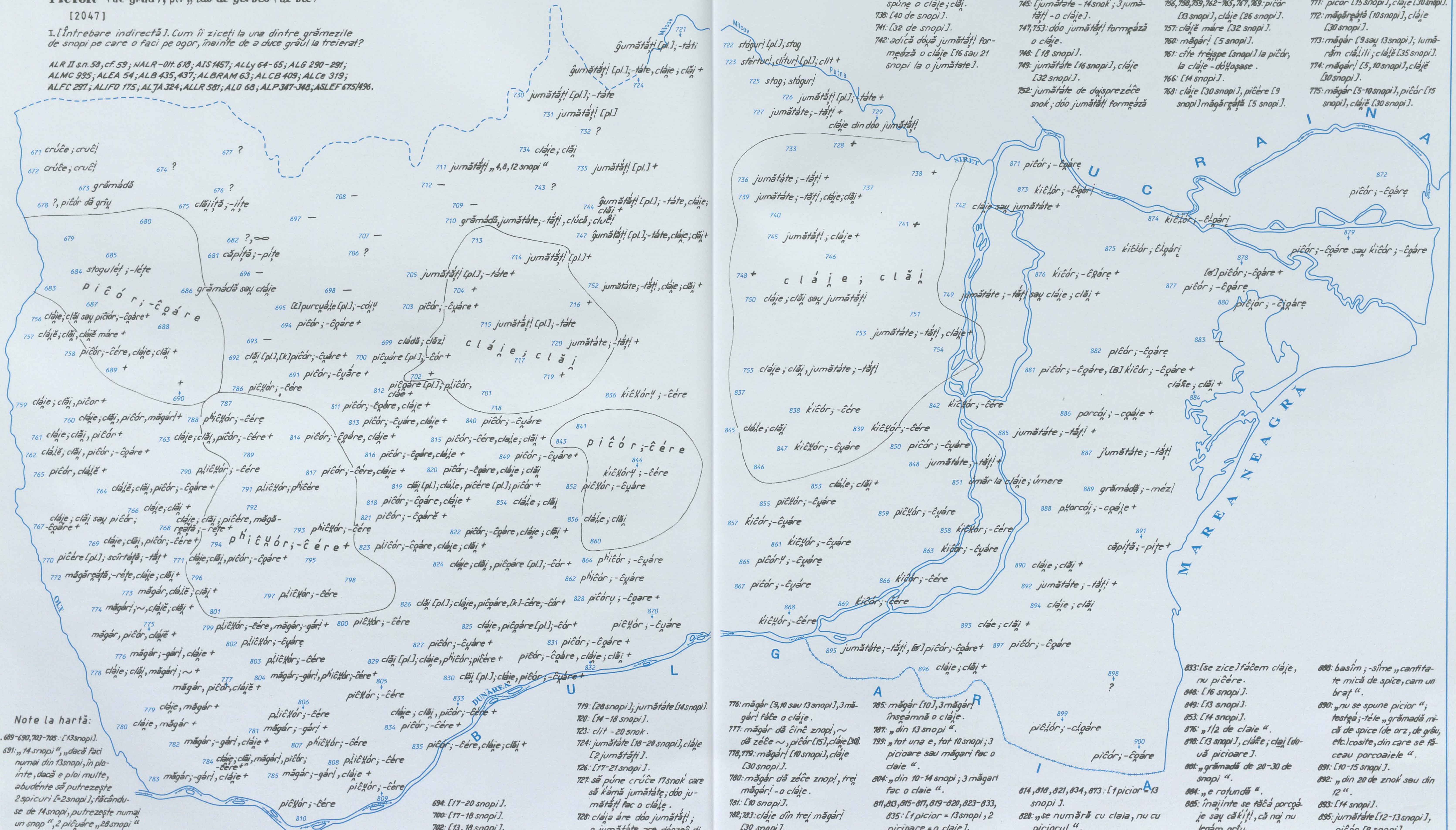

(grâu) SECĂREȚ „blé méteil“
[2046]
I. [Întrebare indirectă]. Cum spuneți la grâul prin care crește secară?
ALR II s.n. 41; NALR – Olt. MN pls. 103; ALF 1626; ALLy 46; cf. ALG 280; ALMC 967; ALB 397; ALJA 298; ALP 326.
0 10 20 30 40 50 Km.
DUNĂREA
SIRET
Milcov
Putna
OLT
UCRAINA
BULGARIA
MAREA NEAGRĂ
Note la hartă:
II. 727: nu-i bun de sămînță.
733: grîu se secărește.
747: n-a fost búne trionát.
748: grîu n-a fost trionát bine.
761: dîn grîu a ieșît sămulástră.
768: nu ie grîu curát.
781: să culéĝe dă secáră.
785: spicui secára, o tai cu sécerea, îi retéz spicu.
793: nu să puáte curĉí.
813: [*] l-aléĝem la triuón.
821: [nu se punea secară].
833: în tot grîuu crește secáră.
850: [D] grîu secărît [= a fost secară și a răsărit sămurastră].
852: „grâu amestecat cu secară“.
853: măi mul secáră pîn grîu créște.
869: jumáte-jumáte cu secáră.
872: „grâu semănat împreună cu secară“.
875: diuniúc – „grâu corcit cu secară“.
880: carașíc – „amestecat [la treierat]“.
884: secărésc „tai spicele de secară dintre spicele de grâu“.

PICIOR (de grâu), pl. „*tas de gerbes (de blé)*“

[2047]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi ziceți la una dintre grămezile de snopi pe care o faci pe ogor, înainte de a duce grâul la treierat?

ALR II s.n. 58, cf. 59; NALR–Olt. 618; AIS 1457; ALLy 64–65; ALG 290–291; ALMC 995; ALEA 54; ALB 435, 437; ALBRAM 63; ALCB 409; ALCe 319; ALFC 297; ALIFO 175; ALJA 324; ALLR 581; ALO 68; ALP 347–348; ASLEF 675/496.

Note la hartă:

II. 689–690, 703–705: [13 snopi].

691: „14 snopi“, „dacă faci numai din 13 snopi, în plointe, dacă e ploi multe, abudénte să putrezește 2 spicuri [= 2 snopi]; făcându-se de 14 snopi, putrezește numai un snop“, 2 picuáre „28 snopi“ sau cláie; clăi.

692: [9–11 snopi].

694: [17–20 snopi].

700: [17–18 snopi].

702: [13, 18 snopi].

714: [12 snopi]; cláie [24 snopi].

716: [18 snopi].

719: [28 snopi]; jumătáte [14 snopi].

720: [14–18 snopi].

723: clit – 20 snok.

724: jumătáte [18–20 snopi], cláie [2 jumătăți].

726: [17–21 snopi].

727: să púne crúĉe 17 snok care să kámă jumătáte; dóo jumătăț́i fac o cláie.

728: cláia áre dóo jumătăț́i; o jumătáte are dóozeĉ di snopi.

735, 739: 2 jumătăț́i fac o cláie.

736: dóo jumătăț́i la un loc se spúne o cláie; clăi.

738: [40 de snopi].

741: [32 de snopi].

742: adícă dóuă jumătăț́i formeázá o cláie [16 sau 21 snopi la o jumătate].

744: dóuă jumătăț́i fac o cláie.

745: [jumătate – 14 snok; 3 jumătăț́i – o cláie].

747; 753: dóo jumătăț́i formeázá o cláie.

748: [18 snopi].

749: jumătáte [16 snopi], cláie [32 snopi].

752: jumătáte de doisprezéĉe snok; dóo jumătăț́i formeázá o cláie.

756, 758, 759, 762–765, 767, 769: piĉór [13 snopi], cláie [26 snopi].

757: cláiĕ máre [32 snopi].

760: măgáŕ [5 snopi].

761: cîte tréișpe [snopi] la piĉór, la cláie – dóuoșase.

766: [14 snopi].

768: cláie [30 snopi], piĉére [9 snopi] măgărẹáță [5 snopi].

770: [13 snopi].

771: piĉór [15 snopi], cláie [30 snopi].

772: măgărẹáță [10 snopi], cláie [30 snopi].

773: măgár [9 sau 13 snopi]; lumărăm clăĭili; cláĭĕ [35 snopi].

774: măgáŕ [5, 10 snopi], cláiĕ [30 snopi].

775: măgár [5–10 snopi], piĉór [15 snopi], cláiĕ [30 snopi].

776: măgár [9, 10 sau 13 snopi], 3 măgáŕ fáĉe o cláie.

777: măgár dă ĉinĉ znoṕ, ~ dă zéĉe ~, piĉór [15], cláie [30].

778, 779: măgáŕ [10 snopi], cláie [30 snopi].

780: măgár dă zéĉe znoṕ, trei măgáŕ – o cláie.

781: [10 snopi].

782; 783: cláie dín trei măgáŕ [30 snopi].

784: piĉór [5 snopi], măgáŕ [9 snopi], cláie [17 snopi].

785: măgár [10], 3 măgáŕ înseámnă o cláie.

787: „din 13 snopi“.

799: „tot una e, tot 10 snopi; 3 picioare sau măgari fac o claie“.

804: „din 10–14 snopi; 3 măgari fac o claie“.

811, 813, 815–817, 819–820, 823–833, 835: [1 picior = 13 snopi, 2 picioare = o claie].

812: [1 picior = 17 snopi, 2 picioare = o claie].

814, 818, 821, 834, 873: [1 picior = 13 snopi].

820: „se numără cu claia, nu cu piciorul“.

822: [1 picior = 13 snopi, 4 picioare = 1 claie] [?].

833: [se zice] fáĉem cláie, nu piĉére.

848: [16 snopi].

849: [13 snopi].

853: [14 snopi].

876: „1/2 de claie“.

878: [13 snopi], cláe; clai [două picioare].

881: „grămadă de 20–30 de snopi“.

884: „e rotundă“.

885: înainte se făĉá porcoáie sau căkiț́, că noi nu legám grîu.

886: „în regiune nu se lega grâul“.

888: basîm; -sîme „cantitate mică de spice, cam un braț“.

890: „nu se spune picior“; testeá; -téle „grămadă mică de spice (de orz, de grâu, etc.) cosite, din care se făceau porcoaiele“.

891: [10–15 snopi].

892: „din 20 de znok sau din 12“.

893: [14 snopi].

895: jumătáte [12–13 snopi], piĉór [9 snopi].

896: [13 snopi], nu să ziĉe piĉoáre la noi.

STOG, pl. „grosse meule de gerbes"

[2049]

I. [Intrebare indirectă]. Cum ziceți la grămada mare de snopi de grâu care se face la aria de treierat?

ALR II s.n. 67; ALRM II s.n. 50; NALR-Olt. 620; AIS 1458; ALLy 68-70; ALG 293; ALMC 996-997; ALEA 58, 78; ALB 438; ALBRAM 66; ALCe 321; ALFC 303; ALIFO 176; ALJA 328; ALLR 585; ALN 133, 146, 150; ALO 69.

Note la hartă:

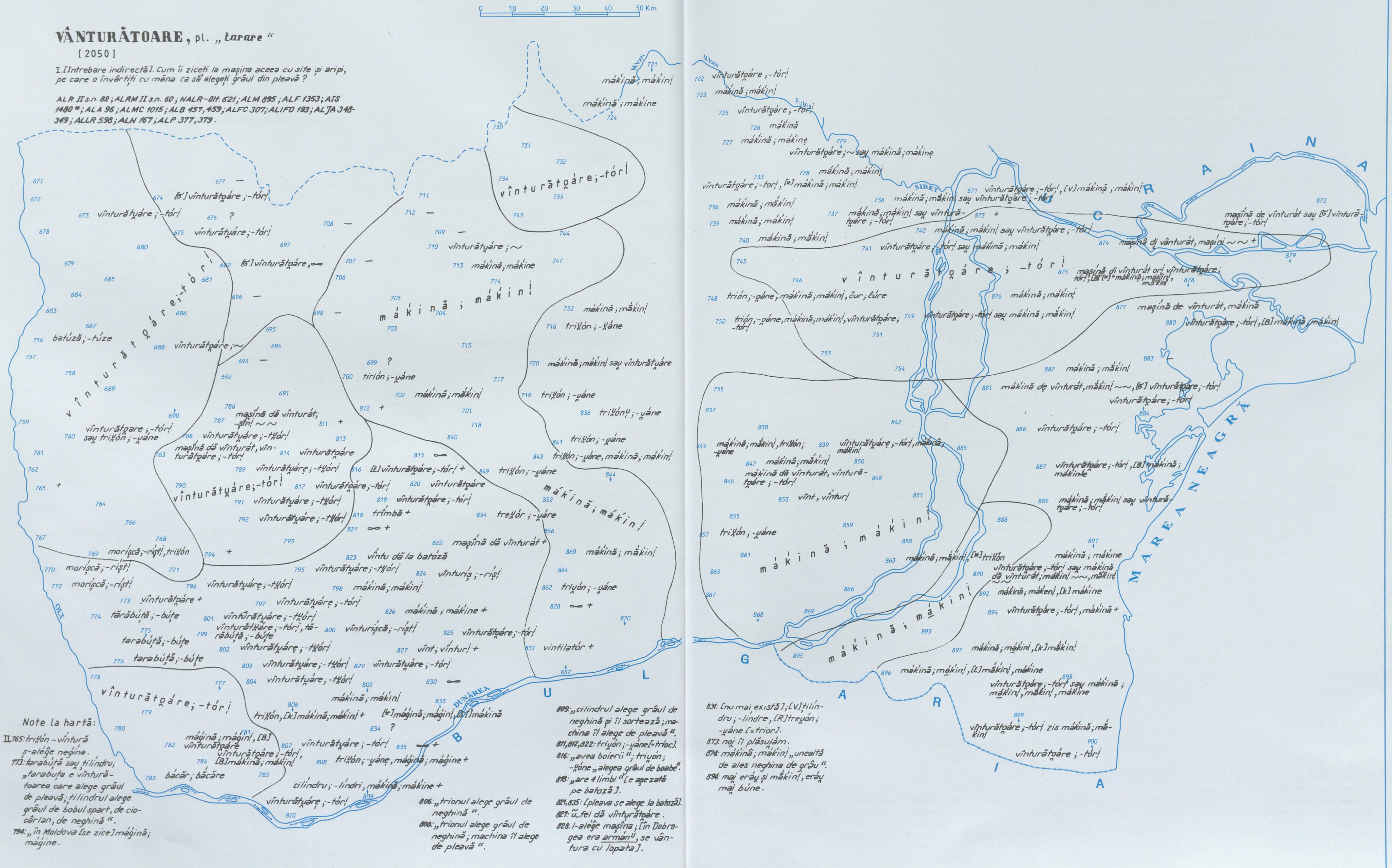
II. 689: [**] stog; stóguri care-i rotúnd.
715: „2 jumătăți : 28 snopi".
758: șiră - lunguiáță, stog - rotund.
763: stog - rotúnd, șíra - lúngă.
769: șiră - mai máre.
798: stⁿog rotúnd.
807: „[stogul e] mai mic și rotund, ca un fel de glugă".
811, 814, 821, 823: [șira e lungă, stogul rotund].
819: șiră [e lungă].
825: șiră „e lungă", stog; stóguri [face] „care are mai puțin", stoguléț; -léte.
833: stog; stóguri [mai mic, dar tot lung].
834: stog „face care are puțin".
884: „e lungă".

VÂNTURĂTOARE, pl. „*tarare*“

[2050]

I. [Intrebare indirectă]. Cum îi ziceți la mașina aceea cu site și aripi, pe care o învârtiți cu mâna ca să alegeți grâul din pleavă?

ALR II s.n. 82; ALRM II s.n. 60; NALR-Olt. 621; ALM 895; ALF 1353; AIS 1480*; ALA 96; ALMC 1015; ALB 457, 459; ALFC 307; ALIFO 193; ALJA 348-349; ALLR 598; ALN 167; ALP 377, 379.

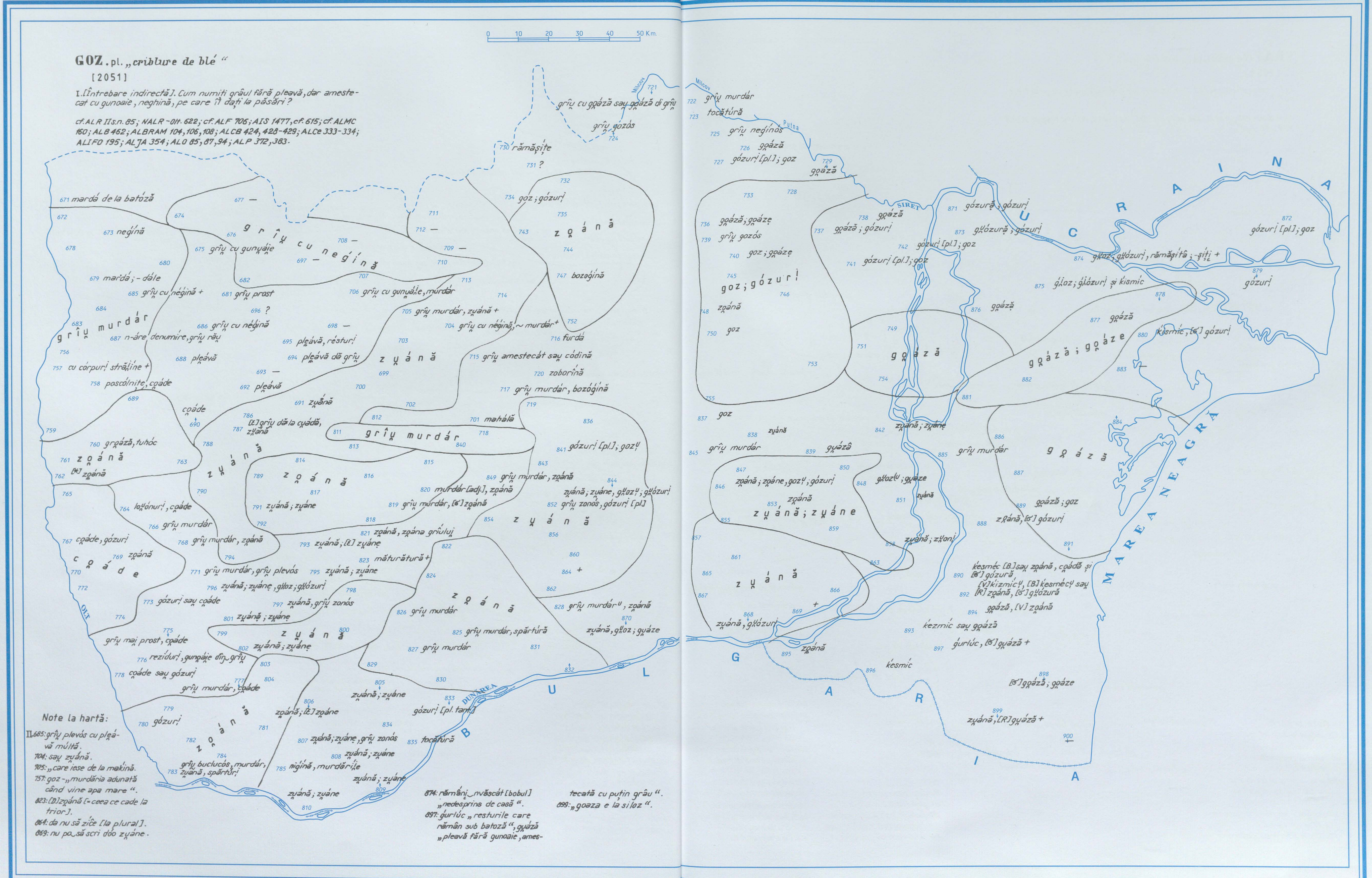
Note la hartă:

II. 765: triuón – vîntură s-alégê negína.
773: tarabúță sau țilíndru; „tarabuța e vînturătoarea care alege grâul de pleavă; țilindrul alege grâul de bobul spart, de ciocârlan, de neghină“.
794: „în Moldova [se zice] mágină; mágine.

806: „trionul alege grâul de neghină“.
808: „trionul alege grâul de neghină; machina îl alege de pleavă“.

809: „cilindrul alege grâul de neghină și îl sortează; machina îl alege de pleavă“.
811, 812, 822: triuón; -uáne [=trioc].
816: „avea boierii“; triuón; -uóne „alegea grâul de boabe“.
818: „are 4 limbi“ [e așezată pe batoză].
821, 835: [pleava se alege la batoză].
827: ũ fel dă vînturătoáre.
828: l-alégê mașîna; [în Dobrogea era armân^u, se vântura cu lopata].

831: [nu mai există]; [V] țilíndru; -líndre, [R] treuón; -uáne [=trior].
873: noi îl plăsuiám.
874: mákinâ; mắkin' „unealtă de ales neghina de grâu“.
894: mai eráu și mắkin', eráu mai búne.

GOZ. pl. „criblure de blé"
[2051]
I. [Întrebare indirectă]. Cum numiți grâul fără pleavă, dar amestecat cu gunoaie, neghină, pe care îl dați la păsări?
cf. ALR II s.n. 85; NALR-Olt. 622; cf. ALF 706; AIS 1477, cf. 615; cf. ALMC 160; ALB 462; ALBRAM 104, 106, 108; ALCB 424, 428-429; ALCe 333-334; ALIFO 195; ALJA 354; ALO 85, 87, 94; ALP 372, 383.
Note la hartă:
II. 685: grîu plevós cu pleávă múltă.
704: sau zuánă.
705: „care iese de la mașină".
757: goz – „murdăria adunată când vine apa mare".
823: [D] zoánă [= ceea ce cade la trior].
864: da nu să zíce [la plural].
869: nu po să scri doo zuáne.
874: rămâni nvăscát [bobul] „nedesprins de coajă".
897: gurlúc „resturile care rămân sub batoză", guáză „pleavă fără gunoaie, amestecată cu puțin grâu".
899: „goaza e la siloz".
UCRAINA
MAREA NEAGRĂ
BULGARIA
DUNĂREA

VRAF (de grâu), pl. „*tas (de blé)*"

[2052]

I. [Intrebare indirectă]. Cum spuneți la o grămadă mare de grâu treierat ?

ALR II s.n. 139; NALR-Olt. MN, pls. 104; AIS 1478; ALIFO 176; cf. ALLR 569; ALN 96.

Note la hartă:

II. 719: „băgai mâna la jașcău [=chimir] și cu ochii la grămada dă grâu".

740: vraf númai la trejerátu cu cai: hai să-ntoárcem vráfu.

761: ĉopleálă pă pămînt [locul curățat de iarbă].

773: îl pui pă ĉérgă grămádă.

782: îl púnem p-o ĉérgă ĉevá.

811: șiră [dacă e mai mult].

812: șiră: îl înșiră lung așá.

823: [se pune] pă zăblău; -bláje.

840: álfel cum să-i spúnem?

843: cîtă movila dă grîu!

846: vraf [se spune] cînd îl bag [=grâul] î_árie și trejeri cu cái.

852: [D] vraf [=grămadă de snopi făcută pe aria de treierat cu caii].

855: ariuói [=grămadă de grîu făcută la steajărul ariei de treierat cu caii].

858: cum fáĉe acú și d-acólo cáră la magazi̇̀le.

868: [la treieratul cu cai].

878: vraf „cantitate de spice pusă în arie" [la treieratul cu caii].

881: vraf; vráfuri „grămadă mare de pământ amestecat cu apă, pentru lipít".

889: vraf (de páii) în armán „așternut de paie așezate în arie, la treieratul cu caii".

894: vraf; vráfuri „strat gros de 0.7-1 m așezat (năsădit) în arie (armán), la treieratul cu caii".

896: [înseamnă] „stratul de spice care se înnăsădeáu în armán la treieratul cu caii".

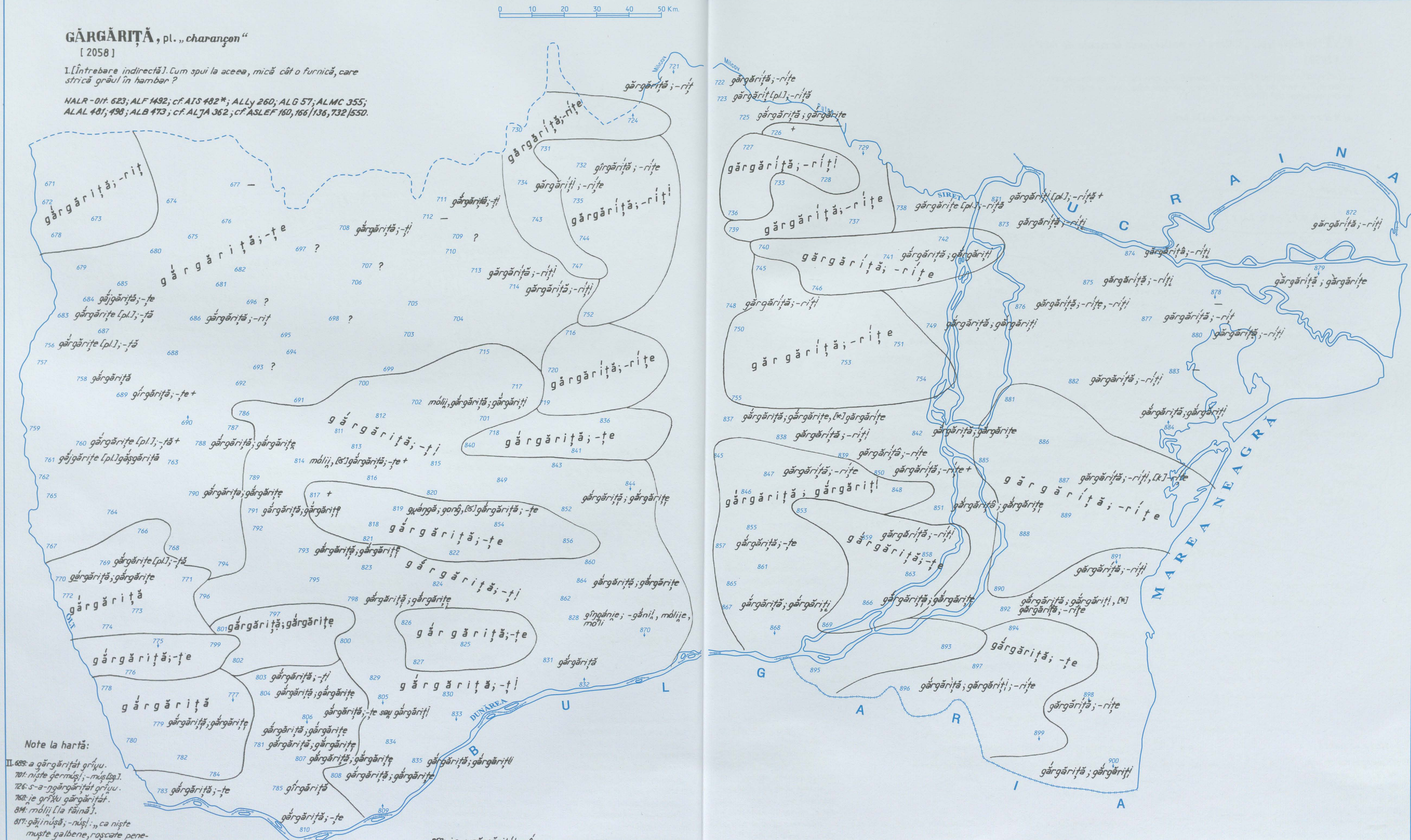
899: vraf „strat de grâu în armán": năsădésc vráfu suptíre.

HARTA 626

GĂRGĂRIȚĂ, pl. *„charançon"*
[2058]

I. [Întrebare indirectă]. Cum spui la aceea, mică cât o furnică, care strică grâul în hambar?

NALR-Olt. 623; ALF 1492; cf. AIS 482*; ALLy 260; ALG 57; ALMC 355; ALAL 481; 498; ALB 473; cf. ALJA 362; cf. ASLEF 160, 166/136, 732/550.

Note la hartă:

II. 689: a gărgărițát gríu̯u.
701: niște germúș̦i; -múș [sg.].
726: s-a-ngărgărițát gríu̯u.
760: i̯e gríu̯u gărgărițát.
814: mólii̯ [la făină].
817: găi̯inúșă; -núș̦i: „ca niște muște galbene, roșcate penele alea ale lor", [sug laptele din bobul de grâu, pe câmp].

850: i s-a gărgărițát gríu.
871: [mai sunt și] sfai̯ój̦i; ~ „viermișori mici".

PAT (la claie), pl. „*litière (en paille) sous le meule de foin*“

[2059]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spuneți la „așternutul“ de lemne, paie... pe care îl puneți jos la pământ, în jurul parului, când faceți o claie, ca să nu se mucezească fânul?

ALR II s.n. 134; NALR-Olt. 624; ALLR 547.

Note la hartă:

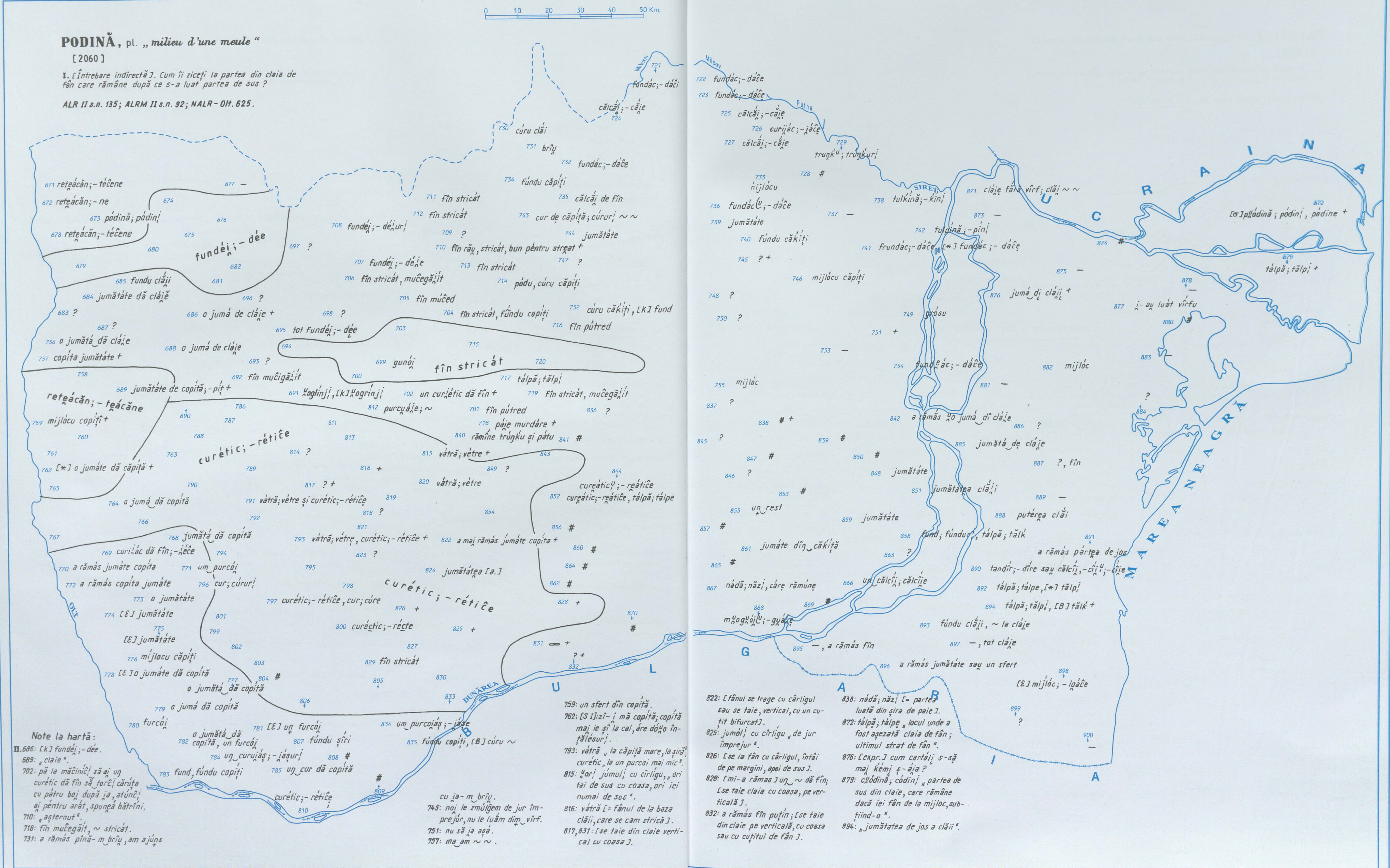
II. 683: sau așternút de paie.
704: [B] pod; pódurĭ.
708: sau așternút.
749: nu să fáĉe.
757: faĉ um‿pod.
763: „cioplești locul (la treieratul cu cai) sau pui paie (pentru fân)“.
772: pui ũ‿așternút dă paie, un strat.
774: pod „de lemne“, așternút „de paie, de fân“.
775: un‿strat dă paie, un fel dă așternút.
778: s-așterne ĉevá paie, strat dă paie.
818: „niște butugi, niște lemne“.
821: așternút dîn paie sau pat dă lemne.
822: [=trei țăruși pe care se a-șează trei pari orizontali].
823: [de lemne], „sau niște gunoaie puse la vatra copiți“.
830: ĉevá paie uscáte.
831: ã‿rămás cu pátu gol [Sub. afirmase că nu se zice pat!].
835: „nu prea se face“.
847: pĭostaménte [pl.], pĭódurĭ [pl.].
862: [sau] pui stóriște dă coĉénĭ.
875: „e înălțat“.
884: „aici nu se face“.
889: n-áre núme.
891: de paie sau de ĉocánĭ.
895: „n-are denumire“.
898: pat; páturĭ „a văzut în Ardeal; aici nu se face“.
900: nu să púne.

PODINĂ, pl. *„milieu d'une meule"*

[2060]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi ziceți la partea din claia de fân care rămâne după ce s-a luat partea de sus?

ALR II s.n. 135; ALRM II s.n. 92; NALR-Olt. 625.

Note la hartă:

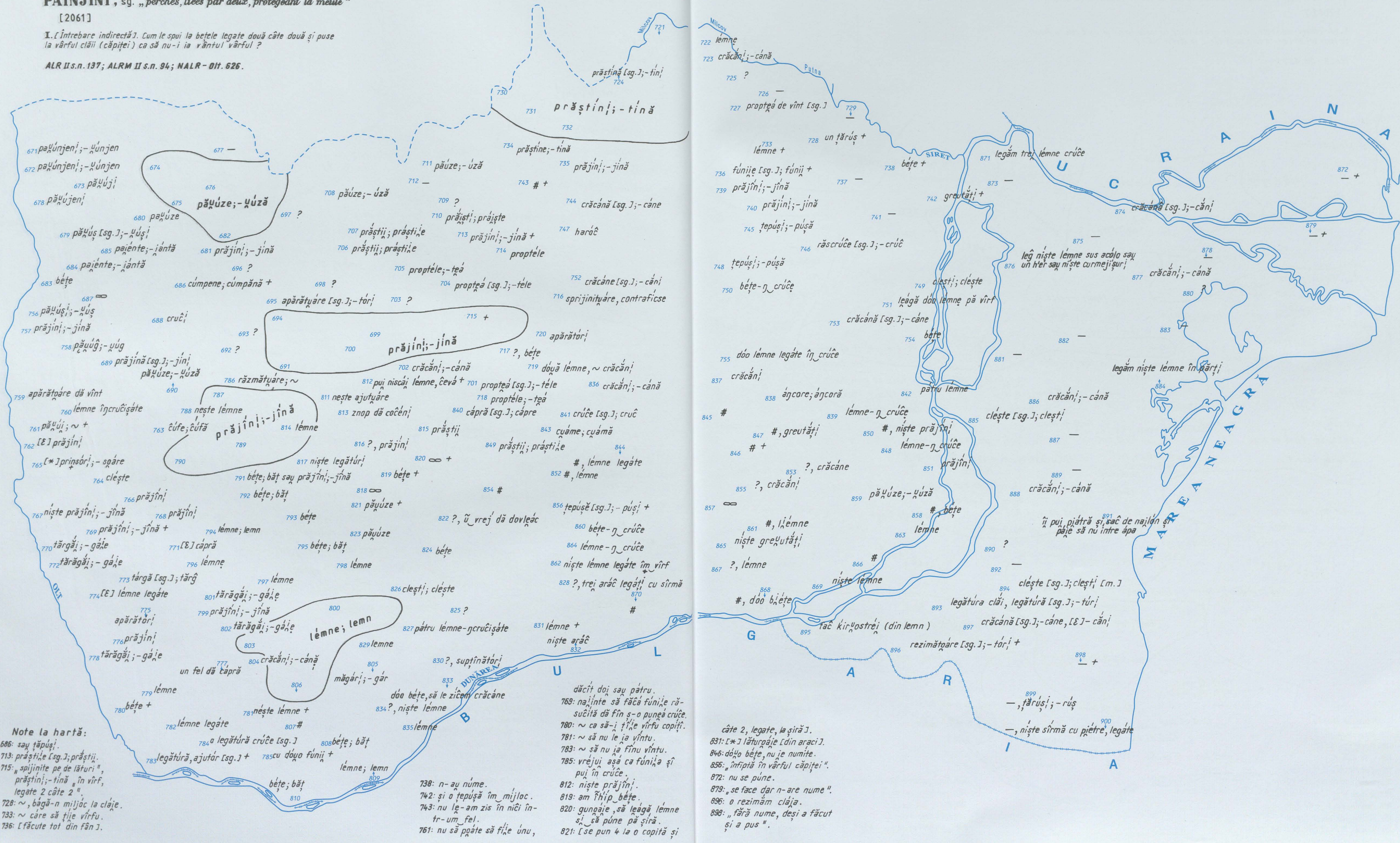
II. 686: [k] fundéi; - dée.
689: „claie".
702: pă la măciniĉ să ai un curétic dă fîn să torĉi căruța cu pătru boi după ĭa, atunĉ ai pentru arát, spunẹá bătrînii.
710: „așternut".
718: fîn mucegăít, ~ stricát.
731: a rămás pînă-m brîu, am ajúns cu ĭa-m brîu.
745: noi le zmulgem de jur împrejúr, nu le luăm dim vîrf.
751: nu să ĭa așá.
757: ma am ~ ~.
759: un sfert din copită.
762: [S I]: zî-i mă copită; copită maĭ ie și la cal, are doŭo înțălesurĭ.
793: vatră „la căpiță mare, la șiră", curétic „la un purcoi maĭ mic".
815: ŭorĭ jumulĭ cu cîrligu, „ori taĭ de sus cu coasa, ori iei numaĭ de sus".
816: vatră [= fânul de la baza clăii, care se cam strică].
817, 831: [se taie din claie vertical cu coasa].
822: [fânul se trage cu cârligul sau se taie, vertical, cu un cuțit bifurcat].
825: jumólĭ cu cîrligu „de jur împrejur".
826: [se ia fân cu cârligul, întâi de pe margini, apoi de sus].
828: [mi-a rămas] un ~ dă fîn; [se taie claia cu coasa, pe verticală].
832: a rămás fîn puțin; [se taie din claie pe verticală, cu coasa sau cu cuțitul de fân].
838: nádă; năzĭ [= partea luată din șira de paie].
872: tálpă; tálpe „locul unde a fost așezată claia de fân; ultimul strat de fân".
876: [expr.] cum cartáli s-să maĭ kémĭ s-ăĭa?
879: cʰódină; códinĭ „partea de sus din claie, care rămâne dacă iei fân de la mijloc, subțiind-o".
894: „jumătatea de jos a clăii".

PAINJINI, sg. *„perches, liées par deux, protégeant la meule"*

[2061]

I. [Întrebare indirectă]. Cum le spui la bețele legate două câte două și puse la vârful clăii (căpiței) ca să nu-i ia vântul vârful?

ALR II s.n. 137; ALRM II s.n. 94; NALR-Olt. 626.

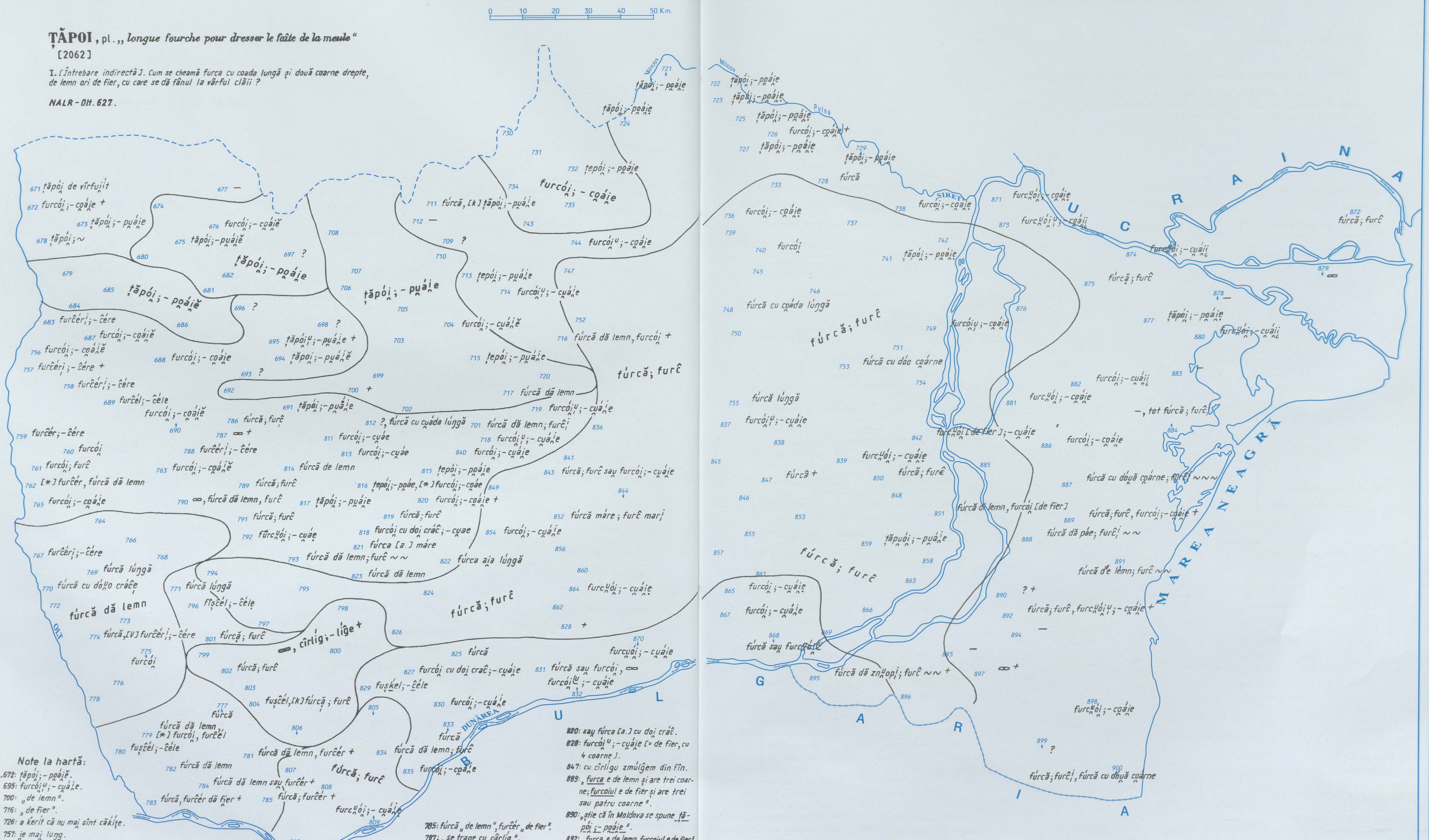
Note la hartă:

II.686: sau țăpuși.
713: prăștiie [sg.]; prăștii.
715: „spijinite pe de lături", prăștini; -tină „în vîrf, legate 2 câte 2".
728: ~, bagă-n mijloc la claie.
733: ~ care să ție vîrfu.
736: [făcute tot din fân].
738: n-au nume.
742: și o țepușă îm mijloc.
743: nu le-am zis în nici în-tr-um fel.
761: nu să poate să fiie unu, dacit doi sau patru.
769: naiinte să făcă fúniie ră-sucită dă fîn ș-o punea cruce.
780: ~ ca să-i ție vîrfu copiți.
781: ~ să nu le ia vîntu.
783: ~ să nu ia fînu vîntu.
785: vrejui așa ca fúniia și pui în cruce.
812: niște prăjini.
819: am hip béțe.
820: gunoaie, să leagă lemne și să pune pă șiră.
821: [se pun 4 la o copiță și câte 2, legate, la șiră].
831: [*] lăturoaie [din araci].
846: dóuo béțe, nu le numite.
856: „înfiptă în vârful căpiței".
872: nu se pune.
879: „se face dar n-are nume".
896: o rezimăm claia.
898: „fără nume, deși a făcut și a pus".

ȚĂPOI, pl. „*longue fourche pour dresser le faîte de la meule*“
[2062]

I. [Întrebare indirectă]. Cum se cheamă furca cu coada lungă și două coarne drepte, de lemn ori de fier, cu care se dă fânul la vârful clăii ?

NALR - Olt. 627.

Note la hartă:

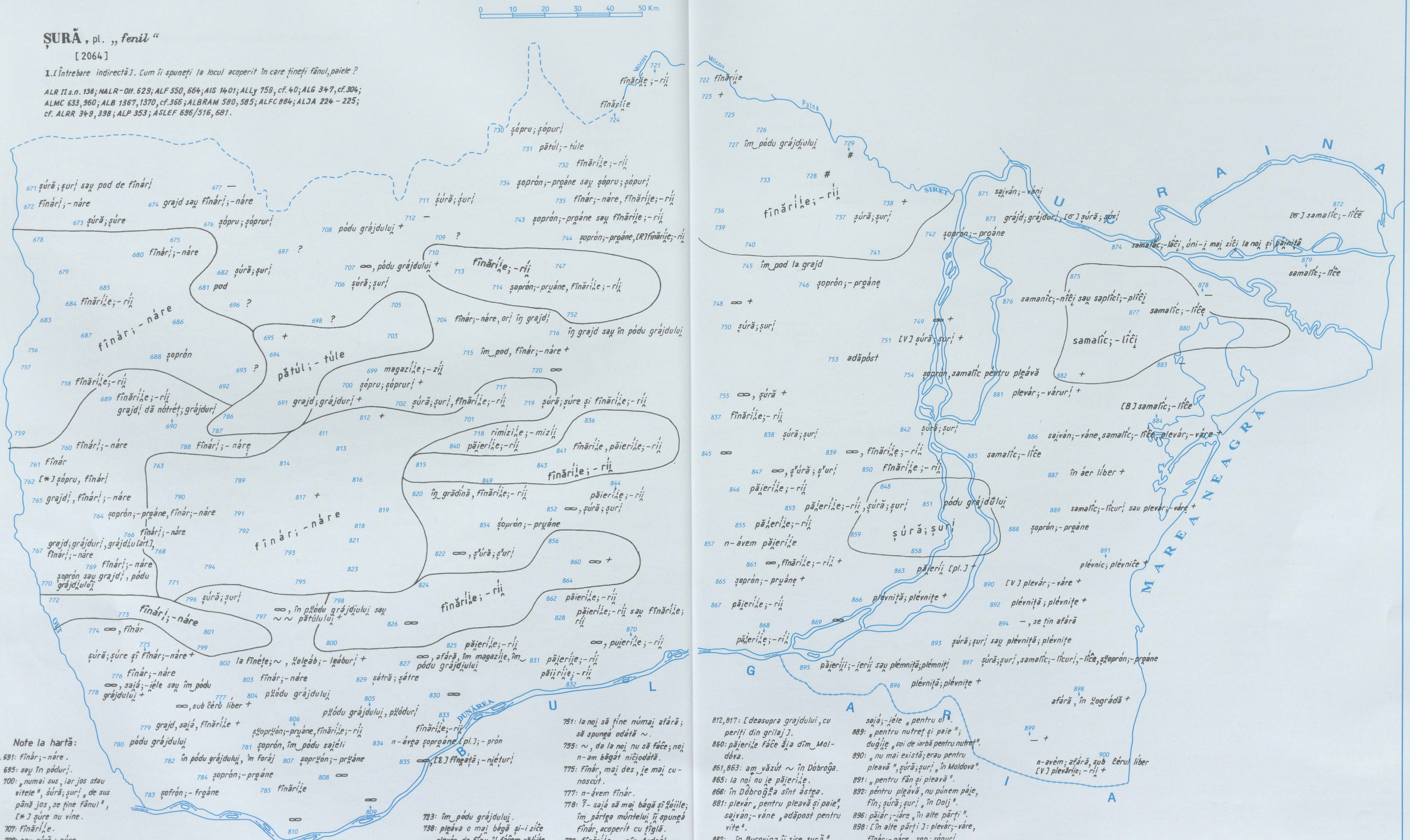
II. 672: țăpoi; - poaie.
695: furcói; - cuaie.
700: „de lemn".
716: „de fier".
726: a kerit că nu mai sînt căkițe.
757: ie mai lung.
781: furcér, dacă ie dă fier.
783: furcér „cu pătru coarne".
784: furcér, la ăl dă fier, cu doao coarne.
785: fúrcă „de lemn", furcér „de fier".
787: „se trage cu cârlig".
798, 803: „are 1 colț".
799, 800: [are 1 cioc].
806: „tragem cu cârlig; - lige".
820: sau fúrca [a.] cu doi crác.
828: furcói; - cuáie [= de fier, cu 4 coarne].
847: cu cîrligu zmúlgem din fîn.
889: „furca e de lemn și are trei coarne; furcoiul e de fier și are trei sau patru coarne".
890: „știe că în Moldova se spune țăpói; - poáie".
892: „furca e de lemn, furcoiul e de fier".
895: iabá; - bále „furcă mare, cu 6 - 7 coarne".
897: n-avém; áia-i la múnte.

ȘURĂ, pl. „fenil“

[2064]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spuneți la locul acoperit în care țineți fânul, paiele?

ALR II s.n. 138; NALR-Olt. 629; ALF 550, 664; AIS 1401; ALLy 759, cf. 40; ALG 347, cf. 304; ALMC 633, 960; ALB 1367, 1370, cf. 366; ALBRAM 580, 585; ALFC 884; ALJA 224 – 225; cf. ALRR 349, 398; ALP 353; ASLEF 696/516, 681.

Note la hartă:

II. 691: fînár; -náre.
695: sau în póduri̯.
700: „numai sus, iar jos stau vitele", șúră; șuri̯ „de sus până jos, se ține fânul", [*] șúre nu vine.
707: fînăríi̯e.
708: sau șúră; șúre.
715: „începe și de jos", sau saiván; -váne „jos vitele și sus saivanu pentru fân".
723: îm pódu grájdului̯.
738: pleáva o mai bágă și-i zíce plevár, da fînu îl fácem căkíțe.
748: nu se púne, fînu stă afáră.
749: noi̯ îl ținem în cúrte.
751: la noi̯ să ține númai afáră; să spuneá odátă ~.
755: ~, da la noi̯ nu să fáce; noi̯ n-am băgát nici̯odátă.
775: fînár, mai̯ des, i̯e mai̯ cunoscút.
777: n-ávem fînár.
778: î- saiá să mai̯ bágă și oiile; îm pártea múntelui̯ îi̯ spuneá fînár, acoperít cu țîglă.
779: fînăríi̯e – pîn Ardeál.
797: șúră; șuri̯ „în Ardeal".
802: oleáb „podul de la grajdul boilor".
812, 817: [deasupra grajdului, cu periți din grilaj].
860: păi̯eríi̯e fáce ăia dîm Moldóva.
861, 863: am văzút ~ în Dóbroğa.
865: la noi̯ nu i̯e păi̯eríi̯e.
866: în Dóbroğea sînt ástea.
881: plevár „pentru pleavă și paie", sai̯aván; -váne „adăpost pentru vite".
882: „în Bucovina îi zice șură".
886: plevár „pentru pleavă".
887: au șúră ăia la múnte; saiá; -iéle „pentru oi".
889: „pentru nutreț și paie"; dugíi̯e „soi de iarbă pentru nutreț".
890: „nu mai există; erau pentru pleavă", șúră; șuri̯ „în Moldova".
891: „pentru fân și pleavă".
892: péntru pleávă, nu púnem pái̯e, fîn; șúră; șuri̯ „în Dolj".
896: păi̯ár; -i̯áre „în alte părți".
898: [în alte părți]: plevár; -váre, fînár; -náre, șop; șópuri̯.
899: șúră; șuri̯ „în alte părți".
900: „adăpost pentru pleavă", șúră „în alte părți".

STROH „*débris de fenil*“

[2065]

I. [Întrebare indirectă]. Cum se numesc firișoarele mărunte de fân care rămân pe fundul carului, după ce ai cărat fânul?

WLAD 89; ALR II s.n. 132; NALR-Olt. 630; cf. AIS 1396*; cf. ALLy 294; cf. ALFC 273.

Note la hartă:

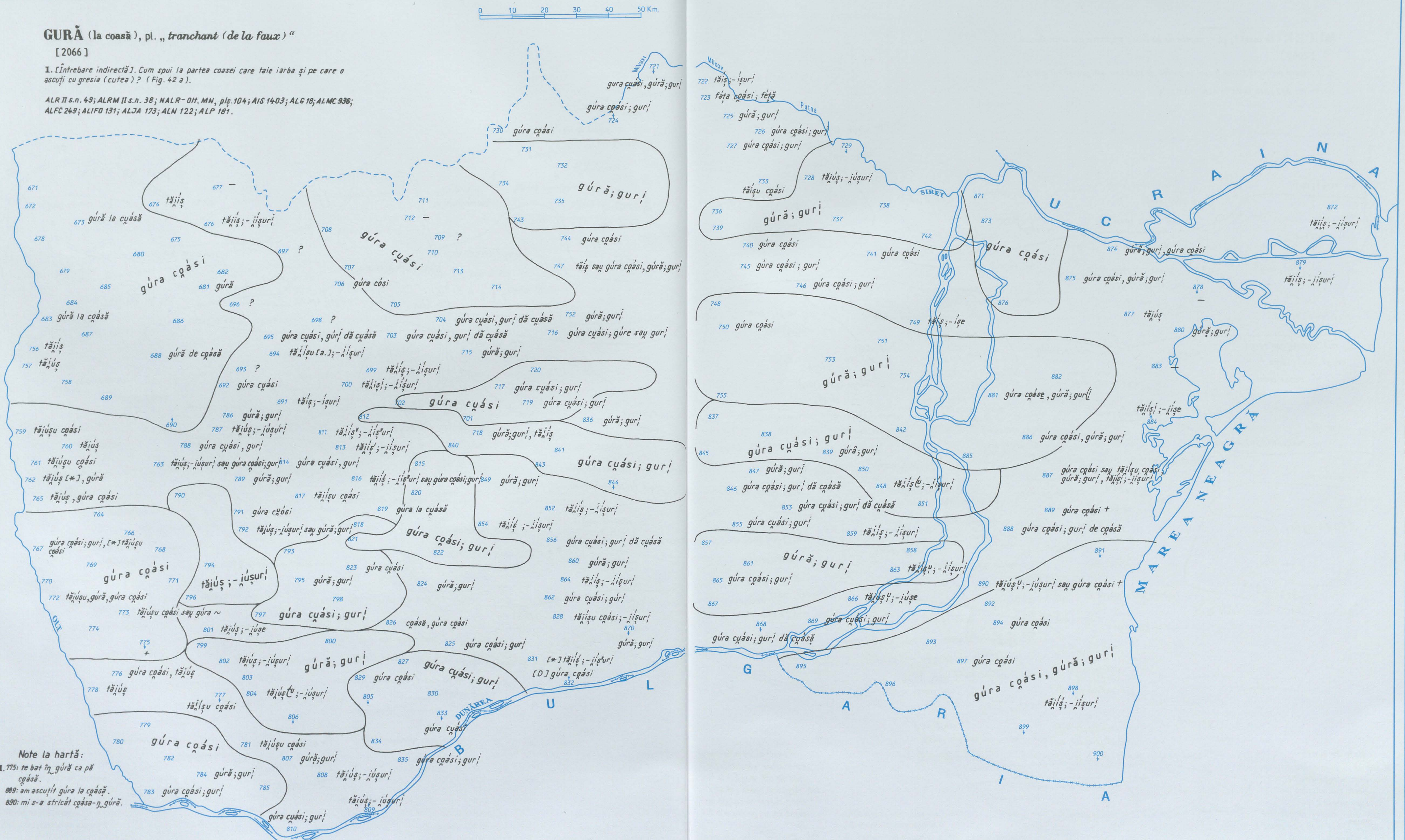
II. 781: s-a scuturat ~ ~.
817: zobolog „zolit de picioare".
820: [nu se face fân, ci trifoi].
872: n-are nume.
891: niște fluoricele.
894: „se făcea și la armân".

GURĂ (la coasă), pl. „*tranchant (de la faux)*"

[2066]

I. [Întrebare indirectă]. *Cum spui la partea coasei care taie iarba și pe care o ascuți cu gresia (cutea)? (Fig. 42 a).*

ALR II s.n. 49; ALRM II s.n. 38; NALR-Olt. MN, pls. 104; AIS 1403; ALG 18; ALMC 936; ALFC 249; ALIFO 131; ALJA 173; ALN 122; ALP 181.

Note la hartă:

II. 775: *te bat în̮ gúră ca pă cọásă.*

889: *am ascuțít gúra la cọásă.*

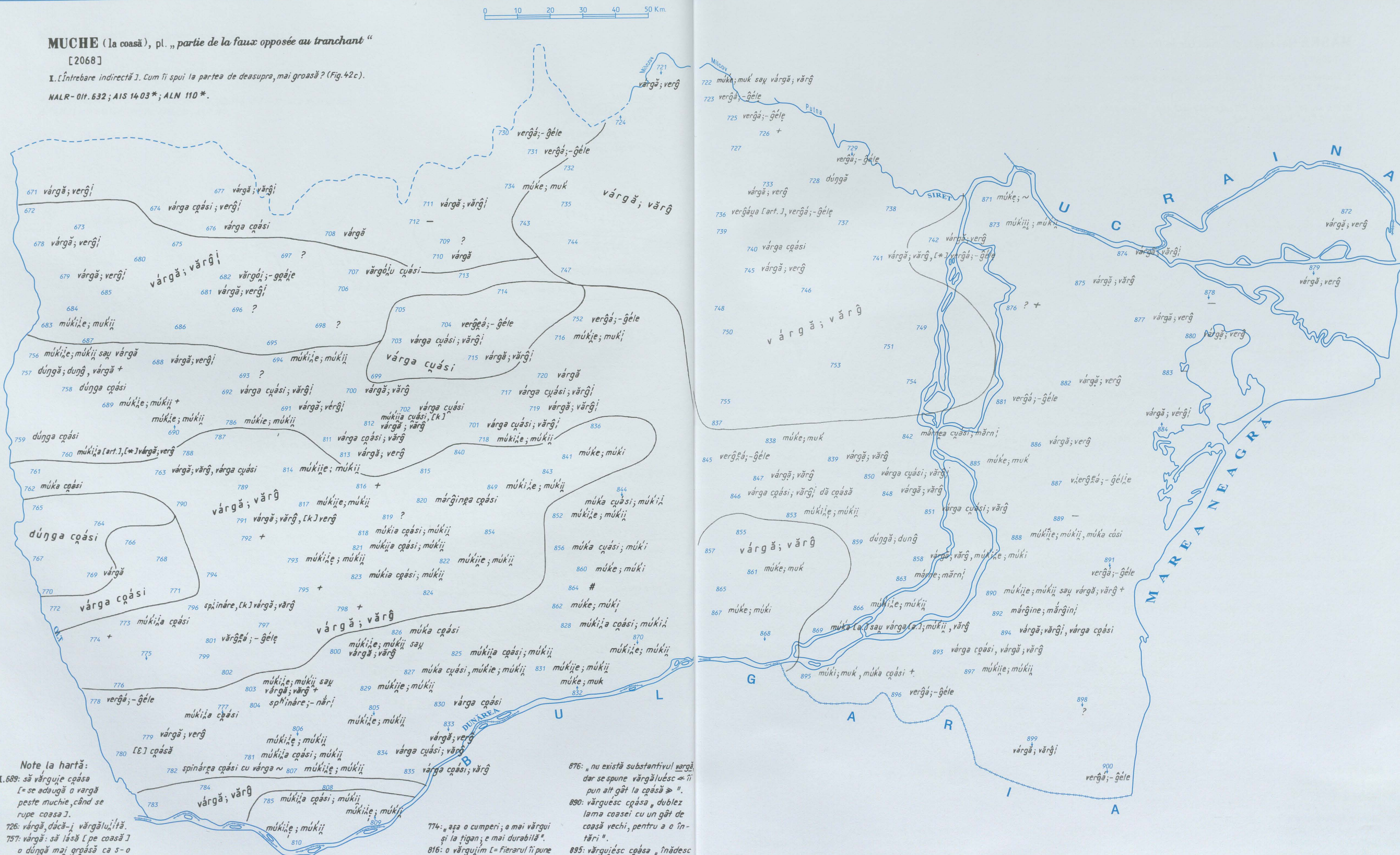
890: *mi s-a stricát cọása-n̮ gúră.*

MUCHE (la coasă), pl. „*partie de la faux opposée au tranchant*"

[2068]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la partea de deasupra, mai groasă? (Fig. 42c).

NALR - Olt. 632; AIS 1403*; ALN 110*.

Note la hartă:

II. 689: să vărguie cǫasa [= se adaugă o vargă peste muchie, când se rupe coasa].
726: várgă, dácă-i̯ vărgăluí̯ită.
757: várgă: să lásă [pe coasă] o dúngă mai̯ grǫásă ca s-o împuternicẹ́ască.
792, 795, 803: „așa o cumperi".

774: „așa o cumperi; o mai vărgui și la țigan; e mai durabilă".
816: o vărguim [= fierarul îi pune un călcâi nou, fixat cu altă vargă].

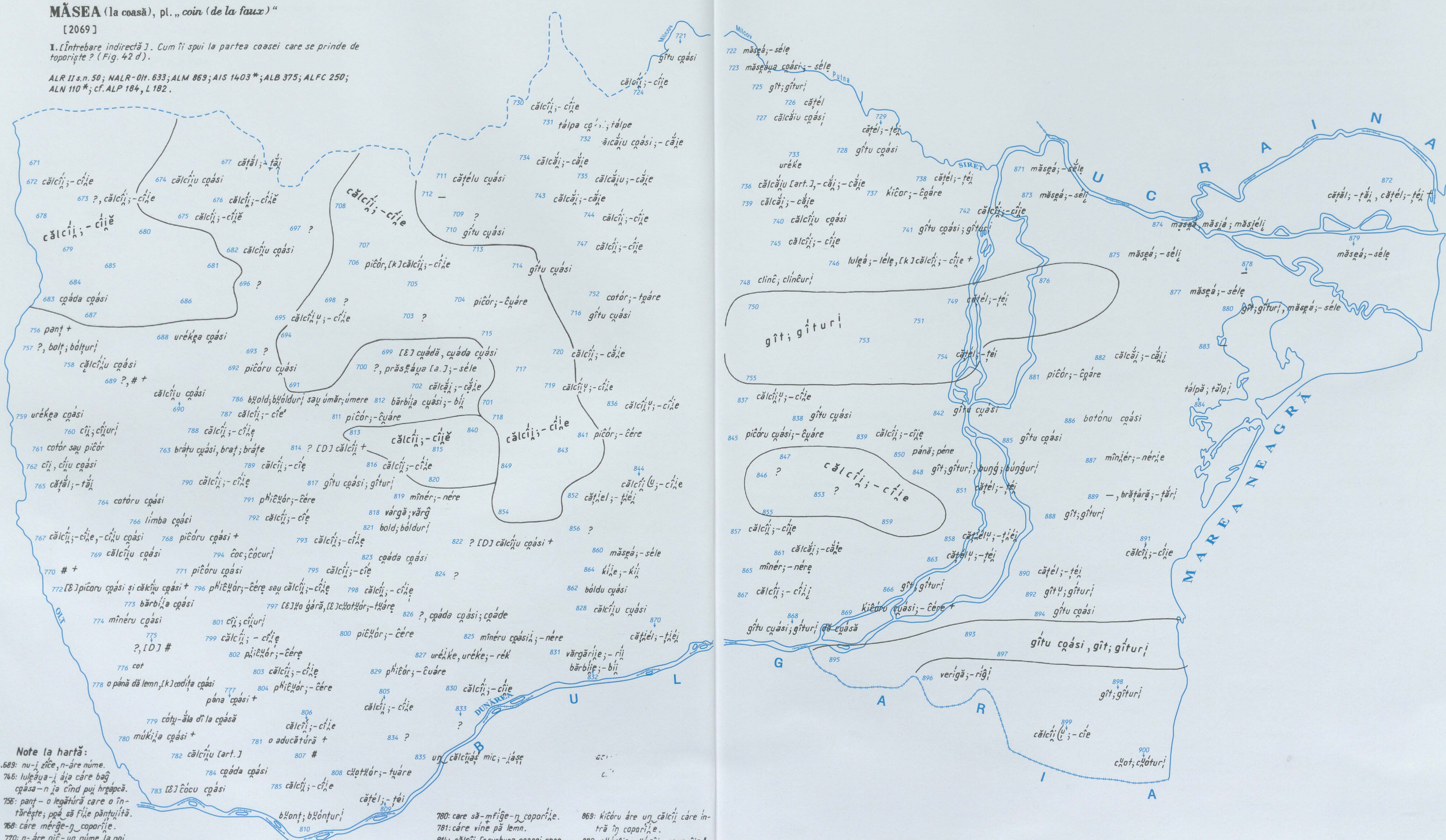
876: „nu există substantivul vargă, dar se spune vărgăluésc « îi pun alt gât la cǫásă »".
890: vărguésc cǫasa „dublez lama coasei cu un gât de coasă vechi, pentru a o întări".
895: vărguiésc cǫása „înădesc coasa când se rupe".

MĂSEA (la coasă), pl. „*coin (de la faux)*“

[2069]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui la partea coasei care se prinde de toporiște? (Fig. 42 d).

ALR II s.n. 50; NALR-Olt. 633; ALM 869; AIS 1403*; ALB 375; ALFC 250; ALN 110*; cf. ALP 184, L 182.

Note la hartă:

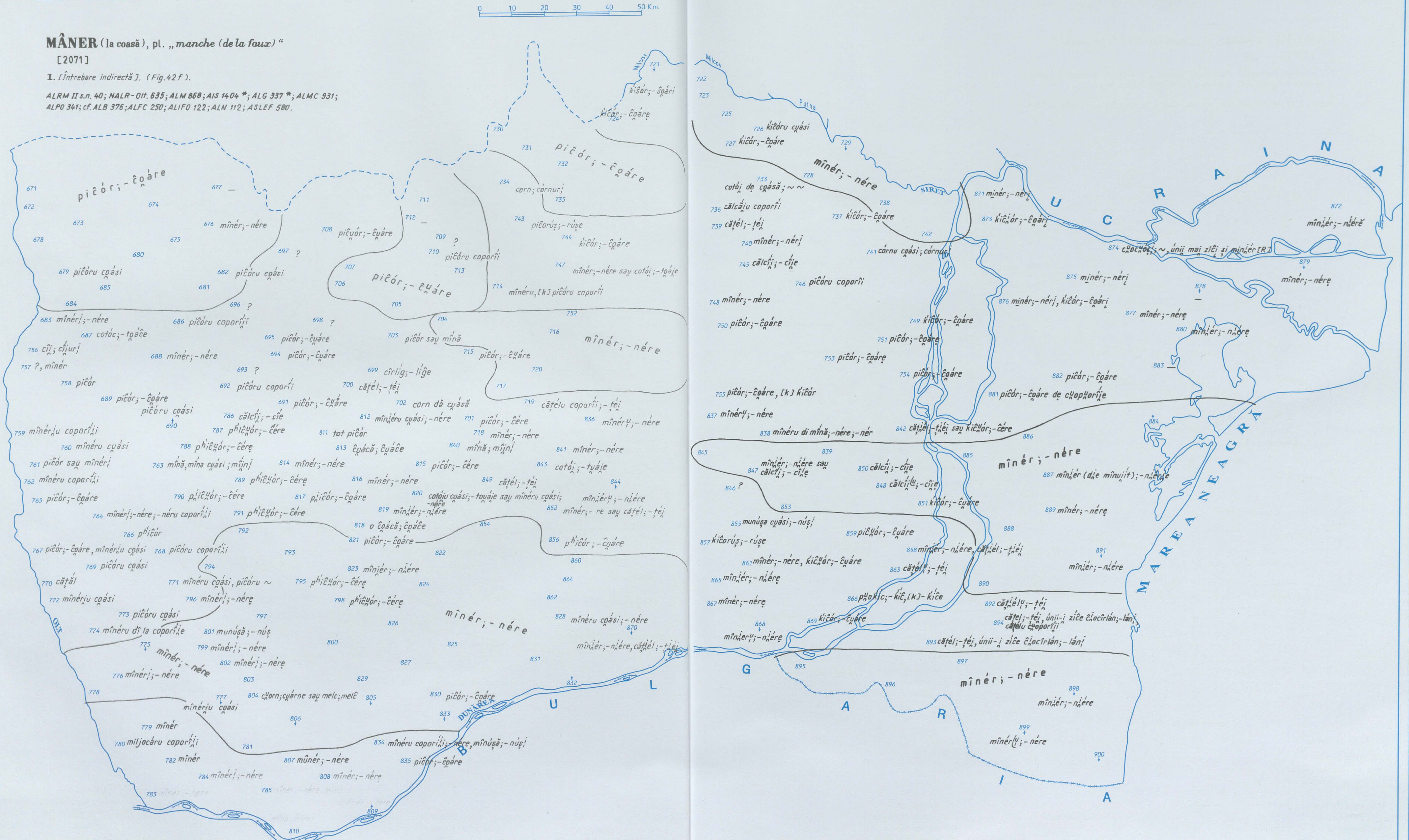
II. 689: nu-i zîce, n-are nume.
746: luleaua-i aia care bag coasa-n ia cînd pui hreapcă.
756: panț – o legătură care o întărește; ppă să fie pănțuită.
768: care mèrge-n coporîie.
770: n-are nic-un nume la noi.
772: nu i-am zis, da s-ar apropiià.
777: care s-așază la coporîie.
780: care să-mfige-n coporîie.
781: care vine pă lemn.
814: călcî [= curbura coasei spre măsea].
822: [= gura mai spre coadă].
869: kicoru are un călcî care intră în coporîie.
872: cuostie; cuosti „coporîie".

MÂNER (la coasă), pl. „*manche (de la faux)*“

[2071]

I. [Întrebare indirectă]. (Fig. 42 f).

ALRM II s.n. 40; MALR-Olt. 635; ALM 868; AIS 1404*; ALG 337*; ALMC 931; ALPO 341; cf. ALB 376; ALFC 250; ALIFO 122; ALN 112; ASLEF 580.

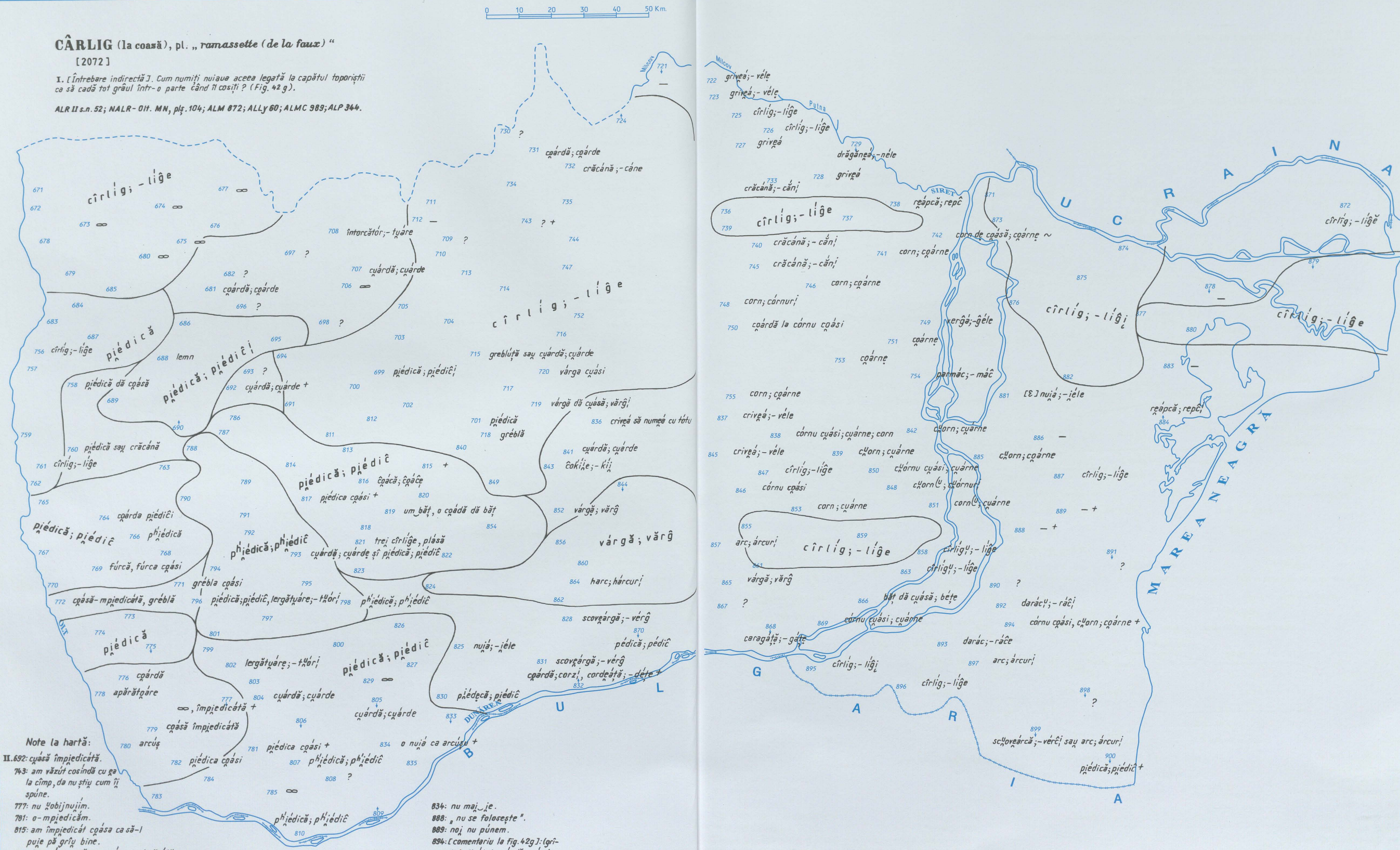

CÂRLIG (la coasă), pl. „ramassette (de la faux)“

[2072]

I. [Întrebare indirectă]. Cum numiți nuiaua aceea legată la capătul toporiștii ca să cadă tot grâul într-o parte când îl cosiți? (Fig. 42 g).

ALR II s.n. 52; NALR-Olt. MN, plș. 104; ALM 872; ALLy 60; ALMC 989; ALP 344.

Note la hartă:

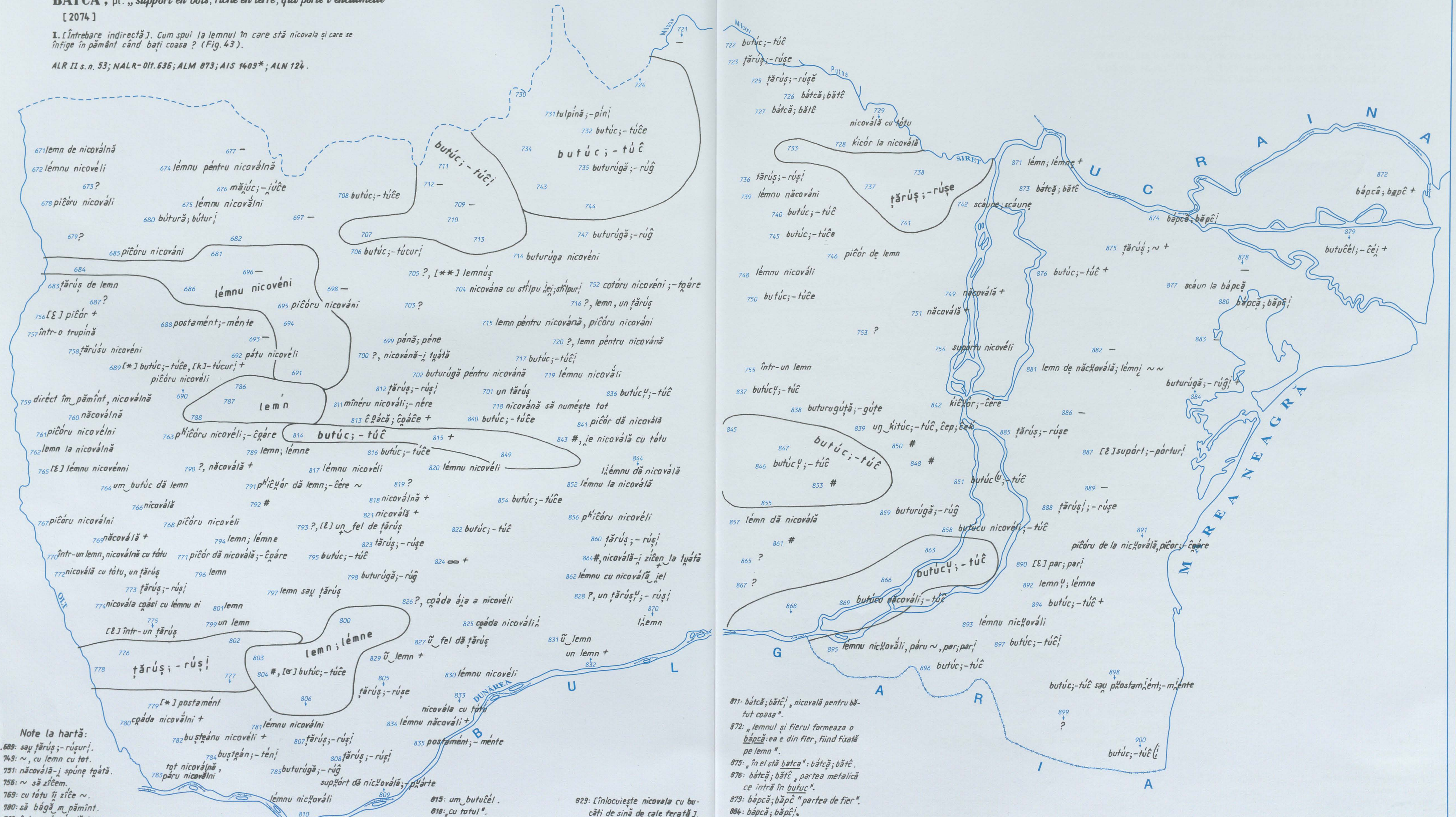
II. 692: cuásă împiedicátă.
743: am văzút cosíndă cu ea la cîmp, da nu știu cum îi spúne.
777: nu uobijnuiím.
781: o-mpiedicắm.
815: am împiedicát coása ca să-l puie pă grîu bine.
817: leg coása, cosăs cu coása-mpiedicátă.
832: „nu se obișnuiește“.
834: nu mai ie.
888: „nu se folosește“.
889: noi nu púnem.
894: [comentariu la fig. 42g]: (grî-ul) ie ținút de coárdă; coárde.
900: cuosęște cu coása-mpiedicátă.

BATCĂ, pl. „*support en bois, fiché en terre, qui porte l'enclumette*“

[2074]

I. [Întrebare indirectă]. Cum spui la lemnul în care stă nicovala și care se înfige în pământ când bați coasa ? (Fig. 43).

ALR II s. n. 53; NALR-Olt. 636; ALM 873; AIS 1409*; ALN 124.

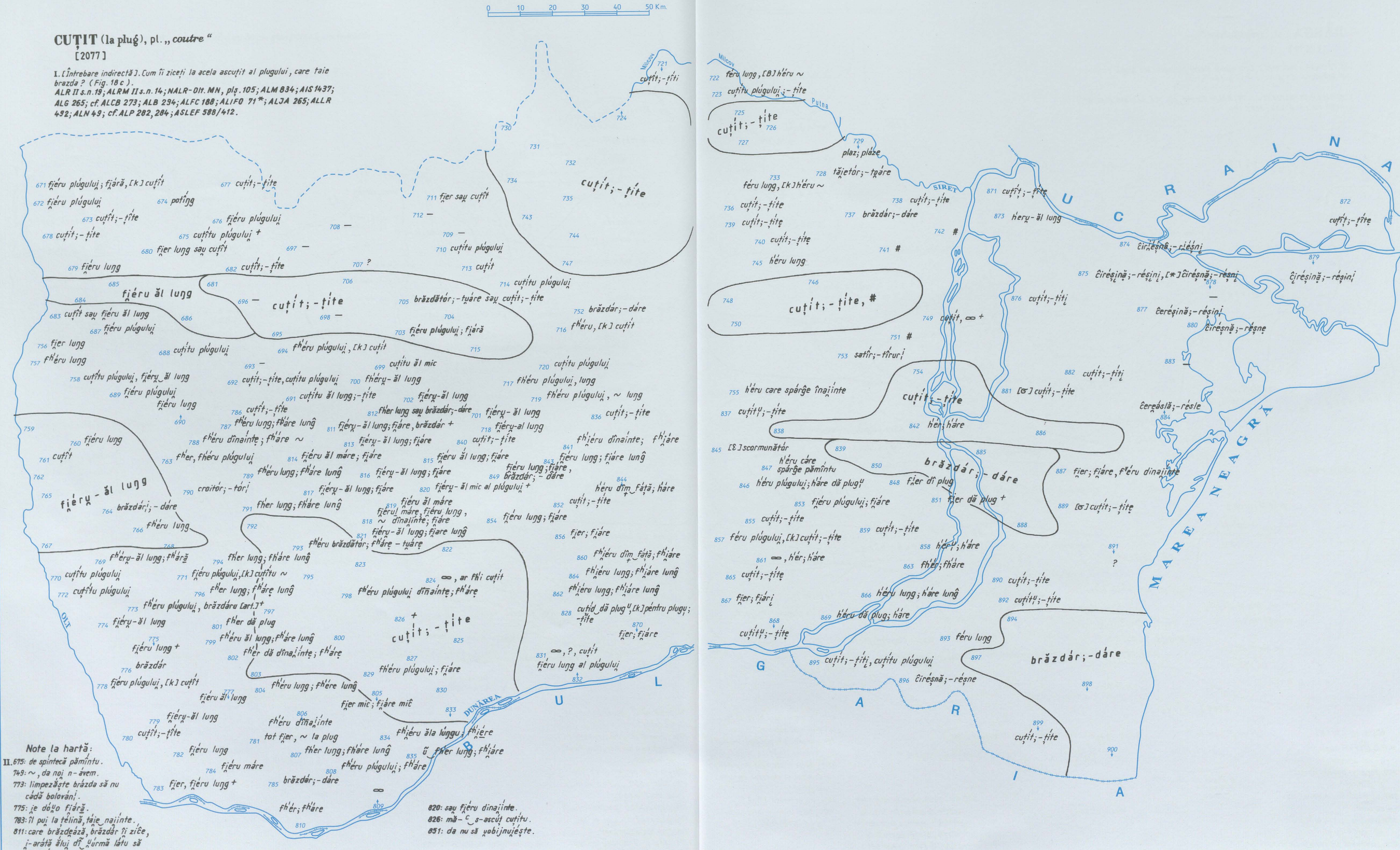

Note la hartă:

II. 689: sau țărúș; - rúșur¡.
749: ~, cu lemn cu tot.
751: năcovală-¡ spúne toată.
756: ~ să zîĉem.
769: cu tótu îi zîĉe ~.
780: să bágă m pămînt.
782: într-o bucá dă lemn.
790: „toată e ~"
813: ĉoáca nicovéni.
815: um butuĉél.
818: „cu totul".
821: ~ cu tótu, n-áre separáție.
824: [nicovala se înfige direct în pământ].
829: [înlocuiește nicovala cu bucăți de șină de cale ferată].
832: „îi zicem nicovală cu lemn cu tot".
834: să zîĉe cu tótu năcovală.
871: bátcă; bătĉ¡ „nicovală pentru bătut coasa".
872: „lemnul și fierul formeaza o bápcă: ea e din fier, fiind fixată pe lemn".
875: „în el stă batca": bátcă; bătĉ.
876: bátcă; bătĉ „partea metalică ce intră în butuc".
879: bápcă; băpĉ "partea de fier".
884: bápcă; băpĉ¡.
894: „n-are denumire".
III. 815: Vezi și răspunsul la chest. 2079.

CUȚIT (la plug), pl. „coutre"
[2077]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi ziceți la acela ascuțit al plugului, care taie brazda? (Fig. 18 c).
ALR II s.n. 19; ALRM II s.n. 14; NALR-Olt. MN, plș. 105; ALM 834; AIS 1437; ALG 265; cf. ALCB 273; ALB 294; ALFC 188; ALIFO 71*; ALJA 265; ALLR 492; ALN 49; cf. ALP 282, 284; ASLEF 588/412.

Note la hartă:
II. 675: de spintecă pămîntu.
749: ~, da noi n-ávem.
773: limpezăște brázda să nu cádă bolováni.
775: ie dóuo fiáră.
783: îl pui la țelină, táie naiínte.
811: care brăzdeáză, brăzdár îi zice, i-arátă ălui dĩ uúrmă látu să răstuárne.
820: sau fiéru dinaiínte.
826: mă-c s-ascúț cuțítu.
851: da nu să uobijnuiéște.

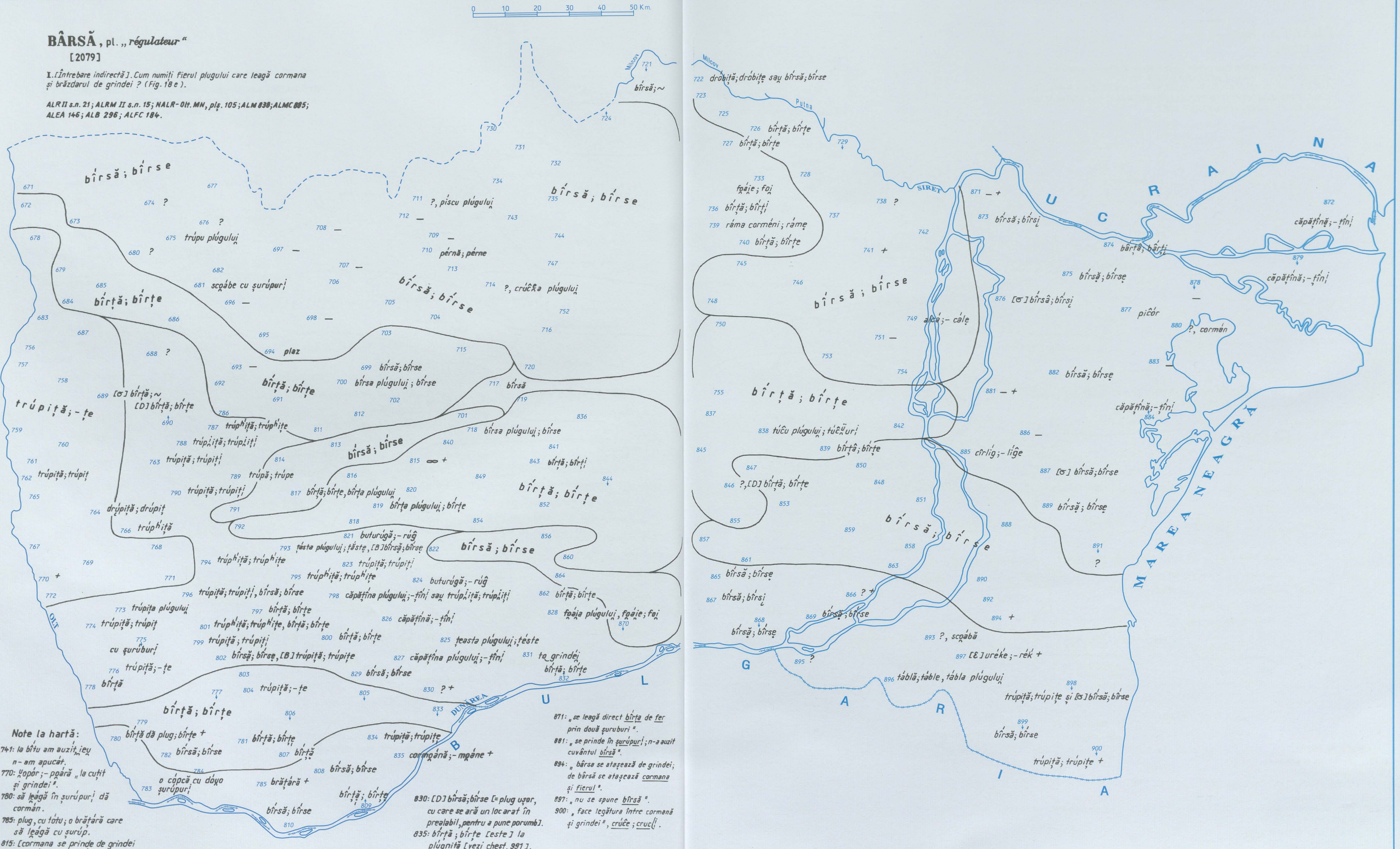
HARTA 640

BÂRSĂ, pl. „régulateur"

[2079]

I. [Întrebare indirectă]. Cum numiți fierul plugului care leagă cormana și brăzdarul de grindei? (Fig. 18 e).

ALR II s.n. 21; ALRM II s.n. 15; NALR-Olt. MN, pls. 105; ALM 838; ALMC 885; ALEA 146; ALB 296; ALFC 184.

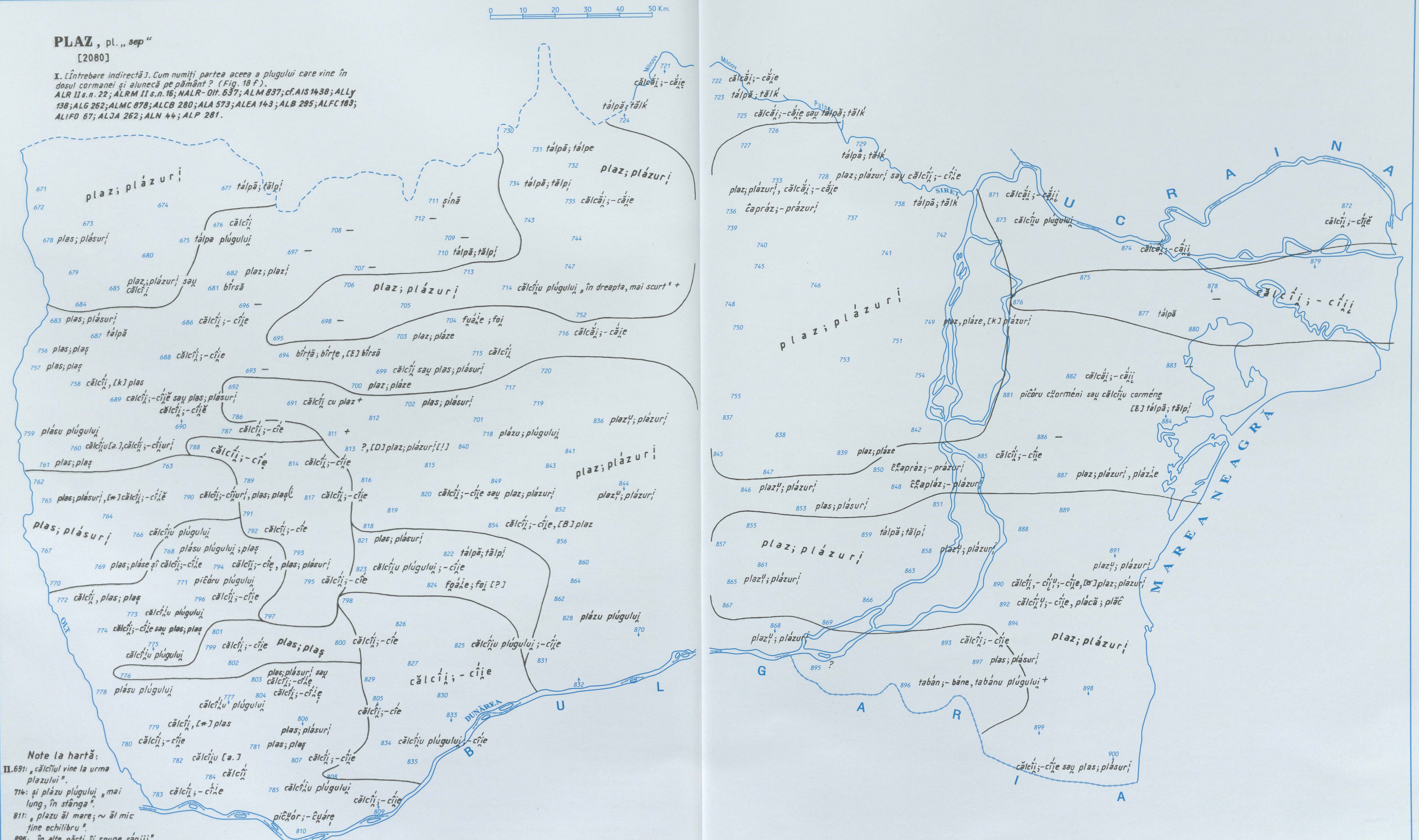
Note la hartă:

II. 741: la bîtu am auzit ieu n-am apucát.
770: uopór; -poáră „la cuțit și grindei".
780: să leágă în șurúpuri dă cormán.
785: plug, cu tótu; o brățáră care să leágă cu șurúp.
815: [cormana se prinde de grindei cu o lábă]; [D] bîrță [= cormană].
830: [D] bîrsă; bîrse [= plug ușor, cu care se ară un loc arat în prealabil, pentru a pune porumb].
835: bîrță; bîrțe [este] la plúgniță [vezi chest. 991].
866: [D] bîrsa [este] córmana.
871: „se leagă direct bîrța de fer prin două șuruburi".
881: „se prinde în șurúpuri; n-a auzit cuvântul bîrsă".
894: „bârsa se atașează de grindei; de bârsă se atașează cormana și fierul".
897: „nu se spune bîrsă".
900: „face legătura între cormană și grindei", crúce; cruci.

PLAZ, pl. „sep"

[2080]

I. [Întrebare indirectă]. Cum numiți partea aceea a plugului care vine în dosul cormanei și alunecă pe pământ? (Fig. 18 f).
ALR II s.n. 22; ALRM II s.n. 16; NALR-Olt. 637; ALM 837; cf. AIS 1438; ALLy 138; ALG 262; ALMC 878; ALCB 280; ALA 573; ALEA 143; ALB 295; ALFC 183; ALIFO 67; ALJA 262; ALN 44; ALP 281.

Note la hartă:

II. 691: „călcîiul vine la urma plazului".

714: și plázu plúgului „mai lung, în stânga".

811: „plazu ăl mare; ~ ăl mic ține echilibru".

896: „în alte părți îi spune sániii"

BRĂCINAR (la plug), pl. „*entretoise des mancherons*“

[2081]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la bucata de lemn sau de fier prinsă între cele două coarne ale plugului? (Fig. 18 g).

ALR II s.n. 20; NALR-Olt. 638; ALM 841; ALIFO 64 *.

Note la hartă:

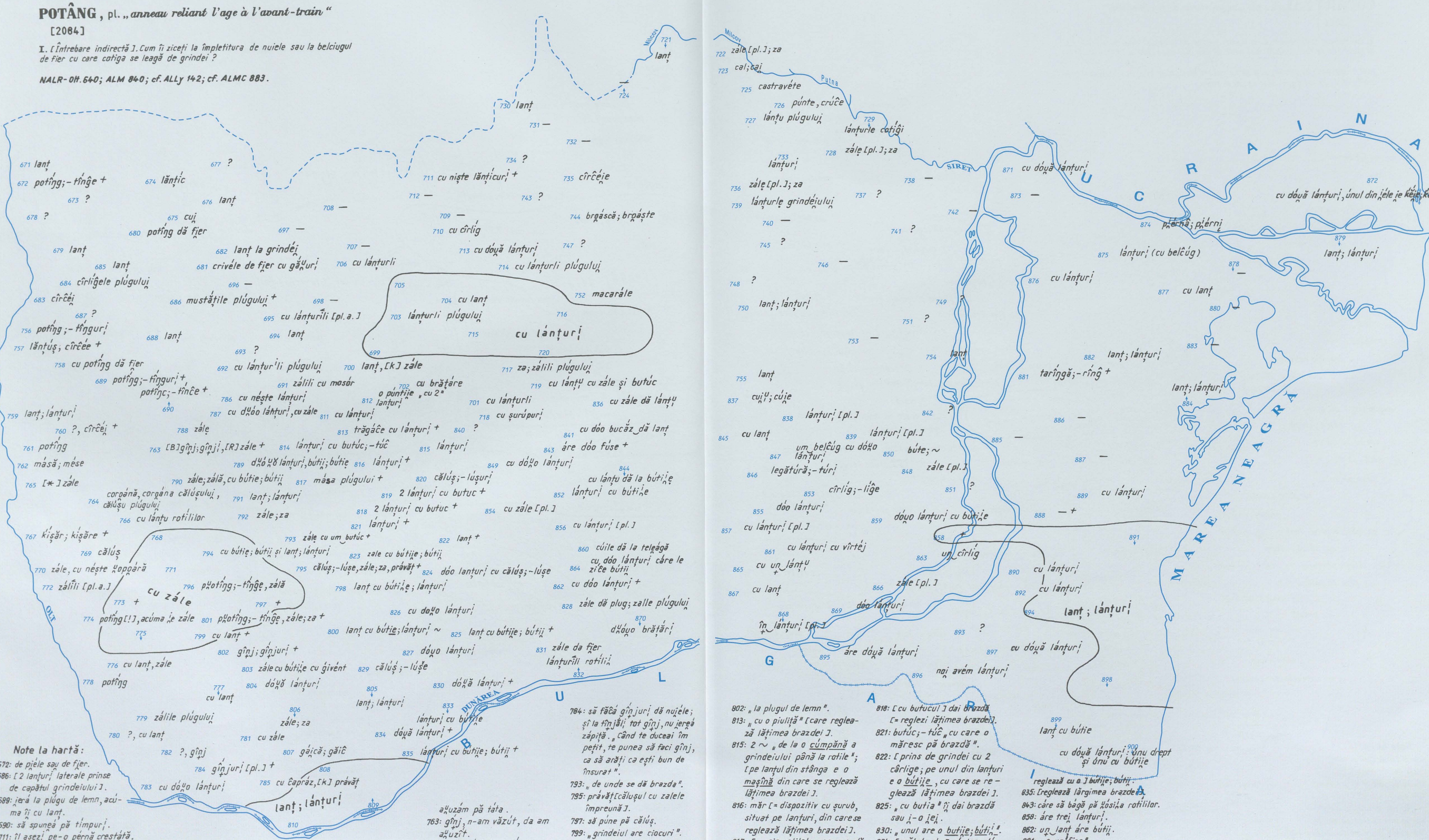
II. 716: „pot să spun io dă la mine așa“.
722: n-áre denumíre.
749: núma la rárița să púne ăla.
766: mîna dî la rotíle, [k] legătúra dintre coárne, [*] să nu să mișĉe.
775: n-áre núme.
777: fieru cáre ține ~~.
781: n-áre denumíre, ~~.
822: „n-am făcut niciodată teoria plugului“.
834: nu ie numită.
872: „n-are nume sau nu se pune“.
884, 895: „n-are denumire“.
891: „e de fier“.
894: „se pune o legătură; n-are nume“.

POTÂNG, pl. *„anneau reliant l'age à l'avant-train"*

[2084]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi ziceți la împletitura de nuiele sau la belciugul de fier cu care cotiga se leagă de grindei ?

NALR-Olt. 640; ALM 840; cf. ALLy 142; cf. ALMC 883.

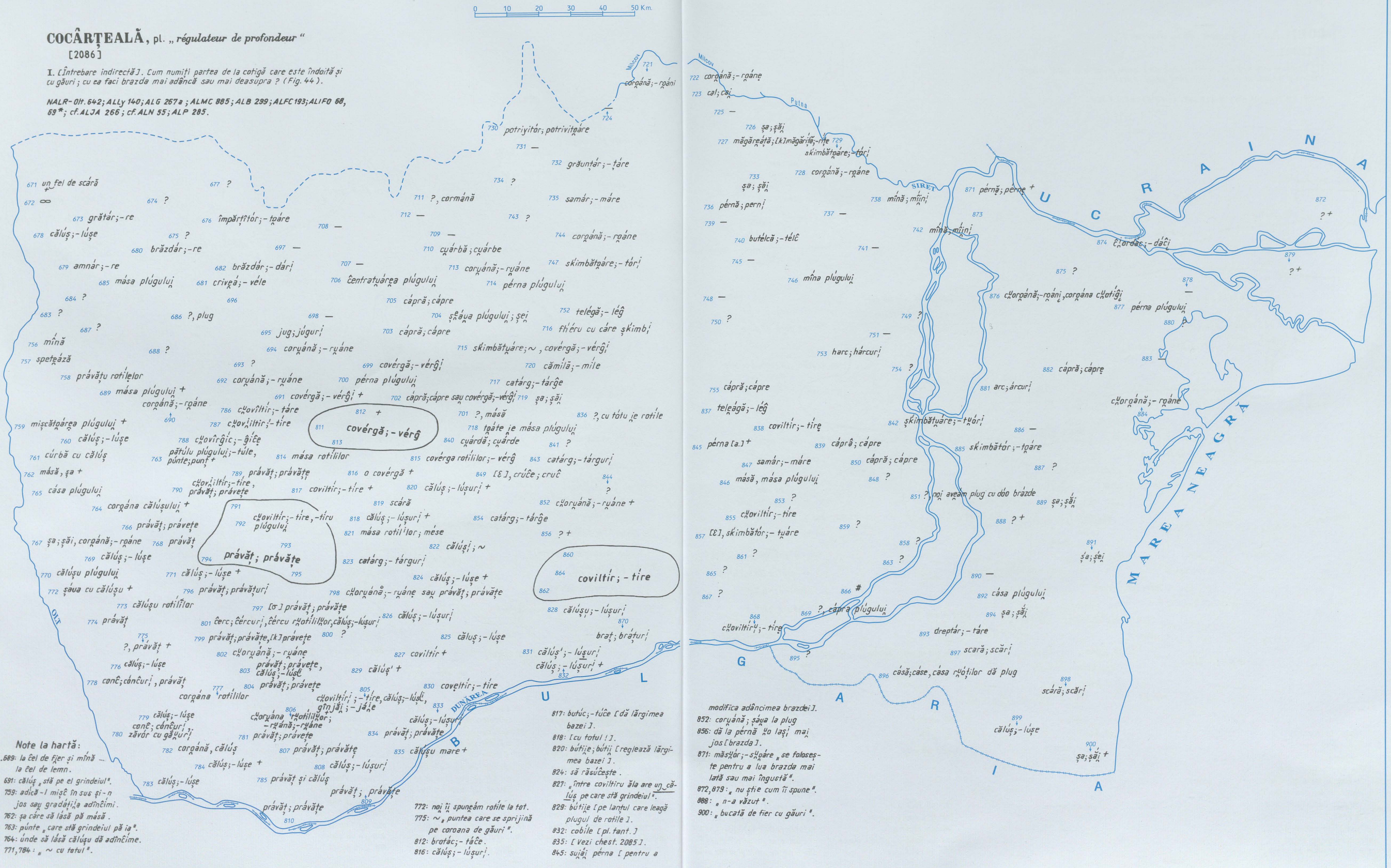
Note la hartă:

II. 672: de piele sau de fier.
686: [2 lanțuri laterale prinse de capătul grindeiului].
689: iera la plugu de lemn, acuma îi cu lanț.
690: să spunea pă timpuri.
711: îl așezi pe-o pernă crestată.
757: um petec dă lan.
760: ~ mi se pare că le spunea; auzam pă tata.
763: gînj, n-am văzut, da am auzît.
767: dă nuiele împletite.
773: acușa ie cu zále plugu.
784: să făcea gînjuri dă nuiele; și la tînjăli tot gînj, nu ierea zápiță. „Când te duceai îm pețit, te punea să faci gînj, ca să arăți ca ești bun de însurat".
793: „de unde se dă brazda".
795: právăț [călușul cu zalele împreună].
797: să púne pă călúș.
799: „grindeiul are ciocuri".
801: „leagă grindeiul de rotile la plugul de lemn".
802: „la plugul de lemn".
813: „cu o piuliță" [care reglează lățimea brazdei].
815: 2 ~ „de la o cúmpănă a grindeiului până la rotile"; [pe lanțul din stânga e o mașînă din care se reglează lățimea brazdei].
816: măr [= dispozitiv cu șurub, situat pe lanțuri, din care se reglează lățimea brazdei].
817: [= osia rotilelor, pe care stă un] călúș; -lúșe.
818: [cu butucul] dai brazdă [= reglezi lățimea brazdei].
821: butúc; -túc „cu care o măresc pă brazdă".
822: [prins de grindei cu 2 cârlige; pe unul din lanțuri e o bútiie, cu care se reglează lățimea brazdei].
825: „cu butia" îi dai brazdă sau i-o iei.
830: „unul are o butiie; búti".
834: [agățate de] púntea plúgului; [lărgimea brazdei se reglează cu o] butiie; butii.
835: [reglează lărgimea brazdei].
843: cáre să bágă pă osiia rotililor.
858: áre trei lánțuri.
862: un lanț áre bútii.
881: „e un fier".
888: „nu există".

COCÂRȚEALĂ, pl. *„régulateur de profondeur"*
[2086]

I. [Întrebare indirectă]. Cum numiți partea de la cotigă care este îndoită și cu găuri; cu ea faci brazda mai adâncă sau mai deasupra? (Fig. 44).

NALR-Olt. 642; ALLy 140; ALG 267a; ALMC 885; ALB 299; ALFC 193; ALIFO 68, 69*; cf. ALJA 266; cf. ALN 55; ALP 285.

Note la hartă:

II. 689: la cel de fier și mînă — la cel de lemn.
691: călúș „stă pe el grindeiul".
759: adică - l mișc în sus și-n jos sau gradáția adîncimi.
762: șa care să lasă pă másă.
763: púnte „care stă grindeiul pă ia".
764: únde să lasă călúșu dă adîncime.
771, 784: „~ cu totul".
772: noi îi spuneam rotile la tot.
775: ~, „puntea care se sprijină pe coroana de găuri".
812: brotác; - táce.
816: călúș; - lúsurí.
817: butúc; - túce [dă lărgimea bazei].
818: [cu totul!].
820: bútije; bútii [reglează lărgimea bazei].
824: să răsúcește.
827: „între coviltiru ăla are un călúș pe care stă grindeiul".
829: bútije [pe lanțul care leagă plugul de rotile].
832: cobile [pl. tant.]
835: [Vezi chest. 2085].
845: sujáj pérna [pentru a modifica adâncimea brazdei].
852: coruánă; șáua la plug
856: dă la pérnă „o lași mai jos [brazda]".
871: măsuór; - suoáre „se folosește pentru a lua brazda mai lată sau mai îngustă".
872, 879: „nu știe cum îi spune".
888: „n-a văzut".
900: „bucată de fier cu găuri".

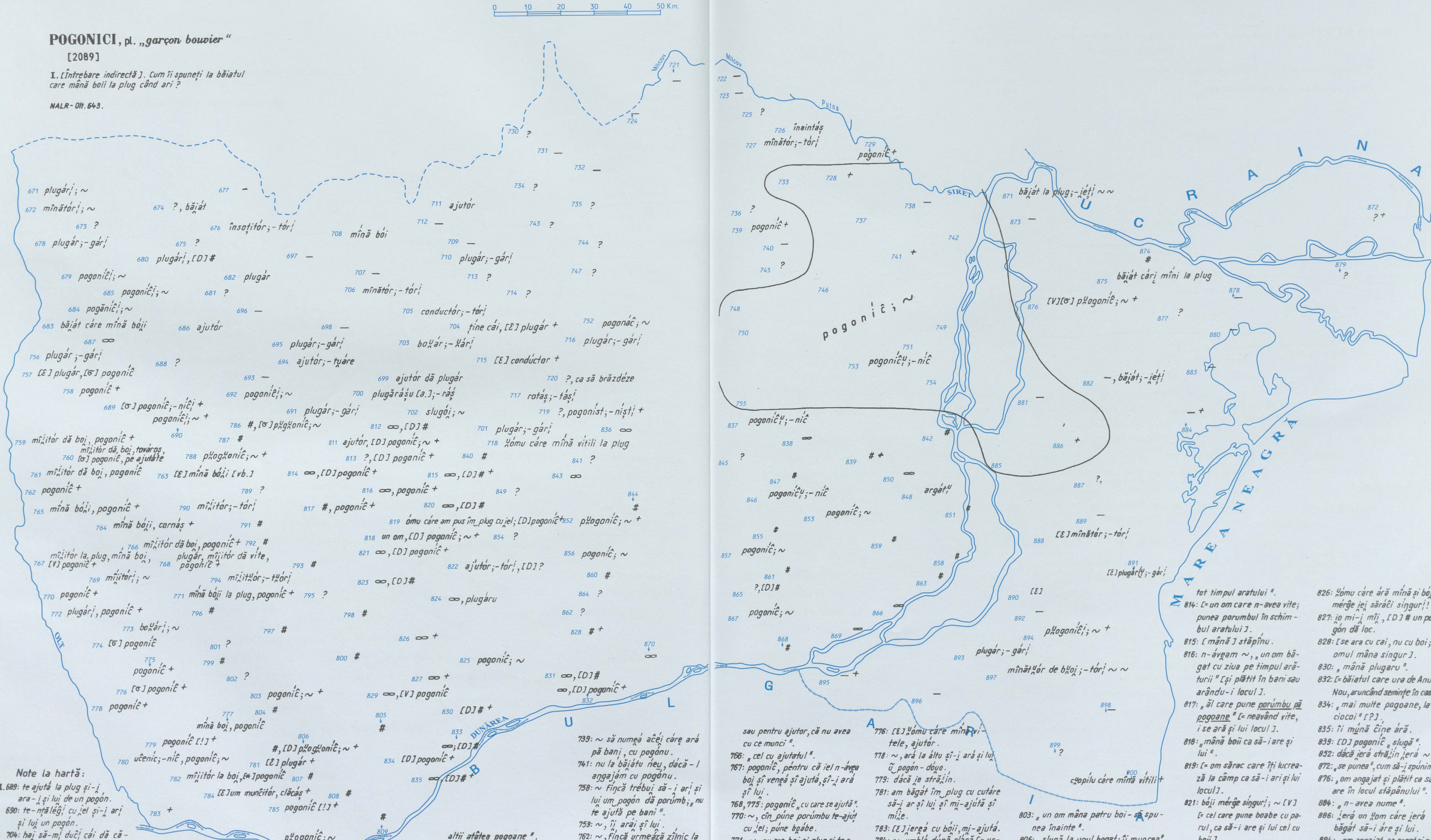

COBILĂ, pl. „trainoir (de la charrue)"
[2088]
I. [Întrebare indirectă]. Cum numiți cele două lemne prinse la un capăt ca niște crăcane și pe care se pune plugul când mergi la arat?
NALR-Olt. MN, pls. 106; cf. ALG 269; ALIFO 61; ASLEF 580.
0 10 20 30 40 50 Km.
UCRAINA
BULGARIA
MAREA NEAGRĂ
DUNĂREA
OLT
SIRET
Milcov
Putna
cobiliță; cobilițe
cobilă; - bile
cobile
cobile [pl.]; - bilă
cogilă; - gile
Note la hartă:
II. 710: răstuarnă plugu pă un corn.
738: la noi je plug cu doo brazde și are o roată la spate; la noi dacă a fost în tot satu doo pluguri cu o brazdă.
771: cu plugu - ncobilat.
773: încobilează plugu.
775: îl încobilăm pă cobile.
777: să face o ~.
779: je plugu încobilat.
784: am făcut o ~.
793: încobilai doo lemne.
799: îl cobiilesc.
801: plugu - ncobilat.
811: îl încobilez pă doo lemne.
818: îl încobilești pă un lemn cu doi crac.
820: împilez plugu [= pune un lemn oarecare sub cormană și sub berbec și-l duce rotile].
824, 829: în căruță.
826: în căruță, plug încobilat.
828: la noi n-am văzut aiic.
832: [terenurile agricole sunt departe, se merge cu căruța].
833: îl pui pă rotile și pă doo lemne.
840: [plugul] să pune-n căruță.
851: noi n-an dus [plugul] așa.
854: l-încobilam.
860: [în Dobrogea plugul se pune pe] capră; capre.
876: „nu se folosește cobila".

POGONICI, pl. *„garçon bouvier"*

[2089]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spuneți la băiatul care mână boii la plug când ari?

NALR - Olt. 643.

Note la hartă:

II. 689: te ajută la plug și-i ara-i și lui de un pogón.
690: te-nțăléĝi cu iel și-i ari și lui un pogón.
704: hai să-mi duĉi cái dă căpăstru.
715: „la colectiv, că eu am avut vite serioase, n-am avut nevoie de ~".
719: „omul care ară cu plată pentru altii atâtea pogoane".
728: álde tata ziĉá.
729: îi ziĉá ~ că iel n-avea vite și mîná bói la áltu de-i ará și lui pogoáne.
739: ~ să numeá acêi care ará pă bani, cu pogónu.
741: nu la băiátu neu, dácă-l angajám cu pogónu.
758: ~ fincă trébui să-i ari și lui um pogón dă porúmb; „nu te ajută pe bani".
759: ~, îi arái și lui.
762: ~, fincă urmeázá zîlnic la plug.
764: cáre mînă bóii să kámă ~~; cornáș - ăl dă ține dă cuárne.
765: pogonić „om luat cu plată sau pentru ajutor, că nu avea cu ce munci".
766: „cel cu ajutatul".
767: pogonić, péntru că iel n-ávea boi și veneá și ajutá, și-i ará și lui.
768, 775: pogonić „cu care se ajută".
770: ~, cîn púne porúmbu te-ajută cu iel; púne boábe.
771: ~ „nu are boi și plug și te ajută ca să-i ari și lui".
772: pogonić - ăla cáre púne boábe.
776: [E] omu cáre mînă vitele, ajutór.
778: ~, ará la áltu și-i ará și lui u pogón - doúo.
779: dácă ie străin.
781: am băgát îm plug cu cutáre să-i ar și lui și mi-ajútă și mie.
783: [E] iereá cu bóii, mi-ajutá.
784: ~, umblá dúpă clácă [= urmărea să fie ajutat].
785: le zîĉá naiinte.
788: „pune și boabele".
803: „un om mâna patru boi - să spunea înainte".
806: „slugă la unul bogat; îi muncea".
811: că áră cu pogónu, îl plateji dă pogon.
813: „plăteai un om care te ajuta la tot timpul aratului".
814: [= un om care n-avea vite; punea porumbul în schimbul aratului].
815: [mână] stăpînu.
816: n-áveam ~, „un om băgat cu ziua pe timpul arăturii" [și plătit în bani sau arându-i locul].
817: „ăl care pune porúmbu pă pogoane" [= neavând vite, i se ară și lui locul].
818: „mână boii ca să-i are și lui".
819: [= om sărac care îți lucrează la câmp ca să-i ari și lui locul].
821: bóii mérĝe singuri; ~ [V] [= cel care pune boabe cu parul, ca să-i are și lui cel cu boii].
825: [înainte vreme, când se ara cu plug de lemn cu 4-6 boi; i se ara locul gratis].
826: omu cáre áră mînă și bóii, mérĝe iei săráĉi singuri!
827: io mi-i mîi, [D] # un pogón dă loc.
828: [se ara cu cai, nu cu boi; omul mâna singur].
830: „mână plugaru".
832: [= băiatul care ura de Anul Nou, aruncând semințe în case].
834: „mai multe pogoane, la ciocoi" [?].
835: îi múnă ĉine áră.
839: [D] pogonić „slugă".
852: dácă ierá străin ierá ~.
872: „se punea", cum să-i spúnim?
876: „om angajat și plătit ca să are în locul stăpânului".
884: „n-avea nume".
886: ierá un om cáre ierá băgát să-i áre și lui.
894: „om angajat ca argat și plătit; n-avea uneltele lui".
895: „nu puteam".
900: „n-avea nici un nume".

CÂRCEIE, pl. *„anneaux reliant le timon de renfort au premier timon"*

[2091]

I. [Întrebare indirectă]. Cu ce se leagă tânjala de proțap?

ALR II s.n. 24; ALRM II s.n. 18; NALR-Olt. 644.

Note la hartă:

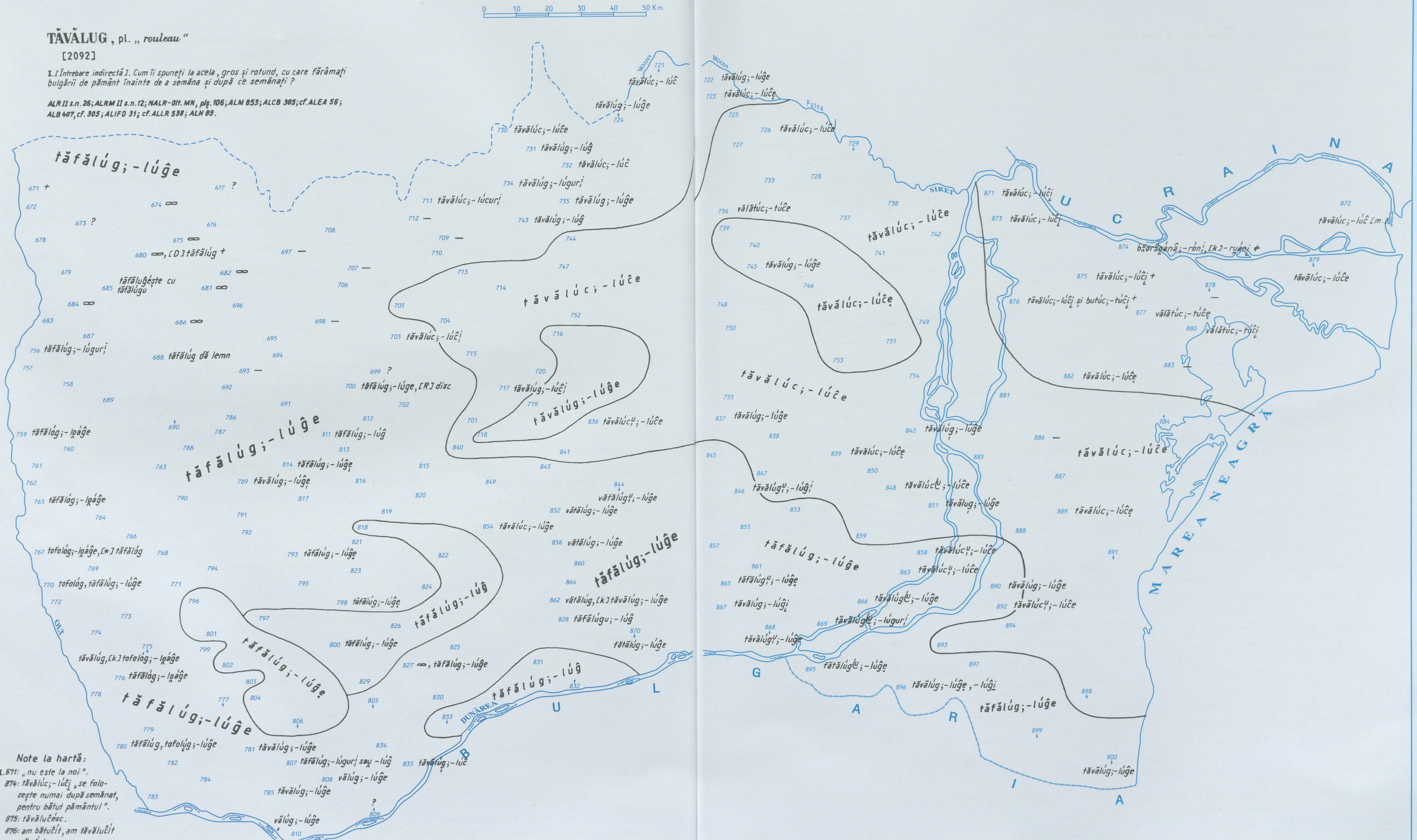
II. 682: înădéște cu náda.
684: álțî îĭ maĭ spúne și cîrĉéie.
689: cu treĭ zále cu ókiurĭ larĝĭ.
691: „lemn care ține lanțul care leagă tânjala de proțap".
763: „dacă proțapul are un ciac"; ĉerc, iinél „la tânjală"; [D] #, lánțu ĭe cîrĉéĭ.
786: cîrlig „la proțap", uok „la tânjală".
787: áre un cîrlig pruoțápu, tînjála áre un uoĭk.
797: „lanț cu zale mai mari".
803: cuĭ „are proțapul", zále „ele sunt la tânjală".
815: „și un cui".
829: rac; raĉ: „o bucată de șină la capul proțapului".
830: [și tânjala și proțapul se leagă de grindei].
843: um belĉúg dă la ~.
871: tînjála áre un belĉúg șî-l bágă pîn cúĭu júguluĭ.
872: „un fier rotund".
876: „instalația există, e pregătită".
888: „se folosesc împreună".

TĂVĂLUG, pl. „rouleau"

[2092]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spuneți la acela, gros și rotund, cu care fărâmați bulgării de pământ înainte de a semăna și după ce semănați?

ALR II s.n. 26; ALRM II s.n. 12; NALR-Olt. MN, pls. 106; ALM 853; ALCB 305; cf. ALEA 56; ALB 407, cf. 305; ALIFO 31; cf. ALLR 538; ALN 89.

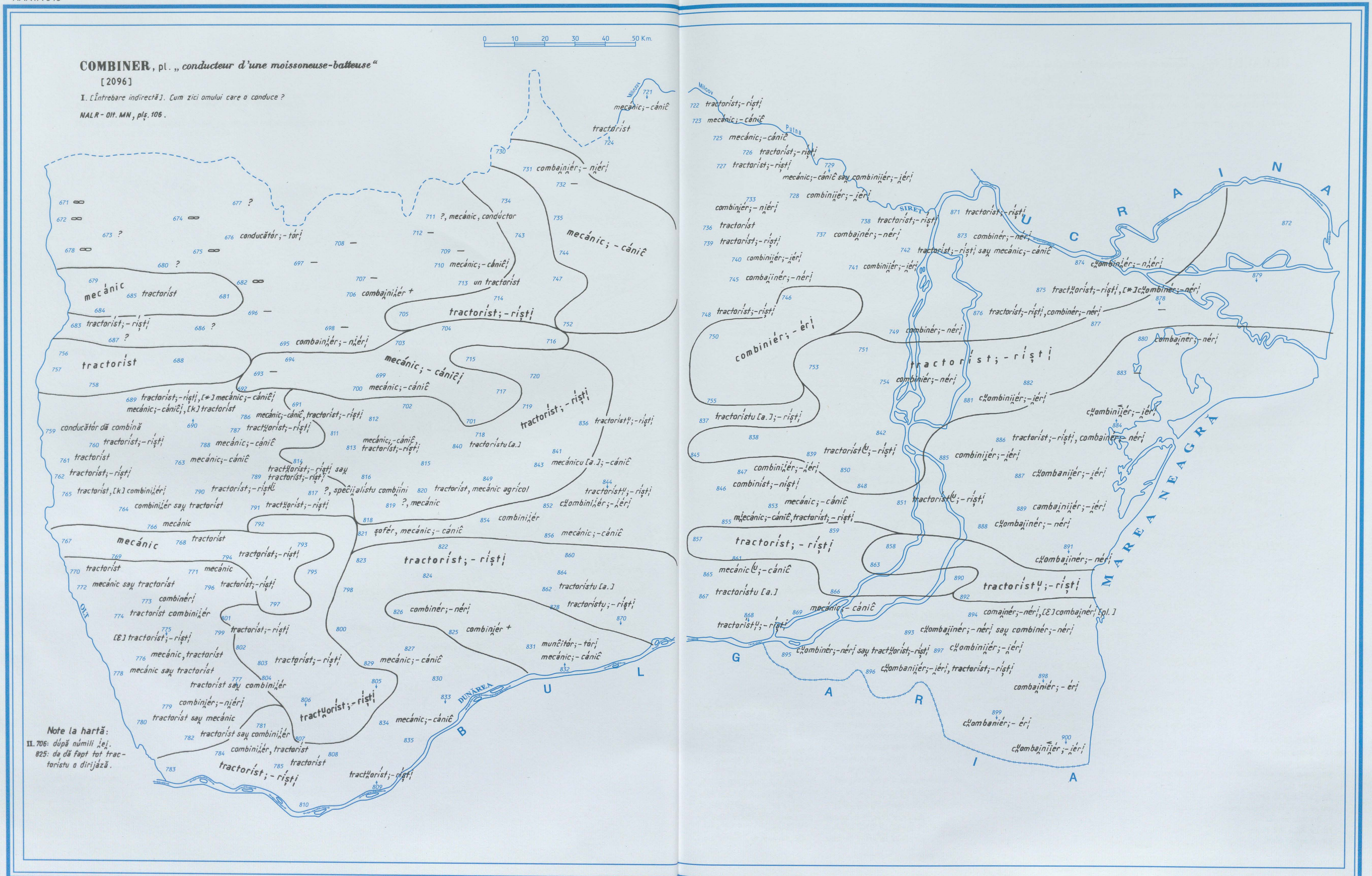
Note la hartă:

II. 671: „nu este la noi".

874: tăvălúc; -lúĉi „se folosește numai după semănat, pentru bătut pământul".

875: tăvăluĉésc.

876: am bătuĉít, am tăvăluĉít pămíntu.

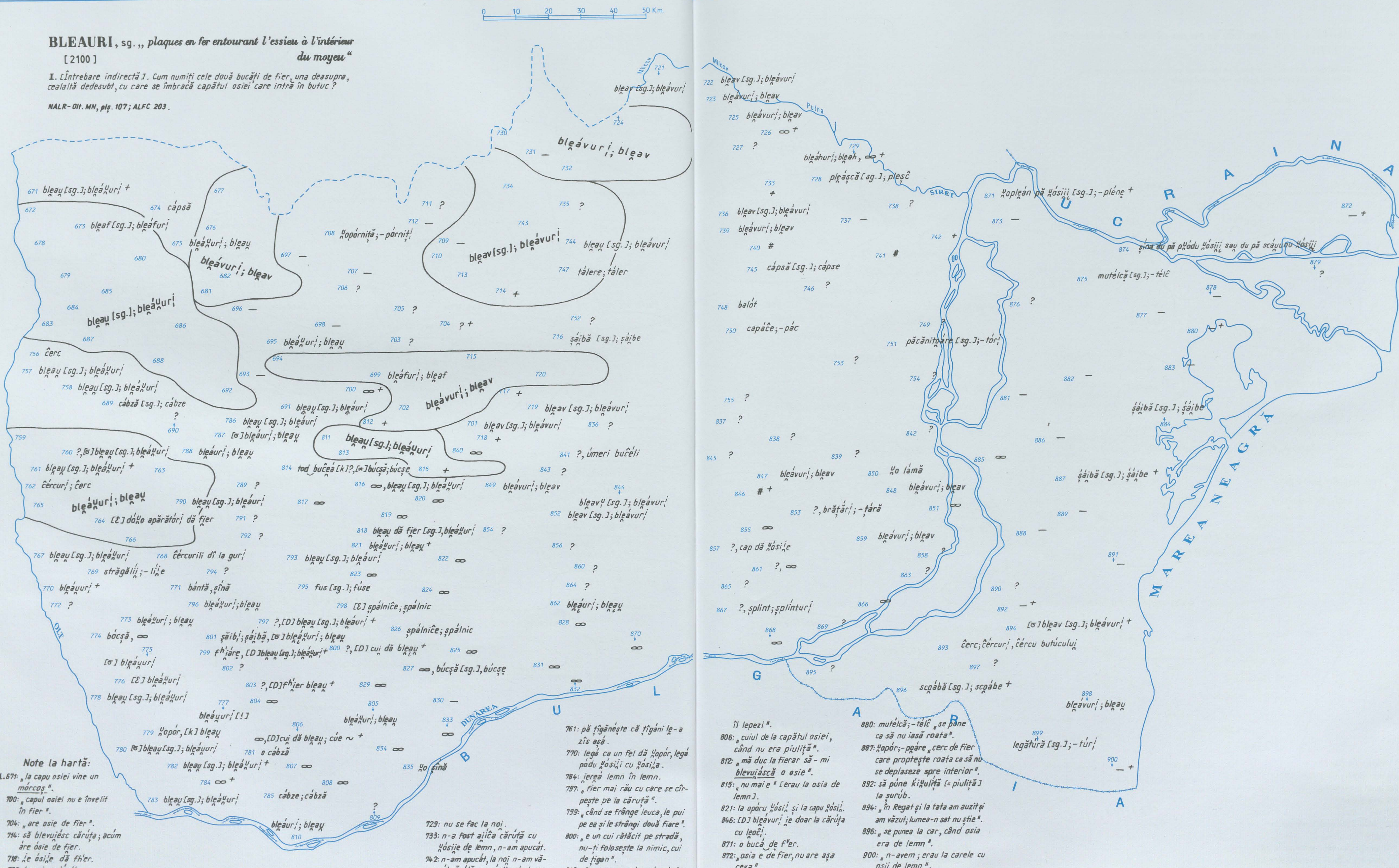

COMBINER, pl. „conducteur d'une moissoneuse-batteuse"
[2096]
I. [Întrebare indirectă]. Cum zici omului care o conduce?
NALR - Olt. MN, pl. 106.
0 10 20 30 40 50 Km.
mecánic; - cánic
tractorist; - riști
combinier; - éri
combainiér; - niéri
tractorist
mecánic
conducător; - tori
mecánic; - cánici
tractoristu [a.]; - riști
mecánic, tractorist
combiniér
șofer, mecánic; - cánic
tractorist, mecánic agricol
?, specialistu combini
muncitor; - tori
tractorist sau combiniér
conducător de combină
OLT
Milcov
Putna
SIRET
DUNĂREA
U C R A I N A
B U L G A R I A
MAREA NEAGRĂ
Note la hartă:
II. 706: după numili jej.
825: da dă fapt tot tractoristu o dirijază.

BLEAURI, sg. „plaques en fer entourant l'essieu à l'intérieur du moyeu“

[2100]

I. [Întrebare indirectă]. Cum numiți cele două bucăți de fier, una deasupra, cealaltă dedesubt, cu care se îmbracă capătul osiei care intră în butuc?

NALR-Olt. MN, pls. 107; ALFC 203.

Note la hartă:

II. 671: „la capu osiei vine un mórcoș“.
700: „capul osiei nu e învelit în fier“.
704: „are osie de fier“.
714: să blevuiésc cărúța; acúm áre ósie de fier.
718: ie ósiie dă fh'er.
726: la noi nu iésti.
729: nu se fac la noi.
733: n-a fost aiíĉa cărúță cu uósiie de lemn, n-am apucát.
742: n-am apucát, la noi n-am văzút cărúță cu uósiie de lemn.
761: pă țîgănéște că țîgáni le-a zîs așá.
770: legá ca un fel dă uopór, legá pódu uósiii cu uósiia.
784: ierea lemn în lemn.
797: „fier mai rău cu care se cîrpește pe la căruță“.
799: „când se frânge leuca, le pui pe ea și le strângi două fiare“.
800: „e un cui rătăcit pe stradă, nu-ți folosește la nimic, cui de țigan“.
803: „fier care nu e bun de nimic, îl lepezi“.
806: „cuiul de la capătul osiei, când nu era piuliță“.
812: „mă duc la fierar să-mi blevuiáscă o osie“.
815: „nu mai e“ [erau la osia de lemn].
821: la opóru uósii și la capu uósii.
846: [D] bleávuri ie doar la cărúța cu leoĉi.
871: o bucá de f'er.
872: „osia e de fier, nu are așa ceva“.
880: mutélcă; -telĉ „se pune ca să nu iasă roata“.
887: uopór; -poáre „cerc de fier care proptește roata ca să nu se deplaseze spre interior“.
892: să púne kiuliță [= piuliță] la șurúb.
894: „în Regat și la tata am auzit și am văzut; lumea-n sat nu știe“.
896: „se punea la car, când osia era de lemn“.
900: „n-avem; erau la carele cu osii de lemn“.

BURETE, pl. *„renflure du moyeu où sont fixés les rais"*

[2101]

I. [Întrebare indirectă]. Cum numiţi partea cea mai umflată a butucului, în care sunt făcute scobiturile unde intră capătul mai gros al spiţelor?

NALR-Olt. MN, pls. 107.

Note la hartă:

II. 692, 715: tuátă-i căpăţínă.
710: unde întră spiţele.
760: n-áre núme.
763: ~, la toátă.
774: „locul între scobiturile pentru spiţe".
777: pártea ĉa mai groásă, acólo să púne niște buréţ [= cercuri de fier].
778: intervalu díntre ĉércur̦i – rîndunícă.

781: am scobít péntru spiţe.
787: ĉércu dă la buréţ̦i.
788: „cele care strâng căpăţína".
811: únde să-nspiţeáză; la buriéţ̦i = lîngă spiţe.

812: ĉercur'li dă la buriéţ̦i; buriéţ̦i = scobiél'li „unde intră spiţele"
814: la toátă, [D] #.
815: ĉerc la buréţ̦i [numai în această sintagmă!].
816: [= partea mai groasă], buréţ̦i [= părţile mai subţiri]: am legat-o la ~.
818: [D] burete; -réţ̦i [= partea dinspre interior a butucului, spre opór].
823: [= la osie, spre interior].

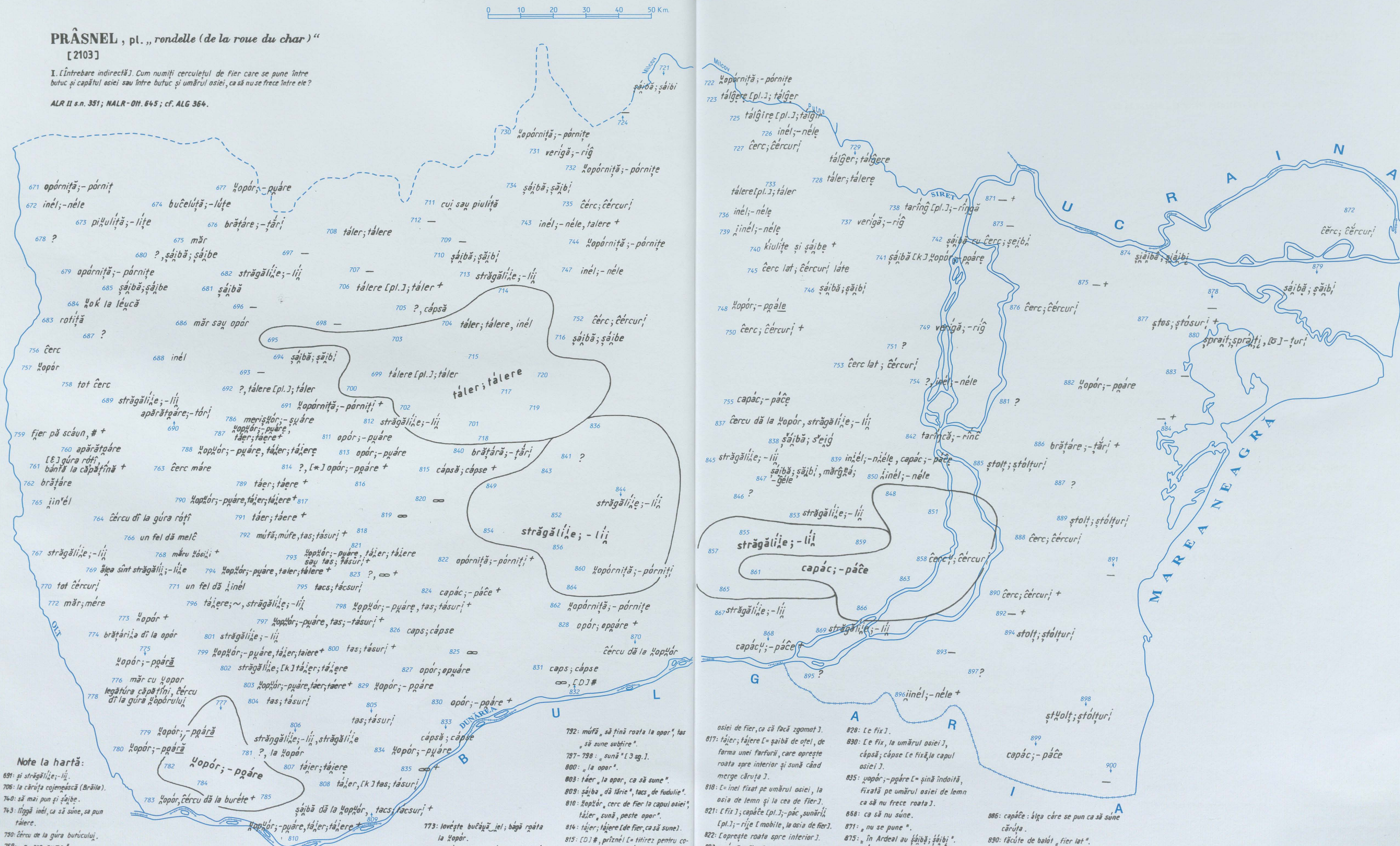
825: ~ să zíĉe la ŭobézi, únde să-ŋkíie ĵele.
830: [D] buréţ̦i = „distanţa dintre două spiţe, la căpăţínă": dácă s-a uscat căpăţína, s-a slăbit la buréţ̦i, să mişcă roáta dîn ~.
833: buréţ̦i = rădăĉinili spíţi.
844: ĉércur̦i dă la ~.
871: „n-are nume".
884: „se spune căpăţínă la toată".
888: „butuc e tot".

PRÂSNEL, pl. „*rondelle (de la roue du char)*"

[2103]

I. [Întrebare indirectă]. Cum numiți cerculețul de fier care se pune între butuc și capătul osiei sau între butuc și umărul osiei, ca să nu se frece între ele?

ALR II s.n. 351; NALR-Olt. 645; cf. ALG 364.

Note la hartă:

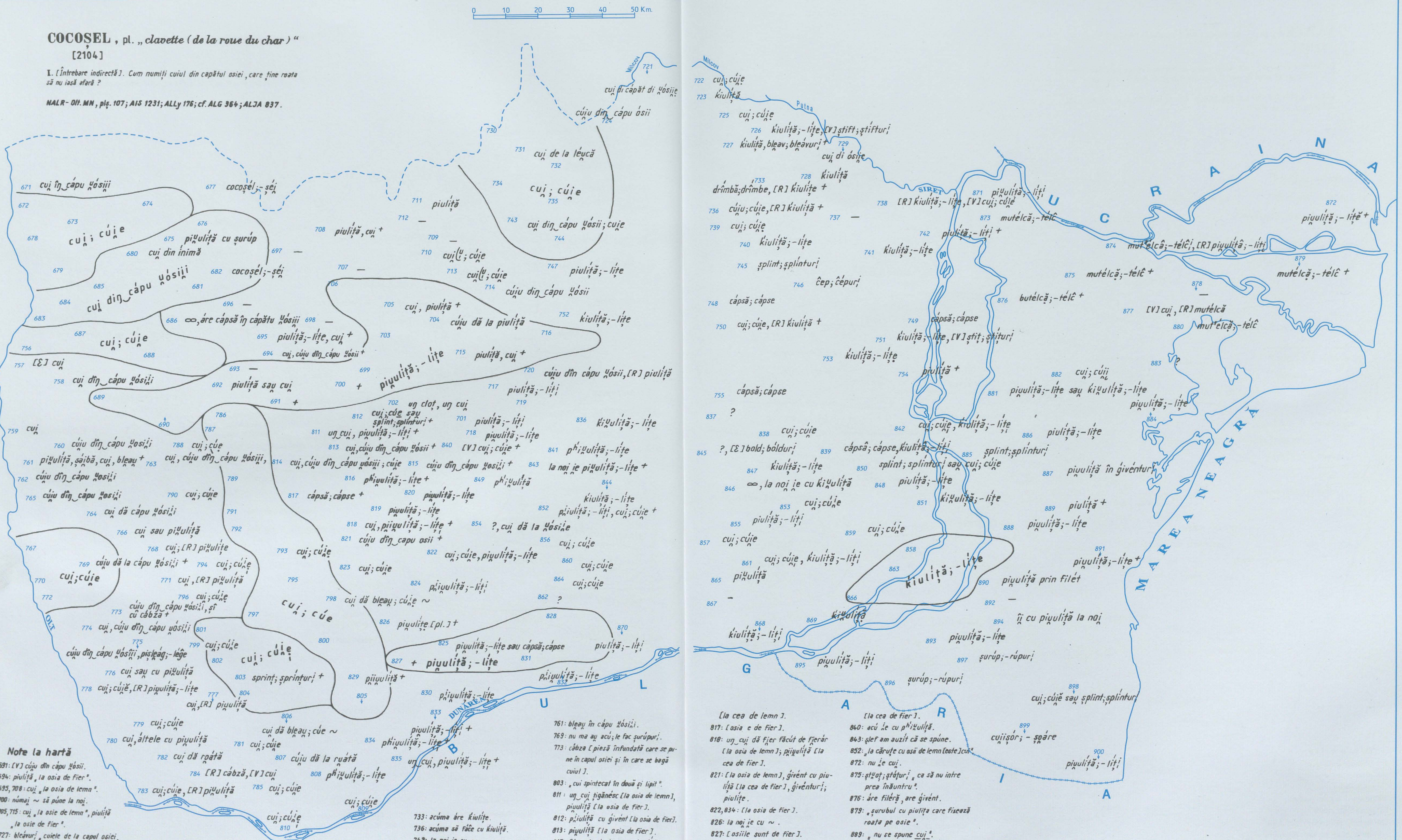
691: și străgăli̯e; -li̯.
706: la căruța cojenească (Brăila).
740: să mai pun și șai̯be.
743: lîngă inél, ca să súne, sa pun tálere.
750: ĉércu de la gúra butúculu̯i.
759: „n-are nume".
761: bántă, că e látă.
768: cáre să lovéște bucáu̯ẵ i̯el.
773: lovéște bucáu̯ẵ i̯el; bágă ro̯áta la u̯opór.
783: u̯opór „la osie", ĉércu dă la burete „la căpățână".
787-791, 793-794, 799: „sună" [3 sg.].
792: múfă „să țină roata la opor", tas „să sune subțire".
797-798: „sună" [3 sg.].
800: „la opor".
803: táer „la opor, ca să sune".
809: șai̯ba „dă tărie", tacs „de fudulie".
810: u̯opu̯ór „cerc de fier la capul osiei", tăi̯er „sună, peste opor".
814: tăi̯er; tăi̯ere [de fier, ca să sune].
815: [D] #, prîznél [= titirez pentru copii]; căruță buĉită.
816: [= umărul osiei de lemn], sunări̯e [= tinichea pusă între roată și osiei de fier, ca să facă zgomot].
817: tăi̯er; tăi̯ere [= șaibă de oțel, de forma unei farfurii, care oprește roata spre interior și sună când merge căruța].
818: [= inel fixat pe umărul osiei, la osia de lemn și la cea de fier].
821: [fix]; capáĉe [pl.]; -pác, sunări̯ [pl.]; -ri̯e [mobile, la osia de fier].
822: [oprește roata spre interior].
823: opór [e fix, face parte din osia de fier].
824: [la umărul osiei].
828: [e fix].
830: [e fix, la umărul osiei], cápsă; cápse [e fixă, la capul osiei].
835: u̯opór; -po̯áre [= șină îndoită, fixată pe umărul osiei de lemn ca să nu frece roata].
868: ca să nu súne.
871: „nu se pune".
875: „în Ardeal au șái̯bă; șái̯bi".
877: vîrfu ósii̯i îi̯ țaft; țáfturi.
884: „la car se pune șái̯bă; șei̯bi, la căruță nu se pune".
886: capáĉe: ále̯a cáre se pun ca să súne cărúța.
890: făcúte de balót „fier lat".
892: la noi̯ nu i̯e d-ái̯a.
896: „se pun pe fundul butucului, pe osie, ca să nu joace roata".

COCOȘEL, pl. „*clavette (de la roue du char)*“

[2104]

I. [Întrebare indirectă]. Cum numiți cuiul din capătul osiei, care ține roata să nu iasă afară?

NALR-Olt. MN, pls. 107; AIS 1231; ALLy 176; cf. ALG 364; ALJA 837.

Note la hartă

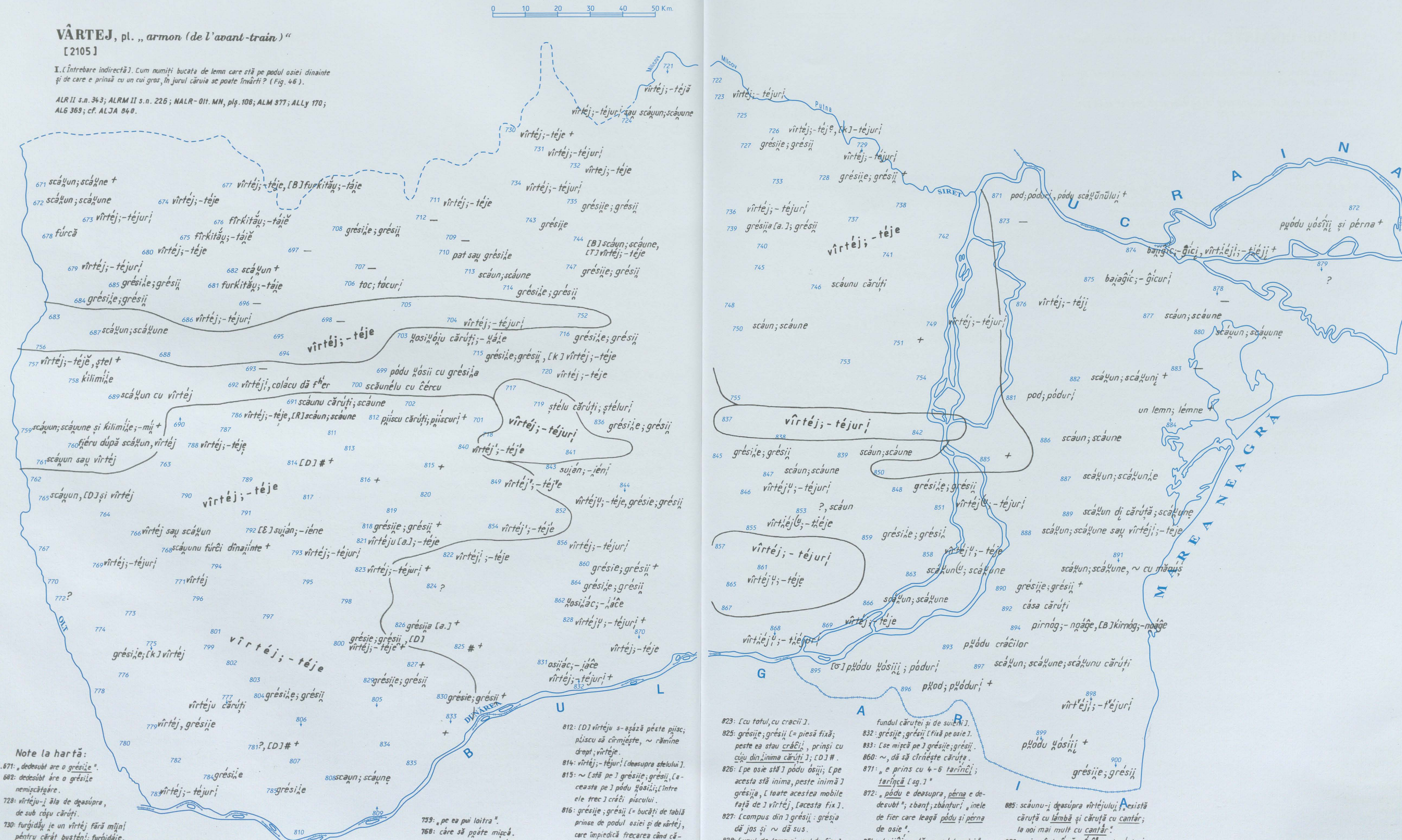
II. 691: [V] cúịu din cápu ọósii.
694: piuliță „la osia de fier”.
695, 708: cuị „la osia de lemn”.
700: númaị ~ să púne la noị.
705, 715: cuị „la osie de lemn”, piuliță „la osie de fier”.
727: bleávurị „cuiele de la capul osiei, peste leuci”.
728: n-am apucat cu cuị.
733: acúma áre kiulițe.
736: acúma să fáĉe cu kiuliță.
742: la noị ịe cu ~.
750: acúma-ị ~.
754: n-am apucát áltfel.
761: bleaụ în cápu ọósiị.
769: nu ma aụ acú; le fac șurúpurị.
773: cábza [piesă înfundată care se pune în capul osiei și în care se bagă cuiul].
803: „cui spintecat în două și lipit”.
811: uŋ cuị țigănésc [la osia de lemn], piuuliță [la osia de fier].
812: pịiuliță cu ĝivént [la osia de fier].
813: piuuliță [la osia de fier].
815: [la osia de lemn], piuuliță; -lițị [la osia de fier].
816: „la a de fier” cúịu dîŋ cápu uósịị [la cea de lemn].
817: [osia e de fier].
818: uŋ cuị dă fịer făcút de fịerár [la osia de lemn]; pịiuuliță [la cea de fier].
821: [la osia de lemn], ĝivént cu piuliță [la cea de fier], ĝivénturị; piulițe.
822, 834: [la osia de fier].
826: la noị ịe cu ~.
827: [osiile sunt de fier].
833: ~ cu pălăriịe [= cu margine].
835: cuị [la osia de lemn], piuuliță [la cea de fier].
840: acú ịe cu pʰiuuliță.
843: șlef am auzit că se spúne.
852: „la căruțe cu osii de lemn [este] cui”.
872: nu ịe cuị.
875: ștuoț; ștóțurị „ca să nu intre prea înăuntru”.
876: áre filérạ, are ĝivént.
879: „șurubul cu piulița care fixează roata pe osie”.
889: „nu se spune cuị”.
891: să nu ịése- afáră rọáta.

VÂRTEJ, pl. „*armon (de l'avant-train)*"

[2105]

I. [Întrebare indirectă]. Cum numiți bucata de lemn care stă pe podul osiei dinainte și de care e prinsă cu un cui gros, în jurul căruia se poate învârti? (Fig. 46).

ALR II s.n. 343; ALRM II s.n. 226; NALR-Olt. MN, plș. 108; ALM 377; ALLy 170; ALG 369; cf. ALJA 840.

Note la hartă:

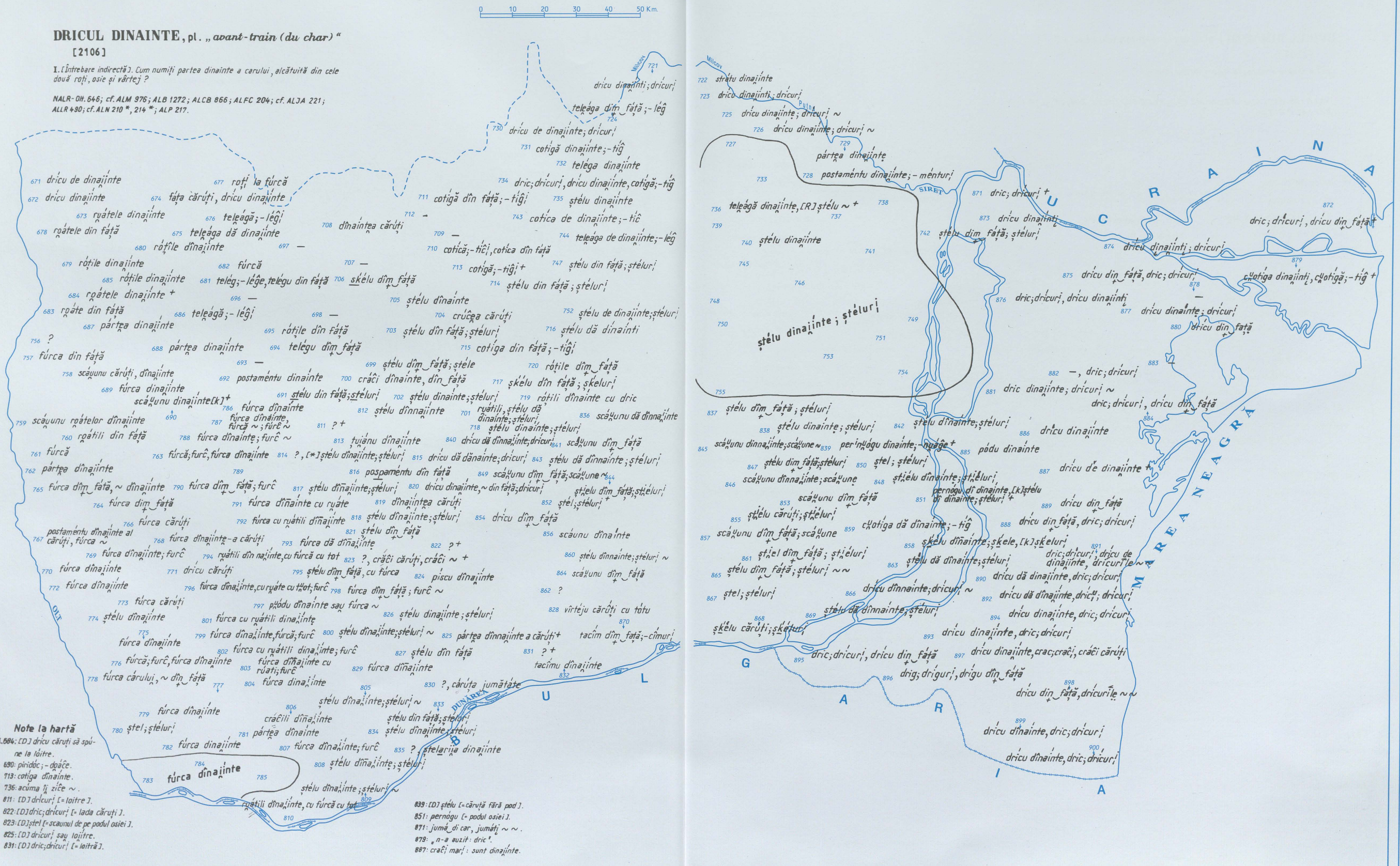
II. 671: „dedesubt are o grésiie".
682: dedesúbt áre o grésiie nemișcătoáre.
728: vîrtéju-i ăla de deasúpra, de sub cóșu cărúți.
730: furgidăy ie un vîrtéj fără mîini péntru cărát bușténi; furgidáie.
751: grésiia-i pă vîrtéj.
757: ștel – la cărúță dă fhier.
759: „pe ea pui loitra".
768: cáre să poáte mișcá.
781: prins cu-n cui dă fúrcă dă să cîrméște.
800: „lanțul cu care legi porcul".
812: [D] vîrtéju s-așáză péste piisc; piiscu să cîrmiéște, ~ rămîne drept; vîrtéje.
814: vîrtéj; -téjuri [deasupra ștelului].
815: ~ [stă pe] grésiie; grésii, [aceasta pe] pódu uósii; [între ele trec] cráci piscului.
816: grésiie; grésii [= bucăți de tablă prinse de podul osiei și de vârtéj, care împiedică frecarea când căruța cârmește].
818: vîrtéj; -téje [= parte fixă, prinsă de suiánu dinainte].
823: [cu totul, cu cracii].
825: grésiie; grésii [= piesă fixă; peste ea stau cráĉi, prinși cu cúiu din inima cărúți]; [D] #.
826: [pe osie stă] pódu ósiii; [pe acesta stă inima, peste inimă] grésiia, [toate acestea mobile față de] vîrtéj, [acesta fix].
827: [compus din] grésii: grésia dă jos și ~ dă sus.
828: [unul de lemn și unul de fier].
830: [fixată cu bénturi de pódu ósii]; vîrtéj; -téje [fixat de fundul căruței și de suieni].
832: grésiie; grésii [fixă pe osie].
833: [se mișcă pe] grésiie; grésii.
860: ~, dă să cîrnéște cărúța.
871: „e prins cu 4-6 tarînĉi; tarîncă [sg.]"
872: „pódu e deasupra, pérna e dedesubt"; zbanț; zbánțuri „inele de fier care leagă pódu și pérna de osie".
874: baiiĝic „stă pe podul osiei".
882: pod; pódurí.
884: „n-are nume special".
885: scáunu-i deasúpra vîrtéjului; „există căruță cu lámbă și căruță cu cantár; la noi mai mult cu cantár".
890: „prinse în taríncă; -rînĉ", cranț; cránțuri.
896: „peste el se pune: scáun; scáune".
899: „prins cu taringi".

DRICUL DINAINTE, pl. „avant-train (du char)"

[2106]

I. [Întrebare indirectă]. Cum numiți partea dinainte a carului, alcătuită din cele două roți, osie și vârtej?

NALR-Olt. 646; cf. ALM 976; ALB 1272; ALCB 866; ALFC 204; cf. ALJA 221; ALLR 490; cf. ALN 210 *, 214 *; ALP 217.

Note la hartă

II. 684: [D] dricu căruți să spune la loitre.

690: piridoc; -doace.

713: cotiga dinainte.

736: acuma ți zice ~.

811: [D] dricur; [= loitre].

822: [D] dric; dricur; [= lada căruți].

823: [D] stel [= scaunul de pe podul osiei].

825: [D] dricur; sau loitre.

831: [D] dric; dricur; [= loitră].

839: [D] ștelu [= căruță fără pod].

851: pernogu [= podul osiei].

871: jumă di car, jumăți ~ ~.

879: „n-a auzit: dric".

887: craci mari sunt dinainte.

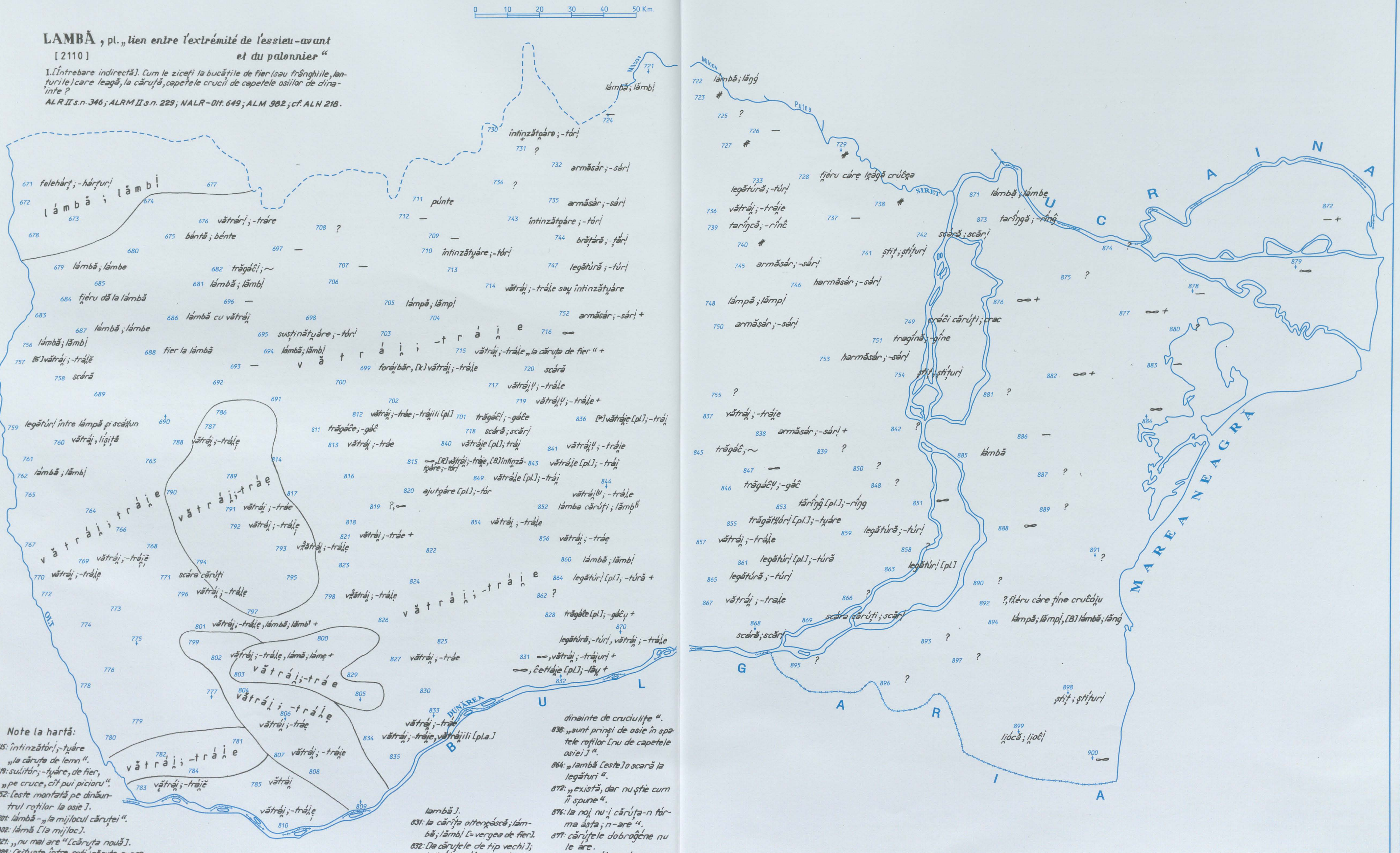

DRICUL DINAPOI, pl. „arrière-train (du char)"
[2107]
I. [Intrebare indirectă]. Dar partea dinapoi ?
NALR-Olt. 647; ALG 372; ALMC 852; ALCB 866; ALFC 206; cf. ALJA 221; ALP 218.
0 10 20 30 40 50 Km.
671 drícu de dinapói
672 drícu de dinapói
673 rǫátele dinapói
674 spátele cărúți, drícu dinapói
677 lișíțe
678 rǫátele din spáte
676 teleága din spáte
675 teleága din ẟúrmă
680 róțile dinapói
708 dindărắtu cărúți
711 cotíga din spáte
679 róțile din úrmă
682 lișíțe
681 telégu din spáte
684 rǫátele din úrmă
683 rǫáte din spáte
687 rǫátele dinapói
706 ștélu din spáte
705 ștélu dinapói
704 ștélu cărúți
703 ștélu din spáte; ștélurí
695 róțile din spáte
694 telégu din úrmă; -lége
688 pártea din úrmă
757 fúrca cărúți à din úrmă +
758 kilimíțili din úrmă
689 fúrca dinapói
piridócu dinapói
692 ăl din úrmă postamént
700 crắci din spáte
699 ștélu din úrmă
691 ștélu din spáte
702 ștélu dinapói
759 scắunu rǫátelor di úrmă
760 rǫátili din úrmă
761 tot fúrcă
762 pártea dinapói
763 scắune
765 fúrca din úrmă +
764 fúrca din spáte
766 inima cu lișițili
767 postaméntu din úrmă, fúrca ~
768 fúrca din úrmă
769 fúrca din úrmă
770 fúrca di úrmă
771 fúndu cărúți
772 fúrca dinapói
773 inimắrju +
774 ștélu din úrmă
775 fúrca dinapói
776 fúrca di úrmă
778 fúrca din spáte
777 fúrca din úrmă
779 fúrca di úrmă
780 áltu ștel; ștélurí
782 fúrca din spáte
784 fúrca din úrmă
783 fúrca din úrmă
785 fúrca di úrmă
721 drícu dinapói; drícurí
724 teleága din napói
730 drícu din spáte; drícurí
731 cotíga dinapói; -tíg
732 teléga de dinapói
734 drícu dinapói, cotíga ~
735 ștélu dinapói; ștélurí
743 cotíca de dinapói; -tíc
744 teleága dindărắt
710 cotícă; -tíci, cotíca din spáte
713 cotíga din úrmă
747 ștélu din spáte; ștélurí
714 ștélu din spáte; ștélurí
752 ștélu dinapói; ștélurí
716 ștélu dă dinapói
715 cotígă dă dinapói
720 róțile din spáte
717 ștélu din spáte; ștélurí
719 róțili dinapói
701 ștélu dinapói; ștélurí
836 scắunu dindărắt
718 ștélu dinapói; ștélurí
840 drícu dinapói; drícurí
841 scắunu din spáte
843 ștélu dă dindărắt; ștélurí
849 scắunu dă dindărắt
852 — +
854 drícu din spáte
856 scáun dinapói
860 ștélu dinapói; ștélurí ~
864 scắunu din spáte
828 fúndu cărúți
870 tacímu din spáte; tacímurí
831 tacímu dă dinapói
722 strátu dinapói
723 drícu dinapói
725 drícu dinapói; drícurí ~
726 drícu dinapói; drícurí ~
729 pártea dinapói
728 postaméntu dinapói
736 teleágă dindărắt, ștélu ~
740 scắunu cărúți
ștélu dinapói; ștélurí
751 scáun; scắune
837 ștélu din spáte
838 ștélu dinapói; ștélurí
845 scắunu dinapói; scắune ~
839 pernógu dindărắt; -nóáge
847 ștélu dinapói; ștélurí ~
850 tot ștel
846 scắunu dindărắt
853 scắunu dinapói
855 ștélu cărúți; ștélurí
857 scắunu din spáte; scắune
859 cotíga dă dindărắt; cotíg
861 ștélu din spáte; ștélurí
865 ștélu din spáte; ștélurí ~ ~
867 ștel; ștélurí
868 ștel; ștélurí
869 ștélu cărúți dă dindărắt; ștélurí
871 dric; drícurí, drícu dinapói; drícurile
873 drícu dinapói
872 drícu din spáte, dric; drícurí
874 drícu dinapói
875 drícu dinapói, drícurile ~
cotíga din úrmă, cotígă; -tíg
876 dric; drícurí, drícu din úrmă
877 drícu din spáte
880 drícu din spáte
882 drícu dinapói, dric; drícurí
881 dric din spáte; drícurí ~ ~
drícu din spáte, dric; drícurí
886 pódu dinapói
885 pódu dinapói
887 drícu de dinapói; dric; drícurí +
889 drícu din spáte
888 drícu dinapói, dric; drícurí
dric; drícurí, drícu de dinapói; drícurile ~ ~
890 drícu dă dinapói, dric; drícurí
892 drícu dă dindărắt, dric; drícurí
894 drícu din spáte
893 drícu dinapói
895 drícu din úrmă, dric; drícurí
896 drícu din spáti
898 drícu din spáte, drícurile ~ ~
899 drícu din úrmă
900 drícu dinapói
MITCOV
PUTNA
SIRET
OLT
DUNĂREA
U C R A I N A
MAREA NEAGRĂ
B U L G A R I A
Note la hartă:
II. 757: áre alt núme.
765: cu dóuo lișíț.
773: cáre leágă rǫátili di úr-mă cu pódu ẟósili di úrmă.
821: „osia + podul osiei + pujieți inimii + scaunul".
852: „ștel este toată căruța fără cutie".
867: crăci mici: sunt dinapói.

LAMBĂ, pl. „*lien entre l'extrémité de l'essieu-avant et du palonnier*"

[2110]

1. [Întrebare indirectă]. Cum le ziceți la bucățile de fier (sau frânghiile, lanțurile) care leagă, la căruță, capetele crucii de capetele osiilor de dinainte?

ALR II s.n. 346; ALRM II s.n. 229; NALR-Olt. 649; ALM 982; cf. ALH 218.

Note la hartă:

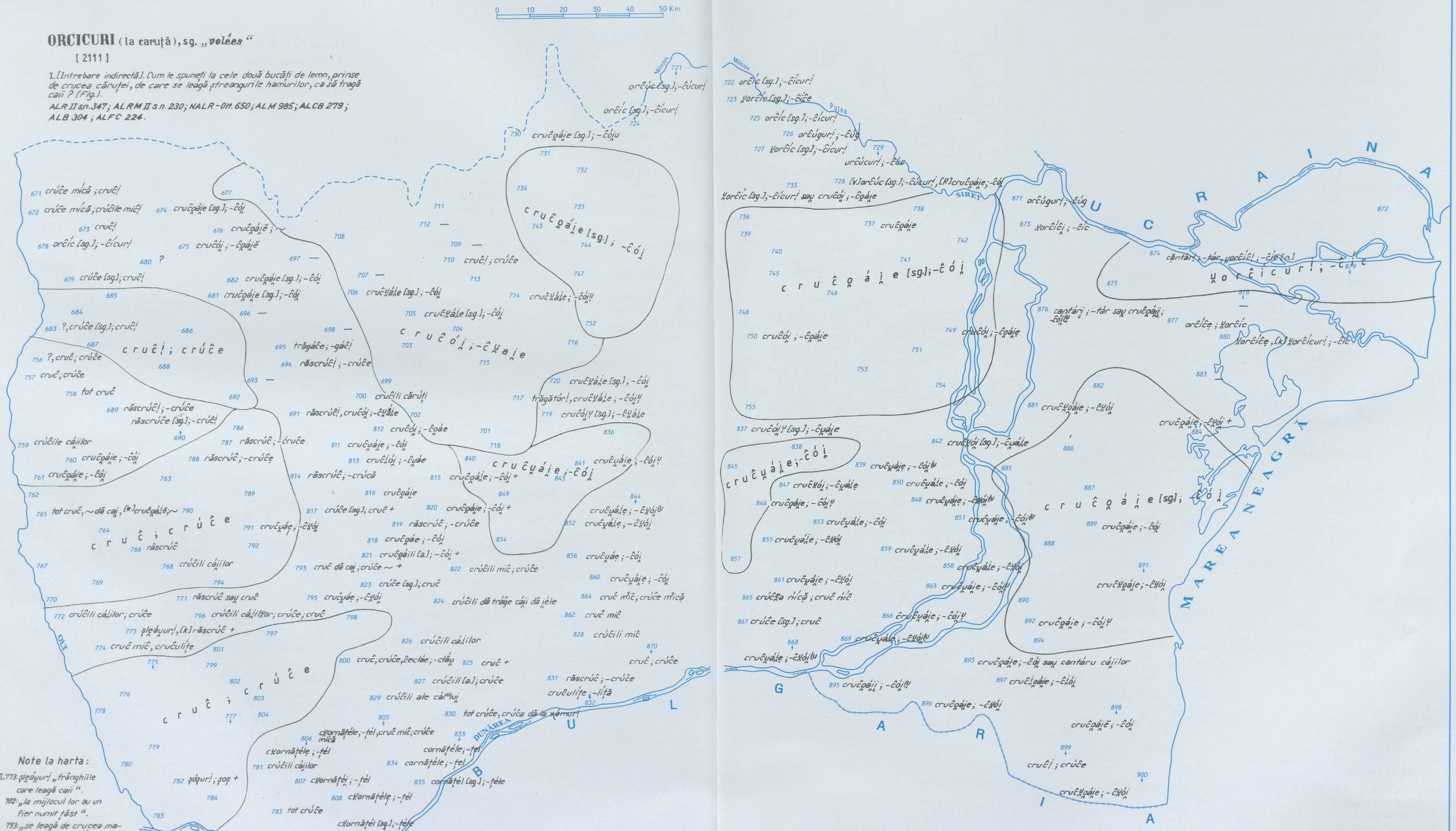
II 715: întinzătór; -țuáre „la căruța de lemn".
719: sulitór; -țuáre, de fier, „pe cruce, cît pui picioru".
752: [este montată pe dinăuntrul roților la osie].
801: lámbă – „la mijlocul căruței".
802: lámă [la mijloc].
821: „nu mai are" [căruța nouă].
828: [situate între roți; căruța n-are lambă].
831: la cărița oltenească; lámbă; lámbi [= vergea de fier].
832: [la căruțele de tip vechi]; trăgắč; -gắče „leagă osia dinainte de cruciuliță".
838: „sunt prinși de osie în spatele roților [nu de capetele osiei]".
864: „lambă [este] o scară la legături".
872: „există, dar nu știe cum îi spune".
876: la noi nu-i căruța-n forma ásta; n-are".
877: căruțele dobrogene nu le are.
882: nu se face așa.

ORCICURI (la căruță), sg. „volées"

[2111]

I. [Intrebare indirectă]. Cum le spuneți la cele două bucăți de lemn, prinse de crucea căruței, de care se leagă ștreangurile hamurilor, ca să tragă caii? (Fig.).

ALR II s.n. 347; ALRM II s.n. 230; NALR-Olt. 650; ALM 985; ALCB 279; ALB 304; ALFC 224.

Note la harta:

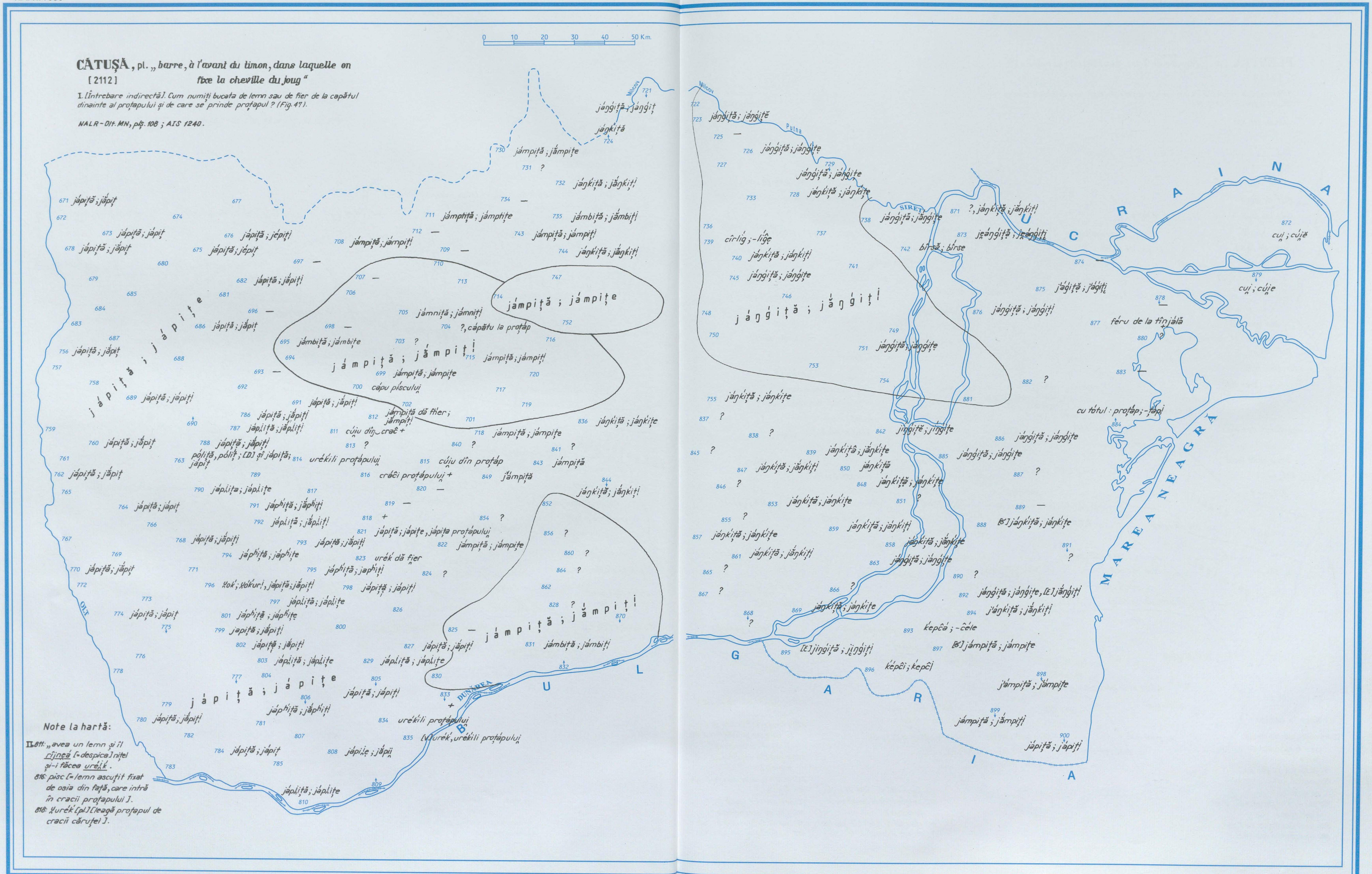
II. 773: șleáuuri „frânghiile care leagă caii".
782: „la mijlocul lor au un fier numit țăst".
793: „se leagă de crucea mare cu un țăft; țăfturi".
815: „legate de crúĉe cu téfturi; toft".
817: tófturi; -toft [= dispozitivul care leagă crucea de lambă].
820: sau crúĉe mícă.
821: crucĝáili miĉ cáre trage caii.
825: tot ~ le spune.
884: la noi să faĉe cantár; armăsár; -sári „cui care ține cântarul pe cracii căruții".

CĂTUȘĂ, pl. „*barre, à l'avant du timon, dans laquelle on fixe la cheville du joug*“

[2112]

I. [Întrebare indirectă]. Cum numiți bucata de lemn sau de fier de la capătul dinainte al proțapului și de care se prinde proțapul? (Fig. 47).

NALR-Olt. MN, pl. 108; AIS 1240.

Note la hartă:

II. 811: „avea un lemn și îl ríjnea [= despica] nițel și-i făcea urék“.

816: pisc [= lemn ascuțit fixat de osia din față, care intră în cracii proțapului].

818: urék [pl.] [leagă proțapul de cracii căruței].

PLEVIȚĂ, pl. *„ferrure de l'arc-boutant (de la ridelle)"*

[2113]

I. [Întrebare indirectă]. Cum numiți bucata de fier care îmbracă partea de jos a leucii? (Fig. 14)

NALR - Olt. 651.

Note la hartă:

II. 765: runc „partea de sus care leagă leuca de loitră".
769: je făcútă cu ụok jos.
773: petolcă „ochiul care intră pe osie".
781: púnem néște alcalîc d-am legát leọca.
800: îmbrăcămínte cu fhier.
805: îmbrăcămíntẹa ḷiộci.

812: gáică - dă să agáță dă sujan.
817: petọcă; - leộc [leagă leoca de suian].
821: lába dă la leộcă [în partea de sus a leocii].
827: uréke [în partea de sus a leocii].
838: rîncă; rînĉ [= ochi de fier, cu care se prinde leoca de cârligul carâmbului].
832: rîncă [la capătul de sus a leocii].
845: n-am apucát cărúțe cu leộc.
871: áre fer.
872, 884: „n-are leucă".
888: „nu se obișnuiește".
891: nu să fáce cu ḷiộcă.
895: n-áre leộc.

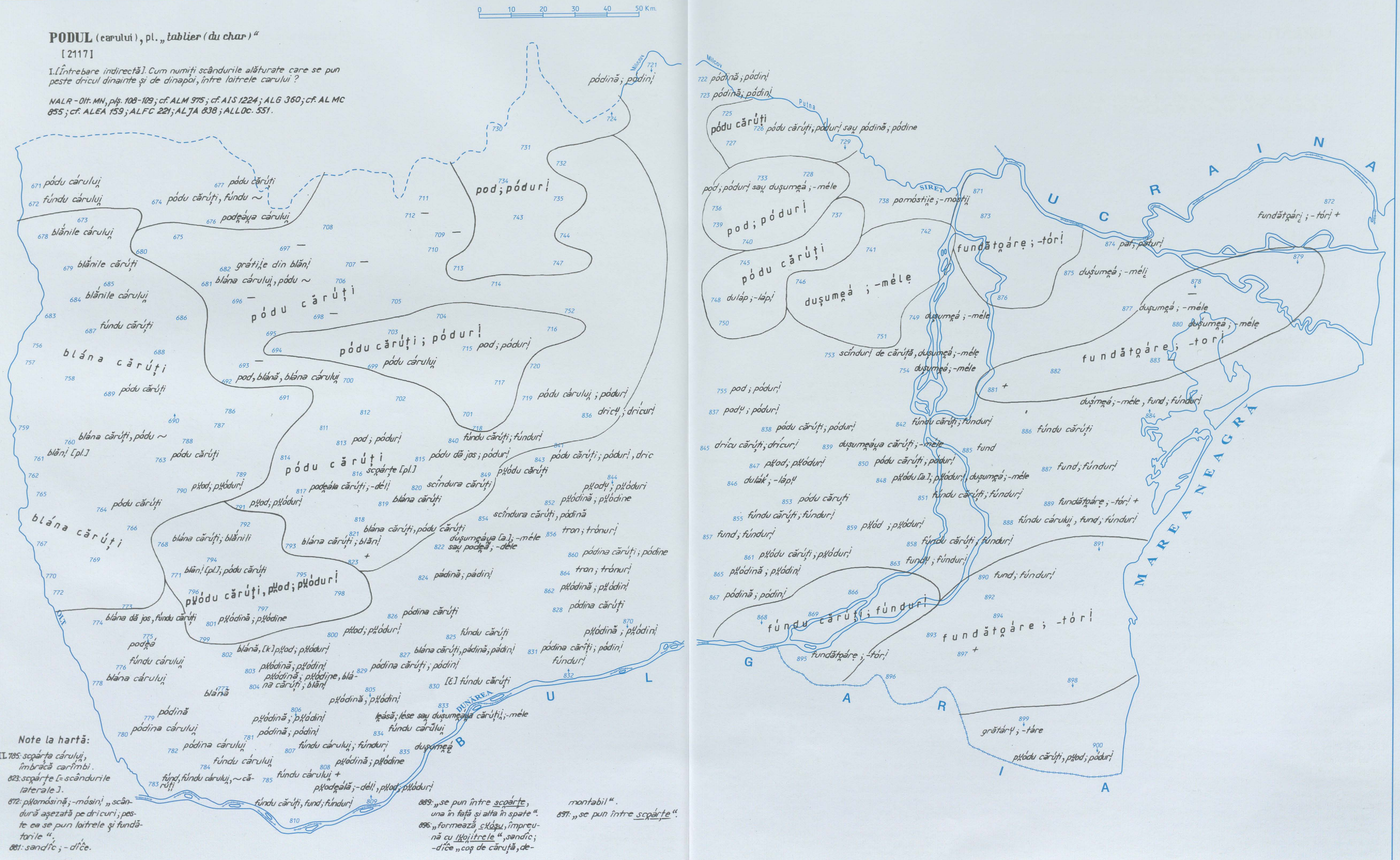
896: n-ávem leộci.
900: n-ávem ḷiộc.

PODUL (carului), pl. „*tablier (du char)*"

[2117]

I. [Întrebare indirectă]. Cum numiți scândurile alăturate care se pun peste dricul dinainte și de dinapoi, între loitrele carului?

NALR - Olt. MN, pls. 108-109; cf. ALM 975; cf. AIS 1224; ALG 360; cf. AL MC 855; cf. ALEA 159; ALFC 221; AL JA 838; ALLOc. 551.

Note la hartă:

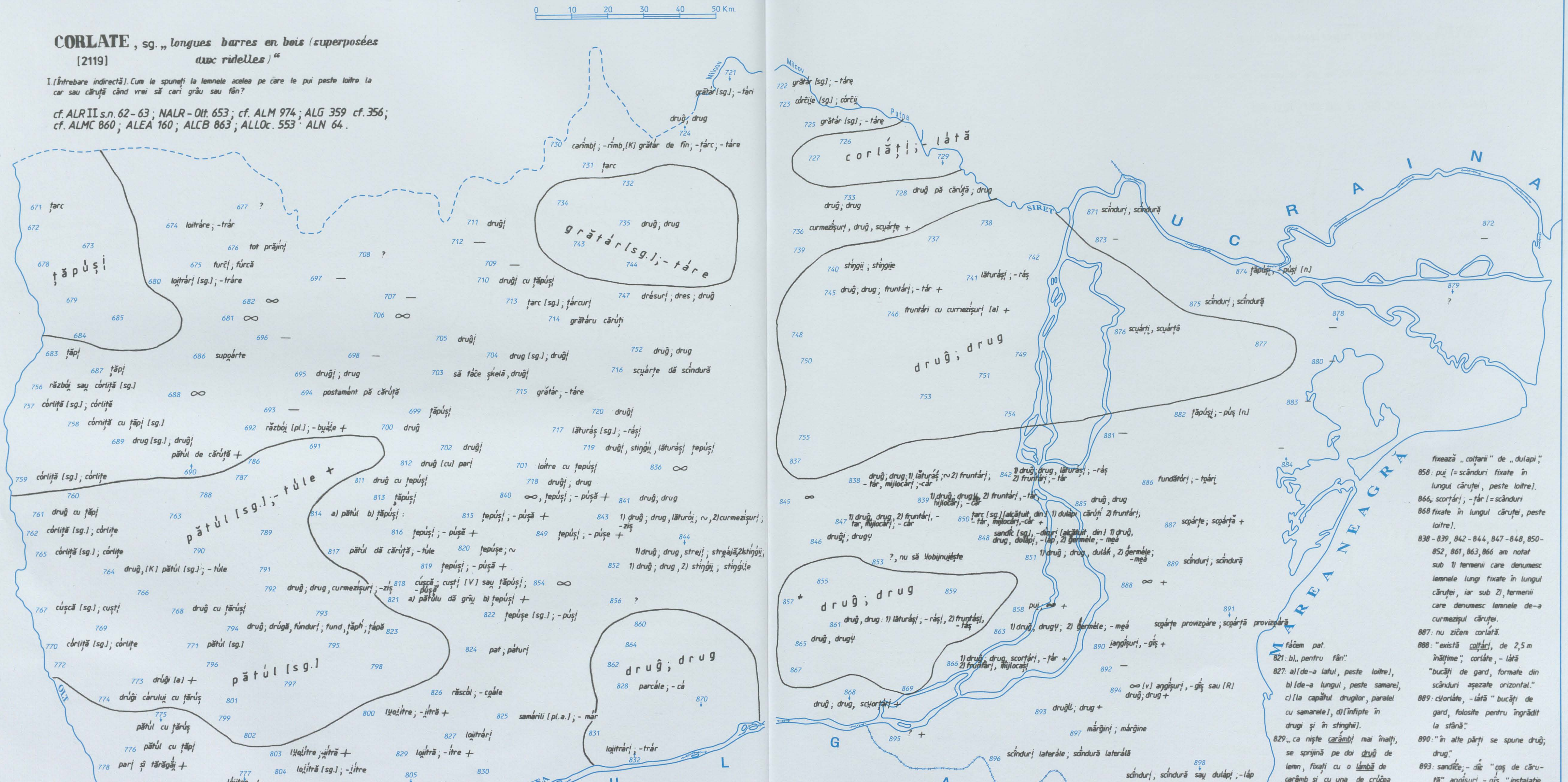
II. 785: scọárța cárului, îmbrăcă carîmbi.
823: scọárțe [= scândurile laterale].
872: pọmósînă; -mósini „scândură așezată pe dricuri; peste ea se pun loitrele și fundătorile".
881: sandîc; - dîce.
889: „se pun între scọárțe, una în față și alta în spate".
896: „formează cộșu, împreună cu lộitrele", sandîc; -dîce „coș de căruță, demontabil".
897: „se pun între scọárțe".

CORLATE, sg. „longues barres en bois (superposées aux ridelles)"

[2119]

I. [Întrebare indirectă]. Cum le spuneți la lemnele acelea pe care le pui peste loitre la car sau căruță când vrei să cari grâu sau fân?

cf. ALR II s.n. 62-63; NALR-Olt. 653; cf. ALM 974; ALG 359 cf. 356; cf. ALMC 860; ALEA 160; ALCB 863; ALLOc. 553; ALN 64.

Note la hartă:

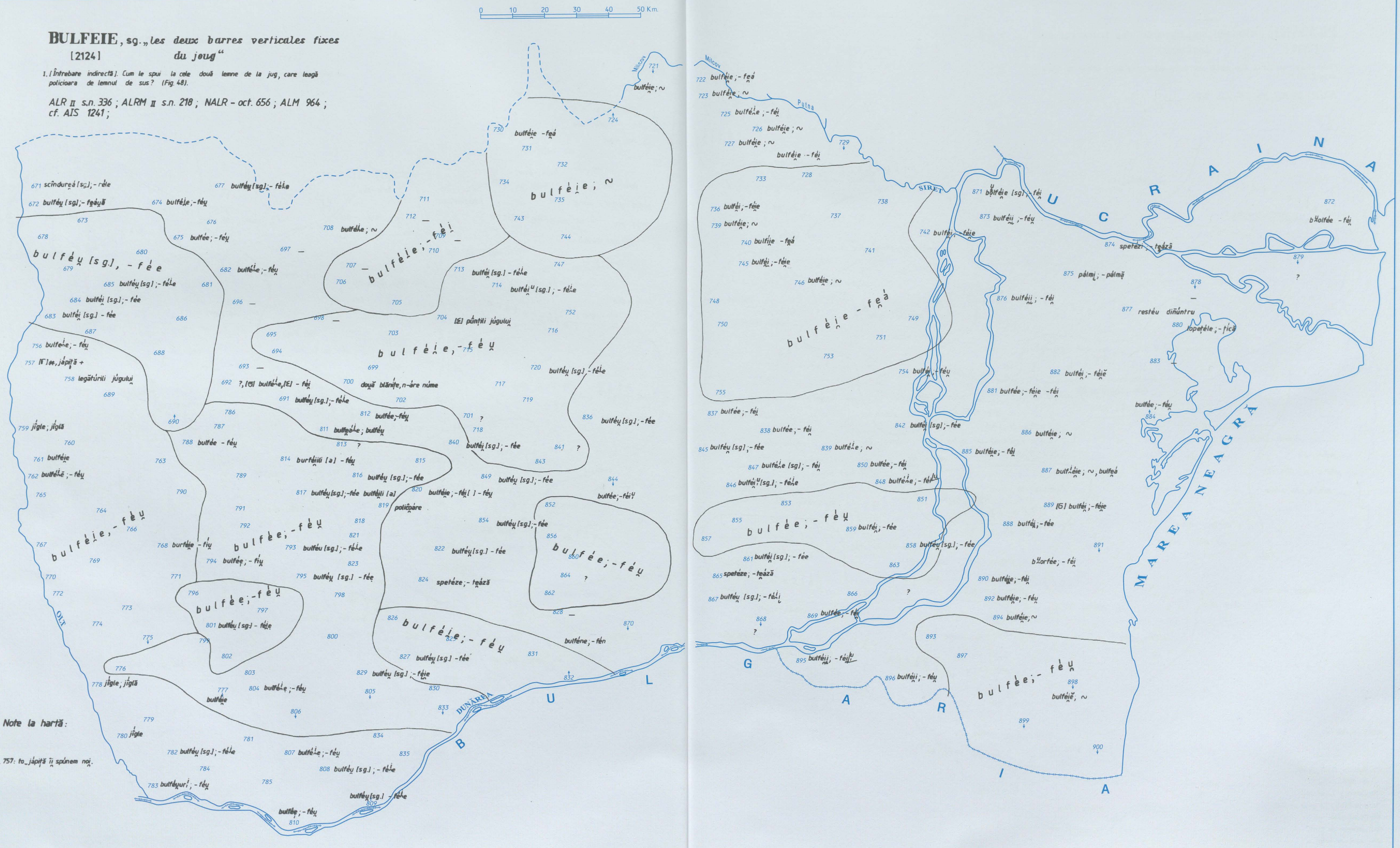
II. 690: pătúl e când carᵢ grâu sau orice notreț.
691: țăpúșᵢ; -púșă se „pun în loitre".
692: um fel dă pat, pătúl; -túle.
736: curmezíșurᵢ si apoi druĝ, cîŋ cărắm fîn, scuárțe - cîŋ cărắm porúŋ.
745: druĝ-ăia de-a lúŋgu, fruntárᵢ - ăia din fáță.
746: zis car îndruĝit.
749: ie formát din doi fruntárᵢ și-un mijlocár.
755: fruntárᵢ și druĝi pă de láturᵢ.
773: pui drúĝi pă cărúță sau leágăn cu țărúș.
777: alte loiitre púse peste primele.
778: nu să face pătúle; să face loiitre lunĝ să lunĝește ĭinima cárului.
780: să face niște ∼∼.
786: ∼, formát din: cuotuóc; -tuóc, curmezíșurᵢ; -zíș țăpúșĭ; -púșă.
787: ∼, formát din: druĝ; drug, curmezíșurᵢ; -zíș, țăpúșĭ; -púșă.
788 799: druĝ; drug, curmejíșurᵢ; -jíș, țărúșᵢ; -rúș.
789: ∼, formát din: druĝ; drug, grinzᵢ; grindă țărúșᵢ; -rúș.
790: ∼ făcút din: druĝ fúndurᵢ; fund, țărúș ∼.
791: ∼, formát din: druĝ; drug, curmezíșurᵢ; -zíș, țărúșᵢ, -rúș.
793: druĝ; drug, curmezíșurᵢ; -zíș, fúndurᵢ, cuĭ; cúie dă pătúl.
795: curmezíș; -zíșurᵢ, druĝ; drug; țăpúșe; -púșă.
796: druĝ, drug, curmezíșurᵢ, -zíș, manéle; -neá.
797: cuorlátă; -lațᵢ, druĝ; drug, țărúșᵢ; rúș.
798: druĝ, drug, răscuól; -cuále sau curmezíș; -zíșurᵢ, cuárde, cuárdă, manavélă; -véle, cuĭ dă grîu; cúie.
800: formátă din: druĝ, drug, țeápă; țepᵢ.
801: ∼ compús din: druĝ; drúgă, curmezíșurᵢ; -zíș, drevéle; -veá.
802: curmezíș; -zíșurᵢ, drug; druĝ.
803: drug; druĝ, cuĭ; cúe.
805: druĝ; drug, cuĭ, cúe, manavélă; -vélᵢ.
806: carímb; -rímbᵢ, speteázā; -téze.
810: „vin peste loitrele căruței."
814: a) „pentru grâu", b) „pentru fân".
815: [se leagă de spetezele loitrelor].
816: la ĝoĉ, „înainte aveam drug peste loitre."
819: [fixate în interior, lângă dric], nu făcem pat.
821: b) „pentru fân".
827: a) [de-a latul, peste loitre], b) [de-a lungul, peste samare], c) [la capătul drugilor, paralel cu samarele], d) [înfipte în drugi și în stinghii].
829: „ca niște carấmbᵢ mai înalți, se sprijină pe doi druĝ de lemn, fixați cu o lámbă de carâmb și cu una de crúĉea din mijlóc."
830: [în lungul căruții, fixați cu două lemne puse curmeziș], nu se pune țepușe.
840, 844, 849: [= fixate vertical în colțurile căruței].
843-844, 857: tinikéle [= scânduri fixate în lungul căruței, peste loitre]
848, 850: cuolțárᵢ -țár [= prăjini fixate vertical în colțurile „sandâcului"
850: „dulákᵢ [se pun] peste scuárțe" legăṭúrᵢ [= prăjini care fixează „colțarii" de „dulapi";
858: puĭ [= scânduri fixate în lungul căruței, peste loitre].
866, 868: scorțárᵢ; -țár [= scânduri fixate în lungul căruței, peste loitre].
838-839, 842-844, 847-848, 850-852, 861, 863, 866 am notat sub 1) termenii care denumesc lemnele lungi fixate în lungul căruței, iar sub 2), termenii care denumesc lemnele de-a curmezișul căruței.
887: nu zicem corlátă.
888: "există colțárᵢ, de 2,5 m înălțime"; corláte, -látă "bucăți de gard, formate din scânduri așezate orizontal."
889: cuorláte, -látă "bucăți de gard, folosite pentru îngrădit la stână."
890: "în alte părți se spune druĝ; drug."
893: sandíce; -díc "coș de căruță"; aŋgíșurᵢ -gíș "instalație care se așează pe dricuri pentru cărat fân."
894: aŋgíș "instalație specială folosită la transportat."
895: înălțez luoiitrilį cu scîndurᵢ.
900: aŋgíjurᵢ; -gíj "instalație pentru măritul căruței."

CEAFĂ, pl. „barre supérieure du joug"
[2122]
I. [Întrebare indirectă]. Cum numiți lemnul mai gros din partea de sus a jugului? (Fig. 48).
NALR - Olt. 655; ALM. 962; cf. AIS 1241; ALG 386;
0 10 20 30 40 50 Km.
Note la hartă:
II. 813: [inf. n-a avut boi].
824: trebe să fije locașu lui.
U C R A I N A
M A R E A N E A G R Ă
B U L G A R I A
DUNĂREA
SIRET
Putna
Milcov
OLT

BULFEIE, sg. „*les deux barres verticales fixes du joug*“
[2124]

1. [Întrebare indirectă]. Cum le spui la cele două lemne de la jug, care leagă policioara de lemnul de sus? (Fig. 48).

ALR II s.n. 336 ; ALRM II s.n. 218 ; NALR - oct. 656 ; ALM 964 ; cf. AIS 1241 ;

Note la hartă:

II. 757: to_jăpiță îi spunem noi.

PICIOARE (la sanie), sg. *„supports (des traverses du traîneau)“*
[2125]

I. [Întrebare indirectă]. Cum numiți cele patru lemne care leagă oplenii de tălpile saniei? Fig. 15

NALR - Olt. MN, pls. 109; AIS 1220.

Note la hartă:

II. 700: ǩopleán, tălpić, ǩobót, în fáță.
719: curmeziș [= oplean].
740: prin kičoáre să leágă de tălk.
814: [*] mîịnoága áịa.
892: „piciore de lemn".
896: „sunt de lemn".

ȚEPUȘE (la sanie), sg. *„pieux (du traîneau)“*

[2126]

I. *[Întrebare indirectă]. Cum le ziceți la cele patru lemne băgate în capetele oplenilor ? (Fig. 15).*

ALR II s.n. 357; ALRM II s.n. 239; NALR - olt. MN, pls. 109; cf. AIS 1220 a; cf. ALEA 149.

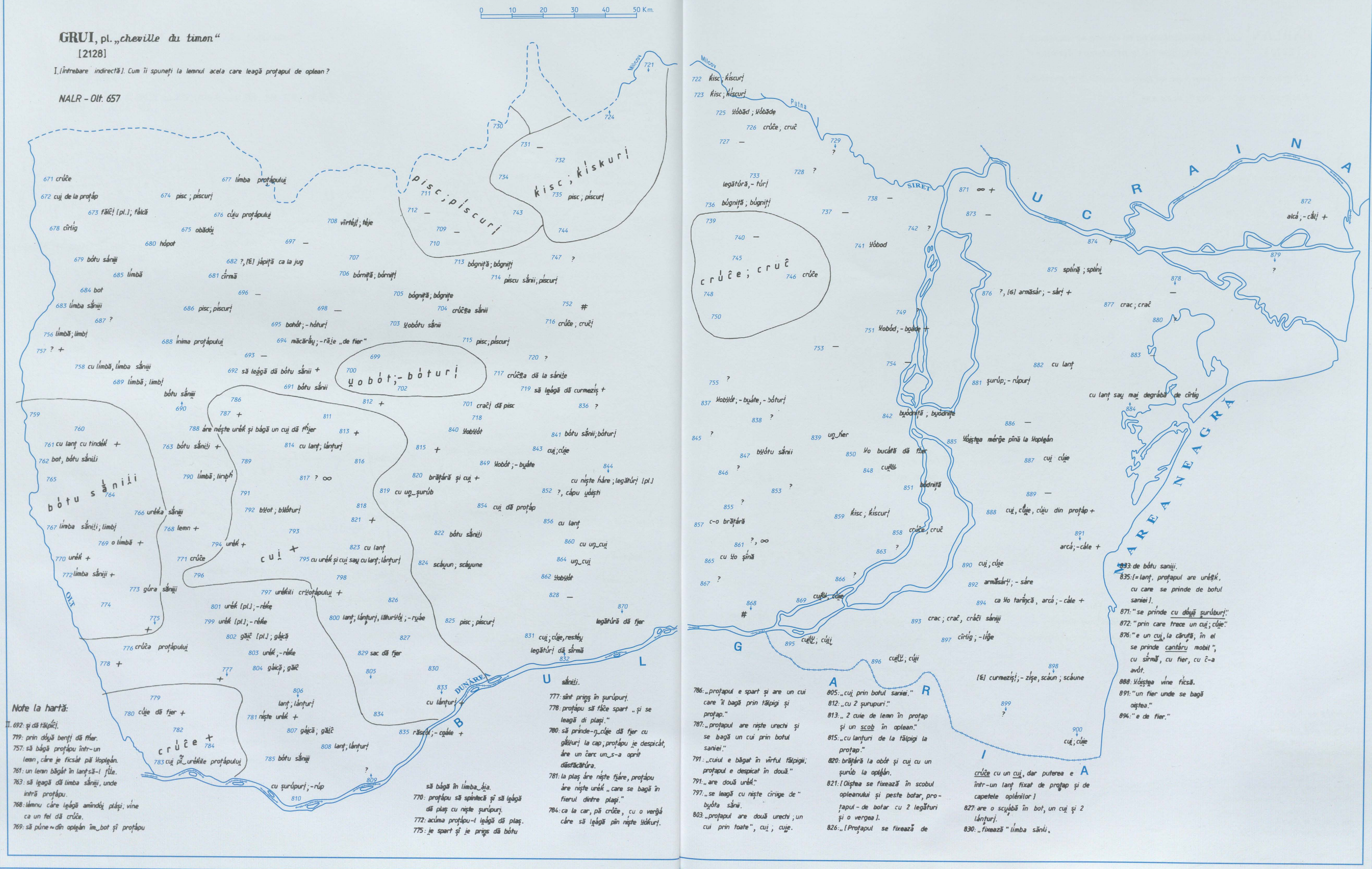
Note la hartă:

II. 832: lăturáși; - ráș. [la capătul oplenilor], țepúși [de o palmă mai în interior].
888: "nu se pun; se fixează coșul."
893: "suienele sunt mai mici, cioplite frumos."

GRUI, pl. *„cheville du timon"*
[2128]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spuneți la lemnul acela care leagă proțapul de oplean?

NALR - Olt. 657

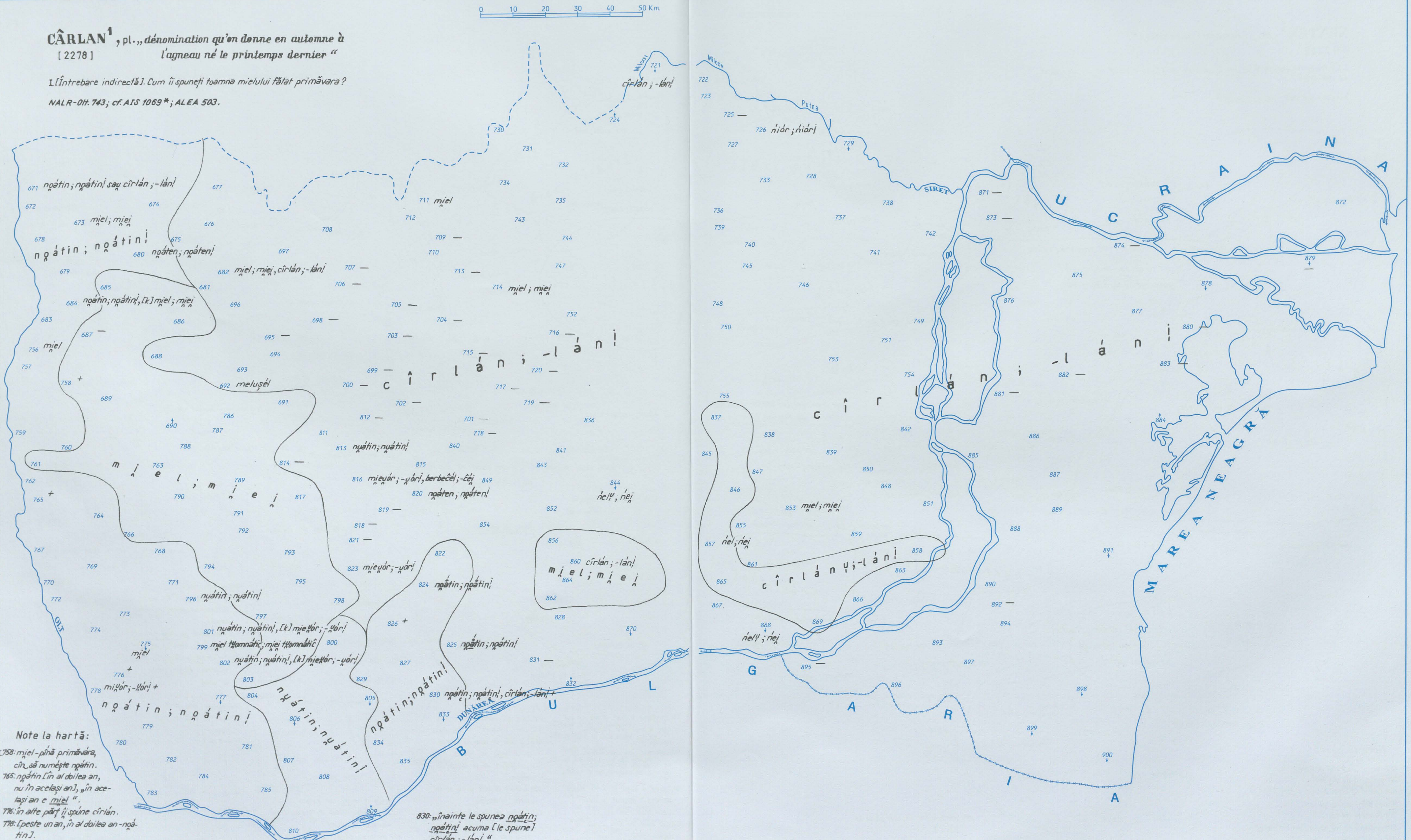
Note la hartă:

II. 692: și dă tăĭpícĭ.
719: prin dóuă bențĭ dă fíer.
757: să bágă proțapu într-un lemn, cáre ĭe fícsát pă yoplean.
761: un lemn băgắt în lanț să-l ție.
763: să leagă dă limba săniĭ, unde intră proțapu.
768: lemnu cáre leágă amindóĭ plășĭ; vine ca un fel dă crúce.
769: să púne ~ din oplean în bot șî proțapu să bágă în limba oĭa.
770: proțapu să spintecă și să leágă dă plaș cu níște șurúpurĭ.
772: acúma proțapu-l leágă dă plaș.
775: ĭe spart și ĭe prins dă bótu sănii.
777: sînt prinș în șurúpurĭ.
778: proțapu să face spart „și se leagă di plași."
780: să prinde-n cúĭe dă fier cu găurĭ la cap; proțapu ĭe despicát, áre un cerc un-s-a oprit dăsfăcătúra.
781: la plaș áre níște fĭáre, proțapu áre níște urék „care se bagă în fierul dintre plași."
784: ca la car, pă crúce, cu o vergă cáre să leagă pin níște yócurĭ.
786: „proțapul e spart și are un cui care îl bagă prin tălpigi și proțap."
787: „proțapul are niște urechi și se bagă un cui prin botul saniei."
791: „cuiul e băgat în vîrful tălpigii; proțapul e despicat în două."
791: „are două urék."
797: „se leagă cu niște cîrlige de" bótu săniĭ.
803: „proțapul are două urechi; un cui prin toate", cuĭ, cuĭe.
805: „cuĭ prin botul saniei."
812: „cu 2 șurupuri."
813: „2 cuie de lemn în proțap și un scob în oplean."
815: „cu lanțuri de la tălpigi la proțap."
820: brățáră la obót și cuĭ cu un șurúb la oplean.
821: [Oiștea se fixează în scobul opleanului și peste botar, proțapul - de botar cu 2 legături și o vergea].
826: „[Proțapul se fixează de crúce cu un cuĭ, dar puterea e într-un lanț fixat de proțap și de capetele oplénilor]
827: are o scubă în bot, un cuĭ și 2 lánțurĭ.
830: „fixează" limba sănii.
833: de bótu saniĭ.
835: [= lanț, proțapul are urék, cu care se prinde de botul saniei].
871: "se prinde cu dóuă șurúburĭ."
872: "prin care trece un cuĭ ; cúĭe."
876: "e un cuĭ la căruță, în el se prinde cantáru mobil", cu sîrmă, cu fier, cu c-a avót.
888: Yoĭștea vine fícsă.
891: "un fier unde se bagă oiștea."
894: "e de fier."

CÂRLAN[1], pl. *„dénomination qu'on donne en automne à l'agneau né le printemps dernier"*
[2278]

I [Întrebare indirectă]. Cum îi spuneți toamna mielului fătat primăvara?

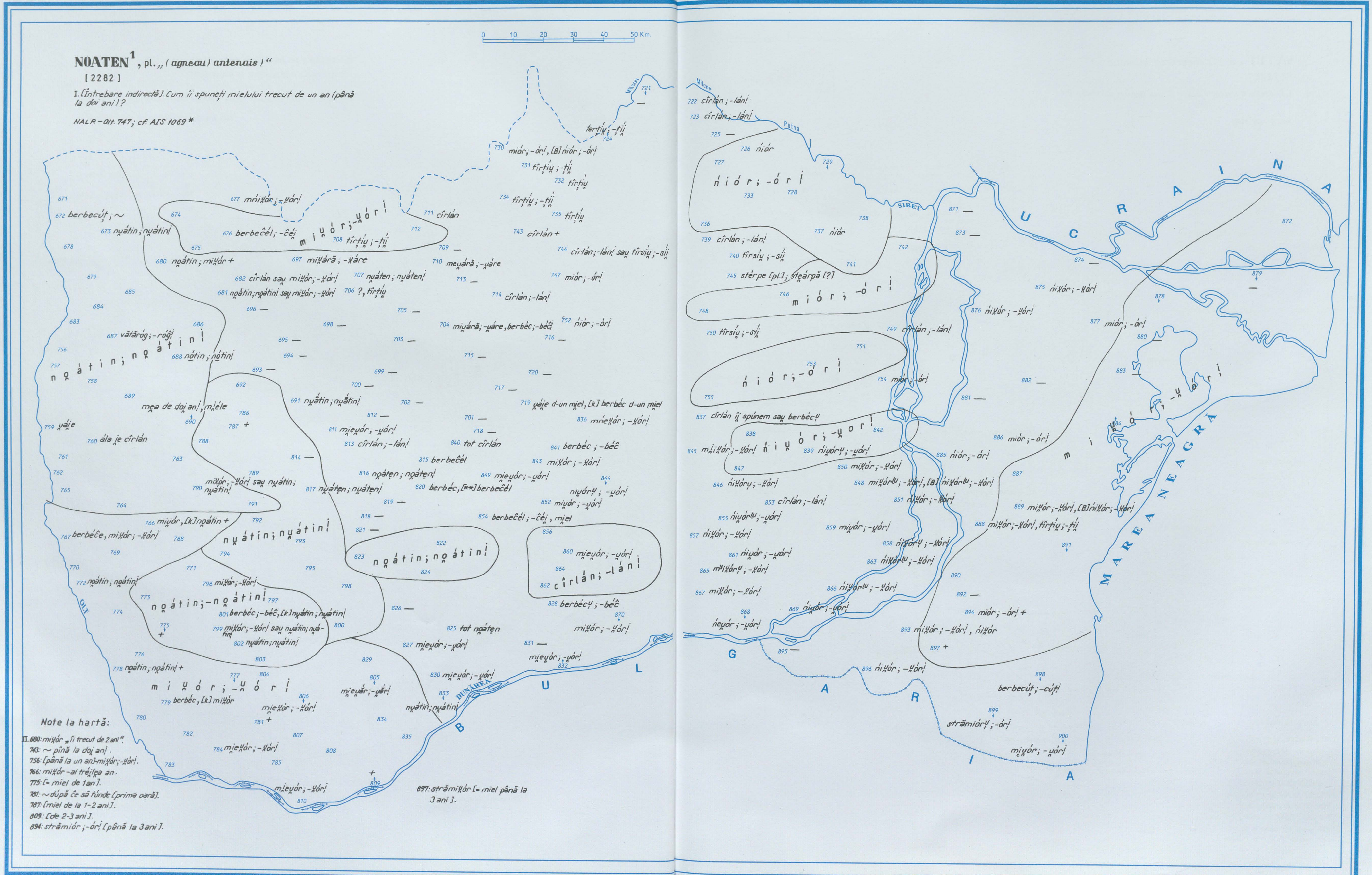
NALR-Olt. 743; cf. AIS 1069*; ALEA 503.

Note la hartă:

II. 758: miel – pînă primăvara, cîn să numește noátin.
765: noátin [în al doilea an, nu în același an], „în același an e miel".
776: în alte părț îi spúne cîrlán.
778: [peste un an, în al doilea an – noátin].
826: [până la 2 ani].
829: în áltă párte le zíce cîrláni.

830: „înainte le spunea noátin; noátini acuma [le spune] cîrlán; -láni".

NOATEN[1], pl. „(agneau) antenais)"
[2282]
I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spuneți mielului trecut de un an (până la doi ani)?
NALR - Olt. 747; cf. AIS 1069 *
0 10 20 30 40 50 Km.
Note la hartă:
II. 680: miĭor „îi trecut de 2 ani".
743: ~ pînă la doi ani.
756: [până la un an]-miĭór; -ĭóri.
766: miĭór - al treile̯a an.
775: [= miel de 1 an].
781: ~ după ce să tunde [prima oară].
787: [miel de la 1-2 ani].
809: [de 2-3 ani].
894: strămiór; -óri [până la 3 ani].
897: strămiĭór [= miel până la 3 ani].
OLT
DUNĂREA
SIRET
Milcov
Putna
UCRAINA
MAREA NEAGRĂ
BULGARIA

VĂTUI[1], pl. „(chevreau) antenais"
[2286]
I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spui iedului de un an?
NALR-Olt. 749.
0 10 20 30 40 50 Km.
UCRAINA
MAREA NEAGRĂ
BULGARIA
DUNĂREA
OLT
SIRET
Milcov
Putna
vătui; ~
ied; iezi
iedișiezi
Note la hartă:
II. 710: „fătat de nelęápcă, înainte dă a-i veni timpu, cu un an înainte".
746: cîrlán [până la 1an], miór [peste 1an].
777: tot la fel ca mielu, ~, ~~.
778: ~, în al dóilea an.
784: ied [1an], mieuór [1-2 ani].
792: „pui de iepure".
887: miuór [= între 1-2 ani].

TERȚÂU, pl. „*bélier de trois ans*"

[2290]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spuneți unui berbece de trei ani?

NALR - Olt. 753.

Note la hartă:

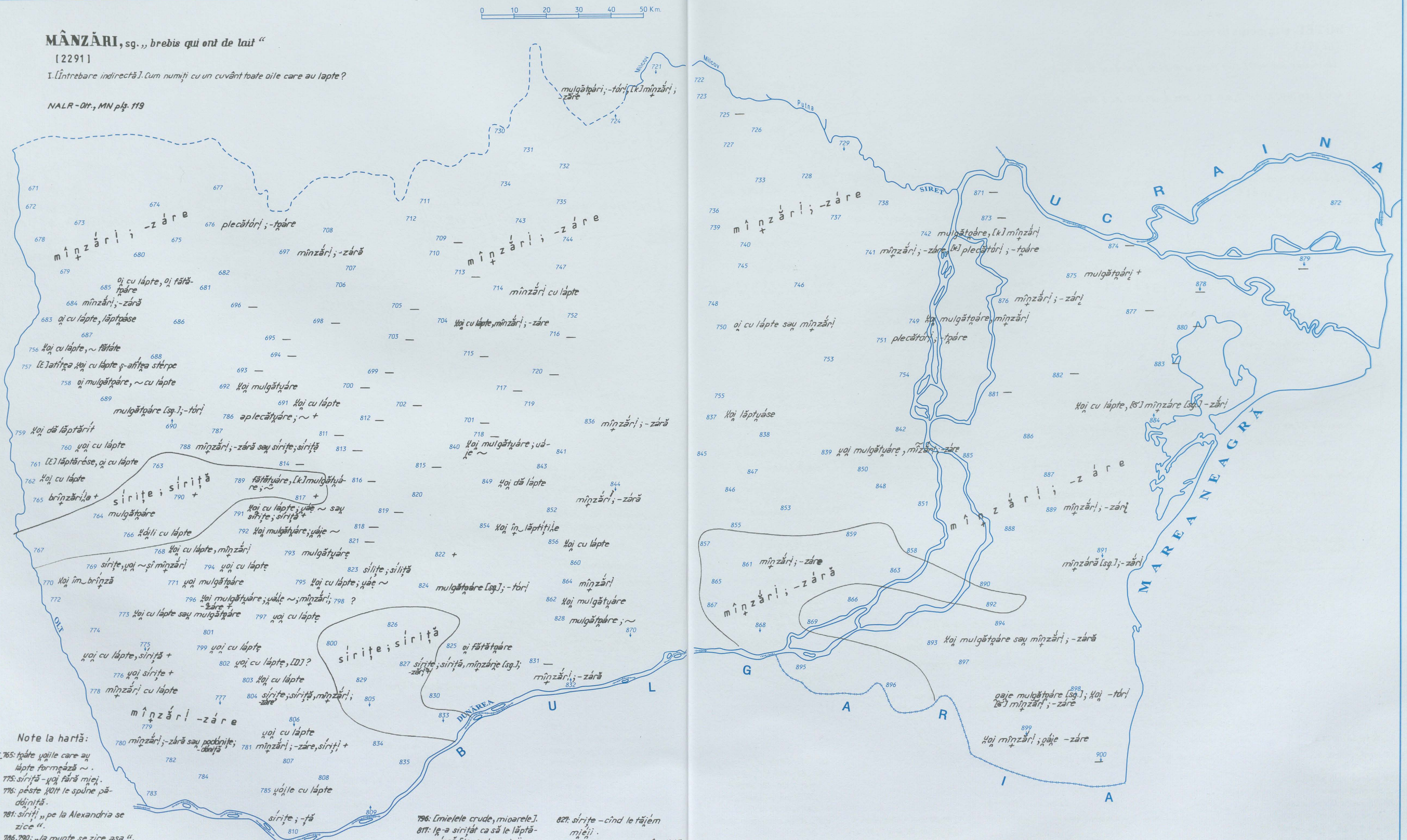
II 712: „de 1-2 ani".
723: ~ pînă în doi anị; după doi anị - berbéc.
726: ~ la berbéc, da poáte să ajbă și cinĉ anị.
728: berbéc di la un an la doi.
732: berbéc di-un mịel, pînă-n trei anị ie terțíụ.
736: [pînă la 3 ani].
756: ~ máre, dă treị anị.
758: ~, am un ~ dă berbéc (di la treị anị înaịinte).
767: tîrțắụ - pîn-la ŭ an.
781: ~ [de] al trèịlea mịel [= de 3 ani].
783: prima dátă cîn mîrlește.
785: dă sămînță, dă mîrlește.
796: strămiḷór [2 ani], berbéc [3 ani].
809: miḷór [3 ani], strămiḷór [4 ani].
810: batál „e întors".
835: tîrțắu [= până la 2 ani].
855: tîrțíụ [= după ce împlinește 2 ani].
875: [berbec mai prost].
893: „e bun dă rúdă [= de prăsilă]".

MÂNZĂRI, sg. „brebis qui ont de lait"

[2291]

I. [Întrebare indirectă]. Cum numiți cu un cuvânt toate oile care au lapte?

NALR-Olt., MN pl. 119

Note la hartă:

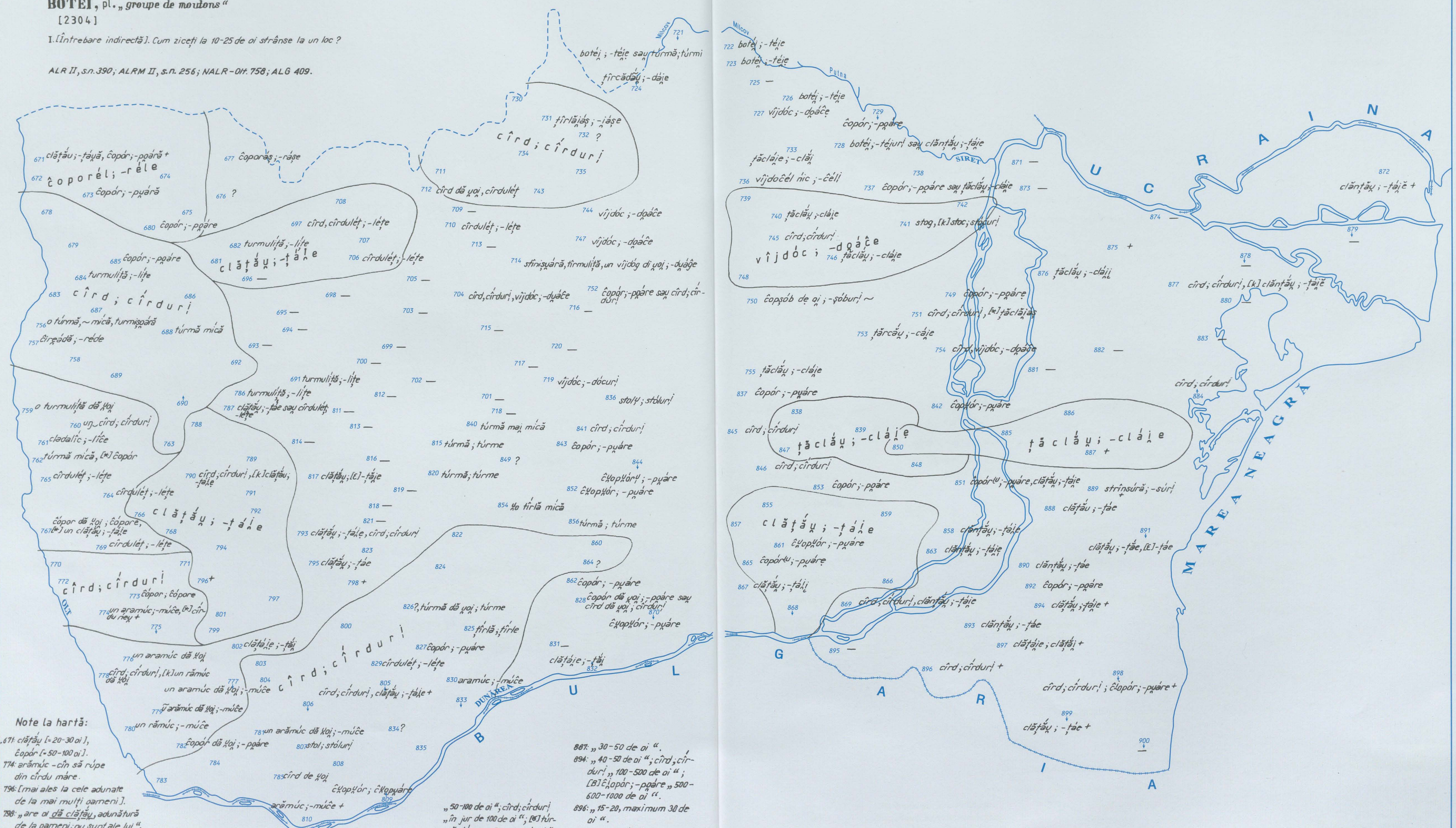
II 765: tọáte ụọiile care aụ lápte formẹázắ ~ .
775: síriță - ụọi fắră mịeị.
776: péste ụOlt le spúne pădọiniță.
781: síriți „pe la Alexandria se zice".
786, 790: „la munte se zice așa".
791: am însirițát-o „i-am vândut mielúl".
796: [mielele crude, mioarele].
817: lẹ-a sirițát ca să le lăptărẹáscă [le-a ales mieii ca să le mulgă].
822: „nu se aleg".
827: sírițe - cînd le tăịém mịeịi.
875: „aiurea le zice mînzări".

BOTEI, pl. *„groupe de moutons"*

[2304]

I. [Întrebare indirectă]. Cum ziceți la 10-25 de oi strânse la un loc ?

ALR II, s.n. 390; ALRM II, s.n. 256; NALR-Olt. 758; ALG 409.

Note la hartă:

II. 671: clățắu̯ [= 20-30 oi], ĉopór [= 50-100 oi].

774: arămúc - cîn să rúpe din cîrdu máre.

796: [mai ales la cele adunate de la mai mulți oameni].

798: „are oi dă clățắu̯, adunătură de la oameni; nu sunt ale lui".

810: „20-30 de oi".

872: „10-30 de oi"; cîrdișór; -șoáre „50-100 de oi"; cîrd; cîrdurí „în jur de 100 de oi"; [6] túrmă; túrme „300-600 de oi".

875: clănțắu̯; -țắi „când se rup de când".

887: „30-50 de oi".

894: „40-50 de oi"; cîrd; cîrdurí „100-500 de oi"; [B] ĉlopór; -poáre „500-600-1000 de oi".

896: „15-20, maximum 30 de oi".

897: „10-50 de oi".

898: túrmă „50-100 de oi".

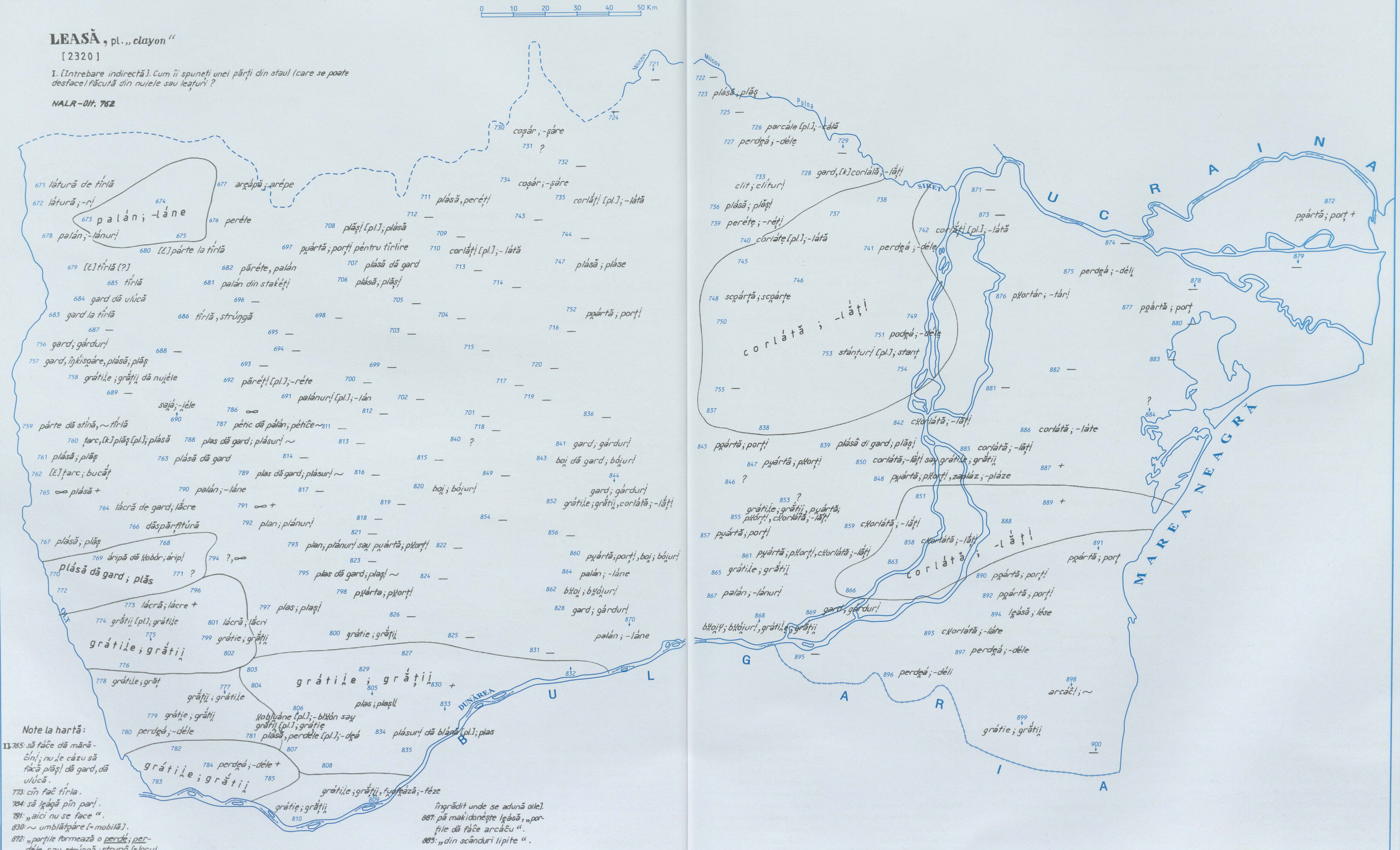
899: „30-40 de oi".

LEASĂ, pl. „clayon“

[2320]

I. [Intrebare indirectă]. Cum îi spuneți unei părți din staul (care se poate desface) făcută din nuiele sau lețuri?

NALR-Olt. 762

Note la hartă:

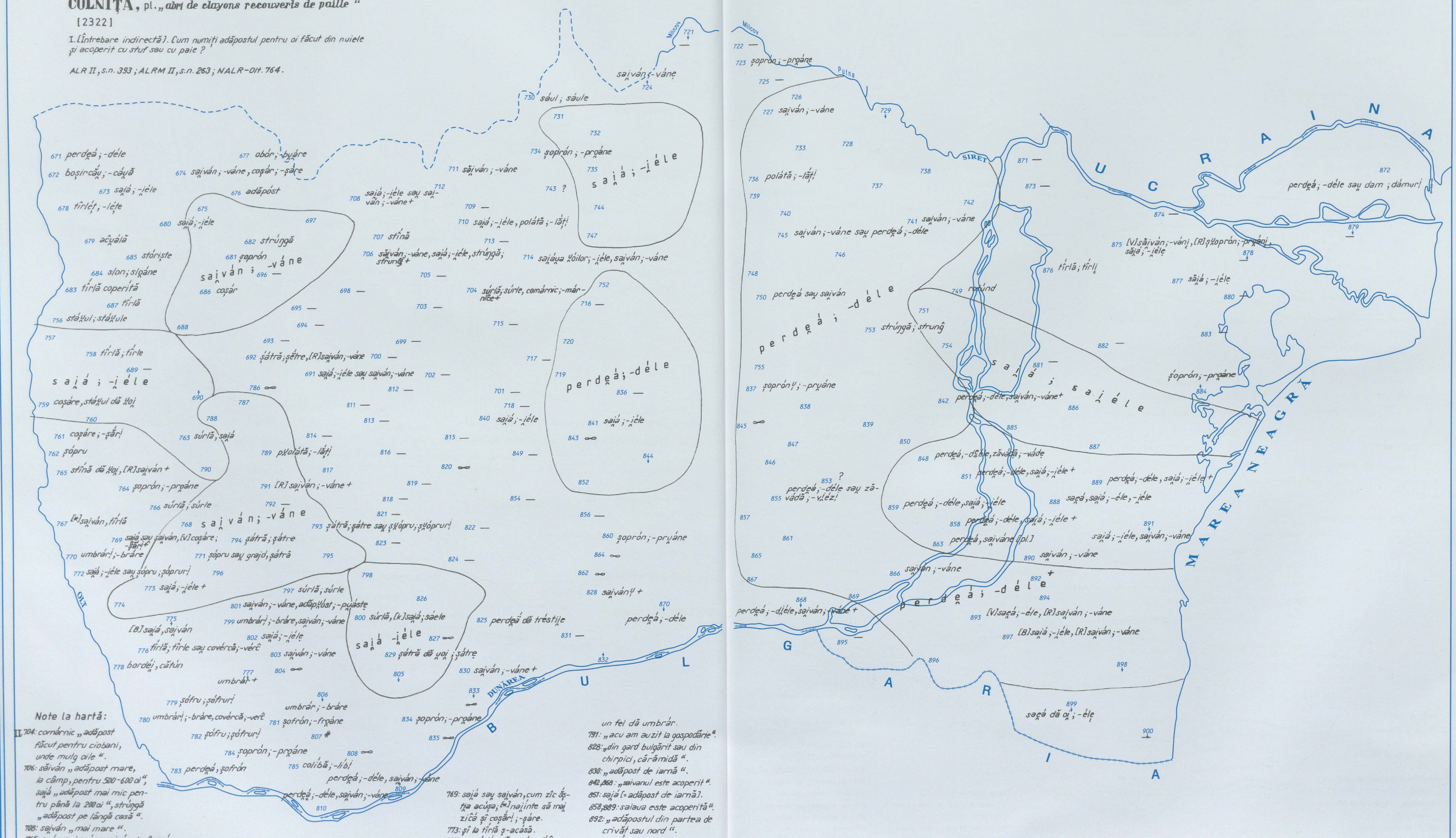
II. 765: să fáĉe dă mără-ĉinị; nu ̣le cázu să fácă plăṣị dă gard, dă ulúcă.
773: cîn faĉ tîrla.
784: să lẹágă pîn parị.
791: „aici nu se face“.
830: ~ umblătọáre [= mobilă].
872: „porțile formează o perdé; perdéle sau strúngă; strunĝ [= locul îngrădit unde se adună oile].
887: pă makidonéște lẹásă, „porțile dă fáĉe arcáĉu“.
889: „din scânduri lipite“.

COLNIȚĂ, pl. *„abri de clayons recouverts de paille"*

[2322]

I. [Întrebare indirectă]. Cum numiți adăpostul pentru oi făcut din nuiele și acoperit cu stuf sau cu paie?

ALR II, s.n. 393; ALRM II, s.n. 263; NALR-Olt. 764.

Note la hartă:

II. 704: comárnic „adăpost făcut pentru ciobani, unde mulg oile".
706: săịván „adăpost mare, la câmp, pentru 500-600 oi"; saịá „adăpost mai mic pentru până la 200 oi", strúngă „adăpost pe lângă casă".
708: saịván „mai mare".
765: acúma-ị spúne saịván, la ceapé.
769: saịá sau saịván, cum zic ăștia acúșa; [*] najinte să mai zícă și coșári ; -șare.
773: și la tírlă ș-acásă.
777: o grátiḷe dă nuịéle, fácem un fel dă umbrár.
791: „acu am auzit la gospodărie".
828: „din gard bulgărit sau din chirpici, cărămidă".
830: „adăpost de iarnă".
842, 868: „saivanul este acoperit".
851: saịá [= adăpost de iarnă].
858, 889: „saiaua este acoperită".
892: „adăpostul din partea de crivăț sau nord".

CARÂMB, pl. *„tige en bois pour jauger le lait"*
[2328]

I [Întrebare indirectă] Cum se spune la bățul cu care se măsoară laptele în vas?

NALR - Olt. 768

Note la hartă:

II.719: „cu el și mestecă jintița."
735: la noi nu să măso̯ară cu bățu.
761: [pentru] grăsime, cît čent are láptili.
762: măsură, cruntă „după fiecare vadră."
763: și la cazán [!].
769: serie pă iel, îl făce védre - védre.
773: la lăptár je ru.
777: núma la țúică je čubăru - ala [= țanc].
785: un fel dă métru, áre sémne la jel.
786: „ca la țuică".
788: „dar la noi nu sunt."
789: „dar nu e lemn, e cu lichid înăuntru."
820: [vas gradat].
827: [se măsoară] cu lítru.
828: áre gălețí cu măsúră pă iéle.
829: [se măsoară] cu găleata.
830: după măsúra găletilor.
832: [se măsoară] cu kilográmu.
833: [se măsoară cu oala].
834: aveám găleáta d-o vádră jumătáte.
845: [se măsoară cu găleata].
850: [se măsoară cu un vas numit] herbătu̯áre.
853: găleáta je măsurátă.
888: acúm se măsoară cu lítru.
889: „nu s-a măsurat cu bățul, ci cu cana sau cu o măsură".

HARTA 677

HÂRZOB, pl. *„tamis en toile pour le lait"*
[2341]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spuneți la pânza legată de patru bețe deasupra hârdăului (a ciubărului), prin care se strecoară laptele?

ALR II, s.n. 413; ALRM II, s.n. 274; cf. 750 NALR - Olt. 779.

Note la hartă:

II. 719: yo punem pă jintiĭere.
794: „nu e din pânză" (sită).
827: o pînză orĭ o stricurătuáre, un tulpan așa.
829 - 830: „fără bețe."
833: „foaie simplă de tifon."
835: îș face sîn.
845: n-avea.
896: „de tifon"

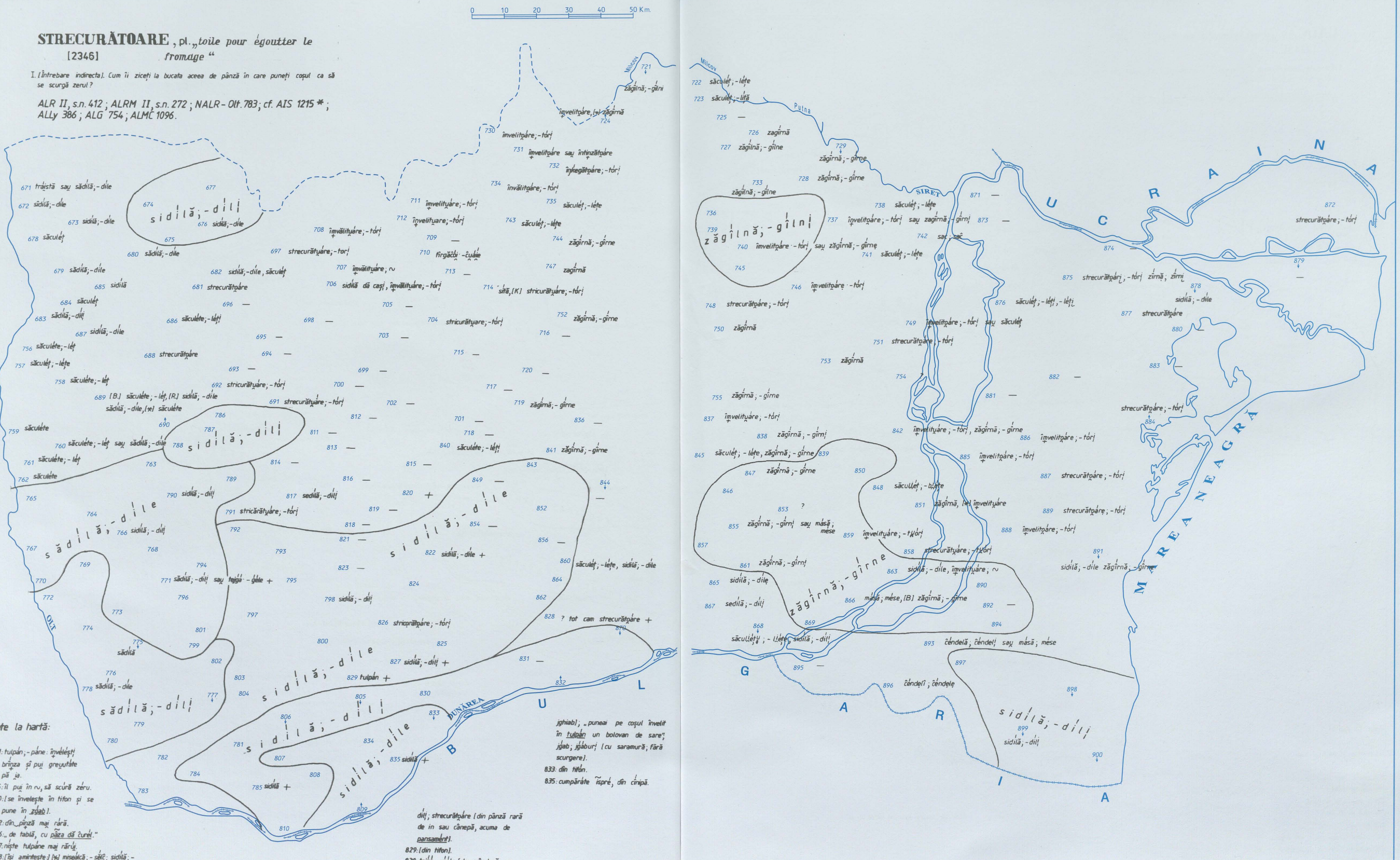
HARTA 678

STRECURĂTOARE, pl. *„toile pour égoutter le fromage"*

[2346]

I. [Întrebare indirecta]. Cum îi ziceți la bucata aceea de pânză în care puneți coșul ca să se scurgă zerul?

ALR II, s.n. 412; ALRM II, s.n. 272; NALR-Olt. 783; cf. AIS 1215; ALLy 386; ALG 754; ALMC 1096.*

Note la hartă:

II. 771: tulpán; -páne: învélești brînza și pui greuutáte pă ia.
785: îl pui în ~, să scúră zéru.
820: [se învelește în tifon și se pune în zgab].
822: dîn pînză mai ráră.
826: „de tablă, cu pâza dă ĉurél."
827: niște tulpáne mai rărúi.
828: [își amintește:] [*] miseálcă; -sélĉ; sidílă; -dílí; strecurătoáre [din pânză rară de in sau cânepă, acuma de pansamént].
829: [din tifon].
830: tejgá; -géle [de scândură, cu jghiab]; „puneai pe coșul învelit în tulpán un bolovan de sare"; jgab; jgáburi [cu saramură; fără scurgere].
833: dîn tifón.
835: cumpărăte ĩspré, dîn cînipă.

CAUC, pl. „*grosse louche en bois*"
[2348]

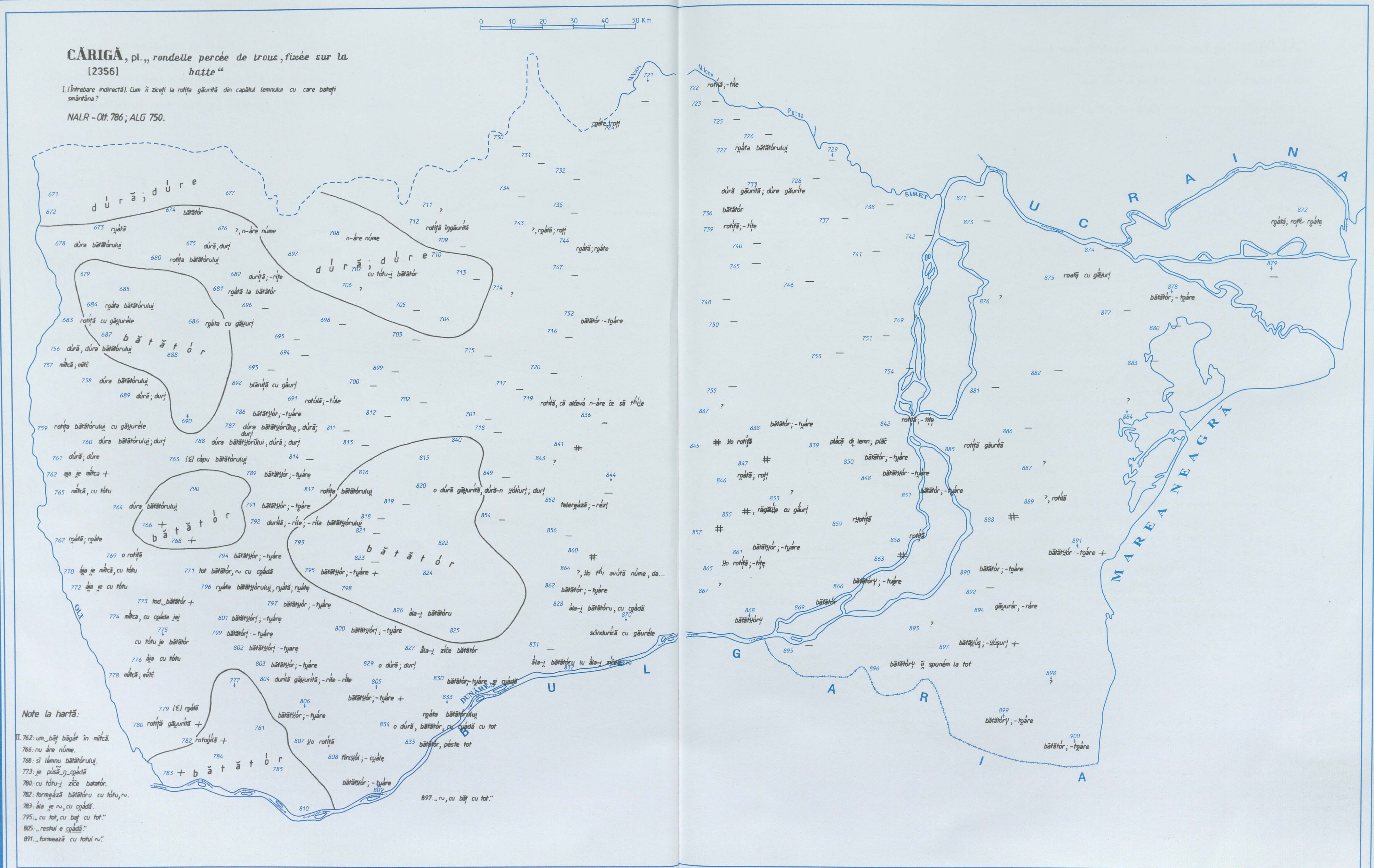
I. (Întrebare indirectă). Cum îi spuneți la acela de lemn, cu coadă, din care ciobanii beau apă și lapte? (Chest. Fig. 68).

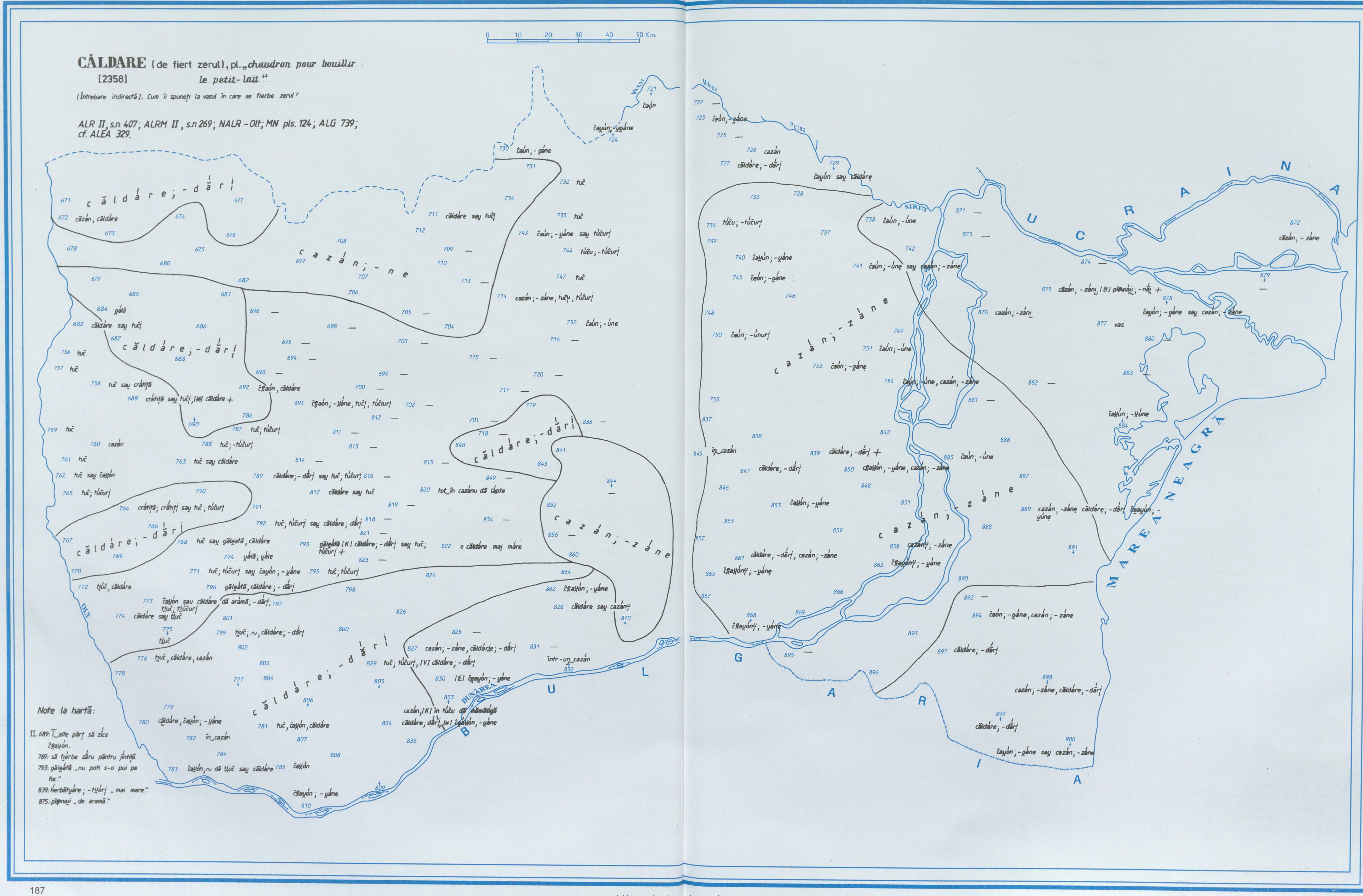
NALR – Olt. MN pls. 123; cf. AIS 982*; cf. ALG 750.

Note la hartă:

II. 741: cu care și bruftuie cașu dulce.
756: zablaic – mai scurt la coadă.
772: așic au cană.
776: la munte, la izvoare.
783: dacă ie dă lemn.
808: pșolonic „de fier."
872: polonic „mai mare, din lemn."
878: cațuc; -țuce: „îl au pescarii ca să dea apa afară."
886: „se scoate apa din barcă cu el."

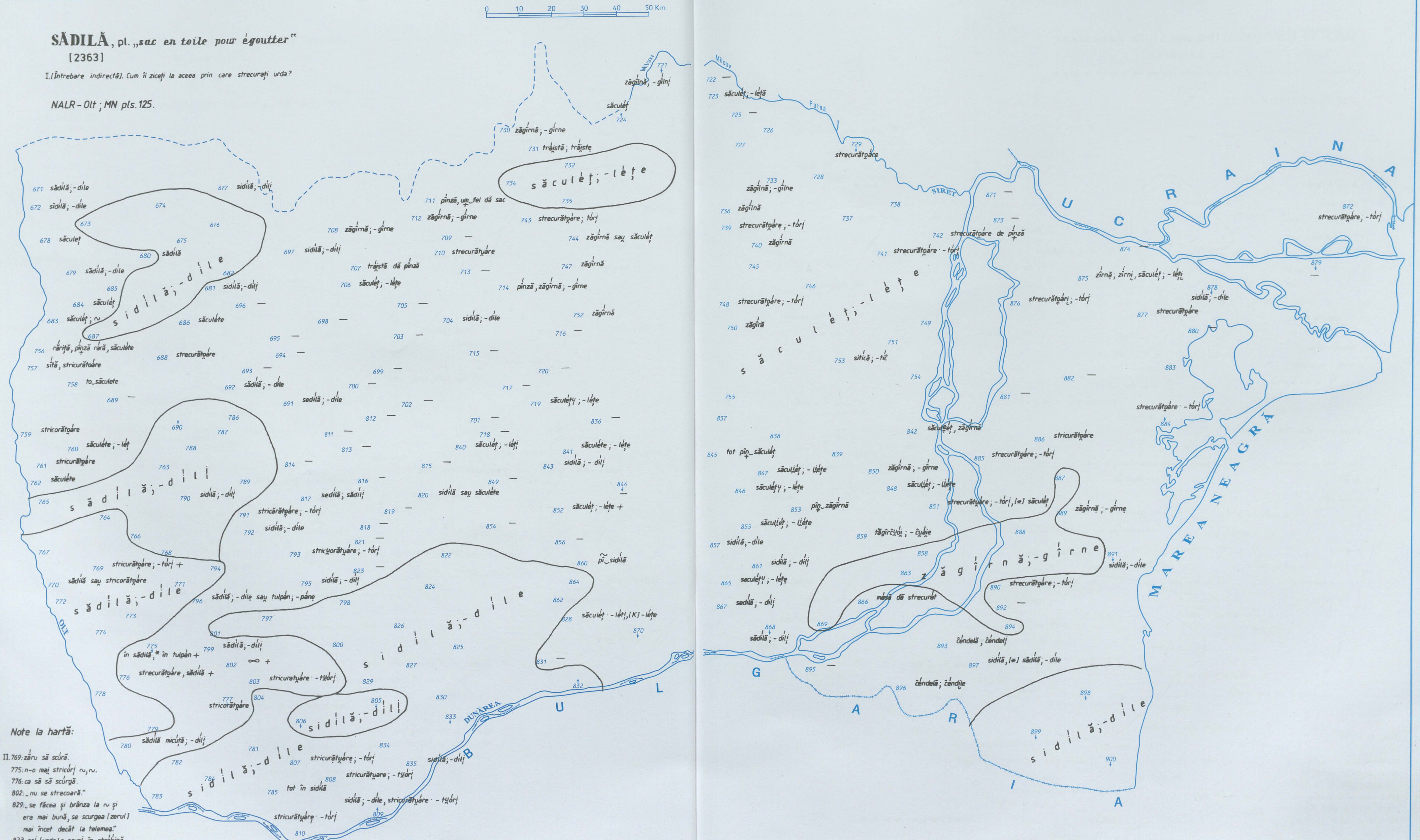

CĂRIGĂ, pl. „rondelle percée de trous, fixée sur la batte“
[2356]
I. [Întrebare indirectă]. Cum îi ziceți la rotița găurită din capătul lemnului cu care bateți smântâna?
NALR - Olt. 786; ALG 750.
0 10 20 30 40 50 Km.
Note la hartă:
II. 762: um‿băț băgát în mítcă.
766: nu áre núme.
768: sî lémnu bătătórului.
773: ie púsă‿n‿coádă
780: cu tótu-i zíce batatór.
782: formeáză bătătóru cu tótu, ~.
783: ála ie ~, cu coádă.
795: „cu tot, cu baț cu tot."
805: „restul e coádă."
891: „formează cu totul ~."
897: „~, cu băț cu tot."
U C R A I N A
MAREA NEAGRĂ
B U L G A R I A
DUNĂREA
OLT
SIRET
Putna
Milcov

CĂLDARE (de fiert zerul), pl. „chaudron pour bouillir le petit-lait"
[2358]
[Întrebare indirectă]. Cum îi spuneţi la vasul în care se fierbe zerul?
ALR II, s.n 407; ALRM II, s.n 269; NALR - Olt; MN pls. 124; ALG 739; cf. ALEA 329.
0 10 20 30 40 50 Km.
căldare; -dări
cazan; -ne
cazan; -zane
UCRAINA
MAREA NEAGRĂ
BULGARIA
DUNĂREA
SIRET
Olt
Milcov
Putna
Note la hartă:
II. 689: Î alte părţ să zice čeaŭon.
769: să fierbe zăru păntru jîntiţă.
793: găleată „nu poti s-o pui pe foc."
839: herbătuare; -tuori „mai mare."
875: piĭonaii „de aramă."

SĂDILĂ, pl. *„sac en toile pour égoutter"*
[2363]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi ziceți la aceea prin care strecurați urda?

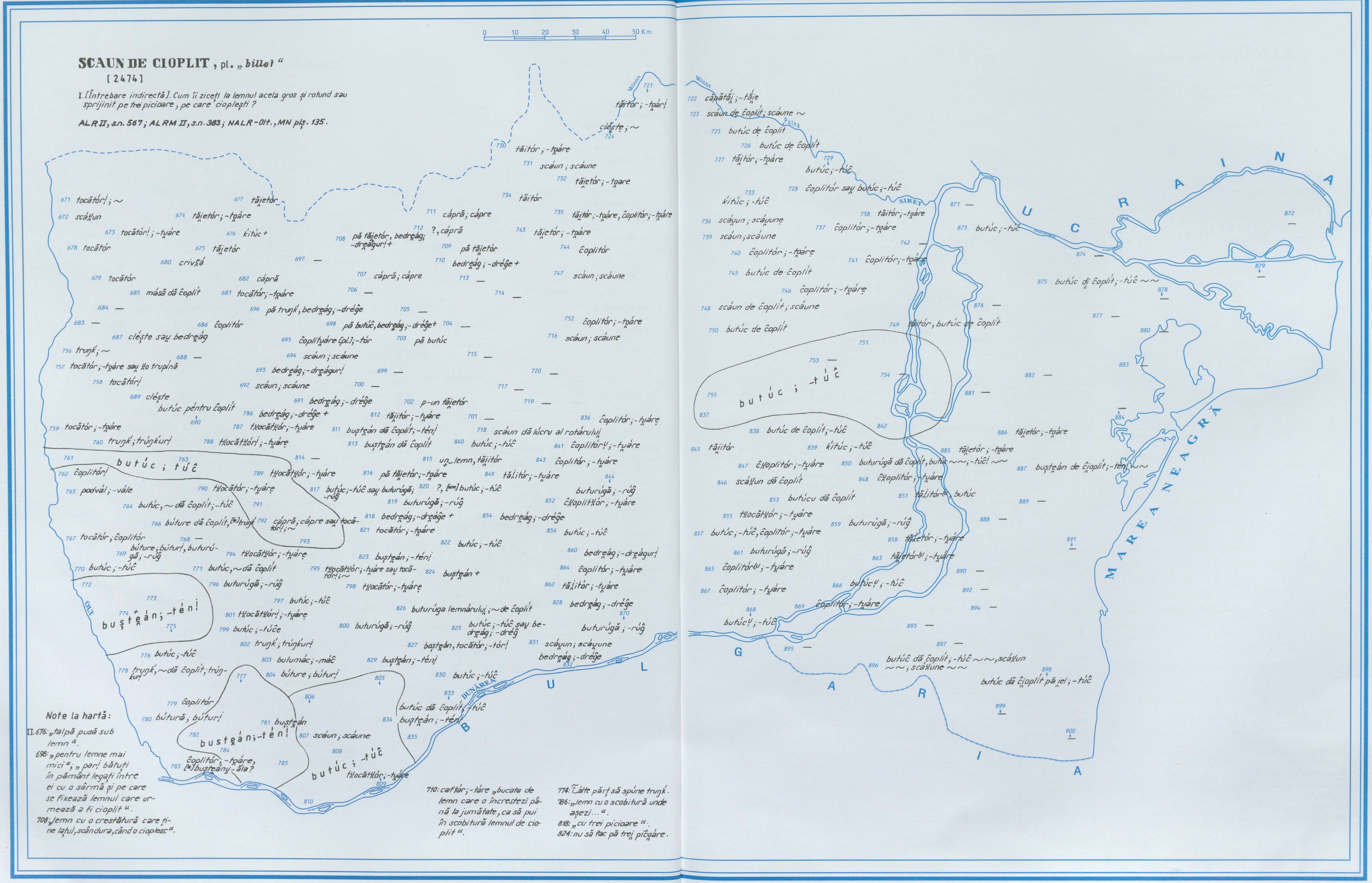
NALR - Olt ; MN pls. 125.

Note la hartă:

II. 769: zăru să scură.
775: n-o mai stricori ~, ~.
776: ca să să scurgă.
802: „nu se strecoară."
829: „se făcea și brânza la ~ și era mai bună, se scurgea [zerul] mai încet decât la telemea."
833: ori [urda] o scuri în strakină.
852: ~, adică uo sidilă mai mică.

RĂSCOLESC (stâna) (ind. prez. 6) „ils démontent la bergerie"
[2396]
I. [Întrebare indirectă]. Ce ziceți că fac ciobanii toamna când aleg oile, ca fiecare om să și le ducă acasă?
ALR II s.n 399; NALR - Olt. 813.
0 10 20 30 40 50 Km.
răvășesc
spărge stîna
răvăcește
răvășește
răvășește
OLT
DUNĂREA
BULGARIA
UCRAINA
MAREA NEAGRĂ
SIRET
Putna
Milcov
671 le dăm la răscól
672 dă la răscól
673 răvășim
674 le dă la răscól +
678 să lasă acasă
679 să răscolesc
680 aleg
683 desparte turma
684 răvășește ọ̆oile
685 împarte ọ̆oile
688 le-mpártă [3 sg.]
691 stric stîna, strică ~
692 strică firla
697 strică, să revășeste
706 ọ̆o părăsește
707 hai să lumim dă vale!
708 ọ̆o dăsființează, ọ̆o schimbă
710 ọ̆o mută, ọ̆o lăsă pustie
711 ọ̆o părăsește
712 spărgem stîna
719 strică firla, pleacă
721 spărgi stîna
723 disface stîna
724 răvășăsc stîna
726 răvășește ọ̆oile
727 răvășăște
728 răvășăsc turma răvășală
730 spărge stîna, răvășește ~
731 răvășesc
732 răvășesc stîna
733 să spărge stîna
734 împarte
735 împarte ọ̆oile
736 răvășăsc
737 răvășesc ọ̆oile
739 răvășăște stîna
741 răvășesc stîna
745 răvășesc
746 răvășăște stîna
748 rîvășăsc, rîvășitu oilor
750 răvășesc
751 strică stîna și alege ọ̆oile
752 răvășăște ọ̆oile
755 răvășesc
756 dăsparte turma
757 le predă, le repartizează
758 le pun la iernat
759 ș-a luat ọ̆oile di la stînă, s-a desfințat
760 s-alég
761 le ia acasă, le-aduc-acas
762 le dă
763 ș-au predat ọ̆oili, a spart firla
764 le-mpart, spărge firla
765 lasă ọ̆oile +
766 a dăsfăcut ọ̆oili
767 le-alég
768 le-mpărțăște la fiecare ọ̆om
769 spărge cîrdu +
770 s-a spart firla
772 spărge firla
773 alege ọ̆oili dă la cioban
774 le dă acasă
776 [E] le bagă la toriște +
778 le dau acas le-alége
779 îș ia clăcări ọ̆oile di la cioban
780 le răfuie +
781 le dăm acas
782 cade la iernat
783 împarte ọ̆oile
784 dau ọ̆oile la clăcări
785 le dau la clăcări, la iernat
786 le dă acasă
787 răvășăște
788 alége ọ̆oili, +
789 împărțăsc
790 spărge firla
791 răvăcește
792 răvăcește sau spărge turma
793 le-mpărțesc la oameni
794 lăsă ọ̆oile
797 le dă acasă
798 împrăștie, [K] alége
799 le împarte
807 răvăcește ọ̆oile
808 alége
809 dă ọ̆oile la clăcări
810 răvăcește
815 —
820 să retrag acasă
827 s-alége unu dă altu
829 sa dăspărțește
830 s-alége
831 fărîmă firla
833 ia oile dă la cioban
834 spărgem [u] firla +
837 le răvășăște
839 răvășăște
840 ș-alég ọ̆oili
841 să spărge firla
843 spărge firla
844 răvășăște
845 le răvășăște
852 răvășăște
853 să dăsface stîna
855 răvășăște
857 răvășește
859 răfuiește
860 să fărîmă firla
861 răvășăște
862 le-alége
864 fărîmă firla
865 alége ọ̆oili
867 răvășăști
868 răvășăște
869 răvășăște
870 răvășăște
872 revășăsc
875 strică firla
876 să desface stîna
877 disface firla, stîna
878 strică stîna
884 strică firla
885 răvășăște stîna
886 răvășește ọ̆oile
888 spărge stîna
889 sparg firla
890 să spărge stîna
891 desfac stîna
893 a ales [f.c.] ọ̆oile stîna să dăsface
894 răvășesc ọ̆oile
896 strică firla
897 strică firla
898 să dăsparte, ridică stîna
899 răvășăște ọ̆oile
900 strică stîna
Note la hartă:
II. 674: răscolește, le răvășește.
765: ~, ă_mplinit sorocu; să v-alegeț ọ̆oile că las ọ̆oile.
769: le-alége să le jerneze, ~.
775: [M] la noi în toate ziliii s-aduc.
776: ~ la stabulație, în termeni d-ăștea științific.
780: le dă la stăpîni acas, ~ în ziua dă simedru.
788: răvășăște „se spune la munte".
834: răvăcéala ọ̆oilor „la Sf. Dumitru."

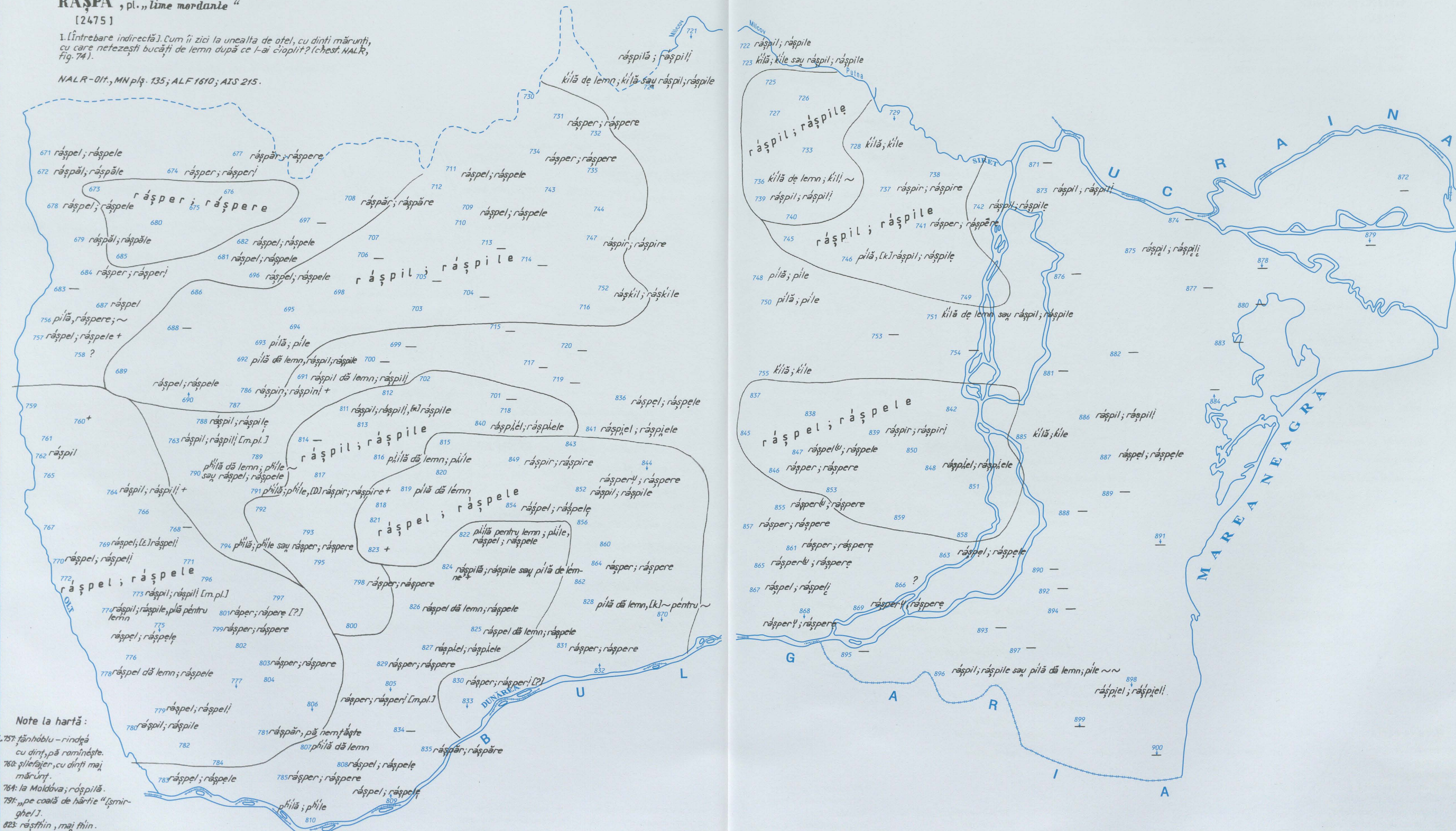

SCAUN DE CIOPLIT, pl. „billot"
[2474]
I. [Întrebare indirectă]. Cum îi ziceți la lemnul acela gros și rotund sau sprijinit pe trei picioare, pe care cioplești?
ALR II, s.n. 567; ALRM II, s.n. 383; NALR-Olt., MN pls. 135.
0 10 20 30 40 50 Km.
Milcov
Putna
SIRET
OLT
DUNĂREA
UCRAINA
BULGARIA
MAREA NEAGRĂ
Note la hartă:
II. 676: „talpă pusă sub lemn".
698: „pentru lemne mai mici"; „pari bătuți în pământ legați între ei cu o sârmă și pe care se fixează lemnul care urmează a fi cioplit".
708: „lemn cu o crestătură care ține lațul, scândura, când o ciopleșc".
710: caftár; -táre „bucata de lemn care o încrestezi până la jumătate, ca să pui în scobitură lemnul de cioplit".
774: „alte părț să spune trunk".
786: „lemn cu o scobitură unde așezi...".
818: „cu trei picioare".
824: nu să fac pă trei picioare.

RAȘPĂ[1], pl. „lime mordante"

[2475]

1. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la unealta de oțel, cu dinți mărunți, cu care netezești bucăți de lemn după ce l-ai cioplit? (chest. NALR, fig. 74).

NALR-Olt., MN pl. 135; ALF 1610; AIS 215.

Note la hartă:

II. 757: fănhóblu – rindea cu dinț, pă romînește.
760: șlefaier, cu dinți mai mărunț.
764: la Moldova; rașpilă.
791: „pe coală de hîrtie" [șmirghel].
823: rășfhin, mai fhin.
824: cu dinț dă șlefuit și dă rejbuit.

GHIN, pl. „ *gouge* “

[2476]

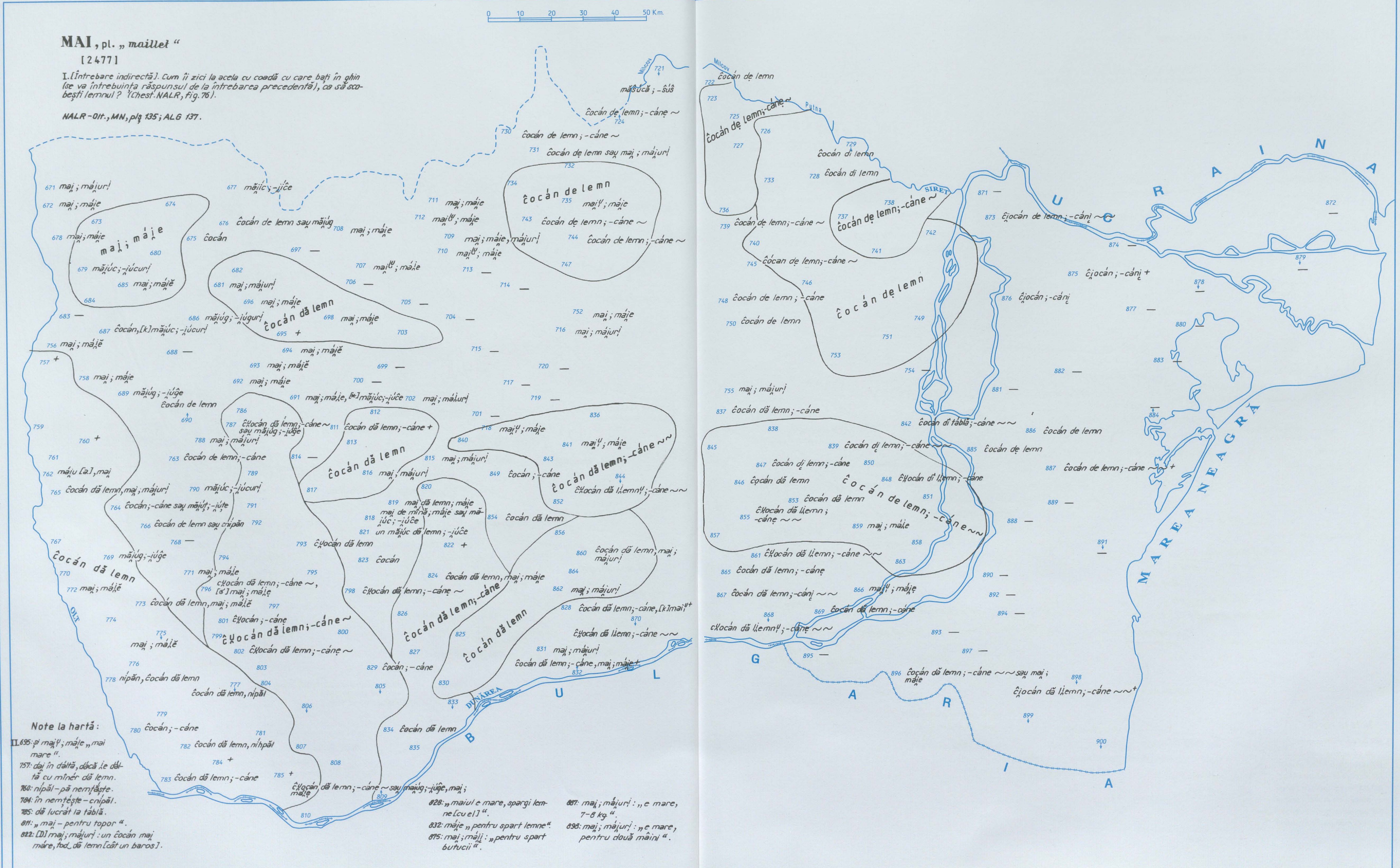
I. [Întrebare indirectă]. Cum îi ziceți la aceea ca o daltă, cu tăiușul rotund sau cu o adâncitură la capătul cu care scobești lemnul ? (Chest. NALR, fig. 75).

NALR – Olt., MN, pls. 135; ALMC 1736.

Note la hartă:

II. 671: cu cáre ǵinéște roátele.
679: ǵin dă ǵinuiít.
689: și dácă-i mai mícă îi dăltúș; -túșe, [*] -túșuri; [D.] ǵin; ǵinuri „am auzit, se întrebuințează la roata carului și la butoaie“.
716: lopáin la dulǵéri.
759: dáltă dă scobít în lemn.
760: pă nemțéște: holáizăn.
761: cráimaș.
765: tot dáltă ie, da ie holáiizm.
766: hòláizen.
775: să ștrémuie [se scobește].
777: hólher („nemțește“).
778: hórhel, în stil nemțăsc.
785: hholáizni.
827: dă lingurește ca să bâge bucéaua.
835: ~ rotúndă dă scobít șánțuri.

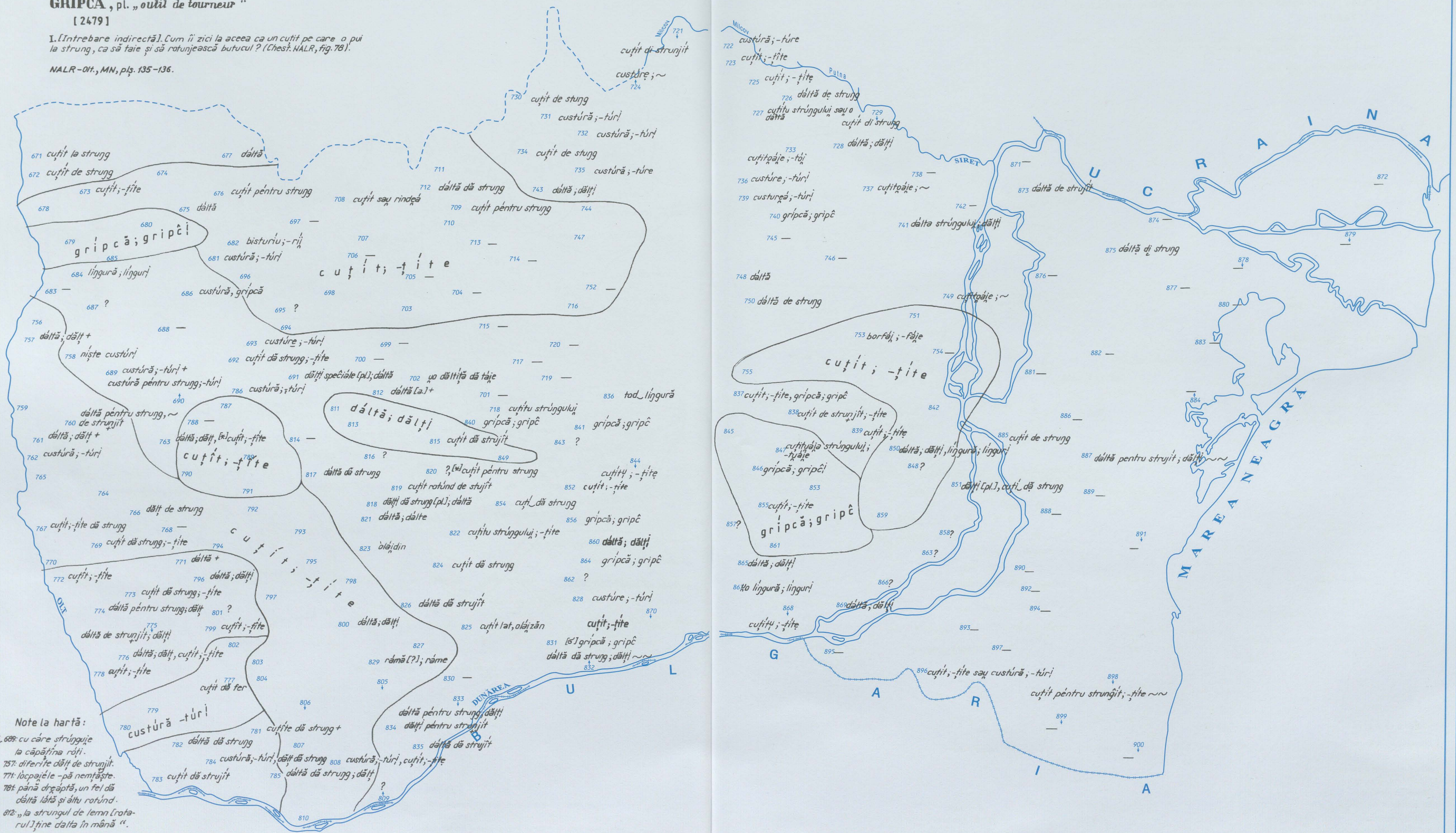

MAI, pl. „maillet“
[2477]
I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la acela cu coadă cu care bați în ghin (se va întrebuința răspunsul de la întrebarea precedentă), ca să scobești lemnul? (Chest. NALR, fig. 76).
NALR-Olt., MN, plș 135; ALG 137.
Note la hartă:
II. 695: și mai̯ᵘ; mái̯e „mai mare“.
757: dai̯ în dáltă, dácă ‿le dáltă cu mînér dă lemn.
760: nípăl – pă nemțăște.
784: în nemțește – cnípăl.
785: dă lucrát la táblă.
811: „mai̯ – pentru topor“.
822: [D] mai̯; mái̯uri̯: un ĉocán mai máre, tod‿dă lemn [cât un baros].
828: „maiul e mare, spargi lemne [cu el]“.
832: mái̯e „pentru spart lemne“.
875: mai̯; mă̯ii̯: „pentru spart butucii“.
887: mai̯; mái̯uri̯: „e mare, 7–8 kg“.
898: mai̯; mái̯uri̯: „e mare, pentru două mâini“.
DUNĂREA
SIRET
UCRAINA
BULGARIA
MAREA NEAGRĂ

GRIPCĂ, pl. „outil de tourneur“

[2479]

I. [Intrebare indirectă]. Cum îi zici la aceea ca un cuțit pe care o pui la strung, ca să taie și să rotunjească butucul? (Chest. NALR, fig. 78).

NALR-Olt., MN, pls. 135-136.

Note la hartă:

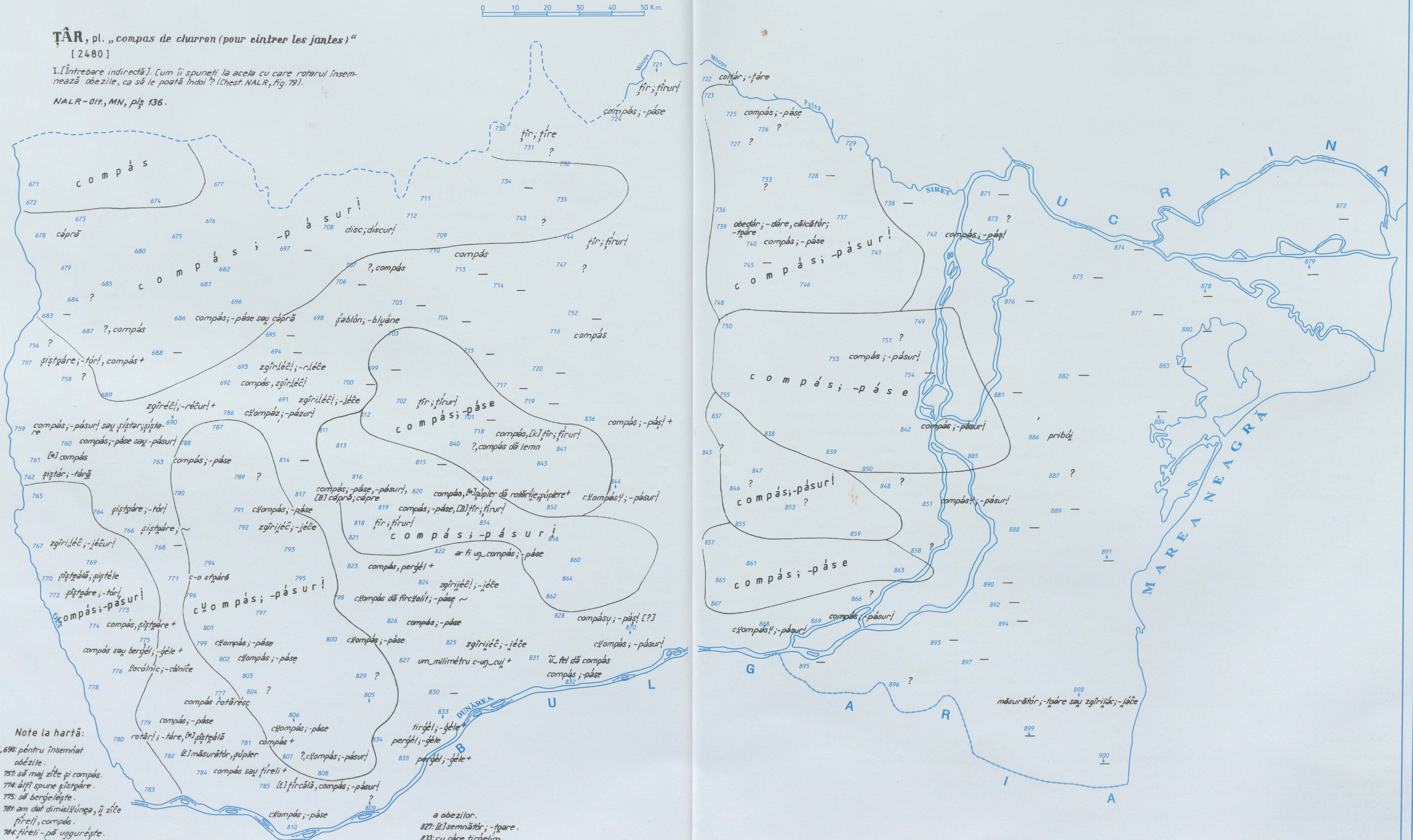
II. 689: cu care strúnguie la căpătîna roți.
757: diferite dălți de strunjit.
771: locpaiéle -pă nemțaște.
781: pănă dreaptă, un fel dă daltă lată și altu rotúnd.
812: „la strungul de lemn [rotarul] ține dalta în mână“.

ȚÂR, pl. *„compas de charron (pour cintrer les jantes)"*

[2480]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi spuneți la acela cu care rotarul însemnează obezile, ca să le poată îndoi? (Chest. NALR, fig. 79).

NALR-Olt., MN, pl.ș 136.

Note la hartă:

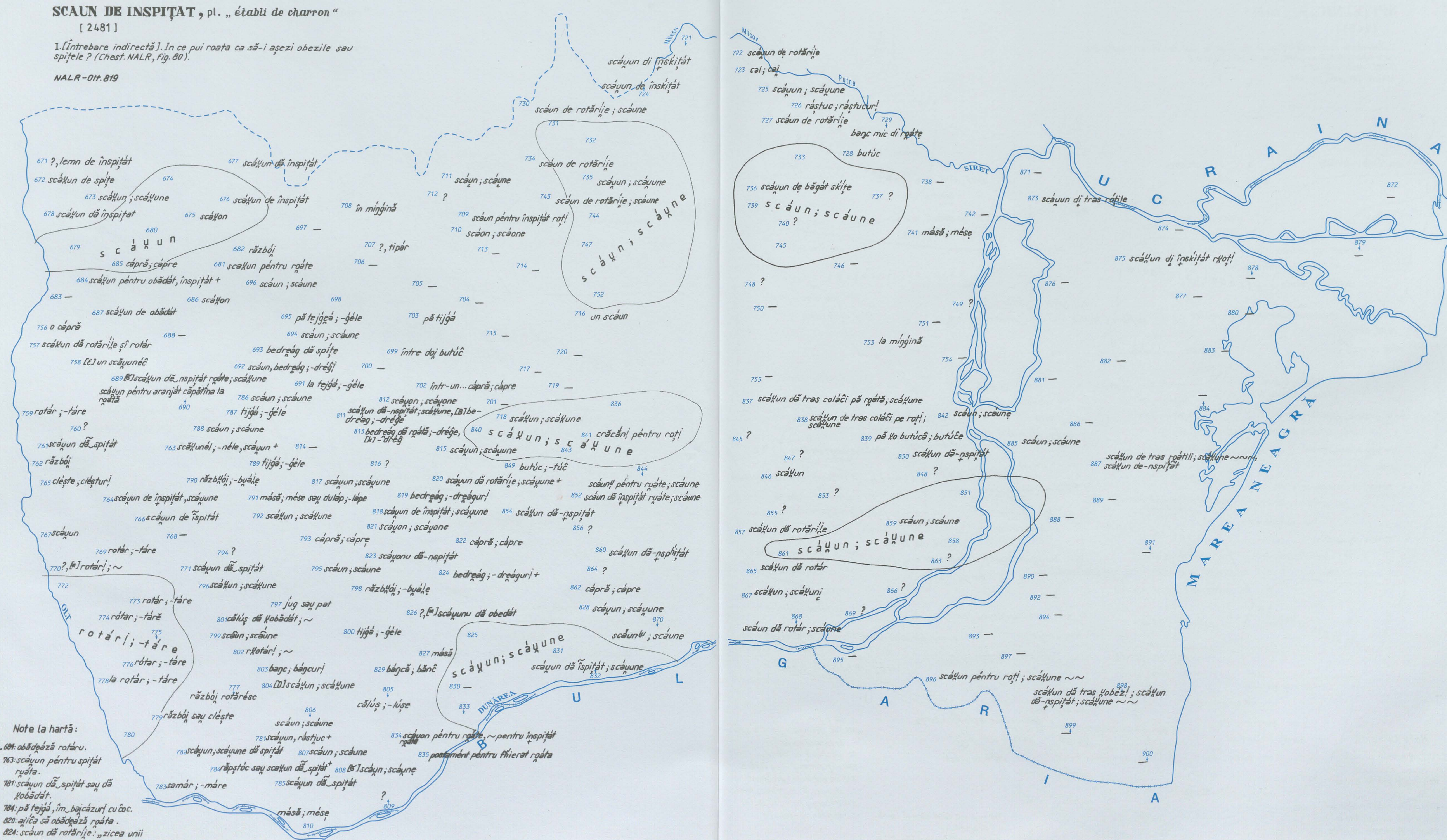
II. 690: péntru însemnat obézile.
757: să mai zíce și compás.
774: álți spune șîștoáre.
775: să bergeléște.
781: am dat dimisiúnea, îi zíce țíreli, compás.
784: țíreli - pă ungurește.
820: compás spúne și-n cárte.
823: [se înseamnă] „conferința rotundă a obezilor.
827: [E] semnătór; -toare.
833: cu cáre tirgelim.
834: pergeléște roáta.
836: n-áre nic un rost mai múlte compáse.

SCAUN DE INSPIȚAT, pl. *„établi de charron"*

[2481]

I. [Întrebare indirectă]. În ce pui roata ca să-i așezi obezile sau spițele? (Chest. NALR, fig. 80).

NALR - Olt. 819

Note la hartă:

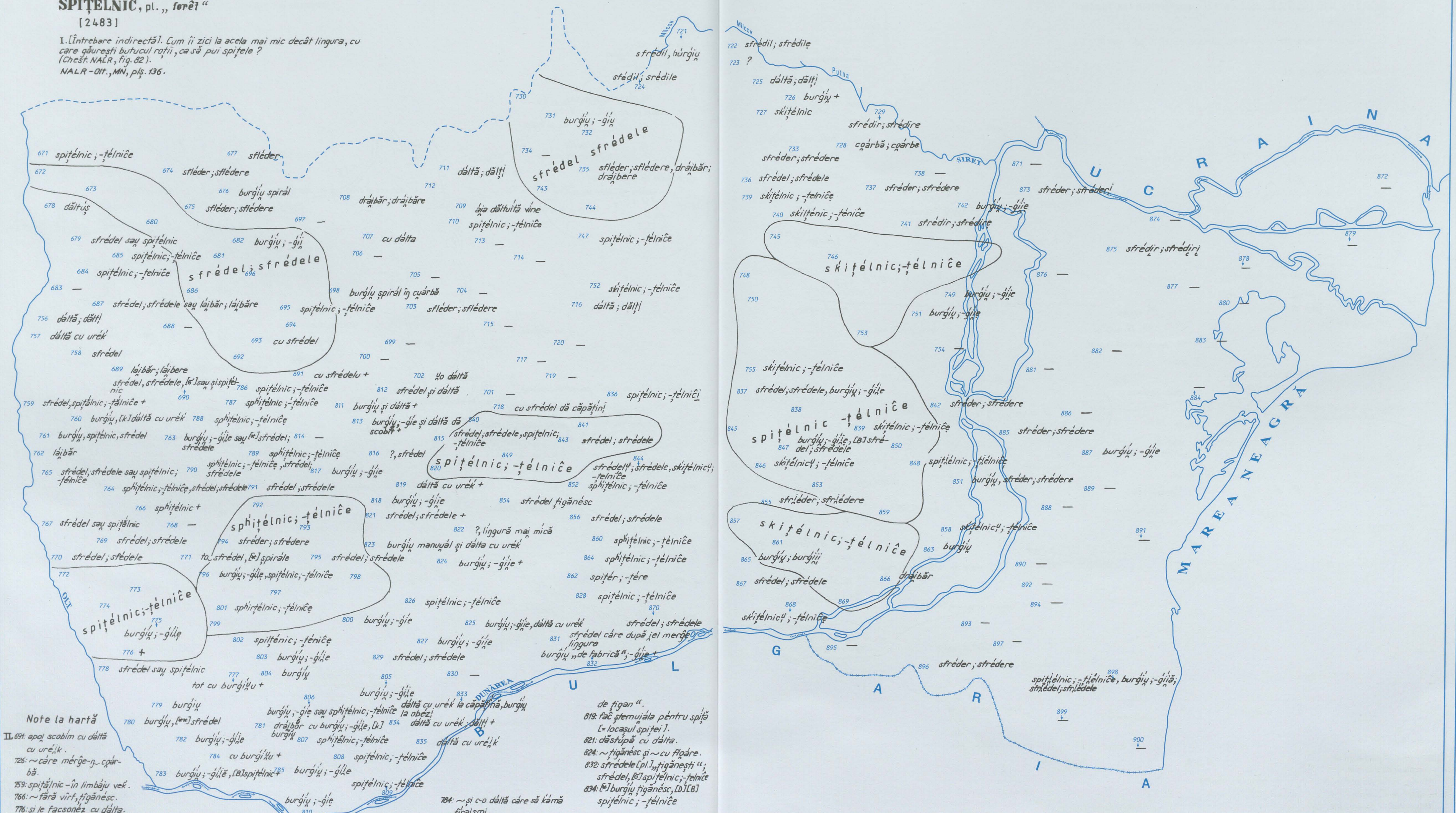
II. 684: obădează rotaru.
763: scá̯un pentru spițát r̦uata.
781: scáun dă spițat sau dă ẖobădát.
784: pă tejgă, îm baicázuri cu ciốc.
820: ajícă să obădează r̦oata.
824: scáun dă rotărije: „zicea unii din noi care zicea că este mai cultivați".

SPIȚELNIC, pl. „ *forêt* "

[2483]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la acela mai mic decât lingura, cu care găurești butucul roții, ca să pui spițele ? (Chest. NALR, fig. 82).

NALR - Olt., MN, pls. 136.

Note la hartă

II. 691: apoi scobim cu daltă cu ureḱ.
726: ~ cáre mérĝe-ŋ coárbă.
759: spițắlnic – în limbaju vek.
766: ~ fără vîrf, țigănesc.
776: și le facsonez cu dálta.
777: ~ și dă ștémule cu dálta cu ureḱ în urma burĝiului.
783: spițélnic îi zică bătrînĭ.
784: ~ și c-o daltă cáre să kámă firaismi.
811: [în obadă] cu drăibăr; [D]: spițélnic – burĝiu țigănesc.
813: [V.] sfrédel; sfrédele: „ făcut de țigan ".
819: fac ștemuiála pentru spiță [= locașul spiței].
821: dăstupă cu dálta.
824: ~ țigănesc și ~ cu Floáre.
832: sfredele [pl.] „ țigănești "; sfrédel, [B] spițélnic; -țélnice
834: [*] burĝiu țigănesc, [D] [B] spițélnic; -țélnice

SCAUN DE OBEZI, pl. „établi pour trouer les jantes“

[2484]

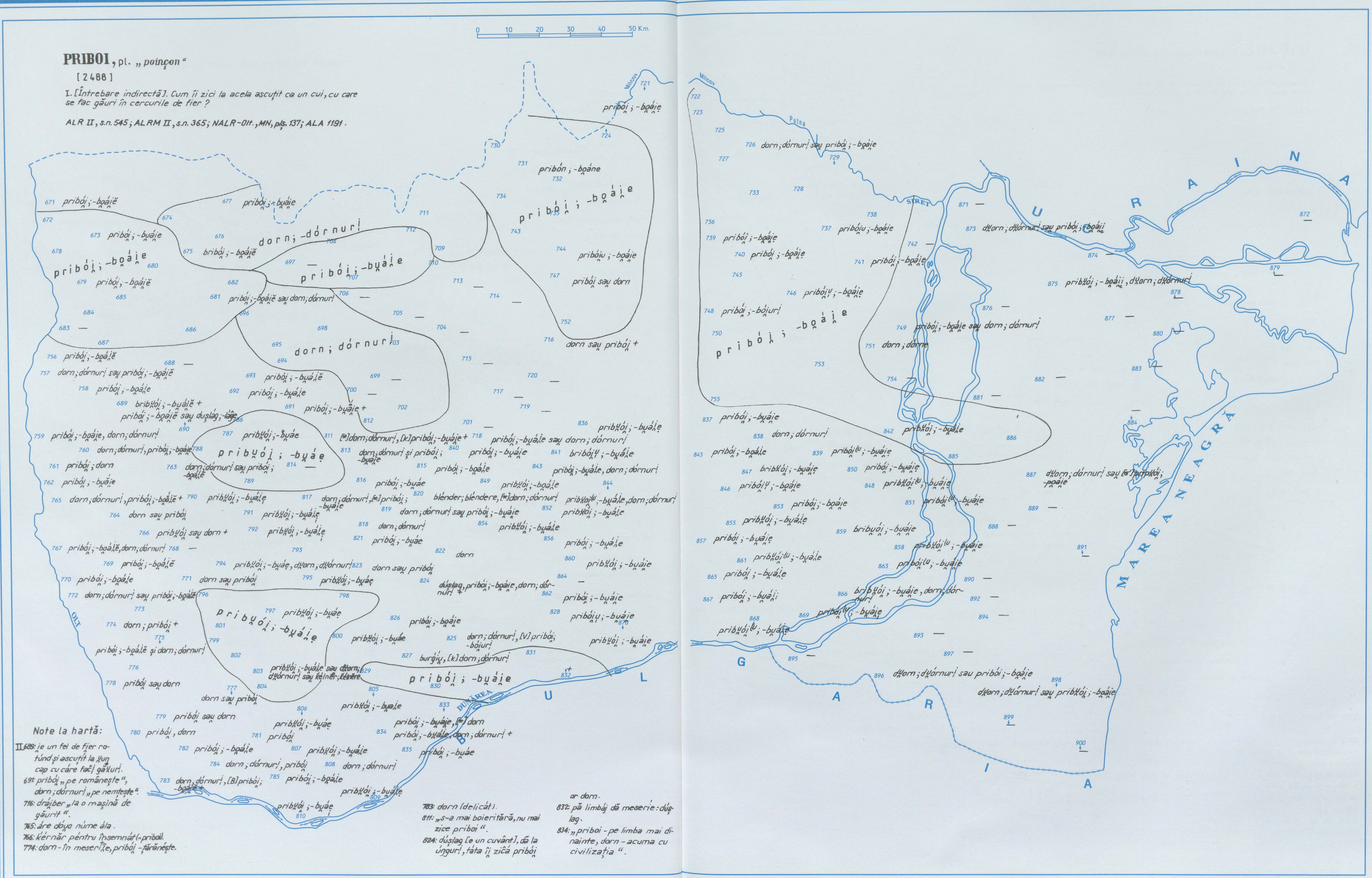
I. [Întrebare indirectă]. In ce așezi obezile ca să le găurești?

NALR-Olt., MN pls. 136

Note la hartă:

II. 757: rotári dă țáră aveá un scáuun cu o pedálă.
770: um butúc jos scobít; le bágă la ũ clẹ́ște.
819: „prinsă în bançáizăne; -cáizăn“.
838: la noi le găŭurím la ménginǎ.
898: la cápu tejgéli.

PRIBOI, pl. „poinçon"
[2488]
I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la acela ascuțit ca un cui, cu care se fac găuri în cercurile de fier ?
ALR II, s.n. 545; ALRM II, s.n. 365; NALR-Olt., MN, pls. 137; ALA 1191.
0 10 20 30 40 50 Km.
Milcov
Putna
SIRET
OLT
DUNĂREA
UCRAINA
BULGARIA
MAREA NEAGRĂ
Note la hartă:
II 689: ie un fel de fier rotúnd și ascuțit la un cap cu cáre facĭ găuri.
691: pribói „pe românește", dorn; dórnuri „pe nemțește".
716: drájber „la o mașină de găurit".
765: áre dóuo númе ála.
766: kérnăr péntru însemnát (=priboi).
774: dorn - în meseriĭe, pribói - țărănéște.
783: dorn (delicát).
811: „s-a mai boieritără, nu mai zice priboi".
824: dúșlag [e un cuvânt], dă la únguri, táta îi zică pribói or dorn.
832: pă limbáj dă meserie: dúșlag.
834: „priboi - pe limba mai dinainte, dorn - acuma cu civilizația".

BAȘCHIE, pl. „*marteau de tonnelier*"

[2490]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la ciocanul de fier care, la un capăt, are un șanț ca să poată prinde cercurile de fier când le bați pe butoi? (Chest. NALR, fig. 87).

NALR-Olt., MN pls. 137.

Note la hartă:

II. 689: ie ca ciocanu și-i crestată-n cap ca să prindă cercu.
781: un fel dă pană, dă daltă, ie bine, nu ie greșală, pană.
811: mai pă romînește: cokíie.
823: adu spițu!
827: dă bate cercuri ispre ăla.
834: (*) spángă, spăng.

SCAUN DE CUȚITOIAT, pl. „*établi à planer*"

[2495]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la acela ca un scaun, în care strângi lemnul ca să-l poți ciopli sau cuțitoi? (Chest. NALR, fig. 92).

ALR II, s.n 556; ALRM II s.n. 380; NALR - Olt., MN, pls. 138.

Note la hartă:

II. 689: [*] mingine [pl.].
702: sau pă tejghea.
709: sau pentru duage.
756: îl proptești în piept și-n pămînt.
759: sau într-o crăcană bătută-n pămînt.
766: un fel dă suport, un scăunel dă apeș cu piciorul.
769: masă dă tras, cînd o face primitivă.
776: sau la piept îl iau.
777: la baicazele cu cocuri (parte a tejghelii).
785: doao baicaize cu ciocuri.
818: bancais; -caise (= lemne cu cioc de fier, fixate în tejghea, pentru a prinde lemnul de cuțitoiat).
825: să prinde în bancaz; -caze.
826: [*] siripu tijgeli.

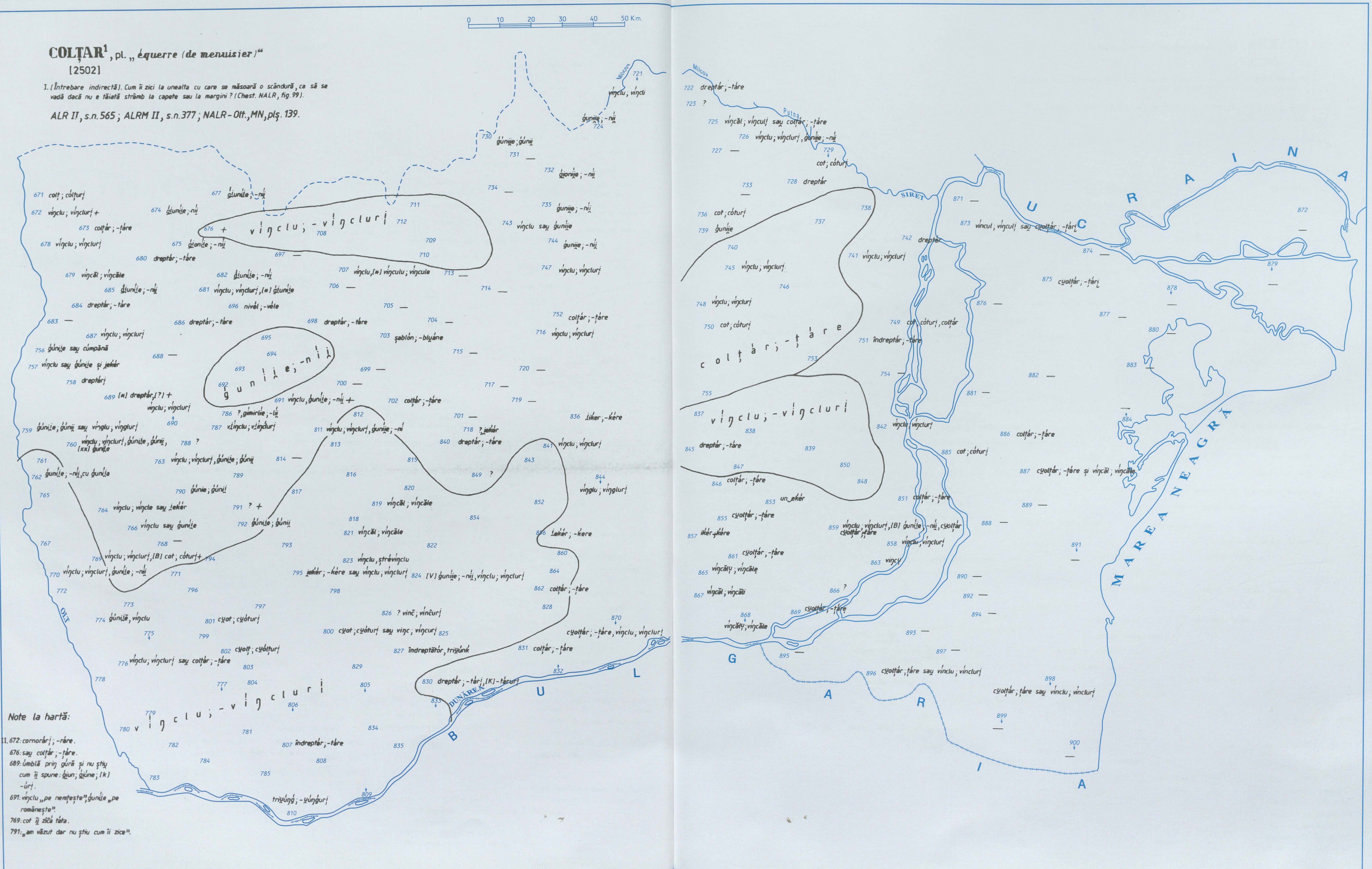
III. 696: (arătîndu-i figura din Chestionarul NALR a răspuns: masă lup).

COLȚAR[1], pl. „équerre (de menuisier)"

[2502]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi zici la unealta cu care se măsoară o scândură, ca să se vadă dacă nu e tăiată strâmb la capete sau la margini? (Chest. NALR, fig. 99).

ALR II, s.n. 565; ALRM II, s.n. 377; NALR-Olt., MN, plș. 139.

Note la hartă:

II. 672: cornorári; -ráre.
676: sau colțár; -țáre.
689: úmblă prin gúră și nu știu cum îi spune: ĝiun; ĝiúne; [k] -úri.
691: vínclu „pe nemțește", ĝúnie „pe românește".
769: cot îi zícă táta.
791: „am văzut dar nu știu cum îi zice".

COARBĂ, pl. „*vilebrequin (de menuisier)*“

[2503]

I. (Întrebare indirectă). Cum îi zici la unealta cu care faci găuri învârtind cu o mână (IMIT) și apasând cu cealaltă? (Chest. NALR fig. 100).

ALR II, s.n. 562; ALRM II, s.n. 373; NALR-Olt. 821; ALF 1394; AIS 223; ALMC 1737; ALA 778.

Note la hartă:

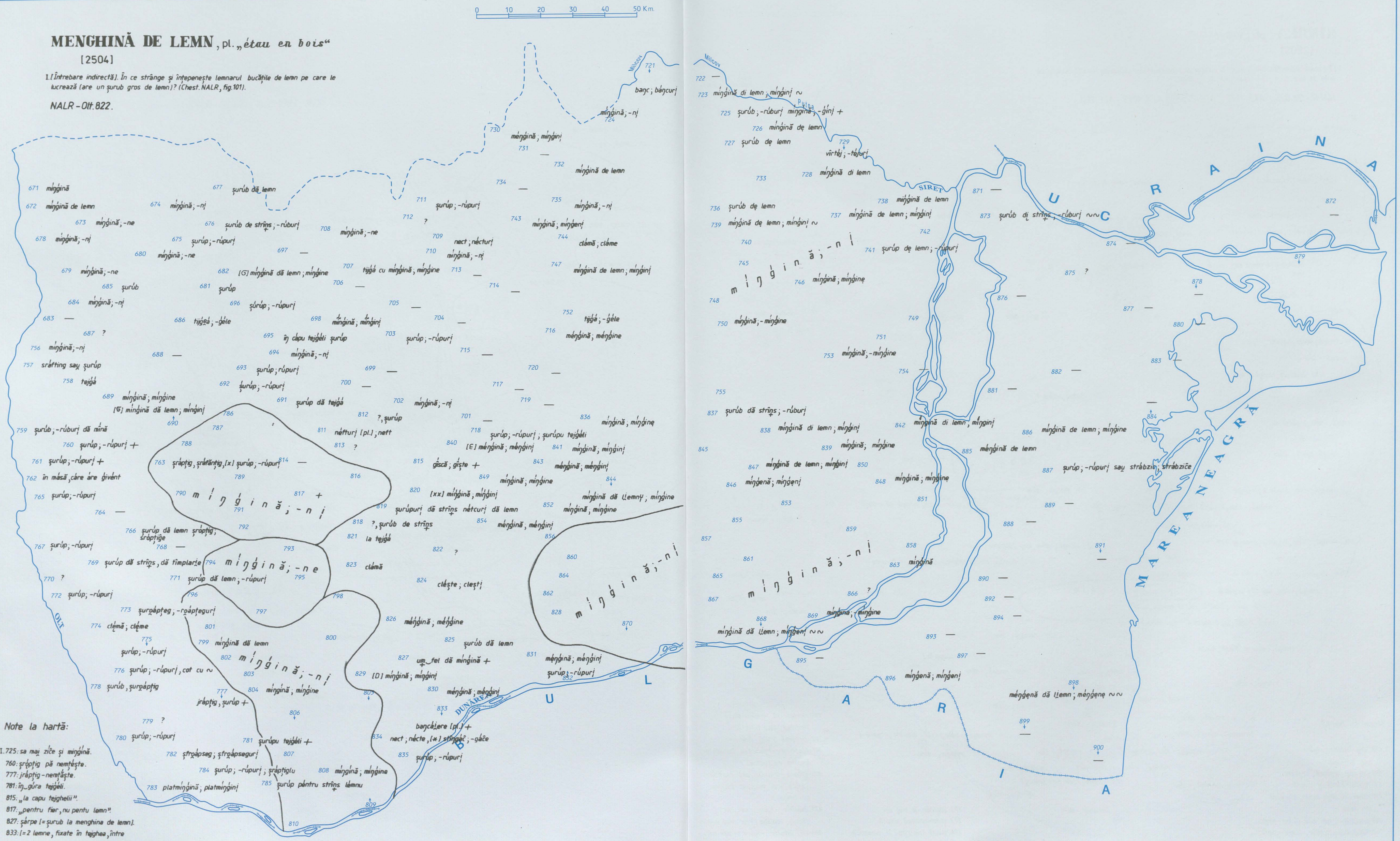
II. 676: sau coárbă; coárbe „pe românește“.
682: [G] coárbă; coárbe.
693: [D.] cuárbă, da, findcă ie uoleácă strîmbă.
759: coárbă - dúpă cúrbă.
771: dráibăr, pă nemțăște.
774: coárbă - în meseriie.
778: coárbă pă romînéște.
786: dráibăr „partea de taie“.

MENGHINĂ DE LEMN, pl. „étau en bois"

[2504]

1. [Întrebare indirectă]. În ce strânge și înțepenește lemnarul bucățile de lemn pe care le lucrează (are un șurub gros de lemn)? (Chest. NALR, fig. 101).

NALR - Olt. 822.

Note la hartă:

II. 725: sa mai zice și mingină.
760: șroptig pă nemțește.
777: jraptig - nemțaște.
781: în gura tejgeli.
815: „la capu tejghelii".
817: „pentru fier, nu pentu lemn".
827: șarpe [= șurub la menghina de lemn].
833: [= 2 lemne, fixate în tejghea, între care se prinde spița].

RINDEA, pl. „rabot"

[2505]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi ziceți la unealta cu care tâmplarul netezește (GEST) bucățile de lemn la care lucrează? (Chest. NALR, fig. 102).

NALR-Olt. 823; ALF 1125; AIS 225*; ALA 1093; ALC 1141.

Note la hartă:

II. 676: saụ čoplitór; -toáre saụ broáscă.
689: [*] saụ broáscă; broáște.
691: rindeá dúblă și símplă.
757: dúblă - cu dóuo cuțíte; finiseázǎ maị bíne.
759: broáscă - îi maị zícǎ țărání nóștri.
760: fățuitoáre, čoplitór, rindeá dúblă, broáscă, ~ dă tras.
769: [B] (adu-mi á custúre; -túri.
770: čoplitór - je maị mic.
773: șlítov - rindeá símplă.
774: dúblă [se zice] în meseríĕ.
776: dúble, fățuitoáre, curățitór, čoplitór.
777: rindeá - pă limbáju meseríi, irindeá [zic] feméili.
782: irindeá îi maị zíce úni.
811: čoplitór; -tuáre [se folosește înainte de rindea].
819: șrópob; srópobe saụ čoplitór; -tuáre [= se folosesc înainte de rindea].
821: čoplitór; -toáre [= mai mic], dóplob; dóplobe [= cu două cuțite].
834: [R] fățuitór; -toáre [= mai mic], dóplov „pe bulgărește."

HARTA 700

GEALĂU, pl. „varlope“

[2506]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi ziceți la acela la fel ca rindeaua, dar mai mare? (Chest. NALR, fig. 103).

ALR II s.n. 370; ALRM II s.n. 381; NALR-Olt. 824; ALF 1918; AIS 225; ALMC 1732.

Note la hartă:

II. 691: robánc „pe nemțește, ĝalắu; -láie „pe românește"
692: ĝealắu; -láie.
709: robánc „pe nemțește, ĝalắu; -lắuri „pe românește".
710: robánc „în germână".
712: robánc; -báncuri.
724: acúma-i zîce rubánc.
757: ĝealắu, pă romîneste.
759: robánc, în limbáju meseriiașilor.

760: ĝalắu, pă meseréște, ráubánc, nemțéște.
761: robánc pă nemțắște.
769: ĝalắu nu-i zîc rubánc; [acum] și rubánc.

771: raubánc, pă nemțắște.
780: ĝalắu îi zîcem noi.
781: roubánc - la lemnár, másă - la dogári.
786: [E] jaluáne sau cum s-ar zîce
797: ĝealắu „în alte părți".
817: „pe românește e ĝealắu.
818: [termenul curent este robánc].
819: ĝeálắu - pă romînéște; dúblă de curățát [= cu 2 cuțite, folosită după rindea].
826: ĉoplitór [= mai mic, cu gura rotundă, folosit înainte de rindea].

834: [x] ĝealắu.
836: [x] tăticu-i spunea acasă robáncu.

DREPTAR, pl. „*planche à aplanir*“
[2511]

I. [Întrebare indirectă]. Cum îi ziceți la scândura aceea dreapta și lungă, cu care dă zidarul pe zid după ce a aruncat tencuiala cu mistria?

NALR - Olt., MN, plș.139.

Note la hartă:

II. 674: sau mahalá; - lále.
689: [*] dreptár; - táre, îi mai lung.
693, 718: „lungă de o jumătate de metru“.
707: „lungă de 15 cm“ [*] drișt́i.
764: trăge nivélu; nivél.
815: [*] îndreptár.
826: [*] grătár; - táre.

0 10 20 30 40 50 Km.
NETEZITOARE, pl. „lissoir"
[2512]
1. [Întrebare indirectă]. Cum îi ziceți la aceea făcută din lemn, lungă cam de 1 m, cu care zidarul netezește prima dată tencuiala? (Chest. NALR, fig. 105).
NALR - Olt., MN, pls. 140.
Note la hartă:
II. 691, 707: „lungă, de la 50 cm. în sus"
693: cu scară „rotundă, pentru colțuri"
712: „lungă de 20 cm".
716: „lungă de 60 cm".
721: tot ũ‿fel di histrile.
760: maală nu mahala.
764: la ăsta‿i spune mala.
mahală, -le
maχală, -le
mală, -le
Milcov
Putna
SIRET
OLT
DUNĂREA
BULGARIA
UCRAINA
MAREA NEAGRĂ

FEȚUITOARE, pl. „reglet"

[2513]

1. [Întrebare indirectă]. Cum îi spuneți la unealta aceea mai mică decât netezitoarea, cu un singur mâner, cu care zidarul netezește a doua oară peretele? (Chest. NALR, fig. 106).

NALR-Olt., MN, pls. 140.

Note la hartă:

II. 684. drișcuje părétele.
689: je o blăniță cu mînér.
759: că drége.
875: drișcuiéști.
887: drișcujésc.

II. PLANŞE CU MATERIAL LINGVISTIC NECARTOGRAFIAT
(MN)

ŢELINĂ
„friche cultivée pour la première fois"

[2005]

I. *[Întrebare indirectă] Cum spuneţi la pământul care n-a fost lucrat niciodată şi în care intri întâia oară cu plugul?*

***NALR-Olt.** 587; **ALF** 1600; **AIS** 1417; cf. **ALG** 254; **ALMC** 895, 898; **ALCB** 229; **ALA** 672; **ALEA** 7; **ALC** 716; **ALB** 257; **ALBRAM** 414; **ALCe** 51; **ALFC** 173; **ALiFO** 80; **ALLOc.** 86-87; **ALLOr.** 110-111; **ALLR** 509; cf. **ALN** 34; **ALP** 271; **ASLEF** 718/537.*

II. *ţélină: 671-672, 674-681, 685-688, 689 +: loc înierbát, cáre a prins iárbă, îi înţelenít, 690-695, 699-700, 703, 705-706, 708, 710-711, 713-717, 719-720, 722, 724-725, 727-729, 732, 733 +: se spárĝe ţélina, 734-737, 739, 741, 743-745, 747, 749-752, 754, 756, 758, 761, 764, 766-767, 769 +: pămînt înţelenít, 770, 772, 774-775, 777-778, 781, 783-791, 793-808, 810, 811 +: cáre sparg tirifóiu sau livádiłe, 812 +: log nespárt, 813-815, 816 +: ai să spárĝem ţélina áia!, 817-821, 824-826, 829, 833-834, 840, 842, 844-847, 849-851, 853-858, 860-861, 865-870, 881-882, 884-888, 890-894, 896-897, 899-900.*

ţâlină: 673, 684, 721, 723, [σ] 879.

— : 677, 696-698, 707, 709, 712, 878, 883.

fac ogór: 682.

pămînt lucrát: 683.

a fost livédiłe, ţélină: 701.

tot pîrloágă: 702 +: a fost liváde, izláz.

pămînt dăsfundát: 704.

loc dăsţelenít, pămînt ~ : 718.

pămînt înţelenít, ţélină: 726.

pămînt înţelenít: 730.

ţâᵉlnă: 731.

ţélnă: 738, 746, 809, 828, 835, 863-864.

înţelinít: 740, 748, 773.

ţelinîş: 742.

înţelenít: 753.

pîrloágă: 755.

spart: 757 +: mă duc să sparg, să ar.

pămînt desţelenít: 759.

sádină, loc ᵘodinít: 760.

livádiłe: 762.

[ε] arătúră: 763 +: am spart.

sádină: 765 +: „teren nemuncit, cu fâneaţă"; to spărtúră.

pămîn nou: 768.

liváde sau ţélină: 771 +: pămînt înţelinít.

izláz, înţelinít: 776.

pîrlóg, pămînt netrebníc, ~ nemuncít: 779.

pîrlóg, ţélină, ţelinít: 780.

pămînt vergín: 782.

lᵘoc îierbát, înţelinít: 792 +: [D] ţélină, „la luncă, iarba pe care o coseşte e ~.

pîrlóg, izláz: 822.

loc ţelinós, ţélină: 823.

log nou, [D] ţélină: 827.

loc sterp: 830.

pămînt înţelinít: 831.

loc înţelenít, ţélină: 832.

? : 836.

ţélină, pîrluágă: 837.

pîrluágă: 838, 852.

loc înţelenít, ţélină: 839.

izláz, ţélină: 841.

izláz: 843 +: l-ai lăsát izláz.

izláz înţelenít: 848 +: [D] ţélină „ plantă".

izláz, pămînt înţelenít: 859.

pîrluágă, izláz: 862.

ţélină: 871.

ţárină, pămînt înţălinít: 872 +: ţélină „plantă".

ţélină : 873.

[σ] ţélină, ţelinîş: 874, 877, 880, 889.

[σ] ţélină: 875-876.

pămînt dă ţélină: 895.

ţłélină, înţłelenít: 898.

BULGĂRI (de pământ), sg.
„mottes (de terre)"

[2006]

I. *[Întrebare indirectă] Cum le spuneţi la aceia mari de pămînt (GEST) care rămân după ce s-a arat un loc tare?*

***ALR II** s.n. 33; **ALRM II** s.n. 26; **NALR-Olt. MN**, pls. 102; **ALF** s.; **AIS** 1420; **ALLy** 148; cf. **ALG** 253, 1106; **ALMC** 892; **ALCB** 267; **ALA** 171; **ALS** 28; **ALB** 285; **ALFC** 179; **ALLR** 507; **ALN** 68.*

II. *bruş; ~ : 671.*

búlgărᵢ; búlgăre, bruşᵢ; bruş: 672.

búlgărᵢ; búlgăre: 673-680, 684-688, 691, 693-696, 698, 705, 708, 711, 722, 730-731, 734, 756, 781, 783, 812, 818 +: să scoálă ~ marᵢ, 829, 845.

bolovánᵢ; –ván: 681, 718, 724, 727-728, 733, 736, 739, 747, 749, 758, 760, 762-764, 766-768, 770-771, 773-774, 776, 778-779, 782, 785, 807, 811, 814-816, 819, 821-825, 827-828, 830, 832-833, 839-841, 843, 847, 849-851, 853, 859-860, 864, 867, 873, 877, 886, 888-889.

glúde [sg.]; gluzᵢ: 682.

bolovánᵢ; –ván, búlgărᵢ marᵢ: 683.

búlgărᵢ; búlgăre, bolovánᵢ marᵢ: 689.

bolovánᵢ de pămînt: 690 +: nu zícem dă, că-i înjositór, 717.

bolován [sg.]; –vánᵢ: 692, 699, 700 +: testóşᵢ „nu se fărâmă uşor", 701-704, 713, 715-716, 725, 726 +: tălḱ de bolovánᵢ, loc tălpós, 729, 732, 738, 740-742, 744-746, 748, 750, 753-755, 838, 846, 854, 857, 862.

— : 697, 707, 709, 712, 878, 883.

glodán [sg.]; –dánᵢ: 706.

gălíłe [sg.]; –líᵢ: 710.

bolován [sg.]; –vánᵢ, gliᵢ; glíłe: 714 +: a ieşít gliᵘós pămîntu, 719 +: glíłe „când e moale".

glíłe [sg.]; glíᵢ: 720.

búlgur [sg.]; búlgurᵢ, leázbă [sg.]; leazbi: 721.

búlgărᵢ; búlgăre, bolovánᵢ; –ván: 723.

búlgărᵢ; búlgăr, bolován [sg.]; –vánᵢ: 735, 743, 817.

bolovánᵢ, [k] gliᵢ; glíe: 737.

loscoboáie; ~ : 751.

gliᵢ; glíe: 752.

búlgărᵢ, bolovánᵢ: 757, 772, 777, 784.

bolovánᵢ; –ván, búlgărᵢ; búlgăre: 759, 765, 769, 775, 826, 835 +: búlgărᵢ – maᵢ mić, 890, 899.

bolovánᵢ, búlgărᵢ: 761.

bulduvánᵢ; –ván, búlgărᵢ; búlgăr: 780.

bᵘolovánᵢ; –ván: 786, 789-791, 794-798, 801, 803-804, 809-810, 842, 848, 852, 855, 858, 861, 870, 876, 879, 882, 884, 887, 891, 893, 894 +: maᵢ zíce şi búlgărᵢ; búlgăre, 896-898, 900.

bᵘolᵘovánᵢ; –ván: 787-788, 793, 799, 802, 806.

búlgăre [sg]; búlgărᵢ, bᵘolován [sg.]; –vánᵢ: 792.

bᵘolovánᵢ; –váne: 800.

bᵘolovánᵢ; –ván, lióbe; lióbă: 805.

bolovánᵢ; –ván: 808.

búlgărᵢ; búlgăre, bolovánᵢ; –ván: 813.

brăzdoáie; –dóᵢ: 820.

léspedă [sg.]; léspede: 831 +: „în luncă", bolovánᵢ; –ván „în ogor".

búlgăre [sg.]; búlgărᵢ: 834 +: „bulgăre uscat", leáspe [sg.] sau fáşă [sg.]; fáşe „bulgăre umed care se sparge greu".

bolovánᵢ; –vánᵘ: 836, 844, 863, 868.

bolovánᵢ; –ván, blănᵢ „maᵢ mari"; blánă: 837.

búlgăr [sg.]; búlgărᵢ: 856.

bolovánᵢ; –ván, tălpᵢ; tálpă: 865.

gliᵢ, bolovánᵘ [sg.]; –vánᵢ: 866.

bolovánᵢ; –vánᵘ, gliᵢ; glíe: 869.

bᵘolovánᵢ; –ván, [B] búlgărᵢ; búlgăr: 871.

bᵘolᵘovánᵢ; –ván, [σ] búlgărᵢ; búlgăr: 872.

búlgărᵢ; búlgărᵢ: 874.

bᵘolovánᵢ; –ván orᵢ búlgărᵢ; búlgărᵢ: 875 +: búlgărᵢ „mai mici".

bolovánᵢ; –ván, búlgărᵢ; búlgăre: 880.

bᵘolovánᵢ; –ván, [B] búlgărᵢ; búlgăre: 881.

bolovánᵢ; –ván, búlgărᵢ; búlgăr: 885.

bᵘolovánᵢ; –vánᵘ, búlgărᵢ; búlgăre: 892 +: búlgărᵢ „mai mici"

búlgărᵢ; búlgărᵢ, [B] bᵘolozánᵢ; –zán: 895.

FÂŞIE (de pământ), pl.
„bande (de terre) longue et étroite"

[2011]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi spuneţi la o bucată de pământ lungă şi îngustă, bună de arat şi de semănat?*

***ALR II** s.n. 8; **NALR-Olt.** 592; cf. **ALG** 235, 241; cf. **ALMC** 892; **ALCB** 259; **ALA** 762; **ALEA** 11; **ALCo** 805; cf. **ALB** 278; **ALFC** 163; cf. **ALiFO** 112.*

II. *făşíłe; –şíᵢ: 671, 701-702, 734, 763, 780, 784, 800, 803.*

şuvíţă; –víţ: 672.

făşíłe; –şíᵢ: 673, 675, 678, 682-683, 687-688, 691-692, 694-695, 699, 703, 705-706, 710-711, 713-717, 719-720, 770, 785, 790, 792, 839-841, 843, 845, 847, 849, 853, 856, 867.

fişíłe; –şíᵢ: 674, 776, 837, 857.

tarlá lúngă: 676.

— : 677, 693, 696-698, 707, 709, 712, 878.

ḱíngă; ḱingᵢ: 679.

prăştíłe; prăştíᵢ: 680.

sfáşe; sfăşíᵢ: 681.

făşíłe; –şíᵢ: 684, 772.

fáşă; fáşe: 685 +: [k] féşe dă pămînt.

făşíłe, [k] ḱíngă: 686 +: „să spune mai mult".

făşíłe dă pămînt; –şíᵢ: 689, 718, 759.

feştéică; –téiĉᵢ : 690.

fáşă; faş : 700.

făşíłĕ dă loc; –şíᵢ: 704.

făşíłe; făşíᵢ: 708.

fişíe; –şíᵢ: 721.

şuvíţă; –víţe: 722.

făşíe; –şíᵢ: 723, 729, 735-736, 738, 740, 744-746, 751, 821, 836, 864, 872, 881.

făşíe; –şíᵢ: 724-725, 728, 730-733, 737, 739, 741, 743, 747, 749-750, 752-755, 765, 811, 813, 815-816, 819, 820 +: [*] fᵢiştoácă; –tóĉ, 824-825, 829-830, 833, 866, 870, 877, 883, 885-886, 888, 890-894, 896-897, 900.

făşíe; –şíᵢ: 726-727.

o líniie de loc: 742.

şugíţă; –gíţᵢ, făşíe; –şíᵢ: 748.

pămînt şes: 756.

táblă; táble: 757.

fáşe; feş: 758.

o făşíłe lúngă: 760.

o parcă d-ŭ iectár; –ĉéle: 761.

un pétec dă pămînt: 762.

făşíĕ; –şíᵢ: 764

[ε] loc péntru arát: 766.

[*] făşíłe; –şíᵢ, fáşă; feş: 767.

o fáşă dă pămînt: 768.

cleátă lúngă: 769.

joárdă; joárde: 771.

făşíłe, sau fáşă : 773.

făşíłĕ; –şíᵢ: 774.

fişíłe; făşíᵢ: 775.

fişíłe dă pămînt: 777.

fiştéică, [B] fişíłe dă pămînt: 778.

făşíłe: 779.

făşíłe; –şíᵢ: 781, 844, 855.

o făşíłe dă pămînt: 782.

făşíłe; –şíᵢ, fiştéică; –téiĉ: 783.

fiştuácă; –tuáĉe: 786, 852.

ḱíngă; ḱinĝ, făşíe, [k] fáşă; făşᵘ : 787.

fáşă; făşᵢ : 788.

făşíe; –şíᵢ: 789.

fáşă; feşᵢ, feştéică; –téiĉ: 791.

fáşă ;fáşe: 793.

fáşă; feşᵢ: 794.

făşíe; –şíᵢ, fiştéică; –téiĉ: 795.

făşíłe; –şíᵢ: 796, 798, 802, 804, 848, 868.

făşíe; –şíᵢ: 797.

făşíłe; –şíᵢ: 799.

fáşă; făş: 801.

fiştéică; –téiĉ, făşíłe; –şíᵢ: 805.

fłiştéică; –téiĉ: 806.

fhişteícă; –téĭĉ: 807.
făşíle; –şíĭ, fiştéĭcă; –téĭĉ: 808.
făşíle; –şíĭ, fiştéĭcă; –téĭĉ: 809.
fiştéĭcă; –téĭĉ: 810.
făşíe dă pămínt; –şíĭ: 812.
un loc îngúst, strîmt, feştéĭcă; –téĭĉ: 814 +: o feştecúţă.
făşiuáră, fáşă; făş: 817.
făşíe; –şíĭ: 818.
fişíe; –şíĭ: 822, 887.
făşíe; –şíĭ: 823, 827, 832, 834 +: „făşia e pe cleátă".
făşă, [k] făşíe; –şíĭ: 826.
făşíle; –şíĭ: 828.
parcę́ă; –ĉéle, ĉiríc; –ríĉe: 831.
o lęa dă loc; lęále: 835 +: fáĉem lócu lęále-lęále.
făşíe; –şíĭ: 838, 865.
fálcă di pămínt, făşíle; –şíĭ: 842.
uo bucátă dă pămínt: 846.
şuvíţă dă loc; –víţe: 850.
făşíe; –şíĭ: 851, 861-863.
făşíle; –şíĭ: 854.
fiştuácă; –tuóĉ: 859.
límbă; limbĭ, făşíle; –şíĭ: 860.
făşíe; –şíĭ: 858, 884.
făşíe; –şíĭ: 869.
şiníţă; –níţĭ: 871.
făşíĭ; –şíĭ: 873, 895.
bucátă; –căţ: 874.
#: 875 +: nu se zice fişíe.
făşíĭ; –şíĭ: 876.
făşíĭ; –şíĭ: 879-880, 882.
fişíĭ; –şíĭ: 889.
făşíĭă; –şíĭ: 898.
perdę́a; –déle, [σ] făşíe; –şíĭ: 899.

COADĂ (la sapă), pl.
„manche (de la binette)"

[2016]

I. *[Întrebare indirectă] Dar la lemnul lung de la sapă, pe care îl ţii în mână, când sapi?*

***NALR-Olt. MN**, pls. 102; **AIS** 1427; **ALFC** XXX.*

II. cǫádă; cǫáde, cǫáda sápi: 671.
cǫádă; cǫáde: 672, 676, 678-679, 681, 683-684, 687-690, 724, 729-733, 735, 737, 739, 741, 743-745, 747-748, 750, 752, 756-757, 762, 764-765, 767, 769, 773-774, 776-780, 783-785, 812, 814-819, 823-824, 826-827, 829, 831-835, 845, 878, 885-886, 892, 893 +: cǫáda săpi, cǫádă dă săpă, 898 +: [σ] cozĭ [pl.], 899-900.
cuádă; cuáde: 673, 691-692, 694, 699, 701, 705, 710, 713, 715-716, 761 +: cuáda sápi, cuádă dă săpă, 786-792, 794-797, 799-800, 802-807, 809-811, 813, 836-837, 840, 843-844, 847, 850, 852, 857-859, 861-864, 866, 870.
cǫáda sápi: 674, 680, 685-686, 758, 768, 772.
cǫáda săpi: 675, 889 +: mi s-a rupt cǫáda la săpă, 890 +: cǫádă; cozĭ.
— : 677, 693, 696-698, 707, 709, 712, 883.
cǫádă dă săpă: 682, 771.
cuáda sápi: 695, 700, 702-704, 706, 714, 718, 720.
cuádă; cozĭ: 708, 711, 717, 719, 838, 841, 849, 851, 853-856, 860, 867, 882, 897.
cǫádă; coz: 721, 877.
cǫádă; cozĭ: 722, 725, 734, 738, 749, 754, 820, 884, 888, 895, 896 +: cǫáda săpi.
cǫádă; cǫáde: 723, 726, 728, 740, 746, 751, 753.
cǫádă; cǫádi: 727.
cuádă; cuádę: 736, 848, 865, 868.
cǫáda sápi; cozĭ dę săpă: 742.
cǫáda sápi; cǫáde: 755, 770, 782, 821-822, 828.
cǫáda săpi; cǫáde: 759, 781.
cǫádă; cuáde: 760, 763.
cǫádă la săpă: 766.
cǫáda săpi; cǫáde: 775.
cuádă; cuádę: 793, 798, 802, 808.
cuádă; cuádę: 801.
cǫáda sápil; cǫáde: 825.
cuáda sápi; cuáde: 830.
cuádă; cozĭ: 839.
cuáda săḱi; cuáde: 842, 869.
cǫáda sápi; cǫáde dă săpă: 846.
cǫádă; coḑĭ: 871.
cuádă; cuozĭ: 872.
cǫáda sápi: 873, 875 +: cǫádă; coḑĭ.
cuádă; cuoḑ, cuoḑĭ, cuozĭ: 874.
cǫádă; cozĭ, cǫáda săḱi : 876.
cǫáda sápi, cuádă; cuozĭ: 879.
cǫáda sápi; cozĭ: 880.
cuádă; cuozĭ: 881.
cǫádă; d'e săpă; cǫád'e ~ ~ : 887.
cǫádă; cuozĭ: 891.
cǫádă de săpă; cozĭ ~ ~ : 894.

COPILEŢ, pl.
„rejeton (de maïs)"

[2021]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi ziceţi la firul de porumb care creşte din rădăcina altuia?*

***ALR II s.n.** 103; **NALR-Olt.** 598, **ALM** 913.*

II. lăstárĭ; ~ , [k] cópil; cópilĭ: 671.
cópil; cópilĭ: 672, 674, 678-680, 682-686, 689—692, 695, 699, 701-702, 705, 710, 713-714, 716-717, 719-720, 722, 730, 747, 756, 758-765, 767-772, 773 +: cîn lăstăréşte dă ĭe pămíntu pręa gras, fáĉe lăstárĭ, 774-775, 777-783, 813-819, 823, 825-826, 829, 832-834, 850, 853, 899.
copiléţ; ~ : 673.
puĭ, cópil; cópilĭ: 675, 704.
fir răzléţ, cópil; cópilĭ: 676.
— : 677, 693, 696-698, 707, 709, 712, 878, 883.
foḱ: 681.
?, [ε] lăstárĭ: 687.
samulástră: 688.
puĭ; ~ : 694, 700, 703, 715, 731-732, 737-742, 745-746, 748, 750-751, 754, 824, 835, 842, 848, 858, 866-867, 870, 872, 874, 876-877, 881-882, 885, 887-893, 894 +: „nu se zice cóḱil.
? : 706.
cópḱil; cópḱilĭ: 708.
lăstár; –tárĭ: 711, 845.
puĭu; puĭ, zis cópil; cópilĭ: 718.
fráti; fraţ: 721.
fráte; fraţ: 723, 725, 727.
fráte; fraţĭ: 724, 726.
puĭu; puĭ: 728, 749, 851, 869, 886.
supţióri [pl.]; –ór: 729.
púĭu; puĭ: 733, 753.
copíĭ [pl.]; –píl: 734-735, 743.
copíl; cópḱíĭ: 736.
cópil; coḱíĭ: 744.
cóḱil; cóḱilĭ: 752, 755, 837, 857.
lăstárĭ; ~ , cópilĭ [pl.]; cópil: 757.
ă frăţít, a crescút cóphil: 766.
cópil; cópilĭ, fraţ [pl.]: 776.
cóphil; cóphilĭ: 784.
puĭ, cópil: 785.
cuópil; cuópilĭ: 786, 796, 805, 809, 812, 900.
cuóphil; cuóphilĭ: 787-795, 797-798, 803-804, 806-808, 810, 841, 852, 856, 860, 862, 864.
cuópḱil; cuópḱilĭ, căţál; –ţắĭ: 799, 802.
cuóplil; cuóplilĭ: 800.
căţál; –ţắĭ, puĭ; ~ : 801.
cópil; cópilĭ, fraţĭ [pl.]: 811.
cópil; cópiĭ: 820, 843, 849, 854.
puĭéţ; –ĭéţĭ, [k] cópil; cópilĭ: 821.
puĭ; ~ , cópil; cópilĭ: 822, 898.
puĭ, [k], cópil: 827.
cópilu; cópilĭ: 828.
cóplil; cóplilĭ: 830.
puĭ; púĭurĭ, [k] puĭ: 831.
cóḱiliu; cóḱiĭ: 836.
cuóḱil; cuóḱilĭ: 838-839, 847, 855, 861.
cópĭel; cópĭelĭ: 840.
cuóḱiliu; cuóḱilĭ: 844, 846.
puĭéte; –ĭéţĭ: 859.
cuóḱilét; –léţĭ: 863.
copíl; –píĭ, [B] coḱíl; –ḱíĭ: 865.
cuóḱiliu; –ḱíĭ, puĭu; ~ : 868.
supţiǫáră; –órĭ: 871.
fráţĭ; fraţĭ: 873.
cuopḱíl, cuoḱíl; –ḱíĭ, [B] guoǵíl; –ǵíĭ, [R] puĭ; ~ : 875.
supţiuáră; –uórĭ, um fel dĭ fraţ: 879 +: „cresc din aceeaşi rădăcină".
supţiuáră; –uórĭ: 880 +: „nu se spune copileţ".
cuopiléte; –léţĭ: 884.
piĉ; pĭĉe, [k] piĉ: 895.
puĭ; ~ , piĉĭ; ~ : 896 +: noĭ spúnem piĉĭ.
puĭ, [k] puĭéte; –ĭéţĭ: 897.

COPILESC (ind. prez. 1)
„j'arrache les rejetons"

[2022]

I. *[Întrebare indirectă] Ce zici că faci la prăşitul al doilea când rupi puii care cresc la rădăcina porumbului?*

***ALR II s.n.** 104; **NALR-Olt. MN** pls. 103; cf. **AIS** 1425.*

II. copilésc: 671, 680, 683, 688-689, 691-692, 699 +: să copilęáză, 715, 720, 730, 735, 737, 743, 747, 750, 762, 764-765, 767-769, 771-772, 775, 778, 780-783, 785, 813-814, 817 +: cuoplilít, 818, 821-822, 824-827, 831-833, 843, 849-850, 854, 867, 877, 886, 889.
rup cópilu: 672, 685.
rup: 673, 681, 694, 855, 873-874, 879.
copiléz: 674, 678.
plivésc: 675, 679, 682, 684, 690 +: îl ~ de plivitúră, 702, 705, 708, 711, 718, 759 +: la plivít, 761, 880 +: ~ dę supţiuórĭ.
plilésc: 676.
— : 677, 693, 696-698, 707, 709, 712, 721, 732, 878, 883.
cúrăţ: 686.
copilím [4]: 687, 758, 774, 777, 779.
copilésc, plivlésc: 695.
ru puĭ, rărésc: 700.
pliǵésc: 701.
plivlésc: 703.
dăscopilésc: 704.
? : 706.
rup cópilĭ: 710.
plivésc, copilésc: 713, 757.
copillésc: 714, 848.
rúpem cópili [4], copilésc: 716.
copillésc porúmbu: 717.
pliǵím şi-l rărím [4]: 719.
rup cópili: 722, 760 +: la plivít.
rărésc: 723, 725, 740, 748, 753, 811 +: [a doua zi] adún cópili, 871, 876 +: ~ păpuşóĭu, 882, 891, 896.
rup fráţi: 724, 726.
frăţuĭésc: 727.
rup púĭi: 728, 851, 869, 888.
rup supţióri, şi rărésc: 729.
rup puĭ: 731.
copḱilésc: 733.
taĭ copíi: 734.
ruḱ copḱíĭ [2]: 736 +: dę la rădăcínă, la práşila dę-al dóĭlea.
puĭésc: 738, 742, 745, 749, 751, 842, 881 +: rup; puĭít „copilít", 885.
copḱilărésc: 739.
despuĭéz: 741.
coḱilésc: 744, 752, 838, 857.
cúrăţ dę puĭ: 746.
să puĭéşte [3]: 754.
rărésc, coḱilésc: 755.
plivéştĭ [2]: 756 +: ~ şî rupĭ cópili, la prăşít.
plivésc, rărésc, [σ] copilésc: 763.
rup, taĭ, cophilít : 766.
la copilít : 770.
rup cópili, copilésc porúmbi: 773 +: că nu lęágă.
jumól, copilésc: 776.

cop^{h}iléz: 784.
júmul, c^{u}opilésc: 786.
c^{u}op^{h}ilésc: 787, 789-792, 794-795, 798, 801, 806-808.
c^{u}opiléz: 788.
c^{u}opilésc: 793, 796, 804-805, 809-810, 852, 884, 890 +: ~ púi, 895, 897, 899-900.
c^{u}op!ilésc: 797, 800, 803.
júmul, c^{u}op^{h}ilésc: 799.
c^{u}ópil: 802.
cop^{h}ilés‿porúmbu: 812.
rup, [*] copilésc: 815.
rup, copilésc, [*] cop!iléz̦ [2]: 816.
cop^{h}ilésc: 819, 841, 856, 860, 862, 864.
rup cópilu, rup cópil̦i la porúmb: 820 +: copilím [4].
rup, copilésc: 823, 834.
copilés‿porúmbu: 828.
rup̦ [2], copilésc: 829-830.
júmul, copilím [4]: 835 +: că stînjĕnĕáză porúmbu.
cok̦ilésc^{u}: 836-837, 846.
c^{u}ok̦ilésc: 839, 847, 861, 875 +: [σ], [B].
cúrăț, cop^{h}ilésc: 840.
c^{u}ok̦ilésc^{u}: 844, 868.
cok̦iléșț [2]: 845.
copiléșț [2]: 853.
pu̯iésc^{u}: 858.
c^{u}opil!éz: 859.
cok̦iléz^{u}: 863.
copilésc^{u}, [B] cok̦ilésc^{u}: 865.
cok̦ilésc^{u}: 866.
tai̯: 870, 872.
c^{u}op!il!ésc: 887.
rup^{u}, [σ] c^{u}opilésc^{u}: 892 +: ~ púi̯i.
c^{u}opilésc, rup púi̯i, [B] c^{u}ok̦ilésc: 893.
c^{u}ok̦ilésc, pu̯iésc: 894.
c^{u}op!il!ésc, rup: 898.

(porumbul) LEAGĂ (ind. prez. 3)

„(le maïs) noue"

[2025]

I. *[Întrebare indirectă] Ce zici că face porumbul când îi dă mătasea?*

NALR Olt. *601; cf.* ***ALEA*** *194.*

II. *le̯ágă, a legát: 671, 699, 816, 831.*
le̯ágă: 672, 674, 678-681, 683, 686-687, 704, 706, 715, 721-735, 737-739, 741-755, 766, 773, 777 +: ~ cîn‿dă mătásea și cu mótu, 778, 786-787, 789-792, 795, 800, 803-806, 817, 820, 823-826, 836, 838, 840-841, 844-845, 853, 856-857, 862, 864 +: i̯e tamán în‿legătúră, 868-870, 879-881, 885-887, 889-890, 892, 894, 897-900.
li̯ágă, a mătăsát: 673.
fáĉe bu̯ábe, a legát: 675.
a mătăsít [perf.c.]: 676, 702 +: a legát porúmbu, 703.
— : 677, 693, 696-698, 707, 709, 712, 878, 883.
le̯ágă, mătăséște: 682 +: a mătăsít porúmbu.
a mătășít [perf.c.]: 684 +: a-nĉepút porúmbi să mătășe̯ască.
a legát [perf.c.]: 685, 689, 760, 782 +: i̯-a dat legătúra, i̯-a dat mătáse̯a, 811, 815, 818, 822, 827, 833, 837, 848.
fáĉe bob: 688.
i̯-a dat púi̯ĉile și s-a legát [perf.c.]: 690.
îi̯ dă mătáse̯a: 691, 794, 797, 809-810.
îmfloréște: 692.
le̯ágă: 694, 705, 714, 769, 813, 852, 855, 858.
mătăséște: 695, 710.
a mătăsít și-a legát [perf.c.]: 700.
fáĉe mătáse: 701.
fáĉe bu̯ábe: 708, 713, 849, 867.
i̯-a da‿mătáse̯a [perf.c.]: 711 +: i̯e nădéjde, aște̯áptă plu̯ái̯a să báĝe bob, 854.
créște bu̯ábili, le̯ágă: 716.
bágă bu̯ábe: 717.
bágă bu̯ábe, le̯ágă: 718.
i̯-a i̯eșít mătáse̯a [perf.c.]: 719.
a spoi̯ít [perf.c.]: 720.
le̯ágă: 736, 839, 847, 874.
bágă bo̯ábe̯: 740.
áre mătáse púi̯ca: 756.
i̯-a da‿mătáse̯a [perf.c.]: 757.
să formĕáză drúga: 758.
a da‿mătăsúrile la porúmb [perf.c.]: 759.
înĉépe să să forméze bu̯ábili: 761.
ă-nĉepú‿să făcă bo̯ábe: 762.
îi̯ dă mătáse̯a, le̯ágă: 763, 863.
îmfloréște să léĝe: 764.
fáĉe legătúră, a legát: 765.
i̯-a dat mătăsúrili [perf.c.]: 767.
i̯-a dat mătăsúrile̯ [perf.c.]: 768.
fáĉe bo̯ábe: 770.
îi̯ dă bo̯ábili: 771.
fáĉe ĝinĝíi̯, !e la legătúră: 772.
le̯ágă, la legătúră: 774.
le̯ágă, fáĉe bo̯ábe: 775.
le̯ágă bo̯ábe: 776.
înĉépe să făcă bo̯ábe: 779.
le̯-a aruncát mátăsúr̦ [perf.c.]: 780.
ă-nĉepú‿să léĝe: 781, 783, 785.
áre legătúră: 784.
le̯ágă: 788, 793, 796, 808, 865, 872-873.
le̯ágă̦: 798.
le̯ágă̦: 799.
înĉépe să léĝe, arúncă pui̯ĉ: 801.
ple̯ácă legătúră, fáĉe̯ ~ : 802.
arúncă mătáse, [σ] le̯ágă: 807.
îi̯ dă mătáse̯a: 812, 830, 850-851, 859-860.
a-nĉepú‿să-i̯ de̯a púi̯i: 814.
a făcút mătáse [perf.c.]: 819 +: [D] a legát- cînd dă púi̯i; i̯e o legătúră pă porúmbu nóstu!.
? : 821.
a-nĉepú‿să léĝe: 828, 843.
fáĉe bu̯ábe, arúncă mătáse̯a: 829 +: a legát.
a lepădát pui̯ [perf.c.]: 832.
i̯-a dat k̦íca, a arun̦cát [perf.c.]: 834.
a arun̦cát [perf.c.]: 835.
bágă b^{u}ob: 842.
a da‿legătúra [perf.c.]: 846.
le̯ágă, i̯e-n̦‿legătúră: 861.
zvírle știuléț̦: 866.
i̯-a dat mătăș̦ [perf.c.], [σ] le̯ágă: 871 +: mătáse; –tăș̦ (la porúmb).
urzéști bo̯ábil̦i, [σ] le̯ágă: 875.
fáĉ̦ știuléț̦i, [σ] le̯ágă: 876.
îi̯ dă mătása: 877.
fáĉ̦ legătúr̦: 882 +: îna̯ínte de a-i̯ da mătáse̯a.
a dat mătáse [perf.c.], a-nĉepú‿să léĝe: 884.
i̯-a dat mătáse̯a [perf.c.], înĉépe să léĝe, [σ] le̯ágă: 888.
le̯ágă, i̯-a dat r^{u}ódu [perf.c.]: 891.
a pornít legătúra [perf.c.], le̯ágă: 893.
le̯ágă, a-mpín̦s știuléț̦, s-a arătát știuléț̦ [perf.]: 895 +: a legát cînd au̯ dat știuléți.
a arătát mătáse [perf.c.]: 896.

TĂCIUNE (la porumb)

„charbon (du maïs)"

[2030]

I. *[Întrebare indirectă] Cum spuneți la ceea ce se face pe știuletele porumbului și care umple boabele cu o pulbere neagră?*

ALR II s.n. *111;* ***ALRM II s.n.*** *80;* ***NALR-Olt. MN*** *pls. 103;* ***ALM*** *chest. 1995;* ***ALL*** *56;* ***ALB*** *411; cf.* ***ALBRAM*** *28;* ***ALCB*** *401;* ***ALFC*** *288*; cf.* ***ALN*** *93; cf.* ***ALP*** *330;* ***ASLEF*** *664.*

II. *tăĉúne: 671-672, 676, 678-680, 684-692, 694-695, 699-700, 702-703, 705-706, 710-711, 713-720, 724, 729, 730-735, 737-739, 743-750, 752, 754-755, 758, 760-762, 764-767, 771, 777-779, 783, 786, 788-792, 794, 797-801, 803-807, 809-810, 813-816, 818-819, 821, 823-828, 830-833, 836-837, 840-841, 843-846, 849, 850 +: porúmbu a întăĉunát, 851-854, 857-860, 863-864, 866, 869-870, 878, 884-888, 890-893, 896, 898, 900.*
tăĉ!úne: 673, 834, 838, 894, 897.
tećúne: 674-675, 682-683.
— : 677, 693, 696-698, 707, 709, 712, 883.
tăĉúne la porúmb: 681.
tăĉúne; –ĉún̦: 701, 708, 730, 756-757, 763, 769-770, 772-773, 775-776, 780, 784, 817, 856, 862.
ĉenúșă or̦ tăĉúne: 704 +: „tăciune se zice mai mult".
tăšúni: 721.
tăĉúne̯: 722-723, 725-728, 736, 740-741, 751, 795-796, 802, 808, 839, 847-848, 855, 861, 865, 867-868, 877, 889.
tăĉún̦ [pl.]: 742, 768, 793, 812, 881.
tăĉún̦ [pl.]; –ĉúne: 753.
cărbúne: 759, 785.
pufuléte: 774 +: [*] la grîu̯ îi̯ spúnem tăĉúne și mălúră.
pufuléte̯; –léț^{u}: 781.
tăĉúne și pufuléte; –léț̦: 782.
mánă: 787 +: să fáĉe tăĉún̦ [pl.].
tăĉ!úne; –ĉ!ún̦: 811.
tăĉúnli [a.]: 820.
tăĉúne și puf: 822.
pufuléte sau̯ tăĉúne: 829.
puf: 835.
bășína p^{u}órcului̯: 842 +: [D] tăĉúne [la grâu].
tăĉún̦i: 871, 872 +: ~ la orz, la grîu̯, 876, 879, 882, 895.
tăĉi̯úni̯; –ĉi̯ún̦: 873.
tăĉi̯úni̯: 874-875.
tăĉ!úne̯: 880.
tăĉi̯úne: 899.

SEMINCERI, pl.

„maïs (sélectionné pour la semence)"

[2031]

I. *[Întrebare indirectă] Cum le spuneți la porumbii lăsați pentru sămânță?*

NALR-Olt. MN *pls. 103.*

II. *porúmb̦ péntru prăsílă: 671.*
porúmb̦ de sămínță: 672, 676, 683, 688, 826.
porúmb dă sămínță [sg.]: 673, 680, 691-692, 694, 699, 701-702, 704-706, 708, 710-711, 715, 717, 718 +: îl aléĝem, 720, 756, 779, 807, 817 +: [se alege după cules]; [la fermele de stat se cultivă anume pentru sămânță] semiĉér̦; –ĉér, 821, 827, 830, 836, 840-841, 843, 850, 853-854, 856-861, 863-865, 867, 869, 878, 899-900.
porúmb̦ péntru sămínță: 674.
porúmb̦ dă sămínță: 675, 678-679, 682, 684, 686, 690, 769, 837.
— : 677, 693, 696-698, 707, 709, 712, 729, 742, 875, 881, 883.
porúmb de sămínță [sg.]: 681, 687, 735, 749, 754.
porúmb alés dă sămínță [sg.]: 685, 700, 719.
porúmb bun de sămínță [sg.]: 689.
porúmb péntru sămínță [sg.]: 695, 716, 724, 782.
porúmb̦ lăsáț̦ dă sămínță: 703.
porúmb dă sămínță, ~ péntru ~ [sg.]: 713.
porúmb̦ di sămínță: 714.
păpușói̯ di sămínță [sg.]: 721, 723.
popușói̯ de̯ sămínță [sg.]: 722.
porúmb de̯ sămínță [sg.]: 725, 732, 739, 746, 750-751, 753, 877, 885.
călușár̦; –șár: 726.
semiĉér̦; –ĉér: 727.
porúmb di sămínță [sg.]: 728.
știuléț̦ péntru sămínță: 730.
știuléț̦ de sămínță: 731.
porúmb̦ de̯ sămínță: 733-734, 744.
porúnĝ de̯ sămínță: 736.
porúmb de soi̯ [sg.]: 737.
[porumb] de̯ sămínță: 738.
[porumb] bun de̯ sămínță: 740.
porúnĝ de sămínță: 741.
știuléț̦ mai̯ mar̦ péntru sămínță: 743.
seminĉér̦; –ĉér: 745.
porúmb alés de sămínță [sg.]: 747, 752.

porúmbị maị grăunțóșị de sămî́nță: 748.
porúmb alés [sg.]: 755, 882.
porúmb‿dă sămî́nță: 757, 759, 762-765, 772-773, 775, 777-778, 780, 781 +: aléĝem ~ ~ ~, 783-785.
porúmb‿de sămî́nță: 758, 760.
porúmb‿bunị aléș dă sămî́nță: 761.
porúm‿dă sămî́nță [sg.]: 766-767, 770-771, 813, 815-816, 818, 824-825, 829, 833, 835 +: îl fắcem cladărî́e [= șir de știuleți legați între ei cu foile și înșirați pe o béldie].
porú‿dă sămî́nță [sg.]: 768.
porúmbi dă sămî́nță [a.]: 774.
porúmb‿péntru sămî́nță: 776.
pᵘorúmb dă sămî́nță [sg.]; –rúmbị ~ ~ : 786, 800, 803, 805.
pᵘorúmbʸ dă sămî́nță; –rúmb ~ ~ : 787.
pᵘorúmbị dă sămî́nță; –rúmb ~ ~ : 788.
pᵘorúmb dă sămî́nță [sg.]; –rúmbʸ ~ ~ : 789-792, 794-795, 797, 799, 806, 810.
pᵘorúmb dă sămî́nță [sg.]; –rúmbʸ ~ ~ : 793, 796.
pᵘorúmb dă sămî́nță [sg.]; –rúmbị ~ ~ : 798.
pᵘorúmb rumînésc [sg.]; –rúmbʸ –néștị, ĉᵘocantínă; –tínị: 801.
pᵘorúmb dă sămî́nță [sg.]; –rúmbị ~ ~ : 802.
pᵘorúmbʸ dă sămî́nță: 804.
pᵘorúmb dă sămî́nță [sg.]: 808.
pᵘorúmb dă sămî́nță [sg.]: 809, 844, 852, 855, 868, 870, 896, 898.
[porumb] dă sămî́nță: 811.
porúmᵇ‿dă sămî́nță [sg.]: 812 +: [se alege după ce e cules], 823, 832.
porúm‿de sămî́nță [sg.]: 814, 820.
porúmbu dă sămî́nță [sg. a.]: 819.
[porumb] péntru sămî́nță: 822.
∞ : 828, 831.
porúm‿dă sămî́nță: 834 +: [se face cládără].
porúmb di sămî́nță [sg.]: 838.
porúńǵ di‿sămî́nță; –rúmb ~ ~ : 839.
pᵘorúmb di sămî́nță [sg.]; –rúńǵ ~ ~ : 842.
porúńǵ dă‿sămî́nță; –rúmb ~ ~ : 845.
porúmbᵘ dă sămî́nță [sg.]; –rúńǵ ~ ~ : 846.
știulétị aléșị péntru sămî́nță: 847.
pᵘorúmb dí sămî́nță [sg.]: 848.
porúmb dă sămî́nță [sg.]; –rúmbị ~ ~ : 849, 862.
porúmb bun di sămî́nță [sg.]: 851.
hălăĉúgă : 866 +: [=știuleleți înșirați pe un lemn și păstrați pentru sămânță].
păpușóị péntru sămî́nță [sg.]: 871 +: am alés ~ ~ ~.
pᵘorúmb di sămî́nță [sg.]; –rúńǵ ~ ~ : 872.
porúmb al'és [sg.]: 873.
păpușˡóị dị sămî́nță [sg.]: 874.
păpușóị alés péntru sămî́nță [sg.], [R] [σ] sămînĉér [sg.]; –ĉérị: 876.
pᵘorúmb dị sămî́nță [sg.]: 879.
: 880.
pᵘorúmb de sămî́nță [sg.]; –rúmbị ~ ~ : 884, 888, 895.
? : 886.
ḱibríd selectát péntru sămî́nță [sg.]: 887.
porúmb alés dẹ sămî́nță [sg.]: 889.
porúmb dă sămî́nță [sg.]; –rúmbị saụ siminĉér [sg.]; –ĉérị: 890.
pᵘorúmb d'e sămî́nță [sg.]: 891.
pᵘorúmbᵘ alésᵘ, [R] selecționátᵘ [sg.]: 892.
pᵘorúmb péntru sămî́nță [sg.]: 893.
[porumb] al'és d'e sămî́nță; –l'éșị ~ ~, selectáțị; –tát: 894.
pᵘorúmb de sămî́nță [sg.]; –rúmbị ~ ~, porúmb selecționát [sg.]; –rúmbị –náțị: 897.

SNOP (de strujeni), pl.
„jerbe (de tiges de maïs)"
[2033]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi ziceți la acela pe care îl faceți din mai mulți coceni (tulei), legați la un loc?*

***ALR II** s.n. 117; **ALRM II** s.n. 81; **NALR-Olt.** 606; **ALM** chest. 1963; **ALA** 830.*

II. *znop; znopị: 671 +: ~ de cocénị, 672-676, 678-686, 688, 691-692, 694, 699, 701-703, 705-706, 710-711, 713-714, 717 +: bráțe [pl.] „când îl tai, nelegat", 718 +: bráțe [pl.], 719 +: bráțe [pl.] „nelegat", 720, 730-732, 734, 743, 751, 753-754, 756-757, 759, 762, 764, 767, 770-771, 776-780, 782, 786, 800, 802, 807, 813, 815-816, 820, 822, 824, 829, 831, 833, 841, 843, 849, 850 +: ~ dă ĉocánị, 853-854, 856, 882, 884, 886, 893, 899.*
—: 677, 693, 696-698, 707, 709, 712, 883.
braț; bráțe: 687.
snop; snopị: 689-690, 740 +: ~ dẹ ĉocánị, 748, 760, 773, 775, 781, 784, 825, 867, 878, 888, 900.
znop; znopń: 695, 700, 704, 716, 862, 864.
znop; znópurị: 708 +: [*] znopị.
braț, [k] znop; znopị: 715.
znop; znoḱ: 721, 727, 736, 739, 744-745, 755, 837, 845, 857, 860.
mănúńḱ; –núńḱe: 722.
znoḱ [pl.]; znop: 723 + : dácă nu-ị legắm îị bráțurị, dácă-ị legắm îs znoḱ, 737.
glúgă; glúĝ: 724.
snop; snoḱ: 725-726, 728-729, 733, 746, 752.
snop; znopị: 735, 774, 811, 814.
máldăr; máldărị: 738, 742, 891 +: ~ de ĉocánị.
grămézị [pl.]; –mádă: 741.
snopị [pl.]; snop: 747.
máldăr; máldărị saụ snop; snoḱ: 749.
mînúḱ; –núḱe, snop; snopị saụ máldăre [pl.]: 750.
znop, braț: 758.
znop: 761.
braț; bráțurị saụ znop; znopń: 763.
znop; znopń: 765, 769, 789-790, 792, 793 +: „când vine acasă, leagă mai mulți znopi [și face] crózná; crózne", 794-799, 801, 803-804, 806, 808, 812, 818, 821.
braț „nelegat", snop; snpń: 766.
znopị [pl.]; snop: 768.
znopị [pl.]; znop: 772, 817 +: ~ dă coĉénị, da la Moldóva să zîĉe znoḱ, 819, 823, 827.
znop, [k] braț; bráțurị: 783 +: znop ịe dă grîụ.
znopị, bráțurị [pl.]: 785.
znᵘop; znᵘopń: 787-788, 791, 852, 870.
znᵘop; znᵘopị: 805, 859, 898.
braț; bráțurị: 809 +: „znop [se face] numai la grâu".
máldăr; máldăre: 810 +: „znop se spune la grâu", 866.
snob‿dă coĉénị: 826.
znopᵘ; znopị: 828.
∞ : 830.
znopᵘ; znopị: 832.
bráțurị [pl.]; braț: 834 +: „nu se leagă", 835.
znoḱ [pl.]; znopᵘ: 836, 869 +: ~ dă ĉocánị.
znopị, znoḱ [pl.]: 838 +: ịo spuị znopị, că-ị greụ di scris, ịo nu po‿să scriụ.
znᵘopᵘ; znᵘoḱ: 839, 844.
clúcă; cluĉ, znop; znopị: 840.
znop; znoḱ, máldăr; máldăre: 842 +: „maldăr [se face] din cca 30 de ciocani".
znopᵘ; znoḱ: 846, 858, 863.
znᵘop; znᵘoḱ: 847, 855, 861.
znᵘopᵘ; znᵘopị, [B] znᵘoḱ: 848.
znopᵘ; znoḱ: 851.
snop; snopị, [B] snoḱ: 865.
snᵘopᵘ; snᵘoḱ: 868.
máldur; máldurị: 871, 874 +: znop; znoḱ – la grîụ.
znop; znopị, [B] znoḱ: 872.
máldăr; máldărị: 873.
máldur; máldurị, máldurị: 875 +: [**] máldăr; máldărị.
znop"; znopᵘ, znoḱ, máldăr; máldărị: 876.
máldûr; máldûrị: 877.
znᵘop, snop; snopị, snoḱ: 879.
máldurị; máldurị: 880.
máldăr; maldărị: 881 +: ~ dẹ ĉocánị, 889.
snop saụ máldăre dẹ ĉocánị: 885.
znᵘop; znᵘópurị, [σ] znᵘopị: 887.
snop; snopị, máldăr; máldărị: 890, 896.
máldărᵘ; máldărị: 892.
znᵘop; znᵘopị, [B] znᵘoḱ, snop; snopị, snoḱ: 894.
snopᵘ; snopᵘ: 895.
znᵘop; znᵘopị saụ máldăre; máldărị: 897.

(grâul) ÎNFRĂŢEŞTE (ind. prez. 3)
„(le blé) a tallé"
[2040]

I. *[Întrebare indirectă] Ce ziceți că face un bob de grâu când din el cresc mai multe fire?*

***NALR-Olt. MN** pls. 103; cf. **ALF** 643; **AIS** 1446; **ALLy** 54; **ALMC** 977; **ALFC** 283; **ALiFO** 41*; **ALN** 94; cf. **ALP** 318.*

II. *îṃfrățắște: 671-673, 679, 757, 760, 762-764, 767-768, 771-772, 777-778, 780-781, 783, 787, 790, 799, 801.*
îṃfrățéște: 674, 678, 681-684, 687-688, 690-695, 701, 704-705, 710, 713, 715, 717-720, 730-735, 737-738, 743, 745, 747-748, 752, 756, 759, 775 +: ị-a da‿cățéị, 784 +: să maị zîĉe șî scăᵘuneázá; ịe scăᵘunát foárte bíne [grâul], 786, 803, 805, 809, 811-814, 817-818, 820-821, 825-827, 829-830, 833, 835 +: dácă ịe ploịínte și răsáre bˡíne toámna, îṃfrățéște toámna, 836-838, 841, 843-844, 849-850, 852, 854, 857, 859, 861, 870, 877-878, 881, 885-886, 888-890, 892, 894, 897, 900.
îṇcolțéște: 675, 776, 782.
? : 676-677, 696-698, 706-709.
a legát, [k] a-ṃfrățít [perf.c.]: 680.
a legát bíne [perf.c.]: 685 +: îṃfrățéște.
a rodít [perf.c.]: 686 +: s-a îṃfrățít [perf.c.].
îṇcopiléază, îṃfrățéște: 689.
a împuịát, a îṃflorít [perf.c.]: 699.
ā-ṃfrățít [perf.c.]: 700, 716.
dă lăstárị, îṃfrățéște: 702.
ā-puịát [perf.c.], împuịázá: 703.
lăstăréște: 711, 746, 754.
— : 712, 883.
ā-frățít [perf.c.]: 714, 815.
îṃfrățắști : 721.
îṃfrățắște: 722-723, 788, 802.
îṃfrățéște: 724-729, 739, 742, 744, 749-750, 789, 793, 797, 808, 871, 880.
puịéște, îṃfrățéște: 736.
fắĉe puị, puịéște: 740.
îfrățéște: 741.
îị dă puị: 751.
fắĉe mustắțị: 753.
lăstăréște, îṃfrățéște: 755.
a-ṃfrățít [perf.c.]: 758 +: copiléște ịel, 774, 779.
îmfrățít [part.]: 761.
a-ṃfrățít [perf.c.]: 765, 853.
a-ṇcățălát, a-ṃfrățít [perf.c.]: 766.
să-ṃfrățắște: 769.
aụ îṃfrățít [perf.c.6]: 770.
a-ṇcopilít [perf.c.]: 773.
a-ṇscăᵘunát, a-ṃfrățít [perf.c.]: 785.
îṃfrățắște: 791.
îṇscăᵘuneázá: 792, 832, 834, 865, 867, 899.
îṃfrățéște: 794-795, 798.
scăᵘuneázá: 796, 807, 831, 864.
cățeleázá, [k] îṇcățeleázá: 800.
îṃfrățắște, îṇscăᵘuneázá: 804.
să-ṃfrățéște, îṃfrățéște: 806.
îṃfrățéște: 810.
îṃfrățésc [6]: 816.
îfrățéște: 819.
împuịázá, îṃfrățéște: 822.
îṇfrățéște: 823.
împuịázá: 824.
a-ṇscăᵘunátụ, îṇscăᵘuneázá: 828.
să-ṃfrățˡéște: 839, 868.
s-a-mbuturuĝít [perf.c.]: 840.
îị dă ĉᵉatár: 842.
să-ṃfrățéște: 845-846, 866, 895.
îṃfrățˡéște: 847.
dă ĉᵉatálurị, îṃfrățˡéște: 848.

i̯ dă ĉ^{e}atálẹ: 851.
c^{u}okiléşte, împfrăţ^{i}léşte: 855.
împfrăţéşte, înscă^{u}unẹáză: 856.
a da‿ĉ^{e}atáluri̯ [perf.c.]: 858.
să-ŋscă^{u}unẹáză: 860.
scă^{u}unẹáză, împfrăţéşte: 862.
dă ĉ^{e}atáluri̯: 863.
ĉ^{e}atalẹáză, i̯ dă ĉ^{e}atáluri̯: 869.
împfrăţéşte, –ţáşti̯: 872.
împfrăţéşti̯: 873, 876, 882.
împfrăţiéşti̯: 874.
împfrăţ^{i}léşte: 875.
împfrăţáşti̯: 879.
^{i}împfrăţéşte: 884.
[σ] împfrăţ^{i}léşt'e: 887.
împfrăţéşte: 891.
^{u}odrăsléşte: 893.
dă pui̯, [σ] să-mfrăţéşte: 896.
împfrăţ^{i}léşte: 898.

(grâu) RĂSCOPT
„(blé) trop mûr"

[2043]

I. *[Întrebare indirectă] Cum zici că e grâul când s-a copt mai mult decât trebuie?*

***ALR II s.n.** 118; **NALR-Olt.** 615; cf. **ALP** 331.*

II. *s-a trecút cu cóptu: 671, 678.*
trecút cu cóptu: 672, 807.
trecút: 673-674, 676, 679-680, 682, 685-686, 700, 704, 720: s-a trecút grîu, 722, 725, 727, 728 +: a-ntórs násu-n‿jos, 729-730, 732, 735, 737-738, 740, 744-749, 751-754, 763, 765, 770, 775 +: dácă nu-l tai̯ dă pîrgă, 786-803, 805-806, 810, 812-813, 821 +: ~ în‿copt; să scútură, 823, 829, 838, 842-843, 847-850, 864-865, 877, 882, 887.
prẹa copt: 675, 681, 683, 695 +: să treĉe, 830 +: să scútură.
? : 677, 693, 696-698, 707-709, 712, 853, 872 +: i̯e bun, 873.
trecú‿dîn‿copt: 684, 701-702, 705, 840, 860, 862, 893.
s-a trecút: 687, 691 +: grîu̯ trecút, 694, 703, 715, 717, 750, 757, 760, 769, 774, 784 +: ~ cu cóptu, 815, 826, 832, 839, 854, 866, 871.
trecút din‿copt: 688, 731, 739, 743, 818, 824, 875, 894.
trecút în‿copt: 689.
s-a trecút în‿copt: 690, 771.
copt, s-a trecút din‿copt: 692 + : să scútură.
s-a copt táre: 699.
copt, prẹa trecút: 706.
s-a trecú‿dîn‿copt: 710, 716, 867, 896.
s-a uscát: 711.
prẹa trecút: 713.
s-a trecút^{u}: 714, 719 +: grîu̯ trecút, scuturát.
începe s‿să scúture: 718.
trecút di copt: 721.
răscópt: 723-724, 734, 742, 755, 779, 781-783, 845, 884.
i̯e trecút: 726, 758, 768 +: s-a încocîrját ca ^{u}ómu bătrîn, 857.
răscópt^{u}: 733.
prẹa s-a copt, răcópt^{u}: 736.
s-a ĥerăstuít, s-a răscópt: 741.
să-ŋcarla^{u}onţẹáză: 756.
să-ŋcovrígă, trecút în‿copt: 759.
s-a trecút, grîu̯ trecút în‿copt: 761.
s-a copt prẹa rău̯: 762 +: [∗] s-a scuturát, încệpẹ-a scutură.
s-a trecút, s-a scorojít: 764.
s-a trecút, s-a copt prẹa rău̯: 766.
s-a trecút, grîu̯ trecút: 767.
i̯e trecút, s-a-ŋcocîrját: 772.
s-a trecút, s-a-ŋcocîrját: 773.
cocoşát, grîu̯ petrecút: 776.
s-a-ŋcocîrját, s-a trecút cu cóptu: 777.
scorojít, răscópt: 778.
petrecút, să scútură: 780.
i̯e trecút, s-a răscópt: 785.
trĕcút: 804.
răsc^{u}ópt: 808-809, 855, 878-880, 897, 900.
s-a trecút, trecút: 811, 816, 869.
să scútură: 814.
s-a trecú‿grîu̯: 817 +: să prẹa usúcă rău̯.
i̯e pă scuturát: 819.
s-a trecú‿din‿copt, grîu̯ trecút: 820.
s-a trecúd‿din‿copt: 822.
s-a copt prẹa rău̯, i̯e prẹa copt: 825.
s-a trecú‿din‿copt, i̯e cam ars: 827.
s-a-ŋcîrligátu̯ dă cop‿ĉe i̯éste: 828.
uscát: 831.
s-a trecú‿din‿copt, [B] s-a-ŋcîrligát grîu̯u: 833.
i̯e trecút cu cóptu: 834.
i̯e uscát rău̯: 835.
#: 836 +: nu-i̯ zic ńiḿic^{u}, grîu̯, 856 +: nu să puáte, n-am pomenít.
trecút^{u}: 837, 846.
s-a trecú‿dîn‿copt^{u}: 841, 851, 863.
trecú‿dîn‿c^{u}opt^{u}, s-a răsc^{u}ópt^{u}: 844.
trecút, răsc^{u}ópt: 852, 859, 861.
s-a cob‿rău̯: 858.
trecút^{u}, răsc^{u}ópt^{u}: 868.
răsc^{u}ópt, trecú‿dîn‿c^{u}opt: 870.
răsc^{u}ópt, s-a trecút: 874.
trecút, scăpát din séĉi̯ră: 876.
trecút dẹ c^{u}opt: 881.
— : 883.
trecút cu cóptu: 885-886, 888, 890.
s-a răscópt, s-a trecút: 889.
a-ntîrziját: 891.
i̯i trecút^{u} cu cóptu: 892.
i̯e trecút din‿c^{u}opt^{u}: 895.
tr^{i}ĕcút în‿copt: 898.
trecút^{u} dîn‿copt^{u}: 899.

(grâu) SAMURASTRU
„semis naturel (blé)"

[2045]

I. *[Întrebare indirectă] Cum spuneţi la grâul care răsare, fără să fi fost semănat, din boabele scuturate la seceriş?*

***ALR II s.n.** 91; **ALRM II s.n.** 66; **NALR-Olt.** 617.*

II. *? : 671 +: [D] ?, 672 +: ∞, 673, 677-679, 693, 696-698, 707-709, 712-713, 722 +: a i̯eşít din scuturătúră, 723 +: a işít grîu̯ di pă lócu lui̯, 725, 729 +: otăyéşte, răsáre din otávă, 732, 756 +: grîu̯ răsărít pă miríşte, 757 +: dîn‿grîu̯ scuturát, [σ] sămulástră ^{i}éste o buruiánă cu flọáre gálbină, 872.*
samulástră: 674, 675 +: ~ la grîu̯, ~ la ĉápă, ~ usturói̯, 680, 684 +: „şi la varză să spune ~ , care răsare din sămânţa scuturată", 685, 688, 692, 701, 704, 710, 715, 718 +: ~ dă grîu̯, 759, 786, 813, 815, 822-825, 840, 843, 849, 854, 862, 864.
lăstári̯, sămurástră: 676.
samurástă: 681, 881, 891.
sămurástră: 682 +: ~ la grîu̯, ~ la sféclă, ~ la cartóf, ~ la usturói̯, 702, 711, 719, 724, 731, 733-735, 740-741, 746, 748, 752, 754, 773, 779, 781-782, 785, 788-792, 794, 800-801, 805-806, 809, 826, 829, 834-838, 842, 845-846, 848, 850-851, 853, 857-858, 861, 863, 865-866, 868-869, 885-886, 890, 892-893, 895-898, 900.
grîu̯ scuturát: 683.
grîu̯ vítrig sau̯ samurástă: 686 +: „să spune ~ şi la ceapă, usturoi, lăptuci [=salată]".
a i̯eşít pă loc: 687.
grîu̯ din sălumástră: 689 +: a i̯eşít i̯el síngur.
sămulástră: 690-691, 703, 758, 760-766, 768, 770-772, 774-778, 783-784, 787, 795, 797, 799, 802-803, 808, 827, 830, 832-833, 841, 856, 860, 867, 870, 878 +: ~ dă grîu̯; „poate fi şi de orz, ovăz, secară", 899.
a odrăslít, a otăvít grîu̯: 694.
a răsărít dîn sămînţă: 695.
^{u}otávă : 699, 745, 747, 753, 816.
samurástră: 700, 706 +: „se zice şi la cartofi", 716-717, 720, 726-727, 730, 742-744, 769, 811-812, 817-818, 844, 852, 859, 882, 887-888.
răsálniţă „la cartofi", samurástră: 705.
salumástră: 714.
— : 721, 883.
sămurástă: 728, 738.
sămurástru: 736, 739.
samurástră, otávă: 737.
^{u}otávă, sămurástră: 749-750, 755, 796, 855.
^{u}otávă, sămurástă: 751.
sămulástră, ^{u}otávă: 767, 810
^{u}odrázná: 780.
sămulástră: 793, 807.
sămurástrạ: 798.
sămulástră, u̯odrázlă: 804.
samọlástră: 814.
sămălástră, samolástră: 819.
samulástă: 820 +: feméi̯a mẹa zíĉe samulástră.
[L] samurástră, [Al] samulástră: 821 +: ~ a grîului̯.
semulástră: 828.
sămulọástră: 831.
^{u}otávạ, sămurástrạ: 839, 847.
samuráslă: 871, 873-874.
sămuráslu: 875 +: [∗] sạmuráslu, 880.
samurástạ: 876.
sămuráslă: 877, 879, 884.
sămurástrạ, ^{u}otávă: 889 +: a ^{u}otăvít.
sămurástă, sămurástră: 894 +: [A doua variantă se foloseşte rar].

POPĂ, pl.
„gerbe couronnant le tas"

[2048]

I. *[Întrebare indirectă] Cum se numeşte snopul care se pune deasupra unei grămezi ca s-o apere de ploaie?*

***ALR II s.n.** 60; **ALRM II s.n.** 48; **NALR-Olt.** 619; **AIS** 1457*; **ALBRAM** 64; **ALiFO** 173*; **ALLR** 583; **ALO** 68*.*

II. *? : 671-676, 678, 680, 686, 706, 710-711, 722, 730-731, 743, 776, 832, 835 +: la Putinéi̯: măgár; –gári̯, 865, 871-872, 873 +: zn^{u}op; zn^{u}oḱ, 876, 880-881, 885-886, 889, 897, 899.*
— : 677, 693, 695-698, 707-709, 712, 721, 723, 725, 732, 883, 900.
măgár; –gári̯: 679, 681, 688, 699, 701-704, 713-714, 716-718, 735, 756, 759-761, 763, 767-768, 771, 787, 789-795, 797-798, 800, 803, 805-806, 811-824, 826-827, 829-830, 833-834, 840-841, 843, 845-846, 849, 852-854, 856-857, 859, 862, 864, 870, 878 +: puţínă lúme ştíi̯e că-i̯ spúnẹ-aşá.
∞ : 682, 879, 891.
măgár: 683.
#: 684, 741, 775 +: c-o fi capélă, c-o fi căcúlă, pălărí^{i}e, da la noi̯ nu să zíce, 781, 783, 799 +: znop; znop^{h}, 850, 855, 858 +: zn^{u}op^{u}; zn^{u}ok, 866, 893 +: zn^{u}op, 895 +: znop.
znop dẹasúpra: 685.
vîrf: 687, 734, 740, 749, 877.
măgári̯; ~ : 689-691, 700, 757-758, 762, 764-766, 769-770, 772, 788, 796, 801-802.
?, măgár: 692.
vîrfu piĉórului̯, măgár; –gári̯: 694.
măgár; –gári̯, căluşár; –şári̯: 705.
?, măgár; –gári̯: 715.
cal^{u}; cai̯: 719.
?, în vîrf: 720.
pópă; poḱ: 724.
un‿snop mai̯ greu̯: 726, 727 +: de la strînsu lor s-aléĝe ăla.
vîrf la jumătáte: 728.
snópu di dẹasúpra, comănác; –náĉ: 729.
znop îm‿vîrf: 733 +: un znop mai̯ máre, 736.
calaráş; –ráşi̯: 737.

tot znop: 738 +: dipínde, cáre yíne la mînă, 751, 780.
znópu dim͜ vîrf: 739.
capác; –páĉe: 742.
samár; –már̦i̯, măgár; –găr̦i̯: 744, 747, 825.
snop dẹ vîrf: 745 +: mai̯ márẹ, mai̯ grẹu̯, legát mai̯ ĝíni.
un͜ snop mai̯ márẹ: 746.
vîrf; vîrfur̦i̯: 748, 750, 753, 838, 842, 847, 867, 882, 890, 894.
crẹástă: 752.
căcúlă: 754.
snop de vîrf: 755 +: mai̯ grẹu̯ ni̯țél.
snópu dasúpra: 773.
znópu dă dasúpra: 774.
znópu dîn vîrfu clă̦i̯: 777.
[B] petínă; –tíne, znópu du pă petínă: 778+: petínă– măgár̦i̯ dă nóu̯o znop̦i̯ şi dă ĉinĉ.
znop în vîrfu măgárului̯: 779.
[ε] znópu dă sus: 782.
pui̯ znópu-ŋ͜ cap: 784.
znópu dîm͜ vîrf: 785, 807, 860.
legătúră; –túr̦i̯: 786.
vîrfu clă̦i̯: 804, 848, 851, 869.
un͜ znop, măgár; –găr̦i̯: 808, 809.
crẹásta piĉórului̯, crẹástă; créste: 810 +: măgár [=claie din 9 snopi]; stávi̯ță [=claie din 5 snopi].
măgáru [a.]; –găr̦i̯: 828.
călăráş; –ráş̦i̯: 831.
znóp dîm͜ vîrf: 836.
crẹástă; créste: 837, 884.
znu̯ópu dĭ͜ dẹasúpra clă̦i̯: 839.
măgáru̯; –găr̦i̯: 844 +: u̯ou̯; u̯óo [=snopul de la fundul clăii], 861, 868.
vîrfu̯: 863, 892 +: i̯i̯ fáĉe ~ .
vârf; vấrfur̦i̯: 874.
últimu snu̯op pă kiĉi̯ór: 875.
cọámă; cọáme: 887.
îl pui̯ ca o streáşină; strési̯n̦i̯: 888.
[ε] să zíĉẹ-apărătór: 896.
vîrf; vîrfur̦i̯, cọámă; cọáme: 898.

ÎMBLĂCIU, pl.
„fléau"

[2053]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi spuneți la unealta făcută din două bețe legate cu curea și cu care bateți grâul, fasolea? (Chest. Fig. 41)*

ALR II s.n. 141; **NALR Olt. MN** pls. 104; **ALM** 886; **ALF** 580; **AIS** 1472; **ALLy** 80; **ALG** 294, 296; **ALMC** 999; **ALW I** 43; **ALEA** 114; **ALC** 225; **ALB** 476; **ALFC** 305; **ALiFO** 188; **ALJA** 336; **ALLR** 587, 599; **ALN** 155; **ALP** 361; **ASLEF** 613/437.

II. mlăĉi̯u; –i̯ur̦i̯: 671.
∞ : 672-675, 676 +: [ε] prăjínă, 677, 679-688, 689 +: noi̯ cu bățu bátem, 690, 691 +: cu cáii̯, 692-712, 714-719, 720 +: cu cáii̯, 724 +: noi̯ bátem cu fúrca, 728 +: îmlăĉóg, da ai̯íĉ nu s-a folosít niĉodátă, 743, 756 +: cu cáii̯; să trẹi̯erá cu boi̯, cu cai̯, 757-758, 759 +: báte gríu̯u; şi cu cáii̯ mai̯ înĉọá, am apucát şi̯ i̯eu̯; ĉoplẹá áril̦a, făcá aşá un fel dă ĉerc, bătẹá un stẹájăr dă cáre legá cáii̯, 760 +: cu ĉumágu, cu máu̯u, 761 +: cu cáii̯; o ştrẹájă la mijlóc, ariu̯ói̯ ĉoplít, punẹá znop péste znop, 762 +: bătău̯úş, 763 +: cu cáii̯; îl bătẹá cu prepelẹágu, 764, 765 +: cu cáii̯ legát d-un par, 767, 768 +: cu cáii̯, 769 +: cu ĉumágu, cu cáii̯; am avút maşínă dă trẹi̯erát dă príma dátă; bătrînu [=bunicul] a trẹi̯erát cu cáii̯, 770-771 +: să trẹi̯erá cu cáii̯, 772 +: îl bătẹá, îl trẹi̯erá cu cáii̯, îl jucá ~ ~ , 773 +: [ε] i̯amblăĉ i̯i̯ ziĉá în Dóbroĝa, 774 +: cu cáii̯, la armán, 775 +: să trẹi̯erá cu cáii̯, 776 +: îl trẹi̯erá cu cáii̯ la u̯ocól; făcá ariu̯ói̯, c-um͜ par îm͜ mijlóc, 777 +: îl bătẹáu̯ cu ĉumágu, 778 +: cu cáii̯; făcá armán dă znop̦i̯, în mijlóc bătẹá um͜ par, páru armánului̯, 779 +: cu cáii̯, 780 +: cîn͜ să trẹi̯erá cu cáii̯, pîn͜ să-l bag îm͜ piĉérele cáii̯lor, i̯i̯ mai̯ dai̯ cîteva ĉoméĝe, 781 +: cu cáii̯, 782 +: cu cáii̯ sau̯ îl bătẹáu̯ cu ĉomágu; [era] ştrẹájăr dă trăgá cáii̯ dă i̯el, merĝá la u̯ocól; cáii̯ i̯erẹá legáț p-o fúnil̦e şi să numẹá jugăléț, jugălétu cáii̯lor; béțele dă bătút venẹá crúĉe; vráfu dă znop̦i̯, i̯i̯ năsădẹám, i̯i̯ punẹám îm͜ piĉọáre, năsădíț; griu̯ui̯ám cu lopáta; dúpă ĉe-l griu̯ui̯ám, mai̯ băgám cáii̯ o dátă, 783 +: cu cáii̯ să trel̦erá, 784 +: să bătẹá în͜ cuşți̯ , „ pe o gratie de nuiele, bătea spicul cu bățul"; páru ăril̦i în mijloc şi jur împrejúr să punẹá gríu̯u, 785 +: cu cáii̯; n-am văzút, 786-815, 816 +: „ cu furca bătem fasolea", 817-820, 822-823, 824 +: [în timpul secetei din 1946 se treiera grâul cu roata bicicletei, printre spițe], 825-826, 827 +: [fasolea se bate] cu fúrĉili, 829, 831, 833 +: „fasolea se bate la furcă", 834 +: „porumbul se bătea cu <u>ĉoméĝe</u>, în <u>cúşcă</u>", 835 +: „fasolea se bate cu furcoiul", 836-870, 871 +: cu fúrca dẹ fer, 872 +: bătătór; –tọáre [=lemn cu care se bate fasolea, meiul, grâul etc.], 874 +: bătău̯úş̦i̯; –u̯úşi̯, 878 +: „în Bucovina, parcă îi spunea <u>blăĉl̦úc; –ĉúĉe</u>, 880-881, 888 +: „se treiera cu caii", 890-892, 893 +: „se treiera cu caii", 894, 895 +: cu fúrca bátem fasól̦ẹa, 896 +: [a văzut la olteni, dar nu ştie cum îi spune], 897, 899.
mlăĉl̦u; –ĉíl̦e: 678.
bătătór; –tu̯áre: 713.
— : 721, 723, 726-727, 730-731, 734-737, 741-742, 744, 746, 748, 750-752, 754-755, 766, 788, 828, 830, 832, 873, 875, 885-886, 900.
? : 722, 725, 729, 732, 745, 877, 879 +: [a avut o asemenea unealtă, dar nu ştie cum se numeşte], 883.
: 733, 738, 740, 747, 749, 753, 876, 884, 889.
milĉóg; –ĉọáĝe: 739.
bătău̯úş; –u̯úşur̦i̯: 821 +: [pentru fasole şi mazăre; e făcut din două bucăți, care nu au denumiri speciale].
mlăĉi̯u; –ĉi̯i̯: 882 +: [a văzut în Bucovina, dar l-a şi folosit].
mlădóc; –dọáĉe: 887 +: „avea bătrânii acu 40 de ani, nu mai ştie nimeni acum"; <u>dicánie</u>; <u>–cắni̯</u> [=scândură cu <u>hắşkii̯</u> de cremene înfipte în ea, folosită la treieratul grâului în arman; o trăgeau caii ca pe o sanie; aveau turcii şi bulgarii].
îmblăĉl̦u; –ĉíl̦e: 898 +: [a auzit, fără să vadă, la părinții săi, care erau ardeleni].

ODÂRJĂ, pl.
„la manche du fléau"

[2054]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi spuneți la coada mai lungă a îmblăciului? (Chest. NALR, fig. 41 a)*

ALR II s.n. 76; **ALRM II s.n.** 55; **NALR-Olt. MN,** pls. 104; **ALM** 887; **AIS** 1474; **ALLy** 81; **ALG** 294, 298; **ALMC** 1003; **ALB** 477; **ALFC** 305; **ALiFO** 189*; **ALLR** 588; **ALN** 156; **ASLEF** 615/438.

II. bîtă, [k] prăjínă: 671.
∞ : 672-677, 679-712, 714-720, 743, 756-758, 761, 764, 767, 771, 774, 777, 781, 784-810, 871-881, 883-900.
?, a dispărút: 678.
cu̯áda bătătórului̯: 713.
— : 721, 723-724, 726-728, 730-731, 734-737, 741-742, 744-746, 748, 750-752, 754-755, 759-760, 762-763, 766, 768-770, 772-773, 775-776, 778-780, 811-870.
? : 722, 725, 729, 732, 765, 882.
: 733, 738, 740, 747, 749, 753, 783.
cọádă; cọáde: 739.
ĉọácă, cọádă: 782 +: cọáda mai̯ lúngă dî la béțe.

HĂDĂRAG, pl.
„le battoir du fléau"

[2055]

I. *[Întrebare indirectă] Dar la acela mai scurt, cu care bați? (Chest. NALR, fig. 41 b)*

ALR II s.n. 74; **ALRM II s.n.** 56; **NALR-Olt. MN,** pls. 104; **ALM** 888; **AIS** 1475; **ALLy** 82; **ALG** 294, 297; **ALMC** 1006; **ALB** 478; **ALFC** 305; **ALiFO** 189*; **ALJA** 337; **ALLR** 589; **ALN** 157.

II. bît: 671.
∞ : 672-712, 714-720, 743, 756-758, 761, 764-765, 767, 771, 774, 777, 781, 784-810, 830 +: [pentru porumb] „am apucat la tata <u>cúşcă</u>; <u>cuşĉ</u> [împletită din nuiele, pusă pe picioare sau pe sanie; ştiuleții se pun în ~ şi se bat cu <u>páru</u>], 871-882, 884-900.
bătătóru [a.]: 713
— : 721, 723-724, 726-728, 730-731, 734-737, 741-742, 744-746, 748, 750-752, 754-755, 759-760, 762-763, 766, 768-770, 772-773, 775-776, 778-780, 811-829, 831-870.
? : 722, 725, 729, 732, 883.
: 733, 738, 740, 747, 749, 753, 783.
milĉóg; –ĉọáĝe: 739.
cruĉ [pl.]: 782 +: cọáda l̦erẹá prínsă dă cruĉ.

OGLĂJI, sg.
„lanières d'attache"

[2056]

I. *[Întrebare indirectă] Dar la curelele cu care se leagă hădăragul de odârjă? (Chest. NALR, fig. 41 c)*

ALR II s.n. 74; **ALRM II s.n.** 58; **NALR-Olt. MN,** pls. 104; **ALM** 889; **AIS** 1470; **ALLy** 83-84; **ALG** 294, 299; **ALMC** 1004; **ALB** 479; **ALiFO** 189; **ALJA** 338; **ALN** 158; **ASLEF** 617/440.

II. curéle: 671, 782 +: cu ~ , cu áță, nu i̯erẹá curelăril̦e ca acúma.
∞ : 672-712, 714-720, 743, 756-758, 761, 764-765, 767, 771, 774, 777, 781, 784-810.
cu belĉúĝe dă fi̯er: 713.
— : 721, 723-737, 742, 744-746, 748, 750-752, 754-755, 759-760, 762-763, 766, 768-770, 772-773, 775-776, 778-780, 811-900.
? : 722.
: 738, 740, 747, 749, 753, 783.
legătúră [sg.]; –túr̦i̯: 739.
béțe : 741 +: ~ de flọárẹa-sọáre legáte.

ÎMBLĂTESC (ind. prez. 1)
„je bats le blé"

[2057]

I. *[Întrebare indirectă] Ce faci cu îmblăciul?*

ALR II s.n. 75; **NALR-Olt. MN,** pls. 104; **ALM** 890; **AIS** 1470-1471; **ALLy** 86; **ALG** 295; **ALMC** 999-1000; **ALB** 481; **ALBRAM** 84; **ALCB** 426*, 431*; **ALCe** 327*, 329; **ALiFO** 186*, 188*, 204*; **ALJA** 335; **ALO** 82; **ALP** 362; **ASLEF** 614.

II. bat gríu̯, ~ fasóle: 671.
∞ : 672-677, 679-681, 683-712, 714-720, 743, 756, 757 +: trẹi̯erá cu cáii̯, cu víte, 758, 761, 764-765, 767, 771, 773 +: al̦íĉa trẹi̯erá cu cáii̯, bătẹá un ştẹájăr, 774, 781, 784-810, 822 +: [cine avea grâu puțin, bătea snopul într-un butoi], 888.
bat cu mlăĉi̯u̯u: 678.
îmblătésc: 682, 898 +: „spuneau părinții; acum în sat nici nu se pomeneşte acest cuvânt".
bat: 713, 739, 842, 874, 882, 887, 895-896.
— : 721, 723-724, 726-728, 730-731, 734-737, 741-742, 744-746, 748, 750-752, 754-755, 759, 762-763, 768-769, 772, 775-776, 778-779, 811-821, 823-841, 843-870, 873, 875, 877, 879, 883, 885-886, 900.
? : 722, 725, 729, 732-733.
: 738, 740, 747, 749, 753, 783, 871, 878, 880-881, 884, 889, 891-894, 897, 899.
am bătút cu ĉumágu [perf.c.]: 760.
să trẹi̯erá cu cáii̯: 766, 770, 777 +: ~ ~ în armán.

cu cái̯: 780 +: făcâi̯ grîᵘu armán, băteái̯ un ţărúş în miljócu ắrⁱi şî pornẹái̯ cáⁱi.
băteái̯ grîᵘu: 782.
fărîm fasᵘólẹa sau̯ dijǵóc: 872.
bat fasólẹa: 876.
?, [ε] vlăsćésc: 890 +: [A auzit cuvântul în alte părţi].

PREPELEAC, pl.
„pieu autour duquel on dresse la meule"

[2063]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi spui la parul cu cioturi în jurul căruia faci căpiţa de fân sau trifoi?*

***ALR II s.n.** 302; **ALRM II** 93, 194; **NALR-Olt.** 628; **ALFC** XXXV; **ASLEF** 681.*

II. *prepelẹác; –léćⁱ: 671, 678, 682, 685, 687, 706, 708, 732.*
prepelẹác; –léće: 672, 674, 675 +: cu clẹanc; clẹáncurⁱ, 676, 679-681, 683-684, 686, 688, 690, 692, 705, 707, 710-711, 723, 734, 760, 795.
prepeliác; –léćⁱ: 673.
— : 677, 693, 712, 726-727, 737, 754, 873, 875, 878, 881, 883, 887, 889, 892, 894, 897, 899.
∞ : 689, 691 +: copiţár; –ţáre „la munte", 699-701, 702 +: copítă pă prăjínă, 703-704, 715-716, 720, 724 +: la noi̯ nu se fáće, 743-744, 749 +: la noi̯ nu se fáće prepelẹác; –léće, 762 +: prăjínă, 765 +: prăjínă, 769, 774-775, 777, 782 +: par, 785, 787 +: prăjínă; –jínⁱ; 788 +: prăjínă; –jínⁱ; „la noi se face pe prăjínă", 789 +: prepelẹác; –léće; „am văzut numai în Ardeal", 791, 793, 794 +: [ε] prepelicár; –cáre; „în Ardeal fac aşa", 796-797, 801-808, 810 +: prepelẹág; –lẹáǵe; „am văzut spre Dobrogea, că acolo bate vântul", 811 +: crăcắnⁱ [pl.]; –cánă, 812-816, 817 +: prepelẹác; –lẹáće, 818-820, 821 +: [în Bucovina] prepelẹác, 822, 824-833, 835-839, 841, 842 +: ţărúş; –rúşⁱ, 844-853, 855-856, 858, 860-864, 865 +: ştẹájăr; ştẹájărⁱ, 866-872, 877, 879, 882 +: [a văzut în Bucovina] prepelẹác; –lẹáće, 884-886, 888, 890 +: prepelẹác; –lẹáć „nu se foloseşte pentru claie, ci pentru a pune sarea ca să o lingă oile", 891 +: noi̯ nu fácem cu par, 896 +: nu ᵘobijnui̯ím, 898 +: [a auzit de prepeleac, dar nu ştie ce e], 900 +: [nu se pune; a văzut în Banat].
prepelẹác; –léćⁱ: 694.
prăjínă; –jínⁱ, [k] prepelẹác; –léćⁱ: 695.
? : 696-698, 709, 718 +: cápre [pl.] „ prin Ardeal am văzut", 722, 725, 876 +: ţepúşă, par, lemn.
prepelẹác; –lẹácurⁱ: 713.
crăcánă; –cắnⁱ: 714, 799.
crăcánă; –cănii̯: 717.
crăcắnⁱ [pl.]: 719, 834.
par; parⁱ: 721, 757, 784, 843, 874, 893 +: páru dĭ‿mijlocu căpíţi.
#: 728-729, 733, 735-736, 738-742, 745-748, 750-753, 755, 792, 880.
par; parⁱ, prepelẹác; –léće: 730 +: par, dácă-i̯ néted, prepelẹác, dácă áre clíncurⁱ.
prepelẹác; –léć: 731, 840.
prăjínă; –jínⁱ: 756, 859.
ţápă dă fîn: 758.
prăjínă péntru făcút copítă: 759.
par: 761, 773, 783.
[B] strájă; străjⁱ: 763 +: „nu se mai pun".
prăjínă; –jínⁱ: 764, 767-768, 772.
prăjínă: 766.
lemn: 770, 809.
stilp: 771.
ţápă: 776.
ţărúş, o prăjínă lúngă: 778.
cápră: 779.
ţărúş; ~ : 780.
par, um‿bulumác: 781.
prăjínă; –jínⁱ: 786 +: „nu are crăci".
crăcáne, –cắnⁱ [pl.]; –cánă: 790.
prepelẹác; –léçe: 798.
lemn cu cráće: 800.
cápră; cápre: 823, 854.
fúrcă; furć: 857 +: núma péntru trifụáⁱe.
par cu ćóturⁱ; parⁱ ~ ~ : 895 +: prepelẹác; –lẹáćẹ „nu se pune la căpiţă; e un lemn cu 3-4 craci, în care ciobanul pune sarea pentru oi".

CUSTURĂ (la coasă), pl.
„lame (de la faux)"

[2067]

I. *[Întrebare indirectă] Cum spui la partea lată a coasei? (Chest. NALR, fig. 42 b)*

***ALRM II s.n.** 37; **NALR Olt.** 631; **ALMC** 930; **ALFC** 249; **ALiFO** 121*; cf. **ALJA** 174; **ALN** 110*; cf. **ALP** 182; **ASLEF** 580.*

II. *[ε] cọásă, lăţíşu cọási: 671.*
pînza cọási: 672, 674-676, 678-679, 727,732, 736, 753, 764, 768.
pînza cụásei̯: 673.
pînza cụásî, lịáfa ~ : 677.
cọásă: 680, 684-685, 690, 722-723, 726, 731, 733, 737-739, 741, 743-744, 746, 750-751, 756-757, 762 +: să zíće tọátă mijlócu cọási, 770, 779, 814, 820, 826, 828, 835, 885, 888, 891, 894, 898.
gúra cọási: 681.
lẹáfa cọási: 682, 686, 765, 775.
lẹáfă: 683.
? : 687-688, 689 +: #, 693, 695-698, 702, 706-707, 709, 718 +: cụásă, 749, 815, 816 +: cọásă cu tótu, 827 +: lăţímẹa cụási, 831 +: [*] lẹáfă; léfe, 833 +: cọásă, 838 +: cụásă, 842 +: cᵘórpu cụási, 845, 853, 858, 890 +: lámă.
cụásă: 691, 694, 701, 703, 705, 708, 711, 713, 719.
lẹáfa cụási: 692, 699, 720.
[ε] fáţa cụási: 700.
fáţa cósi: 704.
pînză: 710, 761.
— : 712, 721, 724-725, 728, 803, 878, 882-883, 886, 889, 897.
cụása [a.]: 714, 869.
lámă; láme: 715, 747.
cụásă, lẹáfa cụási, láma ~ : 716.
búrta cụási: 717.
látu cọási: 729, 748, 767, 812, 821.
láma cọási: 730, 777.
lẹáfă; léfurⁱ: 734, 811, 813, 840, 852, 865, 881.
lẹáfă; léfⁱ: 735, 754, 849, 899.
lẹáfa cósi: 740.
tálpa cọási: 742.
láma cọási; láme: 745.
lẹáfa cọási; léfurⁱ, [k] lefⁱ: 752.
córpu cọási: 755, 893.
tot gúră, pînză: 758.
mijlócu cọási: 759.
[ε] lẹáfa iei̯: 760.
pînza cọási; pînze: 763.
cọásă, címpụ-ăla?: 766.
pînză dă cọásă: 769.
fáţa cọási : 771.
cọása tọátă: 772.
cọásă: 773.
lámă: 774.
lẹáfă; léfe: 776, 791, 797, 809, 832, 836, 841, 844, 855, 862, 870.
fọáia cọási, cọásă: 778.
dósu cọási: 780.
cọása próprịu-zísă: 781.
[ε] cọásă, córpu cọási: 782.
pînză, pînza cọási; pînzẹ: 783.
límba cọási: 784.
mijlócu cọási, búrta ~ : 785.
cụásă: 786-787, 792, 794-795, 800, 805-806, 810, 819, 848, 851, 856, 863.
pînză; pînze: 788-790, 796, 839, 877, 879, 896.
cụásă: 793, 798.
láma cụási, lámă; láme: 799, 850.
lẹáfă; léfẹ: 801, 808, 861, 880.
pᵘod; pᵘódurⁱ: 802.
pînza cụási; pînze: 804.
cụásă: 807, 847.
lẹáfa cọási; léfe: 817, 829, 843.
lẹáfa cọási; léfurⁱ: 818, 830.
plátu cọási; pláturⁱ: 822.
lăţímẹa cọási: 823.
fụáie; foi̯: 824, 860.
lẹáfa cọási; lefⁱ: 825.
fiéru [a.], pînză: 834.
fụáia cụási; foi̯: 837.
#: 846, 857, 864, 866.
látu cụási; láturⁱ dă cụásă: 854.
látu cụási; láturⁱ: 859.
lẹáfă; léfⁱ: 867.
lẹáfă; léfe: 868.
cọásă: 871.
cọásă: 872.
l'ẹáfă; lefⁱ: 873.
lịáfă; lịefⁱ: 874.
lẹáfă; léfⁱ: 875-876.
pîza cọási, pîză; pîze: 884.
lámă; lámⁱe: 887.
várgă; vărǵⁱ: 892 +: [acelaşi răspuns şi la un subiect ocazional].
márĝinẹa cọási; márĝini̯, mắrĝinⁱ: 895.
lámă; láme, cọása própriu-zísă: 900 +: lamă dă cọásă.

BRĂŢARĂ, pl.
„anneau (de la faux)"

[2070]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi spui la aceea de fier care se pune peste toporişte şi peste măseaua coasei? (Chest. NALR, fig. 42 e)*

***ALR II s.n.** 51; **ALRM II s.n.** 39; **NALR-Olt.** 634; **ALM** 870; **AIS** 1404*; **ALG** 337; **ALMC** 932; **ALB** 374; **ALFC** 250; **ALiFO** 123; **ALJA** 174; **ALN** 114; **ALP** 183.*

II. *brăţáre; –ţắrⁱ: 671, 673-675, 677, 684, 686, 689, 691, 702, 713, 736, 745, 747, 749, 755, 756 +: legătúră, 758 +: o ~ dă fịer, 759-763, 765-769, 772, 774, 776, 777 +: brăţárẹa cọási, 778-779, 781-782, 785 +: brăţárẹa cọási, 787, 789-795, 797-800, 802-803, 805-810, 812, 817, 821, 823-824, 826-827, 830, 835, 842, 847, 851, 861, 886-887, 892 +: şi apói̯, páná; péne, 895, [σ] 897, 900.*
brăţáră; –ţắrⁱ: 672, 676, 678-680, 682-683, 687, 692-701, 703-705, 707-709, 714-715, 719-720, 723-725, 727-729, 732-735, 738-740, 742-744, 752-754, 773, 788, 796, 811, 813, 815-816, 819-820, 825, 828-829, 832-834, 836-841, 843-844, 846, 849-850, 852-857, 859-860, 862-865, 867-870, 894, 898-899.
breţáră; –ţắrⁱ: 681, 685, 688, 706,710-712, 726.
breţáre; –ţérⁱ: 690.
ᵘo sîrmă sau̯ sfụáră: 716.
brăţárⁱe; –ţắrⁱ: 717, 737, 748, 751.
brăţáră; –ţáre: 718, 730, 888, 891.
brăţárịe; –ţắrⁱ: 721.
brăţă; –ţále: 722.
verígă; –ríǵ: 731.
brăţárịe; –ţắrⁱ: 741.
brăţárịe; –ţắrⁱ: 746.
corn; cọárne: 750.
brăţáre; –ţắrⁱ: 757.
morcọáće sau̯ brăţáră; –ţắrⁱ: 764.
brăţárⁱe; –ţắrⁱ: 770.
brăţára cọási: 771.
bucá; –ćéle: 775, 784 +: să púne o ~ ş-o pánă cu cáre întăréşti.
brăţárⁱe; –ţării̯: 780.
várgă: 783 +: vărgui̯ la ţigánⁱ, la fierárⁱ.
brăţáră; –ţắrⁱ sau̯ brụáscă; brụáştẹ: 786.
brăţáre; –ţắrⁱ, morgụáće; –gᵘóć: 801.
brăţáră, [k] brăţáre; –ţắrⁱ: 804.
bántă; bénţⁱ, brăţáră; –ţéle: 814.
?, o bántă: 818.
ⁱinél; –néle: 822.
ćerc; ćércurⁱ: 831.
brăţárⁱe; –ţării̯: 845, 848, 858, 866, 885.

brățáre̜; –țắri̯: 871-872, 877.
brățáră; –țắri̯: 873, 889;
brățári̯; –țắri̯: 874-875.
brățári̯, –țáră; –țắri̯: 876.
— : 878, 883.
brațáre̜; –țắri̯: 879.
brațári̯; brățắri̯: 880.
brățáre; –țắrᶦ̯: 881.
brățáră; –țắrᶦ̯: 882.
alcá; –cále: 884.
brățárie; –țắrii̯: 890.
brățáră sau̯ brățáre; –țắri̯: 893.
brățári; –țáre, –țắri̯: 896.

HREAPCĂ (la coasă), pl.
„râteau (de la faux)"

[2073]

I. *[Întrebare indirectă] Dar la aceea ca o grebluță pusă la coasă, ca să așeze în brazdă grânele cosite?*

***ALRM II s.n.** 42; **NALR-Olt. MN**, pls. 104; **ALM** 871; **ALLy** 60; **ALMC** 989; **ALB** 385; **ALiFO** 124; **ALLR** 111; **ALP** 344.*

II. *gréblă; gréble: 671, 676, 679, 681, 686, 700, 707, 719, 780, 800, 802, 804-805, 810-811, 816, 824-825, 831, 837, 840-841, 843, 849, 852, 857, 860-862, 864, 868, 870.*
∞ : 672-675, 678, 680, 687, 699, 706, 734, 775, 777, 785, 803, 817-818, 821, 827, 832, 848, 851, 856, 888 +: nu se púne, 889, 897, 900.
? : 677, 682, 688, 708, 732, 743, 748-750, 792, 808-809, 814, 822, 878-879, 883, 886, 890-892, 898, 899 +: n-am văzút.
gréblă: 683, 701, 711, 714, 717-718, 720, 759 +: ~ atîrnátă dă co̜ásă, 760, 761 +: ~ cu luleá, 765, 771 +: grébla co̜ási, să nu-n̜cúrĉ gri̯u cîn͜ cosắști̯, 772, 779 +: împi̯edicắm co̜ása c-o ~ cu ǵáre, 819.
#: 684, 723, 727, 752, 807, 845, 850, 853.
béțe [pl.]: 685.
pi̯édică; pi̯édiĉi̯: 689.
pi̯édică: 690, 695, 757 +: co̜ásă-mpi̯edicátă, 758 +: ái̯a i̯éste ~ ; nui̯áu̯a ˡe ajutóru pi̯édiĉi, 762 +: tot acắsta víne tot pi̯édică, 767, 768 +: tot ~ , i̯e și mai̯ búnă, 770 +: ái̯a i̯e ~ , 773 +: níște dințișór̜i̯ ca grébla, 774 +: ~ cu tótu, 778 +: împi̯edicắm co̜ása, 781, 782 +: ~ cu to̜áte, dínți sau̯ pi̯áptănu pi̯édiĉi, 783 +: ~ cu tótu, 784 +: ~ cu dinți̯, 833 +: tot cu tótu.
greblúță; –blúțe: 691, 694, 704, 715-716, 747 +: se púne ca să-l adúni̯ bíne pă gri̯u, 854-855, 882.
greblúță: 692, 702.
— : 693, 696-698, 709, 712, 722, 730, 739, 836.
cúili grébli [pl.]: 703.
cîrlíg: 705, 756 +: ái̯a ar fi ~ .
crive̜á; –véle: 710, 713, 735, 755, 846.
grive̜á; –véli: 721.
grive̜á; –véle: 724.
grive̜á; –véle̜: 725-726, 728.
drăgăne̜á; –néle: 729.
co̜árdă; co̜árde: 731.
tot crăcánă: 733.
crăcánă; –cắni̯: 736, 740, 745-746.
crăcánă; –cáne: 737.
re̜ápcă; repĉ: 738, [σ] [B] 881, 895.
co̜árne [pl.]; corn: 741.
tot corn de̜ co̜ásă; co̜árne ~ ~ : 742.
cîrlíg cu gréblă; –líĝe ~ ~ : 744.
co̜árne̜ [pl.]: 751, 753.
verĝá; –ĝéle: 754.
pi̯édică; pi̯édiĉ: 763-764, 786-787, 793, 796, 799, 806, 823.
pḱi̯édică cu tótu: 766.
fúrca co̜ási: 769 +: cu tótu să numéște ~ ~ .
gréblă, greblúță: 776.
pḱi̯édică; pḱi̯édiĉ: 788-791, 794-795, 797-798, 801.
tot cîrlíg, greblúță; –blúțe: 812.
tot pi̯édică: 813, 815, 833, 835.
gréblă la co̜ásă; gréble̜: 820.
gréblă; gréble sau̯ ǵáră; ǵáre: 826.
gréblă; gréble̜: 828, 865, 867.
pi̯édică; pi̯édeĉ: 829 +: [cu trei dinți].
cúi̯e dă lemn [pl.]: 830.
gréblă; gréble̜: 834.
grébla cu̯ási; gréble: 838, 869.
cu̯orn; cu̯árne: 839, 847.
cu̯árne [pl.]: 842 +: dóu̯ă ~ .
várga cu dinți̯: 844 +: u̯o gréblă mititícă.
cîrlíĝe [pl.]: 858 +: dóu̯o ~ .
scărícă; –ríĉ: 859.
to͜ cîrlíĝu̯: 863.
caragáță; –gáțe: 866.
hrípcă; hrípĉi̯: 871.
ḫrépcă; ḫrepĉ: 872.
re̜ápcă; repĉ: 873, 876, 880.
ri̯ápcă; ri̯epĉ: 874.
re̜áșcă; reșți̯, [∗] re̜ápcă; repĉ: 875.
cîrlíg; –líĝe̜: 877.
re̜ápcă; repĉi̯: 884, [σ] 887 +: zic rúși, cosáși̯ de meseríi̯e.
cu̯orn; co̜árne: 885, 894.
darác cu dinți̯; –rácuri̯ ~ ~ : 893.
tarác; –ráĉe: 896.

CORMANĂ, pl.
„versoir"

[2075]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi zici la partea plugului care răstoarnă brazda? (Chest. NALR, fig. 18 a)*

***ALR II s.n.** 18; **ALRM II s.n.** 13; **NALR-Olt. MN**, pls. 105; **ALM** 836; **ALF** 1919; **AIS** 1440; **ALLy** 139; **ALG** 263; **ALMC** 884, 886; **ALCB** 271; **ALEA** 145; **ALB** 297; **ALFC** 186; **ALiFO** 65; **ALJA** 264; **ALLR** 494; **ALN** 53; **ALP** 280.*

II. *cormán; –máne: 671-672, 678-679, 684, 689, 756-761, 763-765, 767, 769-770, 772-774, 778-780, 783.*
cormánă; –mắni̯: 673, 717, 834, 845.
cormánă; –máne: 674, 680, 682, 685, 699-701, 703, 705-706, 715-716, 722-724, 729-731, 735, 743, 745, 747, 762, 776, 814, 818, 822, 851, 856, 885-886.
corme̜ánă; –méni̯: 675.
întorcătór, –to̜áre: 676.
— : 677, 693, 696-698, 707-709, 711-712, 883.
cormánă; –méni̯: 681, 687, 690, 692, 704, 713, 726, 728, 733-734, 737, 739, 741-742, 746, 748, 750, 753-755, 768 +: cormána plúgului̯, 784, 811, 815 +: ~ de cormănéște [=răstoarnă brazda], 816, 819-821, 823-825, 827-832, 837-838, 840, 854, 882.
cormán: 683.
cormánă; –méne: 686, 688, 691, 694, 710, 718-720, 738, 744, 766, 771, 775, 781-782, 785, 812-813, 817, 826, 833, 841, 843, 849, 853, 857, 862, 864, 869, 888.
brăzdár sau̯ cormánă; –méne: 695.
cormánă: 702.
cormána plúgului̯; –méne: 714.
cormánă; –máni: 721.
cormánă; –máne̜: 725, 736, 740.
cormánă; –máne̜, [k] –méne̜: 727.
cormánă; –méne, [k] –máne: 732.
cormánă; –máne, [k] –méni̯: 749.
cormánă; –méne̜: 751, 865.
fo̜ái̯e de cormánă; foi̯ ~ ~ : 752.
cormána plúgului̯: 777.
cu̯ormánă; –méni̯: 786, 788-792, 794-796, 798-803, 805-806, 808-809, 847-848, 855, 859, 861, 870, 887, 896-899.
cu̯ormánă; –méne: 787, 797, 810, 842, 878, 881, 890-891, 894, 900.
cu̯ormánă; –méne̜: 793.
cu̯ormáne̜; –méni̯: 804.
cormáne̜; méne̜: 807.
fo̜áe; foi̯: 835.
fu̯ái̯e; foi̯: 836, 844 +: cu̯ormánă; –mắni̯.
plácâ; plăĉ: 839.
fo̜ái̯a plúgului̯; foi̯: 846, 850 +: cormána țíne ~ ~ .
cu̯ormánă; –méni̯, fu̯áˡe; foi̯: 852.
cu̯órmănă; cu̯ármene: 858.
fu̯ái̯e; foi̯, cormánă; –méne: 860.
córmonă; córmone: 863.
córmană; córmene: 866.
cormánă; –méni̯: 867.
cu̯ormu̯ánă; –mu̯óni̯: 868.
bî́rță; bî́rțe̜: 871 +: ar la cu̯órmonă̜ – „încep de la mijloc și vin pe aceeași brazdă".
cu̯ormán; –máne, curmán; –máne̜ sau̯ brázdă; brázde̜: 872.
córmănă̜; córmîni̯: 873.
scấndură; scấnduri̯: 874 +: am au̯uzít, da nu pă la nu̯oi̯: cormánă.
córmună̜; córmuni̯, [T] cormánă̜; –máni̯: 875.
cu̯ormánă̜; –máni̯: 876.
brázdă: 877.
[σ] cu̯ormán; –máne̜: 879.
brázdă; brázde̜: 880.
scî́ndură de plug; scî́nduri̯ ~ ~ : 884.
cormáne̜; –máne̜, –méne̜: 889.
cu̯órmană; cu̯órmene: 892.
cu̯ormánă; –máne: 893.
cu̯órmo̜nă; cu̯órmoni̯, cu̯órmuni̯ [pl.]; cu̯órmună: 895.

GRINDEI, pl.
„age"

[2076]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi spui părții plugului de care sunt legate coarnele, cormana și care se sprijină pe roți? (Chest. NALR, fig. 18 b)*

***NALR-Olt. MN**, pls. 105; **ALM** 842; **ALF suppl. I**; **AIS** 1436; cf. **ALLy** 137; **ALG** 261; **ALMC** 881; **ALCB** 269; **ALEA** 142; **ALC** 377; **ALCo** 18; **ALB** 293; **ALFC** 182; **ALiFO** 63; **ALJA** 260; **ALP** 278.*

II. *grindéi̯; –dée: 671-675, 678-683, 685-690, 700, 757, 786-787, 790-792, 794, 798, 800-801, 803, 805-806, 812, 814, 816-817, 819, 821-824, 833, 838, 842, 845, 847, 849, 851-852, 855-857, 861, 870, 878, 888, 896-897, 900.*
brắțu plúgului̯: 676.
grindéi̯; –déˡe: 677, 691-692, 694, 699, 701-703, 705-706, 710, 713-718, 720, 722, 724, 727-735, 737-738, 743-745, 747-752, 755, 758-760, 762-763, 766-773, 776, 779-780, 782-785, 793, 799, 807, 809, 811, 813, 815, 820, 825-827, 832, 834-835, 840, 843, 850, 853-854, 859.
grindéu̯; –dée: 684.
— : 693, 696-698, 707-709, 712, 883.
grindéiu̯; –déˡe: 695, 719, 846.
grindéi̯; –déi̯uri̯: 704.
?, [D] grindéi̯: 711 +: „ ~ de pământ, rest de pământ nearat".
grindéi̯; –déi̯e: 721, 723, 725-726, 736, 739-740, 742, 746, 808, 839, 867, 880.
grindéi̯ sau̯ skeléte̜le̜ plúgului̯: 741.
grindéi̯; ~ : 753.
corp, grindéi̯: 754.
grindéi̯; –déi̯e: 756, 858.
grindéi̯: 761, 774.
grindéi̯; –déˡă: 764-765, 775.
grindéi̯u plúgului̯: 777.
grindéi̯u plúgului̯; –déˡe: 778, 781.
grindéi̯; –dée̜: 788, 796-797, 836, 860, 864, 879.
grindéi̯; –dée̜: 789, 810.
grindéi̯; grîndée̜: 795.
grindéi̯; –dée̜: 802.
grindéi̯; –déˡe̜: 804.
grîndéi̯; –déi̯e: 818, 890.
grîndéi̯u plúgului̯; –déi̯e: 828.
plas; plásuri̯: 829.
grindéi̯; –dée: 830, 863.
plug, [σ] grindéi̯; –déi̯e: 831.
grindéiu̯; –dée: 837, 841, 866, 868-869, 899.
grindˡéiu̯; –dˡée: 844.
grindˡéi̯; –dˡée: 848.
grîndéi̯; –dée: 862.
grindéiu̯; –déˡe̜: 865.
grindéi̯; –déi̯i̯: 871.

grinďéį; –ďéįĕ: 872.
grindéį; –déįį: 873, 875-876, 882, 895.
grinďéį; –ďéįį: 874.
grindéį; –déįe: 877.
grinďéį; –ďéįe: 881.
[B] cᵘormánă; –méne, [R] [σ] grindéį; –dée: 884.
grindéį; –déįe: 885-886, 898.
grindéį; –déįe saụ leșį; léșurį: 887.
grinďéį; –ďéįe, [ε] –ďéįurį: 889.
grinďéį; –ďée: 891.
grindéįụ; –déįe: 892.
grindéįụ, grindéį; –déįurį: 893.
grindéį, grįndéį; –déįe: 894.

BRĂZDAR, pl.

„soc"

[2078]

I. [Întrebare indirectă] Cum numiți fierul plugului care taie brazda pe dedesubt? (Chest. NALR, fig. 18 d)

NALR-Olt. MN, pl̦s. 105; **ALM** 839; **ALF** 1901; **AIS** 1437; **ALLy** 141; **ALG** 264; **ALMC** 879; **ALPO** 494, cf. 493; **ALCB** 272; **ALA** 739; **ALB** 298; **ALFC** 185; **ALiFO** 66; **ALJA** 263; **ALLR** 491; **ALN** 52; **ALP** 283; **ASLEF** 585/409.

II. cuțît: 671.
sápa plúguluį: 672, 683.
sápă; sápe: 673, 678-679, 730, 734.
fįéru ăl lat: 674, 681, 684-686, 690, 777.
fįéru plúguluį: 675, 705, 718 +: mérĝe cu cormána, 767-768, 770-771, 778, 781-785, 850, 853.
fįer lat: 676, 680, 756.
? : 677, 707, 711, 863.
fįer dă plug: 682, 687.
fįéru lat: 688, 775, 854.
tot fįer: 689, 867.
fįéru-ăl lat; fįáre: 691, 701, 811, 813, 817.
fʰįer; fʰįáre: 692, 715, 790, 795, 797, 803, 824, 841, 845.
— : 693, 696-698, 708-709, 712, 883.
fʰéru plúguluį; fʰáre: 694.
fʰéru-al máre: 695.
cuțítu ăl máre: 699.
fʰéru-ăl lat, ăl máre: 700.
fįéru-ăl lat: 702, 758, 762, 765, 774.
fįéru plúguluį al lat: 703.
fįer; fįáre: 704, 728, 735, 743, 747, 754, 786, 809, 849, 852, 859, 870, 878, 886, 898-900.
fʰéru plúguluį: 706, 713-714, 716, 719-720, 763 +: ~ ~ dă tăįĕ, 773 +: ~ ~ ăl lat, 806.
brăzdár; –dáre: 710.
fʰéru-ăl lat dă la cormánă: 717.
sápă; sápi: 721.
ḱéru lat: 722, 873.
ḱer; ḱáră: 723, 725.
ḱéru plúguluį: 724, 842.
ḱer; ḱáre: 726, 737-738, 744, 749, 752, 755, 861, 885.
ḱer; ḱáre: 727, 736, 739, 741.
ḱéru plúguluį; ḱįáre: 729.
fįer: 731.
fįer; fįáre, [k] ḱáre; ḱer: 732.
féru lat; ḱáre; ḱéru lat: 733.
fįer; fįáre, [k] ḱer; ḱáre: 740.
fer; fįáre: 742, 877.
ḱéru [a.]: 745.
fįéru plúguluį; fįáre: 746.
fer; fęáre: 748, 857.
fįéru plúguluį; fįáre: 750, 764, 800, 819, 823, 825-828, 830, 832-833, 840.
fįer; fįáre: 751, 753.
lęáfă; léfurį: 757.
fįéru luṇg: 759.
fįéru de plug: 760.
fįer, fįéru plúguluį: 761.
fʰįéru lat: 766.
fʰįer dă plug; fʰįáră: 769.
fįeru plúguluį; fįáră: 772, 779.
fįéru máre: 776.
fįer dă plug; fįáră ~ ~ : 780.
fʰįéru lat, fʰįer lat; fʰįáre láte: 787, 789.
fʰįéru plúguluį, fʰįer; fʰįáre: 788, 798.
fʰįer dă plug; fʰįáre ~ ~ : 791.
fʰįéru plúguluį, fʰįer; fʰįáre: 792, 794, 810.
fʰįéru plúguluį; fʰįáre dă plug: 793.
fʰįer lat; fʰįáre láte: 796.
fʰįéru ăl lat, fʰįer lat; fʰįáre láte: 799.
fʰįer dă plug: 801.
fʰįer: 802.
fʰįéru lat; fʰįére láte: 804.
fįer máre; fįáre marį: 805.
fʰer dîn brázdă: 807.
fʰįéru plúguluį; fʰįáre: 808.
fįéru lat; fįáre: 812.
fˡéru de plug, ~ ăl lat; fįáre: 814.
tot fįer, fįéru ăl lat; fįáre: 815.
fʰéru-ăl lat; fʰįáre: 816.
fįéru cormáni; fįáre: 818.
fˡéru plúguluį; fįáre: 820, 848.
fįéru-ăl lat; fįáre láte: 821.
fįéru plúguluį; fįáre de plug: 822.
tot fʰer: 829.
fįer dă plug; fįérurį: 831.
fįéru plúguluį; fʰįáre: 834.
fʰéru plúguluį; fʰįáre: 835.
ḱerᵘ; ḱáre: 836, 858.
fʰįerᵘ; fʰįáre: 837.
ḱéru plúguluį, ḱer; ḱáre: 838.
ḱéru plúguluį; ḱáre: 839, 844, 847, 855.
tot fįer; fįáre: 843.
tot ḱéru plúguluį: 846.
ḱer dî plug; ḱáre: 851.
?, [σ] brăzdár; –dáre: 853.
fįer dă plug; fįáre: 856.
fʰįéru plúguluį; fʰįáre: 860.
fʰįéru scurt; fʰįáre scúrte: 862.
fʰįer dă plug; fʰįáre: 864
fˡerᵘ; fęáre, [B] ḱerᵘ; ḱáre: 865.
ḱéru plúguluį; ḱáre dă plug: 866.
ḱer dă plugᵘ; ḱáre ~ ~ : 868.
ḱéru dă la brázdă; ḱáre: 869.
fer; fęáre: 871 +: ~ dę plug.
cuțît; –țîte: 872.
ḱer; ḱárį: 874.
ḱer; ḱęárį: 875.
fˡer; fęárį, [k] ḱer; ḱárį: 876.
fˡer; fęáre, ḱer: 879.
fˡer; fęáre: 880.
fˡer de plug; fęáre ~ ~ , [B] ḱer ~ ~ : 881.
fįer; fįárį: 882.
féru plúguluį, fer de plug; fęáre ~ ~ : 884.
fˡéru de jos, fˡer; fęáre: 887.
fˡéru plúguluį, fˡer; fęáre: 888, 895.
fˡer dį plug; fęáre ~ ~ : 889.
fˡer; fįáre: 890, 897.
fˡéru plúguluį, fˡer; fįáre: 891.
fįerᵘ; fįáre: 892.
féru lat: 893.
fįer; fįáre, [B] ḱer; ḱáre: 894.
féru plúguluį, ḱer; ḱáre: 896.

OTIC, pl.

„palette pour nettoyer le soc et le versoir"

[2082]

I. [Întrebare indirectă] Cum îi spuneți la acela cu care curățiți fierul plugului când se adună pământ pe el?

ALR II s.n. 23; **ALRM II s.n.** 17; **NALR-Olt.** 639; **ALB** 303; **ALFC** 187; **ALiFO** 78.

II. cuțît de lemn: 671.
lopățícă: 672, 687.
ᵘotíc; –tícurį: 673, 680, 684-685, 689, 699, 700 +: ḽuăséį ᵘotícu să curăț plúgu, 703-705, 786, 790, 794, 815, 837, 846, 848, 850-851, 875, 894.
lopețícă; –țéle: 674.
lopețícă: 675.
răzuįtoáre; –tórį: 676.
lemn: 677.
cuțît dă lemn: 678, 711.
otíc; –tíce: 679, 688, 748.
lopátă; –pețį: 681.
săpălígă; –lîĝį: 682.
páṇă dă lemn: 683.
lopețícă; –țîcį: 686.
ᵘotíc; –tíce: 690-691, 694, 701-702, 713, 716-720, 722, 733, 737, 744-745, 750, 754-765, 767-770, 772-785, 787, 789, 791-792, 795, 798, 800, 803-806, 808-814, 816-817, 820-821, 823, 825 +: „de lemn", 829, 832-833, 838, 840, 842-843, 845, 849, 852, 854-857, 859-860, 864, 866, 869-870, 878 +: „oltenii spun raz; rázurį", 884-885, 887, 890-891, 897, 899, 900 +: „oltenii spun raz; rázurį".
ᵘotíṇc; –tíṇcurį: 692.
raz; rázurį: 695, 710, 728, 834, 841, 853, 888, 895.
— : 693, 696-698, 707-709, 712, 724, 883, 886.
cotíc; –tícurį: 706.
ᵘotícu plúguluį; –tíce: 714, 771.
ᵘotíg; –tíĝe: 715.
răzúș; –zúșurį: 721, 723.
răzúș; –zúșe: 725.
ᵘotíg; –tíĝ saụ –tígurį: 726.
ᵘotíg; –tíĝe: 727, 839, 889.
otíg; –tíĝe: 729.
lopățícă; –țéle: 730.
cuțît; –țîte: 731.
cuțît de lemn: 732.
? : 734-735, 753, 880.
răzuįtór; –toáre: 736.
cuțît: 738 +: saụ o bucátă de ḱer, 743.
otíc; –tíce: 739.
ᵘotíc; –tíc: 740, 862.
ᵘotíg; –tígurį: 741.
cuțît; –țîte: 742.
plaz dę lemn saụ dę fįer: 746.
răzătór; –toáre saụ răzúș; –zúșe, [B] otíc; –tíce: 747.
ᵘotícᵘ; –tíce: 749, 863.
un fįer: 751.
ᵘotíc; –tícį: 752.
ᵘotíc: 766.
ᵘotíc; –tíce: 788, 847, 877.
ᵘotíc; –tíce: 793.
ᵘotíc; –tíce: 796, 802.
raz; rázurį „de fier", ᵘotíc; –tícurį „de lemn": 797.
ᵘotíc; –tíce saụ raz; rázurį: 799.
raz; ráze, [D] ᵘotíc; –tíce: 801.
ụotíc; –tíce: 807, 818, 861.
cu ụotícu, ᵘotíc dă lemn; –tícurį: 819.
cotíc; –tícurį: 822.
fʰer; fʰįáre: 824.
cu um băț saụ cu codíįa bícîuluį: 826.
un cuțît, cu codíįa bícîuluį: 827.
ᵘotíṇg; –tíṇgurį: 828.
raz; ráze: 830, 835 +: ụotíc; –tíce [=coada de lemn a razului].
cu um băț, un ᵘotíṇg; –tíṇĝe: 831.
ᵘoticᵘ; –tíce: 836, 844, 892.
ᵘotíṇc; –tíṇce: 858.
ᵘotícᵘ; –tíce: 865.
ᵘotíc; –tícį: 867, 873, 876.
ᵘotíṇcᵘ; –tíṇcurį: 868.
ᵘotíg; –tîĝį: 871.
[σ] ᵘotíc; –tíce: 872.
ĉˡekél; –kélį: 874.
băț; bęțę: 879.
cu cᵘodiréștea dę bic: 881 +: [D] #.
ᵘotíṇg; –tíṇĝį: 882.
ĉekél; –kéle: 893, 896.
ʰụotíc; ʰụotícurį: 898.

COTIGĂ, pl.

„avant-train (de la charrue)"

[2083]

I. [Întrebare indirectă] Cum îi ziceți la aceea cu două roți pe care stă capătul grindeiului?

ALR II s.n. 145; NALR-Olt. MN, plş. 105; ALM 843; cf. ALF 1848; AIS 1436; cf. ALLy 143; cf. ALG 266; cf. ALMC 877; ALB 291; ALFC 191; cf. ALiFO 63; ALLR 641; ALN 226; ASLEF 586/410.*

II. *rǫáte de plug: 671.*
rotíle [pl.]: 672-673, 675, 679-680, 682-683, 685-692, 702, 704-705, 713, 715, 720, 722, 730, 734, 745, 747-748, 752, 755, 757-761, 766, 768, 771, 773-774, 775 +: o rǫátă, [k] o rotílă, 776, 778-780, 782-784, 811-816, 818, 821-823, 825-826, 829-831, 833-834, 854, 856, 863-864, 866.
rǫátele plúguluị [pl.]: 674, 684, 891, 893.
cărućór; –ćǫáre: 676.
rụátele plúguluị [pl.]: 677.
rǫáte [pl.]: 678.
telég; –lẹ́ge: 681.
— : 696-698, 693, 707-709, 712, 746, 883, 886.
rotíli [pl.]: 694.
rotílili plúguluị [pl.]: 695, 700 +: cápră „pe care pui grindeiul", 714, 717, 756, 777, 817, 869.
rotílili [a.], –tíle [pl.]: 699, 835.
rotílili [pl.a.]; –tílă: 701.
rụátili plúguluị [pl.]: 703.
rǫ́țile [pl.a.]: 706.
?, plug ̦le tot: 710.
cărućór saụ cotígă: 711.
? : 716, 731, 749.
mása plúguluị cu rotíle: 718.
rotíle cu șa [pl.]: 719.
cotígă; –tíĝ: 721, 723-726, 728, 733, 738, 753-754, 877.
cotígă; –tíĝe: 727, 729, 742, 838, 850, 853.
telégă; –léĝ: 732, 750.
telẹágă; –léĝ: 735-736, 744, 751 +: da noị avẹám cu dóo brázde.
cotíĝe; ~ : 737.
rotílẹ [pl.]: 739, 819..
măgărẹáță; –rẹ́țẹ: 740.
cotígă; –tíĝiị: 741.
?, cotícă; –tíĉ: 743.
rotíle [pl.]; –tílă: 762-765, 767, 769-770, 781, 785, 820, 832, 836, 841-843, 849, 862, 867.
rǫ́țili plúguluị dî la rotíle: 772
r^{u}otílă; –tíle: 786, 795, 805, 809.
r^{u}otíle [pl.]; –tílă: 787, 791, 797, 800-801, 803, 806, 810, 858.
r^{u}otílẹ [pl.]; –tílă: 788, 796.
r^{u}otíle [pl.]; [ɛ] –tílă: 789, 793.
r^{u}otíle [pl.]; ? : 790.
r^{u}otíle [pl.]: 792, 794, 798-799, 807, 844, 847, 852, 861, 868, 870.
r^{u}otílẹ [pl.]; –tílą: 802.
r^{u}otílẹ[pl.]: 804.
r^{u}otílă; –tíle: 808.
rotílili [pl.a.]: 824.
rotílili [pl.a.]: 827.
dóo rotíle dă plug^{u} [pl.]: 828.
căpățî́ị; –țî́e: 837.
c^{u}otígă; –tíĝ: 839, 848, 855, 859, 873, 881-882.
másă; mése: 840.
pérnă; pérne: 845-846.
rozị̑ di plug [pl.]: 851 +: rụáta di pă brázdă și rụáta di pă ńírişte.
telẹágă; –léĝ saụ rotíle [pl.]: 857, 860.
rotílẹ [pl.]; –tílă: 865.
c^{u}otígă; –tíĝị: 871, 874.
c^{u}otígă; –tíĝ: 872, 875 +: [grindeiul stă] pă pérna c^{u}otígi dẹ la ćerdác, 876, 879, 880 +: [grindeiul stă pe] ćerdác; –dáće, 889.
r^{u}otíle, r^{u}otílele plúguluị [pl.]: 878, 900.
r^{u}otélịḷị plúguluị [pl.]: 884 +: cápu grindéịuluị stă pă pérină.
^{u}ósịịle plúguluị [pl.]: 885.
c^{u}otígă; –tíĝị: 887.
∞ : 888.
c^{u}otígă; –tíĝ saụ c^{u}otigár; –gáre: 890.
pat^{u}; páturị: 892 +: [D] #.
c^{u}otígă; –tíĝe: 894.
r^{u}óțiḷị plúguluị [pl.]: 895.
r^{u}óțile plúguluị [pl.]: 896.
scára plúguluị: 897 +: c^{u}otígă; –tíĝị [=căruţă mică trasă de un măgar].
c^{u}otígă; –tíĝ saụ r^{u}otílă; –tíle: 898.
c^{u}obíle [pl.] [sic !]; –bílă: 899.

COCOŞ, pl.
„cheville"

[2085]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi spui la cuiul care leagă grindeiul de cotigă?*

NALR-Olt. 641.

II. *cuị încîrligát: 671.*
cuị dịn grindéị: 672.
cuị: 673, 675, 678, 680-681, 685, 687-690, 692-694, 699, 701, 703, 705-706, 718, 720-721, 725, 727, 729-730, 733, 742, 747, 757, 765 +: un ~ dă fịer, 783 +: [ɛ] ~ , ~ dă la rotíle, 839, 855.
cuị la lănțíc: 674.
? : 676-677, 713, 716-717, 722 +: n-árẹ denumírẹ, 726, 734, 737, 743, 745, 748-749, 754, 794, 795 +, 797 +, 804, 805 +, 807-808, 810 +: „se leagă cu lanț", 837, 840-841, 843, 845-846, 851, 856, 863.
ćoc: 679.
șurúp; –rúpurị: 682, 744, 882.
cuị din rotíle: 683.
cîrlíg; –líĝe: 684.
∞ : 686, 776, 787, 791 +: „lanțul de la rotile intră într-un fel de coarne la grindei", 817-818, 826, 832, 849, 852, 857, 859, 861, 866, 870, 872 +.
cúịu plúguluị: 691.
cu lánțurîli [pl.]: 695.
— : 696-698, 707-709, 712, 731-732, 738, 746, 750-753, 768, 790 +, 793 +, 798+-799+, 811, 814, 816, 822, 827, 831, 833, 873, 876, 877, 878 +, 880-881, 883-884, 886-889, 895 +, 899, 900 +.
ịe un șurúp: 700.
cúịu dă țíne diréctịa: 702.
cúịu dă la skimbătụáre: 704.
și cu belćúg: 710.
cu lănțícurị [pl.]: 711.
cúịu: 714, 719, 844.
cu lánțurị [pl.]: 715, 764 +: búte cu ~ ; bútiị, 784 +: áre ~ , 786 +: cu néște ~ .
zálẹ [pl.]: 723.
cúịu dẹ la cotígă: 724.
cuị; cúịe: 728, 735, 824, 829, 838, 842, 847, 853, 858, 862, 864, 867, 869, 897-898.
cúịu: 736.
cúịu dẹ la lánțurị: 739.
zăvór; –vǫáre: 740.
skimbătǫáre: 741.
cloț; clóțurị: 755.
cîrlíg: 756.
cúịu dă grindéị: 758.
cu lanț: 759, 766, 780.
cu cǫádă dă tînjálă: 760 +: áre ŭ ^{u}okéț.
pîn zále [pl.], lănțúș: 761.
cuị; cúịĕ: 762.
zále [pl.]; zálă: 763, 767.
zále [pl.]: 769, 772 +: să lẹágă dă ćócu grindéịuluị cu níște ~ , 773, 775, 779, 781, 785 +: îl bag pă călúș și l-atîrnă cu ~ .
cu ^{u}opgáră [pl.]: 770.
cúịu zálilor: 771.
cúịu dî la călúș: 774.
călúșu plúguluị: 777 +: șáde grindéịu pă călúș.
lánțu dî la rotíle: 778.
prin zále [pl.]: 782.
cu șurúpurị [pl.]: 788 +: „sunt brăț̂árị ~ ~ ".
cuị; cúẹ: 789, 806.
cuị ; cúe: 792, 800 +: „prinde lanțul de rotile", 803 +: „între zale".
cuị; cúḷẹ: 796, 802, 809.
cuị; cúḷẹ: 801.
ŭ șurúb: 812.
călúș; –lúșurị: 813 +: [grindeiul stă pe el].
pérnă; pérne: 815.
[grindeiul stă pe o] șa: 819.
călúș; –lúșurị: 820 +: stă pe pátu rotílilor, 821, 823, 834.
călúș; –lúșe: 825, 830 +: áre ŭ fịer cu ŭ sămár, îị spúne ~ [cu totul].
dóo cúịe dă fịer [pl.]: 828 +: [intră în] mása plúguluị.
călúșu máre, ~ mic: 835.
cuị^{u}; cúịe: 836, 865, 868.
d^{u}óo cúịe [pl.]: 848.
skimbătór; –tụáre: 850.
un șurúb: 854.
cúile dă la telẹágă [pl.]: 860.
cîrlíĝẹ [pl.]: 871 +: grindéịu árẹ dóụă ~ .
cuị; cúịị: 874-875.
cúịu grindéịuluị: 879.
skimbătór; –tǫáre: 885.
cuị dă ficsáre: 890.
níște cîrlíĝe [pl.]; –líg: 891 +: arcá; –cále „ceva cu care se prind două lucruri, două părți ale unui lucru".
cuịụ; cúịe: 892.
lánțurị [pl.]: 893, 896.
lanț: 894.

III. 790, 793, 795, 797-799, 805, 872, 878, 895, 900: v. şi răspunsurile primite la întrebarea 2084.

TRUPIŢA PLUGULUI
„étançon (de la charrue)"

[2087]

I. *[Întrebare indirectă] Cum le spuneți, cu un cuvânt, la cormană, plaz, cormana mică și bârsă?*

NALR-Olt. MN, plş. 106; ALiFO 79.

II. *plug: 671-674, 676-678, 680-681, 683, 685-686, 688-689, 691-695, 699, 700-705, 710-711, 713, 716, 720, 725, 744-745, 749, 754, 758, 759 +: tǫáte formẹáză plúgu, 766, 768, 770, 774, 777, 780-781, 782 +: ~ pă bîrsă, 790, 796, 802, 804, 811, 814, 816, 817 +: ála ịe plúgu, 818-819, 821, 824-826, 829, 831, 840, 842, 847, 855, 859, 861, 870, 874.*
trúpu plúguluị: 675.
trúpița plúguluị: 679.
grindéị: 682 +: cu tot će se țíne de ịel, 727, 752 +: cu tótu.
plug; plúgurị: 684, 690, 719, 721-723, 728, 733, 737-738, 746-748, 750-751, 753, 755, 786-787, 791-793, 798, 803, 806, 808-810, 812-813, 820, 823, 832, 834, 838, 841, 843, 845, 849-850, 853-854, 856-857, 860, 862, 864, 867, 871-872, 876-877, 879, 884-885, 888-889, 891, 893, 894 +: trúpiță; trúpițe „cormana mică atașată în fața cormanei mari", 898.
trúpiță: 687, 756-757, 760-761, 765, 773, 852.
— : 696-698, 707-709, 712, 724, 731-732, 873, 880, 882-883, 886, 892 + [D] #.
plúgu tot: 706.
plúgu compléct: 714, 830.
plug, [k] grindéịu [a.]: 715.
grindéịu plúguluị: 717.
mása plúguluị: 718.
grindéị; –déịe: 726, 739.
brázda plúguluị: 729, 741.
fịéru plúguluị: 730.
córpu plúguluị: 734.
grîndéị; –déịe: 735.
bî́rță; bî́rțị: 736.
? : 740, 742-743, 851, 899.
pịésele plúguluị: 762.
trúpiță; trúpițị: 763, 799.
drúpiță: 764 +: drúpița plúguluị.
trúpiță; trúpițẹ: 767, 769, 772, 775-776, 778, 890 +: trúpița plúguluị.
plug, trúpiță: 771.
bî́rță: 779, 784 +: am dăsprî́ns bî́rța.
cormánă: 783.
bî́rță; bî́rțe: 785, 800.
: 788.
trúpa plúguluị, trúpă; trúpe: 789.
bî́rsă; bî́rse: 794.
bî́rță; bî́rțe saụ trúp^{h}iță; trúp^{h}ițe: 795 +: „tot, afară de grindei", 805.

căpăţîna plúgului, –ţînă; –ţîni: 797.
plúgu-n complét: 801
plug compléct: 807, 822.
trúpiţa compléctă; trúpiţi: 815.
căpăţînă cu cormánă: 827.
buturúga plúgului: 828.
bîrţa cu tótu: 833.
toáte ále plúgului: 835.
plugᵘ; plúguri: 836-837, 846, 865.
cormánă: 839.
plugᵘ: 844, 848, 858, 863, 868-869.
plúgu [a.]: 866.
trópiţă; trópiţe, [∗] trúpiţă: 875 +: [Subiectul a auzit din cântece, dar termenul nu este folosit în sat].
trúpiţa plúgului, trúpiţă; trúpiţi: 878, 900.
cᵘórpu plúgului sau trúpu ~ : 881.
trópiţă; trópiţe: 887.
plugᵘ; plúguri: 895 +: „formează un ~ ".
grindéiu [a.]: 896 +: plúgu se compúne din dóuă părţi mari: ~ şi rᵘóţile plúgului.
plug întrég, ~ compléct: 897.

TÂNJALĂ, pl.
„timon (d'un second attelage)"

[2090]

I. [Întrebare indirectă] Cum zici la lemnul pe care îl pui când vrei să prinzi a doua pereche de boi în jug?

NALR-Olt. MN, plş. 106; **ALLy** 121; cf. **ALG** 268; **ALMC** 882; **ALEA** 139; **ALJA** 306.

II. tînjálă; –jăli : 671-673, 679, 682, 688, 690-694, 706-708, 710-711, 713-715, 717, 719-720, 723, 725-726, 728, 730, 732-736, 738, 740, 744, 746, 748-749, 751, 754-755, 885, 890, 894, 899.
tînjálă; –jéli: 674-678, 680-681, 684, 686, 689, 703, 737, 741, 882, 892 +: [pl.] tînjăli [pl.], 896.
tînjálă; –jéle: 683, 685, 687.
tinjᵉálă; –jéli: 695, 742.
— : 696-698, 709, 712, 724, 883.
tînjálă; –jále: 699.
tinjᵉálă; –jéle: 700.
tînjálă; –jále: 701, 705, 716, 718, 722, 729, 739, 743, 745, 747, 750, 752, 879, 881.
tînjălár; –láre „la boii de la roată", tînjálă; –jăli „la boii din faţă": 702.
tînjálă; –jále: 704.
tînjálă; –jáli: 721.
tînjálă; –jále: 727, 753, 889.
tînjálă; –jăi: 731.
tinjálă; –jăli : 756, 759 +: boi înădíţi la car, 760, 762-769, 771-778, 780-781, 783, 784 +: dácă vrei să pui cai, ie răscrúĉ, 785-795, 797-810, 814, 823, 826, 831-833, 835-836, 843-845, 853, 855, 859-861, 865, 868, 878, 900.
tinjálă; –jéli: 757, 761, 770, 839, 852, 857.
tinjálă; –jéli: 758, 829, 840, 870, 877, 888.
tinjálă; –jále: 779, 824, 837, 841, 847, 863, 886, 897.
tinjᵉálă; –jéli: 782.
tînjálă; –jále: 796.
tijálă; –jăli : 811-812, 815, 818-819, 821, 825, 827, 830, 834, 846, 848, 851, 858, 862, 869.
tinjálă; tinjéli: 813 +: [=proţap la plug].
proţáp; –ţápe, [k] tiĭ'ále; –i'éle: 816.
tijálă; –jéli: 817, 820.
tinĭ'álă; –jéle: 822, 849.
cu ū lanz lung: 828.
tiĭ'álă; –i'éli: 838, 856, 867.
tijálă; –jále: 842, 864.
tinĭ'álă; –jéle: 850.
tinĭ'álă; –i'ále: 854.
? : 866.
tânjálă; –jăli, [ε] –ále: 871.
tinjálă; –jále: 872, 876.
tinjeálă; –jéli: 873.
tânjiálă; –jiéli: 874.
tinjeálă; –jeáli: 875, 880.
tinĭ'álă; –i'éli: 884, 893.
tinĭ'álă; –i'éli: 887, 898 +: tinjălᵘói; –loáie [pentru caii înhămaţi înaintea boilor].
tinĭ'álă; –i'ále, [k] –i'éli: 891.
tinjᵉálă; –jéli: 895.

MAŞINĂ DE SEMĂNAT (grâu, porumb)
„vermoir"

[2093]

I. [Întrebare indirectă] Înainte ţăranii semănau grâul, porumbul cu mâna; acuma... cu ce îl seamănă?

NALR-Olt. MN, plş. 106; **ALM** 852; cf. **ALLy** 50; cf. **ALMC** 972; **ALB** 400; **ASLEF** 711.

II. sămănătoáre; –tóri: 671, 676, 683, 685, 688, 690, 723, 757-758, 761 +: cu mîna, 762-765, 767, 769-770, 771 +: cu maşína, 772-773, 775, 777, 780, 783-785, 829, 835, 879.
maşínă de semănát: 672, 681, 729-730, 743, 820.
? : 673, 677, 699, 706.
∞ : 674-675, 678, 680, 682, 684, 686-687.
maşínă dă sămănát: 679, 818.
maşínă de sămănát: 689 +: sămănătoáre.
sămănătuáre; –tóri: 691.
semănătuáre; –tóri: 692-695, 700, 702-705, 710-711, 713-718, 720 +: sau marcatuáre; –tóri, 812-813, 841, 849, 854, 856-858, 862, 869.
— : 696-698, 707-709, 712, 883, 886.
maşínă dă semănát: 701.
marcatuáre; –tóri, [B] semănătuáre; –tóri: 719.
semănătoáre; –tóri: 721, 880.
semănătoáre; –tóri: 722, 724-726, 728, 731-734, 736-742, 744-747, 751, 754, 776, 815-817, 828, 831-832, 877-878, 881-882, 884-885, 896 +: semănătoáre mecánică; –tóri –cániĉe, 899-900.
maşínă de semănát, [k] semănătoáre; –tóri: 727.
mărcătoáre, –tóri: 735, 748, 750, 753, 845-846, 853, 888, 893.
mărcătoáre; –tóri, maşínă de semănát: 749.
marcatór; –toáre: 752.
semănătoáre; –tóri, mărcătoáre, –tóri: 755, 895.
cu semănătoárea: 756 +: tot cu mîna şi ~ ~ .
sămănătoáre, ∞ : 759-760.
maşínă: 766, 821, 827.
cu maşínili, sămănătórili [pl.a.]: 768.
maşínă; –şíni, sămănătoáre; –tóri: 774.
sămănătóri [pl.]: 778 +: ~ mecániĉe, 779.
cu sămănătórili [pl.a.]: 781.
maşínă, sămănătoáre: 782.
sămănătuáre; –tóri: 786, 791, 799, 810, 819.
sămănătuáre; –tᵘóri: 787, 789, 792, 795, 800, 803, 805-806, 808.
sămănătuáre; –tᵘóri: 788, 793, 797, 804.
maşínă dă sămănát; –şíni ~ ~ : 790.
sămănătuáre; –tóri: 794, 798.
sămănătuáre: 796.
sămănătuáre: 801-802.
maşínă dă sămănát: 807.
sămănătᵘóri [pl.]; –tuáre: 809.
maşínă, semănătuáre; –tóri: 811.
maşínă: 814, 826.
maşínă de semănát; –şíni ~ ~ : 822.
maşínă sămănătoáre; –tóri: 823.
maşínă dă sămăná grîu, [∗∗] sămănătoáre: 824.
cu maşína, semănătoáre; –tóri: 825.
semănătoáre; sămănătóri: 830.
semănătoáre; sămănătóri: 833.
maşínă, mărcătoáre, –tóri: 834.
mărcătuáre, –tóri: 836-839, 842, 850, 851 +: semănătuárea îi ziĉᵉám noi, 860, 863, 865-867.
maşínă dă semănát: 840.
maşínă; –şíni, mărcătuáre, –tóri: 843.
mărcătuáre: 844, 847-848, 852, 855, 861, 868, 870.
mărcătuáre, semănătuare: 859.
sămănătuáre; –tóri: 864.
maşínă de semănát; –şíni, semănătoáre; –tóri: 871.
semănătoáre; –tóri: 872.
semănătoári; –tóri: 873, 875.
semănătoári; –tᵘóri: 874.
semănătoáre; –tóri, [σ] maşínă di semănát; –şíni ~ ~ : 876.
mărcătoáre; –tóri, semănătoáre; –tóri: 887, 892.
mărcătoáre; –tóri sau semănătoáre; –tóri: 889.
semănătoáre; –tóri, marcatór; –toáre: 890.
maşínă de semănát, mărcătoáre; –tóri: 891 +: maşínă de semănát, mai înainte erá mícă, cu cai.
semănătoáre; –tóri, [R] mărcătoáre; –tóri: 894 +: [semănătorile nu se mai folosesc].
semănătuáre; –tᵘóri: 897.
maşínă de semănát sau semănătoáre; –tóri: 898.

SECERĂTOARE MECANICĂ
„moissonneuse (machine)"

[2094]

I. [Întrebare indirectă] Cum îi zici la aceea pe care o trage tractorul şi care seceră grâul?

ALR II s.n. 57; **ALRM II s.n.** 47; **NALR-Olt. MN**, plş. 106; **ALM** 875.

II. ∞ : 671-672, 674-675, 678-682, 684, 686-687, 816.
? : 673, 677, 699, 706.
secerătoáre; –tóri: 676, 683, 685, 688-690, 722, 724, 726-735, 738, 740-755, 757-765, 767-770, 772-776, 783, 812, 814, 819-820, 822-823, 825, 828, 832-833, 835 +: maşínă dă sécere, 841, 845, 853, 871, 877, 879-882, 884, 886-888, 890 +: ~ legătoare „lega şi snopii", 892-895, 898-899.
secerătuáre; –tóri: 691-695, 700 +: [R] cômbínă; –bíne, 701-705, 710-711, 713-720, 786, 799, 811, 813, 827, 836-837, 838 +: cu sémpla, 840, 843, 849-851, 856-857, 860, 862, 864-866, 869.
— : 696-698, 707-709, 712, 883.
seĉerătoári; –tori: 721.
seĉerătoáre; –tóri: 723, 725, 736, 739.
seĉerătoáre símplă; –tóri: 737.
maşínă dă seĉerát şi treierát, combáină: 756.
seĉerătoáre, maşínă dă seĉerát: 766.
maşínă dă seĉerát: 771, 781 +: ~ ~ ~ pologáră sau legătoare, 821.
seĉerătoáre: 777, 780, 782, 784 +: dă poloáĝe, cáre nu legá, ~ legătoare, cáre legá, 846.
seĉerătóri símple [pl.]: 778 +: cáre dor tăiá şi nu legá.
seĉerătóri [pl.]: 779 +: seĉerătoáre pologáre (puneá poloáĝe).
seĉerătoáre;–tóri, maşínă dă seĉerát: 785.
seĉerătuáre; –tᵘóri: 787, 792, 809.
seĉerătuáre; –tᵘóri: 788, 793.
seĉerătuáre; –tᵘóri: 789, 795.
seĉerătuáre; –tóri: 790, 794.
seĉerătuáre; –tóri: 791.
seĉerătuáre: 796.
seĉerătuáre; seĉerătóri: 797 +: pᵘologár; –gáre „nu lega", legătuáre; –tóri „îl secera şi îl lega".
maşínă dă séĉere; –şíni ~ ~ , seĉerătuáre; –tóri: 798.
săĉeretuáre; –tᵘóri: 800.
seĉerătuáre pᵘologári: 801.
seĉerătuáre pᵘolᵘogáre: 802.
pᵘologáriţă; –gáriţe: 803.
maşínă de séĉere: 804.
maşínă de séĉere; –şíni ~ ~ : 805 +: legătuáre; ~ „legă znopii".
pᵘologáriţă; –gáriţe, –gáriţi: 806.
pᵘologáriţă; –gáriţe: 807.
pᵘologárniţă; –gărniţi: 808.
maşínă dă seĉerát; –şíni ~ ~ : 810.
se [k] cu combínili, seĉerătóri [pl.]; –toáre: 815.
seĉerătoáre mecánică; –tóri: 817 +: seĉerătóri pologáriţe [pl.] [=care lasă grâul polog].
?, cositoáre; –tóri: 818.
seĉerătoáre: 824.
combínă: 826.
maşínă dă séĉere: 829, 834.

mașínă dă sĕĉerát: 830 +: pologárịță; –gárịțe cáre nu legá.
săĉerătọáre; –tórị: 831
seĉerătụáre: 839, 842, 844, 854-855, 859, 861, 863, 868, 870.
seĉerătụáre: 847, 867.
s^{i}eĉerătụáre legătụáre: 848.
p^{u}oloĝitụáre, seĉerătụáre legătụáre: 852.
s^{i}eĉerătụáre; –t^{u}órị: 858.
sĕĉerătọáre; –tórị: 872.
seĉerătọárị; –tórị: 873-875.
mașínă dị seĉerát; –șínị ~ ~ și seĉerătọáre; –tórị: 876.
seĉerătọáre mecánică; –tórị –cániĉe: 878, 900.
mașínă de seĉerát: 885.
mașínạ dẹ seĉerát: 889.
c^{u}ombínă; –bínị, [V] seĉerătọáre; –tórị: 891 +: „combina poate fi și trasă de tractor".
seĉerătọáre; –tórị, máșínă de seĉerát; –șínị ~ ~ : 896.
máșínă de seĉerát; –șínị ~ ~ : 897.

COMBINĂ, pl.
„moissonneuse-batteuse"

[2095]

I. *[Întrebare indirectă] Cum zici la mașina care seceră și treieră în același timp?*

***NALR-Olt. MN**, plș. 106; **ALM** 265.*

II. *∞ : 671-672, 674-675, 678, 680, 682, 686-687.*
? : 673, 677.
combínă; –bínị: 676, 681, 702-703, 721, 728, 738-739, 741, 750-751, 753, 762, 768, 774, 815-816, 818, 820, 836, 838, 856, 861, 865-867, 878.
combínă; –bíne: 679, 683, 685, 688, 690, 699-700, 706, 710-711, 714, 716, 720, 723, 727, 730, 732-735, 737, 742-743, 745, 747-749, 752, 754-755, 763-765, 770-773, 775, 777-778, 781-782, 784, 808, 811, 814, 821-822, 823 +: combínílí [pl.a.], 825-828, 831, 833-834, 837, 841, 843-846, 850-851, 853-854, 857-858, 860, 885-886, 888, 894, 898.
combínă: 684, 824.
combaịínă; –ịínị, [∗] –ịíne: 689.
combaínă; –íne: 691-695, 705, 722, 725, 729, 863.
— : 696-698, 707-709, 712, 883.
combaínă; –ínị: 701, 704, 713, 715, 717, 718 +: sau combínă, 719, 807.
combaịínă; –ịíne: 724, 817, 819, 758, 761, 780, 835.
combínă; –bínẹ: 726, 740, 744, 746, 877, 899.
combáịnă; –báịne: 731, 776.
combaịínă; –ịínị: 736, 769, 783.
comba^{i}ínă: 756.
comb^{y}ínă; –b^{y}íne: 757, 766-767.
combaịína [a.], combínă: 759.
comb^{y}íne [pl.]; –b^{y}ínă: 760.
combíne [pl.]: 779.
combínă; –bínẹ: 785.
c^{u}ombínă; –bíne: 786, 798, 805, 810, 842, 848, 852, 855, 881, 887, 892 +: [∗] –bínị [pl.], 896-897.
c^{u}omb^{i}ínă; –b^{i}íne: 787, 791, 794, 797, 799, 806, 809, 870.
c^{u}ombaínă; –íne: 788.
c^{u}omb^{i}ínă; –b^{i}ínị: 789.
c^{u}omb^{y}ínă; –b^{y}íne: 790, 795.
c^{u}ombínă; –bínẹ: 796.
c^{u}omba^{i}ínă; –^{i}ínị: 792, 803.
c^{u}omba^{i}ínă; –^{i}íne: 793.
c^{u}ombínă; –bínị: 800, 804, 882, 884, 891, 893, 895, 900.
c^{u}omba^{i}ínă; –^{i}ínị: 801-802.
comb^{i}ínă; –b^{i}ínị: 812.
combaịínă; –ịínị, [∗] combínă: 813.
combínă; –bínị, [∗∗] combaịínă: 829.
comba^{i}ínă; –^{i}ínị: 830, 840, 849, 862.
combínă; –bínẹ: 832.
combínạ; –bínị: 839, 875.
c^{u}ombínạ; –bínẹ: 847.
combáịnă; –báịnị: 859.
comb^{y}ínă; –b^{y}ínị: 864.

c^{u}ombínă; –bíne: 868-869.
c^{u}ombaịínă; –ịínị: 871.
c^{u}ombínạ; –bínẹ: 872.
combínă; –bínị: 873.
c^{u}ombínă; –bínị: 874.
c^{u}ombínă; –bínị: 876.
c^{u}ombínă; –bínị: 879 +: [R] c^{u}ombáịnă; –báịnẹ [așa a văzut scris].
combínạ; –bínẹ: 880, 889.
c^{u}ombínă; –bíne, [ε] –bínị: 890.

BRIGĂZI, sg.
„brigades (de travail)"

[2097]

I. *[Întrebare indirectă] Ca să lucreze mai bine, oamenii dintr-o gospodărie colectivă sunt împărțiți în mai multe...?*

***NALR-Olt. MN**, plș. 107.*

II. *brigắz; –gádă: 671, 679-680, 683-684, 689 +: ịeḱípe; –ḱípă, 690, 721, 723, 756, 758, 760-762, 765-768, 770-773, 775, 777-779, 781 +: sau ^{i}eḱípe, 784, 879.*
∞ : 672, 674-675, 678, 682, 687.
? : 673, 677, 796.
brigắzị; –gádă: 676, 681, 685-686, 688, 692-695, 699, 702-703, 710-711, 715-716, 720, 722, 724-732, 734-735, 737-742, 744-746, 748-750, 752, 754-755, 769, 776, 780, 782-783, 787-795, 797-800, 801-807, 810-811, 820, 822, 824-826, 833, 836, 838, 840-843, 845-847, 849-853, 855, 857-860, 862-867, 869-870, 894-895.
brigádă [sg.]; –gắzị: 691, 700-701, 704-706, 713-714, 717-719, 733, 736, 743, 747, 751, 753, 808-809, 812-813, 815, 817-819, 823, 827, 829-832, 834-835, 837, 854, 856, 861, 873, 878, 881-882, 884-888, 890, 892-893, 896-900.
— : 696-698, 707-709, 712, 883.
brigádă [sg.]; –gắz: 757 +: pe ịeḱípe, 759, 764, 774 +: pă ^{i}eḱípe, 877, 891.
brigắz; –gádă sau ^{i}iḱípe; –ḱípă: 763.
^{i}iḱípe și brigắz; –gádă: 785.
brigắz^{u}; –gádă: 786.
brigádă [sg.]; –gắzịị: 814.
ịeḱípe; –ḱípă, brigádă [sg.]; –gắzị: 816.
ikípă [sg.]; –ḱípe: 821.
ịeḱípă, brigádă [sg.]; gắzị: 828.
brigắzị; –gádạ: 839, 844 +: férmă [sg.]; férme, 848, 868.
brigádạ [sg.]; –gắḑị, –gắzị: 871.
brigắz^{u}; –gádă: 872.
brigádă [sg.]; –gắḑị: 874.
brigádạ [sg.]; –gắḑị: 875.
brigắzị; –gádă: 876.
brigádạ [sg.]; –gắzị: 880, 889.

BRIGADIER, pl.
„chef d'une brigade (de travail)"

[2098]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi spuneți omului care conduce o brigadă?*

***NALR-Olt. MN**, plș. 107.*

II. *brigadérị; ~ : 671, 676, 680, 684, 767, 778, 801.*
∞ : 672, 674-675, 678, 682, 687.
? : 673, 677.
brigadi^{i}ér; –^{i}érị: 679, 681, 692, 695, 699, 705, 723, 745, 752, 757, 759, 763, 771, 774, 777, 780 +: acú să zíĉe șăf dă fërmă, 781, 784-785, 792, 800, 805, 807, 818, 838-839, 842-850, 852-853, 855-857, 859-862, 864, 866-867, 869-870, 880.
brigadịérị; ~ : 683, 700, 762, 776, 802.
brigadír; –dírị: 685, 795, 832.

brigadér; –dérị: 686, 688, 721, 725, 736, 746, 821, 840, 871, 877, 879, 881-882, 884, 896.
brigad^{i}ér; –d^{i}érị: 689 +: [∗] brigadér; –dérị, 706, 786, 798, 808, 813.
brigadịér; –dịérị: 690-691, 693-694, 701-704, 710-711, 713-720, 722, 724, 726-735, 737-744, 747-751, 753-756, 787 +: șéf; șéfị, 806, 811-812, 814, 816-817, 819 +: [∗] brigadiịér; –ịérị, 822, 824, 826, 829-830, 833-834, 837, 841, 854, 885-886, 888, 893, 897.
— : 696-698, 707-709, 712, 883.
brigadi^{i}érị; ~ : 758, 760 +: șắfu dă brigádă, 765-766, 769-770, 772, 796, 799.
șéfu brigắzị: 761.
brigadi^{i}ér dă cîmp; –^{i}érị: 764.
brigad^{i}éru [a.]: 768.
brigadi^{i}éru [a.]: 773, 782.
brigadéru [a.]; –d^{i}érị: 775.
brigad^{i}ér^{i}u [a.]: 779.
brigadi^{i}ér; –dérị: 783.
brigadiérị; ~ : 788.
brigadiér; –érị: 789-791, 794, 797, 810, 835, 899.
brigadịẹ́r; –dịérị: 793, 825.
brigadi^{i}ẹ́r; –^{i}érị: 803, 809.
brigadi^{i}érị; ~ : 804.
brigadiér; –^{i}érị: 815, 827.
brigadiịér; –ịérị: 820, 823, 831, 851, 894.
brigadịér^{u}; –dịérị: 828.
brigadi^{i}ér^{u}; –^{i}érị: 836, 858, 863, 865, 868.
brigad'ér; –d'érị: 872-876, 890-891, 895, 898.
brigadi^{i}ér; –^{i}érị: 878, 900.
brigadér; –dérị, [L] brigadiịér; –ịérị: 887.
brigadiịér; –ịérị: 889.
brigadiịér^{u}; –ịérị: 892.

BUCȘĂ, pl.
„boîte (de la roue du char)"

[2099]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiți aceea de fier cu care este căptușit butucul roții pe dinăuntru?*

***ALR II** s.n. 342; **ALRM II** s.n. 223; **NALR-Olt. MN**, plș. 107; **AIS** 1231; cf. **ALLy** 178; CF. **ALG** 364; cf. **ALMC** 864; **ALEA** 165.*

II. *bucĉá; –ĉéle: 671-690, 692, 695, 699-706, 708, 710-711, 713-715, 717-720, 786-787, 789-792, 795, 797, 800, 803, 805-807, 809-810, 827, 833, 836, 840-841, 843-846, 852, 855-857, 859-862, 864, 870.*
buĉ^{e}á; –ĉéle: 691, 694, 716.
— : 693, 696-698. 707, 709, 712, 883.
búcșă; bucș: 721, 723.
búcșă; búcșe: 722, 727, 729, 731, 734-735, 743-745, 747, 749-750, 752, 754, 842, 848, 858, 881, 890, 894.
búcșă; bucșị: 724-726, 728, 732, 736-739, 741, 748, 751, 755, 838, 847, 851, 854, 873, 878, 886, 900.
bucĉá; –ĉéle: 730.
ĉerc; ĉércurị: 733.
búcșă; búcșẹ: 740, 746.
búcșe; bucșị: 742, 880, 895.
búcșă; bucșị: 753.
buĉá; –ĉéle: 756, 758-785, 815-818, 820, 826.
buĉá; –ĉẹ́le: 757.
buĉ^{e}á; –ĉẹ́lẹ: 788, 804, 808.
buĉ^{e}á; –ĉẹ́lẹ: 793-794, 796, 798-799, 801, 865, 867-868.
buĉ^{e}ạ́; –ĉẹ́lẹ: 802.
buĉeá; –ĉéle: 811, 812 +: [căpățâna] să buĉeléște, 813-814, 819, 821-823, 828-829, 831-832, 834-835, 837, 849.
buĉẹá; –ĉẹ́lẹ: 824.
buĉẹá; –ĉẹ́lẹ: 825.
buĉ^{e}á; –ĉéle: 830, 840.
búcșă; búcșe: 839, 879.
búcșĕ; bucșị : 850, 863, 866, 882, 889, 898.
bucĉ^{e}á; –ĉéle: 853.
bucĉá; –ĉẹ́lẹ: 869.
búcșe; bucșị: 871, 877, 884, 887, 892-893.
búcșạ; ~ : 872.
búcșị; ~ : 874.

búcșį; bucșį: 875.
búcșă; búcșį: 876.
búcșă; búcșe: 885.
búcșe; bucșį: 888.
búcșe; bucș^{i}: 891.
búcși; bucșį: 896 +: [la plural] tot cu į da nu s-aúdi.
búcșă; bucșį, [k] búcșe: 897.
búcșă; búcșĕ: 899.

CERC, pl.
„frette (de la roue du char)"

[2102]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiţi inelele de fier care strâng butucul roţii ca să nu crape?*

ALR II* s.n.** *341;* ***ALRM II* s.n.** *222;* ***NALR-Olt. MN, *plş. 107;* ***AIS*** *1231;* ***ALG*** *378;* ***ALMC*** *863;* ***ALA*** *420.*

II. *ĉerc; ĉércurį: 671-692, 694-695, 699-703, 705-706, 708, 711, 713, 715–720, 724-726, 732, 737, 740, 743-745, 748-749, 751-755, 777-779, 786, 787 +: ĉércu dă la buréţį, 788-791, 793-800, 803, 805 +: ~ dă la buréţį, 806, 808-810, 812, 815-816, 817 +: [făcut din] potcoᵛiţă [=material din care se fac cercuri, potcoave etc.], 818, 820, 822-824, 827 +: ĉércu dă la buréţį, 830-832, 835, 838, 840 +: ĉércurį dă la buriléţį [pl.], 845, 847-848, 852-853, 855-857, 859, 861, 865, 867, 870-871, 875-878, 880-882, 884-889, 890 +: ᵘopór; –pǫáre [=partea dinspre căruţă a butucului roţii], 891, 893-900.*
— : 693, 696-698, 707, 709, 712, 873, 883.
bĕntiţă; –ţiţe: 704.
bántă; benţį sau ĉércurį [pl.]; ĉerc: 710
ĉlércurį [pl.]; ĉlerc^{u}: 714.
ŝércurį [pl.]; ŝerc: 721.
ĉércurį; ĉerc: 722-723, 727-728, 729 +: ~ péntru butúc, 730, 733-736, 739, 741-742, 746-747, 750, 756-760, 762-765, 767, 768 +: dî la buréţį, 769-770, 772-773, 774 +: ĉércurile dî la buréţ, 776, 780-781, 784-785, 792, 811, 813, 819, 821, 825-826, 828 +: únu la opór ș-únu la gúră, 829, 833-834, 839, 841-843, 849-850, 854, 860, 862, 864, 866, 869.
verígă; –rĭg: 731.
brăţáră; –ţărį: 738.
ĉércurį dă butúc [pl.]: 761.
bucéle, ĉércurį [pl.]: 766.
ĉerc dă fįer: 771.
ĉércurį și buréţ [pl.]: 775.
ĉércurį [pl.]: 782 +: buréţį (álęa dî la gúră), 783.
buréţį [pl.]; –réţę: 801.
buréţį [pl.]; –réţę, ĉerc; ĉércurį: 802.
buréţį [pl.]; –réte: 804.
buréţ [pl.]; –réte: 807.
benţį [pl.], ĉércurį [pl.]; ĉerc: 814.
ĉerc^{u}; ĉércurį: 836-837, 844, 846, 858, 868, 892.
ĉércurį [pl.]; ĉerc^{u}: 851, 863.
ĉerc; ĉércurį: 872.
ĉlerc; ĉércurį: 874.
inél; –néle: 879 +: ca să nu se risipęáscă butúcu.

BRĂCINAR, pl.
„sassoire (de l'armon)"

[2108]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiţi lemnul care leagă capetele cracilor de la dricul dinainte, pe sub inimă? (Chest. NALR, fig. 46)*

ALR II* s.n.** *344;* ***ALRM II* s.n.** *227;* ***NALR-Olt. MN, *plş. 108.*

II. *brăĉinárį; –náre: 671, 673, 678, 760, 764, 767, 778, 799.*
brăĉinár; –náre: 672, 675-677, 680, 682-688, 692, 694, 699, 701, 702 +: crăĉi písculuį, 703-705, 756, 766, 768, 771, 774, 780, 782, 785-786, 789, 792, 795, 800, 803, 805-811, 813-817, 819-820, 822, 827, 829, 831, 833, 835.
breĉinár; –náre: 674, 691, 710.
fúrca căráţi cu brăĉináru: 679.
fúrcă cu brăĉinár; –náre: 681.
fúrcă; furĉį: 689.
splínă; splinį: 690, 723, 736, 742, 746, 748, 752-753, 836, 838, 842, 848, 856, 861, 865, 867, 891.
— : 693, 696-698, 707, 709, 712, 721, 873, 883.
pisc; pĭscurį: 695, 708, 711, 713, 715, 734.
brăĉinárį; ~ : 700.
grésiˡe; grésiį: 706 +: pisc, 717, 720 +: cráĉi písculuį, 733, 763, 769, 772, 775, 826, 830 +: tod͜ ~, [pentru că] să-mplímbă pă įa; grésįa dîn͜ cápu cráĉilor, 846-847, 881 +: „fierarii spun ~ ; [σ] splínă; splíne.
splínă: 714 +: cráĉi písculuį, 741.
splínă; splíne: 715, 718-719, 729-730, 732, 735, 737-738, 743-745, 747, 749-750, 754-755, 832, 837, 840-841, 843-845, 849-851, 853-855, 857-860, 862-864, 878, 885-888, 890, 892-893, 897, 898 +: „oltenii [spun] brăĉinár; –náre", 899-900.
púnte sau grésiˡe: 716 +: cráĉi písculuį.
splímbă; splímbę: 722.
ƙisc; ƙíscurį: 724.
? : 725, 818, 834, 879 +: [Subiectul afirmă că formează o singură piesă cu crucea, v. chest. 2109], 884 +: tot compléct: cráĉi din͜ fáţă.
splínă; splínę: 726-728, 739, 877.
púnte; punţį: 731.
craĉ [pl.]: 740.
lĭșiţă; lĭșiţe: 751.
brînișór: 757.
brăĉinár: 758, 776 +: și vîrtéj, vîrtéju dî la ˡínimă, 777, 783, 784 +: la cápu fúrĉi dînaįínte.
brînișór; –șǫáre: 759, 765, 770.
bántă: 761 +: o ~ cu brăţáre cu tot.
brăĉinárį: 762.
brăĉináru căráţi: 773, 821.
brăĉináru cáruluį: 779.
crúĉe: 781.
grésie; grésiį: 787, 790, 797.
brăĉinárį; –nárę: 788, 793, 796, 802, 804.
grésię; grésiį: 791, 794.
brăĉinár; –nárę: 798.
grésiˡe; grésiį: 801.
brăĉinár; –nárurį: 812.
crúĉęa dă la cráĉi căráţi: 823.
crúĉe; cruĉ: 824.
brăĉinár; –náre sau vîrtéj; –téje: 825.
splína căráţi; splíne: 828.
splínă; splíne: 839, 852, 869.
splínă; splíne, grésiˡa [a.]; grésiį: 866.
splínă; splínę: 868, 870-871, 876, 880, 889.
ˡínimă sau [B] splínă; splínę: 872.
cąntărășį; –rășį: 874.
splínă; splinį: 875.
grésiįį; grésiį, splínă; splinį: 882.
lĭșiţă; lĭșiţe sau splínă; splíne: 894.
legătúra cráĉilor: 895.
grésiįį; grésiį: 896 +: „în alte părţi îi spune splínă; splíne".

CRUCE, pl.
„palonnier"

[2109]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiţi lemnul aşezat de-a curmezişul căruţei, peste capetele de dinainte ale cracilor? (Chest. NALR, fig. 46)*

ALR II* s.n.** *345;* ***ALRM II* s.n.** *228;* ***NALR-Olt. *648;* ***ALM*** *983; cf.* ***ALN*** *210*.*

II. *crúĉe; cruĉį: 671-673, 677-678, 681, 699, 701-705, 708, 711, 713-720, 830, 846, 850, 887 +: „e fixă; cîntár – cruce mobilă", 888, 894, 899.*
lámbă; lămbį: 674, 683-685, 689, 691 +: cruĉóį; –ĉųáįe, 694, 700, 762-763, 775, 776 +: lámba dîn͜ fáţă, 786, 788, 811, 817, 867.
grésiˡe; grésiį, [k] lámbă: 675.
lámpă; lămpį: 676, 692, 695.
lámbă; lámbe: 679, 687-688, 814.
fúrcă; furĉį: 680.
lámbă, lámba căráţi: 682.
scáᵘon: 686.
lámpa căráţi: 690.
— : 693, 696-698, 707, 709, 712, 883.
crúĉ^{e}a máre: 706, 862.
pátu [a.] sau scáun: 710.
crúŝe; cruŝ: 721.
crúĉe; cruĉ: 722-724, 726-739, 741-755, 765, 769-770, 772, 777, 783, 784 +: răscrúĉ – înaįínţęa bóˡilor, 791-792, 793 +: crúĉ^{e}a căráţi dîm͜ fáţă, 795, 797-801, 803, 806-810, 813, 815, 818-819, 823, 824 +: tot ~, 826 +: crúĉa căráţi, 831, 834-838, 840-845, 847-849, 851-861, 863-864, 866, 890-893.
crúĉę; cruĉ: 725, 802, 839, 868, 889.
splínă; splínę: 740.
crúĉe: 756, 758, 771, 779-780, 781 +: crúĉa dîn fáţă, 886.
? : 757 +: [D] crúĉe, #, 874, 895.
lémnu proţápuluį sau ᵘóįiști, [k] lámpă: 759.
crúĉa căráţi: 760-761, 768, 773, 816, 825, 869.
lámpă de căráţă: 764.
lámpă: 766.
crúĉe; cruĉ, crúĉa căráţi: 767.
crúĉa dîn͜ fáţă: 774.
crúĉa cáruluį: 778, 782 +: ~ ~ din fáţă, 785.
lámbă; lămb^{y}: 787, 789-790.
lámbă; lămb^{y} sau crúĉe; cruĉ: 794.
crúĉe; cruĉ sau lámbă; lămb^{y}: 796.
crúĉę; cruĉ: 804.
crúĉe máre; cruĉ marį: 805, 822.
crúĉˡe; crúĉįį; crúĉiˡa căráţi: 812.
crúĉa máre; cruĉ: 820.
crúĉa a máre; cruĉ: 821.
crúĉe, crúĉa dă la craĉ: 827.
crúĉa márę-a căráţi: 828.
crúĉa dîn fáţă a căráţi; cruĉ: 829.
crúĉ^{e}a dă dînaˡínte: 832.
crúĉ^{e}a din fáţă; cruĉ: 833.
crúĉ^{e}a máre; cruĉ marį: 865.
cruĉᵘóį; –ĉųáįe: 870.
cruĉóį; –ĉǫáįe: 871.
crúĉĕ; cruĉ: 872, 898.
pųódu ᵘósiįi dinaįínţį: 873.
cąntărắș; –rắșe: 875 +: „aiurea au crúĉį; cruĉ.
scáᵘun; scáᵘunį: 876.
cąntár; –táre: 877.
cîntărắș; –rắșe: 878, 890, 900.
cantár; –táre: 879, 885, 897.
cąntarắșį; –rắșį, crúĉį; cruĉ: 880.
cąntărắș; –rắșe: 881 +: „în Ialomiţa-i spune lámbă; lămbį".
crúĉį; cruĉ: 882.
cąntár; –táre: 884 +: „la noi e altfel, are ~ ".
crúĉi; cruĉ: 896.

FUŞTEL (la loitră), pl.
„barreau (de la ridelle)"

[2114]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiţi bucăţile de lemn, de obicei lătăreţe, care sunt băgate cu capetele în cele două lemne lungi şi rotunde? (Chest. NALR, fig. 14)*

ALR II* s.n.** *348;* ***ALRM II* s.n.** *232;* ***NALR-Olt. MN, *plş.*
108; cf. ***ALB*** *1270;* ***ALFC*** *211;* ***ALLOc.*** *553.*

II. *speţęázã; –téze: 671-672, 674-676, 678-680, 682-689, 692, 694, 701-703, 705-706, 708, 710-711, 714-715, 718, 744, 773 +: spetézili [a.], 786, 789-792, 795, 803, 805, 809-810, 831, 878, 900.*
speţįázã; –téze: 673, 677.
? : 681, 722, 734, 748-749, 753, 846, 853, 857, 865, 869, 890 +: „la noi se face căruţa cu coș", 894 +: ∞, 897, 899.

suȷ́én!̦ [pl.]; –i̯án: 690.
spetẹază; –téze: 691.
— : 693, 696-698, 707, 709, 712, 723-726, 728, 731-732, 742, 745-746, 752, 754-755, 839, 851, 863, 866, 870, 872 +: [loitra este făcută din două scânduri], 873, 881-882, 884-886, 889, 892.
răscu̯ále [pl.]; –cól: 695.
scări̯ dă la loítre [pl.]: 699.
spăteăză; –téze, [k] spetéze: 700.
∞ : 704, 743, 760 +: ^{u}obézili dă la lo^{l}ítră, nu sînt; noi̯ avém scọárțe, blăni̯, 836-837, 842, 845 +: la noi̯ să fáĉe cóșuri̯ dă cărúță, dric, 847-848, 855, 858-859, 868, 879 +: [loitra e făcută din scânduri late], 883 +: avém c^{u}óșuri̯ de cărúță.
țepúși̯ [pl.]; –púșă: 713.
scu̯árțe sau̯ duláph́ [pl.]: 716.
cui̯^{u}; cúie: 717.
scări̯ cu scu̯árțe „blăni, scânduri" [pl.]: 719.
spíțe: 720.
haráĝ di córĉii̯e [pl.]: 721.
#: 727, 729, 733, 735, 738-741, 747, 751, 880.
fușĉéi̯ [pl.]; –ĉél: 730, 737, 877, 887.
grădéli [pl.]; –dẹá: 736.
loíntre [pl.]: 750.
spetéze [pl.]; –țẹază: 756-759, 762-767, 768 +: spetézele lo^{l}ítrilor, 769-772, 774-785, 794, 811, 812 +: i̯íne ca o scáră făcúte, 813-828, 830, 833, 835, 838, 840, 843-844, 849-850, 852, 854, 856, 862, 864.
scări̯ dă cărúță [pl.]: 761.
spetéză [pl.]; –țẹază: 787.
spetẹază; –tézẹ: 788, 796, 801-802, 804, 808, 867.
spetẹázạ; –tézẹ: 793, 799, 800.
spetẹázạ; –téze: 797-798.
spetẹază; –tézẹ: 806.
spetẹază; –tézẹ: 807.
spetézili carímbului̯ [pl.]; –țẹază: 829.
fofeze [pl.]; –fẹază: 832.
țépe [pl.]; țẹápă: 834.
stínĝii̯ [pl.]; stínĝi^{l}e: 841, 860.
spetéze [pl.]; –țẹázạ: 861.
stínĝii̯i̯; stínĝii̯: 871 +: „scândurile din care e făcută loitra".
spețiázà; –tézi̯: 874.
țăpúși̯; –púși̯: 875.
stínĝii̯ [pl.]; stínĝii̯i̯: 876.
șípcă; șipĉi̯: 888.
zăbréle [pl.]; –brẹá: 891.
țepúșe; –púși̯: 893.
țepúș [pl.]; –púși̯: 895.
șípcă; șipĉ: 896.
șípcă; șipĉ: 898.

CARÂMB (la loitră), pl.
„barre (de la ridelle)"

[2115]

I. *[Întrebare indirectă] Dar cele două lemne lungi și rotunde în care intră fușteii?*

ALR II s.n. 349; **ALRM II s.n.** 231; **NALR-Olt. MN**, plș. 108; **ALM** 972; **ALLy** 166; **ALG** 356, 368; cf. **ALB** 1270; **ALCB** 861; **ALFC** 210; **ALLOc.** 553.

II. cărímb; –rímbi̯: 671-675, 677-680, 683-684, 686-690, 705, 710.
drúĝi̯ [pl.]; drug: 676, 695, 703, 711, 720.
drug; drúĝi̯: 681-682, 694, 700-701, 704, 713, 717.
carímb; –rímbi̯: 685, 691, 702, 715, 718, 730, 756, 767, 772-774, 776-777, 779-780, 800, 802-803, 805-809, 817, 821, 823, 826-827, 840, 860, 867, 875.
cotóĉi̯ [pl.]; –tóc: 692.
— : 693, 696-698, 707, 709, 712, 722-726, 728, 731, 736, 742, 745-746, 752, 754-755, 836, 839, 842, 845, 848, 851, 855, 859, 863, 866, 868, 870, 873, 881-886, 889, 891-892, 896.
∞ : 699, 743, 837, 847, 858, 872, 879.
drícuri̯ [pl.]; dric: 706, 788, 819.
drúĝi drícului̯ [pl.]: 708.
drúĝi la loítre [pl.]: 714.
scu̯árțe sau̯ duláph́ [pl.]: 716.
duláp!̦ [pl.]; –láp: 719.
drug di córĉii̯e; drúĝ: 721.
#: 727, 729, 733, 735, 738-741, 747, 751, 850, 852, 856 +: în loítre, 878 +: „cu totul [e] l^{u}óitră", 880 +: l^{u}o^{l}ítră-i̯ spuném la tọátă, 900 +: „cu totul [e] l^{u}óitră.
drug; drúĝ: 732, 815, 820, 824, 849, 854, 877, 893 +: drúĝi cárului̯.
? : 734, 737, 748-749, 753, 818, 832 +: drúĝ [pl.]; drug, 838, 841, 844, 853, 857, 865, 869, 871 +: ∞, 887, 890, 894, 897, 899.
carímb; –rínĝ: 744, 861.
loíntre: 750.
cărímbi̯ [pl.]; –rímb: 757-759, 762.
lo^{l}ítră, cotóĉ [pl.]: 760.
cotóc; –tóĉ dă scáră: 761.
cărímb^{y} [pl.]; –rímb: 763.
carímbi̯ [pl.]; –rímb: 764, 769-770, 775, 778, 782-784, 785 +: [spetezele și carâmbii] formẹază drígu cárului̯, 833, 843.
carímb; –rímb^{y}: 765, 789, 790-792, 793 +: [∗] drug; drúĝ, 794-799, 801, 804, 810, 816, 830.
cotócu lo^{l}ítri; –tóĉ: 766.
lo^{l}ítră; –^{l}ítre: 768 +: lo^{l}ítra dă jos, ~ dă sus.
carắmbi̯ [pl.]; –rămb: 771.
carímbi cárului̯ [pl.]: 781.
c^{u}ot^{u}óc; –țuáĉe: 786 +: c^{u}ot^{u}ócu drícului̯.
dric; drícuri̯: 787 +: de sus și de jos", 814, 825, 831.
carímbi drícului̯ [pl.]: 811.
carímb^{y} [pl.]; –rímb: 812.
loi̯ítre [pl.]; –i̯ítră: 813, 828.
drúĝi spetézilor [pl.]; drug: 822.
drúĝi carímbului̯ [pl.]; drug: 829.
drúĝ dă loi̯ítră [pl.]; drug: 834.
carúmb^{y} [pl.]; –rúmb: 835.
dulák [pl.]; –láp^{u}: 846.
drug; drúguri̯: 862.
cosác; –sáĉ: 864.
mertéc; –téĉi̯: 874.
scínduri̯ [pl.]; scíndură: 876.
lăturáși̯ [pl.]; –ráșe: 888.
martác; –táĉ: 895 +: dóu̯ă lémne.
stínĝi̯e; stínĝi̯: 898.

CODÂRLĂ, pl.
„espèce de panier attaché à l'hayon postérieur du char, où on met du foin pour les chevaux"

[2116]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi spui la aceea pe care o legi în partea de dinapoi a carului sau a căruței în care pui fân când pleci la drum?*

NALR-Olt. 652; **ALLy** 168.

II. șijléte; –lét: 671.
șijlét; –léțe: 672.
șusléte; ~ : 673.
șușléte; –lét: 674, 678-679, 687-688.
scărílă; –ríli̯: 675-676, 681-682.
codírlă; –dírle: 677, 717, 737, 747, 813, 816 +: ∞; „mocanii au, și cornenii, dobrenii [=locuitori din sate apropiate]", 826.
șușlét; –léțe: 680, 683, 685, 785, 810, 834.
răscól; –coále: 684.
scărílă; –ríle, șușléte; –lét: 686.
șujléte; –lét: 689-690, 765.
codírlă; –dírle: 691 +: sau̯ codirlár; –láre, 692, 694, 695 +: codirlár; –láre, 699-706, 708, 711, 713-716, 718-720, 728 +: da noi̯ n-avém, 730, 732, 733 +: la noi̯ nu să práctică, da știu̯ din armátă, 734-735, 743-745, 748-753, 755, 811, 814 +: ∞, „numai țiganii au ~ , 815 +: ∞, 817 +: [la carele cu boi] șujlét; –léțe [legate cu] costíșuri̯ [= lan-țuri], 818-819, 821 +: coșárli̯e; –rli̯ [de nuiele], 822, 824, 828, 830-832, 833 +: la áĝa mai̯ márẹa; la ái̯a mai̯ mícă [și permanentă] – șujlét; –léțe, 836-838, 840-841, 843, 845, 847, 849-851, 853-854, 856-857, 860, 862-864, 866, 869.
— : 693, 696-698, 707, 709, 712 , 721-722, 724, 731, 883-884, 889, 892, 898.
cápră; cápre: 710.
ḱílnă; ḱílnuri̯: 723.
ḱílnă; ḱílnẹ: 725, 727.
córĉii̯e; córĉii̯: 726.
#: 729, 890, 894.
fundătọáre; –tóri̯: 736.
grătár; –táre: 738, 746.
codírlă; –dírlẹ: 739, 865.
coĝírlă; –ĝírle: 740-741.
zăbláu̯; –bláie: 742.
coĝílă; –ĝíle: 754.
șujlét; –léțe: 756, 763, 767-774, 776-780, 782-783, 787, 791, 795 +: codírlă zic la múnte, 799, 805.
fund; fúnduri̯, coșărél; –réle: 757.
șujléte: 758.
fúndu cărúți: 759.
fundărẹáță, șujléte; –lét: 760.
fund: 761.
șujlét; ~ : 762.
șujléte; ~ , [k] –lét: 764.
șujlét: 766.
șujléte, –lét; –léțe: 775.
șijlét; –léțe: 781.
șușlét; –léțuri̯: 784.
c^{u}odírlă; –dírle: 786, 789, 792, 800, 881.
șujlét; –léțuri̯: 788.
șublét; –bléțe: 790.
c^{u}odírlạ; –dírle sau̯ șujlét; –léțẹ: 793.
șujlét; –léțe: 794, 808.
șujlét; –léțẹ: 796-797, 802.
jujlét; –léțẹ: 798.
șujlét; –léți̯ : 801.
jujlét; –léțe: 803.
∞ : 804, 809, 820 +: coviltír; –tíre, 835, 839 +: c^{u}odírlă; –dírle, 842, 848 +: c^{u}odírlă; –dírle, 872, 875 +: c^{u}odírlạ; –dírli̯, 878-880, 885-886, 888, 891, 896, 900.
șușlét, sujlét; –léțe: 806.
c^{u}oșĉúg; –ĉúguri̯: 807.
codírlă; –dírli̯: 812, 846, 870.
codírlă; –dírle sau̯ coșérli̯ [pl.] [dă nujéle]; –rli̯e: 823 +: șușlét; –léțe [=prelungire în fața căruței].
codírlă, codírla máre: 825.
codírlă; –dírlẹ: 827.
șujlét; –léțe: –léțe: 829 +: „în altă parte – codírlă".
c^{u}odírlă; –dírlẹ: 844, 868.
c^{u}odírlă; –dírle: 852, 855, 858-859, 861.
codírlă; –dírli̯: 867.
i̯eslár; –láre: 871 +: avẹáu̯ găzári pe tímpuri̯.
^{l}ínimă lúngă: 873.
i̯ésili̯; ~ : 874.
lunĝéște ^{l}ínima: 876.
codírlạ; –dírlẹ: 877.
? : 882, 895, 897, 899.
grătár: 887 +: áre ~ .
i̯ínima cărúți rămíne mai̯ lúngă: 893.

SUL, pl.
„la perche (du char)"

[2118]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiți lemnul lung pe care îl pui pe mijlocul carului ca să strângi fânul?*

NALR-Olt. MN, plș. 109; cf. **ALM** 986; **ALLy** 171; **ALG** 378; **ALMC** 956; **ALW I**, 70; **ALFC** 217.

II. prăjínă de fín: 671, 676, 681.
prăjínă; –jíni̯: 672-673, 675, 677-679, 682-685, 687-692, 694, 699-700, 705, 708, 711, 713, 715-716, 719, 722, 747, 811, 818, 859.
prăjínă dă fín: 674, 680, 686, 695, 706.

— : 693, 696-698, 707, 709, 712, 737, 873, 880-884, 886, 889, 892, 897.
prăjînă; –jîni: 701, 717, 726-729, 733, 744, 767, 787-788.
prăjînă dă legát fînu: 702.
prăjînă dă notréț: 703.
prăjînă dă legát: 704, 710.
prăjîna cărúți: 714.
? : 718, 753-754, 776 +: nu je numít, 797, 854 +: un drug, 856, 875, 887, 894, 899.
∞ : 720 +: cu fúnie, lánțuri, 741 +: nu să strînge la noi cu ála, 746 +: la noi să leágă númai cu odgoáne, 763 +: cu frîngii, cu lánțuri, 772, 774, 775 +: la deal, la múnte, 777-779, 780 +: cu fúnile să leágă la noi; îl fac păpúșă, 781 +: cu fúnile, d-a curmezíșu, 782 +: cu lanț, răscól, să strîng bíne lánțu, 783, 784 +: cu fúnile, 785 +: cu fúnii, 793 +: „se leagă cu funii", 795-796, 798, 800-809, 810 +: „se leagă cu funii", 814, 815 +: cu fúnii, 816 +: cu fúnija, 817 +: „fânul se cară" cu pătúl dă căruță, 819 +: cu fúnea, 820, 821 +: cu frîngíie, 822 +: o frîngíie, 823 +: cu frîngíie, 824 +: îi pui țepúși la drug [și nu-l fixezi dea-supra], 825 +: îl leg cu frîngíie, 826 +: s-adáugă drug la carîmbi și răscoále la jumátea cărúți [și se înalță loitrele], 827, 828 +: [fânul se transportă] cu parcále [pl.]; –cá [=țarc de pari care lărgesc și înalță tronul], 829, 830 +: cu fúnije, 831 +: cu frîngíie, 832 +: cu fúnija, 833 +: cu frîngíja, 834 +: cu fúnija, 835 +: cu fúniili, 836-839, 840 +: noi legăm cu fúnii sau cu lánțuri, 841, 843 +: noi legăm cu fúniili, 844-846, 847 +: să leágă cu fúnila, 848-850, 851 +: noi legăm cu fúniili, 852, 855, 857, 860 +: [peste carâmbi se pun] țepúși; –púșă, 861-862, 863 +: ca uo prăjînă, 866-870, 876-879, 885, 888, 891, 895, 900.
lungón; –goáni: 721.
drug; drugi: 723, 725, 736, 742, 748, 750-751.
prăștínă; –tíni: 724.
brédel; brédele: 730.
par; pari: 731, 864.
drúgu de legát fîn: 732.
béldije; béldii sau prăjînă; –jîni: 734.
prăjînă de legát fînu: 735.
ńijlocár; –cáre: 738, 842.
#: 739, 752, 755, 792, 874, 890.
curmezíș; –zíșuri: 740.
prăjînă de fîn; –jîni: 743.
strîngătór: 745.
ĺínimă; ĺínimi: 749.
prăjînă: 756-758, 765.
lemn dă legătúra fînului: 759.
prăjînă de fîn: 760.
prăjînă de legát: 761.
prăjînă: 762, 766, 768, 769 +: o ~, făcă mai dămúlt, [R] ∞, 812.
tărbácă; –báce: 764.
cléște: 770.
cúmpănă: 771.
coárdă: 773 +: „mai rar se face".
prăjînă; –jîni: 786, 789-791, 794.
cuárdă; cuárde: 799.
prăjînă; –jîni: 813.
mijlocár; –cáre: 853.
drugu; drugi: 858.
[ε] ștejárĭu; ștejări: 865.
drug; drugi: 871.
druc; druci: 872.
lémnu dă legătúră: 893.
sîríc; –ríci : 896.
angíși; ~ sau drug; drugi: 898.

CIOCÂLTEU, pl.
„cheville (qui fixe le joug au timon)"

[2120]

I. [Întrebare indirectă] Cum spuneți la acela cu care se prinde jugul de proțap?

NALR-Olt. 654; **ALM** 966; cf. **AIS** 1240; **ALLy** 119; **ALJA** 849.

II. cui din jug: 671-672, 674-676, 678, 681, 683-684, 688, 741, 776.
cui: 673, 687, 692, 694, 699, 703, 706, 708, 711, 715, 721, 723, 726, 732, 737, 740, 743, 770, 823, 827, 877.
cui dă jug: 677, 682, 757, 765.
cui din jug: 679-680, 686, 720.
cúiu din jug: 685, 727, 730, 735, 744, 748, 752, 754, 760.
cui; cúie: 689, 764, 872.
cúiu dîn jug: 690, 702, 756, 758, 762, 766, 769, 775, 777, 830.
cúiu júgului: 691, 700, 755, 897.
— : 693, 696-698, 707, 709, 712, 828, 833, 851, 864 +: [se prinde] to cu lanț, 873.
cúiu dă la jug: 695, 705.
cui dă fier: 701, 761, 821.
cuiu; cúiuri: 704.
cuiu; cúie: 710, 713, 716, 719, 855.
cúiu din jugu: 714.
cuiu: 717.
circéle: 718 +: „o za".
cui; cúie: 722, 793, 796, 798, 801-802, 847, 879.
cúiu de la jug: 724.
cui dim proțáp: 725.
cúiu de jug: 728, 759.
cúiu de proțáp: 729.
cúiu de la proțáp: 731.
cui din jug; cúie: 733, 776, 885.
cúiu cúie: 734, 892.
cúiu: 736, 747, 749.
cui; cúie: 738, 742, 745, 750, 790, 799, 805, 811-812, 814, 818, 820, 822, 829, 831, 840, 849, 857, 861, 867, 870, 883-884, 886, 890-891.
jáńkiță; jáńkițe: 739.
cúiu; cúie: 746.
fier de proțáp: 751.
cuiu; cúie: 753, 832, 837, 841, 845, 866, 869.
cui; cúiĕ, cui dîm proțáp: 763.
cui; cúiĕ, cúiu dîn jug: 767.
cúiu dî jug: 768, 773, 817.
cúiu proțápului: 771.
cúiu dîm proțáp, ~ dîn jug: 772.
cúiu dă jug: 774.
teglíc; –glíce: 778.
tiglíc; –glíce: 779, 781-785, 804, 806, 808-809, 834 +: „un fier gros, cu o gaură acolo, de apuci de el și-l bagi în proțap și în jug, 835.
teglíc: 780.
cui; cúe: 786-787, 792, 800, 803, 899.
cui; cúe: 788-789, 795, 797.
cui dîn jug; cúe ~ ~ : 791.
cui; cúe: 794.
tiglíc; –glíce: 807.
tiglíc; –glícuri: 810.
cúiu dîn proțáp: 813.
jámpiță; jámpiți: 815.
cúiu dîn jug, ~ júgului: 816.
um pirón: 819.
vîrtéj tre să áivă; –téje: 824.
jámpiță; jámpițe: 825.
cui dîn jug; cúie: 826.
cuiu; cúie: 836.
jáńkiță; jáńkiți: 838, 871.
cui dîn jugu; cúie: 839.
cui; cúle: 842, 853, 856, 887.
cui dă jug; cúle ~ ~ : 843.
cúiu dîn jugu; cúle: 844.
cúiu dîm proțáp; cúie: 846.
cuiu cúie: 848, 865, 868.
jáńkiță; jáńkiți și un cui: 850.
cúiu dîn jug; cúle: 852.
cúiu dî jug: 854.
cui dîn jugu: 858.
cúiu dîn jug; cúle: 859.
cui la jáńkiță: 860.
cúiu dî jug; cúie: 862.
cúiu la proțáp: 863.
cui; cúii: 874-875, 876 +: ~ di ńer, 882, 889.
cui dîn jug; cúie ~ ~ : 878, 893, 900.
? : 880.
cui de jug; cúie ~ ~ : 881.
cui dîn jug; cúie ~ ~ : 888, 894.
cuiu; cúii: 895.
cuiu; cúii: 896.
cui dă jug; cúiĕ ~ ~ : 898.

POLICIOARĂ, pl.
„planchette inférieure du joug"

[2121]

I. [Întrebare indirectă] Cum îi spui la bucata de lemn din partea de jos a jugului? (Chest. NALR, fig. 48)

ALR II s.n. 335; **ALRM II s.n.** 217; **NALR-Olt.MN**, plș. 109; **ALM** 963; cf. **AIS** 1241.

II. póliță; pólițe: 671, 678, 680, 684-685, 687, 690, 692, 724, 727, 760, 764-770, 773, 843.
póliță; póliț: 672-674, 679, 689, 721, 723, 762.
policuáră; –córi: 675, 701, 706, 710-711, 713, 715, 851, 853, 860.
policoáră; –coáre: 676, 681, 686, 688, 722, 725, 728, 730-732, 735, 737-739, 745, 751-754, 774-778, 781-783, 812, 814, 816-817, 823, 825, 827, 829-830, 833, 846, 885-888, 899.
policuáră; –cuáre: 677, 694-695, 699, 702-704, 708, 714, 716-720, 847, 849-850, 854, 856-857, 862-863, 866.
póliță; póliți: 682 +: policoáră, 704, 756, 763, 822, 867, 869, 895 +: puólița júgului.
póliță: 683, 758, 761, 771-772.
poliță; –lițe: 691.
— : 693, 696-698, 707, 709, 712, 828, 836.
pat; páturi, pátu júgului: 700.
[ε] pieptár: 705.
policoáră; –córi: 726, 729, 733-734, 736, 740-744, 747-750, 755, 780, 785, 815, 819, 831-832, 834-835.
policoáră; –coáre: 746.
póliță; pólițĕ: 757.
pólița júgului: 759.
policoáră: 779.
jápiță: 784.
puóliță; puóliți: 786, 789, 791-792, 794, 796, 840, 891.
puoliță; –lițe: 787.
puoliță; –lițe: 788.
puóliță; puólițe: 790, 797.
puóliță; puólițe: 793.
puolicuáră; –cuáre: 795, 799-801, 804-805, 807-810, 842, 852, 855, 858.
puolicuáră; –cuáre: 798, 802.
puolicuáră; –cuóri: 803, 806, 859, 894.
policiuáră; – cióri: 811.
[ε] lăvicuáră cred: 813.
zápis; zápise: 818.
?, [•] cáfă dă jug; cefi: 820.
policoáră; –coáre: 821.
jugáș; –gașe: 824.
policoáră; –coárĕ: 826.
policuáră; –cuáre, póliță; pólițe: 837.
policiuáră; – cioóri: 838.
policuáră; –cuáre: 839, 861, 868.
? : 841, 845, 864-865, 880.
puóliță; puólițe, puolicuáră; –cuáre: 844.
puolicuáră; –cuáre: 848.
puóliță; puóliți, pat; páturi: 870.
policoáră; –coáre: 871, 889.
luopățícă; –țíc, –țéle: 872.
policiuáră; – ciuáre: 873.
[σ] policioáră; –cioári: 874.
policioáră; –cioári: 875.
puolicoáră; –córi: 876.
lopățícă; –țéle: 877.
puolicoáră; –coáre: 878, 881, 883, 890, 892-893, 898, 900.
[σ] puóliță; puóliț: 879.
[σ] puolicoáră; –coáre: 882.
puóliță; puóliți, puolicoáră; –coáre: 884.
damacsíi; –síi: 896.
puoliclоáră; –cloáre: 897.

RESTEU, pl.

„barre mobile fermant latéralement le joug"

[2123]

I. *[Întrebare indirectă] Când înjugi boii, ce bagi prin găurile de la capetele jugului? (Chest. NALR, fig. 48)*

***NALR-Olt. MN**, plş. 109; **ALM** 965; cf. **AIS** 1241; **ALA** 662; cf. **ALEA** 133.*

II. *restéu̯; –ţeáu̯ă: 671, 678.*
răstéu̯; –ţeáu̯ă: 672.
restéu̯; –tée: 673-675, 679-684, 686-688, 700, 786-787, 789, 791-792, 798-799, 803, 805, [σ] 814, 816-817, 822, 841-842, 844-846, 849, 852, 855-859, 861, 868, 872, 878, 884, 888, 891, 896-897, 899-900.
restéu̯; –téle: 676.
restéu̯; –téˡe: 677, 685, 691-692, 694-695, 699, 701-702, 705-706, 708, 710-711, 713-720, 772, 793, 804, 839, 843, 853-854, 870.
restéu̯; –táiĕ: 689.
restéu̯; –ţi̯áiĕ: 690.
— : 693, 696-698, 707, 709, 712, 828, 883.
[ε] restáˡe [pl.]; –téu̯: 703.
restéu̯; –téˡĕ: 704.
restéi̯e [pl.]; –téu̯: 721, 726-727, 736, 740, 751.
restéu̯; –téi̯e: 722, 724-725, 728, 734, 739, 741-742, 750, 752, 820, 831-832, 879, 885, 887, 892, 894.
restéi̯e [pl.]; –téu̯: 723, 729-730, 732-733, 735, 737-738, 743-744, 746, 748, 753-755, 825, 830, 886.
restéi̯e; –téi̯: 731.
restéu̯; –ţeái̯e: 745.
restéi̯ [pl.], [k] –téuri̯; –téu̯: 747.
restíi̯ [pl.]; –téu̯: 749.
restéˡe [pl.]; –téu̯: 756, 759-763, 766-771, 773, 776, 778-782, 784-785, 834.
restee [pl.]; –téu̯: 757, 812-813, 818, 821, 823, 833, 851, 860, 862-863, 866, 869, 893.
restéˡe [pl.]; –téu̯: 758.
restéˡĕ [pl.]; –téu̯: 764, 774-775.
[*] restéˡĕ [pl.]; –téu̯, răstéu̯: 765.
restéˡe [pl.]: 777.
rĕstéˡĕ [pl.]; –téu̯: 783.
restéu̯; –ţeáˡe: 788.
restéu̯; –ţeáˡe: 790, 829.
restéu̯; –tée̯: 794.
restéu̯; –tée̯: 795-797, 801-802, 836, 838, 864-865.
resteáˡe [pl.]; –téu̯: 800, 811 +: restéˡe [pl.].
rĕstéu̯; –tée: 806, 815, 827.
restéu̯; –téˡe: 807-808, 847-848, 850.
rĕstéu̯; –téˡe: 809.
restéu̯ –tée̯: 810.
restéᵘuri̯ [pl.]; –téu̯: 819.
restéi̯ili [pl.a.]; –téu̯; –tée: 824, 835.
restéi̯ili [pl.a.]; –téu̯: 826.
răstéu̯; –téi̯e: 837.
restéu̯; –téᵘuri̯: 840, 867.
restéu̯; –téi̯e̯: 871, 877.
restéu̯; –téi̯i̯: 873, 875-876, 882, 895.
ri̯stéu̯; –téi̯i̯: 874.
re̯stéu̯; –téi̯e̯: 880, 889.
restéu̯; –tée, –téˡe: 881.
rĕstéi̯e [pl.]; –téu̯: 890.
r̃est'éu̯; –t'éi̯ĕ: 898.

PROŢAP (la sanie), pl.

„timon (du traîneau)"

[2127]

I. *[Întrebare indirectă] Cum ziceţi la lemnul acela lung care se prinde în partea dinainte la sanie?*

***NALR-Olt. MN**, plş. 109; **AIS** 1220 a.*

II. *proţáp; –ţápe: 671, 673-676, 680, 682, 685, 687-688, 692, 700 +: la cai̯, ᵘóişti̯ˡe, 701-702, 705, 716, 731, 744, 756, 762-765, 767-770, 772-773, 775-776, 781, 815, 830-831, 849, 866-867.*
proţáp; –ţápuri̯: 672, 677-679, 681, 683-684, 686, 689 +: sau̯ ᵘói̯şte, la cai̯, 691, 694-695, 699, 703-704, 706, 708, 710-711, 713-715, 717-719, 721-725, 729, 734, 736, 743, 757, 760, 777, 780, 783-785, 808, 810, 832, 835, 841, 845, 853, 856, 860.
ᵘói̯şte; ᵘói̯şti̯: 690, 733, 855, 894, 899.
— : 693, 696-698, 707, 709, 712, 883, 886.
tînjálă; –jáli̯ sau̯ proţáp; –ţápuri̯: 720.
ᵘói̯şte sau̯ proţáp: 726, 728, 739.
ᵘói̯şte sau̯ tînjálă: 727.
ᵘói̯şte sau̯ proţáp: 730, 737, 741-742, 745, 750.
proţáp: 732, 758-759, 766, 771, 774, 778-779, 782, 854.
proţáp sau̯ ᵘói̯şte: 735.
ᵘói̯şte; ᵘói̯şti̯ sau̯ tînjálă; –jáli̯: 738.
proţáp sau̯ ói̯şte̯: 740.
ᵘói̯şte: 746.
ᵘói̯şte: 747, 753.
ᵘói̯şte: 748-749, 754-755, 885 +: de bódniţă să prínde cantáru.
ᵘói̯şte; ᵘói̯şti̯: 751, 871, 898.
ᵘói̯şte̯; ᵘói̯şti̯: 752.
límba sấniˡi, [k] proţáp: 761.
prᵘoţáp; –ţápe: 786, 788, 791, 793, 804, 806, 884.
prᵘoţáp; –ţápuri̯: 787, 789, 796, 798-800, 802, 805, 809, 859, 861.
crᵘoţáp; –ţápuri̯: 790, 792.
crᵘoţáp; –ţápe: 794, 797.
crᵘoţáp; –ţápᴴ: 795.
prᵘoţáp; –ţápᴴ: 801, 803.
u̯óişti̯ˡe̯; u̯óişti̯: 807.
óˡi̯şte; óˡi̯şti̯, proţáp; –ţápuri̯: 811.
proţáp [pentru boi], ói̯şti̯e [pentru cai]: 812.
ói̯şti̯ˡe; ói̯şti: 813, 824.
ói̯şte; ói̯şti̯: 814.
ói̯şţea [a.]; óˡi̯şti, proţápu [a.]; –ţápe: 816.
u̯ói̯şte; u̯ói̯şti̯ sau̯ proţáp; –ţápi̯: 817.
ói̯şti̯e [pentru cai], proţáp [pentru boi]: 818.
ói̯şte; ói̯şti̯: 819-820.
propáţ; –páţe: 821.
ói̯şţea [a.]; óˡi̯şti̯: 822.
óˡi̯şte sau̯ proţáp: 823.
proţápu sấniˡi: 825.
dácă i̯e dă cai̯, ᵘói̯şte, dácă i̯e dă boi̯, proţáp: 826.
oi̯şti̯e; –i̯şti̯ sau̯ proţáp; –ţápuri̯: 827 +: [după animal].
oi̯şti̯e; ói̯şti: 828.
u̯ói̯şti̯e; u̯ói̯şti̯: 829.
oi̯şte [pentru cai], proţáp [pentru boi]: 833.
ói̯şte; ói̯şti, proţáp; –ţápuri̯: 834.
proţápᵁ; –ţápuri̯: 836, 844, 846, 865.
proţápᵁ; –ţápuri̯, ᵘói̯şti̯e; ᵘoi̯şti̯: 837.
ᵘoi̯şti̯ˡe; –i̯şti̯: 838.
ᵘói̯şte; ᵘói̯şti̯: 839.
ᵘói̯şte la cai̯, proţáp la boi̯: 840.
u̯ói̯şte, proţáp; –ţápuri̯: 842.
ᵘói̯şti̯ˡe; ᵘói̯şti̯, proţáp; –ţápuri̯, [k] –ţápe: 843.
ᵘói̯şti̯e; ᵘoi̯şti̯: 847.
ᵘói̯şti̯ˡe; ᵘói̯şti̯: 848, 880.
ᵘoi̯şti̯ˡe: 850.
ᵘoi̯şti̯ˡe; –i̯şti: 851.
u̯ói̯şţea la sấniˡe: 852.
ᵘói̯şti̯ˡe, proţáp: 857.
ᵘoi̯şte; –i̯şti̯, proţáp; –ţák: 858.
ᵘoi̯şte: 862.
ᵘoˡi̯şte: 863-864.
ᵘoi̯şte; –i̯şti̯: 868, 870.
u̯oi̯éşte; –i̯éşti̯: 869.
proţáp; –ţápi̯, –ţápe sau̯ tî̯njálă; –jále̯: 872.
proţáp; –ţápi̯: 873.
ᵘói̯şti̯i̯, ᵘulúbi̯ [pl.] [pentru cai], proţáp; –ţápuri̯ [pentru boi]: 874.
proţáp; –ţápi̯, [**] –ţápuri̯: 875.
ᵘói̯şti̯i̯; ᵘói̯şti̯, proţáp; –ţápuri̯: 876.
ᵘói̯şte̯; ~ : 877.
ᵘói̯şti̯ˡe; ᵘói̯şti̯: 878, 900.
prᵘoţáp; –ţápi̯ sau̯ ᵘói̯şte [pentru cai]: 879.
ᵘói̯şti̯ˡe; ᵘói̯şti̯: 881.
ᵘói̯şte; ᵘói̯şti̯: 882.
ᵘói̯şte; ᵘói̯şti̯, [k] ᵘoi̯şti̯: 887.
ᵘói̯şte; ᵘoi̯şti̯ [pentru cai], proţáp; –ţápe [pentru boi]: 888, 897.
ᵘói̯şti̯i̯; ᵘói̯şti̯: 889.
proţáp; –ţápuri̯ [pentru boi], ᵘói̯şte; ᵘoi̯şti̯ [pentru cai]: 890.
ᵘói̯şte; ᵘói̯şti̯ [pentru cai], tî̯njálă; –jéli̯ [pentru boi]: 891.
ᵘoˡi̯şte; –ˡi̯şti̯: 892-893.
ᵘoi̯i̯şti̯ˡi; –ˡi̯şti̯: 895.
ᵘói̯i̯şti̯; ᵘói̯i̯şti̯: 896.

*

* *

STROPITURĂ

„première récolte de raisins d'une vigne"

[2129]

I. *[Întrebare indirectă] Cum ziceţi la primul rod pe care îl dă via tânără?*

***NALR-Olt.** 658.*

II. *? : 671, 679, 681-682, 685, 692, 723, 726, 740, 742, 746-748, 751, 755, 863, 866, 875 +: fáce cî̯ţe-un͜ cîrcél di̯ po̯ámă, cî̯ţe-o uréke, 876 +: ánu ăsta i̯-am da͜ drúmu la po̯ámă, 888 +: prímu an de rod, 893 +: príma rodíre, 894, 896, 898 +: strúgure.*
rod puţin: 672, 717.
— : 673-677, 680, 684, 688, 690, 693-694, 696-701, 703, 705-712, 721, 729-732, 734, 737, 750, 752-753, 811-814, 818-819, 821, 827, 835, 873-874, 878, 880, 882-883, 886-887, 892.
stropitúră: 678, 683, 687, 778 +: a aruncát o ~ , 780, 816, 823, 825-826, 828, 830-834, 843, 853, 856, 865, 867, 870, 885, 899-900.
[ε] strúguri̯: 686, 891.
[ε] stropitúră: 689.
purcél dă strugúre: 691 +: „ciorchine mic", víˡa a da͜ rod.
ā-čepút s͜ să de̯a pă rod: 695.
u̯o stropéălă dă strúguri̯: 702.
trufándă: 704.
prímu an dă rod: 713, 768.
ródū-tăi̯: 714.
ródu dî̯nti̯i̯: 715.
ródū-ti̯i̯: 716.
prímu an pă rod: 718.
víˡe pă rod: 719.
prímu an dă recóltă: 720.
rod puţî́n: 722.
strokitúră:724-725, 749, 754, 842, 857, 861, 868-869.
a-ncepút să fácă: 727.
ne̯-arátă ródu: 728.
prímu rod: 733, 741, 762, 765, 783, 785, 837 +: i̯e pă ~ ~ , 840, 854, 889.
príma recóltă: 735.
strokálă: 736, 838, 855.
niţéi̯ strúguri̯: 738.
stropéălă: 739, 743, 763 +: şi dă prúne, şi dă víˡe, 790, 800, 817, 829, 859, 862.
próbă: 744.
spoi̯álă: 745.
strúgure: 756, 759 +: a făcút şî víˡa me̯a cî̯te un strúgure.
cî̯ţva strúguri̯: 757.
?, strúguri̯: 758.
a rodít, prímu rod: 760.
dă pă rod: 761.
pî́rgă, rod: 764.
a rodít şi vÝˡa me̯a: 766.
a aruncát rod: 767.
a aruncát şi i̯a: 769 +: de mî̯ncáre mai̯ mult.
strúguri̯, a aruncát şî i̯a: 770.

strúgur̦: 771 +: încépe s-arúnĉe ~ , 782 +: a aruŋcát ~.
a da‿şi i̯a trei̯-pátru strúgur̦: 772.
i̯e pă rod: 773.
a făcút întî̦ strúgur̦: 774.
strúgur̦ aruŋcát: 775 +: încépe s-arúnĉe strúgur̦.
a aruŋcát şi i̯a anu̯-ăsta ĉevá: 776.
a aruŋcát şi i̯a strúgur̦: 777.
arúŋcă prími strúgur̦: 779.
a făcút strúgur̦: 781.
a aruŋcát prímul an: 784.
str^{u}opitúră: 786, 788, 796, 805, 807, 809.
str^{u}opl̦itúră: 787, 789, 794, 797, 803.
str^{u}op^{h}itúră: 791-793, 795, 806, 808.
str^{u}opeálă: 798-799, 801-802.
stropeálă: 804, 815, 848-849.
strop^{h}itúră: 810, 860, 864.
strúgur̦ puțín̦: 820 +: prímul̦ an dĕ rod.
a dat pă rod: 822.
stîrpitúră: 824.
dă ^{u}o r^{u}ó^{u}o: 836.
strok̦itúră: 839.
stropi̯álă: 841, 852.
strop^{h}i̯álă: 844.
strop^{h}i̯álă, strok̦álă: 845.
strok̦álă, strok̦itúr̦ [pl.]: 846.
strok̦álă: 847.
^{u}o brúmă: 850.
?, a legát puțín: 851.
aruŋcătúră: 858.
î̦ pă rod, prímu an pă rod: 871.
r^{u}od: 872, 877.
agurídă: 879.
[σ] [B] str^{u}ok̦itúră: 881.
ví̦a i̯e la prímu rod: 884.
stropitúră, agurídă: 890.
strúgur̦: 895.
strúgure, [∗] aruŋcătúră: 897.

VIȚĂ SĂLBATICĂ
„vigne vierge"

[2130]

I. [Întrebare indirectă] Cum ziceți la vița pe care o altoiți cu vița de soi?

NALR-Olt. 659; ALB 667.

II. víță nealtoi̯ítă, [k] ~ pădureáță: 671.
víță sălbátică: 672, 678-679, 681-683, 685, 689, 692, 713-717, 726, 739, 742, 746, 764-765, 768 +: p-ái̯a búna, trébui̯e s-o altoi̯éșț în pòrtaltói̯, că i̯e mai̯ durábil, mai̯ prinzătór, 769, 771, 774, 777, 786, 805-806, 843, 845-846, 848-849, 859, 865, 867, 870, 884, 897-899.
— : 673-674, 676-677, 680, 684, 688, 690, 693-694, 696-701, 703, 705-712, 730-732, 734-735, 749, 811-814, 816, 818-819, 821, 823, 827, 830, 834-835, 873-874, 878, 880, 882-883, 887, 892, 894.
víță producătu̯áre: 675.
víță pădureáță: 686.
víță producătoáre: 687.
víl̦e producătu̯áre, ~ sălbátică: 691.
víță producătu̯áre, [k] ~ sălbátică: 695.
víl̦e sălbátică: 702, 719-720, 855.
víță sălbátică, ~ móbilă: 704.
víță sălbátică, víl̦e ~ : 718.
yíță salbátică: 721, 740, 885.
yíță sălbátică: 722-725, 727-729, 836.
yíță sălbátecă: 733 +: la noi̯ nu să altoi̯éște, 744, 752-753, 755.
yíe romînească, [k] ~ sălbátică: 736.
víță sălbátecă; yíțe sălbáteće: 737.
víță sălbátecă: 738, 743, 750, 754.
hibríd: 741.
? : 745, 748, 833, 839, 856, 863.
víță sălbátecă, portaltói̯: 747.
víță sălbátecă: 751, 877.
víță altoi̯ítă, ~ sălbátică: 756.
v^{y}íl̦e nóbilă: 757.
americánă, sălbátică: 758.
víță americánă: 759.
v^{y}íță romînească: 760.
∞ : 761 +: la noi̯, producătoáre, 837, 840 +: nu altol̦ím noi̯ al̦íĉ, 847, 857, 866, 879 +: „aici, în baltă, nu se altoiește vița", 891 +: altói̯.
sălbátică: 762, 783, 832.
port, portaltói̯: 763 +: „ ~ de diferite varietăți care trebuie altoite".
v^{y}íță sălbátică: 766, 787, 789, 801, 868.
víță sălbatică, agurizár: 767.
víl̦e sălbátică, agurizár̦: 770.
víță nóbilă: 772.
víl̦e nealtol̦ítă, k̦ibríz: 773.
víță hibríd: 775 +: víță sălbátică cu víță dă soi̯.
altói̯, [k] víță sălbátică: 776.
víță altoi̯ítă: 778.
sălbátecă: 779.
víță altui̯ítă: 780 +: acú-i̯ zíĉem o míl̦e únu, ái̯a d-o altui̯ím cu i̯a; terázá, zái̯băr, belĝánă, k̦ibríz.
víță sălbátică, ~ scuturătoáre: 781 +: [face] strúgur̦ mărúnț și [care] să scútură.
víl̦e romînească: 782.
víță sălbátică, butáș: 784 +: pui̯ altóju în butáș.
víță altul̦ítă, ~ producătoáre, hibríz, sălbátică: 785.
v^{y}íe sălbátică: 788, 790-791, 794.
v^{y}íl̦e sălbátică: 792, 799, 804, 808.
v^{y}íl̦e sălbátică: 793.
v^{y}íță țărănească, sălbátică: 795.
v^{y}íță sălbátică: 796.
v^{y}íe sălbátică: 797.
vl̦íl̦e sălbátică: 798, 841.
vl̦íță sălbátică: 800, 803, 809, 824.
v^{y}íță sălbátică: 802.
v^{y}íță sălbátică, cúrpen: 807, 864 +: cúrpen, cáre nu fáce strúgur̦.
v^{y}íță sa̯lbátică: 810.
americánă: 815.
vyíță sălbátică: 817.
port dĕ víță americánă, salbátică: 820.
portaltói̯, sălbátică: 822.
cúrpen: 825.
băi̯utúr [?]: 826.
cúrpen^{u}; cúrpen̦: 828.
ĵ̦oárdă: 829.
portaltói̯, pórtu [a.], víță sălbátică: 831.
portaltói̯, yíță sălbátică: 838.
yl̦íl̦e sa̯lbátică : 842.
port^{u}, v^{y}íță sălbátică: 844.
portaltói̯, víță sa̯lbátică: 850.
yíl̦e hibrídă sau̯ sălbátică: 851.
ibríd, víță sălbátică: 852.
portaltói̯, víță sălbátică: 853.
portaltói̯: 854, 888, 890.
hibríz: 858.
v^{y}íl̦e sălbátică: 860.
yíță sălbátică: 861.
v^{y}íl̦e sălbátică, cúrpen: 862.
p^{u}ortaltu̯ói̯^{u}, cúrpen^{u}: 869.
víță sălbátică: 871, 889.
víță sălbátică: 872 +: nu se altoi̯éște cu ea.
p^{u}ort din yíță sălbátică: 875.
víță sa̯lbátică: 876 +: pepenărí̦i̯ – „de aici se cumpără vița sălbatică".
víță sa̯lbátică: 881, 886.
víță sălbátică, portaltói̯: 893.
víță sălbátică, p^{u}ort sălbátic: 895 +: „portaltoi".
víță sălbátică, p^{u}ortaltu̯ói̯: 896.
p^{u}ortaltói̯: 900.

BUTUC, pl.
„cep"

[2131]

I. [Întrebare indirectă] Cum ziceți la partea de jos, mai groasă, a viței de vie?

ALR II s.n. 225; ALRM II s.n. 153; NALR-Olt. 660; ALF 1780; cf. AIS 1305; ALPI 42; ALC 461; ALA 418;
ALLy 193; ALB 672, cf. 671; ALFC XLV; ALiFO 229;
cf. ALJA 889; ASLEF 809/599.

II. butúc de víl̦e: 671.
butúc; –túĉ̦: 672, 678-679, 681, 687, 689, 691-692, 714, 850, 871, 897.
— : 673-674, 676-677, 680, 684, 688, 690, 693-694, 696-701, 703, 705-712, 730-732, 734, 811-814, 818-819, 821, 827, 834-835, 873-874, 878, 880, 882-883, 887, 892, 894.
tulpínă: 675, 695, 779.
truŋk; trúŋkur̦: 682.
búturá: 683.
búturá; bútur̦: 685-686, 756, 763, 778, 783, 786-787, 792.
buturúgă; –rúĝ̦: 702, 704, 716-720, 884.
tulpínă, buturúgă; –rúĝ̦: 713.
butúc; –túĉ̦, [B] buturúgă; –rúĝ̦: 715.
tulk̦ínă; –k̦ín̦: 721, 723.
ĉorcán; –cán̦: 722.
butúc; –túĉ: 724, 727-729, 733, 735, 737-741, 744, 746, 748-749, 751, 753-755, 758, 760-762, 788, 790-791, 794-795, 797, 807, 817, 822-823, 833, 838, 842, 845, 847-849, 853, 856, 859, 866, 872, 876-877, 879, 881, 885-886, 889-890, 896, 898, 900.
tulk̦ínă: 725.
ĉorcán: 726.
tulk̦ínă, butúc; –túĉ: 736, 745.
tulpínă; –pín̦: 742, 830.
tulpínă, butúc;–túĉ: 743, 776.
buturúgă; –rúĝ: 747, 752, 771, 780, 789, 798-799, 803, 815, 820, 824-826, 828, 831, 840-841, 843, 854, 857, 860, 862, 864-865, 870.
butúc; –túĉe, [k] –túĉ: 750, 891.
trupínă; –pín̦: 757, 759, 768, 770, 772-774.
trupínă; –pín̦, butúc; –túĉ: 764.
trupínă; –pín̦, [∗] tulpínă: 765 +: „am pus 200 dă cápete [= tulpini]".
trup^{h}ínă: 766.
trupínă, [∗] căpățînă: 767.
buturúgă; –rúĝ, trupínă; –pín̦: 769.
trupínă, buturúgă: 775.
buturúga v^{y}íți: 777.
căpățî́nă; –țî́n̦, butúc; –túĉ: 781.
căpățî́nă, butúc: 782.
căpățî́nă; –țî́n̦: 784, 800, 805, 808-810.
rădăĉínă, căpățî́nă; –țî́n̦: 785.
buturúgă; –rúĝ: 793, 796, 801-802, 836.
butúc; –túĉ, căpățî́nă; –țî́n̦: 804.
butúc; –túĉ, căpățî́nă; –țî́n̦: 806.
butúc; –túĉ, tulpl̦ínă; –pl̦ín̦: 816.
buturúgă; –rúĝ, căpățî́nă; –țî́n̦: 829.
butúc^{u}; –túĉ: 832, 839, 851, 855, 858, 861.
butúc^{u}; –túĉ: 837, 844, 846, 868-869.
butúc; –túĉ, buturúgă;–rúĝ: 852, 867.
tulk̦ínă, butúc^{u}; –túĉ: 863.
rădăĉínă; –ĉín̦, butúc; –túĉ: 875.
butúc; –túĉe, [k] –túĉ̦ : 888.
butúc; –túĉ^{u} : 893.
buturúgă; –rúĝ, căpățî́nă; –țî́n̦, butúc^{u} ; –túĉ: 895.
butúc^{u}; –túĉ̦: 899.

RĂDĂCINI DE ROUĂ, sg.
„racines adventives"

[2132]

I. [Întrebare indirectă] Cum numiți rădăcinile care ies din butuc și pe care le tai când sapi via?

NALR-Olt. MN, plș. 110.

II. ? : 671, 679, 685, 687, 720, 729, 741-743, 816-817, 823 +: nu să copĉéște ásta a noástră, 839, 862, 866, 872 +: „nu se taie via", 890, 896 +: cl̦opĉésc [= tai vinele de la suprafață], 898.
mustáț: 672, 678, 758, 765, 776.

— : 673-674, 676-677, 680, 684, 688, 690, 693-694, 696-701, 703, 705-712, 722, 730-732, 734, 745, 811-814, 818-819, 821-822, 827, 835, 873-874, 878, 880, 882-883, 887, 892, 894.
rădăčín'i̯ : 675, 695, 751, 838, 856.
butắč'i̯ : 681 +: „rădăcini ieșite afară care vin tăiate".
lăstár'i̯ [?]: 682.
copč'i̯ : 683.
lácume: 686 +: [= rădăcini lacome].
mustắț'i̯ : 689, 725-726, 850, 886.
?, rădăčín'i̯ strắine, lácome: 691.
rădăčín'i̯ dáte din altó'i̯: 692.
vínele̯ čéle dă d-afáră: 702.
vínili dîn altó'i̯: 704 +: le tăi̯ém, copčím ví'la.
mustắț'i̯ ;–tắță: 713, 716, 727, 733, 735-736, 738-739, 749, 825, 830, 840, 843, 857, 861 +: [via] mustăčéște, 885, 899.
rădăčín'i̯, víne: 714, 773.
víne; vínă: 715, 744, 747, 767, 771-772, 778, 781, 785-787, 792, 798-799, 809, 815, 820 +: copčít [= tăiatul vinelor], 826, 828, 831-832, 836-837, 841, 847, 849, 854, 858-859, 863.
víne: 717-718, 766, 775 +: tot un fel dă căț'ăi̯, ca la porúmb, cáre să tái̯e, 782 +: cîn_să copčéște, 783.
rădăčínili bắrbi vii : 719.
mustắț; –tắță: 721, 723, 759 +: le tai̯ la copčít.
rădăčín'i̯ de̯ róu̯ă; –čínă ~ ~ : 724.
vinișo̯áre; –șo̯áră: 728, 754, 829.
vinișo̯áre: 737, 848.
cu̯árde̯; cu̯árdă: 740, 846.
ček: 746.
víne̯; vínă: 748, 755, 796, 808, 865, 877, 881.
corz'i̯; co̯árdă: 750.
rač; rac: 752.
rădăčín'i̯ provizo̯áre̯: 753.
rădăčínă: 756 +: un fel dă sugáč.
[ε] le copčésc: 757.
?, mustắț: 760.
mustắț, ~ dă butúč: 761.
níște mustắț: 762 +: níște firičéle, dă în fáța pămíntului̯.
mustắț, rădăčín'i̯ dă róu̯o: 763 +: dă dîn umiditáte.
rámur'i̯ plăpínde, mustắț: 764.
vínili dă dasúpra: 768 +: să tái̯e, 770.
rădăčín'i̯ de róu̯o; –čínă ~ ~ : 769.
rădăčínili dîm_fáță: 774.
vinișo̯áre dă rădăčínă: 777.
vínili [a.]: 779 +: i̯i̯ fáčem copčítu, i̯i̯ tăi̯ém vínili dă jur împrejúr.
po̯álele corcánilor: 780.
víne, dîn altó'i̯: 784 +: lăstár'i̯ dat dîn portaltó'i̯, víne dîn altó'i̯; să tái̯e.
căț'ăi̯; –țăl : 788.
lăstár'i̯; –tár: 789, 795, 806, 884, 889.
vlíne; vínă: 790.
vi̯íne; vínă: 791, 794, 804, 807, 810.
luph; lup: 793.
pui̯; ~ : 797.
lăstár'i̯; –tár: 800.
vlíne; vínă: 801.
cu̯óplil'; cu̯óplil: 803.
lup'i̯; lup: 805.
cópil'i̯; cópil: 824, 853.
mustắț'i̯ ; –tắță: 833.
lup'i̯ : 834 +: „cam cum ar fi la albine trântorii: nu folosește, dor o stí'njenă".
?, lăstár [sg.]: 842.
#: 844, 845 +: tai̯ rădăčínile̯-álea, 868.
mustắț'i̯ ; –tắță, víne; vínă: 851.
?, rădăčín'i̯; –čínă: 855.
vinișu̯áre; –șu̯áră: 860.
sugár'i̯; –găr: 864.
vín'i̯; vínă: 867.
mustắț'i̯ ; –tắță: 869-871.
sălbátič; –bátic: 875.
vín'i̯; vínă: 876 +: le cu̯otorắsc, le tai̯ cu fo̯árficu.
rădăčín'i̯; –čínă: 879.
rădăčín'i̯ din_fáță; –čínă ~ ~ : 888.
mustắț'i̯ ; –tắță: 891.
rădăčín'i̯ dă suprafáță; –čínă ~ ~ : 893.
víne̯, vínă, rădăčín'i̯; –čínă: 895.
rădăčín'i̯ dim_fáță; –čínă ~ ~ , [R] mustắț'i̯; –tắță: 897.
[R] rădăčín'i̯ superfíčiále; –čínă –i̯álă: 900.

CORZI DE VIE, sg. „pampres"

[2133]

I. [Întrebare indirectă] Cum zici la ramurile de un an ale viei, pe care le lași să dea rod?

NALR-Olt. MN, plș. 110; **AIS** 1311; **ALC** 1171;
cf. **ALLy** 192; **ALB** 680, 682*; cf. **ALJA** 890; **ALP** 650;
ASLEF 810/600.

II. corz; co̯árdă: 671.
co̯árde; co̯árdă: 672, 686, 724, 728, 737, 743, 747-748, 756, 762, 782, 815-817, 820, 822, 826, 832, 886, 888, 890-891, 896, 900.
— : 673-674, 676-677, 680, 684, 688, 690, 693-694,
696-701, 703, 705-712, 730-732, 734, 811-814, 818- 819, 821, 827, 834-835, 873-874, 878, 880, 882-883, 887, 892, 894.
lăstár'i̯: 675.
jo̯árdă [sg.]; jo̯árde: 678, 757, 770, 777.
co̯árdă [sg.]; co̯árde: 679, 681, 735, 744, 755, 761, 824-825, 831, 846.
corz'i̯; co̯árdă: 682, 722, 726-727, 738, 741, 746, 749, 751, 753-754, 884.
corz, co̯árde: 683.
jo̯árde; jo̯árdă: 685, 772-773, 775, 781, 783-785, 823.
co̯árdă, mlădíță [sg.]: 687.
lăstár'i̯; ~ , co̯árdă [sg.]; co̯árde: 689.
lăstár'i̯, [k] cu̯árde; cu̯árdă: 691.
cápete: 692.
cápete; cap: 695.
cu̯árde; cu̯árdă: 702, 713, 715-716, 718, 720, 786-787, 789, 791-793, 799, 837-838, 840-841, 843-845, 847, 849-851, 854, 856-857, 859-864, 866, 870, 897 +: cu̯árde mič'i̯; cu̯árdă mícă.
cu̯árdă [sg.]; cu̯árde: 704, 714.
cu̯árdili [a.]; cu̯árdă; cu̯árde: 717.
cu̯árde dă rod: 719.
co̯árdi; co̯árdă: 721.
co̯árdă [sg.]; corz: 723.
co̯árdă [sg.]; corz'i̯: 725, 739, 742, 745.
víțe de rod, corz'i̯: 729 +: corz'i̯ – ále̯a mai̯ gro̯áse.
corz'i̯ tínere; co̯árdă tínără: 733.
co̯árdă [sg.]; co̯árde̯: 736.
co̯árde̯; co̯árdă: 740, 877.
lăstár [sg.]; –tár'i̯: 750.
co̯árdă [sg.]; cordíțe: 752.
punț; púnte: 758.
jo̯árde; jo̯árdă: 759.
co̯árdă [sg.]; co̯árde: 760.
cordíță dă rod [sg.]; –díțe: 763 +: în_cárte: verígă.
co̯árde tínere; co̯árdă: 764.
lăstár'i̯; –tár: 765, 810, 872 +: cu̯orzi̯; co̯árdă „ramura care face struguri".
co̯árdă dă rod [sg.]; co̯árde: 766.
lăstár'i̯, ju̯árde: 767.
jo̯árde tínere; jo̯árdă: 768.
co̯árde; co̯árdă, lăstár'i̯ dă rod: 769.
lăstár [sg.], co̯árde:771.
lémnu tínăr: 774.
co̯árde, lăstár'i̯: 776.
corcán [sg.]; –cán'i̯, jo̯árde: 778 +: corcán cu dóu̯o trei̯ čubúče.
co̯árdele de rod, co̯árde: 779.
jo̯árde tínere: 780.
cu̯árde̯; cu̯árdă: 788, 836, 848, 855, 865.
ju̯árde; ju̯árdă: 790, 794-795, 797, 800-801, 803-806, 809.
cu̯árde; cu̯árdă, ju̯árde̯; ju̯árdă: 796.
ju̯árde̯; ju̯árdă: 798.
ju̯árdă [sg.]; ju̯árde̯: 802.
cu̯árde; cu̯árdă, ju̯árde; ju̯árdă: 807.
ju̯árde; ju̯árdă: 808.
cápete noi̯; capu̯: 828 +: [D] co̯árdă véke [lăsată mai mulți ani].
ștep'i̯; ștep: 829.
∞ : 830 +: „se taie în fiecare an".
jo̯árdă tínără [sg.]; jo̯árde: 833.
cu̯orz'i̯; cu̯árdă: 839.
cu̯orz'i̯; cu̯árdă: 842, 858.
cu̯árde; cu̯árdă̯: 852, 868-869.
cu̯árdă [sg.]; corz'i̯, [k] cu̯árde: 853.
cu̯árdi̯; cu̯árdă: 867.
cord'i̯; co̯árdă: 871.
cu̯ord'i̯ di̯ rod; co̯árdă ~ ~ : 875 +: člupéi̯i̯; –péi̯ „ochi pe coardă", tamizlíc „coardă de rod pentru anul următor".
co̯árdi̯ tíneri̯; co̯árdă tínără̯: 876.
corz, [B] cord̯; cu̯árdă: 879.
cu̯árde, cu̯orz'i̯; cu̯árdă: 881.
cordíțe; –díță: 885.
corz'i̯; co̯árdă̯: 889.
cu̯ordíțe; –díță: 893.
viț'i̯; víță: 895 +: corz'i̯; co̯árdă „viță de trei ani".
co̯árde dă víță; co̯árdă ~ ~ : 898.
co̯árde dă rodu̯; co̯árdă ~ ~ : 899.

BUTAȘ, pl. „bouture"

[2134]

I. [Întrebare indirectă] Cum ziceți la coarda cu doi, trei ochi pe care o pui în pământ ca să crească o nouă viță?

NALR-Olt. 661; **ALF** 1096; **AIS** 1312*; **ALLy** 188; **ALG** 318-319; **ALEA** 188; **ALB** 666; **ALiFO** 228, 220*;
cf. **ALJA** 890; **ALP** 649, 657; **ASLEF** 882.

II. butác; –táč'i̯ : 671 +: „întocmai ca la salcie", 681, 720, 850, 896 +: „marcotă".
cordíță; –díțe: 672.
— : 673-674, 676-677, 680, 684, 688, 690, 693-694, 696-701, 703, 705-712, 730-732, 734, 811-814, 818-819, 821, 827, 834-835, 873-874, 878, 880, 882-883, 887, 892, 894.
? : 675, 685, 692, 760 +: péntru butučít, butučésc lípsa, 844-845, 852, 856.
butáș; ~ : 678, 757, 765 +: butășésc, 774, 778, 784, 872 +: „se trage prin pământ de la alt butuc", 895.
butáș; –tắș'i̯ : 679, 687, 724, 817, 899.
tot cu̯árdă, [k] butúc: 682.
butáș'i̯ ; ~ : 683, 686, 888, 898.
člo̯ácă; člo̯áče: 689.
butúc; –túč'i̯ : 691 +: am butučít [100 de] butúč'i̯.
cálci̯i̯u̯; –cíle: 695.
cu̯árdă; cu̯árde: 702.
port dă víță: 704.
ču̯ácă; ču̯áče: 713.
butáșu̯; –tắș'i̯: 714.
ču̯áče [pl.]; ču̯ácă: 715.
cu̯árdă dă víță: 716.
čep; čépur'i̯: 717.
ču̯átă; ču̯áte: 718.
béțe dă víle [pl.]: 719.
botáș; ~ : 721.
čocírli̯e; –lí'i̯: 722-723, 726-727, 736-738, 740-742, 745.
čocírli̯e; –lí'i̯: 725.
čocírli̯i [pl.]; –lí̯e: 728-729, 733.
co̯árdă; co̯árde, čocírli̯e; –lí'i̯: 735.
círlig; –líǧe: 739, 877, 879 +: butáș; –tắș'i̯ „se trece prin pământ și, în al treilea an, se taie de la butuc".
co̯árde [pl.]; co̯árdă: 743.
čep; čep'i̯: 744.
butácu̯; –táč: 746, 868 +: [via] u̯o butučéscu̯.
co̯árdă; co̯árde: 747, 752.
círlig; –líǧe: 748-749, 751, 753-754, 884 +: [σ] butáș'i̯; ~ „marcotă, coardă lungă trecută pe sub pământ", 885-886, 900 +: butác; –táč'i̯ „marcotă".

cǫárdă, ĉocîrlịe; –lịi: 750.
ĉocîrlíe; –lịi: 755.
ĉǫácă; ĉǫáĉe: 756, 823.
cǫárdă péntru butác: 758.
butúc; –túĉ: 759, 761 +: prin butuĉálă, 793, 840, 857, 862 +: [via] ᵘo butuĉésc.
butáş: 762.
marcotáj' : 763.
butác ; –táĉ: 764, 767-768, 770, 775, 777 +: o butăĉím, 781-783, 785, 787-788, 791-792, 794-810, 815, 820, 822 +: [σ], 836, 838, 841-843, 847 +: [via] ᵘo-mbutuĉésc, 849, 851, 854, 855 +: [via] ᵘo butuĉésc, 858 +: [via] ịe butuĉítă, 859-860, 861 +: [via] ᵘo butuĉésc, 863-864, 866-867, 869-870, 889, 893.
răsálniță: 766.
băț de víle, butáş; ~ : 769.
[vie] butuĉítă: 771.
[vie] butăşítă: 772.
[vie] butăĉítă: 773 +: o butăĉéşțị.
corcán; –cánị : 776.
butác: 779.
corcán: 780 +: ~ îngropát; ịi lăsắm cápụ-afár şî ịel plẹácă.
şĕrpitúră; –túrị: 786.
cụárdă şărpuĭtă; cụárde –íte: 789.
jụárdă butuĉítă: 790.
ĉǫátă; ĉǫáte: 816.
cǫárdă; cǫárde, [σ] butác; –táĉ: 824 +: [= marcotă, coardă netăiată îngropată în pămînt].
cápete de víță [pl.]; cápăt: 825.
tot cǫárdă: 826, 837, 846 +: [via] ᵘo butuĉéscᵘ.
răsád dă víịe; –sádurị: 828.
fĭir: 829 +: puị la răsád.
?, béțe nĕmustăĉíte [pl.]: 830.
cápăt; cápete: 831.
?, vlíță; vlíțe: 832.
?, cápete dă víță [pl.]: 833 +: puị víịe.
butáşᵘ ;–táşị: 839.
martác; –táĉ: 848 +: [via] ᵘo mărtăĉésc.
?, cụárdă prepúsă: 853.
butúcᵘ; –túĉ: 865 +: [via] ᵘo butuĉéscᵘ.
cîrlíg; –líĝị : 871 +: butác; –táĉị „îl trag prin șanț de la alt butuc, marcotă"; le pun la şcǫálă cîrlíĝile, dẹ să fac mustăĉérị.
butáş; ~ , [R] marcᵘotáşị; ~ : 875.
butáşᵘ ; –táşị: 876.
cîrlíg; –líĝe, mustăĉór; –ĉórị: 881 +: puị vița [1].
butác; –táĉ, marcotáj; –tájị: 890.
cîrlíg; –líĝ: 891 +: [σ] butác; –táĉ „marcotă".
băț de víịe; béțe ~ ~ : 897 +: [*] butuĉẹálă, butăĉíre „butăşíre".

BRAȚE, sg.
„sarments"

[2135]

I. *[Întrebare indirectă] Cum ziceți la ramurile de mai mulți ani ale butucului de viță?*

***NALR-Olt. MN**, plş. 110; **AIS** 1311; **ALB** 673; cf. **ALJA** 890; **ALP** 650.*

II. cǫárde bătríne: 671, 686, 748, 822.
lémne; lemn: 672.
— : 673-674, 676-677, 680, 684, 688, 690, 693-694, 696-701, 703, 705-712, 730-732, 734, 740, 811-814, 818-819, 821, 827, 830, 834-835, 873-874, 878, 880, 882-883, 887, 893-894.
lăstárị: 675.
jǫárdă bătríně [sg.]: 678.
cǫárdă bătríně [sg.]: 679.
? : 681-682, 685, 745, 816, 879.
víță véke [sg.]: 683.
cǫárde: 687, 766, 772.
tot cǫárde: 689, 735.
cụárde; cụárdă: 691.
cụárdili vek: 692.
cụárde; cụárdă: 695, 713, 787, 789, 791-792, 793 +: „via se tunde în fiecare an, dar lași și coarde vechi", 810, 854, 856-857, 869.
cụárde bătríne: 702, 863.
tot cụárdă [sg.]: 704.
cụárdili viị: 714.
cụárde: 715, 717, 719.
cụárde marị: 716.
cụárde vek: 718, 850.
cụárdă bătríně [sg.]: 720.
cǫárdă veki [sg.]: 721.
víțe: 722.
víță [sg.]; víțe: 723.
yíțe; yíță: 724.
ĉorcán [sg.]; –cánị: 725, 727-728.
cǫárdẹ: 726, 739.
yíțe: 729.
cǫárdă véke [sg.]; corzị vek: 733.
cǫárdă bătríně [sg.]: 736.
crăng; crángă: 737.
tulkínă [sg.]; –kínị: 738.
mustăĉér [sg.]; –ĉérị: 741, 751.
rámurị; ram: 742.
crăĉ; crácă: 743.
bráțe; braț: 744.
corzị; cǫárdă: 746, 749, 754.
corcán [sg.]; –cánị: 747, 782.
cǫárde bătríne sau vek: 750.
cǫárdă [sg.]; cǫárde: 752, 774, 828, 831.
călăráşị; –răş: 753.
cǫárde; cǫárdă: 755, 767, 784, 824, 853, 886, 888.
cîrlán [sg.]; –lánị: 756.
jǫárdă bătríně [sg.]: 757.
cǫárde de víță, jǫárde de víle: 758.
púnte: 759.
cǫárdă vélke [sg.]; cǫárde velk: 760.
ĉepʰ: 761.
j'ǫárde vek: 762.
cǫárdă bătríně, lemn bătrín [sg.]: 763.
cǫárde péntru rod: 764 +: ásta áre biĉ sau călăráş „coarde tinere pe coarda veche".
lemn vek [sg.]: 765.
rámur bătríne: 768.
lemn vek [sg.], cǫárde vek: 769.
jǫárde: 770.
rámurị vek: 771.
jǫárde vek: 773, 785.
jǫárde, cǫárde: 775.
lemn vek [sg.]: 776.
jǫárde dă vyíță: 777.
corcánị: 778.
lemn velk [sg.]: 779.
corcán [sg.]; –cánị bătrínị: 780.
[ε] jǫárde maị bătríne, corcánị; –cán: 781.
jǫárdă véke [sg.]: 783.
∞ : 786 +: „le tai la 2-3 ochi; le tai în fiecare an", 788 +: „tai coardele în fiecare an", 790 +: „nu lași joardă bătrână", 815 +: „se taie ", 832 +: „nu se lasă brațe; vița o împrospătẹáză, tăind coarda veche și lăsând să crească alta nouă".
jụárde; jụárdă: 794-795, 797 +: „nu există; în fiecare an le taie 3-4 ochiuri", 800, 803, 805-806.
curcán [sg.]; –cánị: 796 +: băltăréți fáĉe, spre Dúnăre.
jụárdẹ; jụárdă, cụárdẹ; cụárdă: 798.
cụárde vek; cụárdă véke: 799 +: „ de obicei nu se lasă; lasă la [vița] belgiană", 837, 840-841, 844-845, 849, 855, 859-862, 864, 866, 868, 870.
corcánị; –cán: 801, 804.
cᵘorcánị; –cán: 802.
cụárdă vélkẹ [sg.]; cụárdẹ velk: 807.
jụárde bătríne; jụárdă –trínă: 808, 833.
jụárde vek; jụárdă véke: 809.
cǫárde maị grụáse: 817.
cǫárdă bătríně sau véke [sg.]: 820.
jǫárdă [sg.]; jǫárde: 823.
tot cǫárdă, ~ bătríně [sg.]; cǫárde –tríne: 825.
cǫárde bătríne; cǫárdă –trínă: 826.
j'ǫárde; j'ǫárdă: 829.
cụárdị bătrínị; cụárdă –trínă: 836, 865, 867.
cụárde bătríne; cụárdă –trínă: 838, 843, 848, 852.
cᵘorzị vek; cụárdă véke: 839.
cᵘorzị; cụárdă: 842.
cụárdă maị bătríně [sg.]: 846.
cụárdẹ grụásẹ; cụárdă grụáşă: 847.
cụárdă véke [sg.]: 851.
cụárde grụáse; cụárdă grụásă: 858.
bráțẹ; braț: 871.
cᵘorz; cǫárdă: 872 +: „ numai cele care au struguri", pujéț; ~ „coarde care nu au struguri", mámẹ; mámă „coarde care se taie".
azmánị; –mán: 875 +: azmănésc „fac boltă din coarde lungi de viță".
azmánị; –mán: 876 +: s-a azmănít víịa, am azmănít víịa „am lăsat coarde de 2-3 ani".
corz sau lăstárị: 877 +: cǫárdă cîn ịị vérde, lăstár uscát.
curcánị; –cán: 881.
corzị, cǫárde; cǫárdă: 884.
cǫárde de rod; cǫárdă ~ ~ : 885.
corzị; cǫárdă: 889.
cǫárde vek; cǫárdă véke: 890, 892, 898-900.
cǫárde de víịe; cǫárdă ~ ~ : 891.
vițị ; víță: 895.
cᵘorzị bătríni; cǫárdă –trínă: 896.
cụárde de víịe; cụárdă ~ ~ : 897.

CEP, pl.
„petit porteur (de la vigne)"

[2136]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiți vițele scurtate la doitrei ochi, pe care le lași de rod pentru anul viitor?*

***NALR-Olt. MN**, plş. 110; **ALLy** 197; cf. **ALB** 679; **ALiFO** 220*; **ALJA** 889; **ALP** 647.*

II. ? : 671, 682, 685-687, 720, 743, 749, 817, 863, 891.
ĉep; ĉepị: 672, 678, 691-692, 702 +: cụárdă tăịátă pă ras [de la tulpină] ca să-i dẹa cụárde búne, 713, 714 +: [B] călăráşᵘ; –răşị „la 4-5 ochi", 715, 717, 719 +: călăráş; –răşị „ramură tânără care se lasă din coardă", 725, 733 +: ĉépu să lásă maị de jos, călăráşu să lásă maị sus, 735, 744, 747-748, 753, 767, 770, 774, 786, 799, 803-805, 808-809, 815, 820, 823, 825, 830, 831 +: [la 2-3 ochi]; călăráş;–răşị [la 6 ochi], 832, 837, 843, 845, 848-850, 853-854, 856-857, 859, 867, 884 +: cap; cápịte [= coarde lăsate pentru rodul din anul în curs], 888, 890, 893, 895 +: cᵘofíță; –fíțe [= de 4 ochi], 896, 899.
— : 673-674, 676-677, 680, 684, 688, 690, 693-694, 696-701, 703, 705-712, 726, 730-732, 734, 745, 811-814, 818-819, 821, 827, 834-835, 872-874, 880, 882-883, 887, 892, 894.
víță: 675.
ĉep: 679.
cǫárdă: 681.
ştep; ştepị: 683.
[σ] ĉep; ĉépurị: 689.
ĉep; ĉepʰ: 695, 756-757, 760, 787-788, 790, 793-794, 797, 801, 806-807, 810, 860, 870.
ĉep; ĉépurị: 704, 742, 759, 768, 792, 796, 800, 802, 840, 847, 861, 864, 871, 876, 879, 886, 889.
cụárde, ĉepị [pl.]; ĉep: 716.
ĉepị [pl.]; ĉep: 718, 739, 758, 762-764, 772, 776-777, 781-782, 784-785, 826, 833.
ĉek [pl.]; ĉep: 721, 728 +: sau călăráş; călăráşu áre doị şi ĉépu un ᵘok, 740.
călăráş; –răşị: 722, 727.
ĉep; ĉek: 723 +: cǫárdă dẹ rîdicát, 724, 729, 736, 752, 838-839, 855, 869, 885.
cǫárde [pl.]: 737.
corzị [pl.]; cǫárdă: 738, 754.
ĉépurị [pl.]; ĉep: 741.
ĉocîrlíị [pl.]; –líịe: 746.
corzị producătǫáre [pl.]: 750.
tot corzị [pl.]: 751.
cǫárde [pl.]; cǫárdă: 755.
[ε] cǫárdă producătǫáre: 761.
lemn bun, [*] ĉepʰ [pl.]; ĉep: 765.
cǫárde retezáte [pl.]: 766.
ĉepị [pl.]; ĉep;ĉepʰ: 769.
víle tăịátă, retezátă: 771.
ᵘókurị [pl.]; ᵘolk; ~ : 773.
vițe tăléte [pl.]: 775 +: am tăịát vița.
lémnu víli: 778.
ĉepị ajutătórị [pl.]: 779.

căpúș, corcán cu ^{u}ócurį: 780.
jọárde [pl.]: 783.
ĉep; ĉépurį, [k] ĉep^{h}: 789.
lăstár; –tárį: 791 +: „le las de rod pentru la anul".
jụárdă; jụárde: 795 +: [D] ?.
c^{u}ordíțe [pl.]; –díță: 798.
?, ĉep; ĉepį: 816 +: „de unde trebuie să răsáie lăstắr^{i}li pentru la anul".
?, [D] ĉep; ĉepį: 822 +: călăráș; –rășį [= cep de rezervă].
?, [D] ĉépurį [pl.]: 824.
cápete scúrte [pl.]; cápăt: 828 +: [D] „la butoi".
tot jọárde [pl.]: 829.
ĉep; ĉek, călăráș;–rășį: 836.
ĉep^{u}; ĉepį: 841.
călăr^{i}éț; –r^{i} éțį: 842 +: [D] ĉep; ĉek [= distanța dintre două noduri].
ĉep^{u}; ĉépurį: 844.
ĉep^{u}; ĉek: 846, 858, 868.
ĉep^{u}; ĉek: 851, 866.
ĉep; ĉep^{h}, călăráș; –rășį: 852 +: „cepul are 1-2 ochi, călărașul, 3-4 ochi".
noį nu lăsắm ĉep^{h}: 862.
ĉep^{u}; ĉepį, [B] ĉek: 865.
ĉjupéį; –péįį: 875.
ĉupéį; –pée: 877.
călăráș; –rășį, [σ] ĉep; ĉepį, mámă; máme: 878 +: călăráș [= cep la partea superioară a coardei de rod].
ĉeç; ĉek, călăráș; –rășį: 881 +: „cepii sunt din butuc, călărașii pornesc din coardă".
[D] ĉep; ĉépurį: 897.
[σ] ĉep; ĉépurį, [ε] ĉepį: 898.
[ε] ĉep; ĉepį, călăráș; –rășį, mámă; máme: 900 +: călăráș [= cep la partea superioară a coardei de rod].

VIȚE USCATE, sg.
„sarments séchés"

[2137]

I. *[Întrebare indirectă] Cum ziceți la corzile fără frunze, pe care le tăiați toamna târziu și le adunați pentru foc?*

***NALR-Olt. MN**, plș. 110; **AIS** 1311; cf. **ALLy** 199;*
*cf. **ALJA** 892, 895; **ALP** 655; **ASLEF** 826/615.*

I. *lăstáre uscáte: 671.*
víță uscátă [sg.]: 672, 678, 681, 686, 747, 779 +: tăįére dă ușuráre, tọámna, 896.
— : 673-674, 676-677, 680, 684, 688, 690, 693-694, 696-701, 703, 705-712,730-732, 734, 737, 749, 811-814, 816, 818-819, 821, 823, 827, 834-835, 873-874, 878-880, 882-883, 887, 892, 894.
uscătúră [sg.]: 675, 740.
víță uscátă, uscătúră [sg.]: 679.
corzį uscáte: 682, 754.
víță tăįátă [sg.]: 683, 774, 784, 895.
jọárde uscáte: 685, 900.
uscătúrį: 687, 775.
curățătúrį: 689.
cụárde mụárte: 691.
curățătúra víį [sg.], cụárde uscáte: 692.
cápẹtele [a.], [k] cụádẹle [a.]: 695.
cụárde uscáte: 702, 718, 855-856, 864.
ĉerc [sg.]; ĉércurį: 704.
ĉércurį: 713.
cụárdili uscáte [a.]: 714.
ĉerc [sg.], cụárdili bătrîne [a.]: 715 +: į-am scos víį ĉércu.
víță [sg.]: 716, 773, 780-781, 782 +: le lăstărésc, cọárdili cáre lẹ-am tăįát, vița.
cụárdili vįțį: 717.
cụárdă, curățitúră dă vį^{i}le [sg.]: 719.
cụárdă [sg.]: 720.
yįță uscátă [sg.]: 721, 746, 866.
víță uscátă, [B] yįță ~ [sg.]: 722.
yįțe uscáte; yįță –cátă: 723.
yįțe uscáte; yįță –cátă: 724-725.
yįță uscátă [sg.]; yįțe: 726.
yįță dẹ yįįe [sg.]: 727.
vįță de foc [sg.]: 728.
yįțe bătrîne: 729.
yįțe; yįță: 733, 736, 738-739.
cọárde uscáte: 735, 755, 817, 846.
corzį uscáte; cọárdă –cátă: 741.
cọárdă uscátă [sg.]: 742, 745, 751, 753, 885-886.
? : 743, 757 +: tăįére dă ușuráre, 777 +: am tăįát v^{y}įța, 863.
lăstárį: 744.
vįță véke, ~ uscátă [sg.]: 748.
corzį: 750.
cọárdă dă vįță uscátă [sg.]: 752.
v^{y}įță [sg.]: 756.
jọárde dă vį^{i}e: 758.
púnțile vek [a.]: 759.
jọárde: 760, 772 +: vįță tăįátă tọámna, [coarde] tăįéte dă ușuráre.
uscătúrį dă vį^{i}e: 761.
cọárde vek: 762.
cọárde: 763.
spicuįálă [sg]: 764 +: tăįére dă ușuráre.
[ε] jọárde; jọárdă: 765.
[ε] lăstárį sterp^{h}, rupț: 766.
[ε] vįță [sg.]: 767.
jọárde stérpe: 768.
tăįérį dă ușuráre, [ε] cọárde: 769.
lemn dă vįță [sg.]: 770.
béțe uscáte: 771.
vîrféte: 776 +: tăįém vîrfétele la vįță.
vįță dă foc [sg.]: 778.
vîrfurį: 783.
[ε] jọárde tăįáte: 785 +: am tăįát vį^{i}a.
cụárdili vek; cụárdă véke: 786.
cụárde uscáte; cụárdă –cátă: 787-788, 799, 805, 843-844, 848-849, 852, 858-859, 861-862.
cụárde vek; cụárdă véke: 789, 857.
jụárde uscáte: 790.
jụárde vek; jụárdă vékẹ: 791.
cụárde ^{u}uscáte; cụárdă –cátă: 792 +: „le tai primăvara".
cụárde uscátẹ; cụárdă –cátă: 793.
rug [sg.]; ruĝ, jụárde; jụárdă: 794.
v^{y}įțe ^{u}uscáte; v^{y}įță –cátă: 795, 807.
jụárdẹ uscátẹ; jụárdă –cátă: 796.
jụárdili bătrîne; jụárdă –trînă: 797.
cụárdẹ uscátẹ; cụárdă –cátạ: 798.
crăĉ uscáte; crácă –cátă: 800, 806.
v^{y}įțẹ mụártẹ; v^{y}įță mụártă: 801.
v^{i}įțe uscátẹ; –cátă: 802.
jụárde uscáte; jụárdă –cátă: 803.
jụárde uscátẹ: 804.
jụárde uscátẹ; jụárdă –cátă: 808.
jụárde vek; jụárdă véke: 809.
v^{y}įță véke [sg.], jụárde vek; jụárdă véke: 810.
∞ : 815, 825 +: „nu se taie", 826 +: „nu se taie toamna", 829, 830 +: nu taį nimíc tọámna, 831 +: „nu se taie toamna", 833 +: „ nu se taie".
cọárdă véke [sg.] și uscătúrį și vîrfurle cọárdelor: 820 +: „nu se taie".
cọárdili bătrîne [a.]: 822 +: „se taie primăvara".
vįță [sg.]: 824 +: „nu se taie toamna".
?, vįță de foc, vįță péntru foc^{u} [sg.]: 828.
v^{y}įță [sg.], cápete: 832.
cụárdį; cụárdă: 836, 865, 867.
cụárde; cụárdă: 837-838, 841, 845, 850, 869.
cụárdă [sg.]; c^{u}orzį: 839.
to‿cụárde: 840, 851.
c^{u}orzį uscáte; cụárdă –cátă: 842.
cụárdẹ uscátẹ; cụárdạ –cátạ: 847.
cọárde vek: 853.
cụárdă uscátă [sg.]: 854, 860.
cụárdẹ uscátẹ: 868.
uscătúră [sg.], cụárde uscáte; cụárdă –cátă: 870.
b^{i}éțẹ dẹ vįįe, c^{u}ord uscátẹ: 871.
c^{u}orz^{i} uscáte; cọárdă –cátă: 872.
aláĉ^{i}úgă [sg.tant.]: 875.
yįțį uscáțį; yįță –cátă: 876.
aláĉúgă [sg.]: 877.
c^{u}orzį uscáte; cọárdă –cátă: 881, 891.
vįțe uscáte; vįță –cátă: 884, 899.
cọárdă, uscătúră [sg.]: 888.
uscătúrạ [sg.]: 889.
cọárde uscáte; cọárdă –cátă: 890, 898.
cọárde uscáte saụ ~ de ușuráre: 893.
cụárde curățíte, ~ tăįáte: 897.

LĂSTAR, pl.
„scion"

[2138]

I. *[Întrebare indirectă] Cum ziceți la ramura tânără, care crește dintr-o coardă sau din butuc?*

***NALR-Olt. MN**, plș.110; **AIS** 1311; **ALA** 1086; **ALC** 1134; **ALB** 681; **ALBRAM** 300; **ASLEF** 811/601.*

II. *lăstárį; –táre: 671.*
lăstárį; ~ : 672, 678, 689, 757, 759-761, 772, 778, 799, 804.
— : 673-674, 677, 680, 684, 688, 690, 693-694, 696-701, 703, 705-712, 730-732, 734, 811-814, 818-819, 821, 827, 834-835, 863, 873-874, 878, 880, 882-883, 887-890, 892, 894.
lăstár: 675.
drúgă; drugį: 676.
lăstár; –tárį: 679, 681-683, 685, 687, 713, 715, 717-718, 720-724, 726-729, 733-746, 748-755, 758, 762-767, 769, 773-776, 779, 781-782, 784-789, 791-792, 794-796, 800, 806-807, 810, 833, 836, 838-839, 842-843, 845-848, 850, 852-857, 859, 861-862, 864-867, 870-872, 884-886, 891, 893, 895-896, 898-900.
lácume saụ lăstắrį [pl.]: 686 +: a lăstărít vį^{i}a.
lăstár; –tárį: 691, 793, 817, 830 +: [în conversație liberă] lăstare [pl.], 860.
cap: 692.
cápete [pl.]; cap: 695.
cụárdă tînără: 702, 719.
cụárdă; cụárde: 704.
lăstár, cópil; cópiįį: 714.
cópil; cópiįį, cụárde din butúc: 716.
vįță nóụă: 725.
cópil; cópiįį: 747, 841.
cọárdă: 756.
stérpe [pl.]: 768.
jọárdă dă vįță, [∗] lăstárį: 770.
cọárdă tînără: 771.
lăstár dă v^{y}įță: 777.
jọárdă; jọárde: 780.
^{u}úmerį [pl.], supțįụáră, [∗] lăstár; –tárį: 783.
lăstár; –tárurį: 790.
jụárdă; jụárde: 797.
c^{u}óp^{h}il; c^{u}óp^{h}iįį: 798.
lastárį; ~ : 801-802.
lastár; –tárį: 803, 805, 809.
lastár; lăstắrį: 808.
cọárde tínere [pl.]: 815 +: [D] lăstar?.
lăstáre; –tárį: 816.
ļámură tînără, lăstár; –tárį: 820.
?, [σ] lăstár; –táre, –tárį: 822 +: îį dă múlte lăstáre; doį lăstárį.
cọárdă; cọárde: 823.
[∗∗] lújer; lújerį, [D] lăstár; –tárį: 824.
lăstár; –táre saụ cápete tínere: 825.
?, [D] lăstáre; –tárį: 826.
vlăstár dă vįță; –tárį saụ cápăd‿noụ: 828.
rámură; rắmurį: 829.
vlăstár; –tárį: 831 +: „când să cọáĉe, [se cheamă] căpăt; cápete"; į-a dat cápăt [și la anul devine coardă], 832.
cókil; cókiį: 837.
cóp^{h}il; cóp^{h}iįį: 840, 849.
lăstár^{u}; –tárį: 844.
lăstár^{u}; –tárį: 851, 858.
lastár^{u}; –tárį: 868.
? : 869.
supțįọáră; –^{u}órį, [σ] vrăstár; –tárį: 875 +: „supțįoára dă din coardă".
cọárdạ nóụă; corzį noį: 876.
lăstár; –tárẹ: 877.
cụárdă; cụárdẹ: 879.
cụárdă; c^{u}orzį saụ lăstár; –táre: 881 +: supțį^{u}ọáră; –^{u}órį „dă din coardă la <subțioara> frunzei".
[σ] lăstár; –táre, [k] –tárį: 897.

OCHI, pl.
„oeil“

[2139]

I. *[Întrebare indirectă] Cum ziceți locului mai umflat de pe coardă, de unde dau frunze?*

***NALR-Olt.** 662; **AIS** 1310*; **ALLy** 202; **ALEA** 193;*
***ALJA** 892; **ALP** 654.*

II. *? : 671, 682, 686, 825 +: nod.*
nod; nódurį sau̯ ŭoḱ: 672, 769.
— : 673-674, 676-677, 680, 684, 688, 690, 693-694, 696-701, 703, 705-712, 730-732, 734, 811-814, 818-819, 821, 827, 835, 863, 873-874, 878, 880, 882-883, 887, 892, 894.
múgur: 675, 758.
căpúșă; –púșį: 678, 689, 692, 714, 727, 736-737, 745, 748, 751, 790, 800, 802, 805-806, 824, 829, 834, 837, 840-848, 851-852, 855, 860, 864, 899.
múgur sau̯ ŭoĭḱ: 679.
oḱ; ~ : 681.
nod; nódurį: 683, 691, 778, 783.
ŭoḱ sau̯ nódurį [pl.]: 685.
căpúșe; –púșį: 687, 849, 870.
rod; ródurį: 695.
bobóc, dă să boboșe̯ázá: 702 +: ple̯ácă lăstárį dîn i̯a.
căpúșă; –púșe, ŭoḱ: 704 +: dîn ŭoḱ dă căpúșa.
ŭoḱŭ; ŭoḱ: 713, 717-718.
căpúșă; –púșį și ŭoḱ: 715.
ŭoḱį ; ~ : 716.
i̯-a dat ŭoḱ: 719.
căpúșă sau̯ ŭoḱ: 720.
ŭoḱ, căpúșă; –púș: 721.
ŭoḱ; ~ : 722, 744, 747, 755-756, 760, 764, 781, 784, 788, 797, 853 +: i̯-a dat u̯oḱi, 871, 875, 890-891, 895, 898, 900.
căpúșă; –púș: 723, 771, 779.
căpúșă; –púșe: 724-725, 735, 809.
căpúșă; –púșẹ: 726, 739.
nod sau̯ ŭoḱ: 728.
múgur sau̯ ŭoḱ: 729.
múgurẹ; múgurį: 733, 740, 746.
bubóĉ [pl.]; –bóc: 738.
ŭoḱ; ~ , căpúșă; –púșį: 741.
ŭóḱ; ŭóḱurį: 742-743, 830 +: [= distanța dintre două frunze]; căpúșă, căpúșile dă la u̯oḱ, 872, 877, 879.
nódurį [pl.]; nod: 749, 770, 773, 826.
múgur, ŭoḱ; ŭóḱurį: 750.
múgur ; múgurį: 752, 885.
oḱ; óḱurį: 753.
múgur, căpúșă; –púșe: 754.
nódurį [pl.]: 757, 761, 777 +: ã-ĉepú‿să dẹa múguru.
múgure; múgurį: 759.
ŭoḱ: 762.
ŭoĭḱ, ~ : 763.
[*] nod; nódurį, căpúșă: 765 +: căpúșă, pínă cîn‿să fácă lăstárį.
nódurį, căpúșe [pl.]; –púșă: 766.
nódurį, căpúș [pl.]; –púșă: 767.
căpúșă: 768 +: únili nu lăstărésc, 886.
căpúș [pl.]: 772.
căpúșă; –púșẹ: 774-775.
ŭóḱurį [pl.], căpúșă: 776.
căpúșe [pl.]; –púșă, ŭóḱurį [pl.]; ŭoḱ: 780.
nod; nódurį. ŭoḱ; ~ : 782.
múgure, u̯oḱ; ~ : 785.
căpúșă; –púșį, ŭoḱ; ~ : 786.
u̯oĭḱ; ~ , căpúșă; –púșį: 787.
u̯oḱ; u̯óḱurį: 789, 791, 793, 815 +: [din el iese] un múgure.
nŭod; nŭódurį, ŭoḱ; ~ : 792.
nŭod; nŭódurį, căpúșă; –púșe: 794, 803.
u̯oĭḱ; ~ : 795, 810.
nŭod; nŭódurį, [k] căpúșă; –púș: 796.
căpúșă; –púșį : 798.
u̯oḱ; u̯óḱurį, căpúșă; –púșį: 799.
múgur; múgurį, căpúșă; –púș: 801.
căpúșạ; –púșe: 804.
căpúșạ; –púșį: 807.
u̯oĭḱ; u̯óĭḱurį, căpúșă; –púșį: 808.
căpúșe; –púșį, u̯oḱ; u̯óḱurį: 816 +: căpúșe – cîn‿să bobotéș'te i̯a să porne̯ască.
căpúșă; –púșĕ: 817.
nod; nódurį, u̯oḱ; ~ : 820 +: nod [= toată umflătura], u̯oḱ [= locul de unde dă lăstarul].
căpúșĕ; –púșį, múgur; múgurį: 822 +: căpúșĕ [= umflătura], múgur [mai mare, aproape să crape]; u̯oi̯ḱ; ~ [numai în expresia] lăsắm trei̯ u̯oi̯ḱ.
u̯oḱ; ~ : 823, 838, 850, 867.
ŭoḱ dă víță, múgurŭ; múgurį: 828 +: u̯oḱ [= locul umflat de pe coardă]; n-a plecá‿toț‿u̯óḱi, c-a deĝerátŭ.
ŭoĭḱ; ~ , căpúș'ă; –púșį: 831 +: ŭoĭḱ [= locul de unde va ieși lăstarul], căpúș'ă [= umflătura care se face pe ochi].
u̯oḱŭ; u̯oḱ: 832.
căpúșă; –púșį, múgur; múgurį: 833 +: u̯oḱ [= nodul].
ŭoḱŭ; ŭoḱ, căpúșạ; –púșį: 836.
căpúșạ; –púșį: 839.
căpúșe; –púș: 854.
căpúșĕ; –púșį: 856, 857 +: víĭa a-ŋcăpușát, 859, 861, 865-866.
nŭod; nŭódurį, căpúșă; –púșį: 858, 869.
u̯oḱ sau̯ căpúșă; –púșį: 862.
căpúșă; –púșį, u̯oḱŭ: u̯oḱ: 868.
ŭoḱŭ, ŭoḱ; ŭoḱ: 876.
ŭoḱ; ~ , [B] căpúșạ; –púșe: 881.
múgure; múgurį, [σ] ŭoḱ; ~ : 884.
lăstár; –tárį: 888.
ŭoḱ; ŭóḱurį, căpúșĕ; –púșį: 889.
múgure; múgurį, ŭoḱ; ~ : 893.
múguri; múgurį: 896 +: „din care dă <u>căpúși</u>; <u>–púșį</u>“.
căpúșă; –púșį, [*] –púșe: 897.

CÂRCEL, pl.
„vrille“

[2140]

I. *[Întrebare indirectă] Cum spui la acela răsucit care crește din coardă; cu el se agață vița de arac sau de sârmă?*

***NALR-Olt. MN**, plș.111; **ALF suppl. I**; **AIS** 1310; **ALEA** 189; **ALiFO** 221*; **ASLEF** 812/602.*

II. *cîrĉį ; ĉîrĉéi̯: 671.*
cîrĉél; –ĉéi̯: 672, 675, 678-679, 681-683, 685, 687, 689, 715-718, 720, 722, 735, 737-739, 742, 746, 748, 753-756, 762, 765, 768, 772, 781, 784-785, 797, 800, 805-808, 810, 820, 822, 825-826, 829-830, 832-834, 840, 847, 852, 858, 860, 867, 870-872, 875, 877-879, 884, 888-889, 896-897, 899-900.
— : 673-674, 676-677, 680, 684, 688, 690, 693-694, 696-701, 703, 705-712, 730-732, 734, 811-814, 818-819, 821, 827, 835, 863, 873-874, 880, 882-883, 887, 892, 894.
cîrĉél; –ĉée: 686, 862.
cîrĉéi̯; –ĉéi̯e: 691, 728, 745, 750, 752.
cîrĉéi̯; ~ : 692, 702, 723, 725, 733, 736, 744, 763, 766, 786-789, 793, 795, 798, 815, 817, 842, 853, 869, 876, 881, 885.
cîrĉéi̯; –ĉéĭe: 695, 713.
scîrĉéi̯; ~ : 704.
cîrĉéi̯ŭ; –ĉéĭe: 714, 837.
cîrĉéi̯ŭ; –ĉéi̯: 719, 828, 836, 844, 848, 851, 866, 868.
cîrŝél; –ŝéi̯: 721.
cîrĉéi̯ [pl.]; –ĉél: 724, 726, 741, 747, 749, 751, 758-760, 764, 778-779, 804, 809, 824, 838-839, 841, 843, 845, 849-850, 854, 856, 861, 864, 895.
co̯árdẹ [pl.]; co̯árdă: 727.
cîrĉéi̯ [pl.]; –ĉéi̯ŭ: 729.
cîrĉéi̯ [pl.]; –ĉéi̯u: 740.
cîrlíg; –líĝe: 743, 857, 859, 891 +: [σ] cîrĉél; –ĉéi̯.
cîrĉéi̯ [pl.]; –ĉél, cîrlán; –lánį: 757.
cîrĉág, cîrĉél; –ĉéi̯: 761.
cîrĉ; ~ : 767, 770-771, 801.
zgîrĉ; zgî́rĉurį: 769, 777, 782, 796.
zgîrĉ; ~ : 773.
arcúș; –cúșurį: 774.
sgîrĉ; ~ : 775.
zgî́rĉurį [pl.]; zgîrĉ: 776, 783.
cîrlíĝe [pl.]: 780 +: s-agáță cu i̯éle.
cîrĉéi̯; –ĉéi̯urį: 790.
cîrĉéi̯; –ĉée: 791.
cîrĉéi̯ [pl.]; ~ , [k] –ĉél: 792, 794.
scîrĉ; ~ : 799 +: [D] „cârcel, la oi“.
? : 802 +: [σ] [ɛ] zgîrĉ.
scîrĉ; scî́rĉurį: 803.
cîrĉéu̯; –ĉéi̯: 816.
cîrĉéi̯ [pl.]; –ĉéu̯: 823.
scîrĉél; –ĉéi̯: 831.
cîrĉélŭ; –ĉéi̯: 846, 865.
scîrliu̯ánțe, cîrĉéi̯ [pl.]; –ĉél: 855.
cîrĉél; –ĉéi̯e: 886.
cîrĉéi̯, cîrĉéi̯u̯; –ĉéi̯: 890, 893.
cîrĉĕl; –ĉĕi̯: 898.

CIORCHINE, pl.
„rafle“

[2141]

I. *[Întrebare indirectă] Cum zici la ceea ce rămâne după ce ai mâncat boabele de struguri?*

***NALR-Olt. MN**, plș. 111; **ALF** 1832; **AIS** 1314; **ALLy** 203; **ALG** 321; **ALMC** 1056; **ALEA** 202; **ALP** 660; **ASLEF** 817/607.*

II. *purĉél; –ĉéi̯: 671.*
ĉorḱín; –ḱíne: 672.
— : 673-674, 676-677, 680, 684, 688, 690, 693-694, 696-701, 703, 705-712, 730-732, 734, 811-814, 818-819, 821, 827, 830, 835, 863, 873-874, 878, 880, 882-883, 887, 892, 894.
purĉél dă strúgur : 675.
ĉĭorḱínă; –ḱínį : 678, 689, 897 +: ~ gu̯álă, [*] ĉĭurḱínă; –ḱínį.
? : 679, 685, 691.
ĉorḱínă; –ḱíne: 681, 687, 758 +: ĉorḱína strúgurului̯, 817 +: ĉorḱína ái̯a, 851, 858, 866.
ĉorḱíne: 682 +: [*] purĉél de strúgure.
ĉorḱíne; –ḱínį: 683, 714, 715 +: [**] ḱorḱíne, 716-717, 720, 724-725, 738-740, 743, 748, 750-751, 753-755, 763, 779, 784, 822 +: ĉorḱínili gol, 841, 856, 867, 885, 888.
vrej; vréjurį: 686.
ĉorḱínă; –ḱínį: 692, 695, 713, 823 +: ĉúrpene; ĉúrpenį [= ciorchine cu boabe], 828, 832, 881, 893, 895.
purĉél dă strúgur : 702 +: cu̯ádili le aruŋcắm.
ĉorḱíne; ~ : 704.
cotór dă strúgure; –tu̯áre: 718.
vrej dă víĭe; vrejį: 719 +: sau̯ vrej dă strúgure, ca să fĭíĭe mai̯ înțelés.
cîrŝél di po̯ámă; –ŝéi̯: 721.
ĉorḱín; –ḱínį: 722-723, 726, 760, 765, 816, 872, 877, 886, 898.
ĉorḱínẹ; –ḱínį: 727, 736, 746.
cîrĉéi̯; –ĉéi̯e și ĉorḱínį [pl.]; –ḱín: 728.
ĉorḱíni; –ḱínį: 729.
vrej; vrejį: 733, 737, 744.
ĉi̯orḱín; –ḱínį: 735.
cîrĉéi̯; ~ : 741.
cîrĉéi̯ [pl.]; –ĉél: 742.
ĉorḱíne; –ḱínį, vrej; vréjurį: 745.
ĉorpíne; –pínį: 747.
cozį [pl.]; co̯ádă: 749.
cotór; –to̯áre: 752.
ĉúcure; ĉúcurį, ĉorḱíne; –ḱínį: 756.
cîrĉél; –ĉéi̯: 757, 764, 879 +: am rupt un cîrĉél di̯ po̯ámạ și l-am mîŋcát.
[ɛ] tot cîrĉéi̯: 759.
cotór dă ĉúrpene: 761.
cîrĉ ; ~ : 762, 767, 771, 801.
co̯ádă dă strúgure: 766.
co̯áda ĉúrpenelui̯: 768.
cîrĉ; cîrĉurį, [B] ĉúrpene: 769 +: ĉúrpene, pă veḱ.
tot cîrĉ: 770.
zgîrĉ; ~ : 772.

to͜ zgîrĉ; ~ : 773.
zgîrĉ; zgîrĉurį: 774, 777, 780-781, 802.
sgîrĉ; ~ : 775.
scîrĉ; scîrĉurį: 776, 803-804.
cîrĉ; ~ , ĉorkíne; –kínį: 778.
tot zgîrĉ: 782 +: zgîrĉ dă strúgure, ĉorkíne i̯e strúgurele cu tótu, 783.
ĉúrpene; ĉúrpenį: 785, 796, 808-809.
c^{u}oĉ^{e}án; –ćénį: 786.
c^{u}ot^{u}ór; –tu̯áre: 787.
cu̯ádă; cu̯áde, k^{u}órkínă; –kíne : 788 +: k^{u}orkínă „cu boabe".
cu̯ádă; cu̯áde: 789, 791-792, 795, 797, 800, 806, 824-825, 829, 833, 864, 870.
cu̯ádă; cu̯áde: 790, 794, 847.
cu̯ádă; cu̯áde: 793, 798.
scîrĉ; ~ : 799.
cu̯ádă; cu̯áde, ĉúrpene; ĉúrpenį: 805 +: ĉúrpene „cu boabe".
ĉ^{u}orkíl'e; –kíį: 807.
ĉ^{u}orkíl'e; –kíį: 810.
cózili [pl.a.]; co̯áda [a.]: 815.
co̯áda [a.]; cozį, ĉorkínl'e gol: 820.
co̯áde [pl.]; co̯ádă de strúgure, ĉorkínă; –kíne: 826.
ĉorpínă; –píne, [K] –pínį: 831.
ĉorkína [a.]; –kíne: 834.
vrej^{u}; vrejį: 836-837.
cu̯ádă; cozį: 838, 860, 862.
cu̯ádă di ĉorkíne; c^{u}ózile [a.]: 839.
cu̯áda korkínuluį; cu̯áde: 840.
ĉ^{u}orkínă; –kínį: 842, 848, 859, 896 +: pă e̯a stă bo̯ábili.
?, cu̯áde [pl.]: 843.
ĉ^{u}orkíne; –kínį: 844, 855.
cotór; –tu̯áre: 845.
?, co̯ádili [pl.]; co̯ádă: 846.
vrej'; vréj'urį: 849.
cu̯áde dă ĉorkín [pl.]: 850.
cu̯ádă; cu̯áde, vrej; vréjurį: 852.
co̯ádă; co̯áde: 853.
vrej' dă ĉorkíne: 854.
cúrpen; cúrpenį: 857.
cu̯ádă; cu̯áde: 861.
cu̯ádi [pl.]; cu̯ádă: 865.
cráță; cráțe: 868.
ĉorkínă gu̯álă: 869.
ĉurkín; –kínį: 871 +: strúgure; strúgurį „ciorchine cu boabe".
ĉápcă; ĉepĉ: 875 +: „nu se spune ciorchine", strúgurį; strúgurį „ciorchine cu boabe".
ĉépcă; ĉepĉ: 876 +: a rămás ĉépca go̯álă; strúgurį „ciorchine cu boabe".
ĉorkíne, ĉurkíne; –kínį: 884.
ĉorkínį; –kínį: 889 +: „e cu boabe cu tot".
un ĉorkín; do̯úă –kínį: 890.
ĉurkínă; –kínį: 891.
ĉi̯orpínă; –pínį: 899.
cúrpene; cúrpenį: 900.

(struguri) MEIAȚI
„(grains) dégénérés"

[2142]

I. *[Întrebare indirectă] Cum ziceți la strugurii care au boabe mici și rare, pentru că a plouat când era via în floare?*

***NALR-Olt.** 663; **ALP** 661.*

II. *strúgurį mănát: 671, 766.*
mănáțį: 672, 678, 724, 727, 729, 735, 737, 739-741, 743-744, 748-749, 752-756, 768, 787, 824, 826, 852, 868-869, 891, 897-898.
— : 673-674, 676-677, 680, 684, 688, 690, 693-694, 696-701, 703, 705-712, 730-732, 734, 811-814, 816, 818-819, 821-822, 827, 834-835, 863, 873-874, 878, 880, 882-883, 886-888, 892, 894, 900.
strúgurį mărúnțį și rárį: 675.
mănát [sg.]: 679, 770.
stropitúră: 681.
strúgure mănát [sg.]: 682, 686, 717.
strúgurį rarį: 683, 745, 796, 855, 859, 861-862, 870-871, 899.
? : 685, 687, 713, 718, 758, 775, 815, 817, 829, 833, 839, 841, 843-844, 846, 849, 854, 856-857, 864-867, 879, 890.
[σ] strúgurį mănáțį: 689.
strúgurį mănáțį: 691, 828, 836, 838, 845 +: rămî́ne-a-șá-ŋketríțį, 850.
strúgurį stricáțį: 692.
?, strúgurį mănáțį: 695.
vil'e ráră: 702 +: plóu̯ă cînd să fácă polonizáre̯a.
meját̗į : 704, 722, 725, 747, 783 +: să mejáză i̯a dîn pi̯átră sau̯ dîn mánă.
strúgurį meját̗į: 714, 715 +: s-a mejá̗t strúguri.
strúgure meját; meját̗į: 716.
ĉorkíne sterp: 719.
măjáză [ind.prez.3]: 720 +: a măját vil'a.
mănáțį: 721, 760 +: [ε] strúgurį stricáțį din ploį, 773-774.
mănátă [sg.f.]: 723, 746.
strúgure țurțurát [sg.]: 726.
bătúțį : 728 +: strúgurį cu bogíța ráră.
strúgurį rarį, mănáțį: 733.
țurțurícă; –réle: 736.
răsfuĝálă: 738.
răsfuĝíțį: 742, 876 +: a răsfuĝít strúgurílį ș-a rămás ńic și rar, 881 +: a răsfuĝít po̯áma „a căzut rodul viei"; br^{u}obo̯ánă; –bo̯áne „boabe de struguri".
pălíțį, mănáțį: 750.
scuturáțį, mănáțį: 751.
[σ] mănát: 757.
rărít, mănát: 759.
meját : 761 +: a mejá̗t-o.
s-a mejá̗t [perf.c.3]: 762.
mănát sau̯ făi̯inát [sg.]: 763 +: pîháv, șiștáv [la grâu, porumb].
mănáțį: 764.
meját [sg.]: 765 +: atăcát, dácă n-aį stropít-o înai̯ínte dă-flore̯álă, 767.
strúgurį meját̗į: 769.
strúgurį sĕcĕtóșį, ~ miĉ: 771.
rarį: 772, 792, 830, 847-848, 858.
[ε] strúgurį pipernićíțį: 776.
mánă: 777 +: un fel dă mánă, pălít așá.
rarį la bo̯ábe: 778, 781.
strúgurį măjáțį: 779.
s-a mănít [perf.c.3]: 780.
strúgure rar în bo̯ábe, [∗] mănít: 782.
mii̯átă [sg.f.], mii̯át: 784.
mănít: 785 +: atínsă dă mánă.
pipernićít^{u} : 786.
mănáțį, mărúnțį: 788.
rău̯ [sg.]: 789.
stricáțį: 790, 799.
r^{e}ăį: 791.
răį: 793.
rar [sg.]: 794.
mănáțį, m^{i}iĉ: 795.
șiștáv^{y}: 797.
mănáțį, răį: 798.
ĉúrpenį miĉ: 800.
stricát: 801 +: [D] #.
nu-s bunį: 802.
turbáre̯a cî́ńeluį [sg.]: 803 +: [sunt identici cu o plantă care face niște boabe mărunte ca b^{u}ózi].
scîrĉurį: 804.
scuturáțį: 805, 807.
zîrnićíțį: 806.
ĉúrpene mic [sg.]: 808.
#, strúgurį rarį: 809.
stricáțį: 810.
?, scuturáțį: 820.
?, [σ] rarį: 823.
?, strúgure rar [sg.]: 825.
vărsáțį: 831 +: vărsă vița strúgurį, 832.
strúgurį pozmoĝíțį: 837.
strúgurį seĉ sau̯ pălíțį: 840.
strúgurį mînáțį: 842.
s-a fácu͜ núma̯i zăibăre̯álă: 851.
?, i̯e pl'eríțį: 853.
rar͜ la bu̯ábe: 860.
bătúțį dį pe̯átră: 872.
țîrțîráțį : 875.
mălurít [sg.]: 877.
strúgurį rarį, [σ] ~ mănáțį: 884.
strúgurį pipernićíțį: 885.
mănáțį: 889.
strúgurį sterpį sau̯ rarį: 893.
b^{u}oroĝínă: 895.
[ε] s-a pălít, s-a uscát, a rămás mărúnțį: 896.

AGURIDĂ
„raisin vert"

[2143]

I. *[Întrebare indirectă] Cum ziceți strugurilor care nu sunt copți și sunt acri la mâncat?*

***ALR II** s.n. 231; **NALR-Olt. MN**, plș. 111; **ALEA** 195, 199; cf. **ALP** 663.*

II. *? : 671, 681.*
agurídă: 672, 678-679, 682-683, 685-687, 689, 692, 695, 704, 715-716, 718-719, 721-729, 733, 735-757, 759, 761-762, 764, 767, 769-771, 772 +: i̯e ródu̯-al dóile̯a, 773, 775-778, 779 +: din a do̯úa infloriscénță, 780-789, 791-797, 798 +: párcă-i̯ ~ ; „dă tîrzíu, în toamnă nu sunt copți", 801, 803-807, 809-810, 815, 820, 824-825, 829-834, 837, 840-843, 845, 849-850, 853-854, 856-860, 862, 866-867, 870, 877-878, 881, 885-886, 890-891, 893, 895-900.
— : 673-674, 676-677, 680, 684, 688, 690, 693-694, 696-701, 703, 705-712, 730-732, 734, 811-814, 818-819, 821, 827, 835, 863, 873-874, 880, 882-883, 887, 892, 894.
strúgurį necópțį: 675, 702 +: agurídă „din vie sălbatică", 717 +: agurídă.
strúgurį ácri: 691 : [D] agurídă „struguri cu boabă rară", 713 +: agurídă ácră, 714, 720, 817 +: agurídă [îi zice] la ái̯a sălbátică, 851 +: [D] agurídă [= soi de viță cu struguri acri], 888 +: [σ] agurídă [= e un fel de viță care dă struguri acri, nu necopți].
[ε] mănát, [T] agurídă: 758.
[∗] agurúį, agurίd; –ríz: 760.
recólt-a do̯úa: 763.
agurizár ; –zárį, agurídă: 765.
agurίde: 766.
înflorít întîrzil'át: 768.
agurizárį: 774.
nèc^{u}ópțį , agurídă: 790 +: „e sălbatică".
ácri, agurídă: 799 +: „strugurii târzii".
aguríl'e: 800.
agurídă: 802, 808, 836, 838-839, 844, 847-848, 852, 855, 861, 864-865, 868, 871-872, 875, 879, 889.
ácrį: 816.
?, agurídă: 822, 823 +: [σ] „e acru, parcă e ~ " ; [nu e strugure verde!].
strúgurį cruzį: 826, 828 +: [σ] agurídă, 846, 869.
agurídă: 876.
strúgurį verzį: 884 +: [σ] agurídă [după ce ai cules via].

MANĂ
„mildiou"

[2144]

I. *[Întrebare indirectă] Cum ziceți la boala care arde frunzele viei (vine, mai ales, după ploaie; ca să ferești via de ea, o stropești)?*

***NALR-Olt. MN**, plș. 111.*

II. *mánă: 671-672, 675, 678-679, 681-683, 685-687, 689, 691-692, 695, 702, 704, 713-720, 722-725, 727, 729, 733, 735-748, 750-751, 753-755, 757, 758 +: ~ pă țărănéște, da în ški̯mb e rugínă, 759-763, 764 +: a*

mănát-o mána, 765-773, 774 +: ui̯dúm „altă boală, care sfoiegeşte frunza pe dos“, 775-778, 779 +: mána víței̯, 780-782, 783 +: ~ cîn‿i̯e câță vára, cîn‿i̯e fum așá, víne mána; ^{u}ui̯dúm, că prínde un fel dă sfoi̯ág cîn‿pló^{u}o, píșcă frúnza, 784-801, 803-807, 809-810, 815-817, 820, 822-826, 828, 829 +: pîrléşte víi̯a, 830-833, 837, 840-843, 845-862, 864-867, 869-870, 878, 890 +: făi̯ináru [a.], oi̯údim [= boală la frunza viței], 891, 893, 895-900.

— : 673-674, 676-677, 680, 684, 688, 690, 693-694, 696-701, 703, 705-712, 730-732, 734, 811-814, 818-819, 821, 827, 834-835, 863, 873-874, 880, 882-883, 887, 892, 894.

pîrpálă: 721.
pîrpálă sau̯ mánă: 726, 728.
mắlură: 749, 877, 879, 884-886, 888 +: [σ] mánă.
ruĝínă: 752.
filorséră, mánă: 756.
mánạ: 802, 808, 836, 844, 868, 889.
mánă, ruĝínạ: 838.
mánâ: 839.
mắlurạ: 871-872, 875 +: „inginerii îi zic acum mánạ“.
mắlurâ, mánâ: 876 +: s-a mănát, s-a mălurít.
mắlură, [σ] mánạ: 881.

FOARFECE, pl.
„cisaille“

[2145]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi zici la acela cu care tai toamna corzile viei?*

NALR-Olt. MN, plş. 111; **ALF** 295; cf. **AIS** 1076, 1545;
ALS 46; **ALB** 678; **ALJA** 894.

II. fo̯árfeĉi̯ : 671, 681, 686.
fo̯árfecă; fo̯árfeĉi̯: 672, 678-679, 689, 763-765, 775.
— : 673-674, 676-677, 680, 684, 688, 690, 693-694, 696-701, 703, 705-712, 730-732, 734, 811-814, 818-819, 821, 827, 834-835, 863, 873-874, 878, 880, 882-883, 887, 892, 894.
fu̯árfeĉi̯: 675.
fo̯árfecă: 682, 754, 756-757, 760, 766, 776, 778.
fo̯árfeĉi̯ dă víl̯e: 683.
fu̯árfecă: 685.
fu̯árfecă de víl̯e: 687.
fu̯árfecă dă víl̯e; fu̯árfeĉi̯: 691.
fu̯árfẹcă dă víl̯e; fu̯árfeĉi̯: 692.
fu̯árfecă; fu̯árfeĉi̯: 695, 715.
fu̯árfică; fu̯árfeĉi̯ : 702.
fu̯árfică; fu̯árfiĉi̯: 704, 713, 718, 850, 899.
fu̯árfică di víl̯e; fu̯árfiĉi̯ : 714.
fu̯árfică dă víl̯e; fu̯árfiĉi̯: 716, 719.
fu̯árfica dă víl̯e [a.]: 717.
fu̯árfeĉi̯ dă víl̯e: 720.
fo̯árfiĉi; ~ : 721.
fo̯árfecă, [B] cu cosóru [a.]; cosorélẹ: 722.
fo̯árfiĉẹ; fo̯árfiĉ: 723.
fo̯árfecă; fo̯árfeĉe: 724, 735, 744, 816.
fo̯árfică dẹ víi̯e; fo̯árfiĉ: 725,745.
fo̯árfică, [B] cu cosóru: 726 +: înai̯ínte bătrîni o tăi̯á cu cosóru, nu i̯erá fo̯árfică.
fo̯árfică; fo̯árfiĉ, [B] cu cosóru: 727.
fo̯árfic; fo̯árfiĉe: 728.
fo̯árfecă; fo̯árfiĉ: 729.
fo̯árfecă de yíi̯e; fo̯árfeĉ ~ ~ : 733, 736.
fu̯árfică; fu̯árfiĉe : 737.
fo̯árfiĉẹ; ~ : 738.
fo̯árfiĉẹ: 739.
fu̯árfică dẹ yíi̯e: 740.
fo̯árfică de yíi̯e: 741.
fo̯árfică; fo̯árfiĉ: 742, 749.
fo̯árfeĉe; fo̯árfeĉ: 743, 747.
fo̯árfică; fo̯árfiĉe : 746, 748, 750-751, 885.
fo̯árfică; fo̯árfeĉ: 752.
fo̯árfecă dẹ víi̯e: 753.
fo̯árfică de víi̯e: 755.
fo̯árfeĉ péntru víl̯e: 758.
fo̯árfeĉ de víl̯e: 759.
fo̯árfeĉ: 761, 768, 770, 772, 780, 784 +: ~ dă víl̯e.
fo̯árfeĉ dă víl̯ĕ: 762.
fo̯árfecă; fo̯árfeĉ: 767, 783, 817, 824, 831, 833.
fo̯árfeĉe [pl.]; fo̯árfecă: 769.
fo̯árfecă dă víl̯e; fo̯árfeĉ: 771, 781.
fo̯árfeĉili [pl.a.]: 773.
fo̯árfeĉili dă víl̯ĕ [pl.a.]: 774.
fo̯árfeca dă v^{y}íl̯e [a.]; fo̯árfeĉ: 777.
fo̯árfecă dă víl̯e: 779, 782.
fo̯árfeĉ dă víl̯e: 785, 825.
fu̯árfeĉ [pl.]; fu̯árfecă: 786, 792-793.
fu̯árfecă; fu̯árfeĉ: 787-788, 790-791, 795, 797, 799-801, 803, 805-806, 810, 843.
fu̯árfeĉe, [k] fu̯árfecă; fu̯árfeĉ: 789.
fu̯árfecă; fu̯árfeĉe: 794.
fu̯árfẹcạ; fu̯árfẹĉ: 796, 802.
fu̯árfecạ; fu̯árfeĉ: 798.
fu̯árfẹcă; fu̯árfeĉ: 804.
fu̯árfẹcạ; fu̯árfeĉ: 807.
fu̯árfẹcă; fu̯árfẹĉ: 808.
fu̯árfecă dă vl̯íl̯e: 809.
fo̯árfică; fo̯árfiĉ: 815.
fo̯árfeca [a.]; fo̯árfeĉ: 820, 829.
fo̯árfeca [a.]: 822.
fo̯árfẹcă; fo̯árfẹĉ: 823.
fo̯árfec; fo̯árfeĉe: 826.
fo̯árfeca dă víi̯e [a.]; fo̯árfeĉ: 828.
fo̯árfeĉ dă víță: 830.
fo̯árfică; fo̯árfiĉi̯: 832.
fu̯árficạ; fu̯árfiĉ: 836, 852.
fu̯árfică; fu̯árfiĉ: 837, 839, 841-842, 844-849, 851, 854-855, 857-859, 862, 865-870.
fu̯árfica di yíl̯e [a.]; fu̯árfiĉ: 838.
fu̯árfica [a.]; fu̯árfiĉ: 840, 853, 856, 860.
fu̯árfică di yíl̯e; fu̯árfiĉ: 861.
fu̯árfeĉ de v^{y}íẹ [pl.]: 864.
fo̯árfi̯c; fo̯árfi̯ĉi̯ : 871.
fo̯árfi̯cạ; fo̯árfẹĉ: 872.
fárfic; fárfiĉ, fárfiĉi̯ [*]: 875.
fo̯árfi̯cu [a.], fo̯árfic; fo̯árfiĉi̯: 876.
cléștẹ dẹ víi̯ẹ, fárfică: 877.
fárfic; fárfiĉ: 879.
fo̯árfică dẹ víi̯ẹ; fo̯árfeĉ ~ ~ : 881.
fo̯árfi̯că; fo̯árfẹĉi̯: 884.
fo̯árfică: 886.
fo̯árfẹc, fo̯árfẹĉe: 888.
fo̯árfi̯cạ di̯ víi̯i̯; fo̯árfi̯ĉ ~ ~ : 889.
fo̯árfic; fo̯árfiĉi̯: 890.
fo̯árfi̯ĉe; fo̯árfẹĉ: 891.
fo̯árfec dă víi̯e; fo̯árfeĉ ~ ~ : 893 +: şi cu firăstrắu̯; –tráe.
fo̯árficu [a.], fo̯árfica [a.], fo̯árfică; fo̯árfiĉ, fo̯árfic; fo̯árfiĉ: 895.
fo̯árfecu [a.], fo̯árfecă; fo̯árfeĉi̯ , fo̯árfeĉe: 896.
cléşte de víi̯e, [*] fu̯árfecă; fo̯árfeĉi̯: 897.
fo̯árfl̯ecă dă víi̯ĕ; fo̯árfeĉ ~ ~ : 898.
fo̯árfecă; fo̯árfeĉ$^{(i}$: 900.

COPIL (la vie), pl.
„rejeton“

[2146]

I. *[Întrebare indirectă] Cum ziceţi la acela care creşte pe lângă frunze şi care se rupe înainte de a stropi via?*

NALR-Olt. 664; **AIS** 1311*; cf. **ALJA** 892.

II. cópil; cópili̯: 671 +: a copilát víl̯a, 672, 675, 678-679, 681-683, 685-687, 691-692, 695, 702, 704, 713-716, 718, 720, 724-725, 747, 751, 756, 761-765, 770-775, 780, 784, 815-816, 820, 822-826, 830-833, 850, 853-854, 886, 893, 898-899.
— : 673-674, 676-677, 680, 684, 688, 690, 693-694, 696-701, 703, 705-712, 721, 729-732, 734, 737, 742, 746, 749, 811-814, 818-819, 821, 827, 834-835, 863, 872-874, 878, 880, 882-883, 887, 889, 892, 894.
plivitúră, lăstári̯ plivíți̯ : 689.
lăstár; –tári̯: 717, 719, 728, 733, 736, 738, 740-741, 743, 750, 754, 768, 807, 848, 855, 858-859, 862, 867.
subţiu̯óri̯ [pl.]; –u̯áră: 722.
copḱiléț; ~ : 723.
lăstári̯ [pl.]: 726 +: víl̯a se lăstăréştẹ dẹ ĉe-i̯ răŭ̯, 778.
umeráşi̯ [pl.]; –ráş: 727.
? : 735, 791, 891, 896.
cópḱil; cópḱii̯: 739.
copíl; –píi̯, lăstár ; –tári̯: 744 +: lăstári̯ de la supțio̯áră.
pui̯; ~ : 745, 797.
copíl; –píi̯: 748, 865.
cóḱil; cóḱili̯: 752, 755, 836, 838, 845.
vîrf; vírfuri̯: 753.
flúturi̯ [pl.]; flúture: 757 +: rúpe-i̯ flúturi !.
to‿lăstári̯, ~ sterpi̯ [pl.]: 758.
cîrláni̯ [pl.]; –lán: 759.
cópili̯ [pl.]; cópil: 760, 767, 776.
căţăl; –ţắi̯: 766, 802.
lăstári̯ lácomi̯ [pl.]: 769.
to‿lăstár: 777 +: să rúpe, cîrnéşti̯ v^{y}íl̯a.
lăstári̯ lupi̯, [B] ~ lácomi̯ [pl.]: 779 +: îi̯ fáĉem copilítu.
lup; lupi̯: 781, 805, 809.
tot lăstári̯ [pl.]: 782.
sîpţî^{u}óri̯, ^{u}úmeri̯ [pl.]: 783.
lăstár sterp; –tári̯ sterpi̯: 785, 885, 888.
c^{u}ópil; c^{u}ópili̯: 786, 852, 900.
c^{u}óp^{ḱ}il; c^{u}óp^{ḱ}ili̯: 787-788, 790, 792-795, 798-799, 840.
lăstár; –tắri̯: 789.
c^{u}ópl̯il; c^{u}ópl̯ili̯: 796, 800, 803.
lăstári̯; –tắri̯: 801.
lup^{ḱ} [pl.]; lup: 804.
lup; lup^{ḱ}: 806, 808, 810.
cóp^{ḱ}il; cóp^{ḱ}ili̯: 817 +: să cop^{ḱ}iléşte, 841, 849, 856, 864.
cópilu̯ ; cópili̯: 828.
∞ : 829 +: „nu se copileşte“.
c^{u}óḱil; c^{u}óḱili̯ : 837, 847, 851, 861, 869.
lăstári̯ [pl.], c^{u}óḱil; c^{u}óḱili̯: 839.
[ε] c^{u}opíl; –píi̯: 842.
cópil; cópii̯: 843.
c^{u}óp^{ḱ}il^{u}; c^{u}óp^{ḱ}ili̯: 844.
lăstár^{u}; –tári̯, cóḱil^{u}; cóḱili̯: 846.
călúgăr; –lúgări̯: 857.
lăstắri̯ [pl.]; –tár: 860.
lăstári̯ sterḱ [pl.]; –tár^{u} sterp^{u}: 866 +: îi̯ coḱiléşti̯ .
lăstár^{u}; –tári̯: 868.
c^{u}opíl; –píi̯: 870, 897.
pui̯éţi̯ [pl.]; –i̯étẹ: 871.
supţio̯árạ; –^{u}óri̯: 875 +: pliyésc, [R] c^{u}oḱilésc, 876.
supţióri̯ [pl.]: 877.
supţio̯árạ; –^{u}óri̯: 879.
supţio̯áră; –óri̯: 881.
c^{u}opiléte; –léţi̯: 884.
lăstár sterp; –tári̯ sterpi̯, [σ] cópil; cópili̯: 890 +: copilésc „rup copilii“ .
piĉ; ~ : 895.

(via) DĂ OCHI (ind. prez. 3)
„(la vigne) bourgeonne“

[2147]

I. *[Întrebare indirectă] Ce zici că face via când încep să iasă mugurii (se va folosi răspunsul de la întrebarea pentru ochi) ?*

NALR-Olt. 665; **AIS** 1310.

II. ? : 671.
i̯-a dat ^{u}óḱi [perf.c.]: 672.
— : 673-674, 676-677, 680, 684, 688, 690, 693-694, 696-701, 703, 705-712, 730-732, 734, 811-814, 818-819, 821, 827, 834-835, 863, 873-874, 878, 880, 882-883, 887, 892, 894, 900.
înmuguréşte: 675, 879.
dă ^{u}óḱuri̯: 678.
îmuguréşte, dă ^{u}oḱi: 679.
îmfrunzéşte: 681, 689.
îmfloréşte: 682, 685.
dă căpúşile: 683.

dă ok̑: 686.
dă în múgur: 687.
ă-mugurít [perf.c.], dă ᵘoḱ: 691.
îmbobocéşte, a plecát căpúşa [perf.c.]: 692.
ă-ĉepút să dea [rod]: 695.
i̯ése múguri: 702.
s-a ŭmflát căpúşa [perf.c.]: 704.
i̯-a da căpúşa [perf.c.]: 713, 775, 841, 845, 860.
ă-ĉepút să-frunzească: 714 +: s-a mărít căpúşa.
víl̑a ă-ĉepút să dea: 715.
i̯-a dat lăstári [perf.c.]: 716.
dă frúnza: 717, 793.
víl̑a încépe să crească: 718.
i̯-a dat ᵘoḱ [perf.c.]: 719.
dă ᵘoḱ: 720, 722, 743, 871, 875, 877.
dă căpúşa: 721, 724, 735, 742, 801, 805, 807, 861.
încépe să dea: 723.
dă lăstári̯: 725, 727, 816, 822.
dă múguri̯: 726.
i̯ése căpúşa: 728.
a-nĉepút a da: 729.
dă múguri: 733, 891.
lăstăréşte: 736.
îi̯ dă căpúşa, înĉăpuşează: 737.
dă bubóĉ: 738.
dă: 739.
încépe să dea: 740.
îi̯ dă coárdă: 741.
să úmflă căpúşa: 744, 752.
a căpuşít [perf.c.]: 745.
îmmuguréşte: 746, 769, 824, 826.
dă ᵘoḱ, îi̯ dă căpúşa: 747.
înverzéşte, îi̯ dă căpúşa: 748.
îmbobocéşte: 749, 832, 895.
îi̯ dă căpúşa: 750-751, 800, 804, 830, 838, 848, 850, 857, 862, 864, 870.
îmuguréşte: 753.
înfrunzéşte: 754.
îmuguréşte, dă ᵘoḱ: 755.
încépe să îmfrunzească: 756.
dă lăstári: 757, 772.
îmfrunzáşte: 758.
încépe-ă-verzí, îi̯ dă lăstári: 759.
să dea lăstári, să-verzască [conj.prez.]: 760.
créşte: 761 +: îi̯ cîrnéşte.
înlăstăréşte: 762.
muguréşte: 763-765, 771, 795.
lăstăréşte: 766-767, 773.
îi̯ dă frúzili, îmfrúzáşte: 768 +: ă-frūzí căpúşili víl̑i.
i̯ásă múguri: 770.
a dat căpúşili [perf.c.]: 774.
i̯-a da lăstáru [perf.c.]: 776.
încépe să dea múguri: 777.
pleácă, porneşte căpúşa: 778.
a dădút víl̑a [perf.c.]: 779 +: ă-ĉepút să dea căpúşili.
pleácă: 780.
îi̯ dă múguri, căpúşa: 781.
îmverzáşte, ă-mugurít [perf.c.]: 782 +: [+] îi̯ dă căpúşa.
încépe să dea, să să l̑ivească căpúşili: 783.
dă múguru: 784, 794.
îmverzéşte, îmfrunzéşte: 785.
úmflă căpúşa: 786.
încépe să lăstărească: 787.
îmfrunzáşte: 788.
dă múgur: 789, 810.
dă căpúşile: 790.
îmuguréşte: 791.
îmuguréşte, îi̯ dă múguru: 792.
căpuşéşte: 796.
îmuguréşte: 797.
muguréşte: 798.
dă căpúşă: 799, 803, 806, 809, 881.
pleácă căpúşa: 802.
dă căpúşă: 808.
a dat múguru [perf.c.]: 815.
încépe să-mverzească, să dea frúnzili: 817.
a-nĉepú să-mfrunzească sau̯ să-mverzească: 820.
i̯-a da múguru sau̯ căpúşa [perf.c.]: 823.
îmverzéşte: 825, 829, 843.
a dat víi̯a bíne, a crescút múguri [perf.c.]: 828.
a-nĉepút să fácă frúnză [perf.c.]: 831.
úflă căpúşa: 833.
a-nĉepút să-i̯ dea căpúşa: 836-837.
înĉăpuşează: 839, 847.
îi̯ dă căpúşl̑e: 840.
înĉăpuşează: 842, 890.
căpuşáşte: 844, 858.
căpuşéşte: 846.
îi̯ dă căpúş'a: 849.
a-nĉepút să-nĉăpuşéze: 851.
îmverzéşte, îi̯ dă căpúşa: 852.
a dat [perf.c.]: 853.
a da căpúşe [perf.c.]: 854.
a căpuşít [perf.c.], căpuşáşte: 855.
să-mflorească [conj.prez.]: 856.
îmflorl̑éşte, îi̯ dă căpúşa: 859.
înĉăpuşáşte: 865.
dă căpúşl̑: 866.
?, a-nĉepú să dea: 867.
îmverzl̑éşte, îi̯ dă căpúşa: 868.
căpuşáşte: 869.
[σ] dă ᵘóku, încépe să dea rᵘod: 872.
a-nĉepú să împíngă, [σ] dă ᵘoḱ: 876.
înmuguréşte sau̯ îmbobocéşte: 884.
înĉăpuşează: 885.
dă căpúşa, a-nĉăpuşát [perf.c.]: 886.
pornéşte: 888.
s-a umflát căpúşa [perf.c.]: 889, 896.
a pornít înai̯ínte [perf.c.]: 893.
[σ] dă ᵘoḱ: 897.
a mugurít, i̯-a dat múguri [perf.c.]: 898.
dă, dă víi̯a, dă căpúşa, îmverzéşte: 899.

COPCITUL VIEI

„élagage (des racines adventives) et binage (autour des ceps)"

[2148]

I. *[Întrebare indirectă] Ce lucrare zici că faci când tai rădăcinile de deasupra (de rouă) şi sapi de jur împrejurul butucului?*

NALR-Olt. 666; ALLy 200-201; ALB 686; cf. ALJA 893.

II. desfúnd víl̑a: 671.
copĉésc víl̑a: 672, 679, 717.
— : 673-674, 676-677, 680, 684, 688, 690, 693-694, 696-701, 703, 705-712, 730-732, 734, 811-814, 816, 818-819, 821, 827, 834-835, 863, 874-875, 880, 882-883, 887, 892, 894.
o dăzgróp: 675.
cúrăţ: 678.
săp şi fac cui̯b: 681.
prăşésc: 682.
copĉím víl̑a: 683, 714, 716.
săpắm víl̑a, o copĉím: 685.
la copĉít víl̑a: 686.
săpát: 687, 857.
o butuşím: 689.
sapí víl̑a, ō-velésc: 691.
?, ᵘo tai̯, tai̯ rădăĉínili: 692.
ᵘo copĉésc. copĉeálă: 695.
hai̯ să săpắm!: 702.
copĉím víl̑a, la copĉít dă víl̑ĕ: 704.
tai̯ rădăcínili: 713.
am curăţít-o dă víne [perf.c.], curăţésc: 715.
copĉítu víi : 718, 725, 743, 747.
copĉésc, copĉítu víi: 719.
? : 720, 817, 825 +: núma ĉei̯ cáre áre vii̯ nóbile fáce ásta, 866-869.
cotărít: 721.
cotorálă: 722.
cotoráşc: 723, 746, 751.
cotorím yíl̑a: 724.
cotorít la yie: 726.
cotorít: 727.
copĉítu víi̯ei̯: 728, 755.
înoi̯ésc yíi̯a: 729.
să copĉéşte yíi̯a sau̯ să cotăráşte: 733.
cotăráşc, cotărít: 735.
copĉít : 736 +: cui̯bărít „când o dezgropăm", 737, 739, 744, 752, 760-761, 763-764, 768, 771, 775, 779, 782, 815, 820, 822, 823 +: ∞ , 833 : copĉésc, 836, 838, 841, 850-851, 853, 860.
cotărítu yíei̯: 738.
copĉésc: 740, 754, 757, 766, 783, 784 +: ~ vínili dîn altói, 845, 849, 854, 886.
cotăráşc yíi̯a: 741.
cotăráşc: 742, 885.
copĉítu víi̯ei̯: 745.
cotoráşc, cui̯bărésc: 748.
cotoráşc víi̯a: 749.
cokilésc víi̯a: 750.
copĉésc víi̯a: 753.
să copĉéşte: 756.
o copĉím: 758, 772.
copĉésc, copĉít: 759, 888.
copĉéşti̯, copĉít : 762.
copĉálă, copĉít: 765.
copĉéşte, copĉít : 767.
copĉítu [a.]: 769.
o copĉéşti̯ : 770, 774 +: ca să-mputerniĉască víl̑a, 785.
o curăţáşti̯ : 773.
copăl̑ésc: 776.
ᵘo săpắm: 777.
[B] descopleşáşc, tai̯ vínili: 778.
ᵘo copĉím : 780.
[ε] o curăţáşc dă uscătúră: 781.
sápă: 786-789, 795, 797, 801, 803, 858, 861-862.
cᵘopĉít : 790, 794, 796, 798, 804-805, 808, 839, 847, 852, 855, 859, 870, 878, 891, 896, 900.
curăţát, [D] cᵘopĉít: 791 +: cᵘopĉít [= butăcit], 808.
sap: 792.
tuns, tunz dă vʸíl̑e: 793.
cᵘopăl̑ít: 799.
curăţít: 800.
curăţáşc, cᵘopil̑ésc, cᵘopil̑ít : 802.
curăţátu vʸíl̑i: 806.
copĉítu vʸíli: 807.
tăi̯át: 809.
tăi̯át la vʸíl̑e: 810.
dăscopĉít : 824 +: o dăscopĉéşti̯ , 864.
descopĉít : 826 +: descopĉésc.
o sapí, la săpá víi̯e: 828.
sab la víi̯e: 829.
o cúreţi̯ dă víne: 830.
prăşít: 831.
curăţát dă víne: 832.
copĉítᵘ: 837, 844, 846 +: am copĉít-o, 865.
ᵘo copʰilésc la rădăĉínă: 840.
tăi̯átu yíi : 842.
copĉít, copĉeálă: 843.
cᵘopĉítᵘ : 848.
săpátu víi : 856.
cᵘotroĉésc víi̯a: 871.
∞ : 872, 879.
cᵘopĉít, cᵘopĉésc, [B] cᵘotărít, cᵘotăráşc: 873.
cᵘotăráşc, [σ] cᵘopĉésc, cᵘopĉítu yíi̯i̯: 876.
copilésc: 877.
cᵘopĉésc, cᵘopĉítu víi̯i̯: 881 +: privésc víi̯a, [īi] rup supţiórile.
cᵘopĉésc víi̯a, cᵘopĉít: 884.
copĉésc víi̯a, la copĉít la víi̯i̯ : 889.
[σ] copĉít: 890, 898.
cᵘopĉésc víi̯a: 893.
cᵘopĉésc víţa, cᵘopĉít, cᵘopĉítu víi̯i̯: 895.
cᵘopĉeálă: 897.
copĉésc, copĉítᵘ la víe: 899.

ARACI, sg.

„échalas"

[2149]

I. *[Întrebare indirectă] Cum spui la aceia ascuţiţi, de lemn, înfipţi în pământ, de care legi via?*

NALR-Olt. **MN**, *plş. 111;* **ALF** *434;* **AIS** *1307;* **ALLy** *192, 259;* **ALG** *317;* **ALEA** *318;* **ALB** *670;* **ALiFO** *230;* **ALLR** *633;* **ASLEF** *813/603.*

II. *pari̯, harắĉi̯: 671.*
pari̯; par : 672.
— : 673, 676-677, 680, 684, 688, 690, 693-694, 696-701, 703-712, 718, 730-732, 734, 811-814, 818-819, 821, 827, 834-835, 863, 873-874, 880, 882-883, 887, 892, 894.
pari̯; par, [k] arác [sg.]; –ráĉi̯: 674.
aráĉi̯; –rác: 675, 678-679, 682, 686-687, 691-692, 695, 720, 850, 888, 896-897, 899.
arác [sg.]; –ráĉi̯: 681.
haráĉi̯; –rác: 683, 846.
aráĉi̯; –rác, ĉompi̯; ĉomp: 685 +: ĉompi̯ „mai mici ca aracii".
arác [sg.]; –ráĉi̯, tútor [sg.]; tútori̯: 689 +: tútor [= par de care se leagă via când se plantează].
harác [sg.]; –ráĉi̯: 702, 715.
^{h}arác [sg.]; –ráĉi̯: 713.
aráĉi̯; –rác^{u}: 714 +: arăĉím vi̯^{l}a.
h̯arác [sg.]; a̯ráĉi̯: 716.
^{h}arág [sg.]; –ráĝi̯: 717.
^{h}aráĉi̯; –rác: 719 +: hărăĉím vi̯^{l}a.
haráĝ; –rág: 721-727, 736, 743-744, 747.
haráĉ; –rác: 728, 733, 735, 738, 741, 836-838, 845.
haráĝ; –rág^{u}: 729, 739.
h̯aráĉ; –rác: 737, 750-751, 859.
aráĉ; –rác^{u}: 740, 844, 868-869.
^{h}arág [sg.]; –ráĝ: 742.
aráĉ; –rác: 745, 749, 754-757, 759-761, 762 +: acú s-au̯ pus spali̯^{l}ére dă ĉimént, 763-768, 769 +: ~ sau̯ şpali̯^{l}ér din ĉimént cu sîrme, 770-787, 788 +: [R] şpaliér; –éri̯ „de beton", 789-810, 815-817, 820, 822-826, 828-833, 839-843, 847-849, 852-858, 860-862, 864-867, 870, 881, 889-891, 893, 895.
haráĉ; –rác^{u}: 746.
h̯aráĝ; –rág: 748.
aráĉ; harác: 752.
haráĝ; ^{h}arág: 753.
béţe dă vi̯^{l}e: 758.
aráĉ; –rác^{u} : 851.
aráĝi̯; –rág: 871.
hăráĝ; –rág: 872.
aráĝ; –rág: 875, 877, 884, 886.
h̯aráĉ, aráĉ; –rác: 876.
aráĉ^{i}; –rác: 878, 900.
h̯aráĝ; –rág: 879.
^{h}aráĉ; –rác: 885.
^{h}aráĉi̯; –rác: 898.

RIDIC (via) (ind. prez.1)
„je conduis (la vigne sur des échalas)"

[2150]

I. *[Întrebare indirectă] Ce zici că faci când, după ce ai dezgropat via, o pui pe araci?*

NALR-Olt. **MN**, *plş. 111;* **AIS** *1307; cf.* **ALLy** *202;* **ALB** *688;* **ALiFO** *221*; cf.* **ALJA** *896.*

II. *o leg: 671, 675, 681-682, 756, 768, 771, 783, 826 +: [nu se îngroapă via, căci nu e nobilă].*
o pui̯ pe haráĉi̯: 672.
— : 673-674, 676-677, 680, 684, 688, 690, 693-694, 696-701, 703, 705-712, 730-732, 734, 811-814, 816, 818-819, 821, 823, 827, 834-835, 863, 873, 875, 880, 882-883, 887, 892, 894.
leg: 678, 718, 757, 762, 780 +: ~ dă aráĉ, 786-801, 803-807, 810, 830-833, 836, 839-840, 847, 849, 852-854, 857, 859-860, 862, 866-867, 869, 888.
arăĉésc vi̯^{l}a, [k] leg vi̯^{l}a: 679.
o ridíc: 683.
o leg pă arác: 685.
ridíc vi̯^{l}a s-o pun pe aráĉi̯: 686.
o leg, o ĉércui̯: 687.
o legắm [4]: 689, 736, 764, 772.
ridíc: 691, 715, 724-725, 738, 741, 745, 753, 809, 842, 850-851, 881, 889.
^{u}o leg: 692.
^{u}o leg şi ^{u}o ĉercui̯ésc: 695 +: ^{u}o ridíc.
^{u}o ridicắm şi̯-o legắm [4]: 702.
^{u}o ĉercuím [4], ĉercui̯ésc: 704.
ĉercuím [4], ĉercui̯ésc: 713.
^{u}o ridíc şi ^{u}o ĉercui̯ésc^{u}: 714.
legắm vi̯^{l}a [4]: 716.
leg, ^{u}o ĉercui̯ésc şi o leg: 717.
ō-ĉercui̯ím şi p-úrmă ^{u}o legắm [4]: 719.
? : 720.
rîdíc^{u} : 721.
rîdíc: 722-723, 726-729.
ridíc^{u} : 733.
hărăĉésc : 735, 739, 743, 750, 837-838.
o hărăĉím [4]: 737.
ridicắm [4]: 740.
o hărăĝésc şî o leg, rîdíc: 742.
ĉercui̯ésc: 744, 747, 752.
leg vi̯^{l}a: 746, 751, 846.
hărăĝésc: 748.
o arăĉésc: 749.
arăĉésc: 754, 775, 778, 817, 820, 822, 825, 828, 841, 864, 885, 893, 897, 899.
leg, ridíc: 755.
arăĉím [şi] o legắm [4]: 758.
o leg, fac púnţile: 759.
o arăĉésc, o leg: 760.
legát pă aráĉ: 761.
legátu pă aráĉ, ĉercu^{l}ít: 763 +: ĉercu^{l}ít, dácă i̯e pă sîrmă.
o arăĉím [4]: 765.
o leĝ [2]: 766, 773-774, 824 +: [nu se îngroapă via, căci nu e nobilă].
arăĉím [4], leg: 767.
legắm [4]: 769.
o pui̯ pă arác, o leg: 770.
arăĉít, leg co̯árdele: 776.
arăĉím ca s-o legắm [4]: 777.
legátu víţi : 779.
o salt pă arác ş-o leg: 781.
arăĉím, [*] o legắm [4]: 782.
o arăĉésc, o leg pă aráĉ: 784.
am arăĉít-o [perf.c.]: 785.
ridíc : 802, 871.
pui̯ pă aráĉ: 808, 858.
arăĉím şi legắm [4]: 815.
∞ : 829.
arăĉésc, leg: 843.
^{l}leg^{u}: 844, 868.
^{u}o pui̯ pă haráĉ: 845.
^{l}leg: 848, 855, 861, 870.
^{u}o-ntínz pă aráĉ: 856.
leg^{u}: 865.
∞, ridíc sau̯ h̯ărăĝésc: 872.
[V] ridíc, [R] leg: 874.
pui̯ la aráĉ: 876.
arăĝésc: 877.
leg pă arác: 878, 900.
h̯arăĝésc: 879.
leg pe aráĝi̯: 884.
leg vi̯i̯a: 886, 890.
ridíc sus: 891.
pui̯ pă aráĉ, pui̯^{u} : 895.
leg dă aráĉ: 896.
^{h}ărăĉésc: 898.

CHITONOG, pl.
„sorte de pointeau pour faire les trous où seront fixés les échalas"

[2151]

I. *[Întrebare indirectă] Cum ziceţi la acela de fier sau de lemn cu care faci găuri în pământ, în care bagi apoi aracii?*

NALR-Olt. *667; cf.* **ALLy** *140;* **ALB** *669;* **ALFC** *XLIV; cf.* **ALiFO** *248.*

II. *ránga; rănĝi̯: 671-672, 678, 683, 685-687, 702, 714-715, 716 +: la noi̯, fier dă hărăĉít, „se leagă de picior", 717.*
— : 673-674, 676-677, 680, 684, 688, 690, 693-694, 696-701, 703, 705-712, 727, 730-732, 734, 811-814, 818-819, 821, 827, 834-835, 863, 873-874, 880, 882-883, 886-887, 892, 894.
ţărúş; –rúşi̯: 675, 689, 842, 847, 861.
par ascuţít: 679.
tot par: 681.
rángă dă fi̯er sau̯ par: 682.
pribói̯; –bu̯ái̯e: 691.
∞, cu pári : 692.
cordár de lemn; –dáre: 695.
?, călcătór; –tu̯áre: 704.
plantatór; –tu̯áre: 713.
pribói̯ de fi̯er ; –bu̯ái̯e: 718.
rángă dă fi̯er; rănĝi̯: 719.
cu hîrlétele: 720.
ḱitonóg; –no̯áĝe: 721, 724, 739, 741.
ḱitonóg; –nóĝ: 722, 729.
ḱitonág;–náĝe: 723, 725.
ḱitonág; –náĝe: 726, 728, 742.
ḱitonóg; –no̯áĝe: 733.
călcăto̯áre; –tóri̯: 735.
călcătór; –tóri̯: 736, 738
sădílă; –díle: 737.
călcătór; –to̯áre: 740.
ţărúş; –rúşe: 743, 752.
fi̯er de hărăĉít: 744.
călcătór; –to̯áre: 745, 751.
ţărúş: 746.
fi̯er de hărăĝít: 747.
arăcár; –cári̯: 748, 774, 798, 857.
ĝin; ĝínuri̯: 749, 754, 768, 773, 885.
picór sau̯ haracár: 750.
lom; lómuri̯: 753, 871, 879 +: „fier gros, ascuţit la capăt, folosit pentru gropi la vie sau în gheaţă, 884 +: „fier cu care izbeşti în pământ ca să faci gropi", 890.
cu̯-o ^{u}ósii̯e gr̯ea: 755.
să bat cu mîna: 756.
rángă; rănĝ: 757, 764, 791, 794, 815, 823-824, 841, 844, 849, 852, 854, 891.
ţărúş; ~ : 758 +: pă úrmă vii̯ cu aracu, 838.
răzbîĉ: 759 +: nu fac cu ~ , cu ĉevá, îl bat síngur; únde ^{l}e pămîntu táre fac cu ~ .
ţărúş; ~ : 760.
ĝi^{u}orói̯ sau̯ rángă: 761.
rángă: 762.
lom; lómuri̯ sau̯ rángă; rănĝ: 763.
rac, rag dă vi̯^{l}e; raĉ: 765.
pribói̯: 766.
fi̯er dă gropi̯, rángă; rănĝ: 767.
pribói̯; –bo̯á^{l}ë: 769.
rángă dă fi̯er: 770.
fi̯er dă aráĉ: 771.
fi̯er: 772.
arăcár; –cári̯, [k] –cáre: 775.
arăcár; –cáre: 776-777, 779.
arăcári̯: 778.
arăcári̯; –cáre: 780.
sidílă; –díle: 781, 810.
arăcár: 782.
ar̯ăcári̯; –cáre sau̯ sidílă; –díle: 783.
par; pari̯: 784.
sidílă; –díli̯: 785, 806, 809, 830 +: péntru că sădéşte, 868.
cazmá săpătu̯áre; –méle ~ : 786.
cazmá; –mále, [*] –méle: 787 +: „sau îi baţi cu mâna".
cazmá; –mél̯e, rángă; rănĝ: 788.
^{h}fi̯er lung; ^{h}fi̯áre lunĝ: 789.
prib^{u}ói̯; –b^{u}ói̯uri̯: 790.
^{h}fi̯er ascuţít : 792 +: „metoda mea: pun apă şi se duce aracu singur".
^{h}fi̯er; ^{h}fi̯ár̯e: 793.
^{h}fi̯er: 795.
arăcári̯; ~ : 796, 802.
ţăpúşă; –púşi̯: 797.
prib^{u}ói̯; –bu̯á^{l}e, arăcári̯; ~ : 799 +: arăcári̯ „cu picior".
súlă dă ^{h}fi̯er; súle ~ ~ : 800.

b^{u}old; b^{u}óldurı̯: 801.
∞ : 803 +: „aracii se bat", 822 +: [găurile se fac cu aracul sau cu cazmaua], 828 +: [se pune aracul direct], 831 +: [se pune aracul direct], 832 +: [punem] cu arácu, arăĉím [= punem aracii].
par; parı̯, sidílă; –díle: 804.
um͜ fıer dă v^{i}í^{l}e: 805.
sidílă dă v^{y}í^{l}e̯; –díle̯: 807.
sidílă̯; –díle̯: 808.
um͜ par: 816.
um͜ pribo̯ı̯ dă fıer: 817 +: cáre-l bațı̯ cu mı́na.
rángă; rânĝ sau̯ lom; lómurı̯: 820.
țepóı̯; [ɛ] ~ : 825.
crăcán; –cánı̯, rom; rómurı̯, [k] lom: 826 +: crăcán „de lemn"; lom de f^{l}er [cilindric, ascuțit la capăt]; raz „f^{l}er ascuțit, lat, care faci găuri cu el, dar nu la vie" [folosit în loc de cazma].
[**] fıer dă gropı̯, ~ ~ arác: 829.
sidílcă; –dílĉ: 833.
ránga [a.]; rănĝ: 836.
un͜ fıer^{u}: 837.
um͜ pil^{u}ót^{u}; –l^{u}óțı̯: 839.
rángă dă fıer, pribóı̯; –bu̯áje: 840.
prib^{u}óı̯; –bu̯á^{l}e: 843, 855, 870.
cu ^{u}ósi^{l}a: 845.
pribóı̯^{u}; –bo̯áje: 846.
^{u}o súlıță dî fıer: 848.
cu un ^{u}otíc, [σ] kiton^{u}óg; –n^{u}ógurı̯: 850.
cazmá: 851.
cu un țărúș sau̯ sădílă; –dílı̯: 853.
cu ránga: 856.
țărúș^{u}; –rúșurı̯: 858.
kiton^{u}óg; –nu̯áĝe: 859.
cu arácu: 860, 862, 864.
pribóı̯^{u}; –bu̯á^{l}e: 865.
sădílă; –díle: 866 +: sădílcă [= săculețul din pânză în care se pune cașul la scurs].
arăcóı̯; –cu̯á^{l}e̯: 867.
cu ^{u}o u̯ósi^{l}e: 869.
cu un lemn înțăpușát: 872 +: „care are țăpușă, e ascuțit".
sádı̯lă; sádılı̯, [k] sădílı̯ : 875.
sédılă̯; sédılı̯ : 876.
sádílă; sádílı̯ : 877.
cu casmáu̯a: 878, 900.
sédilă; sédele: 881.
cu cazmáu̯a: 888.
[σ] kitonóg; –no̯áĝe: 889.
sidélcă; –délĉ: 893.
sădílă; –dílı̯ : 895.
sădílă; –díle̯: 896.
crăcánă [de lemn]; –cáne, l^{u}om [de fier]; lómurı̯: 897.
ḫarăcár, arăcár ; –cárı̯: 898.
prib^{u}óı̯^{u} dă arácı̯; –bo̯á^{l}e: 899.

CĂRĂZESC (ind. prez. 1)
„je remets en état (les échalas)"

[2152]

I. [Întrebare indirectă] Ce spui că faci când, primăvara, cureți și ascuți din nou aracii, înainte de a-i băga iar în pământ?

NALR-Olt. MN, plș. 112.

II. arăĉésc ví^{l}a: 671.
hărăĉésc ví^{l}a: 672.
— : 673-674, 676-677, 680, 684, 688, 690, 693-694, 696-701, 703, 705-712, 721, 730-732, 734, 746, 755, 811-814, 817, 819, 821, 827, 834-835, 863, 873-874, 880, 882-883, 886-887, 892, 894.
ascúț arăĉi: 675, 774 +: ~ ~ dîn nou̯, 778, 783 +: [1,2], 803, 807, 828-829, 839, 842, 844, 848-849, 855, 858, 862, 885.
ascút pári: 678.
arăĉésc: 679, 682 +: [σ], 685.
ı̯ı̯ ascút: 681, 764, 781-782, 785 +: –cúț [2].
ascút haráĉi: 683, 716.
arăĉésc aráĉi: 686.
ascút aráĉi: 687, 745, 878, 888, 900.
ı̯ı̯ ascuțím [4]: 689, 769.
ı̯-ascúț: 691, 704, 717, 719-720, 840.
ı̯ı̯ ascúț: 692, 718, 770, 850, 857, 867.
ascúț, arăĉím ví^{l}a [4]: 695.
ı̯ı̯ ĉoplím, ı̯ı̯ ascuțím [4]: 702.
ascúț: 713, 752, 768, 772, 786-790, 792-802, 804-806, 808-810, 831 +: ascuțím aráĉi să mérĝem să arăĉím, 843, 847, 859, 861, 870, 876, 881.
ı̯-ascuțím [4]: 714.
hărăĉésc: 715, 751.
ascuțắsc haráĝi: 722.
alég haráĝi: 723.
ascuțésc: 724, 736.
ı̯ı̯ ascuțím [4]: 725, 767, 841.
ascút haráĝi: 726.
ı̯ı̯ revizuı̯ésc: 727.
ascúț haráĉii̯: 728.
ascúț haráĝi: 729, 739, 744, 747.
ascúț haráĉi: 733, 738, 741, 838.
ascút: 735, 742, 748, 757 +: ascúț [2], 771, 776, 816, 824, 875, 890-891, 893, 897.
ascút ḫaráĉi: 737.
ascuțím [4]: 740, 823.
revizuím haráĝi [4]: 743.
ı̯ı̯ primenésc: 749.
ascút ḫaráĉi: 750.
pregătésc haráĝi: 753.
ı̯ı̯ pregătésc: 754, 869, 879.
ı̯-ascúț [1,2]: 756, 761.
revizu^{l}ím aráĉi [4]: 758.
ĉoplésc, arăĉésc: 759.
ascúț [1,2]: 760, 773, 780.
arăĉésc, ı̯ı̯ ascút: 762.
verificátu arăcilor, revizu^{l}ít: 763.
ascuțím [4]: 765.
ı̯ı̯ cúrăț: 766, 854.
ı̯ı̯ ascúț [1,2]: 775.
ı̯ı̯ cúrăț șı̯-ı̯ ascúț dîn nou̯: 777.
ascuțím aráĉi [4]: 779, 822, 832, 851.
ı̯ı̯ verifíc, ı̯ı̯ ascúț: 784.
aranı̯éz: 791.
ascúț arác: 815.
ĉoplésc, ascúț : 818 +: să ascútă [conj.3].
pregătésc aráĉi péntru arăĉít: 820.
ascúțı̯ aráĉii̯ [2]: 825.
ascúț la aráĉ: 826.
țe-aı̯ pregătít péntru arăĉít la víı̯e: 830.
ascúț aráĉi péntru víı̯e: 833.
ascúț ḫaráĉi: 836.
ascuțím haráĉi [4]: 837.
ı̯ı̯ cúrăț, ı̯ı̯ ascút, ı̯ı̯ pregătésc: 845.
am ascuțít haráĉi [perf.c.]: 846.
fac aráĉi: 852.
ı̯ı̯ ascúțı̯ [2]: 853.
? : 856, 866.
∞ : 860, 872 +: „nu se pun araci".
cúrăz͜ la aráĉ, ascúț: 864.
cúrăț aráĉi, ı̯ı̯ ascuțím [4]: 865.
ı̯ı̯ ascúț^{u}: 868.
ascút aráĝi: 871, 877, 884.
cúrăț și ascút: 889 +: arăĉésc vía [= pun aracii].
ascút aráĉi și-ı̯ bag în pămînt: 895.
ı̯ı̯ repár, ı̯ı̯ ascút: 896.
cúrăț, ascút: 898.
renovéz, repár, revizuésc: 899.

DĂ ÎN COPT (ind. prez. 3)
„(les raisins) mûrissent"

[2153]

I. [Întrebare indirectă] Ce zici că face via când încep strugurii să se îndulcească?

NALR-Olt. 668; cf. **ALB** 690; **ALFC** XLVIII; cf. **ASLEF** 831/620.

II. dă ı̯n͜ copt: 671-672, 679, 683, 685, 721, 724-725, 738-739, 741-742, 753, 890.
— : 673-674, 676-677, 680, 684, 688, 690, 693-694, 696-701, 703, 705-712, 730-732, 734, 811-814, 818-819, 821, 827, 834-835, 863, 873-874, 880, 882-883, 887, 892, 894.
să co̯áĉe: 675, 682, 735, 747, 750, 754, 756.
a dat ı̯n͜ copt [perf.c.]: 678, 689, 761, 816.
să-ŋgălbenéște frúnza: 681.
ă-ĉepút să co̯ácă víı̯a: 686.
dă în pı́rgă: 687.
s-a pîrguít, s-a copt [perf.c.]: 691 +: ă-ĉepút să cu̯ácă.
încépe să pîrguı̯ască: 692.
a dat ım͜ pı́rgă [perf.c.]: 695.
ı̯éstē-pı́rgă: 702.
ă-ĉepút să cu̯ácă: 704 +: a dat ı̯n͜ copt [perf.c.].
dă ı̯n͜ copt, ım͜ pı́rgă: 713.
ă-ĉepút să pîrguı̯ască: 714.
ă-ĉepút s͜ să pîrguı̯ască: 715.
a dat ım͜ pı́rg [perf.c.]: 716-717, 719 +: ă-ĉepút s͜ să pîrguı̯ască.
încépe să cu̯ácă: 718 +: încépe să de̯ă͜ pı́rgă, ă-ĉepút să pîrguı̯ască, 862.
dă ım͜ pı́rg: 720, 729, 859.
se co̯áĉe: 722.
să pîrguı̯éște, dă ım͜ pı́rg: 723.
dă spre copt: 726.
să pîrguı̯éște: 727, 752, 839, 844, 852, 855, 857, 864.
să pîrguı̯éște, a dat ım͜ pı́rg [perf.c.]: 728.
să pîrguı̯e: 733, 764, 766, 829.
să pîrguı̯éște: 736, 744, 749, 865.
dă ım͜ pı́rg, dă ı̯n͜ copt: 737.
să co̯áĉe: 740.
dă-ŋ͜ copt sau̯ s-a pîrguít [perf.c.]: 743.
dă ım͜ pı́rgă: 745, 794, 806.
dă ım͜ pı́rg^{u}: 746.
să pı́rguı̯e, să co̯áĉe: 748.
dă ım͜ pîrguı̯ălă: 751, 861.
să co̯áce, dă ım͜ pı́rgă: 755.
să co̯áĉe, ım͜ pı́rgă: 757.
încépe să să co̯ácă: 758, 846.
încépe să să-mo̯áı̯e, să să co̯ácă: 759.
pîrgu^{l}ı́tă: 760.
dau̯ ım͜ pı́rgă, ı̯n͜ copt [6]: 762.
să pîrguı̯éște, dă-m͜ pı́rgă: 763.
[*] a dat ı̯n͜ copt [perf.c.], ple̯ácă spre copt: 765.
să pı́rguı̯e, ă-ĉepú͜ să cu̯ácă: 767.
încépe să co̯ácă: 768.
sē-mpı́rguı̯e, a dat ım͜ pı́rgă [perf.c.]: 769.
ı̯ē-ŋ͜ copt: 770.
sîm͜ pîrguı̯ít: 771.
să-mpîrguı̯éște: 772.
ı̯e ı̯n͜ copt: 773.
să pı́rguı̯ē, dă-ŋ͜ copt: 774.
să coc [6], să pı́rguı̯e: 775.
dă-m͜ pı́rgă: 776, 840.
ă-ĉepú͜ să-mpı́rguı̯e v^{y}í^{l}a: 777.
încépe să pı́rgu^{l}e strúguri, să de̯a-ŋ͜ copt: 778.
să pı́rguı̯e, a dat ım͜ pı́rgă [perf.c.]: 779.
ă-ĉepú͜ să pı́rgu^{l}e strúguri, să co̯ácă: 780.
să co̯áĉe, ă-ncepú͜ să-mpopistréze: 781.
să-mpopistre̯ază: 782.
să pı́rguı̯e, încép să fácă fáță: 783.
dă-ŋ͜ copt: 784.
ă-ĉepú͜ să co̯ácă: 785.
să mu̯áe: 786.
să pı́rgue̯: 787.
dă ı̯n͜ c^{u}opt: 788, 796, 802, 870.
să cu̯áĉe̯: 789.
dă ı̯n͜ c^{u}opt: 790.
să cu̯áĉe̯: 791, 810.
să pı́rgu^{l}e̯: 792, 798.
să cu̯áĉe̯: 793.
pı́rgue̯: 795.
să pîrgu^{l}éște̯: 797.
să pîrgu^{l}e: 799, 805.
dă-ŋ͜ c^{u}opt: 800, 817, 875 +: ĉiréșı̯e̯ să ĉı̯ulésc [= încep să se coacă], 898.
dă în pı́rgă: 801.
dă ı̯n͜ c^{u}opt, împîrgu^{l}éște: 803.
împ^{u}opistre̯ază : 804.
dă ı̯n͜ c^{u}opt, ~ în pı́rgă: 807.
să-mpı́rgu^{l}e̯: 808-809.
s-a pîrguı̯ít [perf.c.]: 815.

a-nĉepú̯ s̯ să cọácă: 820.
i̯e-m̯ pî́rgă: 822 +: i̯éste-mpîrgui̯ítă, 849, 860, 897.
a-nĉepú̯ s̯ să pî́rgui̯e: 823.
să-mpî́rguᴵe: 824.
a-mpîrgui̯ít [perf.c.], să-mpî́rgui̯e: 825.
a-nĉepú̯ să cọácă: 826.
i̯e-ŋ̯ cóptu, i̯e îm̯ pî́rgă: 828 +: a-nĉepú̯ strúguri să-mpîrgui̯ásčă.
să-mpîrgui̯éşte: 830.
i̯e-m̯ pîrg: 831.
a-ĉepút s̯ să pîrgui̯áscă: 832.
să cu̯áĉe, s-a-mpîrgui̯ít [perf.c.]: 833 +: a-nĉepú̯ să-m-pîrgui̯áscă.
s-a pîrguᴵít [perf.c.]: 836, 841.
s-a coptᵘ [perf.c.]: 837.
i̯e pîrguᴵítă: 838, 847.
să cu̯áĉe: 842-843, 853-854, 867.
să cu̯áĉe, a dat îŋ̯ copt [perf.c.]: 845.
dă îŋ̯ cᵘopt⁽ᵘ⁾: 848.
pîrgui̯éşte: 850.
a-nĉepú̯ să cu̯ácă, să pîrgui̯áscă: 851.
a-nĉepú̯ să-mpîrgui̯áscă: 856.
să cu̯áĉe, s-a pîrguᴵít [perf.c.]: 858.
să cu̯áĉe, să pîrgui̯éşte: 866.
i̯e îm̯ pîrgᵘ, să pîrgui̯éşte: 868.
să cu̯áĉe, i̯e-m̯ pîrg: 869.
a-nĉepú̯ să pîrgui̯áscă: 871.
încépe să sĕ cọácă: 872.
s-a copt [perf.c.], să ĉuléşti̯ : 876.
să cọáĉe pọáma: 877.
împîrgui̯éşte: 878, 900.
să ĉuléşti̯ : 879.
să ĉuléşte, a dat în ĉuleálă [perf.c], a dat în pî́rgă [perf.c.], dă-ŋ̯ copt: 881.
încépe să se pîrgui̯áscă: 884.
dă în pî́rgă să ĉuléşte: 885.
s-a ĉulít strúguri [perf.c.6] sau̯ să pîrgui̯éşte: 886.
a-nĉepú̯ s̯ se cọácă: 888.
să pîrgui̯éşti̯, a dat în pîrg [perf.c], dă în copt: 889.
să cọáĉe strúguri: 891.
strúguri s-au̯ ĉulít, au̯ dat îŋ̯ copt [perf.c.6]: 893.
strúguri încép s̯ să cọácă: 895.
dă îŋ̯ cᵘopt, a-nĉepú̯ s̯ să cọácă: 896.
să-mpî́rgue strúguri: 899.

VIER[1], pl.
„gardien (d'une) vigne"

[2154]

I. *[Întrebare indirectă] Cum zici la omul care păzeşte via?*

NALR-Olt. 669; **ALF** 1742.

II. páznic de viᴵe: 671, 753.
páznic; páznič: 672, 679, 681 +: pîndár; –dárʲ, 683, 702, 713, 716-717, 884, 888.
— : 673-674, 676-677, 680, 684, 688, 690, 693-694, 696-701, 703, 705-712, 730-732, 734, 811-814, 818-819, 821, 827, 834-835, 863, 873-874, 880, 882-883, 887, 892, 894.
páznic: 675, 678, 727, 736, 748, 754, 761, 771-772, 775, 782, 785.
viᴵér, páznic: 682.
viᴵér; –ᴵérʲ: 685-686, 691 +: [k] páznic, 695, 728, 741, 749-750, 767 +: [k] páznic; páznič, 784 +: [k] páznic; páznič, 805, 840, 845, 855-856, 869, 879.
pîndár; –dárʲ: 687, 704, 714 +: páznicᵘ, 715, 718, 722-724, 729, 735, 744, 759, 777, 786, 798, 803-804, 806, 810, 824, 830-832, 843, 851, 862, 864, 867, 870, 895.
viᴵérʲ; ~ : 689, 758, 760.
viᴵér sau̯ páznic: 692.
páznic dă viᴵe; pázničʲ: 719, 850.
pîndár la viᴵe; –dárʲ: 720.
pîndárʲ; ~ : 721, 801.
păzitór; –tórʲ: 725.
páznic la yi̯e: 726.
páznic la yi̯e; páznič ~ ~ : 733.
yi̯i̯ér; –i̯érʲ: 737, 751, 837, 842, 885.
páznic; páznič: 738-739, 742-743, 745-747, 752, 755, 757, 762-763, 770, 776, 787, 789, 792-794, 797, 799-800, 802, 809, 815, 820, 823, 826, 836, 838, 841, 848-849, 853, 859, 861, 866, 876, 878, 881 +: páznic cîmpeán; páznič –pénʲ sau̯ mereaĝi̯u [= paznic de câmp], 890, 893, 900.
páznicᵘ: 740.
viᴵér: 756.
páznic; páznič, pîndárʲ; ~ : 764.
páznic, viᴵérʲ; ~ : 765.
viᴵérʲ: 766.
páznic dă viᴵe, viᴵér: 768.
páznic dă viᴵe; páznič: 769.
viᴵérʲ sau̯ pîndárʲ; ~ : 773.
páznic la víᴵĕ: 774, 779.
pîndár sau̯ páznic: 778.
páznic, pîndárʲ: 780.
páznic sau̯ viᴵér: 781.
páznic; páznič, viᴵér; –ᴵérʲ: 783.
páznic dă vʸi̯e; páznič ~ ~ : 788.
viᴵér; vᴵiᴵérʲ: 790.
vᴵiér; –érʲ: 791.
vʸiᴵér; –érʲ, [k] páznic; páznič: 795.
vᴵiᴵérʲ; ~ sau̯ páznic; páznič: 796.
páznic; páznič, pîndár; –dárʲ: 807-808, 825, 833 +: páznic „la o vie", pîndár „ la teren mai mult", 872.
vii̯ér; –i̯érʲ: 816, 886.
vʸii̯ér; –i̯érʲ: 817.
páznicu la vi̯e [a.]: 822.
páznig̯ dă vi̯e, [k] péntru vi̯e: 828.
∞, páznic: 829.
páznic⁽ᵘ⁾; páznič: 839.
viᴵérᵘ; –ᴵérʲ: 844, 846, 865, 868.
páznic dẹ yiᴵe: 847.
páznic la viᴵe; páznič: 852.
páznic dă viᴵe: 854.
páznic viᴵér: 857 +: ~ ~ , că páznic i̯e şi la vaĉ şi la ţárnă.
yiᴵérᵘ; –ᴵérʲ: 858.
păzitór dă vʸiᴵe: 860.
vii̯ér; –i̯érʲ: 871.
pîndár; –dárʲ, [B] [V] yii̯ér; –i̯érʲ: 875.
vii̯ár; –i̯árʲ, pîndár; –dárʲ: 877.
páznic dʲ vii̯i̯; páznič ~ ~ , [σ] vii̯ér, –i̯érʲ: 889.
páznic de viᴵe, la viᴵe; páznič de vi̯e: 891.
páznic de viᴵe; pázničʲ ~ ~ : 896-897.
páznic; páznič sau̯ păzitᵘór; –tᵘórʲ: 898.
[R] páznic; páznič, [V] pîndár; –dárʲ: 899.

VIER[2], pl.
„vigneron"

[2155]

I. *[Întrebare indirectă] Dar la acela care păzeşte şi lucrează via?*

NALR-Olt. MN, plş. 112; **ALF** 1742.

II. viᴵér; –ᴵérʲ: 671, 675, 678-679, 681-682, 685, 687, 689, 691-692, 702, 704, 713, 715, 718, 720-721, 725, 728, 741-743, 745, 748-750, 753, 763, 767, 771, 773-775, 778, 781-784, 803, 805, 843, 845, 847-856, 859, 861, 865, 867, 870.
îngrijitór; –tórʲ: 672.
— : 673-674, 676-677, 680, 684, 688, 690, 693-694, 696-701, 703, 705-712, 727, 730-732, 734, 811-814, 818-819, 821, 827, 829, 834-835, 863, 873-874, 879-880, 882-883, 887, 892, 894.
viticultór; –tórʲ: 683, 714, 716, 747, 759, 764, 820, 822, 838.
propiᴵetár; –tárʲ: 686.
producătór: 695.
vʸiᴵér; –ᴵérʲ: 717, 777, 785, 798, 801, 806-807, 810.
gospodár îm̯ viᴵe: 719.
propii̯etár: 722.
podgoreán; –rénʲ: 723-724, 752, 824 +: cáre áre vᴵi̯e múltă.
? : 726, 729, 735 +: ai̯íĉa o lucrắm noi̯ fi̯ecáre, 738, 825, 836, 857 +: lucrătór îŋ̯ yiᴵe, 869.
lucrătór la yi̯e; –tórʲ ~ ~ : 733.
yii̯ér; –i̯érʲ: 736-737, 751, 839, 842, 875-876, 885.
[V] podgoreán; – rénʲ, [R] viticultór; –tórʲ: 739.
lucrătór: 740.
munĉitór la vi̯e: 744, 746.
viér; –érʲ: 754-755, 786-787, 890 +: eráu̯ înáinte, 898.
páznicu viᴵi, lucrătóru ~ : 756.
tehničiján, [V] administrátor: 757.
munĉitórʲ; ~ : 758.
viᴵérʲ; ~ : 760, 770, 772, 776.
munĉitór: 761, 765.
îŋgrijitórʲ; ~ : 762.
tod̯ vʸiᴵér: 766.
munĉitór dă vi̯e: 768.
viticultór sau̯ viᴵér: 769.
munĉitór în viᴵe, vii̯ér: 779.
ziliᴵérʲ; ~ : 780 +: ᵘom cu zi̯ua la vi̯e.
vʸiᴵérʲ; ~ : 788, 799.
vᴵiér; –érʲ: 789, 791, 797.
vᴵiᴵér; –ᴵérʲ: 790, 792, 808-809, 841.
vᴵiticultᵘór; –tᵘórʲ: 793.
vʸiér; –érʲ: 794, 860, 862.
vʸiᴵer; –ᴵerʲ: 795, 804.
vᴵiᴵérʲ; ~ : 796, 802.
munĉitᵘór la vᴵiᴵe; –tᵘórʲ ~ ~ : 800.
gospodár: 815.
tod̯ vii̯ér: 816.
cultivatóru vʸii̯i̯: 817.
?, ∞ : 823, 833.
vii̯ér; –i̯érʲ: 826, 832, 871, 884, 886, 896.
vii̯éru̯: –i̯érʲ: 828.
?, viticultór; –tórʲ: 830.
propii̯itár: 831.
yiᴵérᵘ; –ᴵérʲ: 837, 858, 866.
to̯ viᴵér: 840.
viᴵérᵘ; –ᴵérʲ: 844, 868, 891.
viᴵérᵘ; –ᴵérʲ, [k] yiᴵérʲ: 846.
: 864, 872, 899 +: „în alte părţi".
munĉitór; –tórʲ: 877, 889, 897.
ọámeni vii̯i̯ [pl.]: 878 +: nu se spúne vii̯ér, 900.
páznic, munĉitór: 881.
lucrătór şi páznic la vi̯e; –tórʲ, pázničʲ: 888.
lucrătór; –tórʲ: 893.
un om viticultór: 895.

STROPESC (ind. prez. 1)
„j'asperge"

[2156]

I. *[Întrebare indirectă] Ca să nu intre mana în vie, ce-i faci?*

ALR II s.n. 226; **ALRM II s.n.** 155; **NALR-Olt. MN**, plş. 112.

II. stropésc: 671-672, 678-679, 681-683, 685-686, 691-692, 702, 715, 719, 728, 735, 742-743, 746-748, 750-751, 753-755, 759, 762-763, 765-767, 769 +: se stropéşte preventív cu zeámă bordeléză, 770 +: ŏ-pi̯etréz, 772-773, 775-776, 778-779, 781, 783, 790, 798-799, 817, 820, 822, 823 +: ∞ , 824-826, 829-831, 833, 843, 850, 852-854, 867, 872, 877-878, 884-886, 888, 890, 900.
— : 673-674, 676-677, 680, 684, 688, 690, 693-694, 696-701, 703, 705-712, 730-732, 734, 811-814, 818-819, 821, 827, 834-835, 863, 873-874, 880, 882-883, 887, 892, 894.
stropᴵésc: 675, 695, 704, 713-714, 716-718, 720, 815-816, 828, 848, 859, 893, 899.
stropéşte [3]: 687.
stropím [4]: 689.
strok̓ésc: 721-727, 733, 736-738, 740-741, 744-745, 752, 838-839, 842, 847, 851, 855, 857-858, 861, 866.
strok̓ésc⁽ᵘ⁾: 729, 739.
strok̓éscᵘ: 749, 836-837, 844, 846, 868-869, 875-876, 896.

stropʰím [4]: 756, 760, 777.
să stropéște: 757, 784.
o stropím [4]: 758, 764, 768, 780, 782.
stropẹálă: 761.
stropéștị [2]: 771, 774, 785.
strᵘopésc: 786-788, 793-797, 800, 802-810, 870-871, 881, 891, 895, 897.
strᵘopésc: 789, 791-792.
strᵘopʰịésc: 801, 860.
stropịésc: 832, 840-841, 845, 849, 856, 898.
stropʰịésc: 862, 864.
stropéscᵘ: 865.
stropésc, [B] strok'ésc: 879, 889.

PIATRĂ VÂNĂTĂ
„sulfate de cuivre"

[2157]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi zici la aceea pe care o topești în apă ca să stropești via?*

cf. ***ALR II s.n.*** *227;* ***NALR-Olt. MN****, plș. 112.*

II. *pịátră vînătă: 671-672, 675, 678-679, 681-683, 685-687, 689, 691, 692 +: și var, 695, 702, 704, 713-715, 716 +: var și sulf, 717-720, 728, 735, 742-743, 746-749, 753-754, 756 +: ~ ~ cu pucọásă, 757, 759, 760 +: solúție de ~ ~ și var, 761 +: ~ ~ și var, 763 +: ~ ~ , ~ ácră și var și sulf mụịábil; o substánță cáre să púne în ápă, 764 +: ~ ~ , var, súlfu dă pucọásă, 765 +: ~ ~ cu var, 767 +: ~ ~ , solúțịle bordoléză, zẹámă ~ , 769 +: ~ ~ sau̯ sulfát de cúpru, 770 +: ~ ~ șî cu var, 771, 773 +: ~ ~ , cu solúțịle, 774 +: ~ ~ cu var, 775, 776 +: ~ ~ , sulfát dă cúpru, 777 +: ~ ~ șî cu zámă dă var, 779 +: sulfát de cúpru, înăịínte-ị spunẹám ~ ~ , 780 +: ~ ~ șî cu var, 781 +: ~ ~ , zẹámă bordeléză, 782 +: zámă bordeléză dă var șî cu ~ ~ , 783 +: ~ ~ cu var, pucọásă, tọáte la ŭ͜ loc, 784 +: ~ ~ , sulfát dă cúpru, 785, 797, 799 +: ~ ~ , var, 805, 809, 815, 817, 822-823, 825 +: și zẹámă dă var, 832 +: și var, 833 +: și cu var, 840, 843, 849, 852-854, 856, 864, 867, 870, 878, 884, 886, 888, 893, 898-900.*

— : 673-674, 676-677, 680, 684, 688, 690, 693-694, 696-701, 703, 705-712, 730-732, 734, 811-814, 818-819, 821, 827, 834-835, 863, 873-874, 880, 882-883, 887, 892, 894-895.

k'átră vînătă: 721-727, 729, 733, 736-741, 744-745, 750-752, 755, 836, 842, 844, 846-847, 855, 857-858, 866, 868-869, 885.

zámă sofrocálĉică, bordoléză: 758.

pịátră de vịlĕ: 762.

solúțịle: 766, 820 +: pịátră vînătă cu var, 831 +: pịátră vînătă, 837, 841.

pịátră: 768 +: cu var șî cu ápă, 786, 800, 803 +: ~ , [k] pịátră vînătă, 826, 828, 862.

zámă bordoléză: 772 +: cu var șî néște pucọásă.

pẹátră ácră, var: 778.

pʰịátră vînătă: 787 +: ~ ~ șî zámă dă var, 788 +: ~ ~ și var, 789-791, 793-796, 801, 804, 806, 808, 810, 816, 860.

pʰịátră: 792, 807.

pịátrǟ vînătă: 798 +: șî cu var, 802.

pịátră ácră, [k] vînătă: 824.

pʰátră vînătă: 829.

solúție péntru stropít, pịátră: 830.

k'átră vînătă: 838.

k'átrą vînătą: 839, 861, 875, 877.

k'átră: 845.

pẹátră vînătă: 848, 850, 859, 865, 879, 891, 896-897.

solúțịle, k'átră vînătă: 851.

pẹátrą vînătą: 871-872, 881 +: [B] k'átră ~ , 889.

k'átră vînătă: 876.

zẹámă borderóză sau̯ pịátră vînătă: 890.

VERMOREL, pl.
„pulvérisateur"

[2158]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi zici la acela cu care stropești via?*

ALR II s.n. *228;* ***ALRM II s.n.*** *156;* ***NALR-Olt.*** *670.*

II. *pómpă de stropít: 671, 687, 759, 820.*

pómpă; pómpe: 672, 685, 715, 719, 724, 743, 749, 753, 755, 770, 772-773, 780, 784, 815, 830, 859-860, 864, 886, 888.

— : 673-674, 676-677, 680, 684, 688, 690, 693-694, 696-701, 703, 705-712, 730-732, 734, 811-814, 818-819, 821, 827, 834-835, 863, 873-874, 880, 882-883, 887, 892, 894.

stropitu̯áre: 675.

stropitọáre; –tórị: 678, 686, 754, 777, 785.

mașînă vermorél: 679.

vermorél; –réle: 681, 691, 695, 718, 740-741, 745-746, 751-752, 792, 804, 817, 823, 836-838, 841, 843, 845-846, 849, 851, 853-854, 857, 867, 878, 890, 893, 899-900.

pómpă: 682, 761, 833, 877.

vermorél: 683, 758 +: calimácș péntru prunị, vermorél péntru vịle.

pómpă dă stropít, [k] mașînă ~ ~ : 689.

mașînă dă stropít: 692.

pómpă dă stropít; pómpe: 702, 716, 720, 825.

pőmpă dă vịlĕ; pőmpe: 704.

pómpă dă stropít: 713, 717, 778, 782.

pómpă di stropít; pómpe: 714.

pómpă; pómpi: 721.

pómpă; pómpẹ: 722-723, 727 +: înaịínte să strok'á cu mắtura, 728.

pómpă; pómpẹ, [B] tórbă; tórbẹ: 725.

pómpă di strok'ít: 726.

strok'itọáre; –tórị: 729, 736.

strok'itọáre; –tórị, acúma, vermorél: 733.

?, cu pómpa: 735 +: n-am stropít, cred că cu pómpa.

pómpă; pómpe, vermorél; –réle: 737, 744.

strok'itór; –tórị: 738.

strok'itọárẹ; –tórị, [R] vermorél; –rélẹ: 739 +: acú-ị zíĉe vermorél.

mașînă dẹ stropít: 742.

vermorél; –réle, pómpă; pómpe: 747.

stropitọáre, [∗] vermorél; –réle: 748.

mașînă de stropít vịịa, [R] vermorél: 750.

mașînă dă stropít: 756-757.

pómpă; pómpe, calimácș; –mácșurị: 760.

pómpă, ~ dă stropít: 762.

pómpă; pómpe sau̯ vermorél: 763.

vermorél, pómpă de stropít: 764.

mașînă dă stropít vịịa: 765.

pómpă dă stropʰít sau̯ halimácș; –mácșe: 766.

stropitọáre, pómpă dă vịle, [∗] vermorél: 767.

pómpă, mașînă: 768.

aparát de stropít, pómpă ~ ~ , vermoréle [pl.], calimácș: 769.

vermorél, pómpă: 771.

vermorél; –réle, pómpă: 774.

stropitọáre, pómpă: 775.

vermorél, stropitọáre: 776.

vermorél, mașînă dă stropít: 779.

vermorél, pómpă dă stropít vịịa: 781.

mașînă dă stropít; –șînị, pómpă; pómpe: 783.

mașînă; –șînị: 786, 795.

mașînă; –șînị: 787.

vermᵘorél; –rélẹ: 788.

strᵘoplịtu̯áre; –tᵘórị: 789.

pᵘómpă; pᵘómpe: 790, 799-800, 803, 806, 810, 858, 870, 881 +: „marca ei e <Vermorel>".

vermᵘorél; –réle: 791, 797, 808-809, 896, 898.

vịmorél; –rélẹ: 793.

vermurél; –réle: 794.

vermorél; –rélẹ: 796, 807.

vermọrél; –rélẹ: 798.

tulúmbă; –lúmbe: 801.

strᵘopitọárẹ; –tᵘórị: 802.

pᵘómpă; pᵘómpe, vermᵘorél; –réle: 805.

?, vermorél; –rélị: 816.

pómpă dă stropít vịịa: 822 +: ịo͜ o stropés͜ cu mắtura.

tulúmbă; –lúmbe: 824.

vedmorél; –réle: 826.

mașîna dă stropítᵘ [a.]: 828.

pómpă; pómpe, [∗∗] fermorél: 829.

mașînă, [∗] pᵘómpă dă stropít; pᵘómpe: 831.

mașînă dă stropít, vermorélᵘ; [ɛ] –rélị: 832.

vermorịél; –rịéle: 839, 847-848, 852, 855, 861.

formorél;–réle: 840, 856.

[ɛ] vịermorél: 842.

vermorịélᵘ; –rịéle: 844.

vormorél; –réle: 850.

gárnịță dă stropʰít, stropʰitu̯áre: 862.

? : 865.

?, [σ] vermorél; –réle: 866.

vermurịélᵘ; –rịélẹ: 868.

vịermorélᵘ; –réle: 869.

pómpă dẹ stropít; pómpẹ ~ ~ : 871.

pómpă; pómpe: 872.

pᵘómpă dị strᵘok'ít; pᵘómpị, [σ] pómpă vermorél; pómpị ~ : 875.

[V] pómpă dị strok'ít la yịle; pómpị ~ ~ ~ , [R] vermorél; –rélị: 876.

pómpă dẹ stropít; pómpẹ ~ ~ : 879.

fermór; –mọáre: 884.

pómpă de strok'ít: 885.

mașînă dẹ stropít vịịa sau̯ pómpă; pómpẹ: 889.

pómpă de stropít; pómpe ~ ~ : 891.

mașînă de stropít; –șînị ~ ~ , vermorél; –réle: 895.

pᵘómpă de vịle sau̯ strᵘopitọáre; –tórị, [R] vermᵘorél; –réle: 897.

CÂRNESC (ind. prez. 1)
„j'épampre"

[2159]

I. *[Întrebare indirectă] Ce zici că faci când rupi vârfurile viței ca să nu mai crească și să aibă rod mai bun?*

NALR-Olt. MN*, plș. 112;* ***AIS*** *1315; cf.* ***ALJA*** *892.*

II. *? : 671, 682 +: [∗] cîrnésc, 847, 859, 864 +: tai̯ vịịla, 865, 891.*

plivésc: 672, 678, 877, 879.

— : 673-674, 676-677, 680, 684, 688, 690, 693-694, 696-701, 703, 705-712, 721, 730-732, 734, 811-814, 818-819, 821, 827, 834-835, 863, 872-874, 880, 882-883, 887, 892, 894.

rup: 675, 686 +: copiléz, 888 +: ~ lăstári sterpị.

cîrnésc: 679, 683, 718, 722, 725, 739, 754, 761, 762 +: [σ] ~ , la prímu privít, 769 +: cîrnít, 781, 783, 784 +: cîrnít, 786-795, 797-801, 803-804, 806-810, 816-817, 822, 825, 829-830, 833, 836, 838-839, 841, 846, 848, 851-854, 870, 878, 885-886, 889, 893, 896, 898-900.

copilésc: 681, 685, 687 +: ĉupésc, [k] cîrnésc, 691-692, 735, 743 +: ~ vịla, 748, 751, 843, 849, 867.

plivím [4], [k] cîrnésc: 689.

um͜ fel dă copilẹálă: 695.

rătunjím [4]: 702.

ᵘo plivím, îị tăịém vîrfurile [4], haị la plivít! : 704.

ᵘo pligím [4]: 713.

ᵘo retezăm la vîrf [4]: 714.

ị-am tăịát vîrfurli [perf.c.]: 715.

túndem, rătunjím [4]: 716.

îị rup vîrfurli: 717.

ᵘo túndem [4]: 719, 768.

să copiléște [3]: 720.

rătéz: 723.

retéz: 724, 744, 759, 766.

lăstărésc: 726-728, 737-738, 741-742, 746.

ĉuk'ésc: 729.

taị lăstári: 733.

ruk' vîrfu [2]: 736.

tunz sau̯ retéz: 740.

ĉupésc: 745, 890.

rătunjésc: 747.

o jugănésc sau̯ o lăstărésc: 749.

tu̩nz: 750, 755, 773, 826 +: să túndă [conj.3], 862.
coḱilésc: 752, 857.
ĉuntésc: 753, 831.
o ĉu̯ntéz: 756, 871.
ĉontéz: 757, 765, 770, 778 +: õ-n̩scăréz.
să ĉonte̯ază [3]: 758.
am plivít-o [perf.c.]: 760.
cîrním [4]: 763 +: sau̯ ĉupít, cîrnít, 772, 777 +: u̯o ~ pă vy̆íță, 779 +: s-o oprím dîn veĝetáre.
să ĉupéște [3]: 764.
o ĉontắm [4]: 767.
o cîrnéștʲ [2]: 771, 774, 845.
să cîrnéște [3]: 775 +: dăși nu fáĉem noi̯, da ~ ~ la víl̦ile altoi̯íte.
[*] tu̩nz: 776 +: ~ vița; o pregătésc péntru co̯áĉere.
u̯o cărnéștʲ [2]: 780.
o lăstărím [4], o cîrním [4]: 782.
o ĉupéștʲ [2]: 785.
cîrmésc: 796, 884, 895.
cârnésc: 802.
cărnésc: 805.
oprésc: 815.
ĉontésc: 820.
înĉercui̯ít, să tái̯e [3]: 823.
tund: 824 +: să tú̩nză [conj.3].
plivl̦ésc: 828.
ĉuntéz, cîrnésc: 832.
cîrnéscu̯: 837.
u̯o-m̩fundéz: 840 +: nu mai̯ créște hălăĉúgă.
cu̯opilărésc: 842.
cîrńéscu̯: 844.
cîrńésc: 850, 858, 861, 866.
cîrmi̯ésc: 855, 860.
copĉésc: 856.
u̯o tu̩nzu̯: 868.
piĉurésc: 869.
ĉi̯untéz: 875.
pliyésc: 876.
tai̯ vîrfu : 881.
[V] ĉl̦ontéz, cîrnésc: 897.

VINAȚ, pl.

(les sens du mot vinaț)

[2160]

I. *[Întrebare directă] Ai auzit de vorba vinaț? La ce spuneți vinaț?*

***NALR-Olt. MN**, pls. 112.*

II. *? : 671-672, 683, 685, 687.*
— : 673-674, 676-677, 680, 684, 688, 690, 693-694, 696-701, 703, 705-712, 730-732, 734, 811-814, 818-819, 821, 827, 834-835, 863, 873-874, 880, 882-883, 887, 892, 894.
: 675, 678-679, 681-682, 686, 689, 691-692, 695, 702, 704, 713-729, 733, 735-810, 815-817, 820, 822-826, 828-833, 836-862, 864-872, 875-879, 881, 884-886, 888-891, 893, 895-900.

MUSTUITOR, pl.

„pilon de bois pour fouler les raisins"

[2161]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi spui la lemnul acela cu câteva crăcane la un capăt, cu care zdrobești strugurii?*

***ALR II** s.n. 233; **NALR-Olt.** 671; **AIS** 1318*; **ALG** 328; cf. **ALJA** 904.*

II. *? : 671, 687, 849.*
mai̯ de pisát: 672.
— : 673-674, 676-677, 680, 684, 688, 690, 693-694, 696-701, 703, 705-712, 730-732, 734, 811-814, 818-819, 821, 827, 834-835, 863, 873-874, 880, 882-883, 887, 892, 894.
mai̯: 675.
∞ : 678, 762, 787 +: „îi bagi la zdrobitor", 792, 797 +: „se calcă", 810 +: „cu picioarele", 815 +: zdrobitór; –to̯áre [cu manivelă], 816, 820 +: [V] cu súlu [de la război], [R] zdrobitór; –to̯áre [cu manivelă], 823 +: „într-un sac, cu mâna", 829 +: cu súlu dă la răzbói̯, 830 +: o calĉ cu piĉo̯árele, 884 +: strúguri i̯i̯ călcám la piĉo̯áre; acúm avém zdrobito̯áre; –tórʲ [= instalație pentru zdrobirea strugurilor].
zdrobitór: 679, 685, 692, 756, 766, 775 +: la noi̯ să cálcă cu piĉo̯árẽle̩, 776, 782.
zdrobitór; –to̯áre: 681, 686, 735, 742-744, 745 +: la noi̯ cu súlu de la răzbói̯, n-ave̯ám zdrobito̯áre [!], 755, 817, 886, 888.
[ε] zdrobitór: 682, 768.
zdrobito̯áre; –tórʲ: 683.
zdrobitórʲ; –to̯áre: 689, 760.
zdrobitór; –tu̯áre: 691.
um‿băț mustitór: 695.
zdrobitór; –tu̯áre: 702, 840, 843, 850 +: ḱistoséștʲ cu i̯el strúguri, 854.
mustitór; –tu̯áre: 704, 714-720, 847.
mustitór; –tórʲ: 713, 889.
mustuitór; –to̯ári: 721.
mustuitór; –to̯áre̩: 722-723, 726, 753.
mustui̯itór; –to̯áre̩: 724, 871.
mustitór: –to̯áre: 725, 739, 750, 752, 825, 831, 832 +: [cu el] mustím [4].
mustuitór; –tórʲ: 727.
mustuitór; –to̯áre: 728, 733, 747.
mustui̯itór;–tórʲ: 729.
mustitór; –to̯áre̩: 736, 740, 751.
mustuitór; –to̯áre, [*] zdroǵitór; –to̯áre: 737.
bătătór; –to̯áre: 738, 784, 878, 900.
zdroǵitór; – to̯áre̩: 741.
pisălắu̯; –lắurʲ: 746.
ḱisălóg; –lo̯áĝe, [*] mustitór; –to̯áre: 748.
zdroǵitór: –to̯áre: 749, 885.
sul zdrobitór: 754.
∞ , zdrobito̯áre: 757 +: în ~ , fac așá c-o pánă cînd învîrtésc, 765.
? , ∞ : 758.
zdrobito̯áre: 759 +: o cálcă cu piĉóru.
zdrobitórʲ: 761.
[ε] zdrobitór; –to̯áre: 763.
[*] mustui̯itór, ? : 764.
: 767, 862 +: i̯o fac cu furcu̯ói̯u sau̯ cu súlu dă la răzbói̯, 890 +: zdrobitór; –to̯áre [= instalație pentru zdrobirea strugurilor].
∞ , [ε] zdrobitór, storcăto̯áre: 769 +: [ε] zdrobitór, nu să u̯obijnui̯éște, noi̯ avém storcăto̯áre.
[ε], un măi̯úg: 770.
∞ , storcătór: 771 +: n-ávem; noi̯ avém storcătór, un fel dă présă.
liĉ; ~ : 772.
storcătórʲ: 773 +: i̯i̯ púnem la ~ , nu-i̯ mai̯ baț cu bătăi̯úșu.
stiĉ: stíĉurʲ [!]: 774.
un sul: 777 +: și-l călcắm în jǵab cu piĉo̯árele.
stiĉ; stíĉe: 778, 806.
crăcán: 779.
cu piĉo̯árele: 780 +: i̯i̯ zdrobím ~ ~ în jǵab.
cu súlu: 781 +: zdrobím ~ ~ , i̯i̯ pistosím și pă úrmă-i̯ călcắm cu piĉo̯árele în̩‿jǵab, 869 +: noi̯ ~ ~ u̯o bátem, 893, 895 +: bațʲ ~ ~ .
crăcán; –cáne: 783, 824 +: pistoĉéștʲ strúguri.
să cálcă: 785.
pisălúg; –lúĝe: 786 +: „ nu are crăcane".
un̩‿lemn: 788.
zdru̯obl̦itu̯ór; –tu̯áre: 789.
măi̯úc: –i̯úcurʲ: 790 +: „e ca un sul".
∞ , zdru̯obl̦itu̯ór; –tu̯áre: 791 +: „învârtești cu manivela; îi zdrobești între două roate".
∞ , zdrobitór; –tu̯áre̩, par; parʲ: 793.
sul; súle: 794-795, 798-799, 801, 804, 839.
sul; súle̩: 796.
zdru̯obitu̯ór; –tu̯órʲ: 800.
lemn; lémne̩: 802.
sul; súlurʲ: 803, 838, 842, 855, 861, 866, 868.
mai̯; máe, sul; súle: 805 +: „nu are crăcane".
lemn: 807, 872 +: zdrobitór; –to̯áre̩ [= instalație manuală pentru zdrobirea strugurilor].
pisălắu̯; –ál̦e̩: 808.
lopátă; –péțʲ, [*] sul; súle: 809.
crăcán; –cánʲ: 822 +: [se zdrobește în butoi], zdrobitór; –to̯áre [cu manivelă].
crăcánu [a.]; –cánʲ, mestecắu̯; –cái̯e: 826 +: [cu] crăcánu să pistoĉésc strúguri; mestecắu̯u cu cáre să zobéște strúguri; să cálcă.
mustitóru̯; –to̯áre: 828.
pisălắu̯; [ε] –lắu̯urʲ sau̯ –ál̦e : 833.
mustitóru̯; –tu̯áre: 836.
zdroǵitóru̯; –tu̯áre: 837, 846.
pisălóg; –lu̯áĝe, zdrobitór; –tu̯áre: 841.
ḱisălu̯ógu̯ dă strúgurʲ; –lu̯áĝe: 844.
mustul̦itór; –tu̯áre: 845.
, um‿băț, crăcánă; –cắnʲ: 848.
zdroǵitór; –tu̯áre: 851, 857.
pisălóg; –lu̯áĝe, mai̯; mái̯urʲ: 852.
mai̯; mál̦e: 853.
bătătór; –tu̯áre: 856.
sulu̯; súlurʲ: 858.
zdru̯obitu̯ór; –tu̯áre: 859.
zdroby̆itór; –tu̯áre: 860.
pḣisălắu̯; –ál̦e: 864.
bătătóru̯ : –tu̯áre̩: 865.
bătătór; –tu̯ári̯: 867.
mustitu̯ór; –tu̯áre: 870.
∞ , par; parʲ: 875.
zdroǵitór; –to̯ári̯: 876.
mai̯; mái̯urʲ: 877.
zdrobitór; –to̯áre̩: 879.
zdru̯obitór; –to̯áre: 881.
ḱisătu̯ór; –tórʲ, zdrobitór; –tórʲ: 891.
cu un sul; súlurʲ: 896.
crăcánă; –cáne: 897.
zdru̯obitu̯ór; –to̯áre: 898.
mustitóru̯ ; –to̯áre: 899.

MUST ÎNĂSPRIT

„moût qui commence à fermenter"

[2162]

I. *[Întrebare indirectă] Cum zici mustului care, după câteva zile dela zdrobirea strugurilor, începe să piște la limbă?*

*cf. **ALR II** s.n. 242; cf. **ALRM II** s.n. 162; **NALR-Olt.** 672; cf. **AIS** 1337; cf. **ALG** 316; cf. **ALCe** 730; cf. **ASLEF** 832.*

II. *must întărít: 671.*
must înăsprít: 672, 685, 692, 704, 713, 714 +: ã-ĉepút sẵ-năspre̯áscă, 715-717, 719, 721-722, 724-725, 728-729, 735, 737-738, 742-744, 750-751, 753-755, 792, 836-837, 843, 852, 878, 889, 900.
— : 673-674, 676-677, 680, 684, 688, 690, 693-694, 696-701, 703, 705-712, 730-732, 734, 811-814, 818-819, 821, 827, 834-835, 863, 873-874, 880, 882-883, 887, 892, 894.
vin: 675, 765 +: să limpezắște și ple̯ácă spre vin; ã-ĉepút să-nțắpe la límbă.
must înțăpăĉós: 678, 686.
must cáre cápără la límbă: 679.
vin fi̯ert: 681.
must cáre înțápă: 682.
must: 683, 759 +: înțápă la límbă, 762 +: cáre înțe̯ápă la límbă, 773 +: i̯e rău̯, ácru, 780 +: dúp-o săptămînă și ĉevá zíĉem: vínu̯-ã-ĉepút sẵ-nțắpe la límbă, 785 +: ca un fel dă țifón, i̯ése pă nas, 866, 879.
must cáre înțe̯ápă: 687.
must asprít: 689, 749.
[ε] must înăsprít: 691.
must, a dat vínũ-fḿert: 695.
vin năsprít: 702.
înĉépe sẵ-năspre̯áscă: 718.

must năsprít: 720, 746, 804, 807, 824, 839-840, 842, 845, 847, 849-851, 854, 856-858, 862, 864, 867, 869-870.
[ε] înăsprít: 723 +: mústu înțápă la límbă.
înăsprít: 726, 739-741, 745, 748, 752, 885-886.
must înțepós sau̯ înăsprít: 727.
mústu înțeápă: 733.
năsprít: 736, 820, 822, 859.
vin înăsprít: 747.
vʸin: 756.
to͜ must î̯i spúne: 757.
tot must: 758 +: ~ , pî́nă să fáĉe vin, s-acréște, 763.
must áspru: 760.
must fermentát: 761 +: înțápă la límbă.
a dat în fi̯ert: 764 +: încépe să înțăpe la límbă.
? : 766 +: [începe] să-nțăpe la límbă.
[ε] must: 767.
vin túrbure: 768 +: încépe să fi̯árbă, ~ ~ , ple̯ácă să de̯ă͜ vin.
[ε] înțeápă la límbă: 769.
must fi̯ert: 770.
vin, turburél: 771.
ă-nĉepú͜ să-nțăpe: 772.
a plecát îm͜ fi̯ert: 774.
fi̯érbe: 775.
vin îndîrjít: 776.
ă-nĉepút să-nțăpe la límbă: 777.
vin nefi̯ért, dat în fi̯ert: 778.
turburél: 779, 782-784, 808, 838, 853, 895-896.
înțăpă la límbă: 781.
must cáre-nțăpă la límbă: 786-787.
must dă-nțápă: 788, 803.
must asprít: 789.
must cáre înțápă: 790.
must cáre-nțápă: 791.
muz͜ dă-nțápă: 793.
must dă-nțápă-n͜ límbă: 794.
must dat în aspre̯álă: 795.
must ácru înțăpătᵘór̥: 796.
must acrișᵘór: 797.
must dă-nțeápă: 798.
must asprít, ~ dă-nțápă: 799.
must dă-nțeápă: 800.
vʸin túrbur: 801.
must túrbure: 802.
must u̯oțelít: 805.
túrbure: 806.
must zăpăĉít: 809 +: „nici vin, nici must".
must cáre-nțeápă: 810.
înăsprít: 815, 861.
a dat în ácru: 816.
?, cam acrișór: 817.
a dat în fi̯ert, înțeápă la límbă: 823.
a-nĉepú͜ să-nțépe la límbă: 825.
must fi̯ert, ~ acrișór: 826 +: înțeápă la límbă.
a năsprít: 828.
must dă-nțeápă-n límbă: 829.
mústu ple̯ácă-m͜ fi̯ert: 830.
must cáre-nțeápă la límbă: 831, 897.
must caĉorít: 832.
a dat în năsprít, must năsprít: 833.
must înăsprít: 841, 846, 860, 890.
a dat în năspre̯álă, vʸin năsprítᵘ: 844.
vin înăsprít: 848, 855.
must înăsprítᵘ: 865.
must năsprítᵘ: 868.
must năsprít, a-nĉepú͜ să-nțépe: 871.
must dulĉág: 872.
must înăsprít, înțeápă la límbă: 875.
s-a-înăsprít, înăsprít: 876.
asprít: 877.
vin cáre-nțeápă, [σ] must înăsprít: 881.
înțeápă: 884, 888.
must înțăpătór, a-nĉepú͜ să fi̯árbă: 891.
a-nĉepú͜ să-nțépe: 893.
s-a-năsprít, must înăsprít: 898.
must acrișór: 899.

RĂVAC[1]

„premier moût"

[2163]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiți primul must, care se scurge când zdrobești strugurii în zdrobitor (mai ales la vinul alb)?*

***NALR-Olt. MN**, pl̦ș. 112; cf. **ALG** 316; **ALFC** 226*.*

II. *must dúlĉe: 671-672, 675, 678-679, 685-686, 691, 695, 702, 715, 717-720, 739, 743, 746, 751, 755-756, 758, 760, 766, 775, 777, 786-787, 789-792, 795, 797, 805, 831, 838, 840-841, 843, 845-846, 849-850, 857, 860, 862, 864, 867, 885-886.*
— : 673-674, 676-677, 684, 688, 690, 693-694, 696-701, 703, 705-712, 730-732, 734, 749, 811-814, 816, 818-819, 821, 827, 834-835, 863, 872-874, 879-880, 882-883, 887, 892, 894.
must: 680-683, 689, 692, 713-714, 716, 721, 723-725, 727-728, 733, 736-738, 740-742, 745, 747-748, 753, 759, 763, 771, 778, 780 +: tot ~ î̯i zî́ĉem, 781, 783-784, 794, 796, 800-804, 806-808, 810, 817, 820, 826, 829, 833, 842, 847, 851-852, 856, 859, 861, 869-871, 890, 898.
frúnte: 687, 773, 884, 888.
frúnțea mústului̯: 704, 897.
must dúlĉe: 722, 726, 729, 865.
vin, [*] must: 735.
vin supțíre: 744.
vin dúlĉe: 750.
próbă: 752.
vin dúlĉe, [k] must ~ : 754, 761.
#: 757 +: [ε] nu-i̯ spúnem în níĉ-un fel, 853, 875 +: [**] răvác, 878 +: n-áre definíți̯e, 881, 891 +: calitáte̯a-ntî́i̯, 900.
[ε] must: 762, 768, 785.
pî́rgă dă vin: 764.
[*] must líĉui̯ít, linĉurít: 765.
must dî́n͜ scursúră: 767.
[ε] mústu de calitáte̯a întî́i̯a: 769.
líĉᵘlít: 770 +: i̯e ~ ála cîn͜ să scúrĝe sî́ngur.
prímu must: 772 +: ~ ~ i̯éste stricorát sî́ngur, scurso̯áre, i̯e dîn ~ , 779.
scursúră: 774, 776.
[ε] must líber: 782.
must dúlĉe: 788.
must, mùz͜ dúlĉe: 793.
must dúlĉe, muz͜ dúlĉe: 798.
must dúlĉe, frúnte: 799.
frúnte, must dúlĉe: 809.
muz͜ dúlĉe: 815, 837, 854.
? : 822 +: ăsta i̯e prímu vin, 824.
vin: 823.
tot must, da i̯e necălcát: 825.
mústu̯: 828.
frúnțea vínului̯: 830.
mustᵘ: 832, 839, 848, 855, 895.
mustᵘ: 836, 844, 858, 866, 868.
frúnțea [a.]: 876.
must de príma mî́nă: 877.
must dúlĉi̯: 889.
frúnțea strúgurilor: 893.
frúnțea vínului̯, ~ mústului̯: 896.
mustᵘ dúlĉe: 899.

II. *vin curát: 671-672, 679, 685, 689, 691, 720, 781, 854.*
— : 673-674, 676-677, 680, 684, 688, 690, 693-694, 696-701, 703, 705-712, 730-732, 734, 744, 755, 811-814, 816, 818-819, 821, 827, 834-835, 863, 872-874, 878, 880, 882-883, 887, 892, 894, 900.
vin: 675, 678, 682, 686-687, 692, 695, 713, 733, 735, 738, 743, 746, 763, 767, 771, 779 +: ~ scos du pă drój-diˡe, 780 +: ~ naturál, 820 +: am traz͜ vínu de pă drój-die, 832 +: [fierbe în tăcitoare], 840 +: ăla să numi̯éște ~ , 845, 848-849, 853, 856, 859, 867, 888, 898.
vin fi̯ert: 681.
vin límpede: 683, 702, 716, 718, 842, 886.
vin filtrát: 704.
vin trasᵘ, límpede, s-a limpezít: 714.
vin fʰiert: 715.
pritóc: 717, 877, 884.
[B] vin liniștít, [R] vin límpede: 719.
răvác: 721-722, 725-727, 871, 876, 879 +: vin răvășít.
yin răvác: 723.
yin: 724, 736, 740, 752, 837-838, 857, 861, 869.
vin răvácᵘ: 728.
yin răvácᵘ: 729.
vin límpede: 737, 739, 751, 753.
vin tras: 741, 776 +: tod͜ vin, 778 +: ~ ~ du pă drój-diˡe, 783 +: ~ ~ îl trag du pă drójdiˡe, 805, 815, 833, 843, 846, 850.
vin așezát: 742, 754.
[vin] límpede: 745.
vin pritóc: 747.
vin profír: 748.
? : 749, 889.
vin limpezít: 750, 822.
vʸin pritoĉít: 756.
[ε] vin: 757, 765.
[ε] vin alés: 758.
vin lu̯at du pă drójdiˡe: 759.
vʸin frúntea: 760.
vˡin tras: 761, 787, 792-793, 798, 860.
vin pitroĉít: 762 +: i̯-ai̯ făcút pitróc, 770, 774 +: l-am pitroĉít, l-am tras, 777 +: l-am pitroĉít, 782, 881, 885, 890, 893, 896-897.
∞ : 764, 797 +: „nu se trage la noi", 817, 823, 824 +: „stă mai bine pe drojdia lui", 826 +: [nu se trage de pe drojdie până primăvara], 830, 831 +: [nu se trage de pe drojdie].
vʸin tras dî pă drójdiˡe: 766.
vin prefăcút: 768.
[ε] vin límpede, ~ pitroĉít: 769.
vʸin: 772 +: ála ˡe ~ , 773 +: îl lăsăm pă drójdiˡe, că dácă-l pui̯ la storcătór, nu mai̯ i̯éste drójdiˡe dă dăjós, 785, 788, 791, 794-795, 801, 804, 806-807, 810, 855, 862, 870.
[ε] vin pitroĉít: 775.
pʰitroĉít: 784 +: îl pʰitroĉésc.
vin pritᵘoĉít: 786.
vʸin curát: 789.
vʸin límpede: 790, 799, 808.
vˡin: 796, 802-803, 809, 836, 841, 852.
vˡin tras: 800.
vin traz͜ du pă drójdiˡe: 825.
vin trasᵘ, du pă drójdi̯e: 828.
vˡin bun: 829.
yinᵘ: 839, 847.
yinᵘ: 844, 858, 865-866, 868.
yin límpede: 851.
vʸin, frúnte dă vʸin: 864.
[V] răvác, [R] pritᵘóc: 875.
vinᵘ: 891.
pritógᵘ: 895.
vin tras du pă drˡójdie: 899.

RĂVAC[2]

„vin clair décanté"

[2164]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiți vinul limpede pe care l-ați tras de pe drojdie?*

***NALR-Olt.** 673; **ALB** 706; **ALFC** 226*; cf. **ASLEF** 832.*

TAI (mustul dulce) (ind. prez. 1)

„je coupe"

[2165]

I. *[Întrebare indirectă] Ce zici că faci când torni must*

fiert peste must dulce ca să-l păstrezi dulce şi să nu fiarbă?

NALR-Olt. 674.

II. *tai̯: 671-672, 678, 691, 702, 713, 715, 718, 721-723, 724 +: yin tăi̯át, 725, 727, 733, 735-739, 741-755, 761, 786-787, 789-806, 808-810, 815-817, 820, 822-824, 826 +: tai̯‿vin tăi̯át [2], 828, 830, 832 +: vʸin tăi̯át, 833 +: vʲin tăi̯át, 836, 838-839, 842, 847-848, 851, 855, 859-862, 865, 867, 869-872, 875, 877, 879, 885-886, 898.*

— : 673-674, 676-677, 680, 684, 688, 690, 693-694, 696-701, 703, 705-712, 730-732, 734, 811-814, 818-819, 821, 827, 834-835, 863, 873-874, 880, 882-883, 887, 892, 894.

îl tai̯: 675, 679, 681-682, 686, 689, 692, 726, 729, 756-757, 760, 762, 764, 766, 768-769, 774, 776-777, 780, 781 +: vin tăi̯át, 785 +: vʸin tăi̯át, 837 +: yin tăi̯átᵘ, 840, 843, 845, 849, 852-853, 856-858, 864.

tai̯ vínu: 683, 846, 850, 854, 878, 881 +: vin tăi̯át, carcaléte [= vin amestecat cu must], 884, 888, 889 +: vin tăi̯át, 890-891, 893, 895-897, 899-900.

să tái̯e mústu : 685.

tai̯ mústu: 687, 704, 720, 728.

tai̯ᵘ: 695, 714, 717.

tai̯ᵘ: 716, 841, 844, 866, 868.

să tái̯e vínu: 719.

îl tái̯e [3]: 740.

l-amestecắm [4]: 758.

vin tăi̯át: 759, 770 +: tai̯‿vin tăi̯át [2], 771, 779, 784.

îl tăi̯ém [4]: 763, 772.

∞ : 765 +: [*] vin tăi̯át, 807 +: nu pre̯a să tái̯e.

tăʲém [4]: 767.

[ɛ] vin dúlĉe: 773.

tăi̯át: 775.

îl combínʲ [2]: 778 +: l-îndulĉéştʲ şi nu mai̯ fi̯érbe.

îl amést̨ec: 782.

[ɛ] améstec, ∞ : 783.

? : 788.

fac‿vin dúlĉe, [D] îl tai̯ cu medicaménte: 825.

facî vyin tăi̯át [2]: 829.

îl tai̯ dĭ‿fi̯ert: 831.

tai̯ yínu: 876.

(vinul) SE ÎMBĂLOŞEAZĂ (ind. prez. 3)
„le vin devient filant"

[2166]

I. *[Întrebare indiectă] Ce zici că face vinul când se face aşa ca zeama de varză şi curge greu?*

NALR-Olt. 675.

II. *să strícă: 671, 737, 741, 744, 758, 779, 781-782, 786, 791-792, 794-796, 800, 802-803, 805-806, 810, 817, 823 +: [*] s-a apít [= s-a făcut ca apa], 828, 838, 840, 842-845, 848-850, 852, 857, 862, 867, 869-870, 878, 881, 886, 900.*

să-mbăloşáză: 672, 678-679, 721-723, 859.

— : 673-674, 676-677, 680, 684, 688, 690, 693-694, 696-701, 703, 705-712, 730-732, 734, 811-814, 816, 818-819, 821, 827, 834-835, 859, 863, 872-874, 879-880, 882-883, 887, 892, 894.

fi̯érbe şi să acrḗşte: 675.

s-a stricát şi fáĉe flo̯áre: 681.

s-a drojdít [perf.c.]: 682.

[ɛ] vin gros: 683.

să ţíne: 685 +: i̯i apro̯ápe de stricát.

să-ŋgro̯áşe: 686.

să túrbură: 687.

s-a-ŋgroşát [perf.c.]: 689.

s-a acrít [perf.c.]: 691, 743.

să strícă, să ţíne: 692.

ă-ĉepút să să stríĉe: 695.

s-acrḗşte: 702, 776, 780.

s-a băloşít vínu [perf.c.]: 704 +: să băloşḗază.

s-a stricát [perf.c.]: 713, 752, 755, 785, 826, 829 +: [**] să ţíne ca zᵉáma dă várză, 830, 853, 855-856, 877, 893.

sắ-tínde, s-a stricát vínu [perf.c.]: 714.

?, s-a alterát [perf.c.]: 715.

s-a stricát vínu [perf.c]: 716.

să trezḗşte, să stríĉă: 717.

să acrḗşte: 718, 787.

sắ-tínde, i̯e vin stricát, poşírcă: 719.

sắ-tínde: 720.

să-ntíndẹ: 724-725.

să băloşḗáză: 726-727, 729.

s-a băloşát [perf.c.]: 728.

áre bále: 733.

s-acrḗştẹ: 735.

a dat písti cap [perf.c.]: 736.

să-mbăloşḗáză: 738, 864.

s-a dat písti cap [perf.c.]: 739.

să dă péstẹ cap: 740.

să fáĉe bălós: 742, 753.

să dă píste cap: 745.

s-a borşít [perf.c.]: 746.

să borşḗşte: 747.

să borşáşte: 748.

? : 749, 759, 767, 773, 820, 822, 824, 846.

s-a dat péste cap [perf.c.]: 750.

vin stricát: 751.

să-ŋgro̯áşă: 754, 756.

să fáĉe gros, să túlbură: 757.

i̯e cu borogínă-i̯el: 760.

să prefáĉe, să dăsfáĉe: 761 +: să prefáĉe pîn pritocálă, să dăsfáĉe, să fáĉe mai̯ bun.

să tráĝe: 762.

[ɛ] i̯e bolnáv ála, băloşít: 763.

a rămás pă drójdiʲe [perf.c.]: 764.

nu s-a limpezít, i̯e túrbure: 765.

s-a umflát cîn‿fi̯érbe: 766.

vin gros, ~ vek: 768.

vin bălós, ~ băloşít: 769.

s-a-ŋgroşát [perf.c.]: 770.

ᵘoţăt: 771.

nu să-ŋgroşáză: 772.

i̯e scursúra dîm‿prăştínă: 774.

[ɛ] s-acrḗşte, să-ŋgroşáză: 775.

s-a stricát, s-ă-ŋgroşát [perf.c.]: 777.

sắ-ŋgroşáză: 778.

să strícă, îl trag dîn nou̯: 783.

s-a stricát, s-ă-mbăloşát [perf.c.]: 784.

să acrḗştẹ: 788.

să turburḗştẹ : 789.

să-ŋgroşᵉáză: 790.

să strícẹ: 793.

să bălᵘoşáză: 797, 804.

să băloşḗáză: 798.

să-ŋgroş'áză: 799.

să strícẹ: 801, 809.

să fáĉe bălᵘós: 807.

să strícă, să tráĝe: 808.

s-a tulburít [perf.c.]: 815.

s-a stricát, s-a-mbăloşát [perf.c.]: 825.

să-ŋgro̯áş'ă, cúrĝe îmbăloşát: 831.

să strícă, să-mbăloşḗáză: 832.

să-ŋgroşḗáză: 833.

să-ntínde, ắla-i̯ vin bolnáv: 836.

să-ntínde: 837.

să strícă: 839, 847.

s-a băloşít [perf.c.]: 841.

s-a stricát, s-a băloşít [perf.c.]: 851.

s-a-mbăloşít [pef.c.]: 854.

s-acrḗşte, să strícă: 858.

s-a făcúd‿bále: 860.

să strícă, i̯e bălᵘós: 861.

să ᵘoţeţḗştẹ: 865.

să-mbăloş'ḗáză: 866.

s-a stricátᵘ : 868.

să-mbăloşáză, s-a-mbăloşát [perf.c.]: 871.

să-ntíndi̯, sau̯ să-mbăloşḗáză: 875.

s-a băloşát [perf.c.], să băloşáză: 876.

s-a-mbăloşít [perf.c.], să-mbăloşḗşte: 884.

s-a ᵘoţeţít, s-a băloşít [perf.c.], să băloşḗáză: 885.

s-a ᵘoţeţít [perf.c.]: 888, 896.

férbe: 889.

să strícă, e bălós: 890.

să-ŋgro̯áşe: 891.

îmbăloşḗáză, vínu ~ : 895.

să bᵘorşḗşte: 897.

să-ŋgro̯áşĕ: 898.

să ᵘoţeţḗşte: 899.

VÂNTUR (vinul) (ind. prez. 1)
„je soutire (le vin)"

[2167]

I. *[Întrebare indirectă] Ce faci cu vinul îmbăloşat ca să nu se strice de tot?*

NALR-Olt. 676; **ALJA** 919; **ALLR** 597; **ALN** 167*.

II. *trag vínu: 671.*

îl prefác: 672.

— : 673-674, 676-677, 680, 684, 688, 690, 693-694, 696-712, 728, 730-732, 734, 736, 755, 811-814, 816, 818-819, 821-822, 827, 834-835, 863, 873-874, 880, 882-883, 887, 892, 894.

îl trag: 675, 682-683, 692, 770, 776 +: ~ ~ într-ált vas curát, 783, 849, 877.

vínτur: 678, 686, 724, 742, 744, 746-747, 749, 753, 826, 829, 845, 871, 875, 879, 891.

îl pritoĉésc: 679.

îl stricór: 681, 689.

îl filtréz: 685.

îl vínτur: 687.

premenéştʲ [2]; –nésc sau̯ vínτur: 691.

pritoĉésc: 695, 720, 737, 739, 743, 745, 748, 751, 831, 837, 852, 854, 878, 881, 890, 893, 899-900.

îl băgắm niţél la pritóc [4]: 713.

pritoĉéscᵘ, pritócu [a.]: 714.

îl fac pritóc: 715.

îl făĉem pritóc [4]: 716 +: şi să tráĝe la filtru.

pritoĉésc, fáĉe pritóc [3]: 717.

îl trag díntr-un vas într-áltu: 718.

să tráĝe díntr-un butói̯ în áltu [3]: 719.

îl răvăşắsc: 721.

răvăĉésc: 722.

îl pui̯ la rakíu̯: 723.

îl prepár, îl trag: 725.

? : 726 +: la cazán, şi fac ţúi̯că, 729, 756, 762 +: îl fermentéz la cazán la ţúi̯că, îl fi̯erbʲ ţúi̯că [2], 763 +: trébui̯e tras, trébui̯e curăţít şî să dréĝe, 774 +: îl lasʲ să fi̯árbă şî trag drójdiʲa dîn i̯el, 780 +: n-am avút ĉe să-i̯ fac; i̯-am pus ĉóburʲ dă u̯álă nóᵘo, 825 +: îl fac ţúi̯că, 833, 839-840, 846, 848, 856.

îl bag la ţúi̯că [2]: 727, 865.

îl trag în alt butói̯ [2]: 733.

bag la ţúi̯că: 735.

îl făĉem rakíu̯ [4]: 738.

îl tráĝe din nou̯ [3]: 740 +: îl to̯árnă pim‿bo̯áscă, se lásă 2-3 zile şi-l tráĝe din nou̯.

îl fac ţúi̯că [2] sau̯ îl vínτur: 741.

îl fac ţúi̯că, pritoĉésc: 750.

îl preduĉésc: 752.

trag: 754, 796, 876.

îl pitroĉésc: 757.

pritoĉím [4], să pritoĉéşte [3]: 758.

îl pitroĉéştʲ [2]: 759.

îl stricorắm [4]: 760.

pritoĉálă, îl pritoĉéştʲ [2]: 761.

îl mútă, îl pitroĉéşte [3]: 764.

îl las să să limpezáscă: 765 +: [se limpezeşte] dúpă cum áre căldúrile i̯el, fermentáţiʲa.

pʰitroĉésc: 766.

pitroĉím [4]: 767.

îl rafinéz, îl prefác: 768.

trébui̯‿tras: 769 +: trébui̯‿dat în consúm sau̯ tras du pă drójdiʲe.

îl fac ţúi̯că [2]: 771, 843.

îl tráĝem [4]: 772.

îl rafinézʲ [2]: 773 +: ~ ~ , adícă-l i̯ai̯ dî pă drójdiʲe şi-l pui̯ î‿áltu butói̯.

îl trag [2]: 775.

îl mai̯ pitroĉím [4]: 777.

trébuʲe tras: 778, 784.

i să fáĉe o ai̯erisíre: 779.

scot dî pă drójdiʲe: 781 +: úmblu la i̯el, ~ ~ , pui̯ în alt vas.

îl prefáĉem [4]: 782.

îl mai̯ premenéșți̯, îl mai̯ sḱimbi̯ [2]: 785.
fac u̯oțăt sau̯ țúi̯că : 786.
îl bag la țúi̯că, fac ~ : 787.
fac u̯oțát: 788.
fac țúi̯că: 789-792, 795, 800, 803, 806.
fac țúi̯că: 793.
îl bag la țúi̯că: 794.
fabriḱéz țúi̯că: 797.
fag‿raḱíu̯, țúi̯că: 798.
fac țúi̯că: 799, 801.
îl rafinéz: 802.
pitru̯océsc: 804, 809, 896.
fac raḱíu̯: 805.
pitroĉésc: 807.
fắĉem țúi̯că [4]: 808.
fag‿raḱíu̯: 810.
∞ : 815, 823 +: nu să pitroĉéște, 824, 832 +: îl fắĉem țúi̯că [4].
pretuĉésc, [σ] vîntur: 817.
?, șḱimb în al‿butói̯: 820.
pritoĉéscu̯: 828.
îl bați̯ cu mătura, îl prefắĉ [2]: 830.
să fắĉe țúi̯că [3]: 836.
[îl fac] țúi̯că: 838.
îl fași̯‿țúi̯că [2]: 841, 855.
îl trắĝem dîm‿butói̯ [4]: 842.
îl fắĉem țúi̯că [4]: 844, 864.
fac țúi̯că [2]: 847.
îl faĉi̯ țúi̯că [2]: 850.
îl faĉ raḱíu̯ [2]: 851.
trébui̯e tratát: 853.
îl fac țúi̯că: 857 +: n-ai̯ ĉe-i̯ mai̯ fắĉe.
vînturu̯: 858.
îl fắĉen‿țúi̯că [4]: 859.
îl fag‿raḱíu̯: 860.
fắĉem ráḱiu̯ [4]: 861.
îl fắĉe‿raḱíu̯ [4]: 862.
trag, [D] vîntur: 866.
îl fac țúi̯că: 867.
îl faĉ țúi̯că [2]: 868.
îl fai̯‿raḱíu̯ [2]: 869.
îl fac raḱíu̯: 870.
[B] vîntur, [σ] răvășắsc: 872.
fac pritóc sau̯ pritoĉésc: 884.
îl tratéz cu ḱimicále: 885.
îl fac u̯oțét: 886.
vîntur, primenésc: 888.
pritoĉésc sau̯ vîntur: 889.
fac pritu̯óg(u̯), pritu̯océsc: 895.
trag, pritoĉésc: 897.
trag du pă drójdi̯e: 898.

FURTUN, pl.
„tuyau à siphonner"

[2168]

I. *[Întrebare indirectă] Cum zici la acela de cauciuc cu care scoți vinul din butoi?*

***NALR-Olt. MN**, plș. 112.*

II. *furtún; –túne: 671-672, 675, 678-679, 681-683, 685-687, 689, 691-692, 695, 702, 713-718, 720, 722, 733, 735, 737-738, 741, 743-744, 747-748, 750, 752-759, 762, 764, 766-773, 774 +: sau̯ cu tîlvu, sau̯ pă caná, 775-776, 777 +: acú áre furtúne, nai̯ínte vréme cu tîlvu, 778, 780-783, 785-801, 803-807, 809-810, 815-817, 820, 823-825, 828-832, 833 +: bătrînі scoteá cu tîlvánu, 836, 838, 842-843, 847, 849-850, 852-854, 856-857, 859, 862, 864, 869-870, 878, 884-886, 888, 891, 893, 897-898, 900.*
— : 673-674, 676-677, 680, 684, 688, 690, 693-694, 696-701, 703, 705-712, 730-732, 734, 811-814, 818-819, 821, 827, 834-835, 863, 873-874, 880, 882-883, 887, 892, 894.
furtún; –túnuri̯: 704, 719, 736, 763, 779, 802, 822, 860, 889-890.
furtún; –túni: 721, 739, 867, 896.
furtón; –toáne: 723, 726-727.
furtún; –toáne: 724-725, 729, 749.
furtón; –toáne: 728, 746, 879, 881.
furtún; –túne: 740, 745, 751, 808, 855, 877.
furtún: 742, 761, 765 +: fîle tîlv sau̯ furtún, 826.
furtún; –túne, tîlv; tîlvuri̯: 760, 784.
furtúnu̯: –túne: 837, 841.
furtún(u̯) ; –túne: 839, 846, 861.
furtún; –tu̯áne: 840.
furtúnu̯; –túnuri̯: 844, 865.
furtúnu [a.]; –túne: 845.
furtún(u̯) ; –túne: 848, 858, 899.
furtón; –tu̯áne: 851, 866.
furtu̯ón; –tu̯áne: 868.
furtún; –túni̯, [k] –túne: 871.
furtún; –túnuri̯, –túne: 872.
furtún; –túni̯: 875-876.
furtún(u̯) ; –túni̯: 895.

(vinul are) SMAG
„le vin a un goût de renfermé"

[2169]

I. *[Întrebare indirectă] Ce zici că are vinul, dacă butoaiele n-au fost curățate și spălate bine?*

II. *áre zmag: 671, 679, 683, 685, 687.*
zmag: 672, 675, 713, 765, 770, 777, 780, 782, 796, 799-803, 831, 843.
— : 673-674, 676-677, 680, 684, 688, 690, 693-694, 696-701, 703, 705-712, 730-732, 734, 811-814, 818-819, 821, 827, 834-835, 863, 872-874, 880, 882-883, 887, 892, 894.
zmac: 678, 805, 859.
prínde muĉegái̯: 681, 722, 896.
áre muĉegái̯: 682, 733, 886.
áre zmag dă muĉigái̯: 686.
áre mirós dă muĉigái̯: 689.
u̯o cocleálă sau̯ muĉigái̯: 691.
prínde mirós, muĉigái̯: 692.
să strícă, miru̯áse a muĉigái̯: 695.
prínde un muĉigái̯: 702.
muĉigái̯: 704, 720, 758, 761, 763, 786, 798, 817.
áre muĉigái̯u̯: 714.
zmac, mirós: 715.
vínu pu̯áte să prínză mirós: 716.
púte, n-áre gust: 717.
áre mirós, um‿fel dă muĉigái̯: 718.
áre muĉegái̯, cam ĉumărátu̯: 719 +: „nu e limpede, nici dulce".
iz, muĉegái̯: 721.
muĉegái̯: 723-724, 726, 728, 736, 738, 741, 745, 747-748, 752-753, 755, 790, 853, 860, 885.
ńiroáse: 725.
ńirós greu̯: 727.
iz: 729, 742, 877.
muĉegăi̯éște: 735.
muĉegái̯, áre mirós: 737.
cusúr: 739.
muĉegái̯ sau̯ cloĉálă: 740.
áre mirós: 743, 750.
muĉigái̯, prínde zmac: 744.
s-a muĉegăít, s-a stricát : 746.
vin stricát, muĉegái̯: 749.
áre iz : 751.
is sau̯ damf: 754.
prínde muĉigái̯, s-acréște, să strícă: 756.
mirós, zmag: 757, 849.
să muĉigăi̯éște, prínde muĉigái̯: 759.
muĉigăi̯ít, muĉigái̯: 760.
mirós dă muĉigái̯: 762.
damf, [*] muĉigái̯: 764 +: mirós sau̯ floáre, damf – mirós dă doágă.
prínde mʸirós, muĉegái̯: 766.
sfoi̯ág, zmag, mirós dă butói̯: 767.
mirós dă butói̯, a muĉigái̯: 768.
sfoi̯ág, miroásă a muĉegái̯: 769.
amărăĉúne, smac: 771.
muĉigăi̯éște, áre zmag: 772.
damf, acreálă, damf muĉigăi̯ós: 773 +: áre un damf sau̯ o acreálă.
dobîndéște zmag, sfoi̯ág: 774.
smag: 775, 807-810, 833, 878, 900.
prínde zmag, [*] sfoi̯ág: 776 +: un fel dă muĉigái̯.
prínde mirós, fắĉe zmag: 778.
muĉegái̯, sfoi̯ág: 779.
prínde zmag: 781.
miroáse a zmag: 783.
prínde smag: 784.
fắĉe zmag: 785.
mi̯iru̯ós: 787-788, 791, 793, 795, 797.
damf: 789, 804, 806, 838, 840, 845-846, 850, 855, 861, 870.
mi̯iru̯ós, smag: 792.
mi̯iru̯ós urît: 794.
mirós: 815, 826, 829, 857.
? : 816, 879, 888 +: să acréște vínu, să strícă.
miroáse-a muĉigái̯: 820.
um‿mirós neplăcút : 822 +: miroáse-a muĉigái̯.
acreálă, mi̯irós: 823.
prínde muĉigái̯, áre mirós: 824.
áre miróz‿dă muĉegái̯: 825, 828.
miroseá a muĉigái̯: 830.
mi̯irós: 832, 836.
damfu̯ : 837, 844.
áre fel di̯ fel di̯ i̯turi̯: 839.
muĉegái̯u̯: 841.
ńirós, zmágă: 842.
ńiru̯ós: 847.
damf(u̯) : 848.
áre mirós sau̯ muĉegái̯: 851.
miru̯ós: 852.
mirós, damf: 854.
[ε] arómă reá: 856.
mirós dă zmágă, dă muĉegái̯: 858.
mʸiroáse-a muĉegái̯: 862.
mʸirós dă muĉegái̯, damf: 864.
mirós dă muĉegái̯(u̯): 865.
ńirósu̯, damfu̯: 866, 869.
damf dă muĉegái̯: 867.
muĉegái̯(u̯), damf: 868.
áre un mirós greu̯: 871.
floári̯ sau̯ muĉegái̯: 875.
príndi̯ ńirós(u̯) : 876.
cămáșă: 881.
s-a stricát vínu: 884.
i̯is: 889.
muĉegái̯ vérde, [σ] zmag: 890.
mîzgă: 891.
muĉegái̯, zmîc: 893.
áre miru̯ós(u̯) : 895, 899.
muĉegái̯, jmac, [***] muĉigái̯, [σ] zmac: 897.
muĉigái̯, floáre: 898.

(vin) PELIN
„vin aromatisé à l'absinthe"

[2170]

I. *[Întrebare indirectă] Cum spuneți vinului în care puneți niște buruieni și e amărui la gust?*

***NALR-Olt. MN**, plș. 112; cf. **ALA** 619.*

II. *pelín: 671-672, 681-683, 692, 695, 722-728, 733, 736-746, 748-749, 751-752, 754-755, 758 +: cam amár, 759-764, 767, 771-772, 774-775, 777-779, 780 +-781 +: amár, 782-783, 784 +: éste amár, 785 +: amár, 786, 788, 790-792, 795-796, 800, 802-810, 815 +: ∞ , 816 +: ∞ , 817 +: pelinăriță [= buruiană mai înaltă decât pelinul], 820 +: ∞ , 822, 824-826, 829-833, 838, 840, 847, 851, 854, 858, 861, 872, 875, 877-879, 885, 888, 891, 897, 900.*
— : 673-674, 676-677, 680, 684, 688, 690, 693-694, 696-701, 703, 705-712, 730-732, 734, 811-814, 818-819, 821, 827, 834-835, 863, 873-874, 880, 882-883, 887, 892, 894.

vin pelín: 675, 678-679, 685-687, 689, 702, 704, 713-717, 719-720, 729, 747, 753, 757, 768, 773, 776 +: vin împelinát, 836, 839, 843, 845, 848-850, 855-856, 859, 867, 871, 881, 884, 886, 889-890, 893, 896, 898-899.
? : 691, 718, 735, 853, 866.
yin pelín: 721, 857, 869, 876.
pelináş: 750.
vʸin pelín: 756, 766, 787, 789, 793-794, 797-798, 799 +: pui̯ pelinárịţă, 801, 841, 842, 860, 862, 864.
pelín, vin ~ : 765 +: i̯e puţîn amáră, [k] amár, 769-770.
∞ : 823, 846, 868.
vin pelínʸ: 828, 865.
yin pelínʸ: 837.
vʸin pelínʸ: 844.
vl̥in pelín: 852, 870.
pelín, pelináş: 895 +: contrapelináş [= pelin mai puţin amar].

MUSCULIŢE DE VIN
„mouches du vinaigre"

[2171]

I. *[Întrebare indirectă] Cum zici la acelea mici care zboară şi care se fac deasupra vinului când fierbe?*

ALR II* s.n.** 243; ***NALR-Olt. 677; ***ALG*** 47; cf. ***ALN*** 651;
ASLEF 753.

II. gímbiţă [sg.]; gímbiţ sau̯ beţíve: 671.
? : 672.
— : 673-674, 676-677, 680, 684, 687-688, 690, 693-694, 696-701, 703, 705-712, 730-732, 734, 811-814, 818-819, 821, 827, 834-835, 863, 873-874, 880, 882-883, 887, 892, 894.
beţíve: 675, 679, 681-682, 685-686, 740, 791, 795, 816, 824, 829, 831, 843, 849-850, 852, 856-857.
ǵímbiţ: 678.
beţíve: 683, 787-788.
beţíve; –ţívă: 689, 758, 763, 771.
beţíve,–ţívă: 691, 692 +: [B] drímbiţe; drímbiţă, 702, 704, 713, 715, 720, 725, 736, 756, 881.
musculíţe, beţíve: 695, 832.
múşte beţíve; múscă –ţívă: 714, 716-717, 743, 752, 890, 898, 900.
musculíţe; –líţă: 718, 815.
musculíţe beţíve; –líţă –ţívă: 719, 742.
gízíţ; gízíţă: 721.
múşte beţívẹ: 722, 739, 741.
gízíţă [sg.]; gízíţ: 723.
gíjíţ; gíjíţă: 724.
múşte bétẹ: 726, 728.
múşte beţíve: 727, 735, 737-738, 744, 747-748, 754-755, 838, 844-846, 853, 885-886.
múşti beţíve: 729.
múşiţă [sg.]: 733, 746, 749-750, 784, 809-810, 842, 851, 877.
múşiţă [sg.]; múşiţe: 745, 783.
múşiţă [sg], [B] beţíve: 751 +: să spúne pă bătrîneşte şi beţíve.
múşiţă beţívă [sg.]; múşíţe –ţíve: 753.
ţînţári̯, musculíţe mic: 757.
beţívi̯; –ţív: 759, 779.
ţînţári̯; –ţár sau̯ beţívi̯; –ţív: 760.
ştírpez: 761.
strépez, beţívi̯: 762.
beţíi̯ ; –ţíu̯ sau̯ strípeţi̯; strípeţ: 764.
beţíi̯ ; –ţív: 765.
beţíi̯ : 766.
beţíi̯ ; –ţíu̯ : 767, 770.
beţíve; –ţíl̥e: 768.
beţíi̯ ; –ţívă; –ţívẹ: 769.
vinárịţe; –nárịţă: 772.
musculíţe, [k] beţíve; –ţívă: 773.
beţíi̯ ; –ţíl̥ĕ: 774.
beţíve; –ţívă, múşte beţíve: 775.
beţíi̯ ; –ţíi̯: 776.
beţiváni̯; –ván: 777.
múşte beţíi̯; múscă: 778.
musculíţe: 780, 792, 799, 805, 828, 860, 864.
múşiţe; múşiţă: 781.
múşiţă [sg.], beţívi̯: 782.
múşiţă [sg.] sau̯ beţiváni̯: 785.
múşiţe: 786, 790.
múşte beţíi̯ [!], [k] musculíţe ~ : 789.
beţíve: 793.
musculíţe: 794, 797.
musculíţe sau̯ strípeţi̯: 796.
múşte beţíi̯ : 798.
musculíţe beţiváne: 800.
musculíţe beţíi̯: 801.
musculíţe dă vl̥in: 802.
musculíţe beţíi̯ : 803.
musculíţe de vʸin: 804.
vʸinárịţe: 806.
múşiţă [sg.]: 807, 866.
múşte beţíi̯ sau̯ vʸinárịţe: 808.
strépezi̯, [k] beţíve: 817 +: strépezi̯ [nu se fac la vin].
musculíţe sau̯ beţíve: 820, 822-823, 825.
múscă beţívă [sg.]: 826.
musculíţe, zgánţe: 830.
beţiváni ắi̯a?, musculíţe beţiváne: 833.
musculíţe beţívi̯: 836.
musculíţe beţíve: 837, 841, 847, 854-855, 858-859, 861-862, 869.
múşiţă [sg.]: 839.
musculíţe dă vin: 840.
musculíţe dî vin : 848.
musculíţe beţívẹ: 865.
musculíţi beţívi̯: 867.
múşiţă: 868.
gᵘongulíţe: 870.
múşiţă [sg.]; múşiţî: 871.
musculíţă; ~ : 872.
múşiţă [sg.]; múşiţi̯: 875.
múşiţă [sg.]; múşiţi̯, múşti beţívi̯; múscâ –ţívâ: 876.
múscă beţívă [sg.]; múşte –ţíve: 878.
múşiţă [sg.]: 879.
múşiţă [sg.]; múşiţi̯: 884, 896.
musculíţe de vin; –líţă: 888.
múşte beţívẹ; múscă –ţívă: 889.
múşte beţíve; múscă –ţívă: 891.
múşte beţíve, múscă –ţívă sau̯ múşiţă [sg.]; múşiţi̯: 893.
múşiţă [sg.]; múşiţi̯, múşti beţívi̯; múscă –ţívă: 895.
musculíţe, múşte beţíve; múscă –ţívă: 897.
beţivánă [sg.]; –váne: 899.

(vinul) PRINDE FLOARE (ind. prez. 3)
„(le vin) se couvre de fleur (de vin)"

[2172]

I. *[Întrebare indirectă] Când nu-i astupat bine vasul în care ţii vinul, ce zici că face el deasupra?*

ALR II* s.n.** 244; ***NALR-Olt. 678; cf. ***AIS*** 1343*;
cf. ***ALLy*** 221; cf. ***ALG*** 323; ***ALMC*** 1057; cf. ***ALB*** 725*;
ALCe 732; cf. ***ALiFO*** 216*; ***ALJA*** 920; cf. ***ASLEF*** 826.

II. fáĉe floáre, ~ mucigái̯: 671.
împlorḗşte: 672.
— : 673-674, 676-677, 680, 684, 688, 690, 693-694, 696-701, 703, 705-712, 730-732, 734, 811-814, 818-819, 821, 827, 834-835, 863, 873-874, 880, 882-883, 887, 892, 894.
fáĉe flu̯áre: 675, 692, 702, 752, 841, 850, 854, 856, 864, 867, 869.
fáĉe floáre: 678-679, 682, 685-686, 689, 724, 747, 758, 775 +: să trezvéşte, prínde trăzvẹálă, 776, 832, 846, 885, 899.
prínde floáre: 681, 683, 687, 735, 738, 745, 754-755, 759, 761, 778 +: fáĉe múşte d-álẹa, 817, 823, 831, 878, 890, 900.
a prins cămăşul̥álă [perf.c.]: 691.
fáĉe um‿fel dă pînză: 695 +: mucẹgái̯.
să trezéşte, fáĉe flu̯áre: 704.
fáĉe ᵘo cămáşă: 713 +: fáĉe flu̯áre.
a făcút flu̯áre [perf.c.]: 714.
a făcút flu̯áre [perf.c.]: 715 +: trébui̯e tras.
prínde flu̯áre: 716, 787, 797, 840, 849, 852, 859, 861, 888.
prínde muĉigái̯, ~ flu̯áre: 717.
prínde ᵘo cămăşul̥álă: 718, 809.
fáĉe ᵘo flu̯áre: 719 +: s-a slăbít vínu, 858.
să trezéşte, a prins flu̯áre [perf.c.]: 720.
príndi floári̯: 721.
príndẹ floárẹ: 722-723, 726, 739, 741, 751.
fáĉe cămáşă: 725 +: floárẹ fáĉẹ cînd î̯i gol butóju.
prínde floárẹ: 727, 879.
prínde flu̯árẹ: 728, 789, 794, 804, 808.
fáĉẹ floárẹ: 729.
să fáĉe floáre: 733.
príndẹ flu̯árẹ: 736, 740.
príndẹ floáre: 737, 744, 753.
fáĉe floárẹ: 742.
prínde mucẹgái̯: 743, 749, 845.
príndẹ cămáşă: 746.
floáre: 748, 757, 763 +: [face] floáre dácă l̥e gol [vasul]; să trezắşte, [∗] să oţăţắşte, 765 +: să trăzvéşte, 822, 825, 830.
prínde coájă: 750.
prínde un fel dă flu̯áre: 756.
prínde floáre, să trezvéşte: 760, 762.
prínde flu̯áre, a trezít [perf.c.]: 764.
prínde muĉigái̯: 766, 793, 820.
să trăzvéşte, fáĉe flu̯áre: 767.
să trezắşte, prínde floáre: 768.
a prins floáre [perf.c.]: 769 +: a prins o pojǵíţă, fáĉe o cămăşui̯álă, 783 +: cămáşă álbă, să trăzvéşte.
fáĉe cămăşui̯álă, [∗] floáre: 770 +: să trăzvéşte, prínde acritúră.
floáre : 771.
să ştirẹázá vínu, să strícă: 772.
o pojǵíţă, prínde floáre: 773.
să strícă, fáĉe floáre: 774.
fáĉe un fel dă floáre: 777.
múşiţă, floáre: 779.
fáĉe spúmă, prínde albẹálă: 780.
prínde ᵘo cămáşă: 781-782, 848.
prínde o floáre, să trezvéşte: 784.
fáĉe o cămáşă dă floáre: 785.
prínde ᵘo cu̯ájă: 786, 851.
fáĉe flu̯árẹ: 788, 790, 798, 865.
prínde muĉigái̯ sau̯ flu̯áre: 791.
pᵘojǵíţă, cu̯ájă: 792.
pᵘojǵíţă: 795.
prínde cămăşui̯álă: 796, 801.
fáĉe cămăşuẹálă: 799.
prínde cămăşuẹálă: 800.
prínde cămăşui̯álă: 802, 805, 807.
prínde flu̯áre sau̯ cămăşui̯álă: 803.
prínde pᵘojǵíţă, [∗] ~ flu̯áre: 806.
fáĉe flu̯árẹ: 810.
o poi̯jálă, [∗] floáre: 815.
muĉigái̯: 816.
prínde pojǵíţă: 824.
prínde o pojǵíţă: 826.
prínde o pélíţă cu floáre álbă: 828.
[∗∗] a prîs floáre [perf.c.]: 829.
prínde o pojǵíţă, ~ floáre: 833.
prínde ᵘo cămăşui̯ắlă: 836.
prínde ᵘo flu̯áre: 837, 844, 855, 862, 870.
fáĉe ᵘo cu̯ái̯ e, flu̯áre: 838.
cămáşă: 839.
pᵘojǵíţă, fáĉe flu̯áre: 842.
prínde ᵘo pélíţă: 843.
príndẹ ᵘo flu̯árẹ: 847, 868.
prínde ᵘo cămáşĕ: 853.
prínde cu̯ájĕ: 857.
ᵘo cămăşui̯álă: 860.
ᵘo kéle, fáĉe flu̯áre: 866.
príndẹ floárẹ: 871.
príndẹ coájă: 872.
fáĉi floári̯: 875.
príndi o cămáşâ, [σ] príndi floári̯: 876.
prínde um‿fel de mucẹgái̯: 877.
[σ] floáre, să trezéşte: 881.

[σ] prínde flo̯áre, fâĉe flo̯áre: 884.
prínde o pélįţă şi se trezéşte: 886.
príndį flo̯áre̜: 889.
să trezéşte, prínde muĉegáį, [σ] fâĉe flo̯áre: 891.
fâĉe ^{u}o p^{u}ój'įţă dă flo̯áre: 893.
fâĉe flo̯áre, prínde ~ : 895.
un fel dă pu̯oj'ǵįţă făcútă dă florį: 896.
să trezéşte, prínde flo̯áre: 897.
fâĉe, prínde flo̯áre, să trezẽşte: 898.

PRITOCESC (ind. prez. 1)
„je soutire (le vin)"

[2173]

I. *[Întrebare indirectă] Ce zici că faci când laşi să curgă vinul dintr-un vas într-altul?*

ALR II s.n. *146;* ***ALJA*** *919;* ***NALR-Olt. MN,*** *plş.113;*
ASLEF *832.*

II. *pritoĉésc: 671-672, 675, 678-679, 681-683, 685, 687, 691-692, 695, 704, 713, 717, 720, 724, 727, 729, 733, 736-737, 739, 741, 743, 745, 747 +: fac pritóc, 748, 750, 755-756, 758, 807, 836-837, 843, 847-849, 853-854, 857, 859 +: „numai varza şi murăturile", 860, 862, 864, 867, 881, 886, 893, 897.*
— : 673-674, 676-677, 680, 684, 688, 690, 693-694, 696-701, 703, 705-712, 730-732, 734, 811-814, 816, 818-819, 821, 827, 834-835, 863, 873-874, 880, 882-883, 887, 891-892, 894.
îl vínturį, pritoĉésc: 686.
îl pritoĉím [4]: 689.
îl trag: 702, 718, 749, 769 +: ~ du pă drójdil̦e, 783, 790 +: ?, ~ „cu furtunul", 840-841, 846, 851.
pritoĉésc^{u}: 714, 828.
trag vínu: 715 +: [B] îl fac pritóc.
vínu să fâĉe pritóc: 716.
trag: 719, 735, 738, 742, 744, 746, 751, 753-754, 792-793, 797-798, 810 +: [D] pitroĉésc várza, 815 +: pritoĉésc várza, 838-839, 842, 844, 855, 861, 866, 870-871, 876, 878, 885, 899-900.
răvăşâsc: 721.
răvăĉésc: 722-723, 725, 875 +: [***] pritoĉésc, 879 +: îl fac răvác.
răvăşâsc: 726.
trag vínu, răvăşâsc: 728.
îl pretuĉím [4]: 740.
preduĉésc: 752, 789.
îl pitroĉéştį [2]: 757, 770.
îl pritoĉéştį [2]: 759, 775 +: tras să zíĉe la záma dă várză.
îl pitroĉésc: 760.
îl tráĝe [3]: 761 +: ~ în alt vas.
pitroĉésc: 762, 776, 778 +: îl stricórį [2], îl rafinéz, 782 +: îl mut, 784 +: îl stricórį [2], 822.
pritoĉálă saų tras: 763 +: îl tráĝe du pă drójde.
pitroĉím [4]: 764-765, 767.
p^{h}itroĉálă: 766.
îl golésc: 768.
îl strecór: 771.
îl tráĝem [4]: 772, 832 +: [D] pritoĉím [4] „zeama de varză".
îl rafinézį [2]: 773.
să pitroĉéşte [3]: 774.
îl p^{h}itroĉím [4]: 777.
am tras vínu [perf.c.]: 779.
îl traĝ [2]: 780, 856.
îl scoţ: 781 +: ~ du pă múma luį ca să-l dreg, [altfel] înĉépe s-acre̯ască.
p^{h}itroĉéştį [2]: 785.
prit^{u}oĉésc: 786-788.
prefác: 791, 795 +: [D] p^{l}itr^{u}oĉésc „la varză", 830.
p^{l}itr^{u}oĉésc: 794, 799.
pitro̯ĉésc: 796.
pistr^{u}oĉésc: 800, 803.
p^{h}itr^{u}oĉésc: 801.
pitr^{u}o̯ĉésc: 802.
pitr^{u}oĉésc: 804, 806, 808-809, 896.
trag saų pitr^{u}osésc: 805.
?, premenésc: 817.
? : 820 +: pritoĉésc [zeama de varză], 825 +: pritoĉésc [zeama de varză].
∞ : 823.
traĝį [2]: 824 +: [zeama de varză] o vínturį, o pistoĉéştį.
tragį [2], pitroĉésc: 826.
trag vyínu: 829.
pritoĉím [4]: 831.
îl trag, [D] pitroĉésc: 833.
víntur: 845, 858.
priminésc: 850, 869.
pritoĉésc, îl trag: 852.
îl skimb: 865.
trag^{u}: 868.
fac peritóc: 872.
fac pritóc: 877.
fac pritóc, pritoĉésc: 884.
scurg: 888 +: ~ vínu du pă drójdįe.
limpezésc saų pritoĉésc: 889.
îį fac pritócu, pritoĉésc saų îl trag du pă drójdįe: 890.
fac pritóg^{u} : 895.
trag, limpezésc: 898.

CENUŞA VINULUI
„résidu déposé à l'intérieur des tonneaux à vin"

[2174]

I. *[Întrebare indirectă] Cum zici la aceea care se aşază pe pereţii butoiului în care ţii vinul?*

NALR-Olt. *679;* ***AIS*** *1343*;* ***ALB*** *724*.*

II. *cămăşu̯ía̯lă: 671, 678-679, 686, 691, 736, 760.*
? : 672, 682, 685, 738, 741, 743, 749, 757 +: [D] # , 792, 800, 816, 824, 826, 846, 854, 864, 867, 879, 884, 886, 888, 891, 898.
— : 673-674, 676-677, 680, 684, 688, 690, 693-694, 696-701, 703, 705-712, 721, 723-724, 730-732, 734, 745-746, 811-814, 818-819, 821, 827, 834-835, 863, 873-874, 880, 882-883, 887, 892, 894.
mardá: 675, 788.
flo̯áre de̯asúpra şi muĉigáį: 681 +: muĉigáį pe lemn.
drójdil̦e: 683, 695, 843, 847, 849, 856, 860, 866, 869.
muĉigáį: 687, 716, 720, 791, 797.
[*] mardá: 689.
pi̯átră: 692, 840.
um_muĉigáį: 702.
um_fel dă smac dă drójdil̦e: 704.
[ε] drójdil̦e, [k] zgúră: 713.
un zmag táre: 714.
tăríl̦a vínuluį: 715 +: rămíne du̯ága stîrliĉu̯ásă, luĉu̯ásă ca nisípu.
smag: 717.
spúmă, um_fel dă terĉu̯iálă: 718.
butóįu a prins ^{u}o ĉimentu̯iálă: 719 +: [*] tamán ca ţiméntu įéste.
zaţ: 722.
stirizil̦e: 725.
cămáşă di pă vin: 726.
um_fel de̯ kátră saų zgúră: 727.
drójdįe: 728.
stícla vínuluį: 729.
zgúră: 733.
cămáşa vínuluį: 735.
ḱélįţă de̯ flo̯áre: 737.
co̯ájă; ~ : 739.
smalţ: 740.
cămáşă: 742, 744, 747-748, 751, 754.
mízgă saų cămáşă: 750.
muĉegáį: 752.
zmanţ: 753, 837.
zmalţ: 755, 885.
drójdil̦e, muĉigáį: 756 +: un fel dă drójdil̦e băgátă-n do̯ágă, un fel dă muĉigáį.
flo̯áre a vínuluį, o spúmă: 758.
spúma luį dîn fi̯érbere: 759.
pojǵįţă, pojǵįţa vínuluį: 761.
[ε] spúmă dă drójdil̦e: 762.
[ε] pi̯átră: 763.
sco̯árţă saų pi̯átră, [*] co̯ájă: 764.
pojǵįţă: 765 +: o ~ , 766.
pi̯átră, stiriǵil̦e: 767.
muĉigáį, boroǵínă: 768.
sco̯árţă, muĉigáį: 769.
o cămăşu̯iálă: 770.
flo̯áre: 771.
pojǵįţă, cămăşu̯iálă: 772.
spúmă uscátă pă butóį: 773 +: îl cúreţ dă uscătúră, ca să rămíl̦e do̯ága límpede.
streǵáţă, zmánţu̯-ăla: 774.
streǵáţă: 775.
striǵil̦e: 776-777.
stiriǵil̦e: 778-779.
murdăril̦e, stiriǵil̦e: 780.
tiriǵil̦e: 781 +: o folose̯á la acrít ĉórba, 782, 784.
tiriǵil̦e̜: 783.
tîrǵil̦e: 785 +: įe ácră, acréştį ĉórba cu įa.
[ε] murdărįe̜: 786.
muĉigáį, [k] flu̯áre: 787.
cu̯ájă táre ca pḱi̯átra: 789.
muĉigáį, smalţ: 790.
zmag: 793 +: „ dă la zmanţ de oale".
dr^{u}ójdie̜: 794-795.
um_fel dă zmag: 796 : [D] ? .
pi̯átră: 798.
um_fel dă drójdil̦e săru̯ásă: 799.
strĕǵáţă: 801.
striǵil̦e: 802, 804.
striǵil̦e: 803.
p^{u}ojǵįţă: 805.
tirǵil̦e̜: 806, 808.
tărǵil̦e, [k] tirǵil̦e̜: 807.
tirǵil̦e: 809.
tiriǵil̦e̜: 810.
muĉigáį, flo̯áre, [*] pi̯átră: 815.
?, ca ŭ_fel dă muĉigáį: 817.
?, pi̯átră: 820.
mízgă: 822.
ŭ_fel dă muĉigáį, smag: 823.
ştiriǵįe: 825.
co̯ájă dă drójdįe: 828.
murdărįe: 829.
striǵáţă: 830.
?, drójdįa [a.]: 831.
stiriǵįe: 832.
?, o pojǵįţă: 833.
drójdil̦e: 836, 848.
^{u}o zgúr-aşă: 838.
cămáşă : 839 +: ~ dį_drójdil̦e.
ca ^{u}o cămáşă , um_fel dă drójdil̦e: 841.
p^{u}ójǵįţă: 842.
drójdil̦e, cămăşu̯iálă dă ~ : 844.
^{u}o pélįţă, cămáşă: 845.
um_fel dă drójdil̦e: 850.
^{u}o drójdil̦e, să fâĉe ca un_zmalţ : 851.
dr^{u}ójdil̦e: 852, 855, 857, 861.
?, zmanţ: 853 +: nu ştiu cum [se spune].
cu̯áje: 858.
flu̯áre: 859, 862, 868.
^{u}o pe̯átră aşá, cămáşă: 865.
flu̯áre dă vįin: 870.
tot ca o drójdil̦e̜: 871.
zaharínă: 872.
ţere̯yíįį, [*] tereǵíįį, [**] ţiriǵíįį: 875.
zmáĝă: 876.
um_fel dă zmalţ: 877.
un fel dă cămăşu̯iálă: 878, 900.
cămáşă, cămáşa vínuluį: 881, 897.
un fel de̯ drójdiįį saų murdăríįį: 889.
tereǵínă, un fel dă zmanţ: 890.
cămáşe: 893.
tergă: 895-896.
stirijíe, [**] stirivíe: 899.

ZĂCĂTOARE, pl.
„cuve"

[2175]

I. *[Întrebare indirectă] Cum zici vasului mai mare de lemn, larg la gură, în care pui strugurii când îi culegi?*

***NALR-Olt.** 680; **ALF** 1529; **AIS** 1319; **ALLy** 206, 209; **ALG** 500, cf. 324; **ALEA** 205; **ALC** 403; **ALS** 43; **ALB** 702; **ALFC** 348; cf. **ALiFO** 236; **ALJA** 901; **ASLEF** 821/611.*

II. *búti̯le: 671, 675, 685.*
cádă; căz : 672, 723.
— : 673-674, 676-677, 680, 684, 688, 690, 693-694, 696-701, 703, 705-712, 730-732, 734, 811-814, 818-819, 821, 827, 834-835, 863, 873-874, 880, 882-883, 887, 892, 894.
bădánă: 678.
cádă; cáde: 679, 764, 794, 866, 898.
cádră; cádre: 681, 691, 789, 886.
cádă; căzį: 682, 687, 692, 722, 724, 726-729, 733, 738, 740-742, 745-746, 749-751, 754, 808, 842, 846-847, 851, 853, 855, 884, 895.
hîrdắu̯: 683.
pútină sau̯ cádră; cádre: 686.
curătọáre; –tórį, cádră; cádre: 689.
tocĭtu̯áre; –tórį: 695, 702, 717-720, 836-838, 841 +: [la noi] într-um_butói̯ᵘ, 843-844, 849, 854, 856-857, 860, 862, 864, 867.
zăcătu̯áre orį tocĭtu̯áre: 704, 713.
curătu̯áre; –tórį, tocĭtu̯áre; –tórį: 714 +: tocĭtu̯áre „ mai mare".
cádă; cáde, tocĭtu̯áre „şi mai mare" : 715.
cărătu̯ór; –tu̯áre: 716.
cádă; căz, cădăţúi̯e; –ţúį: 721.
bérnă; bérnį, cádă; căzį: 725.
cádă; cáde, tocĭtọáre; –tórį: 735.
tocĭtọáre; –tórį: 736, 739, 743, 747-748, 752-753, 755, 824 +: [în ~ se şi zdrobesc strugurii].
cádă; căzį, zăcătọáre; –tórį: 737, 881 +: [cada e mobilă, zăcătoarea e fixă].
curătọáre; –tórį, tocĭtọáre; –tórį, cádă; cáde: 744.
troc; trócurį: 756-757.
pútină, búti̯le: 758.
în lin: 759.
în pútinį [pl.]: 760.
pritocĭtọáre: 761.
bădánă; –dáne: 762.
[**] bérbeniţă, déjă: 763.
pútină; pútinį: 765, 783, 797, 833, 840.
îrdắu̯: 766.
îm_pútină: 767.
pútină, zăcătọáre; –tórį: 768.
budáne [pl.]: 769 +: [*] zăcătórį au̯ ắi̯a la múnte.
pútină; pútine: 770, 858.
în_coş dă nui̯éle, lin: 771.
bădánă sau̯ pútină: 772.
îį puį în lin: 773.
[ε] pútină: 774.
pútină; pútinį, cádă; căzį: 775.
pútină sau̯ ǵab: 776, 779.
ǵab dă vʸi̯le: 777.
ǵab; ǵáburį: 778, 782, 804, 810 +: „cam 80 de vedre".
j'ǵab; j'ǵaburį: 780.
ǵab: 781.
pútină; pútinį, putinícă; –nẹ́le: 784.
∞ : 785, 815 : în cutíį, în tîrne, 816 +: in̯_cóşurį, tîrne, 820 +: î_lăzį sau̯ cóşurį, 825 +: „ în lin, în coşuri, în lăzi sau butoaie", 826 +: [se culeg în coş şi se pun în putină, unde se zdrobesc], 828 +: [în tăcĭtọáre; –tórį se pun strugurii mustuiţi], 871.
cádă; căzį, lin; línurį: 786.
cádă; căzį, lin; líne, [*] línurį: 787.
lin; línurį: 788, 796, 799, 801, 806, 879.
îrdắu̯; –dắ̯le, búti̯le; bútįį: 790.
zăcătu̯áre; –tᵘórį: 791 +: „la munte; noi, în putini", 800.
búti̯lẹ; bútįį, zăcătu̯áre; –tᵘórį: 792 +: zăcătu̯áre „la munte".
zăcătu̯áre; –tᵘórį: 793, 845.
cᵘoş; cᵘóşurį sau̯ pútină; pútinį: 795.
tᵘocĭtu̯áre; –tórį: 798.
pútină márẹ; zăcătu̯árẹ; –tᵘórį: 802.
ǵab; ǵáburį, lin; línurį: 803.
tᵘocĭtu̯áre; –tᵘórį: 805, 852, 859, 861.
[σ] zăcătu̯áre; –tᵘórį: 807.
ǵab; ǵáburį, pútină; pútinį: 809.
hạrdắu̯; –dáį̯e: 817.
zăcătọáre; –tórį: 822, 889.
pútinį [pl.]; pútină: 823.
tocĭtọáre: 829 +: [în ~ se şi zdrobesc strugurii].
corétă; –réte: 830.
în_lin: 831.
tăcĭtọáre; –tórį: 832 +: [în ~ fierbe mustul; e tronconică, înaltă, mai largă la gură decât la fund], 899.
cádă; căzį: 839, 876.
cádă; cádẹ: 848.
tocĭtu̯áre; –tórį sau̯ cádă; căzį: 850.
tocĭtu̯árẹ; –tórį: 865.
cádạ; căzį: 868 +: tᵘocĭtu̯áre; –tᵘórį „mai mare decât cada".
corítă; –ríte: 869 +: n-áre pă la noi, în Dóbroǵa i̯e [= vas mare din doage, folosit la culesul strugurilor].
tocĭtu̯áre; –tᵘórį: 870.
ĉubắr; –bérẹ: 872.
cádă; căḍį, [R] bénă; bénį: 875 +: cádă [de 1000-4000 l], bénă [de 500-800 l].
nosílcă; –sílĉ: 877 +: „intră 4-5 găleţi".
hîrdắu̯; –dáe: 878, 900.
budánă; –dáne: 885.
ĉubắr; –bére: 888.
cádă; căzį, [σ] zăcătọáre; –tórį: 890.
bénă; benį sau̯ cádă; căzį: 891.
ḫirdắu̯; –dáį̯e: 893.
bénă; béne: 896 +: [până la 500-600 l].
cádă; cáde, căzį, [**] cádră; cádre: 897.

CIUBĂR, pl.
„baquet"

[2176]

I. *[Întrebare indirectă] Cum ziceţi vasului făcut din doage de lemn, cu două toarte?*

***ALR II MN** 3918; **NALR-Olt. MN**, pls. 113; cf. **AIS** 1319; cf. **ALG** 324; **ALJA** 901; cf. **ASLEF** 807, 822.*

II. *vádră sau̯ hîrdắu̯; –dáu̯ă: 671.*
hîrdắu̯; –dắ̯le: 672, 687, 691-692, 695, 702, 713, 715-720, 758, 760, 776, 778, 816, 833, 837, 845, 853-854, 866.
— : 673-674, 676-677, 680, 684, 688, 690, 693-694, 696-701, 703, 705-712, 730-732, 734, 811-814, 818-819, 821, 827, 834-835, 863, 873-874, 880, 882-883, 887, 892, 894.
vádră; védre: 675, 681.
hîrdắu̯; dắ̯le: 678-679, 682-683, 685-686, 689, 756, 762-763, 767, 769, 774.
îrdắu̯; –dắ̯lĕ: 704, 761, 773, 775, 779-780, 783.
ʰîrdắu̯; –dắ̯le: 714.
hîrdắu̯; –dáį̯e sau̯ şubắr; –bári: 721.
ĉubắr; –báre: 722, 728 +: la Nănéştį să zíĉe dóo ĉubérẹ, la noį, dóo ĉûbáre, 737-738.
hîrdắu̯;–dáį̯e: 723, 740, 751, 838, 857.
hîrdắu̯; –dáį̯e: 724, 735-736, 743-745, 747-748, 752-755, 820, 832, 840, 846, 885.
dérjă; derjį: 725.
curătọáre; –tórį: 726, 739.
ĉubắr; –bárẹ: 727.
ĉûbắr; –bérẹ: 729.
hîrdắu̯; –dáį̯e, ĉubắr; –báre: 733 +: să maį zíĉe şi ĉubắr; –báre.
ĉubắr;–bére: 741, 872, 879, 886, 888, 891.
hîrdắu̯: 742, 782.
hîrdắu̯; –dáje, ĉubắr; –bére: 746, 750.
ḫirdắu̯; –dáį̯e: 749.
cărătór; –tọáre, hîrdắu̯; –dắ̯lĕ: 757.
fedeléş, butoi̯áş, hîrdắu̯; –dắ̯lĕ: 759.
ḫirdắu̯; îrdắ̯le: 764.
móldă; mólde, hîrdắu̯; –dắ̯le: 765.
îrdắu̯: 766.
îrdắu̯; –dắ̯le: 768, 770-772, 777, 781, 784-785, 805.
hîrdắu̯; –dáe: 786-787, 822, 825, 878, 884, 900.
îrdắu̯;–dáẹ: 788, 791, 794-795, 797.
ʰîrdắu̯; –dáẹ: 789.
îrdắu̯; –dắ̯lẹ: 790, 793, 796, 798-799, 801-802, 808.
îrdắu̯; dắ̯le: 792, 804.
îrdắu̯; –dáe: 800, 803.
ı̯îrdắu̯; –dáẹ: 806.
ĉubắr; –bárẹ, [B] îrdắu̯; –dáį̯e: 807.
îrdắu̯; –dắ̯lẹ, [*] ĉubắr; –báre: 809.
îrdắu̯; –dáẹ: 810.
ʰîrdắu̯; –dáẹ: 815.
? : 817 +: [D] ∞ .
îrdắu̯; –dáį̯e: 823-824, 829, 870.
ı̯rdắu̯; –dáį̯e: 826.
χîrdắu̯; –dáį̯e: 828.
hîrdắu̯, [k] îrdắu̯: 830 +: cu î la-nĉepút: vorbím pă límbă véke.
ʰîrdắu̯; –dáį̯e: 831.
hîrdắu̯:–dắ̯lẹ: 836, 847-848, 852.
ĉubắr; –báre, ḫirdắu̯; –dáį̯ẹ: 839 +: „ciubărul e mai mare".
ḫirdắu̯; –dắ̯le: 841-844, 849, 851, 855, 858-859, 861- 862.
ḫirdắu̯; –dắ̯le: 850, 867-869.
hîrdắu̯;–dáẹ: 856.
ḫirdắu̯; –dáe: 860.
ḫirdắu̯; –dáį̯e: 864-865.
ĉubắr;–bắrį: 871, 876.
ĉi̯ubắr;–bắrį: 875.
ĉubắr; –bắrẹ: 877, 889.
ĉubắr;–báre, [k] –bére: 881.
hîrdắu̯; –dáį̯e, [σ] ĉubîr; –bîre: 890.
ǵibîr; –bîre: 893 +: cᵘorítă; –rítį [= vas din doage, folosit la cules, de cca. 400-800 l].
ı̯îrdắu̯; –dáį̯e: 895.
ǵibîr; –bîri: 896.
ĉi̯ubắr; –bére: 897.
ĉubắr; –bʲére: 898.
hîrdắu̯; –dáẹ: 899.

DEJĂ, pl.
„baquet large et bas
dans lequel s'écoule le vin soutiré"

[2177]

I. *[Întrebare indirectă] Cum zici vasului de lemn în care dai drumul vinului să curgă când îl pritoceşti? (Fig. 49)*

***NALR-Olt.** 681; cf. **AIS** 1325*; cf. **ALG** 324; **ALC** 1108; **ALJA** 901; cf. **ASLEF** 823/612.*

II. *hîrdắu̯: 671, 750.*
lin: 672.
— : 673-674, 676-677, 680, 684, 688, 690, 693-694, 696-701, 703, 705-712, 730-732, 734, 811-814, 816, 818-819, 821, 823, 827, 834-835, 863, 873-874, 879-880, 882-883, 887, 889, 892, 894.
vádră: 675, 767.
ĉubắr: 678.
móldă; mólde: 679, 756-757, 759.
curătọáre; –tórį: 681, 686, 722-723, 725.
[ε] pútină: 682.
móldă: 683, 761.
cádă: 685, 687.
[ε] tot cádră: 689.
cádră; cádre: 691, 695, 716, 719.
curătu̯áre; –tórį: 692, 713.
cádă; cáde: 702, 755, 760, 772.
cădíţă; –díţe: 704 +: „cu două toarte".
cádă; căzį: 714, 747, 752, 890.
cádă; căzį, [**] cáde: 715.
ĉubắr; –bu̯áre: 717.
îl trag într-un hîrdắu̯: 718.
în hîrdắu̯: 720.

déjă; dej: 721.
curătọáre; –tór̦ şi déjă; dej̦: 724.
curătọáre: 726.
déjă; déje: 727, 729, 740.
déjă; dej̦: 728, 737-738.
curătọáre; –tór̦ sau̯ déjă; dej̦: 733.
tot hîrdắu̯; –dắi̯e: 735.
hîrdắu̯; –dắi̯e: 736, 739, 745, 748, 754.
báli̯e; băl̦: 741.
véşcă; veşĉ: 742.
lin; línur̦, [k] tot în hîrdắu̯; –dắi̯e: 743.
cádă mícă; căz̦: 744.
ĉubắr; –báre: 746, 766, 809.
ulúc; –lúĉe: 749.
hîrdắu̯; –dắi̯e: 751, 838, 857.
ţígĭl; –gíluŗ: 753.
móldă; mólde sau̯ vádră; védre: 758.
[ɛ] vádră: 762 +: [ɛ] tot um͜ fel dă ~ .
vádră, [*] bál^{i}e: 763.
[ɛ] tot cádă: 764.
álbi^{i}e, [k] hîrdắu̯: 765.
tot îrdắu̯: 768, 778, 780, 783, 826 +: d–ál̦a látili, de prăvắli̯e zis, „unde se pun sifoanele la răcit".
găl̦átă; –léţ, [*] vádră; védre: 769 +: [*] mai̯ dămúlt le zîĉá védre.
álbi^{i}e; ắlbii̯: 770.
ĉubắr; –bắre: 771.
în pútină: 773.
postávă sau̯ o cádă aşá mícă: 774.
în vas, în ắlbi^{i}ĕ máre: 775.
tot în hîrdắu̯: 776, 782.
în îrdắu̯: 777.
tot în îrdắ^{i}e [pl.]: 779 +: da-n áltă párte le spúne ĉubắrur̦ la îrdắ^{i}e.
îrdắu̯: 781.
jgab; jgáburi: 784.
tot în îrdắu̯: 785, 840.
^{h}îrdắu̯; –dắe: 786-787.
îrdắu̯; –dắe: 788, 791, 794-795, 797.
^{h}îrdắu̯; –dắe: 789.
îrdắu̯; –dắ^{i}e: 790, 793, 796, 798-799, 801-802, 808.
îrdắu̯; –dắ^{i}e: 792.
îrdắu̯; –dắe: 800, 803.
#: 804.
îrdắu̯; –dắ^{i}e: 805.
^{i}îrdắu̯; –dắe: 806.
? : 807.
îrdắu̯; –dắe: 810.
ḥîrdắu̯; –dắ^{i}e: 815.
în níşte ắlbii̯ [pl.]: 817.
[în] hîrdắu̯; –dắi̯e sau̯ [în] găl̦átă; –léţ̦: 820.
un hîrdắu̯ sau̯ o putinícă: 822.
∞ : 824, 829 +: [nu se pritoceşte vinul]; tot ĭ͜ îrdắu̯, 832.
?, hîrdắu̯: 825.
la noi̯ ĭ͜ ẋîrdắu̯: 828 +: cádă; cáde – pă la mat^{u} [= Monopolul Alcoolului şi al Tutunului].
corétă; –réte: 830.
coríţă; –ríte: 831 +: [o folosim] cîn͜ lâ pritocím.
tot hîrdắu̯; –dắe: 833 +: mai̯ mult în͜ căldáre „de aramă, spoită".
hîrdắu̯; –dắ^{i}e: 836, 841, 847-848, 852.
tot hîrdắu̯: 837, 846.
îm͜ but^{u}ói̯: 839.
but^{u}ói̯; –tuắ^{i}e: 842.
hîrdắu̯; –dắ^{i}e: 843, 845, 849, 853-854, 866.
ḥîrdắu̯; –dắ^{i}e: 844, 851, 855, 858-859, 861-862, 864.
ḥîrdắu̯; –dắ^{i}e: 850, 865, 867-869.
hîrdắu̯; –dắe: 856.
ḥîrdắu̯; –dắe: 860, 893.
îrdắu̯; –dắi̯e: 870.
déjĕ; déje: 871.
ĉubắr; –bére: 872.
mastélă; –tél̦: 875.
ĉubắr; –băr̦, ^{i}îrdắu̯; –dắi̯e: 876.
ĉubắr; –bắre: 877.
hîrdắu̯; –dắe: 878, 899-900.
vádră; védre: 881.
but^{u}ói̯; –tọắi̯e: 884.
căldáre; –dắr̦: 885.
ĉubắr; –bére: 886.
butói̯; –tọắi̯e: 888, 891.
^{i}îrdắu̯; –dắi̯e: 895.
tot în ĝibír; –bíri: 896.
ĉ^{l}ubắr; –bére: 897.
ĉ^{l}ubắr; –b^{l}érĕ: 898.

VRANĂ, pl. „bonde"

[2178]

I. [Întrebare indirectă] Cum zici la aceea de la butoi pe unde tragi vinul cu furtunul?

NALR-Olt. 682; **AIS** 1327*; **ALLy** 216*; **ALMC** 1062; **ALCe** 737; **ALFC** 364; **ALiFO** 224*; **ASLEF** 832, 845, 843/630.

II. vránă; vrăn̦: 671-672, 678, 681, 683, 685, 689, 692, 714-717, 725, 727, 733, 739, 753, 756-757, 761, 774-775, 777 +: vrána butói̯ului̯, 778-779, 783, 786-789, 793, 800-802, 806-807, 809-810, 815-816, 826, 832, 836, 838, 844-846, 848-851, 853, 855-856, 858-862, 865, 867, 869, 895.
— : 673-674, 676-677, 680, 684, 687-688, 690, 693-694, 696-701, 703, 705-712, 730-732, 734, 811-814, 818-819, 821, 827, 834-835, 863, 873-874, 880, 882-883, 887, 892, 894.
gắ^{u}ura butói̯ului̯: 675, 766, 771.
caná; –nále sau̯ ĉep; ĉépur̦, [k] ĉep̦: 679.
caná; –nále: 682.
vránă; vráne: 686, 695 +: gáura butói̯ului̯, 702, 719-720, 722, 724, 728-729, 743-744, 747, 749, 754, 758-760, 762-765, 767, 769, 772-773, 776, 781-782, 791, 796-797, 799, 804, 825, 828, 831, 833, 837, 841, 854, 864, 866, 870, 878, 881, 884, 891, 898-900.
gáura butói̯ului̯; gắur̦: 691, 718.
predúf; –dúfur̦: 704 +: gáura dă la ĉep jos, 713, 721, 726, 736-738, 741-742, 745-746, 748, 751-752, 792, 794, 803, 805, 830, 842.
vránă; vrăn: 723.
predúf; –dúfur̦, [k] vránă; vrăn̦: 735.
gắu̯ură: 740, 770, 780.
vránă; vrăn̦ sau̯ predúf; –dúfur̦: 750.
vránă; vráne sau̯ predúf; –dúfur̦: 755, 857.
ĉépu butói̯ului̯: 768.
vránă; vrắne: 784.
vrána butói̯ului̯: 785.
gắ^{u}ură; gắ^{u}ur̦: 790 +: vránă; vrăn̦ [în partea de jos a butoiului], 829.
predúf; –dúfe: 795, 885, 893 +: pă dasúpra butói̯ului̯.
predúf: 798.
vránă; vráne: 808.
vrănís; –níşe sau̯ predúf; –dúfe: 817.
gắu̯ura butói̯ului̯: 820 +: să-i̯ spúnem vránă? ; vrăn̦, 823 +: ĉep; ĉépur̦ [= gaură mică, plasată lângă cea mare, de jos, a butoiului], 824.
gắu̯ura dă la mí̯loc a butói̯ului̯: 822 +: [σ] vránă # ; púne dópu la butói̯!.
vránă; vrăn̦: 839, 871 +: tápă; tápe [= gaura de sus], 875-876.
vránă; vren̦, [k] vrăn̦: 840.
vránă; vréne: 843.
vránă; vráne: 847.
vránă; vrăn̦ sau̯ gáură; gắur̦: 852.
predúf^{u}; –dúfur̦: 868.
vránă; vráne: 872.
tápă; tápe: 877.
tápă; tápe: 879.
vránă; vráne, tápă; tápe: 886, 890.
gắu̯ura ĉépului̯: 888.
tápă; tápe: 889.
vránă; vrăn̦: 896.
vránă; vráne, [k] vrăn̦: 897.

CEP^{1}, pl. „fausset"

[2179]

I. [Întrebare indirectă] Cum zici la bucata de lemn cu care astupi gaura de jos a butoiului?

NALR-Olt. 683; **ALF** 1564; **AIS** 1329*, 1330; **ALLy** 219; **ALG** 593; **ALMC** 1062, 1063; **ALS** 42; **ALB** 718, 725; **ALCe** 736; **ALFC** 366; **ALJA** 916; **ALN** 311; **ASLEF** 844/631.

II. ĉep; ĉépur̦: 671 +: sau̯ dop; dópur̦, 675, 678, 681-683, 685, 689, 691, 713-714, 716-717, 721-724, 726-729, 733, 737-740, 742-743, 745-747, 749-752, 754-757, 760, 765-767, 772, 774-775, 777-779, 782-785, 791-792, 800-802, 804-805, 807-810, 820 +: [la putina de varză; butoiul are cana], 826, 830-831, 837, 841-842, 847, 849-850, 854, 859, 861, 864, 870-871, 875-878, 884-886, 888-891, 893, 897, 900.
dop; dópur̦: 672, 687, 715, 718, 770 +: la ĉep, 815, 823, 838, 840, 845, 853, 856, 872.
— : 673-674, 676-677, 680, 684, 688, 690, 693-694, 696-701, 703, 705-712, 730-732, 734, 811-814, 818-819, 821, 827, 834-835, 863, 873-874, 880, 882-883, 887, 892, 894.
ĉep; ĉep̦: 679, 686, 692, 735, 741, 744, 748, 758, 764, 786, 803, 816, 822, 825, 829, 833, 857, 896.
caná; –nále, [k] ĉep; ĉépur̦: 695, 702.
dop, [k] ĉep; ĉépur̦: 704, 725.
dop^{u}; dópur̦, ĉep; ĉép̦: 719 +: dop „de lemn, se lasă ceva mai lung", ĉep „de lemn, se retează la nivelul butoiului".
caneá; –néle: 720.
ĉep: 736, 759 +: nu-i̯ mai̯ dai̯ ĉep jos, 761, 776, 780.
astupói̯: 753.
dop: 762, 768, 771 +: podvál „postament pentru butoi", 773 +: la ĉep ai̯íĉ [jos].
ĉep; ĉépur̦, [**] ĉep̦: 763.
ĉep, dop; dópur̦: 769.
ĉep; ĉépur̦ sau̯ predúf: 781.
ĉep; ĉep^{h}: 787-788, 806.
d^{u}op; duápe: 789-790, 799, 862.
d^{u}op; d^{u}ópur̦: 793-798, 852, 855.
dop dă plútă; dópur̦: 817.
dop; dọápe: 824 +: [D] ĉep; ĉépur̦ la vránă, 843.
ĉep^{u}; ĉep̦, [k] ĉépur̦: 828, 865.
ĉep^{u}; ĉépur̦: 832, 848, 851.
ĉep^{u}; ĉep̦: 836.
predúf; –dúfur̦: 839.
ĉep^{u}; ĉépur̦: 844, 866, 868.
ĉep^{u}; ĉek: 846.
ĉep^{u}; ĉek, [k] ĉépur̦: 858.
ĉep; ĉep̦, ĉek, [k] ĉépur̦: 860, 881.
ĉep; ĉep̦, [k] ĉépur̦: 867.
ĉep; ĉep̦, [k] ĉek: 869.
tápă; táp̦: 879.
dop; dópur̦, ĉep; ĉépur̦: 895, 898.
dop^{u}; dópur̦: 899.

CEP^{2}, pl. „bonde (bouchon)"

[2180]

I. [Întrebare indirectă] Dar la acela de la vrană?

NALR-Olt. 684; **ALF** 1564; **AIS** 1327*, 1330; **ALG** 503; **ALMC** 1062-1063; **ALCe** 737; **ALiFO** 225; **ALN** 311.

II. ĉep sau̯ dop: 671.
dop; dópur̦: 672, 685 +: dọápe, 689, 695, 702, 704, 714-715, 717-718, 720-721, 723-729, 737-738, 741-742, 748-749, 751-752, 754-757 ,759-760, 763-765, 767-769, 771-776, 778, 782-785, 815-817, 820, 822-823, 825, 832-833, 837-838, 845, 849-850, 854, 856-857, 860, 864, 867, 878, 889, 895, 896 +: tápă „uşă

mică în fundul bu-toaielor mari care se prinde cu şuruburi", 900.
— : 673-674, 676-677, 680, 684, 688, 690, 693-694, 696-701, 703, 705-712, 730-732, 734, 811-814, 818-819, 821, 827, 830, 834-835, 863, 873-874, 880, 882-883, 887, 892, 894.
ĉep; ĉépurį: 675, 682, 687, 871-872, 879, 888, 891, 893, 899.
ĉep; ĉépurį, [k] dop; dópurį: 678.
ĉep; ĉepį: 679, 686, 803, 839, 855.
dop; dǫápe: 681, 766.
ĉep; ĉépurį, [k] dop; dǫápe: 683.
predúf; –dúfurį: 691, 713, 716, 722, 733, 735-736, 739, 743, 745, 750, 753, 777, 779, 804, 806-808, 826, 831, 890.
dop; dụápe: 692.
dopᵘ; dópurį: 719, 746, 828, 836, 844, 846, 858, 865, 869.
predúf; –dúfẹ: 740.
dop; dópurį sau predúf; –dúfurį: 744.
predúf; –dúfe: 747, 859.
dop; doį dopį: 758 +: dóᵘo dópurį nu prẹa să zíĉe, fíncă-į cam párte bărbătẹáscă.
dop: 761-762, 770 +: tod‿dop îį zíĉe, 780 +: ~ dă lemn, 829.
predúf sau ĉep, dop: 781.
dᵘop; dụápe sau predúf; –dúfe: 786.
dᵘop; dụápe: 787, 789, 843, 862.
ĉep; ĉepʰ: 788.
dᵘop, [k] ĉep; ĉépurį: 790.
dᵘop; dᵘópurį: 791-798, 800-802, 805, 809-810, 842, 847, 852, 861, 870, 897.
dᵘop; dụápẹ: 799.
dob‿dă lemn: 824.
to‿cu dópu: 840, 853.
dopᵘ; dópurį: 841.
predúfᵘ; –dúfurį: 848, 851.
ĉep; ĉépurį, dop; dópurį: 866, 898.
ĉepᵘ; ĉépurį: 868.
tápă; tápį: 875-876.
tápă; tápẹ: 877.
tápă; tápe: 881, 884-885.
dop maį máre, tápă; tápe: 886.

CANEA, pl.
„robinet"

[2181]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi zici la aceea de lemn pe care-o pui în gaura de jos a butoiului, ca să curgă vinul prin ea?*

***ALR II** s.n. 290; **NALR-Olt.** 685; **ALF** 1160; **AIS** 1329;*
***ALG** 504; **ALMC** 1062; **ALEA** 216; **ALC** 46; **ALB** 726; **ALCe** 734; **ALFC** 367; **ALiFO** 226; **ALLR** 640; **ALN** 312; **ASLEF** 845, 846/632.*

II. *pípă; pípe: 671.*
caná; –nále: 672, 675, 678-679, 681-683, 685-687, 689, 695, 702, 704, 713-719, 756-758, 761-775, 776 +: caftár „ fundul butoiului în care se fixează caneaua", 777-787, 789-792, 794-795, 797, 800, 802-807, 810, 815-817, 820, 823-826, 828-833, 840-841, 843-845, 849, 852, 854, 856, 860, 862, 864, 870, 899.
— : 673-674, 676-677, 680, 684, 688, 690, 693-694, 696-701, 703, 705-712, 730-732, 734, 811-814, 818-819, 821, 827, 834-835, 863, 873-874, 880, 882-883, 887, 892, 894.
canẹá; –néle: 691.
canẹá; –néle: 692, 720, 733, 737-738, 743, 745, 747, 749-750, 752, 754-755, 760, 836-839, 846, 850-851, 853, 855, 857-858, 861, 866, 878, 881, 884-886, 888, 890-891, 893, 896-898, 900.
canẹá; –néli: 721, 739.
canẹá; –nélẹ: 722-729, 740-742, 744, 746, 748, 751, 753, 865, 868-869, 876-877, 889.
#: 735.
canẹá; –néli sau ţẹávă; ţevį: 736.
pįéptăne, caná;–nále: 759.
caná; –nálẹ: 788, 793, 796, 798-799, 801, 808-809, 867.
caná sau canẹá; –néle: 822.
canẹá; –nˡéle: 842, 847-848, 859.
canélă; –nélẹ: 871.
crant; crántuŕį: 872, 879.
canélă; –nélį: 875 +: „alţii spun <u>canẹá; –nélį</u>".
canẹá; –nélį: 895.

GRIPCĂ, pl.
„racloir"

[2182]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiţi unealta cu care curăţiţi doagele vechi?*

***NALR-Olt.** 686.*

II. *téslă: 671.*
? : 672, 817, 823 +: [se pune în butoi apă şi un lanţ şi se rostogoleşte butoiul], 858, 866 +: ᵘo ḱi avíndă podgoréni, 877, 888, 891.
— : 673-674, 676-677, 680, 684, 688, 690, 693-694, 696-701, 703, 705-712, 730-732, 734-735, 811-814, 816, 818-819, 821, 827, 834-835, 863, 872-874, 879-880, 882-883, 886-887, 892, 894, 896.
răzătụáre: 675.
răzătǫáre; –tóŕį: 678.
grípcă; gripĉį: 679, 704, 713, 715, 846.
scǫábă; scǫábe: 681, 770.
[ε] cuţitǫáįe, scǫábă: 682.
rindẹá: 683, 773 +: ~ cu cáre ríĉįį, cúreţ.
răzătǫáre: 685, 778 +: rădém dăǫáĝele.
curăţitór: 686.
cuţitǫáįe: 687.
[ε] cosór; –sǫáre: 689.
rindẹáụa áįa, ụo cuţitụáįe: 691.
cuţitụáˡle: 692.
périˡe, rindẹá sau cu lanţ: 695.
cuţitụáˡle; –tóį: 702, 843.
răzuitụáre; –tóŕį, grípcă; gripĉį: 714.
ĉoplitór; –tụáre: 716.
?, la spálă cu lánţụ: 717.
périˡe dă sírmă: 718 +: le spăl cu sódă, cu ápă ḱártă, 756.
grípcă; grípḱe, [k] gripĉį: 719.
?, le spălă: 720.
grípcă; gripĉ: 721-726, 728, 733, 737, 741, 744-745, 747-748, 752, 779, 782, 784-785, 804, 806, 809-810, 832, 837-838, 844, 847-848, 852-853, 856-857, 859-862, 864-865, 867, 869-870, 898.
zgrípcă; zgripĉ: 727, 740, 833.
grípcă; grípĉẹ: 729.
ríglă; ríglẹ: 736, 739, 751.
cuţitǫáįe; ~ : 738.
cuţitǫáįe; –tóį: 742, 825, 828.
grípă; grípe: 743, 755.
cuţitǫáįe; ~ : 746.
raşḱétă: 749.
răzătǫáre; –tóŕį sau grípcă; gripĉ: 750.
raz; rázuŕį: 753, 841, 890.
zgrípcă; zgripĉ, răzuitǫáre: 754.
périˡe dă sírmă sau dă járbă dă máre: 757.
téslă, [V] ḱiséŕį: 758 +: ḱiséŕį – vórbă véḱe; vătráį dă fįer, [cu] un pămătúf dă zdrénţe.
périˡe dă páįe: 759.
périˡe, ĝaláụ: 760 +: spálă c-ū‿lanţ.
curăţitǫáre: 761.
pįéptene, cuţít dă rîĉiˡít: 762.
cu périˡa dă sírmă: 763 +: să įa la rindẹá „dacă vasul e prea stricat".
grípcă; gripĉ, şpáclu; şpácluŕį: 764.
rîĉiˡetǫáre, rîĉįįtǫáre; –tóŕį: 765.
tézlă; tézle: 766.
scǫábă: 767.
rindẹá; –déle: 768, 796.
cuţitǫáįe; –tóį, cu cuţítu: 769 +: c-o périˡe dă sírmă.
cuţít, pįéptene: 771.
périˡe dă sírmă, rîĉiˡetǫáre: 772.
rîĉįįtǫáre; –tóŕį: 774.
rîĉiˡetǫáre; –tóŕį: 775.
curăţîtǫáre, rîĉįįtǫáre: 776.
un fel dă custúră: 777.
custúră; –túŕį: 780, 802.
rîĉiˡetǫáre sau grípcă: 781.
raşḱétă; –ḱéte sau grípcă; gripĉ: 783.
răzătụáre; –tᵘóŕį: 786.
périe dă sírmă: 787, 794.
périẹ dă sírmă; périį ~ ~ : 788.
lanţ; lánţuŕį: 789, 791.
cu um‿fḱįer, cu tézla: 790.
lingúriţă sau périe dă sírmă: 792.
cuţitụáįẹ; –tᵘóį: 793.
cuţít; –ţíte: 795, 855.
rindẹá; –délẹ: 797.
périẹ; périį: 798.
rîĉiˡetụáre; –tóŕį: 799.
rindẹá; –déle: 800.
custúră; –túrẹ: 801.
ştrẹájă; ştrejį: 803.
língură; línguŕį: 805.
cuţitụáįe; –tᵘóį: 807.
grípcă; gripĉ: 808, 836, 868, 889.
périįe dă sírmă, [ε] şpáclu: 815.
périˡe de sírmă sau páˡe: 820.
o rindẹá: 822 +: [butoiul se curăţă agitând în el un lanţ].
cu círpă, cu mắtură: 824.
cu língură de fįeŕį şi cu pérįa dă sírmă: 826.
rîĉįetǫáre: 829.
pérįe dă sírmă: 830 +: raşḱétă; –ḱéte – în forma răzului.
ụăr cu ᵘo rindẹá, ụar cu plásă: 831.
?, [σ] grípcă; gripĉ: 839.
cu lánţuŕili: 840.
cu lánţụ: 842.
cu ᵘo périˡe dă sírmă: 845.
cu périˡa: 849.
răzuˡitụáre; –tóŕį: 850, 854.
cuţitụáˡe; ~ : 851.
rasp; ráspuŕį: 871.
cuţít; –ţíţi, grípcă; gripĉ: 875.
[ε] grípcă; gripĉ: 876.
raşḱétă; –ḱéte: 878, 899-900.
?, [σ] crípcă, [k] grípcă; gripĉ: 881.
cu périįa de sírmă: 884.
răzuitǫáre; ~ : 885.
răzuįitǫáre; –tᵘóŕį: 893.
ráşpel; ráşpele: 895.
?, [**] gripcă; gripĉį: 897.

TEASC, pl.
„pressoir"

[2183]

I. *[Întrebare indirectă] Cum zici la acela în care pui strugurii zdrobiţi şi-i strângi bine, ca să iasă mustul din ei?*

***ALR II** s.n. 235; **ALRM II** s.n. 159; **NALR-Olt.** 687;*
***AIS** 1323; **ALLy** 211; cf. **ALG** 324; **ALPO** 1154; **ALEA** 208; **ALB** 707; cf. **ALBRAM 337; ALFC** L; **ALiFO** 218;*
***ALJA** 904; **ALLR** 637; **ASLEF** 824/613.*

II. *tẹasc; tẹáscuŕį: 671-672, 675, 678-679, 681, 683, 685-687, 702, 713, 715, 718, 720-728, 733, 737-738, 741, 743-744, 750, 756-760, 762, 766-767, 769-770, 774, 793, 810, 815-816, 822, 836, 840, 843, 849-850, 852-853, 856, 870, 872, 875, 877, 879, 884, 898.*
— : 673-674, 676-677, 680, 684, 688, 690, 693-694, 696-701, 703, 705-712, 730-732, 734, 811-814, 818-819, 821, 827, 834-835, 863, 873-874, 880, 882-883, 887, 892, 894.
tẹasc; tẹáscuŕį sau présă: 682.
zdrobitóŕį; –tǫáre: 689.
storcătór; –tụáre: 691.
tẹasc; tẹáscuŕį: 692, 695, 716-717, 786.

ţiasc; ţiáscurĭ: 704.
ţiascᵘ; ţiáscurĭ: 714, 719.
ţeascᵘ; ţeáscurĭ: 729.
présă; prése: 735-736, 739, 742, 745, 748, 751-755, 799-800, 804-805, 809, 838, 842, 846-847, 851, 855, 857-858, 885, 888, 893, 896-897.
ţeascᵘ; ţeáscurĭ: 740, 837, 844.
présă; présẹ: 746, 796, 807-808.
présă; prése, ţeasc; ţeáscurĭ: 747.
ţeasc; ţeáscurĭ, présă; prése: 749.
storcătórĭ: 761.
présă, storcătór: 763.
ţeasc; ţeáscurĭ, storcătór; –toáre: 764.
ţeasc; ţeáscurĭ: 765.
storcătór saŭ zdrobitór: 768.
storcătór: 771, 829 +: [**] ŭ‿sac tors ispré dîn fúrcă.
storcătórĭ; –toáre: 772-773.
∞, ţeasc; ţeáscurĭ: 775, 777-778.
zdrobitór: 776.
zdrobitór, ţeasc; ţeáscurĭ: 779.
şurúp; –rúpurĭ: 780 +: ~ cu ĝivént aşá.
storcătoáre; –tórĭ: 781.
storcătór saŭ ţeasc: 782.
storcătór; –tórĭ saŭ présă; prése: 783.
zdrobitór; –toáre: 784 +: strîng cu şurúpu.
∞ : 785 +: să scúră în jgab dácă-i calĉ, 817, 820, 823, 830, 831 +: présă – núma la istitút, 833 +: î‿sâc îĭ căl-căm.
zdrᵘobitᵘór; –tuáre saŭ ţeasc; ţeáscurĭ: 787.
stᵘorcătᵘórĭ; –tuárẹ: 788-789, 801.
zdrobˡitór; –tuáre saŭ storcătór; –tuáre: 790.
stᵘorcătᵘór, –tuáre: 791-792, 803, 861.
stᵘorcătór; –tuáre saŭ présă; prése: 794.
zdrᵘobʸitᵘór; –tuáre: 795.
stᵘorcătᵘór; –tuárẹ: 797.
stᵘorcătór; –tuárẹ: 798.
maşínă; –şínĭ: 802.
stᵘorcătuáre; –tᵘórĭ: 806, 866.
storcătór; –toáre: 824, 826, 886.
∞, storcătór; –toárẹ: 825.
storcătórᵘ; –toáre: 828 +: áre la matᵘ [= Monopolul Alcoolului şi al Tutunului].
∞, storcătór; –toáre: 832.
présă; prése: 839, 869.
?, zdrobitór: 841.
storcătór; –tuáre: 845, 854, 862 +: îĭ tescuiésc.
prˡésă; prˡése: 848, 859.
maşínă dă stors: 860.
?, ţeasc; ţeáscurĭ: 864.
présă; présĭ: 865, 867.
présă; présẹ: 868.
ţeasc; ţeáscurĭ, [R] présă; présẹ: 871.
jgab; jgáburĭ: 876.
[V] ţeasc; ţeáscurĭ, [R] présă; prése: 878, 900.
ţeasc; ţeáscurĭ, [B] ĉin; ĉínurĭ: 881 +: „ bătrânii [pentru că nu aveau teascuri] foloseau ĉin, un lemn scᵘoğít".
lin; línurĭ: 889 +: „strugurii să tescuiésc în lin".
présă; prése, [σ] ţeasc; ţeáscurĭ: 890, 891 +: îĭ máĉină.
cádă; căzĭ: 895.
tăĉitoáre; –tórĭ: 899.

LIN, pl.
„table du pressoir"

[2184]

I. *[Întrebare indirectă] Cum ziceţi aceluia larg, de lemn, prin care se scurge mustul din zdrobitor (teasc) în deja? (Fig. 50)*

***NALR-Olt. MN**, plş. 113; cf. **AIS** 1320; **ALLy** 212; cf. **ALG** 324; **ALEA** 207; **ALFC** L .*

II. *lin; línurĭ: 671, 675, 678-679, 682-683, 685-687, 702, 704, 716-717, 719-723, 725, 727, 729, 737, 739, 743-744, 747-748, 750, 752, 755-757, 759, 762, 767-768, 769 +: îl jucá cu piĉérli, 770, 773-775, 780 +: a pierít, a lˡişít jgáburĭ dă brad, 792, 795, 798, 800-801, 807-808, 823, 826, 829, 833, 836-837, 841, 845, 847, 851-852, 854, 856-858, 871 +: erá pă tîmpurĭ, 872, 877-879, 881, 884-885, 890, 897, 900.*
lin: 672, 692, 733.
— : 673-674, 676-677, 680, 684, 688, 690, 693-694, 696-701, 703, 705-712, 730-732, 734, 811-814, 817-819, 821, 827, 834-835, 863, 873-874, 880, 882-883, 886-887, 889, 892, 894-895.
∞ : 681, 763, 777 +: o stricurătoáre, un fel dă cójniţă împletítă, 820, 830, 831 +: maĭ‿ezístă şi lin îm‿báltă [= peşte], 840.
[σ] lin; línurĭ: 689, 809.
cádru; cádre: 691.
mása ţeásculuĭ: 695.
scáunu ţeásculuĭ: 713.
mása ţiásculuĭ: 714.
platfórmă la ţeasc, [D] lin; línurĭ: 715 +: lin, pe el se púne zdrobitóru.
cúrĝe în hîrdắŭ, [D] lin: 718 +: lin „din scânduri, în care se calcă strugurii cu picioarele".
lin; líne: 724, 824, 853.
jgab; jgáburĭ: 726, 781, 783, 789-790, 799 +: „de alamă", 803, 806.
linᵘ; línurĭ: 728.
copáĭe; –păĭ: 735.
? : 736, 745, 749, 751, 788 +: „storcătorul are un postament; de la el pleacă o ţeavă", 838-839, 843, 846, 860, 862, 864, 866 +: ştiŭ io cum ĭ-o hi zicîndă?, 869-870, 888.
călcătór; –toáre: 738.
ulúc: 740.
ulúc; –lúĉe: 741-742, 746, 855.
crínță; crínte: 753-754, 891.
zdrobitórĭ; –toáre, ţárcurĭ dă nuiéle [pl.]: 758.
?, ∞ : 760.
coş saŭ lin: 761.
ţeasc, zgab, lin; línurĭ: 764.
troc, lin; línurĭ: 765 +: troc dă blánă dă brad îņkiiéte bíne, lin – „mai mic decât trocul".
cu zdrobitór: 766.
cása storcătóruluĭ: 771.
peréţĭ storcătóruluĭ: 772.
jgab, ~ dă gard: 776.
∞, jgab dă blánă saŭ [B] lin: 778.
jgab: 779.
∞, zdrobitór: 782.
jgab dă lemn; jgáburĭ: 784 +: [B] îĭ făĉá dîn butúc d-a-ntrégu.
jgab; jgáburĭ, [B] lin; línurĭ: 785.
pᵘostávă; –táve: 786 +: „ca o copaie".
lin; líne, [*] línurĭ: 787.
blánă cu mắrĝinĭ: 791 +: [D] lin; línurĭ „am auzit, dar n-am văzut".
jgab; jgáburi, lin; línurĭ: 793 +: „îl zdrobeşti cu picioarele", 805.
trᵘoc; trᵘócurĭ: 794.
lin cu jgab; línurĭ cu jgáburĭ: 796.
jgab; jgáburĭ, [σ] lin; línurĭ: 797.
îrdắŭ; –dắĭẹ: 802.
cádă; cáde: 804, 815.
jgebuléţ; –léţe: 810.
∞, lin; línurĭ: 816.
∞, [D] lin: 822.
lin; línurĭ saŭ corîţă; –rîţe: 825.
linᵘ; línurĭ: 828, 844.
∞, linᵘ; línurĭ: 832.
tálpa présĭ: 842.
cádă, [B] lin; línurĭ: 848.
curătuáre; –tórĭ: 849.
într-o toĉituáre: 850.
cádă; căzĭ: 859.
ulúc; –lúĉe, lin; línurĭ: 861.
ulúc; –lúĉẹ, jgab; jgáburĭ: 865.
lin; línĭ: 867.
ulúcᵘ; –lúĉẹ: 868.
cᵘoríţă; –ţîţĭ, lin; línurĭ: 875 +: cᵘoríţă [= lemn scobit unde se scurge mustul şi de unde se ia apoi].
lin; linĭ, [k] línurĭ: 876.
lin; línurĭ, cádă; căzĭ, cᵘortîţă; –rîţe: 893.
cᵘorîţ; –rîţi: 896.
crínță; crínte, lin; línurĭ: 898.
[V] lin; línurĭ: 899.

SOIURI DE STRUGURI
„variétés de raisins"

[2185]

I. *[Întrebare indirectă] Ce soiuri de struguri, după culoare, boabe, cunoaşteţi?*

***NALR-Olt. MN**, plş. 113-114.*

II. *viţă producătoáre: 671, 675 +: bráĝină.*
producătoáre: 672, 678, 816.
— : 673-674, 676-677, 680, 684, 688, 690, 693-694, 696-701, 703, 705-712, 730-732, 734, 811-814, 818-819, 821, 827, 835, 863, 873-874, 880, 882-883, 887, 892, 894.
hibrízĭ [pl.]: 679.
? : 681-682.
otonél, ķitorán, tămîĭós: 683.
terásă, producătoáre, căpşunícă: 685.
micşunícă, coárnă: 686.
producătoáre, ananás, ţîţa ᵘóĭi, tămîĭoásă: 687.
viˡle producătoáre, alĝeriˡánă, coárnă, tămîĭoásă, ţîţa váci: 689.
rezlíng, cuárnă, producătuáre, ĉaslá dorél, hambúrg: 691.
ananás alb, bráĝină „mărunt", cuárnă, ananás négru, [B] zis turĉáscă: 692.
rízling, ĉaslá, górden, hámburg, producătuáre, ananás, terás, o míˡe únu: 695.
ananás négru, albĭ producătórĭ, tămîĭuásă, rezlíng, záĭbăr négru, arĝeriˡánă, feteáscă, o míˡe únu producătuáre, hambúrg: 702.
ĉᵉazlá, ᵘotonél, băşicátă „altoită, cu boabă mare albă", napolión, tămăĭuásă, cuárnă, feteáscă, rezlíng, gamáĭ saŭ terásă „nealtoit, negru, cu boabă mică" : 704.
producătuáre álbă şi neágră, ananás, teráz: 713.
afuzalíˡe, cuárnă, ĉˡazlá, ᵘotonél, rezlín, tămîĭuásă, napoliᵘón, crîmpoşíˡe „veche, albă", tivuásă, timpuríˡe, teráz, gaméŭ, căpşunícă: 714.
tămîĭuásă, ᵘotonél, rízling, grásă, gálbenă grásă, napolión, tigvásă, ĉazlá, cabernét, feteáscă, [*] sfeteáscă, [*] fuzalín, afuzalíˡe, pérlă producătuáre, ananás, producătuáre álbă şi neágră, terás, italiˡánă: 715.
tămîĭuásă hambúrg, ~ romînĕáscă, ~ ᵘotonél, ~ postatútă „albă la brobuánă", şᵉazlá, ~ doré, tiráz négru, ~ alb, producătuáre álbă, malágă „negru", afuzalíˡe, clerét „lunguieţ, alb", pinó gri, cardinál, căpşunícă, reĝína viˡlor „ca napolionu", napolión, rézling italiˡán, cuárnă neágră, ~ álbă, razahíˡe, [*] razaşíˡe, feteáscă, ~ álbă, ~ neágră, cabernét: 716.
producătuáre, ananás „alb", tămîĭuásă: 717.
terás alb, ~ négru, négru vîrtós, căpşunícă, záĭber, gaméĭ: 718.
bulgărĕáscă „albi", căpşunícă, teráz négru, ananás „negru", négru vîrtós, dă másă négri, ĉaslá, ᵘotonél, băşicátă „albă cu boabă mare, gălbuie", ţîţa váĉi, mur „boabă măruntă, neagră": 719.
cuárnă, tămîĭuásă, şaslá, feteáscă, căpşúnă, terás: 720.
ĉeslá, gálbină, tămîĭoásă, bordó, rizlíng, coárnă, poámă di másă, ᵘotonél: 721.
gálbina băşicátă, feteásca [a.], reslíng, aligoté, mustóză, plăvánă, neágră moále, alicánte, cabernét, feteáscă regálă, gálbena de odobéştĭ, pinó gri, pinó noár, otonél, tămîĭoásă, ĉaslá: 722.
ĉaslá, coárnă, căpşúnă, plăváĭe, napoleᵘón, fuzalíe, tirásă, producătór, gálbină, poámă moáli, záĭbără: 723.
ĉaslá, tămîĭoásă, hambúrg, coárnă, ţîţa ᵘóĭi, pérlă, teráz, crîmpoşíe, corníţă, feteáscă, rezlíng: 724.
gálbină de odobéştĭ, crîmpoşíe „alb", neágră muále, alicánte „roşu", rislíng, feteáscă, neobulĝér „alb", selecţiún „negri", tramín, otonél, tămîĭoásă romînĕáscă, coárnă, afuzalí, dadiĭér „alb de masă", napoleón, ~ rotúnd, muşcát alicsăndré, aligoté: 725.
hibrízĭ [pl.], záĭbăru producătoáre, záĭbăra álbă, teráza álbă, lăurúscă „negri şi mărunţi", nohán saŭ căpşúnă: 726.
tirázá neágră, ~ álbă, producătór négru, căpşúnă neágră, alĝeriiánă, producătoáre bătútă, záĭbără ráră, ~ deásă, nóha: 727.

terázǎ neágrǎ, producǎtoáre neágrǎ, ~ álbǎ, zájbǎr négru, poáma coárnǎ, fetęáscǎ, rezlíngu [a.], ĉezláua [a.] și țîța uóii: 728.

ĉaslá, reslíng, fetęáscǎ, băbęáscǎ, tămîioásǎ, napoleón, hibrízi [pl.], nohánǎ, tiráz, alĝeriján, o míie únu: 729.

zájbǎr bălánǎ, ~ négru, producǎtór, terás, o míie únu „toate negre": 733.

tiráz, zájbǎr, o míie únu, căpșúnǎ: 735.

terázu [a.], indiĝénu [a.], tămîioása [a.], coárna [a.], țîța váĉi, reĝínǎ: 736.

zájbǎr négru, producǎtoáre álbǎ, terás négru și nohán, zis căpșúnǎ: 737.

terásǎ, producǎtoáre, zájbǎr, cónderǎ „negru", o míie únu: 738.

zájbur alb, ~ négru, arĝereáncǎ, gamáj, terásǎ, ĉaslá, cabernét, ambúrg, fetęáscǎ: 739.

zájbǎr négru, ~ bălán, terázǎ, coárnǎ, tămîioásǎ, fetęáscǎ, pérla álbǎ, o míie únu: 740.

producǎtoáre álbǎ, ~ neágrǎ, zájbǎr, ananás, crăcánǎ, terásǎ, otonél, hambúrg, fetęáscǎ, coárnǎ: 741.

ĉaslá, coárnǎ, mușcát dę hámbur, țîța váĉi, uotonél, terázǎ, o míie únu, nohán, fetęáscǎ: 742.

víie álbǎ, teráz, producǎtoáre, o míie únu: 743.

producǎtoáre álbǎ, ~ neágrǎ, ~ rózǎ, fetęáscǎ neágrǎ, uotonél, coárnǎ, hámburg, regálǎ: 744.

hibrídǎ, fetęáscǎ, rezlíng, cabernét, țîța váĉi, zájbǎr, teráz, gamíi, bălánǎ, läurúscǎ, arĝeleáncǎ: 745.

zájbǎr, gaméu, teráz, coáda vúlpi „neagrǎ", arĝeriáncǎ, plopu „ciorchine mare, alb", ananás, o míie únu: 746.

coárnǎ neágrǎ, ~ álbǎ, țîța váĉi, crîmpoșíe, napoleón, fetęáscǎ, reslíng, otonél, grásǎ, gálbenǎ, ambúrg, afuzalíe, abíu „negru", públia, crejerétǎ, pinó gri, malbéc, șaslá, tămîioásǎ tiráz, producǎtoáre, zájbǎr, o míe únu: 747.

tiráz, sájbǎr, arĝeleáncǎ, coárnǎ, zamburdáke, vulpoáicǎ, țîța váĉi: 748.

o míie únu, zájbǎr, nohán: 749.

terásǎ, nóbilǎ, o míie únu: 750.

hibríd, alĝereáncǎ, o míie únu, fetęáscǎ, hambúrg, zájbǎr alb: 751.

tiráz, alĝeriiánǎ, gamíu: 752.

teráz, gaméu, o míie únu, fetęáscǎ, băbęáscǎ, gabernét, zájbǎr: 753.

hibríd, o míie únu, americánǎ: 754.

teráz alb și négru, alĝereáncǎ, producǎtoáre: 755.

ibríz, nóvǎ neágrǎ, ~ álbǎ, víțǎ altoítǎ (la vro cîtvá, acú o dă pă rod): 756.

nóbilǎ: cîrlogáncǎ, fetęáscǎ, țîța uóii, tămîioásǎ, otonél, frágǎ; ibríd: nóvǎ álbǎ, ~ neágrǎ, ananás, alĝeriiánǎ, o míie únu: 757.

nóvǎ álbǎ și ńeágrǎ; altuítǎ – la colectív, nu mérĝe la șéturi: 758.

rezlíng, bordó, ĉazlá, brágínǎ; la uámeni: producǎtoáre, ananás, frágǎ álbǎ: 759.

teráz alb, ~ négru; altoíite: tămîioásǎ, hámburg, uotonél, cabernét: 760.

frágǎ, ananás, berbeĉél (producǎtoáre): 761.

pinó gri, rislíng, fetęáscǎ regálǎ, crîmpușíie, uotélǎ, tămîioásǎ, hámburg: 762.

fetęáscǎ álbǎ, coárnǎ neágrǎ, rísling italiián, muscát otonél, șașlá doré [= Schaslas], coárnǎ álbǎ: 763.

tămîioásǎ neágrǎ, ~ álbǎ, busuióc, hibríz, berbeĉél, nóvǎ, blanc, terásǎ, ananás, țîța váĉi, coárnǎ: 764.

terásǎ, nóva álbǎ, ~ neágrǎ, berbeĉél, zájbǎr, víie uoloágǎ (ibríd) și ástea nóbile altuíite: 765.

nóvǎ álbǎ, ~ neágrǎ, víie altoítǎ, berbeĉél, ananás: 766.

producǎtóri [pl.], hibrízi [pl.], ananás, berbeĉél, terásǎ, zájbǎr, ananás róșu, berbeĉél négru, uotélǎ neágrǎ, nó-vǎ: 767.

productívi: neágrǎ producǎtoáre, álbǎ producǎtoáre, alĝeriiánǎ, belĝiiánǎ, zájbǎr: 768.

víțǎ producǎtoáre, ie dǎ mai múlte móde: neágrǎ producǎtoáre, álbǎ ~, tiráz négru, [*] berbeĉél, [*] ananás: 769.

altoíit, producǎtoáre diréctǎ, ananás, berbeĉél alb, ~ négru, uocogáncǎ neágrǎ, coáda uóii, țîța váĉi, roșiuárǎ (ie vǎráticǎ): 770.

alĝeriiánǎ álbǎ, ananás, nóvǎ, zájbǎr négru, ~ alb, víie númǎru únu: 771.

rezlíng, fetęáscǎ, traminéri, cabernét, șazla doré, afuzalí „la C.A.P." ; teráz, producǎtoáre neágrǎ și álbǎ, jájbǎr: 772.

alĝeriiánǎ, producǎtoáre neágrǎ, ~ álbǎ, berbeĉél, arĝentínǎ: 773.

hibríd, teráz, producǎtoáre álbǎ, ~ neágrǎ, zájbǎr, ungureáscǎ, o míie únu (dîn dóbroĝa), arĝentínǎ: 774.

terás, zájbǎr, producǎtoáre, alĝeriiánǎ, ananás, zájbǎr alb, ungureáscǎ, „neagrǎ, cu boabe mici", belĝiiánǎ, hibríd: 775.

albi, négri, teráz, jájbǎr négru, ~ țigănésc, ungureáscǎ, producǎtoáre álbǎ, ~ gálbinǎ, alĝeriiánǎ, bahói, o míie únu, otélǎ, berbeĉél, gămáie: 776.

alĝeriiánǎ, zájbǎr, tireázǎ, gamái (cu strúguri négri, nu prea áre nevóie dǎ arác), nucșoárǎ álbǎ: 777.

terázǎ neágrǎ, ~ álbǎ, producǎtoáre neágrǎ, ~ álbǎ, ungureáscǎ, țigáncǎ sau bajcói, ananás, blanc, zájbǎr négru, ~ alb, delavárie „se coace în august" ; nóbilǎ „la C.A.P." : coárnǎ, fetęáscǎ, afuzalíu, uo míie únu, ~ ~ doi, trei: 778.

vii hibríd: belĝiiánǎ, tereázǎ, zájbǎr, arĝeliiánǎ, nóvǎ, blanc, uotélǎ, roșiuárǎ, zájbǎr ungurésc, ~ pitíc, bajcói; vii nóbile: șaslá doré, afuzalí, hámburg, tămîiós, uoto-nél, coárnǎ neágrǎ, pinóu gri [a.], rísling italiián, fe-tęáscǎ regálǎ, tămîioásǎ romînęáscǎ, cabernét sovinó, cardinál, pérla dǎ șába: 779.

tereázǎ, zájbǎr, belĝiiánǎ, ananás, uotélǎ: 780.

zájbǎr négru, ~ alb, băjcói sau gămáie, tereásǎ, alĝeriiánǎ, nóvǎ, hámburg, reĝína víii: 781.

arĝeliiánǎ (álbǎ), zájbǎr (négru), tereásǎ, belĝiiánǎ, aricánt, țigáncǎ, ananás, blanc: 782.

nóbil și hibríz, uóku bóului „negru", coárnǎ, razakíie „alb", ĉireáșǎ „roșcat", jagílét „negru", roșiuárǎ, crǎcǎnátǎ (neágrǎ, cu boábe rari, rǎvǎrsáte), várdin „negru", corb: 783.

víțǎ altoítǎ: mușcát dǎ hambúrg, reslíng, afuzalí, șaslá, coárnǎ, cardinál, reĝínǎ; hibrízi: arĝeriiánǎ, zájbǎr (alb și negru), belĝiiánǎ, aricán: 784.

albi, négri, terásǎ, ~ neágrǎ, ~ álbǎ, zájbǎr alb, ~ négru, corb, o míie únu, alĝeriiánǎ álbǎ, ~ neágrǎ, belĝiiánǎ: 785.

simindreán, ĉeajlá, cuárnǎ, tămîioásǎ, rizlín, cuárnǎ róșie, ananás, razakíe; producǎtuáre: nuóvǎ, căpșunícǎ: 786.

ruomîneáscǎ, nuóvǎ, uo míe únu, ibríd, ananás; [altoitǎ]: cuárnǎ, simindruóg, fetęáscǎ, tămîioásǎ: 787.

ananás, țîța váĉi, tămîioásǎ: 788 +: „la noi e vie numai de când e colectiv".

pruoducǎtuáre, altuoítǎ, „astea le știu" ; zájbǎr, fuotęáscǎ, „am auzit" : 789.

ananás, tămîioásǎ, blanc, zájbǎr: 790.

pruoducǎtuáre, ananás alb, tămîioásǎ, zájbǎr, „astea sunt la noi" : 791.

ananás, zájbǎr, nuóvǎ: 792.

zájbǎr, terásǎ, nuóvǎ delavár roz, blang négru, tămîioásǎ, găzuáie: 793.

nuóvǎ, alĝerieánǎ, ananás, vǎráticǎ, gămáe, cuorb, rezlíng, afuzalíe, fetęáscǎ, pinogríu, cabernét, pérlǎ, mușcát dǎ hambúrg: 794.

terásǎ, producǎtuáre, zájbǎr, blanc, roșiuárǎ, țîța váĉi: 795.

gamáie, ananás „cu bob mare", arĝeriiánǎ „bǎtutǎ", zájbǎr alb, ~ négru, terásǎ, micșuárǎ, țîța váĉi: 796.

hibrízi, gamáe, terásǎ, zájbǎr, vǎráticǎ, álbǎ, blanc roz, uo míie únu, ananás, cuorb: 797.

terásǎ, zájbǎr, căpșunícǎ, víie bălánǎ, ruoșiuárǎ: 798.

belĝieánǎ, zájbǎr, nuócǎ, delavárǎ, zájbǎr cuorb, uotélǎ, ruoșiuárǎ: 799.

arĝeșiiánǎ, tămuiuásǎ, zájbǎr, producǎtuáre, gamuáe, terásǎ, muocăneáscǎ: 800.

zájbǎr, gamája [a.], blanc, terásǎ, ananásǎ, víie álbǎ, nócǎ, cuorb, uo míie únu, alĝeriiánǎ: 801.

álbǎ, zájbǎr, arĝeriiánǎ, tireázǎ, nuácǎ, ruoșiuárǎ „galben-roz", gamáie: 802.

zájbǎr, terásǎ, gamáie, cuorb, arĝeriiánǎ, ananás, tămîiuásǎ, fuáia dúdului: 803.

gamáie (álbǎ, neágrǎ), terásǎ (neágrǎ), zájbǎr négru, ~ alb, nucșuárǎ sau álbǎ, blanc négru, ananás (ăl mai máre, négru, cuojós): 804.

pruoducǎtuáre „bob mare, cǎrnos", gamuáe „bob mare, nu cǎrnos", alĝeriiánǎ „apoasǎ, deasǎ, coajǎ subțire", terásǎ „dulce, coajǎ subțire", blanc „pentru vin, deși tari la coajǎ", turbăricǎ „cu bob mic, pentru vin extra", ananás „bob mare, miros de tămîie" : 805.

alĝeriiánǎ, belĝiiánǎ „vin slab", uotélǎ „greţos", ananás „pentru miros", zájbǎr, terásǎ, gamuáie „roșu, vin dulce", fuája dúdului „vin roșu, slab" : 806.

alĝériie sau zájber „boabe mari, negre", terásǎ „neagrǎ, boabe mici", víțǎ mǎrúntǎ, gamuáie „albǎ, boabe mari", cuorn „negru, ciorchine lung, boabe mici", blanc „boabe mari, negre, rare" : 807.

blanc „miroase, cu bob rotund", țîța váĉi „altoitǎ", cardinál, terásǎ, zájbǎr, uo míie únu, gamuáie, álbǎ, bălánǎ: 808.

zájbǎr alb, ~ négru, pruoducǎtuáre, ruóșiie, alĝeriiánǎ, rárǎ vǎráticǎ, gamuáie, terásǎ, blanc: 809.

zájbǎr, belĝieánǎ, terásǎ, aricán, reĝína [a.], tămuioásǎ, arĝerieánǎ: 810.

producǎtoáre álbǎ și neágrǎ, căpșunícǎ „neagrǎ", vǎráticǎ, uóku șárpelui: 815.

tămîioásǎ, producǎtoáre: 817.

hibríd; [altoite]: ĉeazlá, coárnǎ álbǎ, hámburg, tămîioásǎ; [nealtoite]: víie álbǎ, víie neágrǎ, rózǎ: 820.

[altoite]: hámburg, afuzalíie, óiku bóului, țîța váĉi, otonél, ĉazlá, rízling, fetęáscǎ, tămîiós; [nealtoite]: gamoáie, blanc, producǎtoáre: 822.

terásǎ, producǎtoáre, buzoiáncǎ, roșiuárǎ, ananás, alĝeriánǎ: 823.

ananás, blanc „negru", álbǎ, terásǎ, zájbǎr, producǎtoáre, alĝeriiánǎ „roz, cu bob mare", gamáie „cu bob mic" : 824.

terásǎ, gamoáe, zájbǎr, otelắu, strúguri d-áia bătúți, producǎtoáre, o míie únu, belĝiiánǎ: 825.

terásǎ, zájbǎr, ananás, ~ alb, producǎtoáre sau foáia dúdului, otonél, gamoáie, corb, alĝeriánǎ: 826.

[altoite]: ĉeáhlamǎ, ambúrg, cornîțǎ, reĝína víilor, ĉeazlá, otonélu ; [nealtoite]: terázu, gamáie, bălánǎ, tămîioásǎ, uotélu, sébérǎ, producǎtóru, jagétu, dobroĝáncǎ álbǎ: 828.

zájbǎr, producǎtuáre, terásǎ, gămoáie, víțǎ álbǎ, uotonél, corb: 829.

[altoite]: pérlǎ, otonél, ĉeaslá, hambúrg négru tămîiós, tămîioásǎ neágrǎ, fetęáscǎ regálǎ, berbéĉél, afuzalí [pl.]; kibrízuri [= nealtoite]: teráz, gamáie, óku șárpelui, zájbǎr: 830.

kibrízi [pl.], timpuríie, bráginǎ, tămîioásǎ neágrǎ, sensón, coárnǎ, afuzalíu, țîța váĉi, uotonél, cruĉulîțǎ, napoliuón, gálbenǎ de odobéști: 831 +: sǎ spuneá víie americánǎ.

hámburg, afúz, gálbenǎ dě uodobéști, rămoșteáncǎ „cu bob mare alb", crîmpoșíie, hibríd: 832.

terásǎ, zájbǎr, producǎtoáre, blanc, gamuáie, strúguri albi, uóku șárpelui „negru, cu bob foarte mǎrunt", țîța váĉi: 833.

terásǎ, producǎtoáre, corb, gamoáie bǎtútǎ, víțǎ álbǎ (vǎráticǎ): 834.

cornîțǎ, apuásǎ, căpșúnǎ, zájbǎr, gaméu, crǎpǎĉuásǎ: 836.

teráz, zájbǎr, cuáda vúlpi „negru", producǎtuáre, gaméu: 837.

arĝeleáncǎ, teráz, zájbǎr négru vîrtós, producǎtuáre, uo míie únu: 838.

arĝereáncǎ, „cu boabe bǎtute, negre", zájbǎr „negru", teráz „negru", víie bălánǎ, cuárnǎ neágrǎ „cu boabe și ciorchini mari": 839.

fuája téiului „alb", plușátǎ „neagrǎ", fuája dúdului „alb", berbeĉél négru „cu boabe dese", rózǎ: 840.

zájbǎr, gaméu máre, teráz albu, ~ négru, uo míie únu, négru vîrtósu: 841.

țîța váĉi „cu boabe mari", teráz „negru", zájbîr „cu boabe mici, roșii", arĝeleáncǎ „cu boabe bǎtute, roșii", uo míie únu „cu boabe negre, cît aluna de mari", tămîiuásǎ „cu boabe cǎrnoase": 842.

căpșuneáncǎ „și albǎ și neagrǎ", alĝeriiánǎ „neagrǎ", tămîiuásǎ, négru vîrtós, gaméu, zájbǎr: 843.

sévérǎ álbǎ „nealtoitǎ, cu boabe mari și foarte dulci", ~ neágrǎ, căpșúnǎ, gaméu, terázu, producǎtóru: 844.

zájbǎr négru, producǎtuáre neágrǎ, teráz, producǎtuáre álbǎ, uo míie únu, gaméu, tămîiuásǎ: 845.

gamáie „negru", rislíng, fetęáscǎ, zájbǎr bălánu, căpșúnǎ, négru vîrtós: 846.

gaméi „cu boabe mici, negre", teráz „negru", zájbǎr „cu boabe rare, roșii", arĝeleáncǎ „cu struguri bǎtuți, negri", teráz bălán: 847.

teráz, alĝereáncǎ sau ĉergáncǎ, zájbǎr, gamáie, căpșúnǎ: 848.

căpşunícă, fuáia téiului, ananás, berbecêl, terásă: 849.
ᵘo míle únu, arĝeleáncă, záibăr alb, ~ négru, nóvă, zis căpşunícă, gaméică: 850.
záibăr „negru", ~ máre, gaméu, alĝeriánă, teráz: 851.
căpşuneáncă „cu boabe mari, albe", teráz, producătuáre, séveră „neagră", blanc „cu boabe mari, roz": 852.
ᵘo míle únu, şajlá, feteáscă, pinó gri, hibríd: 853.
frágă „alb", tămîiuásă, terás, arĝeriánă, ᵘo míle únu, rizling, pérlă, ámburg: 854.
záibăr, producătuáre, nlégru vîrtós, gamále: 855.
gamái, séveră, blanc, záibăr, producătuáre: 856.
terásă álbă, ᵘo míle únu, négru vîrtós, bulgărícă, alĝeriánă, gamáie: 857.
hibríz, ᵘo míle únu, gaméu albᵘ: 858.
americánă „cu boabe mari, albe", aĝereáncă „negri, tămâioşi, cu boabe lungi", nᵘóvă „albi, parfumaţi, cu boabe cărnoase", álbă, producătuáre „albi sau negri, cu boabe lungi", gaméi „albi sau negri, bătuţi", teráz, záibăr: 859.
gamáie, teráz, producătuáre, sănduáică „cu boabe albe, mari", ᵘo míle únu, neágră: 860.
ᵘo míle únu, hibríd, záibăr, nᵘóvă, álbă: 861.
gamáie, teráz, producătór: 862.
gamái, producătór, alĝeriánă, bălánĭ [pl.], séveră, teráz: 864.
mógă, arĝerieánă, blancᵘ, teráz, záibărᵘ, producătuáre: 865.
terás négru, gaméu négru, záibăr négru, ~ alb, cuárnă neágră: 866.
gamáie, producătór, záibăr, séveră, teráz, álbă: 867.
[altoiţi]: mᵘógă „albi, tămâioşi", hámburᵘ, feteáscă; [nealtoiţi]: ᵘo míle únu, gamáie „negri, cu boabe mari", producătuáre „negri", tlerásă „negri", záibărᵘ „negri, cu boabe lungi" : 868.
álbă, záibăr nlégru, gaméu: 869.
tleráz, gamuáie, producătuáre, záibăr, dobroĝeáncă „albi, cu boabe mari" : 870.
hibríz: tereáză, záibăr, cúdric „alb, roşu", [nobilă]: coárnă, ţîţa cápri, ploáii: 871.
cúdric, tereáză, remón, záibăr négru: 872.
plăvále, afuzalí, caselás (= şeaslá), aligotéi, şardoné, reslíng, busuioácă, feteáscă, ţîţa cápri, băbeáscă, tereáză, cabernét, záibăr, soverlión, muşcát ᵘotonél, muşcát hámburg [=tămâioasă neagră], alicántă, cᵘornorátă, cúdric, pinó blanc, pinó noard, pinó gri: 875.
hibríc: tirásă, văráticǎ, cúdric, rotocác, kiriţoáică, o míli únu, jijileáncă; nóbilă: muscá di cambúr [= Hamburg], afuzalí, rezlíng, băbeáscă, feteáscă, ĉaşlá, alicoté, muşcát otonél: 876.
vii neultuíte, sălbătăcúnĭ: o míie únu „negru", cóndel „alb", záibel „negru", tireáz „negru", cúdric „alb", şifón „alb", cuáda ᵘói „negru" : 877.
[de masă]: afuzalí, muscát dă hámburg, ĉeaslá, reĝína vílilor, cardinál, coárnă neágră şi róşiie; [de vin]: riiésling, ᵘotonél, pino grí: 878, 900.
indiĝénă, americánă, nóhan, ţîţa cápri, otél, cónder, tereáză, cúdric, záiber, remón, strapác, aĝereán: 879.
[viţă nealtoită]: teráz, cúdrec, jijileáncă, záibăr; [viţă nobilă]: íntiĝénă, afuzalín, rezlíng, cabirnét, feteáscă, ĉajlá: 881.
[de vin]: tirásă, rimᵘón, cúdric, záiber, cᵘóndel, băsărăbeáncă, ᵘo míle únu; [de masă]: ĉaᵘúşi, afuzalíu, ţîţa cápri, ᵘóku bᵘóului, coárnă tămâioásă: 884.
napoleón „alb", bambál alb, ~ négru, coárnă róşie, ~ álbă, tămîioásă, ᵘóku ᵘói „alb", căldăruşă „negru", ĝimpoásă „alb" : 885.
ĥibríd, o míie únu, jijileáncă „negru", cúdric: 886.
[de vin]: cabernét, senogríu, indiĝénă, terás, hibríd, coárnă; [de masă]: hámburg, afuzalí: 888.
hibríz, sau teráz, muşcát di ambúrg, rezlíng, feteáscă, pérlă, tămîioásă: 889.
[viţă altoită]: afuzalí „alb", résling „alb", muscát otonél, pérlă „alb", pino grí (rozᵘ), cabernét „negru", şaslá dorénĭ „alb", roşiórĭ „alb" ; [hibrid]: terás alĝirián „negru", ᵘo míe únu „negru", záibăr „negru şi alb" : 890.
[de masă]: ţîţa cápri, terásă, indiĝénă, záibăr alb şi négru; [de vin]: nóbilă: 891.
[viţă nobilă de masă]: şaslá, şaslá doré, reĝína [a.], afuzalíu, muscát de hámburg; [viţă nobilă de vin]: pérla [a.], muscát otonél, feteáscă álbă, ~ regálă, pino grí, şardonéu, rízling, cabernét; [viţă nealtoită]: tirása [a.], gaméu, záibăr alb, ~ négru, producătoáre, indiĝénă: 893.
[de masă]: afuzalí, muşcát de hámburg, saselár; [de vin]: coárnă, zălinél, reĝína [a.], pérla [a.], ĉaᵘúşu [a.], coáda vúlpi, cardinál róşu, prislávă, cᵘorníţă, záibăr négru, terás, căpşúnă; [viţă hibridă]: arĝeriánă, gaméu: 895.
dă másă: afuzalíu, muşcát dă hámburg, şaşlá, reĝínă; dă vin: pinóu, pinogríu, résling, ᵘotonél, cabernét, fe-teáscă; hibrízĭ: gaméu, tirásă, záibăr alb, ~ négru, pro-ducătór: 896.
[viţă nobilă]: ᵘotonél, muşcát de hámburg, feteáscă, pino grí, şaslá, afuzalí, tămîioásă, coárnă, pérlă (vărátică); hibríz: záibăr négru, terásă neágră, gaméu bătút şi păsărésc, nohán alb şi négru, alĝeriánă, baicᵘói, cónder, căsălás: 897.
alĝeriánă, záibăr „negru şi alb", cónder, terás, feteáscă, otonél, hámburg, ţîţa cápri, tămîioásă, frágă: 898.
[viţă hibridă]: záibăr alb, gamoáie, ĝem, producătoáre, nóvă álbă, săndoáică, cónder, teráză; [viţă nobilă]: feteáscă neágră, rézling italián, muşcát dă ambúrg, muscát otonél, afuzalíu, coárnă álbă şi neágră, pérlă: 899.

*

* *

PRISĂCAR, pl. *„apiculteur"*

[2186]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi ziceţi omului care se ocupă cu creşterea albinelor?*

***ALR II** s.n. 266; **ALRM II** s.n. 173; **NALR-Olt. MN**, plş. 114; **ALG** 552; **ALEA** 582; **ALiFO** 652.*

II. *stupár; –párĭ: 671, 674-675, 679, 682, 685, 689-690, 692, 702, 713, 719-722, 724, 726-732, 734, 736, 740-744, 749, 751, 759, 768-769, 776-777, 781, 783, 785, 792, 797, 802-803, 806, 812, 824-826, 830, 833-834, 843, 853, 873, 885, 887, 893, 895, 898 +: prisăcár; –cárĭ „în Vâlcea".*
stupárĭ; ~ : 672-673, 680, 700, 704, 706, 767, 796.
— : 676-678, 684, 688, 693-695, 697-699, 701, 703, 705, 707, 709, 711-712, 714-715, 717-718, 723, 725, 733, 735, 737-738, 746, 748, 750, 752-756, 760, 765-766, 778, 786-791, 793-795, 798-801, 804-805, 807-810, 813-814, 818-823, 827-828, 831, 835-837, 839-842, 844-845, 847-852, 854-872, 874-884, 886, 889-892, 894, 897, 900.
crescătór de albíne: 681.
stupár: 683, 775, 811, 832.
apicultór, stupár: 686.
apicultór; –tórĭ: 687, 696, 758, 764, 773, 816, 838.
apicultór; –tórĭ, [B] stupár; –párĭ: 691.
apicultór: 708, 745.
crescătór dă albíne: 710, 716, 762.
[R] apicultór; –tórĭ, [V] muscár; –cárĭ şi stupár; –párĭ: 739.
apicultór; –tórĭ, stupár; –párĭ: 747, 763.
stupárĭ; ~ , apicultór; –tórĭ: 757.
apicultór sau stupár înaínte vréme: 761.
crescătór dă albíne, stupár; –párĭ: 770.
stupár pă vekíme, apicultór: 771.
stupár, [*] apicultór: 772 +: apicultór ie radicál.
stupár; –párĭ, [R] apicultór; –tórĭ: 774.
stupár; –párĭ, apicultór; –tórĭ: 779.
apicultór; –tórĭ, stupárĭ [pl.]: 780.
stupár, [R] apicultór, [V] prisăcár: 782.
[V[stupár, [R] apicultór: 784.
acúma stupár; –párĭ: 815 +: [V] nea marín áre stupĭ.
[V] prisăcár; –cárĭ, [k] stupár: 817.
? : 829 +: albinár nu să puáte [Nu se cresc multe albine în comună].
stupárᵘ; –párĭ: 846, 896.
apicultór; –tórĭ, [σ] stupár; –párĭ: 888.
[R] apicultór; –tórĭ, [V] stupár; –párĭ: 899.

STUP (sistematic), pl. *„ruche"*

[2187]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi spuneţi la acela, făcut din scânduri, în care stau albinele şi fac miere?*

***NALR-Olt.** 688; **AIS** 1157; **ALLy** 365; cf. **ALG** 446; **ALB** 1225; **ALFC** 721; **ALiFO** 650*; cf. **ALJA** 793; **ALLOc.** 508; **ALLOr.** 634.*

II. *stup; stupĭ: 671-672, 674-675, 681-682, 685-686, 689, 691-692, 696, 706, 713, 716, 720, 728, 730-732, 734, 740, 742-743, 745, 747, 751, 757, 762, 764, 767-769, 771, 772 +: nu poţ să-i spui dóuo stúpurĭ, 773, 775-777, 779, 781, 784, 796, 815, 829, 833, 885, 887-888.*
stup primitív: 673.
— : 676-678, 684, 688, 693-695, 697-699, 701, 703, 705, 707, 709, 711-712, 714-715, 717-718, 723, 725, 733, 735, 737-738, 746, 748, 750, 752-756, 760, 765-766, 778, 786-791, 793-795, 798-801, 804-805, 807-810, 813-814, 818-823, 827-828, 831, 835-837, 839-842, 844-845, 847-852, 854-872, 874-884, 886, 889-892, 894, 897, 900.
stup sistemátic: 679-680, 683, 687, 702.
stup sistemátic; stupĭ: 690, 830.
stup; stupĥ: 700, 704.
stup: 708, 811.
stup sistemátic; stupĭ –mátiĉĭ : 710, 898-899.
stupĭ; stupĭ: 719.
stup; stúpurĭ: 721.
uléi; –léie, stup; stuḱ: 722.
stup; stuḱ: 724, 726-727, 729, 741, 744, 838.
uléi sistemátic; –léie: 736.
uléi; –léie, [*] stup; stuḱ: 739.
stup; stupĭ, uléi; –léie: 749.
stupĭ sistemátiĉ [pl.]: 758.
stup; stupĭ, [V] uléi: 759 +: uléi – pă tímpurĭ.
stup sistemátic sau dadamblát: 761.
stup, ~ sistemátic; stupĭ –mátiĉ : 763.
stup; stupĭ; ~ sistemátic: 770.
stup sistemátic; stupĭ –mátiĉ: 774, 783, 817, 843.
stup; stupĭ, dadamblát: 780.
stupĭ [pl.]: 782.
stup; stupĭ sau uléi: 785.
stup; stupĥ: 792, 797, 803, 816.
uléi dă blánă; –léle ~ ~ : 802.
cutíle; –tíi: 806.
stup; stupĥ sistemátiĉ: 812.
stup; stupĭ, cutíi [pl.]: 824.
cutíi [pl.]; –tíie: 825.
uléi; –léie, stup; stupĭ: 826.
uléi sistemátiĉ: 832.
stup; stupĭ, ládă; lăzĭ: 834.
stupᵘ; stuḱ: 846.
stupĭ sistemátiĉ [pl.]; stup: 853.
stup sistemátic, stuḱ: 873.
stup (sistemátic); stupĭ (–mátiĉ): 893.
ᵘuléiᵘ; –léii, [R] stupᵘ ; stupⁱ , [R] stup sistemátic; stupĭ –mátiĉ: 895.
ládă; lăzĭ, [V] cᵘoş; cᵘóşurĭ, [V] tîrnă; tîrne: 896 +: [lada e stup sistematic, coşul şi târna sunt stupi primitivi]; stup; stupĭ „mulţimea albinelor".

STUP (primitiv), pl. *„ruche (primitive)"*

[2188]

I. *[Întrebare indirectă] Dar dacă e făcut din nuiele (şi lipit cu lut) sau din papură?*

***ALR II** s.n. 264; **NALR-Olt.** 689; **AIS** 1157; **ALLy** 365; **ALG** 446; cf. **ALB** 1225; **ALBRAM** 339; cf. **ALFC** 721;*

cf. **ALiFO** 650; cf. **ALJA** 793; **ALLOc.** 508; **ALLOr.** 634.

II. ∞ : 671, 673, 679-680, 686, 758, 792, 796, 811, 815, 824-825, 829-830, 834, 885.
uléi̯; –lée: 672, 682, 685, 689, 816 +: „fie din scorbură, fie din scânduri".
? : 674, 747.
budurói̯; –ru̯ái̯ĕ: 675.
— : 676-678, 684, 688, 693-695, 697-699, 701, 703, 705, 707, 709, 711-712, 714-715, 717-718, 721-725, 732-733, 735, 737-738, 746, 748-750, 752-756, 760, 765-766, 778, 786-791, 793-795, 798-801, 804-810, 813-814, 818-823, 827-828, 831, 835-837, 839-842, 844-845, 847-852, 854-859, 861-872, 874-884, 886, 889-892, 894, 897, 900.
budurói̯; –ro̯ái̯e: 681, 683, 745.
uléu̯; –lée: 687.
budurói̯; –ro̯ái̯ĕ: 690.
[B] ulé̯i̯e [pl.]; –léi̯: 691 +: „lemn scobit".
budurói̯; –ru̯áˡe: 692 +: „din lemn scobit", 696 +: „din fag scobit", 700 +: „din cireş scobit", 710, 713, 720.
stupʲ primitívʲ [pl.]: 702, 853.
uléi̯; –léˡĕ: 704.
uléi̯; –léˡe: 706, 769 +: uléi̯ îi̯ zîĉá máma me̯a.
budurói̯; ~ : 708, 771.
buduru̯áˡe [pl.]; –rói̯: 716.
cotéţ péntru stupʲ; –téţe, [**] cote̯áţă: 719.
ştiubéi̯; –béi̯e̯: 726, 728.
uléi̯; –léi̯e: 727, 734, 744.
ştiubéi̯; –béi̯e: 729.
tî́rnă de múşte; tî́rne: 730.
: 731, 751.
uléi̯; –léi̯e̯: 736.
uléi̯: 739.
stup; stúpurʲ: 740.
stúpurʲ [pl.]; stup: 741.
stup; stupʲ: 742.
?, uléi̯; –léi̯e: 743.
stup primitív sau̯ buduro̯ái̯ĕ [pl.]: 757.
tot uléi̯; –léˡe: 759.
∞ , cójniţă: 761.
[stup] primitív, budurói̯: 762.
cójniţe [pl.]: 763 +: „din auzite".
budurói̯; –ro̯áˡĕ, stup primitív, [*] cójniţe [pl.]: 764 +: cóşurʲ din pái̯e de tréstiˡe împleteríte.
cóşurʲ [pl.]; coş: 767.
budurói̯; –ro̯áˡe, ∞ : 768.
stup primitív: 770, 776 +: ~ ~ dă cóşurʲ, dă blánă.
ştubéi̯; –béˡĕ: 772.
stup primitív, [B] budurói̯: 773 +: bătrî́ni îi̯ zîĉá budurói̯.
stup primitív; stupʲ primitívʲ: 774, 887, 895, 896 +: „albinele care stau în cᵘoşᵘ, nu în ládă, 898-899.
tot stup, [*] búture: 775 +: am lu̯at un búture dă mi̯ére şî l-am dăsfăcút în vále̯a cutáre.
cóşniţă; cóşniţe: 777.
[*] uléi̯; –léˡe: 779.
[stupi] primitívʲ [pl.]: 780.
∞ , ştubéˡe [pl.]: 781 +: dîn lemn, scobíte dă rudárʲ.
cójniţe [pl.]; cójniţă: 782.
stupʲ primitívʲ; stup –tív: 783.
∞ , cójniţe [pl.]; cójniţă: 784.
[ε] stup dă pămî́nt: 785.
ştubéu̯; –bée̯: 797.
uléi̯ dă nuˡéle̯, –léˡe̯: 802.
stup; stupʰ: 803.
stupʰ primitívʲ, ulée [pl.]; –léi̯: 812.
∞ , cójniţe [pl.]: 817.
dă buturúgă, uléi̯ primitív: 826.
uléi̯ᵘ, [B] do̯áĝe [pl.]; do̯ágă: 832.
cójniţă; cójniţe: 833.
budurói̯; –ru̯ái̯e̯: 838.
stup ᵘorb; stupʲ ᵘorbʲ: 843.
tot stup; stuḱ, do̯ágă: 846 +: do̯ágă [=stup primitiv din scânduri].
ulée [pl.]; –léi̯: 860.
budurᵘói̯ ordinár; –ro̯ái̯e̯ –nári̯: 873.
ᵘuléi̯; –lée: 888.
tî́rnă; tî́rne: 893.

BUDUROI, pl.
„ruche-tronc"

[2189]

I. [Întrebare indirectă] Dar dacă e dintr-un trunchi scobit sau dintr-o scorbură de copac?

NALR-Olt. 690; **AIS** 1157; **ALLy** 365; **ALG** 446; **ALMC** 611; cf. **ALB** 1225; cf. **ALFC** 721; cf. **ALJA** 793; **ALLOc.** 508; **ALLOr.** 634.

II. uléi̯; –lée: 671, 680, 685, 792, 806.
budurói̯; –ro̯ái̯e: 672, 674, 687, 724, 727, 729, 744-745, 749, 759, 824, 853.
budurói̯; –ru̯ái̯e: 673, 815, 825, 833, 843.
budurói̯ din fag scorburós: 675.
— : 676-678, 684, 688, 693-695, 697-699, 701, 703, 705, 707, 709, 711-712, 714-715, 717-718, 723, 725, 733, 735, 737-738, 746; 748, 750, 752-756, 760, 765-766, 778, 786-791, 793-795, 798-801, 804-805, 807-810, 813-814, 818-823, 827-828, 831, 835-837, 839-842, 844-845, 847-852, 854-872, 874-884, 886, 889-892, 894, 897, 900.
budurói̯; –ro̯ái̯ĕ: 679, 682, 757, 763, 774, 783.
tot budurói̯: 681, 771.
? : 683, 728, 741, 747, 803.
budurói̯; –ro̯ái̯e, uléi̯; –lée: 686.
tot uléi̯; –lée sau̯ budurói̯; –ro̯ái̯ĕ: 689.
tot budurói̯; –ro̯ái̯ĕ: 690.
uléˡe [pl.]; –léi̯: 691.
budurói̯; –ru̯áˡe: 692, 696 +: „din fag scobit", 700 +: i̯erá dîn ĉiréş scobít, 710, 716, 720, 812.
budurói̯: 702 +: „să punea o cârpă cu fum la gura buduroiului, să retrăgea muştele în fundu buduroiului şi lua o parte din faguri", 708, 713 +: din lemn rotund, scobit sau din 4 scânduri".
butúc; –túcurʲ: 704.
uléi̯; –léˡe: 706, 770.
stupár; –párʲ, uŋ‿copác scobít: 719 +: [Informatorul îşi aduce aminte că bunicul său a văzut în pădure, odată , albine, la un copac. A retezat copacul până la scorbura albinelor şi a adus acasă un trunchi de l,5 m., cu albine cu tot. Albinele au continuat să trăiască în scorbură].
ştiubéi̯; –béi̯e̯: 721, 726.
uléi̯; –léi̯e: 722, 885.
ştiubéi̯; –béi̯e: 730.
budurói̯; ~ , bórtă; bórte: 731.
ştiubéi̯; –béi̯e; sau̯ bórtură; bórture: 732.
buturúgă sau̯ bórtă, [k] bortúră; bórturʲ: 734.
uléi̯; –léi̯e̯: 736.
uléi̯: 739.
stup: 740.
stup; stupʲ: 742.
ĉóturʲ [pl.]; ĉóture: 743.
budurúş; –rúşe̯: 751.
buduro̯ái̯ĕ dă lemn, stupʲ primitívʲ [pl.], uléi̯: 758.
ştubéˡe sau̯ buduro̯áˡe [pl.], stup primitív: 761 +: buduro̯áˡe dîn scórbură dă pom, stup primitív dîn scî́ndură, patráţ aşá.
tot budurói̯; doi̯ ~ , în ~ : 762.
budurói̯; –ro̯áˡĕ: 764.
budurói̯; –ro̯áˡe, stup primitív: 767.
budurói̯; –ro̯áˡe: 768.
[ε] tro̯áĉe; troc: 769.
[**] uléi̯; –léˡĕ, primitívʲ : 772.
budurói̯; ~ : 773.
búture: 775.
tot stup, ~ orb: 776.
ştiubéu̯; –béˡe: 777, 780.
[*] uléi̯, budurói̯: 779 +: budurói̯ [= stup din scândură, simplu].
ştubéu̯; –béˡe: 781.
budurói̯; –ro̯áˡe, uléi̯; –léˡe: 782.
ştˡubée [pl.]; –béu̯: 784.
stup dă buturúgă: 785 +: álţî să pune̯á în sắlĉii̯ pă báltă – stup sălbátic.
uléi̯; –lée̯: 796.
ştubéu̯; –bée̯: 797.
uléi̯ îm‿budurᵘói̯; –léˡe̯ ~ ~ : 802.
buturói̯: 811.
∞ : 816, 826.
buduro̯ái̯e [pl.]; –rói̯: 817.
tot stup: 829.
budurói̯; –ro̯ái̯e, uléi̯; –léi̯e: 830 +: budurói̯ „făcut din blană"; uléi̯ „din buturugi".
tot uléi̯, tot do̯ágă: 832.
budurói̯; –ru̯ái̯e, ulée [pl.]; –léi̯: 834.
budurói̯; –ru̯ái̯e̯: 838.
budurắş; –rắşe: 846.
budurói̯; –ro̯ái̯i̯: 873.
budurᵘói̯; –ro̯ái̯e: 887.
budurúi̯; –rúi̯e: 888.
budurᵘói̯ᵘ; –ro̯ái̯e: 893.
ᵘuléi̯ᵘ ; –léi̯i̯: 895, 898.
i̯acmá; –mále: 896 +: „ scorbură într-un tufan bătrîn, în care se adună albinele; e vorba de stupul sălbatic, care nu e pe lângă casă".
budurói̯; –ro̯áe: 899.

PRISACĂ, pl.
„rucher"

[2190]

I. [Întrebare indirectă] Cum îi ziceţi locului (din livadă, uneori acoperit), în care sunt aşezaţi stupii vara?

ALR I s.n. 265; **ALRM II s.n.** 172; **NALR-Olt. MN**, plş. 114; **AIS** 1158; **ALPO** 475; cf. **ALB** 1230*; **ALFC** 722; **ALJA** 794; **ALLOr.** 634*; **ALN** 754*; **ASLEF** 334/280, 339.

II. ? : 671, 741-742.
stupínă; –pínʲ: 672, 679, 681-682, 691, 696, 713, 734, 757-759, 774, 776, 779-780, 816, 830, 834, 853.
prisˡácă; –séĉʲ: 673.
stupínă: 674-675, 680, 745.
— : 676-678, 684, 688, 693-695, 697-699, 701, 703, 705, 707, 709, 711-712, 714-715, 717-718, 723, 725, 728, 732-733, 735, 737-738, 744, 746-748, 750, 752-756, 760, 765-766, 778, 786-791, 793-795, 798-801, 804-805, 807-810, 813-814, 818-823, 827-828, 831, 835-837, 839-842, 844-845, 847-852, 854-872, 874-884, 886, 889-892, 894, 897, 900.
loc péntru stupʲ: 683.
prisácă; –sắĉʲ: 685, 687, 706.
?, stupʲ îŋ‿grădínă: 686.
stupínă; –pínʲ, [*] albináriţă: 689.
?, pastorál: 690 +: „loc ales, în timpul verii, unde sunt transportate albinele ca să culeagă nectar".
prese̯ácă, prise̯ácă; –séĉʲ: 692.
la livádă: 700.
îŋ‿grădínă: 702, 710, 716.
îŋ‿grădiníţă: 704, 719.
vátră dă stupínă: 708.
prisácă; –sắĉʲ, stupínă; –píne: 720.
stupăríi̯e; –ríi̯: 721-722, 726, 740, 825, 885.
prisácă; –sắĉ : 724, 771, 777, 817, 838.
prisácă sau̯ stupăríi̯e: 727.
prisácă; –sáĉe: 729.
stupínă; –píne: 730, 743, 749, 772, 802, 815 +: acú; mai̯ dămúlt: grădínă cu stupʲ, 826, 888.
loc péntru stupʲ: 731.
ᵘobór; –bo̯áre̯: 736.
stupăríi̯e; –ríi̯ sau̯ stupínă; –pínʲ: 739.
grădínă: 751, 762 +: grădína péntru crescătoríˡe dă stupʲ.
vátra stupíni, [V] prisácă: 761.
stupínă; –pínʲ, prisácă; –sắĉ: 763.
prise̯ácă; –séĉ sau̯ stupínă; –pínʲ: 764 +: prise̯ácă – pă veḱíme.
stupínă; –pínʲ, prisácă; –sắĉ: 767 +: stupínă – pîn‿la zéĉe, prisácă – cîn‿sîn‿mai̯ mulţ [stupi].
stupʰínă; –pʰínʲ: 768, 812.
vátra stúpilor, ~ stupíni; vétre: 769.
[*] grădína stúpilor: 770.
prise̯ácă; –séĉ: 773.
stupăríˡe: 775, 781, 846.
[R] stupínă, [V] prisácă: 782.
stupínă; –píne, prisácă; –séĉe: 783.
stupínă, [B] prisácă; –sắĉ: 784.

príscă; priștį sau̯ stupínă; –píne: 785.
grădínă péntru stupᶣ: 792.
stupăríl̯e; –rį́: 796.
stupăríe; –rį́: 797.
stupl̯ínă; –pl̯ínį: 803.
livádă; –vézį. [*] stupl̯ínă; –pl̯ínį: 806.
lócu stupíni: 811.
prisácă: 824.
la stupį: 829.
loc dă stupínă: 832 +: „la baltă, la vie, pe ***pîrloáge***“.
áriįe, stupínă; –pínį: 833.
stupăríl̯e; –rį́: 843.
[V] prisácă; –sácį, [R] stupínă; –pínį: 873.
prisátcă; –sátce, stupăriįe; –rį́: 887.
stupínă; –pínį [B] stuḱínă; –ḱínį: 893.
stupăríįį; –rį́: 895.
stupínă; –pínį, [B] stuḱínă; –ḱínį, lᵘócu stuḱílor: 896.
stupínă; –pínį, vátra stupíni: 898 +: prisácă; –săĉ „în Vâlcea“.
stupínă; –pínį, prisácă; –săĉį: 899 +: „mai des se spune ***stupínă***“.

TEMNIC, pl.
„abri d'hiver pour le rucher“

[2191]

I. *[Întrebare indirectă] Unde ţineţi stupii iarna, când e tare frig?*

NALR-Olt. *691.*

II. *adăpóst: 671-672, 740, 764.*
pe loc în áįer líber: 673.
șópru: 674.
įį las pe loc: 675.
— : 676-678, 684, 688, 693-699, 701, 703, 705, 707, 709, 711-712, 714-715, 717-718, 723, 725-726, 733, 735, 737-738, 746-748, 750, 752-756, 760, 765-766, 778, 786-791, 793-795, 798-801, 804-805, 807-810, 813-814, 818-823, 827-828, 831, 835-837, 839-842, 844-845, 847-852, 854-872, 874-884, 886, 889-892, 894, 897, 900.
stau̯ pe loc îmvelíţ: 679.
tot în stupínă: 680, 759.
șoprón: 681, 685.
magazíl̯e: 682-683.
în‿grădínă: 686.
șátră: 687.
sub polátă sau̯ șoprón: 689.
se ţin tot la lócu lor: 690.
afáră: 691, 713, 720, 772 +: sînt dóu̯o félurį dă įernátic: şi afáră şî-năᵘúntru în magazíl̯e, 775 +: n-áre nič únu magazį́, în adăpo̯áste, 776, 782 +: să maį fac şi adăpósturį, 843 +: įį ţínem ~ , 853 +: įerne̯ázã ~ , 887.
tot în prise̯ácă: 692.
stau̯ afáră, puşį pă pod: 700.
įį bágă în bucătăríl̯e, în grajd: 702.
afáră, îmvelíţį : 704.
le bágă la adăpóst: 706.
úni pă vátră, álţi să bágă la adăpóst: 708.
įį astupá, įį îmvăle̯á cu ţu̯ále: 710.
įį ţíne afáră sau̯ sub șoprón: 716.
în‿grădiníţă cu un îmvelíș: 719.
la ᵘodáįe: 721.
în‿crámă: 722.
perde̯á: 724.
în‿cásă: 727-728.
stupăríįe: 729.
la șoprón; –pro̯áne: 730.
pe loc, în ᵘodáį: 731.
în adăpóst: 732.
pă príspă, pă sálă: 734.
pă príspă: 736.
magazíįe; –zį́: 739.
la adăpóst dę ĉocánį, la perdélę: 741.
la adăpóst într-un saįván, șoprón: 742.
îm‿ magazíįe: 743, 826 +: cáre įe maį zlabį.
la magazíįe: 744.
la cojóc: 745 +: [adăpost din paie].
în arĝá; –ĝéle: 749 +: [locaş săpat în pământ, ca un beci], 885 +: „groapă făcută în pământ pentru iernatul stupilor“.
la adăpóst: 751, 816.
to‿la stúpᶣínă: 757.
tot afáră: 758.
tot afáră, ĩ‿áįer líber: 761.
perde̯á, cabánă, magazíl̯ĕ, șópru: 762.
în áįer líber: 763.
în șopro̯áne sau̯ su ĉéru líber: 767.
la įernát: 768 +: įî-vălím cu coĉénį, afáră.
adăpóst din coĉénį: 769 +: li să fáĉe un ~ ~ ~ .
într-o magazíl̯e: 770.
pă lócu lor: 771.
ĩ‿áįer líber: 773 +: să fáĉe adăpóst ~ ~ ~ pă páįĕ.
įį impakétez îm‿páįe: 774.
pă loc, afáră şi-n adăpóst: 777.
în ál̯er líber: 779, 784.
[afară], prisácă; –săĉ [înăuntru]: 780.
[R] įį ţíne afár: 781 +: pă vrémurį įį bágá înăúntru, într-o cámeră, aşterne̯á páįe şî-į învăle̯á cu rogojínă.
șopro̯áne îŋḱíse, ~ deşḱíse: 783 +: dácă sîŋ‿cu perétţ dúbli (stupį împăįáţ), įerne̯ázã ş-afáră.
pă sálă , pă príspă, supt un șoprón: 785 +: ca să nu bátă vîntu în įeį.
∞ : 792, 803, 811 +: [stupii se ţin afară; recent, s-a construit o ***polátă***], 815, 834.
grájdį; grájdurį: 796.
adăpᵘóst; –pᵘósturį: 797, 898.
adăpᵘóst; –pu̯áste: 802.
stupl̯ínă, [k] adăpᵘóst; –pu̯ástę: 806.
în bucătăríįe [de vară]: 812.
adăpóst; –pósturį: 817 +: „din trestie“, 899.
cojóc: 824 +: [= gard de coceni de porumb, folosit ca adăpost].
afáră în cojóc, sau̯ în cámeră: 825.
într-o cámeră: 829.
la adăpóst într-o cámeră: 830.
beĉᵘ în‿cúrte: 832.
supt un șoprón: 833.
: 838.
ĉelárᵘ; –láre: 846.
în cᵘoįᵘóc; –įo̯áĉį: 873 +: „e din făcut carton şi paie; în stup se pune pleavă“.
cámeră péntru stupį; cámere ~ ~ : 888.
într-un șoprón; –pro̯áne: 893.
magazíįį; –zį́: 895.
în livádă, în grădínă: 896.

PRETCE, sg.
„baguettes destinées à porter les rayons de miel dans une ruche rudimentaire“

[2192]

I. *[Întrebare indirectă] Cum ziceţi la beţele puse de-a curmezişul, dintr-un perete în altul, înăuntrul coşniţei şi pe care albinele îşi fac fagurii?*

NALR-Olt. *692.*

II. *crucį; crúĉe: 671-672.*
béţe: 673-674, 680, 683, 706, 713, 757, 797.
? : 675, 729-730, 734, 743, 751, 761, 784, 803, 806, 887.
— : 676-678, 684, 688, 693-695, 697-699, 701, 703, 705, 707, 709, 711-712, 714-715, 717-718, 723, 725-726, 733, 735, 737-738, 740-742, 745-748, 750, 752-756, 760, 765-766, 778, 786-791, 793-795, 798-801, 804-805, 807-810, 813-814, 818-823, 826-828, 831, 835-837, 839-842, 844-845, 847-852, 854-872, 874-884, 886, 889-892, 894, 897, 900.
prétĉe; pre̯átcă: 679.
prepĉį: 681.
grátil̯e [sg.]: 682.
splímbe: 685.
cúmpene; cúmpănă: 686.
púnte [sg.]: 687.
trépte sau̯ drévle: 689.
[σ] prétĉe; pre̯átcă: 690.
beţișu̯áre: 691.
punţį; púnte, privíţe; –víţă: 692.
béţe încrucișáte: 696, 888.
prăsuĉéle; –ĉe̯á: 700.
scărúţă [sg.]; –rúţe: 702.
spetéze; –ţe̯ázã: 704.
curmezíșurį; –zíșį : 708.
siguránţa fágurᶦlor, béţe: 710.
béţĕ-curmezíș: 716.
stiŋĝiu̯áre; –u̯ără: 719.
beţișu̯áre: 720, 843.
béţe crúĉe: 721.
cătúșe; –túș: 722.
trepĉ; tre̯ápcă: 724.
prétcă [sg.]; pretĉ: 727.
cruĉulíţį: 728.
proptéle şi crúĉe: 731.
restéįe; –téu̯: 732.
cúįe: 736.
cruĉ; crúĉe: 739.
cruĉ: 744.
presḱíĉᵘ [sg.]: –ḱíĉe: 749.
preᶦĉ; pre̯átcă: 758.
beţișo̯áre: 759.
níște șipĉ, crípĉ; crípcă: 762.
privíţe; –víţă: 763, 769, 771, 792.
privíţį; –víţă: 764.
privíţe, –víţă, preĉ; [*] prétcă: 767.
pretĉ; pre̯átcă: 768.
níște béţe îŋ‿curmezíș: 770 +: [*] ũ‿răscrúĉ-așá.
beţișo̯áre: 772 +: [**] le pune̯á crúĉe [= cruciş], 779 +: dóu̯o béţe, 782 +: ~ în crúĉe, 825.
trépte: 773, 811.
crúĉe [sg.], [*] [B] prepcáre: 774.
níște béţe: 775.
níște béţe cruĉișáte: 776.
?, báţ péntru agăţát [sg.]: 777.
preĉ; pre̯ácă: 780.
beţișo̯áre în ștubéu̯: 781.
nuįelúșe-ŋcruĉișáte: 783.
níște șipĉ; șípcă: 785.
béţe; báţ: 796.
le̯áţurį; le̯aţ: 802.
răscrúĉįį, púntįį dă lemn; púntiįe: 812.
prătĉ; prátcă: 815.
pervázurį; –váz: 816.
pretĉ; prátcă: 817.
șipculíţe; –líţă: 824.
nuįéle: 829.
níște beţișo̯áre: 830.
pre̯átcă [sg.]; pretĉ: 832, 893.
stíŋĝįį; stíŋĝiįe: 833.
preĉį; préĉe: 834.
punţį; púnte: 838.
preĉį; preĉᵘ: 846.
[ε] pretcárį; –cár: 853.
șinį; șínă: 873.
ţepúșį; –púșă: 885.
ţepúșį [sg.]: –púș: 895.
báţ [sg.]; béţe (îŋcruĉișáte): 896.
susţinăto̯áre [sg.]; –tórį: 898.
[V] pᵘotigáș [sg.]; –gášurį: 899 +: „se punea în stupul primitiv; acum se pun rame sistematice“.

RAME, sg.
„cadres“

[2193]

I. *[Întrebare indirectă] Dar la acelea din lemn, unite ca un pătrat, care ţin fagurii înăuntrul stupului?*

NALR-Olt. MN, *plș. 114.*

II. *rámă; ráme: 671-673, 679-682, 686-687, 693, 696, 706, 713, 716, 719-720, 722, 729-731, 734, 739, 742-744, 749, 751, 757, 764 +: să-ṇsîrme̯ázã, 768, 772, 777,*

780-781, 783, 792, 796, 803, 816-817, 825, 830, 833-834, 838, 843, 853. 885, 888, 893, 896, 898-899.
ráme: 674-675, 685, 708, 759, 771, 773-774, 782, 829.
— : 676-678, 684, 688, 690, 694-695, 697-699, 701, 703, 705, 707, 709, 711-712, 714-715, 717-718, 723, 725, 733, 735, 737-738, 746, 748, 750, 752-756, 760, 765-766, 778, 786-791, 793-795, 798-801, 804-805, 807-810, 813-814, 818-823, 827-828, 831, 835-837, 839-842, 844-845, 847-852, 854-872, 874-884, 886, 889-892, 894, 897, 900.
răm̦i̯; rámă: 683, 691-692, 710 +: ráme, 758, 767, 770, 775, 784-785, 797, 811-812, 815 +: cu ĉáră artifiĉi̯álă, 832.
rámă [sg.]; ráme: 689, 700, 704, +: răm̦ili [a.], 724, 728, 732, 740, 745, 747, 761 +: însîrmátă cu pátru sî́rme, 762, 769 +: se-nsîrme̯ázǎ ráma cu ĉinș͜ sî́rme, 776, 779, 806, 824, 826.
cat [sg.]; cáturi̯: 702.
răń; rámă: 721.
ráme̯; rámă: 726-727, 741, 802.
rámă [sg.]; rámuri̯: 736.
răm̦i̯, ráme; rámă: 763.
∞ : 846.
rámă̦ [sg.]; rámi̯: 873, 895.
rámă; [sg.]; rámi̯e: 887.

URDINIŞ, pl.
„trou de vol"

[2194]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi zici la gaura prin care intră albinele în stup (sau în coşniţă)?*

***NALR-Olt. MN**, plş. 114; **ALEA** 629.*

II. *urdiníș; –nî́șuri̯: 671-672, 679-681, 685-686, 689, 704, 710, 721, 727-731, 734, 747, 758-759, 764 +: [V] vránă; vrăn̦i̯, 767, 771, 773, 779, 781 +: [B] gáu̯ură, 785, 802 +: [B] vránă; vráne, 824, 826, 899.*
urdiníș; –nî́șe: 673, 682, 687, 690, 713, 716, 720, 724, 739, 743, 762, 770, 772, 774, 776, 780, 782-784, 792, 797, 803, 806, 825, 830, 833-834, 885, 888.
? : 674.
gáu̯ură: 675, 829.
urdiníș: 683, 744, 761, 775, 832.
— : 676-678, 684, 688, 693-695, 697-699, 701, 703, 705, 707, 709, 711-712, 714-715, 717-718, 723, 725, 733, 735, 737-738, 741, 746, 748, 750, 752-756, 760, 765-766, 778, 786-791, 793-795, 798-801, 804-805, 807-810, 813-814, 818-823, 827-828, 831, 835-837, 839-842, 844-845, 847-852, 854-872, 874-884, 886, 889-892, 894, 897, 900.
urdiníș; [ε] –nî́șuri̯: 691.
urdiníș̦; –nî́șuri̯: 692 +: vránă; vrăn̦i̯, 706.
urdiníș̦; –nî́șe: 696, 708.
vránă; vráne: 700.
drúmu albínelor: 702.
intráre̯a albínilor: 719.
ordiníș; –nî́șe̯: 722, 843.
ordiníș; –nî́șe̯: 726, 751.
urdiníș; –nî́șe̯: 732, 740, 742, 796.
[V] ferăstrúi̯e; –trúi̯ [R] urdiníș; –nî́șuri̯: 736.
ordiníș; –nî́șuri̯: 745.
ordiníș; –nî́șe, –nî́șuri̯: 749.
urdiníș; –nî́șë: 757, 763.
u̯urdiníș; –nî́șuri̯: 768-769, 777, 812.
u̯urdiníș: 811.
vránă; vrăn̦i̯, [R] urdiníș: 815.
urdiníș; –nî́șuri̯: 816.
urdiníș; –nî́șe: 817, 893.
urdiníș; –nî́șuri̯: 838, 853.
urdiníșu̯; –nî́șe: 846, 896.
u̯ordiníș; –nî́și̯: 873.
urdi̯iníș̦; –nî́șe: 887.
vrăníșu̯; –nî́șuri̯, vránă; vrăn̦i̯: 895 +: [σ] urdiníș „mai rar".
urdiníș̦; –nî́șe, [k] –nî́șuri̯: 898.

(albinele) ORD (ind. prez. 6)
„(les abeilles) s'activent"

[2195]

I. *[Întrebare indirectă] Ce ziceţi că fac albinele când umblă (mult) prin urdiniş?*

***NALR-Olt. MN**, plş. 115.*

II. *u̯ord sau̯ úrdină: 671.*
úrdină: 672-673, 679-680, 683, 685-687, 713, 775.
? : 674, 681, 690, 722, 743, 802-803, 815, 843, 846, 887, 898.
úmblă: 675, 710, 730.
— : 676-678, 684, 688, 693-699, 701, 703, 705, 707, 709, 711-712, 714-715, 717-718, 723, 725-726, 732-733, 735, 737-738, 740-742, 744, 746, 748, 750, 752-756, 760, 765-766, 778, 786-791, 793-796, 798-801, 804-805, 807-810, 813-814, 818-823, 827-829, 831, 835-837, 839-842, 844-845, 847-852, 854-872, 874-884, 886, 889-892, 894, 897, 900.
urdine̯ázǎ: 682, 724, 736.
ĉî́rculă: 689, 691, 704, 708, 716, 720, 757, 761-762, 767, 771-773, 776-777, 779-784, 830.
ĉî́rculă, úrdină: 692, 774.
bî́zî̦e, úmblă: 700.
roi̯ésc: 702, 721.
să plímbă: 706.
bî́zî̦e, forfotéște: 719.
lucre̯ázǎ: 727-729, 832, 893 +: ~ la fáguri̯ sau̯ la mi̯ére.
munĉésc: 731.
cáră: 734, 739, 751.
fáĉe zbor: 745.
culéĝe: 747.
roi̯ésc, jo̯ácă-n trî́ntor: 749.
zbo̯áră, [∗] roi̯ésc: 758.
ĉî́rculă, ple̯ácă la culés, culég: 759.
ĉî́rculă, úmblă: 763.
ĉî́rculă, úmblă, [B] jo̯ácă: 764.
fáĉe páza urdiníșului̯: 768.
dú-te-víno, ĉî́rculă: 769.
să ĉî́rcule [conj.]: 770.
i̯întră-i̯ése, ĉî́rculă: 785.
: 792.
funcţione̯ázǎ: 797.
fac zbu̯or: 806.
[D], # : 811-812, 824, 833.
ĉî́rculă, ?, u̯úmblă: 816.
i̯es la lúcru: 817.
merg la culés: 825.
fáĉe jócu : 826 +: [D] #.
íntră și i̯ése: 834.
ĉî́rculă la culés: 838.
să dug͜ la lúcru: 853.
lucre̯ázǎ: 873.
?, roi̯ésc: 885.
ĉî́rculă, ĉircule̯ázǎ: 888.
?, zbo̯áră: 895.
?, cáră mi̯ére: 896.
zbo̯áră: 899.

OGLINDA STUPULUI, pl.
„carré désherbé devant la ruche"

[2196]

I. *[Întrebare indirectă] Cum ziceţi la locul pe care prisăcarul îl curăţă de iarbă, în faţa stupului, ca să ştie când îi mor albinele?*

***NALR-Olt. MN**, plş. 115.*

II. *? : 671, 673-675, 680, 682-683, 685-687, 690-691, 706, 710, 713, 722, 727, 729-730, 734, 743, 751, 762, 775-776, 796-797, 811, 812 +: îl prășím pămî́ntu, prășilă, 895.*
oglínda stúpului̯: 672, 774, 834 +: „după carte".
— : 676-678, 684, 688, 693-699, 701, 703, 705, 707, 709, 711-712, 714-715, 717-718, 721, 723, 725-726, 728, 732-733, 735, 737-738, 741-742, 745-750, 752-756, 760, 765-766, 778, 786-791, 793-795, 798-801, 804-805, 807-810, 813-814, 818-823, 827-829, 831, 835-837, 839-842, 844-845, 847-852, 854-872, 874-886, 889-892, 894, 897, 900.
loc curát: 679.
pístă: 681.
[D], oglínda stúpului̯: 689.
blána dă zbor: 692.
u̯o poi̯eníță: 700.
vátră curățítă: 702.
fáța stúpilor: 704.
u̯oglínda stúpului̯: 708.
îm͜ fáța stúpului̯, curățíre̯a: 716.
loc măturát cu un i̯gab dă ápă: 719.
vátra stúpului̯; vétre sau̯ lumína ~ : 720.
fáța stúpului̯: 724, 763, 843.
lócu dim͜ fáța stúpilor: 731.
ariói̯; –o̯ái̯e̯: 736, 740.
?, [∗] vátra stúpului̯: 739.
vátră: 744.
: 757 +: n-áre núme, 785 +: [ε] curățíșu i̯érbi dinai̯ínte̯a urdiníșului̯ [răspuns ad-hoc], 792, 838, 846.
[ε] [σ] ?, [∗] zónă: 758.
u̯oglínda stúpului̯, vátra ~ : 759.
u̯oglínda stúpului̯: 761, 769, 771, 777 +: acólo să véde mo̯ártili, 779, 782, 784, 806.
vátră curățítă; vétre, fáța stúpului̯: 764.
fáța u̯urdiníșului̯: 767.
[ε] î͜ fáța urdiníșului̯: 768.
[ε] lócu curát: 770.
fáța dinai̯ínte̯a stúpului̯: 772.
î͜ fáța stúpului̯: 773.
vátra la stup, u̯oglínda stúpului̯: 780.
u̯oglíndă: 781.
u̯oglíndă; –glínzi̯: 783, 893.
u̯oglíndă̦; –glínzi̯: 802.
fere̯ástră̦; –réstre: 803.
în fáța stúpului̯: 815.
vátră; vétre: 816.
∞ : 817, 830.
[loc] curățít: 824 +: să prășéște i̯árba [ca să nu vină broaștele și șoarecii să mănânce albinele].
oglínda stupăríi̯: 825.
vátra stúpului̯: 826, 853.
?, prášă: 832 +: „acasă puneam nisip".
bătătúra stúpului̯; –túri̯: 833.
curățéniį; –țénii̯: 873.
vátră; vi̯étre: 887.
[σ] u̯oglíndă; –glínzi̯, u̯oglínda stúpului̯: 888.
curu̯ îm͜ fáța stúpului̯, locu̯ curátu̯: 896.
u̯oglínda stúpului̯, –glínzile stúpilor: 898-899.

LOCĂ
„loque"

[2197]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi ziceţi bolii pe care o au uneori puii albinelor?*

***NALR-Olt. MN**, plş. 115.*

II. *? : 671, 673-675, 680, 687, 702, 704, 706, 710, 719, 722, 730, 743, 770 +: n-am dat dă așă ĉevá, 772 +: víne bo̯ála la pui̯ét, 796-797, 815 +: înai̯ínte nu i̯eráu̯ albinili bolnáve, 826, 830, 846, 895.*
lócă: 672, 679, 681 +: sau̯ vărsát, 683, 685-686, 696, 708, 716, 720, 724, 745, 747, 757, 762, 763 +: ~ americánă, ~ i̯europi̯ánă, 764, 777 +: putrezíre̯a pui̯étului̯, 779-781, 782 +: bo̯ála pui̯étului̯, răcíre̯a ~ , pi̯etrificáre̯a ~ , 887.
— : 676-678, 684, 688, 693-695, 697-699, 701, 703, 705, 707, 709, 711-712, 714-715, 717-718, 721, 723, 725-726, 728, 732-733, 735, 737-738, 740-742, 746, 748-756, 760, 765-766, 778, 786-795, 798-801, 804-805,

807-810, 813-814, 818-823, 827-829, 831, 835-837, 839-842, 844-845, 847-852, 854-872, 874-886, 889-892, 894, 897, 900.
[σ] lócă: 682.
găsélniță: 689, 729.
[σ] lócă americánă, ~ ̯leᵘuropẹánă: 690.
li̯ócă: 691, 803.
lẹócă: 692, 758, 811, 816, 843.
dihari̯l̯e: 700.
[D] lócă: 713.
diari̯e: 727.
lótcă: 731.
diari̯e: 734, 744.
bọálă gálbină: 736.
lẹócă, [*] lócă: 739.
lóca americánă: 759.
lóca i̯europẹánă: 761 +: pui̯étu mọáre în stáre dă ne-căpăcít, ~ americánă – pui̯étu mọáre în stáre dă nímfă dúpă căpăcít, 785.
lóca ẹoropẹánă, ~ americánă: 767, 898 +: împi̯etrírẹa pui̯étului̯, 899.
lóca ̯leuropẹánă, ~ americánă: 768 +: putrezírẹa pu-i̯étului̯ în‿sac, cariᵘózā, cam așá ĉevá, 776, 784.
lóca americánă șî ĉa ̯leuropẹánă: 769, 834.
péstă: 771.
li̯óca americánă, putrezírẹa pui̯étului̯: 773-774.
dizănterí̯l̯e, dizenterí̯l̯e: 775.
lóca și neu̯osému [a.]: 783.
lócă, [B] bọálă dă mai̯: 802.
lᵘócă: 806.
létca i̯eᵘoropẹánă: 812.
nosemózā, péstă: 817.
mọártẹa albín̯i̯lor: 824.
lẹócă americánă: 825.
vărsát: 832 +: le stropẹá cu rakíu̯.
lẹócă americánă, ~ i̯oropẹánă: 833.
lẹócă: 838.
lóca [a.]: 853.
péstạ eu̯ropẹánạ, ~ americánạ, bọálă di̯ putregái̯, ló-cạ eu̯ropẹánạ, ~ americánạ: 873 +: pestéști̯ „moare".
[σ] lócă europẹánă, ~ americánă: 888, 893.
l̯ócă: 896.

BOLI LA ALBINE
„maladies des abeilles"

[2198]

I. *[Întrebare indirectă] Ce alte boli la albine mai știi? (enumerare și scurtă descriere)*

NALR-Olt. *693.*

II. ? : 671-672, 674-675, 680-683, 685, 689, 692, 700, 710, 725, 743, 757 +: mai̯ múlte félur̯i̯ de bol̯i̯, da nu le rețín, 772 +: le știl̯ám, 775, 781 +: diferíte bọále, 792, 796, 803, 811 +: „mai mult de chimicale mor", 830, 838, 846.
găsélnițe, di̯arí̯l̯e, pădúḱ: 673.
— : 676-678, 684, 688, 693-699, 701, 703, 705, 707-709, 711-712, 714-715, 717-718, 721-723, 726-727, 730, 733, 735-738, 741, 745-750, 752-756, 760, 765-766, 778, 786-791, 793-795, 798-801, 804-805, 807-810, 813-815, 818-823, 827-829, 831, 834-837, 839-842, 844-845, 847-852, 854-872, 874-886, 889-892, 894, 897, 900.
vărsát: 679, 744.
?, fébră: 686.
dii̯arée: 687.
di̯l̯arée, pădúḱ: 690 +: „la albinele mari".
bu̯álă dă mai̯, frenezí̯l̯e: 691.
diarí̯l̯e: 702.
[le mănâncă] car̯i̯: 704.
diarí̯l̯e, ca un vărsát: 706.
péstă: 713.
diarí̯a a.]: 716.
a intrát trîntor̯i̯: 719.
nosemózā, intocsicáți̯l̯e: 720.
simózā, diarí̯a [a.]: 724 +: simózā [= nu mai zboară].
diarí̯e: 728-729, 734, 740, 751.
diarí̯l̯a, se constupẹázā i̯éle, péstă: 731.
diarẹ̯i̯a [a.]: 732.
gărgărí̯e: 739.
diarí̯e, pădúḱ: 742.
di̯l̯arí̯l̯a [a.]: 758.
bezmetiĉírẹa, diarí̯a [a.]: 759 +: îș pi̯erd mátca, să distrúg sîngure, î̯i̯ atácă vi̯érmele flúture.
paralizí̯l̯a, nozemóza [a.]: 761 +: nozemóza – mọáre albínele adúlte.
lócă, lóca americánă, dizinterí̯l̯ĕ: 762.
parazít̯, dii̯arí̯l̯e, triu̯ngulín: 763 +: cam așá ĉevá.
̯ligzémă, lóca ̯leu̯oropẹánă, ~ americánă, bọála de găsélnițe, nozémă: 764.
di̯l̯arí̯l̯e, găsélnițili [pl.a.]: 767.
găsélniță: 768.
nosemózā, acariᵘózā: 769 +: sun‿bol̯i̯ ale albinélor adúlte în tímpu i̯érni.
#: 770.
péstă ̯leuropẹánă, ~ americánă, nosemóza, di̯l̯a-rí̯l̯a [a.]: 771.
tremuríĉ, găsélnița [a.]: 773 +: víne și trémură.
lóca americánă, di̯l̯arí̯l̯e, intocsicáție cu polén alterát, găsélnița [a.]: 774.
pădúḱ: 776 +: nísțe ~ cáre le caᵘuzẹázā.
noséma, dii̯arí̯l̯a [a.]: 777.
pi̯etrificárẹa pui̯étului̯, nosemózā, dii̯arí̯a [a.]: 779 +: nosemózā sau̯ ḱirĉírẹa albínelor, lócă americánă, ~ ̯leuropẹánă.
nozéma [a.]: 780 +: ĉa mai̯ grẹa, dúĉe práfurile la cîmp și bẹa albínele și să ᵘotrăvésc.
nosemózā, asperĉilózā, di̯l̯arí̯l̯e, lócă ̯leuropẹánă și americánă: 782.
pădúḱ, lóca [a.]: 783 +: i̯i̯ i̯a dă la cartóf.
nosemózā: 784.
∞ : 785 +: nu mai̯ i̯éste, 806.
diaríe, pădúḱ: 797.
lócă americánă, nᵘosemᵘózā: 802 +: „atacă albina adultă".
pădúḱele dă albínă: 812.
di̯l̯arí̯e: 816.
nosemózā, péstă: 817.
nosemózā, diarẹ̯i̯e: 824 +: „se face din miere veche".
lẹóca eu̯ropẹánă, pădúḱ: 825.
pădúḱ dă albínă: 826.
le dău̯oká: 832.
dii̯arí̯e, pădúḱ: 833.
lẹócă ̯leuropẹánă, ~ americánă, di̯l̯arí̯l̯e: 843.
dẹarí̯l̯e, péstă: 853.
bọálă di̯ mai̯: 873.
parazít̯i̯ [pl.], dii̯arí̯e: 887.
întocsicáți̯e, [ε] nozémă: 888 +: „nozema dă în di-aree; intoxicația e din cauza insecticidelor sau a unor flori care nu le priesc".
mimózā, diarí̯e: 893 +: „la mimoză pleacă albina pa-ralizată din stup, cu abdomenul umflat și moare târân-du-se pe pământ".
di̯arí̯i̯: 895.
dii̯arí̯e, prínde um‿pădúḱe pă capᵘ̯: 896.
nozémă, acariózā: 898 +: „nozema e o boală care atacă intestinele; acarioza atacă toracele".
nozémă, nosimózā, intocsicáre: 899 +: „nozema pro-voacă paralizie; nosimoza e o boală la organele interne".

ADĂPĂTOR, pl.
„auget (des abeilles)"

[2199]

I. *[Întrebare indirectă] În ce dați apă la albine? (are dea-supra o scândurică subțire cu găuri, pentru ca albinele să nu se înece)*

NALR-Olt. *694.*

II. ? : 671, 674, 706, 713, 734, 741, 796.
farfurí̯l̯e: 672, 675, 683, 702, 710.
∞ : 673 +: nu le dăm ni̯am, 724 +: ai̯íĉa nu le adă-păm, ai̯íĉa sînt ápe curgătọáre, 770 +: sînt aprọápe dă ̯lizvọáre, nu dau̯ ápă, 815 +: [nu dă apă albinelor].
— : 676-678, 684, 688, 693-699, 701, 703, 705, 707, 709, 711-712, 714-715, 717-718, 723, 725-726, 732-733, 735, 737-738, 742, 745-746, 748-750, 752-756, 760, 765-766, 778, 786-791, 793-795, 798-801, 804-805, 807-810, 813-814, 818-823, 827-829, 831, 835-837, 839-842, 844-845, 847-852, 854-872, 874-884, 886, 889-892, 894, 897, 900.
adăpătọáre: 679-680, 685-686, 768 +: pútină și cu un șurúp sau̯ caná cu un șănțulét̯.
o blăníță cu bẹ́țe: 681 +: ca să nu să înéĉe.
capác: 682.
i̯gẹab: 687.
i̯gebulét̯: 689.
i̯gebulét̯; –lẹ́țe: 690, 692.
tot în hrănitór: 691 +: „de lemn".
într-o crátiță, i̯gab mic: 700.
într-o farfuri̯u̯áră: 704.
i̯gab: 708.
în ulúĉ̯i̯ [pl.]: 716.
i̯gab; i̯gábur̯i̯: 719, 784, 806.
adăpătu̯áre: 720.
într-o bucátă di strákină: 721.
un ulúc speĉi̯ál: 722.
canác; –náĉe: 727 +: [= un vas mare, ca un lighean, de lut ars].
în ulúc: 728.
ulúc; –lúcur̯i̯: 729.
în strákină: 730.
avém ápa aprọápe: 731.
castrón; –trọánẹ, [*] găvănél; –nélẹ: 736.
în farfurí̯i̯ [pl.], [*] ulúc sau̯ adăpătór: 739.
strákină; strákin̯i̯: 740.
pă farfurí̯i̯ [pl.]: 743.
copái̯e, sau̯ în găvăne [pl.], în tei̯ĉ [pl.]: 744.
adăpătór; –tọáre: 747, 757, 764, 769, 771, 773-774, 779, 782, 785, 816 +: ∞ , 817 +: „din lemn de stejar", 824, 833 +: nu lẹ-am dat ápă, 834, 838, 893, 899.
ulúc; –lúĉe: 751.
adăpătór̯i̯ [pl.]; [*] adăpătọáre; ~ : 758.
adăpătór: 759, 775.
nísțe i̯gebulẹ́țe dîn scîndură [pl.]: 761.
adăpătọáre; –tór̯i̯: 762, 783 +: ~ șerpui̯íte cu scúr-ĝere, 826 +: [*] –tór̯i̯, 888.
i̯gab; i̯gábur̯i̯, adăpătór; –tọáre: 763.
i̯gab, troc: 767.
trócur̯i̯, i̯gebulẹ́țe [pl.]: 772 +: să fáĉe nísțe trócur̯i̯ mic, nísțe i̯gebulẹ́țe cu rumegúș să nu să-néĉe albínele.
i̯gebulẹ́țe mic [pl.]: 776.
adăpătór̯i̯ [pl.]; –tọáre: 777.
adăpóu̯; –póu̯ur̯i̯: 780.
tăví̯țe [pl.]: 781 +: în nísțe ~ cu o sítă dă lemn dẹa-súpra să nu să înéĉe, 830 +: ~ cu ápă; „blana [= scân-dura] face putoare".
zgab; zgábur̯i̯: 792.
adăpătór; –tu̯árẹ: 797.
adăpătᵘór; –tu̯árẹ: 802.
cutíe; –tí̯i̯: 803.
zgab, zgẹbulét̯: 811.
ŭ‿fel dă zgebulét̯: 812.
∞ , i̯gábur̯i̯ cu păpură [pl.]: 825 +: „ca să nu să înece".
i̯gabᵘ̯: 832.
pî̯íᵘo dă lemn: 843.
într-un ulúc, într-o strákină: 846.
ulúc adăpătór: 853.
adăpătór; –tọár̯i̯ sau̯ téi̯cạ; tei̯ĉ: 873.
tei̯culí̯ță; –lí̯țe: 885.
ᵘulúce speĉi̯ále [pl.]; –lúc, [σ] adăpătᵘór; –tọáre: 887.
?, în strákin̯i̯, în‿copái̯: 895.
scîndură gău̯urítă; scîndur̯i̯ –ríte sau̯ în i̯gab; i̯gábur̯i̯: 896.
adăpătọáre; –tór̯i̯, [σ] adăpătór; –tọáre: 898.

HRĂNITOARE, pl.
„mangeoire (des abeilles)"

[2200]

I. *[Întrebare indirectă] În ce dați mâncare (de obicei za-hăr amestecat cu apă) la albine?*

***NALR-Olt.** 695.*

II. *farfuriľe mícă: 671 +: „acoperită cu pânză rară".*
farfuriľe: 672, 675, 710.
borcán cu tifón: 673.
? : 674, 687, 689, 713, 722, 729, 734, 739 +: [∗] hrănitór, 803 +: „o torn pe rame", [siropul se pune pe rame], 815 +: [pune siropul în rame].
— : 676-678, 684, 688, 693-695, 697-699, 701, 703, 705, 707, 709, 711-712, 714-715, 717-718, 721, 723, 725-726, 732-733, 735, 737-738, 740-742, 745-746, 748-750, 752-756, 760, 765-766, 778, 786-801, 804-805, 807-810, 813-814, 818-823, 827-829, 831, 835-837, 839-842, 844-845, 847-852, 854-872, 874-884, 886, 889-892, 894, 897, 900.
hrănito̯áre: 679, 685.
pă ráme: 680.
hrănitór: 681, 708, 781, 833.
capáĉe [pl.]: 682.
cutíľe sau̯ hrănito̯áre: 683.
pe capác: 686.
hrănito̯áre; –tórĭ: 690, 724, 816, 888, 895.
hrănitór; –u̯áre: 691.
hrănitu̯áre; –tórĭ: 692.
să púne pă ráme zaharínă: 696.
p-o blăníță púnem zácăr: 700 +: númai̯ i̯árna.
în farfuriľe: 702 +: sau̯ le stropéşte cáturili.
i̯árna presărắm zácăr pă fágurĭ: 704.
bágă în ráme: 706.
ulúĉĭ miĉĭ [pl.]: 716.
în jǵebuléțe [pl.]: 719.
hrănitu̯áre; ~ : 720.
pui̯ pă rámă, pă fágure: 727.
pă fágure: 728.
într-un capác: 730.
în farfuriu̯áre [pl.]: 731 +: ~ ~ şi de̯asúpra un tifón.
castrón; –tro̯áne̩, [∗] găvănél: 736.
tot pă farfurii̯ [pl.]: 743.
îm‿fágure: 744.
hrănitór; –to̯áre: 747, 763, 769, 771, 773-774, 780, 782, 824 +: hrăníre simuléntă [cu zahăr şi sulfatiazol], 853, 893 +: [σ].
hrănitór; –to̯áre̩: 751.
alimentatór; –to̯áre: 757, 762.
în borcán astupát cu tifón: 758.
alimentatór: 759.
hrănito̯áre, jǵáburĭ [pl.]: 761 +: jǵáburĭ – pă límba no̯ástră.
jǵáburĭ [pl.] sau̯ alimentatór; –to̯áre: 764.
alimentatórĭ; –to̯áre: 767.
în borcáne acoperíte cu tifón [pl.]: 768.
într-un tái̯er: 770 [le punem] siróp dă záhăr.
alimentato̯áre, jǵebuléțe [pl.]: 772.
jǵab: 775.
în alimentato̯áre: 776 +: cîn‿să stimule̯ázá.
tot în adăpătórĭ: 777.
în hrănito̯áre, jǵab: 779 +: în rámă, la borcáne dasúpra cúi̯bului̯.
alimentato̯áre [pl.]; –tór: 783.
j'ǵab: 784.
tot aĉéi̯aș: 785.
hrănitu̯ór; –tu̯áre̩: 802.
hrănitu̯áre; –tu̯órĭ: 806.
tot în adăpăto̯áre: 811.
într-o rámă: 812.
zǵebuléțe, hrănito̯áre [pl.]: 817.
siróp în rámă: 825.
î‿adăpăto̯áre: 826.
∞ : 830.
ĉe̯áşcă: 832 +: [li se dă într-o ceşcuţă].
hrănito̯áre [pl.]; –tór: 834, 898.
cutiu̯áră dă stimulénţă: 838.
hrănitór; –tu̯áre: 843.
tot într-o strákină: 846.
téi̯că̩; tei̯ĉ, [σ] hrănitu̯ór; –to̯árĭ: 873.
le púne pă ráme záhăr topít sau̯ siróp: 885.
hrănľito̯áre; –tórĭ: 887.
hrănitóru̯ĭ; –to̯áre, rănitóru̯ĭ; –to̯áre: 896.
alimentatór; –to̯áre, [V] hrănitór; –to̯áre: 899.

ANTENE, sg.
„antènes"

[2201]

I. *[Întrebare indirectă] Cum le ziceţi la cele două firişoare lungi şi subţiri de la capul albinei?*

***NALR-Olt.** 696.*

II. *co̯árne: 671, 674, 680, 685.*
cu̯árne; corn: 672, 679, 696.
[ε] mustắţĭ: 673.
mustắţĭ: 675, 682, 690, 700, 740, 744, 780, 811, 825, 885.
— : 676-678, 684, 688, 693-695, 697-699, 701, 703, 705, 707, 709, 711-712, 714-715, 717-718, 723, 725-726, 728, 730, 732-733, 735, 737-738, 741, 745-746, 748-756, 760, 765-766, 778, 786-791, 793-801, 804-810, 813-814, 818-823, 827-829, 831, 835-837, 839-842, 844-845, 847-852, 854-872, 874-884, 886, 889-892, 894, 897, 900.
? : 681, 692, 710, 815, 826, 830, 832, 853, 873, 896.
mustắţ: 683.
co̯árnele albíni: 686.
cornişo̯áre: 687, 762, 771.
[σ] anténe; –ténă: 689, 888.
cu̯árne: 691.
cîrli̯ónţĭ: 702.
corníţe; –níţă: 704, 722, 747, 838.
cu̯árne: 706, 713, 716.
anténe: 708, 759, 761, 775, 779, 784, 817 +: [B] ?, 834 +: [B] ?.
perişu̯áre: 719.
anténe; –ténă: 720, 729, 763, 777 +: ~ dúpă cárte, bătrînéşte nu ştiľám, 803, 812 +: [B] ?, corníţe; –níţă, 843, 893, 898-899.
co̯árni; corn: 721.
u̯ok'; ~ : 724.
corniţe: 727, 734, 757, 783.
[B] corníţe, [T] anténe; –ténă: 731.
mustăĉo̯áre̩; –ĉo̯áră: 736.
co̯árne̩; corn, [∗] anténe: 739.
co̯árne; corn: 742-743.
[σ] ?, [∗] co̯árne: 758.
anténe; –ténă, [B] mustắţ, corníţe: 764.
anténe, [B] co̯árne: 767 +: îm‿popór le zîc mai̯ mult cu̯árne.
anténe; –ténă, [B] co̯árne, cornişo̯áre: 768.
anténe; –ténă, [B] co̯árne: 769 +: co̯árne i̯o zîc, i̯o ştiu̯ [!].
[∗] mustáţă: 770.
cornuléţele lor: 772.
[σ] anténili [a.]: 773.
anténe, [B] corníţe: 774.
perişórĭ: 776.
cornişo̯áre, [k] corníţe: 781.
anténe; –ténă, [B] co̯árnele albíni: 782.
mustắţ; –táţă: 785.
fhíre; fhir, mustắţĭ; –táţă: 792.
anténe; –téna̩: 802.
mustắţĭ, cornişo̯áre: 816.
u̯ok': 824.
mustắţĭ; –táţă: 833, 895.
co̯árne; cornu̯ĭ: 846.
antľénľe; –tľénă: 887.

TROMPĂ, pl.
„trompe"

[2202]

I. *[Întrebare indirectă] Dar partea aceea cu care albina adună dulceaţa din flori?*

***NALR-Olt. MN**, plş. 115.*

II. *cápu albíni: 671.*
ĉoc; ĉócurĭ: 672-675, 679-680, 686-687, 713, 728, 732, 734, 747, 812.
— : 676-678, 684, 688, 693-695, 697-699, 701, 703, 705, 707, 709, 711-712, 714-715, 717-718, 721, 723, 725-726, 730, 733, 735, 737-738, 741, 745-746, 748-750, 752-756, 760, 765-766, 778, 786-791, 793-801, 804-805, 807-810, 813-814, 818-823, 827-829, 831, 835-837, 839-842, 844-845, 847-852, 854-872, 874-886, 889-892, 894, 897, 900.
ĉoc: 681, 683, 685, 824.
trómpă; trómpe: 682, 690-692, 696, 720, 722, 724, 727, 729, 770, 772-773, 853, 888, 893.
[ε] trómpă; trómpe: 689.
ĉócu albíni: 700.
gúra i̯ei̯: 702.
trõmpíţă; –píţe: 704.
? : 706, 710, 743.
ĉócu dă culés: 708.
trómbă; trómbe: 716, 838, 896 +: „care se termină cu ĉócu, ĉocu̯ĭ; ĉócurĭ. 898.
cu ácu: 719.
[ε] límbă; limbĭ: 731.
ĉoc; ĉócurĭ, ĉocuşór; –şo̯áre̩: 736.
?, [∗] trómpă; trómpe: 739.
gúră: 740.
gúră; gurĭ: 742.
gúşă: 744.
trómbă; trómbe̩: 751.
límbă sau̯ trómpă: 757.
trómpă, [∗] ĉoc: 758-759.
trómpă: 761, 775-776, 779, 784, 811, 825, 833 +: #.
cu ĉoculéţu̯-ắla: 762.
trómpă; trómpe, límbă; limbĭ: 763.
trómpă, [B] sugár [!]: 764.
trómpă, [B] ĉoc: 767.
límbă: 768, 834.
límbă; limbĭ şî trómpă; trómpe: 769.
trómpă; trómpe, [B] gúşă: 771.
[B] límbă, trómpă: 774.
ĉoc, trómpă: 777 +: trómpă ar fi, da ĉoc îi̯ spúnem noi̯.
trómpă, [∗∗] ĉócu i̯ei̯: 780.
ĉoculéţ: 781, 830.
trómpă, [B] límba albíni: 782.
cleştĭ [pl.]: 783.
[ε] trómpă: 785 +: ~ le spúne la cárte.
tru̯ómpă; tru̯ómpe: 792, 803, 806.
tru̯ómpa̩; trómpe̩: 802.
áre ĉoculéţu ắla: 815.
ĉócu [a.], [k] límba [a.]: 816.
límbă; limbĭ: 817, 899 +: pă trómpă sco̯áte límba, cu límba adúnă mi̯ére̯a; trómpe.
cu gúra, cu ĉócu: 826.
cu ĉócu : 832.
ĉoculéţ; –léţe, trómpă; trómpe: 843.
ĉocu̯ĭ; ĉócurĭ: 846, 895.
pu̯ómpa̩; pu̯ómpi̯: 873.
trómbă; trómbľe: 887.

AC, pl.
„aiguillon"

[2203]

I. *[Întrebare indirectă] Cum se numeşte acela ascuţit cu care se apără albina?*

***NALR-Olt. MN**, plş. 115; **ALF** 15; **AIS** 1153; **ALPy** 11; **ALLy** 366; cf. **ALG** 1222; **ALEA** 626; **ALCo** 31; **ALB** 1226; **ALFC** 726; **ALiFO** 649; **ALJA** 797; **ALLOc.** 514; **ALLOr.** 640; **ALN** 753*; **ASLEF** 328/284.*

II. *ac; áĉe: 671-675, 679-683, 686-687, 689-692, 696, 700, 702, 704, 706, 708, 710, 713, 716, 720, 722, 724, 728-732, 734, 739, 742-745, 747, 757, 762-764, 767-768, 770, 774-775, 777, 779, 781-783, 785, 792, 806, 812, 815-817, 824-826, 830, 833-834, 838, 843, 853, 885, 888, 893, 895, 898-899.*
— : 676-678, 684, 688, 693-695, 697-699, 701, 703, 705, 707, 709, 711-712, 714-715, 717-718, 723, 725, 733, 735, 737-738, 746, 748, 750, 752-756, 760, 765-766, 778, 786-791, 793-795, 798-801, 804-805, 807-810,

813-814, 818-823, 827-829, 831, 835-837, 839-842, 844-845, 847-852, 854-872, 874-884, 886, 889-892, 894, 897, 900.
ac: 685, 759, 761, 776, 784, 811.
acᵘ̯; áće: 719, 749, 846, 896.
ac; áĉi : 721.
ac; áćẹ: 726-727, 740-741, 751, 796-797, 802, 887.
acᵘ̯; áćẹ: 736.
ac, [*] cọádă: 758.
ácul [a.]; áćẹ; ac: 769.
ácu albíni: 771.
ácu [a.]; áce: 772.
ácu [a.]: 773, 780, 832.
ac; áćẹ: 803.
ac; áći̯: 873.

NECTAR
„nectar"

[2204]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi spuneţi la acela dulce pe care-l scoate albina din flori ca să facă miere?*

***NALR-Olt. MN**, plş. 115.*

II. *? : 671, 674, 747, 751, 792, 796-797, 895.*
nectár: 672, 679-681, 683, 685-687, 690-691, 696, 708, 716, 724, 729-731, 743-745, 749, 757-759, 761-764, 768-769, 772-774, 776, 777 +: dúpă cárte, 779-782, 784, 802-803, 806, 824 +: nu ştiu̯ alt núme, mi̯ére, 833-834, 838, 843, 853, 885, 888, 893, 898-899.
?, polén: 673.
mi̯ére: 675, 682, 704, 713, 775, 811-812, 816.
— : 676-678, 684, 688, 693-695, 697-699, 701, 703, 705, 707, 709, 711-712, 714-715, 717-718, 721, 723, 725-726, 728, 732-733, 735-738, 740-742, 746, 748, 750, 752-756, 760, 765-766, 778, 786-791, 793-795, 798-801, 804-805, 807-810, 813-814, 818-823, 827-829, 831, 835-837, 839-842, 844-845, 847-852, 854-872, 874-884, 886, 889-892, 894, 897, 900.
[σ] nectár: 689.
mᴵére, nectár: 692.
adúnă flu̯árẹ-a dúlĉe dîn mᴵézu flóri: 700.
mústu ăl mai̯ bun dîn flu̯áre: 702.
mánă dă flori̯: 706.
polén péntru mi̯ére: 710.
mústu flóri: 719.
suc, nectár: 720, 722.
nectár sau̯ păstúră: 727.
suc: 734.
?, [*]: 739.
nectár, [B] suc, [*] suc dúlĉe: 767.
[*] mi̯ére: 770.
nectár, [B] mi̯ére: 771, 825.
mi̯ére necọáptă, nectár: 783.
mi̯érẹ: 785.
nectár, [B] dulĉáţa din flori̯: 815.
nectár, [B] ?, ápă dúlĉe: 817.
níşte práfuri̯: 826 +: „~ ~ pe care albina le preface în miere, cu apă".
búnu flóri: 830.
súcu flóri, sucᵘ̯: 832.
dulĉáţă: 846.
nᴵectár: 873, 887 +: suc.
sévă, [σ] nectár: 896.

POLEN
„pollen"

[2205]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi spuneţi la acela galben, adunat de pe flori?*

***NALR-Olt. MN**, plş. 115; **ASLEF** 339.*

II. *polén: 671-674, 679-681, 683, 685-687, 689-692, 696, 706, 708, 710, 713, 716, 719, 720 +: sau̯ hrána pui̯étului̯, 722, 724, 727-730, 734, 740, 742-745, 747, 751, 757-759, 762-764, 767, 769-770, 772-775, 777, 779-785, 811, 812 +: grăsímẹa flóri, 824 +: socoţéu̯ i̯ei̯ că ája i̯e mi̯érẹa, 826 +: ĉeáră zis, 833-834, 853, 888, 898-899.*
? : 675, 700, 739 +: [*] polén, 796, 815, 830, 832.
— : 676-678, 684, 688, 693-695, 697-699, 701, 703, 705, 707, 709, 711-712, 714-715, 717-718, 721, 723, 725-726, 732-733, 735-738, 741, 746, 748, 750, 752-756, 760, 765-766, 778, 786-795, 798-801, 804-805, 807-810, 813-814, 818-823, 827-829, 831, 835-837, 839-842, 844-845, 847-852, 854-872, 874-884, 886, 889-892, 894, 897, 900.
polér̥: 682.
mústu flóri, [k] práfu ~ : 702.
polé̯i: 704.
[B] păstúră, [T] polén: 731, 825.
păstúră sau̯ polén: 749, 776.
polén sau̯ păstúră: 761 +: preparát şi depozitát, 838.
polén [B] păstúră: 768, 771, 802, 816.
pᵘolén: 797, 803, 806, 893, 896.
păstúră: 817, 843.
polégnᵘ̯: 846.
[R] pᵘolén sau̯ [B] păstúrạ: 873.
ĉáră: 885.
pᵘolᴵén: 887.
pᵘolér̥: 895.

PROPOLIS
„propolis"

[2206]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi ziceţi la cleiul pe care îl culeg albinele de pe mugurii unor copaci şi ung cu el pereţii stupului?*

***NALR-Olt. MN**, plş. 116.*

II. *? : 671, 674, 680-681, 683, 685-687, 689-690, 704, 706, 710, 716, 734, 743, 747, 775, 776 +: [D] ?, 796-797, 803, 815, 838, 846 +: [**] răşínă, 895.*
ĉᵉáră: 672, 675, 682, 830.
clei̯: 673, 700 +: dă albíne, „de pe pruni, aluni, meri, cireşi", 729, 739, 751, 767, 785 +: ála i̯e polén, cléi̯u-ăla, 811, 832.
— : 676-678, 684, 688, 693-695, 697-699, 701, 703, 705, 707, 709, 711-712, 714-715, 717-718, 721-723, 725-726, 728, 730, 732-733, 735-738, 740-742, 744-746, 748-750, 752-756, 760, 765-766, 778, 786-795, 798-801, 804-805, 807-810, 813-814, 818-823, 828-829, 831, 835-837, 839-842, 844-845, 847-852, 854-872, 874-884, 886, 889-892, 894, 897, 900.
própolis: 679, 691 +: pă límba gre̯ácă, adícă i̯éste ᵘoprít, 696, 708, 720, 757, 768-769, 771, 779-780, [σ] 888, 893, 898-899.
lipíĉ: 692 +: „la plută îl găseşte primăvara".
adúnă mušḱ: 702 +: „cu picioarele".
păstúră: 713.
cleiᵘ̯, mušḱulár al capáculuị, cu niţícă verdẹáţă: 719.
ruşínă: 724.
suc: 727.
[V] clei̯, [R] propólis: 731.
[σ] propólis: 758.
[σ] propolís: 759.
propólis: 761, 764, 777, 782-784, 816-817, 825 +: i̯e bun de bătătúri̯, 843.
clei̯ sau̯ lipíĉ: 762.
prépọlis: 763.
mîzgă dă plop: 770.
pròpolís: 772, 853.
propolíṣ: 773.
propolis, [B] clei̯: 774.
[σ] [ε] propolíst: 781.
prᵘopᵘólis: 802.
prᵘopᵘolís: 806.
grăsíme adunátă de pe múguri̯, procolíps: 812 +: ca cum lipéşte cu clei̯.
propólius, lipᴵíĉ: 824.
ĉẹáră: 826 +-827 +: [scândurile] le ĉeru̯i̯éşte cu ~ .
lipíĉ, lipíc: 833.
propolísm: 834.
propolís: 873.
smal̦ţ: 885.
[σ] prᵘopolís: 887.
prᵘopóliţă: 896.

CELULĂ, pl.
„alvéole, cellule"

[2207]

I. *[Întrebare indirectă] Cum se numeşte cămăruţa în care stă puiul de albină şi în care albina pune miere?*

***NALR-Olt. MN**, plş. 116.*

II. *ĉelúlă; –lúle: 671-673, 679, 682, 685-686, 691-692, 696, 708, 713, 716, 720, 722, 724, 729-730, 732, 743-745, 747, 758-759, 761-762, 764, 767 +: [B] cásă, ~ dă mi̯ére, ~ dă pui̯, 768-769, 771, 773-774, 776-777, 779-780, 781 +: [B] tot aşá, 782-783, 785, 792, 802-803, 806, 816, 826 +: [B] tot aşá, 843, 853, 885, 888, 896, 898 +: „există celule pentru albine lucrătoare, pentru trântori şi pentu matcă (botcă)", 899.*
căsúţă: 674-675, 689 +: sau̯ ĉelúlă.
— : 676-678, 684, 688, 693-695, 697-699, 701, 703, 705, 707, 709, 711-712, 714-715, 717-718, 723, 725-726, 733, 735, 737-738, 741-742, 746, 748-750, 752-756, 760, 765-766, 778, 786-791, 793-796, 798-801, 804-805, 807-810, 813-814, 818-823, 827-829, 831, 835-837, 839-842, 844-845, 847-852, 854-872, 874-884, 886, 889-892, 894, 897, 900.
ĉelúlă: 680, 687, 811, 825, 834.
ĉelúlă; –lúlᴵ: 681, 683, 690, 784, 838, 893.
cásă; cáse, căsúţă; –súţe: 700.
gi̯u̯áĉe; –óĉi̯: 702.
căsúţă; –súţe: 704.
bócşă; bócşe: 706.
gău̯áĉe; –óĉi̯ dă fágure: 710.
?, căsúţe [pl.]: 719.
ĉelúlă; –lúli: 721.
ĉelúlă; –lúle sau̯ bótcă; botĉ: 727.
ĉelúlă; –lúlẹ: 728, 740, 751.
cămărúţă; –rúţe, [B] căsúţă; –súţe: 731.
cămărúţă; –rúţẹ: 734.
căsúţă; –súţi̯: 736.
cásă; cáse, [*] ĉelúlă; –lúlẹ: 739.
ĉelúle [pl.]; –lúlă: 757, 763, 775.
casétă, căsúţă: 770.
ĉelúlă; –lúle, [B] căsúţă: 772.
gi̯u̯ácă; –u̯áĉe, ĉelúlă; –lúle: 797.
ĉelúlă, [B] ?, fáguri̯ [pl.]: 812.
ĉelúlă, [B] căsúţe [pl.]; –súţă: 815, 833.
ĉelúlă, ?, cása albínᴵlor: 817.
ĉelúle [pl.]; –lúlă, găᵘuréle [pl.]: 824.
ĉelúlă; –lúle, cásẹlẹ lor: 830.
gău̯áĉele [pl.a.]: 832.
? : 846.
ĉelúlă; –lúli̯: 873.
ĉelúlă; –lúlᴵe: 887.
[σ] ĉelúră; –lúri̯: 895.

BOTCĂ, pl.
„cellule royale"

[2208]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi spui la aceea în care stă matca?*

***NALR-Olt. MN**, plş. 116.*

II. *bótcă; boţĉ̯: 671.*
ĉelúlă de mátcă: 672.
ĉelúlă mai̯ máre: 673, 675.

? : 674, 730, 775 +: n-áre cásă, depúne ŭóṷo, mérĝe permanént, 846.
— : 676-678, 684, 688, 693-695, 697-699, 701, 703, 705, 707, 709, 711-712, 714-715, 717-718, 721, 723, 725-726, 728, 733, 735, 737-738, 741-742, 745-746, 748-750, 752-756, 760, 765-766, 778, 786-796, 798-801, 804-805, 807-810, 813-814, 818-823, 827-829, 831, 835-837, 839-842, 844-845, 847-852, 854-872, 874-886, 889-892, 894, 897, 900.
bótcă; botĉ: 679, 685, 690.
bótcă: 680, 687, 811, 815-817, 824-826, 834.
ĉelúlă péntru mátcă, [k] bóĉe [pl.]: 681.
[σ] bótcă: 682
bótcă; bótĉe: 683, 731.
cása reĝíni: 686, 702, 719.
?, [D] bóctă; bócte: 689.
bótcă; botĉ : 691, 696, 708, 713, 716, 720.
cásă saṷ bótcă; botĉ: 692.
cásă: 700.
mátcă, [ε] mat..., măşt: 704.
bócşă; bócşe: 706.
cása régíni, mătĉ [pl.]: 710.
bótcă; botĉ: 722, 732, 729, 743-744, 747, 751, 757, 761 +: bătrî́ni le zîĉá ţurloá̩le dă mátcă, 762-763, 768-774, 776, 779-780, 784-785, 812, 830, 838, 843, 853.
bótcă; bótke: 724.
bótcă dẹ mátcă; botĉ: 727.
cásă; cáse: 734.
tot căsúţă: 736.
cása mắtĉi, [*], cujb: 739.
cása mắtĉi: 740, 832.
botĉ [pl.]; bótcă, [*] bócsă: 758.
o ĉelúlă maị máre, bótcă; botĉ: 759.
bótcă, [B] ĝindára mắtĉi: 764 +: că créşte ca ĝínda, maị máre; în Recáş îị spunẹá cópcă.
bótcă; botĉ, ĝíndă: 767 +: fí̂ncă ịe fórma ĝíndi.
tot ĉelúlă, [k] bótcă; botĉ: 777.
ĉelúlă péntru mátcă: 781 +: ịa s-a sămînţát pî́nă să maturẹáză.
bótcă de mátcă; botĉ: 782.
cúşcă; cuşĉ, [k] cuşt: 783.
ĉelúlă; –lúle: 797.
bŭótcă; bŭoĉ: 802.
bŭótcă; bŭotĉ: 803, 806, 895.
botĉ [pl.]; bótcă: 833.
bŭótcă; bŭotĉ: 873.
bŭótcă; bŭotĉ: 887-888, 896 +: cŭorgánă „partea rezervată din fagure în care matca depune ouă, pe care le zắĉe [= cloceşte] albina", 898.
bŭótcă; botĉ: 893.
bŭótcă; botĉ: 899.

(albinele) CĂPĂCESC (ind. prez. 6)
„les cellules sont operculées"

[2209]

I. [Întrebare indirectă] Ce ziceţi că fac albinele când închid găurile de la faguri, în care sunt ouă sau miere?

II. căpăĉésc: 671-672, 674-675, 679 +: fáguri, 680 +: cu ĉeáră, 681, 683, 716, 722, 724, 728-730, 731 +: [B] a astupát fágurile, 732, 740, 743, 745, 749, 751, 758, 764, 767, 769, 770 +: ~ cu ĉáră, 774, 776, 779, 782, 783 +: ~ fáguri, 796, 802, 806, 816-817, 824-825, 838, 885, 893, 898 +: ~ mịérẹa saṷ puịétul, 899.
căpăĉéşte [3]: 673, 682, 685 +: fáguri, 687, 690, 691 +: clădéşte „îngroaşă cu ceară fagurii artificiali, care sunt, de regulă, subţiri", 692, 696, 706, 720, 744, 747, 757, 761 +: ~ puịétu la nóṷo zî́le or mịérẹa, 763, 768, 775, 780 +: ~ puịétu saṷ mịérẹa, 784, 797, 811, 815, 826, 832-833.
— : 676-678, 684, 688, 693-695, 697-699, 701, 703, 705, 707, 709, 711-712, 714-715, 717-718, 723, 725-726, 733, 735-738, 741-742, 746, 748, 750, 752-756, 760, 765-766, 778, 786-791, 793-795, 798-801, 804-805, 807-810, 813-814, 818-823, 827-829, 831, 834-837, 839-842, 844-845, 847-852, 854-872, 874-884, 886, 889-892, 894, 897, 900.
? : 686, 734, 739 +: căpăĉésc.

le acópere, le astúpă, lẹ-mvălésc: 689.
le zidéşte: 700.
lipéşte: 702, 719.
le astúpă, púne capáĉe: 704.
căpăĉéşte [6]: 708, 713, 762, 771, 773, 843, 888, [σ] 895 +: lẹ-aṷ ĉeruịít, 896.
le púne capáĉe, căpăĉéşte: 710.
peĉetluịésc: 721.
căpăĉéştẹ [3]: 727.
căpăĉésc mịérẹa: 759.
lẹ-astúpă, căpăĉít: 772.
căpăĉít: 777 +: îị tráĝe un ~ .
cặpặĉéşte: 781.
le-ṇcăpăĉéşte: 785.
dăscăpăĉésc: 792.
descăpăĉésc: 803.
a spoịít [perf.c.]: 812 +: „cu ceară subţire şi nouă".
acóperă, [mierea e] căpăĉítă: 830.
le likéşte, le căpăĉéşte [6]: 846.
a căpăĉít [perf.c.6]: 853.
astúpă cu ĉeárặ saṷ căpăĉésc mịérẹa: 873.
căpăĉéşte, [k] –ĉésc: 887.

LARVĂ (de albină), pl.
„larve (d'abeille)"

[2210]

I. [Întrebare indirectă] Ce iese la început din oul albinei?

NALR-Olt. 697; **ASLEF** 305/857.

II. vịérme încî̂rligát: 671.
lávră: 672.
ĝermişór: 673.
vịérme: 674, 686-687.
vịermişór: 675, 682, 776, 782 +: se tranșfórmă-n lăptişór; cî̂nd a pleznít, să fáce un ~ .
— : 676-678, 684, 688, 693-695, 697-699, 701, 703, 705, 707, 709, 711-712, 714-715, 717-718, 721, 723, 725-726, 728, 733, 735, 737-738, 741, 746, 748, 750, 752-756, 760, 765-766, 778, 786-795, 798-801, 804-805, 807-810, 813-814, 818-823, 827-829, 831, 834-837, 839-842, 844-845, 847-852, 854-872, 874-884, 886, 889-892, 894, 897, 900.
lárvă: 679-680, 685, 742, 761 +: ~ dúpă treị zî́le.
puịéte: 681.
? : 683, 696, 700, 730, 743, 745, 803.
căţắl; –ţắi: 689.
?, [D] lárvă; lárve: 690.
puị: 691, 708, 722, 727 +: ca un yermişór, 732, 734, 736, 740.
puịişór: 692.
puịét: 702, 706, 713, 724, 751 +: ~ , îị ca o lî́ndină, 797, 885.
împuịáză puị: 704.
umˍfel dă ĝérme, [R] vịérme: 710.
lávre [pl.]; lávră: 716.
puị dă albínă: 719-720, 780 +: la şáịspe zî́le ịése ~ ~ .
lárvă; lárvẹ: 729.
[V] vịermúţ; –múţ, [R] lárvă; lárve: 731.
púịu; puị, [*] lárvă; lárve: 739.
múscă: 744
vịermişór; –şór: 747, 833.
yerńişór [pl.]: 749.
lárvă; lárve: 757, 763, 773-774, 784, 838, 843, 853, 893, 898 +: „care devine, apoi, nímfă; nímfe", 899.
puịét, [*] vịermişór: 758.
umˍfirişór, puịét: 759.
vịermúş, vịermişór, puị dă albínă, [k] lárvă; lárve: 762.
lárvă, [B] căţél, puịét: 764.
lárvă saṷ [B] căţắl: 767 +: căţắl îị zîĉá bătrî́ni.
umˍvịermişór: 768.
lárvă; lárve, [B] căţél; –ţéị: 769 +: căţéị – „mai dezvoltaţi".
múşiţă, sămî́nţă: 770.
nímfă: 771.
un fel dă vịermişór: 772.
mífă: 775.

lárvă, púpă, nífă: 777 +: [toate] după cárte.
albínă lucrătọáre, nímfă: 779.
puịét însămînţát: 781.
lávră; lávre: 783.
puị, ~ dă albínă: 785 +: dîn ĉelúlili mic ịése albína şî dîn ĉelúlili mar ịése trî́ntori.
puị; ~ : 796, 806, 815, 824.
lárvă; lárvẹ: 802, 873.
vịermişór mic: 811.
vermişór; –şór: 812.
vịermişór: 816.
ar vení ŭˍvịérme: 817.
puịét; [ε] –ịét: 825.
ŭˍac, [k] ŭˍvịermişór: 826.
vyermuléţ, puịét [= colectiv]: 830.
?, umˍvịermişór: 832.
puịŭ; puị: 846, 895, 896 +: lárvă; lárve „ou de albină".
vịermişŭór; –şór, [σ] lárvă; lárvịẹ: 887.
[σ] lárvă; lárve: 888.

(viermuţul) SE DE(S)PLINEŞTE (ind. prez. 3)
„la larve se forme"

[2211]

I. [Întrebare directă] Cunoşti vorba se de(s)plineşte (viermuţul)? Ce înseamnă?

NALR-Olt. MN, plş.116.

II. ? : 671, 673-674, 679, 683, 685, 696, 706, 710, 722, 727-729, 732, 740, 806 +: [D] #, 803.
: 672, 675, 680-682, 686-687, 689-691, 700, 702, 704, 713, 719-720, 731, 734, 736, 739, 742-743, 751, 757, 759, 761, 763-764, 767-777, 779-780, 782-783, 785, 792, 796, 802, 811-812, 815-817, 825, 832-833, 838, 843, 846, 853, 888, 893.
— : 676-678, 684, 688, 693-695, 697-699, 701, 703, 705, 707, 709, 711-712, 714-715, 717-718, 721, 723, 725-726, 730, 733, 735, 737-738, 741, 744-746, 748-750, 752-756, 758, 760, 765-766, 778, 781, 784, 786-791, 793-795, 797-801, 804-805, 807-810, 813-814, 818-823, 827-829, 831, 834-837, 839-842, 844-845, 847-852, 854-872, 874-886, 889-892, 894-895, 897-898, 900.
ịése afáră: 692.
ịése: 708.
púịu îşị fáĉe zbóru: 716.
cojíţa puịétuluị se deslikéşte: 724.
se deslipéşte: 747 +: cî̂nd îl descăpăĉéşte, îmviáză.
să desplinéşte: 762 +: nu a depús óṷo; „nu s-a îndeplinit numărul de ouă depuse în ramă".
să-mplinéşte: 824 +: pî̂nă la 21 dă zî́le, 826 +: dúpă treị zî́le dúpă ĉe-l óo.
să-ntărẹá puịétu: 830.
să desplinéşti: 873 +: „atunci pocneşte oul; din ouă se transformă în vịermişór.
?, vịermişóru să dịzvŭóltă: 887.
a ịeşít puịétu [perf.c.]: 896.
să dăsfáĉe dă oṷ: 899.

CĂŢEL, pl.
„nymphe"

[2212]

I. [Întrebare indirectă] Ce se face din larva (viermuţul) albinei? (s-a folosit răspunsul obţinut la întrebarea referitoare la larvă).

ALR II s.n. 405; **NALR-Olt.** 698.

II. căţắị [pl.]; –ţắl: 671.
căţắl; –ţắi: 672, 679, 686-687, 689, 802.
puị; ~ : 673-675, 682.
— : 676-678, 684, 688, 693-695, 697-699, 701, 703, 705, 707, 709, 711-712, 714-715, 717-718, 721-723, 725-726, 728, 732-733, 735, 737-738, 740-741, 744-746,

748-756, 758, 760, 765-766, 778, 786-791, 793-795, 798-801, 804-805, 807-810, 813-814, 818-823, 827-829, 831, 834-837, 839-842, 844-845, 847-852, 854-872, 874-886, 889-892, 894, 897, 900.
cățái [pl.]: 680, 685.
albínă: 681, 691, 716, 719, 815, 826.
pui: 683.
? : 690, 706, 708, 727, 729, 734, 736, 739, 742-743, 757, 781, 792, 796-797, 803, 806, 811, 832-833, 838, 853, 887.
viérme: 692.
puiét: 696, 710.
împuiázǎ albínili: 700.
tot puiét: 702.
?, albiníță: 704.
albíni [pl.]: 713.
nímfă: 720, 761 +: dúpă nóuo zîle dúpă ĉe căpăĉéște, 764, 771, 773, 777, 782, 784.
múscă: 724.
cățéi [pl.]; –țél: 730.
múscă; múște: 731.
albínă; –bíne: 747.
nímfă, viermișór mic: 759.
pui de albínă: 762.
nímfă; nímfe: 763, 783 +: [D] cățái [= larve de 16-17 zile care, dacă răcesc, sunt date afară din stup], 888, 898.
cățál: 767.
lárvă: 768.
nímfă; nímfe, [B] cățél: 769.
viermúș: 770.
într-o iséctă, [σ] lárvă: 772.
albínă adúltă: 774.
púiu dă albínă [a.]: 775.
iése múscă, zis albínă: 776.
albínă tînără: 779.
dúpă șápte zîle mérĝe la cărát: 780.
?, pui: 785.
tot vermușór, albínă: 812.
?, pui dă albínă: 816.
ca albína, da tot alb: 817.
nímfă, viérme: 824.
albíne tínere [pl.]; –bínă tînără: 825.
albína [a.]: 830.
to‿lárvă: 843.
?, să fáĉe algínă: 846.
puiét; –iéți, [σ] cățél; –țéi: 873.
[σ] cățél; –țéi: 893, 895 +: „când stau în ĉelúră", 899 +: [V].
púiu; pui: 896.

III. 824: Informatorul nu distinge larva de nimfă.

PUIET
„couvain"

[2213]

I. *[Întrebare indirectă] Cum le ziceți, cu un cuvânt, la toți puii de albină la un loc?*

***ALR II s.n.** 271; **ALRM II s.n.** 176; **NALR-Olt. MN**, plș. 116.*

II. puiét: 671-674, 679-680, 682-683, 685-687, 690-691, 692 +: fáĉe háripi, 696, 700, 702, 706, 708 +: crud, 710, 713, 716, 720-722, 724, 727-730, 731 +: ~ , „până înviază, múscă, după ce înviază", 732, 734, 742-744, 747, 749, 751, 757-759, 761, 763, 764 +: ~ dă albíne, 767, 769-774, 775 +: a ișít puiétu, 776 +: ~ dă albíne, 777-782, 792, 797, 803, 806, 811-812, 816-817, 824-826, 830, 833, 838, 843, 853, 873, 885, 887-888, [σ] 893, 895-896, 898-899.
stup: 675.
— : 676-678, 684, 688, 693-695, 697-699, 701, 703, 705, 707, 709, 711-712, 714-715, 717-718, 723, 725-726, 733, 735, 737-738, 741, 745-746, 748, 750, 752-756, 760, 765-766, 778, 786-791, 793-795, 798-801, 804-805, 807-810, 813-814, 818-823, 827-829, 831, 834-837, 839-842, 844-845, 847-852, 854-872, 874-884, 886, 889-892, 894, 897, 900.
roi: 681.
roiélniță: 689.
ă-puiát stúpu: 704.
puiéți dă albínă [pl.], stup împuiát: 719.
pui: 736, 740.
pui, [*] puiét: 739.
pui de albíne: 762.
puiéț [pl.]; –iét: 768.
albínă tînără, puiét: 783 +: cîn‿iĕ-ráme, plăpînĭ.
pui, puiét: 784.
[ε] pui dă albínă: 785.
? : 796, 846 +: s-a-mpuiát.
cățái [pl.], puiét: 802.
púii [pl.a.]: 815 +: [D] [B] puiét.
famílie [?]: 832.

GĂSELNIȚE, sg.
„papillons nuisibles (galleria mellonela)"

[2214]

I. *[Întrebare indirectă] Cum ziceți la viermii aceia vătămători care se fac în stupii slabi și mănâncă mierea?*

***ALR II s.n.** 406; **NALR-Olt. MN**, plș. 116.*

II. cari din lemn: 671 +: „și mănâncă mierea".
flúturi; flúture: 672.
găsélnițe; –sélniță: 673, 686, 729, 744, 763, 797, 806.
?, [σ] găsélnițe: 674.
? : 675, 680, 685, 702, 704, 706, 730, 734, 736, 743, 803, 846 +: nu ń-adúc amínte.
— : 676-678, 684, 688, 693-695, 697-699, 701, 703, 705, 707, 709, 711-712, 714-715, 717-718, 723, 725, 728, 732-733, 735, 737-738, 740-741, 745-746, 748-750, 752-756, 760, 765-766, 778, 786-791, 793-795, 798-801, 804-805, 807-810, 813-814, 818-823, 827-829, 831, 834-837, 839-842, 844-845, 847-852, 854-872, 874-886, 889-892, 894, 897, 900.
găsắlniță: 679, 770-771, 773-777.
cotári: 681, 700 +: îmbíruie stúpi.
carabéți: 682.
viermișóri: 683.
găsélnițe: 687, 710, 731, 747, 768-769, 785.
găsélniță [sg.]: 689.
găsélniță [sg.]; –sélnițe: 690, 691 +: mólii dă ĉáră, tot un viérme, 720, 817, 826, 888, 893 +: „mănâncă mierea și ceara", 898-899.
fáșeți sau caréți: 692.
?, cărăbúși; ~ : 696.
mólia ĉéri [sg.]: 708.
găsélniță [sg.]; –sélniți : 713, 895.
sfoiéĝi: 716.
viermúși; –múș: 719.
găsélniță [sg.]; –sélniț: 721.
găsắlnițe; –sălniță: 722, 764.
mólii; mólie, [k] sfaióĝ: 724.
găsélnițe; –sélniță: 726-727, 796.
mólii și găsélnițe; –sélniță: 739.
gărgăúni; –úne: 742.
sfoiéĝ; –iág: 751.
găsắlnițe sau viérmi: 757.
găsắlniță, [*] moléț: 758.
caréț, găsélniț: 759.
moléț; –léte [!] sau găsắlniță: 761 +: moléț, mănîncă fáguri.
striĝ, nîște fluturáși, [ε] [σ] găsắlnițe: 762.
găsélnițe: 767.
găsắlniță [sg.]; –sắlnițe: 772, 783, 833.
găsélniță: 779.
găsélniță și pădúk dă albínă, parazíț: 780.
moli sau găsắlnițĕ: 781 +: să ivéște dîn‿cáuză că nu sînt curățáț stúpi la timp.
găsélniță: 782.
găsélnițe : 784.
găsélniți ; –sélniță: 792, 816, 838, 843.
găsắlniță [sg.]; –sắlniți : 802.
găsélniți : 811.
[σ] găsélnițe; –sélniță: 812.
sfaióși: 815.
găsélniță, viérme de ~ [sg.]: 824.
găsélniță [sg.]; –sélnițe : 825.
?, trîntori: 830 +: [D] „tot în forma albinei, mai mică, cu áripili mari; intra în stup și prăpădea".
[σ] găsắlniță [sg.]; –sắlnițe: 832.
sfaióĝ; –ióg: 853.
găsélniță; –sélniți: 873.
găsélnițe; –sélniță: 887.
găsélniță [sg.]; –sélniți : 896.

LĂPTIȘOR
„gelée royale"

[2215]

I. *[Întrebare indirectă] Cu ce se hrănește puiul de albină și matca? (îl fac albinele tinere în primele două săptămâni).*

***NALR-Olt. MN**, plș. 117.*

II. ? : 671, 689, 696, 706, 710, 734, 749, 796, 830, 832, 846.
lăptișór: 672-675, 679-681, 683, 692, 708, 721-722, 724, 727, 729-731, 739, 743, 747, 759 +: prodús dă albínele mámă, 761 +: ~ dî la albínili tínere, 762-764, 768, 769 +: [făcut de] albína mámă, 774-775, 782-784, 815, 843, 885, 888.
— : 676-678, 684, 688, 693-695, 697-699, 701, 703, 705, 707, 709, 711-712, 714-715, 717-718, 723, 725-726, 728, 732-733, 735, 737-738, 740, 742, 746, 748, 750, 752-756, 760, 765-766, 778, 786-791, 793-795, 798-801, 804-805, 807-810, 813-814, 818-823, 827-829, 831, 834-837, 839-842, 844-845, 847-852, 854-872, 874-884, 886, 889-892, 894, 897, 900.
[σ] lăptișór: 682, 772 +: reĝína să hrăněște cu pápă domneáscă, spuneá bătrîni, 781.
lăptișór dă mátcă: 685-686, 690, 716, 767, 771 +: pápă regálă – la mátcă, 776.
läptíc: 687.
pápă regálă, lăptișór dă mátcă: 691 +: „hrană pentru matcă, când e în celulă".
zácăr, mírósu flóri: 700.
cu miére: 702.
miére, lápte dă albínă: 704 +: „nu știu cum îi spune".
lápte dă albíni: 713.
drójdiia miéri, rădăĉína miéri: 719.
lápte, lăptișór: 720.
[*] mnére hínă: 736.
lăptúc: 741.
lápte: 744, 838.
lápte de mátcă: 745.
lápte de mátcă: 751.
lápte dă mátcă: 757.
lápte dă mátcă, lăptișór: 758.
cu polén: 770.
pápă: 773 +: c-un fel dă pápă lăptoásă, amestecátă cu păstúră, cu miére, 817.
cu ápă, cu polén, hrână dă puiét: 777 +: îl hrănéște dóĉile.
polén și miére: 779 +: [σ] lăptișór dă mátcă ie álĉeva.
miére fínă, nectár fin: 780.
[ε] lápte, lăptișór dă mátcă : 785.
läptúĉ: 792.
lăptișuór: 797, 802, 873 +: di la duóiĉ, 895, 898.
lăptișuór dă mátcă: 803, 806.
lăptișór: 811 +: „bătrânii nu știau", 826, 853.
lăptișór dă mátcă: 812 +: „după carte".
lăptișór: 816.
nectár, [V] miére speĉiálă: 824.
păstúră și miére: 825 +: păstúră [pentru pui], miére [pentru matcă].
?, lăptișór: 833 +: „după carte".
lăptișór dle mátcă: 887.
lăptișór dă mátcă: 893 +: pápă [=preparat hrănitor din miere și lăptișor de matcă], 899 +: „pentru puii de matcă; puii de albine se hrănesc cu miere și polen".
lăptișuóru: 896.

PĂSTURĂ
„cire vierge"

[2216]

I. *[Întrebare indirectă] Cum ziceți la mierea amestecată cu polen (s-a folosit răspunsul obținut de la întrebarea referitoare la polen), cu care se hrănesc albinele?*

NALR-Olt. MN, plș. 117.

II. *? : 671, 674-675, 680, 683, 685-687, 689, 691-692, 706, 727, 729, 734, 742-743, 751, 770 +: [σ] ?, 775, 780 +: combináții̯e, 796, 803, 806, 812 +: ŭ‿fel dă amesticătúră, liḱíd, éste verzúi̯e, albắstră, 832-833, 846, 885.*
păstúră: 672-673, 679, 681, 696, 708, 720, 724, 731, 744, 747, 757-759, 761-763, 773-774, 776, 779, 782-783, 785, 792, 797, 802, 815, 825, 838, 843, 853, 873 +: [=polen], 887, 896, 898-899.
— : 676-678, 684, 688, 693-695, 697-699, 701, 703, 705, 707, 709, 711-712, 714-715, 717-718, 721-723, 725-726, 728, 730, 732-733, 735, 737-738, 740-741, 745-746, 748-750, 752-756, 760, 765-766, 778, 786-791, 793-795, 798-801, 804-805, 807-810, 813-814, 818-823, 827-829, 831, 834-837, 839-842, 844-845, 847-852, 854-872, 874-884, 886, 889-892, 894, 897, 900.
mi̯ére: 682, 704, 781 +: cu mi̯ére dîn‿cîmp, cum o fabriḱáză i̯éle, 830.
[σ] păstúră: 690, 772 +: cu polénu care-l áre, îl prefác, 777 +: polénu să mai̯ numéște și ~ , 784 +: mi̯ére amestecátă cu polén, 888.
mírosu flórilor: 700.
cu mi̯ére: 702.
suc: 710.
mi̯ére cu păstúră: 713.
pástă: 716.
cu polénurîli dă la flori̯: 719.
ńére cu drójdi̯e: 736.
?, [∗], păstúră: 739.
pápă péntru albíne, [σ] păstúră: 764 +: [B] păstúră [=polen].
păstúră péntru pui̯ét: 767.
lăptișór dă albínă: 768 +: „diferit de cel de matcă".
[ε] hrána pui̯étului̯, [D] păstúră: 769.
hrána pui̯étului̯: 771.
[D] păstúră: 811.
?, lăptișór: 816.
pápă: 817.
∞ : 824 +: [albina] „se hrănește umblând" [și depune în stup ce îi rămâne].
mi̯ére zaχarisítă: 826.
pî̯inea albíni, [σ] păstúră: 893.
păstúră, [σ] pasítúră: 895.

III. 769: Informatorul nu știe precis ce fel de hrană a albinelor este păstura.

VOȘTINĂ
„résidu de la cire"

[2217]

I. *[Întrebare indirectă] Ce rămâne pe fundul vasului, după ce ai fiert fagurii și s-a scos ceara?*

NALR-Olt. MN, plș. 117.

II. *bóștină: 671, 683, 729, 743.*
boștínă: 672, 673 +: sau̯ mardá, 679-682, 685, 687, 689-690, 691 +: „ceară neagră, rămasă după ce ai stors fagurii", rumegúș „ceara care cade jos, în stup, când, iarna, albinele descăpăcesc fagurii ca să mănânce", 692, 700, 706, 708, 710, 713, 720-722, 724, 730-732, 736, 739, 744, 757-759, 761, 762 +: sau̯ băștínă, 763 +: în‿cărț zíće hoștínă, 764, 767-771, 773-777, 779-785, 811-812, 817, 824 +: boștinári̯ [=oamenii care strâng ~ pentru fabrica de ceară de pantofi], 825-826, 830, 832-833, 843, 846, 885, 898.
? : 674, 719.
mardá: 675, 686.
— : 676-678, 684, 688, 693-695, 697-699, 701, 703, 705, 707, 709, 711-712, 714-715, 717-718, 723, 725-726, 733, 735, 737-738, 740-741, 746, 748, 750, 752-756, 760, 765-766, 778, 786-791, 793-795, 798-801, 804-805, 807-810, 813-814, 818-823, 827-829, 831, 834-837, 839-842, 844-845, 847-852, 854-872, 874-884, 886, 889-892, 894, 897, 900.
drójdi̯e: 696, 704, 727, 747.
boroǵínă: 702.
trînć: 716.
trînć: 728, 745, 749.
goz: 734.
trînj: 742.
drójdi̯e sau̯ boștínă: 751.
drójdi̯e, boștínă: 772.
: 792.
b^{u}oștínă: 796-797, 802-803, 806, 893, 896, 899.
bo̯áscă: 815.
boș'tínă: 816.
boștínă sau̯ drójdi̯e: 838.
drójdi^{e}a‿áe̯a, boștínă: 853.
b^{u}oștínă: 873.
dr^{u}ójdi̯e: 887, 888 +: [σ] dă fapt îi̯ spúne b^{u}oștínă.
[σ] b^{u}oștínă: 895 +: cîrîi̯álă [=murdăria care rămâne în vas, ca o drojdie, când scurgi după fiert].

SLOI, pl.
„pain de cire"

[2218]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi ziceți la ceara fiartă și sleită?*

ALR II s.n. 273; NALR-Olt. 699.

II. *sloi̯; slóiuri̯: 671-672, 679, 690, 696, 713, 720-721, 724, 730-732, 734, 736, 740, 743, 749, 751, 775, 812, 825, 838, 853, 885.*
sloi̯ dă ćlără: 673.
sloi̯: 674-675, 687, 742, 744.
— : 676-678, 684, 688, 693-695, 697-699, 701, 703, 705, 707, 709, 711-712, 714-715, 717-718, 723, 725-726, 733, 735, 737-738, 741, 746, 748, 750, 752-756, 760, 765-766, 778, 786-791, 793-795, 798-801, 804-805, 807-810, 813-814, 818-823, 827-829, 831, 834-837, 839-842, 844-845, 847-852, 854-872, 874-884, 886, 889-892, 894, 897-898, 900.
dúră dă če̯áră: 680, 682.
če̯áră lămurítă: 681.
dúră dă če̯áră: 683.
sloi̯ dă č^{e}áră: 685, 843.
če̯áră topítă: 686.
sloi̯ dă če̯áră curátă: 689.
calúpuri̯ [pl.]; –lúp dă č^{e}áră: 691.
sloi̯ dă č^{e}áră: 692.
?, dúră dă č^{e}áră: 700.
boștínă: 702.
ćlără: 704.
? : 706, 803.
sloi̯; ~ : 708, 739, 764, 781, 816, 830.
búlgăre dă ćlără: 710.
bloc dă č^{e}áră: 716.
?, če̯áră curátă: 719.
ćáră: 722, 770, 776-777, 895 +: „ciobanii fac sl^{u}oi^{u} din toată oaia fiartă"; sîzărmá [=porcul topit în întregime].
zloi̯: 727.
calúp: 728.
sloi^{u}; sloi̯: 729.
ro̯átă: 745.
búlgăre de ćáră: 747.
drob dă ćáră: 757, 762.
sloi̯ dă ćáră: 758, 773-774, 785.
sloi̯, bolován máre dă ćáră: 759.
ćáră, sloi̯ dă ~ , calúp ~ ~ : 761.
calúp; –lúpuri̯: 763, 802, 815.
sloi̯; ~ , [∗] slóiuri̯: 767.
ćáră, sloi̯ dă ~ ; slóiuri̯, calúp ~ ~ ; –lúpuri̯: 768.
ćáră naturálă de albíne, durílă; –ríle: 769.
ćáră, fórme dă ~ : 771.
un drob dă ćáră: 772.
ćáră, calúp dă ~ : 779.
zloi̯ dă ćáră: 780.
zloi̯, sloi̯ dă ćáră, calúp: 782.
[∗] sloi̯, ćáră lămurítă din boștínă: 783.
sloi̯; slóiuri̯ dă ćáră: 784.
sl^{u}oi̯: 792.
zloi̯; ~ : 796.
zloi̯; zlóiuri̯: 797, 826.
č^{e}áră t^{u}op^{h}ítă: 806.
ro̯átă de če̯áră: 811.
sloi̯, búlgăre; slóiuri̯: 817.
bloc, crod; crozi̯: 824.
sloi^{u}; [ε] slóiuri̯: 832.
calíp; –lîpuri̯ sau̯ sloi̯; slóiuri̯: 833.
sloi^{u}; slóiuri̯: 846.
sl^{u}oi̯ di̯ če̯áră; ~ : 873.
[σ] sl^{u}oi̯; slóiuri̯: 887.
[σ] sloi̯ dă če̯áră; slóiuri̯ ~ ~ : 888.
bloc^{u} de ćáră; blócuri̯ ~ ~ : 893.
sl^{u}oi^{u}; slóiuri̯: 896 +: 1. „ceară sleită"; 2. „seul de oaie sleit"; 3. „sloi de gheață".
če̯áră strecurátă, sl^{u}oi̯; slóiuri̯: 899.

MIED
„hydromel"

[2219]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiți băutura făcută din miere, amestecată cu apă și lăsată să „fiarbă"?*

NALR-Olt. MN, plș. 117.

II. *múrsă: 671.*
siróp: 672, 680-681, 683, 685, 690, 774, 780-781.
siróp dă mi̯ére: 673, 708.
? : 674-675, 682, 687, 696, 704, 727, 729-730, 734, 736, 742-743, 785, 792, 803, 838, 843, 853.
— : 676-678, 684, 688, 693-695, 697-699, 701, 703, 705, 707, 709, 711-712, 714-715, 717-718, 721-726, 728, 732-733, 735, 737-738, 740-741, 744-756, 760, 765-766, 778, 786-791, 793-795, 798-801, 804-805, 807-810, 813-814, 818-823, 827-829, 831, 834-837, 839-842, 844-845, 847-852, 854-872, 874-887, 889-892, 894, 896-897, 900.
∞ : 679, 686, 702, 706, 716, 719-720, 758, 762 +: suc, 770, 797, 811-812, 815, 816 +: i̯e la magazín, vin dă mi̯ére, 825 +: „se face oțet", 826, 830, 846, 895.
[ε] limonátă, [k] ápă dúlće: 689.
?, ∞ , bére, ^{u}oțét, v^{y}in: 691.
țúică cu mi̯ére: 692.
balbắș „din apă și miere": 700.
?, să fáće vin dîn boștínă cu ápă: 710.
vin dă mi̯ére: 713, 761 +: ∞ , sau̯ ^{u}oțắt, dácă-l țîneá mai̯ mult, 888, 898.
vin: 731, 763 +: [σ] mi̯ed, med, cam așá ćevá, 824 +: [a văzut la niște basarabeni].
?, [∗] siróp: 739.
: 757.
[ε] siróp: 759.
hidromél: 764, 768-769, 771, 777, 779 +: ∞ , nu să práctică la noi̯, 784, 802, 806, 817 +: vyin dă mi̯ére, 899.
^{u}oțắt, [∗] mi̯ed: 767.
vin de mi̯ére: 772 +: cáre devíne ^{u}oțắt dă mi̯ére.
∞ , mi̯eld: 773.
∞ , [D] # , siróp dă albínă: 775.
țúică: 776 +: to̯átă spălătúra ái̯a și fáguri răi̯ péntru topít, fáće țúică.
^{u}oțét: 782.
hidroñél, vin dă mi̯ére: 783 +: „nu prea se face".
sir^{u}óp: 796.
[B] basamác^{u}: 832.
must dă mi̯ére: 833.
um‿fel de siróp: 873.

ḱidromél: 893.

MURSĂ
„boisson au miel"

[2220]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiţi băutura aceea făcută din miere amestecată cu lapte ori cu apă?*

NALR-Olt. MN, *pls.* 117.

II. *múrsă: 671-672, 724.*
siróp: 673, 681, 781, 898.
? : 674-675, 682-683, 685, 687, 692, 696, 704, 727, 729-730, 734, 739, 742-743, 792, 796, 802-803, 806, 838, 843, 853, 888.
— : 676-678, 684, 688, 693-695, 697-699, 701, 703, 705, 707, 709, 711-712, 714-715, 717-718, 721-723, 725-726, 728, 732-733, 735, 737-738, 740-741, 744-756, 760, 765-766, 778, 786-791, 793-795, 798-801, 804-805, 807-810, 813-814, 818-823, 827-829, 831, 834-837, 839-842, 844-845, 847-852, 854-872, 874-887, 889-894, 897, 899-900.
∞ : 679-680, 686, 690-691, 700, 702, 706, 708, 710, 713, 716, 719-720, 758, 759 +: [∗] la bombo̯áne [se foloseşte], 761, 762 +: n-am făcút, 763-764, 768, 770-773, 774 +: n-am făcút, pástă [se zice], 777, 779, 780 +: lápte-ndulcít cu mi̯ére, 782-785, 797, 811-812, 815-817, 824, 825 +: lápte cu mi̯ére „pentru tuse", 826, 830, 832-833, 846, 895, 896+: mére dă stupí̯ „miere de albine" [stup= albină?].
ápă dúlĉe: 689.
: 731, 736, 757 +: n-áre núme, 767, 776 +: în loc dă záhăr, îndulĉéşti̯ láptele.
#, ∞ : 769, 775.
um‿fel dă siróp: 873.

TRÂNTORESC (ind. prez. 1)
„je tue les faux-bourdons"

[2221]

I. *[Întrebare indirectă] Ce zici că faci când omori trântorii din stup?*

NALR-Olt. 700.

II. *omór trîntori: 671-672, 674-675, 679-680, 728, 774, 783, 815, 832.*
cúrăţ stúpu dă trîntori̯: 673, 731-732.
— : 676-678, 684, 688, 693-695, 697-699, 701, 703, 705, 707, 709, 711-712, 714-715, 717-718, 721, 723, 725-726, 730, 733, 735, 737-738, 740-741, 745-746, 748, 750, 752-756, 760, 765-766, 778, 786-791, 793-795, 798-801, 804-805, 807-810, 813-814, 818-823, 827-829, 831, 834-837, 839-842, 844-845, 847-852, 854-872, 874-884, 886, 889-892, 894, 897, 900.
îl pescui̯ésc: 681.
[σ] trîntorésc, omór trîntori: 682.
trîntorésc: 683, 686, 722, 724, 727, 729, 739, 747, 749, 825, 843, 873, 893.
? : 685, 734, 742-743, 796, 803.
stîrpésc: 687.
îl rărésc: 689.
cúrăţ stúpu: 690.
ᵘomór trîntori: 691-692, 702, 757 +: ~ ~ cáre nu sîn‿dă folós în stup.
îndepărtéz trîntori: 696.
îi̯ alég şi îi̯ ᵘomór: 700.
cúrăţ stúpu dă trîntori, i̯-alég: 704.
?, cúrăţă [3]: 706.
ᵘomór: 708, 720.
îi̯ púne pi̯éptene din metál, la urdiníş: 710 +: „albinele intră, da trântorii nu încap".
ᵘomór trîntori̯: 713.
îi̯ ᵘomór, îi̯ pun sită: 716.
îi̯ dă afáră, îi̯ aléĝe şi-i̯ ᵘomo̯áră [3]: 719.
îi̯ ᵘomór: 736, 775, 846.
curăţésc stúpu: 744.
cúrăţ stúpi: 751.
rup bótcile cu trîntori̯: 758.
fac curăţéniˡe stúpului̯: 759.
îi̯ omór dîn fáguri̯: 761 +: sau̯ cu căpcánă, sau̯ cu cuşĉ la urdiniş.
îi̯ distrúg: 762.
tăˡém trîntori [4]: 763 +: le tăi̯ém cápu.
se răzui̯e stúpi: 764 +: se răzui̯e trîntori, să tái̯e căpăcélele.
îi̯ ᵘomorîm [4]: 767.
îi̯ tai̯: 768.
radiˡéz trîntori: 769.
omorîm trîntori [4]: 770.
curăţîm albínili dă trîntori̯ [4]: 771.
îi̯ distrúĝem [4]: 772.
să cúrăţă stúpi dă trîntori̯: 773.
omór, destrîntorésc: 776.
trîntoréşte [3], le omór trîntori: 777.
să púne grátiˡe: 779 +: la noi̯, dácă i̯e trîntori̯, ~ ~ ~ [la urdiniş].
trîntorít: 780.
să trîntoréşte: 781.
ᵘomór trîntori, cúrăţ stúpu dă trîntori̯: 782.
trîntorîm [4]: 784.
∞ : 785 +: nu-i̯ omóri̯, că ˡéste şî i̯ei̯ dă folós.
ᵘuşuréz stúpu: 792.
curăţésc dă trîntori̯: 797.
trîntᵘorésc: 802, 898.
ᵘomᵘór trîntori: 806.
cúrăţ dă trîntori̯: 811.
îi̯ mai̯ omorîm [4]: 812.
?, văduvésc: 816.
?, [D] # : 817.
omór: 824 +: omór puturóşi să rămîi̯e ắi̯a vréniĉi; destrîntorîre [e] ştii̯inţífic.
curăţésc albínili şi omór trîntori: 826 +: „da nu-i omor pe toţi".
îi̯ afúm: 830.
îi̯ omóri̯ [2]: 833 +: [D] #.
distrîntorésc: 838.
am rătunjít fáguri dă trîntori̯ [perf.c.]: 853.
îi̯ rătunjésc: 885.
ᵘomᵘór: 887.
dăscăpăĉésc trîntori: 888.
ᵘomór pă trîntori̯: 895.
[σ] ᵘomór trîntori: 896.
[V] trîntorésc, [R] tai̯: 899.

III. cf. răspunsul obţinut în punctul 853, unde este vorba de faguri.

RETEZ FAGURII (ind. prez. 1)
„je taille la ruche"

[2222]

I. *[Întrebare indirectă] Ce zici că faci când iei o parte din faguri ca să aduni mierea?*

ALR II s.n. *270;* ***NALR-Olt.*** *701;* ***ALEA II*** *635; cf.* ***ALB*** *1229; cf.* ***ALFC*** *723; cf.* ***ALiFO*** *652*;* ***ALJA*** *798; cf.* ***ALLOc.*** *513; cf.* ***ALLOr.*** *639; cf.* ***ALN*** *757.*

II. *retéz fáguri̯: 671.*
retéz: 672, 679, 683, 710, 727, 730-731, 757, 812, 816.
retéz fáguri: 673, 686-687, 722, 729, 825.
[σ] retéz: 674, 895.
tai̯ fáguri: 675.
— : 676-678, 684, 688, 693-695, 697-699, 701, 703, 705, 707, 709, 711-712, 714-715, 717-718, 723, 725-726, 733, 735-738, 740-741, 744-746, 748, 750, 752-756, 760, 765-766, 778, 786-791, 793-795, 798-801, 804-805, 807-810, 813-814, 818-823, 827-829, 831, 834-837, 839-842, 844-845, 847-852, 854-872, 874-884, 886, 889-892, 894, 897, 900.
retéz stúpu: 680, 682, 685, 696, 734, 833.
∞ : 681, 826.
îi̯ tai̯: 689.
îi̯ retéz: 690.
retrág mi̯ére̯a: 691.
l-am retezát [perf.c.], retéz: 692.
l-am retezát [perf.c.], retezắm [4]: 700.
? : 702, 706, 739, 742-743, 792, 796-797, 803, 806, 843.
trag mi̯ére̯a: 704.
trag mi̯ére̯a la ĉentrifúgă: 708.
i̯au̯ mi̯ére: 713.
curăţésc: 716.
scu̯áte mi̯ére [3]: 719.
i̯ecstrág mi̯ére̯a: 720.
rătéz stúpu: 721.
rătéz fáguri: 724, 728.
tai̯ fáguri, [k] retéz stúpu: 732.
recoltéz mi̯ére̯a: 747.
tai̯ fáguri cu custúra: 749.
discăpăĉésc: 751.
tráĝem mi̯ére̯a [4], [∗] retéz stúpu: 758.
recoltáre: 759.
rete̯ázǎ stúpi [3]: 761 +: dă muĉeníĉ [9 martie] şî la obrejăniˡe, to̯ámna.
o estráĝ [2]: 762.
fáĉem i̯ecstrácţiˡa [4], [B] rete̯áză [3] să fáĉe retezáre̯a: 763.
să ecstráĝe mi̯ére̯a, să recolte̯ázǎ: 764.
ˡestrág mi̯ére̯a: 767 +: să numéşte i̯ecstrácţiˡe; îi̯ sto̯árĉem, cáre n-au̯ maşînă, îi̯ sto̯árĉem cu mîna; primitívi să retezá.
[V] înai̯ínte îi̯ retezá: 768 +: înai̯ínte îi̯ retezá stúpi îm‿porţiˡúne̯a ắi̯a úne i̯e trîntori.
tai̯ stúpu: 769-770.
îi̯ retezắm [4]: 771.
scoţ mi̯ére̯a: 772.
să rete̯ázǎ stúpi: 773.
îl ᵘomór, să rete̯ázǎ: 774.
[σ] îi̯ rete̯ázǎ [3]: 775.
trag mi̯ére̯a: 776.
?, [R] acú: recoltát: 777.
retezá [imperf.3]: 779.
recoltéz, [B] retezáu̯ [imperf.6]: 780.
să skímbă fáguri: 781 +: luᵘắn‿cu grípca şî rupe̯ám beţişo̯árele.
recoltéz mi̯ére̯a, tai̯ stúpu: 782.
să rete̯ázǎ buduro̯áˡele: 783.
îi̯ retezá [imperf.3]: 784 +: să storĉá, să pune̯á la so̯áre, să tope̯á: 785.
rătéz fáguri: 802 +: „la buduroaie".
tăi̯á cu cuţítu [imperf.3]: 811 +: [∗] să retezá créi̯eru.
∞ , [D] retéz: 815 +: „la stupi primitivi, primăvara" [se tăia partea de jos a fagurilor].
?, [D] retezátu: 817 +: [la 9 martie se retezau fagurii la cca. 1/3 şi se lua partea de jos, ca să aibă albinele ce lucra până la roire].
retezắm stúpu [4]: 824.
tai̯: 830, 899.
tai̯ᵘ mi̯ére: 832.
trag ńére̯a, discăpăĉésc: 838.
?, rătujésc un‿stup: 846.
am tras mi̯ére̯a [perf.c.]: 853.
descăpăĉésc: 873 +: scᵘot mˡére̯a, [R] „extrag mierea".
bat stúpu: 885.
[σ] rˡetˡéz: 887.
[σ] [V] retéz fáguri: 888 +: „acum rama se pune la centrifugă".
recoltéz: 893.
tai̯ᵘ, tai̯: 896 +: dăscăpăĉéscᵘ (la lăzi̯), rătunjéscᵘ (númai̯ la cóşuri̯).
?, dăscăpăĉésc: 898.

STUPUIESC (ind. prez. 1)
„je détruis la ruche"

[2223]

I. *[Întrebare indirectă] Ce zici că faci când omori albinele şi iei toţi fagurii?*

NALR-Olt. *702;* ***ALJA*** *798.*

II. *? : 671, 674-675, 680, 682, 687, 706, 727, 730-731, 734, 742-743, 747, 749, 751, 776 +: pune̯á ápă péste i̯el, îl pune̯á cu fúndu-n sus, 777 +: n-am făcút ásta, 796-797, 803, 806, 811 +: [Se scutura stupul în apă], 853, 888, 895.*

omór albínele:672.

∞ : 673, 681, 686, 690, 838, 873.

— : 676-678, 684, 688, 693-695, 697-699, 701, 703, 705, 707, 709, 711-712, 714-715, 717-718, 721-726, 728, 732-733, 735-741, 744-746, 748, 750, 752-756, 760, 765-766, 778, 786-795, 798-801, 804-805, 807-810, 813-814, 818-823, 827-829, 831, 834-837, 839-842, 844-845, 847-852, 854-872, 874-886, 889-892, 894, 897, 900.

omór stúpu: 679, 774, 833.

stupui̯ésc: 683, 685.

îl distrúg: 689, 757 +: așá să lucrá mai̯ nai̯ínte, 764, 816 +: păcát făcấm!.

distrúg stúpu: 691, 696, 702, 710, 713.

distrúg, ᵘomór: 692.

îl ᵘomorám [imperf.], ᵘomór: 700 +: „ăștea care iera bătrâni, didea-n trântori, îl omora toamna, băga apă-n iel“.

am dăsființi̯át stúpu [perf.c.]: 704.

ᵘomór stúpu: 708, 720.

l-a desfii̯nți̯át [perf.c.3]: 716.

s-a dăsființi̯át stúpu [perf.c.3]: 719.

bat ńére̯a: 729.

distrúĝ stúpu [2], i̯au̯ mi̯ére̯a: 758.

să reteáză stúpi: 759 +: ca [=zicea] că ~ ~ ~ (la mucenícî, prímăvara).

le distruĝá [imperf.3]: 761 +: ~ ~ complé‿cu tótu.

îl omór: 762.

ᵘomorá albíne̯le și retezá [imperf.3]: 763.

îl ᵘomóri̯ [2]: 767.

l-omorá [imperf.3]: 768.

tot așá: l-am tăi̯át sau̯ l-am omorít [perf.c.]: 769.

le omorá dă tot [imperf.3]: 770.

retezắm [4]: 771.

îl distrúg, l-omorá [imperf.3]: 772 +: torná ápă pă i̯éle.

omorá un stup [imperf.3]: 773.

lom rắmili cu mi̯ére̯a [4]: 775.

omorá stúpu [imperf.3]: 779, 825.

omorít, dă tot, dăfinitív: 780.

îi̯ omorím [4]: 781 +: [V] luá ștubéᵘu, or turná ápă, sau̯ îl scuturá pă foc.

i̯au̯ mi̯ére̯a la stupi̯: 782 +: aruncá ápă în i̯ei̯, le-nnecá.

[V] ᵘomorít, îi̯ ᵘomorám [imperf.]: 783.

îi̯ omorá [imperf.3]: 784, 812.

îl ᵘomór: 785 +: i̯éle mo̯áre cu ápă și cu fum.

ᵘomᵘór albínili: 802.

îl omór definitív: 815.

bătái̯a stúpilor: 817.

omór, distrúg: 824.

l-am distrús [perf.c.]: 826.

omorá fáguri [imperf.3]: 830.

l-am omorítᵘ [perf.c.]: 832.

?, le̯-a tras mi̯ére̯a [perf.c.3]: 843.

?, le̯-am omorít [perf.c.]: 846.

?, distrúg: 887.

desfii̯nțéz: 893.

stricᵘ: 896.

?, distrúg cu pucio̯ásă: 898.

distrúg: 899.

MASCĂ, pl.
„masque“

[2224]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi spui la aceea pe care o pui pe față ca să nu te înțepe albinele, când umbli la stup?*

***NALR-Olt. MN**, pl̦ș. 117; **ALEA** 637.*

II. *máscă; măṣĉi̯ : 671, 679, 682-683, 685, 689, 692, 713.*

máscă; măști̯: 672-675, 681, 686-687, 690-691, 696, 704, 706, 708, 710, 716, 720-722, 731, 742-743, 751, 759, 761-763, 767, 769-771, 774-776, 784, 796-797, 803, 816-817, 825-826, 833, 843, 853, 885, 887-888, 898, 899 +: máscă; măṣĉi̯.

— : 676-678, 684, 688, 693-695, 697-699, 701, 703, 705, 707, 709, 711-712, 714-715, 717-718, 723, 725, 733, 735, 737-738, 741, 745-746, 748, 750, 752-757, 760, 765-766, 778, 786-791, 793-795, 798-801, 804-805, 807-810, 813-814, 818-823, 827-829. 831, 834-837, 839-842, 844-845, 847-852, 854-872, 874-884, 886, 889-892, 894, 897, 900.

máscă: 680, 700 +: adícă u̯o sítă, o fáșă dă pîză; da máma nu pune̯á nimíc, ᵘo cunoște̯á, da táta nu !, 719 +: ~ cu marámă, 740 +: ~ din ĉurícă [=pânză rară ca ciurul], 773, 811.

ᵘo pînză: 702 +: își̯ púne ~ ~ să nu-l múșĉe.

máscă; măṣĉ: 724, 726-727, 729-730, 734, 739, 744, 747, 764, 772, 777, 779-783, 785, 792, 806, 830, 893, 895-896.

brobo̯ádă: 728.

ĉur: 732.

rulár; –láre: 736.

máscă; măști̯, [k] măṣĉ: 749.

máscă; [∗] măṣĉ: 758.

máscă; măṣĉ: 768, 873 +: și sétcă̯; sĕtĉ.

máscă; măști̯: 802.

máscă sau̯ ᵘo sítă: 812.

máscă, [B] sítă: 815.

o bazmá mai̯ ráră, [R] máscă: 824.

nimíc: 832 +: [Îndepărta albinele cu fum de cârpă].

máscă; măṣĉ: 838.

barbónᵘ; –bo̯áne: 846.

RĂZUȘ, pl.
„couteau (à découper les rayons)“

[2225]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi spui la acela cu care retezi fagurii?*

***NALR-Olt. MN**, pl̦ș. 117; **ALEA** 636.*

II. *cuțít: 671, 673, 675, 679, 770.*

cuțít: 672, 687, 690, 726, 743-744, 762, 816.

? : 674, 742, 763 +: n-am apucát să văd, 797, 803, 846, 885.

— : 676-678, 684, 688, 693-695, 697-699, 701, 703, 705, 707, 709, 711-712, 714-715, 717-718, 723, 725, 728, 733, 735, 737-738, 740-741, 745-746, 748, 750, 752-756, 760, 765-766, 778, 786-791, 793-795, 798-801, 804-805, 807-810, 813-814, 818-823, 826-829, 831, 834-837, 839-842, 844-845, 847-852, 854-872, 874-884, 886, 889-892, 894, 897, 900.

cosór: 680, 685.

cuțít de descăpăĉít fáguri: 681.

bisturíu̯ ca un‿cuțít: 682.

cuțít de retezát: 683.

răzúș; –zúșuri̯: 686.

cuțít; –țíte: 689, 691-692, 696, 704, 713, 729, 747, 757, 759, 764, 771, 773, 782, 785, 792, 806, 825, 853.

cu cuțítu: 700 +: ~ ~ îl i̯ua pă márĝine; țíu̯ mínte ca ástăzi̯ , 732, 734.

custúre; –túri̯: 702, 815.

?, cu furculíțe dă fíer [pl.]: 706.

cuțít péntru dăscăpăĉít: 708.

cuțít încîrligát sau̯ scu̯ábă: 710.

cu un‿cuțít: 716.

cu ᵘo custurícă: 719.

cuțít dăscăpăĉitór: 720.

c-un‿cuțít: 721.

fer: 722.

retezăto̯áre; –tóri̯: 724.

cuțít, [k] custúră: 727.

custúră; –túri̯: 730, 758 +: [∗] cu cuțítu mămălíĝi, 780 +: [acum] cu dóu̯o cuțíte fi̯érte în ápă, 893, 895.

retezăto̯áre: 731.

cosór; –so̯áre̯: 736.

custúră; –túre: 739, 749, 784, 899.

cuțít; –țíte: 751.

cuțít apícol, dáltă apícolă: 761.

cuțít, custúră: 767.

cuțito̯ái̯e; –tói̯: 768.

cosór; –so̯áre: 769.

un‿ĝin icspré făcút sau̯ un‿cuțít: 772.

cuțít; –țíte: 774.

cu cuțítu: 775.

cuțít; –țíte, furculíță; –lițe: 776 +: să dăscăpăĉéște cu furculița.

cuțít; –țíte: 777.

o dáltă: 779.

[V] grípcă; gripĉ, [R] cuțít: 781.

cuțít de dăscăpăĉít: 783.

cuțít; –țíte: 796.

cuțít; –țíte: 802.

cuțít objinui̯ít [!]: 811.

un‿cuțít: 812.

cuțíte strímbe [pl.]: 817.

cuțít, raz; ráze: 824.

cuțít nadíns dă tăi̯át fáguri: 830.

custúră: 832.

grípcă; gripĉ: 833.

cuțítu di discăpăĉít [a.]: 838.

cuțítu dă dăscăpăĉᵉálă [a.]: 843.

furculíță; –lițí sau̯ cuțít; –țíți: 873.

?, cuțít speciál: 887.

cuțít dă dăscăpăĉít; –țíte ~ ~ : 888.

cuțítᵘ dă dăscăpăĉítᵘ; –țíte ~ ~ : 896.

cuțít de dăscăpăĉít, furculíță : 898 +: rașḱétă; –ḱéte.

(albinele) ROIESC (ind. prez. 6)
„(les abeilles) essaiment“

[2226]

I. *[Întrebare indirectă] Ce zici că fac albinele după ce s-au înmulțit și o parte din ele fug din stup împreună cu matca veche?*

***NALR-Olt. MN**, pl̦ș. 117; **ALF** 1156; **ALLy** 370; **ALEA** 531; **ALCo** 594; **ALB** 1232; **ALFC** 726; **ALiFO** 651; **ALJA** 796; **ALLOc.** 511; **ALLOr.** 636; cf. **ALN** 755, 756; **ASLEF** 339.*

II. *roi̯ésc: 671-675, 679, 683, 685, 687, 692, 762, 825.*

— : 676-678, 684, 688, 693-695, 697-699, 701, 703, 705, 707, 709, 711-712, 714-715, 717-718, 723, 725, 731, 733, 735, 737-738, 741, 746, 748, 750, 752-756, 760, 765-766, 778, 786-791, 793-795, 798-801, 804-805, 807-810, 813-814, 818-823, 827-829, 831, 834-837, 839-842, 844-845, 847-852, 854-872, 874-884, 886, 889-892, 894, 897, 900.

roi̯ésc: 680-682, 689, 690 +: [∗] roi̯ázǎ, 704, 721-722, 724, 726, 728-730, 732, 734, 739-740, 742-743, 745, 749, 757-759, 763-764, 768-775, 777 +: fac roi̯íre, 779-782, 815-817, 824, 832, 885.

roi̯éște: 686 +: și fúĝe, 691, 696, 700 +: fúĝe, fug pîn salcímpᴴ, 702, 706, 708, 710, 713, 716, 720, 736, 744, 747, 761, 776, 783-785, 811-812, 826 +: [în conversație liberă]: roi̯ázǎ, 830, 843, 846, 853.

a plecát [perf.c.3]: 719 +: stúpu nóstru ~ ~ ; [D] roi̯éște „când albinele aduc alt stup“, dúĉe reĝína ca cum dúĉe mireása.

roi̯éște [3]: 727.

roi̯ázǎ: 751.

roi̯íre: 767 +: fac un ĉúrpene, sînt ínspre roi̯íre, trébui̯e să roi̯áscă, îi̯ fac prevestíre.

rᵘoi̯éște: 792, 888, 896.

rᵘoi̯éște̯: 796.

rᵘoi̯ázǎ: 797, 803.

fáĉe rᵘoi̯: 802.

rᵘoi̯ésc: 806, 873, 887, 893, 895, 898 +: íntră-n frígurile rᵘoi̯íri, 899.

roi̯ázǎ sau̯ roiéște: 833.

roi̯éște: 838.

STUP FĂRĂ MATCĂ
„ruche sans reine"

[2227]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi spui unui stup care a rămas fără matcă?*

NALR-Olt. 703.

II. *stup mort: 671.*
stup fără mámă: 672.
stup vắduv: 673.
? : 674, 687, 689 +: ála mo̯áre, să prăpădéște, 729, 792, 796, 803, 846.
stup fără mátcă: 675, 682-683, 686, 722, 727-728, 742-743.
— : 676-678, 684, 688, 693-695, 697-699, 701, 703, 705, 707, 709, 711-712, 714-715, 717-718, 721, 723, 725, 733, 735, 737-738, 741, 745-746, 748, 750, 752-756, 760, 765-766, 778, 786-791, 793-795, 798-801, 804-805, 807-810, 813-814, 818-823, 827-829, 831, 834-837, 839-842, 844-845, 847-852, 854-872, 874-886, 889-892, 894, 897, 900.
bezmétic: 679, 685, 708, 720, 731, 767, 771, 806, 812.
fără reĝínă: 680.
stup dezmétic: 681, 843.
stup bezmétic: 690, 713, 716, 785, 815, 838, 853.
uorfán: 691, 744, 772-773, 775, 817.
bezmétic; –méticʲ: 692, 696, 706.
stup síngur, sihástru, uorfán: 700.
stup năútru: 702 +: nu áre stăpîn, 719 +: nu mai̯ áre cománda lui̯.
stup fără reĝínă: 704, 726, 740.
stup sterp: 710.
bizmétic: 724.
sterp: 730.
stup fără múmă: 732, 734.
uléi̯ orfán: 736.
stup vădán, [*] ~ uorfán: 739.
bezmétic; –métic̑: 747, 757, 759, 774, 776, 780, 782, 802.
dizmétic: 749.
stup trîntorít: 751.
uorfán, ~ dă mátcă: 758.
stup bezmétic sau̯ orfán: 761.
dezmétic: 762, 811.
uorfán sau̯ bezmétic: 763-764, 779 +: devíne bezmétic dácă nu să i̯a măsúrʲ.
besmétic; –métic̑: 768, 781.
bezmétic sau̯ uorfán: 769.
vắduv, stup fără mátcă: 770.
besmétic, stup fără mámă: 777.
uorfán, stup fără mátcă: 783.
[σ] bezmétic: 784.
dezbétic: 797.
bezmétic sau̯ u̯orfán: 816.
[V] vắduv; vắduvʲ, [R] bezmétic: 824.
besmétic: 825 +: s-a bezmetic̑ít.
?, [*] părăsít, distrús: 826.
orb: 830.
dezméticu: 832.
u̯orfán: 833.
stup uorfán: 873.
stup bezmétic; stupʲ –méticʲ: 887.
stup uorfán de mátcă; stupʲ –fánʲ ~ ~ : 888.
stup bezmétic; stupʲ –métic̑: 893.
stup vắduv; stupʲ vắduvʲ, sau̯ fără mátcă: 895.
stup dăzméticu; stupʲ –méti̯cʲ: 896.
stup uorfán; stupʲ –fánʲ: 898 +: stup bezmétic sau̯ trîntorît „fără rânduială".
stup besmétic; stupʲ –méticʲ: 899.

PÂRVAR, pl.
„essaim primaire"

[2228]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi ziceți la roiul nou care se face din cel vechi?*

NALR-Olt. 704.

II. *pui̯: 671, 675, 683, 686-687, 700, 747, 759, 815 +: „din matca a bătrână".*
roi̯; ~ : 672, 681-682.
prímul roi̯: 673.
roi̯; rójurʲ: 674, 691, 706, 838, 843, 853.
— : 676-678, 684, 688, 693-695, 697-699, 701, 703, 705, 707, 709, 711-712, 714-715, 717-718, 722-723, 725-728, 730, 732-733, 735, 737-738, 740-742, 744-746, 748-750, 752-756, 760, 765-766, 778, 786-791, 793-795, 798-801, 804-805, 807-810, 813-814, 818-823, 827-829, 831, 834-837, 839-842, 844-845, 847-852, 854-872, 874-886, 889-892, 894, 897, 900.
pui̯ dă roi̯: 679, 762.
roi̯: 680, 685, 720, 777, 783.
pui̯éte: 689.
? : 690, 734, 739, 743, 775 +: mai̯ mult artific̑iále să fac, 792, 796-797, 803, 806, 895.
pui̯; ~ : 692, 826.
roi̯, stup nou̯: 696.
pui̯ dă stup: 702.
pui̯ dă roi̯u : 704, 713.
roi̯ primár: 708, 776, 780, 782, 833.
pui̯u : 710.
pui̯ét, [k] pui̯: 716.
pui̯ tînăr, roi̯ ~ : 719.
roi̯ nou̯: 721, 729.
prímu roi̯: 724, 731, 772.
pui̯ de̯ roi̯: 736.
rói̯u; rójurʲ: 751.
roi̯ naturál: 757.
roi̯ít : 758.
prímu roi̯, [V] pîrvác; –vác̑: 761 +: înaínte să spune̯á pîrvác; –vác̑; roi̯áu̯ și i̯ei̯ pînă to̯ámna.
nucléu̯ sau̯ o roi̯íre naturálă sau̯ artific̑iálă: 763 +: roi̯ primár [răspuns primit după întrebarea 2229].
părvác, roi̯ primár: 764.
prímu roi̯, pîrvác: 767 +: prímu roi̯ să numéște pîrvác.
pîrvác; –vác̑, prímu roi̯ sau̯ roi̯ primár: 768.
roi̯ primár; –márʲ: 769.
[ε] mi̯-a roít ŭ roi̯: 770.
roi̯ naturál, pîrvác: 771.
stolón; –lónʲ: 773.
roi̯ naturál sau̯ artific̑iál, ~ pîrvác: 774.
roi̯ primár, pîrdáv: 779 +: pîrdáv, „dacă mai roiește o dată în același an".
nucléu̯, [V] roi̯: 781 +: înai̯ínte-i̯ zîc̑á roi̯.
roi̯, primitív, ~ primár: 784 +: roi̯ primár [răspuns primit după întrebarea 2229].
roít artific̑iál, roi̯éște: 785.
pîrvác; –vác̑e̯: 802.
rói̯u dintî̯i [a.]: 811 +: i̯e mai̯ bun dă múscă.
rói̯u primúl [a.]: 812.
?, pui̯: 816.
?, [D] # : 817.
roi̯ sau̯ pui̯: 824.
roi̯, prímu roi̯: 825.
tot roi̯: 830.
mi̯-a roi̯ít rói̯u: 832.
pui̯u; pui̯: 846.
ruoi̯ ruoi̯ít din stup: 873.
?, ruoi̯ artific̑i̯ál: 887.
[ε] pui̯ét: 888 +: „puii de albine".
ruoi̯ primár; rójurʲ –máre: 893.
mucléu̯; –cléuurʲ: 896 +: <pui̯> dă ruoi̯u.
nucléu̯; –clée: 898.
ruoi̯ artific̑iál; ruójurʲ –ále: 899.

PAROI, pl.
„essaim secondaire"

[2229]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi ziceți la acela care roiește din pârvar în aceeași vară?*

NALR-Olt. 705.

II. *tot pui̯, [k] pui̯ din pui̯: 671.*
pui̯; ~ : 672, 692.
al dói̯le̯a roi̯: 673, 708, 773, 780, 825.
roi̯: 674, 680-682, 720, 843.
pui̯: 675, 686, 824 +: a-mpui̯át a dóu̯a o̯ără.
— : 676-678, 684, 688, 693-695, 697-699, 701, 703, 705, 707, 709, 711-712, 714-715, 717-718, 721-723, 725-728, 730, 732-733, 735, 737-738, 740-742, 744-750, 752-756, 760, 765-766, 778, 786-791, 793-795, 798-801, 804-805, 807-810, 813-814, 818-823, 827-831, 834-837, 839-842, 844-845, 847-852, 854-886, 889-892, 894, 897, 900.
? : 679, 683, 685, 687, 689-690, 696, 702, 706, 729, 734, 739, 743, 768 +: [σ] ?, 775, 792, 796-797, 803, 806, 811, 817 +: [D] #, 888+: „din ăsta poți să iei matca ajutătoare", 895, 898.
terți̯ár și secundár: 691.
roi̯ázá, roi̯éște púi̯u: 700.
nu mai̯ roi̯éște în ac̑éi̯ași̯ váră: 704.
pui̯u : 710.
prímu roi̯: 713.
tot pui̯: 716, 759, 826.
?, al dói̯le̯a an roít: 719.
doi̯ roi̯: 724.
a roít rói̯u: 731.
a roi̯ít și pui̯ándru: 736.
roi̯éște i̯ar: 751.
roi̯ primár, ~ secundár, arțár: 757 +: arțár „în aceeași vară roiește a treia oară".
tot așá, roi̯ít: 758.
roi̯ pîrvác: 761.
pui̯ dă roi̯ din pui̯: 762.
roi̯ secundár: 763, 774.
roi̯ al dói̯le̯a, ajutóru stúpului̯: 764.
parói̯: 767.
pîrvác: 769 +: să numi̯á ~ [!], 772.
a dóu̯a u̯ără roi̯ít: 770.
al dói̯le̯a pîrvác: 771.
pîrvác; –vác̑: 776, 781.
rói̯u únu, ~ doi̯ [a.]: 777.
roi̯ al dói̯le̯a: 779.
terți̯ár, [*] roi̯ mic, pui̯: 782.
tot roi̯, al dói̯le̯a roi̯: 783.
roi̯ primár sau̯ al dói̯le̯a: 784 +: rói̯éște și dă c̑i̯ șáse orʲ pînă să distrúĝe cînd íntră în frígu roi̯ítului̯.
roi̯ít dă dóu̯o uorʲ: 785.
∞ : 802, 832 +: nu-l mai̯ lăsám, îi̯ c̑upe̯ám mắtc̑ili.
al dói̯le̯a: 812.
pui̯ dat tod dîm pui̯: 815.
?, tot pui̯: 816.
rói̯u al dói̯le̯a [a.] sau̯ pui̯: 833.
: 838, 853.
tot pui̯u; pui̯: 846.
?, dúblă ruoi̯íre: 887.
[σ] paruói̯u; –rói̯: 893.
alt nucléu̯; –cléuurʲ: 896.
ruoi̯ primár; rójurʲ –máre: 899.

ROINIȚĂ, pl.
„récipient pour recueillir un essaim"

[2230]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi spui la aceea cu care prindeți roiul?*

NALR-Olt. 706.

II. *rónițā: 671.*
rónițā; rónițʲ: 672.
róinițā: 673-674, 680, 687.
? : 675, 689, 710, 734, 796, 806 +: „prinde roiul cu rama plină cu miere".
— : 676-678, 684, 688, 693-695, 697-699, 701, 703, 705, 707, 709, 711-712, 714-715, 717-718, 722-723, 725, 730, 732-733, 735, 737-741, 743, 745-756, 760, 765-766, 778, 786-791, 793-795, 798-801, 804-805, 807-810, 813-814, 818-823, 827-829, 831, 834-837, 839-842, 844-845, 847-852, 854-872, 874-886, 889-892, 894, 897, 900.

róinĭţă; róinĭţe: 679, 682, 696, 759, 761, 763, 768-769, 772-774, 782, 784.
roiélniţă; –iélniţe: 681, 724, 825.
buduróĭ saŭ cutíle: 683.
róĭniţă: 685.
róĭniţă; róiniţĭ: 686, 771, 779, 817 +: saŭ doníţă, coş, 843.
buduróĭ: 690 +: îl príndem diréct în ~ .
prinzătór dă roĭ: 691.
buduróĭ maĭ mic, retezát: 692.
uléĭ; –lée: 700.
cu ŭo dóniţă: 702.
cu ŭo putinícă într-un băţ: 704.
tot cu un uléĭ d-áĭea vékili: 706.
cúĭniţă saŭ róĭniţă: 708 +: róiniţă maĭ bíne zis.
cu ŭo cutíle dă cartón: 713.
cu ŭo cutíle: 716, 895
cu ŭo cófă, doniţa [a.]: 719 +: ĭa doniţa şi haĭ să prín-dem róĭu ăla!.
cu ŭo cófă, putinícă: 720.
c-o budácă: 721 +: prind róĭu ~ ~ .
c-o căpăĉícă saŭ c-o cófă: 726, 728.
cu cófa saŭ róĭniţă; róiniţe: 727.
afumătoáre: 729.
roiélniţă: 731, 785.
şumuióg de círpă cu fum: 736.
cu fum şi cu praf: 742.
cutíie saŭ buduróĭ: 744.
róiniţă; róĭniţĕ: 757.
[*] róiniţă, roiélniţă: 758.
c-un stup primitív: 762 +: c-o cutíle în fórmă dă bu-duróĭ.
coş saŭ roĭínţă; –ĭínţe, roĭiĉoáră; –ĉoáre: 764.
prinzătórĭ saŭ cíte-o cutiŭúţă: 767.
o cutíle uşoáră dîn cartón: 770.
afumătór: 775.
cúşcă; cuştĭ: 776.
róiniţă; róiniţe saŭ cóĭniţă: 777.
cutíle dă prins roĭ: 780.
cutíle; –tĭĭ: 781.
prinzătoáre; –tórĭ: 783.
cutíle, găleátă, budurŭóĭ: 792.
cŭoş; cŭóşurĭ: 797, 803.
rŭóiniţă; rŭóiniţe: 802.
cutíĭe: 811.
în uléĭ saŭ în roiélniţă; –iélniţe: 812.
cutíĭa péntru luŭát stupĭ: 815.
în găleátă dă ápă saŭ în doniĉoáră: 816.
indiferént, cu un stup gol: 824.
am ŭ uléĭ primitív dă blánă: 826.
cu stúpu legát într-o béldiĭe: 830.
o doágă mícă, ispré: 832 +: [D] #.
cóiniţă; cóiniţe: 833.
c-un stup: 838.
#, ŭo pútină saŭ cófă: 846.
în stup: 853 +: îl scútur diréct ~ ~ .
rŭóiniţă; rŭóiniţĭ: 873.
ládă speciiálă, [σ] rŭóiniţă; rŭóiniţe: 887.
cu ráma: 888 +: prínde róĭul ~ ~ .
roiélniţă; –iélniţe: 893.
#, cu ápă, cu praf, cu ŭoglíndă: 896.
rŭóiniţă; rŭóiniţe: 898-899.

MĂTĂCINĂ
„plante qui attire les abeilles"

[2231]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi ziceţi la buruiana cu care frecaţi roiniţa (coşniţa) ca să prindeţi roiul?*

***NALR-Olt.** 707; cf. **ASLEF** 90.*

II. *ísmă saŭ mătăĉínă: 671.*
mătăĉínă: 672-673, 679-680, 685, 702, 757, 769 +: cu un mirós dă ~ , dă ĭízmă, cu sáre frecátă; lor le pláce aĉéz mirós, 773 +: şî cu saramúră ĭi să dă ĭar, 817, 888 +: „la Băltăgeşti nu există; se foloseşte busuioc şi cimbru".
? : 674-675, 683, 686-687, 734, 743, 775, 796, 803, 806, 815 +: [Cutia se ungea cu saramură şi se puneau în ea frunze de salcâm de care se prindeau albinele].
— : 676-678, 684, 688, 693-695, 697-699, 701, 703, 705, 707, 709, 711-712, 714-715, 717-718, 722-723, 725, 729-730, 732-733, 735, 737-742, 744-748, 750-756, 760, 765-766, 778, 786-791, 793-795, 798-801, 804-805, 807-810, 813-814, 818-824, 827-829, 831, 834-837, 839-842, 844-845, 847-852, 854-872, 874-884, 886, 889-892, 894, 897, 900.
sulfínă: 681.
ízmă: 682, 708, 838.
sporíş: 689.
[σ] mătăĉlúne saŭ faĉélile: 690.
să dă cu sirop: 691.
mătăĉúne: 692, 843.
[ε] mlădíţă: 696.
dideá cu fum, ŭo ĭáscă: 700 +: dă cu sálĉile.
cu pelín: 704, 719 +: ~ ~ dădeá şi aveá ŭo círpă cáre ardeá; albínile vineá la fum.
busuióc dă bîze: 706.
busuiócu albínelor: 710.
bisilócu albínilor, busuióc: 713.
cu busuióc, cu ízmă: 716.
cu ízmă şi cu sáre: 720.
busuiócu stúkilor: 721, 726.
poála síntă-măríĭ: 724.
cu ízmă saŭ cu busuióc: 727.
busuióg cu saramúră: 728.
busuiócu stúpuluĭ saŭ poála síntă-măríeĭ: 731.
busuioĉél: 736.
busuiócu uléĭelor: 749.
saramúră, mătăĉínă: 758.
mătăĉínă saŭ cu siróp dă miére: 759 +: mătăĉínă – o buruĭánă.
ĭárba stúpuluĭ saŭ mătăĉínă: 761 +: cu puţínă miére, siróp dă miére, să stropéşte.
mătăĉínă saŭ cu siróp dă zahăr: 762.
róiniţă, mătăĉínă: 763 +: plántă cáre să numéşte rói-niţă.
mătăĉínă, cu busuióc: 764 +: saŭ cu saramúră fre-cátă cu ĭízmă.
[σ] mătăĉínă, cu sáre şi cu ĭízmă: 767 +: mătăĉínă [= lă-mâiţă].
mătăĉínă şi cu ápă sărátă: 768.
cu ĭízmă: 770 +: să púne dóŭo foĭ dă ĉáră cu miére; cu ĭízmă să pregătéşte stúpu, 895.
cu miére: 771, 777 +: saŭ púnem o rámă.
cu nişte méntă saŭ ĭízmă: 772 +: saŭ cu puţín záhăr şi sáre.
ĭízmă saŭ siróp: 774.
cu ĭízmă şî stropésc cu sáre: 776.
ĭízmă, sulfínă, pelináriţă: 779 +: c-o plántă mirosi-toáre: ~, ~, ~ .
ápă cu sáre: 780 +: boĭ, um fir dă luĉérnă, ĉevá.
[V] cu pelín, lămuioásă: 781 +: pă vrémurĭ spălám stúpu cu pelín, lămuioásă – că miroásă frumós.
propólis saŭ cu melásă: 782 +: melásă – o buriĭánă.
tămîĭoáră, ĭízmă: 783 +: tămîĭoáră – ca frúnza de ur-zícă, áre mirós plăcút.
to róiniţă: 784.
cu nimíc, cu pelín, dácă vreaŭ: 785.
cu saramúră: 792.
sirŭóp dúlĉe: 797.
lămîĭíţă: 802.
lămîĭíţă: 811.
mătrăgúnă saŭ ĭízmă: 812.
?, pelín, lămîĭíţă?: 816 +: [Găleata se stropeşte cu sirop de zahăr].
[R] mătăĉínă: 825 +: că áre mirós dă mátcă; [V] [se stropea cu saramură].
cu sáre saŭ cu miére: 826 +: [cu sare, dacă prinde roiul în câmp, cu miere, dacă îl prinde pe lângă casă].
saramúră şi rakíŭ: 830.
ŭ fel dă ĭízmă dă báltă: 832 +: [doaga se stropea cu saramură, cu cracă de busuioc].
róiniţă: 833 +: [coşniţa se freacă] cu sáre saŭ cu miére.
?, ŭo buruĭánă: 846 +: saŭ strokám cu saramúră.
ísmă sălbatică: 853.
busuiócu stúpilor: 873 +: „altul decât cel obişnuit".
bisióc dă stuk: 885.
ĭízmă: 887, 899.
mătăĉíne: 893.
ĭárba stúpuluĭ: 896.
mătăĉlúne: 898.

* * *

ALDAN, pl.
„pieds femelles"

[2232]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi spuneţi la cânepa înaltă pe care o lăsaţi să crească pentru sământă?*

***ALR II** s.n. 253; **ALRM II** s.n. 167; **NALR-Olt.** 708.*

II. *hăldánĭ [pl.]: 671.*
hăldán; –dánĭ: 672.
? : 673-676, 683, 685, 687-688, 708, 716, 755, 820, 833 +: cînipă sălbátică „creşte înaltă şi crăcănoasă [nu se foloseşte], 866, 884, 888-889.
— : 677, 681, 684, 695, 701, 707, 724-725, 732, 735, 738, 786-791, 793-795, 798-801, 804-805, 807-810, 822, 824, 834, 854, 871, 873-878, 880, 882-883, 886-887, 890, 892, 895-896.
hîlhán; –hánĭ: 678.
hîldán; –dánĭ: 679.
hîldánĭ [pl.]: 680.
cínepă dă sămínţă: 682, 689, 690 +: nu prea obijnu-ĭím, 696, 703, 705-706, 718-719, 757, 759, 764-765, 767 +: [*] cínepă dă tŭámnă, 769-770, 776, 780-781, 783, 831.
cínipă péntru sămínţă: 686.
cínepă dă tŭámnă: 691, 698.
cínepă dă tŭámnă: 692, 694, 700, 710, 720, 762.
cínipă dă tŭámnă: 693, 711, 715, 763, 827 +: [D] #, 841, 843, 849, 852, 855, 868, 870.
cínepă péntru sămínţă: 697, 828.
cínipă: 699, 751.
cínipă dă sămínţă: 702, 704, 713 +: o fácem mogílă, 717, 792, 796-797, 803, 806, 825-826, 836-837, 840, 844-846, 850, 853, 856-862, 864-865, 867, 869, 899-900.
holdán; –dáne: 709.
cínipă sălbátică: 712 +: [k] cínipă dă tŭámnă.
cínipă di sămínţă: 714, 842.
haldánĭ [pl.]; –dán: 721.
hladánĭ [pl.]; –dán: 722.
hlodánĭ [pl.]; –dán: 723.
glodánĭ [pl.]; –dán: 726.
holdán; –dánĭ: 727-728.
cînipóĭ; ~ : 729.
cínepă de sămínţă: 730, 747, 750.
cínepă de toámnă: 731, 745.
cínipă de sămínţă: 733, 736-737, 739, 741-743, 749, 753.
cínipă de sămínţă: 734, 746, 891, 897.
cínipă de toámnă, holdánĉă: 740.
cínipă de toámnă: 744.
cínipă sălbátecă: 748.
cínepă di sămínţă: 752.
cínepă de sămínţă: 754.
cínepă dă toámnă: 756.
cínipă dă toámnă: 758, 768, 814 +: [D] #, 816 +: [D] #, 817-819, 821, 823, 829, 835.
cínepă dă toámnă: 760-761, 772-773, 775, 778 +: ~ ~ să lŭméşte, 779, 782, 784 +: à dă váră nu leágă, 785.
cínepă dă tŭámnă: 766.
cínipă dă sămínţă, ~ ~ toámnă: 771 +: ĭe dóŭo móde dă cínipă.
cínepă dă sămínţă, ~ ~ toámnă: 774.
cínepă dă toámnă, dă sămínţă: 777.
cínipă dă sămínţă: 802.
haldáne [pl.]; –dán: 811 +: [se pune prin porumb].
bîldán; –dánĭ: 812 +: [=fire lungi de cânepă de vară sau de toamnă].

tăᵘúnį [pl.]; –ᵘúne: 813.
oldánį [pl.]; –dán: 815.
∞ : 830, 872.
?, cî́nipă péntru sămî́nţă, ~ dă tǫámnă: 832.
cî́nipă dă sămî́nţă: 838.
cî́nipă péntru sămî́nţă: 839.
cî́nipă dį sămî́nţă: 847.
cî́nipă dî sămî́nţă: 848.
cî́nipă tomnátică: 851.
sămî́nţa [a.]: 863.
cî́nįpă dį sămî́nţă: 879.
cî́nipă dį sămî́nţă: 881.
cî́nipă dĕ sămî́nţă: 885.
cî́nįpă péntru sămî́nţă: 893.
cînipᵘóį: 894.
cî́nipă dă tǫámnă: 898.

II. 872: Nu se pune cânepă.

POBIRCI
„chanvre rabougri
(qui reste sur la chènevière)"

[2233]

I. *[Întrebare indirectă] Cum spuneţi la firele mici de cânepă care rămân pe cânepişte după ce aţi cules cânepa?*

ALR II s.n. 254; NALR-Olt. 709.

II. ? : 671-674, 677-683, 687-688, 706, 708, 717, 723, 727, 729, 742, 746-747, 749, 756 +: o culéġăm ş-o făcám zgręábăn, stúpă, 770 +: o culéġem pă tǫátă; įe mărúntă, 804, 809, 819, 836, 838, 845, 850 +: „nu rămâne nimica", 851, 853, 856-857, 860, 862-864, 866-867, 869-870, 879, 884, 888, 899.
cî́nipă rẹa: 675.
?, rămăşįţe: 676.
bobî́rčį: 684-685, 689-692, 700, 702, 718, 841.
cî́nipă lenevǫásă: 686 +: „care n-a crescut mare".
stromolóġį; –lóg: 693.
buşį: 694.
— : 695, 701, 703, 707, 716, 722, 725-726, 728, 737-738, 745, 755, 822, 834, 854, 871-878, 880, 882-883, 885-887, 889-890, 892, 895-896, 900.
rămăşįţă : 696, 754, 897.
?, ujmét: 697.
?, rămăşįţă: 698, 705.
cînepă mícă: 699.
?, bobî́rį şi muşį: 704.
poġî́rčį: 709, 720.
pobî́rčį: 710, 719.
tot cînepă, meléįniţį: 711.
[ɛ] foįóġį: 712.
pitróčį, [k] pobî́rčį: 713 +: pitróčį „prune chirtoace".
pobî́lčį: 714.
čupį: 715.
poġî́rĉ: 721, 724, 731-733, 735-736, 739-740, 744, 748, 752.
rămăşįţe: 730.
moşóį; ~ : 734.
rămăşįţe dę cî́nipă: 741.
pobî́rĉ: 743.
fire rămáse în mírişţea de cî́nępă: 750.
rămăşįţă: 751, 785.
brácurį: 753.
fofolóč; –lóc: 757.
bobî́rĉ: 758, 760, 763, 768, 772, 773 +: să culéġe dă treį ᵘorį: a dă váră, a dă tǫámnă şî bobî́rĉ, 774, 777, 811, 813, 814 +: [se culeg], 815-818, 820, 825 +: [se culeg], 840, 843, 849.
cînepă dă váră, mormolóči cî́nepi [!]: 759.
bobʸî́rĉ: 761, 769, 771.
[ɛ] rămăşįţă dă cînepă: 762.
piịčúne saų fire pipernicîte: 764.
fofolóč: 765.
pobʸî́rĉ: 766.
bobîĉ, bobʸîĉ: 767.
ᵘočóġ: 775.
bobî́ĉ: 776.
[ɛ] băbúrĉ: 778.
[ɛ] firişǫáre dă cî́nepă: 779.
to‿cî́nepă: 780.
[ɛ] tot cî́nepă: 781.
ţăcărį; ţăcăr: 782.
pǫálă: 783, 831.
pǫálă dîn áįa dă váră: 784.
mardáųa dă la cî́nipă: 786.
bᵘobı̯î́rĉ: 787-788, 790.
bᵘobî́rĉ: 789, 792, 794-797, 801-802.
bᵘobʸî́rĉ: 791, 793, 798-799.
pųálă: 800, 803, 805, 807, 810, 844 +: ~ d-áęa cárę-a rămás ńícă.
pųála cî́nipi: 806.
fʰiričéle dă cî́nipă: 808 +: [D] bobî́rcă; –bî́rĉ [=ştiulete de porumb mic, pipernicit].
bobî́rġ: 812.
bobı̯î́rĉ: 821.
?, bobî́rĉ [!]: 823.
buşág: 824.
: 826 +: [∗] bobî́rĉ, 829, 846 +: a rămás p-acólo sămurástră, 868.
ştim: 827+: [∗] pųálă.
rămăşįţă: 828.
stîrpitúrį: 830 +: [σ] bobî́rĉ [=ştiuleţi de porumb pipernicițį].
pǫálă dă cî́nipă: 832.
?, to‿cî́nipă: 833.
?, pǫálă; pǫále: 835.
?, mírişte dă cî́nipă: 837.
cočᵘóbų-ăla‿al lor; –čųábe: 839.
?, puį, lăstăráşį: 842.
cî́nipă zăcútă: 847.
?, lăstár: 848.
furdá, mărunţîş: 852 +: furdá [=rămăşiţă, rest].
lăstárį: 855.
ḱíre mărúnte: 858.
gunųáįe: 859.
búturį, bı̯éţe: 861.
teşį: 865.
cî́nįpă: 881.
∞ : 891 .
cî́nįpă jupųı̯ítă: 893.
mîşág: 894.
cî́nepă nevǫįáşe: 898.

III. 891: Nu se cultivă cânepă.

TOPILĂ
„rouissoir"

[2234]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi ziceţi locului aceluia în care puneţi cânepa în apă?*

ALR II s.n. 256; NALR-Olt. 710; ALB 767; ALN 103.*

II. lac de topít: 671-672, 731.
? : 673, 742, 871 +: [cânepa] să dubéşte, să dudéşte; la dudít, 880.
topitǫáre: 674, 676, 686, 750, 885.
lac: 675, 681, 688, 694, 696, 699, 706-707, 709-711, 713, 730, 732, 734-735, 739, 743-744, 831, 833, 889.
— : 677, 695, 701, 716, 722, 725, 738, 822, 834, 854, 873-874, 876-879, 882-883, 890, 892, 895.
lac dă topít: 678-679, 698 +: „un ochi de apă stătătoare, în gârlă", 704 +: bolbųácă „în apă curgătoare".
lac dă cî́nipă: 680.
topílă: 682, 700 +: „noi o ducem la izvor, da în alte părţi îi zice topílă", 841, 843, 856.
báltă: 683, 692, 762, 778.
lac dă topílă: 684.
báltă, topílă: 685.
báltă, lac: 687, 693.
ı̯̂‿lac: 689 +: băgăm cî́nipa ~ ~ la topít.
[ɛ] gî́rlă: 690.
gî́rlă saų aleştéų: 691.
lac, topitųáre: 697, 708.
heleştéų: 702.
lac, topílă: 703.
la gî́rlă įe lácurį: 705.
lacᵘ: 712, 714.
la gî́rlă, nu deréct în lac: 715.
grųápă dă topít: 717.
báltă, gî́rlă, la topít: 718.
la gî́rlă: 719, 787-788, 794-795, 797, 801-802, 809-810, 814 +: Topila [=toponim, neînţeles], 818, 821, 825, 830, 835, 861, 867.
lac, la gî́rlă: 720.
lac di toḱít: 721.
toḱílă: 723, 726-727, 729, 737, 740-741, 745-746, 751, 753-755, 837-838, 845-846, 850-851, 857, 863, 865-866, 869.
lac dę toḱít: 724.
gî́rlă: 728, 766, 771 +: o duc la ~ , 789, 791-792, 798-800, 803-806, 816 +: băgăm cî́nipa-ŋ‿~ să să topįáscă, 820 +: la topít, 823-824, 826 +: la topít, 827.
lacᵘ: 733.
lacᵘ, toḱálă: 736.
loc de topít: 747.
topitoríįe: 748.
toḱálă: 749.
plútă: 752.
la aleştéų, la topílă: 756.
báltă dă topít: 757.
topitoríįe, la topít: 758.
la lac: 759, 768, 859.
în lac: 760.
lac, gîldán: 761.
aleştéų: 763, 786.
la topít, gî́rlă saų aleştéų: 764.
la báltă, la ᵘolt: 765.
la topít, la gî́rlă: 767.
la gî́rlă saų la įaz: 769.
îm‿báltă: 770, 772, 780 +: ~ ~ , s-o topéşţį , dé ! , 896 +: să dučéá ~ ~ , 898.
dorofę́į: 773 +: Dorofei [gârla satului, hidronim].
la báltă: 774, 781 +: ~ ~ să topím cî́nepa, 782.
în lac, la báltă: 775.
îm‿báltă la topít: 776.
la védęa : 777 +: Vedea [hidronim].
la topít, la gî́rlă: 779.
la lac, la gî́rlă, la o ápă cáldă: 783.
la călmăţúį: 784 +: Călmăţui [hidronim].
la grǫápă, la topitǫáre: 785.
la rîų, la lac: 790.
gî́rlă: 793.
gî́rlă, lac: 796, 815.
: 807.
la gî́rlă: 808.
la ilfóv, la bî́ldįįe: 811 +: Ilfov [hidronim]; bî́ldįįe [=apă stătătoare, la marginea râului].
ġirǫágă, lac: 812 +: maį įe cî́tę-o ~ .
la topít: 813, 886.
topı̯itoríįe: 817.
îŋ‿gî́rlă: 819 +: o duc la topít, ~ ~ , 829 +: úndę-o fḱi, 840, 858.
lácų, topílă-n ~ : 828.
topílă, [∗] topḱílă: 832.
topʰílă, [B] toḱílă: 836.
tᵘoḱílă: 839, 847.
la toḱíl, [σ] toḱílă: 842.
tᵘoḱílă: 844, 855, 868.
tᵘopílă: 848, 870.
îŋ‿gî́rlă, topʰílă: 849.
tᵘopʰílă: 852, 860, 864.
în ápă, [k] topílă: 853.
topʰitór: 862.
la márġinęa bắlţį: 872.
lac, báltă, derẹá: 875.
tᵘopílă, [k] tᵘoḱílă: 881.
la báltă, baltǫácă: 884.
la ďerẹá: 887.
în derẹá: 888.
la tᵘopít: 891 +: ᵘo pun ~ ~ , 900 +: băgăm cî́nipa ~ ~ .
tᵘokitǫáre: 893.
toḱílă, [T] tᵘopílă: 894.
la įaz, la lac: 897.
la tᵘopítᵘ : 899 +: ~ ~ în lac, báltă, în butóį.

MĂNUNCHI (de cânepă), pl.
„gerbe (de chanvre)"

[2235]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi zici la legătura de cânepă, mare cât poţi să cuprinzi într-o mână?*

***NALR-Olt.** 711; **AIS** 1495; **ALA** 264; **ALBRAM** 402; **ALFC** 509; **ALN** 136*, 141*.*

II. *mărúŋk; ~ sau mănúşă; –núşį: 671 +: „de e făcută din 3-4 mărunchi".*
mănúşe; –núşį: 672, 676, 708, 820.
mănúŋk; ~ : 673.
mînúşe; –núşį: 674, 679-681, 683, 690, 838, 849.
znop: 675.
— : 677, 695, 701, 714, 716, 722, 725, 822, 834, 854, 873-874, 876-878, 880, 882-883, 890, 892, 895.
mănúŋke; –núŋkurį: 678.
mînúşă; –núşį: 682, 688, 699, 702, 705, 707, 717, 720, 728, 731-732, 734, 736, 740, 752, 755, 789, 791-792, 794, 797, 799, 804, 812-816, 825, 827, 833, 836, 841, 847, 859, 864.
mînúḱ; –núḱurį: 684, 761, 764, 779, 783, 788, 793, 798, 802, 806, 824.
păpúşă sau mînúşă: 685 +: maį cu seámă.
mînúḱ; ~ sau mînúşe; –núşį: 686 +: îį maį máre.
mînúḱ; –núḱurį, mînúşă; –núşį: 687, 795 +: mînúşă „din 2-3 mînúḱurį", 800 +: mînúşă „2-3 mânuchiuri", 852.
mînúşe dă cînepă; –núşį: 689.
munúḱ; –núḱurį: 691, 704, 856, 862, 868.
mănúşă; –núşį: 692, 711, 719, 724, 726-727, 729-730, 744, 750, 819, 837.
munúşe; –núşį: 693, 698, 703, 709, 715, 870.
mănúḱ; –núḱe: 694 +: dóuo mănúḱe fáĉe uo mănúşă; –núşį, 747, 885.
mînúşĕ; –núşį: 696, 850 +: păpúşĕ; –púşį [=legătură din mai multe mînuşi], 857.
mănúşĕ; –núşį: 697, 706.
mănúşă; –núş: 700.
mănúşă dă cînepă: 710.
mănúḱ; –núḱurį: 712, 743, 887.
mănúḱu, mănúşă; –núşį: 713.
mănúḱu; –núḱ: 718, 893.
mănúşă di cînipă; –núş: 721.
mănúşă; –núş: 723.
mînúşă; mănúşį: 733.
mănúḱu; –núḱurį, mănúşă; –núşį: 735.
mînúḱ; –núḱe: 737-738, 748, 786-787, 842, 886.
mănúḱu; –núḱe: 739.
mănúşă; mănúşį: 741.
mînúḱ; –núḱįį: 742.
mînúşă; –núşe: 745.
păpúşă, munúḱ: 746.
? : 749.
mûnúşă; –núşį: 751, 754, 851.
mûnúḱe; –núḱ: 753.
mînúşĕ dă cînepă: 756.
mînúşă; –núş: 757-759, 762-763, 765, 768-769, 771, 773-775, 777-778, 781-782, 784-785, 801.
o mînúşă, um‿mînúḱ: 760.
mînúşe; –núş: 766.
mînúḱ, [**] mînúşă; –núş: 767 +: mănúḱ să maį zî-ĉe şî la grîu.
mărúḱ, mînúşĕ: 770.
mînúşĕ; –núş: 772, 796.
mînúḱ; –núḱurį, mînúşă; –núş: 776, 790.
mănúşă dă cînepă; –núş: 780.
mûnúḱ; –núḱurį: 803, 810, 861.
mînúşă; –núşᶤ: 805.
munúşă; –núşį: 807.
mûnúşă; –núşį: 808-809.
munúşį [pl.];–núşe: 811.
mănúşă; –núşį: 817, 840.
munúşă; –núşį, [*] munúḱ: 818.
mănúşį [pl.]; –núşă: 821.
mînúşį [pl.]; –núşă: 823.
mănúşă; mănúş: 826.
mănúḱu: 828.
munúşă; –núşį: 829, 831-832, 835, 843-846, 855, 860, 863.
o mînă, [*] păpúşă: 830.
munúḱ; –núḱe: 839.
munúḱ; –núḱe: 848.
munúḱ; –núḱurį, munúşĕ; –núşį: 853.
munúḱu; –núḱurį: 858.
munúḱu; –núḱį: 865.
mînúḱu, [*] munúḱu: 866.
munúḱ; –núḱį: 867, 875, 881.
mînúḱu; –núḱe: 869.
mănúŋk; –núŋkį: 871, 879.
mănúŋk; –núŋkĕ: 872.
[σ] mănúḱ; ~ : 884.
[σ] mănúḱ; ~ , mănúŋk; ~ : 888.
mănúḱ; –núḱį: 889.
mănúḱ; ~ : 891.
munúḱ; –núḱe, [R] mănúḱ; –núḱe sau mănúşă; –núşį: 894 +: „doar la in şi la cânepă".
munúḱu; –núḱį: 896.
mănúŋk; ~ , mănúŋku; –núŋk: 897.
mănúŋk; –núŋkurį: 898.
mănúḱu; –núḱ, –núḱe: 899 +: mănúşă; –núşį: „5-6 mănunchi".
mănúşă; –núşį sau mănúḱ; –núḱe: 900.

PĂPUŞĂ (de fuioare), pl.
„botte de filasse"

[2236]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi ziceţi legăturii pe care o faceţi din mai multe fuioare, după ce le-aţi meliţat, dărăcit şi pieptănat? Câte fuioare puneţi în ea?*

***ALR II s.n.** 262; **NALR-Olt.** 712.*

II. *legătúră; –túrį: 671-672, 674, 692, 696, 697 +: „10 fuioare", 698, 700, 702-703, 709 +: „20 de fuioare", 717 +: „5-10 fuioare", 718-719, 721 +: „10-15 fuioare", 723, 724 +: „30-40 de fuioare", 728 +: „până la 40 de fuioare", 729 +: „20 de fuįoáre", 730-732, 734-737, 739 +: „10 fuioare", 744-745, 750, 754-755, 760 +: cîte zéĉe, 774, 811 +: „10-20 de fuioare", 812 +: „pui cîte ai", 813 +: „cum să-i spunem la legătură?", 816 +: „cîte caiere vrei", 817 +: să vînde la ḱil, 818 +: „5-10 fuioare", 824 +: „6-8 fuioare", 827 +: cîte-m‿įése, 833, 837, 840, 849, 898.*
păpúşe; –púşį: 673, 681.
legătúră dă fuįóre: 675, 685.
legătúră de fuįóre: 676.
— : 677, 695, 701, 716, 725-726, 738, 746, 749, 822, 834, 854, 871, 873-878, 880, 882-883, 886-887, 890, 892, 895, 897, 900.
legătúră: 678-679, 711, 727, 740 +: „câte 20 de fuioare", 780 +: zéĉe, 821 +: „într-o faţă de masă", 825 +: o leĝ într-o bazmă.
legătúră dă fuįoáre: 680, 686.
[σ] păpúşă; –púşį: 682.
znop de fuįóre: 683.
ḱíldă dă fuįóre: 684.
?, [ε] legătúră; –túrį, [*] coámă de cal: 687.
legătúră de fuįoáre: 688.
ḱíldă; ḱílde: 689.
colác; –láĉį: 690.
máldăr, [k] legătúră; –túrį: 691.
legătúră dă fuįuáre: 693, 694 +: „20-30 de fuioare", 712 +: „10-30 de fuioare", 713, 802, 866.
? : 699, 706, 742-743, 747, 753, 786, 839, 851, 872, 879, 884, 888.
păpúşă; –púşį: 704, 722, 751 +: 2-3 fuįoáre, 823 +: [=fuior răsucit], 842 +: „5-6 fuioare", 855 +: „10 fuioare", 859.
fuįuáre [pl.]: 705.
cróznă dă mînúşį: 707.
buşį: 708.
cánură: 710.
znop; znópurį: 714.
legătúră máre: 715.
legătúră dă 30 dă fuįére: 720.
legătúră de cînepă; –túrį: 733 +: 20 de fuįoáre să púne la legătúră.
val; válurį: 741 +: „10-15 fuioare", 899.
colác; –láĉ: 748 +: „25 de fuioare", 752 +: „50-60 de fuioare", 766, 768 +: zéĉe fuįoáre, 769, 771, 772 +: a dărăĉít ŭ‿colác dă cînepă pă zî, 782, 829 +: „cîte caiere vrei", 831 +: „fuior nedărăcit, din 30 de munuşi; fuioarele se leagă într-o basma", 832 +: „10-15 fuioare", 835 +: „10 fuioare".
ḱíldă dă fuįoáre: 756.
păpúşă: 757 +: cîn‿să toárĉe cînepa şî să númără pă rişkitórį cîte 50 dă vįérbe (3 fᴴíre în vįárbă) = o păpúşă.
znop dă cáįere: 758.
cáįere legáte [pl.]: 759.
cáįer; cáįere: 761, 767, 845, 894.
cáįerĕ [pl.], legătúră dă cáįere: 762 +: „3-4 fuioare".
cáįere [pl.], [*] colác; –láĉ: 763.
cáįere [pl.]; cáįer: 764 +: „10-15 fuioare".
mănúḱe; –núḱ, legătúră: 765.
fuįoáre [pl.], legătúră dă ~ : 770.
colác dă cînepă: 773 +: „30 sau 50 de mânuşi", 781 +: „30 de mânuşi".
pįétre [pl.]; pįátră: 775 +: ma‿am dóuo ~ dă cînepă să le dărăĉésc.
píuo: 776 +: cîte zéĉe.
colác dă cînipă; –láĉ: 777.
pįátră: 778 +: şî dóuozăĉ şî trèįzăĉ.
pįátră; pįétre: 779 +: „7-10 fuioare".
vălúgă; –lúĝ: 783.
colác; –láĉe: 784.
máldăr; máldăre dă fuįoáre: 785.
[σ] cuolác; –láĉ: 787.
cuolác; –láĉ: 788 +: „10 fuioare", 789 +: „10 mâ-nuşi", 790 +: „10-12 fuioare", 791 +: „5-10 fuioare", 792, 794 +: „10 fuioare", 795 +: „10 fuioare", 798, 800 +: „10 mânuşi", 803-804, 805 +: „4-5 fuioare", 806 +: „3-5 fuioare", 807-809, 847.
cáįere [pl.]: 793 +: faĉ ~ .
cáįer; cáįere: 796, 799.
znop; znopᴴ: 797 +: „10 fuioare", 801 +: „10 fuioare", 852, 862, 864, 870 +: „8-10 fuioare".
snop dă cînepă; snopᴴ: 810 +: „8 fuioare".
?, fuįoáre: 814.
?, [*] legătúră cu cáįere: 815 +: cîte zéĉe, să zic.
um‿braţ dă cáįere: 819 +: [din toată cânepa].
legătúră dă cînipă: 820 +: [din toată cânepa].
glúgă; gluĝ: 826 +: „5 fuioare".
znop dă fuįoáre; znopį: 828.
legătúră dă cáįere: 830.
fuįóru; –įuáre, legătúră; –túrį: 836.
#: 838, 850.
snop; snopį: 841, 865.
[ε] znop; znopį: 843.
znuopu; znuok: 844, 846 +: „20-30 de fuioare".
znuopu; znuopį: 848.
fuįór: 853.
cáįer; cáįere: 856.
znop; znopį: 857.
cuolác; –láĉe: 858.
znop dă fuįuáre; znopį ~ ~ : 860.
legătúră; –túrį, cuolác; –láĉ: 861.
cuolácu; –láĉ: 863.
colác; –láĉį: 867.
znuop; znuok, cuolác; –láĉ: 868.
znop; znok: 869.
tuop; tópurį: 881.
máldăr; máldăre: 885.
val; válurį, máldăr; máldăre: 889.
val d'e cînipă, válurį ~ ~ : 891.
[ε] val; válurį: 893.
buoşcă; –ĉéle, [σ] păpúşį; –púşį: 896 +: „scul din fire de cânepă".

ROATĂ DE TORS
„rouet"

[2237]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi zici la aceea de lemn cu care torci, apăsând cu piciorul?*

ALR II s.n. 440; ALRM II s.n. 286; NALR-Olt. MN pļș. 118; ALF 1892; AIS 1503.

II. *rọátă de tors: 671, 730, 732, 735, 885.*
rọátă, [k] mașínă de tors: 672.
rotán; –táne: 673.
fúrcă: 674.
∞ : 675, 681, 683, 685, 687-688, 691, 693-694, 697, 699-700, 704-705, 707, 713, 715, 717-719, 770 +: n-ávem noi̯ d-ắlea, 772 +: torcătọáre n-am avút, 788-790, 791 +: „cu sucala se mai toarce la cânipă", 793, 799, 803, 812, 814-821, 823 +: ĉiritríc [=un fel de sucală cu manivelă, pentru îndrugat], 824-826, 828-831, 835, 840, 857.
— : 676, 684, 695, 701, 716, 721, 725, 745, 749, 822, 834, 854, 873-874, 876, 878, 880, 882-883, 890, 892, 895.
ru̯átă dă tors: 677, 708, 710, 712, 720, 855.
rọátă dă tors: 678, 845.
mașínă dă tors: 679, 682, 690, 758, 764, 811, 849, 853, 867.
∞ , fúrcă: 680.
mașínă de tors: 686, 754.
mașínă torcătọáre: 689.
ru̯átă; ru̯áte: 692, 706.
? : 696, 709, 731, 747, 860.
ru̯átă dă tors: 698 +: da puțín, acú cu fúsu, 850.
ru̯átă dă tors, rotár; –táre: 702.
ru̯átă dă tu̯ors: 703.
ru̯átă: 711, 851, 858.
ru̯átă di tu̯orsu̯: 714.
torcătọáre; –tóri̯: 722, 739, 765, 773, 777, 781-783, 785.
rọátă di tors: 723.
mașínă dẹ tors: 724, 741, 743.
mașínă dẹ tors: 726, 744.
rọátă dẹ tors: 727, 733-734, 736, 738, 742, 746, 755.
mașínă di tors: 728-729.
rọátă dẹ tors, mașínă dẹ tors: 737.
rọátă; roți̯: 740, 751.
rọátă; rọáte: 748, 750, 753, 836, 886.
rọátă di tors; rọáte ~ ~ : 752.
torcătọáre: 756 +: ∞ , 761, 775-776, 778.
mașínă dă tors: 757, 762-763, 768-769, 771, 774, 843, 846, 865.
mașínă: 759 +: da noi̯ n-ávem; tọárcem cu mína.
torcătọáre; ~ : 760, 779.
mașínă: 766, 813 +: „să tot fie o mașină, două-n sat".
fúrcă dă pʰicór, rọátă dă tors: 767.
∞ , [*] torcătọáre: 780.
mașínă, [*] torcătọáre: 784.
mașínă; –șíni̯: 786, 794, 798, 806.
mașínă dă tu̯ors; –șíni̯ ~ ~ : 787, 792.
tu̯orcătu̯áre; –tu̯óri̯: 795, 805, 809, 870.
mașínă dă tu̯ors: 796, 841, 852.
mașínă dă tu̯ors; –șíni̯ ~ ~ : 797.
mașínă; –șíni̯: 800, 810.
∞ , torcătu̯árẹ: 801.
mașínă dă tu̯ors: 802, 807, 868-869.
tu̯orcătu̯áre; ~ : 804.
mașínă: 808.
∞ , [*] torcătu̯áre: 827 +: n-ávem mașíni̯.
[R] mașínă de mínă: 832.
∞ , torcătọáre: 833.
ru̯átă dă tu̯orsu̯: 837, 899.
ru̯átă di tors: 838.
ru̯átạ: 839.
ru̯átă dĭ picór: 842.
mașínă dă tu̯orsu̯: 844.
ru̯átă di tu̯ors: 847.
ru̯átă dĭ tu̯ors; ru̯oți̯: 848.
[ɛ] torcătu̯áre; –tóri̯: 856.
ru̯átă dă tu̯ors: 859.
mașínă: 861.
torcătu̯áre; ~ : 862.
ru̯átă, mașínă dă torsu̯: 863.
torcătu̯áre; –tóri̯: 864.
tu̯orcătu̯áre: 866 +: noi̯ n-am apucát.
tivilínçă; –línĉi̯: 871.
tu̯orcătọáre; –tóri̯ sau̯ mașínă dẹ tors; –șíni̯ ~ ~ , [V] rọátă dẹ tors; rọátẹ ~ ~ : 872.
ĉiciríc; –ríĉi̯: 875.
rọátă dẹ tu̯ors: 877.
rọátă dẹ tors: 879.
rọátă dẹ tu̯ors; rọáti̯ ~ ~ : 881.
ĉacáríc dĭ tu̯ors; –ríĉi ~ ~ : 884.
rọátă dḁe tors; rọátḁe ~ ~ : 887.
[σ] rọátă de tors; rọáte ~ ~ : 888.
rọátă dẹ tors; rọátẹ ~ ~ : 889.
rọátă dĭ tors; rọáte ~ ~ : 891.
torcătọáre; –tóri̯ și mașínă dă tors: 893.
rọátă dḁe tors: 894.
mașínă dă tu̯orsu̯; –șíni̯ ~ ~ : 896.
ru̯átă de tors: 897.
rọátă dă tu̯ors; rọáte ~ ~ : 898 +: [numai pentru lână], 900.

DRUGĂ, pl.
„gros fuseau"

[2238]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi ziceți la fusul acela mai mare și mai gros cu care femeile torc așa? (GEST)*

***ALR II s.n. 441; NALR-Olt. MN**, pļș.118.*

II. *răsuĉélnic; –ĉélniĉe: 671.*
drugăláu̯; –láĭĕ: 672.
drúgă; druĝi̯: 673-675, 677, 679-683, 686-687, 689 +: ĭi̯ mai̯ máre și fus; fúse ĭi̯ mai̯ mic, 690-692, 694, 696-697, 702-703, 705-707, 709-715, 719-720, 841, 846, 893, 896.
— : 676, 695, 701, 716, 725, 729, 738, 746-747, 822, 834, 854, 873-874, 876, 878-880, 882-883, 890, 892, 895, 900.
drúgă: 678, 708, 734, 778.
fus; fúse: 684, 812, 816, 870, 897.
∞ : 685, 699, 704, 765, 799, 810-811, 832, 891, 899 +: drúgă dă línă; druĝi̯ ~ ~ [=grămadă de fire depănate].
? : 688, 802, 804, 807, 813 +: îndrugắm cu fúsu, 862, 884, 887, 894.
drugăléte; –léți̯: 693.
drúgă; druĝ: 698, 721-723, 727, 730-733, 735-736, 739-740, 743-745, 748-750, 752, 758-764, 766-769, 771, 773-774, 776, 782, 786-788, 790, 793 +: „lucra zgrebenii", 794-796, 798, 803, 806 +: „torceai cânepă, bumbac", 817, 821, 836, 859, 864, 885.
[B] drúgă; druĝ: 700.
∞ , [B] drúgă: 717.
drúgă; drúĝe: 718 +: „a pierit acuma", 724, 851.
suĉitór; –tọáre sau̯ drúgă; druĝ: 726.
cu fúsu: 728 +: la noi̯ núma cu fúsu tọárĉe, 814 +: „în alte părți: drúgă, 819, 830.
drúgă; druĝ și sucĭtọáre; –tóri̯: 737.
tivilínçă; –línĉ: 741, 886.
răsuĉitọáre; –tóri̯: 742.
sucálă; –cálẹ: 751.
drúgă; druĝ sau̯ răsuĉitọáre; –tóri̯: 753.
fus dẹ tors; fúse: 754.
drúgă; drúguri̯, [ɛ] druĝ: 755.
tot fus: 756 +: îndrúgă, fáĉe îndrugătúră, 820 +: îndrugắm.
[σ] drúgă: 757 +: dúpă ĝem să fáĉe drúgă, p-o bucátă dă nui̯á așá; drúga i̯e dín zgrébeni̯ cáre rămín dín piéptenĭ și dărác.
drúgă; druĝ, drugălắḁe: 770.
drúgă, drugălắḁĕ; –lắi̯: 772.
drugăláịe; –lắi̯: 775.
răsuĉitọáre; –tóri̯, drúgă; druĝ: 777.
[ɛ] răsuĉélniță: 779.
fus: 780 +: [σ] #, 818 +: „înainte vreme avea un fus mare, îi zicea drúgă; druĝ"; [câlții se torc] cu sucála, 825, 829 +: [D] o fhi fost înai̯ínte vréme, 835.
tot cu fúsu: 781.
um bắț: 783 +: [D] #.
drugălắḁe; –lắi̯: 784.
tot torcătọáre: 785.
?, [D] drúgă; druĝ: 789 +: răsuĉéște fírele, zgrébeni, 797 +: „nu toarce, răsucește".
∞ , drúgă; druĝ: 791 +: „când țeși ceva mai gros, în loc de suveliniță, se face cu druga", 800 +: „la noi nu este; în alte părți, în Dobrogea".
drúgă; drúĝe, [k] druĝ: 792 +: „nu torc, răsucesc".
răsuĉitu̯óri̯; ~ : 801 +: „nu toarce, răsucește".
fus; fúse, răsuĉitu̯áre; –tu̯óri̯: 805 +: „cu fusul îndrugă zgrebenii, cu răsucitoarea răsucește, pe coap-să, firul pentru urzeală".
răsuĉitu̯árẹ; –tóri̯: 808 +: „nu toarce, răsucește, din 4-5 fire, face unul", 865.
?, răsuĉḁálă; –ĉéli̯: 809 +: „așa numai se răsucește firul îndrugat".
cu sucála: 815.
pă sucálă: 823 +: [pe sucală se îndrugau câlții pentru] ĉérgă; drúgă [=nuielușă pe care se deapănă firul de cânepă, folosită ca suveică], 828 +: tọárĉe cílț ~ ~ ; [lucrează câte 2 femei: una trage firul, una învârtește sucala]; [D] drúgă dă línă [=scul de lână legat strâns, ca o păpușă].
[ɛ] răsuĉitór; –tọáre: 824.
[*] tot pă fus: 826.
∞ , fus; fúse: 827.
pă fus: 831 +: [σ] drúgă; druĝ [=ghem de câlți].
fus, răsuĉẹálă; –ĉéli̯: 833 +: [câlții se îndrugă cu fusul; răsuceala e un băț, cu o rotiță la capăt, cu care se răsucește lâna, dând rotița de-a dura pe coapsă].
răsuĉitu̯áre; –tóri̯: 837-839, 842-845, 850, 852-853, 855-857, 860-861, 867, 868 +: [D] #.
răsuĉẹ́ạ; –ĉéle: 840.
răsuĉitu̯áre; –tu̯óri̯: 847-848, 869.
fus péntru răsuĉít: 849.
suĉitu̯áre; –tu̯óri̯: 858.
răsuĉḁá: 863.
răsuĉitu̯áre: 866.
fus; fúsẹ: 871.
fus dẹ mínă; fúsẹ ~ ~ : 872 +: drúgă; druĝ [=fus mare de tors sau de răsucit; a auzit la alții].
fus; fúsi̯: 875, 881.
drug; drúĝẹ: 877.
[V] drúgă; druĝi̯, [R] răsuĉitọáre; –tóri̯: 888.
drúgă; druĝ, sau̯ răsuĉitọáre; –tóri̯: 889 +: răsuĉitọáre [doar pentru răsucit].
răsuĉẹ́ạ; –ĉéle: 898 +: „drugă – pentru răsucit".

ÎNDRUGĂ (ind. prez. 3)
„(elle) file grossièrement"

[2239]

I. *[Întrebare indirectă] Ce zici că face femeia atunci?*

***ALR II s.n. 442; NALR-Olt. MN**, pļș. 118.*

II. *răsuĉéște: 671, 684, 737, 772, 779 +: ~ fíru, 781, 792, 808-809, 824, 837-840, 843-845, 847-848, 850, 852-853, 856-857, 860-861, 866-867, 869, 889, 898.*
îndrúgă: 672-677, 679-683, 686-687, 689-692, 694, 696-697, 698 +: ~ zgrébeni̯, 700, 702-703, 705-715, 718-724, 727, 730-732, 735, 739, 743-745, 748-750, 752, 756, 758 +: ~ la cílț, 760-764, 766-768, 769 +: ~ cílți̯; i̯e îndrugătúră mai̯ grọásă cu drúga, píntru sac, píntru ... , 771, 773-774, 776, 778, 782, 784, 786-788, 790, 793-796, 798, 800, 803, 805-806, 813-818, 820-821, 823, 825-828, 831, 833, 835, 846, 851, 859, 864, 870 +: ~ cílți̯, 881, 885, 893, 896-897, 900 +: îndrugătúră „fi-rul pentru bătaie".
tọárĉe: 678, 777 +: ~ cu drúga, 780 +: ~ cílți̯, 783, 884.
— : 685, 695, 701, 716, 725, 728-729, 738, 746-747, 789, 791, 799, 804, 807, 822, 832, 834, 854, 862-863, 873-876, 878-880, 882-883, 890-892, 895.
? : 688, 802, 887, 894, 899 +: dășíră.
drugăléște, sucăléște: 693.
∞ : 699, 704, 765, 810.
tu̯árĉe: 717.
suĉéștẹ : 726, 740 +: ~ cu drúga.
suĉéște sau̯ îndrúgă: 733-734.
îndrugắză: 736.
tọárĉe cu tivilínça: 741, 886.
răsuĉéștẹ: 742, 753, 797, 801 +: ~ du̯óu̯o fhíre, 865, 868.
torc [1]: 751, 785 +: ~ la cínepă.
torc [1], tọárĉe: 754.

îndrugălḙáză: 755.
ţése: 757 +: ~ cu drúga pă rost în loc dă suvḙ́i̯că péntru că i̯e materi̯ál gros.
îndrúĝ [2]: 759 +: ~ zgrébeni̯-ắi̯a dă rămî́n î̯ úrmă.
fáĉe fíru cu drugălắi̯a: 770.
drugălḙáză: 775 +: [**] îndrúgă la cî́nepă.
torc cu sucála [1]: 811.
îndrúg [1]: 812, 819, 829-830.
suĉésc [1]: 836.
tu̯árĉe cu drúga: 841.
răsuĉésc [1]: 842.
rĕsuĉéşte: 849.
răsuĉéşte, îndrúgă: 855 +: „îndrugă tot cu fusul".
suĉéşte, tu̯árĉe: 858.
tu̯árĉḙ şi îndrúgă: 871 +: ~ la mî́nă, pă mî́nă, fáĉe ĝem, pă fus.
tu̯árĉe sau̯ răsuĉéşte: 872.
tu̯árĉḙ, [k] îndrúgă: 877.
[V] îndrúgă, [R] tu̯árĉe: 888.

(fusul) SFÂRÂIE (ind. prez. 3)
„(le fuseau) crépite"

[2240]

I. [Întrebare indirectă] Când toarce femeia, fusul se învârteşte şi ... ?

ALR II s.n. 444; **ALRM II s.n.** 288; **NALR-Olt. MN**, pls. 118.

II. sfríi̯e: 671-680, 682-683, 685-688, 690, 700, 712, 758-761, 763, 766, 769-771, 772 +: s-au̯úde sfrii̯índ, 773, 775, 778-785, 799-800, 803, 805, 825, 836, 839, 841-846, 849, 852-853, 855, 858-859, 861-864, 868, 870, 897.
sfrắi̯e: 681, 730 +: sfr !, sfr !, sfr !, 826.
sfríi̯ĕ: 684, 756-757, 762, 764-765, 767, 774.
[ɛ] sfríi̯ĕ: 689.
sfrắi̯e: 691-694, 696-697, 698 +: cum ~ pisíca, 699, 702-703, 705-711, 713-715, 717-720.
— : 695, 701, 716, 726, 797, 822, 834, 854, 873-874, 876, 878, 880, 882-883, 890, 892, 895.
sfrắi̯ĕ: 704.
sfríi̯ḙ: 721-723, 725, 736, 739, 741, 745, 748-749, 751, 808, 838, 847-848, 881.
sfríi̯e: 724, 727-729, 731, 733-735, 737-738, 740, 742-744, 746-747, 750, 752-755, 811-816, 819-821, 824, 827-832, 835, 837, 840, 850-851, 857, 860, 869, 885-886, 887 +: sfrr !, 888, 891 +: [*] sfríi̯i̯, 893-894, 898, 900.
sfórăi̯e, [k] sfríi̯ḙ: 732.
zbî́rnii̯e fúsu: 768.
sfrắi̯e: 776.
sfrii̯índ [ger.]: 777.
sfríe: 786, 899.
sfríḙ: 787, 789, 791, 794, 797, 856.
sfríi̯e: 788, 790, 793, 796, 802, 807, 809, 867, 889.
sfríi̯ḙ: 792, 866.
sfríḙ: 795, 810.
? : 796.
zbî́rnii̯ḙ: 798, 879.
sfríi̯ḙ: 801, 804, 806.
zbî́rnắi̯e: 817 +: fáĉe zbî́rn !, zbî́r !.
zbî́rnii̯e: 818, 823, 877.
zbî́rnii̯e, sfríi̯e: 833.
sfríi̯: 865.
sfríi̯i̯: 871 +: sfî́r !, sfî́r !, 875, 896.
sfríi̯ĕ: 872.
[σ] sfríi̯i̯: 884.

CRĂCANE (la răşchitor)
„branches (du travouil)"

[2241]

I. [Întrebare indirectă] Cum îi zici la partea răşchitorului care este aşa? (GEST: degetul arătător şi mijlociu în formă de V) (Chest. NALR, fig. 51 a)

NALR-Olt. 713; cf. **AIS** 1504*.

II. crăcáne sau̯ fúrcă [sg.]: 671.
cu̯árne: 672, 674, 683, 690, 758, 762, 768, 774, 777-780, 784, 829.
cu̯árne: 673, 703, 805, 839, 844.
fúrca rişpitórului̯ [sg.]: 675.
furcúţă [sg.]: 676.
fúrĉ: 677.
crăcắn: 678-679, 702, 806.
craĉ: 680, 685-686, 691, 696, 699, 707, 710, 713, 719, 841, 846.
fúrcă [sg.]: 681-682, 705-706, 708, 739, 826 [*].
crắĉi rişkitórului̯: 684, 694, 756, 759, 766, 842.
crắĉi răşkitórului̯: 687, 718.
urék la rişkitór: 688.
cu̯árne dă rîşkitór: 689.
crăcáne: 692, 711, 715, 742, 763, 850.
piĉu̯árili [a.]: 693.
— : 695, 701, 716, 725, 822, 834, 854, 873-874, 876-878, 880, 882-883, 890, 892, 895.
cu̯árne, craĉ: 697.
? : 698.
piĉu̯árili rişkitórului̯: 700.
fúrca la rişkitór [sg.] ori̯ crăcáne: 704.
piĉu̯áre: 709, 856.
crúĉ: 712, 720.
crắĉi la rişkitór: 714.
[*] craĉ, crăcắn: 717.
craĉ; crac: 721-722, 729, 735, 737, 740, 745, 748, 750, 799, 831, 885.
crăcánă [sg.]; –cắn: 723.
fúrcă [sg.], [k] furculíţă [sg.]: 724.
crăcánă [sg.]; –cáne: 726, 728, 732, 753, 888, 898-900.
crăcánă [sg.]: 727, 746.
cu̯árne; corn: 730.
cruĉ; crúĉe: 731.
cápu cu craĉ: 733.
crúĉe [sg.]: 734 +: nu se fáĉe rîskitór cu fúrcă.
kiĉu̯árḙ: 736.
crăcắn; –cánă: 738, 751-752.
cu̯árne; corn sau̯ púntḙ; ~ : 741.
fúrcă [sg.]; fúrĉ: 743, 754, 833, 886.
crac [sg.]; craĉ: 744, 749, 832.
crăcáne; –cánă: 747.
craĉ: 755, 757, 760, 785-791, 794-798, 801, 804, 807-808, 809 [*], 811-816, 818-820, 825, 827-828, 830, 835-836, 838, 840, 843, 845, 848-849, 851, 855, 857-865, 867-868, 870.
rişkitór cu cu̯árne: 761.
cu̯árne; corn, [k] craĉ; crac: 764.
crắcu [sg.a.]; craĉ: 765.
crắĉe; crac: 767, 769, 783, 810.
crắĉe: 770, 772, 776.
crắĉe dă rişkitór [!]: 771.
cu̯árne, [k] crắĉili [a.]: 773.
rişkitór: 775.
cu̯árnili rişkitórului̯: 781.
crắĉili lui̯: 782.
crắĉi rîşkitu̯órului̯: 792.
pʰiĉére; –ĉu̯ór: 793.
crắĉi [a.]: 800, 869.
crắĉḙ: 802.
crắĉe; crắcă: 803.
crắĉi din jos: 817.
crắĉi rişkitóru̯lui̯: 821.
crắĉ: 823.
craĉ; crac, [*] căţḙ́i̯; –ţél: 824.
fúrca rişkitórului̯ [sg.]; furĉ: 837.
crăcắn sau̯ fúrcă [sg.]: 847.
crắĉi la răşkitu̯ór: 852.
crăcán [sg.]; –cáne: 853.
crắĉi rispitu̯órului̯: 866 +: [B] rîşkitu̯ór.
crăcánḙ [sg.]; –cắn: 871.
răşkitór [sg.]; –tu̯árḙ: 872.
[σ] crăcánḙ [sg.]; –cán: 875.
?, răşkitór [sg.]: 879 +: [include crăcana].
craĉ; crac, [V] cracᶤ [sg.]: 881.
cracán; cru̯cán: 884.
crăcáne [sg.]; –cắn: 887.

doi̯ craĉ: 889.
răşkitu̯ór i̯e tot: 891.
lémnu rîşkitórului̯: 893.
craĉ; crac: 894 +: ~ la fúrcă.
craĉ; cracᶤ: 896.
răscrúĉe [sg.]; –crúĉ: 897.

CRUCE (la răşchitor)
„fourche (du travouil)"

[2242]

I. [Întrebare indirectă] Cum îi zici la partea aceea a răşchitorului care stă aşa? (GEST: se aşază vârful degetului arătător stâng pe mijlocul degetului arătător drept în formă de T) (Chest. NALR, fig. 51 b)

ALR II s.n. 441; **ALRM II s.n.** 292; **NALR-Olt.** 714; cf. **AIS** 1504*.

II. blăníţă: 671.
crúĉe: 672-673, 677, 712, 715, 717, 719-720, 724, 732, 739, 755, 765, 785 +: un fel dă ~ , 806, 809, 813-814, 816, 818, 826-827, 830, 832, 835, 842-846, 848, 850, 853, 855, 858, 860-864, 866, 869-870, 877.
stinĝíi̯e: 674.
fofḙáză: 675.
pánă: 676, 681-682, 699-700, 705, 707-708, 710, 713, 859.
lî́mbă: 678, 683.
? : 679, 745, 751, 753, 776 +: [D] ?, 779, 841, 856, 867, 871, 885.
răscrúĉe: 680.
fofḙáză sau̯ pánă: 684.
stî́nĝii̯e: 685, 690-691.
púnte: 686, 711, 760, 803, 838, 852.
[ɛ] poliĉu̯áră, [*] púnte: 687.
tálpa rişkitórului̯: 688, 704.
crăcánă dă rîşkitór: 689.
tálpă: 692, 815.
peníţa [a.]: 693.
púntḙa rişkitórului̯: 694.
— : 695, 701, 716, 722, 725, 738, 822, 834, 854, 873-874, 876, 878-880, 882-883, 890, 892, 895.
lî́mba [a.]: 696.
poliĉu̯áră: 697.
?, blăníţă: 698.
crúĉḙa riskitórului̯: 702.
spetḙáză: 703.
líni̯e, tálpă: 706.
bắţu de sus: 709.
crúĉḙa di la riskitór: 714.
crúĉḙa răşkitórului̯: 718.
crúşe; cruş: 721.
crúĉe; cruĉ: 723, 731, 733-734, 737, 743, 748, 752, 754, 828, 886, 893.
púnte; punţ: 726-727, 735, 744, 833, 894.
curmezíş; –zîşur: 728.
tálpă; tălk: 729, 857.
tálpă; tălp: 730, 762.
púntḙ; punţ: 736, 740-741.
tălpíş: 742.
fofḙáză; –féze: 746.
cápu rişpitórului̯: 747.
spetḙáză; –téz: 749.
púnte; punţ sau̯ crúĉe: 750.
lî́mba rişkitórului̯: 756.
cu̯árne [pl.]: 757, 766, 769, 771, 773, 782, 823.
cápu riskitórului̯: 758.
cápu rişkitórului̯: 759 +: úne púnem fʰíru, tórtu.
piĉór: 761.
cu̯árne [pl.]: 763, 786-788, 790-791, 795, 799-800.
cu̯árne [pl.]; corn: 764, 767.
cu̯árnili mari̯ sau̯ ~ dă jos [pl.]: 768.
lémnu rişkitórului̯: 770.
cu̯árne [pl.]: 772.
cápu rîşkitórului̯: 774.
cu̯árnili [pl.a.]: 775.
cruĉ [pl.]: 777.
tot î... cu̯árne-i̯ zî́ĉem: 778.
crắĉe [pl.]: 780.

cráĉe dă rișkitór [pl.]: 781.
spețgează; –téze: 783, 899.
tot cọárne [pl.]: 784, 829.
cuárnẹ [pl.]: 789, 793-794, 796-797, 801-802.
blánă; blănị: 792.
cuárnẹ [pl.] : 798.
púntẹ: 804.
pláca rîșkit^{u}órului̯: 805.
#: 807.
spețgează: 808.
cápu rășkitórului̯: 810 +: ^{u}o scîndurîĉe; –rîĉ.
stingịuáră: 811.
mîna dă sus: 812.
spețeáza rîșkitór^{u}lui̯: 817.
blănịță, blánă: 819 +: [D] #.
?, scîndură, băț, scîndurîĉe: 820.
spețează, [*] crúĉe: 821.
pat: 824.
crúĉea rîșkitórului̯: 825.
lẹáfă; léfe: 831, 900.
riskitór^{u}: 836 +: îi̯ zîĉem ~ la tot.
tálpa rișkitórului̯; tălk: 837.
spețează: 839.
lemn, crúĉe: 840.
púntẹ: 847.
crúĉẹ: 865.
púnti^{l}e; púntiị: 849.
púnțea rîșkitórului̯: 851.
crúĉe la rîșkit^{u}ór: 868.
rășkitór; –tọárẹ: 872.
crúĉi̯; cruĉ: 875.
crúĉi̯; cruĉị: 881.
crúĉe; cruĉị: 884.
scîndurícă; –r^{i}él^{i}e: 887.
crúĉe; cruĉ^{u}: 888, 891.
crúĉẹ; cruĉị: 889.
crúĉi̯; cruĉị: 896.
línie; líniị: 897.
p^{u}ólịță; p^{u}ólịte: 898.

ROST (la rășchitor)
„base (du travouil)"

[2243]

I. *[Întrebare indirectă] Cum se numește locul unde se încrucișează firele pe rășchitor?*

ALR II s.n. 450; ALRM II s.n. 291; NALR-Olt. MN, pls. 118.

II. rost: 671-694, 700, 702, 715 +: cînd să-petréc, 720, 722, 724, 728, 732, 735-740, 748 +: la rîskitór fac jurugíțe ca să poț fáce rost la urzițọáre, 756 +: dác-ai̯ dăpănát greșít, țe-ai̯ ars, ai̯ încurcát jurébi^{l}a; amîndọi̯ ịereám mințọș, 760-762, 765-766, 767 +: ai̯íca să fáce róstu, 769 +: fáce róstu, 771-777, 778 +: le leg jurubíță, 780, 781 +: jurubíță, faș‿rost, 783-784, 811-821, 823-824, 827, 829-830, 833, 835, 840, 843, 856-857, 862, 864, 898.
— : 695, 701, 716, 721, 725, 729, 733, 747, 742, 752, 822, 834, 854, 873-878, 880, 882-883, 890, 892-893, 895.
lócu únde ții̯ mîna: 696.
legătúră: 697.
să-preúnă fírili: 698.
?, depănát: 699.
? : 703, 705-706, 709-710, 712-714, 723, 741, 743, 745, 749-750, 753, 779, 828 +: [D] rost^{u} – la răzbóiu, 832 +: încrucișătúra scúl^{u}lui̯, 836-838, 841, 844 +: nu faĉ r^{u}ost^{u}; ĝárbă [=3 fire], jurugíță [=10 ĝérbe], scul^{u} [=7 jurugíțe], 845, 850-853, 855 +: [D] nu fáce r^{u}ost, 858, 867-869, 881 +: fírị-ncrucișáți, 884-888, 891 +: ca ^{u}un fel de r^{u}ost, fírẹle vine ca r^{u}ostíte.
la mijlóc: 704.
sắ-crucișẹază: 707, 711.
să petréĉe: 708 +: am făcút crîngíță „când greșim la dat pă rășchitor".
încrucișáte: 717.
încrucișáre dă f^{h}íre: 718.
f^{h}írile fáĉe crúĉe: 719.
rost; rósturị: 726-727, 730-731, 744, 763, 770.
cápu rîskitórului̯: 734.
încrucișáre: 746.
spégne: 751, 754.
crîngíță: 755.
să púne róstu: 757 +: d-acoló s-aléĝe f^{h}ir cu f^{h}ir cîn‿să dápănă.
îi̯ púne rost: 758 +: crăcáne, ~ ~ ~ jurébiịi.
róstu cúcli: 759 +: lom cúcla s-o legắm.
fíre petrecúte: 764.
róstu [a.]: 768, 782.
fáĉe crúĉe: 785.
r^{u}ost: 786-791, 793-808, 809 [*], 842, 847-849, 859, 861, 870, 900.
r^{u}ost; r^{u}ósturị: 792, 810.
nádă sau̯ rost: 825.
crîmpíță: 826.
[D] rost: 831.
r^{u}ost^{u}: 839.
∞ : 846 +: [**] [se zice] rost^{u}, da în Moldóva, 860, 866, 896 +: nu să-ncrucișază la noi̯ péntru că ịe rășkitóru máre.
rost^{u}: 863, 865.
rost; rósturị: [σ] 871, 889.
crúĉẹ; cruĉ: 872, 879.
crîngíță; crîngíțe: 894.
încrucișitór: 897.
scrîngkíță; scrîngkíțe: 899 +: „locul unde se încurcă firele pe rășchitor".

FOFEZE (la vârtelnița), sg.
„chevillettes (du dévidoir)"

[2244]

I. *[Întrebare indirectă] (Chest. NALR, fig. 52 a)*

ALR II s.n. 542; ALRM II s.n. 293; NALR-Olt. 715; AIS 1507.*

II. fúse sau̯ bẹ́țe: 671, 694, 816, 833.
fúse; fus: 672, 674, 678, 682, 684, 688, 692, 703 +: tuáte hálẹa ! ,706, 709, 720-721, 724, 732-734, 736-737, 743, 747-752, 754, 759, 762-765, 767, 769-772, 776-777, 779, 783-784, 786-792, 794-796, 798-800, 803-809, 813 +: vek, rúpte, 814-815, 820, 842-843, 845, 849, 852-853, 855, 857, 859, 861-862, 864, 870, 877, 885-886, 897.
foféze; –fịáză: 673.
pićuáre; –ĉór: 675.
fúse: 676, 693, 696-699, 704-705, 707, 710-712, 714-715, 718-719, 727, 755, 760, 766, 773, 775, 778, 780, 782, 811, 812 +: ~ rúpte, 818-819, 823, 825 +: ~ rúpte, 829-830, 835, 846 +: noi̯ púnem ~ , 863.
cúịili vîrténiți: 677.
foféze; –fẹază sau̯ fúse: 679.
foféze; –fẹază: 680, 683, 686, 689, 726, 746, 841.
fus [sg.]; fúse: 681, 685, 690, 708, 888, 893, 898 +: fofẹază; –féze „se folosesc la urzit", 899-900.
bẹ́țe, fúse: 687, 761, 847.
cúịe; cuị: 691, 740-741, 745.
— : 695, 701, 716, 725, 822, 834, 854, 873-874, 876, 878, 880, 882-883, 890, 892, 895.
fúse rúpte: 700.
fúse; fus, cúịe: 702.
fus^{u} [sg.]; fúse: 713.
fus [sg.]; fúsẹ: 717, 884.
bẹ́țe; băț: 722, 738, 802, 810, 838.
țăpúș; –púșă: 723.
bẹ́țe: 728.
spetéze; –țẹază: 729, 742.
țepúșe; –púșă: 730.
fúse; fus sau̯ țepúșe; –púșă: 731.
fúse sau̯ cúịe: 735.
fofézị [pl.]; –fẹază: 739.
cúịe sau̯ fúse: 744.
fúsurị; fus: 753.
fúsu vîrtélniți [sg.]: 756.
fúsă; fus: 757.
fúse; fus sau̯ bẹ́țe: 758.
fúse la vîrtélniță: 768.
fúsili dî la vîrtélniță: 774.
fúse pă vîrtélniță: 781.
fúse, bețișọáre: 785.
fúsẹ; fus: 793.
fúsẹ; fus: 797, 836.
fúse; fus, bẹ́țẹ; băț: 801.
níște cúịe sau̯ níște fúse: 817.
pátru fúse: 821, 827.
bẹ́țe sau̯ cúịe de lemn: 824.
fúse; fus la vîrténiță: 826.
níște bețișọáre: 828.
bețișọáre; –ș^{ó}r: 831.
pátru bẹ́țe: 832.
cúịe; cuị^{u}: 837.
fúsẹ; fus^{u} sau̯ ĉépurị; ĉep^{u}: 839.
craĉ; crac: 840.
bețișuáre; –ș^{u}ór^{u}: 844.
fúsẹ; fus^{u}: 848, 865.
pátru bețișuáre: 850.
fúse; fus^{u}: 851.
cú^{i}e: 856.
fúse; fus^{u}: 858, 869.
bețișuáre: 860.
fúsẹ: 866.
fúsị; fus: 867.
fúsẹ; fus^{u}: 868.
băț [sg.]; bẹ́țẹ: 871.
? : 872.
băț [sg.]; bẹ́țị: 875.
cáștị; cáșcă: 879.
fus [sg.]; fúsị: 881.
băț [sg.]; b^{i}ẹ́ț^{i}e, fus [sg.]; fús^{i}e: 887.
țepúșă [sg.]; –púșe sau̯ fus [sg.]; fuse: 889.
fus [sg.]; fús^{i}e: 891.
fofẹáză [sg.]; –féze: 894 +: „cele care formează crucea".
fus [sg.]; fúse sau̯ se púne băț [sg.]; bẹ́țe: 896.

CRUCI (la vârtelnița), sg.
„croisillons (du dévidoir)"

[2245]

I. *[Întrebare indirectă] (Chest. NALR, fig. 52 b)*

ALR II s.n. 453; NALR-Olt. 716; AIS 1507.*

II. cruĉị; crúĉe: 671, 674, 685.
cruĉị: 672-673, 677-678, 704, 712, 720.
răscrúĉị; –crúĉe: 675.
vîrtélnițe; –níță: 676, 749.
foféze; –fẹază: 679-680, 683-684, 687, 690 [σ], 692-693, 719, 756, 758 +: dóuo bucắț púse crúĉe, 760-761, 828 +: álẹa amîndóuule, 832.
páná [sg.]; péne: 681.
vîrtélniță [sg.]; – télnițe: 682, 722, 724, 731, 734-735, 747, 752, 754-755, 763, 769, 774, 776, 788, 792, 800, 805, 810.
fus [sg.]; fúse sau̯ cuị [sg.]; cúịe: 686.
spetéze; –țẹază: 688, 694, 697, 790, 813, 829, 837.
fus [sg.]; fúse: 689 +: le băgắm î‿foféze.
crúĉe [sg.]; cruĉị: 691, 841, 887, 894, 897, 899-900.
— : 695, 701, 716, 725, 822, 834, 854, 873-874, 876, 878, 880, 882-883, 890, 892, 895.
crúĉe [sg.]: 696, 708, 715, 718, 726, 730, 739, 742, 746 +: ~ făcútă din dóo foféze, 748, 750, 811, 824, 826, 848, 864.
spetéze; –țẹază: 698.
spetéze: 699, 711, 847.
vîrtélniță-i̯ tuátă: 700, 705.
spetézili [a.]: 702.
spetézili vîrtélniți: 703.
spetézili vîrtélniți, péne: 706.
péne: 707.
vîrtélnițe: 709, 713.
șípcă [sg.]; șipĉị: 710.
crúĉ^{i}a vîrtélniți [sg.]: 714.
ája-i̯ vîrtélniță [sg.]: 717.
crúśe [sg.]; cruś: 721.

crúĉe [sg.]; cruĉ: 723, 727, 732, 781, 803-804, 816 +: [∗] foféze; –fẹázǎ, 836, 838, 840, 845, 853, 857, 860, 868, 872, 889 +: „e formatǎ din douǎ fofeze".
curmezíșurị: 728.
cruĉ; crúĉe: 729, 793, 807.
crúĉe la vìrtélnițǎ [sg.]: 733.
vìrtélnițǎ [sg.]; –télnițị: 736, 809 +: á̯ia i̯e vìrtélnița, 842, 870, 893.
vìrtélnițǎ, [k] crúĉe [sg.]: 737.
mî̯inị; mînǎ: 738, 741, 745.
fofẹázǎ [sg.]; –fézị: 740.
crúĉa vìrtélnițị [sg.]: 743.
vìrtélnițǎ [sg.]: 744, 753, 765 +: [∗] víne crúĉe, 768, 770 +: dóu̯o blǎnǎțúị așá, 771 +: vin crúĉe, 772 +: á̯ia i̯e vìrtélnița, cǎ sǎ-vìrtéștem, 775, 778, 779 +: ~ cu tótu, 785, 802, 820 +: la ắlẹa le zîĉem ~ , 851, 877.
mî̯inile dẹ vìrtélnițǎ: 751.
vìrtélnițǎ [sg.]; –télnițě: 757.
cúmpene: 759.
alergǎtọáre, vìrtélnițǎ [sg.]: 762.
cruĉ, vìrtélnițǎ [sg.]: 764.
vìrtélnițǎ [sg.], foféze: 766.
vìrténițǎ [sg.]: 767, 782, 825, 831, 833, 855 +: #, 881, 885-886.
vìrtélnițǎ [sg.]; –télnițẹ: 773.
spetézili dî la vìrtélnițǎ: 777.
vìrtélnițǎ sg.]; –télnițẹ: 780, 794.
crúĉe, vìrtélnițǎ [sg.]: 783.
vìrténițǎ[sg.]; –ténițẹ: 784, 791.
fᵘoféze; –fẹázǎ: 786-787.
vìrtélnițǎ [sg.]; –télnițị: 789, 799, 806.
vìrténițǎ [sg.]; –ténițẹ: 795, 888.
vìrtélnițǎ [sg.]; –télnițị și crúĉe [sg.]; cruĉ: 796.
brắțẹ; brаț: 797.
vìrtélnițǎ[sg.]; –télnițẹ: 798.
vìrtélnițǎ [sg.]: 801.
fᵘoféze; fofẹázǎ: 808.
?, crúĉa á̯ia [sg.]: 812.
crúĉị; crúĉe: 814.
vìrtélnița [sg.a.] : 815 +: á̯ia i̯e ~ , [∗] vìrtélnițe, 821 +: á̯ia-i̯ ~ , 823.
fofézili vìrtélnițị; –fẹázǎ, pǎrténiḷe [sg.]; –ténịị: 817.
ca o crúĉe: 818.
vìrtélnițili [a.]: 819, 843 +: ắlẹa i̯e ~ .
cruĉ, vìrténițili [a.]: 827.
vìrténița [sg.a.]: 830.
cruĉ: 835, 849, 866.
vìrténițǎ [sg.]: 839.
crúĉᵉa vìrténițị [sg.]; cruĉ: 844.
foféze; –fẹázǎ sau̯ crúĉe [sg.]: 846.
crúĉᵉa la vìrtélnițǎ [sg.]: 850.
mî̯inị; mînǎ, brắțẹ; brаț: 852.
vìrténițǎ [sg.]; –ténițị: 856, 861.
vìrténițẹ; –ténițǎ: 858.
vìrtélnițị: 859.
vìrténițǎ [sg.]; –ténițẹ: 862.
rǎscrúĉ; –cruĉe: 863.
crúĉẹ [sg.]; cruĉ: 865, 879.
vìrtélnițǎ [sg.]; –télnițị: 867.
vìrténițị; –ténițǎ: 869.
crúĉẹ [sg.]; cruĉị: 871 +: crúĉẹ a vìrténițị, a de la vìrténițǎ.
vìrténițǎ [sg.]; –ténițị: 875.
crúĉị [sg.]; cruĉị: 884.
crúĉe [sg.]; cruĉị, ~ de vìrténițǎ: 891.
vìrténițǎ [sg.]; –ténițị: 896.
mî̯inọágǎ [sg.]; –nọáĝe: 898.

PAT (la vârtelniță)
„piédestal (du dévidoir)"

[2246]

I. *[Întrebare indirectǎ] Cum numiți partea pe care stǎ vârtelnița? (Chest. NALR, fig. 52 c)*

***ALR II** s.n. 455; **NALR-Olt.** 717; **AIS** 1507*.*

II. *cáprǎ: 671, 682, 709.*
scắᵘun: 672, 674, 765, 823, [∗] 826 +: fúsu ăl dǎ jos, 841, 843.
piĉóru vìrtélnițị: 673.
trun̨k: 675.
tálpǎ: 676, 680, 694, 867.
piĉór: 677, 679, 685, 696, 698, 707-708, 710, 742, 824.
scắᵘon: 678.
butúc: 681, 842, 857-858, 877.
stìrĉóg; –ĉógurị: 683.
scắᵘun la vìrtélnițǎ: 684.
scắᵘunu vìrtélnițị: 686, 690.
?, postamént, [∗] bútúrǎ: 687.
pódu vìrtélnițị: 688.
bútúrǎ sau̯ țigán: 689.
[∗∗] pat, scáun: 691.
fúsu vìrtélnițị: 692 +: sǎ púne în pátu vìrtélnițị, 798.
buturúga dǎ jos: 693 +: ca sǎ țînǎ fúsu vìrtélnițị.
— : 695, 701, 716, 725, 822, 834, 854, 873-874, 876, 878, 880, 882-883, 890, 892, 895.
trușél; –șéị, cáprǎ: 697 +: trușél [=butuc de lemn].
postamént: 699, 860.
? : 700.
scáun: 702, 712-713, 719, 855.
fúsu vìrtélnițị [înfipt] în̯ cáprǎ: 703.
piĉór la vìrtélnițǎ: 704.
crúĉe, scáon: 705.
cui̯ cu tálpǎ dǎ lemn sau̯ în trun̨ḱ: 706.
scáun într-un bǎț: 711.
postaméntu [a.]; –ménte: 714.
fus cu pátru piĉu̯áre sau̯ cu crúĉe: 715.
scáunu vìrtélnițị: 717.
fus dǎ vìrtélnițǎ: 718.
pátu dǎ vìrtélnițǎ: 720.
scáu̯un; scáu̯uni: 721.
scáu̯un: 722, 819.
ḱiĉór; –ĉọárẹ: 723.
tuturúș; –rúșị: 724.
buturúgǎ: 726, 795, 864, 870.
scáu̯un; scáu̯unẹ: 727.
ḱiĉór: 728.
tálpǎ; tǎlḱ: 729, 837.
fusóị; fìsọáịe: 730.
cáprǎ; cáprẹ: 731, 735.
cruĉóị; –ĉọáịe: 732.
kitúc; –túĉ: 733.
fusóị; –sọáịe: 734.
caprǎ; cáprẹ: 736, 739.
pat; pắturị: 737, 740-741, 747, 773, 783, 793-794, 796, 813-814, 817, 836.
butúc; –túĉ: 738, 743-744, 748, 754, 792, 872, 875, 879.
pat: 745, 779, 785, 804, 815, 818, 835, 861.
plácǎ dẹ lemn: 746.
scáun; scáune: 749.
butúc; –túĉe: 750.
fus; fúsẹ: 751, 799 +: [∗] pat; pắturị.
fus; fúse: 752, 898.
ḱiĉór; –ĉọáre: 753.
o crúĉe sau̯ un lemn lat: 755.
stìrĉóg; –ĉọáĝe: 756, 759 +: jos áre trupínǎ, 760, 763 +: [∗] pod.
cloĉúmp; –ĉúmpe: 757.
stìrĉóg; –ĉóĝ: 758 +: într-un scáun sau̯ butúc dǎ lemn.
stìrĉóg: 761.
[∗] tálpa vìrtélnițị, cloĉímp: 762.
stìrĉóg; –ĉọáĝe sau̯ piĉóru vìrtélnițị: 764.
pʰiĉór: 766.
stìrĉóg; –ĉọáĝe: 767.
pátu vìrtélnițị: 768, 809.
popîndắu̯; –dắḷě: 769.
cloĉímp: 770, 778.
o trupínǎ; –pínị: 771.
cloĉímp; –ĉímpe: 772, 774.
cloĉímpu [a.]: 775.
cloĉímp; –ĉímpurị: 776.
píu̯a sau̯ buturúga [a.]: 777.
[∗∗] pod, crǎcán: 780.
pátu vìrténițị: 781-782, 830.
fúsu vìrténițị: 784.
pʰiĉᵘór: 786 +: ~ cu trei̯ craĉ.
pʰiĉᵘór, scau̯n: 787.
fus dǎ vìrtélnițǎ; fúse ~ ~ : 788.
scau̯n sau̯ crúĉe: 789.
pᵘopᵘonéte; –néțị: 790.
bútúrǎ dǎ lemn: 791.
fus: 797 +: ~ [pus într-un] butúc, 800, 866 +: [=axul].
clᵘoĉímp; –ĉímpurị: 801-802.
pḷíᵘo; ~ : 803 +: „lemn gros".
buturúgǎ; –rúĝ: 805-806, 831.
tálpǎ: 807.
pátu vûrtélnițị: 808.
piĉᵘór; –ĉu̯áre: 810.
postaméntu i̯eị: 811 +: pátu dǎ sucálǎ.
o buturúgǎ: 812 +: fúsu vìrtélnițị [=axul], 832.
pátu fúsuluị: 816 +: fúsu vìrtélnițị [=axul].
?, [∗] pḷiĉór, lémnu vìrtélnițị: 820.
un trun̨ḱ: 821.
scắᵘonu vìrténițị: 825 +: sau̯ fúsu vìrténițị.
scáu̯un: 827.
un lemn pǎtrátu: 828 +: fúsu vìrténițị [=axul].
tálpa fúsuluị: o buturúgǎ: 829.
tálpǎ; tǎlpị: 833, 897.
un͜ scắᵘunél: 838, 845.
ḱitúc: 839.
butúc dǎ lemn: 840.
buturúgǎ, scáunu i̯eị: 844.
ᵘo ru̯átǎ: 846 +: noị avém ~ , 849, 853.
pᵘostamént: 847.
butúcᵘ: 848, 851, 863.
buturúgǎ, butúc: 850.
scáun, clᵘoĉímb: 852 +: [v. fig 52].
?, crúĉe: 856.
buturúgǎ sau̯ un͜ scáun: 859.
crúĉe: 862.
?, lemn: 865.
crúĉe, scáun: 868.
butúcu la vìrténițe: 869.
butúc; –túĉe, butuĉél; –ĉéḷẹ: 871.
butúc; –túĉẹ: 881.
buturúgǎ; –rúĝị: 884.
fúsu vìrténițị: 885.
fus și scắᵘun: 886.
pᵘostamḷént; –mḷénțẹ: 887.
tálpa fúsuluị de vìrtélnițǎ, tálpǎ; tǎlpị: 888.
?, pártẹa de jos: 889.
tálpa vìrténițị, tálpǎ; tǎlpị: 891.
butúcᵘ; –túĉ: 893 +: fúsu butúculuị [=axul].
butúc; –túĉe, [k] –túĉị: 894.
butúcᵘ; –túĉị: 896 +: [în care stǎ] fúsu butúculuị.
trúpu vìrtélnițị, trupᵘ; trúpurị: 899.
tǎlpícǎ; –píĉị: 900.

SE ÎNCÂLCESC (firele) (ind. prez. 6)
„(les fils) s'embrouillent"

[2247]

I. *[Întrebare indirectǎ] Când nu băgați bine de seamă la urzit, ce se întâmplă cu firele?*

***ALR II** s.n. 468; **ALRM II** s.n. 299; **NALR-Olt. MN**, pḷș. 118; cf. **AIS** 1505; cf. **ALLy** 667; cf. **ALMC** 1228; cf. **ALB** 1593.*

II. *sǎ-n̨cúrcǎ: 671-676, 677 +: sǎ-n̨cîlĉéște, 678-682, 683 +: ~ róstu, 684-690, 721, 723-724, 727-728, 732, 734-736, 739-740, 746, 751-753, 755, 786-792, 794-796, 799-800, 803-806, 809-811, 813-815, 817-821, 823-832, 833 +: le bag în draĉ, 835-836, 838, 840-841, 843-844, 846, 848, 850-853, 855-856, 859-863, 865-870, 884, 886-887, 889, 893, 896, 899-900.*
sǎ-cúrcǎ crîmpița: 691 +: crîmpița [=firele luate de pe rǎșchitor și puse pe vârtelnițǎ].
sǎ-cúrcǎ: 692-694, 696-697, 699-700, 702-715, 717-720.
— : 695, 701, 716, 725, 822, 834, 854, 873-874, 876, 878, 880, 882-883, 890, 892, 895.
sǎ-n̨cúrcǎ: 698, 756 +: fáce zbánțurị pǎ nátrǎ, 757-766, 767 +: sǎ fáce trîmbițǎ la ᵘurzóị, 768-769, 771-772, 773 +: merg pǎ dînafár dǎ róstu lor, 774-776, 777 +: ~ și nu rǎsáre la țasút, 779 +; ~ , faĉ lǎturóị [2], 780-785.

se-ncúrcă: 722, 729-731, 737, 741-742, 744-745, 747, 750, 877, 888, 897.
să-ncúrcă: 726.
să-ncîlčésc: 733, 885.
să-ncîrčésc: 738.
se încîrlígă: 743.
să fáče crîngíță, să-nîlčésc: 748.
? : 749 +: crîngíță [=greşeală pe urzitoare].
să fac scrîngíță: 754.
să încúrcă: 770, 812.
lē-ncúrč [2]: 778.
să-ncúrcă: 793, 797-798, 801-802, 807-808, 839, 879, 881.
să încîlčiiázä: 816.
să-ncúrcă, să-nclinčéşte: 837.
să-ncúrcă sau să-ncîrčile: 842.
fáče crînkíți, să-ncúrcă: 845, 845.
să-nclinčésc: 847.
să-ncručéşte, să-ncúrcă: 849.
să-ncîrčile: 857.
să-ncîrčéle: 858.
să-ncúrcă şî fáče zgrímpiți: 864 +: fírili-ncurcáte le zíče zgrímpiți.
să-ncúrcă, [σ] să-ncîlčésc: 871, 875.
se-ncîlčésc: 872 +: fac scrîngíță [1] „greşesc".
să-ncúrcă, nu rᵘostésc: 891.
să-ncúrcă, [σ] să-ncîlčéşte: 894.
să-ncúrcă, [σ] să-ncîlčésc: 898.

SCROBEŞTE (urzeala) (ind. prez. 3)

„(elle) empèse (la chaîne)"

[2248]

I. *[Întrebare indirectă] Ce face femeia cu urzeala ca să nu se roadă de spată?*

***ALR II** s.n. 458; **ALRM II** s.n. 295; **NALR-Olt.** 718.*

II. *mînjéşte: 671-672, 675, 678, 681, 683, 685 +: ~ cu mînzálă „ca să nu se scarmene firele", 690 +: pă a dă cîlț, 776 +: ~ spáta cu mînzálă dă tărîțe.*
scrobéşte: 673-674, 676, 679-680, 682, 686, 687 +: cu mălái, 691-692, 694 +: ~ cu mălái, 698, 702, 704-706, 708 +: ~ [numai] bumbácu; să úngem fírili, [B] hírili, cu čeáră ca să nu le ruázä spáta, 709 +: ~ cu mălái; únge „cu gaz sau unsoare", 717, 719, 731, 742-743, 746-748, 756 +: o ~ cu mălái, dácă ie dă lînă sau tórtu dácă iéntr-un fir, dácă nu, să coáče, 758, 760, 762, 764, 766-767, 769, 775, 777, 779-781, 785-786, 790, 799, 807, 810, 814, 815 +: [numai bumbacul, înainte de depănat], 816, 818 +: [înainte de depănat], 823, 824 +: [cu mălai, iar spata se dă cu săpun], 827-828, 830, 833, 835, 848, 850, 853, 859, 862, 867, 870, [σ] 888 +: „nu se mai face".
scrobím [4]: 677, 770, 772.
mînzéşte: 684.
moáie: 688.
únge: 689 +: ~ cu mînzálă, 761 +: o ~ cu săpún, 877 +: o ~ spáta cu săpún, [*] cu gaz.
scrobléşte: 693, 699, 703, 710 +: ~ cu mălái ᵘopărít, 712, 718, 820 +: [spata se dă cu ceapă], 893.
— : 695, 701, 716, 725, 822, 834, 854, 873-874, 876, 878, 880, 882-883, 890, 892, 895.
scrobiéşte: 696, 713-714, 730, 812, 832, 843, 852, 856.
mînzălésc [1]: 697.
scrobiésc [1]: 700.
ᵘopărăşte, scrobéşte: 707.
dau cu terč dă mălái, ᵘo mînjésc [1]: 711.
scrobéşte, ᵘo ung [1]: 715 +: cu untúră, cu şorîči, cu mălái.
scroǵéşte: 720, 723 +: ~ în feredéu, 727, 737, 744-745, 749 +: frecám spáta cu čápă, scroǵálă, 752, 754-755, 837-839, 842, 844-845, 855, 857-858, 861, 868-869.
únze: 721 +: ᵘo ~ cu terč di mălígă.
scroǵéşte: 722 +: o ~ cu mălái, 724, 726, 739-740, 866.
o dă cu untúră şi cu terč di mămălígă: 728.
únge: 729,
coáče: 732.
îi dă cu muruiálă dim mălái: 733.
mînjáşte: 734 +: o ~ cu gaz sau cu parafínă.
mînjăsc [1]: 735.
scroǵésc [1]: 736, 751 +: ~ hírile cu terč; úngim spáta cu čápă [4], 836, 851.
scrobéşte: 738, 753, 793, 798, 804, 871.
mînjésc sau scroǵésc [1] [!]: 741.
mînzăléşte: 750.
să únge: 757 +: ~ ~ spáta cu coájă dă săpún şi fhírele, ále dă cînepă, cu tărîțe, şî únge pă nátră.
scrobʸím [4]: 759, 840.
mînjáşte: 763, 768 +: o ~ cu mînzálă, 771 +: ~ fhírili cu mînjálă, şî spéti-i dă cu săpún, 773, 783-784, 803.
scrobéşti [2]: 765.
o bágă-ntr-o mînzálă: 774.
le pui la scrobít: 778.
scrobéşte, mînjáşte: 782 +: o mînjáşte cu mînjálă.
scrᵘobéşte: 787, 789, 791, 801, [*] 809, 891, 897, 900.
mînjáşte: 788, 797.
le dă pîn scrᵘobeálă: 792.
scrᵘobéşte: 794-795.
scrᵘobéşte: 796, 802, 808, 872.
scrᵘobéşte, mînjéşte: 800.
mînjéşte, [k] mînzăléşte: 805.
mînzăléşte: 806,
scrobésc [1]: 811, 813, 825.
să únge fhírele, scrobéşte: 817.
scrobiéşti [2]: 819.
scrobéşte: 821.
mînjéşte: 826 +: ~ fírili.
le-am scrobít, le-am mînjít [perf.c.1], mîjésc [1]: 829.
[*] să dă cu ūsoáre pă spátă: 831 +: [V] îi dai cu terč [2].
scroblésc [1]: 841.
scroǵéşti [2]: 846.
scrobéşte, [k] scroǵéşte: 847.
scrobʸiésc [1]: 849.
scrobʸiéşte: 860, 863-864.
scrobéşte, [B] scroǵéşte: 865.
scrᵘoǵéşte: [σ] 875, 894 +: nu súnă: scrobéşte.
[*] să scrᵘobéşte: 879.
scrᵘobéşte, [*] scrᵘoǵéşte: 881.
căşui [1]: 884.
únge, scroǵéşte: 885 +: únge spáta cu săpún sau cu čápă.
ung [1], scrobéşte fírele: 886 +: o ung spáta cu čápă sau cu şorîč.
mînjésc [1]: 887.
scróbéşte, [B] scroǵéşte: 889.
scrᵘobéscᵘ, [k] scrᵘoǵéscᵘ [1]: 896.
scrᵘobléşte: 898.
scrᵘobléşte, scrᵘobéşte: 899.

SCROBEALĂ

„empois"

[2249]

I. *[Întrebare indirectă] Cu ce scrobiți (se foloseşte răspunsul obținut la întrebarea precedentă) firele?*

***ALRM II** s.n. 296; **NALR-Olt.** 719.*

II. *mînjálă: 671, 678, 690, 735 +: „făcută din făină de grâu ori săpun", 771.*
scrobeálă: 672, 679-680, 682, 687, 705 +: apă cu mălai; „să bățoşeázä", 734 +: cîn ie cánură, le scrobím cu mălái, 744 +: cu mălái, cu făină şi cu untură, 760 +: ápă şî cu făiină şî mălái, 765-766, 769-770, 775 +: dîn ápă cu tărîțe, 780-781, 790, 814 +: [din mă-lai cu apă], 821 +: plămădă dă mălái, 823 +: [din făină, mălai şi apă], 824-825, 827 +: „mălai cu făină şi apă; dacă se jupoaie, le dai cu <u>mînzálă</u> – ca terciul de mă-măligă". [Mânzala se dă pe natră], 828 +: [din făină, tă-râțe şi apă]; îi mai dă şi cu săpún, 829 +: [din mălai, fă-ină şi apă; se moaie firele neurzite]; mînzeálă, mîzeálă [din tărâțe, mălai şi apă; se ung firele puse pe război], 830 +: [din tărâțe, mălái şi apă], 833 +: [din tărâțe, mă-lai şi apă], 835 +: [din mălai, tărâțe şi apă, fierte pe foc; scrobeala <u>o căléşti</u> <u>cu vătráiu</u> încins; firele se moaie în ea înainte de urzit], 850, 853, 871 +: „din făină de cartofi, de grâu".
scrobiálă: 673, 676-677, 702, 709, 712, 720, 786, 812 +: [din mălai cu apă], 815 +: [din tărâțe, mălai şi apă], 816 +: [din mălai cu apă], 820 +: [din făină, mălai şi apă], 832, 841, 843, 849, 856, 867.
moroiálă: 674.
mînzálă dă mălái: 675.
mînjeálă de mălái opărít: 681.
scrobeálă sau čir: 683.
mînzálă: 684-686, 689, 692 +: „mălai cu apă", 697, 715, 741 +: făcútă cu mălái şî lápte dúlče, 750 +: „din făină de grâu sau mălai", 763, 768, 774 +: dîn mălái şî cu tărîță dă grîu, 779, 782, 794, 797, 803 +: „de mă-lai", 805-806, 826, [B] 887.
terči de mălái: 688.
mălái şi ápă, scrobeálă: 691.
mălái, scrobiálă: 693.
mînzálă cu mălái: 694 +: „când țeşi, se dă la urzeală".
— : 695, 701, 716, 725, 822, 834, 854, 873-874, 876-878, 880, 882-883, 890, 892, 895.
muruiálă dă mălái: 696.
mălái şi tărîțe: 698, 703, 718.
mălái: 699, 706.
tărîțe: 700, 707.
scrobeálă: 704 +: prin mălái, foină, 811 +: [din fă-ină, mălai şi apă], 813 +: [din făină, mălai şi apă], 848, 852 859, 870.
čeáră sau parafínă: 708.
mălái ᵘopărít: 710.
terči dă mălái: 711
scrobiálă cu măláiᵘ: 713.
măláiᵘ: 714, 899.
terčᵘ cu tărîță dă grîu şi cu măláiᵘ: 717.
scrobiálă dă măláiᵘ, dă tărîțe: 719.
terč di mălígă: 721.
cu mălái: 722-724, 726, 730, 736, 738-739, 740 +: cînipa să scroǵéşte ~ ~, 742-743, 745-747, 753.
scroǵálă de mălái: 727.
terč di mămălígă: 728.
cu terč, cu sămînță de in fiártă: 729.
cu mălái şi ápă cáldă: 731.
cu leşíe: 732.
muruiálă: 733.
cu făínă sau cu mălái: 737.
mălái şi cu puțínă făínă: 748.
scroǵálă: 749, 751, 754, 836 +: dădeá cu mînzálă d-áea, 837-838, 842, 845-847, 851, 857-858, 861, 863, 866, 869.
cu mălái sau cu tărîțe de grîu: 752.
scroǵálă cu mălái: 755 +: făčám o burtučálă aşá şî o mînjeám.
čir, scrobeálă: 756 +: fac čir dă mălái şî-i zíče scrobeálă.
čir: 757.
scrobeálă dă mălái: 758.
cu mălái, cir dă scrobʸít: 759.
săpún: 761.
čir, păsát: 762.
pîsát dă mălái, spúmă ~ ~, scrobeálă: 764.
mînzálă, mălái, pâsát, scrobeálă: 767 +: scrobeálă dîm mălái, dîn fălînă, dîn tărîțe dă grîu.
scrobeálă dă fălînă: 772.
pîsát, mînzálă: 773.
mînzálă dă dat pă nátră: 776.
scrobeálă dă tărîțe: 777.
fălînă şî cu tărîțe, scrobeálă: 778.
cu săpún, scrobeálă: 783.
cu săpún: 784.
mălái, un fel dă pîsát: 785.
scrᵘobeálă: 787-789, 792, [*] 809, [*] 879, 891, 897, 900.
scrᵘobeálă: 791, 795, 804, 807-808.
scrobeálă: 793, 798-799.
mînzálă, scrᵘobeálă: 796.
scrᵘobeálă, mînzálă: 800 +: scrᵘobeálă „mai subțire ca mânzala"; mînzálă „tărâțe de grâu şi o mână de mălai".

scrᵘ̯obe̯álă: 801.
scrᵘ̯obe̯álă, mîzgăi̯álă dă griu̯: 802.
scrobe̯álă, terĉ: 810.
scrobe̯álă dă terĉ dă mălái̯: 817.
terĉ de mălái̯, [σ] scrobe̯álă: 818.
terĉ: 819.
terĉ dĭ‿malái̯: 831.
scroǵálă: 839, 844, 855, 868.
scrobʸi̯álă: 840, 860, 862, 864.
scrobe̯álă, [B] scroǵálă: 865, 889.
scrᵘ̯obl̥e̯álă: 872.
cu albúș di̯ ᵘ̯óu̯ă sau̯ cu cócă di̯ făi̯ínă: 875.
scrᵘ̯obe̯álă, scrᵘ̯oǵálă: 881.
cașĭ: 884.
scroǵálă, murui̯álă: 885.
terĉ, scrobe̯álă: 886.
[V] mîṇzálă, [R] scrᵘ̯obe̯álă: 888 +: mîṇzálă [=amestec de făină și apă rece]; scrᵘ̯obe̯álă [=mîṇzálă care se fierbe].
scrobl̥e̯álă: 893.
scrᵘ̯oǵálă: 894, 896.
cu mălái̯ sau̯ cu ulé̯i̯: 898.

ÎNVELESC (pânza) (ind. prez. 1)
„je monte la chaîne sur l'ensouple"

[2250]

I. *[Întrebare indirectă] Ce zici că faci când înfășori urzeala pe sulul dinapoi al războiului?*

NALR-Olt. MN, 118.

II. ȋnvelésc: 671-672, 676, 685. 687, 696-697, 699, 702-703, 707, 709-710, 713, 715, 719-720, 722-724, 726, 728-733, 737-741, 744-745, 747-755, 761, 812, 838, 841, 843, 847, 849-852, 857-858, 860-861, 877, 885-886, 888.
ȋnvălésc pî̯nza: 673.
ȋnvólb: 674, 680.
õ-vólb pă sul: 675.
ȋnvólb pî̯nza: 677.
ȋnvelésc pî̯nza: 678-679.
ȋnvălésc: 681-682, 684, 705-706, 708, 721, 734-736, 743, 756, 783, 836, 859, 879.
ȋnvălím [4]: 683, 711.
ȋnvólb urze̯ala: 686.
ȋnvólb pă sul: 688.
õ-șirắm pă sul [4]: 689.
púnem pă sul [4]: 690 +: am urzít, îl i̯eu̯ du pă urzitọáre și-l ~ ~, 691, 781.
púne pă sul [3]: 692, 763-764, 815 +: [operația o face pî̯nzăre̯ása], 821.
pui̯ fᶣírili pă sul: 693, 767.
púnem pî̯nza pă sul [4]: 694.
— : 695, 701, 716, 725, 822, 834, 854, 873-874, 876, 878, 880, 882-883, 890, 892, 895.
õ-vălésc: 698.
ḭ‿nșír, ḭ‿mvelésc : 700.
ᵘ̯o așe̯ázǎ pă sul [3]: 704.
ȋnvelésc ᵘ̯: 712 [*], 746, 845-846.
hai̯ să-velím pî̯nza ! [conj.4]: 714.
lẽ-velésc: 717.
õ-velésc: 718.
ȋvelésc: 727, 757.
ȋnvelím [4]: 742.
a pus pî̯nza pă sul [perf.c.3]: 758.
õ-ṇvălím pă sul [4]: 759.
am ȋnvălít súlu [perf.c.]: 760.
ȋnvăléște [3]: 762.
pui̯ pă sul: 765, 769 +: gurește – pă súlu dîn fáță, le̯ágă pă guritórĭ, 770-771, 775-776, 778-779, 784, 786-810, 813-814, 816, 818-820, 823, 825-827, 830-833, 835, 864, 866, 869-871, 875, 900.
s-a urzít fᶣírili [perf.c.6]: 766.
să púne pă sul [3]: 768.
o púnem pă sul [4]: 772.
pui̯ pă sul fᶣírili: 773.
ai̯ pus pă sul [perf.c.2]: 774.
strîng fᶣírili pă sul [2]: 777.
ȋvăléște pă sul [3]: 780.
ȋnveléște [3]: 782.
urzéște, púne pă sul [3]: 785.
pui̯ pî̯za pă sul: 811.
să strî̯nge fᶣírile pă súlu dîn úrmă [6]: 817 +: [D] #.
strîng: 824.
pui̯ pî̯nza pă sulᵘ̯: 828.
o-ṇșír: 829.
?, urzéște [3]: 837, 862.
ȋnvelésc ᵘ̯: 839, 855.
ᵘ̯o-ṇvelím [4]: 840.
ȋnvelésc pă sul: 842, [σ] 872.
ȋnvel̥ésc ᵘ̯: 844.
ȋnvel̥ésc: 848.
ȋnveléștĭ [2]: 853.
? : 856.
pui̯ pă sul ᵘ̯: 863.
?, urzésc ᵘ̯: 865.
ȋnfășór: 867.
ȋnvel̥ésc ᵘ̯, pui̯ pă sul ᵘ̯: 868.
pun pă sul, [σ] ȋnvelésc súlu: 881.
ȋnvălui̯ésc: 884.
ȋnvl̥el̥ésc: 887.
ȋnvelésc urze̯ála: 889.
ȋnvelésc urze̯ála pă sul: 891, 894.
pui̯ pă sul ᵘ̯: 893.
pui̯ ᵘ̯ pă sul ᵘ̯: 896.
strîng pe sul: 897.
ȋnvelésc súlu cu pî̯nza: 898.
ȋnvelésc súlu: 899.

TĂLPILE RĂZBOIULUI, sg.
„pièces longitudinales du piédestal"

[2251]

I. *[Întrebare indirectă] (Chest. NALR, fig. 53 a)*

ALR II s.n. *471;* ***ALRM II s.n.*** *301;* ***NALR-Olt.*** *720.*

II. tălpĭ; tálpă: 671-672, 676, 678, 691, 730-731, 734-735, 744, 840-841, 859.
súle; sul: 673.
drúǵĭ războ̯iului̯: 674-675.
pič̣i̯uári̯i războ̯iului̯: 677.
tắlpile războ̯iului̯: 679.
crac̑ĭ: 680, 697.
córpu războ̯iului̯: 681, 705.
cráĉi războ̯iului̯: 682, 684-686, 690, 694, 696, 700, 702, 707, 710, 714, 718, 724, 732, 766.
plắși războ̯iului̯; plas: 683, 770, 773, 777, 804.
plas [sg.]; plașĭ: 687, 689, 758.
lunǵíme [sg.]; –ǵímĭ: 688.
piču̯áre, crac̑ĭ: 692.
[ɛ] pičóru [sg.a.]; –ĉu̯áre: 693 +: [spunem] războ̯i̯ la tot.
— : 695, 701, 716, 725-726, 822, 834, 854, 873-874, 876, 878, 880, 882-883, 890, 892, 895.
pĭču̯ắrili războ̯iului̯: 698 +: ȋnḱe̯ié̯tĕ-dóu̯ă blănĭ.
cádru războ̯iului̯ [sg.]: 699.
pátu războ̯iului̯ [sg.]: 703, 828, 860.
fắlĉile războ̯iului̯; fălcă: 704
piču̯áre: 706, 708.
plắșile războ̯iului̯: 709.
piču̯áre, [k] slái̯urĭ; slai̯: 711 +: lungărímile războ̯iului̯.
crắc̑ĭ; crac̑: 712.
crac̑ĭ dă războ̯i̯: 713.
bráțe; brat̜: 715.
dulápu războ̯iului̯ [sg.]; –lápĭ: 717.
caráftă cu tótu [sg.]; –ráfte: 719 +: „războiul are 2 carafte".
caráftă [sg.]; –ráfte: 720, 737, 745, 754.
crac̑; crac: 721, 786-791, 797-798, 805, 813.
cráĉi războ̯iului̯; crac: 722, 752, 866.
crac [sg.]; crac̑: 723, 794, 824.
pat: 727.
lúngurile la războ̯i̯; un lung: 728.
tắlḱ: 729, 740.
fofe̯ázǎ [sg.]; –fézĭ: 733.
slai̯ [sg.]; slái̯urĭ: 736, 743.
caráfte; –ráftă: 738, 755, 832, 855, 857, 886.
ḱič̣o̯árle războ̯iului̯: 739.
caráftă [sg.]; –ráfte: 741, 746, 865.
spetéze; –te̯ázǎ: 742.
războ̯iu própiu̯-zis: 747.
lúngurĭ: 748.
caráfte: 749.
pič̣o̯áre; –ĉór: 750.
caráftĭ; –ráftă: 751.
ᵘ̯oplénĭ: 753.
plaș; plas: 756, 761, 763, 767, 775, 780, 799, 802, 806.
plas [sg.]; plaș: 757, 776, 803.
plaș; plas, plắșî războ̯iului̯: 759.
plắșî războ̯iului̯: 760.
plắși războ̯iului̯: 762, 765, 782, 784.
plắși războ̯iului̯; plas; plásurĭ: 764.
lémnu războ̯iului̯: 768.
plắșî războ̯iului̯; plaș; plas: 769, 774.
un‿crac dă războ̯i̯, plas [sg.]; plaș: 771.
plásu războ̯iului̯ [sg.]; plaș: 772.
războ̯i̯: 778-779, 853, 864, 870 +: #, 877.
plas dă războ̯i̯ [sg.]: 781.
ᵘ̯oplénĭ; –ple̯án: 783, 800
brat̜, brắțu dă războ̯i̯ [sg.]: 785.
plașĭ; plas: 792, 795, 810, 823.
plașĭ ; plas: 793.
crac̑; crac, pᶣiĉére; –ĉᵘ̯ór, plaș; plas: 796.
pᶣiĉérele la războ̯i̯; –ĉᵘ̯ór, [σ] crac̑; crac: 801.
plas [sg.]; plásurĭ: 807.
plásurĭ; plas: 808.
pičᵘ̯ór [sg.]; –ĉére: 809.
lúngurli războ̯iului̯, crácurli războ̯iulu̯: 811 +: un‿crac; crac̑.
cráĉi dă războ̯i̯ [!]; crac: 812.
crácu războ̯iului̯ [sg.]; crac̑: 814.
cráĉi războ̯iului̯; crac dă războ̯i̯: 815, 817, 820.
cráĉi războ̯iului̯; crac: 816.
crac̑ dă războ̯i̯; crac: 818 +: [*] cráĉi războ̯iului̯.
cráĉi la războ̯i̯; crac: 819.
cráĉi dă războ̯i̯; crácu ~ ~ : 821.
pičór dă războ̯i̯ [sg.]; –ĉo̯árăle războ̯iului̯: 825.
pič̣o̯árele războ̯iului̯: 826.
războ̯iu [sg.a.]: 827, 843.
pl̥iĉóru războ̯iului̯ [sg.]; piču̯áre: 829.
[*] războ̯iu [sg.a.], piĉére dă războ̯i̯: 830 +: [**] plásu războ̯iului̯: „ăla plasează toată instalația".
pič̣o̯árle [a.]; –ĉór: 831.
oplénĭ; –ple̯án, plas [sg.]; plásurĭ: 833.
piĉérili; războ̯iului̯; piĉór: 835.
?, piču̯árli lui̯: 836.
?, pắrțĭ: 837.
lúngurili războ̯iului̯: 838.
pắrțile războ̯iului̯: 839.
?, pártea războ̯iului̯: 842.
crac̑ dă războ̯iᵘ̯; crac ᵘ̯: 844.
ḱič̣u̯árle războ̯iului̯: 845.
fắlĉéle; –ĉe̯á: 846.
tắlḱ; tálpă: 847, 858.
pắrțili războ̯iului̯: 848, 867.
[ɛ] scî́ndurĭ: 849.
?. # : 850.
foféze; –fe̯ázǎ: 851.
párte dă războ̯i̯ [sg.]: 852, 861 +: [*] tắlḱ; tálpă.
ắsta i̯e războ̯iu, piĉére: 856.
? : 862, 868 +: ᵘ̯o párte dă războ̯i̯ să numéște caráftă, 888.
războ̯i, ḱiĉére: 863.
ắla-i̯ războ̯iu: 869.
[σ] tálpă [sg.]; tălpĭ, tắlḱ: 871.
tálpă [sg.]; tălpĭ: 872.
drug [sg.]; drug̑: 875.
tălpĭ, [k] tắlḱ; tálpă: 879.
lemn [sg.]; lémne: 881 +: [se sprijină pe] pič̣o̯áre, ḱič̣o̯áre; –ĉór.
războ̯i̯; –bo̯áie: 884.
tắlḱișurĭ; –ḱíș: 885.
[σ] tálpă [sg.]; tălpĭ: 887.

tắlpile [a.]; tálpa [a.]; [B] tắlќile [a.]: 889.
cu tot ie răzbuói [sg.]; –boáie: 891.
[ε] cap dă războ̯iu [sg.]; cápete ~ ~ : 893.
tắlpile războ̯iului; tálpă; tălpi̯, [B] tălќ: 894.
picóru [sg.]; –ĉo̯áre: 896.
tălpi̯; tálpă, tắlpile lungi̯: 897 +: stau̯ pe piĉio̯áre.
piĉo̯árili războ̯iului: 898.
caráfte; –ráft: 899.
piĉór; –ĉo̯áre, –ĉo̯árele războ̯iului: 900.

MÂINI (la război)
„supports verticaux des remisses"

[2252]

I. *[Întrebare indirectă] Cum le ziceţi la bucăţile de lemn care sunt băgate cu capătul de jos în tălpile războiului? (Chest. NALR, fig. 53 b)*

***ALR II s.n.** 472; **NALR-Olt.** 721.*

II. mî̯inile războ̯iului: 671, 674, 678, 684.
mîi̯ni̯: 672-673, 677, 680, 686-687, 692, 694, 708 +: [*] mîni̯, 720, 763 +: [*] bráţe, 765-766, 788, 791, 794, 797, [*] 809, 810, 813, 814 +: [tot mâini se numesc şi cele care susţin sulul dinapoi], 815, 823-824, 841, 859, 861, 879.
mî̯inili războ̯iului: 675-676, 693, 702, 714, 717, 758, 760, 768.
bráţele războ̯iului: 679, 762.
mînúşi̯; –núşe: 681.
bráţe; braţ: 682, 743-744, 757, 764, 884, [σ] 897, 900.
mîi̯ni̯; mînă: 683, 697, 709, 731, 734, 742, 752, 761, 812, 840, 849, 865, 867, 885-886, [ε] 891.
mînúşile războ̯iului: 685.
piĉo̯áre; –ĉór: 688, 816.
mîna războ̯iului [sg.]; mîi̯ni̯: 689.
mî̯ińili războ̯iului: 690 +: áre pátru mîi̯ni̯.
stîlpi̯; stîlp: 691.
— : 695, 701, 716, 721-722, 725-726, 730, 732-733, 741, 745, 747-748, 750-751, 753-755, 822, 834, 854, 873-874, 876, 878, 880, 882-883, 890, 892, 895.
cormánă [sg.]; –máne: 696.
scáunu războ̯iului [sg.]: 698.
? : 699-700, 719, 804, 811, 836-838, 850, 853, 872.
spetézili războ̯iului: 703.
?, umeráş [sg.]; –ráşe: 704.
cápra războ̯iului [sg.]: 705 +: tu̯áte-s cápră.
spetéze: 706.
mînúşi̯; –núşă: 707, 786.
mî̯inili războ̯iului sau̯ car: 710.
mînă dă războ̯i [sg.]; mîi̯ni̯: 711.
mîi̯ni̯; mîna [a.]: 712.
caráftili războ̯iului: 713.
caráfte; –ráftă: 715, 846.
?, mîi̯ni̯: 718.
mî̯inili războ̯iului; mînă: 723.
mî̯inile războ̯iului: 724, 830 +: [*] fúrĉili războ̯iului.
mînă [sg.]; mîi̯ni̯: 727, 735.
ќiĉo̯áre: 728.
caráftă [sg.]; –ráfĉ: 729.
púnte [sg.]; punţi̯: 736.
ќiĉo̯áre; –ĉór: 737.
spetéze; –ţeázǎ: 738.
béţe la războ̯i: 739.
ќiĉu̯áre de războ̯i: 740.
piĉo̯áre, [k] mî̯inile războ̯iului: 746.
lémne: 749.
mî̯inili războ̯iului, [k] piĉo̯áre: 756.
ĉo̯áĉele războ̯iului: 759.
furĉ; fúrcă: 767, 769, 771, 776-777, 796, 829.
fúrĉile războ̯iului: 770.
fúrca războ̯iului [sg.]; furĉ: 772.
fúrĉili războ̯iului; fúrca ~ : 773.
fúrĉili războ̯iului; fúrcă; furĉ: 774.
fúrca războ̯iului [sg.]: 775.
bráţe: 778, 833, 870, 877.
corúne, ~ cu tótu: 779.
co̯árnele războ̯iului: 780.
corúnă sau̯ coro̯ánă [sg.]: 781.
corúne; –rúnă: 782.
coro̯áne; –ro̯ánă: 783.
mînúni̯; –núnă: 784.
tot bráţe: 785.
mînúşi̯: 787, 827.
mî̯inili războ̯iului; mîi̯ni̯: 789-790, 792.
mîi̯nu̯áĝe; –nu̯ágă: 793.
furĉ: 795, 799-801.
furĉ; fúrcă; fúrĉili războ̯iului: 798.
bráţe: 802.
stîlpi: 803.
mînúşi : 805.
bráţili războ̯iului: 806, 825.
braţ [sg.]; bráţuri̯: 807.
cuoro̯ánă [sg.]: 808.
mîi̯no̯áĝe; –no̯ágă: 817-818.
mî̯inili războ̯iului: 819.
mîinile sau̯ bráţele [a.]: 820.
mî̯inili războ̯iului: 821 +: [=mâini cu carafte], 828 +: [=mâini cu carafte].
bráţili războ̯iului, mînúşi̯: 826.
caráfte: 831, 844, 847, 852, 858, 860, 862-864, 866, 869.
fofézili [a.]; –feázǎ: 832 +: [*] [=mâini cu carafte].
mîi̯ni̯, mî̯inili războ̯iului: 835.
?, caráfte: 839, 851.
mîi̯ni̯, furĉ: 842.
: 843, 848, 855.
pajénte: 845.
caráfta [sg.a.]; –ráfte: 856.
tot caráftă [sg.]: 857.
#, caráfte cu tótu: 868.
braţ [sg.]; bráţe: 871.
[*] carîm [sg.]; –rîmi̯: 875.
caráft [sg.]; –ráfte: 881.
mînă [sg.]; mîni: 887.
caráftă [sg.]; –ráfte: 888, 894, 896 +: [Formează un singur corp cu caraftele propriu-zise].
caráftă [sg.]; –ráfte: 889.
[ε] proptéle; –ţeá sau̯ sprijinito̯áre [sg.]; –tóri̯: 893 +: proptéle péntru vatále.
bráţili războ̯iului; braţu ~ , bráţe; braţ: 898.
un fel dă bráţe; braţ: 899.

III. Vezi şi răspunsurile la întrebarea 2253.

CARAFTE (la război)
„supports horizonteaux des remisses"

[2253]

I. *[Întrebare indirectă] Cum le ziceţi la acelea care sunt aşezate în partea de sus a mâinilor (se foloseşte răspunsul la întrebarea precedentă) şi pe care se sprijină beţele care ţin vătalele şi iţele? (Chest. NALR, fig. 53 c)*

***ALR II s.n.** 472; **NALR-Olt.** 722.*

II. ĉo̯áĉe: 671, 780.
mîi̯ni̯: 672, 678, 691, 756 +: ~ sînt álea dă sus, ca nişte lábe-aşá, 788-789, 791-792, 796, 810, 824, 827, 860.
bráţe: 673, 680.
mînúşi̯: 674, 813.
tot mîi̯ni̯: 675, 684, 687, 720, 761.
? : 676, 679, 690, 698-700, 706-707, 719, 723, 735, 739, 743, 762, 770, 804, 837, 843-844, 850, 853, 862, 865, 871-872, 889.
tot mîi̯ni̯ sau̯ ráte: 677.
púnte [sg.]; punţi̯: 681.
braţ [sg.]; bráţe: 682, 697, 816, 884.
mî̯inile vătálelor: 683.
mînúşile războ̯iului: 685.
cúmpăna mî̯inilor [sg.]: 686.
spetéze: 688.
cam tot mînă víne şi párţea ásta [sg.]: 689.
lemn [sg.]; lémne: 692, 897 +: „nu se spune caráfte".
um beţigáş: 693.
tot mînă [sg.]: 694, 708, 758.
— : 695, 701, 716, 721, 725-726, 741, 745, 747, 749, 752, 821-822, 832, 834, 854, 873-877, 880, 882-883, 890, 892-893, 895, 899.
mînérile cárului: 696.
púntile [sg.]; púnţii̯: 702.
lemn, tot speţeázǎ [sg.]: 703.
grînda dă sus [sg.]: 704.
cápra războ̯iului [sg.]: 705.
áripi̯: 709.
caráfte: 710, 724, 742, 748, 836, 838, 841, 848, 867-868.
ca un cîrlíg [sg.]: 711.
la tu̯átă, mînă-i̯ zíĉe [sg.]: 712.
áre dóuă punţi̯: 713.
béţe, stîngile [sg.]: 714.
?, um băţ [sg.]: 715.
mînúşă [sg.]; –núşi̯: 717.
crúĉea războ̯iului dă sus [sg.]: 718.
stîngii̯; stîngiie: 722.
caráfte: 727.
caráftă [sg.]; –ráfte: 728, 733, 737, 750, 753.
caráftă [sg.]; cărăfĉ: 729.
carápĉe; –rápcă: 730.
mîi̯ni̯; mînă : 731, 886.
caráfte; –ráftă: 732, 754-755, 885, [σ] 891, 894, 896.
béţe: 734, 856, 864.
caráfte; –ráftă: 736, 740.
béţe; băţ: 738, 857.
mînă [sg.]; mîi̯ni̯: 744.
speţeázǎ [sg.]; –téze: 746.
béţe; băţ: 751.
própţă [sg.]; própte: 757.
tot ĉo̯áce, cu tótu: 759.
bráţili dî la mîi̯ni̯: 760.
[*] supţinătóri̯ la bráţe: 763.
àntebráţe: 764.
ajutóru mî̯inilor [sg.]: 765.
tot dă mînă aparţíne: 766.
cápete dă furĉ; cap dă fúrcă: 767.
lémnili cáre púnem bráţili vătálilor: 768.
ĉo̯áĉe; ĉo̯ácă: 769.
o ĉo̯ácă [sg.]; ĉo̯áĉe: 771.
crácu fúrĉi [sg.]: 772.
tot fúrcă [sg.]: 773.
cápetili dî la furĉ: 774.
[**] corúna războ̯iului [sg.]: 775.
coro̯ána fúrĉilor [sg.]: 776.
péne: 777 +: níşte ~ cáre şáde pă furĉ, 803.
tot bráţe: 778.
corúne: 779.
cu tótu, corúnă [sg.]: 781.
cu tótu, corúne: 782.
scarlau̯ónte [sg.]; –u̯ónţ: 783.
mînúni̯, cu tótu: 784
un fel dă crúĉe: 785.
altói̯; ~ : 786.
cápete: 787.
: 790, 807, 808 +: níşte lémne, n-áre lúme, 855, 859, 869, 900 +: „n-au definiţie".
mîi̯nu̯áĝe; –nu̯ágă: 793.
lémne: 794.
furĉ: 795, 799.
ĉu̯áĉe: 797.
bráţu fúrĉi, braţ [sg.]: 798.
blána fúrĉi [sg.]: 800.
lémne, [D] # : 801-802.
ĉu̯áĉe; ĉu̯ácă: 805.
mînúşi : 806.
lemn [sg.]; lémne: 809.
?, mînúşe; –núşa [a.]: 811.
?, mîi̯ni̯, cu tótu : 812.
mîi̯ni̯, cu tótu: 814, 819.
bráţele războ̯iului: 815, 820 +: „cu totul".
cu tótu, mîi̯no̯ágă [sg.]: 817.
trépte; treáptă: 818.
mîi̯no̯áĝe: 823.
cu tótu să spúne bráţe: 825.
mîna războ̯iului [sg.]; mî̯inili [a.]: 826.
mî̯inili războ̯iului: 828 +: „cu totul".
noi̯ ziĉém fúrcă la tu̯átă: 829.
cătúşili fúrĉilor: 830.
to caráfte: 831, 846.
[*] mîi̯ni̯, ĉo̯áĉe; ĉo̯ácă: 833.

mî́inili răzbóiului: 835 +: álea să lumẹ́şte ~ ~ [cu totul].
dóuŏ bẹ́țe: 839.
mî́inili la răzbói: 840.
lẹ́mne: 842, 861 +: #.
ŭo stî́ngile [sg.]: 845.
cu tótu ie caráfte: 847.
?, curmezíș [sg.]; –zíșuri: 849.
tuátă ie caráftă [sg.]: 851.
caráftă ie cu tŭótu [sg.]: 852.
?, zăvŭór: 858.
cî́te-o șî́pcă [sg.]: 863.
caráftă să zíce cu tŭótu [sg.]: 866.
stî́ngii: 870.
lémnẹ: 878.
țíne tot de mî́ini: 879.
băț [sg.]: bẹ́ți: 881.
[o] caráftă [sg.]; –ráftle: 887.
bẹ́țele cáre țin scrípți și vatálele: 888.
căluṣéi; –șél: 898.

III. Vezi şi răspunsurile la întrebarea 2252.

VATALE

„supports du peigne (cadre)"

[2254]

I. *[Întrebare indirectă] (Chest. NALR, fig. 53 d)*

***ALR II s.n.** 475; **ALRM II s.n.** 303; **NALR-Olt. MN**, plș. 119; **AIS** 1513*.*

II. *brígle: 671-672, 678 +: sau vătále.*
vatále: 673, 675, 681, 687, 722-723, 731-732, 735, 738, 742, 745, 748, 783, 828, 832, 836-837, 842, 844-845, 850-853, 855, 857-858, 861-864, 869-870, 888, 893, 899.
vătále: 674, 676-677, 679-680, 682-683, 685-686, 688. 689 +: póliță [=partea de jos], púpăză [=partea de deasupra pe care se pun mâinile când se țese], 690, 693. 707, 711, 719, 757-760, 762-763, 765-766, 768, 771-774, 776, 778-782, 784, 786, 789-795, 797, 799-801, 803, 805-806, 808, 810-812, 815-816, 818-819, 821, 823, 825-827, 829-831, 833, 835, 841, 843, 859, 872, 879, 897, 900.
vatále; –tálă: 684, 692, 694, 696-699, 703, 705, 709-710, 713-714, 718, 728-730, 733, 737, 739, 741, 743, 753-754, 761, 764, 767, 769, 775, 849, 885, 898.
vătále; –tá: 691, 702, 715, 840.
— : 695, 701, 716, 725-726, 747, 822, 834, 854, 873-874, 876, 878, 880, 882-883, 890, 892, 895.
vătálă [sg.]; –tále: 700, 704, 706, 708, 712, 720, 734, 744, 749, 770.
[•] vătálă [sg.]; –táli, –tále: 717.
vătálẹ: 721, 727, 787-788, 796, 798, 802, 804, 807, 809, 839.
vătálă [sg.]: 724, 820, 824.
vătálẹ; –tálă: 736, 740.
mî́ini de vatále: 746.
vatále; –tálă: 750-751, 886, 889, 896 +: [•] vatá [sg.].
vatále; vătálă: 752, 755.
ále vătálẹlor, vătále: 756.
vătále, vătálili [a.]: 777.
vătálẹ: 785.
vătálili [a.]: 813. 817.
vătălili [a.]: 814.
vatáli: 838, 847, 867, 871.
vatále; –tá: 846, 894.
vatálẹ: 848, 860, 865-866, 868.
vatálẹ; –tá: 856.
vătáli; –tálă: 875.
vatálă [sg.]; – tálẹ: 877.
vatáli; –tálă: 881.
vatáli; –tálă: 884.
vatále; ~ : 887.
vatáli; –tálă: 891.

BĂŢUL IŢELOR

„axe des poulies (qui manœuvrent les remisses)"

[2255]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiți bucata de lemn de care sunt agățate ițele? (Chest. NALR, fig. 53 e)*

***ALR II s.n.** 473; **NALR-Olt.** 723.*

II. *bî́tă: 671, 678.*
lemn de la íțe: 672.
băț: 673-674, 677, 685, 687, 699, 706, 711-712, 811 +: fușcél; –céi [= bățul pe care sunt înșirați co-cleții], 843, 857, 859, 861-862.
cumág: 675.
băț la íțe: 676, 681.
băț, vergéă: 679.
bățu ițelor: 680, 686, 692, 723, 727, 730-732, 734, 743-744, 746, 748, 750-751, 754-755.
duríțe sau scrípeți [pl.]: 682.
lémnu ițălor: 683.
lémnu ițelor: 684, 749, 886.
ițár; –țáre: 688.
bățu dă la íțe: 689.
băț; bẹ́țe sau cumág; –máge: 690.
bățu íițelor, [k] lémnu ~ : 691.
? : 693.
bățu íițelor: 694, 816.
— : 695, 701, 716, 725-726, 747, 822, 834, 854, 873-874, 876, 878, 880, 882-883, 890, 892, 895.
un lemn: 696, 782, 809, 813 +: avém un lemn, nu l-am botezat.
lémnu íițelor, bățu ~ : 697.
um băț, bățu dă la íțe: 698.
um băț: 700, 707-708, 713, 720, 819, 824, 833, 835.
bățu cu scrípeți: 702.
bẹ́țe [pl.]: 703, 818 +: cáre stă iițeli pă iéle, 830 +: [**] supținătoáre.
lémnu dă íțe: 704.
lémnu scrípeților: 705.
băț, bățu ițelor: 709.
băț péntru legát íițele: 710.
bățŭ: 714, 844.
bățu íților: 715, 719, 739.
[ițele sunt legate] dă mî́nușa răzbóiului: 717.
[ițele sunt legate] dă crúce: 718.
bățu iițălor: 721
bățu iițelor: 722, 724, 735, 752, 900.
băț de íțe: 728.
páru péntru iíțe: 729.
jug; júguri: 733.
bățu ițelor: 736.
iépe [pl.]; iápă: 737.
fușcéi [pl.]; –cél: 738, 745, 831.
jug: 740.
fușcéi péntru íțe [pl.]; –cél: 741.
băț; bẹ́țe: 742, 864, 879 +: ~ péntru íțe, 884, 889, 891, 894, 898.
călúși [pl.]; –lúș: 753.
bẹ́țili íiților [pl.]: 756.
bî́tă; bî́tẹ: 757.
cumágu íiților: 758.
bî́tă; bî́te la íițe: 759.
bățu íiților: 760, 786, 792, 803.
cumág, furșéi péntru íițe, coclét [pl.] : 761 +: coclét „se înfășoară pe ciumag".
bî́tă, bî́ta iițelor: 762.
lémnu răzbóiului: 763, 766.
un cumág: 764, 771.
cumág; –mége: 765, 773.
cumágu íiților; –mége: 767.
lémnu iiților: 768, 775, 781, 845, 860.
cuméğili răzbóiului [pl.]: 769 +: n-au núme, că pui órce băț.
cumág péntru iíțe: 770.
ŭ lemn, lémnu cáre țíne iițili: 772.
lémnu dî la iíțe: 774, 777, 842.
lémnu dă íițe: 776 +: [**] lergătór.
lemn: 778, 780, [ɛ] 783, 794, 801-802, 839, 851.
dóŭo lémne [pl.]: 779.
lémn péntru íițe: 784.
un lemn; lémne: 785 +: únu țíne vătálili, ș-áltu, íițili.
bẹ́ățu íiților: 787-788.
lémnu íițilŭor: 789, 806.
braț; bráțe: 790.
bățu dă la íițe: 791.
un lemn, lémnu íiților: 793.
lémn la íițe: 795.
bățu íițilŭor: 796, 800, 805.
lémnu íiților: 797-799.
lémne [pl.]: 804, 810, 856.
lemn, băț: 807.
níște lémnẹ [pl.]: 808.
ŭ lemn: 812, 817 +: să fíie drept, 827 +: [•] un cur-mezíș, 829, 853.
bățu iiților: 814.
um băț péntru íițe: 815.
bățu cu iițe: 820.
bățu dă la íițe: 821, 823, 826.
fuștél; –téi: 825 +: [în conversație]: fușséi.
um bățŭ: 828.
bẹ́țe dă la iíțe [pl.]: 832.
?, scrípte; scripți: 836.
?, lémne dă răzbóiŭ: 837
fușcél: 838.
um băț, ŭo vergă: 840.
mî́inili vătálilor [pl.], bățu ~ : 841.
bățu dă íțe: 846.
lẹmn: 847, 855, 870, 887.
dóo lẹ́mne [pl.]: 848.
[ițele se agață] to dă curmezíșuri: 849.
: 850.
lemn, curmezíș: 852 +: curmezíș [=bățul de care sunt agățate ițele cu scripeții].
[ițele sunt legate] cu áță dă zăvŭór: 858.
bățu la íțe: 863.
un lemn d-a-ncurmezíșu: 865.
un lẹmnŭ: 866.
cățél; –téi: 867.
bĭăț la íțe: 868.
băț, fușcél; –céi: 869 +: fușcél, așá să numẹ́ște; pá-tru fușcéi au pátru íțe.
drúgu de sus de la scríptẹ, drug; drúğe: 871.
băț; bẹ́țẹ: 872.
băț di la iíți; bẹ́ți ~ ~ : 875.
fușcél; –céi: 877, 888.
bățu íiților, băț; bẹ́țe: 881.
lemn; lémne: 885.
lémnu dă la iíțe: 893.
bățŭ; bĭẹ́țe, bățu dă la iíțe: 896.
bățu de sus al iițelor și vătálelor: 897.
lémnu íțilorŭ: 899.

BĂŢUL VATALELOR

„chassis (du peigne)"

[2256]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiți bucata de lemn de care sunt legate vatalele? (Chest. NALR, fig. 53 f)*

***ALR II s.n.** 473; **NALR-Olt.** 724.*

II. *bî́tă: 671, 678.*
lémnu brígelor: 672.
băț: 673-674, 677, 685, 688, 699, 706, 711-712, 830, 843, 859, 862, 869.
cumág: 675.
băț la vatále: 676, 681, 687.
? : 679, 760 +: cu iițili mérğe și vătálili, 837.
bățu vatálelor: 680, 686, 723, 726-727, 731-732, 734, 736-737, 739, 743-744, 900.
lémnu vătálelor, lemnișoáre [pl.]: 682.
lémnu vătálelor: 683-684, 749, 781.
bățu dă la vatále: 689, 791-792, 800, 805, 821, 823.
tot băț sau cumág: 690.
lémnu vătálilor: 691, 768, 775, 789, 793, 797-799, 820.
bățu vătálilor: 692, 702, 705, 719, 756, 786, 796, 806, 814, 816, 825, 840.
tot dă bețigáș: 693.

băţu vătálĕlor: 694 +: áre drúgu lor, 715.
— : 695, 701, 716, 725, 747, 822, 834, 854, 873-874, 876, 878, 880, 882-883, 887, 890, 892, 895.
lemnúşu vătálilor: 696.
braţ; bráţe: 697, 790.
tot pă băţu ăla: 698.
tod‿d-un băţ: 700.
dă béţe [pl.]: 703.
tot dă lémnu dă la íţe: 704.
um‿băţ: 707, 713, 720.
băţu vătăli: 708-709
băţ péntru vătále: 710.
um‿băţ: 714.
dă mînúşa răzbóiului: 717.
dă crúĉe: 718.
băţ; béţă: 721.
băţu vatálelor: 722, 724, 730, 733, 735, 746, 748, 750-752.
béţe [pl.]: 728, 831, 867.
páru vătálelor: 729.
béţe de la vatále [pl.]: 738.
ŭ‿lemn: 740.
băţu de la vatále: 741.
băţ; béţe: 742, 857, 864, 872 +: „se poate şi cu jug; júgurĭ“, 888, 891, 894.
mîịnĭ de vatálă [pl.]: 745.
mîịnile vatálelor, [k] béţele ~ [pl.]: 753.
mîịnile vătálelor [pl.]: 754.
mîịnile vatálelor [pl.]: 755.
bîtă; bîte péntru vătále: 757.
ĉumágu vătálilor: 758, 767.
bîte la vătále [pl.]: 759.
ĉumág; –méĝe: 761, 771.
bîta vătálelor: 762.
lémnu vătálelor: 763 +: un síngur lemn [de care se leagă şi iţele şi vatalele].
to‿ĉumág, ĉumágu vătálilor: 764.
ĉumágu dă vătále: 765.
tot ála ḷe: 766.
lémnu dă la bráţe: 769.
ĉumág; –máĝe: 770.
lémnu péntru vătále: 772.
tot ĉumág: 773.
lémnu dĭ la vătále: 774, 777.
?, lémnele răzbóiuluị [pl.]: 776.
tot lemn: 778, 780 +: únu la ḷíţe ş-únu la vătále, 783.
tot aşá, lémnilị-álea dă la răzbóị [pl.]: 779.
lemn: 782, 785, 794, 802-803, 839.
lemn péntru vătále: 784.
băţu vătálilor: 787-788.
lemn la vătále: 795.
áltu lemn: 801.
lémne [pl.]: 804, 810.
băţu vătálelor: 807.
lémne [pl.]: 808.
uṇ‿lemn: 809, 836.
tot băţ: 811.
tot ŭ‿lemn: 812.
tot aşá, un băţ: 813.
tod‿băţ: 815.
∞ : 817 +: [Braţele vatalelor se leagă de carafte cu sfoară], 838.
un ĉomág ĉevăşịlea: 818.
um‿băţ, băţu vătálilor: 819.
uṇ‿curmezíş: 824.
lémnu vătálilor: 826.
ịáră uṇ‿curmezíş: 827.
tod‿băţụ, băţu la vatále: 828.
tod‿d-un lemn: 829.
băţu dă la vatále: 832, 868.
băţu de agăţát vătálle: 833.
tot um‿băţ: 835.
băţu íţilor: 841 +: [vatalele sunt agăţate tot de băţul iţelor].
ḷémnu vatálilor: 842.
băţ péntru íţe: 844 +: [vatalele sunt agăţate tot de băţul iţelor].
lémnu la vatále: 845.
băţu dă vatále: 846.
to‿dị-uṇ‿ḷemn: 847.
ḷemn: 848, 866, 870.
curmezíşˑ: 849.
#: 850-851.
lemn, curmezíş, băţ: 852.
to‿d-uṇ‿lemn: 853.
ḷemn: 855.
ịe legáte to‿dă lémnilẹ–ásteạ: 856 +: [=beţele iţelor].
zăvór: 858 +: [sunt legate] cu áţă dă ~ .
lémnu vatállor: 860.
bḷăţ: 861.
băţu la vatále: 863.
to‿dă lémnụ-ăla: 865 +: [=băţul iţelor].
drug; drúĝe: 871.
băţ dị la vătálị; béţị ~ ~ : 875.
lémnu de sus: 877.
băţ; béţe: 879, 884.
băţu vatálilor, băţ; béţe: 881.
lémnu de la vatále: 885.
lémnu vatálelor: 886.
mînă; mîịnĭ: 889.
lémnu dă la vatále: 893.
băţ; béţe, băţu dă la vatále: 896.
băţu ḷíţelor şi al vătálelor: 897.
băţ; béţe, băţu vătálelor: 898.
lémnu vatálilor: 899.

CHINGI (la război), sg.
„entretoises du piédestal“

[2257]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiţi bucăţile de lemn care leagă tălpile războiului una de alta? (Chest. NALR, fig. 53 g)*

***ALR II s.n.** 474; **ALRM II s.n.** 302; **NALR-Olt.** 725.*

II. *blănĭ; blánă: 671-674, 677-678, 683, 688, 698, 700, 734, 757, 786-806, 824, 826 +: blána dinaịínte, ~ dĭ‿úrmă, 830.*
blănile răzbóiuluị: 675-676, 679, 686-687, 690, 764, 770, 778.
blănĭ: 680, 685, 819 +: áre ~ .
blánă [sg.]; blănĭ: 681-682, 684, 689, 706, 771, 780.
blănili răzbóiuluị; blánă: 691-692, 817.
blána răzbóiuluị [sg.]; blănĭ: 693-694, 763, 767, 773.
— : 695, 701, 716, 725, 747, 822, 834, 854, 873-874, 876, 878, 880, 882-883, 887, 890, 892, 895.
legătúra [sg.a.], blănile răzbóiuluị: 696.
împănăţụáre [sg.]; –tórĭ: 697.
blána răzbóiuluị [sg.]: 699, 762, 766, 776, 779, 781, 808 +: ~ ~ „şezi pe ea, un lemn din spate“, 823.
blănili răzbóiuluị: 702, 756, 760, 768, 775, 811, 816.
scîndurĭ: 703, 709, 738, 745, 863.
pûnţĭ; pûnte: 704.
scîndurili răzbóiuluị: 705, 815.
blănile [a.]; blána [a.]: 707.
scáun [sg.], ụoplénĭ: 708.
poliĉórĭ; –ĉụáră: 710.
punţĭ: 711.
scîndura răzbóiuluị [sg.]: 712, 713 +: cum o ḱi spuịíndă în áltă párte?, 881, 898.
poliĉụáre; –ĉụáră: 714.
scîndură [sg.]; scîndurili [a.]: 715.
scîndurli răzbóiuluị: [*] 717 +: scîndurli dă la răzbóị, 719, 840.
scîndurili dă jos: 718 +: ále răzbóiuluị cáre-l înḱiḷe.
scîndura [sg.a.]; scîndurli [a.]: 720.
stîngịị; stîngịịe: 721.
ḱing; ḱîngă: 722.
scîndurĭ; scîndură: 723, 727-729, 739, 742, 746, 748-749, 751-752, 754-755, 810, 831 +: scîndurli răzbóiuluị, únde ş'áde feméịa ca să ţeásă, 832, 842, 844, 852, 868, 886.
políţe: 724.
scîndurlẹ răzbóiuluị: 726.
curmezíşurĭ; –zíş: 730.
scînduréle saụ poliĉórĭ; –ĉọáră: 731.
poliĉọáre; –ĉọáră: 732.
scîndurĭ; scîndura dim‿fáţă, ~ din‿spáte: 733.
poliĉórĭ; –ĉọáră: 735, 743-744.
poliĉọárẹ; –ĉọáră: 736.
scîndurĭ; scîndură, dinaịínte, dinapóị: 737.
scîndurĭ péntru caráftẹ: 740.
pat [sg.]; páturĭ: 741.
scîndura dinaịínte şi ~ dinapóị [sg.]: 750.
scîndurĭ la răzbóị: 753.
blănili răzbóiuluị; blána dînaịínte şi ~ dînapóị: 758.
blănile răzbóiuluị; blánă: 759, 765.
blánă [sg.]: 761.
blănili dă răzbóị: 769 +: a dînaịínte, şáde pă ịa.
blănili răzbóiuluị; blána ~ : 772.
ficsăţọáre, blána răzbóiuluị [sg.]: 774.
blána dĭ la răzbóị [sg.]: 777.
blănile dă la răzbóị: 782.
[ɛ] dóo legătúrĭ, dóụo blănĭ: 783.
blánă, blána răzbóiuluị [sg.]: 784.
scîndură, scîndura răzbóiuluị [sg.]: 785.
scáun [sg.]; scáune, [*] blánă [sg.]; blănĭ: 807.
scîndură [sg.]; scîndurĭ: 809, 836, 841, 845, 848-849, 855, 857-858, 860-861, 864-867, 870, 888, 893-894, 897.
blănili răzbóiuluị: 812.
dóo blănĭ: 813, 821 +: úna dă şăzătọáre „şi una de ţinut cracii războiului“.
blána răzbóiuluḷ [sg.]; blănĭ áli răzbóiuluị: 814.
dóọ blănĭ; blánă: 818.
scîndurli [a.]: 820.
stîngịịa [sg.a.]; stîngịị: 825.
blána cáre stă pă ịa [sg.]: 827 +: şi uṇ‿curmezíş în úrmă.
scîndurile răzbóiuluị; scîndurĭ: 828.
blána răzbóiuluị [sg.]; blănĭ la răzbóị: 829.
blănĭ, blănli răzbóiuluị: 833.
scîndurili dă să-ṇḱịe răzbóiụ: 835.
límbili răzbóiuluị: 837.
scîndura răzbóiuluị [sg.]; scîndurĭ: 838, 846.
scîndură [sg.]; scîndurĭ: 839.
curmezíşurĭ; –zíş: 843.
scîndurili răzbóiuluị; scîndură: 847.
scîndură [sg.]: 850-851, 853, 856, 862, 869.
poliĉụáră [sg.]; –ĉórĭ: 859.
? : 871, 889.
ḱîngă [sg.]; ḱing: 872, 877.
scîndură dinaịínţị, ~ dinapóị [sg.]; scîndurĭ: 875.
ḱing; ḱîngă: 879.
sḱíṇe [sg.]; sḱịnĭ: 884.
scîndurle răzbóiuluị: 885.
scîndură dă-mpănát [sg.]; scîndurĭ ~ ~ : 891.
înḱeịetúră [sg.]; –túrĭ: 896.
scîndurle răzbóiuluị; scîndură; scîndurĭ: 899.
scîndurile dă la curmezíşe; scîndură; scîndurĭ: 900.

BRAŢELE VATALELOR
„les bras du battant“

[2258]

I. *[Întrebare indirectă] (Chest. NALR, fig. 53 h)*

***ALR II s.n.** 476; **ALRM II s.n.** 304; **NALR-Olt.** 726.*

II. *béţe: 671, 709.*
spetéze; –teázâ: 672, 703, 728.
bráţe: 673, 679, 763, 765-766, 768, 770, 773, 775, 780, 782, 815-816, 818, 823, 826-827, 830, 833, 835.
mînúşĭ saụ spetéze: 674.
mîịnili vătálelor: 675, 710, 734.
mîịnĭ la vătále: 676.
ráte: 677.
mîịnile vătálelor: 678, 684, 686 +: saụ fofézele vătálelor, 720, 724, 732, 735, 737, 744.
mîḷnĭ: 680, 683, 687, 700.
mînúşĭ la vatále: 681.
băţ [sg.]: 682.
dríble cu găụrĭ: 685.
spetéze la vătále: 688.
bráţe la vătále: 689.
bráţe; braţ: 690, 771.
bráţili vătálilor; braţ; bráţe: 691.
mîḷnili vătálĕlor: 692.
vătále, mîḷnili áleạ: 693.
spetézili vătálĕlor: 694.

— : 695, 701, 716, 723, 725, 742, 747, 822, 834, 854, 873-874, 876, 878, 880, 882-883, 890, 892, 895.
brátile vătálilor: 696, 702, 790.
braț [sg.]; bráțe: 697, 872.
vătále: 698.
?, mînúșí: 699.
pénili vătálilor: 704.
țuátă-i vătála [sg.a.]: 705.
spetézili dă la vătále: 706.
? : 707, 859.
țuátă-i vătálă [sg.]: 708.
spetéze iéste: 711.
vătále la țuáte, spetéze: 712.
béțe; băț: 713.
mînúșili di la vătálă: 714.
munúșí; –núșă: 715.
mî̆inili vătálilor: 717, 719, 810, 841.
mîinì: 718, 819 +: [apuci] dă vătálă, 838, 840, 843-844, 849-851, 853, 857, 867.
mî́nili vătálilor: 721.
mî́nile vatálelor: 722.
mîinile vătálelor: 726.
mîinile vatálelor: 727.
mîinile vătálelor; mî́nă: 729.
mîinile vatálelor: 730, 733, 745-746, 749, 753, 885, 894.
scîndurélele vătálelor: 731.
mî́nili vătáli: 736.
mîinì; mî́nă: 738.
mî́nă de vătálă [sg.]; mîinì: 739.
mîinì de vatále: 740.
mîinile vatálelor; mî́nă: 741, 751.
bétele de la vătále: 743 +: cu tótu formeázá vătálele.
mîinì; mî́nă: 748, 754-755, 812.
mîinile vatálelor; mî́nă de vatálă: 750.
mîinili vatálelor: 752, 837, 846, 893.
mîinì, mîinili vătálilor: 756.
jepĉ; jápcă: 757.
bráțili vătálelor: 758, 803.
au bráțele lor: 759.
bráțili vătálelor: 760, 804.
mînúș; –núșă: 761.
bráțele vătălélor: 762.
mîinile vătálelor sau bráțele ~ : 764.
bráțili vătálilor: 767, 769, 777, 781, 787-788, 792-793, 797-799, 806.
bráțele războiului: 772.
bráțili dî la vătále: 774.
bráțele vătálelor: 776, 817.
bráțele [a.]: 778.
spetéze: 779.
braț [sg.]; bráțurí: 783.
bráțe, bráțele vătálelor: 784.
tod_bráțe; bráțu vătálilor: 785.
antebráțe, bráțe: 786.
bráțili vătálilᵘor: 789, 796, 800.
bráțile de la vătále: 791.
bráțele vătálilor: 794.
bráțile vătálelor: 795.
bráțele de vătále: 801.
bráțe: 802, 808-809.
bráțe dă vătále: 805.
bráțu dă la vătále [sg.]: 807.
bráțili vătáli; o brátă [?] dă la vătálă: 811 +: bráțili vătálilor.
mînúșí: 813.
mîinoáĝe: 814.
?, mîinile vătálilor: 820.
bráțile vătálelor, ~ dă la vătále: 821.
vătálă [sg.]: 824.
vătála ie cu tótu, cu bráțili iei: 825.
mîinile la vatále: 828.
bráțili [a.]: 829.
vatále, [k] mîinili vatálelor: 831.
mîinile vatálil: 832.
mîinì dă vatále: 836, 864.
mîinili vatále: 839.
mîinili vatálilor: 842, 845, 866 +: [*] mîinì dă vatále.
mîinì di vatáli: 847.
mîinì la vatále: 848, 852, 861, 863, 870.
mîinli vatálilor: 855.
vatále: 856, 886.
mî́nili vătálilor: 858.
mîinili vatálilor: 860.
mîinili la vatále: 862.
bráțe; braț: 865.
mîinili la vatále: 868-869.
spetează [sg.]; –téze: 871 +: ~ de la spáță.
mî́nă [sg.]; mîinì: 875.
bráțele vatálelor: 877.
bráțele la vătále; braț; bráțe: 879.
mîinili vatálilor; mî́nă; mîinì: 881.
?, scî́ndură [sg.]; scî́ndurí : 884.
mî́nă [sg.]; mînì sau spetează [sg.]; –tézí: 887.
mîinì; mî́nă, mîinile vatálelor, ~ de la vatále: 888.
fofează [sg.]; –féze: 889.
mî́nă [sg.]; mîinì: 891.
mî́nă dă vatále [sg.]; mîinì ~ ~ : 896.
bráțele vatálelor: 897, 900.
braț [sg.]; bráțe, bráțele vatálelor; bráțu ~ : 898.
mîinile vatálilorᵘ: 899.

SLOBOZITOR
„baguette colant l'ensouple"

[2259]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi ziceți la bățul lung care se bagă într-o gaură a sulului de dinapoi pentru ca sulul să nu se învârtească și să țină urzeala întinsă? (Chest. NALR, fig. 53 i)*

ALR II s.n. 477; ALRM II s.n. 308; NALR-Olt. 727.

II. prăjî́nă; –jî́nì: 671, 760.
prăjínă; –jînì: 672, 684.
lăsătórí: 673.
zăvór; –voáre: 674, 748, 754, 885, 888, 893.
zăvodár: 675, 858.
zăvór sau băț: 676.
zăvór: 677, 681, 831-832, 833 +: [*] băț, 841, 843, 845, 849, 851, 853, 857, 867, 886.
slobozitór: 678, 686, 724, 736, 859, 872.
prăjínă sau slobozitór: 679.
întorcătórí: 680.
zăvodár; –dáre: 682, 708.
prăjína războiului: 683.
prăjínă: 685, 761.
băț în sul: 687.
bățu súlului: 688, 694, 792.
întorcătuáre; –tórí: 689.
întorcătór; –toáre: 690, 749-750, 755-756, 762, 776-777.
lémnu súlului: 691, 766, 781, 783, 794, 796.
bățu dă-vîrtím dí pă sul: 692.
bățu războiului: 693 +: dă drúmu la pî́nză, la nátră, 702, 714.
— : 695, 701, 716, 725, 747, 822, 834, 854, 873-874, 876, 878, 880, 882-883, 890, 892, 895.
zăvór: –vuáre: 696.
rángă; rănĝí, zăvodár; –dáre: 697.
băț, prăjínă: 698.
întorcătór: 699, 774, 825, 837-838, 840, 850, 856.
băț, bățu cáre-l bağ la sul: 700.
băț: 703, 710, 732, 743-744, 811, 817 +: ŭ_lemn lung „subțire ca coada de furcă; ala n-are denumire", 826.
lémnu dă-tórs: 704 +: întorsătór; –tuáre.
sloboditór; –tuáre: 705.
lăsătór; –tuáre: 706, 712 +: slobozituáre [pl.]; –tór.
lémnu [a.], bățu súlului: 707.
bățu dă slobozít: 709.
slobozéștí [ind.prez.2], bîăț: 711.
bățu cáre slobózí cu iel: 713.
băț dă-tórs: 715.
bățu dă la sul: 717, 827.
lémnu la sul: 718.
zăvórᵘ; –vuáre: 719.
întorcătór, [k] zăvór; –vuáre: 720.
slobozătór: 721.
lăsătór: 722-723, 727, 729.
bățu de la sul: 726.
mutătór; –toáre: 728.
prăjínă de siguránță a súlului, [*] hănțău: 730.
bățu de la sul: 731.
slobozitór; –toáre: 733-735.
zăvodár; –dárí: 737.
lăsătór; –toáre: 738.
hărág; –răĝ: 739.
um_băț: 740, 812, 819, 823.
hădărág; –ráĝe: 741.
întinzătór; –toáre: 742.
sloboditór: 745.
băț péntru sul: 746.
zăvór; –voáre: 751.
băț; béțe: 752, 898.
întorcătór; –toáre: 753.
tot bî́tă: 757.
bățu dă la sul dînapói: 758.
bî́ta súlului, ĉumágu ~ : 759.
guritór; –toáre: 763.
țărúș lung: 764.
ĉumágu dă la sul: 765.
to_ĉumág, ĉumágu súlului: 767.
lemn, țărúș, ĉumág: 768
întorcătórí; –toáre: 769, 784.
zápcă; zapĉ: 770.
lémnu războiului: 771 +: ~ ~ cáre-ntorĉ súlu.
țărúș, întorcătóru războiului: 772.
ĉumágu dî la sul: 773.
lémnu dî la sul: 775.
ntorcătóriu [a.]: 778 + lémnu cáre-ntorĉ súlu.
lémnu dă dînapói: 779.
lemn dă la sul: 780.
lémnu dă la întorcătór; –toáre: 782.
lémnu dî la sul, întorcătór; –toáre: 785.
bᵃăț: 786.
bᵃățu dă la sul: 787-788.
întᵘorcătᵘór; –tuáre: 789, 897.
un lemn: 790, 813 +: nu l-am botezát, [*] supținătór să-i zícem, 829.
bᵃăț sau țărúș: 791.
lémnu-ntorcătór: 793.
cui dă lemn; cúe ~ ~ : 795.
învîrtitór; –tuáre: 797.
lémnu dă la-ntórs: 798.
lemnu dă la sul: 799.
băț cáre-ntᵘórĉ cu iel: 800.
lemn cáre ține súlu: 801.
țărúș: 802.
skimbătᵘór: –tuáre: 803.
? : 804, 889.
întorcătᵘóru ăl máre: 805.
lemn; lémne: 806.
bățu dă la súlu dîn úrmă: 807.
întorcătᵘór: 808, 842, 848.
zăvᵘór: 809, 852, 860-862, 864, 870.
zăvᵘór; –vuáre: 810.
um_băț, bățu războiului ăl máre: 814.
[*] băț la súlu dă dăpă ᵘúrmă: 815.
um_băț cáre-ntoárĉe: 816.
băț [!]; béțe: 818.
bățu súlului: 820.
bățu súlului, ~ dă la sul: 821.
ŭ_arác: 824.
zăvórᵘ; –voáre, [*] zovór: 828.
un arác dă-ntoárĉe súlu: 830.
iívor; iívore: 835.
zăvórᵘ : 836, 844, 863, 865, 868.
lăsătᵘór: 839.
zăvóru: 846.
hădărág: 847.
zăvuórᵘ: 855, 866.
întorcătórᵘ: 869.
cuoidác; –dáĉe: 871+: [Instrument luat de la vintír „plasă de pescuit"].
slobozitᵘór; –toárí: 875.
slobozitór; –toáre: 877.
slobozítór: 879.
lăsătór; –tórí: 881.
prăjínă; –jínì: 884.
[σ] slᵘobozitór; –toáre: 887.
zăvᵘór; –voáre: 891.
supținătór; –toáre: 894.
zăvᵘórᵘ; –voáre: 896.
zăvórᵘ; –voáre, zăvóru războiului: 899.
întᵘorcătór; –toáre, bățu întᵘorcătór: 900.

BĂRBĂTUŞ
„pièce pour fixer le cylindre de la toile"

[2260]

I. [Întrebare indirectă] Cum îi ziceţi la bucata de lemn, scobită la mijloc, care se bagă cu un capăt printr-o gaură a sulului şi cu care se ţine nemişcat sulul dinainte ca să stea pânza întinsă? (Chest. NALR, fig. 54 a).

ALR II s.n. 478; **ALRM II s.n.** 305; **NALR-Olt.** 728.

II. amnárị; –náre: 671, 673, 678.
amnárị: 672.
călúş; –lúşurị: 674.
tindéịcă; –déịčị: 675.
crivẹá; –véle, [k] măịúc: 676 +: crivẹá [=bărbătuşul şi muieruşca împreună].
măịíc: 677.
amnár: 679, 735, 743.
întorcătórị: 680, 767.
măịúc; –ịúče: 681.
măịúc; –ịúcurị: 682.
întorcătór: 683, 685, 751, 754-756, 774, 778-779, 781, 823 +, 824, 825 +, 827, 829, 832 +, 841, 845, 857, 864.
întorcătórị; ~ : 684.
crivẹá; –véle: 686, 811 +, 814 +, 816 +, 818 +, 821 +.
întorcătór; –tọáre: 687, 689-690, 757, 763, 772-773, 775-777, 782, 785, 830 +, 833, 889 +, 891 +, 894, 898.
uréke: 688.
crivẹá; –véle: 691.
grivẹá; –véle: 692.
crivịéle [pl.]; –vịáụa [a.]: 693.
crivéle [pl.]; –vẹá: 694.
— : 695, 701, 716, 722, 725, 747, 822, 834, 854, 873-874, 876, 878, 880, 882-883, 890, 892, 895.
măịúg; –ịúğe: 696-697.
? : 698-699, 703, 705, 786, 809, 856, 858-859, 871 +: [A văzut obiectul, dar nu-i ştie numele].
grivéle [pl.]: 700 +: ~ cu tótu-ị spuị, 791.
crivịá; –vịéle saụ întorcătụáre: 702.
?, lăsătụáre: 704.
ĉocán; –cáne: 706.
amnár; –náre: 707-708, 711-713, 730, 737, 745, 748, 886.
?, ∞ : 709.
pịédică saụ întinzătụáre: 710.
grípca războịuluị: 714.
întorcătór; –tụáre: 715 +: „[se spune] la ambele părţi", 719, 810.
întorcătụárili [pl.a.]: 717.
cúcă; cuĉị: 718.
întorcătụáre, amnár; –náre: 720.
întinzătọári: 721.
spetẹază: 723.
amînár: 724.
întinzătụáre: 726, 851.
întinzătọr: 727, 729, 847.
întinzătọáre; –tórị: 728, 732-733, 752.
sloboditór; –tọáre: 731.
lemnúş: 734.
amnár; –náre: 736, 887.
întinzătór; –tọáre: 738, 741.
întinzătór; –tọárẹ: 739, 742.
amnár saụ întinzătór: 740.
prinzătọáre; –tórị: 744.
zăvodár; –dárẹ: 746.
întorcătọáre; ~ : 749.
întorcătóru mic: 750.
zăvorár; –ráre: 753.
grivélili războịuluị; grivẹá; –véle: 758.
întorcătórịu: 759 +: ~ , únde întọárĉe.
grivéle [pl.]; –vẹá: 760.
torcătórị: 761.
tot întorcătór: 762, 840.
întorcătórị [pl.]; –tọáre: 764.
întorcătórị; –tọáre: 765-766, 768, 771.
întorcătọáre; –tórị: 769, 893 +, 896, 899 +.
ḱịẹ; ḱịị: 770.
zăvór; –vọáră: 780.
ṇtorcătór: 783.
tot întorcătór, ~ mic: 784.
lemn scuobít: 787.
întuorcătụárẹ; –tuórị: 788.
crivélẹ [pl.]: 789.
întorcătór; –tụárẹ: 790, 793, 797-798.
întuorcătuór; –tụáre, [B] crivéle [pl.]; –vẹá: 792.
întuorcătuór: 794, 804, 855.
tuorcătuór; –tụáre, [k] întuorcătuór; –tụáre: 795.
întorcătuórị; –tụáre: 796, 799.
întuorcătuórị; –tụáre: 800.
tuorcătụáre, [k] întuorcătụárẹ: 801.
tuorcătuórị, [k] întuorsătuórị: 802.
întuorcătụáre; ~ : 803.
întorcătuóru ăl mic: 805.
întorcătuór; –tụáre: 806.
întuorcătór: 807.
tot întorcătuór: 808.
crivẹá: 812 +.
grivéle [pl.]; [*] crivẹá: 813 +.
întorcătọáre: 815 +, 826 +, [*] 831, 853.
grípcă, [k] crivẹá; –véle: 817 +.
întorcătór, –tórị: 819 +.
prinzătór; –tọáre: 820 +.
întorcătóru: 828 +.
zovór; –vọáre: 835.
întorcătóru: 836, 846, 863, 865.
lémnu súluluị: 837.
zăvuór; –vuáre: 838.
lăsătuór: 839.
zăvuór: 842, 848.
sḱimbătór: 843.
límbă: 844.
coţofánă: 849.
zăvoréle [pl.]: 850 +: ~ amîndóuo.
întorcătụáre: 852, 860-862, 868-870.
zăvuoréle [pl.]: 866.
întorcătór; –tụárị: 867.
cuordénĉ: 872, 879.
întinzătuór; –tọárị: 875.
cordénĉ; ~ : 877.
întuorcătọáre; –tórị: 881.
língură; língurị: 884.
întorcătór, amnár: 885.
amnărúş; –rúşe: 888 +.
întuorcătuór; –tụáre: 897.
întuorcătór; –tọáre: 900.

III. Termenii înregistraţi desemnează bărbătuşul şi muieruşca împreună, în punctele: 811-821, 825-826, 828, 830, 832, 888-889, 891, 893, 899.
Vezi şi răspunsurile la întrebarea 2261.

MUIERUŞCĂ
„pièce pour fixer le cylindre de la toile"

[2261]

I. [Întrebare indirectă] Cum îi zici la aceea lată, cu găuri, care se bagă în bărbătuş (se foloseşte termenul obţinut la întrebarea anterioară)? (Chest. NALR, fig. 54 b)

ALR II s.n. 478; **ALRM II s.n.** 306; **NALR-Olt.** 729.

II. ? : 671, 678, 698-699, 703-705, 709, 711, 717, 856, 859, 871 +: [A văzut obiectul, dar nu-i ştie numele].
tot amnárị: 672
lopăţícă: 673, 877.
spetẹază: 674, 780, 808.
tindéịcă; –déịčị: 675.
lopeţícă cu găuuréle: 676.
cîrĉéị: 677.
grésiịe: 679.
amnárị: 680.
crivéle cu găuurị [pl.]: 681.
pánă; péne: 682, 708, 771.
blánă găuurítă: 683 +: la întorcătór, 687.
blănăţúịe cu găuurị: 684.
crivẹá: 685, 787.
crivẹá; –véle: 686, 696.
lopeţícă; –ţéle: 688.
fofẹază; –féze: 689.
tot întorcătór: 690, 768, 840-841, 845, 864, 867.
crivẹá: 691.
grivẹá; –véle: 692.
crivịéle [pl.]: 693.
— : 694-695, 701, 716, 721-723, 725, 732, 738, 742, 747, 751, 792, 796-797, 802-803, 806, 811-818, 820-822, 825-826, 828, 830, 832, 834, 838-839, 850, 854, 863, 865, 869, 873-874, 876, 878, 880, 882-883, 890, 892, 895, 897.
spetẹază; –téze: 697, 728, 757, 786.
grivéle [pl.]: 700 +: ~ , cu tótu-ị spuị, 791.
crivịá; –vịéle saụ întorcătụáre: 702.
sítă: 706.
amnár: 707 +: tótu-ị ~ , 743 +: ~ cu tótu.
pịédică saụ întinzătụáre: 710.
grésiịe; grésiị: 712.
tot amnár: 713 +: ~ ~ ị-o ḱi zicíndă, 748.
grípca războịuluị: 714.
întorcătór: 715 +: „[se spune] la ambele părţi", 719, 776 +: cu tótu, 782 +: cu tótu ~ , 785 +: cu tótu, 857.
cúcă; cuĉị: 718 +: „nu au nume diferite cele două părţi".
întorcătụáre, ? : 720.
întinzătọáre: 724, 726-727, 733 +: în care se bágă un călúş.
întinzătọáre; ~ : 729.
límbă; límbị: 730, 891, 893.
întinzătọáre; –tórị: 731, 734.
slobozitọáre; –tórị: 735.
întinzătọárẹ: 736.
întinzătọáre saụ pálmă: 737.
ştíngịịe; ştíngịị: 739.
tivilíncă; –línĉ: 740.
întinzătór; –tọáre: 741.
grípcă; gripĉ: 744.
amnár; –náre: 745, 886.
zăvodár: 746.
întorcătọáre: 749, 765 +: cu tótu, 772 +: amîndóuo fac sărvíĉ dă únu.
límba de la întorcătór: 750.
întinzător;–tórị: 752.
zăvorár; –rárị: 753.
spetẹază saụ întorcătọáre: 754.
întorcătór; –tọáre: 755.
límbă: 756 +: áre zînzácurị [=găuri], 824, 827, 829, 861.
grivẹá; –véle: 758.
jîngăláịe; –láị: 759.
tot grivẹá: 760.
mînúşă; –núşị, mîịnị: 761.
ajutóru întorcătóruluị: 762.
întorcătórị, spetẹaza dă la întorcătór: 763 +: la amîndóụo le zíĉem întorcătórị.
bráţu întorcătóruluị: 764.
tot întorcătọáre: 766, 853.
pánă; péne, límbă; límbị: 767.
: 769 +: să lẹágă amîndóụo, că úna fără álta nu să pọáte.
ḱịẹ: 770 +: ~ [se spune] la àmîndóuo.
límbă-ntorcătóruluị: 773, 775.
tot întorcătór, întorcătóru ăl mic: 774.
pripálcă; –pálĉ: 777.
blăníţa întorcătórịuluị: 778.
blánă-ntorcătóruluị: 779.
o blánă găuurítă, pat: 781.
spetẹază cu găuuréle: 783.
ṇtorcătórị mic: 784.
întuorcătụáre; –tuórị: 788.
crivéle [pl.]: 789.
întorcătór; –tụárẹ: 790, 793.
blána întuorcătóruluị: 794.
límba-ntuorcătuóruluị, límbă: 795.
límba-ntorcătóruluị, límbă: 798.
întorcătọáre; –tórị: 799.
întuorcătuórị; –tụáre: 800.
întuorcătụárẹ: 801.
întuorcătuór: 804.
spetẹaza saụ límba întuorcătuóruluị: 805.

întuorcătór: 807.
mînă: 809.
cripálcă; –pálĉ, [k] –pálĉe: 810.
blánă: 819.
pálmă: 823.
[*] găuuritoáre: 831.
ríglă; rígle: 833.
găuurár; –ráre: 835, 894.
tot întorcătóru: 836.
límba-ntorcătórului: 837.
încuietuáre: 842.
skimbătór: 843 +: ~ îi zîĉe cu tótu.
keiîță: 844.
límbă cu găuuri: 846.
întinzătuór: 847 + cu tótu ie ~ .
zăvuór: 848.
coțofánă: 849.
întinzătuáre: 851.
întorcătuáre: 852, 860, 862, 868, 870.
límbă la întuorcătuór: 855.
întorcătuór: 858.
zăvorășe-amîndóo: 866.
luopățícă; –țíĉ: 872.
luopățícă; –țéli: 875.
luopățícă: 879.
întuorcătoáre; –tóri: 881, 896 +.
mînă; mîni: 884.
foáie găuurită: 885.
amnár; –náre: 887 +.
amnărúș; –rúșe: 888 +.
întorcătór; –toáre: 889 +.
întorcătoáre; –tóri: 898 +-899+.
amînár; –náre: 900.

III. Termenii înregistraţi desemnează bărbătuşul şi muieruşca împreună, în punctele: 887-889, 896,898-899.

Vezi şi răspunsurile la întrebarea 2260.

COCLEŢI, sg.
„lisses"

[2262]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiţi ochiurile iţelor prin care treceţi firele urzelii când năvădiţi?*

***ALR II s.n.** 479; **ALRM II** s.n. 307; **NALR-Olt.** 730.*

II. *cocléț; –clét: 671, 778.*
cocléț; –cléte: 672-673, 679-680, 683-684, 688-689, 756, 758, 759 +: dai dóuo fiíre pîntr-un cocléte, 760-764, 766-767, 769-774, 776, 780, 783.
cocléți; –cléte: 674-676, 681, 687, 692, 700, 702 +: lînima ițelor, 703, 709, 713-714, 717-719, 750, 752, 755, 761, 768, 777, 781 +: cocléți ițelor, 782, 784-785, 811-817, 819, 821, 823-824, 826-832, 836-837, 841, 843, 845, 849-851, 853, 857, 860, 862-864, 869.
cocléți; –clét: 677, 840.
cocléț; ~ : 678.
[σ] cocléți; –cléte: 682.
— : 685, 695, 701, 716, 725, 747, 822, 834, 854, 873-874, 876, 878, 880, 882-883, 890, 892, 895.
cocléți : 686, 699.
[σ] cocléț; –cléte: 690.
uóiku ițului [sg.], cocléți; –cléte: 691.
cocléte [sg.]; – cléți: 693-694, 696-698, 704-708, 710-712, 715, 720 +: lînima ițelor, 820, 825, 833, 835 +: plas [sg.]; plași =„ițu tot", 894, 898.
coléț, [k] codléti [sg.]; –dléț: 721.
cotléți; –tléte: 722, 726.
laț [sg.]; láțuri: 723.
corléți; –léte: 724, 730-732, 734.
codléți; –dléț: 727, 738, 741, 748.
codléți; –dléte: 728, 746, 749, 754, 839, 858.
cotléți; –tléte: 729.
codléte [sg.]; –dlét: 733.
corléți; –rlét: 735.
cocléte [sg.]; –cléți: 736, 739, 856, 865, 867.
[*] corléți; codléț; –dléți: 737.
corléți; –léț: 740.
cotléte [sg.]; –tléți: 742.
codléte; –dléț: 743.
[*] codléți; –dléte; cocléți: 744.
corléte [sg.]; –léți: 745, 753.
codléți; –dléte: 751.
cocléte [sg.]; –cléț: 757, 779.
lînima ițului: 765.
cocléț; –clét, [*] – cléte: 775.
cuocléți; –cléte: 786, 788-792, 794-795, 797, 799-800, 803-806, 810, 842, 844, 847-848, 852, 899-900.
cuocléți; –clét: 787.
cuocléți; –cléte: 793, 796, 802, 807-808, [*] 809, 855.
cuocléți; –cléte: 798, 801.
?, [σ] cocléte [sg.]; –cléți: 818.
cocléți; –cléte: 838, 846.
cuocliléți; –cliléte: 859, 861, 866, 868, 870.
cuocléte [sg.]; –cléți: [σ] 871, 897.
cuotlét [sg.]; –tléte: 872 +: álți le spúne cocléț [sg.]; –cléte, 879.
cuotliléț [sg.]; –tiléți: 875.
cotléț; ~ : 877.
cuotléț [sg.]; –tléți: 881.
cuotléț [sg.]; –tléte: 884.
cuodléți; –dléte: 885.
codléți; ~ : 886.
cuocliléte [sg.]; –cliléți: 887.
cuotléți; –tléte: 888.
cocléți [sg.]; –cléți: 889.
cuocléți : –cléte: 891.
cotléț [sg.]; –tléte: 893.
cuotléțu [sg.]; –tléte: 896.

IEPE (la război), sg.
„pédales"

[2263]

I. *[Întrebare indirectă] Cum le spuneţi la acelea de dedesubt pe care apăsaţi cu picioarele ca să se schimbe iţele? (Chest. NALR, fig. 53 j)*

***ALR II s.n.** 481; **ALRM II s.n.** 310; **NALR-Olt.** 731; **AIS** 1513*.*

II. *iépe; iápă: 671-672, 674-682, 684-685, 690-692, 694, 696, 703-704, 715, 765-766, 786-792, 794-795, 798, 800, 802-806, 810-820, 823-825, 826 +: „de papură, de scândură sau de cârpă", 827-829, 831-833, 835, 840, 843, 849, 858, 862-864, 870, 897-899.*
iépe; iápă, [k] iepár; –páre: 673.
ponóiii; –nóiile, iépe; iápă: 683.
— : 686, 695, 701, 716, 725, 747, 822, 834, 854, 873-874, 876, 878, 880, 882-883, 890, 892, 895.
tălpîĝ; –pîgă: 687.
ițár [sg.], [k] iépe; iápă: 688.
[B] iépe; iápă, [R] clocănái; –nél: 689 +: da sînt dóuă, că cu únu nu se lucreázá.
iépili [a.], iépe; iápă: 693.
iépe; iápă, pînnóĝi; –nóg: 697.
iépe: 698-700, 718, 770-771.
iépili războiului: 702.
[*] pornóĝi; –nóg, potnóĝi; –nóg: 705.
potnóii; –nói: 706, 722.
pocnóii; –nói: 707.
pornóii; ~ : 708, 711.
pornói [sg.]; –nóii: 709.
pornóii; –nóg: 710, 739.
pornóiile [sg.]; –nóiii: 712.
pornóii; –nói, [k] –nóg: 713.
pornóg [sg.]; –nóĝi: 714.
pornóĝi; –nóg: 717.
potnóĝi; –nóg, [B] cai; cal: 719.
pomnóg [sg.]; pocnóii: 720.
iépi: 721.
pornóiii: 723.
podnóiii: 724, 730, 734, 744.
podnóii; –nói: 726, 731, 839.
podnóii: 727-728, 733, 748.
iépe sau potnóii: 729.
pornóiii: 732.
ponóiii: 735.
podnóiii; –nóiie: 736.
podnóĝ; –nóg: 737, 741, 745-746, 749-750, 755, 836-838, 845, 851, 853, 857, 867, 869.
podnóiii sau călcătóri: 738.
pognóiii: 740.
potnóĝ: 742.
podnóie [sg.]; –nóiii: 743.
podnóĝ; ~ : 751.
pognóii; –nói: 752.
podnóii; –nóg: 753.
podnóĝ: 754, 856, 885-886.
ponóiii sau pui tălpîĉ: 756.
iépe, ponóiii: 757, 762 +: iépe – dă blánă, ponóiii – „de sfoară".
ponóiii; –nóiile: 758 +: să mai pun și níște blăníțe, da mai rar, 769.
ponóiii: 759 +: avém néște cai (blăni), 777.
ponóiii; –nóiile: 760-761, 773, 776, 778, 780.
iépe, papucéi: 763 +: papucéi, „dacă erau de lemn".
ponóiii; –nóiie: 764.
ponóiii; –nóiilĕ: 767, 774-775.
iépe, [*] ponóiii: 768.
papúĉ; –púc: 772.
skimbătoáre, [k] podnóiii; –nóiile: 779.
podnóiii; –nóiile: 781.
ponóiăn [sg.]; –noáiăne: 782.
tălpi, ~ dă lemn: 783.
potnóiii: 784.
potnóiii; –nóiile: 785.
papúĉ; –púc, iépe; iápă: 793 +: papúĉ „blána de lemn", iépe „sfori groase, fără lemn".
iépe; iápă: 796.
iépe; iápă: 797.
iépe; iápă, [B] puodnuóiii; –nuóiile: 799.
iépe; iápă: 801, 809.
papúĉ; –púc, [*] tilpíĉ; –píc: 807.
tălpîĝ, [k] iépe să zîĉe; iápă: 808.
cúrmurile dă la iițe, iépe: 821 +: [Femeia ia sfoara între degetele de la picioare. Subiectul i-a făcut soţiei papúĉ din scândură].
tilpíĉ; –pícă, tălpíĉ: 830.
podnóĝi; –nóg: 841, 850, 866.
puodnuóĝ; –nuóg: 842, 847.
pomnuóĝ; –nuógu: 844.
ponnóĝi; –nógu: 846.
puodnuóĝ; –nuógu: 848, 868 +: poponiléț; –niléți [=băţ cu care se leagă iţele de iepe].
puodluóĝ; –luóg, iépe; iápă: 852.
puodnuóĝ; –nuógu: 855.
puornuói; –nuói: 859.
podnóĝ; –nóg: 860.
puornuóĝ; –nuóg: 861.
pognóĝ; –nóg: 865.
potnói [sg.]; nói: 871.
tălpíg [sg.]; –pîĝĕ: 872 +: [A auzit la alţii: iépe; iápă].
puotnuóg [sg.]; –nuóĝ: 875.
tălkíĝ; –kíg: 877.
tălkíĝi; –kíg: 879.
puodnói, –nói [sg.]; –noáie, [*] puodnóg [sg.]; –noáĝe: 881 +: [Al doilea răspuns e dat de soţul informatoarei].
picór [sg.];–ĉoáre: 884 +: álți zic iepi.
puodnóg [sg.]; –nóĝi: 887.
puodnóĝ; –nóg: 888 +: cu únu nu să poáte țése.
puodnóg [sg.]; –nóĝ: 889, 891 +: máma-i spuneá iépe.
puolnóĝ; –nóg: 893.
puodlóĝi; –lóg, [R] puodnóg [sg.]; –nóĝi: 894 +: „nu se spune iépe".
puodnuóși; –nuósu: 896.
puotnóg [sg.]; –nóĝ, [V] iépe; iápă: 900 +: „înainte le spuneam iépe fiind făcute din sfori; acum sunt făcute din scânduri".

SCRIPEŢI (la iţe), sg.
„lames"

[2264]

I. *[Întrebare indirectă] Cum spuneţi la aceia de dea-*

supra iţelor care schimbă iţele când apeşi pe iepe (se foloseşte răspunsul de la întrebarea precedentă)?

ALR II *s.n.* 480; **ALRM II** *s.n.* 309; **NALR-Olt.** 732; *cf.* **ALEA** 676.

II. *scrípet; scrípete: 671-672, 678-680.*
rotíţe; –ţíţă: 673, 753.
scrípeţi̯; scrípete: 674, 676, 681, 686 +: „rotiţe" sau̯ călușéi̯ „făcuţi din beţe", 694, 696, 698-699, 702, 704-705, 717, 719 +: cu duréle, durélili dîn scrípeţi̯, 781-782, 784-785, 787, 792, 797-798, 802, 804, 809-810, 811+-812+: dúră; duri̯ [=rotiţa scripetului], 814+-816+, 817 +: duríi̯ dă scrípete; duríi̯e [=rotiţe], 818 +: mosór; –so̯áre [lung cât lăţimea războiului; aţele iţelor joacă pe el]; călușári̯; –șár „ca cumpăna", 819 +, 820 +: dúră; duri̯ [=rotiţă], 821 +: duríi̯, durio̯áre [=rotiţe], 824 +: rotoǵíle; –ǵílă [=rotiţe], 826 +: ~ cu tîrco̯ále [=rotiţe]; –cól, 827 +: tîrcu̯ále [=rotiţe]; –cól, 828, 829 +: tîrco̯ále [=rotiţe]; –co̯ álă, 830, 831 +: [∗] áre rotíţe, 832, 835 +: tîrcól [=rotiţă], 840, 843 +, 849 +, 852, 856, 862, 864, 870, 897, 899-900.
scrípeţi̯; scrípăt: 675, 706.
scrípeţi̯; scrípet: 677, 859.
dúriţă [sg.]; dúriţe: 682 +: cu scrípete [sg.]; scrípeţi̯.
cai̯ la íţe: 683.
ĉocánele íţelor: 684.
zbálţuri̯: 685.
călúși̯; –lúș: 687.
scrípete [sg.]; scrípeţ: 688.
ĉ̯ocănái̯; –nél: 689.
călúș [sg.]; –lúși̯: 690.
scrípete [sg.]; scrípeţi̯: 691 +: „o rotiţă", [B] călúș [sg.]; –lúși̯ „un lemn", 898.
scrípeţi̯: 692 +: ~ dă răsáre íţele, „când sus, când jos", 700 +: și̯-iei̯ i̯e băgáte níște duríţe dă lemn, 841.
rotíţe, [ɛ] scriv.léle: 693 +: „nu ştiu cum le zice".
— : 695, 701, 716, 725, 747, 822, 834, 854, 873-874, 876, 878, 880, 882-883, 890, 892, 895.
călúși̯; ~ , scrépete [sg.]; scrépeţi̯: 697 +: „ca o rotiţă".
scrípeţi̯ cu duríţe: 703.
scripţi̯, duríţe; –ríţă: 707 +: scripţi̯ „o blăniţă cu care se prinde duriţa".
scrípăţi̯, scripţi̯; scrípăt: 708.
scripţi̯; scripţ: 709, 711, 713-714.
scripţi̯; scrípăt: 710, 857.
scripţi̯; scrípete sau̯ scrípte: 712.
scrípiţi̯; scrípite: 715, 845, 855, 861.
bucéle; bucḝá sau̯ scrípeţi̯: 718.
scripţi̯; scrípte: 720, 730, 732, 734-736, 738-739, 743, 748-750, 752, 754, 836 +, 838, 842, 850-851, 858, 863, 868-869, 885-886, 891, 894.
scrípti [sg.]; scripţ: 721.
scrípte; ~ : 722.
scripţi̯; scrípte: 723-724, 726-727, 839, 846-848, 866.
scrípte [sg.]; scripţ sau̯ cal [sg.]; cai̯: 728.
scripcár [sg.]; –cári̯: 729.
scrípte [sg.]; scripţi̯, și ǵíli̯; –líi̯e: 731.
scrípte [sg.]; scripţi̯: 733, 745, 881, 888-889.
pă i̯épe sau̯ pă scripţár [sg.] sau̯ cărlíǵe: 737.
scripţ; scrípte: 740, 879.
scripţári̯; –ţár: 741.
scripţi̯; scrípte sau̯ i̯épe; i̯ápă: 742.
scripţi̯; scrípte sau̯ gîrígă [sg.]; –ríg: 744.
scripţár [sg.]; –ţári̯: 746.
rotíle; –tílă: 751.
călúș [sg.]; –lúși̯, [k] scripţi̯; script: 755.
i̯ápă [sg.]; i̯épe: 756.
călușéi̯; –șél: 757, 772.
i̯épe; i̯ápă: 758.
cáii̯ iíţelor: 759.
i̯épe: 760.
ĉo̯áĉe; co̯ácă: 761.
[σ] sclípeţ: 762 +: ~ , la ái̯a cu rotíţă.
ĉocănéi̯; –nél: 763
ĉocănéi̯; –nél, ĉocîltéi̯; –téi̯ě: 764.
ĉocáne la .íţe; –cán: 765.
călușéi̯: 766.
ĉocîltá.ĺě; –táu̯: 767.
călușái̯; –șál: 768, 774.
călușéi̯; –șál: 769.
ĉocănái̯e, călușéi̯: 770.
ĉocănái̯; –nél: 771.
cai̯, áţe: 773 +: pui̯ [războiul] cu ~ sau̯ cu ~ .
cáli̯ [a.]: 775 +: álţi zîĉe călușári̯, în áltă párte: sclípete; să-n̯vîrtéște.
călușári̯: –șár: 776.
cai̯; cal: 777.
cai̯: 778.
scrípete [sg.]; scrípeţ sau̯ cai̯: 779 +: scrípete cu duríţe [=rotiţe].
i̯épe; i̯ápă, sclípeţ; sclípete: 780.
scrípeţi̯; scrípete, sclípete [sg.]: 783.
călúșu̯; călúș, scrípeţi̯; scrípete: 786.
ĉu̯ocănái̯; –nău̯, scrépeţi̯; scrépete: 788.
scrípeţi̯; scrípete, călúși̯; –lúș: 789.
scrípeţi̯; scrípete, călușári̯; –șár: 790.
scrípeţi̯; scrípete, ĉu̯ocănéi̯; –nél: 791.
mu̯osu̯oréle; –rél, [∗] scrípéţi̯; scrípete: 793.
scrípeţi̯; scrípete, călușéi̯; –șél: 794.
sclípeţi̯; sclípete, călușái̯; –șál: 795-796, 801.
cai̯; cal, [∗] mu̯osu̯orášę; –rás: 799.
sclípeţi̯; sclípete, călușári̯; –șár: 800 +: tîrcu̯ále; –cu̯álă [=rotiţele de la scripeţi].
scrípeţi̯; scrípete, călúș [sg.]; –lúși̯: 803.
tîrcu̯ále; –cu̯álă, călușái̯; –șál: 805.
scrípeţi̯; scrípete, călușál [sg.]; –șái̯: 806.
scrípeţi̯; scrípęte: 807.
scrípeţi̯; scrípete, tîrcu̯ólu̯; –cu̯ále: 808 +: tîrcu̯ólu̯ [=rotiţă la scripete].
duri̯ dă scrípete; dúră: 813 +.
scrépeţi̯; scrépete, [∗] scrípete: 823 +.
scrípeţi̯; scrépet sau̯ scrípete, [∗] scrípete: 825.
scrípeţi̯; scrípete, tîrco̯ále; –cól: 833 +: scrípeţi̯ [de metal], tîrco̯ále [de lemn].
scripţi̯; scrípete: 837.
scrípiţi̯; scrípite: 844.
scripţi̯; script: 853.
rotíţe, scrípiţi̯; scrípite: 860.
scripţi̯; scrípitę: 865.
scrípeţi̯; scrípetę: 867.
scrípţę [sg.]; scripţi̯: 871.
scripţu̯; ~ : 872.
scripţi̯; scrípţi, [∗] scripţ: 875.
scripţ; scripc: 877.
scrípăţi̯; scrípăţ: 884.
scrípăt [sg.]; scrípl.eţi̯: 887.
scrípte [sg.]; scrípţi̯: 893.
scripţi̯; scrípţi: 896.

III. Pentru beţişoarele legate la mijloc cu o aţă şi care se cumpănesc ţinând loc de scripeţi, s-au înregistrat următorii termeni: *călușári̯; –șár: 813, 818, călúși̯; –lúș: 814, 836, 843, ĉocănéle; –nél: 815, călușári̯; –șár, călúș; ~ : 816, călúșe; –lúș, băţúșe; –ţúș: 819, călușéi̯; –șél, [∗] ĉocîrlán̯i; –lán: 823, călușéi̯; –șél: 826, călu-șái̯; –șál: 827, cîţíiţi̯; –i̯ít: 833, băi̯eţéi̯; –ţél: 835, că-lúși̯; –lúș: 849.*

ROSTEAZĂ (ind. prez. 3)
„(elle) ouvre la chaîne"

[2265]

I. *[Întrebare indirectă] Ce face femeia în urzeala de pe război când calcă pe iepe (se foloseşte răspunsul obţinut la întrebarea nr. 2263) şi schimbă iţele?*

ALR II *s.n.* 482; **ALRM II** *s.n.* 311; **NALR-Olt.** 733.

II. *fáĉe rost la pînză: 671.*
șḱímbă íţele: 672, 679.
fáĉe rost: 673, 677-678, 680-683, 686-687, 689, 696, 709, 722, 728, 738, 746, 750-753, 755, 758, 769, 772, 790, 793, 798, 799 +: [∗] răsáre, 811 +, 835, 838, 845, 850-851, 853, 857, 859-861, 867, 869, 885-886.
rostéște: 674-675, 730-732, 734-735, 737, 743-744, 843, 864, 898 +: fáĉe róstu, șḱímbă róstu.
sḱímbă íţele: 676.
sḱímbă și fáĉe rost: 684.
desḱíde róstu: 685 +: „ca să poată băga suveica".
rostéște pînza: 688.
răsár fírele: 690 +: ~ ~ cînd apásă pă i̯épe.
răsáre pînza: 691, 693.
răsáre fĭ́rele: 692.
răsáre: 694, 702, 704, 786, 794, 803, 805, 840 +: ~ dă fáĉe rost [pânza], 842, 863.
— : 695, 701, 716, 725, 747, 822, 834, 854, 873-874, 876, 878, 880, 882-883, 890, 892, 895.
sḱímbă să răsá.le nátra: 697.
răsáre fírili: 698.
sḱímbă: 699, 707, 718, 721, 723, 742, 813 +, 821 +, 827.
să șḱímbă: 700.
răsáre .íţili: 703, 784.
fac rost [1], răsáre: 705.
să sḱímbă i̯íţele: 706.
fáĉe rost, sḱímbă: 708.
să răsáră fĭ́rele [conj]: 710.
sḱímbă să rostęáscă: 711.
fáĉe róstu: 712, 765.
să fácă róstu, să rostęáscă [conj]: 713.
șḱímbă: 714, 717 +: [∗] sḱímbă róstu, 816 +.
sḱímbă róstu: 715, 726, 729, 740, 748, 754, 781, 833, 877, 888 +: [σ] răzbói̯u nu rostéște, 894.
fáĉe rost, rostéște: 719, 733.
fáĉe rost, sḱímbă: 720.
rostéște: 724, 739, 741, 749.
mútă: 727.
fáĉe rost, rostéștę: 736.
rostęázǎ: 745.
fáĉe rost, sḱímbă .íţili: 756.
șḱímbă, să fáĉe rost: 757.
să sḱímbă .íţele, să fáĉe rost: 759.
șḱímbă .íţele: 760, 770.
să șḱímbă .íţili: 761.
sḱímbă .íţele: 762.
sḱímbă urzála: 763.
fáĉe rost dă fíre, pîntre ~ : 764.
răsár [6]: 766.
șḱímbă .íţili, fáĉe rost: 767.
răsáre .íţili, fáĉe róstu: 768.
sḱímbă .íţili: 771, 774.
sḱímbă róstu, fáĉe rost: 773.
să fáĉe rost: 775.
sḱímbă, fáĉe rost: 776.
să sḱímbă .íţili: 777.
să sáltă, [se face] rost: 778.
sḱímbă .íţele, ~ nátra: 779.
să sḱímbă róstu: 780.
.íţęázǎ: 782-783.
să dăsfáĉe .íţili, sáltă fĭ́rili: 785.
fáĉe ru̯ost: 787, 789, 792, 796-797, 802, 804, 808, 847.
răsárę: 788.
fac ru̯ost [1]: 791, 795, 810.
fáĉe ru̯ost, răsáre: 800, 806.
fáĉę ru̯ost: 801.
fáĉe ru̯ost, răsáre íţili: 807.
răsḱímbă, fáĉe ru̯ost: 809.
fáĉe rost la pî́ză: 812 +.
cálcă pă i̯épe: 814 +.
răsáre la .íţe: 815.
rostéște nátra: 817.
?, ţése: 818 +.
șḱímbă fĭ́rili: 819 +.
răsáre pînza: 820.
împínǵe-n i̯épe: 823.
șḱimbi̯ piĉo̯árle [2]: 824 +.
răsáre róstu: 825.
sḱímbă iíţu: 826.
șḱímbă róstu: 828.
răsáre i̯íţili: 829.
sḱímbă .íţili cu piĉérli: 830 +.
fáĉe spas: 831.
răsḱímbă: 832.
fáĉe rostu̯: 836, 839, 848, 865.
fáĉe ru̯ostu̯: 837, 846, 858, 868.
rostésc [1]: 841 +: ~ ca să rostęáscă pînza.
fáĉe spasu̯: 844.
răsár, [k] răsái̯ [1]: 849 +: cîn͜ calc pă i̯épe răsái̯, răsáre róstu.
răsáre fírili, fáĉe spas: 852.
răsáre .íţili, fáĉe ru̯ost: 855.
sḱímbă ca să fácă rost: 856.
răsáre pî́za: 862.

fáĉe gúră: 866, 896 +: h́írili răsáre; r^{u}ostéște r^{u}otíla dă la scripţ^{i} şi nu mai̯ răsáre h́írili „se lărgeşte, se defectează rotila“.

r^{u}ostéște: 870, 872, 879, 891 +: fírele ~ , [σ] 897 +: sḱímbă ľíţele, 900.

r^{u}ostéștẹ: 871.

r^{u}ostľéștį: 875.

[σ] fac rost [1], răzbói̯ul rostéște: 881.

r^{u}ostéște: 884.

sḱimb r^{u}óstu [1]: 887 +: ~ ~ cu piĉóru.

rostéște sau̯ sḱímbă róstu: 889.

dăşḱíde gúra: 893 +: ~ ~ pî́nzi.

dăşḱíde spásu sau̯ r^{u}ostéște: 899 +: fáĉe róstu, şḱímbă róstu.

III. În numeroase cazuri, primul sau singurul răspuns nu are ca subiect femeia, ci urzeala, firele, rostul: *răsáre: 811-814, 816, 823, 827, răsare f^{h}írili: 819, răsáre fírili: 821, 830, răsáre pî́nza: 824.*

LEMNUŞ (la suveică)

„pièce à travers laquelle on passe la canette (dans la navette)“

[2266]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi zici la acela de la mijlocul suveicii, prin care se bagă ţeava?*

***ALR II s.n.** 484; **ALRM II s.n.** 312; **NALR-Olt.** 734.*

II. *băţ: 671,679, 690, 699, 706, 757, 770, 791, 796, 801-802, 814, 842, 853.*

băţu suvéi̯ĉi: 672, 684, 686, 688, 694.

lemnúş: 673, 678, 680, 709, 721, 724, 726, 732, 736-737, 740, 754, 830, 840-841, 843, 852, 855-856, 862.

lemnúş; –núşurį: 674, 682, 705, 718, 728, 730, 733-734, 741, 743.

lemnúş; –núşe: 675, 702, 720, 727, 744-745, 749, 752-753, 755, 805, 832-833, 885-886.

băţu suvéi̯ĉi sau̯ lemnúş: 676.

cui̯: 677, [*] 762.

băţúş: 681, 689.

băţu din suvélniţă: 683.

beţişór, băţu suvéi̯ĉi: 685.

băţ de la suvéi̯că: 687.

băţu suvélniţi; béţe: 691.

beţişór mic, băţ: 692.

beţigáş, băţu suvéi̯ĉi: 693.

— : 695, 701, 716, 725, 747, 822, 834, 854, 873-874, 876, 878, 880, 882-883, 890, 892, 895.

lemnúşį; –núşe: 696-697.

suvéi̯că cu băţu ľei̯: 698.

băţúşį; –túş: 700.

băţ, beţigáşį: 703.

beţişór; –şuáre: 704.

beţişór: 707, 711, 821, 864.

lemnúşį; –núşurį: 708.

băţ, beţigáş; –gáşe: 710.

[*] lemnúş^{u}; –núşurį: 712.

băţ în suvélniţă: 713.

lemnúş^{i}; –núşe: 714, 719.

lemnúş; –núşurį, –núşe: 715.

[*] beţişóru suvéi̯ĉi, băţ: 717.

beţişór; –şoáre: 722.

beţigáş: 723.

băţ; béţe: 729, 756 +: mérĝe ţáva pă ľel, 763, 771, 773.

beţişóru suvéi̯ĉi: 731.

lemnúş^{i}: 735, 836-837, 844-845, 858, 866, 868.

beţişór; –şoáre: 738, 742, 818, 888.

lemnúş; –núşe: 739, 751.

lemnúş; –núşį: 746, 748, 750, 881.

băţu suvélniţî: 758 +: sau̯ [e] de sî́rmă, 759, 767.

băţu suvélniţi: 760, 764, 766, 792, 812.

verĝă; –ĝéle: 761.

surĉél; –ĉéle: 765, 772, 780, 782, 784, 800.

lemn, băţ, beţişór: 768.

băţu dîn suvélniţă: 769.

cúi̯u dî la suvélniţă: 774.

lémnu suvélniţî: 775.

surĉélu suvéi̯ĉi: 776 +: [**] cîrlígu suvéi̯ĉi, dácă ľe dă fi̯er.

lémnu dî la mijlócu suvélniţî: 777.

surĉél: 778, 807, 809.

cúi̯u dî la suvéi̯că: 779.

un̦ surĉél: 781.

cui̯; cúi̯ĕ, [*] surĉél; –ĉéle: 783.

surĉélu dî la suvéi̯că: 785.

beţiş^{u}ór: 786.

b^{a}ăţ: 787-790, 793, 797.

b^{a}ăţu suvélniţi, b^{a}ăţ; béţẹ: 794.

băţu suvélniţi, băţ: 795.

b^{a}ăţ, cui̯: 798.

b^{a}ăţu suvélniţi: 799.

lemn: 803.

lemn, [k] băţ: 804.

lemn; lémne: 806.

surĉélu suvélniţi: 808.

lemn, lemniş^{u}ór: 810.

lemnúş; –núşurį: 811.

băţuş; –túşį: 813, 815.

um băţúş, lemnúş; –núşurį: 816.

um beţişór, băţu suvélniţi: 817.

băţúş; –ţúşe: 819.

lemnúşį; –núşurį: 820.

băţ, [*] cúi̯u suvélniţi: 823.

cui̯ u̯orį um băţ: 824.

?, beţişór: 825.

beţişóru suvélniţi, ~ dă la suvélniţă: 826.

lemnúşu suvélniţi; –núşe: 827.

lemnúşu; –núşe, [k] –núşurį: 828.

lemnúş la suvélniţă: 829.

lemnúş; –núşe: 831.

surĉél sau̯ un̦ cui̯ dă f^{h}er: 835.

lemnúş: 838.

lemniş^{u}ór^{u}: 839.

lemnúşu: 846.

lemnúş: 847.

lemnúş^{u}: 848, 851, 863.

lemnişór: 849.

beţişór, cúju suvéi̯ĉi: 850.

călúş: 857.

beţiş^{u}ór, găţľéi̯: 859.

lémnu suvélniţi: 860.

ľlemnúş^{u}: 861.

cui̯^{u}; cúi̯ẹ: 865.

cui̯; cúi̯ẹ: 867.

um băţ: 869.

lemnúşį: 870.

beţişór; –şoárẹ: 871 +: ~ la ţeávă.

huludéţ; –déţĕ: 872.

băţ; béţį: 875, 884.

uludéţ; –déţẹ: 877.

ḫuludéţ; –déţẹ: 879.

cui̯; cúi̯e: 887.

lemnúş; –núşį: 889.

băţ; béţe, beţiş^{u}ór; –şoáre: 891.

lemnúş^{i}; –núş, [k] –núşe: 893.

lemnúşu suvéi̯ĉi, lemnúş; –núşe: 894.

lemnúş^{i}; –núşį: 896.

beţiş^{u}ór; –şoáre: 897, 900 +: ~ dă la suvélniţă.

băţu suvéi̯ĉi, băţ; béţe: 898.

beţişór^{u}; –şoáre: 899.

TINDECHE, pl.

„templet“

[2267]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi zici la bucata de fier sau de lemn, cu nişte dinţi la capete, cu care întindeţi pânza lângă rost, ca să puteţi ţese bine? (Chest. NALR, fig. 55)*

***ALR II s.n.** 486; **ALRM II s.n.** 315; **NALR-Olt.** 735; **AIS** 1513*.*

II. *zîmţ: 671-674, 678-679, 684, 756-757, 759, 762.*

zimţį: 675-677, 682, 706, 708, 709 +: „din lemn, de fier la cap“, tindéľḱe; –déľḱ „numai de fier“, 859.

zîmţ dă fi̯er: 680.

tindéľḱe; –déľḱ: 681, 688, 691 +: „de fier“, [V] „şi de lemn“, 692-693, 694 +: „din fier“, zimţį „din lemn cu fier la capăt“, 697, 712-713, 715 +: zimţį „de lemn“, 717-719, 766, 787, 800, 835.

? : 683.

tindéḱe: 685, 754, 841.

zimţį, tindéḱe; –déḱ: 686.

tindéḱe; –déḱ: 687, 690, 699, 702, 714 +: zimţį „de fier în capul tindechii“, 720 +: dăpándă, ľe dă f^{h}er, dă lemn, 727, 729, 731-732, 742-743, 749-750, 755, 773-774, 789-792, 809-810, 813-814, 820, 825, [*] 826, 832-833, 837, 842, 844, 847, 850, 852, 860-861, 864, 870, 872, 884-885, 889, 891, 893-894, 899.

tindéḱľe; –déḱ: 689 +: áre zîmţ la cápete, 761.

— : 695, 701, 716, 725, 747, 822, 834, 854, 873-874, 876, 878, 880, 882-883, 890, 892, 895.

zimţį, [R] tindéľḱe; –déľḱ: 696.

tĩndéľḱe, –déľcă; –déľḱ: 698.

tindéľḱe dă f^{h}er; –déľḱ: 700.

tindéľḱe: 703, 767 +: la dimíi̯ să ţése cu zîmţ dâ la ţîgánį.

arc; árcurį şi tĩdéḱe; –déḱ: 704 +: arc „dă lemn, cu zimţi“.

tindéľḱe; –déĉį: 705.

zimţį, zimĉį: 707 +: „dă fier“.

[*] tindéḱe, –déḱ, tindéľḱe: 710.

zimţį dă lemn: 711 +: „cu trei cuişoare, sau dă fier“.

tindéḱii̯e;–déḱii̯: 721, 723, 751.

tindéḱẹ; ~ : 722, 726.

tindéḱe; ~ : 724, 738, 744, 746, 753, 851, 886, 898.

tindéḱii̯e; –déḱii̯: 728, 733, 736, 740-741, 748, 752, 815, 831, 888.

tindéḱẹ; –déḱi: 730, 865, 867.

întin̦zătọáre; –tórį: 734.

tindéḱe; –déḱii̯: 735, 737, 768, 838, 845, 849, 900.

tindéḱẹ; –déḱ: 739, 788, 871, 877, 879.

gréblă; gréble: 745.

tindéḱiľe; –déḱii̯, cu zîmţ: 758.

tindéḱiľe; –déḱii̯: 760, 770, 772, 777, 779, 782, 803, 805-806, 843, 846, 853, 866, 869.

tindéľḱiľe; –déľḱii̯: 763, 771, 775-776, 780.

tindéľḱe, tindéḱľe; –déľḱ: 764.

tindéľḱiľe; –déḱii̯: 765.

tindéi̯ḱii̯e; –déḱii̯: 769 +: dă ľe dă lemn, îi̯ pui̯ níşte zîmţ la cap.

tindéḱiľe: 778, 858.

tindéľḱľe; –déľḱ: 781.

tindéľḱe; –déḱ: 783.

tindéľḱľe; –déľḱii̯: 784-785.

tindéḱie; –déḱii̯: 786, 799.

tindéḱie; –déḱii̯, [*] tindéḱe; –déḱ: 793.

tindéḱiẹ; –déḱii̯: 794-795, 797.

tindéḱiľẹ; –déḱii̯: 796, 798, 801-802, 804, 808, 848.

tindéľḱiľẹ; –déľḱii̯: 807.

tindéḱe; –déḱi̯: 811, 836, 856-857, 862.

tindéi̯ḱe; –déi̯ḱ: 812, 816, 818 +: „de ce-i spune ~ ? că-ntinde pânza“, 863.

tindéľḱii̯e; –déľḱii̯: 817.

tindéľḱa [a.]; –déľḱ: 819.

tindéľḱie; tindéḱiľ: 821 +: fălĉ [=de fier, din două bucăţi].

tindéḱe; –déḱi̯: 823, 827-828.

tindéľḱe; –déľḱii̯: 824, 829-830.

tindéḱiľe; –déḱiľ: 839.

tindéľḱiľe: 840.

tindéḱiľe; –déḱi: 855.

tindéḱiľẹ; –déḱiľ: 868.

tindéḱii̯; –déḱii̯: 875, 881.

tindéi̯ḱe; –déi̯ĉ, [k] tindéi̯că [sg.]: 887.

tindéḱii̯; –déḱii̯, tindéḱi̯; –déḱ: 896.

tindéḱe; –déḱ, [*] tindéi̯ḱe; –déi̯ḱ: 897.

FUȘTEI, sg.
„vergettes"

[2268]

I. *[Întrebare indirectă] Cum le zici la aceia pe care îi puneți între firele urzelii lângă sulul dinapoi? (Chest. NALR, fig. 53 b)*

***ALR II s.n.** 487; **NALR-Olt.** 736; **AIS** 1513*.*

II. *fușčéi̯; –čél: 671-673, 675-688, 689 +: „două bețe numite ~ ", 690, 692, 696-697, 699-700, 702, 704-705, 707-710, 712, 715, 717, 719-720, 723-724, 726-731, 734, 736, 738, 740, 742-743, 745-746, 748-753, 755, 805, 808, 812-813, 814 +: vărĝéle; –ĝeá [se pun printre fire, pe sulul dinapoi], 815, 820, 821 +: [= 1. bețe puse pe natră pentru a menține rostul; 2. bețele pe care se fac ițele]; vărĝéle; –ĝeá [se pun printre fire, pe sulul dinapoi], 824, 826, 830 +: ~ dă tréstie, 833, 836-838, 841-843, 845, 847, 849-853, 855-858, 860-862, 864-865, 867, 869-870, 879, 881, 885-888, 893-894, 897-900.*
rostár; –tár: 674.
vărĝéle; –ĝeá: 691.
vărĝéi̯; –ĝél: 693-694.
— : 695, 701, 716, 725, 733, 747, 822, 834, 854, 873-874, 876, 878, 880, 882-883, 890, 892, 895.
fișéi̯; –șél: 698, 718.
fușéi̯; –șél: 703.
vărĝéle: 706.
verĝéle; –ĝeá: 711.
verĝéle; –ĝeá: 713-714, 817 +: spetéze; –țeáză [pentru ales modelul în țesătură].
furšéi̯; –šél: 721.
rósturi̯: rost: 722.
fușčéi̯; fusčél: 732, 741.
fusčéi̯; –čél: 735, 744.
fișčéi̯; –čél: 737, 840.
verĝéle; –ĝá: 739.
fûșčéi̯; –čél: 754, 792, 859, 863 +: [*] fusčéi̯; –čél, 866.
spețeáză [sg.], verĝéle: 756 +: verĝéle, cîn͜ îmvelésti̯.
verĝéle; –ĝá: 757, 758 +: ca să ți̯le nátra dreáptă să nu să dășíre, 760-761, 774 +: verĝélili dî la rost, 776-778, 791.
verĝéle: 759, 762..
vărĝéle; –ĝá: 763, 771, 823 +: [D] fușčéi̯ – mădúva i̯íților „pe care stă cocletele", 827 +: [*] tréstii̯.
verĝéle; –ĝá și rost; rósturi̯: 764.
rost: 765, 779.
vărĝélili cu róstu: 766.
verĝélili róstului̯: 767.
vărĝéle; verĝá: 768.
verĝéle, rost: 769 +: să ți̯le róstu, 773 +: să nu să-n̦cúrce fírili.
rost [sg.]; rósturi̯: 770, 781, 783.
guritóri̯: 772.
to͜ rost, dóuo verĝéle: 775.
verĝéle; –ĝá, fușčéi̯; –čél: 780.
rósturi̯: 782.
fușți̯; fúște: 784-785, 807, [*] 809, 810, 835 +: rósturi̯ – cáre să lápădă cîn͜ țesi̯.
fușč; fusc, vărĝéle; –ĝeá: 786.
vărĝéle; –ĝeá: 787, 790, 794-795, 797, 799-800, 803-804, 806.
vărĝélę; –ĝeá: 788, 793, 798.
fușčéi̯; –čél, [*] fișčél [sg.]; –čéi̯: 789.
vărĝeą [sg.]; –ĝélę: 796.
r͜uost [sg.], [k] nujélę; –i̯á: 801.
vărĝélę;–ĝeá: 802.
vărĝéle; –ĝeá; –ĝéi̯: 811.
fîcșéi̯; –șél, [*] fușčéi̯: 816 +: ắi̯a i̯e cu róstu; vărĝéle; –ĝá [se pun în urzeala de pe sulul dinapoi].
fusséi̯; –čél: 818.
níște bățúșe: 819.
fușțéi̯; –țél: 825.
fușčéi̯; –čélu: 828, 844, 846, 868.
bețișuárli dă la rost sau̯ fușčéi̯; –čél: 829.
fușčéi̯: 831 + [sunt doi] „de la ițe la vale spre sul", 877.
fușșéi̯; –șél: 832.
tréi̯stii̯; tréi̯stii̯e: 839.
fușčéi̯; –čélu: 848.
o tréstii̯e [sg.]; tréstii̯: 871.
fučéi̯; –čél: 872 +: verĝ; várgă „băț care se bagă la sulul din față pentru a începe lucrul".
fășčél [sg.]; –čéi̯: 875.
fășčéi̯; ~ : 884.
fușčéi̯; –čél, [*] fășčél [sg.]; –čéi̯: 889.
fușčél [sg.]; –čéi̯: 891.
fușčélu [sg.]; –čéi̯: 896 +: tréstii̯ [sg.]; tréstii̯: stă pă sulu; r͜uostu; r͜uósturi̯ „bucăți de trestie puse în urzeală ca să nu se încurce firele".

LĂTUNOI, pl.
„lacune dans la toile (par rupture d'un fil de la chaîne)"

[2269]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi zici la acela care se face în pânză când se rupe un fir din urzeală și femeia țese mai departe, fără să pună alt fir în loc?*

***ALR II s.n.** 488; **NALR-Olt.** 737.*

II. *lătunoáĭë; –nói̯: 671.*
lătunoái̯e; –nói̯: 672.
lăturuáe; –rói̯: 673, 813-814, 817, 824.
lăturói̯: 674, 681-683, 689, 765, 818 +: [*] lăturói̯; –ruále.
lăturói̯; –roáĭe: 675, 687, 726, 730-731, 734-736, 740-741, 744, 749, 751-753, 755, 886.
lăturoáĭe: 676.
lăturói̯; –ruái̯e: 677, 811, [σ] 827, 829-830, 840, 850, 853, 857, 862, 864.
lăturói̯ [pl.]; –roáĭe: 678, 680.
lăturói̯ [pl.]; –roáĭë: 679, 686.
lăturoáĭë; –rói̯: 684.
lăturoáĭe; –rói̯: 685, 820.
lăturoáĭe [pl.]; –rói̯: 688.
lăturoáĭë: 690.
lăturói̯; –ruále: 691.
lăturói̯; –ruále: 692, 694 +: strungărẹáță; –réțe „când spata e rară", 700, 707-709, 712, 715, 718-720, 812, 843, 849, 856.
lăturuáĭë; –rói̯: 693.
— : 695, 701, 716, 725, 747, 822, 834, 854, 873-874, 876, 878, 880, 882-883, 890, 892, 895.
crîmpiță; crîmpițe: 696.
scalói̯: ~ : 697.
un͜ gol: 698 +: da repáră.
i̯e lípsă: 699.
lup; lupi̯: 702.
lăturói̯, cocléte gol, [*] răturói̯: 703.
lăturói̯; –ruálë: 704.
lăturuále; –rói̯: 705.
? : 706, 851.
călúș; –lúși̯, lăturuále; –rói̯: 710.
strúngă; strungi̯: 711.
greșu; gréșuri̯: 713, 836.
greșu; gréșuri̯, lăturóiu; –ruále: 714, 844.
lăturóiu; –ruále: 717.
strúngă: 721.
greș: 722, 737, 745.
lătunói̯; –noái̯e: 723.
lăturoáĭe; –rói̯ sau̯ i̯ápă: 724.
greș; gréșuri̯ sau̯ lăturói̯; –roáĭe, hînz: 727.
greș; gréșuri̯: 728-729, 738, 743, 746.
dîră: 732.
lătunói̯; –noái̯e: 733.
lăturói̯; ~ : 739, 748, 771-772, 783, 785.
hînz; hînzi̯: 742.
hînz; hînzuri̯, lăturói̯: 750.
hînz; hînii̯: 754.
lăturoálë; –rói̯: 756.
lăturói̯; –roálë: 757, 761-762, 764, 767, 769, 773, 776.
lăturoále; –rói̯: 758, 766, 825.
lăturói̯; –roále: 759-760, 768, 777, 779-782.
lăturói̯; ~ , [σ] [k] lăturoálë: 763.
lăturói̯; –roále. luturói̯: 770.
fíru dă pă nátră: 774.
călugắr; –gắri̯: 775.
lupi̯ [pl.]: 778.
úșă: 784 +: să fáce ~ îm͜ pînză, ~ goálă.
lătur͜uói̯; –ruáe: 786, 789 +: [*] căráre; –rắri̯, 795.
căráre: 787, 884 +: rămîne ~ .
cărăre; –rắri̯, lăturuáe; –r͜uói̯: 788, 791.
lăturói̯; –ruále: 790, 792, 796-798.
lătur͜uói̯; –ruále: 793, 799-800, 802-803, 806-808, 852.
cărăre; –rắri̯, [σ] lăturuáe; –rói̯: 794.
lăturuálę; ~ : 801.
lătur͜uói̯: [σ] 804, 805.
lătur͜uói̯; –ruále: 809.
lătur͜uói̯; –ruáe: 810.
strungărẹáță; –réți̯: 815.
cărăre; –rắri̯: 816 +: lăturói̯; –ruái̯e „când se dă două fire p-un rost", 861 +: lătur͜uói̯ „două fire de urzeală băgate împreună prin spată".
lăturuále [pl.]; –rói̯: 819, 823.
lăturói̯; –ruáe: 821.
nod, [*] lăturói̯; –roáĭe: 826.
ũ͜ fel dă strungărẹáță: 828.
i̯îz; i̯îzuri̯: 831 +: i̯ése o pîză însăi̯látă.
rînz; rînzuri̯: 832.
lăturói̯; –ruái̯e, cărăre; –rắri̯: 833 +: lăturói̯ – la márĝine, cărăre – la mijlóc.
strungărẹáță: 835 +: lăturói̯; –roái̯e „când ai năvădit 2 fire într-un coclete".
lăturóiu; –ruái̯e: 837.
hînț; hînți̯: 838.
lătur͜uói̯; –ruái̯e: 839.
lătur͜uóiu;–ruáie: 841, 855, 869.
greș͜uói̯;–șuái̯e: 842.
hînzu; hînzuri̯, lăturóiu; –ruái̯e: 845.
lăturói̯u;–roái̯e: 846.
hîns: 847 +: „nu s-a rupt urzeala".
cărăre, greș͜uói̯, lătur͜uói̯; –ruái̯e: 848 +: „[firul] nu e băgat prin spată".
grăs͜uói̯; –suái̯e, lătur͜uói̯; –ruái̯e, [B] hînz: 858.
lăturuói̯; –ruále: 859.
lăturói̯; –ruále, hîns; hînsuri̯: 860.
lătur͜uóiu; –ruáie, [B] hînzu; hînzuri̯: 863.
lăturóiu; –ruái̯e: 865.
rîz; rîzuri̯: 866.
rărĭtúră: 867.
greș͜uóiu; –șuálę: 868.
lătur͜uói̯; –ruái̯e: 870, 888.
lătunói̯; –noái̯e: 871, 879.
lătănói̯; –noái̯e: 872.
lătur͜uói̯; –roái̯i̯: 875.
lătinói̯; –noái̯e: 877.
lătur͜uóiu; –ruái̯e: 881.
greșóiu; –șoái̯e: 885.
lătur͜uói̯; –roái̯e: 887.
lăturói̯; –roái̯e: 889.
greș͜uói̯; –șoái̯e: 891 +: [σ] hînz; hîni̯ „se face când bagi suveica greșit, de nu rostește".
înz; înzi̯ sau̯ șiuói̯; –oái̯e: 893.
grieșói̯; –șoái̯e: 894.
lătur͜uóiu; –roái̯e: 896.
greș͜uói̯; –ș͜uoái̯e: 897 +: lătur͜uói̯; –r͜uoái̯e „se fac când se rup 2-3 fire".
lătur͜uói̯; ~ : 898.
greșu; gréșuri̯: 899.
lătur͜uói̯; –r͜uoái̯e: 900.

OTINC[1], pl.
„baguette servant à lier les fils rompus"

[2270]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi ziceți la bețișorul cu ajutorul căruia se leagă firele rupte la războiul de țesut?*

***NALR-Olt.** 738.*

II. *otínç; –tínĉe: 671, 729.*
[σ] ᵘotínç; –tínĉe: 672.
otínç: 673.
ᵘotínçă; – tínĉe: 674.
lemnúș sau̯ otînĉícă: 675.
?, tingĝá, [k] otînĉícă: 676.
ᵘotînĉᵉá; –ĉéle: 677.
ᵘotínç;–tínçurʲ: 678, 689 +: să ᵘotînĉéște fíru, 692, 722-723, 728, 728, 738, 774, 782, 790, [*] 797, 809, [**] 820, 856, 885.
rost; róstur̯ [?]: 679.
otînĉᵉá; –ĉéle: 680 +: a otînĉít fíru, 684, 686.
prépcă; preᵖcʲ: 681.
ᵘotînĉeán: 682 +: [σ] ᵘotînĉésc fíru cu un ~ .
?, ᵘotínç; –tínçurʲ: 683.
ᵘotíc: 685, 770, 772 +: răsucéştʲ fʰíru dúpă i̯el.
ajutór: 687.
presuĉᵉá; –ĉéle: 688.
ᵘotínç; –tínĉe: 690, 730 +: ᵘotînĉéşte ȟíru, 742, 752, 761-762, 765, 776-777, 789, 791-793, 800-801, 805-806, 810, [σ] 814, 819, 848, 851, 853, 858, 900.
potínç; –tínçurʲ: 691.
beţigáș: 693 +: ᵘotînĉésc fhíru cu um‿~ .
presuĉᵉá; –ĉéle: 694 +: presuĉéştʲ fhíru.
— : 695, 701, 716, 721, 725, 745, 747, 754, 822, 834, 854, 873-874, 876, 878, 880, 882-883, 890, 892, 895.
ᵘotînĉícă; –ĉéle: 696.
ᵘotínçă; –tínĉʲ: 697, 711, 715, 717 +: i̯ punem fhír cu ~ , 718, 720, 850, 887, 894.
? : 698-699, 706-707, 786, 859, 884.
ᵘotíng; –tínĝe, –tíngurʲ: 700 +: cum să-i̯ spui̯?.
ᵘotínç; –tínçurʲ: 702, 708 +: învădím cu áltu fir, 735, 841 +: îl ᵘotînĉím, 852, 862, 864.
beţigáşʲ: 703 +: cu un ȟibrít.
pŭnte; pŭnţʲ: 704 +: sau̯ cu ȟibrít; [*] ᵘotînĉésc fíru.
um‿băț, ?, ᵘotînĉít: 705 +: ᵘotînĉéşte [ind.prez.3].
ᵘotíngă; –tínĝʲ: 709.
băţ dă ȟibrít: 710.
ᵘotínçă; –tínĉʲ: 712.
ᵘotínç: 713 +: îl ᵘotînĉím [firul] p-um‿băţ dă ȟibrít.
călúșᵘ; –lúșurʲ: 714.
ᵘotínç; –tínĉe, [k] ᵘotínçă; –tínĉʲ: 719.
otínçă; —tínĉ: 724, 739.
otínçă; –tínĉ: 726, 731, 734, 748, 755.
: 727 +: ᵘotinĝéștʲ c-un ȟir de mắtură sau̯ de ţeá-vă spártă, 781 +: tot c-ŭ‿fir cáre-a rămás pă mosoáre dî la urzít, 817 +: n-áre núme, 869 +: laşʲ‿ĭ‿laţ, 872 +: u̯oĉintím un fir cu un beţişór.
ᵘotínçă: 732-733, 750.
otínç; –tínĉe: 736, 816, 832.
ᵘotínç: 737, 766, 771, 773 + l-otînĉésc, [**] 775, 779, 840.
otínç; –tínĉ: 740.
ᵘotínçă; –tínĉe: 741, 744.
ᵘotínçă; –tínĉ: 743, 812, 815, 847, 857, 861.
călúș; –lúșʲ, [k] ᵘotínç: 746.
ᵘotínçᵘ; –tínĉ: 749.
ᵘotíc; –tíĉe: 751, 758, 767, 794-795, 798, 802-803, 808, 842, 877.
ᵘotínç; –tínĉe: 753, 796, 839, 871 +: ᵘotînĉésc, 881 +: [*] ᵘotínĉ [pl.].
laţ: 756 +: le láţui̯ pă nátră dácă nu găsáşţʲ fíru.
cocléte: 757 +: unéștʲ fʰir cu fʰir și-i̯ fac nod.
um‿băţ: 759 +: ~ şi-lē-mfășurʲ dúpă i̯el.
le priz c-ŭ‿ac: 760.
cocléte; –cléţ: 763, 783.
cocléte, –cléţ, [k] ᵘotínç: 764 +: ᵘotinĉéşte.
băţ, [*] potíng: 768.
ᵘotínçă; –tínĉ: 769, 838, 891 +: ᵘotînĉésc, 893.
ᵘötínç, [k] ᵘotínç: 778.
[**] surĉél; –ĉéle: 780.
lăsătórʲ; –toáre, [*] ᵘotínçă: 784 +: [*] să lẹágă pîn ᵘotínçă.
[ε] un surĉél: 785.
călúș; –lúșʲ, ᵘotínç; –tínĉe: 787.
u̯otíc; –tíĉe: 788.
∞ : 799, 811 +: [D] # .
?, [D] ᵘotínç: 804.
ᵘotínç; –tínĉ: 807, 830, 833, 835, 837.
u̯otínç; –tínĉ: 813.
cocléte; –cléţʲ: 818.
[S II] otínç, [S I] ᵘotínç; –tínçurʲ: 821.
ᵘotíng; –tínĝ: 823, [*] 879 +: ᵘotinĝésc.
?, [D] ᵘotínç; –tínĉe: 824-825.
otínç; –tínçurʲ: 826.
u̯otínç; –tínĉe: 827 +: îl púne-n ~ , 829.
ᵘotíng; –tíngurʲ: 828.
[*] ᵘotíng; –tínĝe: 831.
ᵘotínçă; –tínĉ: 836.
ᵘotínç; –tínĉ: 843, 867.
u̯otínçᵘ; –tícurʲ: 844.
u̯otínçᵘ; –tínçurʲ: 845.
u̯otínçᵘ; –tínĉe: 846, 863, 866, 868.
ᵘotínç; –tínĉe: 849, 855, 860, 870, 886.
ᵘotínçᵘ; –tínĉe: 865.
ᵘotíng; –tínĝʲ: 875.
ᵘotínçă; –tínĉʲ: 888.
u̯otínçă; –tínĉ: 889.
ᵘotínç; –tínĉʲ, ᵘotínçă; –tínĉʲ: 896.
[σ] ᵘotínç; –tínĉe, –tínĉʲ: 897.
ᵘotínç; –tínĉ: 898 +: l-a otinĉít „l-a liniştit la foc (fig.)".
ᵘotíng; –tínĝʲ: 899.

III. Vezi și răspunsurile obținute la întrebarea 2271.

OTINC²
(les sens du mot otinc)

[2271]

I. *[Întrebare directă], [D] La ce (mai) spuneți otinc?*

***NALR-Olt.** 739.*

II. *otínç la car cînd ducʲ lémne: 671.*
ᵘotínç la jug și la plug: 672.
? : 673, 676, 687, 694, 696, 732, 790, 884, 888.
am ᵘotînĉít la un lemn sau̯ la o pi̯átră: 674.
: 675, 679-681, 686, 688, 690 +: „mai spunem otic la o sculă cu care culegem pălămida din grâne", 691, 698, 700, 707, 709-713, 717, 721-724, 728-731, 733-738, 740, 742, 744, 746, 748, 751-753, 755-756, 760-762, 765 +: ᵘotînĉít [când boii trag inegal] ca să i̯egali̯éscă, 766, 769-771, 773-776, 777 +: [*] și la boi̯ mai̯ púnem ŭ‿ᵘotínç, cînd tráĝe únu mai̯ naĭínte, 778, 787, 789, 791-793, 804-807, 809, 819, 820 +: ᵘotíc: [la plug], 821, 824, 827, 829-830, 832, 836-843, 845-847, 849-851, 853, 856-860, 862-870, 872, 885-886.
, [k] ᵘotînĉᵉá la cărúţă: 677 +: ᵘotînĉeştʲ bóu̯u.
ᵘotínç la lanț la car sau̯ plug: 678.
ᵘotînĉᵉán la jug: 682.
otínç: 683 +: „bucată scurtă de lemn", 826 +: [=lanț cu care se u̯otînĉéşte, adică se leagă jugul de proțap în partea boului mai tare], 887 +: „la plug".
otînĉᵉá ja jug: 684.
ᵘotíc la plug: 685, 767.
bou̯ ᵘotînĉít: 689 +: „adică care-i mai tare și vrei să tragă mai bine la car decât celălalt".
ᵘotínç: 692 +: „lemn cu care se curăță cuțitul plugului", 745 +: [se spune] la ăla cáre prelunĝéşte napói̯ pă nátră, ᵘotînĉéşte ȟíru, 757 +: cîn‿s-a rupt un‿fʰir, îl púnem pă ~ , îl prelunĝím pă ~ , 764, 768 +: ş-ála să numéşte așá, 780 +: rămúne ŭ‿fir, îl pui̯ pă ~, 781 +: cîn‿să rúpe firu, îl pui̯ ĭ‿ᵘotínç [=o bucată mică de trestie], 783 +: un surĉelúș „care merge cu firul înapoi", 784 +: ~ cîn‿pui̯ să mẹárgă fíru înapói̯, fíru cáre mérĝē-napói̯, 785 +: cînd mai̯ púne níscai̯ fíre alătúrʲ ĭ‿ᵘotínç, 817 +: [=slobozitor la război], că víne otînĉít [=fixat].
ᵘotínç; –tínçurʲ: 693 +: „lemn cu care se curăță cuțitul plugului", 708 +: „par cu care se strânge căruța cu lemne; cu acesta se zice: hai să te ᵘotînĉésc".
— : 695, 701, 716, 725, 747, 750, 808, 822, 834, 854, 871, 873-883, 890-892, 895-898.
la boi̯, îl ᵘotînĉéşte: 697 +: „îi pune un lanț ca să nu să cârnească".
ᵘotíc; –tícurʲ la plug: 699.
ᵘotínç la plug: 702.
la plug: 703-704, 718, 720, 823 +: ~ ~ : u̯otíc, 825 +: ~ ~ : u̯otíc.
ᵘotíc; –tícurʲ: 705 +: „lemn cu care se curăță cuțitul plugului", 786 +: „la plug, nu otinc".
cotíc; –tícurʲ: 706 +: „lemn cu care se curăță cuțitul plugului".
u̯otínç la plug: 714.
ᵘotíc la plug, ᵘotínçă: 715 +: „ un lanț cu care se ᵘotînĉéşte boul mai puternic, ca să n-o ia înainte".
ᵘotínçă: 719 +: am ᵘotînĉít júgu cu un lanț „ca să tragă boii la fel", 743 +: ~ mai̯ zícem la o pîrĝii̯e de ᵘotînĉít, la cáru cu lémne încărcát, 815 +: [=lanț cu care se ᵘotînĉéşte – se leagă jugul de proțap în partea boului mai puternic pentru a-l frâna].
otíc la plug, de curăţát ȟéru: 726.
ᵘotíg la plug: 727 +: ᵘotíg să mai̯ zíce și la un̯ cap de băț mai̯ scurt așá; cîn‿ţe-o̯i̯ otînĵí cu otígu ăsta!.
otínçă la spátă cînd e gol: 739.
ᵘotínç la plug: 741, 749.
ᵘotícă: 754.
să mai̯ zíce la al plúgului̯: 758.
, [k] băţu ăla dă-l punẹ́m la fʰíre: 759.
îl pui̯ pă ᵘotínç: 763 +: púnem fhíre, cîn‿să rup pă nátră, pă ᵘotínç.
ᵘotíc: 772 +: ăla cáre tắie pălămída.
cîn‿ᵘotînĉái̯ um‿bou̯ „ca să tragă la fel la jug": 779.
bóᵘu ᵘotînĉéşte: 782 +: „[boul] este otincit când merge mai înainte decât perechea lui"; la plug – ᵘotíc, dă rîcíi̯e plúgu.
ᵘotíc; –tíĉe: 788 +: „fier ascuțit pus în coadă de lemn; tai pălămida cu el", 794 +: „la plug", 795 +: „lemn cu care se curăță plugul și [cu care] mai dai și în cai", 798 +: „râcâi cormana plugului", 799+-800+: „fier cu coadă pentru tăiat pălămida din grâu", 803 +: „ăla de râcâi plugul", 833 +: rîcîim plúgu, 900 +: [=pentru curățat cormana].
ᵘotíc; –tíĉe: 796 +: „la plug", 802 +: „la plug".
ᵘotínç; –tínçurʲ: 797 +: „la car; la plug".
ᵘotínç; –tínĉe: 801 +: „la boi când îi otincește, ca să nu o ia unul înainte".
ᵘotínç; –tínĉe: 810 +: „râcâi cormana plugului".
u̯otíc la plug: 811, 814 +: [=lanț cu care se u̯otînĉéşte, adică se leagă jugul de proțap în partea boului mai tare].
u̯otíc: 812 +: 1. [se curăță plugul cu el]; 2. u̯otînĉéşte [boul mai puternic].
u̯otînĉít – la jug la boi̯: 813 +: ~ la jug [=legat lateral cu un lanț de proțap pentru a frâna vita mai bună].
ᵘotínç: 816 +: [=lanț cu care se u̯otînĉéşte, adică se leagă jugul de proțap în partea boului mai tare], 848 +: [=lanț cu care se leagă boii de tânjală]; la boi̯, i̯i̯ ᵘotînĉéştʲ, 852 +: [= bucată de lanț cu care se leagă de tânjală boul mai puternic], 855 +: [=bucată de lanț cu care se leagă de tânjală boul mai puternic]; să ᵘotînĉéşte bᵘóᵘu, ăla mai̯ i̯útili.
u̯otínç; –tínĉ: 818 +: [=bețișor cu care se leagă firele de urzeală rupte].
otíng: 828 +: [=băț de cca 0,5 m., cu o crăcană la capăt, cu care se curăță fierul plugului].
u̯otíng: 831 +: [=lemn care se pune la jug pentru a frâna boul mai puternic]; i̯a otinĝéşte bóu̯u ăsta!.
otînĉálă – la boi̯: 835 +: îl otînĉím p-ála mai̯ putérnicu.
ᵘotínçᵘ: 844 +: [=bucată de lanț cu care se leagă de tânjală boul mai puternic].
ᵘotînĉéştʲ [ind.prez.2]: 861 +: ~ bᵘóĭi cîn‿tráĝe únu mai̯ mult.
u̯otíng; –tínĝ sau̯ raz; rázurʲ: 889 +: [se folosește la curățatul plugului].
ᵘotínçă: 893 +: „[la cai] când atașezi al treilea cal la căruță, să ajute; [calul] îl pun la ĉetlắu îl pun la crúĉói ."
ᵘotínçă; –tínĉ: 894 +: [=funie sau lanț cu care se leagă boul mai puternic]: l-am ᵘotînĉít; ᵘotînĉᵉálă.
ᵘotíngᵘ; –tínĝʲ: 899 +: [=lanț care fixează jugul ca să nu tragă mai tare unul din boi].

MÂNZ
„fil rejeté (de la trame)"

[2272]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi zice la firul care n-a fost trecut prin ițe și prin spată și pe care îl dai înapoi?*

***NALR-Olt.** 740.*

II. *mînz: 671-672, 872.*
? : 673, 698-699, 707, 709, 727, 732-733, 744, 757, 786-788, 790, 793-794, 797-799, 803-804, 806, 810, 813-814, 817, 819, 824, 835, 837-840, 842-843, 845-846, 850, 852, 856-857, 859, 862-865, 867, 869, 871, 879, 887-889, 893-894.
fir rămás: 674, 676, 678, 685, 687, 735.
scalói: 675.
mînz sau turnătuáre: 677.
fir fără rost: 679, 764 +: mi-a scăpát un ~ ~ ~ , îl dă înapói şî-l strînĝe, 782 +: n-a fost băgát în rost.
läturoáie: 680.
curgătoáre: 681.
?, piéden: 682.
rămás nedát prin spátă: 683.
fir nebăgát în rost: 684.
fir rămás fără rost: 686.
ie plus: 688.
fir rămás, cáre mérĝe napói: 689.
últimu fir ĉe-l dai tot înapói: 690.
?, le strînĝem din nátră: 691.
nu-i luuát prin íţe: 692.
?, läturói; –ruále: 693.
turnătuáre: 694.
— : 695, 701, 716, 721-722, 725, 738-739, 743, 745, 747, 751, 822, 834, 854, 873-874, 876, 878, 880, 882-883, 890, 892, 895.
mînz, nu l-a prins róstu: 696 +: şi mérĝe-napói.
nu ie luát pin íţă: 697.
fhir cáre-l dai înapói: 700 +: „nu-i spui altfel“.
[∗] fhir întórs: 702.
tot răturói: 703.
?, mînz, îl dăm înapói: 704 +: îl dideá-napói.
fir cáre mérĝe înapói: 705, 753.
ie bun dă leac: 706 +: [=leagă vaca care pierde viţeii].
mérĝe-napói: 708, 770 +: a rămás nebăgát î íţe, 784.
?, tîrnătuáre; –tór: 710 +: „legi cu el vaca, pe sub burtă, ca să nu mai stârpească“.
dau fírū-dărắt: 711.
?, întorcătuáre [pl.]; –tór: 712.
întorcătúră: 713.
läturásu; –rás: 714.
fhir cáre nu s-a luuát în íţe: 715 +: să puártă înapói.
?, fhírili cáre le dai înapóiu: 717.
läturói; –ruále: 718.
tîrnătóru; –tuáre: 719 +: „nu şi-a găsit locu“.
îl dăm, îl duc îndărắt: 720.
îl dai înapói: 723, 771 +: că nu s-a prins în fhíre.
?, nátră: 724.
rămás î úrmă: 726.
greş; gréşur: 728.
lätunói; –roáie: 729.
speágmă; speágme: 730.
întorcătoáre: 731.
întorcătoáre; –tór: 734.
dau o juruĝíţă napói: 736.
[∗] urujóc: 737 +: îl duc înapói; n-a avút loc în spátă şi în íţe.
tîrnătór: 740.
ń-a rămás un hir nenăvădít: 741.
îm plus: 742.
îl duc înapói: 746.
greş: 748.
mérĝe-ndărắt: 749, 885.
rămás din íţe: 750.
rămás: 752.
: 754, 789, 796, 800, 802, 805, 807, 809, 812 +: avém un pristós [=prisos] – nu zícem; îl dăm îndărắt, 841, 844, 847, 855, 861, 870, 898 +: n-áre núme.
läturói; –roáie, să fáĉe lup: 755.
läturoále: 756 +: mérĝe ~ ; n-a avút loc în spátă şi în íţe.
[ε] mérĝe napói: 758.
îl dăm îndărắt: 759 +: a scăpát nebăgát î íţe.
cocléte, n-áre cásă, mérĝe-napói: 760.
crúĉe: 761.
tot läturói: 762 +: [∗] i-afár dîm báşca.
n-áre cocléte şî merĝ cu iel înnapói: 763.
mérĝē-ndărắt: 765.
ála mérĝē-napói: 766.
mérĝe fírū-ndărắt: 767.
läturói: 768, 773, 783.
fíre dátē-ndărắt: 769.
un fir dăĝába: 772 +: cáre nu ie amestecát în nimíca.
mérĝe-napói: 774, [∗] 820.
läturói; ~ : 775.
îl fac ĝem, mérĝe napói cu iel: 776.
fíru cáre mérĝē-dărắt: 777 +: că n-áre cocléte, n-áre iţ.
fíru cáre mérĝē-napói: 778.
?, îl fáĉe ĝem şî mérĝe napói: 779.
fir dat îndărắt: 780 +: rămîne fără rost, îl dau îndărắt.
îl dăm înapói: 781 +: a mai rămás fhíre.
?, [ε] fir restánt: 785.
fhir: 791, 795, 801, 860.
fhir rămás: 792.
n-o lúmeri bine, uo dai îndărắt: 808.
lup: 811 +: „se face când iei de două ori dintr-un iţ“.
[∗] a rămás ū fhir î uúrmă: 815.
?, mérĝe-ńapói: 816.
fhir: 818.
a rămás ū fir: 821.
rămîne cásă goálă în spátă: 823 +: „faci dinţii babei [!]“.
flir cáre mérĝe-nnapói: 825.
lup [pl.]; lúpu [a.]: 826.
n-áre soţ: 827.
a rămás síngur: 828.
fhir fără rost: 829.
?, läturói: 830.
lup; lup: 831.
[∗] ai läsát úşă seácă: 832.
fíre rămáse [pl.]: 833.
ie un greşu: 836.
a făcú luturóiu: 848.
n-áre rost: 849.
uo duc la uotínc: 851.
îl dai înnapói: 853.
îl duc îndărắt: 858.
turnătuór; –tuáre: 866.
läturuóiu: 868.
hir pruost; hírí proásti: 875.
kédin: 877.
?, dínţi sec în spátă: 881.
fíru dat napuói: 884.
întorcărór: 886.
fir, îl fac kédin, îl dai înapói: 891.
hiru cáre n-áre cuotléţu: 896.
mérĝe napuói: 897.
läturóiu; –roáie: 899.
fíre-ntoárse sau dáte napói: 900.

ORT
(les sens du mot ort)

[2273]

I. *[Întrebare directă], [D] La ce ziceţi ort?*

***NALR-Olt. MN**, plş. 119.*

II. *ort de fuioáre: 671.*
: 672, 675-679, 681-688, 690-694, 697, 699-700, 702-715, 717-720, 722-724, 726-731, 733-746, 748-787, 789-792, 794, 796, 798-821, 823-833, 835-853, 855-872, 875, 877, 879, 881, 884-886, 896-899.
? : 673, 680, 696, 732, 788, 795, 797.
zícem tort, nu ort: 674.
ort nu zícem, ĉi númai tort, la cîteva clucí de fuioáre: 689 +: clúcă „legătură“.
— : 695, 701, 716, 725, 747, 822, 834, 854, 873-874, 876, 878, 880, 882-883, 889-890, 892, 895.
órtu pópi! : 698.
ort: 721 +: ~ zîĉi, da nu ştiu la ĉe.
a dat uórtu puópi: 793 +: „a murit“.
a dat órtu pópi „a murit“: 887-888, 894.
a dat uórtu pópi: 891, 900.
erái să dai órtu pópi: 893 +: [Subiectul nu ştie ce înseamnă].

SPAŢ
„espace compris entre la partie tissée et le ros“

[2274]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi zici la partea din faţă, de la sulul dinainte al războiului până la spată?*

***NALR-Olt. MN**, plş. 119.*

II. *spaţ: 671-675, 677-680, 682-688, 714, 721-722, 724, 732, 734, 746, 773, 775, 778, 780-781, 857, 886.*
spáţlu: 676, 681, 804.
spas: 689, [σ] 690, 694, 735, 737, 745, 748-752, 754-755, 766, 771, 788-789, 792, 795 +: mai am un spas, sămplinésc spásu, 797-798, 800-802, 807-809, [σ] 811, 814-815, 816 +: am ţesút un spas, 818, 824 +: am ţesút ū spas; ū spas áre un cot, 827, [∗] 831-832, 833, 835, 837, 840-841, 843, 847, 849, 852, 855, 860-862, 864-865, 867, 870, 875, 888, 900.
spas; spásur: 691-692, 697, 712, 717, 720, 727-728, [σ] 881, 894 +: [=spaţiul dintre iţe şi spată].
spáţiu: 693, 731, 736, 744, 753, 756, 769, 799, 803, [σ] 810, 842, 856, 858.
— : 695, 701, 716, 725, 730, 747, 822, 834, 854, 873-874, 876, 878, 880, 882-883, 890, 892, 895.
[ε] spas: 696.
nátră: 698 +: am ţesút un cot dîn ~ , 700, 705, 706 +: ni că áia-i!, 710 +: tot ~ cred că-i zíĉe, 723, 738, 742, 758, 762-763, 765, 774 +: ţăsúi o ~ sau dóuo nátre, 776 +: aiíĉ le nátra, úne ţeş, 785 +: dî la súlu dînaínte pînă îndărắt, 787, 805-806, 813 +: spas = o mutătúră [= cât dai drumul o dată la sul], 817, 819, 821, 826, 829, 848, 866, 869.
? : 699, 707, 726, 743, 786, 871, 877.
spásu dă dînaínte; spásur: 702.
gúră: 703 +: hai să legắm ~ !.
rost; rósturi: 704 +: am făcút un spas – „câtă pânză aduni o dată pe sulul dinainte“.
nátră; nátre: 708, 711, 719, 830 +: „cu totul“.
spaţ; spáţur: 709, 887 +: únde stă feméia.
spaţu; spáţur: 713.
spas; spáse: 715.
cîmp: 718, 790.
spanţ: 729.
?, [∗] spáţiu: 733.
cîmp sau spaţ: 739.
pînza [a.]: 740.
nátra dîm fáţă; nátre: 741.
#, pînză bătútă, spaţ: 757 +: spaţ le dîn pînză pî-nă-spátă.
nátră, [k] spaţ: 759.
nátră, [D] spaţ: 760 +: ţăsúi o nátră; [D] un spaţ, mai să zíĉe şi la noi.
pînză: 761.
nátră, [ε] pînză ţăsútă: 764.
spáţu [a.]: 767 +: făcúi spáţu máre.
nátra dî fáţă, [D] spaţ: 768 +: spaţ – să mai zíĉe ş-aşá.
#, [σ] spáţu războiului: 770.
spáţu războiului: 772, 782.
nátră, [σ] spaţ: 777 +: spaţ – dî la pînză pîn la spátă.
bătătúră, lúcru ţăsút: 779.
rost: 783, 825, 838, 850.
spaţ, [∗] pîză: 784.
pas: 791.
nátra dîm fáţă: 793.
spas, [∗] spáţiu: 794.
nátra dîm fáţă: 796, 812 +: [D] spas: „când nu mai are loc suvélniţa, întorcém, să mai vie un ~ , 851.
trúpu pînzi, [∗] spas: 820.
nátră toátă: 823 +: [D] spas; spaşi [?] [=cât dai o dată drumul la sul].
róstu pîzi: 828 +: [D] spas [=rostul urzelii].
rostu: 836.
ruost: 839, 859.
spasu: 844 +: [=spaţiul pe unde trece suveica], 845-846, 863, 868, [σ] 893, 896.
nátră, [k] rost: 853.

nátra dinaịíntẹ, nátră; nátrę: 872.
nátra dinapᵘóị: 879.
fáţă: 884.
ţesătúră [?]: 885.
nátră; nátrẹ: 889.
dinaịíntẹa răzbᵘóịuluị: 891.
[σ] spaţ; spaţị: 897.
fáţa răzbóịuluị: 898 +: spas „o răsuceală a sulului, de cca 20-30 cm.".
spasᵘ; spásurị: 899.

NATRĂ
„espace entre le cylindre de la chaîne et le peigne"

[2275]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi zice la partea urzelii de la spată până la sulul dinapoi?*

***NALR-Olt. MN**, plş. 119.*

II. *nátră: 671-690, 692, 693 +: a rămás in nátră „nu mai are ce ţese", 694, 699, 703, 707, 710, 712, 714, 721-724, 726, 729, 731-738, 742-746, 748-757, 758 +: tọátă ˡe núma o nátră, 759 +: şí nátră [se zice] la ă͡ lúŋgă, 760-761, 766, 767 +: î͡ úrmă să zîĉe ~ , 769-775, 778-782, 784, 786, 788-792, 794-803, 806, 809-811, 813-816, 818-819, 821, 823-825, 827-828, 830-832, 833 +: dă la sul la sul, 835-838, 840-845, 847, 849-850, 852-853, 855, 857-861, 863-867, 870, 877, [σ] 884, 885-886, 893, 896, 900.*
nátră; nátre: 691, 696-697, 708-709, 715, 720, 728, 730, 739-740, 887-888, 894, 897, 899 +: „ de la iţe spre femeie".
? : 698, 704, 785.
— : 695, 701, 716, 725, 747, 822, 834, 854, 873-874, 876, 878, 880, 882-883, 890, 892, 895.
tot ᵘo nátră: 700.
spásu dă dîndărắt, nátră; nátre: 702.
to͡ nátră: 705, 762, 829.
[σ] spaţ: 706.
nátra dîn͡ spáte: 711, 716, 851.
nátră; nétre, [k] nátre: 713.
nátră; nấtriị, nátre, [k] nấtriị: 717.
spas; spásurị: 718, 889 +: „distanţa de la spată la sulul dinapoi".
cîmpᵘ: 719.
nấtură: 727.
nátra dinapóị; nátrẹ: 741.
tot nátră: 763, 777.
fírẹle nấtri saụ nátra fírelor: 764.
nátră dă fʰíre: 765.
nátra dînapóị: 768.
rost: 776.
fʰíre: 783, 826.
spáţiu: 787, 805.
[∗] nátra dîn͡ spátẹ: 793.
cîmpu nấtri saụ nátrạ: 804.
nátrạ: 807, 839, 856, 868, 875.
nátrạ: 808, 846.
nátra dîn úrmă: 812.
fhírele: 817.
[∗∗] nátră, [∗] cîmp: 820.
spas: 848.
#: 862.
nátra dînnapóị: 869.
[σ] nátră; nátrẹ: 871: „spaţiul de la spată la femeie".
nátră; nátrẹ: 872 +: [Nu există alt termen].
nátra dinaịínţi, nátră; nátrẹ: 879.
nátră; nátrị: 881.
dinapᵘóịa răzbᵘóịuluị: 891 +: [σ] nátră.
spátẹlẹ răzbóịuluị: 898.

URUIOC
„la perte (extrémité de la chaîne qu'on ne peut plus tisser)"

[2276]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi spui la partea urzelii de la capătul pânzei, care nu se mai poate ţese şi pe care o tai când scoţi pânza din război?*

***NALR-Olt.** 741.*

II. *pịéden: 671, 674-675, 680-681, 683, 685, 693 +: ne băgá máma în ịel şi ziĉẹá: cum taị pînza şi taị arţágu luị..., 694 +: bagị copílu să taị arţágu la copíl, 696 +: să-ị táịe arţágu [copilului], 710 +: „băga copii în război, să nu se împiedice, să meargă mai repede, să le taie arţagurile, năravurile", 712 +: îị băgá pă sul: nu taị fhírile, taị arţágu băịátuluị, 718, 719 +: îị băgá în războị să táịe pîrţágu; cum taị hírili, aşá să taị pîrţágu la copíl, 756-758, 772, 816 +: las î͡ laţ [=prelungesc urzeala], a căzút [pânza] î͡ laţ, 843.*
pịédin: 672-673, 677-679, 684, 686, 688-689, [σ] 690 +: am lăsát în͡ gurít, fírele cáre să tăịĕ dîn gurít, 697, 699 +: víno să-ţị taị pîrţágu!, 702 +: „pune copilul când taie piedinu": nu taị fhírili, taị arţágu şi pîrţágu, „al tatălui [să n-o bată pe soţie] şi al copilului", 703 +: haị să taị pîrţágu la copíị !, 714 +: [îl punea mama la război], să-ị taị arţágu, gávole !, 715 +: ќemị copílu cînd taị pịédinu: ĉe taị mámă?, taị pîrţágu tắu, 717 +: să-ị taị arţágu copíluluị !, 743, 760-761, 763, 765-766, 768 +: lăsắm î͡ laţ ~ , cîn͡ să táịe, 769-770, 773-780, 781 +: cîn͡ s-a termenát dă pă sul, aşá să zîĉe: a căzút în laţ, 782 +: gurĭtór – cîn͡ să-ncépe războịu, 784 +: [∗] saụ în͡ gurít; să lásă-n laţ „la urmă, la capătul din urmă al ţesăturii", 785-787, 789, 792, 796-797, 799-800, 802-803, 805-809, 812 +: [când se taie piedinul]: „ce tai? – tai arţágu", 813 +: [când tai piedinul, spui]: taị arţágu saụ pîrţágu lu cutáre, 814 +: 1. ᵘo laşị în laţ; 2. „nu tai piedinul, tai pârţagul lu Gheorghiţă, 815 +: 1. [∗] cáde pînza-n laţ [=e timpul să prelungeşti urzeala]; 2. „când tai piedinul", taị pîrţágu [persoanei de sub piedin], 819, 821, 823 +: 1. lá-să-n laţ; 2. „tai venínu lu cutare"; 3. [nu se lasă spata în fire, ca să nu stai cu dinţii rânjiţi când mori], 824 +: „nu tai piedinul, tai frigurile lu cutare", 825 +: a rămás în laţ [când prelungeşti urzeala], [∗] 826 +: pînza cáde-n laţ [=se pune capătul urzelii pe băţul cu care s-a legát gúră şi se prelungeşte], 827 +: „tai lenea şi puturoşia", 828-830, 831 +: laţ [=capătul urzelii]: ĉe [=zice] a căzút în ~ ; pịédin [i se spune după ce l-ai tăiat], 833, 835 +: 1. a căzút în laţ; 2. „tai nebuniile téle, frica ta , rástu tắu [Subiectul nu poate glosa termenul], 841, 856, 862, 864, 898, 900.
kˡéden: 676.
pịéden, kˡéden: 682.
? : 687.
pịédin; pịédinị: 691, 764.
pícă pînză-laţ: 692 +: nu taị pînza, taị arţágu luị...
— : 695, 701, 716, 721-722, 725, 747, 822, 834, 854, 873-874, 876, 878, 880, 882-883, 890, 892, 895.
pịéden; pịédene: 698 +: „ multe mame, când termină pânza şi taie piedenul, cheamă copilul acolo": nu taị pịédenu, taị arţágu „pentru copii ambiţioşi".
úndẹ-a legát gúra pînzi: 700.
pịédinị [pl.]: 704 +: haị să vă taị pîrţu!, 767.
pịédin, laşị în laţ: 705 +: să taị harţágu la copíl !.
ќédin, nu taị fhírili: 706 +: taị arţágu la copíị.
o las în laţ, ќédẹn: 707 +: „ţineau copiii de el, să le treacă pârţagul".
ќéden: 708 +: să tăịém nărávu, pîrţágu la copíị !, 730, 732, 837, 847-848, 850-851, 853, 861.
pịéden, [B] ќéden: 709.
ќédịn: 711 +: băgáị copílu să-ị taị nạrávu, 869, 875.
pʰịédin: 713 +: nu taị pînza, taị arţágu copíluluị, 788, 790-791, 794, 798, 804, 810, 849.
ќédin: 720 +: să-ţị taị arţágu !, 727-728, 731, 733-735, 738, 741-742, 746, 748-749, 751-755, 832 +: o laşị în laţ „de la sul până vine firele la iţe", 838 +: a căzút în͡ laţ [=firele de urzeală sunt prelungite cu alte sfori pentru a fi ţesute până la capăt], 842, 857, 859-860, 867, 870, 885-886, 888, 891 +: a căzút în laṇţ [=s-au terminat firele], 894 +: dácă-l facị lung, înќédicị cáịi cu el.
ќédină: 723-724, 726, 736-737, 739-740, 744, 750.
uruịóc: 729, 877, 879.
ќédin, ќédine: 745.
pʰịéden: 759.
pịédenị [pl.]: 762.
lăsát în laţ: 771.
[σ] ?, [D] ?, #, fhíre: 783.
cáde-n laţ: 793.
pˡédin: 795, 801.
pịédịn: 811 +: [când tai piedinul, pui copii pe blană]: „stai, maică, să-ţi tai pîrţágu !".
pịédinu [a.]: 817 +: lăsá în laţ [=prelungea urzeala]; lăsătór în͡ laţ [=sfoara cu care se lasă în laţ], 818 +: „ce tai maică acolo?" – arţágu, pîrţágu, nărávu...
pˡédin, [∗∗] pịédin: 820.
ќédinᵘ: 836, 863, 896.
ќédinᵘ: 839, 865.
[urzeala] ᵘo laşị͡ î͡ laţ: 840.
ќédenᵘ: 844, 845 +: am lăsát [urzeala] în͡ laţ, 858, 868, 893 +: să lásă-n laţᵘ.
ќédenụ: 846.
ќéden: 852.
ќédenᵘ: 855.
ќéden, [∗∗] ќédenᵘ: 866.
[σ] uriᵘóc: 871.
ᵘuruịóc: 872.
ќédẹn, ќédịn: 881.
nátră: 884.
întᵘorcătór; –tọáre: 887.
nodạrár; –ráre: 889.
pédin: 897.
ќédinᵘ, ќédin: 899.

III. Mulţi informatori au menţionat tehnica lăsatului în laţ: firele de urzeală se trec de pe sulul dinapoi pe un băt, acesta se leagă cu o sfoară de sul, permiţând astfel utilizarea optimă a urzelii.

VAL (de pânză), pl.
„pièce (de toile)"

[2277]

I. *[Întrebare indirectă] După ce termini de ţesut, ce zici că faci cu pânza când o strângi aşa? (GEST)*

***ALR II s.n.** 489; **ALRM II s.n.** 316; **NALR-Olt.** 742; cf. **ALF** 1917; cf. **ALMC** 869.*

II. *val; válurị saụ vig; vígurị: 671.*
val; válurị: 672, 697-698, 702, 708, 711, 720-722, 728-731, 733, 735 +: áltu o fáĉe péle, 736, 739, 742, 745, 752, 806-807, 809-810, 812 +, 813 +, 816 +, 821 +: [=pânza luată de pe sul şi îndoită], 832, 839, 847, 850-851, 857, 859, 861, 867, 869-872, 875, 877, 879, 881, 884, 888 +: ~ de pînză, de postáv, 891, 894, 897.
val dă pînză: 673, 719.
sul; súle: 674-675, 681-682, 766 +: [pânza] o faş͜ ~ , 819 +.
trîmbă: 676, 732.
sul; súlurị, [k] súle: 677.
vig; vígurị: 678, 683, 684 +: o trîmbím ş-o fáĉem vig, 685, 696, 758, 811 +, 814 +, 818 +.
sul; súlurị, vig; vígurị: 679 +: vig͜ la dimíˡe.
trîmbă, val: 680, 727, 846 +: pînza ᵘo facị trîmbă şi abálili le facị valᵘ.
trîmbă; trîmbe, val; válurị: 686, 841, 849, 852, 860.
sul; súlurị: 687, 899.
trîmbă; trîmbe: 688, 694, 705, 707, 709-710, 713, 715, 717, 737-738, 740, 748, 750, 757 +: se măsoară cu cotul: am atâtea coturi", 763, 771 +: trîmbésc, 773, 775, 776 +: o strîŋg, o fac ~ , 783, 785, 790, 793-794, 800, 803, 805, 815, 817, 820, 829, 831 +, 833, 835 +, 843, 853, 856, 858, 862, 864, 866, 886 +: la dimíẹ-ị zicắm val; válurị, 896 +: valᵘ; vále „e numai de postav sau de preşuri; la Ostrov, de unde e nora subiectului, se spune val pentru trîmbă, 898.

vălúg; –lúĝe, trîmbă; trîmbe: 689 +: vălúg o fáĉem cînd o scoátem din războí și o măsurắm cu cótu, trîmbă o fáĉem dúpă ĉ-o udắm ș-o uscắm.
vig; vígurị, trîmbă: 690 +: vig „pânză nălbită şi făcută sul", trîmbă „ albită şi făcută sul".
vig dă pînză; vígurị: 691.
vălúg; –lúĝe, vig; vígurị: 692.
sul dă pînză; súle, trîmbă; trîmbe: 693 +: trîmbă „împăturită".
— : 695, 701, 716, 725, 747, 822, 834, 854, 873-874, 876, 878, 880, 882-883, 890, 892, 895.
pînză: 699.
val dă pînză; válurị: 700.
sul dă pînză; súlurị, val; válurị: 703.
trîmbă dă pînză; trîmbe: 704.
val; válurị, trîmbă; trîmbe: 706, 712 +: trîmbă „albită şi adunată", 754, 755 +: dúpă ĉ-o-nălĝésc, o fac trîmbă, 837, 842, 863.
val di pînză; válurị: 714.
trîmbă dă pînză; trîmbe: 718.
trîmbă; trîmbe: 723, 753, 798, 838.
val, [*] trîmbă: 724, 726 +: trîmbă, dúpă ĉe-o daị la-nnălĝálă.
trîmbă; trîmbe, [*] sul: 734.
val; válurị, trîmbă; trîmbe: 741 +: trîmba o faĉ dúpă ĉe-o ńălĝéştị.
sul, trîmbă: 743 +: trîmbă să zîĉe dúpă ĉe se înălbeşte şi se bágă în ládă.
sul; súlurị, trîmbă; trîmbe: 744, 799.
val; válurị, trîmbă: 746 +: trîmbă, la-nnălĝít, 751 +: trîmbă, cînd o nălĝím.
val saụ trîmbă: 749.
vʸig: 756 +: o nălbím, o tomním pîn dóụo ş-o trîmbịám, făĉám un vig, vălúg.
vʸig; vʸígurị: 759-760, 767-769, 789.
sul; súlurị, vʸig; vʸígurị: 761.
vălúg; vălúĝe: 762, 787.
trîmbă; trîmbe, vig; vígurị: 764.
trîmbă, sul, vălúg: 765 +: o trîmbéştị.
sulutrúc, –trúĉe, sul: 770 +: o trîmbeá ş-o făĉá sul.
sul, trîmbă; trîmbe: 772 +: o fac sul, 777 +: o trîmbésc, o fáĉe sul, 779 +: o trîmbéştị.
nátră: 774 +: o faĉ ~ .
vígurị, trîmbe [pl.]: 778.
trîmbă; trîmbe, sul: 780 +: sul [de atâtea] cóturị, áţe măsuráte cu rişkitórᴵu: dóụo rişkitoáre la áţa máre.
sul, val, trîmbă; trîmbe: 781.
trîmbă; trîmbe, sul; súle, vig; vígurị: 782.
val; válurị, [*] sul, tîmbră: 784 +: val [de] atîţea cóturị, [*] sul, să fáĉe tîmbră; am tîmbrát pîza.
sul; súle, vălătúc; –túĉe: 786.
vʸig; vʸíĝe, trîmbă; trîmbe: 788.
sul; súle, trîmbă; trîmbe: 791.
vángăl; vánĝale, sul; súle: 792.
sul; súle, tîmbră; tîmbre: 795.
trîmbă; trîmbe, sul; súle: 796.
sul; súle, [*] trîmbă; trîmbe: 797.
vángăl; vánĝale, cútă; cúte, trîmbă; trîmbe: 801 +: trîmbă [înălbită].
vălúc; –lúĉe: 802.
vángăl; vánĝale, trîmbă; trîmbe: 804.
sul; súlurị, [σ] val; válurị: 808.
vángăl; vángăl: 823 +: [când o scoţi din război], 826.
trîmbă; trîmbe, [*] sul; súlurị: 824.
vălătúc; –túĉe, sul; súlurị: 825 +.
val; vále, válurị: 827 +.
valᵘ; vále, [*] sul; súle: 828.
o faĉ grămádă: 830 +: „de pe sul ~ ~ ~ ".
valᵘ; válurị: 836, 844-845, 848, 855, 868, 893.
sul, trîmbă, val: 840.
valᵘ; válurị: 865.
val: 885 +: trîmbă „ după înălbire".
sul; súlurị, val; válurị: 887.
trîmbă; trîmbe, val; válurị: 889 +: trîmbă „pentru pânză", val „pentru dimie, preşuri, cuverturi".
sul dă pînză; súle ~ ~ , saụ val; válurị: 900 +: trîmbă dă pînză; trîmbe ~ ~ „după ce se înălbeşte pânza", vángăl; vánĝale „val de dimie".

III. În punctele: 811-814, 816, 818-819, 821, 823, 825, 827, 830-831, 835 s-a înregistrat şi termenul *trîmbă; trîmbe [după înălbit, pânza se îndoaie în lung şi se face, apoi, sul].*

*

* *

CÂRLAN[2], pl.
(les sens du mot cârlan)

[2279]

I. *[Întrebare directă] La ce (mai) spuneţi cârlan?*

***NALR-Olt.** 744.*

II. *cîrlán; –lánị [=la miel, mânz]: 671.*
#: 672, 687, 712, 721-723, 727, 730, 732-734, 736-737, 738 +: nu maị spúnem la nińíc, 740, 742 +: nu maị spúnem la nimíc, 743-755, 823, 836-839, 842, 846 +: la nińícᵘ, 847-848, 850-851, 858-859, 866, 869, 872 +: „la cai, spune oltenii", 875 +: „în alte părţi se spu-ne şi la mânz", 876 +: „în alte părţi se spune" la minzi-léḱ [=mânzuleţ], la caị, 877, 885-886, 888, 889 +: „în alte părţi – la calul de un an", 890, 891 +: le zîĉe olténi la mîńị", 896 +: „în alte părţi – la mânz", 897 +: „în Oltenia: mânz de un an".
cîrlán; –lánị [=mânz]: 673, 675-676, 678, 786, 790, 792, 835.
— : 693-703, 705, 708-709, 713, 715-720, 725, 812, 814, 818-819, 821, 831, 871, 873-874, 879-884, 892, 895.
cîrlán; –lánị [=mânz de 1-2 ani]: 674, 677, 679, 684, 802, 805, 868, 878, 900.
cîrlán; –lánị saụ noáten: 680.
cîrlán [=mânz de un an]: 681, 688, 704, 706-707, 774, 789, 791, 800-801, 806, 810, 827, 855, 899.
cîrlán dă cal: 682-683.
cîrlán; –lánị [=miel de 1-2 ani]: 685, 710.
cîrlán; –lánị [=miel de un an]: 686, 853.
cîrlán nu le spúne la mịeị, am aᵘuzít ĩ áltă párte, la noị se spúne cîrlán la mînz: 689.
cîrlán; –lánị „se zice la un miel mare sau cîrlánă, la o oaie mai arătoasă decât celelalte": 690.
cîrlán; –lánị [=miel sau mânz de 1-2 ani]: 691, 711, 719.
cîrlán, cîrlănél din vára ásta „berbec": 692.
cîrlán; –lánị [=miel de 4,5 luni]: 714.
cîrlán – númaị la ńeị: 724.
cîrlán – cîn împlinéşte ũ an: 726.
cîrlán – númaị la ᵘoị: 728-729.
cîrlán îị maị spúnem la o scúlă de dogăríịe, cu cáre se scobéşte doága: 731.
cîrlán – númaị la mịeị: 735.
cîrlán – la mîńị, da maị rar: 739.
cîrlán să maị spuneá naịínte la mîńị de caị: 741.
cîrlán să zîĉe la mînzu d-un an: 756.
cîrlán – cálu cáre ᴵéste maị máre, tréĉe dă mînz, dă vîrsta mînzuluị: 757.
cîrlán – la mîńji ịépelor, cáre sĩ marị: 758.
cîrlán – la um berbeĉél d-ũ an (da maị rar): 759.
cîrlán – la cal; ştiụ că úni spun la ᵘoị, ĩ álte părţ: 760.
cîrlán – noátin d-un an: 761.
cîrlán – la berbéc de doị anị, la mînz de doị anị: 762.
cîrlán – mînz „de 2-3 anị": 763.
cîrlán – la berbéc [de 2 ani], cîrlán dă caị [de 2-3 ani]: 764.
cîrlán – mînz la al dóịlea an: 765.
cîrlán – to la mịel, da la múnte; aᴵíĉ – la mînz d-ũ an: 766.
cîrlán – mînz de un an: 767.
cîrlán – la mînz: 768, 782.
cîrlán zîĉem la mîńị: 769.
cîrlán – la mîńị, nu la mịeị: 770.
cîrlán – mînz d-un an; nu la ᵘoị, în niĉ un caz: 771.
cîrlán – ĩ áltă párte, noị nu le spúnem ~ : 772.
cîrlán – mînz d-ũ an: 773.
cîrlán – la al ịépi: 775.
cîrlán – la cálu cîn áre un an, doị anị: 776.
cîrlán – la ~ dă ịápă d-ũ an: 777.
cîrlán [se zice] pă ịalomiţă-ncólo; aᴵíĉ – la mîńị: 778.
cîrlán; –lánị – la mîńị le zîĉem: 779.
cîrlán – mocáni-ị zîĉe ~ la áịa dă fátă ịápa, la mînzu ịépi: 780.
cîrlán; –lánị – la mîńị dă caị: 781.
cîrlán; –lánị – mînzu dă la cal dúp-un an: 783.
cîrlán – mîńji dî la ịépe: 784.
cîrlán – la mînz cîn să fáĉe maị máre: 785.
cîrlán; –lánị „la noaten de un an, la mânz de un an": 787.
cîrlán; –lánị – „cal de 2 ani": 788.
cîrlán; –lánị – „la mânz; nu zicem la oi": 793.
cîrlán; –lánị – „cal de un an": 794.
cîrlán; –lánị – „cal de 2 ani, 1-2 ani": 795.
cîrlán; –lánị – la mîńị „de 2 ani": 796.
cîrlán; –lánị [=mânz în al doilea an]: 797.
cîrlán; –lánị – „cal mic": 798.
cîrlán; –lánị [=mânz de 2 ani]: 799.
cîrlán; –lánị – „la cai, după un an": 803.
cîrlán; –lánị – caị d-un an: 804.
cîrlán, mîńịị: 807.
cîrlán; –lánị – [la cal] mînz: 808.
cîrlán; –lánị – [=calul până la 2 ani]: 809.
cîrlán; –lánị – la mîz d-un an, dă doị: 811.
cîrlán; –lánị – „miel trecut de un an; cal de 1-2 ani": 813.
cîrlán; –lánị – „mânz de 1-2 ani": 815.
cîrlán – la caị: 816, 854.
„cal de 1-2 ani": 817.
la ăị de caị: 820.
cîrlán îị spúne [mielului] pă la míjlocu véri: 822.
cîrlán; –lánị – la mînz: 824.
cîrlán; –lánị – la mînzu dă la ịápă „după 6 luni încolo": 825.
cálu pîn la treị anị: 826.
„la mânz de 1-2 ani": 828, 861.
cáre ịe din ịápă [=mânz de un an]": 829.
cîrlánị – la mîji dă ịépe: 830.
la calᵘ, dắ la un an, în sus: 832.
„cal de până la 3 ani": 833.
cîrlánị zîĉe mocáni dă la múnte [=cal de 1-2 ani]: 834.
la mîịị: 840.
la mînzu de un an: 841.
la mînz: 843, 857.
cîrlánᵘ; –lánị [=mânz de 2 ani]: 844.
dăĉĩ la ásta [=miel]: 845.
la mînz pînă la ũ an: 849 +: péste an, îị zîĉe cal.
cîrlán – „mânz până la un an": 852.
la cîrlánu dă la cal: 856.
la cîrláni dă caị: 860.
la cîrlánu dĩ ịápă: 862.
„la un mânz de un an": 863, 867, 870.
la um mịel cáre-mplinéşte ũ an: 864.
la un cîrlán dă calᵘ: 865.
cîrlán; –lánị „spun oltenii la un cal de 1-2 ani": 887.
cîrlán; –lánị – „mânz până la un an": 893.
[B] cîrlán; –lánị –„cal de un an": 894 +: [R] noátin; noátinị – „cal de 1-3 ani".
cîrlán; –lánị – „şi la mânzul de un an": 898.

CÂRLANĂ[1], pl.
„dénomination qu'on donne en automne à l'agnelle née le printemps dernier"

[2280]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi spuneţi toamna, mielei fătate primăvara?*

***NALR-Olt.** 745; **ALM** chest. 1600; **AIS** 1068*.*

II. *mịálă; mịéle: 671.*

noátină; noátine: 672 +: a fătát de nelẹápcă „adică la 1 an, în loc de 2 ani", 674, 679-680, 683, 687, 689-690, 757, 759-760, 763-765, 767-770, 773-774, 776-777, 781-785, 822, 824, 826-828, 833-835.
nuátină; nuátine: 673, 796, 800, 804-806, 809.
cîrlánă; cîrláne, cîrlăníță; –níțe: 675.
cîrlánă; –láne: 676-677, 681, 695, 706-708, 710, 714, 722, 724, 728-731, 733-735, 738-739, 741-742, 745, 747-750, 752, 754-755, 821, 832, 836-843, 845-852, 854-855, 858-861, 863, 866, 869-870, 877-878, 884-887, 890-891, 893-894, 896, 898-900.
mioáră; –oáre: 678, 732.
miuáră; –uáre: 682, 778, 801.
[ɛ] mia; miéle: 684.
mia; miéle: 685, 758, 761, 766, 772, 788-789, 791-792, 795, 799, 813, 817, 853, 856, 862, 864.
mia; miéle, nelẹápcă; –lépče: 686.
mielușícă; –șéle: 688, 704.
mia: 691, 756, 775.
meuáră; –uáre: 692, 711.
— : 693, 696-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 725, 812, 814, 818-819, 829, 831, 871, 873-874, 879-883, 892, 895.
? : 694.
cîrlánă; –lánį: 712.
miuáră; –uáre, cîrlánă; –láne: 719.
ńioáră; –órį: 721, 723, 726, 736.
cîrláne [pl.]; –lánă: 727.
cîrlăníță; –níțe, cîrlánă; –láne: 737.
cîrlánă; –láne: 740, 751, 865.
cîrlăníță; –níțe: 743.
ńioáră; –oáre: 744.
cîrlăníță; –níțe: 746.
ńelúță sau cîrlánă: 753.
nuátină; nuátinį: 762, 810.
mielúță: 771.
notiníćă, noátină; noátine: 779.
noátină; noátinį: 780, 815.
mielușícă; –șéle: 786.
mẹa; miéle: 787, 790, 794, 798.
mẹa; miéle: 793.
mẹa; mléle: 797.
mleuáră; –uáre: 802.
mielúță; –lúțe: 803, 897.
nuátină; nuátine: 807-808.
mieuáră; –uáre: 811.
mieuáră; –uáre: 816.
noátenă; noátene: 820.
uáie fătătoáre: 823.
mia, noátenă; noátene: 825.
[V] noátenă; noátene, [R] cîrlánă; –láne: 830.
ńa; ńéle: 844, 857.
cîrlánă; –lánį: 867.
ńa; ńéle, cîrlánă; –láne: 868.
cîrlánă; –láne: 872.
cîrlánă; –lánį: 875-876.
cîrlănúță; –núțe, cîrlánă; –láne: 888.
cîrlánă; –láne: 889.

CÂRLANĂ[2], pl.
(les sens du mot cârlană)

[2281]

I. *[Întrebare directă] La ce (mai) spuneți cârlană?*

***NALR-Olt.** 746; **ALEA** 507.*

II. *cîrlánă; –láne [=mioară, mânză]: 671, 691.*
— : 672, 674, 693-696, 698-703, 705, 708-709, 713, 715-718, 720, 725, 812, 814, 818-819, 821, 831, 871, 873-874, 879-884, 892, 895.
cîrlánă; –láne [=mânză]: 673, 675-678, 681, 697, 741 +: înaínte la mînză să zićă ~ , 774, 776, 782, 790, 792-793, 798-799, 808, 862.
cîrlánă [=mânză de 1-2 ani]: 679-680, 684, 707, 710, 795, 802, 805, 861, 868, 878, 898, 900.
cîrlánă [=mia de 1-2 ani]: 682, 690 +: am o ~ dă oáie; îį núme dă fálă péntru čel cáre o áre.
cîrlánă [=mânză]: 683, 689 +: ~ nu se spúne la oį, či la mînzu, 714, 757, 785-786.
cîrlánă; –láne [=mia de 1-2 ani]: 685.
cîrlánă; –láne [=mia de un an]: 686, 853.
? : 687.
: 688, 692, 711-712, 722, 724, 727-739, 740 +: nu [se zice]; núma la ᵘoį, 742-755, 761, 772, 775, 778, 820, 823, 825, 836-839, 842, 845-848, 850-851, 858-859, 866, 869, 872, 875-877, 885-886, 887 +: „spun oltenii la mânza de 1-2 ani", 888, 889 +: „în alte părți [se spu-ne] la mânza de un an", 890, 891 +: „spun oltenii la mân-ze", 896 +: „în altă parte [se spune] la mânză, 897 +: „în Oltenia: mânză de un an".
cîrlánă; –láne [=mânză de un an]: 697, 706, 719, 767, 787, 789, 791, 794, 800, 806, 827, 829, 855, 899.
iepúță; –púțe: 704
cîrlánă îį ńioára: 721.
cîrlánă zîčem la ńioáră: 723.
cîrlánă – cîn împlinéște ŭ an: 726.
cîrlánă: 756 +: cam ie și vórba ásta dă ~ , la mieį.
cîrlánă – mînza iépi de la dóilea an: 758.
cîrlánă – [mia] to d-ŭ an: 759.
cîrlánă – la caį: 760.
cîrlánă – tot uáie [de 2 ani]: 762.
cîrlánă; –láne „mânză de 2-3 ani": 763.
cîrlánă; –láne „câteodată se zice la noatine": o ~ dă mia, ~ dă mielúțe: 764.
cîrlánă – la pártea femenínă [=mânză de un an]: 765.
cîrlánă – la o mînză: 766.
cîrlánă – iar la mînză: 768.
cîrlánă – mînză fătátă dă prímăvară: 769.
cîrlánă – tot la mînį: 770.
cîrlánă – mînză dúp-un an: 771, 803.
cîrlánă „mânză de un an": 773.
cîrlánă – la iápă [de un an]: 777.
cîrlánă – tot la caį: 779.
cîrlánă – tot áia dă fătă iápa, párte femeiáscă: 780.
cîrláníță – la iápă: 781.
cîrlánă, cîrláníță – iápă d-un an: 783.
cîrlánă, iápă [=mânză]: 784.
cîrlánă; –láne „mânză de 2 ani": 788, 796, 844 +: „ciobanii de la munte spun cârlan la mielul de 2 ani".
cîrlánă; –láne [mânză în al doilea an]: 797.
cîrlánă; –láne [mânză de un an]: 801.
cîrlánă; –láne – la ᵘo iápă [de 1-2 ani]: 804.
cîrlánă – ᵘo mînză: 807.
cîrlánă; –láne „cal până la 2 ani, parte femeiască": 809.
cîrlánă; –láne „mânză până într-un an": 810.
cîrlánă – tod la uáie și tod la mîz: 811.
cîrlánă; –láne „de peste un an": 813.
cîrlánă „noatină": 815.
„la cai": 816.
„iapa de 1-2 ani": 817.
cîrlánă – iápă cînd ie mícă [de câteva luni]: 822.
cîrlánă – la mîį: 824.
„iapa până la 3 ani": 826.
„la mânză de 1-2 ani": 828.
la caį: 830, 854.
tod la caį, la iápă: 832.
„iapă până la 3 ani": 833.
„la cal": 834.
la oáie să zíče și cîrlán: 835.
la mîză: 840, 860.
la mînza dă un an: 841.
la mînză: 843, 865.
„la mânza de un an": 849, 863, 867, 870.
cîrlánă „mânză între 6 luni și un an": 852.
la mîză, dácă tréče d-ŭ an: 856.
mînza [a.]: 857.
la miáua cáre-a-mplinít ŭ an: 864.
cîrlánă; –láne „mânză până la un an": 893.
[B] cîrlánă; –láne „mânză de un an", [R] noátină; noátinį: 894.

NOATEN[2], pl.
(les sens du mot noaten)

[2283]

I. *[Întrebare directă] La ce mai spuneți noaten?*

***NALR-Olt. MN**, plș. 119.*

II. *# : 671-674, 678-681, 683-692, 707, 756-759, 761-766, 768-779, 781-799, 803-807, 816, 823, 828, 830, 832, 849 +: la noį nu să zíče, 860, 862, 864 +: nu prea să zíče, 868, 870, 891 +: „zic oltenii la cîrlánį [=miel].*
nuátin sau miᵘór: 675.
noátin [=2 ani]: 676.
nuátin; nuátinį „cârlan sau miel": 677.
noátin [=oaie bătrână]: 682.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 725, 812, 814-815, 818-819, 821, 826, 831, 833-834, 871, 873-874, 879-884, 892, 895, 898.
nuátin; nuátinį: 697+: „cârlan de cal de 1-3 ani", 719 +: „cal de 2 ani".
nuáten; nuátenį „mânz între 1 și 2 ani": 704, 714, 839, 867.
nuáten; nuátenį „mânz de 1-2 ani": 706, 708, 710, 712, 855.
nuáten; nuátenį „miel de 2-3 ani": 711.
noátin – la mînzu de doį anį: 721.
noátin – la mînz: 722.
noátin – la mînz péste un an: 723.
noáten – la mînz: 724, 734-735, 742 +: [de la 1 la 2 ani], 753-754, 877, 885.
noáten – la mînz de péste ŭ an: 726.
noáten – la mînzu de doį anį: 727.
noáten ie mînzu trecút de un an: 728.
noáten – la caį: 729, 738, 741.
noáten – la um mînz de doį anį: 730.
noáten – la un cal de-un an: 731.
noáten – la mînzu de únu pînă la doį anį: 732.
noáten „mânz de la 1 la 3 ani": 733.
noátin ie če fătă iápa: 736.
noáten – mînz de un an: 737, 886.
noátin – la mînzu de un an: 739.
noáten – la cáii trecúțį de un an: 740.
noáten spúnem la mînzu de péste un an: 743, 748.
noáten zîčem la mînz: 744-747.
noáten – la mînz de doį anį: 749, 751-752, 755.
noáten – la mînz trecút de un an: 750.
noátin – ăĭa spun la cal ~ : 760.
noátin „miei până la un an": 767.
noátin – la ăla d-ŭ an: 780.
nuátin; nuátinį „un mânz mic, care nu crește": 800.
nuátin; nuátinį „miel, toamna, până într-un an": 801.
nuátin „miel trecut de un an": 802, 808.
nuátin; nuátinį „miei după 5-6 luni": 809.
nuátin; nuátinį „miel până într-un an": 810.
o nuátenă dă mîz [=mânză de 1-2 ani]: 811.
nuáten [=până la un an]: 813.
„miel de un an": 817.
noáten; noátenį [=miel, toamna, până într-un an]: 820.
„ la miel, din toamnă, până ajunge la maturitate: 822.
noátin; noátinį [miel, toamna, până într-un an]: 824.
„berbec între 6 luni și 2 ani": 825.
nuátin [=miel de un an]: 827.
noátin; noátinį [=miel între 6 luni și 2 ani]: 829.
„miel până la un an": 835.
„la mânzul de un an": 836, 853.
la caį: 837.
la mîzu d-ŭ an: 838.
la mîį: 840, 845.
„mânzul între 1 și 2 ani": 841.
nuátin; nuátinį „mânz de un an": 842, 848.
la mînz: 843, 850, 869.
nuátenᵘ; nuátenį „mânz de un an": 844.
la mîį, dácă tréče d-ŭ an: 846.
nuáten; nuátenį „mânz trecut de un an": 847.
„la mânzul de 2 ani": 851.
nuáten „mânz de 2 ani": 852.

la cîrlâni mai̯ mari̯ [=la cai]: 854.
nu̯átin; nu̯átini̯ „mânz trecut de un an": 856.
mî̦nzu pînă la trei̯ ani̯: 857.
nu̯áten; nu̯áteni̯ – la mî̦nzu dă i̯ápă: 858.
nu̯átin; nu̯átini̯ „mânz de 2 ani": 859.
[B] „mânz de 1-2 ani": 861.
„la calul de 1-2 ani, până la 3 ani": 863.
nu̯áten; nu̯áteni̯ „mânzul până la 2 ani": 865.
mî̦i ái̯a d-ŭ‿an: 866.
no̯átin; no̯átini̯ „cal între 1 şi 2 ani": 872, 890, 899.
no̯áte̜n; no̯áteni̯ „cal de 2 ani": 875.
no̯áti̜n; no̯áti̜ni̯ „cal între 1 şi 2 ani": 876.
no̯áti̜n; no̯áti̜ni̯ „cal după un an şi jumătate": 878, 900.
„la cal": 887.
no̯áten; no̯áteni̯ „cal de 2-3 ani": 888.
no̯átin „cal de un an": 889.
no̯áten; no̯áteni̯ „mânz între 1 şi 4 ani": 893.
[B] no̯átin; no̯átini̯ „cal de 1-3 ani": 894.
no̯áten; no̯áteni̯ „mânz între 1 şi 3 ani, până devine cal": 896.
no̯áten; no̯áteni̯ „mânz între 1 şi 2 ani: 897.

NOATENĂ[1], pl.
„(agnelle) antenaise"

[2284]

I. [Întrebare indirectă] Cum îi spuneţi mielei trecute de un an (până la doi ani)?

ALR II s.n. 387; **ALRM II s.n.** 255; **NALR –Olt.** 748; **ALM** chest. 1598; cf. **AIS** 1068*.

II. no̯átină; no̯átine: 671, 681, 683, 685-686, 689-690, 756, 758, 761, 763-764, 772-773, 778, 797, 816.
mio̯ară; –o̯áre: 672, 678-680, 732, 747-748, 750, 754, 878, 888, 890, 894, 900.
nu̯átină; nu̯átine: 673, 677, 692, 787 +: „mia de la 1 an la 2 ani", 789, 792-795, 800-802, 833.
miu̯ară; –u̯áre: 674-675, 682, 769-770, 776-777, 781-783, 796, 804, 809, 829, 850, 852, 859, 870.
mio̯ară; –u̯óri̯: 676, 884, 887.
no̯átină; no̯átini̯: 684, 762.
vătăro̯ágă; –ro̯ág̦e: 687.
nótină; nótine: 688.
nu̯átină; nu̯átine: 691.
— : 693-703, 705, 709, 713, 715-718, 720-721, 725, 812, 814, 818-819, 821, 826, 831, 871, 873-874, 879-883, 892, 895.
[ɛ] nu̯átenă, miu̯ară; –u̯áre: 704.
mi̯eu̯ară; –u̯áre: 706, 810.
nu̯átenă; nu̯átene: 707.
meu̯ară; –u̯áre, [B] mńeu̯ară: 708.
meu̯ară: 710.
nu̯átină: 711 +: „mia de 2-3 ani".
meu̯ară; –óri̯: 712.
cîrlánă; –láne: 714, 722, 734, 739, 749, 813, 832, 840, 853, 856, 862, 864.
u̯ái̯e d-un mi̯el: 719.
ńio̯ară; –o̯áre: 723-724, 729, 733, 738, 744, 755, 885.
ńio̯ară; –óri̯: 726-728, 736, 740-741.
mio̯ară; –o̯áre, [B] ńio̯ară; –o̯áre: 730-731.
mio̯ară; –óri̯: 735, 742, 898.
ńio̯ară: 737, 752.
cîrlăni̯ţă: 743 +: ~ pînă la doi̯ ani̯.
ste̯árpă; stérpe [?]: 745.
mio̯ară; –o̯áre̜: 746.
ńio̯ară; –o̯áre: 751.
ńio̯ară; –o̯áre: 753.
no̯átină: 757, 759, 766 +: miu̯ară – al tréi̯le̯a an, 822 +: „din toamnă până la doi ani"; no̯átina no̯ástră a prins mi̯el, 824 +: pînă nu fátă tot așá îi̯ spuném, ~ .
cîrlánă: 760.
no̯átină; no̯átińe: 765.
miu̯ară; –u̯óri̯: 767-768, 774, 780, 785.
u̯ái̯e: 771.
no̯átină: 775.
miu̯ară: 779.
mi̯eu̯ară; –u̯áre: 784, 849, 854.
nu̯átină; nu̯átini̯: 786, 798.
nu̯átină; nu̯átine̜: 788.
miu̯ară; –u̯óri̯ sau̯ nu̯átină; nu̯átine̜: 790.
no̯átină; no̯átine: 791, 803.
mio̯ară; –o̯áre sau̯ nu̯átină; nu̯átine: 799.
mi̯eu̯ară; –u̯óri̯: 805-806, 860.
miu̯ară; –u̯áre̜: 807.
miu̯ară; –u̯áre̜: 808.
u̯ái̯e; oi̯: 811.
mi̯eluşícă; –şéle: 815.
nu̯áti̜nă; nu̯áti̜ne: 817.
o̯ái̯e: 820.
u̯ái̯e fătăto̯áre: 823.
no̯áte̜nă; no̯áte̜ne: 825.
mi̯eu̯ară; –óri̯: 827 +: cînd fátă-ntîi̯, i̯e d-un an mi̯el, 830.
u̯ái̯e; u̯oi̯: 828.
miu̯ară; mi̯eu̯óri̯: 834.
strămio̯ară; –óri̯: 835.
mńeu̯ară; –u̯áre̜: 836.
u̯ái̯e: 837.
ńiu̯ară; –u̯óri̯: 838, 846.
ńiu̯ară; –u̯áre: 839, 844.
mi̯iu̯ară; –u̯óri̯: 841.
ńiu̯ară; –u̯óri̯: 842, 855, 861.
miu̯ară; –u̯óri̯, [k] –u̯áre: 843.
mi̯io̯ară; –o̯áre: 845.
ńiu̯ară; –u̯áre: 847, 857-858, 863, 866, 869.
miu̯ară; –u̯óri̯, [B] ńiu̯ară; –u̯óri̯: 848.
miu̯ară; –u̯áre, [k] –u̯óri̯: 851.
mi̯iu̯ară; –u̯áre̜: 865.
miu̯ară; –u̯óri̯: 867.
ńeu̯ară; –u̯áre: 868.
miu̯o̯ară; –óri̯, [k] –o̯áre: 872.
ńiu̯o̯ară; –o̯ári̯: 875.
ńiu̯o̯ară; –o̯áre̜: 876.
mio̯ară: 877.
mio̯ară; –u̯áre: 886.
mio̯ară; –o̯áre̜, [B] ńio̯ară; –o̯áre̜: 889.
miu̯o̯ară; –o̯áre: 891.
mio̯ară; –o̯áre sau̯ ńio̯ară: 893.
ńiu̯o̯ară; –u̯óri̯: 896.
miu̯o̯ară; –u̯óri̯, [k] –u̯áre: 897 +: strămiu̯ară [=peste 2 ani, după ce a fătat primul miel].
strămio̯ară; –o̯áre: 899.

NOATENĂ[2], pl.
(les sens du mot noatenă)

[2285]

I. [Întrebare directă] La ce (mai) spuneţi noatenă?

NALR-Olt MN, plş. 119.

II. # : 671-675, 678-681, 683-686, 688-692, 704, 707, 711, 729, 756-789, 791-792, 799-800, 803, 805, 816, 828, 830, 832, 849, 860, 862, 868, 870, 891.
no̯átină „mia de 2 ani": 676.
nu̯átină, mî̦nză sau̯ miu̯ară: 677.
no̯átină „oaie bătrână": 682.
?, la cápre se spúne tot vătăro̯ágă: 687.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 725, 812, 814-815. 818-819, 821, 823, 826, 831, 833-834, 871, 873-874, 879-884, 892, 895, 898.
nu̯átină; nu̯átine „mânză de 1-3 ani": 697, 719.
nu̯átenă; nu̯átene „mânză de 1-3 ani": 706, 708, 710, 712.
nu̯áte̜nă; nu̯áte̜ne „mânză de 1-2 ani": 714.
no̯átină, dácă-i̯ i̯ápă: 721.
no̯átenă – la mî̦nză: 722, 724, 733-735, 739, 742, 744-747, 753-754, 885-886.
no̯átenă; no̯átene – la mî̦nză de un an: 723.
no̯átenă – la mî̦nză trecútă d-ŭ‿an: 726, 750.
no̯átenă – la mî̦nza de doi̯ ani̯: 727, 730, 732, 749, 751-752, 755.
no̯átenă – la i̯ápa de únu pînă la doi̯ ani̯: 728.
no̯átenă – la cal: 731.
no̯átenă [=mânză]: 736.
no̯átenă – la mî̦nză de un an: 737-738.
no̯átină – la i̯ápa de un an: 740.
no̯átenă – la cai̯: 741.
no̯átenă – la mî̦nza pînă la doi̯ ani̯: 743.
no̯átenă – la mî̦nza de péste un an: 748.
nu̯átină; nu̯átine [=mia de la 1 la 2 ani]: 790, 793-798, 804, 806-807.
nu̯átină; nu̯átine „mia, până în primăvară, la un an": 801.
nu̯átină; nu̯átine [=mia trecută de un an]: 802.
nu̯átină; nu̯átine [= mia de un an]: 808.
nu̯átină; nu̯átine [=mia după 5-6 luni]: 809.
nu̯átină; nu̯átini̯ [=mia până într-un an]: 810.
o nu̯áte̜nă dă mî̦nz [=mânză de 1-2 ani]: 811.
?, să mai̯ spúne şi nu̯átenă la u̯oi̯ d-ăste̯a tínere: 813.
„mia de un an": 817.
no̯átenă; no̯átene „mia, toamna, până într-un an": 820.
„din toamnă, până la maturitate": 822.
no̯átină „mia după un an, până fată": 824.
„oaie de un an şi jumătate, 2 ani": 825.
nu̯átină „mia până la un an": 827.
no̯átină; no̯átine [=mia după 5-6 luni, toamna]: 829.
„mia până la un an": 835.
„la mânza de un an": 836, 838, 853, 866.
la cai̯: 837.
nu̯áte̜nă; nu̯átene „mânză de 1-2 ani": 839.
la mî̦nze: 840.
„mânză între 1 şi 2 ani": 841.
nu̯átină; nu̯átine „mânză de un an": 842, 844, 848.
la mî̦nză: 843, 850, 869.
la mî̦nze dă doi̯ ani̯: 845.
la párte̯a femei̯ásca a cálului̯, trecútă d-ŭ‿an: 846.
no̯átenă; no̯átene „mânză trecută de un an": 847.
„la mânză de 2 ani": 851, 865.
nu̯átină „mânză de 2 ani": 852, 859.
la cîrláne [=la cai]: 854.
nu̯átenă; nu̯átene „mânză de 1-2 ani": 855.
nu̯átină; nu̯átine „mânza trecută de un an": 856.
mî̦nza pînă la trei̯ ani̯: 857.
nu̯átenă; nu̯átene – la mî̦nzu dă i̯ápă: 858.
[B] „mânză de 1-2 ani": 861.
„iapă de la 1 la 3 ani": 863.
la un‿cal zlab: 864 +: ce mai̯ fai̯‿mă, cu nu̯átin-ái̯e̯a, că nu ma‿i̯e búnă dă nimíc.
nu̯áte̜nă; nu̯áte̜ni̯ „mânză trecută de un an": 867.
no̯áti̜nă; no̯áti̜ne „iapă între 1 şi 2 ani": 872, 876.
no̯áte̜nă; no̯áte̜ne „iapă de 2 ani": 875.
no̯átenă –la mî̦nz: 877.
no̯áti̜nă; no̯áti̜ne „iapă de un an şi jumătate": 878, 900.
„la iapă": 887.
no̯átenă; no̯átene „iapă de 2-3 ani": 888.
no̯átină „mânză de un an": 889.
no̯átină; no̯átine „iapă între 1 şi 2 ani": 890, 899.
„iapă între 1 şi 4 ani": 893.
„iapă de 1-3 ani": 894.
no̯áti̜nă; no̯áti̜ne „iapă între 1 şi 3 ani": 896.
no̯átină; no̯átine „mânză între 1 şi 3 ani": 897.

VĂTUI[2], pl.
(les sens du mot vătui)

[2287]

I. [Întrebare directă] La ce (mai) spuneţi vătui?

NALR-Olt. 750; cf. **AIS** 521*.

II. # : 671, 674-676, 678, 689, 697, 706-707, 710-712, 722 +: nu mai̯ spúnem la ắlc̦eva, 726 +: vătúi̯ nu spúnem, n-am au̯zít de ásta, 730-734, 738, 740-744, 746, 749, 751, 755 +: [*] flăcắu̯ cáre nu se-nso̯ară, 756-757, 759 +: [σ] vătúi̯ dă i̯épure, îi̯ zíc̦e-așá că vrea u̯ómu să-i̯ zícă, 775, 792.
vătúi̯ „un copil mai mare, în glumă": 672.
? : 673, 682, 687, 760, 841, 844.
vătúi̯ „iepure": 677, 679-680, 683, 686, 690, 719.
vătúi̯ „pui de iepure": 681, 685, 688, 691-692, 829.
vătúi̯ „ied de 1-2 ani": 684, 711, 714, 736.

— : 693-696, 698-703, 705, 708-709, 713, 715-718, 720, 725, 812, 814, 818-819, 821, 823, 831, 871, 873-874, 878-884, 892, 895-896, 900.

vătúi̯ „la şoarece îmi pare că-i zice, nici mare, nici mic": 704.

vătúi̯ – núma la i̯ez: 721.

vătúi̯ – rar, la i̯ed; vătúi̯e însă da: 723.

vătúi̯ – dúpă ĉe pleácă pe doi̯ ani̯: 724.

vătúi̯ – la i̯épuri̯: 727-728, 748, 768 +: sînt micşóri̯, sînt pă supt i̯épuri̯, 780 +: mai̯ máre ca pisíca, pui̯ dă i̯épure şi vătúi̯, 781 +: mai̯ micşór, vătărán, 783 +: pui̯ándri, un ~ mic, 886.

vătúi̯ – la pui̯ di i̯épure: 729.

vătúi̯ – la i̯ed: 735.

ńel vătúi̯, cáre-s fătáţi̯ din timp, din i̯árnă: 737.

vătúi̯ – tot la i̯ezi̯: 739.

vătúi̯, la noi̯, înseámnă un om cáre trăi̯éşte în singurătáte, fără feméi̯e: 745.

vătúi̯ la púi de găină şi de ráţe şi la i̯épuri̯: 747.

vătúi̯ –la i̯édu de un an: 750.

vătúi̯ – la i̯épuri̯ d-ắi̯a ńiĉ: 752.

vătúi̯ – la cápre cáre nu fátă: 753.

vătúi̯ – pui̯ dă i̯épuri̯: 754, 785.

vătúi̯ – to la i̯ez, în al dóii̯ea an: 758.

vătúi̯ – i̯épure dă ĉi şáse luni̯: 761.

vătúi̯ – i̯ed în al dóii̯ea an: 762.

vătúi̯ „ied de la 1 la 2 ani": 763 +: „şi iepure mic; pui până la 4-5 luni, pe urmă vătúi̯; [D] vătăróg cu vătúi̯, tot úna i̯éste.

vătúi̯ „ied de 3-4 luni": 764 +: vătăróg; –róg – şi i̯épure.

vătúi̯ spúnem la i̯épuri̯ cîn să mărésc: 765 +: cîn i̯éste mic, i̯e pui̯ dă i̯épure.

vătúi̯ – la i̯épure: 766 +: ắi̯a miĉ, 782 +: nu-i̯ i̯épure máre, niĉ pui̯, 822 +: [=pui mare de iepure], 826 + sau̯ vătăróg, ĉevá mai̯ împlinít aşá.

vătúi̯ „ied de un an": 767.

vătúi̯; ~ – la púi̯u dă i̯épure: 769, 843, 846, 867.

vătúi̯ – la i̯épuri̯, la pui̯ dă i̯épuri̯: 770.

vătúi̯ spui̯ la i̯épure: 771 + ~ dă i̯épure.

vătúi̯ – la i̯épuri̯, tọámna: 772 +: ŭ vătúi̯ dă i̯épure.

vătúi̯; ~ – o i̯ádă cáre tréĉe dă ánŭ-sus: 773.

vătúi̯ – la i̯épure mic, pui̯: 774 +: un vătúi̯ dă i̯épure.

vătúi̯ dă i̯épure: 776 +: cîn prínde ĉinevá un pui̯ dă i̯épure mai̯ mic îi̯ spúne ~ , 778 +: ắi̯a mititéii dă să fáĉe cam d-o ọálă, 793 +: „ăla micu", 805, 817, 835.

vătúi̯ – la i̯épure mai̯ micşór aşá, ŭ ~ dă i̯épure: 777.

vătúi̯ – la ţapi̯ de ŭ an: 779 +: i̯e nọátin.

vătúi̯; ~ – númai̯ la púi̯i dă i̯épure: 784 +: pọáte să fúgă, da nu bíne.

vătúi̯; ~ „la iepure [şi la] ied de la 1 la 2 ani": 786.

vătălán; –láni̯: 787 +: „se zice numai ~ , iepure până la un an".

vătúi̯; ~ „ied de 2 ani [şi] iepure mic": 788.

vătúi̯; ~ „pui de iepure": 789, 795, 798-802, 809, 833, 847, 849, 852, 855, 857, 860, 888, 894.

vătúi̯; ~ „iepure mic": 790 +: vătărán „[e] ceva mai mare]", 791, 794, 797, 810.

vătúi̯; ~ – i̯ezi̯ miĉ: 796 +: [σ] i̯épure mic, vătărúóg; –rúóg.

vătúi̯; ~ „la iezii trecuţi de un an [şi la] puii de iepuri": 803.

vătúi̯ – i̯épuri̯ miĉ: 804.

vătúi̯; ~ – „la iepure": 806 +: „la toţi, mai mult la cei mici".

vătărúg; –rúg dă i̯épure: 807 +: i̯e pui̯.

vătúi̯; ~ „la iepure, pui de iepure": 808.

vătúi̯; ~ – la i̯épuri̯, pui̯éndri aşá: 811.

la i̯épuri̯, púi̯u dă i̯épure: 813.

vătúi̯ – la i̯épure, la pui̯ándri d-ắştea: 815.

vătúi̯ – la i̯épure, cînd i̯e toi̯tănél aşá: 816.

vătúi̯; ~ – pui̯ dă i̯épure: 820 +: „mai mărişor", 862.

vătúi̯ i̯e i̯épure mic: 824.

vătúi̯; ~ – la púi̯i dă i̯épure, cînd i̯e mărićél aşá: 825.

la i̯épuri̯: 827, 834.

vătúi̯ dă i̯épure; –túi̯: 828.

vătúi̯; ~ – la i̯eii ắştia: 830 +: „când împlineşte un an, pleacă p-al doilea".

vătúi̯ dă i̯épuri̯: 832 +: să zíĉe la i̯épure, la ắştia miĉ.

vătúi̯; –túi̯ – i̯épure mic: 836.

la púi̯u dă i̯épure: 837, 840.

la púi̯u di i̯épure: 838.

vătúi̯; –túi̯ – pui̯ di i̯épure: 839.

vătúi̯; ~ – la púi̯i dî i̯épure: 842.

vătúi̯; –túi̯ – la púi̯i dă i̯épure: 845.

vătúi̯; –túi̯ „pui de iepure": 848, 865, 868.

vătúi̯; ~ – la um pui̯ dă i̯épure: 850.

vătúi̯; ~ – un i̯épure mai̯ micşór: 851.

vătúi̯; ~ pui̯ dă i̯épure mai̯ mărişór, dă nu po să-l prízi̯: 853.

la i̯épure, la pui̯: 854.

la púi̯i dă i̯épuri̯: 856.

vătúi̯; ~ – pui̯ dă i̯épure mai̯ máre: 858, 861.

: 859, 872, 875, 876 +: pui̯ándru di i̯épuri̯ [=pui de iepure], 877, 889 +: „spun ţiganii în loc de iepure", 891.

vătúi̯; –túi̯ – la púi̯u dă i̯épure: 863.

vătúi̯; ~ – la i̯épurele mic: 864.

vătúi̯ ńic „pui de iepure": 866.

vătúi̯; –túi̯ – la um pui̯ dă i̯épure nu ḱar máre, da nii̯ mic: 869.

vătúi̯; ~ „pui de iepure de 3-4 luni": 870, 890.

vătúi̯ – la copíi trecúţi̯ de un an: 885.

vătúi̯; ~ „iepuri între 2 luni şi un an": 887.

vătúi̯; ~ „pui de iepure de 2 luni": 893 +: „când aproape să-l prinzi din fugă".

vătúi̯; ~ „iepure trecut de un an, bun de mâncat": 897.

vătúi̯; ~ „iepure mic, de 4-5 luni": 898.

vătúi̯; –túi̯ „pui de iepure": 899.

VĂTUIE[1], pl.

„(chevrette) antenaise"

[2288]

I. [Întrebare indirectă] Cum îi spui la iada de un an?

NALR-Olt. 751.

II. vătúi̯e; –túi̯: 671-675, 677-683, 685, 687, 689, 722-723, 730, 732, 734-735, 736 +: „iada trecută de un an", 743, 805, 827, 830, 859, 877.

i̯ádă; i̯éde: 676, 686, 688, 691, 714, 724, 726-727, 737-738, 745, 747-748, 751-752, 754, 758, 761, 764, 766, 769, 773, 782, 786-787, 789, 791, 794-795, 797, 799-800, 803-804, 806, 809-810, 825 +: cînd i̯e mic [le spunem]: i̯edúţ, i̯edúţă, 833-834, 836, 840-841, 843, 845-846, 848-858, 860-864, 867-870, 885, 891-892, 897.

i̯ádă; i̯éde, vătúi̯e; –túi̯: 684.

? : 690, 728, 733, 760, 824, 832, 890, 894.

vătúi̯e; –túi̯: 692, 697, 706-707, 712, 770, 776.

— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 725, 812, 814-815, 818-819, 821, 823, 831, 871, 873-874, 878-883, 895, 900.

: 704, 792.

vătúi̯e: 708, 759 +: căpríţă d-ŭ an, 762 +: [capră de 2 ani], 779.

vătúi̯e: 710, 721.

i̯ádă: 711, 763, 765 +: cápră – al dóii̯ea an, 767, 771, 780, 829.

cápra d-un mi̯el: 719.

cîrlánă; –láne: 729, 886, 888.

vătúi̯e; ~ : 731, 744 +: adícă a fătát de nelẹápcă, 838.

i̯ádă; i̯éde, vătúi̯e; –túi̯: 739.

i̯ádă; i̯éde: 740-741, 749, 793, 808, 865.

căprioáră; –ọáre: 742.

cîrlăníţă, miọáră: 746 +: cîrlăníţă [până la 1 an], miọáră [peste 1 an].

i̯ádă sau̯ vătúi̯e; –túi̯: 750.

i̯ádă; i̯ezi̯: 753, 788, 790, 826, 835.

i̯ádă; i̯áde: 755.

vătúi̯e; ~ : 756, 774.

vătúi̯e; –túi̯: 757.

i̯ádă d-un an: 768.

tot nọátină: 772.

vătúi̯e: 775.

nọátină, o i̯ádă: 777.

miu̯áră: 778.

i̯ádă, tot cam nọátină: 781.

tod la fel, miu̯áră: 783.

i̯ádă, mieu̯áră: 784 +: [peste 1 an].

nọátină: 785.

vătúi̯că; –túi̯ĉ: 796.

i̯ádă; i̯ezi̯: 798.

i̯ádă; i̯éde: 801, 889.

nu̯átină; nu̯átine: 802, 817.

nu̯átină; nu̯átini̯: 807.

i̯edúţă; –dúţe: 811, 884.

cápră sau̯ i̯ádă; [ε] i̯éde: 813.

?, i̯ádă: 816.

cápră; cápre: 820, 898-899.

i̯edúţă: 822.

i̯ádă, cápră: 828.

i̯ádă; i̯éde, cîrlánă; –láne: 837.

i̯ádă; i̯éde: 839, 847.

cîrlánă dî i̯ádă; –láne: 842.

ńiu̯áră; –u̯áre: 844.

ńiu̯áră: 866.

căpríţă; –príţe: 872.

vătúi̯; –túi̯: 875-876.

i̯ádă; i̯áde, mioáră; –ọáre: 887 +: miọáră [=capră de 1-2 ani].

i̯ádă d-un an; i̯áde ~ ~ : 893.

i̯ádă; i̯édi: 896.

VĂTUIE[2], pl.

(les sens du mot vătuie)

[2289]

I. [Întrebare directă] La ce (mai) spuneţi vătuie?

NALR-Olt. 752.

II. # : 671-672, 674-675, 678-680, 686, 689, 697, 706-707, 710, 712, 722-723, 726, 730-736, 738-746, 749-751, 755-757, 759-760, 762, 775, 777, 784, 787-792, 794, 797-798, 800-802, 804, 806, 808-810, 820, 822, 826 +: nu conteázăă, 828-829, 839, 841, 842 +: ar viní pui̯ dî i̯épure, i̯epuru̯ái̯că, 848, 851-852, 855, 859, 861, 864 +: nu zic la nimicúţ, 866, 868-870, 875-877, 889 +: vătúi̯e; –túi̯ „spun ţiganii la iepuroaică", 891, 893 +: nu să fáce definíţi̯e, 894, 899.

? : 673, 676, 682, 687, 704, 795.

vătúi̯e; –túi̯ „iepuroaică de un an": 677, 719, 763.

vătúi̯e; –túi̯ „pui de iepure": 681, 683, 685, 688, 690, 692, 849, 853, 856, 860, 863, 865, 887-888.

vătúi̯e „iadă de 1-2 ani": 684, 711, 714.

vătălógi̯ dă i̯ezi̯ [pl.]: 691.

— : 693-696, 698-703, 705, 708-709, 713, 715-718, 720, 725, 781, 812, 814-815, 818-819, 821, 823, 831, 834, 844, 871-874, 878-884, 892, 895-898, 900.

vătúi̯e – núma la i̯ádă: 721.

vătúi̯e – cîn pleácă pe doi̯ ani̯: 724.

vătúi̯e – la i̯épuri̯: 727, 748, 752, 754, 886.

vătúi̯e – tot la i̯épuri̯: 728, 768.

vătúi̯e – la ńálă fătátă din i̯árnă: 737.

vătúi̯e „la puii de găină şi de raţe şi la iepuri": 747.

vătúi̯e – la cápre cáre nu fátă: 753.

vătúi̯e – i̯ádă: 758.

i̯epurọái̯că, vătúi̯că: 761.

vătúi̯e; –túi̯ – tot dă i̯ádă şî tod dă i̯épure: 764.

vătúi̯ĕ; –túi̯ – i̯epurọái̯că: 765.

vătúi̯e – la i̯áda cîn i̯e mícă (întîmplătór – aşá): 766 +: şi la i̯épure – vătăróg.

vătúi̯e „iadă de un an": 767.

vătúi̯e – tot la púi̯u dă i̯épure: 769 +: cíne-l mai̯ cáută? cînd îl prínde, îl tái̯e şi gáta [!].

vătúi̯e – la pui̯ dă i̯épure: 729, 770 +: nu ştiu̯ că i̯e ~ sau̯ i̯epurọái̯că.

vătúi̯e – i̯epurọái̯că: 771, 780, 782-783.

vătúi̯e – tot ắi̯a, la i̯épuri̯, tọámna: 772.

vătúi̯ĕ; –túi̯ – o i̯ádă cáre tréĉe dă ánŭ-sus: 773.

vătúi̯ĕ – la i̯edíţă: 774.

vătúi̯e – tot la párte femei̯ắscă: 776.

vătúi̯e – şî la i̯édele-ắştea dă ŭ an: 778.

vătúi̯e – i̯ádă d-ŭ an: 779.

vătúi̯e: 785 +: cunóşti̯ cáre i̯e i̯épure şi i̯épurọái̯că?, 850 +: nu po să şti dácă i̯e i̯epuru̯ái̯că sau̯ i̯épure.

vătúi̯e; –túi̯ „la iada de 2 ani": 786.

vătuọái̯că; –ọái̯ĉe „la iepuroaică": 793.

vătúi̯că; –túi̯ĉ „iadă": 796.

vătúle; –túi – pui dă căpriuáră: 799 +: „am auzit vânătorii".
vătúle; –túi „iadă trecută de un an [și] la iepuri – pui": 803.
vătúică; –túiĉ, vătúle dă iepuruáică, vătúi [=pui de iepure]: 805.
vătărúgă; –rúĝ „iepure": 807.
la iepuroáică: 811.
la pui dă iépure: 813.
tot pártea iepureáscă: 816.
vătúie; –túi – la a iépurului: 817.
vătúie – la iepuroáiĉe: 824.
tod la púii dă iépure, cáre e párte femeiáscă: 825.
la iépuri: 827, 830 +: um vătúi dă iépure, 835, 854 +: ĉe, úite cîtă vătúiu dă máre.
?, tod la iepuruáică: 832.
la iéde [?]: 833 +: [*] #.
vătúie; –túi „pui de iepure, parte femeiască": 836, 838, 847, 857.
la púiu dă iépure: 837.
pui dă iépuruáică: 840.
vătúie; –túi – la púiu dă iépure: 843, 846.
vătúie; –túi – púi dă iépure: 845.
vătúie; –túi – pártea feméninǎ: 858.
vătúle; –túi iéste pártea femeiáscă: 862.
vătúle; –túi – la púiu dă iépure, pártea femeiáscă: 867.
vătúie – la o fetíță: 885.
vătúie; –túi „iepuroaică de 2-4 luni": 890.

MÂNZĂRAR, pl.
„gardien des brebis qui ont agnelé"

[2292]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi spuneți omului care păzește oile cu lapte?*

NALR-Olt. MN, *pls. 119.*

II. mînzărári; ~ : 671-674, 680.
mînzărár; –rári: 675, 677, 679, 681-682, 687, 697, 706-708, 712, 730-733, 737, 741, 744, 749, 752, 754-755, 830, 838, 842, 850-851, 852 +: n-ávem nuoi uoi să-i zícă ~ , 855, 858-859, 861, 863, 866, 884-889, 894.
ĉobán; –báni: 676, 678, 683-686, 688, 689 +: ar vení mînzărár, 690-692, 704, 710-711, 719, 722-724, 728 +: mînzărár, la noi, să zíĉe la băiátu cáre dă uóile la úșă, 729, 736, 738, 742, 747-748, 751, 753, 762-763, 767, 770, 773, 827, 829, 834-836, 840-841, 843, 845, 849, 854, 856-857, 860, 862, 864-865, 867, 872 +: ~ di la mînzări, 875, 897.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 725, 811-816, 818-819, 821-826, 831, 871, 873-874, 878-883, 895, 900.
ĉobán mulgătór; –báni: 714.
mînzár; –zári: 721.
ĉobán la mînzări: 726-727, 734, 743, 750, 779, 784, 898.
ĉobán, mînzărár; –rári: 735.
ĉobán; –báni, [k] mînzărár; –rári: 739.
mocán; –cáni: 740, 746, 832, 837.
mînzălár; –lári: 745.
ĉobán: 756-759, 761, 765 +: to ~ să numéște, 768, 769 +: [ε] nu le-aléĝe; la noi úmbl-amestecáte ș-ăle sírițe ș-ăle stérpe, 771-772, 775, 776 +: în álte părț să spúne păstór, 777-778, 780-781, 783, 785, 828 +: ~ ie ș-ăla, ~ ie ș-ăla, 853.
baĉ: 760.
baĉ sau ĉobán: 764.
ĉobánu la uóilii cu lápte: 766.
ĉobánu dî la mînzări: 774.
[ε] mînzărár: 782.
ĉuobán; –báni: 786-795, 797-810, 848, 870.
ĉuobán dă mulgătuáre; –báni: 796.
tot ĉobán: 817, 820.
∞ : 833.
ĉobánu di la mînzări; –báni: 839, 847.
ĉuobánu; –báni: 844, 868.
mînzărárŭ; –rári: 846.
ĉobánu dă la mînzări: 869.
ĉobán; –báni, [σ] mînzărár; –rári: 876, 890-891.
ĉobán; –báni, mînzărár: 877.
mînzărár; –rári sau ĉobán dă la mînzări; –báni: 892-893.
ĉobánu cu mînzările: 896.
muocán dî la mînzări; –cáni: 899.

STĂRPAR, pl.
„gardien des brebis stériles"

[2293]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi spuneți omului care păzește oile sterpe?*

NALR-Olt. MN, *pls. 120.*

II. mńiuorári; ~ : 671.
sterpári; ~ : 672, 680, 788.
stărpári; ~ : 673.
sterpári sau miuorári: 674.
sterpár; –pári: 675, 706-708, 710-712, 727, 729, 737, 739-740, 744-746, 749-750, 754, 838, 850-851, 859-861, 866, 876, 884-885, 887-889, 890 +: cîrlănár; –nári [=păzește cârlanii], 891, 898 +: berbecár; –cári [=păzește berbecii].
tot ĉobán; –báni: 676, 683, 690.
sterpár; –pári, cîrlănár, mńiuorár: 677.
ĉobán: 678-679, 682, 685, 760, 807.
ĉobán; –báni: 681, 684, 687, 692, 722-723, 736, 738, 742, 747-748, 751-752, 828, 834, 836, 841, 849, 857, 864-865, 867, 897 +: berbecár; –cári [=cioban care paște berbecii].
? : 686.
tot ĉobán: 688, 719, 756, 768, 770 +: ~ le ș-ăla; păzăște uóile stérpe șî ngátini, miuóri, 771, 777, 820, 829.
tot ĉlobán, da cam sterpár s-ar spúne: 689.
ĉobán la stărpătúri: 691.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 725, 811-819, 821-826, 831, 871, 873-874, 878-883, 895, 900.
sterpár; –pári, miorár, –rári: 697.
ĉobán la ștérpe: 704.
ĉobán la uóili stérpe: 714.
șobán; –báni: 721.
ĉobán de la stérpe: 724.
ĉobán la stérpe: 726, 728, 730-732, 733 +: ș-ăla-i mocán, da-i sterpár.
ĉobán la stérpe; –báni: 734, 743, 868, 886.
stărpár; –pári: 735.
sterpărár, [k] sterpár; –pári: 741.
ĉobán la sterpătúri: 753, 862.
cîrlănár; –nári: 755.
to ĉobán: 757, 763, 765, 767, 772-773, 775, 778, 781, 783, 843, 845, 854.
ĉobán dă sterpătúri: 758.
uoi stérpe [?]: 759.
to ĉobán îi zíĉe: 761.
to ĉobán, la stărpitúri: 762.
îngrijitóri, tot ĉobán: 764.
ĉobánu dî la uóilii stérpe: 766.
∞ : 769 +: úmblă cu sterpătúrili, umblá naínte cîn ieream io mic, 833.
tot ĉobán, la stărpătúri: 774.
ĉobán la stérpe: 776, 835.
tot uómu cáre păzăște ngátini: 779.
tot ĉobán, ~ la stărpăĉúni: 780.
tot ĉobán, da sterpár: 782.
tot ĉobán, ~ la stérpe: 784.
tot ĉobán, ĉobánu dî la stérpe: 785.
ĉuobán; –báni: 786-787, 790-795, 797-806, 808-810, 848, 870.
ĉuobán la stérpe; –báni ~ ~ : 789.
ĉuobán dă sterpătúri; –báni ~ ~ : 796.
#: 827 +: „oile nu se despart", 853.
?, sterpár; –pári: 830.
mocán; –cáni: 832.
to mocán: 837.
ĉobán di la stérpe; –báni: 839.
to ĉobán; –báni: 840.
stlerpár; –pári: 842.
ĉuobán dă la stérpe: 844.
cîrlănárŭ; –nári: 846 +: că stérpele ie amestecáte cu cîrláni.
ĉobánu di la stérpe: 847.
ĉuobán la stérpe: 852, 855.
strungár; –gári: 856.
sterpárŭ; –pári: 858.
sterpárŭ; –pári: 863.
ĉobánu dă la oiili stérpe: 869.
ĉobán di la stérpe; –báni ~ ~ ~ : 872.
berbecár, cîrlănár: 875.
cobán la stérpe, sterpár: 877.
sterpár; –pári sau ĉobán de la stérpe; –báni: 892.
ĉobánu de la stérpe, sterpár; –pári: 893.
sterpár; –pári, cîrlănár; –nári: 894.
ĉobánu cu stérpele: 896.
muocán dî la stérpe; –cáni ~ ~ ~ : 899.

(oaie) ȘTIRĂ, pl.
„(brebis) stérile"

[2294]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi spuneți la o oaie care nu fată niciodată?*

NALR-Olt. MN, *pls. 120;* **AIS** *1070;* **ALG** *1147.*

II. ștíră; ștíre: 671-675, 677, 680, 685-686, 697, 704 +: „care nu fată niciodată", 706, 708, 710, 712, 719, 723, 728, 735-737, 745, 749, 754, 757, 759-760, 763, 767, 769, 772, 774, 776, 779-781, 783, 785, 788-792, 796, 798-801, 804-807, 809-810, 816, 827, 832, 834, 838, 841-845, 850-851, 854-863, 866, 884, 887-888, 890-894, 898-899.
steárpă; stérpe: 676, 679, 681 +: sau ștíră, 683-684, 692 +: sterpătúră, 704 +: „care n-a fătat un an", 707, 711, 722, 729-730, 732-734, 738, 742-743, 748, 750, 755, 762, 770, 787, 820, 822, 824-826, 828-829, 835, 837, 849, 853, 886, 897 +: ștíră „[e] doar scroafa".
ștíră: 678, 682, 687, 689, 756, 771, 775, 777.
steárpă sau ștíră: 688, 784.
[σ] ștíră; ștíre: 690.
steárpă, sterpătúră; –túri: 691.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 725, 811-815, 818-819, 821, 831, 871, 873-874, 878-883, 895, 900.
stiárpă; stérpe: 714.
stărpătúră; –túri: 721.
ștíră; ștíre: 724, 739, 746, 753, 765.
steárpă; stérpe: 726-727, 740-741, 751-752, 865.
steárpă; stérpe, [*] ștíră; ștíre: 731.
steárpă; stérpe, [*] feteléu; –léi: 744.
șteárpă; stérpe: 747.
sterpătúră: 758, 761.
steárpă, [k] ștíră; ștíre: 764.
steárpă: 766, 833 +: [D] #.
ștíră, síriță: 768.
stărpitúră, steárpă: 773.
uaie sterilă: 778.
steárpă, [k] ștíră: 782.
sterpătúră; –túri și steárpă; stérpe: 786.
síriță; sírițe: 793-794, 803.
stiriță; stirițe: 795.
steárpă: 797.
ștíră; ștíri: 802, 846, 877.
steárpă; stérpe, ștíră; ștíre: 808.
sterpătúră; –túri: 817, 823, 830.
steárpă; stérpi: 836.
stérică; stériĉe: 839.
steárpă; stérpe, sterpăĉúne: 840.
ștíră; ștíre: 847, 852, 870.
ștíră; ștíre: 848, 864, 868, 872, 875.
ștíră; ștíri: 867.
stérică; stériĉe: 869.

ştírâ; ştiri̯: 876.
ste̯árpă; stérpe, sterpătúră: 885.
ştírâ; ştiri̯: 889.
ştírâ; ştíri: 896.

(oile) SE MÂRLESC (ind. prez. 6)
„les béliers raillissent les brebis"

[2295]

I. *[Întrebare indirectă] Ce zici că fac oile cu berbecii, spre toamnă, ca să prindă miel?*

***NALR-Olt. MN**, pl̦ş. 120; **ALMC** 487; **ALEA** 520.*

II. *să mîrlésc: 671, 673-687, 690-692, 697 +: [R] să monte̯ázâ, 704, 708, 723, 727-728, 732, 734-736, 738, 740, 742-743, 746, 748, 751, 753, 757-764, 765 +: în stílu nou̯ să zíĉe că monte̯ázâ, 766-768, 771-777, 780, 781 +: [R] să monte̯ázâ, 782-785, 788-791, 794-795, 797, 801, 804, 806, 809, 820 +: ~ ~ [!], 824-825, 826 +: [*] să mîrléşte [6], 829, 835-836, 838-840, 842, 847, 851, 857, 863, 876-877, 884-886, 890, 892-894, 896-897, 899.*
se mîrlésc: 672, 722, 724, 726, 730-731, 737, 745, 747, 749-750, 754-755, 888.
să mîrléşte [6]: 688, 706-707, 710-712, 719, 770, 778-779, 787, 792, 796, 800, 802-803, 805, 815 +: la mîrlít, 817 +: ~ ~ şi i̯éle, 823, 827, 830, 837, 841, 843-846, 849-850, 852-856, 858-862, 864, 866, 869-870, 887.
i̯a mi̯el [6]: 689.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 725, 811-814, 818-819, 821, 831, 871, 873-874, 878-883, 895, 900.
să berbeĉéşte, să mîrléşte [6]: 714.
să mîrlésc^u̯: 721.
să bat: 729, 822.
să báte [6]: 733.
să mîrlésc^u̯: 739.
se bat: 741.
se berbeĉésc: 744.
se-mpui̯ázâ, se mîrléşte [6]: 752.
să mîrléşte, i̯a mi̯el [6]: 756.
să mîrlésc sau̯ să bat: 769.
să mîrléşte sau̯ să strunéşte [6]: 786.
să mîrléşte: 793, 798-799, 807-808, 865.
să mîrléşte: 810.
să bat sau̯ să mîrlésc: 816.
să báte [6]: 828.
? : 832.
se mîrléşte [6]: 833.
a băgát berbéĉi î̯_u̯oi̯ [perf.c.]: 834.
să mîrl'éşte [6]: 848.
să mîrléşti [6]: 867.
să mîrléşte [6]: 868.
să mîrlésc: 872.
să mîrl'ésc: 875.
să mîrl'ésc: 889, 891.
să mîrl'éşte [6]: 898.

APLEC (mielul) (ind. prez. 1)
„je fais têter (l'agneau)"

[2296]

I. *[Întrebare indirectă] Ce zici că faci cu mielul mic, când îl pui să sugă?*

***NALR-Olt. MN**, pl̦ş. 120.*

II. *aplḗc: 671-673, 675, 677-678, 680, 684, 692, 697 +: îl aple̯ácă [3], 708, 714, 723, 727-728, 730-735, 737-738, 741-743, 745 +: aple̯ácă [3], 748, 750, 754, 784, 786-810, 815, 817, 823, 825-827, 833, 838-839. 843, 847, 852, 857, 859, 861, 864, 866-867, 870, 872, 875-877, 884-894, 897-899.*
îl aplḗc: 674, 676, 679, 681-683, 685, 687-688, 690, 761, 841, 849, 851, 856, 860, 896 +: ~ ~ la mắ-sa.
îl dau̯ să súgă: 686.
îl aplecắm [4]: 689.
súĝe: 691 +: aplḗc „când nu stă oaia".
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 725, 811-814, 818-819, 821, 831, 871, 873-874, 878-883, 895, 900.
l-aplḗc: 704, 706-707, 710 +: l-adắp la u̯á!e, 719 +: „îl bagi cu capu la ţâţă", 722, 724, 726, 729, 739, 747, 749, 751-753, 755, 760 +: îl îvḗţ să súgă, 762, 767-768, 770, 772-776, 779-783, 816, 820, 824, 834-835, 840, 850, 854, 862.
îl dai̯ [2] să súgă: 711.
aple̯ácă mi̯élu [3]: 712.
l-aplḗc la u̯ái̯e: 721.
aplḗc^u̯: 736, 844, 858, 863, 865, 869.
aplḗcu: 740.
îl plec: 744.
l-aplḗc^u̯: 746.
îl dai̯ la u̯á!ĕ [2]: 756.
[ε] îl ajúţ [2]: 757.
îl dai̯ la ţîţă [2]: 758.
îl ţii̯ cu mîna [2]: 759.
l-aplecắm [4]: 763, 777 +: ~ la u̯á!e.
l-învḗţ să súgă, îl aplḗĉ [2]: 764.
aple̯ácă mi̯élu [3]: 765.
îl aplḗĉ [2]: 766, 832, 845.
l-aplḗĉ [2]: 769, 778, 785, 830, 837, 853.
îl îndreptéz la u̯á!e: 771.
dau̯ la supt: 822 +: îl dă să súgă.
îl du_să súgă la mắ-sa: 828.
aple̯ácă [3]: 829.
îl aplḗc^u̯: 836.
apl!ḗc: 842, 848, 855.
i̯-aple̯ácă [3]: 846.
apl!ḗc^u̯: 868.

(oaie) APLECĂTOARE, pl.
„brebis qui allaite un agneau étranger"

[2297]

I. *[Întrebare indirectă] Dacă o oaie fată doi miei şi nu are lapte destul pentru amândoi, unul îl apleci la altă oaie. Cum îi spuneţi la aceasta?*

***NALR-Olt.** 754.*

II. *aplecăto̯áre; –tóri̯: 671-672, 679, 686, 688-690, 724, 726, 729, 731-735, 737, 743, 747-749, 752-753, 760, 763-764, 767, 775, 784, 835, 845-846, 853, 877, 884-886, 890, 893, 896 +: „mielul e şi el aplecătór; –tóri̯, 899.*
aplecătu̯áre; –tóri̯: 673, 719, 798, 837, 841, 850, 856.
plecăto̯áre; –tóri̯: 674, 676, 680, 744, 746, 750-751, 754-755, 888, 892, 894 +: [=oaie pentru muls, oaie căreia i s-a vândut mielul, rămânând doar pentru muls]
plecătu̯áre: 675.
plecătu̯áre; –tóri̯: 677, 697, 710, 838-839, 843, 866.
aplecăto̯áre: 678, 684, 687, 742, 773.
plecăto̯áre: 681-682, 685.
? : 683, 704, 706, 728, 738, 741, 758 +: îl dăm la áltă mámă, 759 +: l-aláptez la áltă u̯ái̯e, 761 +: îl dau̯ la áltă u̯á!e, 778 +: aplḗc mi̯élu la u̯ái̯a cutáre; po-dói̯niţă – cáre n-áre mi̯el, 781 +: l-aplḗc la áltă o̯ái̯e, 809, 815-816, 824-825, 830 +: síriţă; síriţi̯ [=oaie cu lapte şi fără miel], 832, 849, 851, 854 +: l-aplec la áltă u̯ái̯e, 875.
aplecătu̯áre: ~ , [k] –tóri̯: 691.
u̯á!e mai̯ blîndă: 692 +: ai̯ aplecát mi̯élu la i̯a.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 725, 745, 811-814, 818-819, 821-822, 831, 871, 873-874, 878-883, 895, 900.
plecătu̯áre; ~ : 707.
plecătu̯áre; ~ , [k] –tóri̯: 708.
?, plecătu̯áre: 711 +: „oaie la care i-ai tăiat mielul", i̯-aplícă alt mi̯el la i̯a, să súgă.
aplecătóri̯ [pl.]; –tu̯áre: 712.
u̯ái̯e cáre trébui̯e s-aplecắm mi̯élu: 714.
aplecătóri; –tóri̯: 721.
aplecăto̯áre; ~ : 722, 730, 817.
aplecăto̯áre; –tóri̯: 723, 736.
plecăto̯áre; –tóri̯: 727, 739-740.
u̯á!e búnă, ~ dă lápte: 756.
dói̯că: 757.
la u̯á!ĕ: 762.
síriţă: 765.
(mi̯élu) aplecătóri̯ [m.sg.]: 766.
u̯á!e-aplecăto̯áre: 768.
mi̯el aplecătóri̯: 769 +: u̯ái̯a i̯e síriţă.
i̯e síriţă: 770.
u̯á!e fără mi̯el: 771.
stíriţă, rămîne ştíriţă: 772.
u̯ái̯e síriţă: 774, 777, 785 +: n-áre mi̯el ş-áre lápte, 804, 833.
mi̯el aplecătór şi u̯ái̯e aplecăto̯áre; –tóri̯: 776.
u̯á!e aplecăto̯áre: 779.
podói̯niţă: 780.
[ε] dói̯că, [*] aplecătóri̯ [pl.]: 782.
?, [σ] aplecăto̯áre: 783.
aplecătu̯áre; ~ : 786, 789, 792, 795, 802-803, 810, 863.
aplecătu̯áre; –t^u̯óri̯: 787-788, 800, 805, 847.
aplecătu̯áre: 790, 806.
aplecăto̯áre; –tóri̯: 791.
aplecătu̯áre; ~ : 793-794, 797, 799.
aplecătu̯áre; –t^u̯óri̯: 796, 801, 867.
#, mi̯el aplecătór: 807.
: 808, 826, 829, 864, 869.
?, #: 820 +: [D] ŭ_fel dă magazíi̯e [în spatele casei, sub acelaşi acoperiş], 828, 862.
?, mi̯el aplecătór: 823.
#, aplecătór; –tóri̯: 827 +: [=mielul alăptat].
[D] aplecăto̯áre; –tóri̯: 834.
plecătu̯ári̯; –tóri̯: 836.
u̯ái̯e aplecătu̯áre; ^u̯oi̯ ~ : 840.
plecătu̯áre; –t^u̯óri̯: 842, 848, 852, 855, 858-859, 861, 868, 870.
plecătu̯áre; –t^u̯óri̯: 844.
?, mînzắri̯ [pl.]; –zắră: 857.
aplecătu̯áre dă mi̯el sau̯ stinĝéră: 860.
plecătu̯áre, mînzắră: 865.
aple̯căto̯áre; –tóri̯: 872 +: ste̯rkitúră; –túri̯ [=oaie care a avortat]; o̯ái̯a a sterkít [=a avortat].
plecăto̯ári̯: 876.
aple̯căto̯áre; –tóri̯, [ε] –to̯áre̯: 887.
o̯ái̯e plecăto̯áre; oi̯ –tóri̯: 889.
plecăto̯áre; –t^u̯óri̯: 891.
[σ] aplecăto̯áre; ~ : 897.
[ε] aplecăto̯áre; –tóri̯: 898.

(oaia) BEHĂIE (ind. prez. 3)
„(la brebis) bêle"

[2298]

I. *[Întrebare indirectă] Când îi vinzi mielul sau i-l tai, ce zici că face oaia?*

***NALR-Olt.** 755; **AIS** 1073*; **ALL** 316; **ALG** 555; **ALMC** 494; **ALEA** 506.*

II. *zbi̯áră: 671-688, 691-692, 697 +: béhă!e, 704, 706-707, 708 +: [B] zgáră, 710-712, 714, 719 +: [B] doréşte dă mi̯el, 728, 730-732, 734, 742-743, 746-748, 750, 753-754, 756-764, 765 +: să văi̯cáre, rămîne síriţă, 766 +: ŏ-sîriţéz, adică o treĉ d-o mulg̑, 767 +: ŏ-sîriţéz, 768 +: însiriţe̯ázâ ş-o mulg; u̯ái̯e síriţă, 769 +: ~ dă i̯el pînă l-ú̯ită, 770, 771 +: rămîne síriţă, 772 +: ~ dă mi̯el, 773 +: rămîne síriţă, cu lápte; !i să bobotéşte úĝeru, să-mpi̯etre̯ázâ, 774, 775 +: să-n̦siriţázâ, 776-783, 784 +: béhăne, devíne mînzáre, 785-792, 794, 797-799, 803, 805-807, 809, 815 +: ~ dă mi̯el, 816-817, 820, 822, 823 +: cáre sîn_dórniĉe, 824-825, 827-829, 830 +: ~ dă mi̯el, 832-833, 834 +: ~ dă mi̯el, 835, 840-841, 843, 849, 852, 854, 856, 859, 862, 867, 870, 877, 886, 891, 899.*
béhăi̯e, [*] zbe̯áră: 689.
zbe̯áră: 690 +: „îi vinde mielu şi rămâne oaia síriţă", 826, 850, 857, 864-865, 884, 896-897.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 725, 811-814, 818-819, 821, 831, 871, 873-874, 878-883, 895, 900.

zgáră: 721-723, 726-727, 733, 735-739, 741, 744-745, 749, 751-752, 755, 836-838, 842, 844-847, 855, 858, 860-861, 863, 866, 869, 885.
zgịáră: 724.
béhăịe: 729, 894.
zgáră sau behăịéşte: 740.
béhăịe, zbịáră: 793.
zbẹáră: 795-796, 800, 804, 808, 810, 853.
zbịáră: 801.
zbịáră: 802.
zgáră: 839, 868, 875.
zbẹáră, [B] zgáră: 848.
zbịáră, [B] zgáră: 851, 887, 889, 893.
zbẹáră sau zgáră: 872.
zgáră: 876.
zbẹáră, [*] zbịáră: 888.
zbẹáră, [σ] béhăịe: 890.
zbịáră, béhăịe: 892.
béhăịe: 898.

(oaia) BEHĂIE (onomatopee)
„bê!"

[2299]

I. *[Întrebare indirectă] Cum face oaia?*

***NALR-Olt.MN**, pls. 120; **AIS** 1073*.*

II. bẹ́ẹ! : 671-674, 676, 678-687, 690.
bẹ́e! : 675, 688.
bẹ! : 677, 710
bẹ́e! : 689.
bẽ! : 691, 697, 704, 707-708, 711-712, 804, 841-843, 849, 853, 860, 866-867.
béhe! : 692.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 725, 811-814, 818-819, 821, 824, 831, 868, 871, 873-874, 878-883, 895, 900.
bẹ́ā! : 706, 719.
mā!, máhā! : 714.
bẹ́ā! : 721, 740, 754.
bẹáaa! : 722, 724, 726, 728-730, 732, 735-739, 741, 744, 752, 884, 887, 897.
behăịéşte bẹáaa! : 723.
mẹ́aa! : 727, 745.
bẹā! : 731, 734, 747, 749-751, 753, 755, 763-772, 774-776, 779, 781-783, 828, 835, 848, 854, 857, 862, 865, 885-886.
mẹā! : 733, 760, 784, 869.
mẹ́ee!, mehăịéşte: 742.
béhăịe : 743, 778 +: ~ meréu dúpă ịel, strígă.
bẹáa! : 746.
mẹa!, bẹā! : 748.
bẹā!, ~ : 756, 761, 777, 780, 785..
bẹa! : 757.
bẽ!, ~, ~ : 758.
behăịéşte, ca ụáịa: 759.
mẽ! : 762, 833, 836, 840, 846, 856, 863.
bẹẹ! : 773.
bẹẹā! : 786.
bẹẹ̃! : 787, 803, 805, 808-809.
bẹẹa! : 788-789, 806, 810.
bẹẹā! : 790, 795.
bẹẹẹā! : 791, 794.
bẹẹa! : 792.
bẹẹẹā! : 793, 798.
bẹẹā! : 796, 801-802.
bẹẹẹā! : 797.
bẹẹẽ! : 799.
bẹẽ! : 800.
béhăā! : 807.
bā! : 815-816, 830.
bẹ‿bẹ‿bẹ‿bẹ! : 817 +: [oaia] béụoịe.
mẹ, bẹ! : 820.
bẹā! : 822, 824 +: [oaia] zbịáră, 837-839, 845, 847, 850, 855, 858-859, 861, 870.
zbịáră: 823, 829.
bẽ! : 825.
béhẹịe: 826.

mẽ! sau bẽ! : 827.
bằä! : 832.
bẹáa! : 834.
mẹä! : 844, 852, 864.
ń́ẽ! : 851.
bẹẹẹ! : 872.
bẹẹẽ! : 875.
bẹāāā! : 876, 888, 891, 896.
mée! : 877.
bẹ́aa! : 889.
mbẹāāā! : 890.
bẹ́ẹẹ! : 892, 899.
mẹāāā! : 893.
bẽẽẽā! : 894.
bẽẽẽ! : 898.

(Cum) CHEMI (oaia)?
„Comment faîtes-vous s'approcher un mouton?"

[2300]

I. *[Întrebare indirectă] Cum chemi oaia?*

***NALR-Olt. MN**, pls. 120; **AIS** 1075*; **ALL** 316.*

II. cşş‿cşş! : 671.
cşşş‿cşşş! : 672.
ná‿na‿na! : 673, 680, 719.
şíca‿şíca! : 674.
şi‿şic! : 675.
u!, brr!, şic‿şíc! : 676.
rịápa! : 677.
şîc‿şîc! : 678, 685.
ptrr!, şic‿şic! : 679.
sugurícа! : 681.
şícă‿şic! : 682.
na, ụoịịţă, na! : 683.
oịịţă!, oịịţă! : 684, 752.
şcîş‿şcîşş! : 686.
? : 687.
cîşş‿cîşş! : 688.
ptrr‿ptrr! : 689.
pstruị! : 690.
suc‿su‿su! : 691.
cş‿cş, ụoịţă! : 692.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 725, 811-814, 818-819, 821, 831, 871, 873-874, 878-883, 895, 900.
ná‿na‿na!, şíc‿şic! : 697.
cîş‿cîş‿cîş! : 704, 706.
şi‿şiş! : 707.
br̄, br̄! : 708.
ţugurígă!, sugurícă! : 710.
ụoịţă, ụoịţă! : 711.
scîş, cîş! : 712.
cş‿ş‿cş!, na, ụoịţa! : 714.
na, ụóịţa, na! : 721.
ţícă‿ţíc! : 722, 726.
ná‿na‿na‿na! : 723, 741.
şic‿şic, oịịţa, oịịţa! : 724.
ţáca‿ţáca‿ţáca! : 727.
na, oịịţa, na! : 728.
ná‿na‿na! : 729, 738, 740, 749.
şîc‿şiu, ụoịţa! : 730.
oịţa, oịţa! : 731, 739.
în şúịer aşá: 732.
suc‿suc‿suc! : 733, 742.
pr‿pr‿pr, ụoịţa! : 734.
oịţă, oịţă, oịţă! : 735.
oịịţa, oịịţa!, uịţá, uịţă! : 736.
fluịerîndă: 737.
oịţă, oịţă! : 743-744, 746.
cîş‿cîş‿cîş! : 745, 747.
ná‿na‿na‿na, oịţa! : 748.
cîş‿cîş! : 750.
suguri! : 751.
ná‿na-‿na!, ná‿na‿na! : 753.
ţíca‿ţíca! : 754.
čic‿čic‿čic! : 755.

ụoịịţă, ~, ụáịẹ! : 756.
ụoịịţă, ~! sau ţîr, ụoịịţă! : 757.
oịịţă, ~! şi o flúịerị: 758.
ptr‿ụóịịţă! : 759.
prş̄! : 760.
pr̄úịịţă, ~! : 761.
pṭu, ná‿na! : 762.
pṭ, ~, pṭúịịţă, ~! : 763.
pr̄şúịţă, ~! : 764.
pr̄úịịţă, ~! : 765.
pr̄, ụoịịţă! ~ ~ : 766.
pṭu, ~ ní‿ni‿ni! : 767.
pr̄u ùịịţă! : 768.
pr‿ ~, ụoịịţă, pr! : 769.
pr ụoịţă ~ ~! : 770.
pr̄úịịţă, ~! : 771.
bīr, sîc‿sîc‿sîc! : 772.
bīr sug‿sug! : 773 +: ca să súgă mịélu.
pr̄, ~, belúịţă!, ţícă‿~! : 774.
bīr, i! : 775.
bīr, ~, mărcúşa! : 776.
bīr, bîrịţă oịịţă! : 777.
bīri, ~, ụáịe! : 778.
pr̄! : 779.
pr̄ú‿co! : 780.
bîrịţica!, pr̄, bîrí‿bîrí! : 781.
bīrī, ~, ~! : 782.
pṭ şịţă! : 783.
le flúịerị, vine pîn fluịerát: 784.
ptr̄, ~! : 785.
ụoịţ‿~‿~!, mịeluşíca, ~! : 786.
pr̄ ụoịţă! : 787.
pr̄ ụóịţă! : 788.
pr̄úịţă! : 789.
ş‿pr̄úịịţă! : 790.
pr̄ ŭịţă! : 791.
pr̄ş ụoịịţă! : 792.
bīr̄! : 793.
pr̄ uịţă! : 794.
pr̄ş ụoịịţă!, bīr̄r̄! : 795.
pr̄ş! : 796.
pr̄u ụáẹ! : 797.
pr̄! : 798.
pr̄ū‿pr̄ū! : 799.
pr̄ụóịịţă, nă‿ná, ~ ~ ~ : 800.
bīr! : 801, 803.
pr̄şụá! : 802.
ṭpúịţă! : 804.
pr̄ụoịịţă! : 805.
pr̄ụịţă! : 806.
béči‿~‿~‿~! : 807.
pr̄úịţă! : 808.
pr̄ş! : 809.
pr̄ū! : 810.
ụoịịţă, ~ : 815 +: [de 4-5 or̄i], 849, 851, 888+: [în-soţit de fluieráturị].
oịţă, oịţă!, bîr‿bîr!, bîr, oịţă! : 816.
r̄ùị‿ţă, r̄ùị‿ţă! : 817, 830 +: „când ciobăneam, chemam oile cu fluierul [=fluieratul], târam bâta după mine şi ele venea".
r̄s! : 820 +: da putés‿să scrịţị?.
bîr! : 822.
pp! : 823.
súgŭlic, ~, [**] oịịţă, ~ : 824.
oịịţă!, r̄‿oịịţă ~, r̄‿oịịţă! : 825.
r̄ùịị‿ţă! : 826.
r̄r̄r̄! sau r̄ş! : 827.
r̄oịịţă! : 828.
púịsă, púịsă! : 829 +: [şoptit].
sugurí, ~! : 832.

ʀúįța! : 833.
ná_na_nà_na! , nà_na_nál!, [*] ʀu ʀu! : 834.
fetįță, ~ , púįță! : 835.
na, ᵘoįță, ~ ! : 836.
țícă_țícă_țicî! : 837.
sŭgurica_sŭgurica! : 838
súc_suc_suc_su!, cîș_cîș_cîș! : 839.
ᵘoįță! : 840.
sugurícâ_suguríc_suguŕ_suguŕ! : 841.
ná_na_na_na, uoįță!, ~ : 842.
ᵘoįță! ~ : 843.
súc_su_su!, ná_na_na! : 844.
óįț_oįț_oįț! : 845.
țic_țic_țic! : 846.
ná_na_na! : 847.
șícî_șícî_șícî! : 848.
ná_na_ná! ~ : 850.
nà_ná, ᵘóįță_ᵘóįță! : 852.
ná_na_na, ᵘoįță, na! , țícă_țícă_țícă! : 853.
ná_na_na_ná! : 854.
čícî_čícî!, ná_na_na_na! : 855.
ná_na_na_na_nă! : 856, 860, 864.
țúca_țúca! : 857.
[fluieră] na, uáįe, na! : 858.
ᵘoįța, șígî_șî, șígî_șî! : 859.
uoįță_uoįță! : 861.
pș! : 862.
súgu_súgu_súgu! : 863.
suguríg_suguríg!, scú_scu_scu_scú! : 865.
țíca_țíca! : 866.
ná_na_na_na_na! : 867.
sícî_sícî_scî, uoįță! : 868.
țícî_țíca_țíca! : 869.
mîțí_mîțí_mîțí! : 870.
číct, čict, čict, čict! : 872.
ná_na_na_na!, ptrrușíca! : 875.
noį le fluįerăm: fut^{k}! fut^{k}! : 876 +: la ġįțél, vácă: ptrru, ptrru! .
șícă_mă, șícă_mă! : 877.
ptr^{ș}r^{ș}r^{ș}u! [de 4 ori]: 884 +: [însoțit de un semn cu mâna dreaptă].
îį flújerį: 885.
șic_șic_șic! : 886.
șu_cu_tu, ~, ~! și ptr_ptr! : 887.
na_na_na_na_na_na! : 889.
ptru cșî_cșî! : 890.
ptrŭŭ șic", șic"! : 891 +: [însoțit de fluierături scurte].
ᵘoįță, ᵘoįță! și ptr_ptr! : 892.
ptrșcă! sau țícă, țícă! : 893 +: „la miel : sucᵘ_sucᵘ_sucᵘ!".
ptrrúu! : 894.
ptrrᵘuușícă! : 896.
ptrrrușícă_ptrrușícă! : 897.
sugurícă, ~ : 898 +: „la miel: sugurél, ~ .
ptru, trŭșcă ná_na_na, ᵘoįță! : 899.

(Cum) ALUNGI (oaia)?
„Comment repoussez-vous un mouton?"

[2301]

I. [Întrebare indirectă] Cum alungi oaia?

NALR-Olt. MN, pls. 120-121.

II. brr, brr! : 671, 674, 679-680, 682-683, 685, 688.
brrr, brrr! : 672.
brr, brrr! : 673.
hăį, hă! : 675.
br!, br!, hea, hea! : 676.
brr! : 677, 690.
brrr! : 678, 724, 730-731, 733, 888, 891, 893, 896.
hăį la mal!, hăį la vále! : 681.
bîrr, bîrr! : 684.
brr, șóįe! : 686.
? : 687, 711.
oáįĕ! : 689.
uáᵘe!, fír-aį a răuluį! : 691.
bîr, bîr! : 692.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 725, 811-814, 818-819, 821, 831, 871, 873-874, 878-883, 892, 895, 900.
ștęo! : 697.
bŗ ! : 704.
le zburătoréștį: 706.
nę, uáįe! : 707.
hăį! : 708.
bîr! : 710.
stęa! : 712.
nįa! : 714.
cîș d-aícęa! sau bîr! : 719.
bîr, uáįe! : 721.
țáaa! : 722.
hi! : 723.
cîș! : 726.
nęa, belitúră! : 727.
cîș , cîș_cîș! : 728.
nęa, uáįe!, cîș! : 729.
nęa! : 732, 736, 750, 753.
bîr! : 734, 738, 757, 776 +: te faĉ spre įa c-um_băț, 783-784, 828, 837-838, 856-857, 869.
bîrrr! : 735, 739, 741 +: [*] cîș!.
hî!, bîrr! : 737.
brrr!, bîr! : 740.
nęa, splínă!, nęa, belíto! : 742.
nęa, uáįe! : 743, 754, 886..
bîr! : 744-745, 851, 863.
bîr d-aĉí! : 746.
neă dę-acólo! : 747.
hi!, bîr! : 748.
bîrr! : 749, 755, 877.
nęa, belíto! : 751-752.
bîr! , ~ uáᵘe, ~ ! : 756.
fuĝ d-aĉí, plęácă! : 758 +: o aménįț cu ĉumágu.
o spérįį cu ĉevá: 759.
bŗ! : 760 +: o zgornéștį.
bîrr! : 761, 885.
neă, uáįe! : 762.
bŗ ! : 763.
se_hé!, păză, păză! : 764.
bîr, uáįĕ ! : 765.
plęácă d-aįíĉ! : 766.
bŗ, na! : 767.
s_uᵘįé! : 768.
š_uáįa! : 769.
uáįe, bîr! : 770.
su_ǫįă! : 771.
uáįĕ ! : 772.
uáᵘé! : 773-775, 777 +: șî-į fluįérį [scurt], 781-782.
să strígă la įa: bîr la cîrd! : 778.
uáįà! : 779.
hį_dà! : 780.
bîr la uoį, bîr! : 785.
uáįè! : 786.
bîr la ᵘoį! : 787.
bŗ! : 788 +: [*] bîr!, 820, 844, 846, 850, 852, 858, 860, 862.
s_uóįà! : 789.
s_ᵘóįá! : 790.
s_ŭįà! : 791.
uàįà! : 792.
s_uáįè! : 793.
s_ᵘóįà! : 794.
ᵘóįà! : 795, 799.
sî_uaįà! : 796.
s_uáę! : 797.
cîș!, s_ᵘóįà! : 798.
ᵘóįè, hĕ! : 800.
cîș_cîș_cîș! : 801.
ᵘóįà! : 802.
s_ᵘóįà! : 803.
s_ǫaįà! : 804.
uáįà! : 805.
uáįè! : 806.
bîr, uáįe! : 807, 841.
uáᵘe! : 808.
sį_uáįe! : 809.
uáįè! : 810, 827
ǫáįè! : 815.
ǫáįe, d-acólęa! : 816.
uáįĕ! : 817, 840, 849.
bîr, uáįe! : 822.
uà-įá-napóį! : 823 +: „îi dai cu bățu pe spate".
ǫáįĕ! : 824 +: [**] uáįă; [o amenințį] cu bățu.
uà-įé! : 825.
uáįă! : 826.
s_ójĕ! : 829.
bîr la tîrlă! : 830 +: [*] bîr_bŗ_bŗ! .
ná_ᵘlíĉęa_ná!, bîr! : 832.
bŗ!, ț_uáįe! : 833
áli_gáli_gáli_gáli! : 834.
uáįè! : 835 [*] ș_óįe , ră_la_uoį! .
cîș, hî! : 836.
hį_splínă! : 839.
nęa, splínă! : 842.
bŗ_bŗ! : 843.
bŗ la ᵘoį! : 845.
fuj_belęálă! : 847.
nęa, splínă, nęa! : 848.
nęa, uáįe, nęa! : 853.
bŗ d-aᵘlíĉ ! : 854.
bîr!, nęa, splínă! : 855.
hăį năínte! : 859.
nęa-ndărắt, nęa! : 861.
bîr, uáįe, bîr ! : 864.
bîr la ᵘoį, bîr! : 865.
[fluieră] bŗ! : 866.
bŗ, buálă, bŗ! : 867.
bîr, bįelíto! : 868.
bîr d-aᵘlíĉ! : 870.
bîrr!, bîrr! : 872.
bîrrr, bîrrr lup!, boálă! : 875.
bîrrr! : 876.
bŗŗ! : 884.
brrrr, brrr! : 887.
bîrrr ! : 889.
brrr, băŗŗ! : 890.
bîrr, brr! : 894.
bîrrr, bîrrr! : 897.
nęa dę-acólęa, belitúră! : 898.
ǫáįe, bîrr d-acólo, bîrr! : 899.

(Ce) NUME (au oile după culoarea lânii)?
„noms donné aux moutons selon la couleur de leur laine?"

[2302]

I. [Întrebare indirectă]

NALR-Olt. 756.

II. bắla, ǫáḱeșa, plăvița: 671.
nęágră, bắlă, múscură, ǫáḱeșă, cărăbășe „cu pistrui": 672.
álba, nęágra, súra: 673.
bắla, bălắįa, ᵘoḱeșica, nęágra, săᵘlína, plăvíța: 674.
plăvíță, álba, róșiᵘe, nęágra: 675.
? : 676, 681.
nįágra, álba, sîrba, súra, plăíįța, ᵘoḱeșíca: 677.
nęágra, bắla, ᵘoḱeșíca, săįína: 678.
nęágra, săįína, bălána: 679.
plăvíța, bắla, nęágra, ǫáḱeșa: 680.
bălánă, nęágra, róșiįe, súră, múscură, bélă: 682.
bîrsána, nęágra, álba: 683.
múscura, bălána, ĉerníca, oḱeșíca: 684.
săįína, nęágra, álba: 685.
álba, nęágra, săįína, oḱeșíca: 686.
săįínă, nęágra, álba: 687.
álba, săįína, nęágra: 688.
álba sau bălána, sívă, îį înspicátă cu alb, nęágră – cáre-į un pic roșcátă: 689.
țurcánă, țigáįe, merinós: 690 +: păį depándă cum éste lína.
nęágră, álbă, seínă: 691.
álbe, róșiį, négre, vínete [pl.], bręáză: 692.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 722, 725, 729, 811-815, 818-819, 821, 823, 825, 831, 871, 873-874, 878-883, 895, 900.
álbe, négre, róșiį, sîrbe „roșcate", bromaríį: 697.

seínă „în doi̯ peri", álbă, ni̯ágră, sîrbă „cam roşcată": 704.
négre, álbe, sîrbe [pl.]: 706.
ni̯ágră, álbă, sívă „amestecată, albă şi neagră": 707.
sîrbă „neagră ca mura", cắcură „în doi peri, sură", rósiile, bucăláile, bélă, buzátă „pestriţă pe bot şi pe picioare, albă în rest", stógoşe „ cu lâna nici ţurcană, nici ţigaie, albă sau neagră": 708.
roşíca, álbă, négre [pl.], bucăláị [pl.] „cu bot gol, cu păr puţin, în rest e îmbrăcată cu lână bogată": 710.
négre, álbe [pl.], castaníile: 711.
niégre, álbe, síve „mai deschise", sîrbe „mai roşii, mai frumoase" [pl.]: 712.
álbă, bắlă, ni̯ágră, súră, pestríţă: 714.
ni̯ágră, álbă, cắcură „ nici albă, nici neagră", fúmure „ca cenuşa": 719.
u̯okeşíca, bîrsána: 721.
uokeşíca, negrúsca, băláia, curnúta: 723.
bucăláia, sîrba: 724.
uokeşíca, bucăláia, buzáta: 726.
ni̯ágra, tărcátă, súră, álbă: 727.
sîrbă, ţurcánă: 728.
bélă, ni̯ágră, u̯ákeşa: 730.
bucăláia, rósiia, cornúta, ţigánca, uokeşíca: 731.
rósiia, ni̯ágra, cornúta: 732.
ni̯ágra, sîrba, bucăláia, buzáta: 733.
béla, bucăláia, u̯ákeşa, kistrúia, negráia, rósiia, suréica: 734.
sîrbă, bucăláie, rósiie: 735.
ni̯ágra, álba, stóguşă, sudríie: 736.
buzáta, belúţa, rósa, bucăláia, u̯okeşíca, ni̯ágra, rugînlia: 737.
u̯ákeşa, ţigáia, béla: 738.
béle [pl.]; bélă, rugînlie, bucăláie, bre̯ázǎ: 739.
buzátă, sîrbă, ţurcánă: 740.
roşioára, bucăláia, buzáta, uokeşíca, sudríia, guşáta: 741.
béla, buzáta, ţurcána, uokeşíca, băláia, cornúta: 742.
∞ : 743 +: nu se pun núme la noi̯ la uoi̯, 762 +: nu să pun núme, 816, 822, 828 +: nu se pune numele în legătură cu culoarea", 833 +: seiínă, u̯ákeşă, bélă, carabắşă „cu botul negru", búfură „gri", 834 +: nu-i̯ punẹám lúme; carabắşă – ni̯ágră pă u̯ok, mărcúşă – picurátă pă u̯ok, bélă – seámplă álbă pă bot, 835 +: „nu li se dau nume", 841, 857 +: n-áre nić un núme, 864 +: nu le zic nić‿intr-um‿fel.
bucăláie, béla, kistrúia, u̯okeşíca, buzáta – aşá dúpă fáptura ie̯i: 744.
ni̯ágra, álbă, sudríie, sure̯ácă: 745.
bucăláia, cornúta, brezíca, uokeşíca, ţigánca, lúsca: 746.
béla, bucăláia, buzáta, o̯ákeşa, uokeşíca: 747.
băláia, bre̯áza, curnúta, béle̯a: 748.
bucăláia, béla, ţigánca, rúsca: 749.
bélă, o̯ákeşă, bréze [pl.]: 750.
pestríţa, bucăláie, guşátă, boborojátă – ája îmbrobodíta la uok: 751.
béla, bucăláia, bre̯áza, ţigánca, cornúta: 752.
bucăláie, pokistrátă, o̯ákeşă, rósiie: 753.
bélă, rósiile, bucăláie, buzátă, u̯ákeşă: 754.
béle [pl.], bucăláie, cornútă, u̯ákeşă: 755.
floríca, fluturíca, negrúsca, bălăníca, uokeşíca: 756.
álbă, ni̯ágră, săiínă, lúţa [neagră]: 757.
săiína, ţigáia, floáre̯a, mărgăríta: 758 +: vắcíle au̯ núme, ie músăi să ájbă toáte núme, da óile nu.
negrúsca, uokeşíca, bălăníca: 759.
múscura, cornúta, miu̯ára: 760 +: nu le púnem núme.
miu̯áră (álbă), ni̯ágră, cornúte [pl.]: 761.
săiína, băláná, roşcáta, u̯ákeşa: 763.
bélă, u̯ákeşă, carabắşă „alburie", ćufăníćă „neagră", cornútă: 764.
uokeşíca, pleștríţa, negrúţa, bălána: 765.
ni̯ágră, álbă, ţurcánă: 766.
álbe, négre [pl.], carabáşa, uokeşíca, muscuríile: 767.
u̯ákeşa, béla, rósiila: 768.
∞, cornúta, bre̯áza, carabáşa, u̯ákeşă, bélă, mărcúşă: 769 +: n-au̯ núme; bre̯ázǎ-ŋ‿cap, mărcúşă „cu picături pe faţă".
uokeşíca, béla, múscura: 770.
bélă, rósiila, ni̯ágra, u̯ákeşa – ie uokenátă: 771.
bélă, u̯ákeşě, lăcrămátă „cu pete negre pe frunte", búfură – mai̯ rósiile pă fáţă: 772.
ćérnă, ni̯ágră, álbă, u̯ákeşă: 773.
u̯ákeşă, bélă „cu capul alb", carabáşă „cu capul negru": 774.
bélă, mărúşcă – cu pistriţătúri̯ pă bot, u̯ákeşă, carabáşă – cu bótu şi cu urékile négre, ćérnă: 775.
u̯ákeşă, carabáşă, ćérna – dácă ie săiínă, bre̯áza – cu múscă pă nas, béla: 776.
ćérnă – dácă ie cu línă ni̯ágră, bălána, u̯ákeşa, carabáşa, mărcúşa, béla: 777 +: berbéći sînt beli̯.
∞, săiínă, ţigáile, stógoşă, bîrsánă, lăcrămátă, brumăríile, astragánă, u̯ákeşă: 778.
carabáşă – ni̯ágră pă bot, pićérle şî lína ie álbă; ćéle mai̯ frumóase uoi̯ ie ále̯a, ćérnă, rósiile, astrăgánă, u̯ákeşă, mărcúşă – pistríţă pă uok: 779.
carabáşe, béle, mărcúşe, cornúte [pl.]: 780.
béle, mărcúşe – cu picătúri̯ pă bot, carabáşe – né-gre pă bot [pl.], u̯ákeşă, bre̯ázǎ, vádă „cu o pată albă pe faţă", ćérnă – „cu lâna neagră": 781.
mărcúşa, u̯ákeşa, béla, carabáşa, síva: 782.
ćérna, bălána, u̯ákeşe [pl.], bélă – gálbenă pă bot, pă la uok, gălbúie: 783.
carabáşă, bélă: 784.
ćérne – ále̯a négrile, uoi̯ băláne, ~ ble̯omaríne, drumăríi̯ [pl.], dă astragán, merinós, ţurcáne [pl.]: 785.
négre, álbe, perćieáte, brumăríi̯ [pl.]: 786.
álbe, seíne, ruoşcáte, négre [pl.]: 787.
álbe, seiíne, mărcúşe „cu pete la ochi", perćieáte „cu pete albe şi negre", ruoşcáte̯, négre̯ [pl.]: 788.
négre, săiíne, ruóşii̯, carabáşě „negre pe ochi, [în rest] albe", álbe [pl.]: 789.
négre, álbe, seiíne, síve [pl.]: 790.
béle [pl.], seiínă „nici neagră, nici albă", ni̯ágră, ruóşie̯, carabáşă „albă, cu bot negru": 791.
u̯ákeşă „albă cu negru la ochi", béle, négre, seiíni̯ „nici negru, nici alb", perćéte „alb şi negru", ruóşii̯ [pl.]: 792.
álbe, muorúşe „roşcate", síve, négre̯ [pl.]: 793.
ni̯ágră, álbă, búfură „vânătă, brumărie", ruóşie̯: 794.
băláne, négre, seiíne [pl.], ruóşie: 795.
béle, álbe, carabáş „albe, cu bot negru", ruóşii̯, u̯ákeşě [pl.], seiínă: 796.
carabáşe „cu pete negre la ochi", seíne „puţin cu negru", álbe, vínete, négre, ruoşcáte̯ [pl.]: 797.
négre, álbe, ruoşcáte̯, seiíne „sive: alb şi negru", búfure „brumării [pl.]: 798."
álbe, négre, ruóşii̯, vínete [pl.]: 799.
băláne, brumăríi̯, négre [pl.], carabáşă „lână albă şi neagră pe bot şi pe picioare", mărcúşă „pestriţături cu alb şi negru", u̯áikeşa: 800.
álbă, seiínă, ni̯ágră, carabáşě „sură", bélă: 801.
bălánă, ruoşcáţă, ni̯ágră, carabáşă, seiíná: 802.
ruóşii̯, álbe sau̯ băláne, négre, seiíne [pl.], bélă, carabáşă „albă, cu bot negru": 803.
carabáşe „cu negru la ochi", négre, álbe, seiíne, „nici albă, nici neagră", búfure „cenuşie" [pl.], bélă: 804.
ni̯ágră, bălánă, ruóşiile, căfeníile, seiínă „negru cu alb", brumăríile: 805.
álbe, négre, ruoşcáte, búfure „cenuşiu deschis" [pl.], seiínă „alburie": 806.
álbe, négre̯, seiíne̯ „sur închis", ruoşcáte̯ [pl.]: 807.
seiínă „lână spicată", álbă, bălánă, ni̯ágră, ruoşcátă: 808.
négre, álbe, seiíne [pl.], ruóşiile: 809.
álbe, síve – vineću̯áre, négre [pl.]: 810.
síva, ni̯ágra, béla, mărcúşa „cu marcă-n frunte": 817.
muscuríca – ie múscură pă nas [=albă, cu pete negre], seiína, bucăláie „cu lâna deasă şi umflată", bre̯áza: 820.
luníca, mărţána, joiíţa: 824 +: „după ziua de naştere [se dau nume]; nu se dau nume după culoare".
u̯áikeşa „cu botul negru", béla „albă", mărcúşa „pestriţă pe bot", seiína „neagră": 826.
seiína, carabáşa „albă şi neagră pe ochi": 827.
maríţa, joiána, luníca: 829 +: „după cum le fată, după culoare nu [se numesc]".
béla, o̯ákeşa, okenáta, mărcúşa, carabáşa, cornúta: 830 +: dúpă kípu ie̯i.
seiína, u̯ákeşa, stógoşa: 832.
negrúţa, bucăláia, buzáta, u̯okeşíca: 836.
băláne, négre [pl.], sîrbă „negru roşcat", bélă „cu bot alb", bucăláie „cu bot negru": 837.
u̯ákişa, béla, bucăláia „şargă", lăcrămáta „cu pete pe bot": 838.
álbă, ni̯ágră, ţurcánă „roşcată", slíe̯ „fumurie": 839.
seiína, negrúţa, roşcúţa, álba: 840.
ni̯ágră, álbă, súră, alburíile, roşcátă: 842.
u̯ákişa, bucăláia, cornúta, buzáta: 843.
álbe, niégre, seiíne [pl.]: 844.
bucăláe̯a, bre̯áza, rósiila: 845.
négre, băláne, suri̯ [pl.]: 846.
ni̯ágră, bălánă, súră, bulgăre̯áscă „roşie": 847.
álbă, ni̯ágră, seiínă, ruoşiiáticǎ: 848.
uokeşíca, negrúţa, băláia, ćucuríca „creaţă": 849.
rósie̯a, u̯ákişa, béla, bucăláia: 850.
álbe, négre, bucăláị, béle, uokenáte, bălţáte [pl.]: 851.
álbe, négre, seiíne [pl.]: 852.
béla, pestríţa, ni̯ágra, bógza „cu capul mare": 853.
bălănúşa, negrúţa: 854.
băláne, niégre, súre̯ [pl.], seiínă: 855.
ni̯ágră, álbă: 856, 898.
négre, álbe, fúmere: 858, 888 +: fúmeră; fúmere „bej".
álbă, rósiile, négre, síve sau̯ brumăríi̯ [pl.]: 859.
brezúţa, negrúţa, roşcáta, bălţáta, gălbúia: 860.
négre, álbe, seiíne, ruoşcáte [pl.]: 861.
bălána, rósiila, seiína, u̯ákişa: 862.
băláne, négre, u̯ákişe [pl.]: 863.
bîla, rugína, buzáta, merinu̯ása: 865.
négre [pl.], álbă, u̯ákişă, rósiile, bucăláie, bélă, buzátă – cu kistrúi̯ pă bot: 866.
buzáta, cornúta, bucăláia, ni̯ágra, rugína, u̯ákişa: 867.
álbe̯, niégre̯, seiíne̯ [pl.]: 868.
bucăláia, buzáta, u̯ákişa: 869.
álbe, niégre, seiíne, ruoşcáte [pl.]: 870.
álbă̯, bucăláie̯ „neagră", buzáţă̯ „albă cu pete negre pe faţă", ni̯ágră̯, róşě „cafeniu închis", o̯ákişă „albă cu negru la ochi", bắlă „cu faţa albă": 872 +: cu fáţa pipiţátă [=cu pete negre pe faţă].
álbă, ni̯ágră, sudríi̯ „sură": 875.
ţigái̯, spáncă, merino̯ásă, stóguşă, ţurcánă: 876 +: „toate pot fi albe şi negre".
béla, bucăláia: 877.
ni̯ágră, álbă, súră: 884.
bélă, o̯ákeşă, sudríe: 885.
béla, uokeşíca, uokenáta: 886.
băláia, uokeşíca, sprinćenáta: 887.
álbă̯, ni̯ágră, bălţáţă, roşcátă: 889.
bucăláie „cenuşie", ruóşiie „cu botul roşcat", bélă „ albă pe bot", buzátă, cornútă, ni̯ágră: 890.
álbă, ni̯ágră, săiínă, brumăríie: 891.
buzáta, băla, cîrîma, o̯ákeşa: 892 +: álbe, négre, bălţáte, seiíne [pl.].
ni̯ágră, gálbenă, gălbúie, súră, bắlă, bălţátă: 893.
négre, álbe, súre, bălţáte [pl.]: 894.
cazánă „nici neagră, nici albă", súră, bắlă „albă curată", bucăláị „puţin galbenă la faţă", cîzîlćalîi̯ [pl.] „roşcate la faţă", u̯ákeşe [pl.] „cu pete negre în jurul ochilor", buzátă „cu buza de jos neagră şi puţin lăsată": 896.
álbă, ni̯ágră, seiínă: 897.
ni̯ágră, săiínă, „jumătate albă, jumătate neagră", álbă: 899.

BATAL, pl.
„mouton châtré"

[2303]

I. [Întrebare indirectă] Cum îi spuneţi berbecului pe care nu l-aţi lăsat de sămânţă?

NALR-Olt. 757; ***AIS*** 1069*; ***ALEA*** 510.

II. bătál; –táli̯: 671, 875.
bătál; –táli̯, berbéc întórs: 672.
batál; –táli̯: 673-675, 677, 680-681, 697, 706-707, 714, 721-724, 726-727, 728 +: ~ , cáre-i̯ întórs, 729-734, 736-746, 748-749, 751 +: ~ , dácă-i̯ întórs, 752-755, 795-797, 799, 804, 810, 827, 830 +: noi̯ îi̯ băteám, 832, 834, 836-838, 840-843, 845, 847, 849-854, 856-862, 864, 866-867, 870, 876-877, 885-890, 892-894, 896, 898-899.
berbéc întórs: 676, 678, 682, 684-688, 690-691, 747, 756-757, 767-768, 778, 780, 782, 822, 824-825, 828-829.
batál; –táli̯, berbéc întórs: 679, 689, 735 +: berbéc întórs, ája cáre rămîn de prăsílă le zíce pîrć, 750.
berbe̯ác întórs: 683.

întórs; –tórși̯: 692.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 725, 811-814, 818-819, 821, 831, 871, 873-874, 878-883, 895, 900.
berbéc știr, batál; –táli̯: 704 +: berbéc știr „nu e bun de rasă", batál „întors".
mîrlắči̯; ~ : 708.
batál; –táli̯, l-ai̯ întórs: 710.
berbéc: 711.
berbéc sterp: 712.
berbéc dă rúdă: 719.
l-am întórs, castrát: 758.
castrát: 759.
nu i̯e bun de rod, îl întoárcem: 760.
întórs: 761, 771, 784.
l-am întórs [perf.c.1]: 762, 815.
berbéc întórs, [R] batál; –táli̯: 763.
întórs, batál ~ : 764.
berbe̯ác întórs sau̯ bătút: 765.
nu-i̯ lăsát dă prăsílă, l-întoárĉe: 766.
berbéĉe bătút: 769.
berbég‿bătút; –béĉ –túṭ: 770.
l-am bătút, i̯e bătút : 772.
l-am întórs, berbéc întórs: 773, 785.
batál, [B] berbéc întórs, [R] castrát: 774.
∞ : 775 +: nu sînt berbéĉ bătúṭ, 823.
berbéc castrát, bătút: 776.
batál, berbéc întórs: 777.
l-întórc, castrát: 779.
îl întórc, berbéc întórs: 781.
l-întórc, berbéc întórs: 783.
berbéc întórs; –béĉ –tórșu̯: 786, 793-794, 798.
berbéc întu̯órs; –béĉ –tu̯órșu̯: 787-788, 791, 805.
berbéc bătút; –béĉ –túṭi̯: 789.
berbéc întórs sau̯ bătút: 790.
bătút; –túṭi̯: 792.
berbéc întu̯órs; –béĉ –tu̯órși̯: 800, 802, 808.
berbéc întu̯órs: 801, 807.
berbéc întu̯órs; –béĉ –tu̯órșu̯, [R] batál; –táli̯: 803.
berbéc întu̯órs; –béĉ –tu̯órș: 806.
berbéc întu̯órs; –béĉ –tu̯órși̯, [D] batál; –táli̯: 809.
bătút sau̯ întórs: 816.
berbéc, să báte: 817.
întórs, batál; –táli̯: 820.
berbéc bătút sau̯ întórs: 826.
berbéc întórs, castrát: 833.
l-am întórs, berbéc întórs, batál; –táli̯: 835.
berbéc întu̯órsu̯, batál; –táli̯: 839.
batálu̯; –táli̯: 844, 848, 863, 868.
l-am întórs, îi̯ zícu̯ batálu̯; –táli̯: 846.
batálu̯; –táli̯: 855, 865, 869, 891.
bătál; –táli̯, l-am întórs: 872.
bătál; batáli̯; batál [L]: 884.
batál; –táli̯, i̯e întórs: 897.

TURMĂ, pl.
„troupeau de moutons"

[2305]

I. [Întrebare indirectă] Dar la 50-200 de oi strânse la un loc?

NALR-Olt. 759; **ALM** chest. 1632; **ALF** 1338; **AIS** 1072, 1074 a*; **ALL** 313; **ALG** 409, 534; **ALMC** 480, 502; **ALPO** 528; **ALEA** 413.

II. túrmă; túrme: 671, 673-674, 676-687, 689-692, 697 +: „pot fi și resfiráte", ĉopór; –pu̯áre „când șade ~ adunate", 722, 727, 731-732, 734, 738, 743, 747-748, 752, 756-757, 758 +: ~ dă oi̯, 760-761, 763, 767, 784-786, 789, 791-793, 800, 804-805, 816-817, 820, 822, 825, 832, 835, 838, 840, 845, 853-854, 856, 887, 898.
ĉopór; –po̯áre, túrmă; túrme: 672.
ĉopór; –pu̯áre, tîrlă; tîrle: 675.
túrmă máre: 688, 759.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 725, 811-814, 818-819, 821, 831, 871-874, 878-883, 895, 900.
túrmă dă u̯oi̯: 704, 762.
tîrlă; tîrle: 706, 824, 828 +: ~ dă u̯oi̯.
cîrd; cîrduri̯: 707, 708 +: túrmă; túrme „mai mare", 710 +: sau̯ túrmă; túrme, 719 +: tîrlă; tîrle, 729, 733 +: și mai̯ múlte [5-600 de oi] – túrmă; túrme, 735, 737, 741-742, 744, 749-750, 753-755, 764, 766, 773-774, 776-779, 781-783, 787-788, 790, 794-799, 801-803, 806-807, 809-810, 827, 829-830, 839, 843, 849-851, 855, 857-859, 861-862, 866, 869-870, 875-877, 884-886, 888, 891, 894, 897.
ĉúrdă; ĉúrde, [D] túrmă: 711.
cîrd dă u̯oi̯: 712, 765, 768-769, 780.
túrmă, stînă: 714.
botéi̯; –téi̯e sau̯ túrmă; túrmi: 721.
stînă; stîni̯: 723.
vijdi̯óc; –di̯oáĉe: 724.
túrmă; túrme̯: 726, 728, 739-740.
ĉúrdă; ĉúrde: 730.
vijdóc; –do̯áĉe: 736, 745 +: „de la 100 de oi în sus".
cîrdișór; –șo̯áre̯: 746.
cîrd; cîrduri̯, [*] túrmă; túrme̯: 751.
to‿cîrd, túrmă; túrme: 770.
stînă: 771.
tot cîrd: 772, 775, 833.
ĉu̯opu̯ór; –pu̯áre̯: 808.
tot túrmă; túrme: 815, 826.
clăṭắu̯; –ṭái̯e: 823.
ĉopór; –pu̯áre: 834, 860, 864.
cîrdu̯; cîrduri̯: 836-837, 844, 846, 868.
stînă; stîne: 841.
tîrlă; tîrle, cîrd; cîrduri̯: 842.
cîrd; cîrduri̯, túrmă; túrme: 847, 852, 890, 892-893.
túrmă; túrme, cîrdu̯; cîrduri̯: 848.
cîrdu̯; cîrduri̯: 863.
tîrlă, cîrdu̯; cîrduri̯: 865.
tîrlă; tîrli̯, cîrd; cîrduri̯: 867.
túrmă; túrme̯: 889.
ĉi̯opór; –po̯áre: 896 +: „peste 100 de oi".
ĉopóru̯; –po̯áre „100-200 de oi", cîrd; cîrduri̯ „500 de oi": 899.

FURCUŢĂ (semn în urechea oii)
„signe percé dans l'oreille des moutons; fourchette"

[2306]

I. [Întrebare indirectă] (Chest. NALR, fig. 56)

ALR II s.n. 403; **ALRM II s.n.** 267; **NALR-Olt. MN**, plș. 121.

II. furcúță: 671-673, 679, 840.
furcúță; –cúțe: 674.
furculíță: 675-678, 682, 686, 706-707, 711, 723-724, 726, 728-738, 740-745, 748-750, 753-755, 762, 775, 801, 828, 832, 837, 842, 845-846, 848, 850-851, 853, 857-860, 862-865, 867, 870, 885-888, 890-894, 896-897, 899.
pelișátă: 680.
? : 681, 683-684, 688-691, 710, 714, 788, 791, 798-800, 802, 804, 841, 849, 854, 856.
fo̯árfecă: 685.
crestátă: 687.
õ-furĉéște: 692.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720-722, 725, 811-827, 831, 834, 871, 873-874, 878-883, 895, 900.
furculíță; –líțe: 697, 704, 708, 712, 719, 727, 746-747, 751-752.
furculíță; –líți̯: 739.
tăletúră: 756 +: li să púne un ĉerĉél.
: 757, 760 +: fac semn la u̯ái̯e, 764, 772 +: îi̯ cresteázá uréka, 779 +: noi̯ spúnem semn, 783 +: „ca să se deosebească, le pun un fel de cercei, toarte cu număr", 790, 807.
#, înfurĉítă: 758 +: înfurĉítă, cîn‿i̯e crestátă.
#, crestát uréka, înfurĉít uréka: 759.
crestéz, crestătúră, [D] furcúță: 761.
am crestát-o, [D] furculíță: 763.
[D] furcúță: 765, 769, 771, 773 +: i̯e crestátă, 780 +: sco̯átem rabój, rúpem o bucátă dî‿uréke or o crestắm.
înfurĉítă: 766, 830, 835.
crestátă și furculíță: 767 +: cáre le la lu̯ng [=de-a lungul].
furĉítă, însemnátă: 768.
o crestéz la uréke î‿lu̯ng: 770.
înfurĉítă, spintecátă: 774.
sĕmn cu fo̯árfeca: 776.
[D] furculíță: 777 +: îi̯ cresteázá urékă-n dóu̯o.
înfurĉítă, [D] furcúță: 778.
înfurĉít: 781.
[ɛ] spintecátă, [D] furcúță: 782.
spintecáre, furĉíre: 784 +: să ĉupéște prin spintecáre sau̯ prin furĉíre.
tăi̯át în furculíță: 785.
crestătúră; –túri̯: 786.
înfurĉe̯álă: 787.
înfurĉitúră: 789, 792.
?, spintecătúră: 793.
crestătúră: 794, 797, 803, 810, 829.
tăi̯etúră: 795 +: „a sângerat-o, i-a lăsat sânge cu cuțitul".
furculíță: 796, 836, 838, 852, 855, 861, 868, 872, 889.
furĉitúră, fúrcă: 805.
∞ : 806.
crestătúră: 808.
fúrcă, le-înfurĉítă: 809.
furĉítă: 833.
furculíță: 839, 844, 847, 876.
furcúță, [*] furculíță: 843.
furculíță: 866, 869.
furculíță, dișkicătúră: 875.
kișcătúră: 877.
fo̯árfică: 884.
furculíță, [σ] furcúță: 898.

COCIORVĂ (semn în urechea oii)
„signe percé dans l'oreille des moutons; entaille latérale en angle aigu"

[2307]

I. [Întrebare indirectă] (Chest. NALR, fig. 57)

NALR-Olt. MN, plș. 121.

II. crăpătúră: 671-672.
bărbúră, crestătúră, pișcătúră: 673.
pișcătúră: 674-675, 686, 712, 730, 735, 832, 838, 841, 843, 848, 850, 853, 859, 862, 864, 867, 886, 890, 897.
ĉupitúră: 676, 679, 685, 830, 892.
șui̯átă: 677.
șui̯erătúră: 678.
cle̯anc: 680.
? : 681-684, 688-692, 697, 706-708, 710-711, 714, 719, 743, 786, 789, 791, 793, 795, 797, 799, 801-802, 804, 806, 810, 840, 845, 849, 854, 856.
crăpátă: 687.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720-722, 725, 729, 747, 752, 792, 794, 796, 798, 811-827, 831, 834, 871, 873-875, 878-884, 895, 898, 900.
scobitúră: 704.
crestătúră: 723-724, 740, 744, 753, 800, 803, 805, 807 +: i-an‿crestát urékila, 808, 828, 844, 861, 865, 870.
kișcătúră: 726, 728, 733, 736, 738-739, 741, 754, 842, 846, 855, 857-858, 863, 869, 896.
bărburătúră; –túri̯: 727 +: înai̯ínte sau̯ în urmă, únde vrei̯ să kič.
clenĉ, clinĉ: 731.
șui̯etúră: 732, 837, 889, 899.
cîrlíg: 734, 745, 750, 866, 888, 891, 893.
kișcătúră „rotundă", clenĉui̯álă „lungă": 737.
sfîșii̯etúră: 742.
pișcătúră; –túri̯: 746, 748.
gúră de̯ cuțít: 749.
kișcătúră; –túri̯: 751, 755.
[D] # : 756-758, 760, 763-767, 769, 771-773, 776-780, 783, 785, 790.
crestátă: 759, 762 +: ~ didisúptu uréki, 782.

tot crestátă: 761 +: [D] #.
tot furĉítă: 768.
tot crestát, în lat: 770.
ĉupítă: 774 +: [în faţă, în spate, la dreapta etc.].
să ĉerpéşte, ĉerpít: 775.
rabój: 781.
să ĉupéşte: 784.
teşitúră sau̯ cleanţ: 787.
cîrĉéi̯: 788.
ĉuplitúră: 809.
ĉuphitúră: 829.
tăjátă-n fáţă: 833.
îi̯ scot ţanc: 835.
crestătúră: 836.
ḱişcătúră: 839, 868
ḱişcătúră: 847.
clinĉ: 851.
phişcătúră: 852, 860.
pişcătúră, ḱişcătúră: 872.
bărburătúră: 876.
dispicătúră: 877.
ḱişcătúră dim͜ fáţă sau̯ din úrmă: 885.
furculíţă la spáte: 887.
bărburătúră: 894.

GAURĂ (semn în urechea oii)

„signe percé dans l'oreille des moutons; trou"

[2308]

I. [Întrebare indirectă] (Chest. NALR, fig. 58)

NALR-Olt, MN, plş.121.

II. preduĉeá: 671-682, 684, 686, 708, 787, 789, 792, 794, 798, 800, 805-806, 808-809, 836-839, 841-848, 850-853, 855, 857-870, 875, 887.
? : 683, 688-691, 757, 804.
găuură: 685, 760, 765, 770, 775, 790, 793, 799, 840, 872, 896, 898.
găuurítă: 687.
gáură: 692, 706, 707 +: preduĉeá, 712, 714, 786, 788, 899.
— : 693-696, 698-705, 709-711, 713, 715-722, 725, 728-729, 740, 752, 811-827, 831, 834, 849, 854, 856, 871, 873-874, 878-883, 895, 900.
preduĉícă: 723, 726, 733, 738.
preduĉá: 724, 730-732, 736, 741-742, 744, 755, 759, 785 +: o preduĉéşte, 876-877, 886, 888-891.
preduĉícă; –ĉéle: 727.
preduĉá; –ĉéle: 734-735, 737, 745, 747-748, 750, 753-754.
preduĉá; –ĉéle: 739, 749, 751.
preduĉít: 743, 781.
preduĉeá; –ĉéle: 746.
găuură; găuurĭ: 756, 807.
găurĭ [pl.]: 758 +: să mai̯ fáĉe şi ~.
postrúngă; –trúnĝ: 761.
am preduĉít-o [perf.c.1]: 762.
preduĉítă: 763, 766 +: ~ cu preduĉáu̯a, 768, 774 +: i̯e ~ -n-uréke, 830, 833.
găuură, ~ împreduĉítă: 764.
[D] găuură: 767 +: u̯áje preduĉítă, 769 +: uréḱa preduĉítă, 771 +: ~ cu preduĉáu̯a, 772 +: ája le preduĉá, 773 +: ~ preduĉítă; naínte să puneá násturĭ dă metál în uréke, 777 +: ~, să preduĉéşte uréḱa, 779, 782-784.
pitróc: 776, 780
[D] gáură sau̯ pitroĉítă: 778.
preduĉíre: 791.
preduĉeálă, [k] preduĉeá: 795.
tăi̯etúră: 796.
gáură: 797.
preduĉeá: 801-803, 810.
preduĉeá: 828, 832, 885, 892-894.
i̯e preduĉítă: 829.
gáu̯ură, preduĉeá: 835.
pridupĉá: 884.
pişcătúră cu preduĉeáu̯a: 897.

DOUĂ GĂURI (semn în urechea oii)

„signe percé dans l'oreille des moutons; deux trous"

[2309]

I. [Întrebare indirectă] (Chest. NALR, fig. 59)

NALR-Olt. MN, plş 121.

II. dóu̯ă preduĉéle: 671-673, 676-681, 697, 708, 724, 731-733, 741-742, 744, 774, 887, 890-894.
preduĉéle: 674-675, 682, 686.
? : 683-684, 688-690, 802, 804, 828.
dóu̯ă găuurĭ: 685, 687, 707, 896, 898.
— : 691-696, 698-706, 709-722, 725, 728-729, 736, 740, 752, 811-827, 831, 834, 849, 854, 856, 871, 873-874, 877-884, 895, 900.
preduĉéle: 723, 726.
dóo preduĉéle: 727, 739, 749, 751, 794, 796, 798, 801, 803, 808, 836, 839, 848, 855, 865, 867.
dóo preduĉéle: 730, 734-735, 737-738, 743, 745-748, 750, 753-755, 787, 789, 792, 795, 832, 835, 837-838, 842, 844-845, 850-853, 857-860, 862-864, 866, 868-869, 885-886.
[D] # : 756-757, 758 +: cam úna, 761, 773, 775, 779, 783.
dóu̯o găuurĭ: 759 +: dóu̯o preduĉéle; am preduĉít-o dă dóuo uorĭ, 760 +: [se spune] şi dóu̯o, 764 +: ~ ~ preduĉíte sau̯ crotariláte (pă la gospodărí(i̯) [=CAP], 765-771, 772 +: să fac şî ~ ~ ; îi̯ dă o preduĉá sau̯ dó-u̯o, trei̯, 776 +: dácă vrea, ĉinevá-i̯ fáĉe [şi] dóu̯o, 777, 778 +: da, să fáĉe, 781 +: depínde, să fáĉe, 782 +: şi dóuo, 784-785, 840.
to͜ preduĉélĭ: 762.
tot preduĉíte: 763.
pitroáĉe: 780.
duóuo găurĭ: 786, 788, 790, 793, 797, 799, 807.
dóuo preduĉéle: 800, 805-806, 809-810, 829, 841, 846-847, 861, 870.
preduĉítă cu dóo găuurĭ: 830.
tot preduĉítă: 833.
∞ : 843 +: îi̯ striĉ uréḱa, 888.
dóuo găuurĭ: 872.
dóu̯ă preduĉélĭ: 875-876.
dóu̯ă preduĉéle: 889.
dóu̯ă pişcătúrĭ cu preduĉeáu̯a: 897.
dóo găurĭ: 899.

PREDUCEA, pl.

„emporte-pièce"

[2310]

I. [Întrebare indirectă] Cum îi spuneţi la unealta cu care faceţi gaură în urechea oii?

NALR-Olt. MN, plş.121.

II. preduĉeá; –ĉéle: 671-672, 678-679, 681-682, 686, 690, 828-830, 832, 835, 889, 894, 897, 899.
preduĉeá; –ĉéle: 673-677, 680, 685, 706-708, 710-712, 714, 719, 787, 789, 791, 795, 800, 803-806, 809, 837-838, 843-847, 851-853, 855-864, 868, 870, 898.
? : 683, 802.
— : 684, 687-689, 693-696, 698-705, 709, 713, 715-718, 720-722, 725, 811-816, 818-819, 821, 823-825, 831, 834, 849, 854, 871, 873-874, 878-883, 895, 900.
preduĉeá; –ĉéle: 691.
cu cléşte: 692, 761.
cu un͜ cartúşĭ, cu uo ţevúi̯că: 697.
preduĉícă; –ĉéle: 723.
preduĉá; –ĉéle: 724, 729, 736, 739.
preduĉíca [a.]: 726 +: c-un͜ cartúş ascuţít cu ḱila sau̯ cu ~.
preduĉícă: 727-728.
preduĉá; –ĉéle: 730, 732-735, 737, 742-743, 745, 750-752, 754, 762-764, 765 +: dă cu preduĉáu̯a, 766-767, 771-775, 777-779, 781-782, 784-785, 817, 820, 826-827, 833, 839-841, 866, 869-870, 872, 888, 890-893, 896.
cartúş; –túşe: 731.
cartúş sau̯ preduĉícă: 738.
preduĉá: 740, 753, 758 +: ~ d-ále̯a dă ĉizmárĭ, 885.
sucálă: 741 +: cu o ~ ársă, 842.
cu preduĉáu̯a: 744, 749, 760, 768, 769 +: –ĉéle.
preduĉeá: 746 +: sau̯ c-un cartúş, 792.
cartúş: 747-748.
cartúş sau̯ preduĉá; –ĉéle: 755.
ţîmbre̯á; –bréle: 756 +: c-un briĉág, cu fo̯árfeca.
potricálă; –cále: 757.
c-o sco̯ábă: 759.
pitroĉá; –ĉéle: 770.
pitróc sau̯ preduĉá: 776.
pui̯ pitrócu: 780 +: cartúş d-ále̯a dă ármă.
o maşínă dă presát: 783 +: „se face la dispensar de către doctoru".
súlă; súle [o] presuĉeá; –ĉéle: 786.
preduĉeá; –ĉéle: 788, 793-794, 796-799, 807, 836, 865.
preduĉeá; –ĉéle: 790.
preduĉeá; –ĉéle: 801.
preduĉeá; –ĉéle: 808.
preduĉeá; –ĉéle: 810.
un͜ capatór: 822.
cu un͜ cartúşu: 848.
preduĉél; –ĉéle: 850.
preduĉeá; –ĉélĭ: 867.
preduĉeá; –ĉélĭ: 875.
preduĉá; –ĉélĭ: 876.
cu o dăltíţă: 877.
pridupĉá; –ĉéle: 884.
dáltă de preduĉeá: 886.
cléşte de semnát uólile: 887.

SECERĂ (semn în urechea oii), pl.

„signe percé dans l'oreille des moutons; entaille en faucille"

[2311]

I. [Întrebare indirectă] (Chest. NALR, fig. 60)

NALR-Olt. MN, plş 121.

II. pişcătúră: 671-673, 675, 680, 697, 708, 859, 865.
stíngile: 674.
semilúnă: 676.
ĉuántă, [k] ḱişcătúră: 677.
séĉere: 678, 776 +: da, să fáĉe, i̯a dîm͜ márĝine, rămíne fórma séĉere.
ĉupitúră: 679, 774.
— : 681, 684, 688-696, 698-705, 707, 709-722, 724-725, 727-729, 732, 736, 740, 744, 747, 811-828, 831, 834, 841, 849, 854, 856, 871, 873-874, 878-883, 895, 898, 900.
cîrlíg: 682.
? : 683, 723, 733-734, 739, 741, 743, 786-789, 791, 793-800, 802-805, 807, 810, 832, 835-836, 840, 843-845, 848, 853, 861, 870, 872, 884, 886.
curbătúră: 685.
ĉuntítă şi pişcátă: 686.
tot crestátă: 687.
clinĉĭ: 706.
şui̯etúră: 726, 730, 850, 852.
ḱişcătúră: 731, 737, 749, 751, 753, 842, 847, 851, 858, 863, 866, 869.
tot pişcătúră: 735.
şuetúră: 738.
jumáte preduĉá: 742.
bărburătúră; –túrĭ: 745, 890.
cîrlíg; –líĝe: 746.
pişcătúră, şui̯etúră: 748.
bărburătúră: 750, 885.
şui̯etúră; –túrĭ: 752.
borborătúră: 754.
ḱişcătúră; –túrĭ: 755.
[D] # : 756-759, 761-765, 767-768, 769 +: i̯ĕ-n͜ fórma séĉeri, da noi̯ nu-i̯ zíĉem, 770—773, 775, 777-778, 779 +: aşá să-n͜semne̯ázá, da nu-i̯ zíĉe séĉere, 780, 783-785, 790, 792, 801, 806.

sécere sau̯ u̯ovál: 760.
[D] #, ĉupítă: 766.
rabój: 781.
potco̯ávă: 782.
^{u}obádă: 808.
ĉup^{l}itúră: 809.
?, # : 829.
tăi̯etúră dĭn͜ fáță, tăi̯etúră dĭn spate: 830.
tăi̯átă-n fáță: 833.
um͜ fel dă șui̯etúră: 837.
șui̯etúră: 838.
burburătúră: 839.
ḱișcătúră-nnai̯ínte: 846.
ḱișcătúră, [k] șui̯etúră: 855.
ĉu̯ántă: 857.
șu^{l}itúră: 860.
p^{h}ișcătúră: 862, 864.
tot um͜ fel dă pișcătúră: 867.
șui̯etúră; –túr^{i}: 868, 894, 899.
teșitúră; –túr^{i}: 875.
ḱișcătúră; –túr^{i}: 876.
șăitúră: 877.
[ɛ] și^{l}itúră; –túr^{i}: 887.
pișcătúră sco̯asă; –túr^{i} –se: 888.
borburătúră; –túr^{i}: 889.
pișcătúră; –túr^{i}: 891-893, 897.
tot ḱișcătúră; –túr^{i}: 896.

CRESTĂTURĂ (semn în urechea oii)
„signe percé dans l'oreille des moutons; entaille simple"

[2312]

I. *[Întrebare indirectă] (Chest. NALR, fig. 61)*

***NALR-Olt. MN**, plș 121-122; **ALEA** 515.*

II. *crăpătúră: 671.*
cĭrlíg: 672.
crestătúră: 673, 679, 685, 691, 697, 714, 726, 730, 732, 735, 738, 742, 744, 753, 760-763, 765 +: o crestl̥éz, 766-768, 769 +: fac úni̯-așá, o tái̯e drept, 770-772, 773 +: în fórmă dă ve, 776 +: să fáĉe ~ în spate, 777 +: o ~ la uréḱe, 778-779, 780 +: ~ , ai̯ crestát-o așá dor, 781, 782 +: ~ , așá-ntr-o párte, 785, 787, 801, 805, 836, 844, 847, 859, 861-862, 870.
trăsătúră: 674.
pișcătúră: 675, 708, 843, 845, 848, 865, 877.
ĉupitúră: 676.
șui̯átă: 677.
șui̯erătúră: 678.
? : 680, 683, 743, 751, 786, 788-791, 793-795, 797-799, 802, 804, 806, 810, 832-833, 840, 853, 884.
— : 681, 684, 688-690, 692-696, 698-707, 709-713, 715-722, 724-725, 731, 736, 747-749, 752, 811-828, 831, 834, 841, 849, 854, 856, 871, 873-874, 878-883, 895, 900.
șui̯etúră: 682, 727, 740, 867.
crestátă: 686-687, 775 +: ~ , ĉerpítă; nu ^{l}e semne múlte, nu i̯e ^{u}oi̯eri^{l}e mare, 783 +: uréḱa ~ , 829.
disḱicătúră: 723.
tăi̯etúră: 728, 803, 888.
ḱișcătúră; –túr^{i}, crestătúră; –túr^{i}: 729.
desḱicătúră: 733, 741, 885.
crestătúră; –túr^{i}: 734, 739, 756, 764, 784, 887, 889-890, 892, 897-899.
gúră dę cuțít: 737.
ḱișcătúră: 745, 857.
spinticătúră; –túr^{i}: 746, 839, 842, 846, 855, 886.
spintecătúră: 750, 754, 809, 891, 894.
dispicătúră: 755.
[D] # : 757-758, 792.
crestát de uréḱe: 759.
înfurcítă: 774.
tă^{l}etúră: 796, 864.
crestătúră, tăetúră: 800.
crestătúră: 807, 852, 868.
crestătúră: 808.
spărtúră: 830.
ĉupítă: 835.
dăspicătúră: 837.
clinĉ: 838.
∞ : 850, 896.
crestătúră, spintecătúră: 851.
gúră dă cuțít: 858.
p^{h}ișcătúră: 860.
dășḱicătúră: 863.
trăsúră: 866.
spintecátă: 869.
ḱișcătúră; –túr^{i}: 872.
crestătúră; –túr^{i}: 875.
gúra cuțítului̯: 876.
bărburătúră: 886.
cĭrlíg; –líĝe: 893.

NOJIȚĂ (semn în urechea oii)
„signe percé dans l'oreille des moutons"

[2313]

I. *[Întrebare directă] [D]*

***NALR-Olt. MN**, plș 122.*

II. *? : 671, 677, 682-685, 687, 743, 790-795, 804, 806.*
: 672, 674-676, 679-680, 686, 723-742, 744-758, 759 +: noji̯ță să spúnę la ^{u}opínĉ, cáre să-ŋkótură cu ^{l}éle, 761-764, 765 +: noji̯ță să spuneá la curęáu̯a care tē-ŋcăltái̯ la ^{u}op^{h}ínĉ, 766-789, 796-803, 805, 807-810, 829-830, 832-833, 835-840, 842-848, 850-853, 855, 857-870, 872, 876-877, 885-894, 896-899.
noji̯ță: 673, 678, 760 +: ~ , o tă^{l}etúră dręáptă [de-a lungul urechii].
— : 681, 688-722, 811-828, 831, 834, 841, 849, 854, 856, 871, 873-875, 878-884, 895, 900.

CIUNTATĂ DE VÂRF (semn în urechea oii)
„signe percé dans l'oreille des moutons; bout coupé"

[2314]

I. *[Întrebare indirectă] (Chest. NALR, fig. 62)*

***NALR-Olt. MN**, plș 122.*

II. *retezătúră: 671, 787, 795, 808.*
șui̯átă: 672.
șui̯átă, ĉ^{l}untátă: 673.
ĉo̯ántă: 674, 680, 764, 832.
ĉu̯ántă: 675, 677, 859, 866.
știrbitúră: 676.
ĉ^{l}untătúră: 678.
retezátă: 679, 835.
— : 681, 684, 688-696, 698-705, 707, 709-710, 712-722, 725, 728, 736, 811-828, 831, 834, 841, 849, 854, 856, 871, 873-874, 878-883, 895, 900.
ĉuntátă: 682, 758 +: să spúne ~ , 773 +: ~ să zíĉe.
? : 683, 743, 786, 788-791, 793-794, 798-804, 806, 864 +: i̯-an͜ tăi̯át vîrfu uréḱi, 884.
îi̯ ĉuntęáză uréḱ^{e}a: 685.
ĉuntítă: 686, 730.
rătunji̯tă: 687.
ĉu̯ántă, teșitúră: 697.
îmbărburătúră: 706.
ĉont: 708.
tăi̯átă: 711.
sfîrcu uréḱi: 723.
teșitúră: 724.
scurtătúră: 726.
ĉuntătúră; –túr^{i}: 727, 729, 746-747.
ĉontătúră: 731, 737, 744, 837, 847, 868, 886.
ĉuntátă la vîrf: 732.
ĉuntătúră: 733, 735, 738, 740-741, 745, 750, 753, 838, 845-846, 848, 850, 860, 877, 885.
pișcătúră: 734.
ĉontătúră; –túr^{i}: 739, 752, 888, 890.
ĉumpărę̯álă; –rél^{i}: 742.
vîrfu uréḱi retezát: 748.
cîrnă: 749, 851, 863.
ĉuntátă de vîrf: 751, 762-763.
ĉuntátă, mai̯ mult tăi̯átă, cîrnă: 754.
ĉuntătúră sau̯ bărburătúră: 755.
[D] # : 756 +: să sînĝeră și ^{l}i să tă^{l}e vîrfu uréḱi, 769-770, 771 +: tái̯e vîrfu, 775-776, 780, 784 +: să fáĉe.
i̯e ĉuntátă la uréḱe: 757.
^{l}i să ĉontęáză: 759 +: ~ ~ cîn͜ îi̯ lásă sînĝe.
să lásă mai̯ mult sînĝe: 760.
ĉuntátă dă vîrf: 761, 768, 772 +: să fáĉe mai̯ des péntru că le tái̯e dă sîngerát, 779 +: ~ ~ cîn͜ să sîngerę̯áză.
ĉontát: 765.
i̯-a retezát uréḱa: 766.
ĉupítă: 767.
uréḱe retezátă: 774.
i̯-a ĉupít uréḱa, a ĉuntát ~ : 777.
ĉuntátă, retezátă dă vîrfu uréḱi: 778.
uréḱa retezátă: 781 +: i̯-am tăi̯át uréḱa.
[D] ĉuntítă: 782.
vîrfu uréḱi ĉuntát: 783.
ĉuntátă dă vîrf, vîrfu retezát: 785.
: 792, 807.
rĕtezătúră: 796, 809.
tă^{l}etúră: 797.
ĉulitúră: 805.
ĉupę̯álă: 810.
i̯e retezát vîrfu uréḱi: 829.
∞ : 830 +: „nu se făcea; îi tăiai vârful când sângerai", 844.
uréḱa tăi̯átă: 833.
tot crestătúră: 836.
ĉuntătúră: 839.
to͜ tă^{l}itúră dă sîngerát: 840.
i̯e cîrnă: 842 +: ^{u}o cârn, 858.
să tái̯e dă sîngerát: 843.
ĉ^{u}ontătúră: 852, 855, 861.
șui̯etúră: 853.
ĉontát la vîrf: 857.
așá îi̯ faĉ la sîngerát: 862.
vîrfu tăęát: 865.
?, ĉontúră, uréḱa i̯e ĉu̯ántă: 867.
uréḱa ĉu̯ántă: 869.
rămúne ĉúlă: 870.
ĉo̯ántă; ĉo̯ánte, șui̯etúră; –túr^{i}: 872 +: ĉo̯ántă [vârful urechii este tăiat drept], șui̯etúră [vârful urechii este tăiat oblic].
ĉi̯untătúră; –túr^{i}: 875.
ĉuntătúră; –túr^{i}: 876.
[ɔ] ĉuntătúră; –túr^{i}: 887.
ĉuntătúră; –túr^{i}: 889.
ĉo̯ántă; ĉo̯ánte: 891-893.
ĉ^{l}ontătúră; –túr^{i}: 894, 899.
ĉúntă; ĉúnte: 896 +: am ĉuntát o̯ái̯a.
ĉontátă; –táte: 897.
ĉuntátă; –táte: 898.

SĂBIIȘ (semn în urechea oii)
„signe percé dans l'oreille des moutons"

[2315]

I. *[Întrebare directă] [D]*

***NALR-Olt. MN**, plș.122.*

II. *? : 671, 682-685, 687, 743, 791, 793-795, 804, 806, 890, 894.*
șui̯átă: 672, 674.
săbi^{l}íș: 673, 678, 762 +: ar tăi̯á didisúpt, ca un fel dă sábi^{l}e.
teșítă: 675 +: șui̯átă.
: 676, 679-681, 723-724, 727-729, 731-738, 739 +: la noi̯, șui̯etúră; –túr^{i}, 741-742, 744-749, 750 +: nu, șui̯etúră, în lúngu uréḱi, 751, 754-761, 763-790, 792, 796-797, 800-803, 805, 807-810, 829-830, 832-833, 835-836, 838-840, 842-845, 847-848, 850-853, 855, 857-870, 872, 876-877, 885-886, 896-899.

crestătúră: 677.
pişcătúră: 686.
— : 688-703, 705-722, 725, 752-753, 798-799, 811-828, 831, 834, 841, 849, 854, 856, 871, 873-875, 878-884, 895, 900.
şuịerătúră: 704 +: tăịám în streşí [=piezis].
săbiiş: 726 +: i să ịa de la ńijlócu uréki spre vîrf, 730 +: ~ da, în vîrfu uréki, 740 +: ~ ịe şuịetúră.
săgilletúră: 837.
săgillátă: 846.
tăịetúră; –túrị: 887.
şuịetúră; –túrị: 888-889, 891-892.
şuịátă; –ịéte saụ şuịetúră; –túrị: 893.

IC (semn în urechea oii)
„signe percé dans l'oreille des moutons; entaille en angle ouvert"

[2316]

I. *[Întrebare indirectă] (Chest. NALR, fig. 63)*

NALR-Olt. MN, *plş.122.*

II. pişcătúră: 671, 674-675, 686, 838, 848, 852, 859, 867, 887, 896, 899.
? : 672, 676, 679, 683, 685, 687, 730, 734, 742-745, 751, 786-791, 793-801, 803-804, 806, 810, 829, 832, 837, 840, 843, 845, 853, 855, 864, 875, 884, 894, 898.
páná: 673.
crestătúră: 677-678, 682, 844, 861, 865, 870, 897.
o crestéz: 680.
— : 681, 684, 688-707, 709-729, 731-732, 735-736, 740, 747-748, 750, 752-755, 811-828, 831, 834, 841, 849, 854, 856, 871, 873-874, 878-883, 885-886, 889, 895, 900.
pişcătúră înapóị: 708.
bărburătúră: 733, 737, 746.
hîrléţ: 738, 877.
şuịetúră; –túrị: 739.
tot kişcătúră: 741, 842, 846, 858, 863, 868-869.
[D] # : 749, 756-785, 792, 802, 805, 807-808, 847, 866, 872, 876.
clin, fúrcă: 809.
tot îṃfurcítă: 830.
tot uréka tăịátă: 833.
ĉupitúră: 835.
crestătúră: 836.
∞ : 839, 888, 893.
bolburătúră: 850, 893.
tot uṇ‿clinĉ: 851.
ĉuántă: 857.
şuitúră: 860.
phişcătúră: 862.
dăşpicătúră, cîrlíg: 890.
cîrlíg: 891.
ĉupitúră; –túrị: 892.

GAURĂ SLOBODĂ (semn în urechea oii)
„signe percé dans l'oreille des moutons; trou ouvert prolongé par une entaille"

[2317]

I. *[Întrebarea indirectă] (Chest. NALR, fig. 64)*

NALR-Olt. *122.*

II. preduĉeá spintecátă: 671, 844, 850, 852, 866.
preduĉeá crăpátă: 672.
preduĉeá: 673.
pelişátă: 674 +: cîrlíg, bárbură, şuịátă, teşítă.
preduĉeá răspúnsă: 675.
? : 676, 683-685, 687, 710, 832-833, 837, 840, 843, 846, 848, 851, 853, 862-864, 870, 875, 884-885, 894, 898.
preduĉeá scọásă: 677.
preduĉeá crestátă: 678.
preduĉeá cu crestătúră: 679, 686.
preduĉeá spártă: 680.
— : 681, 688-696, 698-707, 709, 711-720, 811-818, 831, 834, 841, 849, 854, 856, 871, 873-874, 878-883, 886, 889, 895-896, 900.
şuịerătúră: 682.
preduĉeá scọásă: 697 +: gáură slóbodă, 708.
ịe spártă-ṇ‿jos: 829.
∞ : 830, 835, 838-839, 888.
preduĉeá cu despicătúră: 836.
preduĉá cu spintecătúră: 842.
spinticătúră: 845, 877.
preduĉeá cu spintecătúră: 847, 855, 858.
preduĉeá cu kişcătúră: 857.
preduĉeá cu tălitúră: 859.
crestătúră: 860.
preduĉeá cu crestătúră: 861, 865.
preduĉeá cu şuịetúră: 867.
preduĉeá cu crăpătúră: 868.
preduĉáụa spintecátă [a.]: 869.
: 872, 876, 897, 899.
[σ] gáuură slóbodă: 887.
preduĉá cu dăspicătúră: 890.
preduĉá spintecátă: 891.
cîrlíg: 892.
preduĉá cu cîrlíg: 893.

SE ÎNSÂMBREAZĂ (ind. prez. 6)
„ils s'associent"

[2318]

I. *[Întrebare indirectă] Ce ziceţi că fac mai mulţi oameni când, primăvara, pun oile laolaltă ca să facă stână?*

NALR-Olt. *760.*

II. trec la sîmbríle: 671.
însîmbrắm ụóịile [4]: 672 +: le bag în sîmbríle.
să unésc: 673, 745, 791, 837, 897.
să-mpreuúnă: 674.
să-tovărăşéşte: 675.
se stríng uóịile: 676, 678.
? : 677, 679, 726, 743, 755, 794, 804, 820, 828, 834, 846.
s-adúnă: 680, 858.
— : 681, 688-689, 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720-722, 724-725, 727, 730, 732-736, 738, 740-742, 744, 747-748, 750-754, 811-816, 818-819, 821-825, 831, 836, 849, 854, 856, 871, 873-874, 877-883, 885-886, 895, 900.
fáĉe tîrlă: 682, 774 +: ~ ~ , s-améstecă-m‿bríṇză; am băgát îm‿bríṇză, 787, 790, 800, 806, 826, 844, 855, 857, 860, 869, 894.
s-a dat uóịile la stînă: 683.
să-ntovărăşésc: 684, 729, 749, 888.
să daụ în pázā: 685.
∞ : 686, 817 +: [oile se adună la un cioban care le paşte pe izlazul satului şi le aduce seara acasă].
să-nsîmbrẹázā: 687.
să-tovărăşésc: 690, 707.
fac stînă: 691, 863.
nĕ-tovărăşím [4]: 692.
să strînĝem uóile, să le adunắm [conj.4]: 697.
strînĝẹáụ uóịẹ: 704.
le améstecă: 706.
ne uním [4]: 708.
le ridicắm la múnte: 710.
nẹ-asoĉilém, nĕ-tovărăşím [4]: 711.
fắcem tovărăşíle [4]: 712.
haị să fắcem uo stînă ! : 714.
haị să adunắm tîrla ! : 719 +: adunắm uóili la tîrlă
să-ntovărăşắsc: 723, 739, 746, 841.
fac o stînă: 728.
se-ntovărăşésc: 731.
fac uṇ‿cîrd: 737.
fáĉe stînă: 756, 839, 891.
le daụ la ĉobán péntru păstorít: 757.
s-asoĉilázā: 758,
fac stînă, să-ṇcîrduịésc toţ: 759.
să-nţelég, fac o tovoroşíle: 760.
adúnă uólili: 761.
să vorbésc să fácă stînă: 762.
fáĉe súrlă, tîrlă: 763.
le-ṇcîrduịésc: 764 +: lẹ-adúnă şî fac uṇ‿cîrd.
nẹ-am unit să fắcem o brîṇzăríle [perf.c.4]: 765.
să fácă ĉobăníle [conj.]: 766.
să uunésc, fac tîrlă, bágă ĉobán la oị: 767.
să-ṇcîrdule: 768.
fac tîrlă: 769 +: ~ ~ , să strîṇg la ū‿loc, fac o soĉiletáte şi bágă un ĉobán, 777, 793.
tomnéşte ĉobán: 770.
plănuịésc să fácă o stînă: 771.
pun ĉobán saụ fáĉe tîrlă: 772.
să púịe ĉobán [conj.]: 773.
să-ṇcîrduịe să fácă tîrlă: 775.
númără uóịili, le bágă-m‿bríṇză: 776.
aléĝe uóịile la bríṇză, bágă ĉobán: 778.
s-améstecă la bríṇză: 779.
lẹ-améstecă la bríṇză: 780 +: ịa bríṇza cáre cîte oị áre cu lápte.
dúĉem uóịili la ĉobán [4]: 781.
pun tîrla, să-ntovărăşásc: 782.
améstecă: 783 +: ~ , fắcem cu rîndu, amestecắm uóịile.
fáĉe uṇ‿cîrd, fac o întovăroşíle: 784 +: dácă strînĝe únu singur: am strîṇs uoị dă clăţắụ.
s-adúnă să fácă tîrlă: 785.
fáĉe uo uníre: 786 +: ~ ~ şi angaịeázā un ĉuobán.
fắcem uo tîrlă [4]: 788, 842, 864.
să-ntuovărăşắsc: 789, 792.
să-ntuovărăşésc: 795.
fắcem uṇ‿clăţắụ [4]: 796.
fac cîrd: 797.
îmvuoléşte ụóile la ĉuobán: 798.
strînĝe uóilẹ: 799.
fáĉe uo tîrlạ: 801.
fáĉe uo tîrlă: 802, 840, 850, 852, 861.
să strînĝe: 803, 870.
să-ntuovărăşáşte saụ púne tîrla: 805.
fac uo tuovărăşílẹ: 807.
s-améstẹcă: 808.
fac tîrlă, daụ la ĉuobán: 809.
fáĉe suoĉietáte: 810.
le daụ dă clăţắụ să mi le ĉobănẹáscă ịel [1]: 827.
să-ntovărăşésc: 829.
s-améstică óile: 830.
le dă la ĉobán: 832, 835.
a lụat oị de clăţắụ, daụ óịlẹ la ĉobán: 833.
le dă la stînă: 838.
forméázā uo tîrlă: 843.
să-ntovărăşá [imperf.]: 845.
fắĉẹm strúṇgă [4]: 847.
fáĉe uo stînạ: 848.
lẹ-a duz‿la ĉobán [perf.c.], forméázā uo tîrlă: 851.
să-ntovărăşéşte: 853.
să unéşte şi fáĉe uṇ‿clăţắụ: 859.
să-ntovărăşásc şi bágără ĉobán: 862.
fáĉe tîrla: 865.
fáĉe uṇ‿cîrd: 866.
să strîṇg cu tóţi şi să duc să fácă tîrla: 867.
s-adúnạ: 868.
nị grămădím, nị strînĝím [4]: 872.
le púnị la rînd: 875.
să pun továrîşị: 876.
adúnă uóịile la ĉobán: 884.
[σ] să-ntovărăşésc, améstică uólile: 887.
să-ntovărăşésc, fac cărdăşíị: 889.
să-ntovărăşésc, fac tîrla: 890.
améstică uóịili, fac tîrlă: 892.
formắm uṇ‿cîrd [4]: 893.
nẹ-am adunát toţị şi l-am pus pă dînsu ĉobán [perf.c.4]: 896.
fáĉe túrmă: 898.
fac ĉlobăníe: 899.

SÂMBRAŞI, sg.
„associés"

[2319]

I. [Întrebare indirectă] Cum le ziceţi la oamenii care se întovărăşesc (se întrebuinţează termenul obţinut la întrebarea precedentă) cu oile?

NALR-Olt 761.

II. ? : 671, 676-677, 679, 683, 726, 743, 745, 787, 791, 794, 801, 832, 837, 845, 861, 863, 875, 884.
ǫámenĭ pe sîmbri^{l}e: 672.
továrăşĭ: 673, 675, 680, 685, 691-692, 706-708, 739, 826.
tîrláşĭ: 674, 682.
gázde: 678.
întovărăşíţĭ: 681.
továroşĭ la ųoį: 684.
— : 686, 688-689, 693-696, 698-703, 705, 709-710, 713, 715-718, 720-722, 724-725, 727-730, 732-738, 740-742, 744, 746-755, 811-825, 828, 831, 836, 849, 854, 856, 871, 873-874, 877-883, 885-886, 895, 900.
sîmbráşĭ: 687.
fac tovărăşí^{l}e: 690.
propi^{l}etár [sg.]; –tárĭ: 697.
un colectív: 704.
továrăşĭ, asoĉiáţĭ: 711.
^{u}oįérĭ: 714.
továrăşĭ; –váräş: 712, 829, 841, 847, 859.
am format o tîrlă, tîrláşĭ: 719.
întovărăşíţĭ: 723.
întovărăşíţĭ: 731.
[ε] ĉetăţénĭ aį comúni: 756.
o asoĉiáţi^{l}e: 757.
továroş saų soĉi^{l}alíştĭ: 758 +: fíncă s-asoĉi^{l}ázã, contríbu^{l}e toţ şi la múncă şi la venít.
ĉetăţénĭ: 759.
továroş: 760.
colectív: 761.
locu^{l}itórĭ: 762.
[**] tîtorĭ, ~ cáre pun ĉobánu: 763.
asoĉi^{l}áţĭ: 764.
nę-am întovărăşít: 765.
stăpîni ^{u}óįilor: 766, 774.
stăpîni tîrli: 767.
ųámenĭ cáre s-ajútă, ~ înĉírdu^{l}íţĭ: 768.
ųámenĭ uníţ: 769.
stăpînĭ: 770, 772-773, 776 +: să socotésc ~, 778.
ĉobánĭ: 771 +: toţ cárę-avém oį dăm lu cutáre [să fie cioban], 775, 782.
clăţă^{l}érĭ: 777, 781 +: am atîţįa ~, zîĉe ĉobánu, 805.
clăţăį, clăţăįérĭ; –įér: 779.
rîndáş: 780.
továrăş cu ^{u}ó^{l}ile: 783.
clăţăįérĭ; –įér: 784, 809, 827, 830, 833-835.
ĉobánĭ, clăţăįérĭ: 785.
[ε] ĉetăţénĭ: 786.
stăpînĭ; –pîn: 788, 892, 899.
t^{u}ovárăşĭ; –váräş: 789.
#: 790, 792, 802, 807, 839, 848.
t^{u}ovárăş$^{(i)}$; –váräş: 793, 810.
t^{u}ovárăşĭ; –váräş: 795, 808, 897.
clăţă^{l}érĭ; ~ : 796.
clăţáų [sg.]; –ţáį: 797.
clăţă^{l}érĭ; –^{l}ér: 798, 800, 804, 806.
továroşĭ; –váraş: 799.
învo^{l}it^{u}órĭ; –t^{u}ór, clăţăįérĭ; –įér: 803.
tîrláş; ~ : 838, 867.
tîrláşĭ; –láş: 840, 842-843, 855, 860, 862, 864, 890, 894.
tîrláşĭ; –láş^{i}: 844, 846, 858, 866, 868-869.
[ε] továrăş dă tîrlă [sg.]: 850.
tîrláşĭ; –láş$^{(i)}$: 851, 865.
továrăşĭ dă tîrlă, tîrláşĭ; –láş: 852.
továrăş [sg.]: 853.
továrăşĭ; –váräş, tîrláşĭ; –láş: 857.
t^{u}ovárăşĭ; ~ : 870, 887-888, 898.
[σ] továrăş; ~ : 872.
továrîşĭ; ~ : 876.
sunt în‿cîrdăşíį: 889.
[σ] t^{u}ovárăş; ~ : 891.

clăţăįáşĭ; –įáş: 893 +: ĉobánu păzéşte ^{u}óile de clăţáų [=de adunătură].
ǫámenĭ înt^{u}ovărăşíţĭ la ^{u}oį: 896.

PAR (la staul), pl.
„pieu"

[2321]

I. [Întrebare indirectă] Cum le spuneţi la lemnele pe care le bateţi în pământ la capătul leselor ca să faceţi staulul?
NALR-Olt. 763; **ALF** 1066; **AIS**1087.

II. par; parĭ: 671-679, 691-692, 704, 712, 719, 721-724, 727-728, 730-734, 736, 738-740, 744, 747-749, 752, 754-755, 757, 760, 762, 765-766, 767 +: [*] parmác; –máĉ, 769-771, 774, 777, 781, 783-785, 787-788, 795-797, 799, 804, 806, 810, 827, 830, 837-841, 843, 847-848, 850, 852, 855, 857-862, 864-865, 870, 875-877, 884-885, 887, 890-894, 897-898.
parĭ dă tîrlă [pl.]: 680.
par: 681-682, 686, 782.
taráşĭ [pl.]: 683.
∞ : 684-685, 786, 791, 794.
parĭ [pl.]: 687, 697, 707, 710-711, 775.
— : 688-689, 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 725, 811-819, 821-824, 831, 836, 849, 854, 856, 871, 873-874, 878-883, 895, 900.
bábă; bábe saų furĉĭ în pămînt: 690.
bulumác; –máĉĭ: 706.
parĭ [pl.]; par: 708, 742, 759, 761, 764, 768, 772, 778, 798, 820, 825, 829, 832, 833 +: [*] parmáĉ [pl.], 835.
ţăruş^{i}; –rúşĭ saų par; parĭ: 714.
ţărúş; –rúşĭ: 726, 737, 745, 802, 886.
taráşĭ [pl.]; –ráş: 729.
bulamác; –máĉ: 735, 746.
deréĉ [pl.]; –réc: 741.
ţărúşĭ [pl.]; –rúş: 743.
furĉĭ [pl.]; fúrcă saų bulamác; –máĉ: 750.
parĭ, [*] poḱíĉ [pl.]; –ḱíc: 751.
propţeá; –ţéle: 753.
părmáĉ [pl.]; –mác: 756.
tarác; –ráĉ: 758 +: sḱelétu tîrli.
bábă; bábe: 763, 789-790.
ţărúş saų parĭ [pl.]: 773.
parĭ [pl.]; par saų ţărúş: 776.
par dă grắţiį: 779.
par, ~ dă gráti^{l}e: 780.
bulumác; –máĉ: 792, 800-801, 807, 834, 845.
bulmáĉ [pl.]; –mác: 793.
bulumác; –máĉ, ţărúş; –rúş$^{(i)}$: 803.
bulumác; –máĉ, par; parĭ, stîlp; stîlpĭ: 805.
bulúmáĉ [pl.]; –mác: 808.
par; parĭ, pr^{u}opţeá; –ţéle: 809.
par; parĭ, ţărúş; –rúşĭ: 826.
bulumáĉ [pl.]; –mác^{i}: 828.
ţărúş; –rúşĭ, propţeá –ţéle: 842.
par^{i}; parĭ: 844, 846.
profţeá; –ţéle: 851.
? : 853.
propţeá –ţéle: 863, 869, 888.
ţărúş^{i}; –rúşĭ: 866, 868.
ţărúş; ~ : 867.
par; parĭ saų stîlp; stîlpĭ: 872.
par; parĭ saų bulumác; –máĉ: 889.
stîlp; stîlpĭ saų púnim fúrcă; furĉ: 896.
bulumác; –máĉĭ, par; parĭ: 899.

NĂPRĂOR
„pâture des brebis avant le lever du soleil"

[2323]

I. [Întrebare indirectă] Cum se cheamă păscutul oilor dinainte de răsăritul soarelui?

NALR-Olt. 765.

II. ? : 671-674, 676-681, 683-690, 692, 697, 706, 711, 714, 726, 729, 733, 742-743, 748, 751, 753, 760, 770, 782, 803, 828, 832, 837, 843-844, 852-853, 857, 861, 865, 867, 875, 884, 890, 894, 896, 898.
păşunát: 675, 764 +: ~ de dimineáţă, pe ró^{u}o, 768 +: ~ dă nǫáptea, 794, 796 +: ~ dă nųápte, 799 +: ~ dă dimineáţa, 805.
ĉínă: 682.
păscút: 691, 771 +: ~ dă nǫápte, 795 +: ~ pînă-n răsărít, 800, 809 +: ~, le duc la păşúne.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720-722, 724-725, 727, 732, 735-736, 738, 744-745, 747, 750, 752, 755, 804, 811-825, 831, 836, 849, 854, 856, 863, 871, 873-874, 878-883, 886-887, 889, 895, 900.
pleácă cu įélē-porneálă: 704 +: „nu poţi să le scoţi până la răsăritul soarelui, că e rouă".
le bágă la úşă: 707.
la porneálă: 708.
porníre, pornírea ^{u}óilor: 710.
plecăm cu ^{u}óili la įárbă: 712.
dimineáţă pă răcųáre, haį cu ^{u}óili pă răcųáre ! : 719.
prînzét: 723 +: [după răsăritul soarelui].
∞ : 728 +: nu să páşte ^{u}ójile naįínţe di răsărítu sǫárelui, 734 +: „nu se scot înainte de răsăritul soarelui", 767 +: nu pleácă înaįínte dă răsărítu sǫárelųį pînă nu să įa róųa, 787 +: nu pasc, 788, 789 +: nu pasc, 790-793, 798, 801, 827, 829-830, 833-834, 838-839, 842, 847, 858-859, 870, 876 +: să nu lį daį drúmu pă róųă la ^{u}oį, să bolnăvésc.
îm‿porneálă: 730-731, 740 +: merg ~ ~, 741, 749, 773, 846.
porneálă: 737, 739, 746, 769, 776 +: ~ dă dimineáţă, 777, 778 +: ~ dă nǫáptea, ~ dă zíųa, 780 +: ~ nǫáptea, 877, 885, 891.
conácu de dimineáţă: 754.
ĉobănít: 756.
păscút pă róųo: 757.
[ε] păşuná‿dă nǫáptea: 758.
le pasc înaįínte dă ^{l}işítu sǫárelųį: 759 +: įa gălbeázã.
pleácă în nerăsărítu sǫárelųį: 761.
să duc la păşúne: 762 +: númaį după ĉe să įa róųa.
[D] # : 763, 765, 772 : n-am a^{u}uzít, 802.
pă ró^{u}o: 766.
porním ^{u}ójile la įárbă: 774.
[*] pornoreálă dă nǫápte: 775.
le daų drúmu la ^{u}oį dínspre zíųo: 779.
pă răcǫáre: 781 +: dăm drúmu la ^{u}oį dúpă muls.
le daų drúmu, le pornésc dimineáţa: 783.
pleácă-m‿păşuneálă: 784.
lę-a pornít: 785.
păşúne: 786, 806.
păşúne, păscút: 797.
dă dimineáţă: 807.
păşunát, păscút: 808.
păşĉúne: 810.
#: 826, 835, 840-841, 845, 848, 850-851, 855, 860, 862, 864, 866 +: la conácu dă dimineáţa, 868-869, 872, 888, 897, 899.
p^{u}orneálă dă dimineáţă: 892-893.

PRIOR
„pâture des brebis au cours de l'après-midi"

[2324]

I. [Întrebare indirectă] Cum se cheamă păscutul oilor de după amiază?

NALR-Olt. 766.

II. ? : 671-674, 676, 678-679, 681, 683-690, 692, 706, 714, 726, 729, 733, 743, 749, 751, 753, 757, 760, 767, 775, 828, 832, 837, 841, 843-844, 847 +: lę-a pornít di

la nańéz̦i̯ în dăsẹáră, 857, 861, 865, 867, 869, 875-876, 884, 890, 894, 896, 898.
păşunát: 675, 682, 759 +: ~ , uoi̯ la ~ , 763 +: [ε] ~ dúpă ami̯ázâ, 764 +: ~ pă-nserát, 774 +: tot ~ , 794, 796 +: ~ dă dúpă mąsă, 799 +: ~ dă dúpă ami̯ázạ, 802, 805, 839.
le dă în ćínă, în ćináre: 677.
dúpă ami̯ázâ: 680.
păscút: 691, 762 +: le dăm la ~ , 771 +: ~ dă sẹáră, 772 +: tot ~ , 777 +: le dăzbuluǵím ca să pléće la ~ , 778 +: [ε] pornít dúpă másă la ~ , 787-789, 790 +: ~ dîpă nimi̯éz̦i, 795 +: ~ dúpă nimi̯éz̦i, 800, 803, 808, 840 +: [*] la păşúne, 853, 858-859, 870, 877.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720-722, 724-725, 735-736, 738-740, 742, 744-748, 750, 752, 754-755, 792, 804, 811-826, 831, 836, 849, 854, 856, 863, 871, 873-874, 878-883, 886-887, 889, 893, 895, 900.
lĕ-ćinẹázâ: 697 +: „seara după muls".
la păscút: 704.
înserătu̯áre: 707.
mérǵem la conác: 708.
a dóu̯a pornire: 710.
lă-serát: 711.
porním uóili la trei̯: 712.
hai̯ să-şíre uóili la răcu̯árẹa nămi̯ézilor ! : 719.
în ćínă: 723 +: sẹára dúpă muls le dai̯ drúmu ~ ~ ; am încinát uóile, 730-731.
ćínă: 727 +: ~, dúpă će la múlǵẹ, 728 +: la ~ , dúpă će le múlǵe sẹára, plẹácă cu uójile la ~ , 734 +: ~ „după apusul soarelui".
le-nćinẹázâ: 732 +: sẹára dúpă će le múlǵe ~ .
lă-ćinát: 737 +: sẹára dúpă će le mulǵ.
tot îm‿pornẹálă: 741 +: dúpă će le múlǵe.
to‿la fel, ćobănít: 756.
dî la nimi̯áz în dăsáră: 758.
întrе nimi̯az: 761.
dúpă ami̯ázạ: 765.
[ε] păscúte dúpă ami̯áz: 766.
păştérẹa dăspre sáră: 768.
păşunátu dúpă másă, dă dăsáră: 769.
dúpă nimi̯áz: 770.
dúpă nimi̯éz: 773.
pornẹálă: 776 +: ~ dúpă másă sau̯ păşunát dúpă másă, 838, 892.
dîpă dóu̯ospẹ: 779.
le porneşte: 780 +: plẹácă cu i̯éle la i̯árbă, ~ ~ .
dúpă dóu̯ospe: 781, 782 +: dúpă másă.
le pornésc i̯ără: 783 +: a stat îmbulzíte, dúpă-mbulzálă lẹ-am pornít, pă răcọáre.
îm‿păşunẹálă: 784 +: le porním tot ~ ; să-mbulućésc cîn‿i̯e căldúră.
pornít dăpă másă: 785.
păşúne: 786, 791, 806.
nimi̯ezít: 793.
păşúne, păscút: 797, 809 +: păscút, le duc la păşúne.
: 798, 827, 829, 834-835, 845-846, 850-852, 855, 860, 862, 864, 868, 872, 897, 899.
păscút, păşunát: 801.
dúpă ami̯ázạ: 807.
păşćúne: 810.
împornẹálă dă nọápte: 830 +: „ziua le-am <u>împornít</u> la iarbă, da noaptea îi dăm denumire <u>împornẹálă</u>.
lẹ-am împornít: 833.
păscút dúpă nańéz̦i: 842.
porneşte uóili la i̯árbă: 848.
la cọnácu dă dúpă‿mása: 866.
tot pornẹálă: 885, 891.
∞ : 888 +: şáde la úmbră.

ACOPERIŞUL STRUNGII, pl.

„abri à l'endroit où l'on trait les brebis"

[2325]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiţi partea de deasupra strungii, care îi fereşte pe mulgători de soare, de ploaie?*

***NALR-Olt.** 767.*

II. comárnic; –márniće: 671-675, 677, 680, 697, 704, 710, 712, 724, 729, 733, 736-739, 745, 747-750, 755, 838, 842, 845, 851, 853, 855, 857-860, 863-864, 866, 869, 885-886, 888.
şátră; şétre: 676.
acoperíş: 678, 732, 743.
şátră: 679, 686.
comárnic: 681-682, 730, 752, 877.
aćḷu̯ală: 683.
şátră; şátre: 684.
învălĭşu strúnǵi: 685.
?, adăpóst: 687.
şátră; şátre: 688.
? : 689, 691, 809, 820, 840, 844, 889.
un adăpóst: 690.
acoperíşi̯; –ríşuri̯: 692.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720-722, 725, 811-819, 821, 823-824, 826, 831, 836, 849, 854, 856, 871, 873-874, 878-883, 895, 900.
comárnic; –márnicuri̯: 706.
mulgătu̯áre; –tóri̯: 707.
[B] comárnic; –márniće: 708 +: sau̯ mulgătu̯áre; –tóri̯.
un şoprón: 711.
polátă; –lăţi̯: 714.
comárnic; –márniće, [**] la adăpóstu: 719.
şoprón; –prọánẹ: 723.
perdẹá la strúngă; –dẹ́lẹ: 726.
comárnic; –márniće: 727, 847.
strúngă, [k] comárnic: 728.
coperíşu strúnǵi: 731.
şopronẹáţă: 734.
adăpóst: 735.
comárnicu: 740.
acoperíş; –ríşe, [*] comárnic; –márniće: 741.
spătár; –tare: 742.
acoperíşu strúnǵi: 744, 837.
comárnicu; –márnićẹ: 746.
acoperíş; –ríşe: 751, 771, 894.
spătár; –tári̯, [k] comárnic; –márnić: 753.
acoperíşu la comárnic: 754.
[ε] sub străşínă: 756.
umbrár sau̯ covércă: 757.
?, ∞ : 758.
stînă: 759.
aplecătọáre; –tóri̯: 760.
polátă; –lăţ: 761.
şópru: 762.
[*] [ε] acoperíş: 763.
[ε] acoperíş: 764 +: [ε] un ~ mic, o apărătọáre; –tóri̯.
o covércă; –vérć, umbrári̯; –ráre: 765 +: [adăpost făcut, în general, pentru păzit].
acoperíşu dî la uúşă, umbrári̯: 766.
[ε] un aplecúş aşá, adăpóst: 767.
acoperíşu dî la uobór: 768.
umbrári̯; –ráre: 769, 799.
aplecătọáre: 770.
şópru, umbrári̯: 772 +: îi̯ feréşte dă sọáre.
acopéríş sau̯ umbrári̯; –bráre: 773.
comárnic, [*] şópru: 774.
?, [ε] acoperíş, ∞ : 775.
şópru, [ε] umbrár: 776.
umbrár: 777, 782.
şópru, umbrár: 778 +: sau̯ coviltír dă úmbră sau̯ dă plọái̯e.
umbrári̯: 779.
umbrár; –ráre: 780, 784, 805-806, 810, 829, 834.
umbrár la úşa tîrli: 781.
şofrón: 783.
acoperíş, un fel dă umbrár: 785.
acuoperíş; –ríşe: 786.
cuomárnic; –márniće: 787, 852, 861, 870, 891, 892 +: „adăpost, făcut pe pari, pentru mulgători", 893.
∞ : 788, 790-791, 794, 797-798, 833.
acuoperíş; –ríşuri̯: 789, 802.
şátră; şátre sau̯ uumbrár; –bráre: 792.
adăpuóst; –puósturi̯: 793.
acuoperĕmînt, [k] acuoperíş; –ríşe, [k] –ríşuri̯: 795.
şátră; şátre, adăpuóst; –pu̯áste: 796.
adăpuóst; –pu̯áste: 800.
umbrári̯; –ráre: 801.
acuoperíş; –ríşuri̯, [k] –ríşe: 803.
cuovércă; –vérć: 804.
: 807.
şuopruón; –pru̯ánẹ: 808.
?, ũ‿fel dă súrlă: 822.
un umbrár: 825.
ũ‿umbrár; –bráre: 827.
adăpóstu dă plọái̯e sau̯ perdẹá; –déle: 828.
şópru; –prúri̯: 830 +: [acoperiş oblic, pe 4 furci; se face şi la uşa <u>súrlii</u>].
pătúl; –túluri̯: 832 +: áre o fărîmă dă úmbră.
uumbrár; –bráre: 835.
acoperíşu comárnicului̯: 839.
şoprónu; –prọáne: 841.
umbrár; –bráre, [B] comárnic; –márniće: 843.
comárnicu; –márniće: 846.
umbrár; –bráre, cuomárnic; –márniće: 848.
acoperíşu strúnǵi, comárnic: 850.
acoperíş; –ríşuri̯: 862.
cuomárnicu; –márnićẹ: 865, 868.
cuomárnic; –márnići̯: 867, 876.
ćerdác; –dáćẹ: 872.
acoperíş; –ríşi̯: 875.
ćerdác; –dáće, umbrár; –bráre: 884.
şuopruón; –prọáne: 887.
cuomárnic; –márniće, umbrár; –bráre: 890.
ćardác; –dáće: 896.
strung; strúnguri̯, acoperíşu strúngului̯: 897.
acuoperíşi̯; –ríşuri̯: 898.
acuoperíşu strúnǵi; –ríşurile strúnǵilor: 899.

STRUNGAR, pl.

„celui qui mène les brebis pour les traire"

[2326]

I. *[Întrebare indirectă] Cum se cheamă cel care dă oile în strungă?*

***ALR II s.n.** 397; **ALRM II s.n.** 262; **NALR-Olt.** 768.*

II. struŋgári̯; ~ : 671-675, 678, 680, 684, 774, 788, 804.
bătătór la úşe: 676.
mînătór; –tóri̯: 677 +: sau̯ struŋgár; –gári̯, 682, 697, 706-708, 710-712, 714, 719, 730-736, 737 +: sau̯ struŋgár; –gári̯, 739, 741-742, 744-745, 746 +: múnătór; mînătóri̯, 747, 748 ~ la úşă, 749-754, 834, 838, 845, 850-851, 863, 869, 885-887.
struŋgár; –gári̯: 679, 686, 691-692, 721-723, 726-727, 729, 740, 763, 777, 780-781, 784-786, 792, 803, 805-810, 827 +: struŋgári̯u [a.], 829-830, 832, 835, 840, 843, 852, 860, 864-865, 867, 870, 872, 875, 884, 890-894, 896-899.
struŋgár: 681, 685, 756, 779 +: [cel] dă le múnă la úşă, 782 +: dă uójile la strúngă, 877.
ćobán: 683, 757, 762, 767 +: [ε] un ~ , 769 +: un ~ cáre le mînă, ş-áltu le múlǵe, 771, 773 +: mînă uóḷi la úşă, 862.
pîndár; –dári̯: 687.
? : 688, 743, 761 +: áre núme, da nu şti̯u cum îi̯ zíce, [D] struŋgári̯ – le dă la struŋg [!], 764 +: mînă uoi̯ la uúşă, 783 +: mînă la struŋg, 791, 841, 844, 853.
— : 689, 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 725, 738, 811-821, 823-826, 831, 836, 849, 854, 856, 871, 873-874, 878-883, 895, 900.
[ε] tot ćobán: 690.
strŭŋgáru [a.]; –gári̯: 704 +: le dă la úşă.
struŋgár sau̯ mînătór: 724.
struŋgár sau̯ mînzărár: 728.
cîrlănár la úşe: 755.
[ε] to‿ćobán, bătăuúşu uóḷilor: 758.
to‿ćobán: 759.
ómu cáre le dă la uúşă: 760, 775.
∞ : 765 +: únu dîn ćobáni̯, ajutóru dă mulgătóri̯; o fi avînd‿i̯el núme acólo la múnte.
mîḷitór dă uoi̯: 766, 768.
un‿copíl: 770, 778 +: [ε] copíl dă mînă uójile, mînătóri̯ pocărăş.
ćobănáş: 772 +: mînă uóḷili la úşă.

mînătór: 776 +: le mînă la úșă.
ușiér; –ér̦i̯: 787, 798.
čuobán; –bán̦i̯: 789, 794-797, 799, 801-802.
#: 790, 793 +: „la noi nu se zice, la munte [se zice]“, 822, 833, 839 +: uómu cáre dă u̯oi̯li la úșă.
un băi̯át; –l̦éț̦i̯: 800.
?, un ajutór dă čobánu̯: 828.
mînătóru̯; –tór̦i̯: 837, 858.
mînătuór; –tuór̦i̯: 842, 847, 855, 859, 861.
cîrlănáru̯; –nár̦i̯ sau̯ mînătóru̯; –tór̦i̯: 846.
mînătuóru; –tuór̦i̯: 848.
mînătór; –tór̦i̯, stru̯ngár; –gár̦i̯: 857, 866, 876, 888-889.
stru̯ngáru̯; –gár̦i̯: 868.

CAȚĂ, pl.

„crochet pour attraper les brebis“

[2327]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiți bățul acela lung și încovoiat la capăt cu care ciobanul prinde oile?*

***ALR II** s.n. 395; **ALRM II** s.n. 265; **NALR-Olt. MN**, plș. 122; cf. **ALEA** 496.*

II. *cáță; cáțe: 671-672, 674-675, 678, 680, 708, 729, 737, 741, 743, 750, 754, 830, 834, 838, 848, 851, 855, 858-859, 866, 869.*
bîtă: 673.
? : 676, 683-685, 687-689, 691, 707, 714, 726, 734, 755, 789-790, 794, 839, 864-865, 870.
cle̯áștă; cléște sau̯ prépeliță; prépelițe: 677.
arcán: 679.
?, ∞ : 681, 711, 845.
cîrlíg: 682, 686, 761, 766, 775.
?, cîrlíg: 690.
cîrlíg; –líğe: 692, 704, 719, 730, 744, 747, 751, 759-760, 763-765, 767, 769-770, 773, 786, 792, 795, 809-810, 840, 853, 857, 861, 885-886, 887 +: să prind [oile] cu cîrlibánu [=ar. cîrlibán], 888, 890-892, 894, 897-898.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720-722, 724-725, 732, 738, 745, 752, 811-819, 821-825, 831, 836, 844, 849, 854, 856, 871, 873-874, 878-883, 895, 900.
cáță: 697.
∞ : 706, 712, 771-772, 779 +: fúğe, dácă áre čumág; [le prinde] cu mîna, 781, 783, 787-788, 791, 797-803, 805-806, 808, 820, 829, 832-833, 843, 860, 862.
uo bîtă se̯ámplă: 710.
cîrjă; ~ : 723.
arcán; –cáne: 727, 749.
cîrlíg; –líğe, [k] cáță; cáțe: 728.
cîrjă; cîrje: 731, 748.
#: 733, 804, 807.
∞, cîrlíg: 735 +: da nu-i̯ la noi̯ d-ála, 776 +: au̯ úni, 777.
cîrlíg; –líğe: 736, 793.
arcán; –cáne sau̯ uok; uókur̦i̯: 739.
cîrlígu̯; –líğe: 740.
ș̌kopár; –páre: 742.
cîrjă; cîrje: 746.
cáță; cáțe: 753, 846,
[ε] cîrlíg: 756.
cu mîna: 757.
cîrjă; cîrj': 758.
čumág adús: 762 +: adús [=încoviat, curbat].
cîrjă; cîrj̦i̯: 768.
∞, čumág: 774.
cîrlíg, bastón: 778.
∞, cîrjă: 780.
∞, cu mîna: 782.
bastón; –to̯áne: 784.
cánğe; ~ : 785.
∞, cîrlíg; –líğe̯: 796 +: „au mocanii“.
∞, bastón: 826.
∞, cîrlíg; –líğe: 827.
un‿cîrlígu̯; –líğe: 828.
gáță; gáțe: 835.
?, cred că cîrlíg: 837.
?, bîtă; bîte: 841.
cîrlíg, gî̯nj; gî̯njur̦i̯: 842.
cáță; cáțe: 847
gî̯nj; gî̯njur̦i̯: 850, 852.
cîrlígu̯; –líğe, [*] gáță; gáțe: 863.
cáță; cáț̦i̯: 867.
gî̯nju̯; gî̯njur̦i̯: 868 +:[=inel metallic, prins cu o funie, care se pune pe gâtul oii pentru a o imobiliza].
cîrlíg; –líğe: 872.
clănțău̯; –țăi̯, cîrlíg; –líği̯: 875.
cîrlíg; –líği̯: 876, 889, 896.
cîrlíg de̯ uoi̯: 877.
cărlíg; cî̯rlíğe: 884.
[ε] cáță; cáțe: 893 +: [a văzut la mucánⁱ în baltă].
cîrlíg; –líğe̯: 899.

COLIBA BACIULUI

„hutte de la fromagerie“

[2329]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi spuneți la încăperea unde baciul face cașul, fierbe zerul etc.*

***ALR II** s.n. 400; **NALR-Olt.** 770; **ALM** chest. 1558; cf. **AIS** 1192 a*; cf. **ALA** 192.*

II. *stînă; stîn̦i̯: 671, 673, 675-676, 680, 682, 684, 735, 751, 796, 866.*
fi̯erbătu̯áre; –tór̦i̯: 672, 674.
fi̯erbătu̯áre; –tór̦i̯: 677.
stînă: 678, 685, 687, 756, 761-762, 778.
stînă; stîne: 679, 686, 719, 724, 729, 731, 805, 888, 898.
stînă; stîn̦i̯, ferbăto̯áre: 681.
? : 683, 689-690, 710, 712, 726, 802-803, 848.
cása báčlului̯: 688.
strúnă; strúne: 691.
căș̌ărílle; –rí̦i̯: 692, 760, 769, 773, 793, 799, 852, 887, 890, 897.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720-722, 725, 747, 752, 811-819, 821-826, 831, 836, 844, 849, 854, 856, 871, 873-874, 878-883, 895, 900.
brînzărílle; –rí̦i̯: 697.
uodája báčului̯: 704.
ḱerbătu̯áre; –tór̦i̯: 706, 837-839, 851, 858, 863, 869.
comarnícu stîn̦i: –márniče: 707.
fi̯erbătu̯áre; –tór̦i̯, [B] ḱerbătu̯áre: 708.
?, stînă: 711.
barácă: 714.
colíbă; –líǵ: 723.
ḱerbăto̯áre; –tór̦i̯: 727-728, 736-738, 740, 745, 750, 753.
comárnic; –márniče: 730.
căș̌ărí̦e; –rí̦i̯: 732, 741, 743, 749, 827, 886, 894.
ḱerbăto̯áre: 733.
stînă; stîn̦i̯, căș̌ărí̦e: 734.
căș̌ărí̦a [a.]; –rí̦i̯: 739.
bordéi̯; –déi̯e: 742.
stînă sau̯ brî̯nzărí̦e: 744.
fi̯erbăto̯áre̯, stînă; stîne̯: 746 +: fi̯erbăto̯áre̯ – „unde fierbe zerul“; únde fáce cáșu î̦ stînă.
barácă; –răĉ: 748.
fi̯erbăto̯áre; –tór̦i̯, ḱerbăto̯áre: 754.
stînă, ḱerbăto̯áre: 755.
∞ : 757-758, 788 +: „laptele îl ia acasă“, 791, 804, 808, 872.
la stînă: 759.
súrlă: 763.
súrlă; súrle: 764, 767, 774, 790, 792, 800, 829 +: „are o singură încăpere“, 830, 833 +: „are o singură încăpere“, 842-843.
la stînă, ș̌oprón; –pro̯áne: 765.
súrlă sau̯ barácă: 766.
căș̌ărílle: 768, 860.
fáčem cu rîndu: 770.
u̯odája čobánului̯: 771.
tîrlă: 772.
stînă, tîrlă: 775.
[ε] în tîrlă: 776.
în‿covércă, căș̌ărílle: 777.
la covércă: 779.
boréi̯; –délle: 780.
la tîrlă, în‿covércă, coviltír: 781.
covércă, bordéi̯: 782.
bordéi̯; –déllĕ: 783.
colíbă; –líb̦i̯: 784, 853, 862.
în‿colíbă: 785.
la tîrlă: 786.
stînă; stîne sau̯ barácă; –răĉ sau̯ ǵirétă; –réț̦i̯: 787.
căș̌ărí̦e; –rí̦i̯: 789, 794-795, 797, 806.
[ε] cuovérgă; –vérĝ: 798.
căș̌ărílle̯: 801, 807.
cuolíbă; –líbe: 809, 870.
căș̌ărí̦e̯; –rí̦i̯: 810.
barácă lîngă tîrlă: 820 +: stînă tréi̯‿să-i̯ zícă.
căș̌ărí̦e; –rí în tîrlă: 828 +: [pentru prepararea brânzei și pentru locuit].
căș̌erí̦e: 832 +: [de la tîrlă se ducea laptele la cășerie unde era preparat].
súrlă; súrle, bordéi̯ îm‿pămînt; –déi̯e: 834.
bordéi̯, colíbă separátă: 835.
?, [ε] la brî̯nzărílle: 840.
colíbă; –líbe: 841, 864.
un‿ș̌oprón; –pro̯áne: 845.
uo colíbă: 846.
cuolíbă̯: 847.
căș̌căvălărílle: 850.
?, căș̌ărílle̯; –rí̦l: 855.
∞, colíbă: 857.
flerbătu̯áre: 859.
căș̌ărílle; –rí̦l: 861.
bordéju lui̯: 865.
căș̌erílle̯; –rí̦l: 867.
cuolíbă; –líǵ: 868.
[σ] cuolíbă; –líb̦i̯, [**] –líǵ: 875.
căș̌ărí̦i̯; –rí̦i̯: 876, 896.
căș̌ărí̦e: 877.
caș̌i̯erí̦e; –rí̦i̯: 884.
căș̌ărí̦e; –rí̦i̯: 885, 899.
[σ] colíbă̯; –líb̦i̯: 889.
căș̌ărí̦e; –rí̦i̯: 891.
căș̌ărí̦e; –rí̦i̯, brî̯nzărílle; –rí̦i̯: 892 +: ásta [=cășăria] a rămás de la mače̯donén̦i̯ denumíre̯a: la Caraǰáni, la Haǧigógu, la cutáre.
cuolíbă; –líbe sau̯ stînă; stîn̦i̯ sau̯ căș̌erí̦e; –rí̦i̯: 893 +: căș̌erí̦e [=locul unde baciul face brânza].

COMARNIC, pl.

„pièce où l'on conserve le lait, le fromage, etc.“

[2330]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiți locul acela din stână unde se ține brânza, laptele, untul sau se pune cașul la dospit?*

***NALR-Olt.** 771; **AIS** 1192*; cf. **ALL** 402.*

II. *stînă; stîn̦i̯: 671, 733, 736-737, 753, 796, 858.*
înc̆ăpére̯a brînzi: 672.
hodái̯e: 673.
stîna cu burdúș̦i̯: 674.
stînéi̯că; –néi̯č̦i̯: 675.
?, [ε] cămáră: 676.
stîna fói̯ilor: 677.
stînă: 678, 685, 688, 740, 750, 755.
čelár; –láre: 679, 686.
tot stînă: 680.
? : 681, 683, 687, 689-690, 726, 749, 762, 792, 802, 840-841, 850-851, 866, 875, 887, 896.
stînă, bordéi̯: 682.
?, [ε] stînă: 684.
tot în strúnă: 691.
tot în căș̌ărílle: 692.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720-722, 724-725, 729, 735, 738, 747, 751-752, 811-819, 821-825, 831, 836, 844, 849, 854, 856-857, 871, 873-874, 878-883, 886, 895, 900.
tot în brînzărílle: 697.
uodája lui̯: 704,

stína máre: 706.
în̯ comárnic: 707.
stína brînzi: 708.
magaziu̯ára; –u̯áre: 710.
căşările; –ri̯: 711, 800, 805, 809, 864.
căşările: 712.
la barácă: 714.
la stínă, su̯ pat: 719.
căşărie; –ri̯: 723, 730, 734, 744.
pólită, căşărie: 727 +: p-o pólită î stínă, căşărie, da a kerít áia.
stínă; stíne: 728.
cámera báciului: 731.
căşăríe: 732, 877.
bordéi; –déie: 739, 745.
bordéi; –déle: 741.
bordéi: 742, 780.
magazie; –zi̯: 743.
stínă; stíne: 746.
tot în barácă: 748.
căşărie; –ri̯: 754, 885.
tot în stínă: 756.
∞ : 757 +: nu să păstreáză; să predă dă dimineáţă şi să dă la prelucrát, 758, 770, 772 +: n-au̯ ciobáni nóştri, 788 +: „laptele îl ia acasă", 791, 804, 808, 820, 826, 830 +: [surla avea o singură încăpere], 832 +: [brânza se vindea pe loc] când făceá povară d-o cărúţă, 833, 834 +: [brânza se trimite acasă], 837, 845 +: la noi mulgeá [laptele] şi-l dădeá ómului acásă, 846, 848 +: fileşcàre om le-aduceá acásă, 884 +: [îl bagă la magazie], 894 +: comárnic; –márniče [adăpostul mulgătorului pe câmp].
la stínă: 759 +: în̯ cámera stíni, únde dorm ei.
brînzărie: 760.
pă políţe: 761.
[ε] la magazíe: 763.
bordéi; –déle: 764.
şoprón; –proáne: 765.
la baci: 766.
o cămără făcútă alături: 767.
cámera péntru păstráre: 768.
géretă, un̯ koşc: 769 +: pînă vine ómu s-ō-párţă.
magazíe, o cámeră speciiálă: 771.
în tîrlă: 773.
súrlă; súrle: 774, 789-790.
în̯ covércă: 775, 777, 779, 781.
[ε] în tîrlă, ∞ : 776 +: áştea la múnte au̯.
∞, la stínă: 778.
tot în bordéi: 782.
tot îm̯ bordéi acólo: 783.
tot în̯ colíbă: 784-785.
la tîrlă: 786.
stínă; stíne sau̯ barácă; –răci sau̯ girétă; –réţi: 787.
căşărie; –ri̯: 793, 799, 865.
căşărie; –ri̯: 794-795, 810.
la stínă, la covérgă: 797.
[ε] covérgă; –vérgi: 798.
magazíe; –zi̯: 801.
covércă; –vérci, căşărie; –ri̯: 803 +: „toţi ciobanii aduc laptele la cel care îl lucrează, la căşar".
coviltír; –tíre: 806 +: „se acoperă cu rogojini"; [sub coviltir se pun] privíţi; privítă [de salcie].
#: 807, 839, 859.
căşărie, cu tótu: 827.
colíbă; –líbe: 828, 870.
într-un̯ colţ: 829.
tot în̯ colíbă: 835, 862.
bordéi; –dée: 838.
căşărie; –ri̯: 842.
în̯ súrlă; súrle: 843.
tot în̯ colíba lor: 847.
colíbă; –líbi: 852.
?, [•] căşeríe; –ri̯: 853.
căşărie; –ri̯: 855, 863.
tot în̯ căşăríe: 860.
bordéi; –dée: 861, 869, 888, 897.
căşeríe; –ri̯: 867.
colíbă; –líg: 868.
căşărie; –ri̯: 872.
căşărie; –ri̯: 876.
magazíi; –zi̯: 889.
comárnic; –márniče: 890 +: [locul adăpostit unde a-re ciobanul scaunul de muls].
tot în̯ căşărie; –ri̯: 891.
magazíe; –zi̯: 892.
căşeríe; –ri̯: 893.
căşăríĕ; –ri̯, magazíĕ; –zi̯: 898 +: „căşeria nu e la stână".
magazíe dă brînză, magazía căşăríi: 899.

CUJBĂ, pl.

„support en bois recourbé pour la marmite"

[2331]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi ziceţi la lemnul înfipt în pământ, cu un braţ aplecat deasupra focului, de care agăţi căldarea? (Chest. NALR, fig. 65)*

NALR-Olt. 772; **AIS** 1211; cf. **ALG** 694.

II. cújbă; cújbe: 671-672, 675-680, 684, 686, 688, 697, 714, 729-732, 734, 749, 754, 757, 780, 785, 827 +: crăcăni – în log dă pirostríi, 830 +: „o întrebuinţam afară", 837, 844, 848, 851, 866, 885, 890.
căldăr**ár**i, cújbă: 673.
cújbă; cújbe sau̯ căldărár; –ráre: 674.
cújbă: 681, 685.
[σ] cújbă; cújbe: 682, 804.
? : 683, 691, 704, 755, 760, 768 +: [D] ?, am văzut mocáni du pî la vîlca [=Vâlcea], 786, 790-791, 793-794, 799, 834, 839, 841, 843, 846-847, 850, 857, 864-865, 887, 894, 896.
căldărár; –rári: 687.
fúrcă; furci: 689.
— : 690, 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 722, 725, 727-728, 740, 745, 747-748, 750-752, 811-819, 821-826, 831, 836, 849, 854, 856, 871, 873-874, 877-883, 889, 895, 898-900.
cîrlíg; –líge: 692, 738, 764, 795, 797, 805, 828, 870.
∞ : 706, 758, 763 +: noi avém pilostríi, 771, 775, 787, 845, 853, 860, 862, 892, 897.
?, cîrlíg; –líge: 707.
cújbă; cújbe sau̯ cîrlíg; –líge: 708.
cîrlíg; –líge, cújbă; cújbe: 710.
crăcánă; –căni, cújbă; cújbe: 711.
cîrlígi; –líge, cújbă: 712.
crăcăni [pl.]: 719 +: „cu trei picioare", 835, 852, 859.
cújbă; cújbi: 721.
cîrlíg, [σ] cújbă; cújbe: 723.
cújbă; cújbe: 724, 726.
#: 733, 789, 792.
cujbár: 735.
cîrlíg; –líge: 736, 739, 867.
cuşmár sau̯ cúşmă, crăcăni [pl.]: 737.
proţáp; –ţápuri: 741.
crăcánă: 742.
?, [σ] cújbă: 743.
prepeleác; –léce: 744, 766.
crăcánă; –cáne: 746.
crăcánă; –căni: 753.
[ε] mărtác: 756.
cîrlíg: 759, 767, 778
crăcáne [pl.]: 761, 769 +: naínte făcá trei crăcáne, 776 +: áre trei [picioare], 833, 840, 893.
cîrjă: 762.
cápră; cápre: 765.
[ε] cîrlíg: 770.
∞, crăcánă: 772.
cújbă; cújbe, crăcánă; –cáne: 773 +: crăcánă, ca piramída în trei picére.
cújbă; cújbe: 774.
∞, crăcăni [pl.]: 777, 829, 855, 861, 868.
cîrlíge [pl.]: 779.
∞, crăcáne [pl.]: 781.
∞, pirostríi [pl.]: 782.
crăcán; –cáne: 783 +: fáce cu trei crăcáne, 888.
crăcăni [pl.]; –cánă: 784, 891.
cobíliţă; cobíliţe: 788.
crăcánă; –cáne: 796.
cîrlíg; –líge, crăcánă; –cáne: 798 +: cîrlíg; –líge, „dar nu la noi".
?, crăcănii [pl.]; –cănile: 800.
cuiéri; –iére: 801.
un lemn adús: 802.
verígă; –rígi: 803.
cioc; ciócuri: 806.
cújbă; cújbe: 807-808, 876.
cújbă; cújbe: 809.
∞, crăcánă; –cáne, cújbă; cújbe: 810.
pă pirostríi: 820.
u̯újbă; u̯újbe: 832.
proţáp; –ţápe: 838.
fúrcă; furci, [σ] cújbă; cújbe: 842.
cingéli; –géle: 858.
∞, [•] cújbă; cújbe: 863.
cújbă; cújbe: 869.
cújbă; cújbe, crăcăni [pl.]; –cánă: 872.
cúj'bă; cúj'bi: 875.
cúj'bă; cuj'bi: 884.
cîrlióntí; –ónţi: 886.

III. Termenii *crăcan, crăcană, crăcane, crăcăni* denumesc un fel de trepied din vârful căruia atârnă călda-rea deasupra focului.

SVÂRGHINĂ, pl.

„barre horizontale appuyée sur deux pieux"

[2332]

I. *[Întrebare indirectă] (Chest. NALR, fig. 66 a)*

NALR-Olt. 773; **AIS** 1211; cf. **ALG** 694.

II. băţ: 671, 678, 680, 684, 721, 759 +: um̯ băţ la mijlóc.
lemn: 672, 679, 765 +: [ε] un ~ , de, pus acólo pă crăcáne, 768 +: [ε] lémnu pă crăcáne, 774 +: lémnu dî la crăcáne, 776 +: un ~ , un fel dă cuiér, 780 +: un ~ pus d-a curmezíş, un ciomág, 802, 809-810.
căldărári: 673.
căldărár; –ráre: 674.
zăvodár; –dáre: 675, 697, 706 +: un făcăléţ máre, 708, 711-712, 732-733, 737, 746, 749, 755.
băţ la furci: 676.
bădáu̯: 677.
? : 681-683, 714, 743, 756, 763, 767, 786, 788, 790, 793-794, 797, 799-800, 832, 837, 839, 843, 846-848, 850, 857, 864-865, 867, 869-870, 875, 887, 893 +: băţ; béţe, 898.
băţu fúrcilor: 685.
cúmpănă: 686-688, 707.
băţ, [•] prăjínă: 689.
— : 690, 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 722, 724-726, 728-729, 735, 738-740, 742, 745, 747-748, 750-753, 811-826, 831, 836, 841, 844, 849, 852, 854, 856, 871, 873-874, 878-883, 886, 889, 892, 895, 900.
cúmpănă; cúmpene: 691-692, 734, 789, 792, 796, 806, 827-828.
grînda la furci: 704.
lemn sau̯ cúlme: 710.
doi pari ş-un̯ curmezíş: 719.
cujbár; –báre: 723.
zăvodár; –dáre: 727, 736.
băţu pe cáre fierbe zéru: 730.
băţu cazánului: 731.
la crăcánă: 741.
pe crăcăni [pl.]: 744, 785 +: [ε] tot aşá ~ ~ .
furci [pl.]: 754.
ţăruş: 757.
crăcánă: 758, 766.
púntea [a.]: 760.
prăjínă: 761.
o prăjínă: 762, 779 +: o ~ în doi pari.
púnte; punţ: 764.

∞ : 769-770, 775, 778, 783-784, 787, 798, 807-808, 829, 840, 845, 853, 855, 859-862, 866, 872.
curmejíș: 771.
cúlme: 772.
cúlmea crăcắni, curmezíș: 773.
lăptár: 777 +: [de el] atîrnắm găléţili cu lápte.
prepeleác; –léce: 781.
lémnu fúrcilor: 782.
lemn; lémne: 791, 803.
cúlme; culmi̯: 795, 884, 890, 897, 899.
cúmpănă; cúmpene: 801.
púnte; punţi̯: 804.
báţu dă la crăcáne; béţe: 805.
un lemn d-a-ncurmezíșu: 830.
crăcáne [pl.]: 833 +: „ ~ cu totul".
crăcắni̯ [pl.]; –cánă: 834 +: [=trepied].
to‿crăcắni̯, furĉ [pl.]: 835.
cápră: 838.
un‿lemn: 842.
crăcắni̯ [pl.]: 851 +: [=trepied], 863 +: [=trepied], 877.
zăvᵘodárᵘ; –dáre: 858.
lemnᵘ: 868.
cúlmi̯; culmi̯: 876.
zăvodár: 885.
uscătoáre; –tóri̯: 888.
prepeleác; –leáce: 891.
grínda; grinzi̯: 894.
cúlmi; culmi̯: 896.

FURCI (la svârghină), sg.
„les pieux (de la „svârghină")"

[2333]

I. [Întrebare indirectă] (Chest. NALR, fig. 66 b)

NALR-Olt. 774; cf. **ALG** 694.

II. fúrcă [sg.]; furĉi̯: 671, 688-689, 887-888, 894.
furĉi̯: 672-673, 677, 679-680, 682, 685-687, 706-707, 711-712.
furĉi̯; fúrcă: 674-676, 678, 684, 697, 704 +: cotrúnă; –trúne [=groapa unde se făcea focul], 708, 710.
? : 681, 683, 743, 756, 786, 788, 790, 793-794, 797, 799-800, 832, 846-847, 870.
— : 690, 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 722, 724-725, 728-729, 735, 738, 740, 742, 745, 747-748, 751-753, 766, 811-826, 831, 833-836, 838-841, 843-845, 848-852, 854-857, 859-865, 867, 871, 873-874, 878-883, 886, 891-892, 895, 900.
piĉuáre: 691.
piĉérile cúmpeni, pari̯, furĉi̯: 692.
crăcắni̯; –cánă: 714, 721, 744, 750, 759, 763, 792, 795, 803-804, 806, 808, 837.
doi̯ pari̯ ș-un‿curmezíș: 719.
furĉ; fúrcă: 723, 726, 730-734, 736-737, 749, 754, 764, 777, 780, 789, 791, 801, 809-810, 827, 842, 858, 866, 868-869, 885.
furĉ; fúrcă sau̯ crăcắni̯: 727.
púntea crăcắni; punţ, crăcánă [sg.]; –cắni̯: 739.
crăcáne; –cánă: 741, 746, 771, 805, 884.
furĉ: 755, 761-762, 776 +: dóuo ~ , 782, 784 +: dóuo ~ .
tot cújbă [sg.]: 757.
par [sg.]; pari̯: 758.
crăcắni̯: 760, 785, 877.
doi̯ pari̯ cu crăcáne: 765.
cujéri̯ [sg.]; –iére: 767.
crăcáne: 768, 773-774, 778.
∞ : 769 +: cred că trébui̯ să-i̯ zícă cúlme, 770, 775, 781, 783, 787, 798, 829, 853, 872.
piĉére: 772.
ţóĝii̯: 779 +: doi̯ pari̯ cu dóuo ~ .
stîlpʰ; stîlp: 796 +: prepeleág; –léĝe [=stâlpii cu cumpăna].
furcuáĺe; –cᵘói̯: 802.
: 807, 828 +: um‿băţ cu doi̯ craĉ.
dóo furĉ, crăcắni̯: 830.
crăcánă [sg.]; –cáni̯: 875.
crăcắni̯; –cánă, fúrcă [sg.]; furĉ: 876.

fúrcă [sg.]; furĉ: 889-890, 893, 898.
fúrci [sg.]; furĉi̯: 896.
crăcánă [sg.]; –cắni̯: 897 +: [R] pilᵘót [sg.]; –lᵘóţi̯ [la bordei]; [**] crăcán [sg.]; –cáni̯.
stîlp cu crăcánă [sg.]; stîlpi̯ cu –cáne: 899.

SĂRCINER, pl.
„support à bras, fiché en terre, pour accrocher des objets"

[2334]

I. [Întrebare indirectă] Cum îi ziceţi la lemnul (parul) cu crăci, în care se atârnă vasele, sacul cu urdă, hainele, desagii?

NALR-Olt. 775; **ALM** chest. 1286; **AIS** 1192 a; **ALL** 382.

II. prepeleác; –léĉe: 671, 674-676, 679-681, 683-684, 686, 690, 692, 721, 723-724, 729, 744, 748, 754, 766.
sărĉéri̯; ~ sau̯ prepeleác; –léĉe: 672.
prepeliác; –léĉi̯: 673.
prepeliác; –léĉe: 677.
prepeleác; –léĉi̯: 678, 682, 685, 707 +: atîrnăţuáre; ~ , –tóri̯, 708.
crăcánă sau̯ prepeleác: 687.
crăcánă: 688, 714, 763.
∞ : 689, 697, 735 +: da nu i̯e la noi̯ késtii̯ d-éstea, 781, 787, 807-808, 832, 834, 843, 860, 888.
prepeleác; –leáĉe: 691.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 725-726, 737-738, 745, 747, 751, 811-821, 823-825, 831, 836, 844, 849, 851, 854, 856, 863, 871, 873-874, 878-883, 886, 889, 892, 895-898, 900.
prepeleác; –leáĉe: 704, 719, 789, 795 +: [*] –léĉe, 829, 840, 866, 885, 891, 893.
?, atîrnăţuáre; ~ : 706.
? : 710, 733, 757-758, 786, 791, 794, 797, 800, 802, 806, 822, 837, 839, 841, 845, 847-848, 850, 853, 855, 858, 864-865, 870, 875, 884, 887, 890, 894.
?, prepeleác: 711.
prepeleág; –léĝe: 712, 722, 769, 773, 777, 796, 827.
ᵘolár; –láre: 727.
crăcánă; –cắni̯: 728, 739.
prepeleác; –léĉ: 730, 732, 749.
cujér; –iére: 731, 739, 742, 750, 755, 783 +: doi̯ pari̯ și púne o stíngiĺe, 792, 803, 805, 838, 861-862.
prepeleág; –léĝ: 734, 774.
agăţătór; –toáre: 736.
olár; –láre: 740.
ᵘolár; –láre: 741, 852, 857, 868.
copăĉél; –ĉéi̯: 743.
prepeleág; –leáguri̯: 746, 810.
agăţătór: 752.
prepeleác; –leácuri̯: 753, 790, 869.
mîrţác: 756.
cujéri̯; –iére: 759, 765, 767, 772, 784, 799.
cujéru ĉobánilor: 760.
cujéri̯: 761.
[ɛ] sárĉină: 762.
[ɛ] cîrligár: 764.
cujér: 768 +: ŭ‿fel dă ~ , 775, 782, 793 +: ŭ‿fel dă ~ , 842, 867 +: um‿fel dă ~ .
[ɛ] cîrlíĝe [pl.]: 770, 780 +: avém ~ , le-atîrnắm dă grínda bordéi̯ului̯.
[ɛ] stîlp agăţătór: 771.
atîrnătór: 776.
ᵘolári̯; –láre sau̯ prepeleág; –leáguri̯: 778.
grátiĺe: 779 +: îl pui̯ p-o ~ [=parte a staulului].
fúrcă cu cráĉe: 785.
prepeleác; –léĉe: 788.
prepelicár –cári̯: 798.
cujéri̯; –iére: 801.
prepeleág; –léĝe: 804.
prepeleág; –léĝe, [k] –leáguri̯: 809.
?, cujér: 826.
agăţătór; –toáre: 828.
prepeleác; –léĉ, [k] –leáguri̯: 830.
par; pari̯: 833, 877 .

prepeleág; –leáĝe: 835 +: 1. [=sărciner]; 2. „[are] două furci și-o cumpănă pe care înșiri cârlige".
cujérᵘ: 846.
crăcắni̯ [pl.]; –cánă: 859.
: 872.
prepeleág; –leáĝi̯: 876.
cuér; –éri̯, [k] –ére: 899.

STANIŞTE
„parc à moutons"

[2335]

I. [Întrebare indirectă] Cum îi spuneţi la locul acela, de dinaintea strungii, unde stau oile după ce au fost mulse?

ALR II s.n. 318; **ALRM II** 210; **NALR-Olt.** 776; **ALM** chest. 1553.

II. bătătúra stîni: 671, 697.
fáţa strúnĝi: 672.
stáᵘu ᵘóilor: 673.
stáᵘol; stáᵘole: 674.
bătătúră: 675, 749.
opritoáre: 676.
bătătúră; –túri̯: 677, 708, 732, 738, 741.
? : 678, 684-685, 688, 691, 706-707, 711, 734, 757, 786, 869, 872 +: „le lasă afară".
tîrlă; tîrle: 679, 690, 710, 727-728, 733, 737, 744-745, 750, 754-755.
bătătúra strúnĝi: 680.
tîrlă: 681, 686, 726, 740, 760, 837, 838 +: „locul împrejurul stânii".
stáᵘoi̯ínă: 682.
poi̯ánă: 683, 767.
stóreș: 687.
sai̯á în fáţa tîrlei̯: 689.
padóc; –dócuri̯: 692.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720-722, 725, 730, 747, 751-752, 811-824, 826, 831, 836, 844, 849, 854, 856, 858, 863, 871, 873-874, 878-883, 886-887, 892-893, 895, 900.
fáţa stîni: 704.
ᵘobór; –buáre: 712, 857 +: stóriște „locul unde mănâncă oile", 862, 864.
tîrla ᵘóilor: 714.
stávă; stáve, bráni̯ște: 719.
ańezătoáre; –tóri̯: 723.
ᵘobór: 724, 735.
vátra stîni: 729, 853 +: stóriște [=locul unde mănâncă oile, iarna, la stână].
ᵘobór; –boáre: 731, 761, 888, 890.
ᵘobór; –boáre: 736, 739.
majdán; –dáne: 742.
?, ᵘobór; –boáre: 743.
tîrlă; tîrle: 746.
ţarc; ţárcuri̯: 748.
strúngă: 753.
stînă, tîrla stîni: 756.
ᵘobóru tîrli: 758.
în fáţa stîni: 759.
?, lócu dă ᵘodíhnă: 762.
pláni̯ște; plắni̯șţi̯: 763.
în fáţa ᵘobórului̯: 764.
zăcătoáre: 765 +: și la cîmp, dácă s-a pus căldúra [se duc la umbra unui copac], stau̯ la zăcătoáre.
pláni̯ște; pláni̯șţi̯: 766.
la stînă: 768.
în fáţa súrli sau̯ a tîrli: 769 +: dácă áre úmbră, le dă la umbrári̯ (dîm‿pátru prăjíni̯ și̯ púne níște frúnze pă i̯el).
ᵘobór; –boáră: 770.
tóriște: 771, 775-776, 778-779, 781-782.
tor: 772-774, 777, 829.
tóriște; tóriști̯: 780 +: lócu ŭ‿să-mbulzắsc ᵘóile, 784.
[ɛ] tóriște: 783.
înai̯íntea stîni, tóriște: 785.
tᵘóriște: 787, 792, 794-805.
pláni̯ște, tᵘóriște: 788 +: pláni̯ște – „unde stau", tᵘóriște – „locul din planiște unde mănâncă".
?, [σ] tᵘóriște: 789 +: „locul unde le dai mâncare".

tuórişte sau tuor: 790.
[σ] tuórişte; tuóriştị: 791 +: „unde scot oile şi le dau să mănânce".
tuórişte; tuóriştị: 793 +: „loc mai sus, unde le pune să mănânce".
stuórişte: 806, 847-848, 852, 855, 859, 861, 870.
stórişte: 807 +: loc neîngrădit, bătătorit de oi", 809-810, 830, 835, 839, 842-843, 850, 885, 898.
stuórişte: 808.
la tîrlă: 825.
tîrla uólilor: 827.
?, lócu tîrli: 828.
stároşte: 832.
tor, [*] stórişte: 833.
?, dînaịíntea tîrli: 834.
#: 840, 845 +: le scoáte dîn uobór la járbă afáră.
ţărcădắu; –dắle: 841 +: [loc împrejmuit].
?, stórişte: 846.
îm fáţa strúnĝi: 851.
îm fáţa tîrli: 860.
stórişte: 865, 867-868.
uobuór: 866.
bătătúră; –túrị: 875.
stau în fáţa tîrlị: 876.
stóruşte: 877.
arcắĉị; –cáĉe: 884.
ţarc; ţárcurị: 889 +: „înainte de muls [stau] în strungă".
uobuór; –boáre: 891 +: înainte de muls [stau] în ţărcúş; –cúşe".
uobór; –buáre, uoboráş: 894 +: „înainte de trece prin strungă, [oile stau] în ţărcădắu; –dắle".
ieréc: 896 +: s-adúnă la ~.
uobuór; –buáre, [σ] tuórişte: 897 +: tuórişte – „locul unde oile stau şi mănâncă ogrinji".
stórişte: 899.

ŢARC, pl.
„enclos (pour séparer les agneaux des brebis)"

[2336]

I. [Întrebare indirectă] Cum numiţi locul, îngrădit, în care se ţin mieii ca să nu sugă la oi?

ALR II s.n. 402; **ALRM II s.n.** 264; **NALR-Olt.** 777; **ALM** chest. 1551-1552, 1557; **ALEA** 500, cf. 451.

II. ţarc; ţárcurị: 671, 677-679, 682, 684, 686, 688, 690-691, 707, 726-728, 736-737, 742, 745, 748, 752-754, 760, 762 +: sînt aléş dă uoi, 778, 782, 807, 834, 852, 859-860, 866, 869, 876, 878, 885, 887, 889, 890 +: [mieii îi] înţérc, 897, 900.
ţárc; ţárcurị, [k] tîrlă: 672.
ţărcúş; –cúşurị: 673.
strúngă; strunĝị sau tîrlă: 674.
strúngă; strunĝị: 675-676.
strúngă: 680-681.
tîrla mịéịilor: 683, 779.
oboráş: 685.
tîrlă; tîrle: 687, 787, 810.
ţarc; ţárcurị, despărţitúră: 689.
strúngă, [k] ţárc; ţárcurị: 692.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 722, 725, 729, 738, 747, 811-819, 821, 823-825, 831, 836, 844, 849, 854, 856, 871, 873-874, 879-883, 886, 892, 895.
înţărcătuáre; –tórị: 697.
strūnguliţa la mịeị: 704.
nu-ị inkíde, îị înţárcă: 706.
cotéţ; –téţe: 708, 739.
ĉeaír; –írurị: 710.
uobór: 711, 828 +: „stau în ~ cu sterpele şi pasc cu ele împreună".
cotéţ dă mịeị: 712 +: [este în saivan].
ţárcu; ţárcurị: 714, 744, 846.
uoboráşu mịéilor; –ráşe: 719.
ţărcáŝ; –cáşurị: 721.
uoboráş; –ráşă: 723.
ţărcădắu; –dắịe: 724, 740, 746.
uobór; –boáre: 730, 743, 764, 776, 845, 888, 896.
uobóru mịéịilor: 731, 759, 768.
arcáĉ; –cáĉurị: 732, 847, 851, 858.
ţárc dẹ ńeị; ţárcurị: 733.
ĉaír; –íre: 734.
tot uobór: 735.
cotéţu ńéịilor; –téţurị: 741.
strúngă sau arcáĉ; –ĉe: 749.
cotéţ; –téţurị: 750.
arcáĉ; –ĉe: 751, 842, 853, 877.
strúngă; strunĝ: 755.
ĉaịír dă mịeị, cotéţ ~ ~ : 756.
ţarc; ţárĉe, [k] ţárcurị: 757.
cotéţu mịéịilor: 758.
tîrlă: 761, 784.
[ɛ] tîrlă péntru mịeị, [D] ţarc, cotéţ: 763 +: ţarc – párte dă gard.
uobór; –boáră: 765 +: alég mịeịi separát, 769, 773.
tîrlă péntru mịeị: 766.
un coşắrị, [*] uobór: 767.
uobór péntru mịeị: 770.
uobór; –boárĕ: 771.
∞ : 772 +: n-ávem, 820 +: îị bágă-n sterpătúrị, n ále stérpe, 829 +: îị înţárĉ [se face schimb de miei cu alt cioban; mieii mari nu sug de la oi străine], 830 +: „cârdurile erau separate", 833 +: [mieii unui cioban merg cu oile altui cioban când îi înţarcă].
ţárcu dă mịeị: 774.
ţărcălắu; –lắlĕ: 775, 783.
un uoboráş mic péntru mịeị: 777.
perdeá; –déle: 780.
în tîrlă: 781 +: despárte tîrla-n dóuo.
tîrlă dă mịeị: 785.
uobuór; –buáre: 786, 791, 803-805, 862, 870.
[ɛ] tîrlă; tîrle: 788 +: „îi ţinem în coteţ".
uobuór; –buáre: 789 +: [D] ţarc; ţárcurị – „grădină unde e pus fânul; mai am un curetic de fân în ţarc", 793, 798-799, 801-802.
uobuoráş; –ráşe: 790, 806.
uobuór; –buáre: 792.
ţărcălắu; –lắe: 794.
ţárcu mịélilor, ţarc; ţárcurị: 795.
uobuór; –buáre: 796-797.
uobuór; –buórurị: 800.
tot tîrlă; tîrle: 808.
? : 809, 822, 841 +: îị ţineám acásă.
obóru mịéịilor; –boáre: 826.
ţărcălắu; –lắle: 827.
?, acasă: 832, 857.
obór; –boáre: 835.
uoboráşu; –ráşe: 837, 863.
arcáĉ, strúnga di stérpe: 838.
arcáĉu; –cáĉe: 839.
uobóru mịéịlor; –buáre: 840 +: [*] ţarc; ţárcurị.
ţărcădắu; –dắle: 843, 861.
uoboráş; –ráşe, arcáĉ; –cáĉe: 848.
arcáĉ; –cáĉe: 850.
uobuór; –buáre, ţarc; ţárcurị: 855.
într-áltu uobór maị mic: 864.
ţărcădắu; –dắlẹ: 865.
în saịván; –váne: 867.
arcáĉu; –cáĉe: 868.
perdé; -déle: 872.
săịá; –ịéļi: 875.
îị ţíne în saịván; –váne: 884.
tot în uobuór; –boáre: 891.
ţarc; ţárcurị sau ţărcúş; –cúşe: 893.
arcắĉị; –cáĉurị: 894.
arcáş; –cáşurị sau padóc; –dócurị, [σ] ţarc; ţárcurị: 898.
uobór; –boáre, uobóru mịéilor: 899 +: „în ţarc se pun ştiuleţii de porumb".

OGRINJI
„restes de fourrages"

[2337]

I. [Întrebare indirectă] Cum le spuneţi la acelea care rămân din fân (nutreţ) după ce oile au mâncat?

cf. **ALR II s.n.** 803; **NALR-Olt.** 778; **ALM** chest. 2018; cf. **AIS** 1396*; **ALL** 294.

II. ogrínjị: 671-682, 684-686, 688, 690, 721, 728-729, 736, 816, 820, 822, 833-835.
túrişte: 683, 689, 757, 758 +: ~ dă notréţ, 761-762, 891 +: [σ] uogrínjị – „rămân la cai".
ştóreş: 687.
uogrínjị: 691-692, 697, 706-708, 710-712, 714, 722-724, 727, 730-735, 738, 740-745, 747-750, 752-755, 789, 791-795, 797, 800, 804-805, 809-810, 838-839, 842-843, 845, 847-848, 850, 852, 855, 857, 859-861, 865-868, 870, 875, 878, 884-888, 890, 893-894, 896-898, 900.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 725, 811-815, 818-819, 821, 823, 825, 831, 836, 844, 849, 854, 856, 871, 873-874, 879-883, 892, 895.
uogrījị: 704, 787, 830, 837, 840, 846, 853, 858, 863-864, 869.
stórişte: 719 +: „ ~ de la oi, uogrínjị de la cai, boi", 862.
coĉóc sau uogrínjị: 726.
stórişte sau uogrínjị: 737
ogrījị: 739.
stórişte: 746, 751.
[ɛ] tocătúră dă víte, tọrişte: 756.
tórişte: 759, 763-766, 769, 776 +: ~ ịe únde mănîncă uólili.
tocătúră: 760.
toríşte: 767.
uogrínju [a.]; –grínj: 768.
cotoáră, tórişte: 770.
rămắşiţe, vreáscurị: 771.
[ɛ] tóru-ăla dî la uoị: 772.
uogrínj: 773, 774 +: ~ , tórişţea uólilor; strînge tóriştea !
uogrījị: 775, 783, 872.
gunoálẹ, tocătúră: 777.
[ɛ] coĉénị mînĉáţ: 778.
touoróc: 779.
tuuóc [sg.]: 780.
drodịág: 781 +: [*] drodeág, coĉénị roş.
ţácărị: 782 +: [*] uogrínjị, 808.
gózurị: 784.
treasc; treáscurị: 785.
uogrījị: 786, 799, 803, 877, 889 +: [*] uogrínjị.
tuórişte, [k] uogrínjị: 788.
uogrínjị sau tuórişte: 790.
uogrínjị: 796, 798, 899.
uogrínj: 801.
uogrínjurị: 802.
ţácărị sau uogrínjiu: 806.
#: 807.
ogrījị: 817, 827-828.
ogréjị: 824.
gunoálẹ: 826.
zob: 829.
uogréjị: 832, 841.
uogrījị sau stórişte: 851.
uogrínjị sau stórişti: 876.

TOARTĂ (la găleată), pl.
„anse (du seau)"

[2338]

I. [Întrebare indirectă] (Chest. NALR, fig. 67)

ALR II MN 3923; **NALR-Olt. MN** pls. 122; **ALM** chest. 1526; **ALF** 45; **ALPy** 18; **ALL** 380; **ALG** 963; **ALMC** 788, 1079.

II. toártă; toárte: 671-672, 674, 676, 678-681, 683-690, 728-730, 732, 734-735, 739, 743-744, 747-748, 752-760, 763-764, 766-767, 769-770, 772-779, 781-785, 820,

822, 824-825, 827, 829-830, 833-835, 845-846, 853, 878, 885-888, 890, 893-894, 900.
tu̯ártă; tu̯árte: 673, 675, 677, 692, 697 +: báju̯ere „la găleata de muls; de lemn, de lână", 704, 707-708, 710-712, 714, 719, 786-787, 790-792, 794, 800, 803, 805-806, 809, 837-838, 840-843, 852, 855, 857-860, 862-864, 866, 870, 897.
to̯ártă; torțí: 682, 726, 731, 733, 738, 740-742, 749, 751, 780, 816, 832, 877, 884.
tu̯ártă; tu̯árte: 691.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 725, 750, 811-815, 818-819, 821, 823, 831, 836, 844, 849, 854, 856, 871, 873-874, 879-883, 892, 895.
n-áre tu̯ártă: 706.
to̯ártă; torț: 721, 723, 771.
to̯ártă; to̯árte: 722, 736, 746.
to̯ártă: 724, 737, 762.
tu̯ártă; to̯árte: 727.
to̯ártă; torțí, to̯árte: 745, 747.
to̯ártă; tórte: 761.
to̯ártă; to̯árte, ᵘuréke la șiștárí: 765.
to̯ártili găléții [pl.]: 768.
tu̯ártă; tu̯árte: 788, 793, 799, 801-802, 807-808, 868.
tu̯ártă; tu̯árte: 789.
tu̯ártă; tᵘorțí, [k] tu̯árte: 795.
tu̯ártă; tu̯árte: 796, 804.
tu̯ártă; tu̯árte: 797, 848, 865.
tu̯ártile căldări, tu̯árte [pl.]; tu̯ártă: 798.
báĺeră; băĺerí sau tu̯ártă; tu̯árte: 810.
to̯árta găléții; to̯árte: 817.
mînúșă; –núșí: 826.
to̯árta găléții: 828.
tu̯ártă; tu̯árte: 839, 847, 869.
tu̯ártă; torțí: 850-851, 861, 867.
to̯ártă; to̯árte: 872.
to̯ártă; torțí: 875.
to̯ártă; to̯árți: 876.
to̯ártă to̯árte: 889.
to̯ártă; tᵘorțí: 891, 896.
to̯ártă; torțí, [k] to̯árte: 898.
to̯ártă; to̯árte: 899.

BĂIERI, pl.
„cordelettes entrelacées pour suspendre la cuvette à l'anse"

[2339]

I. [Întrebare indirectă] Cum se cheamă sforile legate de torți la găleată?

NALR-Olt. MN, plș. 122-123; **ALM** chest. 2441.

II. băĺerí; báĺeră: 671, 677, 688, 691, 763, 790.
báju̯ere; báju̯eră: 672.
băju̯erí; báju̯eră: 673-676, 678-679, 697, 729, 737, 740, 745-746, 749, 753, 830, 840 +: îmbăju̯eráz u̯ála [= îi pun băieri], 857.
báju̯eră [sg.]; báju̯ere: 680-681, 684, 685 +: o̯álă îmbăju̯erátă, 686.
băju̯erí: 682 +: õ-mbăju̯erí [=îi pun băieri], 750, 853.
mînúșe: 683.
băju̯erí sau gáță: 687 +: „fiindcă o agăți de urechile găleții".
báju̯eră [sg.]; băju̯erí: 689 +-690 +: o̯álă-băju̯erátă.
băĺerí; báju̯eră: 692.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720-722, 725, 728, 751-752, 811-816, 818-819, 821-824, 826, 831, 836, 844, 849, 854, 856, 871, 873-874, 879-883, 892, 895, 898-899.
báju̯eră [sg.]; băju̯erí: 704, 878, 900.
tu̯árte: 706.
sforí: 707, 724, 735.
báju̯era [a.]; băju̯erí: 708.
báju̯eră [sg.]; băĺerí: 710, 744.
? : 711, 714, 743, 757, 762, 767, 775, 804, 833, 845, 867, 887.
áță [sg.]: 712, 779, 897.
sfórili [a.], băju̯erí; báju̯eră: 719.
áțe; áță: 723, 754, 789, 792, 805.
sfo̯ára [sg.]: 726, 758, 761, 884.
áțele găléții: 727.
șforí; șfo̯áră: 730-731, 733-734, 738, 885.
sforićéle: 732.
băju̯erí; báju̯eră: 736.
băju̯irí; báju̯eră: 739.
sforí; șfo̯áră: 741.
întinzătórí péntru cúpă: 742.
șforí: 747.
băirí în urékile găléții: 748.
áțe: 755, 886.
[ε] o sfo̯áră [sg.]: 756 +: [ε] o sfo̯áră-atîrnátă în log‿dă to̯ártă.
o i̯au̯ dă áță: 759.
to̯ártă [sg.]: 760.
#, ∞ : 764.
o to̯ártă dă sfo̯áră [sg.]: 765.
tot to̯ártă [sg.]: 766, 770-772, 781, 785.
báju̯eră [sg.]; băju̯erí: 768.
băĺerí: 769 +: ștre̯ángu dă ĺe legát la struŋgăre̯áță? [=strungăreață – vasul de lemn în care se mulgeau oile].
to̯árte dă áță sau̯ dă sfo̯áră: 773.
báju̯eră [sg.]; báju̯ere: 774.
?, ∞ : 776 +: tot cam la fel, nu pre̯a ĺéste la noi̯.
dă ștre̯ang, to̯ártă dă áță [sg.]: 777.
curm [sg.]: 778.
ᵘo áță, báju̯eră [sg.]: 780.
báĺeră [sg.]; băju̯erí: 782.
∞, [ε] sforí: 783.
frîngíĺe [sg.]: 784.
tu̯ártă [sg.]; tu̯árte: 786, 842, 855, 859.
áțe; áță, pi̯édică[sg.]; pi̯édić: 787.
tu̯ártă [sg.]; tu̯árte: 788, 796-797.
áță [sg.]; áțe: 791, 806.
?, găle̯átă-nsfᵘorátă: 793.
sfu̯áră [sg.]; sfᵘorí: 794.
pʰi̯édică[sg.]; pʰi̯édić: 795 +: „e mai groasă ca ața".
sfu̯ára căldări, sfu̯áră [sg.]; sfᵘorí: 798.
tu̯ártă [sg.]; tu̯árte: 799, 801-802.
∞ : 800, 803.
băĺerí; báĺeră: 807-808.
áțe, sfᵘorí: 809.
báĺeră [sg.]; băĺerí: 810.
băju̯erí; báĺeră: 817.
dă urék: 820 +: [apuci hârdăul] ~ ~.
o sîrmă [sg.]: 825.
uréke [sg.]; –rék: 827.
to̯ártă dă sîrmă [sg.]: 828.
pi̯édică[sg.]; pi̯édić: 829.
?, o sfo̯áră [sg.]: 832.
to̯ártă dă sîrmă [sg.]; to̯árte: 834.
to̯ártă [sg.]; to̯árte: 835, 894.
băju̯erí; báĺiră: 837.
băĺirí; báĺiră: 838, 852, 860, 864.
ḱédică [sg.]; ḱédić sau áță [sg.]; áțe: 839.
báju̯ere; báju̯eră: 841.
?, sforí: 843.
băju̯erili găléții; báju̯eră: 846.
tu̯ártă di sfu̯áră [sg.]; tu̯árte: 847.
dóo șfᵘorí: 848.
tot tu̯ártă [sg.]: 850.
șfu̯áră [sg.]; șforí: 851.
?, [σ] băĺirí; báĺeră: 858 +: „la pistelcă".
tᵘorțí; tu̯ártă: 861.
băirí; báĺeră: 862-863, 866.
tu̯árte; tu̯ártă: 865.
tu̯ártă dă áță [sg.]: 868 +: [D] băirí – „la traistă".
băirí; báiră: 869.
tu̯árte; tu̯ártă: 870.
: 872.
áță [sg.]: 875.
tu̯ártă [sg.]; torțí, băĺirí; báju̯eră: 876 +: băĺirí – „la traistă".
sîrmă [sg.]: 877.
tot to̯ártă [sg.]; to̯árte: 888.
sfo̯áră [sg.]; sforí: 889.
?, to̯ártă dă fúnie [sg.]: 890.
cu áță, cu sîrmă [sg.]: 891.
áță sau̯ sîrmă [sg.]: 893.
to̯ártă [sg.]; torțí: 896.

CUPĂ, pl.
„cuvette"

[2340]

I. [Întrebare indirectă] Cum îi spuneți la vasul acela mic care se pune pe băieri, pentru ca laptele muls să nu curgă de-a dreptul în găleată?

ALR II s.n. 410;, **ALRM II** s.n. 271; **NALR-Olt. MN**, plș. 123.

II. cúpă; cúpe: 671-675, 677, 679-683, 686, 688, 697, 704, 706-708, 710-712, 723-724, 727-735, 737-738, 741, 744-745, 747-750, 752, 754-755, 763, 774, 830, 837-838, 842, 847-848, 850-853, 855, 857, 859, 861, 863, 866, 869-870, 878, 884-888, 890-891, 894, 899-900.
? : 676, 685, 689-690, 714, 743, 802, 843.
cófă: 678.
cúpă: 684, 687, 877.
?, ᵘo sítă: 691.
∞ : 692, 758, 764, 765 +: [D] #, 766, 772, 777-780, 782, 786, 788-789, 790 +: „direct în hârdău", 791 +: „mulg direct în găleată", 792 +: „se mulge în căldare", 793 +: „direct în căldare", 794, 795 +: „mulge direct în găleată", 796-797, 798 +: „direct în căldare", 799 +: „direct în cazan", 800 +: „se mulge direct în găleată sau în hârdău", 803 +: „mulge direct în găleată", 804, 805 +: „se mulge direct în găleată sau în hârdău", 806 +: „mulg direct în găleată", 807, 810, 817, 827, 834 +: nu i̯e cúpe [pl.]; cúpă.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 722, 725, 811-816, 818-826, 831-833, 835-836, 840, 844-845, 849, 854, 856, 858, 862, 864, 871, 873-875, 879-883, 892, 895-897.
ulćícă; –ćíć, [*] –ćéle: : 719 +: „de pământ".
cúpă; cupí: 721.
cúpă; cúpe: 726, 736, 739-740, 742, 746, 751, 753, 865.
un fel dă castronáș: 756.
într-o cánă: 757, 767-768.
[ε] u̯álă: 759.
cófă; cófe: 760.
[ε] blid: 761 +: [și] vársă-ŋ‿cófă.
[ε] o u̯álă mai̯ mícă: 762.
pî́nză: 769 +: un‿fel dă ~ ca să nu tre̯ácă guno̯ái̯i în‿struŋgăre̯áță; stricurăto̯áre.
mulĝ drept în‿vas: 770.
dúbă sau̯ gárniță dă muls: 771.
căᵘúș sau̯ găván: 773.
un fel dă căᵘúș: 775.
ulćícă; –ćéle: 776, 841.
în‿găle̯átă: 781 +: ~ ~ dirécť, 785, 808 +: múlĝe ~ ~.
[ε] într-o u̯álă din táblă: 783.
găván, cău̯úș: 784 +: un fel dă găván sau̯ dă cău̯úș cu co̯ádă.
cánă; căní: 787, 898 +: [σ] cúpă; cúpe.
u̯álă; u̯ále: 801.
cánă; cáne: 809 +: „mulg direct în bidoane".
o cănúță: –núțe: 828 +: „de pământ".
u̯álă dă pămînt: 829.
cántă; cánte sau̯ bardác: 839 +: cántă [=vas de un litru].
u̯álă: 846 +: [*] cúpă; cúpe.
ᵘolićícă; –ćéle: 860.
u̯álă; u̯áli: 867.
cúpă; cúpe: 868.
#, bᵘorcán; cáne, cánă; căní: 872.
cúpă; cúpi: 876, 889.
o̯álă; o̯ále, cánă; cănî: 893 +: [σ] „mocanii spun cúpă; cúpe".

CHEAGORNIȚĂ, pl.
„boîte où l'on garde la présure"

[2342]

I. [Întrebare indirectă] În ce ții cheagul?

NALR-Olt. 780; *cf. AIS* 1218*.

II. *bótă de lemn*: 671.
stíclă: 672-675, 677-678, 682, 688, 706, 736, 738-739, 741, 758, 762, 764, 817, 824, 832-833, 850, 863, 867.
în‿stíclă: 676, 680-681, 683-686, 689-690, 692, 704, 707, 710, 712, 724, 727, 730-731, 733-735, 742 +: ~ ~ cu zer şi cu sáre, 744, 747, 749-754, 763, 765 +: ina-ínte, pă tímpurį – într-o cîrpă, 766 +: saų într-o băşícă dă porc, 767, 769 +: ~ ~ să nu să trezáscă, 771, 773, 775 +: ~ ~ , în‿ḱágu luį cárę-a fost, 781, 826, 828, 834-835, 837-838, 840, 843, 845-846, 852-853, 855, 857, 859, 864-865, 884-886, 891, 897.
îm‿púŋga luį: 679.
băşícă: 687, 732 +: îm‿ ~ .
în băşícă şi în stíclă: 691.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 725, 811-816, 818-823, 831, 836, 844, 849, 854, 856, 871, 873-874, 879-883, 892-895.
botíţă: 697 +: „de lemn".
îm‿bótă saų în stíclă: 708 +: bótă „de doage".
în cutíle saų stíclă: 711.
în borcán, stíclă: 714, 768, 776.
stíclă, [B] ųálă cu ḱag, băşícă dă porcį: 719.
în‿cọája luį: 721.
într-o pînză: 722.
într-o cutíe: 723, 737, 746 +: [sau] într-o ųálă, 759 +: ~ ~ dă ḱag.
într-o cohíţă: 726.
vas: 728, 745 +: într-um‿ ~ .
cohíţă; –híţe: 729.
în‿cófa dę lemn: 740.
într-um‿borcănél: 743.
în tívgă: 748.
î‿ųálă: 755, 778 +: ~ dă ḱag, stíclă.
în căsúţa luį: 756.
în burdúf; –dúfurį, –dúfe: 757.
borcán: 760 +: într-un ~ cu zer plămădít, 779.
în pįéle: 761.
ųálă; ųále: 770, 772, 784, 806, 810.
stíclă, ųálă dă ḱag: 774.
într-o ųálă saų într-o stíclă: 777 +: ~ ~ îl ţínem pă ḱag.
stíclă, ųálă: 780.
ųála péntru ḱag: 782.
ųálă dă pămînt: 783 +: îl prospătẹáză cu zăr prọás-păt în fiecáre diminẹţă.
într-o dóniţă dă lemn: 785.
stíclă; stícle: 786-792, 797, 799-801, 803-805, 841, 847, 860-861, 870, 893-894, 896, 898-899.
púŋgă; puŋĝ: 793 +: din băşică dę porc".
um‿maţ, stíclă; stícle: 794.
stíclă; stícle saų bᵘorcán; –cáne: 795.
tiníḱă; –ḱélę, stíclă; stícle: 796.
băşícą; –şíĉ: 798.
búrta, [k] pįélẹa mįéluluį: 802.
stíclă, ţįúgă: 807.
ţįúgă; ţįuĝ: 808.
cătrúnă; –trúnį, stíclă: 809.
? : 825 +: [se păstrează în stomacul uscat al mielului].
în ųálă saų în stíclă: 827.
borcán dă stíclă acoperít, [V] ọála dă ḱag: 829.
în ųále [pl.]: 830.
într-o stíclą: 839.
stíclă; stícle: 842, 851.
stícălă: 848.
iŋḱegătųáre; –tᵘórį: 858.
într-o cîrpă: 862.
stícălă: 866, 868-869.
stíclą; stícle: 872, 876.
stíclą; sticlį: 875.
în‿stíclă; stíclę: 877.
în stícle saų în cutíį [pl.]: 878, 900.
cutíe; –tíį: 887.
stíclă; stícle saų cutíe; –tíį: 888, 890.
stícălă; stícăle: 889 +: [*] stíclą; stíclę .

VAS în care se încheagă laptele
„récipient où l'on fait coaguler le lait"

[2343]

I. *[Întrebare indirectă] Cum se cheamă vasul în care se încheagă laptele?*

***ALR II** s.n. 414; **ALRM II** s.n. 273; **NALR-Olt.** 781; **ALF** 255; **AIS** 1210; **ALC** 368; **ALCO** 325.*

II. *hîrdắų saų căldáre*: 671.
hîrdắų; –dáįĕ: 672, 675, 679 .
hîrdắų; –dáįe: 673, 686, 688, 735, 745, 747-750, 752, 755, 830, 853.
hîrdắų; –dáįe, cazán; –záne: 674.
căldáre: 676, 681, 683-684, 738, 804.
ĉubắr; –bére, cazán; –záne: 677.
căzán: 678.
cazán; –záne: 680, 692, 697, 706, 710, 714, 730, 754, 820, 834, 841, 852, 857, 860-861, 869, 878, 884, 886-888, 890, 896, 898, 900.
hîrdắų: 682, 868.
vádră saų hîrdắų: 685.
cazán: 687.
ĉlubắr; –bére: 689.
căldáre; –dắrį, cazán; –záne: 690.
vádră; védre: 691 +: „din doage de brad".
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 722, 725, 811-816, 818-819, 821-823, 825, 831, 836, 844, 849, 854, 856, 871, 873-874, 879-883, 892, 895.
cazán dă-ḱegát; –záne: 704.
iŋḱegătųáre: 707.
ḱegătųáre; –tórį: 708.
iŋḱegătųáre; –tórį: 711.
îḱegătųáre; –tórį: 712.
căldáre; –dắrį: 719, 770, 789-790, 792, 795, 797, 864, 897.
ĉaọ́n; –ọ́nę: 721.
ĉeón; –ọánę: 723.
iŋḱegătọáre; –tórį: 724, 726-727, 729, 731, 733, 739-740, 760.
căpăĉéle saų ĉubáre [pl.]: 728.
fįerbătór; –tọáre: 732.
cazán; –záne saų în hîrdắų; –dáįe: 734.
déjă; dejį: 736.
iŋḱegătọáre: 737.
cazán; –záne saų ĉubắr; –băre: 741.
cazán; –zánę: 742, 865, 889.
tuĉ; túĉurį: 743.
cazán; –záne saų túĉu; túĉurį: 744.
ĉubắr; –bárę: 746.
hîrdắų; –dáįe: 751, 848, 850.
căldáre saų ĉubắr; –báre: 753.
în‿váse [pl.]: 756 +: în‿váse diferíte, depínde cît lápte.
[ɛ] ųálă: 757.
váse, căldắrį, pútinį [pl.]: 758.
în‿căldáre, în ųálă máre: 759.
lin: 761.
ĉubắr; –báre: 762.
îrdắų dă-ŋḱegát: 763.
găléátă; –léţ: 764, 778.
vas dă-ŋḱegát, căldáre ~ : 765 +: pútină, vádră, depínde dă ce áre; [**] avém cáne dă fįer..
căldáre máre: 766, 839.
căldáre saų struŋgărẹáţă, gălẹátă: 767.
o căldáre: 768.
gárniţă: 769 +: păį iŋḱéĝ într-o gárniţă nadíns pắn-tru-ŋḱegát, 779 +: dă táblă zmănţuĺítă.
îrdắų; –dáįĕ: 771, 780.
cazán, gárniţă: 772 +: într-uŋ‿cazán saų într-o gár-niţă, depínde dúpă cum įe lápte.
gălẹátă: 773 +: fíe că dă lemn, fíe în tĺuĉ.
pútină: 774.
gălẹátă; –léţ, gắrniţ dă fįer –[pl.]: 775.
vaz‿dē-ḱegát: 776.
găletár, cazán, îrdắų: 777 +: uŋ‿găletár saų într-un cazán, îrdắų dă 2-3 védre, dúpă cît aį.
în‿gălẹátă, bidón: 781.
hîrdắų, cazán: 782 +: cazán, dácă ĺe maį máre, 863.
îrdắų; –dáĺe, [R] în căldắrį [pl.]: 783 +: acúma în căl-dắrį d-ástẹa zmălţuĺítili.
gălẹátă dă lemn: 784.
într-uŋ‿cazán maį mic: 785.
vas máre: 786, 840.
cazán; –záne saų căldáre; –dắrį: 787.
gălẹátă; –lẹ́ţį: 788, 805-806, 809-810.
ųálă; ųále saų gălẹátă; –léţį: 791.
îrdắų; –dáĺę saų gălẹátą; –léţį: 793.
îrdắų; –dáę: 794.
gălẹátă, îrdắų, cazán: 796.
gălẹátą; –léţį saų căldáre; –dắrį: 798.
dúbă; dúbe: 799 +: „e ca un bidon de tablă".
îrdắų, gălẹátă: 800.
vas márę: 801.
căldárę, îrdắų: 802.
gălẹátă; –léţį saų îrdắų; –dáĺe: 803.
gălẹátă, gárniţą: 807.
îrdắų, gălẹátă: 808.
pîrnáįe; –năį: 817.
o ųálă: 824.
îrdắų, îrdăįáş: 826.
în‿gălẹ́ţ d-ástẹa: 827 +: cazán; –záne „la căşărie".
o căldáre máre saų o gárniţă curátă: 828 +: „de fier gros, cu două mânuşi".
cazán saų o pútină: 829.
uŋ‿cazán máre: 832.
bidón; –dọáne: 833 +: de zmanţ.
gălẹátă saų bidón: 835.
în‿hîrdắų: 837-838, 846-847, 851, 862.
ḥîrdắų; –dáĺe: 842.
în‿cazán: 843.
în‿cazán saų în‿căldáre: 845.
hîrdắų; –dáįe, ĉubắr; –băre: 855, 885.
ḥîrdắų: 858.
cazán; –záne, ḥîrdắų; –dáĺe: 859.
hîrdáĺe, cazáne [pl.]: 866.
cazán; –zánį: 867, 876.
gălẹátă, cazán: 870.
tiníḱă; –ḱéle: 872 +: „vas de tablă zmălţuită.
căzán; –zánį: 875.
vas dę láptę: 877,
cazán; –záne saų în ĉubắr; –bére: 891.
ĝibír; –bíre saų cazán; –záne: 893 +: ĝibír „de lemn", cazán „de tablă".
hîrdắų; –dáįe, ĉlubắr; –bắre: 894.
căldáre; –dắrį saų în hîrdắų; –dáe: 899.

LAPTE ACRU
„lait qu'on a laissé tourner"

[2344]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiţi laptele de oaie pe care îl lăsaţi să se înăcrească? (Cum se face?)*

***NALR-Olt. MN**, plş. 123; cf. **AIS** 1219*; cf. **ALMC** 1089; **ALEA** 540.*

II. *lápte ácru*: 671-674, 675 +: saų bătút, 678-680, 681 +: lápte bătút, 684, 686, 692, 697, 704, 707-708, 711, 714 +: lápte prins, 724, 730, 731 +: lápte prins, 732, 734-735, 737, 745, 747-748, 750, 752 +: saų prịns, 754, 756, 758, 760-761, 763, 772, 774 +: [*] ḱiįẹág, 778-780, 781 +: lápte prịns, 783-785, 789, 791, 796, 799, 803 +: saų lápte prịns, 806, 807 +: lápte prịns, 810, 830 +: „un lapte fiert, şi unul nefiert", 832, 835 +: „se face în cătrúnă", 837-843, 845-848, 850 +: „jumă-tate se fierbe, jumătate nu [nu se fierbe] şi se înfundă butoiul", 851-853, 858, 860-861, 863-868, 870, 872, 884-890, 891 +: „îl face toamna: se amestecă în pu-tină un rând de lapte fiert cu altul nefiert", 893-894, 896 +: lápte cᵘovăsít [=iaurt], cu cᵘovăsẹálă [= maia luată de la alt lapte covăsit], 897-899.
lápte prịns: 676, 683, 685, 687, 689, 691, 710, 743-744, 767, 769, 782, 786, 788, 790, 792-794, 797, 804.
lápte dă ştrẹand: 677, 682 +: lápte ácru, ~ gros.
lápte bătút: 688, 762, 770-771, 775, 862.
lápte pus péntru prịns: 690.

— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 722-723, 725, 738, 742, 811-815, 818-823, 825, 831, 836, 844, 849, 854, 856, 871, 873-874, 879-883, 892, 895.
lápte acrít: 706, 802.
lápte sérbăt, [k] seárbăt: 712.
lápte, [k] jíntiţă ácră, [k] lápte ácru: 719.
lápti ácru: 721, 729.
láptę prins: 726.
láptę ácru: 727-728, 736, 739-741, 746, 749, 753, 755, 765, 808.
iaurt: 733.
janţ: 751.
lápte covăsít: 757, 766, 768, 776 +: saų prins, 777.
láptē-ŋkegát: 759.
kijleág, lápte prins: 764.
kijleág saų lápte ácru: 773.
lápte covăsít: 787, 795, 801 +: saų ácru.
lápte covăsít: 798 +: saų prins, 800, 809 +: [σ] lápte ácru.
lápte cuovăsít: 805.
lápte covăsít: 816 +: [de vacă], „jumătate fiert, jumătate nefiert", 827 +: cîn_nu-i kar ácru; „îl pun la tigvă – un lapte fiert şi unu nefiert – şi-l pun la soare şi ala vine de se-ncheagă", 833, 834 +: [fiert şi nefiert], 869.
lápte năcrít saų ~ ácru: 817.
s-a prins: 824.
∞ : 826.
lápte bătútu: 828 +: [se lasă la prins şi se bate].
lápte dă bótă: 829 +: [amesteci lapte fiert şi nefiert, îl pui în bótă sau în túgă; îl pui la soare 2 zile].
lápte covăsít saų lápte ácru: 855.
jérpeliţă: 857 +: „se pune zer acru peste lapte dulce".
lápte gruos, lápte ácru: 859.
lápti ácru: 875-876.
lápte năcrít: 877.
lápte_ñăcrít: 878 +: „cu broboane-n el; e nefiert şi se poate face la soare în 4-5 ore", 900.

STRĂGHEAŢĂ
„lait qui vient de se coaguler"

[2345]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi spuneţi caşului de abia închegat înainte de a fi amestecat?*

ALR II s.n. 415; **ALRM II s.n.** 276; **NALR-Olt.** 782; **ALF** 195; **AIS** 1215; cf. **ALL** 396; cf. **ALG** 980; cf. **ALMC** 1094.

II. steređeáţă: 671-672, 674-676, 680-682.
steređáţă: 673, 697, 710, 730.
steređiáţă: 677.
? : 678, 684, 691, 711, 726-727, 743, 748-749, 754, 786, 789, 793-794, 795 +: [*] lápte covăsít, 797-799, 801-804, 808, 826, 863, 887, 899.
lápte înkegát: 679, 750, 784 +: [σ] le prins ca stređáţă, adícă ca đáţa, 897.
lápte-ŋkegát: 683, 688, 724, 731, 733-734, 791, 838, 859, 896.
caş dúlĉe: 685, 741, 746, 755, 846, 888.
străđeáţă: 686, 834.
stređeáţă: 687.
[B] străđeáţă, [k] stređeáţă: 689.
[σ] străđeáţă: 690
caşi: 692, 870, 884.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720-722, 725, 728-729, 737-738, 742, 744, 747, 811-816, 818-823, 825, 831, 836, 844, 849, 854, 856, 871, 873-875, 878-879, 881-883, 886, 892, 895.
s-ă-kegát cáşu: 704.
?, kişleág: 706.
lápte prins, s-ă-kegát: 707.
şteređáţă: 708.
a pornít să-kéđe: 712.
s-ă-serbezít, ie seárbăd láptili: 714.
númai puţín s-ă-kegátu: 719.
kijleág: 723.
caş înkegát: 732.
caş, stiriđáţă: 735.
láptę-ŋkegát: 736.
láptę înkegát: 739.
caş nefrămîntát: 740.
janţ: 745, 850, 885.
s-a prins 751.
a luat kag: 752.
láptę seárbăd: 753.
láptē-ŋkegát: 756.
?, [σ] # : 757.
brînză dă caş, [σ] stređáţă, ?, # : 758 +: [σ] stređáţă ?, nu l; cum să fiie ~ dácă nu ie réĉe saų înđeţát.
s-ă-ŋkegát: 759.
caş, [σ] străđáţă: 760 +: atúnĉ le caş, [σ] străđáţă – cînd îl méstecă.
[ε] lápte prins, [σ] stređáţă: 761 +: [σ] stređáţă dîn lápte prins, îl báte cu língura, l-înĉălzéşte puţín; ie bun péntru bábe că tráđe umflătúra.
[σ], # : 762, 775 +: străđáţă nu să zíĉe.
kijleág, [σ] străđáţă: 763 +: [σ] străđáţă „am auzit şi de vorba asta".
[ε] caş, [σ] străđáţă dă brînză: 764.
[σ] stređáţă: 765.
s-a strîns brînza: 766.
stređáţă: 767, 769, 774, 785, 788, 790, 805.
caş proáspăt: 768.
láptē-ŋkegát, [σ] ?: 770 +: [*] striđáţă.
caş: 771, 796, 800, 810, 841, 843, 845, 847-848, 852-853, 855, 857, 860, 862, 864, 876, 890.
strēđáţă: 772.
străđáţă: 773, 809, 827, 880, 900.
[ε] brînză-ŋkegátă, [D] # : 776.
s-ă-kegát, [σ] # : 777.
brîză-ŋkegátă, [σ] # : 778.
láptē-ŋkegát, [D] # : 779, 781.
brînză: 780.
[σ] ?, [D] # : 782 +: [*] láptē-ŋkegát.
láptē-ŋkegát, [σ] stređáţă: 783.
: 787, 806-807, 817, 829.
?, [D] străđáţă: 792 +: „e smântâna".
lápte prins: 824 +: [crud, prins, apoi bătut].
lápte-ŋkegátu: 828.
s-a-ŋkegát, caş: 830.
?, [D] # : 832.
lápte prins, [D] # : 833.
striđáţă: 835 +: [*] străđáţă.
caşu: 837, 858.
caj_dúlĉe: 839.
caj_dúlĉe: 840, 842, 851, 861, 869.
caşu pruáspăt: 865.
caş: 866-867.
lápte-ŋkegátu: 868.
?, # : 872.
láptę prins: 877, 893.
lápte ácru: 889.
caş: 891.
lápte de pútină: 894.
lápt'e dă oáie la pútină: 898 +: „îl face-n august şi-l mănâncă după Crăciun"

CRINTĂ, pl.
„égouttoir en bois"

[2347]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiţi lemnul scobit ca o albie în care se pune caşul ca să se scurgă zerul?*

ALR II s.n. 417; **ALRM II s.n.** 279; **NALR-Olt.** 784; cf. **AIS** 1216; **ALL** 401; **ALEA** 541.

II. crínţă; crinţ: 671, 673.
crínţă; crínte: 672, 674, 676-681, 685-686, 688, 691-692, 707-708, 710-712, 714, 719, 723, 727-735, 743, 745, 747-748, 750, 753-755, 774, 787, 834 +: jgab; jgáburi [pentru păstrat brânza în saramură], 843, 846, 848, 850-852, 855, 858-860, 863, 866, 869, 878, 884-888, 890-891, 893-894, 897-900.
crínţă; crinţi: 675, 682, 697, 706, 736-738, 749, 752, 838, 842.
cutíie: 683, 862.
? : 684, 687, 689, 758, 760 +: am văzút líĉa la cobáni, 786, 789, 791, 801, 804, 841.
jgeab; jgeáburi: 690.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 722, 725, 811-816, 818-819, 821, 824, 826, 831, 836, 844, 849, 854, 856, 871, 873-874, 879-883, 892, 895.
crínţă; crínte: 704.
crínţă; crínti: 721, 739.
crínţă; crínte: 724, 726, 740-741, 746, 751, 857, 861, 865.
clínţă; clínte: 742, 864.
ulúc; –lúĉe saų jgab; jgáburi: 744.
?, [D] ? : 756, 809.
∞ : 757, 765-766, 770, 772, 775, 780 +: pă la căşării, noi n-ávem, 782, 790, 793, 794 +: „noi nu prea avem oi", 797, 802, 808, 817, 822, 830, 835, 837, 845.
móldă; mólde: 759.
?, pritoĉitoáre: 761.
álbiie; álbii: 762.
scurgătór; –toáre: 763.
îm_pátur dă scúrđere: 764.
álbiie: 767.
álbiie saų copáie: 768.
tijđá; –đéle: 769, 773, 788, 798, 800, 803, 805, 823, 827 +: [ladă joasă, cu scurgere, pe patru picioare inegale, 828 +: [din scânduri, dreptunghiulară, cu scurgere pentru zer], 829 +: ie făcútă cutíie [are scurgere]; „în Oltenia [se zice] tejđá", 832 +: [din scânduri, pătrată, cu scurgere pentru zer].
tejđá; –đéle: 771, 799 +: „la căşărie".
másă telemeá; mése ~ : 776.
jgab: 777 +: la căşăríle sînt ástea.
[ε] cutíie dă stricorát brînză: 778 +: la căşării să fáĉe.
copáie: 779, 840.
másă, tejđá: 781.
copáie; –păi, álbiie; álbii: 783.
storcătór; –toáre: 784 +: púne o greutáte.
troc: 785, 825 +: un patrát aşá.
présă; prése, [D] # : 792, 810 +: „cu greutate deasupra".
jgab; jgáburi: 795.
másă; mése: 796.
cutíe; –tíi: 806.
uo másă: 807.
zgab; jgáburi: 820 +: [ca o ladă cu scurgere].
un troc patrat aşá: 825.
tejđá; –đéle: 830 +: [de scândură, cu scurgere].
telemeá; –méle: 833.
crínţă; crínte: 839, 847, 868.
să púne î_lin: 853.
tijđá; –đéli: 867.
tilimeá; –méle: 870.
t'easc; t'eáscuri: 872 +: [σ] crínţă; crínte – „e mai mare".
crínţă; crínţi: 875, 889.
crínţă; crínţi: 876.
crint; crínturi: 877.
másă; mése saų teasc; teáscuri: 896.

JINTUIALĂ
„petit-lait...par pression"

[2349]

I. *[Întrebare indirectă] După ce caşul a fost stors de zer, se zdrobeşte bine şi apoi se strânge din nou. Din el iese un fel de zer mai alb şi mai gros; cum îi ziceţi la acesta?*

ALR II s.n. 422; **ALRM II s.n.** 277; **NALR-Olt. MN**, pls. 123.

II. jánţă: 671-673, 678.

janţ: 674-675, 677, 680-682, 706-708, 721, 723-724, 726-731, 733, 735-737, 739-741, 745-746, 748-750, 753-755, 842, 851, 866. 869, 876, 885-887, 890.
[ε] jîntiţă: 676, 757 +. ɔ fi̯i ~ că ştiu̯ că să zîĉe şi ~ , ∞ .
? : 679, 714, 758 +: zmîntîna zărului, 762, 764, 766 +: unt, grăsime, 767-768, 770, 772, 779 +: trébui̯ să faĉ úrdă dî̯ iel, 782 +: [*] tod zăr, zăr stors, 804, 809, 841, 845, 858, 860-861, 863, 870, 893, 897, 899.
jîntiţă: 683-684, 686, 688, 742-743, 840, 853, 894, 898.
zăr: 685, 687, 690, 769 +: tot ~ , da l-alég, i̯ei̯ po̯ála, ∞ , 774 +: să scúrĝe ~ , [ε] 781 +: jîntiţă, cînd îl fi̯erbi̯, 786-794, 796, 801-802.
zl̯er: 689, 847.
jintui̯álă: 691.
zer: 692, 704, 710-712, 777, 795, 797, 800, 803, 805-806, 808, 810, 839, 850, 864, 878 +: tot ~ , 884, 888, 900.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 725, 751, 811-826, 830-831, 833, 835-836, 844, 849, 854, 856, 871, 873-875, 879-883, 889, 892, 895-896.
jeanţ: 697.
zeri̯, [*] zeru̯: 719.
jîntiţă: 722, 732, 738, 752, 760, 771.
jántiţă: 734.
zer sau̯ jîntui̯álă: 744.
jámpiţă: 747.
zĕr: 756, 759, 872.
[ε] zăr alb: 761 +: dîn ~ ~ să fáĉe jîntiţă, úrdă.
[D] # : 763 +: [ε] noi̯ zîĉem zmîntînă, 765, 783.
zăr sau̯ jîntiţă: 773 +: dîn jîntiţă, o stricóri̯ şi i̯ése úrdă.
∞ : 775, 778, 780, 784, 798 +: „nu se mai stoarce din nou", 799 +: „nu se mai zdrobeşte", 807, 827-828, 829 +: [se face numai telemea], 832, 834, 843, 852, 857, 862, 867-868.
jîntiţă sau̯ u̯úrdă: 776.
zordeálă: 785 +: l̯ése ~ cam dă brînză.
lápte: 792.
zeru̯: 837, 865.
j'anţ: 838.
janţu̯: 846, 848, 855.
zer, janţ: 859.
zără: 877.
zl̯eru̯: 891.

JINTUIESC (caşul) (ind. prez. 1)
„je presse le fromage frais"

[2350]

I. *[Întrebare indirectă] Ce zici că faci cu caşul când scoţi din el jintuiala (janţul)?*

NALR-Olt. MN, *plş. 123.*

II. storc jánţa: 671.
storc cáşu: 672.
storc: 673, 797, 810.
frămînt: 674.
îl storc: 675, 680-681, 688.
? : 676, 679, 683-684, 687, 689-691, 711-712, 714, 747, 752, 759, 760 +: dúpă ĉe i̯ése jîntiţa îl pui̯ la sáre, 762-763, 768, 770 +: dîn zăr fác janţ şi úrdă, 771, 775, 776 +: îl pui̯ pă foc în ţiuĉ şi-l fi̯erbi̯, 781, 785, 793 +: „nu îl mai zdrobeşti încă o dată", 799 +: „nu se mai zdrobeş-te", 801-802, 804, 809, 837-841, 847, 853, 864-865, 869, 876-877, 893, 897.
storc, îl jinţui̯ésc: 677.
jintui̯ésc: 678, [σ] 887, 898.
îl sto̯árĉe [3]: 682.
strînĝe cáşu [3]: 685.
îl strîng: 686, 851.
stu̯árĉe cáşu [3]: 692.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 722, 725, 751, 758, 764, 767, 774, 777-779, 782-783, 796, 811-836, 843-845, 848-850, 852, 854, 856-863, 867-868, 870-875, 879-883, 890, 892, 894-896, 899.
îl frămînt: 697.
îl strîng: 704.
jănţul̯ésc: 706-707.
jĕnţul̯ím cáşu [4]: 708.
jintul̯ésc: 710.
îl tai̯u̯ şi să scúrĝe zéru: 719.
jănţui̯ésc: 721, 723, 726-730, 733-737, 739-741, 745-746, 748-750, 753-755, 842, 855, 885-886.
jenţui̯ésc: 724, 731.
jînţui̯ésc: 732.
jinţui̯ésc: 738, 889.
jintiţésc: 742-743.
jîntui̯ésc: 744.
îl storĉ [2]: 756, 866.
∞ : 757, 769, 772-773, 780, 784, 798 +: „nu se mai stoarce din nou", 800, 807.
îl aléĝe dîn jîntiţă [3]: 761 +: şi-l dă la porĉ.
[D] # : 765.
îl strîng [2]: 766 +: şî torni̯ zắru péste i̯a ca să să léĝe brînza.
stu̯orc: 786, 788-789, 791, 794-795, 803.
scur: 787.
scurg: 790.
pui̯ să să scúrgă: 792.
stricu̯ór: 805-806.
pui̯ în sidil̯ă: 808.
jănţui̯éscu̯: 846.
să scúrĝe cáşu dă zer: 878, 900.
îl tai̯ şi-l strîng a dóu̯a o̯ără: 884.
: 888.
îl fac brînză: 891 +: janţ [=coaja de caş dospit care se prăjeşte ca să o mănânci].

BALMOŞ, pl.
„bouillie de maïs au beurre et au petit-lait"

[2351]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi ziceţi la mâncarea, pe care o fac ciobanii, din făină de porumb fiartă în smântână (unt) şi jintuială?*

ALRM II *s.n. 926;* **NALR-Olt. MN**, *plş. 123-124.*

II. bálmeş: 671, 673, 675-676, 678-679, 681-682, 686, 785 +: şi cu cárne dă pui̯.
bálmeş; bálmeşe: 672.
bálmeş sau̯ urdáşi̯: 674 +: „dar se face fără mălai, numai din brânză, urdă şi caş".
? : 687-688, 690, 714, 726-727, 732-734, 739, 742, 748-749, 751, 755, 762-764, 789, 791-793, 797-799, 817, 828, 833, 837, 840-842, 846-848, 851, 857-858, 861, 865, 867, 869-870, 877, 884, 887-888, 890, 899.
mămăl̯igă grásă, bálmeş: 677.
bálmoş: 680, 830.
∞ : 683-685, 689, 691-692, 704, 707, 710-712, 757-760, 765, 767-775, 777-778, 780-781, 784, 786-787, 789, 794-796, 800-810, 818, 824, 829, 832, 838, 843, 845, 850, 852, 859-860, 862, 864, 866, 868.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720-722, 724-725, 728, 731, 735, 738, 746-747, 754, 788, 790, 811-816, 818-823, 825-826, 831, 836, 844, 849, 854, 856, 863, 871-875, 879-883, 886, 889, 892, 894-895, 898.
bálmeşi̯; ~ : 697.
bálmoşi̯ ~ : 706.
bálmeşi̯: 708.
jîntiţă fi̯ártă: 719.
coláréz: 723, 736.
: 729, 876.
jerpeliţă; –líţe: 730.
păsát: 737, 750.
pîsát: 740, 743, 745, 752-753, 783 +: ~ cu lápte, 855 +: „lapte fiert cu mălai", 885.
coleáşă; –léşuri̯: 741.
coleáşă: 744.
jîntiţă: 756.
mămăl̯igă pripítă cu unt: 761.
mămăl̯igă ĉobănĕáscă: 766.
papai̯nóc [!]: 776.
janţ: 779 +: dîn zăr fi̯ert; úrda rămî́ne úrdă şî jánţu rămî́ne pă fúndu căldắri şî pui̯ pî̯ine.
arzói̯: 782 +: „lapte fiert cu mămăligă caldă", 835 +: [D] bálmeş.
hálmeş-bálmeş: 827 +: arzói̯ [=lapte fiert în tuci cu mămăligă].
păncălắu̯; –láje: 834.
∞ , cu̯oleáşă: 839.
?, pîsát: 853.
cu̯oleáşă: 878 +: „din lapte şi făină", 900.
bálmu̯oş; bálmu̯oşe: 891.
cu̯oleáşe: 893.
mămăl̯igă grásă: 896.
[B] bálmu̯oş; bálmu̯oşi̯: 897.

BULZ, pl.
„morceau de bouillie de maïs au fromage"

[2352]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi ziceţi la bucata de mămăligă caldă în care pui brânză de oaie ori urdă (GEST) ca s-o mănânci? La ce (mai) ziceţi bulz?*

NALR-Olt. MN, *plş. 124.*

II. cocolóş; –lo̯áşe: 671, 722, 728, 738, 741, 744-745, 747-748, 751-752, 754, 769 +: îl co̯áĉe pă foc cu brînză i̯el, 783, 885.
bulz; búlzuri̯: 672-673, 680, 684, 686, 688, 704, 710-711, 721, 730, 732-733, 736-737, 739, 743, 830, 850, 872, 887, 889, 898.
bulz; búlze: 674-677, 681, 697, 708, 724, 859, 888.
cocolóş sau̯ bulz: 678.
bulz; bulji̯: 679, 712.
bulz: 682, 687.
∞ : 683, 692, 756-757, 767, 772-773, 794-796, 800, 824, 827, 829, 832-833.
bulz: ~ : 685.
cocolóş: 689, 766 +: brînză băgátă în mămăl̯igă, o fáĉe cocolóş ş-o púne pă foc să să̯-ncălzáscă, 785.
? : 690, 726, 762-764, 787, 791, 797-798, 805 +: [D] # , 809, 817.
∞ , bulz: 691, 820.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 725, 811-816, 818-819, 821-823, 825-826, 831, 836, 844, 849, 854, 856, 871, 873-874, 879-883, 892, 895.
bulz; bulzi̯: 706-707, 714, 876.
cocolóş prăjít; –lu̯áşe: 719.
bulz; bulj: 723.
cocolóş; –lo̯áşe: 727, 742, 753.
gogolóş; –lo̯áşe: 729.
buz; búzuri̯: 731, 735.
buz; búzuri̯, [k] buji̯: 734.
cocolóş; –lóşi̯: 740, 755.
burz; búrzuri̯, cocolóş; –lo̯áşe: 746.
cocolóş; –lo̯áşe, bulz; búlzuri̯: 749-750.
[B] gîscă dă brînză: 758 +: spune̯á ăi̯ bătrîni̯.
mămăl̯igă cu brî̯ză: 759.
cocolóş; ~ : 760.
[ε] un fel dă plăcíntă: 761.
: 765 +: núme n-ávem, 768 +: brînză băgátă î̯ mămăl̯igă cáldă, 770 +: brînză băgátă în mămăl̯igă, 775 +: [D] # , 776 +: [ε] brînză cu mămăl̯igă, 777 +: [brânza] o pui̯ pă mămăl̯iga cáldă să să mo̯áje brînza, 779 +: [există ca reţetă, dar produsul nu are nume], 835 +: băgắm brî̯ză-m mămăl̯igă.
mămăl̯igă cu brînză: 771, 774, 778, 780.
[ε] brînză cu mămăl̯igă: 781.
[ε] mămăl̯igă cu brînză, [D] # : 782 +: [*] cocolóş.
brî̯ză cu mămăl̯igă: 784.
cu̯ocu̯olu̯óş; –lu̯áşe: 786, 802.
cu̯ocu̯olu̯óş; –lu̯áşe: 788-789, 806.
brînzu̯ái̯că; –zu̯ái̯ĉ: 790, 803.
?, [ε] papără: 792 +: „cam aşa ceva".
mămăl̯igă cu brînză: 793.

c^{u}oc^{u}olóș; –l̯uáșe: 799, 810.
gugul^{u}ói̯; –l̯uál̯e: 801.
c^{u}oc^{u}ol^{u}óș^{i}; –l̯uáșe: 804.
cocolóș; –l̯uáșe: 807.
cocolóș dă mămăligă; –l̯oáșe ~ ~ : 808.
cocolói̯ dă mămăligă cu brînză: 828.
cocolóș cu brî́ză; –lóș^{i}: 834.
cocolóș^{u}; –l̯uáșe: 837, 858, 863, 866, 869.
cocolóș; –l̯uáșe: 838.
cocolóș^{u}; –l̯uáșe: 839.
búlgăre dă mămăligă cu brînză: 840.
cocolóș; –l̯uáșe: 841-842, 845, 847, 852-853, 857, 860-862, 864, 868.
cocolóș; –l̯uáșe, brucs [?]; brúcsur^{i}: 843 „se pune pe jar".
cocolóș^{u}; –l̯uáșe, bulz^{u}; búlze: 846.
bulz^{u}; búlze, cocolóș^{u}; –l̯uáșe: 848.
cocolóș^{u}; –l̯uáșe, bulz^{u}; búlzur^{i}: 851.
cocolóș; –l̯uáșe, bulz; búlze: 855.
cocolóș^{u}; –l̯uáșe: 865.
cocolóș; –l̯uáșe: 867.
cocolóș^{i}; –l̯uáșe: 870.
c^{u}oc^{u}ol^{u}óș; –l̯oáș^{i}: 875
boț; bóțur^{i}: 877.
∞, bulz; búlzur^{i}: 878, 900.
c^{u}oc^{u}olóș^{i}; –l̯oáșe: 884.
cocolóș; –l̯oáșe, bulz; búlze: 886.
bulz; bulz^{i} sau c^{u}oc^{u}ol^{u}óș; –l̯oáșe: 890.
bulz^{u}; búlzur^{i} [ε] búlze: 891.
cocolóș dă brînză; ~ ~ ~ sau bulz; búlzur^{i}: 893.
c^{u}oc^{u}olóș; –l̯oáșe sau bulz; búlzur^{i}: 894.
c^{u}oc^{u}olóș dă mămăligă cu brînză-n el; –l̯oáșe: 896.
c^{u}oc^{u}ol^{u}óș; –l̯oáșe: 897.
goz^{u}; gózur^{i}: 899.

(cașul) DOSPEȘTE (ind. prez. 3)
„(le fromage) se lève"

[2353]

I. *[Întrebare indirectă] Ce ziceți că face cașul când stă pe poliță mai multe zile și îl mai țineți și la soare?*

***ALR II s.n.** 421; **NALR-Olt. MN,** plș. 124.*

II. *dospéște: 671, 673, 679-680, 682, 734, 748.
să dospéște: 672, 674, 681, 686, 697, 706-708, 719, 730, 743, 766, 769 +: fáce ģi^{u}óč, 785 +: să úmflă, 829, 850, 853, 867, 878, 900.
să dosp^{i}éște: 675-676, 712, 899.
dosp^{i}éște: 677, 704, 711, 717.
să scúrģe: 678, 687, 690 +: devíne îndospít, 897.
să-ntăréște: 683, 786.
să usúcă: 684-685, 688, 752, 757, 761-763, 773, 777 +: șî nu mai̯ áre gust ca cîn̯ șáde i̯el în zăr, în saramúra lui̯ acólo, 797 +: fáce ģi^{o}óč [=găurele].
[ε] să dospéște: 689.
créște și crápă, apói̯ să acréște: 691.
să zvîntă și să acréște: 692.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 725, 811-826, 828, 831, 833, 835-836, 844, 849, 854, 856, 871, 873-874, 879-883, 892, 895.
s-acréște: 710, 767, 771, 775-776, 781.
să̯ acréște: 714.
dosḱéște: 721, 726, 737, 755.
să dosḱéște: 722, 733, 749, 751, 838-839, 842, 845-848, 851, 855, 857-861, 863, 866, 869, 894 +: [R] să d^{u}ospéște.
să dosḱéște: 723-724, 727, 732, 736, 739-741, 753, 865, 868.
să zvînteázâ: 728.
să dosḱéști: 729.
se dospéște: 731, 747, 750, 886, 888.
[*] să dosḱéște: 735.
să usúcă și să dosḱéște: 738.
dospéște: 742.
dosḱéște: 744, 885.
se dosḱéște: 745, 754.
să dospéște: 746, 877.
să dospéște, să usúcă, să scúrģe: 756.
să strícă: 758-759, 765 +: [ε] să dăjģiu̯ácă, da nu putém să-l ținem, 770, 779 +: prínde gălbineálă, 782, 784, 830, 832.
să tréce, să strícă: 760.
sẵ-ŋgălbenéște, să usúcă: 764.
s-acréște, să strícă: 768, 778.
să iuțáște, sẵ-ntăréște, să usúcă: 772.
s-acréște, să usúcă: 774.
sẵ-ŋgălbinéște: 780.
gălbinéște, sẵ-ntăréște: 783.
să d^{u}ospéște: 787, 792, 803, 805, 870, 887, 890-891, 893, 898.
să d^{u}ospéște: 788, 796.
să dospéște, să zvîntă: 789.
?, [σ] să dospéște: 790.
să dospéște: 791.
să usúcă: 793.
să d^{u}ospéște: 794, 802.
d^{u}ospéște: 795, 884.
să ģi^{u}očăză: 798.
să răbunéște: 799 +: să strícă nițél.
să d^{u}ospéște, să acréște: 800.
d^{u}ospéște: 801.
∞ : 804, 872.
să acréște, [σ] să dospéște: 806.
? : 807.
d^{u}osp^{i}éște: 808.
să d^{u}osp^{i}éște: 809.
să acréște, să dospéște: 810.
încălbenéște: 827.
să uscá [imperf.]: 834.
s-a doskít^{u} [perf.c.] : 837.
să dospi̯éște: 840-841, 843, 852.
să dosp^{h}i̯éște: 862, 864.
să ^{u}usúcă: 875.
să dosḱéști: 876.
să dospéște, [B] ~ dosḱéște: 889.
să-ŋgălbinéști: 896.*

PUTINEI, pl.
„baratte"

[2354]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi spuneți la vasul de lemn în care bateți smântâna (laptele) ca să se aleagă untul?*

***ALR II s.n.** 307; **ALRM II s.n.** 195; **NALR-Olt. MN,** plș. 124; **ALF** 1455; **AIS** 1206; **ALL** 391; **ALG** 750, 755; **ALMC** 1086.*

II. *putinéi̯ sau bădắu̯; –dáje: 671.
putinéi̯; –née: 672-674, 676, 677 +: bădắu̯; –dái̯e, 682-684, 686, 688-690, 757, 774, 786-787, 791, 795, 798-800, 805-806, 815-817, 822, 824-825, 827, 833, 835, 848, 851-852, 857-862, 869-870, 878, 888, 891, 893, 896, 900.
bădắu̯; –dái̯ĕ: 675.
putinéi̯: 678-679, 680 +: sau bădắu̯; –dái̯ĕ, 681, 685, 687, 711, 723-724, 737, 747, 803, 842.
putinéi̯; –nél̯e: 691-692, 697 +: bădắu̯; –dắl̯e – „mai mare, la stână", 706-708, 710, 756, 758-761, 763, 766-771, 773, 776-782, 784-785, 843, 845-846, 853, 884, 897.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 725, 811-814, 818-819, 821, 823, 831, 836, 844, 849, 854, 856, 871, 873-874, 879-883, 892, 895.
putinéi̯; –néi̯ur^{i}: 704.
putinéi̯^{u}; –nél̯e: 712, 714, 719.
putinéi̯; –néi̯e: 721, 726-727, 739, 746, 790, 802, 804, 807-809, 839, 847, 850, 876, 889.
putinéi̯; –néi̯e: 722, 728-733, 735-736, 740-742, 744, 748-755, 820, 826, 830, 832, 834, 840, 885-886, 890, 894.
putinéi̯; ~ : 734, 738, 743, 745, 796.
putinéi̯; –nél̯ĕ: 762, 764, 775, 783.
put'inéi̯; –nél̯ĕ: 765.
putiñéi̯; –nél̯ĕ: 772, 887.
putinéi̯; –née: 788-789, 794, 797, 801, 838, 864, 867.
putinéi̯; –née: 792, 810.
putinéi̯; –nél̯e: 793.
putinéi̯u; –née: 828.
putinéi̯; –néi̯e: 829.
putinéi̯^{u}; –née: 837, 863, 899.
putinéi̯^{u}; –née: 841, 866.
putin^{l}éi̯; –n^{l}ée: 855.
putinéi̯^{u}; –néi̯e: 865, 868.
budinéi̯; –néi̯ĕ: 872.
putiñéi̯; –ñéi̯: 875.
bădắi̯; –dắi̯e: 877.
put'inéi̯; –néi̯ĕ: 898.*

MÂTCĂ, pl.
„batte"

[2355]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi spuneți la acela făcut dintr-un băț cu o scândurică rotundă la capăt și cu găuri, cu care bateți (laptele) smântâna?*

***ALR II s.n.** 308; **NALR-Olt.** 785; **ALM** chest. 1288; **AIS** 1206*; **ALL** 392; **ALG** 750; **ALMC** 1086.*

II. *bătătór^{i}; ~ :671.
bătătór^{i}; –tóáre: 672, 674, 680, 684, 760-761, 764, 766-767, 773, 779.
bătătór^{i}; –tu̯áre: 673.
bătătór; –tu̯áre: 675, 677, 692, 697, 704, 706-708, 710-712, 714, 793, 827, 829-830, 838-840, 843, 850-851, 853, 857, 860, 862, 864, 866-867, 869.
bătătór; –to̯áre: 676, 682-683, 686, 688-690, 722, 724, 728, 730-733, 735, 737-738, 741-745, 747-748, 750-755, 759, 763, 768, 775, 780, 783-784, 815-817, 820, 822, 824-826, 833, 835, 878, 885-886, 888, 890, 893-894, 896, 900.
bătătór: 678-679, 681, 685, 687, 727, 729, 734, 736, 756-757, 771, 776, 781-782.
bătătór; –tu̯áre: 691.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 725, 811-814, 818-819, 821, 823, 831, 836, 844, 849, 854, 856, 871-874, 879-883, 892, 895.
[*] bătătór^{u}, bătătór^{i}: 719.
bătătór; –to̯ári: 721.
bătătór; –to̯áre: 723, 726, 739, 746, 749, 889.
bătăto̯áre; –tór^{i}: 740.
bătătóru putinéi̯ului̯: 758.
mî́tcă; mî́tč: 762, 765, 770, 772, 774.
bătătór^{i} cu gắ^{u}ur^{i}; –to̯áre: 769.
bătătór, co̯áda bătătórului̯: 777.
co̯áda mî́tči: 778.
co̯áda bătătórului̯: 785.
bătăt^{u}ór; –tu̯áre: 786-787, 792, 794-795, 803, 805-806, 809, 842, 847, 852, 859, 861, 870.
bătăt^{u}ór; –tu̯áre: 788-789, 797, 807-808.
bătătór; –tu̯áre: 790.
bătăt^{u}ór; –to̯áre: 791.
bătăt^{u}ór^{i}; –tu̯áre: 796, 801-802.
bătătór; –tu̯áre: 798.
bătătór^{i}; –tu̯áre: 799.
bătăt^{u}ór^{i}; –tu̯áre: 800.
bătăt^{u}ór, bătătu̯ór: 804.
bătătór; –tu̯áre: 810.
bătătóru; –tu̯áre: 828.
bătătór^{u}; –tu̯áre: 832, 837, 846, 863.
bătătór; –to̯áre: 834.
bătătór^{u}; –tu̯áre: 841, 848.
bătătór^{u}; –to̯áre: 845, 899.
bătăt^{u}ór^{u}; –tu̯áre: 855.
bătăt^{u}ór, cu tótu: 858.
bătătór^{u}; –tu̯áre: 865.
bătăt^{u}ór^{u}; –tu̯áre: 868.
băț; béț^{i}: 875.
bătătór; –to̯ári: 876.
? : 877, 884.
bătăt^{u}ór; –to̯áre: 887, 891.
bătă^{u}úș; –^{u}úșe: 897.
bătălắu̯; –lắi̯ĕ: 898.*

ZARĂ
„petit-lait“

[2357]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi spuneţi la aceea care rămâne după ce s-a ales untul?*

NALR-Olt. MN, *pls.* 124; **ALF** 1065; **AIS** 1208*; **ALL** 393; **ALG** 753; **ALMC** 1091.

II. *lápte, [k] zárä: 671.*
zárä: 672, 677, 681, 714, 722, 877.
lápte: 673, 735, 787, 789, 792, 800, 803, 810, 835, 869.
zär: 674-675, 679-680, 682, 684-686, 688, 691, 721, 723, 759, 762, 777.
zer: 676, 707 +: um͜ fel dä lápte bätút, 708, 712, 724, 726-730, 733-734, 736-737, 739-740, 742, 745-746, 748-754, 807-808, 832, 840-841, 845, 850, 852, 857, 860, 864, 867, 884-889, 894, 897.
zárä sau̯ lápte: 678.
lápte bätút: 683, 687, 689-690, 706, 710-711, 731-732, 743-744, 758, 760, 763-764, 766-767, 770-776, 778-785, 797, 799, 804-805, 817, 825-827, 830, 859, 878, 900.
zër: 692.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 725, 811-814, 816, 818-819, 821, 823, 831, 836, 844, 849, 854, 856, 871, 873-874, 879-883, 892, 895.
jeanţ ácru: 697.
lápte zlab: 704.
zeru̯: 719, 828, 837, 858, 863, 865-866.
lápte dẹ unt: 738.
lápte dẹ zmîntînä: 741.
? : 747, 876.
lápte ácru: 755, 870.
lápte ácru, ~ bätút: 756, 768.
zär, [k] lápte bätút: 757.
lápte supţíre: 761.
lápte bätút sau̯ ~ ácru: 765, 769.
láptẹ: 786, 788, 795-796, 806, 809.
láptẹ bätút: 790, 793, 798, 801-802.
láptẹ: 791, 794.
zer, lápte: 815.
láptili amestecát cu zär: 820.
láptẹli [a.]: 822.
láptili [a.]: 824.
láptili [a.]: 829, 833.
lápte şi zer: 834.
lápte di zmîntînä: 838, 851.
zl̥éru [a.]: 839.
zl̥er, lápte: 842.
zéru [a.]: 843, 853.
lápte dä zmîntînä: 846.
zl̥er: 847, 855, 875.
zl̥eru̯: 848, 868.
lápte di͜ unt: 861.
?, ápä: 862.
zárạ̈: 872.
lápte fărä unt: 890.
zẹárä: 891.
zäu̯urdẹálä: 893.
un lápti supţírẹ-aşá: 896.
lápte bätút din unt: 898.
lápte zeruítu̯: 899.

JINTIŢĂ
„restes comestibles de la cuisson du petit-lait“

[2359]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi spuneţi la zerul amestecat cu bucăţele mici de urdă şi care se mănâncă?*

ALR II s.n. 418; **NALR-Olt. MN**, *pls.* 124-125.

II. *juntíţä: 671, 678.*
jintíţä: 672, 674-675, 680, 706.
jíntiţä: 673, 676-677, 679, 681-687, 691, 697, 707-708, 710-712, 714, 719, 724, [*] 735, 737, 740, 753, 755, 761, 765, 772, 777, 791, 797, 820, 822, 824, 828, 832, 834 +: [*] jîntiţä, 835, 838, 840, 842, 845-846, 850, 853, 857, 859, 861, 870, 878, 884, 886-888, 891, 893, 897-898, 900.
? : 688, 692, 726, 728, 743, 756-757, 775.
păpárä: 689.
[σ] jîntiţä: 690.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 722, 725, 744, 811-819, 821, 823, 825, 831, 836, 844, 849, 854, 856, 871, 873-874, 879-883, 892, 895.
jîntiţä: 704.
jíntiţä: 721, 727, 730-733, 736, 738-739, 745, 747, 749, 751-752, 760, 762-764, 767, 769, 771, 773-774, 776, 778, 781, 783-788, 792, 794, 799-801, 805, 809, 830, 833, 837, 841, 843, 848, 851-852, 855, 860, 862-864, 868-869, 877, 885, 890, 894, 899.
jerpelíţä: 723.
jíndiţä: 729, 748, 754, 865-866.
janţ: 734, 770, 779 +: ála l̥e ~ , 780, 827, 858.
jíndiţä: 741-742, 746, 867, 896.
jíntiţä sau̯ jérpeliţä: 750.
tot zär: 758 +: ~ cu úrdä amestecát.
[ɛ] úrdä: 759 +: fac unguréni la stî́ne.
jíntiţä sau̯ järpeliţä: 766.
jérpeliţä: 768.
zer cu úrdä: 782.
jíntiţä: 789 +: „din laptele rămas de la scos untul“, 790, 793, 795-796, 803, 806, 810, 826, 829, 847.
jíntiţạ: 798.
jíntiţä: 802, 807.
järpeliţä: 804, 808.
janţ sau̯ jíntiţä: 839.
jíntiţạ sau̯ úrdä: 872.
jíndiţä: 875.
jîndiţä: 876.
jíndiţạ: 889 +: [*] jíntiţạ.

LOPĂŢICĂ, pl.
„palette pour séparer les caillots du petit-lait bouilli“

[2360]

I. *[Întrebare indirectă] Cum zici la lemnul cu care se amestecă în zer ca să se aleagă urda?*

NALR-Olt. 787; **ALG** 750.

II. *mestecáu̯ de úrdä: 671.*
lopátä: 672, 686, 835 +: [*] u̯urdár, aşá sä-i̯ däm numírẹa.
língurä: 673, 675, 677, 687, 690, 757, 770, 779, 781, 784, 817, 862.
lopeţícä; –ţéle: 674, 785, 893.
círje; cîrl̥: 676, 706 +: áre băţ şi pánä [=lopeţicä].
fäcäléţ: 678, 761, [ɛ] 768, 773, 778.
lopăţícä: 679.
lopăţícä: 680, 711, 750, 877.
círje: 681.
círjä: 682.
prepeleác sau̯ lopátä de lemn: 683.
? : 684-685, 707, 755, 851, 865.
lopeţícä: 688.
prepeleác; –léce, fäcäléţ; –léţẹ: 689.
lopăţícä; –ţéle, lopátä; –péţ̥: 691.
u̯o scíndurä, lopátä: 692.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720-722, 725, 732, 740, 811-816, 818-819, 821-823, 825, 831-832, 836, 844, 849, 854, 856, 871, 873-874, 879-883, 892, 895.
círjä; cîrl̥: 697.
círjä; círje: 704, 724, 737.
lopeţícä, cîrlíg; –líĝe: 708.
mestecätór; –ţu̯áre: 710.
círjä; cîrl̥: 712.
língurä sau̯ lopeţícä; –ţéle: 714.
jintil̥ér̥; –l̥ére: 719.
língurä márẹ sau̯ o lopäţícä: 723.
lopäţícä; –ţíĉ, [k] –ţélẹ: 726.
lípä; lipl̥: 727.
urdár; –dárẹ: 728, 736.
urdár; –dáre: 729-730, 733, 739, 809, 843, 847.
língurä sau̯ lopäţícä: 731.
crucói̯ ?: 734.
lopäţícä; –ţéle: 735, 743-744, 748, 850, 885.
lopátä; –péţ̥: 738.
läpotár; –táre: 741.
vîrtélniţä: 742.
spumár; –máre: 745.
círjä; círjẹ: 746.
língurä cu cọáda lúngä: 747.
jintiţár; –ţáre: 749.
língurä cu gäuréle: 751.
língurä máre, [k] lopäţícä; –ţéle: 752.
tálie; tälii̯: 753.
jindárniţä; –dárniţe: 754.
[ɛ] tel: 756.
mestecáu̯, língurä: 758.
fäcäléte: 759.
prepeleác; –léĉe: 760.
fäcäléţ; –léţe: 762, 840.
bätätór sau̯ prepeleác: 763.
língurä; língur̥: 764, 771, 783, 786-792, 794-798, 800, 802, 805-806, 810, 848, 860, 867, 870, 884.
cu l'íngura; l'íngur̥: 765.
o lopäţíl̥e mícä: 766.
língurä sau̯ fäcäléţ: 767.
um͜ băţ: 769 +: l̥e um͜ băţ cáre mestecám în jíntiţä cu l̥el, 869.
o pánä sau̯ língurä: 772.
lopäţíca dä zär: 774.
∞ : 775, 804, 826.
pánä; péne: 776.
un mestecáu̯, o língurä dä lemn: 777.
urdár̥; –dáre: 780.
urdár: 782.
língurä dä lemn; língur̥ ~ ~ : 793, 808, 891.
l̥u̯opäţícä; –ţíĉ: 799.
língurä; língur̥ sau̯ fäcäléţ; –léţẹ: 801.
blánä; blän̥: 803.
língurạ̈: 807.
língurä dä lemn: 820, 824.
líniẹ; líni̯: 827.
um͜ băţu̯: 828.
grípcä; grípkẹ: 829.
lopäţícä, [k] lopeţícä; lopäţéle: 830.
o língurä, o bläníţä: 833.
?, língurä: 834.
cu língura: 837.
speţẹázä; –téze: 838.
lopäţícä; –ţíĉ: 839.
: 841, 864 +: n-áre l̥úme; [mestecäm] cu un͜ lemn aşá.
l̥lemn cu crúĉe: 842.
, cu fäcäléţu: 845.
järägiţu̯áre: –tór̥: 846.
l̥u̯opeţícä; –ţéle: 852.
cu u̯o língurä: 853.
l̥u̯opeţícä; –ţ̥éle, círjä círje: 855.
scíndurä; scíndur̥: 857.
língurä dä lemn; língur̥: 858.
lopäţícä; –ţ̥éle: 859.
língurạ̈; língur̥: 861, 868, 875.
urdáru̯; –dáre: 863.
mestẹcäţu̯áre; ~ : 866.
băţ; béţẹ: 872.
l̥u̯opăţícä; –ţél̥: 876.
língurä; língur̥, l̥u̯opäţícä; –ţéle: 878, 900.
lemn dë jänţuít: 886.
l̥u̯opăţícä; –ţi…, [k] –ţéle: 887.
língurä máre; língur̥ mar̥: 888.
língurä máre, lopäţícä; –ţélẹ: 889.
l̥u̯opäţícä; –ţéle: 890.
língurä máre de lemn: 894.
tot cu fäcäléţ: 896.
língurä de lemn; língur̥, l̥u̯opäţícä; –ţéle: 897.
fäcäléţ; –léţe, língurä máre; língur̥ mar̥: 898.
língurụ̈oi̯u̯; –rọál̥e: 899.

LINGURĂ (de scos urda), pl.
„cuiller"

[2361]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi spuneţi la aceea cu care scoateţi urda din căldare după ce s-a fiert?*

***ALR II s.n.** 419; **ALRM II s.n.**278; **NALR-Olt.** 788; **ALG** 750.*

II. *língură găᵘurítă: 671.*
língură sau căᵘúş: 672.
língură: 673, 677, 679, 686-688, 714, 749, 757-758, 770, 778 +: ~ péntru stricorát; áre găuréle, 783, 851.
língură; língurí: 674, 676, 678, 691-692, 728, 738-739, 741, 743, 752-754, 756, 767, 773, 786-788, 791-792, 794, 797, 799-806, 808-810, 824, 828, 830, 832, 833 +: „ ~ obişnuită", 843, 846, 850, 860, 863, 899.
stricurătuáre dă fier: 675.
polonić: 680.
língură máre: 681, 724.
cúpă: 682.
lopátă de lemn: 683.
? : 684, 689, 697, 729, 790 +: „cu căldarea; o torni şi zărul curge", 820, 861.
língură cu găᵘurí: 685, 848, 858.
?, polonić; –níće: 690.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 722, 725, 811-819, 821-823, 825, 831, 836, 844, 849, 854, 856, 871, 873-875, 879-883, 892, 895.
sítă dă fier: 704.
língură, [R] stricurătuáre; –tórí: 706.
stricurătuáre: 707.
spumár; –máre: 708, 745.
strecurătuáre; –tórí dă fier: 710 +: +: spumáru [a.] – „din metal, cu găurí şi coadă lungă".
stricurătuáre dă táblă: 711.
strecurătuáre: 712 +: sau cu língură dă luᵘát úrdă.
strecurătuáre; –tórí: 719 +: „de fier, cu găurele".
strecurătoári: 721.
sítă; síti: 723.
polonić sau c-un ćur: 726.
urdár; –dáre: 727.
strecurătoáre; –tórí: 730-731, 733, 737, 742, 744, 746, 748, 755, 771, 845, 853.
strecurătoáre: 732.
căúş sau língură máre: 734.
ćorbár; –báre: 735.
língură máre: 736, 889.
linguróí; –roáie: 740.
strecurătoáre de sítă: 747.
polonić sau strecurătoáre: 750, 776 +: áre găᵘuréle.
língură cu găurélé: 751.
căᵘuşói; –şoále: 759.
língură de fier cu găᵘuréle: 760.
căᵘúş: 761-762.
stricorătoáre: –tórí: 763-764, 774.
∞ : 765 +: o dăşărtăm cu tótu noi, 789 +: „o pui la sădilă şi zărul curge", 793 +: „o scurge", 795 +: „se strecoară prin sidilă", 796 +: „o varsă în sădilă", 798 +: „o pui în sidilă", 826, 862 +: să stricuáră prin sădílă.
língură, cu stricurătoáre: 766.
tot prin sădílă: 768.
cu linguróí; –roálé: 769.
stricorătoáre: 772.
cu língura: 775 +: ie o língură ca o stricurătoáre, 777.
to língură: 779 +: da o ~ mai máre, mai găvănoásă.
căᵘúş; –ᵘúşe: 780.
tot língură: 781.
c-o língură: 782.
tot cu língura: 784.
língură, lînguróí: 785.
língură: 807.
o língură máre găurítă; língurí: 827.
stricurătuáre cu coádă: 829 +: şi zéru cúră.
un căuúş cu găurí: 834 +: avẹám ~ ~ ~ ~ .
língură íspre: 835.
cu ᵘo strecurătuáre: 837, 847.
strecurătuáre; –tórí: 838, 841-842, 855.
polonić; –níće: 839.
stricărătuáre; –tórí: 840.
canćᵘóg; –ćuáğe: 852.
lopăţícă; –ţíć, [k] –ţéle: 857.
língura dă jîntiţă: 859.
cu stráḱina: 864.
cu un ćorbár; –báre: 865.
língură găurítă; língurí: 866.
cu ᵘo stráḱină: 867.
língură; língurí: 868, 876.
língură dă úrdă: 869.
cu un fᵘoráj: 870.
pᵘolonić; –níćĕ: 872 +: „din lemn".
língură, un ḱiroşcár: 877.
cu sidila : 878, 900.
língură máre; língurí marí: 884 +: cu găurí, 887, 897.
língură de jîntiţă: 885.
cúpă; cúpe: 886.
língură máre găuurítă, polonić máre: 888.
língură máre; língurí: 890 +: dă táblă cu ᵘorifíćii mić.
língură dă fer cu găurí; língurí: 891.
língură dă ᵘúrdă; língurí ~ ~ : 893.
sidílă; –díle: 894 +: „de tablă găurită".
língură márí; língurí marí: 896.
polonić cu găurí; –níće: 898.

FUNDUREI
„dépot de la cuisson du petit-lait"

[2362]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi spuneţi la ceea ce se lasă din zer pe fundul căldării în timp ce fierbe urda?*

***NALR-Olt.** 789.*

II. *juntíţă: 671.*
jintíţă: 672-673.
úrdă: 674-675, 678-680, 686, 704 +: scrúmu dă la úrdă, 712 +: tot dîn úrdă să lásă, 759 +: tot úrdă, 776 +: tot ~ , dácă nu mésteć.
? : 676, 684, 687-688, 689 +: s-a lipít la fund, trúbuie ricíiít; nu zícem áltfel, 691-692, 706 +: jîntiţă, borboní-ţe dă caşí, 707, 711, 714, 719 +: úrdă, jîntiţă, 726-728, 733-734, 739, 742-743, 749, 751, 755, 765, 775, 782, 794, 797, 799, 801, 804, 807, 809, 824, 832, 838, 840-841, 846-847, 850-851, 853, 858, 861, 863-865, 867, 869-870, 872, 875-876, 885, 887, 889, 894, 896, 898-899.
jîntiţă: 677, 681, 697, 758, 834.
janţ: 682, 710, 770, 778-779.
brînză mărúntă: 683.
scrum: 685, 723 +: ~ de lápte, 763 +: prínde ~ , 767, 772, 786-788, 790, 878 +: un fel dă ~ , un pic dă ~ , 891, 900.
[∗] jîntiţă: 690.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720-722, 724-725, 729-732, 735-736, 740, 745, 747-748, 750, 811-816, 818-823, 825-826, 828, 831, 836, 844, 849, 854, 856, 871, 873-874, 879-883, 886, 892, 895.
bulburúćí dă úrdă: 697.
#: 708 +: n-áre númé, 791, 795-796, 798, 800, 802-803, 805, 808, 817, 859-860, 866, 868.
drójdiie: 737, 744, 757.
arsúră: 738, 884 +: un fel de ~ .
pojğíţă: 741 +: ~ afumátă de la fúndu căldări.
lipitúră –túrí: 746.
coájă: 752, 756 +: o ~ búnă pă fund, c-un pic d-afumătúră, 773, 852 +: ᵘo ~ .
ḱikitúră: 753.
trínć: 754.
[ε] afumătúră, lipitúră: 760.
mardă: 761.
scrumblu: 762 +: [∗] zgúră.
[ε] grăsíme: 764.
járpeliţă: 766.
tod jérpeliţă-i zíće: 768.
jîntíţă: 769 +: să lásă dîn ~ , códri dă ~ ; ar trebuí fócu mai încét, 777, 781 +: ája-i ~ , 783, 785, 830, 833, 843.
[ε] murdărílé: 771.
caimác: 774 +: [∗] afumătúra ája.
[ε] tot úrdă, janţ: 780.
tot úrdă, [k] jîntiţă: 784: +: „iar jintiţa se numeşte járpeliţă.
[ε] ricíitúră: 789.
?, [ε] jîntiţă: 792 +: „iese şi deasupra, se lasă şi la fund".
zdrᵘobᵘoluánţe: 793.
stírlíć: 806.
crᵘob: 810.
?, janţ: 827.
jîntiţa [a.]: 829 +: ája ie ~ , 835.
scrum adícă scrobᵘ: 837.
foloştíní di úrdă: 839.
foloştíne: 842.
um fel dă cămáşă: 845.
néşte bᵘobíţe: 848.
úrdă ḱikítă: 855.
níşte grăsíme: 857.
?, ᵘo fluáre: 862.
úrdă ársă: 877.
lipitúră, arsúră: 888.
un fel dă scádră: 890 +: [=reziduu la fabricarea săpunului].
ᵘo îngrᵘoşálă: 893.
rumegúş de la brînză: 897.

ŞIST
„résidus de la cuisson du petit-lait"

[2364]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi ziceţi la ce rămâne după ce s-a scos urda?*

***ALR II s.n.** 420; **NALR-Olt. MN**, plş. 125.*

II. *zăr: 671-675, 677 +: fişt, 678-679, 681-682, 684-685, 687-691, 697, 706, 721, 723, 756, 758-765, 766 +: ~ límpede péntru porc, 767-768, 769 +: da le mai sărac, i-a loat tot ć-a avút mai gras, 770-774, 776, 780-783, 786-794, 796, 799, 804, 872.*
zer: 676, 704, 707-708, 710, 712, 724, 726-731, 733-744, 746-747, 748 +: ~ cáre nu-i bun la nimíc, 749, 751-755, 784, 785 +: îl dai la ciiní, 795, 797-798, 800-801, 803, 806-808, 810, 817, 825-828, 830, 832-835, 837-838, 841, 845, 850, 852, 859-860, 862, 864, 867, 869, 877-878, 884-886, 889, 893, 896-897, 899-900.
zăr slab: 680.
zăr mai slab: 683.
zăr neáᵘoş: 686.
zér: 692.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 722, 725, 732, 745, 750, 811-816, 818-819, 821, 823, 831, 836, 844, 849, 854, 856, 871, 873-874, 876, 879-883, 892, 895.
zer sémplu: 711.
? : 714, 757, 887, 894, 898.
zerᵘ: 719, 846, 858, 865.
∞ : 775.
jîntiţă: 777 +: un fel dă ~ .
janţ cu zăr: 778.
janţ: 779.
ᵘo zámă albă: 802.
zer supţíre sau zer tras: 805.
zer sărác: 809.
zéru símplu: 820.
zéru curát: 822.
zéru ăla cáre nu ie bun: 824.
ápă goálă: 829.
zléru [a.]: 839.
zéru [a.]: 840, 843, 853, 857, 863, 866, 888, 891.
zler: 842, 847-848, 851, 855, 861, 870, 875.
zlerᵘ: 868.
un fel dă groşeálă, un fel dă scáldă: 890.

ACRIŞ
„petit-lait aigri"

[2365]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi spuneţi la zerul pe care îl lăsaţi să stea câteva zile şi cu care înăcriţi ciorba (zeama)?*

NALR-Olt. MN, *pl*ş. 125; cf. *AIS* 1218*.

II. *zăr ácru*: 671-674, 677 +: *fişt*, 678-680, 683, 686-687, 697,723, 759, 762 +: *dăm la porĉ*, 763, 777 +: *îl arúnĉ*.
jintíță: 675.
zer ácru: 676, 710, 714 +: *s-acreáscă păstările*, 719, 724, 730, 733-734, 736, 739-740, 744, 746, 749, 754, 798, 863, 886, 893.
jíntiță ácră: 681, 888.
? : 682, 689, 707, 727, 743, 755-756, 787.
: 684, 690, 704, 706, 708, 711, 752, 890
jíntiță: 685, 712, 877 +: *tot* ~ .
tot zăr: 688, 774 +: ~ , ~ *ácru*.
zăr acrít: 691, 771, 872.
zër ácru: 692, 760 +: *îl dai̯ la porĉ*.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 722, 725, 728-729, 732, 738, 745, 747, 750, 811-823, 825-826, 831, 836, 844, 849, 854, 856, 871, 873-874, 879-883, 889, 892, 895.
zăr di-năcrít: 721.
zer: 726, 735.
jíntiță ácră: 731.
jíntiță ácră: 737.
janț ácru: 741.
zer borşít: 742.
∞ : 748 +: *nu fắcem*, 751 +: *nu-l mai̯ foloséşte nicăiéri̯*, 764 +: *îl dă la porĉ*, 765 +: *nu fắcem, îl dăm la porĉ*, 767, 769, 775, 779 +: *nu şáde, să dă la cî̦ini̯, la porĉ*, 782 +: *îl dă la porĉ*, 783 +: *nu mai̯ i̯e bun; îl dai̯ la cî̦ini̯, la porĉ*, 784 +: *să dă la porĉ*, 785 +: *îl dă la cî̦ini̯*, 786, 788-797, 799-810, 824, 827-830, 832-835, 837 +: *noi̯ avém borşᵘ*, 838-843, 845-848, 850-853, 857, 860-861, 862 +: *îl dă la porĉ*, 864 +: *pórcu ştiᵎe dă i̯el*, 865-867, 869-870, 878, 884, 896 +: *un zer în-ăcrít*, 899-900.
argăseálă: 753.
lătúri̯: 757.
să strícă, s-acréşte: 758, 780.
s-acréşte: 761, 768, 773 +: *să dă la porĉ*, 776, 778.
zăr năcrít: 766 +: *să năcréşte*.
zăr: 770 +: *s-acréşte*.
lápte ácru: 772 +: *mai̯ bágă şî níşte lápte fi̯ert în i̯el şî-l mănî́ncă*.
să strícă: 781 +: *l-aruncắm, îl dăm la porĉ*.
zᵎer ácru: 855, 868 +: *„pentru argăseală"*, 875, 898.
jíntiță: 858 +: *[=janț acrit]*.
zᵎer acrít: 859.
janț: 876 *[=jintiță acrită]*, 894.
zer înnăcrít: 885.
zer acrít: 887.
zer cᵘovăsít: 891.
zer ácru, ~ *acrít*: 897.

BRÂNZĂ ZBURATĂ
„fromage fabriqué avec du lait de printemps"

[2366]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi spuneţi la brânza făcută din laptele de primăvară?*

NALR-Olt. 790.

II. *caş*: 671, 680-681, 685, 736, 759-760, 834 +: *„din lapte mai subţire"*, 889, 894.
brî̦nză saramúră: 672.
? : 673, 676, 684, 687-690, 743, 758, 767, 808-809, 817, 822, 824, 833 +: *[D]* #, 890, 896, 898-899.
brî̦nză: 674-675, 678-679, 686, 723-724, 727, 731-732, 735, 737, 740, 750-752, 755-756, 780 +: *c-aᵎlíĉ nu să zíĉe caş*, 796, 800-803, 837, 857, 860, 865, 877, 887, 891.
brî̦nză nóu̯ă: 677.
saramúră: 682.
[ɛ] brî̦nză de prímăvàra: 683.
caş dúlĉe: 691, 719.
brî̦nză crúdă: 692, 766 +: *nu ᵎe i̯árba coáptă să fíᵎe láptili gros*, 786, 788, 794 +: *„nu e aşa bună"*.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 722, 725, 745, 747, 811-816, 818-819, 821, 823, 825, 831, 836, 844, 849, 854, 856, 871-875, 879-883, 892, 895.
caşʲ sau̯ telemẹ́a: 697.
brî̦ză mai̯ zlábă: 704.
telemẹ́a: 706, 757.
telemẹ́a dă primăvàră: 707.
salamúră: 708.
?, *brînză dă primăvàră*: 710.
brî̦nză pru̯áspătă: 711, 897.
crî́ntă saramúră: 712 +: *„brânză felii, se făcea toată vara, din mai"*.
caşᵘ, brî́nză vérde di prímăvàră: 714.
brî̦nză di prímăvàră: 721.
?, *brî́nză de primăvàră*: 726.
brî̦nză de prímăvàră: 728-730, 733, 746, 749.
brî̦nză de primăvàră: 734.
brî̦nză dẹ u̯ái̯e: 738 +: *că nu-i̯ grásă ca ái̯a dẹ toámnă, se-nțeléĝe, da tot brî̦nză dẹ u̯ái̯e*.
brî̦nză dẹ váră: 739.
brî̦nză dẹ primăvàră: 741, 753.
brî̦nză slábă: 742, 789-790, 842, 886.
brî̦nză proáspătă: 744, 748, 893.
brî̦nză de prímăvàră: 754, 884, 888.
brî̦nză dúlĉe: 761, 792.
brî̦nză dă primăvàră: 762, 764.
caş, ? : 763.
[ɛ] brî̦nză: 765, 775, 781.
brî̦nză mai̯ crúdă: 768.
brî̦nză dă prímăvàră: 769 +: *ᵎe mai̯ grásă că ᵎe dă notréț*, 774, 851.
brî̦ză: *[ɛ]* 770, 830, 835, 840, 867.
brî̦nză dă prímăvàră: 771, 779 +: *nu pręa áre grăsíme*, 878, 900.
: 772, 804, 826, 829 +: *tot brî̦nză*, 838-839, 841, 843, 845, 848 +: *brî̦nză*, 850, 855, 858, 861-864, 866, 868, 870.
[brânză] grásă: 773.
brî̦ză grásă, ~ *dă nutréț*: 776.
telemẹ́a dă primăvàră: 777.
brî̦ză dă primăvàră: 778.
brî̦ză dă primăvàră: *[ɛ]* 782, 784, 869.
[ɛ] brî̦nză moále: 783 +: *ᵎe mai̯ slábă*.
brî̦nză dă i̯árbă: 785.
brî̦nză mai̯ slăbúță: 787.
brî̦nză mu̯ále: 791.
brî̦nză slábă: 793.
[brânză] sắrácă, slăbúță: 795.
brî̦nză sắrácă: 797.
brî̦nză grásă: 798-799.
brî̦nză mai̯ slábă: 805, 852.
brî̦nză búnă, ? : 806.
brî̦nză dă prímăvàră: 807.
brî̦nză búnă, mu̯ále: 810.
?, *brî̦ză proáspătă*: 820.
?, *brî̦nză*: 827 +: *[D]* #, 853.
brî̦nză nóu̯o: 828.
ar fi brî̦nză mai̯ slábă zis: 832.
caşᵘ dă la aplecătóri̯: 846.
brî̦nză: 847, 876.
brî̦nză de la plecătóri̯: 859.
brî̦nză de primăvàră: 885.

TELEMEA
„fromage blanc, salé et conservé"

[2367]

I. *[Întrebare indirectă] Ce faceţi din caş atunci când îl tăiaţi felii, îl săraţi şi-l puneţi la putină (bărbânţă)?*

NALR-Olt. 791.

II. *telemẹ́a*: 671, 674-676, 679-683, 685, 687-689, 692, 697, 704, 706-708, 710, 714, 719, 721, 727, 730, 734, 736 +: *[*] telelẹ́a*, 739, 741-742, 744, 746 +: *brî̦nză de pútină, telemẹ́a*, 747, 749, 750 +: *brî̦nză la sara-múră*, 751, 753-754, 755 +: *brî̦nză la saramúră*, 777, *[σ]* 808, 809, 824, 829, 839, 841-842, 847-848, 850-851, 859-860, 863, 866, 868, 876, 878, 885-888, 890-891, 893-894, 897-900.
tilimẹ́a: 672, 737, 852, 861.
telemi̯á: 673, 677.
brî̦nză telemẹ́a: 678, 787, 896.
: 684, 723, 800.
brî̦nză de telemẹ́a: 686.
brî̦nză: 690, 726, 731, 735, 780-781, 784 +: *o pui̯ la saramúră*, 786, 789, 791, 792 +: *[σ] telelẹ́a*, 793, 795 +: *[σ] telemẹ́a*, 797 +: *[D] „nu se zice la noi"*, 798, 799 +: *nu zíĉem telemẹ́a, „[se zice] în carte"*, 803, 810 +: *[D] telemẹ́a*, 828, 834 +: *[D] tilimẹ́a*, 837-838, 840, 843, 845-846, 853 +: *[*] telemẹ́a*, 857, 862, 864-865, 867, 869, 877.
telemẹ́a: 691, 804, 807, 858.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 722, 725, 745, 811-819, 821, 823, 825, 831, 836, 844, 849, 854, 856, 871, 873-875, 879-883, 892, 895.
crî́ntă, brî̦nză felíi̯: 711 +: *i̯e mai̯ stu̯ársă, i̯e deferén-ță fáță de telemẹ́a*.
tẹlemẹ́a: 712, 855.
brî̦nză la pútină: 724, 748 +: *brî̦nză felíi̯ la pútină*.
∞ : 728 +: *felíi̯ de caş la saramúră, [D] telemẹ́a nu să fáĉe la noi̯ ai̯íĉ*, 743, 772-773.
caş sărát: 729, 733.
brî̦nză sărátă: 732, 757, 759, 770, 778, 783, 785, 788, 794 +: *[σ] telemẹ́a „nu se prea face"*, 822 +: *[D] telemẹ́a*, 884.
telimẹ́a: 738.
caş felíi̯ la saramúră: 740.
brî̦nză felíi̯: 752.
brî̦nză-ņkegátă: 756.
brî̦nză proáspătă: 758, 779.
brî̦nză véke: 760-761, 762 +: *[*] cu i̯uțálă, i̯úte*, 775 +: *cam i̯úte*, 782.
brî̦nză dă burdúf: 763.
[brânza] să i̯uțáşte: 764, 768, 769 +: *că şáde-ņ gol, fără zăr, prínde pă dasúpra*.
[brânza] s-a i̯uțít: 765.
brî̦nză [care] s-a acrít: 766.
brî̦nză véke, ~ *i̯úte*: 767, 776.
brî̦nză i̯úte: 771, 774.
brî̦nză fắlíi̯: 790.
telemẹ́a: 796, 801-802, 805-806.
? : 820 +: *ái̯a-m moldóva [=Moldova] să lucrẹáză*, 832, 870.
brî̦ză tăi̯átă: 826.
țilimẹ́a: 827.
tilimẹ́a: 830.
[brânză] la saramúră: 833.
tẹmelẹ́a: 835.
brî̦nză: 872.
caş: 889.

BRÂNZĂ IUTE
„fromage piquant"

[2368]

I. *[Întrebare indirectă] Cum ziceţi că e brânza care stă mai mult timp în putină (bărbânţă) şi care, când o mănânci, pişcă la limbă?*

***ALR II s.n.** 425; **ALRM II s.n.** 280; **NALR-Olt.** 792.*

II. *brî́nză i̯úte: 671-672, 722, 733, 737, 739, 744, 750, 787, 799, 805, 809, 834, 845, 847, 848 +: áre uo fărî́mă dî i̯uţeálă, 852, 857-858, 863, 870, 878, 884-885, 888, 890 +: să i̯uţéşte, 891 +: s-a i̯uţít, 897, 900.*
brî́nză usturu̯ásă: 673, 675, 677.
telemeá: 674, 763, 771, 775.
? : 676, 678, 681-682, 684-685, 687-689, 747, 756, 784 +: prínde-acreálă dácă nu să pitrocéşte în‿contínu, 804, 838.
brî́nză: 679-680, 686, 762, 767, 768 +: [D] # , 769, 772, 774, 782.
brî́nză cáre ústură: 683 +: áre usturíme, 731.
brî́nză véḱe: 690, 785, 803, 893.
brî́nză ácră sau̯ năsprítă: 691.
năsprítă: 692 +: s-a i̯uţít brî́nza.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 725, 753, 811-816, 818-819, 821, 823, 831, 836, 844, 849, 854, 856, 871, 873-875, 879-883, 892, 894-895.
brî́nză vélḱe: 697, 719 +: píşcă la límbă, ústură, 781.
brî́nză usturátă: 704.
brî́nză stricátă: 706, 791, 810.
ústură: 707, 751.
usturu̯ále, brî́nză ~ : 708.
brî́nză rea, usturátă: 710.
usturátă: 711.
brî́nză rea: 712, 794, 800.
brî́nză usturátă: 714, 730, 732, 736, 743, 842, 859.
brî́nză i̯úti: 721, 896 +: să i̯uţéşti.
s-a apríns, i̯e i̯úti: 723.
i̯úte: 724, 822, 832.
ardei̯átă: 726,
brî́nză usturoái̯e: 727.
i̯úte: 728-729.
brî́nză usturátă sau̯ ardei̯átă: 734.
brî́nză ardei̯átă: 735, 738.
brî́nză i̯úte: 740, 742, 746, 749, 788, 790, 796, 801, [σ] 808, 868, 877.
brî́nză usturoi̯átă: 741.
dosḱítă: 745 +: ústură.
brî́nza ústură: 748.
usturoái̯e: 752.
brî́nză sărátă, i̯úte: 754.
i̯a i̯uţeálă: 755.
alterátă: 757.
brî́nză măgărítă: 758 +: fíncă s-a stricát, áre gust neplăcút.
brî́ză ústură: 759 +: dîn‿cáu̯uza sărătúri.
brî́ză stricátă: 760.
brî́nză trecútă: 761.
brî́nză, telemeá: 764.
brî́nză, ~ uobijnulítă: 765 +: telemeá nu fácem ca brai̯iléni.
brî́nză sărátă: 766, 773, 780, 860.
brî́ză sărátă: 770.
brî́ză, ~ dă sidílă sau̯ telemeá: 776 +: telemeá „la crintă, la masă".
brî́ză véḱe: 777 +: cam înţápă, să i̯uţắşte, 820, 828, 840, 862.
brî́ză acrişoáră, ~ stricátă, ~ zăuurdítă: 778.
brî́ză véḱe, ~ sărátă: 779.
ái̯a s-acréşte: 783.
brî́nză rea: 786.
brî́nză ácră: 789, 850.
brî́nză i̯úte, véḱe: 792.
brî́nză i̯úte: 793, 798, 807, 839.
ácră: 795, 830.
brî́nză i̯úte şi véḱe: 797.
brî́nză véḱe sau̯ i̯úte: 802.
brî́nză tăi̯u̯ásă: 806.
brî́ză i̯uţítă: 817.
sărátă, ácră: 824.
i̯e i̯úte: 825.
i̯úte: 826, 835.
dospítă: 827.
s-a i̯uţî́t, i̯úte: 829.
i̯úte, ácră: 833.
brî́ză i̯úte: 837, 864.
brî́nză dospítă, uoţeţítă: 841.
áre uo i̯uţeálă: 843.
brî́ză rînĉezítă: 846.
s-a i̯uţít: 851.
s-a acrít: 853.
sărátă: 855.
brî́nză uoţeţítă: 861.
brî́nză véḱe: 865.
brî́nză i̯uţítă: 866.
brî́ză dospítă: 867.
brî́ză dosḱítă: 869.
brî́nză uusturoái̯ĕ: 872.
o i̯uţéşti̯ zéru: 876.
brî́nză-năsprítă: 886.
brî́nză usturátă sau̯ i̯úte: 887.
brî́nză i̯úti̯: 889.
brî́nză véḱe, ~ sărátă: 898.
să i̯uţéşte: 899.

LAPTE, pl.
„lait d'une même traite"

[2369]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi zici la tot ce ai muls la o mulsoare?*

***ALR II s.n.** 424; **ALRM II s.n.** 275; **NALR-Olt. MN**, plş. 125; **ALM** chest. 396;.*

II. *lápte; lapţ: 671-673, 678-680, 685 +: sau̯ o mulsoáre; –sóri̯, 686-687, 760-762, 764-765, 769 +: rî́ndu dă ~ , 770-775, 777, 779-781, 785.*
lápte; lapţi̯: 674-677, 681-682, 691, 704, 712, 719, 729, 740, 763, 768, 782, 784, 786-787, 789-797, 799-800, 803-806, 809-810, 820, 827-830, 834-835, 837-838, 840-848, 850-853, 855, 857-864, 866-867, 869-870, 878, 884, 887-891, 893-894, 897-900.
lápte: 683, 688-690, 697, 706 +: mulsu̯áre, 707, 710, 724, 726-727, 730-735, 737-738, 743, 745, 747-749, 752-756, 758, 885-886.
? : 684.
mulsu̯áre, lápte; lapţi̯: 692.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 722, 725, 811-819, 821-826, 831, 836, 844, 849, 854, 856, 871, 873-874, 879-883, 892, 895.
cantitáte dă lápte: 708.
mulsu̯áre: 711.
un lápte, uo mulsu̯áre: 714.
lápti: 721, 723.
lápte; lapţi̯: 728, 736, 788, 798, 801-802, 807-808, 839, 865, 868.
lápte: 739, 746, 750-751, 877.
un lápte: 741-742.
un lápte: 744.
o mulsoáre; dóuo –sóri̯: 757.
lápte muls; dóu̯o mulsóri̯: 759.
un rînd dă lápte; dóuo rî́nduri̯ ~ ~ : 766.
láptili [a.]; lapţ: 767.
un lápte; doi̯ lapţ: 776, 778.
lápte, ũ‿lápte; doi̯ lapţi̯: 783.
[D] un lápte sau̯ un rînd: 832.
: 833.
lápte; lapţ(i̯: 872, 896.
lápti̯; lapţi̯: 875-876.

SUVINTRU (ind. prez. 1)
„je tonds (la laine du ventre, de la queue et des pieds de derrière)"

[2370]

I. *[Întrebare indirectă] Ce ziceţi că faceţi cu oaia când o tundeţi pe pântece (burtă) şi pe coadă ca să poată suge mielul şi să poată fi mulsă mai uşor?*

***ALR II s.n.** 430; **ALRM II s.n.** 281; **NALR-Olt.** 793; **ALEA** 526, cf. 519.*

II. *codinéz: 671-672, 678, 680.*
codinésc: 673, 675, 685, 691-692, 756-757, 759, 761, 764, 767, 815-817, 820.
códin: 674.
o codésc: 676, 681-682, 688, 771, 774, 778, 780-781, 783.
codésc: 677, 686, 697, 704, 708, 710, 719, 722-724, 726-745, 747-755, 776, 824-827, 830, 832-835, 838, 840-841, 843, 845, 850-851, 853, 857, 862, 864, 867, 877-878, 885-886, 900.
o codinésc: 679, 683, 760, 768, 770.
o codinéz: 684.
o codiním [4]: 687, 690, 758.
? : 689, 711, 808, 822.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 725, 811-814, 818-819, 821, 823, 831, 836, 849, 854, 856, 871, 873-874, 879-883, 892, 895.
uo tunz: 706.
míţui̯: 707.
uo tunz, codím [4]: 712.
codléscu: 714.
túşin: 721.
codéscu: 746, 828, 837, 846, 865.
codiním [4]: 762.
codím [4]: 763, 775.
o codĭnésc: 765 +: [oaie] codĭnítă.
o dăzgoloşéşti̯ [2]: 766 +: ca să súgă mi̯élu; am tuns-o pă búrtă.
o codím [4], codésc: 769.
o codím [4]: 772, 777, 779, 782.
o tunz, [k] o codésc: 773.
[ε] o codănéşti̯ [2]: 784 +: códină [=lâna tunsă].
o míţui̯: 785.
cuodinésc: 786-794, 797-798, 801, 898.
cuodésc: 795-796, 799-800, 802-807, 809, 839, 842, 852, 858, 866, 872, 876, 884, 887-890, 893-894, 896-897, 899.
míţui̯, cuodésc: 810 +: „i se tunde coada".
codéşti̯ [2]: 829.
cuodinéscu: 844.
cuodlésc: 847-848, 855, 859, 861, 870, 875, 891.
codlésc: 860, 863.
cuodléscu: 868.
codésc(u: 869.

SUVINTRĂTURI
„laine qui en résulte de la queue, des pieds"

[2371]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi ziceţi la lâna aceea tunsă de pe pântece (burtă) şi de pe coadă?*

***ALRM II s.n.** 282; **NALR-Olt.** 794.*

II. *códină [sg.]: 671, 674-677, 679-682, 686 +: lî́nă codítă, 689-691, 697, 704, 706, 708, 710, 712 +: [*] coditúri̯, 714, 719, 737, 742, 744, 747, 750-755, 758-759, 761-777, 779-784, 816-817, 826-830, 832-835, 837-838, 843, 845-846, 850, 853, 857, 862-863, 865-867, 877, 885-886, 888.*
códini̯; códină: 672.
códină [sg.]; códini̯: 673.
codinătúri̯; –túră: 678.

codine̯ắlă [sg.: 683, 757.
? : 684, 711, 786, 820 +: [**] lînă codinítă, 876.
lînă murdáră [sg.]: 685.
lînă codinítă [sg.]: 687.
codínă [sg.]: 688.
codiníţă [sg].: 692 +: [*] códini̯.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 725, 811-814, 818-819, 821-823, 831, 836, 849, 854, 856, 871, 873-874, 879-883, 892, 895.
míţe: 707, 793.
tuşĭnătúri̯: 721.
coditúră [sg.]: 722-724, 726-728, 734-736, 738-741, 745-746, 748, 840.
furdá [sg.]: 729.
coditúri̯: 730-733, 743.
code̯ắlă [sg.]: 749.
codinătúră [sg.]: 756.
míţe, sau̯ codinitúră [sg.]: 760.
co̯áde: 778.
míţă [sg.]: 785, 810, 824-825.
c^{u}odínă [sg.]: 787-791, 792 +: „o duci la cotă [!] [=cantitate de lână datorată şi predată statului]", 794-800, 803-806, 808, 841, 844, 847-848, 851-852, 855, 858-861, 864, 868-870, 878, 884, 887, 890-891, 893-894, 896-900.
c^{u}ódină [sg.]: 801, 839, 872.
c^{u}oditúră [sg.]: 802, 842.
lînă c^{u}odítă [sg.]: 807.
c^{u}ode̯ắlă [sg.]: 809.
miţu̯ắlă [sg.]: 815.
c^{u}ode̯ắlă [sg.]: 875.
codínă [sg.]: 889.

MIŢE
„laine tondue sur les agneaux"

[2372]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi ziceţi la lâna tunsă de pe miei?*

***NALR-Olt. MN,** plş.125.*

II. *míţe: 671-682, 684-686, 688, 697, 706-707, 708 +: [B] ńíţe, 710, 712, 714 +: să miţu̯ím m^{l}éi, 730, 734, 743, 747-748, 750, 755, 771-773, 775 +: să míţu̯e, 776, 777 +: am miţu̯ít m̥éi̯i, 778 +: să míţu^{l}e m̥éi̯i, 779 +: îi̯ miţu̯ím, 780, 782 +: îi̯ miţu̯ím, 783, 786, 792, 796, 799, 804, 859, 886, 890.*
míţă [sg.]: 683 +: am miţu̯ít m̥éi̯i, 689-691, 704, 719, 756-757, 759 +: s-au̯ miţu̯ít, am codinít m̥éi̯i, 760 +: i̯-a m^{y}iţu^{l}ít, 762, 764-765, 767, 770 +: îi̯ miţu̯ím, 774, 784 +: să míţu^{l}e, 785 +: tot aşá, îi̯ miţu̯éşti̯, 798, 805-806, 808-810, 816 +: [ii] miţúi̯, 824, 825 +: îi̯ miţu̯éşti̯, 833, 835, 837, 840 +: i̯i miţu^{l}ím, 841 +: îi̯ miţu^{l}ím^{u}, 843, 852-853, 861-862, 864, 867, 870, 878, 884, 897, 900.
miţu̯ắlă [sg.]: 687 +: [lâna] o miţu̯ím, 758 +: să míţu̯e, 761, 768 +: am miţu^{l}ít m̥éi̯i, 802, 815, 826, 834.
lînă, míţă [sg.]: 692 +: am miţuít m̥éi.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 725, 811-814, 818-819, 821, 823, 831, 836, 849, 854, 856, 871, 873-874, 879-883, 892, 895.
miţ [sg.]: 711 +: [miei] miţu̯íţi̯.
ńíţă [sg.]: 721, 846, 863, 869 +: i̯-a ńiţu^{l}ít^{u}.
ńíţe: 722, 724, 733, 735, 739, 744, 751-752, 754, 848, 887, 893 +: ńiţu̯ésc.
ńíţi: 723.
ńiţu̯ắlă [sg.]: 726-727, 737, 740, 742, 745-746, 839, 842, 844, 847, 857-858, 860, 885.
lînă ńiţu̯ítă [sg.]: 728.
ńíţi: 729.
míţe, [B] ńíţe: 731.
míţe sau̯ ńíţe: 732.
ńíţe: 736, 749, 896 +: ńélu să ńiţu̯éşte.
lînă [sg.]: 738, 793, 803 +: [D] # , 829 +: [D] míţe.
ńiţ [sg.], níţe: 741.
ńíţă [sg.], ńíţe: 753.
m^{y}íţă [sg.]: 763, 766, 769, 845.
míţă; míţe: 781, 898 +: i̯-a miţuít, 899 +: am miţuít m^{l}éi.
m^{l}íţă [sg.]: 787, 800, 817.
m^{l}íţe: 788-791, 794-795, 797, 801.
míţă [sg.]: 807, 865.
míţă, lînă miţu̯ítă [sg.]: 820.
[lână] miţu̯ítă [sg.]: 822.
smíţe: 827 +: zmiţu̯ésc.
lînă du pă mi̯eluşéi̯ [sg.]: 828.
lînă dă míţă [sg.]: 830 +: [ii] miţu̯éşti̯.
lînă dă cîrlán [sg.]: 832 +: [D] lînă miţu̯ítă.
ńíţ [sg.]: 838.
niţ [sg.]: 850 +: am niţu^{l}ít m̥é^{l}i
ńíţă [s.]: 851 +: îi̯ ńiţu̯éşte, 855, 866, 868, 875 +: [ii] ńiţu̯ésc, 876, 889.
mńíţă [sg.]: 877.
miţue̯ắlă [sg.]: 888.
miţ^{u} [sg.]: 891 +: miţu̯ésc m̥éi̯i.
míţă [sg.]; míţe, [B] ńíţă [sg.]; ńíţe: 894.

PĂR
„la laine de première qualité, après le cardage"

[2373]

I. *[Întrebare indirectă] După ce o piepteni (o dărăceşti), cum îi ziceţi la lâna cea mai bună?*

***ALR II s.n.** 435; **NALR-Olt.** 795; **ALM** chest. 965.*

II. *? : 671, 678, 684, 710, 726-727, 731, 790, 820, 822, 828, 832, 841, 862-863, 884, 890, 896.*
păr: 672-677, 679-683, 686-688, 721-723, 730, 732, 734, 736, 738-739, 747, 757, 765.
lînă fínă: 685, 743, 746, 759, 768, 776, 778, 780, 783, 805, 885, 891.
frúnte̯a líni: 689, 758.
[*] lînă áspră: 690.
cái̯er dă lînă: 691.
vîntră dă lînă: 692.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 725, 728-729, 742, 745, 750-751, 754, 788, 811-815, 818-819, 821, 823, 831, 836, 849, 854, 856, 871, 873-875, 879-883, 886-887, 889, 892, 895, 898-899.
lînă f^{h}ínă: 697, 767, 799.
cái̯er, îi̯ sco̯áte spúma i̯ei̯: 704.
lînă príma: 706.
lînă búnă dă urze̯ắlă: 707.
lînă fínă, scărmănátă: 708.
lînă búnă: 711, 733, 737, 749, 753, [ε] 774, 775, 786, 793, 796, 803, 806, 809-810, 825, 855, 858, 878, 900.
lînă dă urze̯ắlă: 712.
lînă di urze̯ắlă: 714.
pálă: 719.
părnúş: 724.
păr^{u}: 735.
lînă: 740, [ε] 781, 845, 853, 864-865, 867, 869, 877, 894.
lînă búnă, a-ntâi̯a: 741.
lînă trásă dẹ urze̯ắlă: 744.
lînă de urze̯ắlă: 748.
urze̯ắlă: 752, 756.
pálă dẹ lînă: 755.
lîna trásă, frúnte̯a: 760.
lînă trásă, f^{h}ínă: 761.
lînă a-ntîi̯a: 762.
lînă dărăcítă, cái̯er: 763 +: [D] # .
cá^{l}er; cá^{l}ere: 764.
cá^{l}ere [pl.]: 766, 834.
cái̯er: 769 +: dîn ái̯a să to̯ắrce firu̯-ắl suptíre dă urzálă; sco̯áte lîna lúngă, 770, 801, 830, 835.
lînă, ~ ţurcánă sau̯ ~ ţigá^{l}e: 771.
[ε] cá^{l}er: 772.
lînă búnă, dátă la maşínă: 773.
ái̯a f^{h}ína, smîntîna líni: 777.
lînă scărmănátă: 779.
fir: 782.
lînă mo̯ále: 784.
lînă dă cá^{l}er: 785.
frúnte: 787 +: drîngár; –gáre [=un fel de pieptene pentru lână], 797.
lînă búnă, frúnte: 789, 800.
lînă f^{h}ínă: 791, 794.
lînă mai̯ búnă: 792.
lînă dărăcítă: 795, 808, 844, 848, 893.
príma lînă: 798.
lînă fínă, búnă: 802.
frúnte̯a líni: 804.
#: 807, 839, 850, 866.
i̯ínimile [pl.a.]: 816.
lînă dă fui̯ór: 817.
[**] lînă búnă, ~ lúngă: 824.
fui̯ór: 826, 851.
lînă dă urze̯ắlă, i̯ínima líni^{l}: 827.
fui̯ór dă lînă: 829, 860.
?, lînă fínă: 833 +: [D] # .
?, lînă: 837, 847.
lînă trásă: 838, 843, 852, 857, 859.
púlpă: 840.
lînă fínă, cá^{l}er: 842.
pála ái̯a búnă: 846.
lînă búnă, ^{l}ínimă dă lînă: 861.
fui̯u̯áre dă lînă [pl.]: 868.
lînă pi̯eptănátă: 870.
lînă dărăcítă: 872.
lînâ di frúnti̯: 876.
calitáte̯a-ntîi̯: 888.
lînă calitáte̯a-ntîi̯: 897.

CANURĂ
„restes de laine"

[2374]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi spuneţi la lâna mai rea, care rămâne de la darac?*

***ALR II s.n.** 436; **ALRM II s.n.**285; **NALR-Olt.** 796; **ALM** chest. 964.*

II. *? : 671, 673, 678, 682, 727, 731, 740, 783 +: [σ], [D] # , 822, 827 +: [*] ştim, 837, 841, 843-845, 851, 857, 862-865, 867, 884, 890, 894.*
cánură: 672, 677, 679-681, 684-686, 688, 721, 726, 746 +: ~ să zíce númai̯ la lîna to̯ársă folosítă péntru bătái̯e, 885-887, 889.
mardá: 674.
ştim: 675-676, 683, 687, 689, 691, 697, 751, 757, 758 +: co̯áde dă lînă [pl.], 760 +: cánură, dúpă ĉ-o to̯árĉe, 763-768, 772 +: [σ] cánura i̯e to̯ársă, i̯e álĉeva, 773, 775-777, 786-790, 792-793, 796 +: [D] cánură – „tot ce îndrugă femeia şi e făcută sul", 797-798, 800-802, 804-805, 817, 829-830, 833-835, 840, 842, 848, 853, 859, 875, 877.
[*] ştim: 690, 794 +: zmultúră.
lînă dă cîrd, dă adunătúră: 692.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 725, 732, 734, 738, 742, 811-815, 818-821, 823, 828, 831-832, 836, 849, 854, 856, 871, 873-874, 879-883, 892, 895, 899.
lînă pod: 704.
calitáte̯a dó̯u̯a: 706, 888.
lînă dă bătătúră: 707.
códină: 708, 722-723, 730, 743.
rămắşiţă: 710, 741.
um fel dă zu̯ánă: 711.
bătătúră: 712.
ĉupi̯ péntru bătá^{l}e [pl.]: 714.
ĉupi̯ [pl.]: 719, 735, 744, 747, 750.
ĉuḱ [pl.]: 724, 729, 736-737, 739, 745, 752, 838-839, 846-847, 861.
ĉup dẹ lînă: 728.
furdál: 733.
ĉup: 748.
lînă guşátă: 749.
adunătúră: 753.
guşi̯ [pl.]: 754, 868.
furdá: 755.
ĝib: 756 +: búnă dă bătătúră.
lînă ^{u}ordinúră: 759.
pod: 761, 779, 782 +: ~ , lînă cu pod, cîlţ dă lînă [pl.].
lînă a dó̯u̯a: 762 +: [*] miţu̯ítă, 876.

ştim, bătătúră: 769.
[ɛ] mị̂ţă, lî́nă măruntă: 770.
lî́nă rẹa, cánură: 771.
lî́nă dă su‿dărác: 774, 778.
lî́nă prọástă: 780.
pod, cọáde [pl.]: 781.
grébene: 784.
scámă: 785, 869-870, 893, 896 +: „scama e cu guşį.
zgrébenį [pl.]: [ɛ] 791, 808, 825 +: „şi la lână şi la cânepă".
pᵘod, scámă: 795.
spélbe [pl.]: 799.
mị̂ţe [pl.]: 803.
lî́nă murdáră: 806.
#: 807, 850, 866, 872.
lî́nă prụástă: 809.
gunọ́į: 810.
ştimį [pl.]: 816 +: [*] ştim.
tocătúră: 824 +: [**] rămăşíţă.
ū‿fel dă grébenį [pl.]: 826 +: [*] ştim.
gunụáili [pl.a.]: 852.
ştim, guşį dă lî́nă [pl.]: 855.
ştimᵘ: 858.
trî́nį [pl.]: 860.
lî́nă dă sub maşínă: 878, 900.
guş [pl.]: 891 +: [*] ĉuḱ [pl.].
lî́nă calitátẹa‿a dóụa: 897.
cọádă: 898.

USUC
„matière jaune et sale qui reste après le lavage de la laine"

[2375]

I. [Întrebare indirectă] Cum îi ziceţi la aceea care iese pe apă din lâna oilor când o spălaţi?

ALR II s.n. 431; NALR-Olt. MN, plş. 125; ALL 315; ALMC 1222.

II. usúc: 671-686, 688-691, 697, 707 +: suc dă ọáịe, 708, 711-712, 721-724, 726-728, 731-739, 741-745, 747-748, 750-758, 760, 762-771, 772 +: [*] suc, 773-785, 787, 789-790, 793-794, 796-802, 804, 806, 810, 817, 826, 830, 833-835, 838-840, 842, 845, 847, 852, 855, 857-862, 864, 869, 875-877, 885-887, 889-890, 893-894, 898-899.
suc: 687, 692, 706, 710, 730, 759 +: ~ dă ụáịe, 761, 786, 788, 807-808, 815 +: [*] usúc, 816, 822, 824, 843, 853.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 725, 811-814, 818-819, 821, 823, 831, 836, 849, 854, 856, 871, 873-874, 879-883, 892, 895.
usúg: 704.
usúcᵘ: 714, 719, 740, 749, 837, 841, 844, 846, 863, 866, 868.
usúc⁽ᵘ⁾: 729, 870.
stiríğịe: 746.
[ɛ] suc: 791, 850.
ᵘusúc: 792, 795, 805, 820, 829, 872, 878, 884, 888, 891, 896-897, 900.
suc, [k] usúc: 803, 809.
soį: 825.
soį, usúc: 827.
sóịụ: 828.
soį⁽ᵘ⁾: 832.
suc⁽ᵘ⁾: 848, 851, 865.
?, cornáĉ, murdărịe: 867.

BOTÂŞI, sg.
„insectes vivant dans la laine des agneaux"

[2376]

I. [Întrebare indirectă] Cum le ziceţi la gângăniile acelea mici care se fac în lâna mieilor şi care îi mănâncă?

NALR-Olt. 797.

II. bulfį sau cî́rĉéį: 671.
bulfį; bulf: 672, 678-679, 685.
? : 673, 688, 712, 727, 733, 845, 869, 889.
cîrĉéį; –ĉél: 674, 680, 683, 687, 726, 738, 742, 744, 748-749, 751, 753, 759, 762, 765, 769-772, 777-785, 792, 796-801, 803-805, 806 +: „căpuşile se fac la găini", 807, 809-810, 820, 824-825, 827, 829-830, 832 +: [*] ấja dă ĉukéşte răụ, 833-835, 837-838, 840-841, 843, 850-852, 855, 857-858, 860, 862, 864, 867, 870, 872, 876-878, 884-886, 890-891, 893-894, 896-898, 900.
căpúşį, púreĉį: 675.
bulfį: 676.
căpúşį: 677, 684.
căpúşe [sg.]; –púşį: 681.
căpúşį, cîrĉéį: 682.
cîrĉéụ [sg.]; –ĉéį: 686.
cîrĉél [sg.]; –ĉéį: 689 +: ịe treį félurį: cîrĉél [sg.]; –ĉéį că să înfíğe, la fel şi căpúşa; maį ịéste şi pădúḱ de ọáịe cáre-s maį miĉ, 746-747, 754, 757, 794, 802.
pădúḱ dă ọáịĕ: 690.
?, pădúḱ dă ụáịe: 691.
căpúşį; –púşă: 692, 711, 787-788, 842, 846, 859, 861.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720-721, 725, 811-814, 816, 818-819, 821-823, 831, 836, 849, 854, 856, 871, 873-874, 879-883, 892, 895.
ḱerkelíţă [sg.]; –líţe: 697.
ḱérkeliţe; ḱérkeliţă: 704.
ḱérkeriţă [sg.]; ḱérkeriţį: 706.
ḱérkeriţ; ḱérkeriţă: 707.
căpúşį; –púşe: 708.
căpúşį sau ḱerkelíţe: 710.
căpúşe, ḱerḱelíţe; –líţă: 714.
ḱírţe; ḱírţă: 719.
fultúc [sg.]; –ţúĉ: 722.
fultúĉ; –túc: 723-724.
ḱikiríţe; –ríţă: 728.
ḱikirẹáză [sg.]; –rézį: 729.
ploşcóĉ; ~ : 730-732, 734-735, 743.
ḱikiríţį; –ríţă: 736, 752.
ḱikiríţe; –ríţă: 737, 739, 745.
ḱikiríţă [sg.]; –ríţe: 740.
ḱikiríţ [sg.]; –ríţe: 741.
ḱikiríţe: 750.
pădúḱ: 755.
cîrĉéį: 756, 767-768, 773-776.
ᵘógniţe; ᵘógniţă: 758.
cîrĉéį sau căpúş: 760.
căpúş; –púşă: 761.
căpúş, pădúḱ dă ụáịe: 763.
pădúḱ dă ụáịĕ, căpúş: 764.
căpúş: 766.
cîrĉéį; –ĉéụ sau căpúşį –púşă: 786.
cîrĉéį; ~ , [k] –ĉéụ: 789.
căpúş⁽ᶦ⁾; –púşă: 790, 793.
cîrĉéį; ~ : 791, 853.
cîrĉéį; ~ şi căpúşį; –púşă: 795.
cîrĉéį; –ĉél, căpúşă [sg.] –púşį: 808.
cîrĉéịe; –ĉéį: 815.
cîrĉéį; –ĉéụ: 817.
cîrĉéį, căpúşį: 826.
cîrĉéịụ [sg.]; –ĉéį: 828.
căpúşį; –púşă: 839.
cîrĉéį; –ĉéį⁽ᵘ⁾: 844.
ḱerkeríţe; –ríţă: 847.
cîrĉéį; –ĉél⁽ᵘ⁾: 848.
cîrĉéį; –ĉéįᵘ: 863, 866.
căpúşį; –púşe: 865.
cîrĉéį; –ĉélᵘ: 868.
pădúḱį dị ọáįį [sg.]; –dúḱ: 875.
căpúşį; –púşĕ: 887.
căpúşį; –púşe, ḱikiríţe; –ríţă, cîrĉéį; –ĉél: 888.
pădúḱ; –dúḱe: 899.

(oaie) PÂRVĂ, pl.
„brebis qui a peu de laine"

[2377]

I. [Întrebare indirectă] Cum îi ziceţi la oaia care are lână puţină?

NALR-Olt. 798.

II. pî́rporă: 671, 763, 775.
áre lî́nă puţínă: 672.
pî́rlă: 673, 675, 682.
járcă: 674.
? : 676, 679, 681, 683-684, 686, 689, 711, 726, 729, 731, 734, 743, 751, 762, 799, 804, 808, 830, 834, 837, 845, 848, 851, 860, 863-864, 869, 884, 889.
ţigáịe, pî́rlă: 677.
şişcávă: 678.
ĉupávă: 680.
hî́rávă: 685.
pî́rvă: 687.
ọáịe cu lî́na ráră: 688, 766, 897-898.
tî́rcávă: 690.
ụáịe sărácă: 691.
a pịerdút lî́na, ụáịe slábă: 692.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720-722, 725, 738, 747, 753, 807, 811-826, 828-829, 831, 836, 844, 854, 856, 871, 873-874, 879-883, 886-887, 891-892, 894-895.
ştimụásă; –mụáse, pî́rlă; pî́rle: 697.
ụáịĕ sistávă: 704.
pî́rlă; pî́rle: 706, 866.
rîịụásă, tî́rcávă –cáve: 707.
tî́rcávă –cáve: 708, 719, 732, 752, 788, 795, 809, 842-843, 859, 870, 893.
spî́nă; spî́ne: 710, 728, 733, 737, 888.
ụáịe prụástă: 712.
a pịerdút lî́na: 714.
spînátecă: 723.
pî́rvă; pî́rve: 724.
spî́nă dẹ lî́nă: 727.
spînáticâ: 730.
spî́nă: 735, 744, 748-750.
ḱálă; ḱeį: 736, 861.
prọástă dẹ lî́nă: 739, 755, 885.
tî́rcávă –cávẹ: 740, 746, 865.
ráră la lî́nă: 741.
spánçă: 742.
spînátecă de lî́nă: 745.
şpánçă: 754.
ụáịe tî́rcávă dă lî́nă: 756.
ụáịe slábă: 757, [ɛ] 771.
ọáịe tî́rcávă: 758.
[ɛ] ụáịe ţigáịe: 759.
slábă: 760.
ţurcánă: 761, [ɛ] 774.
ụáịĕ fără lî́nă, goláşă: 764.
[ɛ] nu ịe búnă dă lî́nă: 765.
pî́rporă; pî́rpore: 767, 770, 790, 833, 849.
lî́nă puţínă, ráră: 768.
ịe prọástă la lî́nă, ụáịe ţigáre: 769 +: dă slábă n-áre lî́nă şi trăịítă răụ.
ụáịe făr‿dă lî́nă: 772.
fără lî́nă, lî́nă puţínă: 773.
slábă dă lî́nă, prọástă ~ ~ : 776.
áre lî́nă puţínă, ịe ţigáre răụ : 777 +: s-o mănî́nĉe lúpi c-áre lî́nă puţínă !
ụáịe prọástă dă lî́nă, zlábă: 778.
n-áre lî́nă: 779.
ụáịe şişcávă: 780.
áre lî́nă puţínă: 781.
áre lî́nă puţínă, ụáịe prọástă: 782.
puţínă şi áspră: 783.
[ɛ] lî́nă ráră: 784.
[ɛ] ţigáịe: 785.
prụástă dă lî́nă, ḱálă; ḱéle: 786.
tî́rcavă; tî́rcave, [k] tî́rcávă; –cáve: 787.

jumulítă; –líte: 789.
pî́rp^{u}oră; pî́rp^{u}ore: 791-792, 796.
pî́rp^{u}oră: 793.
rẹa; réle: 794.
amărî́tă; –rî́te, rẹa; réle: 797.
pî́rp^{u}oră; pî́rp^{u}orị: 798.
tîrcălávă; –láve: 800.
prụástă la lî́nă: 801, 858.
cu lî́nă prụástă: 802.
rẹa: 803.
spînátică; –nátiĉe: 805, 855.
prụástă la lî́nă; prụáste ~ ~ : 806.
ţigáẹ; –găị: 810.
spînátică dă lî́nă; –nátiĉe: 827.
[*] dăspuịátă; –ịéte: 832.
ţigáịe; –găị: 835.
spî́nă; spî́ne, tîrcávă; –cáve: 838, 850.
tîrcávă; –cávẹ: 839, 868.
?, ụáịe ḱálă: 840.
pî́rpără; pî́rpăre: 841, 857.
spî́nâ; spî́ne: 847.
pî́rpă; pî́rpe: 846.
cu lî́na rară, pî́rpără; pî́rpere: 852.
prọástă dă lî́nă: 853, 899.
ţigáịe, [k] pî́rporă; pî́rpore: 862.
tîrcávă; –cávị: 867.
ọáịe năpîrlítă: 872.
rară la lî́nă: 875.
spánçâ; spanĉ: 876.
prọástă: 877.
spî́nă dă lî́nă, [B] tîrcávă; –cáve, ~ dă lî́nă: 878, 900.
spî́nă dă lî́nă; spî́ne ~ ~ : 890.
ĝibílî; –bílẹ: 896.

(oaie) CÂRCIORĂ, pl.
„brebis à la laine crépue"

[2378]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi ziceţi la oaia cu lână creaţă?*

NALR-Olt. 799.

II. ọáịe cu lî́nă crẹáţă: 671.
lî́nă crẹáţă: 672.
crẹáţă: 673-675, 680-681, 685-687, 730.
ţigáịe: 676, 727, 748, 754.
crẹáţă, ţurcánă: 677.
cî́rĉịoră: 678.
ţigáịe: 679.
cáĉură: 682.
? : 683-684, 706, 711, 733-734, 743, 762, 778 +: încurcătúră între [alte soiuri], 802-803, 837, 839, 845, 847, 849, 851, 863-864, 866, 869, 885.
ọáịe crẹáţă: 688.
ţigáịĕ: 689, 756.
astragán: [ɛ] 690, 742.
ụáịe crẹáţă; ^{u}oị créţe: 691.
ụáḷe crẹáţă: 692, 714.
— : 693-696, 698-705, 709, 713, 715-718, 720-725, 729, 738, 745, 747, 750-751, 753, 807, 811-826, 828, 831, 836, 844, 854, 856, 871, 873-874, 877, 879-883, 886, 892, 895.
ţurcánă, inelátă, făḷụásă: 697.
ụáịe cu lî́nă crẹáţă: 707, 773.
ụáḷe crẹáţă: 708.
?, ụáịe crẹáţă: 710.
crẹáţă; créţe: 712, 792, 800, 804-805, 841, 852.
ụáịe crẹáţă; ^{u}oị créţe: 719.
ţurcánă: 726, 731, 735, 744, 749, 772.
ţurcánă; –cáne: 728, 732, 752, 765, 767.
crẹáţă; créţe: 736, 794.
merinós sau̯ astrăgán: 737.
búnă dẹ lî́nă: 739.
ţurcánă; –cánẹ: 740.
astrăgán: 741.
stógoşă; stógoşẹ: 746.
ţigáịe, [k] stógoşă: 755.
[ɛ] carla^{u}onţátă: 757.
merinós: [ɛ] 758, 832.
[ɛ] lî́na merinós: 759.
ụáịe mocănẹáscă: 760.
melinọásă; –nọáse: 761.
ţigáḷe: 763, 766.
lî́nă áspră: 764.
lî́nă mocănẹáscă: 768, 776, 782.
ţigáre; –gărị: 769, 796.
astrăgánă: [ɛ] 770, 779.
[ɛ] stógoşă: 771.
lî́nă crẹáţă, ţurcánă: 774.
ụáịe crẹáţă: 775, 830.
ụáịe astrăgánă, cu lî́na crẹáţă: 777.
ụáịe scarla^{u}onţátă, astrăgánă: 780.
ịinelátă, crẹáţă: 781.
ţigáre: 783.
lî́nă stogoşă: 784.
ụáịe mocănẹáscă, ţurcánă: 785.
cî́rlịụonţátă; –ţáte: 786.
crẹáţă; créţe: 787, 789, 795, 809, 870.
crẹáţă; créţe: 788.
crẹáţă; créţe: 790.
ţigáẹ; –găị: 791.
crẹáţă: 793.
crẹáţă; créţe: 797.
crẹáţă; créţe: 798.
crẹáţă; créţe: 799.
astragán; –gánẹ: 801.
ụáḷe astrăgán; ^{u}oị ~ : 806.
crẹáţă; créţe: 808.
cu lî́nă crẹáţă: 810.
ụáịe dă Banát: 827.
lî́nă ţigáịe: 829.
astrăgánă; –gáne: 833, 835, 840, 842, 846, 860, 899 +: ọáịe şpángă; şpánĝe – „cu lâna mai bătută".
carabáşe, ţigăị [pl.]: 834.
caraḱúlă; –ḱúle: 838.
astrăgán; –gáne: 843, 857.
merinụásă; –nụáse: 848, 859, 862.
ţigáịe; –găị: 850.
[ɛ] astrahán: 853.
melinụásă; –nụáse, bătútă; –túte: 855.
crẹáţă: 858.
astrăgánă; –gánẹ: 861.
merinụásă; –nụásẹ: 865.
ţigáḷe; –găị: 867.
merinụásạ; –nụásẹ: 868.
astrăhán; –hánẹ: 872.
astrăgán, cu lî́na bătútă: 875.
guşátă; –şáţị: 876 +: „cu ḱéḷea şi lâna creaţă".
şpánçă; şpanĉị: 878 +, 900 +: pòloşpánçă; –pánĉe [=cu lâna fină].
şpánçă; şpanĉị: [ɛ] 884, 887.
şpánçă; –pánĉe: 888 +: „au lâna semifină, scurtă, deasă şi creaţă", 890-891, 894, 898.
şpánçă; –pánĉị: 889.
şpánçă; şpănĉ: 893.
stógoşe; ~ : 896 +: „au lâna scurtă, firul mai gros, calitatea ultimă".
[σ] şpánçă; şpănĉị: 897.

(oaie) VIŢOASĂ, pl.
„brebis à la longue laine"

[2379]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi ziceţi la oaia cu lâna lungă şi care-i atârnă aproape până jos?*

NALR-Olt. 800.

II. ţurcánă: 671-672, 676, 679, 681, 683-684, 686-687, 689, 704, 707-708, 719, 724, 726-728, 730-731, 735, 741-742, 745, 748, 750, 752, 754-756, [ɛ] 758, 759, 761 +: áịa ḷe ~, 763, 766, 771, 782, 830, 833, 863, 885.
lînọásă: 673, 678.
lăţọásă: 674-675, 680, 744.
ţurcánă lúngă: 677.
stógoşă: 682.
? : 685, 706, 734, 757, 773, 786, 801, 806, 834, 837, 849, 851.
ọáịe cu lî́na lúngă: 688.
mocănẹáscă: 690, 785 +: áịa ịe mocănẹáscă, áịlantă ịe ţurcánă.
ụáḷe ţurcánă, [k] ụáḷe bogátă: 691.
ụáịe cu lî́nă búnă: 692.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 711, 713, 715-718, 720-723, 725, 729, 738, 747, 751, 753, 804, 807, 811-826, 828, 831, 836, 844, 854, 856, 871, 873-874, 877, 879-883, 887, 892, 895.
lăţụásă; –ţụáse: 697, 714, 799.
ţurcánă, [k] bucăláḷe: 710.
ţurcánă cu lî́na lúngă: 712.
ţurcánă; –cáne: 732-733, 737, 788-790, 792, 794, 797, 802, 805, 827, 832, 835, 838, 840-843, 848, 850, 852-853, 855, 857-858, 860-862, 864, 869-870, 878, 884, 886, 888-891, 893-894, 897-900.
ţurcánă; –cănị: 736, 845, 859, 866.
ńiţọásă; –ţọásẹ: 739.
stógoşă, [k] spanĉ [pl.]: 740.
merinós: 743.
ţurcánă; –cáne: 746, 846, 865, 868, 896 +: „n-avem aici".
^{u}oị moroịenéşţị [pl.]: 749 +: „veneau mocanii cu ele din munte".
tot mocănéşţị [pl.]: 760.
lî́nă lúngă, ụáịe lînọásă: 762.
merinós sau̯ ţurcánă? : 764 +: [are] lî́nă lúngă şi dẹásă.
merinós sau̯ spánçă: 765.
plăvíţă; –víţe: 767.
ụáḷe dă múnte: 768.
lî́nă bîrsánă: 769.
ţurcáne [pl.]: 770.
ụáḷe ungurẹáscă: 772.
tot ţurcánă: 774.
bîrsánă: 775-776, 778 +: áḷẹa ụolteneştile du péste Olt, 780 +: ụáịe cu lî́na ~ , 783-784.
ụáḷe ţurcánă: 777.
bîrsánă, mocănẹáscă: 779.
^{u}oị mocănéşţị, ţurcáne [pl.]: 781.
m^{u}ocănẹáscă; –néşţị: 787, 803.
st^{u}ógoşă; st^{u}ógoşe: 791, 809.
#: 793.
muntenẹáscă, [k] m^{u}ocănẹáscă; –néşţị: 795.
st^{u}ógoşă; st^{u}ógoş: 796 +: „lână aspră şi lungă".
m^{u}ocănẹáscă; –néşţị: 798.
ụáḷe-mbrăcátă; ^{u}oị îmbrăcáte: 800.
cu lî́na lúngă, m^{u}ocănẹáscă: 808.
bîrsánă; –sáne: 810.
cu lî́na lúngă: 829.
ţurcánă; –cánẹ: 839, 872.
ţurcánă; –cáne: 847.
ţurcánă; –cánị: 867.
ţurcánạ; –cánị: 875.
ţurcánâ; –cánị: 876.

(oaie) ŢÂRCAVĂ, pl.
„brebis à laine courte"

[2380]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi spuneţi la oaia care are lâna scurtă?*

NALR-Olt. 801.

II. stógoşẹ: 671, 675-676, 756.
stógoşă: 672, 735, 748, 750, 759, 774, 776-779, 830.
ţurcánă: 673, 685, 721, 784.
járcă: 674.
ţurcánă, stógoşe: 677.
ĉumpávă dă lî́nă: 678.
carácul [?], astrahán [?]: 679.
ĉupávă: 680.
ţigáḷe: 681, 719, 771, 775, 782.
tîrcávă: 682.
ţigáḷe: 683-684, 686-687, 708, 758, 772.
ọáịe cu lî́na scúrtă: 688.

? : 689, 706, 711, 714, 754, 783, 801-803, 808, 834, 837, 839-841, 845, 851, 863, 868.
ţîgái̯ĕ: [*] 690, 764-765.
u̯áľe mijločíľe: 691.
u̯ái̯e cu lîna scúrtă: 692.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 722-723, 725, 729, 734, 738, 747, 749, 751, 753, 807, 811-826, 828, 831, 836, 844, 854, 856, 871, 873-874, 877, 879-883, 886, 892, 895.
pîrlă, tărcávă; –cáve: 697.
ţigái̯ĕ: 704.
tot tîrcávă: 707.
u̯ái̯e pru̯ástă dă lînă: 710.
cu lîna mícă: 712,
ţigái̯e: 724, 726-728, 730-731, 741, 743-745, 755, 835.
ţigái̯e;–gă̆i̯: 732-733, 752, 760-761, 827, 832, 869, 878, 884, 887, 890, 891 +: „cu lâna mai lungă ca şpanca, dar necreaţă“, 893-894, 897-898, 900.
stógoşă; stógoşi̦: 736.
tîrcávă; –cáve: 737, 739, 843, 848 +: nu po‿s-o tunzi̦, 855, 858-859, 861, 870.
merino̯ásă; –no̯áse: 740, 857.
merinós: 742,
bélă sau̯ merino̯ásă: 746.
ţigáľĕ; –gă̆i̯: 757.
u̯ái̯e merinu̯ásă: 762.
tot ţîgáľe, ţîgáră: 763.
ţîgáľe, cu lîna mărúntă: 766.
ţîgáre; –gắri̦: 767.
ţîgáľe sau̯ stógoşă̦: 768.
lînă podo̯ásă: 769 +: i̯e ma‿uşúre, ~ ~ , fáĉe pod [=se face bătută].
ţîgáľe; –gă̆i̯: 770.
ţîgáľĕ, ţîgáre: 773.
lînă ţîgáriľe, u̯ái̯e ~ : 780.
ţigáľe sau̯ stógoşă: 781.
u̯ái̯e merinós: 785.
ţîgáe; –gă̆i̯: 786-787, 800.
ţîgáe̦; –gă̆i̯: 788, 791, 795.
ţigáe̦; –gă̆i̯: 789, 794, 797.
ţîgáľe̦; –gă̆i̯: 790.
bătútă; –túte: 792.
: 793.
tot ţîgáre; –gắri̦: 796.
ţigáľe̦; –gă̆i̯: 798, 838.
pîrpu̯oră; pîrpu̯ore: 799 +: „neîmbrăcată, cu lâna scurtă“.
ţîrcávă: 804.
ţigáľe; –gă̆i̯: 805, 842, 853, 860, 862.
ţigáe: 806.
gu̯álă: 809.
ţigáe̦; –gă̆i̯: 810.
cu lînă mărúntă: 829.
ţigái̯e sau̯ stógoşă: 833 +: [=soiuri de oi].
stógoşă; stógoşe: 846.
stógoşâ; stógoşe: 847.
merinós; –nu̯áse: 849.
ţigái̯e̦; –gă̆i̯: 850, 889.
spáŋcă; spanĉ: 852.
pîrpără; pîrpere: 864.
spáŋcă; spanĉ, tîrcávă; –cáve: 866.
şpáŋgă; şpăŋĝ: 867.
ţigái̯ĕ; –gă̆i̯: 872.
ţigái̯i̯; –gă̆i̯: 875-876.
spáŋcă: 885.
ţigáe; –gă̆i̯: 888, 899.
ţigái̯i; –gă̆i̯: 896.

(oaie) BÂRSANĂ, pl.

„brebis à laine longue et rêche“

[2381]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi ziceţi la oaia cu lâna lungă şi cam aspră?*

NALR-Olt. *802.*

II. *? : 671, 674, 681, 683-684, 706, 726, 788-789, 794, 796, 798-800, 802-803, 806, 827, 837-838, 840-841, 845, 847-848, 850-851, 853, 860, 868-869, 885, 887, 889, 898.*
lînă áspră: 672, 675, [ε] 784.
bîrsánă; –sáne: 673, 714, 739, 769 +: tot bîrsánă ľe, da cu lîna áspră, 783 +: ái̯a i̯e ~ , 804, 808, 810, 846, 852, 855, 862, 864.
ţurcánă: 676-677, 710, 719, 730, 735, 742-743, 752, 755, 757-758, 759 +: ásta ľe ~ , 761-763, 765 +: ái̯a ľéste ~ , 781, 830, 858.
bîrsánă, ţurcánă: 678.
bîrsánă: 679, 685-686, 775 +: ái̯a ľe ~ , 776-777.
cu lîna áspră: 680, 691.
stógoşă: [ε] 682, 731, 741, 748.
bîrsánă áspră: 687.
o̯ái̯e cu lînă áspră: 688.
: 689 +: nu deu̯osebím, 792, 795 +: cu lînă áspră̦.
ţurcánă; –cáne: 690, 692, 760, 787, 791, 797, 843, 870, 890, 897, 899.
— : 693-696, 698-705, 709, 711, 713, 715-718, 720, 722-725, 727, 729, 734, 738, 747, 749-751, 753, 807, 811-826, 831, 834, 836, 844, 849, 854, 856, 863, 871, 873-875, 877, 879-883, 892, 895.
u̯áľe áspră sau̯ curpenu̯ásă: 697.
ştimu̯ásă; –mu̯áse: 707.
stógoşe; ~ : 708, 891, 893.
ţigái̯e, ţurcánă: 712.
bîrsánă; –sáni: 721.
păro̯áse [pl.]; –ro̯ásă: 728.
stógoşă; stógoşe: 732, 737, 790, 832, 878, 900.
stógoşe [pl.]; stógoşă: 733.
áspră; áspre: 736.
stóguşă; stóguşe: 740, 894.
u̯ái̯e ţurcánă; –cáne: 744.
păro̯ásă; –ro̯áse: 745, 833.
ţigái̯e; –gă̆i̯: 746.
ţurcánă păro̯ásă: 754.
melinós: 756.
[ε] lînă i̯inelátă: 764.
áre pod la lînă: 766.
to‿ţurcánă: 767, 771.
lînă mocăne̯áscă, ~ pro̯ástă: 768.
to‿ţurcáne [pl.]: 770.
lînă áspră̦: 772.
cu lîna luŋgăre̯áţă: 773.
u̯áľe căpre̯áscă: 774.
bîrsáne̦ [pl.]: 778.
lînă bîrsánă: 779.
tot bîrsánă: 780.
cam stógoşă ar fi ále̯a: 782.
mocăne̯áscă: 785.
u̯áľe mu̯ocăne̯áscă, ţurcánă; –cáne: 786.
ţurcáľe̦; –că̆i̯: 793.
?, [σ] bîrsánă; –sáne: 801.
u̯áľe cu lîna áspră: 805.
?, [D] bîrsánă; –sáne: 809, 861 +: bîrsánă – „oaie mare, grasă“ [indiferent de lână].
ţurcánă sau̯ stógoşă: 828.
cu lînă áspră: 829.
[D] bîrsánă sau̯ sei̯ínă: 835.
ţurcánâ: 839.
ţurcánă; –cáne, stogománă; –máne: 842.
ţigái̯e̦; –gă̆i̯: 857.
ţurcánă; –că̆ni̦: 859.
ţurcánă; –cáne̦: 865, 896.
stógoşĕ̦; stógoşi̦: 866.
ţurcánă; –cáni̯: 867.
ţurcánă̦; –cáne̦: 872.
stóguşâ; stóguşi̯: 876.
stógoşeĕ; stógoşi̦: 884.
ţurcánă̦; –cáni̯: 886.
stógoşe; stógoşi̦: 888.

(oaie) STOGOŞĂ, pl.

„brebis à laine courte et molle“

[2382]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi ziceţi la oaia cu lâna moale şi nu prea lungă?*

NALR-Olt. *803.*

II. *stógoşe: 671, 674-677, 679, 681, 683, 686-687.*
ţîgáľe: 672, 678, 778.
stógoşe; ~ : 673, 680.
stógoşă: 682, 711, 727, 743, 754, 763-764, 770-771, 773, 775, 780, 784.
? : 684, 726, 731, 733, 748, 788, 795-800, 802-803, 806, 837, 839-840, 851, 853, 863, 885.
?, stufo̯ásă: 685.
o̯ái̯e cu lîna mo̯ále: 688 +: sau̯ ţigáľe.
ţîgái̯e; –gă̆i̯: 689.
ţîgái̯ĕ; –gă̆i̯: 690.
stógoşă; stógoşe: 691-692, 704, 710, 712, 714, 724, 734, 739, 744-745, 752, 783, 833, 841-843, 845, 855, 858-860, 862, 864, 869.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 722-723, 725, 728-729, 738, 747, 749-751, 753, 755, 807, 811-826, 828, 831, 834, 836, 844, 849, 854, 856, 871, 873-875, 877, 879-883, 892, 895.
stógoşĕ; ~ : 697, 706, 772.
ţigáľe: 707 +: şi stógoşă – „cu lâna mai lungă“, 708, 776.
ţigáľe, [σ] stógoşă; stógoşe: 719 +: stógoşă – „ gălbuie, cu lâna deasă“.
stóguşă; ~ : 721.
ţigái̯e: 730, 737, 741-742.
ţigái̯e; –gă̆i̯: 732, 736, 830, 866.
lái̯e: 735.
sîrbă; sîrbe̦: 740.
bătútă; –túte: 746.
ţurcáne [pl.]: 756.
[σ] ∞ : 757.
merino̯ásă: 758, 846.
tot merinós: 759.
ţigă̆i̯ [pl.]: 760.
ţigáľĕ: 761, 765.
melino̯ásă: 762.
tot ţîgái̯e: 766.
ţîgáre : 767 +: ái̯a ľe ~ , [D] stógoşă.
lînă ţîgáľe: 768.
u̯áľe ţîgáľe: 769.
ţîgáľĕ: 774 +: [*] melino̯ásă.
ţigáre: 777.
stógoşĕ: 779 +: şî mo̯ále la lînă.
stógoşă̦; stógoşe: 781.
merinós: 782, 785, 810, 832, [R] 886, 889.
merinu̯ásă; –nu̯śe: 786.
ţigáe; –gă̆i̯: 787.
ţigáe̦ –gă̆i̯: 789.
ţîgáľe; –gă̆i̯: 790.
stu̯ógoşă; stu̯ógoşe: 791-792, 794, 804-805, 852, 868.
: 793
ţîgáľe̦; –gă̆i̯: 801.
stógoşă; stógoşe̦: 808.
ţigáre; –gắri̦: 809.
stógoşă; stógoşe̦: 827.
cu lînă mo̯ále: 829.
mere̦no̯ásă: 835 +: [D] stógoşă sau̯ ţurcánă.
stóguşĕ; stóguşe: 838.
stógo̦şâ̦; stógo̦şe̦: 847.
stóguşă; stóguşe: 848.
stógoşĕ; stógoşe: 850, 857.
stógo̦şă; stógo̦şe̦: 861.
stógoşĕ; stógoşe̦: 865.
stógoşe; stógoşi̯: 867.
stu̯ógoşe; ~ : 870.
stógoşă̦; ~ : 872.
merino̯ásă̦; –no̯ási̯: 876.
merino̯ásă; –no̯áse: 878, 884, 887-888, 890-891, 893-894, 896, 898, 900.
stu̯ógoşă; stu̯ógoşe, merinu̯ásă; –nu̯áse: 897.
merinu̯ásă; –nu̯áse, [σ] stógoşă; stógoşe: 899.

(oaie) BĂLĂ, pl.
„brebis à laine et à museau blancs"

[2383]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi spuneți la oaia care are lâna și botul alb?*

NALR-Olt. *804.*

II. *bắlă: 671-672, 676-677, 682.*
bắlă; bắle: 673-674, 678-679, 870, 897.
burávă: 675.
bîlă; bîle: 680.
bălắie; ~ : 681.
bălánă: 683-686, 688, 756, 763.
băláľe: 687.
bălánă; –láne: 689-691, 762, 863.
múscură; múscure: 692, 840.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 722, 725, 811-816, 818-819, 821-823, 831, 836, 854, 856, 871, 873-874, 879-883, 892, 895.
bucăláľe, [B] bélă; béle: 697.
bélă; béle: 704, 706, 708, 710, 712, 714, 719, 723 +: bălắie; –lîi, bălășícă, bălășe, bálcașă; ~ , 724, 726, 730, 732, 734-735, 738, 742, 744, 747, 750, 752, 754-755, 764, 767, 770, 772-774, 776-777, 779-781, 783, 787-789, 790-792, 794, 796-807, 809-810, 817, 826-827, 830, 833-834, 835 +: „cu botul alb și lâna albă", 837-838, 841, 843-845, 846 +: [*] bʲélă; bʲéle, 847, 849-851, 852 +: uáie rugínă – „oaie albă cu botul roșu", 853, 857-858, 860, 862, 866, 868-869, 878 +: „mocanii [zic] bắlă; bắle", 885-886, 888, 890, 900.
bucăláľe; -lắi: 707, 711.
álbă; álbi: 721.
bélă; béle: 727, 739, 753, 808, 877.
bucălắie; –lắi: 728, 731, 832, 884.
cudálbă –dálbe: 729.
béle [pl.]; beálă: 733.
béle; beli: 736.
béle [pl.]; bélă: 737.
bélă; beli: 740, 749.
béle [pl.]; bélă: 741.
bălắie; –lắi: 743.
béle; ~ : 745.
béle; ~ : 746.
beázā sau bélă; béle: 748.
bucălắie; ~ : 751.
[ε] uáie álbă: 757.
? : 758, 864.
uáie bălánă: 759.
uáie bélă: 760.
creáță? : 761.
múscură (cu péte), uáie álbă, bălánă: 765.
uáie breázā: 766.
lînă stógoșă, bélă: 768.
uáie bélă; béle: 769.
bélă: 771, 775, 778, 782, 784.
uáie bélă sau bălánă: 785.
spélbă; spélbe, bălánă; –láne: 786.
bălánă; –láne: 793.
bălánă; –láne, bélă; béle: 795.
álbă; álbe sau bălánă; –láne: 820, 824.
băláľe; –lắi [?]: 825.
álbă; álbe: 828.
álbă, bélă; béle: 829.
bélă; béle: 839.
bʲélă; bʲéle: 842, 848, 855, 861, 889.
bíélă; bíéle: 859.
bîlă; bîle: 865.
bắlă; bắli: 867, 872.
bélă; béli: 875-876.
bălắie; –lắi, bélă; béle: 887.
bắlă; bʲéle: 891 +: breázā; bréze – „neagră pe față și albă pe bot".
bắlă; béle: 893.
bắlă; bắle, bélă; béle: 894 +: „mocanii [zic] bắlă; béle, cojanii – bélă; béle.
bắlă; bắli: 896.
beálă; bʲéľe: 898.
bắlă; béle, [k] bắle: 899.

(oaie) OACHEȘĂ, pl.
„brebis qui a un cercle noir autour des yeux"

[2384]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi spuneți la oaia care are un cerc negru în jurul ochilor?*

NALR-Olt. *805; cf.* ***ALM*** *chest. 744.*

II. *oáíkeșe: 671.*
oákeșă: 672, 682.
uákeșe; ~ : 673, 896.
oákeșe; ~ : 674, 680, 689, 888.
bucălắie și uákeșe: 675.
oákeșe: 676, 679.
uákeșe: 677.
oákeșă; oákeșe: 678, 747, 899.
múscură: 681, 684, 756.
?, oákeșe: 683.
ᵘokenátă: 685-686.
muscuríľe: 687.
bălțátă: 688.
picuríľe: 690 +: [*]: múscură.
múscură; múscure sau uáľkeșe [pl.]; uáľkeșă: 691.
tot múscură: 692.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 722, 725, 745, 811-816, 818-819, 821-823, 831, 836, 854, 856, 871, 873-874, 879-883, 892, 895.
uákeșĕ; uákeșe: 697.
ᵘokeșícă; –șéle: 704.
uákeșĕ: 706.
ᵘokeșícă; –șíčí, –șéle: 707.
uákeșĕ; ~ : 708.
uákeșă; uákeșe: 710-711, 724, 730-732, 734, 737-738, 752-755, 760, 764, 767, 769, 772, 780-781, 790-792, 794, 797, 801-803, 805, 825, 827, 830, 833-834, 835 +: „are ochii negri", 844, 852, 860, 885.
uákeșă; uákeși: 712.
uákișă; uákișe: 714, 729, 749-750, 841, 843, 845, 848, 855, 859, 861-862, 869.
bucăláľe: ~ : 719.
uákeșă; ᵘokeșắli: 721.
ᵘokeșícă; uákeșe: 723, 744.
ᵘokeșícă: 726-727, 735, 751.
? : 728, 743, 757-758, 837, 840, 864, 884, 898.
ᵘokenátă; –náte: 733, 810, 851, 878, 886, 900.
uákișă; uákișe: 736.
breázā; bréze: 739.
okenátă; –náte: 740.
ᵘokenátă: 741.
ᵘokeșícă; –șíč: 742.
uákeșă; uákeșe: 746, 808, 846.
carabáșă; –báșe: 748, 795 +: [D] uákeșă; uákeșe – „cu tot corpul negru".
uákeșă: 759, 763, 768, 771, 775, 777, 782, 784-785, 807.
bélă: 761 +: cáre áre sémne-așá.
uákeșă; ~ : 762.
uáľe múscură: 765 +: cam castaníľe așá.
mărcúșă: 766.
uákeșă; uákeșĕ: 770, 774.
mărcúșă sau carabáșă: 773.
carabáșă: 776.
ᵘokenátă, lăcrămátă: 778.
uákeșă; uákeșĕ: 779.
uákeșă; uákeșe: 783.
múscură; múscure, uákeșă; uákeși: 786 +: múscură – „cu picături negre la ochi".
múscură; múscure: 787 +: „are o leacă de ᵘokeșálă".
uákeșă; uákeșe: 788-789, 799.
balauákeșă; –uákeșe: 793.
uákeșă; uákeș: 796.
carabáșă ; –báși: 798 +: „[se spune] și la oamenii mai negri la față".
uákeșă; uákeșe: 800, 804, 809.
uákeșă; uákeșⁱ, uákeșe: 806.
mărcúșă; –cúșe: 817, 828.
?, ∞ : 820.
breázā la uoľk; bréze: 824.
uáľkeșă; uáľkeșĕ: 826.
uáľkeșă; uáľkeși: 829.
okeșícă; –șéle: 832.
uákișe; ~ : 838.
uákișă; uákișe: 839, 847.
uákișă; uákișe: 842.
uákișe; ~ : 849.
uákișĕ; uákișe: 850, 857.
uákeșĕ; uákeșe: 853.
uákeșă; uákeșe: 858, 866.
uákișă: 863.
uákișĕ; uákișe: 865.
uákeșe; ~ : 867.
uákișă; uákișe, ᵘokenátă; –náte: 868.
uákeșe; ~ : 870.
oákișă; ~ : 872.
oákiși; oákiși: 875.
uákișă; uákiși: 876.
uákeșe; uákeși: 877.
oákeșe; oákeși, [k] ~ : 887.
oákișă; oákiși: 889.
oákișă; oákișe: 890, 894.
oákișe; ~ : 891 +: lăcrămátă; –máte [=oaie albă cu un punct negru sub ochi].
oákeșe; oákeș, ~ : 893.
buzátă; –záte: 897 +: brezátă; –záte [=cu pete albe pe corpul negru].

(oaie) CIULĂ, pl.
„brebis qui a des oreilles très courtes"

[2385]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi zici unei oi cu urechile foarte scurte?*

NALR-Olt. MN, *plș. 125.*

II. *čúlă; čúle: 671-672, 674, 677-680, 683, 689, 697, 704, 706, 712, 714, 719, 723-724, 730, 734-735, 737, 741-744, 747-748, 750, 752, 754-756, 760, 763-765, 767-774, 776-777, 779-783, 789-798, 800-801, 804-805, 808-810, 824-829, 832-833, 835, 837-838, 841, 843-844, 846, 848, 850, 852-853, 855, 857, 859-863, 878, 885-886, 888, 890-891, 893-894, 900.*
čʲúlă; čʲúle: 673, 897-899.
čúlă; čuli: 675, 722, 738, 749, 802, 806, 834, 865, 887.
čulítă: 676.
čoántă; čoánte: 681, 842.
čoántă: 682, [ε] 761.
? : 684, 692, 707, 728-729, 731, 740, 751, 757-758, 784, 803, 807, 817, 820, 822, 845, 849, 851, 869.
čúlă: 685, 759, [σ] 762, 766, 775.
čútă: 686, 785.
čútă; čúte: 687, 690, 786-787, 840, 847, 864, 884.
čulácă; –láče: 688, 732.
čútă, [k] čúlă; čúle: 691.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 711, 713, 715-718, 720, 725, 727, 739, 745, 811-816, 818-819, 821, 823, 831, 836, 854, 856, 871, 873-874, 879-883, 892, 895.
čúngă; čungi: 708.
čutánčă; –tánče: 710.
șúlă; șúli: 721.
čúlă; čúle: 726, 736, 746, 753 +: cîn_ii tăiátă [urechea], oáie bulgărească, 868, 877.
čútă; čúte, [k] čúlă; čúle: 733.
uáie čîpă; čîpe: 778.
čúlă; čúle: 788.
țúcără; țúcărĕ [?]: 799.
čulícă; [ε] –líč: 830.
čúlă; čúle: 839, 870.
čúrlă; čúrle: 858, 866 +: la noi nu ľe uoi čúrle.
čúlă; čúli: 867.
čúlă; čúle: 872, 889.
čʲúlă; čʲúli: 875.
čúlă; čúli: 876.
čúlă; čúli: 896.

(berbec) ŞUT, pl.
„(bélier) sans cornes"

[2386]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi zici unui berbec fără coarne?*

***NALR-Olt. MN**, plş. 125; cf. **AIS** 1083*.*

II. *şut; şuţ: 671-673, 678-679, 683, 756-757, 759, 762, 765, 769-770, 772-776, 778-780, 872, 877.*
ĉut, [k] şut; şuţ: 674.
ĉut; ĉuţ^{i}: 675-676, 681-682, 690, 692, 697, 704, 706-708, 710-712, 722, 726-729, 733, 741-743, 747, 752, 755, 784-788, 790, 793-794, 796, 800, 803, 807, 817, 820, 822, 824-825, 829, 833-834, 840-841, 843, 845, 849, 852, 859-862, 864, 867, 869-870, 878, 884, 889, 898, 900.
şut; şuţ^{i}: 677, 730-732, 734, 736-737, 744, 746, 748-751, 753-754, 781-783, 799, 801-802, 804-806, 809, 826-827, 830, 835, 842, 847, 855, 857-858, 863, 866, 876, 885-888, 890, 894, 896-897.
ĉut; ĉuţ: 680, 684-685, 687-688, 721, 723, 758, 760, 771.
ĉut: 686, 766.
ĉ^{l}ut; ĉ^{l}uţ^{i}: 689, 875.
ĉul; ĉul^{i}: 691, 719, 740, 761, 768, 791-792, 795, 797, 798 +: „<u>ĉut</u> e de coadă", 810, 828, 837, 853.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 725, 738, 745, 811-816, 818-819, 821, 823, 831, 836, 854, 856, 871, 873-874, 879-883, 892, 895.
berc^{u}; berĉ^{i}, [k] ĉut^{u}; ĉuţ^{i}: 714 +: berc^{u} – „fără coadă".
ĉut, [k] şut; şuţ^{i}: 724.
şut^{u}; şuţ^{i}: 735, 848, 851.
şút; şuţ^{i}: 739, 893.
ĉul, ĉut; ĉuţ: 763.
ĉul, [k] şut; şuţ: 764.
ĉul; ĉul^{i} sau̯ şut; şuţ: 767.
şút; şúţ: 777, 891.
ĉul, [k] ĉut, [k] ĉul; ĉul^{i}: 789.
? : 808, 832 +: [D] ĉut^{u}; ĉuţ^{i}.
ş̌ut; ş̌uţ^{i}: 838, 850.
ş̌ut$^{(u)}$; ş̌uţ^{i}: 839.
ĉut^{u}; ĉuţ^{i}: 844, 846, 868, 899 +: dácă áre córnu rupt^{u}.
ĉul^{u}; ĉul^{i}: 865.

(oaie) ŞUTĂ, pl.
„(brebis) sans cornes"

[2387]

I. *[Întrebare indirectă] Dar la oaia sau capra care nu au coarne?*

***NALR-Olt. MN**, plş 125-126; cf. **AIS** 1083; **ALG** 521, 1150; **ALEA** 482.*

II. *şută; şúte: 671-674, 677-679, 683, 730-732, 734-735, 737, 744, 749-750, 753-754, 756-757, 759, 762, 764-765, 767, 769-770, 772-776, 778-783, 799, 801-802, 805-806, 809, 827, 830, 835, 842, 848, 851, 857-858, 863, 866, 885-888, 890, 894, 896-897.*
ĉútă; ĉúte: 675-676, 680-682, 684-688, 690, 692, 697, 704, 706-708, 710-712, 714, 719, 722, 728-729, 733, 742-743, 747-748, 752, 755, 758, 760, 763, 766, 771, 784, 786-787, 790, 800, 803, 807, 817, 820, 822, 824-825, 829, 832-834, 840-841, 843-845, 849, 852, 859-862, 864, 869-870, 878, 884, 898-900.
ĉ^{l}útă; ĉ^{l}úte: 689, 846.
ĉúlă; ĉúle: 691, 740, 745, 761, 768, 789, 791-792, 795, 797-798, 810, 837, 853.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 725, 738, 811-816, 818-819, 821, 823, 831, 836, 854, 856, 871, 873-784, 879-883, 892, 895.
ĉútă; ĉúti: 721.
ĉútă; ĉúte̩: 723, 726-727, 741, 788, 793-794, 796, 867, 889.
ĉútă sau̯ şútă; şúte: 724.
şută; şúte̩: 736, 751, 877.
şútă; şúte̩: 739.
: 746 +: la o̯áie̯ nu să spúne; númai̯ cáre áre co̯árne să spúne cornútă, 828 +: nu să spúne ĉúlă, n-áre co̯árne.
şútă; şúte: 777, 891, 893.
ĉútă, cápră ~ : 785.
şútă̩; şúte: 804, 847, 855.
? : 808.
ş̌útă; ş̌úte: 826, 838, 850.
ş̌útă̩; ş̌úte: 839.
şútâ; şúte: 847, 855.
ĉúlă; ĉul^{i}: 865.
ĉútă̩; ĉúte̩: 868.
şútă̩; şúte̩: 872.
ĉ^{l}útă̩; ĉ^{l}úte̩: 875.
şútâ; şúţi̯: 876.

(oaie) ARIPĂRIŢĂ, pl.
„brebis qui se tient constamment à l'extérieur du troupeau"

[2388]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi ziceţi la oaia aceea care totdeauna umblă pe marginea turmei?*

***NALR-Olt.** 806.*

II. *? : 671, 678-679, 683-684, 688, 757, 783, 790, 800, 802, 804, 810, 817, 832, 838, 841, 845, 848, 850, 852-853, 855, 857-858, 860-870, 889.*
cîrnică: 672, 877.
cîrnică; cîrniĉe: 673-674, 732, 735-736.
re̯a dă are̯ápă: 675.
răzle̯áţă: 676, 680, 687, 721-723, 750, 763, [*] 767, 773, 782.
are̯ápă; –répe: 677.
răzme̯áţă: 681.
răzne̯áţă: 682.
arípăriţă: 685-686.
i̯e re̯a: 689.
o̯ái̯ĕ mai̯ re̯a: 690.
ĉacîră; –cîr^{i}: 691.
re̯a: 692.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 725, 738, 807, 811-816, 818-826, 828, 831, 836, 844, 849, 854, 856, 871, 873-874, 879-883, 892, 895, 898.
aripáşĕ; –páşe, are̯ápă: 697.
răzle̯áţă; –léţe: 704, 710, 728, 730-731, 739-740, 747, 752, 755, 795, 806, 886, 890.
cîrnică; cîrniĉ^{i}: 706.
sihástră; –hástre: 707.
aripáşe; ~ : 708.
răzne̯áţă; –néţe: 711, 734.
lăturáşĕ; –ráşe: 712.
^{l}e cápi^{l}e: 714.
prăstáşă; –táşe: 719.
răzlítă; –líte: 724.
báte̩ mắrĝinle̩ meréu̯, îi̯ ducáĉe: 726.
hîrbáre; ~ : 727.
ducáĉe: 729.
hîrbáră; –báre: 733, 742-743, 745, 748, 754, 878, 887-888, 900.
aripáriţă; –páriţe: 737.
prăştáră; –táre: 741.
re̯a; réle: 744.
domo̯álă: 746.
cáki̯ie; căki̯i̯: 749.
hîrbáră; –báre̩: 751.
urmáte̩că: 753.
ca un fel dă căpi^{l}átă: 756.
u̯ái̯e re̯a: 758, 785.
u̯ái̯e răzle̯áţă: 759, 784.
u̯ái̯e cápi^{l}e: 760 +: dă nu stă-ŋ‿cîrd, 766.
rătăĉítă, rîzle̯áţă: 761.
mérĝe răzlítă: 762.
paní^{l}e; –níi̯: 764.
d-a rázna aşá, răznítă: 765.
u̯á^{l}e ducáĉe: 768.
u̯á^{l}e bătătárnică; –tárniĉe: 769, 780.
nărăváşă: 770.
u̯á^{l}e rătăĉítă: 771.
úmblă dă rázna: 772.
bătătárnică; –tárniĉe: 774.
bătătárnică: 775-776.
mérĝe în áripa ^{u}ói̯ilor: 777.
u̯á^{l}e bătătárnică: 778, 781 +: cáre să zbáte.
báte márĝina: 779 +: ĉa mai̯ re̯a u̯á^{l}e [!].
re̯a; réle, ducáĉe; ~ : 786.
^{h}îrbáre; ~ : 787.
bătătárnică; –tárniĉ: 788, 796, 805.
arinátică; –nátiĉe: 789.
mărĝináşă; –náşe: 791, 809, 885, 894.
răznítă; –níte: 792, 799.
răzguşítă̩; –şíte̩: 793.
răzne̯áţă; –néţe̩: 794.
răzle̯áţă̩; –léţe̩: 797-798.
zăpăĉítă; –ĉíte: 801.
cápi^{l}e; cápii̯: 803.
pripáză; –páze: 808.
bătárnică; –tárniĉe: 827 +: cáre i̯a báte mắrĝinili.
báte mắrĝinili: 829.
bătătárnică, mai̯ vré^{d}nică; vré^{d}niĉe: 830.
zbătăto̯áre; ~ : 833 +: s-abáte dă la u̯oi̯.
báte ắripili, [la] i̯árbă búnă: 834.
báte-n lătur^{i}: 835 +: [*] gonéşte mắrĝinili.
?, úmblă răzle̯áţă: 837.
nărăváşâ̩; –váşe̩: 839.
cáp^{h}i^{l}e: 840.
ḩîrbăre̯áţă; –réţe: 842 +: „pleacă mereu din turmă".
ducáĉe; ~ : 843 +: áe̯a-ş‿dă pi̯éle̯a répede.
úmblă númai̯ la áripă: 846.
nă̩răváşă; –váşe: 847.
mărĝináşă, ḩîrbară: 851.
lăturáşă; –ráşe: 859.
răzle̯áţă̩; –léţĕ: 872.
u̯orbári̯ţă̩; –bári̯ţi̯: 875.
^{u}urbári̯ţâ; –báriţ^{i}, ari̯párnicâ; –párniĉ: 876.
mérĝe pe áripă, ţíne áripa: 884.
aripárniţă; –párniţe: 891.
hai̯maná; –nále, mérĝe la áripă: 893.
o̯ái̯e nebúnă: 896.
hrăpăre̯áţă; –réţe: 897.
?, răzle̯áţă; –léţe: 899.

(oaie) URMĂRETICĂ, pl.
„brebis qui reste toujours en queue du troupeau"

[2389]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi ziceţi la oaia care rămâne totdeauna la urmă?*

***NALR-Olt.** 807.*

II. *mo̯ále: 671, 785 +: u̯ái̯e ~ .*
codáşe: 672, 675, 681, 683.
cu̯ádeşe: 673.
? : 674, 679, 684, 688, 711, 726, 729, 734, 740, 743, 781, 783, 801-802, 804, 808, 832, 837-838, 840, 842-843, 845-846, 848, 852-853, 855, 857, 864-865, 867-870, 884, 887, 894.
îi̯ mo̯ále: 676.
cu̯áda ^{u}ói̯ilor, urmurátică: 677.
cîrnică: 678, 877.
tot răzle̯áţă: 680.
?, cîrnică: 682.
motolo̯ágă: 685-686.
urmáşe: 687.
tofolo̯ágă: 689, 777 +: u̯á^{l}e ~ .
tofolo̯ágă; –lo̯áĝe: 690, 829 +: o do̯áre piĉér^{i}li.
léneşă; léneşe: 691, 795.
domu̯álă; –mu̯ále, mu̯ále: 692.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 722-725, 738, 752, 807, 811-816, 818-826, 828, 831, 836, 841, 844, 849-851, 854, 856, 860, 862-863, 871, 873-875, 879-883, 892, 895, 898.
urmurátică; –rátiĉ^{i}: 697.

puturuásă: 704 +: uále ~ , 800.
codáșĕ; ~ : 706.
gălbejuásă; –juáse: 707.
urmurátică; –rátiče: 708.
pruástă: 710 +: uále ~ .
cîrnică; cîrnič: 712.
muále, pruástă: 714.
uáje maj urmáșă, maj léneșă: 719.
codáșă: 721, 757, [*] 762, 763, 768 +: uáje ~ , 784 +: uáje ~ .
puturoásă: 727, 771, 834.
urmátică; –tíče: 728, 736-737, 749, 769, 790, 827, 858, 885-886, 888, 890.
codáșă; –dáșe: 730-731, 735, 739.
tot cîrnică: 732.
urmátecă; –máteče: 733.
mîncačoásă; –čoáse: 741.
codáče; ~ : 742.
proástă; proáste: 744, 748.
úrma uoilor: 745.
cîrnică; cîrniče: 746.
codélnică; –délniče: 747.
puturoásă; –roáse: 750.
codoásă: 751.
urmátecă: 753.
urmáșă; –máșe: 754, 859.
?, maj ticăloásă: 755.
domoálă: 756 +: uáje ~ .
?, [ɛ] léneșe: 758.
domoálă: 759 uáje ~ .
léneșă: 760 +: uáje ~ .
[ɛ] cápile: 761.
nevoiáșă: 764 +: nu să țíne dă cîrd.
în coádă, tofoloágă: 765.
lenevoásă, puturoásă: 766 uáje ~ .
maj domoálă: 767.
lenéșĕ: 770.
mérge pă úrmă: 772.
rămîne úrmă: 773.
urmátică; –mátiče: 774.
[ɛ] dîn coáda uoilor: 775.
maj tofoloágă: 776.
léneșă, puturoásă: 778 +: uáje ~ .
le maj uáță: 779 +: rămúne ca să mănîce če le maj bun.
uoj codáșe [pl.]; –dáșă: 780.
maj proástă, codáșă: 782.
domoálă; –moj: 786.
puturuásă; –ruáse: 787, 803, 805, 810, 847, 861.
tofoluágă; –luáge: 788.
puturuásă; –ruáse: 789.
codáșă; –dáșe: 791, 809.
tofoluágă; –luáge: 792, 799.
puturuásă; –ruáse: 793.
puturuásă; –ruáse: 794, 839.
puturuáse [pl.] sau urmátică; –mátič: 796.
boșoruágă; –ruáge: 797.
puturuásă; –ruáse: 798.
puturuásă ; –ruáse: 806.
codáșă; –dáșĕ: 817.
tăfăloágă; –loáge: 830.
molátecă; –láteče: 833.
urmátică; –mátič: 835.
urmátică; –mátič: 866.
puturoásă; –roásĕ: 872.
urmátică; –mátič: 876.
?, tot un fel dă hîrbáră; –báre: 878, 900.
puturoásă; –roáse: 889.
[σ] urmátică; –mátiče: 891 +: uáje de bîștĭ [=oaie de frunte]; cînd îj zic bîștĭ ! , ea pleácă najínte.
úrma uoilor, urmátică; –mátič, [k] –mátiče: 893.
puturoásă; –roáse, urmátică; –mátiče: 896 +: oáje ~ ; uoj ~ .
cuodáșă; –dáșe: 897 +: [*] cuodáșe; ~ .
oáje dă coádă; oj ~ ~ : 899.

(oaie) CÂRNICĂ, pl.

„brebis qui s'isole du troupeau"

[2390]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi spuneți la oaia care se desprinde mereu din turmă?*

NALR-Olt. *808.*

II. cîrnică: 671-672, 674-675, 677-678, 877.
cîrnică; cîrniče: 673, 707, 735-736, 866.
răzleáță: 676, 680, 685, 724, 726.
? : 679, 681, 684, 688, 692, 712, 727-728, 734, 740, 745, 748, 757, 762, 781, 794, 802-804, 808-810, 817, 829, 885, 889.
sihástră: 682.
[ɛ] sălbátică: 683.
nărăváșe: 686.
răznítă: 687, [ɛ] 765.
tot rea: 689.
oáje răutăčoásă: 690.
zurlíle; –líj: 691.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 722-723, 725, 729, 738, 752, 755, 807, 811-816, 818-826, 828, 831, 836-842, 844-846, 848-857, 860-865, 867-871, 873-874, 879-883, 887, 892, 895, 898.
?, aripáșĕ: 697.
ducáče; ~ : 704, 710, 761.
cîrnică, cápile, căpcăúnă: 706.
cîrnică; cîrnič: 708.
răzneáță; –néțe: 711.
a dráculuj, uále rea, fugáră: 714.
uáje rázna: 719.
ducáče: 721.
înaintáșă: 730.
fruntáșă; –táșe: 731, 791, 795.
tot cîrnică: 732.
oáje cáre o ja rázna: 733.
cákije; cákij: 737.
ducáče; –cáč: 739.
anátima; –nátime: 741.
hîrbáče; ~ : 742.
?, tot hîrbáră: 743.
rea; réle: 744.
cîrnică; cîrniče: 746.
răzleáță; –léțe: 747, 832, 888, 897 +: [*] răzláșe ~ , 899.
cákije; cákij: 749.
mérge-n bîștĭ: 750.
hîrbáră: 751, 763.
răznítă; –níte: 753.
hîrbáră; –báre: 754, 878, 886, 900.
uáje iúte: 756.
[ɛ] țăcănítă așá: 758.
[ɛ] uáje cáre să răzléște dă uoj: 759.
uáje huáță: 760.
cápile: 764.
uále sperilátă: 766.
uáje rea, nărăváșă: 767.
umblătoáre: 768.
tot așá, bătătárnică: 769 +: să repéde únde le uopritúră și apúcă.
zvăpăjátă: 770.
vrénică: 771.
mărginàșĕ, bătătárnică: 772.
bătătárnică: 773, [ɛ] 774, 777 +: uále ~ .
tot bătătárnică: 775.
[*] uoj cápij [pl.]: 776.
uáje huáță: 778.
cápile: 779 +: nu vrea să stea-n cîrd, párcă le ~ .
tot codáșă: 780.
nu prea șáde-n cîrd: 782.
bătătárnică; –tárniče: 783, 799.
uáje neastîmpărátă: 784.
tot uáje nărăváșă: 785.
rea; réle: 786, 789.
nărăváșă; –váșe sau ducáče; ~ : 787.
bătătárnică; –tárnič: 788.
îrbáră; –báre: 790.
zănátică; –nátiče: 792.
listeáță; istéțe: 793.
cápile; cápij: 796.
răzleáță; –léțe: 797.
nebúnă; –búne: 798.
nebúnă: 800, 858.
zvăpăjátă; –jéte: 801.
bătătárnică; –tárnič sau calícă; –líč: 805.
vrénică; vrénič: 806.
zănátică; –nátič, cápije; cápij: 827.
cápije; cápij: 830.
zbătătoáre; ~ : 833.
o ja aláturĭ: 834.
∞ : 835.
: 843.
nlebúnă; –búne: 847.
fugáră; –gáre: 859.
răzleáță; –léțĕ: 872.
ajmánă; –nálj: 875.
urbáriță; –bárițĭ: 876.
hajmaná; –nále: 884, 890, 893-894.
cîrmáče; ~ : 891.
oáje zăpăčítă, ~ rea: 896.

(oaie) HAPSÂNĂ, pl.

„brebis qui refuse la traite"

[2391]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi spuneți la oaia care nu stă la muls?*

NALR-Olt. *809.*

II. rea la muls: 671, 687, 743, 763, 885.
rea de muls: 672, 674, 681-682, 729-730.
rea dă muls: 673.
rea dă úșe: 675, 706.
căpritoásă: 676.
ria dă uúșe: 677.
sperioásă: 678.
apsînă: 679.
rea dă muls: 680.
e rea: 683.
? : 684-685, 726-727, 804, 845, 853, 857-858, 864, 867, 869, 872, 884, 887, 889-890.
nărăváșe: 686.
rea: 688, 692, 710-712, 722, 749, 755 +-756 +: uáje ~ , 758 +: uáje ~ , 769 +-772 +: uáje ~, 774 +: uále ~ ; [*] ája le tálpa jáduluj, cáre nu șáde la muls, 777 +: uále ~ , 782 +: uáje ~ , 785 +: uáje ~ , 826, 829, 837 +: uáje ~, 838, 850 +: uáje ~ , 862, 896 +: oáje ~ .
tot rea: 689.
răutăčoásă: 690.
zăpăjuásă: 691.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 723, 725, 728, 734, 738, 745, 751-752, 807, 811-816, 818-819, 821, 823, 831, 836, 841, 844, 851, 849, 854, 856, 860, 863, 871, 873-875, 879-883, 886, 892, 895.
rea dă úșĕ: 697.
rea; réle, cu nărav: 704.
zbritiuásă; –uáse: 707.
tráge la úșe: 708.
ria: 714.
sălbátică; –bátiče: 719.
hărțăgoásă: 721.
rea de muls: 724, 739.
rea; réle: 731, 735, 744, 747, 750, 764, 775 +: uále ~ , 778 +: uále ~ , 783, 799, 805, 809, 822, 827-828, 839, 843, 847, 861, 866, 870, 893, 899.
topăltă: 732.
nu stă la muls: 733.
rea; réle: 736, 794, 802, 808.
oáje rea, cu narav: 737.
spaoáncă; –oánče: 740.
: 741 +: n-áre núme: 741.
nălúcă; –lúč: 742.
nărăváșă; –váșe: 746.
sperioásă; –oáse: 748.
spînă [?]: 753.
rea de muls; réle ~ ~ : 754.

speriįátă sau sperǫásă: 757.
u̯áįe cáre nu stă la muls: 759, 768.
u̯áįe sperilátă: 760.
[ɛ] țánțoșă, nu stă la muls: 761.
le căprǫásă: 762 +: [*] căprǫásă.
u̯ále rea, sperẹátă: 765.
[ɛ] u̯áįe neastîmpărátă: 766.
rea, nărăvášă: 767.
d-álea nărăvášili [pl.]: 773.
u̯áįĕ rea; u̯oį réle: 776.
u̯ále rea; u̯oį réle: 779 +: dă nu șáde la muls, 833, 842.
u̯áįe cáre sáre, įe rea: 780.
le reă, rea: 781.
u̯áįe rea, rea la muls: 784.
rea; réle: 786-787, 789, 791.
rea; réle: 788.
rea; réle: 790.
rea; réle: 792, 796, 806.
rea: 793, 848 +: u̯áįe ~.
rea; réle: 795.
nebúnă; –búne: 797, 824.
cu pîrțág: 798.
rea: 800, 803, 810.
sperigu̯ášă; –gu̯áșe: 801.
zvăpăįátă; –įáte: 817.
įe rea: 820.
îį spuį că įe cápiįe [!]: 825.
u̯áįe reă; rléle: 830.
rea, nărăvášă; –váșe: 832.
reă: 834 +: „o prinzi de gât cu un cerc legat la strungă“.
reă; réle: 835.
năbădăįu̯ášă; –įu̯áse: 840.
nărăvášă; –váșe: 846.
nărăvášă; –váșe, rea; réle: 852.
rea; rléle: 855, 859.
?, nărăvášĕ; –váșe: 865.
izgu̯ánă; –gu̯áne: 868.
rea; réįi: 876.
afurisîtă: 877.
ǫáįe rea dă muls; oį réle ~ ~: 878, 900.
rea; réle, rléle: 888.
rea; réle, ~ de u̯úșe: 891.
nlebúnă; –búne: 894.
nărăvášă; –váșe, nărăváșe; ~: 897.
rea; rléle: 898.

GĂLBEAZĂ
„douve“

[2392]

I. [Întrebare indirectă] Cum îi spuneţi la boala pe care o fac oile la ficat (mai) când mănâncă iarba din locuri mlăştinoase?

NALR-Olt. 810; **AIS** 1074 a*; **ALG** 415.

II. gălbẹáză: 671-672, 674-675, 678-682, 683 +: sau ógniță, 684-688, 690, 692, 704, 706-708, 710-712, 721-724, 726, 729-732, 734-737, 739-740, 743-745, 748, 750-751, 755-772, 774-779, 781-783, 785-787, 789-790, 792, 795-796, 800, 803, 805-806, 809-810, 817, 820, 822, 824-827, 830, 832-835, 840, 846-847, 853, 859, 866, 878, 884-885, 887, 894, 897-900.
gălbįáză: 673, 676-677, 714 +: u̯ógniță –„se fac găuri prin ficați“.
gălbẹáză: 689, 691, 804, 891.
gălbinấre: 697 +: bu̯álă dă pîșpîįálă – „când, dimineața, mănâncă iarba cu rouă“, 719, 738, 828, 845, 886.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 725, 811-816, 818-819, 821, 823, 831, 836, 849, 854, 856, 871, 873-874, 879-883, 892, 895.
gălbẹáįă: 727, 733, 742, 747, 749, 752-754, 784, 832, 837, 841-844, 848, 851-852, 858, 860-862, 864, 890.
dalác, gălbinấre: 728.
gîlbẹáįă: 741, 855, 863, 868, 876.
gălbinấre, cîrcág: 746.
cîrcág: 773.
mojmón sau gălbẹáįă: 780.
gălbẹáză: 788, 793, 797, 799, 801-802, 872, 875, 889.
gălbẹáză: 791.
gălbẹáză: 794.
gălbẹáză: 798.
gălbẹáză, gălbenấre: 807.
gălbenấre sau gălbẹáză: 808.
gălbenấre: 829.
gălbẹáįĕ: 838-839, 850, 857.
? : 865.
gălbẹáįe: 867, 870, 888, 893.
ḱátră: 869.
gălbinấre: 877.
dalác: 896.

HÂRĂ
„gale (ovine)“

[2393]

I. [Întrebare indirectă] Cum îi ziceţi la aceea care se face la oi, pe sub lână, ca tărâţele şi din pricina căreia oile slăbesc?

NALR-Olt. 811; **ALG** 415.

II. mătrẹáță: 671-672, 674-675, 678, 680, [ɛ] 690, 697, 707, 728, 734, 737, 746, 756, 760, 825.
rîle: 673, 688, 706, 710 +: u̯áįe podu̯ášă – „lâna e încâlcită, firele se țin, nu se desfac“, 711, 770, 776, 777 +: áįa le rîįa u̯óįilor, 790, 799, 803-804, 851 +: formẹáză um pod, 853, 884, 888, 897, 899.
rîlĕ, [k] hîră: 676.
mătrįáță: 677.
hîră: 679, 685 +: [oaia] îį hîrávă, 721.
rîįĕ: 681, 872, 898.
? : 682, 687, 689, 727, 741, 751, 757, 762, 817.
?, áre tărîță: 683.
?, ócniță: 684.
usúc [?]: 686.
mătrẹáță: 691, 704.
rápăn: 692.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 722, 724-725, 811-816, 818-819, 821, 823, 831, 836, 849, 854, 856, 871, 873-874, 879-883, 892, 895.
mătrẹáță sau rîle: 708.
rîle, rápăn: 712.
cosį: 714.
pelgáráță: 719.
rîįe: 723, 729-730, 732-733, 735, 738, 740, 742-745, 747-749, 752-755, 758-759, 768, 779, 781-782, 784, 807, 820, 822, 826, 828, 829 +: îį cúră și lîna, 830, 832, 834, 837, 840-844, 845 +: le spălám dă ~ cu tutún, 846-847, 850, 852, 858-860, 862-864, 866-867, 869-870, 878, 885-887, 890, 900.
pod: 726, 736, 739, 772, 824.
blẹasc: 731.
rîįe sẹácă: 750.
[ɛ] pojár: 761.
coįį: 763, 827 +: pod – să fáce lîna pă dădăsúpt, párc-ar fi búndră d-aleа țesútili.
rîlĕ: 764 +: u̯oį rîįǫáse, 765 +: rîįáză, 775.
căpúș mărúnte, ca tărîța: 766.
mătrẹáță, coį: 767.
rîįe sau jăp: 769 +: áįa įéste usúc, mătrẹáță.
lîndinį: 771.
coį: 773.
mătrẹáță, coį, pod: 774 +: cum le mătrẹáța, coį, pódu la lînă.
?, rîle: 778.
[ɛ] mătrîċe: 780 +: [ɛ] ~, nu știu cum îį zîċe.
fulgĕrătúrį sau pod: 783 +: áre lîna pod – „se întărește firul și se îmbâcsează cu murdărie“.
rîįe: 785, 838-839, 848, 855, 857, 861, 865, 877, 889.
rîe: 786-787, 800, 806.
rîe: 788, 791, 794-795, 797.
rîe: 789.
rîle: 792.
rîle: 793, 796, 798, 802, 808.
rîle: 801, 809-810.
rápăn, rîle: 805 +: rîle – „pete de pe care cade lâna din cauza frecării“.
pod, túriță: 833.
rîįe sau scábiįe: 835.
rîlį: 868.
rîįį: 875-876.
au nîște coį, mătrẹáță: 891.
ʝeg: 893.
un fel dă mătrẹáță: 894.
rîįi: 896.

VĂRSAT
„clavelée“

[2394]

I. [Întrebare indirectă] Ce boală ziceţi că au oile când li se fac nişte bube pe tot trupul?

NALR-Olt. MN, plş 125; cf. **ALF** Suppl.; **AIS** 1073*; cf. **ALG** 415; **ALC** 1259; **ALCo** 341.

II. vărsát: 671-677, 679-680, 682, 684-685, 687-692, 697, 704, 706, 708, 712, 714, 719, 727-729, 733, 735, 737-738, 741-745, 747-756, 759, 761, 763-765, 767, 768 +: ŭ fel dă mînčătúrį, [k] vărsát, 769, 770 +: [*] s-a bubát, 771-774, 776, 777 +: įéle zac și dă ~, 779, 781-792, 794-797, 800-810, 817, 822, 824, 826-827, 829-830, 832-835, 838-843, 845, 847, 850-853, 855, 857-862, 864, 866-867, 869-870, 872, 875-878, 884-890, 893-894, 896-898, 900.
bubát: 678, 683, 762, 778, 780.
? : 681, 686, 707, 711, 820, 825, 837.
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720-721, 725, 811-816, 818-819, 821, 823, 831, 836, 849, 854, 856, 871, 873-874, 879-883, 892, 895.
rápănu u̯ói: 710.
rîįe: 722.
rîįe: 723-724, 726, 730-732, 734, 736, 739, 758, 760, 766, 775.
vărsátᵘ: 740, 746, 828, 844, 846, 848, 865, 868, 899.
#: 757 +: [σ] #.
vărsát sau spojár: 793.
văărsát: 798-799.
vărsát⁽ᵘ⁾: 863, 891.

RĂSFULG
„agalaxie“

[2395]

I. [Întrebare indirectă] Ce boală ziceţi că au oile atunci când li se umflă ugerul (pulpa)?

NALR-Olt. 812; cf. **ALG** 415.

II. răsfúg: 671-674, 676-678, 680, 684, 686, 691-692, 704, 708, 710, 723-724, 730-732, 734 +: u̯oį răsfugǫáse, 735-736, 738-739, 742, 743 +: u̯óįle răsfugáză, 744, 748, 754, 762, 778-780, 783, 792, 794 +: įe bu̯obu̯otíte, 795 +: „curge din ele ca o diarie“, 799, 801-803, 807-808, 810, 820, 825, 830, 834, 840 +: s-a răsfugît, 841-843, 847, 850-852, 855, 857-859, 861-863, 868-869, 877-878, 885-890, 898, 900.
răsfúg, a răsfugît: 675 +: să strícă la úger.
îį răsfugîtă: 679.
mamelítă: 681.
[σ] răsfúg: 682, 764 +: să bobotésc, sẵ-ncînd „din cauza băligarului, [a] locului îmbăligărat unde stau“, 769, 787.
să-mpetrẹáză úgeru: 683 +: s-a răsfugît.
soból: 685 +: [D] îį răsfugîtă „când îi curge nasul“.
trágăn: 687.
? : 688-689, 758, 824, 875.
talán, [σ] răsfúg: 690.

— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720-722, 725, 811-816, 818-819, 821, 823, 831, 836, 849, 854, 856, 871, 873-874, 879-883, 892, 895.
ie stricátă dă răsfúg: 697.
^{u}oi stricáte, [k] răsfuğíte: 706.
răsfúg, răsfuğéşte: 707.
răsfuğítă; –ğíte, răsfúg: 711.
răsfúg^{u}: 712, 719, 844, 846, 848.
a răsfuğít ^{u}óili: 714.
răsfóc: 726-727, 729, 733, 737, 740-741, 745, 747, 750-752, 755, 838-839, 845, 853.
răsfúc: 728, 753.
răsfóc^{u}: 746, 837.
răsfóc, răsfúg: 749.
fáce brî́ncă: 756.
a făcú brî́ncă: 757 +: nu ie múlsă la timp.
ie ^{u}úğeru boboşát: 759.
talán: 760 +: uáie tălănítă, 786.
[ɛ] s-a îfectát: 761.
răsfúlg: 763 +: [este] împietrát ^{u}úğeru, 860, 864, 866-867, 893-894, 896-897, 899.
[σ] ?, [D] ?: 765 +: muşcátă dă năvăstúică; bolnávă dă răpcúgă, cînd tuşéşte şî-i cúrğe múci.
s-a bobotít: 766.
s-a bobotít, [σ] răsfúg: 767 +: răsfúg ie la miei.
împietrát, [σ] răsfúg: 768 +: răsfúg – lápte cáre nu-i mai iése dîn úğer.
îi s-a-mpietrát úğeru: 770.
bóbot: 771, 827.
mamítă: 772, 776, 781.
boálă dă úğer: 773 +: îi s-a-mpietrát úğeru, 782.
bobotítă [adj.], [R] mamítă: 774 +: mi-a bobotít o uáie.
boboteálă, s-a bobotít: 775.
răsfúg, o boboteálă: 777.
boboteálă: 784.
?, ie muşcátă dă fo iigăniie cevá, şárpe, liğiuánă: 785.
talán, răsfúg: 788 +: talán – „se umflă peste tot", răsfúg – „tuşeşte mereu".
b^{u}ob^{u}oteálă: 789, 809.
talán sau b^{u}ob^{u}oteálă: 790.
să b^{u}ob^{u}otează: 791.
b^{u}ob^{u}oteálă: 793, 798.
b^{u}ób^{u}ot sau răsfúg: 796.
b^{u}ob^{u}oşálă: 797.
b^{u}ób^{u}ot: 800.
b^{u}ob^{u}oteálă, lăscáie: 804.
b^{u}ób^{u}ot, [σ] răsfúg: 805 +: răsfúg – „se umflă la ochi şi i se albesc".
b^{u}ob^{u}ót, [k] b^{u}ób^{u}ot: 806.
să bobotéşte úğeru: 817.
s-a-mpietrát uúğeru: 822.
?, s-a-mpietrát úğeru: 826 +: „că n-a muls-o la timp; răsfúg – „trece aşa o verdeaţă pân ele".
?, trébe să fiie muşcátă dă cevá: 828.
s-a stricá la úğer: 829.
să bobonează: 832.
bóbot, răsfúg: 833 +: „la bobot, ugerul cade".
o boboteálă zis búbă neágră, răsfúg négru: 835.
răsfúlg^{u}: 865.
răsfúlğer: 870.
dălác, [σ] răsfúlg: 872.
răsfúg^{u}: 876.
fulg: 884.
răsfúg^{u}, răsfúlg: 891.

IERNATIC
(les sens du mot iernatic)

[2397]

I. [Întrebare directă] Ziceţi iernatic? La ce spuneţi?

NALR-Olt. 814; **ALM** chest. 1556.

II. iernáticu văcílor sau ^{u}óilor: 671 +: [= pază şi hrană în timpul iernii].
iernátic: 672 +–675 +: [=pază şi hrană în timpul iernii], 676 +: „oile sunt puse la adăpost pentru iarnă", 677 +: „îngrijitul cu fân pe timp de iarnă", 678 +: [=pază şi hrană în timpul iernii], 679 +: „timpul cât le dă fân", 680 +: [=pază şi hrană în timpul iernii], 681 +: „paza şi întreţinerea oilor pe tot timpul iernii", 682 +: [=hrana pe timp de iarnă], 683 +: băgắm vítele la ~ , 685 +: „locul unde are adunat fânul pentru iernatul oilor", 686 +: „iernatul oilor", 692 +: le iernắm ^{u}óile, 697 +: „se aduc de la păşune la locul unde avem fân", 704 +: dúcem ^{u}óili la iernát, „unde are fânul, nutreţul", 706 +: „când iernezi oile la cineva", 707 +: „cât ţii oile iarna, la alt om căruia îi plăteşti", 708 +: le coboară la sat, fiecare îşi ia oaia acasă şi la dă nutreţ", 710 +: „du-ce oile la iernat, la cineva, pă plată", 712 +: am plătít înjernátu „în timpul iernii, la câmp, se zice", 719 +: „pu-nem oile pe mâncare acasă sau în câmp la perdele", 721 +: cînd ieu o yítă la iernát, 722 +: ~ la ^{u}oi, 723 +: péntru víte pe cáre le ai de la álčineva, 724 +: ~ la ^{u}oi, 726 +: dácă o ňireásă pleácă în alt sat, cîn vrea să se súie-n cărúţă, flăcắii îi čer iernáticu, adícă um bacşíş bun, 727 +: ~ la ^{u}oi; ~ să mai zíce la núntă, 728 +: ~ la ^{u}oi, 729 +: cîn băgắ ^{u}óiile la iernát, 730 +: ~ la ^{u}oi, 731 +: dác-am dat o uáie-n ~ , 732 +: am dat uáia în ~ , 733 +: da n-ávem cázuri, 734 +–735 +: ~ la ^{u}oi, 736 +: „iernăm oile", 737 +: ~ la ^{u}oi, cîn mérğe la iernát, 738 +: ^{u}óile în ~ , adícă le-am iernát, 739 +: dácă laşi ^{u}óile la iernát, 740 +: „oile le iernăm acasă", 741 +: ~ la ^{u}oi; am intrát cu óiile-n ~ , adícă iernează ^{u}óiile, 742 +: ~ la ^{u}oi, 743 +: zîčem acólo cîn čobáni sparg stîna şi merg ^{u}óile la ~ , 744 +: ~ la ^{u}oi, cîn le dai la čineva la iernát, 745 +: cîn ţii uóile acásă iárna, 747 +–750 +: ~ la ^{u}oi, 751 +: „iarna", 752 +: dácă dai o uáie la cíneva să ţi-o scoátă din iárnă, 754 +–755 +: ~ la ^{u}oi, 756 +: le dă să le iernéze, 757 +: ai grijă să-ţ fač adăpóstu asigurát, 760 +: să iernează ^{u}óiili acásă sau la tîrlă, 761 +: le băgă la îiernát, 762 +: „vita stă pe timp de iarnă la şopru", 763 +: ~ , cîn čineva îţ dă o uáie s-o ţii la tíne, ii zíče iernát – „să ai grijă de ea", 764 +: trec ^{u}óile la iernát în sat, 767 +: cîn cáde pă notréţ, 768 +: le dă să le iernéze čobánu ^{u}ómului, 769 +: băgắm vítili şî le iernắm, 773 +: cîn scoboáră ^{u}óiili dî la múnte la şes, le iernează aiíč, ~ , 774 + : iernéz ^{u}óiili, le scot dîn ~ , 777 +: am băgát ^{u}óiili la ~ , 779 +: lăsắm ^{u}óiili la ~ , le púnem la tórişte, 780 +: ^{u}óile cáre la púnem la ~ , cîn dă zăpáda, 781 +: a căzút la ~ , nu mai sui la păşunát, 782 +: la animále cîn să iernează, a căzút la ~ , 783 +: le băgă la ~ , nu le mai scoáte la iárbă, 784 +: cáde la ~ , adícă rămî́ne în cúrte, în su-^{u}átu lor, 786 +: „e iarna; să le înierneze pe oi", 788 +: „ ~ , am îniernat oile", 789 +: „când iernează oile iarna în cutare loc şi m-a costat iernatul atât şi atât", 790 +: „iei o oaie de la un om şi o ţii până primăvara la ~ , 791 +: „le înierneazā mocanii la baltă", 792 +: „iarna, le dă nutreţ să mănânce", 793 +: „le-a băgat în iarnă şi le-a scos din iarnă, le-a îniernat", 795 +: „le iernează fiecare acasă", 796 +: „de când se strică timpul, până în primăvară, nu mai merg la câmp, le bagă la adă-post", 798 +: „am îniernat oile; se aşază pe ~ , 799 +: „le ierne z; le-am băgat pe torişte la ~ , 800 +: „cade la ~ ", nu mai mănâncă la câmp, ci în curte", 801 +: „a venit vremea rea, le dăm să mănânce acasă", 802 +: „ cădem pe ~ de la Sf. Nicolae până în aprilie", 803 +: „bagi animalele la grajd şi le bagi la iernat", 804 +: băğ ^{u}óile la ~ – „ai terminat cu oile de pe câmp", 805 +: „cădem la ~ , nu le mai scoatem la deal, le dăm mân-care acasă", 806 +: „acu iarna intrăm la ~ ; de toamna până primăvara", 807 +: le iernéz în báltă, 808 +: „in-tră la ~ vitele", 809 +: „iarna oile sunt la ~ , 810 +: „le duce acasă, le bagă la ~" , 817 +: cînd iernắm vyítili, le băgắm la ~ , 826 +: intrắm la ~ acú, „punem vitele la iernát", 827 +: iernéz uóiili, am strî́ns noţréţ péntru ~ , 829 +: „locul unde iernează vitele", 832 +: cînd víne cu uóile acásă; „mocanii veneau la ~ ", 833 +: a căzú la ~ [=stai acasă cu ele]; a rămás cuéle pă tor [=acasă], 834 +: a căzút la ~ ; „a dat zăpada", 835 +: întră vítili la ~ [=iernat]; păzéşte pînă la ~ , 837 +: le iernează ^{u}óili [=iernatul oilor]; ii plătésc [ciobanului] iernáticu [=plata pentru îngrijirea oilor pe timpul iernii], 838 +: pícă pe ~ [=iernatul oilor acasă], 839 +: [=îngrijirea oilor pe timpul iernii de către un cioban], 842 +: [=peri-oada de iernare], 843 +: le iernắm acásă, nu dăm ~ čobánilor să le iernéze, 845 +: trébuie să-i plătésc iernáticu [=plată pentru îngrijirea oilor pe timpul iernii], 847 +: „de la Sf. Nicolae până primăvara", 848 +: i-am plătít iernáticu [=plată pentru îngrijirea oilor iarna]; [=perioada de iarnă], 850 +: [se spune] la iernátu animálelor, 851 +: le ia ŭ uom şi le iernează acásă, 853 +: le-ai lua dă la čobáni, le-ai băgá la ~ , 855 +: „de la Sf. Dumitru până primăvara", 857 +: cîn le iernézi acásă, 858 +: le-an da la ~ [=îngrijirea contra cost a oilor pe timpul iernii], 859 +– 860 +: [=iernarea oilor acasă], 862 +: [=iernarea oilor acasă], 863 +: le iernézi in cutáre loc, 864 +: a iernát ^{u}óili la pădúre, 867 +: le pui pă ~ , 870 +: băgă ^{u}óili la ~ [=îngrijirea oilor iarna], 878 +: cad pă ~ – „oile trec la îngrijirea de iarnă", 885 +: cîn stă pă stórişte, 886 +: tímpu cît stă oáia iárna pă mîncáre, 887 +: [=perioada de timp în care iernează oile], 890 +: [=îngrijirea oilor pe timpul iernii de către un străin], 893 +: „timpul cât stau în saivan: de când dă zăpada, până iese iarba", 894 +: [=îngrijirea oilor pe timp de iarnă], 898 +: [=perioada de iarnă când li se dă nutreţ], 900 +: cad pă ~ – „oile trec la îngrijirea de iarnă".
le bag la iernát sau le iernắm: 684.
∞ : 687, 711.
? : 688, 841.
vită iernátică: 689 +: la cáre ii priléşte hrána de iárnă; álta-i mai costelívă şi slăbéşte iárna.
spúnem iernát, mérğem la ~ : 690.
la iernát: 691 +: „mutare de la stână, în altă poziţie, unde ai fânul, foraj pentru iarnă".
— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 725, 753, 811-816, 818-819, 821-824, 831, 836, 844, 849, 854, 856, 871, 873-874, 877, 879-883, 892, 895-896.
iernátic, le iernează: 714.
iernátic^{u}: 746 +: am băgát ^{u}óile pă ~ , 846 +: am luat ^{u}óiile în ~ – „le hrănesc acasă toată iarna", 866 +: le băgă la ~ – „le aduce acasă pentru iernat".
iernát: 758 +: le dă mîncáre în ^{u}obór, 787 +: „le dă ciobanii acasă, le dă pentru iernát", 872 +: [=perioada de iarnă], 884 +: a băgát ^{u}óile la ~ , 888 +: [=îngrijirea oilor în timpul iernii], 889 +: [perioada în care oile] iernează, 891 +: [=îngrijirea oilor acasă în timpul iernii], 897 +: le-am băgát la ~ , „de la 1 decembrie până la 1 aprilie".
iernátic, [k] iernează: 759.
le iernéz, le bag î iárnă: 765.
iernátic, le iernéz, le bag î iárnă: 766.
iernátic, băgáte la ~ : 770.
iernátic, iernează ^{u}óiili: 771.
iernátic, iernátu ^{u}óiilor: 772 +: le-adúčem acásă şî le púnem pă notréţ.
cáde la iernátic: 775.
a căzú la iernátic: 776.
băgát la iernátic: 778.
să le iernéze, să le scoáţă dîn iárnă: 785.
: 794, 797, 820 +: ásta-i la báltă, 828, 840 +: să băgă la iernát, 852, 861, 865, 868 +: la iernát^{u}, 869 +: iernát.
iernáticu [a.]: 825 +: am plătít ~ [=paza şi hrana vitelor în timpul iernii].
le-am îiernát: 830 +: „le-am scos în primăvară".
iernátic: 875 +: „vremea de iarnă", 876 +: [=perioada pe care o petrec oile iarna].
iernát^{u}: 899 +: le bag la ~ , nu mai mérğe la cîmp^{u}, le dau notréţ.

VĂRATIC
(les sens du mot văratic)

[2398]

I. [Întrebare directă] Ziceţi văratic? La ce spuneţi?

NALR-Olt. 815.

II. vărátic: 671 +–675 +: „pază şi păşunat vara", 676 +: „păscutul oilor, vara, pe munţi", 677 +–680 +: „pază şi păşunat vara", 681 +: „timpul cât pasc oile la munte", 682 +: „pază şi păşunat vara", 685 +: „locul unde se păşunează oile vara", 686 +: „păscutul oilor pe vară", 690 +: „adică merg la păşune", 697 +: „vara când le scoatem la păşune", 706 +: „când dai oile la munte, la cioban", 708 +: [oile] vărează – „între 15 aprilie şi 15 octombrie pasc la munte", 710 +: „dusul pă vară, cu cioban cu plată", 711 +: „oile se adună la turmă, formează obştea", 714 +: duc uóili lă vărát^{u}, 719 +: am ieşít cu ^{u}óili la iárbă, 721 +: ~ , măr ~ , legúmi vărátiče, 722 +: ~ , mére vărátiče, 723 +: tot la fel ca ier-

nátic, 724 ~ , mére vărătiĉe, 726 +: ~ , mére vărătiĉe, 727 +: ~ [se spune] la ĉevá timpuriu, 728 +: tot la uoi; măr vărătic, iárbă vărătică, ~ , 729 +: cîn dă uóile la izláz, 730 +: ~ , tot la uoi, dau s-o văréze, 731 +: ~ , tot la uoi, 732 +: „la vitele care le dai la cioban în ~ , 734 +: ~ , tot la uoi, 735 +: dau uóile-m vărătic la ĉinevá, 737 +: tot la uoi, ~ cîn merĝ la vărát, 738 +: ~ – vára de le-ai vărát [oile], 739 +–740 +: ~ , tot la uoi, 741 +: ~ , cîn să văreáză la suhát, la imáș, 742 +: ~ , tot la uoi, 744 +: ~ – cîn să dă îm pázã la stînă, vára, 746 +–749 +: ~ , tot la uoi, 750 +: ~ – cîn mérĝe la pășunát, 751 +: ~ , la uoi și la vaĉ, 752 +: ~ , tot la uáie, 754 +–755 +: ~ , tot la uoi, 756 +: ~ , le văreáză pă vîte, 757 +: ~ – la frúctele cáre să fac mai dăvréme, 760 +: ~ , stau vără-n cîmp lă-vărát, 762 +: ~ , am iișît îm vără, a venít tímpu să pléĉe uóile la cîmp, 765 +: ~ , um pom ~ , frúcte vărătiĉe, 766 +: ~ ie mai dîn vré-me, 767 +: ~ , dă primăvára pînă toámna, 768 +: ~ , cîn víne vára, le dă ĉobánului, 769 +: ~ , vára, toáte că-re sînt vărătiĉe, 770 +: cînd iéste tímpu mai ~ , 774 +: ~ , le duc la păscút și răspúnd dă léle, 777 +: ~ , tímpu vărătic, le scoátem la iárbă, 779 +: ~ , páștem uóiile vára la miríștii, 782 +: ~ , vára; pomi vărătiĉ, grîu vă-rátic, strúguri vărătiĉ, 784 +: ~ , în tímpu véri, timp ~ , 785 +: ~ , să le páscă vára, 786 +: ~ , „în timp de va-ră“, 787 +: ~ , le dai la ĉuobán „de la Paște încolo“, 788 +: ~ „este primăvara când le scoate la câmp“, 789 +: ~ , „vara la munte“, 790 +: ~ , „el o paște toată vara, el îi ia laptele“, 792 +: ~ , „iese vara la iarbă, la păs-cut“, 793 +: ~ [se zice] „la poame care ie vărătiĉ; orzul e ~ “, 795 +: ~ , „vara, face târlă la câmp, toate la un loc“, 796 +: timp ~ , „s-a terminat iarna, nu mai avem zăpadă“, 798 +: ~ , „pom vǎratic“, 799 +: ~ – „la fruc-te“, 800 +: ~ – „perioada de vară“, 801 +: ~ – „la pomi“, 802 +: ~ „trei luni de vară poți să numești“, 803 +: ~ – „timp de vară“, 804 +: ~ , fruct, pom ~“, 805 +: ~ , le văr̂ăm la dial; „timp de vară, oile merg la deal“, 806 +: ~ , „a venit timpul verii, e cald“, 807 +: ~ , am plecát cu léle la dadiluóv [lângă Giurgiu] primăvára, 809 +: ~ – „perioada de la Sf. Gheorghe la Sf. Dumitru“, 810 +: ~ – „le duce la câmp“, 817 +: la bágă la ~ – „duce vitele la câmp sau la târlă“, 824 +: ásta léste vára; le-am duz la ~ [=locul unde pasc vitele vara], 825 +: îi plă-téz vărăticu la páznic, 826 +: ~ spui la o poámă vă-rătică, 829 +: [se spune] la um pom, măr ~ , 833 +: [despre un fruct] „timpuriu“, 837 +: le dúĉe la pășúne vára și îi plătéști [ciobanului] vărăticu, 838 +: [oile] pícă pă ~ , la pășúne, 842 +: „perioada de vară [când oile] văreázã, 845 +: páza uóilor, le plătésc vărăticu, 847 +: „perioada de vară“, 850 +: le-an scos la ~ , adícă la vărát, 853 +: le-ai scos dă la saiá, le-ai da la ~ , adícă la cîmp, la iárbă, 855 +: le-an dat îm ~ , le văreáză, 857 +: cîn le dai la ĉobán, 858 +: [=îngrijirea oilor, contra cost, pe timpul verii], 859 +: „perioada de la 1 a-prilie la Sf. Dumitru“, 861 +: îi plătéști [ciobanului] vărăticu, 863 +: mă duc în cutáre loc vára să-nvăréz, 885 +: vára la stînă, 886 +: cît stă la izláz la păscút.

legúme și frúcte vărătiĉe: 683.

le vărăm [oile], pom vărátic: 684.

∞ : 687, 692.

? : 688, 707, 834, 841, 866.

oáie vărătică: 689 +: „care fată din vreme“.

vărát: 691 +: „să mută oile, dîn padóc sau dîn stână, la câmp unde e imașu, izlazu, saiváanu, 733, 869, 884 +: primăvára scot uóiile la ~ , 889 +: „perioada în care [oi-le] văreázã“, 891 +: „îngrijirea oilor în timpul verii“.

— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 725, 753, 811-816, 818-819, 821-823, 831, 836, 844, 849, 854, 856, 871, 873-877, 879-883, 890, 892, 894-896, 899.

la vărátic: 704 +: dúĉem uóile la iárbă.

∞ , îm vărátic: 712.

vărátic, văr̂ăm uóile: 736.

vărátec: 743 +: ~ – atúnĉi cînd oámeni duc óile pe vá-ră la stînă, 828 +: ~ , númai cînd s-aude dă pomi d-ăș-tia [timpurii].

: 758, 761 +: îi scoáte-m primăvára, 776 +: [ɛ] nu prea zícem [vărátic]; pămíntu mai vărátic (mai nisipós), pómi vărătiĉ, mére, pére, prune, 781, 783, 791, 794, 797, 808, 820, 827, 830, 835, 839-840, 843, 846, 848, 851-852, 862, 864-865, 867-868, 870, 872, 878, 887-888, 893, 897-898, 900.

vărátic, văreázã: 759.

vărátic, tot așá: 763.

vărátic, # : 764 +: ~ nu prea să obijnuiéște; să zíĉe ĉobănít; ai plătít ĉobănítu?.

vătátic, văreázã uólili: 771.

, um pom vărátic, un măr ~ : 772.

vára, la vărátic: 773.

le-am învărát: 775.

, în tímpu véri, vára: 778.

vára, cîn scoátem uóiile la iárbă, dă púnem tîrla la izláz: 780.

viítă vărătică: 832.

, s-a vărát uóili: 860.

TOMNATIC
(les sens du mot tomnatic)

[2399]

I. [Întrebare directă] Ziceți tomnatic? La ce spuneți?

NALR-Olt. 816.

II. pom tomnátic: 671, 684.

tomnátic +: 672 +: „paza și hrana de toamna“, 673 +: păscút pe toámnă, 674 +: „paza și hrana oilor pe tim-pul toamnei“, 675 +: pázã și ierbărít de toamna, 676 +: „după coborârea oilor de la munte“, 677 +: păscút de tuámnă, 678 +: „paza pe timpul toamnei“, 679 +: „păs-cutul pe timpul toamnei“, 680 +: „paza și hrana oilor pe timpul toamnei“, 681 +: „timpul cât pasc toamna oile“, 682 +: „pășunatul de toamnă“, 685 +: „pe unde pleacă toamna cu oile pentru mâncare“, 686 +: „pășu-narea oilor toamna“, 690 +: „îi când s-așteaptă că vine toamna“, 697 +: „de la 15 septembrie“, 706 +: ~ – „când rămâne [oile] pe târle mici, la diferiți ciobani“, 708 +: „din octombrie până cade zăpadă, pasc și să mârlesc“, 710 +: dúpă răvășala dă tuámnă, când fie-cáre își aléĝe uóile – „tot cu plată, dar dă [oile] la un cioban“, 711 +: „când ciobanii iau oi în pază toamna, le ține cât e timpul [bun], 719 +: între uóili îm porum-bíști, 721 +: ~ , și din vîte tomnátiĉe, 722 +: ~ , mére, pére tomnátiĉe, 724 +: ~ , pére tomnátiĉe, 726 +: ~ – frúcte cáre se coc mai tîrziu, 727 +: ~ , trec cu uóile la tomnát, 728 +: ~ , porúmb ~ , mére tomnátiĉe, 729 +: ~ , cîn víni toámna și-ntárcă nẹii, 730 +: tot la oi, le dau la álți ĉobáni dúpă ĉe nu mai au lápte, la ~ , 737 +: ~ – cîn merĝ cu uóile la porunĝíște sau pădúri și-m bălți, 741 +: ~ , îs uóile la ~ dúpă ĉe se-ntárcă, 744 +: ~ , tot așá, cîn să dă la ĉobán dúpă ĉe se spár-ĝe stîna, 752 +: ~ – la un nel fătát tîrziu, 756 +: ~ , toáte s-adúnă la lócu lor, 757 +: ~ , frúctele cáre să coc mai tîrziu, 760 +: ~ , toámna cînd încép să le-aleá-gă oámeni [oile], 762 +: ~ – „timpul toamnei“, 765 +: ~ , tot un fruct cáre nu să coáĉe toátă vára, să coc toám-na, la toámnă; și la un flăcău cáre le ne-nsurát, 767 +: ~ – „timpul toamnei“, 768 +: să náște toámna cîte-o vítă, le fătát tomnátic, 769 +: ~ , recóltili dă toámna, 770 +: ~ , o vítă fătátă toámna ie tomnátică, 773 +: ~ , le-am întomnát bíne, păscútu dă toámnă să numéște tomnát, îngrijíte bíne pă toámnă, 774 +: ~ , a intrát uóiili-n toámnă , 775 +: ~ , le-am întomnát bíne, păs-cútu dă toámnă să numéște tomnát, îngrijíte bíne pă toámnă , 776 +: mai tîrziu, măr tomnátic, să coáĉe ~ ~ , 777 +: tímpu tomnátic, a dat în toámnă, 779 +: ~ , acú să-ngrășă uóiile toámna, 780 +: ~ , toámna cîn să dă drúmu la uoi pă porumbíști, 781 +: toámna; vițál mic – tomnátic, tómna pă toámnă le fătát; pui, la fel, 782 +: ~ , anumíte frúcte cáre să coc mai tîrziu; pui ~ , 784 +: timp ~, încépe răcálă și ploále, 798 +: ~ – „pom ~ , 825 +: 1. cînd ie tímpu toámnei; 2. flăcău ~ , 826 +: tod la fel, ~ , d-ezémplu la o vítă cáre s-a născút toám-na „sau roșii tomnatice, porumb ~ “, 827 +: cum i-a-cúma toámna, și c-ar mai găsí uóili, și că n-ar mai găsí [de mâncare], 829 +: măr ~ , 832 +: un pom ~ , cáre să coáĉe toámna, 833 +: „în legătură cu fructele“, 837 +: ~ – la pășúne, tuámna, 842 +: „periada de la Sf. Du-mitru până când cade zăpada“, 845 +: dácă le mai ia iel [=ciobanul] péste tímpu dă aléĝere, 847 +: „perioada septembrie-Sf. Nicolae, când oile pasc în jurul satului“, 851 +: pînă cîn dă iárna, 853 +: le ținem pînă mai pă tuámnă la ĉobán, 857 +: tímpu cáre mérĝe [oile] la cîmp tuámna, 858 +: „îngrijirea oilor, contra cost, după Sf. Dumitru“, 859 +: „perioada de la Sf. Dumitru până la căderea zăpezii“, 861 +: îi plătésc [ciobanului] tuom-náticu [=plată pentru îngrijirea oilor după alegerea lor], 869 +: ~ – [despre miel] ie fătát tuámna, nu la tímpu lui.

legúme și frúcte tomnátiĉe: 683.

∞ : 687, 689, 692, 714.

? : 688, 704, 707,786, 790, 810, 841, 863.

la tomnátic : 691 +: „mutatul de la vărátic la locul un-de s-au tăiat cocenii – cam o lună“.

— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 725, 753, 811-816, 818-819, 821-823, 831, 836, 844, 849, 854, 856, 860, 865, 871, 873-877, 879-883, 887, 889-890, 892, 894-896, 899.

în tomnátic: 712 +: „după ce sparge stâna, le dau oi-le la alt cioban, până ninge“.

tomnátic, la fel: 723.

tomnátic, uóile tomneázã: 731.

tomnátic, tot la uoi: 732, 734, 736, 754, 886 +: [și] la pomi, pom ~ , flăcău ~ .

tomnát: 733 : mocánu, dúpă ĉe s-aléĝ óile, le ia în ~ , 745 +: cîn le ia dúpă răvășeálă în ~ , pînă la iernát.

tomnátic, tot la víte: 735 +: [*] ori ĉevá de-a răsărít mai tîrziu, zic că-i d-ála ~ .

: 738, 748, 758, 759 +: ~ nu prea să zíĉe, 764, 783, 785, 787, 792 +: nu s-a vuorbít, „dar vine de la toamnă“, 794, 797, 808, 820, 824, 830, 834 +: a venít toámna, 835, 838-840, 843, 848, 850, 852, 862, 864, 866-868, 872, 878, 884, 888, 893, 897-898, 900.

tomnátic, la uoi: 739-740, 742, 746-747, 749-750, 885.

tomnátec, # : 743 +: nu folosím cuvîntu ăsta la noi.

tomnátic, la uoi, la vaĉ: 751.

tomnátic, la uoi, la ĉobán: 755.

toámna le tráĝe la iĭernát: 761.

tomnátic, tot așá: 763.

tomnátic, mai tomnátică: 766.

tomneázã uóiili: 771.

niĉ tomnátic [nu se spune despre oi]; tot cu pómi: 772.

acúma toámna: 778.

tuomnátic: 788 +: ~ , „a fost toamna lungă și a um-blat oile pe câmp“, 789 +: ~ , „toamna, timp rece“, 791 +: măăr ~ – „se culege toamna“, 793 +: ~ , „pruni, meri, pui tomnatici“, 795 +: ~ – „pe toamnă“, 796 +: ~ – „ce ține de toamnă; fată un miel, miel tomnatic, vițel ~ “, 799 +: ~ – „tot fructe“, 800 +: ~ – „perioada de toam-nă“, 802 +: ~ – „acum, toamna, trei luni“, 803 +: ~ – „toamnă, timp rău, timp tomnatic“, 804 +: ~ – „tot fruc-te“, 805 +: ~ – „pășunat tomnatic, se schimbă vremea, nu mai mergi în toate zilele la pășune“, 806 +: ~ , ie tuámnă, 807 +: ~ – niște frúcte tuomnátiĉe, 809 +: ~ – „perioada de la Sf. Dumitru până la 15 decembrie“, 855 +: „după Sf. Dumitru le dă în ~ “, 870 +: „perioada de la Sf. Dumitru până la căderea zăpezii“.

tuomnátic, la pomi: 801.

tomnáticu [a.]: 817 +: ~ tot pă cîmp să fáĉe, „în ace-lași loc ca la văratic, sau le bagă pe porumbiște“.

tomnátec: 828 +: tod dîm pomi [cu fructe târzii] și dă cît-um mînz „sau miel născuți toamna“.

tomnáticu: 846 +: „după alegerea oilor, ciobanul se mai tocmește la oi până dă zăpada“.

tuomnát: 891 +: „îngrijirea oilor toamna, după alege-rea oilor“.

MUTARE
(les sens du mot mutare)

[2400]

I. [Întrebare directă] Ați auzit de vorba mutare? La ce ziceți mutare?

NALR-Olt. 817; cf. **AIS** 1192 a.

II. mutáre: 671 +: „să mută pe alt izlaz“, 676 +: „când mută oile în alt loc pentru păscut“, [*] mutătoáre, 686 +:

„dintr-un loc în altul cu târla", 688 +: „dintr-un loc în altul cu târla", 691 +: „mutarea stânei de la un loc la altul", 712 +: „mutăm stâna într-alt loc", 722 +: ~ díntr-un loc în áltu, 723 +: ~ de la un loc la áltu, 726 +: ~ , se mútă stîna de la ũ loc la áltu, 732 +: ~ , cîn le mútă díntr-un loc în áltu, 741 +: ~ , muţ stîna díntr-un jumăş într-áltu, 748, 755 +: ~ , mútă stîna-n áltă párte, 756 +: ~ , le mútă dă la un loc la áltu; [*] dî la múnte la báltă, 757 +: ~ , cîn pleĉ dî la un loc la áltu, 759 +: ~ , că să mútă dâ la un loc la áltu, 760 +: ~ , le muţ dínt-un loc în áltu, 761 +: ~ , le mútă áltă párte, 762 +: ~ , să mú-tă óile dă la un loc la áltu sau stîna, 764 +: ~ , cîn le mútă dâ la un loc la áltu, dúpă păşunát, 765 +: ~ , mă mut dă la un loc la áltu, 767 +: ~ – „mutarea oilor", 768 +: ~ , cîn te muţ dî la ũ loc la áltu, 769 +: ~ , le muţ d-iĉ dínc̦olo, ~ , cîn muţ tîrla mai la scursoáre, cîn plóuo, 772 +: ~ , mútă tîrla díntr-un loc într-áltu, 773 +: ~ să zîĉe că te muţ díntr-un loc ĩ áltu, 774 +: ~ , mut tîrla, am făcut dóuo mutắri sau trei, 777 +: ~ , cîn mutắm stîna díntr-un loc ĩ áltu, 779 +: ~ , mut óile dîn ló- cuăsta cu tîrla, 780 +: ~ , cîn mutắm tîrla dúpă suắt la porumbíştî, cîn să goléşte címpu, 784 +: ~ , te muţ díntr-un loc într-áltu, 787 +: ~ , „muţi târla de la un loc la altul", 789 +: ~ , „se mută pentru că nu mai au mâncare sau [se mută] de la munte la baltă", 790 +: ~ , [ɛ] poate să le muţi de la un cioban la altul", 792 +: ~ , „aici am terminat iarba, mă mut în altă parte", 793 +: ~ , „le muţi dintr-un loc în altul", 795 +: ~ , „le mută dintr-o parte în alta, pentru iarbă", 797 +: ~ , „mută oile de la munte la baltă", 798 +: ~ , „se mută cu târla", 799 +: ~ , „le muţi de la un loc la altul", 802 +: ~ , „mut târla dintr-un loc în altul", 803 +: ~ , „muţi o târlă de la un loc la altul, pentru iarbă", 805 +: ~ , „ne mutăm de la un loc la altul cu târla, ca să găsim iarbă de păşunat", 806 +: ~ , „se mută dintr-un loc în altul, pentru iarbă", 809 +: ~, „mută târla în altă parte", 810 +: ~ , „mută târla ca să mănânce", 817 +: ~ , dácă mă mut cu cása, 825 +: ~ , cîn să mútă cu lúcru, 826 +: ~ , cînd să mútă ĉi-nevá dintr-un loc la áltu, 828 +: ~ , am mutát o tîrlă d la ũ loc la áltu, 829 +: ~ , [târla] am mutát-o-n áltu loc, 830 +: ~ , dácă mut tîrla, 832 +: ~ , cîn te muţ dă la un loc la áltu, 833 +: ~, „a mutat târla de la sat la padină", 839 +: ~ , „deplasare dintr-un loc într-altul", 840 +: ~ , mutắm tîrla dúpă járbă, 841 +: ~ , muţ stîna că nu mai ai járbă, 842 +: ~, „schimbare de loc", 843 +: ~ , mutắm tîrla d-aíĉ ĩ áltă párte, 845 +: ~ , hai să mutắm stîna!, 847 +: ~ , „deplasare dintr-un loc într-al-tul", 850 +: ~ , să mútă [stâna] dă la un loc la áltu, 852 +: ~ , „deplasarea târlei în alt loc", 859 +: ~ , „schimbarea locului stânei", 864 +: ~ , ne-am mutát, 870 +: ~ , „schimbare de loc", 885 +: cîn nu-i mai convíne ĉóbanului izlázu, mútă stîna, 887 +: ~ – „schimbarea locului de păşunat", 889 +–890 +: ~ – „schimbarea locului de păşunat", 893 +: ~ , „schimbarea locului de târlă", 894 +: ~ , „mută oile (târla) de aici în altă parte, la 5-6 km., 896 +: ~ , „schimbarea domiciliului", 898 +: ~ , „când mută stâna dintr-un loc în alt loc mai bun", 899 +: ~ , „schimbarea locului târlei de 2-3 ori pe vară".

mutáre de tîrlă: 672, 678.

mutắm tîrla: 673-674, 682 +: să tîrlím lócu bíne, 891.

mutáre; –tắri: 675 +: „mă mut cu oile în altă parte a muntelui, că aici s-a tocit iarba"; mutătuáre [=un fel de filială a stânei], 679 +: „mută oile", 687, 710 +: „de la o stână la alta", 796 +: „le muţi dintr-un loc în altul".

mutătuáre dă la o stînă la álta: 677.

fắĉem mutătoáre: 680 +: „ le schimbă locul de păşune".

mutătoáre: 681 +: „le mutăm dintr-un loc în altul".

fac mutáre la oi: 683 +: „le mut târla pe teren curat, negunoit".

să mútă în alt dial cu tîrla: 684.

să mútă stîna: 685.

? : 689, 788, 804, 808, 846, 876.

să mútă din loc în loc: 690.

mutáre, mut tîrla: 692.

— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 725, 753, 807, 811-816, 818-819, 821-823, 831, 834, 836, 844, 849, 854, 856, 871, 873-875, 877, 879-883, 892, 895.

mutárea óilor: 697 +: „la alt loc de păşune, schimbarea locului de tîrlíre".

mutắm óili, ~ stîna: 704.

mutáre, cînd mútă óile: 706.

#: 707, 711, 731, 775, 786, 791, 794, 801, 820 +: [**] mutáre dă la un loc la áltu, cîn să mútă, 835, 858, 872, 878, 884, 888, 900.

să mútă: 708 +: „dintr-un munte într-altu, dintr-o livade într-alta".

mutáre, să mutắm óili: 714.

mútă tîrla, să mútă în alt locu: 719.

mutáre: 721 +: ~ , uómu mútă múlti.

mutáre la stînă: 724 +: o mútă díntr-un loc la áltu, 734, 746 +: o muţ de la ńíriştę la izláz, 747, 750, 754, 886.

mutáre, la stînă, cîn să mútă: 727.

mutáre, cîn mútă stîna: 728, 733, 736, 739-740, 742.

mutáre, cîn să mútă stîna: 729, 744.

mutáre, cînd mútă stîna: 730.

mutáre la oi: 735, 749, 751.

mutáre, cîn muţ tîrla: 737, 867.

mutáre, cînd a mutát stîna: 738.

mutáre, la stînă, péntru păşunát: 743.

mutáre, cîn mutắm stîna: 745

mutáre, cîn muţ stîna: 752.

pleácă cu łéle dî la un loc la áltu: 758.

mutáre, mútă tîrla: 763, 851, 855, 868.

mutáre, cîn să mútă tîrla: 766.

mútă óľili: 771.

te muţ dă la un loc la áltu: 776.

cîn mútă tîrla dîn lúncă îm pădúre sau în sat: 778.

mutáre, mutắm tîrla: 781, 860, 869.

mutáre, cîn să mútă cu tîrla: 782.

mă mut cu tîrla: 783.

[ɛ] mutáre: 800 +: ~ , „mutăm târla dintr-un loc în altul, când nu mai e iarbă".

le mutărắm: 824.

mutătuáre: 827 +: „grăţile se pot muta".

mutáre, să mútă stîna: 837.

mutáre, cĩ să mútă stîna: 838.

mutáre, mutắm stîna: 848.

mutáre, cîn s-a mutá stîna: 853.

mutáre, muţ tîrla: 857.

mutáre, să mútă óili: 861.

mutáre, cîm mútă uobóru: 862.

mutáre, ne mutắm cu tîrla: 863.

mutáre, să mútă tîrla: 865.

mutáre, să muşi tîrla: 866.

şkimbắm luócu de păşunát: 897.

SOIURI (RASE) DE OI
„quelles variétés de brebis connaissez-vous?

[2401]

I. [Întrebare indirectă] Ce soiuri (rase) de oi cunoaşteţi?

NALR-Olt. 818.

II. ţurcán, ţîgắu, merinós: 671.

ţurcánă, ţigáie, stógoşă: 672, 837.

ţigáie, ţurcánă, merinós: 673.

ţigáie, ţurcánă, stógoşe: 674.

ţurcánă, ţigáie, merinós: 675.

ţurcáne, ţigắi, stógoşe, merinós: 676.

ţurcánă, ţigáie, merinós, spánĉe: 677.

ţigắi, ţurcáne: 678, 758 +: ţigắi [sunt mai multe], ţurcáne [sunt puţine].

ţurcáne, ţigắi, stógoşe: 679.

ţurcánă, ţigáie: 680.

ţurcáne, stógoşe, ţigắle, merinós: 681.

ţigắi, ţurcáne, merinós, astrăgáne: 682.

ţurcánă, ţigắle: 683.

ţurcáne, ţigắi: 684.

ţurcáne, ţigắi: 685.

ţurcánă, stógoşe, ţigắle, merinós: 686.

ţigắle, ţurcánă, stógoşe: 687.

? : 688, 711.

ţigáie, ţurcánă: 689.

ţurcánă, ţigáie, stógoşe: 690 +: ţurcánă, „cu lâna lungă şi aspră", ţigáie, stógoşe, „cu lâna măruntă şi fină".

ţurcánă, merinós, spánĉă, ţigáie: 691.

ţurcáne, stógoşe, ţigắi: 692, 764 +: spánĉă n-ávem, [oaie] „cu capu mare, cu lâna mare; [sunt] pe Ialomiţa".

— : 693-696, 698-703, 705, 709, 713, 715-718, 720, 725, 727, 734, 736, 747, 750, 753-754, 811-816, 818-819, 821-823, 825-826, 831, 836, 849, 854, 856, 861, 869, 871, 873-874, 879-883, 892, 895.

merinós, spánĉă, caracúl, ţurcánă, ţigáie, stógoşě, carnabát: 697 +: carnabát, „sârbă".

ţigáĭě, merinós, stóguşe, seíne, ţurcáne: 704.

ţigắle, ţurcánă, stógoşě, spauánĉă, merinós: 706.

stógoşă, ţurcánă, ţigắle: 707.

ţigáie, ţurcánă, stógoşe, bîrsánă, merinós: 708.

stógoşă, ţurcánă, merinós, ţigắle: 710.

ţigắle, ţurcánă, stógoşă: 712.

bîrsánă, stógoşe, ţurcánă, merinós, caracúl: 714.

ţigáie, ţurcáne, stógoşe, marináte, guşáte: 719 +: marináte, – „albe", guşáte, – „cu guşă mare, lână scurtă şi bălană".

ţurcánă, stóguşă, ţigáie, bîrsánă: 721.

ţurcánă, ţigáie, neágră, stógoşă: 722.

ţurcáne, stógoşă: 723.

merinoáse, ţurcáne, ţigắi: 724.

ţurcáne, ţigắi, merinós, stógoşe, carácal: 726.

ţigắi, stógoşe, ţurcáne: 728.

ţigáie, spánĉă, stógoşă, merinós: 729.

ţigắi, ţurcáne, stógoşe: 730.

ţurcáne, ţigắi, stógoşe: 731

ţigắi, róşii, béle, spauánĉă: 732.

stógoşe, ţigáie, ţurcắnî, spánĉă, merinós: 733.

ţurcáne, stógoşe: 735 +: merinuáse nu sînt la noi.

ţigắi, merinós, stógoşe, ţurcáne: 737.

stógoşă, ţigáie, merinós: 738.

spaónĉ, merinoáse, ţurcáne, créţe, stógoşe, ţigáie: 739.

ţigắi, stógoşe, ţurcáne, spánĉe, merinoáse: 740.

merinós, ţigắi, stógoşe, ţurcáne: 741.

ţurcánă, spángă, merinós, stógoşî, astragán: 742.

ţurcáne, stógoşe şi ţigắi: 743 +: álfel nu mai avém.

ţurcáne, stógoşe, ţigắi, merinós, sîrbe, lăţoáse: 744.

ţurcánă, ţigáie, stógoşă, merinós: 745.

bucălắi, beĺ, ţurcáne, róşii, ţigắi: 746.

ţigáie, ţurcánă, stógoşă, spauánĉă: 748.

merinós, spanĉ, bucălắi, ţurcáne: 749.

stógoşe, merinoáse, ţigắi: 751.

ţigáie, stóguşă, ţurcánă: 752.

ţigắi, ţurcáne, stóguşe, merinós: 755.

ţurcáne, stógoşe, ţigắi: 756 +: ţigắi [sunt puţine], 763.

ţurcáne, ţigáĭě: 757 +: ţigắi [sunt puţine].

ţigáie, stógoşă, ţurcánă: 759.

ţurcáne, ţigắi, mocănéştî: 760.

ţurcánă, melinós, creáţă: 761 +: creáţă – mărúntă şi álbă.

ţurcáne, merinoáse: 762.

ţurcánă, ţigắi, spánĉă: 765.

ţurcánă, melinós, ţigắi: 766.

ţigắri, ţurcáne, stógoşe: 767 +: [*] ţigắi, stogoáşě.

ţigắi, stógoş, ţurcáne, merinós: 768.

ţurcáne, bîrsáne, stógoş, ţigắi: 769 +: stógoş [sunt] puţine; ţigắi a adús colectívu [=CAP], da să corĝésc.

ţurcáne, ţigắi, merinoáse, stógoşe: 770.

ţurcáne, stógoşe, merinoáşě: 771.

astragán, bromarîí, ţurcáne, stógoşe: 772 +: [majoritatea sunt] ţurcáne.

stógoşe, ţigắri: 773 +: d-áłea cu lîna lúngă.

ţigắi, melinós, spánĉă: 774.

ţigắi, stógoşe, ţurcáne şî bîrsáne: 775.

ţurcáne, ţigắi, spánĉe, bîrsáne, stógoşe: 776 +: spánĉe [sunt puţine].

stógoşe, ţigắi, merinoáse, bîrsắnî: 777 +: stógoşe – mai múlte.

spánĉă, ţurcánă, merinós, ţigắle, bîrsánă: 778.

carabáşe, ĉérne, róşîí, béle, stógoşě: 779.

bîrsáne, ţigắrii, ţurcáne: 780.

merinós, stógoşe, ţurcáne, ĉérne: 781.

ţigắi, ţurcáne, stógoş, merinós: 782.

ţurcáne, bîrsáne, stógoşe, ţigắri: 783.

moldovenéştî, dă basarábila, stógoşe, ţurcáne: 784.

ţurcáne, ţigắri, [k] ţigắi, bîrsáne, merinós, dă astragán, bleomarín (áłea vînetili): 785.

ţigáe, merinuasă, ţurcánă: 786.

ţigáe, ţurcánă, astragán, muocăneáscă: 787.

ţigắle, ţurcánă, astragán: 788.

ţurcánă, stuógoşă, ţigáe: 789.

ţurcánă, ţigá^{l}e, stógoşĕ: 790.
ţigáe̯, st^{u}ógoşă, ţurcánă: 791 +: merinu̯ásă – „în al-te părţi".
ţurcánă, st^{u}ógoşă, merinu̯ásă, ţigá^{l}e̯: 792.
ţurcáne, merin^{u}ós, ţigá̯i: 793.
ţurcánă, ţigáe̯, merinu̯ásă: 794.
m^{u}ocăne̯áscă, ţigáe̯, ţurcánă, merin^{u}ós: 795.
ţîgáre, st^{u}ógoşă, pîrp^{u}oră, merinu̯ásă, şpáŋgă, ţurcánă: 796.
ţigáe̯, merinu̯ásă, ţurcánă: 797.
ţurcánă, m^{u}ocăne̯áscă, spáŋgă, ţigá^{l}e̯: 798.
ţurcánă, st^{u}ógoşă, ţîgáre, merinu̯ásă̯: 799.
carabáşă, ţigáe, ţurcánă, st^{u}ógoşă: 800.
ţigá^{l}e̯, merinu̯ásă, st^{u}ogu̯oleásă, ţurcánă: 801.
ţurcánă, ţîgáră, bălánă, merinu̯ásă, astragán: 802.
ţigá^{l}e, st^{u}ógoşă, merinós, ţurcánă, spáŋcă: 803.
ţigá̯i, st^{u}óg^{u}oşĕ, bîrsáne: 804 +: ţigá̯i – [cu lână] „de calitate superioară, scurtă, deasă", st^{u}óg^{u}oşĕ – [lână cu fir] „gros, lung", bîrsáne – [lână] „de calitate inferioară, [cu fir] lung", astragán, carakúl, spaŋg – „ca ţigăile", merin^{u}ós – „ĉel mai fin", ţurcáne – [lână cu fir] „gros, lung".
ţurcánă, st^{u}ógoşă, ţigá^{l}e, merinu̯ásă: 805.
merinu̯ásă, ţigáe̯, st^{u}ógoşă, ţurcánă: 806.
ţurcánă, se^{l}ínă, bălánă, astrăgán, ţigá^{l}e, merinu̯ásă: 807.
ţigáre, se^{l}ínă, merinu̯ásă, ţurcánă, st^{u}ógoşă: 808 +: ţigáre – „lână măruntă, fină", se^{l}ínă – „lână spicată, groasă", merinu̯ásă, ţurcánă, st^{u}ógoşă – [cu lână] „bună".
ţigáre, st^{u}ógoşă: 809 +: [denumite astfel] „după lână", carabáşă, mărcúşă, vádă, u̯ákeşă, bélă – [sunt denumite după alte semnalmente].
ţurcánă, merinu̯ásă, ţigá^{l}e̯, bîrsánă: 810.
u̯oi̯ ţărănéşt^{i}: ţigá̯i, „cu lâna mică, fină, bătută", mocănéşt^{i}, „mari, cu lâna lungă, parcă ar fi nişte căruţe-ncărcate cu fân", bromăr^{i}i̯, „cu miei de căciulă", merinós, astrăgán: 817.
ţurcánă, ţigá̯ie, stógoşĕ, merinós: 820 +: [∗] astrăgán.
merinoáse, ţigá̯i, ţurcáne: 824.
ţurcáne, stógoşe, ţigá̯i, spaŋĝ, merinu̯áse: 827 +: spaŋĝ – „cu lâna scurtă de tot şi guşate".
ţigá̯ie, ţurcánă, stógoşă, guşáte: 828.
carabáşe, ţurcáne: 829 +: carabáşe – „albe", ţurcáne – „negre, cu lâna lungă", ţigá̯i – „bele, cu lână măruntă", merinu̯áse, guşáte.
ţigá̯i, stógoşe, ţurcáne, spau̯ánĉe: 830 +: spau̯ánĉe – „creţe".
ţigá̯ie, stógoşă, ţurcánă, merinós: 832.
ţigá̯ie, merinós, ţurcánă, stógoşă, brumăr^{i}i̯, róşi̯i, négre: 833.
ţurcánă, merinoásă, stógoşă, ţigăr^{i}, carakúlă: 834.
i̯e amesticáte: 835.
carakúl, stóguşe [sg.], ţigá̯i, ţurcán^{i}: 838.
merin^{u}ós, bulgăre̯áscă, romîne̯áscă: 839.
ţurcánă: 840 +: u̯áie cu lîna lúŋgă.
ţurcáne, merinós^{u}, şpáŋgă, stógoşă, ţigá^{l}e: 841.
ţigá^{l}e, merinu̯ásă, spáŋcă, ţurcánă, astrăgánă: 842.
ţurcáne créţe, ~ cu lîna lúŋgă, stógoşe, ţigá̯i, merinós: 843.
merin^{u}ós^{u}, ţigá^{l}e̯, ţurcánă, stógoşă: 844.
merinu̯áse, stógoşe, ţurcán^{i}: 845.
bucălá̯i, béle, buzáte, lăcrămátă: 846.
merin^{u}ós, ţurcáne, ţigá̯i, spáŋgă, stógoşe: 847.
stóguşă, ţurcánă, ţigá̯ie̯, merinu̯ásă, şpáŋgă: 848.
merinós, caracúl, ţigá̯ie̯, stógoşĕ [sg.], ţurcánă: 850.
ţigá̯i, négre, spanĉ, merinós, ţurcáne, caracól^{u}: 851.
ţigá^{l}e, stóguşă, ţurcánă, merin^{u}ós: 852.
ţigá^{l}e, merinós, ţurcáne: 853.
ţurcánă, stógoşă, melinu̯ásă, ţigá̯ie̯, spáŋcă: 855.
ţigá̯i, ţurcán, merinós, stógoşe [sg.]: 857.
spáŋgă, ţigá^{l}e, merin^{u}ós, ţurcánă: 858.
ţigá^{l}e, spáŋcă, merinu̯ásă, ţurcánă: 859.
ţigá̯ie, ţurcánă, stógoşă, merinós: 860.
stógoşă, ţurcánă, ţigá^{l}e, merinu̯ásă, se^{l}ínă: 862.
ţurcánă, stógoşă, ţigá̯ie: 863.
stógoşă, ţigá̯ie, ţurcánă, seínă: 864.
ţigá̯ie̯, stógoşĕ [sg.], merinós: 865.
ţigá^{l}e, şpáŋcă, merin^{u}ós, ţurcán^{i}, stógoşe: 866.
ţigá̯ie, spáŋgă, merinu̯ásă, stógoşe [sg.], ţurcánă: 867.
merinu̯áse, stóguşe, ţigá̯i, ţurcáne: 868.
bîrsánă, stógoşe [sg.], ţurcánă, merinu̯ásă, ţigá̯i: 870.
ţigá̯i, stógoş, spánĉe, ţurcáne: 872.
merinós, ţigá̯i̯i, ţurcánă̯: 875.
ţigá̯i̯i; –gá̯i, şpáŋcă, şpănĉ, merinu̯ásă; –nu̯ás^{i}, stóguşă; stóguş^{i}, ţurcánă; –cán^{i}: 876.
ţigá̯i, şpanĉ, merinoáse, tîrcáve, stogománe̯: 877.
ţurcánă, stógoşă, ţigá̯ie, şpáŋcă, póloşpàŋcă, merinós: 878, 900.
merinós, stógoşe, ţurcánă, ţigá̯ie, şpáŋcă: 884.
ţigá̯i, spanĉ, merinós, ţurcáne: 885.
spanĉ, merinós, ţigá̯i: 886.
merinós, spáŋcă, ţigá̯ie, ţurcánă, caraḱól: 887.
ţurcánă, stógoşe, ţigá̯ie, şpáŋcă, merinoásă: 888.
ţigá̯i̯i, şpáŋcă̯, merinós, ţurcánă̯: 889.
ţigá̯ie; –gá̯i, stógoşă; stógoşe, ţurcánă; –cáne, spáŋcă; spánĉe, merinós: 890.
merinós, şpáŋcă, p^{u}óloşe, ţigá̯ie, stógoşe, ţurcánă: 891 +: p^{u}óloşe – „mai îmbrăcată ca şpanca, cu lână mai mare, dar tot aşa de bătută".
ţigá̯ie, stógoşe, ţurcánă, şpáŋcă, merinoásă: 893.
merinós, şpáŋcă, ţigá̯ie, stóguşă, ţurcánă: 894.
merinoásă; –noáse, ĝibíl^{i}; –bíle̯, stógoşe; ~ , ţurcánă; –cáne̯, ţigá̯i̯i; –gá̯i: 896.
merin^{u}ós, şpáŋcă, ţigá̯ie, se̯ínă, ţurcánă, stógoşă: 897.
merinós, ţigá̯i, ţurcáne, spánĉe: 898.
ţigáe, şpáŋgă, stógoşă, ţurcánă, merinoásă: 899.

*

* *

ZĂGAZ, pl.
„barrage, batardeau"

[2402]

I. [Întrebare indirectă] Cum îi spuneţi la îngrăditura de stâlpi, crengi şi pietre, cu care se abate apa spre moară?

NALR-Olt. MN, plş. 126.

II. zăgáz sau gréblă: 671.
zăgáş; –gáşe: 672, 675.
— : 673, 676-681, 683-694, 696-708, 710-711, 713-720, 722-723, 725-729, 733-738, 740-743, 745-756, 758-764, 766-816, 818-823, 824 +: Comuna n-a avut niciodată moară de apă; măcinau la morile de pe Neajlov (Bulbucata, Iepureşti); nu s-a pus chestionarul, 825-900.
zăgáş; –gáşuri: 674
le̯ásă; lese: 682, 744.
apărătu̯áre, le̯ásă; lése: 695.
le̯ásă: 709, 712+: fac ~ s-abát ápa la i̯az.
i̯áz; i̯ázur^{i}: 721.
zăgástru; –gástre: 724, 730-731.
zăgástru; –gástre sau̯ năsădă; –săz^{i}: 732.
abătătór; –toáre: 739.
gard; gárdur^{i}: 757.
gard: 765 +: [=împletitură de crengi].
zăgáz; –gaze, [k] –gázur^{i}: 817 +: [Nu mai este de mult moară de apă în sat].

PÂRÂUL MORII, pl.
„bief"

[2403]

I. [Întrebare indirectă] Cum îi spuneţi la apa care curge de la zăgaz?

NALR-Olt. MN, plş. 126; **ALJA** 370.

II. i̯az; i̯ázur^{i}: 671-672, 674-675, 682, 695, 712, 724, 730-731, 739.
— : 673, 676-681, 683-694, 696-708, 710-711, 713-720, 722-723, 725-729, 733-738, 740-743, 745-756, 758-764, 766-816, 818-900.
i̯az: 709, 732.
canal; –náli: 721.
i̯ázu móri; i̯ázur^{i}: 744.
? : 757 +: moára i̯e pă márĝine̯a ^{u}óltului̯, pă vase, 817 +: „era apă stătătoare, un fel de lac de acumulare între zăgaz şi stăvilar".
[∗] fíru ápi: 765.

GRAPĂ, pl.
„grille (pour protéger le bief)"

[2404]

I. [Întrebare indirectă] Cum numiţi îngrăditura care se pune în gura pârâului ca să oprească crengile, lemnele pe care le duce apa spre moară?

NALR-Olt. MN, plş. 126.

II. grătár^{i}; –táre: 671, 674.
?, opritoáre: 672.
— : 673, 676-681, 683-694, 696-708, 710-711, 713-720, 722-723, 725-729, 733-738, 740-743, 745-756, 758-764, 766-816, 818-900.
stáĝilă; stáĝil^{i}: 675.
grăti^{l}e; gră̯ţi̯i: 682.
grătár; –táre: 695, 709, 724, 732, 739, 817.
? : 712, 757.
grătár; –tări: 721.
strájă; stráje: 730.
^{u}opritoáre; –tór^{i}: 731.
le̯ásă; lese: 744.
un fel dă apărătoáre: 765.

STĂVILAR, pl.
„barrage"

[2405]

I. [Întrebare indirectă] Cum îi spuneţi locului unde se îngustează pârâul şi de unde se poate opri (abate) apa, ca să nu meargă spre moară?

NALR-Olt. MN, plş. 126.

II. stávilă; stávil^{i}: 671.
stăvilár^{i}; –láre: 672.
— : 673, 676-681, 683-694, 696-708, 710-711, 713-720, 722-723, 725-729, 733-738, 740-743, 745-764, 766-816, 818-900.
stávilă; stávile sau̯ stăvilár; –láre: 674.
stăvilár; –láre: 675, 682, 709, 712, 731, 744.
stăvilár: 695.
stáĝilă; stáĝili: 721.
pă sterp: 724 +: „abatem apa pe sterp".
stávilă; stávile: 730.
sterp: 732 +: dăm ápa pe sterp.
^{u}opritoáre; –tór^{i}: 739.
coáda gárdului̯ ş-a ápi: 765.
cánalu stăvilárului̯: 817.

STAVILĂ, pl.
„vanne"

[2406]

I. [Întrebare indirectă] Cum îi ziceţi la aceea, făcută din scânduri, cu care se opreşte sau se dă drumul apei la roată?

NALR-Olt. MN, plş. 126; **ALJA** 371.

II. stávilă: 671, 675.
opritoáre: 672.

— : 673, 676-681, 683-694, 696-708, 710-711, 713-720, 722-723, 725-729, 733-738, 740-743, 745-756, 758-764, 766-816, 818-900.
stăvilă; stăvile: 674, 709, 730-731, 757.
stăvilár; –láre: 682, 695, 712, 817.
stáģilă: 721.
fund; fúndurị: 724.
stáyilă; stăyilị: 732.
stáģilă; stáģilị: 739.
opritọáre; –tórị: 744.
cu gard dă scîndură: 765 +: [*] ᵘostrẹáță; –tréțe.

BOGDANI, sg.
„piliers de la vanne"

[2407]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiți lemnele cioplite care se bat în pârâu și pe care lunecă stavila?*

***NALR-Olt. MN**, plș. 126.*

II. parị, stîlpị: 671.
stîlpị: 672, 709.
— : 673, 676-681, 683-694, 696-708, 710-711, 713-720, 722-729, 733-743, 745-756, 758-764, 766-816, 818-900.
bulumáčị; –mác: 674.
bábă [sg.]; bábe: 675.
bábe, stîlpị: 682.
parị: 695.
țărúi̯ dă lemn: 712.
stîlk; stîlp: 721.
stîlpi ᵘopritóri: 730.
fălčéle; –čá: 731.
fúrčile i̯ázului̯: 732.
răzbói [sg.]; –bọáje: 744.
[ε] bráțe: 757.
parị; par, bóinič; bóinic: 765.
?, ca dóᵘo mîi̯nọáģe: 817.

PUNTEA BOGDANILOR
„traverse de la vanne"

[2408]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiți lemnul care stă deasupra apei și care prinde capetele bogdanilor?*

***NALR-Olt. MN**, plș. 126.*

II. ? : 671-672, 709, 712, 757 +: stávila áre nîște cúie dă lemn care să proptésc pă strug (cáre lẹágă dóụă vase plutitọáre).
— : 673, 676-681, 683-708, 710-711, 713-720, 722-729, 732-756, 758-764, 766-816, 818-900.
cúlme: 674.
grîndă: 675, 682.
curmezîș; –zîșurị: 721.
curmeziș; –zîșe: 730.
tálpă; tălpị: 731.
lanț; [*] lanțị: 765.
púnte: 817.

ULUC, pl.
„buse"

[2409]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiți partea aceea făcută din scândură, de la stavilă până la moară, pe care vine apa?*

***NALR-Olt. MN**, plș. 127; **ALB** 485; cf. **ALLR** 439.*

II. scoc; scócurị: 671-672, 709, 730, 817.
— : 673, 676-681, 683-694, 696-708, 710-711, 713-720, 722-723, 725-729, 733-738, 740-743, 745-756, 758-764, 766-816, 818-900.
jilíp; –lípurị: 674.
ulúc; –lúče: 675, 739, 744.
șípot; șípote: 682.
jilíp; –lípe, –lípurị: 695 +: [*] zgáb.
scópu dă mụáră, din lemn: 712.
scoc: 721, 765 +: ~ făcú̯ dă pi̯átră; ∞, núma la múnte.
slai̯; slái̯urị: 724, 732.
scoc; scócurị sau̯ slai̯; slái̯urị: 731.
? : 757 +: stávila ᵢe făcútă tot pă váse acólo.

PODUL ULUCULUI, pl.
„le fond de la buse"

[2410]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiți partea de jos a ulucului?*

***NALR-Olt. MN**, plș. 127.*

II. pódină, pod la scoc: 671.
pódu scóculuị, fúndu ~ : 672.
— : 673, 676-681, 683-694, 696-708, 710-711, 713-720, 722-729, 733-738, 740-743, 745-764, 766-816, 818-900.
pódu jilípuluị: 674, 695.
pódu ulúculuị: 675, 739.
pod: 682, 712.
jģábu scóculuị, fúndu ~ , pódu ~ mai̯ bíne: 709.
pódu scóculuị: 721.
fúndu scóculuị: 730.
pódină; pódine: 731.
pódu slái̯uluị: 732.
pod; pódurị: 744.
[ε] vátră: 765.
?, scoc: 817.

MĂRGINARELE ULUCULUI, sg.
„planches latérales de la buse"

[2411]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiți părțile de pe de lături ale ulucului?*

***NALR-Olt. MN**, plș. 127.*

II. láturile scóculuị: 671-672.
— : 673, 676-681, 683-694, 696-708, 710-711, 713-720, 722-729, 733-738, 740-743, 745-764, 766-816, 818-900.
mắrģinị: 674, 682.
mắrģinị: 675.
parapéte; –pét: 695.
láturle scóculuị: 709.
mắrģinli să numéște strẹái̯ă [sg.]; stréje: 712.
láturị; látură: 721.
mărģináre; –nár: 730-731.
paradáfurị; –dáf: 732.
áripị; áripă: 739.
láturị; látură: 744.
[*] [ε] apărătórị, lăturíș [sg.]: 765.
?, scoc [sg.]: 817.

FOZLE, sg.
„planches dont est faite la buse"

[2412]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiți bucățile de scândură care alcătuiesc podul sau mărginarul ulucului?*

***NALR-Olt. MN**, plș. 127.*

II. scoc [sg.]: 671.
? : 672, 695, 731.
— : 673, 676-681, 683-694, 696-708, 710-711, 713-730, 733-738, 740-743, 745-764, 766-900.
pódină, pardosálă [sg.]: 674.
scîndurị: 675.
bláne : 682.
#: 709 +: n-au̯ núme.
tiniķẹá dă brad sau̯ fag [sg.]: 712.
lăturói̯ sau̯ duláp [sg.]: 732.
tiniķéle; –ķá: 739.
duláķ; –láp: 744.
scîndură [sg.]: 765.

PERINILE ULUCULUI, sg.
„supports de la buse"

[2413]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiți lemnele (stâlpii) pe care stă ulucul? (Chest. NALR, fig. 69)*

***NALR-Olt. MN**, plș. 127.*

II. cúmpene: 671.
furčị: 672.
— : 673, 676-681, 683-694, 696-708, 710-711, 713-720, 722-723, 725-730, 733-738, 740-743, 745-764, 766-816, 818-900.
bulumáčị; –mác: 674.
bábe: 675, 682.
parị, pilóțị: 695 +: péste cáre víne postamént de stejár.
travérse: 709.
stîlpị: 712.
stîlk; stîlp: 721.
cléște: 724.
pičọáre; –čór: 731.
furč; fúrcă: 732.
rọátă [sg.]; rọáte: 739.
parị; par: 744, 765.
ajutọáre ále scóculuị: 817.

ROATĂ, pl.
„roue (du moulin)"

[2414]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiți acea parte a morii pe care o învârtește apa?*

***NALR-Olt. MN**, plș. 127; **ALJA** 372.*

II. rọátă; roț: 671, 721.
rọátă: 672.
— : 673, 676-681, 683-694, 696-708, 710-711, 713-720, 722-723, 725-729, 733-743, 745-756, 758-764, 766-816, 818-900.
rọátă; rọáte: 674-675.
rọátă; roțị: 682, 732, 744, 817 +: [roata era așezată orizontal].
roțị [pl.]; rụátă: 695.
rụátă hidraúlică: 709.
rụátă; roțị: 712.
titiréz; –réze: 724.
titiréz; –rézurị: 730.
titiréz; –rézị: 731.
hordún; –dúne: 757 +: împínģe ápa în ~ șî-l pornéște; „apa vine pe dedesubtul roții".
[*] talápe, talápele móri [sg.]; talúp: 765.

ROATĂ CU ARIPI
„roue à aubes"

[2415]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiţi roata care are numai nişte scânduri prinse de grindei şi pe care o împinge apa pe dedesubt?*

***NALR-Olt. MN**, plş. 127.*

II. *∞, ro̯átă cu cúpe: 671.
ro̯átă cu fus, ~ cu cúpe: 672.
— : 673, 676-681, 683-694, 696-708, 710-711, 713-731, 733-738, 740-743, 745-756, 758-764, 766-900.
ro̯átă cu cúpe: 674, 682.
ro̯átă cu foféze: 675.
ru̯átă cu ắripʼ: 695.
? : 709, 712, 744.
făcắu̯; –cái̯e: 732.
cúpă; cúpe̯: 739.
hordún; –dúne: 757.
talúp, [k] taláp; –lápe: 765.*

CUPE, sg.
„auges"

[2416]

I. *[Întrebare indirectă] Cum le ziceţi la despărţiturile din roata morii, în care cade apa? (Chest. NALR, fig. 70 a)*

***NALR-Olt. MN**, plş. 127.*

II. *cúpă [sg.]; cúpe: 671-672, 674-675, 682, 709, 712, 724, 730, 732, 744, 765.
— : 673, 676-681, 683-694, 696-708, 710-711, 713-720, 722-723, 725-729, 733-738, 740-743, 745-756, 758-764, 766-816, 818-900.
ro̯átă cu cúpe: 695.
cúpă [sg.]; cúpi: 721.
găváne; –ván: 731.
săritúră: 739.
cúpe, ∞ : 757.
? : 817 +: în fórma lı́ngurilor.*

SĂRITURA APEI
„distance de la buse à la roue"

[2417]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiţi depărtarea de la capătul ulucului până la roata morii?*

***NALR-Olt. MN**, plş. 127.*

II. *? : 671-672, 732, 765.
— : 673, 676-681, 683-694, 696-708, 710-711, 713-723, 725-730, 733-743, 745-756, 758-764, 766-900.
vitéza ápi: 674.
jilíp: 675.
[σ] săritúra ápi, şivói̯u ápi: 682.
cădére̯a ápi: 695, 709.
scópu vínē ru̯átă, împúşcă ápā ru̯átă: 712.
scoc: 724.
săritọáre; –tórʼ: 731.
destánţă: 744.
cădére̯a á̯i̯a? : 757.*

OBEZI, sg.
„jantes en planches formant, avec les aubes, les cavités où s'amasse l'eau (auges)"

[2418]

I. *[Întrebare indirectă] Cum le spuneţi la scândurile, ca un cerc, care se pun în părţile din afară ale roţii, ca să adune apa în cupe? (Chest. NALR, fig. 70 b)*

***NALR-Olt. MN**, plş. 127.*

II. *obéz; –bádă: 671-672.
— : 673, 676-681, 683-694, 696-708, 710-711, 713-720, 722-731, 733-743, 745-756, 758-764, 766-816, 818-900.
? : 674, 695.
obézʼ; –bádă: 675.
[σ] obézile róţi: 682.
colâci róţilor: 709.
u̯obézʼ –bádă: 712.
colắc; –lác: 721, 732.
arípʼ; –rípă: 744.
∞ : 757.
bucắţ dă lʼemn: 765.
ca o obádă: 817.*

ARIPI, sg.
„aubes"

[2419]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiţi scândurile care se pun din loc în loc între obezi şi care despart cupele? (Chest. NALR, fig. 70 c)*

***NALR-Olt. MN**, plş. 127.*

II. *áripʼ; áripă: 671.
? : 672, 675, 695.
— : 673, 676-681, 683-694, 696-708, 710-711, 713-720, 722-731, 733-756, 758-764, 766-900.
áripʼ: 674.
cúpe: 682, 709, 732, 765.
cúpă [sg.]; cúpe: 712.
cúpi: 721.
∞ : 757.*

GRINDEIUL ROŢII, pl.
„axe carré de la roue"

[2420]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiţi lemnul care trece prin mijlocul roţii, care se învârteşte o dată cu roata? (Chest. NALR, fig. 70 d)*

***NALR-Olt. MN**, plş. 127.*

II. *fus; fúse: 671-672, 730, 744.
— : 673, 676-681, 683-694, 696-708, 710-711, 713-720, 722-729, 733-738, 740-743, 745-756, 758-764, 766-816, 818-900.
fúsu móri: 674.
fúsu róţi: 675, 739.
fus; fúsurʼ: 682, 712, 731.
butúc; –túcʼ, [*] –túce: 695.
ácsu [a.], fus; fúsurʼ: 709.
grindéi̯; –déi̯e: 721.
grindéi̯; –déi̯e: 732.
fus; fúsă: 757.
fus, fúsu róţʼ; fúsurʼ sau̯ fúse: 765.
fus: 817.*

CRUCI (la roată), sg.
„rayons en croix (de la roue)"

[2421]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiţi cele patru bucăţi de lemn, puse de-a curmezişul între grindei şi obezi, de o parte şi de alta a roţii? (Chest. NALR, fig. 70 e)*

***NALR-Olt. MN**, plş. 128.*

II. *crucʼ: 671-672, 674, 682, 709 +: crúcile róţi, 712.
— : 673, 676-681, 683-694, 696-708, 710-711, 713-720, 722-731, 733-743, 745-756, 758-764, 766-816, 818-900.
răscrúcʼ: 675.
? : 695.
cruş; crúşe̯, sau̯ răscrúŝ; rascrúŝe̯: 721.
cruĉ la ro̯átă; crúĉe: 732.
skíţe; skíţă: 744.
cruĉ; crúĉe: 757.
spíţe: 765.
aju̯tu̯árli cáre ţíne ro̯áta, crúĉa ~ ~ ~ : 817.*

CEP, pl.
„extrémités en fer (de l'axe)"

[2422]

I. *[Întrebare indirectă] Cum se numeşte bucata de fier care se bagă în capătul grindeiului, ca să nu se roadă când se învârteşte?*

***NALR-Olt. MN**, plş. 128.*

II. *ĉep; ĉépurʼ: 671, 744.
fus de fi̯er sau̯ ĉep: 672.
— : 673, 676-681, 683-694, 696-708, 710-711, 713-720, 722-723, 725-729, 733-743, 745-756, 758-764, 766-900.
ĉerc: 674, 682.
ĉep dă fi̯er: 675.
? : 695.
bold; bóldurʼ: 709, 721, 730, 732.
bold dă fhier: 712.
bold: 724.
sfîrìi̯ác; –i̯áĉe: 731.
búcşă; bucşʼ: 739.
prépeliţă: 757 +: i̯e-n legătúră cu pi̯átra şi fúsu móri cu pi̯u̯a.
∞ : 765.*

BROASCĂ, pl.
„palier"

[2423]

I. *[Întrebare indirectă] Cum se numeşte lemnul scobit pe care se învârteşte capătul grindeiului sau cepul? (Chest. NALR, fig. 71 a)*

***NALR-Olt. MN**, plş. 128.*

II. *bro̯áscă: 671.
căpắtîi̯: 672.
— : 673, 676-681, 683-694, 696-708, 710-711, 713-720, 722-723, 725-729, 733-743, 745-756, 758-764, 766-816, 818-900.
pi̯u̯ă: 674, 731, 817 +: o ~ [de lemn].
buşte̯án scobít: 675.
[ε] scrípete: 682.
piulíţă; –ţẹ: 695.
pérnă; pérne: 709.
pérnă: 712.
căpătắi̯; –tắi̯e: 721.
púnte̯: 724.
tigái̯e; –gắi̯: 730.*

broáscă; broáşte: 732.
lágăr; lágăre: 744.
pʰíuo; píve: 757.
∞, fúrcă (dă lemn): 765 +: să unĝá cu săpún.

PERINOC (la moară), pl.
„traverse qui soutient le palier"

[2424]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiţi capătul de lemn pe care e prinsă broasca? (Chest. NALR, fig. 71 b)*

NALR-Olt. *plş. 128.*

II. *?, cápăt de lemn: 671.*
tres: 672.
— : 673, 676-681, 683-694, 696-708, 710-711, 713-729, 733-743, 745-756, 758-764, 766-900.
[ε] ostréte: 674.
? : 675, 757 +: într-un‿cap dă fier, în piátră cu un scob, formátu prépeliţ.
fus: 682.
plátcă prínsă în şurúpurị: 695.
postamént: 709.
postamént; –méntur̦: 712.
slai; sláiur̦: 730.
tálpă; tálpe: 731.
pérnă; pérne: 732.
stîlp; stîlk': 744.
ie băgátă-m‿pămînt: 765.

ANDRELE (la moară), sg.
„supports de la traverse"

[2425]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiţi cele două lemne pe care se reazemă perinocul? (Chest. NALR, fig. 71 c)*

NALR-Olt MN, *plş. 128.*

II. *? : 671, 695, 757.*
tălpị: 672.
— : 673, 676-681, 683-694, 696-708, 710-711, 713-729, 731, 733-743, 745-756, 758-764, 766-900.
bulumáĉị, teméie: 674 +: „vine ca un fel de temelie".
buşteán [sg.]: 675.
bábe, stîlpị: 682.
pă betón: 709.
pă pămînt, zid, tălpị, pă pérnă: 712.
sḱelétu móri: 730.
lémne ĉoplíte: 732.
grinzị; gríndă: 744.
îm‿pămînt: 765.

PODUL ROŢII, pl.
„cloison qui empêche l'eau d'entrer dans le moulin"

[2426]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi ziceţi la scândura prin care trece grindeiul roţii (cu cupe) şi care nu lasă apa să intre în moară?*

NALR-Olt. MN, *plş. 128.*

II. *pódu róţị: 671.*
pod: 672.
— : 673, 676-681, 683-694, 696-708, 710-723, 725-729, 731, 733-743, 745-756, 758-764, 766-900.
stávilă: 674.
apărătuáre; –tórị: 675.
[ʊ] pódu róţị: 682.
? : 695, 709.
stáĝilă: 724.
pódină sub piétre: 730.
tabán; –bánurị: 732.
apărătoáre; –tórị: 744.
îŋkisoáre: 757.
[ε] apărătoáre: 765 +: àlĉevá nu poa‿să fiʎe.

CIOROI, pl.
„conduit laissant tomber de l'eau sur le palier pour qu'il ne chauffe pas"

[2427]

I. *[Întrebare indirectă] Prin ce curge apă din uluc pe cep şi pe broască, ca să nu se încălzească în timpul mersului?*

NALR-Olt. MN, *plş. 128.*

II. *blănăţúie mícă: 671.*
scoculéţ mic: 672.
— : 673, 676-681, 683-694, 696-708, 710-711, 713-720, 722-729, 733-738, 740-743, 745-756, 758-764, 766-900.
şípot: 674.
zgʎab: 675
şipoţél: 682.
? : 695.
şipoţél, şípot: 709 +: „din lemn".
ulucél mic: 712.
scoc ńic: 721.
ĉuĉúr; –ĉúre: 730-732, 739.
o cutíe c-o cîrpă-m‿fund: 744.
∞ : 757, 765 +: să únĝe cu săpún.

(piatră) ALERGĂTOARE, pl.
„meule courante"

[2428]

I. *[Întrebare indirectă] Moara are două pietre între care se zdrobesc grăunţele; cum îi ziceţi la piatra de deasupra, care se învârteşte?*

NALR-Olt. MN, *plş. 128;* ***ALJA*** *374.*

II. *alergătoáre: 671-672, 674, 731-732.*
— : 673, 676-681, 683-694, 696-708, 710-711, 713-720, 722-723, 725-729, 733-738, 740-743, 745-756, 758-764, 766-816, 818-900.
piátră alergătuáre: 675, 709, 712.
? : 682.
alergătuáre: 695.
alergătoáre; –tórị: 721.
alergătoáre; –tórị: 724, 739, 744.
alergătoáre; ~ : 730.
piátră cáre aleárgă: 757 +: úna stă ş-úna aleárgă.
piátra ĉirculătoáre: 765.
piátra dă sus: 817.

(piatră) ZĂCĂTOARE, pl.
„meule gisante"

[2429]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi ziceţi la piatra care stă dedesubt şi nu se mişcă?*

NALR-Olt. MN, *plş. 128;* ***ALJA*** *374.*

II. *stătătoáre: 671-672, 674, 731.*
— : 673, 676-681, 683-694, 696-708, 710-711, 713-720, 722-723, 725-729, 733-738, 740-743, 745-756, 758-764, 766-816, 818-900.
piátră stătătuáre: 675.
? : 682.
zăcătuáre: 695, 712.
zăcătuáre, stabílă: 709.
zăcătoári; –tórị: 721.
zăcătoáre; –tórị: 724, 732.
zăcătoáre; ~ : 730.
şăzătoáre; –tórị: 739.
másă; mése: 744.
piátra cáre stă: 757.
piátră fícsă: 765 +: o piátră stătătoáre şî úna funcţiuneáză.
piátra dă jos: 817.

COLACI, sg.
„les quatres bois qui immobilisent la meule gisante"

[2430]

I. *[Întrebare indirectă] Cum le ziceţi la cele patru lemne scobite, care strâng şi ţin în loc piatra zăcătoare?*

NALR-Olt. MN, *plş. 129.*

II. *coláĉị: 671.*
coláĉị; –lác: 672.
— : 673, 676-681, 683-694, 696-708, 710-711, 713-720, 722-723, 725-730, 733-743, 745-756, 758-764, 766-900.
[ʊ] coláĉị; –lác: 674, 682.
strat [sg.]: 675.
butúĉị, văşcăliʎe „din tablă" [sg.]: 695.
véşcă [sg.]: 709.
ᵘobézị: 712 +: níşte ~ d-o strînĝe ca şína.
pódu kétrilor [sg.]: 721.
coláĉ; –lác: 724.
tron [sg.]; trónurị: 731.
ᵘobézị; –bádă: 732.
postamént [sg].; –ménte: 744.
ie ficsátă p-un pod [sg.]: 757.
pă postamént [sg.]: 765 +: [∗] un fus dă fier, un gárdin dă blánă [sg.].

COŞ, pl.
„trémie"

[2431]

I. *[Întrebare indirectă] În ce se toarnă grăunţele din saci pentru a fi măcinate?*

NALR-Olt. MN, *plş. 129;* ***ALLR*** *600.*

II. *coş; cóşurị: 671-672, 675, 682, 712, 721, 724, 730-732, 739, 744, 817.*
— : 673, 676-681, 683-694, 696-708, 710-711, 713-720, 722-723, 725-729, 733-738, 740-743, 745-756, 758-764, 766-816, 818-900.
coşị; cóşurị: 674, 709.
coş: 695, 757.
coş; ~ : 765 +: [∗] coşị; ~ .

CAI, sg.
„poutres qui soutiennent la trémie"

[2432]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiţi bârnele de care e prins coşul? (Chest. NALR, fig. 72 a)*

NALR-Olt. MN, *plş. 129.*

II. *jug [sg.]: 671, 709.*
pódu cóşuluį [sg.]: 672, 730.
— : 673, 676-681, 683-694, 696-708, 710-711, 713-720, 722-729, 731, 733-743, 745-756, 758-764, 766-816, 818-900.
războį [sg.]: 674.
bîrne: 675.
războį [sg.], furčį: 682.
scáun [sg.]; scáune: 695, 744.
postaméntu cóşuluį [sg.]: 712.
grinz; grîndă: 721.
druğ: 732 +: cóşu să sprijină pă doį ~ .
níşte própte: 757.
postamént [sg]: 765.
? : 817.

PODUL MORII
„passerelle de chargement"

[2433]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiţi partea mai ridicată, dinăuntrul morii, pe care se pun sacii şi pe care stă morarul când toarnă în coş?*

***NALR-Olt. MN**, plş. 129.*

II. *pódu móri: 671-672, 674-675, 682, 695, 721, 724, 730-732, 739, 744, 757.*
— : 673, 676-681, 683-694, 696-708, 710-711, 713-720, 722-723, 725-729, 733-738, 740-743, 745-756, 758-764, 766-816, 818-900.
postamént, pódu móri: 709.
pod: 712.
pod, pódu móri: 765.
podeála móri, pódu móri, zis: 817.

BABE, sg.
„supports de la passerelle"

[2434]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiţi cei patru sau şase stâlpi pe care stă podul?*

***NALR-Olt. MN**, plş. 129.*

II. *stîlpį: 671-672, 709, 757 +: dîn strug, dă jos pînă sus.*
— : 673, 676-681, 683-694, 696-708, 710-711, 713-720, 722-723, 725-729, 733-738, 740-743, 745-756, 758-764, 766-816, 818-900.
bulumáčį, stîlpį: 674.
stîlpi móri: 675, 712.
bábe: 682.
pilóţį: 695.
stîlk; stîlp: 721, 724.
pičoárele móri: 730.
stîlpį; stîlp: 731.
grinzį: 732.
stîlki móri: 739.
stîlk; stîlp saų urşį; urs: 744.
stîlp^h, parį: 765.
parį bătúţį îm̆ pămînt: 817.

STRATUL MORII
„traverses appuyées sur les supports et portant la passerelle"

[2435]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiţi bârnele care se pun pe capetele babelor şi pe care stă podul?*

***NALR-Olt. MN**, plş. 129.*

II. *bîrnį saų grinz: 671.*
grinz la pódu móri: 672.
— : 673, 676-681, 683-694, 696-708, 710-711, 713-723, 725-729, 733-743, 745-756, 758-764, 766-900.
grinzį: 674-675, 682, 709.
těméle, grinzį: 695.
curmezíşurį în stîlpį: 712.
lúngurį; lung: 724.
tălpį; tálpă: 730.
grinzį; grîndă: 731, 744.
îm̆ peréţi móri: 732.
pod [sg.]: 757.
grinz; grîndă: 765.

ROATA CU MĂSELE, pl.
„roue dentée"

[2436]

I. *[Întrebare indirectă] Ce este prins de grindeiul roţii (cu cupe) înăuntrul morii?... este rotundă şi se învârteşte o dată cu grindeiul? (Chest. NALR, fig.73 a)*

***NALR-Olt. MN**, plş. 129.*

II. *roátă cu măséle: 671-672, 674-675, 682.*
— : 673, 676-681, 683-708, 710-711, 713-720, 722-730, 733-738, 740-743, 745-756, 758-764, 766-900.
ruáta cu măséle: 709, 712.
roáta cu măsắli; roţ ~ ~ : 721.
tálpa fúsuluį: 731.
roáta cu măséle: 732.
roátă cu măséle: 739.
roáta cu măséle; roţį ~ ~ : 744.
roátă cu dinţ saų măsẽle: 757.
roátă: 765.

MĂSELE, sg.
„dents"

[2437]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiţi bucăţile de lemn, prinse la aceeaşi depărtare una de alta, pe partea dinăuntru a obezii roţii?*

***NALR-Olt. MN**, plş.129.*

II. *măséle: 671, 674-675, 682.*
măséle; –seá: 672, 709, 712, 732, 744.
— : 673, 676-681, 683-708, 710-711, 713-720, 722-731, 733-738, 740-743, 745-756, 758-764, 766-900.
măsắli; –sá: 721.
măséle; –seá: 739.
măsẽle: 757.
măsắle; –seá: 765.

ŞTIRBĂ, pl.
„brèche-dent"

[2438]

I. *[Întrebare indirectă] Cum ziceţi că este roata de pe care s-a rupt o măsea?*

***NALR-Olt. MN**, plş.*

II. *ştírbă: 671, 674-675.*
ştírbă; ştírbe: 672, 732, 739, 744.
— : 673, 676-681, 683-708, 710-711, 713-720, 722-731, 733-738, 740-743, 745-756, 758-764, 766-900.
ştirbítă, ştírbă: 682.
nu maį mérğe: 709.
? : 712.
ştírbă; ştirğ: 721.
lípsă: 757 +: nu să zíče ştírbă, să zíče lípsă.
ştirb^y itúră: 765.

CRÂNG, pl.
„petite roue actionnée par la roue dentée"

[2439]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiţi rotiţa mai mică, care se îmbucă cu roata cu măsele şi învârte piatra alergătoare? (Chest. NALR, fig. 73 b)*

***NALR-Olt. MN**, plş. 129.*

II. *val de fier: 671.*
roátă dinţátă: 672.
— : 673, 676-681, 683-708, 710-711, 713-720, 722-723, 725-730, 733-743, 745-756, 758-764, 766-900.
scrípeţ [pl.]; scrípete: 674.
rotíţă mícă: 675.
? : 682, 731, 765 +: núma ieį, morári, o ştių.
prisnél: 709.
priznél; –néle: 712.
crîng^u; crîngurį: 721.
prépeliţă: 724.
prisnél; –néle: 732.
priznél: 744.
fúsų-ăl mic: 757.

ŞIŞTORI, sg.
„tringles de la petite roue qui s'insèrent entre les dents de la grande roue"

[2440]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiţi bucăţile de lemn care se îmbucă cu măselele roţii? (Chest. NALR, fig. 73 c)*

***NALR-Olt. MN**, plş. 129-130.*

II. *val de lemn: 671.*
şîştorį; ~ : 672.
— : 673, 676-681, 683-708, 710-711, 713-720, 722-723, 725-731, 733-743, 745-756, 758-764, 766-900.
spetéze; –ţeázá: 674.
? : 675, 765.
măséle: 682, 757.
şiştórį dîn̆ corn: 709.
şiştórį; –tór: 712.
suşitórį; –tór: 721.
gîtu móri: 724.
şiştórį; –toáre: 732.
zimţį: 744.

MURLĂ, pl.
„bois échancré pour mesurer les dents et les tringles"

[2441]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiţi lemnul scobit cu care se măsoară şiştorii sau măselele?*

***NALR-Olt. MN**, plş. 130.*

II. *? : 671-672, 675, 765.*
— : 673, 676-681, 683-708, 710-711, 713-756, 758-764, 766-900.
ţânc: 674, 709.

?, [ɛ] pi̯épten: 682.
dreptár, cumpás: 712.
∞, cu compás: 757.

TÂRCOALA DE SUS, pl.
„disque supérieur des tringles"

[2442]

I. *Întrebare indirectă] Cum îi ziceţi la scândura rotundă, cu scobituri pe margine, făcute la aceeaşi depărtare, în care se prinde capătul de sus al şiştorilor? (Chest. NALR, fig. 73 d)*

***NALR-Olt. MN**, plş. 130.*

II. *?, colác: 671.*
? : 672, 765.
— : 673, 676-681, 683-708, 710-711, 713-720, 722-731, 733-756, 758-764, 766-900.
[ɛ] ro̯átă: 674.
mertíc: 675.
cúpa de sus: 682.
tîrcu̯ále [pl.]; –cu̯ála dă sus: 709.
tîrcu̯ále [pl.], únu sus: 712.
fúndu di sus: 721.
fúndu prîsnéluluị, fúndu de sus: 732.
níşte butúĉ dă lemn şi cu ĉerc dă fhi̯er: 757.

TÂRCOALA DE JOS, pl.
„disque inférieur des tringles"

[2443]

I. *[Întrebare indirectă] Dar la cea de jos? (Chest. NALR, fig. 73 e)*

***NALR-Olt. MN**, plş. 130.*

II. *?, colác: 671.*
? : 672, 757, 765.
— : 673, 676-681, 683-708, 710-711, 713-720, 722-731, 733-756, 758-764, 766-900.
[ɛ] ro̯átă: 674.
mertíc: 675.
cúpa de jos: 682.
tîrcu̯ála dă jos: 709.
tîrcu̯ále [pl.], únu jos: 712.
fúndu di ĝos: 721.
fúndu de jos: 732.

VERIGI, sg.
„viroles de fixation"

[2444]

I. *[Întrebare indirectă] Cum le ziceţi la bucăţile de fier care strâng şiştorii în cele două târcoale, ca să nu cadă şi să nu mişte? (Chest. NALR, fig. 73 f)*

***NALR-Olt. MN**, plş. 130.*

II. *ĉerc [sg.]; ĉércurị: 671, 765.*
ĉércurị: 672, 674, 682, 709, 712.
— : 673, 676-681, 683-708, 710-711, 713-720, 722-731, 733-756, 758-764, 766-900.
ĉerc [sg.]: 675.
šércurị; šerc: 721.
ĉércurị; ĉerc: 732.
ĉerc dă fhi̯er [sg.]: 757.

FUSUL (crângului), pl.
„axe de la petite roue"

[2445]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiţi bucata de fier care trece prin mijlocul crângului?*

***NALR-Olt. MN**, plş. 130.*

II. *fúsu váluluị: 671.*
fus: 672, 674.
— : 673, 676-681, 683-708, 710-711, 713-720, 722-731, 733-743, 745-756, 758-764, 766-900.
stîlp: 675.
fus sau̯ ĉep: 682.
ácsu pi̯étri: 709.
crîŋgắu̯; –gắl̦e: 712.
fúsu di la crîŋg: 721.
fi̯éru móri: 732.
fúsu prîznéluluị: 744.
acs; ácsurị: 757.
fus; fúsurị, fúse: 765.

PODOIMĂ, pl.
„poutre soutenant l'axe vertical"

[2446]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiţi bârna de lemn pe care stă capătul de jos al fusului? (Chest. NALR, fig. 73 g)*

***NALR-Olt. MN**, plş. 130.*

II. *? : 671, 765.*
grîndă: 672.
— : 673, 676-681, 683-708, 710-711, 713-720, 722-731, 733-743, 745-756, 758-764, 766-900.
teméị: 674.
?, buştẹán: 675.
pérnă: 682.
púnte, púntẹa prisnéluluị: 709.
tigáịa dă jos „de fier", púnte, săpunáş „de oţel": 712.
púnti; punţ: 721.
pérnă; pérne: 732.
grîndă sau̯ púnte: 744.
íntră în pi̯étre: 757.

PERINI, sg.
„bois sur lequel s'appuie la poutre"

[2447]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiţi lemnele pe care stă aşezată podoima?*

***NALR-Olt. MN**, plş. 130; **ALP** 631*.*

II. *? : 671, 765.*
bîrne: 672.
— : 673, 676-681, 683-708, 710-711, 713-720, 722-731, 733-764, 766-900.
postamént [sg.]: 674.
grinzị: 675, 682.
dóu̯ă undréle: 709.
júgurị: 712.
curmezíşurị: 721.
armăsárị; –sár: 732.

BURIC[1], pl.
„plaque en fer sur laquelle tourne l'axe vertical"

[2448]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiţi bucata de fier băgată în podoimă în care se sprijină fusul?*

***NALR-Olt. MN**, plş. 130.*

II. *pi̯uă: 671.*
lágăr: 672.
— : 673, 676-681, 683-708, 710-720, 722-731, 733-743, 745-900.
piu̯ulíţă: 674.
fus: 675.
?, fus: 682.
tigắl̦e cu săpún dă u̯oţél: 709.
téịcă; teịĉ: 721.
tigắịe;–gắị: 732.
ĉep; ĉepị: 744.

BURIC[2], pl.
„trou central de la meule gisante"

[2449]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi ziceţi găurii din piatra zăcătoare, prin care trece fusul crângului?*

***NALR-Olt. MN**, plş. 130.*

II. *? : 671-672, 682, 757.*
— : 673, 676-681, 683-708, 710-711, 713-720, 722-731, 733-743, 745-756, 758-764, 766-900.
gắu̯ură: 674-675, 765.
gáură: 709, 732.
gáura pi̯étri: 712 +: cu cînjắu̯ de lemn, ţíne fúsu.
gáu̯ura di la kátra zăcăto̯ári: 721.
kiscọáịe; ~ : 744.

BURIC[3], pl.
„garniture en bois bouchant ce trou"

[2450]

I. *[Întrebare indirectă] Dar bucăţii de lemn care se pune în gaura pietrii zăcătoare ca să nu cadă grăunţele şi făina sub moară?*

***NALR-Olt. MN**, plş. 130.*

II. *? : 671, 765.*
pánă: 672.
— : 673, 676-681, 683-694, 696-708, 710-711, 713-720, 722-731, 733-743, 745-756, 758-764, 766-900.
măịúc: 674.
dop: 675.
péne [pl.]: 682.
butúcu l̦e împănát bíne: 695.
cînjắu̯; –jắl̦e: 709.
ịe ficsát cu péne dă lemn: 712.
gît di lemn: 721.
gîtu móri: 732.
fund; fúndurị: 744.
gáura cu péne: 757 +: să-mpăṇẹáză ~ ~ ~ să nu cúre mălắịu jos, cîn‿să férecă mọára.

GÂRLICI, pl.
„échappée dans la meule courante, par où tombent les grains entre les meules"

[2451]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi ziceţi găurii din mijlocul pietrei alergătoare, prin care cad grăunţele între pietre?*

NALR-Olt. MN, plş. 130.

II. *găᵘură: 671, 674-675, 765.*
găᵘura pi̯étri: 672.
— : 673, 676-681, 683-694, 696-708, 710-711, 713-720, 722-723, 725-731, 733-743, 745-756, 758-764, 766-900.
? : 682, 709.
sînu pi̯étri: 695.
gáură: 712, 721.
gîtu móri: 724.
gáura pi̯étri: 732.
gáură; găuri̯: 744.
găᵘura‿ái̯a: 757 +: aşá víne lucrátă, cu ~ ~ , nu ştiu cum să ḱámă.

PÂRPĂRIŢĂ, pl.
„pièce en fer fixant l'axe dans la meule courante"

[2452]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiţi bucata de fier care prinde capătul fusului de piatra alergătoare?*

NALR-Olt. MN, plş. 131.

II. *pérpeliţă: 671.*
pérpeliţă; pérpeliţe: 672, 712.
— : 673, 676-681, 683-694, 696-708, 710-711, 713-720, 722-723, 725-729, 731, 733-738, 740-743, 745-756, 758-764, 766-900.
prépeliţă; prépeliţe: 674, 695.
? : 675, 682, 765 +: [D] #.
prépeliţă: 709, 757.
pîrpăríţă; –ríţ: 721.
prepelíţă: 724.
prepelíţă; –líţe: 730, 732, 739.
închinătór; –toáre: 744.

TEICĂ, pl.
„boîte mobile à travers laquelle passent les grains pour tomber entre les meules"

[2453]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiţi cutia mişcătoare prin care trec grăunţele din coş înainte de a cădea între pietre?*

NALR-Olt. plş. 131.

II. *?, copáḽe: 671.*
? : 672, 765 +: [D] #, i̯-o fi zicîn‿da nu ştim noi̯.
—: 673, 676-681, 683-694, 696-708, 710-711, 713-720, 722-723, 725-729, 733-738, 740-743, 745-756, 758-764, 766-816, 818-900.
copăiíţă; –iíţe: 674.
covăţícă; –ţéle: 675.
cúpă: 682.
ĉocánu dă scuturát bu̯ábe: 695.
téi̯că: 709.
?, cutíḽe: 712.
téi̯că; tei̯ĉ: 721, 724, 730-732, 739.
cutíi̯e sau̯ o to̯ală de pînză: 744.
covátă: 757 +: şi pă márğine tot ~ [=veşcă].
?, ŭ‿jgebuléţ: 817.

TITIREZ, pl.
„baguette qui imprime les secousses à la boîte mobile"

[2454]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiţi lemnul legat cu un capăt de teică, care cu celălalt capăt se freacă de piatra alergătoare şi scutură teica?*

NALR-Olt. MN, plş. 131.

II. *lemn la copái̯e: 671.*
? : 672, 765.
— : 673, 676-681, 683-694, 696-708, 710-711, 713-720, 722-729, 733-743, 745-756, 758-764, 766-900.
stínğiḽe; stínğii̯: 674.
băţ: 675.
scrípete: 682.
bătătóru [a.]: 695.
hădărág; –ráğe: 709.
stăvilár; –láre: 712.
scuturătór; –tóri̯: 721.
alimentatór: 730.
rotíţă; –tíţe: 731.
zmuĉitór: 732.
harc sau̯ co̯árdă: 744.
titirez: 757 +: níşte bráţe, s-a ficsát titiréz; îl mînă pi̯atra.

VEŞCĂ[1], pl.
„emplacement des meules"

[2455]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi ziceţi scobiturii în care sunt aşezate pietrele morii? (Chest. NALR, fig. 72 b)*

NALR-Olt. MN, plş. 131.

II. *văcălíḽe; –líi̯: 671.*
văcălíḽe: 672.
— : 673, 676-681, 683-694, 696-708, 710-711, 713-720, 722-729, 733-756, 758-764, 766-900.
strat; stráturi̯: 674.
crestéze [pl.]: 675.
?, [σ] véşcă: 682.
vaşcălíḽe: 695 +: „cadru de tablă care înconjoară piatra zăcătoare".
nu i̯e scobít: 709.
véşcă dă lemn: 712.
cóşu ḱétrilor: 721.
véşcă; veşĉ: 730.
trónu móri: 731.
ᵘobádă; –bézi̯: 732.
covátă; –tále: 757.
văcăl'íḽe; –líi̯: 765.

VEŞCĂ[2], pl.
„écran circulaire en bois qui entoure les meules"

[2456]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi ziceţi cercului de coajă de copac care se pune de jur împrejurul pietrelor?*

NALR-Olt. MN, plş. 131.

II. *văcălíḽe: 671.*
sco̯árţă: 672.
— : 673, 676-681, 683-694, 696-708, 710-711, 713-720, 722-723, 725-729, 733-738, 740-743, 745-756, 758-764, 766-816, 818-900.
colác; –láĉi̯: 674.
véşcă; veşti̯: 675.
véşcă: 682.
văşcălíḽe: 695.
coláĉi̯ [pl.]: 709.
véşcă de lemn: 712.
cóşu ḱétrilor, [k] véşcă; veşi̯: 721.
veşcă; veşĉ: 724, 730-732, 739, 744.
covátă; –tále: 757.
văcăl'íḽe; –l'íi̯: 765.
văcălíi̯e; –líi̯: 817.

PISCOAIE, pl.
„rainure par où s'écoule la farine"

[2457]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiţi scobitura prin care curge făina măcinată?*

NALR-Olt. MN, plş. 131.

II. *pisco̯ái̯e: 671-672.*
— : 673, 676-681, 683-694, 696-708, 710-711, 713-720, 722-723, 725-729, 733-738, 740-756, 758-764, 766-900.
şîpot; şîpote: 674.
ulúc: 675.
? : 682.
zgábu dă mălái̯: 695.
ḱiscói̯: 709.
ulúca de cúrğe mălái̯: 712.
ḱisco̯ái̯e; ~ : 721.
ḱisco̯ái̯e; –cói̯: 724.
pisco̯ái̯e; –cói̯: 730.
ĉuĉúr; –ĉúre: 731.
ḱisco̯ái̯e; ~ : 732.
ulúc; –lúĉe: 739.
pisco̯áḽe; ~ : 757.
un jğab, un scoc: 765.

FRUNTARUL PIETRELOR, pl.
„poutre à travers laquelle est pratiquée la rainure"

[2458]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiţi bârna, scândura din faţă, în care se află piscoaia?*

NALR-Olt. MN, plş. 131.

II. *? : 671-672, 675, 682, 765.*
— : 673, 676-681, 683-694, 696-708, 710-711, 713-720, 722-756, 758-764, 766-900.
fruntáru pi̯étrelor: 674.
postaméntu zăcătóri: 695.
prins în pódu móri: 709.
postaméntu pi̯étri: 712.
bîrnă: 721.
fruntár: 757.

COVATĂ, pl.
„pétrin"

[2459]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi ziceţi la aceea în care cade făina din piscoaie?*

***ALR II s.n.** 176; **ALRM II s.n.** 119; **NALR-Olt. MN**, plş. 131; **AIS** 252; **ALEA** 248.*

II. *móldă: 671.*
móldă; mólde: 672.

— : 673, 676-681, 683-694, 696-708, 710-711, 713-720, 722-723, 725-729, 733-738, 740-743, 745-756, 758-764, 766-816, 818-900.
ládă; lăzį: 674.
postávă; –táve: 675, 709, 730, 732, 744.
postávă: 682.
cutíle; –tį: 695.
cutíla [a.], postávă; –táve: 712.
covátă; –vétį: 721.
covátă; –vé̜tį: 724.
covátă; –váte: 731.
hambár; –báre: 739.
hîmbár; –báre: 757.
ládă; läz: 765.
postávă; –távį: 817.

ULUC STERP, pl.
„buse de déchargement"

[2460]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi ziceți la acela pe unde îi dai drumul apei să curgă într-o parte când moara stă sau când are prea multă apă?*

***NALR-Olt. MN**, plș. 131-132; cf. **ALLR** 439.*

II. *scoc sterp: 671-672, 709.*
— : 673, 676-681, 683-694, 696-708, 710-711, 713-720, 722-723, 725-729, 733-743, 745-756, 758-764, 766-816, 818-900.
jilíp: 674.
ulúc sterp: 675.
įaz sterp: 682.
hîrlắų; –lắle: 695.
cu stăviláru: 712 +: „curge alăturea de moară".
stărp; stắrpurį: 721.
sterp: 724.
įaz sterp; įázurį stérpe: 730.
sterpár saų sláįu sterp: 731.
sterp; stérpurį: 732.
la șanț: 744.
∞ : 757, 765.
canálu ăla?: 817.

CASA MORII
„intérieur du moulin"

[2461]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiți încăperea în care stau morarul și oamenii care vin la moară?*

***NALR-Olt. MN**, plș. 132.*

II. *mo̯áră, locáșu móri: 671.*
mo̯áră: 672, 675, 724, 757.
— : 673, 676-681, 683-694, 696-708, 710-711, 713-720, 722-723, 725-729, 733-738, 740-743, 745-756, 758-764, 766-816, 818-900.
hodále; –dắį: 674.
odắįța móri: 682.
cása móri: 695, 712, 739.
hála móri, magazíla ~ , cámera ~ : 709.
ụodáįa móri: 721, 730, 744.
ụodáįa móri, cása ~ : 731.
ụodắįța móri: 732.
cámeră: 765.
mo̯áră; morį: 817.

TAR, pl.
„sac de grains"

[2462]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi ziceți la sacul cu grăunțe pe care îl aduce omul în spate la moară?*

***NALR-Olt. MN**, plș. 132; cf. **ALM** chest. 2041-2042; **ALN** 172*.*

II. *sac: 671-672, 674-675, 682, 817.*
— : 673, 676-681, 683-694, 696-708, 710-711, 713-720, 722-723, 725-729, 733-743, 745-756, 758-764, 766-816, 818-900.
săcătéį, săcotéį, tráįstă dă bụábe: 695.
tăgî́rță; –gî́rțe: 709.
sac, măčiníc: 712 +: duc un măčiníc la mụáră.
pováră; –vérį: 721.
sac; sač: 724.
tar; tárurį: 730.
? : 731.
povo̯áră; –vórį: 732.
tráįstă; tráįste: 744.
cu disắği, cu tăgî́rța: 757.
[ɛ] sac, cu bắnițile, cu disắği: 765.

MĂCINIȘ[1]
„quantité totale des grains à moudre appartenant à la même personne"

[2463]

I. *[Întrebare indirectă] Cum ziceți la toți sacii pe care îi duce omul cu carul sau cu căruța la moară?*

***NALR-Olt. MN**, plș. 132; **ALJA** 369; **ALN** 177*.*

II. *măčiníș, sacį cu ~ : 671.*
măčiníș: 672, 674-675, 682, 732.
— : 673, 676-681, 683-694, 696-708, 710-711, 713-720, 722-729, 731, 733-743, 745-756, 758-764, 766-816, 818-900.
ụo cărúță dă sačį: 695.
transpórt dă mụáră, [D] aį dă măčiníș?: 709.
tot măčiníc: 712.
pováră, [k] măčiníș: 721.
măčinúș; –núșurį: 730.
de̯-un drum: 744.
duc la mo̯áră: 757.
am măčinát atî́ta cantitáte dă grîų: 765.
o cărúță dă sač: 817.

MĂCINIȘ[2]
(les sens du mot <u>măciniș</u>)

[2464]

I. *[Întrebare directă] La ce (mai) spuneți <u>măciniș</u>?*

***NALR-Olt. MN**, plș. 132.*

II. *# : 671-672, 674-675, 682, 709, 712, 721, 724, 730-732, 744, 757.*
— : 673, 676-681, 683-694, 696-708, 710-711, 713-720, 722-723, 725-729, 733-738, 740-743, 745-756, 758-764, 766-816, 818-900.
măčiníș: 695 +: „să macină boabele; schimbă numele: din porumb [se face] mălai", 739 +: ~ – cît duč o dátă la mo̯áră, 765 +: ~ – tot če măčinắm zîčem ~ , 817 +: la mălắį să zîče ~ .

GUREȘTE (ind. prez. 3)
„il ne fait moudre que pour un repas"

[2465]

I. *[Întrebare indirectă] Ce ziceți că face un om care se duce la moară cu puține grăunțe, așa ca de-o mămăligă, ca să le macine?*

***NALR-Olt. MN**, plș. 132.*

II. *? : 671-762, 682, 695, 709, 712, 730-731, 744.*
— : 673, 676-681, 683-694, 696-708, 710-711, 713-729, 732-743, 745-756, 758-764, 766-816, 818-900.
máčină: 674.
máčin [1]: 675.
n-áre cu če, să dúče cu puțî́n: 757.
n-avusắį dăcî́t cî́teva čúre dă bo̯ábe: 765.
nu le po̯áte măčiná [!]: 817.

FEREC (ind. prez. 1)
„je taille (la meule)"

[2466]

I. *[Întrebare indirectă] Când moara nu mai macină bine, pentru că pietrele s-au netezit pe partea dinăuntru, ce le faci ca să macine iar bine?*

***NALR-Olt. MN**, plș. 132.*

II. *férec pịátra: 671.*
férec: 672, 674-675, 695, 724, 731-732, 739, 744, 757, 765, 817.
— : 673, 676-681, 683-694, 696-708, 710-711, 713-720, 722-723, 725-729, 733-738, 740-743, 745-756, 758-764, 766-816, 818-900.
férecă [3]: 682.
fére̯c: 709, 730.
féric: 712, 721.

LIMBĂ, pl.
„levier (pour la meule courante)"

[2467]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi ziceți la lemnul lățit la un capăt, care se bagă în gârliciul pietrei alergătoare, ca să nu o ridicați?*

***ALR II s.n.** 179; **NALR-Olt.** plș. 132.*

II. *un fel de scrípete: 671.*
boc; bócurį: 672.
— : 673, 676-681, 683-694, 696-708, 710-711, 713-720, 722-729, 733-745, 745-756, 758-764, 766-816, 818-900.
tarbác; –báče: 674.
pánă: 675, 765 +: un fel dă pánă ca să íntre pă su̯_įa.
cric: 682.
griváč; –váče: 695.
gránic; gráníče „din fier": 709.
pî́rgíle, cápră: 712.
pop; pok, [k] cal; caį: 721.
? : 730, 817.
pánă; péne: 731.
cápră; cápre: 732.
pî́rğiįe; pî́rğiį: 744.
pî́rğíle: 757 +: uŋ_ḱitúc dă lemn c-o pî́rğíle ascuțî́tă, įį fac tarbácă.

PURICI, sg.
„glissières (pour démonter la meule courante)"

[2468]

I. *[Întrebare indirectă] Cum le ziceți la lemnele rotunde pe care alunecă piatra, când o luați jos?*

NALR-Olt. MN, *plș. 132.*

II. *? : 671.*
bócurį; boc: 672.
— : 673, 676-681, 683-694, 696-708, 710-711, 713-720, 722-729, 732-743, 745-756, 758-764, 766-900.
sul [sg.]; súlurį: 674.
tăvălúğį: 675.
tăfălúğį; –lúg: 682.
„se prinde cu 2 clești și se învârte": 695.
o ducį cu gránicu: 709.
lunguáne; –gón: 712.
tăbîrčéį; –čél: 721.
retevéįe; –véį: 730.
támoș; támoșe: 731.
bílă; [sg.]; bíle: 744.
sul [sg.]: 757.
lémne: 765.

ȘANȚURI, sg.
„bâtons rompus (taillés dans la meule)"

[2469]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiți crestăturile lungi, ca niște raze, care se fac în piatra zăcătoare?*

NALR-Olt. MN, *plș, 132.*

II. *șánțurį: 671-672, 674, 724, 757.*
— : 673, 676-681, 683-694, 696-708, 710-711, 713-723, 725-729, 733-738, 740-743, 745-756, 758-764, 766-900.
brázde: 675.
čoplitúrį, șánțurį dă fericát: 682.
șánțurį dă ferecătúră: 695.
diviziuáne „pentru aer, absoarbe, să ducă boabele", péne dă răčíre „să nu se înfierbânte piatra", șánțurį dă acumuláre „prinde boabele și le fărâmă": 709.
fericătúră [sg.]: 712, 730.
? : 731.
șánțurį; șanț: 732, 739.
crestătúrį; –túră: 744.
[ɛ] crestătúrį: 765.

ZIMȚI, sg.
„aspérités (meule piquée)"

[2470]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiți crestăturile mărunte care se fac în piatra alergătoare?*

NALR-Olt. MN, *plș. 132-133.*

II. *zîmț: 671-672.*
— : 673, 676-681, 683-694, 696-711, 713-720, 722-723, 725-729, 731, 733-738, 740-743, 745-756, 758-764, 766-900.
crestătúrį: 674.
găuuréle: 675.
bătăį: 682.
tot șánțurį: 695, 757.
fericătúră [sg.]: 712, 730.
ferecătúră [sg.]: 721, 724.
devízurį; –víz sau ferecătúră: 732.
zimțį, zimțeálă: 739.
dáturį; dat: 744.
[ɛ] crestătúrį: 765.

HORLĂU, pl.
„première mouture (mélangée de débris après la taille des meules)"

[2471]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiți nisipul amestecat cu grăunțe și cu făină, care iese dintre pietre când moara pornește după ce a fost ferecată?*

NALR-Olt. MN, *plș. 133.*

II. *hurujálă: 671, 709.*
făįínă cu nisíp: 672.
— : 673, 676-681, 683-694, 696-708, 710-711, 713-720, 722-723, 725-729, 731, 733-743, 745-756, 758-764, 766-816, 818-900.
? : 674, 682, 765 +: nu vrea să bâğe nimíni.
hurlujálă re: 675.
urujálă: 695, 712.
ferecătúră: 721, 724, 817 +: ~ dă la moáră.
hurlujálă: 730.
urlujálă: 732.
mălăį cu gunoáįe: 744.
huroáįĕ: 757 +: să máčină dîn propietátea móri, cân‿féreč.

POSPAI[1]
„poudre fine de farine qui se dépose à l'intérieur du moulin"

[2472]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi ziceți la acela alb care se așează subțire peste tot, prin moară?*

ALR II s.n. 183; ALRM II s.n. 124; NALR-Olt. MN, plș. 133; ALM chest. 2049; cf. ALLR 997.

II. *pospáį: 671-672, 674-675, 682, 695, 709, 712, 724, 730-732, 739, 744.*
— : 673, 676-681, 683-694, 696-708, 710-711, 713-720, 722-723, 725-729, 733-738, 740-743, 745-756, 758-764, 766-816, 818-900.
táftă: 721.
praf: 757, 765, 817.

POSPAI[2]
(les sens du mot pospai)

[2473]

I. *[Întrebare directă] La ce (mai) ziceți pospai?*

NALR-Olt. MN, *plș. 133.*

II. *# : 671-672, 674-675, 682, 724, 730-732, 739, 744.*
— : 673, 676-681, 683-694, 696-708, 710-711, 713-720, 722-723, 725-729, 733-738, 740-743, 745-756, 758-764, 766-816, 818-900.
a dat um‿prešcáį dă zăpádă: 695.
pospáį dă zăpádă: 709, 712.
pospáį: 721 +: aúd di ~ , da nu știu la či [se zice], 757 +: ~ – če-į maį fin; mălăįu cîn‿cúră pă piscoáįe să fáče grămádă; če e maį máre să lásă așá [pe margi-nea grămezii]; če įe mărúnt rămîne pă čéntru, 765 +: 1. daų un ~ cu var [=spoială]; 2. „rămășiță de mălai, făină, în hambar", 817 +: ~ , atúnča cînd ļe porúmbu prea uscát „și se macină prea mărunt".

*

* *

STRUNG, pl.
„tour"

[2478]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi zici la acela cu care rotunjești lemnul pentru a face butucul roții... e mișcat de o manivelă pe care o învârtești cu mâna sau de o scândură pe care apeși cu piciorul? (Chest. NALR, fig. 77)*

ALR II s.n. 568; ALRM II s.n. 382; NALR-Olt. MN, plș. 133; ALM chest. 2244; AIS 551.

II. *strung; strúngurį: 671-682, 684-688, 689 +: „nu are toată lumea ~ , ci numai rotarii care face rotunduri la roată", 690-696, 702-703, 707-712, 716, 718, 721-727, 729-735, 737-738, 741-753, 755-756, 758, 760-761, 763-765, 767, 769-777, 779, 782-791, 793-800, 802-810, 811 +: să strunğéște, 812-813, 815-821, 822 +: ~ péntru strujít lémnu, 823-827, 829-843, 845, 847-862, 864, 866-867, 870, 873, 875-876, 885-887, 896, 898.*
— : 683, 697, 699-701, 704-706, 713-715, 717, 719-720, 754, 768, 814, 871-872, 874, 877-884, 888-895, 897, 899-900.
strũng; strũngurį dă lemn: 698.
strungᵘ; strúngurį: 728, 739-740, 828, 844, 846, 868.
strung⁽ᵘ⁾; strúngurį: 736, 863, 865.
strung: 757, 762, 766, 780-781.
strung dă lemn; strúngurį: 759, 801, 869.
strung, ~ dă lemn; strúngurį: 778.
struŋ9 ; strúngurį: 792.

LINGURĂ, pl.
„foret à cuiller"

[2482]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi zici la unealta cu care găurești butucul roții ca să pui spițele? (Chest. NALR, fig 83)*

ALR II s.n. 569; ALRM II s.n. 384; MALR-Olt. MN, plș. 136.

II. *língură; língurį: 671-673, 676-677, 679-681, 684-686, 689 +: [**] įe un fel de láįbăr maį máre; láįbăru îį sfrédel făcút de fábrică , įar sfrédelu îl fac țigáni, 690-696, 702-703, 707, 709-710, 722-727, 730, 732-733, 735-737, 739, 741, 743-748, 751-753, 755-756, 759, 763, 764 +: cu burğíųu și [apoi] cu língura, 765, 770, 773-776, 778, 781, 783, 785-790, 793-811, 813, 815, 817, 818 +: ~ dă găuurít căpăţînį, 819-822, 824-825, 830-832, 834 +: ~ péntru bučít, 835, 837-838, 841-842, 844, 847-851, 853, 855-856, 858-859, 860 +: să linguréște, 861-863, 867-870, 885, 887, 896, 898.*
língură: 674-675, 678, 687, 711, 716, 718, 728-729, 734, 750, 762, 767, 769 +: întîį cu sfredelu și pă úrmă cu língura, 772, 784, 816, 846, 854.
sfléder; sflédere: 682, 731.
— : 683, 688, 697, 699-701, 704-706, 712-715, 717, 719-720, 754, 768, 814, 871-872, 874, 876-884, 888-895, 897, 899-900.
burğíų máre: 698.
cu o tézlă țigăneáscă saų cu dráįbăr: 708.
linguróį; –roáįe: 721.
sfrédel; sfrédele: 738, 812.
bráįbor: 740.
curițitór: 742.
sfrédir; sfrédire: 749.
burğíų língură: 757, 766.
sfrédel, [*] língură: 758, 771.
língură dă bucă: 760.

burģíu și língură: 761, 780.
burģíu, língură: 777 +: să dă în úrma burģíului.
lingurár: 779.
língură dă găurít: 782.
sflédel, [k] sfrédel; sfrédele: 791.
spițélnic; –țélniče: 792.
língură de bučelít: 823.
língura dă lingurít; língurį: 826.
burģíu, [k] língură: 827.
língura [a.]; língurį: 828 +: o lingureăște cu ~ .
língură dă fier; língurį: 829.
língură de bučít; língurį: 833 +: ~ de făcút lócu péntru buča.
língură; língurį, burģíu; –ģíle: 836.
língură; língurį: 839.
spițélnic; –țélniče: 840.
? : 843, 866.
sfrédel máre: 845.
lingureá; –réle: 852.
sfréder; sfrédere: 857, 886.
linguróį; –ruáįe: 864.
dráįbăr; dráįbăre: 865.
uolărí; –rí: 873.
uălărí; –rí: 875.

BARDĂ, pl.
„hache de charpentier"

[2485]

I. [Întrebare indirectă] Cum îi ziceți la aceea de fier ca o secure, dar mai lată, cu coada scurtă și îndoită, cu care se ciopleşte lemnul?

NALR-Olt. MN, plș. 136-137; **ALM** chest. 2195; cf. **ALG** 129-130.

II. bárdă; berz: 671-673, 761 +: [*] bérde, 779, 785 +: [*] bárde.
bárdă; bérde: 674-675, 678, 680, 684-687, 689-691, 695, 702-703, 707, 710, 718, 726-727, 733, 735, 737, 744, 756-760, 762-766, 769-772, 774-778, 780, 783-784, 786-787, 789-790, 794-795, 797, 800, 804, 809, 811-813, 816-819, 821-822, 825-826, 828, 830-831, 833-834, 841, 843, 853, 855-856, 859, 864, 898.
bárdă; berzį: 676-677, 681-682, 692-694, 696, 698 +: bérze įe și áįa dă zbuáră, 708-709, 711, 716, 725, 728, 731-732, 734, 736, 739, 741, 747, 750-751, 782, 791-792, 796, 799, 802-803, 805-806, 810, 815, 820, 823, 829, 832, 835, 837-840, 842, 844, 846-847, 850, 852, 854, 857, 860, 862, 867-869, 875, 885, 887, 896.
bárdă; bérde, [k] berz: 679.
— : 683, 688, 697, 699-701, 704-706, 713-715, 717, 719-720, 754, 768, 814, 871-872, 874, 876-884, 886, 888-895, 897, 899-900.
bárdă; bérde, berzį, maį répede: 712.
bárdă; bărzį: 721, 730, 742, 746, 753, 845, 849, 861, 866.
bárdă; bérze: 722.
bárdă; bárde: 723, 745, 749, 752, 755, 773, 858, 863, 865.
bárdă; [ε] bérze, bárde: 724.
toáįpă; toáįpe: 729.
bárdă; berzį, [k] bérde: 738, 827, 848, 851, 870.
bárdă; bărzį, bárde: 740.
bárdă; bérze, [k] berzį: 743.
bárdă; [ε] bérde: 748.
bárdă; berz saų bérde: 767, 781.
bárdă; bérde: 788, 793.
bárdă; berzį: 798, 807-808.
bárdă; berzį, [k] bérde: 801.
bárdă, beárdă; bérde: 824.
bárdă; bérdį: 836.
bárdă; bărzį: 873.

LEAFĂ, pl.
„lame de la hache"

[2486]

I. [Întrebare indirectă] Cum îi spui la partea lată, de fier, a bardei? (Chest. NALR, fig. 84)

NALR-Olt. MN, plș. 137; cf. **ALM** chest. 2201.

II. tăįíșu bérzi: 671.
tăįíș: 672.
leáfă; léfį: 673, 682, 710, 732-733, 738, 751, 764, 767, 792, 800, 803, 806, 808-809, 815, 818, 820, 832, 837, 849, 867, 885-886, 896.
leáfă; léfe: 674, 678-679, 681, 685-687, 693-695, 698, 702, 722-724, 729-731, 735, 737, 743-745, 749, 756, 759-760, 762-763, 772-773, 775-776, 786-787, 790-791, 794-795, 797, 799, 805, 812, 819, 825, 827, 829 +: [*] lefį, 830-831, 841-843, 845, 847, 850, 853, 855, 857, 860-864, 870, 887, 898.
leáfa bérzi: 675, 771, 777, 854.
leáfă; léfe: 676.
ļáfă; léfe: 677.
leáfă; léfurį: 680, 689-690, 692, 712, 721, 725, 728, 734, 740-741, 753, 811 +: [*] léfe, 852, 856, 859, 866, 869.
— : 683, 688, 697, 699-701, 704-706, 713-715, 717, 719-720, 754, 768, 814, 871-872, 874, 876-884, 888-895, 897, 899-900.
leáfă dă bárdă: 684.
[*] lámă; láme, leáfă; léfe: 691.
fáța látă, leáfa [a.]; léfe: 696.
leáfa bérdi; léfe: 703, 709, 821.
leáfă; léfe, leáfurį: 707.
leáfă cu cormánă: 708 +: „partea teșită".
leáfă; [ε] léfe: 711 +: léfurį nu počį să spuį.
leáfă; léfe: 716, 848.
leáfă: 718, 766 +: pártea dreáptă, și fáza – únde s-ascúte; leáfă și fáză, 858.
leáfă; léfurį, [k] léfe: 726, 816 +: „lefuri înseamnă salariu".
leáfă; léfe: 727, 801, 836, 865.
leáfa bérzi; léfurį: 736, 840.
bărģíe; –ģíį: 739.
lábă; lábe: 742.
múke: 746.
láma bérzi: 747.
leáfa bárdi; léfurį: 748.
gúra bérzi: 750, 769.
leáfa bérdi: 752.
leáfă; léfurį, [ε] lefį: 755.
pártea látă a bérdi, leáfă; léfe: 757.
gúra și múka bérdi: 758.
bărbíle: 761.
leáfă, leáfa bérdi; léfurį: 765.
leáfă; léfe: 770.
leáfa bérdi: 774.
lámă: 778.
[ε] bárdă: 779.
bărbílě; –bíį: 780.
cu tótu le bárdă, tăįúș: 781.
córpu bérzi: 782.
bárdă, bărbíla bérdi: 783.
pínza bérdi, láma [a.]: 784.
gúra bérzi, ?, [ε] fáța bérzi: 785.
leáfă; léfe: 788.
? : 789.
leáfă; léfe: 793.
leáfă; léfe: 796.
leáfă; lefį: 798.
leáfă; léfurį: 802.
leáfă; [L] léfe: 804.
pánă; péne: 807.
límba bérzi, límbă; límbį: 810.
leáfa bérdi; léfurį: 813.
[*] leáfă; lefį, [k] léfe: 817.
leáfa bérzi; léfe: 822, 824, 826, 828, 838.
leáfă; lefį: 823, 868.
fálcă; fălč: 833.
fíeru: 834.
leáfa bérzį; léfe: 835.
leáfă; léfe: 839, 844.
foáįa bérzi: 846.
gúră; gurį: 851.
leáfă; lefį: 873.
leáfă; léfį: 875.

TESLĂ, pl.
„herminette"

[2487]

I. [Întrebare indirectă] Cum îi zici la unealta aceea cu coadă scurtă și cu leafa (se va întrebuința termenul de la întrebarea precedentă) îndoită înăuntru și care de obicei are o gaură la mijloc pentru scosul cuielor? (Chest. NALR, fig. 85)

ALRM II s.n. 372; **NALR-Olt.** 820; **ALMC** 1734; **ALA** 35.

II. téslă; tésle: 671-682, 684-686, 693—696, 703, 707, 710-712, 716, 718, 722-724, 729-730, 732-734, 737, 739, 742-743, 747, 750, 755, 757 +: áľțį-į maį zíče și kisắr; –sắre, 763 +: [**] kisér [în Oltenia], 767 +: [*] [B] kisắr; –sắre, 775, 782, 784-785, 804, 817, 824, 835, 852, 857, 862.
— : 683, 688, 697-701, 704-706, 713-715, 717, 719-720, 754, 768, 814, 871-872, 874, 876-884, 888-895, 897, 899-900.
téslă; tésle saų kisér; –sére: 687.
tézlă; tézle: 689, 797, 810, 818.
tézlă; tézle: 690-692, 702, 708-709, 731, 735, 738, 741, 744-745, 748-749, 752-753, 756, 765 +: kisắr, pă bătrîneăște; –sắrurį, 766 +: saų kisắr, cum îį zíče î Olténila, 769, 771-773, 777-778, 780, 783, 786-787, 789-791, 793-796, 799-801, 803, 805-809, 811-813, 815, 819, 821-823, 825-834, 837-838, 840-841, 843, 845-846, 849-851, 853-854, 856, 858, 860, 863-864, 866, 885-887.
tléslă; tlésle: 698, 848, 859, 870.
téslă; tésli: 721, 740, 836, 867, 896.
téslă; tésle: 725-726, 728.
tézlă; tézle: 727, 736, 746, 751, 788, 802, 865.
kisér; –sére saų téslă; tésle: 758.
tézlă; tézle saų kisắr; –sắre: 759.
téslă; tésle, [B] kisér; –sére: 760.
tézlă: 761 +: úni-į spun kisắr, 774 +: kisắr, în límba moldoveánă, 779.
téslă și kisắr: 762.
téslă: 764 +: la Craįóva-į spúne kįsắr; [*] tézlă.
tézlă; tézle, [B] kíser; kísere: 770.
tézlă; tézle, kesắr; –sắre: 776.
tézlă, téslă: 781, 816.
téslă; teslį: 792.
tézlă; tézle: 798.
tézlă; tezlį: 820.
tézlă; tézle: 839.
tlézlă; tlézle: 842, 844, 847, 855, 861, 868-869, 898.
téslă; tésle: 873.
téslă; teslį: 875.

NITURI, sg.
„rivets"

[2489]

I. [Întrebare indirectă] Cum le spui la acelea ca niște cuie scurte, cu floarea mare, și cu care se prind capetele cercurilor de fier? (Chest. NALR, fig. 86)

NALR-Olt. MN, plș. 133.

II. nit [sg.]; níturį: 671-673, 675-676, 678-679, 681-682, 684-687, 690, 696, 709-710, 712, 730-731, 733-735, 737, 743-748, 750-751, 753, 755, 761, 763-764, 766, 773-774, 776-784, 786, 789, 791-796, 803-804, 806-810,

818, 822, 829-830, 836-838, 840-843, 845, 847, 849, 851-854, 856-857, 860, 863-864, 867, 873, 875, 886, 896, 898.
níturi̯; nit: 674, 677, 680, 689, 691-695, 698, 703, 707, 711, 716, 718, 726, 742, 749, 752, 756-760, 762, 765, 767, 769-772, 775, 785, 787-788, 790, 797-802, 805, 811-813, 815, 817, 819-821, 824-827, 831-835, 848, 850, 855, 861-862, 870, 885, 887.
— : 683, 688, 697, 699-701, 704-706, 713-715, 717, 719-720, 754, 768, 814, 871-872, 874, 876-884, 888-895, 897, 899-900.
tot cu clo̯t víne: 702.
mit [sg.]; míturi̯: 708, 722, 816, 859, 869.
míturi̯; mit: 721, 723, 727, 732, 736, 738-739.
nitúri̯; nit^{u}: 724.
nitúri̯; nit: 725.
níturi̯; nit^{u}: 728, 865.
ńituri̯; ńit: 729, 740, 839.
míturi̯, [k] ńit [sg.]; níturi̯: 741.
cúi̯e ți̯gănéști̯, ~ dă ble̯au̯ „ascuțite“, nit [sg.] „bont“: 823 +: nitái̯măr [=ciocan pentru bătut nituri].
níturi̯; nítu̯: 828.
nit^{u} [sg.]; níturi̯: 844, 846, 858, 866, 868.

PAS, pl.
„compas“

[2491]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi zici la unealta care are două brațe de lemn unite la un capăt și desfăcute la celălalt, cu care se măsoară și se înseamnă doagele? (Chest. NALR, fig.88)*

***ALR II s.n. 564; NALR-Olt. MN,** plș. 137; **ALM** chest. 2239.*

II. *compás; –pásuri̯: 671-672, 674-682, 684-687, 689, 690 +: sau̯ noi̯ pă țărănéște îi̯ spúnem cápră; cápre, 694, 696, 698, 702-703, 708-709, 711-712, 716, 718, 722-723, 726, 728-729, 731-732, 735-738, 741, 743, 746, 748, 752-753, 755-756, 761, 769, 770 +: úni-i̯ zîĉe și cápră, 774, 777, 782, 783 +: [*] –páse, 785, 811, 817, 821, 825, 829 +: ~ ar fi, 830, 832, 835, 837, 840 +: ~ dă fi̯er, 849, 854, 856, 858-859, 864, 866-867, 869.*
compás; –páse: 673, 692-693, 707, 724, 730, 733, 739, 744-745, 749-751, 759, 764, 771, 775 +: [*] –pásuri̯, 776, 780, 812, 815, 818, 820, 822, 824, 826, 833, 834 +: „~ pentru funduri“, 838-839, 841, 843, 845, 850, 853, 857, 860, 862-863, 885-886.
— : 683, 688, 697, 699-701, 704-706, 713-715, 717, 719-720, 734, 754, 768, 814, 816, 871-872, 874, 876-884, 888-895, 897, 899-900.
compás; –páse „mai mic“, cápră; cápre „mai mare“: 691.
compács; –pácse: 695.
compás; –páse, –pásuri̯: 710.
compás; –pásẹ: 721, 865.
compás: 725, 740, 757 +: și cápră i să mai̯ zíce, 760, 778-779, 781 +: tot ~ , tái̯e fúndu la ^{u}ocól [=în formă de cerc], 784, 823 +: „numai pentru fund, doagele [se fac] cu șablon“.
compás; –páși̯: 727, 742, 836.
pas; pași̯: 747.
compás sau̯ cápră: 758.
cápră; cápre: 762, 772-773.
compás gradát; –pásuri̯, [k] –pásĕ: 763.
compás; –pásuri̯, [B] cápră [!]; cápre: 765.
compás de lungíme sau̯ cápră: 766.
cápră; cápre, compás; –páse: 767.
c^{u}ompáz; –pázuri̯: 786.
c^{u}ompás; –páse: 787, 789, 800, 806, 810, 842, 847-848, 852, 896.
c^{u}ompás; –pásuri̯: 788, 790, 792-793, 795-797, 799, 802-804, 807-809, 855, 861, 870, 887.
c^{u}ompás; –páse, [k] –pásuri̯: 791.
c^{u}ompás; –pásuri̯, [k] –páse: 794.
c^{u}ompás; –pásẹ: 798, 801.
c^{u}ompás; –pás^{u}: 805.
compásu péntru fúnduri̯: 813.
∞ : 819.
mărcătór; –to̯áre: 827 +: ~ dă markázǎ.
compás^{u}; –páși̯: 828.
colțár; –țáre: 831.
compás^{u}; –pásuri̯: 844, 846, 851.
compás; –páse: 868.
c^{u}ompás; –páși̯: 873.
co̯mpás; –pásuri̯: 875.
c^{u}ompás; –pásuri̯, –páse: 898.

CRIVEA, pl.
„tordoir“

[2492]

I. *[Întrebare indirectă] Cum ziceți la unealta cu care dogarul sucește teiul pentru legatul cercurilor de lemn la vase? (Chest. NALR, fig. 89)*

***NALR-Olt. MN,** plș. 137.*

II. *? : 671-674, 676-678, 682, 687, 695, 703, 708, 711-712, 716, 723, 727, 737, 748, 770, 778-779, 787-792, 794, 798-800, 802-804, 806-808, 810, 826, 836, 838-839, 841-846, 848-850, 852, 854-859, 861, 863-868, 898.*
scă^{u}on: 675.
crive̯á; –véle: 679-680, 710, 718, 747, 837, 840, 860, [σ] 887.
vîrtélniță: 681, 742.
— : 683, 688, 697, 699-701, 704-706, 713-715, 717, 719-720, 722, 728-731, 734, 738, 744-746, 750-755, 768, 812-816, 818, 821-823, 827, 829-831, 833, 871-872, 874, 876-884, 886, 888-895, 897, 899-900.
jug: 684.
tocăli̯e; –li̯: 685.
tocăli̯e: 686.
presuĉe̯á; –ĉéle: 689, 693, 702, 786.
∞ : 690 +: păi̯ ásta a fost din tímpuri̯, nu mai̯ i̯e acúma, 763, 771, 782 +: [*] míngînă dă strîns, 805, 817, 819-820, 824-825, 828, 832, 834-835, 847, 885.
[B] crive̯á; –véle: 691.
cu o crăcánă: 692.
presuĉe̯á; –ĉéle: 694.
crive̯ác; –ve̯ácuri̯: 696.
cu ĉércuri̯: 698 +: de lemn de alun.
?, fus: 707.
crive̯á; –ve̯ácuri̯: 709.
șurúb ívor: 721.
crive̯á; –vélẹ: 724.
grive̯á; –vélẹ: 725, 741.
?, șurúb dẹ dogări̯e: 726.
drugă; druĝ: 732.
: 733, 764.
kostéc; –técuri̯: 735.
șurúb; –rúburi̯: 736.
călcătór; –to̯áre: 739.
suĉito̯áre: 740.
grive̯á; –véle: 743.
tivilíncă; –línĉ: 749, 851, 873.
presuĉá; –ĉéle: 756.
?, răsucá, ∞ : 757 +: să zíĉem o răsuĉá.
răsuĉá; –ĉéle: 758.
crăcánă: 759.
?, [ε] cléște dă ĉércuri̯: 760.
[*] [ε] cléște, făcă crestézuri̯: 761.
?, pălimári̯; –máre: 762.
ca un̯ fel dă sfîrle̯ázǎ dă făcút pripo̯áne: 765.
∞ , ?, crive̯á: 766.
?, # : 767.
∞ , șurúp: 769 +: șurúp dă strîns butóiu̯ dă po̯áte să-i̯ lége ĉércu.
?, ∞ : 772-773, 775, 797.
∞ , răsuĉálă: 774.
răsuĉálă; –ĉéli̯: 776.
c-ŭ̯ írápti̯g: 777.
șurúp; –rúpuri̯: 780.
c-ŭ̯ vîrtéj: 781 +: învîrtéște cu vîrtéju.
ĝîni̯; ĝînjuri̯: 783.
vîrtéj: 784-785.
un̯ juguléte; –léți̯: 793.
fus; fúse: 795.
?, [ε] vîrtélniță; –télnițe: 796.
?, vîrtéj; –téjẹ: 801.
răsuĉ^{e}álă; –ĉéli̯: 809.
∞ , jug cáre strînĝe: 811.
[ε] crivác; –váĉe: 853.
?, vîrténță; –ténțe: 862.
?, mașínă dă suĉít tei̯: 869.
?, torcătu̯áre: 870.
tivilíncă;–línĉ: 875 +: „în Moldova, la Vădeni [se zice] c^{u}ocîrlă; –cîrli“.
salaĝi̯i̯; –ĝi̯: 896.

ZGÂRCI, pl.
„raclette (pour surfaces concaves)“

[2493]

I. *[Întrebare indirectă] Cum ziceți la acela cu care se curăță pe dinăuntru muchiile la vasele mici? (Chest. NALR, fig. 90)*

***NALR-Olt. MN,** plș. 137-138.*

II. *? : 671, 673, 676, 677 +: gărdinár, 684, 687, 694-695, 702, 707-708, 709 +: zgârĉi̯, 712, 723, 726-727, 737, 740, 749, 766, 770, 778, 786-787, 790-795, 800-804, 806, 809-810, 811, 812 +: língură, 818, 820, 824-825, 829, 831 +: o curățito̯áre, o grípcă, 834 +: [*] grípcă; gripĉ, 835-836, 838-845, 846 +: tot cu grípca, 847-852, 854-855, 857, 859-870, 873, 896.*
ĝin: 672.
rinde̯á: 674.
cuțitu̯ái̯e; –tói̯: 675.
grípcă: 678.
răzăto̯áre: 679.
sco̯ábă: 680.
sco̯ábă rotúndă: 681.
cuțito̯ái̯e dă do̯áĝe: 682.
— : 683, 688, 697, 699-701, 704-706, 713-715, 717, 719-720, 722, 728-730, 732, 734-735, 738-739, 744-746, 748, 750-755, 768, 813-816, 821, 830, 871-872, 874, 876-886, 888-895, 897, 899-900.
cuțito̯ái̯e: 685.
răzúș: 686.
[ε] gárdin; gárdine: 689 +: [*] gărdinár; –náre.
[ε] ĉoplitór: 690.
um̯ fel dă cuțitu̯ál̯e: 691.
cu ^{u}o rinde̯á: 692, 776 +: ~ rotúndă.
cu un ĉoplitór: 693.
gárdin; gárdine: 696.
ĉoplitór: 698 +: ~ – „o rindea mai mică, cu custúr^{e}a puținel rotundă“, 761, 763, 784 +: ~ rotărésc.
cu ráspilu: 703.
rinde̯á cúrbă: 710.
scu̯ábă; scu̯ábe: 711, 796.
cuțitu̯ái̯e; –tói̯: 716.
cu périe dă sîrmă: 718.
sco̯ábă; sco̯ábi: 721.
zgîrcáĉ; –cáĉe: 724.
ĉoplitór; –to̯árẹ: 725.
cîrlán–láni̯: 731.
tivilíncă; –línĉ: 733 +: suĉés̯ cînepă péntru fúnii̯.
răzui̯to̯áre; –tóri̯: 736.
cuțito̯ái̯e; –tói̯: 741-742, 767, 773, 785.
cuțít încîrligát: 743.
grípcă; gripĉ: 747, 832, 837, 853, 856.
cu tézla: 756.
^{u}ok: 757.
cu vătrái̯ dă fi̯er: 758.
sco̯ábă rotúndă; sco̯ábe –túnde: 759.
cu gárdin: 760.
cuțitu̯ál̯ĕ: 762.
cuțito̯ál̯e; –tói̯: 764-765.
ci̯țito̯ál̯e; –tói̯: 769.
ĉoplitór rotúnd; –to̯áre: 771, 780-781.
cuțito̯ál̯e rotúndă: 772 : [*] grípcă.
cuțito̯ál̯ĕ péntru dogár; –tói̯: 774.
custúră; –túri̯: 775, 788.

cuțitọá!e rotúndă, ~ semilúnă: 777.
tot cu linguráru: 779.
curățitór: 782 +: [∗] grípcă.
ĉoplitór; –tọáre: 783, 833.
rindẹá; –déle: 789, 797-798.
língură; língurǐ: 799, 805, 807.
cuțituá!e: ~ : 808.
dáltă dă curățít: 817.
cuțituáie rotúndă; –tói: 819.
#: 822.
dáltă cu urék, șlíptob: 823.
curățitór; –tọáre: 826.
l'íngură dă fier: 827.
răzuịitórᵘ; –tọáre: 828.
cu rindẹáua: 858.
ĉioplitór; –tọárǐ: 875.
raz; rázurǐ: 887.
răzuịitᵘór; –tọáre sau raz; rázurǐ: 898.

CUȚITOAIE[1], pl. „plane"

[2494]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi ziceți la aceea cu două mânere la capete cu care dogarul cau dulgherul ciopleşte şi răzuieşte (GEST) lemnul? (Chest. NALR, fig. 91)*

***ALR II s.n.** 555; **ALRM II s.n.** 379; **NALR-Olt. MN,** plş. 133; **ALM** 2176, CF. 2175; **ALMC** 1735.*

II. *cuțitọáịĕ; –tói: 671, 679, 684, 763, 774, 776.*
cuțitọáie; –tói: 672, 674, 680, 685, 722-723, 758-759, 761, 770-772, 779, 781, 783.
cuțituáie; –tói: 673.
cuțitọáịĕ; –tói: 675, 689.
cuțitọáie; –tói: 676, 678, 681-682, 724, 727, 729-735, 737, 739, 741, 743- 745, 747-748, 750, 752-753, 755, 766, 773, 782, 784-785, 815, 820, 823-825, 828, 830-832, 834 +: [∗] cuțitọáie [pl.], 835, 853, 886.
cuțituáie; –tói: 677, 692, 694, 813, 817, 819, 829, 833, 840, 843, 849-850, 857, 860, 864.
— : 683, 688, 697, 699-701, 704-706, 713-715, 717, 719-720, 754, 768, 814, 871-872, 874, 876-884, 888-895, 897, 899-900.
cuțutọáie: –tói: 686.
cuțitọáie; cuțitói: 687.
cuțitọáịĕ; –tói: 690, 757, 767, 775.
cuțituá!e, –tói: 691.
cuțituá!e; –tói: 693.
cuțituá!e; –tói: 695, 696 +: scuábă, 698, 702-703, 707-712, 716, 718, 841, 845, 854, 856.
círlán, cuțitọáie strîmbă; –tọáie: 721.
cuțitọáie; –tói: 725, 736, 836, 865.
cuțitọáie; ~ : 726, 728, 738, 740, 746, 749, 751, 760, 821-822, 826-827, 846, 873, 885, 887.
cuțitọáie: 742.
cuțitọá!e; –tói sau cuțitọá!e: 756.
cuțitọá!ĕ: 762.
tot cuțitọá!e: 764-765, 778, 780 +: trag tot pă dọáĝe.
cîțitọáie: 769.
cuțitọá!e drẹáptă: 777.
cuțituáe; –tᵘói: 786-788.
cuțituáe; –tᵘói: 789, 794.
cuțituá!e; –tói: 790.
cuțituáe; –tᵘói: 791, 795.
cuțituáe; –tói: 792, 806.
cuțituá!e; –tᵘói: 793, 807, 847, 861.
cuțituá!e; –tᵘói: 796.
cuțituá!e; ~ : 797.
cuțituá!e; –tói: 798, 810.
cuțituá!e; ~ : 799, 866.
cuțituáe; –tᵘói: 800, 805.
cuțituá!e; ~ : 801-802.
cuțituá!e; –tᵘói: 803, 844, 855, 859.
cuțituá!e; –tᵘói: 804.
cuțituá!e; ~ : 808-809.
cuțituáie: 811.
cuțitọá!e: 812.
cuțitọáe; ~ : 816.
cuțitọáe; –tói: 818.
cuțituáie; –tᵘói: 837, 858, 870.
cuțituáie; ~ : 838, 842, 851, 862-863, 869.
cuțituáie; –tᵘói: 839, 848, 867-868.
cuțituá!e; ~ : 852.
cuțitọáịi; –tói: 875.
cuțitọáịi; –tói: 896.
cuțitọáịĕ; –tói, [k] cuțitọáịĕ: 898.

GARDINAR, pl. „jabloir"

[2496]

I. *[Întrebare indirectă] Cu ce se face șanțul de la doagele în care intră fundul vaselor de lemn? (Chest. NALR, fig. 93)*

***NALR-Olt. MN,** plş. 138; **AIS** 1328*.*

II. *gărdinárǐ; –náre: 671-674, 680, 759, 770.*
gárdin: 675, 687, 691 +: gărdináre [pl.] 761, 774, 777-778, 780 +: [∗∗] gărdinár, 781-782, 784-785.
gărdinár; –náre: 676-678, 681, 692, 696, 698, 707, 709-712, 716, 721, 723-724, 730, 732, 735, 737, 743-744, 747-749, 755, 760, 764, 767, 769, 771, 773, 775, 798, 804, 825-826, 831-835, 840 +: péntru gárden, 850-852, 859-860, 898.
gárdin; gárdine: 679, 689 +: [∗] gărdinár; –náre, 690, 694, 728, 752-753, 756, 757 +: ~ nemțăsc, cu șurúpurǐ, ~ romînésc, dúpă mărímǐ, 763, 772, 776, 783, 787, 796-797, 811-813, 815-819, 823-824, 828 +: ~ dă fier.
[ε] scobár; –bárǐ: 682.
— : 683, 688, 697, 699-701, 704-706, 713-715, 717, 719-720, 734, 738, 745, 754, 765, 768, 814, 830, 871-872, 874, 876-886, 888-895, 897, 899-900.
gărdiníĉǐ; –níĉe sau scobitọáre: 684.
gărdiníĉǐ; –níĉurǐ: 685.
gárden; gárdene: 686, 695, 837, 854.
?, [D] gărdinár; –náre: 693.
fir; firurǐ: 702.
língură: 703.
scuábă; scuábe: 708.
cáre fáĉe gárdinu, f!erăstrău péntru gárdin: 718.
gardinár; gărdináre: 722.
gărdinár; –náre: 725, 727, 740, 746.
gărdinár; –nárurǐ: 726, 729.
gárdin; gárdinǐ: 731.
gărdinár: 733, 766.
gărdinár; –nárǐ: 736.
gardinár; gărdináre: 739.
? : 741, 786, 788-792, 794-795, 799-803, 805-810, 820, 822, 829 +: fáĉe gárdinu la butói, 841-842, 844, 846-849, 853, 855-858, 863-867, 869-870.
ĉoplitór; –tọáre: 742.
gárdin sau gărdinár: 750.
grădinár; –náre: 751.
gardinéĉ; –néĉurǐ: 758.
gárdinǐ: 762.
nut péntru gárdin: 779.
zgîri!éĉ; –!éĉe: 793.
ĉᵉaprázu gárdinúluị; –prázurǐ: 821.
dáltă péntru fúndurǐ: 827 +: că tot ca dálta víne.
lînguríță; –rițǐ: 836.
gárden; gárdene: 838-839.
gardini!ér; –!ére: 843.
gardenár; –náre: 845.
?, gărdinár: 861.
ᵘo rîndẹá: 862.
?, rindẹá: 868.
gărdinár; –nárǐ: 873.
gárdin; gárdinǐ: 875.
gárdin; gárdinǐ și gărdinár; –náre: 887.
gărdinár; –nári: 896.

DOGAR, pl. „outil de tonnelier (pour fendre les douves)"

[2497]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi ziceți la unealta cu leafa încovoiată ca o secere, cu care se crapă lemnele pentru doage? (Chest. NALR, fig. 94)*

***NALR-Olt. MN,** plş. 138.*

II. *? : 671-673, 675, 677, 679, 681-682, 684, 686, 690 +: nu cunósc că n-am folosít, 702, 723, 725-727, 733, 735-737, 740-741, 747, 749, 751, 763 +: [∗∗] cu fierăs-trău dă spart, 767 +: [∗] la săcúre, 786-787, 789-796, 800, 802-804, 806-807, 809-810, 818, 820, 822, 824, 826 +: ∞, 836, 839-858, 860-870, 873, 896, 898.*
toporáș: 674.
?, [ε] cuțitọáie: 676.
dogár; –gárǐ: 678.
cuțít: 680.
— : 683, 688, 697, 699-701, 704-706, 713-715, 717, 719-720, 722, 728-729, 731, 734, 738-739, 742, 744-746, 748, 750, 752, 754-755, 765, 768, 814-817, 819, 827, 830, 871-872, 874, 876-886, 888-895, 897, 899-900.
cosór: 685.
?, cosór: 687.
[ε] cᵘosór; –suáre: 689.
cu ᵘo săcúre; –cúrǐ: 691.
cu ᵘo secúre: 692.
cu secúre: 693 +: și cu pánă dă lemn, 779.
cu topóru: 694-696, 703, 707, 718, [ε] 783, 813.
cu ᵘo pánă; péne dă lemn: 698 +: da maị mult în topór să spárĝe.
cu fierăstrău: 708.
[ε] secúre, sécere: 709.
?, cu topóru: 710, 712.
custúre; –túrǐ: 711.
bárdă sau topór: 716.
pánă; penǐ: 721.
cuțitọáie de crăpát dọáĝe: 724.
formáz; –máze: 730.
custúre: 732.
scọábă; scọábe: 743.
dáltă: 753.
cu fierăstrăᵘu: 756.
cuțitọáịĕ: 757 +: cu fierăstrăᵘu, cu ĉirculáru (la motór).
spărgătọáre; –tórǐ: 758.
[ε] săcúre: 759 +: [ε] cu ~, 766.
cuțitọáie; ~ : 760.
tot cuțitọá!e: 761.
cuțituá!ĕ: 762 +: or le taị la fierăstrău.
cu săcúrẹa: 764, 775.
cu săcúrẹa or cu bárda: 769.
cu ferăstrăᵘu: 770.
cu secúrẹa: 771, 828 +: [=topor].
săcúre: 772.
secúre; –cúrǐ: 773.
cu satîru: 774 +: făcút díntr-un fier dă plug.
c-un fier: 776.
cu dáltă dă fier; dălțǐ: 777.
topór: 778.
și cu topóru și cu fiéru dă plug: 780.
[∗] un fel dă secúre: 781.
topór sau secúre: 782.
c-o pánă: 784.
cu bárda: 785, 821, 832 +: le ĉoplím [doagele] ~ ~.
săcúre; –cúrǐ: 788, 797, 799.
topór; –puáre: 798.
custúră; –túrǐ: 801, 805.
satír; –tíre: 808.
∞ : 811, 823, 829, 834, 837 +: n-ávem d-ástea, 875 +: n-am văzút la noị din álea.
bárdă: 812.
cu bárda sau topóru: 825.
cu săcúrᵉa: 831.
topór; –pọáre: 833.
cu tézˢla, cu bárda: 835.
le despicăm cu níște fiáre di plug: 838.

cu tu̯opóru: 859.
crăpătór de doáĝe; –toáre: 887.

CIUMPEI, pl.
„couteau pour fendre les cercles en bois"

[2498]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi zici la aceea ca un cuțit mic cu care se crapă cercurí de lemn? (Chest. NALR, fig. 95)*

***NALR-Olt. MN**, plş. 133.*

II. *? : 671, 673-674, 678-679, 684, 686, 690, 695, 702, 712, 723, 726-727, 730, 733, 735, 737, 740-741, 743, 747-749, 763, 776, 778, 783, 786-796, 798-800, 802-810, 824, 836, 839-841, 843-846, 848-870, 873, 875, 887, 896, 898.*
cuțít: 672, 675, 680, 689.
cosór: 676, 685, 687.
cuțít: 677, 736, 785 +: ~ dă spintecát nu̯iéle.
cuțitoáie: 681, 759.
bričeág, bisturíu: 682.
— : 683, 688, 697, 699-701, 704-706, 713-715, 717, 719-722, 724, 728-729, 734, 738-739, 742, 744-746, 750-755, 765, 768, 779, 811-819, 821-823, 825, 827-828, 830-831, 833-834, 838, 871-782, 874, 876-886, 888-895, 897, 899-900.
cu um̯ fel dă satîr: 691.
cu secúre sau̯ cu cuțitu̯ále: 692.
cu cuțítu: 693-694.
despicătór: 696.
cu nişte cuțíte marí: 698 +: didęá cu iéle, spunęá táta máre: ádu páloşu să crăp lémnu ăsta!.
cu fierăstrău̯: 703.
cu topór mai̯ mic: 707.
cu cuțitu̯áia: 708.
cu un bričeág: 709.
cu topóru: 710, 718.
um̯ fel dă dáltă: 711.
∞ : 716, 762 +: la múnte [este], 769-775, 782, 797, 820, 826, 829, 832, 835, 837, 847.
cosór; –soáre: 725.
custúră; –túrí: 731.
custúră; –túre: 732.
călcătoáre: 756 +: un fel dă ~ ; călcái̯ lémnu pînă če să spárĝă dóu̯o şi crăpái̯ cu ia.
tot cu cuțitoáie: 757, 760-761.
şi cu săcúre şi cu spărgătoáre: 758.
: 764, 767.
cuțitoále: 766 +: tot un fel dă ~ ca dă şiță, crăpám trúnkurile dă şíță.
c-un bîşter, un bričág speči̯ál: 777.
un toporáş: 780.
[ɛ] dáltă: 781.
[ɛ] cu pánă cu čevăşilea: 784.
cuțít; –țíte: 801.
cu ȟerăstrău̯ cu peéne: 842.

ZAPLĂT, pl.
„tablette d'assemblage du fond (du tonneau)"

[2499]

I. *[Întrebare indirectă] Cum numiți doaga pusă de-a curmezişul, peste celelalte doage ale fundului unui vas de lemn? (Chest. NALR, fig. 96)*

***NALR-Olt. MN**, plş 138.*

II. *stínĝe plîmbă: 671.*
piéptăn: 672.
fund: 673, 752.
prováz; –vázurí: 674.
púntiile; púntii̯: 675.
? : 676, 698, 708, 737, 749, 789-790, 792, 794-795, 797, 802, 806, 810, 836, 840, 845-847, 849, 851, 854, 856, 858, 862, 864-867, 869-870, 898.
doágă: 677.
podbál; : 678.
stínĝile; stínĝii̯: 679, 684, 686, 689, 691.
pop; popí: 680, 735.
supórt la fund: 681.
ajutór; –toáre: 682.
— : 683, 688, 697, 699-701, 704-706, 713-715, 717, 719-720, 729, 731-732, 734, 738, 745-746, 750-751, 753-755, 765, 768, 814, 863, 871-872, 874, 876-886, 888-895, 897, 899-900.
stîlp; stîlpí: 685, 725, 733, 739, 811 +: ca să nu scovîrdéze.
blánă în̯ cručíş: 687.
[ɛ] piéptene; piépteni: 690.
stínĝe; stínĝii̯: 692, 772.
stínĝila dă la fund: 693.
pop, stínĝiile; stínĝii̯: 694 +: „pop se pune în butie când s-a scovârdat o doagă, ca să țină".
susținătór; –tu̯áre: 695.
mijlocáşí; –cáşe: 696.
ajutór; –tu̯áre: 702.
căpătîí: 703.
şpráiț la fund; şpráițe: 707.
curmezíş; –zíşurí: 709, 807, 826.
pópu fúndului̯, pop la fund; pópurí: 710.
ştínĝile; ştínĝii̯: 711.
?, curmezíş: 712.
căpătîí; –tîíe: 716.
?, ∞ : 718.
întăritúră; –túrí: 721.
propteá; –téle: 722.
curmezíş; –zíşurí: 723, 796.
stínĝiie: 724.
stîlp; stîlpurí: 726, 776.
stîlp; stîlḱ: 727.
curmezíş la fund: 728.
doágă de sigurántă: 730.
púntiie; púntii̯: 736.
curmézíş: 740, 748.
doága cóntra fúndului̯: 741.
spătár; –táre: 742.
: 743 +: n-áre núme, 843, 850.
speteáză; –téze: 744.
curmezíş; –zíşe: 747.
stínĝile: 756 +: la búții marí.
travérsă; –vérse: 757.
čepí dă cúie dă fier [pl.]: 758.
sténĝile; sténĝii̯: 759.
ḱíngă; ḱinĝ: 760.
ḱíngă: 761 +: [*] perváz.
să prind în pii̯léč sau̯ cu stínĝe: 762.
čepí, supórturí dă podvále [pl.]: 763 +: čepí ascúnş între doáĝe.
deagonálă: 764 +: [*] mijlóc, púnte.
[ɛ] travérsă: 766.
dii̯agonálă sau̯ ḱíngă: 767.
dii̯agonálă: 769.
stínĝe: 770.
cătúşă; –túşe: 771.
∞ : 773, 774 +: bátem priléĝ dă fier, [*] clémă, 784 +: să púne̯ priléĝ dă cúie, 791, 793, 798, 801, 803-805, 809, 812-813, 815-816, 818-822, 823 +: cătúşe [pl.] [se pun] „la capac pentru apucat", 824-825, 827, 828 +: stîlpu butójului̯ [=doaga din mijlocul fundului], áripa butójului̯ [=doaga din marginea fundului], 829, 833, 837-839, 842, 844, 848, 852, 855, 857, 859-861, 868, 896.
dublúră; –blúrí: 775.
cătúşă: 777 +: [*] púnte.
priléĝ dă fier: 778 +: să prínde [doagele] între iéle în ~ ~.
o ḱíngă: 779.
priléĝe dă fier, ∞ : 780 +: să púne înău̯úntru.
cápră, un̯ ḱitúc dă lemn: 781.
o púntiile; púntii̯: 782.
cuşác; –şáče: 783.
[ɛ] un stîlp: 785.
púnte; punțí: 786.
pru̯oráz; –rázurí: 787.
adu̯óu̯os; –du̯óu̯ose: 788.
clin; clínurí: 799.
blánă dă fund: 800.
sigurántă; –ránte: 808.
?, doágă d-a curmezíşu: 817.
piéptene: 830.
stîlpu butójului̯: 831
o stínĝe: 832.
cătúşă; –túşe: 834.
∞ , cătúşĕ; –túşí: 835.
?, un̯ curmezíş: 841.
suptinătoárea fúndului̯: 853.
stîlp; stîlpí, stîlḱ: 873.
stîlp; stîlpí, [σ] stîlḱ: 875.
ḱíngă; ḱinĝí: 887.

BESCHIE, pl.
„passe-partout"

[2500]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi ziceți la unealta cu pânza lată şi cu dinți mai mari, cu care lucrează doi oameni când vor să taie de-a curmezişul un lemn mai gros? (Chest. NALR, fig. 97)*

***ALRM II s.n.** 370; **NALR-Olt. MN**, plş. 138-139; **ALM** chest. 2223-2224; **ALF** 1205; **AIS** 553; **ALL** 228, 238; **ALG** 133-134; **ALMC** 1031-1032.*

II. *joágăr; joágăre: 671, 675, 682, 689 +: [*] prin áltă párte, pe la muscél, ii̯ zíče fier, 690, 730, 733, 745, 748, 750, 752, 755-758, 760-761, 770, 777-780, 782, 784-785, 811, 813, 815, 817-821, 824-830, 832-835, 845, 870, 886-887, 896.*
fier máre: 672.
ju̯ágăr sau̯ fier; fiáre: 673.
fier de retezát: 674.
joágăr dă mînă: 676.
ju̯ágăr; ju̯ágăre: 677, 692-694, 696, 698, 702, 708-712, 716, 718, 763, 766-767, 769, 783, 787, 789-795, 797 +: şu̯ágăr; şu̯ágăre, 799-800, 802-810, 836-838, 840-843, 847-848, 850-853, 855, 857-860, 862-864, 866, 868.
fierăstrău̯: 678.
fier sau̯ joágăr: 679.
fier; fiáre sau̯ joágăr; joágăre: 680.
fierăstrău̯; –tráie: 681.
— : 683, 688, 697, 699-701, 713-715, 717, 719-720, 734, 754, 765, 768, 814, 871-872, 874, 876-884, 888-895, 897, 899-900.
fier: 684.
fier, joágăr: 685.
joágăr sau̯ firăstrău̯: 686.
joágăr; joágăre sau̯ ferăstrău̯; –tráile: 687.
ju̯ágăr; ju̯ágăre: 691.
ju̯ágăr; ju̯ágăre, fħer; fħáre: 695.
i̯ágăr; i̯ágăre: 703.
ju̯ágăr; ju̯ágăre: 707, 839, 861.
beşḱíie; –ḱii̯ sau̯ jágîr; jágîrí, [B] ȟer; ȟáră: 721.
béşḱiie; béşḱii̯: 722, 728, 737, 742.
ȟer; ȟáre, joágăr; joágăre: 723.
ȟer; ȟáre, [R] béşḱiie: 724 +: acú-i̯ zíče béşḱiie.
béşḱiie; béşḱii̯: 725, 727.
béşḱiie: 726.
joágăr sau̯ béşḱiie: 729.
jágăr; jágăre sau̯ fier; fiáre: 731.
fier de blăní: 732.
jágăr; jágăre: 735, 744, 747, 751, 781.
jágîr; jágîre: 736, 740.
béşḱiie; béşḱii̯ sau̯ joágăr; joágăre: 738.
jágîr; jágîre: 739, 753, 885.
joágăr; joágăre, béşḱiie; béşḱii̯: 741.
jágăr; joágăre: 743.
jágăr; jágăre: 746.
başḱíie; –ḱii̯: 749.
cosác; –sáče: 759.
cotác; –táče, i̯u̯ágăr: 762.
joágăr; joágăre: 764, 773-775, 786.
joágăr; joágăre: 771, 798.

joágăr; joágăre şi béstiḷe: 772.
joágăr; joágăre sau trăşcă; trăşţ: 776.
juágăr; juágăre: 788, 796, 869.
jua...[k] şuágăr; şuágăre: 801.
j'oágăr; j'oágăre: 812, 822, 831, 849, 856.
j'oágăr; j'oágăre: 816, 823, 854, 898.
juágărᵘ; juágăre: 844, 846.
juágărᵘ; juágăre: 865.
juágăr; juágări: 867.
pílcă; pilč sau joágăr; joágăre: 873.
biskíii; –kíi, j'ágăr; j'ágăre: 875.

DINŢAR, pl.
„tourne-à-gauche"

[2501]

I. [Întrebare indirectă] Cum îi zici la acela cu care se împart dinţii fierăstrăului sau ai beschiei, unul la stânga şi altul la dreapta, pentru ca pânza să taie mai uşor în lemn? (Chest. NALR, fig. 98)

ALR II s.n. 554; **ALRM II** s.n. 371; **NALR-Olt. MN**, plş. 139; **ALM** chest. 2237.

II. čeapráz; –prázuri: 671-672, 676, 678-679, 684-686, 689, 692, 698, 788, 797-798, 804, 837, 845.
rostári; –táre, čłapráz; –práze: 673.
rostári; –táruri: 674.
rostár; –táre: 675, 709-710, 730.
rosteá; –téle, čłapráz; –prázuri: 677.
rostitóri sau čeapráz; –prázuri: 680.
čeapráz; –prázuri: 681, 811, 821, 823, 854.
rostitór; –tóri: 682.
— : 683, 688, 697, 699-701, 704-706, 713-715, 717, 710-720, 729, 731, 734, 738, 754, 765, 768, 814, 830, 835, 871-872, 874, 876-884, 888-895, 897, 899-900.
čeapráz; –práze: 687, 812, 824, 834.
? : 690 +: nu-mi vine în mínte, da am lucrát cu el, 751, 790, 793, 799-800, 809, 826 +: [*] čapraz; –prázuri, 840, 846, 851, 855-856, 864, 866.
čapráz; –práze: 691, 696, 703, 744, 756, 761, 771-772, 780, 784-785, 815-816, 832-833, 885.
čeapráz; –práze: 693, 695 +: îl čeaprăzésc, 786, 794, 805, 818, 850, 853.
čeapráz; –prázi: 694.
ḱeḷe: 702.
rosteá; –téle, čapráz; –prázuri: 707.
rosteá; –téle: 708.
rost; rósturi: 711.
čeapráz; –prázuri: 712.
čeapráz; –práze: 716.
čapráz; –prázuri: 718, 726, 728, 736, 739, 741-743, 745, 747-748, 750, 755, 758, 760, 767, 769-770, 775-777, 779, 782, 807-808, 813, 817 +: le dă čapráz, 820, 822.
rostitoári; –tóri sau mínğină; mínğini: 721.
čapláz; –plázuri: 722, 752.
čeprăzár; –záre: 723, 825 +: péntru dat čeapráz, 896 +: „cu el dă čapráz", 898 +: „face čapráz; –práze".
rostitoáre; –tóri: 724, 735.
čepráz; –prázi: 725.
čaprazár; –záre: 727.
rostár: 732.
čapráz: 733, 778, 781.
dáltă; dălţi: 737
dáltă: 740, 746.
čaprazár: 749.
ḱílă; ḱíle: 753, 861.
čapráz; –práze: 757.
čapráz; –práze: 759, 773.
[ε] ráspil, cu pílă: 762.
čepráz; –prázuri: 764.
čapráz; –práze, [k] –prázuri: 766.
čapráz; –práze: 774.
čapráz; –práze: 783.
ḱee dă čeaprazít; ḱei: 787.
pʰílă; pʰíle: 789, 791-792, 795, 801, 803.
čepráz; čeaprázuri: 796.
pílă; píle: 802.
pʰílă; pʰíli: 806.
pʰílă; pʰíle, rásper; ráspere: 810.
čeapráz; –práze: 812.
čeaprazár;–záre: 819, 852.
čapráz; –práze: 827 +: îi strîmbeáză dínţi, îl čeprăzéşte.
?, čeaprázu; –práze: 828.
?, cu cléştili: 829.
cu o ḱíe: 831 +: îi fáče čaprázu lui ~ ~ ~.
cu píla: 836, 848-849, 857, 870.
čapláz: 838.
čeaplazár; –záre: 839.
čaprazilér; –lére: 841.
ḱíe; kii: 842-843.
rᵘostárᵘ; –táre: 844.
cu ḱila, čapráznic: 847.
?, fač čeaprázu: 858.
rᵘostár; –táre: 859.
dinţár; –ţáre, čaprazár; –záre: 860.
cu pʰíla: 862.
cu ḱíla: 863.
ḱílă; ḱíle: 865.
maşínă dă făcú čeápraz: 867.
čeaprazárᵘ; –záre: 868.
ḱíḷe dă čapráz: 869.
čepráz; –prázi: 873.
čeprăzár; –zári: 875.
cu ḱerpidélu: 886.
čeaprazár; –záre: 887.

BANC, pl.
„établi"

[2507]

I. [Întrebare indirectă] Cum îi zici la masa aceea lungă a tâmplarului pe care se fixează bucăţile de lemn, ca să le poată netezi cu rindeaua (se va folosi răspunsul obţinut la întrebarea nr. 2505)? (Chest. NALR, fig. 104)

ALR II s.n. 552; **ALRM II** s.n. 368; **NALR-Olt. MN**, plş. 139; **ALM** chest. 2184; **ALF** 488; **ALMC** 1731.

II. tijğeá; –ğéle: 671, 673, 675-677, 679-680, 684-685, 687, 689-690, 709, 711-712.
tejğeá; –ğéle: 672, 678, 695, 702.
tezğeá; –ğéle: 674, 682.
tizğeá; –ğéle: 681.
— : 683, 688, 697, 699-701, 704-706, 713-715, 717, 719-720, 731, 734, 754, 768, 814, 871-874, 876-884, 887-895, 897, 899-900.
másă de tras: 686.
tejğá; –ğéle: 691, 747, 821, 834.
tijğeá; –ğéle: 692, 694.
másă; mése: 693, 727, 791, 806, 810, 831.
tijğá; –ğéle: 696, 744, 752, 758, 763-764, 787, 789, 792, 794-795, 797, 800, 812, 817, 819, 823, 825-826, 828-829, 832-833, 835, 837-844, 846-847, 850-852, 855-862, 864, 869-870.
bănc; băncuri: 698.
tejğá; –ğéle: 703, 730, 750, 757, 765, 769-770, 773-775, 777, 780, 782, 785, 799, 803-805, 809, 820, 824, 866, 896.
banc; báncuri: 707, 710, 721-722, 726, 732-733, 737, 742, 745, 822, 845, 853, 875, 885.
másă dă tîmplăriḷe: 708.
tijğeá; –ğéle: 716.
tejğeá; –ğéle: 718.
másă: 723, 762.
tejğá; tijğéle: 724.
másă de tras: 725.
bancᵘ; báncuri: 728.
banc: 729, 779.
tejğá; tijğéle: 735.
tijğá; –ğéli: 736, 749.
másă sau banc: 738.
tijğá; –ğéle: 739, 753, 788, 793, 798, 801-802, 807-808, 836, 848, 865.
másă sau robánc: 740.
másă de tîmplăríe; mése ~ ~ : 741.
tejğá; tejğéle: 743.
bancᵘ; báncuri: 746, 863.
tejğá; tijğéle: 748.
tejğá; –ğéle: 751, 783, 868.
másă de lucrát sau bancᵘ: 755.
[*] banc; báncuri, tijğá; –ğéle: 756.
tejğá; –ğéle, banc; báncuri: 759, 776, 778.
tejğá; –ğéle, másă dă tras: 760.
tejğá; –ğéle, banc: 761.
tejğá dă tîmplăriḷe; –ğéle: 766.
banc; báncuri sau tijğá; –ğéle: 767.
tejğá: 771, 781.
banc; báncuri sau tejğá; –ğéle: 772.
[*] tijğá; –ğéle, banc; báncuri: 784.
másă; mése, tijğá; –ğéle: 786.
tijğá; –ğéle: 790.
tijğá; –ğéle: 796.
tijğá; –ğéle: 811, 818.
tijğá; –ğéle sau másă dă lúcru: 813.
tijğá; tejğéle: 815.
tij'ğá; –ğéle: 816.
másă dă lúcru: 827.
tijğá; –ğéle: 830.
tij'ğá; –ğéle: 849.
bang; bánguri: 854.
tijğá; –ğéli: 867.
másă, [k] tijğá; –ğéle: 886.
tej'ğá; –ğéle sau banc; báncuri: 898.

ZIDAR, pl.
„maçon"

[2508]

I. [Întrebare indirectă] Cum îi ziceţi la omul care face case din piatră sau din cărămidă?

ALR II 220; **NALR-Olt. MN**, plş. 133; **ALF** 791; **AIS** 221*, 244*; **ALMC** 1739; **ALA** 1001; **ALC** 1049, cf. 967.

II. zidári; ~ : 671, 673, 759, 765-766, 777, 796, 804.
zidár; –dári: 672, 674, 676-679, 681-682, 685-687, 690-694, 696, 698, 702-703, 707-712, 716, 718, 721, 723-730, 732-733, 735-753, 755, 757, 760, 767, 769-773, 775-776, 778-779, 781-786, 789, 792-795, 797-798, 800, 803, 805-813, 815-827, 829-843, 845, 847, 849-862, 864, 866-867, 869-870, 875, 885-886, 896, 898.
zîdári; ~ : 680, 684, 689 +: zidár; –dári, 758, 762 +: şi saraoól „care aduce materialul", 774, 780, 788, 799, 801.
— : 683, 688, 697, 699-701, 704-706, 713-715, 717, 719-720, 731, 734, 754, 768, 814, 871-874, 876-884, 887-895, 897, 899-900.
pieptrár, [k] zidár; –dári: 695.
zidár: 722.
zidárᶦ; –dári: 802.
zidáru; –dári: 828.
zidárᵘ; –dári: 844, 846, 865, 868.
zidárᵘ; –dári: 848, 863.

CIOCAN, pl.
„marteau"

[2509]

I. [Întrebare indirectă] Cum îi spui la unealta cu coadă de lemn, cu care zidarul sparge şi ciopleşte cărămizile, ca să le potrivească la zid?

NALR-Olt. MN, plş. 139; **ALA** 925.

II. čocán; –cáne: 671, 673-675, 677-679, 681, 685-686, 692-696, 702-703, 708-712, 716, 718, 722, 724, 729-730, 732-733, 735, 737-739, 743-753, 755-756, 758, 760-761, 763, 765, 776, 811, 813, 815-816, 821-822, 826-827, 829-832, 835-836, 838, 840, 842-843, 845, 847, 849, 853-854, 856-858, 860, 862-863, 866, 885-886.
čocán de zidáriḷe: 672, 676, 687, 757, 775.

ĉocán dă zidăriḷe: 680, 684, 759, 767, 769, 771-772, 777-778.
— : 683, 688, 697, 699-701, 704-706, 713-715, 717, 719-720, 731, 734, 754, 768, 814, 871-874, 876-884, 887-895, 897, 899-900.
[ε] ĉlocán de zidăriḷe; –cáne: 689.
ĉocán dă zidăriḷe; –cáne: 690, 783, 837, 851.
ĉocán dă zidăriḷe: 691, 707, 764, 766, 770, 773, 779, 782, 784-785, 850, 864, 869.
ĉocán péntru zidăriḷe: 698.
ŝocán; –cáni: 721.
ĉocán; –cánẹ: 723, 725-728, 736, 740-741, 839, 865, 867.
ĉoplitór; –tọáre: 742.
ĉocán dă cărămídă: 762, 780, 834.
ĉocán péntru zidăriḷĕ: 774.
ĉocán: 781.
ĉuocán; –cáne: 786-792, 794-795, 797, 800-801, 803-806, 809-810, 848, 852, 855, 859, 870.
ĉuocán; –cánẹ: 793.
ĉuocán; –cánẹ: 796, 798-799, 802, 807-808.
ĉocán dă zidărịẹ: 812, 818-820, 823, 825, 833.
ĉocán dă zidărịẹ; –cáne ~ ~ : 817.
ĉocán de zidărịẹ; –cáne: 824.
ĉocănél; –néle: 828.
ĉocánu; –cáne: 841.
ĉocánu; –cáne: 844, 846, 868.
ĉlocănḷél; –nḷéle: 861.
ĉlocán dị zidăriḷị; –cánị: 875.
ĉocán dă zidăriḷị; –cáne ~ ~ : 896.
ĉịocán; –cáne: 898 +: ~ dă pịátră sau ~ dă cărămídă.

MISTRIE, pl.
„truelle"

[2510]

I. *[Întrebare indirectă] Cum se cheamă unealta aceea de fier, ca o lopățică cu coadă scurtă, cu care zidarul aruncă pe zid tencuiala, văcălașul?*

***ALR II s.n.** 241; **NALR-Olt. MN,** pls. 139; **ALM** chest. 1470; **ALF** 1732; **AIS** 249; **ALMC** 1741.*

II. *mistriḷe; –trịị: 671-682, 684-687, 689-692, 694-696, 698, 702-703, 707-712, 716, 718, 728-730, 732, 735, 736 +: [*] ńistrịe, 740, 742-743, 747-748, 750-751, 755-758, 760-761, 763-765, 770-773, 775-785, 800, 803, 805, 809, 837-838, 840, 843, 845, 849-850, 852-854, 856, 862-863, 867, 870.*
— : 683, 688, 697, 699-701, 704-706, 713-715, 719-720, 731, 734, 754, 768, 814, 871-874, 876-884, 887-895, 897, 899-900.
mistriḷĕ; –trịị: 693, 762, 767, 774, 898.
mistrịẹ; –trịị: 721, 796, 798, 802, 804, 807-808, 841, 855.
ńistrịe; –trịị: 722-724, 727, 737-739, 741, 744-745, 749, 752-753, 839, 842, 846, 851, 858, 869.
ńistrịẹ; –trịị: 725, 844, 847, 865.
ńizdrẹá; –drélẹ: 726.
ńistră; ńistréle: 733.
mistrie; –trịị: 746, 786, 790, 792, 794-795, 799, 806, 885-886.
mistréḷe; –trịị: 759 +: [*] mistriḷe.
mᵞistriḷe; –trịị: 766, 769, 860, 864.
mḷistrie; –trịị: 787.
mistrịẹ; –trịị: 788-789, 793, 797, 810.
mḷistrịe; –trịị: 791.
mḷistriḷẹ; –trịị: 801.
mistrịe; –trịị: 811-812, 815-826, 829-835.
mistrịe; –trị: 813.
mistrịẹ; –trịị: 827.
mistrịe; –trịḷ: 828, 857, 859, 866.
mistriḷị; –trịị: 836, 868, 896.
mistrịẹ –trịị, [B] ńistrịẹ; –trịị: 848.
mistriḷe; –trịḷ: 861.
mistriḷị; –trịị: 875.

CUMPĂNĂ, pl.
„fil à plomb"

[2514]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi ziceți la bucata aceea de fier legată cu un fir, pe care zidarul o lasă în jos pe lângă zid, ca să vadă dacă e drept?*

***ALR II s.n.** 378; **NALR-Olt. MN,** pls.140; **ALM** chest. 1471.*

II. *cúmpănă: 671-672, 725, 738, 753, 827.*
cúmpănă; cúmpene: 673, 675, 678, 680-681, 684-687, 689, 691-692, 694, 709, 718, 722, 727-729, 731, 733, 735, 737, 741, 747-749, 752, 755-758, 759 +: nivél sau búlă cu áịer, bolobóc, 761, 763 +: búlă – aịlántă cu ápă, nivélă, bolobóc, 769, 781-782, 787-789, 793-794, 796-797, 799-800, 802, 805-806, 810, 813, 816, 818-819, 821, 822 +: bolobóc; –bóĉ [=nivelă], dóo bolobọáĉe e cu vin, 823, 826 +: [*] bolobóc; –bọáĉe [=nivelă], 828 +: bolobócu; –bụáĉe [=nivelă], 830 +: bolobóc; –bụáĉe [=nivelă], 831, 833 +: bolobóc; –bụáĉe [=nivelă], 834 +: bolobóc; –bọáĉe [=nivelă], șauúlă; –uúle; șeuúlă, 838, 840-841, 844-853, 855, 858-866, 868-870, 896, 898.
?, nivél: 674.
fíru cu plumb, ~ ~ glonț, sau șúsplaị sau cúmpănă: 676.
cúmpănă; cúmpene, nivél: 677, 770.
cúmpănă; cúmpene sau nivél; –véle: 679.
dreptár; –táre: 682, 695, [ε] 790.
— : 683, 688, 697, 699-707, 713-715, 717, 719-720, 734, 754, 768, 814, 832, 871-872, 874, 876-884, 888-895, 897, 899-900.
cúmpănă; cúmpenị sau polobóc; –bọáĉe: 690.
dreptár; –táre sau nivél; –véle: 693.
nivél; –véle: 696.
nănáu; –náḷe sau –náurị: 698 +: „un fier legat cu o sfoară"; bolobóc; –bụáĉe sau nivél.
bolobóc; –bụáĉe: 708, 854 +: [=nivelă].
ĉaurél; –réle sau ĉaúr: 710.
șeaụál; –ụále: 711.
șaón; –ụáne: 712.
cúmpănă „la zidar": 716 +: ǵuníḷe „la dulgher".
cúmpînă; cúmpinị: 721, 736.
cúmpănă; cúmpenẹ: 723, 739, 751.
cúmpînă; cúmpinẹ: 724.
plumb: 730, 732, 745.
cúmpănă; cúmpenị: 740, 742, 786.
fir de plumb: 743.
bolobóc; –bọáĉe: 744, 843 +: [=nivelă].
cúmpănă; cúmpenẹ: 746, 801.
greutáte, fir cu ~ , cúmpănă: 750.
fir dă plumb, bolobóc; –bócurị: 760.
ǵuníḷĕ; –nịị: 762.
fíru cu plumb: 764, 767, 775.
cúmpănă, fíru cu plumb: 765.
fhíru cu plumb sau cúmpănă; cúmpene: 766.
fhíru cu plumb: 771 +: șúsplaị pă nemțáște, 777.
cúmpănă, nivél: 772 +: cúmpănă [=firul cu plumb], nivél – cu ápă.
[*] cúmpănă, plúmbu; plúmburị: 773.
nivél, cúmpănă: 774 +: [*] bolobóc [=nivel cu apă].
cúmpănă, bolobóc; –bọáĉe: 776 +: cúmpănă cu áță, dreptár, cúmpănă cu ápă [=nivel].
bolobóc; –bócurị, cúmpănă: 778 +: cúmpănă cáre-ị cu nivél.
cúmpănă sau fhir cu plumb: 779.
cîntárị: 780.
cúmpănă; cúmpene, borobóc: 783 +: borobóc [=nivel].
cúmpănă, șușpláị: 784.
? : 785, 791, 804, 807, 809, 829, 836, 842, 856.
?, [D] cúmpănă: 792 +: cúmpănă [=nivel].
: 795.
cúmpănă; cúmpene, buorobóc; –bụáĉe: 798 +: buorobóc „cel cu bule de aer" [=nivel].
cúmpănă; cúmpene, buolobuóc; –bụáĉe: 803 +: buolobuóc [cu bulă de aer].
pḷiumb; pḷiumbị: 808.
fḷir cu plumb sau cúmpănă; cúmpene: 811.
cúmpănă; cúmpene, șușpláị; –pláe: 812.
șául; șáule: 815.
cúmpăna zidárului; cúmpene: 817.
[**] cúmpănă; cúmpene, cúmpenị: 820.
țuțfráịer; –fráịere, nivél; –véle: 824 +: bolobóc; –bọáĉe [=nivelă].
cúmpănă; cúmpene sau greụutáte; –tắțị: 825.
ǵónịe; ǵónịị: 835.
șușpláị; –pláịurị: 837.
cúmpặnặ; cúmpenẹ: 839.
cúmpănă; cúmpene, cuị drept; cúịe drépte: 857.
cumpănă; cúmpenị: 867.
cúmpặnặ; cúmpịnị: 873.
cúmpặnặ dị zidár; cúmpenẹ ~ ~ : 875.
cúmpănă, [V] coị; cọáịe: 885.
cúmpănă; cúmpene: 886.
șeauúl; –uúle, [R] cúmpănă de zid; cúmpene: 887.

BIDINEA, pl.
„brosse à badigeonner"

[2515]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi spuneți la aceea rotundă, făcută din păr, pe care o înmoi în var ca să văruiești (GEST) pereții?*

***ALR II s.n.** 291; **NALR-Olt. MN,** pls. 140; **ALM** chest. 1475.*

II. *bidinẹá; –néle sau spọịitọáre: 671-672.*
bidinẹá; –néle: 673, 677-678, 685-686, 690, 694-696, 702-703, 709-712, 718, 730-733, 735, 737-738, 743-745, 747-748, 750, 752, 755, 757-761, 763-767, 769 +: sînt și périị dă văruḷit [pl.]; périḷe, 770-780, 782-787, 790, 792, 794-795, 804, 809, 811-813, 815-817, 819-822, 824-826, 828-829, 831, 833-835, 837-846, 848-854, 856-858, 860, 862-864, 866-867, 869-870, 887, 896, 898.
briǵinẹá; –néle: 674, 679, 684, 687, 689, 756 +: [*] bidinẹá; –néle, 788.
briǵinẹ́; –nélẹ: 675.
bidinẹá; –néle, premetẹá: 676 +: am dat cu premetẹáụa, spun feméịile.
spọịitórị; –tọáre sau bridinẹá; –néle: 680.
premetẹá; –téle: 681.
bridinẹá; –néle: 682, 693.
— : 683, 688, 697, 699-701, 704-707, 713-715, 717, 719-720, 734, 754, 768, 814, 830, 832, 871-872, 874, 876-884, 888-895, 897, 899-900.
bidinẹá; –néle: 691-692, 698, 716, 855.
bidinẹá; –néle sau pămătúf: 708.
bidinẹá; –néli: 721.
bidinẹá; –nélẹ: 722-725, 728, 736, 739-742, 746, 749, 751, 753, 807-808, 836, 865, 875.
bidinẹá; bridinéle: 726.
bridinẹá; –nélẹ: 727, 729.
périḷĕ; périị, [σ] briǵińẹá; –ńéle: 762.
bidinẹá: 781, 818, 823 +: plotóg; –tọáǵe [=bucată de piele de oaie, cu lână pe ea, cu care se văruiește].
bidinẹá; –néle: 789, 791, 800, 805.
bidinẹá; –nélẹ: 793, 796-799, 801-802, 806.
bidinẹá; –néle, [B] périḷe; périị: 803.
bidinẹá; –nélẹ: 810.
cu bidinẹáụa; –néle: 827.
bidinẹá; –néle, périḷe; périị: 847.
bidinẹá; –nḷéle: 859, 861.
bidinẹá; –nḷélẹ: 868.
périị dị văruịít; périị ~ ~ , bidinẹá; –nélị: 873.
périe; périị: 885.
périe sau bidinẹá; –néle: 886.

CANCIOG, pl.
„écope"

[2516]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi ziceți la unealta aceea ca o lingură mare și adâncă, cu coadă de lemn, cu care zidarul pune mortarul (maltărul) între cărămizi? (Chest. NALR, fig. 107)*

NALR-Olt. 825.

II. *canĉóg; –ĉoáĝe: 671-672, 679-680, 685, 733, 744-745, 756-757, 760-761, 763, 765, 767 +: [*] –ĉógurị, 769-774, 777, 785, 812, 816-818, 820, 826, 830-831, 834, 845.*
canĉóg; –ĉuáĝe: 673, 687, 692, 694-695, 703, 716, 813, 819, 836, 856, 864, 866-867, 869.
canĉéu; –ĉée: 674, 684.
canĉóc; –ĉuáĉe: 675, 693, 696, 702, 712, 837-838, 841, 843, 849, 857, 860, 862.
canĉóc; –ĉoáĉe: 676, 678, 682, 722, 727, 732, 737, 747, 749, 752, 776, 781, 822, 827, 829, 833, 853, 896.
canĉóc; –ĉócurị: 677, 681, 711, 728, 735, 741, 743, 815, 850.
— : 683, 688, 697, 699-701, 704-707, 713-715, 717, 719-720, 734, 738, 754, 768, 814, 832, 871-874, 876-884, 887-895, 897, 899-900.
canĉóg; –ĉuáĝe, [k] –ĉógurị: 686.
canĉóc: 689 +: [*] canĉóg; –ĉógurị.
sfranĉóg; –ĉoáĝe: 690.
canĉóg; –ĉuáĝe: 691.
cănĉóg; –ĉógurị: 698.
? : 708, 723.
cănĉóg; –ĉógurị: 709.
canĉóg; –ĉuáĝe, –ĉógurị: 710.
canĉóg; –ĉógurị sau –ĉuáĝe: 718.
lingurói; –roáie: 721.
canĉóg; –ĉoáĝe: 724-725.
tanĉóc; –ĉócurị: 726.
língură de zidărie: 729.
fándelă; fándele: 730.
cúpă; cúpe: 731, 740, 748, 750, 753.
găván; –váne: 736.
ĉolméc; –méĉe, [k] minĉóg; –ĉoáĝe: 739 +: „și una și alta“.
căúș; –úșe: 742.
cúpă; cúpe: 746.
canĉónc; –ĉónĉe: 751.
língură; língurị: 755.
canĉóg; –ĉógurị: 758, 766, 784 +: [*] tanĉóc, 823, 825.
canĉóc; –ĉógurị: 759.
ĉauón; –uáne: 762 +: víne un fel ca căuúșu.
canĉóc; –ĉoáĉe: 764.
canĉóc; –ĉógurị sau căuúșị; –uúșe: 775.
căuúș; –uúșurị, canĉóg; –ĉoáĝe: 778.
căuúș; –uúșe, canĉóg; –ĉoáĝe: 779.
căuúș; –uúșe: 780.
canĉóg; –ĉoáĝe sau căuúș; –uúșe: 782.
canĉóg; –ĉoáĝe: 783.
canĉuóg; –ĉuáĝe: 786, 789.
canĉuóg; –ĉuáĝe: 787.
tanĉuóg; –ĉuáĝe: 788.
ĉeauúc; –uúcurị: 790.
canĉuóg; –ĉuógurị: 791-792, 852.
canĉuóc; –ĉuáĉe: 793, 797.
canĉuóc; –ĉuócurị: 794, 810, 861.
canĉuóc; –ĉuáĉe: 795, 803, 809, 842.
puolonic; –níĉe: 796.
tanĉuóc; –ĉuáĉe: 798, 806
tanĉuóc; –ĉuócurị: 799, 858.
tanĉuóg; –ĉuáĝe: 800, 870.
căuúș; –uúșă, tanĉuóc; –ĉuáĉe: 801.
puoluónic; –luóniĉe, [σ] tanĉuóc; ? : 802.
căuúș; –uúșurị: 804.
căuúș; –uúșu: 805.
minĝóc; –ĝócurị, tanĉóc; –ĉócurị: 807.
canĉóc; –ĉuáĉe: 808.
canĉióg; –ĉioáĝe: 811, 840, 898.
canĉóg; –ĉoáĝe: 821.
canĉóg; –ĉógurị, [k] –ĉoáĝe: 824.
canĉóĝu; –ĉoáĝe: 828.
căĉóc; –ĉoáĉe: 835.
minĉóg; –ĉuáĝe: 839.
canĉuócu; –ĉócurị: 844.
canĉióc; –ĉioáĉe: 846.
minĉóg; –ĉuáĝe: 847.
canĉuócu; –ĉuáĉe: 848, 865.
tanĉóc; –ĉuáĉe: 851.
canĉóc; –ĉuáĝe: 854.
tanĉuócu; –ĉuáĉe: 855.
ĉuolméc; –méĉe: 859.
canĉuóĝu; –ĉuáĝe: 863, 868.
canĉióc; –ĉiócurị: 875.
tanĉóc; –ĉoáĉe: 885.
canĉóc; –ĉoáĉe, [k] –ĉócurị: 886.

CIUBUCAR, pl.
„rouleau à moulures“

[2517]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi spuneți la unealta zidarului cu care el face modele (ieșituri sau adâncituri) pe tencuială? (Chest. NALR, fig. 108)*

NALR-Olt. 826.

II. *ĉubucár; –cáre: 671, 722, 741, 743, 795.*
ĉubucárị; –cáre: 672.
tipárị; –páre: 673, 680, 684, 788.
tipár; –páre: 674, 677, 679, 685, 690, 693, 695, 710, 731, 735, 744, 747-748, 750, 752, 756, 799, 812, 815, 821, 828-829, 831, 841, 846, 850, 854-856, 860, 870, 885-886.
șablón: 675, 703.
modél sau șablón: 676.
ĉiubucár; –cáre: 678.
garníz; –níze: 681, 785, [*] 826, 833 +: [*] ĉubucár, 834.
modél; –déle: 682, 729.
— : 683, 688, 697, 699-701, 704-707, 713-715, 717, 719-720, 734, 738, 746, 754, 768, 814, 832, 871-874, 876-884, 887-895, 897, 899-900.
tipár: 686, 827.
ĉubucár: 687, 823.
[ε], ?, [σ] tipár, ĉiubucár: 689 +: cáre fáĉe ĉiubúĉe.
tipár, garníz; –nízurị: 691 +: garníz „de lemn“.
ĉubúc; –búĉe: 692, 727, 772, 774, 803, 806.
? : 694, 708, 723, 740, 755, 789-792, 794, 800, 804, 809-810, 817-818, 822 +: de tras ţóclu [=brâu de ciubuce] p-afáră, 830, 835 +: garníz; –nízurị [=ciubuce], 838-840, 842, 844-845, 847-849, 851, 853, 857 +: dă gárnizurị cu iel, 858-859, 861-865, 875, 898.
florár: 696, 737.
garníz; –nízurị, [B] ĉubúcu [a.]; –búcurị: 698.
fórme dă lemn [pl.]: 702.
modél dă garnízurị: 709.
tipár; –párurị: 711, 726.
?, cu rol: 712 +: cu rol [pe tencuială].
garníz; –nízurị: 716, 797, 801, 843, 867.
tipár, modél: 718 +: modélu dă florị.
modél; –déli: 721.
modél; –déle: 724.
ĉubúc; –búĉe: 725, 793.
florár; –ráre, tipár; –párurị: 728.
formáz; –mázurị: 730.
șablón; –bloáne: 732, 745, 758, 764, 769 +: [ε] să trag șabloáne, 770-771, 819, 825, 896.
modelatór; –toáre: 733.
tipár; –páre: 736, 749, 796.
jablón; –bloáne: 739.
strop; strópurị: 742.
modél: 751.
présă: 753.
ĉubúc; –búcurị, ĉubucár: 757.
[*] colţár péntru florị: 759.
profíl; –file: 760.
șablón; –bloáne, tipár; –páre: 761.
cu mistrie le fáĉe: 762.
un fel dă șablón; –bloáne, tipár; –páre: 763.
ĉubúc; –búcurị, tipár: 765 +: fáĉe ĉubúĉele.
ĉubucár, șablón: 766 +: ĉubúcu ie lúcru lucrát, ĉubucáru ie uneálta.
ĉubúc; –búcurị: 767 +: [*] –búĉe; ĉubucár; –cáre, 780-781, 783, 802.
șablón, tipár: 773.
ĉubúc, șablón sau tipár: 775 +: ĉubúc [=modelul], șablón sau tipár, ca să fac un ĉubúc.
garníz; –níze sau ĉubucár; –cáre: 776.
garníz; –nízurị sau șablón; –blónurị: 777.
tipár péntru ĉubúĉe: 778.
carníz; –nízurị: 782 +: ĉe iése – ĉubúc.
șablón dă ĉubucărie: 784.
?, [ε] cuolţorár, [k] ĉubucár; –cáre: 786.
ĝealón; –luáne: 787.
ĉubucár; –cáre: 798, 807.
?, tipár; –páre: 805, 836.
muodél; –déle, șablón de ĉubucărie; –bluáne: 808.
modél dă garníz, tipár ~ ~ : 811.
șablón; –bluáne: 813.
șalău; –láie: 816.
?, fáĉe ĉubúĉe: 820.
ĉubúc; –búĉe sau tipár; –páre: 824.
garnízu; –nízurị: 837, 868.
?, ĉubucár: 852.
tipáru; –páre: 866.
?, friz: 869.

TARGĂ, pl.
„civière“

[2518]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi zici la aceea făcută din scânduri bătute pe două lemne, cu care se cară cărămizi și alte materiale? (Chest. NALR, fig. 109)*

***NALR-Olt. MN,** pls. 134; **ALM** chest. 1472; **ALF** 297; **AIS** 1226; **ALL** 183; **ALG** 380-384; **ALMC** 868, 1741; cf. **ALA** 165; **ALC** 497; **ALCo** 244.*

II. *tárgă; tărgị: 671-682, 684-687, 689-696, 702-703, 708-712, 716, 718, 822, 846, 850, 896.*
— : 683, 688, 697, 699-701, 704-707, 713-715, 717, 719-720, 734, 754, 768, 814, 832, 871-874, 876-884, 887-895, 897, 899-900.
tárgă; tărĝ: 698 +: bárcă; bărĉ – „pusă pe două lemne, o cutie de scânduri, pentru var“, 722-724, 726-728, 730-733, 735-753, 756-767, 769-792, 794-797, 799-800, 803-806, 808-813, 815-821, 823-831, 833-835, 837-838, 840-845, 847-849, 851, 853-867, 870, 885-886, 898.
trágă, [k] tárgă; tărž: 721.
tárgă; tărĝe: 725, 729.
tárgă; targ: 755.
tárgă; tărĝ: 793, 798, 801-802, 807, 836, 839, 852, 868-869, 875.

COLŢAR[2], pl.
„équerre“

[2519]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi spuneți la unealta aceea făcută din lemn pe care o folosește zidarul ca să vadă dacă colțurile zidului sunt drepte? (Chest. NALR, fig. 99)*

NALR-Olt. 827.

II. *colţ; cólţurị: 671.*
vínclu; vínclurị: 672, 678, 685 +: îi ca un fel de ĝiunie, 691, 703, 710, 712, 743, 747-748, 770, 775, 782, 787, 793-794, 796-799, 803-809, 816-817, 819-820, 822, 828-829, 833-834, 838-839, 841, 843, 847-848, 850, 852, 858, 860, 864, 870.
colţárị; –ţáre: 673.
ĝiunie; –níi: 674, 677, 682.
dreptár; –táre: 675-676, 679, 694, 716, 718, 752, 837, 840, 845, 849.
dreptárị; –táre: 680, 684.
nivél sau borobóc: 681.
— : 683, 688, 697, 699-701, 704-707, 711, 713-715, 717, 719-720, 727, 734, 751, 754, 768, 814, 832, 871-874, 876-884, 887-895, 897, 899-900.
nivél: 686.
colţár: 687, 702.
[*] tot un fel de dreptár: 689.
[ε] cúmpănă sau polobóc: 690.

coltár; –țáre: 692, 722, 725, 728-729, 731, 735, 737-738, 749, 753, 846, 854, 862, 886.
ǵunílë: 693 +: tot cam așá ịe.
ǵuníle; –nįį: 695.
unǵ: 696.
vínclu; vínclurį: 698.
vínclu: 708-709, 767, 771, 779, 781, 784-785, 823, 853 +: cu um‿vínclu.
vínclu; víncli: 721.
? : 723, 788-789, 791, 813, 825, 863, 866.
ǵiuníie; –nįį: 724, 730, 732.
colțár; –țáre: 726, 739-741, 746, 836, 869.
cúmpănă; cúmpene: 733, 744, 780.
stínǵiie; stínǵiį: 736.
unḱér; –ḱére: 742.
cúmpănă: 745, 778.
cot; cóturį: 750, 885.
cot: 755.
nivél, polobóc: 756 +: tot cu nivélu.
vínclu sau diagonálă: 757 +: să ịa vínclu cu sfoára.
bolobóc: 758.
tod‿vínclu: 759, 766.
cu bolobócu sau cu fíru: 760 +: tot vínclu; și-l fáce ịel [=zidarul].
nivél sau stíclă cu ápă, bolobóc: 761.
ǵuníle: 762.
șúsplaį: 763.
ịekér sau vínclu: 764.
nivél, vínclu; vínclurį, ịekér; –kérurį: 765.
cúmpănă dă lemn: 769 +: ~ cu ápă, ~ cu plumb (la colț).
nivél; –véle sau bolobóc; –boáce: 772.
cu sfoára, îį dăm ịítu: 773 +: îį dăm ịítu – „măsoară în diagonală, din colț în colț“.
vínclu sau ǵunílë: 774.
tot colțár, vínclu: 776 +: ca să nu víie ịițátă sau vínceră.
tot un fel dă vínclu: 777.
îndreptár, [k] dreptár; –táre: 783.
?, ǵimirlíe; –líį: 786.
ǵúnie; ǵúnii: 790.
ǵúníle; ǵúnii: 792.
vvínclu; vvínclurį: 795.
cuot; cuóturį, vinc; víncurį: 800.
cuolț; cuólțurį: 801-802.
triuúnǵ; –uúnǵurį: 810.
să-ncolțéște cu sfoáră: 811 +: „și se lucrează la boloboc și cumpănă“.
?, vínclu; vínclurį: 812.
?, pă borobóc: 815.
vínclu máre; vínclurį: 818.
vincăl; vincăle: 821.
tot vinclájzu ála sau ǵuníịa: 824.
tot vinč; vínčurį: 826.
îndreptătór; –țuáre: 827.
triuungulár; –láre: 830.
?, líníle: 831.
um‿perváz drept, dreptár; –táre: 835.
cuolțár; –țárį: 842.
cuolțáru; –țáre: 844.
cuolțár; –țárį, vínclu; vínclurį: 851, 896.
cuolțár; –țáre: 855, 861.
ịekér; –kére: 856.
ịkér; –kére: 857.
ǵuníle; –níį, cuolțár; –țáre: 859.
víncălu; víncăle: 865.
vincăl; vincăli: 867.
víncălu; víncăle: 868.
cuolțár; –țárį: 875.
vínclu; vínclurį sau cuolțár; –țárį: 898.

CLEȘTE, pl. „pince de forgeron“

[2520]

I. [Întrebare indirectă] Cum îi zici la acela cu care fierarul scoate fierul din foc și îl ține pe nicovală, când dă cu ciocanul în el? (Chest. NALR, fig. 110)

ALR II s.n. 542; **NALR-Olt. MN,** plș. 134; **ALA** 55.

II. cléște: 671-682, 684-687, 692, 694, 702-703, 708-710, 712, 759, 779, 784.
— : 683, 688, 697, 699-701, 704-707, 711, 713-715, 717, 719-720, 734, 754, 768, 814, 832, 867, 871-874, 876-884, 887-895, 897, 899-900.
cléște; cleștį: 689, 691, 695-696, 716, 718, 728-729, 731-733, 735, 743, 748-749, 751, 755-756, 758, 760, 762-764, 770-771, 776, 786-787, 789-792, 794-795, 797, 799-800, 803, 805-806, 808-810, 813, 815, 817, 821-822, 824, 826, 828-831, 837-839, 841-843, 845-849, 851-853, 856, 858, 860, 863, 866, 870, 898.
cléște; cléșturį: 690, 746, 747, 750, 753, 827.
cléște; cleștį: 693, 854.
cléște; ~ : 698, 724, 737-738, 744, 752, 757, 761, 767, 772, 775, 777 +: cléștili dă foc, 778, 780-782, 785, 804, 835, 885.
cléști; cleștį: 721, 739, 836.
cléște; cléșturį, [k] cleștį: 722.
cléște; cléște: 723.
cléște; cleștį: 725, 736, 740, 788, 793, 796, 801-802, 865, 868.
cléște; ~ : 726-727, 742, 807.
cléște; cléșturį: 730, 765, 811-812, 816, 818-819, 862.
cléște; cleștį, [B] ḱerpedél; –déle: 741.
cléște de foc; cleștį ~ ~ : 745.
cléște dă foc; [ɛ] doį cleștį: 766.
cléște dă foc; [ɛ] cléșturį: 769.
cléște, ~ de foc; cleștį: 773.
cléște dă foc: 774.
cléște de foc; ~ : 783.
cléște dă fuoc; cleștį ~ ~ : 798, 855.
cléște dă foc; cléșturį: 820, 834, 840.
cléștiįi dă foc [a.]: 823.
cléște dă mînă; cleștį: 825.
cléște; cléștiurį: 833.
cléște dă fuocu; cleștį ~ ~ : 844.
cléște dă ferăríle: 850.
cléște; cléșturį, [k] cleștį: 857.
cléștili dă fuoc [a.]; cleștį: 859.
cléște dă herăríle; cleștį: 861.
cléștili máre [a.]: 864.
cléște dă foc: 869.
cléști; ~ : 875.
cléște; cléșturį: 886.
cléște dă fuoc; ~ : 896.

CUȚITOAIE[2] (de curățit copitele la cai), pl. „raclette à sabots“

[2521]

I. [Întrebare indirectă] Cum îi spuneți la aceea cu care se curăță (GEST) copita la cal, înainte de a se bate potcoava? (Chest. NALR, fig. 111)

ALR II s.n. 539; **ALRM II s.n.** 353; **NALR-Olt. MN,** plș. 140.

II. cosór: 671.
cuțitoáie; –tóį: 672, 678-680, 684-685, 752, 781.
cuțituáie; –tóį: 673, 827.
cuțitoáie: 674, 761, 778.
cuțituáiĕ; –tóį: 675, 689.
scoábă; scoábe: 676, 681.
scuábă: 677.
cuțitoáie; –tóį: 682, 722, 724-726, 730-732, 735, 737, 739, 741-745, 747-748, 750, 753, 757, 759, 819, 823, 826, 830-831, 834 +: [∗] cuțitoáie; ~ , 835, 853, 896, 898.
— : 683, 688, 697, 699-701, 704-707, 711, 713-715, 717, 719-720, 734, 754, 768, 814, 832, 871-872, 874, 876-884, 888-895, 897, 899-900.
cuțutoáie; –tóį: 686.
cuțitoáie: 687, 885-886.
cuțitoáiĕ dă potcovít: 690.
cuțituáie; –tóį: 691.
cuțituáie: 692.
cuțituálĕ; –tóį: 693.
cuțituále; –tóį: 694-695, 702, 710, 712, 716, 718, 813, 843, 856, 862, 864.
cuțituále; ~ : 696, 708-709, 854, 867.
? : 698, 824.
cuțituáie; –tóį: 703, 811, 817, 825, 828, 837, 845, 849.
cuțutoáie; –tóį: 721.
curățătór: 723.
cuțitoáie; ~ : 727.
cuțitoáie; ~ : 728-729, 733, 738, 740, 746, 749, 751, 822, 846, 887.
scoǵitoáre; –tórį: 736.
grípă; grípe: 755.
curățitoáre; –tórį: 756.
cuțitoáiĕ: 758.
cuțitoáie dă potcovít: 760.
cuțitoálĕ; –tóį: 762 +: și dĕscaịĕlĕtór „cu care se taie unghia pe margine“.
cuțitoálĕ; –tóį: 763.
cuțitoálĕ; –tóį: 764.
cuțitoáiĕ; –tóį: 765.
cuțitoále: 766 +: [∗] sîncă; –céle – ca un‿fel dă cuțitoále.
cuțít péntru úngii: 767 +: [∗] cuțitoále.
cuțít dă curățát: 769.
o língură d-áia: 770.
custúră: 771, 780.
cuțitoále; –tóį: 772.
cuțít dă curățát copita: 773.
cuțitoálĕ, ~ péntru potcovít: 774
custúră; –túrį: [∗] 775, 787-788, 804.
cuțitoále; –tóį: 776, 812, 816, 821.
cuțitoáie dă potcovár: 777.
[ɛ] o língură: 779 +: [∗] cuțitoále.
cuțitoále: 782, 784.
potcovár; –váre: 783.
cuțít, cuțitoále: 785.
cuțituáe; –tuóį: 786.
cuțituáe; –tuóį: 789.
cuțitoále; –tóį: 790.
língură; língurį: 791, 829.
cuțituáe; –tuóį: 792, 795, 797, 806.
cuțituále; –tuóį: 793, 798, 855, 861, 868.
cuțituáe; ~ , [k] –tuóį: 794.
cuțituále; –tuóį: 796.
cuțituále; –tuóį: 799.
cuțituáe; –tuóį: 800.
cuțituále; ~ : 801.
cuțituále; –tuóį: 802.
cuțituále; –tuóį: 803, 844.
cuțituáe; –tuóį: 805.
cuțituáie; –tuóį: 807, 847, 865.
cuțituále; ~ : 808-809.
cuțituáe; ~ 810.
cuțitoáia [a.]; –tóį: 815.
cuțitoále de potcovít; –tóį: 818.
racíșcă; –číștį: 820.
cuțitoáie dă potcovít; –tóį: 833.
cuțituále; –tóį: 836.
cuțituáie; ~ : 838, 842, 850-851, 863.
cuțituáie; ~ : 839, 848, 852, 857.
cuțít dă curățát; –țíte: 840.
uo daltă: 841.
cuțituáie; –tuóį: 858-859, 870.
cuțít; –țíte: 860.
cuțituáie; –tóį: 866.
cuțituáie; ~ : 869.
cuțitoáįi; ~ : 873.
cuțitoáie; –tóį: 875 +: [∗] cuțitoáie; ~ .

RAȘPĂ[2], pl. „lime à sabots“

[2522]

I. [Întrebare indirectă] Cum îi spuneți la aceea ca o pilă cu dinții mai mari, cu care se netezește copita la cal, după ce s-a bătut potcoava?

ALR II s.n. 291; **ALRM II s.n.** 354; **NALR-Olt. MN,** plș. 140.

II. ráșpel: 671, 687, 757, 760-761, 766-767, 776 +: tod ~, 777 +: ~ dă potcovár, 778-779, 784, 823.
ráșpăl; ráșpăle: 672.
ráșper; ráșpere: 673-676, 680, 684-685, 747, 756, 794, 798-799, 801, 803, 805, 810, 819, 830-831, 834, 857, 861, 864, 869.
ráșpăr; ráșpere: 677, 835.
ráșpel; ráșpele: 678, 681-682, 689, 748, 759, 762, 765, 769, 772, 775, 796-797, 804, 807, 809, 815, 820, 821 +: boc [=suport de lemn cu trei picioare pe care se sprijină piciorul calului când se curăță copita], 825-826, 833, 838, 841-843, 845, 850-851, 853, 856, 858-860, 862-863, 86, 870, 898.
ráșpăr; ráșpăre: 679, 708.
— : 683, 688, 697, 699-701, 704-707, 711, 713-715, 717, 719-720, 734, 754, 768, 814, 832, 871-872, 874, 876-884, 888-895, 897, 899-900.
ráșpil: 686, 732, 780, 885.
ráșpel; ráșpelʲ, [k] ráșpele: 690.
ráșpil; ráșpile: 691-696, 698, 702-703, 710, 718, 722, 730, 733, 735, 738-739, 743-745, 749, 751, 764, 787-788, 792, 795, 800, 811-813, 817-818, 836, 852, 886.
ráșpel; ráșpele: 709, 712, 716, 771, 783.
ráșpilă; ráșpili: 721.
ráșpir; ráșpire: 723, 737, 750, 753, 755, 849.
ráhil; ráhile: 724.
ráșpil; ráșpilʲ: 725, 728, 740, 742.
ráșpil; ráșpile: 726-727, 746.
ráșkil; ráșkile: 729.
gráșper; gráșpere: 731.
ḱilă; ḱilʲ: 736.
ráșpir; ráșpurʲ: 741.
ráșkil; ráșkilʲ: 752.
[σ] ráșpel: 758 +: un fel dă pílă.
ráșpil; ráșpilʲ, [k] dóuo ráșpile: 763.
ráșpil; ráșpelurʲ: 773.
ráșpel: 774.
ráșpăr: 781.
rașḱétă, ráșpel: 782.
ráșper: 785, 829 +: o pílă adícă.
ráșpin; ráșpine: 786.
pʰílă; pʰíle: 789-791, 793.
ráșpel; ráșpele: 802.
ráșpel; ráșpele: 806.
ráșpăl; ráșpele: 808.
ráșpil; ráșpile: 816.
pⁱílă; pⁱíle, ráșpel; ráșpele: 822.
tot ráșpilă; ráșpile: 824.
ráșpel; ráșpile: 827 +: reșpeléște copita cálului.
ráșpel; ráșpelʲ: 828 +: gășper ie țigánu.
ráșpelᵘ; ráșpele: 837, 847.
ráșpir; ráșpirʲ: 839.
ráșpiel; ráșpiele: 840.
ráșperᵘ; ráșpere: 844, 846, 855, 865, 868.
ráspⁱel; ráspⁱele: 848.
ráșpél; ráșpele: 854.
ráșpel; ráșpelʲ: 867.
ráșpil; ráșpilʲ: 873.
ráșpil; ráșpilʲ: 875.
ráșpil; ráșpile: 887.
ráșpel; ráșpele: 896.

ȚINTAR, pl.
„barre de fer à trous qui sert à fabriquer des clous"

[2523]

I. [Întrebare indirectă] Cum se cheamă unealta aceea lată, din fier, cu câteva găuri în ea, pe care fierarul o folosește ca să facă cuie? (Chest. NALR, fig. 112)

NALR-Olt. pls. 140-141.

II. țintárʲ; –táre: 671.
tipár; –páre: 672, 674, 681, 691-692, 744, 756 +: [*] [făcea] caiéle, 764, 792-793, 797, 826, 870.
predućeá; –ćéle: 673.
tipár: 675, 677, 685, 710, 736, 851.
? : 676, 678-680, 682, 684, 686-687, 689-690, 695, 698, 703, 708, 712, 718, 723, 725-727, 731, 733, 740, 743, 748, 760 +: le fac dîn fier, 767 +: [σ] ?, 770, 778, 786, 788-790, 794, 798-804, 806-810, 816-819, 820 +: fâće la uoḱ, 822 +: [D] ?, 825, 828-829, 831, 834-850, 853, 855-860, 862-869, 875, 896.
— : 683, 688, 697, 699-701, 704-707, 711, 713-715, 717, 719-721, 724, 728-729, 734-735, 737-738, 742, 745, 747, 749-752, 754-755, 768, 813-814, 832, 871-872, 874, 876-886, 888-895, 897, 899-900.
?, tipár: 693 +: ~ trébuie sá-i zic, ~ dă cúiĕ, 757.
la mínginá: 696.
pînză dă fier găurítă: 702.
?, modél: 709.
?, pă nicoválă: 716.
țintár; –táre: 722.
formáz sau tipár: 730.
țintár; –táre: 732.
cuiérniță; –iérnițe: 739.
tipár; –párurʲ: 741, 765.
tipár; –páre: 746.
șináre; –nárʲ: 753.
tipárʲ: 758.
ștánță: 759.
pă nicoválnă: 761.
tipár; –páre: 762 +: tipár péntru bóldurʲ sau péne dă le bátem la șînă la roáte în log dă șurúpurʲ.
∞ : 763, 769 +: ?, 779 +: iereáu caiéle, nu să foloseá, 811 +: dîn ĉocán, 812, 815 +: cu ĉocánu, 821, 827, 830.
tipár dă caiéle: 766, 773.
[*] aveá un șablón: 771.
fórmă: 772.
nongláizin sau tipár: 774.
∞ , tipár; –páre: 775.
fórme [pl.]: 776 +: fâće cápete dă șurúpurʲ.
tipárʲ; –páre: 777.
tipár dă potcoávă: 780 +: le táie cu dálta.
#: 781 +: n-áre denumíre, o șînă látă, 791, 795.
un fel dă predućâ: 782.
?, ḱélnăr; ḱélnĕre: 783.
ĉocán, tipár: 784 +: le făcă dîn ĉocán ș-aveá tipár.
[ε] ștéclu: 785.
?, tipár; –páre: 787.
?, [ε] tipár; –páre: 796.
ștéclu; ștéclurʲ: 805.
șablón [?]: 823.
tipár; –páre sau longláizn; –láizne: 824 +: longláizn – pă unguréște.
?, [ε] modelár; –láre: 833.
tipár; –páre, matríță; –tríțe: 852.
[ε] ștéclu; ștéclurʲ: 854.
?, másă dă cúie: 861.
tipár ar vení; –páre: 873.
tipár de cúie; –páre: 887.
nogláizăn; –gláizăne: 898.

PRAFTURĂ, pl.
„goupillon de forge"

[2524]

I. [Întrebare indirectă] Cum îi ziceți la unealta cu care fierarul stropește para cărbunilor când înroșește fierul?

NALR-Olt. 828.

II. pămătúf: 671, 681, 686, 827.
stropitoáre; –tórʲ: 672, [ε] 781, 835.
práftoriță; práftorițe: 673-674, 678, 680, 682, 685, 692, 694-695, 698, 702-703, 716 +: „din foi de porumb", 763, 811, 816, 825, 840, 843, 849, 852, 856-857.
pláftoriță; pláftorițe: 675-676.
pămătúf; –túfe: 677, 733, 838, 841, 859, 869.
pláftoriță: 679, 687.
— : 683, 688, 697, 699-701, 704-707, 711, 713-715, 717, 719-720, 734, 746, 754, 768, 813-814, 823, 832, 871-872, 874, 876-884, 888-895, 897, 899-900.
práftoriță, [k] prásporiță: 684.
pămătúf; –túfurʲ sau mătúrícă; –ríćʲ: 689 +: [*] măturéle [pl.].
práptoriță; práptorițe: 690.
stropélniță; –pélnițʲ, [B] práftoriță; práftorițe: 691.
stropituáre, práftoriță; práftorițe : 693 +: práftoriță „din foi de porumb".
premeteá; –téle: 696 +: „din paie, cârpă".
pláfturiță; pláfturițe: 708.
pămătúf; –túfurʲ: 709 +: dîn foi dă porúmb, 726, 737, 744, 775 +: cîn véde că ⁱe foc máre, 786, 788, 793, 802, 819, 833, 842, 845, 847, 854, 865, 870, 887.
plásturá; plásture: 710 +: dîn foi dă porúmb.
práfturá; práfture: 712, 729, 731-732, 735.
práftoliță; práftolițe: 718.
práfturá; práfturʲ: 721-722, 725, 736, 743, 747, 749, 896.
práfture: 723.
práfturá; práfture: 724.
práftor; práftore: 727.
bráfturá; bráfturʲ: 728, 748.
praftoríță; –ríțe: 730, 815, 821, 824 +: núma țigáni stropeá cardífu [=cărbune natural; acum se folosește cocs], 830, 886.
mắtură; mắturʲ: 738, 792.
praftúră; –túrʲ: 739.
praftắrîță; –rîțʲ: 740.
mojdióc; –diócurʲ: 741.
șomoióg; –ioáĝe: 742, 759, 861, 866.
bráfturá; bráfture: 745, 750.
pămătúf; –túfe: 751.
vráfturá; vráfturʲ: 752, [**] 851.
mắtură de stropít: 753.
práftur; práfturʲ: 755.
[*] mătăᵘúz, măturícă: 756.
cotrofélniță [!]: 757 +: [*] plióiniță, pleznéște cu ia.
? : 758, 769, 804, 810, 818, 834, 848, 850 +: nu știu cum i-o hi zicîndă, ᵘo hi avîndă un núme, 858, 864.
șomoióg dă ápă: 760.
stropitoáre: 761.
stropélniță; –pélnițe: 762, 770, 772 +: să le vorbésc și p-ále țigánului.
pleáfturá: 764 +: ~ , pă țigănéște [!].
stropitoáre sau pămătúf, stropélniță; –pélnițe: 765.
práftoriță; práftorițe: 766.
mătăᵘúz, ĉuf, pămătúf: 767.
práftoriță; práftorițe: 771.
[*] stropélniță: 773.
stropélniță sau práftoriță: 774.
[ε] stropitór: 776.
jmótru; jmótrurʲ: 777.
[ε] mắtură: 778.
mătăᵘúz: 779 +: un ~ dîn foi dă porúmb.
mătăᵘúz; –ᵘúze: 780.
stropélniță; –pélnițe: 782.
buréte; –rétʲ: 783 +: dîn foi dă porúmb.
práftoriță: 784-785.
strᵘopélniță; –pélnițe: 787.
strᵘopélniță; –pélnițʲ: 789, 791, 795-796, 800, 806 +: „din foi de porumb".
stropélniță; –pélnițʲ: 790.
pamătúf; –túfurʲ: 794.
mᵘotᵘotᵘól; –tuále: 797, 801.
mᵘotᵘotᵘól; –tuále sau pămătúf; –túfurʲ: 798.
mắtură dă fᵘoi; mắturʲ ~ ~ : 799.
mᵘotᵘotᵘól; –tuále: 803, 809.
mᵘototᵘól; –tuále, strᵘopélniță; –pélnițʲ: 805 +: strᵘopélniță „ziceau țiganii".
méliță; mélițʲ: 807.
mătăᵘúz; –ᵘúze: 808.
praftoríță; –ríțe: 812.
práftorița țigăneáscă; práftorițe: 817.
[**] praftoríță țigăneáscă: 820.
pămătúf; –túfʲ [?]: 822 +: [D] #.
mototól; –toále: 826.
pămătúfᵘ; –túfe: 828 +: dă păpúră.
um mototól: 829 +: ~ legát [de o] driveá [=vergea] dă fʰer; –véle.
?, pămătúf; –túfurʲ: 831.
pufulétʲ; –létʲ, pămătúf; –túfe: 836.
șomoióg; –iuáĝe: 837, 860, 867.
pămătúfᵘ; –túfe: 839.
pămătúfᵘ; –túfurʲ: 844.
șomoiógᵘ; –ioáĝe: 846.

un͜ şomoi̯óg: 853.
ş^{u}omoi̯óg; –i̯oáǵe: 855.
strop^{h}ituáre; –tór!: 862.
pămătúr^{u}: 863.
şomoi̯óg^{u}; –i̯uáǵe: 868.
práfturạ; práfturị: 873.
?, práftur; práfturị: 875.
périi̯e: 885.
práftoriţă; práftoriţe şi práftoră; práftore: 898.

JIGNEA, pl.
„fourneau à soufflerie"

[2525]

I. [Întrebare indirectă] Cum îi spuneţi la locul unde ard cărbunii şi se pune fierul să se înroşească?

ALR II s.n. 547; **ALRM II** s.n. 359; **NALR-Olt. MN**, plş. 141; **ALM** chest. 2138.

II. ? : 671, 684, 712.
cújniţă; cújniţe: 672-673, 675, 679, 731, 735, 737, 744, 747, 771-772, 785, 792 +: [*] vátra cújniţi, vátră; vétre, 794, 804, 817-818, 821, 852.
cújniţă, [k] vátră: 674.
vátră dă foále: 676.
vátra fóculuị, cămín; –míne: 677.
cújniţă: 678, 681, 686, 710 +: „atelierul de fierărie", 758, 761, 766.
vátra cújniţi: 680, 781.
vátră; vétre: 682, 689, 693, 695, 718, 722-723, 729, 733, 738-739, 742, 745, 749-752, 755, 759, 764, 787-789, 795-797, 799-800, 803, 805, 810, 812, 819-820, 822, 824, 826, 833, 835, 837-838, 839 +: cújniţă – „atelier de fierărie", 840-846, 847 +: cújniţă – „atelier de fierărie", 849, 851, 853-854, 856-857, 860, 862 +: cúj-niţă – „atelierul fierarului", 863-865, 869-870, 885-886, 896, 898.
— : 683, 688, 697, 699-701, 704-707, 711, 713-715, 717, 719-720, 724, 734, 753-754, 768, 811, 813-815, 823, 830, 832, 871-872, 874, 876-884, 888-895, 897, 899-900.
vátră la cújniţă: 685.
vátră: 687, 708, 746 +: [*] cújniţă, 779 +: [*] cújniţă, 780.
la fórjă, vátra fórji: 690.
cújniţă; cújniţị: 691, 702, 728, 743, 782, 790, 793, 798, 802.
gruápă, gúra fóiuluị, gúra cújniţi: 692.
gruápă: 694.
gruápă dă cărbúnị: 696.
corlón; –luáne: 698.
vátra fóculuị: 703, 740, 765 +: cújniţă – „tot atelirul", 769-770, 816.
cújniţă; cújniţe, [R] gúră dă foc: 709.
cúşniţă; cúşniţe: 716, 730, 756.
vátră; vétri: 721, 867.
cúşniţă; cúşniţị: 725, 831.
vátră la foái̯e: 726.
vátră, cújniţă: 727, 774.
cucuvẹá; –véle: 732.
vátră; vétrẹ: 736.
cújbă; cújbẹ: 741.
pă foc: 748.
cúşniţă; cúşniţẹ: 757.
vátră; vétre, cújniţă; cújniţe: 760, 776, 809 +: cújniţă „[este] tot locul".
vátră; vétre: 762.
vátră, vátra cújniţî; vétre: 763 +: cújniţă –„fierărie".
vátră dă cújniţă, ~ dă foc: 767.
[*] cújniţă; cújniţe: 773.
vátră, vátra fóculuị: 775.
vátra fóculuị, ~ foálilor: 777.
vátră; vẹ́tre, cújniţă; cújniţị: 783.
cújniţă, vátra fóculuị: 784.
vátră; vétrẹ: 786.
vátrạ; vétrẹ: 801.
cújniţă; cújniţị, [k] vátră; vétre: 806 +: vátră – „acolo ard cărbunii".
cújniţạ; cújniţị: 807, 861.
vátră; vétrẹ, [σ] cătrúnă; –trúnị: 808.
vátra fóculuị; vétre: 825.
vátră dă foc: 827.
vátra foáli; vétrẹ: 828.
pat; páturị: 829.
vátră; vétre, vátra cúşniţi: 834.
vátrạ; vétre: 836.
vátră; vẹ́étre: 848, 855, 859.
?, coş; cóşurị: 850.
vátră, [B] cújniţă: 858.
cotruánă; –truáne: 866.
vátrạ; vẹ́étre: 868.
vátra f^{u}óculuị de la f^{u}oi̯: 873.
vátra f^{u}óiuluị, vátrạ; vétrị: 875.
vátră la foc; vétre ~ ~ : 887.

URS, pl.
„grosse pince de forgeron"

[2526]

I. [Întrebare indirectă] Cum îi ziceţi la unealta în care fierarul prinde şi strânge fierul ca să-l poată lucra?

ALR II s.n. 543; **ALRM II** s.n. 362; **NALR-Olt. MN**, plş. 141.

II. míŋgină: 671, 675, 684, 686, 694, 696, 710, 726, 728, 732, 742, 784, 827, 846, 853.
míŋgină de fi̯er: 672.
míŋgină; míŋginị: 673-674, 685, 689-691, 702, 721-725, 727, 730-731, 735-741, 743-744, 748-749, 755, 759-760, 763, 765, 767, 769, 771-772, 774-777, 779-782, 785, 804, 807, 812, 815-816, 818-819, 833, 835, 850, 855, 857, 862, 886.
méŋgină; méŋgine: 676, 757, 825, 843, 885, 898.
^{u}urs; ^{u}urşị: 677.
míŋgină dă fi̯er: 678-679.
míŋgină; míŋgine: 680, 682, 687, 729, 745-747, 750-751, 756, 758, 761, 764, 770, 773, 778, 834.
cléşte: 681, 692, 695, 703, 716, 718, 863, 866.
— : 683, 688, 692, 696-697, 699-701, 704-707, 711-715, 717, 719-720, 733-734, 753-754, 768, 811, 813-814, 832, 871-874, 876-884, 888-895, 897, 899-900.
?, cléşte máre: 693.
? : 698, 708, 817.
cléşte dă foc: 709.
méŋgină; míŋgenị: 752.
míŋgină; míŋgiń şi míŋginị: 762.
míŋgenă; míŋgenị: 766.
míŋgină; míginị: 783.
cléşte; cleştị: 786-787, 789-793, 795, 797, 799-800, 803, 805-806, 809-810, 822, 828-829, 837-839, 841-842, 845, 847 +: ~ maị máre, 848-849, 852, 858-861, 864, 868-870.
cléştẹ; cleştị: 788, 794, 796, 801-802, 856, 865.
cléştẹ dă f^{u}oc; cleştị ~ ~ : 798.
cléştẹ; ~ : 808 +: [*] cleştị.
cléşte; cléşturị: 820, 831, 840.
míŋgină; míŋginị: 821.
cléşte; cléştiurị: 824.
méŋgină; méŋginị: 826, 830, 851.
cléştị; cleştị: 836, 867.
míŋgină; míŋginị, cléşte; cleştị: 844.
méŋgină: 854.
méŋgină; méŋginị: 875.
cléşte dẹ f^{u}oc; ~ : 887.
cléşti dă foc; ~ : 896.

MAŞINĂ DE GĂURIT, pl.
„foreuse"

[2527]

I. [Întrebare indirectă] Cum îi spuneţi la aceea cu care fierarul face găuri în fierul rece?

ALR II s.n. 550; **ALRM II** s.n. 361; **NALR-Olt. MN**, plş. 141.

II. bórmaşină: 671, 673, 677-679, 686, 708, 761 +: [*] burgíu.
bórmaşină; bórmaşinị: 672, 674, 680, 687, 690, 817, 820.
bormaşínă: 675, 681, 694, 709, 732, 742, 749.
bórmaşin; bórmaşinurị, [k] bórmaşinị: 676.
burǵíu; –ǵíle: 682, 818 +: ~ dă fi̯er, 834, 840.
bormaşínă; –maşínị: 684, 691-692, 702-703, 710, 718, 721-722, 724, 730, 737, 743, 745, 750, 752, 755-756, 765, 815, 831, 853, 859, 862, 867, 870.
— : 683, 688, 697, 699-701, 704-707, 711-715, 717, 719-720, 734, 753-754, 768, 811, 813-184, 823, 832, 846, 863, 871-874, 876-884, 888-895, 897, 899-900.
maşínă dă gă^{u}urít saụ bórmaşină, dácă-i̯ máre: 685.
b^{u}ordmaşínă: 689 +: [*] boárfă.
bórmaşină; bórmaşine: 693.
bormaşínă; –maşíne: 695, 747, 764, 766, 770, 822, 849.
drái̯ber mecánic: 696.
dorn; dórnurị: 698.
bormaşínă cu drái̯ber: 716.
bormaşínă; –şínị: 723, 725-728, 731, 741, 748, 767, 769, 780, 821, 826, 833, 843, 845, 856-857, 860, 864-865.
boromaşínă: 729, 827 +: [L] bortmaşínă.
bormaşínă: 733, 746, 771, 778.
bórmaşină; bórmaşinị: 735.
bormaşínă; –şíne: 736, 739, 776, 835-836, 840, 866, 869.
bortmaşínă; –şínị: 738.
bormáşină: 740.
bormáşină; –máşinị: 744.
bòrmaşínă: 751, 763, 772, 774, 777, 885.
bòrmaşínă: 758, 784.
bòrmaşínă; –şínị: 759, 775.
bormaşínă saụ maşínă dă gă^{u}urít: 760.
[V] coárbă, [R] bòrmaşínă: 762.
bòrmaşínă; –şínị: 773.
tod͜ drái̯băr, bormaşínă: 779.
bòrmaşín: 781.
bòrmaşínă; –şínị: 782-783, 785, 838, 858.
maşínă; –şínị: 786, 789, 795-796.
maşínă dă găurít; –şínị ~ ~ : 787.
b^{u}ormaşínă; –şínị: 788, 799-801, 809-810, 844, 848, 852, 855, 868.
b^{u}òrmaşínă; –şínị: 790-791, 798, 802-803, 805.
[ɛ] burǵíu; –ǵíẹ: 792.
b^{u}ormaşínă; –şíne: 793 .
b^{u}ormaşínă; –şínẹ: 794.
b^{u}ormaşínă; –şíne: 797.
maşínă, [k] b^{u}ormaşínă: 804.
maşínă dă gă^{u}urít; –şínị ~ ~ : 806.
b^{u}ormaşínă; –şínẹ: 807.
b^{u}ormaşínă; –şínị: 808.
maşínă dă găurít, bòrmaşínă; –şíne: 812.
dorn: 816 +: „alţii avea maşini".
dorn, bormaşínă: 819.
lícos; lícose: 824 +: tod͜ núme unguręsc.
dorn, bórmaşină: 825.
maşínă dă găurítu; –şínị: 828.
bormaşínă; –şínị: 829, 839, 842, 847, 851, 861.
bomfái̯er; –fái̯ere: 830.
şperál; –rálurị: 837.
bormaşínă; –şíne: 850.
bormaşínă saụ [V] cuárbă: 854 +: cuárbă [se folosea] ina͡ínte.
b^{u}órmaşină; b^{u}òrmaşínị: 875.
bórmaşină; bórmaşinị: 886.
şperál; –ràle: 887.
b^{u}ormaşínă; –şíne: 896.
b^{u}ormaşínă; –şínị: 898.

FILIERĂ, pl.
„filière"

[2528]

I. [Întrebare indirectă] Cum îi spui la unealta cu care fierarul taie şanţurile la şuruburi? (Chest. NALR, fig. 113)

NALR-Olt. MN, plş. 141; **ALM** chest. 2152.

II. fili̯ḷéră: 671-673, 686, 756, 761.
filéră; –lérị: 674, 684, 815, 827, 830.
filiḷéră; –ḷére: 675-676, 679, 681, 685, 687, 691-695, 709-710, 718, 765, 837, 840, 842, 853-854, 860.
filiḷéră; –ḷérị: 677, 775.
filéră; –lére: 678, 682, 728, 733, 735, 763 +: [*] másă dă şurúpurị; mése, 838, 850-851, 898.
? : 680, 703, 723, 731, 736, 787, 820 +: [**] filéră; –lére; bácurị [=dinţii filierei]; bac, 836, 841, 845-846, 849, 856, 863, 865-866, 870.
— : 683, 688, 696-697, 699-701, 704-707, 711-715, 717, 719-720, 734, 738, 748-751, 753-754, 768, 811, 813-814, 823, 832, 871-874, 876-884, 887-895, 897, 899-900.
filiḷér; –ḷére: 689.
clúpă ; clupị, [k] clúpe: 690.
filélă; –léle: 698.
filéră: 702.
[ɛ] filétă: 708.
clúpă; clúpe: 716, 812.
filer, [k] filéră; –lérị: 721.
filijér; –i̯ére: 722.
filéră; –lérẹ: 724, 726.
filér; –lére: 725, 729, 742.
másă: 727 +: ~ şi are dóṷă bácurị de ṷoţél cáre tá-i̯ẹ, 785, 790.
filii̯éră; –i̯ére: 730, 732, 743, 747, 758, 760, 767, 772, 774, 776-777, 782, 793, 803, 817, 833, 896.
másă dẹ tăi̯át ĝivént: 737.
filéră; filiérị: 739.
másă de tăi̯át ĝivénturị: 740.
másă; mése: 741, 752, 755, 786, 791-792, 794-795, 800, 806, 809-810, 864.
másă de ĝivént: 744.
filii̯ére: ~ : 745.
másă de ĝivénturị: 746.
filii̯éră; –i̯ére şi másă; mése: 757.
frezénc: 759 +: frezẹncui̯éşte.
filéră; –lére şi filiḷéră: 762.
másă péntru filetát: 764.
fʰiliḷéră; –ḷére: 766.
másă, filii̯éră: 769.
másă dă ĝivénturị: 770.
filii̯éră: 771, 780, 784.
mása dă ĝivént: 773.
filii̯éră; –i̯ére, filét: 778.
la másă saṷ filii̯éră: 779.
maş dă ĝivént; mésẹ ~ ~ : 781.
filiḷéră, clúpă; clúpe: 783 +: şnái̯dans – nemţáşte, filiḷéră – franţuzáşte şi noi̯, pă romîneşte, îi̯ spúnem clúpă; clúpe.
másă; mésẹ: 788.
másă dă ĝivént; mése ~ ~ : 789, 798, 852.
másă dă ĝivénturị; mésẹ: 796 +: págnă; págnẹ [=gaura de la masa de ghiventuri].
másẹ; mésẹ: 797.
másẹ; mésẹ: 799.
maşínă; –şínị: 801.
[σ] filii̯éră; –li̯érẹ: 802.
?, másă; mése: 804, 831.
filiéră; –ére: 805, 816, 885.
másă dă dat rṷódurị; mésẹ: 807.
másă fʰiliḷéră; mése –ḷerẹ: 808.
filii̯éră; –li̯ére: 818, 822, 825, 848.
filét; –léturị: 819.
másă dă ĝivént, filii̯éră; –li̯ére: 821.
[V] másă de ĝivént, [R] clúpă; clúpe: 824.
[*] másă péntru ĝivénturị: 826.
másă dă fácŭ ĝivéntᵘ: 828.
to‿bormaşínă: 829.
filiéră; –ére, másă péntru tăi̯át ĝivént; mése: 834.
másă dă şurúpurị: 835.
filii̯éră; –li̯ére: 839.
másă dă tăi̯ád‿ĝivént: 843, 869.
másă dă ĝivéntᵘ; mése: 844.
filéră; –lérị: 847.
másă dă dă ĝivénturị la şirípurị; mése: 855.
másă dă ĝivént, [k] filiḷéră; –ḷére: 857.
filiḷétă: 858.
masfilér: 859.
másă dă ĝivént: 861.
?, ĝiventṷáre: 862.
filiḷéră; –ḷérị: 867.
másă dă tăi̯á‿ĝivént; mése: 868.
filéră; –lére: 875.
filḷéră; –ḷḷére: 886.

JUPOI (mielul) (ind. prez. 1)
„j'écorche (l'agneau)"

[2529]

I. [Întrebare indirectă] Ce zic că faci cu mielul când, după ce l-ai tăiat, iei pielea de pe el?

ALR II s.n. 524; **ALRM II s.n.** 348; **NALR-Olt. MN**, plş. 134; **ALM** chest. 1629; **ALG** 951; **ALA** 694.

II. belésc: 671-672, 675, 680, 708, 724, 727.
jupói̯: 673, 678, 684-687, 689-691, 694-696, 698, 702-703, 709, 710 +: i̯aṷ pi̯élẹa, belésc – númai̯ în bătái̯e dă joc, 716, 718, 726, 729-730, 732, 735-736, 738-740, 742-744, 746-748, 750-751, 755-761, 763-767, 770-772, 775-777, 779-785, 817-818, 820-821, 822 +: să mai̯ zícă şi: beléşte mi̯élu! [imper.2], 823-827, 829-830, 833, 835-836, 838, 843, 845, 853, 856-857, 860, 862, 864, 866-867.
cojésc: 674, 677, 681-682.
jupói̯, cojésc: 676.
jupói̯, belésc: 679, 693, 725 +: să mai̯ spúne şi belésc, 885-886.
— : 683, 688, 697, 699-701, 704-707, 711-715, 717, 719-720, 734, 753-754, 762, 768, 811-815, 819, 832, 834, 871-874, 876-884, 888-895, 897, 899-900.
belésc, jupói̯: 692.
jupói̯ saṷ cojásc, belésc: 721.
jupói̯ saṷ îl belésc: 722-723, 737, 741 +: îi̯ luăm hîrşi̯ia [4], 745, 752.
i̯aṷ ḱélẹa: 728, 733.
jupói̯, [B] belésc: 731, 773 +: ắşti̯a mai̯ bătrîni zíce că-l belésc.
beléscᵘ: 749.
îl jupói̯, [B] îl beléşte [!] [3]: 769.
jupuḷím [4]: 774.
cúrăţă [3]: 778.
trag, jupói̯: 786.
jupᵘói̯: 787, 789, 791-795, 797-798, 800, 802-810, 840, 842, 847, 852, 855, 858, 861, 870, 896.
jupᵘói̯ saṷ belésc: 788, 790, 801, 859.
belésc, jupᵘói̯: 796, 799.
j'upói̯: 816, 831, 849-850, 865.
jupói̯ᵘ: 828, 837, 844, 846.
jupᵘói̯ᵘ: 839, 841, 848, 851, 863, 868-869.
j'upói̯: 854.
belésc, [R] j'upᵘói̯: 875.
j'upᵘói̯: 887.
j'upᵘói̯, belésc: 898.

CĂRNUIESC (pielea) (ind. prez. 1)
„j'écharne (la peau)"

[2530]

I. [Întrebare indirectă] Ce zici că faci cu pielea când, după ce ai scos-o din saramură şi s-a uscat, dai jos carnea şi grăsimea de pe ea?

NALR-Olt. MN, plş.141.

II. rad: 671, 812, 822, 875.
trag pi̯élẹa: 672, 769.
cúrăţ: 673-675, 678-681, 685-686, 690-691, 693, 695, 702-703, 708-710, 718, 723, 729-730, 732, 737, 739, 742, 744-745, 751, 786-787, 789-790, 793, 799, 801, 804, 816-817, 841-842, 844, 847, 862, 865, 867, 886.
tăbăcésc: 676.
cărnui̯ésc: 677, 807.
tráĝe [3]: 682.
— : 683, 688, 697, 699-701, 704-707, 711-715, 717, 719-721, 733-735, 748, 750, 753-754, 762, 768, 778, 811, 813-815, 818-819, 832, 834, 871-874, 876-884, 887-895, 897, 899-900.
rícịị: 684, 687, 775, 797-798, 803.
cîrnoşắşti̯ [2]: 689.
raz: 692, 696, 727, 736, 795, 810, 835, 852, 859, 866.
curăţésc: 693, [*] 784, 792, 805.
ṷo raz: 694, 747, 854.
cúrăţ, [σ] cărnui̯ésc: 698.
răzui̯: 716, 738, 746, 749.
să cúrăţă la argăsălă [3]: 722.
curăţắsc: 724.
?, cúrăţ dẹ cárnẹ: 725.
cúrịţ: 726.
curăţắsc saṷ răzui̯ésc: 728.
trag: 731, 791, 800, 823, 838, 848, 855, 857, 861.
? : 740, 743, 770, 831.
jupói̯, [k] curăţésc: 741.
răzui̯ saṷ cúrăţ: 752.
cúrăţ, răzui̯ésc: 755.
îi̯ i̯ei̯ jápu [2]: 756 +: să nu rămîḷe jápṷ-ắla pă pi̯éle.
o cúrăţ, să cúrăţă [3]: 757.
o rícịịm [4]: 758.
cúrăţă [3]: 759, 771.
ṷo tráĝe [3]: 760, 856.
ṷo cúrăţ: 761, 840, 845, 849, 860.
rícịḷe, tráĝe [3]: 763.
să tráĝe [3]: 764.
rícịị, o curéţ [2]: 765.
dă la grípcă, o grípcuḷe, tráĝe pi̯éi̯ile [3]: 766.
cắrnui̯: 767.
o răzui̯ésc: 772.
o curăţắm [4]: 773.
o cúrăţă, o tráĝe [3]: 774.
argăsắsc, să cúrăţă [3]: 776.
îl jupói̯ dă jápi̯u, cúreţ [2]: 777.
o rícịị: 779, 826.
cúreţi̯ [2], cúrăţ: 780.
raz, rícịị: 781.
tîrnosésc: 782.
ṷo cúreţi̯ [2]: 783, 853.
o ráde [3]: 785.
jupᵘói̯: 788 +: „dar nu are nimic pe ea, numai o scutur".
ṷo trag, răzui̯: 794.
trag, cúrăţ: 796, 870.
cúrăţ, rícịị: 802.
curăţésc: 806.
rad, cărnui̯ésc: 808 +: cărnui̯ésc „numai pielea de la animale mari".
ráde, răzuḷẹ [3]: 809.
[**] ráde, cúrăţă [3]: 820.
ráde, curăţéşte [3]: 821.
răzui̯ít, cu ráze speči̯ále: 824.
?, o cúreţi̯ [2]: 825.
rícịi̯e [3]: 827, [*] 833.
cúrăţᵘ: 828.
o răzui̯: 829.
ráde [3]: 830.
să curăţéşte [3]: 836.
razᵘ: 837, 869.
cúrăţ: 839.
ṷo raz, ṷo trag: 843.
ṷo cúrăţᵘ: 846.
cúrăţ, ṷo trag: 850.
ṷo razᵘ: 851, 858, 863.
ṷo trag: 864.
tragᵘ: 868.
o spăl, o răzui̯: 885.
?, să cúrăţă pi̯élẹa dă cárne [3]: 896.
cúrăţ saṷ rad: 898.

SCAFĂ, pl.
„petit écharnoir"

[2531]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi spuneţi la unealta aceea mică cu care cărnuiţi (radeţi) pieile?*

***NALR-Olt. MN**, plş. 141.*

II. *cuţít: 671, 673, 684, 801.*
zgrípcă; zgripĉ̦: 672.
cuţitọáịe: 674, [ɛ] 757.
cuţít: 675, 687.
raşḱétă: 676.
cuţít, scáfă: 677.
curăţătọáre: 678.
răzătọáre: 679, 785.
? : 680, 716, 723, 731, 770, 788, 807, 820 +: [D] #, 822, 836, 840, 856, 863, 866, 875, 898.
grípcă; gripĉ̦: 681, 689 +: [∗] grípĉe, 710.
[ɛ] bisturịu, cuţít: 682.
— : 683, 688, 697, 699-701, 703-709, 711-715, 717, 719-720, 722, 725, 734-735, 738, 747, 751, 753-754, 762, 768, 804, 811-816, 818-819, 830-832, 834-835, 871-872, 874, 876-884, 886, 888-895, 897, 899-900.
custúre; –túr̦: 685, 702, 726.
curăţitọáre: 686.
cuţitọáịĕ dă cojocăríl̦e: 690.
cu cuţítu: 691, 694, 698, 777, 847, 849, 865.
un fel dă cuţitu̯ál̦e: 692.
cu cuţítu, cu custúre: 693.
raz; rázur̦: 695, 779, 829, 851.
cu un cuţít: 696.
cu cuţitu̯ál̦e: 718.
grípcă; gripĉ: 721, 724, 728, 730, 732, 737, 739-741, 744-745, 752, 764, 766, 772, 774, 778, 806, 808-810, 823, 837-838, 844-845, 850, 861, 868, 870.
cuţitọáịe dẹ ras ḱéịịe: 727.
grípcă; grípĉe: 729.
răzătọáre; –tór̦: 733, 885.
răzuitọáre: 736 +: [∗] ríglă; rígle.
răzuitọáre; –tór̦: 742, 862.
cuţít saụ grípă; grípe: 743.
cuţitọáịe: 746, 760.
grípcă; [ɛ] grípĉe: 748.
răzuitọáre; –tór̦ saụ grípcă; gripĉ: 749.
răzătọáre saụ mistríịe dẹ pịẹị: 750.
grípă; grípe: 755.
cuţít; –ţíte: 756, 792, 805.
custúră: 758.
cuţít, custúră: 759.
[∗] cu cuţítu: 761.
[∗∗] sápă: 763.
?, cuţitọál̦e, ricíl̦itọáre dă pịẹị: 765.
cuţít de tras pịẹị: 767.
cuţít dă tras: 769.
c-ŭ‿cuţít: 771.
cuţitọáịĕ; –tóị: 773.
[ɛ] un cuţít: 775.
cọásă: 776.
custúrĕ; –túr̦: 780.
custúrạ; –túr̦: 781.
cuţít saụ grípcă: 782.
cuţitọáịĕ; –tóị: 783.
[∗] răzătór; –tọáre, –tór̦: 784 +: curăţẹ́şț dă jápiţ.
custúră; –túre: 786.
cuţít; –ţíte: 787, 789.
custúră; –túr̦: 790-791.
cuţít; –ţítẹ: 793, 839.
răzătu̯áre; –tᵘór̦: 794.
um‿fel dă cuţít; –ţíte: 795.
cuţitu̯ál̦ẹ; –tᵘóị: 796.
cuţitu̯áẹ; ~ : 797.
grípcạ; gripĉ: 798.
răzătu̯áre; ~ , [k] –tór̦: 799.
cuţitu̯áe; –tᵘóị: 800.
cuţít; –ţítẹ: 802.
cuţitu̯áịe; –tóị: 817, 843, 864.
cuţitu̯áe; –tóị: 821.
raz; ráze: 824 +: „mic de vreo 10 cm., cu mâner de lemn".
răzătọárẹa mícă: 825.
zgrípcă; zgripĉ: 826 +: [∗] grípcă, 833, 848.
mistríịe: 827.
răzuịitórᵘ; –tọáre: 828.
raz: 841.
cuţitu̯áịe: 842, 858.
cu cuţítu, cu grípca: 846.
cuţitu̯áịe; ~ : 852, 867.
cu grípca: 853.
cuţíᵈ‿dă ras: 854.
gríptă; grípte: 855.
cuţitu̯áịe; –tóị: 857.
crípcă; cripĉ: 859.
cuţít saụ língură: 860.
razᵘ; rázur̦: 869.
un fel de cuţitọáịị: ~ : 873.
cuţít de curăţít, ~ de cojocăríịe; –ţíte ~ ~ : 887.
?, cu un cuţít speĉiál: 896.

ŞTRAC, pl.
„grand écharnoir"

[2532]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi spuneţi la aceea mai mare, pe care o ţii subsuară şi cu care cureţi pieile mai grele?*

***NALR-Olt. MN**, plş. 134.*

II. *? : 671-673, 676, 678-680, 682, 684-685, 687, 693, 695 +: raz, 698, 702, 710, 716, 723, 726-727, 731, 733, 736, 743, 755, 757, 765-766, 769 +: ∞ , avẹá strămóşî, 770, 775 +: [ɛ] custúr̦ [pl.], ∞ , „nu sunt cojocari în sat", 778, 783, 786-795, 797-800, 802-803, 806, 810, 820 +: [D] #, 821-824, 828, 836, 838-845, 848-850, 853-855, 859, 861-864, 866, 868-870, 873, 875, 885, 887.*
răzuịitọáre; –tór̦: 674.
răzătu̯áre; –tór̦: 675.
speţịáză: 677.
grípcă: 681, 689, 777 +: cu méliţă prínde pịẹ́lẹa şî cu grípca o cúrăţă.
— : 683, 688, 694, 697, 699-701, 703-709, 711-715, 717, 719-722, 724-725, 728-730, 732, 734-735, 737-739, 745-751, 753-754, 762, 768, 784, 811-816, 818-819, 830-832, 834-835, 851, 871-872, 874, 876-884, 886, 888-897, 899-900.
fúrcă curăţitọáre: 686 +: áre craĉ̦.
cuţitọáịĕ maị máre: 690.
cuţitu̯ál̦e cojocărẹáscă: 691.
cuţitu̯ál̦e: 692, 718.
cuţít: 696.
cúrăţă la cal: 740.
cuţitọáịe; –tóị: 741, 817, 856.
răzáş; –záşe: 742.
cọárbă; cọárbe: 744.
cuţitọáịe de ras; –tọáị: 752.
cuţitọál̦e saụ custúră: 756.
cuţitọáịe: 758, 771.
curăţítọáre; –tór̦: 759, 761.
răzbóị; –bọáịe: 760.
?, [∗∗] vătále: 763.
cuţitọál̦ĕ: 764.
sápă; sápe: 767.
cuţitọál̦e; –tóị, cọásă; cọáse: 772.
tot cuţitọáịe: 773.
potcọávă dă curăţít: 774.
custúră; –túr̦: 779, 804, 807.
speţẹáză: 780 +: [∗] saụ răzbóị dă pịéle.
duláp: 781.
méliţă; méliţe: 782.
cultúc; –túcur̦: 785.
cuţitu̯ál̦e cu fúrcă; –tᵘóị ~ ~ : 796.
cuţitu̯ál̦e; –tᵘóị: 801.
grípcă; gripĉ: 805, 809, 847, 857, 860.
grípcă cu fúrcă; gripĉ ~ ~ : 808.
răzătọárẹa máre: 825.
?, zgrípca máre: 826 +: [∗] grípca máre.
tod‿mistríịe; –tríl̦: 827.
∞ : 829, 858.
zgrípcă máre: 833.
grípcă maị máre: 837.
grípcă; grípĉẹ: 846.
cuţitu̯áịe; ~ : 852.
cuţitu̯áịe; –tóị: 865.
cuţít dă ras; –ţíţi ~ ~ : 867.
răzuịitór; –tọáre: 898.

CRUŞEALĂ
„teinture (d'écorce d'aulne)"

[2533]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi spuneţi la zeama aceea, făcută din coajă de arin, cu care se vopsesc pieile?*

***ALR II s.n.** 532; **ALRM II s.n.** 350; **NALR-Olt. MN**, plş. 134; cf. **ALM** chest. 1043.*

II. *argăsálă: 671-674, 678-680, 684, 686-687, 689, 722, 756 +: saụ leşíl̦e dă aníne, 757 +: nu să fáĉe dîn aníne, 763.*
argăsẹálă: 675-676, 681-682, 693 +: péntru argăsít ị dă aịníne; –nín̦, 696, 710, 718, 724-725, 727, 729-733, 735-736, 738, 740-745, 747-751, 755, 758 +: cu vopsá, 760 +: d-atúnĉ dă la argăsít îş ịa culọárẹa, 833, 838, 850, 885-886.
argăsịálă: 677.
argăsᵉálă: 682, 685, 690.
— : 683, 688, 695, 697, 699-701, 703-709, 711-715, 717, 719-720, 728, 734, 739, 746, 753-754, 762, 768, 811-816, 818-819, 827, 830, 832, 834-835, 851, 871-872, 874, 876-884, 888-895, 897, 899-900.
argăsẹálă: 691, 698 +: dă anín, ᵘo zẹámă rósịl̦e, 786.
să argăsẹá pịélẹa dă vítă cu cu̯ájă dă aịníne saụ nuc: 694.
zẹámă dă văcsít: 702.
? : 716, 765, 767, 769, 776-778, 783, 787-788, 790, 792-797, 799-810, 817, 820-822, 823 +: „zeamă de burete de dud sau de nuc cu vopsea", 828-829, 831, 836-837, 839-849, 852, 855-870, 887, 896, 898.
dubálă saụ argăsálă: 721.
cruşálă: 723.
?, în zer: 726 +: la noị se argăséşte ~ ~ .
argăsẹálă saụ dugálă: 737.
tăbăcálă: 752, 759 +: cọájă dă anín.
[∗] anín, cọájă dă ~ : 761.
cọájă de anín: 764.
?, carabóị: 766 +: [există expresia] négru carabóị.
argăsálă, [k] cu cọájă dă ştejár: 771.
?, cọájă dă anín: 772.
fáĉe vopsălur̦ cumpăráte: 773.
[∗] tanín: 774.
∞ , să bocşáşte: 775.
în crom o bágă: 779.
?, văpsá: 780.
∞ , cu văpsál̦: 781.
vopsẹá: 782.
cu ḱimicále, cu cọájă dă sálĉil̦e: 784.
?, [ɛ] vopsẹá: 785, 853-854.
nigréle: 789 +: „numai lâna o ştiu".
văpsẹá dă cu̯ájă dă anín: 791.
vᵘopsẹá dă anín: 798.
văpsẹá de anín: 824.
?, argăsẹálă: 825-826.
cruşálă: 873.
∞ : 875.

NĂPÂRSTOC, pl.
„dé à coudre (pour le fourreur)"

[2534]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi spuneţi la acela găurit la amândouă capetele pe care şi-l bagă în deget cojo-*

carul ca să poată împinge acul?

NALR-Olt. *829.*

II. *năpîrstóc; –stǫ́ăĉe: 671, 678-679, 681, [σ] 690, 750, 752.*
? : 672, 875.
năpîrstóc; –stu̯ắĉe: 673, 677, 689 +: [∗] deĝetár; –táre, 840-841.
deĝetári̯; –táre: 674, 799.
deĝetár; –táre: 675-676, 682, 687, 691, 692 +: la deĝetáru cu fund îi̯ zíĉe năpîrstóc, 694, 702, 710, 716, 727, 729, 731-733, 735-738, 742-745, 748, 759, 761 +: [∗] năpîrstóc, 764 +: [∗] năpîrstóc; –stǫ́ăĉe, 770, 773, 775 +: [∗] năpîrstóc; –stǫ́ăĉe, 777 +: [∗] năpîrstóc, 780 +: [∗] năpistróc; –trǫ́ăĉe, 781, 782 +: [∗] năpîrstóc; deĝetár s-a iscát încǫ́ăĉe, 784, 798, 803, 808-810, 817, 820-826, 828-829, 831, 833, 836, 838, 842, 849, 854, 857, 859, 866, 885-887, 896.
deĝetári̯: 680.
— : 683, 688, 697, 699-701, 703-709, 711-715, 717, 719-721, 724, 726, 734, 739, 746, 753-754, 762, 768, 811-816, 818-819, 830, 832, 834-835, 871-872, 874, 876-884, 888-895, 897, 899-900.
năpîrstóc: 684.
deĝetár, năpîrstóc; –stǫ́ăĉe: 685, 756.
deĝetár sau̯ năpîrstóc: 686, 779.
?, deĝetár: 693, 718.
deĝetár, [k] năpîrstóc; –stu̯ắĉe: 695.
cu un deĝetár: 696.
?, inél: 698.
deĝetár: 722, 725, 728, 730, 778, 785 +: [∗] [B] năpîrstóc.
deĝetár; –tárę: 723, 740.
[B] năpîstróc; –trǫ́ăĉe, [T] deĝetár; –tárę: 741.
deĝetár; –táre: 747.
năpîstróc; –trǫ́ăĉe: 749, 853.
deĝetár, naprîstóc: 751.
năpîstróc; –stróĉ: 755.
deĝetár; –táre, [B] năpîrstóc; –stǫ́ăĉe: 757, 760, 767, 772, 776.
deĝetári̯, năpîrstóc: 758.
deĝetár; –táre, năpîrstóc; –stǫ́ăĉe: 763.
deĝetár; –táruri̯: 765.
deĝetár, [B] năpîrstóc; –stǫ́ăĉe [!]: 766.
deĝetár; –táre, [σ] năpîrstóc: 769 +: cîn͜ da la gîndắĉ cu ĝiu̯áca dă núcă să zíĉă: dă-m͜ şî míl̯e un năpîrstóc.
deĝetár, [B] năpîrstóc: 771 +: năpîrstóc îi̯ zíĉă ắl̯a bătrîni.
deĝetár, năpîrstóc [!]: 774.
deĝetár; –táre, [D] năpîrstóc; –stǫ́ăĉe: 783.
deĝetál; –tále, [B] năpîrst^{u}óc; –stu̯ắĉę: 786.
năpîrst^{u}óc; –stu̯ắĉe: 787-788, 804, 847.
dęĝetár; –táre, [B] năpîrst^{u}óc; –stu̯ắĉe: 789, 795-796.
deĝetár; –táre, [B] năpîrstóc; –stu̯ắĉę: 790.
năpîrst^{u}óc; –stu̯ắĉe, [R] dęĝetár; –táre: 791.
deĝetár; –táre, [B] năpîrst^{u}óc; –stu̯ắĉę: 792, 797.
năpurst^{u}óc; –stu̯ắĉę sau̯ deĝetár; –tárę: 793.
deĝetár; –táre, [B] năpîrst^{u}óc; –stu̯ắĉe: 794, 805-806, 852.
năpûrst^{u}óc; –stu̯ắĉe: 800.
năpîrst^{u}óc; –stu̯ắĉę: 801.
deĝetári̯; –tárę: 802.
năpîstr^{u}óc; –tru̯ắĉe: 807.
deĝetár; –tárę: 827.
năpîstróc; –tru̯ắĉe: 837, 845, 850, 858, 860, 869.
năpîstr^{u}óc$^{u̯}$; –tru̯ắĉę: 839.
năpîstóc; –tu̯ắĉe: 843.
deĝetár$^{u̯}$; –táre, năpîstr^{u}óc$^{u̯}$; –tru̯ắĉe: 844.
năpîstróc$^{u̯}$; –trǫ́ăĉe: 846.
deĝetár; –táre, [B] năpîstr^{u}óc$^{u̯}$; –tru̯ắĉe: 848.
năpăstróc; –tru̯ắĉe: 851.
deĝetár; –táre, năpîstr^{u}óc; –tru̯ắĉe: 855.
năpustróc; –tru̯ắĉe: 856, 862, 864, 870.
deĝetár, năpustróc$^{u̯}$: 863.
deĝetár$^{u̯}$; –tárę: 865.
deĝetár; –tári̯: 867, 873.
năpîstr^{u}óc$^{u̯}$; –tru̯ắĉe: 868.
deĝetár; –táre, [B] năpîrst^{u}óc; –stǫ́ăĉe: 898.

CALUP, pl.
„forme"

[2535]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi ziceți la lemnul acela rotund pe care cojocarul pune căciulile ca să le întindă și să le dea formă?*

NALR-Olt. MN, *plș. 134.*

II. *calapód: 671, 686, 723, 755, [∗∗] 820.*
— : 672, 683, 688, 697, 699-701, 703-709, 711-715, 717, 719-720, 725, 734, 746-748, 753-754, 762, 768, 811-816, 818-819, 830, 832, 834-835, 871-872, 874, 876-884, 888-895, 897, 899-900.
calapód; –pu̯áde: 673, 675, 677, 692-693, 694-695, 702, 718, 837-838, 841, 843, 849, 851, 854, 856-857, 862, 864.
tipár; –páre: 674, 680, 695, 710, 716, 744, 863.
calapód; –pǫáde: 676, 681-682, 685, 687, 690, 728, 730-733, 737, 741, 743, 745, 749-750, 752, 756-761, 763, 765-767, 769-778, 780-782, 784-785, 817, 821-826, 828-829, 831, 833, 845, 853.
calóp; –lópuri̯: 678.
tipár dă căĉúlă: 679.
tipári̯; –páre: 684.
calapǫ́d; –pu̯áde: 689.
calapód; –pu̯áde: 691.
butúc; –túcuri̯: 698.
tipár, [k] calapót; –pǫátę: 721.
tipár; –párę: 722.
calapód; –pǫádę: 724, 726-727, 736, 739-740, 751.
calapód; –póduri̯: 729.
tipár; –páre sau̯ calapód; –pǫáde: 735.
calapót; –pǫáte: 738, 742, 885.
calapód; –pǫáde: 764, 783.
tipáru căĉúli, [σ] calapód: 779.
calap^{u}ód; –pu̯áde: 786-787, 792, 795, 800, 805-806, 809, 847, 852, 859-861, 870, 887.
calap^{u}ód; –pu̯ádę: 788, 793-794, 796-799, 802, 807-808.
cąlap^{u}ód; –pu̯ádę: 789-790.
calap^{u}ód; –pu̯ádę: 791, 804, 810.
calap^{u}ǫ́d; –pu̯ádę: 801.
cąlapód; –pu̯áde: 827.
calapód; –pu̯ádę: 836.
calap^{u}ód$^{u̯}$; –pu̯ádę: 839.
?, p-um͜ butúc: 840.
calalp^{u}ót; –pu̯áte: 842.
calap^{u}ód$^{u̯}$; –pu̯áde: 844.
calapód$^{u̯}$; –pǫáde: 846.
calalp^{u}ót$^{u̯}$; –pu̯áte: 848, 858, 866, 868.
calapót; –pǫáte: 850, 869.
calap^{u}ód$^{u̯}$; –pu̯áde: 855.
calap^{u}ód$^{u̯}$; –pu̯ádę: 865.
calapód; –pu̯ádi̯: 867.
calapót; –pǫáti̯: 873.
calap^{u}ót; –pǫáti̯: 875.
calúp; –lúpuri̯: 886.
calap^{u}ót; –pǫáte: 896.
calap^{u}ód; –pu̯áde, calíp; –lípuri̯: 898.

ROATA (olarului)
„le tour du potier"

[2536]

I. *[Întrebare indirectă] Cum se spune la unealta pe care olarul pune lutul ca să facă vase? (Chest. NALR, fig. 114)*

NALR-Olt. MN, *plș. 134.*

II. *— : 671-673, 676-678, 680, 683-685, 687-688, 690, 692-697, 699-701, 703-715, 717, 719-723, 725, 728-741, 743, 745-749, 751-755, 757-816, 818-825, 827, 828, 830-832, 834-839, 841-874, 876-886, 888-895, 897-900.*
másă: 675.
rǫátă: 679, 686, 726, 750.
? : 682, 829, 887.
[ε] másă: 689.
másă dă ^{u}olár: 691, 833.
∞ : 698, 716, 828 +: tipár$^{u̯}$; –párę, ~ dă u̯ále.
ru̯átă: 702, 840.
ru̯átă; ru̯áte: 718.
másă; mése: 724, 744.
rǫátă; roți̯: 727, 817, 896.
rǫátă cu vîrtélniță: 742.
rǫátă, ~ di̯ ^{u}olár: 875.

FUS (la roata olarului), pl.
„axe (de la roue)"

[2537]

II. *[Întrebare indirectă] Cum îi ziceți la fierul acela lung de la roata olarului? (Chest. NALR, fig. 114 a)*

NALR-Olt. MN, *plș. 134.*

II. *— : 671-673, 676-680, 683-685, 687-688, 690-697, 699-717, 719-723, 725, 727-741, 743, 745-749, 751-755, 757-825, 827-839, 841-874, 876-900.*
fus: 674.
fúsu rǫ́ți: 675.
fus; fúse: 681, 689, 718, 724, 726, 742, 750, 756, 826.
? : 682, 875.
picóru rǫ́ți: 686.
∞ : 698.
^{u}ósii̯e; ^{u}ósii̯, fus; fúse: 744.
fus; fúsuri̯: 840.

TIGAIE (la roata olarului), pl.
„cuvette (de l'axe)"

[2538]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi ziceți la partea de jos a roții olarului, în care se învârtește capătul fusului? (Chest. NALR, fig. 114)*

NALR-Olt. MN, *plș. 134.*

II. *— : 671-673, 676-680, 683-685, 687-688, 690-697, 699-717, 719-725, 727-741, 743, 745-749, 751-755, 757-839, 841-874, 876-900.*
tigáịa rǫ́ți: 674.
manivélă; –véle: 675.
pi^{u}ă: 681, 686.
? : 682, 689, 726, 875.
∞ : 698.
^{u}o bucátă dă lemn: 718.
tălpíș; –píșe: 742.
butúc; –túĉ: 744.
butúc: 750.
[∗] postamént: 756.
tálpă, ~ dă lemn; tălpi̯: 840.

ROATA (de jos), pl.
„roue menante"

[2539]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi spuneți la aceea rotundă pe care olarul o mișcă cu picioarele ca să se învârtească repede? (Chest. NALR, fig. 114 c)*

NALR-Olt. MN, *plș. 134.*

II. *— : 671-673, 676-680, 683-685, 687-688, 690-697, 699-717, 719-725, 727-741, 743, 745-749, 751-755, 757-825, 827-839, 841-874, 876-900.*
[ε] manivélă: 674.

manivélă: 675.
tot ro̯átă: 681, 840.
? : 682, 875.
píu̯ă: 686.
tot struŋg; strúŋgurʲ: 689.
∞ : 698.
ru̯átă; ru̯áte, ru̯áta mícă: 718.
ro̯átă: 726, 826
rotílă; –tíle: 742.
ro̯átă; roțʲ: 744.
ro̯áta de jos: 750.
pedálă; –dále: 756.

MASA (de la roata olarului), pl.
„disque supérieur (du tour du potier)"

[2540]

I. *[Întrebare indirectă] Cum se spune la aceea, tot rotundă şi mai mare, pe care olarul ţine bucăţile de lut de care are nevoie când face un vas? (Chest. NALR, fig. 114 d)*

***NALR-Olt. MN,** plş. 135.*

II. — *: 671-673, 676-680, 683-688, 690-697, 699-717, 719-723, 725, 727-741, 743, 745-749, 751-755, 757-825, 827-839, 841-874, 876-900.*
másă: 674-675.
tot ro̯átă: 681.
? : 682, 875.
tot másă: 689.
∞ : 698.
ru̯átă: 718.
másă; mése: 724, 742, 744, 750, 840.
măsúță: 726, 756.
?, mása [a.]: 826.

STRĂGĂLIE, pl.
„boule (à l'extrémité supérieure de l'axe)"

[2541]

I. *[Întrebare indirectă] Cum se cheamă rotiţa din partea de deasupra a fusului, care se învârteşte repede şi pe care olarul pune bucata de lut din care face vasul? (Chest. NALR, fig. 114 e)*

***NALR-Olt. MN,** plş. 135.*

II. — *: 671-673, 676-680, 683-685, 687-688, 690-717, 719-741, 743-755, 757-825, 827-839, 841-872, 874, 876-900.*
? : 674, 681-682, 686, 689, 756, 840, 873, 875.
măĉúcă; –ĉúĉʲ: 675.
ru̯átă: 718.
pî́lne; pî́lnii̯: 742.
[*] tipár; –páre: 826.

FICHIEŞ, pl.
„palette en bois servant à soulever les pots fraîchement fabriqués"

[2542]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi ziceţi la scândurica din lemn de fag cu care olarul ridică vasele de pe străgălie? (Chest. NALR, fig. 115)*

II. — *: 671-673, 676-680, 683-685, 687-688, 690-717, 719-741, 743, 745-755, 757-825, 827-839, 841-872, 874, 876-900.*
spețe̯ázǎ: 674.
? : 675, 681-682, 686, 689, 826, 873, 875.
frikʹáş; –kʹáşe: 718.
pólițǎ; pólițe: 742.
fund; fúndurʲ: 744.
[*] lopățícǎ: 756.
cu mî́na: 840.

PELETIC, pl.
„pinceau de potier"

[2543]

I. *[Întrebare indirectă] Cum îi spuneţi la acela cu care olarul trage brâu sau face flori pe vase?*

***NALR-Olt. MN,** plş. 135.*

II. — *: 671-673, 676-680, 683-688, 690-717, 719-741, 743, 745-749, 751-755, 757-839, 841-872, 874, 876-900.*
tipár: 674.
tipár; –páre: 675, 756.
pénsulǎ; pénsule: 681.
? : 682, 689, 742, 873, 875.
zmanț, pénsulǎ: 718 +: fáĉe florʲ cu zmanț.
condéi̯: 744.
pénsulǎ: 750.
pénsula [a.]: 840 +: cu ~ le-m̥floréşte.

ISBN 978-973-27-1582-6

Lei 37

ISBN 973-27-0556-6